بسم الله الرحمن الرحیم

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: درایتی، مصطفی، ۱۳۳۴ - ، گردآورنده
عنوان و نام‌پدیدآور: فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا) / به کوشش مصطفی درایتی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱-
مشخصات ظاهری: ج.
فروست: نسخه شناسی؛۱
شابک: دوره: ۹-۲۷۱-۴۶۶-۹۶۴-۹۷۸ ؛ ج.۱۱: ۵-۲۸۲-۴۴۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت‌فهرست‌نویسی: فیپا
مندرجات: ج.۱۱.جواهر-حاشیه.
موضوع: نسخه‌های خطی --ایران --فهرستگان‌ها
شناسه افزوده: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۳۶د۹الف/ Z۶۶۲۰
رده‌بندی دیویی: ۰۱۱/۳۱
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۹۶۷۰۸

فهرستگان

نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

جلد یازدهم

جواهر – حاشیه

به کوشش:

مصطفی درایتی

نسخه‌شناسی/۱

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

مولف: مصطفی درایتی | Derayatimostafa@yahoo.com

ویراستار: دکتر مجتبی درایتی

چاپ اول: ۱۳۹۱

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مدیریت هماهنگی: عباسعلی علیزاده یزدی

مدیریت فنی و کامپیوتر: مهندس امین رشیدی، مهندس محبوبه درایتی

آماده سازی اطلاعات: علی علیزاده یزدی، حسین متدین طوسی
تقی چیت‌ساز یزدی، ابراهیم ملکی، عباسعلی علیزاده یزدی

تایپ و تصحیح: طاهره موسوی فر، سمیرا عابد پور، ملیحه فولادی، ملیحه اسلامی

طرح روی جلد: برگرفته از جلد نسخه خطی کلیات سعدی دورهٔ صفوی
با شماره ثبت ۱۹۱۶۵ کتابخانه ملی

خوشنویسی روی جلد: مهدی فلاح

صفحه آرایی: مهندس محبوبه درایتی

ناظر چاپ: نصرت‌ا... امیرآبادی

چاپ و صحافی: قلم قم

نشانی: تهران بزرگراه شهید حقانی (غرب به شرق)،
بعد از ایستگاه مترو، بلوار کتابخانه ملی
تلفن فروشگاه: ۸۱۶۲۳۳۱۸ - ۸۱۶۲۳۳۱۵ - ۸۸۹۴۱۹۴۶ دورنگار: ۸۸۹۴۷۴۹۶
وب گاه: www.nlai.ir | پست الکترونیک انتشارات: Publication@nlai.ir

الفهرس الموحّد
للمخطوطات الايرانية

المجلد أحد عشر
جواهر – حاشيه

اعداد:
مصطفى الدرايتى

رموز و اختصارات

- **آتشی:** مجموعه آقای سید علی آتشی در یزد
- **آثار ملی:** کتابخانه آثار ملی کاشان
- **آغاز: برابر:** آغاز برابر نمونه کتاب
- **آغاز و انجام برابر:** آغاز و انجام برابر نمونه کتاب
- **احتمالاً غیر همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کاررفته است که نام مشترک دارند و ما به احتمال آنها را متفاوت می‌دانیم
- **احتمالاً همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کار رفته که نام مشترک دارند ولی ما احتمال می‌دهیم برخی از آنها یک اثر است ولی مطمئن نیستیم.
- **احتمالا بعضا همانند:** در مورد نسخه‌هایی به کار رفته که نام مؤلف آنها معلوم نیست ولی نام مشترک دارند و تعدادی نسخه به این نام معرفی شده است و برخی از آنها احتمال می‌رود یک کتاب باشند ولی مطمئن نیستیم
- **ادبیات: با نام شهر تهران:** کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد؛ با نام شهر اصفهان: دانشکده ادبیات دانشگاه اصفهان.
- **اصغر زاده:** مجموعه اصغر زاده
- **الفبائی:** فهرست الفبائی نسخه‌های خطی کتابخانه آستان‌قدس رضوی.
-
- **الهیات:** با نام شهر تهران: کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد.
- **امام جمعه:** کتابخانه امام جمعه زنجان
- **امام صادق:** مدرسه امام صادق چالوس و مدرسه امام صادق قزوین و کتابخانه مؤسسه امام صادق قم و کتابخانه حوزه علمیه امام صادق اردکان یزد. که هر کدام با قرینه نام شهر قبل از آن قابل تشخیص است.
- **امام عصر:** کتابخانه مدرسه امام عصر شیراز
- **امام هادی:** کتابخانه عمومی امام هادی در مشهد
- **امیر کبیر:** کتابخانه امیر کبیر در باغشاه فین
- **امیرالمؤمنین:** کتابخانه امیرالمؤمنین بشرویه
- **انجام برابر:** انجام برابر نمونه کتاب.
- **اندازه:** اندازه صفحه.
- **اوراق عتیق:** مجموعه ای به همین نام که به کوشش محمد حسین حکیم از طریق کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتشر شده است.
- **اهدائی ف:** فهرست نسخه‌های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی، تالیف رضا استادی
- **اهدائی رهبر:** مجموعه فهارس نسخه های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی که چندین جلد آن منتشر شده است.
- **بی‌تا:** بدون تاریخ کتابت.
- **بی‌کا:** بدون کاتب.
- **پ:** پشت

- **تا:** تاریخ کتابت.
- **جا:** محل کتابت.
- **چهل ستون:** مدرسه چهل ستون تهران
- **حجتیه:** کتابخانه مدرسه حجتیه
- **حججی:** کتابخانه آیةالله حججی نجف آباد
- **حقوق:** دانشکده حقوق دانشگاه تهران
- **حوزه علمیه:** حوزه علمیه آشتیان
- **خاتم الانبیاء:** کتابخانه مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل
- **دائرة المعارف:** کتابخانه مرکز دائرة المعارف بزرگ سلامی
- **دار الحدیث:** کتابخانه مرکز دار الحدیث در قم
- **دانشگاه:** کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **د.ث:** به معنای دفتر ثبت کتابخانه مجلس شورای اسلامی است.
- **دهگان:** مجموعه ابراهیم دهگان اراک.
- **دیانی:** کتابخانه شیخ محمد علی دیانی بیرجند
- **ذکاء، یحیی:** مجموعه ذکاء یحیی
- **ر:** رو
- **رایانه:** رایانه کتابخانه ملی ایران و کتابخانه آستان قدس رضوی و در مواردی کتابخانه مسجد گوهرشاد. لازم به ذکر است که شماره بعد از آن در مورد کتابخانه ملی غیرقابل‌پیگیری است و منظور شماره صفحاتی است که متن پیاده شده فایل آن می‌باشد که در اختیار ماست و برای کنترل کار خود ما می‌باشد.
- **رضوی:** کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
- **روضاتی:** مجموعه شخصی سید احمد روضاتی
- **سپهسالار:** کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)
- **سر یزدی:** کتابخانه مسجد حظیره (سر یزدی)
- **سعید نفیسی:** نسخه‌های خطی مرحوم سعید نفیسی
- **سم:** سانتیمتر
- **سناف:** فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس سنا (که مجموعه آن به کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتقل شده است.
- **سلطنتی:** کتابخانه کاخ گلستان (سلطنتی)
- **شاهچراغ:** کتابخانه آستانه حضرت شاهچراغ شیراز
- **شیخ علی حیدر:** مکتبه شیخ علی حیدر (مؤید)، این مجموعه شخصی که ظاهراً هنگام جنگ کویت توسط صاحب آن از کویت به ایران منتقل شده بود ابتدا در قم نگهداری می‌شد و بعد دچار مشکلاتی شد و معلوم نبود در چه محلی نگهداری می‌شود. آخرین اطلاع این است که این مجموعه به شهر مشهد و به آستان قدس رضوی انتقال یافته است و ضمن مجموعه اهدائی رهبری نگهداری می شود.
- **ص:** صفحه
- **صادقیه:** کتابخانه مدرسه فتحعلی بیگ (صادقیه) دامغان
- **طبسی:** کتابخانه طبسی حائری در قم
- **عبدالعظیم:** آستان مقدس حضرت عبدالعظیم در شهر ری

- **عکسی:** این تعبیر در دو جا به کار رفته است: یکی در کنار شماره برخی از نسخه‌ها که به معنای آن است که نسخه، عکسی است و باید برای یافتن نسخه در کتابخانه معرفی شده، به عکسی بودن توجه شود؛ و دوم در معرفی مأخذ است که منظور فهرست عکسی آن کتابخانه می‌باشد.
- **علامه طباطبائی:** کتابخانه علامه طباطبائی شیراز که نام شیراز در قبل از آن آمده است.
- **علامه طباطبائی:** مکتبه علامه طباطبائی قم که نام شهر قم در قبل از آن آمده است.
- **علوم پزشکی:** کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی تهران
- **عمومی ساری:** کتابخانه عمومی ساری
- **عمومی:** با کلمه قبل سمنان: کتابخانه عمومی سمنان
- **عمومی:** با کلمه قبل مراغه: کتابخانه عمومی مراغه
- **غیر همانند:** در مورد نسخه‌هایی که نام آنها یکی است ولی نسخه‌ها متفاوت است و به دلیل صرفه‌جویی و جلوگیری از تکرار، نام مکرر آنها حذف شده است.
- **ف:** این رمز در مورد مأخذ به کار رفته است و هنگامی که برای یک کتابخانه فهرستی به نام همان کتابخانه به صورت مستقل منتشر شده باشد، نام مأخذ آن با رمز «ف:» به معنای فهرست، به کار رفته است و اگر نام مأخذ با نام کتابخانه متفاوت باشد، نام مأخذ ذکر شده است.
- **فاضل:** کتابخانه آیةالله فاضل خوانساری
- **فاضل قائینی:** کتابخانه فاضل قائینی قم
- **فرهاد معتمد:** مجموعه فرهاد معتمد
- **فرهنگ و هنر:** کتابخانه فرهنگ و هنر مشهد
- **فرهنگ و ارشاد:** کتابخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی کاشان
- **فیاض:** مجموعه دکتر علی اکبر فیاض
- **فیضیه:** کتابخانه مدرسه فیضیه قم
- **فیلمها:** فهرست فیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **قاضی طباطبائی:** مجموعه محمد علی قاضی طباطبائی تبریز
- **قمر بنی هاشم:** کتابخانه قمر بنی هاشم دامغان
- **کا:** کاتب
- **کاتب = مؤلف:** نسخه به خط مؤلف است.
- **کاظمینی:** کتابخانه میرزا محمد کاظمینی
- **گ:** برگ.
- **گلپایگانی:** کتابخانه عمومی حضرت آیةالله العظمی گلپایگانی.
- **گوهرشاد:** کتابخانه مسجد جامع گوهرشاد.
- **مجلس:** کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
- **محدث ارموی مخ:** فهرست مجموعه نسخه‌های خطی محدث ارموی، مخطوط
- **محمد هلال:** کتابخانه امامزاده محمد هلال آران کاشان، مخطوط.
- **مختصر ف:** فهرست مختصر نسخه‌های خطی مجلس شورای اسلامی که در سال ۱۳۸۷ منتشر شده است.
- **مخ:** به معنای مخطوط بودن فهرست می‌باشد.
- **مدارک فرهنگی:** سازمان مدارک فرهنگی انقلاب

- **مدرسه غرب:** کتابخانه مدرسه غرب همدان
- **مدرسی:** کتابخانه سید محمد مدرسی در یزد
- **مرعشی:** کتابخانه عمومی آیهٔ الله العظمی مرعشی نجفی
- **مرکز احیاء:** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم.
- **مرکز مطالعات:** کتابخانه پژوهشگاه علوم و تحقیقات اسلامی قم
- **مروی:** کتابخانه مدرسه مروی تهران
- **مسجد اعظم:** کتابخانه مسجد اعظم قم
- **مطالعات فرهنگی:** کتابخانه (پژوهشگاه) مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی
- **معصومیه:** آستان مقدسه حضرت معصومه علیها سلام
- **مفتاح:** مجموعه محمد حسین مفتاح
- **ملک:** کتابخانه ملک
- **ملی:** با نام قبلی تهران: کتابخانه ملی ایران؛ با نام قبلی شیراز: کتابخانه ملی شیراز؛ با نام قبلی تبریز: کتابخانه ملی تبریز.
- **مهدوی:** مجموعه دکتر اصغر مهدوی
- **موزه ملی:** کتابخانه موزه ملی ایران (موزه ایران باستان)
- **مؤسسه آیهٔ الله بروجردی:** مؤسسه حضرت آیهٔ الله العظمی بروجردی.
- **مولوی:** عبد المجید مولوی (قسمتی از این مجموعه به کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردسی مشهد منتقل شده است.)
- **مینوی:** مجتبی مینوی
- **نجومی:** مجموعه سید مرتضی نجومی
- **نسخه‌پژوهی:** مجموعه‌ای با همین عنوان که چند شماره از آن از طرف کتابخانه مجلس شورای اسلامی و به کوشش ابوالفضل حافظیان منتشر شده است.
- **نشریه:** نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **نک:** این علامت به معنای «نگاه کنید» می‌باشد و در موارد ارجاع به کار رفته است. ارجاع دو گونه است: گاهی عنوان ارجاع داده شده کلاً در جای دیگری که راهنمائی شده، ثبت شده است و گاهی قسمتی از عنوان ارجاعی در محل دیگری ثبت شده است که در واقع به معنای «نیز نگاه کنید» می‌باشد.
- **نواب:** کتابخانه مدرسه نواب مشهد
- **نمازی:** کتابخانه مدرسه نمازی خوی
- **نوربخش:** کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی تهران)
- **وابسته به:** این اصطلاح در جایی به کار رفته که کتاب معرفی شده به اثری دیگر وابسته است و بیشتر در مورد شرح‌ها، حاشیه‌ها، تعلیقه‌ها، منتخب‌ها، مختصرها، گزیده‌ها، و ترجمه‌ها به کار رفته است و نام کامل اثر اصلی، همراه با نام مؤلف آن معرفی شده است و در صورت نیاز می‌توانید به اثر اصلی مراجعه کنید.
- **وزیری:** کتابخانه وزیری یزد
- **همانند:** این کلمه در جایی به کار رفته، که اثر معرفی شده فاقد نام مؤلف است و چند نسخه از آن در کشور وجود دارد و به معنای آن است که نسخه‌ها یک اثر است.

آوانگاری و اختصارات

در آوانگاری عناوین کتاب‌ها چند نکته هست که باید یادآوری شود:

۱- در آوانگاری فقط حروفی که تلفظ می‌شوند، ضبط می‌گردند. مثال: آداب الشریعه = ādāb-oš šarī'a

۲- عنوان کتاب‌های فارسی با تلفظ فارسی و عنوان کتاب‌های عربی با تلفظ عربی آوانگاری شده‌اند.

مثال: آداب صوفیه =ādāb-e sūfīye

آداب الصوفیه =ādāb-uṣ ṣūfīya

۳- کلمات و ترکیباتی که از زبان‌های دیگر (از جمله عربی) به فارسی وارد گردیده، با تلفظ متداول در فارسی ضبط شده است.

مثال: اسطرلاب = ostorlāb

ابواب الجنان =abvāb-ol jenān

۴- چون در آوانگاری مقصود فقط نشان دادن تلفظ کلمات است، حروف اول عناوین مانند دیگر حروف کوچک نوشته شده است.

۵- برای آوانگاری کلماتی که بارها تکرار شده‌اند، از اختصار استفاده شده است.

ترجمه	tarjuma(t) / tarjome	t.
دیوان	dīvān / dīwān	d.
رساله	risāla(t) / resāle	r.
شرح	šarh / šarḥ	š.
کتاب	ketāb / kitāb	k.
منتخب	montaxab / muntaxab	mn.
منظومه	manẓūma(t) / manzūme	mnz.
مختصر	moxtasar / muxtaṣar	mx.

الف - آوانگاری کلمات و ترکیبات فارسی:

۱. مصوت‌ها:

اَ	در کلمه	زَن	a
اِ	در کلمه	دل	e
اُ	در کلمه	گُم	o
آ	در کلمه	راه	ā
او	در کلمه	سود	ū
ای	در کلمه	بیرون	ī

۲. صامت‌ها:

حرف	آوانگاری
ء، همزه	`
ب	b
پ	p
ت،ط	t
ث، س، ص	s
ج	j
چ	č
ح، ه	h
خ	x
د	d
ذ، ز، ض، ظ	z
ر	r
ژ	ž
ش	š
ع	'
غ، ق	q
ف	f
ک	k
گ	g
ل	l
م	m
ن	n
و	v
ی	y

ب - آوانگاری کلمات و ترکیبات عربی:

۱. مصوت‌ها:

فتحه	a
کسره	i
ضمه	u
آ	ā
او	ū
ای	ī

۲. صامت‌ها:

همزه	ʿ
ب	b
ت	t
ث	ṯ
ج	j
ح	ḥ
خ	x
د	d
ذ	ḏ
ر	r
ز	z
س	s
ش	š
ص	ṣ

ض	ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	ʼ
غ	ġ
ف	f
ق	q
ك	k
ل	l
م	m
ن	n
ه	h
و	w
ی	y

← الجواهر ⩾ معرفة الجواهر

● **الجواهر** / کیمیا / عربی

al-jawāhir

جابر بن حیان، ۱۲۰ – ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۱/۴۵

آغاز: قد سلف لنا بذلک ما فی بعضه کفایة فإذا استخرجته من الصبغ فالتدبیر فیه حینئذ علی ثلثة وجوه؛ **انجام:** و جمیع ما یلزم اسمه اللازم له من غیر لا من نفسه فاعرف ذلک و تبینه ان شاء الله عزوجل کمل الجزء السادس و الاربعین من السبعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۱۵ر – ۱۱۷پ)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲ – ۶۱۷]

● **جواهر** = **ترجمه و شرح فصوص الحکم** / عرفان و تصوف / فارسی

javāher = t. va š.-e fosūs-ol hekam

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ قمری

ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330 - 1431)

وابسته به: فصوص الحکم = الفصوص؛ ابن عربی، محمد بن علی (۵۶۰–۶۳۸)

گفتاری است در گزارش و ترجمه فصوص الحکم ابن عربی.

آغاز: بسمله الحمدلله و الصلوة علی رسول الله (ص) بیت حمدی که سزای او بود او گوید ×× حق است که حمد خویش نیکو گوید. نص حکمة الهیة فی کلمه آدمیة نقوش فصوص از جواهر

چاپ: در مجموعه رسایل او چاپ افست (ص۱۶۸–۱۷۹)؛ در جلد چهارم مجموعه رسائل او چاپ دکتر نور بخش

[فهرستواره منزوی ۲۷۱/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲/۸۰

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: یک‌شنبه ۲۵ ذیقعده ۱۰۸۴ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱ – ۲۱۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۲/۷۴

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد مؤمن، تا: ۲۷ محرم ۱۱۰۹ق، کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۱۲گ (۳۹۱ر–۴۰۲ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴ – ۶۷۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۵۳۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی همدانی، تا: اول رمضان ۱۲۶۴ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۶گ (۲۱۹–۲۲۴)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [الفبائی ف: – ۱۷۵]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۸۰ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳ – ۱۳۱۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۱۳

شرح فصوص الحکم؛ خط: نسخ ریز، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۸ص (۱۷۷–۱۸۴)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲ – ۱۴۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۸۲

الجواهر؛ خط: نسخ ریز، کا: عباس بن محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۹ص (۴۴۶–۴۵۴)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲ – ۱۵۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۷۹

آغاز: الحمدلله و الصلوة علی رسول الله ... فص کلمه حکمة الهیه ... نقوش فصوص از جواهر بجو ×× امور فتوحات باما بگو؛ **انجام:** عارف بمسمیات خاتم صلی الله علیه و آله و سلم.

از فص آدمی تا فص محمدی؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ صفحات جدول شش خطی؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳ص (۳۵۷–۳۶۹)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰ – ۶۰۷]

● **جواهر** = **کتاب در مناقب ائمه اثنی عشر** / فضایل و مناقب / فارسی
javāher = k. dar manāqeb-e a’emme-ye esnā ‘ašar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۷۹/۱
آغاز: و علی در رفتار ... و می‌گفت به ایشان چون من؛ **انجام:** پس اورا هفت درهم باشد و تو را یکی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول زرین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۲ص (۱-۱۶۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۹۷]

● **جواهر** / تاریخ معصومین / عربی
javāher

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۰۴
آغاز: و عن شعیب بن عبدالرحمن الخزاعی قال وجد علی ظهر الحسین بن علی یوم الطف اثر فسالوا زین العابدین؛ **انجام:** و هذی قصتی مع شرح حالی الا یا سامعون ابکو علینا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

● **جواهرات** = **جواهر نامه** / طبیعیات / فارسی
javāherāt = javāher-nāme
در دیباچه به خواجه نصیرالدین طوسی نسبت داده شده است، ولی از او نیست. گفتاری است در دوازده «باب»: ۱. معرفت الماس؛ ۲. معرفت یاقوت؛ ۳. معرفت لعل؛ ۴. معرفت مروارید؛ ۵. معرفت فیروزه؛ ۶. معرفت فاز هر حیوانی؛ ۷. معرفت عنبر اشهب؛ ۸. معرفت لاجورد؛ ۹. معرفت مرجان؛ ۱۰. معرفت زمرد؛ ۱۱. معرفت عقیق؛ ۱۲. معرفت یشم. نسخه‌های دیگری از این گفتار دوازده بابی در دست است که به کسان دیگری نسبت داده شده است. [رک: جواهرنامه]
[نسخه‌های منزوی ۴۰۹/۱: که نادرست به جوهریان نسبت داده شده است، همانجا: از زین بن حاجی؛ مشترك پاکستان ۴۱۶/۱-۴۱۷: از زین بن حاجی که به دستور شاهرخ (۸۰۷-۸۵۰ق) نوشته شده است، نیز ناشناخته ۱۲ بابی]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۷۶
آغاز: بسمله، حمدله، صلات. این کتابی است که ملك الحکماء خواجه نصیرالدین طوسی، نور مرقده در خاصیت و مواضع [جواهرات] تصنیف کرده، مشتمل بر دوازده باب: باب اول، در معرفت الماس؛ **انجام:** سود بسیار از آن حاصل گردد. تمام گردید کتاب مشهور به جواهرات از تصنیفات ... خواجه نصیرالدین طوسی ...
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمود، تا: پنج‌شنبه ۲۹ صفر ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: نباتی فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۳گ، ۹سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه:۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۷۹]

← جواهر الابکار ⟵ شرح اربعون حدیثاً

● **جواهر الابیات** = **دیوان الخادم** / شعر / عربی
jawāhir-ul abyāt = d.-un xādim
شیرازی انصاری، محمد هاشم بن مفید، ق۱۳ قمری
šīrāzī ansārī, mohammad hāšem ebn-e mofīd (- 19c)
اهداء به: حاج محمد حسن شیرازی تاجر پسر محمد حسین پسر اسماعیل بیک
قصیده‌هایی است در ستایش خدا و پیامبر و امام و رثای خاندان پیامبر با شرح برخی از آنها و بندهایی در مرثیه و تاریخ و هجو و سخریه درباره اختلاف با پسر عموها در امامت مسجد شیراز. تاریخ روز چهارشنبه ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۷۶ در دیباچه دیده می‌شود. بیشتر شعرها و همه بندهای منثور به عربی است و شعر فارسی هم در آن هست. تاریخ ۱۲۶۷ هم در پایان در یک بند نثری دیده می‌شود. (دانش پژوه)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰
قصایدی است در ۱۲۰۰ بیت به ترتیب تهجی با دیباچه‌ای در سه صفحه که درسال‌های ۱۲۷۶ تا ۱۲۹۲ سروده شده و در آن از برخی از شعراء نام برده شده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۴۰گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [سنا: ف: ۱ - ۶۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۲۷
آغاز: هذا الکتاب الموسوم بجواهر الابیات و المسمی ایضا بدیوان الخادم من منشآت ... شیخ محمد هاشم ابن ... الحاج شیخ محمد مفید الجابری الانصاری ... البحرانی الجزائری الشیرازی المبراعن المآثم بسمله. الحمد لله خالق الفصاحة و اللغة الفصحی؛ **انجام:** کما النبی خاتم النبیین و من سلبنا (؟) ×× امامنا یکون خاتم الوصیین لشرعه و دینا
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۱ - ۲۳۱۳]

● **جواهر الاجسام السماویة** = **الاجرام العلویة** = **بیان جوهر الثمین** = **تعریف الرأی المحصل ...** / فلسفه / عربی
jawāhir-ul ajsām-is samāwīyya = al-ajrām-ul ‘ulwīya = bayān-u juwhar-iṯ ṯamīn = ta‘rīf-ur ra’y-il muḥaṣṣal ...
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)
رساله‌ای است در تعریف رأی محصلی که رؤیت قدما درباره

جوهر اجسام سماویه بر آن قرار گرفته است. این رساله به نام‌های «جواهر الاجرام السماوية» و «الاجرام العلوية» و «بیان جوهر النفیس» و جز آنها نیز خوانده شده است. مهدوی آورده که ظاهراً همان رساله‌ای است که در تتمة صوان الحكمة به نام «الاجرام العلوية» و در اخبار الحكماء قفطی و عیون الانباء ابن ابی اصیبعه به اسم «الاجرام السماوية» آمده است و جز رساله «الآثار العلوية» اوست. در آن شش «فصل» بدون ترتیبی خاص دیده می‌شود: فصل: قالوا ان الاجسام الطبيعية تنحصر فی قسمين؛ فصل: هذا البحث الذى نحن فيه من جملة العلم الذى نسميه طبيعيا؛ فصل: اعلم ان الالهى منهم لقن الطبيعى ان الاجسام البسيطة حاصل الوجود؛ فصل: ثم ان الطبيعيين فى درجتهم لاحت لهم اصول اخرى؛ فصل: ان القوة التى تسمى طبيعية قد تكون فى الاجرام البسيطة ...؛ فصل: فلنقرر الآن ما يحتم عليه رأى الاوايل فى جوهر الفلك.

آغاز: بسمله. رسالة الشيخ الرئيس ابى على الحسين بن عبدالله بن سينا البخارى رحمه الله فى تعريف الراى المحصل الذى حتمت عليه راى الافدمين فى جوهر الاجسام السماوية و العبارة عن مذهبهم المحقق عنده بمقدار اطلاعه على مآخذهم. فصل: قالوا ان الاجسام الطبيعية ينحصر فى قسمين.

انجام: و يشبه ان يكون الشعاعات حوامل القوى العارضة. و الله اعلم. (تمت الرسالة)

چاپ: در تسع رسائل(ص ۲۷-۴۰ (قسطنطنية: ۱۲۹۸ق)؛ در ضمن مجموعه مصر (ص ۲۵۸-۲۷۹) به نام «بیان جوهر النفیس»

[مصنفات ابن سینا - مهدوی: ۶۸؛ دنا ۱۰۶۵/۳ (۲۸ نسخه)]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۱۷-عکسی و ۳۴۷/۱۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: ایاصوفیا، ش ۴۸۴۹؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۱۸ص (۱۳۷-۱۵۴) [عکسی ف: ۲ - ۸۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۱۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۱۸-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۳؛ بی‌کا، تا: شاید اوایل قرن ۷؛ ۱۸گ (۱۵۸-۱۷۵) [فیلمها ف: ۱ - ۴۷۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۱/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۴سم [ف: ۷ - ۴۵۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۳۸/۵

خط: نسخ، کا: محمد اکبر بن ابی الرضا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: کاغذ مغزی میشن، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۶سم [ف: ۷ - ۴۴۴]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲/۱۰-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۵۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی ۷۰۲ق؛ ۲۵گ (۹۰-۱۱۴)، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۴۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲ق، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱ق، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵ق، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۴گ (۲۸پ-۳۱پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۳۹۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۱۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۴گ (۵۱پ-۵۴پ)، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۵×۳۶سم [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۲]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۸

خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۱۲۳پ-۱۳۰ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۲۷]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۳۴ق، جا: شیراز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مشکیئی، ۱۱ص، ۲۳ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۴۴۹]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۲ق؛ محشی؛ اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶ - ۲۳۹۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۳۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲ - ۴۰۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۴۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق نازیبا، کا: حسن بن میرزا علی یزدی، تا: جمادی الاول ۱۰۴۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۸۴پ-۹۱ر)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۸ - ۲۵۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۱۳ص (۳۴۹-۳۶۱)، ۲۵ سطر [سنا: ف: ۲ - ۱۹۳]

۱۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۳۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۶گ (۱۷۹پ-۱۸۴پ)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: - ۱۴۷۲]

۱۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۴۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد:

تیماج سرخ، ۳گ (۱۸۳پ-۱۸۵پ)، ۲۴ - ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: - ۱۴۶]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۷۸

آغاز: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛۳گ(۲۰۳پ-۲۰۵پ)[ف: ۱۶ - ۲۰۱]

۱۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۷۳/۱۳

آغاز: قال فصل ان الاجسام الطبیعة ینحصر فی قسمین قسم مرکب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۸گ (۷۴پ-۸۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۳]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۷/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۰ص (۱۵۶-۱۷۵) [ف: ۵ - ۲۸۷]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۲/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: زردفام، جلد: تیماج قرمز، ۱۷ص (۲۹۱-۳۰۷)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۲ - ۳۷]

۲۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۰/۲۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۷ق؛ آخر آن آمده «کتبه آخوند صدرا»؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲ - ۲۰۳]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۵۳/۱۶

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد مهدی بن علینقی حسینی قمی مشهور به توحید، تا: ۱۰۸۴-۱۱۰۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۴۵ر-۴۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱۱ - ۳۳۹]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۲؛کاغذ:نوعی ترمه،جلد: میشن سیاه، ۵گ (۱۶پ-۲۰پ)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸ - ۳۴]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۴۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۸ص (۲۳۲-۲۳۹) [ف: ۳ - ۵۱]

۲۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۱۳/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاخلاط اولاد الاغذیة و الاغذیة اولاد النبات و النباتات ... و کل شی ء یرجع الی اصله.

نخستین فصل از شش فصل است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد رضا طالقانی ساوجبلاغی، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵ص (۲۳۹-۲۵۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۴۱]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۷۸

بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۴گ (۲۴۷پ-۲۵۰پ)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۴ - ۱۲۷]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۶۰/۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۸ سطر [ف: ۵ - ۲۶۹]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۵/۵

خط: نسخ، کا: غلامحسین طبیب، تا: ۱۲۷۷ق، جا: مشهد رضوی مدرسه صالحیه؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن زرد، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۷/۶سم [ف: ۷ - ۴۴۸]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳، به دستور استادش میرزا محمد رحیم آن؛ کاغذ: فستقی آبی، ۵گ (۹۷پ-۱۰۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷ - ۴۵۶]

۲۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۱/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۶گ(۸۴پ-۸۹ر)،۱۷سطر(۱۱×۱۵)،اندازه:۱۷×۲۱/۵سم[ف:-۳۳۸]

● جواهر الاحادیث / حدیث / عربی

jawāhir-ul aḥādīṯ

بارفروشی، محمد نصیر بن محمد معصوم، ق۱۲ قمری

Bārforūšī, mohammad nasīr ebn-e mohammad ma'sūm (- 18c)

احادیثی را از کتب روایی شیعه بدون هیچ توضیحی جمع‌آوری نموده و در فصولی با نام «جواهرات» مرتب نموده است. کتاب بدون موضوع‌بندی و ترتیب می‌باشد. نمونه عناوین آن چنین است: عتیق، یاقوت، در، زبرجد، فیروزج، زمرد، لؤلؤ، فضة، مرجان، لعل، ذهب، سبیکه و لجین. در فهرست سپهسالار (۱۱۵/۴) نسخه‌ای تحت عنوان «جواهر الاحادیث» ذکر شده و احتمالاً غیر از نسخه حاضر می‌باشد. در فهرست نسخ خطی مدرسه صدر، بابل (ص ۵۶، ش ۷۰) دو رساله از همین مؤلف ذکر شده که رساله اولی با نسخه حاضر مشابهت دارد؛ مرعشی (۳۹۰/۴، ش ۱۵۸۵) کتاب دیگری از همو در اثبات وجوب نماز جمعه که عنوان باب‌هایش «جوهر-جوهر» می باشد را نشان داده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۰۹

آغاز: عتیق و عنه اعظم الناس هما المؤمن الذی یهتم لدنیاه و آخرته؛ **انجام:** ما احتاج الی مسائلتکم عن ذلك و لأقام فی کثیر منکم من اهل النفاق حد الله.

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی،۱۹۷گ،۱۴سطر،اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۵- ۳۹۱]

● جواهر الاحادیث / اخلاق / عربی

jawāhir-ul aḥādīṯ

در اخلاق است و به نگارش‌های غزالی می‌ماند، سخنان حکما و

عرفا و احادیث را جمع کرده است و از ابوحامد غزالی و ابوجعفر علیه السلام نقل دارد. ۷۵ عنوان جوهر دارد و شاید از فیض کاشی باشد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷ صدر

آغاز: لایضرک تقصیری. و قال ابوالدرداء انی آمرکم بالامر و ما افعله لکن اوجر علیه ... و هو خمس و سبعون جوهرة و بالله ... الجوهرة الاولی فی العقل ... و الجوهرة الخامسة و السبعون فی المتفرقات؛ **انجام:** فتحوا باب البصر وعبر واجر الهواء وصحت لهم طریق النجاة

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن علی بن موسی عاملی، تا: پنج‌شنبه ۱۹ رجب ۱۱۰۲ق؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹گ، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۴ - ۱۱۵]

● **جواهر الاحکام** / فقه / فارسی

jawāhir-ul aḥkām

سراج الدین اوشی، علی بن عثمان، - ۵۷۵ ؟ قمری

serāj-od-dīn ūšī, ʻalī ebn-e oʻsmān (- 1180)

به فارسی شیوا است در اصول دین در دو «باب» هر یک چند «فصل»؛ و سپس در فقه از طهارت تا فرایض با عنوان «کتاب»؛ سپس المسائل المتفرقة با رمز «س» و «ج». دانش پژوه در راهنمای کتاب (س ۱۱ ش ۱۰۱۲ ص ۱۹۰) آن را شناسانده است.

[الجواهر المضیئة ۳۶۷/۱؛ هدیة العارفین ۷۰۰/۱؛ معجم المؤلفین ۱۴۸/۷؛ ریحانة الادب ۱۳۰۱؛ معجم المطبوعات ۴۹۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۴۱

در پایان نسخه حکایت ابراهیم ادهم و نیت نمازها از گفته خواجه پارساست و وصیت‌نامه خواجه عبدالله انصاری «یا نظام الملک» که این تاریخ در این اخیری آمده و این دو جزو این کتاب نیست سپس شرح خواص اسماء الله باری تعالی است ناقص در دو صفحه؛ خط: نستعلیق، کا: حافظ عبدالرحمن بن محمد بن عبدالرحیم زیارت گاهی هراتی، تا: ۲۰ محرم ۹۳۶ق؛ کاغذ: سپاهانی سمرقندی زرد، جلد: روغنی زرد، ۱۰۸گ، ۱۶ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۶ - ۷۴۵]

● **جواهر الاحکام** / فقه / عربی

jawāhir-ul aḥkām

حسینی لواسانی، جلال الدین بن غیاث الدین، ق۱۳ قمری

hoseynī lavāsānī, jalāl-od-dīn ebn-e qīyās-od-dīn (- 19c)

تلخیصی از کتاب استدلالی مفصلش «معادن الاحکام فی شرع سید الانام» است با پنج «مقدمه» در باره فقه و تمییز بین عبادت و جز آن و مبادی فقه و اجتهاد و تقلید و جهل به عبادات. مسائل این کتاب فتوایی و گاهی اشاره به دلیل نیز می‌کند و این جزء تا احکام تجارت را دارد.

شرح و حواشی:

۱- الصراط المستقیم = ترجمه جواهر الاحکام؛ حسینی لواسانی، جلال الدین بن غیاث الدین (-۱۳)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۰۹

آغاز: الحمدلله علی نعمائه مع اعتراف بالقصور عن أدائه کما اعترف به الاولون و الاخرون و أشکره علی آلائه مع اذعان بالحسور؛ **انجام:** خلافاً لجمع ممن نقل عنهم القول بالعدم بل القول بسقوط الخیار هنا رأساً

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملکی بی نام به تاریخ ۱۲۹۷؛ مهر: «جلال الدین بن عبدالله الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۹گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۶ - ۲۰۱]

● **جواهر الاخبار** / تاریخ عمومی / فارسی

javāher-ol axbār

بوداق منشی قزوینی، ق۱۰ قمری

būdāq monšī-ye qazvīnī (- 16c)

اهدا به: شاه اسماعیل دوم (۹۸۴-۹۸۵ق)

تاریخ عمومی است دارای یک «دیباچه» و دو «مقدمه» و یک «خاتمه» و می‌رسد به سال ۹۸۴ و در زمان شاه اسماعیل دوم پسر شاه تهماسب.

[دنا ۱۰۶۶/۳؛ استوری ۱۱۸/۱؛ فهرستواره منزوی ۶۰۹/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷-۳۵۱۴-ع

نسخه اصل: آکادمی علوم شوروی در لنینگراد CCLXXXVIII (درن ۲۸۸)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: پایان جمادی الاول۹۸۴ق [فیلمها ف: ۱ - ۷۰ و ۳ - ۲۲۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:عکسی بدون شماره

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [نشریه: ۳ - ۱۰۱]

● **جواهر الاخبار** / حدیث / عربی

javāher-ol axbār

زنوزی، نجفعلی بن محمد رضا، ق۱۳ قمری

zonūzī, najafʻalī ebn-e mohammad rezā (- 19c)

روایاتی در مباحث مختلف اخلاقی و فضایل و تاریخ ائمه علیهم السلام گردآوری نموده، که نسخه حاضر مشتمل بر حالات امام حسن (ع) تا حضرت بقیة الله الاعظم (عج) است. در آن مفصل به تاریخ آنان پرداخته و از کتب روایی اخباری در هر بخش جمع‌آوری نموده است. بنا به گفته الذریعة در سال ۱۲۸۰ق از تألیف آن فارغ شده است.

چاپ: تبریز، ۱۳۰۹ ق، چاپ سنگی؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۸۰، رحلی، ۴۱۵ص
[الذریعة ۲۵۹/۵ رقم ۱۶۴۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۱۵
آغاز: فی الجلد العاشر من البحار عن المعانی عن ابی عبدالله علیه السلام عن آبائه قال قال رسول الله؛ **انجام:** انهم یرونه بعیداً ونراه قریباً العجل العجل یا مولای یا صاحب الزمان برحمتک یا ارحم الراحمین
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ با علامت بلاغ، بعضی صفحات ظاهراً به خط فرزند مؤلف است؛ مهر: «احمد بن نجفعلی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۲۷]

● **جواهر الاخبار** / تراجم / فارسی
javāher-ol axbār
کرمانی، علی اکبر بن عبدالعالی، ق۱۳ قمری
kermānī, ʻalī akbar ben ʻabd-ol-ʻālī (- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۴۸ق
مؤلف در آن نخست سرگذشت پیامبران سپس فیلسوفان یونان را آورده؛ او در آغاز سرگذشت فرزانگان از تاریخ حکمای امام شمس الدین محمد شهرزوری مؤلف تاریخ حکما و گاهی از حمدالله مستوفی و روضة الصفا یاد می‌کند.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۹/۴
آغاز: آورده‌اند که بعد از بیرون آمدن ابراهیم؛ **انجام:** بوذر جمهر حکماء زمان خود بود ... اصل حکمت سه چیز است تواضع ... و سخاوت ... و خدمت بی طلب. و الحمدلله و المنة که ... جواهر اخبار ... در سلک نظام و انتظام یافت و خامه پسندیده و ارقام بقدر امکان در تصحیح این روایات صحت آیات اهتمام نموده. حرره علی اکبر بن عبدالعلی کرمانی فی سنه ۱۲۴۸.
خط: نستعلیق، کا: = مؤلف، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۴۳ص (۱۸۴–۲۲۶) [ف: ۴ – ۶۹۶]

● **جواهر الاخبار علی یقین الاخبار** / اخلاق / عربی
jawāhir-ul axbār ʻalā yaqīn-il axbār
رودباری، محمد شفیع بن عباس
rūdbārī, mohammad šafīʻ ebn-e ʻabbās
رساله مختصری است در مسائل اخلاقی که با استفاده از احادیث بحارالانوار در ۶۸ «فصل» به رشته تحریر درآمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۴۶/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله الاول بلا اول کان قبله و الاخر بلا اخر یکون بعده الذی خلق الخلایق بقدرته و جعلهم آیه لربوبیته؛ **انجام:** و روی من معلی بن خنیس عن ابی عبدالله علیه السلام قال ان امر السفیانی من امر المحتوم و خروجه فی رجب و هذه قصه و امر عظیم من شداید العظام.
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسنعلی لاری، تا: ۱۲۸۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۱۷پ–۵۲)، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۸ – ۲۰۵]

← جواهر الاخبار فی سیرة الائمة الاخیار ⩾ البسامة

● **جواهر الاخبار و معتقد الاخیار** / کلام و اعتقادات / فارسی
javāher-ol axbār va moʻtaqed-ol axyār
هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، – ۱۲۳۴ ؟ قمری
hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafīʻ (- 1819)
شامل اخباری است که دلالت می‌کند بر جلالت و بزرگواری آل محمد و وفور علم و کمال قرب ایشان در یک مقدمه و چهار «باب» و یک خاتمه: مقدمه در معنی امام؛ باب ۱. در آنکه امام باید منصوب باشد از جانب خدا و رسول؛ ۲. صفت امام؛ ۳. بیان ذکر قلیلی از معجزات امام؛ ۴. بیان ذکر قلیلی از زهد امام و خاتمه بیان قلیلی از معتقدات طایفه امامیه.
آغاز: بسمله حمدله و صلی الله ... اما بعد چنین گوید عبد خاطی ابن محمد شفیع محمد کاظم هزار جریبی عفی الله ... که بهترین عبادت بحسب عقل و نقل معرفت خداوند عالمیان و اوسطها و حجتهای اوست
انجام: از برای فرج و هم نفرین است بر دشمنان ایشان باینجا ختم کردم این رساله را حامداً لله و مصلیاً علی رسوله و آله الطاهرین
[الذریعة ۲۵۹/۵؛ دنا ۱۰۶۶/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۵۴/۹]

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۰۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابن شیخ محمد ارومیه کربلایی، تا: شوال ۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱ – ۱۶۴]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۳۹/۲
آغاز: برابر
خط:نسخ،بی کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۳۴گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳–۷۲]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حمزه بن آقا محمد حسن بهبهانی، تا: ۲۳ صفر ۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ: ۱ – ۱۶۳]

● **جواهر الادب** / ادبیات / عربی

jawāhir-ul adab

منتخبات اشعار فصحای عرب است با شرح آنها از قبیل قصیده بانت سعاد و معلقات سبع و قصیده نابغه ذبیانی در مدح نعمان بن منذر و قصیده مقصوره ابن درید معروف به جواهر الکلام.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۶۸

آغاز: ابوبکر سقاک بهاالمأمون کاساً؛ **انجام:** اولا نتهاج فرحا او مردهی

خط: نسخ، کا: بابا رضای کشمیری، تا: ۱۵ رجب ۱۰۶۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه نواب جملة الملك استکتاب کرده و چون مهلت کافی نداشته لذا یکصد و پنجاه و چهار بیت از آخر نسخه را بی‌شرح نوشته است؛ کاغذ: نخودی کشمیری، جلد: پارچه‌ای، ۱۶۰گ، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۷ - ۲۹۶]

● **جواهر الادراج و زواهر الابراج** / عرفان و تصوف، شرح حدیث / فارسی

javāher-ol adrāj va zavāher-ol abrāj

دانیالی، علی بن علا، ق۱۰ قمری

dānīyālī, ‘alī ebn-e ‘alā (- 16c)

در دیباچه گوید که قصد یزد یا شیراز کردم و استخاره گرفتم ماندنم در جهرم خوب آمد لذا در آنجا این کتاب را تألیف نمودم که شامل ۴۰ حدیث صحیح نبوی است با ترجمه و شرح آنها به روش عرفا و صوفیان. ضمن آن اندرزهای عرفانی و اشعار قصایدی از خودش آورده و در آغاز تصریح می‌کند که اصطلاحات و مطالب أهل ظاهر را که جهل است آنها را ترک گفته و نمی‌آورد. شیخ جمال الدین بن شیخ محمد (گویا از شاگردان و مریدان دانیالی باشد) مقدمه‌ای به فارسی برای این کتاب نوشته که در نسخه ۸۱۳۵ کتابخانه آیةالله مرعشی ناتمام آمده است و سرآغاز مؤلف به عربی می‌باشد.

آغاز: الحمد لواجب الوجود الخلاق الرزاق المعبود و الصلاة و السلام علی رسوله و حبیبه محمد شفیع یوم الموعود

انجام: و آله الطیبین الطاهرین الذین کانوا کالشمس فی الاستواء و سلم تسلیماً دائماً ابداً ...

[دنا ۱۰۶۶/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ برگ‌ها در هم صحافی شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱ - ۱۲۸]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۳۳

آغاز: سید المرسلین حیث قال (ص) الفرار مما لا یطاق ... بعد از یک برگ بدانید ای طالبان راه نجات دینی و دنیوی که اهم مهمات و اشرف اعمال و طاعات بعد از

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول) و انجام (صفحه آخر)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰ سطر (۵×۷)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲ - ۱۳۶]

← جواهر الاسرار ⇐ اخلاق محسنی

← جواهر الاسرار ⇐ خرقه و بخیه

← جواهر الاسرار ⇐ ظواهر السرائر

← جواهر الاسرار ⇐ مجموعه

← جواهر الاسرار ⇐ قرآن کریم

● **جواهر اسرار** / جفر / فارسی

javāher-e asrār

افلاطون، ۴۲۷؟ - ۳۴۷ ؟ قبل میلاد

aflātūn (-427 - -347)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۰/۵

آغاز: شکر و سپاس مر خدای را که بیافرید آدمی را و راه بنمود به دانستن علوم دقیقه جلیله و گردانید او را خلیفه بر سایر حیوان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۲گ (۷۶ر-۸۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۳۷۳]

● **جواهر الاسرار** = **منتخب مفتاح الاسرار** / چند دانشی / فارسی

javāher-ol asrār

آذری طوسی، حمزة بن علی، ۷۸۴ - ۸۶۶ قمری

āzarī tūsī, hamzat-ebn-e ‘alī (1383 - 1462)

تاریخ تألیف: رجب ۸۴۰ق

مؤلف، کتابی به نام «مفتاح الاسرار» در سال ۸۳۰ تألیف کرده و نسخه آن منتشر شده بود و در سفر حج راهش به دارالملک احمد شاه غازی - هند افتاد و از وی درخواست شد که در آن کتاب تجدید نظر کند، چون به وطن بازگشت فوائدی که در این سفر کسب کرده بود با اختصار بر آن کتاب افزود و ترتیب اصل را که در چهار باب بود تغییر نداد. این کتاب در شناسایی اسرار حروف و مشکلات احادیث و بیان مرموزات مشایخ و تفسیر اشعار مغلقه شعرا است. کتاب همانند در چهار «باب» است: ۱. اسرار کلام الله؛ ۲. اسرار احادیث نبوی؛ ۳. اسرار کلام اولیا؛ ۴. مشکلات کلام شعرا. نام مؤلف، که گویا خواسته به رمز باشد، در نسخه‌های کتاب گوناگون است.

آغاز: ۱. بسمله یا مفتح الابواب افتح باب قلبی و قلوب المسلمین ... حمد و ستایش آن علیمی را که عنقای عقل علمه گر انسانی را

علم علم الانسان بر افروخت ...
۲. بسمله. سپاسی که از روی گویایی خرد بر ذمت خانواده امکان لازم است آنست که بفریب ادراک لاف ستایش یزدان پاک نزنند و لعاب عنکبوت عبارات بست بر زوایای سرادقات وجوب نتنند دخل صد ساله دکانچه الفاظ و معانی بخرج یکروزه حمد کبریایی سبحانی نکنند و ظرف کوچک بیست و نه حرف محیط این درباره ژرف نشود در دیده بینش مرد خردمند سبعیات افلاک و رباعیات عناصر ثنای او بسند و لیس ورا عابدان قریه نزنند
انجام: هر بند که بسته بود از مکر و حیل ×× آن بند گشاده شد مگر بند اجل / الحمد لله آجلاً ... الی یوم الجزاء
چاپ: ۱۳۰۳ق، سنگی
[الذریعة ۲۶۰/۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۱۵ و ۳۵۵۱ و ۳۶۳۰؛ فهرستواره منزوی ۲۷۲/۷ و ۲۷۱/۷؛ مشترک پاکستان، ج ۱، ص ۸۱۳-۸۱۴، دنا۱۰۶۷/۳ (۲۱ نسخه)]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** خاتم الکلام فی اخر الزمان العارف ... تعالی سرایر جلاله.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹، نوشته شده روزگار مؤلف و دعایی که در پایان آن در حق مؤلف آمده گواه این مدعا می‌باشد؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، ۶۲۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱ - ۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۳۱ سطر (۶×۱۹)، اندازه: ۱۱×۲۳سم [سنا: ف: ۱ - ۳۴۵]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۲۰
خط:نستعلیق، کا: محمد حسین بن هدایة الله اصفهانی، تا: قرن ۱۰؛ گویا در پنجاه و پنج سالگی که از مروشاه جهان به مشهد آمده بود نسختی از این کتاب را دیده و در یکم رمضان تا نیمه ذی الحجة از روی آن این نسخه را نوشته؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۱۳۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۱
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و علی اله و اصحابه و علی تابعیه و المومنین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز، ۲۰۷گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۵ - ۱۰۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۹/۲
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** والسلام و صلی الله علی محمد اشرف الاناس و الانام وصل علی جمیع اولاده افضل الخواص و العوام و علی من اولی التحیة والسلام.
این نسخه تنها دیباچه کتاب رادارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴ص (۲-۵)، اندازه: ۱۳/۱×۲۴/۳سم [ف: ۲۹/۱ - ۱۸۳]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۱۲
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فی جامع الأصول ایضاً ان ابابکر تولی الخلافة یوم الثلاثاء و هو ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «محمد علی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۰۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۲۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۱
آغاز: برابر۱؛ **انجام**: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: مسعود حسنی حسینی، تا: یکشنبه ۱۳ ربیع الثانی ۱۰۰۸ق؛ مصحح، با سرلوح گنبدی شکل، مجدول؛ یادداشت هدیه نسخه بدین ترتیب: «یادبود تقدیمی غفاری فرخان [فرخ خان] خدمت دوست معظم حضرت ع. روحی نماینده محترم کرمان مد ظله العالی در تاریخ ۲۸ دی ماه۱۳۱۳»؛ مهر: «عبدالله» (هشت‌گوش) با تاریخ ۱۱۴۵ق، «عبده محمد تقی ۱۲۷۸» (مربع)، «منتظر لطف الهی عبدالباری» (مستطیل) با تاریخی که احتمالاً ۱۱۳۹ یا ۱۰۳۹ باشد، «بنده ... علی اکبر» (بیضی)؛ خریداری از باقر رقت در تیر ۱۳۴۵ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۱گ، ۲۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۱×۱۹/۲سم [ف: ۲۹/۱ - ۱۲۱]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱ ـ ج
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن عبدالحسین سپاهانی، تا: ۱ جمادی الثانی ۱۰۲۶ق؛ از روی نسخه مورخ روز دوشنبه شعبان ۱۰۱۱، شعرهای منسوب به خواجه طوسی درباره احکام منازل ماه «بشر طین زن بمیرد اندان سال ...» در پایان نسخه؛ تملک: سید مرتضی بن سید رضای لاهیجی در ۲۰ شوال ۱۲۲۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۲۵گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۱ - ۱۸۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۸۲/۲
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ مجدول، دارای سرلوح مزدوج مذهب؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی، ۴۵۹ص (۷-۴۶۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۲۷۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۵/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ - ۱۵۲]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۳۲ و ۶۱۲۶-ف
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الثانی ۱۰۵۷ق، جا: سه قلعه؛ افتادگی: وسط؛ می‌رسد به حل مشکلات دیوان انوری و عنوان «فصل سیم در اشکال غزلیات مشهوره» و «فصل چهارم در مجهولات غزل» و «فصل [پنجم] در اشکال مقطعات» و «فصل هشتم در بیان اشکال شاعری» و «فصل نهم در اشکال معمیات» و «فصل دهم در اسرار لغز» (همه اینها از باب چهارم در بیان اسرار

کلام شعرا) در آن دیده می‌شود و جای عنوان «فصل دوم در اشکال قصاید مجهوله» در ص ۸۷ سفید است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۷سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۲ – ۲۹۱۸] و [فیلمها ف: ۳ – ۲۰۰]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۳ و ۶۱۱۲-ف

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن افلاطون گیلانی، تا: جمادی الاول ۱۰۶۷ق؛ حسین قلی خان نسخه را در ۱۲۷۳ به فرزند خود بخشیده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۲۲۴گ، ۱۷سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۰۶۵] و [فیلمها ف: ۳-۱۹۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۹۱ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳۳/۲ – ۸۶]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۴

آغاز: طناب بارگاه جلالش به اوتار ازل و ابد پیچیده و فصیل شهرستان معموره آفرینش؛ **انجام:** و نظر الرجل فی فرج امرأته فی حالة الجماع و طرح العمل

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶ – ۳۳۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۴۵

آغاز: فصحخای ساخت فصحت قفل لا یحصی ثنا علیك؛ **انجام:** فی حالته الجماع الحایض و طرح العمل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نباتی، جلد: گالینگور [رایانه]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲۲

آغاز: ... ا ز خیال ما برون در تو خیال کجا رسد ×× با صفت تو عقل را لاف کمال کجا رسد / اما بعد از ادای توحید و مراسم تمهید، چنین گوید مؤلف این مجموعه ... که کتاب مفتاح الأسرار که در شهور سنه ثلاثین و ثمانمائة نوشته شده بود، در حین رجوع سفر مبارك از جانب شام؛ **انجام:** در جوانی می‌برند، گاه در کان زر جایش گاه بر قله جبال بود، چون دم کسانی که در زر و سیم از کوه برون آرند و انگشت سوزند و مثل این نوع است بعضی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۵گ، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه:۱۲×۲۱سم [ف: ۳۹ – ۳۹۴]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۲/۱۱

آغاز: حمد و ستایش مر علیمی را که عنقاء عقل علامه گیر انسانی را علم علم علم الانسان ما لم یعلم بر افراخت؛ **انجام:** نزدیك تو چه تحفه فرستیم ما ز دور ×× در دست ما همین صلواتیست و السلم / صلیالله علی محمد اشرف الناس و الانام و علی جمیع اولاده افضل الخواص و العوام و علی من اولی التحیة والسلام.

تنها دیباچه کتاب است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نیلی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲ص (۱۱۲-۱۱۳حاشیه)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۶/۴×۲۸/۳سم [ف: ۲۹/۱ – ۴۰۵]

۱۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالوهاب بن لطفعلی حسینی، تا: سلخ جمادی الثانی ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۲]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۰۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۷ص (۱-۱۵۷) [ف: ۱۰ – ۱۷۵۵]

۱۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۶-عکسی

آغاز: برابر۱

اصل نسخه: بادلیان، ش ۱۷۵ الیوت؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ عکس آن ۴ مجلد، ۳۰۵گ [عکسی ف: ۲ – ۸۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ – ۷۰]

۲۰. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۵۰۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۹۰ق؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۱۱۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰/۹×۳۴/۳سم [ف: ۲ – ۱۹۲]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۸

آغاز: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸۷گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲ – ۴۷۸]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۹۴/۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش ش ۴۷۲؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ – ۲۰۸]

● جواهر الاسرار / عرفان و تصوف / فارسی

javāher-ol asrār

طبسی، درویش محمد بن علی شاه، ق۹ قمری

tabasī, darvīš mohammad ebn-e ʻalī šāh (- 15c)

تاریخ تألیف: جمعه غره رجب ۸۴۲ق

به نثر و نظم، با ستایش از شاه نعمت الله ولی و تأویل «و ان تعدوا نعمة الله لاتحصوها» آغاز می‌شود و اینکه چون امیر تیمور آهنگ سفر از سمرقند کرده کسی به مرتبت سید نبود که با وی همراه باشد. و به تمکین سید بود که در شام بر یزیدیان پیروز شد و ظهور ولایت سید در هندوستان واقع شد و نیز خلافت را به ظاهری و ملکوتی تقسیم می‌کند، که پس از حضرت علی (ع) نخستین به معاویه و دومین به حضرت حسن (ع) رسید، و همینگونه قطبیت ادامه یافت تا به سید رسید.

آغاز: حمد له. صلاة. قال الله تبارك و تعالی و ان تعدوا نعمة الله لا تحصوها ... قال رسول الله (ص) یخرج من وراء النهر یقال له الحارث ... هرچه نعمت الله بود× نعمت این چنین آگه بود ...

انجام: گفتیم دعا رفتیم از ملک شما رفتیم ×× خوش باش که ما رفتیم هانده چه [هانداده] به درویشان (؟). تمام شد. تألیف جوهر الاسرار فی یوم غره صفر شهر رجب ۸۴۲ق حرره مؤلفه احقر الخدام نعمت اللهی درویش محمد بن علیشاه الطبسی.
[فهرستواره منزوی ۲۷۲/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۷/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱ رجب ۸۴۲ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹ص (۳۴۰-۳۴۸)، ۱۸ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [سنا: ف: ۱ - ۱۳۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۱۷/۸-ف
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: نسخه آقای دکتر مهدوی بیانی؛ کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱ رجب ۸۴۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۵گ (۱۷۵پ-۱۷۹پ)، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [فیلمها ف: ۱ - ۶۴۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲/۶-عکسی
همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۸۷]

● جواهر الاسرار / علوم غریبه / فارسی

javāher-ol asrār

فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود، ۹۴۷ - ۱۰۱۶ قمری

fānī šīrāzī dehdār, mohammad ebn-e mahmūd (1541 - 1608)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۸۶
آغاز: بسمله، احمدالله که این تازه کتی بدارد از جلوه بسم الله ربیب؛ **انجام:** اول حرف از سطر اول در آخر سطر باز آید بدین مثال و الله اعلم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

● جواهر الاسرار / شعر / فارسی

javāher-ol asrār

رشید تبریزی، - ۱۰۸۱ قمری

rašīd-e tabrīzī (- 1671)

اهدا به: شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷)
مثنوی حدود سه هزار بیت، که در آغاز هر بند یک رباعی آمده، در هشت «باب»: ۱. صفت مروارید؛ ۲. صفت یاقوت؛ ۳. صفت لعل؛ ۴. صفت الماس؛ ۵. صفت زمرد؛ ۶. صفت عین الهر؛ ۷. صفت فیروزه؛ ۸ صفت قیمت سنگها و عیار آنها را در جدول‌هایی به سیاق آورده است، با وزن‌های حبه، مثقال. پس از هشت باب «شعبه طلسم هشت گنج جواهر الاسرار» است.

آغاز: نوری که ازو جهان تجلی زار است ×× گلگونه رنگ هر گل رخسار است ... / ای هنر پرور طلسم وجود ×× لوح محفوظ کارخانه بود / از جوهر معرفت چهره نما است ×× نطق انسان جواهر الاسرار است / نقش بند شهر مینایی ×× صانع حسن عالم آرایی
[دنا ۱۰۶۷/۳؛ الذریعه ۳۶۲:۹ و ۱۵۱:۱۹؛ فهرستواره منزوی ۳۸۱۵/۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۶۶/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** (گویا) صید وحشی رم غزال سخن ×× شده رام خیال بازی من
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جابه‌جا شده و آشفته؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن، ۱۰۲گ (۱۲۳ر-۲۲۴پ)، ۱۵ سطر [ف: ۸ - ۲۶۰ و ۳ - ۶۴۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۶۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** سپس دستان زنی که اهل فن است ×× رنگ گلگونه سخن سخن است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۶گ (۱پ-۹۶ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۶) [ف: ۱۷ - ۲۱۶]

● جواهر الاسرار / عرفان و تصوف / فارسی

javāher-ol asrār

حسینی، عبداللطیف بن بدرالدین، ق۱۱ قمری

Hoseynī, ʻabd-ol-latīf ebn-e badr-od-dīn (- 17c)

تاریخ تألیف: ۲۰ جمادی الثانی ۱۰۶۰ق
مباحثی است کوتاه در عرفان که برای مبتدیان نگاشته شده مشتمل بر ده «باب»: ۱. بیان تحصیل علم ظاهری و باطنی و مرید شدن؛ ۲. بیان صلوة مجازی و صلوة حقیقی و صوم مجازی و صوم حقیقی و حج مجازی و حج حقیقی؛ ۳. بیان مذهب مجازی و مذهب حقیقی؛ ۴. بیان عشق و محبت الهی ورزیدن؛ ۵. بیان جذبه حق تعالی و فضیلت سالک مجذوب بر مجذوب فقط؛ ۶. بیان شناختن مرشد کامل و گفته وی کردن؛ ۷. بیان بیعت کردن با پیر و مرابطه با او داشتن؛ ۸ بیان ذکر و فکر و مراقب بودن و اربعین نشستن و از خلق عزلتی گرفتن؛ ۹. بیان سماع و رقص و در آداب سماع؛ ۱۰. بیان تجرید و تفرید و توکل و ابتدای خواجگان چشت قدس الله اسرارهم العزیز.
آغاز: بعد از حمد حضرت الهی و درود رسالت پناهی صلی الله علیه و آله و سلم آن که فقیر حقیر عبداللطیف
[دنا ۱۰۶۷/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۷۳/۷]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۵۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و حجاب از دیده او بردارند و مطلوب او بدو نمایند و مقبول خالق گردد و مشهور عالم شود و از این عالم فیض الهی برد و کارش به اتمام رسد بعون الله الولی القدیر الحکیم تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۶۶گ (۱ر-۶۶پ)، ۱۵ سطر [ف: ۲۵ - ۳۲۹]

● **جواهر الاسرار** / فلسفه، عرفان و تصوف / فارسی

javāher-ol asrār

هروی، سیف الله بن نظام الدین احمد، ق۱۱ قمری

heravī, sayf-ol-lāh ebn-e nezām-od-dīn ahmad (- 17c)

بیست پرسش و پاسخ فلسفی - عرفانی است: ۱. معنی آیه «کان الله و لم یکن معه شیئاً»؛ ۲. معنی گفته خداوند «الان کما کان»؛ ۳. علم حق عین ذات او است یا غیر؛ ۴. معنی «کنت کنزاً مخفیا»؛ ۵. نحن أقرب الیه من حبل الورید؛ ۶. معنی معیت؛ ۷. چگونه خداوند خلق را برای شناساندن خود آفرید؛ ۹. خداوند بر ما قادر است یا شیطان؛ ۱۰. چگونه ابلیس توانست فرمان نبرد؛ ۱۱. اگر مقصود اظهار فضل بود پس دوزخ چیست؛ ۱۲. اگر خدا محتاج نبود پس آفرینش را چه فایده است؛ ۱۳. سرنوشت: ابوجهل چه گناهی داشت که ابوجهل گشت؛ ۱۴. معنی «و هو معکم اینما کنتم»، حتی در دوزخ؟؛ ۱۵. علم خداوند؛ ۱۶. چه حاجت به میزان است؛ ۱۷. با توانایی خداوند، چرا برخی را نادار آفریده است؛ ۱۸. معنی آیه «من کان فی هذا اعمی و هو فی الآخرة اعمی»؛ ۱۹. معنی نور در گفته پیامبر: «انا من نور الله»؛ ۲۰. معنی «من عرف نفسه عرف ربه».

[مشترک پاکستان ۹۵۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۳۰/۶؛ گنج بخش ۵۹۰/۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۸/۲-عکسی

آغاز: حمدله. صلاة اما بعد، می‌گوید اضعف عبادالله فقیر سیف الله بن خواجه نظام الدین بن خواجه محمد مقیم هروی، که این رساله مشتمل است بر بیست سؤال و هر سؤال چنانچه در شنیدن او مرغ تیزپر عقل ... نام این رساله جواهر الاسرار نهادم؛ **انجام:** بس کنم چون زیرکان را این بس است/ بانگ دو کردم، اگر در ده کس است ...

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۲۵۵۲ (گنج ۵۹۰/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۸گ (۳۱-۴۸) [عکسی ف: ۲ - ۸۷]

● **جواهر الاسرار** / شعر / فارسی

javāher-ol asrār

ذهبی دزفولی، عین الدین حسین، ق۱۴ قمری

zahabī dezfūlī, ‘ayn-od-dīn hoseyn (- 20c)

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲ق)

گزیده‌ای است از مثنوی مولوی که در آغاز و انجام آن گفتاری به نظم افزوده شده است. در آغاز آن از گزیده‌هایی که شمس الدین محمد نوربخشی لاهیجی و کمال الدین حسین کاشفی سبزواری و بهاءالدین محمد بن حسین عاملی جبعی و نجیب الدین رضای حسینی تبریزی اصفهانی و قطب الدین محمد حسینی نیریزی از مثنوی کرده‌اند یاد شده و این مقدمه به نثر است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

آغاز: عین اعیان چون در آمد در عیان ×× حمد حق را دید اندر سر جان / آفتاب حسن در آیینه تافت ×× آینه از عکس خود انوار یافت؛ **انجام:** جوهر الاسرارش از دل گشت نام ×× جوهر الاسرار حق و السلام

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵ - ۷۳۶]

● **جواهر الاسرار** / جفر / فارسی

javāher-ol asrār

گنابادی، محمد باقر، ق۱۴ قمری

gonābādī, mohammad bāqer (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۹ق

رساله‌ای در بعضی قواعد کلی علم جفر و اسرار حروف و حل مشکلات این فن با جدول‌هایی مناسب موضوعات به‌گونه‌ای که مبتدیان بتوانند از آن بهره برند و ملخص آنچه را که نگارنده به تجربه یافته دریابند. تألیف شده پس از «رساله افلاطونیه » و در پایان آن ناصر الدین شاه قاجار را نام برده است. این عناوین در رساله مختصر حاضر آمده است: در بیان علم جفر، دوایر اربعه، جفر جامع، قاعده موازین الحروف، جفر خابیه، مدخل کبیر و صغیر، افسون مار و افعی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۸۵ و ۲۷۹۱ عکسی

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد چنانکه در رساله قبلی افلاطونیه حقیر رقم زده ام عده ای از دوستان و بزرگواران؛ **انجام:** به اتمام رسید بحول و قوه رب العزیز الجلیل در بلده گناباد در ملک خود ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: عبد العلی نغندری نزیل گناباد که کتاب را به سال ۱۳۰۶ در مشهد مقدس خریده؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۰۰] و [عکسی ف: ۷ - ۳۸۹]

● **جواهر الاسرار** / - عربی

javāher-ol asrār

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۲۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

● **جواهر الاسرار** / کیمیا / عربی

javāher-ol asrār

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الملک القدوس و الصلوة و السلام علی نبینا محمد؛ **انجام:** قال ارباب المعادن لن ذهب القوم من ... الاجساد لما فیه من الغوص و الانبساط. تمت

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: الوان، جلد: میشن [رایانه]

● جواهر الاسرار فی الجفر المنقول عن الائمة الاطهار

/ جفر / فارسی

javāher-ol asrār fi-l jafr-il manqūl ‘an-il a’emmat-il athār

دهدار عیانی، محمود بن محمد، ق۱۰ قمری

dehdār-e ‘ayānī, mahmūd ebn-e mohammad (- 16c)

وابسته به: ذخیرة الاسماء و استخراج الاسماء حسنی = ذخیرة الاسماء؛ اخلاطی، حسین بن علی (قرن ۹)

به نظم و نثر و جداول مربوط به مسائل، نظم با عناوین «تقریر» و نثر با عناوین «تحریر» و «جوهر» در یک «فاتحه» و پنج «فصل» و یک «خاتمه»: فاتحه: در رموز کیفیت اعداد؛ فصل ۱. قواعد تکسیر و خواص آن؛ ۲. قوانین بسط حروفات و خواص آن؛ ۳. ذکر بعضی از کیفیات حروف و خواص آن؛ ۴. استخراج اسماء الهی و اسماء روحانی از اعمال؛ ۵. ضابطه اسماء الهی از اسم شخص معین؛ خاتمه: در بعضی از قواعد. مؤلف خود می‌گوید که این کتاب گزیده‌ای است از ذخائر الاسماء کمال الدین حسین اخلاطی.

آغاز: بدان ایدک الله که آنچه در این نسخه نفیسه که مسما به الجواهر الاسرار است و از جمله تألیفات این کمینه بی مقدار ابن محمد محمود [چنین] دهدار است ... احمد الله که این تازه کتیب ×× دارد از حلیه بسم الله زیب / شرف لوحه‌اش الرحمانست ×× الرحیم است حلل عنوانست

[دنا ۱۰۶۸/۳ (۲۳ نسخه)؛ الذریعة: ۲۶۲/۵ و ۷۷۷/۹؛ گنج بخش ۲۳۳۵/۴؛ فهرستواره منزوی ۷۱۸/۱۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** لقب بعدد مکسر ۶۴۲ وسیط مجموعی

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۷گ (۳۳پ-۱۰۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۲ - ۸۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۴۰/۲

آغاز: بسمله، محمد مدخل کبیر س ۹۸ ح ص مدخل وسیط مجموعی ۲۶ و ...؛ **انجام:** حروفات جواب نیز ۲۸ است بی عمل صحیح است و الله اعلم.

(جزئی)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۵ص (۱۷۳-۱۷۷)، ۲۲ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۹ - ۱۲۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۳۲

آغاز: جلوه وحدت بر گنج سه اسم ×× بسته از بسم برین گنج طلسم / با که در فاتحه بسمله است ×× باز سینش سین سرایر جمله است / ای عیانی نسازی دگر نه بند ×× کز توانی ذکر بدیع جمله است؛ **انجام:** جدول است.

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر سپاهانی، تا: ۲۴ شوال ۱۰۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، ۶۷گ، ۱۶سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۴ - ۴۰۴۸]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۶/۱-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** ای عیانی بمدد کاری حق ×× گفتی از «جوهر اسرار»سبق / پس از ۴۰ بیت: نبود غیر تو با کس فکرش ×× غیر نامت نبود در ذکرش / باشد این ذکر زبان و دل او ×× که ازین به نبود حاصل او.

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۰۶۰ق؛۱۲۸ص(۲-۱۲۹)[عکسی ف:۱-۱۳۲]

۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۶۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷ - ۲۴۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۸/۴۶

کا: محمد بن حاجی احسن کاشانی، تا: جمادی الثانی ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ کاغذ: سفید و برخی رنگین، جلد: تیماج مشکی، ۵۴ص (۶۱۱-۶۶۴) [سنا: ف: ۲ - ۱۵۹]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۳۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و رفعت فوق کل شیء بعلوک و غلبت بکل شیء بقدرتک

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج محمد بن حاج اسمعیل ابن حاج علی اکینی معروف به حاج بکتاش زاده، تا: غره جمادی الثانی ۱۱۸۴ق؛ کاغذ: مغز پسته‌ای، جلد: مغزی میشن قرمز، ۴۵گ (۲پ-۴۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۶ - ۲۳۹]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۵۳/۲

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۹ - ۲۹۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۵۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مثال دیگر از تکسیر آنست که مکر را زی ن ال ع اب دی ن ...

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی، مصحح، مجدول، دارای کمند؛ اشعاری به خط ملا عبدالرضا الحسینی به سال ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۹گ (۱پ-۲۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۵ - ۳۹۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳/۱۳

کا: شیخ احمد بن محمد جعفر خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۷ص (۱۵۵-۱۶۲)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱ - ۷۸]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۸۵/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا مبتدی را طریق استخراج آن آسان شود ...

زبر و بینات این اک اف ق اف ک ال ال ف ی اب ا.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ واقف: مرحوم حجت الاسلام فقیه نیشابوری، رجب ۱۳۹۴»؛ انجام نسخه با دیگر نسخه‌ها و نسخه چاپی همخوانی ندارد و شاید افتادگی و نقصان داشته باشد؛ کاغذ: فرنگی، ۶۰گ (۳۱-۹۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۶×۱۴سم [ف: ۳۸ - ۲۳۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** منظومه: گوهر نظم به این کافی نیست ×× نظم او وسعت اوصافی نیست / زان به تحریر دار صفتش ×× بنماییم گهر معرفتش
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۷ شوال ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ (۱پ-۶۸ر) [ف: ۳۶ - ۲۱۸]

۱۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۳۶/۲

آغاز: خاتم روی حرف آخرش پنج حرفست، بدین نسق، اسماء و حروف زعدن ... بدان ایدک الله که حروف طبایع را چون خواهند؛ **انجام:** منسوبات حروف به عناصر و بروج و کواکب طریقه آدم علیه السلام حروف ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۲گ (۱۸۷ر-۲۴۸پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ - ۳۲۱]

۱۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۶۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** رفعت فوق کلشییء بعلوک و غلبت کلشییء بقدرتک
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی منجم ابن محمد مهدی قزوینی، تا: یک‌شنبه ۱۹ رجب ۱۲۴۴ق؛ دارای بندی در خواص اوراد و حروف به فارسی و جدولی نجومی و درمان قولنج به فارسی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ (۲پ-۳۲ر)، ۲۰سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: - ۳۰۳]

۱۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۸۹/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۸-۹×۱۱-۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۳۷]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۴/۱۰

آغاز: جوهر عمل بطون سبعه بحسب حمل اعداد از قرار هر بطنیده قسم جهت انموذج مرقوم شده و شروع می‌رود در آنچه مقتدای اولیاء و پیشوای از کیا؛ **انجام:** طریقه سیوم است که هرچه خواهند از نظم و نثر بی قصور و تشویشی توان ثبت نمود بر طریقه دویم و سیوم بر وجه کمال خبرت العاقل یکفیه الاشارة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ محشی؛ دارای چند فائده و قواعد پرسش و تکسیر حروف از جفر؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۵۱ر -۵۲پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۲ - ۵۰۷]

۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۸۸/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی هذه القواعد فی جمیع اسماء الالهی و الله اعلم
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۸گ (۱۴۳ر-۱۵۰پ) [ف: ۱ - ۷۹]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حروفش را بطبیعت همان منزل بعمل آورند که مفید است ان شاء الله تعالی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ صفر۱۲۹۶ق؛کاغذ:فرنگی،جلد: تیماج سرخ،۵۵گ،۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۳ - ۳۳۵۱]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** همان منزل بعمل آوردند که مفید است
خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا [الفبائی ف: - ۱۷۵]

۲۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۰۸-عکسی

آغاز: برابر
اصل نسخه:گنج بخش،ش۲۳۴۲(گنج۱۳۵/۴)؛خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۶ شوال ۱۳۱۸ق؛ ۳۳گ (۱-۳۳) [عکسی ف: ۲ - ۸۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۲۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶ - ۲۷۸]

۲۱. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد بن ابی الحسن، تا: ۱۳۲۰ق [ف: - ۳۴]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۷۹۶

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه:۱۴/۳×۲۰/۸سم [رایانه]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** منظومه:گوهر نظم به این کافی نیست ×× نظم او وسعت اوصافی نیست / زان به تحریر دار صفتش ×× بنماییم گهر معرفتش
تمام بخش نظم را شامل است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی:آخر؛ جلد: مقوا عطف پارچه [ف: ۳۶ - ۱۳۰]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون این حرف را تکسیر کنیم از سطر اول اسماء متوازنه ظاهر شود استخراج اسماء متوقفه کنیه و لقب و اسم (برگ ۲۱ روز)
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ بسیار مغشوش و در هم است؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ، ۱۹-۲۳ سطر (۸×۱۷)، اندازه:۱۴/۵×۲۰/۵سم [رایانه]

● جواهر الاسرار فی معارج الاسفار / بهائیت / عربی

jawāhir-ul asrār fī ma'ārij-il asfār

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳-۱۳۰۹ قمری
bahā'-ol-lāh, hoseyn-'alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

از الواح بهائیان است که مطالبی را در سیر و سلوک و چگونگی تقرب به خدا آورده است.

آغاز: جواهر الاسرار فی معارج الاسفار و حکمة الجبار لمن اراد

ان یتقرب بالله ... هو العلی الاعلی یا ایها السالک فی سبیل العدل و الناظر الی طلعة الفضل قد بلغ کتابک و عرفت سؤالک و سمعت لحنات قلبک فی سرادق فؤادک ...
انجام: ولو ان جنابک فی هذه الکلمات المختصرات لتعرف کل العلوم و تصل الی ذرة المعلوم و تقول یکفی کل من فی المشحور و المفقود ولکن لوتجد فی نفسک حرارة المحبة لتقول هل من مزید وتقو الحمد لله رب العالمین الغوث یا بهاء المخلصین
[دنا ۱۰۶۸/۳؛ نسخه‌های منزوی ۱۷۴۱/۲]

۱. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۱۷/۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج یشمی، اندازه:۱۱/۲× ۱۷/۵سم [نشریه: ۶ - ۷۵]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۰ق؛ بعضی از کلمات و عبارات در حاشیه معنی شده است. این اثر ظاهراً حاوی گزیده متن عربی و ترجمه فارسی این کتاب می‌باشد، در صفحات ۴۷پ تا ۴۹پ صفحاتی از کتاب بدایع اثر بهاءالدوله نوشته شده؛ کاغذ: کاغذ دفتری خطدار، جلد: مقوایی با روکش کاغذی نارنجی، ۴۱گ (۶پ-۴۶پ)، ۲۳-۲۱ سطر (۱۳/۵-۱۴/۵×۱۶/۵-۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [رایانه]
۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۳۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۳۸]

● جواهر الاسرار فی معارف الاحجار / کیمیا / عربی

jawāhir-ul asrār fī m'ārif-il aḥjār

قمری، محمد، ق۵ قمری

qomrī, mohammad (- 11c)

این کتاب به دو کس نسبت داده شده است: حاجی خلیفه (۶۱۲/۱) آن را از علی چلبی بن خسرو ازنیقی (-۱۰۱۸ق/۱۶۰۹م) دانسته است و از اینجا به کحاله (۵۳/۷) راه یافته است. در برخی نسخه‌ها از شیخ احمد (یا محمد) قمری دانسته شد و به دنبال «درة البیضاء» است که نیز منسوب به او می‌باشد. «قمر» شهری ست در مصر و نام نگارنده نیز به گونه «شیخ محمد قمری مصری» دیده می‌شود. دست کم در دو مورد کارهای او و علی چلبی در هم آمیخته است: ۱. همین جواهر الاسرار؛ ۲. دقایق المیزان. دارای چند «باب» و «فصل»: باب ۱. الاحجار المیزانیة ...: فصل ۱) ارکان عمل المیزان الذهب و الفضته و النحاس، فصل ۲) الارواح و الکبریت، فصل ۳) الزاج ...؛ باب ۲. فی الاکاسیر المیزانیة، دست کم چهارده فصل؛ باب ۳. تراکیب المیزانیة و هی الجواهر الکانیة، فصل‌هایی ...؛ باب ۴. (که واپسین است) المعقولات المیزانیة. (احمد منزوی)
آغاز: الحمد لله الملک القدوس السلام و الصلوة علی نبینا محمد سید الانام و علی آله و اصحابه الکرام و بعد فانی اخرجت العوارف لطایف درر المعارف و نظمتها فی سلک جواهر کنوز الصحایف و رتبتها فی هذا الکتاب المسمی بجواهر الاسرار فی معارف الاحجار علی الفصول و الابواب ...
انجام: و لهذا البرهان قال ارباب المعادن ان ذهب القوم من احد هذه الاجساد و لما فیه من الغوص و الانبساط تمت الرسالة ...
[سزگین ۲۹۹/۴ که مؤلف را از دانشمندان قرن پنجم دانسته است؛ دنا ۱۰۶۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۹۲/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۶۷پ-۷۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰- ۲۶۱]
۲. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۹۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو کان حلالاً فی الادیان و الله الهادی و المستعان الباب الرابع فی عقودات المیزانیة.
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: هدایت الله بن عبدالرحیم کشمیری، تا: با تاریخ ۱۱۱۲ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹ص (۷۲-۱۵۰)، ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: - ۲۱۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۹۰/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۵ - ۲۵۹]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰ /۷۸۶۱-۵۳/۷۱
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: شنبه ۲۳ جمادی الاول ۱۱۱۴ق، جا: مشهد رضوی؛ ۲۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۳۲]
۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۶۰/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷ - ۲۴۱]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۳۹
نام مؤلف در فهرست نیامده است؛ خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق [الفبائی ف: - ۱۷۵]
۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۷۸/۵-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳-۱۲۴۴؛ ۹ص (۲۳۰-۲۳۸) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۳]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۶۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق،کا:امان الله بن فتحعلی شاه قاجار،تا:۱۳صفر ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲ص (۱-۱۲)، ۱۷ سطر [ف: ۳۶ - ۹۹]
۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۰۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** یجعلها کحلا لجلاء عیون المشایخ بحق محمد و آله و اصحابه الکرام الی قیام الساعة و ساعة القیام ...

خط: شکسته، کا: محمد ابن حاج نادعلی سمنانی، تا: شنبه رجب ۱۲۸۳ق، جا: خراسان؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی سفید و آبی، جلد: میشن سیاه، ۲۰گ (۱پ-۲۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۱×۲۰/۸سم [ف: ۶ - ۲۸۷]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۳۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** یصیر الرجل عبدا رجوجا. تمت هذه الرسالة علی ید ... محمد تقی نوری مازندرانی فی کرمانشاهان در کاروانسرای نواب ... فی ۱۸ یوم سنة ۱۲۹۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی طبیب نوری، تا: ۱۲۹۲ق، جلد: میشن زرد، ۷۴گ (۲۲ر-۹۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۲سم [ف: ۹ - ۲۸۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۰۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ جمادی الثانی ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۷۴پ-۹۵ر)، ۱۶سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸ - ۷۴۳]

۱۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۹۵/۶

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳گ (۴۲پ-۵۴پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۳۳۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۶/۲

آغاز: بعد بسمله و حمد ... باب الاول فی المیزان و هی منقسمة الی الارواح و الانفاس و الاجسام و الاجساد. اما الارواح فهی الزیبق و النوشادر و الکافور؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید و گل بهی، جلد: تیماج تریاکی [سنا: ف: ۲ - ۲۴]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۴۱/۳-۲۳/۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۳۲]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۸۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی طهرانی، تا: ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: فرنگی آبی فلفل نمکی، جلد: میشن سبز، ۲۸گ (۴۳پ-۷۰ر) یا ۵۴ص (۱-۵۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۷سم [ف: ۶ - ۲۷۲]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بقدر الربع من المجموع

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بیشتر از ۸۰ برگ از نسخه نانویس است [الفبائی ف: - ۱۷۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: محمد ایرانی، کاغذ: نخودی، جلد: میشن [الفبائی ف: - ۱۷۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۰۸

آغاز: بسمله، باب فی بعض الاعمال المظنونه من کتب متفرقه فمن؛

انجام: بدنه ابدا مکروه و مرض ... بعوا الله الملک القادر الوهاب

خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛کاغذ:نخودی،جلد:میشن[الفبائی ف:-۱۷۵]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۸/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ - ۴۵۷]

● جواهر الاسرار فی معارف الاحجار / کیمیا / عربی

jawāhir-ul asrār fī m'ārif-il aḥjār

ازنیقی، علی بن خسرو، - ۱۰۱۸ قمری

eznīqī, 'alī ebn-e xosro (- 1610)

همان رساله که از محمد قمری مصری دانسته شده و مردد میان دو مؤلف است.

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴/۵ ـ د

آغاز و انجام: برابر

این رساله در فهرست بدون نام مؤلف است. سه باب است: ۱. احجار میزانیة، ۲. اکاسیر میزانیة، ۳. تراکیب میزانیة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۳۴پ-۴۷پ)، ۲۳ سطر (۷×۱۴) [ف: ۱ - ۲۸۶]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۹۰/۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فستقی و شکری، جلد: تیماج تریاکی؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱۶گ (۶۶-۸۱)، ۱۸ سطر (۱۱/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۰۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۲/۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۶۴۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ مصحح، رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۹۱-۹۴)، ۶۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۸سم [ف: ۳۲ - ۹۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۴۱/۲

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ابوالحسن دشتی بهبهانی، تا: سه‌شنبه ۱۵ ربیع الثانی۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملکی به سال ۱۳۳۹ق که کتاب را از حاج محمد رضا کتاب فروش خریده؛ یادداشتی در عبارتی که شیخ ابوالفضل فیضی برای خان عالم نوشته و هنگام آمدن به ایران نزد شاه عباس از طرف شاه سلیم آن را آورده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ (۵۰پ-۱۳۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۶۸]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میراز قاسم بیک اخگر، تا: ۱۳۲۶ق، جا: حیدرآباد؛ کاغذ: هندی، جلد: پلاستیک ابری با روکش کاغذی، ۱۳گ (۳پ-۱۵پ)، ۱۸ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۵سم [ف: ۱۲ - ۳۰۶]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۸۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: چرم زرد، ۱۳گ (۱۷پ-۳۰ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید: ۲ - ۹۵]

● **جواهر الاسرار فی معارف الاحجار (ترجمه)** / کیمیا / فارسی

jawāhir-ul asrār fī m‘ārif-il aḥjār (t.)

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۷۵/۴

آغاز: بسمله. حمد سزاوار ملک قدوس است و صلوة و سلام بر پیغمبر ما محمد و آل او که برگزیده اند، اما بعد بدرستی که من بیرون آوردم از بحر عوارف لطایف درر معارف را نظم نمودم در سلک کنوز صحایف ... فصل در احجار میزانیه است؛ **انجام:** یکی از این اجساد است که در او قوه قوص و انبساط می‌باشد. تم بتوفیق الله المستعان

خط: نسخ، کا: احتمالاً مصطفی بن هاشم حسینی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۸گ (۴۵پ-۶۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: - ۱۲۳]

● **جواهر الاسرار (منتخب)** / کیمیا / عربی

jawāhir-ul asrār (mn.)

وابسته به: جواهر الاسرار فی معارف الاحجار؛ قمری، محمد (قرن ۵)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۸۸/۹

آغاز: بسم الله تعالی شأنه العزیز، الباب الاول فی الاحجار البرانیة و هی منقسمة الی الارواح و الانفاس و الاجسام و الاجساد؛ **انجام:** و اما الغرفیون فلابد من سحقه ... یفعل بالاملاح کلها و البواریق فانه یجریها و یقویها و یشدها

در اکسیر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی طهرانی ذهبی، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آبی فلفل نمکی، جلد: میشن سیاه، ۴۰گ (۱۰۶پ-۱۴۵ر) یا ۷۶ص (۲۰۵-۲۸۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۹سم [ف: ۶ - ۲۷۹]

● **جواهر الاسرار و زواهر الانوار = شرح مثنوی معنوی** / عرفان و تصوف / فارسی

javāher-ol asrār va zavāher-ol anvār = š.-e masnavī-ye ma‘navī

کمال خوارزمی، حسین بن حسن، - ۸۳۹ ؟ قمری

kamāl xārazmī, hoseyn ebn-e hasan (- 1436)

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲)

اهدا به: ظهیرالدین ابراهیم سلطان گورکانی

این کتاب شرح مثنوی مولوی است که در سه جلد نگاشته که جلد اول آن دارای مقدمه‌ای است در ده «مقاله» در احوال سلوک و مشایخ و ...: مقاله ۱. ذکر مشایخ؛ ۲. تفسیر الفاظ؛ ۳. تباین مشارب ارباب حال؛ ۴. حضرت راتبه؛ ۵. اسماء و صفات؛ ۶. عوالم و حضرات؛ ۷. کشف سر البدو و الایجاد؛ ۸. تنبیه در حقیقت روح اعظم؛ ۹. عوالم ارواح؛ ۱۰. بیان حقیقت محبت؛ سپس شرح است تا خاتمة الکتاب.

مؤلف دارای دو شرح بر مثنوی است. در دیباچه این کتاب مذکور است که شرح اول موسوم به «کنوز الحقایق و رموز الدقائق» است و باز به التماس جمعی این شرح موسوم به «جواهر الاسرار» را تألیف کرده است. کشف الظنون تنها شرح اول را ذکر نموده و جمله اول این شرح دوم را برای آن شرح ضبط کرده است. در مقاله اول که در ذکر حال مشایخ طریقت است اول حضرت امیرالمومنین علی بن ابی طالب علیه السلام و بعد امام حسن و امام حسین تا امام جعفر صادق علیه السلام را با شرح حال مختصری از هر یک ذکر کرده و بعد از آن اویس قرنی و مالک دینار و سایر مشایخ را نام می‌برد.

برای دفتر یکم و دوم دیباچه‌ای به زبان عربی نوشته ولی برای دفتر سوم به فارسی آغاز کرده است.

آغاز: آغاز دیباچه عربی: الحمدلله الذی جعل السنة افراد الانسان وسیلة لکشف لوازم العرفان

آغاز دیباچه فارسی:حمد بی حد و (غایت) و ثنای بی عد و نهایت حضرت پادشاهی ...

آغاز گزارش دفتر یکم: هر آینه بر آراء زاهره ارباب ...

آغاز دفتر دوم: الحمدلله الذی جعل قلوب العارفین ... و بعد بدانک حضرت مولوی را در نظم جواهر ...

آغاز دفتر سوم: حمدی چون قدرت قاهره الهی ... بعد از سلوک ... در دیباچه دفتر سوم ...

انجام: خاتمه الکتاب در مناجات ملک وهاب الهی بحرمت رندان سرمست که شراب صافی عرفان جز از کف سقاة صفات رحمان ننوشند. تم الکتاب بعون الله الوهاب و الصلوة علی محمد و آله و صحبه اجمعین و سلم تسلیماً.

[انجام دیباچه: لاجرم بدین ده مقاله که مصداق تلک عشرة کاملة ...

انجام دفتر یکم: و تا ختامه مسک باشد لاجرم بایراد این ابیات تجاسر نموده شد ... (سپس ۴۸ بیت شعر آورده است).

انجام دفتر دوم: همچون حسین از شق عالم خیال ×× مردم هزار شاهد زیبا برآورم]

چاپ: در دو جلد به چاپ سنگی رسیده

[نسخه‌های منزوی ۱۱۱۶/۲؛ الذریعة ۲۶۱/۵؛ دنا ۱۰۶۹/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۷۳/۷ و ۷۱۹/۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۵ و ۶۰۷۶-ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از سر ذوق در مخاطبه گوید: (در اینجا ۱۳ بیت شعر آورده و پس از آن گوید): تمت الکتاب. الهی بحرمت رندان سرمست که شراب صافی ... (و در اینجا یک صفحه نیایش آورده است).

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ جمادی الاول ۸۴۰ (دفتر دوم)، و دوشنبه ۱ ذیحجه ۸۴۱ق (دفتر سوم)؛ با سرلوح، این نسخه در زمان نگارنده و گویا برای کتابخانه پادشاهی شاهرخ نوشته شده؛ تملک به تاریخ ۱۲۷۶ با مهر «اللهم صل علی محمد و آل محمد»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷۳گ، ۱۹سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲-۱۴۶] و [فیلمها ف: ۳ - ۱۹۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶ - ۱۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۵۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه ربیع الاول ۸۵۱ق؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۲۸گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱۷ - ۴۴۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۴۳

آغاز: جماهیر اصحاب نحل و راهنمایان مشاهیر ارباب ملل و متعرضان حرم و حدت نفی ماسواه

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: درویش حافظ شیرازی، تا: جمادی الاول ۸۶۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۷ - ۳۱]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۱۵

آغاز: که سبب بیماری چیست گفت بهشت را آراسته؛ **انجام:** هیچ نفس مقدس نشد ... ایشان.

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد بن محمود معروف به شبستری، تا: ۸۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سیاه، ۴۱۰گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳ - ۳۷۹]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۳۳

انجام: کوه ارادتم متزلزل نمی‌شود ×× لوبست الجبال و لودکت السماء

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ در پایان دفتر اول (نسخه حاضر) قصیده‌ای در مدح حضرت امیرالمومنین علی (ع) آورد و پیش از آن گوید: «چون حضرت مولوی خاتمه دفتر اول را ... به ذکر فضائل اسدالله غالب ... مزین ساخته برین ضعیف نیز واجب نمود که ختم شرح این دفتر به نظم مناقب آنحضرت مشوح سازد ...» بیت نخست قصیده: «ای دور مانده از حرم خاص کبریا ×× سوی وطن رجوع کن از خطه خطا»، دارای یادداشت: «شب چهارشنبه هفدهم محرم الحرام سنه یکهزار و دویست و هشتاد و یک در مدرسه بابا قاسم حسب الفرموده قطب العارفین حضرت میرزا هما فرمود جناب ملا ابوالقاسم خراسانی مسوده نمود. غلامحسین قاجار»؛ مهر: «من کنت مولاه فعلی مولاه» (گرد)؛ کاغذ: سمرقندی شکری آهار مهره، جلد: گالینگور قرمز، ۵۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [نشریه: ۱۳ - ۲۰۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱۸

شامل شرح دفتر دوم و سوم مثنوی می‌باشد. در انجام برگ آخر در شرح این دو بیت: «چون دری میکوفت او از سلوتی ×× عاقبت دریافت روزی خلوتی / جست از بیم عسس او شب بباغ ×× یار خود را یافت چون شمع و چراغ» چنین آمده: «لاجرم عاشق سوخته جگر در آن نفس از سر صدق و اخلاص دعای عسس میکرد و جنابک حسین حلاج جون حیات ابدی الخ»؛ بی‌کا، تا: اواسط قرن ۹؛ افتادگی: آخر؛ به خط اشخاص متعدد می‌باشد و شاید نگارش یافته در زمان زندگانی شارح است؛ پشت برگ نخستین، این شرح به نام «لطائف المعنوی فی شرح المثنوی» معرفی شده و این معرفی مسلماً غلط است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد:تیماج،۲۸۵گ،۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳ - ۳۶۳]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۸۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** در مملکت هیچ نیاید نقصان ×× گر هیچ کسی را به کسی برگیری

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای زرشکی، ۱۶۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۲۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۷

دفتر یکم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ مهر: محمد بن محمد تقی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، ۲۵ سطر (۹×۱۱)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [سنا: ف: ۱ - ۲۹۰]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۶۳/۲

آغاز: المقالة فی تفسیر الفاظ تدور بین هذه الطایفة الذین آراؤهم حول کعبة اللطائف طایفه هر آینه مفرد است و معلوم که هر طایفه را از اهل علوم در تعیین قوانین کلام؛ **انجام:** دعوی عشق مطلق مشنو زنسل آدم ×× ... شهر عشق است انسان چه کار دارند / فصل دیوم بدانکه ...

از مقاله دوم تا مقاله هفتم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۲۴۶ر-۲۷۷پ)، ۲۵ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه:۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۳۳ - ۴۸۲]

۱۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲۷

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر جلد ۲

سال تألیف مجلد دوم مثنوی در آن ۶۶۲ است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۳ - ۱۴]

۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶۲ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: وزیری [ف: ۲ – ۱۳]

۱۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۷۴ حکمت

آغاز: قال قدس سره مکر کردن خرگوش با شیر و بسر بردن. خرگوش را ساعتی توقف واقع شد تا وقت چاشت شیر بگذشت طبیعت شیر متغیر گشت؛ **انجام:** قال قدس سره وخامت کار آن مرغ که ترک حزم کرد از حرص و هوا. مثل شیطان و دنیی و مردم مثل صیاد و دانه و مرغانست که صیاد دام پنهان کند و دانه آشکارا.. (پس از دو صفحه و نیم) پس چون این عهد را پاس داری و شکر نعمت الهی بجای آری ساقیان اسماء و صفات

آغاز و انجام افتاده و میانه کتاب است و شرح حکایت‌های مولوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: وزیری [ف: ۲ – ۱۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۵۰

آغاز: تلك عشرة كاملة است اختصار کردیم و بعد از طلب توفیق از ملک وهاب به شرح کتاب شروع نمودم با وجود آنکه ارباب ذوق سلیم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الثانی ۹۵۷ق، جا: شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ در برگ پایانی یادداشتی در تاریخ وفات مؤلف به سال ۸۵۲ق دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۸ – ۲۴۳]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۲

شرح دفتر دوم و سوم است؛ خط: نسخ، کا: یوسف، تا: یک‌شنبه رمضان ۹۹۹ق؛ نسخه در شام در شوال ۱۲۵۱ خریده شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۲۷۴گ، ۲۶ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۰ – ۱۹۹۵]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۲۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵۵۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۲سم [ف: ۲ – ۱۹۲]

۱۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۶

دفتر ۲؛ خط: نستعلیق، کا: عزیز الله کاتب دکنی، تا: ۱۰۱۵ق، جا: برهانپور؛ مقابله شده در ۷ محرم ۱۱۷۳ در کاشان؛ کاغذ: بخارایی، جلد: میشن عنابی [نشریه: ۲ – ۷۲]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۲-ف

نسخه اصل: بادلیان ۳۳۴ الیوت؛ خط: نسخ، کا: حسین، تا: با تاریخ ۱۰۲۴ و ۱۱۷۲؛ ۴۰۴گ، ۲۵ سطر [فیلمها ف: ۱ – ۷۰]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۶

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** می‌بینم از انکه این افسانه بدید و هو حسبی و نعم الوکیل

تنها همان مقدمات و مقالات ده‌گانه را دارا است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ شعبان ۱۰۳۹ق، جا: دولت آباد، در زمان برهان نظام شاه؛ واقف: ابن‌خاتون، ۱۰۶۷؛ ۱۸۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴ – ۶۴]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۶۸

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن محمد، تا: ۱۰۶۸ق؛ با سرلوح؛ کاغذ: ختایی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۲۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۲ – ۱۹۲]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۷۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** ولی چو کشتی تن بشکند ز موج حوادث ×× رسان تو تحفه جام مرا به ساحل ایشان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ شعبان ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۳۱۸گ، ۲۳ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶ – ۲۹۹]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۲۸

خط: نستعلیق ریز، کا: حسن بن محمد شمس الدین خنجی، تا: ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵۳گ، ۲۲ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴ – ۱۱۶]

۲۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۳ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول مذهب، محشی با رمز «صح»، یادداشتی از قلبی بیک وزیر مالی فارس با مهر او «افوض امری الی الله نجف قلی ۱۰۸۳ ه»، یادداشت دیگر از میرزا ابراهیم بالا خیابانی مورخ دوازدهم شوال سنه ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۲۶ سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۱ – ۷۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۲۱]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۸۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** سیدنا محمد و علی اله و صحبه خیر الال و خیر الاصحاب و صلی الله علی جمیع الانبیاء و المرسلین و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۰۸گ، ۱۲ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵ – ۴۰۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۵۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** کرد بحکم من تقرب الی شراً تقربت الیه ... چون عمری آوازه محبت شمع جمال ما در جهان انداختی و روکاری.

گزارشی است بر سه دفتر «مثنوی معنوی»؛ خط: نستعلیق، کا: حسین، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۴۳گ، ۲۱سطر(۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵ [ف: ۱۳ – ۱۴۴]

۲۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۴۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** که با وجود نعیمی، نعیم دوزخ ما شد ×× خلاصی ده از این تا شویم واصل ایشان

خط: نسخ، کا: نسخ، تا: حدود سال‌های ۱۱۰۳-۱۱۰۴ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز، ۷۱ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۴×۳۶سم [ف: ۲ – ۷۵]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۱۶
خط: نستعلیق، کا: ربیع بن محمد میرزا، تا: ۱۱۴۱ق؛ تملک: زمان الدین بن احمد بن معزالدین بن قاضی احمد بن قاضی مطلب بن قاضی رضی بن قاضی بدیع الزمان غفاری که میرزا ابوالحسن جوشقانی نوه میرزا محمد ورکانی بدو بخشیده با تاریخ ۱۲۷۸، میرزا محمد بن محمد رضی ورکانی در ۱۲۲۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۹۴گ، ۲۱ سطر (۱۵×۲۷)، اندازه: ۲۳×۳۸سم [ف: ۱۷ – ۱۵۱]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۰۵/۲–۲۴/۱۰۵–۵
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** در راه تو خواهم کوشید وتا عشق ×× ساقی است دردی دردش خواهم نوشید
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ ۱۳۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۳۳۲]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۳۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۰۴گ، ۱۹سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۴– ۱۱۶]

۲۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۵۱۶
آغاز: مقدمه: بوحدانیت موصوف ملکی که صدای ملکوتش (در این موضع بعلت بریدگی سرلوح چند سطری محو شده است) ... سالکان مسالک هویتش جز عجز و حیرت نی که ما عرفناک حق معرفتک ... مقدمه المطالب فی کشف بعض المآرب بعد از حمد حضرت پروردگار و درود بر جناب بنی مختار چنین گوید محرر این کلمات شورانگیز و مقرر این مقالات شررآمیز ... بنده شیفته ممتحن حسین بن حسن احسن الله الیه و غفرله و لوالدیه که هر آینه بر آرای زاهره ارباب علوم و نیز نفوس ظاهره کاشفان سرمکتوم روشن و پیدا و ظاهر و هویداست که مقصود کلی از آفرینش عالم و مقصد اصلی از خلعت بنی آدم معرفت ذات و صفات حضرت بیچونست ... الی آخر. شرح مثنوی: هر آینه بر رأی زاهره ارباب قلوب طاهره که مستکشفان اسرار بدایع و مستفتحان ابواب ودایع قدرت اند ظاهر و پیدا و روشن و هویداست؛ **انجام:** پایان مقدمه: بعد از طلب توفیق از ملک وهاب بشرح کتاب شروع نمودیم با وجود آنکه ارباب ذوق سلیم و اصحاب طبع مستقیم را که از سر تأمل و استبصار در این مقالات نظر انداخته باشد هیچ سخن از کلام مشایخ در مثنوی مشتبه نخواهد شد ... و الله اعلم. پایان: برابر
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح مذهب به شیوه کار هرات؛ تملک: برهان الدین شریف در ۱۲۱۷ق؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوای روکش تیماج قهوه‌ای، ۹۵۸ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۷ – ۳۱۸]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۴/۱۴
آغاز: التمهید ارباب رسایل و اصحاب فضایل از اهل تواریخ آورده اند که حضرت شیخ نجم الدین کبری؛ **انجام:** و وصول به حضرت رب العباد باشد و الله المستعان و علیه التکلان.
بخشی از آن است و در این نسخه شامل نه مقاله است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۲۱ق؛ ۳۳ص (۸۹–۱۲۱)، اندازه: ۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲ – ۱۵۶]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۳۰
آغاز: بسمله ... فی ذکر مشایخ هذه الطریقه و ایراد ما یطعوا به من الحقیقه؛ **انجام:** و اما سورة الکنز لاشتماله علی کنز الحقایق و اما وافیه لوفاء الفاظ معانیه.
خط: نستعلیق، کا: محمدرضا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ یادداشتی از ابوالحسن در ربیع الاول ۱۳۳۲؛ تملک: محمد در ربیع الاول ۱۳۳۲؛ ۳۶۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۴۴ – ۲۰۶]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۱۷
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و در مخاطبه آن دلنواز
تا آخر دفتر سوم را دارا است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ واقف: نائینی؛ ۲۹۵گ، ۲۶ – ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۴ – ۶۴]

۳۳. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۷۶
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ خیلی ناقص است یک ورق از اول و چند ورق از آخرش افتاده [تربیت: ف: – ۲۵۸]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۹۶/۲۰
مقاله دهم در سه فصل؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سرخ [ف: ۵ – ۲۶۴]

۳۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۹۶/۲۳
از جواهر الاسرار، فی تحقیق الحضرات القدس، در نه مقاله؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵ – ۲۶۳]

● **جواهر الاسرار و مصائب الابرار** / مقتل / فارسی
javāher-ol asrār va masā'eb-ol abrār

حسینی، معزالدین بن علی اکبر
hoseynī ،mo'ez-od-dīn ebn-e 'alī akbar

در مصایب امام حسین (ع) مشتمل بر پنجاه «مجلس» و یک «خاتمه» و یک «تتمیم»، و در آغاز هر مجلس روایتی در ثواب گریستن و گریانیدن و پایان هر مجلس اشعاری در مناجات باری تعالی عز شانه.

بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۷۴/۱
آغاز: اما بعد بر الواح صافیه ضمایر برادران ایمانی و صحایف سرایر اخلاء روحانی تشنه لبان زلال فیض ربانی
خط: نسخ، کا: محمد علی بن میرزا احمد بن علی اکبر بن احمد بن ملک اسماعیل بن ملک ابوالحسن قائنی نهارجانی بهلجردی، تا: سه‌شنبه ۷ شوال ۱۳۲۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۳گ (۱پ–۱۳۳پ)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: – ۶۰]

● **جواهر الاسرار و مطالع الانوار** / عرفان و تصوف / عربی و

فارسی

jawāhir-ul asrār wa maṭāli‘-ul anwār

حسینی، علی محمد بن علی، ق۱۳ قمری

hoseynī, ‘alī mohammad ebn-e ‘alī (- 19c)

شیوائی است به فارسی و عربی، حاوی برخی مباحث عرفانی و صاول اعتقادی، در یک «مقدمه» و چند «جوهر سر» و «مطلع نور» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فضیلت علم و مباحث مربوط به آن؛ در هر «جوهر سر »و «مطلع نور یکی از مباحث عرفانی و اعتقادی مورد بحث قرار گرفته است؛ خاتمه: در حدیث کمیل ابن زیاد و سؤال حقیقت. مؤلف در نظر داشته آن را در چند جلد تدوین نماید، لیکن مشخص نیست انجام گرفته باشد.

آغاز: الحمد لله الذی جعل قلوب الواعظین خزائن جواهر اسراره و صیر ارواح الحکماء العارفین مطالع انواره الواحد المتوحد فی احدیة ذاته و کبریائه ... اما بعد ... هذه جواهر الاسرار التقطتها من خیر معدن و مخزن ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانی اقول بلسان الاستکانة ... یا ایها العزیز مسنا و اهلنا الضر و جئنا ببضاعة مزجاة فاوف لنا الکیل و تصدق ان الله یجزی المتصدقین و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ زیبا، کاتب = مؤلف، تا: رمضان ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ مهر: مؤلف «علی بن محمد بن علی حسینی»؛ تملک: مرحوم آیت الله حاج میرزا محمد طباطبائی بروجردی با دستخط وی حاوی وقف نامه کتاب بر طلاب علوم دینی، با مهر «محمد الطباطبائی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۰گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۳۳ - ۵۱۴]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فضله الجسیم ان جعل فی هذه اللیلة المبارکة من القضاء الذی لا یبدل و لا یبد ... و کان فراغی من تحریر فی سنة الثالثة من العشر الثامن من المائة الثالثة من الالف ...

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۳ق؛ اهدایی: مهدی سیگاری؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج زرد، ۲۰۶گ، ۳۳ سطر (۱۵×۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۴۴۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی نبینا محمد و اله الطیبین الطاهرین المعصومین من ال طه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق [این تاریخ با تاریخ دو نسخه فوق که به خط مؤلف است تناسب ندارد]؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز،۳۸۶گ،۲۱سطر(۱۰/۵×۱۹/۵)،اندازه:۲۱×۳۴سم [ف: ۴-۱۰۹]

● **جواهر الاسرار و معرفة آل النبی المختار** / تاریخ / عربی

jawāhir-ul asrār wa ma‘rifat-u āl-in nabī-yil muxtār

ابن فرحون، علی بن محمد، ۶۹۸ - ۷۴۶ قمری

ebn-o farhūn, ‘alī ebn-e mohammad (1299 - 1346)

در حالات حضرت پیامبر اکرم (ص) و مختصری از تواریخ اجداد و زنان و خویشان و رویدادهای عصر آن حضرت، با عناوین «قال الراوی» و صوفی گونه نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۶۹

آغاز: الحمدلله الذی نور قلوبنا بالایمان و الاسلام و اکرمنا بنبینا محمد خیر الأنام علیه أفضل الصلاة و أزکی السلام

خط: مغربی، کا: محمد الشریف بن قاضی قلعی، تا: رمضان ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۳۱۰]

← جواهر الاسلام ≻ الاعتقادیة

● **جواهر الاسلام** / عرفان و تصوف / فارسی

javāher-ol eslām

حسینی، عبداللطیف بن بدرالدین، ق۱۱ قمری

hoseynī, ‘abd-ol-latīf ebn-e badr-od-dīn (- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۶۵

نسخه بسیار نادر؛ بی‌کا، تا: ۱۳۴۳ق [د.ث. مجلس]

● **جواهر الاسمار** = **طوطی نامه** / داستان / فارسی

javāher-ol asmār = tūtī-nāme

ثغری، عماد بن محمد، ق۸ قمری

saqarī, ‘emād ebn-e mohammad (- 14c)

اهداء به: علاءالدین ابومظفر محمد شاه (حک: ۶۹۵-۷۱۵ق)

ترجمه کتابی است از زبان هندی مانند کلیله و دمنه که در آن هفتاد و دو افسانه از زبان طوطی بیان شده می‌کند و از رهگذر ادب داستان‌نویسی پرارزش است؛ این ترجمه را برای تقدیم به خزانه ابوالمظفر محمد شاه به انجام رسانده است. نسخه دیگری از آن دارای فیلمی در دانشگاه است که مترجم را علاء الدین محمد بن علی غوری سیستانی (۵۹۹-۶۱۱ق) دانسته که با توجه به سال حکومت علاء الدین محمد شاه صحیح نمی‌باشد.

آغاز: حمدی که شهباز بلند پرواز و هم در فضاء علاء آن پی کم ماند و ثنایی که شاهین تیز پرفکر ...

انجام: نادیدن را تنها دریافت و غم دل پر درد را از اول تا آخر پیش نهاد، نظم

چاپ: شمس آل احمد این کتاب را از روی نسخه مجلس به چاپ رسانده است (انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۲)

[فهرستواره منزوی ۳۰۹/۱ با انتساب به غوری سیستانی]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ یادداشت وقف بر اولاد ذکور با مهر مربع؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳۱ - ۱۵۹]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۱۴-ف
نسخه اصل: مجلس، نسخه ما می‌رسد به نیمه داستان شب چهل و نهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰ [فیلمها ف: ۲ - ۲۶]

● جواهر الاشعار / معانی بیان / فارسی

javāher-ol aš‘ār

منزوی، مرتضی، ق۱۲ قمری

monzavī, morteza (- 18c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۵۳
آغاز: بسمله، مستحق چنان جهان حمد و شتایش خدایی که نظم صور تراکیب بدایع مصنوعات را بعروض قافیه برترین؛ **انجام:** پی تکلیف منزوی اندر دلم ناوک زن است هر که از تألیف این مجموعه را سازد خطاب
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۳۹ق؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن [رایانه]

● جواهر الاصول / اصول فقه / عربی

jawāhir-ul usūl

جیلانی، محمد رفیع بن رفیع، - ۱۲۴۵ ؟ قمری

jīlānī, mohammad rafī‘ ebn-e rafī‘ (- 1830)

وابسته به: معالم الاصول = معالم الدین و ملاذ المجتهدین؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱ق)
حاشیه‌ای است بر «معالم الاصول»، مؤلف از شاگردان بحرالعلوم بوده و آن را قبل از شرح مفصل خود بر معالم الاصول به نام «اصل الاصول» نگاشته است.
[دنا ۱۰۷۱/۳؛ الذریعة ۲۶۳/۵]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۴۷-۱۹/۷۷
آغاز: بسمله الحمدلله المنعم المتعال و الصلاة و السلام علی الرسول و الال ما تفرع علی الاصول مسائل الحرام و الحلال؛ **انجام:** فی قبول المرسل بین العلماء خلاف و مذاهب الاول القبول مطلقا ... و الخامس ما هو عن الشافعی محکی فانه
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۳۳]

● جواهر الاعمال / کلام و اعتقادات / فارسی

javāher-ol a‘māl

کاشانی، محمود بن محمد ابوالقاسم، ق۱۳ قمری

kāšānī, mahmūd ebn-e mohammad ab-ol-qāsem (- 19c)

تفسیر و تأویل بندهای اذان و اقامه نماز است مانند تأویلات اسماعیلیان؛ عنوان‌هایی مانند «جوهر عنوانی، جوهر نبوی، جوهر صفایی، جوهر نبوی، جوهر رضوی، جوهر نزهتی و جوهر معانی» دارد به روش عرفان شیعی فقرات سوره اخلاص و اذان در آن شرح تأویل شده است.
آغاز: بسمله الحمدلله المتاله باللاهوت التی انتظر منها الجوهر الاخضر ... چنین گوید محمود بن ابی القاسم الکاشانی که بر شایستگان راه صدق و صفا ... نمایان است ... و آن موقوف به فهمیدن این کتاب است که مسمی به جواهر الاعمال است ...
[دنا ۱۰۷۱/۳؛ نسخه‌های منزوی ۴۲/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۳۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس لازم به بیان اجزاء تسعه نماز شد و آن اینست
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج نیلی، ۲۲گ (۴۱پ-۶۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰ - ۲۰۹]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۰۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** به اسم احد می‌باشد. والحمدلله اولا وآخراً وظاهراً وباطنا. وقدتم ذلک بتاریخ ششم محرم الحرام سنة ۱۲۸۱ق
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ محرم ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی نخدی، جلد: تیماج کبود، ۷گ (۱۰پ-۱۶ر)، ۱۳ سطر (۶-۱۵×۱۱/۵-۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۱۷/۵سم [ف: ۴ - ۱۱۸]
۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۶۶/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۳۱]

● جواهر الالسنه / لغت / ترکی - فارسی

javāher-ol alsena

ودید، ابراهیم، ق۱۲ قمری

vadīd, ebrāhīm (- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۸۲ق
در دیباجه این کتاب که به ترکی می‌باشد مؤلف خود را ابراهیم ودید معرفی نموده و می‌گوید که در تألیف این کتاب از «لهجة اللغات» اسعد افندی و «مرآت المشکل» عثمان زاده تائب افندی استفاده کرده‌ام. در قاموس الاعلام و دیگر مآخذ به نام و شرح حال و اثر دیگری از این مؤلف دست نیافتیم و ترتیب تنظیم این کتاب این است که لغات ترکی را به ترتیب حرف اول مطابق حروف تهجی مرتب نموده و معادل عربی و پس از آن معادل فارسی آن را در مقابل هر یک نگاشته و ۴۲۰۰ لغت را به سه زبان در آن گنجانیده و دیباجه آن در حدود ۷۵ بیت است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۴

آغاز: دیباجه: بسمله حمد و ستایش و آفرین اول آفریدگار جهان آفرین. لغت: باب الهمزه المفتوحه فصل الهمزه مع الباء ابه قابله پیشکار

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح کوچک، مجدول، محشی از خود مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۳۲سم [ف: ۳ - ۸۴]

←جواهر الالواح ← الواح الجواهر

● الجواهر الامینیة فی الأسرار الدینیة / عرفان و تصوف / فارسی

javāher-ol amīnīya fi-l asrār-id dīnīya

سیره و شرح زندگی امین الدین محمد (-۷۴۵ق) عارف نامی کازرونی بلیانی شیرازی و مراتب و دستورهای عرفانی و پاره‌ای از کرامات و مقامات وی می‌باشد که در این کتاب از گفته‌های شیخ هبة الله اخی محمد بن علی و بعضی از مریدان و سرسپردگان دیگر شیخ تدوین شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۲

آغاز: الحمد لله الذی ألهم قلوب اولیائه بسره و بره و طهر افئدتهم بذکره و فکره ... اقلیم وجود انسان از مبدا اعلی عالم ملك است؛ **انجام:** و در خاطر نیاوری که تا غم خوارگی مال ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت ابن یوسف شیرازی به تاریخ چهارم صفر ۱۳۷۸؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷ - ۸۸]

● جواهر الانوار / دعا / فارسی

javāher-ol anvār

تیمی، محمد بن حسن

taymī, mohammad ebn-e hasan

[دنا ۱۰۷۱/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۷۵/۷]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۰۱/۲

آغاز: آغاز سپاس سعادت اساس و شکر هدایت لباس معبودی را که؛ **انجام:** داخل شهدا باشد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری سبز، ۱۲ سطر (۹×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۲۴۰]

● جواهر الانوار / عرفان و تصوف / فارسی

javāher-ol anvār

عظیم آبادی باقری، حسین بن حسین

ʻazīm ābādī bāqerī, hoseyn ebn-e hoseyn

کتابی عرفانی است در بیان آداب و اسرار سیر و سلوك با عنوان‌های «جوهر ـ جوهر». مؤلف در دیباچه خود را چنین معرفی می‌کند: «خاکسار قمرالدین حسین ولد سید شمس الدین حسین عظیم آبادی مولد باقری نسب حنفی مذهب فرحتی البرکاتی مشرب». درباره انگیزه‌اش از تألیف این اثر می‌نویسد: «به ترقیم کلمات چند که برای برادران و یاران ضرورت دید مشغول می‌شود اگر چه احتیاج نبود، سالکان پیشین کدام دقیقه است که آن را حل نساخته‌اند و کدام سر است که بر قلب صافی آنها کشف نگشته؟ لیکن از برکت دو شیء متخالف صورتی پیدا می‌گردد که امتیاز یکی از دیگری دشوار می‌نماید و این امر در مغلطه می‌افکند و به جهت آن شبهات برمی‌خیزند و حق تلقی مقتدیان نمی‌شود که از طریقه‌شان این فیضان می‌رسد به ظهور می‌پیوندد؛ لهذا ذکر آن لازم افتاد که صاحبان عدالت شعار فکر نمایند از آنجا که کلام محرز بیشتر صورت اختلاف دارد که باعث انتشار خاطر صاحب نظران شدن می‌تواند چون عنوان طریقه ما چنین است باید کرد ...». گزارش عناوین «جوهر»های موجود در نسخه: جوهر ۱. در نسخه دیده نشد؛ ۲. وجهه مبتدیان و طریق نشستن آن؛ ۳. بیان کیفیات؛ ۴. بیان کیفیت؛ ۵. بیان صاحب کیفیت؛ ۶. بیان قبض و بسط؛ ۷. بیان اوقات معمولات؛ ۸ بیان خطرات؛ ۹. بیان صفت قلب ذاکر و جاری؛ ۱۰. بیان واردات و نعمات در هر طریقه؛ ۱۱. بیان تجلیات؛ ۱۲. بیان مضرت کلمه و کلام بیجا؛ ۱۳. بیان مراقبات؛ ۱۴. بیان اذکار؛ ۱۵. بیان انکار فکر؛ ۱۶. بیان توحید؛ ۱۷. بیان جذب سلوك؛ ۱۸. بیان نهایت کمال ماده سلوکیان و جذبیان خصوصا؛ ۱۹. بیان تفرقه در میان آگاهی و استغراق؛ ۲۰. بیان احوال مرید صادق؛ ۲۱. بیان سماع و آداب آن؛ ۲۲. بیان امتیاز یکی مرد دیگری را؛ ۲۳. بیان دنیا؛ ۲۴. بیان فرق در میان طاعت و عبادت و نافرمانی و عصیان؛ ۲۵. بیان اخلاص؛ ۲۶. بیان یاد و ایمان؛ ۲۷. بیان مکر الله؛ ۲۸. بیان صبر و رضا؛ ۲۹. بیان شکر؛ ۳۰. بیان سر عبدیت و سر شریعت؛ ۳۱. بیان پیر؛ ۳۲. بیان حق مرید بر پیر؛ ۳۳. بیان لحاظی که در وقت تعلیم و توجه مسترشدان می‌یابد؛ ۳۴. عرفان.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۴۷

آغاز: بسمله. بعد ستایش حضرت پروردگار که بی علت و ماده سایر موجودات را از ممکن غیب بوجود آورده و انسان را که بحسب ظاهر بچندین پستی جاداده لیکن بنوای الانسان سر و أنا سره تشریف نبوت پوشانیده؛ **انجام:** که از آن رفع خودی بوده باشد لیکن اینقدر خودی مانده باشد که علم این حال نیز مانده باشد.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۶۶ (ردیف ۸۵)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ دارای خط‌خوردگی‌هایی در متن، نام کتاب در صفحه عنوان «رساله جواهرالانوار» ثبت شده، وی در شرح حال خود می‌گوید: «چنانچه اول احوال خود واضح می‌سازم که به سن چهارده سالگی بجناب

استاد البلد مولانا سید شعیب الحق مسافر رحمة الله علیه حاضر گشته، بدرس کتب صرف و نحو و فقهیه مستعد بودم و مذهب شان که بباطن وحدت وجود بود و بظاهر ننمود فقط بطور متکلمان عقیده خود را می‌نمودند بلکه روافضان بیشتر بخارجی نسبت می‌کردند و حقیقت را که نمی‌دانستم تا هشت سال بسبب کثرت صحبت استاد خود معتقد ... تقلید می‌داشتم و اگر قصه استاد خویش در اینجا تحریرسازم بطول می‌انجامد و غرض دیگر بود. من بعد بحلقه بزرگان عرفان و یقین درآمدم، پس از مدت گوش فهم قابل شنیدن کلام قدسی ایشان گشت، با این همه از دل یقین بر وحدت وجود نمی‌شد. آخر الامر صاحب دعوی گردیدم. چندی بر این استقامت ورزیدم و چنان مشاهده می‌نمود که اگر نوبت جاندهی هم ازین امر سر می‌کشید هرگز در یقین فتور نمی‌افتاد، بعد چند سال چنانچه معتقده شهود بآن است بر دل غالب آمد، مدت دراز برین نوع سپری شد و آن مضمون ماسبق در ذهن کفر معلوم می‌شد، بعد ازین بطفیل شیخ خود ازین مهلکات نجات یافتم یعنی معتقده بمتابعت وجودیان مع الشهود که ذکر حال شان جایی کرده خواهد شد قرار گرفت و قلب اطمینان یافت و در آن میان دلایل عقلی و نقلی را یکجا کرده بودم و بحضرت مرشدان خود نیز مذکور این معنی بمیان می‌آوردم و سؤال و جواب پیش می‌آمد، لیکن عقل قول خود را ترجیح می‌داد ...»؛ ۱۱۲ص، ۱۱ سطر [عکسی ف: ۵ - ۱۹۱]

● **جواهر الاولیاء** / علوم قرآن / فارسی

javāher-ol owlīyā'

میران بخاری، باقر بن عثمان، ق۱۲ قمری

mīrān-e boxārī, bāqer ebn-e 'osmān (- 18c)

[دنا ۱۰۷۱/۳؛ نسخه‌های منزوی ۵۵۶ و ۵۹۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۷۵/۵-ف

نسخه اصل: گنج بخش ش ۲۷۴؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۲۰۵]

● **جواهر الایقان و سرمایه ایمان** / تاریخ معصومین / فارسی

javāher-ol īqān va sarmāye-ye īmān

دربندی، آقا بن عابد، - ۱۲۸۵ ؟ قمری

darbandī, āqā ben 'ābed (- 1869)

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

مشتمل است بر فضایل و مناقب و مصائب و ایثار حضرت سیدالشهدا و یاران آن بزرگوار در چهارده «باب» که هر باب حاوی چند «مجلس» و «مقام» می‌باشد. مؤلف به علت ارادت و علاقه مفرطی که به این خاندان داشته از آوردن روایات ضعیف و نامعقول و یا تحلیلات واهی چه در این کتاب و یا دیگر تألیفاتش دریغ نورزیده و آنرا به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

چاپ: تهران، ۱۲۹۸ق، سنگی، ۲۸۱ص؛ تبریز، ۱۲۸۷ق، سنگی، چاپخانه کربلائی عبدالحسین تبریزی

[دنا ۱۰۷۱/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۶۱۲/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷۹

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اصطفی آدم و تاب علیه و وعده الی الجنات؛ **انجام:** چنانچه این عقد و میثاق از همه جن و انس گرفته شده است.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمدرضا، تا: دهم صفر ۱۳۱۷ق؛ مذیل به بحر الانساب مترجم که اصل از ابومخنف بن لوط بن یحیی خزاعی احتمالاً مترجم در بندی باشد؛ اهدایی: مکتبة امیر المومنین، اردیبهشت ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۴۴گ، ۳۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۱۴ - ۲۱۸]

● **جواهر البحرین فی احکام الثقلین** / فقه، حدیث / عربی

jawāhir-ul baḥrayn fī aḥkām-iṯ ṯaqalayn

سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟ - ۱۱۳۵ قمری

samāhījī, 'abd-ol-lāh ebn-e sāleh (1666 - 1723)

تاریخ تألیف: جزء چهارم ۱۷ جمادی الاول ۱۱۲۹ق؛ محل تألیف: شیراز

مجموعه‌ای از اخبار کتب اربعه شیعه است ولی آن را به روشی دیگر غیر از روش فیض کاشانی و صاحب وسائل تنظیم نموده است.

[دنا ۱۰۷۱/۳؛ الذریعة ۲۶۵/۵]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۲۴

آغاز: الجزء الرابع ... فی بقیة الصلوات الواجبة ... باب وجوب الصلوة الجمعة؛ **انجام:** و العمل بما فی ... و هذا اخر ... عبدالله.

جزو چهارم کتاب الصلوة و مؤلف از تألیف آن در سه‌شنبه، ششم ذیقعده ۱۱۳۲ فراغت یافته؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام (چند جمله)؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج زرد، ۵۴۶ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۱۸۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۴۹

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله الذی شرح صدورنا للاسلام؛ **انجام:** عندک نصلی ثلث لیالی لا یفسروا صام ایامها لا یفطر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمدرضا بن عباسعلی [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۵۶

آغاز: بسمله، المجلد الثالث من کتاب جواهر البحرین فی احکام الثقلین تألیف العبد الجانی خادم المحدثین عبدالله بن صالح؛ **انجام:** و یجتهد فی الدعاء و یکثر من التسبیح و التهلیل و التکبیر.

جلد ۳-۴، از اول صلوة تا باب بیان کیفیة صلوة الاستسقاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۱۳۵ق؛ محشی به لفظ «منه رحمه الله»، دارای بلاغ؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۴- ۲۵ سطر،

اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۳سم [ف: ۱۴ - ۲۱۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۴۸/۱

آغاز: المجلد السابع ... کتاب الحج باب ان اول ما خلق الله تعالی من الأرضین موضع البیت و کیف کان أول ما خلق

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۲۹۳]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۲۴/۱

آغاز: الحمدلله علی نعمه السابغة و حججه البالغة و ایادیه الجمیعة؛ **انجام:** باب انه لابد من مضی اقل الطهر بین آخر النفاس و اول الحیض ... باب انه لاحد لاق النفاس ف الشیخ صح

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۲۶ سطر [ف: ۵ - ۳۷۴]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۲ و ۶۷۴ عکسی

جزء چهارم کتاب در احکام صلاة می‌باشد و شب پنج‌شنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۱۲۹ در شیراز به پایان رسیده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عنوان «منه قدس سره»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ - ۳۹۹] و [عکسی ف: ۲ - ۳۰۷]

● جواهر البحرین فی علماء البحرین / تراجم / عربی

jawāhir-ul baḥrayn fī ‘ulamā’-il baḥrayn

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)

شرح حال ۱۳ تن از علمای بحرین است که به زندگی‌نامه و تألیفات آنان پرداخته است.

چاپ: از سوی کتابخانه مرعشی، ۱۴۰۴ق، بر اساس همین نسخه

[ریحانة الأدب: ۲۳۷/۵؛ دنا ۱۰۷۲/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۸/۲

آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذی اصطفی و بعد، فهذه رسالة و ضعتها فی تعداد علماء البحرین حرسها الله تعالی عن حوادیث الملوین و ذکر بعض احوالهم؛ **انجام:** کان شیخنا العلامة المشار إلیه آنفا یصف نبله و کماله و ینشر فضله و افضاله و له فی مدحه فی بعض مکاتباته إلیه هذه القطعة، صف إلی المولی اشتیاقی.

خط: نستعلیق، کا: مولی عبدالله افندی، تا: قرن ۱۲؛ به خط مولی عبدالله افندی، صاحب ریاض العلماء» کتابت و تصحیح شده، فوائدی به خط وی بدین شرح آمده: منتخباتی از مروج الذهب مسعودی (۳۴-۴۰)، روایت‌های مختلف، منتخبی از جامع الشرائع یحیی بن سعید (۴۳) أبی محمد، علی بن محمد بیاضی عاملی و منتخباتی از درر اللالی العمادیة فی الاحادیث الفقهیة، از ابن أبی جمهور، محمد احسائی؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۲۹پ-۳۲ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۳ - ۳۲۵]

● جواهر البحرین و تناقض الحبرین / فقه / عربی

jawāhir-ul baḥrayn wa tanāquḍ-ul ḥibrayn

اسنوی، عبدالرحیم بن حسن، ۷۰۴ - ۷۷۲ قمری

esnavī, ‘abd-or-rahīm ebn-e hasan (1305 - 1371)

تاریخ تألیف: شعبان ۷۳۵ق

جمعی است بین تناقضاتی که در کلام شیخ محیی الدین نواوی در کتاب روضه خود و کلام رافعی شارح این کتاب واقع شده است.

[دنا ۱۰۷۲/۳؛ کشف الظنون ۶۱۳/۱]

شرح و حواشی:

۱- تحبیر الظواهر فی تحریر الجواهر؛ عزری، محمد (-۹)

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۹۵

آغاز: الحمدلله مانح اسباب الفصل و مبیح العطا فاتح ابواب الفصل و مریح العطا العلیم فلا یعرف عنه شیء

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۴۱۸؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن عیسی بن مقبل، تا: چهارشنبه ۱۷ ذیحجه ۷۴۸ق؛ تملک: احمد بن محمد بن العطار؛ ۳۷۷ص [عکسی ف: ۵ - ۲۶۳]

● جواهر البحور / عروض و قافیه / فارسی

javāher-ol bohūr

جلال طبیب، احمد بن یوسف، ق۸ قمری

jalāl-e tabīb, ahmad ebn-e yūsof (- 14c)

در علم عروض.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۰/۶

آغاز: بسمله سپاس بی قیاس حضرت پادشاهی را سزد که خیام آسمانرا؛ **انجام:** کبیر: مفعولات مفعولات مستفعلن است دوبار مطوی شد بآخر این کتاب بی تعبی.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین بن سلام الله ابرقویی، تا: جمادی الثانی ۸۵۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۱۷ص (۱۵۰ - ۱۶۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۹×۱۷/۶سم [ف: ۵ - ۳۹]

● جواهر البدایع / بدیع / فارسی

javāher-ol badāye‘

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۱۴

بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● جواهر البدیع / فقه، شرح دعا / فارسی

javāher-ol badāye‘

کتابی در ادعیه و احکام (عبادات) در یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در ترغیب و آداب دعا و سبب

تاخیر اجابت؛ فصل ۱. بیان حمام رفتن و غسل ...؛ ۲. در صلة یومیه و نافله و تعقیب آن و ما یتعلق بذالک؛ ۳. در عمل شب و روز جمعه و سایر ایام هفته؛ ۴. در عمل شهور اثنی عشر و ایام و لیالی متبرکه آنها؛ ۵. در موالید ائمه و شهور و ایام و سنین ولادت و مدت اعمار و مواضع قبور و اسماء امهات و عدد ازواج واولاد و نقوش خواتیم و ثواب زیارت و زیارات ایشان ...؛ ۶. در حصول مقصود و وصول به سعادات عظام و رفع بلیات و اسقام و امثال اینها؛ ۷. در صلوات متفرقه از ایات و غیرها؛ ۸. در حج و عمره و ثواب آن مجملا ...؛ ۹. در بیان زکوة و خمس و حق معلوم ...؛ ۱۰. در بیان صیغه نکاح و فصل آن و طلب ولد و حق والدین و زوج و زوجه و آداب معاشرت و اوقاف آن و بیان طلاق و عده آن؛ ۱۱. در فصل متعه و صیغه آن که ۴۰ حدیث با اسناد آنها در خصوص متعه نقل نموده است؛ ۱۲. در بیان اسبان و ثواب ربط و دعوات رکوب و نزول و آداب سفر؛ خاتمه: در ذکر نماز میت و ما یتعلق بذلک.

مؤلف کتاب شناخته نشد، ولی مسلماً این کتاب در عهد صفویه و در قرن ۱۱ق تألیف شده و نام آن که جواهر البدیع است به نام بدیع الزمان نامی نوشته شده است. مؤلف در این کتاب گذشته از آثار معروف و معتبر مانند آثار: سید ابن طاوس و ابن فهد و طبرسی و شهید اول و کفعمی و همچنین از این کتاب‌ها نقل می‌کند: زبدة الدعوات، تحصیل درجة، محمد بن علی شیرازی، مستغیثین، خلف بن عبدالملک، دفع الهموم و الامراض، رفع الهموم و الاحزان، مستوجب المحامد، العین المبصرة، کفعمی، طریق النجاة، منهاج الصلاح و جز اینها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۸

آغاز: ... امثال در صدف ذکر و تسطیر لهجه فارسیه چند ففی تلک الحالة، الحالة؛ **انجام:** و احشر نا فی زمرة اتباع ائمة الدین و علماؤهم ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی قدیم، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۸گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [ف: ۲۸–۵۵۸]

● **جواهر بواهر مثنوی = مثنوی شریف شرحی** / ادبیات / ترکی

javāher-e bavāher-e masnavī = masnavī-ye šarīf-e šarhī

عبدالله افندی، – ۱۰۷۱ قمری

ʻabd-ol-lāh-e afandī (- 1661)

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴–۶۷۲)

تاریخ تألیف: آغاز: ۱۰۳۵ق، پایان: ۱۰۴۱ق

اهداء به: سلطان مراد چهارم

شرحی مزجی و مفصل ترکی است بر «مثنوی معنوی». در این شرح از اشعار فارسی عرفانی بسیاری استفاده شده که غالباً برای بسط و شرح مفاد کلام مولانا به‌کار رفته است ولی مثال‌های فارسی ترجمه نگردیده است. شارح، بنا به نوشته شمس الدین سامی، از مهاجران و شاهزادگان مغرب زمین است که پدر او در زمان سلطان احمد اول به دربار عثمانی وارد و با دختر برادر زاده خلیل پاشا، صدر اعظم ازدواج نموده است و مؤلف «صاری عبدالله» نتیجه این ازدواج است. مؤلف تنها دفتر نخست مثنوی را شرح کرده است. وی همچون بیشتر دانشمندان ترکیه، ارادت خاصی به حضرت امیر المؤمنین علیه السلام دارد. عبارت زیرین بخشی از سر آغاز کتاب است: «و خاتم اولیا، امام هدی، وصی مختار مصطفی، غریق بحر بلا، حریق نار ولا، رافع علم رسول مجتبی، مظهر أنا مدینة العلم و علی بابها، زوج بتول، ابن عم رسول، صاحب محاسن و مناقب، امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام، نظم: محمد اوست او نفس محمد ×× بنطق خود چنین فرمود احمد». مؤلف، این اثر را به سلطان مراد چهارم نگاشته و بعد از سال ۱۰۶۵ق از مناصب دولتی دست برداشته و در عزلت عمر را گذرانیده است. بیرامی نسبت طریق مؤلف است. (محمود مرعشی)

آغاز: بسمله هر در یکتای حمد و ثنا، و هر گوهر زیبای گران بها که: کامثال اللؤلؤ المکنون آویزه گوش کر و بیون اوله، اول خداوند بی مثل و مانند ... نظم زمین وآسمان گردان اونید ×× کواکب جمله سرگردان اویند

[فهرس مخطوطات الترکیة العثمانیة ۳۳۴/۱؛ هدیة العارفین ۴۷۷/۱؛ فهرس المخطوطات الترکیة العثمانیة فی دارالکتب المصریة ۳۳۴/۱؛ قاموس الأعلام ۲۹۱۶/۴؛ مثنوی شریف شرحی و جواهر بواهر مثنوی، چاپ: استانبول، مطبعه عامره ۱۲۸۸ق؛ دنا ۱۰۷۲/۳؛ فهرستواره منزوی ۶۰۰/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۲۶

آغاز: در بیان آنکه موسی علیه السلام و فرعون هر دو مسخر مشیت ... آنکه بیاننده در که موسی علیه السلام ایله فرعون؛ **انجام:** و علی ملائکتک المقربین و علی أهل طاعتک فی برک و بحرک أجمعین.

نیمه دوم از دفتر نخست است؛ خط: نسخ، کا: ابوالمختار، ابراهیم طاهر، تا: شعبان ۱۱۸۷ق، جا: ترکیه؛ مصحح، دارای سرلوح مذهب سبک ترکی، مجدول؛ کاغذ: فرنگی الوان، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸۳گ، ۳۵ سطر (۹×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۲۹ – ۵۰۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۱۵–۸/۲۵

آغاز: بسمله هر در یکتای حمد و ثنا، و هر گوهر زیبای گران بها که: کامثال اللؤلؤ المکنون آویزه گوش کر و بیون اوله، اول خداوند بی مثل و مانند ... نظم زمین و آسمان گردان اونید ×× کواکب جمله سرگردان اویند؛ **انجام:** همه بد کرده ام از خود چه گویم ×× که من از کرده خود شرمسارم / بیا ساقی بده جامی به

قاسم ×× غریبم عاشقم زار و نزارم
از اول تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح زیبای زرین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷۰گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۵۱]

● الجواهر البهیة فی احادیث الائمة المهدیة / حدیث / عربی

al-jawāhir-ul bahīyya fī aḥādīṯ-il a'immat-il mahdīyya

حسینی، نعمت الله بن مرتضی، قمری

hoseynī, ne'mat-ol-lāh ebn-e morteẓā

کتابی است مشتمل بر چهار «رکن» در اصول دین و معجزات و پاره‌ای از آداب و سنن و فروع دین و اخبار متفرقه و خاتمه در واقعه کربلا، هر رکن چند «باب» : رکن ۱. اصول دین شامل سی و هشت باب؛ ۲. معجزات پیامبر و ائمه اطهار (ع) در چهارده باب؛ ۳. آداب و سنن و فروع دین شامل چهل و پنج باب؛ ۴. اخبار متعلقه به انبیاء شامل هفت باب؛ خاتمه در احوال کربلا شامل سه مقصد. خیابانی در علمای معاصرین (ص۳۰۰) از این کتاب نقل می‌کند.

[دنا ۱۰۷۲/۳؛ الذریعة ۲۶۲/۲۶]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۰۹

آغاز: بسمله ان خیر خبر یتجلی القلوب بضیاء دراری حقائقه و آثر اثر یتجلی الصدور ببهاء درر دقائقه حمدالله سبحانه و تعالی ... و بعد فان الفقیر الی الله الغنی نعمة الله بن مرتضی الحسینی ... ان اعظم المقاصد بعد معرفة الله تعالی هو ما یتوسل به الی الفوز؛ **انجام:** وفیت لها بقدیم العهود و قضیت لها بعض الحقوق الاوایل و وقیتها من وقع الجنادل و خدمتها خدمة وبدلت

از آغاز کتاب تا اواخر مقصد سوم خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، خط خوردگی دارد؛ تملک: محمد تقی طبسی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۴]

● الجواهر البهیة فی ترجمة احکام الالهیة / فقه / فارسی

al-javāher-ol bahīyye fī tarjomat-e ahkām-el elāhīya

بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی، ۱۱۷۸ - ۱۲۵۹ قمری

behbahānī, mohammad ja'far ebn-e mohammad 'alī (1765 - 1843)

تاریخ تألیف: قسم اول ۱۲۲۱ق؛ محل تألیف: کربلا

کتاب مفصلی است در اصول و فروع دین که مؤلف برای آگاهی عامه مردم از مسائل دینی، تألیف نموده است، دارای یک «مقدمه» و دو «قسم»: مقدمه در ذکر مجملی از مواعظ و نصایح و امور مناسبه و بیان فضایل نماز؛ قسم ۱. اصول دین؛ قسم ۲. فروع فقه و احکام همراه با نقل اقوال فقهاء و اشاره به ادله آنها.

آغاز: الحمدلله کما هو اهله و له الشکر کما هو مستحقه الحمدلله العظیم الشأن الواضح البرهان القدیم السلطان خالق الجنان والنیران ... (پس از ۲ صفحه): اما بعد چنین گوید بنده حاجی محمد جعفر ... آنکه بعضی از سادات عظام و فضلای گرام و استادان

[دنا ۱۰۷۲/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۵۵/۹]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۸۰

آغاز: بسمله، الحمدلله واجب الوجود، مفیض الخیر و الجود ... اما بعد چنین گوید بنده عاصی ... محمدجعفر بن محمد علی بن محمد باقر اصفهانی حائری قرمیسینی، آنکه این مجلد چهارم از مجلدات کتاب جواهر البهیة فی؛ **انجام:** و اکثر اصحاب عمل بآنها نکرده اند. والله العالم بالاحکام، و الحمدلله خیر الانام ... تم باب الاطعمة و الاشربة.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن اسماعیل گیلانی یزدی، تا: جمعه ۱۵ ذیقعده ۱۲۰۳ق؛ جلد: میشن قرمز، ۷۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲ - ۱۹۳]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر گناهان ظالم می‌افزایند ربنا عاملنا بفضلک و لاتعاملنا بعدلک یا کریم یا قدیم

در یک مقدمه و دو قسم؛ خط: نسخ، کا: قاسم حسن بن علی شوشتری، تا: پنج‌شنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۲۲۷ق، برای مؤلف؛ محشی با نشان «منه دام بقائه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷ سطر(۷-۱۵/۵×۱۴-۲۱/۵) [ف: - ۷۰۲]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۸۸-۲۴/۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فرمود از گناهان مظلوم به قدر آن می‌گیرند وبر گناهان ظالم می‌افزایند ربنا عاملنا بفضلک و لا تعاملنا بعد لک یا کریم قد تم الکتاب المجلد الاول ... وآله الطیبین الطاهرین صلاة زاکیة نامیة باقیة دائمة الی یوم الدین

جلد اول (اصول دین)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۷ جمادی الاول ۱۲۳۳ق؛ جلد: ساغری مشکی، ۲۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳ - ۱۳۳۳]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ربنا عاملنا بفضلک و لاتعاملنا بعدلک یا کریم.

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین استرآبادی، تا: ۱۲۳۹ق؛ با نسخه اصلی به وسیله محمد جعفر بن حیدر علی قزوینی مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی پارچه‌ای، ۲۶۸گ، ۲۰ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶ - ۶۰۸]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما غیر مجوس هرگاه محاکمه خود را بشرع ما رجوع نمایند میراث ایشان را چنان که در کتاب الله مقرر است باید تقسیم نمود و الله تعالی هو العالم بحقایق احکامه

مجلد پنجم در میراث در چند باب. باب اول در بیان احکام فرائض

و مواریث در مقدمه و مقاصد و خاتمه؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن اسماعیل گیلانی یزدی، تا: سه‌شنبه ۲۹ محرم ۱۲۴۴ق، جا: کرمانشاه، برای مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۲۱ سطر (۸–۱۳/۵×۱۴–۲۱) [ف: – ۷۰۲]

۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی یوم الدین

خط: نستعلیق، کا: فتح علی بن علی رودباری، تا: سه‌شنبه ۲۰ ربیع الاول ۱۲۸۴ق، برای آخوند ملامیرزا محمد علی مژدهی [نشریه: ۷ – ۱۳۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۳۴

آغاز: الحمد لله الواجب الوجود و مفیض خیر و الجود القادر المختار العالم بالضمائر و الاسرار الحی القیوم الذی لاتاخذه سنه و لا نوم؛ **انجام:** و اما وجه دومار ادله و اعلام ثابته دیگر ظاهر است که عمر بن خطاب بعد از ورود جمع دیات محرومات خمر و ثبوت تحریم آن ...

جلد ۴؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملک: بهاءالدین محمد الحسینی در ۱۱۲۲ق [این تاریخ در فهرست آمده ولی با تاریخ تألیف و کتابت سازگار نیست]؛ جلد: تیماج سیاه، ۶۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۳/۲ – ۱۷۰]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۲۵

آغاز: الحمدلله الواجب الوجود و مفیض الخیر و الجود القادر المختار العالم بالضمائر و الاسرار الحی القیوم؛ **انجام:** و بعضی اخبار درباب نجاست آهن وارد شده و اکثر اصحاب عمل باینها نکرده اند والله العالم بالاحکام.

جلد چهارم در اطعمه و اشربه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ مهر: بزرگ کتابخانه فضل الله نوری (مربع)، مؤلف «عبده محمدجعفر بن محمد علی» (بیضی)؛ تملک: «محمد هاشم»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۲۸]

● جواهر البیان فی دولة آل عثمان / هیئت / عربی

jawāhir-ul bayān fī dawlat-i āl-i ʻuṯmān

آمدی، احمد بن قره کمال، ق۱۲ قمری

āmedī, ahmad ebn-e qara kamāl (- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۴۷ق

مؤلف به درخواست یکی از بزرگان و با استفاده از کتب نجوم نظیر کتاب قوشچی، شجره نعمانیه کبری، شرح صفدی بر دائره، شرح اللمعة النورانیة للشجرة النعمانیة، شرح ابن کمال، شرح المفتاح، زیج الغ بیگ و غیره، وقایع سال ۱۱۴۷ یعنی زمان تألیف کتاب به بعد را با احکام نجومی تطبیق داده و بدون رمز آنها را بیان کرده است، و چون وقایع دولت آل عثمان را در نظر داشته بیان کند لذا مطالبی که در کتب زیج ــ نظیر اقالیم سبعه ــ آمده همه آنها را نیاورده بلکه فقط آنچه مربوط به اقلیم آل عثمان می‌شده را آورده است. تألیف این کتاب از ماه ربیع الثانی ۱۱۴۷ شروع شده و در رجب همان سال خاتمه یافته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۴۳

آغاز: نحمدک اللهم علی ما أظهرت اسرارک فی الکواکب و النجوم و نشکرک علی ما أدرجت الحوادث فی الجفر و الزیج من دون العلوم

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان–رم ۸۷۰؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، مجدول؛ ۱۲۳ص [عکسی مرکز احیاء: ف: ۲ – ۴۱۴]

● جواهر پوش / شعر / فارسی

javāher-pūš

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۱۶

آغاز: پری زلیلان هر تونی معین ×× بمانی قلوب بامر مبین ... / اول اسکندر بقرنین منثور ×× خراج سندجه بهر دریای بی قصور

خط: شکسته، نستعلیق، کا: بهرام میرزای لنگ بن عباس خوشخوان، تا:۱۲رجب۱۳۰۷ق؛افتادگی:آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۱۹۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۳سم [ف: ۲ – ۱۹۳]

● جواهر التاریخ = بختیار نامه / تاریخ ایران / فارسی

javāher-ot tārīx = baxtīyār-nāme

سلمان قزوینی، ق۱۱ قمری

salmān-e qazvīnī (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۳۷ق

به روزگار اورنگ زیب (۱۰۶۸–۱۱۱۸ق). تاریخ مغولان است از آدم تا روزگار جهانگیر پادشاه ۱۰۳۷ق. ولی بخش تاریخ تیموریان آن، تا روزگار سلطان حسین میرزا بایقرا (۸۴۲–۹۱۱ق)، بیش از نیمی از کتاب را در بر دارد. (احمد منزوی)

[دنا ۱۰۷۲/۳؛ استوری ۲۹۸/۱؛ فهرستواره منزوی ۹۴۳/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۴۲–ف

نسخه اصل: بادلیان ۱۸۷ اوزلی ۱۶۸ اته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰۶گ [فیلمها ف: ۱ – ۷۰]

● جواهر التجوید = در النضید / تجوید / عربی

jawāhir-ut tajwīd = durr-un naḍīd

قاری، محمد بن نقی

qārī, mohammad ebn-e naqī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۹۷/۱

خط: نسخ، کا: محمد جعفر سبحانی، تا: ۱۳۶۴ق؛ مصحح؛ قطع:

جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲ – ۲۸]

● **جواهر التعقیب = تعقیبات نماز** / دعا / فارسی

javāher-ot ta‘qīb = ta‘qībāt-e namāz

کربلائی، علی بن حسین، – ۱۱۳۵ قمری

karbalā’ī, ‘alī ebn-e hoseyn (- 1723)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی

مؤلف در این رساله تعقیبات مشهور نمازها را از کتاب‌های کافی کلینی، من لایحضره الفقیه شیخ صدوق، تهذیب شیخ طوسی، و مصباح المتهجد شیخ طوسی و چند کتاب دیگر جمع‌آوری نموده و آن را در یک «مقدمه» و سه «باب» تنظیم نموده است: مقدمه: در معنی تعقیب و آداب و شرایط کامل بودن آن؛ باب ۱. تعقیبات منقول از کافی و من لایحضر و تهذیب؛ ۲. تعقیبات منقول از مصباح و کتاب‌های معتبر دیگر امامیه؛ ۳. بعض ادعیه صباح و مسا.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چونکه تعقیبات نماز که افضل عبادات بدنیه و اقرب قربات دینیه است

انجام: انی توکلت علی الله ربی و ربکم ما من دابة الا هو آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم؛ تم.

[دنا ۱۰۷۳/۳؛ طبقات أعلام الشیعة ۵۴۷–۵۴۸؛ فهرستواره منزوی ۲۷۶/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب و معجم، کا: محمد نظیر فرزند حاجی عبدالغنی، تا: ۱۱۸۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله العالی»، دارای سرلوح، مجدول مذهب؛ تملک: محمد حسن بن احمد؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۷۹گ، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۰ – ۴۳۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در عصر مؤلف؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴ – ۳۰]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۹۷-۱۴۷/۵۶

آغاز: برابر

از اول تا «دعای هشتم به جهت دفع شر دشمنان»؛ خط: نسخ خوانا و زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح، مجدول؛ ۷۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۲ – ۹۵۷]

● **جواهر التفسیر بیضاوی** / تفسیر / عربی

jawāhir-ut tafsīr-i bayḍāwī

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

جلد اول؛ کا: محمد شاه بن محمد علی، تا: ۱۰۲۳ق [میراث اسلامی: ۵ – ۵۹۷]

● **جواهر التفسیر لتحفة الامیر = العروس = تفسیر الزاهرین = زهراوین** / تفسیر / فارسی

javāher-ot tafsīr le-tohfat-el amīr = al-‘arūs = tafsīr-oz zāherīn = zahrāvīn

کاشفی، حسین بن علی، – ۹۱۰ قمری

kāšefī, hoseyn ebn-e ‘alī (- 1505)

اهدا به: امیر علیشیر نوائی

تفسیر مفصلی است مشتمل بر جمیع فنون متعلقه به قران (که مؤلف آنها را بیست و دو علم می‌داند بعضی قشری و بعضی لبی) بدون تفصیل در مطالب لغوی و ادبی و در آغاز دارای چهار «اصل» مشتمل بر بیست و دو «عنوان» در آنچه قبل از شروع در تفسیر باید آنها را دانست از مطالب کلی مربوط به قرآن: اصل ۱. فضایل قرآن و اسامی آن و مباحث حدوث و قدم و تکلیم و سماع در چهار عنوان؛ ۲. بیان جامعیت قرآن و چگونگی انشعاب علوم از آن در پنج عنوان؛ ۳. ذکر الفاظی که میان مفسرین متداول است در هشت عنوان؛ ۴. مطالب متفرقه که شناختن آنها لازم است در شش عنوان. در سال ۸۹۰ جلد نخست آن پایان یافته و چنان‌که در مقدمه جلد دوم نوشته‌اند بنا داشته که این کتاب را در چهار جلد تألیف نمایند ولی به موجب شرحی که در مقدمه تفسیر مواهب علیه خود مرقوم داشته‌اند چون مجلد اول طولانی شد و از نظر عالی امیر گذشت و به بهترین طرزی پذیرفته درگاه شد برای این که تا اختتام تألیف آن حضرتش محروم از فیوضات کامله نباشند مختصری را تألیف و آن را «مواهب علیه» نام نهاد. اینک به نام «تفسیر حسینی» نیز خوانده می‌شود. پس از آن یعنی در سال ۸۹۲ شروع به تألیف جلد دوم جواهر نمود اما موفق به اتمام آن نگشته و ظاهراً فقط تا تفسیرآیه ۸۱ از سوره نساء را نگاشته و اجل او در رسیده است. این کتاب از تفاسیر ممتاز فارسی مشحون به نظم و نثر و گفتار عرفا است. مؤلف در بخش مقدمه و سوره حمد مفصل بحث نموده و از سوره بقره تا پایان به تدریج از کمیت تفسیر و آرایه‌های بلاغی آن کاسته است و در اواسط جزء پنجم از ادامه آن منصرف گشته است. مرحوم خوانساری در روضات می‌گوید: مقدمات جواهر التفسیر فواید بسیار دارد که در جای دیگر یافت نمی‌شود و در ضمن آیات احادیث کمیاب و نکات لطیف که دل اهل دل را به خود می‌کشاند آمده است. مجلد اول که مشتمل بر پنجاه هزار بیت است از جزء پنجم قرآن نگاشته و اگر به پایان می‌رسید به سیصد هزار بیت بالغ می‌شد. کاشفی در تفسیر سه اثر به نام‌های «جواهر التفسیر»، «مختصر جواهر التفسیر» و «مواهب علیه» دارد. این تفسیر به نام عروس و نیز به دلیل مشتمل بودن بر تفسیر دو سوره بقره و آل عمران «زهراوین» هم خوانده شده است.

آغاز: زینت فاتحه هر کتاب و زیور خاتمه هر خطاب جز به آیت ثنای رب الارباب جلت کلمته که تفسیر انوار کلام جامعش کشاف حقایق تأویل ...
چاپ: تهران، نشر میراث مکتوب، ۱۳۷۹، با تصحیح جواد عباسی، ۹۳۶ص
[الذریعه ۲۶۵/۵؛ نسخه‌های منزوی ۴۲/۱؛ مشترک پاکستان ۴۸/۱؛ کشف الظنون ۶۱۳/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۹۳/۱؛ دنا ۱۰۷۳/۳ (۷۹ نسخه)]
شرح و حواشی:
۱- مواهب علیه = تفسیر حسینی = تفسیر کاشفی = المواهب العلیة؛ کاشفی، حسین بن علی (-۹۱۰)
۲- المواهب العلیة (مختصر) = مختصر جواهر التفسیر؛ کاشفی، حسین بن علی (-۹۱۰)
۳- جواهر التفسیر (منتخب) = تذکره عرفانی؛ خوئینی، محمد حسن بن مصطفی (-۱۳)
۴- جواهر التفسیر (منتخب) = مرآة الملل و المذاهب؛ خوئینی، محمد حسن بن مصطفی (-۱۳)
۵- جواهر التفسیر (منتخب)
۶- فرهنگ واژه‌های مواهب علیه امام داد بن محمد

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** دلش از فیض خود گرامی داد ×× نام او تا به حشر نامی داد / و لله الحمد فی الاخرة و الاولی و السلام علی من اتبع الهدی و قد تم فی السابع و العشرین من شهر رمضان عمت میامنه بین اهل الایمان سنة تسعین و ثمانمأة.
از تفسیر سوره حمد تا آخر سوره آل عمران؛ خط: نسخ، کا: درویش محمد بن علی، تا: ۱۸ ذیقعده ۸۹۰ق؛ مجدول مرصع، مصحح به وسیله مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مذهب، ۵۷۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۵سم [ف: ۳۵ - ۱۷۵]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۳۰
بی‌کا، تا: ۸۹۷ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۹۶۰گ، اندازه:۲۰/۹×۳۵/۹سم [رایانه]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** همه نور است بل نور علی ×× همه نور است بل نور علی نور
از ابتدای مقدمه تا انتهای آیه ۸۲ سوره نساء؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۶ شعبان ۹۶۲ق؛ افتادگی: انجام (اندکی از آخر)؛ از نسخه مؤلف استنساخ شده، مصدر است به دو فایده با این آغاز: «بسمله، فائدة عدد جلالات الکتاب العزیز الف و ستمائه و اربع و تسعون جلالة ...» و نیز ترجمه مؤلف و تألیفات او؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۱گ، ۳۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۶۲] و [ف: ۲۲- ۲۲۲]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۷
آغاز: بخلعت خاص فاوحی الی عبده ما اوحی از سایر اصفیاء سمت امتیاز یافته (مطالب فوق با سفیداب روی زمینه طلا نوشته شده است)؛ **انجام:** دلش از فیض خود گرامی دار ×× نام او تا به حشر نامی دار / ولله الحمد فی الآخرة والاولی و السلام علی من اتبع الهدی و قدتم ... و سلم تسلیماً کثیراً دائماً.
شامل مقدمه و سور حمد و بقره و آل عمران می‌باشد. کاتب نسخه را به دو بخش تقسیم کرده. بخش یکم را از آغاز قرآن تا پایان سوره بقره و بخش دوم را از آغاز سوره آل عمران تا پایان آن قرار داده؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد المعلم، تا: جمادی الثانی ۹۷۹ق؛ افتادگی:آغاز؛ مجدول با سه کتیبه ترنج دار، با سرلوح مرصع؛ کاغذ: سمرقندی متن و حاشیه، جلد: تیماج زرشکی، ۴۹۹گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۱ - ۴۶۶]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۸
از اول تفسیر تا تفسیر آیه ۸۴ سوره نساء؛ خط: نسخ، کا: محمد شیرازی خلجانی، تا: ۹۸۳ق؛ دارای دو ترنج طلایی دارای سرلوح زیبا، مجدول مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: ساغری، ۶۱۱گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳ - ۲۲]
۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۷۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ ذیقعده ۹۸۷ق؛ اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۲]
۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۷
از ابتدای قرآن تا انتهای سوره آل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۴ شعبان ۹۹۲ق؛ دو صفحه اول تمام مذهب، دارای سه سرلوح، مجدول و مذهب؛ دارای مهر وقف حاجی علی اکبر در بعضی صفحات و تاریخ ۱۱۱۳؛ مهر: عبداللطیف، محمد ابراهیم بن الحسین، محمد تقی بن محمد باقر؛ کاغذ: کاغذ ترمه سمرقندی، جلد: رویه ضربی طلاپوش داخل معرق، ۵۴۹گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۱/۷×۳۴سم [ف: ۲ - ۱۹۳]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** دلش از فیض خود گرامی دار ×× نام او تا به حشر نامی دار/ و لله الحمد فی الآخرة و الاولی و السلام علی من اتبع الهدی و قد تم ... و سلم تسلیماً کثیراً دائماً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای سه سرلوح مرصع و مذهب زیبا، مجدول؛ واقف: حکمت الله کابلی عرب، ۱۲۹۶؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۲۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ - ۴۶۸]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۰
آغاز: به کلمتین شهادتین قائل شود و بر وجه مأمور به عبودیت و طاعت او قیام نماید و چون ... اسم جنس است پس معنی ... از روی فضل آموزنده؛ **انجام:** ... و کارهای دیگر دور می‌شد و در همه شب به طاعت اشتغال می‌فرمود و مروی است که پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود که رأیت هذه اللیلة ثم انسیتها.
قسمتی از تفسیر سوره زخرف تا آخر سوره قدر؛خط:نسخ، بی‌کا،

تا:قرن ۱۰؛ مصحح به وسیله مؤلف در برخی موارد؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۳۳۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۵ - ۱۰۸]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۲۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج سبز، ۱۱۹گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۵/۵سم [ف: ۴ - ۲۵۸]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۲۴

آغاز: احترامش و مقوله لم یخلق مثلها فی البلاد رشحی از شرح مواقف؛ **انجام:** این کلمه نامه ای است سر به مهر میان بنده و حق سبحانه و درو سری است مکتوم که.

مقدمه و خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حجة الاسلام محمدی گلپایگانی، مهر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۶/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۲۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بلکه مطلع انوار صدق و صفا و منبع اسرار مهر و وفاست کلام وصفه ازکی و اطهر عظیم شانه الله اکبر

تا آیه ۱۸۳ سوره نساء؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۴۵۳گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۸×۳۲سم [ف: ۱ - ۴۶۸]

۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** من احبنی فقد احب الله ومن اطاعنی فقد اطاع الله زبان دشمنان دراز شده با یکدیگر باز می‌گفتند.

مجلد اول و قسمتی از مجلد دوم؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ دو صفحه اول نقاشی شده و دارای تذهیب بسیار خوب، دارای دو سرلوح بسیار زیبا، مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: سوخته و طلاکوب بسیار ممتاز، ۶۷۶ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۹×۳۹سم [ف: ۱ - ۱۱۳]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی:آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه سمرقندی، جلد: میشن آلبالویی، ۱۷۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۲/۸سم [ف: ۲ - ۱۹۴]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۴۹گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۳/۷سم [ف: ۲ - ۱۹۴]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۲۶

انجام: و انکه بر نامش این رقم زده اند ... نام او تا بحشر نامی دار دیباچه و تفسیر سوره حمد دیده نمی‌شود. و تنها زهراوین (بقره وآل عمران) را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در ۲۲ محرم ۱۲۰۹ تکمیل شده؛ در صفحه عنوان بخش دوم تاریخ ۱۱۴۶ق دیده می‌شود؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۶۹گ، ۲۷سطر (۱۰/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۱۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۳۳

آغاز: بسمله. سوره بزرگوار است متضمن احکام و اخبار؛ **انجام:** ز آتش شوق محبت گرمی بازارشان یکدم از طوف در و دیوارشان منشین که هست

جلد۱، شامل تفسیر سوره آل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۹۵گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۶۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** حرف نامش نشان زر فعت داد ×× کز بلندی یلی عرش افتاد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام (برگ پایانی)؛ دارای سه سر لوح زیبای مرصع عهد صفوی، مجدول مذهب، مصحح، با نشان بلاغ؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۴۲۶گ، ۲۹ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۵/۵سم [ف: ۳۳ - ۱۶۲]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون استیفاء خواص فاتحه در عداد محالات محسوب است و ایجاب و اختصار این ترجمه مقصود بر این قدر اختصار افتاد و الله ولی الرشاد و الموفق للسداد.

مقدمه و تفسیر سوره فاتحة الکتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، دارای سرلوح مزدوج مرصع؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۱ - ۶۰۶]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: ساغری، ۱۱۱۴ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۵سم [ف: ۱۷-۲۸۸]

۲۱. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

تنها تفسیر سوره فاتحه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۲۶۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [صد و شصت نسخه: - ۴۶]

۲۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۴۱

انجام: پس حکم فرمودیم آمین گوی تا صحیفه دعای تو سر به مهر شود و مضمون آن از مقربان بارگاه عزت پوشیده ماند تا من به محض کرم آن را به ...

جزء اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی، ۱۳۲۴ش؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳ - ۵۵۱]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۱۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ با نونویس در پایان نوشته بخش علی حکمت بدری در ۱۷ شوال ۱۳۶۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۹گ، ۱۸سطر (۸×۲۰)، اندازه: ۱۵×۲۸سم [ف: ۱۷ - ۲۲۷]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۷۳

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛کاغذ:سمرقندی آهاردار سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۵۹۰ص،۲۴سطر،اندازه:۱۹×۲۶سم[ف:۱۷-۲۰۹]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۳۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالنیگور قهوه‌ای عطف حاشیه تیماج،۴ص (۱۹۴–۱۹۷)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹ – ۳۳۳]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون استیفاء خواص فاتحه در عداد محالات محسوب است و ایجاب و اختصار این ترجمه مقصود و مطلوب بر این قدر اختصار افتاد و الله ولی و الموفق للسداد. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب و صلی الله علی محمد و آله.
جلد اول؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای یک سرسوره، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۶گ، ۲۷سطر (۱۰/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱ [ف: ۱۳ – ۴۳]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** که حق سبحانه کافر را مرده خواند جهت آنکه اکتساب حیات حقیقی که عبارت شناخت الهیست نکرده‌اند
در اوایل سوره بقره پایان می‌یابد؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ آخر نسخه: «پس از مطالعه این تفسیر جواهر انسجام ساعتی نمی‌گذشت که یکی از سادات کرام خبر آورد که وزیر شوم انجام مراد پادشای بد نام را امشب عزل کردند. و بجایش سلیمان پاشا را بمهر سلیمانی شاد کام کردند ... معز الدین محمد الحزین ... سنه خمس و ستین و الف من هجره»؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز، ۱۲۹گ، ۳۳ سطر (۱۱/۳×۲۴/۵)، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۱ – ۷۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۶۹-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ – ۷۱]

۲۸. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۴۰
آغاز: این سوره را در قرآن بکثرت عدد آیات نظیر نیست و دروست آیت مداینت که اطول آیاتست بحروف و کلمات؛ **انجام:** و حافظه زیاد گردد و دل را بهجت ... الله من المبتهجین بعطائه ... من اهل ارضه و سمائه.
از سورة البقره تا آیه «ربنا و لاتحمل علینا صبرا»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا،تا:چهارشنبه ربیع الثانی۱۰۱۲ق؛ افتادگی:آغاز[نشریه:۴- ۳۸۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ – ۷۱]

۲۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۸۰
خط: نسخ، کا: عبدالقادر بن محمد، تا: ۸ ذیقعده ۱۰۴۴ق؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷ – ۱۴۰]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** بر این قدر اختصار افتناد و الله ولی الرشد ... ذی حجه الحرام ۱۰۴۵ من الهجره النبویه
خط: نسخ، کا: عبدالرشید بن عبدالواحد، تا: ۲۱ ذیحجه ۱۰۴۵ق؛ ضمیمه: گفتاری در بیان عدد سوره‌ها و حروف و کلمات قرآن مجید. سوره‌های مشتمل بر ناسخ و منسوخ، اول سوره نازل در مکه و مدینه؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۲۶۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۱ – ۶۰۸]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۴۶
سوره بقره؛ خط: نسخ، کا: عبید بن عبدالرحیم، تا: ۱۰۴۶ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج عنابی، ۴۸۶ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۷ – ۳]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و اله اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین
از مقدمه این تفسیر تا آخر سوره یس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ماشی، ۴۰۰گ، ۱۷سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۴ – ۵۰۱]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۴۶
آغاز: برابر
جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن اسحاق، تا: پنج‌شنبه ۲۶ رجب ۱۰۵۱ق، جا: بیه پس رشت، به دستور صفی الدین محمد؛ تملک: صفی الدین محمد بن ابوالفضل؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲۱گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۶/۵سم [ف: ۱۱ – ۳۳۳]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۰
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن عنایت الله، تا: جمعه ۹ محرم ۱۰۵۴ق؛ مهر: «غلام شاه ولایت شریف بن عنایت» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز،۲۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲۶ – ۲۳۴]

۳۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۲ج
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۲۴ رمضان ۱۰۵۷ق؛ با سر لوح، مجدول، مصحح، مقابله شده، با تاریخ ۱۰۸۶؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: – ۱۱۰۹]

۳۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۸۰
خط: نسخ، کا: عبدالقادر بن محمد، تا: دوشنبه ۴ جمادی الثانی ۱۰۶۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۲]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۴۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** همه نور است بل نور علی×× همه نور است بل نور علی نور
از ابتدای مقدمه تا پایان آیه ۸۲ از سوره نساء؛ خط: نستعلیق خوش، کا: حسن علی بن حیدر شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ رجب ۱۰۶۶ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب و مرصع پرکار، مجدول مذهب؛ واقف: حسین خجسته، اردیبهشت ۱۳۲۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: ساغری مشکی، ۴۲۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۳×۴۰سم [ف: ۲۲ – ۲۲۵]

۳۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۳
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. سوره بزرگوار است متضمن احکام و اخبار و منسطوی بر حقایق و معارف بسیار و به اتفاق مفسران الاعکرمه تمام این سوره به مدینه نازل شده؛ **انجام:** ولله الحمد فی الاخره والاولی و السلام علی من اتبع الهدی تم بحمدالله حسن

توفیقه فی وقت العصر یوم الخمیس احدی و العشرین شهر رمضان المبارك سنه تسع و تسعین الف بیده الفقیر الحقیر ابن سلام الله عبدالنبی القرشی غفره ذنوبه و ستر عیوبهما بحق محمد و آله
سوره آل عمران؛ خط: نسخ خوب، کا: عبدالنبی القرشی بن سلام الله، تا: ۱۰۶۹ق؛ مجدول زرین، با یک سرلوح مذهب؛ نوشته شده: «جلد اول جواهر التفسیر ابتیاعی از ورثه مرحوم طهماسب میرزای مویدالدوله بتاریخ شهر محرم الحرام ۱۲۹۷ توشقان ئیل داخل کتابخانه مبارکه موزه سرکاری شد»؛ مهر: مشیرالسلطنه علی اکبر بن حسین الحسینی؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج سرخ، ۵۲۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷/۹سم [ف: ۱ - ۲۷۸]

۳۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۷۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۵ شعبان ۱۰۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۲]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۸

آغاز: بسمله، این سوره را در قرآن به کثرت عدد آیات نظیر نیست؛ **انجام:** و اگر به مداد بر اناء پاك نویسد و به آب چاه شیرین که آفتاب بر وی نمی‌افتد محو کرده آن آب را به ناشتا بیاشامد قوت حافظه زیاده گردد و دل را بجهت و مسرت بیفزاید جعلناالله من المتبهجین بعطائه ... و عباد العباد من اهل ارضه و سمائه.

از ابتدای بقره تا انتهای آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۶ شعبان ۱۰۷۱ق؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب مرصع، بین سطور دو صفحه اول طلا اندازی مضرس، مجدول؛ دستخط غلامحسین بن احتشام الدوله در رمضان ۱۲۹۹؛ مهر: احتشام الدوله؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۵۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۶/۶سم [ف: ۲۲ - ۲۲۴]

۴۱. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۵۷

خط: نستعلیق، کا: علی رضا محب علی بن شریف حسن صیمکانی، تا: شنبه ۲۷ جمادی الثانی ۱۰۷۲ق، برا حاج محمد؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه)؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، ۳۵۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۵/۲سم [ف: ۲ - ۱۹۳]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۳۲۳

آغاز: بسمله، این سوره را در قرآن به کثرت عدد آیات نظیر نیست و در او است آیت مداینه که اطول آیات است به حروف و کلمات و در این سوره پانزده مثل است و قریب پانصد حکم از احکام شرعیه؛ **انجام:** نامش از عدل و شرع ساز بلند ×× بدهش دولت ابدپیوند / دلش از فیض خود گرامی دار ×× نام او تا به حشر نامی دار

از ابتدای بقره تا انتهای آل عمران؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد شریف بن سلیمان، تا: یک‌شنبه ۱ رمضان ۱۰۷۷ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب مرصع، مجدول، محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۲۴ گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۶۳] و [ف: ۲۲-۲۲۶]

۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** لعلکم تفلحون شاید که شما رستگار شوید ... و پس از سه صفحه بزرگ که در آنها تفسیر این آخرین آیت آل عمران را از «عوارف»و امام قشیری، و حقایق سلمی، و سید الطائفه، و کشف الاسرار، و بحر الحقائق، و حقایق التأویل، و حضرت حقایق پناهی بهاء الحق و الدین محمد بن محمد البخاری المعروف به نقشبند و دیگران آورده است، میگوید: مجلد اول از کتاب جواهر التفسیر لتحفة الامیر سمت اتمام ... و اتمام باقی مجلدات از اعانت حضرت واهب ... چون بتاریخ فیض (=۸۹۰) گشت تمام ×× فیض او باد تا قیامت عام

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد شریف متخلص «خیال» شیرازی، تا: چهارشنبه ۲۰ ذیقعده ۱۰۹۴ق؛ مصحح، مجدول؛ مهر کتابخانه شرافت؛ کاغذ: نخدی رنگ، جلد: تیماج مشکی سوخت، ۴۵۶ گ، ۲۶ - ۲۷سطر (۱۸/۷×۲۵)، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۲ - ۷۰۰]

۴۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۹۵/۴

بندی از جواهر التفسیر و جز آن؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ بیاضی، قطع: رحلی [نشریه: ۷ - ۱۳۵]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۴۹

آغاز: اصل اول در بیان شمه ای از فضایل قرآن وذکر بعضی از اسامی آن و مباحث حدوث؛ **انجام:** انحصار دارد و در زوال اصحاب روحانیان و تعریف ایشن مر روحانیان را

از اوایل مقدمه تا تفسیر «اهدنا الصراط المستقیم» از سوره حمد؛ خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۲۶۷گ، ۱۹ سطر، اندازه:۱۴/۵× ۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۶۴]

۴۶. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در این نسخه «جامع التفسیر» نامیده شده [ف:۱۳]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۵۶

آغاز: بسمله، سوره بزرگوار است متضمن احکام و اخبار و منطوی بر حقایق؛ **انجام:** ان الله بدرستی که خدایی سریع الحساب روز حسابست

از سوره «الله لا اله الا هو الحی القیوم» تا آخر سوره آل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج سبز، ۱۹۴گ، ۲۹ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴ - ۱۳۴]

۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ایجاز و اختصار این ترجمه مقصود و مطلوب برین قدر اختصار افتاد و الله ولی الرشاد و الموفق للسداد

(جلد اول) این جلد پس از مقدمه‌ای از آغاز قرآن تا اوایل سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه،

جلد: تیماج سبز، ۱۷۳گ، ۲۹ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴ - ۱۳۵]

۴۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون استیفاء خواص فاتحه در عداد محالات محسوب است ... بدین قدر اختصار افتاد.

جلد اول، شامل تفسیر سوره حمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: ریحان الله موسوی در جمادی الاول ۱۳۱۹ با مهر «العبد ریحان الموسوی» (بیضی)، محمد حسین طیب صفر ۱۲۶۷، آقا اسد الله بن عبد الله کرمانی ۱۲۹۰؛ مهر: سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت، ۳۸۰ص، ۲۹ سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۲ - ۲۰۸]

۵۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۰۸

از مریم تا فرقان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اندازه:۱۸/۵× ۲۴/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۲]

۵۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۰۳

آغاز: وحال نقطه با اعراب اگر دریک کلمه جمع شوند ازچهارمرتبه بیرون نیست یا ... باشد یا هر دو؛ **انجام:** انجیل فرق نگذاشتندی آنکه مسلمانانرا امر شد که طلب راه آنها کنید اشارت می‌تواند

مقدمه و تفسیر سوره حمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۲۹]

۵۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ [نشریه: ۷ - ۱۴۰]

۵۳. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۳۲

سوره بقره تا آیة الکرسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: - ۲۵]

۵۴. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۴

آغاز: بعد از خطاب با همه عالمیان عموما اختصاص می‌دهد مومنان را بشرف مخاطبه و می‌گوید فاذکرونی مرا یاد کنید اذکرکم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۷۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: - ۲۰]

۵۵. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۴۴

آغاز: بسم ... بعد از تمهید قواعد محامد الهی و تاسیس مبانی ثنا خوانی؛ **انجام:** مالهم نیست این گویندگان را به بفرزند یا بدین سخنی که میکویند من علم هیچ دانشی بلکه بتوهم کاذب القاء این قول میکنند میکنند (پایان)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، اصل کتاب با این عبارت: در آید شعر: «وارجو من الله نیل المواهب ...» آغاز شده و پایان کتاب هم اولین آیه کهف را دارد؛ کاغذ: زرد ضخیم، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۵گ، ۲۷ سطر (۱۳×۲۶)، اندازه: ۱۹/۵×۳۴سم [ف: - ۱۱۱]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مطلوب برین قدر اقتصار افتاده و الله ولی الرشاد و الموفق للصواب و السداد

تا آخر سوره مبارکه فاتحة الکتاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن حاج مؤمن عطار لاهیجانی، تا: ربیع الثانی ۱۱۱۸ق؛ پس از این ضمن دو صفحه فائده‌ای است در بیان عدد کلمه مبارکه جلاله و عدد نقطه ها و حروف و کلمات و اجزاء و سور قرآن مجید و محل نزول آنها و بیان سور مشتمله بر آیات ناسخه و منسوخه و غیرها، مجدول؛ ۲۳۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴ - ۴۳۲]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۷۱/۲

آغاز: بسمله این سوره را در قرآن بکثرت عدد آیات نظیر نیست و دروست آیه مدنیه که اطول آیات است بحروف و کلمات در این سوره؛ **انجام:** بلسان اشارت دلالت بر طلب عون بنده می‌کند در ارتکاب اجابت از حضرت عزت حق سبحانه همه حال مستعان است اعانت ازو ثابت (در تفسیر آیه «اجیب دعوة الداع اذ ادعان»)

بخش سوره بقره و ناقص؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج زرد، قطع: رحلی [ف: ۱۰ - ۱۴۳۱]

۵۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۷۴

از سوره بقره، آیه ۱۴۲ «سیقول السفهاء من الناس ما ولیهم عن قبلتهم» تا آیه ۲۵۱ «و لو لا دفع الله اناس بعضهم ببعض لفسدت الارض» از همان سوره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ، ۲۲ سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲ - ۲۱۱]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۸

آغاز: بسمله، این سوره را در قرآن بکثرت عدد آیات نظیر نیست؛ **انجام:** و اطلب لنفسک من خیر تریدبها من بعد ذلک غفراناً لکاتبه

جلد دوم، حاوی تفسیر سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۲۷۳گ، ۲۹ سطر (۱۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴ - ۲۰۰]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل بر سبیل وعده لازم الوفاء ایراد دو سه کلمه در خواص سوره فاتحه ... و من الله نیل المآرب.

از بخش سوره فاتحه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی نازک، جلد: تیماج قرمز، ۵۵۲ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱۰ - ۱۴۲۳]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۶۹

آغاز: نکات فرقانی بر افرازد و در زمره سفیران وحی و کاتبان امر و نهی اعنی کرام الکاتبین ... داخل باشند؛ **انجام:** و رایت‌ها و علم‌ها پی در پی نزدیک نزول عیسی علیه السلام و خروج دجال نوع شش وجه دیگر نیز گفته اند اکتفا کرده شد.

مقدمه و فاتحه؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد:

مقوا، رویه گالینگور، ۱۷۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۶۴] و [ف: ۲۲-۲۲۵]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۱۷/۱

آغاز: برابر **انجام:** و اختصار این ترجمه مقصود و مطلوب برین قدر اختصار افتاد و الله ولی الرشاد و الموفق للصواب و السداد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳۵ - ۱۲۲]

۶۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون استیفای خواص فاتحه در اعداد محالات محسوب است و ایجاز و اختصار این ترجمه مقصود و مطلوب بر این قدر اختصار افتاد والله ولی الرشاد و الموفق السداد حسبنا الله کفی سمع الله تمت.

مقدمه و تمام تفسیر سوره حمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۶۰ق؛ جلد: مقوا آبی با عطف تیماج، ۲۳۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ]

۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۲۲

خط: نستعلیق، کا: نجف علی بن محمد علی خان ساهون، تا: پنج‌شنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۷۶ق، جا: تخته پل بلخ، زمان پادشاهی امیر دوست محمد خان پادشاه کابل و افغانستان به دستور پسرش محمد افضل خان؛ با سرلوح، مجدول؛ مهر: «دولت خداداد افغانستان»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل گل دار برجسته عنابی، ۴۱۵گ، ۳۰ سطر (۱۴/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۶×۳۵سم [ف: ۱۶ - ۷۴۱]

۶۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** حضرت رسالت پیغمبر به حق است از این سبب حق سبحانه ایشان را به تدبر در قرآن و تفکر در صورت و معنی آن ترغیب نموده می‌گوید افلایتدبرون القرآن. آیا چرا تأمل

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۷۳۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۳۳سم [ف مخ: ۲ - ۶۳۹]

۶۶. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تاریخ وقف: ۲۷ جمادی الاول ۱۳۱۸؛ ۳۷۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۶/۵سم [ف: - ۲۴]

۶۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۴۹

آغاز: برابر

جلد اول، تا آخر سوره آل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محتمل است که در زمان مؤلف آن را نوشته باشند، دارای یک سرلوح خوب، با دو سر سوره، دو صفحه اول نقاشی و تذهیب شده، مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: سوخته و طلاکوب، ۴۸۴ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱ - ۱۱۳]

۶۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۰۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و غضب الله علیهم و مخل به علم جاهل است و موسم به ضلالت قال تعالی فما ذا بعد الحق الضلال و آن مسئله بعینها جواب آن سؤال است که چرا مقبول در این آیتها یک طایفه اند و مردود دو فرقه اند چنانچه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۵۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۳۹]

۶۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۳

آغاز: برابر

از ابتدا تا اواسط سوره روم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول مذهب و مرصع؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹۱گ، ۲۷ سطر [ف: ۱ - ۸۶]

۷۰. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۲۴

جلد اول. از اول قرآن مجید تا آیه ۱۰۵ سوره کهف؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: آقای هیبت الله نوری؛ ۵۲۸ گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: - ۱۳۸]

۷۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۸۴

آغاز: سوره بزرگوار است متضمن احکام و اخبار و منطوی بر معارف؛ **انجام:** یکدم از طوف در و دیوارشان منشین که هست ...

تفسیر سوره آل عمران است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با اشعاری از جامی و نوشته ای به تاریخ ۱۳۳۹ به خط محمد اعظم احمد جامی؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۹۵گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [مؤید: ۳ - ۸۷]

۷۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۲۵]

۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۶۰۲

کا: محمد زاهد، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۵۲۲گ، اندازه: ۱۶×۲۷/۶سم [رایانه]

۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰۴

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۰۷۹گ، اندازه: ۱۷/۶×۳۱/۳سم [رایانه]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۴

آغاز: باسماع ارباب رسالت رسانیده؛ **انجام:** و مطلوب برین تقدیر اختصار افتاد و الله ولی الرشاد و الموفق للسداد و الصواب

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حاج قائم مقام؛ ۳۳۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۴ - ۴۳۲]

● جواهر التفسیر (منتخب) = تذکره عرفانی / تفسیر / فارسی

javāher-ot tafsīr (mn.) = tazkere-ye ‘erfānī

خوئینی، محمد حسن بن مصطفی، ق۱۳ قمری

xū’īnī, mohammad hasan ebn-e mostafā (- 19c)

وابسته به: جواهر التفسیر لتحفة الامیر = العروس = تفسیر الزاهرین = زهراوین؛ کاشفی، حسین بن علی (-۹۱۰)

رساله مختصری است منتخب از جواهر التفسیر ملا حسین واعظ کاشفی که در آن برخی مطالب عرفانی تفسیر استخراج و در این رساله گرد آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۲/۳
آغاز: فی الحدیث عن النبی: القرآن دو وجوه فاحملوه علی احسن وجوهه و عن علی فی وصف القرآن بحر لا یستنزفه المستنزفون؛ **انجام:** و العلم عند الله و رسوله والراسخون فی العلم من علماء الدین؛ نقل من تفسیر جواهر القرآن ملا حسین کاشفی بطریق الانتخاب و أخذ الأحسن فافهم.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۵ر–۶ر)، ۲۴ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ – ۸۶۲]

● جواهر التفسیر (منتخب) = مرآة الملل و المذاهب /

تفسیر / فارسی

javāher-ot tafsīr (mn.) = mer'āt-ol melal va-l mazāheb

خوئینی، محمد حسن بن مصطفی، ق۱۳ قمری

xū'īnī, mohammad hasan ebn-e mostafā (- 19c)

وابسته به: جواهر التفسیر لتحفة الامیر = العروس = تفسیر الزاهرین = زهراوین؛ کاشفی، حسین بن علی (–۹۱۰)

رساله‌ای است در ملل و نحل و مذاهب اسلامی و غیر آن که بیشتر از جواهر التفسیر ملا حسین کاشفی بهره جسته شده است، شامل: ذکر تفصیل مذاهب البراهمة؛ اقسام کلیه مجوس؛ معظم الیهود؛ معظم النصاری؛ معرفةأقسام المسلمین؛ اصول الاسلام؛ اقسام المعتزلة؛ اقسام زیدیة؛ اقسام الغلاة؛ اقسام الجبریة؛ اقسام المرجئة؛ اقسام الخوارج؛ اختلاف الناس فی الفروع علی مذهبین؛ ترجیح المذاهب علی رأی الکاشفی؛ ترجیح مذاهب بنابر مذهب امامیه اثنی عشریه. تمامی مطالب این رساله بر اساس دیدگاه اهل سنت و جماعت تدوین شده و بدون دخل و تصرف از سوی مؤلف از تفسیر مذکور انتخاب و فقط خود در پایان فصلی در تحقیق و ترجیح مذهب امامیه آورده است که در واقع نقد نظریات کاشفی نیز می‌باشد.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی نبینا رحمة للعالمین أما بعد بباید دانست که اهل عالم دو قسم اند یا تابع اهوا و بدع و منتحلات خود شده بکتابی و پیغمبری استناد ندارند ... یا متابعت دینی و کتابی و سنتی و ملتی و آیینی می‌ورزند ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۲/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ترک الحق فی الحقیقة، نظم: منت آنچه حق است کردم بیام ×× تو دانی تدبیر خود و السلام
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، در حاشیه فصل پایانی مؤلف چنین آورده: «از اینجا از محرر این مقاله احقر عباده و اقل الطلاب محمد حسن خوئینی می‌باشد، فانظر الی ما قیل ولا تنظر الی من قال ...» که نشان می‌دهد تا فصل پایانی بدون تصرف از جواهر التفسیر ملا حسین کاشفی نقل کرده (به صورت انتخاب) و فقط فصل پایانی از خوئینی می‌باشد که دیدگاه‌های شیعی خویش را بدان افزوده است؛ کاغذ: فرنگی، ۷گ (۷ر–۱۱ر و ۱۲پ –۱۳ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۲ – ۸۶۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۶۶/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب.
در فهرست مؤلف را با تردید محمد صادق لاهیجی دانسته که با توجه به نسخه شماره ۱۲۹۶۲/۵ مؤلف شناسایی شد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد صادق لاهیجی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مجدول، ۴ برگ شامل مطالبی از تفسیر کشاف، جواهر التفسیر و تفسیر منسوب به امام حسن عسکری (ع)، بحثی درباره اسم اعظم و حدیثی از محمد بن یعقوب؛ کاغذ: فرنگی، ۷گ (۲۴–۳۰)، ۱۵–۲۰ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۸ – ۵۰۶]

● جواهر التفسیر (منتخب) / تفسیر / فارسی

javāher-ot tafsīr (mn.)

وابسته به: جواهر التفسیر لتحفة الامیر = العروس = تفسیر الزاهرین = زهراوین؛ کاشفی، حسین بن علی (–۹۱۰)

تاریخ تألیف: ۱۰۴۳ق

انتخاب‌کننده هنگام مسافرتش به مشهد مقدس در منزل آمیر محمد مؤمن رضوی کتابدار چهار ماه ماند و تفسیر «جواهر التفسیر لتحفة الامیر» ملا حسین واعظ کاشفی را از کتابخانه آستان قدس به امانت گرفته و مشغول به انتخاب شده ولیکن مدت مقرر سفر سرآمد و این کار به پایان نرسید و فقط تا مقداری از سوره بقره نوشته شده است. ظاهراً در این انتخاب هیچگونه تصرفی نشده است. تفسیر سوره فاتحه در روز شنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۰۴۳ به پایان رسیده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۱۲-۱۸/۳۲
آغاز: بسمله ... زینت فاتحه هر کتاب وزیور خاتمه هر خطاب جز به آیه ثناء رب الارباب جلت کلمته که تفسیر انوار کلام جامعش کشاف حقایق تأویل؛ **انجام:** گر نماید حساب عمری حکیم طرح دفتر دیگر ×× ور به پایان رسدنامه من پس بسی ماند نقش خامه من
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «عالم گیر شاه ...» (بیضی)، «بنده آل محمد صادق» (بیضی)، «عبد درگاه محمد علی» (بیضی)، «بنده آل محمد معصوم» (بیضی)؛ تملک: محمد حسین بن محمد هاشم موسوی اصفهانی به تاریخ ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۳گ، مختلف السطر راسته و چلیپا، اندازه: ۱۳/۵×۲۶سم [ف: ۸ – ۴۵۹۵]

● جواهر التقلید المحذر من التلبیس و التقلید / متفرقه / عربی

jawāhir-ut taqlīd-il muḥaḏḏir min-at talbīs wa-t taqlīd

یمنی، احمد بن یحیی، ۷۷۵ – ۸۴۰ قمری

yamanī, ahmad ebn-e yahyā (1374 - 1437)

بعضی از شیعیان صنعاء در نامه‌ای از امام مهدی خواسته‌اند که با دولت صنعا صلح کند همچنان‌که امام حسن مجتبی (ع) با معاویه صلح نمود. وی در این رساله به پاسخ آنان پرداخته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۷۱/۱۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین اما بعد السلام التام و رحمة الله و برکاته علی المقام الافضل الاکمل و الله المسؤول ان ینفع ببرکته

کتابخانه آکادمی لینچی-رم ۳۴ روسی ۳۳۵؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۴ق؛ ۱۳گ (۴۳۰-۴۴۲) [عکسی ف: ۲ - ۷۱]

← جواهر الثامنة ≻ الجواهر الثمانية

● **الجواهر الثمانية = جواهر الثامنة** / عرفان و تصوف، اخلاق / فارسی

al-javāher-os samānīya = javāher-os sāmena

متقی، علی بن حسام الدین، ۸۸۸ - ۹۷۵ قمری

Mottaqī, ʻalī ebn-e hesām-od-dīn (1484 - 1568)

مؤلف بعد از آن که کتاب «جوامع الکلم فی المواعظ و الحکم» را به عربی، شامل ۳۰۰۰ حکمت (۵۰۰ حکمت قرآنی، ۵۰۰ حکمت حدیثی و باقی در کلام سلف) تألیف نمود کتاب حاضر را به فارسی در پند و اندرز پرداخت. او این کتاب را از کلمات شیخ عبدالله انصاری، حسین هروی مؤلف نزهة الارواح، مرآت العارفین تألیف ملک زاده مسعود بیک، گلستان سعدی و سخنان سایر مشایخ جمع‌آوری نموده و به ترتیب حروف تهجی موضوعات (هر موضوع در یک فصل) تنظیم نموده است.

[دنا ۱۰۷۶/۳؛ نسخه‌های منزوی ۱۱۱۸/۲؛ آصفیه ۷۴۸/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۷-عکس

نسخه اصل: کیمبریج، برون (۱۱)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۲۲۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۶۵

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین اما بعد همی گوید احقر عبادالله علی بن حسام الدین ... حرف الالف، فصل فی الاخلاص، ... فصل ف یاقهام النفس ... فصل فی الانصاف؛ **انجام:** و از همه سزاوار تر آنکه از سر و هو معکم غافل نگردی و یقین دانی.که همسایه و همنشین و همره همه اوست ×× با دلق گدا و اطلس شه همه اوست / در انجمن فرق و نهان خانه جمع

خط: نسخ، کا: عبدالفتاح بن ولی محمد صدیقی، بی‌تا، برای حافظ محمد بن عبدالرفیع؛ مجدول، در اول نسخه آمده: «از متروکه والد ماجدم حضرت ملک العلماء مولانا علاء الدین احمد صاحب قدس سره و روح روحه»؛ جلد: کاغذی، ۴۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۷ - ۴۳۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۰۹۵

آغاز: بسمله.حمدله اما بعد همی گوید احقر عبادالله ... تألیفی کرد که نام او جامع الاکلام فی مواعظ و الحکم است؛ **انجام:** و تا ار احدی الحسنیین محروم نشود و الله الموفق و المعین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی دارچینی، ۴۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۶ - ۶۷]

● **جواهر الحائرية** / اصول فقه / عربی

jawāhir-ul ḥā'irīyya

حسینی مرعشی، محمد بن عبدالمهدی، ق۱۳ قمری

hoseynī marʻašī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-mahdī (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۷ق (جلد اول)

کتاب شامل دو جلد و دارای یک «مقدمه» و چند «مقاله» و «خاتمه» است. جلد ۱. مشتمل بر: مقدمه‌ای در پنج مقام: (تعریف علم اصول، موضوع، ثمره، مرتبه و تشخیص مسائل آن) و مقاله اول در مباحث الفاظ (شامل دو مطلب و مطلب دوم در چند جوهرة)؛ جلد ۲. شامل: مقاله دوم و سوم که مؤلف، عنوان «مقاله» را به «منهج» تبدیل نموده و نوشته است «المنهج الثانی فی الاوامر» (در دو مطلب: مطلب ۱) در هفت جوهرة، ۲) در دو جوهرة)، المنهج الثالث فی النواهی (در پنج جوهره) و در ادامه، مباحث دیگر الفاظ را ضمن چهارده «لمعة» ذکر نموده است. وی درباره نحوه تألیف در مقدمه نگاشته است: «انی لما اخترت بعد البلد و مصاحبة الغربه و تحملت شدائد المحن و المصیبة رزقنی الله الحضور فی الحضرة العلیه و المقام فی التربة الحسینیة و کنت فیها متلذذا بمؤانستها البهیه و تحصیل احکام الشریعه المصطفویه حتی حضرت فی مجلس السید السند صاحب الضوابط و النتایج ادیمت ظلاله و دام بقائه و زاد فی العالمین قدره و جلاله و کنت فی برهة من الزمان فی خدمته و محسوباً من المشتغلین فی حضرته و حررت متفرقات من المسائل الاصولیه و المبانی الشرعیة عنده فسنح ببالی القاصر ان اصرف جهدی ثانیا فی تصنیف کتاب یحتوی علی مسائلها لا کسلا و لا متوانیا فاوردت فیه تحقیقات بلغ الیها نظری و ذکرت فیه تنبیهات اطلع علیها فکری و حررتها بعبارات وافیه و بیانات واضحة حاویة للادلة و الاقوال».

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۱۸

آغاز: الحمدلله الذی مهدنا لتمهید قواعد الدین؛ **انجام:** و حصول الحنث یفعلها فی تلک المحل و هذا انما یستقیم علی القول بالوضع

جلد اول و در مرحله اولیه تدوین باقی مانده؛ خط: نسخ مخلوط به نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: میشن خرمایی، ۲۷۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶ - ۱۲۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۸۱

آغاز: المنهج الثانی فی الاوامر و قبل الشروع فی مطالب هذا الباب علی امور کان المناسب ایرادها فی مقام اول؛ **انجام:** و ادلة سایر الاقوال کنفسها ضعیفه واهی لاجدوی لتعرض لنقلها
جلد دوم؛ خط: نسخ مخلوط به نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۲۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۶ – ۱۲۴]

● جواهر الحروف / ادبیات / فارسی

javāher-ol horūf

بهار، پیک چند، ق۱۲ قمری

bahār, peyk čand (- 18c)

در تحقیق حالات و مشخصات دستوری حروف دارای یک «مقدمه» و دو «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در شماره حروف فارسی؛ باب ۱. حروف مفرده از الف تا یا؛ باب ۲. در بررسی اقسام حروف مانند حروف: صله، استثناء، مکان و اسماء اشاره. مؤلف در مقدمه از کتاب‌های دیگرش بهار عجم و رساله ابطال الضرورة در بیان تصرفات سخنوران یاد می‌کند و همچنین از کتاب الحادی للشادی میدانی و حدائق العجم فراهانی (شرح مشکلات دیوان انوری از سید ابوالحسن فراهانی) و نیز از گویندگان بسیار از آن جمله سیدعماد الدین موسوی، جمال الدین شهریاری، مجدالدین علی قوسی، ابویوسف هروی، آذر یزدی، مغیث هانوی، رشید اعور، باقر کاشی، حکیم علی فرقدی، خواجه عمید لویکی و سید حسین خالص. مؤلف پاره‌ای از مؤلفان را با لقبی خاص (بدون تصریح به نام) یاد می‌کند و توضیح آن را در پایان دیباچه بیان می‌دارد.
چاپ: مشار فارسی، ج۲، ص۱۶۱۲، گانپور، سنگی، ۱۲۶۷ق، وزیری بزرگ، ۱۰۰ص

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۴۰

آغاز: بسمله. این رساله‌ای است در بیان حروف فارسی مسمی به جواهر الحروف که حقیر فقیر هیچ مدان کج مج زبان خاکسار بهار در اثنای تألیف کتاب بهار عجم از فرهنگهای متعارفه ... و بعضی از شروح سکندرنامه و قصائد اوحدالدین انوری و قصائد سعدی و محمد عرفی و کتاب گلستان وحواشی قصائد حسین ثنائی ... و به تقریب بعضی فوائد.. از زبان ... اساتذه بلغا ... و از این جهت که پیش از این هیچ یک از علما متعهد این امر نگشته بود ... این هیچ مدان ... به قدر فهم قاصر ... هر چه به قیاس و استدلال به قلت و کثرت استعمال اقوی و اقرب باقی است در این مختصر درج کرده؛ **انجام:** در دست بتی کشتن من گشته مقدر ×× خنجر به کف از خانه برآید که تو باشی
خط: نستعلیق، کا: حاج میرزا احمد پسر ابوالحسن شیرازی، تا: ۱۲۸۳ق؛ کاتب نسخه که مردی صاحب فضل است و این نسخه را ظاهراً از نسخه چاپی رونویس کرده و خود تعلیقاتی بر آن دارد در ذیل نسخه می‌گوید: «این نسخه چاپ کانپور هند بود و از قراری که بانی طبع در آخر کتاب عذر خواسته نسخه اصل منحصر به فرد و مغلوط بوده است و به قدر مقدور خود اهتمام در تصحیح کرد ولی باز صحیح نشد چنان که در بعضی از حواشی اشارت رفت. به علاوه مؤلف را اشتباهات بسیار دست داده ... در وقت تحریر این کتاب ... در قصبه به بهان متوقف بل که در معنی محبوس بودم ... به جهت مشغولی خاطر بنای نوشتن این نسخه را کردم ... حرره الاقل الحاج میرزا احمد سنه ۱۲۸۳»؛ با مهری در مورخ ۱۲۸۱ق؛ این یادداشت از کاتب دیده می‌شود: «جامع این کلمات. ثیک چند هندی دهلوی است چون در اینجا تخلص خود را که بهار است آورده که در بعضی از تذکره ها فقیر از نامش مطلع شده نگاشتم»، محشی از مؤلف که کاتب بر بعضی از آنها تعلیقاتی نگاشته و پاره‌ای از توضیحات مؤلف را مردود می‌داند؛ کاغذ: فرنگی نازک آبی رنگ، جلد: تیماج قرمز، ۵۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۹/۵سم [نشریه: ۱۳ – ۲۰۸]

● جواهر الحروف / علوم غریبه / فارسی

javāher-ol horūf

اجودهی، ابوالفضل بن علی

ajūdehī ‹abolfazl ebn-e ‘alī

در علم حروف مشتمل بر سه «مقدمه» و یک «خاتمه» و «ضابطه»: مقدمه ۱. مراتب حروف و بطون آن؛ مقدمه ۲. ترکیب حروف و تضاعیف آن؛ مقدمه ۳. ترتیب حروف و حصول مقصد و ضمیر از آن بطریق الانفراد؛ خاتمه در بیان بعضی اعمال مجربات حروف؛ ضابطه در بیان قواعد تفاول.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۰۲/۸

آغاز: بسمله. حمدی که در تعداد وفق حروف تهجی تضاعف نموده بضرب یکدیگر مراتب بحروف در مخارج حقایق نگنجد؛ **انجام:** و علی هذا القیاس در سایر اعداد بحروف چنانکه بتفصیل اینست. مثال این در جدول آینده حروف بیست و هشت گانه است
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای ده شکل دایره و مربع درباره حروف؛ جلد: میشن سبز، ۴۵گ (۱۶۶پ–۲۱۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۴سم [ف: ۹ – ۹۷]

● الجواهر الحسان فی تفسیر القرآن = تفسیر ثعالبی / تفسیر / عربی

al-jawāhir-ul ḥisān fī tafsīr-il qur‘ān = tafsīr-u ṯ‘ālibī

ثعالبی، عبدالرحمن بن محمد، ۷۸۶؟ – ۸۷۵ قمری

sa‘ālebī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad (1385 - 1471)

تاریخ تألیف: ۱۵ ربیع الاول ۸۳۳ق

مؤلف از اعیان الجزائر و صوفی مسلک بوده او دو تألیف دیگر

درباره قرآن کریم، به نام‌های «المذهب الابریز فی غرائب القرآن العزیز» و «نفایس المرجان فی قصص القرآن» دارد. این تفسیر ظاهراً همان است که با عنوان «تفسیر ثعالبی» چاپ شده است.
آغاز: الحمد لله ... اما بعد ایها الاخ الشرق الله قلبی و قلبک بانوار الیقین و جعلنی و ایاک من اولیائه المتقین
چاپ: با عنوان تفسیر ثعالبی چاپ شده است؛ این کتاب در ۱۳۲۷ق در مطبعة الجزائر در ۴ جزء چاپ شده است.
[بروکلمان ذیل ۳۵۱/۲؛ هدیه العارفین ۵۳۲/۱؛ دنا ۱۰۷۶/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۴عکسی
آغاز: الحمد لله ... اما بعد ایها الاخ الشرق الله قلبی و قلبک بانوار الیقین و جعلنی و ایاک من اولیائه المتقین؛ **انجام:** قوله سبحان: و لم یکن له ولی من الذل ... بحانه لا اله الا هو بسم الله الرحمن الرحیم و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله ... و کمل بحمد الله و حسن تاییده
نسخه اصل: اسکوریال - مادرید ش ۱۳۲۴ (فهرست خطی عربی اسکوریال ۲۶/۳). از اول تا آخر سورة اسراء؛ خط: مغربی، کا: احمد بن موسی بن عبد الله ابن محمد مرابی، تا: ربیع الثانی ۹۸۳ق، کتاب را برای خود نوشته؛ با علامت بلاغ، مقابله شده، مصحح، قبل از کتاب کاتب نسخه یک صفحه پیرامون ترجمه مؤلف نوشته؛ ۲۵۹گ، ۳۰ سطر [عکسی ف: ۱ - ۳۶۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۸۷/۱
آغاز: بسمله. تفسیر سورة مریم ۳ هذه السورة الکریمة مکیة باجماع الاسجدة فقیل مکیة و قیل مدنیة قوله تعالی کهیعص قد تقدم الکلام فی فواتح السور؛ **انجام:** من الجنة و الناس یعنی الشیاطین و یظهر ان یکون قوله و الناس یراد به من یوسوس بخدعة من الشر ... و صلی الله علی سیدنا خاتم النبیین و علی آله اجمعین و آخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمین
جلد دوم. تفسیر سوره مریم تا آخر قرآن؛ خط: نسخ مغربی، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترکی بغدادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰ سطر (۱۵/۵×۲۲)، اندازه: ۲۳×۳۱سم [ف: ۳۴ - ۱۱۱]

● جواهر الحکم / کلام و اعتقادات / عربی

jawāhir-ul ḥikam

حسینی قزوینی، محمد بن جعفر، ق۱۳ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad ebn-e ja‘far (- 19c)

منظومه‌ای حدود ۴۰۰ بیت که درباره توحید و مقامات اهل بیت و ائمه هدی (ع) و معتقدات امامیه سروده شده است.
آغاز: و باسمه الذی جری به القلم ×× بدئت فی نظم جواهر الحکم / افتتح الثناء بالحمد علی ×× ولیه مصلیاً مَهللا
انجام: فانهم عنا المبعدونا ×× عما یقول متنزهونا / دع ذخرف القول وما الغرام ×× فصفح عن الذکری وقل سلام
[دنا ۱۰۷۶/۳؛ الذریعة ۲۶۸/۵]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۰۱/۱
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به استناد نسخه ملی ج ۲۰۵/۱۱ تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در ۳۵ برگ اول فوائد و مطالب متفرقه درباره فضایل علی بن ابیطالب (ع) و احادیث و روایات متفرقه آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۳۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۵۸/۱
آغاز: سمیت شرح هذه المنظومة بدرر الغری ×× الکوکب الذی نظمته فی النجف العلی (ناخوانا است) / و بسمه الذی جری به القلم ×× بدءت فی نظم (جواهر الحکم)؛ **انجام:** الخلف الحجة و ارث السلف ×× و صاحب العصر و صاحب الشرف ... / محمد بن جعفر الحسینی ×× یرجوا من الله وفاء الدین / نضمتها (چنین) لا صدقاء الدین ×× هدا هم الله الی الیقین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این منظومه عباراتی از تفسیر صافی، کتاب کافی، استدراک الوسائل حر عاملی، بحار الانوار و مرآت العقول مجلسی و شرح فارسی دعای سیفی آمده؛ و بحثی در اتحاد ما به الاشتراک و ما به امتیاز در وجود کاغذ: فرنگی آبی و نخودی، جلد: مقوایی قرمز، ۱۳گ (۴پ-۱۶)، ۱۳-۲۱سطر (۷×۱۰)، اندازه:۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۲۰۵]

● جواهر الحکمه ناصری / طب / فارسی

javāher-ol hekma-ye nāserī

همدانی، علی بن زین العابدین، ق۱۴ قمری

hamadānī, ‘alī ebn-e zayn-ol-‘ābedīn (- 20c)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار
مجموعه‌ای است نسبتاً مفصل در طب است مشتمل بر هفت «کتاب» و «ضمیمه» و هر کتاب در چند «باب»: کتاب ۱. امراض دوران خون، در پنج «باب»: ۱) امراض شفاف در سه فصل، ۲) اندکاردیت، در نه فصل، ... ۵) امراض اورطی و شریان ریه و اورده کبار در شش فصل؛ کتاب ۲. امراض جهاز تنفس در پنج «باب»: ۱) امراض تجاویف پره ذات الجنب در پنج فصل ...؛ کتاب ۳. امراض جهاز هضم و تهویه در شش «باب»، ۱) امراض دهان و حلق در دو فصل، ۲) امراض مری در دو فصل، ... ۵) امراض صفاق در سه فصل، ۶) امراض کبد و مجاری صفرا و طحال در دوازده فصل؛ کتاب ۴. امراض جهاز بول و تناسل در دو «باب»: ۱) امراض کلیه در هفت فصل، ۲) مرض‌های مثانه در دو فصل؛ کتاب ۵. امراض دماغ و نخاع و اعصابی که از آنها متفرع می‌شود، در نه «باب»: ۱) امراض حجب در دو فصل، ۲) امرض دماغ در یازده فصل، ... ۸) امراض عصبانیه محیطیه در ده فصل، ۹) فلج‌های مختلفه در دو فصل؛ کتاب ۶. امراض اعضا حرکت در سه «باب»: ۱) روماتیسم در سه فصل، ۲) نقرس، ۳) نرمی عظام؛ کتاب ۷. امراض عامه در سه «باب»: ۱) سمومات در چهار

فصل، ۲) سموم مرضیه انسانیه در پنج فصل، ۳) سموم مرضیه حیوانیه در دو فصل؛ کتاب ۸ امراض مزاجیه در هفت «باب»: ۱) رقت یا قلت دم، ۲) زیاد شدن گلبول سفید، ... ۷) دیابیطس شکری؛ خاتمه در امراض مختلف در دو «باب»، ۱) امراض مختلفه در سه فصل، ۲) امراض جلدیه. مؤلف که از معلمین دارالفنون بوده این کتاب را به عنوان کتاب جامع برای ناصرالدین شاه قاجار نگاشته است. وی در این کتاب وتژه‌های فرنگی امراض را نیز ذکر نموده است.

[الذریعة ۲۶۹/۴؛ فهرستواره منزوی ۳۴۰۳/۵؛ رجال بامداد ۱۵۶/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۶۷

آغاز: احمدک یامن تنزه عن مجانسة مخلوقاته فتعالی عن عوارض العلل و الامراض ... اما بعد چنین گوید بنده جانی تر بیت یافته؛

انجام: موجب لکه سرخ و خارش شدید می‌شوند بآسانی بمالیدن روغن خاکستری و سایر ... زیبقیه کشته می‌شوند.

خط: نستعلیق، کا: هادی بن رضا واعظ مرندی، تا: ۱۳ ذیحجه ۱۳۴۰ق؛ محشی با نشان «منه»، «لمؤلفه»، «علی» و «نیمر آلمانی»، مصحح، از روی نسخه مکتوب در سال ۱۳۰۴ق کتابت کرده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای قهوه‌ای عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۲۱ص، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه:۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۵ - ۵۶۰]

← الجواهر الخمس > جواهر خمسه

● الجواهر الخمس / حدیث / فارسی

al-javāher-ol xams

محمد بن قطب الدین، ق ۱۰

mohammad ben qotb-od dīn (- 10c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۸۹

آغاز: لنجس الجوار الکنس در شب وحدت؛ **انجام:** گذشت بهشیاری یکسر هم از خود عذر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

● جواهر خمسه / عرفان و تصوف / فارسی

javāher-e xamse

غوث عالم، محمد بن خطیرالدین، - ۹۷۰ قمری

qaws ʻālam, mohammad ebn-e xatīr-od-dīn (- 1563)

تاریخ تألیف: ۹۵۶ق؛ محل تألیف: شهر گجرات هند

در افسون و جادو و چله‌نشینی و آداب رقص و جذبه که در پنجاه سالگی در سال ۹۵۶ ساخته است. در پنج «جوهر» :۱. در عبادت عابدان و طریق آن؛ ۲. در زهد زهدان و طریق آن؛ ۳. در دعوت داعیان و طریق آن؛ ۴. در اذکار و اشغال مشرب شطار و طریق آن؛ ۵. در ورثة الحق عمل محققان و طریق آن.

آغاز: الحمد لله الاحد الصمد الذی لم یلد و لم یولد ... حمد لا بدایت و ثنای بی نهایت مالک الملکی را ... اما بعد قال ... محمد بن خطیر الدین بن لطیف بن معین الدین فتال ابن خطیر الدین بن بایزید بن خواجه فرید الدین عطار در اول حال چون ولوله عشق و محبت داشت ...

انجام: بدرجه عظیم اولئک اعظم درجة مشرف گردان. رباعی: یا رب اثری بخش مناجات مرا ×× از لطف روا کن همه حاجات مرا / میدار بذات خود صفاتم قایم ×× قائم به صفات خویشتن ذات مرا

چاپ: فاس، جزء۲، ۱۳۶و۱۱۹ص، ۱۳۱۸ق.

[دنا ۱۰۷۶/۳؛ الذریعه ۲۶۹/۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۱۱۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۷۷/۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۲۷۶گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۷ - ۲۴۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رشید تاج الدین محمود، خطیب ملتان، تا: ذیحجه ۱۰۰۱ق، جا: ملتان هند؛ دارای سرلوح مرصع، مجدول سه خطی مذهب؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قرمز، ۶۰۵گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳۹ - ۱۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۰

آغاز: بسمله، حمد بیحد و ثناء بی عد مرخالقی را که دایره نه سپهر؛ **انجام:** اظهار کنند فیض واحد که در حقیقت است دم تحقیق آن زند فیض.

خط: نسخ، کا: صدرالدین المشهور فتح محمد بن سکندر نشان، تا: ۱۰۲۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۰گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۵ - ۱۰۳]

۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۲۵/۱۰

آغاز: و توبته النصوحة روزی گرداند اگر میان زن و شوهر سازوار نباشد؛ **انجام:** و هر چه مشکل باشد حل و آسان شود.

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۴ جمادی الاول ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: مختلف، جلد: مقوایی، ۵۶ص (۳۳۰- ۳۸۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۶۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۷۷/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، ۲۳ سطر [ف: ۵ - ۲۵۴]

۷. **شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۰/۳/۳**
آغاز: بسمله، هرگاه طالب از عمل ابرار و اخیار و از اسرار دعوت بر گذرد باید که قدم در مشرب شطار نهد و مشرب شطار مشربیست که از همه مشارب اعلی و عظیم القدر است؛ **انجام:** در خلوت سینه ذکر اگر راه کند ×× از هستی مطلقت دل آگاه کند / بردار حجاب خویش از پیش که دل ×× در بیگه و گاه ذکر الله کند جوهری است از جوهر پنجم جواهر خمسه که از محمد غوثی که یکی از عرفا می‌باشد در منزله شطار است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی مهره خورده، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۲۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵ [ف: ۲ - ۳۴۴]

۸. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۲ و ۶۱۱۰-ف**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ سال سی پادشاهی از روی نسخه‌ای که شاه محمد غوت دیده بوده؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: روغنی عنابی زرکوب، ۴۰۰گ، ۱۲ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۲۰۵×۳۰/۵سم [ف: ۹ - ۹۹۱] و [فیلمها ف: ۳ - ۱۹۹]

۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۲/۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: ساغری مشکی، ۱۸۱گ (۱پ-۱۸۱پ)، ۱۷ سطر [ف: ۳۶ - ۱۸۱]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۰۹**
آغاز: جوهر سیوم در عمل دعوت اسماء عظام و غیره و شرائط آن و این مشتمل بر مقدمه و فصول است بدانکه چون طالب از ابرار و اخیار برگذرد بعدد دعوت اسماء مشغول شود؛ **انجام:** احوالات فقیر را از قلیل و کثیر مسئول نموده مشخص شده که نواب همایون است دانستم که در امور دنیوی این ختم نهایت اثر دارد ترک نمودم و السلام.
«جوهر سوم» دارای دوازده فصل است با این عناوین: جوهر سیوم: در عمل دعوت اسماء عظام و غیره و شرایط آن و این مشتمل بر مقدمه و فصول است: فصل ۴. بیان دعوت لفظی، فصل ۵. بیان دعوت کلیات و جزئیات، فصل ۶. بیان دعوت سفیر آدم، فصل ۷. بیان دعوت صراط المستقیم، فصل ۸ بیان دعوت حق، فصل ۹. بیان دعوات، فصل ۱۰. بیان دعوت مجموعه و خمسیه، فصل ۱۱. بیان دعوت کبیره، فصل ۱۲. بیان دعوت صغیره، فصل ۱۳. بیان دعوت سیفی و دعای عزرائیل و بکیر، فصل ۱۴. بیان رد دعوت یا سحر، فصل۱۵. بیان اربعین؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳۵ - ۳۶۱]

۱۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۹۰**
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۱۰**
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۸۶ ض**
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● جواهر خمسه / ریاضیات / فارسی

javāher-e xamse

قنوجی، حبیب الله، - ۱۱۴۰ قمری

qanūjī ‹habīb-ol lāh (- 1728)

مؤلف قواعد حساب را به اختصار در پنج جوهر بیان کرده است: جوهر ۱. قانون ضرب دارای سه قسم؛ ۲. جمع اعداد؛ ۳. تفریق؛ ۴. تقسیم؛ (جوهر پنجم افتاده است).

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۳۹۲
آغاز: بسمله. حمد بیحد مر جلیلی را که مؤمنان را از غایت رحمت بحساب؛ **انجام:** و پانصد و هشت حاصل شد و آن مخرج مشترک کسور تسعه است
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط (قبل از برگ آخر یک ورق)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی عنابی، ۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۹ - ۱۳۳]

● الجواهر الخمسة عند الحكماء و الاربعة عند المتكلمين و الاجسام الثلاثة و الاعراض الاربعة و العشرين / فلسفه و کلام / عربی

al-jawāhir-ul xamsa ‘ind-al ḥukamā’ wa-l arba‘a ‘ind-al mutikallimīn wa-l ajsām-uṯ ṯalāṯa

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

«مسئلة الجواهر الخمسة عند الحكماء و الاربعة عند المتكلمين و الاجسام الثلاثة و الاعراض الاربعة و العشرين» در پاسخ پرسنده.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۸
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۳ق، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲ص (۱۱۴-۱۱۵)، ۱۸ سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۲ - ۲۶۲۴]

● جواهر الخیال / شعر / فارسی

javāher-ol xīyāl

نواب رضوی، محمد صالح بن محسن، ق۱۱ قمری

navvāb-e razavī, mohammad sāleh ebn-e mohsen (- 17c)

رباعیاتی که به ترتیب موضوعی تنظیم شده با رعایت قافیه آنها در هر فصل مشتمل بر بیست و یک «باب» دارای فصول: باب ۱. رباعیاتی که در معرفت الله گفته شده؛ ۲. باب عشق و عاشق و معشوق حقیقی؛ ۳. باب جرم و تقصیر و گناه و توبه؛ ۴. باب فضل و لطف نامتناهی الهی؛ ۵. مناجات با قاضی الحاجات؛ ۶. شان پیامبر اکرم و ائمه معصومین علیه السلام؛ ۷. علم و هوش و عرفان

و مذمت جهل و نادانی؛ ۸. ذم غرور و کبر و خودپسندی؛ ۹. بخشش و کرم و مدح فقر و قناعت؛ ۱۰. ذم علاقه به دنیا و مدح بی تعلقی؛ ۱۱. مذمت و شکوه از دنیا؛ ۱۲. مذمت خلق و مدح دوری از ایشان؛ ۱۳. طریق سلوک با مردم و وضع زندگانی؛ ۱۴. مذمت جسم و تن و غفلت و عجب؛ ۱۵. جبر و اختیار و قضا و قدر و خوف و رجا؛ ۱۷. رباعیاتی که هر یک از عالمی گفته شده؛ ۱۸. موعظه و پند و نصیحت؛ ۱۹. پیری و افسوس بر جوانی و بی‌ثباتی عمر؛ ۲۰. در باب می و شراب و ساقی و پیاله و اعضای معشوق؛ ۲۱. رباعیاتی که به طریق تجنیس گفته شده.
در آن اشعاری از شعرای قرن یازدهم و دوازدهم آمده است که ترجمه حالشان در هیچ تذکره‌ای نیست. از قبیل: عجم قلی بیگ ذوالقدر، میرزا ابوالحسن وحی، میرزا مهدی عالی تبادگانی، میرزا عبدالله شهود، رفیعای اولیا باشی، میرزا محمد تقی نصیری منشی دیوان، میرزا نصیر نصرت عتیقی، ملاخواجه علی نعیم پیشنماز آقاحسین وحدت، میرزا حسین غیور صاحب رقم، محمد هادی تسنیم اصفهانی، میر علینقی گلپایگانی، محمد امین خان بیات مجرم تخلص، میرزا حیدر رضوی، میرزا محمد صالح رضوی مؤلف، شیخ محمود مازندرانی، ملاولی بیگ بروجردی، میرزا حسنخان الفت، میرزا عبدالحکیم حکمت تفرشی، میرعین علی گلپایگانی، میر رحیم فراش، میر ابوتراب حافظ، میرزا محمد مقیم کتابدار متخلص به همت [نام این شاعر در تذکره ها هست ولی تخلص او را ذکر نکرده اند]. میرزا امین برادر میرزا مهدی مستوفی موقوفات، عبدالله سلطان غچکی مصنف، حکیم مؤمن دارالشفا، میرزا اشرف نواده میر محمد باقر داماد، شیخ الله قلی، سید حسن نیتی، میرزا ابوالحسن خامه، مستفید اوزبک، ملامؤمن چنچاوری وعده یی دیگر. باب ششم این کتاب مشتمل است بر ذکر رباعیاتی که در شأن پیغمبر اکرم و مدینه طیبه و امیرالمؤنین و نجف اشرف و کربلای معلی و سایر ائمه معصومین (ص) و در آن هفده فصل است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... چون هر جا خیالات بلندی که از رباعیات شعرائی که در این رساله مذکورند ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** نه همین شرط وضو شستن دست است یقین ×× هر که دست از دو جهان شست وضو ساخته است
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ رباعیاتی به خط مؤلف افزوده شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ (۱پ-۹۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۲۷ - ۱۲۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۳/۲
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... چون جواهر خیال هر یک از شعرا را که انتخاب نموده رباعیات هر عالمی را؛ **انجام:** درمان نفس و آرزویم نفسی ×× آلوده درس و گفتگویم نفسی
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ رباعیاتی به خط مؤلف افزوده شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۰گ (۹۶ر-۲۴۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۲۷ - ۱۲۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۱۸
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی اشرف الانبیاء و المرسلین محمد و آله الطاهرین، اما بعد بدانکه این مجموعه مسمی به جواهر الخیال که اقل خلق الله محمد صالح الرضوی از میان رباعیات شعرائی که فهرست اسامی ایشان گذشت انتخاب نموده مشتمل بر بیست و یک باب است. رباعیات: «باب اول - در ذکر رباعیاتیست که در معرفت الله گفته شده و در آن بیست و پنج فصل است، فصل اول - در ذکر رباعیاتیست که درباب عدم قدرت بر معرفت الهی و حیرت دران و مناسب آن گفته شده: میرزا ابوالحسن وحی: عرفان بخدا کسی ندارد بخدا ×× نه جاهل ازو با خبر و نه دانا / در دیده موری درآید گردون ×× در حوصله قطره نگنجد دریا؛
انجام: کتابت خط سبزت بحسن دانی چیست ×× نوشته است که عاشق بکار می‌آید
خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: لطفعلی یوزباشی ایواغلی، تا: اوایل قرن ۱۲؛ دارای دو سرلوح، جمعاً در حدود سه هزار رباعی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: پارچه‌ای، ۵۸گ، مختلف السطر(۱۳/۶×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۶×۲۸/۷سم [ف: ۷ - ۲۹۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳۵۹
آغاز: یا رب که خلصا از غم هر کامم ده ×× از جمله رم و بخود دل رامم ده؛ **انجام:** ما مست شراب وصل یاریم ×× وزر هر دو جهان خبر نداریم
نسخه ناقصی است بدون مقدمه و فهرست و بسیاری از فصول را هم ندارد و جمعاً شامل هزار و صد و پنجاه رباعی است؛ خط: نستعلیق هندی، کا: میرزا جعفر علی، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ واقف: سردار کل یار محمدخان افشار، ۲۵ خرداد ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ابعاد متن: ۷/۵×۱۴/۵، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۷ - ۲۹۹]

● جواهر الدعوات / دعا / عربی

jawāhir-ud da‘awāt

خاتون آبادی، محمد بن عبدالباقی، ق۱۳ قمری

xātūn ābādī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-bāqī (- 19c)

در اعمال و دعاها و زیارت‌هایی که در اوقات مختلف به‌جا آورده می‌شود، در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی بیان الطهارة و أحکامها؛ باب ۱. بیان ما یعمل فی طول الساعات من الاذکار و الدعوات؛ ۲. بیان ما یعمل فی طول الایام و اللیالی؛ ۳. بیان ما یعمل فی طول الاسبوع؛ ۴. بیان ما یعمل فی طول الشهور؛ ۵. بیان ما یعمل فی تحویل السنة؛ الخاتمة: فی بیان ما یعمل من الادعیة المتفرقة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۳۲

آغاز: الحمدلله الذی نزل القرآن فی لیلة القدر و جعلها خیراً من ألف شهر و مجد نفسه من اول ساعات السحر؛ **انجام:** و تلک رحمة لخلقک و لطفاً بعبادک و حناناً علی بریتک ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «مرتضی الحسینی علم الهدی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۰۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸ - ۱۲۶]

← جواهر ذات ⟵ جوهر ذات

● **جواهر الذات** / فلسفه / عربی
jawāhir-uḏ ḏāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۶۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

← جواهر الذات سلطانی ⟵ جواهرنامه

● **جواهر الذخائر فی الکبائر و الصغائر** / فقه، شعر / عربی
jawāhir-uḏ ḏaxā’ir fi-l kabā’ir wa-ṣ ṣaġā’ir
غزی عامری، محمد بن محمد، ۹۰۴ - ۹۸۴ قمری
qazzī ‘āmerī, mohammad ebn-e mohammad (1499 - 1577)

منظومه رائیه‌ای است در مواعظ و در شمارش گناهان کبیره و صغیره: «عد الکبایر قد زادت علی مایة ×× کذا الصغایر فی الأخبار و الذکر»
[دنا ۱۰۷۷/۳؛ الأعلام، زرکلی ۵۹/۷؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، الفقه و اصوله ۲۳۴/۳؛ فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهریه، الفقه الشافعی ۷۷؛ کشف الظنون ۶۱۴/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۹۷/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸/۱۷
آغاز: بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم. الحمدلله ربی الواسع البر ×× الغافر السیئات الواسع البر؛ **انجام:** و الآل و الصحب و الأزواج کلهم ×× و حسبنا الله هذا منتهی شعری
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۸۶؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انجامه: «تمت المنظومة فی الکبایر و الصغایر من نظم شیخ الاسلام و مفتی الانام ... بدرالدین بن رضی الدین ...»؛ ۴ص (۱۵۷-۱۶۰) [عکسی ف: ۳ - ۳۷۰]

● **جواهر الرمل** / رمل / فارسی
javāher-or raml
نائینی طباطبائی، اسماعیل بن علیخان، ق۱۳ قمری
nā’īnī tabātabā’ī, esmā‘īl ebn-e ‘alī-xān (- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۶۱ق

مختصری است شامل قواعد کلی علم رمل، دارای دو «مقاله» مشتمل بر چند اصل و باب و فصل است: مقاله ۱. مقدمات اشکال رمل؛ مقاله ۲. معرفت عمل احکام.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۶/۳
آغاز: این مقدمه ای است در باب علم رمل مشتمل بر دو مقاله، مقاله اول در مقدمات و اشکال رمل؛ **انجام:** و اگر خطائی واقع شود از اهمال شرطی از شرائط مذکوره داند و الله اعلم
خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا علی آقا، فرزند محمد تقی، تا: حدود ۱۳۱۵ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی مشکی، ۲۰گ (۳۰-۴۹)، ۲۲ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲۸ - ۶۴۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۰۲/۳
آغاز: این مقدمه ایست در باب علم رمل ... اصل اول مبادی و معرفت اشکال و حالات ایشان
نام مؤلف به استناد فهرست مرعشی ۶۴۴/۲۸ تعیین شد؛ خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای جداول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۹۸پ-۱۲۶ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶ - ۲۰۱]

● **جواهر الریاض و لوازم التنجیم** / هیئت / فارسی
javāher-or rīyāz va lavāzem-ot tanjīm
بیات، حیدر قلی بن حسین قلی، ق۱۴ قمری
Bayāt, heydar qolī ebn-e hoseyn qolī (- 20c)
اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

در علم نجوم است؛ شامل یک «مقدمه» و چهار «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه در تعریف کتاب؛ مقاله ۱. معرفت ساختن جعبه و صفحتین ساعت‌نما مشتمل بر چهارده «باب»، و برخی از ابواب شامل فصولی چند؛ مقاله ۲. معرفت اسم صفحه مستدیره و اعمال متعلقه به روز و شب مسمی به اسطرلاب آفاقی مشتمل بر بیست «باب»؛ مقاله ۳. عمل نمودن به ربع مجیب به طریق هندسه مشتمل بر بیست و چهار «باب»؛ مقاله ۴. معرفت رسم مدارات و تشخیص اوساط کواکب ... مسمی به تسهیل محسوس مشتمل بر پنج باب؛ خاتمه در فوائد جعبه.
آغاز: بسمله، بعد از سپاس بی قیاس حضرت کبریاء جل شأنه و درود نامعدود بر جانب خاتم الانبیاء صلی اله علیه و اله سلم.
انجام: و باقی اعمال موافق آنچه مذکور شده است یعنی معرفت تمت
[دنا ۱۰۷۷/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۹۰۶/۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۰۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** غایت عرض کواکب قمر زحل مشتری مریخ زهره عطارد.
خط: نستعلیق، کا: محتملاً نویسنده، تا: قرن ۱۳؛ جا: تهران؛ با اشکال

هندسی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۹۴گ، ۱۴ سطر (۱۴/۵×۸)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۳۶۴]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۲۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید منجم، تا: محرم ۱۳۰۲ق؛ مجدول؛ در آغاز نسخه دارد: «سواد تصدیقی است که مرحوم اعتضاد السلطنة وزیر علوم دولت بهیه ایران بخط خود بر این نسخه مبارکه نوشته هو الله تعالی شأنه این کتاب را به دقت ملاحظه عالیجاه جیدر قلی خان بدون اسباب خارجی و بدون اطلاع از علوم فرنگستان و تحصیل در دولتی آن را تألیف نموده و اسبابی نیز برای تعیین ارتفاع و غیره از روی حال خود ساخته است که دیدم خیلی زحمت کشیده است الحق متاب و اسباب او هر دو شایسته تعریف و تحسین است، فی شهر جمادی الاولی ۱۲۹۴ محل مهر اعتضادالسلطنه»، از روی نسخه اصل به خط مؤلف در زمان حیاتش نوشته شده، مصحح، مقابله شده، کاغذ ترمه؛ ۹۲گ، ۱۷ سطر(۱۳/۵×۷/۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۵۶]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۲۵/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۷۸]

← جواهر ریاضی ≻ جواهر الریاض و لوازم التنجیم

● الجواهر الزکیة فی حل الفاظ العشماویة / فقه / عربی

al-jawāhir-uz zakīyya fī ḥall-i alfāẓ-il ʻašmāwīya

مالکی، احمد بن احمد، ق ۱۰ قمری

mālekī, ahmad ebn-e ahmad (- 16c)

وابسته به: العشماویة (المقدمة) فی فقه المالکیة؛ عشماوی، عبداللطیف بن شرف الدین (-۱۱)

شرح مزجی توضیحی مختصری است بر متن معروف به «المقدمة العشماویة» ابوالعباس عبدالباری عشماوی رفاعی در فقه مذهب مالکی، تلخیص شده از شرح سید محمد بن احمد غیثی که با عباراتی پیچیده نگاشته شده و فهم آن برای مبتدیان مشکل بود به اضافه آنچه که اضافه آن لازم می‌نمود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۱

آغاز: الحمد لله علی نعمه المتوافرة و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له شهادة اعدها للنجاة من اهوال الاخرة؛ **انجام:** فمازاد علی العشرین دینارا او الماتی درهم فیخرج منه ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ، ۲۱سطر، اندازه:۱۷× ۲۳/۵سم [ف: ۲۷ - ۳۴۹]

● الجواهر الزواهر فی احکام المبانی و ایضاح السرائر / اصول فقه / عربی

al-jawāhir-uz zawāhir fī aḥkām-il mabānī wa īḍāḥ-is sarā'ir

یزدی، محمد تقی بن ابیطالب، - ۱۲۶۷ قمری

Yazdī, mohammad taqī ebn-e abītāleb (- 1851)

در آن همه مباحث الفاظ و اندکی از ادله عقلی آمده است.

[دنا ۱۰۷۷/۳؛ الذریعة ۲۶۹/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۰/۱

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی لایحیط بکنهه المجتهدون و لایحصی نعمه العادون ... یقول ... محمد تقی بن ابی طالب الیزدی الاردکانی ... ان هذا ما اشتمل علی امهات مقاصد علم اصول الفقه ... و سمیته «الجواهر الزواهر فی احکام المبانی و ایضاح السرائر» و رتبته علی مقدمة و ابواب؛ **انجام:** بل کل واقع من الله تعالی فهو حسن فلزمهم کون الکفر و الظلم و جمیع الفواحش حسنة لانه لا فاعل عندهم الا الله تعالی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۰گ (۱پ-۱۰۰ر)، ۲۵ سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۵ - ۱۶۹۶]

● جواهر الزواهر فی الرسل / نامه‌نگاری / ترکی

javāher-oz zavāher fe-r rosal

مدرنوی، احمد بن عیسی

ahmad ebn-e ʻīsā ،modernavī

اهداء به: سلطان محمد خان بن سلطان مرادخان بن سلطان محمد خان

آغاز: بسمله سبحان من خلق الانسان و علمه البیان و فضله علی کثیر ممن خلقه بالنطق و اللسان انشأ الاشیاء علی ما شا و دبر امورها من السماء الی الغبرا

انجام: بلوب مؤدی قلالر و شرایط اخلاصندن دقیقه فوت اتمیلر

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۵-۳/۱۴۵

آغاز: بسمله سبحان من خلق الانسان و علمه البیان و فضله علی کثیر ممن خلقه بالنطق و اللسان انشأ الاشیاء علی ما شا و دبر امورها من السماء الی الغبرا؛ **انجام:** بلوب مؤدی قلالر و شرایط اخلاصندن دقیقه فوت اتمیلر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهری به تاریخ ۱۱۷۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۵گ، ۹ سطر، اندازه:۱۸×۱۳سم [ف: ۳ - ۱۳۳۴]

● الجواهر الزواهی فی ذم الملاعب و الملاهی / فقه / عربی

al-jawāhir-uz zawāhī fī ḏamm-il malāʻib wa-l malāhī

ابن کیال، برکات بن احمد، - ۹۲۹ قمری

ebn-e kayyāl, barakāt ebn-e ahmad (- 1523)

آربری در معرفی این رساله نوشته است: «رسالة فی الألعاب و وسائل اللهو غير الشرعية و تشتمل العرافة و بعض أنواع الشعر و الموسيقی». مؤلف در مقدمه درباره این اثر توضیحی آورده و از سه کتاب دیگر خود نیز نام برده است: «جعلته کتاباً مختصراً نافعاً مفيدا ان شاءالله تعالى معتبراً فی ذم الملاعب و الملاهی لما اراه فی زماننا من الآفات و المناهی جمعته من الكتاب و السنة و أخبار سلف هذه الامة بعد فراغی من مصنفات ثلاثة متوالية ... أولهم حياة القلوب و نيل المطلوب، و ثانيهم الكواكب الزاهرات فی معرفة من اختلط من الرواة الثقات، و ثالثهم أسنى المقاصد فی معرفة حقوق الولد على الوالد ...».

[دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۵۳۰/۴؛ دنا ۱۰۷۷/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۲/۱

آغاز: بسمله. قال الفقير الى الله تعالى ابوالبركات محمد بن احمد بن محمد المعروف بابن الكيال الشافعی كان الله له و للمسلمين فی الدارين: الحمدلله الذی خلق الانسان من طين لازب ثم ركب صورته فی أحسن تقويم و أتم ترتيب؛ **انجام:** فروغ منه مؤلفه أقل عبادالله ... بركات ابن احمد بن محمد المعروف بابن الكيال الشافعی المحدث لطف الله تعالى به و بجميع أهله و محبيه يوم الاثنين عاشر المحرم سنة احدى و تسعين و ثمان مائة من الهجرة النبوية مع كثرة الاشغال و العوايق و الهموم و المطالعة لمجالس الوعظ فی الجامع الاموی و غيره من الجوامع و المساجد بدمشق ... و قراءة الناس القرآن و الحديث و خطبة كل جمعة و غير ذلک مما من الله تعالى علينا به فلله الحمد ... قرأت هذا المصنف المفيد على شيخنا فريد دهره و حافظ عصره ابی اسحق برهان الدين الناجی منأوله الی آخره فی مجلسين قراءة تحرير و اتقان و الحمدلله على نعمه.

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۱۹؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۰ محرم ۸۹۱ق [عکسی ف: ۳ - ۱۶]

● **جواهر سلیمانی** / شرح حدیث / فارسی

javāher-e soleymānī

سبزواری، محمد مهدی بن محمد باقر، ق۱۲ قمری

sabzevārī, mohammad mahdī ebn-e mohammad bāqer (-18c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵)

در شرح کلمات قصار حضرت امیر که در پنج «باب» و به عدد حروف مکتوبی تألیف شده است.

[دنا ۱۰۷۷/۳؛ فهرستواره منزوی ۴۱۸/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۶۹

آغاز: جواهر گرانمایه فرمانروایان کشور سخن که شایسته ترصیع تاج هر عنوان باشد؛ **انجام:** به این قدر اکتفا شد، والله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: روغنی گل و بوته، ۱۵۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۰/۱سم [ف: ۲ - ۱۹۴]

● **جواهر السنیه** / تاریخ / عربی

jawāhir-us sanīyya

آل عصفور، محمد علی بن محمد نقی، ۱۲۸۹ - ۱۳۵۰ قمری

āl-e ʻosfūr, mohammad ʻalī ebn-e mohammad naqī (1872 - 1932)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۷۶۷

آغاز: بسمله، قال العبد الفقير الى الله الفور محمد علی؛ **انجام:** انی لک و هذه الدرجات ... بحقايق الامور

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: حنایی، جلد: اسقاطی [رایانه]

● **الجواهر السنية فی الاحاديث القدسية** / حدیث / عربی

al-jawāhir-us sanīyya fi-l aḥādīṯ-il qudsīya

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری

horr-e ʻāmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

تاریخ تألیف: جمعه دهه آخر رمضان ۱۰۵۶ق

کتابی در احادیث قدسی درباره اصول و فروع و مواعظ و نصایح، به ترتیب تقدم پیامبران ازحضرت آدم (ع) تا حضرت خاتم (ص) که مخاطب به این خطابات بوده‌اند جمع‌آوری کرده و در پایان آن، احادیث قدسی در شأن ائمه اطهار علیهم السلام و حقانیت آنان از طریق فریقین که صحیح دانسته‌اند آورده است. این کتاب اولین تألیف اوست. محدث جزائری در اول شرح ملحقات صحیفه می‌گوید: چون شیخ حر احادیث قدسیه را جمع‌آوری کرد آن را «اخی القرآن» نامید.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اوضح فی كلامه سبيل الهداية و اطلع فی افلاک القلوب ... اما بعد فلا يخفى ما لكلام الله سبحانه من المزية على كل كلام فمنه تظهر انوار الرشاد ظهور الانوار من الاكمام و به تجلت شمس الهدى ...

انجام: و كفاک بشهادات هؤلاء الاعلام و على هذا القدر اقطع الكلام حامداً لله جل جلاله على الانعام شكرالله على التوفيق للاتمام مبتهلاً اليه بنبيه و حججه عليهم السلام بان يختم لنا بمغفرته فهی احسن ختام

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۳۵۴؛ تبریز، سنگی، ۱۳۰۶ق، وزیری، ۳۱۸+۱ص؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۰۲، ربعی، ۳۰۴ص؛ ایران، سنگی، ۱۳۰۲، جیبی، ۲۹۲ص

[دنا ۱۰۷۷/۳-۱۰۷۹ (۷۰ نسخه)؛ الذريعة ۲۷۱/۵ «الجواهر ...»؛ مشار عربی ۲۶۰؛ امل الآمل (چاپ بغداد به تحقیق سید احمد حسنی)؛ دار صدام ص۱۲۶]

شرح و حواشی:
۱- اسرار الانبیاء و انوار الاصفیاء؛ کاشانی، حبیب الله بن علی مدد (۱۲۶۲-۱۳۴۰)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۹۱
بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق، در حیات مؤلف؛ تقریظی از نورالدین بن حاج نصرالله، و نیز شجره نسب شاه اسماعیل صفوی، با نسخه اصل به خط مؤلف مقابله و تصحیح شده، محشی به خط نورالدین بن حاج نصرالله؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۱۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۳۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد امین یزدی، تا: چهارشنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۰۷۱ق؛ در سال ۱۰۷۱ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت، ۱۵۷ص (۱۶۵-۳۲۱)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۲۵ - ۱۴۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۴۲/۳
خط: نسخ، کا: احمد بن حسن بن علی بن عمران بحرانی، تا: ۴ رمضان ۱۰۷۱ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۴۶گ (۲۱۷پ-۳۶۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۹۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان الفراغ من تألیفه یوم الجمعه فی العشر آلاخر من شهر رمضان المبارک سنه ثمان و ستین و الف من الهجرة النبویه علی صاحبها ... ازکی الکلام
خط: نسخ، کا: محمد زمان بن محمد معروف به استرآبادی، تا: ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج یشمی، ۱۷۴گ، ۱۸سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۸ - ۳۹۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محب علی بن یار امیرشولستانی، تا: سه‌شنبه ۴ شوال ۱۰۷۶ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، ۱۶۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۷سم [ف: ۱۴ - ۲۱۹]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۳۶۶
خط: نسخ، کا: محمد صالح شهمیرزادی، تا: رمضان ۱۰۷۷ق؛ در پایان به خط شیخ حر بلاغ مقابلت دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹۵گ، ۱۷ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۴ - ۱۱۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۷۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثمانین بعد الالف من الهجرة
خط: نسخ، کا: کشمیری محمد مراد بن محمد صادق، تا: ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: نخودی [رایانه]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۸۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله
خط:نسخ،کا:محمد قاسم شهرزادی،تا:۱۰۸۲ق، جا: مشهد رضوی؛ رونویس شده از نسخه اصل؛ کاغذ: نباتی و حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۵ - ۱۱۸]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۵۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کفاک بشهادات هولاء الاعلام ... بمحمد و آله علیهم الصلوه و السلم و التحیه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه اول ذیقعده ۱۰۸۳ق؛ با یک واسطه با نسخه اصل مقابله شده؛ کاغذ: نخودی آهاری، ۱۷۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۹/۳سم [ف: ۱۴ - ۲۲۰]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۷۱
آغاز: برابر
خط: نسخ معرب، کا: عبداللطیف بن کیال هاشمی جزائری، تا: ۱۴ صفر ۱۰۸۳ق، جا: مشهد رضوی؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۷۵گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۱۷۶]

۱۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۷/۲ج
کا: عینل بن ولی بیک، تا: ۳ صفر ۱۰۸۶ق؛ ۴۷۸ص (۳۴۶-۸۲۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۹۱]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۶۸/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: عبدالقادر بن شیخ حسام الدین، تاک ۱۰۸۹ق، در ۱۵ روز نوشته؛ جلد: تیماج سرخ، ۴۱گ (۱۹۷پ-۲۳۷ر)، ۳۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳۱ - ۴۲]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۲
آغاز: من الجانبین و الفضل ما شهدت به الاعداء؛ **انجام:** و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله
خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله بن مساعد بن فلاح صیمری، تا: ۱۰۹۱ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج عنابی، ۲۳۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵ - ۱۱۹]

۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۹۱ق؛ مصحح؛ مهر: «محمد جعفر» (بیضی) در سال ۱۲۹۰، «المتوکل علی الله الغنی محمد علی بن محسن الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۰]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۲۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۳]

۱۶. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم
خط: نستعلیق، کا: محمدیخان طالقانی، تا: ۱۰۹۷ق؛ ۲۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [صد و شصت نسخه: - ۱۳]

۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی اوایل کتاب تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «محمد حسین»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: رنگی مختلف، جلد: تیماج تریاکی، ۵۶۰گ، ۱۴سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۳ - ۹۹۵]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۱۴
آغاز: ... شارق اولاح بارق و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد بن الحسن؛ **انجام:** اجتنب ما حرمت علیك تکن من اورع الناس، و عن عدة من اصحابنا عن سهل بن زیاد.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه سلمه الله» و بعضی حواشی لغوی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۴۱ - ۱۲۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۹-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشتی به خط شیخ حر عاملی: «کتاب الجواهر السنیه فی الاحادیث القدسیه تألیف محمد بن الحسن بن علی بن محم الحر العاملی عفی عنهم برسم خزانة النواب المستطاب الخان العظیم الشأن معدن الجود و الاحسان الیاس خان مدظلله العالی»، یادداشت‌های متفرقه‌ای به تاریخ‌های ۱۱۳۱، ۱۱۹۶، ۱۱۴۵، و ۱۲۶۸؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۳۲۳]

۲۰. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۷۸۳
خط: نسخ، کا: حاجی محمد بن غلام علی باغونی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، ۲۰۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۸سم [ف: ۱ - ۱۵۴]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۹ ط
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: - ۲۵۴]

۲۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه دام ظله العالی، مفید»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۹گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: - ۵۰۸]

۲۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۵۰
کا: محمد صالح بن محمد صادق، تا: ۱۱۰۰ق؛ ۱۳۲گ، قطع: رقعی [ف: - ۱۰۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۱۵/۱
خط: نسخ، کا: حسین علی بن افراسیاب، تا: ۱۱۰۱ق؛ کاغذ: آهار مهره و الوان، جلد: تیماج قرمز، ۳۵۴ص (۲-۳۵۵)، ۲۱و۱۶ سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۱۰ - ۱۸۳۳]

۲۵. یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه:۳۱/۱
خط: نسخ، کا: محمدرضا بن عزیز الله، تا: ۱۱۰۱ق، به دستور محمد صالح هروی؛ مقابله شده؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴ - ۴۵۶]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان أدنی ما یکون لهم من الثواب ان ینادی الملهم الباری جل جلاله ...
خط: نسخ، کا: محمد صالح بن خواجه محمد کدکنی، تا: ۱۱۰۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۷گ (۳۱ر-۱۲۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۶ - ۹۴]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ذیحجه ۱۱۱۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: محمد رضا ارجستانی توسط سید محمد ملائکه، آبان ۱۳۲۷؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱۴ - ۲۲۰]

۲۸. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۸۹۷
خط: نسخ، کا: محمد جعفر هروی، تا: چهارشنبه ۶ جمادی الاول ۱۱۱۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۲۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱ - ۱۵۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۰۷۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و روحك معی و انت تبغینی اعلم سرك و علانیتك
خط: نسخ، کا: قاینی محمدرضا بن ملك محمد، تا: ۱۱۱۵ق؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا [رایانه]

۳۰. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۱۰۶
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن موسی صفا، تا: ۱۱۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۹]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن حسین موسوی معروف به ابی القاسم، تا: پنج شنبه صفر ۱۱۳۸ق، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۷گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ - ۲۶۳]

۳۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۱۶
آغاز: ... فهو جدیر بصرف الهمم و اقبال القلوب و الافهام علیه و قد وردت جملة منه یرویها العلماء الاخبار عن الائمة الاطهار عن النبی المختار عن الذات المقدسة الالهیة؛ **انجام:** فعلم صحتها بموافقتها لما وجد فیها ... العقلیة او لکونه متضمناً لحکم معلوم کوعظ و نحو او بکونه متعلقاً بالاستحباب بدلالة ...
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۲؛افتادگی:آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۰۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۰]

۳۳. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۵۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۷گ (۴۹پ-۱۷۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: - ۴۶]

۳۴. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۶۱۷۶/۱
آغاز: و من اراد من امتك حفظی و معونتی فلیقل عند صاحبه و مسائه و نومه: امنت بربی؛ **انجام:** سنة سنت و خمسین بعد الالف، و الحمدلله ... فرغ فی شهر ذی قعدة الحرام سنة (تاریخ ندارد)

خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵۲گ (۱پ–۵۲پ)، اندازه: ۱۲/۸×۲۲سم [ف: ۹ – ۲۱۷]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد نقی طوسی به تاریخ ۱۲۸۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی با روکش ابری، ۲۲۱گ، ۱۷سطر (۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵ – ۲۱۱]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۹–طباطبائی

آغاز: الخفی فلا یخفی ما لکلام الله سبحانه من المزیة علی کل کلام ... و به تحلت شمس الهدی من افق النبوة؛ **انجام:** و اجعل سفرنا الی صنیع جدید و ثبتنا علی مجد حمید و احفظنا و احفظ مخلفنا و اجمع بیننا و بینهم علی افضل آمالهم و آمالنا برحمتک یا ارحم الراحمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: احمد شاکر، عبدالحسین بن شیخ احمد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۴ – ۴۰۷]

۳۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اشتهرت اشتهار الشمس فی رابعة النهار

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: محمد جعفر زاده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۸گ، ۱۹سطر (۱۲×۷/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳ – ۹۷۲]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۰۸–۱۶/۱۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عن محمد بن یحیی عن احمد بن محمد عن جعفر بن محمد البغدادی عن اسحاق بن عبد الله الجعفری عن ابی عبد الله قال مکتوب.

از اول تا نیمه باب موسی علیه السلام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف پارچه مشکی، ۶۱گ، ۱۶–۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۳۳۵]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۷۴–۱۷/۱۵۴

آغاز: الشیخ الثقة الجلیل احمد بن ابی عبد الله البرقی فی المحاسن عن محمد بن بکر عن زیاد بن محمد عن عامر بن معقل عن ابان ... باب نوح علیه السلام محمد بن علی؛ **انجام:** عن القاضی بن عبد العزیز بن کامل عنه و الی محمد بن عمر بن عبد العزیز ابی عمر و الکشی الاسناد عن محمد بن الحسن الطوسی عن جماعة من اصحابنا عن.

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور نارنجی، ۱۴۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳–۱۳۳۵]

۴۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۵۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال ابوالجابر بن عبدالله انصاری ان لی الیک حاجة فمتی یخف علیک ان اخلوا بک فاسالک عنها قال له جابر ای الاوقات احببت

کا: حاجی لندوادی ابن فرامان دشتستانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه و سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۶۵ص (۱–۶۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۱۰۶]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۲/۷–طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** عن ابی جعفر (ع) قال مکتوب فی التوراة التی لم تغیر ان موسی.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ (۲۶۷پ–۲۸۴پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۲ – ۲۲۵]

۴۲. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۳

کا: زین العابدین گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ (۷۱ر–۱۱۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: – ۱۱۰]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا خارج اللهم هم ضقت به ذرعا و صید احین خنث ان

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛کاغذ:نخودی آهار مهره فرنگی،جلد:تیماج فرنگی مشکی، ۷۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ – ۲۶۵]

۴۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۸۹–عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، کا: عبده الاثیم، ابراهیم، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «قاسم بن کریم» (گرد) یا «کریم بن قاسم» (گرد)؛ تاریخ وقف: ۱۲۸۹، وقف بر گروه شیخیان کرمان به تولیت محمدخان؛ ۳۰۴گ، ۱۶سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱ – ۱۳۳]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فتح علی شاه قاجار نور الله نرقد او مضجعه باتمام رسید

خط: نسخ، کا: جواد بن ابوالقاسم نائینی، تا: ۲۲ صفر ۱۲۰۵ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، نام جلدساز: «ابراهیم بن محمدباقر»، ۱۴۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ – ۲۶۴]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۱۹ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲ – ۲۵۱]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۰۸

خط: نستعلیق، کا: احمد علی بن سید احمد علیخان، تا: سه‌شنبه صفر ۱۲۳۲ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج فرنگی سبز، ۱۶۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ – ۲۶۴]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۲

خط:نسخ،کا:حسین،تا:۱۲۴۱ق؛ جا: مشهد رضوی [الفبائی ف: ۱۷۶]

۴۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ ربیع الاول ۱۲۴۹ق؛ مصحح،

محشي؛ جلد: تيماج مشكي، ۱۱۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۳۱]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله وحده و صلى الله على محمد و آله

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق، به دستور شاهزاده بهرام میرزا؛ مصحح، مقابله شده، مجدول؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: آهار مهره نباتی، جلد: تیماج زرشکی، ۲۰۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵ - ۱۱۹]

۵۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۸۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن جعفر بن علاء الدین حسینی واعظ یزدی، تا: سه‌شنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۲۵۵ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۰]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۵۸/۱-۲۱/۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ینادی مناد من عندالله عزوجل بهذه الظالم الذی حبس علی الله حقه فیولج اربعین یوماً ثم یأمره الی النار (امید آنکه ...)

خط: نسخ، کا: میرزا جعفر خان، تا: ۲۲ ربیع الاول ۱۲۶۳ق، جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۳۴]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۰۹-۲۱/۱۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی اکبر، تا: پنج‌شنبه ۹ رمضان ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۳۳۵]

۵۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۸۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ جمادی الاول ۱۲۷۰ق، جا: یزد؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۱۹گ (۳پ-۱۲۱پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۰۱]

۵۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد نبی بن عبدالعلی دینائی نوری، تا: ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: - ۲۴۳]

۵۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۴/۳

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حبیب الله بن محمد حسن گلپایگانی، تا: ۱۲۷۲ق؛ محشی با نشانه «منه ره، صحاح، ق، ص، ابوالقاسم عفی عنه، مصباح المنیر، کفعمی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۱گ (۴۰پ-۱۹۰پ)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: - ۱۵۵]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۲۲۸

خط: نسخ، کا: حسین گلپایگانی، تا: ۱۲۸۰ق [الفبائی ف: - ۱۷۶]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۰۸

انجام: لا طهر من الذنوب و المعائب.

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن علی اکبر درویش خونساری، تا: ۱۲۸۱ق؛ واقف: محمد وجدانی، اسفند ۱۳۵۹؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۲سم [ف: ۱۴ - ۲۲۱]

۵۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم اغفر لمن قرء الفاتحه و طلب المغفرة بحق نبیه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۸۵ق؛ ۱۴۸گ، اندازه: ۱۲×۲۲سم [نشریه: ۱۳ - ۳۹۳]

۶۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: رضی الدین موسوی خلخالی، تا: شعبان ۱۲۸۵ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۵۷گ (۱پ-۱۵۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۷۹]

۶۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۴۶

خط: نسخ، کا: ابراهیم شریف بن علی نقی نیریزی، تا: جمادی الاول ۱۲۸۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۰]

۶۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۳۶۵

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی کرمانشاهی، تا: محرم ۱۳۰۰ق، جا: سپهسالار کهن؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۴۰۸گ، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴- ۱۱۸]

۶۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ جمادی الاول ۱۳۰۳ق؛ از روی نسخه‌ای که مقابله شده با نسخه‌ای که از روی نسخه مؤلف نوشته شده، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: - ۶۹]

۶۴. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اه اه من مرارة الموت اه اه من مسائلة منکر و نکیر آه آه لیوم فیه زفیر و شهیق اه آه لهول یوم الحساب اه اه لعذاب یوم العقاب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ]

۶۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۶۹]

۶۶. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۷۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ برخی اوراق توسط غلامحسین مقدس بن محمد حسن بن عبدالنعیم بن محمد جعفر بن محمد رضا زهانی قائنی خراسانی بازنویسی شده، مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۱۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: - ۶۱]

۶۷. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۰۵/۲

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن حبیب الدین محمد خوانساری، بی‌تا، در چهار روز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۴۰ سطر (۱۰×۲۱)،

اندازه: ۲۰×۲۹سم [نشریه: ۳ – ۲۲۶]

۶۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج سرخ، ۱۴۸گ، ۱۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵ [ف: ۲ – ۳۱]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۲۵-۵۵/۹۵

آغاز: متی لم یتصل بحبل غیری فاعبدنی و قم بین یدی مقام العبد الحقیر ذم نفسک فهی اولی بالذم و لا تتطاول بکتابی علی بنی اسرائیل

از حدیث «یا موسی» تا حدیث «یا محمد ان العلی الاعلی یقرأ علیک السلام و یقول یا محمد اما ان تخرج»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۳۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۳۳۵]

۷۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۳]

۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۸۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۷۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۳۸/۵

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۰ص (۹۸-۲۰۷)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵ – ۱۵۴۷]

۷۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۱۱-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان لاینتهی ذلک الی ثقة انی لما اسری الی انتهیت الی السماء السابعة فتح لی بصری الی فرجة فی العرش.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۶۳ص، ۱۲سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [عکسی ف: ۱ – ۱۳۴]

● الجواهر السنية في شرح الخزرجية = شرح الرامزة = شرح قصيدة خزرجية / عروض و قافیه / عربی

al-jawāhir-us sanīyya fī š.-il xazrajīyya = š.-ur rāmiza = š.-u qaṣīdat-i xazrajīya

عباسی، عبدالرحیم بن عبدالرحمن، ۸۶۶ – ۹۶۳ قمری

'abbāsī, 'abd-or-rahīm ebn-e 'abd-or-rahmān (1462 - 1556)

وابسته به: الرامزة = خزرجية = الرامزة الوافية = قصیده رامزه؛ خزرجی، عبدالله بن محمد (-۶۲۶)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۷ رجب ۹۵۲ق

شرحی است مزجی.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۲۰/۱۲

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا لعروض النجاة و النجاح بتوفیق اعتدال میزان السداد و الفلاح ... و بعد فان الشعر دیوان العرب ... و کانت المقصورة المسماة بالخزرجیة ذات الالفاظ الزهیة ... و کان الفقیر عبدالرحیم العباسی ... مولعا بالنظر فی حل رموزها

خط: نسخ، کا: مصطفی بن ابراهیم بن محمد، تا: شعبان ۱۱۵۷ق، جا: دارالحدیث سلیمانی؛ مهر: کاتب «عبده مصطفی»؛ محشی منقول از کتاب «فتح رب البریه بشرح القصیدة الخزرجیة»؛ کاغذ حنایی و شکری، جلد: تیماج بنفشه‌ای، ۷۶گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲ – ۳۹۴]

● الجواهر السنية في شرح العوامل لملا محسن / نحو / عربی

al-jawāhir-us sanīyya fī š.-il 'awāmil li-mullā muḥsin

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷ – ۱۲۴۴ قمری

ārānī kāšānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad hasan (1764 - 1829)

وابسته به: العوامل فی النحو = عوامل ملامحسن؛ قزوینی، محسن بن محمد طاهر (-۱۱۵۰)

تاریخ تألیف: جمعه نه روز مانده از ربیع الثانی ۱۲۰۹ق

رساله‌ای متوسط در شرح «عوامل المائة» محسن بن محمدطاهر طالقانی قزوینی معروف به عوامل ملامحسن که در رفع مبهمات و حل مشکلات آن کوشیده و روز جمعه نه روز مانده از ربیع الثانی موافق با جمله «قدتم شرح عواملی» به پایان رسانده است. صاحب الذریعه می‌گوید: «آرانی در کتاب المقاصد المهمه خود این شرح را به نام الجواهر السنیة یاد می‌کند» ولی در این شرح این نام یاد نشده است.

آغاز: نحمدک یا من صرف بنحو جنابه وجوه المخلصین وشرف بمعرفة ذاته قلوب المؤمنین ... اما بعد فیقول العبد الغریق فی بحر المحن الإثم الجانی ... انی کنت فی عنفوان الشباب اخوض فی ادب ...

انجام: ... فلیعمل العاملون هذا ایضا اقتباس من قوله تعالی عز من قائل لمثل هذا فلیعمل العاملون جعلنا الله ... و یجعله ذخیرة لیوم المیعاد بحرمة محمدالمصطفی و آله الامجاد صلی الله علیه و علیهم اجمعین.

[الذریعة ۳: ۳۷۲ و ۱۵: ۳۵۹؛ فواید الرضویه ۲:۳۷۶؛ دنا ۱۰۷۹/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: باقر بن مهدی متولی بقعه سلطان هارون معروف به پنجه شاه کاشان، تا: چهارشنبه ۱۲ شوال ۱۲۵۸ق؛ تملک: محمد موسوی کاشانی به تاریخ ۱۳ شوال ۱۳۱۷ با مهر «الراجی محمد بن نصرالله الموسوی» (بیضی)؛ مهر: «شریعتمدار» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف:۱۵-۲۵۰]

۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۲۴

آغاز: بسمله، عملا بالجر المأثور عن من هو احق بالتعظیم و التکریم و اقتفاء بالقرآن الکریم و لانه هو الموصوف بالقدم فاسمه احق؛
انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد بن عبدالوهاب ساروقی، تا: جمعه ربیع الاول ۱۲۶۷ق، برای میرزا حسین مصلح آبادی؛ ۱۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۳۶]

۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۶۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی، کا: محمدبن محمدکاظم ترکابادی کاشانی، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۲۸۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف مخ]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۹۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** قد تم شرح عواملی و لله الحمد علی اتمامه ... و کان الفراغ سحر لیلة الجمعة لتسعة خلون من شهر ربیع الثانی و الحمدلله.. قد تم الکتاب ... فی یوم الثلثاء ثالث شهر جمادی الاولی علی ید ابن الحسین الکاشانی محمدرضا الحسینی المشهور بالواجد فی سنة ۱۲۸۴.
کا: محمدرضا حسینی پسر حسین کاشانی، تا: سه‌شنبه ۳ جمادی الاول ۱۲۸۴ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی، ۲۰۹ص (۱-۲۰۹)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۰ - ۴۴]

● الجواهر السنیة فی شرح المقدمة الاجرومیة / نحو / عربی

al-jawāhir-us sanīyya fī š.-il muqaddamat-il ājrūmīyya

فاسی، عبدالله بن محمد

fāsī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۲
آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان و علمه البیان و فضله علی سائر الحیوان و جعل له لسانا لافظا و قلبا حافظا؛ **انجام:** و الخفض علی الاضافه و هو احسن الاوجه و هذا الوجه قد تقدم
خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد باقر موسوی، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۲۶۹ق؛ ۱۵۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۵۹]

← جواهر شناسی ﴾ جواهرنامه

● جواهر شناسی = یک صد و یک باب / طبیعیات / فارسی

javāher-šenāsī = yek sad va yek bāb

رساله مفصلی است در شناختن سنگ‌ها و کاربرد آنها در مصارف مختلف، شامل صد و یک «باب» با این عناوین: ۱. معرفت مروارید اصلی؛ ۲. معرفت یاقوت اصلی؛ ۳. معرفت یاقوت زرد اصلی؛ ۴. معرفت یاقوت کبود؛ ۵. معرفت یاقوت سفید اصلی؛ ۱۰. صنعت کتابت مخفی؛ ۲۰. ساختن خضابی که محاسن را سیاه و سفید گرداند؛ ۳۰. رنگ ظروف مثل کاسه و پیاله و کوزه؛ ۴۰. کشتن سیماب جهت خوردن این چهار نوع است؛ ۵۰. ساختن اشجار معموله ؛ ۶۰. معرفت لاجورد و شستن آن؛ ۷۰. ساختن ذهب اصلی؛ ۸۰. معرفت لون احجار؛ ۹۰. معرفت حجر السن؛ ۱۰۰. معرفت زبرجد اصلی؛ ۱۰۱. زمرد اصلی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۷۷-۵۸/۲۷
آغاز: فهرست: باب اول در معرفت مروارید اصلی باب دویم در معرفت یاقوت سرخ اصلی ... آغاز: باب اول در معرفت مروارید اصلی و پیدا شدن او و چنانکه شیخ سعدی فرماید: یکی قطره باران از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۸۷گ، ۱۳-۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۳ - ۱۳۵۲]

● جواهر شناسی / طبیعیات / فارسی

javāher-šenāsī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۹۶۰
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۰۱گ، اندازه:۹/۲×۱۵/۵سم [رایانه]

● جواهر الصرف / صرف / فارسی

javāher-os sarf

رساله مفصلی است در صرف شامل یک «مقدمه» و چهار «باب» و یک «خاتمه» در مسایل صرف: مقدمه: در بیان تقسیم کلمه و اوزان آن؛ باب ۱. بیان صحیح و تصریف امثله مختلفه آن، در نه فصل؛ ۲. بیان مضاعف و قاعده و امثله و تصریف آن؛ باب ۳. بیان معتلات؛ باب ۴. بیان مهموز و امثله و احکام آن؛ خاتمه: در بیان استیفای امثله اسم زمان و مکان و اسم آلة است. این رساله مانند رساله صرف میر سید شریف جرجانی است، ولی غیر از آن است.
آغاز: بسمله بدان ایدک الله تعالی فی الدارین که علم تصریف محتاج الیه سایر علوم است زیرا که دانستن معانی سایر علوم موقوف است ...
انجام: سیم مصدر نوعی است ... زید حسن القتلة یعنی خوب است یک نوع کشتن زید وچون زید حسن المبتة یعنی خوب است یکنوع مردن زید.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۴۰/۳-۲۲/۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ رمضان ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۳۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضی بن احمد، تا: ۱۲ شعبان

۱۲۸۱ق؛ مصحح، با نشان «بلغ قبالاً» مقابله شده، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۷۰گ (۱۶پ-۸۵پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳۹ - ۲۲۰]

← جواهر الصنایع ≻ مجموعة الصنایع

● **جواهر الصنایع** / طب / فارسی

javāher-os sanāye'

بخش طبی از کتاب «الجواهر الصنایع» است که در این نسخه، مخزن ثالث از کتاب دانسته شده و دارای پنج «فرید» به شرح ذیل است: ۱. بیان ذکر فواید ادویه مفرده به طریق تهجی؛ ۲. تدبیر منع تأثیر سمومات؛ ۳. احتراز از سموم؛ ۴. تدابیر مشترکه سموم؛ ۵. تدبیر آنچه معلوم نباشد.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۰۵/۳

آغاز: کتاب طب از جواهر الصنایع، بسمله ... این کتاب مشتمل است بردرجی و چند فرید، اما درج در بیان تقسیم درجات و کیفیت اخذ ادویه، بدانکه تأثیر دوا بالذات به کیفیت است و غذا را بذاته تأثیرش به کمیت است؛ **انجام:** اگر علامت زیادتی خون در سموم ظاهر باشد فصد بغایت نافع است، تم، تمام شد مخزن ثالث من کتاب جواهر الصنایع.

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حسین محلاتی، تا: جمعه ۱۳ ذیحجه ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: - ۱۵۹]

● **جواهر الصنایع** / شیمی / فارسی

javāher-os sanāye'

در این کتاب از ساختن سنگ‌های پرارزش مانند مروارید و یاقوت و رنگ‌آمیزی چیزها چون کاسه و کوزه و پیاله و جز آنها گفتگو می‌کند. این کتاب در بیست و چهار «باب» و هر باب در چند «فصل» است: ۱. بیان ساختن مروارید؛ ۲. بیان ساختن یاقوت سرخ؛ ۳. بیان ساختن مینا؛ ۴. ساختن شنگرف و زنگارها؛ ۵. بیان ساختن اقلیمهای سیم؛ ۶. بیان ساختن تلاویج؛ ۷. بیان ساختن کوته فرنگی؛ ۸. رنگ کردن ظرف مثل کاسه و پیاله؛ ۹. ساختن تیغهای فرنگی؛ ۱۰. تاک و تابنه؛ ۱۱. کشتن طلق و سیماب و اجساد؛ ۱۲. بستن کنکنه از سیماب و غیره به جهت امساک؛ ۱۳. چسبانیدن پر تیر؛ ۱۴. صفت رنگ و حل کردن عاج؛ ۱۵. حل زر که در ملمع نوشتن و نقاشی کار آید؛ ۱۶. رنگ کردن کاغذ؛ ۱۷. صفت آهار دادن کاغذ؛ ۱۸. صنعتی که داغ بر جامه یا بر قماش و غیره افتاده باشد به آسانی پاک شود؛ ۱۹. صفت هفت رنگ ساختن که عورات بدان دست و پا منقش کنند؛ ۲۰. صفت ظفر یافتن بر دشمنان و روغن اسکندری که در قلعها تعبیه داده بعد از آن آتش زنند؛ ۲۱. عجایبات؛ ۲۲. صفت نخل بندی؛ ۲۳. دراز کردن موی سر و رویانیدن؛ ۲۴. غبار دار داروی کمان و تفنگ و آتشبازی. سرآغاز و بخش‌ها با دگرگونی‌هایی با «مجموعة الصنایع» حکیم مغربی یکی است جز اینکه در ۲۴ «باب»است هر یک در چند فصل.

[دنا ۱۰۸۰/۳؛ فهرستواره منزوی ۳۸۱۵/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۴۹

آغاز: بسمله حمد و سپاس بدایع الاساس مرحضرت صانع را که مجموعه وجود موجودات نقطه از پرتو آثار صنع و کمال قدرت اوست. بیت: آثار صنع بین که درین گلشن کرم ×× هر دم لطیفه بوجود آید از عدم؛ **انجام:** بعد از آب آن کبریت را به آب فاروق ترطیب نماید تا احراق او برود و مبیض شود و داخل اکسیر سازد و تا در آب مذکور حل شود و بخورد اکسیر دهد که تمام است عمل ... تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای کمند، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۲ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۰ - ۱۷۵]

● **جواهر الطيب المفردة بأسمائها و صفاتها** / طب / عربی

jawāhir-uṭ ṭīb-il mufrada bi-'asmā'-i-hā wa ṣifāt-i-hā

یوحنا بن ماسویه، - ۲۴۳ قمری

yūhannā ebn-e māsoyeh (- 858)

چاپ: قاهره، محقق: القس بولس سباط، مجلد۱۹، ۲۳ص، ۱۹۳۶-۱۹۳۷م.

[دنا ۱۰۸۰/۳؛ سزگین ۲۳۳/۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۶۹/۱۰

آغاز: بسمله. کتاب یوحنا بن ماسویه فی جواهر الطیب المفردة باسمائها و صفاتها و معادنها الاصول الخمسة المسک و العنبر و العود و الکافور و الزعفران؛ **انجام:** ثم اجعله فی اناء زجاج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۱۳ق، کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۱ سطر [ف: ۵ - ۲۹۴]

● **جواهر العاقلین** / عرفان و تصوف / فارسی

javāher-ol 'āqelīn

شیخ میان بن علیشاه

šayx mīyān ben 'alīšāh

مشتمل بر چهار «باب»: ۱. شناختن عقل؛ ۲. شناختن علم؛ ۳. شناختن دل؛ ۴. شناختن روح.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۹۳/۲

آغاز: بسمله خدمت پروردگار عالم و پادشاه بنی آدم را و ان من شیئی الا یسبح بحمده که هست احد صمد فرد

خط: نستعلیق، کا: حاج شیخ محمد شریف، تا: ذیحجه ۱۱۱۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: شمیز، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۷۱۳]

● الجواهر العبقرية فی الرد علی التحفة الاثنی عشرية /
کلام و اعتقادات / فارسی

al-javāher-ol ʻabqarīyya fi-r radd ʻala-t tohfat-el esnā ʻašarīyya

موسوی شوشتری، محمد عباس بن علی اکبر، ۱۲۲۴ - ۱۳۰۶ قمری

mūsavī šūštarī, mohammad ʻabbās ebn-e ʻalī akbar (1809 - 1889)

وابسته به: تحفه اثنی عشریه = نصیحة المؤمنین و فضیحة الشیاطین؛ دهلوی، عبدالعزیز بن احمد (۱۱۵۹-۱۲۳۹)

پاسخی است مفصل از باب دوازدهم کتاب «التحفة الاثنی عشرية» شاه عبدالعزیز دهلوی. این باب در غیبت حضرت مهدی (ع) بحث می‌کند و در این کتاب قطعه‌هایی از اصل با عنوان «قال الناصب» می‌آورد و با عنوان «اقول» پاسخ می‌گوید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۶

آغاز: الحمد لمثبت الحق و مزيل الباطل و الصلاة علی الدعاة الی سبيل النجاة محمد و عترته الذين خصوا بالمناقب و الفضائل؛
انجام: رب اغفرلی و لوالدی و لمن دخل بيتی مؤمناً و للمؤمنين و المؤمنات و لا تزد الظالمين الا تبارا.

خط: نستعلیق، کا: علی بن میرزا محمد تقی خان، تا: سه‌شنبه ۳ شعبان ۱۳۱۰ق، جا: لکهنو؛ مصحح؛ مهر بزرگ نقشه دار کتابخانه راجه سید مهدی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳ - ۲۱۲]

● جواهر العقدين فی فضل الشرفين شرف العلم الجلی و النسب العلی / حديث، اخلاق / عربی

jawāhir-ul ʻaqdayn fī faḍl-iš šarafayn šaraf-ul ʻilm-il jalī wa-n nasab-ul ʻalī

سمهودی، علی بن عبدالله، ۸۴۴ - ۹۱۱ قمری

samahvodī, ʻalī ebn-e ʻabd-ol-lāh (1441 - 1506)

تاریخ تألیف:۸ ربيع الثانی ۸۹۷ق

در فضیلت علم و علما و بعضی آداب که باید علما و متعلمین رعایت کنند و همچنین فضل اهل بیت پیامبر اسلام و حقی که بر علما و همه مسلمانان دارند و بدین واسطه باید تجلیل و تعظیم شوند. این کتاب را مؤلف در اثر دشمنی که بعضی از جاهلان با این خاندان دارند، تألیف کرده است. دارای دو «قسم»: قسم ۱. فضل العلم و العلماء و متعلقات ذلک، در سه «باب»: ۱) الأدلة علی فضل العلماء و وجوب توقيرهم، ۲) منشأ معاداتهم و معاداة غيرهم من أهل البيت، ۳) آداب العلماء و المتعلمين؛ قسم ۲. فضل اهل البيت النبوی، دارای پانزده «ذکر»: ۱) تفضيلهم بما أنزل الله من تطهيرهم، ۲) أمر النبی بالصلاة عليهم، ۳) التسليم عليهم من رب البرايا، ۴) حث النبی الأمة علی التمسک بالکتاب و أهل البيت، ۵) انهم امان و کسفينة نوح و باب حطة، ۶) ان رحم النبی موصولة فی الدنيا و الآخرة، ۷) ان الله وعد النبی أن لايعذب أهل بيته، ۸) دعاء النبی بالبرکة فی نسل البتول و المرتضی، ۹) الدلالة علی ما شرع من حبهم و ودهم من الکتاب العظيم، ۱۰) الأحاديث الواردة فی الحث علی حبهم، ۱۱) التحذير من بغضهم و عداوتهم، ۱۲) الحث علی صلتهم و ادخال السرور عليهم، ۱۳) ذکر ما درج عليه السلف من توقيرهم و تعظيمهم، ۱۴) اخبار النبی بما يحصل عليهم من بعده، ۱۵) ما يطلب لهم من الآداب الزکية و الاخلاق السنية.

آغاز: الحمد لله الذی أعز أولياءه اعلام الدين و قضی بودهم و حبهم و خذل اعداءه الذين هم للأعلام معادين و أمر ببغضهم و نهی عن قربهم ...

[دنا ۱۰۸۰/۳؛ کشف الظنون ۶۱۴/۱ و ۴۰۹/۱؛ اوقاف بغداد ۱۵۵ و ۲۵۸؛ بروکلمان ۱۷۴/۲]

شرح و حواشی:

۱- الاشراف علی فضل الأشراف؛ سمهودی، ابراهيم (-۱۰)
۲- آداب العلماء و المتعلمين؛ یمنی، حسين بن قاسم (۹۹۹-۱۰۵۰)
۳- نشوة الوداد و هدية المعاد مجد الادباء؛ خراسانی، اسماعيل بن محمد باقر (-۱۳۲۱)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۲عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا ما يسر الله عزوجل جمعه و تأليفه فی هذا الغرض ... قال مؤلفه فرغت من تأليفه فی اليوم المبارک الثامن من شهر ربيع الثانی عام سبعة و تسعين و ثمانی مايه و الحمد لله وحده

نسخه اصل: ایاصوفیا - استانبول ش ۳۱۷۱؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن احمد بن محمد انصاری اللواتی تونسی، تا: ۱۷ جمادی الثانی۸۹۷ق، جا: مدینه منوره؛ مصحح، چند بار بر مؤلف خوانده شده و در جای جای آن نشانه بلاغ به خط مؤلف است، اجازه‌ای بخط مؤلف در ۲۵ شعبان ۸۹۷ در مدینه منوره برای کاتب نسخه؛ ۱۹۲گ، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۱ - ۳۸۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۷۸

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا؛ واقف: سلطان محمود خان غازی [عکسی ف: ۳ - ۶۹]

۲. تهران؛ ثامنی (آقای)؛ شماره نسخه:۴

بی‌کا، تا: ۸۹۷ق [نشریه: ۵ - ۱۱۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۹۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: مقوا با روکش گالینگور

سبز، ۲۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه:۱۰/۵×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ - ۲۶۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذ ما کنا لنهتدی لو لا ان هدانا الله، قال مؤلفه نفعنا الله به و ببرکته انه فرغ من تألیفه ... فی عام سبعة و تسعین و ثمانمایه و الحمدلله وحده.

خط: نسخ بشیوه ترکی، بی‌کا، تا: ۱۰۳۱ق؛ شامل دو بخش است که هر بخش با دعا و خطبه جداگانه ختم و شروع گردیده؛ کاغذ: ترکی شکری ضخیم آهاردار، جلد: تیماج مشکی، ۴۹۴ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱۷ - ۳۴۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم تسلیما کثیرا دائما دائما الی یوم الدین.

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ تملک: قاسم الدنوشری حنفی، خان لر با تاریخ ۱۲۶۹، جمال الدین بن محمد خوانساری با مهر «یا ارفع من کل رفیع» (مربع)، محمد بن سفر با مهر «ألیس الله بکاف عبده الفقیر محمد ...»، احتشام الدوله با تاریخ ۱۲۷۰ با مهر «احتشام الدوله» (بیضی)، احتشام السلطنة ابراهیم میرزا کتاب را به تاریخ ۱۳ جمادی الثانی ۱۳۰۳ به شخصی بخشیده با مهر «الراجی فتح الله بن لطف الله» (بیضی)؛ جلد: تیماج زرین، ۱۹۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۲۲ - ۱۹۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۸۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۲۱۷گ، ۲۰ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶ - ۳۸۳]

۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۹۴

آغاز: لم یعرج شیخنا محقق العصر الجلال المحلی فی شرجه لجمع الجوامع علی هذا الاعتزال من شیخه الیرماوی ... ؛ جلد دوم - بسمله و به نستعین - الحمدلله علی ما افاض من الجود و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد ... اما بعد فقدتم الکلام فی القسم الاول من هذا التألیف المسمی بجواهر العقدین؛ **انجام:** پایان - جلد اول - بنشر المصلح بنحاته الساج و غیره من الخشب و یتقی التریب و الله اعلم بالصواب. جلد دوم: الادهم الازواج و الذریة فقط کما هو احد الاقوال الشالغة فرای الاکتفا بذکرهم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مقداری حاشیه دارد؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۱۳۸گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم[ف: ۲ - ۳۴]

← الجواهر العقلية ﹥ الزایرچه

● جواهر العقلية فی الادلة القطعية / کلام و اعتقادات / عربی

jawāhir-ul ʻaqlīyya fi-l adillat-il qaṭʻīya

صالح بن رضوان

sāleh ebn-e rezvān

رساله‌ای کوتاه در اصول عقاید و معتقدات امامیه که بدون تقسیم‌بندی خاصی تألیف و با عناوین «الدليل علی ... - الدلیل علی ...» بدون شرح و بسط در تعلیل و به صورت گذرا و اشاره تنظیم شده است.

آغاز: بسمله و به نستعین یقول صالح بن العبد الفقیر المعترف بالعجز و التقصیر، الحمدلله باریء النسم و رازق الامم و منشر الرمم و واحد القدم و مستحیل العدم الذی علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم و صلی الله علی سیدنا محمد النبی المحترم و معدن الجود و الکرم ... اما بعد، فهذا کتاب الجواهر العقلیة فی الادلة القطعیة، وضعته للمکلفین و تنبیها للغافلین، فی معرفة اصول الدین ...

انجام: و من جهل هذه الادلة او شیئاً منها کان من اهل الشقاوة و تولته زبانیة العقاب من حین الممات و لم تنله الرحمة و الشفاعات نعوذ بالله من خسرات الاعمال و الشقاوات و صلی الله علی محمد و آله السادات علی جمیع البرایات.

[دنا ۱۰۸۰/۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یحیی بن حسین بن حسن بن ناصر سلمابادی، تا: پنج‌شنبه ۹ رمضان ۹۰۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ لبه‌دار، ۵گ (۲۹پ-۳۳پ)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵ - ۴۳۶]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۴۵/۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاهوردی بن بیستون، تا: ذیقعده ۹۵۵ق، جا: مدرسه عبیدیه؛ ۵گ (۷۰-۷۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۸۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۰۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وفقنا الله و ایاکم فی الاخرة بحق محمد و عترة الطاهرة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: وسط؛ تملک: احمد بن حسین الدین (؟) حلی خفاجی در ۱۴ ربیع الاول ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سرخ، ۳۰گ (۱۶پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶ - ۶۹]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۰۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۱]

← جواهر العقود ﹥ فرهنگ عربی به فارسی

↩ جواهر العقود ← جواهر الکلمات فی صیغ العقود و الایقاعات

● **جواهر العقود** / فقه / عربی

javāher-ol ‘oqūd

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۱

آغاز: بسمله، الحمدلله کثیرا کما هو اهله و الصلوه؛ **انجام:** بذلت علی موکلك المبلغ المعهود و فی

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۰ سطر [رایانه]

● **جواهر العقود فی شرح حدیث الرکود** / شرح حدیث / عربی

jawāhir-ul ‘uqūd fī š.-i hadīṯ-ir rukūd

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)

تاریخ تألیف: جمعه ۲۴ محرم ۱۱۰۰ق

شرح حدیثی است که شیخ صدوق از حضرت باقر علیه السلام در چگونگی حرکت آفتاب یا رکود آن در کتاب «من لایحضره الفقیه» روایت کرده است. در آغاز به تفصیل درباره سند این حدیث گفتگو شده و طریق صدوق به محمد بن مسلم را تقویت کرده به عکس آنچه مشهور است که این طریق ضعیف می‌باشد، پس از آن مبانی علم هیئت متن حدیث را شرح می‌کند و در پایان چهار فایده در بیان دوایر فلکی و فلك آفتاب می‌آورد.

آغاز: الحمدلله علی افضاله و الصلاة علی سیدنا محمد و آله، و بعد فهذه کلمات قلیلة و ان کانت فوائدها جلیلة و ضعتها علی حدیث رکود الشمس.

انجام: هذا غایة ما اردنا ایراده و ابرازه و قصاری ما حاولنا اختصاره و ایجازه ...

[دنا ۱۰۸۰/۳؛ ریحانة الأدب: ۲۳۷/۵؛ فهرست آل بابویه و علماء البحرین، چاپی: ۸۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۴/۲۳ و ۷۱۳/۲۳ عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمود بن عبدالسلام المفتی بحرانی، تا: ۱۱۰۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴گ (۱۷۰پ-۱۸۳ر)، ۱۸ سطر، اندازه:۱۱×۱۶سم [ف: ۱ - ۲۸۲] و [عکسی ف: ۲ - ۳۷۳]

● **جواهر العقود و معین القضات و الموقعین و الشهود (منتخب)** / فقه / عربی

jawāhir-ul ‘uqūd wa mu‘īn-ul quḍāt wa-l mawqi‘īn wa-š šuhūd (mn.)

منهاجی، محمد بن احمد، ۸۱۳ - ۸۸۰ قمری

menhājī, mohammad ebn-e ahmad (1411 - 1476)

این کتاب یك دوره مختصر فقه به صورت مستدل بر مذهب شافعی است. موجودی از کتاب حدود و دیات تا آخر شهادات است.

چاپ: قاهره، ۱۳۷۴ق؛ بیروت، دارالکتب العلمیه، ۱۳۷۵ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۹۵

آغاز: بسمله. کتاب الجراح قال الله تعالی کتاب علیکم القصاص فی القتلی و عن رسول الله صلعم لا یحل دم امرء مسلم الا باحدی ثلاث کفر بعد الایمان و زنا بعد احصان و قتل نفس بغیر حق؛ **انجام:** و اقامت بینتة اخری انه اعتق غانما و کل ثلث ماله ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه موجود مغایرت‌هایی با نسخه چاپی دارد، اما تعدادی از فصول آن کاملاً با نسخه چاپی مطابق است که احتمال دارد یا نسخه‌ای از آن کتاب باشد یا به احتمال قوی خلاصه‌ای از آن؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۱۴۷گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۷۳۶]

● **جواهر العقول فی شرح تجرید الاصول = شرح تجرید الاصول** / اصول فقه / عربی

jawāhir-ul ‘uqūl fī š.-i tajrīd-il usūl = š.-u tajrīd-il usūl

اشرفی مازندرانی، خضر بن اسماعیل، - ۱۳۳۶ ؟ قمری

ašrafī māzandarānī, xezr ebn-e esmā‘īl (- 1918)

وابسته به: تجرید الاصول؛ نراقی، مهدی بن ابی ذر (۱۱۲۸-۱۲۰۹)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۳۳۲ق

شرح مختصر توضیحی است بر «تجرید الاصول» حاج ملا مهدی نراقی چنان که شارح در مقدمه نگاشته: «کتاب التجرید الذی الفه الفاضل الکامل المحقق النراقی الاول کتاب واف فی هذا المعنی کاف فی المراد منه الا انه لا اختصاره کاف قابلا للشرح و قد شرحه ابنه المحقق فی سبع مجلدات و لاجل ذلك لم یشهر نظر الراغبین اردت ان اعلق علیه تعلیقا یکشف مغلقاته و یوضح مشکلاته و نسل الله التوفیق». کتاب در مرحله اولیه تألیف باقی مانده است.

[دنا ۱۰۸۱/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۵۶

آغاز: بسمله اما بعد حمدالله المنعم علی العباد و الصلوة علی محمد المبعوث لهدایة؛ **انجام:** علی الموصوف و الثانیة بالعکس و تفصیل الکلام فی محله

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ واقف: فرزند مؤلف محمد حسن اشرفی؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: مقوا، ۱۴۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۷/۸سم [ف: ۱۶ - ۲۷۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۴۴/۲

آغاز: الحمدلله و الصلوة علی رسول الله و الائمة و اولاده حجج الله هذا هو الجزء الثانی من جواهر العقول فی شرح تجرید الاصول ... فصل المباح و هو فی اللغه؛ **انجام:** للواجب علی المباح هذا المعنی و اورد

این نسخه جلد دوم که ناتمام مانده؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: نیمه اول قرن ۱۴؛ واقف: محمد حسن اشرفی (فرزند مؤلف)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا، ۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۷۹]

● جواهر العقول فی شرح فرائد الاصول / اصول فقه / عربی

jawāhir-ul ‘uqūl fī š.-i farā’id-il usūl

اشکوری، ابوالقاسم بن معصوم، – ۱۳۲۵ قمری

eškavarī, ab-ol-qāsem ebn-e ma‘sūm (- 1907)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل؛ شیخ انصاری انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴–۱۲۸۱)

شرحی است بر کتاب فرائد الاصول شیخ انصاری با عنوان «قوله، قوله» مطالب آن از افادات درسی استادش حاج میرزا حبیب الله رشتی است که انتخاب و مرتب نموده است. تاریخ شروع به تألیف دانسته نشد؛ لیک آنچه مسلم است مؤلف در حدود چهل سالگی در حیات استادش شروع به تألیف این شرح نموده است. تاریخ ختم تألیف باب حجیت ظن: شب جمعه ۸ رمضان ۱۲۹۲ تاریخ ختم باب استصحاب: شب یک‌شنبه ۶ ذیحجه ۱۲۹۵ق.

آغاز: حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین ... ابن معصوم الحسینی أبوالقاسم الاشکوری أصلاً و الغروی مسکناً و مدفناً ان شاء الله تعالی الی بعد ما یلتفت ... قوله اعلم أن المکلف اذا التفت اه ظهور ...

[الذریعة ۲۷۲/۵؛ اعلام الشیعه ۷۶/۱ و ۷۶/۱۴ و ۳۵۶؛ ریحانة الادب ۷۹/۱؛ دنا ۱۰۸۱/۳ (۳۲ نسخه)]

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۷

آغاز: حمدله و الصلوة ... أما بعد فیقول العبد ... ان هذا هو الجزء الاول من المجلد الثانی من جواهر العقول قد علقتها علی فرائد الاصول ... قوله کان حکماً ظاهریاً اه و المراد بالحکم الواقعی علی ما جری به؛ **انجام:** هو جواز الرجوع من جهةالضرر خبر و علی الغیر فیکون تیقنا بالقاعدة. هذا آخر ما اردنا الکلام فیه ...

جلد دوم، جزء یکم؛ خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۱ق؛ مصحح؛ تملک: شیخ مهدی در ۱۳۲۲ق؛ واقف: جواد مؤذنی، ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۶۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱ – ۱۹۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۲۶

جزء اول و دوم از مجلد دوم؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۲ق؛ مصحح، باخط خوردگی و اضافات؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۴۱ – ۳۲]

۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله ... و بعد فیقول أسیر الأمال و الأمانی ابن معصوم الحسینی الاشکوری الجیلانی أبوالقاسم الغروی مسکناً و مدفناً ان شاء الله ان هذا هو الجزء الأول من المجلد الرابع من جواهر العقول فی شرح فراید الاصول فی أحوال تعارض الأدلة. قال المصنف قدس الله نفسه الزکیة خاتمة فی التعادل و التراجیح

جلد چهارم: جزء اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۷ق؛ مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی،۱۳۳۹/۸/۲۰؛ جلد: تیماج سرخ ، ۴۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱ – ۱۹۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۳۴

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۴ محرم ۱۳۰۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج، ۲۷۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲۳ – ۲۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۳۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله کان حکماً ظاهریاً. و المراد بالحکم الواقعی ما جری علیه الاصطلاح

جلد اول از مجلد دوم است که ۱۲۹۲ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۸ – ۴۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۳۹

جزء اول از مجلد سوم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۲ق؛ ۱۴۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۸ – ۴۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۱۲

جزء اول از جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۱۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷ – ۳۲۸]

۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لذا قالوا ان الخبر المخالف للمشهور کلما ارتقی قوة ازداد ضعفاً زاد الله قوته بمحمد و آله الأمجاد

جلد اول: جزء اول و دوم؛ خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: شیخ مهدی به تاریخ ۱۳۲۲؛ واقف: جواد مؤذنی، ۱۳۳۹؛ جلد:تیماج سرخ،۱۶۲گ،۱۹سطر،اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ – ۱۹۱]

۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۶

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی ... و بعد فیقولالعبد الآثم الخاطی ابن معصوم الحسینی أبو القاسم الاشکوری الجیلانی ان هذا هو الجزء الأول من المجلد الثالث من جواهر العقول قد علقتها علی فرائد الاصول حین قرائتی علی شیخنا العالم أدام الله أیام افاداته قوله و عرف بتعاریف اه اعلم ان تعاریف القوم للاستصحاب؛ **انجام:** ما لم یستلزم مخالفة عملیة اه اذ لو استلزم ذلک یوجب الاحتیاط کما فی الشبهة المحصورة بناء علی وجوب الموافقة القطیة

... أو الطرح و الرجوع الى أصل ثالث كما فى مسألة ... و التمم فافهم هذا آخر ما اردناه تحريره فى مسألة الاستصحاب.
جلد سوم مبحث استصحاب؛ خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۶ ربیع الثانی ۱۳۱۶؛ تملک: شیخ مهدی در تاریخ ۱۳۲۲ با مهر «یا علی العلی» (بیضی)؛ واقف: جواد مؤذنی، ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج سرخ ، ۱۴۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۱۹۲]

۱۰. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۱
جلد اول، تا آخر بحث ظن؛ خط: شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۷–۱۲۹۸ق؛ ۲۶۸گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۱۶]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۰ و ۱۸۸۴ عکسی
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول العبد الغریق فی بحر العصیان المشرف بالانتساب الی ثانی سیدی شباب اهل الجنان
چند برگی از آغاز کتاب و جزء اول از جلد دوم و در صحافی بخش اول در آخر قرار گرفته؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: محمد رضا ابوالمجد اصفهانی به تاریخ ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۷۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۱۷] و [عکسی ف: ۵ - ۳۴۵]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۵۷
آغاز: علی تحصیله و اقتنائه اللمة و ان کتاب فرائد الأصول من مصنفات الامام الهمام ثقة الاسلام
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۱۲]

۱۳. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۲۰
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴ - ۴۳۹]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۳۶
آغاز: بسمله، حمدله ... و بعد فیقول العبد الاثم الخاطی ابن معصوم حسینی؛ **انجام:** فیکون منتقیا بالقاعده ... سنه ۱۲۹۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: نباتی [رایانه]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۷ ط
آغاز: الحمدلله ... و بعد فیقول العبد الغریق فی بحر العصیان، المشرف بالانتساب الی ثانی سیدی شباب اهل الجنان ... انی بعد ما بلغت من السن ینفاً و ثلاثین صارفاً عمری فی زمرة العلماء؛ **انجام:** لولا اطلاقات التخییر، و الا فالحکم هو التخییر. هذا آخر ما اردناه و املنا بلوغه و الحمدلله الذی أدرکنا ... اللهم لا تسلب ما انعمت علینا من مجاورة سیدی و مولای امیرالمؤمنین و جاورناه فی الآخرة فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر، بحقه و باولاده الطاهرین صلواة الله و سلامه علیهم اجمعین.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۸ ربیع الثانی ۱۲۹۸ق، جا: نجف اشرف؛ یادداشت سید محمد بن صادق حسینی طباطبایی مورخ ۱۳۰۶ق که توضیحی در باب موضوعات کتاب داده؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۴/۲ - ۱۶۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۴ ط
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول العبد الاثیم ... قوله عرف بتعاریف اه اعلم أن تعاریف القوم للاستصحاب بینما یرجع الی التعریف؛ **انجام:** و الرجوع الی اصل الثالث کما فی مسئلة المتمم و المتمم فافهم؛ انجامه: و قد وقع الفراغ من کتابة هذه الاوراق بید الاقل العاصی اسیر الآمال و الأمانی فی یوم الأحد ... من سنة تسع و تسعین و مأتین بعد الألف ... اللهم لاتسلب عنا ما انعمت علینا من مجاورة قبر الشریف ... و صلی الله علی محمد و آله و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین سنة ۱۲۹۹
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با عطف تیماج زرد، ۱۴۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۱سم [ف: ۲۴/۲ - ۱۸۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۹۰
آغاز: پس از خطبه و نام مؤلف: انی بعد ما بلغت من السن نیفا و ثلثین صار فاعمری فی زمرة العلما ... اعلم ان المکلف اذا التفت اه ظهور الشرط فی الاحتراز و انقسام المکلف. باب تعارض ادله بعد از خطبه مختصر و نام مؤلف: قال المص قدس الله نفسه الزکیه خاتمة فی التعادل و التراجیح اه و هما صفتان عارضتان للتعارض العارض للادلة؛ **انجام:** باب حجیت ظن: کلما ارتقی قوة ازداد ضعفا زادالله تعالی قوتنا فی الاجتهاد بحمد و اله الامجاد
باب تعارض ادله: لو لا اطلاقات التخیر و الا فالحکم هو التخیر
حجیت ظن و تعارض ادله؛ خط: نسخ و نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: احمد دولت آبادی، آبان ۱۳۷۴؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۴گ، ۲۳و۲۱ سطر، اندازه:۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶ - ۱۲۱]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۷۳
جلد ۱؛ خط: نسخ تحریری، کا: مهدی بن حسن لاهیجانی، تا: پایان جمادی الثانی ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۱گ، ۳۳ سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۷ - ۲۱۷]

۱۹. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۱۶
آغاز: اعنی تعدد المحمول لان الحکم عندنا عبارة عن الارادة النفسانیة سواء کان کاشفها اللفظ؛ **انجام:** من جهة الضرر ضرر علی الغیر فیکون بالقاعدة هذا آخر ما اردنا من الکلام فیه ...
خط: نستعلیق، کا: علی مازندرانی تیلکی، تا: ۱۳۰۴ق، جا: کربلا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۱۵۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف مخ: - ۶۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶۷
آغاز: پس از خطبه و نام مؤلف: انی بعد ما بلغت من السن نیفا و ثلثین صار فاعمری فی زمرة العلماء و المشتغلین سرحت لحظی فی صحیفة الاعمال؛ **انجام:** کما فی مسئلة المتمم و المتمم فافهم.
از اول تا آخر مبحث استصحاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الثانی ۱۳۰۷ق؛ افتادگی: وسط؛ قسمتی از کتاب به خط مولانا شیخ محمد تقی تربتی؛ واقف: جواد شجیعی، فروردین

۱۳۱۵؛ ۴۱۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۶ - ۲۲]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۸۹-۳۲/۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان حکم الشرع بالتزلزل و جواز الرجوع من جهة الضرر ضرر علی الغیر فیکون منتفیاً بالقاعدة. هذا آخر ما اردنا الکلام فیه. الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم أجمعین.

شامل: جزء اول (قطع) و جزء ثانی از جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۳۱۰ق؛ محشی با علامت «منه»؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۳۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳ - ۱۳۳۷]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۹۰-۳۲/۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالترجیح علی مذهب من لم یعتبر صفة الظن فیه فی محله ... التخییر والا فالحکم هو التخییر.هذا آخرما اردناه المعانی بلوغه والحمدلله الذی ادرکنا و املناه من اتمام التعلیقة.

جزء اول از جلد ۳ (استصحاب)؛ خط: نسخ، کا: حسین بروجردی، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۱۳۱۰ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۸۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳ - ۱۳۳۷]

۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۸۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول ... انی بعد ما بلغت من السن نیفاً و ثلاثین صارفاً عمری؛ **انجام:** بل علی هذاقنا ایضا لولا اطلاقات التخیر و الاقالحکم هو التخییر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد حسین نهاوندی، تا: جمادی الثانی۱۳۱۳ق تا ۲۷ ربیع الثانی ۱۳۱۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه عفی عنه»؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۷۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۱]

۲۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۰ج

جزو ۱ جلد ۲؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی رشتی، تا: ۱۳۱۷ق؛ اندازه: ۲۱×۲۶/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۰۹]

۲۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۹ج

جزو ۱ جلد ۴؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی رشتی، تا: ۱۳۱۸ق؛ اندازه: ۱۶×۲۲سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۰۹]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸۰ ط

آغاز: الحمدلله ... اما بعد فیقول العبد المذنب العاصی ... ان هذا هو الجزء الاول من المجلد الثانی من جواهر العقول قد علقتها علی فرائد الاصول حین قرائتی علی شیخنا العلامة.. قوله کان حکما ظاهر یا اه المراد بالحکم القواقعی علی ما جری به الاصطلاح هو ما تعلق؛ **انجام:** جواز الرجوع عن جهة الضرر ضرر علی الغیر فیکون منفیاً بالقاعدة

خط: نستعلیق تحریری، کا: مهدی، تا: ۱۳۲۵ق؛ با دو بیت زیر به خط سید محمد طباطبایی سنگلجی: «روحی فدائک لاتقدری بل اری ×× ان الشعیر وقایة الکافور / گیرم که برکنی دل سنگین ز مهر من ×× مهر از دلم چگونه توانی که برکنی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۴۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۲ - ۱۶۶]

۲۷. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۶۲

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین ... اما بعد فیقول ... قوله کان حکما ظاهریاً؛ **انجام:** فیکون منفیا بالقاعده. هذا آخر ما اردنا فیه ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۷ ذیقعده ۱۳۳۱ق؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۷۸ص، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۵۰]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۲۳

اصل برائت است و استصحاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ ذیحجه ۱۳۹۶ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سرخ نو، ۲۰۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۵۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۴۵

آغاز: پس از خطبه و نام مؤلف: انی بعد ما بلغت من السن نیفا و ثلثین صار فاعمری فی زمرة العلما ... اعلم ان المکلف اذا التفت اه ظهور الشرط فی الاحتراز و انقسام المکلف؛ **انجام:** و فی قوله اما من جهة نفس الحکم هو الشک

حجیت ظن؛ خط: نسخ تحریری، کا: سید حسن بن علی تنکابنی، تا: قرن ۱۴؛ کاتب موفق به اتمام نسخه نشده؛ واقف: احمد شیخ تبار بابلی، آبان ۱۳۷۲؛ ضمیمه تقریرات ش۱۹۱۴۰ کتابخانه است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۱۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۱۶ - ۱۲۲]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۴۵

آغاز: پس از خطبه مختصر و نام مؤلف: قوله و حکی عن اه و هو المحدث المجلسی و المحقق الخوانساری؛ **انجام:** عن وجود العلم الاجمالی هذا الثالث

قسمتی از مباحث برائت و اشتغال (ناقص) در ۳۵ برگ و قطعه‌ای از باب تعادل و تراجیح (ناقص) در ۷ برگ؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۱۲۲]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۲/۵

آغاز: برابر **انجام:** بل یلزم الظن المذکور الظن بعدم المفسدة فیها ذنیویه و اخرویة.

خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، کاغذ: ضخیم، جلد: تیماج زرشکی، ۱۲۷ص (۴۳۱-۵۵۷)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۴۵ - ۱۹۳]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۷۵/۱

قطعه ای از آغاز کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملکی بدون نام به تاریخ پنجم ربیع الثانی ۱۳۳۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج سبز،۳۱گ (۱پ-۳۱پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۵ - ۲۴۵]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۲۶

جزء اول از مجلد سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد:

تیماج قرمز، ۱۶۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۳۲۴]
۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۰۷
آغاز: الحمدلله ... و لعنة الله علی اعدائهم و مخالفیهم و مبغضیهم ... و بعد فیقول العبد الغریق فی بحر العصیان المشرف بالانتساب الی ثانی سیدی شباب اهل الجنة؛ **انجام:** قوله ان العمل بالجزاء المخالف للمشهور مشکل الخ ... لذا قالوا ان الجزا مخالف للمشهور کلما ارتقی قوة ازداد ضعفا زادالله قوتنا فی الله و قوتنا فی الاجتهاد بمحمد و آله الامجاد.
جلد اول شرح و تا آخر «الکلام فی حجیة الظن»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۳۸ - ۱۹]

● جواهر العقول فی مناظرة الفار و السنور = پند اهل دانش و هوش به زبان گربه و موش / داستان / فارسی

javāher-ol ‘oqūl fī monāzerat-el fār va-s sennawr = pand-e ahl-e dāneš va hūš be zabān-e gorbe va mūš

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۰۸۰ق؛ محل تألیف: عباس آباد اصفهان
منسوب به علامه مجلسی و شیخ بهائی؛ در الذریعة (۱۹۹/۳) با عنوان «پند اهل دانش و هوش» آورده شده و به شیخ بهایی نسبت داده و در «۲۷۲/۵» با عنوان یاد «جواهر العقول ...» آمده و به علامه مجلسی نسبت داده شده و جز آن به میرداماد و جمال الدین محمد فراهانی نیز نسبت داده شده است. داستان گربه دانشمند و موش صوفی است، به نثر است و جز موش و گربه منسوب به عبید زاکان و جز گلش هوش در جدال گربه و موش است.
آغاز: بسمله، ظواهر حمد و سپاس نثار بارگاه قادریست که هفت آسمان معلق از دریای قدرتش حبابی است بلکه از آثار آلای متواترش ...
انجام: و اهل عناد را توفیق و اتفاق و متابعت ... ارزانی دارد بحق محمد و آله الامجاد
چاپ: چندین بار در تهران ۱۳۶۳ و ۱۳۷۳ و بمبئی و اصفهان ۱۳۳۲ چاپ شده است
[دنا ۱۰۸۳/۳؛ الذریعه ۲۷۲/۵و ۱۹۹/۳: پند اهل دانش و هوش ... منسوب به شیخ بهایی، ۲۳۰/۱۸: گلشن هوش ...؛ مشار فارسی ۱۶۱۴/۲: نشانی ۴ چ، ۹۵۶/۱: پند اهل دانش و هوش، ... از شیخ بهایی، نشانی ۱ چ؛ مشترک پاکستان ۱۳۲۷/۶؛ نسخه‌های منزوی ۱۷۲۶/۲: نشانی ۷ نسخه، ۳۶۷۲/۵: نشانی ۴ نسخه دیگر]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ چند صفحه اول و چند برگ از آخر نسخه در ۱۲۷۸ نونویسی شده؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی نباتی و شکری نازک، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۰ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ - ۱۳۶]
۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۰۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۵۵گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۲۹]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۶۹
آغاز: ما و تو نیست که جواب گوید علی الکفایه پس ای موش صرفه ترا باشد، دیگر آنکه سبقت سلام ترا باشد و ثواب بسیار دارد؛ **انجام:** چنانکه نام او را از دفتر عقل پاک باید کرد و در دفتر اهل جهل و حماقت ثبت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج زیتونی،۱۰۸گ،۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۴۴ - ۵۵]
۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس لازم شد که بموش و گربه نسبت این چند کلمه ذکر کرده شود ... تمت الکتاب بعون الملک وهاب بتاریخ یوم شنبه پنجم شهر ربیع الاول من شهور سنه ۱۲۰۸؛ غریق رحمت یزدان کسی باد ×× که کاتب را به الحمدی کند یاد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ جلد: چرمی کهنه، ۹۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱]ف: ۱ - ۳۸۸]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۴۴۸/۲
آغاز: بسمله، بر ضمایر ارباب عقل و کمال پوشیده نماناد که این فقیر بی بضاعت و حقیر بس استطاعت مدت مدیدی در حضر و عهد بعیدی در سفر چون چرخ سرگردان دوران گذرانیدم؛ **انجام:** پس کسی که او را اجزای پر و بال نباشد چگونه طیران خواهد کرد تمت الکتاب جواهر العقول
خط: نستعلیق مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ دارای دو سرلوح مذهب و منقش مزدوج، با کمند، مجدول؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ماه؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: یکطرفه روغنی، ۱۸۲ص (۱۷۲-۳۵۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۸×۱۲/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۷۹]
۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۸۷/۲ ـ ج
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی آقاسی متخلص به مایل، تا: ۱۲۶۰ق، برای سید بیگم دختر آقا سید هاشما؛ ۱۲ سطر (۹×۱۵) [ف: ۱ - ۱۹۰]

● جواهر العقول فی مناظرة الفار و السنور = پند اهل دانش و هوش به زبان گربه و موش / داستان / فارسی

javāher-ol ‘oqūl fī monāzerat-el fār va-s sennawr = pand-e ahl-e dāneš va hūš be zabān-e gorbe va mūš

فراهانی، جمال الدین محمد بن محمد، ق۱۲ قمری
Farāhānī, jamāl-od-dīn mohammad ebn-e mohammad (-18c)

به مجلسی دوم (- ۱۱۱۰ق)، شیخ بهائی (- ۱۰۳۱ق) و میرداماد (- ۱۰۴۰ق) نسبت داده شده است و نیز گفته شده که از جمال الدین محمد بن حاجی محمد فراهانی است که به روزگار شاه سلیمان (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق) نوشته شده است. داستان گربه دانشمند و موش صوفی است به نثر و از زبان این دو حکایتها نقل می‌کند که همه اخلاقی و آموزنده و آمیخته با روایات شیعی و قصص اسلامی و اشعار و آیات قرآنی ضمن حکایات و چندین تصویر انسان و حیوان.

آغاز و انجام: همان آغاز و انجام رساله قبل

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۰۸

آغاز: کور چه گونه بگذرد قضا را بلی از صلحای آن عصر او را خواب دید (ش۴ص۸چاپی)؛ **انجام:** ای قلندر بدان خدایی که ما را (س۱۴ص۱۲۶چاپی)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷۲ تصویر انسان و جانور برنگهای گوناگون، نویسنده بسیار نادان بوده و غلطهای املایی آشکاری دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۳۹گ، ۱۲سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۹ - ۸۸۷]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۹۹

آغاز: و خجالت گذرانیدم تا عاقبت الامر شبی از شبها ... (در برگ دوم) حکایت موش پرهوش در خانه لانه گرفته و از گوشه توشه جمع می‌کرد ناگاه گربه از کلبه درآمد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ شامل ۱۶ تصویر رنگی انسان و حیوان؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، ۱۳ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۷۱۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۷۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و احسان نایب حضرت صاحب الزمان شاه سلیمان صفوی موسوی بهادرخان خلدالله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی (فستقی)، جلد: ابره پارچه مشکی، ۲۵۷ص (۳۱-۲۸۷)، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۷۱]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۱۹

آغاز: طرفه سؤالی کردی که از جواب آن عاجزم این را شنیده که هرگز شخصی در وقت مردن ملک موت را جواب گوید یا شخصی در معرکه قاتل خود را سلام کند؛ **انجام:** و هرگاه خانه نفس اماره را در خانه طاعت راه دهد مرتبه به مرتبه قوی‌تر گردد و دست در انبان عبادت یافته به اندک زمانی خانه را ویران گرداند توقع از نویسندگان و خوانندگان و شنوندگان این کتاب آن که به دیدار حقارت

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد، تا: ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور سبز، ۷۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** از روی اخلاص این چند کلمه را مسوده نمودم که برسم پیشکش و بجهت ازدیاد عمر و دولت آنخداوندگار با اقتدار نماید

خط: نستعلیق، کا: کربلائی حسین طباخ، تا: رمضان ۱۲۵۴ق، به نام محمد علی خان ایل خانی؛ مهر: «شعاع» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸ - ۶۱]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۳

خط: نستعلیق، کا: ناد علی ابن میرزا محمد کاظم شهیر به میرزا آقاسی، تا: جمعه ۲۵ ربیع الثانی۱۲۵۶ق؛ با سرلوح، مجدول و مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی گل و بوته، ۱۶۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۹۴]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:فیلم

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حسودش خاسر و قاصر و مغموم باد. یا رب العالمین تمت ... جواهر العقود ...

خط: نستعلیق خوش، کا: ناد علی بن میرزا محمد کاظم حسینی، تا: دوشنبه ۳ محرم ۱۲۵۷ق؛ باسرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۱۲سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱ - ۷۹]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۳ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲ ربیع الاول ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: جیبی [ف: ۲ - ۷۰]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۵۹

آغاز: خود بسته گفتم ای جغد از چه و دیوانه را بر ابادی گزیده ای و ویرانه را به نقد عمر خریده ای گفت؛ **انجام:** و به صد افسوس رفت و این داستان یادگار ماند تا مردمان از مکر زنان و حیله زنان غافل نبوده ... تمت الکتاب ... تمام شد این نسخه جواهر العقود ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ (۱-۸۱پ)، ۱۸سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [رایانه]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و شرک را متابعت و ارزانی دارد بحق محمد و آله الامجاد.

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن میرزا رضا قلی آشتیانی، تا: ۴ ذیقعده ۱۳۰۴ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۳گ (۱-۱۶۳)، ۱۶ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۱- ۲۳۲۸]

۱۱. مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵ - ۲۱]

● **جواهر العقیدة** / کلام و اعتقادات / فارسی

javāher-ol ʻaqīda

شیخعلی، ق۱۳ قمری

šayxʻalī (- 19c)

تألیف شیخعلی عموی انیس الدوله زن ناصرالدین شاه و در رد مقالات فرائد گلپایگانی (از متون بهائی) است.
[دنا ۱۰۸۳/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۵۵/۹]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۹۶

آغاز: بسمله، حمدله ... صفحه هشتم مقاله اولی در مدعای جماعت بابیه؛ **انجام:** در ادرنه ادعای نیابت کرد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۳۰۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۲ - ۱۹۵]

● جواهر العلوم / متفرقه / عربی

jawāhir-ul ʻulūm

حفید تفتازانی، احمد بن یحیی، - ۹۱۶ ؟ قمری

hafīd-e taftāzānī, ahmad ebn-e yahyā (- 1511)

تاریخ تألیف: ۸۹۴ق

دائرة المعارفی است مختصر در دوازده علم با مقدمه‌ای در تقسیم علوم و آراء دانشمندان در آن موضوع. این کتاب در دو بخش است: علوم متشرعه و علوم غیر متشرعه، دارای دوازده «عقد». مجموع علومی که در آن بحث شده چنین است: علم القراءة، علم الحدیث، اصول الحدیث، علم التفسیر، علم الکلام، علم الفقه و اصوله، علم اللغة، علم الصرف و الاشتقاق، علم النحو، علم المعانی و البیان، علم البدیع و العروض، علم المنطق و الحکمة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۲۲/۱

آغاز: المقدمة اعلم أن العلوم المدونة المصنفة و المعارف المحررة المؤلفة علی نوعین الاول ما دونه المتشرعة؛ **انجام:** نرجو منه أن تشتهر تلک الفوائد اشتهار القبول بین الطلاب و یفیض علی هذه الفرائد نسیم القبول فی یوم الحساب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۴گ (۱پ-۱۸۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸ - ۱۱۴]

● جواهر العلوم همایونی / چند دانشی / فارسی

javāher-ol ʻolūm-e homāyūnī

سمرقندی، محمد فاضل بن محمد، ق ۱۰ قمری

samarqandī ‹mohammad fāzel ebn-e mohammad (- 16c)

اهداء به: همایون پادشاه (۹۳۰-۹۶۳ق)

تاریخ تألیف: ۹۳۴ق

با توجه به «نفایس الفنون» آملی و «حدایق انوار، جامع العلوم ستینی» فخر رازی، در ۱۲۰ علم روزگار خود نگاشته است. در یک «مقدمه»، دو «قسم» و سه «مقاله»، هر «مقاله» در دو «قسم» و «باب»هایی و در پایان «خاتمه»ای: مقاله ۱. در دو «قسم»: ۱) در چند «باب»: علم خط، انشا، شعر، قافیه، عروض، معما و لغز، بدایع و صنایع شعری، لطایف و مطایبات، صرف، نحو، معانی بیان، مغالطات، عقاید، الهیات، امور عامه، اعراض، حکمت، امثال و حکایات، لغت، مناظره، ۲) دارای باب‌های: قصص انبیاء، تاریخ ملوک فرس، سیرت النبی، غزوات ایشان، خلفاء، سلاطین بعد از خلفا تا صاحبقران، علم انساب، مقالات عالم، اولیاء الله، طبقه ثانیه از مشایخ و مزارات، عجایب المخلوقات؛ مقاله ۲. نیز دو قسم: ۱) در باب‌های: تهذیب اخلاق، اوصاف ذمیمه، معاش و حقوق والدین و اولاد، زوجات، آداب استخدام، حقوق ممالیک، جیران، مجالس و محاضرات، آداب ملوک، رعایا، فرسنامه، قوش نامه، بازنامه و غیره، تشریح اعضا، کلیات طبی، سته ضرویه، نبض، معالجات، حمیات، ملوک و رعایا، جواهرنامه، قرابادین، امراض عین، ۲) در باب‌های: عبادات مذاهب اربعه، مناکحات و تحلیفات، معاملات، عقود و شهادات، عقوبات و جنایات، مواریث، آداب قضا، علم صکوک و قبالجات، محاضر و دعاوی، علم سجلات، فتوا، اصول فقه، احتساب، صید و جانوران، سنن و احکام، آداب طعام، امور مباحه، فواید متفرقه فقهی، مواعظ؛ مقاله ۳. دو قسم، ۱) در باب‌های: تفسیر، قراآت، خواص اوراد فتحیه، اوراد مشهوره، حدیث، اصول، اصطلاحات صوفیه، سلوک، توحید و مکاشفات، مشاهدات، مقامات و مراتب آن، حقیقت، ۲) باب‌های: معرفت تقویم، سیمیا، دعوات اسماء، استخراج تقویم و شبکه نجومی، احکام نجوم، هیأت، اصطرلاب، کره افلاک، اقالیم سبعه، صور کواکب، مسالک و ممالک، علم تکسیر، اعداد وفق، حروف، جفر، طلسمات، نیرنجات، کیمیا، تسخیر کواکب، عزایم، رمل، حساب، مساحت و جراثقال و مبصرات، استیفا، قیافت، تعبیر خواب، اختلاجات، و شانه بینی و تفاؤل و مانند آنها، طالع و زایچه، اشکال اقلیدسی، متوسطات، موسیقی، وهم، شطرنج؛ خاتمه در علامات آخرالزمان. فهرست بخشها در تسبیحی (۱۳۵/۲-۱۳۸) به تفصیل بیشتر آمده است. (احمد منزوی)
[گنج بخش منزوی ۴۰۰/۱؛ گنج، تسبیحی ۱۳۵/۲]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۴-عکسی

آغاز: فاضل ترین منظومات جواهر العلوم و تصنیفات افاضل و کاملترین منشورات نوادر رسوم ... اما بعد، چنین گوید بنده ... محمد فاضل بن علی بن محمد القاضی السمرقندی؛ **انجام:** الذین لا خوف علیهم و لا هم یحزنون مشرف سازد. اللهم اغفر لجمیع المؤمنین و المؤمنات و المسلمین و المسلمات الاحیاء منهم و الاموات، انک رفیع الدرجات برحمتک یا ارحم الراحمین. تم ...

اصل نسخه:گنج بخش،ش۳۰۱ (گنج۴۰۰/۱).در۴مجلد؛خط: نستعلیق تحریری،بی‌کا،تا:قرن۱۰-۱۱؛۱۰۸۱گ[عکسی ف: ۲ - ۸۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۸۹/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۳ - ۲۰۸]

۲. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

باب شانزدهم درباره طعام، دائرة المعارف است. (شماره ۹۱۰، جلد ۹ فهرست)؛ بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵ - ۶۲۷]

● **الجواهر الغالیة فی الحکمة العالیة** / فلسفه / عربی

al-javāher-ol ġālīya fi-l al-hekmat-li ʻālīya

عمری، محمد عبدالحق، ق۱۳ قمری

ʻomarī, mohammad ʻabd-ol-haqq (- 19c)

رساله‌ای است در فلسفه دارای یک «مقدمه»، دو «فن» و «خاتمه»: مقدمة فی تعریف الحکمة؛ فن ۱. دارای دو «باب»: ۱) الأمور العامة، ۲) الجواهر و الأغراض؛ فن ۲. الإلهیات، دارای دو «باب»: ۱) العلم الله سبحانه و صفاته، ۲) العقول المجرد؛ خاتمه: فی المعاد.

چاپ: هند، ۱۳۰۲ قمری

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۵

آغاز: بسملة، یا واجب الوجود یا مفیض الخیر و الجود علی کل موجود ... و بعد، فیقول: لما کان کمال الإنسان هو الإتصال بالمجردات و التنزه عن المادیات و ذلک لایتأتی إلا بتحصیل الحکمة الإلهیة و المعارف الربوبیة؛ **انجام:** لایقال لمن عوقب فی الشیخوخة بالجنایة التی صدرت منه فی الشباب إنه عقاب بغیر الجانی مع تبدل هیئته و صورته

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با کاغذ کاهی، ۶۴گ، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۳۹ – ۳۵]

● **جواهر الغوالی فی شرح عوالی اللآلی = مدینة الحدیث** / شرح حدیث / عربی

jawāhir-ul ġawālī fī š.-il ʻawālī al-laʻālī = madīnat-ul ḥadīṯ

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ – ۱۱۱۲ قمری

jazāyerī, neʻmat-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (1641 - 1701)

وابسته به: عوالی اللآلی العزیزیة فی الاحادیث الدینیة = عوالی اللآلی الحدیثیة علی مذهب الامامیة؛ ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸–۹۰۶)

تاریخ تألیف: واپسین شنبه اواخر ربیع الثانی ۱۱۰۶ق

شرحی است بر «عوالی اللئالی» ابن ابی جمهور احسائی. این کتاب را پس از تألیف شروح بر تهذیب و استبصار و کتاب توحید و عیون الأخبار و شرح صحیفه و کتاب الأنوار و کتاب مقامات النجاة، تألیف کرده و می‌خواسته به نام «مدینة الحدیث» بنامد. شارح، کتاب را مصدر به سه «فصل» نموده: ۱. فی السبب الذی حدانی علی شرح هذا الکتاب [در این فصل به ستایش ابن ابی جمهور و اهمیت متن کتاب پرداخته است]؛ ۲. فی ذکر بعض اسانیدنا؛ ۳. فی مسائل متفرقه. (مهدی ولایی)

آغاز: الحمدلله الذی رجح مداد العلماء علی دماء الشهداء المجاهدین ... و بعد فیقول ... نعمت الله الموسوی الحسینی الجزائری

[الذریعه ۲۷۳/۵ «جواهر ... » و ۲۵۸/۱۵ «عوالی اللآلی»؛ دنا ۱۰۸۳/۳]

شرح و حواشی:

۱– تحفة الغری؛ تبریزی، عبدالله بن محمد قلی (–۱۳)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۲۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یتلوه انشاء الله المجلد الثانی من ابواب النکاح ... و صلی الله علی محمد و آله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق [این تاریخ با تاریخ تألیف ناسازگار است]؛ تملک: زین الدین جعفر زاهدی ۱۳۵۴ [رایانه]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۴۸

کا: ابراهیم بن حاج حسن، تا: ۱۱۰۶ق، جا: شوشتر؛ در این نسخه تاریخ تألیف ۱۱۰۶ ثبت شده فی محروسة شوشتر فی دارنا القریبة من جامعها الاعظم؛ قطع: رحلی [ف: – ۱۰۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۳

آغاز: برابر؛ جلد دوم: حمد له حمدا کثیرا و صلی الله علی محمد و آله ... و بعد فیقول المذنب الجانی قلیل البضاعة و کثیر الاضاعة؛ **انجام:** جلد اول: العفو علی ما وقع فیه من الهفوة فان تألیفه فی زمن غریب و دهر عجیب و الحمد لله رب العالمین؛ جلد دوم: و قد تم الشرح المرسوم فی عصر یوم السبت من اواخر ربیع الثانی من شهور العام السادس بعد الماة و الالف الهجریة.

خط: نسخ خوب، کا: نورالدین بن نعمت الله الحسینی [فرزند شارح، وضع نسخه اشعار دارد که نسخه رونویس شده است از نسخه‌ای است که به خط فرزند مؤلف بوده و کاتب این نسخه از ذکر نام خود و سال تحریر خودداری نموده]، تا: رمضان ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: آهاری فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۸۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۵ – ۱۲۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۰عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ – ۲۸۶]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۷–عکسی و ۳۸۷–عکسی

آغاز: برابر؛ آغاز ج ۲: حمدله، حمداً کثیراً و صلی الله علی محمد و آله ... و بعد، فیقول المذنب الجانی قلیل البضاعة کثیر الاضاعة؛ **انجام:** انجام ج۱: العفو علی ما وقع فیه من الهفوة فان تألیفه فی زمن غریب و دهر عجیب و الحمدلله رب العالمین؛ انجام ج۲: و قد تم الشرح الموسوم فی عصر یوم السبت من اواخر ربیع الثانی من شهور العام السادس بعد المائة و الألف الهجریة ...

در ۳ مجلد؛ خط: نسخ پخته، کا: محمد بن محمد تقی، تا: سه‌شنبه ۱۸ شوال ۱۱۷۳ق؛ ۵۲۲ص [عکسی ف: ۲ – ۸۸ و ۸۹]

● **الجواهر الفاخرة** / حدیث / عربی

al-jawāhir-ul fāxira

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

روایاتی در آفرینش رسول اکرم (ص) و سایر آفریدگان و رستاخیز و صراط و بهشت و دوزخ و فضیلت ماهها و جز اینها را

با داستان‌های مناسب گرد آورده و در حدود هفتاد «باب» نگاشته است. فهرست باب‌های آغازین چنین است: ۱. باب خلق محمد (ص) و خلق جمیع المخلوقات منه؛ ۲. باب خلق آدم من جمیع الارض؛ ۳. باب فی ذکر الملائکة؛ ۴. باب فی ذکر خلق ملک الموت؛ ۵. باب فی ذکر کیفیة اخذ ملک الموت؛ ۶. باب فی جواب الارواح عند القبض. عبدالرحمن بدوی جزو آثار منسوب به او بدون هیچ توضیحی نامبرده و فقط یک نسخه گزارش کرده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و علی آله الطیبین الطاهرین و اصحابه اجمعین و بعد جاء فی الخبر ان الله تعالی خلق شجرة لها اربعة اغضان.

انجام: و ادخلنا بفضلک و کرمک الی جناتک جنات النعیم، برحمتک یا ارحم الراحمین و الحمدلله رب العالمین.

[دنا ۱۰۸۳/۳؛ مؤلفات غزالی شماره ۴۲۸]

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۴۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و علی آله الطیبین الطاهرین و اصحابه اجمعین و بعد جاء فی الخبر ان الله تعالی خلق شجرة لها اربعة اغضان؛ **انجام:** و ادخلنا بفضلک و کرمک الی جناتک جنات النعیم، برحمتک یا ارحم الراحمین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: سید محمود، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: شمیز عطف تیماج، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۳۳۲]

● جواهر الفرائد = شرح الفیة ابن مالک / نحو / عربی

jawāhir-ul farā'id = š.-u alfīyat-u ibn-i mālik

انصاری گرمرودی، احمد بن معصوم، ق۱۴ قمری

ansārī garmrūdī, ahmad ebn-e ma'sūm (- 20c)

وابسته به: الخلاصة فی النحو = الفیة ابن مالک = الالفیة فی النحو؛ ابن مالک، محمد بن عبدالله (۶۰۰-۶۷۲)

تاریخ تألیف: رجب ۱۳۳۴ق؛ محل تألیف: ارومیه

شرح مزجی توضیحی نیکویی است بر الفیه ابن مالک اندلسی، با توضیحاتی در بعضی از مسائل با عنوان «فائدة - فائدة» که مؤلف آن را در دو مجلد نوشته است.

آغاز: الحمدلله الواحد الاحد و الفرد الدائم الصمد، الذی رفع السماء بغیر عمد و بسط الارض علی ماء حمد ... و بعد فیقول الراجی ... احمد بن معصوم ... انی کنت فی اوان الصبی و ریعان الشباب کثیر الولع و الوظوب علی اقتناء العلوم و ممارسة الکتاب فعرفت اکثر ایام ...

[دنا ۱۰۸۳/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** حسن وجهه باضافة حسن الی وجهه و ان کان ذلک مع ضعف کما سیجی انشاءالله تعالی. قد تم المجلد الاول من الکتاب المسمی بجواهر الفوائد فی شرح الفیه ابن مالک بعون الله و تاییده بید مؤلفه المحتاج الی رحمة ربه الباری احمد بن معصوم الانصاری.. و اسئل الله التوفیق لاتمام المجلد الثانی لیکون لی ذخیرة وعدة فی یوم المعاد ۱۳۳۴.

خط: نسخ خوب، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۴ق، جا: ارومیه؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۷۴ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۷ - ۳۴۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۷۷

آغاز: باب أبنیة المصادر، فعل بفتح الفاء و سکون العین أی موازنه قیاس مصدر المعدی؛ **انجام:** و المرجو من القارئین و الطالبین طلب الغفران لمؤلفه و کاتبه

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: حسن مجد؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۶- ۲۵۱]

● جواهر الفرایض = جواهر الکلام من الفرائض / فقه / عربی

jawāhir-ul farāyiḍ = jawāhir-ul kalām min-al farā'iḍ

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān (- 1534)

رساله کوتاه و فتوایی در احکام ارث با عناوین «مسئلة، مسئلة» در کیفیت تقسیم ترکه میت و و طبقات وارثان. در بیشتر فهارس ناشناس آمده است.

آغاز: اعلم اذا مات الانسان اولا یبدا من ترکته تکفینه و تجهیزه من ذلک ثم یقضی دیونه ان کان ثم یقضی وصایاه اذا کان ثم یقسم الباقی بین الورثة ولو مات الرجل و ترک ابا لاغیره فالمال کله للاب ...

انجام: فللزوجات الربع و للام الثلث و الباقی للعصبة اصل المسئلة من اثنی عشر

[الذریعه ۲۷۴/۵و ۱۵۰/۱۶؛ ریحانة الأدب ۱۷۱/۸؛ فهرس مخطوطات مکتبة أوقاف موصل ۱۰۵/۵؛ مکتبة المتحف العراقی الفقهیه ص ۲۸۷ ش ۶۰۸؛ کشف الظنون، ج۲؛ ص۱۲۵۰؛ توپقا پوسرای، ج۴، ص۵۴۷؛ بروکلمان، ج۱۳-۱۴، ص۴۳۳؛ واتیکان، ج۱، ص۱۴؛ شامل، فقه و اصول، ج۳، ص۲۵۰-۲۵۲ (با معرفی ۲۰نسخه)؛ دنا ۱۰۸۳/۳ (۱ نسخه)]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۶۵/۴-۲۶/۱۴۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۳۴۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۳۴

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۵۴ر-۵۵پ)، مختلف السطر (۱۰/۵×۲۳)، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱ - ۳۶۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۶۴/۴
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: ترمه هندی، جلد: رویه ابری فرنگی، ۴گ (۱۱۸ر-۱۲۱ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۶سم [ف: ۶ - ۱۴۷]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۴۳/۴
آغاز: برابر **انجام:** و للاخواة اثنی عشر لکل واحدة واحد. اللهم صلی علی محمد و علی آله. تمت.
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ نام کتاب بر فراز نسخه «جواهر الفرایض»است؛ ۳گ (۱۰۵ر-۱۰۷ر) [ف: ۲ - ۷۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۸۸/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد بن شیخ شهاب الدین کاکو زکریای، تا: پنج‌شنبه ۱۱۹۵ق، جا: سرخ کول از محال کروز؛ جلد: تیماج یشمی، ۹۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰ - ۱۶۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۵۷/۱
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف پارچه مشکی، ۴گ (۱پ-۴ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۲۵۷]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی، ۲۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۸۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: سید احمد حسینی، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی ماشینی مهره‌دار، جلد: تیماج مشکی، ۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۳]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۳۴/۲
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق؛ ۳گ (۱۹۲ر-۱۹۴ر) [ف: ۲ - ۷۲]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۷۰
انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم، تا: چهارشنبه از جمادی الثانی ۱۳۰۷ق؛ محشی از چند نفر؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۵ - ۴۰۳]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** نسبة ربع الرأس فیعطی لکل فرد نمهم واحد، مسائل التشبیه الأربعة.
خط: رقعی، کا: سید احمد فرزند حسین، قنوی مشهور به «طاش قبولی زاده»، تا: ۱۰ رمضان ۱۳۱۴ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۳۱-۴۱)، ۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۹ - ۴۳۵]

۱۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** مسألة رجل مات و ترک زوجات و جدات من قبل الاب و اما ... تمت کتاب الجواهر الفرایض
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: محسن رزیزی، تا: ۱۳۲۲ق، جا: لایجان؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ - ۴۵۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۰/۱۵
آغاز: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج فرنگی، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴ - ۱۴۷]

۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۷۵/۴
آغاز: برابر
در فهرست ناشناس؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا کرم عطف تیماج، ۲گ (۷۴پ-۷۵پ)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲ - ۵۲]

← جواهر الفرائض ⋟ جواهر الفرایض
← جواهر الفرائض ⋟ الفرائض النصیریة علی مذهب اهل البیت
← جواهر الفرائض ⋟ الفرائض الشهابیة

● جواهر الفرائض / فقه / عربی

jawāhir-ul farā'iḍ

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۴۳/۳
آغاز: بسملة. حمدلة. و صلی الله عی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم. اما بعد: فیقول العبد ... الذنوب و العصیان عثمان بن عبد خواجه اسکنهما الله ... اردت ان اکتب اوراقاً فی «جواهر الفرائض» طالباً ... الرفیق. اولاً: یبدؤ بتجهیز المیت و تکفینه، ثم یقضی دیونه ان کان، ثم یقسم الباقی بین الورثة. مسألة: مات رجل و ترک أباً، لاغیر؛ **انجام:** مسألة. مات رجل و ترک بنت ابن خال لاب و ابن بنت خال لاب. المال بینهما للذکر مثل حظ الأنثیین. مسألة. مات رجل و ترک ابن خال لاب وام و ابن بنت خالة لاب وام، المال بینهما للذکر مثل حظ الأنثیین و هو قول ابی یوسف رحمه الله تمت. حرر فی اواخر شوال المعظم سنة ۱۱۶۶ صاحبه و مالکه عبدالواهاب بن حاجی محمد العزوی المحمودی غفرالله له و لوالدیه و لکافة المسلمین اجمعین آمین. تمت
در ارث از کسی است که خود را در دیباچه عثمان بن عبد خواجه معرفی می‌نماید؛ کا: عبدالوهاب بن حاجی محمد عزوی محمودی، تا: اواخر شوال ۱۱۶۶ق؛ کاغذ: نخودی، اصفهانی، جلد: مقوایی، رویه ابری، ۸گ (۵۳-۶۰)، ۱۳سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه:۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۱ - ۱۵۱]

۲. رشت؛ شاد قزوینی؛ شماره نسخه:۱۱/۱۳
در ارث به عربی،به صورت مسأله است؛بی‌کا،بی‌تا[نشریه: ۵ - ۳۹۶]

● جواهر الفرید / - عربی

jawāhir-ul farīd

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۷۷
بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۳۲گ، اندازه:۱۳/۸×۲۰/۸سم [رایانه]

● جواهر الفقه / فقه / عربی

jawāhir-ul fiqh

ابن براج، عبدالعزیز بن نحریر، ۴۰۰؟ - ۴۸۱ قمری

ebn-e barrāj, ʻabd-ol-ʻazīz ebn-e nahrīr (1010 - 1089)

یک دوره جامع فقه استدلالی شیعی است با عناوین «باب» و هر بابی در «مسأله - جواب»؛ بدین ترتیب: باب مسائل ما یتعلق بالطهارة، مسألة اذا کان الماء نجسا و هو أقل من کر و تمم بطاهر حتی صار کراً هل یکون طاهراً او نجساً الجواب هذا الماء یکون طاهراً لما روی عنهم علیهم السلام من قولهم اذا بلغ الماء کراً لم یحمل خبثاً و هذا ماء قد بلغ ذلک فوجب الحکم فیه بما ذکرناه و قد ذهب بعض اصحابنا الی انه نجس. باب اول باب طهارت و باب آخر باب مسائل معمیات و العاز فقهی است. مؤلف از شاگردان خاص علم الهدی و سپس شیخ طوسی بوده و جانشین او در بلاد شام بوده است.

آغاز: الحمدلله علی ما انعم به علینا من البصیرة فی الدین و فضلنا علی کثیر من العالمین حمد المشعرین العارفین ... اما بعد فانه لما کانت ایادی حضرة القضاة ...

انجام: و هذا من احسن استخراجه صلوات الله علیه و علی ابن عمه و زوجته و ابنائه الائمةالابرار من عترته و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما کثیرا.

چاپ: مشار عربی، ص۲۶۰؛ تهران، سنگی، بی ناشر، ۱۲۷۶ق، رحلی (ضمن الجوامع الفقهیة)، ۵۲ص

[الذریعة ۲۵۶/۵؛ مقدمه ای بر فقه شیعه ص۸۲؛ دنا ۱۰۸۴/۳ (۵ نسخه)]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۳۶۵۰-۱۸/۱۷۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** او حمل او رضاع یخشی معهما علی الولد او تفویت النیة الی بعد الزوال.
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۳-۱۳۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۷۳/۱
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ حسن قفطان، تا: ربیع الثانی ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ دو حاشیه از «احمد» که می‌باید همان کاتب باشد. در پایان نسخه او چنین نوشته: «بلغ و الله اعلم بالتحقیق اثنا عشر الفاً و ثلثمائة حسب فی النسخین فتقاربا بتفاوت یسیر دون المائة حرره احمد قفطان»؛ تملک: لطفعلی بن علی تبریزی با مهر «عبده لطفعلی ۱۲۸۷» (مربع)؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: فرنگی فستقی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۸۱گ (۱پ - ۸۱پ)،۱۸سطر(۹×۱۳/۵)،اندازه:۱۳/۹×۲۰/۲سم[ف:۲۹/۲ - ۷۰۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن ملامحمد تقی، تا: دوشنبه ۸ صفر ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۰۷گ (۱پ-۱۰۷ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۰ - ۱۹۸]

۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۶۶/۲
مشتمل بر مباحث قتل و قصاص و اعیان المسائل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تاک ۱۲۹۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۴گ (۱۳۱ر-۱۴۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۲۳۰]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۶۲/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۶گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵) [ف: ۲ - ۱۶۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۰۱گ، ۱۹ - ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۵ - ۴۵۰]

● جواهر الفقه / کلام و اعتقادات،فقه / عربی

jawāhir-ul fiqh

انصاری، طاهر بن سلام، ق۸ قمری

ansārī, tāher ebn-e salām (- 14c)

تاریخ تألیف: رمضان ۷۷۱ق؛ محل تألیف: مصر

آن را هنگامی که در رم بود آغاز کرد و در مصر تکمیل نمود. در کلام و فقه است در ده «باب»: ۱. اثبات الصانع و توحیده و کتبه و رسله و الایمان به؛ ۲. الطهارة و السواک و احکام المیاه؛ ۳. نواقض الوضوء و الاستنجاء و الانجاس و تطهیرها؛ ۴. الاغتسال و ما یوجبه؛ ۵. صفة الصلاة و المسائل المنشورة فیها؛ ۶. القراءة و سجود التلاوة و السهو و سنن الصلاة؛ ۷. صلاة الجمعة و العیدین و الجنائز؛ ۸. احکام السفر و التیمم و المسح و الصوم؛ ۹. فوائد متفرقة شتی؛ ۱۰. آداب السالکین من اهل الطریقة. آن را از روی چند کتاب مانند: تبصرة الادلة، بحر الکلام، العمدة، الاعتماد، الاصول الرکنیة، التمهید، الصابونی، قواعد العقاید، الهدایة (هد)، النهایة (نه)، الجامع الصغیر للحسامی (حص)، الکافی (کا)، تحفة الفقهاء (تف) خلاصة الفتاوی (خف)، قنیة الفتاوی (قن)، منیة المفتی (مم)، مقدمة الغزنوی (مغ)، منیة المصلی (مص) و جز اینها ساخته است.

آغاز: الحمدلله الذی هدی لمعرفته و اکرمنا بتقواه ... اما بعد فلا نعمة لله تعالی علی عباده اعظم من الایمان و العبادة ... فیقول ... طاهر بن سلام بن قاسم الانصاری الخوارزمی ...
[معجم المؤلفین ۳۵/۵؛ دنا ۱۰۸۴/۳ (۵ نسخه)؛ بروکلمان ۸۸:۲؛ هدیة العارفین ۴۳۱:۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۴۱۵/۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** سبیل الصواب و الیه المرجع و المآب.
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن سنا، تا: ۹۷۲ق؛ تملک: ابوبکر بن طالب بلخی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۱۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۸
خط: نسخ نازیبا، کا: سامی بن ملا ابراهیم مشکوری، تا: ۱۰۸۴ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۷ - ۳۰۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۸۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه فیه من جمیع المواضع حسن المآب و فی الجحیم سلاسل و اغلال و شدید العذاب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۱۳۷ق؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۹۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹ - ۱۶۳]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و النهج القویم انک رؤف رحیم اما بعد فان الفقیر الحقیر المتحیر ... انه هو الغفار الوهاب للمؤمنین سبیل الصواب و الیه المرجع و المأب و تمت بعون الله الملک الوهاب
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۰۶ق؛ مصحح؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین احمد الحسینی» (مربع) با تاریخ رمضان ۱۳۰۱ق؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۵۷۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۶۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و النهج القویم انک رؤف رحیم و الصلاة و السلام علی خیر خلق الله الامین و علی آله و اصحابه الطیبین الطاهرین.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی؛ دو برگ دارای فوائد متفرقه؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۸۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵ - ۶۵]

● جواهر الفواید النفیسة / طب / فارسی

javāher-ol favāyed-en nafīsīya

طبیب اصفهانی، محمد حسین بن محمد قاسم، ق۱۳ قمری

tabīb-e esfahānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad qāsem (- 19c)

اهداء به: فتحعلی شاه قاجار

اصل کتاب به زبان عربی و موسوم است به «جامع الجواهر النفیسة» از مؤلف که از فضلا و اطبای ملازم دربار فتحعلی شاه قاجار بوده و ترجمه فارسی آن که مسمی است به «جواهر الفواید النفیسة المنثورة علی الحضرة الخاقانیة» از همو، دارای چند «مقاله» (شش فصل در بیان سته ضروریه و یک فصل در ادله نبض و فصل دیگر در ادله قاروره) و «خاتمه»‌ای و موشح به نام پادشاه مذکور است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۴۳
آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل شفاء الاسقام فی طبایع العقاقیر کما جعل للاسقام فیها لو تجاوزت عن المقادیر؛ **انجام:** و پوشیدن کتان پاک نرم ازاله نماید (ناقص)
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: اواسط قرن ۱۳؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، ۶۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹ - ۱۴۴]

● جواهر القدس / کلام و اعتقادات / عربی - فارسی

jawāhir-ul quds

اسدالله بن محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری

asadollāh ebn-e mohammad ebrāhīm (- 19c)

بحث‌هایی است بسیار طولانی در امامت و شناختن محمد و آل محمد علیهم السلام به معرفت نورانیت که بنا به گفته مؤلف حق معرفت است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۹
آغاز: الحمدلله رب العالمین و السلام علی مظهر لطفه و مسکن ارادته و محل مشیته محمد؛ **انجام:** امید که مقبول طباع خاص و عام گردد و جملگی از فوائد و اسرار آن حظ وافی و بهره کامله برند ...
جلد پنجم کتاب و بیشتر آن اختصاص به شرح زیارت جامعه دارد که مؤلف از شرح شیخ احمد احسائی بر زیارت جامعه کبیره انتخاب نموده و از همان روش مخصوص وی در بحث‌های اعتقادی و خصوص امامت پیروی کرده است. عناوین کتاب «جواهر، جواهر» می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۲۷۹ق؛ روایات و بیشتر مطالب منقوله به عربی و سخنان خود مؤلف به فارسی است؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۳۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳ - ۳۴۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۰
آغاز: عود میکنید شما و انسان بر جن و حیوان و نبات و جماد عبور کرده و باین عالم آمده است؛ **انجام:** و فی هذا المقام أختتم کتابی هذا بعون الله تعالی حامداً مصلیاً مهللا مکبراً مسبحاً محولقاً
جلد آخر کتاب و در موضوعات مراتب انسان و چگونگی مرگ مؤمن و کافر و احوال قبر و برزخ و اعمال منجیه و مهلکه و گناهان

و محشر و حقیقت جن و ابلیس، بحث می‌کند و همان روش جلد پنجم را در بحث‌های این جلد پیش می‌کشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره محرم ۱۲۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمود بن ابوالقاسم الموسوی» (بیضی)؛ ۱۸۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۳ - ۳۴۲]

● جواهر القدس / عرفان و تصوف / فارسی

jawāhir-ul quds

در چند «فصل».

[فهرستواره منزوی ۲۷۹/۷]

یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۶۱/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴ - ۴۴۷]

↩ جواهر القرآن ⪢ الدر النظیم فی خواص القرآن العظیم (ترجمه)

↩ جواهر القرآن ⪢ المستخلص

● جواهر القرآن = منافع القرآن = خواص القرآن = کشف السر المصون و العلم المکنون فی شرح خواص القرآن العظیم / علوم قرآن / عربی

jawāhir-ul qur'ān = manāfi'-ul qur'ān = xawāṣṣ-ul qur'ān = kašf-us sirr-il maṣūn wa-l 'ilm-il maknūn

تمیمی، محمد بن احمد، ق۴ قمری

Tamīmī, mohammad ebn-e ahmad (- 10c)

در خواص و فوائدی است که در خواندن بعضی از آیات قرآن کریم می‌باشد. در مقدمه می‌گوید که پاره‌ای از خواص و منافع آیات را از راستگویان و نیکوکاران روایت می‌نمایم، ولی آن مقدار را تمام ندیدم تا سفری به هند رفتم و در آنجا پنج سال در خدمت پیری که کارهای عجیب و غریب می‌نمود بودم، از وی درخواست نمودم که مرا چیزی بیاموزد که چون به وطن خود برگردم به کار آید، او مرا اندرزها داد و خواص و فوائد بعضی از آیات را بیاموخت. در این کتاب از سوره فاتحه شروع شده تا آخر قرآن آیات را می‌آورد و فائده هر کدام را ذکر می‌کند. رساله به صورت «قال تعالی، قال الحکیم» تنظیم شده است. نسخه‌های این کتاب از لحاظ متن و محتوا با یکدیگر همخوانی ندارند، گویا ناشی از نسخه برداری‌های غیر صحیح باشد.

آغاز: قال الشیخ الامام العالم الحکیم الفاضل التمیمی رضی الله عنه مازلت علی الامور الخفیه و ابحث عن الخواص و المنافع و اجوب البلاد و اسئل کل عالم الی ان وقع لی کتاب فیه منافع سورالقرآن العظیم

انجام: و الحمدلله عدد قطرات الامطار سبحانک و الحمدلله عددالبحار سبحانک و الحمدلله عدد الرمل و الحصی سبحانک و الحمدلله عدد ما احصاه

[الذریعه ۲۷۰/۷؛ الاعلام (زرکلی):۳۱۳/۵؛ فهرست دارالکتب الظاهریة، علوم القرآن: ۲۵۰/۲؛ کشف الظنون:۷۲/۱ و ۱۴۹۰/۲ و ۲۸۳۵؛ دنا ۱۰۸۵/۳]

شرح و حواشی:

۱- فوائد القرآن؛ قزوینی، محمد بن علی (-۷)

۲- تحفة الغرائب فی ترتیب جواهر القرآن؛ هروی، محمد بن محمد (-۹)

۳- تحفة الغرائب (ترجمه)؛ رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع (-۱۳)

۴- منافع القرآن (ترجمه)

۵- خواص الآیات (۳ عنوان)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۲(آ)-۴۶۳/۲(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹. به ترتیب سور. در فهرست با عنوان «خواص الآیات» آمده؛ بی‌کا، تا: رجب ۷۵۹ق؛ ۲۳گ (۳۸پ-۶۰پ) [فیلمها ف: ۱ - ۴۷۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۵۵

آغاز: سورة الفاتحة، قال الحکیم الاجل: فیها الف خاصیة ظاهرة و الف باطنة، ثم ذکر من تلک الخواص عجائب و غرائب؛ **انجام:** قال الحکیم:إعلم ان خواص القرآن سرمکنون من خصه الله به ورعاه حقه رعایته ظهر له من ذلک أمور ... و لاتعص الله بشیء منها تهلکواحفظها بالله یحفظک بها یحفظک بها و هو الحافظ بمنه و کرمه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: شرقی، ۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳۳ - ۶۱۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۴۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** امن شره و کیده، بحمد الله تعالی و قوته

خط:نسخ،بی‌کا،تا:با تاریخ۸۰۸ق؛کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۷۷گ (۵۱پ-۱۲۷ر)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۵ - ۲۱۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فظن و لیس له حفظ البتة و تم الکتاب بکماله و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با سرلوح؛ در ۱۳۵۰ از آن سردار کابلی بوده؛ ۱۱۳گ، ۱۴سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۸ - ۵۹۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۱۵

خط:نسخ معرب،بی‌کا،تا:قرن۱۰؛مجدول،محشی به ترکی؛ تملک: شیخ علی اللقانی، محمود بن سلیمان بن عبدالرحمن بن مصطفی افندی با مهر «عبده محمود» (هشت گوشه)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۹۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۶ - ۱۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۲/۱

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد باقر بن محمد حسین حسینی، تا: ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ (۳پ-۵۶پ)، اندازه:

۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۷ – ۱۴۹]

۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۶۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** من وقع له هذا الکتاب ولم یحفظه بصیانة والمطالعة فقد خسر خسرانا مبینا فمن حفظه فقد حفظ نفسه ومن فرط فی نفسه فالغافل فطن والجاهل فطن ولیس له حفظ البتة.

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد باقر بن محمد حسین حسنی، تا: ۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۴۰گ، ۱۸ سطر [ف: ۱ – ۳۶۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** سبحانک و الحمدلله عدد الرمل و الحصی سبحانک و الحمدلله عدد ما ...

نسخه حاضر تا سوره «شوری» را دارد؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن حاج عبدالله کرمانشاهی، تا: پنج‌شنبه ۶ جمادی الثانی ۱۲۳۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ (۶۰پ–۱۷۲ر)، اندازه:۱۱×۱۷سم [ف: ۲ – ۲۵۵]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا کل انسان مستحق ان یلقی الیه الحکمة و اعلم انی قصرت فی وصف فضله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ صفر ۱۲۶۴ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی، ۸۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن – ۱۸۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۵

همان نسخه بالا [مؤید: ۲ – ۲۹۲]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۱۲

آغاز: علمت لنفسی من اقلام عدة و اسهل و عرف بالقلم التمیمی؛ **انجام:** و لا خطر علی قلب بشر

کا: مرتضی موسوی خوانساری، تا: ربیع الاول ۱۳۰۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۹۴گ (۳۴۰–۴۳۳)، ۱۹ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ – ۲۱۱۱]

۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ ۱۱۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲ – ۸۵۸]

● جواهر القرآن = تقویم الآیات / علوم قرآن / عربی

jawāhir-ul qur‘ān = taqwīm-ul āyāt

تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق [نشریه: ۷ – ۵۳۳]

● جواهر القرآن / علوم قرآن / عربی

jawāhir-ul qur‘ān

مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه:۱۲

سجاوندی در مفردات قرآن؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ – ۷۶۹]

● جواهر القرآن / علوم قرآن / فارسی

jawāhir-ul qur‘ān

غیر همانند:

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۵۶/۲

در ادعیه و تأثیر آیات مقدسه قرآن کریم. جواهر القرآن سید محمود بن سید محمد است؛ بی‌کا، تا: ۱۲ رمضان ۱۰۵۲ق، جا: برهانپور؛ نویسنده می‌گوید: «... پنج و شش ماه بود خرید بعضی اسباب می‌نمود که لایق مکه معظم بود که اثر عجیب گردیده و زبونی طالع نواب قدسی القاب شاهزاده عالم و عالمیان شاهزاده اورنگ زیب مانع آمدنند که در این وقت رفتن به مکه معظمه جایز نیست امیدوار است از کرم و لطف حضرات ائمه معصومین که فقیر را بهر روشی که باشد از این گرداب و طلسم فنا نجاتی بخشد به حرمت آب و روی پیغمبر و اولاد و اتباع پیغمبر یا الله یا الله یا الله که تو فریاد» [ف: ۱ – ۳۷۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۶۸

آغاز: بسمله. حمدله ... بدانکه چون مولینا نجفقلی شربت دار رساله مسما بجواهر القرآن در ثواب قرائت و خواص سوره و بعضی از آیات فرقانی تألیف نموده بود و ثواب قرائت اکثر مفسرین ذکر نموده و خواست که خواص بعضی از سور و آیات را بیان سازد که در حین نازله و ضرورت متوسل بآیات شریفه گردد لهذا بآنچه در اکثر اوقات محتاج الیه میبود اکتفا نمود و بحمدالله و توفیقه شروع در مقصد میرود مؤلف مذکور میگوید از قدرت نمای نفایس طاعات و چهره گشای عرایس حسنات سلطان ممالک رسالت ... احادیث بسیار و ورایات بیشمار در خواص آیات و سوره فرقانی در هر نازله وارد است؛ **انجام:** و بر ابی لهب و زوجه او لعنت کند از عقاب (افتاده در سوره ابی لهب)

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۱گ، ۱۰سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۲ – ۲۷۵۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۰۱

آغاز: حمد و ثنا خدایرا سزاست؛ **انجام:** بحق محمد و آل محمد و سلم تسلیما کثیرا کثیرا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه ای [الفبائی ف: – ۱۷۷]

۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۶۶

آغاز: هذا کتاب جواهر القرآن – بسمله – از جهت استجابة دعا اگر از جهت محبت و از جهت وفا؛ **انجام:** پایان: بعد از نماز فریضه صد نوبت آیه را تلاوت نماید و صد صلواة بفرستد و افطار نان بود و نمک و سرکه صرف کند و الله اعلم – تمت الکتاب بعون الله ...

کتابی است که در آن خواص آیات و سوره‌های قرآن در برآمدن حاجات و استجابت دعا و رفع گرفتاریها شرح داده شده است. نام مؤلف ذکر نشده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد:

تیماج مشکی، ۸۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸ [ف: ۱ - ۵۲]

● **جواهر القرآن فی علم الفرقان** / علوم قرآن / عربی

jawāhir-ul qur'ān fī 'ilm-il furqān

حسینی تبریزی، محمد بن مهدی، - ۱۲۶۴ قمری

hoseynī tabrīzī, mohammad ebn-e mahdī (- 1848)

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۱۰/ ۶/ ۱۲۸۳ق

در یک «مقدمه» و دوازده «باب»

[الذریعة ۲۷۴/۵ و ۱۵۵/۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۵۰

آغاز: بسمله. احمد من انزل الفرقان علی احمد لیکون للعالمین نذیرا؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین سنة ۱۲۸۳.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳و ۱۴؛ مجدول، گویا نسخه اصلی شاهانه باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی زمینه مشکی، ۱۹۵گ، ۱۴سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۵ - ۴۰۹۷]

● **جواهر القرآن (منتخب)** / تفسیر / عربی

jawāhir-ul qur'ān (mn.)

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427 - 1503)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۴/۳

بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۳گ (۲۷۹پ-۳۲۱ر)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۱۵]

● **جواهر القرآن و درره = الاربعین فی اصول الدین** / تفسیر، اخلاق / عربی

jawāhir-ul qur'ān wa durar-u-h = al-arba'īn fī usūl-id dīn

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۱۱ رمضان قرن ۶

مشتمل بر سه «قسم» و «خاتمه»: قسم ۱. در مقدمات و سوابق مشتمل بر نوزده «فصل»؛ قسم ۲. در مقاصد شامل لباب آیات قرآن مبتنی بر دو «نمط»: ۱) جواهر و آیات وارده در ذات و صفات و افعال خاصه خداوند، ۲) درر و آیات وارده در بیان صراط مستقیم؛ قسم ۳. در لواحق مشتمل بر دو بخش علوم و اعمال: مبحث علوم آن در ده «اصل» بیان شده و مبحث اعمال هم به دو بخش ظاهری و باطنی تقسیم گردیده، اعمال ظاهری در ده «اصل» و در اعمال باطنی نیز مذمومات اخلاق در ده «اصل» و محمودات اخلاق در ده «اصل» دیگر ذکر شده و بدین ترتیب قسم لواحق کتاب در چهار بخش: معارف، اعمال ظاهری، اخلاق مذموم و اخلاق محمود تبیین شده است. مؤلف، قسم سوم کتاب را «الاربعین فی اصول الدین» نام گذارده و آن را مستقل از مباحث دو قسم اول و دوم دانسته است و اجازه داده که جداگانه هم نوشته شود تا به صورت کتاب مستقلی درآید. این کتاب از آثار سفر چند ساله غزالی است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمدلله رب العالمین ... اعلم ان واضع هذا الکتاب سماه جواهر القرآن ودرره و رتبه علی ثلاثة اقسام قسم، فی المقدمات والسوابق و قسم فی المقاصد و قسم فی اللواحق. القسم الاول فی السوابق ... بسمله اما بعد حمد الله الذی هو فاتحة کل کتاب و الصلاة علی رسله التی خاتمة کل خطاب فانی انبهک عن ...

انجام: و إن أردت أن تتعلم طریق مناظرتها و مراقبتها و محاسبتها و معاقبتها فاطلبه فی کتاب المحاسبة و المراقبة من کتب الإحیاء لتنال صدراً صالحاً منه إن کنت مشتاقاً إلی صلاح نفسک فان هذا الکتاب لایحتمله و الله تعالی یوفقنا و ایاک بفضله وسعة جوده ...

چاپ: مکه، ۱۳۰۲ق؛ بمبئی، ۱۳۱۱ق، مطبوعات فرج الکردی، ۱۳۲۰؛ مصر، ۱۳۲۹ق.

[کشاف الفهارس ۴۶۷/۲؛ غزالی نامه: ۲۵۱ کشف الظنون ۴۱۰:۱ مشار عربی: ۲۶۱ معجم المطبوعات:۱۴۱۱؛ مکتبة امیر المومنین ۳۲۹/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۸۳/۱؛ مؤلفات غزالی ص ۱۴۱؛ حاجی خلیفه ۶۱۵/۱ «جواهر القرآن»؛ معجم المطبوعات ۱۴۱۱/۲ «جواهر القرآن و درره» ۲ چاپ؛ دنا ۱۰۸۵/۳ (۲۳ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- الاربعین فی اصول الدین؛ غزالی، محمد بن محمد (۴۵۰-۵۰۵)

۲- اکسیر؛ قزوینی، نوروز علی بن محمد (-۱۱)

۳- زاد السالکین فی تهذیب الاربعین؛ قزوینی، نوروز علی بن محمد (-۱۱)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۰۳ ض

بی‌کا، تا: اوخر قرن ۵ یا اوایل قرن ۶ [د.ث. مجلس]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۱-ف

نسخه اصل: قسطمونی ش ۱۲۷؛ بی‌کا، تا: ۵۴۳-۵۴۴ق [فیلمها ف: ۱ - ۶۷۴]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۱۲/۱بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: - ۱۰۷]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل و اما مطالبتک ایای بتفصیل عذاب الاخرة وذکر اصنافه ... پنج برگ بعد ... و اعلم ان تضاد الصفات علی القلب یوالم القلب ... نه سطر بعد آخر نسخه است. هذا العالم بل فی عالم الکشف وانه نبأعظیم واعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با خط مغایر شکسته نستلعیق قرن ۱۴؛ جلد: مقوا عطف چرمی، ۱۶۰گ، ۲۰ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۵×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۷۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۲۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۷۱/۱
خط: نسخ، کا: محمد بن محمود ابن عبدالله صدیقی شوشتری، تا: قرن ۹، جا: دمشق؛ تملک: صالح پاشا پسر محمد ارسلان پاشا، محمد بن محمود با تاریخ ۱۰۵۰، حسن علی واعظ ایروانی با تاریخ ۱۲۷۷، محمد کاظم حسنی حسینی با تاریخ ۱۲۸۴؛ واقف: دارالکتب احمد، ۱۱۶۷؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۷۷گ (۲پ–۷۸پ)، اندازه: ۱۳/۸×۱۸سم [ف: ۵ – ۱۷۱]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۴/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۱گ (۲۶۷ر–۲۸۷پ)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۵ – ۳۱۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸۲/۲
آغاز: فهرست نسخه: و العود و الیاقوت و الدرر و غیرها و فصل فی الفائدة التی تحت هذه الرموز؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ با علامت بلاغ، صورت انهاء از سوی سعد الدین، محمد بن جلال الدین عبدالله مشهور به فتوحی، بر شیخ خود علی اصیل بن یعقوب بن یحیی، همراه با اجازه او؛ تملک: آیت الله میرزا محمد قمی اشراقی معروف به ارباب؛ مهر: «نصیر الدین سلیمان بن محمد علم الهدی» نوه فیض کاشانی (بیضی)؛ نوشته‌ای به امضای علی بن روزبهان بن علی بن مرشد بن ابی سعید المرعشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرمی قهوه‌ای، ۱۴۰گ (۳۱–۱۷۰)، ۱۸ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵ سم [ف: ۳۱ – ۵۱۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۱۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد حسین الحافظ مشه، تا: ۱۰۱۲ق؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم آهار دار، جلد: مقوایی فیلی، ۲۲۵ص (۱–۲۲۵)، ۲۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۹سم [ف: ۱۰ – ۱۴۶۰]

۸. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: احمد حسینی القوشی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ربیع الثانی ۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول [ف: – ۱۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۷۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** تم القسم الاول و الثانی و نتلوه کتاب الاربعین و هو القسم الثالث من کتاب جواهر القران ...
منتخب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد طبسی، تا: ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: – ۱۷۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۷۶/۱
آغاز: اما بعد حمدالله الذی هو فاتحة کل کتاب و الصلوة علی رسله التی هی خاتمة کل خطاب فانی انبهک عن رقدتک ایها المستر شد فی تلاوتک و المتخذ دراسة القرآن عملا المتلقف من معانیه ظواهر و جملا؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: حسن پسر محمد خنجی، تا: ۱۰۸۹ق؛ یادداشتی از عباسقلی سپهر درباره معرفی کتاب در ۱۳۳۷؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ماشی، ۴۲۲ص (۴–۴۲۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰ – ۲۳۲]

۱۱. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۱۲/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** و اما الامر الإخر فیکفی فیه الایمان المطلق ... و سلم تسلیما و حسبنا الله و نعم الوکیل فهو اقول معین واهدی و لیال و الحمدلله حق حمده حمداً کثیر غفیراً
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ (۶۲–۹۳)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اوراق عتیق: ۱ – ۸۶]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲
آغاز: بسمله و به نستعین: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین اما بعد فهذه؛ **انجام:** فی صدور الناس من الجنة و الناس.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، با سر لوح جدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی، ۶۸گ، ۱۵ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۰ – ۷۴]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۴۰۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۶ جمادی الثانی ۱۱۶۵ق؛ کاغذ اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۵گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲ – ۴۸۲]

۱۴. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۹۴
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان قائنی، تا: ۱۳۱۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: – ۸۱]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: شیخ عبدالرزاق یزدی، تا: ۱۸ شوال ۱۳۲۰ق، حسب الاشاره علامه سرکار آقا میرزا محمد خان لشکرنویس؛ از روی خط عبدالحکیم بن حافظ یوسف؛ ۱۰۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲ – ۲۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۷۵-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ – ۸۹]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، بی‌تا؛ مهر: «شفیع یحیی فی الاخرة محمد و العترة الطاهرة» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی حنایی و نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹۷گ، ۱۸–۱۹ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه:۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۳ – ۳۲۳]

۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۱۱/۱
آغاز: برابر **انجام:** الاصل الثانی فی الخوف و قد جمع الله تعالی.
از اول کتاب تا الاصل الثانی فی الخوف؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور زرشکی، ۸۱گ، ۲۰ سطر، اندازه:

۱۹/۵×۳۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۲]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۲/۹-ف و ۲۶۹/۹-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۱۸۱۶؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن فتح خیامی، بی‌تا؛ ۲۰گ (۱۱۶-۱۳۵) [فیلمها ف: ۱ - ۴۶۰ و ۴۴۶]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۶۰

آغاز: بسمله، رب یسر و تم بالخیر الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن حافظ، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۷۷]

● **جواهر القرآن و درره (ترجمه)** / علوم قرآن / فارسی

jawāhir-ul qur'ān wa durar-u-h (t.)

وابسته به: جواهر القرآن و درره = الاربعین فی اصول الدین؛ غزالی، محمد بن محمد (۴۵۰-۵۰۵ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۷/۱

آغاز: اما بعد حمدالله تعالی الذی هو فاتحه کل کتاب ... بیدار شو ای خواننده قرآن که مقصود از قرآن همین خواندی دانسته ای و از معانی وی بظاهری بسنده کرده‌ای؛ **انجام:** مقصود از سلک درر استقامت بر راه است بعمل، اول قسم علمی و اصل ایمان علم و عمل است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸ص (۱-۲۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۹۰]

← جواهر الکلام ﴿ جوامع الکلم

● **جواهر الکلام** / کلام و اعتقادات / عربی

jawāhir-ul kalām

عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد، ۷۰۰؟ - ۷۵۶ قمری

'azod-od-dīn-e ījī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1301 - 1356)

وابسته به: المواقف؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)

اهدا به: غیاث الدین محمد بن رشیدالدین همدانی

گزیده المواقف قاضی عضدالدین ایجی است از خود او.

چاپ: قاهره، مطبعة الرحمانیة ۱۹۳۵م.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۸۹/۱

آغاز: بسمله. اعن بجودک الحمدلله الذی علم بالقلم ... هذه جواهر الکلام نظمتها فی سلک الاختصار ... و خدمت بها ... غیاث الدینا و الدین و ابن رشید هما؛ **انجام:** انه ولی الهدایة و الحمدلله رب العالمین ... و اصحابه اجمعین

بی‌کا، تا: جمعه ۱۹ رجب سال ۳ جمالی =۷۵۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زرد، ۱۷ سطر [ف: ۵ - ۳۶۴]

● **جواهر الکلام** / فقه / عربی

jawāhir-ul kalām

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۰۶

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... فیما یتبع الطهارة التی تقدم ان المراد بها فی مصطلح الفقها؛ **انجام:** التهذیب کافیه و لات یعارضها الا ما تقدم من اخبار الیوم و الیلة و یدفع بوجوب تقییدها بها بغسل تم الکتاب ... سنه ۱۲۶۳ق

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

● **جواهر الکلام** / اخلاق / عربی

jawāhir-ul kalām

در حکم و آداب از سخنان علما و بلغا و شعراء در چهارده «باب»: باب ۱. در تلطف و مدح و ثنا ... ؛ باب ۱۴. در ذم بخل و شح. نام کتاب در پایان نسخه دیده می‌شود.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: بسمله. الحمدلله حق حمده علی جمیل احسانه و رفده و صلوته علی محمد نبیه و عبده و علی آله و صحبه من بعده فهذا کتاب یجمع فنوناً من الحکم السنیة و الاداب العلیة من احسن اقوال الفضلاء و البلغاء و اجود اشعار العلماء؛ **انجام:** و زین لهم الشیطان ما کانوا یعملون تمت النسخة الشریفة الموسومة بجواهر الکلام (الباب الرابع عشر فی ذم البخل و الشح فی الحدیث ان الله یحب ان یظهر اثر نعمه علی عبده و فیه ایاکم و الشح فان الشح اهلک من)

خط: نسخ، کا: جعفر حافی حائری، تا: ۱۲۷۵ق، جا: کربلا، برای نورالدین میرزا؛ در پایان تاریخ نسخه اصل در ۶۰۲ یاد شده؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سرخ، ۱۳۸گ، ۱۱سطر (۸/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: - ۵۰۸]

● **جواهر الکلام** / کلام و اعتقادات / عربی

jawāhir-ul kalām

رساله مختصری است در بیان پاره‌ای از مسائل اعتقادی به شیوه اهل سنت و در موضوعاتی همچون معرفة الصانع، بیان الایمان، الذنوب، بیان عذاب القبر، بیان احوال الارواح، احکام الصلوة، بیان الرکوع و السجود، بیان تخصیص الاعضاء الاربعة للوضو، کیفیة التیمم و ممن صدر فی الابتداء، بیان انواع الاشربة، بیان الصید. در برخی از مسائل رساله به آراء و فتاوای فقهی ابوحنیفه و شافعی نیز اشاره شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۸۲/۴

آغاز: الحمدلله الاحد القدیم السلام الصمد القدیر العلام، خالق الارواح و الاجسام و رازق الانام و الانعام الذی حارت فی وصفه الافکار و الافهام ... اعلم ان الدولة الابدیة و السعادة السرمدیة للنفس الانسانیة ان تحصل المعرفة لذات صانعها تعالی و تقدس؛ **انجام:** و ضمن الثانی له ان کان الاول اثخنه و الا فللثانی و حل و یصاد ما یؤکل و ما لایؤکل. تمت الرسالة

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۱۳۴-۱۵۳پ)، ابعاد متن: ۴×۱۰، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۱۳ - ۱۱۱]

● جواهر الکلام فی الحکم و الاحکام (منتخب) / حدیث / عربی

jawāhir-ul kalām fi-l ḥikam wa-l aḥkām (mn.)

کرهرودی، محمدعلی بن محمدابراهیم، ۱۳

karahrūdī, mohammad-'alī ebn-e mohammad-ebrāhīm (13c -)

«جواهر الکلم فی الحکم و الاحکام من قصة سید الانام» احادیث و سخنان پیامبر (ص) است در حکم و اخلاق و مواعظ. این کتاب را عبدالواحد آمدی از متون گوناگون به ترتیب حروف الفبا انتخاب و گردآوری کرده است. رساله حاضر برگزیده‌ای از اخبار این کتاب است در فضایل حضرت علی و اهل بیت علیهم السلام و نیز اخباری در ذم صفات نکوهیده‌ای که نویسنده آن احادیث را مناسب حال خلفای غاصب دانست است. گردآورنده در ذیل بعضی روایات با عنوان «اقول» دیدگاه خود را آورده است.

[الذریعه ۲۷۸/۵؛ طبقات اعلام الشیعه ۱۶۹/۶، کشف الظنون ۶۱۶/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۳۶

آغاز: هذا ما استخرجت من جواهر الکلم تصنیف عبدالواحد ... الآمدی فانه جمع جواهر کلمات رسول الله ص ... قال قال رسول [کذا] الحسن و الحسین ابنای سید اشباب اهل الجنة؛ **انجام:** و قال ص اکثر اهل النار المستکبرون و قال ص اکثر اهل جهنم الکذابون.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۴۴-۱۴۶پ)، ۱۶-۱۷سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۳سم [رایانه]

● جواهر الکلام فی الحکم و الاحکام (منتخب) / حدیث / عربی

jawāhir-ul kalām fi-l ḥikam wa-l aḥkām (mn.)

در این رساله برخی از احادیث کتاب «جواهر الکلام فی الحکم و الاحکام من قصر اخبار سید الانام» تألیف عبدالواحد بن محمد بن عبدالواحد آمدی تمیمی (-۵۵۰ق) به همان ترتیب اصل، در هجده هزار حدیث خلاصه شده است. احادیث مزبور در اخلاق و حکم و مواعظ می‌باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۴۶

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی حبیبه و رسوله محمد سید الکونین و رسول الثقلین و علی آله و اصحابه ... هذه احادیث شریفة انتجبتها من کتاب جواهر الکلام ... مما جمعه و رتبه و لخصه و رصفه علی حروف المعجم ... باب الالف الشیب وقار المومن؛ **انجام:** باب الیاء یسیر الریا یفسد الدین یستغفر للمرأة المطیعة لبعلها طیر الهواء و حیتان الماء ... هذا اخر ما جمع فی هذه الاوراق من الاحادیث والله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، با کمند؛ ضمیمه نسخه ش ۴۸۰۱؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: حنائی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف پارچه، ۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۳سم [ف: ۲۶ - ۲۳۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۰۱/۳

همان نسخه بالا، ۵ص (۴۴-۴۸) [ف: ۷ - ۷۴۹]

● جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام / فقه / عربی

jawāhir-ul kalām fī š.-i šarāyi'-il islām

صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ قمری

sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

تاریخ تألیف: پایان ۱۲۵۷ق

یکی از مهمترین و مبسوط‌ترین کتاب‌های فقهی شیعی متأخر است که مدت سی سال تألیف آن به طول انجامیده و آغاز آن در سن ۲۵ سالگی مؤلف بوده و آخرین کتاب آن که کتاب جهاد تا آخر امر به معروف و نهی از منکر است در سال ۱۲۵۷ق به نهایت رسیده است. این موسوعه فقهی و استدلالی کامل، محور مراجعه بزرگان فقهاء شیعه بوده و همچنان مورد توجه حوزه‌های علمیه شیعه است. در برخی از مجلدات آن که تاریخ فراغت از تألیف ذکر شده عبارت است از: جلد اول و دوم بدون تاریخ است ولی تألیف آن در زمان حیات شیخ اکبر کاشف الغطاء بوده یعنی سال ۱۲۲۷ و پیش از آن، چون برای سلامتی او دعا می‌کند؛ جلد سوم که از اول غسل‌ها آغاز می‌شود و تا غسل نفاس ادامه می‌یابد بدون تاریخ است؛ جلد چهارم در احکام اموات در ربیع الثانی سال ۱۲۳۰ پایان یافته؛ مجلد احکام السجود تا قواطع همچنین در سال ۱۲۳۰ پایان پذیرفته؛ مجلد خمس در اول محرم سال ۱۲۳۱ پایان یافته؛ مجلد نماز جماعت تا آخر صلاة مسافر در سال ۱۲۳۴ پایان یافته؛ از جلد اول صلاة در سال ۱۲۳۵ فارغ شده؛

بقیه مباحث صلاة در سال ۱۲۳۶ پایان یافته و برخی از مجلدات صلاة در سال ۱۲۴۷ به انجام رسیده بعد از سال طاعون و این قضیه را در آخر آن نقل می کند؛ از کتاب دیات در سال ۱۲۵۴ فراغت یافته؛ از جهاد تا آخر نهی از منکر در سال ۱۲۵۷ به انجام رسیده است و با آن، شرح تمامی «شرایع» محقق حلی به اتمام رسیده، چنانکه در آخر به آن تصریح می کند. نسخه اصل خود او در ۴۴ مجلد کوچک بوده و هنوز در نجف هست. خوانساری شماره جزءهای آن را بیش از سی و تنکابنی ۲۵ دانسته است .

آغاز: بسمله. الحمد لله ختم الشرایع باسمحها طریقة و اوضحها حقیقة و اظهرها برهانا و اکثرها اعوانا ... و بعد فیقول العبد القاصر العاثر ... انی قد رایت کتاب الشرایع من ...

چاپ: مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۲۷۵/۲۸ و ۲۷۵/۵ معجم المطبوعات ۱۶۴۷/۲؛ کشف الحجب ۱۶۷؛ ایضاح المکنون ۳۷۸/۱؛ مکتبة امیر المومنین ۳۳۰/۱-۳۳۲؛ دنا ۱۰۸۶/۳-۱۰۷ (۶۵۸ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- التعلیقة علی جواهر الکلام؛ طبسی، محمد علی بن محمد ابراهیم (-۱۳۴۹)

۲- بحر الجواهر فی شرح الجواهر؛ بروجنی، علی بن باقر (-۱۴)

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۸۴

آغاز: القسم الثانی من اقسام الاربعه التی بنی علیها الکتاب فی العقود؛ **انجام:** ضمن الواسطه من الثمن ما حلف علیه صاحب المتاع و فیه انه لا وجه لضمان الواسطه ذلک لما عرفت الی غیر ذلک مما فی القنعه و النهایه منا لا یوافق الضوابط و کذا الوسیله فلاحظ

از عقود تا دین؛ خط: نسخ خفی، کا: حسین بن علی اصغر گلپایگانی، تا: ۱۰ صفر ۱۲۰۶ق [با توجه به سال ولادت مؤلف این تاریخ نمی‌تواند درست باشد]؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۶۵گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم[ف:۷۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۶۴

آغاز: بسمله، من ارکان الصلاة فی بقیة الصلوات و فیه فصول؛ **انجام:** قلت لایخفی علیک و تقتضیه القواعد و الله العالم.

رکن سوم و چهارم صلاة و تمام صید و ذباحه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه ۳ ربیع الثانی ۱۲۰۷ق [با توجه به سال ولادت مؤلف این تاریخ نمی‌تواند درست باشد]؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف چرمی، ۱۵۲گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۳سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۴]

۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۷۴

کتاب صلاة از باب خلل الواقع فی الصلاة تا صلاة مسافر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ عیسی سعد حویزی، تا: ۱۲۱۶ق [با توجه به سال ولادت مؤلف بعید است که این تاریخ درست باشد]؛ وقف شهید؛جلد:تیماج سرخ،۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳۹]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۱/۲-۵۹۶۵

از طلاق تا نذر؛ خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه ۱۲ رمضان ۱۲۲۵ق؛ با تصحیح شیخ موسی بن ابراهیم خلیل؛ تملک: فتح علی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۲۳۳گ، ۳۱ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: - ۱۰۳]

۵. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۵۰

آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی محمد و اله ... کتاب الحج الذی هو من اعظم شعائر الاسلام؛ **انجام:** و الله العالم بحقایق احکامه و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و له الشکر علی افضاله علینا بالنعم الجسام و المنن العظام التی لاتعد و لاتحصی وکان الفراغ من ذلک یوم الاربعا عشرین من جمادی الثانی سنة الالف والمأتین واثنین وستین.

کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ مصحح؛ واقف: مرحوم حاجی محمد علی بن ملا محمد شفیع و تولیت آن به فرزندش محمد شفیع و بعد به حاکم شرع عادل بارفروش (بابل) واگذار شده، جمادی الاول ۱۲۷۲؛ جلد: گالینگور زرد، ۳۰۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف مخ]

۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۸۱

کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی بفروئی، تا: چهارشنبه ۲۵ شعبان ۱۲۳۰ق؛ مصحح؛ با امضای بلاغ؛ یادداشتی به خط ابوالحسن بن سید شاه میرزا جهت ملا علی محمد در بندر کمران بر روی کشتی و دعای جلجلوتیه و تاریخ تولدی به سال ۱۲۴۱؛ جلد:تیماج قرمز،۲۳۲گ،۲۱سطر،اندازه:۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۸۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۰

آغاز: کتاب الزکاة التی لغة الطهاره؛ **انجام:** التی هی اقل الاعتکاف علی کل قدیر فلایخفی عند التحقیق ...

کتاب الزکاة و الخمس و الصوم؛ خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج، ۴۱۴ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۰ - ۱۷۷]

۸. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۵۲

کتاب حج؛ خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن ابوالقاسم بن علی اشرف بن قاسم بن صالح اصفهانی گیلانی یزدی، تا: جمعه ۷ رجب ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۳۷]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۴۲

صلاة تا پایان نماز جنازه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۳۶ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۲گ، ۳۰ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۲×۲۳سم [ف: ۴ - ۱۲۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۹۶

آغاز: بسمله الرکن الثالث من ارکان الصلوة فی بقیة الصلوات و فیه فصول؛ **انجام:** و فی الروضة الاولی اولی و الله اعلم.

نام کتاب و مؤلف به قرنیه آغاز تغییر یافت. از الرکن الثالث من ارکان الصلوة فی بقیه الصلوات تا مباحث نماز میت؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد السرخهی، تا: جمعه جمادی الاول ۱۲۳۶ق؛ جلد:

تیماج سبز، ۱۱۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۷/۲ - ۹۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۵۱

آغاز: بسمله. القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیهما الکتاب؛ **انجام:** متی قام احتمال الفرق وجب العمل علی مقتضی القواعد و الضوابط و الله اعلم بحقائق احکامه

از ابتدای تجارت تا الفصل التاسع فی بیع الحیوان؛ خط: نسخ خفی، کا: احمد بن محمد، تا: ۱۲۳۸ق، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، ۲۷۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۰۲۱

آغاز: بسمله. المقدمة الخامسة فی مکان المصلی و قد قیل انه فی عرف الفقهاء؛ **انجام:** او جعله مستثنی کما یقتضیه کلام الاصحاب و الواسطة بینهما

بخشی از کتاب صلات و قضاء؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد باقر، تا: ۱۲۴۱ق؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف تیماج فرنگی عنابی، ۳۲گ، اندازه: ۱۹/۶×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۷]

۱۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۳۴

آغاز: بسمله القسم الثالث فی الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات؛ **انجام:** النذر فی الاصل الوعد و هو لفظی بخلاف العهد ... تم قسم الایقاعات

از «القسم الثالث فی الایقاعات»، کتاب الطلاق تا آخر ایقاعات؛ خط: نسخ، کا: حسن بن اسماعیل بهبهانی، تا: سه‌شنبه ۱۲ رجب ۱۲۴۲ق؛مصحح،محشی به امضای «منه» و «منه عفی الله عنه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱ - ۱۱۴]

۱۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۹؛ز

خط: نسخ، کا: عیسی بن شیخ سعد حویزی، تا: چهارشنبه ۳ جمادی الاول ۱۲۴۵ق، در زکات و محمد حسن بن میرزا مسیح خراسانی در جمعه ۲۲ ربیع الاول ۱۲۶۲ در اعتکاف، با تاریخ روز پنج‌شنبه ۷ ذیقعده ۱۲۳۱ که گویا باید تاریخ تألیف باشد؛ اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۰۹]

۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۹

بیع؛ خط: نسخ، کا: حاج میرزا عبد الوهاب بن ابوالقاسم رضوی همدانی، تا: ۱۲۴۹ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۱۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۳

از آغاز طهارت تا آخر باب نفاس؛ خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن حسین علی قزوینی، تا: ۱۲۴۹ق؛ محشی از مرحوم حاج میرزا ابوتراب رضوی همدانی؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: ۱۶۰۹]

۱۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۴

تمام کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم قزوینی، تا: ۱۲۴۹ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۸۰

آغاز: بسمله، الفصل الخامس فی البحث عن الصلوات المرغبات ای المندوبات

از «الفصل الخامس فی الصلوات المرغبات» تا پایان کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد جعفر، تا: ۱۷ شوال ۱۲۴۹ق؛ اهدایی:رهبری،خرداد۱۳۷۳؛کاغذ:شکری آهار مهره،جلد:مشکی، ۱۴۵گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۹۷]

۱۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۶

کتاب النکاح؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق، به دستور حاج میرزا ابو تراب رضوی همدانی؛ در ۱۲۵۱ با نسخه مصنف مقابله شده، در آخر کتاب زکوة و خمس و صوم از شرح ارشاد ملا احمد اردبیلی اضافه شده؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۲۰. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب الصلاة الی حکم القواطع؛ کا: ابوالقاسم بن حسین قزوینی، تا: ۱۲۵۰ق؛ با یادداشت: «أنه من الکتب التی استکتبها فی أرض النجف ... أبوتراب بن أبی القاسم الرضوی الهمدانی و کان ذلک عند اشتغالی بتحصیل الفقه عند الاستاذ المعظم مصنف هذا الکتاب الشیخ حسن أدام الله أیام افاداته، حررته فی ۲۵ ج ۱ سنة ۱۲۵۱» [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۶۱]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۲۰

آغاز: بسمله. حمدله. کتاب احکام الصلاة التی تنهی عن الفحشاء و المنکر؛ **انجام:** و علیه نص المحقق فی فوائده معیرا للأجود بالاحسن و الامر سهل.

از ابتدای صلات تا انتهای «قواطع الصلاة» (صلات خوف)؛ خط: نسخ، کا: میر علی خوانساری، تا: شوال ۱۲۵۰ق؛ خط و مهر مالکیت علامه محمد صادق بن محمد حسین حسینی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی و سر ترنج و لچگی، ۳۱۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۶]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۵

آغاز: الرکن الثالث من معتمد هذا الکتاب فی الطهارة الترابیة و هی الحاصلة بمباشرة التراب فی مقابلة المائیة الحاصلة بمباشرة الماء؛ **انجام:** یقوی فی النفس الاول و ظاهر الاصحاب الثانی و الله اعلم و الحمدلله رب العالمین

از طهارت ترابیه تا تا پایان مسائل نجاسات؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم قفطانی، تا: جمعه آخر رمضان ۱۲۵۰ق؛ مقابله شده با نسخه اصل، با نشان «بلغ» و نشان «بلغ تصحیحاً»، محشی، مصحح، در برگ ۱۱۷پ حاشیه‌ای از مؤلف آمده با نشان «منه عفی عنه» و مشخص نیست که این حاشیه به خط مؤلف باشد. لیکن نسخه در حیات مؤلف و به سال در گذشت فتحعلی شاه قاجار کتابت شده؛ تملک: حسن قفطان یا قفطانی در سال ۱۲۵۰، تملکی در نجف اشرف به سال ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۲گ، ۲۰-۲۴ سطر (۹×۱۶)، اندازه:۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸ - ۱۹]

۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۲۹

آغاز: بسمله کتاب الطهارة الکتاب مصدر ثان لکتب من الکتب بمعنی الجمع
مبحث طهارت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۶ جمادی الاول ۱۲۵۰ق، مصحح، مقابله شده با اصل و مسوده صاحب جواهر و در زمان حیات او؛کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: مقوا عطف میشن سرخ،۲۷سطر(۱۱×۲۲)،اندازه:۲۰×۳۰سم[ف:۴-۱۸۶۳]

۲۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۵
از رکن سوم صلوة تا آخر آن؛ خط: نسخ، کا: ابو القاسم قزوینی، تا: ۱۲۵۰ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۲۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۶/۲
اجاره تا آخر سبق و رمایه؛ خط: نسخ، کا: اسمعیل بن شریف تبریزی، تا: ۱۲۵۰ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۸۹]

۲۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۱
قضا و شهادات؛ خط: نسخ، کا: حاج میرزا عبد الوهاب رضوی همدانی، تا: ۱۲۵۰ق؛ در ابتدای این کتاب اجازه اجتهاد مفصل و مشروحی و همچنین اجازه‌ای در تصرف امور حسبیه به خط و مهر صاحب جواهر برای کاتب؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف:۱۶۰۹]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۸۸
کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۵ صفر ۱۲۵۰ق، جا: قزوین؛ محشی از شیخ عبد الوهاب شریف قزوینی و به خط وی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم[ف:۲-۳۴۹]

۲۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۵/۵-۶۰۱۳
از قضاء تا پایان شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱ رجب ۱۲۵۰ق؛ مهر: محمد علی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۸۱گ، ۲۳ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: - ۱۰۴]

۲۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۳
مفلس تا عاریه؛ خط: نسخ خوش، کا: ابوالقاسم قزوینی، تا: ۱۲۵۰ق، قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۳۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۷
وصایا و فرائض؛ خط: نسخ، کا: ابو القاسم قزوینی، تا: ۱۲۵۱ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۳۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۰
بیع و رهن؛ خط: نسخ، کا: حاج میرزا عبدالوهاب رضوی همدانی، تا: ۱۲۵۱ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۳۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۸
صوم و اعتکاف و خمس؛ خط: نسخ، کا: ابو القاسم قزوینی، تا: ۱۲۵۱ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و احتمال تقلیل افراد المطلق شیء خال عن الفائده فتأمل جیداً تم المجلد الثانی من العبادات ...
جلد اول و دوم در باب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ مصحح، محشی با امضاهای «منه، منه مد عمره، منه دام ظله الکبیر»؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۲۷۷گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۶ [ف: ۱۴ - ۱۹۹]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۵۳
آغاز: بسمله. القسم الثانی (الثالث) من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع ایقاع ... کتاب الطلاق الذی قیل انه لغة حل عقد؛ **انجام:** و کون النذر فی الاصل الوعد و هو لفظی بخلاف العهد و الله العالم
از ابتدای طلاق تا انتهای نذر؛ خط: نسخ، کا: مهر علی خوانساری، تا: چهارشنبه ۱۲ رمضان ۱۲۵۲ق؛ تملک: سید مصطفی حسینی صفایی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۲۰۷]

۳۵. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۰۳
کتاب الاجاره تا کتاب الوصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۵ ذیحجه ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: انجام؛ با نسخه اصل در زمان حیات مؤلف مقابله شده (پایان کتاب الوکالة)، دارای چند حاشیه از یکی از شاگردان مؤلف به نقل از مجلس درس استاد، از جمله: «و الاستاد الأفخم دام عمره تحقیق فی المقام سمعنا منه فی تدریسه»؛ ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: - ۷۷]

۳۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۸
عتق تا صید و ذباحه؛ خط: نسخ، کا: حاج میرزا عبدالوهاب رضوی همدانی، تا: ۱۲۵۳ق، قطع: خشتی[رشت و همدان: ف:۱۶۰۹]

۳۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۹
طلاق تا آخر لعان؛ خط: نسخ، کا: ابو القاسم قزوینی، تا: ۱۲۵۳ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱۸
آغاز: الفصل الخامس فی احکام الاموات عدا کیفیة الصلاة و انما جمعت هنا حفظا عن الانتشار؛ **انجام:** و لا یصدق علیه اسمها اولا و جهان، یقوی فی النفس الاول و ظاهر الاصحاب الثانی.
بخشی از کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: میرزا عبدالکریم فرزند عبدالنبی شیرازی بوشهری، تا: پنج‌شنبه ۲۷ جمادی الاول ۱۲۵۳ق؛ محشی؛ خط و مهر مرحوم سید اسماعیل موسوی بهبهانی در سال ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۲۰۱گ، ۳۱ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۳۱۴ - ۲۸]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۱۸
آغاز: بسمله، القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد و هو لغه ضد الحل؛ **انجام:** و انه متعین الصحه ح الاذن من الولی و الامر سهل بعد ان اتفح لک تحقیق الحال و الله هو العالم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۳
انجام: و علی کل حال فما فی القواعد من ان ذلک اجارة فاسدة لا عاریة فاسدة خروج عن حقیقة اللفظ بلا قرینة فالمتجه ما قلناه و الله العالم ...
کتب ضمان، صلح، شرکت، مضاربه، مضارعه، مساقات و دیعه و

عاریه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، مرداد ۱۳۴۸؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: اسقاطی، ۲۱۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۱۹]

۴۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۷۲

کتاب التجاره، از ابتدا تا اول فصل دهم در بیع سلف؛ خط: نستعلیق، کا: عباسعلی بن علی، تا: چهارشنبه غره ربیع الثانی ۱۲۵۳ق؛ محشی از اسمعیل موسوی بهبهانی به سال ۱۲۶۶؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی قهوه‌ای، ۳۵۰ص، ۳۳ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ – ۲۱۶]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۰۱

آغاز: کتاب الخمس و هو حق مالی؛ **انجام:** فلا یخفی علیك التحقیق فی الجمیع

کتاب خمس و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۵۴ق؛ واقف: حاج مصطفی؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵ – ۴۵۱]

۴۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۷

حدود و دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ رمضان ۱۲۵۴ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: – ۱۶۰۹]

۴۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۴۶

آغاز: بسمله کتاب الصوم الذی هو من اشرف الطاعات و افضل القربات؛ **انجام:** کما اشرنا الی نحو ذلك فی الزکوة المالیة و الامر سهل. قد فرغت من تسوید ...

از اول صوم تا آخر زکوة؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن باقر همدانی، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۲۵۳ و ۱۲۵۴ق؛ مهر: «العبد محمد رحیم» (بیضی)؛ واقف: علیمردان خان تیموری نصرت الملک، شعبان ۱۳۰۳ق، وقف بر طلاب مدرسه خیراتخان؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۶۰گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه:۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: – ۳۶۵]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۹

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: – ۱۷۳۳]

۴۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۶۵

آغاز: کتاب البیع وهو ثابت کتاباً و سنة و اجماعاً و هو الاصل فی نقل الاعیان و الیه یرجع عند صدور الصیغة؛ **انجام:** فالمدار علی مرض الموت الا اذا کانت عادة ذلك المرض لا انتقال.

کتاب البیع تا پایان کتاب الوصیة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ مهر: «یارفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۸گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۴]

۴۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۸۹

کتاب نکاح تا احکام لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۴ – ۱۲۳]

۴۷. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴

کتاب الضمان تا پایان کتاب الوصایا؛ خط: نسخ، کا: علی بن حسین بن عبدالرزاق بن اسماعیل بن عباس بن حمزه حسنی بحرانی اصفهانی، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۵۴ق؛ تملک: سید علی نقی بن حسن بن محمد بن علی طباطبائی با مهر «علی نقی بن حسن الطباطبائی» (مربع)، زین العابدین گلپایگانی، محمد بن خضر به سال ۱۲۵۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: – ۱۹]

۴۸. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۷۳

قضاء شهادات؛ خط: نسخ، کا: محمد یوسف بن محمد کاظم همدانی، تا: ۱۲۵۴ق [چند نسخه-ف: – ۳۱۸]

۴۹. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

از کتاب الضمان تا انتهای وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ ۲۲۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲ – ۹۶]

۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۷

جلد ۱۲؛ کا: عبدالمجید بادکوبه‌ای، تا: ۱۲۵۴ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه:۱۵/۴×۲۷سم [رایانه]

۵۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۹۸

متاجر؛کا:محمد حسن بن محمد،تا:۱۲۵۵ق؛قطع:وزیری[ف:– ۱۰۲]

۵۲. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز کتاب الصلاة تا الرکن الثالث فی بقیة الصلوات؛ خط: نسخ، کا: موسی شیخ محمد، تا: ۱۲۵۵ق؛ در پایان آمده: «بلغ مقابلة علی نسخة المصنف متعنا الله بیقائه»؛ ۳۱۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲ – ۹۵]

۵۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۳۴

کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۳۲۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۱۳ – ۲۰۲]

۵۴. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

تنها طهارت است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۳۲۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [صد و شصت نسخه: – ۱۳]

۵۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۶۸

آغاز: بسمله کتاب النکاح. الذی هو فی اللغة الوطی عند المشهور بل عن المختلف الاجماع علیه؛ **انجام:** و کیفیة تولدهما بالنسبة الی الحکم بکونهما حملا واحدا او حملا متعددا بالتولد لدون السته اشهر و الازید فلا حظ و تامل و الله العالم یحقیقة الحال.

از اول نکاح تا اخر خلع؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد صالح خوانساری، تا: ۱۲۵۵ق؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملك)؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج، ۳۳۴گ، ۳۲ سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: – ۴۶۵]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۶

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: – ۱۷۳۴]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۹۵

آغاز: بسمله، کتاب الزکاة التی هی لغة الطهارة و عنه قتلت نفسا زکیة؛ **انجام:** فلا یخفی علیك التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم.

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد، تا: یک‌شنبه ۲۸ شعبان ۱۲۵۵ق؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا عطف پارچه، ۲۴۱گ، ۳۱-۳۳ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۰]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۲

آغاز: بسمله، کتاب العتق بالکسر قیل هو الحریة و بالفتح المصدر کالاعتاق و یقال عتق العبد خرج عن الرق؛ **انجام:** و تفضل علینا بالجزیل فالرجاء منه ان ینتفع اوایل مننه باواخرها بمحمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین الغر المیامین

از ابتدای عتق تا انتهای لقطه؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم خوانساری،تا:۱۲۵۵ق؛اهدایی:رهبری،خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی روشن و سر ترنج و لچکی، ۳۴۶گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۷]

۵۸. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۲۲

آغاز: بسمله القسم الثانی من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع ایقاع وهو اللفظ؛ **انجام:** ولیس هو من قبیل الشیئین المتغایرین الخارجین عن موضوع التداخل والحمدلله الذی وفق لاتمام کتاب الطلاق.

کتاب الطلاق؛ خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الاول ۱۲۵۵ق؛ با نسخه اصل مقابله وتصحیح شده؛ جلد: تیماج سوخت، ۲۲۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [اوراق عتیق: ۱ - ۱۲۹]

۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۴۴-۲۵/۱۳۴

آغاز: عزوجل وان یکون ذاکر غیر ناسی ولابطر اعلی ذکر الله عزوجل باللیل والنهار؛ **انجام:** والمندوبات اللتی ذکرنا بعضها سابقاً و تضمن النصوص و المطولة من کتب اصحابنا المتعرض لها تماما من ارادها فلیرجع الیها والحمدلله

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: محسن طریح، تا: سه‌شنبه ۲۲ رجب ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۲۳۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۵]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۹۲-۲۲/۱۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمدوآله الطاهرین کتاب الطهارة الکتاب مصدر ثان لکتب من الکتب بمعنی الجمع او ثالث بادخال؛ **انجام:** یقوی فی النفس الاول و ظاهر الاصحاب الثانی و الله اعلم و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا علی ما انعم و وفق لاتمام مباحث الطهارة تم.

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن علی داهاقانی اصفهانی، تا: رجب ۱۲۵۵ق؛ از روی نسخه اصل؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴۶گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۴۱]

۶۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۵۷-۲۵.۱۴۷

آغاز: بسمله کتاب الفرایض جمع فریضة من الفرض بمعنی التقدیر والقطع ومنه نصیب مفروض؛ **انجام:** لان المرجع فیها القواعد العامة ولاقصد فیها بالخصوص والله هو العالم والموید والموفق ... والحمدلله

از کتاب الفرائض تا آخر شهادات؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شنبه ۱۵ ذیحجه ۱۲۵۵ق، جلد: مقوای با روکش کاغذی، ۲۹۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۴]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۲۷

آغاز: بسمله، کتاب النکاح الذی هو فی اللغه الوطی عند المشهور؛ **انجام:** و التحقیق عدم حرمة ما لا یعد سفها و سرفا منه

کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی کا، تا: عصر چهارشنبه ۲۹ ربیع الاول ۱۲۵۵ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۰]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۲۱

شامل عقود است از کتاب رهن تا کتاب سبق در رمایه؛ خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج عنابی، ۵۲۲ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۷ - ۱۶۹]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۱۹

آغاز: بسمله، کتاب الزکوة التی هی لغة الطهارة و منه قتلت نفسا زکیة، قد افلح من زکیها، ما زکی منکم من احد ... هی ازکی لکم و اظهر لاولویة التاسیس؛ **انجام:** اقل الاعتکاف و علی کل تقدیر فلا یخفی علیك التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم کاتب افزوده «تمت الکتاب کتبه مهدی بن ملا زین العابدین نجف آبادی فی غره شهر ربیع الاول من شهور سنه ۱۲۵۵

کتاب الزکوة تا پایان صوم؛ خط: نسخ تحریری، کا: مهدی بن ملا زین العابدین نجف آبادی، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: گالینگور با عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۰۲ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۶۸۸]

۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۶

آغاز: القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد و هو لغة ضد الحل؛ **انجام:** نعم قد یظهر منها اعتبارها هلالیة لاعددیة و ان وقع الشراء فی المنکر و الله علم

کتاب التجارة تا خیارات؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: فتح الله بن رجب، قزوینی، تا: ۱۲۵۵ق، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ واقف: خاتون خانم زوجه مرحوم حاجی محمد حسن بیك و تولیت آن به حاجی سید قریش قزوینی، شعبان ۱۲۷۶؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۵۹گ، ۲۷ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۸ - ۵۸۴]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۲

آغاز: کتاب الرهن الذی هو مصدر؛ **انجام:** و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح و الله الموفق و المؤید و المسدد و الحمدلله. قد تم الفراغ من تتمه هذا الکتاب الشریف ... عصریة الاثنین ثانی عشر من صفر من شهور السنه ۱۲۵۶.

کتاب التجارة و معاملات؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج با روپوش چرمی قرمز، ۷۰۴ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۰ - ۱۷۸]

۶۷. قم؛ گلپايگانى؛ شماره نسخه:۱۹۶-2/16

آغاز: بسمله. كتاب المفلس. المفلس بالكسر لغة: هو الفقير الذى ذهب خيار ماله وبقى فلوسه و نحوه ما فى القواعد من أنه من ذهب جيد ماله؛ **انجام:** وانتفاء المانع إذ لاحق لغيره الإتى فى رقبتها و انما ينكشف ذلك عند الموت كما عن التحرير التصريح به. هذا آخر الكلام ... وصلى الله على محمد وآله الطيبين الطاهرين الغر الميامين.

كتاب المفلس تا آخر كتاب الوصايا؛ خط: نسخ، كا: ابوالقاسم ابن حاج حسين على شريف قزوينى، تا: سه‌شنبه ۷ رمضان ۱۲۵۶ق؛ مصحح؛ جلد: تيماج قهوه‌اى مذهب با كتيبه به سجع «محمد الحسينى۱۲۵۶»،۳۰۴گ،۲۸سطر،اندازه:۲۰/۵×۳۰سم[ف:۳ - ۱۳۳۹]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۳۲

آغاز: بسمله، القسم الرابع من الاقسام التى ... عليها الكتاب فى الاحكام و هى اثنى عشر كتابا كتاب الصيد و الذباحه اى كتاب التذكية؛ **انجام:** عدم الرجوع و الله العالم و الحمدلله اولا و اخر و ظاهرا و باطنا.

شامل كتاب الصيد و الذباحة؛ خط: نسخ، كا: مهدى بن زين العابدين نجف آبادى، تا: ۱۲۵۶ق؛ مصحح [ف: ۱۰ - ۸۱۲]

۶۹. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۷۲

صلوة جمعه تا پايان كتاب صلوة و كتاب الصوم؛ خط: نسخ، بى‌كا، تا: عبدالرحمن بن محمدتقى در ۱۲۵۶ [چند نسخه-ف: ۳۱۸]

۷۰. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۰۹۱۱

آغاز: بسمله، كتاب العتق بالكسر قيل هو الحرية و بالفتح المصدر كالاعتاق و يقال عتق العبد خرج عن الرق؛ **انجام:** و لذا قواه فى كشف اللثام فارقا بينه و بين النذر باعتبار كون النذر فى الاصل و الوعد و هو لفظى بخلاف العهد ...

از عتق تا پايان نذر؛ خط: نسخ، كا: محمد جعفر بن خدابخش بروجنى، تا: يك‌شنبه ۳ جمادى الثانى۱۲۵۶ق؛ اهدايى: رهبرى، خرداد ۱۳۷۳؛ كاغذ: شكرى آهار مهره، جلد: تيماج مشكى، ۱۸۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائى رهبر: ۳ - ۲۰۸]

۷۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۴

آغاز: بسمله. و به ثقتى كتاب الضمان الذى هو عندنا على ما اعترف به غير واحد؛ **انجام:** ولكن من احاط بما ذكرنا علم الحال فيها اجمع ...

از كتاب الضمان تا انتهاى وصايا؛ خط: نسخ، كا: حسن بن محمد ابراهيم خوانسارى، تا: ۱۲۵۶ق؛ مصحح، محشى؛ اهدايى: رهبرى، خرداد ۱۳۷۳؛ كاغذ: شكرى آهار مهره، جلد: تيماج عنابى، ۲۶۴گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اهدائى رهبر: ۳ - ۲۰۴]

۷۲. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۸

آغاز: بسمله. حمدله. كتاب الصيد و الذباحة، القسم الرابع الاقسام التى بنى عليها الكتاب؛ **انجام:** الى غير ذلك مما ذكروه هنا مما هو محل للنظر زيادة على ما اشرنا اليه و التعرض لتفصيل ذلك فى محله اولى نسأل الله تعالى التوفيق له ... يوم الثلثا خامس جمادى الاول سنة الف و مأتين و خمسين و يتلوه كتاب الشهادات و الله الموفق للخير

كتب صيد و ذباحه، اطعمه و اشربه، غصب، شفعه، احياء موات، لقطه، فرايض و قضا؛ خط: نسخ، بى‌كا، تا: ۱۲۵۶ق؛ دستخط مرحوم آية الله العظمى حاج آقا حسين بروجردى (به استناد نوشته آقا سيد مصطفى صفائى خوانسارى)؛ اهدايى: رهبرى، خرداد ۱۳۷۳؛ كاغذ: نخودى آهار مهره، جلد: تيماج زرشكى، ۳۱۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اهدائى رهبر: ۳ - ۲۰۸]

۷۳. قم؛ معصوميه؛ شماره نسخه:۸۳

آغاز: كتاب الوصايا جمع وصية من اوصى يوصى او وصى، قال فى الصحاح: اوصيت له بشىء و اوصيت اليه اذا جعلته وصيك؛ **انجام:** و ان علم بان الوكيل قد قبض على جهةالوكالة فتامل جيدا فان المسئلة لا يخلو من دقة و الله العالم.

كتابهاى وصيت، صلح، شركت، وكالت؛ خط: نسخ، كا: محمد بن الحسن مراغى، تا: ۱۲۵۶ق؛ مصحح؛ تملك: نصرالله بن عباس، محمد بن مهدى بن جعفر على بن حسنعلى بن قربانعلى وحيدى؛ جلد: تيماج حنايى مذهب، ۱۵۷گ، ۲۲-۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۰۲]

۷۴. قم؛ مركز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۸۷

آغاز: بسمله، القسم الثانى من الاقسام الاربعة التى بنى عليها الكتاب فى العقود جمع عقد

كتاب تجارت؛ خط: نسخ، كا: على بن شيخ محمد مقصودى، تا: ۱۲۵۶ق؛ داراى علامات بلاغ، مصحح؛ جلد: تيماج قهوه‌اى، ۱۷۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۶۹]

۷۵. مشهد؛ مدرسه آية الله خوئى؛ شماره نسخه:۳۲۶

بخشى از جلد يكم؛ بى‌كا، تا: ۱۲۵۷ق [اوراق عتيق: ۱ - ۲۴۴]

۷۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۰

صلوة جزو ۱ تا آخر لباس مصلى؛ خط: نسخ، كا: گويا از محمد باقر خوانسارى، تا: ۱۲۵۷ق؛ يكى از شاگردان صاحب جواهر به نام ميرزا على نقى بن مرحوم مجذوب على شاه كبوتر آهنگى همدانى نوشته يا نويسانده، چون ميرزا على نقى از شاگردان صاحب جواهر بوده و استفاده‌هاى بسيارى از مؤلف نموده و نيز مؤلف علاقه خاصى بنابر آنچه در آغاز نسخه شماره ۱۱۰۹ آمده است به وى داشته: «و كان يقول اذا انت تتكلم انا افرح و قد استفدت من افاداته ما لم يستفده الاكثر» با مهر «على نقى بن حاج محمد جعفر» از اين روى بيشتر استفاده‌هاى خود را در حواشى مجلدات (علاوه بر آنچه چاپ شده) به عنوان «لمحرره» و يا «لكاتبه» نوشته و حواشى ديگرى هم از مؤلف و «هـ» در نسخه هست، مطالب آن بى واسطه از مؤلف استفاده گشته و در زمان حيات مصنف نوشته شده و اكثر مجلدات با نسخه اصل مصنف مقابله گرديده؛ قطع: خشتى [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۴]

۷۷. قم؛ حجتيه؛ شماره نسخه:۴۶

متاجر تا پايان اجاره؛ خط: نسخ، بى‌كا، تا: ۱۲۵۷ق [ف: - ۴۷]

۷۸. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۲۳۶۷

آغاز: کتاب الوصایا جمع وصیة من اوصی یوصی أو وصی یوصی قال فی الصحاح اوصیت له بشیء و اوصیت الیه؛ **انجام:** من غیر فرق فی الاموال بین العقار والتکسب والثیاب وغیرها والتحقیق عدم حرمة ما لایعد سفهاً وسرفاً منه.

کتاب الوصایا تا پایان کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالقادر، تا: ۱۲۵۷ق؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۱گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۲]

۷۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۶۸

آغاز: القسم الثانی من الاقدام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع ایقاع و هو اللفظ الدال علی انشاء خاص؛ **انجام:** فلاحظ و تأمل کی تعلم ان الاصح هناکما فی جامع المقاصد و محکی الایضاح عدم الرجوع والله العالم والحمدلله ...

کتاب الطلاق تا پایان کتاب الغصب؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالقادر، تا: ۱۲۵۷؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۳۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۲]

۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۰۸

عقود تا رهن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ شوال ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۵۰گ، ۲۶ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۷ – ۲۰۲]

۸۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۲۹

نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸ شعبان ۱۲۵۷ق؛ واقف: حاجی میرزا بابا با تولیت محمد تقی، ربیع الاول ۱۲۶۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲۰گ، ۲۴ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۶۸۵]

۸۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۳۰

الفرایض و القضاء و الشهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ شوال ۱۲۵۷ق؛ واقف: حاجی میرزا بابا با تولیت محمد تقی، ربیع الاول ۱۲۶۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۱۱گ، ۲۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۶۸۵]

۸۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۳۱

التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۵۷ق؛ واقف: حاجی میرزا بابا با تولیت محمد تقی، ربیع الاول ۱۲۶۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۰گ، ۲۴ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۶۸۵]

۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۱۶-۳۱/۹۶

آغاز: بسمله حمدله وصلی الله علی محمد وآله واذ قد فرغ من الوضوء شرع فی البحث عن الغسل فقال و اما الغسل فهو بالضم فی الاصل اسم مصدر؛ **انجام:** لانه المعهود المتعارف فینصرف الا طلاق الیه فتأمل وکان انتهاء القلم الی هذا المحل یوم انتهاء الشمس الی برج الحمل ...

اغسال؛خط:نسخ،بی‌کا،تا:۲۴جمادی الاول ۱۲۵۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۲۹۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۴۱]

۸۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۳۱

از عقود تا احتکار؛ خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد موسوی جردکانی، شاگرد صاحب جواهر، تا: ۱۲۵۷ق؛ نسخه را با جناب سیدحسن مقابله کرده؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۱۴۲گ، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ – ۱۲۱]

۸۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۷۴

آغاز: بسمله، حمدله، صلوات، کتاب الطهارة الکتاب مصدر ثان لکتب من الکتب؛ **انجام:** الثانی ان لم یکن اقواهما لانه المعهود المتعارف فینصرف الاطلاق الیه فتامل تم الکتاب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۴ ذیحجه ۱۲۵۷ق؛ تملک: ابوالقاسم طباطبائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۲۵۲گ، ۳۵سطر (۱۳×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۲ – ۴۸۵]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۹۲

آغاز: بسمله، الفصل الثالث مما بنی علیه کتاب التجارة فی الخیار الذی هو بمعنی الخیرة

از «الفصل الثالث فی الخیار» تا انتهای کتاب تجارت؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد هادی بن محمد موسوی، تا: ۱۲۵۷ق؛ محشی با لفظ «منه سلمه الله»و «منه دام ظله»، مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۲۰۲]

۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۵۰-۲۸/۷۰

آغاز: الف درهم فیما سواه من سبیل الله تعالی و انه افضل من الصیام و الجهاد و الرباط بل من کل شی الا الصلاة؛ **انجام:** ثم قد احللت من کل شیء من حجک کله و کل شیء احرمت منه و الحمدلله رب العالمین قد مر القلم علی مرسوم هذه المناسک ... لیحل القلم من حجه کله و الحصی بتمام سؤله فانه الکریم ذو الفضل العظیم.

کتاب الحج؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۸ صفر ۱۲۵۸ (گویا تاریخ تألیف)؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوای عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۴۵]

۸۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۵۰

شامل بخش صلاة؛ خط: نسخ، کا: موسی الشیخ محمد آل شلال عفکاوی نجفی، تا: سه‌شنبه ۲۴ شوال ۱۲۵۸ق؛ مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره؛ جلد: تیماج یشمی، ۳۱ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲ – ۲۲۰]

۹۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۵۱

بخش نکاح؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن حاجی رجبعلی، تا: ۵ شنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۵۸ق؛ مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره؛ جلد: تیماج یشمی، ۳۱ سطر (۱۳×۲۲/۵) ، اندازه: ۱۲×۳۰سم [ف: ۲ – ۲۲۰]

۹۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۴

آغاز: بسمله کتاب الفرائض جمع فریضة من الفرض بمعنی التقدیر

و القطع و منه نصیباً مفروضاً
مباحث فرائض و قضا و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۶گ، ۲۴ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳- ۷۸۵]

۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۹۹

آغاز: بسمله، الفصل العاشر من فصول کتاب التجارة فی السلف و النظر فیه یستدعی مقاصد الاول فی حقیقة السلم بفتح السین و اللام؛ **انجام:** ان الاصلح هنا کما فی جامع (المقا)صد و محکی الایضاح عدم الرجوع و الله العالم و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا ...
از فصل دهم کتاب تجارت در سلف تا آخر کتاب حجر، و کتابهای شفعه، احیاء الموات و لقطه؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی اصغر خراسانی، تا: ۱۲۵۸ق، جا: مشهد و کوفه؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور یشمی، ۳۳۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۹ - ۱۱۶]

۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۲۴-۱۳/۴

آغاز: کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عند المشهور بل عن المخ الاجماع علیه بمعنی اتفاق اهل اللغة؛ **انجام:** و التحقیق عدم حرمته مالا یعد سفهاً وسرفا منه صورة ما کتبه المصنف سلمه تعالی و الحمدلله ... وکم من نعمه فانه المنان الکریم الرحمن الرحیم و صلی الله علی محمد وآله الطاهرین
نکاح؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین موغاری، تا: ۱۲۵۸ق؛ پایان تألیف کتاب نکاح چهارشنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۴۷ذکر شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۶گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۱۳۴۴]

۹۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۶۸-۱۳/۴۸

آغاز: الحمدلله ... و رضی الله تعالی عن مشائخنا و علمائنا اجمعین و عن رواتنا الراشدین قال الامام العلامة اعلی الله تعالی مقامه المقصد الثانی فی البیع و ارکانه ثلاثة الصیغه و المتعاقدان و العوضان فهنا فصول؛ **انجام:** ولایصدق علیه اسمها اولا وجهان یقوی فی النفس الاول و ظاهر الاصحاب الثانی والله اعلم و الحمدلله اولا ... علی ما انعم و وفق لاتمام مباحث الطهارة
کتاب البیع وکتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالقادر، تا: پنج‌شنبه ۲۸ رمضان ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱۵گ، ۲۲-۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۳۴۰]

۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸-طباطبائی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ پشت برگ آغاز، اشعار در مدح کتاب و مؤلف: «هذا جواهر کهف المسلمین و من ×× اذا تصعب امر عنده هانا / محیی شریعة طه و الذی شهدت ×× بفضله کل اهل العلم اذعانا / محمد الحسن السامی المقام و من ×× طابت سریرته سراً و اعلانا»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۶گ، ۲۱سطر [ف: ۲۴ - ۵۵]

۹۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۳۲

الطلاق تا الکفارات؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد اسماعیل، تا: ۲۸ صفر ۱۲۵۸ق، جا: نجف اشرف؛ واقف: حاجی میرزا بابا با تولیت محمد تقی، ربیع الاول ۱۲۶۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۱۲گ، ۲۴ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۶۸۵]

۹۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۶۶

العتق تا پایان ایقاعات؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد اسماعیل استرآبادی، تا: ربیع الاول ۱۲۵۸ق؛ واقف: حاجی میرزا بابا، ربیع الاول ۱۲۶۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۶گ، ۲۴ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۶۶۷]

۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۰۳

آغاز: بسمله، حمدله و صلی الله ... کتاب الجهاد من الجهد بالفتح لغة التعب؛ **انجام:** و لا تشهروا انفسکم فتقتلوا و الله العالم بحقائق احکامه ... لاتعد و لاتحصی
کتاب جهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ ربیع الاول ۱۲۵۸ق، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۶۸گ،۲۲سطر،اندازه:۱۵×۲۱/۲سم[اهدائی رهبر:۳ - ۲۰۱]

۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۱۲

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی ختم الشرایع بأسمحها طریقةو اوضحها حقیقة؛ **انجام:** کما هوظ المحکی من عبارات الاصحاب و جهان احوطهما للثانی ان لم یکن اقواهما لانه المعهود المتعارف فینصرف الاطلاق الیه فتأمل.
از مقدمه تا ابتدای تیمم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه شوال ۱۲۵۸ق؛ تملک: محمد باقر در ۵ شوال ۱۲۹۸؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۵گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۳]

۱۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۰۵

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب الطهارة الکتاب مصدرثان لکتب من الکتب؛ **انجام:** فلو رجع فی الأثناء صح وضوئه علی الاقوی ما لم یحصل الجفاف
از ابتدای طهارت تا «الفصل الأول فی الاحداث الموجبة للوضوء»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محسن هزار جریبی اصفهانی، تا: ۱۴ شوال ۱۲۵۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، ۱۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۶]

۱۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۷

آغاز: بسمله، کتاب النکاح الذی هو فی اللغه الوطی عند المشهور؛ **انجام:** و التحقیق عدم حرمة ما لا یعد سفها و سرفا منه
همه کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ رجب ۱۲۵۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۹گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۰]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۷۶

آغاز: بسمله، الفصل الثالث مما بنی علیه کتاب التجارة فی الخیار الذی هو بمعنی الخیرة

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی هزار جریبی استرآبادی، تا: شنبه ۶ صفر ۱۲۵۸ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۶]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۵۷

انجام: و کذا المستعیر و المقارض و الوکیل یجعل و غیرهما ... من الهجرة النبویه ...

از نکاح تا مبحث «انه لا یجوز العقد علی الأمة الا بشرطین» و نیز همه کتاب رهن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۹۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۲]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۱

آغاز: بسمله، حمدله کتاب الغصب و النظر فی السبب و الحکم و اللواحق اما الاول فالغصب هو لغة اخذ الشیء ظلما؛ **انجام:** فلاحظ و تأمل کی تعلم ان الاصح هنا کما فی جامع المقاصد و محکی الایضاح عدم الرجوع و الله العالم و الهادی

از کتاب الغصب تا انتهای «لقطه»؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی استرآبادی هزار جریبی، تا: چهارشنبه محرم ۱۲۵۸ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۱]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۷۸

آغاز: کتاب الرهن الذی هو مصدر او اسم للشیء؛ **انجام:** من ان ذلک اجارة فاسدة لاعاریة فاسدة خروج عن حقیقة اللفظ بلا قرینة فالمتجه ما قلناه ... ظاهرا و باطنا.

از کتاب الرهن تا پایان عاریه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی،تا:۱۲۵۸ق؛کاغذ:شکری فرنگی آهار مهره،جلد: میشن مشکی، ۲۲۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۹]

۱۰۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۸/۴-۶۲۶۷

القضاء و الشهادات؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ولی بن حسین بن حاجی محمد بن محمد تقی استرابادی، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۲۵۸ق، جا: کربلا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۹۸گ، ۱۸ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۴]

۱۰۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۴۴

آغاز: بسمله المفلس بالکسر لغه هو الفقیر الذی ذهب ما له و بقی فلوسه و نحوه؛ **انجام:** من ان ذلک اجارة فاسده لا عاریة فاسده خروج عن حقیقة اللفظ بلا قرینة فالمتجه ما قلناه و الله العالم و الموفق و الموید و المسدد ...

از مفلس تا عاریه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)، ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۸گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۳۶۴]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۵۱

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۴]

۱۰۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۷۰

آغاز: بسمله کتاب الفرایض جمع فریضه من الفرض بمعنی التقدیر؛ **انجام:** و ان یرفع به درجاتنا.

از اول فرائض تا آخر دیات؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم همدانی، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۲۳گ، ۳۳ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: - ۴۶۶]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۳

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۵]

۱۰۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۵۸

آغاز: بسمله کتاب معرفة احکام الاطعمة و الاشربة التی هی من المهمات للانسان باعتبار؛ **انجام:** عدم الرجوع و الله العالم و الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً و نسأ له الاعانة.

از أطعمه و أشربه تا لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۵۸ق؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۹گ، ۲۴ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۲۲۵]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۵۰

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۴]

۱۱۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۸

نکاح تا طلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق [ف: - ۴۷]

۱۱۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۰

قضاء تا دیات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ملا عبدالوهاب، تا: ۱۲۵۸ق؛ تاریخ پایان تألیف در این نسخه شب سه‌شنبه ۲۳ رمضان ۱۲۵۴ [ف: - ۴۷]

۱۱۲. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

از ابتدای طلاق تا انتهای نذر؛ خط: نسخ، کا: محمد علی ولد حاجی ملا رجب علی، تا: ۱۲۵۸ق؛ ۲۵۶گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲ - ۹۶]

۱۱۳. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۹

آغاز: کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن؛ **انجام:** بما ذکرنا علم الحال فیها أجمع و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح ...

از اول کتاب الضمان تا ابتدای کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۶ جمادی الثانی ۱۲۵۸ق؛ مصحح، با علامت بلاغ مقابله؛ وقف بر مؤمنین و طلاب شیعی و تولیت آن با آقا محمد شفیع در جمادی الاول ۱۲۷۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۸گ، ۳۶سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: - ۲۳]

۱۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۶۹

بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه:۱۳/۹×۱۹/۹سم [رایانه]

۱۱۵. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب القضاء تا القصاص؛ بی‌کا، تا: ۵ محرم ۱۲۵۹ق [تراثنا: س۲ش۴

[۲۸ –

۱۱۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۱
صلاة جزو ۲ از مکان مصلی تا آخر رکن ثانی؛ خط: نسخ، کا: گویا از محمد باقر خوانساری، تا: ۱۲۵۹ق؛ مطالب آن بی واسطه از مؤلف استفاده گشته و در زمان حیات مصنف نوشته شده و اکثر مجلدات با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۰۴]

۱۱۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲-ط/۸۳
آغاز: بسمله – الفصل الخامس فی احکام الاموات – عدا کیفیه الصلواه و انما جمعت هنا حفظا؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین – قد وقع الفراغ فی یوم الاحد خامس شهر شوال المکرم من شهور سنه ۱۲۵۹ تاسع و خمسین و ماتین بعد الالف من الهجره ...
در طهارت – قسمت دوم جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حسن ابن عبدالله کاتب، تا: ۵ شوال ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: فرنگی نازک، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۲۰۸گ، ۲۸ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۱/۵ سم [ف: ۱ – ۷۴]

۱۱۸. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۲۶/۱
خط: نسخ، کا: عبدالجواد بهاری نیای ملاآقا بزرگ، تا: ۱۲۵۹ق، جا: نهاوند؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵ – ۶۰۷]

۱۱۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۹
متاجر تا ودیعه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۵۹ق [ف: – ۴۷]

۱۲۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۶
کتاب قصاص و دیات؛ خط: نسخ، کا: عباس علی تبریزی، تا: ۱۲۵۹ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۰۵]

۱۲۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۹۷
آغاز: بسمله. کتاب الرهن و هو مصدر رهن او اسم للشی المرهون الذی یجمع علی رهان کسهم و سهام؛ **انجام:** و کیفیة الغلبة بین الجزئین علی حسب ما یشترطونه و ینفقون علیها بینهم و الله العالم
شامل عقود و ایقاعات (رهن تا سبق و رمایه)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۲ ذیقعده ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۳۱۹گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: – ۷۵]

۱۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و احتمال تقلیل افراد المطلق شیء خال عن الفائدة فتأمل جیدا ...
از ابتدای مقدمه تا به انتهای احکام وضو؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی هزار جریبی استرآبادی، تا: ۱۲۵۹ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۱گ، ۲۴–۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۱/۱ – ۳۸۴]

۱۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۷۶
آغاز: کتاب المفلس. المفلس بالکسر لغة هو الفقیر الذی ذهب خیار جیاد ماله؛ **انجام:** علی حسب ما یشترطونه و یتفقون علیها بینهم
از کتاب مفلس تا آخر کتاب سبق و رمایه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۰ جمادی الاول ۱۲۵۹ق؛ واقف: ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۱گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵ – ۴۵۳]

۱۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۷۷
آغاز: بسمله، القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب؛ **انجام:** فان لم یکن فعدول مقلدیه فضلا عن مقلدی غیره و الله تعالی هو العالم بحقیقة احکامه
از تجارت تا پایان احتکار؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد علی استرآبادی، تا: ۱۲۵۹ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۱/۱ – ۳۹۵]

۱۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۴۸
آغاز: بسمله، حمدله کتاب الغصب و النظر فی السبب و الحکم و اللواحق؛ **انجام:** و تفضل علینا بالجزیل فالرجاء منه ان ینتفع اوایل منته باواخرها بمحمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین الغر المیامین
خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه ربیع الاول ۱۲۵۹ق؛ مصحح، محشی با جمله «من خط المصنف دام ظله»، صحافی محمد؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳–۲۰۹]

۱۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۸۸
آغاز: بسمله، الرکن الثالث من ارکان الصلاة فی بقیة الصلوات و فیه فصول؛ **انجام:** و عدمه کذلک ایضا الا ان الامر سهل و الله تعلم قال الشارح ... و صلی الله علی ...
جزء دوم صلات است از رکن سوم در بقیه صلوات یعنی از صلات جمعه تا به انتهای صلات مسافر؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم خوانساری، تا: ۱۲۵۹ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۰گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۱۹۸]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۷
آغاز: بسمله، کتاب الفرایض جمع فریضة من الفرض بمعنی التقدیر و القطع؛ **انجام:** انه ولی ذلک و القادر علیه و الأمر کله الیه تعالی شأنه تم جواهر الکلام ... فی لیلة الثلثا ثلثة و عشرین فی شهر رمضان المبارک ... سنة الألف و المأتین و الاربع و الخمسین ... محمد حسن بن الشیخ باقر تغمده الله برحمته ... و المن الجسیم ...
از ابتدای فرایض تا انتهای دیات؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم خوانساری، تا: یک‌شنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۵۹ق؛ عمل محمد باقر؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۰گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۰۹]

۱۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۵
آغاز: بسمله. کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن؛ **انجام:** و هذا آخر الکلام فی هذه المسائل ... و یتلوه الکلام فی النکاح و الله الموفق ... و صلی الله علی

محمد و آله ... المیامین
ضمان – عاریه ؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن عبدالنبی شیرازی، تا: سه‌شنبه ۵ جمادی الثانی ۱۲۵۹ق؛ با اصل مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۵۳گ، ۳۱ سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۵ – ۱۸۵۱]

۱۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۶

آغاز: بسمله. کتاب النکاح الذی هو فی اللغة للوطی عند المشهور؛ **انجام:** و التحقیق عدم حرمظ ما لا یعد سفها و سرفا منه (صورة ما کتبه سلمه الله تعالی) و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و له الشکر علی توفیقه لاتمام کتاب النکاح الذی هو آخر قسم العقود و الرجاء منه التوفیق لاتمام الباقی الذی منه القسم الثالث فی الایقاعات و هی احد عشر کتابا
نکاح؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن عبدالنبی بن حاجی تقی شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ ربیع الاول ۱۲۵۹ق، جا: بوشهر؛ با نسخه مؤلف مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۴۲گ، ۳۱ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۵ – ۱۸۵۲]

۱۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۳

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... کتاب الحج الذی هو اعظم شعائر الاسلام؛ **انجام:** و المنن العظام التی لاتعد و لاتحصی و کان الفراغ من ذلک یوم السبت سادس و عشرین من جمادی الثانی سنة الالف و المأتین و سبعة و خمسین من الهجرة النبویة علی مهاجرها الف صلوة و سلام و تحیة. و القسم الثانی فی العقود
حج– جهاد؛ خط: نسخ، کا: میرزا عبدالکریم بوشهری، تا: چهارشنبه نزدیک به پایان ذیحجه ۱۲۵۹ق؛ از روی نسخه شارح نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۹۷گ، ۳۱ سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۵ – ۱۸۵۰]

۱۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۷

از بیع الحیوان تا المضاربة؛ خط: نسخ، کا: حسن مراغی، تا: ۱ محرم ۱۲۵۹ق؛ مهر: محمد مهدی مورخ ۱۲۲۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۲۹۱گ، ۲۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۴۱۱]

۱۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۶

آغاز: بسمله. القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیهما الکتاب؛ **انجام:** و الامر سهل بعد ان اتضح لک تحقیق الحال و الله هو العالم
کتب تجارت، رهن، مفلس و حجر؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم خوانساری، تا: ۱۲۵۹ق؛ محشی از حسینی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اهدائی رهبر:۳-۲۰۱]

۱۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۳۶-۵۵/۶

آغاز: بسمله؛ الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین الغر المیامین هداة الخلق و اعلام الحق، کتاب الحج
کتاب الحج از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبد الحسین شراره، تا: سه‌شنبه ۲۶ رجب ۱۲۵۹ق؛ ۳۴۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳ – ۱۳۴۶]

۱۳۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۱۵

از اول کتاب نکاح تا اول «نکاح الاماء»؛ خط: نسخ، کا: ابن طالب بن عبدالله خویی، تا: دهه اول محرم ۱۲۵۹ق، جا: نجف اشرف؛ مهر: «العبد المذنب نصر الله حسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مذهب اسم جلد ساز «محمد الحسینی ۱۲۵۶» داخل سر ترنج، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۲۰۸]

۱۳۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۲۶

کتاب الشفعه تا پایان کتاب الشهادات؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن عبدالکریم، تا: جمعه ۲۱ رجب ۱۲۵۹ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: کاتب؛ مهر: «محمد قاضی سعیدی وکیل پایه یک دادگستری» (مستطیل)؛ جلد: تیماج شتری، ۲۷۲گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲ – ۳۶]

۱۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۷۴/۲-۳۴/۴۴

آغاز: بسمله کتاب القضاء الذی هو لغة لمعانی کثیرة ربما انتهت الی عشرة الحکم و العلم؛ **انجام:** یرجع فیها القواعد العامة ولانص فیها بالخصوص والله هو العالم والمؤید ...
قضاء تا شهادات؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج ملا علی (شاگرد ملا احمد)، تا: پنج‌شنبه ۳ رجب ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۴۴]

۱۳۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۰

از اول حدود تا آخر کتاب. تاریخ فراغت از تألیف: شب سه‌شنبه ۲۳ رمضان ۱۲۵۴؛ خط: نسخ، کا: احمد بن سید صالح بن سید قاسم فحام، تا: ذیحجه ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱۱گ، ۲۹ سطر(۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ – ۸۰]

۱۳۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۹

نکاح؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ علی قظانی، تا: ۱۲۵۹ق؛ تألیف ۱۲۴۷؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۹۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۲/۸سم [ف: ۱ – ۱۵۵]

۱۳۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۵۵

آغاز: بعد الاشتراک فی الجواز مانعاً من ذلک کما هو نتیجه العقد هنا بالایجاب لفظاً؛ **انجام:** فاذا اراد معرفة ذلک فلیجمع ما یحصل من ذلک فان ساوی الترکة فالقسمة صواب والامخطاء وان کان هو غیر قطعی لاحتمال الغلط فی التفصیل.
وصایا و ارث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «الواثق بالله محمد رضا بن محمد حسین» (مربع)؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۸۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۴۵]

۱۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۱

آغاز: بسمله. الرکن الثالث من ارکان الصلوة فی بقیة الصلوات؛ **انجام:** علی ان الامر سهل و الله العالم (قال الشارح المصنف دام مجده) و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطیبین

الطاهرین و قد وقع الفراغ فی لیلة الخمیس غرة جمادی الاول بعد مضی ست ساعات تقریبا منها فی دار السلام و نسئل الله التوفیق فی الباقی فانه الکریم المنان الرؤف الحنان ذوالفضل و الاحسان
رکن سوم در بقیه صلوات؛ خط: نسخ، کا: میرزا عبدالکریم بوشهری، تا: پنج‌شنبه ۱ جمادی الاول ۱۲۵۹ق، جا: بغداد؛ مقابله شده؛ تملک: جناب شیخ سعد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۸۸گ، ۳۱سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۵ - ۱۸۴۹]

۱۴۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۲۸

آغاز: بسملة. فی الوقوف بالمشعر الحرام المسمی بمزدلفة بکسر اللام وجمع باسکان الیم واحد المشاعر التی هی مواضع المناسک؛ **انجام:** فقال یا زرارة بیت الحج قبل ادم بالفی عام ترید ان تقصی مسائله فی اربعین عاما.
وقوف در مشعر تا آخر حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۷ شوال۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۴]

۱۴۲. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۲۷

آغاز: بسمله کتاب المزارعه والمساقاة اما المزارعه فهی لغة مفاعة الزرع وشرعاً معاملة؛ **انجام:** کما عن التحریر الصریح به هذا آخر الکلام فی هذه المسائل وان اطنب الفاضل فی القواعد فیها وفی نظایرها ولکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح.
از کتاب مزارعه تا پایان کتاب الوصیة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ به وسیله حسین حسینی از روی مبیضه مصنف مقابله شده؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۱۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۱ - ۱۳۰]

۱۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۶۹-۱۳/۴۹

آغاز: بسمله ... الذی هو من اشرف الطاعات وافضل القربات ولو لم یکن فیه الا الارتقاء من حضیض خصوص النفس البهیمة الی زروة الشبه بالملائکة؛ **انجام:** ینبغی ملاحظة المیزان کما اشرنا الی نحو ذلک فی الزکوة المالیة والامر سهل. (قد فرغت ...)
کتاب الصوم والزکات؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن زهید قمی الاصل (پایان کتاب الصوم)، تا: ۲۳ شوال ۱۲۶۰ق، جلد: تیماج مشکی، ۳۵۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۱]

۱۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۷۲-۱۹/۲

آغاز: بسمله کتاب الفرائض جمع فریضة من الفرض بمعنی التقدیر و القطع و منه نصیباً مفروضاً و فرض الثوب ای قطعه؛ **انجام:** ولیکن الامر فیها هین لان المرجع فیها القواعد العامة و لانص فیها بالنصوص والله العالم المؤید ... و صلی الله علی محمد و آله.
فرائض تا قضا؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالقادر نجف آبادی اصفهانی، تا: غره شعبان ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۸گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۴]

۱۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۵۸

آغاز: بسمله. و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین الغرر المیامین الذین بهم ارجو من ربی الکریم الرحمان الرحیم العلیم الحکیم الاعانة علی اتمام کتاب احکام الصلاة؛ **انجام:** فی فوایده مفد الاجود بالاحسن و الامر سهل. قدتم الجزء و کتابته علی ید اقل عبادالله عملا و اکثرهم زللاً ظهریة الخمیس سادس عشر ذیحجة من شهور سنة ۱۲۶۰.
کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۶ ذیحجه ۱۲۶۰ق؛ مهر: نصرالله تقوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۶گ، ۳۱سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰ [ف: ۱۳ - ۴۴]

۱۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۸۷

آغاز: بسمله، المقدمة الخامسة فی مکان المصلی و قد فیل انه فی عرق الفقهاء بین معنین احد هما باعتبار؛ **انجام:** و تضمن النصوی و المطوله من کتب اصحابنا و التعریض لها تماما من ارادها فایرجع الیها و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
خط: نسخ، کا: صافی قرعی، حسین بن کاظم، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج ضربی [رایانه]

۱۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰۴

آغاز: کتاب القضاء الذی هو لغة لمعانی کثیرة ربما انتهمت الی عشر الحلم و العلم و الاعلام؛ **انجام:** و لا نص فیها بالخصوص و الله هو العالم و الموید و المسدد و الحمد الله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و له الشکور و قد اتفق الفراغ من النقل الی البیاض عصریة یوم الثلثاء بیست و دوم شهر ذی قعدة الحرام سنه ۱۲۶۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ ذیقعده ۱۲۶۰ق؛ تملک: حاج ملا اسماعیل، امانت نزد حسین خراسانی در ذیحجه ۱۲۶۰؛ مهر اسدالله؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۴۱۰گ، ۱۸ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۶۴]

۱۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۲۷۷

آغاز: بسمله، الکلام فی المکاسبی و یتلوه الخیال؛ **انجام:** ان تضح لک تحقیق الحال و الله هو العالم تم المجلد الثالث
خط: نسخ، کا: طالقانی رضا، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج زرکوب [رایانه]

۱۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۰

آغاز: بسمله. و صلی الله علی محمد و آله ... الذین بهم ارجو من ربی ... الاعانة علی اتمام کتاب احکام الصلوة التی تنهی عن الفحشاء و المنکر؛ **انجام:** و الامر سهل. قد تم هذا الجزو کتابة و کان علی مسودة المصنف ... علی ید ... نجل المرحوم عبدالنبی میرزا عبدالکریم البوشهری ... سنة الالف و المأتین و الستون من الهجرة النبویة - بلغ علی جهة الوسع و الطاقة علی نسخة مصححة علی نسخة المصنف علی ید الاقل محمد حجی مقابلة.
آغاز صلوة تا بخشی از قواطع؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن عبدالنبی بوشهری، تا: ۱۲۶۰ق؛ از روی مسوده شارح، با نسخه مصحح از روی نسخه همو به دست محمد حجی مقابله گردید؛ تملک: «من جناب الشیخ سعد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ،

۳۱۶گ، ۳۱سطر (۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۵ - ۱۸۴۹]

۱۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۶۵

آغاز: بسمله، کتاب القضاء بالمد و قد یقصر

از ابتدای قضا تا انتهای دیات؛ خط: نسخ، کا: محسن بن محمد مهدی خوانساری،تا:۱۲۶۰ق؛مصحح، مقابله شده؛واقف:خان بابا مشار،خرداد۱۳۴۵؛کاغذ:نخودی و شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۰گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۲سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۶]

۱۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۰

انجام: و حیث جزم فی الاول و جعل الوجه فی الثانی لکن ضعفه واضح و الله اعلم.

از ابتدای تجارت تا پایان مبحث اقاله؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن حسن قلی، تا: ۱۲۶۰ق، کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۲]

۱۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۴۴

آغاز: بسمله، کتاب القضا الذی هو لمعان کثیرة و ربما انتهت الی عشرة؛ **انجام:** التی هی لیست من الالتزام الندبیة ح فرار من الاستبعاد المزبور.

خط: نسخ، کا: خداداد شیرازی، تا: ۲۶ ربیع الاول ۱۲۶۰ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ واگذاری سازمان حج و اوقاف در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۸۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۴]

۱۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۷

آغاز: بسمله، المقدمة الخامسة فی مکان المصلی و قد قیل انه فی عرف الفقهاء بین معیین؛ **انجام:** و تضمن النصوص و المطولة من کتب اصحابنا و التعرض لها تماماً من ارادها فلیرجع الیهما و الحمدلله ... و ارحم الراحمین و خیر الموفقین

نامرتب از «المقدمة الخامسة فی مکان المصلی»تا پایان نیت از «الرکن الثانی فی افعال الصلاة» و از ابتدای صلاة تا انتهای «فی خفة الکراهة بستر التمثال»؛ خط: نسخ، کا: حسین بن کاظم بن صافی ضریحی، تا: ۷ صفر ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۰گ، ۲۴-۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۸]

۱۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۳۷

آغاز: بسمله، کتاب الزکاة التی هی لغة الطهارة و عنه قتلت نفسا زکیة؛ **انجام:** فلا یخفی علیك التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم.

از زکات تا انتهای اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالقادر نجف آبادی، تا: چهارشنبه ۲ جمادی الثانی۱۲۶۰ق، به دستور محمد صالح مازندرانی؛ تملك: سید مصطفی صفائی خوانساری؛ اهدایی:رهبری،خرداد۱۳۷۳؛کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن اخرا،۲۳۰گ،۳۰ سطر، اندازه: ۲۰/۲×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۹]

۱۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۸۹

انجام: مما لا یوافق الضوابط و کذا الوسیلة فلاحظ ...

تمام مبحث تجارت؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی نوری، تا: ۱۲۶۰ق؛ وقف نامه ملا عبدالله نوری؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف:۲۱/۱-۴۰۴]

۱۵۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۸

از فرائض تا پایان شهادات؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن شیخ محمد امین، تا: جمعه ۱۲ ذیحجه ۱۲۶۰ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶۸گ، ۳۱سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: - ۵۰۸]

۱۵۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۷۹

آغاز: بسمله. حمدله. کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عن المص بل عن لف الاجماع علیه؛ **انجام:** بالقوله لدون السنة اشهر و الازید فلاحظ و ناقل و الله العالم بحقیقه - الحال و الحمدلله اولاً و اخراً و ظاهراً و باطناً

کتاب نکاح و طلاق و توابع آن؛ خط: نسخ، کا: حسین بن آقا علی اصغر گلپایگانی، تا: ۱۰ شعبان ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج زرین، ۳۸۷گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: - ۷۵]

۱۵۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۵

از کتاب الزکاة تا پایان کتاب الاعتکاف؛ خط: نسخ، کا: علی، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۲۰۷گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ - ۵۲]

۱۵۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۹۹

زکوة و خمس و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۲۲۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۰]

۱۶۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۰۵

آغاز: بسمله الرکن الثالث من ارکان الصلوة فی بقیة الصلوة و فیه فصول؛ **انجام:** و سایر المقارنات مما هو معلوم عدمه عند التامل الجید کما هو واضح. تم ...

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: لطفعلی بن محمد باقر خان باجلان صیفلان، تا: ۱۴ربیع الثانی۱۲۶۰ق؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، ۱۳۰۳ق، وقف مدرسه خیراتخان؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۱گ، ۱۸ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: - ۴۱۵]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۱

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۱]

۱۶۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۲۷

آغاز: کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا؛ **انجام:** ظاهرا و باطنا و یتلوه کتاب الاجارة.

کتاب‌های ضمان، صلح، شرکت، مضاربه، مزارعه، مساقات، ودیعه و عاریه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۲ محرم ۱۲۶۰ق، کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۰۰ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۱۱]

۱۶۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۳۳

آغاز: بسمله - القسم الثانی - من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد؛ **انجام:** الله تعالی هو العالم - تم

المجلد الثالث من العقود بعون الرؤف الودود و یتلوه المجلد الرابع فی الضمان ...
از کتاب تجارت و شامل ۱۵ کتاب است؛ خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمد جعفر نجف آبادی، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: سفید مهره خورده، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۴۸گ، ۳۱ سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱ [ف: ۲ - ۳۲]

۱۶۳. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۹/۳
خط: نسخ، کا: حسین بن کاظم، تا: ۷ صفر ۱۲۶۰ق، کاغذ: فرنگی، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۵/۵) [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۲۴]

۱۶۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۰
جلد ۱۵؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه:۱۴/۹×۲۱/۵سم [رایانه]

۱۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۰۳
انجام: لانه المعهود المتعارف فینصرف الاطلاق الیه ... و آله الطیبین الطاهرین.
همه مباحث غسل؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: ابو جعفر موسوی استرآبادی، تا: دوشنبه ۲۱ صفر ۱۲۶۰ق، واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: نخودی و نباتی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۹۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۷]

۱۶۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۷
کتاب تجارت؛ خط: نسخ خفی، کا: سید محمد باقر حسینی اصفهانی، تا: ۱۲۶۰ق؛ مهر: کاتب «عبده محمد باقر حسین بن محمد حسین» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: - ۳۹]

۱۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۳۸
آغاز: القسم الثالث من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع ایقاع و هو اللفظ الدال علی انشاء خاص من طرف واحد و هی احد عشر کتاباً اولها کتاب الطلاق الذی قیل انه لغة حل عقد؛ **انجام:** الفرق بین هذه المسئله مسئله التعلیم نظر و قد سبق لنا بعض الکلام و فی بعض المسایل و الله العالم ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ و ۱۲۶۱؛ دارای کتیبه و کمند، مجدول، مصحح؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۴گ، ۳۰ سطر (۱۰/۵×۲۰) [ف: ۱۴ - ۲۵۱]

۱۶۸. همدان؛ اوقاف (کتابخانه) همدان؛ شماره نسخه:۳
کا: عبدالله خوانساری، تا: ۱۲۶۱ق [نشریه: ۵ - ۳۴۹]

۱۶۹. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۲
تحتوی علی فصل الجهاد؛ خط: نسخ، کا: محمد کربلائی حسن خبابدی، تا: ۱۱ ربیع الاول ۱۲۶۱ق، کاغذ: فرنگی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۰]

۱۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۱
آغاز: بسمله، کتاب الصوم الذی هو من اشرف الطاعات و افضل القربات؛ **انجام:** ثم ان جملة من هذه المباحث یأتی تحقیقها فی القضاء ان شاء الله و الله العالم ...
کتاب صوم و خمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۴۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۱]

۱۷۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۷۰
آغاز: کتاب الحدود والتعزیرات جمع حد وتعزیر وهما لغة کما فی لک وغیرهما المنع والتأدیب بل فیها و منه الحد الشرعی؛ **انجام:** بمضمون الخبر المزبور من عقل من کان مثله ممن اسلم مع عدم کونهم من عصبته والله العالم.
کتاب الحدود و التعزیرات تا پایان کتاب الدیات؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالقادر نجف آبادی اصفهانی، تا: ۱۲۶۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۲۸۴گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۳]

۱۷۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۴
از آغاز کتاب النکاح تا پایان کتاب اللعان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ ۴۶۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۲۵سم [ف: ۱ - ۳۱]

۱۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۷۹
آغاز: بسمله، حمدله، ... من الجهد بالفتح لغة المشقة؛ **انجام:** و لاتشهروا انفسکم فتقتلوا و الله العالم بحقائق احکامه ... لاتعد و لاتحصی
از کتاب جهاد تا پایان امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد رضا گنابادی، تا: ۱۱ ربیع الاول ۱۲۶۱ق؛کاغذ: شکری فرنگی آهاری، جلد: میشن عنابی روشن، ۱۲۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۳]

۱۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۱
آغاز: بسمله، کتاب الرهن الذی هو مصدر رهن؛ **انجام:** لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع ... علی محمد و آله الطاهرین
از رهن تا انتهای وصایا؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: جمادی الاول ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن ماشی، ۲۷۱گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۳]

۱۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۸
آغاز: بسمله، و اذ قد فرغ من الوضوء شرع فی البحث عن الغسل فقال؛ **انجام:** لانه المعهود المتعارف فینصرف الاطلاق الیه ... و آله الطیبین الطاهرین.
از ابتدای مبحث غسل تا انتهای؛ خط: نسخ، کا: صالح طریحی نجفی، تا: محرم ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۸]

۱۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۴۱
آغاز: بسمله. و به ثقتی کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد؛ **انجام:** لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع ...
از کتاب ضمان تا انتهای وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۳ ربیع الثانی ۱۲۶۱ق؛ تملک: سید مصطفی خوانساری؛ اهدایی: رهبری،خرداد۱۳۷۳؛کاغذ:نخودی آهار مهره،جلد: تیماج مشکی،

۲۳۸گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۲۰۳]

۱۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۰

ادامه کتاب الحج تا امر بمعروف؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج حسینعلی شریف قزوینی نجفی، تا: ۹ صفر ۱۲۶۱ق؛ مهر: «محمد صادق بن عبدالکریم» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۴۱ - ۲۴۴]

۱۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۵۱

کتاب الزکاة و الحج و الجهاد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن خراسانی کدکنی، تا: ۲ صفر ۱۲۶۱ق؛ جلد: مقوایی با روکش قهوه‌ای، ۱۶۹گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱/۳×۳۱سم [ف: ۴۱ - ۱۹۷]

۱۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۴۳

آغاز: ... الذی لغة لمعانی کثیره ربما انتهیت الی عشرة الحکم والعلم الاعلام ... ویسمی القضاء قضاءً لان القاضی یتم الامر بالفصل ... بل فی کشف اللثام هو فصل الامر قولا او فعلاً والامر سهل؛ **انجام:** المسئلة الحادیعشر الظ عدم الظمان بکتمان الشهاده ... بترک الشهادة مع ضعف المباشرة اشکال کما لو علما یبیع المورث عینا من زید فباع الوارث من عمرو ولم یعلم بذلک ... بکتمانها علی وجه یقوی علی المباشرة الجاهل بالحال ولکن الاقوی ما عرفت

قضا و شهادات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسین بلاغی، تا: ۱۲۶۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۴]

۱۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۱۹-۳۱/۹۹

آغاز: بسمله کتاب الزکوة التی هی لغة الطهارة ومنه قتلت نفساً زکیة قد افلح من زکیها؛ **انجام:** الی نحو ذلک فی الزکوة المالیة والامر سهل ...

زکاة؛ خط: نسخ، کا: علی بن مرحوم شیخ محمد مقصودی، تا: شنبه ۴ شوال ۱۲۶۲ق؛ مصحح، با علامت بلاغ با نسخه اصل؛ جلد: تیماج زیتونی،۱۷۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۳]

۱۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴ خوئی

آغاز: القسم الثالث من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات ... اولها کتاب الطلاق الذی قیل انه لغة حل عقد؛ **انجام:** و الازید فلاحظ و تأمل و الله العالم ... و قد وقع الفراغ من تحریر هذا الکتاب فی تاسع و عشرین من الصفر المظفر سنه ۱۲۶۲.

طلاق تا آخرکتاب اللعان. جواهر الکلام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۳۳ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۷ - ۷۵]

۱۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۱۵

آغاز: بسمله، حمدله ... کتاب القضاء الذی هو لغه لمعانی کثیره؛ **انجام:** و لا نص فیها بالخصوص ... سنه ۱۲۶۲

خط: نسخ، کا: شیرازی محمد صادق بن محمد علی، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: شنگرف [رایانه]

۱۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۲۷

آغاز: بسمله، کتاب الفرایض جمع فریضة من الفرض بمعنی التقدیر و القطع؛ **انجام:** انه ولی ذلک و القادر علیه و الأمر کله الیه تعالی شأنه تم جواهر الکلام ... فی لیلة الثلثا ثلثة و عشرین فی شهر رمضان المبارک ... سنة الألف و المأتین و الاربع و الخمسین ... محمد حسن بن الشیخ باقر تغمده الله برحمته ... و المن الجسیم ...

از ابتدای فرایض تا انتهای دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ رجب ۱۲۶۲ق؛ واقف: حسام الدین رضوی، آبان ۱۳۵۴؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۷۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۷×۳۰/۷سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۰]

۱۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۷۲۹

آغاز: بسمله. القسم الثانی (الثالث) من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع ایقاع ... کتاب الطلاق الذی قیل انه لغة حل عقد؛ **انجام:** و کیفیة تولد هما بالنسبة الی الحکم بکونها حملا واحدا او حملا متعددا بالتولد لدون الستة اشهر و للازید فلاحظ و تأمل الله العالم بحقیقة الحال

از ابتدای ایقاعات (طلاق) تا پایان لعان؛ خط: نستعلیق، کا: رضا قلی قلیچی، تا: شنبه جمادی الاول ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۳- ۲۰۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۳۳

همان نسخه بالا [مؤید: ۲ - ۲۱۵]

۱۸۵. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶

از کتاب صید و ضباحه تا آخر مواریث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۲۶۲ق؛ مصحح، با بلاغ؛ جلد: تیماج سوخت مشکی ، ۲۵۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: - ۲۴]

۱۸۶. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۵۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** صح وضوئه علی الاقوی مالم یحصل الجفاف و الله العالم الموفق.

کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: جلیل حسینی، تا: ۳ ربیع الاول ۱۲۶۲ق، کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۸ص، ۲۱ سطر(۸/۵×۱۴/۵) [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۴۰]

۱۸۷. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۳۸

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۱ ربیع الثانی ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۲گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [اوراق عتیق: ۱ - ۱۵۴]

۱۸۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:بدون شماره

متاجر؛ خط: نسخ، کا: میرزا بابا عبدالمحمد پسر حاجی جعفر خوانساری، تا: ۱۲۶۲ق، دنباله این نوشته ابوالحسن تبریزی در ۱۲۶۳ تا حجر؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۱]

۱۸۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۰

آغاز: ... العبادات فلا یجری فیه النزاع انها الأعم و الصحیح؛ **انجام:** و جهان یقوی فی النفس الأول و ظاهر الأصحاب الثانی و الله أعلم و الحمد لله أولاً و آخراً.

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق، استکتاب از جانب

آخوند ملا محمد کاظم همدانی، پایان رکن ثانی در ۱۲۶۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۸؛ جلد: تیماج مصنوعی مشکی، ۳۱۸گ، ۳۲-۳۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ - ۱۹۲]

۱۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۵۷

جلد ۲؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵×۲۱/۶سم [رایانه]

۱۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۲

آغاز: بسمله، کتاب القضا الذی هو لمعان کثیرة و ربما انتهت الی عشرة؛ **انجام:** لان المرجع فیها القواعد العامة و لانص فیها بالخصوص ...

از کتاب القضا تا انتهای شهادات؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ کتاب شهادات به خط نسخ از احمد علی بن علی اصغر کیا، تصحیح و مقابله شده؛ کاغذ: شکری فرنگی، ۲۳۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۳]

۱۹۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۳۳

بخشی از متاجر تا پایان وصایا؛ خط: تحریری، کا: محمد باقر بن محمد تقی قمی عطار، تا: ۱۲۶۲ق [ف: ۱ - ۷۱]

۱۹۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۸۷

کتاب قضاء و شهادات؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید علی استرابادی نوکنده‌ای، تا: ۱۲۶۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۰۳]

۱۹۴. مشهد؛ حیدری؛ شماره نسخه:۱۰

مبحث قضاء و شهادات؛ کاتب: سید علی استرآبادی نوکنده، تا: ۱۲۶۳ق [اندیشه حوزه: س۲، ش۷ - ۲۱۱]

۱۹۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۰۸

جلد ۱، کتاب الطهارة تا آخر نفاس؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد باقر بن محمد هاشم خوانساری، تا: پنج شنبه ۲۶ محرم ۱۲۶۳ق؛ اکثر مجلدات با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۴]

۱۹۶. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۴۵

از کتاب الضمان تا پایان کتاب الوصایا و سپس کتاب الاجارة؛ کا: ابوالقاسم بن ملا علی ریزی لنجانی، تا: دوشنبه از شوال ۱۲۶۳ق؛ مجدول، مصحح، یادداشت تصحیحی از کاتب به اتفاق برادرش و به امر سید اسدالله آمده، یادداشتی از حسینعلی؟؛ ۲۵۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [اوراق عتیق: ۱ - ۱۵۶]

۱۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ختم الشرائع باسمی ها طریقه؛ **انجام:** المهاجر الی یوم القیامه بحق محمد و اله الفر الکرام علیهم افضل الصلوه و السلام.

همه مباحث طهارت؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد مهدی اصفهانی سمنانی، تا: دوشنبه ۱۰ رمضان ۱۲۶۳ق، جا: مشهد رضوی، به پیشنهاد آخوند محمد کاظم همدانی مشهدی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۰]

۱۹۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۲۱

کتاب الضمان تا وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۲۶۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۷گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۳ - ۳۵۵]

۱۹۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۲۵

وصایا و نکاح؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن ابی طالب، تا: سه‌شنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۶۳ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۶]

۲۰۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۳۶

آغاز: بسمله - کتاب النکاح الذی هو فی اللغة للوطی عند المش بل عن لف الاجماع علیه؛ **انجام:** له الشکر علی توفیقه لاتمام کتاب النکاح الذی هو آخر قسم العقود ... الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً - تم کتاب النکاح و یتلوه الکلام فی الایقاعات ۱۲۶۳.

کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: سفید مهره خورده، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۴۳۴ص، ۲۹ سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه:۲۱/۵×۳۱ [ف: ۲ - ۳۳]

۲۰۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۲۴

کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن ملازین العابدین نجف آبادی، تا: شعبان ۱۲۶۳ق؛ اهدایی: علی نجف آبادی؛ ۲۰۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳ - ۶۱۶]

۲۰۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۱

کتاب التجارة؛ خط: نسخ، کا: میرزا حاجی جعفر بن عبدالمحمد خوانساری، تا: ۱۲۶۳ق، (پایان جلد اول از عقود)، کتابت توسط ابوالحسن نیریزی، سال ۱۲۶۳ (پایان کتاب)؛ مصحح؛ تملک: علی بن لطفعلی بن احمد نیریزی به سال ۱۲۷۴ در نجف اشرف با مهر «الواثق بالله عبده علی بن لطفعلی» (مربع)، عبدالعلی بن محمد تبریزی به سال ۱۳۴۴؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۶۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ - ۲۳۴]

۲۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۱

آغاز: بسمله. کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عند المش بل عن لف الاجماع علیه؛ **انجام:** الذی عرفت الحال فیه کما انک عرفت التحقیق فی المبارات و الله العالم.

از ابتدای نکاح تا انتهای خلع و مبارات؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد کاظم قزوینی، تا: یک‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۶۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸۸گ، ۲۴-۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۶]

۲۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۴۸

آغاز: بسمله، کتاب الرهن الذی هو مصدر رهن او اسم للشیء المرهون الذی یجمع علی رهان؛ **انجام:** و انما ینکشف ذلک عند الموت ... لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح و الله الموفق و المؤید.

کتب رهن، مفلس، حجر، ضمان، صلح، شرکت، مزارعه و مساقات، ودیعه، عاریه، اجاره، وکالت، وقوف و صدقات، هبات، سبق و رمایه و وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۶۳ق؛ محشی از: محمود بن محسن و حسین حسینی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۲۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۴]

۲۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۳

آغاز: بسمله، کتاب الدیات جمع دیة بالکسر و بتخفیف الیاء بل التشدید لحن؛ **انجام:** انه ولی ذلک القادر علیه و الامر کله الیه تع شانه ... و المن الجسیم ...

از ابتدای کتاب دیات تا انتهای آن؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد علی استرآبادی، تا: شنبه جمادی الثانی ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۳۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۳]

۲۰۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذا البحث فی الاستغناء به عن الوضوء و عدمه و الله سبحانه و رسوله و الائمة الطاهرین اعلم بحقایق الاحکام

کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن عبدالنبی، شیرازی بوشهری، تا: شنبه ۲۶ صفر ۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی؛ دستخط اسمعیل موسوی سال ۱۲۷۹ ق؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۲۲۲گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲۸ - ۳۱۳]

۲۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۹

آغاز: بسمله، کتاب القضاء، الذی هو لغة لمعانی کثیرة ربما؛ **انجام:** انه ذوالفضل و المن الجسیم و صلی الله علی محمد و آله و الحمدلله رب العالمین

کتب: قضاء، شهادات، دیات؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد نجف آبادی، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، ۲۸۱گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه:۲۰×۳۱سم [ف: ۸ - ۱۳۸]

۲۰۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۶

آغاز: کتاب الوصایا، جمع وصیة من أوصی یوصی أو وصی یوصی قال فی الصحاح؛ **انجام:** بأنه لا فرق فی الصلوة الموقتة بین الیومیة و غیرها فی عدم وجوب القضاء بل قد یشعر عبارة مع صد بالإجماع ... ناتمام

کتاب الوصایا، کتاب الوکالة، کتاب الصلح، کتاب الشرکة، کتاب الشفعة و بخشی از کتاب الصلاة و کتاب الطهارة؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: نصر فرزند حاجی میرزا باقر، رشتی گیلانی، تا: ۱۲۶۳ و ۱۲۶۴ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی؛ ۲۷۹گ، ۱۶ سطر(۱۰×۱۴)، اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۲۹ - ۳۹۲]

۲۰۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴

آغاز: بسمله، به ثقتی و علیه توکلی، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین؛ **انجام:** و ظاهر الاصحاب ... و الله اعلم و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

باب طهارة و در ذیل آن مسائل صلوة نیز می‌آید و در قسمت آخر نجاسات؛ خط: نسخ، کا: شرف الدین طبسی خراسانی، تا: ۱۲۶۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۴۱گ، ۳۲ سطر (۱۳×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۹ - ۱۹۱]

۲۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۱۵

آغاز: بسمله و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین الغر المیامین ... کتاب احکام الصلوة التی تنهی عن الفحشاء و المنکر و بها

کتاب صلوة ؛ خط: نسخ، کا: رفیع بن محمد علی اصفهانی، تا: ۲۰ رمضان ۱۲۶۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۴۱گ، ۳۰ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲ - ۳۷۸]

۲۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۰۸-۲۴/۸

آغاز: بسمله کتاب النکاح الذی هو فی اللغة للوطی عند المشهور المختلف الاجماع علیه بمعنی اتفاق اهل اللغة قال فی محکی الصحاح؛ **انجام:** والتحقیق عدم حرمة ما لا یعدسفها و سرفا و منه صورة ما کتب المصنف سلمه الله تعالی و الحمد لله اولا و آخرا و باطنا و له الشکر علی توفیقه الی تمام کتاب النکاح الذی هو آخر قسم العقود

نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۳۱گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۴]

۲۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱۹

آغاز: کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عند المشهور بل عن المختلف الاجماع علیه بمعنی اتفاق اهل اللغة؛ **انجام:** و قد تقدم بعض الکلام فی کتاب الطلاق من التوامین و کیفیة تولدها ... فلا حظ وتامل و الله العالم بخقیقة الحال

کتاب النکاح و کتاب الطلاق؛ خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن حاج حسین علی شریف، قزوینی غروی، تا: ۲۰ شوال ۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۴۰۴گ، ۲۹ سطر (۱۲/۲×۲۳)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۸ - ۳۱۵]

۲۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۲۰

آغاز: کتاب العتق ... قیل هو بالکسر، الحریة و بالفتح، المصدر کالاعتاق و یقال: عتق العبد، خرج عن العتق (کذا) [ص. الرق]؛ **انجام:** قوله: و لا یعارضه سبق ید المالک بعد زوالها بطروید الغصب التی حکم بسببها بضمانه للعین و المنفعة و الله العالم

کتاب العتق و کتاب الغصب؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم فرزند حاج حسین علی شریف قزوینی غروی، تا: عید اضحی ۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ مهر: مرحوم سید اسماعیل موسوی بهبهانی (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی عمل «محمد بخشی»، ۲۷۲گ، ۲۹ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۲۸ - ۳۱۵]

۲۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۴۷

آغاز: بسمله، کتاب الحدود و التعزیرات جمع حد و تعزیر و هما لغة کما فی لک و غیرها المنع و التأدیب؛ **انجام:** انه ولی ذلک القادر علیه و الامر کله الیه تع شانه ... و المن الجسیم ...
حاوی حدود و تعزیرات، قصاص و دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۶ صفر ۱۲۶۴ق؛ اهدایی: رهبری، کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۱۸گ، ۲۱–۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۳۳]

۲۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴

آغاز: بسمله، حمدله ... اما بعد کتاب القضاء الذی هو لغة لمعان کثیرة ربما انتهت الی العشرة الحکم و العلم و الاعلام؛ **انجام:** لأن المرجع فیها القواعد العامة و لانص فیها بالخصوص و الله تع شانه هو العالم و المؤید و الموفق و المسدد.
کتاب قضا و شهادات و تاریخ ختم تألیف سه‌شنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۵۰؛ خط: نسخ، کا: علی بن علینقی موسوی استرآبادی انزانی نوکنده‌ای، تا: دهه اول صفر ۱۲۶۴ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۲۵]

۲۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۰

انجام: و کذا مر ان وجوب العمرة علی الفور ... فی اربعین عاما ...
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم همدانی، تا: ۱۲۶۴ق؛کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۷۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶/۷سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۰۲]

۲۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۲۷۸

آغاز: بسمله، کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به؛ **انجام:** و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح ... و صلی الله علی محمد و آله.
خط: نسخ، کا: طالقانی رضا، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب [رایانه]

۲۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۸۱

آغاز: بسمله. حمدله. کتاب احکام الصلاة التی تنهی عن الفحشاء و المنکر؛ **انجام:** و علیه نص المحقق الثانی فی فوائدة مغیرا للأجو بالأحسن و الأمر سهل تمت ...
از آغاز کتاب صلات تا آخر صلات خوف؛ خط: نسخ، کا: عبدالله خوانساری، تا: ۱۲۶۴ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۴گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۱۹۷]

۲۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۷۸۳

آغاز: بسمله. کتاب القضاء الذی هو لغة لمعان کثیرة و ربما انتهت الی؛ **انجام:** انه ولی ذلک و القادر علیه و الأمر کله الیه تعالی شأنه تم جواهر الکلام ... فی لیلة الثلثا ثلثة و عشرین فی شهر رمضان المبارک ... سنة الألف و المأتین و الاربع و الخمسین ... محمد حسن بن الشیخ باقر تغمده الله برحمته ... و المن الجسیم ...
کتب قضاء، شهادات، حدود، قصاص و دیات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن عبدالقادر نجف آبادی اصفهانی، تا: ۲۹ ذیقعده ۱۲۶۴ق، اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۱۲گ، ۳۲سطر، اندازه:۲۱× ۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۱۰]

۲۲۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۴

آغاز: بسمله القسم الثالث من الاقسام التی بنا علیها الکتاب من الایقاعات جمع ایقاع و هو اللفظ الدال علی انشاء خاص من ظرف واحد؛ **انجام:** ما لا یفقار للعمومات و لعله لذا قواه فی کشف اللثام فارقا بینه و بین النذر باعتبار کون النذر فی الاصل الوعد و هو لفظی بخلاف العهد و الله العالم تم
کتاب الطلاق تا آخر کتاب النذر و العهد، تاریخ اتمام این بخش روز پنج‌شنبه پنجم ذیقعده ۱۲۵۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ مصحح؛ مهر: «الراجی علی الله محمد بن محمد جواد» (بیضی)؛ جلد: ساغری مشکی، ۲۱۲گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ – ۳۸]

۲۲۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۹

آغاز: و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین الغر المیامین؛ **انجام:** و علیه نص المحقق الثانی فی فوائده مغیراً للأجود بالأحسن و الأمر سهل.
از کتاب الصلاة تا آخر مسألة قطع الصلاة لخوف أو غیره؛ خط: نسخ، کا: عبدالله خوانساری، تا: جمعه ۲۲ ذیقعده ۱۲۶۴ق؛ جلد: چرم زرد، ۳۱۴گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [مؤید: ۱ – ۱۲۴]

۲۲۲. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

از آغاز عقود تا آخر حجر؛ خط: نسخ، کا: موسی خمایسی، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲۸۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲ – ۹۶]

۲۲۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲-ص/۸۰

آغاز: بسمله – وصلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین الفر المیامین بهم؛ **انجام:** و علیه نص المحقق الثانی فی فوائده مقیرا للاجود بالاخس و الامر سهل
کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۹ شعبان ۱۲۶۴ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی براق شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۳۳۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱ – ۷۱]

۲۲۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳-ص/۸۲

آغاز: بسمله و به نستعین – الرکن الثالث من ارکان الصلوه فی بقیه الصلواه؛ **انجام:** قد وقع الفراغ فی لیله الخمسین غره جمادی الاول ... فی دار السلم ... و قدتم علی ید کاتبه فی الثالث عشر من شهر ربیع الثانی من شهور سنه ۱۲۶۴
بقیه جلد دوم – الصلوه؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن ابن عبد الله، تا: ۱۳ ربیع الثانی ۱۲۶۴ق، جا: دار السلام (احتمالا بغداد)؛ کاغذ: فرنگی براق نازک، جلد: مقوا با تیماج زاجی، ۲۸۹گ، ۲۹ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه:۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱ – ۷۳]

۲۲۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱-ط/۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الله سبحانه و رسوله و الائمه الطاهرون علیهم السلام ...
طهارة؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن ابن عبدالله کاتب، تا: شعبان ۱۲۶۴ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی براق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۳گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۷۲]

۲۲۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۷۳
از آغاز کتاب الصید و الذباحة تا پایان کتاب اللقطة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه آخر از محرم ۱۲۶۴ق، جهت استادش آقا سید علی مقدس؛ ۲۰۸گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ - ۱۵۷]

۲۲۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۵/۲-۵۹۰۱
متاجر تا وصیت؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن اسماعیل خوانساری، تا: جمعه ۱۱ رمضان ۱۲۶۴ق؛ وقف از ثلث میرزا محمد حسین خان؛ واقف: میرزا محمد حسین خان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۲۴۵گ، ۳۳ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: ۱۰۳]

۲۲۸. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۳
کتاب الحج؛ کاتب: محمد ابراهیم همدانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۵ سطر (۹×۱۹)، قطع: وزیری [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۱]

۲۲۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۳۰۳
کتاب وقوف تا آخر وصیت؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۶۵ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۳۸۹]

۲۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۹۴
کتاب الطهاره؛ خط: نسخ تحریری بی نقطه، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۱ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۰ - ۱۴۵۴]

۲۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۲۶
آغاز: بسمله، و صلی علی محمد و آله الطیبین الطاهرین من الغر المیامین الذین بهم ارجو من ربی الکریم؛ **انجام:** لا دلیل علیه سوی اطلاق لاصلاة الا بفاتحة الکتاب الذی لا ینطبق علی تمام الدعو (کذا) و مختص بحکم.
از ابتدای صلاة تا اواسط قراءت؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: الهی خراسانی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱/۸×۳۴/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۵]

۲۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۳۵
آغاز: ان الاجماع و الأخبار الأخر مقیدة لها بما اذا کان له مادة؛ **انجام:** و کذا البحث فی الاستغناء به عن الوضوء و عدمه و الله سبحانه و رسوله و الأئمة الطاهرین أعلم بحقایق الأحکام
از طهارت تا انتهای «الفصل الرابع فی النفاس»؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید حمید بن میر عابدین انزانی، تا: دوشنبه ۱۲ رجب ۱۲۶۵ق؛ افتادگی: آغاز (چهار برگ)؛ واقف: توسط حاج آقای الهی خراسانی، سال ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۹]

۲۳۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۴
تجارة جزو ۱ از ابتدا تا اول فصل ششم مرابحه و مواضعه؛ خط: نسخ، کا: علی نقی بن حاج محمد جعفر، تا: جمعه جمادی الثانی ۱۲۶۵ق؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۴]

۲۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۶۴
آغاز: الصبی والسکران فلا اعتبار بعبادة الصبی قبل تمییزه قطعاً بل و بعده؛ **انجام:** بکونهما حمداً واحداً أو حملاً متعدداً بالتولد لدون الستة اشهر و للازید فلاحظ وتأمل.
از کتاب الطلاق تا پایان کتاب اللعان؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح، تا: ۲۶ ذیقعده ۱۲۶۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: حیدرقلی بن نور محمد خان سردار کابلی در ۲ جمادی الاول ۱۳۳۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۲]

۲۳۵. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۳۲
رکن ثالث از ارکان صلوة تا آخر صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۵۹۰ص، ۲۹ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۲۲سم [ف: ۱ - ۲۱۶]

۲۳۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۰۹
جلد ۲، از احکام اموات تا آخر طهارة؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر خوانساری، تا: یک‌شنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۲۶۵ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۴]

۲۳۷. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷
۳۵ جزو، بیع و رهن و مفلس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۶۵ق؛ قطع: رحلی بزرگ [نشریه: ۷ - ۳۴]

۲۳۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۸۲/۱
قضا و شهادات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۱۸۰گ (۱-۱۸۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۵۳]

۲۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۷
آغاز: فقال و اما الغسل فهو بالضم فی الاصل اسم مصدر ثم نقل فی العرف الشرعی؛ **انجام:** یصدق علیه اسمها اولاً وجهان یقوی فی ... لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً ...
احکام غسل؛خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۷ شوال۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ از موقوفات حاجی ملاعبدالله بن احمد بر فرزندانش؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۰گ، ۲۹ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۰ - ۳۰]

۲۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۷۹
آغاز: بسمله، کتاب الزکاة التی هی لغة الطهارة و عنه قتلت نفسا زکیة؛ **انجام:** فلا یخفی علیك التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۰]

۲۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۱۷-۱۲/۷
آغاز: الرکن الثالث من ارکان الصلاة فی بقیة الصلوات. وفیه فصول الفصل الاول فی صلوة ظهر یوم الجمعة؛ **انجام:** قال الشارح المصنف دام مجده فالحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمدوآله
کتاب الصلوة از رکن سوم تا پایان کتاب صلوة؛ خط: نسخ، کا: حسین علی بن براتعلی نجاتی اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۲۴ شوال ۱۲۶۵ق، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۰]

۲۴۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۷
آغاز: بسمله، حمدله و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الغر المیامین. کتاب الغصب و النظر فی السبب؛ **انجام:** و الحمد علی الاتمام غفرالله لمن دعا لکاتبه السعید المجرم
کتاب غصب، ارث و قضا؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا، تا: سه‌شنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فستقی فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی، ۲۶۵گ، ۳۳ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۶۹]

۲۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۲۲
آغاز: بسمله، کتاب التجاره الفصل العاشر من فصول فی السلف و النظر فیه یستدعی مقاصد؛ **انجام:** تبخییر کل من الحزبین فی نسخ العقد لکونه حینئذ کقبض الصفقه و کیفیة الغلبه بین الحزبین علی حسب ما یشترطونه و یتفقون علیها بینهم ...
از فصل دهم کتاب تجارت در سلف تا آخر سبق و رمایه؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن عبدالکریم دهدشتی بهبهانی خزاعلی، تا: ۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ وقف‌نامه‌ای مورخ ۱۲۸۴، به نام وکیل الملک؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۹۸گ، ۳۱سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵ [ف: ۱۴ - ۲۴۲]

۲۴۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۴
بخش صلاة؛ خط: نسخ، کا: محمدکدکنی، تا: غره ذیحجه ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۶گ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱ - ۸۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۴
همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۲۱]

۲۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۳۹
از رهن تا وصیت؛ خط: نسخ، کا: طاهر بن شیخ حسن بن محمد حسین فرعاوی، تا: ۲۷ ربیع الاول ۱۲۶۵ق؛ در ۱۲۶۳ق تصحیح شده، محشی ضیاء الدین؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، ۳۰۸گ، ۳۰ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴ - ۱۲۱]

۲۴۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۲۴
از رکن سوم صلاة است تا مسئله هفتم صلاة المسافر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۲۳۸گ، ۳۴ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۴سم [ف: ۱ - ۱۵۵]

۲۴۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۵۲
آغاز: قال الله تعالی واقیموا الصلوة و لاتکونوا من المشرکین و قال عزوجل قد افلح المومنون الذین هم فی صلوتهم خاشعون وقال سبحانه ان الصلوة تنهی؛ **انجام:** وهل یلحق بالاوانی فی جمیع احکام التطهیر الحیاض و نحوها مما یشابهها فی الصورة والانتفاع و لایصدق علیه اسمها اولا وجهان یقوی فی النفس الاول و ظاهر الاصحاب الثانی والله اعلم ... و صلی الله علی نبیه محمد و آله الطیبین الطاهرین
طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۳۸۸گ،مختلف السطر،اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۶۴۴]

۲۴۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۱۳
آغاز: بسمله، القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود؛ **انجام:** تمت المجلد الاول من بیع الجواهر الکلام ...
خط: نسخ، کا: میرزا بابا، تا: ۲۳ ربیع الاول ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۲گ، ۲۳سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۸۲۱]

۲۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۱۵
آغاز: برابر
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح، تا: ۵ رمضان ۱۲۶۶ق؛ تملک: شیخ عبدالحسین تهرانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۸گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۲۵ - ۳۰۲]

۲۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۱
آغاز: بسمله، الرکن الثالث من ارکان الصلاة فی بقیة الصلوات و فیه فصول؛ **انجام:** بحیث یشمل مضی زمان یسع فعلها و عدمه ککک ایضا علی ان الامر سهل ...
از «الرکن الثالث فی صلاة الجمعة» تا انتهای کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: عبدالحکیم بن عبدالرحیم بیدگلی کاشانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۲۶۸گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۸×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۶]

۲۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۲
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** فلا یخفی علیک التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم ... باطنا علی تواتر الائمه
خط: نسخ، کا: عبدالحکیم بیدگلی کاشانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۷۷]

۲۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۴
آغاز: بسمله، القسم الثانی من اقسام الاربعه؛ **انجام:** و کذا الوسیلة فلا حظ و الله اعلم
همه مباحث تجارت؛ خط: نسخ، کا: عبدالحکیم بن عبدالرحیم بیدگلی کاشانی،تا: سه‌شنبه ماه جمادی (؟) ۱۲۶۶ق؛ محشی اغلب به قلم مؤلف؛ کاغذ: نخودی و شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۲۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۵]

۲۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۴۰
انجام: و کیفیة الغلبة بین الحزبین علی حسب ما یشترطونه و یتفقون

علیها بینهم و الحمدلله ...
از ابتدای ضمان تا انتهای سبق و رمایه؛ خط: نسخ، کا: سید محسن بن صالح حسینی مازندرانی، تا: پنج‌شنبه جمادی الثانی ۱۲۶۶ق؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۲۶۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۹]

۲۵۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۸۲/۳
وکالت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۴۵گ (۲۱۳-۲۵۷)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۵۳]

۲۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۳
آغاز: بسمله، کتاب القضا الذی هو لمعان کثیرة و ربما انتهت الی عشرة؛ **انجام:** لان المرجع فیها القواعد العامة و لانص فیها بالخصوص ...
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی، تا: ۱۲۶۶ق، جا: استرآباد؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۴]

۲۵۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۴ - ب
از عتق تا لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۳۰۶گ، ۳۱سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: - ۳۱۴]

۲۵۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۴۸
کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۴۴۸ص، ۲۹سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ - ۲۱۶]

۲۵۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۰/۲-۶۰۸۵
صلاة؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج حسین علی شریف قزوینی، تا: جمعه ۲۵ رجب ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۴۰۴گ، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: - ۱۰۴]

۲۵۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۳/۲-۵۹۰۷
از الرکن الثالث من ارکان الصلاة تا انجام آن؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج حسین علی شریف قزوینی، تا: سه‌شنبه ۱۸ شوال ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۳۲۶گ، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: - ۱۰۴]

۲۶۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۰۶
احکام خلل تا قصر از کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: احمد بن حسن بن علی بن نجم الدین بن عبد الحسین قفطان سعدی نجفی (شاگرد مؤلف)، تا: سه‌شنبه ۱۰ ذیقعده ۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ تاریخ درگذشت مؤلف را در پایان روز چهارشنبه غره شعبان موافق جمله «مجلد احکام الخلل من جواهر الکلام» با حذف یک شماره دانسته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۲۴۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۲۲۵]

۲۶۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵
آغاز: الرکن الثالث من أرکان الصلوة فی بقیة الصلوات و فیه فصول الأول فی صلاة ظهر یوم الجمعة الذی هو؛ **انجام:** قال الصلاة فی السفر رکعتا ... الا أن الأمر سهل و الله أعلم.
کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ صفر ۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۴۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۰گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۱ - ۱۹۳]

۲۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۵۸
جلد ۳؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۶سم [رایانه]

۲۶۳. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
احکام لباس مصلی تا احکام نیت از کتاب صلات؛ کا: محمد هاشم بن محمد قاسم افشاری، تا: جمعه ۱۴ شوال۱۲۶۶ق [ف: ۱۲]

۲۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۵۶
قسمتی از آن؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح [د.ث. مجلس]

۲۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲-طباطبائی
آغاز: کتاب القضاء الذی هو لغة لمعان کثیرة ربما انتهت؛ **انجام:** ترکنا التعرض لها.. و لا نص فیها بالخصوص و الله هو العالم و الموید و الموفق و المسدد
بخشهای قضا و شهادات؛ خط: نسخ ممتاز، کا: محمد تقی بن محمد کاظم همدانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ از روی نسخه خط عبدالوهاب بن ابی قاسم رضوی همدانی نوشته شده که نسخه اخیر منقول از خط اصل بوده؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج نارنجی، ۱۹۷گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۳۳]

۲۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۴۹
آغاز: بسمله، القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب؛ **انجام:** و من ملک شیئا ملک قراره و لو هواء و الدرج کذلک و الله العالم
از ابتدای تجارت تا انتهای صلح؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر بن محزون استرآبادی، تا: دهه دوم ذیقعده ۱۲۶۷ق، تا پایان تجارت و مابقی به خط نستعلیق از کاتبی نامعلوم؛ واقف: بانو بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۲×۳۳/۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۴]

۲۶۷. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
احکام نکبیرة الاحرام تا صلات الجنائز؛ کا: محمد هاشم بن محمد قاسم افشاری، تا: شوال۱۲۶۷ق [ف: - ۱۲]

۲۶۸. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب الفرائض الی الدیات؛ بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الاول ۱۲۶۷ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۱۳]

۲۶۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۹۰
کتاب الفرائض یا المواریث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الاول ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۷۹گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴ - ۴۴۶]

۲۷۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱/۲-۵۹۶۸
ضمان تا وصیت؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج حسین علی شریف قزوینی، تا: جمعه ۲۴ جمادی الاول ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی،

جلد: تیماج سرخ، ۲۶۵گ، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: - ۱۰۳]

۲۷۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۲/۲-۵۹۶۶

متاجر تا حجر؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج حسین علی شریف قزوینی، تا: ۱ جمادی الاول ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۳۹۹گ، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: - ۱۰۳]

۲۷۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۱

کتاب حدود تا پایان دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۴گ، ۳۱ سطر، اندازه:۱۵/۵×۲۸سم [ف: ۲-۴۳۸]

۲۷۳. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۱۰۵

کتاب الفرائض تا پایان شهادات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن آقا محمد قرابی و محمد بن رضا حسینی، تا: پنج‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۷۶]

۲۷۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۵

آغاز: بسمله کتاب الفرایض جمع فریضة من الفرض بمعنی التقدیر و القطع و منه نصیباً مفروضاً و فرض الثوب ای قطعة و انزلناها و فرضناها؛ **انجام:** و حث رسول الله صلی الله علیه و آله علی التمسک بهم و العمل بسنتهم حتی قرنهم بالکتاب المجید الذی لا یأتیه الباطل ... و ان یجعلنا من خلصاء شیعتهم الداخلین فی شفاعتهم ... تم جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام ...

از «کتاب الفرایض» تا آخر «کتاب الدیات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ شعبان۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸۷گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ - ۷۷]

۲۷۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷

از آغاز تا پایان احکام جماعت؛ خط: نسخ، کا: محمدجعفر بن محمد رحیم، تا: ۱۲۶۷ق، کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۰]

۲۷۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵

از آغاز کتاب الصلاة تا ابتدای صلاة الجمعة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ واقف: حسین فرشید، ۱۳۳۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۶گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ - ۱۸]

۲۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۰

آغاز: بسمله و صلی علی محمد و آله الطیبین الطاهرین الغر المیامین الذین بهم ارجو ... کتاب احکام الصلاة التی تنهی عن الفحشاء و المنکر؛ **انجام:** و علیه نص المحقق فی فوائده معیرا للأجود بالاحسن و الامر سهل.

خط: نسخ، کا: عبدالحکیم بن عبدالرحیم بیدگلی کاشانی، تا: شنبه ۲۰ رمضان ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۳۰۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۸×۳۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۳]

۲۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۳

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب الحج الذی هو من اعظم شعائر الاسلام؛ **انجام:** و لا تشهروا انفسکم فتقتلوا و الله العالم بحقایق احکامه ...

از ابتدای حج تا پایان امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: عبدالحکیم کاشانی، تا: سه‌شنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: نخودی و شکری آهار مهره، جلد: زرشکی، ۲۷۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۳سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۱]

۲۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۱۴

از «الفصل الخامس فی احکام الاموات و کیفیة الصلوة»تا آخر کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن مرحوم کربلایی آقا بصیر ساکن همدان، تا: جمعه ۲۲ صفر ۱۲۶۷ق؛ تملک: شیخ عبدالحسین تهرانی؛ جلد: تیماج زیتونی، ۲۷۳گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۵ - ۳۰۱]

۲۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۲۴

آغاز: بسمله و به نستعین، کتاب النکاح الذی هو فی اللغه؛ **انجام:** الهم اغفر له و لوالدیه و لجمعلی جناب حاجی ملا ابوالحسن استرآبادی

نکاح و وصایا؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین استرآبادی و علی اکبر بن محزون استرآبادی، تا: ۱۲۶۸ق؛ به درخواست ملا ابوالحسن استرآبادی؛ واقف: علی ناسخی، شهریور ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۰گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۸×۳۳/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۹]

۲۸۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۲۰۱

از کتاب الضمان تا آخر کتاب الوصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ صفر ۱۲۶۸ق، کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی مشکی، ۵۵۲ص، ۳۰ سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ - ۲۱۷]

۲۸۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۵/۲-۵۹۸۱

از قضاء تا انجام کتاب مورخ شب سه‌شنبه ۲۳ رمضان؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج حسین علی شریف قزوینی غروی، تا: جمعه ۳ صفر ۱۲۶۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۹۱گ، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: - ۱۰۳]

۲۸۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۶/۲-۶۰۸۶

از صید و ذباحه تا فرایض؛خط:نسخ،کا:ابوالقاسم بن حاجی حسین علی شریف قزوینی،تا: جمعه پایان شعبان ۱۲۶۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۲۷۵گ، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: - ۱۰۴]

۲۸۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز: بسمله کتاب الطهارة الکتاب مصدر ثان لکتب من الکتب بمعنی الجمع

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن محمد قاسم، تا: جمادی الاول ۱۲۶۸ق، به درخواست سید رضی بن علی اکبر موسوی قزوینی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۵گ، ۲۵ سطر [ف: ۱ - ۸۶]

۲۸۵. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب نکاح و طلاق؛ کاتب: غلام علی بن علی مردان شالی، تا: ۱۲۶۸ق [ف: - ۱۲]

۲۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۳

جلد ۱۸؛ کا: محمد حسین قزوینی، تا: ۱۲۶۹ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۲۰×۳۰/۴سم [رایانه]

۲۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۸

آغاز: بسمله، کتاب القضاء بالمد و قد یقصر

از ابتدای قضا تا انتهای دیات؛ خط: نسخ، کا: عبدالحکیم بن عبدالرحیم بیدگلی کاشانی، تا: پنج‌شنبه ۳ ذیحجه ۱۲۶۹ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۱۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۸سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۲۶]

۲۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۱۹

آغاز: کتاب الحج الذی هو من اعظم شعائر الاسلام و افضل ما یتقرب به الانام الی الملک؛ **انجام:** یا زرارة؛ بیت الحج قبل آدم بألفی عام، تردید، أن تفنی مسائله فی اربعین عاما.

کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: حسنعلی بن ابی الحسن، تا: ۱۲۶۹ق، حسب الامر شیخ عبدالحسین؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۵۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲۵ – ۳۰۵]

۲۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۳۵-۳۴/۵

آغاز: بسمله القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد و هو لغة ضد الحل وشرعاً قول من المتعاقدین او قول من احدهما؛ **انجام:** للاذن من الولی والامر سهل بعد ان اتضح لک تحقیق الحال والله هو العالم.

تجارت تاحجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه جمادی الاول ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳ – ۱۳۴۲]

۲۹۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۲۵

آغاز: کتاب القضاء الذی علی ما قال به الجوهری قضای لانه من قضیت الا ان ... لما جائت بعد الالف همزت وله لغة معان کثیرة ربما انتهت الی فوق العشرة منها الحکم ومنه قوله تعالی؛ **انجام:** و لامرجح فالقرعة وقد ذکروا فی کتاب النکاح والاقرار واللقطة مجلة مماله تعلق بهذا الفصل وان ذکر بعض ذلک هنا قدتم کتاب القضاء.

کتاب القضا؛ خط: نستعلیق، کا: مهدی بن کل قربانعلی دامغانی، تا: ۳ رجب ۱۲۶۹ق، جا: کربلا؛ مصحح؛ تملک مهدی موسوی طهرانی؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۳۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۲ – ۶۴۵]

۲۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۳۰-۳۶/۲۶

آغاز: بسمله حمدله صلاة کتاب الحج الذی هو من اعظم شعائر الاسلام و افضل مایتقرب به الانام الی الملک العلام لما فیه من اذلال النفس و اتعاب البدن؛ **انجام:** فقال یا زرارة بیت یحج قبل آدم بالفی عام ترید ان تفنی مسائله فی اربعین عاما وکتب بیده مؤلفه ...

حج؛ خط: نسخ، کا: جواد بن شیخ محمد بن شیخ مهدی ملقب به کاتب نجفی، تا: دوشنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۲۷۰ق، جا: نجف اشرف؛ تملک: محمد حسین بن محمدرضا تبریزی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۶×۳۰سم [ف: ۳ – ۱۳۴۳]

۲۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۷

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب العتق قیل هو بالکسر الحریة؛ **انجام:** و ان کان هو غیر قطعی لاحتمال الغلط فی التفصیل ...

از عتق تا فرائض؛ خط: نسخ، کا: عبدالحکیم بن عبدالرحیم بیدگلی کاشانی، تا: ۶ ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: نخودی و شکری آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۳۷۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۰۵]

۲۹۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۶

ازکتاب زکاة تاپایان کتاب الصوم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله کاتب، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۲۱۲گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱ – ۲۱]

۲۹۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۶۸

آغاز: بسمله و الحمدلله رب العالمین ... قال الفصل الثانی فی الحیض ... اقول المرجع فی الحیض الی اللغه؛ **انجام:** انما انکر الوجوب لاالندب فلاحظ و تدبر.

ابواب اغسال؛ خط: نسخ تحریری، کا: سید احمد نجل سید صالح بن سید یاسر فحام اعرجی نجفی، تا: ۱۲۷۱ق؛ تملک: نجل الشیخ محمد حسن محبوبه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸۴ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۱۴۲۹]

۲۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۱۳-۵۱۷۳

آغاز: بسمله؛ حمد مخصوص خداوندیست که گوهر عقد را نثار بنی آدم نمود

خط: نستعلیق، کا: کربلایی محمد حسین، تا: پنج‌شنبه ۱۰ ذیقعده ۱۲۷۳ق؛ ۲۲۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴ – ۲۲۶۶]

۲۹۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۲۱

از احکام «مکان مصلی» تا «مکروهات الصلاة»؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد سرخه ای، تا: جمعه ۲۶ رمضان ۱۲۸۲ق؛ مصحح؛ مهر: حسین بن عبداللطیف (هشت گوش)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۳۹گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ – ۳۷۹]

۲۹۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۰۹

صوم و صلح تا وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق [ف: – ۴۷]

۲۹۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۲۸

آغاز: بسمله، القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد و هو لغة ضد الحل؛ **انجام:** لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح و الله الموفق ... و ظاهرا و باطنا.

از «القسم الثانی فی العقود» تا انتهای «کتاب الوصایا»؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد کاظم طباطبایی، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۲۸۹ق؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نباتی و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۵۸۲گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [ف: ۵ – ۲۳۸]

۲۹۹. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۶

از المتاجر تا بیع الحیوان؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۳ق؛ واقف: میرزا بابا سبزواری، ۹ رمضان ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۳سطر (۹×۱۵) [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۰۲]

۳۰۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۹۶
نکاح؛خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حسین علی قزوینی، تا: پنج‌شنبه ۲۸ رجب ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور عطف پارچه، ۲۲۱گ، ۲۷سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۰۱]

۳۰۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۸۶
آغاز: بسمله کتاب العتق بالکسر قیل هو الخرية و بالفتح المصدر کالا عتاق یقال؛ **انجام:** لا یخفی علیک ... القواعد العامه و الله العالم بحقایق الامور.
از عتق تا آخر صید و ذباحه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الثانی ۱۲۹۸ق، جا: همدان؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج تریاکی، ۲۸۰گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: - ۳۹۹]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۵۲
همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۵]

۳۰۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۶۳
انجام: کالمحکی عن صاحب الذخيرة و حکاه الفاضل الهندی عن نهاية الشیخ و المراسم و الموجود فی النهاية فی باب الوقت الذی ...
از آغاز کتاب القضاء تا مقداری از کتاب التجارة و سپس کتاب الزکاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ شعبان ۱۲۹۸ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴۳گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۱ - ۱۱۶]

۳۰۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۰
آغاز: بسمله، کتاب الطهارة ای هذا کتاب الطهارة و الکتاب اسم مفرد؛ **انجام:** نعم و ردفی الدم و البول روایات تدل علی المخالقة فی بعض الافراد کروایة مثنی بن عبدالسلام عن ابیعبدالله علیه السلام قال قالت له انی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «محمد ابراهیم»، «مهدی»، «افوض امری الی الله ان الله بصیر بالبعاد»؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوایی با کاغذ ابری، ۳۱۶گ، ۲۳سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱ - ۳۲۸]

۳۰۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸۲
آغاز: الثانی من افعال الصلوة، تکبيرة الاحرام و الافتتاح و الدخول فی العبادة؛ **انجام:** و علیه نص المحقق الثانی فی فوایده و مغیراً اللاجود بالاحسن. اللهم سهل.
جلد ۲، از تکبیرالاحرام تا عدم جواز قطع صلوة اختیاراً، بدون خطبه و خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «العبد محمد رحیم» (بیضی)؛ جزو کتاب‌های وقفی مدرسه خیراتخان، واقف: علیمردان خان حسینی تیموری (نصره الملک)، ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: آهار مهره، ۳۲۳گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه:۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: - ۱۶۳]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۷
همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۳]

۳۰۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۶۰
آغاز: بسمله حمدله و اذ فرغ من الوضوء شرع فی البحث عن الغسل فقال«و اما الغسل؛ **انجام:** و الا وجه ان یقوی فی النفس الاول و ظاهر الاصحاب. الثانی و الله اعلم و الحمد لله ...
از اول غسل تا آخر کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ وقفی مدرسه خیراتخان، واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۲۸ سطر (۱۲×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: - ۴۵۸]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۲
همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۲]

۳۰۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۴۱
آغاز: بسمله الرکن الثالث من ارکان الصلوة فی بقية الصلوة و فیه فصول الفصل الاول فی صلوة ظهر یوم الجمعة الذی هم خيرة الله من الايام؛ **انجام:** الا ان الامر سهل و الله اعلم. قال الشارح المصنف دام مجده و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطيبين الطاهرين.
از رکن سوم از ارکان نماز تا نماز مسافر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده، با علامت بلاغ؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۲گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: - ۵۱۳]

۳۰۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۴۷
آغاز: بسمله القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب، فی العقود، جمع عقد؛ **انجام:** و حیث جزم فی الاول و جعل الوجه فی الثانی لکن ضعفه واضح و الله اعلم. فی القرض بکسر القاف و فتحها و هو
کتاب تجارت تا اول قرض؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: - ۵۱۶]

۳۰۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۵۷
آغاز: صفة بعد صفة او استیناف ینافی کانه قیل فیها فاجیب انها ... اذا نظر الیها و ... و تحفظة اذا غاب منها فی نفسها و ماله. ای؛ **انجام:** و کیفیة تولدهما بالنسبة الی الحکم بکونهما حملا واحدا و حملا متعددا بالتولد لدون السته اشهر و الازید فلا حظ و تامل و الله العالم بحقیقته الحال.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۷گ، ۳۲ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: - ۵۲۲]

۳۰۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۶۹
آغاز: کتاب الفرایض جمع فریضة من الفرض بمعنی التقدیر و القطع و منه نصيباً مفروضاً و فرض الثوب ای قطعه؛ **انجام:** لان المرجع فيها القواعد العامة ولانص فيها بالخصوص والله العالم.
ازکتاب الفرایض تا پایان کتاب الشهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج سبز، ۲۱۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۳]

۳۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۷۱
آغاز: کتاب المفلس المفلس بکسر لغة هو الفقير الذی ذهب خیار

ماله و بقی فلوسه؛ **انجام:** وان اطنب الفاضل فی عد فیها و فی نظائرها لکن من احاط بما ذکرناه علم الحال فیها أجمع.
کتاب المفلس تا پایان کتاب الوصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ مهر: «محمد مهدی بن محمد الموسوی» (بیضی) در سال ۱۲۶۰، «محمد جعفر» (مربع) در ذیقعده ۱۲۶۱؛ مهر مربع بزرگ وقف‌نامه کتاب از «ملا محمد جعفرمجتهد تهرانی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۲گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۳]

۳۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۷۲

آغاز: کتاب الزکاة التی هی لغة الطهارة ومنه قتلت نفساً زکیة قد افلح من زکیها؛ **انجام:** التی هی اقل الاعتکاف وعلی کل تقدیر فلا یخفی علیک التحقیق فی الجمیع.
کتاب الزکاة تا پایان کتاب الاعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۳]

۳۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۷۳

آغاز: کتاب الطهارة الکتاب مصدر ثان لکتب من الکتب بمعنی الجمع او ثالث بادخال الکتابة؛ **انجام:** ولایصدق علیه اسمها أولا وجهان یقوی فی النفس الاول وظاهر الاصحاب الثانی والله اعلم
کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۱۸گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۳]

۳۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۷۴

آغاز: القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد؛ **انجام:** علی حسب ما یشترطونه أو یتفقون علیها بینهم والله العالم
کتاب التجارة تا پایان کتاب الاجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج مشکی، ۴۱۸گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۴]

۳۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۶۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الاعانة علی اتمام کتاب احکام الصلاة التی تنهی عن الفحشاء و المنکر و بها تطفیء النیران؛ **انجام:** الی غیرذلک مما تکفلت به کتب اصحابنا وقد وفت و الحمدلله بتفصیله و بیان ما یترتب علیه ...
کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۷گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۴]

۳۱۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۰/۳-۶۳۱۳

میانه نکاح تا نفقات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۱۷۸گ، ۲۲ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: – ۱۰۴]

۳۱۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۹/۳-۶۱۳۹

من احکام الخلل الی صلاة المسافر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۵۲گ، ۲۱ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: – ۱۰۴]

۳۱۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۲/۲-۵۸۹۶

نکاح و طلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با تاریخ تألیف روز چهارشنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۴۷ در طاعون بغداد و حله و نجف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ترنجی، ۲۴۷گ، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: – ۱۰۳]

۳۱۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۴/۲-۶۲۰۱

از صید و ذباحه تا احیاء موات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷۲گ، ۳۱ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: – ۱۰۳]

۳۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۰

از نکاح اماء تا لعان می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۹گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲ – ۴۳۸]

۳۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۲۱

از کتاب طلاق تا سبق و رمایه؛ خط: نسخ، کا: حاجی محمد، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۴۵گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [ف: ۲ – ۲۷۹]

۳۲۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۶۷

صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: زمان مؤلف قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۱۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ – ۷۰]

۳۲۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۸۶

متاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: زمان مؤلف قرن ۱۳؛ ۱۹۳گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱ – ۷۰]

۳۲۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۱/۲

مکاسب و رهن و مفلس؛ خط: نسخ، کا: حسین بن سید محسن بن سید هاشم، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۹۵گ، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳ – ۵]

۳۲۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۵۱

شامل کتاب تجارة می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳۴گ، ۳۱ سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱ – ۳۰]

۳۲۵. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۵۰

کتابهای احیاء موات، لقطه و شفعه؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد اسماعیل اصطهباناتی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴۶گ، ۳۰ سطر (۸/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱ – ۳۰]

۳۲۶. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۱۵

از اول کتاب قضاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۷گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۳۰]

۳۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۲۶

آغاز: فی جواب المدعی علیه ای ما یصدر من حال الدعوی علیه و هو اما اقرار او انکار او سکوت فانه جواب بالمعنی المزبور؛ **انجام:** لاینطق علی ما صرح بجوازه فیها من هذا رهن او وثیقة عنه و لو قیل انها بمعناه او ادل منه من حیث.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با نشان «منه دام ظله» و «محمود عفه عنه»؛ تملک: ابوالحسن بن محمود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۴۴ – ۲۰۵]

۳۲۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۲/۴-۶۲۰۶

طلاق تا مباراة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: محمد رحیم خورکامی رشتی، کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۱۳۷گ، ۲۳ سطر [آستانه قم: – ۱۰۴]

۳۲۹. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۱۸

از ابتداء کتب قضاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۷گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه:۱۵× ۲۰/۵سم[ف:۱–۳۰]

۳۳۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۵۱

از ابتدای کتاب وقف تا آخر ارث؛ خط: نسخ، کا: علی بن شیخ محمد باقر شروخی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴۳گ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱ – ۳۰]

۳۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۵۷

کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سبز، ۱۸۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۳/۲ – ۹۳]

۳۳۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۹۱

آغاز: الطهارة نقیض النجاسة و عن الطرار طهرطهرا بالضم و طهارة بالفتح ... انجام و الهدایة فلا حظ و تامل و الا فکیف یحتمل ذلک مع بطل

بخش طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۷۱گ، ۲۸ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: – ۲۴۴]

۳۳۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۰۶/۱

انجام: بل اقصاه انه احتمال اقرب من احتمال ارادة بیان الفساد من الضمان ...

نسخه اصل: کتابخانه امامزاده هلال – آران ۱۲۴. مقداری از کتاب الاجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۵ص (۲–۱۵۶) [عکسی ف: ۶ – ۱۳۳]

۳۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۹۵

کتاب صلات تا اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن عبدالکریم دهدشتی بهبهانی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۰گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۴ – ۴۴۹]

۳۳۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۶۴

آغاز: و محاله من النصوص بعض الصلوات بل ربما کان وضع بعضها فی خصوص التعقیب؛ **انجام:** بحیث یشتمل مضی زمان یسع فعلها وعدمه کذلک ایضاً الا ان الامر سهل والله اعلم.

کتاب الصلاة مبحث قواطع الصلاة تا صلاة مسافر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۴]

۳۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۷۵

انجام: و هو لاریب فیه و علیه نص المحقق الثانی فی فوائده مغیراً للاجود بالاحسن و الأمر سهل

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۲]

۳۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۹۲

آغاز: کتاب الطلاق القسم الثانی من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع الایقاع و هو اللفظ الدال علی انشاء خاص من طرف واحد؛ **انجام:** فارقاً بینه و بین النذر باعتبار کون النذر فی الاصل الوعد هو لفظی بخلاف العهد.

کتاب الطلاق تا پایان کتاب النذر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۱ – ۵۳۲]

۳۳۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۱۱

آغاز: حمدله. و صلی الله ... کتاب القضاء الذی هو لغة لمعان کثیرة ربما انتهت الی عشرة؛ **انجام:** و لانص فیها بالخصوص و الله هو العالم و المؤید و المسدد.

شامل: قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ مقابله از محمد زریجاوی؛ تملک: عبدالله بن علی موسوی بهبهانی، آخوند ملا محمد تقی کدو سرایی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ – ۱۹۳]

۳۳۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۷۷

آغاز: بسمله کتاب الجارة التی هی لغة علی نحو ما سمعته فی لفظ البیع من ان الاصح؛ **انجام:** هذا آخر الکلام فی هذه المسائل و ان اطنب الفاضها فی القواعد فیها و فی نظائرها لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع. و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح.

از اول کتاب اجاره تا آخر وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت محمد بن حاج خضر مورخ ۲۶ جمادی ۱۲۵۴ آمده که شامل ۱۲ کراسه و سه برگ و ۵۶۰۰ بیت است با مهر «محمد بن خضر» (دایره)؛ یادداشت عاریه کتاب از آخوند ملا آقا بزرگ نزد محمد رحیم با چهار مجلد دیگر؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱۷گ، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۳۹۳]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۴

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: – ۱۷۳۳]

۳۴۰. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸

۳۸ جزو؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: حسن بن هبة الله رضوی در ذیحجه ۱۳۲۶، جلال الدین بن حسام الدین، قطع: رحلی [نشریه: ۷ – ۳۴]

۳۴۱. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹

کتاب النکاح (الدائم)؛خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷ – ۳۴]

۳۴۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶

از صلاة الجمعة تا آغاز بحث مساجد؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد رفیع، تا: قرن ۱۳؛ از موقوفات حسین فرشید؛ واقف: حسین فرشید؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۸گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ – ۱۸]

۳۴۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۰

کتاب الطلاق تا پایان کتاب النذر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۹۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱ – ۲۳۴]

۳۴۴. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۶۲

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۴۵. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۶۶

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۴۶. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۶۳

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۴۷. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۶۴

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۴۸. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۶۷

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۴۹. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۶۸

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۵۰. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۶۹

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۵۱. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۷۰

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۵۲. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۷۱

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۵۳. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۷۲

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۵۴. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۷۳

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۵۵. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۷۴

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۵۶. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۷۵

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن میرزا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵ – ۳۴۲]

۳۵۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۲

کتاب الضمان تا پایان کتاب السبق و الرماية؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: محمد تقی طباطبائی تبریزیی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱ – ۲۳۵]

۳۵۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۳

کتاب الغسل تا پایان تیمم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ یادداشتی از ضیاءالدین در طلبی که مشهدی علی از وی داشته به سال ۱۲۶۵ و ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۹۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱ – ۲۳۵]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱ – ۸۹۱]

۳۵۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۴

کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: محمد تقی بن محمد باقر طباطبائی تبریزی با مهر «محمد تقی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز مجدول، ۲۴۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱ – ۲۳۶]

۳۶۰. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۰۲۷

کتاب التجاره، تا قسمتی از فصل پنجم در احکام عیوب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی مشکی، ۴۰۵ص، ۲۲ سطر (۹ ×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۲۱۷]

۳۶۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۸۵۳

از کتاب البیع تا پایان کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲ – ۱۴۷]

۳۶۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۸۵۴

از کتاب البیع تا پایان کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲ – ۱۴۸]

۳۶۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۵۷

آغاز: علیه له مال و هو الحوالة ولكن سيأتی صحة الحوالة علی البری الا أن هذا التقسیم جار علی محل الوفاق

از کتاب الضمان تا پایان کتاب العارية؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ وقف‌نامه کتاب از ملا علی اکبر بن حاجی یوسف به سال ۱۳۲۲؛ جلد: تیماج مشکی زرین، ۱۹۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ – ۲۵۲]

۳۶۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۸۱

انجام: نعم ما فيما ايضا من انه لا فرق فی المنع عن العقد علی القول به بین الدائم و المنقطع لشمول النكاح المشروط لهما و اما التحليل

...
کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ملا علی اکبر با تولیت جهانگیرخان، سال ۱۳۳۲؛ ۱۱۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۲۷۱]

۳۶۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۲۸

انجام: قال قلت لأبی عبدالله المرأة تحتلم فی المنام و تهریق الماء الماء الاعظم قال لیس علیها الغسل و روی مثل ذلک أیضا ...
کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۹۶]

۳۶۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۱۲

جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۸۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲ - ۴۴۷]

۳۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۳۴

آغاز: بسمله و اذ فرغ من الوضوء شرع فی البحث عن الغسل فقال و اما الغسل فهو بالضم فی الاصل اسم مصدر؛ **انجام:** و کذا البحث فی الاستغناء به عن الوضوء و عدمه و الله سبحانه و رسوله و الأئمة الطاهرین أعلم بحقایق الأحکام
از ابتدای غسل تا انتهای احکام نفاس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه:۱۵/۴×۲۱سم[ف:۲۱/۱- ۳۸۸]

۳۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۹

آغاز: بسمله، حمدله، الرکن الثالث من معتمد هذا الکتاب فی الطهارة الترابیة و هی الحاصلة بمباشرة التراب
از «الرکن الثالث فی الطهارة الترابیة» تا انتهای طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۹]

۳۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۴۸

آغاز: بسمله، حمدله، الرکن الثالث من معتمد هذا الکتاب فی الطهارة الترابیة و هی الحاصلة بمباشرة التراب
از «الرکن الثالث فی الطهارة الترابیة» تا انتهای طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۰]

۳۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۰۹

انجام: و کذا البحث فی الاستغناء به عن الوضوء و عدمه و الله سبحانه ... اعلم بحقایق الأحکام الفصل الخامس فی احکام الاموات عدا کیفیة
از ابتدای مقدمه تا آغاز «احکام اموات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوایی روغنی، ۱۹۵گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۴]

۳۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۲۰

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی ختم الشرایع بأسمحها طریقة و اوضحها حقیقة؛ **انجام:** علی کثرتها و اشکالها لا برتکبه ... لاتمام مباحث الطهارة ...
از ابتدای مقدمه تا پایان طهارت؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ توسط سید مصطفی حسینی نونویسی شده، عمل محمد باقر؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۴]

۳۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۹۷

آغاز: الرحمة به و فی النهایة قیل ان اصلها فی اللغة التعظیم
خط: نسخ، کا: شهید، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، عطف میشن، ۳۱۹گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱/۳×۳۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۳]

۳۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۴

آغاز: الثانی من افعال الصلاة تکبیرة الاحرام و الافتتاح
از افعال الصلاة تا پایان کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: شیخ محمد رحیم، نهم رمضان ۱۲۹۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۰۶گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۳سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۹۴]

۳۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** جیداً قسمت المجلدة الثانیة من الطهارة
از مقدمه تا نیمه اول کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به لفظ «منه دام ظله»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، ۱۸۳گ، ۳۱-۳۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۵]

۳۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** شیء خال عن الفائدة فتأمل جیدا
از مقدمه تا اول اغسال از کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۶گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۵]

۳۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** شیء خال عن الفائدة فتأمل جیدا ...
از ابتدای مقدمه تا اول اغسال از کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، ۳۲۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۵]

۳۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و احتمال تقلیل افراد المطلق شیئی خال عن الفائده.
از مقدمه تا انتهای احکام وضو؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف:شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۲۳ سطر، اندازه:۱۴/۸× ۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۶]

۳۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۶۳
آغاز: بسمله، و اذ قد فرغ من الوضوء شرع فی البحث عن الغسل فقال؛ **انجام:** و ظاهر الاصحاب الثانی و الله اعلم و الحمدلله ... و وفق لاتمام مباحث الطهارة
از ابتدای غسل تا انتهای طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد ۱۳۴۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۴۵گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۶]

۳۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و احتمال تقلیل افراد المطلق شیء خال عن الفائدة فتأمل جیدا ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۵ گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۷]

۳۸۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۲۱
آغاز: و الحمدلله رب العالمین ... کتاب الشفعة: الذی ذکره المصنف و غیره متصلا بکتاب الغصب؛ **انجام:** لان المرجع فیها القواعد العامة و لا نص فیها بالخصوص و الله هو العالم و المؤید و المؤفق نو المسدد
از کتاب شفعه تا شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از مرحوم اية الله سید اسماعیل موسوی بهبهانی آمده که دستخط ایشان می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۳۲۱گ،۲۹ سطر(۱۲/۵×۲۲/۵)،اندازه:۲۰/۵×۳۰/۵سم[ف:۲۸-۳۱۶]

۳۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۰۳
آغاز: بسمله. القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیهما الکتاب؛ **انجام:** و الأمر سهل بعد ان اتضح لک تحقیق الحال و الله هو العالم.
از تجارت تا پایان کتاب الحجر؛ خط: نسخ، کا: علی بن حسین بن عبدالرزاق حسینی بحرانی اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ تملک: سید مصطفی حسینی صفایی خوانساری در ۱۳۹۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۱۱گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۰× ۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۱]

۳۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۱۲
آغاز: بسمله، کتاب القضاء بالمد و قد یقصر؛ **انجام:** فانه الجواد الکریم ذوالمن القدیم و الفضل العمیم علی عبدالمعترف بالتقصیر
تنها مبحث قضا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه پارچه، ۱۱۹گ، ۲۰-۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۷]

۳۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۵۹
آغاز: بسمله، القسم الثانی من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع ایقاع ... کتاب الطلاق الذی قیل انه لغة حل عقد؛ **انجام:** و کیفیة تولد هما بالنسبة الی الحکم بکونهما حملاً واحداً او حملا متعددا بالتولد لدون الستة اشهر و للازید فلاحظ و تأمل و الله العالم بحقیقة الحال
حاوی کتب طلاق، خلع و مبارات، ظهار، ایلاء و لعان است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۶]

۳۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۱۵
آغاز: بسمله، کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عند المشهور بل عن المختلف الاجماع علیه؛ **انجام:** لدون الستة اشهر و للازید فلاحظ و تأمل و الله العالم بحقیقة الحال
از ابتدای نکاح تا انتهای لعان؛ خط: نسخ، کا: حسن بن ابراهیم خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۵]

۳۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۶
آغاز: بسمله، کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عند المشهور بل عن المختلف الاجماع علیه؛ **انجام:** و کیفیة تولد هما بالنسبة الی الحکم بکونهما حملاً واحداً او حملا متعددا بالتولد لدون الستة اشهر و للازید فلاحظ و تأمل و الله العالم بحقیقة الحال
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۳۴۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۶×۳۰/۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۸]

۳۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۶۴
آغاز: بسمله اما بعد کتاب القضاء الذی هو لغة لمعان کثیرة ربما انتهت الی؛ **انجام:** لأن المرجع فیها القواعد العامة و لانص فیها بالخصوص
مباحث قضا و شهادات، این نسخه با نسخه چاپی اندک مغایرت‌ها و کاستی‌هایی دارد که قابل اعتنا نیست؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن فتاح، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج میشن مشکی، ۱۹۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۰]

۳۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۳۱
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین الغر المیامین؛ **انجام:** و صحیح هشام بن الحکم المروی عن کتاب محمد بن علی بن محبوب عن الصادق علیه السلام.
از ابتدای صلات تا مکان مصلی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۶]

۳۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۳۹
آغاز: بسمله، کتاب الزکاة التی هی لغة الطهارة و عنه قتلت نفسا زکیة؛ **انجام:** فلا یخفی علیک التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم.
از زکات تا انتهای اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم

خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ محشی با عنوان «ق حسینی عفی عنه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۹گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۹]

۳۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۴۹

آغاز: بسمله، الرکن الثالث من ارکان الصلاة فی بقیة الصلوات و فیه فصول؛ **انجام:** او یذکر مطلقا مؤلا بالمیت او یؤنت مؤلاً بالجنازة و فی الروضة ان الأول اولی و الله اعلم ... تصنیف المسودة ثانی الربیعین فی سنة ست و ثلاثین بعد الألف و المأتین ... الذی لیس له حد.

جزء دوم صلات و از رکن سوم در بقیه صلات یعنی از «صلاة الجمعة»تا انتهای «صلاة الأموات» ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۸]

۳۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۸۴

آغاز: بسمله. حمدله ... کتاب الحج الذی هو من اعظم شعائر الاسلام؛ **انجام:** وجوب العمرة علی الفور ... فی اربعین عاما ...

مباحث حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ توسط سید مصطفی خوانساری نونویسی شده؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۳۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۲۰۰]

۳۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۵۹

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب الطهارة الکتاب مصدرثان لکتب من الکتب؛ **انجام:** یقوی فی النفس الأول و ظاهر الأصحاب الثانی ... و ظاهراً و باطناً.

تنها کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۸۱گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۲]

۳۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و احتمال تقلیل افراد المطلق شیء خال عن الفائدة فتأمل جیدا ...

از ابتدای مقدمه تا انتهای احکام وضو؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد ۱۳۴۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۹گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰/۷×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۸۳]

۳۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۴۳

انجام: علی حسب ما یشترطونه و یتفقون علیها بینهم و الله العالم ... اولا و آخرا ... نطلب التوفیق لاتمامها من خالق البریة

از کتاب ضمان تا پایان هبات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۷۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۴]

۳۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۲۵۴

آغاز: بسمله، کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن

از کتاب الضمان تا انتهای وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ساخت محمد حسینی؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۰ گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۸]

۳۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۷

آغاز: بسمله، حمدله ... فیما یتبع الطهارة التی تقدم ان المراد بها فی مصطلح الفقهاء ما عداشاذ منهم احدی الطهارات الثلث؛ **انجام:** الا ما تقدم من اخبار الیوم و اللیلة و یزده بوجوب تقییدها بها بغسل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جواهر بودن این نسخه برای نگارنده محرز نگردید زیرا با تمامی نسخه‌های قبل و بعد مغایرت دارد با همه تحقیق و فحص بلیغ شناخته نشد و عجالتاً به استناد نوشته حاشیه آن «کتب طهارت جواهر الکلام» این عنوان برای آن انتخاب گردید؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۸]

۳۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۰

آغاز: بسمله، کتاب العتق بالکسر قیل هو الحریة و بالفتح المصدر کالاعتاق و یقال عتق العبد خرج عن الرق؛ **انجام:** و تفضل علینا بالجزیل فالرجاء منه ان ینتفع اوایل مننه باواخرها بمحمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین الغر المیامین

از ابتدای عتق تا انتهای لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۲۱]

۳۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۶۵

آغاز: بسمله، کتاب الرهن الذی هو مصدر رهن؛ **انجام:** لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع ... علی محمد و آله الطاهرین

از ابتدای «رهن» تا پایان وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۰۱گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۳]

۳۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۳

انجام: و بالجملة متی قام احتمال الفرق وجب العمل علی مقتضی القواعد و الضوابط

از ابتدای تجارت تا انتهای «الفصل التاسع فی بیع الحیوان»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا عطف تیماج، ۲۵۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۲سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۳]

۳۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۲۲

آغاز: بسمله. القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیهما الکتاب؛ **انجام:** اعتبارها هلالیة لاعددیة و ان وقع الشراء فی المنکر و الله العالم

پنج فصل اول کتاب تجارت یعنی از عقود تا انتهای احکام عیوب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ:

نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۳گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۲]

۴۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۴۷

آغاز: بسمله. کتاب الرهن الذی هو مصدر رهن او اسم للشی المرهون الذی یجمع علی رهان؛ **انجام:** و الأمر سهل بعد ان اتضح لک تحقیق الحال و الله هو العالم

کتب رهن، اجاره و حجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری،خرداد۱۳۷۳؛کاغذ:نخودی آهار مهره،جلد: تیماج مشکی، ۱۵۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۲۰۵]

۴۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۸۷

آغاز: بسمله، الفصل الثالث ما بنی علیه کتاب التجارة فی الخیار الذی هو بمعنی الخیرة؛ **انجام:** و هو مضمون علیه لکونه مقبوضا علی ذلک و لان ما یضمن بصحیحه یضمن بفاسده فما عن ابن حمزة

موجودی از «الفصل الثالث فی الخیار»تا «المقصد الخامس فی القرض»از کتاب تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ صحافی محمد حسینی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۳]

۴۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۰۵۳

آغاز: بسمله، کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن

از کتاب الضمان تا انتهای وصایا ختم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: حسین بن محمد زغیب عاملی (صاحب مناسک الحج) در ۱۲۶۷؛ واقف: شیخ حسین اعلمی، مهر ۱۳۷۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۲سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۶]

۴۰۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۳۳

الصید و الذباحة تا اللقطة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاجی میرزا بابا در ربیع الاول ۱۲۶۸ با تولیت محمد تقی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۳۹گ، ۲۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۶۸۶]

۴۰۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰۰۰

آغاز: کتاب الزکوة التی هی لغة الطهارة و منه قتلت نفساً زکیة قد افلح من زکها ما زکی منکم من احد و النحو من ازکی لکم و اطهر لاولویة التأسیس؛ **انجام:** ضرورة انصراف الاتصال من الثلثة التی هی اقل الاعتکاف و علی کل حال تقدی [تقدیر] فلا یخفی علیک التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم

شامل کتابهای زکات و خمس و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۶گ، ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۰ - ۵۷۰]

۴۰۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۰۳

کتاب الحج رکن ۱و ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای پارچه‌دار، ۲۲۱گ، ۲۸ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۱۷ - ۲۰۱]

۴۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۰۰

اجاره تا وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نو، ۲۴۶گ، ۲۴ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۵۰۸]

۴۰۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۲۹

زکاة و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نو، ۲۰۳گ، ۲۹ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۶ - ۴۹۴]

۴۰۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۲

مبحث کتاب القضا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی،جلد: تیماج سیاه، ۱۰۱گ (۱۳۹پ-۲۳۹پ)، ۱۹ و ۳۳ سطر (۸/۵-۱۲×۱۴/۵-۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۴]

۴۰۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۸۲

آغاز: کتاب الرهن، الرهن هو مصدر میمی او اسم للشیء المرهون الذی یجمع علی رهان کسهم و سهام. و ربما قیل و رهن لکن عن الاخفش انه قبیح؛ **انجام:** المسئلة السابعة: یجوز عقد النضال ین حزبین لایجوز بین اثنین ... علی حسب ما یشترطونه و یتفقونه علیها بینهم. و الله العالم و الحمدلله رب العالمین ...

جزء پنجم کتاب از ابتدای رهن تا آخر سبق و رمایه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالا نیمه دوم قرن ۱۳؛ مهر: «صدرالدین بن محمد صالح بن احمد الطباطبایی» (بیضی)، مصحح؛ کاغذ: فرنگی فستقی و شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۲۸۵گ، ۳۰ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۳ - ۴۰۱]

۴۱۰. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۲۸

آغاز: بسمله کتاب القضاء بالمدو قد یقصر الذی هو لغة لمعانی کثیرة؛ **انجام:** لان المرجع فیها القواعد العامة ولانص فیها بالخصوص والله هو العالم کتاب الحدود

کتاب القضاء والشهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی نام مجلد در سرترنج محمد الحسینی سال ۱۲۵۶، ۱۷۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اوراق عتیق: ۱ - ۱۳۰]

۴۱۱. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۴۲

آغاز: بسمله کتاب النکاح الذی فی اللغة الوطی عند المشهور؛ **انجام:** فیما تراضیتم به من بعد فریضه بی عرفت کما هو واضع والله العالم تم المجلد الاول من کتاب النکاح

کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: ابن حاجی محمد خویی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سوخت، ۲۲۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [اوراق عتیق: ۱ - ۱۳۴]

۴۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۷۷

آغاز: بسمله. حمدله ... المقصد الثانی مقاصد الکتاب فی البیع المطلق قاعدة الاحسان و الاصل و غیرهما والله اعلم السبب الثانی

بخش دوم از مجلد نخستین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۳۷۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۷/۴سم

[ف: ۱ – ۱۵۵]

۴۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۱۷-۳۱/۹۷

آغاز: بسمله المقدمة الخامسة فی مکان المصلی وقد قیل انه فی عرف الفقهاً بین معنیین احدهما باعتبار اباحته و الآخر باعتبار طهارته؛ **انجام:** خصوصاً بعدشهادة المزبور له الواجب السادس السجود. تم جلد الثانی من کتاب الصلوة ... والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین.

مکان مصلی تا رکوع؛خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج زیتونی،۲۶۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۳۴۲]

۴۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۲۰-۳۱/۱۰۰

آغاز: بسمله الفصل الخامس فی البحث عن الصلوات المرغبات ای المندوبات و هی قسمان الاول النوافل الیومیة و قد ذکرنا ها فیما تقدم مفصله ... الاول صلوة الاستسقاء و هی مستحبة؛ **انجام:** وفی اخران سرکم ان تزکوا صلوتکم فقدموا خیارکم وفی المروی عن مستطرفات السرائر من

صلاة استسقاء تا عدالت امام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۱۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۳۴۲]

۴۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۳۲

بخشی از طهارت و وضوء و از خمس تا مسأله خامسة صرف حصه امام به اصناف را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۶ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۲سم [ف: ۴ – ۱۲۰]

۴۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶-طباطبائی

آغاز: بسمله کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعتراف به؛ **انجام:** علم الحال فیها اجمع و یتلوه کتاب النکاح و الله الموفق المسدد الحمدلله ... و صلی الله علی محمد و آله ... الغر المیامین.

شامل کتاب ضمان تا وصیت؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن عبدالکریم دهدشتی بهبهانی، تا: قرن ۱۳؛ کاتب این نسخه از فضلای قرن ۱۳ نجف و صاحب کتاب الدمعة الساکبة در احوال نبی و عترت علیه السلام است. وی صاحب رویاهای صادقانه‌ای است که مرحوم نوری در جنة المأوی آورده است و همو می‌نویسد که وی در مسجد سهله به خدمت امام عصر (عج) تشریف یافته است و در النجم الثاقب داستان دیگری از ملاقات وی با حضرت ولی عصر(عج) نقل می‌کند؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد:تیماج قرمز،۲۴۳گ،۳۱سطر،قطع:رحلی [ف: ۲۴ – ۱۱۹]

۴۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷-طباطبائی

آغاز: بسمله القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب؛ **انجام:** و کذا الوسیلة فلاحظ و تأمل و الله اعلم بحقیقة الحال کتاب الرهن

بخش متاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ استدراک سقطات در هامش؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۲۱۷گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۴ – ۴۶]

۴۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۸۴

آغاز: بسمله کتاب القضاء الذی هو لغة لمعانی کثیرة ربما انتهت الی عشرة الحکم؛ **انجام:** لان المرجع فیها القواعد العامة و لانص فیها بالخصوص ... و الاطهار الاخیار

کتاب القضاء و الشهادة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ یادداشت مالک نسخه احمد بن علی نجل صائب شریف خوانساری در خصوص مقابله آن در۲۱محرم۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۷/۲ – ۸۸]

۴۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۰۹

آغاز: بسمله من الاقسام الاربعة اللتی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد و هو لغة ضد الحل و شرعاً قول من المتعاقدین؛ **انجام:** و حینئذ یکون من قبیل تعذر تسلیم الصحیح و من هنا جعل فی التجویز عدم الفسخ لازماً للقول بالابدال فقال و لو وجد التقابض عیناً.

مجلد چهارم و کتاب تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴ – ۲۰۷۱]

۴۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۴۰

آغاز: بسمله. القسم الثالث من الاقسام التی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع الایقاع و هو الفظ الدال؛ **انجام:** و قد بقی جملة کثیرة فی جملة من النصوص لم تجرعادة الاصحاب بذکرها فی کتب الفقه نعم قد ذکر الشهید فی متن جملة وافرة و قد ذکرنا هذه النبذة و الله الموفق و المعین.

کتاب طلاق تا پایان زکاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۱گ، ۳۳ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۱[ف: ۱۳ – ۳۰]

۴۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۵۷

آغاز: بسمله. الرکن الثالث من ارکان الصلاة فی بقیة الصلاة و فیه فصول الفصل الاول فی صلاة ظهر الجمعة؛ **انجام:** الا ان المر سهل و الله اعلم قال المصنف الشارح دام مجده و الحمد لله رب العالمین ... و قد وقع الفراغ فی لیلة الخمیس غرة جمادی الاول بعد مضی ستة ساعات تقریباً منها فی دار السلام و نسئل الله ... قد تم علی ید کاتبه الحقیر المعترف بالتقصیر محمد بن المرحوم شیخ حسن نعمه العاملی عامله الله بلطفه الخفی یوم الاربعاء عاشر فی ربیع الاول من شهور سنه الواحد و الستین من الهجرة النبویة علی مشرفها افضل الصلاة و السلام.

کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ حسن نعمة العاملی، تا: قرن ۱۳؛ با خط مؤلف مقابله شده: «بلغ مقابلة علی نسخة المصنف متعناالله ببقائه بمحمد و آله»؛ مهر: نصرالله تقوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۸گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰[ف: ۱۳ – ۴۳]

۴۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۰-طباطبائی

آغاز: بسمله کتاب النکاح الذی هو فی اللغه؛ **انجام:** و التحقیق عدم حرمة ما لا یعد سفهاً و سرفاً منه صورة ما کتبه

کتاب نکاح جواهر در دو جزء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با علامت بلوغ قرائت؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۲۳۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۲۴ - ۳۶۱]

۴۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۱۴

وصیت و نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: سید شمس الدین اجاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی با مهر «محمد حسینی»، ۴۸۰ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۷ - ۱۶۶]

۴۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴-طباطبائی

آغاز: بسمله کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی؛ **انجام:** و التحقیق عدم حرمة ما لا یعد سفها و سرفاً منه

کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: سید محمد طباطبایی رهبر مشروطه؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۲۶۵گ، ۳۳ سطر، قطع: وزیری کوچک [ف: ۲۴ - ۶۲]

۴۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰-طباطبائی

آغاز: بسمله الذی هو فی اللغه الوطی عند المشهور؛ **انجام:** بالتولید لدون سته اشهر و للازید فلاحظ و تأمل و الله العالم بحقیقة الحال و السلام و التمام بالنبی و آله خیر الانام

کتابهای نکاح، طلاق، خلع، ظهار، ایلاء و لعان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۳۰۳گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۲۴ - ۶۰]

۴۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۵۰

انجام: ... فکان علیه قضاؤها فیما بعد و استشهد علیه بما مر من الموثق و لا بأس به.

کتاب الطهارة و صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۶گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۰/۳×۳۰/۵سم [ف: ۴۱ - ۱۹۶]

۴۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۹۱۹

آغاز: بسمله. کتاب الزکوة التی هی لغة الطهارة و عنه قتلت نفسا زکیة؛ **انجام:** کتاب الاعتکاف و یقع الکلام فی مهیته و اقسامه ... بعد حصوله بالاقل ضرورة عدم الامتثال

از کتاب زکات تا اواسط کتاب اعتکاف؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۳۰۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۹۹]

۴۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۸۶-۲۷/۵۶

آغاز: بسمله کتاب الصوم الذی هو من اشرف الطاعات وافضل القربات ولو لم یکن فیه؛ **انجام:** ان هذه ونحوها مرجحات ومع التعارض ینبغی ملاحظة المیزان کما اشرنا الی ذلک فی الزکوة المالیه والامر سهل قدفرغت ...

از کتاب صوم و زکات فطره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۶ رمضان قرن ۱۳؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۱۷۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۱]

۴۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۸۲-۲۷/۵۲

آغاز: ضرورة عدم اتحاد الامرین فیه ای الکون الصلوتی والکون الغصبی کماهو واضح و من التأمل فی ذلک فضلا علما تسمعه انشاء الله؛ **انجام:** فی ضمنه ابدا اذ الذی هو جزءه ذات الاقل لاهو علی وصفه لعدم معقولیة اجتماع الضد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوای عطف تیماج، ۲۰۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۶]

۴۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۸۰-۲۹/۱۲۰

آغاز: ما ینقل عن ابی حنیفه من اعتبار مقارنة الشهوة والتلذذ فی وجوب الغسل و هو ضعیف جداً کالمنقول عن ظاهر الصدوق فی المقنع؛ **انجام:** و غسلها کغسل الحائض سواء وجوبا و کیفیة و کذا البحث فی الاستغناء به عن الوضوء و عدمه و الله سبحانه و رسوله و الائمة الطاهرون اعلم بحقائق احکامه قدتم المجلد الثالث

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه مؤلف تحریر شده؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۳۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۵]

۴۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۲۲/۲-۲۶/۲

آغاز: بسمله حمدله کتاب القضاء الذی هو لغة لمعان کثیرة ربما انتهت الی العشرة الحکم و العلم و الاعلام؛ **انجام:** وانما الخلاف فی الاجتزاء عنها یشاهد الحال ... و ان لم یرض المدعی کما لو وجه الیمین علی المنکر و حلف علی ذلک و اراد الحاکم قطع

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۴۵]

۴۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۴۵-۲۵/۱۳۵

آغاز: اشیاء ازاله النجاسه عن الثیاب و البدن و فی العفو عما یعفو عنه فی الصلوة نظر و قطع ابن ادریس والفاظل بعدمه؛ **انجام:** والله العالم و کیف کان فقد تجب العمرة ایضاً بالنذر و ما فی معناه من العهد و الیمین

کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۸۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۶]

۴۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۳-۳/۱۰۳

آغاز: بسمله فی القرض بکسر القاف و فتحها و هو معروف أثبته الشارع امتاعاً للمحتاجین مع رد عوضه فی غیر المجلس غالباً وان کان من النقدین؛ **انجام:** فی الدیة بالنسبة الی المیت أو شراء العبد المعتق علیه بل هو ملک

از کتاب القرض والدین تا آخر کتاب الوصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با نسخه چاپی تفاوتهایی دارد؛ جلد: تیماج سرخابی، ۲۴۱گ، ۲۲-۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۳۹]

۴۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۶۷-۱۳/۴۷

آغاز: الثانی من افعال الصلوة تکبیرة الاحرام و الافتتاح و الدخول فی العبادة التی بها یتحقق حرمة ما کان محللاً قبلها؛ **انجام:** و علیه رضی المحقق الثانی فی فوائده مغیر للاجود بالاحسن و الامر سهل

قدتم هذا الجزء کتابة ...
از الثانی من الفعال الصلوة تا آخر صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۶۲گ، ۱۸-۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۰]

۴۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۶۵-۱۴/۱۱۵

آغاز: بسمله کتاب الحدود و التعزیرات جمع حد و تعزیر و هما لغة کما لک وغیرها المنع و التادیب؛ **انجام:** ولو ابرء للعاقلة لم یبرأ القاتل اذ هو عین ماذکرناه سابق و الله العالم تم کتاب القصاص و الحمد لله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و آله.

حدود و قصاص؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۵گ، ۲۱-۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۰]

۴۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۴۰-۳۱/۲۰

آغاز: بسمله و الحمدلله رب العالمین ... القسم الرابع من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الاحکام هی اثنی عشر کتاباً. کتاب الصید و الذباحة التی هی اعم من النحر فیرادمن الصید؛ **انجام:** المسئلة السادسة ولومات الملتقط ففی القواعد ... کی تعلم ان الاصح هنا کما فی جامع المقاصد و محکی الایضاح عدم الرجوع ... و اهل بیته الطیبین الغر المیامین تم بالخیر ان شاء الله تعالی.

صید و ذباحه و لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۹گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳- ۱۳۴۳]

۴۳۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۰۳

آغاز: الثانی من الفصول التی یتعلق بالوضوء ولو بوجه ما ککون الغالب فیمن اراده التخلی ونحو ذلک فی احکام الخلوه من الواجب والمستحب والمکروه وهی ثلثة الاول فی کیفیته التخلی؛ **انجام:** لافرق حینئذ بینه وبین التزام التعین فی الجمع لمکان الاکتفاء بهذا المقدار ایضاً ثم انه اذا کان یاتی بالمطلقتین فهی قائمة مقام المعینة فی الفائدة فی فعلها واحتمل تقلیل افراد المطلق شیء خال عن الفائدة فتامل جیدا

کتاب طهارت؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسنعلی خادم، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۵]

۴۳۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۴۰

از خیارات تا کفاره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۲۲۰گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۴ - ۱۲۱]

۴۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۳۷-۳۳/۸۷

آغاز: بسمله القسم الرابع من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الاحکام و هی اثنا عشر کتاباً کتاب الصید و الذباحة التی هی اعم من النحر فیراد من الصیدح بقرینة الذباحة خصوص؛ **انجام:** و تامل کی تعرف ان الاصح هنا کما فی جامع المقاصد و محکی الایضاح عدم الرجوع و الله العالم و الحمدلله اولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً

صید و ذباحه تا لقطه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: علی بن لطف علی بن احمد تبریزی؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۷۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۴]

۴۴۰. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۲۵

آغاز: بسمله الفصل العاشر من فصول کتاب التجارة فی السلف و النظر فیه یستدعی مقاصد الاول فی حقیقته؛ **انجام:** و الامر سهل بعد ان اتضح لک تحقیق الحال و الله تعالی هو العالم

ازکتاب سلف تا پایان حجر؛ خط: نستعلیق، کا: صادق بن حاجی محمد خویی، تا: قرن ۱۳، جا: نجف؛ جلد: تیماج سوخت مشکی، ۲۱۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۱ - ۱۳۰]

۴۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۷۳

آغاز: بسمله، کتاب الاجارة التی هی علی نحو ما سمعته فی لفظ البیع من ان الأصح کونها نقل المنفعة؛ **انجام:** لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال منها اجمع هذا تمام الکلام فی الوصیة

کتب اجاره، وکالت، وقف، هبات و وصیت؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی استرآبادی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۶]

۴۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۰۷

آغاز: کتاب الصید و الذباحة، بسمله، حمدله القسم الرابع الاقسام التی بنی علیها الکتاب؛ **انجام:** و تفضل علینا بالجزیل فالرجاء منه ان ینتفع اوائل مننه باواخرها بمحمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین الغر المیامین

از صید و ذباحه تا لقطه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۹گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۰۸]

۴۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۲

آغاز: بسمله، کتاب الزکاة التی هی لغة الطهارة و منه قتلت نفسا زکیة؛ **انجام:** تأدیة ما یجب عنهم ثم ان جملة من هذه المباحث یاتی تحقیقها فی القضاء و الله اعلم ... علی تواتر آلائه ...

دو کتاب زکات و خمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۷]

۴۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۷۵

آغاز: بسمله، کتاب النکاح الذی هو فی اللغه الوطی عند المشهور بل عن المختلف الاجماع علیه

کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۶گ، ۲۹-۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۳- ۲۰۶]

۴۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۰۵۰

آغاز: بسمله، کتاب النکاح الذی هو فی اللغه الوطی عند المشهور؛ **انجام:** و التحقیق عدم حرمة ما لا یعد سفها و سرفا منه

کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: حسین بن محمد زغیب عاملی صاحب مناسک الحج در ۱۲۶۸؛ واقف: شیخ

حسین اعلمی، مهر ۱۳۷۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۰۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۱]

۴۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۶۰

آغاز: الفصل الثانی مما بنی علیه کتاب التجارة فی الخیار؛ **انجام:** فلاحظ و تأمل لیتضح لک الحال و الله العالم بحقیقة الحال ...

از ابتدای خیار تا انتهای قرض؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ وقف نامه محمد علی بن ملا محمد شفیع؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۳۵۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۱۲]

۴۴۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۴۴۴

از کتاب الرهن تا آخر کتاب العاریه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد هادی موسوی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۵۸۷ص، ۲۲ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۱۷]

۴۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۲۵

آغاز: بسمله. القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد و هو لغة ضد الحل؛ **انجام:** وجب العمل علی مقتضی القواعد و الضوابط. الفصل العاشر من فصول کتاب التجارة فی السلف و النظر فیه یستدعی.

از ابتدای کتاب تجارت تا ابتدای سلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، رکابه‌دار؛ تملک: نصرالله در شب ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۵۹گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [شوف: ۴۴ - ۲۰۴]

۴۴۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۷۱/۲

قضا و شهادت و بخشهایی دیگر؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۰۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۲۰]

۴۵۰. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۹/۱

کتاب القضاء و الشهادات؛ کاتب: ملا زین العابدین گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ (۱ر-۱۷۱پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: - ۸۴]

۴۵۱. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۶۰

قطعه‌ای از کتاب الطهارة؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در حیات مؤلف [ف: - ۸]

۴۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۸/۲

آغاز: الثالث من الشروط ان یکون المبیع مقدوراً علی تسلیمه اجماعاً فی محکی التذکرة و کنز الفوائد و حواشی التحریر؛ **انجام:** و فی ثالث لا یغبن المسترسل فان غنبه لاتحل و ما ورد من

بخش‌هایی از کتاب در بیع و خیارات مطابق با جلد ۳۳ و اوائل ج ۲۳ چاپی؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۵۶ر-۹۱پ)، اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۳سم [ف: ۴۱ - ۲۱۴]

۴۵۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۹/۳-۶۰۳۴

صلاة؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۳۰۷گ، ۲۱ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۴]

۴۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۸۷-۲۷/۵۷

آغاز: بسمله المقصد الخامس فی البحث عن الصلوات المرغبات ای المندوبات وهی قسمان الاول النوافل الیومیه و قدذکرنا ها فیما تقدم مفصلة و الثانی ما عدا ذالک؛ **انجام:** لوطلقها رجعیا وطئها بظن انها غیرها بعد مضی قرء مثلاً فحلمت و انقطع الدم کان له الرجعة قبل الوضع لان الحمل

از المقصد الخامس الصلوات المرغبات تا صلوة الجماعه و بخشی از نکاح؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط و انجام؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۱۷۳گ، ۲۵-۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۵]

۴۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۰۵-۱۵/۱۴۵

آغاز: والحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین القسم الرابع من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الاحکام و هی اثنی عشر کتاباً کتاب الصید و الذباحة؛ **انجام:** وقدتأ سینا به و ذکرنا هذه البتة و الله الموفق و المعین تم کتاب المطاعم و المشارب و یتلوه کتاب الغصب و الحمدلله کما هو اهله وصلی الله علی محمد و آله اجمعین

کتاب الصید والذباحة وکتاب الاطعمة والاشربة؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۳۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۳]

۴۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۳۴-۳۳/۸۴

آغاز: بسمله فی نکاح الاماء ای وطئهن و هو اما بالملک اوبالعقد لعدم خروج اصل النکاح عن ذلک لقوله تعالی الاعلی ازواجهم؛ **انجام:** فرق فی الاموال بین العقار و الکتب و الثیاب و غیرها و التحقیق عدم حرمة مالایعد سفهاً و سرفاً منه ...

جلد دوم نکاح؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۴۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۲]

۴۵۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** شیء خال عن الفایده فتامل جیدا.

جلد اول در طهارت؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در نجف اشرف با نسخه‌ای با مسوده، تصحیح شده مقابله گردیده؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۵گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: - ۳۷۴]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۵

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۲]

۴۵۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۱۹

آغاز: بسمله حمدله احکام الصلوة التی تنهی عن الفحشاء و المنکر و بها تطفیء النیران؛ **انجام:** فانه غیر منقح فی کلام الاعلام و الله تعالی هو العالم بحقایق الاحکام فی مسائل الحلال و الحرام.

جلد۳صلوة؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، وقف مدرسه خیراتخان؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۰۶گ، ۲۳ سطر

(۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۴۹۹]
مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:بدون شماره
همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۳]
۴۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۳۱
آغاز: بسمله، و به نستعین، کتاب الذکرة و هی لغة الطهارة و منه فقنلت نفساز کیه، قد افلح من زکیها ما زکی من احد منکم؛ **انجام:** محر رافی کلام الاصحاب التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم.
شامل کتاب زکوة و صوم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۴۵۰ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۳۱×۲۱سم [ف: ۱۰ - ۸۱۲]
۴۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۰/۲-طباطبائی
آغاز: بسمله القسم الثانی من الاقسام الاربعه التی بنی علیها الکتاب؛ **انجام:** و ان لم یکن فعدول مقلدیه فضلا عن مقلدی غیره و الله هو العالم بحقیقة احکامه. تمت.
از آغاز متاجر تا فصل سوم در اختیار؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قرمز، ۱۲۷گ (۱۱۹پ-۲۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۵۹]
۴۶۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۴
آغاز: بسمله کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن لانه ینقل ما کان فی ذمته من المال؛ **انجام:** و انما ینکشف ذلک عند الموت کما عن التحریر الصریح به هذا آخر الکلام فی هذه المسائل ... و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح و الله الموفق
از آغاز «کتاب الضمان» تا اول «کتاب النکاح»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده الغنی فتحعلی» (مربع)، «فتحعلی ۱۲۴۹» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۸گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱ - ۸۳]
۴۶۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۰۱
آغاز: نسخه: الفصل الثالث مما بنی علیه کتاب التجارة فی الخیار الذی هو بمعنی الخیرة؛ **انجام:** أو یراد بالحاضر المشخص و ما فی حکمه الکلی فی الذمة المدفوع قبل التفرق أو الدین الذی فی ذمته ... أو نحو ذلک مما لم یعتبر فی النسیئة قطعاً و أما اعتبار الاجل
از آغاز فصل سوم (کتاب التجارة فی الخیار) تا فصل دهم (کتاب التجارة فی السلف)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ از طرف سید یحیی موسوی تهرانی از باب ثلث مال مرحوم سید صادق ولد مرحوم حاج سید علی تهرانی به تاریخ ربیع الاول ۱۲۹۱ وقف مؤبد شده به جمیع مؤمنین و مؤمنات؛ اهدایی: محمود یاسری، ۵۶/۹/۲۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۱۱]
۴۶۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۳۵
از آغاز «کتاب الصید و الذباحة» تا اول «کتاب النکاح»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از اول تا آغاز کتاب وصایا به خط عباس بن شیخ جواد طریحی بن شیخ محمد طریحی، بقیه به خط باقر بن موسی الاشکوی ربیع الاول ۱۲۶۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۲۹۳]
۴۶۴. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵
انجام: و لافرق فی ما ذکرنا من الحکم بالاستحاضة بینما کان الحکم بالحیضیة
کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ مقابله، از روی نسخه مؤلف، مصحح نسخه از مؤلف با دعای «دام مجده» یاد می‌کند؛ وقف‌نامه به تاریخ ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۱سم [ف: - ۲۴]
۴۶۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۱۷
بخشی از کتاب البیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳-۱۴؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۱۳ - ۱۹۰]
۴۶۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۴
از کتاب العتق تا آخر اللقطة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: میرزا بابا سبزواری، ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۹سطر (۱۲/۵×۲۱)، قطع: رحلی [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۱]
۴۶۷. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۵
کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: میرزا بابا سبزواری، ۱۲۹۳ق، وقف مدرسه سمیعیه؛ کاغذ: فرنگی، ۲۹سطر (۱۲×۲۱/۵)، قطع: رحلی [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۱]
۴۶۸. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
از ابتدای صید و ذباحه تا آخر لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱۲گ،۲۹سطر،اندازه:۱۹/۵×۳۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۹۶]
۴۶۹. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
از ابتدای فرائض تا انتهای دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۸۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۹۶]
۴۷۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۶۴
آغاز: بسمله، کتاب الخمس و هو حق مالی فرضه الله مالک الملک علی عباده فی مال مخصوص له و بنی هاشم الذین هم روسائهم؛ **انجام:** لا غیر ذلک مما ذکروه هنا مما هو محل للنظر زیادة علی مالله نا لله و القرص لتفصیل ذلک فی محله و اسئله الله التوفیق
از کتاب خمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: ذوالفعلی؛ ۱۲۶۷؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۷۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۶۳]
۴۷۱. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
از آغاز کتاب الطهارة تا الفصل الخامس فی احکام الاموات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹۴گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲ - ۹۵]
۴۷۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۷
تحتوی علی کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف:

میرزا بابا سبزواری، ذیحجه ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۴ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۲]

۴۷۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۴۲

آغاز: بسمله قصاص بالکسر فعال من قص اثر اذا تتبعه و المراد به هنا استیعاء اثر الجنایة؛ **انجام:** الذی کان استمدادنا و امدادنا من انواره بان وفقنا لان اتینا بما قصدناه و وفیناه بما وعدناه فلنحمد لله تعالی و نشکره علی نعمه الوافرة و ایادیه المتظاهرة و آلائه المتکاثره و الحمدلله.

کتابهای قصاص و دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده، با علامت بلاغ؛ واقف: حاج میرزا زکی نوری با تولیت ملا ابوالقاسم مازندرانی ساروی، ذیقعده ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج سیاه با ترنج، ۲۲۰گ، ۲۲ سطر [ف: ۱ - ۸۷]

۴۷۴. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱

کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ اواخر شعبان ۱۲۷۰؛ جلد: مقوایی عطف تیماج نیلی، ۲۷۴گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: - ۱۶]

۴۷۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۴۳

آغاز: کتاب النکاح فهو فی اللغة للوطی عند المشهور بل عن لف الاجماع علیه معنی اتفاق اهل اللغة؛ **انجام:** قال من اقیم علیه حد زنا او شهر به لا ینبغی لا حد ان یناکحه حتی یعرف منه التوبة خلافا لابن الصلاح فحرمه للایة التی قد عرفت تمام الکلام فیها وفی غیرها مما یدل علی ذلک فیما تقدم فلاحظ.

کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: بانو آسیه بنت حاج میرزا زکی نوری، تولیت میرزا ابوالقاسم ساروی، ذیقعده ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۳۲گ، ۲۴ سطر [ف: ۱ - ۸۸]

۴۷۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۴۴

آغاز: الحمدلله ... القسم الرابع من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الاحکام وهی اثناعشر کتابا

کتابهای الصید و الذباحه، الاطعمه و الاشربه، الغصب والشفعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۱۰گ، ۲۳ سطر [ف: ۱ - ۸۸]

۴۷۷. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۱۶

کتابهای قرض، رهن، مفلس و حجر؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن شیخ جعفر، تا: قرن ۱۳؛ فراغت از کتاب قرض سال ۱۲۶۵؛ ۱۷۸گ، ۲۵ سطر(۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۳۰]

۴۷۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۳

صلاة دنباله رکن چهارم تا آخر صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۴]

۴۷۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۵

از اول مرابحه تا آخر کتاب الرهن؛ خط: نسخ، کا: گویا از علی نقی بن حاج محمد جعفر، تا: قرن ۱۳؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۵]

۴۸۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۶

از کتاب مفلس تا آخر عاریه؛ خط: نسخ، کا: گویا از علی نقی بن حاج محمد جعفر، تا: قرن ۱۳؛ در پایان جملات «بلغ مقابلة مع نسخة المصنف المحقق الثالث ادام الله ایام افاداته و انا الجانی علی نقی بن مرحوم حاج محمد جعفر همدانی» نوشته شده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۵]

۴۸۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۷

از کتاب الاجارة تا آخر کتاب وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۵]

۴۸۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۸

نکاح جزو ۱ از ابتدا تا آخر قسم ثانی در نکاح منقطع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۵]

۴۸۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۹

نکاح جزو ۲ از ابتداء قسم ثالث در نکاح اماء تا آخر نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۵]

۴۸۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۰

کتاب طلاق تا آخر لعان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف:۱۳۰۵]

۴۸۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۱

از عتق تا صید و ذباحه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۵]

۴۸۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۲

از قسم ثانی کتاب اطعمه و اشربه تا اواسط مقصد ثالث کتاب شفعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۵]

۴۸۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۳

دنباله مبحث شفعه و احیاء موات و لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با چهار ورق از مبحث غصب در آغاز آن؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۵]

۴۸۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۴

کتاب الفرائض و القضاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف:۱۳۰۵]

۴۸۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۵

کتاب شهادات و حدود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نسخه اصل مصنف مقابله گردیده؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف:۱۳۰۵]

۴۹۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۷

زکوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۴۹۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۱

خیارات تا حجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۴۹۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۲

بیع تا حجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۴۹۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۷

آغاز: بسمله. القسم الثالث من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات، جمع ایقاع؛ **انجام:** بخلاف العهد. و الله العالم. تم قسم الایقاعات. و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی محمد و اهل بیته الطاهرین و الحمدلله رب العالمین تمت (تم مقابلة علی نسخة المصنف متعنا الله ببقائه بمحمد و آله).

ایقاعات: طلاق - عهد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در زمان شارح با نسخه او مقابله گردید؛ تملک: «جناب سعد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۷۱گ، ۳۱ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۵ - ۱۸۵۲]

۴۹۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۸

آغاز: بسمله. و الحمدلله رب العالمین ... القسم الرابع من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الاحکام و هی اثنی عشر کتابا کتاب الصید و الذباحة ای کتاب التذکیة بالصید و الذباحة؛ **انجام:** لاحتمال الغلط فی التفصیل (صورة ما کتبه المصنف) و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا و نبینا محمد و عترته الطیبین الطاهرین سادات الامم و اولیاء النعم. (بلغ مقابلة علی نسخة المصنف سلمه الله تعالی).

صید و ذباحه - ارث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مقابله شده با نسخه شارح و درباره او دارد «سلمه الله»؛ تملک: «جناب شیخ سعد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۲۸گ، ۳۳ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۸۵۳]

۴۹۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۹

آغاز: بسمله. الحمدلله و صلی الله علی محمد و آله. کتاب القضاء الذی هو لغة لمعانی کثیرة ربما انتهت الی عشرة؛ **انجام:** و القادر علیه و الامر کله الیه تعالی شأنه. تم کتاب جواهر الکلام فی شرح شرائع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام فی لیلة الثلاثا ثلثة و عشرین فی شهر رمضان ... و رجائنا منه قبوله ... و ان یرفع به درجاتنا سنة الالف و المائتین و الاربع و الخمسین من الهجرة النبویة ... و کتب بیده مؤلفه ... محمد حسن ابن المرحوم الشیخ باقر تغمده الله تعالی برحمته و اسکنه مع اولیائه فی جنته انه ذوالفضل العظیم و المن الجسیم و صلی الله علی محمد و آله و الحمدلله رب العالمین (بلغ مقابلة و تصحیحا علی نسخة المصنف متعنا الله ببقائه بمحمد و آله).

قضا تا پایان دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مقابله شده با نسخه شارح و درباره او دارد «متعنا الله ببقائه»؛ تملک: «جناب شیخ سعد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۸۱گ، ۳۳ سطر (۱۲×۱۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۵ - ۱۸۵۳]

۴۹۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۳۱

از اجاره تا وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۹گ، ۲۰ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۶۰]

۴۹۷. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۴

آغاز: من الاقسام الاربعه التی بنی علیها الکتاب؛ **انجام:** و الامر سهل بعد ان اتضح لک بتحقیق الحال و الله هو العالم

از اول مکاسب تا آخر حجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف استاد محمد علی، ۱۲۶۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۸گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۶سم [ف: - ۲۳]

۴۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰ خوئی

آغاز: (بسمله) و اذ قد فرغ من الوضوء شرع فی الغسل فقال و اما الغسل فهو بالظم فی الاصل اسم مصدر ثم نقل فی العرف الشرعی علی الاقوی؛ **انجام:** احوطهما الثانی ان لم یکن اقوا هما لانه المعهود المتعارف فینصرف الاطلاق الیه فتأمل و کان انتهاء القلم الی هذا المحل یوم الاحد و هو یوم التاسع و العشرون من جمادی الثانیة ... علی محمد و الله.

مشتمل بر جمیع اغسال از واجب و مندوب؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ عیسی جویزی، تا: قرن ۱۳؛ نوشته‌ای از محمد بن خضر مورخ ۱۲۵۵؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۶۷۶ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۷ - ۷۳]

۴۹۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۲۹۰

کتاب تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نوشته شده که در سال ۱۲۹۷ در عداد کتب موقوفه مدرسه سپهسالار درآمده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، ۱۹۴ص، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۱ - ۳۸۸]

۵۰۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۳۰۴

کتاب وقف تا آخر وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۲۰۰ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۳۸۹]

۵۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۷۹

آغاز: کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واجد منا مشتق من الضمن لانه ینقل ما کان فی ذمته من المال؛ **انجام:** (و لیس فی الاجارة خیار مجلس اجماعاً) بقسمیه بل المحکی منها مستفید او متواتر ... و لا باس به بعد فرض قیام الدلیل علیه لعدم الحصر.

از اول کتاب ضمان تا اواسط اجاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضاء «منه دام عزه»؛ تملک: شیخ علی تهرانی، علی اصغر حسینی؛ اهدا نسخه به کتابخانه مجلس از طرف حاج شیخ محمد حسین مجتهدی بهبهانی؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۲۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۸ - ۵۰۷]

۵۰۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۸۰

آغاز: کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا

مشتق من الضمن؛ **انجام:** من احاط بما ذكرنا علم الحال فيها اجمع و يتلوه الكلام فى الكتاب النكاح و الله الموفق و المؤيد و المسدد و الحمدلله ... الطاهرين الغر الميامين.
از كتاب الضمان تا آخر كتاب الوصايا؛ خط: نسخ، كا: مهدى بن السيد الحسينى، تا: قرن ۱۳؛ از روى نسخه مصنف مقابله و در حاشيه تصحيح شده؛ تملك: على بن الشيخ محمد آل شيخ شبيب؛ جلد: تيماج سرخ، ترنج با سر با سجع داخل سرترنج «محمد الحسينى۱۲۵۶»، ۲۶۹گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۸ - ۵۰۸]

۵۰۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۴۱

خمس و زكاة؛ خط: نسخ، كا: مهدبن حسين فتونى، تا: قرن ۱۳؛ جا: نجف؛ افتادگى: انجام؛ خريدارى در ۱۲۶۲ق؛ كاغذ: فرنگى سفيد، جلد: مقوايى برگردان چرم زرد، ۱۰۶گ، ۳۱سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۴ - ۱۲۱]

۵۰۴. تهران؛ ملى؛ شماره نسخه:۲۶۶۰

آغاز: كتاب القضا الذى هو لغة لمعانى كثيرة ربما انتهت الى عشرة و العلم و الاعلام و عبر عنه بعضهم بالانهاء؛ **انجام:** و ان امكن المناقشة بمنع الاولوية لان المسلم يرث الكافر من غير عكس كما انه لم نجد غافلا بمضمون الخبر المزبور من عقل من كان مثله فمن اسلم مع عدم كونهم من عصبته. و الله العالم، تم بحمدالله ...
از ابتداى كتاب القضا تا آخر كتاب الديات؛ خط: نسخ، بى‌كا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با نسخه مؤلف مقابله شده؛ تملك: سيد على موسوى به سال ۱۲۶۰؛ كاغذ: فرنگى نخودى، جلد: تيماج عنابى، ۲۹۴گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه:۲۰×۳۰سم [ف: ۱۳ - ۸۱]

۵۰۵. مشهد؛ الهيات؛ شماره نسخه:۲۲۳۵۲

شامل حج و جهاد؛ خط: نسخ، بى‌كا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده در آخر نسخه آمده «بلغ مقابله على يد العاص القاسى موسى الخماسى على نسخة المصنف متعنا الله ببقائه بمحمد و آله»؛ كاغذ: فرنگى آهار مهره؛ جلد: تيماج يشمى، ۳۰ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲ - ۲۲۱]

۵۰۶. مشهد؛ الهيات؛ شماره نسخه:۲۲۵۱۹/۱

مبحث قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، كا: عبدالجواد بن محمد حسين بيارجمندى، تا: قرن ۱۳؛ در شنبه سوم محرم ۱۲۵۹ق به هنگام محاصره كربلا به‌وسيله نجيب پاشا و استيلاى او بر اين شهر و كشتار بيش از ۱۵ هزار تن زن و مرد از مردم اين شهر و اسير نمودن گروهى از سادات و بزرگان در جمعه دهم ذيحجه كاتب نسخه به شهر كاظمين پناه برده و از اين فتنه بخش دوم را در شنبه ۱۲ ربيع الثانى همين سال در نهاوند نوشته به موقع برگشت از كربلا به مشهد رضا (ع)؛ كاغذ فرنگى؛ جلد: تيماج قهوه‌اى، ۲۸ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۷۱۹]

۵۰۷. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۰۵۸۶

آغاز: بسمله، الفصل العاشر من فصول كتاب التجارة فى السلف و النظر فيه يستدعى مقاصد؛ **انجام:** و الأمر سهل بعد ان اتضح لک تحقيق الحال و الله هو العالم
از مبحث سلف تا انتهاى كتاب حج؛ خط: نسخ خفى، بى‌كا، تا: قرن ۱۳؛ اهدايى: رهبرى، خرداد ۱۳۷۳؛ كاغذ: شكرى آهار مهره، جلد: تيماج، ۴گ (۳۱-۳۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائى رهبر: ۳ - ۲۰۳]

۵۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۹

كتاب الصيد و الذباحة تا كتاب اللقطة (تا آغاز موارث)؛ خط: نسخ خوب، كا: ابوالقاسم بن حاج حسينعلى شريف قزوينى نجفى، تا: قرن ۱۳، عصر مؤلف؛ پايان كتاب الغصب امضاى مقابله با مبيضه مصنف سلمه الله را دارد بعد از آنكه با مسوده او مقابله شده بود؛ جلد: تيماج مشكى فرسوده، ۲۲۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۴۱ - ۲۴۳]

۵۰۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۴۳

آغاز: الفصل السادس فى اللواحق؛
برگ‌هايى است پراكنده از كتاب الوكاله و كتاب الوصية؛ خط: نستعليق تحريرى و شكسته، بى‌كا، تا: قرن ۱۳؛ محشى از محمد حسين موسوى؛ كاغذ: فرنگى آهار مهره شكرى، ۷۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [نشريه: ۱۳ - ۲۱۱]

۵۱۰. گلپايگان؛ كتابخانه حجة الاسلام گلپايگانى؛ شماره نسخه:۱۰

انجام: افتاده: فى العدة تخير اثنتين فاذا اختارهما انفسخ نكاح البواقى و كان له العقد على
از آغاز كتاب العقود تا اواخر كتاب النكاح؛ خط: نسخ و نستعليق، بى‌كا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگى: انجام؛ مصحح، محشى با عناوين «لمحرره زين عفى عنه»؛ جلد: تيماج قهوه‌اى، ۴۱۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [كتابخانه‌هاى گلپايگان: ف: - ۱۶]

۵۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۲۸

كتاب الطهارة؛ بى‌كا، تا: چاپ سنگى ۱۳۰۱ق؛ محشى [د.ث. مجلس]

۵۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۲۹

كتاب الصلاة؛ بى‌كا، تا: ۱۳۰۱ق؛ محشى، چاپ سنگى [د.ث. مجلس]

۵۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۳۰

كتاب الزكات تا امر به معروف و نهى از منكر؛ بى‌كا، تا: چاپ سنگى۱۳۰۱ق [د.ث. مجلس]

۵۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۳۱

كتاب النكاح تا نذر؛ بى‌كا، تا: چاپ سنگى ۱۳۰۱ق [د.ث. مجلس]

۵۱۵. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه:۳۲۹

طهارت؛ بى‌كا، بى‌تا؛ ۲۲۴گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ - ۶۹]

۵۱۶. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه:نامعلوم

بخشى از تجارت تا پايان مضاربه؛ بى‌كا، بى‌تا؛ ۲۷۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۱]

۵۱۷. قم؛ حجتيه؛ شماره نسخه:۶۸۰

وصيت؛ بى‌كا، بى‌تا [ف: - ۴۷]

۵۱۸. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳۰
کتاب المتاجر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه چاپ سنگی است که به سال ۱۲۸۷چاپ شده و تا لواحق احکام عقود آن (صبرة)؛ محشی از شیخ فضل الله شهید نوری گویا به خط خودش [ف: - ۹۲]

۵۱۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۷
صید و ذباحه تا ارث؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۴۷]

۵۲۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۱
صلوة تا زکوة؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۴۷]

۵۲۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۲
متاجر تا رهن؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۴۷]

۵۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۳۴
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از اصغر توحیدی ادیب [رایانه]

۵۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۱۵
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۵۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۶۹
آغاز: بسمله، الفصل الثالث مما بنا علیه کتاب التجارة فی الخیار الذی هو بمعنی الخیرة ای المشید فی احد الطرفین الا ان المراد به هنالک اقرار العقد و ازالته بعد وقوعه؛ **انجام:** فلو کان المعوض تالفا فالوجه صحتها و کان الحکم کما قلناه فی الثمن و ظاهره الفرق بین الثمن و المثمن حیث جزم فی الاول و جعله الوجه فی الثانی لکن ضعفه واضح و الله اعلم ...
بخشی از کتاب تجارت است از احکام خیارات تا احکام بیع سلم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۹گ،۲۲و۲۴سطر(۹×۱۵)،اندازه:۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۸ - ۱۰۸]

۵۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱ خوئی
آغاز: الرکن الثالث من مقاصد هذا الکتاب فی الطهارة الترابیة و هی الحاصلة بمباشره التراب فی مقابلة المائیة؛ **انجام:** یقوی فی النفس الاول و ظاهر الاصحاب الثانی و الله اعلم ... و قد وقع الفراغ من مشقه یوم الجمعة آخر شهر رجب المرجب ... علی مهاجرها الف و تحیة و سلام.
آخرین بخش طهارة و از تمیم تا آخر؛ کا: محمد قفطانی، بی‌تا؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج ضربی، ۴۱۷ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۷۳]

۵۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶ خوئی
آغاز: الفصل الثالث مما بنی علیه کتاب التجارة فی الخیار الذی هو بمعنی الخیرة ... حالاول خیار المجلس؛ **انجام:** بعد ان اتضح لک تحقق الحال ... و یتلوه المجلد الرابع فی الضمان حرره شیخ جعفر زنوزی.
از کتاب تجارة مشتمل بر خیارات تا آخر حجر؛ کا: جعفر زنوزی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵۶ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۷۶]

۵۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸ خوئی
آغاز: کتاب الفرائض من الفرض بمعنی التقدیر و القطع و منه نصیبا مفروضا؛ **انجام:** لان المرجع فیها القواعد العالمة و لا نص فها بالخصوص و الله هو العالم ... و یتلوه کتاب الحدود و التعزیرات ... علی محمد و الله.
کتاب ارث، قضا، شهادت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی سوخت، ۴۹۵ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۷ - ۷۶]

۵۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۱
آغاز: بسمله ... کتاب العتق قیل بالکسر الحریة و بالفتح المصدر کالاعتاق و یقال عتق العبد خرج عن الرق؛ **انجام:** کما حررنا فی ... مفصلا فلاحظ و تأمل کی تعلم ان الاصح هنا کما فی جامع المقاصد و محکی الایضاح عدم الرجوع و الله العالم و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و نسئله الاعانة.
از کتاب عتق آغاز شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج زرد، ۶۳۴ص، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۰ - ۱۷۸]

۵۲۹. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب ارث تا آخر شهادات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ [ف: - ۱۲]

۵۳۰. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب الحج؛ کا: عبدالحسین بن محمد امین، تا: یک‌شنبه ۱۵ ذیقعده [ف: - ۱۲]

۵۳۱. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب التجارة؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۱۲]

۵۳۲. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۳۶
کتاب الشرکه تا عتق؛ کا: محمد حسن بن کربلائی نوروز، بی تا [ف: - ۸]

۵۳۳. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب للنکاح الی نکاح الاماء؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با عنوان لمحرره؛ تملک محمد تقی، مؤید الاسلام احمد مازندرانی [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۶۲]

۵۳۴. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب الطلاق تا آخر کتاب اللعان؛ کا: محمد رضا رونیزی شیرازی، بی تا [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۶۲]

۵۳۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۹۹
نکاح؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [ف: - ۱۰۲]

۵۳۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۶/۱
کتاب متاجر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: - ۲۷۳]

۵۳۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۵۲
متاجر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ قطع: رحلی [ف: - ۱۰۲]

۵۳۸. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۹۴
کتاب طهارت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: حضرت حجة الاسلام آقای حاج آقا علاءالدین مدرسه به کتابخانه؛ ۲۲۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: - ۱۲۳]

۵۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۵۶
جلد ۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه:

۱۵/۵×۲۱/۱سم [رایانه]

۵۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۵۹

جلد ۴؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۴سم [رایانه]

۵۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۰

جلد ۵؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۴/۶×۲۱سم [رایانه]

۵۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۱

جلد ۶؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۲سم [رایانه]

۵۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۲

جلد ۷؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵×۲۱/۷سم [رایانه]

۵۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۳

جلد ۸؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۴سم [رایانه]

۵۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۴

جلد ۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵×۲۱/۶سم [رایانه]

۵۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۵

جلد ۱۰؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۴/۶×۲۱/۳سم [رایانه]

۵۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۶

جلد ۱۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریدای از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۲سم [رایانه]

۵۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۸

جلد ۱۳؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۷سم [رایانه]

۵۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۹

ج ۱۴؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۶سم [رایانه]

۵۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۱

جلد ۱۶؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [رایانه]

۵۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۲

جلد ۱۷؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۴/۴×۲۱سم [رایانه]

۵۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۸۲

طهارت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عبدالله ناصری [رایانه]

۵۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۲۳

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی، خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

۵۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۹۸

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه:۱۴/۷×۲۱/۵سم [رایانه]

۵۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۰۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۵۵۶. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

تا آخر طهارة ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ روی برگ نخست از مؤلف با دعای «ایده الله» یاد شده؛ ۱۷۲گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲ - ۹۵]

۵۵۷. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب الطلاق تا آخر کتاب اللعان؛ کا: محمد رضا رونیزی شیرازی، بی تا [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۶۲]

۵۵۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۴

ضمان تا وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۵۵۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۵

شرکة تا وکالة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۰۹]

۵۶۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۷۱

صلوة، از تکبیرة الاحرام تا آغاز صلوة جمعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: - ۳۱۸]

۵۶۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۳۵

آغاز: بسمله و به نستعین - و الحمدلله رب العالمین ... من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الاحکام؛ **انجام:** الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً و نسئله الاعانة علی اتمام ما بقی ... بمحمد و اهل بیت الطیبین الطاهرین تم بالخیر ... بید ... عبدالله ابن مرتضی قلی بن نور محمد بیگ جهرمی.

از کتاب صید و ذباحه و شامل شش کتاب؛ خط: نسخ، کا: عبدالله ابن مرتضی قلی بن نور محمد بیک جهرمی، بی‌تا؛ کاغذ: سفید نازک مهره خورده، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۲۳۸گ، ۴۷۶ص، ۲۷سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۲×۳۱[ف: ۲ - ۳۳]

۵۶۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲-ز/۸۴

آغاز: بسمله و به نستعین - الزکوه التی هی لغة الطهارة و منه قتلت نفسا زکیه؛ **انجام:** التی هی اقل الاعتکاف و علی کل تقدیر فلایخفی علیک التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم

کتاب زکوه؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن ابن عبدالله کاتب، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۲۱۵گ، ۲۹ سطر(۱۲/۵×۲۲)، اندازه:۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱ - ۷۵]

۵۶۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۴۷

آغاز: نسخه: کتاب التجارة فیه و ذکره غیره بکتب مستقلة مع انها جمیعاً مع قصد التکسب بها من افرادها؛ **انجام:** یعلم ما فی مناقشة بما لو خلف میتاً ترکة نح بل و بما ذکره من الصبی و المجنون باعتبار امکان الحکم بملکیة ما فی یدیهما من غیر حاجة

از «کتاب التجارة» تا نیمه «کتاب الضمان»؛ خط: نسخ، کا: حسین بن

عبدالمجید قزوینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱ – ۱۲۲]

۵۶۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۴۳

آغاز: و صلی الله علی محمد ... الفصل الثالث مما بنی علیه کتاب التجارة؛ **انجام:** انتهی و فیما ذکره اخیرا بحث. تم هذا الجزء.

تمام کتاب خیار؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۳۰۰ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۲۱۹]

۵۶۵. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۹۸

این قسمت کتاب الوصایا است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: حضرت حجة الاسلام آقای حاج آقا علاءالدین مدرس به کتابخانه؛ ۴۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: – ۱۲۵]

۵۶۶. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۳/۱

آغاز: کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد؛ **انجام:** و قاعدة لاضرر و لا ضرار لا تقتضی الجبر و هدم الاقواد ...

کتاب الضمان تا آغاز کتاب الودیعه؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸۷گ (۱پ–۸۷ر)، ۳۰ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: – ۱۴]

۵۶۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۰

از اول کتاب القضاء تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم سیاه، ۳۰۹گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۳۱×۲۱/۵سم [مؤید: ۱– ۱۲۴]

۵۶۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۸۸

از قسم عقود؛خط:نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه و سرخ، ۲۷۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۶۳]

۵۶۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۸۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه و سرخ، ۲۷۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۶۳]

۵۷۰. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۸

جزء اول از کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، به امر آخوند ملا کاظم همدانی مشهدی؛ کاغذ: فرنگی، ۳۳ سطر (۱۱/۵×۲۳)، قطع: رحلی [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۰۲]

۵۷۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۹

کتاب الزکاة و الخمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: میرزا بابا سبزواری؛ کاغذ: فرنگی، ۲۱سطر(۹/۵×۱۶) [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۰۳]

۵۷۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳۱

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ چاپ سنگی که به سال ۱۲۷۲ چاپ شده، مصحح، نسخه با ارزشی است [ف: – ۹۳]

۵۷۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۹۷

صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ – ۷۰]

۵۷۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۰۶

تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشت بر برگ نخست: «این اجزاء در دارالایمان قم باید به دست عالیجناب فضائل مآب علامی فهامی آخوند ملا محمد باقر الشهیر بملا آقا کوچک سلمه الله تعالی برسد و السلام علیکم»؛ ۲۴۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱ – ۷۰]

۵۷۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۴۵

رهن؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ به ضمیمه بخشی از شرح ارشاد شیخ انصاری که به ضمیمه کتاب طهارت ایشان چاپ شده؛ ۲۰۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱ – ۷۰]

۵۷۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۰۰

حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۷۱]

۵۷۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۴۴

قسمتی از کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ چاپ سنگی است با حواشی به خط شیخ فضل الله نوری؛ ۱۵۳ص [عکسی ف: ۶ – ۴۴۷]

۵۷۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۰۲

طلاق تا نذر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ – ۶۹]

۵۷۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۴۶/۲

بخش خلل در صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ(۱۴۴پ–۲۰۸پ)، ۲۰سطر،اندازه:۱۵×۲۱/۵سم[ف: ۱ – ۲۵۱]

۵۸۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۷

کتاب التجارة تا اول خیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۰۶]

۵۸۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲۸

اجاره و وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۰۶]

۵۸۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۹۲/۳

آغاز: بسمله القسم الثالث من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات جمع ... کتاب الطلاق الذی قیل انه لغة حل؛ **انجام:** علی قدر احوالهم من الغنی و الفقیر بقدر ما یکون به صاعی او الصغار اختلف المفسرون فیه و الاظهر.

از کتاب طلاق تا اواخر زکوة فطره؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج مشکی، ۳۲ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه:۲۱×۳۱سم [ف: – ۴۰۴]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۹۷/۲

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: – ۱۷۹۲]

۵۸۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۴

آغاز: بسمله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود؛ **انجام:** تم المجلد الثالث من العقود ... و یتلوه المجلد الرابع فی الضمان انشاءالله تعالی. و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین (بلغ مقابلة علی نسخة المصنف متعنا الله ببقائه بمحمد و

آله - بلغ ملاحظة حواشی و زیادات حتی الکلمات و الله العالم - حسب الامر عناوین کتاب مکاسب در مجلدات کتاب جواهر حتی المقدور مرقوم شد و انا الاقل عبدالرحیم بن نصرالله عفی الله عنهما).

جزء ۷ (عقود: بیع - حجر)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده با نسخه مؤلف؛ تملک: «جناب الشیخ سعد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۳۰۴گ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۵ - ۱۸۵۰]

۵۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۴۳

آغاز: بسمله، الفصل الخامس فی البحث عن الصلاة؛ **انجام:** بحیث یشمل مضی زمان ... و صلی الله علی محمد و آله.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۵۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ختم الشرایع؛ **انجام:** فتامل جیدا.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [الفبائی ف: ۱۷۷]

۵۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۷۵

آغاز: بسمله، حمدله ... القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود؛ **انجام:** و بالجمله متی قام احتمال الفرق وجب العمل علی مقتضی القواعد و الضوابط و الله اعلم بحقایق احکامه

از متاجر تا انتهای فصل نهم (بیع حیوان)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۳۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۰۹]

۵۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۰۰۹

آغاز: بسمله، حمدله القسم الثانی من الاقسام الاربعة بنی علیه الکتاب ذالعقود جمع و هو لغه ضد الحل و شرعا قول من المتعاحدین؛ **انجام:** قد یفرق بینها بالقبض لمصلحه المالک فیکون محسنا لا سبیل علیه و عدمه و کذا ... و القارض (کذا) و الوکیل یجعل و غیرها و الله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۵۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۰۰

آغاز: القسم الثالث من الاقسام التی بنی علیها الکتاب فی الایقاعات؛ **انجام:** لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح

از اول کتاب طلاق تا آخر کتاب عتق، از کتاب «تدبیر و مکاتبه و استیلاد» دو سطر نوشته سپس بر خلاف ترتیب «کتاب الوصایا» نوشته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۱۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۵۳]

۵۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۵۶-۱۴/۶

آغاز: الحقیقی بل الظاهر عدم الفرق فی استجاب زکوة ماله مع التجارة بین النقدین و غیرهما لاطلاق النصوص المزبورة و دعوی انصرافها؛ **انجام:** و منهم و هو الشیخ و من تبعه بل فی المدارک نسبته الی اکثر المتاخرین من خص الکفارة بالجماع.

زکوة تا آخر اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن عبدالنبی شیرازی بوشهری، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ از روی نسخه مصنف مقابله و تصحیح شده (در پایان کتاب زکاة و خمس)؛ ۱۹۱گ، ۳۰-۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۴۶]

۵۹۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۳۶-۳۱/۱۶

آغاز: بسمله کتاب الزکوة التی هی لغة الطهارة ومنه قتلت نفساً زکیة قد افلح من زکیها؛ **انجام:** وعلی کل تقدیر فلا یخفی علیک التحقیق فی الجمیع والله هو العالم.

زکات تاصیام؛ خط: نسخ، کا: محمدحسن نصرآبادی، تا: سه‌شنبه ۱۲ رجب؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۳]

۵۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۴۶/۲-۵۵/۱۶

آغاز: بسمله، کتاب الخمس و هو حق مالی فرضه الله مالک الملک علی عباده

از اول تا آخر کتاب الخمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۴۷]

۵۹۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۲۷

مشتمل بر فصل خامس در احکام اموات تا پایان بحث اجتناب از جلد مالایؤکل لحمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲ - ۳۷]

۵۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵ خوئی

آغاز: (بسمله) القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود جمع عقد و هو لغة ضد الحل ... خمسة عشر کتابا اولها کتاب التجارة؛ **انجام:** فعدول مقلدیه فضلا عن مقلدی غیره و الله هو العالم ... آمین رب العالمین.

از متاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۳۰۶ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۷۵]

۵۹۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷ خوئی

آغاز: کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن؛ **انجام:** و انما ینکشف ذلک عند الموت کما عن التحریر التصریح به فهذا آخر الکلام ... و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح ... قد وقع الفراغ ... الشیخ محمد حسن بن المرحوم الشیخ باقر.

ضمان تا آخر وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۲۸ص، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۷ - ۷۶]

۵۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳ خوئی

آغاز: کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عند المشهور بل عن المختلف؛ **انجام:** و لاجناح علیکم فیما تراضیتم به من بعد الفریضه بما عرفت کما هو واضح و الله العالم.

از نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی ضخیم شکری، ۳۴۷ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۷۵]

۵۹۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۷۶

کتاب شفعه تا ارث؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۹۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: - ۴۹]

۵۹۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۷۷

از حدود و قصاص؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۸۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: - ۴۹]

۵۹۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۷۳

کتاب طهارة باب احکام تخلی تا آخر باب طهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ وقف شهید؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۳۸]

۵۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۱۸-۳۱/۹۸

آغاز: الرکن الرابع فی التوابع و فیه فصول الفصل الاول فی الخلل الواقع فی الصلوة المفروضته الیومیة و ان شارکها غیرها من الفرائض والنوافل؛ **انجام:** کذلک ایضاً الا ان الامر سهل والله اعلم

صلاة: خلل تا قصر؛ خط: نسخ، کا: جواد بن شیخ محمد حسن طریح، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج زیتونی، ۲۴۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۲]

۶۰۰. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۲۴/۱

آغاز: بسمله و به نستعین کتاب الاجارة التی هی علی نحو ما سمعته فی لفظ البیع ان الاصح کونها نقل المنفعة لاالعقد و لا الانتقال کما عرفته فی کتاب البیع؛ **انجام:** لعدم ظهورها فی ارادة الاجازة من الضمان فضلا من الصمت بل اقصاه انه احتمال اقرب من احتمال ارادة بیان الفساد من الضمان ...

کتاب الاجاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف مخ: ۴۳]

۶۰۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۰

آغاز: الحمدلله ... کتاب احکام الصلوة التی تنهی عن الفحشاء و المنکر و بها تطفیء النیران و قربان کل تقی ومعراج کل مؤمن نقی تغسل الذنوب کما یغسل النهر الجاری؛ **انجام:** فان موضوع الضمیمة الفعل الواحدی الذی له غایات متعددة واراد المکلف ضمها بنیة واحدة فالتحقیق فیها البطلان مع منافات الاخلاص والصحة مع العدم یتعبیة الضم..

صلوة (نیت)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۳]

۶۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۸۹-۲۲/۹

آغاز: بسمله کتاب الوصایا جمع وصیة من اوصی یوصی او وصی یوصی قال فی الصحاح اوصیت؛ **انجام:** و یکره او یحرم ترک عمارة الدار ونحوهما حتی تخرب ان لم یکن الخراب اصلح لها و القول فی الاجبار علیها و عدمه کما مرضرورة اتحاد المدرک فی الجمیع ... و التحقیق عدم حرمة مالا یعد سفها وسرفا منه صورة ما کتبه المصنف

وصایا و نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۱۳۴۱]

۶۰۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۹۸

آغاز: المقصد الخامس فی القرض فی القرض بکسر القاف وفتحها وهو معروف اثبته الشارع ... للمحتاجین مع رد عوضه فی غیر المجلس غالبا وان کان من النقدین رخصة؛ **انجام:** اذ لا فرق فی التبعیة بین ان یکون منشاؤها لحوق السفل بالعلوا وبالعکس فانه من ملک قرار الملک ملک هواه ومن ملک هواه ملک قراره ومن ملک شیئا ملک قراره ولو هواه والدرج کذلک والله العالم بحقایق احکامه

قرض تا پایان صلح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۳۱گ،۳۱سطر،اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف مخ: ۲- ۶۴۵]

۶۰۴. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۴۵

کتاب البیع تا مجلد سوم از عقود؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور زرد، ۲۵۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف مخ]

۶۰۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۲

آغاز: الفصل العاشر من فصول کتاب التجارة فی السلف والنظر فیه یستدعی مقاصد الاولی فی حقیقة السلم بفتح السین واللام الذی هو مرادف للفظ السلف قال فی مختصر النهایة السلف السلم؛ **انجام:** و اما الثانی فهو واضح الفساد وکیف کان فحمل العباره علی ذلک ممکن وان کان بعیدا بل ربما نوقش فیما سمعته من وجوه الاشکال و انه متعین الصحة ح للاذن من الولی و الامر سهل بعد ان اتضح لک تحقیق الحال

متاجر تا حجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «محسن حسینی» (مربع)؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۴۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۴]

۶۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۲۷

آغاز: بسمله، من افعال الصلاه تکبیره الاحرام و الافتتاح و الدخول؛ **انجام:** مولا بالمیت او یونث مولا بالجنازه و فی ... ان الاول اولی و الله اعلم

ثلث دوم کتاب صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۱گ، ۳۳ سطر (۱۱/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۳۷]

۶۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۳

آغاز: بسمله و به نستعین کتاب الحدود و التعزیرات التی؛ **انجام:** انه ذو الفضل العظیم ... صلی الله علی محمد و اله.

کتاب حدود و تعزیرات و دیات و قصاص؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد علی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی چرمی تریاکی، ۲۳۹گ، ۲۷ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۳۱/۵×۳۲سم [ف: ۱۰ - ۸۵]

۶۰۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۶۶-۵۷/۳۶

آغاز: بسمله، القسم الثانی من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب فی العقود

از اول قسم ثانی در عقود تا آخر بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۳ - ۱۳۴۷]

۶۰۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۲۲-۵۹/۴۲

آغاز: قال قلت کیف یرد من احداث السنه فقال هذااول السنه یعنی المحرم ... الفصل السادس فی المرابحة والمواضعةوالتولیة التی هی بجمیعها

کتاب البیع از «الفصل السادس فی المرابحه ...» تا نیمه کتاب الرهن؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۵۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۷]

۶۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۴۲-۵۶/۹۲

آغاز: بسمله و به نستعین ... الذی هو مصدر رهن او اسم للشیء المرهون الذی یجمع علی رهان

از اول کتاب الرهن تا آخر کتاب الصلح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۷]

۶۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۲۳

آغاز: بسمله، الفصل الخامس فی البحث عن الصلوات المرغبات ای المندوبات؛ **انجام:** و اطلاقه السفر عندالدخول بحیث یشمل مضی زمان یسع فعلها و عدمه ... الا ان الامر سهل و الله اعلم.

مبحث نماز و خاتمه در مورد مساجد؛ خط: نسخ، کا: محمد نوی طریحی، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۰۶گ، ۳۳ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۱×۴۰ سطر [ف: ۱۴ - ۲۴۲]

۶۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۷

آغاز: بسمله، فی البحث عن الصلوت المرغبات و هی قسمان: الاول النوافل لیومیه، و قد ذکرناها فیما تقدم مفصله، و الثانی ما عدا ذالک و هو ینقسم قسمین؛ **انجام:** المسئلة الرابعة، من دخل فی صلوته بنیة العصر ثم عزله المقام ... بحیث یشمل مضی زمان یسع فعلها و عدمه کذلک ایضا الا ان الامر سهل و الله اعلم.

فصل پنجم از رکن سوم کتاب الصلاة در نمازهای مستحب تا پایان کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده محمد علی بن عبدالجواد» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج سیاه، ۲۵۳گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم[ف:۱۳-۳۲۹]

۶۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۲

آغاز: بسمله. و به نستعین. کتاب الزکوة التی هی لغة الطهارة؛ **انجام:** و علی کل تقدیر فلا یخفی علیک التحقیق فی الجمیع و الله هو العالم العلیم العلام الرؤف الرحیم.

زکوة - اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴۶گ، ۲۹ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۸۵۰]

۶۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مضی اقل الطهر الی ما یقتضیه الادلة من الاوصاف.

آغاز طهارة تا نیمه فصل دوم در حیض ؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷۶گ، ۳۳ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۸۴۵]

۶۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۹

آغاز: برابر؛**انجام:** و ظاهر الاصحاب الثانی. و الله اعلم. و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا علی ما انعم و وفق لاتمام مباحث الطهارة و صلی الله علی سیدنا و نبینا محمد و آله الطاهرین الغر المیامین.

تا پایان طهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۲۴گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۵ - ۱۸۴۸]

۶۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۷۶

آغاز: بسمله، حمد له، و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین العز المیامین الذین بهم ارجو من ربی الکریم الرحمن الرحیم العلیم الحکیم الاعانه علی اتمامه؛ **انجام:** فلا اشکال اصلا الی غیر ذلک من المکروهات و المندوبات التی ذکرنا بعضها سابقا و تضمن النصوص و المطولة من کتب اصحابنا التعرض لها تماما من ارادها فلیرجع الیها و الحمد لله ...

قسمت اول کتاب صلاة تا مقدمه پنجم در مکان مصلی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۸گ، ۱۶-۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه:۱۵/۵×۲۰/۸ سم [ف: ۱۹ - ۹۱]

۶۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۰-۴/۹۰

آغاز: بسمله حمدله ... اما بعد کتاب القضاء بالمد وقدیقصر الذی لغة لمعانی کثیرة؛ **انجام:** المرجع فیها القواعد العامة ولانص فیها بالخصوص والله هو العالم والمؤید والموفق والمسدد ...

قضا وشهادات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۷گ، ۲۰-۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۴۴]

۶۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۵۹-۵۱/۱۱۹

آغاز: بسمله؛ کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن

از کتاب الضمان تا آخر کتاب الوکالة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف:۳-۱۳۴۶]

۶۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۰۸

صلوة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ - ۷۰]

۶۲۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز: بسمله کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عند المشهور بل عند لف الاجماع علیه بمعنی اتفاق اهل اللغة؛ **انجام:** مثل هذا التضییع للمال من غیر فرق فی الاموال بین العقار و الکتب و الثیاب و غیرها و التحقیق عدم حرمة ما لایعد سفها و سرفا منه صورة ما کتبه المصنف و الحمدلله ...

کتاب النکاح؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «الراجی محمد علی بن محمد جواد» (بیضی)؛ جلد: ساغری مشکی، ۱۹۲گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ - ۷۶]

۶۲۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۲۸

از «فصل العاشر من فصول کتاب التجارة فی السلف» تا اول «مجلد

الرابع فی الضمان»؛ خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «یا علی بن ابی طالب» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۲۷۰]

۶۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۱۶

آغاز: الحمد لله الذی ختم الشرائع باسمحها؛ **انجام:** و احتمال تقلیل افراد المطلقه شئی حال عن الفائده فتامل جیدا

کتاب طهارت؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایی روکش پارچه راه راه قرمز، ۲۵۲گ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵ - ۱۲۹]

۶۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲ خوئی

آغاز: بسمله، کتاب النکاح الذی هو فی اللغة الوطی عند المشهور؛ **انجام:** علی الخلاف السابق الذی عرفت الحال کما عرفت التحقیق فی المباراة و الله العالم.

ازاول کتاب نکاح تاپایان کتاب الطلاق؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۵۸۹ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۷ - ۷۴]

۶۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹ خوئی

آغاز: بسمله و الحمد لله ... الکتاب مصدر ثان لکتب من الکتب بمعنی الجمع الطهارة مصدر طهر بضم العین و فتحها و الاسم الطهر؛ **انجام:** فلورجع فی الاثناء صح وضوئه علی الاقوی مالم یحصل الجفاف و الله اعلم ... و الحمد لله الطاهرین.

جلد اول طهارت تا وضوء؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ضربی قرمز، ۳۳۱ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۷۲]

۶۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۱۶

آغاز: کتاب الطلاق و فیه فصول - الفصل الاول فی ارکانه و هی اربعة الاول فی المطلق و فیه شروط اربعة؛ **انجام:** قال فی المسالک الظاهر الجواز لان المباراة تقع بلفظ الکنایات و الخلع کنایة واضحة مع اتباعه بالطلاق فتدبر.

از ابتدا تا انتهای کتاب الطلاق؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به امضاء «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج سوخت مشکی، ۸۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲۵ - ۳۰۳]

۶۲۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۱۲

صلاة جزو ۳ از رکن ثالث تا دو سطر از فصل ثانی رکن چهارم؛ خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: ۱۳۰۴]

۶۲۷. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۰۴

از رکن ثالث است به بعد تا آخر نجاسات یعنی تا آخر کتاب طهارت؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: - ۱۲۷]

● **جواهر الکلام فی علم الکلام** / کلام و اعتقادات / فارسی

javāher-ol kalām fī ‘elm-el kalām

یزدی، محمد بن محمد نصیر

yazdī, mohammad ebn-e mohammad nasīr

به روش «تجرید العقائد» خواجه نصیرالدین طوسی در پنج «مقصد» نگاشته و در آن از ادله عقلی و نقلی بهره برده است.

[الذریعه ۲۷۷/۵]

شرح و حواشی:

۱- جواهر الکلام فی علم الکلام (ترجمه)؛ حسنی طباطبائی، صدرالدین محمد (-۱۱۵۴)

۲- جواهر الکلام فی علم الکلام (ترجمه)؛ (۲عنوان)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۳۶/۷

کا: علی اصغر، تا: ۱۲۵۶ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۹ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۶ - ۲۸۸]

● **جواهر الکلام فی علم الکلام (ترجمه)** / کلام و اعتقادات / فارسی

jawāhir-ul kalām fī ‘ilm-il kalām (t.)

حسنی طباطبائی، صدرالدین محمد، - ۱۱۵۴ قمری

hasanī tabātabā’ī, sadr-od-dīn mohammad (- 1742)

وابسته به: جواهر الکلام فی علم الکلام؛ یزدی، محمد بن محمد نصیر

مترجم نوه مؤلف است.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۹۹/۸-ف

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن عبدالقیوم صفائی، تا: با تاریخ ۱۲۴۲ق [فیلمها ف: ۲ - ۹۸]

۲. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۵۰/۲

آغاز: خیر ما یرشح به حنابر الاقلام و اطیب ما یروح عنه خناشیم الکلام آغاز ترجمه: جناب قطب الاقطاب صدر العلما شمس الالفضل فی وسط السماء السید المؤید الاوحد الازهد جدی الامجد المیزا صدرالدین محمد

خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛مصحح؛جلد:مقوایی عطف تیماج مشکی، ۶۰گ (۵۶ر-۱۱۵پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: - ۴۶]

● **جواهر الکلام فی علم الکلام (ترجمه)** / کلام و اعتقادات / فارسی

jawāhir-ul kalām fī ‘ilm-il kalām (t.)

وابسته به: جواهر الکلام فی علم الکلام یزدی، محمد بن محمد نصیر

ترجمه تحت اللفظی نیکویی است از کتاب «جواهر الکلام فی علم الکلام» سید صدرالدین محمد بن محمد نصیر حسنی مدرس یزدی.

آغاز: خیر ما یرشح به حناجر الأقلام و أطیب ما یروح عنه خیاشیم الکلام ... جناب قطب الاقطاب صدر العلماء و شمس الفضل فی

وسط السماء.
انجام: و اما ایمان پس امر بآن امر بباقی داشتن آنست بلکه مأمور به همان اعتقاد مستمر است وفقنا الله تعالی له.
[فهرستواره منزوی ۲۰۳/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن احمد یزدی، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج سبز، ۸۳گ (۸۲پ-۱۶۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲ - ۱۲۰]

← جواهر الکلام من الفرائض ⟵ جواهر الفرایض

● **جواهر الکلام و محاسن النظام** / - عربی
jawāhir-ul kalām wa maḥāsin-un niẓām

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۴-ف
نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷. در ۱۳ فصل؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۰ تا ۸۱۱ق [فیلمها ف: ۱ - ۴۲۲]

← جواهر الکلام و مفتاح المرام ⟵ وجیزه

● **جواهر الکلام و مفتاح المرام** / عرفان و تصوف / فارسی
javāher-ol kalām va meftāh-ol marām
غافل سلماسی، پرویز بن فرج الله، - ۱۳۳۶ قمری
qāfel-e salmāsī, parvīz ebn-e faraj-o-llāh (- 1918)
تاریخ تألیف: ۱۳۰۲ق
کتابی است به نثر و نظم، در کیفیت و آداب سیر و سلوک و دستور العمل‌های سلسله ذهبیه از پرویز خان ملقب به معبر الفقرا و معین السالکین که آن را با کسب اجازه از سید میرزا جلال الدین محمد بن ابی القاسم ذهبی ملقب به مجدالاشراف متولی‌باشی بقعه حضرت شاه‌چراغ در شیراز به سال ۱۳۰۲ق نگاشته است و حبیب الله بن اسدالله بن امیر اصلانخان دنبلی خویی مدعو به تنبل مولا و تخلص به لسان الولایه به درخواست مؤلف آن را تحریر کرده است و آن را به متن حدیث دوم اربعین شیخ بهایی و شرح آن با انگیزه اثبات مطابقت نوشته‌های مشایخ این سلسله با احادیث و اخبار صحیفه مصدر نموده است و محرر مدعی است که متن و شرح روایت مذکور با مضامین و عبارات اصول پنج‌گانه در این کتاب تطبیق دارد. مؤلف این کتاب را ابتدا به جهت اختصار «وجیزه» نام نهاده بود سپس به سبب اینکه یکی از دوستان صاحب کشف و شهودش امام زمان با را خواب دیده بود که ایشان کتاب را به نام «جواهر الکلام و مفتاح المرام» نامیده‌اند آن را به این اسم مسمی گردانید. مؤلف که مدت سی و شش سال رئیس فقرای سلسله ذهبیه آذربایجان بوده است در این کتاب ابتدا اصول و ارکان پنج‌گانه این طریقت را برمی‌شمارد و سپس در چهارده «جمله» و یک «خاتمه» آداب و شروط سلوک آن را ذکر می‌کند.
آغاز: بسمله الحمدلله علی آلائه و نعمائه و الصلاة و السلام علی خاتمة انبیائه ... اما بعد چون جناب ولایت نصاب قدسی انتساب ... بسمله بالسند المتصل الی الشیخ الصدوق ...
انجام: دوستانت غرق نور بی حساب ×× همچو عیسی هم نشین با آفتاب
چاپ: [تبریز]، سنگی، ۱۳۲۰، جیبی، ۱۰۷+۱صص
[نسخه‌های منزوی ۱۱۱۹/۲؛ الذریعة ۲۷۵/۵؛ فهرستواره منزوی ۲۷۹/۷؛ دنا ۱۱۰۸/۳ (۹ نسخه)]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۷۹۰-۵/۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن اسدالله دنبلی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ جمادی الاول ۱۳۰۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۶۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۸]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۶۱
خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن اسد الله دنبلی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ جمادی الاول ۱۳۰۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۸۹گ، ۱۲ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۷۰۴]
۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدرضا، تا: ۲۵ شوال ۱۳۰۷ق؛ با خط خوردگی و اصلاحات زیاد؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با پارچه سبز، ۷۳گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸ [ف: ۲ - ۲۷۴]
۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدرضا وثاقی ذهبی، تا: ربیع الاول ۱۳۱۰ق؛ خط مؤلف دارد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۵۵گ، ۱۷سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۱۹]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد رضای دیشلقی، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سبز لایی، قطع: ربعی [ف: ۱۶-۲۸]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ذهبی سلماسی، یوسفعلی بن حسین و احمد بن عبدالعلی، تا: ۱۳۱۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۹ سطر [رایانه]
۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تو از آن رو اعتدال هم ز نبض و هم زرنگ و

هم زدم پی برند از تو بصد گونه سقم پس طبیبان الهی در جهان
چون ندانند از تو اسرار نهان هم ز بنصت هم ز چشمت هم زرنگ
خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: حسین بن محمد شفیع بن عبدالکریم بن ابوالقاسم، تا: ۱۳۱۶ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی طوسی، ۱۶گ (۵۲پ-۶۷پ)، ۱۵-۱۹سطر (۹/۳-۱۰×۱-۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رایانه]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد رضا ویشلقی، تا: ۱۳۱۹ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا [الفبائی ف: - ۱۷۷]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۳۵/۱
آغاز و انجام: برابر؛ پایان نسخه: در دار السعاده زنجان در محله زینبیه در خانه صغار سلام مرحوم ... آقا شیخ علی اصغر ... بکاتب می‌دهد تا نسخه کند در ۱۶ رمضان ۱۳۱۳.
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی (الوان)، جلد: مقوایی رویه تیماج تریاکی،۷۳گ،۱۶سطر(۹×۱۶)،اندازه:۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۶ - ۶۸۰]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۱۱
آغاز و انجام: برابر؛ «مخفی نماند که این بی بضاعت گمنام در اول وهله این چند ورق بی نظم و نسق را از جهة اختصارش نام نهاده بود بوجیزه پس از مدتی ... لهذا ثانیا بعد از احترام بسجدات شکر مسمی باسم مبارک گردید الحمدلله ...»
خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: حسین بن محمد شفیع بن عبدالکریم بن ابوالقاسم، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی طوسی، ۵۱گ (۱پ-۵۱)، ۱۵ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رایانه]

● جواهر الکلمات / فقه / عربی

jawāhir-ul kalamāt

آل عصفور، محمد علی بن محمد نقی، ۱۲۸۹ - ۱۳۵۰ قمری

āl-e ‘osfūr, mohammad ‘alī ebn-e mohammad naqī (1872 - 1932)

فقه استدلالی متین و استواری است در بیان برخی از محرمات.
[دنا ۱۱۰۸/۳ (۱ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۵۰
آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه فواید منتزعه؛ **انجام:** فی کشف معنی هذا الحدیث عن الامام الحسن (ع) حرره محمدعلی.
در رایانه آستان قدس به نام «جواهر الالفاظ» آمده؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴، کاغذ: حنایی، جلد: مقوا [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۳۷
آغاز: جهه وجهه و قال لاتردکه الابصار و لا یحیطون؛ **انجام:** لا حول و لاقوه الا بالله ... الطاهرین المعصومین
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۸۶
آغاز: بسمله، حمدله ... لما کان الورع عن محارم الله من افضل الأعمال و بتجنبها یصل الانسان الی حدالکمال احببت ان اشرح تعداد المحرمات؛ **انجام:** و لما لم یظهر مانع فی الشهرة قلنا بها.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ واگذاری سازمان حج و اوقاف در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوای اسقاطی، ۶۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۸×۴۳/۴سم [ف: ۲۰ - ۱۱۳]

● جواهر الکلمات فی صیغ العقود و الایقاعات = جواهر العقود / فقه / عربی

jawāhir-ul kalamāt fī ṣīyaġ-il ‘uqūd wa-l īqā‘āt = jawāhir-ul ‘uqūd

صیمری، مفلح بن حسن، - ۹۰۰ ؟ قمری

saymarī, mofleh ebn-e hasan (- 1495)

اهدا به: نصیرالدین حسین
تاریخ تألیف: ۱۰ جمادی الاول ۸۷۰ق
مؤلف در اجابت درخواست جمعی از مومنین، صیغه‌های عقود و ایقاعات را جمع‌آوری نموده و آن را در یک «مقدمه» و دو «باب» تحریر کرده است: مقدمه در سبب تقسیم احکام به چهار قسم: عقود و ایقاعات، عبادات و معاملات؛ باب ۱. عقود، شامل یک مقدمه و نوزده کتاب، از تجارت تا نکاح؛ باب ۲. ایقاعات، مشتمل بر مقدمه و ده کتاب، از طلاق تا نذر. در این کتاب عقود و ایقاعات با توجه به آنکه از اقسام احکام شرعیه بوده مورد تعریف قرار گرفته و در تعریف، به بیان صفات ممیزه هر کدام از یکدیگر و بیان فرق بین عقود و ایقاعات پرداخته شده است. همچنین ارکان هر کدام متوقف بر آن باشد تبیین شده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد و آله الطاهرین و بعده فقد التمس منی بعض الاخوان الاعز مقل الکرام لدی ان اجمع له صیغ العقود و الایقاعات
انجام: و یستحب للمزور استقبال الزائر و مصافحته ... و التانیس بالحدیث و التودیع اذا خرج تم ما قصدنا ایراده ... و سلم تسلیما کثیرا.
[الذریعة ۲۷۹/۵؛ ریحانة الادب ۵۰۴/۲؛ اعیان الشیعة ۹۱/۴۸]

شرح و حواشی:
۱- تتمة جواهر الکلمات فی الصیغ العقود و الایقاعات؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۴/۱
خط: نستعلیق، کا: نظام الدین احمد بن محمد احمد قاضی فهلیانی، تا: ربیع الاول ۹۰۸ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ(۱پ

– ۶۵پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸ – ۲۶۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۰/۴

آغازو انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: عباد الدین بن عبدالسمیع بن فیاض اسدی، تا: دوشنبه ۱۹ ذیحجه ۹۱۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۳۹گ (۲۴پ–۶۲پ)، ۲۵ و ۱۵ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۶/۲×۲۵/۷سم [ف: ۲۹/۱ – ۴۰۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۶۶/۱

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد بن صالح صیمری، تا: جمعه ۹ شعبان ۹۲۴ق، جا: جامعین در حله سیفیه؛ مصحح توسط محمد مکی بن محمد از سلاله شهید اول؛ مهر: «عبده الراجی رجبعلی» (مربع)؛ ۱۴۲ص (۲–۱۴۳) [عکسی ف: ۵ – ۱۱۲]

۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۵۲/۳

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد بن صالح صیمری، تا: جمعه ۹ شعبان ۹۲۵ق؛ مصحح؛ ۷۲گ (۲۰۱–۲۷۲)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۱۱۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۶

آغازو انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: کمال الدین عطاء الله بن مسیح آملی، تا: ۱۴ رجب ۹۳۳ق؛ ۱۴۱گ (۱۱پ – ۱۵۱ ر)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲ – ۹۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۰۵/۵

آغاز: الافی العقاد فان لا قالة فیه بلغ مطلقا و الصحیح ما قلناه و یفتح فی الجمیع؛ **انجام:** برابر؛ فرغ من تألیفه مصنفه و مؤلفه. مفلح بن حسین بن راشد الصیمری، فی یوم العاشر من شهر جمادی الاولی لسنة سبعین و ثمانمایة هلالیة (هذه صورت خطه رحمه الله، لان هذا النسخة کتب من نسخة الاصل و کان الفراغ من الکتابة یوم الحادیعشر من شهر جمادی الاخرة سنة ۹۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۹۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مقابله شده، باز هم اغلاط املائی دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۶۵گ (۸۲ر–۱۴۶ر)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۱۶ – ۳۱۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۷۶/۲

آغاز: برابر

کا: علی بن محمد بن یوسف بن سعید اوالی مقشاعی، تا: ۹۶۳ق؛ تملک: محمد بن بدر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ (۱۳۷پ–۱۹۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷ – ۲۳۸]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۶۴

آغاز: الی بیان تمیز هما عن غیرهما بای الصفات؛ **انجام:** و التودیع اذ اخرج تم ما قصدنا ایراده

خط: نسخ، کا: محمد المطلق بن علی بن محمود بن الحاجی بن الصمری (کذا)، تا: غره جمادی الثانی ۹۶۵ق، به دستور مولانا کمال الدین مفیدی مداح؛ افتادگی: آغاز (ورق اول)؛ مصحح، محشی از کتب «شرح لمعه، شرایع، دروس، سرائر و غیره»؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۰۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۵ – ۴۵۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۰۲

خط: نسخ، کا: هاشم بن سلیمان بن علی بن ناصر بن احمد بن رضی بن مرتضی حسینی بحرانی توبلی کتکانی، تا: پنج‌شنبه ۸ رمضان ۹۶۷ق؛ تملک: عبدالله ابن محمد بن عز الدین جزائری اسدی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج سبز، ۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ – ۱۰۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۵۴/۴

انجام و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ محرم ۹۷۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۰گ (۱۱۸پ–۲۱۷پ)، ۱۳ سطر [ف: ۱۶ – ۲۶۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۱/۲

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ – ۳۸۱]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۲۲

آغاز: و صدقه احتمل قویا وجوب الدفع الیه و عدمه لان الدفع غیر مبرء؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محیی بن محمد شریف، تا: چهارشنبه ۲۰ صفر ۹۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن، ۸۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۳سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۳۵]

۱۲. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۴۳۲۹

خط: نسخ، کا: محمد بن عزیزالله حسینی خلخالی، تا: ۹۷۳ق [نشریه: ۲ – ۲۰۳]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ادناه شرب الماء والوضوء و صلاة رکعتین عند ... اذا خرج.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: روز شنبه ۱۵ جمادی الاول ۹۷۸ق؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا با رویه پارچه اخری، ۷۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۰ – ۱۱۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۹

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۸ق؛ مصحح؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۱۶۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۳۶]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۵۵/۲

خط:نسخ،بی‌کا،تا:جمعه۲۴شوال ۹۸۰ق؛مصحح؛جلد:تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ (۱۸پ–۹۵ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۶ – ۲۴۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۴/۲–ف و ۶۱۹۲/۲–عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ – ۴۲ و ۳ – ۲۴۴]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۶۷/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ رجب ۹۸۳ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵۲گ (۱پ–۵۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۰ - ۲۲۵]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۳۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرشد بن ابراهیم مکی، تا: ۹۸۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۴۷گ (۱۶۹پ–۲۱۵پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۷/۷سم [ف: ۷ - ۱۵۸]

۱۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی بن حسین بن خزعل حسینی بحرانی نجفی، تا: یک‌شنبه ۲۵ جمادی الثانی ۹۸۸ق، جا: شیراز؛ تملک: محمد صالح طالقانی؛ ۴۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۴]

۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۲ق؛ مهر: «امیر اسدالله خان» (چهارگوش)، کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱سطر(۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۵۵۱]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۵۸/۲-۲۰/۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان کانت ذات عادة مستقیمة ویمضی ثلثه ان اختلف عادتها ولم یفرق الشیخ فی الخلاف والعلامة فی المختلف بین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۴۸]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لزمت الکفارة مع المخالفة و یفصل متعلق الیمین مذکور فی الکتب المحلولة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۶ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۴۵ - ۱۴۵]

۲۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۱۷/۲

خط: نسخ، کا: حاجی بن محمد بوانی، تا: قرن ۱۱؛ ۱۸گ (۱۳۱پ–۱۴۸)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۹۱]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۵۸/۴

خط: نسخ، کا: سید غیاث بن سلطان دزماری، تا: ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۷۰پ–۹۴پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۱ - ۲۱۶]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۳۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الواحد الاحد الصمد الذی لیس کمثله شیء ... اما بعد فان عامة المکلفین بحتاجون فی تجاراتهم و معاملاتهم الی الایجاب؛ **انجام:** اذا اخرج بما تم ما قصدنا ایراده و الحمدلله رب العالمین ... الطاهرین.

این نسخه سرآغاز و انجامی جز نسخه‌های دیگر دارد و با رساله‌های دیگر نیز هماهنگ نیست؛ خط: نسخ مایل به نستعلیق، کا: فضل الله بن مرتضی، تا: ۱۱ ربیع الاول ۱۰۱۶ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی شفیع» (بیضی)، «یا موسی بن جعفر»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۴۲ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۴۵ - ۱۰۳]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۳۲/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد رفیع موسوی در ۱۰۶۳ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۸۸گ (۱پ–۸۸)، اندازه: ۱۳×۲۰]ف: ۱۲ - ۴۱۸]

۲۶. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۲۰/۱

خط: نسخ، کا: عبدالسمیع بن ابوالقاسم بهرام، تا: شنبه ۱۸ جمادی الثانی ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ (۱پ–۸۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: - ۱۱۶]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۷۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ (۱۰۷پ–۱۶۱ر)،۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۵]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، ۱۷ سطر، اندازه:۸/۲×۱۵/۳سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۱۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۱]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۱۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یستحب للمزور استقبال الزائر و مصافحته و اعتناقه و تقبیل موضع السجود و من کل منها ولو قبل یده کان جایزا خصوصا العلماء و ذریة رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و یتحفه بما حضر من طعام و شراب و فاکهة و طیب وارناه شرب الماء و الوضوء و صلاة رکعتین عنده و التأنیس بالحدیث و التودیع اذا خرج

خط: نسخ، کا: سعد بن نعمة حویزی، تا: ذیحجه ۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج زرشکی، ۵۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۶]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۶۸/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۶۷–۱۱۲۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۲۱۹ص(۳۰۱ - ۵۱۹)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۲۵۰]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فرغ من تعلیقه مصنفه و مؤلفه ... مفلح بن حسن بن رشید الصیمری. یوم العاشر من جمادی الاول سنة سبعین و ثمانمائة ... کثیرا (الی هنا بخط المصنف رحمه الله تعالی ...)
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن چوپان فرزند محمد محسن، تا: یک‌شنبه ۳ جمادی الاول ۱۱۳۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۸گ، ۱۰سطر(۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۲ - ۲۷۰۶]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد تقی بن سید محمد شیروانی در ۱۱۵۵؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۶گ (۲۶پ-۹۱ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۱۵۳]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۶۲
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سبز، ۵۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۵۵]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ شعبان ۱۲۴۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۵]

۳۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۱۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: خلیل بن حاج ابراهیم صغری ساز، تا: ۱۲۶۰ق؛ وقف‌نامه به خط محمد هادی بن حاجی باقر ۱۲۶۰ با مهر «محمد هادی بن حاجی باقر » (مربع)؛ مهر: «یاخلیل الله» (بیضی)، «عبده الراجی ابوالفتح»؛ جلد: تیماج، ۷۹ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: - ۶۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۷۲/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ - ۶۰]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۸۴/۱
خط: نسخ، کا: ابراهیم اصفهانی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ (۱پ-۵۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۸ - ۱۵۷]

۳۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: طاهر بن احمد بحرانی، تا: ۱۳۱۰ق؛ جلد: مقوای زرد عطف تیماج سرخ، ۵۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۵]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۶۱
خط: نسخ زیبا، کا: عبدالرحیم بن ابی الفضل افشاری زنجانی، تا: جمادی الاول ۱۳۹۲ق؛ از روی نسخه سید هاشم بحرانی که به سال ۹۶۷ نوشته شده بود؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۴ سطر، اندازه:۱۴/۵× ۲۱/۵سم [ف: ۲۵ - ۱۰۴]

۴۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۵۹/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سوخت، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: - ۴۰۸]

۴۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۳۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، مصحح؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۳]

۴۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۵۸/۳
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳ - ۳۶۰]

● جواهر الکلمات فیما یتعلق باحوال الرواة / درایه / عربی

jawāhir-ul kalamāt fīmā yata'allaq-u bi-aḥwāl-ir ruwāt

مفید هزار جریبی، احمد بن محمد، ق۱۳ قمری

mofīd-e hezār-jarībī, ahmad ebn-e mohammad (- 19c)

قواعدی است در شناخت احوال روات حدیث و چگونگی تشخیص شخص مورد اعتماد یا غیر معتمد از آنها، و دیگر قواعدی که در علم رجال‌شناسی بدانها نیاز می‌باشد، همچنین بیان انواع خبر از جهت سند یا متن، استدلالی با نقل بعضی گفته‌های علماء معروف و رد و ایراد در آنها؛ در یک «مقدمه»، و چند «مقصد»: مقدمه در سه مطلب، در تعریف و موضوع و فائده علم رجال حدیث؛ مقصد ۱. تقسیم خبر واحد؛ ۲. انواع تحمل حدیث؛ ۳. کفایت و عدم کفایت تعدیل عدل واحد؛ ۴. اختلاف علماء در قبول تعدیل ...

آغاز: الحمدلله الذی من علینا بالهدایة الی التمسک بولایة من یکون امام البریة و وصی خیر الخلیقة و زوج سیدة نساء الامة ...

انجام: و بالجملة یجب علی المجتهد استفراغ الوسع علی وجه الاجمال لئلا یشتبه علیه احوال الرجال بعون الملک المتعال.

چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر پانزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۵ش، با تصحیح علی فرخ

[الذریعة ۲۷۸/۵؛ مصفی المقال ۷۱]

۱. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۵
از این کتاب مقدمه و سه مقصد نخست و مقصد هفتم را دارد و باقی نانوشته مانده؛ خط: نسخ، کا: شاید اصل باشد، تا: قرن ۱۳؛ محشی از محمد علی مؤلف «منه»؛ ۲۴گ (۱۵۱-۱۷۴)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [صد و شصت نسخه: - ۵۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۴ و ۱۴۸۵ عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۳۴۱] و [عکسی ف: ۴ - ۳۱۱]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ (۱۷۰پ-۲۱۸پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۵]

● **جواهر اللآلی = جواهر مولوی و لآلی مثنوی = فرائد المثنوی** / شعر / فارسی

javāher-ol la'ālī = javāher-e mowlavī va laālī-ye masnavī = farā'ed-ol masnavī

شاشی، ابوبکر، ق ۱۰

Šāšī, ābūbakr (- 10c)

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲)

گزیده مثنوی است دارای ۶۳ باب (در ۶۳ موضوع): باب اول در بیان نی و سماع و باب ۶۳ در نصایح مشایخ؛ تعداد ابواب در نسخه‌ها یکسان نیست.

[فهرستواره منزوی ۷۲۶/۱۰]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۸۶/۴

آغاز: بشنو از نی چون حکایت می‌کند ×× از جدائی ها شکایت می‌کند؛ **انجام:** قصه کوته کن که رفتم در حجاب ×× هین خمش و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۱۰گ (۱۲۱پ-۲۳۰ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [نشریه: ۱۰ - ۶۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۱۵/۳-ف

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۲۱۰]

← جواهر اللغة > بحر الجواهر فی حل لغات السائر

● **جواهر اللغة** / لغت / فارسی

javāher-ol loqa

مجد خوافی، ق۸ قمری

majd-e xāfī (- 14c)

تاریخ تألیف: ۷۴۴ق

فرهنگ عربی به فارسی و تقلیدی است از مقدمة الادب زمخشری؛ چلبی گوید که خوافی جواهر اللغة زمخشری را به نظم درآورد.

آغاز: سپاس و حمد و ستایش خدای راست مدام ×× که برترست جلالش ز مورد افهام ... / پس از ثنا و دعا این جواهر آوردم ×× که از کلام عرب نظم کرده ام به تمام ×× بدان طریق که تقریب داد جارالله ×× مقدمه ز تقریب نموده ام اقدام / لغات خالصش آوردم آنچه میدیدم ×× که در صریح حدیث است و در فصیح کلام / تمام کردم در سال هفتصد و چل چار ×× ز بهر آنکه بماند ز مجد خوافی نام. فصل اول در اوقات.

انجام: حیهل تعجیل کن لله درک خیر باد ×× بخ بخ نیکا و طوبی لک خنک باد تو را

[فهرستواره منزوی ۷۲۷/۱۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق نازیبا، کا: محمد الحسینی، تا: ۲۰ رمضان ۹۲۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ (۵۰ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۳۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۴۷/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ (۱پ-۶۴ر)، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۲) [ف: ۱۷ - ۲۱۱]

● **جواهر اللغة** / لغت، طب / عربی - فارسی

javāher-ol loqa

هروی، محمد بن یوسف، ق ۱۰ قمری

heravī, mohammad ebn-e yūsof (- 16c)

اهدا به: جلال الدوله ملک دینار غروی

تاریخ تألیف: ۹ شوال ۹۲۴ق

فرهنگ لغات و اصطلاحاتی است که اطباء و پزشکان بکار می‌برند. مؤلف لغت‌ها را از کتب معتبره مثل القانون، الشفا، منهاج، تقویم الابدان، الحاوی الکبیر، الموجز، القاموس و سایر مصنفات استخراج و بعضی به عربی و برخی به فارسی ترجمه و تفسیر شده است. اسامی مشاهیر اطباء و حکماء با مجملی از شرح حال آنان در این کتاب آمده است.

در این فرهنگ واژه‌های متداول عربی و سریانی و یونانی و لاتین که در زبان طبی عربی متداول بوده به ترتیب حروف اول و دوم کلمات تدوین و بیشتر به فارسی و گاهی به عربی گزارش شده است. احوال برخی از اطبا و فلاسفه معروف هم با استفاده از تألیف شهرزوری در کتاب آمده است. هروی دو فرهنگ پزشکی کوچک و بزرگ دارد. نخستین آنها همین «جواهر اللغة» است که در شوال ۹۲۴ق تألیف و به جلال الدین ملک دینار غروی اهدا شده است. پس از آن در اثر پیش‌آمدهای خونین خراسان (حملات صفویه و ازبکان) آن را در بوته فراموشی نهاد و ۱۴ سال بعد در رجب ۹۳۸ق با اضافات بیشتری کتاب را برای ظهیرالدوله محمد امیر بیگ وزیر از نو با نام «بحر الجواهر» تألیف کرد که از نظر موضوع، روش و مطالب با این کتاب شباهت‌ها و مطابقت‌ها و نیز تفاوت‌های فراوان دارد. در مقدمه بحر الجواهر که چند بار چاپ شده می‌گوید: «در گذشته کتابی در بیان غذاها، داروهای مفرد و مرکب و خواص هر یک، بیماریها، اصطلاحات طبی و برخی از اسماء حکیمان به پارسی و تازی نوشتم اما با همه اصراری که دوستان داشتند، گرفتاری‌های زندگی مانع از آن گشت که نوشته‌های خود را مرتب سازم به‌خصوص که حوادث خراسان به‌کلی همه چیز را از خاطر برده دچار فراموشی ساخته بود تا اینکه ظهیر الدوله محمد مشهور به امیر بیک وزیر مرا به ترتیب و تهذیب و تنقیح آن نوشته‌ها مأمور ساخت و من آن را با

رعایت ترتیب در حرف اول و دوم بر طبق حروف الفبا مرتب ساختم و از حرف الف آغاز کردم». دیباچه دو کتاب نیز مانند سایر مطالب آنها شباهت دارد.

آغاز: بسمله حمداً لعلام اعطى ذوى الافهام تحقيق دقائق اللغات العربية ... و بعد فيقول العبد الفقير المحتاج إلى الله القوى محمد بن يوسف الهروى لما كان علم الطب اشد مايحتاج إليه الطالبون اشتغالا لكونه وسيلة الصحة ...

انجام: وهكذا الى الاربعين وهو آخر الامر من الحادة فان التجربة قدشهدت ان بعد الاربعين قل ما يأتى بحران دفعة تمت الكتاب.

[افرهنگهای عربی به فارسی ص ۱۹۷؛ فهرست نسخ افغانستان ص ۱۰۶ و۳۲۱؛ ملی ۳۸۳/۱۰ (در آن زمان زندگی مؤلف را سده ششم دانسته‌اند که صحیح نیست)؛ نسخه‌های منزوی ۵۱۶۲/۱: نشانی ۵ نسخه؛ الذریعه ۲۶۴/۲۶ «جواهر اللغات» (چنین)؛ فهرستواره منزوی ۳۴۰۴/۵؛ دنا ۱۱۱۰/۳]

شروح و حواشی:

۱- جواهر اللغة (ترجمه)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،کا:اسماعیل،تا:چهارشنبه ۱۸ ذیحجه ۱۰۰۹ق؛ مصحح، چند فایده طبی به فارسی از جمله ترتیب آب حیات ارسطو به جهت اسکندر؛ تملک: محمدباقر طبیب که نسخه را در بارفروش خریده؛ یادداشتی از محمدباقر طبیب در ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۱ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۸/۵سم [ف: ۴۴ - ۱۵۶]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۵ق؛ جلد: چرم زرد مایل به سیاه، ۱۷۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۲سم [مؤید: ۱ - ۱۱۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: امین الدین حسین بن نظام الدین کاشانی، تا: ۱۰۳۳ق؛ ۲۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۳/۵سم [ف: ۲ - ۲۹۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از این سبب است که اکثر حکما منسوبند بآن موضع و در هیچ زمین مثل ایشان پیدا نشده است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۴۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۴۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۳ - ۱۹۱]

۵. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۵۸

خط: نسخ، کا: عبداللطیف، تا: ۸ ربیع الثانی ۱۰۶۳ق؛ تملک: ابوالقاسم ضیاء الأطباء کرمانشاهانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: - ۱۳۸]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۴۲-۱۹/۱۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباس بن حیدر، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۰۸۸ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده رضا الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۴۹]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۳۱

آغاز: برابر

از آغاز کتاب تا حرف عین؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۳۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۳ - ۲۶۰]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۶-۳۰/۱۸۶

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ کا: حسین طبیب بن حاجی محمد مقیما کاشانی، تا: یکشنبه جمادی الثانی ۱۱۲۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۹]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۶۶-۲۷/۱۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشيخ فى الشفاهي خلق تحضر معه الانسان فوت المجد و نستعين بانتساب المذمه مثل ارتكاب الظلم مباشرة الفساق و مداخلتهم فى المواضع. الوقه عبارة عن بطلان السمع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۴۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۸۶

آغاز: بسمله. و بعد فيقول. العبد الفقير المحتاج الى الله الغنى محمد بن يوسف الطبيب الهروى، لما كان علم الطب اشد ما يحتاج اليه الطالبون اشتغالا لكونه وسيلة الصحة؛ **انجام:** برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ، ۲۲ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۲ - ۲۸۵]

۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۷۱ ـ ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** و موارد استعمالها فتامل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۶گ، ۱۶سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم[ف:۱-۱۹۲]

۱۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۱۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۳]

۱۳. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۹۳

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت تملک مورخ ۱۳۲۴؛ جلد: تیماج مشکی خشتی [نشریه: ۳ - ۱۰]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق [الفبائی ف: - ۱۷۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: باقر بن زین العابدین گلپایگانی، تا: ۸ محرم ۱۲۵۰ق، مصحح؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۶۶گ، ۲۳ سطر

(۹×۱۶/۵)، اندازه: ۲۰/۱×۲۹/۵سم [ف: ۲۹/۲ – ۶۵۰]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۹۸–۲۲/۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلامعلی بن حسین خوراسکانی جیی اصفهانی، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۵۴ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۳۴۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹/۲ خوئی

انجام: برابر؛ تم تصنیفه علی ید العبد الضعیف ... محمد بن یوسف الطبیب فی یوم الرابع من شهر شوال سنة اربع و عشرین و تسعمایه

خط: ثلث، کا: محمد صالح طبیب قزوینی فرزند حاج محد اسماعیل دارای، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۷ص (۴۲۶–۶۲۲)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۷ – ۳۰۱]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود بن محمد علی طبیب، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، تیماج مشکی، ۲۹۲گ، ۱۶ سطر (۷×۱۴)، اندازه:۱۳×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۳۸۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ تملک: علی رضا بن حسین بن اسماعیل قائنی خراسانی به تاریخ ۱۲۷۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۴۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۷ – ۱۲۹]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۳۸–۲۳/۵۸

آغاز: وجزوا و من الادویة و الاغذیة المفردة و المرکبة و درجاتها و بعض فوائدها ... فجمعتها من الکتب المعتبرة مثل القانون، ... و سمیتها جواهر اللغة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر، تا: یک‌شنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۴۹]

۲۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۶۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم تصنیفه و تحریره علی ید ... الهروی، فی یوم التاسع من شهر شوال (۹۲۴) من الهجرة النبویة ص.

خط: نسخ پخته، کا: محمد باقر بن محمد علی محلاتی، تا: پنج‌شنبه سلخ شعبان ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج زیتونی، ۲۷۶گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه:۱۳×۲۲سم [ف: ۲ – ۷۱]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۳

خط: نسخ، کا: اسماعیل، تا: ذیقعده ۱۲۸۲ق، جا: تهران مدرسه محشر؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن یشمی، ۳۹۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۲سم [ف: ۱ – ۱۵۶]

۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۵۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد تقی تنکابنی، تا: ربیع الثانی ۱۲۸۴ق؛ واقف: غیاثی، بهمن ۱۳۳۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۵ – ۳۳۷]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۸۴

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد رحیم در مطب اسماعیل بن میرزا محمد سپاهانی،تا:۲۰ربیع الثانی، قرن ۱۳ و ۱۴؛ شعرهای عربی صفی الدین حلی و ملا محمد علی خویی در ستایش ابوالقاسم بن عیسی وزیر (قائم مقام) و قیس عامری و چند بیت فارسی ابن سینا و دیگران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۱۹۳گ، ۲۲ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۳ – ۳۴۳۲]

● جواهر اللغة (ترجمه) / طب / فارسی

jawāhir-ul luġa (t.)

وابسته به: جواهر اللغة؛ هروی، محمد بن یوسف (قرن ۱۰)

از عالم، ترجمه‌ای است بر جواهر اللغة هروی که مترجم آن را جهت امیر خدایار خان امیر سند (قرن ۱۲) به فارسی برگردانده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۲۶

آغاز: بعد حمد ملک علام بخشنده دقایق افهام دافع خطرات و ادهام، و اقسام صلوات و سلام بر روح پاک سید انام و دوازده ابجه کرام و صحابه عظام می‌گوید فقیر درگاه حضرت قادریه که این سطری چند است در ترجمه جواهر اللغة عربی مؤلفه محمد یوسف طبیب هروی؛ **انجام:** ز عالم ترجمه این یادگار است ×× خطا پوشی عطای کردگار است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۶ رمضان ۱۱۹۳ق؛ یادداشتی درباره کتاب و امیر خدایار خان که به سال ۱۱۵۲ق از نادرشاه شکست خورد و سپس به دستور وی حاکم یکی از ولایات سند شد و به شاه قلی ملقب گردید؛ محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۳۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰ – ۲۲۲]

● جواهر مثنوی = شرح مثنوی مولوی / شعر / فارسی

javāher-e masnavī = š.-e masnavī-ye mowlavī

نجم اصفهانی، محمد، ق۱۴ قمری

najm-e esfahānī, mohammad (- 20c)

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴–۶۷۲ق)

تاریخ تألیف: ۱۵ محرم ۱۳۳۷ق

شرحی است منظوم بر ابیاتی از «مثنوی معنوی» جلال الدین محمد بلخی رومی. مؤلف در مقدمه آورده که در ایام جوانی دیوان حافظ را از اول تا آخر تخمیس نموده بود، اما سارقان این کتاب را با چند کتاب دیگر ازتألیفات وی، ربودند. بعد از آن تا مدت دو سال شاعر رغبت در شعر گفتن نمی‌کند تا این که بعد از آن چند کتاب را می‌سراید. او در این شرح ابتدا یک بیت از مثنوی

مولوی را می‌آورد پس از آن با چند بیت آن را شرح می‌کند.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۰

آغاز: بشنو از نی چون حکایت می‌کند ×× و زجدایی ها شکایت می‌کند / نی مقام نیستی باشد همی ×× در شکایت جان و جسم آدمی / صورت نی غیر چوبی بیش نیست ×× لیک در نی ای بسی دمها بسی است / نی به صورت است پابند جماد ×× نائی درنی این شد که دم در وی نهاد / آدمی نی زنده لیک از آن دم است ×× دم همی جو دم چه شد چون نی شکست / چون شوی خالی چو نی از خویشتن ×× پر شکر سازی جهان را زین دهن؛ **انجام:** این جهان مزرع، تو در آن بزرگر ×× هر چه می‌کاری بری از خیر و شر / قصه لقمان و خواجه بازگو ×× تا بفهمی معنی مطلب نکو

جلد اول شرح و ازآغاز شرح تا اول حکایت لقمان و خواجه؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۶۸گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۷ - ۲۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۹

آغاز: این نشان قذف و خسف و صاعقه ×× شد بیان عز نفس ناطقه / جمله حیوان را پی انسان بکش ×× جمله انسان را بکش از بهر هش؛ **انجام:** تا چه کند همت اهل نظر ×× رو زجواهر تو جواهر ببر / رو به جواهر بنگر بی غرض ×× تا که جواهر ببری بی عرض / رو زر خالص بشناس از نحاس ×× شاه تو بشناس تو در هر لباس

جلد دوم و سرودن این جلد در اواخر شوال ۱۳۳۶ پایان یافته؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر شعبان ۱۳۳۶ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۱۶گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۷ - ۲۳۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۸

آغاز: آغاز متن: ای خنک زشتی که خوبش شد حریف ×× وای گلروئی که جفتش شد خریف / نان مرده چون حریف جان شود ×× زنده گرددنان و عین آن شود / هیزم تیره حریف نار شد ×× تیرگی رفت و همه انوار شد / آغاز شرح: چون که آهن ز این حریف ناز شد ×× تیرگیش سر بسر انوارشد / هست آهن غیر جنس نارچون ×× غیر شکل و ذات آتش از برون؛ **انجام:** جلد دیگر ر بیا آغازکن ×× مثنوی معنوی را باز کن / شرح دل کن باز از صاحبدلان ×× که شوی مقبل ز قول مقبلان

جلد سوم و چهارم کتاب و تألیف این بخش در ۱۵ محرم ۱۳۳۷ به پایان رسیده؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ محرم ۱۳۳۷ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۹۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳۷ - ۲۳۴]

● جواهر المجالس / تاریخ پیامبران / فارسی

javāher-ol majāles

دانش علی، علی بن محمد رضا

dāneš ʻalī, ʻalī ebn-e mohammad rezā

مجموعه‌ای است در ذکر حالات و مقالات انبیاء و اولیاء تألیف سید علی بن محمد رضا بن سید قاضی اسمعیل بن شاه عبدالغفار، معروف به دانش علی مرید شاه رکن الدین عشق از متصوفه و عرفای هند که از کتاب‌های تفسیر حسینی، قصص الانبیاء، تذکرة الاولیاء، روضة الشهداء، سفینة الاولیاء، مناقب الاصفیاء، معارج النبوة و مدارج الفتوة، شواهد النبوة، نفحات الانس، رشحات عین الحیوة، مثنوی مولانا، بهارستان جامی، وصلت نامه، اخبار الاخیار، اقتباس کرده است.

آغاز: بسمله، حمد وافر و ثناء متکاثر مر خالقی را که بهار وجود انسانی را بطراوت لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم بیار است.

[فهرستواره منزوی ۱۶۱۳/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** می‌بینم که ازان گنبد اشارتی میرسد که کجا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جا: هندوستان؛ افتادگی: انجام؛ از فهرست اسامی صاحبان تراجم که در آغازست نیز چند ورق افتاده، از ترجمه ۸۸۱ تا ۹۲۸ هم سقط شده و تعداد تراجم برابر نسخه موجود نهصد و سی و سه است، مجدول، دارای یک سرلوح کار کشمیر؛ واقف: آقای محمود فرخ، فروردین ۱۳۲۸؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگ، جلد: تیماج جگری، ۸۶۲گ (۸۳۰گ + ۳۲ گ فهرست اسامی)، مختلف السطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۸سم [ف: ۷ - ۶۴]

● الجواهر المدركة / کلام و اعتقادات / عربی

al-jawāhir-ul mudrika

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

ʻalam-ol-hodā, ʻalī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

رساله کلامی کوتاهی است در پاسخ به شبهه‌ای بر بعثت انبیاء با استدلال به جواهر مدرکه.

چاپ: در ضمن مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ق

[مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ق، ۱۹۳-۱۹۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۳۵

آغاز: مسألة: استدل علی ان الجواهر المدركة، بان النبی لو خبر بأن زیداً فی الدار و كون الجسم مخصوص فیها ثم ادركناه علی حد ما اخبر به لقوی العلم بذلک؛ **انجام:** فاما بعد هذه الحال فلا قطع المبنی علی التبعیة و الاغراء لیس بحاصل فاذا علم انها تكلیفه عادت الحال الی الاغراء فیعلم ان هذا الجواب لیس بصحیح، تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۷۹پ-۸۰ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۲ - ۷۶۸]

● جواهر المسأله / فقه / فارسی

javāher-ol mas'ala

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

گویا گزیده‌ای از فتاوای فقهی شیخ انصاری در باب احکام نماز و روزه. در مجموع مختصری است از واجبات نماز، روزه و نیز فروع دین و این گونه بیان داشته که انسان یا باید مجتهد باشد و در غیر این صورت در فروع دین از جمله نماز، روزه، خمس، زکوة، و تقلید نماید اما تقلید در اصول دین جایز نیست و سپس می‌پردازند به این که اصول دین شامل چه مواردی است و ...

آغاز: بسمله حمد له و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین اما بعد این رساله مختصر شده که از واجبات نماز و روزه است و ضرور است که دختر از نه ساله وپسر از پانزده ساله بداند و این نام نهاده شد برساله جواهر المساله که اول فروع دین است و آن هشت است ...

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۱۱/۲-۳۸/۱۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اصول دین تقلید بردار نیست وباید شخص خود بداند از روی دلیل و اجتهاد تمت الرسالة

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشتی به تاریخ ۱۲۹۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۵۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۰۷/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الجنة حق و النار حق و این اصول دین تقلیدی نیست و باید هر مکلف خود اجتهاد کند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۸۷پ-۹۱پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۰ - ۲۷۱]

۳. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** دویم اصول دین عدل است یعنی خدا عادل است و ظالم نیست چنانچه می‌فرماید الا لعنة الله علی الظالمین

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: محرم ۱۳۰۴ق؛ کاغذ: دولت آبادی حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۷۲پ-۸۱پ)، ۱۳سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: - ۳۴]

● جواهر المسائل / فقه / فارسی

jawāhir-ul masā'il

محلاتی، محمد مهدی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

mahallātī, mohammad mahdī ebn-e mohammad bāqer (-19c)

وابسته به: مطالع الانوار المقتبسة من آثار الائمة الاطهار = مطالع الانوار فی شرح شرایع الاسلام؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵-۱۲۶۰)

رساله انتخاب مسائل طهارت و نماز است با اشاره اجمالی به بعضی از اقوال و ادله، که موسی محمد مهدی بن محمد باقر محلاتی از کتاب مطالع الانوار حجة الاسلام بیدآبادی استخراج و به نظر ایشان رسانیده است.

آغاز: حمد و ثنائی که رشته امتدادش جواهر مسائل علم ربانی را منتظم سازد و شکر و سپاسی که درر کلماتش طوق گردن بندگی حقانی را مکمل نماید حمد یگانه ایست.

انجام: اگر نماز لاحق در وقت مشترک یا در وقت مختص بخود واقع شده باشد نماز لاحق صحیح خواهد بود لازم است نماز سابق را اعاده نماید پس اکتفا باتیان تسلیم.

[الذریعة ۲۸۰/۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۹۴/۱]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قبل از شروع به جزء منسی آیا این موجب بطلان نماز می‌شود یا نه در این خلاف مرحوم علامه حکم فرموده اند ببطلان نماز

خط: نسخ، کا: معصوم بن حسین بروجردی، تا: چهارشنبه ۱۸ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۸۱]

۲. همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۱۲

خط: نستعلیق خوش، کا: جلیل موسوی، تا: جمعه ۲۴ جمادی الثانی۱۲۵۴ق؛ جلد: میشن قهوه‌ای، اندازه: ۱۴×۲۰سم [رشت و همدان: ف: - ۱۶۹۰]

۳. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۲۲

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه غره ربیع الثانی ۱۲۵۵ق؛ مصحح؛ ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: - ۲۹]

۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳-ح/۱۰۷

آغاز و انجام: برابر؛ و قد فرغ من تسوید هذه الرساله الشریفه فی عشرین شهر صفر المظفر سنه ۱۲۵۵ من الهجره النبوی صلی الله علیه و آل بیده الجانیه ... خدیجه بنت ملا محمد ابن محمد کاظم التبریزی غفر الله لهم - بعون الملک الوهاب

خط: نستعلیق، کا: خدیجه دختر ملا محمد ابن محمد کاظم تبریزی، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی سفید نازک، جلد: مقوا با تیماج مشکی،۱۴۱گ، ۱۹ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۹۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۱۸/۳

قطعه‌ای از آغاز رساله؛ خط: نستعلیق، کا: حاجیه فاطمه مشهور به حاجیه سید خانم فرزند سید جواد نوربخشی حسینی حسنی بروجردی، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ (۱۱۵پ-۱۴۷پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۸ - ۱۶]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۴۳

آغاز: بسمله حمدله ... اما بعد چنین گوید بنده خاکسار ... محمدمهدی بن محمد باقر محلاتی ... که جواهر مسائل را از؛ **انجام:** در حکم مضمضه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۲گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۲۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۵

آغاز و انجام:برابر

خط:نسخ،بی‌کا،تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مجدول، دارای سر لوح زیبای

مرصع قاجاری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: لاکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۲۲ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه:۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ - ۵۱۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۴۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۷گ (۱پ-۱۰۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۲۹۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۶۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در این خلاف است مرحوم علامه حکم فرموده اند به بطلان نماز

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج، ۱۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۱]

۹. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۳۳

یک مقدمه و چند باب و خاتمه؛خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:احتمالاً اواخر قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۷گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۵۰]

۱۰. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رساله‌ای است مسمی به جواهر المسائل و مرتب گردانیدم آن را بیک مقدمه و چند باب؛ **انجام:** و قبل از شروع بجزء منسی آیا این موجب بطلان نماز می‌شود یا نه مرحوم علامه حکم فرموده اند به بطلان نماز

گویا بخشی از «جواهر المسائل» ملامحمد مهدی بن محمد باقر محلاتی باشد که مطابق فتوای مرحوم سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی، در احکام طهارت و صلاة نگاشته و در این نسخه دیباچه و احکام طهارت نیامده؛خط:نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: - ۱۰۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قبل از شروع بجزء منسی آیا این موجب بطلان نماز میشود یا نه در این خلاف است مرحوم علامه حکم فرموده اند ببطلان نماز.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «یا عبدالله» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۱۲۴]

۱۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** آیا این موجب بطلان نماز میشود یا نه، در این خلاف است مرحوم علامه حکم فرموده اند ببطلان نماز

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده الراجی محمد بن حسن» (مربع)؛ جلد:تیماج قهوه‌ای،۱۷۲گ،۱۷سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم[مؤید:۳- ۱۴۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ مذهب و مجدول؛ جلد: روغنی رنگین، قطع: رقعی [میراث شهاب: س۵ش۳و۴ - ۱۵۱]

● جواهر المسائل / فقه / عربی

jawāhir-ul masā'il

رساله فتوایی فقهی آمیخته به استدلال، در مسائل پراکنده برگرفته از امهات کتب فقهی شافعی.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۳/۵

آغاز: مسألة خلق الله تع اجزاء الکلب من ابلیس و جرءا واحداً من طین آدم؛ **انجام:** لا تقبل شهادة الجاهل علی العالم لفسقه بترک ما یجب تعلمه شرعا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ (۴۳ر-۵۷پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ - ۴۵۸]

● الجواهر المضیئة فی تحریر اضافة الجازم الی المشیئة / عرفان و تصوف، ادبیات / عربی

al-jawāhir-ul muḍī'a fī taḥrīr-i iḍāfat-il jāzim ila-l mašī'a

بکری صدیقی، محمد بن محمد، ۸۹۸؟ - ۹۵۲ قمری

bakrī-ye seddīqī ‹mohammad ben mohammad (1493 - 1546)

گفتاری است عرفانی و ادبی مستند به احادیث درباره «انشاء الله» گفتن شخصی که عزم جزم دارد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۰۵/۱۷

آغاز: بسمله. حمداً لمن لایکون شیئی الا عن مشیته ... و بعد فهذه الجواهر المضیئة فی تحریر اضافة الجازم الی المشیئة؛ **انجام:** قال مؤلفها محمد بن محمد بن محمد ... الفت هذه الرسالة فی-مجالس یسیرة بمکة المشرفة عام ۹۷۷

خط: نسخ، کا: محمد بن ابی المکارم سیوطی شافعی، تا: با تاریخ ۱۰۵۸ق، کاغذ: فستقی، جلد: میشن قرمز، ۶گ(۶۵پ-۷۰پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۷ - ۲۶۷]

● الجواهر المضیئة فی شرح الدرة الالفیة / فقه / عربی

al-jawāhir-ul muḍī'a fī š.-id durrat-il alfīya

وابسته به: الدرة الالفیة فی فروض الصلاة العینیة؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

به درخواست: جلال الدین عبدالحسین بن حسین بن جلال با عنوان «قال، اقول» نگاشته است.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۱۱/۵

آغاز: بسمله، و به ثقتی، الحمدلله الذی القدرة و السلطان و الرأفة و الامتنان الذی تواضع کل شیء لعظمته ... و بعد فقد اشار الی من اشارته غنم و تلقی او امره حتم؛ **انجام:** فی باب البحث من باب القضاء مکشوف ظاهر لا یحتاج الی شرح، تم شرح الکتاب بعون الله و حسن توفیقه علی قدر جهدی و طاقتی و قله بضاعتی ... بل المؤمن محق بعذر فان اخا الفضائل بعذر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد بن عبد ؟، تا: پنج شنبه ۹ شوال ۱۰۰۱ق؛ کاغذ: کلفت پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۵گ (۳۷پ-۱۰۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۰/۱سم [ف: ۶ - ۱۸۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۴۲۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: - ۱۷۷]

● **الجواهر المضیئة فی طبقات الحنفية** / رجال / عربی
al-jawāhir-ul muḍī'a fī ṭabaqāt-il ḥanafīyya

ابن ابی الوفا، عبدالقادر بن محمد، ۶۹۶ - ۷۷۵ قمری
ebn-e abe-l-vafā, 'abd-ol-qāder ebn-e mohammad (1297 - 1374)

کتابی در بیان طبقات حنفیه در ۲۱ طبقه است که طبقه اول با ابوحنیفه آغاز می‌شود و طبقه ۲۱ با نام احمد بن کمال پاشا خاتمه می‌یابد. مؤلف در مقدمه می‌گوید: «و بعد فهذا کتاب مختصر من طبقات الحنفية ذکرت فیه المشاهیر من الایمة، الذین نقلوا علم الشریعة فی کل طبقة و نشروها بین الایمة، مع سسلتهم علی طبقاتهم و أحوالهم علی درجاتهم، الأقدم فالأقدم علی الترتیب البلیغ و النظام الأحکم، بحیث لایسع للفقیه جهله لحاجته الیه فی معرفة من یعتبر قوله فی انعقاد الاجماع فی محل الاتفاق و الاجتماع و یعتد به فی الخلاف فی محل الافتراق و الاختلاف و افتقاره فی الترجیح و الأعمال، عند تعارض الأقوال بقول أعلمهم وأورعهم فی الأحوال». نسخه‌هایی از کتاب در کتابخانه‌های ترکیه همچون مکتبه ملا مراد، مکتبه رشید افندی و مکتبه اسعد افندی و کتابخانه ظاهریه در در دمشق شناسایی شده است. (حافظیان ابوالفضل)

چاپ: حیدر آباد دکن. دائرة المعارف النظامية، ۱۳۳۲ق؛ قاهره، دارالکتب، ۱۳۹۸ق.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۸عکسی
آغاز: بسملة. حمد له و الصلاة علی سیدنا محمد و آله و صحبه أجمعین. و بعد، فهذا کتاب مختصر من طبقات الحنفیة ذکرت فیه المشاهیر؛ **انجام:** و مولانا لطفی المقتول، کان وحید دهره و فرید عصره صاحب التصانیف المقبولة المتداولة، توفی سنة احدی و ستین و تسعمئة، تم الکتاب.
نسخه اصل: دارالکتب ظاهریه در دمشق، سوریه. فهرست طبقات ۲۱ گانه در آغاز نسخه درج شده است؛ خط: نسخ، کا: رمضان بن موسی قطیفی حنفی، تا: ۲۱ محرم ۱۰۹۲ق؛ تملک: عبد اللطیف بن سید ابراهیم ذهبی در ۱۲ ذیحجه ۱۲۶۶؛ ۱۰۰ص، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۴ - ۲۵۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۸۰
آغاز: بسمله، کتاب البیوع و هو من الاضداد ... خطبة اخیه؛ **انجام:** فاذا استوقت الاخت نصیبا هو ثلثه بقی. (کذا)
خط: نستعلیق تحریری، کا: مرمل محمد، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: مقوا با عطف تیماج [رایانه]

● **جواهر المطالب فی فضائل علی بن ابی طالب (ع)** / فضایل و مناقب / عربی
jawāhir-ul maṭālib fī faḍā'il-i 'alī ibn-i abī-ṭālib

طریحی، فخرالدین بن محمد، ۹۷۹ - ۱۰۸۷ ؟ قمری
torayhī, faxr-od-dīn ebn-e mohammad (1572 - 1677)

مجموعه احادیثی است بدون ترتیب و تنظیمی خاص در فضایل علی بن ابیطالب از شیعه وسنی که همه روایت‌های آن را از کتاب «توضیح الدلائل فی ترجیح الفضائل» گرفته شده است.
آغاز: بسمله. اما بعد حمدالله و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین فیقول الفقیر الی الله الغنی عبده فخر الدین النجفی قال صاحب توضیح الدلائل فی ترجیح الفضائل اعلم أعزک الله ان
انجام: ولله لقد کان ابن عمی أفضل مما قلت ثم انه ملا فم الحسن الکوکدان من الدر والجواهر ورده إلی عماله معافاً سالماً. تم الکتاب الموسوم بجواهر المطالب فی فضایل علی بن ابی طالب
چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر نهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۷۷ش، تحقیق مهدی هوشمند
[الذریعة ۲۸۱/۵]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۸-۱/۱۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمدجعفر، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح، پس از پایان کتاب ابیاتی از کاتب در مدح نبی (ص) و علی (ع) و عترت طاهرین آمده است با این مطلع: «ایا نفس تربی قبل قرب المنیت ×× ولا ترکبی یا نفس درب التعنت»؛ جلد: تیماج سرخ، ۸۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۵۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۴۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ (۳۶پ-۷۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۲۹۳]

● **جواهر المطالب فی مناقب الامام علی بن ابی طالب (ع)** / فضایل و مناقب / عربی
jawāhir-ul maṭālib fī manāqib-il imām 'alī ibn-i abī-ṭālib

باعونی، محمد بن احمد، - ۸۷۱ ؟ قمری
bā'ūnī, mohammad ebn-e ahmad (- 1467)

کتاب ارزشمندی است درباره فضائل و مناقب امیر المومنین علی بن ابی طالب علیه السلام و سیر زندگانی آن حضرت از لحظه ولادت تا وفات و از باب ۶۸ به بعد مطالب کتاب به امام حسن و امام حسین علیهما السلام اختصاص دارد. مؤلف کتاب را در هشتاد «باب» تدوین کرده است: ۱. ذکر نسبه الشریف؛ ۲. ذکر مولده؛ ۳. ذکر صفته و هیئته؛ ۴. اسمایه؛ ۵. ما تمیز به فی الجاهلیة؛ ۶. ضم النبی طفولیته؛ ۷. کفاله النبی (ص)؛ ۸. فی دعائه له علیه السلام؛ ۹. قریه من النبی (ص) له بفاطمة رضوان الله علیها؛ ۱۰.

تزویجه (ص) له بفاطمة رضوان الله علیها؛ ۱۱. بما خص به من شرف الحسن و الحسین رضوان الله علیهما؛ ۱۲. فی انه لایحبه الا مؤمن تقی و لایبغضه الا منافق شقی؛ ۱۳. انه یذود عن حوض النبی (ص)؛ ۱۴. تسمیة النبی (ص) بابی تراب؛ ۱۵. فی انه صاحب لواء رسول الله (ص)؛ ۱۶. فی نقل النبی (ص) فی عینه و هو ارمد؛ ۱۷. فی قوله علیه السلم لا عطین الرایة غداً لرجل یحب الله و رسوله؛ ۱۸. فی قوله (ص) من کنت مولاء فعلی مولاء؛ ۱۹. تشریک النبی (ص) له فی هدیه یوم الحج الاکبر و بذاه بسورة براءة لایحج بعد العام مشرك و لایطوف بالبیت عریان؛ ۲۰. فیما اختص به من کرم السجایا و حسن المزایا؛ ۲۱. فی قول النبی (ص) اما ترضی ان تکون منی بمنزلة هرون من موسی؛ ۲۲. قتله لصنادید قریش ببدر و ما فعل بهم؛ ۲۳. مبارزته لعمرو بن ود و قتله له؛ ۲۴. مبارزته لخیبر لمرجب الیهودی؛ ۲۵. فتحه لحصون خیبر؛ ۲۶. قوته و شدته و بیان حصن خیبر؛ ۲۷. وقایته بنفسه للنبی (ص) و نومه علی فراشه؛ ۲۸. هجرته الی المدینة؛ ۲۹. کتابته للوحی و حفظ لاسرار النبی (ص)؛ ۳۰. امر رسول الله (ص) له بجمع قریش له لتبلغهم ما جائهم به عن الله؛ ۳۱. صدقته بخاتمه و هو فی الصلوة؛ ۳۲. فی انه افضل اهل البیت؛ ۳۳. سمعة علمه و معرفته؛ ۳۴. شدة هیبته؛ ۳۵. شدة زهده و ورعه؛ ۳۶. جده و اجتهاده فی العبادة؛ ۳۷. شجاعته و موافقته فی الحروب و ثباته؛ ۳۸. انصافه و عدله؛ ۳۹. تواضعه و رحمته؛ ۴۰. خشیته لله و خوفه منه و رهبته؛ ۴۱. تعظیمه لامر الله و قیامه فی نصرت الدین رضی الله عنه؛ ۴۲. خطبه و مواعظه الصادعة للقلوب؛ ۴۳. تعظیم الصضدیق له و اجلاله و الثناء علیه و اعترافه له بالفضل؛ ۴۴. اعتماد عمر بن الخطاب رضی الله عنخ علیه و مصاهرته و قوله لولا علی لهلك عمر؛ ۴۵. انه اقضی الناس و اعرفهم بالاحکام لدعاء النبی (ص)؛ ۴۶. امر ابی طالب لعلی رضی الله عنه بملازمة نبیه (ص)؛ ۴۷. مدح النبی (ص) له و حسن ثنائه علیه؛ ۴۸. قوله النبی (ص) علی منی و انا من علی؛ ۴۹. ما ورد فی فضله من الاخبار و الاحادیث و الاثار فی فضله علیه السلام؛ ۵۰. فی ما ورد من اقاویل الصحابة فی علی و ما تکلموا به من الثناء علیه و تعظیمه؛ ۵۱. مدة خلافته و ما اتفق له بعد مبایعته؛ ۵۲. ذکر عماله و اسمائهم؛ ۵۳. ذکر حجابه و اسمائهم؛ ۵۴. ذکر موالیه و اسمائهم و اتباعه؛ ۵۵. فی ما لقیه بعد خلافته من الانکاد و نعاقم الفتن و الحروب؛ ۵۶. وقعة الجمل و مبداها و مسیر عایشه لحربه و مطفره؛ ۵۷. وقعة صفین و ما کان فیها؛ ۵۸. مکان من قضیة التحکیم؛ ۵۹. حرب الخارجین علیه و قتلتهم بالنهروان؛ ۶۰. فی ما وقع بین مفویة من الاختلاف و عدم الایتلاف؛ ۶۱. کتبه و رسایله الی معویة؛ ۶۲. فی ما ال الأمر بینه و بین معویة من الصلح و الموادعة؛ ۶۳. خطبه بالجمع و غیر ها من المقامات؛ ۶۴. کتبه الی عماله و اصابه؛ ۶۵. قضایاء الجامعة و کلماته النافعة؛ ۶۶. مواعظه و امره لاهله بالزهد فی الدنیا و الاعراض عنها؛ ۶۷. ذکره اولاده علیه السلم الاناث و الذکور؛ ۶۸. ذکر زوجاته و اسمائهم؛ ۶۹. مدة خلافته و ایامه علیه السلم؛ ۷۰. تبرمه بالمقام فی الدنیا و سؤاله الراحة بالشهادة؛ ۷۱. قوله اللهم انی سیمتهم و سیمونی؛ ۷۲. قوله متی یبعث اشقاها؛ ۷۳. وصیته لاهل بیته عند موته؛ ۷۴. قصة عدو الله بن ملجم و شرح قضیته فی قتله؛ ۷۵. کیفیة غسله و کفنه و دفنه؛ ۷۶. خلافة ولده الحسن رضی الله عنه؛ ۷۷. تسلیم الحسن الأمر لمعویة؛ ۷۸. وفاة الحسن رضی الله عنه؛ ۷۹. واقعة الحسین رضوان الله علیه و مقتله و ماکان من حضور راس الحسین الی یزید الفاسق و ما تمثل به عند حضوره؛ ۸۰ الاسباب الموجیة لعداوة بنی امیة و بنی عید شمس لبنی هاشم بن عبدالمطلب قبل الاسلام و بعد شمس لبنی هاشم و بنی عید شمس لبنی هاشم و بنی عبدالمطلب قبل الاسلام و بعد مبعث نبینا علیه افضل الصلوة و السلام. مؤلف به فهرست ابوابی که در مقدمه کتابش آورده در جریان تألیف پایبند نبوده و متن را در ۷۶ باب با تفاوت‌هایی در موضوعات و نام‌گذاری‌ها تدوین کرده است. (حکیم)

آغاز: الحمد لله الذی جعل قدر علی فی الدارین علیا، و امطاه ذروة الشرف الباذخ و اتاه الحکم صبیا

چاپ: قم، مجمع احیاء فرهنگ اسلامی، ۱۴۱۵ق، تحقیق محمد باقر محمودی

[الذریعه ۲۶۴/۲۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم الروح الامین و الحبیب المکین محی الموتی.

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن ۱۰؛افتادگی:انجام؛واقف:ابن خاتون،۱۰۶۷ق؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۲۱ سطر [الفبائی ف: - ۱۷۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵عکسی و ۷۱۸عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱ - ۹۸ و ۲ - ۲۰۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو اننی ضعت النجوم قلایداً ×× لما قمت من مدحی و شکری بواجب / علیکم سلام الله مادر سارق ×× و ما اشتاق ذو وجه لقاء الحبایب / و حمدالله و صلواته و سلامه علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم و شرف و کرم

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبد علی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛تملك:علامه محمدباقر مجلسی،آقا میرزا ابوالقاسم،ابوالحسن بن شاه کوثر؛ مهر: حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰ق) «محمد باقر بن محمد نقی الموسوی» (بیضی)، کتابخانه مجدالدین نصیری؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۴گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۶×۲۰/۹سم [ف: ۲۹/۱ - ۵۷۶]

● **جواهر المعاصم فی قرائة عاصم** / قرائت / فارسی

javāher-ol ma‘āsem fī qerā’at-e ‘āsem

سمرقندی، محمد بن محمود، - ۷۸۰ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e mahmūd (- 1379)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۲۵/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین بدانکه این قرائت عاصم است؛ **انجام:** فاکهین فکهین سورة الغاشیة تصلی سورة البلد مؤصدة و در همزة مؤصدة سورة الهمزة عمد تمت.

بی‌کا، تا: ذیحجه ۸۰۷ق؛ جلد: تیماج خرمایی، ۵ص (۷۲-۷۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۵ – ۲۱۷]

● **الجواهر المعدة فی فضائل جدة** / تاریخ / عربی

al-jawāhir-ul mu'adda fī faḍā'il-i jadda

حضراوی، احمد بن محمد، ۱۲۵۲ – ۱۳۲۷ قمری

hazrāvī, ahmad ebn-e mohammad (1837 - 1909)

کتاب مختصری است در تاریخ شهر جده. مؤلف، بعد از آنکه کتاب «السلاح و العدة فی فضل ثغر جده» تألیف شیخ عبدالقادر بن احمد بن محمد بن فرج شافعی خطیب جده (-۱۰۱۰ق) را دیده و آن را وافی به مقصود ندانسته، این کتاب را تألیف نموده و آن را در یک «مقدمه» و دو «فصل» و یک «خاتمه» مرتب نموده: المقدمة: فی سبب انشائها و ضبط اسمائها و من انشأها؛ فصل ۱. فضائلها و المرابطة و الصلاة فیها و المجاوره؛ فصل ۲. مأثرها و ما احتوت علیه من سکانها؛ الخاتمه: فی بعض حکایات لطیفة وقعت فی عرصاتها.

[زرکلی، الاعلام ۲۳۶/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۲عکسی

آغاز: حمداً لمالک الملک، و شکراً لمجری الفلک ... و سمیتها: الجواهر المعدة فی فضائل جده؛ **انجام:** واسأل الله حسن الختام ... و نطلب رضاء الله و دخول الجنة من غیر سابقة عذاب مع المقربین.

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۷۲۲ (اربری، فهرست خطی عربی همانجا ۹۵/۳)؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی ۱۲۸۸ق، جا: مکه مکرمه؛ مصحح؛ با خط‌خوردگی؛ ۱۳گ، مختلف السطر [عکسی ف: ۲ – ۳۱۸]

← جواهر المعقولات ⟵ السر المصون فی شرح رسالة البیون

● **جواهر مفرده** / فلسفه / فارسی

javāher-e mofrade

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۴-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۲۸۸ الیوت ۱۴۷۶ اته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ – ۵۴۴]

← جواهر مقاتل ⟵ جواهر المقاتل فی مقتل سبط خیر الاواخر و الاوائل

● **جواهر المقاتل فی مقتل سبط خیر الاواخر و الاوائل** / تاریخ معصومین / عربی و فارسی

jawāhir-ul muqātil fī maqtal-i sibṭ-i xayr-il awāxir wa-l awā'il

واعظ کرمانشاهی، محمد علی، ق۱۴ قمری

vā'ez-e kermānšāhī, mohammad 'alī (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳ محرم ۱۳۱۲ق؛ محل تألیف: مدرسه سپهسالار قدیم محمد خان قاجار

از شیخ محمد علی کرمانشاهی سپاهانی تهرانی که در حاشیه دارد: چهار روز پس از آن حاج ملااسماعیل واعظ سبزواری درگذشت.

[فهرستواره منزوی ۱۶۱۳/۳]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۳۶۷

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل الشهداء من ادنی المراتب السفلیة الناسوتیة ترقیا؛ **انجام:** و لمن وجب حقه علینا، بحق محمد و آله ... کانک من عینی نقلت الی قلبی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۷۶۹گ، ۱۳سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴ – ۱۲۲]

● **جواهر المقال** / طب، شعر / فارسی

javāher-ol maqāl

علی بن محمد بن عبدالرحمن، – ۱۱۱۲ قمری

'alī ebn-e mohammad ebn-e 'abd-or-rahmān (- 1701)

اهدا به: صدرالدین علی

منظومه‌ای است حدود هزار و پانصد بیت، در شناخت بیماری‌ها و درمان آنها و پاره‌ای از فواید مختلف پزشکی دیگر، دارای دیباچه‌ای به نثر و در پایان فرهنگی است جالب به ترتیب حروف برای اصطلاحات یونانی و سریانی و جز این دو که در منظومه به کار رفته با ترجمه فارسی یا عربی آنها. سراینده از رساله «غیاثیه» فقیه محمود بن الیاس شیرازی (-۷۳۰ق) بهره برده و منظومه را به صدرالدین علی تقدیم کرده و مشتمل بر دو «مقاله» است: ۱. معالجات امراض از سر تا قدم؛ ۲. مأکولات و مشروبات.

آغاز: دیباچه: و فور حمد و ثنا حضرت خالقی را جل و علا که کرمش صحن سینای مؤمنان را بنور هدایت برافروخت

منظومه: درد سر گر با شدت از پیش سر ×× فصد کن کز خون بود آن تاج سر

[فهرستواره منزوی ۳۴۰۴/۵]

۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۹مشهد

آغاز: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۶۴ق (شاید تاریخ نظم منظومه باشد که در بیت پایان نسخه به نظم کشیده شده است)؛ ۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: - ۱۶۰]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۹

همان نسخه بالا [ف: ۱ - ۴۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۵-ف

نسخه اصل: بادلیان اوزلی۱۲۵(۱۶۰۹)؛بی‌کا،بی‌تا[فیلمها ف:۱ - ۵۵۹]

● **الجواهر المقطعة** / حدیث / عربی

al-jawāhir-ul muqaṭṭa‘a

موسوی تنکابنی، محمد مهدی بن محمد جعفر، ق۱۳ قمری

mūsavī tonekābonī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ja‘far (- 19c)

مؤلف سه جلد کتاب را در اربعین حدیث جمع‌آوری کرده است: کتاب اول به نام اربعین درباره متعه و کتاب دوم به نام تبیان و کتاب سوم به نام الجواهر المقطعة که نسخه حاضر است. در آن مفصل به بحث و بررسی احادیث از جوانب مختلف پرداخته است. این روایت‌ها از احادیث اهل بیت علیهم السلام انتخاب شده است با حذف سند آنها، چون در کتاب‌های معروف نقل شده و احتیاج به آوردن سند آنها نبود.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۵۲

آغاز: الحمدلله الذی خلق الاربعین فی الاربعین للاربعین و صلی الله علی محمد المبعوث فی الاربعین؛ **انجام:** بذلک قول بخلاف الحکمة و قول بخلاف العله و السر و بدیهی ان القول المخالف بالحکمة و العلة السر باطل ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۶]

● **الجواهر المکللة فی الأخبار المسلسلة** / حدیث / عربی

al-jawāhir-ul mukallala fi-l axbār-il musalsala

سخاوی، محمد بن عبدالرحمن، ۸۳۱ - ۹۰۲ قمری

saxāvī, mohammad ebn-e ‘abd-or-rahmān (1428 - 1497)

اخبار مسلسله به انواع گوناگون آن، از اقسام روایات به جهت اسناد است که اهل حدیث در گردآوری این گونه اخبار، کتاب‌ها و رساله‌های متعددی نگاشته‌اند. از جمله سخاوی کتاب حاضر را به گردآوری اخبار مسلسله اختصاص داده و با ترتیب و تبویبی خاص، انواع مختلف اخبار مسلسله را جمع کرده است. سخاوی در ابتدای این کتاب اسامی افرادی را آورده که پیش از وی رساله‌هایی در احادیث مسلسله نگاشته‌اند. تعداد یکصد و یک روایت که به نوعی از اخبار مسلسله محسوب می‌شوند در این کتاب گرد آمده است و در پایان هر روایت توضیح و بیانی درج شده است. مؤلف در مقدمه توضیحی درباره انواع مسلسلات آورده: «هو المسلسل بتاریخ الروایة کالأولیة و الأخرویة ... ثم بثانی الأقسام و هو المسلسل بصفة الراوی الحالیة المعروفة من الأعلام کالحفظ و الفقه ... و کونه مصریاً أو شامیاً أو اسمه محمد ... أو ممن ذکر کنیته او عنیت نسبته أو کانت روایته عن أبیه ... بصیغة الفعلیة کالکتابة بالمروی و المصافحة و المشابکة ... بصیغة الراوی التی بها أنشدت کسمعت و قرأت و أنشدت». برای توضیح بیشتر، عناوین برخی از روایات کتاب نقل می‌شود: حدیث ۱. و هو المسلسل بالأولویة؛ حدیث ۲. المسلسل بالآخریة؛ حدیث ۶. المسلسل بالوحدة؛ حدیث ۷. بالحفاظ؛ حدیث ۸ بالفقهاء؛ ۱۱. بالقراء؛ ۱۲. بالقضاة؛ ۱۳. بالصوفیة؛ ۱۴. بالنحاة؛ ۱۵. بالشعراء؛ ۱۶. بالمصریین؛ ۱۷. بالشامیین؛ ۱۸. بالعراقیین فی أکثره؛ ۱۹. بالعراقیین فی أکثره؛ ۲۰. بالمحمدین؛ ۲۱. بالمحمدین أیضاً لکن ما عدا الصحابی؛ ۲۳. بحرف العین؛ ۲۶. بحرف النون؛ ۲۷. بالکنی مع بیان الأسماء؛ ۲۸. بتعیین نسبة الراوی و نحوها؛ ۲۹. بمن زاد علی السبعین؛ ۳۰. بمن زاد علی الثمانین؛ ۳۱. بالحسن؛ ۳۲. بالوصف بالثقة؛ ۳۳. بالوصف بالتقدم؛ ۴۰. بقول اشهد بالله؛ ۴۱. بقول اشهد علی فلان؛ ۴۲. باشهد بالله و اشهد لله؛ ۴۳. بقول بالله العظیم؛ ۴۵. بقول و الله انه لحق؛ ۴۶. بقول و الله؛ ۴۹. بقول و حلف؛ ۵۰. بقول صمت أذ نای [ان لم أکن سمعت]؛ ۵۱. بقول صمت أذنای و عمیت عینای ان لم أکن سمعت؛ ۵۲. بقول ما کذبت؛ ۵۳. بقول و أعجبنی حدیثه؛ ۵۵. بقول جربته؛ ۵۶. بقول ما زلت بالاشواق؛ ۵۷. بقول حسبک؛ ۵۸. بقوله سألت عن کذا ...؛ ۶۱. المسلسل بقلت أوصنی؛ ۶۲. بالقنوت فی الصبح؛ ۶۳. بقول أنظر فی المصحف؛ ۶۴. بکتابة الشیخ بالمروی؛ ۶۶. بأخذ السبحة بالید؛ ۶۷. بالتختم فی الیمین؛ ۶۸. بالمصافحة؛ ۶۹. بالمشابکة؛ ۷۰. بوضع الید علی الرأس؛ ۷۱. بوضع الید علی الکتف؛ ۷۲. بوضع الید علی العین و الأذن؛ ۷۳. بأخذ الشعر؛ ۷۴. برفع الیدین فی الصلاة؛ ۷۵. بالأخذ باللحیة؛ ۷۶. بالعد بالید؛ ۷۷. بمسح الأرض بالید؛ ۷۸. بالتبسم؛ ۷۹. بالبکاء؛ ۸۰. بالاکتاء ...؛ ۸۷. بدخول الحمام؛ ۸۹. بصیغة سمعت؛ ۹۷. بصیغة قرأت؛ ۹۸. بصیغة أنشدنی.

[الضوء اللامع لأهل القرن التاسع، سخاوی ۲/۸-۳۲؛ الفهرس الشامل، الحدیث النبوی و علومه ۶۷۱/۱؛ فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبة تشستربیتی، ترجمه محمود شاکر سعید، ۳۹۲/۱-۳۹۳ و ۱۶۹۴/۳-۱۶۹۷؛ معجم المؤلفین ۱۵۰/۱۰-۱۵۱؛ المعجم الشامل للتراث العربی المطبوع ۱۶۰/۳-۱۶۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۹عکسی

آغاز: بسمله. و صلی الله علی محمد و آله و صحبه و سلم، الحمدلله الذی اتصل فضله فتسلسل و تطول فعم عدله ... فان من أنواع الشریفة و الاوضاع العلیة المنیفة الأحادیث المسلسلات التی هی؛ **انجام:** الی الحافظ أبوالقسم علی بن الحسن الدمشقی لنفسه و أظب علی جمع الحدیث و کتبه ×× و اجهد علی تصحیحه فی

کتبه ... / فکفی المحدث رفعة أن یرتضی ×× و یعد من أهل الحدیث و حزبه
نسخه اصل: در کتابخانه علمیه، در ولایت سند پاکستان؛ خط: نسخ، کا: فخرالدین ابوبکر سلمی، تا: ۹ شعبان۸۸۶ ق؛ گواهی سماع و اجازه روایت این کتاب برای کاتب به خط مؤلف در سال ۸۸۶ق؛ ۱۹۸ص، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۳ - ۶۶۹]

● جواهر المکنون (ترجمه) / علوم غریبه / فارسی

jawāhir-ul maknūn (t.)

آصف بن برخیا

āsef ebn-e barxīyā

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۶۴/۱

خط: نستعلیق، کا: علی مستعانی فرد، تا: صفر ۱۳۸۹ق؛ کاغذ: خطی جدید، جلد: مقوایی روکش کاغذ آبی، ۱۷ص (۱۷-۱)، ۱۹سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۶۹۹]

● جواهر مکنونه = لآلی مخزونه / دعا / عربی و فارسی

javāher-e maknūne = la’ālī-ye maxzūne

خوئی، مصطفی بن محمد، ق۱۳ قمری

xū’ī, mostafā ebn-e mohammad (- 19c)

تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۲۵۵ق

کتاب مفیدی است در باب ختوم مجرب و دعاهای سریع الاجابة و دعاهای معتبره که وارد شده از بعضی نسخه‌ها جمع نموده و اکثر آنها منقول است از «ثقات و عدول و مختوم‌اند به خواتیم تجربه شده و پیش اهلش مکنونند از نااهلان ...»؛ در یک «مقدمه»، ده «باب» و یک «خاتمه» تنظیم شده: باب ۱ و ۲. در مختومات غیرمقید یه زمان خاص و آن هفتاد ختم است؛ ۳ و ۴. در بیان ختوم مطلقه لیلیه و نهاریه؛ ۵ و ۶ و ۷ و ۸. در بیان ختوم و اوراد نهاریه و لیلیه مطلق باعتبارساعتی معین؛ ۹. بیان ختوم نهاریه و اورادی که روز معینی از روزهای هفته برای قضاء حوائج باید خواند؛ ۱۰. بیان ختوم مقیده لیلیه معنیه که آنها را در شبی معین از شب‌های هفته باید خواند. به گفته صاحب الذریعة در سال ۱۲۵۵ تألیف شده و نسخه سوم مؤلف به سال ۱۲۶۶ بازنویسی شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد در بیان بعضی از ختمهای سریع الاجابة و الاثر و دعاهای معتبر ...

[دنا ۱۱۱۲/۳؛ الذریعة ۲۸۲/۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۹۷/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۸۰/۷]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۵۶

بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق [نشریه: ۱۳ - ۳۵۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۰۹/۱

خط:نستعلیق،کا:محمد مهدی بن علی محمد کنی،تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج سبز، ۶۷گ (۱پ-۶۷پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۱۴]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۱۰۷-۱/۱۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** که حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام در قنوت نماز مستحب می‌خواند. این کتاب جواهر مکنون حسب الفرمایش خان عالیشأن سرکار میرزا عزیزخان. سلمه الله ...

خط: نسخ، کا: سید محمد کاشانی، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۶۷ق؛ ۵۸گ، ۱۸ سطر [ف: ۳ - ۱۳۵۲]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۹/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا شود حاجتت همیشه روا ×× بالنبی و آله الأعلی.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۲۷۴ق؛ مجدول و مذهب؛ جلد: شمیز روغنی، ۸گ (۳۱۴پ-۳۲۱ر)، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۱ - ۱۲۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۲۹

خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن زین العابدین قاسوری موسوی، تا: دوشنبه ۱۲ جمادی الاول ۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز، ۹۷گ، ۱۷ سطر، اندازه:۱۱× ۱۶/۵سم [ف: ۶ - ۲۱۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۵۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۸ رمضان ۱۲۸۲ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۷/۵×۱۳/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۴۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا شود حاجتت همیشه روا ×× بالنبی و آله الاعلی

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد کربلایی، تا: یک‌شنبه ۱۸ شعبان ۱۲۸۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲سم [ف: ۵ - ۳۱۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۴۷۰

آغاز: بسمله. فالله خیر حافظاً و هو ارحم الراحمین و پیش از شروع بمقصود؛ **انجام:** و تم هذه الرسالة فی مرتبة الثلاثة فی یوم الاثنین من شهر ربیع الثانی تاسع الشهر علی ید الفقیر الحقیر مصنفه و مؤلفه اقل الطلبة تراب اقدام العلما ابن محمد، مصطفی ... ۱۲۵۵ ... الذین اذهبت عنهم الرجس و طهرت هم تطهیراً

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۲۳ ذیحجه ۱۲۹۳ق؛ ضمیمه: مذیل است به ختم دعای صنمی قریش، ختم ... ۴ ضرب و قصیده رائیه ملاعبدالوهاب یزدی متخلص به طراز؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ کاغذ: فستقی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۸سم [اهدائی رهبر: ۶ - ۲۳۸]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۲۶-۲۸/۴۶

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله اجمعین اما بعد حقیر کثیر التقصیر المحتاج الی رحمة الله القدیر مقتفی آثار اهل ذکر الله ائمة الهدی؛ **انجام:** وبعد سر

برداشته یک مرتبه آیة الکرسی را بخواند سر را به سجده گذاشته تسبیح مزبور را ایضا پنج مرتبه بخواند مطالب خواهد انشاءالله رواست و از ... و شیخ احمدره بسیار تحریص و ترغیب به این ختم فرموده تم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الاول ۱۳۲۴ق؛ از روی نسخه مؤلف تحریر شده؛ جلد: تیماج سرخ، ۷۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳ - ۱۳۵۳]

۱۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۶۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عدد کبیرش دویست دو مرتبه و صغیرش چهار و وسطش بیست مرتبه است این مجرب است

خط: ادعیه نسخ معرب، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۷۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۶]

● الجواهر المنثورة فی الادعیة المأثورة / دعا / عربی - فارسی

al-jawāhir-ul manṯūra fi-l ad'īyat-il ma'ṯūra

حسینی علوی، محمد بن احمد، ق۱۱ قمری

hoseynī 'alavī, mohammad ebn-e ahmad (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۵۳ق

دعاهای مستند و بعضاً دعاهای مرسل و نیز برخی از دعاهایی است که به خط جدش میرداماد بوده و توسط وی گردآوری شده است. به گفته او پاره‌ای از این دعاها مجرب می‌باشد. شامل دعای علوی مصری منقول از کتاب مهج الدعوات، دعایی منقول از کتاب کنوز النجاح تألیف شیخ طبرسی، دعاء یمانی، افتتاح السیفی، اعتصام السیفی، اعتصام النصیر، دعای مجرب فی طلب الحوائج، الادعیة المرویة عن رسول الله صلی الله علیه و آله، دعا جهت حفظ از آفات، الادعیة الأئمة، الأسماء الحسنی و ...، پس از آن فصلی در عدد رکعات و کیفیت گزاردن نماز شب و تعقیب آن، فضیلت و کیفیت نماز جعفر بن ابی طالب و دوازده امام خواجه نصیر الدین طوسی است. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز: بسمله والاعتصام بالفعال الحکیم العزیز العلیم الحمدلله رب العالمین باری النسمات ... و بعد فیقول اقل عبادالله علما و عملا ...

[الذریعة ۲۸۲/۵؛ دنا ۱۱۱۳/۳]

۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۵۳

خط: نسخ زیبا معرب، بی‌کا، تا: ۱۷ رجب ۱۰۷۳ق، جا: اصفهان؛ ۱۳۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۰]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین وحده حق حمده

خط: نسخ خوش، کا: میرزا علی مشهدی، تا: ۱۰۷۴ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: متن سبز و حاشیه نخودی، جلد: تیماج سرخ [نشریه: ۷ - ۱۴۰]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۷۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فسق بالرضوان ربا قدحوی

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سرخ، ۱۱ سطر (۵×۱۱) سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۱۶۲۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** السعاعه قربته الی الله تعالی تمت.

خط: نسخ، کا: محمد حسینی سبزواری، تا: ۱۱۱۲ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [رایانه]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد جعل الله لکل شیء قدرا و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسین، تا: ۶ صفر ۱۱۱۹ق؛ آغاز ذیل: «فصل در عدد رکعات ... بدانکه نماز شب یازده رکعت است»، انجام موجود ذیل: «و مظهر الغرایب و مفرق الکتائب»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد جعل الله لکل شیء قدراً و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله أجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل رمضان ۱۱۳۵ق؛ مصحح، در چند جا نام سید زین العابدین بن جواد حسینی قمی یادداشتی از او که در حائر حسینی (کربلا) به تاریخ شب ۱۴ ذیحجه ۱۳۱۹ نوشته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۳۲۱]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۹۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولادعوت بهذا الدعاء قط طول عمری علی ظالم الانصرنی الله علیه و لا دخلت علی مریض فدعوت عنده بهذا الدعاء الا عوفی و لادعوت به فی غم الا فرج الله عنی غمی و قضی حاجتی

خط: نسخ عالی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۱۲۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۶]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** انت الرب و انا المربوب و انا الضعیف الیک و انت المالک و انا المملوک

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن رجب، تا: اوایل قرن ۱۲؛ محشی با رمز «لمؤلفه وفقه الله تعالی»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۵۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۶ - ۲۴۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا حی یا قیوم یا ذالجلال و الاکرام و صلی الله علی محمد و اله اجمعین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: محمد وجدانی، اسفند۱۳۵۹؛کاغذ: آهار مهره شکری فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۰۸گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۵ - ۱۷۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۰۱
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ مجدول، مصحح، درای سرلوح؛ جلد: روغنی گل و بوته دار، ۱۱۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۱۶۰]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۹۲
آغاز: و آخر النهایات مبدأ المبادی و غایة الغایات
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، بعضی از دعاها به فارسی ترجمه شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۸ - ۸۴]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۱۸
خط: نسخ معرب زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین زیبا؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی گل و بوته دار، ۲۰۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۱۲۱]

۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و انت الرب و انا المربوب و انا الضعیف الیک
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با عنوان «لمؤلفه وفقه الله تعالی» و «لمؤلفه و کاتبه وفقه الله»، یادداشتی به‌خط علی بن هاشم طالقانی در شب سه‌شنبه ۱۱ شعبان ۱۲۷۳ و در حاشیة برگ ۱۵۷ یادداشتی که در آخر آن آمده: «هذا وجدت بخط جدی القمقام طیب الله رمسه»؛ جلد: چرم زرد، ۱۵۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [مؤید: ۲ - ۲۹۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۶۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصرمؤلف؛ ترجمه فارسی زیر نویس؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۱۴۸]

● **جواهر منظوم** / شعر / فارسی

javāher-e manzūm

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی،۱۲۳۴؟-۱۲۹۸قمری
e‘tezād-os-saltane, ‘alī-qolī ebn-e fath-‘alī (1819 - 1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۶۱/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق [ف: ۷ - ۱۵]

← جواهر منظومه ≻ دیوان

● **الجواهر المواعظ** / اخلاق / عربی

al-jawāhir-ul mawā‘iẓ

رساله‌ای است در بیان برخی از موضوعات اخلاقی با عنوان «جوهرة». در هر موضوع، اخبار و روایاتی از رسول اکرم (ص) و ائمه معصومین (ع) و اقوال برخی از صحابه و بزرگان و عرفا ذکر شده است. عناوین رساله چنین است: وعظ، توبه، صلاة، صبر، عفو و حلم، ورع، حیا و مراقبه، کفاف و عفاف، عبادت، خفو، کف از محارم، حب بر طاعت، صدق و کذب، مخالفت هوی نفس، فصل در کلام علی (ع) در حکمت و موعظه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۸/۴
آغاز: بسمله، جوهرة فی الوعظ، قال رسول الله صلی الله علیه و آله: یا عبادالرحمان اربع خصال جاریات علیکم من الرحمان مع ظلمکم و خطایاکم، اما رزقه فدار علیکم و اما رحمته فغیر محجوبة عنکم؛
انجام: والی عیسی فی مناجاته والی عیسی فی سنته والی محمد (ص) فی تمامه و کماله و جماله. فلینظر الی هذا الرجل المقبل الناس فاذاً بعلی بن ابیطالب صلوات الله و سلامه علیه
خط: نسخ، کا: تاج الدین امیر بن رضی الدین مازندرانی، تا: ۱۰۸۰ق؛ مصحح؛کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: میشن عنابی، ۸۶گ (۲۱۱پ-۲۹۶پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۶)، اندازه:۱۴×۲۴ سم [ف: ۱۳ - ۳۳۱]

● **الجواهر المودعة و الذخائر الرهینة** / گوناگون / فارسی و عربی

al-jawāhir-ul mūda‘a wa-ḏ ḏaxā’ir-ur rahīna

صفائی خوانساری، مصطفی، قرن ۱۴ قمری
safā’ī xānsārī, mostafā

کشکولی است که بخش زیادی از آن توسط سید مصطفی صفائی خوانساری گردآوری شده و از تألیفات ایشان به شمار می‌آید.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۵۰
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جمع لعباده الذخائر و ودعها فی الدفاتر و رهنها عند الرسل؛ **انجام:** به این طریق اجدر بظابطة (بضابطة) الخط سزاوارتر است بر بناء نیکوی
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن زرشکی، ۲۸۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ - ۲۶۶]

← جواهر مولوی و لآلی مثنوی ≻ جواهر اللآلی
← جواهر نامه ≻ جوهر ذات
← جواهر نامه ≻ جواهرات
← جواهرنامه ≻ تنسوقنامه ایلخانی

● **جواهرنامه** = **تنگسوقنامه** / طبیعیات / فارسی

javāher-nāme = tangsūq-nāme

افلاطون، ۴۲۷؟ - ۳۴۷ ؟ قبل میلاد
aflātūn (-427 - -347)

به درخواست: اسکندر بن فیلقوس
رساله کوتاهی است منسوب به افلاطون که گویا آن را به

درخواست اسکندر ساخته، در شناختن سنگ‌ها و کانی‌ها مشتمل بر چهار «باب»: ۱. جواهر و سنگها؛ ۲. مذکورات: روغن بلسان، دندان ماهی، عاج، آبنوس، مهره ماهی، مهره خر نروک و معجونهای نفیس؛ ۳. عطریات: مشک، عنبر، عود، کافور، صندل، زعفران، زبادلان؛ ۴. معدنیات: طلا، نقره، مس، قلعی، سرب، آهن، خاصینی، سیماب، سفید روی، برنج، این جمله هفتاد چیز است؛ ۵. جواهر: مروارید از جنس استخوان است (این باب در دیباچه به حساب نیامده است) و از عربی ترجمه شده، از آن به «معرفت جواهر» و «تنگسوق نامه» نیز در فهارس یاد کرده‌اند.

آغاز: بسمله. شکر و سپاس بی قیاس حضرت پروردگاری را جل جلاله که بجوهر قدرت این چرخ مینا را بر افراشت ... اما بعد این مختصریست در معرفت جواهر که منسوب بافلاطون است و آن را پارسی ساخته‌اند و جوهر نامه نام کردند و قسمت این بر چهار باب است

[دنا ۱۱۱۳/۳؛ فهرستواره منزوی ۳۸۱۶/۵]

۱. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۳۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اگر خون بزگرم به آهن بمالند زود شکسته شود

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۸ق؛ جلد: روغنی، ۲۷گ (۹-۳۵)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [اوراق عتیق: ۱ - ۹۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹۶/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** سنک طلق ... بران عضو کار نکنند باذن الله تعالی

خط: نستعلیق، کا: عنایت الله، تا: ۱۶ رمضان ۱۰۸۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲ص (۵۰۴-۵۲۵)، ۱۵ سطر (۱۷×۸)، اندازه: ۲۴×۱۲/۵سم [ف: ۹ - ۱۴۴۲]

۳. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مقناطیس ار زیر سنگی صلب کریهة الرایحه است که جذب ار زیر میکند (نسخه همان باب نخستین است با وصف مغناطیس)

در دیباجه آمده که رساله از افلاطون است و به پارسی ساخته‌اند؛

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۲ص (۵۷-۶۸)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۹سم [نشریه: ۳ - ۳۵۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶۷/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ذهب صداست و سرب پنجاه (در نسخه: پنجه) و نه آهن چل، برنج مس چل و پنجست و نقره پنجاه و چار تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سیاه، ۲۹ سطر، اندازه: ۳۳×۲۰سم [ف: ۹ - ۱۸۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۶/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** عن جابر بن عبدالله عن رسول الله صل الله علیه و آله و سلم علیکم بالأثمد فانه ینبت الشعر و یحد البصر، آن را به پارسی سرمه گویند. ارسطو گوید: اثمد حجری است مشهور و معادن او بسیار است ... و اگر با مشک باشد بغایت سودمند است

فقط شامل باب نخست آن و در خصوص جواهرات است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۲۲۶پ-۲۶۸ر)، ۳۰ سطر (۱۳/۵×۱۹)، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۳۹ - ۲۳۲]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۹۰/۲-۲۵/۸۰

آغاز: چنین گوید مؤلف این مختصر افلاطون حکیم که چون اسکندر فیلسوف پادشاه جهان شد از این جهت التماس کرد که بنویسم کتابی در شرح حالت معدنیات؛ **انجام:** و کمی هر یکی از دیگران بیان کنیم رز در حجم صد مثقال سرب پنجاه و نه مثقال آهن چهل و یک مثقال است. تمام شد رساله افلاطون که موسوم است در جواهر نبات و او را جواهر نامه نامند.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۳۵۴]

۷. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۵۹/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** گفت بچه دلیل گفت قول رسول (ص) انا شهر علم و علی بابها

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۴ص (۲۲۰-۲۲۳)، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۷سم [نشریه: ۳ - ۳۴۲]

● جواهرنامه = جوهرنامه = احوال جواهر = گوهر نامه سلطانی / طبیعیات / فارسی

javāher-nāme = jowhar-nāme = ahvāl-e javāher = gowhar-nāme-ye soltānī

دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد، ۸۲۸ - ۹۰۳ قمری

daštakī-ye šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425 - 1498)

اهدا به: سلطان ابو النصر حسن بهادرخان (۸۶۱-۸۲۲ق) و پسرش خلیل بهادرخان (۸۸۲-۸۸۳ق)

تاریخ تألیف: چاشتگاه پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۸۸۶ق

اختلاف بسیاری در نسبت این کتاب وجود دارد که آیا مراد صدرالدین محمد ثانی پسر غیاث الدین منصور است یا صدرالدین محمد کبیر پدر غیاث الدین؛ باتوجه به سال تألیف و افرادی که به آنها اهداء شده و اینکه غیاث الدین منصور در ضمن تألیفات پدرش از جواهرنامه فارسی او یاد کرده، به نظر می‌رسد نسبت آن به صدرالدین محمد کبیر بیش از نوه او صدرالدین محمد ثانی است و ما به همین جهت آن را اولی دانسته و همه نسخه‌ها را به او منسوب نموده‌ایم. در یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه در مواد اجسام معدنی و کیفیت تکون ایشان؛ مقاله ۱. جواهر، شامل بیست «باب»: ۱) در، ۲) یاقوت، ۳) زمرد، ۴) زبرجد، ۵) الماس، ۶) عین الهر، ۷) لعل، ۸) فیروزه، ۹) پادزهر و سایر احجار حیوانی، ۱۰) عقیق، ۱۱) اشباه یاقوت، ۱۲) جزع، ۱۳) مغناطیس، ۱۴) سنباده، ۱۵) دهنه، ۱۶)

لاجورد، ۱۷) مرجان، ۱۸) یشم، ۱۹) بلور، ۲۰) جمست؛ مقاله ۲. فلزات، دارای هفت «باب»: ۱) طلا، ۲) نقره، ۳) مس، ۴) قلع، ۵) سرب، ۶) آهن، ۷) خارصینی؛ خاتمه در مرکبات از فلزات و نسبت ایشان با یکدیگر.

آغاز: ستایش بی اندازه و قیاس صانعی را که جوهری صنعش بازار کاینات را به جواهر ثوابت و سیارات آراسته ... اقل الخلیفه ... محمد بن منصور مأمور شد به آن که رساله را در احوال جواهر ترتیب نماید ... فصل اول در معدن ... السلطان بن السلطان ابونصر حسن خان بهادر خان خلدالله ...

انجام: چهل مثقال ونیم وسه تسو، و از قلعی سی وهفت مثقال ونیم باشد.

چاپ: با عنوان «گوهرنامه»، در مجموعه فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۳۵ش، ۱۸۵/۴– ۲۹۳

[بلوشه ش ۸۰۶، ۸۰۵، ۲۳۷۶، ۲۳۷۷؛ ریو ص ۴۶۴؛ الذریعه: ۲۸۳/۵ که مؤلف را سید ابونصر صدرالدین محمد بن الامیر غیاث الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی دانسته ؛ نسخه‌های منزوی ۴۱۰/۱–۴۱۱؛ بنیاد فارس شناسی ص ۸۹؛ فهرستواره منزوی ۳۸۱۷/۵؛ دنا ۱۱۱۳/۳ (۵۱ نسخه)؛ فنخا ۲۸۵/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ تملک: حسین بن محمد با مهر «یا عالماً بحالی علیك اتکالی الفقیر حسین بن محمد» (دایره)؛ تملک: علی بن شیخ حاجی؛ مهر: «منتظر فیض الهی محمد ...» (بادامی شکل)، «العبد المذنب محمد ۱۱۹۵» (مربع طغرایی)، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۴گ، ۱۱سطر (۱۱/۷×۶/۱)، اندازه: ۹/۴×۱۶/۶سم [ف: ۲۹/۲ – ۷۶۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۳۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آیغوت احسانی، تا: ۹۵۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد، ۴۱گ (۹۰پ–۱۳۰پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۴ – ۱۲۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۴۸

آغاز: پر سودای عشق و هوا از قدوم مقدمش رونق و رواج یافت ... چون اقل الخلیفة بل لا شیء فی الحقیقة محمد بن منصور مأمور شد تا یک (رساله‌ای) در بیان احوال جواهر مرتب نماید؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد عبدالمطلبی، تا: ۹۷۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «۱۲و ۵»، مصحح؛ تملک: عبدالله (تقی) و به ابوطالب منتقل شده؛ کاغذ: شرقی و فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، ۵۹گ، ۲۱ سطر (۵×۱۲)، اندازه:۱۰×۱۸سم [ف: ۳۸ – ۱۱۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۳۰/۶

در فهرست از صدرالدین منصور دشتکی دانسته شده. قسمتی از خطبه و باب اول (چهار ورق)؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۸۵ق؛ ۴گ [ف: ۷ – ۲۹۱]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۸۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام [ف: ۳ – ۱۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۲

انجام: از یکدیگر جدا نتوان کرد و سبب ترکیب برنج ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ تملک: سلمان بن نبی سلمانی؛ جلد: روغنی گل و بوته دار، ۵۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۷ – ۲۵۱]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با یک سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۱۶گ، ۱۲سطر (۱۱/۵×۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۵]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** مقداری معین که آن مقدار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ابعاد متن: ۱۷×۸، اندازه: ۱۴×۲۲سم [الفبائی ف: ۲۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۲۲

خط: نستعلیق زیبا، کا: میرعلی پیله فقیه، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، دارای سرلوح مرصع مذهب؛ در برگ پایانی تاریخ اتمام نسخه به خطی نازیبا در ۲۱ ربیع الثانی ۱۱۹۲ق ثبت شده که ربطی به نسخه ندارد؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۰ – ۲۲۰]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۶۰

کامل، خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با سرلوح، بسیار پاکیزه؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۲ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳ – ۳۰۴۳]

۱۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۳گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۳]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۵۸/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۱۲ سطر [ف: ۵ – ۲۲۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۹۰/۳

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۱ص (۲۹–۱۲۹)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷ – ۱۴۳]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: مظفر حسینی شریف طبیب گنابادی (جنابدی) پسرابوتراب پسرکاظم طبیب پسرشفیع پسرملامنجم موسوی حسینی؛ کاغذ: سپاهانی نخدی، جلد: تیماج

حنایی، ۹۵گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:۴-۱۲۵]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در آخر تاریخ پنج‌شنبه ۲۰ ربیع الثانی ۸۶۳ دارد؛ جلد: میشن آلبالویی، ۷۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۱×۲۱/۷سم [ف: ۲ - ۱۹۵]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۷۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در بعضی ادویها و صنعت کیمیاء مستعمل است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، فاقد جلد، ۲۰۹ص (۲۲-۲۳۰)، ۱۰ سطر (۵/۵×۹/۵)، اندازه:۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۶ - ۸۷۳]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵۱

دو صفحه ای پیش از مقاله یکم را دارد تا نیمه فصل ۵ خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۱۵ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۰۳۶]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۲۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای کتیبه و پیشانی، مجدول مذهب؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۹ - ۴۵۴]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۵۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مجدول؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۶۱گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۵ - ۴۲۱۲]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۲/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و دشمنان دولت قاهره خذلهم الله مقهور و مغلوب ساخته و از خان و مان آواره گردانید خلد الله ملکه و سلطانیه ما خرج الدر من الصدف و افاض علی العباد بره و احسانه ما وقع الیهم علی الهدف

فقط خطبه کتاب. در نسخه با نام «جواهر نامه میر صدر الدین محمد» خوانده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره نازک، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۷۸پ-۱۸۱ر)، مختلف السطر چلیپا، اندازه: ۱۳×۲۲/۲سم [ف: ۲۹/۱- ۵۵۰]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** نوع دیگر ندارد و از این ...

در فهرست با عنوان «جواهر الذات سلطانی» معرفی شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «آنکه فخر از نسبت و جاهش سزد بنت سلطان شاهرخ زینت بود»؛ واقف: محمد ایرانی، بهمن ۱۳۵۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۱۲۵گ، ۹ سطر، ۱۰/۳×۱۶سم [الفبائی ف: - ۱۷۶]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۸۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ در «فصل ششم در سایر اموری که مرکب از فلزات اند ... بذکر دو مرکب دیگر اختصار کنیم»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲گ، ۱۰سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۲ - ۲۸۶۹]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۸۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۶گ (۱پ-۶۶ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۹۸]

۲۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۳۴ - ج

انجام: خامه قدرتش نقشی بر آب زد و در خوشاب شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ صفر ۱۰۲۹ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: مقوا، ۶۹گ، ۱۶سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: - ۹۲]

۲۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۴۱۹/۲

خط: نستعلیق، کا: حسن کاتب، تا: ۲۷ ذیحجه ۱۰۳۴ق؛ مجدول، با سه سرلوح [نشریه: ۷ - ۲۷۸]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۸۰-عکس و ۲۰۸۸-ف

نسخه اصل: نسخه حسین ثقفی اعزاز. به نام تذکرة المعادن در ص ع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق [فیلمها ف: ۳ - ۲۷۰ و ۱ - ۷۱]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۰۴/۳

آغاز: ... و اگر در کبریت قوه صیاقه ناریه بود طلا تکون یابد و اگر در وی قوه محرقه ... مقاله اولی در جواهر، لفظ جوهر که موضوع است؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن امام قلی مروی، تا: صفر ۱۰۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی، ۲۴گ (۷۹ر-۱۰۲ر)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف: ۳۷ - ۲۲۱]

۲۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۷۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک به پایان دهه اول محرم۱۰۷۰ ق؛ افتادگی: آغاز ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۳۹۴]

۲۹. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۶۷

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام مؤلف «محمد بن منصور» آمده است که با توجه به آغاز آن کامل شد؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد حسن، تا: سه‌شنبه از ربیع الاول ۱۰۷۱ق، جا: لار؛ مهر: «شعاع»؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: - ۸۹]

۳۰. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۴/۹

کا: حیدر حسینی ملاوجانی، تا: ۱۰۷۲ق؛ اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: - ۳۰]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۳۵

انجام: بشکل عمودی یافتند که اکثر آن در زمین فرو رفته بود و رنگ او میانه، تمت الرساله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۵ شعبان ۱۰۷۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴۴ - ۱۴۱]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۲/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالسمیع، تا: دوشنبه اواخر رمضان ۱۰۹۲ق؛

مهر: «عبده محمد رفیع الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ (۲پ-۹۰ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱ - ۲۶۲]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۳۰/۲

در مقدمه و دو مقاله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵۴گ (۶۹پ-۱۲۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۲۱۶]

۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ تملک: اعتضادالسلطنه در ۱۲۸۱ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۴۷گ، ۱۲ سطر (۸/۲×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۵]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط (از میان صحایف ۳-۴ و ۵-۶ و ۱۳-۱۴ اوراقی افتاده)؛ با سرلوحی از طلای بدل، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی سفید آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، ۲۳۸ص، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶ - ۱۳۴]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۸/۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۹ص (۳۰۹-۳۵۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۹سم [ف: ۲۳ - ۱۳۳]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۴۲

آغاز: دانه تکلیف در گردن انداخته بدار العباد کون و فساد فرستاد؛

انجام: نجوم کلامم بسی لامع اند ×× و لیکن چه حاصل که بی طالع اند. و الحمد لواهب العقل و مفیض العلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الاول ۱۱۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ماشی، ۱۳۳گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه:۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۳۷۸]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۸۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۴۰ق، جا: سنندج، اردلان، به دستور رشید الدین احمد بن محمد سنبل زاده قاضی اردلان و سنندج در ۱۱۴۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۷گ، ۱۵سطر (۱۴×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۳۳۹]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل چهارم در خاصیت آن ... و آن را زعفران الحدید میگویند معده‌های ضعیف را

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید آهاردار، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۱۳۸]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۴۵/۱۳

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۰گ(۱۸۸پ-۱۹۷پ)،۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۷۲]

۴۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۲۱

آغاز: ریخته درهای نخستینت ... چون اقل الخلیفه بل لا شیء فی الحقیقة محمد بن منصور مأمور شد بآنکه رساله در بیان احوال جواهر ترتیب نماید

صفحه اول را کسر دارد و تا فصل دوم از خاتمه را دارد؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا با روکش لاجوردی، ۱۳ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲ - ۸۲۸]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: روغنی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲۴ - ۱۱]

۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۵۳

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد علی معیر، تا: ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: قورخانه‌ای، جلد: رویه پارچه‌ای مغزی میشن قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۴سم [ف: ۲ - ۱۹۵]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل ششم در سایر اموری که تعلق باموری که در معرفت جواهر و لعالی دارد

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۴ رجب ۱۲۵۶ق؛ مصحح، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی، ۷۷گ، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه:۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۸ - ۱۰۹]

۴۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۶/۲ ـ د

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین بن حاجی رمضانی، تا: ۱۲۷۴ق؛ ۳۵گ (۱۳۶پ-۱۷۰پ)؛ ۱۱۳سطر (۷/۵×۱۳/۵) [ف: ۱ - ۱۹۱]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: عطاء الله بن محمد باقر موسوی خوانساری، تا: ۱۲۸۳ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۱۵۹ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۶ - ۱۳۵]

۴۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۶۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در محلی که گزندگان باشند بپاشند گزندگان بگریزند و هلاک شوند.

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد جعفر بن ابوالقاسم، تا: ذیقعده ۱۲۹۱ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۵ - ۴۵۶]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۱

آغاز: برابر

خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ ۶۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲ - ۴۵۱]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۳/۲

بی‌کا، تا: ۲۷ ذیحجه ۱۳۰۴ق؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: مشما و مقوایی، ۲۳۷ص (۱۶۰-۳۹۷)، ۱۲ سطر (۳/۵×۱۰)، اندازه:

۱۱×۱۹سم [سنا: ف: ۲ – ۶۱]

۵۰. همدان؛ پنبه‌چی، حسن؛ شماره نسخه:۱

خط: نستعلیق، کا: میرعلی اکبر کاشانی لاجوردی، تا: ۱۳۱۴ق [نشریه: ۵ – ۳۸۱]

۵۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۰۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام؛ ۶۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲ – ۴۵]

۵۲. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۳۰۷

آغاز: و نادره دوران است از شبستان نابود بیازرکاه وجود آور

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: – ۱۶۶]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون موسم باران نبود سلطان دانست که برف و باران ...

خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۱۶ – ۲۲۲]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: – ۱۷۸]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۵۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ (۱۰۳پ–۱۶۰ر) [ف: ۲۵ – ۳۳۴]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۶۲

خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن میرزا محمد تقی تایوردی، بی تا [مختصر ف: – ۲۵۶]

۵۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۶۸/۲

آغاز: حادث شده و نقاش فطرتش رنگی به خاک داد ... اما بعد چون اقل الخلیقه بل لاشی الحقیقه محمد بن منصور؛ **انجام:** یکی حاصل شده و خارچینی از منسوبات عطارد است.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ ۱۲۸گ (۸۷ر–۲۱۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ – ۲۲۱]

۵۸. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۶۸/۳

آغاز: الماس و عقیق سالم بیرون می‌آید الماس قدیم نه جدید..؛ **انجام:** غاریست که سقف آن غار بامر پروردگار

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۲۱۵ر–۲۳۰پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ – ۲۲۱]

۵۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۲۹

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۰×۱۶سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۳]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف تیماج [الفبائی ف: – ۱۷۸]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۲۲

آغاز: شمع کافوری از شعله مشعله آفتاب؛ **انجام:** و از سزب و نحاس مربی تربییت

در رایانه آستان قدس نام مؤلف «محمد المنصور» ثبت شده است؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۶۲. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه:ف۱۷/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ موزه بریتانیا Or. 3277 (ذیل ریو ص ۱۱۲ ش ۱۵۸) [فهرستواره مینوی: – ۱۸۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۵۹-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ – ۲۳۸]

● جواهر نامه = رساله در خاصیت و مواضع = خواص الاحجار / طبیعیات / فارسی

javāher-nāme = r. dar xāsīyat va mavāze‘ = xavas-ol ahjār

جامی، زین الدین محمد

jāmī, zeyn-od-dīn mohammad

اهدا به: ابوالمظفر شاهرخ بهادرخان

مشخص نشد آیا ابوالمظفر شاهرخ همان «ابومنصور شاهرخ میرزا تیموری» (۷۷۹–۸۰۷–۸۵۰ق) حاکم هرات است یا نه؛ در صورت اتحاد این دو، مؤلف (زین) از اعلام قرن ۹ است. مؤلف از خواجه نصیرالدین طوسی محمد بن محمد (–۶۷۲ق)، یاد کرده است، این امر همراه با قدمت نسخه‌های موجود نشان می‌دهد که مؤلف بین قرن ۷ تا ۱۰ هجری می‌زیسته است. کتاب مشتمل بر دوازده «باب» است: ۱. معرفت الماس؛ ۲. معرفت یاقوت؛ ۳. معرفت لعل؛ ۴. معرفت مروارید؛ ۵. معرفت فیروزه؛ ۶. معرفت پادزهر حیوانی؛ ۷. معرفت عنبر اشهب؛ ۸. معرفت لاجورد؛ ۹. معرفت مرجان؛ ۱۰. معرفت زمرد؛ ۱۱. معرفت یشم؛ ۱۲. معرفت کهربا. نام نویسنده در برخی نسخه‌ها زین بن حاجی ثبت شده است.

آغاز: بسمله، شکر و سپاس و حمد بی قیاس مر دهنده عقل و بخشنده حواس را ... که جمله آفرینش ذره ایست از آثار صنع او

[نسخه‌های منزوی ۴۰۹/۱؛ فرهنگ ایران زمین ج ۱۲؛ فهرستواره منزوی ۳۸۱۶/۵؛ دنا ۱۱۱۵/۳ (۱۰نسخه در دو عنوان)]

شروح و حواشی:

۱– جواهرنامه (منتخب)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۶۴

آغاز: باب الثامن در معرفت عنبر؛ **انجام:** و مدام رنگ او سرخ روی او سرخ باشد

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۹ ربیع الثانی ۹۰۹ق، جا: بغداد؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۴ - ۱۴۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۴۴/۳

نام مؤلف با توجه به دوازده باب بودن آن انتخاب شد؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه آشفته است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی، ۲۱گ (۱۶پ-۳۶پ)، ۱۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۶ - ۶۶۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از برص و بهق در امان باشد.

دوازده باب؛ خط: نسخ، کا: حسن کاتب، تا: یکشنبه ۱۰ ذیقعده ۱۰۳۴ق، جا: کتابخانه قطب شاه حیدرآباد؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: مشما و مقوایی، ۹۵ص (۴۰۶-۵۰۰)، ۱۲سطر (۵/۳×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [سنا: ف: ۲ - ۶۱]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۴۱۹/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۷ - ۲۷۸]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۴/۱

آغاز: موضع قدیم در سیلان و آن جزیره ای است به غایت وسیع چنانکه گفته اند که درازی و پهنی آن چهارصد فرسخ باشد؛ **انجام:** و لاجورد اصیل که از جانب بدخشان به رنگی که از معدن بیرون می‌آید ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲ ؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴گ (۱ر-۱۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۵۳۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** دارنده مرجان را دوشمن ظفر نیاید و سحر بروی کار نمیکند و الله اعلم بالصواب.

نسخه ده باب را دارد؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوای زرکوب، ۲۵گ، ۱۳سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۵ - ۴۲۰۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۵۳/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حکما آن را داخل جواهر میدانند، و در ممالک خطا عزت تمام دارد چنانچه ... (در باب ۱۳ ناتمام مانده).

در دوازده باب؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن علیمحمد رشتی، تا: ۱۲۲۶ق، جا: تهران؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۸گ (۱۰۲پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۴/۶×۲۱/۷سم [ف: ۷ - ۴۰۸]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۱۶-۹/۱۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب دوازدهم در معرفت یشمست و خواص آن بدانکه در کاشفر و خطا ولایتیست که او را بلاد ختن گویند ... و رنگ زرد را سرخ کند و از برص و بهق در امان باشد و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۵۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۱۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق [الفبائی ف: - ۱۷۸]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۵۸-ف

نسخه اصل: فرهنگ خراسان ش الف ۴۷ در ۳۰ ص؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱ - ۷۱]

۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۶

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد این کتابی است که ملک الحکما خواجه نصیرالملة و الدین محمد طوسی نور مرقده در خاصیت و مواضع تصنیف کرده مشتمل بر ۱۲ باب ... باب اول در معرفت الماس بدان اسعدک الله که معدن الماس

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح، مجدول مذهب؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج عنابی، ۲۴گ، ابعاد متن: ۷×۱۳/۵، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۱۵۹]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۰۳/۵

آغاز: «[باب ششم در معرفت] فیروزه. بدان که فیروزه از چهار موضع بیرون نیست. معدن اول در حوالی نیشابور که از اعظم محلهاست از قدیم الایام تا الی یومنا فیروزه سبز فام که قیمتی باشد؛ **انجام:** به غایت مفید است و خواص شیب (کذا؛ یشب) بسیار است هر کرا حیثیتی در فن سوداگری باشد برین طریق که مذکور شد عمل کنند این بود جمیع جواهر نامه و الله اعلم

این عناوین به ترتیب در نسخه آمده: باب ۶. معرفت فیروزه، ۷. معرفة پازهر، ۸. معرفت عنبر اشهب، ۹. معرفت لاجورد (بعد از برگ‌های ۸۳ و ۸۷ صفحات جابه جا شده است)، باب ۱. بیان دارو پختن، ۳. گرفتن لاجورد و صلایه آن، ۴. صاف کردن لاجورد، ۲. معرفت یاقوت، ۳. معرفت لعل، ۴. معرفت یشب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۳گ (۷۶ر-۸۸پ)، ۱۲-۸ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۳×۱۷/۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۳]

● جواهرنامه (منتخب) / طبیعیات / فارسی

javāher-nāme (mn.)

وابسته به: جواهرنامه = رساله در خاصیت و مواضع = خواص الاحجار؛ جامی، زین الدین محمد

نسخه‌های زیر منتخب از کتاب «جواهر نامه» تألیف زین فرزند حاجی هستند، اما یکی بودن یا متفاوت بودن آنها دقیقاً مشخص نیست. تعداد و عناوین ابواب آنها همانند با کتاب اصل است.

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی نبینا محمد و آله اجمعین اما بعد این منتخبی است از جواهر نامه اصل مشتمل بر دوازده باب، باب اول در معرفت الماس

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۷۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یک یک تخم را در دهان اندازد به آئینه نگاه

کند اگر خود را بیند آن تخم را بیندازد چندانکه تخمی که در دهان گیرد و خود را نبیند تخم را نگهدارد که هر جا رود کسی او را نبیند.
خط: نستعلیق، کا: شرف الدین، تا: ۱۰۴۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۹۰ر-۱۰۵ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف:۲۶-۴۵۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۴۳/۲۴

آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: کرم الله بن عطاء، تا: دوشنبه ۱۸ شوال ۱۰۸۳ق، جا: مکه مکرمه؛ جلد: تیماج قرمز، ۱گ (۱۱۵ر-۱۱۵پ)، اندازه: ۲۳×۳۶/۵سم [ف: ۱۷ - ۱۳۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۶۶/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۵ - ۲۹۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۱۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و رنگ او مدام سرخ بود از بهق و برص در امان باشد والله اعلم تمت الکتاب جواهرنامه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۸؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا با عطف گالینگور، ۲۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۱/۳سم [اهدائی رهبر: ۹ - ۴۵۶]

۵. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:الف-۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس بدین سبب پیش جوهریان لاجورد اصیلترین جواهر است چرا که ...
مشتمل است بر دوازده باب که سه باب آن در آخر کسر است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ این کتاب از نظر دانشگاه تهران نسخه ممتازی تشخیص شده و از روی آن عکس‌برداری کرده‌اند؛ اهدایی: محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ: کاهی متوسط سفید تیره، جلد: مقوای ساغری مشکی، ۳۰ص، ۱۴ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: - ۷۹]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و رنگ او مداح سرخ باشد و دارند هیشم از ... و برص در امان حق باشد
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ سرلوح و کتیبه مذهب، مرصع؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج عنابی، ۹گ (۳پ-۱۱پ)، سطور چلیپا (۷/۸×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱/۳سم [رایانه]

● جواهر نامه = معرفة الجواهر / طبیعیات / فارسی

javāher-nāme = ma‘refat-ol javāher

قزوینی، محمد بن مبارک، - ۹۶۶ قمری

qazvīnī, mohammad ebn-e mobārak (- 1559)

اهدا به: سلطان سلیم عثمانی

از مبارک قزوینی شاگرد میرصدرالدین محمد دشتکی شیرازی است. وی رساله فارسی این استاد را که ترجمه‌ای از رساله عربی خواجه است از بهترین رساله‌هایی که در این موضوع نوشته شده است می‌شمرد. در دیباچه می‌گوید: بهترین کتاب در این موضوع رساله فارسی میرصدرالدین شیرازی است که در آن رساله عربی خواجه طوسی را برای سلطان خلیل ترجمه کرده است. چون آن رساله خواص طبی جواهر را در برنداشت و نیز چون رساله «احوال جواهر» حکیم تیغاشی درآن نبود، لذا مؤلف این کتاب فارسی را برای جمع همه آن مطالب، برای سلطان سلیم نگاشت. این کتاب «مقدمه» و دو «معدن» و دو «خاتمه»: مقدمه: در تقسیم موجودات؛ معدن ۱. جواهر مشتمل بر بیست «درج» که هر درج به چند «عقد» تقسیم می‌شود. به جز درج ششم که به چند «فص»تقسیم می‌شود: درج ۱) در، ۲) یاقوت، ۳) زمرد، ۴) زبر جد، ۵) الماس، ۶) عین الهر، ۷) لعل، ۸) فیروزه، ۹) پازهر و احجاز حیوانی، ۱۰) عقیق، ۱۱) بعضی اشباه یاقوت، ۱۲) جزع، ۱۳) مقناطیس، ۱۴) سنباده، ۱۵) دهنه، ۱۶) لاجورد، ۱۷) مرجان، ۱۸) یشم، ۱۹) بلور، ۲۰) جمست، ۲۱) احجاز متفرقه و نسبت جواهر با یکدیگر؛ معدن ۲. مشتمل بر هشت «مخزن»: ۱) طلا، ۲) نقره، ۳) مس، ۴) قلع، ۵) اسرب، ۶) آهن، ۷) خارچینی، ۸) مرکب از فلزات و نسبت ایشان با یکدیگر.

آغاز: بسمله حمد پاک، پاکی را سزد که گوهر پنهان جان انسان را از خلاصه گوهر معدن آب وخاک پیدا نموده ...

انجام: و سرب پنجه و نه، و نه آهن چل، برنج و مس چهل و پنج، نقره پنجه و چار تمت الرساله بعون الملک الوهاب.

[دنا ۱۱۱۵/۳؛ فهرستواره منزوی ۳۸۱۹/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۲ ط

آغاز: به بندگان داد و تاج خلافت خود بر سر ایشان نهاد؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۴۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عسلی،۱۴۴گ،۱۴سطر،اندازه:۱۳×۲۱سم[ف:۲۴/۲- ۶۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۶۹/۱

آغاز: برابر **انجام:** ولاجورد به حال خود نماند.
و تا عقد یکم از درج شانزدهم درباره لاجورد را در بردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۳۶گ (۳۰پ-۶۵پ)، ۱۲سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۲۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۰۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** که زهر را دفع کند و کسی را که زهر داده شده پیش از آنکه زهر ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: زین العابدین ابن احمد تبریزی، تا: ۱۲۸۲ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج، ۱۲۵ص، ۱۴ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۵ - ۴۲۵]

● جواهرنامه / طبیعیات / فارسی

javāher-nāme

جوهری، احمد بن عبدالعزیز

jowharī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-‘azīz

در دوازده «باب»: ۱. بیان معرفت الماس، ۲. بیان معرفت یاقوت، ۳. معرفت لعل، ۴. معرفت زمرد، ۵. معرفت مروارید، ۶. معرفت فیروزه، ۷. معرفت پادزهر حیوانی، ۸. معرفت عنبر اشهب، ۹. معرفت لاجورد، ۱۰. معرفت مرجان، ۱۱. معرفت عقیق، ۱۲. معرفت یشم. (منزوی)

آغاز: حمد له. عاقبت ... اما بعد، این منتخبی است از جواهر نامه اصلی مشتمل بر دوازده باب (نسخه ویلیام و ایوانف)

[فهرستواره منزوی ۳۸۱۷/۵؛ ایوانف ش ۱۶۱۷ «منتخب جواهرنامه» بی نام نگارنده؛ لندن، ویلکام ۴۵۲ «جواهرنامه»]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۴

خط: نسخ، کا: عبدالفتاح محمد بدیع خوانساری، تا: ۱۱۲۵ق، (۱۰۱۰۶) سال ۱۱۲۵ جهت محمد مقیم (نام پدر کاتب و تاریخ کتابت به خطی نونویس نگاشته شده)؛ ۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۵۴]

● **جواهرنامه** / طبیعیات / فارسی

javāher-nāme

جوهریان، ق۱۳ قمری

jowharīyān (- 19c)

کتابی در خواص جواهر محفوظ در خزانه پادشاهان در دوازده «باب»: ۱. معرفت الماس؛ ۲. معرفت یاقوت؛ ۳. معرفت لعل؛ ۴. معرفت زمرد؛ ۵. معرفت مروارید؛ ۶. معرفت فیروزه؛ ۷. معرفت عنبر و شهب؛ ۸. معرفت پادزهر؛ ۹. معرفت لاجورد؛ ۱۰. معرفت عقیق؛ ۱۱. معرفت مرجان؛ ۱۲. معرفت یشم. ضمن بیان خواص تزیینی این جواهرات از خواص طبی و کانی آنها نیز بحث می‌شود.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین. اما بعد این نسخه‌ایست در بیان معرفت جواهر که پادشاهان این کتاب را در خزانه خود می‌دارند و هرگاه که می‌خواهند می‌خوانند و مستفید می‌شوند

انجام: و اما چند خاصیت بواسطه طالبان درج نموده شد تا هر که را جنسی در فن سوداگری باشد بدینطریق که مذکور شد عمل کند.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲ محرم ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۲۱گ، ۱۲ (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۲۰۶]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۸۱/۳-۳۶/۸۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ ۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۵۳]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۷۲/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ونیز گفته اند هرکه یشم با خود دارد از علت بواسیر خلاص یابد و رنگ و روی او مدام سرخ باشد و دارنده یشم از علت بهق و برص در امان حق سبحانه و تعالی باشد

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۲×۲۶سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۷]

● **جواهرنامه** / شعر / فارسی

javāher-nāme

تائب تبریزی، اسماعیل بن حسین، - ۱۳۷۴ قمری

tā’eb-e tabrīzī, esmā‘īl ebn-e hoseyn (- 1955)

تاریخ تألیف: ۱۳۵۹ق

ترجمه منظومی است از بعضی فرازهای «انجیل برنابا» که در آن از نشانه‌های پیامبر اسلام (ص) خبر داده شده و برای اثبات حقانیت دین اسلام دلیلی محکم می‌باشد. در این مثنوی که حدود یکهزار و پانصد بیت است اشاره به بعضی فضایل حضرت رسول و آداب دینی و صفات اخلاقی شده و می‌گوید که این بخش جلد اول مثنوی است و آرزو می‌کند که جلد دوم و سوم آن را بسراید.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۹۴/۵

آغاز: اول نامه بنام آن محیط ×× کز جواهر پر کند بحر محیط / تا از او بهره اهل جهان ×× هم خزینه پر کنند از وی شهان؛ **انجام:** بهر تاریخش نوشت این خوش قلم ×× شد جواهر نامه تائب رقم

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۹ق؛ ۵۳گ (۳۸پ-۹۰ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳ - ۴۵۵]

● **جواهرنامه** / طبیعیات / فارسی

javāher-nāme

چند جواهرنامه بدون نام مؤلف که ممکن است برخی از آنها نسخه هائی از جواهرنامه‌های پیشگفته باشد.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۶۸/۳

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد واله الطاهرین: اما بعد این منتخبی است در بیان معرفت جواهر؛ **انجام:** این بود خاصیت جواهر و معجزها و الله اعلم بالصواب

این کتاب بحث در خواص جواهر می‌کند و در دوازده باب مطالب آن می‌آید. توضیح: در نسخه شماره ۷۰۰/ف کتابخانه ملی در آخر کتاب آمده «تمام شد جواهر نامه جواهریان ...» و از کلمه جوهریان

نام مؤلف آن جوهریان حدس زده شد ولی در نسخه حاضر عبارت آخر آمده «این بود خاصیت جواهرنامه و معجزه‌ها ...» و اصلاً نامی از «جواهریان» در آن برده نشده است در الذریعه از جواهرنامه محمد بن ابی البرکات جواهری نیشابوری یاد شده که به سال ۵۹۲ق آن را به نام سلطان ابوالفتح مسعود بن صدر شهید تحریر کرده است که با مطالعه این جواهرنامه و مطابقت سبک نویسندگی آن با سبک نویسندگی قرن ششم به نظر می‌رسد که این کتاب موخر بر آن زمان باشد. آغاز این نسخه بعد از بسمله و حمد می‌گوید: «اما بعد این منتخبی است در بیان معرفت جواهر» این کلمه منتخب میرساند که رساله حاضر باید از رساله دیگر برگزیده شده باشد که شاید آن رساله همان جواهر نامه محمد بن ابی البرکات باشد در هر حال نه این نسخه و نه نسخه ۷۰۰/ف متعلق به محمد بن ابی البرکات نیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ص (۱۰۲-۱۱۸)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱/۱×۱۷/۵سم [ف: ۶ - ۳۸۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۷/۴

انجام: در موقع صاعقه و طاعون آیتی است ... و چشم بهق و برص را درمان باشد از برکت پشم. و الله اعلم بالصواب

تحریری کهن‌تر از جواهرنامه‌ای است که انوار در ج۲ ص۲۰۶ شماره ۷۰۰ و در ج۴ ص۳۸۰ به شماره ۲۷۶۸ معرفی کرده است و گویا همان باشد که در الذریعه (ج۵ ش۱۳۳۴) می‌گوید: محمد بن ابی البرکات جوهری نیشابوری آن را برای سلطان بوالفتح مسعود پسر صدر شهید به سال ۵۹۲ تألیف کرد. عنوان ۱۲ باب نسخه با نسخه ۷۰۰ و ۲۷۶۸ برابر است. لیکن عبارت هر یک با دیگری فرق دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ این نسخه از آغاز نسخه ش۷۰۰ یک صفحه کم دارد؛ ۱۶گ (۳۷-۵۲) [ف: ۱۱ - ۲۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۶۵/۱۰

آغاز: (در باب یکم افتاده) ... در خاصیت ... تعریف بسیار کرده اند، و گویند که طبع وی سرد است و خشک و از برای دفع درد چشم بسیار مفید است؛ **انجام:** و در خانه که زمرد باشد هیچ جانوری گزنده در آن خانه نیابد. والله اعلم. تمت تمام شد

عنوان «باب»ها: ۲. تعریف یاقوت، ۳. معرفت مروارید، ۴. تعریف پازهر، ۵. معرفت لعل، ۶. تعریف لاژورد، ۷. معرفت یشم، ۸ تعریف فیروزه، ۹. مقناطیس، ۱۰. عقیق، ۱۱. مرجان، ۱۲. زمرد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ به خط کاتب هندی؛ کاغذ: رنگارنگ هندی، جلد: قهوه‌ای مغزیدار یشمی، ۷گ (۱۶۸ر-۱۷۴پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۳۰/۹سم [ف:۹-۳۲]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۷۵/۱

آغاز: و نیاز کردند و چون سه تسو شده بهشت دینار؛ **انجام:** افتد و عریز الوجود و الله اعلم بالصواب.

در این جواهرنامه دو صفحه اول افتاده است و بر اثر آن نام نویسنده به دست نیامده، گوهرهای زیر را مورد بحث قرار می‌دهد: مروارید، یاقوت، زمرد، الماس، لعل، فیروزه، بلور، بیجاده، چینی، سندروس، کهربا، سنباده، مارقشیشا، حجر الهیود، حجر الدم، حجر القمر، حجر یرقان، حجر عقاب، حجر القبور، سقنقور، مهره مار و چند حجر دیگر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: هندی، ۱۳ص (۱-۱۳)، ۱۰ سطر (۵/۵×۹/۵)، اندازه:۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۶ - ۸۷۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۶۸/۱

آغاز: از دیباچه و اندکی از باب نخستین: متصل باین کوه خشک رودیست که ریزه آن تمام الماس است؛ **انجام:** و از بهق و برص در امان باشد و الله و احکم تمام شد رساله «جواهر نامه» بعون باری عز اسمه.

جز رساله دشتکی است و دوازده باب است درباره: الماس، یاقوت، لعل، زمرد، مروارید، فیروزه، پازهر، عنبر اشهب، لاجورد، مرجان، عقیق، یشم. در آن آمده که زمرد خوشرنگ سیراب چشم افعی بلوطی را که گوشت آن جزوی از تریاق فاروق است بترکاند و همچنانکه مشک از آهوی ختن است پازهر از بز کوه شبانکاره شیراز است، در آن از شاهرخ سلطان (باب ۷) یاد شده است [شاید همان جواهر نامه زین الدین محمد جامی باشد]؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۲-۲۶)، ۲۱ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۰۰۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۲

منتخب. در شناخت جواهر و سنگهای زینتی، این منتخب احتمالاً تلخیصی از جواهرنامه جوهری نیشابوری یا جواهرنامه محمد بن منصور دشتکی و یا تلخیصی از جواهرنامه دیگری است و در ۱۲ باب نگاشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الاول ۱۰۸۰ق؛ قطع: وزیری کوچک [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۲۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۲۸/۴

آغاز: این کتاب مشتمل بر چهار باب است در جواهر و دیگر سنگپارهای کانی؛ **انجام:** و نشان آن سنگ آنست که سنگ باشد و چون بجنبانی پنداری که چیزی در میان اوست.

در توصیف جواهرات و سنگهای معدنی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛چلیپا؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قرمز، ۱۹گ (۶۱-۸۰)، ابعاد متن: ۷/۵×۲۳، اندازه: ۱۱×۲۶/۵سم [ف: ۸ - ۲۱]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۳۰/۳

گزیده از جواهر اصلی در دوازده باب از الماس تا یشم و در پایان بابی است در مرهما؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۴گ (۱۲۲پ-۱۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۲۱۶]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۲۳

آغاز: مطلب اول ذکر لفظ جواهر مهیج خیرگی چشم است و از بردن نام آنها جلوه در نظرها متصور می‌شود؛ **انجام:** و سایر ملک فرنگستان رسوم غریبه دانسته اند و خوانین و نجبایشان صاحب املاک و قصبات ...

ترجمه از اثر رامبوسن فرانسوی (متوفی ۱۸۷۰) و توسط محمد

کاظم بن احمد معلم علوم طبیعی در مدرسه دارالفنون به تاریخ ۱۳۰۱ و در آغاز این رساله فهرست مطالب آن آورده شده و برای هر ماده معدنی گرانبها فصلی انتخاب شده و هر فصل شامل چند مطلب است؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: رویه کاغذ ابری، ۵۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۳/۲سم [ف: ۲ - ۱۹۶]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۷۶/۳

با عنوانهای: باب اول در دانستن جواهر الوان و معدن هر یک، باب در دانستن یاقوت،باب یازدهم در معرفت عقیق؛خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد:میشن قهوه‌ای [ف: ۵ - ۲۹۸]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۲۳/۲

آغاز: بسمله قسم اول در خواص و احوال اجساد هفتگانه و آن ۸ باب است؛ **انجام:** تا بجایگاه زخم آمده بود و تیر را از جراحت اندک میکرد و الله اعلم بالصواب.

مشتمل بر سه قسم: قسم ۱. خواص و احوال اجساد هفتگانه که در آن ۸ باب است. باب اول در خواص و احوال در باب دوم در خواص و احوال نقره ...، قسم ۲. خواص و احوال جواهر و آن بیست و یک باب است، قسم ۳. خواص و احوال خوش بویها و آن نوزده باب است این رساله بدون خطبه و خاتمه است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲ - ۱۲۵]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۵۵/۲-۵۹/۲۷۵

آغاز: بسمله بدان که این رساله‌ایست مشتمل از جواهرنامه اصلی مشتمل بر دوازده باب، باب اول در معرفة الماس بدان اسعدک الله فی الدارین که معدن الماس چنانچه بتحقیق پیوسته

رساله کوتاهی است در شناسایی جواهرات مشتمل بر یازده باب ۱. معرفت الماس، ۲. یاقوت، ۳. فیروزه، ۴. پازهر حیوانی، ۵. زمرد، ۶. مروارید، ۷. لعل، ۸. لاجورد، ۹. مرجان، ۱۰. عقیق، ۱۱. یشم؛ نسخه حاضر بخشی از باب اول و یک برگ از باب هفتم را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ ۵گ (۴۷-۵۱)، اندازه: ۴×۱۱سم [ف: ۳ - ۱۳۵۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۶/۵

درنه اصل، در علم فراست نه اصل، در علم شعبده، در طلسمات در خواص احجاز و آنچه بدین ماند، در فلاحت، در پاک کردن آلایش جامه، در سیاهی مرکب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۱۳ص (۱۰۹-۱۲۱)، ۲۹ سطر (۱۵×۲۳)، اندازه: ۲۳×۳۰سم [سنا: ف: ۱ - ۱۱۸]

← جواهر نامه ایلخانی ≻ تنسوقنامه ایلخانی

← جواهرنامه لنکران ≻ تذکره سعیدیه

← جواهر نامه نظامی ≻ جوهر نامه نظامی

● **جواهر النحو فی علم الاعراب** / نحو / عربی

jawāhir-un naḥw fī ʻilm-il iʻrāb

طبرسی، فضل بن حسن، ۴۶۸؟ - ۵۴۸ ؟ قمری

Tabarsī, fazl ebn-e hasan (1076 - 1154)

وابسته به: العوامل المأة = عوامل جرجانی = العوامل فی النحو؛ جرجانی، عبدالقاهر بن عبدالرحمن (-۴۷۱)

اهداء به: صفی الدین ابومنصور محمد بن یحیی بن هبة الله

کتابی است در نحو که مؤلف چنان که در مقدمه تصریح نموده در تألیف آن به امام عبدالقاهر در کتاب «الجمل فی الاعراب» اقتدا کرده و پس از فراغ از تألیف آن را به نام امیر اجل صفی الدین شمس النقباء ابومنصور محمد بن یحیی بن هبة الله مصدر نموده است. نام کتاب را کاتب نسخه آستان قدس در صفحه اول نسخه صریحاً واضحاً کتاب الجواهر تصنیف شیخ ابوعلی فارسی نوشته و آن قطعاً سهو است زیرا از تصریح صریح مؤلف که گفته است در تألیف این کتاب به امام عبدالقاهر جرجانی در الجمل فی عوامل الاعراب اقتدا نموده به‌کلی به وضوح می‌پیوندد که کتاب مذکور علی رغم قول کاتب مطلقاً و ابداً ربطی به ابوعلی فارسی ندارد و ذکر صریح نام جرجانی دلیل است بر این که تألیف آن بعد از عصر جرجانی یعنی بعد از قرن پنجم صورت گرفته (وفات ابوعلی به اتفاق جمهور مورخین در سال ۳۷۷ یا به قول شاذ ابی الفدا و ابن اثیر در ۳۷۶ واقع شده و وفات عبدالقاهر به‌طوری که در کتب تراجم مسطور است [یعنی فوات الوفیات ۲۹۷:۱، و بغیة الوعاة ص ۳۱۰، و مرآت الجنان ۱۰۱:۳، و شذرات الذهب ۳۴۰:۳، و مفتاح السعادة ۱۴۳:۱ که منقولاتش در این مورد به‌کلی از سیوطی است و بنابراین مأخذ مستقلی نیست، و طبقات ابن قاضی شهبه ۹۴:۲-۹۵] در ۴۷۱ و به‌قول ضعیف‌تر در ۴۷۴ اتفاق افتاده [ایضا طبقات و بغیة الوعاه] یعنی درست ۹۴ سال مطابق قول جمهور یا ۹۵ سال به موجب قول ابن اثیر و ابوالفدا یا ۹۷ یا ۹۸ سال طبق قول اخیر بعد از فوت ابو علی) و بروکلمان نیز که ذکر این نسخه را هم در تاریخ الادب العربی (۱۹۳:۲) و هم در کتاب معروف Geschichte der Arabischen Litterature (ذیل ۱: ۱۷۶) آورده به‌عینه مرتکب اشتباه متبوع خود شده و آن را جواهر النحو تصنیف ابوعلی توهم کرده است و آخرین کسی که تا این موقع عین همین اشتباه را تکرار نموده ظاهراً آقای فؤاد سزگین است در مجلد نهم از کتاب Geschichte der Arabischen Schrifttums (ص۱۰۷) است. این کتاب به طبع رسیده و از تألیفات شیخ ابوعلی فضل بن حسن طبرسی (-۵۴۸ق) است به قول ابن فندق در تاریخ بیهق (ص ۲۴۲). (غلامعلی عرفانیان)

آغاز: بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی محمد و عترته الطاهرین هذا مختصر فی علم النحو یسهل حفظه و یغزر فوائده و یقل لفظه و یکثر عوائده و یکون للمبتدی تبصرة یهتدی بضو نجمه و للمنتهی تذکره [ة] یطلع به علی ماوراءه مع صغر حجمه و اقتدیت فیه بالامام عبدالقاهر رحمه الله فی مجموعه الموسوم بالجمل فی عوامل الاعراب ...

[دنا ۱۱۱۷/۳]

شرح و حواشی:

۱- شرح دیباجة جواهر النحو زواری، ابوسعید بن احمد (-۹)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و رأیتهن و ان شیت قلت رأیتها، فصل و اعلم ان الاعداد. (ناقص)

تا آخر باب التذکیر و التأنیث را بیشتر ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۳گ، ۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲ - ۶۴]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قول الشاعر لا تهین الفقیر علك أن یرکع یوما و الدهر قد رفعه أی لا تهیینن فحذف لالتقاء الساکنین.

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه آستان قدس ش ۳۷۹۵ ذکر شد؛ خط: نسخ، کا: محمد کریم بن نجف، تا: سه‌شنبه ۹ رمضان ۱۱۲۱ق، جا: سخت سرتنهجان از محال تنکابن؛ ۱۳۲گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۱۰۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۲۹

آغاز: بسمله، حمدله ... اما بعد لما رایت ملحمه الشیخ الامام الفاضل عبدالقاهر بن عبدالرحمن الجرجانی ... من العوامل فی النحو و لم ار له شرحا الذی اورد فیه معمولات کل عامل؛ **انجام:** و قد یکون حتی للجاره و قد یکون للاستیناف کما مرت امثلتها. فهذا آخر ما اردنا ذکره کما اوله فی اوله حامدا لله و مصلیا علی رسوله ...

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ مصحح، محشی؛کاغذ:فرنگی الوان،جلد: مقوایی با روکش کاغذی نخودی، ۸۱گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه:۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۸ - ۱۸۵]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۴۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● جواهر النصوص فی حل کلمات الفصوص / عرفان و تصوف / عربی

jawāhir-un nuṣūṣ fī ḥall-i kalamāt-il fuṣūṣ

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ʻabd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

وابسته به: فصوص الحکم = الفصوص؛ ابن عربی، محمد بن علی (۵۶۰-۶۳۸)

۱. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۵۳

خط: نسخ، کا: سید مرتضی بن سید قاسم حسینی، تا: پایان رجب ۱۰۹۵ق، جا: شاه جهان آباد، به دستور استادش عبدالقادر بن حسام؛ مقابله کرده همین دو؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵ - ۶۵۲]

۲. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۹۲۵

خط: نسخ، کا: خسرو بن مصطفی، تا: شوال ۱۱۴۰ق؛ پس از برگ نخستین چند برگی افتاده؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۵۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۲/۶سم [ف: ۱ - ۱۵۶]

● الجواهر النصیریة فی بیان الحقائق الصمدیة / نحو / فارسی

al-javāher-on nasīrīya fī bayān-el haqā’eq-es samadīya

وابسته به: الفوائد الصمدیة = صمدیه شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

شرح الفوائد الصمدیة شیخ بهائی است و شارح آن را هنگامی که این متن را می‌خوانده است نگاشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۸۵

آغاز: بسمله، و نستعین، بهتر کلامی که از مشام رائحه عنبر فام اوجان قدوسیان ملا اعلی در نشاط و اهتزار است حمد و ثنای حضرت حضرت آفریدگاریست که رفع و نصب جمیع اعمال مربوط به توفیق و عنایات اوست؛ **انجام:** و همزه در ایجاب و نفی هر دو میاید به خلاف هل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان شعبان ۱۲۹۴ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۵۲گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۷ - ۹۸]

● جواهر النظام من کلام الوصی و الامام / حدیث / عربی

jawāhir-un niẓām min kalām-il waṣī wa-l imām

مؤلف پس از دیدن شرح ابن ابی الحدید، سخنان علی (ع) را در بیست و نه «باب» به ترتیب حروف هجا مرتب کرده است نام کتاب در دیباچه هست.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۲۶۱/۱

آغاز: بسمله الحمدلله جامع الشتات عن سایر المختلفات والمؤلف بین المؤلفات؛ **انجام:** اشرف الناس من لم یخالطه البطر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت محمد رضا بن صدرالدین محمد شیرازی در ۲۱ ذیحجه ۱۱۵۷ ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ (۱پ-۴۰پ)، ۱۲ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۲۶]

● جواهر النفایس لتهذیب النفوس الخسایس / اخلاق / فارسی

javāher-on nafāyes le-tahzīb-en nofūs-el xasāyes

احمد بن ابراهیم

ahmad ebn-e ebrāhīm

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۸۸/۴-ف

نسخه اصل: ش ۳۴۱ کتابخانه گنج بخش؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۲۰۷]

● **الجواهر و الاعراض** / فلسفه / عربی

al-jawāhir wa-l aʻrāḍ

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۲۸/۱

رساله مانند فلسفی با عنوانهای «قال، قلت» و مانند حاشیه است بر متنی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۲۲ص (۱-۲۲)، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶ - ۲۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۳۸

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۱۴گ، اندازه:۱۷/۸×۲۲/۸سم [رایانه]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۱۶/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۹۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴۷/۲۰

با مطالب کلامی و طبیعی دیگر؛ خط: نستعلیق، کا: ملا شکر الله بن ملا رضا مازندرانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۹گ (۵۲۳-۵۵۱)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۲۲]

● **الجواهر و الدرر** / عرفان و تصوف / عربی

al-jawāhir wa-d durar

شعرانی، عبدالوهاب بن احمد، ۸۹۸ - ۹۷۳ قمری

šeʻrānī, ʻabd-ol-vahhāb ebn-e ahmad (1493 - 1566)

تاریخ تألیف: ۱۷ ربیع الاول ۹۴۴ق

گفتارهای عرفانی است که شعرانی از گفته‌های استاد و مرشدش سیدی علی الخواص گردآورده است. پرسش‌هایی است که شعرانی پرسیده و استادش از آنها پاسخ گفته و از آیات و گفتار بزرگان عرفان و تصوف نیز شاهد می‌آورد.

چاپ: قاهره، چاپ سنگی، ۲۰۶ص، ۱۲۷۶؛ قاهره، مطبعة الازهرية، ۱۹۲۷م.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۹۳

آغاز: الصورة التی یری نفسه فیها اذ قد علمنا انه صلی الله علیه و سلم بجسمه فی بیته نائم؛ **انجام:** فقال رضی الله عنه لأعلم، ولیکن ذلک آخر الکتاب و الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی ...

خط: نسخ، کا: علی بن جوهر السکری مالکی، تا: پنج‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۱۰۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ در پایان نسخه صورت اجازه شیخ شهاب الدین فتوحی حنبلی معروف به ابن النجار و شهاب الدین حنفی معروف بابن الشلبی و شیخ ناصر الدین لقانی مالکی و محی الدین عبدالقادر الشاذلی، دیده می‌شود که ناسخ از روی نسخه اصل نوشته است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۰۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۷۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۹۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **الجواهر و الدرر** / قرائت / عربی

al-jawāhir wa-d durar

در قرائت قرآن در روزهای هفته و ماهها در دو سلک اول در جواهر و سلک دوم در درر و در جداول آمده است، از دیباچه چنین برمی‌آید که گویا چنین نامی به کتاب می‌توان داد.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷

آغاز: بسمله. ذکر الله اعلی منه المبدء و الیه المنتهی هذه اوراد و مشارع مکنونة الجواهر و درر مستخرجة من القرآن البحر الالهی عز من قائل مقسومة علی الایام السبعة ثم علی الاوقات الخمسة و لان اصل الایمان نمطان هو معرفة الله تعالی ثم سلوک الطریق الیه و بنی الایمان علی العلم و العمل نظمت هی باذن الله فی سلکین الاول فی الجواهر و هی ما اشتملت علی انوار المعرفة من الذات و الصفات و ما ینخرط فی ذلک الا ما او ... فی آیة واحدة یصعب تقطیعها فینظر الی الاغلب من معانیها و الشطر الاول من الفاتحة من الجواهر و الثانی من الدرر و لذلک قال الله تعالی قسمت الفاتحة بینی و بین عبدی الحدیث و هی ماة و ثلث آیات ... آغاز سلک دوم: السلک الثانی فی الدرر و المقصود الاستقامة علی سواء الطریق بالعمل و ما یستعان علی ذلک و هی سبعمأة و ثلث و خمسون آیات؛ **انجام:** لط سی و هشتم، م سی و نهم: الذی یوسوس فی صدر الناس ×× من الجنة و الناس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۸۰گ، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۵۰۹]

● **الجواهر و الدرر فی سیرة سید البشر** / تاریخ / عربی

al-jawāhir wa-d durar fī sīrat-i sayyid-il bašar

یمنی، احمد بن یحیی، ۷۷۵ - ۸۴۰ قمری

yamanī, ahmad ebn-e yahyā (1374 - 1437)

در شرح حالات امامان زیدیه.

شرح و حواشی:

۱- تزیین المجالس بذکر التحف النفایس و مکنون العرایس؛ یمنی، احمد بن یحیی (۷۷۵-۸۴۰)

۲- یواقیت السیر فی شرح کتاب الجواهر و الدرر فی سیرة سید البشر و اصحابه العشر الغرر؛ یمنی، احمد بن یحیی (۷۷۵-۸۴۰)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲/۷۶۰۲/۴

آغاز: بسمله ... فصل فی نسبه (صلعم) هو محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف؛ **انجام:** و ان اجدت الولایة منهم قطع اله قطع دابر الظالمین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۴۹ق؛ مجدول؛جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ (۱۰۶پ–۱۷۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۶ – ۱۰۳]

● **الجواهر و الغرر فی کشف اسرار الدرر** / فقه / عربی

al-jawāhir wa-l ġurar fī kašf-i asrār-id durar

ثلاثی، یوسف بن احمد، – ۸۳۲ قمری

salāsī, yūsof ebn-e ahmad (- 1429)

کتاب فرایض و مواریث «درر الفرایض فی جمع الجلی منها و الغامض» سید علی بن حسین حسنی یمنی (–۷۲۹ق) را با عناوین«قوله ـ قوله» به درخواست بعضی شرح نموده است.

[مؤلفات الزیدیة ۳۸۴/۱ شماره ۱۱۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۲۰/۱

آغاز: الحمد لله القدیم الدائم الغفور الراحم و صلی الله علی نبی الاعارب و لاعاجم محمد و آله السادة الاکارم، و بعد فان بعض الاخوان

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان ـرم۱۱۷۴؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن اسعد بن احمد بن قبابک، تا: دوشنبه ۲۵ ربیع الثانی ۸۲۷ق، به رسم فخر الدین عبدالله بن مطهر بن محمد بن مرزوق؛ ۲۰۳ص (۲–۲۰۴) [عکسی ف: ۳ – ۴۰۳]

● **جواهر الولایه** / فضایل و مناقب، تاریخ معصومین/فارسی و ترکی

javāher-ol velāya

واصف سلماسی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۳ قمری

vāsef-e salmāsī, mohammad bāqer ben zayn-ol ʻābedīn (- 19c)

منظومه‌ای است در شرح معجزات حضرت رسول اکرم و مولای متقیان علی بن ابیطالب با ذکر بعضی مصائب اهل بیت حضرت پیغمبر.

[دنا ۱۱۱۸/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۶۱۳/۳]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۴

آغاز: هذا کتاب جواهر الولایه، بسم الله الرحمن الرحیم خدا راست حمد و پسندیدگی ×× جز او را نشاید پرستندگی؛ **انجام:** واصفم گر با خماسان گه عشوه و گه نازله ×× ایلرم هر دم شکایت حضرت عیسایه من

خط: نستعلیق زیبا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۳ق؛ مهر: «زین العابدین»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۶۵گ، ۲۳–۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵ [ف: ۱ – ۳۸۹]

● **جوائز السلطان** / فقه / عربی

jawā’iz-us sulṭān

محمد حسین بن آقا باقر، – ۱۳۳۶ قمری

mohammad hoseyn ebn-e āqā bāqer (- 1918)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۲۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ابعاد متن: ۱۱×۱۵ [ف: ۱۷ – ۱۰۸]

● **جود و سماحت** / اخلاق / عربی

jūd wa simāḥat

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۲۴/۱۸

عباراتی در آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۷۸ پ) [ف: ۶ – ۴۰۹]

● **الجودیة** / طب / فارسی

al-jūdīya

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

اهدا به: سلطان محمود غزنوی (۳۸۸–۴۲۱ ق)

رساله‌ای کوتاه در درمان پاره‌ای از بیماری‌ها که در چند «باب» نگاشته شده و به ابن سینا نسبت داده شده است که محل تردید است. در سرگذشت و بیهقی و خزرجی چنین نگارشی از شیخ یاد نشد.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... بدان عزیز که این رساله‌ای است بر سبیل ایجاز و اختصار ... بدانکه جمیع علتها از خوردن بسیار و گفتن بسیار ...

انجام: بدانه هر که به عرق پیکان تیر آب دهد آن تیر به هر که زند در حال بمیرد بلاشک، بدین اختصار افتاد هر که آن قدر مطالعه کند و به عمل آورد فایده بیند.

چاپ: تهران، انجمن آثار ملی تهران، ۱۳۷۰ق / ۱۳۳۰ش، به تصحیح محمود نجم آبادی

[نسخه‌های منزوی ۵۱۷/۱؛ الذریعة ۲۸۶/۵؛ مصنفات ابن سینا ۲۶۸/؛ فهرستواره منزوی ۳۴۰۴/۵ و ۱۳۱/۶؛ هدیة العارفین ۳۰۸/۱؛ دنا ۱۱۱۸/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد قاسم بن غلامعلی الطبیب؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۸۴–۱۸۶)، ۲۸ سطر مورب، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۲ – ۱۶۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۶/۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رجبعلی بن جواد علی، تا: ۱۰۷۱ق؛ ۳گ (۱۷۲پ-۱۷۴پ) [ف: ۴ - ۷۴۵]
۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۸۱/۳
آغاز: برابر؛ انجام: و هر زنی که نخواهد حامله شود هرگاه از حیض پاک شود پاره پشم گوسفند ناشسته به آب سداب تر کند و به خود برگیرد اگر بنفشه بکوبد و با زهره کرک بیامیزد و از آن فتیله سازد و بخود بردارد ... بسته شود
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶گ، سطور چلیپا، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۸]

← جودیه ⩾ الجودیة

● **جوز و خرما** / شعر / فارسی
jowz va xormā
نهاوندی، محمد کاظم بن محمد علی
nahāvandī, mohammad kāzem ebn-e mohammad ʻalī
به روش نان و حلوای بهائی.

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۶۸۷/۱
آغاز: ابتدای دفتر من ای حکیم ×× هست بسم الله الرحمن الرحیم
خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: ۱۲ صفر۱۳۳۲ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۲۵۲]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۵۶
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۳۵گ، اندازه: ۱۳×۲۰/۳سم [رایانه]

← جوش بلبل ⩾ دیباچه معیار الادراک

● **جوش بلبل** / ادبیات / فارسی
jūš-e bolbol
طغرای مشهدی، - ۱۱۰۰ قمری
toqrā-ye mašhadī (- 1689)
آغاز: از لب طغرا چو گل کرد این نوای پر خروش ×× جوش بلبل شد خطابش در مقامات سروش
انجام: هندی نژادیست این بکر مطبوع ×× ز افشان بگردن افکنده هاله / عقدش چو بندد نازک جوانی ×× طغرا نویسد رنگین قباله
[دنا ۱۱۱۸/۳]
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵/۳۲۹۶/۱۱
آغاز: برابر؛ انجام: لاجرم در این مقام دراز نفس کوتاه اندیش است.
خط: شکسته نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی شکری، جلد: مقوای چینی عطف تیماج مشکی، ۱۵ص (۲۶۱-۲۷۵)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۰ - ۹۴۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۱
آغاز و انجام: برابر
این نامه ۱۱۰ بیت نوشته دارد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج سرخ، ۱گ (۵۹پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲ - ۱۹۸]

← جوششهای اسرار ⩾ روایح الانفاس
← الجوشن الصغیر ⩾ دعاء جوشن

● **جوک باشست** / عرفان و تصوف / فارسی
jok-e bāšast
پندت کشمیری
pandet kešmīrī
مترجم: پانی پتی، نظام ق۱۰ قمری
به دستور: نورالدین محمد جهانگیر سلطان سلیم بهادر (۱۰۱۴-۱۰۳۷ق
تاریخ تألیف: ۱۰۰۶ق
در تصوف و عرفان هندی و از آثار قدیم هندیان است و مکتب فلسفی «بیدانت» و طریقه «جوک» را تعلیم می‌دهد و در میان تعلیمات خود تمثیلات و حکایاتی چند گنجانیده و بدین‌وسیله به سروده طراوتی بخشیده است؛ متن از پندت کشمیر و ترجمه از نظام الدین پانی پتی به دستور شاهزاده نورالدین محمد جهانگیر سلطان سلیم بهادر در هنگام ولایت‌عهدی او و به فرمان جلال الدین اکبر شاه هندی (۹۶۳-۱۰۱۴ق) به سال ۱۰۰۶ق. شامل شش «باب»: ۱. سرگذشت رامچند؛ ۲. فنا و بقا؛ ۳. یگانگی خدا که جهان پرتو اوست؛ ۴. پیدایش و پایداری این جهان؛ ۵. توجه بخدا؛ ۶. تصوف.
آغاز: شکر و سپاس بی قیاس سزاوار حضرت دادار آفریدگار بی مثل و مانند و بیهمتاست ... مقدمه کتاب جوک باشست برهمنان هند را در وحدت ذات حق سبحانه و تعالی و صفات کمال و مراتب تنزلات
چاپ: این کتاب با ضمیمه فرهنگ لغات فلسفی از میر فندرسکی و مقدمه دکتر تاراچند و دکتر سید امیر حسین عابدی در سال ۱۹۶۸ در هند چاپ شده.
[مقدمه دکتر تاراچند و دکتر سید امیر حسین عابدی بر چاپ هند؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۹۸/۱؛ مشترک پاکستان ۲۱۴۹/۳-۲۱۵۰؛ نسخه‌های منزوی ۷۷۸/۲-۷۸۰؛ گنج بخش ۵۹۳/۲-۵۹۴؛ موزه ملی پاکستان کراچی ۹۱۲-۹۱۳؛ دنا ۱۱۱۹/۳ (۴۶ نسخه)]
شرح و حواشی:
۱- جوک باشست ورامچند (مختصر)؛ میرفندرسکی، ابوالقاسم بن میرزا بزرگ (-۱۰۵۰)
۲- جوک باشست (منتخب)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۲-فیروز
خط: نستعلیق، کا: فاضل بیک مراد بیک برلاس، تا: ۱۰۲۵ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج، ۷۲۰ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۲۱ - ۶۱]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۸۵
خط: نسخ، کا: قوام الدین علی بن حبیب الله، تا: ۲۳ رجب ۱۰۶۳ق؛ کاغذ: هندی [نشریه: ۲ - ۷۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۴۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** گفت یا رسول الله از وقتی که آفریده شده ام می‌بینم که این قطار شتران با صندوقها میروند و من هیچ نمی‌دانم که این چیست و این اشاره به بی نهایتی ادوار است ...
خط: نسخ، کا: جمشید بن محمد زمان خان جبار دادباش، تا: سه‌شنبه ۲۹ ذیقعده ۱۰۹۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۶گ (۱۰پ-۱۸۵پ)، ۳۱ سطر [ف: ۲۵ - ۲۴۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۵۷/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** با شاگرد خود بهرک نام شرح گفت از اعمال را بچند که بسته آیدی بجهان نمود تمام شد. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب فی شهر رجب المرجب سنة ۱۰۹۸.
خط: نستعلیق، کا: حسن بن اسکندر طبیب بنابی، تا: رجب ۱۰۹۸ق؛ مهر کاتب «حسن بن اسکندر طبیب بنابی»؛ با یک سرلوح زرین بد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۸ص (۱-۳۰۸)، ۱۹سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴ [ف: ۱۳ - ۱۴۳]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۸۷ حکمت
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: رحلی [ف: ۲ - ۱۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۱/۱ ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** باید که اول دل خود را بمرتبه جان که برترین مراتب است به بندی و صورت آب و گل را و
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۷ سطر [ف: ۲۴/۲ - ۴۱]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** با شاگرد خود بهرک نام مشرح گفت از احوال رامچند که بسشت او را آپدیس کیان نموده
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی عطف ها تیماج مشکی، ۲۳۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۴۳۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۱/۳ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** از احوال رامچند که بشسته آید پس کیان نموده تمام شد.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۱۹ص (۶-۴۲۴)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۴/۳ - ۱۱]

۹. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۹۳
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر فرهاد میرزا، تملک او در شیراز در باغ نو در روز چهارشنبه ۲۱ شوال ۱۹۵۶، خریداری از سید زین العابدین بهشتی در ذیحجه ۱۲۲۵؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: روغنی مشکی، ۱۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [نشریه: ۳ - ۱۷۱]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ ذیقعده ۱۲۰۷ق، کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۶۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۸سم [ف: ۲ - ۱۹۶]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۶۷
نسخه منتخب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۰ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن یشمی، ۶۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۵/۶سم [ف: ۲ - ۱۹۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** بهرک نام مشرح کفت از احوال رامچند که بشسته اپدیس کیان نموده تمام شد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۳۹۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۴۵]

۱۳. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
در اولش معجم فارسی الفاظ غریبه وارد شده در کتاب است؛ بی‌کا، تا: جمعه ۸ جمادی الثانی ۱۲۲۴ق [ف: - ۱۳]

۱۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶۲ ـ ب
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۲۲۸ق؛ با فرهنگ فندرسکی؛ خط و مهر محمد مهدی حسینی پسر سید مرتضی اسد آبادی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۳گ، ۲۱سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱ - ۱۹۵]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۱۵/۲
خط: نستعلیق، کا: درویش بن محمد علی، تا: سه‌شنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۲۲۹ق؛ پس ازین بندی است به نظم و نثر به فارسی در عرفان از علی محمد مورخ۱۲۳۹؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۳ص (۱۰-۱۶۳)، ۲۷سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۱سم [ف: ۸ - ۸۹]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۰۷-۱۴/۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هر که کتاب ما را خوب بخواند و بفهمد از خدا امیدوارم که دل او را صفایی و نوری کرامت فرماید ... و به اعتقاد صادق به غور آن برسد او را به کمال معرفت رساند. تمت تمام شد و به فضل الهی کار من سر انجام گرفت.
مترجم می‌گوید که در سال ۱۰۶۶ درحضور سلطان هند بودم که گفتند ترجمه‌ای که قبل از این از جوگ باشست انجام گرفته وافی به مراد نیست لذا وی شروع به تنقیح و اختصار آن در کتاب حاضر نموده و آن را در شش باب تنظیم نموده است؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: درکادرس، تا: غره صفر ۱۲۳۱ق، جا: اورنگ آباد؛ جلد: مقوا عطف پارچه سبز، ۱۲۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳ - ۱۳۵۵]

۱۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۴۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ تملک: علی قلی میرزا در

۱۲۶۲ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۳گ، ۲۱سطر (۱۳×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۷]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۲/۱

آغاز: برابر **انجام:** این است هفتم اباکهیان جوک بهم کاچهل و سیوم ... شرح گفت از احوال را مچند که ... کیان نموده.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۳/۲ – ۱۰۵]

۱۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۳۷

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم، تا: ۱۲۳۹ق، جا: مدرسه منصوریه؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۴گ، متن ۱۲ و حاشیه ۲۴ سطر (چلیپا)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۱۳ – ۳۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بهرک نام مشرح کفت از احوال رامچند که بشسته اپدیس کیان نموده تمام شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ صفر ۱۲۴۲ق؛ مصدر است به چهار بیت شعر در توصیف کتاب که به میرفندرسکی نسبت داده شده، بیت اولش این است: «همچو آبست این سخن بجهان ×× پاک و دانش فزای چون قران»، فرهنگ لغاتش در صدر نسخه تدوین شده؛ واقف: نائینی؛ ۳۳۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴ – ۴۶]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** با شاگرد خود بهرک نام مشرح گفت از احوال رامچند که بسشت او را آپدیس کیان نموده

خط: نستعلیق، کا: علی اشرف بن علی، تا: ۴ ربیع الثانی ۱۲۴۴ق؛ جلد: روغنی عطف تیماج مشکی، ۲۹۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴ – ۴۷]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۴

منتخب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ در پایان پنج برگ اشعار میر حسینی سادات است؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن مشکی، ۵۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۲سم [ف: ۲ – ۱۹۶]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** با شاگرد خود بهرک نام بشرح گفت از احوال از مجند که بشسته دید پس کیان نموده نام شد ... بخط ... سید عظیم الله حسب الخواهش برادر دینی آقا محمد رضا بیک خدابنده لو ... چونکه وجود در عین پریشانی بود امیدوار هستیم عفو فرمایند ... تمام شد در شهر ربیع الثانی ۱۲۵۰ ... حرره سید عظیم اله ولد سیه فتح الله سنة ۱۲۵۰ ...

خط: نسخ، کا: سید عظیم الله، تا: ربیع الثانی ۱۲۵۰ق؛ تملک: بهار مورخ ۱۲۸۹ با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین عباسقلی» (چهارگوش)؛ کاغذ: سفید فرنگی تیره، جلد: تیماج تریاکی، ۳۶۶ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۰ – ۵۶۶]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۹/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** منت آنچه حق بود گفتم تمام ×× تو دانی تدبیر خود و السلام؟

خط: شکسته نستعلیق، کا: مقصود مسعود افشار ترکمان، تا: ۱۲۵۶–۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ضربی، ۲۴ص (۲۳۶–۲۵۹)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ – ۵۵]

۲۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۳۶/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ هندی؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۶۶گ (۵۵–۱۲۰)، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳ – ۸۶۹]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۷۳/۱

خط: نستعلیق، کا: علی رضا نعمة اللهی بردسیری، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶ – ۱۴۸]

۲۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۴۴/۲ – ب

خط: نسخ، کا: محمد بن عباس بک، تا: ۱۲۵۸ق؛ محشی با نشان «قس» و باید از خود فندرسکی باشد، با یک سرلوح آراسته؛ ۲۳۱گ (۱۰پ–۲۴۰پ) [ف: – ۹۳]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۹۹/۲

خط: نسخ، کا: محمود بن محمد شفیع بن حسن بن محمود بن حسین بن قوام الدین حسنی اصفهانی، تا: چهارشنبه ۲ رجب ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۱گ (۱۴پ–۳۵۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸ – ۱۷۱]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** حسب الفرمایش سرکار سنه ۱۲۶۰ق

خط: نستعلیق، کا: نوری، محمد ربیع، تا: ۱۲۶۰ق [رایانه]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدان که نهایت مطلب خدا دانان این است و السلام خیر ختام.

خط: نستعلیق شکسته، کا: میرزا عبدالوهاب درویش اصفهانی، تا: ۱۲۶۱ق؛ مهر: کتابخانه باقر ترقی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۰ص (۱–۸۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲ – ۲۷۰]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۰۴

آغاز: در اول کتاب جوک حضرت بشت میفرماید ای طالبان شناخت حق؛ **انجام:** و این عالم از روی اندیشه و خواهش او وجود گرفته و موجود گردید.

مؤلف شناخته نشد. این رساله گزیده و مختصری است از کتاب جوک باشست؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۷۷ق، واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۶۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۷×۱۰سم [ف: ۱۱ – ۴۰۲]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۵۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم و لاالضالین

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۸۰ق، جلد: تیماج

مشکی، ۲۲۹گ (۱پ–۲۲۹پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۳۰ – ۸۷]

۳۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۷۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۸ رمضان ۱۲۸۳ق، برای میرزا صادق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ – ۱۴۰]

۳۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۸۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲–۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ پایان نسخه بخشی با عنوان «ما خرج من انتخاب جوک بشست» با همین خط افزوده شده؛ کاغذ: فرنگی شکری رنگ، جلد: تیماج سبز، ۱۵۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [نشریه: ۱۳ – ۱۶۸]

۳۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۵۰/۲ – ب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از فندرسکی؛ ۲۴۳گ (۱۶پ–۲۵۸ر) [ف: – ۹۳]

۳۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۶ ـ ب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ با فرهنگ فندرسکی، در ۱۲۶۵ خریده شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۵گ، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱ – ۱۹۵]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۲۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: حسنعلی غفاری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۴۸گ، ۱۹ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶ – ۷۱۵]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۴۶

آغاز: بسمله، آتمان هستی مطلق و اصل آفرینش و آنچه همه را فرارسیده. ابکت غیب الغیب نام خدایتعالی است ... خداوند همه که برتر از وی دگری نباشد؛ **انجام:** این است هفتم اباکهیان جوک بهم کاچهل و سیوم ... شرح گفت از احوال را مچند که ... کیان نهاده.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ صفحات حاوی لغات هندی درباره تصوف و سپس نقل قولی از میرزا ابوالقاسم که ظاهراً میر فندرسکی است درباره این کتاب (به شعر) و ریاضت و تزکیه نفس؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۱گ، ۱۹سطر (۱۱×۲۱)، اندازه:۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۶ – ۲۰۷]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۲۵

انجام: جمیع احوال و اعمال و کردار و گفت و شنید و داد و ستد و تمام حرکات و سکنات را حواله او کنی و ازو دانی شناخت او را حاصل خود بدان، که نهایت مطلب خداداناان اینست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نسخه‌های ۶۱/۲۱ و ۲۴۳/۲۵ ش۷۲۴۳ مجلس برابر است؛ با سرلوح مزدوج مرصع مذهب، مجدول مذهب مرصع محرر؛ جلد: مقوا، عطف تیماج، ۲۷۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳۷ – ۲۸]

۴۰. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: سید رحمة الله به تاریخ ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۳۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: – ۱۴۰]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** از احوال رامجند که بشسته کیان نموده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ده برگ ضمیمه و مشتمل است بر فرهنگ لغات این کتاب و ابیاتی منسوب به میرفندرسکی درباره این کتاب و گفتارهای کوتاهی از وی در تهذیب نفس و اشعاری از شاعری متخلص به «خلیل»؛ واقف: حسن فرید محسنی؛ کاغذ: آهاری شکری و نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۴۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۱۱ – ۶۴]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و به اعتقاد صادق به غور آن برسد او را به کمال معرفت رساند. به اتمام پیوست نسخه جوک باسشت ترجمه فیضی.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۴۸ (ردیف ۵۳)؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۸ رمضان ۱۳۰۰ق؛ آغاز این ترجمه برابر است با ترجمه حبیب الله که در کتابخانه گنج بخش و موزه ملی کراچی نسخه دارد. ولی در دیباچه ترجمه حبیب الله تاریخ ترجمه ۱۰۶۶ق و به دستور محمد داراشکوه ثبت شده، در کاغذ همراه این تصویر نام مترجم داراشکوه ثبت شده، با علامت بلاغ؛ ۲۸۸ص، ۱۳سطر [عکسی ف: ۵ – ۱۱۲]

۴۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۸

آغاز: در اول کتاب جوک حضرت باشست می‌فرماید ای طالبان شناخت حق و ای جویندگان دریافت هستی؛ **انجام:** و همگی موجودات ظهور می‌فرماید و این عالم از روی اندیشه و خواهش او وجود گرفته و موجود گردیده.

گزیده‌ای است از جوک باشست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ رمضان ۱۳۱۴ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی، ۱۰۰ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱ – ۸۷]

۴۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۹۵

آغاز: ملتقطات از کتاب جوک. بسمله «بشست» گفت ای «رامچند» ذاتی که این کمال و صفاتو بزرگی باشد، که او را با عالم و تعینات و مظاهر عالم هیچگونه نسبت و تعلق نباشد؛ **انجام:** چنانکه کسی آب حیات خورد، زنده ابدی شود و به صف دیو تا برآید.

خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: یدالله کجوری، تا: ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۵؛ نسخه گزیده‌ای از آن است بی نام مترجم. در پایان آن آمده «تألیف این بنده یدالله» که خواستش «گزیدن»است؛ جلد: مقوا کاغذ روغنی عنابی، ۱۴گ، ۱۸ سطر (۱۵/۵×۲۵/۵)، اندازه:۲۲×۳۶/۵سم [ف: ۲ – ۷۱]

۴۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۴۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی،۲۳۴گ،۱۷سطر(۷×۱۲)،اندازه:۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵ – ۱۸۱۷]

۴۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۶۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و دشمنی بازمان ومانند نور چراغ نشو که بنور

خود روشن و نمایان باشد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۵۳گ (۸۱-۱۳۳)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اوراق عتیق:۱-۱۰۱]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۱۴]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** که بالمیک رکهیسر با شاگرد خود بهرکه نام مشروح گفت از احوال را مچند که بشسته اپدیس کیان نموده. تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب.
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ چهار بیت در ستایش جوک باشست از فندرسکی در سرآغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۸ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳ - ۴۲۸]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۶۵-ف
نسخه اصل:دیوان هند ۸۰۶اته ۱۹۷۱؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱ - ۷۱]

۵۰. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۲۲۰
کا: ابوطالب بن میرزا محمد اسماعیل شیرازی، بی‌تا [نشریه:۵-۲۱۱]

● جوک باشست / عرفان و تصوف / فارسی

jok-e bāšast

ترجمه فارسی از سانسکریت

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۴۰
آغاز: بسمله، سپاس و ستایش تمام و نیایش ثنای؛ **انجام:** یکهزار و هشتصد و هفت به اختتام رسید
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کتابخانه ناصریه لکهنو قسم دوم کتب وقف کرده مفتی محمد قلی صاحب ره؛ واقف: حامد حسین، کاغذ: نخودی، جلد: میشن [رایانه]

● جوک باشست ورامچند (مختصر) / عرفان و تصوف / فارسی

jok-e bāšast-e varāmčand (mx.)

میرفندرسکی، ابوالقاسم بن میرزا بزرگ، -۱۰۵۰؟قمری
mīrfendereskī, ab-ol-qāsem ebn-e mīrzā bozorg (- 1641)

وابسته به: جوک باشست؛ پندت کشمیری
فرازهایی از «جوک باسشت» را با انشائی نیکو نگارش کرده و مناسب هر یک از آنها ابیاتی از شاعران بزرگ فارسی زبان آورده و گاهی در حاشیه مطالب فلسفی کتاب را با آراء فلاسفه یونان تطبیق می‌دهد. (سید احمد اشکوری)
آغاز: شکر و سپاس سزاوار حضرت دادار آفریدگار بی مثل و مانند که وحدت ذات او موجب کثرت و سبب پیدائی عالم و عالمیان گشت

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۶/۱
آغاز: و نقش و رنگ و صورت باشد و باقی و پاینده و دریای ذوق و سرور ابدی بود؛ **انجام:** او را حاصل خود بدان که نهایت مطلب خدا دانان اینست.
در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲ رمضان ۱۲۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵ - ۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۴۴/۲
خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن آقاسی اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۴گ (۹پ-۱۹۳پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۳ - ۲۰۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۹۹/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** او را حاصل خود بدان که نهایت مطلب خدادانان اینست
خط: نستعلیق، کا: محمد رضی اشتهاردی، تا: ۱۲۷۱ق، جا: تهران مدرسه فخریه، به جهت شاهزاده فخرالدوله؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ (۳۶۱پ-۳۹۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۱۷۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۰۳/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سرخ،۱۸سطر(۶×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶- ۱۴۱]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و تمام حرکات و سکنات را حواله او کنی و از دانی شناخت او را حاصل خود بدان که نهایت خدا دانان این است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۸۱گ (۱پ-۸۱ر)، ۱۲ سطر، اندازه:۱۱× ۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۳۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۹۴
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲گ (۱۳۰ر - ۱۴۱پ) [ف: ۷ - ۱۹۱]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۹۷
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ (۱۵۰ر - ۱۵۶پ) [ف: ۷ - ۱۹۱]

۸. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۴۴]

۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۶۷/۲
آغاز: قال السید السند ... فی وصف هذا الکتاب شعر: همچو آبست این سخن به جهان ×× پاک و دانش فزای چون قرآن؛ **انجام:** و از دوستی و دشمنی این جهان گذشته بود یقین بدانکه او را از درماندگی لجه خونخوار جهان گذشته ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۹گ (۱۰پ-۱۴۸پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [ف: ۲ - ۱۵۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۶/۱
آغاز: برابر

خط: شکسته ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: الوان، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۳۸۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۰/۱۷

بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ:فرنگی،۱۷سطر،اندازه:۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۴۰۷]

● **جوکی** / اخلاق / فارسی

jūkī

هندی، ابوالفضل

hendī, ab-ol-fazl

به دستور: اکبر شاه

پند و اندرزهایی که برای پادشاهان و کارفرمایان نگاشته شده و در آن دستورهای اخلاقی مردم دارای و اجتماعی برای حکمرویان صادر شده تا خود و مردمان در آسایش زندگی کنند. این رساله شاید همان باشد که در فهرست نسخه‌های خطی فارسی (۱۰۱۲/۲) ذکرش رفته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۳۵/۱۱

آغاز: این نوباوه بوستان سعاد تمندی و این گلدسته گلستان فضل و خردمندی منشور الاداب الالهی؛ **انجام:** دیگر هیچ کس همراه جلاد طعام نخورد و اگر عیال او با او بخورد یک انگشت او را ببرند و اگر دیگری بخورد یکدست او را قطع نمایند.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۲۳۳پ-۲۳۴پ)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۲۰ - ۲۶۲]

← جوهر الاسرار ⟵ جواهر الاسرار

● **جوهر الاسرار** / عرفان و تصوف / عربی

jawhar-ul asrār

قرمانی، محیی الدین

qermānī, mohy-ed-dīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۱/۱

آغاز: بعد بسمله و حمد. اما بعد فاسراللذات التی هی کانت اکنزة ابطنة اخفیة انزهة اغیبة عن دایرة الوجود و الشهود و الظهور و الشئون و القوالة و الحوادیث و المکان و الزمان و الکفر المعتاد و الایمان؛ **انجام:** فلولا هذه اللطیفة المحمدیة فی عالم الکنتة ما کنت ابحث بلا شهود و لاتلقین و لاتشکیک فانظر سره و سرامته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۵ص (۱-۶۵)، ۱۵ سطر [سنا: ف: ۲ - ۲۰۱]

● **جوهرة التوحید** / کلام و اعتقادات،شعر / عربی

jawharat-ut tawḥīd

لقانی، ابراهیم بن ابراهیم، - ۱۰۴۱ قمری

laqānī, ebrāhīm ebn-e ebrāhīm (- 1632)

تاریخ تألیف: ۱ صفر ۱۰۲۹ق

منظومه‌ای کوتاه و اعتقادی در مباحث توحید و یگانگی خداوند متعال که در ۱۴۴ بیت سروده شده. ناظم، سه شرح بر این منظومه خود دارد با نام‌های «عمدة المرید» و «تلخیص التجرید» و «هدایة المرید»

آغاز: الحمد لله علی صلاته ×× ثم سلام الله مع صلاته / علی النبی جاء بالتوحید ×× وقد خلا الدین عن التوحید ...

انجام: ثم الصلاة و السلام الدایم ×× علی نبی دابه المراحم / محمد و صحبه و عترته ×× و تابع لنهجه من امته

چاپ: مشار عربی، ص۲۶۶، مصر، سنگی، ۱۲۸۱ق، رقعی، ۷ص (صص۸-۱۴)؛ قاهره، مکتبةالقاهره، نشرت مع: اتحاف المرید بجوهرة التوحید، ۱۳۷۹ق.

[کشف الظنون ۶۲۰/۱؛ دنا ۱۱۲۱/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۲/۵-عکس

بی‌کا، تا: صفر ۱۱۶۱ق [فیلمها ف: ۳ - ۲۶۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۸۰

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فقد اکثر السؤال عن ما عمت به البلوی ... فی الفرق بین المسکر و المفسد و المرقد؛ **انجام:** انفذنا الله غیر مفتونین من هذه الدار فالحمدلله ... قامت الارض و السموات ... و الحمدلله رب العالمین ... التی لانهایة لها سرمدا ...

خط: نسخ، کا: ابوالمسعود بن یحیی کازرونی، تا: ۱۰۲۵ق؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۴گ (۲۲۸ - ۲۳۱)، ۱۹ و ۲۷سطر [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۲]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۲۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۸]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۷۱/۳

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۴۵]

● **الجوهرة الثانیه فی اعاریض الشعر** / عروض و قافیه / عربی

al-jawharat-ut ṯānīya fī a‘ārīḍ-iš ši‘r

ابن عبد ربه، احمد بن محمد، ۲۴۶ - ۳۲۸ قمری

ebn-e ‘abd-e rabbe, ahmad ben mohammad (861 - 941)

این کتاب یکی از اجزا کتاب «العقد الفرید» می‌باشد که از معاریف کتب ادبی و مؤلف آن ابن عبد ربه است، این دانشمند از آنهایی است که محفوظات بسیار داشت و بر حالات و اخبار مردم اطلاعی بی‌شمار به دست آورده و از آنها در عقد الفرید نمونه‌هایی به یادگار گذارده و او را دیوان شعر خوبی است. ابن خلکان ابیاتی از ایشان در وفیات الاعیان آورده و خود در العقد

الفرید نیز ابیات زیادی از خود نقل نموده و ارجوزه‌ای در فرش عروض دارد که در همین کتاب (الجوهرة الثانیه) آن را جای داده است.

این کتاب را که در عروض و قافیه می‌باشد در ۱۶ «باب» مرتب نموده و پس از هر مطلب مهمی به شعری از پیشینان (که خلیل بن احمد متوفی به سال ۱۶۰ یا ۱۷۰ یا ۱۷۵ می‌باشد و اولین کس است که در علم عروض تألیف نموده) بدان استشهاد نموده و یا از گفتارهای بزرگان ادب چون امرؤالقیس و دیگران تمثل جسته و خود در مقدمه آن می‌گوید: تمام قواعد عروضی را در این کتاب که آن را در دو جزء قرار داده‌ام، گذارده شده، به این معنی که قسمت اول در فرش و دوم در مثال است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۱۶/۲

آغاز: فرش کتاب الجوهرة الثانیه فی اعاریض الشعر و علل القوافی قال ابو عمر احمد بن محمد بن عبد ربه قد مضی قولنا فی فضائل الشعر و مقاطعه و مخارجه و نحن قائلون بعون الله و توفیقه فی اعاریضه و علله و ما یحسن و یقبح و زحافه و ما

کاتب: محمد باقر بن ملا ولی استرآبادی، تا: ۱۰۹۶ق؛ ضمیمه نسخه‌ای از کتاب تصریح می‌باشد؛واقف: سپهسالار، کاغذ: خانبالغ، جلد: ساغری، ۱۸ص، ۲۱ سطر، اندازه:۱۸× ۲۸/۵سم [ف: ۲ - ۴۳۷]

● جوهرة الفاخرة فی احوال الآخرة / حدیث / عربی

al-jawharat-ul fāxira fī aḥwāl-il āxira

؟ غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

در پشت برگ اول به خط مغایر با خط نسخه، مؤلف، شیخ محمد غزالی تشخیص داده شده است. [در کتب تراجم، کتابی به این نام برای ابو حامد غزالی دیده نشد و این کتاب غیر از کتابی است که در کشف الظنون، به نام «درر الفاخره فی کشف علوم الآخره» است. مؤلف این کتاب از اهل سنت و جماعت است و گمان می‌رود از مردمان قرن ششم هجری به بعد باشد.] کتاب حاوی احادیث وارده از طریق اهل سنت در مسائل و مباحث موت و معاد و حشر و نشر و غیره است. مؤلف به شرح و توضیح احادیث نپرداخته و احادیث، مرسل ذکر شده. عناوین ابواب این است: باب خلق آدم علیه السلام، باب فی ذکر الملائکة علیهم السلام، باب فی ذکر خلق الموت، فی ذکر ملك الموت کیف یاخذ، فی ذکر جواب الارواح، فی ذکر جواب الاعضاء، فی ذکر البکاء علی المیت، باب فی ذکر الصبر علی المصیبة. فی ذکر جواب الاعضاء، فی ذکر البکاء علی المیت، باب فی ذکر الصبر علی المصیبة. فی ذکر الشیطان کیف یسلب الایمان، فی ذکر نداء المنادی، فی ذکر نداء الروح، فی ذکر المصیبة علی المیت، فی ذکر خروج الروح من البدن، فی ذکر الملك الذی یدخل علی المیت قبل منکر و نکیر، فی ذکر جواب الاعمال لمنکر و نکیر، فی ذکر الکرام الکاتبین، فی ذکر الروح بعد الخروج، فی ذکر الصور و البعث و الحشر، فی ذکر صور الفزع و زلزلة الساعة، فی ذکر الموقف، فی ذکر فناء الاشیاء، فی ذکر ابواب الجنة و النار، فی ذکر الموت، فی ذکر عذاب العاصی بالنار، فی ذکر اصناف اهل النار، فی ذکر لباس اهل النار، فی ذکر حشر الخلائق، فی ذکر صفة البراق، فی ذکر نفخة الصور البعث، فی ذکر نشر الخلائق من القبور، باب فی ذکر سوق الخلائق الی المحشر، فی حریوم القیمه، فی ذکر لواء الحمد، فی ذکر شدة العطش یوم القیمه، فی ذکر حضور الجنة لعرصة القیامة، فی ذکر عظم الساعة التی یجدها عند خروج الروح، فی ذکر التوبة، فی ذکر تطایر الکتب، فی ذکر نصب المیزان، فی ذکر الصراط، فی ذکر النار و عذابها، فی ذکر دخول العصاة النار من امة محمد (ص)، فی ذکر ابواب النار، فی ذکر جهنم و احضارها، فی ذکر زبانیة، فی ذکر سوق اهل النار الی النار، فی ذکر اهل النار و طعامهم، فی ذکر الوان العذاب علی من یأکل الحرام، فی ذکر شارب الخمر، فی ذکر تارك الصلوة، فی ذکر شفاعة محمد (ص)، فی ذکر خروج العصاة من النار، فی ذکر ذبح الموت، فی ذکر وقوف الانبیآء علیهم السلام فی المحشر، فی ذکر العصاة من امة محمد صلی الله علیه و سلم و دخولهم الی الجنة، فی ذکر الجنان، فی ذکر ابواب الجنة، فی ذکر انهار الجنة، فی ذکر حورالعین، فی ذکر ضیافة الانبیاء علیهم السلام، فی ذکر ضیافة الرحمن عزوجل لاهل الجنان، فی ذکر حلل الجنة، فی ذکر اهل الجنة، فی ذکر الصدقه، فی ذکر فضیلة الفقر، فی ذکر بر الوالدین، فی ذکر فضیلة العلماء، فی ذکر فضیلة لا اله الا الله، فی ذکر فضیلة الصلوة علی محمد (ص)، فی ذکر فضیلة النبی محمد صلی الله علیه و سلم و عترته، فی ذکر فضیلة من قرأ القرآن، فی ذکر الصبر، فی ذکر فضیلة شهر رجب، فی ذکر فضیلة شعبان، فی ذکر فضیلة شهر رمضان. (مهدی ولایی)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۶۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لاعدوان الا علی الظالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و بعد ان الله تع خلق شجرة؛ **انجام:** و قال رسول الله ص ان اهل الجنة یاکلون و یشربون و یتفکهون ثم یصیر طعامهم و شرابهم فی بطونهم ریحا تخرج منهم کریح المسك و الکافور و نظیر فی الدنیا کالولد فی بطن الام لایبول و لا یتغیط

این نسخه قطعه‌ای از آن کتاب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۶۵ق؛ واقف: ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۳۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۱۲۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین باب فی ذکر جواب الروح و فی الخبر؛ **انجام:** ریحا کریح المسك

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه با نسخه شماره «۷۰۶۱» آستان

قدس، در عبارت و ترتیب ابواب تخالف دارد؛ کاغذ: حنایی روشن، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۳۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۲۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۴

آغاز: پس از خطبه: و بعد فقد جاء فی الخبر ان الله تعالی خلق شجرة و لها اربعة اغصان فسماها شجرة الیقین؛ **انجام:** و من صام بمدینة النبی صلی الله علیه و سلم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فهرستی، تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۱۲۱]

● جوهرة الفرایض الکشاف لمعانی مفتاح الفایض / فقه / عربی

jawharat-ul farāyiḍ-il kaššāf li-ma‘ānī miftāḥ-il fāyiḍ

ناظری، محمد بن احمد، - ۹۲۰ قمری

nāzerī, mohammad ebn-e ahmad (- 1515)

وابسته به: مفتاح الفائض فی علم الفرائض؛ عصیفری، فضل بن ابی سعد (-۷۵۰)

شرح مزجی توضیحی مختصری است بر رساله «مفتاح الفایض» شیخ فضل عصیفری در باب میراث.

[مؤلفات الزیدیة ۳۸۸/۱؛ اعلام المؤلفین الزیدیة ص ۵۴۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۸۹/۱

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۱۳۴؛ خط: نسخ، کا: شرف الدین بن عبدالرحمن بن محمد بن جحاف، تاک ۱۰۹۱ق؛ محشی؛ ۱۸۴ص (۹-۱۹۲) [عکسی ف: ۴ - ۴۵۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۲۰/۱

آغاز: الحمدلله علی انعامه و افضاله ... و بعد فانه سألنی بعض اخوانی الصالحین أن أصنع (أضع) کتابا یقرب فهمه للمبتدین و یسهل مطلبه للطالبین

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی لینچی-رم ۳۰۵؛ خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن احمد شرفی زیدی عدلی، تا: سلخ رمضان ۱۲۰۲ق؛ دارای سماعی از همان «احمد بن زید» در ۲۶ شوال ۱۲۳۷ که «خالد بن محمد قادر»کتاب را نزد او خوانده با شرح و حواشی آن، و پایان کتاب دارای اشعاری عربی در مدح کتاب؛ ۱۱۸گ (۵-۱۲۲) [عکسی ف: ۲ - ۲۳۷]

● الجوهرة الفردة فی تخمیس البردة / ادبیات / عربی

al-jawharat-ul farda fī taxmīs-il burda

جزائری، علی بن نعمت الله، ق۱۳ قمری

jazā’erī, ‘alī ebn-e ne‘mat-ol-lāh (- 19c)

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده = برده میمیه؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶)

رسال حاضر تخمیس علی بن ابوالحسن موسوی شوشتری از نوادگان سید نعمت الله جزائری بر قصیده قصیده «الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة» مشهور به «البردة» است و آن‌چنان‌که در مقدمه نسبتاً طولانی کتاب ذکر شده تألیف آن مقارن با وزارت سالار جنگ میر تراب علی خان بهادر و نواب محبوب علی شاه بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۰۲

آغاز: کتاب: الحمدلله الذی سخرلنا جیش الا دراکات بالخمس الباطنیة لتسخیر املاک المکات ... و بعد فیقول المتردی المرتدی ببردة البطالة و بردة الاطالة ...

آغاز مخمس: امن تصور معنی الحل و الحرم ×× او من تخاطر مغنی العلم و الحکم / امن تناسی عهود الحب فی الذمم ×× (امن تذکر جیران بذی سلم) ×× (مزجت دمعا جری عن مقلة بدم) / آغاز قصیده مؤلف: الیک مخمسا ابدی نظامه ×× بمدحه من به شرفت تهامه؛ **انجام:** مخمس: ما غررت ساجعات الطیر وسط ربا ×× و حرک القصد شوق القلب نحو قبا / للها شمی یسوق الرکب مطلبا ×× (ما رنحت عذبات البان ریح صبا) / (و اطرب العیس حادی العیس بالنغم)

انجام کتاب، انجام قصیده: فارخ بالبدیه یراع طوبی ×× لنا ورد علی طرف التمامه

پس از تخمیس قصیده برده در این نسخه، قصیده هائیه مؤلف در توصیف همین مخمس و در مدح پیامبر اسلام در ۹۵ بیت نگاشته شده است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با روکش چرم تریاکی، ۴۲گ، ۱۳ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه:۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۳ - ۲۹۵]

←الجوهرة المضیئة فی الطهارة و الصلاة ⪢ الطهارة و الصلاة
←الجوهرة النجفیة ⪢ شرح الدرة البهیة

● الجوهرة فی نظم التبصرة / فقه،شعر / عربی

al-jawhara fī naẓm-it tabṣira

ابن داود حلی، حسن بن علی، ۶۴۷ - ۷۴۰ قمری

ebn-e dāvūd-e hellī, hasan ebn-e ‘alī (1250 - 1340)

وابسته به: تبصرة المتعلمین فی احکام الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

در آن، «تبصرة المتعلمین» علامه حلی، در بیش از ۳۵۰۰ بیت، به دستور همنام ذی العلوم و المفاخر (جعفر یا باقر) که افضل اهل بیت در تحقیق و تدقیق، می‌باشد به نظم کشیده شده و حتی عناوین کتاب هر کدام در بیتی به شعر آمده است.

آغاز: الحمد لله الذی تقادما ×× سلطانه و شانه تعاظما / و واضح البرهان و المسدی علی ×× عباده النعماء حیث أرسلا ...

[الذریعة ۲۹۱/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۳۱

آغاز: افتاده «و قد شرعت فی امتثال الآمر ×× حباً و رغبته فی الآخر / لأننی رق أبیه الطاهر ×× مجتمع العلوم و المفاخر؛ **انجام:** ناتمام:و إن یکن أتلفه بالذبح ×× ففیه أرش و کذافی الجرح / و القطع للعضو إن أسفرت ×× جنایه و إن یکن ما قرت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ این نسخه با دیگر نسخه ها اختلاف بسیار دارد؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۵ سطر (۸×۱۲)، اندازه:۱۱/۵×۱۵سم [ف: ۳۱ - ۴۱۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۹۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمد لله و تسلیمی علی ×× محمد و آله خیر الملا

خط: نسخ، کا: علی رضا بن علی زین العابدین بن محمد قاسم بن یوسف، تا: جمعه ۲۰ ربیع الاول ۱۱۳۹ق، برای شیخ احمد بن فقیه علی؛ تملک: احمد بن علی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ (۱پ-۱۱۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۳ - ۲۸۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۱۳

خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن حرز خطی جارودی، تا: شنبه ۱۲ شعبان ۱۱۸۷ق؛ این منظومه بر فراز صفحه اول به شیخ داود بن أبی شافین البحرانی الجزیری نسبت داده شده و این نسبت درست نیست؛ تملک :کاتب، علی بن حسین بن محمد بلاد بحرانی به تاریخ۱۱۹۹ با مهر «یا علی ادرکنی» (مربع) و تملکی بتاریخ جمادی الثانی ۱۳۰۳ با مهر «عبده الراجی محمد صادق» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۵ - ۱۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۹۱۲

آغاز: برابر؛**انجام:** کان علی الدیة عاقلة الاب الدیة ×× و تم ما فی خاطری ان الهبة

خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن محمد اسماعیل ناهمولی، تا: ۱۲۷۵ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۶۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیمة امه لفوته ضمن.

خط: نسخ، کا: احمد وقار شیرازی، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۵گ (۳۰پ-۶۴پ)، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۷/۲- ۳۷]

● **الجوهر الثمین = الدر الثمین** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-jowhar-os samīn = ad-dor-os samīn

فاضل قائنی، محمد بن عبدالکریم، - ۱۴۰۵ قمری

fāzel-e qā’enī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-karīm (- 1985)

فی بیان اصول الدین و فروعها بالأدلة التفصیلیة؛ دارای «مقدمه» و سه «مقصد»: مقدمه مشتمل بر اموری است: ۱) معرفة الله، ۲) این که اطفال به کفر و اسلام متصف نشوند، ۳) حکم معلوم الاسلام و مجهول الامر، ۴) بیان دین اسلام؛ مقصد ۱. أصول الدین؛ ۲. اصول الایمان؛ ۳. فروع الدین.

۱. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۲۸

آغاز: حمد برای خدائی است جل شأنه که تمام موجودات گواهی دهنده صانعیت؛ **انجام:** اسلام سه چیز است نماز و زکاة و ولایت، و صحیح نیست هیچ کدام از این سه تا بدون دوتای دیگر.

کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۶۶ق [تراثنا: س۱۳ش۲و۳ - ۳۲۵]

۲. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: حمد برای خدائی است جل شأنه که تمام موجودات گواهی دهنده صانعیت ...

کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۶۶ق [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۶۲]

● **جوهر الثمین در اصول دین** / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی

jowhar-os samīn dar osūl-e dīn

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری

kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e ‘alī madad (1846 - 1922)

چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۲۶، جانمازی، ۸۶ص

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۹۱۰ ض

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [د.ث. مجلس]

● **الجوهر الثمین فی تفسیر القرآن المبین** / تفسیر / عربی

al-jawhar-ut̲ t̲amīn fī tafsīr-il qur‘ān-il mubīn

شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ قمری

Šobbar, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774 - 1827)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۰ - ۱۲۳۹ق

در تفسیر قران است و این تفسیر وسیط او است، تفسیر کوتاهی است از قرآن در ۲ مجلد: یکم از سوره «الفاتحة»، دوم از «الاسری»آغاز می‌شود. مجلد یکم را در ۱۸ صفر ۱۲۳۹ق و دوم را در ۱۹ ربیع الاول ۱۲۳۹ق به انجام رسانده است.

آغاز: ج ۱: الحمدلله منزل القرآن الکریم و الفرقان العظیم و الذکر الحکیم ... اما بعد، فیقول المذنب ... عبدالله بن محمد رضا الحسینی ... اشتد شوقی الی تفسیر الکتاب المجید ... و سمیته بالجوهر الثمین فی تفسیر الکتاب المبین ... سورة الفاتحة و قیل نزلت ثانیا بالمدینة ...

ج ۲:حمدله. صلاة. اما بعد، فهذا هو المجلد الثانی من الجوهر الثمین فی تفسیر القرآن المبین، تألیف قلیل البضاعة.. عبدالله بن ... بسمله. سبحان مصدر کغفران، او اسم للتسبیح.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۳۰-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** من الضرر الاول اهم. تم المجلد الثانی من تفسیر الجوهر الثمین فی تفسیر القرآن المبین فی غرة جمادی الاول من شهور سنة الاربعین و المأتین بعد الالف من الهجرة.
دو جلد در یک مجلد؛ خط: نسخ خوش، کا: احمد اصفهانی، تا: ۱۲۳۹ق؛ ۵۶۶ص، ۲۹ سطر (۱۲/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [عکسی ف: ۱ - ۱۳۳]

۲. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
جلد دوم از سوره نحل تا آخر قرآن، مورخ ۱۲۴۱؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۵۱۳]

● جوهر الحقایق / ادبیات / فارسی

jowhar-ol haqāyeq

ملاح حیدری، محمد بن صادق، ق۱۳ قمری

mallāh-e heydarī, mohammad ebn-e sādeq (- 19c)

جنگ نظم و نثر است در پاره‌ای از حکایات و روایات و قصص و اخبار و آثار، سرگذشت خود او در میانه به قلم خود اوست، درباره روس داستان شیرینی دارد، می‌گوید که من با حمزه میرزا بوده و به تبریز هم رفته‌ام. در آن آمده: تاریخ جوهر الحقایق ملاح حیدری ×× در جوهر الحقایق مکنون کرکری

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۳۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۳ ربیع الثانی۱۲۸۴ق؛ گویا از خود مؤلف؛ قطع: بغلی [نشریه: ۷ - ۱۴۰]

● جوهر دانش / دستور زبان / فارسی و اردو

jowhar-e dāneš

جوهر، غلامحسین خان بن محمد فاضل، ق۱۳ قمری

jowhar, qolām-hoseyn xān ebn-e mohammad fāzel (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۲ق

دستور زبان فارسی است تنظیم‌شده برای مبتدیان و انتخاب‌شده از کتاب‌های معتبر ادبیات فارسی و فرهنگنامه‌های مشهور؛ با مقدمه‌ای در پنج «دانش» به دو زبان اردو و فارسی مشتمل بر تاریخ زبان و بعضی قواعد کلی سودمند پس از آن هفت جوهر بدین عناوین: جوهر ۱. تعریف شش صیغه افعال در زبان پارسی؛ ۲. زبان محاوره هندی و پارسی؛ ۳. حروف مفرده در آغاز و اواسط و اواخر کلمات؛ ۴. تبدیل حروف به حرف دیگر؛ ۵. فواید عظمیه و ضوابط مستقیمه؛ ۶. اسماء که دانستن آنها ضروری است؛ ۷. استفاده‌های متفرقه.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۶۵
آغاز: سراپا اور شکر کرنا ذات پاک حق تعالی کوهی سزاوارهی که فرزندان آدم خاکی گوهر ایک پس مین بولی جدی جدی عطا کیا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۳۶سم [ف: ۲ - ۷۳]

← جوهر الذات ⟵ جوهر ذات

● جوهر ذات = جواهر ذات = جواهر نامه = جوهر الذات / شعر / فارسی

jowhar-e zāt = javāher-e zāt = javāher-nāme = jowhar-oz zāt

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری

ʻattār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

بزرگترین بخش از مجموعه کلان مثنویات «عطار نیشابوری» است در تأویل مقامات و آیات در آفاق و انفس و حدود ۲۴۰۰ بیت می‌باشد. برخی از فهرست‌نگاران معاصر، در انتساب این مثنوی به «عطار نیشابوری» تشکیک نموده و پنداشته‌اند که شاعری به نام «عطار تونی» که شیعه بی‌باکی بوده و در قرن ۹ق می‌زیسته، آن را سروده است، نه «عطار نیشابوری»؛ فهرست‌نگاران مذکور، بدون ذکر مأخذ، افزوده‌اند که: «عطار تونی، به دنبال دشنام به بزرگان اهل تسنن به زندان گیل و شکنجه و چپاول دارایی دچار شده ...»؛ لکن از تحفظات فراوانی که در نسخ جوهر الذات دیده می‌شود، برنمی‌آید که از آن متشیع بی‌باکی باشد: «نیابد رافضی اسرار معنی ×× نمی‌گنجد بدعوی دار معنی». علاوه بر محتوا، وجود نسخه‌های کهن و مزین مثنوی جوهر الذات از قرن‌های ۹ و ۸ نیز انتساب آن را به شخصی گمنام در قرن ۹ منتفی می‌سازد. شایسته یادآوری است که نام اغلب مثنویات عطار، از جمله جوهر الذات، در مثنوی مظهر العجایب آمده است: «گه به مظهر وصف خودسازی عیان ×× گر به جوهر کشف خودسازی بیان» که در این بیت به دوگانگی ظاهری دو منظومه، اشاره شده است و هم در جای دیگر گوید: «مظهر و جوهر ز دونان دور دار ×× روح عطار از ت و تا یابد قرار»/ «مظهر و جوهر ز کان ما بود ×× اندر این دنیا نشان ما بود». و هم در مظهر العجایب می‌گوید: «اصلم از تونست و نیشابور جای ×× باشدم در مشهد سلطان سرای» و شاید گمان کنیم که «عطار تونی» (پنداری) سراینده مظهر العجایب نیز هست؛ ولی تاریخ نظم آن در پایان منظومه چنین آمده است: اندر آن سالی که طبعم گشت یار ×× بود سال پانصد و هشتاد و چار / سال عمر من ز صد بگذشته بود ×× جمله اعضایم به درد آغشته بود. (سید محمود مرعشی)
آغاز: بنام آنکه نور جسم و جانست ××خدای آشکار و نهانست / خداوندی که جان در تن نهاد کرد ×× ز نور خود زمین و آسمان کرد ...
انجام: بکردم ختم اینجا جوهر ذات ×× الهی واقفی بر جمله ذرات
چاپ: با انتساب به عطار تونی جاپ شده

[الذریعة ۲۸۹/۵ و ۷۲۹/۹؛ ریحانة الأدب ۱۴۸/۴؛ مظهر العجایب، از انتشارات اسلامیه، ص ۱۲۹، ۱۳۰، ۲۷۰، ۲۸۳؛ نسخه‌های منزوی ۲۷۵۰/۴ «جوهر ذات؛ جواهر نامه» از تونی؛ مشار فارسی ۱۶۲۱/۲ که از نیشابوری دانسته و نشانی ۱چ؛ فهرستواره منزوی ۷۲۹/۱۰ از عطار تونی؛ مشترک پاکستان ۶۱۲/۷-۶۱۳؛ دنا ۱۱۲۳/۳-۱۱۲۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۷۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تو پی بی جا و نورت در همه جا. تمت النصف الاول من تصانیف ... علی ید ... عبدالقادر بن علی بن محمد بدر الاسترآبادی ... ربیع الثانی لسنة تسع و ثمانمائة الهجریة

خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر بن علی بن محمد بدر استرآبادی، تا: ۸۰۹ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالوئی، ۱۲۶گ (۲۲۲ر-۳۴۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۶/۲سم [ف: ۹ - ۱۱۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** نماند عقل و جان در سوی دنیا ×× بباید رفتنم از کوی دنیا / چو خواهد ماند حق ما را همین بس ×× درین اسارامان عین الیقین بس

عدد ابیات کتاب ۲۴۰۹۳ در انجام آمده؛ خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال ۸۵۸ق، جا: یزد؛ دارای ۲ سرلوح، مجدول مذهب؛ تملکی با عبارت: «از متملکات أقل السادات سید حسن بن جناب مستطاب حاجی سید حسین أعلی الله مقامه فی شهر جمادی الثانیة سنة ۱۲۹۹»؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۶گ، ۲۱ سطر چهارستونی (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳۰ - ۱۶۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۷۱-ف

نسخه اصل: درالکتب المصریة ۹ ادب فارسی م؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن جلال الدین، تا: ۸۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰۲گ (۱۸۴-۳۸۵)، ۱۳ سطر (۱۵×۱۸/۵) [فیلمها ف: ۱ - ۷۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۱۷۵۷؛ خط: نستعلیق، کا: فخرالدین احمد، تا: ۱ ذیحجه ۸۸۵ق، جا: شیراز؛ واقف: سلطان محمود خان غازی؛ ۴۵۰ص [فیلمها ف: ۱ - ۷۱]

۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۸۵ق؛ کاغذ: آهار مهره سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۲گ، ۵۴ سطر چهار ستونی، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۱۲۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۳/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۷۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۸/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تو دانی هر چه خواهی کن که جانی ×× نمی‌دانم دگر باقی تو دانی

گزیده‌ای از مثنوی کلان «عطار نیشابوری» جوهر الذات است که انتخاب‌کننده آن شناخته نشد؛خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: قرن ۹؛ مجدول مذهب، دارای سرلوح مرصع، مذهب به سبک تیموری؛ کاغذ: شرقی، ۲۶گ (۵۰-۷۵)، ۲۵ سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۱ - ۴۰۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۸۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** گهر ریزست نورت درهمه جای ×× تویی بی جای و نورت درهمه جای

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربع اول قرن ۹؛ مجدول؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹ص (۶۲-۱۰۰)، ۲۵ سطر (۳/۵×۱۲)، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۷ - ۷۸۰]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۶۲/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ساغری سیاه، ۲۰گ (۲۵۹پ-۲۷۸پ)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۲سم [ف:۴-۶۶۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۷۵/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: گالینگور و عطف تیماج سرخ، ۶۵ص (۱۱۹۹-۱۲۶۳)، ۲۲ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×سم [ف: ۱۶ - ۱۹۲]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۸۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ اندازه:۱۶/۵× ۲۷سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد:مقوا، ۴۰گ،۱۵سطر(۷×۱۱)،اندازه:۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۰۳۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۹۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر آنکو طالب ما بود ما دید ×× مرا هم ابتدا و انتها دید

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی، بوم نارنجی، ۱۵۹گ (۲۳۳-۳۹۱)، ۲۵ سطر، اندازه:۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۸ - ۳۳۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳۴۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** گهر ریزست نورت در همه جا ×× تویی اینجا زنورت در همه جا (کذا)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: نخودی متن و حاشیه، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۲۵ سطر چهار ستونی (۱۰/۷×۲۱)، اندازه:۱۸/۵×۳۲/۳سم [ف: ۷ - ۶۸۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۷/۱

آغاز: مبر فرمان شیطان با خدا شو ×× ازین شیطان و بد نفسی جدا شو؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: میشن، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۹ - ۳۲۳]

۱۵. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۰۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج حنایی، قطع: خشتی [نشریه: ۳ - ۴۵]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۱/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۷ص (۱۳۵-۱۵۱) [ف: ۳

– ۴۰۵]

۱۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۰۸/۲

خط: نستعلیق راسته و چلیپا، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ قطع: بیاضی [نشریه: ۷ – ۲۷۷]

۱۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۱۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق [نشریه: ۷ – ۲۱۲]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه شوال ۱۲۷۳ق، جا: تهران، به نام میرزا عبدالرحیم؛ با شعر حاجی ملا عباس پیشنماز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۵گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶ – ۱۸۵]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** دلت در جوهر جان است ساکن ×× ولی زین چار عنصر نیست ایمن / برآمد ازاین [...] راه خود گیر ×× که پیش ازاین [...] هیچ تدبیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۸۱ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۲ – ۶۴۹]

۲۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۱۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر انداز این چهار و، رای خود گیر ×× که بیش از این نباشد هیچ تدبیر

در فهرست نام مؤلف عطار تونی آمده است؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: حسن بن جعفر رضوی، تا: یک‌شنبه ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۸۳ق؛ در مجموعه، به دنبال منطق الطیر نیشاپوری [ف: ۲ – ۷۲]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۴/۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۳۰۸ق، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۶۴گ (۸۸ر–۱۵۱پ)، ۱۲ سطر (۸×۱۴) [ف:۱۲–۲۶۳۰]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۳/۲

آغاز: یکی پیری مرا آواز میداد ×× که ای عطار از دست تو فریاد / جهان بر هم زدی و فتنه کردی ×× به دیوار مذاهب رخنه کردی؛ **انجام:** محمد بود غواص شریعت ×× علی غواص دریای حقیقت / برآورد حیدر از دریا بی در ×× که شد دامان اهل الله ازو پر.

گزیده‌ای از منظومه است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر مکتبی خاکسار، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۳۰۸ق، برای میرزا حسین لالی سررشته دار از سالکان سلسله ذهبیه؛ در نسخه با نام: «هداب (کذا) کتاب جناب شیخ المشایخ فرید الدین عطار عطر الله مرقده که مشهور است به سی فصل و موسوم است به جوهر الذات»؛ کاغذ: صنعتی فستقی نازک آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ (۱۳۷پ – ۱۷۸ ر)، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۱/۸×۲۰/۶سم [ف: ۲۹/۱ – ۵۵۹]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۱

آغاز: نه شرعت گفت کز صورت گذر کن ×× دل و جانت بمعنی راهبر کن/ جلد دوم: تعالی الله از این دیدار پر نور ×× که در ذرات عالم گشته مشهور؛ **انجام:** تو دانی هر چه خواهی کن یقین هان ×× مر او را زین همه گفتار برهان / تو دانی ... ×× نمی‌دانم دگر باقی تو دانی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد اول و دوم کتاب؛ مجدول؛ جلد: تیماج، مشکی، ۱۵۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۰سم [ف: ۳۶ – ۴۰۷]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳۰ص (۱–۲۳۰) [ف: ۳ – ۴۰۵]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۷۶۲

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۳۳۶گ، اندازه:۲۰/۹×۳۰/۴ سم [رایانه]

۲۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** چو نور توست افتاده در افلاک ×× گهر زیر است چه در بحر و چه درخاک / گهر زیر است نورت در همه جا ×× توبی جایی ونورت درهمه جا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف مخ: ۲ – ۶۴۹]

۲۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۶۹

آغاز: برو ای دشمن ملعون که جایت ×× یقین باشد جهنم خود سزایت / برو ای دشمن ملعون که چشمت ×× زاب دیده که در همچو بشهت؛ **انجام:** که تا ایمن شوی ازخیر واز شر ×× بگیری خود وجودش را تو ... / ازآن برخود تو برخیر ... باشی ×× به قول آنکه با ما یار باشی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف مخ: ۲ – ۶۴۹]

← جوهر سیمی < جوهر مسمی

● جوهر الصرف / صرف / فارسی

jowhar-os sarf

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۳۴۲

بی‌کا، تا: ۱۳۳۸ق؛ خریداری از رضا غیبی [رایانه]

● جوهر صمصام / تاریخ / فارسی

jowhar-e samsām

صدیقی بیجناوری، محمد حسن بن حنیف، ق۱۲ قمری

seddīqī bījnāvarī, mohammad hasan ebn-e hanīf (- 18c)

تاریخ تألیف: گویا ۱۱۵۳ق؛ محل تألیف: هند

درباره نادرشاه

[استوری ۳۲۵/۱ و ۶۱۴؛ بریگل ۹۱۸؛ ایوانف ۲/۴ ش ۹۲۹؛ نسخه‌های منزوی ۴۶۴۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۳۴–ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 898 (ص ۹۴۱ ریو)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ – ۱۷۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۵۰-ف

نسخه اصل: کینگز کالج ۱۳۲ (ذیل فهرست برون ۳۶۴)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ – ۱۷۴]

● الجوهر الفرد / فلسفه / عربی

al-jawhar-ul fard

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ – ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ʻomar (1150 - 1210)

در اثبات جزء لایتجزی در چهار «فصل». خواجه نصیر طوسی در حل مشکلات الاشارات از این رساله با همین نام یاد می‌کند، ابن ابی اصیبعه نیز در شمار مؤلفات رازی رسالة الجوهر الفرد را نام برده است. رازی در شرح اشارات و خاصه در المباحث المشرقیه درباره جزء لایتجزی و مباحث پیوسته به آن به تفصیل سخن گفته اما در این رساله با شیوه‌ای دیگر و با بسطی بیشتر بحث می‌کند و این مزیت را نیز دارد که نتایج این بحث فلسفی را در جانب اثبات و نفی بیان می‌دارد و فصل ۴ رساله را به شرح ثمره بحث (= تفاریع اثبات الجزء و نفیه) اختصاص می‌دهد. فخر رازی در فصل ۴ درباره حرکت و تقسیمات وا جزاء زمان تحقیق می‌کند و می‌گوید «از ابوالبرکات بغدادی عجیب است که از طرفی ماهیت حرکت را «مماسات متعاقبه متالیه» می‌داند و از طرفی دیگر در این مسئله جای سخن طرفدار سرسخت ابطال جزء لایتجزی است و جوهر فرد را ضروری الفساد می‌شمارد». در پایان رساله از قول امام فخر رازی این‌چنین آمده: «نیمه نخستین این رساله را به‌هنگامی که در بلاد ماوراء النهر به سر می‌بردم نگاشتم و تکمیل آن به عهده تعویق افتاد و از همان نیمه نخست نسخه‌های بسیار نوشته و متداول گردید پس از نزدیک به هفت سال که به مرو وارد شدم با پیشنهاد برخی از دوستان به تکمیل رساله پرداختم پس اگر نسخه‌ای ناتمام دیده می‌شود به این سبب است». (عبدالحسین حائری)

آغاز: بسمله. و به نستعین. قال ... ابو عبدالله محمد بن عمر الرازی تغمده الله برحمته. و بعد فهذه رسالة مشتملة علی مسئله الجوهر الفرد استقصت فیها ادلة المثبین و (؟) و رتبتها علی فصول اربعة ... الفصل الاول فی نقل المذاهب ...

انجام: فهذ اما اردنا ان نحکیه من علوم مهم المنطقیة و الآلهیة و الطبیعیة ... و لنفتح بعد هذا الکتاب تهافت الفلاسفة حتی یتضح فیه برهان ما هو باطل من هذه الجملة. و الله الموفق لدرک الحق

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۲۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن محمد فارسی، تا: نیمه ربیع الاول ۶۴۲ق؛ صورت آنها و بحث صفی الدین محمد بن محمد فارسی کاتب رساله از عبدالوهاب بن ابراهیم بن عبدالوهاب خزرجی در شهر تبریز رجب ۷۴۶ ؛ دو برگ ۲ و ۴ افتاده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰ص (۱–۸۰)، ۲۰سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۳ – ۲۴۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۱۵۹

در فهرست باعنوان: ابطال جسم لایتجزی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، ۱ص (۳۴۲) [مختصر ف: – ۱۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۳۳/۱

آغاز: النمط الاول فی تجوهر الاجسام الجسم اما ان یون مرکبا من اجسام مختلفه و اما ان لایکون و یسمی البسیطه و اختلفوا فی البسیطه فمنهم من یری ان له اجزائ بالفعل امام متنهیته کابی الهذیل و انکسا فراطیس و اما غیر متناهیته کالنظام و انکسا غورس و منهم من یری ان الجسم الوحدانی لیس فی جوهره ان یتجزی بالفعل او یقبل الاثنینیه اما لصلابته عنه بعضهم و اما لتجویفه الخلاء عند آخرین کابی بکر الرازی و دیمقراطیس و اپلونیوس و منهم من یری انه یحتمل الانقسام ابدا و ان کان لایتجزی فلاسباب زائده؛

انجام: پایان: و نحن بیننا فی کتبنا البسیطه ان قولهم الحال فی المنقسم منقسم منقوض بصور کثیره ولیکن هذا آخر کلامنا فی مسئلة الجزء الذی لایتجزی. قال الشیخ الامام نور الله ضریحه انی علقت الضف الاول من هذه الرساله و کنت فی بلاد ماوراء النهر ثم عاقت العوائق من اتمامهما و لقد کثرت النسخ من ذلک القدر فی الآفاق الی ان انقرض من ذلک ریب سبع سنین و اتفق حضوری فاقترح بعض الاحباب علی اتمام الرساله فتممتها فان اتفق ان یوجد بعض هذه الرساله غیر تام فهو لهذا السبب و حسبنا الله و نعم الوکیل.

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم والی نابلسی، تا: ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و زرد، جلد: مقوایی با روکش کاغذ چیتی، ۱۰۵ص (۲–۱۰۶)، قطع: خشتی [ف: ۱۰ – ۲۰۳۴]

● الجوهر الفرد = شرح هداية الحكمة / فلسفه / عربی

al-jawhar-ul fard = š.-u hidāyat-il ḥikma

یزدی، شاه علی بن حسین، ق ۱۰ قمری

yazdī, šāh ʻalī ebn-e hoseyn (- 16c)

وابسته به: هداية الحكمة = الهداية الأثيرية؛ اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر (–۶۶۰)

اهداء به: نصرة الدین عضدالملوک

تاریخ تألیف: یک‌شنبه رجب ۸۸۳ق

شرح مزجی است بر کتاب «هداية الحكمة» اثیرالدین ابهری. نگارنده در مقدمه بدون ذکر نام کسی، از یک شارح یاد کرده و از وی انتقاد نموده و گویا این شرح را برای تنویر افکار آنان که ممکن است از شرح نام برده، دچار اشتباه شده باشند، به رشته تألیف درآورده است. مؤلف این شرح را «الجوهر الفرد» نام نهاده است. در الذریعه و کشف الظنون از این شرح یاد نشده است.

آغاز: بسمله. رب تمم بالخیر و السعادة شرح الهداية من هدايته و

رفع الغواية من عنايته حمدالمن ارتسم لوح العدم يصور الوجود ... و بعد فيقول ... شاه علی علی بن حسين اليزدی ... لما رأيت بعض الناظرين فی أقسام الحكمة ...
[طبقات أعلام الشيعة (قرن ۱۰) ص ۱۶۹]

۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۸۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثمانمائة.
خط: نستعليق، کا: نصير بن شجاع حسينی، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه». در پايان محرم ۹۶۵ آن را «تحرير» و در ۲۳ محرم ۹۷۵ آن را «تسويد» کرده؛ جلد: تيماج ترياکی مقوايی، قطع: ربعی [نشريه: ۳ - ۴۰۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۷۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل فی المكان و هو.. أما الخلا أی البعد المجرد علی تقدير الأول فلابد أن يكون مساوياً ...
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: مسعود ابن فضل الله حسينی بهبهانی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تيماج عسلی، ۴۸گ (۱-۴۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۰ - ۴۷۵]

● جوهر فرد / معما / فارسی

jowhar-e fard

نيازی حجازی

nīyāzī hejāzī

در حل معما و لغز است از نيازی در آن ياد شده از امير حسين نيشابوری.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۵۸/۲
آغاز: افتتاحی باسمه سبحانه بنام خداوند تحصيل سلسله کاينات و باسم فاعل صنع تسهيل تکميل صنيع موجودات ... اما بعد عرضه می‌دارد ... نيازی بن سيد علی بن سيد محمد الحجازی ... بخاری که داعی رادعی مرحومی و منظوری و مغفوری بود نام نامی او شبابی ... حصاری ... تبتی ... رساله خجسته مقاله «خزينه فکر»را که عبارت مذکور هم تاريخ اتمام وهم نام او است نوشت و از مطلبهای استادان اسامی نامی بيرون آورده بلکه نامهاو اين نيازمند بچشم سر مشاهده نمود که در باطن فرزند بابايی ظاهر می‌شود که اينچنين کاری در فن معما و قانون ايما کسی نکرده و نخواهد کرد ... در فن معما و شيوه ايما مثل اين دو رساله بديع مقاله دست ادراک هيچ منطقی ... بر طاقچه اختراع ننهاده ... پوشيده نماند که ... مولانا بدرالدين کوکبی ... رساله‌ای ساخته و مقاله ای چند پرداخته مسما به «نادره» ... و اين نيازمند ... جوهری خرد مسما را ساخت به «جوهر فرد»؛ **انجام:** از رشک اين نسخه دلپذير و غيرت اين کتاب مستطاب و الله اعلم بالصواب (تمت الرسالة) .قائله مولانا صغيری: چون نيازی اوستاد مو شکاف ×× کلک او قفل معما را کليد / کرد تصنيف از کمال علم و فضل ×× جوهر فردی که مثلش کس نديد / خواست تاريخش صغيری از خرد ×× يافت يکتا گوهر فرد وحيد/ ۹۷۴ قابلی نامراد غفر الله تعالی ذنوبه سنة ۹۷۸
خط: نستعليق، کا: قابلی، تا: ۹۷۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تيماج مشکی، ۱۹گ (۴۹-۶۷)، ۱۵ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۱۲۰]

● جوهرالفرد / فلسفه / عربی

jawhar-ul fard

بهاری، محب الله بن عبدالشکور، - ۱۱۱۹ قمری

bahārī, moheb-ol-lāh ebn-e ʻabd-oš-šakūr (- 1708)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۷۵
آغاز: بسمله، سبحان الذی مد الظل و هو لايتجزی؛ **انجام:** صلی الله عليه و سلم تسليما کثيرا کثيرا کبيربن محمدشريف قادری
بی‌کا، بی‌تا [رايانه]

● الجوهر الفرد فی المناظرة بين النرجس و الورد / ادبيات / عربی

al-jawhar-ul fard fi-l munāẓira bayn-an narjis wa-l ward

ابن ترکمانی، علی بن عثمان، ۶۸۳؟ - ۷۴۴ ؟ قمری

ebn-e torkomānī, ʻalī ebn-e ʻosmān (1285 - 1344)

مقامه‌ای است ادبی در مناظره بين گل نرگس و گل سرخ، به عنوان عاشق و معشوق ترسيم شده است.
[ايضاح المکنون ۳۸۲/۱؛ هديه العارفين ۷۲۰/۱]

۱. قم؛ مرکز احياء؛ شماره نسخه:۱۵۷۳/۵
آغاز: الحمد لله الذی انبت فی رياض الخدود وردة الخجل وزين اغصان القدود بنرجس المقل
نسخه اصل: کتابخانه واتيکان - رم ۴۷۶؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۱۳ص (۱۷۷-۱۸۹) [عکسی ف: ۴ - ۴۲۶]

۲. مشهد؛ شيخ علی حيدر؛ شماره نسخه:۱۰۳۹/۴
آغاز: فرأيت بين النوم و اليقظه کانی حلت فی قرار مکين؛ **انجام:** بفکرة نظمت له عقد النجوم فردها؟ فقراته
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: دوشنبه جمادی الاول ۱۲۶۱ق؛ مصحح؛ جلد: تيماج زرد، ۲گ (۱۹۰پ-۱۹۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤيد: ۳ - ۵۰]

● الجوهر الفريد فی تاريخ مدينة زبيد / تاريخ / عربی

al-jawhar-ul farīd fī tārīx-i madīnat-i zubayd

محمد بن محمد بن منصور، ق ۱۰ قمری

mohammad ebn-e mohammad ebn-e mansūr (- 16c)

تاريخ تأليف: نيمه جمادی الثانيه ۹۵۰ق

در تاريخ مدينه زبيد از بلاد يمن از بدو بنا تا سال ۸۵۰ق، مشتمل

بر کیفیت بنای آن شهر و شرح حال سلاطین، وزراء، ولاة، قضات، اشراف و امراء آن دیار. مؤلف، این کتاب را با استفاده از تواریخ یمن و تهذیب و تلخیص آنها تدوین نموده است. محمد الحبشی، مؤلف را از اهل سده هشتم نوشته است. (محمد علی حائری)

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد سألنی من لا تسعنی مخالفته بل تجب طاعته ان اضع له تاریخاً فی نشأت مدینة زبید و من بناها.

انجام: و هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذا الکتاب ... و کان الفراغ من تعلیقه فی نصف شهر جمادی الاخرة من شهور سنة تسعمایة و خمسین من الهجرة النبویة علی صاحبها افضل الصلاة و السلام.

[مصادر الفکر العربی الاسلامی فی الیمن/۴۱۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۱عکسی و ۶۳۲عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: موزه بریتانیا، ش Or. 1345 (ریو، فهرست خطی عربی همانجا /۴-۴۵۲)؛خط:نسخ،کا:منصور بن سلیمان،تا: محرم ۱۰۵۲ق؛ مصحح، محشی؛ ۳۱۷گ، ۲۱سطر [عکسی ف: ۲ – ۱۱۳ و ۱۱۴]

● الجوهر الفرید فی ذریة زید الشهید / تراجم / عربی

al-jawhar-ul farīd fī ḏurrīyat-i ziyd-iš šahīd

خرسان، طالب، ق۱۵ قمری

xarsān, tāleb (- 21c)

شرح حال علمایی است که نسب آنان به زید شهید (ع) می‌رسد، بدون هیچ ترتیب خاصی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۲۳

آغاز: ۱-السید احمد بن ابراهیم الحسینی، السید الجلیل نظام الدین احمد بن ابراهیم بن سلام الله بن عماد الدین مسعود

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف – قم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۲۲ص [عکسی ف: ۶ – ۱۴۶]

● جوهر گوگرد / شیمی / فارسی

jowhar-e gūgerd

رساله‌ای است در خواص و موارد استعمال جوهر گوگرد در شیمی. نویسنده می‌گوید: «چند سال قبل معلمین شیمی در پاریس به این خیال افتادند که اگر در میان دولت فرانسه و ایتالیا نزاع افتد و تجارت معوق ماند، به واسطه نرسیدن گوگرد سی سیل، امر چندین کارخانه ... متوقف شود و چندان ضرر رسد که ... از گنجایش حساب خارج است. شورای علمیه در این باب شد و یکی از اکابر علما ... به تجربت رسانید که گوگرد را از گچ میتوان گرفت و چون معادن گچ در فرانسه خاصه در حوالی پاریس زیاد است این معنی مایه دلخوشی اهل صنعت گردید ... در فرانسه بیست سال قبل از این مقدار گوگردی که استعمال می‌کردند بیست هار خروار بود و پنج سال پس از این در پاریس این بنده در روزنامه دید که مقدار گوگرد در آنسال یکصد و بیست و یکهزار و سیصد و پانزده خروار بوده است».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۳۸/۱

آغاز: بسمله مجملی در ذکر خواص متعدد جوهر گوگرد؛ **انجام:** و شرح دادن بیش از این در خواص جوهر گوگرد اشکال ندارد ولی چون اسم جوهریات ماخوذه بواسطه این که همه جوهر فرانسه است و در ایران مگر در نزد اطباء و حکماء طبیعی معروف نیست به این مختصر پرداخته ولی از جزئی به کلی می‌توان برد.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: رنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۹ص (۱-۹)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰ – ۲۰۵۷]

● الجوهر لا یکون محدثاً / کلام و اعتقادات / عربی

al-jawhar lā-yakūn-u muḥdiṯ-an

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری

ʻalam-ol-hodā, ʻalī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

رساله کوتاهی است در اثبات مسألة کلامی در این‌که «الجوهر لایکون محدثاً» که سید مرتضی با استدلال کلامی این امر را بیان می‌کند.

چاپ: در مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۳۱

آغاز: مسألة و مما استدلوا به علی ان الجوهر لا یکون محدثاً، بمعنی ان ذلک لو وجب فیه، لکان المعنی الذی یحتاج الیه فی حدوثه یفتقر الی معنی لمشارکته له فی العلة؛ **انجام:** و هذا امر ملتبس لا سبیل معه الی القطع علی ان الصفة مستنده الی العلة بل الشک فی ذلک و التجویز هو الواجب الی أن یدل دلیل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛کاغذ: شرقی، ۱گ (۷۸)، ۷ سطر، اندازه: ۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۲ – ۷۶۵]

● جوهر مخزون / کلام و اعتقادات / فارسی

jowhar-e maxzūn

شاهرودی خراسانی، محمد علی بن محمد کاظم، – ۱۲۹۳ قمری

šāhrūdī xorāsānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad kāzem (- 1876)

رساله‌ای در اسرار عصمت و ولایت و رجعت اهل بیت علیهم السلام، با استفاده از احادیث بسیار و آیات کریمه و گفته‌های علمای کلام، مشتمل بر سه جدول و هر جدول دارای چند روضه. در این نسخه جلد اول کتاب آمده و فهرست جدول‌ها چنین

است: جدول ۱. عصمت معصومین، دارای شش روضه؛ جدول ۲. اسرار ولایت، دارای پنج روضه؛ جدول ۳. (در نسخه نیست).

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۳۴/۱

آغاز: حمد حامدین تحفه درگاه قدس اکتناه رب العالمین و فاطر السماوات و الارضین است بعدد تواتر نعماء؛ **انجام:** من سابق سمی له من بعده أو غابر عرفه من قبله علی ذلک نسلت القرون و مضت الدهور – الخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵۱گ (۱پ–۱۵۱ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸ – ۳۹]

● جوهر مسمی = جوهر سیمی / انشاء / فارسی

jowhar-e mosammā = jowhar-e sīmī

سیمی نیشابوری، ق۹ قمری

sīmī neyšābūrī (- 15c)

در ترسل و آئین نامه نگاری است.

آغاز: حمد بی حد و قیاس و سپاس بی عدد و احساس بوجه سرادقات بارقات و کمال جلال بی شبه و مثال صانعی را که روضات محاسن کلام را به ریاحین بساطین زبانهای فصحاء به یاد است و مبدعی که صحائف صفایح و لوایح احوال انام ایام را به لطایف و طرایف بیانهای بلغاء بر او است ...

[الذریعه ۹: ۴۸۸؛ نسخه‌های منزوی ۲۰۹۸؛ فرهنگ سخنوران ۲۸۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۳۱/۳

آغاز: برابر؛ ... نظم: به نام ایزد داننده ابتدای سخن ×× که ابتدای سخن زوست و انتهای سخن / کمال حکمت احکام او برون از فکر ×× صفات حضرت بیچون او ورای سخن / همو دهد به ثناگوی خود به معرض عرض ×× نعیم هر دو جهان از پی عطای سخن / صفات حسن غزالان بیان قدرت اوست ×× برآمده به زبان غزل سرای سخن / به قدر خویش سخن می‌کنم ز روی دگر ×× به وصف او نکند کس ادای سخن. و جواهر زواهر صلوات نثار مضجع معطر و ایثار مرقد منور سردفتر معشر بشر نور بصر اهل (ارباب) نظر صدر جریده مکونات ... ابوالقاسم محمد ... بدانکه قسم انشاء و فن استدعا و استیفاء طرازی شریف و عنصری لطیف است و مقیمان هر مقام را از خاص و عام دانستن و کار بستن و به قول و فعل در آوردن لازم و جازم است. علی الخصوص در این دورکه طور تقاضای آن می‌کند ... و آن انتخاب از کتاب حاصل الحق (الحیوة) و جواهر الصفات از تصنیف و تألیف این ضعیف النحیف المحتاج الی العفو الغفور سیمی النیشابوری مبنی بر قواعد مترسلان و منشیان تا مبتدیان را از مطالعه عبارات آن شروعی تمام و متنهیان را از ملاحظه استعارات آن شعوری مالاکلام به حصول موصول گردد و آن مجموع و مسموع در صورت احسن تحریر و کسوت ایمن تقریر ... جلوه می‌دهد و آن مجموعه مطبوعه را به «جوهر مسمی» (جوهریه سیمی) مسمی شده و از چهار کتاب آداب مرکب و مزین و منتخب به سه (چهار) باب مبوب گردانید (ه است، والله اعلم بالصواب و تلك هذه الابواب) باب اول در قواعد ابواب و قوانین آداب ملوک و سلاطین و امراء و وزراء و اتقیاء و نجبا و سادات و قضات و علماء و مشایخ و اصول و اعیان و اجداد و اولاد و احفاد و دیگران و سایر ایشان (باب اول در بیان تعلیم و تعلم ضوابط و روابط که در طور معتبر است)؛ باب دوم در انواع مخاطبات ... و مجابات؛ باب سوم در عرض عرائض مصنوعه که به مشاهیر نوشته شده؛ باب [چهارم] در بیان حجت و قبالات شرعیه اصلیه و فرعیه و تمسکات: یابم ز بی وفائی ایام چون وفات ×× باشد حیات حاصلم از حاصل الحیات / سی روز با ضمیر پریشان با چهل صباح ×× کردم صفات جمع در آن مجمع الصفات / تاریخ سال هشتصد و سی و هفت بود ×× کاین روز نامچه رقم در شب برات / دستم نمی‌رسد به ملکی غیر کلك ×× پیدا نبود هم ادواتی به جز دوات / آوردم از سواد سیاهی زلال خضر ×× در کام نی چو ریختم از نیشکر نبات / تسلیم کرد بهر سلیمی دل سلیم ×× جانها در این رساله که هست از مسلمات / از کیمیای فقر میا «سیمیا» به تنگ ×× هذا الرفیق منه طریق الی النجات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۹سم [ف: ۷ – ۶۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۶۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** جهالت و کسالت جایز نیست و اینجا اینمقدار مبتدیانرا کفایتست اختصار کرده شد باقی قواعد را هم در میان منشیان در یابد انشاء الله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری، جلد: مقوایی بنفش، ۱۷ص (۱۱۲–۱۲۸)، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۱۰ – ۱۱۹۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۶/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اگر کسی اقرع باشد در مکتوب وی بسیار نام سر و چشم و موی و کاکل نبرذ که حمل بر غرض خواهد کرد نوشته

خط: نستعلیق، کا: سید حسن حسینی متخلص به ثریا، تا: ۱۲۷۱ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۳ص (۲۱۶–۲۳۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۱×۱۷/۳سم [ف: ۵ – ۶۰]

● جوهر مفارق / فلسفه / عربی

jowhar-e mofāreq

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ – ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۱۳۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۰۶۵ق [الفبائی ف:۱۷۸]

● **الجوهر مقولا بالتشکیک** / فلسفه / عربی

al-jawhar maqūl-an bi-t-taškīk

رساله فی لزوم کون الجوهر مقولا بالتشکیک. گمان می‌رود از میر داماد باشد که آن را در ۱۰۸۰ق ساخته است [اگر تاریخ ۱۰۸۰ درست باشد نمی توان از میرداماد (متوفی در ۱۰۴۱ق) باشد].

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۰/۱۶

آغاز: بسمله ایها الاخ الروحانی و الخلیل العقلانی سمعتک یختلج ببالک الملکی ایراد علی الحکماء المشائین فی لزوم کون الجوهر مقولا بالتشکیک علی سبیل الاقدمیة بناء علی تقدم فعلیة المهیه

خط: نسخ، کا: محمد علی تونی، تا: با تاریخ ۱۱۰۷ق؛ جلد: تیماج خرمایی، ۷ص، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲ – ۲۰۳]

● **الجوهر المکنون فی صدف ثلثة فنون** / بلاغت / عربی

al-jawhar-ul maknūn fī ṣadaf-i ṯalāṯat-i funūn

اخضری، عبدالرحمن بن محمد، ۹۱۸ – ۹۸۳ قمری

axzarī, ʻabd-or-rahmān ebn-e mohammad (1513 - 1576)

وابسته به: تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان؛ خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶–۷۳۹)

گزیده «تلخیص المفتاح» است به نظم.

چاپ: مصر، چاپ سنگی، مطبوعات المعارف، ۱۲۹۰ق؛ مطبوعات ابی الذهب، ۱۳۲۴ق.

[بروکلمان ذیل ۷۰۶/۲؛ ایضاح المکنون ۳۸۴/۱؛ هدیة العارفین ۵۴۷/۱؛ معجم المطبوعات ۴۰۷/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۲/۱-عکس

بی کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۱ق [فیلمها ف: ۳ – ۲۶۸]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸/۱۲

کا: محمد بن صوفی مامه ای ارمنی بلاغی، تا: ۱۳۳۱ق، جا: مسجد کبیر کوی سنجق؛ در ایام استادی حاج ملا عبدالله ساوجبلاغی استاد کاتب؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴گ (۱۵۵پ–۱۶۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱ – ۱۳۷]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶/۱۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱– ۹۴۲]

● **الجوهر المنظم فی زیارة القبر المکرم** / زیارات / عربی

al-jawhar-ul munaẕẕam fī zīyārat-il qabr-il mukarram

ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد، ۹۰۹ – ۹۷۳ ؟ قمری

ebn-e hajar-e haysamī, ahmad ebn-e mohammad (1504 - 1566)

تاریخ تألیف: ۱۱ ذیقعده ۹۵۶ق

در «مقدمه» و هشت «فصل» و «خاتمه»

چاپ: معجم المطبوعات ۸۲طبع فی مصر، المطبوعات المیمنیة ۱۳۰۹ق ۱۰۴ص، بولاق ۱۲۷۹ق.

[الاوقاف العامة بغداد ۳۲۷/۱ و ۷۱۱/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۴۴/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۶

خط: نسخ، کا: احمد بن سلیمان بن عبدالفتاح القوبائی، تا: سه‌شنبه ۱۳ ربیع الثانی ۱۰۱۱ق؛ از روی نوشته احمد بن قاسم عبادی در مکه در رباط سید شریف محمد بن برکات محمد بن شیخ شامی؛ واقف: محمد املق الیانیوی، در ۱۲۳۸؛ تملک: عبدالرحمن لاذقی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۰گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۲ – ۱۹۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۸۸/۳

خط: نسخ، کا: محمد بن محمود، تا: رمضان ۱۲۴۴ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: مغزی میشن، ۲۱ سطر [ف: ۵ – ۲۶۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۴۲

بی کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← جوهرنامه ⪪ جواهرنامه

← جوهرنامه ⪪ زیارت عاشورا و دعای علقمه

● **جوهر نامه نظامی = جواهر نامه نظامی** / طبیعیات / فارسی

jowhar nāme-ye nezāmī = javāher nāme-ye nezāmī

جوهری نیشابوری، محمد بن ابوالبرکات، ق۶ قمری

jowharī-ye neyšābūrī, mohammad ebn-e abūlbarakāt (-12c)

اهدا به: ابوالفتح مسعود بن صدر شهید علی ابهری وزیر سلطان تکش خوارزمشاه (مقتول به سال ۵۹۷ق)

تاریخ تألیف: ۵۹۲ق

کتابی است لطیف و بی نظیر در شناخت جواهرات و چگونگی به‌وجود آمدن و معادن آنها در چهار بخش: ۱. مفردات؛ ۲. حجریات؛ ۳. فلزات سبعه؛ ۴. انواع متفرقه. چون میناگری و تلویحات. عناوین کتاب به صورت «فصل، فصل» می باشد.

مؤلف فهرستواره کتاب‌های فارسی پس از ذکر نام جواهرنامه نظامی، گمان برده است که مؤلف آن «اوحدالزمان، هبة الله، طبیب المستنجد بالله عباسی» باشد و حال آنکه «اوحدالزمان» در سال (۵۶۰ق) یعنی ۳۲ سال قبل از تألیف کتاب درگذشته است.

آغاز: به نام ایزد ... الحمدلله فاطر الصنایع و مبدع البدائع ... اما بعد، چنین گوید: ... کمال علم ازلی و قدرت لا یزالی اقتضا چنان می کند که هر ماهیت که صلاحیت وجود دارد ...

انجام: و هم به حنا و وسمه و کلعونه به رنگ می کنند، سبب است بغایت خوب و بر آن جنسها گوناگون عجایب است و آن تمیز

بدان نقشه می‌توان کرد، و السلام.
چاپ: به کوشش ایرج افشار و همکاری محمد رسول دریا گشت از طرف مؤسسه میراث مکتوب، تهران
[الذریعة ۲۸۳/۵؛ روضة الصفا ۳۸۰/۴؛ فهرستواره منزوی ۳۸۲۰/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۵۲
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با عبارت «بلغ» مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۱گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۰ - ۱۰۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۸۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن ۷؛ مجدول؛ تملک: محمد بن حسین بن حسن بن آوی به تاریخ ۸۱۰ق؛ کاغذ: شرقی، ۱۱۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۷ - ۵۲۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس از صفت تلاویح مثل جزع.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۵/۳سم [ف: ۲ - ۱۹۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۵۷-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۱۴۷]

● جوهر النضید فی البسملة و التحمید / ادبیات / عربی
al-jawhar-un naḍīd fi-l basmala wa-t taḥmīd
حسینی خراسانی، محمد بن حسن، - ۱۳۲۲ قمری
hoseynī xorāsānī, mohammad ebn-e hasan (- 1904)
تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۱۷ شعبان ۱۲۹۱ق؛ محل تألیف: خبوشان
مؤلف کتاب را به‌خواهش یکی از دوستانش نوشته. کتابی است ادبی، تحقیقی است کوتاه از بسم الله و الحمدلله شامل یک «مقدمه» و هفت «فصل» و یک «خاتمه» به این شرح: مقدمة من داب العرب النحت؛ فصل ۱. فی الباء؛ ۲. فی الاسم؛ ۳. فی لفظ الجلالة؛ ۴. فی الرحمن الرحیم؛ ۵. فی ال من الحمد؛ ۶. فی الحمد؛ ۷. قد ورد فی الحدیث الحث علی الابتداء بالبسملة؛ الخاتمه فیها بحثان.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۴۵/۱
آغاز: بسمله حمدله وبعد فقد قال العبد الحقیر محمد بن حسن حسینی ... المقدمة من داب العرب النحت و ذلک بان تاخذ کلمتین؛ **انجام:** فالاسناد مجاز ولعله راجع الی الاول و هذا القدر کاف فی هذا المختصر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۹۸ق؛ مجدول مذهب، دارای دو سرلوح مرصع، با کمند مشکی؛ جلد: مشکی، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴/۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۲۲]

● الجوهر النضید فی شرح منطق التجرید / منطق / عربی
al-jawhar-un naḍīd fī š.-i manṭiq-it tajrīd
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری
ʻallāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)
وابسته به: تجرید المنطق؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
تاریخ تألیف: جمعه ۱۶ جمادی الاول ۶۸۷ق
شرح توضیحی و مفصل و مهمی است با عناوین «قال، اقول» بر بخش منطق کتاب «تجرید الکلام فی تحریر عقائد الاسلام» نصیرالدین طوسی. این شرح در یک «مقدمه» و نه «فصل» تنظیم شده: مقدمة الشارح؛ فصل ۱. مدخل هذا العلم؛ ۲. المقولات؛ ۳. القضایا؛ ۴. القیاس؛ ۵. البرهان و الحد؛ ۶. الجدل؛ ۷. المغالطة؛ ۸. الخطابة؛ ۹. الشعر.
آغاز: الحمدلله المتفرد بوجوب الوجود المتوحد بالکرم و الجود مبدع المواعد الناقصة بحسب ذواتها ... اما بعد یقول الحسن ... فان الله تعالی لما وفقنی للاستفاده من شیخنا المولی الامام الاعظم
انجام: فلا یمکن ضبطها کما امکن ضبط المواضع فی الصناعتین اولیین و لیکن هذا آخر ما نورده فی شرح هذا الکتاب بعون الله الملک الوهاب
چاپ: تهران، ۱۳۱۱ق، سنگی، وزیری، خط محمد صادق بن محمد رضا تویسرکانی؛ قم، انتشارات بیدار، ۱۳۶۳ق، به همراه حواشی محمد طاهر طبرسی کلاردشتی و رساله تصور و تصدیق ملا صدرا شیرازی
[الذریعة ۲۹۰/۵؛ مکتبة علامة الحلی ۱۱۴؛ مدرس رضوی، احوال وآثار خواجه ص۲۴۱]

۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۳۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰؛ ۱۶۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۲ - ۴۰۹]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۶۵
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن ولی بیک، تا: پنج‌شنبه دهه نخسیین جمادی الاول ۱۰۰۹ق [ف: ۳ - ۸۳]

۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبدالرحیم بن میرزا احمد ابهری؛ وقف‌نامه از کربلایی آقا کوچک ولد مرحوم کربلایی آقا جانی قزوینی با تولیت ملا عبدالحمید ولد مرحوم ملا آقا بابای مصرقانی در شعبان ۱۲۰۶؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۹۴]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۴۰
خط: نسخ، کا: شمسای گیلانی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: سپاهانی نخدی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۲۳ سطر (۱۴×۱۷)، اندازه: ۱۳×۱۹سم

[ف: ۴ – ۱۲۸]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۵

خط: نستعلیق، کا: محمدتقی حسنی اردستانی متخلص به تجرید، تا: ۱۰۷۳ق؛ یادداشت خریداری رستم زنگنه از ملاباقر دست فروش ملقب به لیلی خان به تلقیب میرزا محمد تقی شاهزاده سرکشیک بمبلغ ششصد دینار تبریزی با مهرهای «افوض امری الی الله المذنب عبدالله زنگنه ۱۱۱۶» و «محمد باقر بن محمد تقی موسوی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر(۶/۵×۱۳/۵) [ف: ۱ – ۸۱]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۲۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۱۲

آغاز و انجام:برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد نظام بن میرزابیگ، تا: ۱۰۷۴ق؛ واقف: سید محمد رضا سادات اخوی، فروردین ۱۳۷۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۴ – ۶۶]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۷۳-۲۶/۱۵۳

آغاز و انجام:برابر

خط: تحریری، کا: اصغر بن قوام الدین حسینی، تا: ۱۰۷۵ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۳۵۵]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۹۹۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۸۰ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ واقف: شیخ علی نوری، ۱۳۳۷، برای مدرسه سپهسالار؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۱۷سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۷]

۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۲۷ رمضان ۱۰۸۱ق [دلیل المخطوطات: ۱ – ۲۲۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۸۳ق؛ محشی با عنوان «لمحرره عفی عنه لمحرره» و «ح س ی» گویا از آقا حسین خوانساری، با نشان «بلغ»، با شعر ملاملک قمی و ملادرکی، در ص ۳۳ افادات رجب علی واحد تبریزی آمده؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷۰گ، ۱۶ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا: ف: ۱ – ۲۸۵]

۱۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۲۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ – ۱۳۵]

۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۵۳

خط: نستعلیق، کا: مصطفی حسنی نجفی، تا: شوال ۱۰۸۵ق، جا: قزوین، برای میرزا عمادالدین محمد؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ مهر: معتمد الدوله حسن؛ تملک: حسن بن عبداللطیف؛ خط میرزا اسعد خان وزیر امور خارجه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۲۰۲گ، ۱۷سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: – ۵۱۰]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۶۰

خط: نستعلیق، کا: ابوالبرکات رازی، تا: چهارشنبه از جمادی الثانی ۱۰۸۸ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای، ۱۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴۳ – ۴۷]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۰۴

آغاز: کالانسان و الثورمعا ... اقول و المسئول عنه بما هو اما ان یکون واحدا او کثیرا ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد مهنایی، تا: دوشنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۰۹۰ق؛ افتادگی: آغاز (شش ورق)؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۳۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۴ – ۶۷]

۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۹۱ق؛ تملک: اسماعیل بن علی بن حسین بن عبدالله ماحوزی مورخه ۱۲۳۳، محمد قاسم بن ملاابراهیم کلاتی، محمدحسین بن محمد جعفر حسینی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر(۵×۱۲) [ف: ۱ – ۸۱]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۲۱]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۹۳

خط: نسخ، کا: محمد بن معصوم بن محمد حکیم رضوی، تا: ۱۰۹۱ق؛ با این یادداشت در پایان نسخه: «صورة خط المصنف: فرغت من تسویده یوم الجمعة سادس عشر جمادی الاولی من سنة سبع و ثمانین و ستمائة کتبه مصنفه حسن بن یوسف بن مطهر الحلی غفر الله له و لوالدیه و المؤمنین و المؤمنات والحمد لله وحده. و انتسخه من نسخة منقولة من خط المصنف الفقیر الی الله الکریم محمد بن معصوم بن محمد حکیم الرضوی نفعه الله به و بسایرالعلوم و اتفق الفراغ منه ضحوة یوم العاشر من شهر رجب سنة احدی و تسعین بعد الالف»؛ ۱۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ – ۷۲]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۱۰

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد هادی بن علی رضا تنکابنی، تا: ۱۰۹۳ق؛ محشی از میرزا طاهر تنکابنی؛ تملک: محمد محسن نجم ثانی، محمد صالح ابن عبدالباقی مازندرانی، مهدی با نقش «عبدالله بن محمد قلی»؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۲۳۸ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰ – ۱۹۳۹]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد هادی بن محمد باقر حسینی تبریزی، تا: چهارشنبه، ۴ شعبان ۱۰۹۴ق، جا: مدرسه ملا عبدالله؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ واقف: محمد علی رضوی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۴ – ۶۷]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نصیر بن حسن، تا: ۱۷ محرم ۱۰۹۴ق؛ مصحح،

محشی با امضای «محمد سعید سلمه الله»، «عط سلمه الله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۹]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: منصور، تا: ۱۰۹۵ق؛ واقف: مهدی قدوسی، اسفند ۱۳۱۴؛ ۱۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۷سم [ف: ۴ - ۳۷۰]

۲۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ محشی از «سید بشیر عفی عنه»؛ ۱۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۷۱]

۲۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۴۰۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۸ق؛ ۵۰۰ص، ۱۵ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱ - ۲۱۸]

۲۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۱۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابراهیم، تا: چهارشنبه ۱۴ محرم ۱۰۹۹ق؛ ۳۴۸ص، ۱۵سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف:۱-۲۱۸]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۸۹

آغاز: هذا الکتاب الموسوم بالجوهر النضید فی شرح کتاب التجرید؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۱۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۴۴۰]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۸۶

آغاز: و لایتعسر علی الضابط تذکارها فجعلنا تلک الاصول مترتبة فی تسعة فصول»؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ واقف: آیة اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی و بعضاً حنایی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف میشن قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۲۰-۲۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ - ۶۷]

۲۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۸/۴-۶۳۸۲

خط: نستعلیق،کا:بابا محمد،تا:قرن ۱۰و۱۱؛محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تازه، ۱۳۲گ، ۲۰ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: ۱۰۴]

۲۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۴-۶۲۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۱۷گ، ۱۷ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۵]

۲۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۹۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۵۵]

۲۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۴۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ تملک: فتح الله بن محمد باقر، عبدالقادر پازواری، فاضل تونی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷۰گ، ۲۰سطر (۵/۵×۱۵)،اندازه:۱۲×۲۱سم[ف:- ۵۱۰]

۳۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۹۲

خط: نستعلیق، کا: رفیع بن اسماعیل، تا: قرن ۱۱ [ف: - ۴۷]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان السابقین لم یقبلوها فهو خارج عن الصناعه کما لو ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضای ماتن؛ تملک: لطف الله که از شخصی طالشی خریده است به تاریخ ۱۲۸۲ق؛ یادداشت ابتیاع بدین عبارت آمده: «هو المالك از عالیجنابان فقیه احمد و فقیه محمد ولدان ملا عبدالله سنقری الاصل به مبلغ پنج غروش نیم بی جلد و متفرق ابتیاع گردید سنه ۱۲۴۷» با مهر «ان من احسن الخلق الخلق الحسن»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹سطر، اندازه: ۸/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۶۰]

۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** او بالمشابهة او قصر الشاعر فی محاکاته کان القایس

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: مهدی طاهری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج آلبالویی، ۱۲۲گ، ۲۱سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۳ - ۹۹۷]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: لطفعلی صدر الافاضل از کتابشناسان معروف (۱۲۶۸-۱۳۵۰)؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج سرخ، ۱۵۰گ، ۲۲ سطر (۴×۱۴)، اندازه:۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ - ۴۳۷]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۹-طباطبائی

آغاز: وقفت علی مختصره الموسوم، بتجرید فی علم المنطق ... قد جمع فیه من مطالب القدما و ما زاد المتأخرین؛ **انجام:** لا یمکن اعداد المواضع و الانواع للمخیلات کما یعد

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۲۴ - ۳۰۰]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۸۵-۲۵/۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** کالمادة و الصور و اجزار الاجزار الی البسایط و لذلک تحلیل الموضوع و المحمول الی العوارض و المعروضات و اللوازم و الملزومات.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۵۶]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: حاج محمد آقا ایرانی مجرد؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۱۴۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۴۳۹]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۹۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نورالله شریف، تا: جمادی الثانی ۱۱۰۰ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۲۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۶۵]

۳۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۳۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۴۹]

۳۹. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۲۳۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴ - ۳۸۱]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۴۷
آغاز: الجواب الاول اعنی کمال المشترک مع انضمام ما یختص هذا؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، رکابه‌دار؛ تملک: سید مؤمن با مهر «عبده الراجی مؤمن الحسینی» (بیضی) و فرزند وی محمد علی حسینی با مهر «عبده محمد علی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴۴ - ۴۰]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: اسماعیل بن محمود کربلائی به تاریخ ۱۱۷۴، درویش علی بغدادی به تاریخ ۱۲۵۰، محمد امین بن احمد بن علی جزائری با مهر «محمد امین الله» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۲۹۳]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۵۲-۵۱/۱۱۲
آغاز: کان العرضی ما یلحقها بعد تقومها و لا مدخل له البتة فی التفوه و هو علی قمسین لازم و غیر لازم
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۵۶]

۴۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۰۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق؛ ۱۰۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱ - ۷۱]

۴۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۷/۳
آغاز و انجام:برابر
خط: نستعلیق، کا: طوبی فردوسی ابن حبیب الله، تا: رمضان ۱۱۰۶ق، جا: اصفهان مدرسه حسینی؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۱۵۷گ، ۱۵ سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه:۱۴×۲۱ سم [ف: ۲ - ۲۰۸]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۱۹
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مقیم بن محمد جعفر مشهدی، تا: ذیقعده ۱۱۰۶ق؛ تملک: محمد کاظم بن محمد شریف طبیب بن محمد صادق ابن محمد حسین خواتون آبادی، محمد مهدی بن سید محمد رضوی ۱۲۶۶، حسینعلی حسینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سرخ، ۱۴۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۲ - ۱۴]

۴۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۲۵
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ابوالحسن محمد سعید طباطبایی، تا: ۱۴ ربیع الاول ۱۱۱۰ق؛ مصحح، محشی؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۳]

۴۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۳۱
خط: نستعلیق، کا: محمد خلیل بن محمد حسن، تا: ۳ ربیع الاول ۱۱۱۴ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۶]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۸۰
آغاز: حمد الشاکرین و نصلی علی محمد و آله الطاهرین، و بعد فانا أردنا أن نجرد اصول المنطق؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محسن بن محمد سعید خبوشانی، تا: محرم ۱۱۱۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: مسیح بن قاسم طالقانی کرودی؛ مهر: «علی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج سبز، ۱۴۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۲۶۸]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۵ق؛ اهدایی: مرحوم حاج شیخ محمد باقر سروقد رضوی؛ کاغذ: نخودی [رایانه]

۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۰۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا:ذیقعده ۱۱۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۴۹]

۵۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۷ فروردین ۱۱۲۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی ابری، ۱۹۵گ، ۱۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۹۱۶] و [نشریه: ۴ - ۳۸۱]

۵۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۷۴
کا: محمود حسینی استرابادی، تا: ۱۱۲۷ق [نشریه: ۵ - ۲۱۱]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۶۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی آزاد، تا: ۱۱۳۳ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۷۸]

۵۴. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۱۵
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ رجب ۱۱۵۱ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۶۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: - ۳۷]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی حسنی اردستانی متخلص به تجرید، تا: ۱۱۷۳ق؛ مصحح؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ:

نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۸/۵سم [ف: ۲۴ – ۶۶]

۵۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: آقا محمد رضا، ملا مصطفی، ملا عادل، آقا ابوالقاسم، رضا موسوی زنجانی به سال ۱۳۷۰؛ مهر: «عبده الراجی محمد الرضوی»، «عبده محمد سعید بن مهدی، محمد الرضوی» (خشتی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۸۲گ، ۱۸ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه:۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ – ۳۴۰]

۵۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۱۸/۱

تا نیمه قضایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۳گ، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۸]

۵۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۸۱

آغاز: بعبارات لطیفة یتعسر الاطلاع علی معانیها و یتعذر الوقوف علی مجاریها؛ **انجام:** و مثل هذه انما یستعمل فی العلوم بالفعل اذا اختصت بذلک العلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: جواد علمیه؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۳گ، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۱۱۶]

۵۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۳۹

تا بحث قضایا ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوایی، ۳۴گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۴ – ۱۲۸]

۶۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۵۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: جیبی [ف: – ۱۰۲]

۶۱. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۱۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحیث یوثر احوال اللفظ فی احوال المعنی اذا عرفت هذا فنقول للشیء وجود فی الاعیان و ذاتی له لابالنظر الی اذهان التصورین و وجود فی الاذهان ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف مخ]

۶۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۴ ذیقعده ۱۲۱۱ق [ف: ۳ – ۸۳]

۶۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملکی در تاریخ ۱۲۱۸؛ مصحح، باعلامت بلاغ؛ ۱۷۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: – ۲۲۴]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۰۰

آغاز: قال و الواحد من الالفاظ یدل معناه الواحد الموجود ... اقول اللفظ الواحد الدال علی معناه باحدی الدلالات المتقدمة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۱۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۳/۱ – ۵۹]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بابا، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۲ – ۳۵۶]

۶۶. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۹/۱

خط: نسخ، کا: محمد جواد بن محمد مهدی گلپایگانی ساکن نهاوند، تا: غره شعبان ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج مشکی،۸۴گ (۱پ-۸۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: – ۲۲]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ ذیحجه ۱۲۸۷ق؛ تملک: عبدالله بن محمد علی اسفرنجانی به تاریخ ۱۲۹۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۷ – ۱۴۰]

۶۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، بی‌تا؛ محشی با نشان «حسین کوهکیلویه»، مصحح؛ تملک: آخوند ملا عبدالصمد، عبدالصمد بن حسین محلاتی در شوال ۱۲۹۵؛ جلد: چرم زرد، ۱۳۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [مؤید: ۱ – ۳۰۷]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۰۲-۳۱/۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۳۰۸ق؛ مصحح، محشی از محمد سعید؛ جلد: مقوایی با عطف پارچه مشکی، ۱۱۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۵۵]

۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۶/۱-۵/۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فخرالدین بن ابی القاسم گلپایگانی، تا: ۹ جمادی الاول ۱۳۱۰ق؛ مصحح، محشی از «ح س ی م مدظله العالی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۵۵]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسین کوکدی، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۳۱۵ق؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۸سم [ف: ۲۴ – ۶۶]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۹۷

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای الحسنی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۲گ، ۱۶-۱۷سطر (۷×۱۳-۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۸ – ۱۴۰]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی الخطین و السطحین و الجسمین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فهرستی؛ ۱۶گ، ۱۴

– ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ – ۳۷۰]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۰–۳/۱۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** عامیة ولامبنیة فیرتفع من أن یصلح لمخاطبه الجمهور فان الطبایع العامیة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از «م ح د و»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۳۵۶]

۷۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۱ – ۱۶۳]

۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۱۷/۲–ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ – ۱۴۳]

۷۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۰۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱ – ۷۱]

۷۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۹۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما الا یکون کلما کانت الشمس طالعة فالنهار موجود و خامسها ما ترکب من حمیلة و منفصلة کقولنا اما ان یکون هذا عدداً اولا یکون ...

از اول تا قسمتی از ابواب قضایا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱۴۴ر–۱۵۶ر)، ۲۱ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲ – ۱۰۴]

۷۹. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اقول فیه بحث اذا المراد بالمیل العرضی ما لایقوم بالمتحرک بل یجاوره و یقارنه علی قیاس الحرکة العرضیة و للخصم ان یقول ان المیل الها ربط للحیة لیس من هذا القبیل ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با علامت بلاغ، مصحح، محشی؛ تملک: محمدقاسم بن محمدرضا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف مخ: – ۴۴]

۸۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۵۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و للخطابة منافع فی الامور المدنیة اکثر من منفعة الجدل و البرهان، فانها ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۲۱گ (۳پ–۱۲۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۹/۳سم [ف: ۹ – ۳۵۳]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحه نونویس؛ ۱۳۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲ – ۴۳]

۸۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول الشعر التام یحاکی بثلاثة اشیاء الاول بنفس الکلام ... و اذا قصر الشاعر فی محاکاته کان کالقیاس الغالط فی قیاسه و بتقصیر او تحریف او کذب ممکن او محال ولایمکن اعداد ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا باقر العلوم محمد» (بیضی)، «عبده محمدصالح» (مربع)؛ در برگ آخر نامه افلاطون به حضرت عیسی (ع) و جواب آن حضرت آمده؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۷۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف مخ]

● الجوهر النضید و العقد الفرید من کلمات قصار الفرید = اللآلی العلویة / حدیث / عربی

al-jawhar-un naḍīd wa-l ʻaqd-ul farīd min kalamāt-i qiṣār-il farīd = al-laʻālī-yil ʻalawīyya

حائری سنقری، محمد علی بن حسن علی، –۱۳۷۸قمری

hā’erī sonqorī, mohammad ʻalī ebn-e hasan ʻalī (- 1959)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۸ق

کلمات قصار امام علی (ع) را در چهار بخش کلی و هر بخش شامل فصول متعدد، جمع‌آوری کرده و بخش اول به نام المنجیات شامل ۴۰ فصل است با عناوینی همچون معرفة الله، العلم و الادب، الفکر، العزلة، التقوی، الزهد و الورع، العمل، العقل و الجهل، الشکر، کتمان السر، الهمة، الکرم و السخاء، الاحسان و الانفاق، القناعة و الاستغناء، الصمت و الصوم و ... و در هر فصل چند حدیث کوتاه از امام علی (ع) آورده و غالباً احادیث را از نهج البلاغه انتخاب نموده است و بخش دوم به نام المهلکات شامل فصولی چند چون بخل، غرور، ظلم، حسد، عجب و ... است و جزء سوم شامل فصولی چون ظاهر و باطن، معروف و منکر، سعادت و شقاوت، جوع و شبع، خوف و رجاء، موت و حیات و ... جزء چهارم شامل دهر و زمان و قدر و رزق و عشق شعر ...

آغاز: بسمله نحمدک اللهم یا من علمنا البیان و اوضح لناسبل الایمان و جعل الحکمة لعباده نوراً منیراً ... و بعد فابهی درر منظومة و احلی جواهر مکنونة فصیحة بیان علیه و صحیفة حکمة علویة کم تصفحت فی طلبها اوراق نهج البلاغة و اوراق فصحاته

[دنا۳/۱۱۲۷؛ الذریعة ۲۶۱/۱۸]

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الاطفال و القیافة ... قال انظروا من یوضع اولادکم فان الولید یشب علیه

جزء اول تا جزء چهارم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱ – ۱۶۶]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** التقطتها من دار السلام و حررتها مستعجلاً ضائقا فی الرحب و المقام ... و انا الراجی الحایری

جزء اول؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۴ق؛ با یادداشت‌های پراکنده و فواید متفرقه‌ای به فارسی و عربی به‌خط مرحوم سنقری

درج شده از جمله درباره علم حروف و جفر و شعبات دیگری از علوم غریبه؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۶]

● **جوهر النفس (من رسالة فی)** / فلسفه / عربی
jawhar-un nafs (min r.-in fī)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۶/۸-ف

نسخه اصل: راغب پاشا ش ۱۴۶۴؛ خط: نسخ، کا: صدقه بن حسین، تا: ۵۲۵ق؛ ۲گ (۶۱-۶۲)، ۲۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۱۸]

● **الجوهر النفیس فی سیاسة الرئیس** / حکومت و سیاست / عربی
al-jawhar-un nafīs fī siyāsat-ir ra'īs

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۲/۳-ف

نسخه اصل: ایا صوفیا ش ۴۸۲۴؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن منصور بن دبیس واعظ معروف به ابن الحداد برای خزانه سپهسالار شمس الخواص سعدالدین، تا: دوشنبه ۲۳ جمادی الثانی ۶۴۹ق؛ در پایان شعر نصیرالدین است: «بسی صورت بگردیده است عالم ...»؛ ۳۵گ (۳۲-۶۶)، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۱۷]

● **الجوهر النفیس فی شرح ارجوزة الرئیس** / طب / عربی
al-jawhar-un nafīs fī š.-i urjūzat-ir ra'īs

کحال، موسی بن ابراهیم، - ۸۷۹ قمری
kahhāl, mūsā ben ebrāhīm (- 1475)

وابسته به: الطب (ارجوزة)؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

شرحی است بر منظومه ابن سینا در طب با آغاز: «الطب حفظ صحه برؤ مرض ×× من سبب فی بدن منه عرض». مؤلف در مواضع متعددی از شرح، از اقوال حکیمان و طبیبانی همچون جالینوس، بقراط، ارسطو، رازی، ابوسهل مسیحی و حنین بن اسحاق استفاده کرده و در مقدمه کتاب فصولی در شرف علم طب و شرح حال ابن سینا و تصانیف وی نگاشته است.

آغاز: بسمله، فصل فی شرف علم الطب - اعلم، ان کل علم انما شرف بموضوعه و موضوع علم الطب هو بدن الانسان ... الطب فی لغه العرب یطلق علی معانی منها الاصلاح تقول طبیته اذا اصلحته ...

انجام: و اعلم، ان الدلائل لا تتغیر بحسب الازمان و لاالبلدان و لا الاسنان. و الله سبحانه و تعالی اعلم.

[دنا ۱۱۲۷/۳؛ قنواتی ۱۱۴ ؛ مهدوی ۱۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۲۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خیرالدین بن عماد الدین شافعی، تا: ۱۰۲۲ق؛ تملک: حسین بن عبدالغنی حسینی به سال ۱۱۶۱ با مهر «عبده حسین »؛ یادداشت محمد علی بن محمد یوسف رضوی الطبیب و مهر «علی اکبر» (بیضی)؛ مهر: «سلام علی ابراهیم» (خشتی)، «... سعید الدوله ۱۲۶۸»(خشتی)،«یا علی بن ابی طالب» (بیضی)، «صراط علی حق نمسکه»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۱۳۳گ (۱پ-۱۳۳)، ۱۹سطر (۷×۱۲)، اندازه:۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۵۴]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۱۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۷ - ۱۴۰]

● **الجوهر و الطول و العرض و العمق** / فلسفه / عربی
al-jawhar w-aṭ ṭūl w-al 'arḍ w-al 'umq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۳۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳۵ سطر، اندازه: ۲۵×۳۶سم [ف: ۱ - ۶۶۳]

● **الجوهر و العرض** / فلسفه / عربی
al-jawhar wa-l 'araḍ

نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری
nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e 'alī (- 17c)

رساله کوتاهی است در مقارنه بین جوهر و عرض و اثبات اینکه بر حسب حقیقت شرافت بر عرض دارد چون مستغنی است از موضوع و عرض محتاج بدان می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۱/۳

آغاز: اما بعد واجب الوجود بذاته القیوم بالبقاء و الدوام المنزه عن خواص الجواهر و الأعراض و الأجسام؛ **انجام:** التاسع الانفعال و هو التأثر کما قرر مشروحاً فی موضعه

خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۸پ-۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۵ - ۲۷۹]

● **الجوهر و العرض و غیرهما** / پاسخ پرسشها / عربی
al-jawhar w-al 'araḍ w-a ġayr-i-himā

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

دارای هشت مسئله و پاسخ آنها با عنوان‌های «المسئلة، الجواب»: ۱ تا ۴. درباره جوهر و عرض؛ ۵. شرحی درباره احکام نجوم و

کیفیت اخبار منجمین از حوادث؛ ۶. درباره رویا؛ ۷. از اینکه شک مقدمه یقین است؛ ۸. درباره جبر و اراده.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۳

آغاز: قال سیدنا الشریف السید الاجل الاوحد المرتضی ... (پس از یک صفحه) المسئلة الاولی ما المانع من کون الجوهر جوهرا بالفاعل و جواز بنیونته؛ **انجام:** فی کیفیة الاختصاص حتی توثر ما قلناه من المقارنة لاول جزء من اجزائه تمت الرسالة و الجواب المسائل و اجوبتها فی الجوهر و العرض و غیرهما؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای نو، ۴۴ص (۱۷۴–۲۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵ – ۹۳]

● **الجوهرية** / فلسفه / عربی

al-jawharīyya

تاریخ تألیف: ۱۲۹۰ق

تألیف از: شیخ محسن. رساله‌ای است در جواهر و اعراض که نگارنده پس از خطبه آغاز مقصود خود را بحث در تکلم و احوال اعراض و تحقیق فصاحت متکلم ذکر می‌کند، سپس در چند مقدمه به بیان این امر می‌پردازد: مقدمه ۱. تعریف جواهر و اعراض و انواع آن؛ مقدمه ۲. بیان نقطه؛ مقدمه ۳. وجود اطراف و عدم آن ...؛ تعریف ملکه و کیفیت: در تفصیل علم وی از اقوال طوسی و تفتازانی شواهدی مناسب با موضوع ذکر کرده، و در پایان رساله جهت اطلاع به اسم خود رباعی آورده که ناتمام است. در فهرست اعلام الذریعه بسیار کسان با نام «محسن» که در قرن سیزدهم صاحب اثر می‌باشند آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۴۶/۱

آغاز: بسملة، الحمدلله الذی تقدس ذاته عن مشابهة الجوهر و العرض، و تنزه بجلال قدسه عن مقابلة الغرض (گ۱پ) ... و الصلوة علی قطب دائرة الوجود (گ۲) و مرکز نقطة الموجود محمد المحمود (گ۲پ) ... البحث فی هذا المقام فی التکلم و البحث عن احوال الاعراض اولاً ثم تحقیق معنی فصاحة المتکلم؛ **انجام:** و هذا هو الترجیح ایضاً لغدم الانقلاب بالنسبة الی الوجود الخارجی من الجوهر. الی هنا جف القلم ... قد اتفق الفراغ من تسوید هذه الرسالة الشریفة فی الالف الثانی و المائة الثالثة و العشر التاسع بل العاشر ... قدتم الرسالة الشریفة الموسومة برسالة الجوهریة بید ... اسماعیل بن شیخ محمد تقی دزفولی فی عاشر شهر رمضان المبارک من سنة ثمان و تسعین و ماتین بعد الف من الهجرة

خط: نسخ جلی، کا: اسماعیل بن شیخ محمد تقی دزفولی، تا: ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی شکری و حنایی، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی، ۵۸گ (۱پ–۵۸)، اندازه: ۱۲×۱۹ [ف: ۱۱ – ۴۰۳]

● **جوهرية النار = الاجوبة عن المسائل** / فلسفه، پاسخ پرسشها / عربی

jawharīyyat-un nār = al-ajwibat ‘an-il masā’il

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

در نسخه‌ها نام مخاطب مذکور نیست و با «المسألة الاولی» شروع می‌شود لکن صاحب تذکرة النوادر این جواب را به نام «رسالة الی جعفر الکیا» ثبت کرده و از آن دو نسخه در هندوستان نشانی داده است. شاید تصور شود مخاطب همان کیا بهمنیار شاگرد شیخ باشد ولی این تصور متقن نیست؛ زیرا بهمنیار را «ابوالحسن بهمنیار بن مزربان» خوانده‌اند، ثانیا اگر این سؤال از بهمنیار بود بایست قاعدتاً جزء المباحثات مندرج می‌شد، ثالثاً عناوینی که شیخ در ابتدای رساله برای مخاطب آورده مغایر با عناوینی است که معمولاً در رسائل دیگر با آنها بهمنیار را مخاطب قرار داده است؛ چنین مستفاد می‌شود که مخاطب کسی بوده که شیخ برای او احترامی بیش از آنچه یک استاد برای شاگردش قائل می‌شود قائل است. اگر عنوان «رسالة الی جعفر الکیا» نسبتی با عنوان و مخاطب اصلی این اجوبه داشته باشد، شاید بتوان گفت که مخاطب این جوابها همان «الکیا ابوجعفر محمد بن الحسین بن المرزبان» است که رساله «اختلاف الناس فی امر النفس و امر العقل» شیخ خطاب به اوست. (مهدوی)

آغاز: بسمله. کتابی یا سیدی و مولای و کبیری و خلیلی اطال بقاءک یوم کذا و کذا عن سلامة اما الجواب عن المسائل التی آثرت ان تعرف ما عندی فیها فانا ذاکره علی ما انا علیه من تقسیم الفکر و بالله التوفیق (المسألة الاولی) عیل ما اورده المسائل بلفظه قال بان المنار جوهر لانها مرکبة من هیولی و صورة؛

انجام: فهذا ما عندی فیما سألت و آثرت معرفته معرفته من جهتی و ارجو ان یکون کافیا بعون الله تعالی. تم السئوال و الجواب.

[دنا ۱۱۱۱۲۷/۳؛ مصنفات ابن سینا، مهدوی، شماره ۱۱؛ مجمع علمی عراقی۲۶۶/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۲-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۳گ (۸۷–۸۹)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱ – ۴۴۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۱گ (۳۵۳ ر–۳۵۳پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ – ۲۴۳۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۲۷-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۱۱۱پ–۱۱۲پ) [فیلمها ف: ۱ – ۶۶۳]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۷۳/۱۹
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۹۳ر-۹۴ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۱۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۴ص (۸۱-۸۴)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱ - ۷]

● **جوهرية النفس و الصفات** / فلسفه / عربی
jawharīyyat-un nafs wa-ṣ ṣifāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۸/۵-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۳۷۲۲. ۱۲ فصل کوتاه؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۵]

← جوهریت صور نوعیه ⟵ وجود الصور النوعية فی الاجسام

● **جوهریه** / طب / فارسی
jowharīyye
حکیم قبلی، محمد بن عبدالصبور، ق۱۳ قمری
hakīm-e qobbolī, mohammad ebn-e ‘abd-os-sabūr (-19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۳۷
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← جهات الرمل ⟵ جهان الرمل
← الجهات (رسالة فی) ⟵ تحدید جهات

● **جهات مسیر رجال الغیب** / شعر / فارسی
jahāt-e masīr-e rejāl-ol qeyb
ترسا، حسن، ق۱۳ قمری
tarsā, hasan (- 19c)

قطعه شعری است از سید حسن ترسا در تعیین جهات مسیر رجال الغیب به ترتیب ماه‌های عربی. بیت آغاز قطعه: «رو کن به رجال غیب از ماه عرب ×× در هر سفر و نصرت از ایشان بطلب». این قطعه به خط خود شاعر (ترسا) است و نامش بر بالای آن نوشته.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۸/۱۰
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۷ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۱۹ - ۴۵۷]

← جهاد ⟵ آداب جهاد
← جهاد ⟵ احکام جهاد
← جهاد ⟵ احکام اهل ذمه

● **الجهاد** / فقه / عربی
al-jihād
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۱/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۴۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳گ (۱۵۸-۱۶۱)، ۲۳سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۳۳۰]

● **الجهاد** / فقه / عربی
al-jihād

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۵۹
کا: ابن آقا محمد، بی‌تا؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی؛ اندازه: ۱۷×۳۲/۵سم [رایانه]

● **الجهاد** / فقه / عربی
al-jihād

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۰۸
آغاز: بسمله، الحمدلله ... کتاب الجهاد فعال و هو فی اللغه؛ **انجام:** فهو احوط و اولی و الحمدلله تعالی اولا و اخرا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا [رایانه]

● **الجهاد العباسی = الجهادية** / فقه / عربی
al-jihād-ul ‘abbāsī = al-jihādīya
طباطبائی، محمد بن علی، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۴۲ قمری
tabātabā’īī, mohammad ebn-e ‘alī (1767 - 1827)

به دستور: عباس میرزای قاجار
در مسائل جهاد و وجوب حفظ مرزها و سرزمین‌ها که آن را به جهت اهمیتش بر سایر مصنفات خود مقدم کرده است. وی پس از ذکر فضیلت جهاد و مقام شهید و شرایط وجوب جهاد، رساله را در سه «باب» آورده است: باب الرباط؛ باب احکام الشهید؛ باب احکام الأرضین.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۶
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی فضل المجاهدین علی القاعدین اجراً عظیماً؛ **انجام:** یظهر من بعض الأول و من الأكثر الثانی

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم حسینی، تا: ۱۲۲۸ق؛ واقف: میرزا موسی خان، ۱۲۶۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۶۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۵۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۱۳۸]

● **الجهاد فی قمع اهل الرفض و الفساد** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-jehād fī qam'-e ahl-er rafz va-l fasād

تاریخ تألیف: ۱۲۵۲ق

در رد شیعه

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۹۹

نسخه منحصر؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● **جهاد نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

jehād-nāme

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۱/۷-ف

نسخه اصل:ایاصوفیا ش۴۸۱۹.عرفانی؛بی کا،بی تا[فیلمها ف: ۱ - ۴۱۶]

← الجهادية ⪢ الجهاد العباسی

● **جهادية** / فقه / عربی

jihādīya

طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی، ۱۱۶۱ - ۱۲۳۱ قمری

tabātabā'ī karbalā'ī, 'alī ebn-e mohammad 'alī (1748 - 1816)

به درخواست: عباس میرزا قاجار

باب جهاد از کتاب «ریاض المسائل» تألیفی سید علی طباطبایی کربلایی که در اثر خواهش کتبی نایب السلطنه عباس میرزا از تألیف رساله‌ای در باب جهاد، بر سبیل استعجال از آن کتاب جدا نموده و مصدر به دیباچه مستقلی داشته و در دیباچه به وجوب جهاد و لزوم اطاعت از شاهنشاه ایران در این باب فتوا داده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۹۳/۱

آغاز: الحمدلله علی افضاله و الصلوة و السلام علی محمد و آله و بعد فیقول الفقیر الحقیر الجانی علی الطباطبائی (کذا) انه قد طلب منی الامیر الاعدل الاکرم الاعظم الافخم مالك رقاب الامم المجاهد المحامی لدین الله و الغازی فی سبیل الله الوالی للولایة الکبری و نایب السلطنة العظمی عباس میرزا لازالت مقامع سطوته مرفوعة و هامات اعدائه مقموعة فی کتابه الکریم المبعوث الی مع رسوله اللبیب الادیب الفهیم ولدنا الفاضل الباذل الالمعی المولی محمد باقر السلماسی ان اکتب له تفصیل مسائل الجهاد

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: مقوا باروکش پارچه، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۵۵]

● **جهادية** / فقه / عربی

jihādīya

رساله‌ای است مشتمل بر سؤال و جواب. ابتدا می‌شود رساله به سؤال زیر و بقیه در عنوان «جواب»، در پاسخ تفصیلی از مسائل مندرجه در آن سؤال است: «سؤال ما حقیقة الجهاد و فی ای معنی یستعمل فی الشرع و فی ای اقسامه یشترط اذن الامام علیه السلام و ما الجهاد الذی لایشترط فیه اذنه علیه السلام و ما معنی الرباط و ما حکمه فی زمان الغیبة و ما معنی بیضة الاسلام و المسلمین فی کلام العلماء و الاخبار و هل یجب المهاجرة فی تلك الأزمنة التی نحن فیها ام لا». مؤلف این رساله شناخته نشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۹۳/۲

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۵۵]

● **الجهادية المسمات بالمحمدية** / فقه / فارسی

al-jihādīya al-musammāt bi-l-muḥammadīya

مراغی، عبدالرحیم، ق۱۳ قمری

marāqī, 'abd-or-rahīm (- 19c)

اهدا به: محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۲ق

رساله‌ای در بیان جهاد. نخست در یک «هدایه» به بیان جهاد اکبر پرداخته و سپس در هشت «فایده» جهاد اصغر را تبیین می‌نماید. در قسمت «فواید» که وصف جهاد اصغر است در اقسام و کیفیت جهاد اصغر و نیز از غنایم جنگی و اختصاص آن به افرادی که شرع تعیین کرده، سخن رفته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۱

آغاز: بسمله، الحمدلله دافع اعدائه و الصلوة علی من جاهد فی الله حق جهاده و علی الذابین عن الدین ... من آله و اولاده و بعد؛

انجام: و الحمدلله الذی هدانا لدینه و اتباع عترة نبیه و اوضح لناسبل الرشد و الهدایة و نجانا من ظلمات الریب و الضلالة و حفظنا عن الزیغ و العمایه.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره شوال ۱۲۵۲ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۸۶گ، ۱۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۱۳۰]

← جهادیه ⪢ احکام الجزیة

← جهادیه ← آیات الجهاد فی اعلام العباد
← جهادیه ← ترغیب المسلمین الی دفاع المشرکین

● **جهادیه** / فقه / فارسی

jehādīye

خاتون آبادی اصفهانی، محمد حسین بن عبدالباقی، - ۱۲۳۳ قمری

xātūn-ābādī esfahānī, mohammad hoseyn ebn-e ‘abd-ol-bāqī (- 1818)

اهداء به: عباس میرزا
در بیان فضیلت و اقسام جهاد همراه با بیست و پنج (برخی ۲۳) سؤال و جواب در همین موضوع که به روش فتوایی پاسخ داده است.
آغاز: بسمله، جواهر حمد و لآلی ثنائی که مصطبه گزینان صوامع جبروت را آویزه گوش تواند بود ...
انجام: و صاحب قران خلد الله ظلال سلطنته علی کافة المؤمنین الی انقضاء الدوران بر مفارق عالمیان گسترده باد بالنبی و آله الأمجاد ذلک فضل الله فی حق خلقه.
[دنا ۱۰۰۳/۳؛ فهرستواره منزوی ۹۴۴/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۱/۱- ۴۳۹]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد هادی، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ دارای سرلوح مذهب مرصع، مجدول؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ کاغذ: نباتی آهارمهره، جلد: روغنی در زمینه مشکی، ۱۱۴گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۱۱۸]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۰
آغاز: حکمش فرق حق شناس مجاهدین را به منصب جلیل القدر فضل الله المجاهدین علی القاعدین سر افراز گردانید؛ **انجام:** و سایه بلند پایه معدلت گستر خدیو زمان خسرو گیتی ستان مروه دین ائمه ...
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ رکابه‌دار؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکی، ۶۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۲ - ۳۹]

● **جهادیه** / فقه / فارسی

jehādīye

کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین، - ۱۲۴۷ قمری

kowsar-e hamadānī, mohammad rezā ebn-e mohammad amīn (- 1832)

اهدا به: عباس میرزا
تاریخ تألیف: ۱۲۲۶ق
رساله مختصری است که مؤلف برای رفع تجاوزات دولت روسیه و ترغیب مسلمانان به جهاد با روس‌ها نگاشته است. رساله‌ای است استدلالی در یک «مقدمه»، هشت «فتح» و «خاتمه»: مقدمه: در بیان فضیلت جهاد و ثواب شهادت در راه سعادت؛ فتح ۱. بیان وجوب جهاد و کیفیت آن؛ ۲. بیان معنی وجوب کفایی جهاد؛ ۳. بیان فرض جهاد از جهاد زمان و مکان؛ ۴. بیان وجوب مهاجرت از بلاد کفر؛ ۵. بیان شرایط وجوب جهاد؛ فتح‌های سه گانه دیگر و خاتمه.
[دنا ۱۰۰۳/۳؛ فهرستواره منزوی ۴۱۹/۶]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۰۰
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین و آله اجمعین لاسیما افضل المجاهدین فی مشاهد سبیله و اکمل المشاهدین؛ **انجام:** و عموم اخبار وجوب تغسیل جنب بحیثیتی که شامل شهید هم باشد معلوم نیست و الحمدلله اولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً.
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن مازندرانی، تا: ۱۲۲۶ق؛کاغذ: فرنگی، شکری، جلد: ابره اطلس آبی، ۶۴گ، ۱۰ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه:۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۴۳۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۷۵
آغاز: و هشت فتح و یک خاتمه مرتب ساخت و تحفه بارگاه فلک خرگاه شهریار معدلت مدار؛ **انجام:** چنان که از طریق عامه از حضرت پیغمبر (ص) مروی است.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف تیماج، ۲۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۷۱/۱۲
آغاز: الحمدلله بنواله و الصلوة علی محمد و آله بدانکه در این جزء از زمان که کفر روسیه خذلهم الله هجوم بر مسلمانان آورده و بعضی از ولایات اسلام را با اهالی آنها در حوزه تصرف و دست تعدی؛ **انجام:** و خدای عز وجل البته نصرت خواهد داد و دین خود را ضایع و مهمل نخواهد گذاشت این بود آنچه علی العجاله به نظر قاصر آمد شهر ذی حجة الحرام ۱۲۳۸.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۹۵-۱۰۰)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۶ - ۶۴]

● **جهادیه** / حکومت و سیاست / عربی

jehādīye

کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین، - ۱۲۴۷ قمری

kowsar-e hamadānī, mohammad rezā ebn-e mohammad amīn (- 1832)

مشتمل است بر سه «باب» درباره رابطه پادشاه اسلام با رعایای خود از نظر احکام شرعیه و اخبار ائمه اطهار.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۸۸

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم - الحمدلله الذی له ملک السموات و الارض و احاط باعماق الحقایق بالطول و العرض؛ **انجام:** والحمدلله اولا و اخرا و صلی الله علی محمد و آله باطنا و ظاهرا

خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۲ق؛ مجدول، کمندکشی زرین، با یک سرلوح مذهب مرصع به طرح گنبد، نوشته شده: «رساله حاجی ملارضای همدانی در سلطنت و وجود اطاعت سلطان بتاریخ شهر ربیع الاول سنه ۱۲۳۲ از عرض کتابخانه مبارکه شاهنشاهی روحی و روح العالمین فداه گذشت»؛ مهر: «عبده عبدالوهاب الموسوی»، مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی؛ کاغذ: ترمه شکری، جلد: تیماج گلی رنگ، ۱۳۰ص، ۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۵۶۷]

● جهادیه = ترغیب جهاد / فقه / فارسی

jehādīye = tarqīb-e jehād

قائم مقام، ابوالقاسم بن عیسی، ۱۱۹۳ - ۱۲۵۱ قمری

qā'em-maqām, ab-ol-qāsem ebn-e 'īsā (1779 - 1836)

رساله‌ای است در احکام جهاد و ترغیب مسلمانان به جهاد با روس‌ها، هنگامی که شمال ایران مورد تجاوز روس‌ها قرار گرفته بوده. از آیات، روایات و اشعار عربی و فارسی نیز در این رساله استفاده شده. وی علاوه براین رساله، دو دیباچه نیز بر جهادیه‌های کبیر و صغیر پدرش ساخته است. در یک «مقدمه» و شش «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در اهمیت جهاد، خطر روسها؛ فصل ۱. پایمال شدن آداب شریعت، تعطیلی نماز جمعه، تبدیل مدارس مسلمین به کنایس، اوضاع شهر «شوشا»و «بندر»؛ ۲. قتل عام مسلمانان و تجاوز به زنان؛ ۳. ضررهای مالی مسلمانان در شهرهای اشغالی؛ ۴. ناسپاسی روس‌ها، سرنوشت گرگین خان والی گرجستان، تبعید مسلمانان به سیبری؛ ۵. فرگیری فساد و ملاهی و مناهی؛ ۶. نتیجه گیری و هشدار برای عبرت گیری. خاتمه: سبب تألیف، زبان در کام و شمشیر در نیام نکشید.

آغاز: بسم الله و بالله و الحمدلله القاهر فوق عباده ... و بعد بر ضمیر منیر ارباب همت و تابعان دین و دولت مکشوف و مشهود میدارد

انجام: و سلموا برسول الله مادمتم حیا - و احرزت الارواح ابدان

چاپ: تبریز، سال ۴-۱۲۳۳ق، حروفی؛ تبریز، ۱۲۵۱ق، سنگی؛ میراث اسلامی ایران، با تحقیق علی صدرائی خوئی، به صورت ناشناخته، دفتر دو، ۱۸۱-۲۰۷.

[دنا ۱۰۰۳/۳(۱ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۹۴۴/۲ و ۴۱۹/۶ بدون نام مؤلف]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۷

آغاز و انجام: برابر

جهت نام مؤلف به فهرست مرعشی ۲۱۳/۲۸ مراجعه شود؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جا: تهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج سیاه، ۳۴گ، ۱۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه:۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۱۴۵]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۲۰ ـ ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** مسرور آیند و فقنا الله ایاکم

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح زرین؛ در پایان ستایشی است از وکیل الملک محمد اسمعیل فرمانروای کرمان و سردار سیستان و بلوچستان بنظم عربی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سرمه‌ای، ۱۲۱گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۴۸۹]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح زرین [نشریه: ۷ - ۱۴۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۸۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** «و یکی از آنها را بر حسب اقتضای مقام برای تنبیه اعتبار اهل اسلام در این مختصر مرقوم می‌گردد».

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲۲گ (۳۰-۵۱)، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۸ - ۲۱۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۶۰/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** که سایر قصاید غرا که دیگران در باب تحریض و اغرا گفته اند و در السنه و افواه مشهور است.

خط: تحریری، کا: وحید اشراقی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۳۲ص (۳۰۹-۳۴۰)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۶ - ۴۳۸]

۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هر که رقت و رأفتی در طبع نیست با خصلت کافری مدعی مسلمانی خواهد بود و عاقبت عرضه پشیمانی خواهد گشت: نقدها را بود آیا که عیاری گیرند ×× تا همه زرق فروشان پی کاری گیرند

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱ [ف: ۱ - ۳۹۱]

۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۷۴/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعد ذلک همواره عرایض عجز آمیز و مراثی درد انگیز از زادگان طبع آزاد بحضرت نیابت سلطنت میفرستاد که با سایر قصاید غرا که دیگران در باب تحریص و اغرا گفته اند در السنه وافواه مشهور است و یکی از آنها بر حسب اقتضای مقام برای تنبیه و اعتبار اهل اسلام درین مختصر مرقوم گردید: و هی هذه: ما للدموع لها فی العین طوفان ×× و للهموم لها فی النفس اوطان / کم عالم عامل فی ذل مضحکة ×× من جائر جاهل و الحق غضبان

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «علی حبه جنة»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۲۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸ [ف: ۲ - ۷۳۵]

● **جهادیه** / فقه / فارسی

jehādīye

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

به دستور: ناصرالدین شاه قاجار
تاریخ تألیف: ۱۲۷۳ق

این رساله را مؤلف هنگامی که انگلیس‌ها بوشهر را تصرف نموده و قشون خود را به آنجا وارد کرده‌اند برای ترغیب و تشویق و تهییج تابعین خویش (شیخیه) برای جنگ با آنها با انشائی خوب و پسندیده در ۱۸۵۰ بیت در یک «مقدمه» و شش «باب» نگاشته: مقدمه: در دو فصل یکی از لزوم اطاعت پادشاه و دیگری معنی ایمان؛ باب ۱. سر جهاد؛ ۲. بیان فضیلت جهاد و کشته شدن در راه خدا؛ ۳. ترجمه فارسی بعضی از مواعظ و نصایح و آداب و سرزنش‌ها و ترغیب‌ها و تحریص‌ها در امور جهاد و دفاع و جنگ که حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام به اصحاب خود فرموده‌اند؛ ۴. اقسام جهاد؛ ۵. دفاع دزد و امثال آن؛ ۶. دفاع کفاری است که حمله به شهرهای مسلمانان می‌کنند؛ خاتمه: در مضراتی که به استقلال و امور دینی و دنیوی از فاتحیت کفار خواهد رسید و لزوم حتمی عقلی و دینی در جلوگیری از آنها.

آغاز: سپاس برون از قیاس پروردگاری راست تعالی شانه و عظم سلطانه ...

انجام: باری دل از این غم خون و اشک جیحون است و کم کسی می‌بینم که به قدر این حقیر از ایشان و از عواقب این امر خائف باشد وچون غرض همین مقدارها بود به اینجا ختم شد، تمام شد بر دست مصنفش کریم بن ابراهیم در هیجدهم ماه رجب سنه هزار و دویست وهفتاد وسه هجری حامداً مصلیاً مستغفراً.

چاپ: ایران، کرمان، مطبعه کرمان، ۱۳۲۹ قمری، سنگی، جیبی، ۳۶ ص، مقدمه از زین العابدین کرمانی (فرزند مؤلف)، وقف نسخ مطبوعه از سوی حاجی علی خان بر کافه مسلین، به سعی و اهتمام میرزا حسینخان طهرانی(رئیس مطبعه کرمان).

[دنا ۱۰۰۳/۳؛ فهرستواره منزوی ۴۱۸/۶]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ کاتب نامی از خود و سال کتابت نبرده و به آخرین عبارت مصنف که حاکی از اتمام رساله و سال تألیف است قناعت نموده؛ اعتضادالسلطنه نوشته که این رساله را از ورثه مرحوم میرزا داود خان پسر میرزا آقا خان صدر اعظم نوری در سنه ۱۲۹۷ خریده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۷۸ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۱ - ۴۱۴]

● **جهادیه** / فقه / فارسی

jehādīye

همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۵

آغاز: رکن سیم در بیان اقسام جهاد هنگام غیبت امام علیه السلام چون علت صوریه؛ **انجام:** انتهی خلاصه کلامه و آیات و احادیث که در فضیلت جهاد نازل و وارد شده است از جمله آیات آیه شریفه لایستوی.

مترجمان ظاهراً چند تن از مترسلان و منشیان دستگاه دولت فتحعلیشاه می‌باشند. موجودی از ابتدای «رکن سوم در بیان اقسام جهاد» تا اواسط «فصل ثانی در بیان فضیلت و وجوب جهاد و ثواب مجاهدین» می باشد. مشتمل است بر مباحث و مطالب ذیل: رکن سوم: در بیان اقسام جهاد هنگام غیبت امام علیه السلام، رکن چهارم: در بیان اوصاف ذمیمه روس (دارای ۳ باب)، باب اول: در بیان امور متعلقه مطاع کل امر جهاد، باب دوم: در بیان امور متعلقه به متصدی امر جهاد، باب سوم: در بیان خصایص متعلقه به علماء؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: تاج ماه بیگم، سنه ۱۲۶۳؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۱۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۳

آغاز: بسمله، ربنا افرغ علینا صبراً و ثبت اقدامنا و انصرنا علی القوم الکافرین؛ **انجام:** ابتدا کننده اعاده کننده هر چه بخواهی و السلام.

در این کتاب که به قلم عده ای از دبیران و منشیان عصر فتحعلی شاه قاجار (-۱۲۵۰ق) است احکام جهاد را از کتب فقهای عصر چون شیخ جعفر کاشف الغطاء، محقق قمی، سید علی طباطبایی، سید محمد مجاهد و دیگران استخراج و ترجمه و در یک مقدمه و خاتمه و شش باب تنظیم نموده اند. این کتاب که در ظهر ورق اول و شناسنامه به آقا سید محمد مجاهد نسبت داده شده خطا و ناصواب است زیرا در نقل آراء فقهای مزبور نظر و فتوای نامبرده را نیز آورده اند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۹

آغاز: بسمله، ربنا افرغ علینا صبراً و ثبت اقدامنا و انصرنا علی القوم الکافرین؛ **انجام:** ابتدا کننده اعاده کننده هر چه بخواهی و السلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۱۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی فضل المجاهدین علی القاعدین؛ **انجام:** ان ترک اختل النظام و لزم الفساد العام

این نسخه مانند نسخه شماره ۲۳۴۳ آستان قدس است جز اندک اختلافی در خطبه و دیباچه و برخی از کلمات و الا اساساً مثل همان است و می‌نماید که چند نفری از منشیان دستگاه دولت فتحعلی شاه رسائل علمای آن عصر را ترجمه نموده‌اند که یکی از آنها این رساله است که در شش باب و خاتمه تنظیم گردیده است؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۳۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۹]

● **جهادیه** / فقه / فارسی

jehādīye

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۳/۴

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۳؛ ۲گ (۱۶ ر-۱۸ر) [مختصر ف: - ۲۵۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۳/۵

عکس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱۳گ (۱۸پ-۳۰پ) [مختصر ف: - ۲۵۷]

● **جهادیه صغیر = ارشاد عباد به حکم جهاد = رساله جهادیه** / فقه، تاریخ ایران / فارسی

jehādīye-ye saqīr

میرزا بزرگ قائم مقام، عیسی بن حسن، ۱۱۶۷ - ۱۲۳۷ ؟ قمری

mīrzā bozorg-e qā’em maqām, ‘īsā ebn-e hasan (1754 - 1822)

از میرزا بزرگ دو جهادیه کبیر و صغیر نام برده شده که کبیر آن با مقدمه فرزندش میرزا ابوالقاسم و شامل یک مقدمه و هشت باب است و به «احکام الجهاد و اسباب الرشاد» نامبردار شده است. اما جهادیه صغیر که به نظر می‌رسد خلاصه‌ای از همان جهادیه کبیر اوست، دارای سرفصل و عنوان خاصی نیست ولی از جهت محتوا شبیه است. برخی آن را از میرزا عیسی و برخی از آن فرزندش میرزا بوالقاسم دانسته‌اند. در فهارس نیز بسیار ناهمگون معرفی شده و به جهت شباهت بسیار آغاز هر دو جهادیه، برخی از همان نام «جهادیه کبیر» و با «ترغیب الجهاد» و «احکام الجهاد و اسباب الرشاد» استفاده کرده‌اند. این رساله «با عنوان «ارشاد عباد به حکم جهاد» که معادلی از همان نام «احکام الجهاد و اسباب الرشاد» است، در دفتر اول میراث اسلامی ایران به صورت ناشناس چاپ شده و تصور شده فقط یک نسخه دارد که چنین نیست. ما تا یافتن دلیلی روشن‌تر نام «جهادیه صغیر» را برای آن برگزیدیم و محتملاً یا از میرزا عیسی و یا میرزا ابوالقاسم قائم مقام است. در این رساله همانند «جهادیه کبیر» اقوال و نظرات علمای بزرگ زمانه را در ترغیب به جهاد با روس‌ها نقل شده و عمده هدف آن تشویق مردم به جهاد با کفار با استفاده از انگیزه‌های دینی مردم است.

آغاز: نحمدک الله الواحد القهار و نصلی علی نبینا المختار ... و بعد بر لوح اعالم و اظهار مرقوم و محرر میدارد که چون رسم جهاد از عهد غیبت امام علیه السلام تا کنون که نوبت ظهور این دولت همایون است ...

انجام: بلی مشرکین به بذل مال از بلاد مسلمین بیرون روند ... تنبیه مسلمین است به اینکه تطمیع مشرکین به‌مال مسلمین اطماع آنهاست به‌دین اسلام

چاپ: میراث اسلامی ایران، دفتر اول، ۱۳۷۳ش، به کوشش محمد رضا هدایت پناه دزفولی و احمد عابدی رضوانشهری ص ۸۴- ۱۱۷ از مؤلف ناشناس با عنوان «ارشاد عباد به حکم جهاد» به چاپ رسده است.

[فهرستواره منزوی ۳۱۶/۶ «ارشاد عباد به حکم جهاد» و ناشناس]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۶/۱ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** نوبت شروع بمقصد و رجوع بمقصود است.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابراهیم بن رحمت الله حسینی نجفی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سرخ، ۲ص (۱-۲)، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۲۴/۳ - ۷۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جعلها الله لکم الوسیلة الی دار الکرامة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۳۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۳۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۴۹

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه آستان قدس ش ۲۳۵۰ تعیین شد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج سبز، ۳۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۲۱۴]

← جهادیه کبیر ﴿ احکام الجهاد و اسباب الرشاد

● **جهادیه ناصریه** / فقه / فارسی

jehādīye-ye nāserīyye

عسکری، محمد حسن بن هدایت الله، ۱۲۱۱ - ۱۲۸۰ قمری

‘askarī, mohammad hasan ebn-e hedāyat-o-llāh (1797 - 1864)

نویسنده این رساله که از تجاوز انگلیس‌ها به حقوق ایرانیان با اطلاع و آزرده دل بوده است برای جهاد و مقابله با آنان این رساله را در یک «مقدمه» و نه «فصل» پرداخته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۰۳

آغاز: بسمله، حمد و سپاس افزون از حد و هم و قیاس خداوندی را شایسته و سزا است؛ **انجام:** بلکه این احکام مختص بجهاد و بمعنی اول است که در اول این باب ذکر شد و کشته دفاع با اموات دیگر از مسلمانان فرقی ندارد و در دفن و کفن و غیر آن.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز،۱۷گ،۷ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه:۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲ - ۳۳۹]

● جهاز الاموات = مسائل احکام الجنائز / فقه / عربی

jihāz-ul amwāt = masā’il-u aḥkām-il janā’iz

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

در دیباجه از خود وکتاب نام برده است. در احکام مهم اموات و کفن و دفن، بسیار مختصر با اشاره به ادله مسائل و اختلاف علما در آنها، مشتمل بر دوازده «فصل» کوتاه: فی المرض، الوصیة، الاحتضار، التغسیل، التحنیط، التکفین، التشییع، الصلاة، الدفن، اللواحق، التعزیة، العبادة عن المیت.

آغاز: الحمد لله الذی جعل کل نفس ذائقة الموت لیتوفوا أجورهم، و الصلاة علی محمد و آله الذین یسعی بین أیدیهم و بأیمانهم نورهم.

انجام: و ترتب الاثم علی تبدیلها ولیکن هذا آخرما نورده فی هذه الرسالة والحمدلله. وآله والسلام

[الذریعة ۲۹۸/۵؛ دنا ۱۰۰۴/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۰۲/۲

آغاز: مصلاه مع تعسر النزع الصحیحین و تغمیض عینیه و شد لحیته ... القول فی التغسیل یغسله اولی الناس به علی المشهور للخبر؛ **انجام:** و یدل علیه المستفیضد و الله اعلم بحقایق احکامه و قد کمل ما اردنا ذکره فی کتاب الجنایز و الحمد لله وحده و الصلوة علی محمد و آله

خط: نسخ، کا: علی نقی بن حسن عسکری موسوی مشهدی، تا: ۱۰۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاتب مدعی شده که آن را از روی خط مصنف نگاشته ولی غیر از جهاز الاموات است که در فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی (ص ۱۶۵) معرفی شده؛ جلد: تیماج مشکی،۱۱گ(۲۷ر-۳۷ر)،۱۴سطر،اندازه:۹×۱۴/۵سم[ف:۳۰ - ۱۷۷]

۲. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق؛ دارای حواشی مؤلف [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۵۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۷۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: حسین بن منصور سبزواری، تا: ۱۰۷۶ق؛ محشی با نشان «منه»، مجدول؛ تملک: حاج فرهاد میرزا بن عباس میرزا قاجار و دستخط وی به سال ۱۲۸۹؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۵۹پ-۱۷۲پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲ - ۲۶۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۳۰/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲ص (۷۷پ-۸۸پ)، ۱۶ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷ - ۶۳]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲ص (۴۷-۶۸)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹ - ۲۵۱]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، تا: اواخر شوال ۱۱۰۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری مشکی، ۱۴ سطر [ف: ۹ - ۱۷]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۵۲/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ پیش از آن «خلاصة الاذکار» است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۹]

← جهاز المعجون فی الخلاص من الطاعون ⟵ دواء المعجون فی خلاص الطاعون

● جهان آباد جامعه جفریه / جفر / فارسی

jahān-e ābād-e jāme‘e-ye jafrīye

اشرفی، محمد علی بن زین العابدین، ق۱۴ قمری

ašrafī, mohammad ‘alī ebn-e zeyn-ol-‘ābedīn (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۱ ربیع الثانی ۱۳۲۲ق
حکایت کوتاهی است در استفاده از جفر و منابع آن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۹۷/۲

آغاز: نقل گردیده شده است از سبزواری و ایشان نقل نموده اند از راوندی و او از شهرستانی که صاحب کاب و چهار و تسلیم پادشاه نمودیم؛ **انجام:** و برگشتیم به مکان معهود تا آنکه آمده اند مرسلین از جانب پادشاه پس حمل نمودیم دفاین را به مرکب و چهار پا و تسلیم پادشاه نمودیم.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۳۲۲ق؛ ترقیمه: «تمام شد این کتاب جامعه و نسخه نافعه به جهان آباد جامعه جفریه در روز شنبه یازدهم شهر ربیع الثانی ۱۳۲۲ هـ بید العبد الذلیل ... محمد علی بن زین العابدین اشرفی الاصل و المسکن غفر الله لنا ... ۱۳۲۲»؛ کاغذ: دفتری خط‌دار، جلد: تیماج قرمز و قهوه‌ای، ۲گ

(۷۸ر–۷۹پ)، ۱۰ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۳ – ۶۷۹]

← جهان آرا > تاریخ جهان آرا
← جهان آرا > جهان نما
← جهان آرا > نسخ جهان آرا
← جهان آرا > تاریخ جهان آرا
← جهان آرای شاه اسماعیل > تاریخ شاه اسماعیل صفوی
← جهان آرای شاه اسماعیل بهادرخان > عالم آرای شاه اسماعیل صفوی
← جهان پیمای > دیوان محمد تقی خان تشنه

● **جهان دانش** = **الکفایة فی الهیئة (ترجمه)** / هیئت / فارسی

jahān-e dāneš

مسعودی غزنوی، محمد بن مسعود، ق۶ قمری

mas'ūdī qaznavī, mohammad ebn-e mas'ūd (- 12c)

وابسته به: کفایة التعلیم فی صناعة التنجیم؛ مسعودی غزنوی، محمد بن مسعود (–۶)

تاریخ تألیف: ۵۴۹ق

ترجمه فارسی «الکفایة فی الهیئة» است از مسعودی غزنوی، که مؤلف خود بعد از فراغت از تألیف کفایه آن را به‌خواهش جماعتی از دوستان به فارسی در آورده؛ در دو «مقالت» است: ۱. بیان ترکیب افلاک، مشتمل بر بیست و سه «باب»؛ ۲. بیان هیئت زمین شامل چهارده «باب». در تاریخ نگارش آن گفته شده که در ۶۴۳ق آن را آغاز و در ۶۷۲ق پایان یافته است و برخی تاریخ را ۵۴۹ق ذکر کرده‌اند. با توجه به اینکه «کفایة التعلیم» خود را در بین سال‌های ۵۴۰ تا ۵۴۲ تألیف کرده و کتابی دیگر از او با نام «مجمع الاحکام» تاریخ تألیف ۵۳۱ق را دارد، تاریخ‌های نقل شده نمی‌تواند صحیح باشد و تاریخ ۵۴۹ معقول‌تر است که با تاریخ تألیف «کفایة التعلیم» او نیز سازگار است.

آغاز: ستایش خدای را جل جلاله که آفریدگار جهان است و پدیده آرنده زمین و زمان و هست کننده طبایع و ارکان.

انجام: و کتاب را بر وی ختم کنیم.. و علی عترته الطاهرین الطیبین و سلم تسلیماً کثیراً

چاپ: مشار ۵۱۹؛ ضمیمه گاهنامه سال ۱۳۱۲؛ سالنامه دبیرستان پهلوی طهران (۱۳۱۴–۱۳۱۵): ۱–۱۹۰ (ضمیمه)

[دنا ۱۰۰۵/۳ (۲۱ نسخه)؛ الذریعة ۲۹۸/۵؛ کشف الظنون ۳۲۴:۲؛ نسخه‌های منزوی ۲۸۴۰:۱ ؛ فهرستواره منزوی ۲۹۰۷/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۶۲

مؤلف در باب نهم مقاله اول می‌نویسد: «و درین سال که اتفاق تألیف این مختصر افتاد و آن سال پانصد و چهل و نهم است از هجرت مصطفی ... و پانصد و بیست و سه ام از تاریخ یزجرد بن شهریار»؛ خط: نسخ، کا: عربنده، تا: ۴ صفر ۶۷۲ق؛ مجدول؛ تملک: محمد الکیشی، محمد زمان مازندرانی، فرهاد میرزا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن سبز، ۱۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۲۱/۹سم [ف: ۲ – ۱۹۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۲-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 363 بلوشه ۷۷۵؛ خط: نسخ، کا: علی بن شاه امیر بن حسن حسنی ابن طباطبا، تا: جمعه ۲۷ شوال ۶۷۹ق؛ در ص ع نام «عزالدین مستخرج حسینی»دیده می‌شود؛ ۱۳۴گ، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ – ۷۱]

۳. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه:ف۲۴

نسخه اصل: چستربیتی ۳۹۸ (۱۰۳/۳)؛ بی‌کا، تا: با تاریخ پنج‌شنبه ۲۲ رمضان ۶۸۰ که گویا ساختگی باشد [فهرستواره مینوی: – ۱۷۰]

تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران؛ شماره نسخه:ف۲۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱ – ۹۹۶]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۷۴

(در اواخر باب سوم مقاله اول افتاده): باب ۴. اقامت کردن برهان بر آنکه شکل آسمان و زمین ... شکل کره است، ۵. بیان آنکه زمین در میان عالم است، ۲۳. در داشتن مقدار هر ستاره‌ای سیارات و ثوابت در بزرگی و خردی، مقالت دوم در بیان هیأت زمین و آنچه از وی معمورست و آنچه نیست و حال طوالع و مطالع و آنچ بدان تعلق دارد در یاد کردن معنی تاریخ و مقادیر زمانها و این چهارده باب است: باب ۱. بیان هیأت زمین ...، باب ۱۳. بیان معنی فجر و شفق، ۱۴. معنی تاریخ و سال و ماه و روز و ساعت. کتاب در مسأله غریبی ختم می‌شود. مؤلف در باب نهم مقاله اول می‌نویسد: «و درین سال که اتفاق تألیف این مختصر افتاد و آن سال پانصد و چهل و نهم است از هجرت مصطفی ... و پانصد و بیست و سه ام از تاریخ یزجرد بن شهریار»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: کاغذ دولت آبادی، جلد: میشن ترنجی، ۷۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۷/۳سم [ف: ۲ – ۱۹۸]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۰۱

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: کاغذ دولت آبادی، جلد: رویه کاغذ ابری قدیمی، ۹۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۸/۲سم [ف: ۲ – ۱۹۹]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۸۸/۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان – رم ۱۳۹۸؛ خط: نسخ، کا: اقران بن حاجی الفیرشهری المحرر (؟)، تا: شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۷۰۶ق؛ ۱۵۶ص (۹۰–۲۴۵) [عکسی ف: ۴ – ۴۵۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ علی بن علی نجاران محمود آبادی مشهور به مشرقی، تا: چهارشنبه آخر ماه ربیع الاول ۸۴۰ق، برای خزانه علاء الدین بن دباج؛ مجدول؛ تملک: محمد علی بن محمود

تبریزی با مهر «محمد و علی خیر البشر» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۸۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۴۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** این است که شنیدی.

این رساله در فهرست شناخته نشده است و با نام ر ساله در هیئت معرفی شده است؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۰ صفر ۹۹۷ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: میشن سرمه‌ای، ۲۲۶ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۶ - ۱۱۴]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه، ۸۵گ، ۱۷ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه:۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۵۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۶۹

آغاز: شوند پس این منطقه و هر یکی از این دوایر دیگر بر محور کره قائم باشند؛ **انجام:** برابر

این رساله در فهرست شناخته نشده است و با عنوان هیئت معرفی شده است؛ خط: نستعلیق، کا: عزیزالله کرداوری، تا: ۱۰۰۵ق، حسب الاشاره محمد محسنا جرفادقانی؛ افتادگی: آغاز؛ با نقشه و صورت‌ها و دائره‌های مخروطی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۰۵گ، ابعاد متن: ۱۲×۱۵/۸، اندازه: ۱۳/۵×۱۷ [ف: ۱۱ - ۶۶]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: آخر صفر ۱۰۰۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با اشکال نجومی؛ تملک: غیاث الدین محمد بن حسن بیک منجم با مهر «یا غیاث المستغیثین»؛ یادداشت انتقال از محمد تقی بن اشرف مازندرانی به حکیم الملک؛کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۶ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۱۸۸۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۹۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۷۲]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق، جا: سورت هندوستان؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم خردلی، ۵۸گ، ۲۱ سطر (۹×۱۸)، اندازه:۱۴×۲۳سم [ف: ۳۶ - ۳۸۱]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۹۶/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق ترشیزی، تا: چهارشنبه ۳ ربیع الثانی ۱۰۶۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۷۸ص (۱-۷۸)، ۱۷سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴ - ۳۵۲۵]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۷۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ گویا از روی نسخه مورخ ۱۰۸۴؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: رویه کاغذ لبه‌دار، ۷۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۱۹۸]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۲۲

خط: نستعلیق، کا: علی بن ابراهیم، تا: ۱۲۳۴ق، جا: انبار؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ، ۱۱ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶ - ۴۸]

۱۶. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه:۹/۲

بابی از جهان دانش؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵ - ۳۸۷]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فروشدن شفق باشد مختلف بود ... سال و ماه و شب و روز.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۷۸گ، ۱۴ سطر [رایانه]

۱۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۴۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعین اما بعد بدانکه این نسخه مشتمل است بردو مقاله؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۰۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳ [ف: ۱ - ۳۹۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۹۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۷۴]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب دوازدهم در معنی تاریخ سال و ماه و شب و روز

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (دو باب آخر از مقاله اخیر را فاقد است)؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی عطف چرمی، ۱۷۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۰ - ۴۶]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۵/۱۷

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف تیماج مشکی، ۴۲ص (۳۹۳-۴۳۵)، ۱۶ سطر (۱۷×۲۳)، اندازه: ۲۸×۳۵سم [سنا: ف: ۲ - ۳۰]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۶۱

آغاز: در دانستن مقدار هر ستاره و مقدار مسافتی که میان ما و ایشانست؛ **انجام:** که آن چهار مجره بازگستست و این چهار آمده در مجره رابابی تشبیه کرده اند

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [رایانه]

● جهان الرمل = جهات الرمل / رمل / فارسی

jahān-or raml = jahāt-or raml

اوحدی بلیانی، عبدالله بن محمد، ق ۱۰ قمری

awhadī belīānī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (- 16c)

به نام: شاه تهماسب صفوی

تاریخ تألیف: ۹۸۴ق؛ محل تألیف: شیراز

درباره مؤلف این کتاب تردید هست که از عبدالله بن مسعود بلیانی (-۶۸۸ق) است یا یکی دیگر از خاندان بلیانی. در نسخه شماره ۲۷۸۲/۱ مجلس مؤلف یک جا خود را عبدالله بلیانی

خوانده و در یکجا محمد بن جلال بن عبدالله بلیانی بغدادی. در هدیة العارفین، در ترجمه عبدالله بن مسعود بلیانی، کتاب «مفتاح الکنوز و ریاض الطالبین» را از مؤلفات او شمرده و در نسبت جهان رمل به او تردید کرده است. بروکلمان کتاب جهان الرمل را نیز در شماره مؤلفات همین بلیانی آورده است. اهلورث چند رساله از عبدالله بلیانی نقل کرده که همه در عرفان و تصوف و به عربی است، به نامهای:رساله وحدة مطلقه یا رساله بلبیانیه در وحده مطلقه، رساله در پاسخ بعض اخوان و نیز نامه ای به بعضی از برادران. بروکلمان نیز در ذیل عنوان عبدالله بن مسعود بلیانی از رساله وحدة مطلقه یاد و به فهرست برلین ارجاع کرده است. به‌طور خلاصه نسبت رساله جهان رمل به اوحد الدین عبدالله بلیانی عارف معروف جای بسی تردید است خاصه آنکه در دیباچه بسیاری از نسخه‌های این کتاب از شاه طهماسب (و در برخی از نسخ از سلطان محمد؟) یاد شده مؤلف این کتاب خود در مقدمه همین کتاب و کتاب مفتاح الکنوز (که مقدمه اش مسلماً از همین مؤلف است) تصریح کرده که آن را در تاریخ ۹۶۳ تألیف کرده است. نویسنده این کتاب در مقدمه جهان رمل نام خود را اوحد الدین عبدالله حسینی مشهور به عبدالله بلیانی (در نسخه مالبانی) و در مقدمه مفتاح الکنوز محمد بن جلال بن عبدالله حسینی بلیانی معروف به شاه ملا منجم معرفی کرده است. در این نکته تردید نیست که مقدمه مفتاح الکنوز نیز از نویسنده همین کتاب جهان رمل است (زیرا در هر دو جا از جد خود مؤلف ریاض الطالبین یاد کرده است) و این خود موجب ابهام بیشتر در باب مؤلف این کتاب است. اساساً این نگارنده تا کنون کسی را از خاندان بلیانی عارف مشهور بدین نام محمد بن جلال نشناخته‌ام. مؤلف از کتاب‌های فراوان و از عده کثیری از مؤلفان کتب رمل یاد کرده مانند شمس الدین محمد ماکوئی و شمس الدین محمد جعفری و غیره و در پایان و اثناء برخی از جهت‌ها یا افق‌ها نام خود را تکرار کرده و گاه خود را بدین‌گونه معرفی کرده: «عبدالله المعروف بشاه ملا منجم» و تاریخ فراغت از برخی از بخش‌های کتاب ۹۸۴ است. چنین پیداست که در ۹۶۴ آغاز کرده و در مدت درازی به پایان رسانده. در دیباچه، علوم حکمت را تقسیم و علم رمل را (همان‌گونه شیخ الرئیس کرده) از فروع علم ریاضی بشماره آورده است. (عبدالحسین حائری)

دارای یک «مقدمه» و شش «جهت» می‌باشد: ۱. فوق الرمل، دارای شانزده شکل؛ ۲. مشرق الرمل، دارای سه افق؛ ۳. شمال الرمل، دارای پنج افق؛ ۴. مغرب الرمل، دارای هفت افق؛ ۵. جنوب الرمل، دارای پنج افق؛ ۶. تحت الرمل، دارای هفت اقلیم.

آغاز: اصل هر علم گر بدانی ای حکیم ×× هست بسم الله الرحمن الرحیم / هذا جهان الرمل. بسمله. افتتاح کلام بنام حکیمی است.

انجام: و خاصیت هر یک در هر خانه در جدول ثبت است و الله اعلم بالتوفیق بعون الله الملک الوهاب.

[کشف الظنون ۶۲۲/۱؛ الذریعة ۲۹۵/۵؛ بروکلمان ذیل ۲۷۹۸:۱ :۲۸۶؛ فهرست کتابخانه دولتی برلین شماره‌های ۳۲۵۰، ۳۲۹۶ و ۳۴۸۹؛ معجم المؤلفین ۶:۱۵۰؛ تعلیقات شد الازار از مرحوم محمد قزوینی ۴۸۴؛ فارسنامه ناصری: ۲۴۹؛ دنا ۱۰۰۴/۳ (۱۵ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** حسن بن علی بن محمد البحرانی سنه ۱۰۷۸

خط: نسخ، کا: بحرانی حسن بن علی، تا: ۱۰۷۸ق، کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲ – ۱۹۴]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۵۸/۱ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** مجموع ترکیب کردیم حبیب الله شد و دراین قاعده خلاف کم واقع شود. تمت الرسالة.

خط: نستعلیق و شکسته خوش، کا: حبیب الله منجم، تا: ۱۱۰۱ق؛ جلد: چرمی، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: – ۱۲۲۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمام شد رکن مغرب الرمل از کتاب جهان الرمل و اکنون در جنوب الرمل شروع خواهد شد.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی سفید آهار مهره دار، جلد: تیماج خرمائی، ۱۵۷ص(۱–۱۵۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۰ – ۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۷۴/۱

آغاز: انتخاب از کتاب اقلیدی و قواعد و قوانین او مختصر و مربوط تابر طالبان ظاهر باشد و مؤلف عبدالله را بفاتحه یادآوری نماید؛ **انجام:** یعنی آنها تمام شد انتخاب سخنان اقلیدی من کتاب جهان الرمل تصنیف کاتب الحروف عبدالله الحسینی المشهور بشاه ملاء منجم غفرالله ذنوبه و حصل معرفة الله تعالی

خط: نستعلیق، کا: شاه ملا منجم، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۲ر–۷ر) [ف: ۱۰ – ۱۷۱۸]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۳/۳

بحثی از آن؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۵ – ۵۲]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۸۱

خط: نسخ، کا: میرزا کوچک. محمدباقر بن محمد جعفر، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۰۷گ، ۱۸ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۳۲سم [ف: ۴ – ۱۳۰]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۶/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۰۹ص (۱–۱۰۹)، ۲۱ سطر (۱۶×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۹ – ۱۰۲۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** در جنوب الرمل شروع کنیم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۰. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۲۳/۴**

آغاز: برابر **انجام:** و سعادت این خانها سعادت رمل است، تمام شد انتخاب مفتاح الکوز من تصنیفات عبدالله الحسینی ...

این نسخه فاقد جهت ششم می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: شرقی، ۹۹گ (۵۳–۱۵۱)، ۱۸ سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۳۶ – ۳۸۳]

۱۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۴۱**

خط: نسخ، کا: عبدالله بن حاجی تقی بروجردی، تا: ۱ جمادی الاول ۱۲۷۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ترياكی، ۲۲۴گ، ۱۱سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۷ – ۱۱۴]

۱۲. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۸۱/۱–۳۶/۱۸۱**

آغاز: بسمله کتاب جهان الرمل در فواید و خاصیت این علم شریف چرا که استکشاف احوال و کیفیت آن و اشتغال و اعمال نزد اهل کمال امری ضرور است ... در طریق نقطه ریختن چنین است که اگر؛ **انجام:** ۱۳ بمرتبه زوج و فرد بگیرد و شکلی تمام کند اگر در رمل موجود و ناظر به طالع باشد تمت الکتاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره رجب ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۳۵۷]

۱۳. **تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۶۹**

خط: نستعلیق، کا: میر آقا پسر میر یوسف حسینی مراغی، تا: ۱۴ جمادی الاول ۱۲۸۷ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ – ۱۴۱]

۱۴. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۲۳**

آغاز و انجام: بابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۸ رمضان ۱۳۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۴گ، ۱۸ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۳ – ۳۳۸۶]

۱۵. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۶/۳**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در گ ۷۳پ گفتاری است در «جهت اول از مهار الرمل» و در ۷۵ر گفتاری در «حروف نورانی»؛ ۳۲گ (۴۱ر–۷۲پ) [ف: ۴ – ۹۶۸]

۱۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۴۸**

آغاز: برابر؛**انجام:** بعد از آن دایره که نمودیم بکار دارد تا معین شود و شکل دزد را اول سر باشد ۲ گردن تا ۱۲ که پای باشد و جدول اینست که نموده می‌شود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: حسن بن آقا علی مدرس؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲ گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۳۶ – ۷۷]

۱۷. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۴۱/۱–۱۲/۱۳۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** وجمیع اشیا از دایره ای که به جهت آن وضع شده باید گفت ودور باید داد ودواير این است که نموده می‌شود. والله اعلم بالصواب. (جد اول)

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: ساغری قهوه‌ای، ۶۴گ، ۳۰–۳۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۵۶]

۱۸. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۳۵/۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** اکنون در جنوب الرمل شروع کنیم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش گالینگور مشکی، ۶۲ص (۱–۶۲)، ۲۰سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۵ – ۱۷۷۱]

● جهان الرمل (منتخب) / علوم غریبه / فارسی

jahān-or raml (mn.)

زنجانی، اسدالله، ق۱۴ قمری

zanjānī, asad-ol-lāh (- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۰۷

آغاز: بسمله، در بیان نزول این علم بدانکه خدای تبارک و تعالی از موجودات اول دو چیز آفرید آسمان و زمین؛ **انجام:** و از بزرگان ایمن مباش و تعویذی از اسم اعظم با خود نگاه بدار تا از همه آفات سالم بمانی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف پارچه [رایانه]

● جهان شناسی نو / طبیعیات / فارسی

jahān-šenāsī-ye now

در آن از کرات و جهان و طبیعت و انسان گفتگو می‌شود و باید ترجمه از کتاب‌های فرنگی باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۷گ، ۱۸ سطر (۹×۱۷)،اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷ – ۳۹۳]

● جهان علوی و سفلی / عرفان و تصوف / فارسی

jahān-e ʻolvī va soflī

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ʻazīz-od-dīn ebn-e mohammad (- 13c)

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵/۱۵**

آغاز: بسمله و حمد ... اما بعد درویشان کثر هم الله از این بیچاره درخواست کردند که میاید بیان کنی که اهل وحدت بیان چون میکند؛ **انجام:** تا بکمال خود رسند با خود دارند و الله اعلم بالصواب

خط: تعلیق، کا: احمد بن عبدالعلی بیک بیوک ابادی همدانی، تا: زمستان ۱۲۸۳ق؛ ۳گ (۱۲۳پ–۱۲۵ر) [ف: ۳ – ۴۴۶]

← جهانگشا ← مطلع الانوار

↩ جهانگشای جوینی ⩥ تاریخ جهان گشا
↩ جهانگشای نادری ⩥ تاریخ بهارستان تهماسبی

● **جهانگشای نادری = تاریخ جهانگشای نادری = تاریخ نادری = وقایع نادری** / تاریخ ایران / فارسی
jahāngošā-ye nāderī = tārīx-e jahāngošā-ye nāderī = tārīx-e nāderī = vaqāye'-e nāderī

استرآبادی، محمد مهدی بن محمد نصیر، ۱۱۰۰ – ۱۱۸۰ ؟ قمری

estarābādī, mohammad mahdī ebn-e mohammad nasīr (1689 - 1767)

کتابی است در تاریخ ایران و سرگذشت نادرشاه، با مقدمه‌ای در اوضاع سیاسی ایران پیش از نادر آغاز می‌شود و زادگاه نادر و ورود او به سیاست سپس پادشاهی و جهانگشایی وی در خاور و باختر تا کشته شدن او در قوچان و اوضاع ایران تا یک سال پس از او. عنوان‌ها پس از مقدمه: ذکر محمود غلچه، اشرف و جنگ با روسیه، خروج نادر، ابتدای فتح او، شورش افغان، فرار افاغنه، جنگ هزار جریب، فتح قلعه فراه، انتظام خراسان، شاه طهماسب به ایروان و نخجوان، حرکت به ایروان، ایلغار بر سنگر جام، به کرمانشاه، حوادث بغداد، وقایع داغستان ولگز، ایلچی روس به دربار، فتح آذربایجان، پیشکش اهالی، حرکت به گرجستان، زیارت کربلا، رفتن به خراسان، رفتن به ترکمانیه، ورود به کلات، طغیان مرو، طغیان محمود سیستانی، طغیان افغانها، تعیین حکام هند و ایران، رفتن به خراسان محمود غلیچه، بیان اختتام تواریخ دره نادری. مؤلف این کتاب، در ایام قتل نادرشاه، سفیر ایران در دربار عثمانی بوده و بعد از قتل نادر، به ایران مراجعت نموده و وقایع بعد از نادر را در دو جلد به تحریر در آورده است. به اردو و انگلیسی و فرانسه و هندی ترجمه شده است. این کتاب بین تاریخ‌نویسان زمان میرزا مهدی خان به «تاریخ نادری» مشهور بوده است.

آغاز: بر دانایان رموز آگاهی و دقیقه‌یابان حکمتهای الهی واضح است که در هر عهد و اوان که اوضاع جهان منقلب و پریشان و چرخ ستمگر به کام ستم ...

انجام: ۱. علیشاه نیز در روز ورود بقصاص خون شاهزادگان با دیده نابینا سر در زیر پادیده پی روان از عقب برادر روان شد.
۲. هرگاه صاحبدلی بهم رسد مقدمات بعد دولت نادری و کیفیت آشوب و فتنه آن زمان را که از حد و حصر افزون است تحریر خواهد نمود انشاء الله

چاپ: دارالحکومه بمبئی، سنگی، ۱۲۶۵ق، رحلی، ۲۷۰ص؛ تبریز، ۱۳۰۷، خشتی؛ ۱۳۰۹ق، رقعی، ۴۶۵ص؛ تبریز، ۱۲۶۰؛ کلکته در ۱۸۴۵ میلادی؛ تهران در ۱۲۶۲ و ۱۲۶۳ و ۱۲۶۶ و ۱۲۹۶ و ۱۲۸۶؛ لاهور در ۱۹۲۱ میلادی؛ با تصحیح و تعلیق و مقدمه نگاری سید عبدالله انوار، انجمن آثار ملی، ۱۳۷۷ش؛ با تصحیح مانی کاشانی، تهران، ۱۳۸۵ش

[دنا ۱۰۰۶/۳ (۱۳۶ نسخه)؛ نسخه‌های منزوی ۴۳۰۹/۶، که نادرست مؤلف را متخلص به کوکب آورده؛ الذریعة ۲۴۸/۳ و ۲۸۹ و ۱۱۱/۸ و ۳۰۰/۵؛ فهرستواره منزوی ۹۴۶/۱–۹۴۸؛ مشار فارسی ۱۰۶۹/۱ و ۳۰۹ و ۲۱۱۱/۲؛ مشترک پاکستان ۱۷۶/۱۰: نشانی ۲۱ نسخه؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۹۹/۱ و ۲۴۹/۱]

شرح و حواشی:
۱– تاریخ جهانگشای نادری (منتخب) (۴عنوان)

۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۹
جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۸۹ق [با توجه به تاریخ تولد مؤلف این تاریخ نادرست است، شاید درست ۱۱۸۹ باشد]؛ افتادگی:آغاز؛۱۱۰گ،۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: –۱۴]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۶۳ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: روغنی،۳۳۱گ،۱۴سطر(۷/۵×۱۶)،اندازه:۱۲×۲۰سم[ف:– ۲۱]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۶۹–۵۶/۱۹
آغاز: نوشت که با من متفق بوده بدفع جناب نادری بپردازند یا کار جنگ را آماده سازند اکراد به او جواب دادند
از ما قبل گفتار در بیان ؟؟؟ نیکی قلعه و باقی ابیورد تا آخر کتاب؛
خط: نستعلیق، کا: اسکندر ولد حق و یردی خیاط خواجه دهی من نواحی گرمرود، تا: ۱۰ شوال ۱۱۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳ – ۱۳۵۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۹۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۷۷ق؛ مصحح؛ نسخه ظاهراً در زمان حیات مؤلف کتابت شده؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۸گ، ۲۳ سطر (۱۳×۲۶)، اندازه:۱۸/۵×۳۱/۸سم [رایانه]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۰۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** الی حال که هزار و یکصد و هفتاد و یک است و در هر ولایت روی داده در مجلد ثانی نگاشته کلک بیان گردد.
در فهرست با عنوان «تاریخ صفویه» و ناشناس آمده. نسخه حاضر از سال ۱۱۲۰ شروع شده و به سال ۱۱۶۰ بپایان می‌رسد؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۳ شوال ۱۱۸۱ق؛ دارای سرلوح رنگین، مجدول؛ یادداشت‌هایی از سید محسن بن میر عبدالله اردستانی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۰۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶ – ۳]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۴۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** وقایعی که در سنه هزار و یک صد و شصت هجری که رحلت خاقان مآب است الی حال که هزار و یکصد و هفتاد و یک عشر کامل در هر ولایت روی داده در مجلد ثانی نگاشته کلک بیان واقع خواهد شد.
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ صفر ۱۱۸۳ق؛ جلد: تیماج

سیاه، ۱۸۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۴۵

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم میرزا محبعلی ساوه‌ای، تا: ۱۱۸۸ق، به خواهش میرزا عبدالوهاب ساوه‌ای یساول صحبت مجلس اقدس والا در شیراز در عهد وکیل الدوله محمد کریم خان تحریر کرده؛ یک مثنوی ۱۵ بیتی از میرزا عبدالوهاب ساوه‌ای در رثاء نادریه، با این مطلع: شنیدم که سلطان زرینه تخت ×× سر خسروان نادر نیک بخت / بر اورنگ شاهی چو کردی قرار×× جبین بر رهش سود هند و تتار؛ کاغذ: ترکی ضخیم، جلد: تیماج قرمز، ۱۹۴ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۹سم [ف: ۱۷ - ۱۸۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد کاظم خراسانی، تا: دوشنبه ۱۷ شعبان ۱۱۸۹ق، جا: شیراز؛ دو یادداشت از عباسقلیخان سپهر در تاریخ‌های ۱۲۸۶ و ۱۳۳۸، تصحیحات و نسخه‌بدل‌ها از ملک الشعراء بهار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۴۳۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۰ - ۳۸۳]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۲۲۹

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع بن محمد بدیع انصاری، تا: جمعه ۶ صفر ۱۱۸۹ق؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۲۲۰گ، ۱۵ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴ - ۱۳۲]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۱۸-۵۸/۶۸

آغاز: بایراد حکایت چند احتیاجست لهذا نگارنده این تاریخ دلپذیر و طرازنده این شگرف نامه

از آغاز تا آمدن لطیف افندی ایلچی عثمانی به دربار نادر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ رمضان ۱۱۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۲۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۵۹]

۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: یک‌شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۱۹۳ق،جا:تبریز؛ مهر: «عبده محمد شفیع» (بیضی)؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف مخ: ۲-۶۵۰]

۱۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰

خط: نستعلیق، کا: ملاابراهیم بن محمد طهرانی، تا: چهارشنبه سلخ شوال ۱۱۹۳ق، جا: اصفهان؛ تملک: کاتب با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ابراهیم» (بیضی)، عبدالحسین سپنتا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۱ - ۸۰]

۱۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶ ـ ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ جمادی الثانی ۱۱۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۱گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱ - ۶۲]

۱۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن حسن حسینی، تا: یک‌شنبه ۱۸ رمضان ۱۱۹۷ق، جا: اصفهان مدرسه مریم بیگم؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۳گ، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۵ - ۲۳۹]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۷۵

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۹۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۸سم [ف: ۲ - ۱۹۹]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قرمز، ۸۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۶×۳۲/۲سم [ف: ۲ - ۲۰۰]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳۱/۱

آغاز: و نکته سنجان آخر ماه محرم را تاریخ جلوس او یافتند و در آخر ماه صفر بعضی از افاغنه برای اخلال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ (۱ر-۱۱۲پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۳۰ - ۲۰۰]

۱۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲ ـ ب

آغاز: برابر؛ **انجام:** که شب را سحر کند

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۹سطر (۱۴×۲۵/۵)، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۱ - ۶۲]

۱۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۶۰۵

خط: نستعلیق شکسته خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲ - ۳۷۹]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۴۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۸۶گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۶ - ۱۱]

۲۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۵۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۲۰×۳۳سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۲]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای،۲۴۸گ، ۲۱ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۴سم [رایانه]

۲۳. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن میرزا محمد شفیع اصفهانی، تا: ۲۴ شوال ۱۲۰۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، رحلی [نشریه: ۷ - ۵۴۶]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۷۹]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۵۴

خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد علی باطرقی (؟) درکوهی، تا: دوشنبه ۶ جمادی الثانی۱۲۰۶ق؛ تملک: حمید ایزدپناه؛ مهر: «عبده احمد لطف النبی (؟) ۱۱۷۱» (بیضی)، «محمود ارشدی» (لاستیکی)؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۲۵گ، ۲۱ سطر (۱۵/۵×۲۵/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۲۰ – ۱۳۷]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: م.ع، تا: پنج‌شنبه ۳ ربیع الثانی ۱۲۰۶ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۴گ، ۲۳ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱ – ۱۰۶]

۲۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۶۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر ۱

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن علی اکبر، تا: سه‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۲۰۷ق؛ با نقاشی‌های قلمی از ناصر الدینشاه قاجار؛ مجدول، با کمند کشی زرین، با یک سرلوح مذهب مرصع؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، محمدرضا الحسینی مشیرالسلطنة؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روغنی بوم مشکی مذهب، ۳۳۷ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۵ – ۹۹]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی [رایانه]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۶۶

آغاز: افشار کشته عنایت ازلی و مشیت؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمدتقی بن تقی آرجویه، تا: ۱۲۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری، جلد: اسقاطی [رایانه]

۳۰. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۹۸

خط: نستعلیق، کا: محمد هادی اصفهانی، تا: چهارشنبه ۱۵ ذیحجه ۱۲۱۰ق، جا: بادکوبه؛ اهدایی: ابراهیم طباطبائی، ۶۱/۱۱/۳؛ ۱۵۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: – ۹۸]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** دوباره بر اورنگ و مسند خلافت موروثی تمکن دادند و الله اعلم

خط:نستعلیق، کا: احمد علی ولد هاشم خوش نویس، تا: ۱۲۱۱ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ساغری سبز، ۲۱۶گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۵ – ۴۹۴]

۳۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۶۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق پخته، کا: عبدالغفار بن مرحوم عبدالله اصفهانی، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۲۱۵ق؛ مجدول؛ مهر: «عبده الراجی حیدر» (بیضی)، «شیرخان، ساسان ۱۳۱۵» (بیضی)؛ کاغذ: آبی، جلد: مقوا تیماج قهوه‌ای پوشانیده، ۴۱۳ص، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۲ – ۷۲]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۸۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۱۵ق؛ محشی؛ تملک: محمد سلیم موصلی عبدالله افندی زاده به تاریخ ۱۲۲۶، محمد الکرکوکی شهیر به صباغزاده، محمد صالح به تاریخ ۱۲۱۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۲۵– ۳۶۸]

۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیک گردش چرخ نیلوفری ×× نه نادر بجا ماند و نه نادری

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالکریم بن عبدالله بیک منشی اردلانی، تا: ۱۵ جمادی ۱۲۱۵ق، جا: کویی؛ تملکی بدون نام به تاریخ شوال ۱۲۴۲ با مهر «محمد بن عبدالوهاب طباطبائی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۲۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۳ – ۳۵۴]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۱۷

آغاز: ... بقتل آوردند، محمود بعد از شنیدن این خبر کرمانرا تاراج و اسیر کرد؛ **انجام:** الی حال که هزار و یکصد و هفتاد و یک عشر کامل در هر ولایت روی داده در مجلد ثانی نگاشته کلک بیان واقع خواهد شد.

جلد اول؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد اسماعیل ابن محمد کاظم، تا: ۵ ذیحجه ۱۲۱۸ق، جا: کرمانشاه؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: میشن، ۲۰۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ – ۲۸]

۳۶. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۰

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۵ محرم ۱۲۱۹ق؛ ۹۱گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱ – ۳۱]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۰۹گ، ۲۶ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه:۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۵ – ۵۰]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۴۸–۱۰/۱۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۴ شوال ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۳ – ۱۳۵۷]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۷۸

آغاز: الخاقان الاعظم و القاآن الاکرم شهنشاه دوران؛ **انجام:** ملک هستی را وداع نمود.

خط: تحریری خوش، کا: محمد مهدی بن محمد حسن بروجردی، تا: ۱۲۲۰ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، ۱۹۴ص، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۶ – ۲۳۲]

۴۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۳۹

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۲۱ق؛ کاغذ: فستقی، جلد:

میشن قهوه‌ای،۱۷۲گ،۱۹سطر،اندازه:۲۰/۳×۲۹/۵سم [ف: ۲ – ۲۰۰]

۴۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۵ رمضان ۱۲۲۱ق؛ ۱۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [ف: ۱–۳۳]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار بن عبدالله اصفهانی، تا: جمعه ۷ رمضان ۱۲۲۳ق؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب، ابیاتی از میرزا جعفر لاهیجانی به خط وی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۷/۲ – ۶۸]

۴۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۹۶

آغاز: هر عصری دو دیهیم صاحب کلاهی؛ **انجام:** نگاشته کلک بیان واقع خواهد شد. تمت

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: سید محمد جعفر مورخ چهارشنبه ۶ ربیع الاول ۱۳۲۱ق با مهر «محمدجعفر الموسوی» (چهارگوش)؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۳ – ۱۶۶۰]

۴۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** به اظهار این مطلب مصدع آن حضرت گردید در عالم و داد معذور خواهد بود و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ تملک: محمد ابراهیم پسر محمد حسن مورخ ۱۲۳۱؛ پایان نسخه ۲۶ بیت شعر از فتحعلیشاه قاجار که پایان آن این است: «هر چه دیدی برقرار خود نماند ×× آنچه می‌بینی نماند برقرار»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۱۹۱گ، ۱۹سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳–۹۸۳]

۴۵. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۶۵

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۲۳ رجب ۱۲۲۵ق؛ ۱۵۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۲ – ۱۵۳]

۴۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۶۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** شاهزاده از قبول سلطنت تحاشی کرده در مقام ابا و امتناع در آمده خوانین در روضه رضیه رضویه جمعیت نموده عهد و پیمان را بقسم موکد ساخته همگی دست تبعیت دادند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۲۵ق؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روکش چرم لاکی رنگ، ۴۱۳ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۰/۹×۳۱سم [ف: ۵– ۱۰۲]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد ملا سلیم مازندرانی علی آبادی ملقب بنعل بند، تا: پنج‌شنبه ۲۶ جمادی الثانی ۱۲۲۶ق، جا: تهران؛ با سرلوح زر، مجدول؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: روغنی بوم قرمز، ۱۴۱گ، ۱۷ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه:۲۰×۳۱سم [ف: ۱ – ۴۸]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۵۷

انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: نظر علی بن کربلایی نذر بهارلو، تا: یک‌شنبه ذیحجه ۱۲۲۶ق؛ مصحح؛ مهر: کاتب «عبده الراجی نظر علی ۱۲۲۰» (بیضی)؛ تملک حمید ایزدپناه؛ نامه‌ای مورخ ۲۲ صفر ۱۲۸۱ق درباره قریه قشلاق با مهر «عبده محمد رفیع الحسنی الحسینی ۱۲۷۵» (مستطیل)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۲۴سطر (۱۴/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۰ – ۱۴۱]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۷۲

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر رشیدای ثنایی مازندرانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۸ق؛ با سرلوح زرین، نوشته شده برای شاهزاده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۳۲۹گ، مختلف السطر (۱۰/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۰ – ۱۶۲۸]

۵۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ چهار مجلس نقاشی آبرنگ سبک دوران قاجار؛ مهر: دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ کاغذ: فرنگی قدیمی، جلد: مقوای روکش چرم تریاکی، ۳۱۰ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۵ – ۱۰۵]

۵۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: – ۴۵]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فکر دنیا کردی و طرفی نبستی از جهان ×× فکر عقبی کن مگر پیدا کنی جا و مکان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۲۳۰ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۳ – ۲۸۲]

۵۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۸۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیوک، تا: ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۶۱گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵ – ۱۷۹۶]

۵۴. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۴۴ بخش یکم

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ یادداشت «محمود بن علی رضا بن مهدی آشتیانی، ۱۳۴۱ ق»؛ تملک: اسدالله ولد میرزا علی اکبر، مورخ ۱۳۲۴ق؛ مهر: «یا حسین»، «رجب علی ۱۲۹۱»، «علی اکبر»، «محمد تقی»؛ واقف: علی اکبر ادیب؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: – ۱۰۰]

۵۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴-ت/۵۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۱۸ سطر (۱۴×۲۲)،

اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [ف: ۲ – ۹۹]

۵۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ مجدول، با سرلوح؛ [تراثنا: س۱۳ش۱ – ۱۵۹]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ واقف: اسماعیل؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۵۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الثانی ۱۲۳۵ق؛ خریداری میر ابوالفضل به یک تومان در ۱۳۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴۱گ، ۱۹ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: – ۲۰]

۵۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۲۰

خط: نسخ و نستعلیق، کا: کاظم بن میرزا محمد گرگانی از بلوکات قم، تا: یک‌شنبه غره شعبان ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۳ – ۳۵۴]

۶۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۹۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۲ شوال ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱ – ۳۶۸]

۶۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۲۳۶ق؛ ۱۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۷×۱۷سم [ف: – ۱۳]

۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۰۶-۵۳/۱۶

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: عبدالله بن رمضانعلی، تا: ۱۲۳۶ق، برای محمد ولی خان فرزند محمد حسین خان؛ چند یادداشت تاریخی از علی بن عبدالرسول درباره تاریخ جلوس آقا محمد خان، اعلام انقراض قاجاریه در نهم آبان ۱۳۰۴، استعفای رضا شاه و اخراج او از کشور در ۲۵ شهریور ۱۳۶۰ همراه با متن استعفانامه وی که در مجلس توسط محمد علی فروغی قرائت شده؛ ۱۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۳ – ۱۳۵۸]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: خداداد جدیدالاسلام، تا: ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج [رایانه]

۶۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵

آغاز: در معرض معارضت رباعیات درست را به مشت تو؛ **انجام:** عرضت سوقلك للکساد.

خط: نستعلیق، کا: نظر علی گلیردی، تا: سه‌شنبه ۲۸ ذیقعده ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: علی بهروزی؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا با روکش مشکی، ۱۳ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: – ۲۳]

۶۵. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۱-۵۱

خط: شکسته نسبتا پخته، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۷ق؛ در آخر کتاب تاریخ ۲۰ ربیع الاول ۱۲۳۷ ذکر شده؛ جلد: مقوایی با روکش چرمی قهوه‌ای، ۲۲۹گ، نیم ورقی است، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: – ۱۲۶]

۶۶. همدان؛ ساسان دهگان؛ شماره نسخه:۶

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق نوری، تا: ۴ شعبان ۱۲۳۸ق، حسب الامر بندگان خدایگان عالی آقا محمد حسین کلانتر؛ کاغذ: فرنگی کبود، قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: – ۱۷۰۴]

۶۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد حسین بن میرزا اسدالله خواجه نوری، تا: ۹ صفر ۱۲۳۹ق؛ مهر: «دکتر ابوالحسن»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۱ – ۷۱]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: کبود، ۱۹۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۲ – ۱۳۳]

۶۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: انجام (چند سطر)؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج ماشی، ۲۰۸گ، ۱۷ سطر (۱۳×۲۴/۵)، اندازه:۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۴ – ۲۶]

۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۶۴

آغاز: ... دور و نزدیک میخانه سرافرازی ده دیهم صاحب کلاهی شقه طراز لوای شاهنشاهی؛ **انجام:** چون ملامت بسیار و کدورت بیشمار از اوضاع و اطور ملک کجرفتار بخاطر رسید که خود را مشغول سازد.

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد علی ولد حاجی زین العابدین بافقی یزدی المسکن، تا: شوال ۱۲۴۲ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ این نسخه را کاتب هنگامی که از دست شاهزاده محمد؟ ولی میرزا فرار کرده بود نوشته؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی روکش کاغذ قرمز، ۱۷۴گ، ۱۶سطر (۱۴×۲۳/۵)، اندازه: ۲۰×۲۷سم [رایانه]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن مهدی چگینی سبزواری، تا: ۳ ذیقعده ۱۲۴۳ق؛ واقف: حاج ناظم دفتر شهابی، شهریور ۱۳۲۳؛ کاغذ: ضخیم آبی فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۶گ، ۱۹ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴/۸سم [ف: ۷ – ۶۵]

۷۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۱۸/۱

خط: نستعلیق، کا: عوض علی بن ملا اسماعیل خلخالی براغوشی،

تا: سه‌شنبه ۲۰ شعبان ۱۲۴۴ق، جا: کسران طارم؛ قطع: رحلی؛ [نشریه: ۷ - ۲۴۵]

۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۸۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۴۹ص، ۱۶ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۵۳۷]

۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۲۰/۱

آغاز: کلك بدایع نگار صنع حضرت باریست نموده کوکب بخت سعیدش را؛ **انجام:** روانه موکب همایون کردند پس حضرت ظل الهی بعد از فراغ از ضبط و ربط مهمات.

خط: نسخ، کا: رمضانعلی بن خداداد، تا: چهارشنبه ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۴۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ (۱ر-۷۹پ)، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۶ - ۱۱۹]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۳۰

آغاز: برابر **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن علی قلی مرندی، تا: ۱۵ شوال ۱۲۴۶ق؛ جلد: گالینگور آبی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۲۰ سطر [ف: ۲۷/۲ - ۶۷]

۷۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن ملاعلی بافقی، تا: ۲ رجب ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج سیاه،۲۵۱گ،۲۱سطر،اندازه:۱۹×۲۹سم[ف مخ:۲- ۶۵۱]

۷۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۷۹/۱

آغاز: آن طایفه اراده عبور نمایند سر راه ایشان بگیرند و از آنجا زنان و اولاد و همشیره‌های محمود و اشرف را از راه کرمان روانه ارض اقدس؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الاول ۱۲۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۶۳گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه:۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۳۵۸]

۷۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۲۵۸

آغاز: و بلند اختری که از بیم رمح فلك شكافش سپهر برین شکم بر خویش ... (در اینجا نام نادر و چنگیز و مؤلف آمده است) ... طرازنده این تاریخ صدق ختامه، محمد مهدی متخلص بکوکب که از چاکران حضور و بضبط وقایع ماموراست باظهار مجمل اموری که در ایام سلطنت خاقان سعید شهید تا آغاز دولت شاهنشاه صاحب تایید بوقوع پیوست شروع می‌نماید؛ **انجام:** از عقب برادر خود جملگی روان شدند باقی داستان دره نادری را تا در اینجا مذکور فرمودند که بیش از این باعث ملال مسلمانان میشود. و متمم دیگر آن در جلد سیم ذکر میشود. و الله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول ۱۲۴۸ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «بمنه و طوله عزوجل. فی نوبة العبد ابی الفضل دخل» (چهارگوش)؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۱۴گ،۱۵سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۴ - ۴۲۵]

۷۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۹/۸/۲۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱ - ۹۱]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:شعبان ۱۲۴۹ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۵۱۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۰ - ۳۸۶]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** خاقان غفران ماب الی حال که ... کلك وقایع نگار خواهد شد ... در سنه ۱۲۴۹ با نهایت شوق ... بانجام رسید

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۲۷-۳۶/۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن کربلایی محمد رضا نصیری بن میرزا محمد نصیری قراجه داغی، تا: شنبه ۱۳ ذیحجه ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۵۸]

۸۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیک گردش چرخ نیلوفری ×× نه نادر بجا ماند و نه نادری

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ رجب ۱۲۵۱ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۳ - ۵۹]

۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۹۴/۲ - ۵۲/۳۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا سلیمان ولد مرحوم مشهدی عبدالله النجق، تا: جمعه ۴ ذیقعده ۱۲۵۳ق؛ ۱۱۴گ، ۲۴-۲۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۵۸]

۸۵. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۲۳۰

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن، تا: چهارشنبه ۲۴ ذیحجه ۱۲۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه، ۵۳۸ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱ - ۲۵]

۸۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۴ ذیحجه ۱۲۵۴ق؛ مهر: «عبدعلی محمد»، «یا محمد ادرکنی»،«عبده سحراب»،«بنده محمد آل هاشم»؛ جلد: چرمی سیاه، ۱۱۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰ [ف: ۱ - ۱۸۲]

۸۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۲

خط: نستعلیق، کا: عبد الکریم بن ملا نوروز، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: - ۴۵]

۸۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۷۲

خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی،

۸۸گ، ۳۰ سطر (۱۴/۵×۲۵/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۹ - ۸۶۷]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ صفر ۱۲۵۶ق؛ مجدول؛ کاغذ: سفید فرنگی و آهار مهره، جلد: چرمی شطرنجی، ۹۷گ، ۲۱سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۷ - ۶۵]

۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶

خط: نستعلیق، کا: اسمعیل کاتب، تا: دهه ۳ شعبان ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۹۹گ، ۱۷سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [سنا: ف: ۱ - ۳۹]

۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** غفران پناه میرزا مهدیخان منشی الممالك ۱۲۵۸

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: کشمیر، جلد: کالینگور [الفبائی ف: - ۶۳۵]

۹۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** مقدمات ملوك طوایف بهر بلد و دیار و صدمات وقایعی که در سنه هزار و صد و شصت هجری که رحلت خاقان غفران مآبست الی الحال که هزار و صد و هفتاد و یك عشرت کامل در هر ولایت روی داده در مجلد ثانی نگاشته کلك بیان خواه واقع خواهد شد

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ذیحجه ۱۲۵۹ق، به فرمان منوچهر احتشام؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۳۸]

۹۳. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۴۱۵۶

خط: نستعلیق خوش، کا: علی اکبر بن محمد علی، تا: ۵ ربیع الثانی ۱۲۵۹ق؛ دارای یك سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۱۴۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۶×۳۳سم [ف]

۹۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن اسماعیل تبریزی، تا: ۲۸ ربیع الاول ۱۲۵۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۰]

۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۶۷-۱۴/۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: وسط؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول ضربی، ۱۶۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۵۷]

۹۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۴۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ برابر چاپی ۱۲۶۸ق تبریز؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج حنایی، ۱۹سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۴ - ۱۳۲]

۹۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۱

خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۲۶۳ق؛کاغذ: فرنگی [نشریه: ۲ - ۹۵]

۹۸. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:ب-۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق، به حسب خواهش مصطفی قلیخان؛ مجدول؛ اهدایی: محمود احمدی ترشیزی، آذر ۱۳۲۹؛ کاغذ: کاهی صیقلی نازك سفید تیره، جلد: مقوای چرمی، ۳۲۶ص، ۱۴ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۰۶]

۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۳۳-۳۲/۱۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ رجب ۱۲۶۷ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳ - ۱۳۵۸]

۱۰۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۴۲

بخش اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان جمادی الثانی ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر (۱۲×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۴ - ۱۳۲]

۱۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** در ان روان شد (تمت)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن [الفبائی ف: - ۱۷۹]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۰۳

آغاز: طبع غیور سپاه منصور را ببرداشتن آذوقه سه روزه مأمور ساختند

قسمتی از کتاب؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الثانی ۱۲۷۲ق؛ افتادگی: آغاز (صد و سی و دو صفحه از اول آن افتاده)؛ واقف: درة السلطنه ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۱۳۴گ، مختلف السطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۷ - ۶۶]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: علیقلی بن وکیل آقای قلیچی، تا: ۲۷ رمضان ۱۲۷۵ق؛ مجدول؛ واقف: آقای اوکتایی، ۲۶ آذر ۱۳۱۱؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: چرمی قهوه‌ای، ۱۵۱گ، ۱۵سطر (۱۱/۲×۲۲/۳)، اندازه: ۱۹×۲۹/۴سم [ف: ۷ - ۶۶]

۱۰۴. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۶۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: علی نقی بن محمد تقی بیك کلانتر، تا: پنج شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۱۲۷۵ق؛ ۱۴۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: - ۵۳]

۱۰۵. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۴۱۵۵

خط: نستعلیق، کا: علی طباطبائی، تا: ۱۷ ذیحجه ۱۲۷۵ق، جا: نائین؛ مجدول؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۵۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۲/۲×۳۴/۹سم [ف: ۲ - ۲۰۰]

۱۰۶. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم ساروی، تا: ۸ رمضان ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: رحلی [نشریه: ۷ - ۵۴۶]

۱۰۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱ محرم ۱۲۸۶ق؛ مصحح؛ درون جلد در هر دو طرف گراور رجال سیاسی گویا دوره نادرشاه مانند معیر الممالک، امی الملک، وکیل الملک، معمار باشی، امیر تومان و ...؛ واقف: محمد معدی بن کربلایی شاه کرم، ذیقعده ۱۲۹۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۲۷/۲ - ۶۷]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۰۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** روی داده در جلد ثانی نگاشته ... واقع شد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۱۰۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۶۸
انجام: سرخای کوچ خود را مدتی پیش از این بجانب آوار فرستاده و خود نیز با اولاد بعد مقدمه شکست ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹۶گ، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱ - ۴۷]

۱۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۴۹
آغاز: او را گرفته محبوس ساختند بعد از دو ماه از حبس فرار کرده بجانب جهرم شتافت؛ **انجام:** و بعضی باوتاق خود شتافتند ابراهیم شاه با طایفه که با او موافقت ورزیده بودند ناچار روانه قم شد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: شکری آهار دار، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۸ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۵۱۰]

۱۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۲۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۳۵۳گ، ۱۱ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم[ف:۱۷-۲۷۶]

۱۱۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۵۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴۸گ، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۲]

۱۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۱۵۹گ،۲۱سطر(۱۱/۵×۲۴)،اندازه:۱۹×۲۹/۵سم[ف:۵- ۶۵۵]

۱۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** دست بیعت بر دامن الحاح آویختند شاهزاده ناچار سر بافسر سلطنت فرود آورد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ باسرلوح مذهب، مجدول؛ در صفحات ۵۴۸ و ۵۴۹ واجد نام شاهزادگان مقتول به دست عادلشاه است؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، ۲۸۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۱۸]

۱۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (قریب پنج سطر)؛ با سر لوح مذهب، مجدول، محشی؛کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مقوایی،۲۲۸گ،۱۶سطر(۹×۱۸/۵)،اندازه:۱۶/۵×۲۷سم[ف:۳- ۱۵۰]

۱۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۹۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** هر چند از وقایع و کارهای آن خدیو جمشید احتشام از هزار یکی و از بسیار اندکی مرقوم قلم شکسته رقم نگشته، نهایت بر سبیل اختصار ...
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: قهوه‌ای، ۲۲۴ص، ۲۳ سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۱۰]

۱۱۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۱
خط: نستعلیق، کا: احمد بن معصوم بن اشرف انصاری، تا: ۲۰ محرم ۱۳۰۶ق؛ ۲۵۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲ - ۵۹۷]

۱۱۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: میرزا فضل الله بن میرزا عبدالله خان ابن میرزا نجف خان هراتی، تا: جمادی الاول ۱۳۰۷ق، در زمان رکن الدوله در مملکت خراسان؛ مهر: «غلامرضا ۱۳۱۲» (بیضی)، «ذلک فضل الله»؛ ۲۱۱گ (۱پ-۲۱۱پ) [ف: ۱ - ۸۰]

۱۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۰۳
آغاز: قدرت الهی رواج دهنده سکه شاهنشاهی فرازنده رایت کشورگشایی برازنده تخت فیروز بخت جهان آرایی زور بازوی خصم افکنی و دلیری
خط: نستعلیق، کا: حسن نائینی، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۳۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۷۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۸ - ۷۵]

۱۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۴۲-۳۶/۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: نونویس: محمدنژاد آذر، تا: تاریخ نونویسی: مهرماه ۱۳۵۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۱۴-۱۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳ - ۱۳۵۸]

۱۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۹۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۱]

۱۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۴۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۹/۸×۳۰/۲سم [رایانه]

۱۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۹۲
آغاز: بعد از ورود کوکبه قیصری بان مکان یا ذره نام دلاکی؛ **انجام:** اقوال رجال سایره بعزم سفر اوزبایجان دارد اسکودار گشته
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ انتقالی

از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ ۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه:۱۸/۵×۲۹/۵سم [رایانه]

۱۲۴. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۷

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۵۶۶]

۱۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۵۵-۳۰/۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

از اول تا سلطنت علی شاه و ابراهیم شاه؛ خطـ: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۵۸]

۱۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۱۱-۲۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در مقام ... درآمد خوانین در روضه رضیه رضوی علیه السلام و تحیته جمعیت نموده عهد را بقسم مؤکد ساخته همگی دست بیعت دادند. تمام شد

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشتی از احمد خان کیایی و میرزا نعمت الله انصاری نایب الحکومة قمشه که در سال ۱۳۲۳ و ۱۳۲۷ تحریر نموده‌اند؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳ - ۱۳۵۸]

۱۲۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۶۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** شاهزاده را که در اراک می‌بود بر آوردند شاهزاده چون عاقبت کار خود را بدیده پیش بینی دیده بود از قبول سلطنت تحاشی کرده در مقام ابا و امتناع در آمد خوانین در روضه رضویه جمعیت نموده و عهد و پیمانرا بقسم مؤکد ساخته و همگی دست بیعت داده ...

تذکر: در نسخه حاضر نام کتاب «تاریخ نادرشاه افشار» آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، کمندکشی شده، یک سرلوح مذهب مرصع؛ کاغذ: پوست، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی، ۴۲۱ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۳×۳۲/۳سم [ف: ۵ - ۱۱۴]

۱۲۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۰۰

خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب، با کمند کشی، یک سرلوح مذهب مرصع ممتاز، یک کتیبه؛ کاغذ: دولت آبادی متن غبار زرافشان نخودی، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی با تزیینات، ۲۴۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹/۸×۳۰سم [ف: ۵ - ۱۰۴]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر ده علی العقله بپای مردی معارج همت بر شرفات مقصود صعوده نموده، داخل کلات

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۹ - ۲۹]

۱۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۶۹-۵۸/۱۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳ - ۱۳۵۸]

۱۳۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۷

تا سلطنت علی شاه و ابراهیم شاه و خاتمه کار ایشان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۶گ، ۱۹ سطر (۱۳/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف: ۱ - ۸۲]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۲۱]

۱۳۲. همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه:۴۰

خط:نستعلیق خوش،بی‌کا، بی‌تا؛ دارای کمند سرخ، سلطانی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی و میشن قهوه‌ای [رشت و همدان: ف: - ۱۶۷۴]

۱۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۰۶

خط: نستعلیق، کا: علی نظر بن محمد زنوزی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۰گ، ۲۰ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۱/۵سم [ف: ۱۷ - ۱۲۹]

۱۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۷۶/۲

آغاز: برابر

شامل هفت صفحه از دیباچه و آغاز آن است؛ خط: نستعلیق ممتاز، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۸ص (۱۴۶-۱۵۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۴۵ - ۱۳۰]

۱۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۹۸

آغاز: در توابع ... تلاقی فریقین واقع شده نخست؛ **انجام:** قوچعلی پاشا حاکم کوی که از محافظان قلعه بود با فوجی از سپاه دوم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای [رایانه]

۱۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** همگی دست بیعت دادند شاهزاده نیز ناچار مقلد امر پادشاهی گشته در هشتم شهر شوال سنه ۱۱۶۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳۷ - ۵۶۸]

۱۳۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۳۴

خط: نستعلیق شکسته زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۲]

۱۳۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی سیاه، ۱۰۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵ [ف: ۱ - ۱۸۲]

۱۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** پلیده می‌خورند همچون دیگران

خط:نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [الفبائی ف: ۱۷۹]

۱۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۱۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۵۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهر دخت همایی [رایانه]

۱۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۹۷

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از ابوالقاسم سیف السادات [رایانه]

۱۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۱۳
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۹×۳۲/۴سم [رایانه]

۱۴۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۹۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی روغنی، ۵۱گ (۱۴۷پ–۱۹۷ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ – ۳۷۲]

۱۴۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۸۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بر سر ایشان ریخته پانصد نفر از رومیه قتیل و اسیر و سلک جمعیت آنجماعت تفرقه.
خط: شکسته نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛افتادگی:انجام؛جلد:تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ (۱پ–۵۶پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۱ – ۲۰۰]

۱۴۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۵۳
خط: نستعلیق نیکو، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ یادداشت سید محمد مهدی موسوی در حاشیه صفحه اول بتاریخ ۱۳۴۳/۴/۱۷ هنگام توقف در زندان قصر می‌نویسد که این نسخه بسیار نفیس و کم غلط است؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۵ – ۲۷۲]

← جهانگیر نامه ≻ اقبال نامه جهانگیری

● **جهانگیرنامه** / داستان / فارسی

jahāngīr-nāme

هراتی، ابوالقاسم، ق۹ قمری

harātī, ab-ol-qāsem (- 15c)

منظومه‌ای است حماسی تاریخی و دینی در بحر تقارب به روش «شاهنامه» فردوسی، که ناظم آن قاسم متخلص به مادح از مردم هرات می‌باشد. موضوع آن داستان قهرمانی جهانگیر، زاده رستم است که از دختر مسیحای عابد، زاده می‌شود و همانند سهراب، پدر را نشناخته با او درگیر می‌گردد و ... از نجات آزاد مهر و دیگران و مسلمان شدن آنها و جنگ رستم با جمهور شاه مغرب، آغاز شده و بدین ترتیب ادامه پیدا می‌کند: رفتن رستم به طرف کوهسار مغرب و کشتن شیر و اژدها، آغاز داستان متولد شدن جهانگیر پسر رستم از دختر مسیحای عابد، آمدن جهانگیر به دربار افراسیاب، جنگ جهانگیر با گیو گودرز، با بیژن گیو، طوس نوذر، فرامرز، نامه نوشتن داراب شاه به آزاد ... جنگ جهانگیر با رستم. نمونه‌ای از نظم آن: «درختی کهن بود در رزمگاه ×× که دیده ز دوران بسی سال ماه / بدانست کان نسل پیوند اوست ×× بتحقیق فرزند دلبند اوست / دلاور چو آواز رستم شنید ×× بجان و بدل مهر ویرا گزید / دلیران ایران پر از غم شدند ×× در اندیشه کار رستم شدند». (فاضل هاشمی)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۷۷
آغاز: که از کار جادو چه آید بسر ×× به پیش آید او را در این کوه سر؛ **انجام:** قسم یاد کردم بلات سترگ ×× که او هست ما را خدای بزرگ
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تاریخ وقف: اسفند ۱۳۶۷؛ کاغذ: نخودی و آبی، جلد: اسقاطی، ۱۰۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۷سم [ف: ۱۷ – ۱۰۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۵
آغاز: که با هم بگردیم در دشت کین ×× که جز مرگ نبود سرانجام این؛ **انجام:** از آن پیش کو دست یازد بجنگ ×× بنزدیک او رفت آنشیر جنگ
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳ و اوایل قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام (اوراق فراوانی از آن ساقط شده)؛ مجدول؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی با عطف تیماج دارچینی، ۲۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱/۲سم [ف: ۱۷ – ۱۰۶]

● **جهانگیرنامه = تزوک جهانگیری = توزک جهانگیری** / تاریخ هند / فارسی

jahāngīr-nāme = tozūk-e jahāngīrī = tūzok-e jahāngīrī

جهانگیر پادشاه بن اکبر شاه، امپراتور هند، ۹۷۷ – ۱۰۳۷ قمری

jahāngīr pādešāh ebn-e akbar šāh ‹emperātūr-e hend (1570 - 1628)

تاریخی است مشهور در وقایع دوران جهانگیری، جهانگیر پادشاه احوال فرمانفرمایی خود را تا سال هفدهم شخصاً به نوشته آورد، پس از آن معتمدخان که از امرای جهانگیری بود، مسودات سال‌های بعد را تهیه می‌کرد و از نظر نورالدین جهانگیرشاه می‌گذرانید. کار معتمدخان تا نوزدهمین سال جهانگیری ادامه یافت و بعد از آن محمد هادی خان، که نویسنده دیباچه کتاب است، وقایع سال‌های بعد را تا آخر ایام حیات جهانگیری تکمیل کرد. (مایل هروی)

این کتاب به معتمد خان نخشبی هم نسبت داده شده است. در دیباچه می‌گوید «من چون می‌خواستم که بعد از من از زبان من یادگاری بماند به نوشتن این تاریخ مجمل اقدام نمودم». این سرگذشت نثری روان و بدون تکلف دارد هر چند خود او درباره این اثر چنین می‌گوید: «اگر چه در عبارت‌آرایی طبیعت کوتاهی دارد اما سخن صاحب تاج و دیهیم شگفتگی و اثری دیگری می‌بخشد». در پایان سرگذشت، جهانگیر پندهایی دارد و پاره‌ای از بدی‌های و خوبی‌ها را برشمرده و نیز در آن فهرست دانش‌ها و تاریخ پادشاهان ایران و پادشاهان تیموری هند (اجداد خویش) و نیز قصیده خود را که به جواب‌گویی قصیده معروف خاقانی «دل من بیر تعلیم است و من طفل زبان دانش» سروده یاد می‌کند. وی پیش از ذکر قصیده می‌گوید: «اگرچه دماغ یاری نمیکند که فکر شعر توانم کرد، چون طبیعت موزون است گاه گاهی به این شغل مشغول می‌شوم و به شعر حقیقت آمیز چون طبعم پر راغب بود

فکر جواب قصیده خاقانی کرده بودم در این وقت در این تاریخ داخل ساختم تا به نظر اصلاح استادان ... برسد». قصیده جوابیه جهانگیر بزرگ است. اینک مطلع قصیده: «من و عشقی که یکدم نیستم بی حکم و فرمانش ×× اگر دل خواهد از من جان روان سازم به قربانش / نه هر طفلی تواند کرد فهم رمز آیاتش ×× نه هر پیری برد پی بر اشارتهای پنهانش» و آخرین بیت‌های قصیده این است: «سعادت نامها در طی این طومار مسطور است ×× به چشم عقل نیکو بنگر و آهسته تر خوانش / از اول کوس این دولت چوزد استاد خاقانی ×× که آمد غلغل تحسین زروم و شام و شروانش / ... در آخر طبع شاهنشاهیم گسترده آن خوانی ×× که عقل خرده بینان عجم گردیده سحبانش / دردی در دامن آخر زمان سفتم بدانگونه ×× که گوهر سنج معنی نقد جان سازد گروگانش.»

آغاز: ای نام تو سر دفتر اسرار وجود ×× نقش صنعت بر در و دیوار وجود ... حمد بی غایت و شکر بی نهایت مبدعی را که به یک امر کن ... اما بعد بر رای ... روشن دلان ... پوشیده نماند که به جهت یادگار سرگذشت احوال خویش را پاره‌ای بیان می‌کنم ... بتاریخ هشتم جمادی الثانی سنه هزار و چهارده هجری صبح روز پنج‌شنبه بود ... در یک ساعت در شهر آگره در سن سی و هشت سالگی پادشاه شدم و به مبارکی بر تخت مراد جلوس نمودم.. و لقب خود را نورالدین جهانگیر پادشاه و اسم جهانگیر شاه قرار دادم و فرمودم که بر روی زر این بیت را سکه کنند: سکه زد در شهر اگره خسرو گیتی پناه ×× شاه نورالدین جهانگیر بن اکبر پادشاه ... و من چون میخواستم که بعد از من از زبان من یادگاری بماند به نوشتن این تاریخ مجمل اقدام نمودم ... ز خود یادگاری گذارم به دهر ×× کز او هوشمندان بگیرند بهر / به انصاف گویند تحسین من ×× که در دست داری تو جان سخن /. به نطق تو تا نثر پیوند شد ×× زبان زبان آوران بند شد / ... نخستین سخن را به نام خدای ×× خداوند روزی ده ره نمای /.. همین دان درود رسول خدای ×× بدان شیر حق شاه خیبر گشای / به هشت و سه فرزند آن شاه دین ×× هزاران هزار آفرین آفرین /.. اول ذکر تولد خود را بیان میکنم.. پدرم جلال الدین محمد اکبر پادشاه را تابیست و هشت سالگی فرزند تمیزیست..

آغاز پندنامه: پند نامه جهانگیری که فرزندان کامکار و مریدان ... دستور العمل خود ساخته سرمایه سعادت ... دانند اول بدانید که گیتی ناپایدار است.

چاپ: لکهنو، ۱۸۶۳م، سنگی، ۲۴۰+۲۷+۲۴ص.

[فهرستواره منزوی ۱۲۳۷/۲؛ دیباچه محمد هاشم بر چاپ ۱۳۵۹ بنیاد فرهنگ؛ اته ۲۸۳۳؛ دنا ۱۰۱۰/۳ (۱۵ نسخه)]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** روز سه‌شنبه سی ام نیز مقام شد شب کم شنبه بیست و سوم ربیع الاول سنه ۱۰۲۷ هجری بعد از گذشتن چهارده و نیم کری تحویل حضرت نیر اعظم و عطیه بخش عالم ببرج حمل اتفاق افتاد تا این نوروز جهان افروز دوازده سال از جلوس این نیازمند درگاه الهی بخیر و خوبی گذشته سال نو بمبارکی و فرخی آغاز شد روز مبارک شنبه دوم فروردین ماه الهی جشن وزن قمری انجمن افروز گشت و سال پنجاه و یکم از عمر این نیازمند درگاه ایزدی بمبارکی آغاز شد که مدت حیات در مرضیات الهی صرف شود و نفسی بی یاد او نگذرد وقایع دوازده سال که یک دفترست اینجا تمام شد. کتبه العبد المذنب الفقیر الحقیر عبدالرحیم الهروی عنبرین قلم سترالله عیوبه و غفر ذنوبه تحریراً بدارالسلطنه اکره مرقوم قلم شکسته رقم گردید فی شهور سنه اربع و ثلاثین و الف من الهجرة النبویه.

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم الهروی عنبرین قلم، تا: ۱۰۳۴ق، جا: اکره؛ این نسخه را محمد شاه پادشاه هندوستان شخصاً تقدیم نادرشاه افشار کرده و در زمان میرزا مهدیخان استرابادی که رئیس کتابخانه نادرشاه افشار بوده مفقود می‌گردد تا بعد از سال‌ها در زمان مرآت الممالک رئیس بیوتات سلطنتی این کتاب از مشهدی عباس کتاب‌فروش خریداری و دوباره به کتابخانه سلطنتی عودت داده شده؛ پشت صفحه اول نوشته شده: «بسمله. این جهانگیر نامه در کتابخانه پدر بزرگوارم نوشته شده و در هشتم جمادی الثانیه ۱۰۳۷ روز جلوس مبارکست داخل کتابخانه این بنده درگاه گردید. حرره شهاب الدین محمد صاحبدیوان شاه جهان بن جهانگیر شاه بن اکبر پادشاه»؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: خجندی نخودی، جلد: مقوای روکش چرم لاکی، ۵۰۱ص، ۱۵ سطر ، اندازه: ۱۹/۹×۳۲سم [ف: ۵ – ۱۰۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سزاوار آن پادشاه کامکار نامدار گردون اقتدار سلمان بارگاه سکندر نشان باد استفسار نمود امید که مقبول طبع سلیم گردد.

نام کتاب و مؤلف به استناد نسخه ش ۴۶۹ آستانه معصومیه ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با نوشته‌ای از کریم برای میرزا محمد علیا در ۱ شعبان ۱۰۵۰ در اینکه برده‌ای برایم فرستادند الماس نام و من آن را محمد ناصر نامیدم با تاریخ ۱ رجب ۱۰۵۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۴گ، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷ – ۱۶۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** (سرگذشت پیش از آغاز پندنامه): خبر آوردند که هزار و پانصد نفر مسلمان بود و سه هزار دیگر هندو بود که هلاک گشته بودند چون سرما نزدیک گشته بود ... فرمودم تا نقاره کوچ زدند و چشم زخمی که کشمیر را رسیده دشواری راه کشمیر است. پایان: و جواهری که همراه است و پاره ای که بحضرت پیشکش کردم همه از تکلف خلیفه بغداد است احوال این است که بعرض رسانیدم و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق به شیوه ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای سرلوح

مذهب و نقاشی شده؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۳ص اندازه: ۱۹/۵×۳۳سم [ف: ۱۷ – ۱۶۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۹۰-ف

نسخه اصل: بادلیان الیوت ۴۰۶ (۲۲۱ اته)؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۸ق؛ در خاتمة التحریر آمده که سید احمد خان پسر سید محمد تقی خان بهادر پسر جواد الدوله جوادی علی خان بهادر بنده نواب وزیر اعظم دبیر الدوله امین الملک خواجه فرید الدین خان بهادر مصلح جنگ نسخه را برای کتابخانه سراج الدین محمد بهادرشاه در کشمیر در ۱۱۱۸ به درخواست خان بهادر پاتن کنبس صاحب مقابله و تصحیح کرده [فیلمها ف: ۳ – ۱۳]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۷۴/۱

آغاز: با وجود دوام شراب کمال هشیاری دارد؛ **انجام:** من آنچه شرط بلاغ است با تو میگویم ×× تو خواه از سخنم پند گیر خواه ملال

خط: نستعلیق، کا: میر علیرضا، تا: ۱۱۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۸ص (۷۸-۱)، ۱۵ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۵ – ۱۵۹۷]

۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** من آنچه شرط بلاغ است با تو میگویم ×× تو خواه از سخنم پند گیر و خواه ملال / قد تم الکتاب فی شهر صفر المظفر سنه ۱۲۳۶ کتبه محمد علی بن محمد بن اسمعیل اصفهانی.

فصلی است از تاریخ جهانگیرنامه مانند نسخه شماره دفتر ۸۶۷ به انضمام چند صفحه پند و نصیحت و اشعار و ابیاتی مناسب فحوای مطالب کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد اسمعیل اصفهانی (مشهور به محمد علی طباطبائی زواره‌ای)، تا: صفر ۱۲۳۶ق؛ مجدول، کمندکشی زرین، یک سرلوح مذهب منقش خوب؛ کاغذ: ترمه آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم زرک، ۲۷۸ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۵ – ۱۱۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۹۰-عکس

نسخه اصل: دیوان هند ۳۱۱۲؛ خط: نستعلیق، کا: فخرالدین محمد خان کاتب صحیح نگار، تا: یکم اکتوبر ۱۲۵۸ق [فیلمها ف:۳-۲۷۰]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۸۶-ف

نسخه اصل: دیوان هند ش ۱۸۱ (اته ۳۰۶)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲ – ۲۷۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۸۹-ف

نسخه اصل: دیوان هند ش ۳۱۱۲ (اته ۲۸۳۳)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲ – ۲۷۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۱۰-ف

نسخه اصل: موزه دهلی نو؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ سه نگارش است [فیلمها ف: ۳ – ۲]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۹۱-ف

نسخه اصل: بنگال D. 353 جلد ۱؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ – ۱۳]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۹۵/۱-ف و ۱۸۸۲-ف

بی‌کا،بی‌تا؛دیوان هند ش۱۶۴(اته۳۰۵) [فیلمها ف: ۲ – ۲۷۶ و ۱ – ۷۲]

۱۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [نشریه: ۳ – ۲۴۴]

۱۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** این طرفه تر که اول همین پسر به خدمت درویش رفته بود و به رأفت با درویش سلوک نموده بود درویش به او گفته بوده است که سرت را از تن جدا نمی‌کنم که جوانی ...

فقط قسمت اول را دارد و پند نامه را فاقد است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۵۰ص، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲ – ۷۶]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۷۳-۱۲/۶۳

آغاز: پیش تختم همی ریختند ×× به فرق سرم مشک می‌بیختند / همه بر سر از گوهران افسران ×× به خاک اوفتادند سجده کنان؛ **انجام:** و در سنگ، اثر جانوران نقش کنند وچهار باغ در کنار دریای لاهور بنا کنند چون یک منزل از کشمیر بیرون ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲ – ۶۸۸]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بفرزندان شیخ محمد غوث و دیگر مشایخ نیز حکم فرموده بودم که از ارباب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: کاهی کشمیری، جلد: مقوایی، ۲۲۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۹ – ۲۷]

● جهانگیرنامه = ذیل جهانگیرنامه = ذیل توزک جهانگیری / تاریخ / فارسی

jahāngīr-nāme = zeyl-e jahāngīr-nāme = zeyl-e tūzok-e jahāngīrī

محمد جمیل، قرن ۱۱

mohammad jamīl

تاریخ تألیف: ۱۰۴۰ق

شرح احوال جهانگیر شاه، نورالدین محمد (۱۰۳۷-۹۷۷) از تبار پادشاهان بابری هند است. جهانگیر، شرح دوره پادشاهی خود را به عنوان «جهانگیر نامه» یا «توزک جهانگیری» نگاشته و بارها چاپ شده است و چون کتاب یاد شده گزارش رخدادهای دوران سلطنت جهانگیری» است. رساله موجود، شامل ایام ولادت و دوره شاهزادگی جهانگیر نیز هست. این کتاب سه سال پس از در گذشت جهانگیر و در سومین سال جلوس فرزند وی، شهاب الدین محمد به رشته تحریر در آمده است. مؤلف در سال ۱۰۴۰ق این کتاب را به فرجام رسانده است. کلمه «توزک» به زبان ترکی به معنی ترتیب می‌باشد و مقصود نمای کلی سیاست‌های پادشاه است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۳۱

آغاز: سبحان الله زهی دادار بی نیاز که سپاسی را که نه د رخور کبریای بی منتهای؛ **انجام:** مالک الکتاب خاچاتور و آوانس ساکن اصفهان کاتب الحروف عتیق الله ساکن قریه ... هر مع دعوی کند دعو باطل می‌گردد ...

خط: نستعلیق هندی، کا: عتیق الله، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم زرشکی، ۱۵۹گ، ۱۷ سطر، اندازه:۹/۵×۱۹سم [ف: ۳۶-۳۹۹]

● جهانگیرنامه = شاهنامه / شعر / فارسی

jahāngīr-nāme = šāh-nāme

مثنویی است به سبک شاهنامه فردوسی که شاعر حالات جهانگیر پسر دوم رستم را به طور خیالی و با شخصیت‌های افسانه‌ای شاهنامه فردوسی به نظم کشیده است با این عناوین: رفتن جهانگیر به سوی ری به نزدیک کاوس شاه، خبردار شدن افراسیاب از کشته شدن طلایه به دست جهانگیر، هزیمت شدن کرو از رزم جهانگیر و فرستادن افراسیاب هومان را به جنگ او، رسیدن هومان به نزدیک جهانگیر، رفتن هومان و جهانگیر به درگاه افراسیاب و نوازش نمودن او را، داستان جنگ جهانگیر با ایرانیان، جنگ کردن گیو با جهانگیر و گرفتار شدن گیو بدست جهانگیر، رزم پژن با جهانگیر، درخواست نمودن جهانگیر گیو و پژن و طوس را از افراسیاب، جنگ فرامرز با جهانگیر، گرفتار شدن گرگین به دست جهانگیر، نصیحت زال کاووس شاه را، کشیدن بندیان ایران به بارگاه افراسیاب، آمدن زال به میدان جهانگیر، رسیدن نامه اردشیر از بغداد نزدیک کاوس شاه، رفتن جهانگیر با دلیران ایران به بغداد به یاری اردشیر، رسیدن جهانگیر به بغداد و جنگ کردن با عاد میشینه چشم، رفتن سمندان کبر به رزم جهانگیر، رفتن جهانگیر در ولایت موصل به نزدیک قلعه دیو و جادو، رفتن جهانگیر بسوی بربر به جنگ سقلاب شاه، جنگ کردن قباد بربری با تخار دلاور، جنگ کردن گیو با سپاه سقلاب، رزم بیژن با فرهاد، جنگ کردن سقلاب با جهانگیر و کشته شدن او و شکستن لشکر او بدست جهانگیر.

چاپ: این مثنوی در سال ۱۲۶۱ یزدگردی برابر با ۱۳۰۹ ق در مطبعه ناصری در بمبئی به چاپ رسیده با این سرآغاز: بنام جهان آفرین کردگار/ که پذرفت از نامش عالم قرار.

[نسخه‌های منزوی ۲۷۵۲/۴، ش ۲۹۰۱۳؛ حماسه سرایی در ایران از قدیمی ترین عهد تاریخی تا قرن چهارم هجری، صفا ص ۳۲۴-۳۳۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۶۷

آغاز: ز رستم یکی جوشن زرنگار ×× بماند از دلاور بروز شکار / بیاورد او را بنزدیک اوی ×× از آن شادمان شد دل نامجوی ... / رفتن جهانگیر بسوی ری بنزدک کاوس شاه: برون شد ز مازندران پهلوان ×× رفیقش دوصد نامدار جهان / ز پوشیدنی‌ها و از خوردنی ×× ببردند چیزی که بد بردنی؛ **انجام:** ندارد بمردی کسی تاب اوی ×× بسی فرق باشد بما تا باوی / بمغرب زمین نیست یک نامدار ×× که بیند ورا در صف کارزار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۳ق؛ نوشته ای از محمد مهدی بن نور محمد به تاریخ شعبان ۱۰۸۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۸×۱۳سم [ف: ۳۸ - ۴۹۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۳/۲-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 498 (بلوشه ۱۸۹۴)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول ۱۱۷۳ق، جا: سورت؛ ۹۶گ (۴۹پ-۱۴۴پ)، ۲۱ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۵۳۲]

← جهان نامه ‹ جهان نما

● جهان نامه / جغرافیا / فارسی

jahān-nāme

بکرانی، محمد بن نجیب، ق۷ قمری

bakrānī, mohammad ebn-e najīb (- 13c)

تاریخ تألیف: ۶۰۵ق

در ربع مسکون و مواضع ولایت‌ها و شهرها و جزیره‌ها و کوه‌ها و جز اینها، در بیست «فصل» کوتاه و به نام شاهی که نامش در سرآغاز نیامده: ۱. کیفیت جهان نامه؛ ۲. کیفیت ربع معمور و متعلقات او؛ ۳. شرح خط‌ها و رنگ‌ها بر شکل عالم؛ ۴. بیان فایده شکل عالم؛ ۵. پدید کردن بعضی مسافت‌ها؛ ۶. ذکر دریاها و کیفیت آن؛ ۷. بیان بحیره‌ها؛ ۸. ذکر جزیره‌ها که در دریاها باشد؛ ۹. ذکر بعضی جیحون‌ها و رودها؛ ۱۰. ذکر کوه‌ها که معروف است؛ ۱۱. ذکر بیابان‌ها؛ ۱۲. ذکر اسامی بعضی شهرها؛ ۱۳. ذکر بعضی مواضع مشهوره نجومی؛ ۱۴. ذکر بعضی مردم از مواضع؛ ۱۵. ذکر خواص بعضی از مواضع؛ ۱۶. ذکر بعضی از مواضع و عجایب آن؛ ۱۷. ذکر معادن جواهر؛ ۱۸. ذکر آنکه از هر موضعی چه خیزد؛ ۱۹. بیان بعضی از مواضع؛ ۲۰. حکایاتی چند پراکنده. (سید احمد اشکوری)

[دنا ۱۰۱۱/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴۹/۱-ف

نسخه اصل: آکادمی علوم شوروی C. 612؛ بی‌کا، تا: ۲۸ رمضان ۶۶۳ق [فیلمها ف: ۱ - ۶۲۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۸۱/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هر کسی که از فضلا باندازه علم خویش خزانه کتب معمور را خدمتها کرده بودند؛ **انجام:** کتاب را بر این فصل ختم کردیم و سخن را بر دعای دولت خداوند عالم پادشاه روی زمین فرمان ده ممالک ...

خط: نستعلیق، کا: شیخ امین الدین نصیرالدین محمد خفرکی، تا: ۱۰۳۱ق؛ سطرها چلیپا، مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ

(۱۷۱پ-۱۸۶ر)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۴ - ۶۷]
۳. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، اندازه: ۱۱×۲۱سم [نشریه: ۷ - ۷۵۷]

● **جهان نفس** / فلسفه / فارسی
jahān-e nafs

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۶/۴
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی پازواری، تا: ۱۲۴۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳گ (۱۶ر-۱۸ر)، ۱۸ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶ - ۱۳۱]

← جهان نما ⊳ مرآة الاحوال

● **جهان نما** / شعر / فارسی
jahān-namā

تأثیر تبریزی، محسن، ۱۰۶۰ - ۱۱۲۹ قمری
ta’sīr-e tabrīzī, mohsen (1650 - 1717)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۷/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: بین ۱۱۲۴ تا ۱۱۲۹ق؛ ۶۳ص (۱۴۸-۲۱۰) [ف: ۳ - ۲۰۰]

● **جهان نما** = **جهان نامه** / فقه / فارسی
jahān-namā = jahān-nāme

کوکب خاورانی، محمد باقر بن بهبود، - ۱۲۷۲ قمری
kowkab-e xāvarānī, mohammad bāqer ebn-e behbūd (- 1856)

اهداء به: فتح علی شاه و سلطان محمد تقی شاه فرمان روای بروجرد.
تاریخ تألیف: جمعه ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق؛ محل تألیف: بروجرد
جز جهان نمای فلوعون رفائیل است ولی نزدیک به جهان نمای موسی ژان داود و محمد حسین فراهانی (منزوی ۳۹۶۱، ص۵۹۵ فهرست آتابای - تاریخ و جغرافیا). نسخه از روی جهان نمای رومی که به زبان فرنگی بوده به ترکی و از ترکی به دری و از دری به فارسی ترجمه شده در ۱۵ «فصل» هر یک چند باب، روی هم ۱۱۶ «باب» و شش «عمل» و یک «تنبیه» و یک «خاتمه» پایان یافته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۷
آغاز: هذا کتاب جهان نما. بسمله. سپاس بیرون از قیاس و ثنائی افزون از حوصله حواس جهان آفرینی را سزاست که بنیان مرصوص قصور جهان نمای افلاک را به نقوش کوکب و صور بروج بیاراست؛ **انجام:** امید چنان است که مطالعه کنندگان این ترجمه شریفه در هرجا که سهوی یاباطلی ادراک نمایند خامه اغماض و جامه اغضاض برو کشیده و پوشند.
خط: نستعلیق، کا: احمد بن ابوالفتح شریف حائری اصفهانی کرمانشاهی، تا: ۱۸ جمادی الاول ۱۲۴۲ق، جا: نهاوند، برای میرزا ابوالفضل؛مهر:حبیب الله؛جلد:تیماج تریاکی،۱۵۰گ[سنا:ف:۲-۱۴۹]

● **جهان نما** / تاریخ ایران / فارسی
jahān-namā

تفرشی، فرج الله، ق۱۳ قمری
tafrešī, faraj-ol-lāh (- 19c)

اهدا به: آقا میرزا محمد رئیس
تاریخ تألیف: ۱۲۸۷ق
فهرستی است از کتاب اول و دوم ناسخ التواریخ؛ این فهرست شامل عقاید هندوان و چینی‌ها و اعراب و ایرانیان و سلسه‌های ایرانی است و خود فهرست شبیه تاریخ سیاقی است که به‌جای سیاق اعداد هندسی بکار رفته است.
[دنا ۱۰۱۱/۳؛ فهرستواره منزوی ۶۰۹/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۳۹
آغاز: بسمله، از کتاب اول و کتاب ثانی ناسخ التواریخ خلاصه فهرست تحریر شود که مطالعه کنندگان؛ **انجام:** مذاهب حکماء و فلاسفه اسلام ذکر عقاید صوفیه
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۷ق، جا: تهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آبی، ۳۴۷گ، ۳۰سطر (۱۵×۲۶/۵)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۵ - ۳۶۲]

● **جهان نما** = **جهان آرا** = **جغرافیا** / جغرافیا / فارسی
jahān-namā = jahān-ārā = joqrāfīyā

رفائیل، فلوغون، ۱۲۶۶ قمری
rafā’īl, felūqūn (1850 -)

اهدا به: ناصر الدین شاه قاجار
تاریخ تألیف: ۱۲۶۶قغ محل تألیف: تبریز
مؤلف پس از آموزش مقدماتی به آموختن زبان فارسی روی آورده سپس به ایران آمده در تبریز فارسی‌خوانی خود را دنبال کرده و می خواسته فرهنگ فارسی بنگارد ولی از آن روی گردان شده در سال ۱۲۶۶ ق به نام ناصر الدین شاه در تبریز که به تعلیم مشغول بود، این کتاب را به‌طور اختصار در جغرافیای عالم و وضع جغرافیای کشورهای جهان به سبک نگارش اروپائیان فراهم می‌آورد. در یک «مقدمه» و پنج «مطلب» و یک «خاتمه» است: مقدمه در معنی بعضی اصطلاحات جغرافیائی؛ مطلب ۱. بیان حدود قطعه آسیا؛ ۲. بیان حدود قطعه اروپا؛ ۳. بیان ممالک

قطعه آفریقا؛ ۴. بیان قطعه آمریکا؛ ۵. ذکر ولایات قطعه اسپانیا. در فهرست فارسی مشار کتاب را تألیف فلوغون نوشته و ترجمه آن را به دیگری نسبت می‌دهد ولی از این کتاب استفاده می‌شود که خود فلوغون کتاب را به فارسی نوشته است.
آغاز: ستایش بی آلایش نثار بارگاه شاهنشاهی است که در کشور و دائره وجود سلطانی است مستقل ...
انجام: شکر که این نامه بعنوان رسید×× بیشتر از عمر بپایان رسید
[فهرستواره فارسی ۲۱۰/۱؛ نسخه‌های منزوی ۳۹۶۱/۶؛ مشار فارسی ۱۵۵۴/۲؛ دنا ۱۰۱۱ (۸ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ در حاشیه صفحه اول نام حشمت الدوله حمزه میرزا در تبریز دیده می‌شود؛ جلد: تیماج سبز، ۱۴۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۹ – ۹۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** منظور نظر بندگان سلطانی آید تا تشوقی افزوده مفصلا نسخه درین باب نوشته آید و من الله التوفیق و الرشد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آبی، ۱۴۶گ، ۱۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه:۱۳×۲۲سم [ف: ۱ – ۳۲۹]

۳. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه:۲۰
بی‌کا، تا: ۸ محرم ۱۲۶۸ق [نشریه: ۴ – ۳۳۹]

۴. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۹۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: آخوند ملاصالح تبریزی، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۲۸۱ق؛ ۲۳۵ص، ۱۳سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:– ۱۰۸]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** امید که هرگاه سهو یا خطائی در این کتاب ببینند بقلم عفو اصلاح فرمایند و بر سستی و پستی سخن عیب نجویند که اهل دول خارجه را بیش از این اکتساب سایرالسنه غیر از زبان خود امکان ندارد وبالله التوفیق
خط: نستعلیق، کا: میرزا آقا شیرازی، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۲۹۱ق، جا: شیراز؛ محشی؛ مهر: «شعاع» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۵۱]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۴
خط: شکسته، نستعلیق، کا: عبدالحمید، معلم دبستان، تا: جمادی الثانی ۱۲۹۷ق؛ نسخه‌ای است که برای چاپ سنگی در کارخانه آخوند ملا صالح تبریزی نویسانیده بوده‌اند؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: مرغش مجدول طلائی، ۹۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۹×۲۰سم [ف: ۲ – ۱۸۱]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** آنچه معروف بین خواص بود آنهایی است که تحریر گردید
خط:نستعلیق، کا: محمد ابراهیم منشی سبزواری، تا: رجب ۱۳۱۵ق؛ از روی نسخه آقا میرزا ابراهیم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۷۹گ، ۱۱ سطر (۷×۱۲) ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱ – ۲۴۷۹]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۴۱
آغاز: اولاً از شرق آسیا گرفته ابتدا می‌نمائیم بعد آفریقا اوروپا آماریقا به این ترتیب نوشتن را مصمم شدیم به رسمهای ممالک آسیا از کتب؛ **انجام:** لاهری نام شهری است که صد و دو درجه و نیم طول و در بیست دو درجه نیم عرض در جائی که یک شعبه نهر سند داخل بحر می‌شود به طرف شرقی آن شهر و بندری است شعبه دیگر نهرسند که از غربی تنه می‌گذرد
خط: نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی عطف، ۱۳۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲-۶۵۲]

● جهان نما / تاریخ / فارسی

jahān-namā

از ناشناس. درباره کرویت زمین و کرات دیگر می‌گوید: اگر چه این مقام وسعت بیان ادله اقوال این ۳ مذهب را ندارد لکن به جهت این که کتاب مستطاب جهان نما به اسم خود مسمی باشد به اجمال این ۳ فرقه ایراد گردد (ص ۱۵). در نامه پیوست که رو به سوی یکی از مشایخ است، آمده است: این کتاب را یافته دادم به جناب میرزا آقا اهری که مرد بسیار فاضل و منجم و مهندسی است ترجمه کردند. جغرافیای فلکی و بخشی است از کتاب بزرگتر. آغاز می‌شود با «امر رابع» در بیان استدرات عالم اجسام و کرویت زمین، واپسین سربند «امر تاسع» در اقسام (اقالیم) کره ارض است. هر چند کرویت زمین را بدیهی می‌داند ولی به تفصیل اندیشه فرزانگان را در این باره می‌آورد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۸۲-عکسی
آغاز: امر رابع در بیان استدارت عالم اجسام و کرویت زمین است، تمهید قطع نظر از دلایلی که به جهت اثبات کرویت عناصر و افلاک ذکر کرده اند لازم است که امر مزبور را مسلم دانند زیرا؛
انجام: و گاه به ظن و تخمین اطوال و عرض بلاد را تتبع و استقرا کرده اند. عرض و طول بلد به ربع و اسطرلاب و اوقات خسوف و کسوف معلوم شود.
خط: نستعلیق شکسته خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نامه‌ای به پیوست که مترجم را میرزا آقا اهری یاد می‌کند؛ ۵۹ ص، ۱۵سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱ – ۱۳۴]

● جهان نما / تراجم / فارسی

jahān-namā

شرح حال خود نوشت مختصری است با عبارات روان و سلیس به نظم و نثر که از یکی از بزرگان مستقر در اصفهان با تجلیل یاد می‌کند و کتاب را پیشکش ایشان می‌سازد و نامی از خود و ایشان

نبرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۹۰/۸

آغاز: بر رای جهان آرای نوبین اعظم ... زمان و موبد دانایی جمشید دوران که مرات صور حقایق و دقایق است. صورت شاهد این مطلب جلوه کرد درخصوص که اصفهان معظم بلاد ایران و رشک روضه جنان؛ **انجام:** و آه به آسمان می‌افراشتم که یا رب با گردش اختران و بی مهری آسمان چه کنم که در این خاک پاک هلاک خواهم شد.

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۲۹۷ق؛ مجدول، دارای کتیبه و لوح؛ در آخر کتاب با شنگرف نوشته شده «وفات ایشان ۱۲۹۶ سوم نوروز می‌باشد»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۲]

● **جهان نما (ترجمه)** / جغرافیا / فارسی

jahān-namā (t.)

حاجی خلیفه، مصطفی بن عبدالله، ۱۰۰۴ - ۱۰۶۷ قمری

hājī xalīfe, mostafā ebn-e ʻabd-ol-lāh (1596 - 1657)

مترجم: چارمحالی ، محمد

جغرافی ترکی، مؤلف اصل کتاب، کاتب چلبی است که به نام سلطان محمد خان عثمانی در سال ۱۰۵۷ق تألیف کرده و ترجمه از محمد چارمحالی و در زمان آقا محمد خان قاجار انجام شده است. منقسم بر دو قسمت و ۴۶ فصل. اسامی بلاد را به ترتیب الفبا نوشته و خلاصه مندرجات آثار البلاد و عجائب المخلوقات قزوینی احسن التقاسیم فی معرفة الاقالیم مقدسی، الاشارات الی معرفة الزیارات علی بن ابوبکر هروی، اوضح المسالک الی معرفة البلدان و الممالک، تحفة الزمان و خریدة الاوان، تقویم البلدان، الروض المعطار فی اخبار الاقطار، کشف الممالک، معجم البلدان و کتب دیگر جغرافیا را در این کتاب ذکر کرده است.

[دنا ۱۰۱۱/۳؛ چلبی ۴۱۴/۱؛ الذریعه ۹۵/۴؛ استوری ۱۴۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۱۰/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۰۹

خط: نستعلیق، کا: فتح علی سلطان بن محمد جعفر عیسی برای حسین قلیخان در تهران، تا: ذیحجه ۱۲۱۴ق، جا: تهران؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، با نقشه‌های رنگین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۴۱۱گ، ۲۵ سطر (۱۳/۵×۲۴)، اندازه: ۲۰×۴۰سم [ف: ۱۰-۱۵۸۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۸

آغاز: فاتحه خراید عالم آرا و سرلوحه جراید جهان نما

نام کتاب و زبان آن بر اساس فهرستواره ۲۱۰/۱ تصحیح گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ ۲۶۷گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲ - ۴۳۸]

● **جهان نمای جدید** / جغرافیا / فارسی

jahān-namā-ye jadīd

فراهانی، محمد حسین بن حبیب، ق۱۳ قمری

farāhānī, mohammad hoseyn ebn-e habīb (- 19c)

به دستور: میرزا تقی خان وزیر نظام (امیر کبیر)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۱-۱۲۶۴ق

جغرافیای تاریخی جهان است در زمان سلطنت محمدشاه قاجار و صدارت حاجی میرزا آقاسی که میرزا تقی خان وزیر نظام (بعداً امیر نظام و امیر کبیر صدر اعظم ایران) نسخه آن را از روم به ایران آورده و به دستور وی موسی ژان داود ترجمان اول وزارت خارجه از زبان فرانسوی به ترکی ترجمه کرده و میرزا محمد حسین حسینی فراهانی از ترکی به فارسی آورده است. پنج قطعه عالم را در پنج «مقصد» و هر مقصد دارای چند «باب» و «فصل»: مقصد اول: در بیان ممالک اوروپا، در هفده «باب»: ۱. دولت فرانسه؛ ۲. جمهور زویدسر؛ ۳. خاک جرمانیا در بیست «فصل»؛ ۴. دولت نمسه؛ ۵. دولت پروسیه؛ ۶. دولت فلمنگ؛ ۷. دولت بلجیقا؛ ۸ خاک ایتالیا، در هفت «قسمت»؛ ۹. دولت پرتقال؛ ۱۰. دولت استانیول؛ ۱۱. جمهور اندر؛ ۱۲. دولت دیمارق؛ ۱۳. دولتین شود و نوروجیا؛ ۱۴. دولت انگلیس؛ ۱۵. دولت روسیه؛ ۱۶. جمهور کراکوبا؛ ۱۷. دولت یونان؛ مقصد دوم: در ممالک آسیا، در هشت «باب»: ۱. دولت عثمانیه؛ ۲. افغانستان؛ ۳. بلوچستان؛ ۵. ترکستان؛ ۶. هندوستان، در دوازده «فصل»؛ ۷. دولت چین؛ ۸. دولت ژاپن که ماچین باشد؛ مقصد سیم: در ممالک آفریقا: قسمت اول: در متصرفی اهالی مملکت در هفت «باب»: ۱. حبشستان در چهار «فصل»؛ ۲. ممالک سواحل بحر ابیض؛ ۳. دولت دارفور؛ ۴. آفریقای مغربی، در چهار «فصل»؛ ۵. ممالک نیقریسی، در چهار «فصل»؛ ۶. آفریقای جنوبی؛ ۷. آفریقای جنوبی؛ قسمت ثانی: آفریقای متصرفی دول خارجه، در هشت «باب»: ۱. متصرفی دولت عثمانی که در به صرف محمد علی پاشا می‌باشد؛ ۲. آفریقای متصرفی فرانسه؛ ۳. آفریقای پرتقال؛ ۴. آفریقای انگلیس؛ ۵. آفریقای استانیول؛ ۶. آفریقای فلمنگ؛ ۷. آفریقای دینمارق؛ ۸. افریقای عرب؛ مقصد چهارم: در ممالک آمریکا، در دو «باب»: ۱. متصرفی اهالی مملکت، در دوازده «فصل»؛ ۲. آمریکای متصرفی دول خارجه، در هشت «فصل»؛ مقصد پنجم: در اسیانی، در سه «باب»: ۱. اسیانی مغربی، در هشت «فصل»؛ ۲. در ذکر احوال اسیانی سنترال یا استرالی، در پانزده «فصل»؛ ۳. ذکر اسیانی اریانتال، در هفده «فصل». (حکیم)

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل الارض مهاداً و الجبال اوتاداً. مبداء هر کلام بنام ناظمی سزد که بانی نزهت سرای جهانست و سپاس بیقیاس خداوندیرا رسد که اساس این بلند کریاس را بیواسطه و مقیاس بر پا داشت ... امروز که خاتم سلطنت در انگشت و مقالید خلافت را در مشت دارد ... و ذات همایونش منطوی و ملفوف بل منتشر و مکشوفست فضلش ماده عفو ذلت و

خشمش مجرد از اغراض شهوت عدلش برزخ ما بین رأفت و سطوت ... گوهر تاجداری گوهر افسر شهریاری ... السلطان ابن السلطان ابن السلطان و الخاقان ابن الخاقان ابن الخاقان ... محمد شه ... و بعد چون درین عهد فیروزی مهد از یمن توجهات جناب جلالتماب اجل ... محی الشریعه و عارف بالحقیقه ... حاجی میرزا آقاسی مدظله و ادام عمره ممالک محروسه ایران صانها الله تعالی ... رشک روضه رضوان گردیده ... بنا بفرمایش ایشان این مختصر نسخه سمت تحریر پذیرفت ...

[دنا ۱۰۱۲/۳ (۷ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۱۱/۱؛ نسخه‌های منزوی ۳۹۶۱/۶]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۳۶

خط:نستعلیق،کاتب=مؤلف،تا:دهه سوم شوال ۱۲۶۱ق[نشریه: ۲ – ۷۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در آن تحصیل فن کشت و زرع می‌شود و دیگر کتبخانه ایست برای تعلیم علم سفاین تجارتی و مکتب خانه چند است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، شامل جدول‌هایی از اوضاع طبیعی ممالک؛ کاغذ: فرنگی، لب طلائی، جلد: تیماج قرمز، ۸۷گ، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۶/۵سم [ف: ۱ – ۲۴۱]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۵

آغاز: بسمله، لک الحمد یا ذاالجود و المجد و العلی تبارکت تعطی من تشاء و تمنع؛ **انجام:** در جداولی چنین آمده: شراب و عرق، اسلحه، باروت، امتعه، فرنگستان، ندارد، ندارد، ندارد، ندارد، ندارد.

خط: نسخ و نستعلیق خوب، کا: رضا قلی تاریخ نویس، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۲۷۳ق، جا: تبریز؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج نقاشی شده، ۳۲۶گ، ۱۷ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه:۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱ – ۴۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۰۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ – ۷۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اسلحه، باروت، امتعه فرنگستان، ندارد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ رمضان ۱۲۷۴ق؛ صفحه آخر شرحی است درباره تحریر این نسخه به دست رضاقلی تاریخ نویس که در سال ۱۲۷۳ نخست به دستور ناصرالدین شاه قاجار استنساخ و آماده کرده بوده و در وقتی که خواسته تقدیم شاه کند میرزا آقا خان صدراعظم نوری آن را دیده و خط او پسندیده و خواسته است تا نسخه‌ای هم برای وی بنویسد و این نسخه تقدیمی به میرزا آقاخان است؛ مجدول؛ واقف: اشرف السلطنه زوجه محمد حسنخان اعتمادالسلطنه به وسیله همسر دوم او حاج سید حسین نایب التولیه، سوم شعبان ۱۳۳۴؛ کاغذ: فرنگی حنایی آهار مهره، جلد: روغنی زمینه نارنجی، ۲۸۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۳×۳۷سم [ف: ۸ – ۴۷۰]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۴۱

آغاز: برابر **انجام:** فصل هفدهم در بیان کوروپ چند که اسپرات مینامند و این دو قسمت است یکی از اسپراد برال مینامند یعنی اسپراد شمالی و جزایر مشهور آن ... و دیگری اسپراد جنوبی ... رودخانه و غیره کل ممالک آسیائی در جدول مرقوم است. جدول رودخانه‌های کل ممالک آسیائی ... جدول تجارت آسیائی آنچه بخارج میرود. جوز – قرنفل – دارچین – فلفل – قهوه – برنج – قلع – طلا – الماس – مروارید – شیر ماهی – آشیانه طیور – چوب صندل – چوبهای قیمتی دیگر – نیل – شمع موم سفید – شکر – پنبه – توتون – چوب آلات جهة بنا – کافور – کهربای سفید – زغال سنگ – گندم – اسب – پارچه ابریشمی – روغن ماهی – پارچه پشمی – کاسه لاک پشت – نارچیل. آنچه از خارج می‌آوردند – تریاک – نمک – کرباس – پارچه حریر – چینی آلات – میز – اسلحه – باروت – صابون – روغن زیتون – شراب و عرق – امتعه فرنگستان. پایان کتاب: بعد از تحریر این کتاب که حسب الحکم مستطاب شرف اتمام پذیرفته این سه قصیده غرا را در مدح اعلیحضرت ... ناصرالدین شاه قاجار کمترین چاکر درگاه رضاقلی تاریخ نویس جسارت عرض نموده تحریراً فی شهر جمادی الاخر سنه خمس و سبعین بعد المأتین و الالف من الهجرة النبویه علی هاجرها آلاف التحیة ۱۲۷۵. مطلع قصیده اول: ای بود تو وجود تو چون مهر و چو پرتو ×× روی تو دهد بر فلک آئینه گون ضوء؛ مطلع قصیده دوم: ای ناصرالدین خسرو الله نگهدارت ×× هر جا که شوی خوش باد امسال تو از پارت؛ مطلع قصیده سوم: ای جوانمردی و جهانداری ×× بر همایون وجودت ارزانی؛ مطلع غزلی: امسال مرا سال رسیده است به پنجاه ×× نی پیر جوانم ز فر ناصر دین شاه / بخت تو جوان ماند و اقبال تو جاوید ×× این است دعایم همه شب وقت سحرگاه

خط: نسخ و نستعلیق، کا: رضا قلی سرابی، تا: ۱۲۷۵ق؛ رضاقلی سرابی از اهالی سراب آذربایجان و فرزند مهدی قلی سرابی است که به کتابت کتب تاریخی اشتغال داشته؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم مشکی مذهب، ۴۸۸ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۳×۳۶/۵سم [ف: ۵ – ۵۹۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۴۶

آغاز: برابر **انجام:** آنچه از کل آسیانی عمل می‌آید و به خارج می‌برند ... کافور. کهربای سفید. زغال سنگ. گندم؛ انجامه: «چون این کتاب تاریخ جهان نما و جغرافیا را حسب الحکم جهان مطاع اعلحضرت شاهنشاهی سه دفعه نوشته به کتابخانه مبارکه تسلیم داشته بود و نظر به اخلاص حقیقی که در خدمت ذی رفعت جناب خداوندگار اعظم میرزا سعید خان وزیر امور دول خارجه- اطال الله بقاه و جعلنی فی کل محذور فداء- داشتم و بهری کامل و حظی وافر از اخلاق بهشتی و افضال و احسان آن جناب برده بودم دریغم آمد که به شکرانه الوان نعمت و اقسام منتش نپردازم و تحفه در بضاعت خویش نیافتم مگر این که به تحریر این نسخه اقدام کنم

و در کتابخانه آن جناب یادگاری از جانب خود داشته باشم. اگر چه این گونه جسارت و خودنمائی در خدمت آن جناب از امثال بنده نا قابل محض فضولی و ندانم کاریست زیرا که هنرهای او آشکار و نهان گرفته جهان را کران تا کران. اگر اوصافش را بیان نمایم ار اندازه امکانم خارج است زیرا که بالاتر از جمیع مدارج باشد و برتر از جمله معارج قطره از بحر چه پوید و ذره از مهر چه گوید. حسان از پیغمبر آخر الزمان چه دراید و بلبل از بهشتی گل چه سراید. یک دهن خواهم به پهنای فلک ×× تا بگویم مدح آن رشک ملک / عذر بهتر و سکوت خوشتر که تلالؤ گوهر با تعریف و توصیف هر بی پا و سری نفزاید و تموج بحر اخضر از تحرک باد صرصر نکاهد. تعاجزت عن توصیفه وهو قادر ×× لتغییر ما عندی من العجز و الفقر / و لا یستطیف الطبع ان یمدح الذی ×× هو البحر طبعاً والسعید مدی الدهر / وطبعی جمود فی مدیحة سید ×× له الطبع حار کالتموج فی البحر / لا زالت عزته مصونة عن تصرفات الزمان و محفوظة من تطرقات الحدثان و موالیه مسرورین بالسعادت و الاقبال و معادیه محزونین بالذلة و النکال مادامت القدام یکتب و الغمام یسکب. کتبه رضا قلی بن الحاج مهدی قلی السرابی فی سنه ۱۲۷۷هزار و دویست و هفتاد و هفت»

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: رضا قلی بن مهدی قلی سرابی، تا: ۱۲۷۷ق؛ مجدول، کمندکشی شده، رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور پشت پارچه‌ای مشکی، ۲۴۹گ، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۵)، اندازه: ۲۳/۲×۳۷/۲سم [ف: ۲۹/۱– ۱۱۵]

● **جهان نمای ناصری** / جغرافیا / فارسی

jahān-namā-ye nāserī

حسینی، نصر الله بن شکر الله

hoseynī, nasr-ol-lāh ebn-e šekar-ol-lāh

در جغرافیای طبیعی عالم است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۸۳

آغاز: بنام خداوند یکتا سپاس و ستایش شایسته پاک یزدان بایسته بود؛ **انجام:** نول زلاندرا به دو جزیره منقسم می‌نماید.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: رویه ابری فرنگی، ۷۵گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۲سم [ف: ۲ – ۲۰۰]

● **الجهانیة** / اخلاق / عربی

al-jahānīya

حسینی بخاری، محمد بن برهان، ق۹ قمری

hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān (- 15c)

اهدا به: جلال الدین حسین بن احمد (جد پدر مؤلف)

رساله‌ای اخلاقی مستند به آیات قرآنی که به جد پدرش «جلال الدین حسین بن احمد مخاطب به خطا (؟) الله الرحمن بیا مخدوم جهانیان» تقدیم نموده؛ مشتمل بر سه «فصل»: ۱. بیان الاعراض عن الدنیا؛ ۲. بیان الاعراض عن الخلق؛ ۳. بیان الاعراض عن الذین اقال الله.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۷۳/۲۲

آغاز: بسمله. اللهم اعطنی محبتک کما اعطیتها لجلالک الحمدلله الذی خلق الدنیا للعبرة؛ **انجام:** الهی لا صبر لی فی الدنیا عن ذکرک فکیف اصبر فی الآخرة عن رؤیتک

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج فرنگی، ۵ص (۷۴–۷۸)، ۱۹ سطر، اندازه:۱۷/۵× ۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ – ۳۲۸]

● **الجهة التی یصح علیه القول فی احکام النجوم** / هیئت / عربی

al-jahat-ul latī yaṣiḥḥ-u ‘alay-h-il qawl fī aḥkām-in nujūm

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ – ۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875 - 951)

آغاز: بسملة، قال أبونصر: الأجسام السماویة إنما تفعل فی الأجسام التی تحتها سخونة أزید و أنقص و یتبع مقادیر تلك السخونة فی تلك الأجسام آثار و صور آخر و أعراض آخر یتبع تلك الصور و الآثار ...

انجام: فأما الأرادات التی یکون علی الفکر و الرؤیة الصحیحة فالله یحکم علیها بشیء من الأجسام السماویة؛ تمت المقالة ... و لله الحمد بلانهایة

چاپ: در الفارابی و الحضارة الانسانیة (بغداد، وزارة الاعلام: ۱۹۷۵م)، به کوشش محسن مهدی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۲۳عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: گویا در کتابخانه دانشگاه پرینستون آمریکا؛ بی‌کا، تا: ۶۷۷ق؛ ۲ص (۲۹۲–۲۹۳) [عکسی ف: ۴ – ۳۱۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۳۰۴ر–۳۰۴پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ – ۱۴۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۱۱/۱۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۳۴ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۴۲ر–۴۲پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۰ – ۸۸]

● **جهة القبلة** / فقه / عربی

jahat-ul qibla

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

رساله مختصری است در جهت قبله که به صورت متن و حاشیه نوشته شده است. در عنوان این بخش نوشته شده: «من املاء شیخنا علی بن عبدالعلی رحمه الله فی القبلة»

آغاز: جهة القبلة فی حق کل اقلیم هو ما یوازی جهتهم مما ساوت الکعبة عن یمینها و عن یسارها بالنسبة الی اهل ذلک الاقلیم ...

انجام: و المشرق علی اصل المنکب الایمن و الصبا علی الاذن الیمنی و الشمال علی العین الیسری و الدبور علی خد الایسر و الجنوب بین الکتفین والحمد لله

شرح و حواشی:

۱- قبله = استقبال القبلة (ترجمه)؛ سرکانی، محمد صادق بن محمد علی (-۱۱)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۸۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۷ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۳گ (۲۵ر-۲۷پ)، ۱۹سطر [ف: ۳۷ - ۴۶۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۰۰/۲۶

آغاز: برابر

خط:نسخ،کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۳۹پ-۱۴۰ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰ - ۱۷۳]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۰۹/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی خط م و اوبین المغرب والقبله فتأمل. ع ل رحمه الله تعالی.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر حاج سید سعید؛ جلد: تیماج تریاکی، ۲ص، ۱۷ سطر(۷/۵×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۵۳۷]

● **جهة القبلة = معرفة القبلة = تحقیق جهة القبلة** / فقه / عربی

jahat-ul qibla = ma‘rifat-ul qibla = taḥqīq-u jahat-il qibla

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

رساله‌ای در شناخت حقیقت و جهت قبله از رهگذر فقهی که به سخنان دانشمندان پیش از خود نیز توجه کرده و روی سخن او بیشتر با شهید در شرح شرایع و شیخ علی کرکی در شرح قواعد است و از روی اصول ریاضی این مسئله فقهی را حل نمود. با عناوین «فصل، تمثیل، توضیح، تتمه، تفصیل، اشارة، ایضاح ...». او دو رساله در این مبحث دارد.

آغاز: بسمله. و به نستعین اما بعد الحمد و الصلوة فیقول اقل العباد محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی عفی الله عنه ان تحقیق جهة القبلة التی یجب علی البعید تحصیلها و التوجه الیها من المهمات.

انجام: خلافاً للمستفاد من تعریفی الشرحین هذا ما خطر بالبال الکثیر الاختلال مع ضیق المجال و تراکم الاشغال و الحمد لله اولا و آخراً و باطناً و ظاهراً.

چاپ: بیروت، محقق: هادی حسن القبیسی العاملی، مجلة تراثنا، س ۱۱، عددان۳و۴،

[الذریعة ۳۰۱/۵ و۳۹/۱۷؛ معجم المؤلفین ۲۴۲/۹؛ دنا ۱۰۱۲/۳-۱۰۱۵ (۱۱۴ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة (شرح) جهة القبلة؛ قزوینی، محمد نصیر بن حاجی خلف (-۱۱)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۷/۷

خط: نسخ، کا: یوسف بن حسن شهیر به ابن جعفر حسنی عیناثی عاملی، تا: چهارشنبه ۶ شوال ۱۰۱۲ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج عنابی، ۱۳ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۴۴۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۱۱/۱

خط: نستعلیق، کا: نظام الدین محمد بن حسین قرشی، تا: جمعه ۲۲ جمادی الثانی ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱پ-۳پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۷ - ۳۲۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ نازیبا، کا: علی بن عبدالله الحلی، تا: اواخر جمادی الثانی ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۵۱ر-۵۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۷سم [ف: ۱ - ۱۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۰/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱ - ۳۲۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین قاری، تا: ۲۷ ربیع الثانی ۱۰۱۴ق، جا: نخجوان؛ در برگ‌های ۲۲۳پ-۲۲۴ر دعاها است و فال‌نامه خواجه طوسی؛ ۸گ (۲۱۶پ-۲۲۳ر) [ف: ۵ - ۱۸۵۴]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۳۶/۲ و ۲۵۹۸/۲ عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین محمد بن علیخان جربادقانی (گلپایگانی)، تا: چهارشنبه ۲۶ محرم ۱۰۱۶ق، جا: قم مدرسه فاطمیه؛ مصحح، محشی از مؤلف، با نشانی‌های بلاغ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۹۹پ-۱۰۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۲۹۲] و [عکسی ف: ۷ - ۱۸۴]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۲۹/۳-۹/۱۷۹

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین حسینی، تا: صفر ۱۰۱۷ق، جا: اصفهان؛ با علامت بلاغ مقابله با نسخه اصلی؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۵۹]

۷. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۴۸/۴

خط: نستعلیق، کا: تقی الدین محمد بن محسن حسینی، تا: ۱۰۱۹ق، جا: قم؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۴۰]

۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۱ق؛ کاغذ: نخودی کلفت، جلد: مقوا با تیماج خرمایی، ۳گ، ۲۳ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲ - ۲۸۴]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عیسی بن نصار، تا: صفر ۱۰۲۴ق؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه:۱۵×۲۲سم [ف: ۵ - ۴۹۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۴/۳ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: نورالهدی، تا: ۱۰۲۵ق، جا: قراداغ؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰ص (۷۱-۸۰)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم[ف:۳/۲۴-۴۱]

۱۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۹۲/۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۲۵ق؛ ۶ص (۱۰۲-۱۰۷) [ف: - ۱۲۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۷۵

خط: نستعلیق، کا: نظام الدین احمد غفاری مازندرانی، تا: ۱ رمضان ۱۰۲۸ق؛ ۵گ (۱۶۵-۱۶۹) [مختصر ف: - ۱۴۴]

۱۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۷۳/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد مومن موسوی خطیب، تا: ۱۰۲۹ق؛ اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۱۳]

۱۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۳۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد یوسف لاهیجی، تا: ذیقعده ۱۰۲۹ق، جا: اصفهان؛ از روی «ام النسخ» و با آن مقابله شده، محشی با امضاء «منه سلمه الله تعالی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۷۹پ-۸۳ر)، مختلف السطر (۵/۵×۱۶)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۲ - ۲۷۴]

۱۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۹/۲

انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۹ق؛ کاغذ: دولت آبادی نخودی، جلد: مقوا با کاغذ ابری، ۳ گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۲ - ۳۰۲]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۳۸/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۳۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۷۲ر-۷۶)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۵ - ۳۷۹]

۱۷. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد بشروی، تا: ۱۹ رمضان ۱۰۳۲ق، جا: تون؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۲۹پ-۳۷ر)، ۱۰-۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ]

۱۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۲۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ ۱۳گ (۱۳۲ر-۱۴۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [مؤید: ۲ - ۲۹]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ رجب ۱۰۳۴ق؛ مصحح، مقابله شده، با نشان «بلغ قرائة ایده الله تعالی»؛ کاغذ: شرقی، ۱۸گ (۱۰۰پ-۱۱۷ر)، ۸ سطر، اندازه: ۴/۵×۸سم [ف: ۳۲ - ۶۹۸]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۰/۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: مسعود بن فضل الله حسنی حسینی بهبهانی، تا: ربیع الثانی ۱۰۳۴ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۸گ (۵۱پ-۵۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۸سم [ف: ۶ - ۱۵۱]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۲۶/۲

خط: نسخ، کا: محمد داود بن محمد شفیع یزدی، تا: ۱۰۵۲ق؛ در ۹ ربیع الثانی ۱۲۶۸ مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۵گ (۴۸پ-۵۲پ)، ۱۰ سطر (۴×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۸ - ۲۱۰]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۸/۶

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی، تا: ۱۰۵۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۰۵ر-۱۱۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱ - ۲۵۰]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۲۶/۴-۱۹/۱۵۶

آغاز و انجام:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۶۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ - ۶۶۱]

۲۴. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱۳۳/۳

بی‌کا، تا: ۱۰۶۷ق [نشریه: ۵ - ۲۲۴]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۷ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ ۵گ (۱۴۸پ-۱۵۲ر) [ف: ۵ - ۱۸۵۴]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۲۱/۱

خط: نسخ، کا: نوروز علی، تا: ۱۰۶۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج،

۱۱گ (۱پ-۱۱ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳ - ۱۷۳]
۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴ /۷۶۵۳-۵۱/۱۱۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ ۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۶۰]
۲۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۳/۶
خط: نسخ، کا: ملک محمد بن حاجی الله ویردی قاینی، تا: ۱۰۷۳ق [ف: ۳ - ۳۸]
۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۸۰/۳
خط: نستعلیق، کا: نجیب بن محمد اکمل حسینی، تا: ۱۰۷۴ق؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۳۱۷]
۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۷/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳ جمادی الاول ۱۰۷۵ق؛ مصحح، مقابله شده با عبارت: «بلغ قبالا»، با اشکال هندسی؛ مهر: «الواثق بالله الغنی رضی الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: سمرقندی، آهار مهره، ۴گ (۶۸-۷۱)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۲۹ - ۲۸۵]
۳۱. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: محمد اشرف بن محمد هادی یزدی، تا: ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۶گ (۱۵۴-۱۵۹)، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [میراث اسلامی: ۸ - ۴۶۲]
۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۵۳/۱۲
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۹ سطر [ف: ۵ - ۲۵۲]
۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۵
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد حسینی قمصری مشهور به آفتاب، تا: ۱۰۷۷ق، جا: قمصر کاشان؛ ۴گ (۹۸پ-۱۰۱ر)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۳ - ۱۹۵]
۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۷ شعبان ۱۰۷۹ق؛ واقف: رضا نایینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۲ص، ۷۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۳]
۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۷ شعبان ۱۰۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۳ص (۲۹۲-۲۹۴)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹ - ۳۶۱]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۳۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶ - ۴۱۱]
۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۵۴
آغاز و انجام: برابر
در دو فصل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۷ شعبان ۱۰۷۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۵۰پ-۱۵۲ر)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴ - ۷۷]
۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۵/۶
خط: نسخ، کا: میر محمد بن میر سید حسینی علم جناحی، تا: ۱۰۷۹ق؛محشی؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۴۴پ-۴۷ر)، ۱۹سطر (۱۷×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۲ - ۲۹۹۳]
۳۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۳۹/۲
خط: نسخ، کا: محمد مقیم بن محمد محسن ابهری، تا: ۱۰۸۱ق؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد حسین» (مربع)؛ ازموقوفات شهید؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: - ۱۲۲]
۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۷۱/۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا استقبل المصلی ...
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ راسته و چلیپا؛ ۱گ (۱۷۶پ)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۲ - ۱۵۱]
۴۰. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲/۸
کا: تویسرکانی، تا: ۱۰۸۵ق [نشریه: ۵ - ۳۰۵]
۴۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی، تا: ۱۰۸۷ق؛ محشی با رمز «عبدالنبی عفی عنه، منه رحمه الله ...»، مصحح؛ جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۵گ (۳۸ ر-۴۲ر)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: - ۱۴]
۴۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۶۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: محمد اشرف بن حاجی محمد یزدی، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۶گ (۳۱پ-۳۶ر) [ف: ۲ - ۱۹۳]
۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۴۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد یوسف بن بابا محمد خبوشانی، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۹ص (۱۰۶-۱۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰ - ۱۱۴۶]
۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۱۷/۱
کا: محمد بن محمد باقر مدعوبه سعید، تا: ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوایی، عطف میشن تریاکی، ۵گ (۲۲-۲۶)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه:۱۲×۱۹سم [ف: ۶ - ۷۹۱]
۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۳۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ دارای اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۱-۱۵)، ۱۸سطر(۷×۱۸)، اندازه:۸/۵×۲۳سم [ف: ۱۹ - ۲۸۴]
۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۱۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد امین نوربخشی، تا: یکشنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۰۹۷ق؛ واقف: حاج عبدالباقی آیة اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۴سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۲]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا بن احمد حسینی، تا: ۱۰۹۷ق؛ محشی از مؤلف؛ واقف: ملکزاده کوثر، ۱۳۲۶؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۴۹۹]

۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۹۰/۱۲
کا: غلام رضا نامی، تا: ۱۰۹۹ق، کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی،۳گ(۱۳۶ر-۱۳۸ر)،۲۱سطر،اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۳۳]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۱۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۲۲ص، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹ - ۳۳۱]

۵۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۱۰ حکمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: ربعی [ف: ۲ - ۴۲]

۵۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۱۱/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: نو، ۲۰ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۴۹۰]

۵۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۹۳۸]

۵۳. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۶۷/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی، مجدول، دارای سرلوح زرین زیبا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۲۶پ-۳۹ر)، ۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: - ۱۷۷]

۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۹۶/۸
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج کرمی، ۶گ (۱۰۹پ-۱۱۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۲۰]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن احمد نباطی عاملی، تا: قرن ۱۱؛ با اجازه مختصری که مؤلف برای کاتب نسخه قلمی فرموده، تاریخ آن اواسط صفر ۱۰۱۲ در اصفهان؛ مصحح؛ واقف: شیخ محمد باقر، ۱۱۷۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۵ - ۴۹۸]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۱۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، ۱۰ص (۸۵-۹۴)،۱۸ سطر (۷×۱۲/۷)، اندازه: ۱۲/۸×۱۹/۱سم [ف: ۸ - ۳۴۰]

۵۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۹/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، از روی خط مؤلف؛ ۶گ (۳۱پ-۳۶ر)،۱۷سطر،اندازه:۱۳×۱۹/۵سم[محدث ارموی مخ:۱-۵۲۰]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ذیلاً ضمن دو برگ مطالب پراکنده از جمله حدیث موسی بن عمران (ع) و احکام السهو فی الصلوة ضمیمه است؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای، ۱۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۵۲۰]

۵۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۰۹/۱
آغاز: العالم الجسمانی کرة منضدة من ثلاث عشرة کرة، اعلاها الاطلس و هو کاسمه؛ **انجام:** و لم تنبه له طوارق الحدثان. و الحمدلله رب العالمین والصلاة علی خیر خلقه محمد وآله ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: تبریز؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی مشکی، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲ - ۷۴۸]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱۶/۵
خط: نسخ، کا: محمد بن علی تبنینی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج حنایی، ۹گ (۶۱-۶۹)، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۲۷۹]

۶۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۶۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۵گ (۴۰پ-۵۴پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۴سم [ف: ۶- ۱۷۴]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۵۵۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با رویه پارچه [رایانه]

۶۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق، جا: قمصر کاشان؛ در سال ۱۱۰۱ق به دستور محمد علم الهدی از روی نسخه تصحیح شده به خط فیض کاشانی و او از روی نسخه‌ای که در سال ۱۰۲۴ق بر شیخ بهائی قرائت گردیده، کتابت شده است؛ مهر: محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۲۷-۳۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۴ - ۱۳۹]

۶۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۶/۵
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن سلیمان، تا: ۱۱۰۱ق؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۶۸]

۶۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۳۹/۹
خط: نستعلیق، کا: محمد الهادی، تا: ۱۱۱۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۷گ (۱۵۵ر-۱۶۱ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۳۳]

۶۶. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۴۱/۷

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد شریف طبیب خواتون آبادی، تا: ۱۱۱۵ق؛ محشی؛ ۵ گ (۸۳پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: - ۳۴]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۲

آغاز: اما بعد الحمد و الصلوة فیقول اقل العباد محمد المشتهر ببهاالدین العاملی عفی الله عنه ان تحقیق حقیقة جهة القبله التی یجب علی البعید تحصیلها و التوجه الیها من المهمات؛ **انجام:** و تراکم الاشتغال

خط:نسخ،کا:محمد صالح بن محمد حسن ازغدی،تا: صفر ۱۱۱۶ق؛ واقف: وزیر وظائف، اسفند ۱۳۰۹؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵ - ۴۹۹]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶۱/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن بدوی، تا: ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج زرشکی سیر، ۱۰ص (۵۵۳-۵۶۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹ - ۱۶۳]

۶۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن ملاصفات الله، تا: ذیحجه ۱۱۲۴ق؛ مهر: «عبده زین العابدین» (بیضی)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۳]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۲۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۵۲۱]

۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۶/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱ص (۱۴۲-۱۵۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف: ۴۳ - ۲۳۵]

۷۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۱۲/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد کاظم اصفهانی، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱پ-۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۹ - ۱۰۲]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۲۰/۷-۱۸/۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۲ق؛ مصحح؛ باعلامت بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳ - ۱۳۶۰]

۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۱۳۳ق، جا: قزوین؛ خطوط چلیپا؛ جلد: تیماج سیاه، ۳گ (۳۷پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۰۵]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۲۷۴۵

آغاز: الذی یظن کون الکعبة فیه و قال شیخنا المحقق الشیخ علی اعلی الله قدره؛ **انجام:** برابر

خط:نسخ،کا:صادق نی آ،تا:۱۱۳۷ق؛ فاقد خطبه رساله؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای،۶ص،۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۱]

۷۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نورالدین محمد بن کامل الدین کرمانی، تا: ۱۱۴۲ق؛ از روی نسخه به خط استادش مولی عوض بن حیدر شوشتری و او از روی نسخه یکی از شاگردان مؤلف؛ محشی با لفظ «منه»؛ جلد: چرم مشکی، ۴گ (۱پ-۴پ)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [مؤید: ۱ - ۳۱۰]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۲۰

آغاز و انجام: برابر

کا: عطاء الله بن محمد زکی اصفهانی، تا: ۱۱۷۳ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲ص (۲۴۳-۲۵۴)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۰ - ۸۹۸]

۷۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۰۶/۳

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن سیدابراهیم مرتضوی، تا: ۹ ذیقعده ۱۱۸۹ق، جا: کاشان؛ با اشکال هندسی؛ ۴گ (۹۶ر-۹۹پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۲۰]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۸۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی مشکی، ۲گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۵۲۱]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۱۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی محمد مومن بن شمس الدین محمد الاصفهانی» (دایره)؛ تملک: محمد قاسم بن رضی الدین الطبیب؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۶ص (۱۰۳-۱۰۸)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۶۰]

۸۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۴۲/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۱۲۶پ-۱۳۰ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۱۳۳]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۳]

۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۷۹۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج خرمایی،

۲۰گ، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۳]

۸۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۶۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۳]

۸۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۱۷-۲۰)، مختلف السطر (۱۹-۲۰)، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۱ - ۳۷۰]

۸۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۲گ (۳۲۸ر-۳۲۹پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۷ - ۲۸۶]

۸۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۰۵/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ به فارسی، دو صفحه [نشریه: ۷ - ۲۳۸]

۸۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۲۰/۴

انجام: انما یجوز التعویل فی تحصیل جهة القبلة علی الظن

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱۱۶پ-۱۱۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ - ۲۰۶]

۸۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۷۵/۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: علی اکبر حکیمیان؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۳ص (۱۵۱-۱۵۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۶۰]

۹۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۷۷/۲

کا: مصطفی بن محمد علی حسینی، تا: ۱۲۰۸ق، جا: اصفهان [نشریه: ۲ - ۱۰۲]

۹۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۴۷/۶

خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله الطباطبائی، تا: با تاریخ ۱۲۱۵ق؛ تاریخ تولدی به سال ۱۲۱۵ با مهر «محمد ابراهیم» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۰۶]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۱/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۱۳]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۲۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۷گ (۱۴ر-۹۰پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۶/۸سم [ف: ۴۱ - ۲۹]

۹۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۶۹/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۹۳]

۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: چهارشنبه جمادی الثانی ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایی رویه تیماج عنابی، ۲ص (۳۲-۳۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱ [ف: ۱۱ - ۴۶۵]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۶۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد جیلانی، تا: ۱۲۵۸ق [الفبائی ف: - ۴۴۱]

۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۲۶/۲-۱۸/۱۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین ابن علی اکبر خوانساری، تا: ۱۲۶۱ق، جلد: تیماج مشکی، ۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۶۰]

۹۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۹۲/۴ حکمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۷۱ق، جا: ناصریه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۲ - ۵۰]

۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۲/۵/۲

کا:زین العابدین بن ابیطالب،تا:۱۲۷۷ق [میراث شهاب: س۸ش۴ - ۷۰]

۱۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۱/۵

خط: نسخ، کا: محمد تقی حسینی رادکانی، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای با روکش پارچه قرمز، ۷ص (۱۵۴-۱۶۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۹ - ۴۱۱]

۱۰۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۶۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین موسوی کابلی، تا: ۲۰ جمادی الاول ۱۲۹۳ق؛ ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۳]

۱۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۵/۷-۵۶/۵۵

آغاز: بسمله و به ثقتی و علیک اعتمادی یا کریم اما بعد الحمد و الصلوة فیقول اقل العباد

خط: نستعلیق، کا: شیخ موسی بن ملا ابوطالب لاریجانی، تا: ۱۲۹۹ق، ۴گ (۵۷-۶۱)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۶۰]

۱۰۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۱۱/۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۷۴پ-۷۹ر)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۶ - ۲۸۰]

۱۰۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲۵/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۴ص (۳۴-۳۸)، ۲۱سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۱۳۲۵]

۱۰۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۷/۶

آغاز: و المراد من سمت القبلة هو نقطة من الافق؛ **انجام:** مجموع ما ذکرنا بادنی تامل و الله الموفق و علیه التکلان ... الرحیم.

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی و ایرانی، جلد: تیماج زرد، ۸ص (۲۴۸-۲۵۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۸۶]

۱۰۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۴۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن حسن موسوی، تا: سه‌شنبه ۹ ذیحجه ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۷۳-۷۸)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۸ - ۷۱۴]

۱۰۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق؛ ۲گ (۱۰پ-۱۱پ) [ف: ۵- ۱۸۵۳]

۱۰۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۰۳/۱

خط: نسخ، کا: علی بن موسی (ثقة الاسلام تبریزی و نامش در نسخه‌ها نیامده است)، تا: ربیع الاول ۱۳۰۷ق، جا: نجف اشرف؛ تملک: کاتب علی بن موسی ثقة الاسلام تبریزی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۲پ-۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳ - ۱۹۸]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: ۱۳۴۰ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا، عطف تیماج مشکی، ۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۵۲۰] و [ف: ۲۰-۱۱۹]

۱۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۷/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ شعری از میرزا ابراهیم ادهم به فارسی و مسئله‌ای فقهی؛ مهر حاج سید سعید؛ تملک: درویش محمد نجفی، سید محمد بن محمد حسن حسینی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۲۵پ-۱۲۶)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۶]

۱۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۷۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۳]

۱۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۲۵/۲-۱۱/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳ - ۱۳۶۰]

۱۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۱/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج نیلی، ۴گ (۲۰۶پ-۲۰۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۹ - ۹۳]

۱۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۶۵۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: - ۴۴۱]

۱۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو السمت الذی هو عبارة عن جهة القبلة.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۴/۱۶

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۴۱۲-۴۱۳) [ف: ۹ - ۲۰۶]

۱۱۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۰/۹

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۰×۲۰سم [رشت و همدان: ف: - ۱۵۹۶]

● جهت قبله / فقه / فارسی

jahat-e qeble

شیروانی، عبدالغنی بن محمد، ق۱۴ قمری

šīrvānī, ʻabd-ol-qanī ebn-e mohammad (- 20c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۰ شوال ۱۳۰۸ق؛ محل تألیف: قریه شفیع بکلو از قرای شیروان

رساله بسیار مختصری برای جهت‌یابی قبله به‌طریق ظل که شیخ بهائی در پایان «تشریح الافلاک» خود آورده، ضمن چند «جدول» با دو «مقدمه» (تعیین وقت زوال و دانستن طول بلد به قانون کلی)، بیان می‌شود، نگاشته شده به درخواست بعضی از محصلین.

قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۹۵/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد پس مخفی و مستور نماند که اعظم عبادات و اشرف قربات بخالق باری النسمات نماز است؛

انجام: فی دار حبیبی و احب طلابی عبدالباقی ابقی الله مهجته و اجزل مثوبته ...

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالغنی بن محمد حسنی حسینی شیروانی شماخی، تا: ۱۰ شوال ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۱ر-۷ر)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: - ۹۴]

● جهة القبلة / هیئت / عربی

jahat-ul qibla

اهدا به: احمد بن محمد بن بدرالدین عداقه

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۴/۷

آغاز: بسمله. حمدله ... فان الله سبحانه و تعالی لما تعبد خلقه بالصلوة و جعلها افضل العبادات و ابان النی؛ **انجام:** و کذلک الریاح و مهبها فانه (؟) و مراد ان شاء الله تعالی و الحمدلله ... اجمعین

خط: نسخ، کا: عطاءالله بن ابراهیم بن عداقه، تا: میانه‌های جمادی الاول ۱۰۲۶ق، جا: اصفهان، برای پسر عمش شیخ احمد بن محمد بن بدرالدین عداقه؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابره، ۹گ (۸۱پ-۸۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۴سم [ف: ۵ - ۱۸۳]

● جهة القبلة / هیئت / عربی

jahat-ul qibla

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۷۰

انجام: آخرین سطر آن این است:(قد تمت الرسالة بعون الله الملک المنان فی بلدة اصفهان فی تاریخ یوم الاحد سنة عشرین و الف من الهجرة النبویة علی ذریته الف الصلواة و التحیة)

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، ۵ ص، ۲۲ سطر [ف: ۱ - ۴۲۰]

● **جهت قبله** / ریاضیات / فارسی

jahat-e qeble

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۵/۵-ف و ۹۱۶/۶-ف

نسخه اصل: پاریس P. 169 (بلوشه ۷۲۲)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۵۳۸ و ۵۴۸]

← جهة الکواکب ⩾ الهیئة

● **جهة الوحدة بین المتعلمین = حاشیة شرح الفناری = حاشیة جهة الوحدة** / منطق / عربی

jahat-ul waḥda bayn-al muta'allimīn = ḥāšīyat-u š.-il fanārī = ḥāšīyat-u jahat-il waḥda

شروانی، محمد امین بن صدرالدین، - ۱۰۳۶ ؟ قمری

šervānī, mohammad amīn ebn-e sadr-od-dīn (- 1627)

وابسته به: شرح الایساغوجی = الفوائد الفناریة علی الرسالة الاثیریة؛ فناری، محمد بن حمزه (۷۵۱-۸۳۴ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر شرح فناری. این حاشیه حاوی نکات دقیق و تحقیقات مفیدی است که به گفته مؤلف هر بیننده و خواننده را به شگفت وامی‌دارد: «فهذه تحقیقات شریفة بعبارات رائقة معجبة تسابق معانیها الآذهان ... و قد کنت متکاثرا فی مطالعتها و متجاسرا فی مناظرتها حتی لم یخف شیء من رموزها و رفعت الحجب و الستائر من وجود کنوزها و اطلعت فیها علی نکات لایهتدی الیها بدون المعالم الا الألمعی ... و اوردنا من فواید و جملة من عوائد فجاء بحمدالله رسالة جامعة لفواید لم یسمع بمثله الأذهان ...». (براتعلی غلامی مقدم)

این تعلیقات متعلق است به تمام الفوائد الفناریه نه تنها جمله «جهة الوحدة» که در اوایل دیباجه است: «اعلم ان من حق کل طالب کثرة تضبطها جهة وحدة ان یعرفها یتلک الجهة». اما در زبان طلاب علم با عنوان «حاشیه علی جهة الوحدة» شهرت یافت است. «جهة وحدة» بحثی است در منطق و متداول بین طلاب در تعریف علوم و اجزای علوم از موضوع و مبادی و مسائل و در آن هر یک از موضوع و مسائل و مبادی به شرح می‌آید و نیز اعراضی ذاتی نمایانده می‌شود تا موضوع علم مشخص گردد و در تحت این بحث اعراض شناخته شود.

آغاز: بسمله ان احسن ما یفتتح به المنطق و الکلام حمدالله الواحد الذی بدأ الانام و نصب جهات دالة علی وحدته علی وجوه الدهور و الاعوام ... و بعد فهذه تحقیقات شریفة بعبارات رائقة ... علقتها علی المبحث المتداول ... الموسوم بجهة الوحدة

انجام: و ان کان لمسک النظر اتساع فلنقتصر علی هذه القدر مصلیا علی خیر البشر ... همم المحصلین متقاعدة و عزایمهم متقاصرة حامداً لله و مصلیاً علی رسول الله ... تمت الرسالة الواقعة علی جهة الوحدة المنسوبة الی مولانا محمد امین

چاپ: گفته شده این رساله یک بار در ۱۲۸۸ق در استانبول به چاپ رسیده

[فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهریة (فلسفه والمنطق و ...) ص ۳۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۵۷

بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق [د.ث. مجلس]

۲. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۲۶/۶

آغاز: برابر

در فهرست نام کتاب به اشتباه حاشیة تهذیب المنطق ذکر شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ شعبان ۱۰۵۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۲۳۱]

۳. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۲۹/۶بخش یکم

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی خیر البشر و لو لا تراکم العلایق و طلاطم العوایق بشرح الکتاب علی آخره و رفعت الحجب حامداً و مصلیاً علی رسول الله تمت الحاشیة لجهت لمولانا محمد امین فی تاریخ خمس و سبعین و الف، تمت الحاشیة علی ید محمد سلمه الله تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ محشی به نقل از داود و با نشان «منه»؛ کاغذ: شیری، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ (۳۷۱پ-۴۱۷پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: - ۷۵]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۰۰/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: شیخ محمد بن شیخمم بابا باداری، تا: ۱۰۷۸ق؛ محشی؛ تملک: مولانا یحیی چلبی بن مولانا محمد زمان افندی ساکن جهاروامی در ۱۱۴۱؛ ۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۳ - ۱۱۸۰]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۵۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن ملا آباد بن صوفی مرزبان الناوی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ ذیحجه ۱۰۷۸ق، جلد: چرم مشکی، ۱۷گ (۱۱۴پ-۱۳۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [مؤید: ۱ - ۳۷۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۱۵/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴گ (۱پ-۱۴ر)، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۷ - ۴۸۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۵۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: یوسف بن نور محمد، تا: ۱۱۱۷ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۵گ، ۱۷ - ۱۸ سطر، اندازه:

۱۴/۷×۱۹/۱سم [ف: ۲۴ – ۱۵۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۱۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۱۵۰ق؛ محشی؛ جلد: مقوا رویه کاغذ سبز، ۲۶ص (۱۰۰–۱۲۵)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف:۴۴–۱۹۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۴/۱ کر

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: زنف زاده، تا: ۱۱۵۵ق؛ مصحح، محشی با نشان‌های «سید، منه، له عفی عنه، من شرح ...»؛ وقفنامه از شیخ محمد آغا زاده احمد سعید افندی» همراه مهر «شیخ محمد آغا زاده احمد سعید افندی وقف در ۱۳۱۰» (گرد)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۳پ–۲۴ر)، ۱۹سطر (۱۳/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲/۴۰ – ۱۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۰۴/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالله بن محمد پالوی، تا: ۱۱۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰ص (۱۸۹–۲۱۸)، ۱۳ و ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۱۸۱۸]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۸۹/۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الاول ۱۱۸۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن کبود، ۱۶ سطر [ف: ۵ – ۱۷۷]

۱۲. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد آغاز ذکر شد؛ خط: نسخ ریز، کا: عبدالفتاح بیلنکانی، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸ص (۱–۲۸)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۱۰]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۹ق؛ مصحح، محشی به امضاهای: «منه» و «پینجوینی» و «گلنبوی» و «برهان ره» و «عباس» (یکی از آنها در شب جمعه ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۴۶ق، برگ ۸ر) و «یوسف» و «عبدالله یزدی» و «عباس احمدی» و و «قزلجی مدظله» و «میر ابوالفتح» و «شروینی» و «حسین خلخالی» و «جمال الدین» و «احمد بن حیدر» و «زیباری» و «ق» و «کنز» و ...؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۲۲پ–۴۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ – ۳۵۹]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۶۲/۲–۵۶/۱۱۲

آغاز: برابر

از اول تا آخر. نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ملا مصطفی کلاوقتی قریةً، و الشوانی عشیرةً، و الشافعی مذهباً، تا: رجب ۱۲۹۳ق؛ ۱۵گ (۸–۲۲)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۴۷]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۶۵/۶–۱۰/۶۶

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبدالخالق کوله ساری، تا: ۱۳۱۴ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۶۰]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۷۵/۷–۳۸/۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن سید محمود حسینی واژی شافعی اشعری، تا: پنج‌شنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۳۴۵ق، جا: برده رش مدرسه ملا عبدالقادر؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۳۶۱]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۹ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۸۸ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۶ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۵۸ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۹۶ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● جهت و حصول مطالب شرعیه / فقه

jahat va hosūl-e matāleb-e šar'īye

آخوندی، امیر معزالدین محمد

āxūndī, amīr mo'ez-od-dīn mohammad

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۶۰/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷ – ۲۴۱]

← جهر ⪢ الامطار و الاسعار

● الجهر بمنع البروز (علی شاطی النهر) / فقه / عربی

al-jahr bi-man'-il burūz ('alā šāṭī-yin nahr)

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ – ۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

موضوع رساله این است که: در حریم و کرانه نهر و نیل و دریا و پیرامون چاه، خیابان و ممر عمومی که متعلق به عامه مردم می‌باشد هر گونه تصرف اعم از تأسیس بنا، احیاء و حیازت مطلقا ممنوع و حرام است. مؤلف اقوال علمای مذاهب اربعه اهل سنت را مبنی بر تعیین حدود و عدم جواز تصرف در آن نقل نموده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله و سلامه علی عباده ... وقع فی هذه الایام ان رجلا له بیت بالروضة علی شاطی النیل اصله قدیم علی سمت

جدران بیوت الجیران لاصلیة ...
انجام: «قال البیهقی هذا شاهد للذی قبله بعتضد به و الله تعالی اعلم تم الکتاب ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،کا:غلام محیی الدین،تا:قرن۱۲؛مجدول؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: حنائی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۳]
۲. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۸۷۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: غلام محی الدین، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا [رایانه]

● جهر به ذکر / اسماء الله / ترکی

jahr be zekr

وانی، محمد بن بسطام، - ۱۰۹۶ قمری

vānī, mohammad ebn-e bastām (- 1685)

رساله‌ای است در رد بر صوفیه که با استناد به گفتار فقها و مفسران اثبات می‌کند که جهر به ذکر کراهت دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۸۶/۴
آغاز: عقل قاصر مزو فکر فاتر مزایله صحیح اولان طرفی دوتدوق ای عزیز؛ **انجام:** و لایجوز مسها فی شیء من ذلک طیب فی باب المصافحة و المعانقة
خط: نسخ، کا: فیض الله بن اسماعیل، تا: ۱۱۵۳ق، جا: ارز روم؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوای رویه کاغذ ابر و باد، ۱۱گ (۱۲۸ر-۱۳۸پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۱ - ۵۱]

● الجهر و الاخفات / فقه / عربی

al-jahr wa-l ixfāt

مقابی بحرانی، علی بن محمد، ق۱۲ قمری

maqābī bahrānī, ʻalī ebn-e mohammad (- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۷۶ق
به درخواست: شیخ سلیمان بن حسین بن عبدالله بن ماجد بحرانی
بحث این است: آیا در دو رکعت آخر نمازهای چهار رکعتی و رکعت آخر نماز سه رکعتی جهر برای امام و مأموم، موجب بطلان نماز است یا خیر؟ مؤلف در این رساله استدلالی ضمن بیان اقوال فقها و تأیید و رد آنها خود معتقد به وجوب اخفات و بطلان جهر است، لذا در پایان می‌نویسد: «و هذا هو السر فی عدم تجویزنا الاقتداء بمن جهر فی اخیرتیه مسبحا او قاریاً للتوقف المذکور و الاحتیاط فی العبادة و الا فلا جزم ببطلان الصلاة لعدم الجزم بالوجوب و اما علی ما ذکره الأصحاب فلاریب فی بطلانها و الله اعلم بحقایق احکامه». (براتعلی غلامی مقدم)
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق الانسان و عدله و علم البیان فقدمه به و فضله و الهمه نور الایمان فزینه به ...
انجام: و هذا هو السر فی عدم تجویزنا الاقتداء بمن جهر فی اخیرتیه مسبحا او قاریاً للتوقف المذکور و الاحتیاط فی العبادة و الا فلا جزم ببطلان الصلاة لعدم الجزم بالوجوب و اما علی ما ذکره الأصحاب فلا ریب فی بطلانها و الله اعلم بحقایق احکامه.
[الذریعة ۳۰۲/۵؛ الکواکب المنتشرة ص ۳۱۸-۳۱۹، ۵۵۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۷۸۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ ذیحجه ۱۱۸۳ق؛ موقوفه آل عصفور در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۴]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸ ذیحجه ۱۱۸۳ق؛کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف پارچه آبی، ۲۸گ، ۱۵ سطر [ف: ۲۰ - ۱۲۰]
۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۲۰
آغاز: برابر
خط:نسخ جلی، کا: ابراهیم بن راضی بن علی بن نعمة الله بن جارالله بن جرد الله خلف آبادی، تا: ۳ رجب ۱۱۸۴ق؛ محشی، با نشانی بلاغ؛ ۷۴ص، جلد: میشین، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: - ۳۸۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۹
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۴۷۴]

● الجهر و الاخفات / فقه / عربی

al-jahr wa-l ixfāt

در رد استدلال عامه بر عدم لزوم جهر و اخفات در نمازهای یومیه. حاشیه‌ای است از شیخ بر حبل المتین (ظاهراً) که کاتب پس از پایان آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۲/۴-طباطبائی
آغاز: فائده قد استدل بعض العامه علی عدم وجوب شیء من الجهر و الاخفات بقوله تعالی و لا تهجر بصلوتک و لا تخافت بها؛ **انجام:** و لا دلالة فی شیء منها علی ما یدعیه العامه من عدم وجوب شیء من الجهر و الاخفات منه.
خط: نسخ، کا: محمد مومن حسینی، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۳۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۲ - ۱۷۷]

● الجهر و الاخفات فی الاخیرتین بالتسبیح / فقه / عربی

al-jahr wa-l ixfāt fi-l āxīratayn bi-t-tasbīḥ

ستری بحرانی، عبدالله بن عباس، - ۱۲۷۰ قمری
setrī bahrānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘abbās (- 1854)
تاریخ تألیف: ۲۳ شوال ۱۲۳۲ق
رساله کوچکی است شامل یک «مقدمه»، دو «فصل»، یک «تذییل» و یک «خاتمه» می‌باشد.
[الذریعه ۳۰۲/۵]

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۵۸/۲
آغاز: بسمله، الحمد لله الهادی للمسترشدین و الدلیل للمتحیرین
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۲۸۴-۲۸۷)، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۱ - ۱۱۰]

● **الجهر و الاخفات فی فرائض الصلاة الیومیة** / فقه / عربی
al-jahr wa-l ixfāt fī farā’iḍ-iṣ ṣalāt-il yawmīya
دمستانی، حسن بن محمد، - ۱۱۹۱ قمری
damestānī, hasan ebn-e mohammad (- 1777)
رساله مختصر استدلالی است در بیان چگونگی جهر و اخفات در نمازهای یومیه که مؤلف ضمن اشاره به اخبار رسیده از ائمه معصومین (ع)، اقوال و ادله قائلین به هر دو قول را بیان کرده است. مشتمل بر چند «مقام»: ۱. ماهیتهم؛ ۲. محلهما؛ ۳. فی فصل الخطاب بین القائلین؛ ۴. مهمات مواضع الجهر و الاخفات.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی تفسخت دون بلوغ نعته الصفات.
انجام: التی هی منتهی المطلب و غایة المرام ... حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۹۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه ۱۱۷۳ق، اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۳]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی آل عصفور، تا: ۱۳۲۴ق؛ واگذاری سازمان حج و اوقاف در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی، ۱۹گ، ۱۰-۱۱ سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۰/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۲۰]

← جهلمندان ⪢ سیاحی گوید

● **جهود کشان** / داستان، تاریخ ایران / فارسی
johūd-košān
رویدادها و عیاشی‌ها و ستمگری‌های عصر محمد شاه قاجار (۱۲۶۴) به روش رمان و داستان با طنز و شوخی و بعضی از سیاست‌های داخلی و خارجی و چگونگی تشکیلات اقلیت‌های مذهبی مخصوصاً یهودیان گزارش شده است. در شانزده «فصل»: ۱. حرکت محمد شاه برای ییلاق و برگشتن از میان راه به شهر و گفتگوی شاطر سلیم با رفیقش ابراهیم و شرح سر گذشت خود؛ ۲. حمله مردم بمحله یهودیها بتحریک امام جمعه؛ ۳. پناهنده شدن منجمباشی به اصطبل و پیر مرد یهودی و دختر جوانش که سیدی او را دیده و ربوده و به خانه خود سپرده؛ ۴. نهار شاهانه با حضور شاهزادگان و حاج میرزا آقاسی صدراعظم؛ ۵. مذاکرات حاجی میرزا آقاسی با مشیرالملک پیشکار و راپرت ملاقات و مذاکرات بهمن میرزا با مترجم سفیر روس و هدایایی که به صدر اعظم می‌رسد؛ ۶. احضار صدر اعظم به حضور شاه و مسخرگی ملاقاسم حسن الممالک و اظهارات حاج میرزا آقاسی در خیانت بهمن میرزا به شاه و دادن پنجاه هزار باجاقلو که پیشکار بهمن میرزا برای فرمانفرمائی آذربایجان به صدر اعظم داده و چوب خوردن بیگلر بیگی در حضور شاه و دادن انگشتری خود را به حاج میرزا آقاسی باری نشانه کور کردن بهمن میرزا؛ ۷. ماه رمضان طهران در آن زمان و تحریک وعاظ مردم را به تاراج محله یهودی‌ها و ملاقات شاطر سلیم با محبوبه و نامزد سابق خود لیلا خانم و وقایع خانه بیگلری بیگی و دریافت هدایا و پیشکش‌ها؛ ۸. منزل بهمن میرزا و میهمانی شاهزاده‌ها بافطار و خیر آوردن کنیزک فرمان محمد شاه را برای کور کردن او و فرار بهمن میرزا به سفارت روس؛ ۹. مأموریت شاطر سلیم و ابراهیم برای مراقبت خانه بهمن میرزا و ورود میرغضب‌ها برای اجراء امر و دستگیری گماشتگان او و وقایع دیگر؛ ۱۰. ورود شاطر سلیم به محله یهودی‌ها و اجتماع جهودها در کنیسه برای مذاکره در باب خلاصی یستیر و ساوق و مذاکره خاخام و غیره؛ ۱۱. حمام رفتن محمد شاه و رفتن حاج میرزا آقاسی به اندرون و ملاقات با خواجه باشی و مشاهده جسد سلیم خان که با یکی از زنان حرم موسوم به عایشه خانم رابطه نامشروع داشته و هر دو را با سگ و گربه‌ها در چوال کرده و به مجازات رسانیده بودند و مذاکره اتحاد صدر اعظم با خواجه باشی و و قایع دختر جهود و خانه امام جمعه؛ ۱۲. ماه رمضان طهران و ملاقات شاطر سلیم با لیلاخانم در مسجد و وعظ امام جمعه علیه بهمن میرزا و انگیختن سید مردم را علیه جهودها و قتل عام آنها که زن او را ربوده‌اند (نامزد یستیر) و بست نشستن جهودان در خانه امام و آگاه شدن سید و مطالبه زن خود را و میل حضرت امام به تصرف آن زن؛ ۱۳. گرانی و نایابی نان در اثر احتکار مالکین و احجاف خبازان و شکایت مردم و معزول شدن حاکم و برقراری اکبر میرزا به جای او؛ ۱۴. هجوم عموم به محله کلیمیان و فرار دادن یاسمن دختر جهود در او جریان اندرون و آگاهی زن امام جمع از میل امام و همراهی و دلسوزی با دختر جهود و غیره؛ ۱۵. بالا گرفتن کار نان و غوغای مردم و مجازات نمودن اکبر میرزای حکمران یک نفر از نانواها را به زنده در تنور گذاردن و امر به غارت انبار یکی از محتکرین و فراوان شدن نان و آرام نمودن شهر و رفتن نزد بیگلربیگی و

استنطاق از محبوسین و مجازات بابی‌ها و مقصرین برای مرعوب کردن مردم و تماشا رفتن اهالی در سبز میدان و رای و فتوای امام جمعه بر بیحقی سید در ادعای زوجیت دختر جهود و کینه گرفتن سید از امام جمعه و تدبیرات شاطر سلیم برای انتقام و غیره؛ ۱۶. طمع امام به همسری با دختر جهود و رام و آرام شدن او به دستور زن امام جمع و ورود و پنهان شدن سید به دستیاری شاطر سلیم در خانه امام و کشته شدن امام به دست سید و فرار یستیر و نامزدش و متهم شدن جهودها به قتل و حمله مردم به محله برای جهودکشان و دیگر وقایع و پایان داستان.

آغاز: فصل اول شاهنشاه عالمیان پناه محمد شاه قاجار طاب الله ثراه هر ساله علی الرسم اوایل تابستان عزیمت ییلاقات دماوند فرموده که دفع گرمای سوزان را در خیام گلرنگ و آغوش خانمهای شوخ و شنگ بگذرانند

[فهرستواره منزوی ۹۴۹/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: - ۲۵۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** چرخ بازیگر از این بازیها بسیار دارد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۲۴۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۷۸ و ۴۷۲۸-ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس از مرگ جوانان گل مماناد ×× پس از گل در چمن بلبل مخواناد. تمت الفصل ۱۶ تمام شد کتاب جهود کشان ... بتاریخ شهر جمادی الاول از سال خجسته فال قوی ئیل ۱۳۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۸۴گ، ۲۳سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱۰ - ۱۷۲۳] و [فیلمها ف: ۳ - ۹۶]

● جهیدن اعضاء / پیشگویی / عربی - فارسی

jahīdan-e a‘zā’

رساله‌ای است در احکام جهیدن اعضاء بدن.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۹/۷

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین بر آورده اند که این کتاب تألیف حکماء جهان است؛ **انجام:** پیش از طلوع آفتاب از روز جمعه ده بار بخواند و سوره مبارکه.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ مشکی؛ ۱۰ص، اندازه: ۱۰×۲۱ [ف: ۱ - ۲۵۳]

● جهیدن اعضاء / پیشگویی / فارسی

jahīdan-e a‘zā’

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۵۶/۳

کا: محمد ابراهیم، تا: ذیحجه ۱۲۰۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ آبی، ۳ص (۳۳-۳۶)، ابعاد متن: ۸×۱۶، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۱۶۹۵]

● جهینة الاخبار فی ذکر ملوك الامصار / تاریخ / عربی

jahīnat-ul axbār fī ḏikr-i mulūk-il amṣār

ابن حبیب، حسن بن عمر، ۷۱۰ - ۷۷۹ ؟ قمری

ebn-e habīb, hasan ebn-e ‘omar (1311 - 1378)

تاریخ مختصری است که با عبارات مسجع و مقفی از خلقت حضرت آدم علیه السلام تا زمان ابوسعید خدابنده را گزارش کرده و هر یك را در غالب «دولت» یا فصول و یا طبقه‌ای بیان نموده است.

[کشف الظنون ۶۲۳/۱؛ معجم المؤلفین ۲۶۶/۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۵۳

آغاز: الحمدلله الحی الذی لایموت المتصف باکمل الصفات و النعوت القیوم الذی لا ینام المنفرد بالبقا و الدوام

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۲۷۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: «احمد امینی حنفی» در سال ۹۶۱؟؛ ۸۱ص [عکسی ف: ۲ - ۴۲۹]

● الجیب / هیئت / عربی

al-jayb

گفتاری است دقیق در تعریف جیب و احکام و مباحث مربوط به آن و مأخذ آن در نسخه یاد نشده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۳/۱۰-طباطبائی

آغاز: فی الجیب معرفة قطر الظل فی الارتفاع و عکسه و هو قطعه من قطر الارتفاع فیما بین رأس الشخص و طرف الظل المطلوب؛ **انجام:** وضع الخیط علی التقاطع فما حازه الخیط من القوس فهو الارتفاع.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ محشی با رمز «منه»؛ کاغذ: آهار مهره سفید فرنگی و ترکی، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۱۴۰-۱۴۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳ - ۱۰۶]

● جیب ترتیب دائره / هیئت / فارسی

jayb-e tartīb-e dā’ere

سید منجم، محمد حسین بن محمد، ق۹ قمری

seyyed monajjem, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 15c)

آغاز: بسمله ربنا فتح بیننا و بین قومنا ... چنین گوید العبد الفقیر الی الله الغنی محمد بن محمد حسینی المدعو بسید المنجم.. که

دانستن جیب ترتیب دایره ... بدان سبب که اعتماد کلی در طوالع موالید بر طالع رصد است و استعلام آن بیشتر ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تحویل باید کردن بمقیاسی که نصف قطر مدار بآن شست باشد بآن طریق که او را بر جیب تمام بعد از معدل النهار منحط قسمت کنند تا سهم فضل دایره بیرون آید و آن معلوم القدر است درین (کلمه اخیر راده صفحه بعد است که از نسخه افتاده).

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: پارچه چیت گل جقه‌ای، ۱۳ص (۹۰–۱۰۲)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۰ – ۱۳۲۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۲۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا سهم فضل دایره بیرون آید و آن معلوم القدر است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛کاغذ: اصفهانی شکری سیر، جلد: پارچه سفید، ۱۳ص (۹۰–۱۰۲)، ۱۴و ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۰ – ۳۲۸]

● **الجیب الغائب** / اسطرلاب / عربی

al-jayb-ul ġā’ib

احمد بن ابی بکر بن علی بن السراج

ahmad ebn-e abī bakr ebn-e ‘alī ebn-e serāj

وی در کار آزمایش و بررسی قواعد تسطیح کره و تقاطع دوائر بر سطح کره و بررسی شکل کری مغنی و ظلی بر چند رساله از مصریان دست یافت که در آنها از جیب غایب و اسطرلاب غایب سخن رفته بوده با یاری الهام الهی کار را بر آن اساس نهاد و نتیجه صحیح به دست آورد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۳/۱۳–طباطبائی

آغاز: بسمله. قال الشیخ الامام العلامه شهاب الدین ابوالعباس احمد بن ابی بکر علی بن السراج، الحمدلله علم الانسان مالم یعلم ... اما بعد ... فان الله تعالی لما فتح علی بالتوهم الصحیح حین جربت علی توهم تسطیح الکره ... و امعنت النظر فی الاوتار و الجیوب؛ **انجام:** و اذا جعل الارتفاع میلا و المیل ارتفاعاً و استخراج له فضل الدائر خرج السمت. (در کنار همین سطر اخیر حاشیه ایست با رمز منه با همان خط)

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: آهار مهره سفید فرنگی و ترکی، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۱۴۹–۱۵۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳ – ۱۰۷]

● **جیب فرنگی (جدول)** / هیئت / فارسی

jayb-e farangī (jadval)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۵۵/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جا: هندوستان؛ کاغذ فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۵ص، اندازه: ۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ – ۵۱۴]

● **جیب مستوی (جدول) = جیب و سهم (جدول)** / ریاضیات / فارسی

jayb-e mostavī (jadval) = jayb va sahm (jadval)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۶/۳–ف و ۷۷۵/۳–ف

نسخه اصل: پاریس P. 169 (بلوشه ۷۷۲)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها ف: ۱ – ۵۴۸ و ۵۳۸]

● **جیب و ظل (جدول)** / ریاضیات / فارسی

jayb va zel (jadval)

تبریزی، مصطفی بن حسن، ق۱۴ قمری

Tabrīzī, mostafā ebn-e hasan (- 20c)

ترجمه ایست از مؤلفات ریاضی دانان گذشته.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۳۹/۱

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۲)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹ – ۲۰۸]

● **جیب و ظل (رساله در ...)** / ریاضیات / فارسی

jayb va zel (r. dar ...)

بیرجندی قاینی، محمد علی بن محمد اسماعیل، ۱۲۲۴ – ۱۳۰۵ قمری

bīrjandī qāyenī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad esmā‘īl (1809 - 1888)

در این دفتر از جیب و ظل به روش ستاره‌شناسان ایرانی و فرنگیان گفتگو شده و راه کار کردن با جدول‌های آن دو دسته و پیدا کردن جیب و ظل از روی آن جدول‌ها را نشان داده است: مقدمه: در معنی عرض کم و نسبت و ضرب و قسمت؛ باب ۱. تعدیل ما بین السطرین؛ ۲. معرفت جیب و سهم؛ ۳. معرفت ظل است. بیرجندی می‌گوید: «فرنگیان ظل و جیب را تا ثانیه استخراج و در جدول ثبت نموده اند ولیکن این جدول ظل که در این کتاب است تا بدقیقه مرقوم شده».

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی مرکز دائرة الرساله ... اما چنین گوید: احقر عبادالله الجانی ابن محمد اسمعیل البیرجندی القاینی محمد علی الحسینی الاصفهانی، که این کتاب مشتمل است بر تحقیق معنی جیب و ظل و طریق عمل بآن بقاعده اهل نجوم و طریق عمل از جدول جیب و ظل فرنگیان و طریق استخراج جیب و ظل ایشان. و این رساله مرتب است بر

مقدمه و چند باب.
انجام: دفعه دیگر د ج آخره ها زاید شود (گ ۱۷ الف. در گ ۱۷ ب جدول و محاسبه ایست برای پیدا کردن قوسی که ظل آن قوس ضعف شاخص باشد از گ ۱۸ب تا ۷۵ الف دو جدول جیب است برقم هندی و ۱۶ جدول حبیب فرنگی و ۱۸ جدول ظل فرنگی و ۴۴ جدول نجومی درباره اوساط ستارگان از روی زیجها و ۱۳ جدول برای اعمال جبری با رقمهای هندی).
[دنا ۱۰۲۱/۲ با عنوان «تحقیق جیب و ظل» (۱ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۶۴۴/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته خوش، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی خوب، جلد: تیماج زرد، ۷۵گ، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۴ – ۸۵۲]

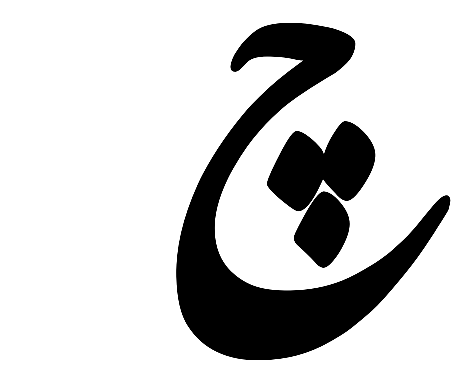
● جیره فوج مهندسی / اسناد / فارسی
jīre-ye fowj-e mohandesī
ظفر کردستان در سال ۱۳۰۳، ابواب جمعی محمد علی خان ظفرالملک.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۳
اعداد به سیاق است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ با مهرهای صاحب منصبان و سربازان فوج مهندسی، با یادداشت و مهر ظفر الملک در پایان؛ کاغذ: سفید، جلد: گالینگور، ۲۹گ، ۴ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [سنا: ف: ۲ – ۹۴]

● جیره و علیق الدواب صاحب منصبان و سربازان فوج مظفر مراغه ابواب جمعی ظفرالدوله سردار مؤید / اسناد / فارسی
jīre va ʻalīq-od davāb-e sāheb mansabān va sarbāzān-e fowj-e mozaffar-e marāqe

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸۸۷
خط: نستعلیق و سیاق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۷ق؛ کاغذ: فرنگی، ۱۰گ [ف: ۳۴ – ۸۱]

← جیش اسامه ⟵ التخلف عن جیش اسامة (رساله فی ...)
← جیش اسامه ⟵ فضائل السادات و العلماء

چارده بدر

● **چارده بدر** = **چهارده بدر نعت معصومین (ع)** / شعر، تاریخ معصومین / فارسی
čārda badr = čahārdah badr na‘t-e ma‘sūmīn
اصفهانی، محمد کاظم بن محمد صادق، ۱۲۰۵ - ۱۲۷۳ قمری
esfahānī, mohammad kāzem ebn-e mohammad sādeq (1791 - 1857)
شامل چهارده «بدر» در هر بدر هفت «بیت».

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۲۲/۵
آغاز: بسمله بعد حمد خدا و نعت رسول ×× حیدر و یازده امام و بتول؛ **انجام:** یا رب گذر ز رحمت مسکین که کرده زشت ×× و آنکه بسازش از کرمت داخل بهشت
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۲۲۵ تا شنبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۲۵۵، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی به خط مؤلف؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۸۲-۸۷)، ۱۰ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۵۵۶]

● **چار نام** = **بشاقش ماهی** / لغت / فارسی
čār nām = bašāqeš māhī
لغات طبی گذشته از عربی به چهار نام آمده و از تحفة المؤمنین گرفته شده است. در صفحه عنوان دارد «اسم هذا الکتاب بشاقش ماهی و الفارسیة چار نام» در دیباچه صیدنه بیرونی از ده نام و چار نام یاد شده است. نسخه ما تا پنج نام را دارد.
[فهرستواره منزوی ۳۴۰۵/۵]

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۶۲/۲ - ب
آغاز: کتاب اسامی الادویة المفردة بالالسنة المختلفة انتخاب تحفة المؤمنین. حرف الالف: اطریلال. بالعربیة بالفارسیة بالسریانیة بالرومیة بالیونانیة. ابهد بارسرو کوهی بروتا بروتون ارفولس؛ **انجام:** غوشنه، سماروغ ترش، عردی، ما بنداری، او نیورس
خط:نسخ،بی کا،تا:قرن۱۱؛محشی؛۷گ (۱۲۳پ-۱۲۹پ) [ف: - ۹۴]

● **چاره ساز** / شرح حدیث / فارسی
čāre-sāz
عنوان نگار، تقی بن محمد، ق۱۴ قمری
‘onvān-negār, taqī ebn-e mohammad (- 20c)
وابسته به: نهج البلاغة؛ شریف الرضی، محمد بن حسین (۳۵۹-۴۰۶)
اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار
شرح و ترجمه کلمات قصار امیرالمومنین علی (ع) از نهج البلاغه. وی این کتاب را وقتی که رکن الدوله (که به گفته مؤلف: شخص سلطنت را والا گهر برادر است) والی بود برای ناصرالدین شاه نوشته و در مقدمه، سرگذشت و احوال خود و چند تن از خویشاوندان (از جمله برادر نابینایش به نام ملا عباس علی اعمی و پسرش عزیز الله که او نیز منشی و خوش‌نویس است) را آورده و پاره‌ای از نوشته‌ها و تألیفاتش را (و از آن جمله ترجمه مجلد اول از شرح ترکی مثنوی که آن را به نام اتابک، اتابکیه اقدسیه: نام داده) و نیز خدمات خود و خانواده‌اش را می‌شمارد و در جایی دیگر از مقدمه کتاب می‌گوید: «امسال ده و اند از قرن دوم ناصری می‌گذرد». در پایان نیز سخن درباره احوال خویش می‌دارد و قطعه‌ای از چهار مقاله درباره دبیری می‌آورد و با مدح ناصرالدین شاه، کتاب را پایان می‌دهد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۱-فیروز
آغاز: بسمله، ای تو نوازنده بیچارگان ای تو رهاننده آوارگان ... خانه زاد بن خانه زاد تقی عنوان نگار پسر مرحوم رئیس محمد ساوجبلاغی اول منشی دیوان رسائل خاصه همایونی عمری در خدمتگذاری و تحریرات دیوانی زیر دست پدر ... در ماموریتها و

نگارشات مطالب سر حدیه ... و از این فرامین لازمه (و پس از ده صفحه مقدمه): باب المختار من حکم امیر المومنین علی بن ابی طالب و یدخل فی ذلک المختار من اجوبة مسائله و الکلام القصیر «این باب گزیده ایست از حکم عالیه حضرت؛ **انجام:** لمؤلفه: شه ناصر دین که مهر و مه برده اوست ×× تا خیمه مشتری سرا پرده اوست / گر پیر خرد امین سلطان شه است ×× نبود عجبی که دست پرورده اوست

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۴۸ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۱ - ۶۲]

● چاقی و لاغری بدن / طب / فارسی

čāqī va lāqarī-ye badan

محمد باقر بن محمد یوسف

mohammad bāqer ben mohammad yūsof

رساله مختصری است در چگونگی چاق نمودن بدن که لاغری و ضعف بدن سبب بروز مرض می‌باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۸۹/۱

آغاز: الحمد لمبدع النفس و الصلاة علی النسب و الاهل و بعد به عرض می‌رساند کمترین بنده دعاگو محمد باقر بن محمد یوسف که چون ابدان مهزوله در عرصه آفات و سریعة الانفعال از اسباب ممرضه اند پس سزاوار است اعتنا به تسمین بدن و تحقیق سبب لاغری؛ **انجام:** و از چربی که بر سر آن است دو اوقیه روغن بادام یک اوقیه روغن کروکان در شب بعد از ... خفته نموده امساک نمایند.

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۸۷ق؛ با اشکال هندسی، مصحح، محشی بیشتر در پزشکی، اشعاری از محمد حسین آشوب، سعدی، هاتف، منصور، صالح، ملک حسن، کمال، طاهر، هندو، امام علی (ع)، مهجور، ابوعلی، بهاء الدین محمد، رکن الدین مسعود، ابوالفرج، نامه محمد نجار به خان گیلان و جواب وی؛ یادداشتی به خط عبدالوهاب بن محمد رفیع آهی سرهنگ فوج ۱۳ اصفهان به سال ۱۲۸۱ق در گرگان و در خدمت میرزا علی اکبر جراح باشی؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۰ - ۶۲]

● چاوش خوانی / شعر / فارسی

čāvoš-xānī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۹۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● چاه وصال = لیلی و مجنون = مثنوی / شعر / فارسی

čāh-e vesāl = leylī va majnūn = masnavī

بخارائی سرهندی، احمد، ق۱۲ قمری

boxārā'ī sarhandī, ahmad (- 18c)

این مثنوی است حدود ۲۲۵ بیت است. از آن است: الهی سینه ام را قفل واکن ×× دلو را همچو نی صاحب نوا کن

آغاز: بیا ای ساقی سحر آفرینم (عشق آفرینم) ×× خط جام تو سر لوح جبینم / بیا ای دایر از تو محفل خاک ×× بلا گردان دورت دور افلاک

انجام: جهان خرم شد از آب ضلالش (!) ×× ز چرخ آمد لقب «چاه وصالش

چاپ: تهران، ۱۳۵۴ق، سنگی، همراه چند کار دیگر از سرایندگان دیگر

[فهرستواره منزوی ۷۳۸/۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۴۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: محسن بن فرج الله فراهانی، تا: ۱۱۳۵ق، به دستور میرزا محمد؛ مجدول، با کمند زرین، با سرلوح زرین؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰ص (۳۲پ-۴۱ر)، ۱۳ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷ - ۸۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۱/۳۹

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن محمد، تا: ۱۴ صفر ۱۱۹۲ق، جا: شیراز (آستانه شاهچراغ)؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۴گ (۱۱۸ر-۱۲۱پ)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳۸ - ۲۳۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۹۰/۴

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در نسخه حاضر این مثنوی به حاجی لطفعلی بیگ آذر نسبت داده شده؛ جلد: کاغذی، ۸گ (۱۲پ-۱۹ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۸ - ۲۵۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۱۹/۴۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد فهرست مجلس ۲۲۰/۳۷ اصلاح شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سیاه، ۳گ (۹۳ر-۹۵ر)، اندازه: ۱۷/۲×۲۸/۲سم [ف: ۸ - ۷۲]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

این رساله در فهرست به نام جامی ثبت شده است که باتوجه به آغاز آن تصحیح شد؛خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا،تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تریاکی، ۱۴ سطر، قطع: بیاض رقعی [ف: ۹ - ۲۹۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۰۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۰۰ق؛ ۱۳گ (۴۲ ر – ۵۴پ) [مختصر ف: - ۲۵۹]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۸۸/۶

آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف از فهرست مجلس ۲۲۰/۳۷ به دست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن، ۵گ (۱۳۲پ-۱۳۶پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۱/۵سم [ف: ۸ - ۱۵۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۱/۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: روغنی مشکی، ۱۴ص (حاشیه۱۷۱-۱۸۴)، ۱۶سطر [ف: ۳۷ - ۳۴۹]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۱۴/۱۵
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف باستناد فهرست مجلس ۲۲۰/۳۷ تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶گ (۲۷ر-۳۲پ)، اندازه: ۱۳/۹×۲۱/۴سم [ف: ۸ - ۲۱۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۳/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۵۲ر-۱۵۴پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۸ - ۷۷]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۱۴/۵
آغاز: سپهدار دیار درد مجنون ×× علم ز دروزی از حی سوی هامون؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ص (۱۵۴-۱۶۸)، ۱۴ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲ - ۲۷۹۵]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۸۵/۵۰
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف در فهرست قوام آمده است و به استناد فهرست مجلس ۲۲۰/۳۷ اصلاح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: میشن سیاه، ۲گ (۷۶ر-۷۷پ) متن و هامش دوم، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۸/۶سم [ف: ۸ - ۱۹۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۹۵/۲
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول مذهب، چلیپایی؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۵گ (۹۰پ-۱۱۴ر) [ف: ۳۷ - ۲۲۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱/۸ معیری
آغاز و انجام: برابر
۲۰۳بیت؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: اسدالله بن محمد حسین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰ص (۱۹۵-۲۱۴)، ۱۱ سطر (۶/۲×۱۰)، اندازه: ۹/۸×۱۵سم [ف: ۱۸ - ۲۸]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۳/۳۷حاشیه
آغاز: سپهدار دیار درد مجنون ×× علم زد روزی از حی سوی هامون؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، مشکی، ۱۶ص(۲۳۷-۲۵۲)، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [ف: ۳۶ - ۴۱۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۴۸/۱۱
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶ص (۴۶-۶۱) [ف: ۱۷ - ۱۸۹]

● چاه وصال = لیلی و مجنون / شعر / فارسی
čāh-e vesāl = leylī va majnūn

شعله گلپایگانی، محمد، ق۱۲ قمری
šo‘le-ye golpāygānī, mohammad (- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۷۵ق
مثنوی در ۲۴۴ بیت.
آغاز: ای حسن طراز عشق پرداز ×× انجام نمای کار از آغاز / ای نام تو مطلع هر امید ×× سرلوح کتاب تست خورشید
[فهرستواره منزوی ۷۳۹/۱۰]

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۲۳/۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کبود، قطع: بیاضی ربعی [نشریه: ۷ - ۲۷۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** چشمم ز تو گشته حقه در ×× بگذار خدای را تکبر
نسخه ناتمام؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: رویه ساغری قهوه‌ای، ۵۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۰/۱×۲۱سم [ف: ۲ - ۲۰۱]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۶۷/۳ حکمت
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ جلد: مقوا عطف تیماج، قطع: ربعی [ف: ۲ - ۵۷]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۱۴۹/۲-۸۸۳۰
خط: نستعلیق، کا: سید مهدی امیر جوان بخت، تا: شب پنج‌شنبه ۱۳ مرداد ۱۳۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۲۰۵]

● چای ختایی / طب / فارسی
čāy-e xotāyī

طبیب حموی، محمد بن مؤید، ق۱۱ قمری
tabīb-e hemavī, mohammad ebn-e m’oayyed (- 17c)

در بیان نشانی‌ها و شرح خواص چای ختایی. در آن آمده: از شخصی ثقه که دو مرتبه سفر خطا کرده بود استماع افتاد که انواع چای مختلف است و نزد ختائیان به غایت عزیز و مکرم است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۲/۲-طباطبائی
آغاز: بسمه. الملك الحق از جمله ادویه غریبه که اسم آن در کتب صید نه مذکور نیست و اگر هست اهل زمان را بر آن شعور نه، دوائی است که از خطا می‌آورند و مسمی است به چای خطائی؛ **انجام:** از مسافری که از ماوراء النهر آمده بود مسموع شد که چای

برگ نباتی است که هر سال می‌کارند و ساق آن مانند نیلوفر و لبلاب بر درخت و چوب می‌پیچد و چون برگ آن را می‌چینند خشک می‌شود و چنین استماع افتاد که تخم آن را به جهت نواب اعلی بر سبیل تحفه آورده اند و العهدة علی الراوی س (نشانی نام سالک الدین)

خط: نستعلیق، کا: سالک الدین حموی، تا: ۹۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی زرد، ۱گ (۳۶ ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲ - ۱۱۹]

← چای کاری ← شرح جزیره سراندیب و عمل چای کاری آنجا

● چای نامه = رساله چای / گیاه‌شناسی / فارسی

čāy-nāme = r.-ye čāy

این رساله درباره خواص چای است. ابتدا از پیدایی چای در ختا صحبت می‌کند و اینکه به چه وسیلت این ماده کشف شد و سپس در فصول زیر خواص و طرز استعمال آن می‌آید: ۱. حقیقت چای؛ ۲. اوقات شرب چای؛ ۳. امتزاج چای با ادویه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۰۷/۳

آغاز: نقلاست که در ولایت خطا (= ختا) جمعی بصحرا رفتند؛

انجام: تابع گرداننده فایده عظیم باشد و الله اعلم بالصواب.

خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۱۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن لعابی عنابی، ۷ص (۷۱-۷۷)، ۱۷ سطر (۷×۱۶)، اندازه:۱۱×۲۱سم [ف: ۱۰ - ۱۴۵]

← چتر گلشن ← چهار گلشن

● چراغان = جغرافیای شهرک بیدگل کاشان / جغرافیا / فارسی

čerāqān = joqrāfīya-ye šahrak-e bīdgol-e kāšān

وصاف بیدگلی، محمد رضا بن جعفر، ق۱۴ قمری

vassāf-e bīdgolī, mohammad rezā ebn-e ja'far (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۰ق

به دستور: محمد ابراهیم خان معاون الدوله غفاری

درباره اوضاع جزئی و کلی و قدیم و جدید و جغرافیای طبیعی و انسانی قصبه بیدگل از توابع کاشان و آمار محلات و خانه‌ها و مکان‌های مختلف آن، با مقدمه ای زیبا. این کتاب که در عهد ناصرالدین شاه نوشته شده مسما به جغرافیای بیدگل و موسوم به چراغان است، دارای یک «چهل چراغ» و دو «جار» و دوازده «دیوار کوب». این کتاب از جهت ضبط نفوس و نام خانواده‌ها حائز اهمیت است.

چاپ: چاپ عکسی، به کوشش ایرج افشار، فرهنگ ایران زمین، ۲۴ (۱۳۵۸): ۱-۱۶۳

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۵عکسی

آغاز: هو الله تعالی ... بیدگل قریه ایست از قراء شمالیه قشلاقیه بلده کاشان و درواقع در یک فرسخی آن؛ **انجام:** و صاف در این سرای بستان ×× خواند همچون هزار دستان

خط: نستعلیق، کا: میرزا ابو القاسم طباطبائی، تا: سه‌شنبه ۵ رجب ۱۳۱۰ق؛ ۱۶۳گ، ۱۲ سطر [عکسی ف: ۱ - ۱۹۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۷۶-ف

نسخه اصل: نسخه آقای فرخ غفاری؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا ابوطالب پسر آقا میرزا ابوالقاسم طباطبائی، تا: سه‌شنبه ۵ رجب ۱۳۱۰ق؛ ۱۷۲گ [فیلمها ف: ۳ - ۱۷۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۴۵

آغاز: سپاس شایان و ستایش بی پایان جهان آفرینی را سزد که امکنه شهربند امکان را به کلمه کن آبادان نمود؛

نسخه اصل: کتابخانه شخصی-ایران. [بعید نیست با یکی یا هر دو نسخه بالا یکی باشد]؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا ابوطالب بن میرزا ابوالقاسم طباطبائی، تا: سه‌شنبه ۵ رجب ۱۳۱۰ق؛ محشی از «سیف الله امینیان آرانی»که غروب دوشنبه بیست و پنجم آبان ماه ۱۳۶۶ش آن را به پایان برده؛ در آغاز مقدمه ای از «ایرج افشار» در معرفی کتاب و نسخه آمده؛ ۱۶۵ص [عکسی ف: ۲ - ۲۷۹]

● چراغ تحت البحری / صنعت / فارسی

čerāq-e taht-ol bahrī

مترجم: علی بخش میرزا قاجار، ۱۲۵۴- قمری

'alī baxš mīrzā qājār (1838-)

اهداء به: مظفرالدین شاه در زمان ولیعهدی

تاریخ ترجمه: قرن ۱۳

مترجم می‌گوید این کتاب را در دو روز به فارسی برگرداندم و مطالب آن راجع به چراغ تحت البحری است و در آن نشان داده که این چراغ برای آنکه به کار آید چه زحماتی از طریق عالمان و ملاحان به خصوص روس‌ها در پای آن کشیده شده است. علاوه برین کتاب نام مکتشفان بسیاری وجود دارد که درین رشته کار کرده اند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۶۲

آغاز: بسمله و به نستعین، بعد از حمد و سپاس قادر بیهمتا و صلوة و سلام؛ **انجام:** بزیر سایه شاه زمانه ناصردین ×× خدا دهد بولیعهد عمر بی پایان

خط: نستعلیق، کا: غلامحسین قاجار، تا: قرن ۱۳؛ جا: تبریز (احتمالاً)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل سبز، ۱۲گ، ۱۵ سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه:۲۲×۳۰سم [ف: ۴ - ۱۳۸]

← چراغ زمین ← تازک

● **چرا کسروی را کشتند** / تاریخ / فارسی

čerā kasravī rā koštand

کوشاد، ق۱۴ قمری

kūšād (- 20c)

در ۱۳۲۵ش ساخته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۱۱-۴۷۵۴-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۱۰۲]

● **چرا کسروی را کشتند** / تاریخ / فارسی

čerā kasravī rā koštand

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۱۸-ف

آزاده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ چاپ پیمان در ۱۳۲۵ در تهران؛ ۱۰۹ص [فیلمها ف: ۲ - ۲۸۱]

● **چرخیات = معراج الخیال** / شعر / فارسی

čarxīyyāt = me‘rāj-ol xīyāl

نظام استرآبادی، - ۹۲۱ قمری

nezām-e estarābādī (- 1516)

منظومه‌ای با نام معراج الخیال یا چرخیات: از ملا نظام، با قافیه الف. از همین منظومه است ابیات ذیل: امیر صفدر غالب علی بن ابی طالب ×× امام مشرق و مغرب شریف یثرب و بطحا / بهار گلشن عالم چراغ توده آدم ×× علی عالی اعلم ولی والی والا / ز خیل اولیا افضل ز جمع انبیا اکمل ×× رفیق احمد مرسل بگردون در شب اسرا / شهنشاه قضا قدرت فلک قدر ملک سیرت ×× کزا یجادش مکمل گشت صنع مبدع الاشیا / دل آگاهی که ابجد خوان علمش بوده عقل کل ×× هنوز آدم نخوانده درس علم علم الاسما

[مشترک پاکستان ۶۴۰/۷؛ نسخه‌های منزوی ۳۲۲۱/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۱۱/۲

انجام: عروجی شد خیالم را درین اندیشه زین معنا ×× مسما شد بمعراج الخیال این نکته غرا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۰ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۵۶ر-۶۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۸/۸سم [ف: ۴۱ - ۱۲۴]

۲. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۵۸/۱۱

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۱ - ۱۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹۱/۱/۱۲۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۶۱۵-۶۱۷) [ف: ۹ - ۱۴۰۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶۵/۲/۵۵

بی‌کا،تا: ۱۱۰۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرین، ۱۲ص (۲۴۱-۲۵۲)، ۲۹سطر (۹/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۳۲سم [ف: ۹ - ۱۲۱۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۵۰/۱۹

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۳ص (۷۶-۷۸) [ف: ۱۰-۱۸۳۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۴/۴

با قافیه الف؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: رنگارنگ، جلد: تیماج مشکی، ۵ص (۶۰-۶۴)، ۱۶ سطر (۴ ستونی ۳×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [سنا: ف: ۱ - ۱۵۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۷۸/۱۳

خط: نستعلیق، کا: محمد یحیی سیستانی، تا: ۱۲۰۱ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱۶ - ۷۲۳]

۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۶۵/۱۱

آغاز: فزای باختر شد شام گلگون از می‌حمرا ×× که آمد چرخ را درکوه مغرب شیشه برخارا

خط: نسخ، کا: علی بن ملاعبدالله طبسی گیلکی، تا: ۱۲۱۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۱۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۷۶

و اشعار دیگری از او؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۷۵/۲۸/۱

آغاز: ازین مظلم نشیمن عزم سیر معنوی کردم ×× نهادم بر هوا پا رسته از ... مسیح آسا؛ **انجام:** عروجی شد خیالم را درین اندیشه زین معنی ×× مسما شد به معراج خیال این گفته غرا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۵۳ر-۱۵۴پ) [ف: ۳۷ - ۴۴۷]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۹۹/۱۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی قهوه‌ای عطف پارچه، ۲گ (۹۶ر-۹۷پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۳۸ - ۲۷۴]

● **چرخیه** / طبیعیات / فارسی

čarxīye

زنگنه، نظر علی

zangane, nazar ‘alī

در این رساله به توضیح دستگاهی می‌پردازد که «آقا محمد آقای فرانسی» پاریزی (= پاریسی) تعبیه کرده و از خواص آن این است که هنگام شب اگر این چرخ را حرکت دهند و مفتول کوچکی در دست شخص باشد هر کس که در حوالی چرخ مزبور و متصل به آن باشد یا متصل به مفتولی از آن، به هر عضوی از اعضای او اگر شخص انگشت رساند شعله ضعیفی از او جستن می‌کند زنگنه پس از بیان مطلب به تشریح آن چرخ می‌پردازد.

[فهرستواره منزوی ۳۸۲۳/۵]

شرح و حواشی:

۱- تعلیقه رساله چرخیه؛ خلخالی خوجینی، محمد صالح (-۱۲)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۰۴/۴

آغاز: بسمله و الصلوة علی محمد و آله و اما بعد این چند کلمه؛
انجام: عقل را مجال استبعاد در آن نماید

کا: ابوالقاسم بن محمد تقی اردبیلی، تا: ۱۱۶۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی میشن تریاکی، ۴ص (۷۳-۷۶)، ۱۹سطر(۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۶ - ۷۶۴]

← چشتیه ⟵ شرح حال چشتیه
← چشم پزشکی ⟵ تذکرة الکحالین (ترجمه)
← چشم پزشکی ⟵ طب چشم
← چشم پزشکی ⟵ تذکرة الکحالین
← چشم پزشکی ⟵ کحالی
← چشم پزشکی ⟵ بیماریهای چشم و درمان آنها

● **چشم پزشکی** / طب / فارسی

češm-pezeškī

در دوازده باب: ۱. مفتح کتاب؛ ۲. تشریح چشم؛ ۳. علت‌هایی که بصر را خلل آید؛ ۴. اندر استدلال بر هر علتی که اندرین باب بیشتر ذکر کردیم؛ ۵. اندر علامت‌های خلل را نشان می‌دهد؛ ۶. اندر علاج هر علتی؛ ۷. اندر چیزهایی که این بیماری را زیان دارد؛ ۸. اندر داروها که بینایی را سود دارد؛ ۹. اندر داروهای مرکب این معنی؛ ۱۰. اندر تدبیر آب؛ ۱۱. اندر قدح کردن آب؛ ۱۲. اندر تدبیر چشم پس از قدح.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۳۹/۳

آغاز: بسمله. سپاس ایزد را که آفریدگار جهانست. و درود بر پیامبر ما محمد مصطفی (ص) و بر یاران وی. چنین گوید خداوند این کتاب که ... مردم مطبوع است بر آنکه خداوند نعمت خویش را شکر گزارند؛ **انجام:** از جایگاه خویش آید، اندر وقت. تمام شد بابها که اندر اول کتاب ضمن کردیم. بتوفیق. تم المختصر فی علم الکحالین فی سلخ شهر الله ذیحجه ۷۲۲ من نسخة فی غاية السقام ...

خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ذیحجه ۷۲۲ق؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱گ (۱۲پ-۲۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۱۸/۷سم [ف: ۹ - ۶۴]

● **چشم پزشکی** / طب / فارسی

češm-pezeškī

دارای ۱۶ باب، باب اول اندر عضلات چشم.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۸۷/۷

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن حاج علی اکبر، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۲۰گ (۲۰۸-۲۲۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۰۰]

● **چشم پزشکی = تشریح چشم** / طب / فارسی

češm-pezeškī = tašrīh-e češm

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۳۹/۲

آغاز: بدانکه حکیم مطلق به اقتضای حکمت کامله خود مخلوق کرد هر یک چشم را از هفت طبقه و سه رطوبت طبقه اول که مماس هواست؛ **انجام:** به خلاف اکثر حیوانات دیگر که در بعضی تفاوت اعداد و در بعضی تخالف اشکال می‌باشد چنانچه بر این معنی تجربه دال است.

رساله مختصری است در شناخت چشم و اجزای آن؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رحیم آصف، تا: جمادی الاول ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۲۳ر-۲۶پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۱۳]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۰۶

آغاز: بسمله باب اول در امراض جفن. در این باب بیان می‌کنم ورم و دانه و استرخا و فلج و اختلاج جفن و معایب انطباق او و انقلاب مژگان و انقلاب مزمن جفن

در شناختن بیماریهای چشم و معالجات آن. به یادداشتهای مدرسه دارالفنون می‌ماند؛ خط: نسخ خوش، کا: شیخ احمد جهرمی، تا: رجب ۱۲۹۳ق، به خواهش آقا میرزا عباسقلیخان حکیم باشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج سبز، ۲۹۲گ، ۱۵ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۶۱۳]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۱۴/۱۲

آغاز: اما بعد بدانکه ترتیب کرده شد این رساله بر مقدمه و چهار باب و خاتمه اما مقدمه در تعریف چشم و تشریح از اجزای آن. باید دانست که چشم عضویست مرکب از طبقات و رطوبات و عروق و شر این و عضلات اما طبقات چشم بمذهب تحقیق هفت است؛ **انجام:** روغن بجهة سوء القنیه ... بلسان حب بلسان سنبل الطب قرنفل اکلیل الملک

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۳۰گ، ۱۸-۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵ [ف: ۲ - ۷۳۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۲۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۴۸

نسخه نادر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۵۱/۱

آغاز: باشد و اگر چنان باشد که قوی نباشد، استفراغ بحسب قوت و اگر خلطی بسیار نباشد؛ **انجام:** و صفت آن در سیم میامر است اما ما که بکار داریم از جهت.

بخشی از کتاب دارای باب‌ها، عناوین باب‌های موجود: باب ۴. شاف‌های تیز و نرم که در علاج چشم به کار برند، ۸. اکسیرینها، ۹. طلها، ۱۶. مطبوخهایی که از برای چشم به کار برند، ۱۷. سفوف‌ها

که در درد چشم به کار برند، ۱۸. حقنهایی که از جهت علاج چشم به کار برند، ۱۹. روغن‌هایی که از جهت علاج چشم به کار برند، ۲۰. قرص‌ها که در علاج چشم به کار برند، ۲۱. آنچه تجربه کرده‌اند و بدانسته‌اند حکمها در علتها که پوشیده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج فرنگی، ۳۳ص (۱–۳۳)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۴۴ – ۴۱]

● **چشمه خضر** / فارسی

češme-ye xezr

عماد عبدالله، ق۱۱ قمری

ʻemād ʻabd-ol-lāh (- 17c)

[فهرستواره منزوی ۲۸۲/۷]

یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۶۰/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴ – ۴۴۶]

● **چشمه زنجبیل** / فارسی

češme-ye zanjebīl

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۷/۱۳

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آبی، ۴۵ص (۱۵۹–۲۰۳)، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۵×۱۷/۱۰سم [ف: ۲ – ۷۲۸]

● **چشمه زنجبیلی و کافوری (تحقیق در معنای)** / عرفان و تصوف، تفسیر / فارسی

češme-ye zanjebīlī va kāfūrī (tahqīq dar maʻnā-ye)

در این گفتار از «کأس کافوری و زنجبیلی» که در دو آیه ۵ و ۱۷ سوره ۷۶ (هل اتی) آمده به روش عرفانی بررسی می‌شود و گویا از جامی باشد و به نظم و نثر مسجع است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۷/۱۳

آغاز: بسمله. پناه میجویم بذات مستجمع جمیع صفات کمال از گزند قیود امکانی؛ **انجام:** که تفسیر و تأویل نه حد هر جهول و ظلوم است. اللهم اغفرلنا ... برحمتک و نصرتک یا ارحم الراحمین.
خط: تعلیق، کا: عباسعلی بن نعمت الله کرمانی احمد آبادی، تا: ۱۲۱۳ق؛ ۱۴۴گ (۵۹ر– ۲۰۳پ) [ف: ۳ – ۴۳۶]

● **چشمه زندگانی** / شعر / فارسی

češme-ye zendegānī

داعی شیرازی، نظام الدین محمود، ۸۱۰ – ۸۷۰ قمری

dāʻī-ye šīrāzī, nezām-od-dīn mahmūd (1408 - 1466)

تاریخ تألیف: ۸۵۶ق

پنجمین منظومه از سته داعی اوست عرفانی و در هفت رشحه: ۱. وحدت واجب الوجود؛ ۲. ارتباط عالم به خدا و وحدت او؛ ۳. انسان خلاصه عالم است؛ ۴. روح انسان؛ ۵. معاش و معاد انسان؛ ۶. حشر و بقای انسان؛ ۷. کمال و خلافت انسان. هریک رشحه را با مثنوی آغاز کرده است سپس ترکیب‌بندی و آنگاه قصیده‌ای در همان موضوع آورده است. نسخه مجلس حدود ۷۵۰ بیت است (احمد منزوی)

آغاز: ستایش را سزاواری خدایا ×× که بخشیدی مرا یاری خدایا (فهرستواره)

[فهرستواره منزوی ۷۴۲/۱۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۵

بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۳۸ص (۱۵۷–۱۹۴) [ف: ۳ – ۳۴۰]

● **چشمه زندگانی** / طب / فارسی

češme-ye zendegānī

شیرازی، محمد هادی بن محمد صالح، ق۱۲ قمری

šīrāzī, mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh (- 18c)

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵–۱۱۳۵)

تاریخ تألیف: ۱۱۲۲ق

در این که چگونه می‌توان عمر را دراز کرد شامل یک «منبع» و هفت «جدول» و یک «ساقیه»: منبع: در تحقیق عمر و ماهیت حیات؛ جدول ۱. در آنکه عمر قابل زیاده و نقصان می‌باشد و از بعضی چیزها طویل و قصیر می‌شود؛ ۲. در اموریکه بر عمر می‌افزاید؛ ۳. در چیزهایی که عمر را ناقص گرداند؛ ۴. در تدبیر ضروریه که در طول عمر دخیل است؛ ۵. در نگاه داشتن قوت جوانی و حفظ موی از سفید شدن؛ ۶. در تدبیر مردم پیر؛ ۷. در اغذیه و ادویه معمره حاوی سه مورد؛ ساقیه: در ذکر امور مناسبه. از محمد باقر مجلسی به شیخی و مولانا یاد کرده است.

آغاز: بسمله. عمر افزا کلامی که در بر انگیختن طول حیات کوتاهی ننماید و روح پرور مقالی که چون آب زندگانی آتش فنا را فرونشاند حمد حی لایموتی است جل و علا که امتثال اوامرش موجب عمر بی زوال و ارتکاب مناهیش باعث فنا و اخترام آجال ... اما بعد چون عمر عزیز گوهریست قیمتی ... لهذا محرر این رساله ... محمد هادی بن محمد صالح شیرازی ... را بخاطر فاتر رسید که اموری که باعث ازدیاد عمر و طول حیاتست و موجب دوام زندگی و تاخیر ممات باشد از افعال و اقوال و ادعیه و ادویه و اطعمه و اشربه که از کلام احیا نظام الهی و احادیث حضرت رسالت پناهی و اهل بیت او ... و سخنان معتبرین علما و حکما و تجربه کنندگان حقایق آزما ملتقط و مستنبط می‌گردد ... در جداول سطور ... جاری و بچشمه زندگی موسوم نموده بعرض بار یافتگان محفل بهشت آیین خاقان سکندرشان سلیمان نشان ... رساند ... شاه سلطان حسین الحسینی الموسوی الصفی بهادر خان ... و این چشمه را مرتب ساخت بر منبعی و

هفت جدول و ساقیه ...
انجام: هرگاه برسد مرد بهشتاد سال آمرزیده شده است گناهان گذشته و آینده او. تمت الرسالة.
[فهرستواره منزوی ۳۴۰۷/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، بی‌تا؛ در تاریخ جمادی الثانی سال ۱۲۲۷ به «محمد علی تبریزی» هدیه گردیده، ولی با توجه به اینکه اصل کتاب به نام سلطان حسین صفوی تألیف گردیده، و تاریخ ذکر شده، نود سال پس از انقراض صفویه و قتل سلطان حسین است، بعید به نظر می‌رسد که این نسخه اصل باشد بلکه از روی نسخه اصل کتابت شده، ولی تاریخ زمان کتابت قید شده، علاوه بر آن، نسخه عاری از امارات و علائم خط مؤلف است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذی با مقوا، عطف پارچه، ۷۱گ، ۱۱ سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه:۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۹ - ۱۱۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در ادامه رساله دوازده لعن (۲برگ) منظوم فی التبراء (مطاعن خلفا) و بخش کیفیت اموال مؤمن از حدائق المقربین میرمحمد صالح حسنی حسینی خاتون آبادی (۱۱۱۶ق) آورده شده؛ جلد: مقوا با روکش سبز، ۸۷ص (۱-۸۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۴۵]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۵۶-۲۶/۱۳۶
آغاز: و درود نامحدود بر سید نبیین و صاحب مرتبه کنت نبیاً و آدم بین الماء و الطین ... اما بعد چون عمر عزیز گوهری است قیمتی که عوضش؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بعد از پایان رساله دعای حزب البحر تحریر شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۳۶۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۴۷
آغاز و انجام: برابر؛ شیرازی در باره خبر ذات القلاقل که می‌گوید: «از بعضی مؤلفین مسموع شد که آخوند مولانا محمد باقر مجلسی نور الله روحه القدسی این روایت را در کتاب بحار داخل نموده »می نویسد: حقیر این حدیث را در کتاب عتیق بسیار کهنه معتبری دیدم که مورخ بتاریخ سنه تسع و ستین و خمسمائة بود و در حین تألیف این رساله گذشته بود از تاریخ آن کتاب پانصد و پنجاه و سه سال» (جدول دوم) پس شیرازی این کتاب را در سال ۱۱۲۲ ساخته است. در جای دیگر هم آمده: «در کتاب بحار الانوار تألیف قبلة العلماء ... شیخی ... مولانا محمد باقر مجلسی نور الله روحه القدسی بنظر فقیر رسیده» (جدول ۴)
خط: نسخ، کا: سید حسین بن محمد رحیم حسینی، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۱۲۶ق؛ در پنج صفحه آخر به خط تازه‌ای شرحی است به عربی بر حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه» از ابن میثم و بندی درباره امام زمان به عربی از ابو الفتوح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۶۵گ، ۱۴ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۲۱۰۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۸۷/۲
خط: نستعلیق، کا: رحمت الله بن میرزا محمد سرکانی، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۱۷۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ (۱۴۵ر-۱۷۴پ)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۲۰ - ۳۲۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۰۳
آغاز: بود که عمر طویل خضر و نوح و تعداد بدنی ذات مستور صفاتش کوتاه و نارسا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۴ ربیع الاول ۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد:تیماج قهوه‌ای،۱۰۶گ،۱۰سطر،اندازه:۱۰×۱۵سم[ف:۱۹- ۳۰۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۵۹پ-۹۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۱۶۶]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بقدر یکساعت پیاده راه رود و بعد از آن آنچه داشته باشند میل نمایند.
خط: نستعلیق، کا: میرزا نعمت، تا: ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی، ۱۸۸گ، ۱۴ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵ - ۶۱۸]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۱۰/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** لمؤلفه فی تاریخ تألیف الرسالة: این نسخه که بر آب بقا گشت دلیل ×× تألیف نمود هادی از فضل جلیل / تاریخش اگر ز خضر جویی گوید ×× از چشمه زندگی شود عمر طویل
خط:نسخ،بی‌کا،تا:جمعه رمضان قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵ - ۳۹۴]

● چشمه زندگانی / فارسی

češme-ye zendegānī

اهواز؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵ - ۵۸۹]

● چشمه فیض / نامه‌نگاری، تاریخ هند / فارسی

češme-ye feyz

طغرای مشهدی، - ۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī (- 1689)

شصت و شش نامه است که از زبان ۶۶ تن از درباریان در پاسخ دست خط شاه دکن حیدرآباد، خطاب به شاه نگاشته، در دیباچه انگیزه این نگارش را چنین آورده که چون بیشتر درباریان

نمی‌توانستند پاسخ شایسته به دست خط شاه نویسند، من بدین کار دست زدم. از این کتابچه نام و نشان و مقام بیشتر درباریان هند آشکار می‌گردد. (علینقی منزوی)

آغاز: بسمله چشمه فیض طغرا نام این تازه مقال هست که از تری لفظ خشکی نخواهد پذیرفت و تشنه راه است که جویای آب خیال است.

انجام: در آب و رنگ مدح به دربار خسروی ×× تا نه رواق خیمه و خرگاه تازه شد / طغرا بدین رساله نگردد حسان وزیر ×× گر کلک او ثنای خط شاه تازه شد

چاپ: نولکشور، ۱۸۸۵م، ص ۱۵۰-۱۹۲؛ گانپور، سنگی، ۱۳۰۲ق./۱۸۸۵م، وزیری، ۴۵ص (رسائل طغرا: صص۱۴۸-۱۹۲)؛ ۱۲۸۸ق./۱۸۷۱م.؛ لکهنو، سنگی، ۱۲۸۱، وزیری بزرگ، ۴۵ص

[نسخه‌های منزوی ۱۸۷۹/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۲۴۹/۲]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۴/۳-۱/۱۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۶۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** از آب و رنگ مدح بدربار خسروی ×× تا نه رواق خیمه و خرگاه تازه شد

پیرامون (۹۰۰ بیت نوشته) دارد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج سرخ، ۱گ (۱۲۴پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲ - ۲۰۱]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰/۲۴-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** هستم امیدوار که یاوری کند علی. تمام شد مخمس ملا طغرا.

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۲۰۸۶ (گنج، ۱۲۶۲/۳)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۷۵ص (۳۱۲-۳۸۶) [عکسی ف: ۲-۹۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۱/۲۶-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۸۷۴/۹ فارسی؛ کا: ظهیرای تفرشی، تا: ۱۲۴۵ق [فیلمها ف: ۳ - ۱۸۸]

۵. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵ - ۶۲۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۱۵/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۵ (۶۱-۹۵)، ۳۲ سطر (۹×۲۷) ، اندازه: ۱۶×۳۲/۵سم [ف: ۱۰ - ۷۹۴]

← چشمه نوش ≻ کلیات صهبای قزوینی

● چکامه / شعر / فارسی

čakāme

منظوم از محاورات حضرت محمد و حضرت علی.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● چکامه (با ترجمه) / شعر / ترکی و عربی

čakāme (bā t.)

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۲۷

در سی و نه بیت به تازی به نام «طنطرانی» با ترجمه هر بیت به یک بیت ترکی؛ کا: سلیمان قاضی بن محمد مکری، تا: ۱۱۹۵ق؛ ۷گ (۲۴۰-۲۴۶) [ف: ۲ - ۲۳۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۲۲

آغاز: أمن تنکر جیران بذی سلم ×× مزجت دمعاً جری من مقلة بدم / ای زیاد صحبت یارانت اندر ذی سلم ×× اشک چشم آمیختی با خون روان گشته بهم / اکد کمی ذی سلم ده کی اهل و جیراتی ×× کیم قان یاش آغلمق کوز کوک اولدی عاداتی؛ **انجام:** چون ز هجرت ششصد و ده سال تازی رفته بود ×× اتفاق افتاد نظم فارسی اندر رقم / بنده مداح رسولم شهرتم حافظ شرف ×× نام من باشد محمد من محمد چاکرم / تمت القصیدة البردیة علی ید احقر الطلاب سلیمان بن محمد المکری لاجل الوزیر اسحاق پاشا فی شهر ربیع الاخر سنة (۱۱۹۵ق)

به قافیه میم به نام «برده» در ستایش پیغمبر، با ترجمه هر بیت فارسی به قافیه میم و یک بیت ترکی به قافیه یاء؛ خط: نسخ، کا: سلیمان قاضی بن محمد مکری، تا: ربیع الاول و ربیع الثانی ۱۱۹۵ق؛ ولی از شعرها پیداست که در سده هفتم سروده نشده، و گویا نویسنده به جای نهصد، ششصد نوشته است؛ کاغذ: فرنگی سفید و نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۷گ (۲۰۷-۲۱۳)، ۹ - ۱۳ سطر، اندازه: ۶/۷×۱۲/۵سم [ف: ۲ - ۲۳۶]

← چکامه دل ≻ دیوان زاری

● چکامه ها / شعر / فارسی

čakāme-hā

اهلی شیرازی، محمد بن یوسف، ۸۵۸ - ۹۴۲ قمری

ahlī šīrāzī, mohammad ebn-e yūsof (1454 - 1536)

منظومه‌ای در ستایش پیغمبر، امامان شیعه، شاه اسماعیل، میر سید شریف، عفیف الدین، نظام الدین احمد، معین الدین محمد صاعدی، امیر سعد الدین اسعد، میر علی شیر نوائی، امیر نجم الدین محمود، اخی بیگ، یعقوب خان، قاسم بیگ، قاضی مسعود، عبدالله وزیر، روزبهان، قاضی سلام و امامزاده حمزه سروده است. این بخش نزدیک ۳۰۰۰ بیت است و چنان‌که پیداست کسانی را که دشمن مذهبی یکدیگر بوده‌اند ستوده و

سبب آن است که وی عمر دراز داشته و روزگار پیش و پس از شاه اسماعیل را دریافته و نان را به نرخ روز خورده است. (علینقی منزوی)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵/۳
آغاز: الهی بسر دفتر حکمت الله ×× بنی آدم آئینه قدرت الله؛
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی نخدی، جلد: تیماج حنایی، ۶۰ص (۳۱-۹۰)، ۱۹ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲ - ۱۸۴]

● چکامه هنری یکم / شعر / فارسی

čakāme-ye honarī-ye yekom

اهلی شیرازی، محمد بن یوسف، ۸۵۸ - ۹۴۲ قمری

ahlī šīrāzī, mohammad ebn-e yūsof (1454 - 1536)

در ستایش میر علی شیر نوائی (-۹۰۶ق) دارای دیباچه نثری است که هنرهای به کار برده را برشمرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵/۱۰
آغاز: حمدی از حد افزون و سپاس از قیاس برون / نسیم کاکل مشکین کر است چون تو نگار ×× شمیم سنبل پرچین کر است مشک تتار
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج حنائی، ۱۵ص (۳۰۵-۳۱۹)، ۱۹سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲ - ۱۸۵]

● چکامه هنری دوم / شعر / فارسی

čakāme-ye honarī-ye dovvom

اهلی شیرازی، محمد بن یوسف، ۸۵۸ - ۹۴۲ قمری

ahlī šīrāzī, mohammad ebn-e yūsof (1454 - 1536)

در ستایش سلطان یعقوب (-۸۹۶ق) با دیباچه نثری.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵/۱۱
آغاز: بعد از حمد بیحد و سپاس بیقیاس ×× هوای جنت کویت نسیم عنبربار ×× فدای نکهت مویت شمیم مشک تتار
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۶ص (۳۲۱-۳۳۶)، ۱۹ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲ - ۱۸۵]

● چکامه هنری سوم = خردنامه / شعر / فارسی

čakāme-ye honraī-ye sevvom = xerad-nāme

اهلی شیرازی، محمد بن یوسف، ۸۵۸ - ۹۴۲ قمری

ahlī šīrāzī, mohammad ebn-e yūsof (1454 - 1536)

تاریخ تألیف: ۹۱۲ق

در ستایش شاه اسماعیل (۹۰۶-۹۳۰ق) با دیباچه نثری. این چکامه را «خردنامه» نامیده و «میزان خرد ۹۱۲» سال سرودن آن است. در این چکامه‌های سه‌گانه بسیاری از هنرهای شعری را با دشواری و رنج فراوان به کار برده و معنی را تا آنجا فدای لفظ کرده است که برخی از شعرهایش بی‌معنی و برخی سرد و بی‌مزه می‌نماید. همچنین از میان واژه‌های هر دو یا سه بیت، یک بیت جدا بیرون آورده و این بیت‌های نوزاد را با کشیدن خطی از چکامه مادر جدا نموده و در کنار هر یک، هنرهای شعری که در آن به کار رفته است یادداشت نموده و از این روی چکامه مادر را باید با دو مرکب سیاه و رنگین بنویسند تا چون واژه‌های رنگین را جدا سازند بیت‌های دیگر پیدا شود. نسخه از کلیات اهلی شیرازی در نجف نزد استادم آقای شیخ عبدالحسین رشتی دیدم که آغاز و انجام نداشت و شناخته نبود، من که در آن روزگار در جستجوی شعرهای دشوار و سنگین بودم، چکامه‌های هنری آن را با راهنمایی آن استاد و با دقت بسیار در ریزکاری‌هایش رونویس کردم. (علینقی منزوی)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵/۱۲
آغاز: حمد و سپاس بی قیاس صانعی را ... هوای گلشن کویت نسیم باد بهار ×× گدای خرمن مویت شمیم مشک تتار
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی نخدی، جلد: تیماج حنائی، ۱۴ص (۳۳۷-۳۵۰)، ۱۹سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲ - ۱۸۵]

● چگونگی ارواح مجرده بعد از مفارقت هیاکل هیولائی / فلسفه / عربی

čegūnegī-ye arvāh-e mojarrade ba‘d az mofāreqat-e hayākel-e hayūlā’ī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۲۳۸
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن ۱۱؛ ۲ص (۴۹۹-۵۰۰) [مختصر ف: - ۶۸۰]

← چگونگی جان پس از مردن تن ‹ نفس دراک بعد از مرگ تن

● چگونگی زبان فارسی / ادبیات / فارسی

čegūnegī-ye zabān-e fārsī

تاریخ تألیف: ۱۲۸۹ق

در این رساله ابتدا ایران و کشور فارس بحث می‌شود و بعد زبان فارسی از جهت صرف و نحو و خواص کلمات و شکل و ترکیب کلمات با هم تشکیل جمل و خواص الفاظ و حروف متعدد در

زبان فارسی مورد گفتگو قرار می‌گیرد و در آخر از مسائل خط مطالبی می‌آید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۱۹/۴
آغاز: این رساله‌ایست در بیان چگونگی زبان پارسی؛ **انجام:** پایان: مثل جایها و بی یای نویسنده چون جاها ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۲۹ص(۱۳۴-۱۶۲)،۱۱سطر(۶×۱۰)،اندازه:۱۰×۱۴/۵سم[ف:۶ - ۴۵۱]

● چگونگی نقش عالم در خلق اول (رساله در) / فلسفه / عربی

čegūnegī-ye naqš-e ʻālam dar xalq-e avval (r. dar)

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۶۸/۵
آغاز: اعلم ان صور جمیع ما اوجده الله سبحانه من ابتداء العالم الی آخره؛ **انجام:** و ما خلق الله نجماً اقرب الی الله منه
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاج علی خوانحودی، تا: ذیقعده ۱۲۶۰ تا ۱۲ صفر ۱۲۶۲ق، جا: مشهد رضوی مدرسه صالحیه؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳ص، ۲۵ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۳۰۶]

● چگونه حاجی حسن پس از چهل سال مسلمان شد / فارسی

čegūne hājī hasan pas az čehel sāl mosalmān šod

کسروی، احمد، ۱۲۶۹ - ۱۳۲۴ شمسی

kasravī, ahmad (1890 - 1945)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۵ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۲۱-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۱۰۰]

← چگونه مذهب باب و بهاء در ایران پیدا شد؟ ⟵ باب و بها

● چلسبانیه / فقه / فارسی

čalasbānīye

آرانی کاشانی، غلامرضا بن محمد علی، ۱۱۹۲ - ۱۲۶۵ قمری

ārānī kāšānī, qolām rezā ebn-e mohammad ʻalī (1778 - 1849)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۲۲ شوال ۱۲۲۵ق؛ محل تألیف: چلسبان
به درخواست: محراب بیک بن کلب علی خان خلج
رساله‌ای است در کیفیت اجرای صیغه نکاح دائمی و متعه و برخی از شرایط و متعلقات آن و بیان بعضی از احکام فرعی آنها که مؤلف به درخواست محراب بیک بن کلب علی خان خلج ساکن قریه «چلسبان» نگاشته و به دلیل آنکه در این قریه به تألیف آن پرداخته لذا آن را به این نام خوانده است

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۵۰
آغاز: الحمدلله الذی اغنانا من السفاح بالنکاح و احرز نصف دیننا بالازدواج و الکفاح، و الصلاة علی من خص بتسعة الازواج
نسخه اصل: کتابخانه شخصی؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد بن محمد باقر حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ربیع الاول ۱۲۶۸ق؛ تملک: محمد حسن بن محمد علی عطار (عصار) آرانی در رجب ۱۳۱۰؛ ۱۹۲ص [عکسی ف: ۵ - ۲۰۴]

● چلیپای عشق / خط / فارسی

čalīpāye ʻešq

شامل چهارده قطعه خط چلیپا در مدح حضرت علی (ع).

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۸۵
آغاز: علی مع الحق مع علی-پیامبر گرامی اسلام می‌فرمایند علی با حق است و حق با علی است؛ **انجام:** عر لحظه زندگی تو باشد حکایتی نام تو هست زینت هر لوح و دفتری
خط: نستعلیق، کا: فراستی، علیرضا، تا: ۱۳۸۰ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا با عطف پارچه [رایانه]

● چمن آرا / ادبیات / فارسی

čaman-ārā

مجموعه‌ای است از حکایات نظم و نثر به سبک گلستان سعدی که در چند جای آن نام محمد شاه و فتحعلیشاه قاجار آورده شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۶۷
آغاز: بسمله، سلطان به یسری شکیل مایل بود وکیل قبایلش کرد و پسر به دلگرمی که داشت آغاز بی شرمی گذاشت؛ **انجام:** که مثل شد الحسود لایسود پادشاهی را دو پسر بود عادل و دیگری ...
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۲۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۰/۶سم [ف: ۲ - ۲۰۱]

● چمن سخن = وصف سخن = تعریف سخن / ادبیات / فارسی

čaman-e soxan = vasf-e soxan = taʻrīf-e soxan

ظهیرا، ظهیرالدین بن مراد، ق۱۲ قمری

zahīrā, zahīr-od-dīn ebn-e morād (- 18c)

در وصف سخن «قسم به راستی»که اگر صبح صادق سخن

نومیدی، جمال دل آرای جلوگیان جهان علوم در نقاب دیجور جهل مستور بماند ...

آغاز: تبارک الله احسن الخالقین، این چه لعبت موزون و پیکر همایون است که کبکان خوشخوان نزهتگاه لهجه دری و ... سخنش می‌خوانند.

انجام: و از ورق کندن چون باغبان ستمگر، دست به گل چیدن برنیارند. و الحمدلله اولاً و آخرا.

[نسخه‌های منزوی ۳۵۶۶/۵ که نسخه‌ای از دیباچه همین کتاب را معرفی نموده است]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۴۳/۸۴

آغاز: برابر

کا: مهدی حسینی، تا: ذیحجه ۱۰۹۲ق؛ مجدول مذهب؛ جلد: گالینگور سرخ، ۱۰ص(۴۴۳-۴۵۲)،اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳۶ - ۳۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۲۷/۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۶ص (۱۳۴-۱۳۷ و ۱۳۰-۱۳۱)، سطور چلیپا (۶×۱۶)، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۱۴ - ۳۶۷۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۹۴/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ بی‌کا، تا: ۱۱۱۰ق، جا: بندر سورت؛ ۲گ (۱۲ر-۱۳پ) [ف: ۲ - ۲۶۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۵/۵۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مرصع محرر؛ جلد: گالینگور سبز، ۶گ (۱۸۲پ-۱۸۷ر)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸ - ۳۱۹]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۸۶/۱۸

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن مشکی مغز، قطع: بیاض رقعی [ف: ۹ - ۲۲۱]

● **چمن سرور** / ادبیات / فارسی

čaman-e sorūr

دری شوشتری، ق۱۳ قمری

dorrī šūštarī (- 19c)

اهدا به: امیرزاده اسماعیل

در بیست و چهار «فصل» و «خاتمه» همراه با نام شاعر: ۱. مناجات؛ ۲. عشق؛ ۳. مذمت دنیا؛ ۴. قناعت و درویشی؛ ۵. فقر؛ ۶. تعریف گونه؛ ۷. سوز هجر؛ ۸. رشک؛ ۹. صفت قاصد و نامه؛ ۱۰. تعریف زلف؛ ۱۱. تعریف ابرو؛ ۱۲. تعریف دهان؛ ۱۳. تعریف لب؛ ۱۴. تعریف خط؛ ۱۵. تعریف میان؛ ۱۶. تعریف قامت؛ ۱۷. تعریف شراب؛ ۱۸. خاموشی؛ ۱۹. ضعف؛ ۲۰. خاصیت تنهایی؛ ۲۱. نصیحت؛ ۲۲. عفو گناهکاران؛ ۲۳. طبابت؛۲۴. عفو الهی؛ خاتمه کتاب در مطایبات و هزلیات و لطیفه‌ها. مؤلف آن را از روی آتشکده آذر و تذکره دولتشاه و تذکره نصرابادی و تذکره سید غلامعلی آزاد و مآثر رحیمی و چار عنصر بیدل و سفینه خوشگو و کلمات الشعرا مرآت عالم و بختیار نامه ساخته است. در دیباچه از میرسید علی مرعشی و امیرزاده اسماعیل خان و میرزا احمد خان و امیر زاده سید حسین یاد کرده است.

[تاریخ تذکره‌های فارسی ۷۱۶/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۱۰/۱ و ۷۴۴/۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۶۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۴گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۶۲۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۸۲ و ۴۶۷۲-ف

آغاز: افتاده از دیباچه: درود متواتر الورود بر مرقد و ضریح محمودی است که هیچ موجودی بی طفیل خلقش از دروازه عدم پا بمعموره وجود نگذاشته ... اما بعد چنین گوید ... دری شوشتری ... که غرض از آرایش این چمن و مطلب از پیمایش این گلشن آنستکه همچنانکه پیغمبری را جبرئیل در کار است سالک را نیز دلیلی ناچار است؛ **انجام:** مراعات سید را کما ینبغی بجا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹ - ۱۲۵۳] و [فیلمها ف: ۳ - ۸۶]

● **چمن و انجمن** / شعر / فارسی

čaman va anjoman

حزین، محمد علی بن ابی طالب، ۱۱۰۳ - ۱۱۸۰ قمری

hazīn, mohammad ‘alī ebn-e abī-tāleb (1692 - 1767)

تاریخ تألیف: ۱۱۴۳ق

مثنوی است عرفانی.

آغاز: به نام آنکه آذر را چمن ساخت ×× دل دوزخ شرر را انجمن ساخت

چاپ: هند، کانبور، مطبع نامی منشی نول کشور، ۱۳۱۱ قمری، سنگی، وزیری، با تقریظ منشی شیو پرشاد صاحب (مدیر مطبع اود اخبار) و نیز قطعه تاریخ طبع از ابوناظم محمد حامدعلی حامد بن حافظ غلام علی خان شاه آبادی (مصحح مطبع) بدون کاتب، ۱۸۹۳/۱۳۱۱م (کلیات حزین:۸۲۲-۸۳۸صص).

[فهرستواره منزوی۷۵۴/۱۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱/۱۰

حدود ۳۰۰ بیت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق، جا: مرادآباد هند [ف: ۳ - ۲۱۹]

● **چنار خون بار** / ادبیات / فارسی

čenār-e xūn-bār

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲۷ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **چنته صفا** / فارسی

čante-ye safā

ظهیرالدوله، علی بن محمد ناصر، ۱۲۸۱ – ۱۳۴۲ قمری

zahīr-od-dowle, ʻalī ebn-e mohammad nāser (1865 - 1924)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۲۹/۳-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ ذیحجه ۱۳۲۴ق؛ تملک: آقای عبدالله انتظام [فیلمها ف: ۲ – ۱۲۴]

● **چنته فقر** / عرفان و تصوف / فارسی

čante-ye faqr

قمی، مهدی بن اسماعیل، ق۱۴ قمری

qomī, mahdī ebn-e esmāʻīl (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۸ق

درباره رهبران و بزرگان تصوف و عرفان و سخنان آنها و در بیان معرفت خرقه است و سخنان بزرگان از اویس و مالک دینار و ابو حازم مکی و فضیل بن عیاض و ابراهیم ادهم و بشر حافی و ذوالنون مصری و بایزید بسطامی در آن دیده می‌شود. وی در پایان این دیوان در مورد چنته مشتاقیه یا چنته فقر و نیز درباره خویش چنین می‌نویسد: «ای مشتاقعلی، این کتاب مستطاب مسمی به «چنته فقر» از آن است که صدر و ذیل و اول و آخر ندارد. آنچه در هر مقام و اوراق در این رساله نوشته شده بدون ترتیب و مقدمه می‌باشد و بهمین جهه مسمی به چنته فقر شده. نه اسم این کتاب از فقیر است نه رسمش. آنچه را که الهام غیبی آورده رقم شده، بمضمون مرحمت مشحون این لطیفه: «در درون کعبه رسم قباه نیست ×× چه غم ار غواص را پاچیله نیست». حضور مبارک برادران با صفا عرض می‌کند فقیر مشتاقعلی بی سواد است. املا ندارد. مستدعی از فقرای با وفا چنانست که هر جا املای غلط دیدند اصلاح فرمایند. دیگر این که فقیر طبع شاعری ندارد. وصف الحالی است عرض شده، نه اینکه شاعری کرده. عرایض فقیر ذو قیمت کسی نیست.»

آغاز: بسمله. حمدله ... الضالین و اما بعد افتخار دارد ... ریزه خوار خوان حضرت صفی علی شاه مشتاقعلی ابن اسمعیل قمی مهدی.. برجمع نمودن بهترین الفاظ و نیکوترین کلمات که بیانات طایفه اولیا است.

انجام: و پیوستن نباشد مگر بعداز گسستن الفقیر محتاج مهدی مشتاقعلی.

[دنا ۱۱۳۵/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۶۹ و ۶۱۲۱-ف

آغاز و انجام: برابر

خط:شکسته نستعلیق،کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ شعرهای به خط طاهری حبیب الله قمی مورخ ۳ رحب ۱۳۱۵ در پایان و شعر هدایت علی و صفاعلی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۹گ، ۱۱سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۲ – ۲۷۵۹] و [فیلمها ف: ۳ – ۲۰۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۴۰ض

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: خط دار شطرنجی و کاهی، جلد: چرم قهوه‌ای، ۷۴ص (۴۹۸–۵۷۱)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۷/۱ – ۱۷۸]

● **چنته مشتاقیه** = **چنته فقر** = **جنگ** / گوناگون / فارسی

jang

قمی، مهدی بن اسماعیل، ق۱۴ قمری

qomī, mahdī ebn-e esmāʻīl (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۳۳– ۱۳۳۴ق

این جنگ عرفانی به خط مؤلف نوشته شده و در برخی موارد حک و اصلاح از سوی خود وی در آن صورت گرفته است. اگرچه اکثر رسالات انجامه ندارد، اما در حاشیه برخی اوراق یادداشت‌های تاریخ‌داری وجود دارد که زمان تنظیم آنها را نشان می‌دهد از جمله حاشیه ص ۱۱۰ که تاریخ ۱۳۳۳ دارد. شامل اشعار و رسایل گوناگونی است به این شرح: ۱. ابیاتی از آغا فروغ الدوله دختر ناصرالدین شاه و همسرش علی خان ظهیر الدوله معروف به ملکه ایران، صفا علیشاه و مشتاقعلیشاه نعمت اللهی(ص ۱–۲)؛ ۲. قصیده‌ای رائیه در ذکر ماجرای به توپ بستن مجلس و احیاء مجدد آن از ادیب السلطنه (ص ۳)؛ ۳. شرح احوال صفا علیشاه (ص۴–۱۶)؛ ۴. منقولاتی از علاء الدوله سمنانی و دیگر عارفان در فلسفه ارسال رسل و شیوه سلوک و معنی اصطلاحات عرفا (ص۱۶–۴۴)؛ ۵. رساله حاجی میرزا حسن صفیعلیشاه در بیان حقیقت مهدویت و اختلاف فرق (ص۴۵–۶۲)؛ ۶. رساله در رد ایقان از صاحب جنگ (ص۶۳–۷۷)؛ ۷. بخشی از مثنوی فرهاد و شیرین وحشی بافقی (ص۷۸–۸۰)؛ ۸. مثنوی کوتاهی در بیان صلح کل صوفیان (ص۸۰)؛ ۹. رساله کوچکی در نقد رقعه سید کاظم رشتی به میرزا کریمخان کرمانی (ص۸۱)؛ ۱۰. شرح حدیث قدسی «کنت کنزا» از مشتاقعلی نعمت اللهی (ص۸۲–۴۹۳). این رساله با کتاب، مفصل ترین بخش این جنگ است که در طلیعه آن خود مؤلف آن را اینگونه معرفی نموده است: «کتاب مستطاب چنته فقیر، مشتاقیه، جلد دوم، در شرح حدیث قدسی». مشتاقعلی در این اثر با استناد به اخبار و گفتار و حکایت عارفان و صوفیان به احتمال قوی از دیگر آثار صوفیه مثل تذکره الاولیاء عطار و نفحات الانس جامی یا دیگر آثار سود جسته است؛ ۱۱. ابیاتی در مدح صفاعلیشاه نعمت اللهی (ص۴۹۴–۴۹۵)؛ ۱۲. قصیده‌ای از صفاعلیشاه در مذمت محمد علیشاه به خاطر به توپ

بستن مجلس، و پیش گویی وضع وی (ص۴۹۶-۴۹۷) به این شرح: بعرض شاه رسان ای صبا ز قول صفا ×× که ای شهنشه ایران و جانشین کیان / مگر بعرض حضور تو نارسانده کسی ×× که گندمی که نمایند زیر خاک نهان / نخست چونکه شود سبز لاغر و تنک است ×× چنانکه می‌نپسندند زارع و دهقان / نظر به مصلحت دهقنت یله سازد ×× گله به مزرعه کدخدای ده چوپان / لگد کنند و چرند آنچه حاصل سبز است ×× چنانچه دایر و بایر همه شود یکسان / چو بگذرد دو سه ماهی از آن همان گندم ×× بروید از نو و سرسبز رو شود بستان / سطیر و پنچه زده هفت سنبل آرد بار ×× چنانکه وعده نموده خدای در قرآن / بکاشت ملت بیچاره تخم آزادی ×× ز بعد بندگی قرنهای بی پایان / چو سر زخاک بر آورد امر فرمودی ×× به مردمی همه اهریمنان بی ایمان / که خاک مسجد و مجلس همی دهند به باد ×× کشند مردم بیچاره را ز پیر و جوان / به یک اشاره که از روی خواهش نفس است ×× بسی خراب بشد خانه‌های بی گنهان / شها، چراندی اگر سبز حاصل ملت ×× به هوش باش که رویاندش خدای جهان / بسی قویتر و سر سبز تر ز اول بار ×× اگرچه چند صباحی عقب فتادست آن / جزای هر عملی مثل آن بود بی شک ×× که می‌دهد به سزاوار مجزی منان / خراب کردی اگر خانه ای ز بی گنهی ×× جسارت است شود خانه ات یقین ویران / یکی لطیفه نغز این بود که خانه ما ×× هزار ذرع بود فی المثل به حیث مکان / ولی به مملکت ما تو چون شهنشاهی ×× بود تو را به مثل خانه ملکت ایران / خراب گردد و ویران، تو زنده ما مرده ×× به قول عامه کشیدم برات خط و نشان / زبان درازی شد خسروا ببخش مرا ×× بکن هر آنچه دلت خواست خانه آبادان؛ ۱۳. شعری از تومان آغا فروغ الدوله دختر ناصرالدین شاه و همسرش علی خان ظهیر الدوله معروف به ملکه ایران در شکایت از خراب شدن خانه اش در اثر به توپ بستن مجلس از سوی محمد علی شاه (ص ۴۹۷)؛ ۱۴. چنته فقراز قمی، مهدی بن اسماعیل (ص۴۹۸-۵۷۱)؛ ۱۵.حکایات و ظرایف پندهای حکما و عرفا به نظم و نثر (ص۵۷۲-۶۳۸)؛ ۱۶. منظومه کوتاهی در بیان حفظ الصحه (ص۶۳۹-۶۴۱)؛ ۱۷. مطلبی در انتقاد از برخی عالمان یا عالم نمایان از جمله حاجی سید صادق قمی (ص۶۴۱)؛ ۱۸. حکایات و اشعار و مطالب عرفانی منقول از مولانا و شمس تبریزی و صفی و پیر شیروانی و پوریای ولی و ... و خود مشتاقعلی (ص۶۴۲-۶۶۲)؛ ۱۹. شرحی در باب نخستین خانقاه صوفیان (ص۶۴۷)؛ ۲۰. شرح توقیع امام حسن عسکری (ص۶۶۳-۶۶۸)؛ ۲۱. گفتار حکمایی چون ارسطو، نامیطلوس، فیثاغورس، افلاطون، ذیمقراطیس، جرجانی، ابن سمعون، و ابو منصور انصاری (ص۶۶۹-۶۷۲)؛ ۲۲. در بیان اوصاف طبیب حاذق (ص۶۷۳)؛ ۲۳. سواد فرمان نور علیشاه (ص۶۷۴)؛ ۲۴. اشعاری از صفاعلیشاه (ص۶۷۵-۶۷۶)؛ ۲۵. رسالاتی از حاجی شیروانی (ص۶۷۷-۶۹۵) به این شرح: در بیان منافع و شرایط سیر و سفر (ص۶۷۷-۶۸۶)؛ در معنی اسم درویش (ص۶۸۶-۶۸۷)؛ در بیان اطوار مختلفه دل (ص۶۸۷)؛ کفر چیست و کافر کدام است (ص۶۸۸ -۶۹۰)؛ در بیان وحی و الهام و کشف و کرامت و معجزه و فراست (ص۶۹۰-۶۹۵)؛ ۲۶. مطالب منظوم منثور از مشتاقعلی نعمت اللهی با خطاب «مشتاق !» (ص۶۹۵ - ۷۲۶).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۴۰

انجام: مشتاق! نفس را تشجیع نباید کرد بلکه تخفیف باید داد

خط: شکسته نستعلیق، کا: مشتاقعلی نعمت اللهی، تا: ۱۳۳۳ - ۱۳۳۴ق؛ یک رباعی در ص ۷۲۶ از حکمت نامی آمده از این قرار: مشتاقعلی که نبع احسان است ×× دارای کمال و دانش و احسان است / صد شکر که دست گیری از حکمت کرد ×× قربان صفای او که از ایمان است؛ کاغذ: خط دار شطرنجی و کاهی، جلد: چرم قهوه‌ای، ۷۲۶ص، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۷۸]

● **چند اثر** / ادبیات / فارسی

čand asar

فنائی، غلامرضا، ق۱۴ شمسی

fanā'ī, qolām rezā (- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۳۳

آغاز: به ذزفول قهرمان سنگر حماسه آفرین ایران شهر دزفول ای آباد؛ **انجام:** بیاد زلزلهٔ خضری شهریور سروده

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۵۳ق؛ جلد: کالینگور [الفبائی ف: ۶۳۶]

● **چند تاریخ** / تاریخ / فارسی

čand tārīx

درباره طاعون و ساخت بنا و عمارت در بارفروش و مازندران بین سالهای ۹۹۶ تا ۱۲۰۸ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۸/۲۴

خط: نستعلیق شکسته، کا: خلیل ذوالقدر، تا: ۱۰۵۴ق، جا: احمد آباد گجرات؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۲۵۷ر)، اندازه: ۱۴/۴×۲۶/۴سم [ف: ۲۹/۱ - ۴۴۱]

● **چند تاریخ تولد** / متفرقه / فارسی

čand tārīx-e tavallod

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۸۷/۷

شامل ۳ تاریخ تولد در سالهای ۱۲۱۷ و ۱۲۳۳ و ۱۲۴۷ق؛ بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۱۱؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۱۷ر)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۲ - ۷۳۰]

● **چند دستور العمل پزشکی** / طب / فارسی

čand dastūr-ol ʻamal-e pezeškī

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۰/۲۵

شامل کیفیت ساخت شربت گاوزبان، مفرح لؤلؤ و صفت آن، جهة سرفه شدید، نسخه حافظ الصحة و دستور آشامیدن فادزهر و ماءالجبن؛ خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، کا: محمد مهدی ابن محمد الصالح الرضوی، تا: با تاریخ ۱۰۹۶ق، کاغذ: الوان آهار مهره نازک، جلد: میشن تریاکی، ۱۴ص (۱۰۲–۱۱۵حاشیه)، اندازه: ۱۳/۹×۲۳/۷سم [ف: ۲۹/۱ – ۲۱۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۱۰۵

بدین ترتیب: جوارش جالینوس، جوارش فنجنوس، نسخ جلاب، نسخه ترکیب بقراط حکیم و جهة سینه گرفته شده؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۲۴۰ر حاشیه) [ف: ۲۹/۱ – ۱۴۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۸۵/۳۰

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۳، کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میشن زیتونی، ۱ص (۳۳ر)، اندازه: ۱۵/۶×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۱ – ۲۳۳]

● **چند دستور العمل** / کیمیا / فارسی

čand dastūr-ol ʻamal

یادداشت‌های در شناخت و ساخت و تحصیل زیبق، غاریقون، ذرنیخ و غیره

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۸۷/۳

خط: نسخ، کا: محمد علی بن اسماعیل بن محمد شریف قزوینی، تا: سه‌شنبه ۶ رجب ۱۰۸۷ق، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۱۱۴–۱۱۶)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۴۵ – ۶۸]

● **چند طریق مداوا** / طب، دعا / فارسی

čand tarīq-e modāvā

چند طریق مداوا از طریق دستورالعمل‌های پزشکی و دعا از جمله دستورالعمل ساخت مرکب طاووسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۳/۱۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۸۴ق؛ مجدول؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱ص (۲۷۴پ)، اندازه: ۱۰/۷×۱۶/۴سم [ف: ۲۹/۲ – ۶۲۷]

● **چند طلسم و دعا برای رفع حوایج** / دعا / فارسی

čand telesm va doʻā barāye rafʻ-e havāyej

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۴ص (۱–۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴۷/۱ – ۲۱۸]

● **چند فایده صرفی** / صرف / فارسی

čand fāyede-ye sarfī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۵/۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سرخ با مهر صحاف: «حاتم باشی صحاف ۱۲۳۹»؛ ۱ص (۳۱۷ر)، ۱۳ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۱ – ۲۱۲]

● **چند لوح و جدول علم اعداد** / ریاضیات / فارسی

čand lowh va jadval-e ʻelm-e aʻdād

از جمله یادداشتی درباره علم حساب و تقسیم آن (که باید بخشی از کتابی باشد) لو ۹×۹، میزان لوح ۴۴۲ و لوح ۱۷×۱۷.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۲۹/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج زیتونی، ۳گ (۱۰پ–۱۲پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۰ – ۲۴۲]

● **چند ماده تاریخ** / شعر / فارسی

čand mādde-ye tārīx

از جمله وفات یار علی، خواجه نورالدین محمد، صالح، شاه ملا، شاه قلی، ملک قاسم، خواجه زین الدین، میرجان، میر شمس الدین محمد، امیر شیخ علی، خواجه عبدالله فخار.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۳/۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۱۵ص (۲۷۲۰–۲۷۳۴) [مختصر ف: – ۷۲۸]

● **چند معما** / معما / فارسی

čand moʻammā

به اسم طبیب، سلطان خلیل، احمد، همایون از اختیار خان و یکی دیگر سروده امامی یزدی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۴/۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱ص(۱۷۳)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۲، اندازه: ۱۵/۷×۲۸/۶سم [ف: ۲۹/۱ – ۴۱۳]

● **چند نامه** / نامه‌نگاری / فارسی

čand nāme

از جمله نامه‌ای در فوت عزیزی و نامه ای دیگر به فرزند و به محمد حسین خان حاکم بختیاری و ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۵۱/۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵ص (۳۹۴-۴۲۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۴۴ - ۱۵۳]

● **چند نامه کوتاه** / نامه نگاری / فارسی

čand nāme-ye kūtāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۸۷/۴۴

خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۱۱؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۹۱ر)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۲ - ۷۳۴]

← چند نسخه پزشکی ← تجربیات حکمای هندوستان

● **چند نسخه پزشکی** / طب / فارسی

čand nosxe-ye pezeškī

مشتمل بر چند نسخه پزشکی است از جمله: دوای مجرب بجهت کپه ارضی، نسخه شربت بذوری، نسخه مضمضه و غرغره، نسخه معجونی به جهت استمساک و ... مذیل است به یک صفحه در همین موضوع.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۸۴/۲

آغاز: بسمله، دوای مجرب به جهت کپه ارمن.آغاز ذیل: شربتی که به جهت ضعف قلم و صداع و غش و ضعف جگر؛ **انجام:** روغن گل سرخ مجرب نافع همه ... انجام ذیل: و عسل معجون سازند شربتی پنج درم.

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمدباقرشریف، تا: ربیع الثانی ۱۱۹۲ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: میشن، ۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵ - ۱۰۱]

● **چندین اجاره نامه و صلح نامه و بیع نامه** / اسناد / فارسی

čandīn ejāre-nāme va solh-nāme va bey‘-nāme

شامل: ۱. صلح‌نامه املاک بین محمد ولی خان نصرالسلطنه و حاج سید محمد صراف (۱۳۱۶ق)؛ ۲. قباله بیع‌نامه ملک (۱۲۸۶ق)؛ ۳. صلح‌نامه ملک (۱۲۳۰ق)؛ ۴. ۱۲۲۰ و ۱۲۱۴ و ۱۲۰۴ق شامل سه صلح‌نامه ملک متصل به یکدیگر؛ ۵. بیع‌نامه ملک (۱۲۸۲ق)؛ ۶. اجاره‌نامه طاحونه (۱۳۰۶ق)؛ ۷. اجاره‌نامه طاحونه (۱۳۰۹ق)؛ ۸. صلح بین حاج محمد صادق و بلال الدین میرزا (ذیحجه ۱۲۸۵ق)؛ ۹. بیع‌نامه ملک (۱۲۸۴ق)؛ ۱۰. بیع‌نامه ملک (۱۲۰۹ق)؛ ۱۱. صلح‌نامه (۱۳۳۵ق)؛ ۱۲. وصیت‌نامه حاجیه خانم فاطمه بیگم زوجه حاج میرزا محمود تاجر (۱۳۰۹ق)؛ ۱۳. صلح‌نامه معتمد السلطان حاج میرزا تاجر اصفهانی (۱۳۲۰ق)؛ ۱۴. بیع‌نامه (۱۲۸۸ق)؛ ۱۵. بیع‌نامه (۱۲۹۷ق)؛ ۱۶. بیع‌نامه حاجی محمد صادق تاجر اصفهانی الاصل شیرازی المسکن (۱۳۰۵ق) و فاطمه بیگم؛ ۱۷. بیع‌نامه (۱۳۰۲ق)؛ ۱۸. بیع‌نامه ملک (۱۲۳۱ق)، (۱۲۲۸ق)، (۱۲۲۶ق)، (۱۲۲۵ق) چهار فقره بیع نامه است که به هم ضمیمه شده؛ ۱۹. دو برگ سند جمع و خرج با مهر بیضوی نصرالملک؛ ۲۰. بیع‌نامه (۱۳۰۵ق)؛ ۲۱. بیع‌نامه (۱۳۰۹ق)؛ ۲۲. اجاره‌نامه یک باب طاحونه (۱۳۰۹ق)؛ ۲۳. بیع‌نامه (۱۲۹۲ق)؛ ۲۴. بیع‌نامه (۱۳۰۴ق)؛ ۲۵. بیع نامه (۱۲۱۷ق)؛ ۲۶. بیع‌نامه (۱۲۸۶ق)، (۱۲۸۴ق)، (۱۲۸۵ق) در بیع‌نامه به همدیگر منضم شده است؛ ۲۷. صلح‌نامه (۱۳۱۴ق)؛ ۲۸. دو بیع نامه ضمیمه به هم (۱۲۱۲ق)، (۱۲۰۴ق)؛ ۲۹. اجاره‌نامه ملک (۱۳۱۷ق)؛ ۳۰. اجاره‌نامه (۱۳۱۱ق)؛ ۳۱. صلح نامه (۱۲۸۷ق)؛ ۳۲. اجاره نامه طاحونه حسن آباد قصرالدشت (۱۳۰۳ق)؛ ۳۳. بیع نامه ملک (۱۲۳۴ق)، (۱۲۳۵ق)؛ (۱۲۳۱ق) سه فقره بیع نامه منضم به یکدیگر است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۷۹

خط: نستعلیق شکسته و سیاق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۳۳گ [ف: ۳۴ - ۶۵]

● **چنگیز خان** / تاریخ / فارسی

čangīz xān

اصل کتاب از هارلد لمب آمریکایی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۲۴

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [مختصر ف: - ۲۶۱]

← چنگیزنامه ← شهنشاه نامه

← چنگیزیه ← تاریخ حکومت تاتارها در قریم

← چوب چینی ← بیخ چینی

← چوب چینی ← چوب چینی

← چوب چینی ← طب منظوم

← چوب چینی ← منافع چوب چینی

● **چوب چینی = خواص و منافع چوب چینی و قهوه و چای خطائی** / طب / فارسی

čūb-e čīnī = xavas va manāfe‘-e čūb-e čīnī va qahve va čāy-e xatā’ī

کاشف یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد، - ۱۰۷۵ قمری

kāšef-e yazdī, qāzī ebn-e kāšef-od-dīn mohammad (-1665)

اهدا به: شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷)

مشتمل بر سه «باب»: ۱. منافع بیخ چینی، در چهارده فصل؛ ۲. خواص قهوه؛ ۳. منفعت چای. در تضاعیف آن ایراداتی نیز بر عمادالدین محمود طبیب مؤلف رساله افیونیه و کتب دیگر گرفته است. چوب چینی یا بیخ چینی، همان Ginseng معروف است که اکنون فرآورده‌های آن، به صورت شربت، قرص و قطعات اصلی ریشه آن، در خاور دور به ویژه چین و خاورمیانه و کشورهای اروپایی، عرضه می‌شود. این گیاه گویا از آغاز دولت صفویه به بعد، در ایران شناخته شده و رساله‌های بسیاری، پیرامون آن نگاشته شده است و اصل آن از کشور چین می‌باشد.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی محمد خاتم المرسلین و خیر البشر علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین و اولادهما المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین. بعد چون توجه خاطر آفتاب مآثر اشرف اقدس کلب آستان خیر البشر

انجام: و انشاء الله منافع و مضار باقی ادویه که بتجربه و قیاس بر این فقیر ظاهر شده در کتاب علیحده بیان خواهم کرد

[الذریعة ۳۰۹/۵؛ طبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۱) ۶۰۳؛ استوری ۲:۲۵۵؛ فهرستواره منزوی ۳۸۲۳/۵؛ دنا ۱۱۵۰/۳(۲۳نسخه)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا شیعیان امیرالمؤمنین علیه السلام ازین منتفع شوند و ثواب آن بروزگار فیض آثار نواب همیون عاید گردد.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ساقه چناری، ۳۳گ، ۱۵ سطر (۵×۱۳)، اندازه:۱۱×۱۹سم [ف: ۲ - ۳۱۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی گرداگرد تیماج تریاکی، ۱۰ص (۱۶-۲۵)، ۱۸سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [سنا: ف: ۱ - ۴۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۳۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۶گ، سطور چلیپا (۷×۱۸)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۲ - ۲۸۲۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۲۷

آغاز: بسمله، الحمدالله رب العالمین؛ **انجام:** از آنچه بدن او تاب داشته ... و قوت ماصحه نتوانسته

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۸۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثواب آن بروزگار فیض آثار نواب همایون عاید شود.

خط: نستعلیق خوش، کا: بهرام الظهیری، تا: سه‌شنبه ۸ شعبان ۱۰۶۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۹×۳۰سم [ف: ۱۹ - ۵۰۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۱/۸

آغاز: در خواص قهوه و آن میوه‌ایست که از کوههای یمن می‌آورند؛ **انجام:** و گاه باشد که بیخ چینی تنها راسفوف ساخته تناول نمایند.

در این نسخه نخست باب [دوم] در قهوه است سپس باب ۳ در خواص چای خطایی آنگاه باب یکم در خواص بیخ چینی در چهارده فصل و پیش و پس شده است؛ بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۹۱ق، جا: آستارا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ص (۲۸۳-۲۹۹)، ۲۱سطر (۵×۱۱) ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۲ - ۲۵۱۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۸۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** خصوصاً که در ماده‌های گرم (باب دوم)

خط: نسخ، کا: محمد امین یوز باشی، تا: ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج گرد تریاکی، ۲۲ص (۹۸-۱۱۹)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۹ - ۱۳۸۵]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۱/۳۸

انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ سپس پراکنده‌هایی پزشکی است که از روی خط عماد الدین محمود نوشته شده و در هامش دنباله رساله عرفانی فارسی است که چنین می‌انجامد: «دردمندان محبت را دوای دیگر است»؛ ۵ص (۱۶۲-۱۶۴) [ف: ۴ - ۱۳۳]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا شیعیان امیرالمومنین علیه السلام از این منتفع شوند و ثواب آن بروزگار فیض آثار نواب همایون عاید شود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ رکابه نویسی؛ تملک: محمد طاهر بن محمد باقر حسینی افسطی خوزی تفریشی طبیب در ذیقعده ۱۱۳۴ با مهر «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمد طاهر ...» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۹۲پ-۱۲۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۹۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ - ۳۹۱]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۴/۲-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 19619 (ریو ۸۴۳)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۳ق؛ ۲۸گ (۱۲۷پ-۱۵۴پ)، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۵۲۴]

۱۱. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۵ صفر ۱۱۰۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۲۳۰]

۱۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۸۵/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله ... این ذره بی مقدار قاضی بن کاشف الدین محمد رسید که آنچه به تتبع و تجربه به قدر وصع و طاقت از خواص ادویه معلوم این بنده شده به فارسی بنویسد

خط: تحریری، کا: محمد شفیع بن ملاحاجت مراغی، تا: جمادی الثانی ۱۱۲۰ق؛ ۳۰ص (۲۴۳-۲۷۳)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [نشریه: ۳ - ۳۵۹]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۸۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ کاغذ: پسته‌ای و ترمه، جلد: میشن سبز، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۳سم [ف: ۷ - ۳۸۱]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثواب بروزگار فیض آثار نواب همایون عاید شود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۴ ذیحجه ۱۱۸۷ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی،۳۵گ(۱۸۳-۲۱۷)، ۱۶ سطر، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۳۱ - ۸۷]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۳۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** در کتاب علیحده بیان خواهم کرد تا شیعیان امیر المومنین علیه السلام از این منتفع شوند و صواب بروزگار ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۱۵ص (۵۷-۷۱)، ۲۲سطر (۸×۱۵)، اندازه:۱۲×۲۱/۵سم[ف:۶-۶۷۳]

۱۶. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۶۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلام جعفر بن غلام حسین جان بهادر، تا: ۱۲۱۰ق؛ افتادگی: انجام؛ ۶۵ص (۲۵۰-۳۱۴) [نشریه: ۳ - ۳۴۶]

۱۷. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۳۴/۳

خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی محمد رشتی متطبب، تا: ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۱گ (۹۲پ-۱۱۲پ)، اندازه: ۲۱/۵×۱۶سم [ف: - ۶۹]

۱۸. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج سبز، ۱۰گ (۷۴پ-۸۳پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: - ۲۶]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۳۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سیاه، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۱سم [ف: ۷ - ۳۹۹]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۴/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن محمد یوسف اردبیلی ساکن بارفروش، تا: ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۷گ (۵۴پ-۶۰ر)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۲۶ - ۴۰۳]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۱۹/۴-۱۰/۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۶۳]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۰۲/۷

آغاز: الحمد لله رب العالمین. و الصلاة علی محمد خاتم الانبیاء خیر البشر علی بن ابیطالب. اما بعد چون متوجه کلب استان خیر البشر شاه عباس صفوی حسینی ... این ذره بی مقدار قاضی بن کاشف الدین محمد رسید که؛ **انجام:** و باعتقاد حقیر در درجه دوم چه از حرارت متضرر می‌شوند و در رطوبت و یبوست.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۲ - ۳۱۴]

۲۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۳۵/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۲۳۳]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸۴/۳

آغاز: بسمله. و به نستعین. حمدله ... اما بعد چون بتوجه خاطر ... شاه عباس صفوی ... هر مصری ... تنقیه یافته ... بخاطر ... این ذره بی مقدار قاضی بن کاشف الدین محمد رسید که آنچه به تتبع و تجزیه ... معلوم این بنده شده باشد بفارسی بنویسد؛ **انجام:** و ثواب آن بروزگار فیض آثار نواب همیون عاید شود و بالله التوفیق بعون الله و حسن توفیقه.

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛محشی؛کاغذ:پاهانی، جلد: مقوا،۹گ (۱۹پ-۲۷ر)، ۲۲سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸ - ۷۰۸]

● چوب چینی = بیخ چینی / طب / فارسی

čūb-e čīnī = bīx-e čīnī

طبیب حموی، محمد بن مؤید، ق۱۱ قمری

tabīb-e hemavī, mohammad ebn-e m'oayyed (- 17c)

رساله‌ای است در فواید و خواص چوب چینی؛ دریک «مقصد» و چهار «فصل»: مقصد اول: در ذکر ادویه که اسامی آن در کتب و جوامع ادویه مذکور [است]؛ ۱. سبب ظهور آن در بلاد ایران در اوایل مائه تاسعه؛ ۲. بعضی منافع چوب مذکور؛ ۳. مضرتهای چوب مذکور؛ ۴. بیان طریقی که مجرب کاتب است. طریقه تسقیه ماء الجبن و طریق خوردن چوب عشبه مغربی و مطالبی دیگر نیز در تتمه و تکمیل این رساله آمده است: «تتمة الرسالة بعون الله الوهاب: طریق تسقیه ماء الجبن آنست که دو رطل شیر بز سرخ یا گاو جوان ...». نام مؤلف در نسخه موجود «سالک یزدی» و ظاهراً همان سالک الدین محمد بن مالک الدین مؤید طبیب حموی یزدی است. وی می‌گوید: «... عالیحضرت سیادت و نجابت پناه غفران بارگاه جنت مکانی شاه نورالدین اراده آن کرد که بیخ مذکور را امتحان نماید ... و طبیبان آن زمان که در دارالعباد یزد بودند مثل مولانا کمال الدین حسین شیرازی و مولانا مالک الدین مؤید والا کاتب و حکمت پناه میرزا محمد شیرازی و جمعی دیگر از اطبای آن شهر را حاضر ساخته ... و از آن فایده تمام یافته و می‌یابند و تا این زمان که اتساق شهور و ستون آن بهزار و بیست شش رسیده در میان مردمان خوردن آن شایع است ...». از عماد الدین محمود (از وی با عبارت رحمه الله یاد کرده) که رساله‌ای در این باب نگاشته، چند مورد نقل کرده است. همچنین از پدر خویش که استادش نیز بوده و او از غیاث منصور دشتکی نقل کرده است. در فهرستواره کتابهای فارسی (۳۸۲۵/۵

و ۳۴۱۰) از «رساله در قهوه، چای، پادزهر و چوب چینی» تألیف سالک الدین محمد حموی یزدی بن مالک الدین مؤید طبیب نام برده که شاگرد عمادالدین محمود شیرازی (زنده: ۹۷۷ق) بوده و کتاب حجلة العرایس را به سال ۱۰۳۲ق در ۸۰ سالگی به پایان برده است. در الذریعة (۱۸۷/۸) و احیاء الدائر من القرن العاشر (ص ۲۳۶) از سالک الدین محمد بن نجم الدین محمد حموی یزدی متولد ۸۴۸ یا ۸۴۷ق یاد کرده که صاحب کنز السالکین بوده، همچنین از سالک الدین محمد ثانی بن مالک الدین مؤید نام برده است. جهت بررسی بیشتر به الذریعة (۱۸۷/۸) رجوع شود. رساله زکام نیز از حکیم سالک الدین محمد بن مؤید طبیب حموی در کتابخانه مرعشی است که به سال ۱۰۱۴ق تألیف شده است.

[فهرستواره منزوی ۳۸۲۵/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۶۲/۵

آغاز: این رساله چوب چینی از تألیف حکیم سالک یزدی میباشد، مقصد اول در ذکر ادویه که اسامی آن در کتب قوم و جوامع ادویه [مذکور است]؛ **انجام:** تبصره: جمیع اطباء معتقدند و متفقند که ادخال نمک ... و احوط آنست که بتدریج بعد از چند یوم که از شرب فارغ شود شروع در نمک نماید.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی،۱۱گ(۹۲-۱۰۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۸ - ۴۸۵]

● **چوب چینی** / طب / فارسی

čūb-e čīnī

طبیب، محمد تقی، ق۱۴ قمری

tabīb, mohammad taqī (- 20c)

در ۶ «باب».

[فهرستواره منزوی ۳۸۲۴/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۹۲/۳

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... بعد الحمد و الصلوة این قاعده رساله مختصریست در آشامیدن چوب چینی؛ **انجام:** اما در وضو ساختن و صورت شستن باید بعد از اتمام وضو و هر مکانی که با آب شسته شده با آب چینی شسته شود.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۲ص (۳۶۴-۳۷۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۹ - ۵۰۲]

● **چوب چینی** / طب / عربی

čūb-e čīnī

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۰۱/۱۱

آغاز: بسمله. هو الشافی صفة للچوب چینی، لایحتاج معه الی الحمیة، یوخذ من الچوب چینی مقدار لاینحرف؛ **انجام:** و السریة مثقال. من علاج الشیخ حسین الکرکی الشهیر بعرمط.

بندی در خواص چوب چینی. در پایان آمده: «من علاج شیخ حسین الکرکی الشهیر بعرمط»؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن شجاع الدین نجفی، تا: ۱۰۶۷ق؛ جلد: میشن زرد، ۱ص(۶۰)، ۳۳ سطر [ف: ۹ - ۱۵۶]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۶۹/۴

آغاز: باب الالف مع الالف من جامع المفردات، آطریلال؛ **انجام:** یولو ... شهدانج مسحوق بزهل الصداع تمت (۱۱۷۶)

خط:تحریری،بی‌کا،تا:۱۱۷۶ق؛افتادگی: آغاز، در حدود دو صفحه؛ ۷ص (۷۰۱-۷۰۷)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [نشریه: ۳ - ۳۴۷]

۳. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۶۷/۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۷ص (۷۰۱-۷۰۷) [نشریه: ۳ - ۳۴۷]

● **چوب چینی** / طب / فارسی

čūb-e čīnī

غیر همانند:

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۸۷/۳

آغاز: بسمله. نسخه چوب چینی به طریق فرنگیان. چند روز که احتیاج باشد، فراخور غلظت مواد بیاشامند؛ **انجام:** و سفوف او جهت رطوبت مفرط معده و اسهال بلغمی نافع است. انتها کلامه علیه الرحمه.

از ناشناس. گرفته شده از «تحفة المؤمنین» حکیم محمد مؤمن تنکابنی که در یکجا می‌گوید: من این را از «تحفة المؤمنین» تألیف ... التنکابنی. در خواص چوب و چینی و شیوه بکار بردن آن در بیماریهای ویژه‌ای گزیدم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۱۱۰پ-۱۱۲پ) [ف: ۲ - ۷۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۱/۱۰-عکسی

آغاز: طریق استعمال چوب چینی. چنین منقول است که اطبا از چوب چینی به تجربه بیست خاصیت یافته اند. و در علاج بیست مرض استعمال کرده‌اند؛ **انجام:** بشوید و بیرون آید نافع است. انشاء الله تعالی. تمت.

اصل نسخه: موزه بریتانیا، ش ۱۹۶۱۹. پیش از جمادی الثانی ۱۱۰۳ق که تاریخ نسخه است. بخش‌بندی نشده درباره ۲۰ خاصیت چوب چینی برای ۲۰ بیماری: ۱. آتشک ۲. استسقا ۳. انواع مالیخولیا ۴. برص ۵. بهق..، ۲۰. حناق؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۱۱۰۳ق؛ ۴ص (۵۶۳-۵۶۶) [عکسی ف: ۲ - ۹۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۴/۱۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۲۵]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۸۱/۴

آغاز: بسمله و به نستعین، حمدله، و بعد سخن در چوب چینی که

در آب آنرا بجوشانند چوب چینی را در بعض از عبارات به بیخ چینی عبارت کرده اند؛ **انجام:** اینست آنچه در این مقام ذکر آن مناسب بود سمت تحریر برفت و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن ملا قاسم، تا: صفر ۱۲۳۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۱۳ص (۳۶۸-۳۸۰)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵ - ۱۷۹۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۷۵/۲۵

طریق آشامیدن چوب چینی بیان شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۴۴پ-۱۴۶ر) [ف: ۳۷ - ۴۴۶]

۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۲

آغاز: بدانکه اکثر، چوب چینی را بیخ چینی نیز نامند

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: - ۳۳۲]

← چوب چینی > بیخ چینی

● چوب چینی (دستور خوردن) / طب / فارسی

čūb-e čīnī (dastūr-e xordan)

حکیم، محمد باقر

hakīm, mohammad bāqer

در این گفتار توضیح می‌دهد که چگونه باید چوب چینی را خورد.

[دنا ۱۱۵۱/۳؛ فهرستواره منزوی ۳۸۲۶/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۳/۳

آغاز: بسمله. دستور العمل خوردن چوب چینی معمول از حکیم محمد باقر رحمه الله. طریق آشامیدن بیخ چینی چنین است؛ **انجام:** درین وقت نوعی میباید کرد که خلط صالح بهم رسد تا دانند.

خط: نستعلیق، کا: مسیح المهتدی، تا: با تاریخ ۱۰۸۴ق؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۱۵ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۴ - ۷۴۵]

● چوب چینی (دستور خوردن) / طب / فارسی

čūb-e čīnī (dastūr-e xordan)

در ابتدای این نسخه آمده: «منقول از خط حکیم عبدالوحید جیلانی که او نقل کرده بود از خط مسیح الانفاس حکیم محمد باقر بن حکیم عمادالدین محمود رحمها الله».

[فهرستواره منزوی ۳۸۲۶/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۲۴

آغاز: طریق خوردن چوب چینی آنکه هر روز هشت مثقال دانگی از بیخ چینی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج جگری، ۳ص (۸۴-۸۶)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲ - ۳۸]

● چوب چینی (طریق استعمال) / طب / فارسی

čūb-e čīnī (tarīq-e este‘māl)

گفتاری است که جامع نسخه آن را از برخی کتب حکیمان برجسته نقل نموده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۳۰/۳

آغاز: طریق استعمال چوب چینی و آن به چندین نهج است یکی به تعریق و در امراض مزمنه و تحلیل ریاح؛ **انجام:** و بعضی تقطیر او را تا هفت بار فرموده اند. هذا ما وجدت من هذالباب فی بعضی کتب الراسخین من الحکماء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۲۰۸۹]

● چهار آینه / کلام و اعتقادات / فارسی

čahār āyene

فاضل هندی، محمد بن حسن، ۱۰۶۲ - ۱۱۳۷ قمری

fāzel-e hendī, mohammad ebn-e hasan (1652 - 1725)

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵)

تاریخ تألیف: ۱۱۲۲ یا ۱۱۲۶ق

در چهار «فصل»: ۱. اثبات خداوند؛ ۲. امامت و تکفیر غیر شیعه؛ ۳. آیه غار؛ ۴. عصمت خاندان پیامبر. در دیباچه می‌گوید: در هر صد سال مجددی باید و در این سده ۱۲ تنها منم که مجدد هستم و کارهای علمی من گواه است. ملا محبعلی در «پنج صیقل» او را رد کرده و عبدالکریم قمی در «صور منطبعه» محبعلی را پاسخ گفته، سپس درویش محمد هزار جریبی در «نسایم» از «چهار آینه» دفاع کرده است.

آغاز: الها توئی ستایش کننده خود که دیگری را مقدور نیست گزارنده و واگزارنده توئی سپس دیگری مشکورنیست توئی مبدء و المبادی و غایة الغایات و منتهی الآمال.

انجام: کلب آستان ملائک پاسبان خودشان را در وصید گردنگاه ملوک صید قرار فرموده از شفاعت خود محروم و نومید نفرمایند.

[الذریعة ۳۱۱/۵ ؛ نسخه‌های منزوی ۹۲۹/۲؛ مقدمه کشف اللثام ۵۹/۱ و ۶۱ و ۶۲؛ دنا ۱۱۳۵/۳ (۷ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۲۵۶/۹ و ۲۵۶/۹]

۱. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۸۷/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدیها را از کتابهای کرام الکاتبین محو میکند و از عقول خلایق نیز محو می‌کند و الله الهادی الی.

خط: نسخ، کا: ملا قطب الدین لاهیجی، تا: ۱۱۲۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۵گ (۲۳۲پ-۲۳۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم[ف:۱۴۲]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۰/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمد الرضوی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۶۷پ-۱۷۴پ)،۱۹سطر،اندازه:۱۳/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۳۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۱۱-طباطبائی
آغاز: قد رایت لبهاء الدین محمد المشتهر بالفاضل الهندی فی رساله الفارسیه المسمی بچهار آیینه قد عقد فصلا للبرهان علی نفی الشریک ... فقال بالفارسیه ... آفریننده مخلوقی که دانا و تواناست از قبیل انسان بدیهی است که دانا و تواناست
بخشی از فصل اول؛ کا: محمد رضا بن محمد رشید نائینی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳ - ۳۲۵]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۰۰/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و از عقول خلایق نیز محو میکند، والله الهادی الی سواء السبیل، هویدا و روشن گردید، این چهار آئینه نور رسیده در ماه ذیحجه سنه ۱۱۲۶ ... از شفاعت خود محروم و نومید نفرماید
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، ۲۰گ (۱۱۸پ-۱۳۷ر)، ۱۱ و ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۶/۵سم [ف:۹-۲۵۳]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۸۷/۳-۱۹/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۶۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ اول گویا به تصحیح مؤلف باشد؛ یادداشتی به تاریخ ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹ - ۳۳۵]

۷. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: عزیز الله بن محمدتقی مجلسی، بی‌تا؛ نسخه‌ای از آن نزد سید محمد علی روضاتی در اصفهان، به کتابت عزیزالله بن محمد تقی مجلسی به همراه پنج صیقل موجود است. [نسخه پژوهی: ۱ - ۱۵۰]

● چهار اسم اعظم / علوم غریبه، دعا / عربی

čahār esm-e aʻzam

طریقه خواندن چهار اسم اعظم برای توانگر شدن

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۷/۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۶ - ۱۱۰]

● چهار باغ = خروج مختار / شعر / فارسی

čahār bāq = xorūj-e moxtār

قهفرخی، قدرت الله بن علی، - ۱۳۰۰ قمری

qahferoxī, qodrat-o-llāh ebn-e ʻalī (- 1883)

منظومه کوتاهی است در شرح تاریخ خروج عبیدالله مختار ثقفی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۱۵/۳
آغاز: چون سوق کلام اثر را شنفت ×× حکیمانه قهفرخی پند گفت / سلیمان بدار درک کینه خواه ×× ز اشرار آن قوم گم کرده راه؛ **انجام:** در این بحر چون ختم کرد او سخن را ×× از و تزه دارش دل انجمن را / هر آن مجمعی این کلامش چو خوانند ×× ز لطفت بر او فیض حمدی رسانند
بخشی ا زاین مثنوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ، ۱۷سطر(سه ستونی) [ف: ۳۷ - ۱۶]

← چهار برادر ≻ برهان العاشقین

● چهار بند / کلام و اعتقادات / فارسی

čahār band

؟ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

به روش اسماعیلی گویا از خواجه نصیر طوسی: ۱. در مذهب سیدنا که خداشناسی و خداپرستی از امام است و اینکه قبله حقیقی کعبه نیست؛ ۲. در سه گونه لذت و شناختن امام وقت که معلم اوست؛ ۳. در رهایی ازدام دیوان و مدد و رسوم خداوندان وقت؛ ۴. در اینکه با برگرفتن شرع خلل در میان ادیان پیدا شود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۱۱/۴
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، کبود و نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۶ص (۲-۷)، ۱۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۷ - ۵۷]

● چهار پاره / انشاء / فارسی

čahār pāre

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۰۸/۶
از روزگار قاجار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۵ - ۲۱۴]

● چهار پیر / عرفان و تصوف / اردو

čahār pīr

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷/۷
آغاز: چارپیران اول حضرت امام حسن؛ **انجام:** بوج کی اپنی دیوی. آمین یا رب العالمین.
بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۴ص (۱۸۴-۱۸۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۹]

● **چهار پیر و چهار تکبیر و چهارده خانواده** / عرفان و تصوف / فارسی

čahār pīr va čahār takbīr va čahārdah xānevāde

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330 - 1431)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹/۱۴

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۲؛کاغذ:سفید،جلد:تیماج قهوه‌ای،۱۴ص (۷۶-۸۹)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱ - ۷۴]

● **چهار پیر و چهار تکبیر و چهارده خانواده** / عرفان و تصوف / فارسی

čahār pīr va čahār takbīr va čahārdah xānevāde

بصری، خواجه حسن

basrī, xāje hasan

منسوب به خواجه حسن بصری. رساله کوتاهی است و در آن ذکر چهار پیر و چهار تکبیر و چهارده خانواده عنوان شده است، شاه نعمت الله ولی کرمانی نیز در این موضوع رساله‌ای دارد.

[دنا ۱۱۳۶/۳؛ نسخه‌های منزوی ۱۱۲۰]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷/۳

آغاز: این رساله‌ایست در ذکر چهار پیر؛ **انجام:** به مطلوب خود برسد بمنه و فضله و کمال کرمه.

بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مقوایی، ۷ص (۹۵-۱۰۱)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۷]

● **چهار پیر و چهار تکبیر و چهارده خانواده** / عرفان و تصوف / فارسی

čahār pīr va čahār takbīr va čahārdah xānevāde

از ناشناس. درباره تیره‌های صوفیان و آداب ایشان. حبیبیان از خواجه حبیب عجمی، طیفوریان از بایزید، سقطیان از داود سقطی، کرخیان از معروف کرخی، جنیدیان از جنید بغدادی، کازرونیان از ابواسحاق کازرونی، طرطوسیان از ابوالفرج طرطوسی، فردوسیان از نجم الدین فردوسی، سهروردیان از شهاب الدین سهروردی، و از اینگونه است: چهارده خانوار. (احمد منزوی)

با این عنوان رساله‌ای به شاه نعمت الله ولی و خواجه حسن بصری نیز نسبت داده شده است.

[مشترک پاکستان ۱۱/۱۰۹۰، همانجا ۱۲/۲۲۱۷-۲۲۱۸؛ فهرستواره منزوی ۳/۲۱۰۵-۲۱۰۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۳۲/۱

آغاز: رساله چهار پیر [و] چهارده خانواده. بسمله. اول خانواده حبیبیان از خواجه عجمی؛ **انجام:** او همین دارد سند پس کبیره و السلام.

خط: نستعلیق تحریری شیوه شبه قاره هند، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۱ر-۶پ) [ف: ۲ - ۷۳]

● **چهار پیر و چهار تکبیر و چهارده خانواده** / عرفان و تصوف / فارسی

čahār pīr va čahār takbīr va čahārdah xānevāde

مقاله مختصری است در بیان اقطاب و خلفای صوفیان چشتیه و خانواده‌های عرفانی و مشایخ مورد توجه و پیران عالیمقام ایشان. در این باره فضل احمد بن نیاز احمد نیز رساله‌ای درباره مشایخ صوفیان تألیف نموده است.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۰۴/۲

آغاز: اول پیر حضرت آدم ... دوم پیر حضرت نوح علیه السلام..؛ **انجام:** و مطلب مرید را بانجامند من فضل الله تعالی ... قلمی شد.

خط: مختلف، بی‌کا، تا: یک‌شنبه شعبان ۱۰۳۵ق، جا: مقام محب آباد عرف پونه؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶ص (۱۱-۲۶)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲ - ۴۶]

● **چهار پیر و چهارده خانواده** / تراجم / فارسی

čahār pīr va čahārdah xānevāde

پیش از گزارش ۱۴ خانواده وفیان به ۴ فرشته قرب: جبرائیل، میکائیل، اسرافیل و عزرائیل می‌پردازد. سپس به پیامبران نامی: آدم، نوح، ابراهیم، داود، موسی، عیسی و پیامبر اسلام (ص). پس از ایشان ۴ خلیفه: ابوبکر، عمر، عثمان و حضرت علی (ع) (در اینجا در هر دو نسخه آمده است: و عقب ایشان خلیفه دیگر نبود)، آنگاه ۱۴ خانواده وفیان. از حسن بصری به ۲ تن: حبیب عجمی و عبدالواحد زید می‌رسد، که نه گروه به عجمیمی پیوندند: ۱. حبیبیان ۲. طیفوریان ۳. کازریان ۴. فردوسیان ۵. کرخیان ۶. سقطیان ۷. جنیدیان ۸. طوسیان ۹. سهروردیان و پنج گروه به عبدالواحد زید: ۱. زیدیان ۲. عیاضیان ۳. ادهمیان ۴. ماتریدیان ۵. چشتیان.

[مشترک پاکستان ۱۰۰۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۱۰۷/۳ «چهار خانوار؛ گنج» ۲۱۰۸/۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۲/۱۲-عکسی

آغاز: بسمله، قال النبی (ص) الخلافة من بعد ثلاثین سنة. به حرمت حضرت علی؛ **انجام:** به خواجه نصیرالدین چراغ دهلی رسید و از ایشان به سید محمد گیسو دراز رسید. و الله اعلم.

اصل نسخه: گنج بخش ۷۴۵ (گنج ۲۱۰۸/۴)؛ خط: نستعلیق تحریری و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۵گ (۲۰۱-۲۰۵)

[عکسی ف: ۲ – ۹۱]

● **چهار پیر و چهارده خانواده** / تراجم / فارسی
čahār pīr va čahārdah xānevāde

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۲/۱۷-عکسی

آغاز: بسمله. این رساله چهار پیر و چهارده خانواده است. قال النبی (ص) چهار پیران بر حقند و چهار پیغمبران ... و چهار خلیفه؛
انجام: و اگر درست نیست هم دروغ است. و الله اعلم بالصواب
اصل نسخه: گنج بخش ۷۴۵ (گنج ۲۱۰۸/۴)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۳گ (۲۲۴–۲۲۶) [عکسی ف: ۲ – ۹۱]

● **چهار تفسیر** / تفسیر / عربی
čahār tafsīr

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

← چهارچشمان ‹ سیاحی گوید
← چهار چمن ‹ ریاض الاولیاء

● **چهار چمن** / شعر / فارسی
čahār čaman

داعی شیرازی، نظام الدین محمود، ۸۱۰ – ۸۷۰ قمری
dā‘ī-ye šīrāzī, nezām-od-dīn mahmūd (1408 - 1466)

تاریخ تألیف: ۸۴۲ق

چهارمین مثنوی از سته اوست بر وزن هفت پیکر نظامی در حدود ۹۵۰ بیت سروده است در ۴ چمن. در پایان می‌گوید: «رفته از هجرت رسول امین ×× چل و دو بعد هشصد ز سین ... / آنچه گفتم زداعی مسکین ×× باد در حضرتت قبول آمین». پس از حمد و نعت و سبب نظم چهار چمن و ذیل و تلویحات است. در راز شوق و پرسش او از گل و پرندگان و ناتوانی هر یک از پاسخ دادن و بر گرداندن به دیگری تا اینکه در پایان بلبل پاسخ شوق را به گونه عرفانی می‌دهد. با سربندهای: استفسار شوق از ارغوان عجز ارغوان، مبالغه شوق، حواله ای از ارغوان به سوسن، استفسار شوق از سوسن، عجز سوسن، مبالغه شوق، حواله سوسن به فاخته، استفسار شوق از فاخته. (احمد منزوی)

آغاز: میوه باغ جان ماسخن است ×× چه سخن هرچه از خدا سخن است / آن جهان آفرین جان پرور ×× که کند خاک را زبان آور (فهرستواره)

[دنا ۱۱۳۶/۳؛ فهرستواره منزوی ۷۵۱/۱۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۴

بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۴۸ص (۱۰۹–۱۵۶) ف: ۳ – ۳۴۰]

● **چهار چمن** / تاریخ هند / فارسی
čahār čaman

برهمن لاهوری، چندربهان، – ۱۰۷۳ ؟ قمری
berahman-e lāhūrī, čandarbahān (- 1663)

در تاریخ اجتماعی و رسوم و آداب روزگار شاهجهان (۱۰۳۷–۱۰۶۸ق) و دربار وی و زندگی نامه خود نگارنده و شهرهای مهم هند را در بر دارد در ۴ «چمن». (احمد منزوی)

آغاز: بسمله. بعد حمد و ثنای بهار سرایی که گلشن ربع مسکون را در ظل حراست کشور خدایان (گشایان) والا شکوه خور می‌سار کرده.

[دنا ۱۱۳۶/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۲۵۰/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۳۲

آغاز: بسمله. بعد حمد و ثنای بهار سرایی که گلشن ربع مسکون را در ظل حراست کشور خدایان (گشایان) والا شکوه خور می‌سار کرده؛ **انجام:** در مضیق حیرت فرو ماند ×× کرده از غیر خطر مرد سبکبار غیور ×× بر سر راه فرو مانده گران باری چند
خط: نیم شکسته هندی، بی‌کا، تا: ۲۸ ربیع الثانی۱۲۲۲ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۷۲گ، ۱۱ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۵ – ۴۲۰۶]

● **چهار خطابه** / شعر / فارسی
čahār xetābe

بهار، محمد تقی، ۱۲۶۵ – ۱۳۳۰ شمسی
bahār, mohammad taqī (1886 - 1951)

خطابه منظومی است از استاد فقید محمد تقی بهار خراسان «ملک الشعراء».

چاپ: تهران، ۱۳۰۵ش، سربی

[دنا ۱۱۳۶/۳؛ فهرستواره منزوی ۷۵۲/۱۰]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۱۶

آغاز: شاه جهان پهلوی نامدار ×× ای ز سلاطین کیان یادگار؛
انجام: راست زی و رسات رو و راست گوی ×× راست شو و هر چه دلت خواست گوی
خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: مقوایی، ۹گ، ۱۲ سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۷ – ۳۰۰]

● **چهار درویش** = **شاه آزاد بخت و چهار درویش** / داستان / فارسی
čahār darvīš = šāh-e āzād baxt va čahār darvīš

؟ امیر خسرو، خسرو بن محمود، ۶۵۱ – ۷۲۵ قمری
amīr xosrow, xosrow ebn-e mahmūd (1254 - 1326)

این کتاب منسوب به امیرخسرو دهلوی است و به قولی از حکیم محمد علی معصوم خان معاصر محمدشاه و یا میرزا افضل است و به دیگران نیز نسبت داده شده و تحریرها با هم تفاوت دارد. سبب تألیف آن در برخی نسخه‌ها چنین آمده: که چون مرادش شیخ نظام الدین اولیاء (۷۲۵) بیمار بوده، این کتاب را نوشته و بر او می‌خوانده است. داستانی است دل‌انگیز از سلطان روم به نام «آذربخت» و پسرش بختیار و چهار درویش جهانگرد و جهان‌دیده که در یکجا گرده آمده و هر یک سرگذشت خود را بازگو می‌کنند. نسخه‌ها با یکدیگر جدایی دارند و نه تنها در نام کسان که برحسب وضع جغرافیایی نویسندگان رنگ و بوی محلی گرفته است. ماجرا از این قرار است که پادشاه قسطنطنیه که «آزاد بخت» نام دارد در سنین میان‌سالی با مشاهده موی سفید در سر و صورت خود به قبضی چند روزه فرو می‌رود. پس از چند روز کدورت حال، وزیرش «روشن رای» به دیدارش می‌آید و او را با نصایحی به حال طبیعی می‌آورد. شاه بعد از چند روز در صفحه اول کتابی می‌خواند که اگرشخصی را غم یا مهمی پیش آید که به هیچ وجه رفع آن نشود باید به قبرستان رود و فاتحه اهل قبور بخواند تا به رقت قلبی رسد. شاه شبانه و تنها به قبرستان می‌رود. چهار درویش را در زیر چهار طاقی مشاهده می‌کند که برای رفع غم و بر پاداشتن شب، سرگذشتی از خود می‌گویند. شاه هم در کناری مخفیانه به ماجرای ایشان گوش می‌دهد. کتاب سرگذشت این چهار درویش و ماجرای بعد از آن است. نام نگارنده این داستان بر ما روشن نیست جز آنکه بنا بر سیاق داستان‌پردازی احتمالاً از جرگه نقالان بوده است.

چاپ: نشریه دهم بنگاه مطبوعاتی فهم، فروردین ۱۳۲۸ش، ۲۰۰ص.

[نسخه‌های منزوی ۳۶۷۲/۵؛ مشترک پاکستان ۹۹۸/۶؛ فهرستواره منزوی ۳۱۱/۱؛ الذریعة ۳۱۱/۵؛ مشار فارسی ۱۱۲۲/۱؛ دنا ۱۱۳۶/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۱۷

آغاز: بسمله، اما راویان اخبار و ناقلان آثار و طوطیان شکرشکن شیرین گفتار و محدثان [اصل: مهدثان] حدیث کهن و خوشه چینان خرمن سخن و صحافان [اصل: صهافان] دارالقرار سخن دانی و جواهریان راسته بازار معانی، علمای حقایق اسرار و فضلای صنایع دیدار و مدرسان درس عشق و سوز و محققان شوق انگیز مهراندوز از احوال عشاق بی پا و سر که از سر دارارند [کذا] خبر و سخن را برشته تحریر کشیده‌اند؛ **انجام:** و در وقتی که آزاد بخت بعادت مألوف بدرویشان مشغول صحبت بود هر ساعت فالی می‌زدند که آیا جواب عریضه برسد یا معوق بماند که ناگاه کاغذی در دامن پادشاه گذاشته شد. چون نیک ملاحظه نمودند عریضه بود که بر پشت آن جواب نوشته بود که آزادبخت استدعای ملازمت ما را کرده بجهة حرمت شاهزاده بختیار که ما را بمنزله فرزند عزیز است و قسمی که درج نموده بودی قبول افتاد و ... [پس از شش سطر] شنیدند که حکم ملك الملوکست که سرمه سلیمانی در چشم ایشان کشید و بخدمت آورید. در حال سرمه در چشمها کشیدند که چشم ایشان سوزش بنیاد کرده و چند قطره آب از چشم ایشان ریخته.

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ رکابه‌دار، مجدول؛ با اغلاط املایی، با تاریخ ۱۲۱۴؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج مشکی، ۱۴۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۹سم [ف: ۲۷/۱ - ۴۲]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۴۹/۲-۱۶/۱۵۹

آغاز: قصه چهار درویش اما راویان اخبار و آثار و طوطیان شکرشکن شیرین گفتار چنین روایت کرده اند که در زمان قدیم در شهر قسطنطنیه پادشاهی بود با خدم و حشم؛ **انجام:** یکی زلف سیاه چهره دادش ×× به غمزه جان شیرین بر زیادش / دو پستانش مثال لیموی تر ×× به خوبی برده رخ از ماه انور

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۷-۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۳۶۴]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۰۰

آغاز: فرستادند و ایشان را به شهر سبز آوردند و در تهیه و تدارک اسباب زرین زلف کوشیدند و [] از دست ایشان نرود دختری که درآن جا از زرین زلف به هم رسیده بود چه پسرعبدالرحیم نامزد کرد؛ **انجام:** این خاك که کحل چشم گشته است تو را ×× در که مدفن صدشاه وگداست / زینهار مشو شیفته زآن جهان ×× کاندر نفسی قاتل صد هم چون ماست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۱۱۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۳۶

در فهرست بدون نام مؤلف؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق [د.ث. مجلس]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۹۶/۲-۱۶/۶

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد که زبان بیان متکلمان انواع علوم از تقریر آن عاجز و الکن و لسان بیان کتاب هر مرز و بوم از تحریر آن قاصر؛ **انجام:** گر دست زرت به نیمه جبه بنمود ×× دلتنگ مشو که مالك ملك خداست / والله اعلم بالصواب تمت الکتاب بعون الملك الوهاب

خط: شکسته، نستعلیق، کا: مرتضی قلی بن محمد بن شاه قلی، تا: دوشنبه ۹ ربیع الاول ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج سبز، ۷۶گ (۱-۷۶ هامش)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳ - ۱۳۶۴]

۶. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۷۸/۴

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد علی بیگ تحویل دار، تا: ۶ رجب ۱۳۲۴ق؛ جلد: مقوایی مشکی، عطف پارچه‌ای خاکستری، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۲ - ۱۳۰]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۳۴

آغاز: خیالات غریبه می‌نمودند بعد از سه روز امرا متفق برآن شدند

وزیر اعظم پادشاه را که انیس و نایب و وکیل السلطنة بود و مقرب الحضرت روشن برای نام؛ **انجام:** و گاه ایشان را به گلستان ارم دعوت می‌نمود تا آنکه هر یک دنیا را ناچار و ناکام به کام دیگران گذاشته ... دلتنگ مشو که مالک الملک خداست در مملکت جهان شود مملکت از نیرویی آن قناعت لاینقد است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۳ - ۱۱۳۱]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۰۲

آغاز: نیک روانه ولایت خود شدیم و در تمام راه ... تو را دلداری تمام داده‌ای؛ **انجام:** و بعد از آنکه درویشان و خواصان از غم آزاد گردیدند یک ... کشیده حپش را بوسیدند و ...
در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «محمد علی» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۱۰۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف مخ: ۳ - ۱۱۳۱]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۸۷/۲-۲۹/۲۷

آغاز: آورده اند که پادشاهی بود زی شأن و ولایات بسیار در تحت تصرف آورده مثل روم و شام و نواحی مغرب درتحت تصرف او بود؛ **انجام:** هر یک معشوقه خود را متصرف و بقیه عمر خود با معشوق به سربردند تلافی ایام هجران نمودند
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوای قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳ - ۱۳۶۴]

● چهار درویش / داستان / فارسی

čahār darvīš

افضل هندی، شاه محمد

afzal-e hendī ‹šāh mohammad

این داستان چهار درویش یکی از داستان‌های فارسی است و در آن چهار درویش برای یک دیگر به نقل داستان می‌نشینند و در این نقل داستان‌ها مسائل مهمی از کیفیت حوادث ایام و وضع اجتماعی روز سخن می‌رود و مطالب دلپذیری از مسائل اجتماعی می‌آید. توضیح: «چهار درویش» نام چند داستان پارسی است که تعدادی از آن در صفحات ۳۶۷۲ و ۳۶۷۳ فهرست نسخه‌های خطی (جلد پنجم) منزوی آمده است با تطبیق سبک نگارش این چهار درویش و آغاز آن با آن چهار درویش‌های مندرج در فهرست منزوی این چهار درویش قابل انطباق با آن «چهار درویش»ها نیست. (عبدالله انوار)
[مشترک پاکستان ۹۹۸/۶-۱۰۰۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۸۸

آغاز: بسمله، هذا کتاب چهار درویش. اما راویان اخبار و ناقلان آثار و طوطیان شکر شکن شیرین گفتار؛ **انجام:** و بر تخت دولت متمکن گردیده امیدوارم که خدایتعالی ارواح جمیع شیعیانرا بکرم خود قرین رحمت خود فرماید بخصوص و ... و الدین را بجاه محمد و اله الطاهرین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۲۵۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۹۸-۲۶/۱۷۸

آغاز: بسمله فراوان فراوان حمد مر صانعی را که به یک کلمه کن هیژده هزار عالم را بأنواع بوقلمون و اقسام گوناگون صور غریبه و هیات عجیبه و اشکال مختلفه؛ **انجام:** و شاهزاده بختیار بامر وکالت و سپهسالاری ملک شهبال مأمور گشته و همیشه میان ایشان رابطه دوستی و الفت بود.
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن علی نقی مهنی، تا: سلخ شوال ۱۲۹۹ق؛ جلد: گالینگور، ۲۲۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۳۶۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۱/۲

آغاز: بسمله. روایان اخبار و ناقلان آثار و طوطیان شکرشکن گفتار و مهندسان داستان کهن و خوشه چینان خرمن سخن و صرافان دارالعیار سخندانی؛ **انجام:** و اعتماد بر این دنیای بی وفا بیمقدار نمایند. دنیا که محل فتنه و دام بلاست ×× درو که از جهل خطا است / این خاک سیه که کحل چشم است تو را ×× روز ... مدفن صد شاه و گداست / زنهار مشو شیفته زال جهان ×× کاندر نفسی قاتل صد چندین تا است
نام مؤلف به استناد نسخه ش ۲۶۸۸ ملی ذکر شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۸۵گ (۱۸۰ر-۲۶۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۹ - ۴۱۵]

● چهار درویش / داستان / فارسی

čahār darvīš

نقاش شوشتری، ابوتراب بن علیخان

naqqāš-e šūštarī, abū-torāb ebn-e ʻalī-xān

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۷۴

آغاز: ... کتاب مشغول گردید، وهر لحظه باز بفکر می‌افتاد اما خود را بآن نمیداشت، تا اینکه دید در کتابی نوشته که اگر کسی را غمی یا مهمی روی دهد که دفع آن نتواند؛ **انجام:** هرچند نیست منزلت و قدر بنده را ×× اما کشیده ام زبس آزار بشنوید / طلبیدن راز دو نفر دیگر استفسار مطلب نمودن و ایشان نیز..
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی:علی اکبر کاکایی؛کاغذ:فرنگی،جلد: مقوایی عطف تیماج، ۱۱۵گ، ۱۸ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۷۲۷]

● چهار درویش / داستان / فارسی

čahār darvīš

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۲

آغاز: نقل شاه بجهت درویشان. درویشان بتوفیق حضرت سبحان و تأیید ملک یزدان بعد از انتقال پدر از عالم فانی؛ **انجام:** ور مملکت جهان شود مملوکت از ره نروی نمودن بیجاست. تمام شد کتاب چهار درویش در یوم الجمعه ... سنه ۱۲۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ مهر: «محمد صادق» (گرد)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ، ۱۵ سطر (۱۱×۱۷/۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۸۰

بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق [د.ث. مجلس]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۹۴

آغاز: بسمله، درویشم و گدا و برابر نمیکنم پشمین کلاه؛ **انجام:** آنرا درست کرده باشید که دیگر غلط نداشته باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق، کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۸

آغاز: سپاس بیقیاس مالک الملکی را سزاست که جمیع موجودات را از شعشعه آفتاب بمنزله ظهور آورده و هیاکل ممکنات را به تشریف افاضه روح مظهر قدرت نمود؛ **انجام:** و پادشاه زاده چین بعد از ورود بچین با لشکری از جن و پری همراه عم خود را معزول و خود بر سریر سلطنت قرار گرفت و دختر عم خود را بعقد خود در آورده است و دست وصل بگردن آن زیبا نگار در آورده: چه خوش باشد که بعد از انتظاری ×× بامیدی رسد امیدواری / ازین بهتر ازین خوشتر چه باشد ×× که ناگه میرسد یاری بیاری / و سالهای دراز بعیش و شادمانی بسر بردند و این حکایت جانسوز و شیرین از ایشان بیادگار بماند

فصل و بابی ندارد. داستانی خیالی است از جن و پری و دیو و آدمیزاد؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد تقی بن میرزا هادی همدانی، تا: ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۱۲۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۴/۵ [ف: ۱ - ۳۹۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۳/۸

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۱۸۰ص (۱۹۸-۳۷۷) [مختصر ف: - ۲۶۲]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۲۴-۱۰/۱۳۴

آغاز: غریب بی کس بی خانمانم ×× ضعیف مبتلا و ناتوانم / عرض کردم فدایت شوم مردی هستم از اهل ایمن تو بگو که سر و کدام چمنی و شمع کدام انجمنی؛ **انجام:** آزمایش می‌نماید که تو در کمال تحمل و تأمل داری باید که فرمان او را گردن گذاری باری

قصه ای افسانه‌ای است به نثر از چهار درویش که در حضور پادشاهی سرگذشت خود را نقل می‌کنند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ چند تصویر مربوط به داستان در نسخه؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۶گ (۹-۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۶۵]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۳۹

آغاز: که علی الدوام بشرب مدام گرفتار؛ **انجام:** که نشان از قصور.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۱۰۲گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۵۶]

● چهار دفتر / -

čahār daftar

چهار کتاب گویا به زبان مالایا. دو کتاب در این زمینه دیده‌ام:

1. The Language of the ancient and moderne, by Stanley Wennys, 1950. p. 207

که در آن از زبان بتک (Batak) از گروه سوماترا مالاگا زبان مالایاپولینزی یاد شده است.

2. Batak Handschriften by Liberty Manik, 1973

که در آغاز آن چند صفحه نمونه است، سپس وصف ۴۹۲ دستنویس کتابخانه‌های شهرهای آلمان، یکی از نمونه ها درست مانند نسخه دانشگاه است. پس باید این دفترها به خط بتک از زبان‌های سوماترامالاگا باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۴۱-۹۸۴۴

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۷ - ۴۹۴]

← چهارده بدر نعت معصومین (ع) ⟵ چارده بدر

● چهارده بند = دوازده بند / مراثی - فارسی

čahārdah band = davāzdah band

صباحی بیدگلی، سلیمان، - ۱۲۱۸ ؟ قمری

sabāhī bīdgolī, soleymān (- 1804)

چهارده بند است در مصایب و مراثی سالار شهیدان حضرت امام حسین بن علی علیهما السلام به پیروی از دوازده بند محتشم کاشانی. صباحی، صاحب دیوان اشعار است و این چهارده بند او، در کتاب قمقام زخار آمده و به صورت مستقل نیز به چاپ رسیده، در الذریعه و فهرست نسخه‌های خطی فارسی، به عنوان دوازده بند آمده است. (سید محمود مرعشی)

آغاز: افتاد شامگه بکنار افق نگون ×× خور چون سربریده درآن طشت واژگون / افکند چرخ مغفر زرین از این شفق ×× درخون کشید دامن خفتان نیلگون

انجام: سرهای سروران همه بر نیزه و سنان ×× درپیش روی اهل حرم جلوه گر شدند / از نالهای پرده گیان ساکنان شهر ×× جمع از پی نظاره به هر رهگذر شدند

چاپ: مشار فارسی، ج۲، ص۱۶۸۳؛ ایران، سنگی، ۱۲۸۵ق، رقعی کوچک، (ضمن رثاء اهل العصمة و الطهارة)

[الذریعة ۵۹۱/۹؛ فرهنگ سخنوران ۳۳۰؛ دنا ۱۱۳۷/۳؛ نسخه‌های منزوی ۲۴۰۴/۳ و ۲۸۱۴/۴؛ الذریعه ۲۷۰/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۱/۱
آغاز: شبا هنگام چون بنهفت رخ این لاله حمرا ×× شکفت از چشم انجم صد هزاران نرگس شهلا؛ **انجام:** در موقف حساب صباحی چو رو نهد ×× جایش بسایه علم بوتراب باد
۵ قصیده زیباست در مدح پیامبر اسلام (ص) و منقبت حضرت علی بن ابیطالب و حضرت علی بن موسی الرضا (ع) و دوازده بند به سبک دوازده بند محتشم کاشانی در مراثی سید الشهداء حضرت امام حسین بن علی (ع). صباحی، از شاعران بزرگ و صاحب دیوان شعر است؛ خط: نستعلیق ریز، کا: عبدالمطلب غفاری إبن معزالدین کاشانی، تا: ۱۲۰۲ق، حسب الامر امیر عبدالباقی؛ تملک: عبدالباقی الحسینی با مهر «عبدالباقی بن عبدالحی الحسینی» (بیضی)؛ مهر: «شیخ الاسلام عبدالله ۱۳۵۱» (بیضی)؛ دستخط ملا محسن فیض کاشانی و فرزندش مولی محمد علم الهدی؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۵-۱۰)، ۱۹-۲۰ سطر چلیپایی، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۴ - ۴۴۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۹۹/۳۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** امیدوار هست به نیروی طاعتی ×× دارد ز اهل بیت امید شفاعتی
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد معین بن عبدالرزاق کاشانی، تا: ۱۲۲۸ق؛ یادداشت محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی مشهور به علامه فیضی، به سال ۱۳۲۷ شمسی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۲۵-۱۲۹)، ۱۲ سطر (۷×۱۷)، اندازه:۹×۲۰/۵سم [ف: ۳۴ - ۲۶۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۹۲/۴
خط: نستعلیق، کا: میرزا مستور میرزا عبدالکریم شیرازی، تا: محرم ۱۲۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶ - ۱۷۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۲/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس کرد رو به یثرب و از دل کشید آه ×× نالان بگریه گفت ببین یا محمداه
خط: نستعلیق، کا: واصف، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری و حنایی آهاری، جلد: تیماج ماشی، ۵گ (۳۵۱-۳۵۹)، ۲۰ سطر، اندازه:۲۱/۲× ۳۴/۶سم [ف: ۱۷ - ۴۷۴]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۱۱-۲۹/۱۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۶۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۵۴/۳۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی، ۱۱سطر (۷×۱۲) [ف: ۱۷ - ۱۶۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۷/۲
خط:نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا:قرن۱۳؛۳گ(۱۳پ-۱۵پ)[ف:۳۸-۴۳۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۷۵/۳۱
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی شیرازی، تا: قرن ۱۳؛ ۴ص (۱۰۷۰-۱۰۷۳) [ف: ۸ - ۴۴۱]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۲/۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** چه اندیشه دیگر ز روز جزا است
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با غزلهایی از: سعدی، سید نیاز، پرتو، میر ابوطالب کاشی متخلص به هلال، تاراج اصفهانی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مینا کاری با گل و بوته، ۳گ (۱۷۶ر-۱۷۸پ)، ۱۵سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: - ۱۳۸]

● چهارده بند / شعر / فارسی

čahārdah band

وصال شیرازی، محمد شفیع بن محمد اسماعیل، ۱۱۹۷ - ۱۲۶۲ قمری

vesāl-e šīrāzī, mohammad šafī‘ ebn-e mohammad esmā‘īl (1783 - 1846)

در سوگواری و تعزیه سیدالشهداء(ع).
آغاز: این جامه سیاه فلک در عزای کیست ×× وین جیب چاک گشته صبح از برای کیست / این جوی خون که از مژه خلق جاری است ×× تا در مصیبت که و در ماجرای کیست
انجام: ز انسان که بر کشنده از وصل او حرام ×× سازی حرام فرقت او بروصال او / شیرازیان که تعزیه داریست کارشان ×× بخشای جمله را و بدولت بر آرشان
[فهرستواره منزوی ۷۵۴/۱۰ به نام چهارده بند؛ نسخه‌های منزوی ۲۸۱۴/۴ به نام دوازده بند ؟ الذریعه ۲۷۰/۸؛ دنا ۱۱۳۷/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۲/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: واصف، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری و حنایی آهاری، جلد: تیماج ماشی، ۷ص (۳۷۵-۳۸۲)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱/۲×۳۴/۶سم [ف: ۱۷ - ۴۷۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۶۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مهدی بن محمد شیرازی متخلص به صابر برای مهر علی خان نوری، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۵۲پ-۱۵۶ر)، ابعاد متن: ۷/۳×۱۵/۹، اندازه: ۱۱/۹×۲۰/۷سم [ف: ۲۹/۲ - ۶۸۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۶۳/۲
آغاز: شامگه بکنار افق نگون ×× خود سر برهنه ازین طشت واژگون؛ **انجام:** ز انسان که بر کشنده از وصل او حرام ×× سازی حرام فرقت او بروصال او / شیرازیان که تعزیه داریست کارشان ×× بخشای جمله را و بدولت بر آرشان
سرآغاز آن چهارده بند صباحی بیدگلی است و انجام آن چهارده

بند وصال و محتملاً نسخه مشتمل بر هر دو منظومه است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ [ف: ۱۵ - ۲۹۳]

● **چهارده بند جوهری** / شعر / فارسی
čahārdah band-e jowharī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۲/۷

آغاز: ریزد ز چشم سرشک الم چرا ×× خیزد ز ابر موج بلا دم بدم چرا؛ **انجام:** چون داد خواه در وصف محشر قدم زنم ×× چندان افغان کنم که قیامت بهم زنم

خط: نستعلیق، کا: واصف، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری و حنایی آهاری، جلد: تیماج ماشی، ۸ص (۳۳۵-۳۴۲)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱/۲×۳۴/۶سم [ف: ۱۷ - ۴۷۴]

● **چهارده بند شهاب** / شعر / فارسی
čahārdah band-e šahāb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۲/۸

آغاز: شوری عجب بپا ز سما تا زمین بود ×× جانها فسرده گشته و دلها غمین بود؛ **انجام:** دارد امید اینکه کند شاه دین قبول ×× در سلك بندگان و بود شافعش رسول.

خط: نستعلیق، کا: واصف، تا: قرن ۱۳؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: شکری و حنایی آهاری، جلد: تیماج ماشی، ۱۰ص (۳۴۲-۳۵۱)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱/۲×۳۴/۶سم [ف: ۱۷ - ۴۷۴]

● **چهارده پیر و چهارده خانواده** / عرفان و تصوف / فارسی
čahārdah pīr va čahārdah xānevāde

شطار، عمادالدین محمد عارف، ق۱۱ قمری
šattār, ʻemād-od-dīn mohammad ʻāref (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۳۹ق

درباره چهارده خانواده صوفیان که زنجیره طریقت ایشان به حضرت علی می‌رسد: ۱. طیفوریان؛ ۲. هبیریان؛ ۳. چشتیان؛ ۴. جنیبیان (؟)؛ ۵. کازرونیان؛ ۶. سقطیان؛ ۷. جنیدیان؛ ۸ ادهمیان؛ ۹. فردوسیان؛ ۱۰. طواسیان؛ ۱۱. سهروردیان؛ ۱۲. کرخیان؛ ۱۳. اویسیان؛ ۱۴. مداریان.

[مشترك پاكستان ۹۹۹/۲ به تفصيل؛ فهرستواره منزوی ۲۱۰۶/۳ «چهار خانواده»]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲/۱-عکسی

آغاز: بسمله. رساله در چهارده خانواده. لله الحمد و المنة و علی نبیه الصلاة و التحیة و علی آله و اصحابه اجمعین. و بعد می‌گوید بنده مشتاق لقاء باری عمادالدین محمد عارف عبدالنبی عثمانی شطاری

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۹۷۴ (گنج ۲۱۰۶/۴)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۲-۳) [عکسی ف: ۲ - ۹۱]

● **چهارده پیر و چهارده خانه** / عرفان و تصوف / فارسی
čahārdah pīr va čahārdah xāne

؟ خاکساری، سرخ علیشاه
xāksārī, sorx ʻalīšāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۵۰/۱

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد علی یزدی، تا: حدود ۱۳۱۲ق؛ عکس است؛ ۷گ (۱-۷) [مختصر ف: - ۲۶۲]

←چهارده خانواده ← شجره پیران چهارده خانواده از پیامبر تا سلسله‌های صوفیان

● **چهارده خانواده** / عرفان و تصوف / فارسی
čahārdah xānevāde

نام چهارده خانواده مشهور صوفیانه است که سلسله طریقت ایشان به امیرالمؤمنین می‌رسد. تحریرهای مختلفی از این نوع نوشته ها در دست است که تفاوت‌هایی زیادی نسبت به هم دارند. نسخه شامل این نه سلسله با شمارش و چند سلسله دیگر بدون شماره‌گذاری است: حبیبیان، طیفوریان، کرخیان، سقطیان، جنیدیان، گازروئیان، طوسیان، فردوسیان، سهروردیان.

[فهرستواره منزوی ۲۱۰۶/۳-۲۱۰۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۳۴۷۶۵

آغاز: شجره چهارده خاندان. از حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم به حضرت علی علیهم السلام (كذا) رسید و از علی (ع) به حسن بصری (رضی) از این جا دو سلسله اند یکی حبیب عجمی و یکی عبدالواحد بن زید؛ **انجام:** و چون کسی مرید ایشان شود تصفیه باطن کند بعده مرید شود و به تربیت نظر ایشان جذبه اهل الله گردد و حجاب از پیش دیده او بردارند و مطلوب او بدو نمایند ان شاءالله تعالی بحرمة النبی و آله الامجاد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ پس از متن رساله سه سطر در بیان چهار شریعت و چهار تکبیر و چهار پیر طریقت و چهار تکبیر طریقت که بر اثر افتادگی از پایان ناقص مانده است؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری حنائی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۳گ (۳۲۰ر-۳۲۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۸ - ۱۹۸]

● **چهارده خانوار** / تراجم، عرفان و تصوف / فارسی
čahārdah xānevār

ابونور، عثمان هارونی نیشابوری، ۵۲۶ - ۶۱۷ قمری
abū-nūr, oʻsmān-e hārūnī-ye neyšābūrī (1133 - 1221)

درباره ۱۴ خانواده صوفیان که از پیامبر و حضرت علی علیهما

السلام و حسن بصری آغاز می‌شود و از بصری دو گروه می‌شوند: حبیب عجمی و عبدالواحد زید. از خواجه حبیب عجمی نه گروه پدید می‌آید: ۱. حبیبیان؛ ۲. طیفوریان؛ ۳. کرخیان؛ ۴. سقطیان؛ ۵. جنیدیان؛ ۶. کازرونیان؛ ۷. طوطوسیان؛ ۸. فردوسیان؛ ۹. سهروردیان. از خواجه عبدالواحد زید پنج گروه پدید می‌آید: ۱. زیدیان؛ ۲. عیاضیان؛ ۳. ادهمیان؛ ۴. حبیریان؛ ۵. چشتیان. در این مختصر به بیان اندیشه‌ها و آداب هر گروه پرداخته شده است.

[فهرست پاکستان ۱۰۹۰/۱۱؛ فهرست کتابخانه گنج بخش منزوی ۲۱۰۷/۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۷۴/۲

آغاز: طریق جره پیران چهارده خانواده بدین روش منقول است حضرت شیخ الاسلام خواجه عثمان هارونی در تذکره مجاهدیه خود نوشته انئد

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش – پاکستان ۳۷۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۲۲ص (۴–۲۵) [عکسی ف: ۶ – ۹۴]

← چهارده سلام و صلوات ⟨ صلوات دوازده امام علیهم السلام

← چهارده گنج ⟨ روضة المؤمنین

● **چهارده گنج** / شعر / فارسی

čahārdah ganj

سدهی اصفهانی، ابوالقاسم بن محمد علی، – ۱۳۲۹ قمری

sadehī-ye esfahānī ،ab-ol-qāsem ebn-e mohammad ʻalī (- 1911)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۴۱

آغاز: بسمله، جمله آن خبرها که در پیش داد گه از دیگران گاهی از خویش داد؛ **انجام:** محمد ایوب انصاری است این خبر که گفت او بدان چهل ...

مثنوی چهارده گنج؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: الوان، جلد: گالینگور [رایانه]

● **چهارده مسئله شاذه** / فقه / فارسی

čahārdah mas’ale-ye šāzze

حسینی میبدی، علی بن محمد علی، – ۱۳۱۳ قمری

hoseynī meybodī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī (- 1896)

تاریخ تألیف: ۲۶ ذیقعده ۱۳۰۷ق

در این مسئله‌ها نظرات بعضی از فقها که به خطا رفته‌اند، نقل شده و وجه صحیح آنها آمده تا بیانگر آن باشد که این گونه فتواها نباید گمراه‌کننده مفتیانی باشد که دنباله‌رو گفته‌های شاذ و نادر می‌باشند تا خودنمایی کنند و مدعی نوآوری شوند. در این مسائل با استدلال بحث شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد میگوید قاصر در علم و عمل و لغزنده در هر زلل

انجام: و توفیق از خداوند است جل شأنه، و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۲ص (۱۳۹–۱۵۰)، اندازه: ۱۷×۳۲/۵سم [ف: ۱ – ۱۷]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۲/۱۳مشهد

همان نسخه بالا [ف: – ۱۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳۲/۱۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶ – ۱۶۲]

● **چهارده معصوم** / تاریخ معصومین / فارسی

čahārdah maʻsūm

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۲۴/۲

آغاز: الحمد لله ... اما بعد این چند کلمه مختصری است در تحقیق اولاد ائمه معصومین و قاتلین ایشان و قبور ایشان تقل شده از کتاب مزار ... بدانکه امامان معصوم دوازده اند اعقاب و اولاد ایشان و مقابر و مشاهد هریم در این اوراق ذکر رفته از نسخه ای که در مسجد تقصی یافتیم به خط امام کبیر عالم زاهد بقیة المشایخ موسی بن جعفر بن ابی جعفر بن هارون که در تاریخ سنه تسع و ثلاثین و ثلاثماة نوشته و نسخه آن به نسخه دار النقابه مدینه همره الله کرده و آن تصنیف به خط کبیر امام شریف ابن جعفر بن محمد بن حسن بن ابی البرکات المدنی ابن زید بن حسن بن علی بن ابی طالب است

از امام زاده ها و قبور آنها نیز مطالبی دارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۹ص، قطع: وزیری [ف: – ۲۸۰]

● **چهارده معصوم (جدول)** / تاریخ معصومین / عربی

čahārdah maʻsūm (jadval)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۶۸/۶

خط: نسخ، کا: عبدالغفور بن عبدالنبی انصاری، تا: ۱۲۱۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱ص (۴۹۹)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰ – ۱۲۱۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۳۶/۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۹ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۶ – ۲۸۸]

● **چهارده معصوم (کودک)** / متفرقه / فارسی

čahārdah ma‘sūm (kūdak)

نگارنده معتقد است که هر کس طریقه چهارده کودک از اولاد ائمه علیهم السلام را که معصوم لقب داده شده‌اند، نداند همه چیز از درویشی بر وی حرام است. نام چهارده کودک: محسن فرزند حضرت امیر، عبدالله بن حسن، عبدالله بن الحسین، قاسم بن الحسن، حسین بن علی سجاد، علی بن النظر بن محمد باقر، عبدالله بن جعفر صادق، یحیی بن امام هادی، صالح بن الکاظم، طیب بن الکاظم، جعفر بن التقی، جعفر بن عسکری، قاسم بن الهادی، علی آبائهم الصلاة و السلام.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۶۶/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... بدان و آگاه باش که هر کس که طریقه چهارده معصوم نداند گفتگوی و کسوت او؛ **انجام:** این بود اسامی چهارده معصوم که سمت تحریر یافت.

خط: نستعلیق، کا: رضا قلی بن نور الله (مشهدی)، تا: ۱۲ شعبان ۱۰۸۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۶۱ر-۶۲ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵ - ۱۷۵]

● **چهارده معصوم (مختصر)** / عرفان و تصوف، سیر و سلوک

čahārdah ma‘sūm (mx.)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۰۴/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: - ۲۷۷]

← چهار رساله ⟵ صیغ النکاح

● **چهار رساله شیخیه** / کلام و اعتقادات / عربی

čahār r.-ye šeyxīye

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۷۸۷

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

←چهار صد حدیث ⟵ فضائل اهل البیت علیهم السلام

● **چهار صد مسئله با جواب آن** / پاسخ پرسشها / فارسی

čahār-sad mas’ale bā javāb-e ān

خوئی، مصطفی بن محمد، ق۱۳ قمری

xū’ī, mostafā ebn-e mohammad (- 19c)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۴۴/۳

آغاز: مسئله، اگر شخصی بدیگری ادعا نماید که حیوانی به او فروخته

بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری، کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ (۶۸-۱۴۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۳۳۶]

● **چهار طبع** / طبیعیات / فارسی

čahār tab‘

شیروانی، عبداللطیف، ق۱۰ قمری

šīrvānī, ‘abd-ol-latīf (- 16c)

وجیزه‌ای است درباره عناصر اربعه.

آغاز: بسمله، بدانکه باری سبحانه و تعالی اول چیزی که در عالم اجسام آفریده ماده بود.

انجام: این ترکیب و این وضع را بجز آن گرمی دیگری غالب نیست.

[فهرستواره منزوی ۳۸۳۱/۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه سلخ ربیع الاول ۱۲۷۱ق؛ کاغذ: شکری فرنگی آهارمهره، جلد: پارچه‌ای، ۳ص (۵۸-۶۰)، ۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۳سم [ف: ۷ - ۷۳۱]

● **چهار عمل** / کیمیا / فارسی

čahār ‘amal

تنکلو شاه کبیر تبریزی

tanaklū šāh kabīr-e tabrīzī

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۶۱/۱۳-۵۳/۷۱

آغاز: بسمله، این است عمل شمس و قمر، یک عمل در شمس مجربا و یک عمل در قمر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۱۱۱۳ق، جا: تهران و مشهد رضوی؛ ۴گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۶۵]

← چهار عنصر ⟵ گفتگوی چهار عنصر

● **چهار عنصر** = **چهار عنصر بهشت منزل** / ادبیات / فارسی

čahār ‘onsor = čahār ‘onsor-e behešt manzel

بیدل دهلوی، عبدالقادر بن عبدالخالق، ۱۰۵۴ - ۱۱۳۳ قمری

bīdel-e dehlavī, ‘abd-ol-qāder ebn-e ‘abd-ol-xāleq (1645 - 1721)

تاریخ تألیف: ۱۱۱۶ق

به نثر آمیخته به نظم، ادبی - عرفانی، در حقیقت سرگذشت و سوانح خود اوست و کسانی که از آنان بهره علمی و عرفانی

گرفته، ۲۰ سال بدان می‌پرداخته، در ۴ «عنصر» به انجام رسیده است. با تمهیدی در آغاز و خاتمه‌ای در پایان. عنصر یکم آعاز می‌شود با: ولادت بیدل، رضاعت، مرگ پدر، دوره مکتب و مدرسه ... . (منزوی، احمد)

آغاز: عنصر۱: خداوند از بان معذور بی صرفه سرائیست عذر هرزه در ایان بپذیر و بیان مجبور آشفته نوائیست بر غفلت کلامان خورده مگیر گسستگیهای عنان نفس ناگزیر خیالتا زیست بسملی هوی افشانده باشد پریشانی‌های مغز اندیشه بی اختیار هوس پردازیست غباری دماغ هوائی میخراشد ...؛ عنصر۲: روایح شگفتگی بهار عالم منظوم؛ عنصر۳: طراوت شبستان مراتب منشور ...؛ عنصر۴: غبار نشانی بساط عجایب و زنگ زدایی

انجام: دمی کاندیشه تحقیق پرداز ×× بفکر سال این تحریر ها رفت / دو ... از حساب آورد بیرون ×× که دخل شبهه خون گشت و خطا رفت / نخست افسونی از اعجاز پرداخت ×× که از افراد هر عنصر فنا رفت / دوم در اجتماع چار عنصر ×× نحوست بود چون رنگ از صفا رفت

چاپ: در کلیات او، چاپ کابل، ۱۳۴۴ش، جلد ۴ ص ۱-۳۴۴

[الذریعه ۱۵۲/۹؛ مشترک پاکستان ۹۳۸:۱۱-۹۳۹؛ فهرست گنج‌بخش ۱۲۶۲:۳؛ نسخه‌های منزوی ۳۵۵۳:۵؛ دانشنامه ادب فارسی در شبه قاره ۴: ۵۴۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۸۹۷/۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۳۱

عنصر دوم؛ خط: نستعلیق خوش، کا: حافظ محمد حبیب الله بن حافظ محمد درویش، تا: ۱۱۸۲ق، جا: حیدرآباد هند؛ مصحح، مجدول، با کمند اندازی، با دو تابلو میناتور رنگی؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، نخودی، جلد: مقوایی، با روکش گالینگور لانه زنبوری، ۵۰گ، ۱۳ سطر (۱۵/۵×۶/۷)، اندازه:۱۴/۲×۲۵/۸سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۳۲

آغاز: در قلمرو باد ×× بی ثباتی بامتحان و قار / محملی میکشد بدوش غبار ×× بسکه رنگ ثبات پرواز است / کوه با ناله همعنان تاز است؛ **انجام:** نفس پرده عفلت بس است باده فروش ×× کنون بساز ادب محو این نواست سخن / که مدعای بیان وصف خامشیست خموش ×× غرض هر جا سخنیست همعنی افتاده مباد / و هر کجا خموشیست انفعال گفتگو بیناد.

خط: نستعلیق خوش، کا: حافظ محمد حبیب الله بن حافظ محمد درویش، تا: ۱۱۸۲ق، جا: حیدرآباد هند؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مجدول، با کمند اندازی، دو تابلو میناتور رنگی، در انتهای نسخه آمده «تمت عنصر سیم و قصد کتابت عنصر چهارم ... در اندک فرصت به اتمام خواهد رسید.»؛ جلد: مقوایی، با روکش گالینگور لانه زنبوری آبی [رایانه]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۲۹

آغاز: عنصر چهارم غبار فشانی بساط صور عجایب ×× زنگ زدای آینه نقوش غرایب / حیرت از جامی قلم بدیع رقم تامل انشای حقیقتی است ×× که نقطه شهودش انتخاب رموز یقین میداند؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: حافظ محمد حبیب الله بن حافظ محمد درویش، تا: ۱۱۸۳ق، جا: کنجیکوته تعلقه حیدرآباد؛ مصحح؛ با مطالبی با عنوان «نکته»: نکته در باب تقوی و اهال دنیا، [اصول رزق از عوالم غیب، ریاضت صفاتی باطن در افراد نوع انسانی بر طبایع، و ...؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، نخودی، جلد: الحاقی، مقوایی، با روکش گالینگور لانه زنبوری آبی، ۸۰گ، ۱۳ سطر (۱۵/۵×۶/۷)، اندازه: ۱۴/۲×۲۵/۸سم [رایانه]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۰۶ ـ ب

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲۷۸گ، ۱۷ سطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱ - ۱۹۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۲۳۲گ، ۱۷ سطر (۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۷ - ۴۴۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد عالم بن محمد یوسف نمنگانی، تا: قرن ۱۲ [سنا: ف: ۲ - ۲۳۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۱۵

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← چهار عنصر بهشت منزل ⪪ چهار عنصر
← چهار عنوان ⪪ کیمیای سعادت (منتخب)

● چهار فرمان شاهانه / اسناد / فارسی

čahār farmān-e šāhāne

چهار فرمان شاهانه برای شمس الوزارة میرزا محمد تقی نواده میرزا ابوالمعالی که هر دو کلانتر یزد بوده‌اند (سه تا دارای تاریخ ذیقعده ۱۱۲۴ و رجب ۱۱۲۵ و شوال ۱۱۳۰) و میرزا حسن ضابط (در ۱ جمادی الثانی ۱۱۵۵).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۱۵-ف

نسخه اصل: سازمان اسناد ملی، نسخه اصل؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۷۹]

← چهار فصل ⪪ اندرز نامه
← چهار فصل ⪪ سفرنامه میر فتاح تبریزی

● چهار فصل / اخلاق / فارسی

čahār fasl

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۹ ربیع الاول ۱۲۶۹ق
پند و اندرزهایی است به پیروان خود از گروه شیخیان و از آنها درخواست نموده که به آن عمل نمایند و از روی آن نسخه نوشته و تکثیر نمایند مؤلف در آن آداب و معامله پیروان شیخیه با مشایخ و حکام و سلاطین و با دیگر مردمان و خدا و پیامبر وائمه (ع) را در چهار «فصل» نگاشته: ۱. معامله انسان با خدا و پیغمبر و ائمه علیهم السلام؛ ۲. معامله دینی با مشایخ و علما؛ ۳. معامله باحکام و سلاطین؛ ۴. معامله با سایر مردم.
آغاز: بسمله حمدله اما بعد چنین گوید بنده ذلیل اثیم کریم ابن ابراهیم عفی الله عن جرائمها که این رساله‌ایست از من بسوی یک یک از کسانی درامور دین خود
انجام: وفقنا الله و ایاکم بالطاعات و الاجتناب عن المعاصی ... تمام شد رساله شریفه کریمه باملای مصنفش کریم بن ابراهیم عفی الله عن جرائمه درشب نهم شهر ربیع الاول از شهور سنه
چاپ: مشار ۱۶۸۶/۲ (نشانی ۳ چاپ)
[دنا ۱۱۳۹/۳ (۱۵ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۴۲۰/۶]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۹۹/۳-عکسی
انجام: من شر نفسی و شرکم علی، و صلی الله علی محم و آله الطاهرین ... تمام شد رساله شریفه وصیت نامه کریمه به املای مصنفش کریم بن ابراهیم ... در شب نهم شهر ربیع الاول از شهور سنه هزار دویست شصت نه [چنین] حامداً مصلیاً مستغفراً.
خط: تحریری شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۱۰ص (۱۳۵-۱۴۴) [عکسی ف: ۱ – ۱۳۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۲/۲
بی‌کا، تا: جمعه ۱۹ / ۱ /۱۲۶۹ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۲۲– ۲۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۴۶]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۶/۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۵گ (۳۸پ-۵۲ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم[ف:۶-۱۰۹]
۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۹/۱
آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین و بعد چنین گوید؛ **انجام:** و احذر علی دینی و نفسی و ما خولنی ربی من شر نفسی ... و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین و لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابراهیم کرمانی، تا: ۱۲۸۳ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹ص (۱-۱۹)، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه:۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵ – ۶۴۰]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... من شر نفسی و شرکم علی و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ...
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ۲۷ ربیع الاول ۱۲۸۸ق؛ ۱۳گ (۱۲۴پ-۱۳۶پ) [ف: ۱ – ۸۱]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۶۴۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق [الفبائی ف: – ۱۸۱]
۷. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۷۷/۱
خط: نستعلیق، کا: ملا علی مؤذن، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱پ-۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: – ۱۴۶]
۸. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۳۹/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: ۱۲۹۶ق؛ ۸گ (۹۵پ-۱۰۲پ)، ۱۶سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: – ۱۲۴]
۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و أحذر علی دینی و نفسی و ما خولنی ربی من شر نفسی و شرکم علی و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
خط: نستعلیق خوش، کا: ابوالقاسم طباطبائی نائینی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۶۱پ-۷۲پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۵ – ۳۲]
۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۶۳/۱-۲۷/۱۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، عطف تیماج، ۱۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸ – ۴۹۴۲]
۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و أحذر علی دینی و نفسی و ما خولنی ربی من شر نفسی و شرکم علی و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین..
در فهرست با عنوان «وصیت نامه کرمه» آمده و از محسن بن محمد رفیع رشتی اصفهانی دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۹گ (۲۵پ-۳۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ – ۱۵۱]
۱۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۰/۳
کا: عبدالحسین بن عزیز بن حسن بن منصور همدانی، تا: ۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ساغری، ۱۲گ (۵۹پ-۷۰پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ – ۱۴۸]
۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۳۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مشایخ خود مخالف نمایند.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا طباطبائی نائینی، تا: ۱۳۰۵ق؛ واقف: نائینی؛ ۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶ – ۴۰۵]
۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۵۰/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.
خط: نستعلیق، کا: محمد بن جواد قزوینی طهرانی، تا: ۱۳۰۷، جا: تبریز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۶۶پ-۱۷۹پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳ – ۶۳]
۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۳۶

خط: نسخ، کا: محمد حسین عماد برهانی، تا: جمادی الاول ۱۳۵۲ق؛ اهدایی: سلطنت رضویه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: کاغذی آبی، ۱۲گ، ۱۶ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵ - ۱۸۱۵]

● **چهار فصل** / داستان / فارسی

čahār fasl

مستوفی آشتیانی، علی بن یوسف، ق۱۳ قمری

mostowfī āštīyānī, ʻalī ebn-e yūsof (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۷ق

در هر فصل چند داستان است و فهرست آنها در دیباچه هست.

چاپ: مشار ۱۶۸۷

[الذریعه ۳۱۴/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۶۷/۱

آغاز: ای باسرار حقیقت برده پی ×× بشنو از نایی حکایت نی زنی / آنکه او جان را دمیده در جسد ×× از دم آن دم به نی نایی دمد؛

انجام: میکده این در معنی چونکه سفت ×× «یاغفور»از بهر تاریخش بگفت

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین لشکرنویس، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۳۱۰ق و ۱۵ محرم ۱۳۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۳ص (۱-۲۱۳)، ۱۲ سطر (۷×۱۳) [ف: ۱۲ - ۲۶۷۶]

● **چهار فصل** / کلام و اعتقادات / فارسی

čahār fasl

حسینی لاهیجانی، هاشم بن مرتضی،۱۲۶۲-۱۳۴۲قمری

hoseynī lāhījānī, hāšem ebn-e morteza (1846 - 1924)

تاریخ تألیف: ۲۹ رجب ۱۲۹۸ق

این کتاب رد کتاب «ذریعة الوری» تألیف میرزا باقر همدانی است در مسئله وحدت ناطق در عصر غیبت که گفتار برخی از پیروان شیخ احمد احسائی است.

آغاز: پس از تسمیه و تحمید: و بعد بدانکه شک نیست که خداوند عالم جل شانه از حکمت

انجام: و قاتلهم الله انی یؤفکون

[فهرستواره منزوی ۲۵۷/۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، بی تا؛ واقف: نائینی، ۵۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۶۴]

● **چهار فصل** / ادبیات / فارسی

čahār fasl

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۸۳/۶

آغاز: بسمله ای ذکر تو گلفروش بازار سخن ×× اوصاف تو دیباچه مجموعه نطق ... ترنم بلبل خیال دیباچه نویسان

دو برگ از یک کتاب است به نام چهار فصل، فصل ۱. در انشائیات، ۲. در غزلیات و شعریات و مثنویات، ۳. در حل مسائل مشکله و اشعار غامضه، ۴. در مسائل متفرقه؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: سفید و فستقی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹-۳۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۵۹۲]

● **چهار فصل** / هیئت / فارسی

čahār fasl

گفتاری است تحت عنوان فصل و بدون آغاز و انجام چنین می‌نمایاند که نویسنده از مردم سنندج بوده و زنده به سال ۱۲۷۰ق. عناوین: فصل در تعیین بروج ... فصل نقطه بعد کوکب، فصل فرقدین ... فصل در استخراج خط قبله.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۱۳/۹

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ به طور چلیپا، با جداول نجومی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴ گ، قطع: پستی [ف:۲-۱۱۲]

● **چهار فصل (مقدمه بیست رساله)** / عرفان و تصوف / فارسی

čahār fasl (moqaddame-ye bīst r.)

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ʻazīz-od-dīn ebn-e mohammad (- 13c)

در دیباجه این رساله آمده که درویشان از مؤلف خواستند چند رساله در علومی که دانستن آن ضرورت باشد، بنویسد. نسفی در اجابت این درخواست ۲۰ رساله جمع کرده و خود در دیباجه این رساله حاضر که مقدمه آن بیست رساله است چنین می‌آورد: «بیست رساله جمع کردم، ده چنان است که مبتدی و منتهی را از آن نصیب باشد. مبتدی را ایمان پدید آید و منتهی را اطمینان زیادت شود. ده چنان است که جز منتهی را از آن نصیب نباشد ... و پیش از رساله‌های چهار فصل نوشتم. که هر یک در این راه اصلیست». فهرست فصل‌ها: ۱. بیان شریعت و طریقت و حقیقت؛ ۲. بیان انسان کامل؛ ۳. بیان صحبت که اثرهای قوی و خاصیتهای عظیم دارد؛ ۴. بیان سلوک. از بیست رساله‌ای که نسفی وصف آن ها را در دیباجه این رساله می‌آورد و تألیف آن را پذیرفته و این چهار فصل را به منزلت مقدمه آن قرار می‌دهد نشانی در دست نیست جز آن که در پایان این رساله چهار فصل آمده: «آمدیم به رسائل و ابتداء از معرفت انسان کردیم ...» (عبدالحسین حائری)

آغاز: الحمد لله ... اما بعد، چنین گوید اضعف ضعفاء ... که جماعت درویشان ... ازین بیچاره درخواست کردند که می‌باید که چند رساله جمع کنید در علومی که دانستن آن ضرورت است

مر سالکان را ... آنچه درخواست کردند اجابت کردم ... و بیست رساله جمع کردم

انجام: و آن وجود خدای است ــ تعالی و تقدس؛ و به غیر از وجود خدای وجودی دیگر نیست و امکان ندارد که باشد. این درویش! این پنج فصل را در مسجد جمعه ابرقوه جمع کردم و نوشتم. و الحمد لله رب العالمین.

چاپ: در کتاب الانسان الکامل، با تصحیح ماریژان موله (تهران، طهوری: ۱۳۷۹ (چاپ پنجم))

[دنا ۱۱۳۹/۳؛ فهرست منزوی ۲: ۱۱۶۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴/۷-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** ای درویش هیچ نماند که من نگفتم نمیدانم تو هیچ معلوم کردی یا نه ... چهار فصل در جمعه ابرقوه جمع کردم و نوشتم در اول رمضان سنه احدی و تسعین و ستمائه. آمدیم به رسائل و ابتداء ار معرفت انسان کردیم و کلید خزائن غیب معرفت خواست خود را شناختن هر کدام در که میخواهی بگشا درها گشاده شد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۳ص (۱۰۲-۱۰۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳ - ۲۸۲]

● چهار فضیلت از فضیلت چهار خلیفه / فضایل و مناقب / عربی

čahār fazīlat az fazīlat-e čahār xalīfe

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۸/۱۷

بی‌کا، تا: قرن ۹ [ف: ۵ - ۶۱]

● چهار قرن دنیا / عرفان و تصوف / فارسی

čahār qarn-e donyā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۷۲/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد اسمعیل، تا: ۱۱۲۸ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ص (۷۵-۸۴)، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۴ - ۳۶۲۲]

● چهار کلمه / عرفان و تصوف / فارسی

čahār kalame

خواجگی کاسانی، احمد بن جلال الدین، - ۹۴۹ قمری

xājegī kāsānī, ahmad ebn-e jalāl-od-dīn (- 1543)

رساله درباره چهار رکن سیر و سلوک خواجگان نقشبند (هوش در دم، نظر در قدم، سفردر وطن، خلوت در انجمن) است. با ستایش عبیدالله خان ازبک (۹۴۰-۹۴۶ق) آغاز می‌شود. درباره چهار رکن سیر و سلوک خواجگان نقشبند: هوش در دم، نظر در قدم، سفر در وطن، خلوت در انجمن (پاس انفاس، جامی)، با سربندهای «ای طالب صادق» به نثر آمیخته به نظم.

آغاز: بدان ای طالب صادق که حضرت خواجگان قدس الله اسرارهم این چهار کلمه عبارتند از: هوش در دم؛ نظر در قدم؛ سفر در وطن؛ و خلوت در انجمن ...

انجام: بس کنم خود زیرکان را این بس است ×× بانگ دو کردم اگر در ده کس است

[دانشنامه ادب فارسی آسیای مرکزی ۵۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۹/۷-۲۰ «آداب سالکین»؛ نفیسی ۴۰۰/۱؛ مشترک پاکستان ۱۳۹۹/۳ (۴ نسخه)؛ دنا ۱۱۴۰/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، کا: بابا گلکار، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۹۷پ-۱۰۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۳/۱ - ۹۹]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۸۷/۸

در فهرست این رساله بدون نام مؤلف آمده است؛خط: نستعلیق، کا: حسن خان جوهر، تا: ۱۰۵۴ق؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی،۱۷سطر(۹/۵×۱۸/۵)،اندازه:۱۶×۲۳سم[نشریه:۳- ۲۳۲]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۶۷/۱۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۱۴۰۱ (گنج ۶۶۹/۲، ۵۹۶)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد امین، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۴گ (۱۸۲-۱۸۵) [عکسی ف: ۲ - ۹۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۳۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۳۰-۳۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [ف: ۳۱ - ۵۹۱]

● چهار گلزار / ادبیات / فارسی

čahār golzār

مولوی نثار علی، محمد بن عبدالرحمن، ق۱۳ قمری

mowlavī nesār ʻalī, mohammad ebn-e ʻabd-or-rahmān (-19c)

اهدا به: مستر کورنر اوزلی

تاریخ تألیف: ۱۲۷۰ق

رساله مختصری در دستور زبان و صنایع ادبیات فارسی که مؤلف برای مستر کورنر اوزلی صاحب تألیف نموده است. او کتابش را در چهار «گلزار» و هر گلزار در چند «گل» تنظیم نموده: گلزار ۱. دستور زبان فارسی در پنج «گل»: ۱) بیان تقسیم اسمای حروف تهجی و تفصیل زبان پارسی، ۲) اقسام افعال و اسامی حرکات و سکنات، ۳) تشریح انواع حروف مفرده و مرکبه و تغییر و تبدیل

بعضی حروف، ۴) تقسیم اضافات و قاعده محمول بر قلب، ۵) تفسیر اماله و ترخیم و قاعده متفرقات اسماء و غیره؛ گلزار ۲. صنایع لفظی و معنوی، در دو «گل»: ۱) در صنایع لفظی، ۲) صنایع معنوی؛ گلزار ۳. نظم و عروض، دو «گل»: ۱) اقسام نظم و ابتدای شعر، ۲) عروض؛ گلزار ۴. تشبیه و استعاره و قافیه، در سه «گل»: ۱) تشبیه، ۲) استعاره، ۳) قوافی.

آغاز: بعد حمد بی حد ایزد صمد که لم یلد و لم یولد صفت او است و درود بیعد بر آن سرور که احمد نام و لولاک لما خلقت الافلاک نعت و شأن اوست و علی آله و اصحابه اجمعین اما بعد اضعف بندگان باری نثاری چنین گوید: که بنده را صاحب بلند اقبال دریا نوال روشن قیام مردم شناس.

انجام: چرا که بی رعایت این قافیه صحیح نمی‌شود تمام شد نسخه چهار گزار ... غزل صنعت توشح که آن را اهل بلاغت موشح خوانند غزل ... هاتف ز فلک رسید و تاریخ نوشت ×× بر رنگ و بهار این فدا باغ بهشت

چاپ: لاهور، ۱۲۶۸؛ کانپور، ۱۲۷۵ق؛ کانپور، سنگی، ۱۲۸۹، وزیری، ۷۲ ص

[الذریعة ۳۱۴/۵؛ نسخه‌های منزوی ۲۰۵۲/۳؛ مشار فارسی ۱۶۸۷/۲؛ دانشنامه ادب فارسی (شبهه قاره): ۹۲۱/۴؛ دنا ۱۱۴۰/۳]

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۹ - ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** چرا که بی رعایت این قافیه صحیح نمیشود

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۶ ذیحجه ۱۲۹۹ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سبز، ۹۰گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: - ۹۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، کا: غلام محیی الدین، تا: یک‌شنبه پایان ذیقعده ۱۲۲۲ق، جا: عظیم آباد؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز، ۶۳گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱ - ۲۲۹۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: صدیق علی عثمانی ساکن موضع لوربینی متعلقه ضلع بهاکلیور، تا: ۲۴ رمضان ۱۲۴۱ق؛ تملک: عنایت الله ۱۲۵۳؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۸ - ۱۹۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و رعایت این چار حرف در قافیه از ضروریات است چرا که که بی رعایت این قافیه صحیح نمی‌شود.

خط: نستعلیق، کا: عبد الرحمن خان، تا: ۱۴ رمضان ۱۲۷۳ق، جا: دارمچهلی هند؛ مصحح؛ تملک: عبدالرحمن خان با مهر «عبد الرحمن خان» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۷۲گ (۱پ-۷۲پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۵ - ۱۶۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قافیه صحیح نمی‌شود.

خط: نستعلیق، کا: میر اشرف علی، تا: ۱۷ شوال ۱۲۷۴ق؛ از روی چاپ سنگی مطبع مولوی ندر علی صاحب در محله مرزانور شهر کلکته در ۹ جمادی الثانی ۱۴۲۰؛ کاغذ: هندی، جلد: کاغذی، ۹۹گ، ۱۳سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۸سم [ف: ۱۷ - ۴۸۵]

۶. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۲۰۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** چراکه ... ؟ این قافیه صحیح نمی‌شود فقط

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی حنایی و شکری، جلد: گالینگور زرشکی، ۲۵ص (۷۴ر-۹۸ر)، اندازه: ۲۰/۵×۳۴/۵سم [ف: - ۱۸۲]

● چهار گلشن = اخبار النوادر = چتر گلشن / تاریخ هند / فارسی

čahār golšan = axbār-on navāder = čatr golšan

چترمن، رای زاده، - ۱۱۷۳ قمری

čatarman, ray zāde (- 1760)

تاریخ تألیف: ۱۱۷۳ق

نام دیگر آن اخبار النوادر است در سرگذشت راجه‌ها و پادشاهان هند، در چهار «گلشن»: ۱. احوال پادشاهان؛ ۲. بیان صوبجات جنوبستان؛ ۳. بیان مسافت و منازل چهارسوی از شاه جهان آباد دهلی؛ ۴. ذکر سلاسل فقراء و درویشان. تاریخ آن:«دایماً سیراب با دچار گلشن در جهان «و چترمن نیک گلشن».

آغاز: اجزای چند مسمی به چهارگلشن مؤلفه مطهر دانش ... سپاس بیرون از قیاس پادشاهی را سزد که کوره تمام زمین ...

انجام: به عالم جاودانی شتافتند.

[دنا ۱۱۴۰/۳؛ نسخه‌های منزوی ۴۶۴۵؛ استوری ۴۷۲/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۲۴۷/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۱۹

آغاز: اجزای چند مسمی به چهارگلشن مؤلفه مطهر دانش ... سپاس بیرون از قیاس پادشاهی را سزا؛ **انجام:** به عالم جاودانی شتافتند.

خط: نستعلیق، کا: بندر ابن قانونکوی بن باوه، تا: ۱۵ صفر ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۱۱۸گ، ۱۹ سطر (۱۰×۲۳)، اندازه: ۱۶×۳۲سم [ف: ۱۷ - ۴۳۷]

← چهار گنج ⟵ کنز الیواقیت

← چهار گنج ⟵ الفقه العامة

● چهار مقاله / چند دانشی / فارسی

čahār maqāle

نظامی، احمد بن عمر، - ۵۶۰ قمری

nezāmī, ahmad ebn-e ʻomar (- 1166)

اهداء به: حسام الدین ابو الحسن علی بن فخر الدین مسعود بن عز الدین حسین از سلاطین غوریه بامیان
تاریخ تألیف: ۵۵۰ق
مشتمل بر «مقدمه» و چهار «مقالت»: ۱. ماهیت علم دبیری و کیفیت دبیر بلیغ کامل؛ ۲. ماهیت علم شعر و صلاحیت شاعر؛ ۳. ماهیت علم نجوم و غزارات منجم در آن علم؛ ۴. ماهیت علم طب و هدایت طبیب و کیفیت او.
آغاز: حمد و شکر و سپاس مر این پادشاهی را که عالم عود و معاد را بواسطه ملائکه کروبی و روحانی در وجود آورد و عالم کون و فساد را بتوسط این عالم هست گردانید
انجام: خوش بادا دل خداوند ولی الانعام فخرالدولة و الدین بهاء الاسلام و المسلمین ملك ملكوت الجبال ببقاء هر دو شادمانه نه مدتی بلکه جاودانه تمت
چاپ: به اهتمام محمد معین، تهران، ۱۳۶۶ش (چاپ نهم)؛ ایران، تهران، بی ناشر، ۱۳۰۵ قمری، سنگی، جیبی، ۱۷۶ ص، به سعی و اهتمام آقا ابوالقاسم بن آخوند مولی محمد، به درخواست آخوند مولی علی خوانساری.
[الذریعة ۳۱۴/۵؛ نسخه‌های منزوی ۶۵۸/۱ و ۳۵۵۴؛ مشار فارسی ۱۶۸۸/۲؛ کشف الظنون ۶۲۱/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۲۰۱/۱؛ دنا ۱۱۴۰/۳ (۶۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۷۸بخش۲
کا: سلطانی، تا: دوشنبه ۸۸۵ق، جا: هرات، برای خزانه بای سنقر بهادرخان؛ مصور، ۵۵گ [ف: - ۸۳]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۰۴/۶
آغاز: بسمله ... موکب و جمال ساخت و از هر سه عالم داروها برگزید؛ **انجام:** ملك الجبال را ببقاء او خوش و شادمان داراد. بمحمد و آله اجمعین.
خط: نسخ، کا: علی بن حسن تنکابنی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ ربیع الاول ۹۸۲ق،جا:قزوین؛کاغذ:فرنگی، جلد: مقوایی پارچه قهوه‌ای، ۵۴گ (۶۴-۱۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۲ - ۶۷۸] و [نشریه: ۴ - ۳۹۶]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶/۶-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۶۹۶]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۸۵/۲۷
گزیده‌ای از آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۷ق؛ کاغذ: متن ترمه زرد، حاشیه ترمه سفید، ۱۷گ (۱۱۴ر-۱۳۰ر)، ۴۱ سطر، اندازه: ۹/۸×۲۲سم [ف: ۸ - ۴۶۲]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۲۴/۲۶
انجام: برابر
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۲ جمادی الثانی۱۰۷۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۶۱ص (۴۱۰-۴۷۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۶سم [ف: ۱۷ - ۴۱۳]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین منشی اول دیوان رسائل، تا: ۱۱۷۱-۱۱۹۳ق؛ جا: تبریز؛ در طفولیت در سنه ۱۱۷۱ در دارالخلافه شروع کرده و در ربیع الثانی ۱۱۹۳ در تبریز به پایان رسانده؛ مجدول محرر، با کمندکشی، مصحح، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۰ - ۴۳]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۶۶
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ با کتیبه مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج سرخ، ۸۸گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۰ - ۳۰۳]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۴۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه سوم رجب ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۰ - ۱۸۱۷]
۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: صفی لواسانی، تا: ۱۲۶۰ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۰۳ص، ۱۶ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳ - ۴۱۱]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۹۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق شکسته،بی‌کا،تا:دهه اول ذیحجه ۱۲۷۱ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه‌ای، ۵۳گ (۳۲پ-۸۴پ)، ۱۶ سطر [ف: ۳۷ - ۴۸۷]
۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۹۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۳ - ۵۰۴]
۱۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ می‌نویسد: «حسب الفرمایش سرکار جلالت آثار خداوندگار معظم میرزا دائی زید عزه و عمره»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سرخ، ۹۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵ [ف: ۱ - ۳۹۶]
۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره،جلد:مقوایی،۹۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۷ - ۳۰۲]
۱۳. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۲۰/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق [نشریه: ۶ - ۵۹۵]
۱۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۹۰
خط: نستعلیق، کا: موسی علی آبادی، تا: ذیحجه ئیلان ئیل ۱۲۷۳ق، به دستور محمد حسن میرزای امیر آخور [نشریه: ۲ - ۷۳]
۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۶۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ صفر ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۸–۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵ – ۳۵۹]

۱۶. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۶۲**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۶ق؛ با دو سرلوح زیبا، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۱۷گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۵ – ۴۱۸۵]

۱۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۳**

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: داوری بن وصال، تا: ۱۲۷۹ق؛ دارای سرلوح، مجدول و مذهب؛ کاغذ: نباتی زر افشان، ۴۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲ – ۱۶۱]

۱۸. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۱۹**

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: ابراهیم، تا: ۲۲ رمضان ۱۲۷۹ق؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج گلی، ۵۳گ، ۱۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه:۱۶× ۲۴/۵سم [ف: ۷ – ۳۰۱]

۱۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۱۱/۲۸**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق، جا: قزوین؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی عطف چرمی، ۶۲ص (۲۰۱–۲۶۲)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷ – ۷۹۲]

۲۰. **تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۵۸**

آغاز و انجام: برابر؛ ... مقصود از تحریر این رساله و تسطیر این مقاله اظهار کمال و ابراز خط نیست بلکه ران ملخ بحضور سلیمان بردن و بضاعت مزجات بحضور سلطان آوردن عادت موران و شیوه درویشان است امید آنکه این خط ناقابل ذره بیمقدار کمترین خانه زاد آن آستان شاهنشاه دین پناه الله ویردی بن نصرالله در نظر کیمیا اثر چاکران و بار یافتگان پایه سریر اعلی قبول و مقبول افتد بجاه محمد و آله الامجاد. تحریراً فی شهر جمادی الاول من شور سنه ۱۲۸۱.

خط: شکسته نستعلیق، کا: الله ویردی میرزا ابن نصرالله، تا: ۱۲۸۱ق؛ مجدول مذهب، کمندکشی شده، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع ممتاز، جهت ناصرالدین شاه قاجار کتابت و تزئین و تجلید شده؛ کاغذ: ترمه آهار مهره نباتی رنگ، جلد: مقوای روغنی بوم مشکی منقش و مذهب، جلد ساز حسین بن مهدی به تاریخ ۱۲۷۸، ۱۱۶ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۷ – ۳۲۱]

۲۱. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۵۰**

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج قرمز، ۸۸گ، ۱۱ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵ – ۲۰۵]

۲۲. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۹**

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۷ محرم ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۹۶گ، ۱۱ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲ – ۱۷۰]

۲۳. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۸۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳ شعبان ۱۲۹۱ق؛ مجدول؛ مهر: «شعاع» (بیضی)؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۲۳گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۵۵]

۲۴. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۴۳**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار همدانی، تا: رمضان ۱۲۹۴ق؛ تملک: عبدالعلی بن علی مادرشاهی در ۱۳۱۷، دکتر منوچهر ارجمند در ۱۳۴۱، اهداء کتاب به امیرزاده و ارسال آن از تهران به شیراز در سال ۱۲۹۶ با مهر «سعدالحسینی ۱۲۹۰» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۱۲ سطر، اندازه:۱۰/۵× ۱۷سم [مؤید: ۳ – ۳۵۷]

۲۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۳۷**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۲۳۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۲۶. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۲۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: چرمی عنابی، ۱۰۳گ، ۹ سطر (۹/۵×۱۱/۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۷ – ۳۰۲]

۲۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۰۸**

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم منعم شیرازی، تا: ۱۲۹۷ق، برای امیرزاده مؤید الدوله والی فارس با دو قصیده در ستایش او؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۹۷گ، ۱۲سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۴ – ۳۶۵۴]

۲۸. **مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶۷ فرخ**

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: – ۴۵]

۲۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۸۲/۱**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: سفید تیره نازک، جلد: تیماج سرخ، ۹۱ص (۲–۹۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۶/۵×۲۷سم [ف: ۱۷ – ۴۲]

۳۰. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۱/۳**

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد ابراهیم، تا: ربیع الاول ۱۲۹۸ق؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش کاغذ بنفش، ۲۸گ (۶۷–۹۴)، ۱۵ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه:

۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۱ – ۱۱۸]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۳۰

کا: عبدالغفار نجم، تا: ۱۲۹۸ق [د.ث. مجلس]

۳۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۴۴/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ فستقی و سفید فرنگی؛ جلد: مقوا روکش پارچه‌ای، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ – ۲۷۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۴۴/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۸۳]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۲۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جا: شیراز و تهران (احتمالاً)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۳۹۶گ، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه:۱۷×۲۲سم [ف: ۳ – ۲۶۰]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: احمد علی بن حاج میرزا محمد شهیر به حکیم باشی، تا: رمضان۱۳۰۰ق؛ دارای سرلوح و کتیبه، مجدول، دارای کمند تحریردار؛ واقف: علی اصغر حکمت، مهر ۱۳۴۰؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج ماشی، ۴۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۴سم [ف: ۱۷ – ۱۰۷]

۳۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۳

خط: نستعلیق، کا: ابن جعفر خان محمد حسن قمی، تا: اواخر محرم ۱۳۰۱ق، برای کتابخانه صنیع الدوله؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۵۷گ،۱۲ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: – ۴۴]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۱۹

خط: نستعلیق، کا: میر حسین بن ابوتراب حسنی حسینی، تا: ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۷۰گ، ۱۳سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۵ – ۴۰۸۷]

۳۷. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۱۰۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فخر الدوله و الدین بهاء الاسلام و المسلمین ملک الموت الجبال..

خط: نسخ خوب، کا: هدایت الله، تا: ۵ محرم ۱۳۰۳ق؛ دارای یک سرلوح بسیار ظریف عالی، مجدول مذهب؛ کاغذ: خان بالغ خوب، جلد: مقوایی با روکش گالینگور، ۱۴۱ص، ۱۲ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: – ۱۷۳]

۳۸. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۱۸

خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی حسینی فراهانی، تا: ۱۳۰۵ق [چند نسخه–ف: – ۳۵۲]

۳۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۹۷

خط: نستعلیق، کا: محمد علی مشهور به حاجی آقا، تا: ۱۳۰۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی نرم، ۵۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵ [ف: ۱ – ۳۹۷]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۴۶

بی کا، تا: ۱۳۰۶ق [د.ث. مجلس]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علیمحمد حسینی، تا: ۱۳۰۷ق؛ مجدول؛ واقف: حاج قائم مقام؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: چرمی عنابی، ۱۶۴ص، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۲سم[ف:۷–۳۰۱]

۴۲. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرگانی؛ شماره نسخه:۱۶۰/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن ملامحمد گرگانی، تا: جمادی الثانی ۱۳۰۸ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵ – ۶۴۶]

۴۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۷۱/۲

بی کا، تا: ذیقعده۱۳۱۳ق [نشریه: ۶ – ۶۷۹]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۷۷–ف

نسخه اصل: نسخه آقای ایوانف؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا احمد، تا:یک‌شنبه۳رجب۱۳۱۴ق؛۱۰۴گ،۱۱سطر[فیلمها ف:۱– ۷۲]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۵/۵–طباطبائی

خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: تیماج سبز، ۳۹ص (۵۴–۹۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف: ۲۳ – ۱۲۴]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۹۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا احمد پسر آقا محمد طاهر شیرازی، تا: یک‌شنبه ۲ رجب ۱۳۱۵ق، سال دوم جلوس مظفرالدین شاه، با یادداشت خود او؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۲گ، ۱۱سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱۴–۳۹۵۵]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۸–فیروز

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن حاج محمد رضا گلپایگانی، تا: ۱۳۱۹ق؛ دارای یک سر لوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۶۲ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۱ – ۶۳]

۴۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۱/۲

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۲۴ رمضان ۱۳۲۱ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی مغز پسته و سفید، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۳۸ص (۱۹۲–۳۲۹)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۴سم [ف: ۵ – ۵۶]

۴۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۸۸

خط: شکسته، کا: محمد اسماعیل بن میرزا آقا آل رسول ملا پسر ملا عبدالکریم روضه خوان ترشیزی، تا: ۱۳۲۷ق؛ کاغذ: فرنگی مغز پسته‌ای، جلد: میشن قرمز، ۵۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱سم [ف: ۲ – ۲۰۲]

۵۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۸۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب، کمندکشی زرین، یک سرلوح مزدوج مذهب مرصع ممتاز، جهت ناصرالدین شاه قاجار کتابت و تزئین و تجلید شده؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج جگری، ۱۱۶ص،

۱۵سطر [ف: ۷ – ۳۲۷]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۴

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲ – ۱۶۲]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۲/۲–ف

نسخه اصل: مجلس ش ۵۵۰۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱ – ۵۴۱]

۵۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، کمندکشی، یک سرلوح مزدوج مذهب؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹، مهر ولیعهدی مظفرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: دولت آبادی متن غبار زرافشان، جلد: مقوای روکش میشن لاکی، ۱۸۰ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۷ – ۳۲۵]

۵۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۸۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ مهر: «ابوالقاسم»، «ابوالقاسم بن اکبر»؛ اهدایی: علی امام حسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۵۹گ، ۱۴سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۵ – ۱۷۹۳]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا خانه از نجار کباب پر شد و بر دماغ او رفت و با هوش ... بجنبید و بنالید و شربتی بخورد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۷سم [ف: ۲ – ۳۷۱]

۵۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۵۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** غایت فصاحت قرآن ایجاد لفظ و اعجاز معنی است وهرچه فصحأ و بلغا را امثال این تضمین ... است تا به درجه‌ای است که دهشت همی آرد و عاقل و بالغ ازحال خویش همی بگردد وآن دلیلی واضح است وحجتی قاطع که این کلام از

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۳۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۵۵]

۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۹۱

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ اندازه:۱۴/۵×۲۱سم [رایانه]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۷۷۴

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۱۰۴گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۳سم [رایانه]

۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۳۷۲

کشف الغرائب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۱۲۰گ، اندازه:۱۲/۳×۱۹/۲سم [رایانه]

۶۱. شیراز؛ وصال (دکتر)؛ شماره نسخه:۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ برای مشیر الملک [نشریه: ۵ – ۲۹۰]

۶۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۳۹/۱

ناقص است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۸گ (۱–۸پ)، ۲۳ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۴ – ۱۳۴]

● چهار مقاله / کلام و اعتقادات / فارسی

čahār maqāle

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

مؤلف که از مشایخ فرقه شیخیه است در این کتاب به پاسخ ردیه ملاحسین علی تویسرکانی پرداخته است و از نسبت‌هایی که مردم به او می‌داده اند تبری جسته است.

آغاز: حمدله ... دراین ایام محنت انجام کتابی ازطرف اصفهان آوردند که به خیال مصنف رد بر حقیر فقیر کرده بود ودر اول آن نوشته ...

انجام: واحینی یوم القیامة علیه واحشرنی علیه واجرنی به الحق محمد وآله محمد علیهم السلام بعد مصنف یا غیر مصنف هرچه بخواهند بگویند.

[فهرست کتب احسائی و مشایخ شیخیه ۱۸۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۵۸/۹]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۴۲

آغاز: حمدله ... در این ایام محنت انجام کتابی از طرف اصفهان آوردند که به خیال مصنف رد بر حقیر فقیر کرده بود و در اول آن نوشته؛ **انجام:** واحینی یوم القیامة علیه واحشرنی علیه واجرنی به الحق محمد و آله محمد علیهم السلام بعد مصنف یا غیر مصنف هرچه بخواهند بگویند.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲ – ۶۵۵]

● چهار مقاله / طب / فارسی

čahār maqāle

میرزا آقا خان کرمانی، عبدالحسین، ۱۲۷۰ – ۱۳۱۴؟ قمری

mīrzā āqā xān-e kermānī, ‘abd-ol-hoseyn (1854 - 1897)

در چهار «مقاله»: ۱. پیدایش امراض این ملک در هر عصر؛ ۲. پیدایش طب و ظهور معالجه؛ ۳. کیفیت اطباء حاذق؛ ۴. معالجه این محتضر.

[فهرستواره منزوی ۴۲۱/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۱۴

آغاز: الحی الذی لایموت بنی آدم اعضای یکدیگرند؛ **انجام:** جزو متمدنین خواهد شد تا زنده باشم ان شاء الله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف

تیماج مشکی، ۲۱گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۷۴]

● **چهار مقاله** / طب / فارسی

čahār maqāle

در چهار «مقاله»: ۱. طب نظری، مشتمل بر هفده «باب»؛ ۲. طب عملی، مشتمل بر پنجاه و نه «باب»؛ ۳. ذکر ادویه مفرده، مشتمل بر بیست و نه «باب»؛ ۴. ذکر معاجین و مفرحات مستعمل، مشتمل بر بیست و دو «باب». در مقاله اول از کلیات طب و تقسیمات آن سخن رفته و در مقاله دویم از انواع فواکه و مطعوم بیان گردیده و در مقاله چهارم اقسام داروها و حب‌ها و مطبوخات بحث شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶/۳

آغاز: بسمله، بعد الحمد و الصلوة رساله‌ایست مختصر موسوم به چهار مقاله در علم طب تصنیف شده؛ **انجام:** در درجه دویم آنچه نیک پخته باشد اسهال صفرا کند و گرمی دل را بنشاند و معده را زیان دارد و امروز.

خط: نستعلیق، کا: محتملاً فراهم آورنده، تا: ۱۱۴۰ق، جا: اصفهان؛ ۲۵ص (۱۷۷ – ۲۰۱) [ف: ۳ - ۵۴]

● **چهار مقاله** / ادبیات / فارسی

čahār maqāle

کتابی است درباره حروف و قواعد مربوط به آن از همه لحاظ که در چهار «مقاله» تنظیم گردیده ولی از نسخه ما مقاله اول و مقداری از مقاله دوم آن ساقط شده است و به همین دلیل نام حقیقی و مؤلف آن شناخته نشد. مطالب این نسخه: مقاله ۲. اقسام الفبا را شرح داده و از اقسام «ب» شروع می‌شود؛ مقاله ۳. متعلقات زبان عربی، شامل سه «باب» است: ۱) در معانی حروف الفباء و مقطعات قرآن و معنی ابجد منقول از احادیث اهل بیت علیهم السلام، ۲) در املاء چون قواعد و اموری که در این باب مدخل دارد بعضی متعلق به حروف و بعضی متعلق به کلمات است. بنابراین این باب شامل دو «فصل» شده، فصل اول در متعلقات حروف، و فصل ثانی در متعلقات کلمات می‌باشد، ۳) در قواعد سخنوری، آنچه در این باب ذکر می‌شود به دستور سایر ابواب در ذیل حروف الفبا به ترتیب حروف مذکور نوشته می‌شود؛ مقاله ۴. درباره خط، مشتمل بر «فاتحه» و چند «باب» و «خاتمه» است: فاتحه در تعریف خط است، باب ۱) چگونگی خلقت قلم و مداد و لوح، ۲) ظهور خط، ۳) اسباب خط در هشت «فصل»: ۱- قلم و انواع آن، ۲- وضع و ترکیب قلمتراش، شناختن تیغ قلمتراش، ۳- قط زدن، ۴- مداد، ۵- دوات، ۶- کاغذ، ۷- زیر مشق، ۸- در مقراض و طریق مقراض کردن کاغذ، باب ۴) اقسام خط، که شامل شش «فصل»: ۱- پیدا شدن خطوط سته، ۲- سطح و دور خطوط سته، ۳- ذکر اسامی استادان خطوط سته، ۴- ظهور خط تعلیق، ۵- اسامی خوشنویسان تعلیق، ۶- مورد خط نستعلیق و استادان آن که به میر عماد ختم می‌شود، باب ۵) در تراشیدن قلم هر خط و کیفیت گرفتن و به کاغذ نهادن، باب ۶) آداب تعلیم مشق و کتابت و زمان آن، باب ۷) ترکیب و کرسی و سایر اموری که کاتب را رعایت آن ضرور است، باب ۸) اصلاح خط، باب ۹) آنچه کاتب را از آن پرهیز باید کرد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۱

آغاز: بدل از بای ابجد آورند چون ایله که اصل آن بیله؛ **انجام:** هر روز یک هلیله خورد که فی الجمله جبران کند تمام شد کتاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ واقف: رحیم انصاری، اسفند ۱۳۶۶؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: مشمع مشکی، ۹۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۲سم [ف: ۱۷ - ۱۰۸]

● **چهار مقاله ناصری** / طب / فارسی

čahār maqāle-ye nāserī

قاجار، نصرالله، ق۱۳ قمری

qājār, nasr-ol-lāh (- 19c)

نویسنده، که از خاندان قاجار و از تحصیل کرده‌های دارالفنون است، پس از شاگردی دکتر پولاک و طولوزان، دو پزشک خارجی مقیم ایران، دست به تحریر این کتاب در طب می‌زند که حاوی چهار «مقاله» می‌باشد: ۱. بیان حمیات تا انتهای امراض موراری یعنی نزف الدم؛ ۲. ذکر زیاد شدن یکی از ترشحات طبیعی تا امراض عصبی؛ ۳. ذکر امراض مزاجی تا انتهای امراض اتفاقی؛ ۴. ذکر امراض النساء و امراض جلدی. این کتاب بر پایه طب جدید و کارهای فرنگی‌ها پایه‌گذاری شده و اصطلاحات و نام‌های فرنگی در آن بسیار دیده می‌شود.

آغاز: بسمله، ستایش و نیایش افزون از قیاس آن پاک ایزد را سزد که اسم مسمای او دوای درد دردمندان است

انجام: و سایر معالجات این مانند آنست که در پور پوره مذکور شد و اگر سیلاندم دست دهد بقاعده مذکور بند نماید

[فهرستواره منزوی ۳۴۰۷/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی، شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۸گ، ۱۱ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه:۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۴۶۱]

← چهار منزل ‹ رموزات

● **چهار نشان و یک گواهی نامه** / متفرقه-

čahār nešān va yek govāhī-nāme

شامل: ۱. نشان افتخار لژیون دو نور جمهوری فرانسه برای علی اصغر حکمت در ۵ ژوئن ۱۹۴۶ به فرانسه؛ ۲. نشان رئیس جمهور دولت ایتالیا برای او در ۱۹۵۸ به ایتالیایی؛ ۳. نشان افتخار ملکه الیزابت دوم پادشاه انگلستان برای او در ۲۲ دسامبر ۱۹۵۹ به انگلیسی؛ ۴. نشان امپراطور ژاپن برای او و به زبان و خط ژاپونی با یک ترجمه انگلیسی آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۷۷/۵

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۷ - ۳۱۰]

● **چهار نفس** / عرفان و تصوف / فارسی

čahār nafs

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸۹/۵

آغاز: بسمله. اما بعد این ذکری است در بیان آنکه درویشی از روی استفاده سؤال کرد؛ **انجام:** ولی سخن ز گل می‌گوید.

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن محمد تقی لاری، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۳۷-۴۱)، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۳۵۳]

● **چهار وادی** / بهائیت / فارسی

čahār vādī

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۹ قمری

bahā’-ol-lāh, hoseyn-‘alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۱۷/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج یشمی، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۵سم [نشریه: ۶ - ۷۵]

← چهار یار ≺ مسبع منظری

● **چه کرده و چه باید بکنیم** / - فارسی

če karde va če bāyad bokonīm

کسروی، احمد، ۱۲۶۹ - ۱۳۲۴ شمسی

kasravī, ahmad (1890 - 1945)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۲۰-۴۷۵۴-ف

بی‌کا، تا: ۱۳۲۶ [فیلمها ف: ۳ - ۱۰۰]

← چهل اسرار ≺ مقامات صوفیان
← چهل اسم خداوند ≺ دعوات الاسماء (ترجمه)

● **چهل اندرز** / اخلاق / فارسی

čehel andarz

عیسی بن محمد، ق۱۳ قمری

‘īsā ebn-e mohammad (- 19c)

چهل اندرز به عظیم السلطنه فرزند خود

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۳۷/۴

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳ [ف: ۶ - ۳۹]

← چهل باب ≺ تحفة الوزراء
← چهل باب ≺ تحفة الملوک
← چهل باب ≺ ملحقات نصاب الصبیان

● **چهل باب** / اخلاق / فارسی

čehel bāb

چهل «باب» کوتاه است در نصیحت و اندرز، و هر باب دارای چهار کلمه آموزنده می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱ حاشیه

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد سپاس و ستایش خدایرا که آفریننده زمین و زمان است؛ **انجام:** چهارم شفقت بر خلق نمودن امید که حضرت خدای عزوجل توفیق رفیق کناد بحق محمد و آله الامجاد.

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد حسینی قمصری مشهور به آفتاب، تا: ۱۰۷۷ق، جا: قمصر کاشان؛ ۲گ (۱۰ر-۱۱پ)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۳ - ۱۹۸]

● **چهل باب** / حدیث / عربی - فارسی

čehel bāb

احادیث و گفتارهای کوتاه مروی از اهل بیت معصومین علیهم السلام درباره اخلاق و آداب اسلامی و تشویق و ترغیب به عبادات دینی انتخاب شده و پس از آوردن متن عربی به فارسی ترجمه شده است؛ عناوین ابواب موجود: باب ۳. فضیلت تسمیه؛ ۴. فضیلت صلوات؛ ۵. فضیلت ایمان؛ ۶. فضیلت وضو؛ ۷. فضیلت مسواک؛ ۸. فضیلت بانک نماز؛ ۹. فضیلت جماعت؛ ۱۰. فضیلت روز جمعه؛ ۱۱. فضیلت مساجد؛ ۱۲. فضیلت دستار؛ ۱۳. فضیلت روزه؛ ۱۴. فضیلت نمازها؛ ۱۵. فضیلت نماز سنت؛ ۱۶. فضیلت زکات دادن؛ ۱۷. فضیلت صدقه دادن؛ ۱۸. فضیلت سلام؛ ۱۹. فضیلت دعاء؛ ۲۰. فضیلت استغفار؛ ۲۱. فضیلت ذکر؛ ۲۲. فضیلت تسبیح؛ ۲۳. فضیلت توبه؛ ۲۴. فضیلت درویشی؛ ۲۵. فضیلت نکاح؛ ۲۶. عقوبت زانی؛ ۲۷. عقوبت لوطی؛ ۲۸. عقوبت شارب

الخمر؛ ۲۹. فضیلت تیر انداختن؛ ۳۰. حق پدر و مادر؛ ۳۱. فضیلت حق فرزند؛ ۳۲. فضیلت تواضع؛ ۳۳. فضیلت خاموشی؛ ۳۴. منع بسیار خوردن و بسیار خوابیدن؛ ۳۵. منع خنده؛ ۳۶. فضیلت پرسیدن بیمار؛ ۳۷. ذکر موت؛ ۳۸. ذکر گور و احوال آن؛ ۳۹. منع نوحه؛ ۴۰. فضیلت صبر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۲۳

آغاز: هزار هزار درجه و محو گرداند هزار هزار سیئه آن بنده را باب سوم در فضیلت تسمیه؛ **انجام:** یعنی خواب عالم فاضلتر است از عبادت جاهل

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ، ۱۱ سطر، اندازه:۹/۵× ۱۶/۵سم [ف: ۲۷ - ۲۴۳]

● **چهل باب** / اخلاق / فارسی

čehel bāb

چهل «باب» کوتاه است در مسائل اخلاقی با شواهدی شعری و آوردن یک حکایت یا چندین حکایت در هر باب: ۱. عبادت؛ ۲. اخلاص؛ ۳. تضرع؛ ۴. شکر؛ ۵. صبر؛ ۶. رضا؛ ۷. توکل؛ ۸. حیا؛ ۹. عفت؛ ۱۰. ادب؛ ۱۱. علو همت؛ ۱۲. عزم؛ ۱۳. جد و جهد؛ ۱۴. ثبات و استقامت؛ ۱۵. عدالت؛ ۱۶. عفو؛ ۱۷. حلم؛ ۱۸. خلق و رفق؛ ۱۹. شفقت؛ ۲۰. خیرات و مبرات؛ ۲۱. سخا و احسان؛ ۲۲. تواضع؛ ۲۳. امانت و دیانت؛ ۲۴. وفای به عهد؛ ۲۵. صدق؛ ۲۶. انجام حاجات؛ ۲۷. تأنی و تأمل؛ ۲۸. مشاورت و تدبیر؛ ۲۹. حزم و دوراندیشی؛ ۳۰. شجاعت؛ ۳۱. غیرت؛ ۳۲. سیاست؛ ۳۳. تیقظ و خبرت؛ ۳۴. فراست؛ ۳۵. کتمان اسرار؛ ۳۶. اغتنام فرصت و طلب نیکنامی؛ ۳۷. رعایت حقوق دیگران؛ ۳۸. مصاحبت با اخیار؛ ۳۹. دفع اشرار؛ ۴۰. تربیت خدم و حشم. مؤلف در چندین موضع از کتاب به نام معین الدین ابوالمحسن حاکم ولایت خراسان اشاره کرده است.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۲

آغاز: باب سی ام در شجاعت، باب سی و یکم در غیرت، باب سی و دوم در سیاست؛ **انجام:** از سپهر فتح و نصرت شارق و طالع باد بیت: این دعا ... ز همه خلق جهان آمین باد، به اتمام رسید و به اختتام انجامید این رساله ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «عبده الراجی عبد علی» (بیضی)، «عبده علیمراد» (مربع)؛ در برگ آغازین کتاب به نام جامع الحکایات عوفی معرفی شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۳۱]

● **چهل باب سلطانی** / اخلاق / فارسی

čehel bāb-e soltānī

مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه:۱۳

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۷۶۹]

← چهل بابی > لباب الاخبار فی الاحادیث النبویة

● **چهل بابی** = **خلاصة الخمسة** / شعر / فارسی

čehel bābī = xolāsat-ol xamse

مجموعه سروده‌هایی در پند و اندرز، در ۴۰ «باب». در دیباچه منثور آن آمده است که آن را صاحب طبعان از بحور خمسه‌های نظامی گنجوی و امیر خسرو دهلوی و عبدالرحمان جامی برگزیده و در ۴۰ باب ساخته‌اند. پس این مجموعه گزیده از چند «خمسه» است که در فهرست‌ها به نام خلاصة الخمسة و متن مسامحتاً از نظامی گنجوی دانسته شده است (مشترک ۲۹/۷ و ۱۴۰۷/۸). شمار باب‌ها و جابه‌جایی آنها در نسخه‌ها یکسان نیست، چنانکه ۳۰، ۳۵، ۳۷ باب نیز روایت شده است. فهرست نسخه در دست: باب ۱. توحید، ۲. نعت نبی، ۳. صدق، ۴. صبر، ۵. عشق، ۶. رزق، ۷. قناعت، ۸. فال نیک، ۹. نصیحت خاص، ۱۰. نصیحت عام، ۱۱. مهابت پادشاه، ۱۲. صفت دولت، ۱۳. التجا به ارباب دولت، ۱۴. عدل، ۱۵. کرم و سخاوت، ۱۶. فضل و هنر، ۱۷. رأی و تدبیر، ۱۸. آداب سخن، ۱۹. خلق و تواضع، ۲۰. طاعت و ریاضت ...، ۲۵. مکافات ...، ۳۰. تضرع ...، ۳۵. ترک دنیا ...، ۴۰. حالات اشراف الناس و عوام الناس.

[نسخه‌های منزوی ۲۷۹۷/۴؛ مشترک پاکستان ۱۴۰۷/۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:فیلم

آغاز: حمدله، عاقبه، صلاة. بر اصحاب دولت واجب و لازم است که بعد از قرائت قرآن؛ **انجام:** پاکا به نیاز صبح خیزان ×× آمرزشم از خدای خواهان

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح زرین، مجدول، با یادداشتی از ابراهیم بوذری در ۱۳۳۱ش که در ترقیمه دست برده شده و نسخه بایستی به خط سلطان علی قاینی باشد؛ مهر: «محمد ابراهیم درویش» (بیضی)؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرد، ۱۰۴گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۸۱]

● **چهل بند** / شعر / فارسی

čehel band

عابد، زین العابدین بن محمد جعفر، - ۱۲۲۹ قمری

ʻābed, zayn-ol-ʻābedīn ebn-e mohammad jaʻfar (- 1814)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۶۶/۲

آغاز: چرخ از چه باز جامه به بر کرده نیلگون ×× وانگه نشسته ز اشک شفق تا کمر بخون؛ **انجام:** بگو که عارض آن ماهرو چو دید بشام ×× سکینه تا بسحر از دو دیده اختر ریخت

در مرثیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۲۱گ (۱۴۹ر-۱۶۹پ)، اندازه: ۱۶×۲۳/۸سم [ف: ۸ - ۳۹۷]

● **چهل جمله** / حدیث / عربی

čehel jomle

چهل جمله از سخنان پیغمبر بی ترجمه

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴/۲

کا: محمد افضل پسر قیصر علی تفرشی، تا: ربیع الثانی ۱۰۹۸ق؛ کاغذ: آهار مهره سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲ - ۲۳۰]

● **چهل جمله (با ترجمه)** / حدیث / فارسی و عربی

čehel jomle (bā t.)

چهل جمله از سخنان کوتاه پیغمبر با ترجمه فارسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴/۱

کا: محمد افضل پسر قیصر علی تفرشی، تا: ربیع الثانی ۱۰۹۸ق؛ کاغذ: آهار مهره سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱-۷)، ۲۵ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲ - ۲۳۰]

← چهل حدیث ⟵ الاربعون حدیثا
← چهل حدیث ⟵ شرح اربعون حدیثا
← چهل حدیث ⟵ صحیفة المحبة
← چهل حدیث ⟵ فضیلت نماز جمعه
← چهل حدیث ⟵ مشکاة العارفین
← چهل حدیث ⟵ ثمرة الفؤاد
← چهل حدیث ⟵ اربعین امیریه
← چهل حدیث ⟵ فقریه
← چهل حدیث ⟵ سراج الفؤاد
← چهل حدیث ⟵ اللباب
← چهل حدیث ⟵ مناقب السادات

● **چهل حدیث** / حدیث / فارسی

čehel hadīs

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

احتمالاً از سید علی همدانی؛ بیش از یک چهل حدیث تدوین کرده است و لذا رسائلی که ذیل این عنوان قرار گرفته‌اند، لزوماً رساله واحدی نیستند.

آغاز: بسمله. حمد بی نهایت و ثنای بی غایت آن فاطر حکیم را جواهر اسرار دریای وحدت را بجواذب الفاظ نبوی ... اما بعد این «چهل حدیث»جواهر عقود ابواب ایمانست که استخراج کرده شد از خزانه اسرار نبوت ...

انجام:.. که هر که بمن نزدیک شد و دوست داشتم وی را اندک شد سخن وی. والحمدلله وحده، و السلام علی من اتبع الهدی.

[فهرستواره منزوی ۴۲۶/۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوذر بن عبدالله سبزواری، تا: ۹۰۷ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سیاه، ۷گ (۵۰پ-۵۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۸سم [ف: ۷ - ۲۹۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۰/۳

آغاز: بسمله: قال النبی صلی الله علیه و آله و اصحابه ... لوان الریاض اقلام؛ **انجام:** و ذا معبدی تکرار دینی علم تقدیسی نفسی ابلیس تجربتها تعوذ و اعن شر ابلیس.

خط: نسخ خوش، کا: محمد تبریزی، تا: ۹۹۹ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۹ - ۳۳۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۲۴/۲۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۲۶۸ر-۲۷۰پ)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲۰ - ۱۱۹]

● **چهل حدیث = اربعین حدیثا = چهل کلمه = چهل حدیث منظوم = اربعین جامی** / شعر،حدیث / عربی و فارسی

čehel hadīs = arbaʻīn-a hadīsā = čehel kalame = čehel hadīs-e manzūm = arbaʻīn-e jāmī

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ʻabd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

تاریخ تألیف: ۸۸۶ق

چهل گفتار کوتاه است از احادیث حضرت پیامبر اکرم (ص) که هرکدام در یک رباعی ترجمه شده است. با دیباچه کوتاهی به نثر.

آغاز: آغاز دیباچه: صحیح ترین حدیثی که راویان مجالس دین و محدثان مدارس یقین املاکند حمد دانائی است ... آغاز احادیث: لا یؤمن احدکم حتی یحب لاخیه ما یحب لنفسه: هر کسی را لقب مکن مؤمن ××گر چه از سعی جان و تن کاهد / تا نخواهد برادر خود را ×× آنچه از بهر خویشتن خواهد

انجام: لا یشبع المومن دون جاره: هر که در خطه مسلمانی ×× باشد از نقد دین گرانمایه / کی پسندد که خود بخسبد سیر ×× بنشیند گرسنه همسایه. اربعینهای سالکان جامی ×× هست بهر وصول صدر قبول / نیست از فضل حق عجیب و غریب ×× که بدین اربعین رسی بوصول

چاپ: مشار فارسی، (منزوی)، ج۴، ص۲۷۵۸؛ ایران، سنگی، ۱۳۵۲ق، وزیری، ۶ص(صص۱۳۸-۱۴۳)؛ دارالخلافه طهران، ۱۲۸۲ق، ۳ص؛ ۱۳۴۷ق، ۴ص (صص۱۹۴-۱۹۷؛ ۱۲۷۲ق، ۸ص؛ تهران، بی ناشر، ۱۳۱۶ق، خشتی، ۱۸۷ص (صص۱۸۸-۱۹۱)دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۳۲۹، خشتی، ۵ص(صص۱۵۶-۱۶۰)؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۸۴، ۲۹ص(صص۱۰۶-۱۱۵)؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۳-۱۳۱۴، جانمازی، ۱۱ص (صص۱۳۸-۱۴۸)؛ [تهران:کارخانه استاد میرزا حبیب الله]، سنگی، [عبدالله طهرانی، ۱۳۰۴]، جیبی

[نسخه‌های منزوی ۱۵۹۴/۲؛ الذریعه ۲۲۹/۱۸؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۲۰۲/۱؛ فهرستگان حدیث، ج۶، ص۴۶۱-۴۶۷؛ دنا، ج۳، ص۱۱۴۳-۱۱۴۶(۸۹ نسخه)؛ فهرستواره منزوی، ج۱۰، ص۷۵۸-۷۶۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۹/۱۹-ف

نسخه اصل: دهلی نو ش ۵۰۴ (۱۸۱)؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۶۷ق [فیلمها ف: ۱ - ۱۶۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۳۴/۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: محتملاً ۸۷۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی، میشن عنابی، ۵ص (۱۵۸-۱۶۲)، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۶ - ۸۳۱]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق راسته و چلیپا، کا: شاه محمود، تا: ۸۸۶ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح؛ تملک محمد بخط او و مهرش «باشد محمد یا روياور علی»؛ در ص ع آمده: «چهل حدیث قطع بزرگ کاغذ کشمیری نیم رنگ سطر افشان چسبانده مجدول مذهب جلد تیماج ترنج دار طلاپوش بخط شاه محمود [جزو] اموال محمد باقر ولد سید خان بیگلربیگی سالی شروان که به تاریخ شهر ربیع الاول ۱۰۹۵»، «هو. چهل کلمه منظوم از بابت اموال محمد باقر ولد سید خان بیگربیگی سالی شروان و به تاریخ شهر ربیع الو سنة ۱۹۰۵ در کتابخانه جمع شد» [نشریه: ۷ - ۱۴۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۲

آغاز و انجام: برابر

کا: سلطان علی مشهدی، تا: ۲۰ رمضان ۸۸۹ق؛ دارای کتیبه مذهب و مرصع، با کمند؛ کاغذ: الوان، جلد: روغنی، ۹گ، ۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۴ - ۲۵]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱گ (۳۴۷پ-۳۴۷پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۸ - ۹۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۸۰/۶-ف

نسخه اصل: از نسخه‌ای در ترکیه (خزینه ۲۱۵۴) که «برسم کتب خانه شهریار ابوالفتح بهرام جم اقتدار» نوشته شده؛ کا: سلطان علی مشهدی، تا: دهه نخستین صفر ۸۹۷ق، جا: هرات[فیلمها ف:۱-۶۷۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۹/۶

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۱۱گ (۱۶۶پ-۱۷۶ر) [مختصر ف: - ۱۷۳]

۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۸

خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی شکری، جلد: مقوای روکش تیماج لاکی، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳ - ۲۴۸]

۹. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۲۰/۱۶ درحاشیه

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: معین شیرازی، تا: ۹۰۹ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج مشکی ، ۵گ (۱۱پ-۱۵پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۵۳/۱۹

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن معرف هروی، تا: شوال ۹۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۷ سطر (۱۵×۵/۲)، اندازه: ۲۳/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۷ - ۹۰]

۱۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۲۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت علی ید العبد المذنب شاه محمود الکاتب غفرالله ذنوبه و ستر عیوبه و فی شهور سنه خمسین و تسعمائه بدارالسلطنه تبریز

خط: نستعلیق جلی و خفی، کا: شاه محمود، تا: ۹۱۰ق؛ مجدول زرین، یک سرلوح و کتیبه مذهب مرصع ممتاز؛ کاغذ: سمرقندی، متن طلاپوش، جلد: مقوای روکش چرم مشکی، ۱۶ص، ۳ سطر فرمایشات و ۶ بیت ترجمه منظوم فارسی، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۲۸۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۵/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ محرم ۹۱۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۷۰پ-۷۴پ)، ۱۵سطر [ف: ۳۷ - ۳۹۴]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۸/۱۵

بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۹ص (۲۲-۳۰)، ۲۰سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹ - ۱۰۰۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق بسیار ممتاز، کا: میر علی، تا: رمضان ۹۴۸ق؛ ۱۲ صحیفه هر صحیفه شامل پنج سطر که موازی نوشته شده و هشت سطر اشعار که چلیپا نوشته‌اند؛ کاغذ: سمرقندی شکری آهار مهره، جلد: روغنی نقاشی خانه شطرنجی، ۱۲ص، ۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۶ - ۳۰]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه محمود کاتب، تا: ۹۵۱ق؛ ترجمه نستلعیق

چلیپایی، دارای سرلوح مزدوج مذهب مرصع، مجدول؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۱/۶سم [ف: ۱۴ – ۲۵]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۸۴–ف

نسخه اصل: از یوگسلاوی گویا همان نسخه ای که در نشریه (۲۸/۲) به نام مجموعه حدیث با ترجمه فارسی یاد شده و شماره آن ۷۷۹ و مورخ ۹۴۸ است؛ بی‌کا، تا: ۹۴۸ق [فیلمها ف: ۱ – ۹]

۱۷. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۹۲۰۶

خط: نستعلیق جلی و خفی، کا: شاه محمود نیشابوری، تا: ۹۵۱ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: پارچه گلدار، ۱۵ص، اندازه: ۱۲×۱۸/۷سم [نشریه: ۲ – ۲۰۳]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۴۲

خط: نستعلیق چلیپا، کا: حیدر بن ابراهیم حسینی، تا: ۹۶۱ق؛ راسته و چلیپا، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی زمینه سبز، ۹گ، ۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۳ – ۳۴۸۷]

۱۹. مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۹۰

شامل ۱۲ قطعه؛ خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: ۹۶۵ق؛ ترجمه منظوم به طور چلیپا؛ قطع: رحلی [نشریه: ۵ – ۹۶]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۱۶

خط: نستعلیق، کا: شاه محمود نیشابوری، تا: ۹۶۸ق؛ دارای پیشانی مذهب، مجدول و مذهب؛ کاغذ: متن ختائی حاشیه ختایی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۷سم [ف: ۲ – ۲۰۲]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** بررة الکرام قد وقع الفراغ ... و انا العبد الفقیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: – ۱۸۲]

۲۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۸۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کتبه العبد المذنب باباشاه اصفهانی شهر رمضان المبارک بزیور اتمام رسید این نسخه شریف سنه ثمان و سبعین تسعمائه

خط: نستعلیق ممتاز، کا: بابا شاه اصفهانی، تا: رمضان ۹۷۸ق؛ یک سرلوح مذهب مرصع ممتاز، یک کتیبه بازوبندی مذهب، مجدول مذهب؛ مهر: «کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹»؛ نوشته‌ای بدین مضمون «پیشکش کمترین مرتضی قلیخان بیگلر بیگی سابق گنجه بتاریخ شهر جمادی الاولی سنه ۱۰۷۷»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای روکش چرم لاکی، ۱۶ص، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۲×۲۴/۲سم [ف: ۱ – ۲۹۳]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳۱

خط: نستعلیق خوش، کا: حاجی محمود، تا: ۹۸۶ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول مذهب، با حواشی گل و بوته طلائی؛ کاغذ: متن ترمه با تسمه آبی حاشیه صورتی، جلد: میشن سفید، ۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف: ۲ – ۲۰۲]

۲۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد امین، تا: ۹۸۸ق؛ با وقف نامه‌ای از جانب شاه سلطان حسین حسینی موسوی صفوی بهادرخان بر کافه شیعیان و پادشاهان بعد از واقف، این وقف نامه شرعیه را ابن حسین جمال الدین محمد خوانساری تحریر کرده و با مهر خود، مجدول زرین، حواشی صفحات با تزئینات گوناگون؛ کاغذ: خانبالغ، متن و حاشیه شده، جلد: مقوای روکش تیماج قهوه‌ای، ۱۵ص، ۳ سطر فرمایشات و ۴ سر ترجمه، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۱ – ۲۸۲]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۹۸

خط: نسخ و نستعلیق، کا: درویش مصطفا مولوی بلغرادی، تا: نزدیک به پایان شوال ۹۹۰ق؛ راسته و چلیپای، مجدول؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ، ابعاد متن: ۶/۵×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۷ – ۵۰۳]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱ و ۲۶۸۳/۱ عکسی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۴گ (۱پ–۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ – ۲۲۶] و [عکسی ف: ۷ – ۲۸۲]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۱گ (۳۴۷پ–۳۴۷)، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۳ – ۶۳۲]

۲۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۶/۲

با ترجمه فارسی منظوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: بخارائی شکری، جلد: مقوای روکش تیماج زیتونی، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۴×۳۶/۵سم [ف: ۳ – ۲۴۴]

۲۹. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۳۸

خط: نستعلیق خوش، کا: شرف الدین خنجی، تا: قرن ۹ و ۱۰ [نشریه: ۱ – ۱۲]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱–فیروز

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: احمد حسنی مشهدی، تا: قرن ۱۰؛ دارای سر لوح، مجدول مذهب؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۱ – ۶۴]

۳۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۹۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، اندازه: ۸×۱۳/۵سم [ف: ۵ – ۴۸۵]

۳۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۲۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** شرف بکتابتها العبد الحقیر رشید غفرالله ذنوبه فی سنه ۱۰۳۲ من الهجریه النبویه

خط: نستعلیق ممتاز، کا: رشید، تا: ۱۰۳۲ق؛ مجدول، یک سرلوح و یک کتیبه مذهب؛ مهر: حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی؛ کاغذ: سمرقندی متن و حاشیه، جلد: تیماج قلمکار زمینه سفید گلدار،

۱۶ص، ۳ سطر فرمایشات و ۶ بیت ترجمه منظوم، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱ - ۲۸۹]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۵۱/۲

آغاز: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: ۱۰۴۴ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۵ر-۱۸ر)، ۱۹ سطر، اندازه:۱۴× ۲۳/۵سم [ف: ۱۲ - ۴۳]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۴

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه، ۳گ (۹پ-۱۱پ هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷ - ۳۶۵]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۴/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالکریم بن نظام الدین علی درمیانی قائنی، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۵ص (۳۵۳-۳۵۷)، مختلف السطر (۱۰/۵×۱۲)، اندازه: ۱۵/۷×۲۸/۶سم [ف: ۲۹/۱ - ۴۱۷]

۳۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۱ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، مجدول، با کمند؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه روغنی زمینه قهوه‌ای، ۴گ (۸پ-۱۱ر) ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷ - ۳۲۲]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب مرصع، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، متن ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵ - ۵۵۴]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۷۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** مکن افشاء راز مجلس کس ×× زانکه افشای آن خیانت تمت، المستشار مؤتمن ...

تا اول حدیث ۱۴ است؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: قطب الدین بن ابراهیم بن مبارك بلگرامی، تا: بین ۱۰۹۱ تا ۱۰۹۳ق، جا: رجبوره پرکنه شاه آباد؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی اخرا، ۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ - ۲۶۷]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۴۸/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیپا، کا: محمد عارف ملتانی، تا: دوشنبه ۲۵ جمادی الثانی قرن ۱۱، جا: بوم پوری در عسکر سلطان الاعظم و خاقان الاکرم؛ کاغذ: سمرقندی و سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۱۲۸-۱۲۹)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵ [ف: ۱۳ - ۲۸۵]

۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسنعلی، تا: قرن ۱۰-۱۱؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۷]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۴۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور سبز، ۳گ (۹پ-۱۱ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۷ - ۲۹۴]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۱۱۰

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳گ (۲۱۸ر-۲۲۰ر)، مختلف السطر (۱۰/۵×۲۳)، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱ - ۳۷۸]

۴۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸۶/۱

نسخه اصل: کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۱۱۴۳؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میر باقر حسینی، تا: قرن ۱۲؛ ۸ص (۱-۸)[عکسی ف: ۷ - ۲۸۵]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۳-فیروز

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای سر لوح، مجدول مذهب؛ یادداشت مورخ ۱۲۹۴ با مهر علی اصغر بن محمد ابراهیم؛ کاغذ: ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ص، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲۱ - ۶۴]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۰۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، رکابه دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بادامک در وسط با عبارت صلوات و بادامک کوچک با نقش «یا رزاق»، ۱۳ص (۴۵-۵۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۴۴ - ۱۹۱]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۷۲/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه بدست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۱۰۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ (۴پ-۱۵ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱۴ - ۱۵۷]

۴۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه به دست آمد؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۱۲ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۸۶۱]

۴۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۵۳/۷

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق؛ کاغذ: گوناگون، جلد: میشن سیاه، ۱۰گ (۶۳پ-۷۲ر)، اندازه: ۱۱×۲۹سم [ف: ۶ - ۸۱]

۴۹. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱مجموعه بدون شماره

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه اغاز نسخه تعیین شد؛ کا: عبد الله، تا: ۱۱۲۱ق،

برای سلطان عیسی بیک؛ ۱۶گ (۱-۱۶) [دلیل المخطوطات:۱-۱۵۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۴۹/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۱۳۶]
۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۱۸/۱۷
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۳۰۸-۳۱۵)، ۱۷ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۳ - ۳۱۰۰]
۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۰۶/۳-۲۹/۲۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۸ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۶۸]
۵۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۱۵/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** النظرة سهم مسموم من سهام ابلیس / دیدن زلف وخال نامحرم ×× دانه کید ودام تلبیس است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۸گ، سطور چلیپا، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱ - ۴۳۵]
۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۴۹
آغاز: برابر **انجام:** النظرة سهم مسموم من سهام ابلیس و قال علیه السلام لایشبع المومن دون جاره
نام مؤلف در فهرست محمد بن اسماعیل بخاری آمده که ظاهراً اشتباه است و به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۳۲ سطر [ف: ۲۶ - ۵۴]
۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. در فهرست به احتمال خط مؤلف دانسته که غلط است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز، ۷گ، ۱۰سطر (۱۰×۱۹)، اندازه:۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۴ - ۹]
۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۰۲/۷-۱۵/۱۴۲
آغاز: برابر **انجام:** الخبر الاربعون: هدی الله احسن الهادی ... آن هدایت که از خدای رسید ×× آن به از جمله هدایات است
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور سرخ، ۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۶۸]
۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۷/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عباسعلی بن نعمت الله کرمانی احمد آبادی، تا: ۱۲۱۳ق؛ ۴گ (۱۵۰پ-۱۵۳پ) [ف: ۵ - ۱۲۱۳]
۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۶۲/۱۸
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۲۸ق؛ در حاشیه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۶ - ۱۶۲]

۵۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۶/۱ و ۱۹۲۷/۱ عکسی
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن مهدی حسنی، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: گالینگور سبز، ۷گ (۱پ-۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲- ۱۳۷] و [عکسی ف: ۵ - ۳۸۶]
۵۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۶۳/۲-عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۱۰۲۶ (مشترک ۲۳۰۹/۴، گنج ۱۵۹۵/۳)؛ خط: نسخ و نستعلیق خوش و استادانه، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۵ص (۳۵-۳۹) [عکسی ف: ۲ - ۹۲]
۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۴۲/۲
خطبه رساله در نسخه حاضر ذکر نشده و حدیث آخر در این نسخه «الجنه تحت اقدام الامهات» است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ مهر: «العبد المذنب ابراهیم، ۱۲۴۲» (خشتی)؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای، ۲گ (۴۴-۴۵پ)، ۹ و ۱۲ سطر (۵×۱۴)، اندازه:۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۲۳۲]
۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۳/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ نظم احادیث به صورت چلیپا؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۱۸۸پ-۱۹۰پ)، ۳۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه:۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ - ۸۹۳]
۶۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مذنب شاعر، تا: ۱۲۴۹ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۹ص (۴۳-۵۱)، ۱۰ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۹ - ۱۳۲۰]
۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۲۸/۲-۵۵/۹۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۲گ، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۶۸]
۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاج ابراهیم، تا: ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۳۰پ-۳۴پ)، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۱۳۲]
۶۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۲۲/۶
خط: نستعلیق، کا: حبیب الله حسینی، تا: ۱۷ ذیقعده ۱۲۶۳ق [نشریه: ۲ - ۱۱۱]
۶۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: بایزید سردشتی، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۵گ (۵۱-۵۵ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۷۰]
۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۸۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه جمادی الاول ۱۲۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی، ۹گ (۱۴۹-۱۵۷)، ۱۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۵۸۶]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۵۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا یشبع المؤمن دون جار.

خط: متن نسخ، ترجمه نستعلیق، کا: محمد بن حیدر، تا: شوال ۱۲۷۷ق؛ ترجمه منظوم آن تا حدیث بیست و نهم می‌باشد؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۰ص (۵۲-۶۱)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۷سم [ف: ۱۷ - ۴۵۷]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله حسینی، تا: ۱۲۸۷ق؛ مصدر است به پند نامه خواجه عبدالله انصاری در موعظه و نصیحت خواجه نظام الملک طوسی، ترجمه نستعلیق چلیپایی، دارای سه سرلوح و کتیبه مذهب مرصع، با کمند، مجدول؛ واقف: محمود قهرمانی، تیر ۱۳۶۳؛ کاغذ: حنائی آهاری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۲سم [ف: ۱۴ - ۲۴]

۷۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۹۰/۵

خط: نستعلیق خوش، کا: صدر الشعراء، تا: دوشنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۲۹۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۸۴پ-۹۲پ)، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۲۷ - ۲۰۶]

۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: رنگ و روغن، بوم سبز زیتونی، عبارت «عمل محمد امین صحاف»، ۶گ (۶۷-۷۲پ)، اندازه: ۱۴×۲۴ [ف: ۱۳ - ۳۱۵]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۰/۳

آغاز: هر کسی را لقب مکن مؤن ×× گرچه از سعی جان و تن کاهد؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی با روکش مشمع قهوه‌ای، ۶ص (۲۰۲-۲۰۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۴۴۰]

۷۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۷۴/۲

خط: نسخ و شکسته، کا: عبدالحسین فریدنی، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: ساغری پارچه قهوه‌ای، ۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۶ - ۲۲]

۷۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۳۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: ترمه [نشریه: ۲ - ۷۳]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۴۵/۲

خط: نستعلیق، کا: ابوطالب بن محمد ربیع، تا: ۱۳۰۰ق؛ ۱۱ص (۲۸-۳۸) [مختصر ف: - ۲۶۲]

۷۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۴۴/۵

نسخه اصل: کتابخانه امام هادی علیه السلام - مشهد ۱۱۳؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۵ق؛ ۱۱ص (۳۹-۴۹) [عکسی ف: ۷ - ۵۶]

۷۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۱۱/۱

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۱۰۸]

۷۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۱۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** هست بهر وصول صدر قبول ×× نبود از فضل حق عجیب غریب

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملا عبدالله مشنپائی قرابوطی، تا: جمعه سلخ محرم ۱۳۴۲ق؛ جلد: کاغذی، ۵گ (۶۳ر-۶۷پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۲- ۲۵۱]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سلطانعلی مشهدی، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: روغنی [الفبائی ف: - ۱۸۲]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۹۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** که ازین اربعین رسید بوصول

خط: نستعلیق، کا: علی، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۸۲]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۸۹/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۵ - ۱۸۳]

۸۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۵۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید و کبود، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۱۲۳-۱۲۷پ)، ۱۵و ۱۷سطر (۵-۶/۵×۱۱/۵-۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: - ۳۲۵]

۸۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ (۱-۱۵)، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۱۶-۱۱۱]

۸۴. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۰۶/۱

خط: نسخ و نستعلیق، کا: زین العابدین بن سید علا حسینی، بی‌تا؛ ۸گ (۱ر-۸ر)، ۳ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲/۵سم [ف: - ۸۵]

۸۵. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۸۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا طابوا ذابوا و اذا ذابوا خلصوا و اذا خلصوا اوصلو و اذا اوصلوا اتصلوا و اذا اتصلوا لا فرق بینی و بینهم.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۲ر-۲۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۳۷/۴-۵۸/۸۷

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۳-۲۵)، مختلف السطر چلیپایی، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۶۸]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۵/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ص (۱۰۹–۱۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۴ – ۱۴۹]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۶۵/۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۲ص (۱۰۰۰–۱۰۰۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵ – ۵۱]

۸۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ممتاز، کا: میر علی الکاتب، بی‌تا، جا: بخارا؛ مجدول مذهب، یک سرلوح مذهب مرصع ممتاز؛ مهر: حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶ص، ۳ سطر احادیث نقل شده از حضرت علی و ۶ سر ترجمه، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱–۲۹۱]

۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

دیباچه را ننوشته؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ هر صفحه سه حدیث به قلم جلی و زیر هر حدیث چهار سطر ترجمه آن به طور چلیپا و به قلم ریز، یک سرلوح مزدوج مزین مذهب، مجدول؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: روغنی در زمینه مشکی، ۸گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵ – ۷۲]

۹۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۵۷/۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۶گ (۸۳ر–۸۸ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۹ – ۴۰۶]

۹۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۰۹

خط: نسخ و نستعلیق خوش و استادانه، کا: محمد مهدی زرین، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخ و نستعلیق خوش راسته و چلیپای هندی محمد مهدی زرین رقم فرزند حاجی عبدالهادی فرزند حکیم عبدالکریم، ۱۹ قطعه دورو؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۸×۱۳/۵، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۷ – ۴۶۳]

۹۳. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۳۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳گ (۱۹ر–۲۱پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: – ۱۰۷]

۹۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳۶–ف

نسخه اصل: موزه ایران باستان ش۹۲۰۶؛بی‌کا،بی‌تا [فیلمها ف: ۱ – ۹]

● چهل حدیث (ترجمه منظوم) / شعر،حدیث / فارسی

čehel hadīs (t.-ye manzūm)

پورانی، میر شیخ بن محمد

Pūrānī, mīr šeyx ebn-e mohammad

این رساله را میرشیخ بن نورالدین محمد الپورانی ترجمه و به نظم فارسی تنظیم و تألیف کرده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۹۰۵

آغاز: الحمد لمن اظهر بنبوه حبیبه فی الاربعین؛ **انجام:** کتبه الفقیر المذنب میرعلی الکاتب غفر ذنوبه

خط: نستعلیق ممتاز، کا: میرعلی الکاتب، تا: قرن ۱۰؛ با یک سرلوح، با کتیبه کار هرات؛ مهر: مشیرالسطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه دولا، جلد: مقوای روغنی بوم مشکی، ۱۵ص، ۳ سطر کتابت فرمایشات به آب زر و لاجورد و سفیداب، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱ – ۲۸۵]

● چهل حدیث / حدیث / فارسی

čehel hadīs

حسینی، سیف الدین، ق ۱۰ قمری

hoseynī, sayf-od-dīn (- 16c)

تاریخ تألیف: شب جمعه ۱۹ رمضان ۹۵۹ق

چهل حدیث و ترجمه آنها انتخاب شده از آنچه در بارگاه مطهر و ضریح مقدس حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام نوشته شده بود.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۷/۴۱

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: حدود ۱۲۴۱ق؛ ۱ص (۸۰پ) [مختصر ف: – ۲۶۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۱۹/۴

آغاز: صحیح ترین حدیثی که راویان مجالس قدس و ذاکران محافل انس بدان متذکر و مترنم شوند سپاس و ستایش کریم واجب التعظیمی است؛ **انجام:** الحدیث الأربعون عن النبی علیه السلام جف القلم بما أنت لاق

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد رضوی متخلص به قدری، تا: ۱۰۵۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۱۷پ–۱۲۰ر)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۱ – ۲۸۲]

● چهل حدیث / حدیث / فارسی

čehel hadīs

حسینی ازغدی، ابوتراب بن ابوالحسن، ق ۱۰ قمری

hoseynī azqadī, abū-torāb ebn-e ab-ol-hasan (- 16c)

چهل حدیث است در آداب دینی و فضائل حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام، و چهل حدیث در آداب اخلاقی و صفات پسندیده مؤمنین، انتخاب شده از چند کتاب بدین ترتیب که متن احادیث آمده و پس از آن ترجمه می‌شود و به مناسبت روایت‌های دیگری نیز نقل می‌شود. این احادیث خاتمه کتابی است که باید تحقیق شود که چیست و نام مؤلف پس از چهل حدیث اول آمده است.

[دنا ۱۱۴۶/۳؛ فهرستواره منزوی ۴۲۲/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۳۹/۱

آغاز: خاتمه در احادیث صحیحه منقوله در کتاب خصال از ابی جعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه؛ **انجام:** نسخه افتاده: الویل لظالمی اهل بیتی عذابهم مع المنافقین فی الدرک الاسفل من النار، امام رضا علیه السلام ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۲گ (۱ر-۶۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹ - ۳۴۴]

● **چهل حدیث (ترجمه)** / حدیث / فارسی

čehel hadīs

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۳۴

آغاز: بسمله، الحمدالله، اما بعد چنین گوید فقیر حقیر خاکسار؛ **انجام:** و این حقیر در کتاب بحارالانوار

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [رایانه]

● **چهل حدیث** / حدیث / فارسی

čehel hadīs

حسینی خوافی، عبدالرحمن بن عبدالکریم، ق۱۲ قمری

hoseynī-ye xāfī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘abd-ol-karīm (-18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۵/۱۵

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه اجمعین اما بعد بدانکه چون مدتی بود که یکی از اخوان الصفا از فقیر حقیر یادگاری؛ **انجام:** در زمره نیکوکاران حشر گردان و او را به فضل و کرم خود را جمیع مؤمنان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۷۵پ-۸۳پ)، ۱۶سطر [ف: ۳۷ - ۳۹۵]

● **چهل حدیث** / حدیث / فارسی

čehel hadīs

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۵۳۱/۱۰

بی‌کا،تا:قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۸گ (۳۸پ-۴۵پ)، ۲۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۲سم [ف: ۸-۱۶۲]

● **چهل حدیث (ترجمه) = اربعین حدیث** / حدیث / فارسی

čehel hadīs (t.) = arba‘īn hadīs

قاجار، اکبر بن یعقوب، ق۱۳ قمری

qājār, akbar ebn-e ya‘qūb (- 19c)

مؤلف در این کتاب از کتب روایی شیعی احادیثی را ترجمه و نقل نموده و گاهی توضیحاتی با عنوان «مترجم گوید» آورده است. از جمله از کتاب‌های: امالی، اختصاص، ثواب الاعمال، سرائر، غوالی اللئالی، نورالعیون، خصال، زبدة المناقب، رجال کشی، کشف الغمة، بشارة المصطفی، بستان الکرام، تفسیر امام حسن عسکری، ریاض الاذهان، حکایت الصالحین، احتجاج، علل الشرایع. گویا مؤلف تصمیم داشته چهل حدیثی جمع‌آوری و احادیث را ترجمه و شرح نماید که شامل هفت «باب» و ده «فصل» باشد. بخش‌های موجود در نسخه چنین است: باب ۱. بیان فضیلت نوشتن حدیث و روایت کردن آن؛ ۲. بیان ثواب کسی که حفظ بکند چهل حدیث صحیح را؛ ۳. بیان طریق اخذ روایت؛ ۶. احادیث متفرقه در چند فصل؛ ۸. ذکر مصیبت امام حسین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۷۷

آغاز: بسمله منشور ظلمات جاودانی و مفتاح ابواب فیوضات دو جهانی ستایش و سپاس خداوندیست؛ **انجام:** عرض کرد الهی تا کی حاجب و سپاه یوسف من کجاست جبرئیل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: وسط و انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۲۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۰ - ۴۹]

● **چهل حدیث (با ترجمه منظوم)** / شعر، حدیث / فارسی و عربی

čehel hadīs (bā t.-ye manzūm)

محمد رضا بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری

mohammad rezā ben mohammad kāzem (- 19c)

تاریخ تألیف:۱۲۱۳ و ۱۲۱۵ق

دو چهل حدیث است که مؤلف در سنین ما بین ۵۰ و ۶۰ سالگی با عنایت به حدیث «من تجاوز اربعین سنة و لم یغلب خیره شره فلیجهز بالنار» و با توجه به حدیث «من حفظ من امتی اربعین حدیثا من امردینه ابعثه الله تعالی یوم القیامة فی زمرة الفقها»، چهل حدیث را انتخاب و هر کدام را در ۳ بیت و رساله دیگر در دو بیت ترجمه کرده است. تاریخ ترجمه منظوم احادیث یکی در ابیات پایانی آن چنین آمده: «کرده رضا ترجمه چهل حدیث ×× گشته به الطاف الهی شبیث / جست چو تاریخ وی از پیر عقل ×× گفت که دو ترجمه چهل حدیث» که با احتساب عدد حروف ابجد در عبارت «دو ترجمه چهل حدیث» سال ترجمه ۱۲۱۵ به دست می‌آید. ترجمه منظوم دیگر را به وفادار خان هدیه کرده و تاریخ ترجمه مطابق با ابیات پایانی آن چنین است: «ختم این چهل

حدیث کرد رضا ×× ختم در هشتم مه شعبان / از همان هشتم مه شعبان ×× سال تاریخ نیز گشت عیان» که با احتساب عدد حروف ابجد در عبارت «هشتم مه شعبان» سال ۱۲۱۳ به دست می‌آید.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۱/۹

آغاز: بسمله، هر که در اول هر امر شروع هر کار ×× نکند نام خدا عزوجل را اظهار / گردد آن کار وی ابتر، پرو بالش ریزد ×× گر بود فی المثل آن امر چو مرغ طیار / مصابیح و مشکاتی که به اضائت انوار اعلام آن از ظلمت جهالت پی به سر منزل عرفان توان برد حمد و شکر حضرت خداوند علیمی است که؛ **انجام:** لا یشکر الله من لایشکر الناس؛ هر که شکر و سپاس احسانی ×× که به او می‌کنند خلق خدا / جست چو تاریخ وی از پیر عقل ×× گفت که دو ترجمه چهل حدیث

تاریخ تألیف: ۱۲۱۵ق؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛کاغذ: فرنگی شکری، جلد: رنگ و روغن، بوم سبز زیتونی با عبارت «عمل محمد امین صحاف»، ۶گ (۱۲۳پ-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۴×۲۴ [ف: ۱۳ - ۳۲۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۱/۱۰

آغاز: بسمله، بهترین حدیثی که راویان احادیث افتتاح به آن نمایند سپاس و ستایش خالق است که جهان و جهانیان را ... اما بعد چون این مقید سلسله محنت و بلا ...، الفضل بالعلم و الادب لا بالمال و النسب، فضل هر فاضلی بهر مفضول ×× بحقیقت بود به علم و ادب؛ **انجام:** خیر الدینا و الاخرة مع العلم و شر الدنیا و الاخرة مع الجهل، اگر ای دوست خیرخواه خودی ×× علت جهل را نگیری سهل / از همان هشتم مه شعبان ×× سال تاریخ نیز گشت عیان

تاریخ تألیف: ۱۲۱۳ق؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: رنگ و روغن، بوم سبز زیتونی با عبارت «عمل محمد امین صحاف»، ۶گ (۱۳۰-۱۳۵)، اندازه: ۱۴×۲۴ [ف: ۱۳ - ۳۲۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۵۷/۴۲

آغاز: بهترین حدیثی که راویان حدیث افتتاح بآن نمایند سپاس و ستایش پادشاهی است؛ **انجام:** کز ره اتحاد و پاکدلی ×× عیب مومن بمومن است عیان

هر حدیث در یک رباعی برای وفادار خان ترجمه شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۰گ (۱۰۰ر-۱۰۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۹ - ۴۰۷]

● **چهل حدیث = اربعین** / حدیث / فارسی

čehel hadīs = arba‘īn

قراچه داغی، محمد علی بن احمد، - ۱۳۱۰ قمری

qarāče-dāqī, mohammad ‘alī ebn-e ahmad (- 1893)

اهداء به: مظفر الدین میرزا ولیعهد (= مظفرالدین شاه)

نویسنده می‌گوید حدیثی از پیغمبر است که فرمود «من حفظ علی امتی اربعین حدیثاً یحتاجون الیه فی امر دینهم بعثه الله فقیهاً عالماً» بر اثر این حدیث بزرگانی چند به جمع چهل حدیث همت گمارده و اربعین‌هایی تشکیل داده‌اند از آنجا که ولایت علی علیه السلام معنی و روح جسد ایمان است من بر آن شدم که چهل حدیث در منقبت علی جمع کنم و ترجمه فارسی آن را در دسترس گذاردم و آن این کتاب شد. پشت صفحه اول نام این کتاب با مداد «صراط المستقیم»آمده ولی در متن این نام برای کتاب یافت نشده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۶۰

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة والسلام علی اشرف الاولین و الاخرین سیدنا محمد ختم الانبیاء و المرسلین؛ **انجام:** پایان: و الحمدلله اولا و آخراً و باطناً و ظاهراً تم الکتاب بعون الله الملک الوهاب فی لیلة الحادی و العشرین من شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹۸.

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: شاید ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی قرمز، ۱۲۱گ، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه:۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶ - ۵۱۷]

● **چهل حدیث** / حدیث / فارسی

čehel hadīs

طواری یزدی، عباس بن محمد، ق۱۵ قمری

tavārī yazdī, ‘abbās-e bn-e mohammad (- 21c)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۹۳

از اصول کافی؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳ - ۳۵۳]

● **چهل حدیث** / حدیث / عربی

čehel hadīs

قلعه حصاری، احمد

qal‘e hesārī, ahmad

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۲۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی [رایانه]

● **چهل حدیث** / حدیث / عربی - فارسی

čehel hadīs

غیر همانند:

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۳۱/۳

آغاز: بسمله. حدیث اول. آنکه پیغمبر (ص) فرموده اند هر که در شب بیدار شود بگوید لا اله الا الله وحده ... حدیث دوم انس (رض) روایت کند که پیغمبر (ص) فرمود که در بامداد هر آنکه از

خانه بیرون می‌آید بگوید بسم الله؛ **انجام:** (نانویس): حدیث سی و هشتم. انس (رض) روایت کند که پیغمبر (ص) فرمود که هر آنکس که در آن زمان که سر بر بالین نهد ... پیغمبر خدای (ص) فرمود که هر کس ...

۳۸ حدیث را دارد و ناتمام می‌ماند. حدیث ها از پیامبر (ص) و سنی مآبانه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۸ق؛ ۷گ (۷۲ر–۷۸ر) [ف: ۳ – ۱۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۸/۳-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ – ۹۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۴/۲

آغاز: اربعین الاحادیث قال محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم زاد الاخرة معنی توشه رب اختم بالخیر و الظفر الحمد له ... حدیث اول من حفظ اربعین حدیثا من امتی سماه الله فی السماء ولیا و فی الارض فقیها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ پس از چهل حدیث مطالبی از مدارک التنزیل نقل و ادعیه ای در دنباله آورده شده که در ابتدای نسخه رساله جداگانه محسوب شده است؛ کاغذ: ترمه بخارائی، جلد: میشن یشمی، ۱۱ سطر [ف: ۵ – ۳۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۸/۲۲-طباطبائی

آغاز: الاحادیث المترجمه الاربعون. الحدیث الاول لا یومن احدکم حتی یجب لاخیه ما یحب لنفسه؛ **انجام:** الاربعون طوبی لمن وجد فی صحیفته استغفارا کثیرا. دنباله حاشیه صفحه ۸۶ (مطالب متفرقه) در متن صفحه ۸۹ ادامه پیدا می کند.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سیاه، ۴گ (حاشیه ۳۵ر– ۳۷پ، ۴۴ر پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۲– ۱۳۵]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۷۰/۲

آغاز: هر که او چهل حدیث یاد گرفت ×× از احادیث مهتر عالم؛ **انجام:** هر که از مردمان بدو نفعی ×× می‌رسد مردم است خیر الناس / وانکه از وی بجز مضرت نیست ×× آدمی نیست اوست شر الناس

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۱۴ سطر [ف: ۵ – ۴۵۶]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۹۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و الصلاة و السلام علی خیر خلقه وافضل بریته محمد و آله الطیبین الطاهرین المعصومین؛ **انجام:** هر که اطاعت کند ایشان را پس به تحقیق اطاعت نموده خدا را وهر که معصیت آن ها کند معصیت کرده خدا را پس آن زیاده بردویست نفر گفته نشهد ان رسول الله قال ذلک یعنی که شهادت می‌دهیم اینکه رسول خدا فرمود آن چه را که فرمودی الخ

دراخبار و نصوص وارده از حضرت خیر البشر محمد مصطفی صلی الله علیه و آله است که در امامت ائمه دوازده‌گانه پس از خویش صادر کرده اند. مؤلف این احادیث را از کتب مختلفه همچون نجم الناقب، غایة المرام، بحار الانوار نقل کرده؛ خط: نستعلیق، کا: سید نصیرالدین، تا: جمادی الاول ۱۳۴۴ق؛ جلد: مقوا، عطف پارچه قهوه‌ای، ۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۵۶]

۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۹۹/۶

آغاز: ۴۰ حدیث بمضمون علی حبه جنة قسیم النار والجنة ... دربیان فضایل علی بن ابی طالب علیه السلام است قال النبی (ع) من کتب فضیلة من فضایل علی بن ابی طالب لم تزل الملئکة تستغفرله ... اول عن انس بن مالک؛ **انجام:** لولا انت یا علی لم یعرف المؤمنون من بعدی فالحمدلله الذی جعلنا من المتمسکین بولایة علی بن ابی طالب و اولاده ائمه المعصومین

چهل حدیث کوتاه در فضائل علی(ع) متن احادیث را آورده و شماره حدیث به زبان فارسی ذکر شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۱ – ۱۶۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۹۴/۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این حدیث چند یافته شد به اخبار صحیح نبوی صلی الله علیه و آله اجمعین و این کتاب را تسمیه به چهل حدیث کرده شد و در هر بابی ده حدیث آورده شد؛ **انجام:** و محی عنه الف سیئة و رفع له الف درجة و کان کمن اعتق مائة رقبة و یحشر یوم القیامة یلوح وجهه.

چهل باب است از اخبار صحیح نبوی (ص) بدون اسناد، هر باب در ۱۰ حدیث که تعداد ابواب و احادیث در نسخه حاضر مشوش است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: سلطان حسین واع با مهر «عبده سلطان حسین الواعظ» (بیضی)؛ وقفنامه کتاب از همو بر دارالمومنین استرآباد و اولادش؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۶گ (۱۱۴ر– ۱۲۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۰ – ۳۲۷]

● چهل حدیث (ترجمه منظوم) / حدیث / عربی، فارسی

čehel hadīs (t.-ye manzūm)

نظم چهل حدیث علوی است.

آغاز: صحیح ترین حدیثی ... المسلم من سلم المسلمون من لسانه و یده: مسلم آن کس بود به قول رسول××گرچه عامی بود وگر عالم / که به هر جا بود مسلمانی×× باشد از قول و فعل او سالم

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۰۸/۲

آغاز: برابر **انجام:** لایشبع المؤمن ... هر که در خصلت مسلمانی ×× باشد از نقد دین گرانمایه / کسی پسندد ... ×× ... گرسنه همسایه

خط: نستعلیق، کا: علی، تا: ربیع الاول ۱۳۰۷ق؛ جلد: گالینگور زرشکی، ۴گ (گ۸۱ر–۸۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۸– ۱۵۴]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۰۶/۲

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [ف: – ۳۲۵]

● **چهل حدیث (ترجمه منظوم)** / حدیث / فارسی و ترکی
čehel hadīs (t.-ye manzūm)
با ترجمه به نظم فارسی از جامی، و ترجمه به نظم ترکی از فضولی بغدادی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۱۸
آغاز: آغاز دیباچه فضولی: اصح اقاویل منقوله ... اما بعد بو قرق حدیث معتبر در، بلکه قرق دانه گوهر در، که استاد گرامی مولانا عبدالرحمان جامی ... آغاز ترجمه جامی: صحیح ترین حدیثی که راویان مجالس دین ... آغاز چهل حدیث: لا یؤمن احدکم حتی یحب لاخیه ما یحب لنفسه: هر کسی را لقب مکن مؤمن ×× گرچه از سعی جان و تن کاهد / تا نخواهد برادر خود را ×× آنچه از بهر خویشتن خواهد / مؤمن او لماز کی حقیقت ایله ×× طو تمیخنه طریق ترک هوا / هر نه او ز نفسنه روا کورسه ×× یادو قرداشه کور منیجه روا
خط: نسخ، کا: سلیمان قاضی پسر محمد مکری، تا: ربیع الاول و ربیع الثانی ۱۱۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۸گ (۱۴۲–۱۴۹)، ۹ – ۱۳ سطر، اندازه: ۶/۷×۱۲/۵سم [ف: ۲ – ۲۳۴]

● **چهل حدیث (ترجمه و شرح)** / شرح حدیث / فارسی
čehel hadīs (t. va s.)

غیر همانند:
۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۵۰
آغاز: و گفت ای محمد بدرستیکه خداوند بلند مرتبه که بلندتر است از همه چیز سلام می‌فرستد ترا؛ **انجام:** فاستقم کما امرت یعنی مستقیم شو و برپای دار اوامر را همچنانکه نامور شده ای و ما علینا الا البلاغ و الله اعلم بحقیقة الحال.
خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین، تا: شعبان ۱۱۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ از برگ ۱۰۷–۸۹ در متن و حاشیه ترجمه نماز و احکام خلل و شمه‌ای از فضائل حضرت امیر و آداب و عبادت ضمیمه است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۵ – ۱۵۵۰]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۰۷/۱
آغاز: و حسن اولئک رفیقا فقال یا رسول الله؛ **انجام:** و فروع این اصل بسیار است و هر کس را اهلیت باشد بقدر استعداد در هر جا متذکر می‌شود. و لنختم الکلام بحمد الملهم العلام، الحمد لله ... و صلی الله علی محمد و آله
کا: محمد سلیمان، تا: ۱۲۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ (۱–۸۷)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۴– ۱۲۸۳]

← چهل حدیث قدسی ⩾ الاحادیث القدسیة
← چهل حدیث قدسی ⩾ اربعون حدیثا
← چهل حدیث قدسی ⩾ الأربعون حدیثاً

● **چهل حدیث قدسی** / حدیث / عربی
čehel hadīs-e qodsī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۴
کا: محسن بن محمد موسوی، تا: ۱۳۱۷ق؛ خریداری از محمد علی صفری دائم؛ اندازه:۱۰/۵×۱۶/۸سم [رایانه]

← چهل حدیث قدسی (ترجمه) ⩾ الاحادیث القدسیة
← چهل حدیث منظوم ⩾ نوروزنامه
← چهل حدیث منظوم ⩾ چهل حدیث
← چهل حدیث منظوم ⩾ الاربعون حدیثا
← چهل حدیث منظوم ⩾ حاشیة الاربعین حدیثاً
← چهل حدیث منظوم ⩾ قصیده انا المطلوب فاطلبنی (با ترجمه منظوم)
← چهل حدیث منظوم (ج) ⩾ الاربعون حدیثا

● **چهل حدیث منظوم در فضائل حضرت علی علیه السلام** / شعر، حدیث / عربی – فارسی
čehel hadīs-e manzūm dar fazā’el-e hazrat-e ‘alī ‘alay-he-s-salām

بیرجندی، عبداللطیف بن علی، ق۱۰ قمری
bīrjandī ،‘abd-ol-latīf ebn-e ‘alī (- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۲۱ق
ترجمه منظوم چهل حدیث کوتاه نبوی است در فضایل و مناقب حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام که بیرجندی هر یک از احادیث را در یک رباعی به نظم کشیده است.
آغاز: این چهل حدیث است که در مناقب حضرت امیرالمؤمنین ... انت منی بمنزلة هارون من موسی غیر أنه لا نبی بعدی گفت پیغمبر از سر تمکین ×× با علی از ره طریق و وفا / در خلافت تو جانشین منی ×× همچو هارون بمنزله موسی
[دنا ۱۱۴۷/۳؛ فهرستواره منزوی ۷۶۷/۱۰؛ فهرستگان حدیث ۴۰۶/۳–۴۰۷؛ شورا ۲۹/۲۳۰/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۸۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم و ال من والاه و عاد من عاداه ... گفت روز غدیر شاه رسل ... دشمنی کن به دشمن ایشان
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ۲۹ ربیع الثانی ۱۰۶۷ق؛ مهر: «افوض امری الله» (بیضی)؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میشن زیتونی، ۲گ (۱پ–۲ر)، اندازه: ۱۵/۶×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۱ – ۲۳۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۷۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر که یاریش داد یاری ده ×× دشمنش را دارارد زنیران

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الثانی۱۱۰۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴گ (۱۶پ-۲۹ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱۴ - ۱۵۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۵۳/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ختم کردم بدین دعا نسخه ×× حب او را شفیع ما گردان

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق؛ کاغذ: گوناگون، جلد: میشن سیاه، ۱۲گ (۷۲پ-۸۳ر)، اندازه: ۱۱×۲۹سم [ف: ۶ - ۸۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحدیث الثلثون یا علی ان الله ... زوجک فاطمة و جعل صداقها الاض ... مشی حراما گفت.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۳۵پ-۴۸پ)، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۱۳۳]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۱۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحدیث الاربعون، اللهم وال من والاه و عاد من عاداه ...

بی‌کا، تاک ۱۱۰۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۱۲ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۸۶۱]

● چهل حدیث نبوی = ترجمة الاحادیث / اخلاق / عربی به فارسی

čehel hadīs-e nabavī = tarjomat-ol ahādīs

تربتی، عبداللطیف بن سلیمان، ق۹ قمری

torbatī, ‘abd-ol-latīf ebn-e soleymān (- 15c)

چهل حدیث نبوی، مرسل، با ترجمه فارسی به نثر و نظم در آداب و اخلاق. در خاتمه و پس از بیان سبب تألیف، به تفسیر حدیث نبوی: «کنت کنزا مخفیا فخلقت لاعرف »می پردازد. گویا در ۸۹۹ق ساخته است.

آغاز: بسمله، الحمد الله الذی اعلی صفاته العلا و صلی الله علی رسوله المجتبا ... و علی آله و اصحابه الصفی خص ابی بکر التقی ... عمر العادون.

انجام: و دیگر فرمود افضل رزق آنست که کافر آدم بکند و خوب ترین ذکر آنست که خفی باشد: خیر الرزق ما یکفی و خیر الذکر الخفی

[مشترک پاکستان ۲۲۷۵/۴ (۶ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۳۷۹/۶]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۲۷-عکسی

آغاز: (دیباچه): حمدله، صلات. قال رسول الله من حفظ علی (من) امتی اربعین حدیثا ... (متن): سپاس و حمد بر خالق عالم ×× که از خاکی پدید آورد آدم / ز خاک تیره کرد او گوهر پاک ×× که بر وی سجده کردند اهل افلاک؛ **انجام:** بجستم تاریخش ز عقل

فیروز / بگفت (...)

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۸۹۱ (گنج ۱۵۸۰/۳. انجام در حدیث ۳۶ افتاده؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۵۴گ [عکسی ف: ۲ - ۶۴]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۷۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹گ (۹۲پ-۱۱۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۳۹]

● چهل حدیث نبوی (منظوم) / شعر، حدیث / فارسی

čehel hadīs-e nabavī (manzūm)

عادل خراسانی، عادل بن علی، ق۱۰ قمری

‘ādel-e xorāsānī, ‘ādel ebn-e ‘alī (- 16c)

سراینده صد و بیست حدیث پیامبر را از سه اربعین محی الدین محمد؟ که از صحاح اهل سنت گرد آمده بود، هر یک به دو بیت گزارش کرده است؛ پس از یک دیباچه منظوم؛ نشان نخستین اربعین «ق» که منتخب از دو صحیح و مورد اتفاق آنهاست و علامت اربعین دوم «خ» و نشان سوم «م» است که گزین شده از صحیح مسلم می‌باشد.

آغاز: دیباچه، بسمله. حمد بیحد و شکر نامعدود ×× مر خدایی که هست و خواهد بود / حی و قیوم و موجد و سرمد ×× الذی لم یلد و لم یولد ... / آنکه این درهای معنی سفت ×× عادل بن علی حافظ گفت / بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین. اما بعد فقال الشیخ ... محیی الملة و الدین محمد بن بدرالدین کرمی ... هذه ثلاث اربعینات من ... البخاری و ابوالحسین المسلم بن الحجاج ... جز بنیت درست نیست عمل ×× این چنین گفت سید ابرار

[دنا ۱۱۴۷/۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم اهدنی و سددنی: یا الهی مرا رهی بنمای ×× که ثبات قدم در آن باشد / و ندران راه استوارم کن ×× که کمال کرم در آن باشد

کا: محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه، ۷گ (۱۱پ-۱۷پ هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷ - ۳۶۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۵/۵

آغاز: برابر **انجام:** و اندران راه استوارم کن ×× که کمال کرم در آن باشد / (تمت الاربعینات بعون الله ...)

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۱ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، مجدول، با کمند؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه روغنی، ۸گ (۱۱ر-۱۸ر)، هامش، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷ - ۳۲۲]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۸/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اندران راه استوارم کن ×× که کمال کرم در آن باشد.

خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵ - ۵۵۵]

● چهل حدیث نبوی / حدیث / فارسی

čehel hadīs-e nabavī

موسوی، میر صادق، ق۱۳ قمری

mūsavī, mīr sādeq (- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۷۱

آغاز: بسمله، حدیث اول حضرت فاطمه علیها السلام روایت کند از حضرت رسالت پناه محمد صلی الله علیه و آله و هر که از؛ **انجام:** و حدیث رسول صلی الله علیه و آله و سلم که هرکس این را بخواند از برای نویسنده فاتحه والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق [رایانه]

● چهل حدیث نبوی / حدیث / عربی

čehel hadīs-e nabavī

ربانی، عبدالکریم، ق۱۴ قمری

rabbānī. ʻabd-ol-karīm (- 20c)

در این کتاب ۴۰ حدیث از حضرت نبی (ص) در موضوعات متفرقه جمع آوری شده که بیشتر آن در موضوعات عبادی و اخلاقی است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۰۹/۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... اما بعد فهذه احادیث منقولة عن النبی (ص)؛ **انجام:** و قل الحق و لو علی نفسک و احسن الی من اساء الیک.

خط: نسخ، کا: شمس الدین بن ابو تراب حسینی نیشابوری، تا: ۱۰۸۵ق؛ کاغذ: دولت آبادی و اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۵گ (۲-۶)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه:۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱۲ - ۱۹۳]

● چهل حدیث نبوی / حدیث / عربی

čehel hadīs-e nabavī

غیر همانند:

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۰۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳گ (۱۷-۲۹)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۸۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۷۱-۱۰/۱۸۱

آغاز: بسمله و به نستعین حمد له والعاقبة للمتقین و لاعدوان الا علی الظالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد وآله اجمعین قال النبی صلی الله علیه و آله من قرأ ومن حفظ من امتی اربعین حدیثاً سماه الله تعالی؛ **انجام:** قال النبی ... السلطان بلاعدل کنهر بلاماء والفقیر بلا صبر کالقندیل بلا نور والمرئة بلاحیاء کالطعام بلاملح قد تمت هذه الدرره

چهل حدیث کوتاه است که از احادیث پیامبر اکرم (ص) انتخاب شده و اکثر آنها در موضوع نماز است و اولین حدیث آن، حدیث معروفی است که در فضل جمع آوری چهل حدیث روایت شده است که من حفظ من امتی اربعین حدیثاً ... از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیحجه ۱۱۱۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۶۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۹۶ ض

بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق [د.ث. مجلس]

۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۸ شوال ۱۲۱۲ق؛ قطع: وزیری؛ [نشریه: ۷ - ۲۲۴]

● چهل حدیث نبوی / حدیث / عربی و فارسی

čehel hadīs-e nabavī

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۹/۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [مختصر ف: - ۲۶۳]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۶۸/۴

آغاز: بسمله، حمد له، این چند احادیثی است که از کتاب بشارة المصطفی؛ **انجام:** قال رسول الله ص لو کان لابن آدم وادیان من ذهب لا تبغی در هما ثالثا و لا یملا جوف ابن آدم الا التراب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: غلامرضا توکلی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج ماشی، ۶گ، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۹۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۴۲/۷-۵۱/۲

آغاز: بسمله حمدله؛ اما بعد، هذا ما جمعته اربعین حدیثاً ... الحدیث الاول الراحمون یراحمهم الراحمون

چهل حدیث نبوی است بدون ذکر سند و مأخذ با ترجمه به فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: ۳ - ۱۳۶۹]

● چهل حدیث نبوی (منظوم) / حدیث، شعر / عربی- فارسی

čehel hadīs-e nabavī (manzūm)

احادیث نبوی است که هریک به دو بیت گزارش شده است.

آغاز: قال النبی (ص): من حفظ من امتی اربعین ... هر که او چهل حدیث یاد گرفت ×× از احادیث مهتر عالم
انجام: هر که دعوی کند گواه بروست ×× و انکه منکر شود بر او سوگند

همانند:
۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۸
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه، ۳گ (۲۱پ-۲۳ر هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷ - ۳۶۷]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۵/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۱ق، با یک سرلوح و دو پیشانی، جدول و کمند به زر؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه روغنی زمینه قهوه‌ای، ۳گ (۲۲ر-۲۴)، هامش، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷ - ۳۲۳]
۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۸/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، متن ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵ - ۵۵۵]

● **چهل حدیث نبوی (منظوم)** / شعر،حدیث / فارسی
čehel hadīs-e nabavī (manzūm)
چهل حدیث از احادیث نبوی گردآوری و هریک با یک رباعی ترجمه شده است.
آغاز: قال النبی ص انا مدینة العلم و علی بابها: گفت پیغمبر خدا که منم ×× شهر علم و علی مرو را در / گر در این شهر بگذری زین باب ×× ببری ره بعلم پیغمبر
انجام: الامانة تجر الرزق و الخیانة تجر الفقر: رزق و روزی فراخ میگردد ×× بر کسی کو امانتی دارد / نامرادی و فقر مقرون است ×× با کسی کو خیانتی دارد
محتملاً همانند:
۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۸/۱۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۵۶-۶۲)، ۲۰ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹ - ۱۰۰۴]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۶
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه، ۳گ (۱۷پ-۱۹ر هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷ - ۳۶۶]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۵/۶
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۱ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه روغنی، ۳گ (۱۸ر-۲۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷ - ۳۲۲]
۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۸/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** روی دوزخ نبیند آن مفسد ×× که سخاوت بودو را عادت / ان الله یحب معالی الامور و یبغض سفسافها (کذا)
خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، متن ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵ - ۵۵۵]

● **چهل حدیث نبوی (منظوم)** / شعر، حدیث / فارسی
čehel hadīs-e nabavī (manzūm)
احادیث نبوی با یک بیت فارسی ترجمه شده و برخلاف نامش کمتر از سی حدیث است.
آغاز: کتاب الاربعین قال النبی صلی الله علیه و سلم ان الله خلق آدم علی صورته: بدرستی که خلق کرد خدا ×× آدمی را بصورت زیبا ...
انجام: شفاء القلوب لقاء المحبوب، جان و دل راز رنجهاست شفا ×× دیدن روی دوست در همه جا و الحمدلله تعالی وحده.

همانند:
۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۸/۱۹
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ص (۶۶-۷۹)، ۲۰ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹ - ۱۰۰۴]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۹
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه، ۲گ (۲۳ر-۲۴ر هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷ - ۳۶۷]
۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۸/۲۱
آغاز و انجام: برابر
مؤلف شناخته نشد؛ خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵ - ۵۵۸]

● **چهل دعاء حضرت نبی** / دعا / عربی و فارسی
čehel do‘ā’-e hazrat-e nabī

اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه:۱/۲۹

آغاز: بسم ... اما بعد این چهل دعاست صحیح مروی از حضرت نبی محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم که ائمه کبار علیه [؟] الرحمة و الغفران در دوانین اسلام (؟) جمع کرده اند و هر یک از آن به حقیقت بهتر از گنجهاست، و حرفها که به سرخی بسر دعاها نوشته به حساب جمل نشانه عدد دعاهاست از یکی تا چهل ... این از دعاها است که امیرالمومنین عمر رضی الله عنه (در اصل چنین بوده سپس حک کرده «علی کرم الله وجهه» نوشته‌اند) کرده اقتدا بوی کرده شد تا از آن نصیبی بیابیم

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: چهار بغل، ۶گ (۱۲۱–۱۲۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۵سم [نشریه: ۵ – ۱۳۴]

← چهل ستون ⟵ بنای عالی و دیدنی سرهنگ آباد اردستان
← چهل سؤال ⟵ سؤال و جواب ریاضی

● **چهل سؤال** / کلام و اعتقادات –

čehel so’āl

ابونصر بن سعد

abū-nasr ebn-e sa‘d

خواجه ابونصر بن سعد بن محمد السلطان، در پاسخ چهل مشکلی که یهودان و احبار طرح کردند و پیامبر آنها را حل کرده بود، نخستین درباره آفریدن این جهان است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۴۵

نسخه ما می‌رسد به پرسش و سؤال سی و نهم درباره سرگذشت دقیانوس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۹۷گ، ۱۰ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۶ – ۵۷۴]

● **چهل سؤال** / عرفان و تصوف / فارسی

čehel so’āl

واعظ، محمد یوسف

vā‘ez ،mohammad yūsof

سؤال بیست و دوم از رساله چهل سؤال محمد یوسف واعظ است در عشق و ماهیت آن. وی عبارات (یا مراتب) محبت را بدین گونه یاد می‌کند: اول لحظه و رمقه و آن باد محبت و اصل مودت است.

از این عالم شرح بر کتابی می‌شناسیم در عرفان که آن شرح را محمد غوث بن ترکمان شرح کرده است و نسخه این شرح در پاکستان موجود است. نسخه‌ای با نام چهل سؤال و موعظت نیز (بدون نام مؤلف) در فهرست کتابهای خطی فارسی دانشگاه استامبول موجود است.

[دنا ۱۱۴۸/۳؛ مشترک پاکستان ۱۶۱۵:۳؛ فهرست دانشگاه استامبول: ۳۹۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۳/۲-طباطبائی

آغاز: سؤال بیست و دوم در باب عشق و چه چیزی بودن آن تا آخر. الجواب بدان ایدک الله که عشق در لغت به چند معنی آمده ... و مراتب و اصول و صفات محبت را با عبارات ذکر کنند؛ **انجام:** پایان: اگر چه اقتضای من احب شیئاً اکثر ذکره طول تذکار بود اما کلم الناس علی قدر اختصار نمود. من چهل سؤال محمد یوسف واعظ

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی ضخیم شکری، جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ، ۱۷ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰سم [ف: ۲۳ – ۲۳۱]

● **چهل سوره از تورات** / حدیث / فارسی

čehel sūre az towrāt

مؤلف در این رساله چهل سوره از تورات را که حق سبحانه تعالی به موسی تکلم فرموده به لفظ فارسی تقریر کرده است. آن را از کتاب عالیجناب آخوند ملا اسمعیل بلده خوی رخصت طلبیده و نوشته است.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۵/۳۱

آغاز: بسمله، بدان که این نوازل آسمانی که فواید جلیله و مواعظ بلیغه انتخاب نموده شد؛ **انجام:** در روز قیامت و هر زمان هم و غم آنها زیاده، تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد باقر بن ملا سلطان علی گواری، تا: رجب ۱۲۵۹ق؛ کاتب در پایان افزوده: «در آغاز کتاب یاد شد که چهل سوره است آنچه ترجمه شده ۳۸ سوره است به سبب آن که دو سوره در یکدیگر داخل شده است و سی و هشت سوره گردیده ...»؛ ۵۳گ (۶۸۱پ–۷۳۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱ – ۱۶۲]

● **چهل سوره از تورات (ترجمه و شرح)** / حدیث / فارسی

čehel sūre az towrāt (t. va s.)

ترجمه و شرح فارسی مختصری است بر چهل سوره منتخباز تورات که گویند حضرت علی (ع) آنها را از تورات انتخاب و به عربی ترجمه کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۰۰/۲

آغاز: بسمله. این رساله فایده ایست جلیل و موعظه ایست بلیغ و این چهل سوره است منتخب است از تورات که تکلم کرد خداوند عالم ... السورة الاول سوره یا استعاره است از سوره مدینه باعتبار؛ **انجام:** و یوم لاینطقون یعنی روزیکه اهل نار حرف نمی‌زنند از شرمندگی و لایؤذن.

نسخه حاضر تا سوره ۲۲ را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد، ۴۵گ (۳پ–۴۷پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۴۴ – ۱۲۲]

● **چهل صباح** / شعر / فارسی

čehel sabāh

داعی شیرازی، نظام الدین محمود، ۸۱۰ - ۸۷۰ قمری

dā'ī-ye šīrāzī, nezām-od-dīn mahmūd (1408 - 1466)

تاریخ تألیف: ۸۴۳ق

سومین مثنوی از سته اوست بر وزن لیلی و مجنون نظامی. در خاتمه گوید: «رفته جلو سه ز بعد هشصد ×× از هجرت مصطفی محمد ... در نظم، نظامی ار نیم من ×× در خورد زمان، نظامیم من /گر نظم نظامیانه خود نیست ××در طرز ادای خویش بد نیست». حدود ۷۹۰ بیت است. نخست حمد و نعت است و سبب نظم، مراتب علم، مراتب آدم، مراتب سالک، سپس چهل «صباح»: ۱.توبه، ۲. توجه، ۳. طلب، ۴. عزلت، ۵. مراقبت، ۶. همت، ۷. سیران، ۸. تواجد، ۹. صبر، ۱۰. سکون، ۱۱. صمت، ۱۲. اغراض، ۱۳. تصامم، ۱۴. ترک، ۱۵. موت، ۲۰. قناعت، ۲۵. تخلیه دل، ۳۰. تمکین، ۳۵. رضا، ۴۰. غنا و خاتمه. (احمد منزوی)

آغاز: بنیاد سخن به نام جق به ×× گوهر چه بهست نام حق به / آن کس که سرشت مازگل کرد ×× گل را به چهل صباح دل کرد

[الذریعة ۳۱۶/۵؛ فهرستواره منزوی ۷۷۳/۱۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۳

بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۳۸ص (۷۱-۱۰۸) [ف: ۳ - ۳۴۰]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶۵ برگ اول نسخه کتابی از قرن ۱۰ق و در عرفان به زبان فارسی که مطالب نثر آن با عنوان «معرفت» و نظم آن با عنوان «تبیین» است. آغاز موجود آن: «معرفت حضرت رب العالمین نزد ارباب عرفان از روی اجمال بر دو قسمت است»؛ ۸۳گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۳]

↩ چهل طوطی ⩥ کنز الفتاوی

↩ چهل طوطی ⩥ طوطی نامه

↩ چهل فصل ⩥ اربعین

● **چهل فصل** / هیئت / فارسی

čehel fasl

غیر همانند:

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۱۶/۲

آغاز: نسبت که در آنچه بیش از اوراق ماهها نونویسند ... فصل اول در حساب جمل ورقم هفته و نشان روزها. و حساب جمل بر لفظهای [ابجد. هوز ...] باشد؛ **انجام:** فصل چهلم دراختیارات ... هیچکاری نشاید کرد والسلام

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن میربزرگ حسینی، تا: ۱ شعبان ۱۲۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ (۵۶ر-۸۵پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۴ - ۱۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۸

آغاز: فصل دویم، قال النبی صلعم انه؛ **انجام:** از دیده بیارکه آتش جهنم خاموش کند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی [رایانه]

↩ چهل فصل در فروع و احکام ⩥ احکام زکوة و صوم

● **چهل فصل سلطانی و شیم فرخی** / عرفان و تصوف / فارسی

čehel fasl-e soltānī va šīyam-e farroxī

حاج میرزا آقاسی، عباس بن مسلم، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۵ قمری

hāj mīrzā āqāsī, 'abbās ebn-e moslem (1784 - 1849)

اهدا به: فریدون میرزا فرخ

تاریخ تألیف: ۱۲۴۶ق؛ محل تألیف: خوی

در اخلاق عرفانی، پس از برگشت از حج، در یک «مقدمه» و چند «فصل» نگاشته: فصل مقدمه در موجودات منبسطه؛ فصل عقل کل؛ فصل صانع حکیم؛ فصل غایت صنع؛ فصل شرف موجودات؛ فصل کمالات مبدا اول را مظهریست؛ فصل مرد از انسان که مظهر کامل است ...

آغاز: بسمله سبحان ذی الملک و الملکوت پاکا ملکا تعالی شأنک و بهر برهانک ستایش در حضرتت چون شاید ... فصل موجودات منبسطه در قطع امکان ولو کانت غیر متناهیه محتاج به واجب می‌باشند.

انجام: فریدون رسم فرخ رسم شاهزاده آزاده ایده الله تعالی بتأئیداته الازلیة موسوم ساخته چهل فصل سلطانی و شیم فرخی نام نهاد و بالله التوفیق والاستعان.

چاپ: تهران، ۱۳۲۳ق، به دستور ظفرالدوله، سنگی، جیبی، ۶+۶۷+۱صص

[الذریعة ۱۱۳/۱۸؛ نسخه‌های منزوی ۱۱۲۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۱/۶ و ۵۱۳/۶ بدون نام مؤلف و ۱۳۲/۶؛ دنا ۱۱۴۹/۳ (۱۰ نسخه)]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۹-۵/۶۹

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۲۴۶ق، جا: خوی؛ در برگ آخر اشعاری از ناصر خسرو و مغربی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۲گ(۱۸-۱۹)،اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۶۹]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۶/۴

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در ابن فهرست نیامده و نام کتاب «شیم فرخی» ذکر شده است؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۲گ (۲۸پ-۳۹ر)،

اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۳۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۷/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ - ۳۸۸]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۲۰/۲
آغاز و انجام: برابر؛ در دارالصفای خوی روز یک‌شنبه (۳ جمادی الاول ۱۲۴۶) زیب اختتام یافت. و الحمدلله رب العالمین. سنه ۱۲۵۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: میشن تریاکی، ۲۴گ (۲پ-۲۵ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰سم [ف: ۹ - ۲۷۴]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۳۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق خوش،بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۱پ-۲۳ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۸ - ۲۷]
۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۴۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشتی مورخ ۱۲۶۱ق؛ جلد: گالینگور عنابی، ۲۳گ، ۱۱ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۲۵۸]
۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۰۹/۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۸۴ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷گ (۱۰۸پ-۱۲۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۲/۳سم [ف: ۹ - ۳۱۹]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۴ص (۲-۱۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۸۱]
۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مهدی بن علیمراد منشی لاهجی، تا: یک‌شنبه ۱۹ جمادی الاول ۱۳۱۲ق، به دستور میرزا حسینخان منظم السلطنه حکمران لاهیجان و مضافات؛ جلد: مقوا، ۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: - ۳۳۴]
۹. خور؛ حکمت یغمایی، عبدالکریم؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳
بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق [میراث اسلامی: ۵ - ۶۲۵]
۱۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد بن حاج محمد قلی قزوینی اشوری، تا: ۱۳۲۲ق، به انضمام ده فصل موجز درمقدمه؛ کاغذ: فرنگی سبز، جلد: چرمی نرم، ۲۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۲۰]

↩ چهل قاعده ⋞ معما
↩ چهل کلمه ⋞ نوروزنامه
↩ چهل کلمه ... ⋞ چهل سوره از تورات
↩ چهل کلمه ⋞ صحیفة المحبة
↩ چهل کلمه ⋞ چهل حدیث
↩ چهل کلمه ⋞ حاشیة الاربعین حدیثاً
↩ چهل کلمه ⋞ قصیده انا المطلوب فاطلبنی (با ترجمه منظوم)

● چهل کلمه / ادبیات / فارسی

čehel kalame

منشی نوری، محمد حسین، ق۱۴ قمری

monšī nūrī, mohammad hoseyn (- 20c)

رساله مختصری است در آداب مکالمه به فارسی خالص [دساتیری]؛ که در آغاز آن، مؤلف به جای بسمله این جمله را نوشته: «فه سام شالش یارلیم مزدا».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۳۰
آغاز: پس از ستایش کیهان خدیو پاک خدای؛ **انجام:** بلطفه الخفی و فیضه الجلی آمین یا رب العالمین.
خط: نسخ تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۴ق؛ با سرلوح متوسط، مجدول مذهب؛ کاغذ: رقعه‌ای فرنگی فلفل نمکی، جلد: ابری سرخ عطف تیماج ماشی، ۲۰ص، ۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶ - ۱۸۷]

● چهل کلمه / حدیث / فارسی و عربی

čehel kalame

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۵
آغاز: بسمله، قال رسولالله صلی الله علیه و سلم؛ **انجام:** هر که را نه عمل بود نه مال
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه ای [الفبائی ف: - ۱۸۲]

↩ چهل کلمه از امیرالمؤمنین علی (ع) (ترجمه) ⋞ چهل کلمه منظوم

● چهل کلمه (با ترجمه منظوم) / شرح حدیث / فارسی و عربی

čehel kalame (bā t.-ye manzūm)

با ترجمه هر کلمه به یک بیت فارسی.

غیر همانند:
۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴/۱
انجام: القلب میت و حیواته بالعلم (صدق رسول الله): دل جاهلان را تو مرده شناس ×× نباشد دل جاهلان حق شناس / تمت الاربعین حدیثاً
کا: محمد افضل پسر قیصر علی علی تفریشی، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی:

آغاز؛ [ف: ۲ - ۱۳۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۰۳

آغاز: بسمله و به نستعین، صحیح ترین حدیثی که راویان مجالس دین؛ **انجام:** کفی بالمرء اثما ان یحدث یکل ما یسمع

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: کالینگور [رایانه]

● چهل کلمه در فضائل صحابه (با ترجمه منظوم) /

حدیث / عربی و فارسی

čehel kalame dar fazā'el-e sahābe (bā t.-ye manzūm)

ترجمه منثور و منظوم چهل گفتار کوتاه است منسوب به پیامبر (ص) در فضایل خلفاء راشدین. پس از متن عربی نخست ترجمه آن به نثر و سپس دو بیت فارسی در بیان مضمون آن آورده شده.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۳۹/۲

آغاز: فاضل ترین حدیث که به تواتر اخبار راویان مجالس اسلام ... اما بعد این چهل کلمه بیان فضائل اصحاب عظام و مناقب اولاد کرام ... که از بعضی کتب صحیحه صورت انتخاب گرفته ... به نظم فارسی ترجمه کرده ترتیب داده می‌شود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی ضخیم آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۷گ (۱۲۰-۱۲۶)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [نشریه: ۱۳ - ۲۰۷]

● چهل کلمه منظوم = چهل کلمه از امیرالمؤمنین علی (ع) (ترجمه) /

شعر، حدیث / عربی - فارسی

čehel kalame-ye manzūm = čehel kalame az amīr-al-mo'menīn 'alī (t.)

هروی، حسین بن سیف الدین، - ۹۴۰ قمری

Heravī, hoseyn ebn-e sayf-od-dīn (- 1534)

تاریخ تألیف: ۹۱۲ق

به ترتیب تهجی از علی (ع)؛ هر حدیث به یک رباعی به فارسی ترجمه شده است. ظاهرا از نثر اللئالی انتخاب شده است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الکبیر الذی لیس له شبیه و لا نظیر و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین. این چهل است بر ترتیب حروف تهجی از کلمات ... هر که بد کرد با تو بر خود کرد ×× تو نکوئی کن و از آن بگذر / تو نکوئی کن به بد کننده خویش ×× که نکوئی ... بهتر ...

[دنا ۱۱۴۹/۳؛ فهرستواره منزوی ۷۶۸/۱۰]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنچه حق کرده است تقدیریست کتبه العبد ... و تسعمائه

خط: نستعلیق، کا: شاه محمود نیشابوری، تا: ۹۵۲ق[الفبائی ف:۱۸۲]

۲. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۳۰

خط: نستعلیق عالی، کا: شاه محمود نیشابوری، تا: ۹۶۴ق [نشریه: ۱ - ۱۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۵۳/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** من کلامه ع ×× جلیس السوء شیطان / در جهان هم نشین نیک طلب ×× بهره ور شو ز صحبت نیکان / دور از هم نشین ... ×× که بود هم نشین بد شیطان

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: گوناگون، جلد: میشن سیاه، ۲گ (۱۲۳ر-۱۲۴پ)، اندازه: ۱۱×۲۹سم [ف: ۶ - ۸۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۲/۹-عکس

خط: نستعلیق خوش، کا: کشاف زاده عبدالکریم، تا: با تاریخ ۱۱۶۱ق [فیلمها ف: ۳ - ۲۶۹]

● چهل مجلس = اقبالیه /

عرفان و تصوف / فارسی

čehel majles = eqbālīye

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹ - ۷۳۶ ؟ قمری

'alā'-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262 - 1336)

«چهل مجلس»یا «اقبالیه» سخنان علاء الدوله سمنانی است. با گردآوری جلال الدین سجستانی، که «مجلس»های پیر خود را میان سال‌های ۷۲۴-۷۳۶ق گرد آورده است. اما بشیر حسین (شفیع ۲۶۸) گردآورنده آن را مخدوم جهانیان جهانگشت (جامع العلوم) دانسته (مجله دانش، ۱۳۶۴خ، ش ۴ ص ۸۶). دو نسخه زیر، که فهرست آنها را می‌آوریم گویا دو کار جداگانه سمنانی باشد: چهل مجلس، فواید. نسخه ش ۳۱۲/۲۸ شفیع، که بایستی چهل مجلس باشد: ۱. مجلس الاول فی فضیله التسمیه؛ ۲. فی الایمان؛ ۳. زکات؛ ۴. قیام اللیل و غص البصر؛ ۵. حساب روز قیامت؛ ۶. شکر و ذکر؛ ۷. کبر و غیبت؛ ۸. حج؛ ۹. عدل؛ ۱۰. قبر ۱۵. ماه صفر؛ ۲۰. شهر نبی؛ ۲۵. ماه ذیحجه؛ ۳۰. ذهاب الوقت؛ ۳۵. صلاة النبی؛ ۴۰. بخل. اما نسخه‌ای که به کوشش نجیب مایل هروی، با پیشگفتار ارزشمند ایشان، به نام «چهل مجلس یا اقبالیه» تهران، ۱۳۵۶ش چاپ شده، با این بخش‌بندی است: مجلس ۱. تلاوت قرآن؛ ۲. اقسام مردم؛ ۳. بیکار نبودن؛ ۴. کلمه لا اله الا الله؛ ۵. معانی آیت هو الذی خلق لکم ما فی الارض جمیعا؛ ۶. در پرسش صفات حق؛ ۷. معانی آیت هو الذی خلق لکم ما فی الارض؛ ۸. معانی بیت عربی؛ ۹. کشف و کتمان معانی مختلف؛ ۱۰. در کشف بعضی معانی ... (احمد منزوی)

آغاز: ۱: رب یسر و تمم. المجلس الاول فی فضیلة التسمیة، المجلس الثانی فی الایمان

آغاز ۲: حمدله. عاقبت. امابعد، بدان ای طالب حق مبین و مسلک طراط مستقیم که این نسخه را تألیف کرد برادر دینی ... (چاپی)

چاپ: به کوشش و پیشگفتار نجیب مایل هروی، تهران، ۱۳۶۶ش

[فهرستواره منزوی ۲۸۸/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۲۸۰
آغاز: حکایت منصور حلاج از اخی علی مصری سؤال کرد که حال او را بمشایخ چه نسبت بوده است شیخ فرمود که در راه مقامات است هر که بسرای در آید
بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا ۱۱۴۱ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۲ص (۴۰۸-۴۰۹)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰ - ۱۳۷۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۸۴-ف
نسخه اصل: کیمبریج کتابخانه برون D 21؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱گ (۹۰پ-۱۱۱ر)، ۳۴ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۷۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۰۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و روایت کردند سپس مولانا
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه شماره ۲۶۳۰۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب [رایانه]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۵-عکس
نسخه اصل: کیمبریج، برون (۱۱)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۲۲۱]

● چهل مجلس / عرفان و تصوف / فارسی

čehel majles

کمال خوارزمی، حسین بن حسن، - ۸۳۹ ؟ قمری
kamāl xārazmī, hoseyn ebn-e hasan (- 1436)

در چهل مقوله مجلس و در عرفان به فارسی (خزینه الاصفیاء ۳۳۱/۲).

[فهرستواره منزوی ۲۸۷/۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۹۶
آغاز: بسمله. مقاله در بیان چهل مجلس حضرت مقتداء العالمین و مهدی الطالبین مدینه علم لدنی خزینه اسرار قیومی حضرت مخدومی مدظله العالی شیخ حسین الخوارزمی نورالله قبره. عالم علم حال رحمانی ×× مرشد رهنمای حقانی / نکته ها زو بگویمت ظاهر ×× تا شود ... معانیش باهر / بدان ای طالب واقف رموز حق وای عاشق مشتاق جمال حقیقت مطلق که در مجالس شریف آن حضرت مدظله همیشه از علما و فضلا حاضر بودند و روی اخلاص بران آستان می‌نمودند گاه از مباحث علمی سخنان در میان می‌آمد و گاه از تحقیقات مثال تصوف اسرار نهان در بیان میآید و گاهی از جواهر حقائق از معدن دقائق و لباس الفاظ و عبارات بر حاضران مجلس ایثار میکردند از آن در حقائق که در مجلس کیمیا تأثیر آن حضرت ایثار م ... افت این ضعیف آن را فراگرفته در خزینه خاطر مخزون میگردانید چندانی گنجینه ضمیر از آن مملو شده بود و آن گنج غنیمت را مدتها محفوظ میداشت که در وقتش ایثار دوستان با حقیقت و مخلصان طریقت کرده شود اما بنابر طول مکس و حوادث دوران بیغمای نسیان که شعار انسان است اکثر آن گنج مخزون بدست تاراج محو داده بود و ما حضری بهر دوستان نمانده بود خواستم که آن در را بظهور آرم و بخز این خاطر احباب سپارم تا فوائد آن بعامه خلق منتشر گرددانه معین مبین؛ **انجام:** و در آخر اهل بهشت از رضا و محبت مستغنی نیستند. الهم ارزقنا هذه الدرجة العالیة و اوصلنا الی مقاصد الکمالیة بحق حبیبه محمد و آله الامجاد برحمتک یا ارحم الراحمین یا اله العالمین و با خیر الناصرین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین تمت النسخة الشریفة.
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ، ۱۵ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۲۰×۳۲/۵سم [ف: ۱۴ - ۳۹۶۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۷۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۷۳]

● چهل مجلس / مواعظ - فارسی

čehel majles

ابرقوهی، محمد علی بن اسماعیل، - ۱۳۳۷ قمری
abarqūhī, mohammad ʻalī ebn-e esmāʻīl (- 1919)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۲۴ق
مجالس است تنظیم شده برای واعظان و اهل منبر، مشتمل بر بیان آداب دینی و عبادات شرعی و دستورات اخلاقی که در آیات کریمه و احادیث شریفه اهل بیت علیهم السلام آمده، هر مجلس به آیه‌هایی شروع شده و ضمن تفسیر آنها به وعظ و ارشاد می‌پردازد و در پایان به واقعه کربلا و شهادت حضرت امام حسین علیه السلام اشاره می‌شود.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۸
آغاز: الجوع و العطش و قال الصادق ان الکذبة تفطر الصائم معنی بطلان روزه بکذب و غیبت و غیر این؛ **انجام:** عریض الفخذین اخمش الساقین اسنانه کالمنشار و سیفه کحریق النار.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱ - ۲۲۶]

● چهل مرکب / ادبیات / فارسی

čehel markab

وجیزه‌ای است به نظم و نثر در مناظره شاعری از قرن سیزدهم متخلص به سالک و سالک العارفین با زاهدی ریائی در یکی از مدارس اصفهانی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۴۸
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب؛ **انجام:** سالک گهری ز معرفت سفت و برفت ×× حرفی زرموز گفت و بشنفت و برفت / گر راست بگفت و گر غلط نکته مگیر ×× هر کس سخنی

بفهم خود گفت و برفت
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ در متن و هامش؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی، ۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۳۰۰]

← چهل مسئله ⩾ سراج القلوب
← چهل مقام ⩾ مونس الفقرا
← چهل مقام ⩾ مقامات صوفیان
← چهل مقام صوفیان ⩾ مقامات صوفیان

● **چهل منزل** / شعر، سیر و سلوک / فارسی
čehel manzel

مثنوی‌های عرفانی است در بیان چهل منزل و هفت مقام در سیر الی الله تعالی.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۳۳/۱

آغاز: که جز حق نیست حق را هیچ درخور ×× سخن کوتاه شد والله اکبر / غنی است او از دو عالم هوش می‌دار ×× یقین این نکته را تو گوش می‌دار؛ **انجام:** اجابت کن دعای بی نوایی ×× از انعام تو یابد او شفایی / تویی مقصود در دنیا و عقبی ×× به مقصودم رسان ای شاه معطی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: گالینگور سبز، ۳۰گ(۱ر-۳۰ر)،۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۷]

← چهل منزل خلوص ⩾ سیر و سلوک
← چهل ناموس ⩾ ناموس اکبر

● **چهل و شش حکایت = جامع الحکایات** / داستان / فارسی
čehel va šeš hekāyat = jāme‘-ol hekāyāt

مجموعه بزرگ و نفیسی است از افسانه‌های عامیانه مشهور و غیر مشهور که متأسفانه آغاز و انجام آن افتاده است و به همین جهت نام اصلی کتاب معلوم نیست و مؤلف که در هیچ جای آن از خود نام نبرده است شناخته نمی‌شود. نثر کتاب ساده و روان و آمیخته به نظم فارسی است. اشعار غالباً از فردوسی و نظامی و سعدی و حافظ است و مؤلف از معاصران خود نیز ابیاتی نقل کرده، ولی نام هیچ شاعری را به قلم نیاورده است. در میان اشعار عصری که صاحبان بعضی از آنها را می‌شناسم و از شعرای ایرانی هستند که به هندوستان مهاجرت کرده‌اند، بیت ذیل بر حسب عصر و زمان مؤخر از همه است: «دلم پرست ز خون بر لبم مزن انگشت ×× که همچو شیشه می‌گریه در گلو دارم». و این بیت به ضبط امین احمد رازی در تذکره هفت اقلیم که به سال ۱۰۰۲ هجری تألیف آن پایان یافته است از بوعلی اسیری پسر صحیفی ذوالقدر شیرازی است که بنا به گفته تقی الدین اوحدی مؤلف تذکره عرفات العاشقین (مؤلفه ۱۰۲۲-۱۰۲۴ق) در اوایل قرن یازدهم هجری در هندوستان به سر می‌برده و مرگ بی‌هنگام وی در آغاز جوانی پدر پیرش را از پای درآورده است. از این رو و به قرینه دو سه افسانه هندی که در این کتاب است می‌توان احتمال داد که مجموعه مزبور در اوایل قرن یازدهم هجری به دست یکی از ایرانیان مهاجر و شاید به درخواست جلال الدین محمد اکبرشاه (۹۶۳-۱۰۱۴ق) در هندوستان تألیف یافته باشد چه وی را به شنیدن این‌گونه داستان‌ها رغبتی وافر بود و قصه‌پردازان نزد او منزلتی داشتند. از ابوالفضل علامی منقول است [رک: آیین اکبری (ج ۱ص ۷۸)] که به دستور اکبرشاه داستان امیر حمزه را استادان نامدار خط و تصویر و تذهیب به مدت چند سال با مخارجی سنگین در چند مجلد چنان ساخته و پرداخته بودند که نظیر آن در عالم هنر به وجود نیامده بود و درآن کتاب یک صفحه خط بود و یک صفحه تصویر و جمعاً دارای هزار و چهارصد مجلس بود [به دستور ناصرالدین شاه قاجار نیز کتاب هزار و یک شب به همین ترتیب تنظیم یافت و نسخه آن که شامل چندین مجلد است در کتابخانه سلطنتی ایران موجود و محفوظ است.] مؤلف در آغاز بعضی از داستان‌ها می‌نویسد:«در جامع الحکایات چنین روایت کرده‌اند ...» ولی این عبارت ناظر به جوامع الحکایات و لوامع الروایات تألیف سدیدالدین محمد عوفی بخاری نیست و هیچ حکایتی از آن کتاب نقل نشده است و شاید غرض از جامع الحکایات همین کتاب مورد بحث ما باشد. والله اعلم. بعضی از داستان‌ها چندان مفصل است که جا دارد خود کتابی جداگانه باشد، به‌خصوص که در ضمن آنها داستان‌های فرعی دیگر نیز آمده است. بعد از هر حکایت نخست فواید آن ذکر شده، آنگاه به عبارت ذیل یا با اندک اختلافی نظیر آن پایان می‌پذیرد: «صد هزار آفرین خدای بر نویسنده و خواننده و شنونده و مؤلف و صاحب کتاب باد، و برآن مؤمن و موحدی که بگوید آمین یا رب العالمین» یا: «صد هزار آفرین رب العالمین و درود سید المرسلین ... الخ»

روی هم رفته مجموعه بسیار نفیس و با ارزشی است و به لحاظ اهمیتی که دارد فهرست چهل و شش حکایت اصلی آن ذیلاً مذکور می‌گردد: ۱. قصه شاهزاده ملک محمد پسر پادشاه چین و عاشق شدنش بر گلعذار دختر شاه پریان و احوالات ایشان؛ ۲. قصه شهریار با دختر عم و بیان آنچه بر سر ایشان گذشت؛ ۳. قصه عظیم بصره‌ای با دختر داود یهودی و بیان حالاتی چند که در میان ایشان گذشت در دارالخلافه بغداد؛ ۴. قصه فرخ جواهری با فرخنده بانو دختر پادشاه دیلمان و احوالات ایشان؛ ۵. قصه شاهزاده قاسم پسر اقباس شاه پادشاه ختا و عاشق شدن بر صورت گوهر بانو دختر پادشاه یمن و شرح احوال او؛ ۶. قصه درویش ادهم با مشک افروز دختر پادشاه فارس و شرح احوال ایشان؛ ۷. قصه شیخ محمود پسر شیخ علاءالدوله سمنانی و شرح احوال او؛ ۸. قصه مسعود پسر خواجه سعید و رفتن او به شهر بنفش پوشان و

داخل شدن به حمام و آنچه بر سر او گذشت؛ ۹. قصه جوان طالب علم و کنیزکی که بر وی عاشق بود و احوال ایشان؛ ۱۰. قصه شاهزاده هرمز پسر قیصر روم و عاشق شدن بر جمال گل دختر پادشاه خوزستان و شرح احوال ایشان از گفته شیخ عطار علیه الرحمة و الغفران؛ ۱۱. قصه شاهزاده بهرام پسر پادشاه روم و عاشق شدن بر صورت گلندام دختر فغفور چین و رفتن بهرام به چین و شکست دادن بهزاد بلغاری را و به دست در آوردن گلندام و به شهر خود آمدن [در این داستان از بهرام‌نامه نظامی شعر زیادی آورده است]؛ ۱۲. قصه ابوالعلای کرمانی و مختار پسر او و آنچه بر سر ایشان گذشت؛ ۱۳. قصه شیرزاد و شمسه بانو و کامل وزیر و شیر زرین قبا و احوالات ایشان؛ ۱۴. قصه شاهزاده مهر پسر پادشاه مشرق و عاشق شدن بر ماه دختر هلال شاه مغربی و احوالات ایشان؛ ۱۵. قصه سلیم جوهری با حجاج بن یوسف ملعون و سرگذشت گفتن به جهت حجاج؛ ۱۶. قصه حبیب عطار ساحر و طلسمات او؛ ۱۷. قصه پسر خواجه سعید ملك محمد نام و قحطی شدن در مصر و فروختن پدر او را به دختر شاه مصر؛ ۱۸. قصه جهان افروز دختر پادشاه چین و عاشق شدن به ملك حسین پسر خواجه منصور و احوالات ایشان؛ ۱۹. قصه عاشق شدن پادشاه زاده و باغبان بچه بر دختر زاهد و احوالات ایشان؛ ۲۰. قصه پسر پادشاه کرمان و اراده سفر کردن و رخصت گرفتن از پدر و رفتن به شهر بغداد و به چاه انداختن جهود طباخ او را و حصیر بافتن ملکزاده و بردن جهود طباخ را به خدمت خلیفه بغداد و رسوا شدن جهود و بیرون آوردن خلیفه شاهزاده را از چاه و احوالات او؛ ۲۱. قصه خور پیروز و فرخ روز پسران دهقان و دشمنی کردن جماعتی با ایشان و کشتن خور پیروز یکی از ایشان را و در عوض کشتن ایشان فرخ روز را و رسیدن خور پیروز از شجاعت بپادشاهی و مقهور ساختن دشمنان را؛ ۲۲. قصه تمیم بن حبیب الداری انصاری و عجایباتی که بر سر او گذشت و احوالات او؛ ۲۳. قصه شاهزاده نیاز پسر شاه قباد و عاشق شدن بر صورت ناز دختر پادشاه فتنه و احوالات ایشان؛ ۲۴. قصه حامد پسر خالد جوهری که بعد از فوت پدر اسراف نمود و مالها را ضایع ساخت و مشقت و ریاضت بسیار کشید و آخر الامر به مراد رسید؛ ۲۵. قصه دزد و قاضی بغداد و مباحثه کردن دزد با قاضی و احوالات ایشان؛ ۲۶. قصه مرد لشکری و زن صالحه او و رفتن مرد لشکری به خدمت ملکزاه و زن دسته گل به او دادن و آمدن لشکری به خدمت ملکزاده و آزمودن ملکزاده آن زن را؛ ۲۷. قصه امیرزاده‌ای که از برادر خود که پادشاه شده بود قهر نمود و خریدن فال نیکو در راه و رفتن و پادشاه شدن و احوالات او؛ ۲۸. قصه احمد و شاهزاده محمود و جوانمرد کاردان و رفتن ایشان به شهر قسطنطنیه و عاشق شدن شاهزاده به منیجه بانو دختر پادشاه قسطنطنیه و رسیدن شاهزاده به وصال آن ماه روی و احوالات ایشان؛ ۲۹. قصه بختیار و ده وزیر و فرخ سوار و دشمنی کردن وزیران با شاهزاده و به مراد رسیدن آن عالیمقدار و احوالات ایشان، متضمن ده حکایت؛ ۳۰. قصه پادشاه مصر و آوازه هزار گیسو شنیدن و رفتن وزیر و هزار گیسو را آوردن و عاشق شدن آزاد بخت به هزارگیسو و به اتفاق هزارگیسو از پدر گریختن و احوالات ایشان؛ ۳۱. قصه مهر و وفا و عشقبازی ایشان با یکدیگر و جداشدن از هم و بعد از مشقت بسیار به هم رسیدن و احوالات ایشان؛ ۳۲. قصه ابوالفوارس ملاح و در چاه گذاشتن خواجه بازرگان او را و بیرون آمدن ابوالفوارس و انتقام کشیدن از خواجه و احوالات ایشان؛ ۳۳. قصه پسر پادشاه مشرق و دختر پادشاه مغرب که حق سبحانه و تعالی تقدیر کرده بود که ایشان به یکدیگر برسند، و سیمرغ خواست که آن قضا را بگرداند و در خدمت حضرت سلیمان پیغمبر علیه السلام ادعا کرده نتوانست و شرمنده شد و از خجالت به کوه قاف گریخت؛ ۳۴. قصه پادشاه زاده ایران و در خواب دیدن او دختر پادشاه روم او و عاشق شدن شاهزاده بر جمال آن پری پیکر و به طلب آن دختر شهر به شهر رفتن و او را به دست درآوردن و به مراد رسیدن و احوالات ایشان؛ ۳۵. قصه خواجه تاجر و پسر وزیر و برهمن و طوطی و نجار و احوالات ایشان؛ ۳۶. قصه بازرگان احمق و زن مکاره او که در ولایت نیشابور واقع شده بوده است و احوالات ایشان؛ ۳۷. قصه خواجه فرعی و پارسایی کردن زن خواجه مسعود و احوالات ایشان؛ ۳۸. قصه رای کامرود و معالجت طوطی و مثل آوردن و احوالات ایشان؛ ۳۹. قصه پسر پادشاه و زن او وگریختن آن زن و پشیمان شدن و برگردیدن و خود را دیوانه وانمودن و احوال او؛ ۴۰. قصه زرگر و نجار و مصاحبت ایشان با یکدیگر و آشنایی چند ساله را برطرف کردن زرگر و مکر نمودن نجار و احوالات ایشان؛ ۴۱. قصه ملکزاده بنی اسرائیلی و فرستادن پدر او را به تجارت و احوالات او؛ ۴۲. قصه موش و گربه و گرفتن گربه موش را و مکر کردن موش مر گربه را و خود را از دست او رهانیدن و احوالات ایشان؛ ۴۳. قصه دله مختر دختر خواجه جعفر بغدادی و مکر کردن او با مردم بغداد و عیاریهای آن مکاره و شرح احوالات او. متضمن دوازده داستان دیگر؛ ۴۴. قصه فیروز بخت پسر ملك نوادر پادشاه قسطنطیه و عاشق شدن او بر سمن ترك دختر پادشاه ختای و احوالات ایشان؛ ۴۵. قصه ملك نوبهار شاه پسر ملك نوروز شاه هرات و پسر برزیگر و احوالات ایشان؛ حکایت چهل و ششم در قصه پسر پادشاه هند کردیس شاه و تعلیم نمودن حکیم سندباد آن نیکو خصال را و مصلحت در خاموشی او و دیدن در نزد پدر و تحریك کردن کنیزك در کشتن شاهزاده در خدمت پادشاه و تمثیل آوردن هفت وزیر و او را از کشتن رهانیدن و به حرف درآمدن شاهزاده بعد از هفت روز و سیاست کردن کنیزك را و احوالات ایشان، متضمن بیست و شش داستان. (گلچین معانی)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۶۷

آغاز: او که با او بودند بهر که رسیده اسبی دیدند گرفته سوار

شدند؛ **انجام:** دیگری گفت بپایش خللی باید رسانید تا در کوی هوای دل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری فرنگی و آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۵۸گ، ۲۳سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۲۰/۴×۳۰سم [ف: ۷ – ۶۸]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۶ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳ – ۱۲۹۹]

● چهل وصیت = ترجمه وصایای پیامبر به امام علی (ع) / حدیث / فارسی

čehel vasīyyat = t.-ye vasāyā-ye payāmbar be emām ʻalī

حسینی مرعشی، علاءالملک بن عبدالقادر، ق۱۱ قمری

hoseynī-ye marʻašī ،ʻalā'-ol-molk ebn-e ʻabd-ol-qāder (-17c)

اهداء به: شاه طهماسب صفوی
چهل وصیت از وصیت‌های حضرت پیغمبر اکرم (ص) را به حضرت امیرالمؤمنین (ع) که شیخ صدوق در پایان کتاب «من لایحضره الفقیه» نقل نموده در این رساله ترجمه تحت اللفظی شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۶۷/۴
آغاز: الهی همه را بنیل مراضی خود موفق ساز و بمتابعت سید المرسلین و أوصیائه المعصومین سرافراز گردان؛ **انجام:** و مولی الانس و الجان علیه الصلوات من الملک المنان سرافراز گردان.
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۲۴ صفر ۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۱۳۱پ-۱۴۶پ)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۱۱ – ۳۶۷]

● چیزهایی که عقل را زیاد می کند / اخلاق / فارسی

čīzhāeī ke ʻaql rā zīyād mī konad

علوی حسینی، محمد بن مکارم، ق۷ قمری

ʻalavī hoseynī, mohammad ebn-e makārem (- 13c)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۵۸/۹
آغاز: بسمله، الحمدلله علی فضائل این دساله ایست منتخب از قول علما و عمل حکما مشتمل بر ده فصل و هر فصلی ده فائده و این رساله موسوم شده در چیزهایی که عقل را زیاد می‌کند؛ **انجام:** خوشا آن زنی که راضی باشد شوهر از وی شبی و روزی بهتر بود آن زن از عبادت یکساله.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵- ۷۰۷]

← چیست در دست من ⟵ جدول بازی مغایبه

● چینی آلات / طبیعیات / فارسی

čīnī ālāt

اسامی ده قسم چینی آلات با وصف آنها: ۱. خطایی؛ ۲. رشیدی؛ ۳. پای تختی؛ ۴. قاشقری؛ ۵. پارسی؛ ۶. آتشی؛ ۷. غوری کهنه؛ ۸. غوری نو؛ ۹. زمانی نازک؛ ۱۰. نوه.

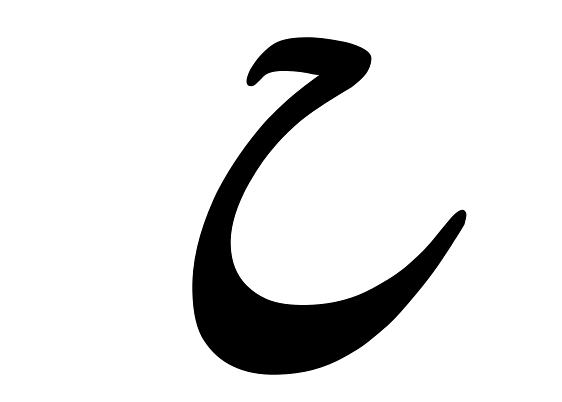
تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۲۴۳پ) [نشریه: ۷ – ۵۵۳]

● چینی سازی / طبیعیات / فارسی

čīnī-sāzī

ترجمه‌ای است زیبا در عهد ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق) از متن اروپایی.
[فهرستواره منزوی ۳۸۳۱/۵]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۳۳
آغاز: در باب ساختن خمیرهای چینی. بدان که ساختن خمیرچین را می‌توان دو نوع ملاحظه نمود؛ **انجام:** ظروف مملکت ژپان از ظروف مملکت چین پاکیزه تر ساخته وپرداخته می‌شود.
خط: نستعلیق، کا: مسیح بن محمد باقر فیروز آبادی، بی‌تا؛ تملک: علی قلی میرزا در ۱۲۸۵ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۶۵گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴ – ۱۳۶]

الحائریات

← الحائریات > المسائل الحائریة

● **الحائریة = الرسالة الحائریة فی تحقیق المسألة السفریة** / فقه / عربی

al-ḥā’irīyya = ar-r.-ul ḥā’irīyya fī taḥqīq-il mas’alat-is safarīyya

قطیفی بحرانی، ابراهیم بن سلیمان، - ۹۵۰ ؟ قمری

qatīfī bahrānī, ebrāhīm ebn-e soleymān (- 1544)

تاریخ تألیف: ۹۱۳ق

رساله‌ای است کوتاه در رد محقق کرکی (- ۹۴۰ق) که قائل بوده به اینکه :«لازم نیست ده روزی که قطع کننده کثرت سفر است متوالی باشد». وی از معاصران و معارضان سرسخت محقق کرکی بوده و رساله‌های بسیاری در رد آن محقق بزرگ نگاشته است و به برخی از آنها در آغاز این نسخه اشاره کرده است. این رساله در هنگام سفر به عتبات عالیات نوشته شده و در «مقدمه»، دو «فصل» و «خاتمه» تنظیم شده، مقدمه: دارای چهار مسأله؛ فصل ۱. فی ان الاقامة عشرة ایام قاطعة لکثره السفر ... ؛ فصل ۲. بطلان کون الثلثین المردد فیها تقطع کثرة السفر ...؛ خاتمه: دارای دو بحث.

آغاز: اما بعد حمد بارئ النسم و الصلاة علی محمد الهمم بالدین الاقوم ... یقول الفقیر إلی الله ... إنی لما قصدت التشرف بمجاورة مشهد باب مدینة العلم علیه الصلاة و السلام

انجام: مستعیناً بالله تعالی فی جمیع الامور و مفوضاً إلیه الامر لدفع المحذور و الصلاة علی محمد و آله اولاً و آخراً

چاپ: میراث بهارستان، دفتر اول، ۱۳۸۸ق، به کوشش رسول جعفریان

[اعیان الشیعة ۱۴۱/۲؛ الذریعة ۴/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۲۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن جابر بن عباس نجفی، تا: پنج‌شنبه ۱ رمضان ۱۰۴۰ق؛ کاغذ: شرقی، ۱۲گ (۲۲۷-۲۳۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۴ - ۶۸۰]

● **الحائریة** / فقه / عربی

al-ḥā’irīyya

یزدی، ابوالحسن، ق۱۳ قمری

yazdī, ab-ol-hasan (- 19c)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

شرح مزجی مفصلی است بر «ارشاد الاذهان» علامه حلی.

یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۷۴

آغاز: فی بیان اسبابه الموجبة له و هی اعم من السبب المصطلح علیه فی مباحث الارث فلا یلزم تقسیم الشیء الی النفس و الغیر»

مشتمل بر شرح کتاب المیراث تا پایان دیات که کتاب میراث در ۱۸ شعبان ۱۲۲۸ و کتاب حدود در عصر روز پنج‌شنبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۲۲۸ و کتاب الدیات در روز دوشنبه ۲۸ ربیع الأول ۱۲۲۸ در ایام توقف شارح در حائر حسینی علیه السلام به اتمام رسیده و لذا بدین نام نامیده شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۴۹گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۴۴]

← حاتم نامه > حاتمیه

● **حاتم نامه** / شعر / فارسی

hātam-nāme

فرقتی جوشقانی، ابوتراب بن علی، - ۱۰۲۵ قمری

forqatī jošaqānī, abū-torāb ebn-e ‘alī (- 1616)

دیوان قصاید و غزلیات و قطعات شاعر است که در اشعارش «فرقتی» تخلص می‌کند. دیباچه‌ای در آغاز این دیوان در

سرگذشت او هست با ماده تاریخ مرگ او و از میرزا شرف الدین حسینی طباطبائی کاشانی و رثای مولانا رونقی و مولانا محمد باقر نامبردار به علی و مهدی قلی بیک کرمی ساربانقلی و محمد مشرف کامل و نیز میر رفیع الدین حیدر معمایی و امیر علاءالدین جعفر علوی ادیب و خواجه عبدالباقی نهاوندی برای او. دوست او عبدالکریم بن میرزا علی کاشانی این دیباچه را نوشته و اوست که دیوان او را فراهم آورده است.

[دانشگاه تهران ۲۷۳۴/۱۲ (با نام حکایت حاتم)؛ نسخه‌های منزوی ۳۱۳۱/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۲/۴۵

آغاز: راوی ازین راه بود روح تو ×× عالم ارواح بود روح تو / گفت کز اعراب یکی کاروان ×× بود پی سود به هر دوان؛ **انجام:** سر خوش ازین راه بود روح تو ×× عالم ارواح یود روح تو / هر که کرم را به حمایت کشد ×× آخر کارش به ولایت کشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ سطور چلیپا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره نازک، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۵۰ر-۵۲ر)، اندازه: ۱۳×۲۲/۷سم [ف: ۲۹/۱ - ۵۵۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۲/۱۳

آغاز: راوی افسانه ارباب جود ×× پرده ز رخسار معانی گشود

مثنوی اوست؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: احمد لاریجانی حسینی شهرستانی، تا: ۱۱۹۴ق؛ چلیپائی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۲۵ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۶ - ۴۳۰]

● **حاتم نامه = داستان حاتم طائی** / شعر، داستان / فارسی

hātam-nāme = dāstān-e hātam-e tā’ī

سلیم تهرانی، محمد قلی، - ۱۰۵۷ قمری

salīm-e tehrānī, mohammad qolī (- 1647)

حکایت حاتم به مثنوی، حدود ۸۸ بیت.

آغاز: ۱: طوطی کلکم، که به‌مرغ چمن ×× تازگی آموخت ز طرز سخن / گفت که روزی پی سامان کار ×× قافله ای جمع شد از هر دیار

۲: راوی افسانه اهل کرم ×× طوطی پر ریخته یعنی قلم / نقل کند کز پی سامان کار ××× قافله جمع شد از هر دیار

[الذریعة ۴۶۴/۹؛ نسخه‌های منزوی ۲۷۵۹/۴؛ فهرستواره منزوی ۷۷۵/۱۰؛ مشترک پاکستان، ج۷، ص۸۶۶ (با نام مثنوی سلیم) و ج۹، ص۱۸۷۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۲۷/۱۷

خط: نستعلیق، کا: امام قلی ایمانی غلام، تا: نیمه دوم قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی متن و حاشیه، جلد: تیماج تریاکی، ۴گ (۴۰۵ر-۴۰۸پ)، ۲۰سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۱۸×۳۲سم [ف: ۸ - ۱۰۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۰۹/۴

خط:نستعلیق،کا: محمد ابراهیم حسینی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی قهوه‌ای، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۶ - ۷۰۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۹۶/۱۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳ص (۴۱-۴۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ - ۳۷۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۰۴/۶

آغاز: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۷ق؛ در هامش؛ جلد: میشن سیاه، ۱۲ سطر، اندازه: ۷/۳×۱۷/۶سم [ف: ۸ - ۴۳۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۱/۳۸

آغاز: برابر۱

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن محمد، تا: ۱۴ صفر ۱۱۹۲ق، جا: شیراز (آستانه شاهچراغ)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۱۶ر-۱۱۸پ)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳۸ - ۲۳۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۲/۲۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ای چو گل افکنده هوسهای تو ×× بر سر زر لرزه بر اعضای تو / داری اگر اصل چو در یتیم ×× روی مگردان ز کرم چون سلیم

کامل؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در نسخه با نام «قصیده محمد علی سلیم در باب مهمان شدن اهل قافله در سر تربت حاتم»؛ کاغذ: نیلی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶ص (۲۹۸-۳۰۳ حاشیه)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۶/۴×۲۸/۳سم [ف: ۲۹/۱ - ۴۰۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۴۸/۲۲

آغاز: برابر۲

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، سرخ، ۲گ (۸۲پ-۸۳پ)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۸ - ۱۸۵]

۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:جنگ۵۲

در فهرست به نام خوان حاتم طی ذکر شده؛بی‌کا،بی‌تا[نشریه:۲- ۷۴]

● **حاتم نامه** / ادبیات / فارسی

hātam-nāme

والهی قمی، میریوسف، ق۱۱ قمری

vālehī qomī, mīr-yūsof (- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۲/۵۷

آغاز: صوفی کلکم که ز جوش درون ×× گرد لب آورد کف قیرگون؛ **انجام:** حاتم طب کش دو جهان بنده است ×× مرده اگر او کرمش زنده است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره نازک، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۴۱پ-۱۴۳پ حاشیه)، اندازه: ۱۳×۲۲/۲سم [ف: ۲۹/۱ - ۵۵۶]

● **حاتم نامه** / داستان / فارسی

hātam-nāme

این کتاب در شرح حال حاتم طائی است و در آن حاتم به نام «حاتم بن طی بن کهلان بن رسن بن ... قحطان» معرفی شده است وسپس زندگانی او از خردسالی تا وقت مرگ می‌آید. این زندگی‌نامه شامل حوادث مهم ایام از سفرها و بخشش‌های و ازدواج و رفتار با مردمان است.

[فهرستواره منزوی ۱: ۳۱۴؛ کتاب شیعه ۱، ص ۲۵۰ آن را از کاشفی دانسته در حالی که سرآغاز کار کاشفی جز این است و آدرس به فهرستواره منزوی نیز چنین نیامده]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۴

آغاز: بسمله، سپاس بیقیاس بر پروردگاری جل شانه و هزاران نعمت بر آن سرور؛ **انجام:** و سخاوت از حد زیاده همیشه و ... تمام شد بعون الله تعالی جل شانه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی مهر خورده، جلد: مقوایی عطف تیماج تریاکی، ۱۲۸گ، ۱۳ سطر (۱۲/۵×۱۹/۵)، اندازه:۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۶ – ۴۹]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۶۳۳

آغاز: بسمله سپاس بی قیاس مرحضرت پروردگار را جل شانه ... بعد حمد و ثنا راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت می‌کنند ... در بیان تولد حاتم؛ **انجام:** و در تمام آفرینش پروردگار نام نیکویی حاتم مشهور گشت و قصه «هفت سیر حاتم» در جهان بماند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۸گ، ۱۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۳۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۰۱

آغاز: سپاس بیقیاس مر پروردگاریرا جل شانه و هزاران درود بر سرور کاینات محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم؛ **انجام:** حضرت کونین درحقشان دعا کرد و رخصت داد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۳۰ جولای (۱۸۱۵م) ۱۲۳۰ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۱۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۴ – ۲۷۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۷۵/۲-ف

نسخه اصل: گنج‌بخش ش ۲۴۲؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ – ۲۰۵]

۵. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۹۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵ – ۶۴۸]

● **حاتم نامه = ظفرخانی** / شعر / فارسی

hātam-nāme = zafar-xānī

در نسخه از سراینده و نام مثنوی نشانی به دست نیامد. می‌تواند از سلیم تهرانی، محمد قلی (د ۱۰۵۷ق /۱۶۴۷م) (نسخه‌های منزوی ۲۷۵۹/۴) باشد، که این مثنوی به دنبال چند مثنوی دیگر از آن سراینده جای داده شده است. مثنوی است در ۸۹ بیت، نخست به توصیف کشمیر می‌پردازد (ولی «وصف کشمیر» او نیست)، سپس به ستایش ظفرخان فرمانفرمای آنجا پرداخته است: قضا می‌خواند او را «حاتم» بزم ×× قدر می‌داند او را «رستم»رزم ... و: ترا کی می‌کنم نسبت به «حاتم». داستان حاتم طائی نیست.

[الذریعه ۱۵۶/۱۹ «مثنوی حاتم نامه»، که جز این است؛ نسخه‌های منزوی ۲۷۵۹/۴ «حاتم نامه؛ داستان حاتم طائی» از همین سلیم، ولی جز این است]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱۵

آغاز: بنام نقشبند خاک کشمیر ×× مرصع ساز خاک پاک کشمیر / چمس سازی کزو چرخست زاغی ×× درو فردوس کشمیر است باغی؛ **انجام:** به من طبع آنچه می‌بخشد حد کیست – ظفرخانی است اینها حاتمی نیست.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ ۳گ (۱۴۵پ–۱۴۷پ) [ف: ۲ – ۷۴]]

● **حاتم نامه** / شعر، داستان / فارسی

hātam-nāme

مثنوی مفصلی است در داستان حاتم طائی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۳/۶

آغاز: یکی از محرمان حاتم طی ×× ز روی محرمی پرسید از وی / که این دریا دل پاکیزه گوهر ×× بعالم دیده ای از خود سخی تر؛ **انجام:** بلی اینها عجب از فضل حق نیست ×× ز ما باشد عجب از حق عجب نیست / عنایب خدمت درگاه آن کن ××اگر نیکی کنی در راه آن کن

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۵گ(۱۹۵ر–۱۹۹پ)[ف:۳۷- ۳۵۲]

● **حاتم نامه** / شعر / کردی

hātam-nāme

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۵۱/۳-ف

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۷۳ق [فیلمها ف: ۲ – ۸۵]

←الحاتمیة ⩾ استخراج خط نصف النهار و معرفت سمت قبله

● **حاتمیة** / ادبیات / عربی

ḥātamīyya

در این رساله سخنان ارسطو با سروده‌های ابوالطیب احمد بن حسین متنبی کندی جعفی کوفی (۳۰۳-۳۵۴) سنجیده می‌شود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۳۰

آغاز: قال ارسطو «اذا کانت الشهوة فوق القدرة کان هلاک الجسم قبل بلوغ المراد» المتنبی: و اذا کانت النفوس کبارا ×× تعبت فی مرادها الاجسام؛ **انجام:** الحکیم «آخر افراط التوانی اول موارد الخوف» المتنبی: «و غایة المفرط فی سلمه ×× کغایة المفرط فی

حربه». و در پایان دارد تمت الرسالة الحاتمیة ... – هو فی بعض النسخ بعد قوله کالحکم: الحکیم «لاغنی لمن ملکه الطمع و استولت علیه الامانی» المتنبی «امسین اروح مشر خازنا و یدا ×× انا الغنی و اموالی المواعید» ... فجعل اللطیف من الهواء و الکثیف من التراب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ شعبان ۱۰۹۷ق، جا: کرمان؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵ص (۲۵۷–۲۶۱)، سطور چلیپا (۱۱/۴×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳ – ۲۲۷]

↩حاتمیه ⩾ حاتم نامه

● **حاتمیه = حاتم نامه** / انشاء / فارسی
hātamīye = hātam-nāme
کاشفی، حسین بن علی، – ۹۱۰ قمری
kāšefī, hoseyn ebn-e ʻalī (- 1505)
اهدا به: ابوالغازی سلطان حسین بهادر خان
تاریخ تألیف: ۸۹۱ق؛ محل تألیف: هرات
داستان حاتم طایی، مرد سخاوتمند مشهور عرب در عصر جاهلیت است که کاشفی آن را با نظم و نثر روان سروده و یا به رشته تحریر درآورده است. در آن از جواهر الاماره و عناصر الوزاره یاد کرده است همان‌که در اخلاق محسنی از آن نام برده است.
آغاز: بنام خدائی که بخشنده اوست ×× بر آرنده کار هر بنده اوست / خدایی که دل دارد و جان آفرید ×× ز جودش وجود جهان آفرید
انجام: آنچه شاهان را بشمشیر غزا آمد بدست ×× چاکرانت را بیک همت مسخر باد و هست / و الحمد الله رب العالمین ... کثیرا کثیرا
چاپ: به اهتمام «شفر» ضمن آثار منتخبه ایرانی با عنوان رساله حاتمیه، پاریس، ۱۸۸۳م؛ به تصحیح مرحوم محمدر ضا جلالی نائینی، تهران، ۱۳۲۰ش
[فهرستواره منزوی ۳۱۴/۱ و ۲۹۰/۷؛ نسخه‌های منزوی ۳۶۷۴/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** این بود چند کلمه از اخبار سخا و کرم حاتم طایی و مروت و فتوت خانواده وی که رقم زده کلک تقدیر گشت و ذلک فضل الله توتی من یشاء تم.
خط: نستعلیق، کا: رکن الدین، تا: شعبان ۹۳۹ق، جا: تبریز؛ مهر: «مالک الملک ذوالجلال و الاکرام» (مستطیل)؛ کاغذ: شرقی، ۳۰گ (۱پ–۳۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۳۵ – ۱۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد کاتب زره ای، تا: جمادی الثانی ۹۶۹ق، جا: براباد؛ با اشعاری از خیام و کمال اسماعیل و دیگران و از عبدالواسع دامی در تاریخ سقاخانه درب قیصریه سپاهان در ۱۱۷۳؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ، ۱۰ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ – ۲۳۵۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۳
آغاز: برابر
خط:نستعلیق،کا: شاه محمود خوشنویس معروف، تا: ۹۷۶ق؛ دارای یک سرلوح کار قدیم، مجدول؛ کاغذ: متن دولت آبادی سفید زر افشان، حاشیه کبود، ۵۲گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۲ – ۴۳۵]

↩ الحاجبیة ⩾ اجوبة المسائل العکبریة
↩ حاجی بابا در لندن ⩾ حاجی بابای اصفهانی
↩ حاجی بابا در لندن ⩾ حاجی بابای اصفهانی (ترجمه)

● **حاجی بابای اصفهانی = حاجی بابا در لندن** / داستان / فارسی
hājī bābā-ye esfahānī = hājī bābā dar landan
جیمز موریه فرانسوی، ق۱۳ قمری
jeymz mūrīye farānsavī (- 19c)
مترجم: روحی کرمانی، احمد بن محمد جعفر – ۱۳۱۴ قمری
ترجمه رمانی است که «ژ– موریه» به انگلیسی نگاشته در اخلاق و آداب اجتماعی و سیاسی ایرانیان. چند بار ترجمه شده یکی از شیخ احمد روحی کرمانی است و دیگری از حبیب اصفهانی (– ۱۳۱۵ق) که از ترجمه فرانسوی آن به فارسی برگردانده و ... . البته ماجرای ترجمه کتاب در ایران ماجرای بحث برانگیزی دارد. خلاصه مطلب این که میرزا حبیب چهارمحالی اصفهانی، از فضلای عصر قاجار به ترجمه کتاب با نثری دلکش و زینت یافته از فرانسه به فارسی دست زد که از شاهکارهای نثر دوران خود محسوب می‌شود. اما تا پیش از آنکه مجتبی مینوی اصل دستنویس خط میرزا حبیب را در دانشگاه استانبول مشاهده کند کسی نمی‌دانست که این ترجمه از آن اوست. اصل ترجمه از آنجا که به دست شیخ احمد روحی کرمانی (– ۱۳۱۴ق)، از نزدیکان و مرتبطان با میرزا حبیب استنساخ شده و به چاپ سپرده شده بود به اشتباه به اسم او نامبردار گشت، و بر روی نسخه‌هایی خطی هم که از آن باقی است نام روحی کرمانی دیده می‌شود. جز اینها از رمان حاجی بابا ترجمه‌های دیگری نیز در دست است. (بشری)
مرحوم دهخدا در لغت‌نامه در خصوص موریه و این کتاب می‌نویسد [با اندکی تلخیص:] «... در سال ۱۸۲۴م مطابق سال ۱۲۳۹ق قریب به ده سال پس از مراجعت جیمز موریه از ایران کتابی به زبان انگلیسی به نام حوادث زندگانی حاجی بابای اصفهانی منتشر کرد و چهار سال بعد از این تاریخ جلد دیگری به شکل ذیل بر کتاب اولی خود، تحت عنوان حاجی بابا در انگلستان انتشار داد این دو کتاب به شکل داستان تحریر شده و

جنبه تاریخی ندارد. موریه با تألیف این دو داستان خواسته است که آداب، اخلاق و زندگانی اجتماعی و سیاسی مردم ایران را به خوانندگان انگلیسی‌زبان بشناساند، کتاب حاجی بابا جز استهزاء و طعن و انتقادهای نیش‌دار و بزرگ کردن معایب قوم ایرانی چیز دیگری به خواننده ارائه نمی‌دهد».

آغاز: صورت کاغذی است که سیاح انگلیسی به سفارت اسوج در اسلامبول نوشته است ...

انجام: تا از نتیجه کار مطمئن خود را به معرکه اندازد به این روی با کمال شرمساری و خاکساری می‌گوید به خدا سپردم.

چاپ: در هند و ایران چاپ شده

[پانزده گفتار مینوی ص ۲۸۳ و ۳۱۰ و ۳۷۱ ؛ فارسی مشار ص ۵۴۳ ؛ رجال ایران ۱:۳۱۳؛ فهرستواره منزوی ۳۱۴/۱؛ دنا ۴/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۱۲

آغاز و انجام: برابر

نسخه حاضر در هشتاد گفتار تنظیم گشته است؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد جعفر فرزند عبدالخالق هرندی، تا: ۱۷ محرم ۱۳۱۳ق، به خواهش «محمد علیخان»؛ مصحح، روی برگ آغاز عبارت: «مجموعه گفتار شامل خاطرات حاج بابا در عصر قاجار» آمده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخملی سبز، ۲۰۰گ، ۱۶ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه:۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۰ – ۵۵۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۲۵

خط: نسخ، کا: محمد بواناتی، تا: ذیقعده ۱۳۱۵ق، جا: یزد؛ اهدایی: حسنعلی غفاری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۰۷گ، ۱۵ سطر (۱۲×۲۵)، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۱۶ – ۷۱۵]

۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۷۲

خط:شکسته نستعلیق،کا: محمد یزدی پسر حاجی محمد حسن تاجر محمد آبادی، تا: ۱۳۱۷ق؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۳ – ۱۷۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: کرمانی محمود، تا: ۲۶ ربیع الاول ۱۳۱۲ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ماشی [رایانه]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن ابی القاسم رشتی، تا: ۱۳۱۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۲۱]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: مهدی نائینی، تا: ۱۳۱۸ق؛ کاغذ: فرنگی، فلفل نمکی، جلد: تیماج قرمز، ۱۸۵گ، ۱۵سطر (۱۷/۵×۲۰)، اندازه:۱۷×۲۲سم [ف: ۵ – ۴۲۲]

۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۹۵

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد یزدی، تا: ۱۳۱۹ق [نشریه: ۷ – ۱۷۸]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۴۶

خط: نستعلیق، کا: محمد یزدی مشهور به محمد آبادی ولد حاج محمد حسین، تا: ربیع الاول۱۳۲۱ق؛ اندازه: ۱۴×۲۲سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۴]

۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۴۶

خط: نستعلیق ریز، کا: محسن پسر حاجی میرزا یوسف مشیر لشکر نایینی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۲۴ق، یونت ئیل؛ ۵۵۵ص، ۱۳ سطر، قطع: خشتی ربعی [نشریه: ۷ – ۱۴۱]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۶

آغاز: بسمله. فصل اول: در کیفیت تولد و تربیت حاجی بابا ولد کربلائی حسن چنین گوید حاجی بابا که پدر من کربلائی حسن یکی از دلالهای مشهور اصفهان بود؛ **انجام:** هیچ بهتر از این نخواهد بود که سرگذشت حالات خودت را نقل نمائی قبول کرد و شروع کرد به گفتن آنهائیکه بعد از این ذکر می‌شود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جا: تهران (احتمالا)؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۷۶گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه:۱۳×۲۱سم [ف: ۱ – ۳۸۰]

۱۱. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۵۴

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۲گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: – ۷۳]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** حاجی بابا پسر حسن دلاک با نام حاج میرزا بابائی و صاحب منصب شاهی داخل مسقط الرأس خودش از این بیشتر چه میخواهی.

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، کا: محسن بن میرزا یوسف خان مشیر لشکر نائینی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ ربیع الاول ۱۳۲۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ – ۳۶۵]

۱۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۷۳بخش۳ و ۱۷۴بخش۳

نسخه اصل: یونیور سیته ۲۶۶؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ترجمه میرزا حبیب اصفهانی با فهرست؛ ۲۵۷گ [ف: – ۱۲۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۰۳-ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ – ۱۹۶]

۱۴. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۶۹بخش۳ و ۳۷۰بخش۳

بی‌کا، بی‌تا؛ چاپ ۱۹۳۳ پاریس [ف: – ۱۵۴]

● حاجی بابای اصفهانی (ترجمه) / داستان / فارسی

hājī bābā-ye esfahānī (t.)

جیمز موریه فرانسوی، ق۱۳ قمری

jeymz mūrīye farānsavī (- 19c)

مترجم: اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی ۱۲۵۹ - ۱۳۱۳ قمری
ویرایش / پاکنویس: محمد حسین خان ذکاء الملک فروغی (۱۳۲۵ق). جمیز ژوستینین موریه (۱۸۴۹م)، سیاستمدار و نویسنده مشهور انگلیسی که در عصر فتحعلی شاه به ایران آمد و نخستین روابط تأثیر گذار بین دولت قاجار و دولت انگلیس را رقم زد، رمانی دارد که از زبان یک نفر ایرانی به نام حاجی بابا اصفهانی بیان شده و وی در اصل قهرمان و راوی داستان است. موریه از این طریق به بیان اخلاق و منش اجتماعی ایرانیان، البته از دیدگاه خود - که البته مورد پسند بسیاری حتی برخی از هموطنانش چون ادوارد براون نیفتاد - پرداخت که از همان زمان انتشار به انگلیسی، به چندین زبان ترجمه شد و مورد استقبال قرار گرفت. از رمان حاجی بابا ترجمه‌های متعددی به فارسی در دست است که بر روی آنها بررسی‌هایی انجام شده ولی تاکنون کسی از ترجمه اعتمادالسلطنه که یقیناً قدیمی‌ترین ترجمه است سخنی نگفته است. از این ترجمه نسخه‌ای ناقص در اختیار ماست که به دلیل ناقص رها شدن کار ترجمه از سوی مترجم چنین وضعیتی دارد. نسخه را زمانی دکتر قاسم غنی به دست آورده و به میرزا محمد علی فروغی نشان داده. وی که از کار پدرش میرزا محمد حسین خان (پاکنویس کننده متن ترجمه شده برای اعتماد السلطنه) باخبر بوده توضیحی فوق العاده مهم در حاشیه نسخه می‌نگارد که تنها سرنخ اطلاع ما از ماجرای ترجمه به دست اعتمادالسلطنه است و اینک عین آن یادداشت: «این کتابچه خط مرحوم میرزا محمد حسین خان فروغی ذکاءالملک، والد اینجانب است و قسمتی از کتاب معروف حاجی بابا است. محمد حسن خان اعتمادالسلطنه به قصد تقدیم به مرحوم میرزا علی اصغر خان امین السلطان از فرانسه ترجمه می‌کرد و به پدرم می‌داد که به عبارت پاکیزه و شیرین درآورد. مرحوم فروغی بیرون مسود کردن، آن را به صورت پاکنویس می‌نوشت و به این جهت گمان می‌کنم نسخه منحصر به فرد باشد و بیش از این اندازه هم که در این نسخه هست نوشته نشده است. چون مرحوم اعتمادالسلطنه بسیار کم حوصله و هم بسیار متلون بود. ترجمه کتاب را به سر نرسانید و هوس‌های دیگر پیشش آمد. آن زمان من طفل بودم و اول دفعه که معرفت کتاب حاجی بابا پیدا کردم به واسطه این ترجمه بود که در دست پدرم می‌دیدم. تاریخ تحریر کتاب را به تحقیق نمی‌توانم معین کنم. تقریباً در حدود سنوات ۱۳۰۷ تا ۱۳۰۹ق بود. چند کلمه که در حاشیه این صفحه و در متن صفحه ۷۶ نوشته شده خط عارف افندی است و او یک نفر از عثمانیان بود که با اعتمادالسلطنه مربوط بود. در ترجمه مقید نشده‌اند که با اصل مطابق باشد و تصرفاتی هم شده که بعضی از خود اعتمادالسلطنه و اکثر از مرحوم فروغی است. در این تاریخ که بهمن ماه سال ۱۳۱۶ش است بر حسب اتفاق به دست جناب آقای دکتر قاسم غنی افتاد و من دیدم و بسیار مسرور شدم که این نسخه که حقیقتا در عالم خود شاهکار است از بین نرفته است. [امضای فروغی]». کتاب با دیباچه ای مختصر درباره دشواری فن ترجمه آغاز می‌شود و در آن به اینکه حتی بزرگانی چون خواجه نصیر از فن ترجمه سر باز زده‌اند و دشواری تألیف را بر آن ترجیح داده‌اند سخن رفته است. سپس نگارنده دیباچه (شخص اعتماد السلطنه) افزوده: «حکم قضایا حکمت باری تعالی جل ذکره باری باین گرانی را سربار ناتوانیهای این ناچیز نمود و عمری باین کلفت مکلفم داشت. حیف که در محضر مبارک یعنی در دایره جلیله قدردانی و مقام‌شناسی ترجمه معتنابه ازین صمیمی ارادتمند خالص العقیده شرف قرائت نیافته تا آن زجر بی اجر نماند و از ملازمان حضرتم کسی بچیزی خواند. تلافی این غبن را ملهم شدم که کتاب حاجی بابا را ترجمه کرده تقدیم حضور موهبت ظهور اشرف نمایم». این ترجمه چنانکه گفته شد از سوی مترجمان (اعتماد السلطنه و فروغی) ناقص رها شده و تا پایان «فصل یازدهم: در سرگذشت دراویش» (صص ۱۲۱ تا ۱۶۱ پایان نسخه) را داراست. برای به دست دادن نمونه‌ای از نثر مترجمان بجاست قدری از فصل سوم، از آنجا که حاجی بابا در دست ترکمانان اسیر شده و در انتظار اولین وعده غذاست نقل شود: «دو روز بعد از ورود به این ابه اصلان سلطان ولیمه‌ای بشکرانه این فتح که او را نصیب شده به اهالی داد و دیگ‌های بزرگ بار کردند و برنج و روغن را در هم نموده پلاوی پختند. مردان ابه تماما در یک طرف و زنها در طرف دیگر جمع شدند. اول مردها سیر خوردند بعد باقی را برای زنها بردند. زنها هم چون سیر گشتند بقیه را به ساربانها و چوپانها تقسیم نمودند، پس از آنکه ساربانها و چوپانها هم دست کشیدند و نماند جز مشتی ته دیگ و استخوانهای بی‌گوشت، آن را به ما قسمت دادند. چند روز گرسنگی سخت و بی قوتی و اشتهای مفرطه برای من طپش قلب آورده بود. این طبیخ ترکمانی اگر چه بینی و بین الله بدترین غذای دنیا محسوب می‌شد اما از فرط جوع بوی آن هر وقت به مشام می‌رسید حظ می‌کردم و دو دانگ دیگر بر شش دانگ اشتهای من می‌افزود. خلاصه قبل از آنکه چوپانها و ساربانها دست بکشند و پس مانده آنها نصیب و قسمت من و افندی و سگهای ابه شود گرسنگی شدید ما را بر آن می‌داشت که متصل گردن بکشیم و بدست ساربانها و چوپانها نگاه بکنیم ...» (صص ۳۳-۳۴ نسخه). این ترجمه ناقص هم از آن رو که نمونه‌ای از نثر ترجمه‌ای دو تن از بزرگان دانش عصر قاجار و هم از آن رو که نخستین ترجمه حاجی بابا در ایران به شمار می‌رود. حائز اهمیت و بررسی و حتی نشر است. (جواد بشری)

آغاز: (دیباچه مترجم): بسمه تبارک و تعالی- بحضور مبارک حضرت اشرف ارفع امجد افخم بندگان، وزیر اعظم امین السلطان مد ظله العالی معروض می‌دارد فن ترجمه که اهمین و اشکال آن را دانشمندان بزرگ فرنگ و آنها که عالم به السنه مختلف می‌باشند ... (داستان): کتاب حاجی بابا - فصل اول در تولد

حاجی بابا – پدرم که کربلائی حسن نام داشت از دلاکهای معروف اصفهان بود. در سن هفده سالگی با دختر شخص شماعی مزاوجت کرده هم بالین شد ...
انجام: همینکه در شهری نقلهای من کهنه می‌شد از آنجا سبک سفر کرده بدیار دیگر می‌رفتم و قصه ها را از سر می گرفتم عمری با حرف مفت و دروغ خوش گذرانده ام و جز سرگذشت شادمانی داستانی نخوانده. این است حال من و مآل من. [رقم:] م م

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: (گویا) محمد حسین خان ذکاء الملک فروغی، تا: اوایل قرن ۱۴؛ مجدول، دارای کمند، با سرلوح؛ با یادداشت مهمی در تعیین نام مترجمان و سرگذشت ترجمه از محمد علی فروغی در حاشیه دو صفحه ابتدایی؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: مقوایی با روکش تیماج، ۸۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۹سم [ف: ۲۷/۱ – ۲۸۸]

● حاجی‌های انبار چه دینی دارند / فارسی
hājī-hā-ye anbār če dīnī dārand
کسروی، احمد، ۱۲۶۹ – ۱۳۲۴ شمسی
kasravī, ahmad (1890 - 1945)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۲۲-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ – ۱۰۰]

● حادث و تشبیه به سراج / کلام و اعتقادات / فارسی
hādes va tašbīh be serāj
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ – ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
رساله درباره «حادث و تشبیه به سراج» از سید کاظم رشتی، در انتها آمده است: «روزی که جز وفات پادشاه عالم محمد شاه رضی الله عنه نرسیده مردم در اضطراب بودند در پانزده شوال ۱۲۶۴».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۶۰/۹
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد باقر زنجانی متخلص به سالک، تا: قرن ۱۳، جا: زنجان؛ واقف: جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی و شکری فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱ص (۴۳۷–۴۴۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷ – ۴۴۳]

● حادث و مبدع / فلسفه / فارسی
hādes va mobde‘
بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، – ۶۶۷ ؟ قمری
bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1269)
در فرق میان حادث و مبدع.
آغاز: بابا افضل ... در فرق میان حادث و مبدع میفرماید: خاصیت ابداع را بوجود محلی موجود پیش از ابداع حاجت نبود ...
انجام: و احاطت اجسام از آنکه نه بذات بود تغیر و بطلان پذیرد و احاطت دانائی زوال نپذیرد. تمت.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۲۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۵۰ر) [ف: ۱۶ – ۱۸۶]
۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۱۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۲گ (۷۰پ–۷۱ر)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: – ۲۰۰]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی آبی، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷ – ۴۶۱]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی آبی، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷ – ۴۶۵]

← حادثه نادرشاه ⟵ حادثه نادرشاهی

● حادثه نادرشاهی = حادثه نادرشاه / تاریخ پادشاهان / فارسی
hādese-ye nāder-šāhī = hādese-ye nāder-šāh

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۷۹/۱-ف
نسخه اصل: آصفیه دکن؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق [فیلمها ف: ۲ – ۱۵۰]

● حادثه نادرشاهی / تاریخ پادشاهان / فارسی
hādese-ye nāder-šāhī
گزارشی از فتح دهلی به دست ناردشاه از زبان یک هندی که به ایران تاخته است.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۵۹عکسی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۸گ [جنگ: ۱ – ۴۵۶]

● حاشیة / – عربی
ḥāšīya

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۱۴
آغاز: الباء الشیئی السیر یقال اصاب؛ **انجام:** الدوایرالموازیه سبع و تسعین و ثمانمائه
خط: نسخ، بی کا، تا: ۸۹۷ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۸۳]

● **الحاشیة** / گوناگون / عربی
al-hāšīya

رساله کوتاهی است با عناوین «قوله، قوله» در موضوعات گوناگون چون فلسفه، اخترشناسی و ... محشی بخشی از عبارت مصنف را آورده و به شرح آن پرداخته است. محتملاً از علاء الدین قوشچی باشد باید با حاشیه هدایة الحکمة او کاملاً سنجیده شود. نسبت آن به قوشچی در برگ نخست مجموعه کتابخانه مرعشی آمده است.
آغاز: بسملة، قوله: یؤل علی القدح فی البدیهیات فیه بحث لان الحسیات توجب الاستعداد للنفس بحصول الدیهیات فیها لم یجوز أن یتفاوتا صفاً و قوة، فان اظنون قد یکون وسیلة الی حصول
انجام: قوله: مقتضاه فیه بحث لان مقتضی ما ذکر من الشبه أن لائق بما جزم به العقل فانه جزم فیما ذکر من صور الغلط جزماً لا یفرق بینه و بین جزمه بکون الشمس مضیئة والنار حارة فیحتمل أن یکون جرنه فی هذین المثالین مثل جرمه فی الصور الغلط

۱. تهران؛ دانشگاه تهران؛ شماره نسخه:۲۰۲۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ درشت، بی کا، تا: ربیع الاول ۸۳۶ق؛ مهر: محمد بن حیدر بن نورالدین حسین عاملی، محمد شفیع مورخ ۱۰۸۶، علی بن جعفر سپاهانی در ۱۱۹۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۴۸گ (۶۶پ-۱۱۳پ)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۸-۶۴۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۶/۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۰۹ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۲۲۱پ-۲۲۴ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۳۶- ۶۳۲]

● **حاشیة** / فلسفه / عربی
ḥāšīya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۰/۶
آغاز: بسمله صدر الشارح الفاضل شرحه بالتسمیة تبرکا بالفاظها؛
انجام: نص علیه السید السند فی شرح المواقف.
خط: تحریری، کا: محمود بن اسکندر بن یحیی بن رمضان بن علی ارموی، تا: ۱۰۰۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج جگری، ۱۱ص (۱۲۸-۱۳۸)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲ - ۲۸۳]

← حاشیة آداب البحث ⟵ الرسالة الحنفیة فی علم الآداب

● **حاشیة آداب البحث** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ādāb-il baḥṯ

پنجونی، عبدالرحمن
panjūnī, ʻabd-or-rahmān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۳۴/۲
انجام: انجامه: تمت الحاشیه النفیسه المنسوبه الی مولانا الفاضل المحقق المدقق ملا عبدالرحمن البیجرینی رضوان الله علینا و علیه و آبائه و آبائنا و امهاتنا اجمعین، علی ید القیر المحتاج الی عفو ملک القدیر رسول التلانی فی وقت الضحی فی خدمت الاستاد الاکرم جناب ملا صالح المرکه ای فی سنه ۱۳۴۴ فی یوم الشک من رمضان المکرم.
خط: تحریری، کا: رسول تلانی، تا: رمضان ۱۳۴۴ق، جا: مرکه؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۵ر-۲۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۷۰]

● **حاشیة آداب البحث لاری** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ādāb-il baḥṯ-i lārī

شهری زاده
šahrī zāde

آغاز: بعد بسمله. قوله للناظرین الناظرین فی التعریف ای فی نفس التعریف مع قطع النظر عما عداه انظار. و لایقدح فی ورود الانظار
انجام: قوله بل یجوز انه ینقله تاسر انما یصرح الشیء انه لواعی الحصر فی المرجح و لم یشم ... و کلامه قد وقع الفراغ من تنمیق هذه الاوراق

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۹۲ص (۲۰۷-۲۹۸)، ۲۷ سطر [سنا: ف: ۲ - ۱۹۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۸/۲
آغاز و انجام: برابر
گویا از نثاری؛ خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: دوشنبه شعبان ۱۱۰۹ق؛ با عنوان «قوله»؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۱۱۰ص (۹۶-۲۰۵)، ۲۷ سطر [سنا: ف: ۲ - ۱۹۹]

● **حاشیة آداب البحث للسمرقندی** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ādāb-il baḥṯ li-s-samarqandī

سیماوی، سنان الدین یوسف، - ۱۰۰۶ قمری
sīmāvī, sanān-od-dīn yūsof (- 1598)
وابسته به:آداب البحث و المناظرة سمرقندی،محمد بن اشرف(-۷)

[کشف الظنون ۴۰/۱]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۳/۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۳ق؛ ۸گ (۸۸پ–۹۵پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲ – ۵۷۲]

● **حاشیة آداب البحث للسمرقندی** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ādāb-il baḥṯ li-s-samarqandī

خوشنویس، احمد

xošnevīs, ahmad

وابسته به: آداب البحث و المناظرة؛ سمرقندی، محمد بن اشرف (–۷)

حاشیه مختصر توضیحی است با عناوین «قوله، قوله» دارای رد و ایراد در بعضی بحث‌ها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۴۴/۲

آغاز: قوله المنة علینا، سلک طریقة العمل بالحدیث معنی لأن حقیقة الحمد عند المحققین اظهار الصفات الکمالیة دو القول المخصوص؛ **انجام:** فظهر أن الجواب عن امثال هذا المنع الغیر المعین فی السبیة السابق، فلیتذکر..

خط: نستعلیق، کا: محمد بن امر الله الضفروی، تا: ۹۵۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۷گ (۱۲پ–۵۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۴ – ۴۰]

● **حاشیة آداب البحث للسمرقندی** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ādāb-il baḥṯ li-s-samarqandī

وابسته به: آداب البحث و المناظرة؛ سمرقندی، محمد بن اشرف (–۷)

حاشیه مفصلی با عنوان‌های «قوله، قوله».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۱۵–۱۲/۲۰۵

آغاز: بسمله قوله المنة علینا اه سلک طریقة العمل بالحدیث معنی لان حقیقة الحمدعند المحققین اظهار صفات الکمالیة دون القول المخصوص؛ **انجام:** و اثبات انه غیر مضر فی مثال المنع الغیر المضر السنة السابق فلیتذکر. ختم بعون الملک الوهاب ... والصلوة والسلام علی رسوله محمد المبعوث من اشرف الاعراب و علی آله و صحبه خیر الاصحاب

خط: نستعلیق، کا: حسن بن کرامی بن حسن، تا: یک‌شنبه شعبان قرن ۱۰، جا: ورم مدرسه جلالیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳ – ۱۳۷۲]

● **حاشیة آداب البحث للسمرقندی** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ādāb-il baḥṯ li-s-samarqandī

وابسته به: آداب البحث و المناظرة؛ سمرقندی، محمد بن اشرف (–۷)

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۱۱ – ۹۳۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۴/۴

آغاز: قوله، لووجبت الزکاة علی المدیون لوجبت علی الفقیر؛ **انجام:** والحق حقیق بان یتبع. والله اعلم بالصواب (لمولانا محمود برکشاطی)

این حاشیه عنوانهای قوله، قوله دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۱۶۷پ–۱۶۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ – ۱۳۷]

● **حاشیة آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ādāb-il baḥṯ wa-l munāẓira

عصام الدین چلبی

'esām-od-dīn čalabī

وابسته به: آداب البحث و المناظرة؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰–۷۵۶)

حاشیه بسیار مختصری است. در انتهای برگه این اثر یادداشتی با عبارت ذیل دیده می شود: «این شرح را عصام الدین چلبی که بر شرح ملا جامی حاشیه نوشته است نوشته است» که طبق این یادداشت ظاهراً عصام الدین چلبی محشی این اثر می باشد ولی در منابع موجود نشانی از وی به دست نیاوردیم؛ به گفته مؤلف کشف الظنون عصام الدین اسفراینی شرحی بر آداب البحث نوشته که طبق آن می‌توان گفت شاید محشی همین عصام الدین اسفراینی باشد ولی آغاز شرح وی با آغاز نسخه ما تطبیق نمی‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۷۶

آغاز: بسمله. فمادام المطلق فی تحریر البحث و تقریر المذاهب فلا یتوجه المنع بل؛ **انجام:** فاذا ینتهی الیقین الی الفاظ جمیله فلیس للسائل الطارحه فی طلب توضیحی من العلل تمت الرساله لابل الشریف علیه الرحمه و الرافعون للادب

خط: نسخ، کا: ولی بن احمد قرنی سرجانی، بی تا؛ مهر: «فخرالاطبا ۱۲۷۸» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ، ۱۲سطر (۷×۹)، اندازه: ۱۳/۶×۱۸/۲سم [رایانه]

● **حاشیة آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ādāb-il baḥṯ wa-l munāẓira

وابسته به: آداب البحث و المناظرة؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰–۷۵۶)

حاشیه‌ای است مختصر بر دو «آداب البحث» عضدالدین ایجی با

عناوین «قوله، قول».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۴/۶-۱۵۴/۱

آغاز: قوله فالدلیل ای فیطلب منک الدلیل علی تلک المدعی وذلک الدلیل مرکب من المقدمتین کما بین فی المنطق فی بیان اشکال و هنا اشکاله و بیانه انه یجوز ان یکون؛ **انجام:** بأن لم تثبت المقدمات ثم مانع الدلیل المناقض و المعارض السایل مانع اولا ثم مدعی الخلف ثم مدعی الخلاف.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از «م رس رحمه الله»، در حاشیه نسخه اشعاری از لاادری: گویند ز عشق کن جدایی×× این نیست طریق آشنایی؛۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۳۷۲]

● **حاشیه آداب المتعلمین** / اخلاق / فارسی

hāšīye-ye ādāb-ol mote‘allemīn

وابسته به: آداب المتعلمین نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۶۹

آغاز: لهذا محشی سئوال کرده که چگونه میانه این؛ **انجام:** تمت هذا الکتاب بعون الملک الوهاب سنه ۱۲۶۷

محشی ابراهیم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۶گ، ۷ سطر [رایانه]

● **حاشیة آداب المریدین** / عرفان و تصوف / عربی و فارسی

ḥāšīyat-u ādāb-il murīdīn

وابسته به: آداب المریدین؛ سهروردی، عبدالقاهر بن عبدالله (۴۹۰-۵۶۳)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۸۹/۲

محشی از قرن ۱۳ق؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ در هامش [مختصر ف: - ۲۶۵]

● **حاشیة آقا جمال بر مبحث اخبار** / اصول فقه / عربی

hāšīye-ye āqā jamāl bar mabhas-e axbār

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

نام فوق بر صفحه اول آمده و شاید حاشیه بر شرح عضدی بر مختصر ابن حاجب باشد

[الذریعة ۱۳۰/۶]

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۷/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی خادم ابن محمد حسن مشهدی، تا: ۲۹ صفر ۱۱۲۶ق؛ ۴۶گ (۸۲پ-۱۲۷پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۳ - ۶۹]

● **حاشیة آقا محمد باقر علی دیباجة المفاتیح** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u āqā muḥammad bāqir ‘alā dībājat-il mafātīḥ

وابسته به: مفاتیح الشرایع؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۴/۷

منتخبات؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تاک ۱۲۵۶ق [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۳۳]

← حاشیة آیات الاحکام ⪢ حاشیة زبدة البیان فی تفسیر احکام القرآن

● **حاشیة آیات الاحکام** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u āyāt-il aḥkām

جیلانی، محمد رفیع بن رفیع، - ۱۲۴۵ ؟ قمری

jīlānī, mohammad rafī‘-e-bn-e rafī‘ (- 1830)

وابسته به: زبدة البیان فی براهین احکام القرآن = آیات الاحکام؛ مقدس اردبیلی، احمد بن محمد (-۹۹۳)

حاشیه مختصری است بر قسمتی از «زبدة البیان» محقق اردبیلی. در کتب تراجم و کتاب‌شناسی نامی از این حاشیه برده نشده است و فقط در کتاب «مقدمه‌ای بر فقه شیعه» (ص ۲۰۶) به نقل از فهرست مسجد اعظم آمده است.

[زبدة البیان چاپ کنگره اردبیلی ص۹]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۳۹/۶

آغاز: قوله: بالاثر الصحیح والنص الصریح. النص هو ما دل علی معنی دلالة قطعیه وهو قسیم للظاهر؛ **انجام:** قوله: وقیل هی مخفیة هذا القول نقله فی المجمع عن البربیع بن خثیم ولابکر الوراق وهو بعید فی نفسه فلایحفل به

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۱۲۰۲ق؛ جلد: تیماج مشکی و قهوه‌ای، ۱۶گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۷]

● **حاشیة آیات الاحکام** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u āyāt-il aḥkām

صادق، محمد

sādeq, mohammad

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۳۰

آغاز: و دونتها لتکون محفوظة عن الذهاب

خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۷ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ عنابی، ۱۲۹گ، ۱۴ سطر

(۱۳×۷)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ – ۱۴۰۶]

● **حاشیة ابطال وحدة الوجود** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u ibṭāl-i waḥdat-il wujūd
وابسته به: ابطال وحدة الوجود = توحیدیة؛ قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید (۱۰۴۹–۱۱۰۳ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۱۹
آغاز: بسمله، الحمدالله و الالزم ان لا یکون زید؛ **انجام:** و الوجود الذی یطلق علی الواجب عنده
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم موسوی گلپایگانی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج؛ ۱۸گ، ۲۲ سطر [رایانه]

● **حاشیة ابوطالب علی السیوطی** / نحو / عربی
ḥāšīyat-u abū-ṭālib ʻala-s suyūṭī
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالك = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۹۹
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

← حاشیة اثبات الجوهر المفارق ﴿ شرح اثبات الجوهر المفارق

● **حاشیة اثبات العقل = رسالة فی تحقیق معنی نفس الامر** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il ʻaql = r.-un fī taḥqīq-i maʻnī nafs-il amr

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ – ۱۰۹۸ ؟ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)
وابسته به: اثبات الجوهر المفارق = عقل الکل = اثبات العقل = العقل = اثبات العقل المجرد المسمی بالعقل الکل = رسالة نفس الامر = اثبات الجوهر المجرد؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

حاشیه شمسای گیلانی است بر اثبات عقل خواجه نصیر طوسی. در آثار و احوال خواجه، الذریعه و دیگر مراجع و فهارس خاص و عام از حاشیه شمسا بر رساله اثبات العقل «الجوهر المفارق» خواجه یاد نشده است. نسبت این رساله به ملا شمساء گیلانی جای تردید نیست زیرا اولاً در صدر و ذیل نسخه شماره ۱۸۲۳ مجلس شورا به نام او تصریح شده و این تصریح با توجه به اینکه در حدود عصر مؤلف نوشته شده خود قرینه‌ای کافی است؛ ثانیاً در اثناء رساله به هنگام بحث از حدوث دهری از رساله خود که در «حدوث عالم» ساخته یاد کند و اثبات حدوث دهری را بدانجا احالت دهد و ما می‌دانیم که شمسا در رساله خود در حدوث عالم درباره حدوث دهری به‌تفصیل سخن گفته و آن را ثابت کرده است. [نکته‌ای که از مطالعه این نسخه (مجلس ش ۱۸۲۳) به‌دست می‌آید آن است که کاتب در پایان رساله پس از ذکر نام شمسا «طاب ثراه» گفته و تاریخ پایان کتابت نسخه را ۱۰۶۴ ضبط کرده بنابراین شمسا پیش از ۱۰۶۴ درگذشته است (؟)]. شمسا در این رساله نخست استدلال خواجه را به طور ملخص یاد و سپس به سه وجه ابطال کرده است. وی سخنان خواجه نصیر الدین طوسی و محقق دوانی را از کتاب اثبات العقل خواجه و شرح اثبات العقل دوانی آورده و بر آنان خرده گرفته است.(عبد الحسین حائری)
آغاز: قال المحقق انا لانشك فی کون الاحکام ... ملخص استدلاله قدس سره ان لنا احکاما کثیره صادقة بیقین و احکاما کثیره کاذبا بیقین کاعتقادات الجهال و اعتقاد اصحاب الجهل المرکب و الاعتقادات الصادقه الیقینیه و الکاذبه ... مشترکان ...
انجام: فلا یکون الحادث منحصراً علی الحادث الزمانی علی ما عرفت مشروحا
[دنا ۶/۴؛ آثار و احوال خواجه ۲۶۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۳/۳
آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرساله من افضل المتاخرین شمساء الجیلانی طاب ثراه علی رساله اثبات العقل ... فی سلخ شهر ربیع الاول موافق سنة ۱۰۶۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الاول ۱۰۶۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲ص (۲۱–۳۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۹ – ۴۳۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ مرحوم تنکابلی در پایان این رساله نوشته: «این رساله که در تحقیق معنی نفس الامر است در شهر رمضان ۱۳۵۶ بدقت مطالعه کردم ...»، در حاشیه (ص۲۵۴) نیز می‌نویسد: «هذه البیانات من مصنف الرسالة تنبیه علی اصالة الماهیة و اعتباریة الوجود کما هو مذهب شیخ الاشراق و اتباعه و الحق خلافه کما هو مذکور فی مسطوراتنا»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۶۱ص (۲۴۹–۳۰۹)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۹ – ۲۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در پایان رمز «س م س دام ظله» دیده می‌شود و پیداست که نویسنده در روزگار شمسا آن را نوشته؛ ۳گ (۱۵۰پ–۱۵۲ر) [ف: ۳ – ۲۲۷]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۵/۸
آغاز: بسمله و منك الاستمداد فی کل الامور یا کریم. اعلم ان القضیة اما ان یکون موجبة او سالبة و لا واسطة بینهما؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن افضل حسینی، تا: ۱۰۷۳ق؛

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۴۰گ (۱۲۵ر-۱۶۴ر)، ۱۸سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: - ۳۷۳]

● **حاشیة اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib
دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری
davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)
شرح و حواشی:
۱- حاشیة حاشیة شرح اثبات الواجب للدوانی؛ قاضی آبادی

تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۵۴۱]

● **حاشیة اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib
وابسته به: اثبات الواجب؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
حاشیه احمد قزوینی (؟) بر رساله اثبات الواجب جلال الدین محمد دوانی.
تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۷/۲
آغاز: قال اجل علماء زمانه تغمده الله بغفرانه؛
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲ - ۳۶۲]

● **حاشیة اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib
وابسته به: اثبات الواجب؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۱/۲
متن باید از دوانی باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۹۹۵ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ (۳۸پ-۷۰ر)، ۲۰ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: - ۳۹۵]

● **حاشیة اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib
وابسته به: اثبات الواجب؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۵/۲
آغاز: قال المحقق الخفری فی رسالة اثبات الواجب بالذات و الصفات بعد کلام طویل فی علم الله و نقل کلمات
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۵۸ق، ۲۰گ (۹-۲۸ر)، اندازه: ۱۹×۱۳سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۷۰]

● **حاشیة اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib
وابسته به: اثبات الواجب و صفاته الحسنی = اثبات الباری تعالی و صفاته = اثبات الواجب تعالی = الحقائق المحمدیة؛ دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد (۸۲۸-۹۰۳)
کتاب اثبات واجب الوجود علامه دوانی و ایضاً واجب الوجود صدرالدین دشتکی از کتب بسیار معروف در فلسفه ربوبی است که در قرن نهم و دهم هجری در خطه فارس به وجود آمده و در آن یک دوره مسائل الهی از توحید و صفات باری تعالی و معاد مورد بحث واقع شده و طرفین به گاه بحث مسائل دیگر فلسفی را آورده‌اند. این دو کتاب بعدها مورد استفاده واقع گردیده و بر آنها حواشی چند نوشته‌اند که یکی از آنها این حاشیه است. ظاهراً این حاشیه بر واجب الوجود سید سند یعنی سید صدر الدین دشتکی است و چنانکه محشی می‌گوید در این نوشته معرفت مبدأ و صفات و افعال او می‌آید و بعد اشاره به معاد می‌شود. این نسخه از ابتداء تا مسائل علت و معلول را حاوی است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۵۸
آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام الا تمان الاکملان علی نبینا سید المرسلین؛ **انجام:** لزم تقیید الاستدراکیة به و کذا فی التقیید الآخر.
خط: نسخ، کا: عبدالباقی بن مولانا علیدوست، تا: ۱۰۸۳ق، جا: مشهد (قوشخانه)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، تیماج تریاکی، ۲۰۶گ، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۳۳۵]

● **حاشیة اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib
وابسته به: اثبات الواجب؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
از ناشناس، که نام خود را در دیباچه و پایان نیاورده است. روزگارش به دست نیامد، جز آنکه در دیباچه از دوانی به افضل المتأخرین و ... یاد می‌کند. حاشیه‌ای است بر «اثبات الواجب» دوانی که برای طلاب نگاشته است.
[الذریعه ۱۰/۶: این «حاشیه» با این نشانیها، در آنجا نیامده است]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۸/۹
آغاز: نحمدک یا من دل علی ذاته بذاته. و بسط علی صفحات الکائنات ... و بعد، فهذه اشعة لامعة و انوار ساطعة، طالعة من مطالع رسالة اثبات الواجب ... قوله. و الآخر لیس کذالک. الخ. قد اختار المحقق التفتازانی فی شرحی المقاصد؛ **انجام:** فقد اجاب المصنف فی حاشیة التجرید بوجه، و له هناک تحقیقات آخر یتعلق بهذا المقام، علیک بالتأمل فیها حتی ینکشف المرام. و الحمدلله فی الاحتباج و الاختتام.
خط: نستعلیق، کا: احمد نوتشتی الاصل، تا: ۱۸ محرم ۱۲۴۵ق، برای شیخ محمد سعید بن احمد مدرس؛ ۵۹گ (۱۳۸ر -۱۶۹پ)

[ف: ۲ - ۷۶]

● **حاشیة اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib
وابسته به: اثبات الواجب؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
حاشیه بر اثبات الواجب دوانی.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۸۵/۳
آغاز: قوله ره اعلم ان البراهین الخ کلام المحقق التفتازانی فی شرحی المقاصد و العقائد؛ **انجام:** فالمنع و التسلیم راجعان بالحقیقة الی هذا الحکم و الله الموفق و المعین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۳گ (۱۴۵-۱۷۷)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۳]

● **حاشیة اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib
وابسته به: اثبات الواجب القدیم = صیت و صیدا؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
تاریخ تألیف: ۲ جمادی الثانی ۹۶۴ق
حاشیه ای متوسط بر اثبات الواجب جمال الدین دوانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۷/۴
آغاز: بسمله قال اصل علماء زمانه تغمده الله بغفرانه انه اعلم ان البراهین الخ کلام العلامة التفتازانی رحمه الله فی شرح المقاصد و العقائد؛ **انجام:** کما یظهر لمن خاض فی تحقیق مباحث هذا الکتاب و غاص فی تیار بحار ما فیه من الابواب و الله الموفق و المعین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۱۲۹پ-۱۶۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۳/۱ - ۳۲]

● **حاشیة اثبات الواجب الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il jadīd
حسینی شیرازی، محمود بن محمد، - ۹۳۲ قمری
hoseynī-ye šīrāzī, mahmūd-e-bn-e mohammad (- 1526)
وابسته به: اثبات الواجب الجدید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

۱. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۹/۷ فیاض
آغاز: بسمله فی اثبات واجب الوجود آه ای بیان ثبوته و تقریر دلیل وجوده؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف میشن، ۱۹ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: - ۱۹۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۹۱ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **حاشیة اثبات الواجب الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il jadīd
میرزا جان باغنوی، حبیب الله، - ۹۹۴ ؟ قمری
mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)
وابسته به: اثبات الواجب الجدید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
حاشیه‌ای است که به‌وسیله یکی از شاگردان او (احتمالاً میرزا جان متوفی ۹۹۴ق) نوشته شده است.
آغاز: بسمله. فی اثبات واجب الوجود الخ ای بیان ثبوته و تقریر دلیل وجوده بان یبین ان من الموجودات ما هو واجب بالذات.

۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۴مجموعه بدون شماره
کا: محمد اسماعیل بن محمد صالح حسینی، تا: سه‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۰۹۰ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۷۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما هلک الامم السالفه الا بالغور فی هذه المسأله و هو عبارة عن اتقان الفعل و ایقان العلم و من ههنا قیل الحکم
خط:نستعلیق مخلوط به شکسته،بی‌کا،بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۲۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱ - ۸۷]

● **حاشیة اثبات الواجب الجدید = حاشیه حنفیه** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il jadīd = hāšīye-ye hanafīye
حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق ۱۰ قمری
hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad (- 16c)
وابسته به: اثبات الواجب الجدید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
بر رساله اثبات واجب الوجود جدیده (= رساله دوم) محقق دوانی، حاجی محمود تبریزی و مولی حسین اردبیلی الهی شرحی نوشته‌اند و بعدها بر این شرح حاشیه‌ای از طریق مولانا حنفی نوشته شده است که به رساله یا حاشیه حنفیه موسوم می‌باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۲/۲
آغاز: بسمله و به ثقتی، الحمد لمن تقدس جنابه عن ان یکون شریعة؛ **انجام:** هذا آخر ما قصدنا ایراده فی شرح رسالة واجب الوجود.
کا: نظر علی، تا: ۹۹۲ق، کاغذ: فرنگی الوان، جلد: مقوایی، تیماج ماشی، ۱۶ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰ - ۳۵۰]

● **حاشیة اثبات الواجب الجدید** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il jadīd
شیرازی، محمود بن یعقوب، ق ۱۰ قمری

šīrāzī, mahmūd ebn-e ya‘qūb (- 16c)

وابسته به: اثبات الواجب الجدید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر رساله «اثبات الواجب الجدید» جلال الدین دوانی. این حواشی را گویا یکی از شاگردان مؤلف در عصر استاد تدوین کرده است. (سید احمد اشکوری)

آغاز: بسمله. نحمدک علی آلائک یا واجب الوجود و نشکرک علی نعمائک یا مفیض الخیر و الجود و نصلی علی من شرح صدره ...

[دنا ۷/۴؛ الذریعه ۱۰/۶ ش ۲۳]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة اثبات الواجب؛ فارسی، محمد تقی بن محمد (-۱۰)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد فرغ من تحریره یوم الاحد ... فی المسجد الجامع من دارالعبادة یزد من تاریخ غره شوال سنه سبعین و تسعمائه هجریه نبویة مصطفویه بعون الملک الدیان اللهم سهل هذا الکتاب علی و کتب متداولة بحق النبی و الولی الذی علی العالی.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شوال۹۷۰ق؛ واقف: ملاموسی گیلانی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۹۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۳۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هدایة رسوله المبعوث الی الانس و الجان علیه و آله و صحبه الصلوة و السلام و التحیة و الاکرام

خط: نستعلیق، کا: فتح الله بن شکرالله بن لطف الله کاشانی(صاحب تفسیر منهج الصادقین)، تا: ۳ شعبان ۹۴۹ق؛ واقف: نائینی؛ ۵۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۶۶]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۰۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۳ ربیع الاول ۹۶۸ق؛ مصحح، محشی با عناوین «نقل من خطه الشریف»؛ اهدایی: حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی، ۱۳۲۴ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲ - ۳۶۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰۹/۴

خط: نسخ، کا: عبدالکاظم بن بهلول امامی، تا: غره شعبان ۹۹۵ق؛ جلد: تیماج سبز، ۳۲گ (۱۶۴پ-۱۹۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ - ۶۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۶/۱

آغاز: جل جلال من دل علی شموس افضاله عموم نواله و عز کمال من کل انظار الکل عن ادراک وجود جماله؛ **انجام:** و أما تساوی الامران فیه بمجرد فرض لا یقبله العقل الصحیح

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه دهه آخر شعبان ۱۰۰۵ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ (۱پ-۵۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳ - ۱۳۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۰۱/۲

آغاز: بسمله. قوله فی اثبات الواجب الخ ای بیان ثبوته و تقریر دلیل وجوده؛ **انجام:** ای الادراک و طلق

خط: نستعلیق، کا: محتملاً تقی الدین محمد گیلانی، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۳۶گ (۲۳ر - ۵۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه:۱۴×۲۳سم [ف: ۱۱ - ۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۴/۴ط

آغاز: قوله انتج منها انه لا یتصور موجودات متصفان؛ **انجام:** مجرد فرض لا یقبله العقل الصحیح.

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد حسینی شهیر به داماد، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ با وقف‌نامه‌ای برای طلاب و محصلین قزوین که بخشی از آن پاک شده به تاریخ ۱۲۷۶ق؛ مهر: «افوض امری الی الله عبدالله الحسینی»؛ جلد: تیماج عنابی، ترنج با سر و در داخل ترنج «سلطان ابوالحسن علی بن موسی الرضا» نوشته شده، ۷۶ص (۶۳-۱۳۸)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳/۲۴ - ۵۵]

۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ (۱۲۹پ-۱۶۹پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ - ۴۰۸]

● حاشیة اثبات الواجب الجدید / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il jadīd

تنکابنی، حسین بن ابراهیم، - ۱۱۰۵ قمری

Tonekābonī, hoseyn ebn-e ebrāhīm (- 1694)

وابسته به: اثبات الواجب الجدید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر رساله «اثبات الواجب» جدید جلال الدین دوانی.

آغاز: الحمدلله المتأثر للدیمومیة و البقاء المتفرد بکمال ذاته فی المحمدة و الثناء منه الابتداء و الیه الرجعی ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۲۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عدم القول بارجاع صفة السمع و البصر و کذا الکلام فی العلم و القدرة.

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۱،در عصر مؤلف؛جلد:گالینگور مشکی، ۴۲گ (۱پ-۴۲ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱- ۱۳۹]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۰۴/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما یلزم ان یکون التعین عینا للمشترک او جزءا لکل من الواجبین و هو ایضا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج زیتونی، ۳گ (۸۴پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲ - ۸۷]

● حاشیة اثبات الواجب القدیم = شرح اثبات الواجب القدیم / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il qadīm = š.-u iṯbāt-il wājib-il qadīm

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، - ۹۹۴ ؟ قمری

mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)

وابسته به: اثبات الواجب القدیم = صیت و صیدا؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

تاریخ تألیف: نیمه ذیحجه ۹۸۳ق

رساله‌ای متوسط در تحشیه و تعلیقه بر «اثبات الواجب (قدیم)» جلال الدین دوانی که به صورت «قول، اقول» تنظیم شده است.

آغاز: بسمله. جل جلالک اللهم یا واجب و عم نوالک یا صاحب الافضال و الجود ... قوله منهم من زعم ان جمیع براهین هذا المطلوب یتوقف علی ابطال الدور و التسلسل الخ ففیما ذکره رحمه الله اشارة الی الرد علی هذا القایل الغیر الفارق قوله و لوکان جاریاً فی ابطال الدور ای ابطال الدور لایرد صریحاً و لیس الدلیل

انجام: و صورة المطابقة لها فی المهیة کالماهیة المعلومة والله اعلم ولیکن آخر ما قصدنا ایراده فی حاشیة الرسالة وشرحها مع التزام محاورة الطلاب و حل کتب غیر هذا الکتاب و الحمد لله علی التمام و الصلوة و السلام علی رسوله خیر الانام وآله

[کشف الظنون ۸۴۲/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۶/۲؛ دنا ۹/۴ (۴۴ نسخه)؛ الاوقاف العامة موصل ۲۵۸/۲ و ۱۴۶/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** منه الا الیه اوالی ما صدر عنه کیف یمکن انق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه ذیحجه ۹۸۳ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فهرستی، ۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۶۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۹ق [الفبائی ف: - ۱۸۴]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سیجیء هذا فی کلامه رحمة الله آخر الرسالة بقی الکلام

مشوش است و روی برگ اول این حاشیه را به اشتباه حاشیه مولانا حنفی دانسته‌اند؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: شمس الدین محمد بن کمال الدین حسین قهپائی، تا: ۹۹۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف: ۴ - ۲۸۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۰۲

بی‌کا، تا: ۹۹۶ق؛ محشی از افضل الدین ترکه به امضای افضل، حواشی م ح س عفی عنه (ناشناس و مهم) [د.ث. مجلس]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه شنبه اواخر ربیع الاول ۹۹۷ق؛جلد: تیماج سبز، ۵۴گ (۱۱۰پ-۱۶۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ - ۶۹]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۸۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان، تا: قرن ۱۰، جا: قیصریه؛ محشی با امضای محی الدین، قاسم، احمد منجلی، نثاری، رسول؛ جلد: مقوا اسلیمی عطف پارچه سیاه، ۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه دهه آخر شعبان ۱۰۰۵ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۹ گ (۶۰پ-۹۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳ - ۱۳۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۰۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تقی الدین گیلانی، تا: سه‌شنبه ۲۰ صفر ۱۰۱۴ق، جا: آگره؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۳۶گ (۶۶پ-۱۰۱پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [شورا: ف: ۱۱ - ۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** موجوداً فی الذهن بنـ لابوجهه اجمالا و الثانی ان یکون»

خط: شکسته تعلیق، کا: ادهم بن قاضی بیک هرابادی خلخالی، تا: ۱۰۲۵ق؛ افتادگی: انجام [ف: ۳ - ۲۲۸]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۷۵/۱-۲۴/۱۷۵

آغاز: بسمله اذکل ممکن فله علةآه قیل اعلم ان المقدمة المذکورة انما یتم لو ثبت انه لایجوز؛ **انجام:** وقد وقع الفراغ لمؤلفه من تألیفه فی منتصف شهر ذی الحجة من عام ثلث و ثمانین و تسعمائه والحمدلله علی کل حال.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۰۵۶ق، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۳۷۱]

۱۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۸/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق [نشریه: ۶ - ۵۹۰]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۲ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۸۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۷۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ رمضان ۱۰۶۳ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ (۶۶پ-۱۲۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۳/۱- ۳۲]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۵۴/۴

آغاز و انجام: برابر

گرچه در فهرست نام کتاب «حاشیة حاشیة ...» آمده است ولی با توجه به نسخ متعدد ذکرشده در فهارس، نام کتاب تصحیح شد؛ خط:نستعلیق،کا:محمد قاسم بن حاجی محمد رضا تبریزی،تا: شوال ۱۰۶۴ق؛ ۴۱گ، ۲۰ و ۲۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۴۰۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۵۴/۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۶۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۸۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد بن محمد صالح، خوانساری،تا:ربیع الثانی۱۰۶۸ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، ۶۹گ (۶۹-۱۳۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۵×۱۱/۵سم [ف: ۲۸-۴۲۸]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خطبه را ندارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد الجدید بن مصطفی ابن فرخ روز، تا: ۱۰۶۸ق، جا: ارز روم مدرسه احمد، در خدمت مولانا ولی افندی؛ محشی از محی الدین؛ کاغذ: اصفهانی سفید آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۳۹]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی آله و اصحابه الکرام صلاة دائمة بدوام الشمس علی صفحات الایام.

خط: رقعی، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۱۲۷ر-۱۷۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۲۱]

۱۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۰۷

خط: نسخ، کا: عبدالله بن عباس، تا: ۱۰۸۶ق، برای مولانا حمزه خان؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با حواشی «منه»؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۴]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۴۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ محرم ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لایی، ۱۹ سطر [ف: ۵ - ۳۲۰]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۰۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۸ جمادی الثانی ۱۰۹۱ق؛ در ص ع آمده «حاشیه میرزا ابراهیم بر خفری در اثبات واجب»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۹گ، ۱۹سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۲۵۱۳]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۵۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** منه الا الیه اوالی ما صدر عنه کیف یمکن انق

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ ناقص و دیباچه آن نوشته نشده؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: مقوا عطف تیماج خرمایی، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۳۲۰]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۴۳/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لأن الأشعار بالتناهی من جهة أن المجموع هو المتناهی لا أن المجموع ثابت للمتناهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۸۴-۹۱)، ۲۰ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۱ - ۴۳۲]

۲۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۷گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: - ۵۱۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانها حاصلة فی الذهن بنفسها لا بصورتها و لهذا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱۰ص (۲۴۵-۳۵۴)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۲ - ۳۲۲]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۰۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیلزم تقدم الذات بالوجود علی وجود أو عن غیره فلزم إفتقار الواجب الی غیره انتهی أقول ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۳۲گ (۲۹-۶۰)، ۱۶ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [ف: ۳۶ - ۳۵۴]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۹۹/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۴گ (۲۷پ-۱۰۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۵ - ۱۹۲]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸۹/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** حبیب الله الشهیر بمیرزاجان الشیرازی.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا،۶۱گ (۸۰ر-۱۴۰پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸ - ۷۱۲]

۲۸. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از محمد شروینی و محی الدین، از روی نسخه افضل المتاخرین مولانا محی الدین حسینی جزری (یادداشت پایان نسخه)؛ قطع: خشتی [چند نسخه-ف: ۲۲۷]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۷۱

آغاز و انجام: برابر

دیباچه را ندارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ شوال ۱۱۰۶ق؛ ۳۲گ، ۲۱ سطر [ف: ۴ - ۶۶]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۹۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** منه الا الیه اوالی ما صدر عنه کیف یمکن انق

خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد جعفر بن سلطان حیدر حسینی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۰۷ق؛ کاغذ: آهار مهره حنایی و نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۱- ۳۲۵]

۳۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۰۲/۲

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن یوسف افندی مشهور به حاجی زاده، تا: محرم ۱۱۱۶ق، جا: مرعش؛ محشی از «عبدالرحمن» و «محی الدین» و «منه» و «احمدحیدری» و «م ن»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۸]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۱

آغاز: قال المصنف ره اعلم ان البراهین المودیة الی هذا المطلب الخ؛ اشارة الی ان المطلوب برهانی یجب ان یؤخذ فی اثباته المقدمات الیقینیة فان کانت المقدمات الموخوذة فی الدلایل

المذکورة؛ **انجام:** نعم هذا الکلام بخلاصة منع آخر علی هذا الدلیل. لو سلم من القدح و لایقدح فی منع المصنف و لایلزم منه استدراک فیه.
در فهرست از باغنوی دانسته که خطاست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ شعبان ۱۱۲۰ق؛ محشی با امضای «منه»؛ تملک: علی آذربایجانی مشهور به مازندرانی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۰۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۳/۱ - ۹]

۳۳. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۹۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله اردبیلی، تا: روز جمعه؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ تملک به تاریخ ذیحجه ۱۲۶۰ق؛ مهر: «یا هادیاً لمصیری» (بیضی)، «عبده محمد صالح الحسینی ۱۱۵۰» (بیضی) و «عبده محمد صالح الحسینی ۱۱۶۰» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ (۲پ-۳۲پ)، ۲۴-۲۵ سطر [ف: - ۱۱۶]

۳۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۰۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن محمد، تا: با تاریخ ۱۱۹۱ق؛ مهر: «محمد شریف ۱۱۹۱» (کروی)؛ جلد: تیماج، مشکی، ۱۲۰گ (۷۵پ-۱۹۴ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۳۶]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۲۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مع هذا یتوقف المعلول علی امور اخر خارجة عنه غیر مستندة الیه بل اما متقدهم علیه ام لا فتدبر.
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۹۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، تملک: ابراهیم المفتی در ۱۱۹۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۶۲پ-۸۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۶ - ۳۰۸]

۳۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۸/۱۰
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با نام «حاشیة کلامیه»، بدون مؤلف؛ خط: نسخ تحریری، کا: احمد بن ملا ویسی نوتشی الاصل، تا: ۱۲۴۴ق؛ ۳۶گ (۱۷۰پ-۲۰۵پ) [ف: ۲ - ۸۴]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۴-۱۶۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا الکلام بخلاصته منع آخر علی هذا الدلیل لو سلم من القدح ولایقدح فی منع المصنف ولایلزم منه استدراکه فیه تمت امور العامة وفقنی الله علی الباقی
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، از روی نسخه مؤلف استنساخ نموده؛ مهر: «اللهم صل علی محمدوآل محمد ۱۲۱۵» (بیضی)؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۱۶-۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۷۰]

۳۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۸۷/۳
آغاز: الهیئة یجزم ما یبین الذات کالتیمن اشار الی ان المراد بالهیئة ما یقابل الذات و هو معنی الصفة و الحال و فی خروج التمیز بذکر الهیئة مطلقاً تامل فان مثل قولهم طالب
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (پنج برگ)؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: - ۳۱۳]

۳۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵-ح/۶۴
آغاز: بسمله و به نستعین - قیل لم یردبه ... مراده بالزیاده فی الجمله الزیاده بوجه ما؛ **انجام:** من کتاب الاصول قلت الذی ذکره اقلیدس هناک ان المقادیر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: سفید و شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۸۶گ، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۵۹]

۴۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۲/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: خواجه محمد بن ملک محمد اندکانی، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۳۸گ (۳۲-۶۹)، ۲۱-۲۵ سطر (۷-۸ × ۱۳-۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۱۰]

۴۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲/۵خ
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۸۸]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۹۳/۴
آغاز: بسمله قال شکرالله سعیه و الآخر لیس کذلک منهم من زعم ان؛ **انجام:** قد وقع الفراغ لمؤلفه ... بمیرزا جان الشیرازی.
خط:نستعلیق تحریری،بی‌کا،بی‌تا؛مصحح،محشی؛جلد: تیماج قرمز، ۱۹ص (۲۲۴-۲۴۲)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۲ - ۳۵۶]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹
آغاز و انجام: برابر
خطبه و دیباچه آغاز کتاب در این نسخه نیامده است و در واقع از صفحه دوم کتاب شروع شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: موسی؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۰×۱۱سم [ف: ۱ - ۷۴]

۴۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۹/۶ فیاض
آغاز: بسمله اهدنا الصراط المستقیم جل جلاله
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه:۱۱×۱۷سم [ف: - ۱۹۲]

● حاشیة اثبات الواجب القدیم = شرح اثبات الواجب

/ کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il qadīm = š.-u iṯbāt-il wājib
حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق ۱۰ قمری
hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad (- 16c)
وابسته به: اثبات الواجب القدیم = صیت و صیدا؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۹ شعبان ۹۲۶ق
در کشف الظنون و الذریعه این شرح با عنوان «حاشیه بر اثبات

الواجب» شناسانده شده اما مؤلف خود در پایان، آن را شرح رساله اثبات الواجب، خوانده و در دیباچه نیز می‌گوید: «این رساله در حل رساله اثبات الواجب پرداخته شد» و این تعبیر با عنوان شرح انسب است. صاحب الذریعه، مؤلف این شرح را ملا میرزا شیروانی (- ۱۰۹۸ق) یاد کرده ولی علاوه بر نوشته کشف الظنون و فهرست رضوی، تاریخ فراغت از تألیف شرح، مسلم می‌سازد که از شیروانی نیست. شارح در پایان شرح نوشته است که در ۹ شعبان ۹۲۶ق از تألیف آن فراغت یافته است. در جامع الرواة اردبیلی در شمار مؤلفات شیروانی حاشیه‌ای بر اثبات الواجب دوانی، شمرده‌اند. آن را به صورت «قوله، قوله» تنظیم و برای یکی از امرا نگاشته است.

آغاز: الحمد لمن تقدس جنابه من ان یکون شریعه لکل وارد و تنزه عن ان یطلع علیه الا واحد بعد واحد، تحیرت العقول و الافهام فی کبریاء ذاته و تولهت الاذهان و الاوهام فی بیداء عظمة صفاته و ثبت وجوده بذاته ... فهذه فوائد شریفه ... فی حل رسالة اثبات الواجب ... منهم من زعم ان جمیع براهین هذا المطلب یتوقف علی ابطال الدور و التسلسل و هذا ناش من عدم الفرق بین اللزوم من الدلیل و بین ابتناء الدلیل علیه مع انه یبن

انجام: لیس بتمام عقلاً لا بالدلیل ولا بالبدیهة هذا آخرما قصدنا ایراده فی شرح رسالة اثبات الواجب والله اعلم ...

[کشف الظنون ۸۴۲/۱ و ۴۱/۱؛ الذریعه ۱۰/۶؛ مدرس رضوی، رساله در احوال و آثار خواجه ۲۶۳ و ۳۴۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۷/۲؛ دنا ۷/۴ (۶۶ نسخه)؛ الاوقاف العامة موصل ۱۱۰/۲ و ۲۵۷/۲]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ عاملی، خیرالدین بن عبدالرزاق (-۱۱)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲

آغاز و انجام: برابر؛ وقع الفراغ من تألیفه یوم الاربعاء التاسع من شعبان سنه ۹۲۲.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۹۲۲ق؛ محشی؛ واقف: ملاموسی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۱گ، ۱۸-۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۳۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۴۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۹۳۸ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۱۱ - ۳۰۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن قاسم طبسی، تا: ذیحجه ۹۴۸ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۳۳]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۱/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام مؤلف نیامده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بن حاجی منصور، تا: محرم ۹۵۵ق؛ محشی با نشانه «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۷۲پ-۱۰۵ر)، ۲۰ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: - ۳۹۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۸۱/۲

خط: نستعلیق، کا: حسن بن مراد محمد حاقنای، تا: رمضان ۹۶۳ق؛ مهر: «افوض أمری الی الله عبده رجبعلی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۸گ (۱۹پ-۴۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۹۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ ربیع الثانی ۹۷۲ق؛ تملک: قاضی بن کاشف الدین محمد یزدی، محمد علی بن محمد حسین سید مولی موسوی؛ مهر: «علی نقی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۶ - ۲۸۶]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۰۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن زین العابدین اشرف حسینی، تا: ذیحجه ۹۷۲ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: چرم زردرنگ، ۱۹گ (۱پ-۱۹پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [مؤید: ۱ - ۳۲۹]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۷۳/۵-۶/۱۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لوکان وصف المرجوحیة فی زمان تحققها ضروریة و الوجوب اللازم له هو الوجوب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ ۲۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۷۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۹ق؛ واقف: فهرستی؛ ۲۴گ، مختلف السطر، اندازه:۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۶۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۰

آغاز: و الاخر لیس کذلک منهم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۹ق؛ دیباچه را ننوشته و از اول مطلب شروع کرده؛ واقف: نائینی؛ ۳۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۶۵]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** من حیث انها کثیرة ممکنة بخلاف الواجبات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۹ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نائینی؛ ۲۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۶۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن بن حسین نجفی، تا: ۹۸۹ق؛ افتادگی: وسط؛ واقف: فهرستی، ۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۶۶]

۱۳. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۵۵/۵-۳۷/۱۴۵**
آغاز: وها انا اشرع فی المقصود بعون الله الملک المعبود قوله شکرالله سعیه البراهین الی الدلایل لکن عبرعنها بالبراهین ترغیباً وترویحاً وانما حملناها علی ذلک؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه نیمه ربیع الثانی ۹۹۰ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۷۲]

۱۴. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰۹/۱**
آغاز: لکل جزء کذلک ان لا یکون فاعله خارجاً عن فاعل الکل
خط: نسخ، کا: ابوعبدالله حسین بن نظام الدین حیدر بن حیدر حسینی کرکی شامی عاملی، تا: دوشنبه ۸ رجب ۹۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سبز، ۱۹گ (۱ر-۱۹ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ - ۶۹]

۱۵. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۲**
آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا کان ما ذکره استدلالاً علی عدم تقدم اللغة التامة لا منعاً له مع السند تأمل فی هذا المقام یظهر لک المرام
خط: نسخ و نستعلیق، کا: شمس الدین محمد بن کمال الدین حسین قهپائی، تا: ۹۹۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۴پ-۲۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۲۸۲]

۱۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۷/۳**
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲ - ۳۶۲]

۱۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۲**
آغاز: (بسمله) قوله و الآخر لیس کذلک. منهم من زعم ان جمیع براهین هذا المطلب یتوقف علی ابطال الدور و التسلسل و هذا ناش من عدم الفرق بین اللزوم؛ **انجام:** لیس جاریا فی جمیع الصور لجواز ان یکون احمد المحالین منافیا للآخر فلا یجامعه فضلا عن ان یستلزمه و الاولی ان یقال ان الترکیب مطلقا یستدعی الامکان الذاتی و ینافی الامتناع
فقط قسمت اندکی است، دیباچه و قسمت بیشتر کتاب را از آخر ندارد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ بر کنار صفحه ۲ نسخه حاشیه‌ای است که گویا از آقا علی مدرس زنوزی است؛ ۵ص (۶۵-۶۹) [ف: ۵ - ۳۰۶]

۱۸. **تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۰۱/۵ - ج**
آغاز و انجام: برابر
در فهرست نسخه را به قره باغی نسبت داده است ولی آغاز نسخه قرینه است بر اینکه مؤلف حنفی تبریزی است؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی با نشان «منه مدظله»؛ مجدول؛ ۳۴ سطر (۹×۱۷/۵) [ف: - ۳۱۵]

۱۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۹/۶**
آغاز: قوله شکر الله سعیه والآخر لیس کذلک؛ **انجام:** کما انه لیس قام عقلاً ... وقع الفراغ ... سنه ۹۴۷
این نسخه فاقد دیباچه است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ در آن مطلبی از شیخ عبدالعظیم حکیم نقل شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۵۷ص (۳۴۷-۴۰۳)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۲ - ۶۳]

۲۰. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۰۸/۳**
آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن راجحیته لیست منافیة لسلبها لإختلاف الجهة فتأمل بینهم
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: شرقی، ۵۴گ (۶۱-۱۱۴)، ۱۶ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [ف: ۳۶ - ۳۵۵]

۲۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۹۰/۷**
خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح بن عبدالحی، تا: ۱۰۱۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ (۱۵۱پ-۱۹۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۹ - ۷۹]

۲۲. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۹/۱**
خط: نستعلیق، کا: محمد بن عنایت الله گیلانی، تا: ۱۰ رمضان ۱۰۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشانه «منه»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ (۱ر-۵۰ر)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۳۷۲]

۲۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۳**
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۰۴۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۳۴پ-۵۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ - ۱۷۶]

۲۴. **اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۸/۵**
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق [نشریه: ۶ - ۵۹۰]

۲۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۷/۲**
آغاز: و بعد فهذه فوائد شریفة و نکات لطیفة وافیة فی حل مشکلات رسالة واجب المشتملة علی الدقائق فی تحقیق اعلی المطالب؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: جلیل طالقانی، تا: ۲۴ رمضان ۱۰۶۳ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۲۷پ-۶۲پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۳/۱ - ۳۱]

۲۶. **تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳/۳ ـ د**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۶۷ق؛ ۱گ (۱۰۵-۱۰۵ر)، ۱۴سطر (۶×۱۴) [ف: ۱ - ۳۲۶]

۲۷. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۴/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد الجدید بن مصطفی بن فرخ روز دمرجی حسنلو،تا:چهارشنبه ۱ ذیقعده ۱۰۶۸ق، جا: ارز روم؛ محشی به نشان «محی الدین ره»؛ کاغذ: اصفهانی سفید آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، ۸۶گ (۶۷-۱۵۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۳۸]

۲۸. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۴۱/۳-۲۴/۱۴۱**

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عوض ابن محمد امین رضوی مشهدی، تا: ۱۰۷۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۷۱]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۳/۱
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف در فهرست محمود نیریزی آمده است که باتوجه به آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، کا: حمزه بن ابی بکر البابیوردی، تا: ۱۰۷۲ق، جا: وان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۰ص (۱-۶۰)، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱ سم [ف: ۷ - ۱۶۷]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۸۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عثمان بن رمضان طرسوسی، تا: رمضان ۱۰۸۲ق؛ محشی با امضای قاسم،محی الدین،محمد چلبی،عبدالرحمن،مصلح الدین لاری؛ ۴۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۸]

۳۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۴۴/۱
خط: نستعلیق ترک، کا: پیر محمد بن پیر احمد طرسوسی، تا: ذیحجه ۱۰۸۸ق، جا: آدنه [نشریه: ۲ - ۱۱۴]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۵۰۹
آغاز: الحمد لمن تقدس جنابه عن ان یکون
کا: محمد نعیم بن محمد صفی، تا: ۱۰۹۵ق؛ قطع: رقعی [اهدائی ف: - ۳۱۷]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۵۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: مقوا عطف تیماج خرمایی، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۳۲۰]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳/۵
آغاز: برابر **انجام:** العلة التامه للمجموع ...
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن حسن سروانی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۶ص (۱۵۳-۱۵۸)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [سنا: ف: ۱ - ۲۸۱]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۷۷
آغاز: برابر
خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۶گ (۱۹۷پ-۲۰۲ر)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶ - ۳۴۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۶۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۹۰]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۶ص (۶۷-۱۳۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۰۳]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۶
خط: نستعلیق خوب، کا: سیف الدین محمود بن حسین دیلمی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۶۴ص (۲۴۱-۳۰۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۹۳۶]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۷۵/۲-۲۴/۱۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۳۷۲]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۴۳/۶
آغاز: قال المصنف شكر الله سعيه و الآخر ليس كذلك، منهم من زعم أن جميع براهين هذا المطلب يتوقف على إبطال الدور؛ **انجام:** فيه أن العلة الصورية لا توجد فى الخارج إلا علة.. للعلة المادية أقول العلة الصورية
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی، ۱۵گ (۹۲-۱۰۶)، ۲۰ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۱ - ۴۳۳]

۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۵۴/۳
آغاز: بسمله وبعد فهذه فواید شریفه و نکات لطیفه وافیه لحل مشکلات؛ **انجام:** برابر؛ ... شعبان المعظم سنه ۶۲۶
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن حاجی محمد رضا تبریزی، تا: قرن ۱۱، جا: قزوین مدرسه خلیلیه؛ کاغذ فرنگی؛ ۳۱گ، ۱۴ و۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۴۰۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۵۴/۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۶۴]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۱۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** الواجب صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم تسليما كثيرا
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۱۶
آغاز: بسم الله و به نستعين منهم من زعم ان جميع براهين؛ **انجام:** لم يكن هنا التقرير ظاهرا عنده قال لهذا الكلام
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸۹/۴
آغاز و انجام: برابر
بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳۶گ (۴۴پ-۷۹پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸ - ۷۱۲]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۲۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ جلد: گالینگور سرخ، ۹۹گ (۱پ-۹۹پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۳/۱- ۱۹۸]

۴۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۵/۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۸۳ص (۲-۸۴) [عکسی ف: ۱ - ۲۱۹]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۳۶
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح خاتون آبادی، تا: قرن ۱۲؛ تملک: هدایة الله بن محمد مهدی حسینی موسوی و مهر «عبد الله الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج سبز، ۴۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲۴ – ۲۸۵]

۴۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۳۸/۳
آغاز: برابر
در فهرست از شیروانی دانسته شده است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۱گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ – ۸]

۴۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۴۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله والا لکان اولی من الاخر مطلقاً فیه خفاء و لابد من ازالة ثم ان ارتفاع المانع غیر معتبر فی کل علّة عندهم هذا اشارة الی رد التوجیه الذی اختاره
خط: نستعلیق نازیبا، کا: محمود بن صادق بن نورمحمد حسنلو، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «محی الدین، قاضی زاده، چلبی، شیخ زاده، گیلانی، عبدالرحمن، مصلح الدین»؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه» (بیضی)؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۵۰گ، ۱۳ -۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲ – ۶۵۸]

۴۹. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲/۴خ
بی کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: – ۱۱۸۸]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ واقف: محمد تقی، ۱۱۱۹؛ ۱۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ – ۶۵]

۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۷۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن محمود طالقانی، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۰ سطر (۵×۱۴)، اندازه:۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۴ – ۹۲]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۹۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد جعفر بن سلطان حیدر حسینی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۰۷ق؛ کاغذ: آهار مهره حنایی و نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۱– ۳۲۵]

۵۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۵۷/۲
آغاز: برابر
در فهرست از شیروانی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالخالق حسینی فراهانی، تا: شنبه ۳ رمضان ۱۱۲۰ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی، ۴۷گ (۵۹-۱۰۵)، ۱۲ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳ – ۱۳۱۲]

۵۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۹۵/۲
آغاز: برابر
در فهرست از شیروانی دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالغفور حسینی، تا: ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲ – ۳۶۰]

۵۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۴۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: محمد شفیع فرزند فضلعلی، تا: جمعه شوال ۱۱۲۹ق؛ مصحح، محشی با رموز: «ع ب ر، محمد بدیع، منه» و غیر آن؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۴۵گ (۱-۴۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۰ – ۸۵]

۵۶. قم؛ حافظیان، ابوالفضل؛ شماره نسخه:۱۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نبی بن مرضا علی بن احمد، تا: ۱۱۳۵ق، جا: بلجوکی مدرسه ملا علی بن ملا رجب چخماز؛ مصحح، محشی از «احمد چلبی» و «شرح مواقف محقق شریف»؛ جلد: گالینگور زرد، ۵۴گ (۱پ-۵۴پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف مخ]

۵۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۶۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نبی بن میرزا علی بن احمد بن میرزا علی بن مصطفی (ساکن قریه بلجوکی)، تا: جمعه از شهر بیرام آی ۱۱۳۵ق، جا: مدرسه ملا علی بن ملا رجب؛ ۵۴گ، ۱۶ سطر [ف: ۲۲۸]

۵۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۰/۱
خط: نسخ، کا: محمد علی بن نوری، تا: ۱۱۴۳ق؛ محشی با نشان «محی الدین سلمه الله، محمد شروین، میرزا جان احمد، قاضی زاده، حاشیه کوچک، منه، عبدالرحمن، عبدالحکیم رحمه الله، نورالدین سلمه الله، شرح شمسیه»؛ کاغذ: فرنگی، ۵۵گ (۱پ-۵۵پ)، ۱۲ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: – ۲۶۰]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۴/۲
کا: عبدالکریم، تا: ۱۱۹۰ق، برای شیخ محمد قسیم؛ محشی با نشان «قاضی زاده»،«ملا شیخ زاده رحمه الله»،«عبدالرحمان کردی»،«مولانا عبدالکریم»، «لاحد من الفضلاء»، «میرزا جان»، «مولانا سید محمد امین»، «چلبی حاشیة المواقف»، «محمد القسیم»؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۹۳ص (۷۱-۱۶۳)، اندازه: ۱۷/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵ – ۳۰۵]

۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۲۹/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و فیه نظر، هذا النظر يندرج فيما..
خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ ۱۱۹۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: ابراهیم المفتی در ۱۱۹۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۸۴پ-۱۱۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۶ – ۳۰۸]

۶۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۳۱/۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۴ص (۲-۵۵) [عکسی ف: ۱ – ۲۱۹]

۶۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۱۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «قاضی زاده، حیدر بن

احمد»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۸گ (۱۶۶پ-۱۹۳پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶ - ۱۲]

۶۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۸/۷

آغاز و انجام: برابر؛ وقع الفراغ فی بلدة الشیراز ... ۳ رجب المرجب ۹۹۳ هـ

در فهرست به شیروانی، محمد بن حسین نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن ملاویسی نوتشتی الاصل، تا: ۱۲۴۴ق؛ تاریخ تألیف ذکرشده در آن (۹۹۳) با تاریخ فوت شیروانی ۱۰۹۹ سازگار نیست؛ ۲۲گ (۹۴پ-۱۱۵ر) [ف: ۲ - ۷۵]

۶۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۳۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا مدخل للمرکب الذی یدخل فیه الصوره بل مطلق المرکب یجب ان یکون

در فهرست نام مؤلف را با تردید «محمود نیریزی» معرفی کرده است که به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ، کا: محمد قسیم، تا: ۱۲۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: مقوا، رویه گالینگور قهوه‌ای، ۱۵گ (۳۴-۴۸پ)، ۱۴-۱۵ سطر (۹/۲-۱۰/۴×۱۴/۷-۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۷ - ۳۳۵]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۹۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الآخر لیس کذلک منهم من زعم ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز،۲ص(۲۲۲-۲۲۳)، ۲۰سطر،اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۲ - ۳۵۶]

۶۶. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۹/۴ فیاض

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف میشن، ۱۹ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: - ۱۹۲]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۱/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج نیلی، ۴۷گ (۲۴۵پ-۲۹۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۹ - ۹۴]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و قوله لان الزیادة ربما تکون

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۲۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۴ - ۶۵]

● حاشیة اثبات الواجب القدیم / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il qadīm

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

Šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: اثبات الواجب القدیم = صیت و صیدا دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است بر «اثبات الواجب» دوانی. نام حاشیه‌نگار در دیباچه و پایان نیامده است.

آغاز: بسمله، قال المص ره اعلم ان البراهین المؤیدة الی هذا المط اه اشار الی ان المط برهانی یجب ان یؤخذفی اثباته المقدمات الیقینیة

انجام: و لا یقدح فی منع المص و لا یلزم منه استدراک فیه

[حاجی خلیفه ۸۴۲/۲؛ الذریعه ۱۰/۶ «الحاشیة علی القدیمة منها»]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ قره باغی، یوسف بن محمد جان (-۱۰۵۴)

۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۳مجموعه بدون شماره

کا: محمد اسماعیل بن محمد صالح حسینی، تا: سه‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۰۹۰ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۷۵]

۲. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۸۱

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله العالم بالسرائر و ما اکنته الضمائر و الصلوة علی سادة الاوئل و الاواخر محمد و عترته الاکابر ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ روی برگ اول آمده: «حاشیه ملامیرزا شیروانی رحمه الله بر اثبات واجب دوانی و بر حاشیه ملامیرزا جان»، عناوین «قوله»؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۸۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: - ۱۰۰]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۹۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو کما تری و فی الحواشی الشریفیة و غیرها.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛؛ ۱۷ سطر [ف: ۵ - ۱۱۶]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۱۰۰ق؛ محشی با نشان «منه قدس سره، میرزا ابراهیم همدانی، السید الشریف فی الحاشیة، من الاستاد الکامل شاه ابواسحق ره»؛ تملک: محمد قاسم و دری با تاریخ ۱۳۵۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: - ۵۱۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۳

آغاز و انجام: برابر

گرچه این نسخه در فهرست با عنوان «حاشیة حاشیة ...» آمده است ولی نسخه‌های مشابه معرفی شده در فهارس، با عنوان «حاشیه» آمده؛ خط: نسخ، کا: محمد نبی بن ولی الله موسوی، تا: شعبان ۱۱۰۸ق؛ در جمادی الاول ۱۱۰۹ مقابله شده؛ ۹۸گ، ۲۰ سطر، اندازه:۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۶۹]

۶. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:الف-۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بهاء الدین محمد بن عبدالله رشتی، تا: ۱۱۰۸ق؛ محشی، در اواخر این نسخه دو فصل مستقل دیگری بر این رساله افزوده شده: فصل اول آخر رساله: آغاز: «بسمله، قد اقترفی مرکزه ان الاعتقاد الراجح عند العقل ...»، انجام: «بل هو علی ذمه معلقاتی علی اوائل طبیعیات الشفاء»، فصل دوم آخر رساله: آغاز: «بسمله و به نستعین الحمد الله رب العالمین یقول العبد المحوج ... غفران ربه الغنی ...»، انجام: «و السلام علی خیر الاولین و الاخرین و آله المعصومین»؛ اهدایی: محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ: کاهی صیقلی

وسط سفید، جلد: چرم نازک قرمز، ۲۰۷ص، ۲۲ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: - ۱۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۴

آغاز و انجام: برابر

این رساله در فهرست منسوب به میرزاجان باغنوی شده است ولی به قرینه آغاز و انجام آن مؤلف تغییر یافت؛ خط: شکسته تعلیق، کا: محمد حسین بن سلطان حیدر حسینی، تا: صفر ۱۱۱۰ق؛ محشی با نشان «منه قدس سره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۸ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم[ف:۳-۲۲۸]

● **حاشية اثبات الواجب القديم** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il qadīm

قاضی زاده کرهرودی، عبدالخالق، ق۱۱ قمری

qāzī-zāde karahrūdī, ‘abd-ol-xāleq (- 17c)

وابسته به: اثبات الواجب القديم = صيت و صيدا دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشيه نسبتاً مفصل با عناوين «قوله، قوله» و رد و ايراد بسيار در گفته های دوانی و ديگران. در الذريعه آن را از قاضی زاده دانسته است.

آغاز: قوله اذ كل ممكن فله علة قيل اعلم ان المقدمة المذكورة انما يتم.

انجام: ليست منافية بسلب اختلاف الجهة فتامل تفهم.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، کا: ابن زين الدين علی محمد شريف، تا: ۹۹۳ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ملا موسی؛ ۲۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۶۷]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۸۲/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد رضا بن اسماعيل، تا: جمادی الثانی۹۹۴ق، جا: قم مدرسه معصوميه؛ ۲۵گ (۳۰-۵۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الا يلزم واحد من النقايص الثلاثة فی المبدأ و هو المتعال المنزه

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سبز، ۹۱گ (۱۹پ-۱۰۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ - ۶۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فليس مقصوده بل عدمه المتساوی بفعله فافهم

خط:نستعلیق،کا:محمد امين طبيب اردوباری،تا: قرن ۱۰، جا: اردبیل مسجد خواجه سلطان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۴۷ص (۷۱-۱۱۷)، ۲۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۷ - ۶۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل عدم التساوی ينفعه فافهم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، سال ۱۰۶۷؛ ۵۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴ - ۶۷]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** الذی هو مناط الدليل

خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد نعيم بن محمد صفی، تا: ۱۰۹۵ق [رایانه]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** يستحيل عليه هذا النحو من العدم مع عدم تلك الاولوية فتدبر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴۸گ، ۱۸ سطر [ف: ۱ - ۷۵]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸۹/۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۴۰گ (۱۷۲پ-۲۱۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸ - ۷۱۳]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فيعتذرون عنه بانه موهوم محض اه قيل لا شك ان مراتب الاعداد ليست بتفاصيلها فی العقول الناقصة ... لا نسلم ان عدم علمه تعالی بالامور الاعتبارية الانتزاعية

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشانه «ح ل رحمه الله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ (۵۲پ-۹۲پ)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۳۷۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۲-طباطبائی

آغاز: بسمله (قوله) قدس سره اعلم ان البراهين الموديه الی هاذا المطلب. اشار بقوله البراهين الی ان المعتبر ... من الصانعات الخمس هو البرهان الذی يتالف من المقدمات الواجب قبولها ... و يندرج تحته اللم و الان ... (پس از چند صفحه): برابر؛ **انجام:** قال قدس سره و لا حاجة فی ذلک الی اعتبار الهيئة الاجتماعيه قيل لايخفی انه لو عبر الهيئه علی وجه يكون عارضه ... اقول المصنف لم يقل بالاحتياج الی اعتبار عدم الهيئه بل قال بعدم الاحتياج الی اعتبار الهيئه و بينهما فرقان ... بقی شی و هو ان ... مراد المحقق اعتبار عدم الهيئه علی الجزئيه ... فعلی هذا يحتاج الی اعتبار عدم الهيئه و لهذا اشار صاحب القيل ايضا

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۷گ (۳۷-۶۳) [ف: ۲۳ - ۵۴۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما قصدنا ايراده فی حاشية الرسالة و شرحها مع الالتزام مجاورة الكلاب و حل كتب آخر عن هذا الكتاب ... و عترته الكرام.

خط: نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضای «منه

سلمه الله»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹۵گ (۴۲ر-۱۳۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۳/۱ - ۴۱]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۹۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل عدم التساوی ینفعه فافهم

خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد جعفر بن سلطان حیدر حسینی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۰۷ق؛ کاغذ: آهار مهره حنایی و نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۱- ۳۲۵]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۸/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل عدمه المتساوی نفعه. فافهم. تمت الرسالة الشریفة من مصنفات افضل الزمان قاضی جهان (رح) ...

تذکر: نام مؤلف با توجه به آغاز و انجام برگزیده شده؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن ملاویسی نوتشتی الاصل، تا: ۱۲۴۴ق، جهت شیخ محمد سعید؛ ۲۲گ (۱۱۶پ-۱۳۷پ) [ف: ۲ - ۷۶]

● حاشیة اثبات الواجب القدیم / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il qadīm

سعیدی، احمد

sa'īdī, ahmad

وابسته به: اثبات الواجب القدیم = صیت و صیدا؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۷ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: - ۱۸۴]

● حاشیة اثبات الواجب القدیم / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u iṯbāt-il wājib-il qadīm

وابسته به: اثبات الواجب القدیم = صیت و صیدا؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۶۴

آغاز: قال قدس الله تع روحه اعلم ان البراهین المؤدیه الی هذا المطلب منحصره فی مسلکین آه اشار بقوله البراهین (کذ) الی ان المعبر فی میل هذا المطلب من الصناعات الخمس هو البرهان؛ **انجام:** ای الامکان الوقوعی لا الا مکان الذاتی و یظهر هذا للمتامل.

مؤلف: از فضلاء نیمه دوم قرن ۱۰. کتاب حاشیه و تعلیقی است بالنسبه تحقیقی. مطالب بیشتر با عنوان «قال، قیل» آمده. تاریخ ختم تألیف: شب شنبه غره رمضان ۹۸۱ نسخه فاقد دیباچه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن ۱۰، ظاهراً در عصر مؤلف نوشته شده؛ محشی از مؤلف؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۲۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۸۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۶۸/۱

آغاز: قال المصنف اعلم أن البراهین المؤدیة الی هذا المطلوب، اشارة الی ان المطلوب برهانی یجب أن یؤخذ فی اثبات المقدمات؛ **انجام:** فلا ینفع فی المقام ثم قیل هذا الکلام منه مبنی علی حمل التفسیر المذکور.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ (۳پ-۹۰پ)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۴ - ۲۳۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۸/۵

آغاز: بسملة و به ثقتی قوله: [و الآخر لیس کذلک] منهم من زعم ان جمیع براهین ... قوله [فی المسلک الاول] قال فی الحاشیة (کرانه گ ۷۵پ) ... قوله: و قد عرفت ایضاً ان الفاعل للمجموع، مجموع فواعل الآحاد ... (گ۸۵ر) کرانه نسخه نانوشته مانده است ... و لذا قال بعض العارفین قدس ... (گ۹۱پ حاشیه): پای استدلالیان چوبین بود ×× پای چوبین سخت بی تمکین بود؛ **انجام:** قوله: و اعلم انه لم یرد الشیخ الرئیس ... بالدلیل و لا بالبدیهة. هذا آخرما قصدنا ایراده فی شرح رسالة «اثبات الواجب» تم شرح ... شرح اثبات الواجب علی ید محمد مؤمن بن علی اصغر قزوینی، ثلاثا ثالث شهر ثانی صفر ۱۰۹۹ (گ ۱۰۴پ حاشیه)

تعلیقاتی است معترضانه بر اثبات الواجب قدیم تألیف دوانی، که در حاشیه صفحات آن رساله (۷۵پ تا ۱۰۴پ مجموعه) بی‌هیچ‌گونه نشانی از محشی یا نامی از محشی علیه نوشته شده است و تنها نقل قول‌ها است که متن را مشخص می‌سازد. ما در زیر، برخی عبارات‌های آن را می‌آوریم تا شاید شناخته شود: آری جنبه معترضانه حاشیه نشان می‌دهد که از طرف مدرسه معارض دوانی یعنی مدرسه دشتکی باشد و شاید محشی محمود نیریزی شیرازی باشد که شاگرد هر دو مدرسه دشتکی و دوانی بود و قزوینی در «تتمیم أمل الآمل» ص ۱۰۰ یک حاشیه بر اثبات الواجب قدیم به او نسبت داده است (ن.ک: الذریعه ج۶ش۲۳)، نیریزی به سال ۹۲۱ یعنی پس از مرگ دو استادش (دشتکی در ۹۰۳ و دوانی در ۹۰۸) شرحی بر اثبات الواجب جدید دوانی نگاشته که به گفته او شرح بی قدح بود و آن را «اثبات واجبه» نامید (الذریعه ج۱ش۵۰۹)؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۰۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: مقوایی، رویه تیماج زرد، ۳۰گ (۷۵پ-۱۰۴پ)، ابعاد متن: ۷×۱۴، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۷۰۲]

← حاشیة اثبات الواجب للجامی ≻ شرح الدره الفاخره

● حاشیة الاثنی عشریة فی الحج / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul iṯnā 'ašarīyya fi-l ḥajj

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الحج؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

حاشیه شیخ بهائی بر «اثنی عشریة فی الحج» خودش.
[کتابشناسی شیخ بهائی ص ۸۷؛ الذریعة ۱۱/۶ و ۱۱۶/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۹۲/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۸گ (۶۰پ–۷۷پ) [مختصر ف: ۲۶۶ –]

● حاشیة الاثنی عشریة فی الصلاة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul iṯnā ʻašarīyya fi-ṣ ṣalāt

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الصلاة؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹–۱۰۱۱)

تاریخ تألیف: ۵ ذیقعده ۱۰۱۲ق؛ محل تالیف: اصفهان

حاشیه استدلالی است با عناوین «قوله» بر کتاب صلاة «اثنی عشریه» صاحب معالم، شیخ حسن بن زیدالدین. رساله اثنی عشریه صاحب معالم در نماز و بیان مقدمات نماز است در دوازده «فصل»: که دو فصل اول آن در طهارت و نجاسات و بقیه در احکام صلاة است؛ شیخ بهائی پس از انکه اثنی عشریه صلاتیه خود را نوشته و هنگامی که گوشه عزلت گزیده بود به تألیف این حاشیه (یا شرح) می‌پردازد و در آن از حبل المتین خود یاد کرده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله علی افضاله و الصلوة علی اشرف الخلائق محمد و آله. هذا ایها الاخوان فی الدین ما سألتموه من تعلیق حواش وجیزة علی الرسالة الشهیرة بالاثنی عشریة املیتها مع توزع البال و اختلال الاحوال لامور توجب للطبع کلالا و للنفس من الحیوة ملالا مشیرا فیها الی ما اعتقده اقوی و اعتمده فی الفتوی متوکلا علی عالم السرو النجوی. قوله قدس الله روحه:«و یجب للصلوة الواجبة» اقتصر من الغایات الثلث المشهورة للوضوء الواجب علی هذه الغایة ...

انجام: قوله:«و لاتسلیم فیها» لا وجوبا و لا استحبابا و هذا مما لا خلاف فیه بین علماء الفرقة الناجیة الامامیة ... فان عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة اللهم ارحمنا رحمة تغنینا بها عمن سواک و اجعل السنتنا و اقلامنا مقصورة علی الجریان بما فیه رضاک بحق محمد نبیک نبی الرحمة و عترته ائمة الامة صلواتک علیه و علیهم اجمعین ... فرغت من تعلیق هذه الحواشی علی الرسالة الاثنی عشریة فی ایام العزلة المبارکة البهیة سنة الف و اثنی عشر من هجرة سید البریة

[کتابشناسی شیخ بهائی ص ۲۳۴ (۲۰ نسخه)؛ الذریعة ۱۱/۶ و ۱۱۶/۱؛ دنا ۱۱/۴]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۴/۳ ـ د

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن غالب آل براق حسنی برای شیخ لطف الله عاملی، تا: نزدیک پایان ربیع الاول ۱۰۱۲ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ محشی با نشان «منه دام ظله» دارد؛ در ۷۷پ–۸۴پ حاشیه‌ای است ناقص برمتنی فقهی و عنوان‌ها «المصنف» و «الشارح» در آن دیده می‌شود و خود آن را هم حاشیه است؛ ۲۸گ (۴۶پ–۷۳پ)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳) [ف: ۱ – ۱۹۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن احمد نباطی عاملی، تا: چهارشنبه ۲۹ محرم ۱۰۱۲ق؛ واقف: محمد باقر مدرس، ۱۱۷۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵ – ۴۵۶]

۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۳/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: شنبه ۸ شعبان ۱۰۱۲ق، جا: اصفهان؛ از خط مؤلف استنساخ کرده، توسط همو مقابله شده: «بلغ سماعاً سلمه الله تعالی حرره الفقیر مؤلف الرساله بهاء الدین محمد العاملی»؛ ۲۲گ (۱۸۵–۲۰۷) [ف: – ۲۳۹]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۷۶/۶–۹/۱۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تاک ۱۰۱۲ق؛ مصحح، محشی با حواشی «منه دام ظله»؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۳۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۳۷۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۷/۸

کا: یوسف بن حسن شهیر به ابن جعفر حسنی عیناثی عاملی، تا: ۱۰۱۲ق؛ از روی اصل با یک واسطه، با بلاغ مقابله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج عنابی، ۱۳ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۴۴۹]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۶۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا علی بن ملک علی قمی، تا: ۱۰۱۲ و ۱۰۱۴ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۳۸گ (۵۵پ–۹۲پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۴ – ۲۷۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۱۲

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد امین قاری، تا: رمضان ۱۰۱۴ق، جا: اردبیل؛ محشی با نشان «منه مد ظله»؛ ۳۱گ (۲۳۰پ–۲۶۰ر) [ف: ۵ – ۱۸۵۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۸/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی، تا: ۱۰۵۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ (۱۳۰پ–۱۵۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱ – ۲۵۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۷۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی [ف: ۲۱-۴۴۷]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ یادداشتی از سید محمد بن ابو صالح اصفهانی به سال ۱۲۶۰؛ ۲۹گ (۳۷پ-۶۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۱]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴/۲

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: عبدالله همدانی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن قرمز، ۱۴ سطر [ف: ۵ - ۸۸]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۳۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدالهادی، تا: جمادی الاول ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: مقوایی، ۱۶۱گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۳۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۶۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد بن محمد رضا وزیر سابق پست، تا: جمادی الثانی ۱۱۳۴ق؛کاغذ: نازک نباتی آهاردار، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶ص (۲-۴۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۱۷-۳۴۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: شنبه ۱۵ شوال ۱۳۲۷ق؛ نسخه توسط سید مصطفی حسینی خوانساری در سال ۱۴۰۴، تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: عطف تیماج مشکی، ۱۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۴]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۸

آغاز: قوله فی الاثنی عشریة فی واجبات الصلوة العلم بالصلوة الواجبة واجب؛ **انجام:** و الاستحسار بالحاء و السین المهملتین الاعیاء و التعب و المراد انی لا اجد من الرکوع

تا شرح اواسط مطلب یازدهم از فصل چهارم در افعال مستحبه لسانیه را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از خود مؤلف؛ واقف: میرزا رضاخان نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۵ - ۴۵۶] و [ف: ۲۰-۱۲۸]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۸/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد علی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۰ص (۱۸۰-۲۴۹)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۱۶۹۴]

۱۷. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۹۹/۲

آغاز: برابر

در صلاة و ۱۲ باب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [چند نسخه-ف: - ۳۷۷]

● حاشیة الاثنی عشریة فی الصوم / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul iṯnā ʻašarīyya fi-ṣ ṣawm

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū'ī, mohammad esmāʻīl ebn-e hoseyn (- 1760)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الصوم؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

حاشیه استدلالی با عناوین «قوله - قوله» بر مبحث صوم «الاثنی عشریه» شیخ بهائی است.

چاپ: تحقیق مهدی رجائی، قم، مؤسسه عاشورا، ۱۳۸۵، ۲۰۸ ص، (عنوان: تعلیقة علی الرسالة الصومیة)

[دنا ۱۲/۴]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۰۲

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعل الصوم من بین الاعمال عملا مختصا به حیث قال الصوم لی انا اجزی علیه ... شرعت فی ایضاح مجملات الاثنا عشریة؛ **انجام:** فاذا کان فی آخر لیلة منه اعتقق فیها مثل ما اعتق فی جمیعه الی غیر ذلک من مزایاة الغیر المحصورة و الله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵ - ۱۲۰]

← حاشیة اثولوجیا ﴿ تعلیقات اثولوجیا

● حاشیة اثولوجیا / منطق / عربی

ḥāšīyat-u uṯulujīyā

وابسته به: اثولوجیا = ثئولوجیا = میامر فلوطین (۲۰۴-۲۷۰)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۶۱۲۳

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: الوان، جلد: میشن [الفبائی ف: - ۱۸۳]

● حاشیة الاجارة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul ijāra

زنجانی، ابراهیم بن ابو الفتح، - ۱۳۵۱ قمری

zanjānī, ebrāhīm ebn-e ab-ol-fath (- 1933)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۶۶/۲

بسیار مختصر است در هامش برخی صفحات آغاز؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ هامش [مختصر ف: - ۲۶۶]

● **حاشية الأجد علی شرح تجريد الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ul ajad ‘alā š.-i tajrīd-il i‘tiqād

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ – ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

وابسته به: حاشية الجديدة علی شرح التجريد الجديد؛ دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد (۸۲۸–۹۰۳)

ردی است که بر دومین حاشیه صدرالدین محمد دشتکی و در دفاع از نظریات خود نگاشته و به «حاشیه اجد» مشهور است. صدر در اثنای نگارش این حاشیه کشته شد و موفق به پاسخگویی آن نشد. دوانی نام این حاشیه را «تجرید الغواشی» نهاد و غیاث الدین منصور فرزند صدرالدین محمد ردیه‌ای بر این حاشیه دوانی در دفاع از پدرش نگاشت و نام حاشیه خود را نیز به همین نام «تجرید الغواشی» معنون ساخت.

آغاز: قال المصنف اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه. اما ههنا للاستيناف ای هو واقع فی ابتداء الکلام من غير ان يکون ههنا مجمل هو تفصيل له ... قال الشارح فی الحاشية قيل لم يرد الخ صاحب قيل هو السيد الشريف و حاصل کلامه علی ما فهم الشارح ان المراد من اسم التفضيل المضاف ههنا هو الزيادة بالمعنی الاعم ...

انجام: و ليس هذا جنسا لمفهوم التقابل ام لانه لايصدق علی مفهوم التقابل انما هو مقولة المضاف و هو ما يعقل بالقياس الی غيره تمت الکتاب ...

چاپ: تهران، سنگی، ۱۲۷۴ق، رحلی (در هامش)؛ تهران، سنگی، ۱۲۸۵

[دنا ۱۲/۴]

شرح و حواشی:

۱– تجريدات الغواشی و تشييدات الحواشی = حاشية الحاشية الدوانية الاخيرة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (–۹۴۸)

۲– حاشية حاشية شرح التجريد

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹۶

آغاز: شرذمة من الهمج الشعوبية جمعها عليه بالمواعيد العرقوبية بالنقود اليعقوبية ... قال الشارح فی الحاشية قيل لم يرد معيناً بل ما يتناول متعدداً اعنی من اتصف من محبوبية بزيادة کرم فی الجملة و فيه نظر؛ **انجام:** ان المنافاة بين کون الاجزاء اشخاصاً متعددة من کلی و کونها باسرها شخصا واحداً من کلی آخر غير مسلم و ماذکره من البيان لا يدل عليه الا يری انه فی المثال المذکور ذات هذا الآمر المعروض اربعة، قوله فلا يکون نفس ذاته و هی هذه الاربعة فی الخارج واحداً و ان أراد انه لا يکون واحداً من جنس، تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»، مجدول مذهب؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای با تذهیب زیبا، ۵۲۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۲ – ۴۹۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۹۹

آغاز: اللهم انا الصراط المستقيم و جنبا عن الباطل الذميم ... فانا قد کتبنا فی سالف الزمان حواشی علی الشرح الجديد للتجريد فلما تداولتها الالسن نبض فی بعض اهل البلد عرق العصبيه و الحسد؛ **انجام:** لا يجری النسبة فی التعقل بمجرد تعدد الادراک و الالتفات و الظاهر کيف اعتاله عول الاوهام و ما حام حول المقصود حام انما [کلمه اخیر راده ص بعد است که در نسخه نیست]

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ آقای مشکوة (مالک قبلی نسخه) این کتاب را حاشیه دوم غیاث الدین منصور دانسته‌اند و این اشتباه ناشی از آن است که در دیباچه نام تجریدات الغواشی آمده؛ کاغذ: آهار مهره ضخیم شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۶ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۳/۵×۲۴سم [ف: ۵ – ۴۹۳]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷/۲

خط: نستعلیق، کا: عباس بن یعقوب سنندجی، تا: قرن ۱۱، جا: ساوجبلاغ؛ محشی با نشانه «ج م»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۶۴گ (۴۵پ–۱۰۸ر)، ۲۰و ۲۲ سطر (۸/۵×۱۵– ۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: – ۲۶۰]

۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد اکمل بن اسمعیل، تا: دوشنبه ۲۷ جمادی الاول ۱۰۸۶ق؛ کاغذ: اصفهانی نازک، جلد: ساغری سیاه، ۶۰۲ص (۱–۶۰۲)، ۱۸ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱–۳۲۹]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا فرض انتساب الوجود الی المهية فيها وانصامها له فيها ان يکون امتياز بين الطرفين فی نفس تلک المرتبه اذا الامتياز انما هو لاصل صحة تحقق الانبا المصفی لمحسوب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «حسین منی و انا من حسین ۱۲۲۹» (بیضی)، «صراط علی حق نمسکه ۱۲۳۸»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ، ۴۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف مخ: ۲ – ۷۰۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۴

آغاز: المنطق من المهيه من حيث هی فی الجمله؛ **انجام:** برابر

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مقابله شده؛ واقف: نائینی؛ ۲۵۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۴ – ۸۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۷

آغاز: فی ان قوله و ذلک ليس معنا ثالثا غير مسلم. اذ فی کلا المعنيين يعتبر الزيادة فی مدلول اللفظ فکما ان الضارب يدل علی الموصوف بالضرب لاعلی الموصوف بقسم منه کذالک الاضرب يدل علی الموصوف بزيادة الضرب لا علی الموصوف بزيادة قسم منه اذا العام لا يدل علی الخاص ... و ذلک لما عرف من ان ذلک

تحقیق للصیغة بای طریق استعمل فلو کان معنی آخر لکان معنی ثانیا للصیغه مثل ان یقول احد معنی العالم من ثبت له العلم فی الجمله فیعترض علیه انه معنی آخر للعالم و ذلک مما لا یفوه به محصل. هذا مع فساد صورة الایراد حیث قابل المنع بالمنع. و قال الشارح ادعی انه معنی ثالث ... و فی کلام الاستاد قدس سره ما ینادی علی ما وجهته به؛ **انجام:** و الریاح اذا هبت علی بعض اجزاء الشجر و حرک بعضها دون بعض احدبت السطوح لا محاله فقد خرج تلک الاجزاء عن الواحدة الاتصالیه و کذا السفینه اذا جرت علی شطه من البحر و اختلاف اجزائها المفروضه سرعة و بطوء بتشبث اضطراری کتشبث الغریق بالحشیش

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: آقا علی حکیم؛ با این یادداشت به خطی که مسلماً از آقا علی مدرس نیست: «حاشیه جدید ملا جلال بر شرح تجرید. حقیر نظر کردم از ملا جلال است بر شرح تجرید ملا علی در اصفهان» (بقیه یادداشت و تاریخ و امضاء آن را پاک کرده‌اند)، پیداست نویسنده این یادداشت اهل دانش بوده و کتاب را مطالعه کرده و شاید در لفظ «جدید» مسامحه کرده زیرا بر طبق قرائنی که یاد شد این نسخه حاشیه اجد است؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۶۶ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴/۵سم [ف: ۵ – ۱۲۶]

● **حاشیه احسن الحدیث** / کلام و اعتقادات / فارسی

hāšīye-ye ahsan-ol hadīs

وابسته به: احسن الحدیث؛ ناظم الشریعة همدانی، محمد علی بن محمد حسن (قرن ۱۴)

بایستی از نگارنده متن، یعنی «احسن الحدیث»، یعنی ناظم الشریعه همدانی باشد. با دیباچه‌ای کوتاه با امضای میرزا حسینعلی. که بایستی گرد آورنده حاشیه‌ها باشد. در این دیباچه آمده است: چون حواشی بر این وجیزه از مرحوم مؤلف، در هامش نسخه بوده، آنها را جداگانه در سلک تحریر درآورده، تا بر بصیرت ناظران زیاده گردد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۲/۲

آغاز: بسمله. حمدله. صلاة. کما قال الله فی کتابه المبین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین. و بعد، چون حواشی بر این وجیزه؛ **انجام:** توریت را فقط تلاوت می کند ولی عملشان به این چهار کتاب است، تمت الحواشی منه.

خط: نسخ خوش، کا: عبدالرحیم اصفهانی بن میرزا علیرضا، تا: قرن ۱۴؛ ۸گ (۱۸۸پ–۱۹۵ر) [ف: ۲ – ۷۴]

← حاشیة اختیار معرفة الرجال ≻ حاشیة رجال الکشی

● **حاشیة اخری علی الکفایة فی الصحیح و الاعم مفصل کتبتها اخیرا** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-un uxrā ʻala-l kifāya fi-ṣ ṣaḥīḥ wa-l aʻam mufaṣṣal-un katabta-hā axīr-an

حجت کوه کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰–۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e ʻalī (1893 - 1953)

وابسته به: کفایة الاصول آخوند؛ خراسانی، محمد کاظم بن حسین (۱۲۵۵–۱۳۲۹)

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۱/۵

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف: – ۵۱]

● **حاشیة الاربعین حدیثاً** / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-ul arbaʻīn-a ḥadīṯ-ā

جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲ – ۱۱۷۳ قمری

jazāyerī, ʻabd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701 - 1760)

وابسته به: الاربعون حدیثاً = اربعین شیخ بهائی = شرح الاربعین؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۵ شوال ۱۱۳۵ق

حاشیه‌ای است توضیحی با رد و ایراد بر «الأربعون حدیثاً» شیخ بهاءالدین عاملی که به تشویق پدرش سید نورالدین جزائری نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۳۷/۱

آغاز: فکان الأولی بحسب الصناعة تقدیمه علیها اعطاء لکل من التابع و المتبوع حقه؛ **انجام:** و أن یختم لنا و لجمیع المؤمنین من عباده بالحسنی انه ولی الاجابة و الیه الرجعی ...

خط: نستعلیق، کا: نعمت الله بن محمد هادی بن عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی جزائری شوشتری، تا: سه‌شنبه ۳ محرم ۱۲۱۳ق، جا: شوشتر مدرسه هدایه؛ برای ملا آقا بابا شیرازی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۰گ (۲ر–۱۲۱ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹ – ۱۲۸]

● **حاشیة الاربعین حدیثاً** / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-ul arbaʻīn-a ḥadīṯ-ā

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، – ۱۱۷۳ قمری

xājū'ī, mohammad esmāʻīl ebn-e hoseyn (- 1760)

وابسته به: الاربعون حدیثاً = اربعین شیخ بهائی = شرح الاربعین؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر «الاربعون حدیثاً» شیخ بهایی

آغاز: بسمله بعد حمدالله علی نعمته والصلوة علی اشرف بریته محمدوآله وعترته یقول العبد الإنس بربه الجلیل محمدبن الحسین ابن محمدرضا المازندرانی المدعو باسماعیل ... هذه حروف و

کلمات و الفاظ و عبارات لها دلالات و اشارات الی جمل ما اجله ...

انجام: وأیضاً احدهما عند تعلقها بآلة أخری صورة خط الشریف المبارک المحشی

[الذریعة ۱۳/۶؛ دنا ۱۳/۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۸/۲]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۶۰/۱-۶/۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد علی، تا: ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۴۸ق؛ مصحح، از روی نسخه اصل نگاشته شده و از روی آن مقابله شده؛ ۹۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم[ف:۳-۱۳۷۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد مهدی، تا: دوشنبه ۱۳ صفر ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵ – ۴۵۸]

● **حاشیة الاربعین حدیثاً** / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-ul arba'īn-a ḥadīṯ-ā

وابسته به: الاربعون حدیثاً = اربعین شیخ بهائی = شرح الاربعین شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

محشی به دست نیامد. با توجه به تاریخ تحریر نسخه (۱۰۸۴ق) و انتقادات وارده به شیخ بهائی، به نظر می‌رسد که محشی، نظام الدین [کمال الدین] احمد بن زین العابدین حسینی عاملی اصفهانی (قبل از ۱۰۶۰ق) صاحب «النفحات اللاهوتیة فی العثرات البهائیة» و شاگرد میرداماد (۱۰۴۰ق) باشد.

حاشیه‌ای است بسیار مختصر بر «الاربعون حدیثاً» شیخ بهائی که پس از ذکر موضوع هر حدیث، ایرادات بر اقوال شیخ بهائی را با عنوان «کلام فی» و «بحث لنا» بر شمرده و از توضیح بیشتر آنها خودداری نموده است.

آغاز: بسمله، الحدیث الاول فی ثواب من حفظ اربعین حدیثا المراد یحفظ الحدیث فی قوله صلی الله علیه و آله من حفظ علی امتی الی آخره الحدیث المشتمل علی اربعین ... کلام فی المراد من الفضه و العلم ...

انجام: قولا بالتناسخ کلام فی تایید القول بعالم المثال و السلام علی من القول بعالم المثال و السلام علی من اتبع الهدی.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۵۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: شنبه ۸ ذیحجه ۱۰۸۴ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن مشکی، ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ – ۲۶۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۵۱۹

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج، ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ – ۲۶۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۴ص (۱۲۰-۱۲۳)، ۱۹ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۳۶۵]

● **حاشیة الاربعین حدیثاً** / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-ul arba'īn-a ḥadīṯ-ā

شرح رساله اربعینی ناشناس از اهل سنت که رساله قبل از این رساله (ش ۹۱۲۰/۲) است. به صورتی بسیار کوتاه و بیشتر شرح کلمات مشکل است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۲۰/۳

آغاز: وهاء انا اذکر باباً مختصراًجداً فی ضبط خفی الالفاظها (کذا) مرتبة لیلا یغلط فی شیء منها ولیستغنی بها حافظها عن مراجعة غیره فی ضبطها ثم اشرع فی شرحها ان شاءالله تعالی فی کتاب مستقل ... و یظهر لمطالعتها جزالة هذه الاحادیث و عظم فضلها مما اشتملت علیه من النفایس التی ذکرتها و المهمات التی و صفتها و یعلم بها الحکمة فی اختیار هذه الاحادیث الاربعین و انها حقیقة بذلک عند الناظرین ... باب الاشارات الی ضبط الالفاظ المشکلات؛ **انجام:** و لا عرف معناها هذا حقیقة معناه و به یحصل انتفاع المسلمین حفة اما ینقله و الله اعلم بالصواب و الحمد لله الذی هدانا للاسلام و من علینا بنبینا محمد علیه افضل الصلاة و السلام هذا آخر ما ذکره مصنف هذا الکتاب و الحمد لله رب العالمین و حسبنا الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر.

خط: نسخ مشکول، کا: زین العابدین بن سید محمد قادری حموی، تا: چهارشنبه ۲۹ ربیع الاول ۱۱۷۰ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوای سفید، عطف کرباس مشکی، ۳گ (۴۳پ-۴۵ر)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶/۳×۲۳/۳سم [ف: ۲/۲۹ – ۷۸۱]

● **حاشیة الاربعین حدیثاً** / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-ul arba'īn-a ḥadīṯ-ā

وابسته به: الاربعون حدیثاً = اربعین شیخ بهائی = شرح الاربعین شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله – قوله» بر اربعین حدیث شیخ بهائی.

[الذریعة ۱۳/۶]

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۲۰

آغاز: قوله: فالکلام استعارة تبعیة؛ و المستعار منه؛ **انجام:** فحقیق ان

تصدق اولئک ایضا، فان قلت هنا مانع من تصدیقهم دون هناک ... ایصال احدهما عند تعلقها بآلة اخری

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۴]

←حاشیة إرشاد الأذهان ﴿ شرح إرشاد الأذهان

● حاشية ارشاد الاذهان / فقه / عربی

ḥāšīyat-u iršād-il aḏhān

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

ʻallāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

[الذریعه ۱۶/۶]

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۲۹

خط:نسخ،کا:فضل الله بن سیف،تا:۷ربیع الاول۹۹۹ق؛تملک:ابن ملا محمد علی محلاتی ؛ ۲۶۳گ، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱ - ۳۱]

● حاشية ارشاد الاذهان / فقه / عربی

ḥāšīyat-u iršād-il aḏhān

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

حواشی است بر ارشاد الاذهان تألیف علامه حلی است. تعلیقات مفیدی است از طهارت تا دیات که غرض محشی، شرح و بسط کلمات و عبارات ارشاد الاذهان بوده است با اشاره به اقوال فقهاء بدون ذکر مأخذ و سند.

آغاز: بسمله قوله کالطبیعة الثانیة انما قال کالطبیعة لان الطبیعة امر وجودی و السهو امر عدمی لانه زوال المعنی عن الحافظة فلم یکن ...

انجام: او یقید بما اذا کان فی ذلک العضو الدیة کاملة و الاول اقرب الی النصوص. تمت.

[الذریعة ۱۵/۶و۱۶؛ ریحانة الأدب ۲۴۷/۵؛ أعیان الشیعة ۲۱۰/۸؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۹/۲]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۱۶/۳

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۶۰گ (۲۴-۸۳)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۹۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۲۱/۱

آغاز: قوله و مس کتابة القرآن آن وجب انما أفرده عن أخویه لعدم وجوبه بالاصالة فأشار بافراده بقوله ان وجب علی ان وجوبه؛ **انجام:** قوله: و لا خیار للمشتری مع علمه قوله: علی رأی المعتمد البطلان فی الیتمی قوله و لایجب علی المشتری القبض أی قبض المبیع ...

خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن مسیح بن ابراهیم بن حسن بن کرم الله آملی، تا: با تاریخ ۹۳۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به نقل از مؤلف، اجازه محقق کرکی علی بن عبدالعالی به کاتب عطاءالله آملی در رجب ۹۳۱ق؛ خط مجدالدین نصیری با مهر مستطیل کتابخانه وی؛ تملک: عبدالصمد محلاتی؛ مهر: «علی بن محمد باقر الموسوی» (بیضی)، حجة الاسلام شفتی «محمد باقر بن محمد نقی الموسوی» (بیضی)، «عبده ابوالحسن بن محمد علی الموسوی» (بیضی)؛ یادداشتی در خرید کتاب از ملا علی میرزا به سال ۱۲۹۱ق؛ یادداشتی از هاشم هاشمی موسوی مورخ ۱۲۴۸ق در مطالعه کتاب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ (۲پ-۴۹ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۸ - ۲۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۵۶/۹

آغاز: قوله الثانیه الارکان الخ فیه مباحث اقسم بعض المحققین افعال الصلاة؛ **انجام:** و هذا من الدقایق القرآنیه التی یبهر العقول حکمها و لا یعقلها الا العالمون

خط: نسخ، کا: علی بن احمد بن هلال، تا: ۹۳۶ق؛ ۹گ (۲۷پ - ۳۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲/۲۷ - ۳۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضنی الفاً و کرهه الشیخ فی الخلاف.

خط: نسخ، کا: فیاض بن احمد بن زاید الربعی الفنابی، تا: سه‌شنبه ۱۱ ذیقعده ۹۴۴ق؛ محشی؛ واقف: موسی گیلانی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱/۲۱ - ۴۵۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۵۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۲۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۱۳۵]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۴۴-۱۸/۱۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله ومثال البیع مع السلف بعتک هذا ... وکره الشیخ رحمه الله فی الاختلاف

خط: نسخ، کا: علی رویانی، تا: اواخر محرم ۹۵۶ق، جا: ری (عبدالعظیم)؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن مراد خواجه میر خطیب نخجوانی و مهر «المتوکل علی الله الغنی عبده محمد بن مراد خواجه میر نخجوانی» (کروی)؛ مهر: «الواثق بالله الولی عبده علی»، «المهدی من هدیت ۱۱۵۳»، (مربع)، «ابراهیم بن علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۷۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۳۸

خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: جعفر بن محمد عاملی، تا: ۹۵۷ق، جا: قزوین؛ در ذیل نسخه نوشته «این نسخه را از نسخه‌ای پرغلط و کار نویسنده‌ای بی اطلاع بر اصطلاحات فقها در شبها رونویسی کردم»؛ کاغذ: سمرقندی پنبه‌ای سفید ضخیم، جلد:

تیماج عنابی، ۲۱۰ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۷- ۹۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد یکون معاملة و بملاحظة شیء آخر یکون عبادة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه جمادی الاول ۹۶۱ق، جا: اصفهان خان طوقجی؛ افتادگی: انجام؛ با نشان «بلغ»، محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳۶۶ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۹/۵سم [ف: ۴۵- ۲۰۴]

۹. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۰۷۳

از اول کتاب طهارة تا آخر کتاب البیع؛ خط: نسخ، کا: محمود بن زین الدین علی معلم اصفهانی، تا: ۲۲ ربیع الثانی ۹۶۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۳۶۲ص، ۱۶ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۱۸]

۱۰. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۱مجموعه بدون شماره

کا: محمد بن حاج کله دوس زرگر، تا: ۵ ربیع الثانی۹۶۲ق، جا: ری حرم عبدالعظیم [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۶۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۹/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابراهیم، تا: غره ذیحجه ۹۶۵ق، جا: قزوین؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۵گ (۱پ-۱۵۵پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۷ - ۲۸۰]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۰

آغاز: برابر

کتاب طهارت تا اواخر بیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۸ق؛ محشی از خود مؤلف و شهید و عباراتی از کتب فقهیه چون بیان و قواعد و مهذب و دروس نگاشته شده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۸۰ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱ - ۳۹۶]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۷/۲

آغاز: المعتاد ینبغی ان یراد بالمعتاد ما یکرر خروج احد الثلاثة منه لیندرج فیه الطبیعی و غیره، و یستفاد منه ان خروج الریح من قبل المرأة ینتقض بدون الاعتیاد؛ **انجام:** و صورة اجتماعه مع ان البی ان تقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضنی الفا و کرهه الشیخ (ره) فی الخلاف.

از بخش‌هایی از کتاب صلاة آغاز و به کتاب البیع پایان می‌پذیرد؛ خط: نسخ، کا: سلطان حسین بن حسن درزی استرآبادی، تا: ۹۷۰ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «شرح»، «ع العلی»، «منه رحمه الله»، «ﻫ»، و غیر آنها، مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱۰۶گ (۱۱۴-۲۱۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۲ - ۳۳۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** یقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضنی الفاً و کرهه الشیخ فی الخلاف.

از ابتدای طهارت تا اول مبحث شفعه از کتاب متاجر؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: احتمالاً محمود میبدی، تا: ۹۷۳ق؛ مصحح؛ تملک: کمال الدین محمد بن محمود میبدی؛ مهر: «یا محسن قد اتاک المسی» (بیضی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین» (بیضی)؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۱۲۵]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** منها لحکم الوضع لاختل المجال فی معظم الأبواب فی المعاملات کالبیع و الإجارة و الوصیة و غیر ذلک تمت

خط: نستعلیق، کا: حسین کاتب، تا: اواخر ماه ذیقعده ۹۷۴ق، جا: سبزوار؛ محشی؛ تملک: محمود ... حسینی، آیت الله سید محمود طباطبائی بروجردی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۲گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۱ - ۳۹۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۰

آغاز و انجام: برابر

از ابتدای طهارت تا پایان دیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۶ ذیقعده ۹۷۶ق؛ محشی؛ واقف: خواجه شیر احمد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱/۲۱ - ۴۵۳]

۱۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن علی عاملی جزینی، تا: ۱ شعبان ۹۷۸ق؛ جلد: چرم قرمز، ۸۸گ (۹پ-۹۶ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [مؤید: ۱ - ۳۹۶]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۰۰/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: شمس الدین هبت الله بن محمد یافعی، تا: دوشنبه ۲۹ جمادی الاول ۹۷۸ق، جا: شیراز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۸۵گ (۱۱۰پ-۱۹۴پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۹سم [ف: ۶ - ۸]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۷-۲/۱۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما هو لغة أهل الحجاز وصورة اجتماعه مع البیع أن تقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضنی ألفا وکرهه الشیخ فی ف. تم الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نسخ، کا: عیسی بن حسین بن محمدطاسی، تا: آخر رجب ۹۸۵ق؛ تملک: موسی بن حاج محمدامین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۷۳]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۸۷-۳۳/۱۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما هو لغة أهل الحجاز و صورة اجتماعه مع البیع أن تقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضنی ألفا وکرهه الشیخ فی ف. تم الکتاب بعون الملک الوهاب

طهارت تا بیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۹ محرم ۹۸۵ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، محشی با امضای «ع ل» و «جعفریة» و «ابن فهد» و «ش ارد مدظله»؛ تملک: محمد بن علی طباطبایی، مصطفی بن ابراهیم بن کاظم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۷۴]

۲۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** نعم لابد من التحرز عن الربا. خاتمه فیها حاتمة

نقلت هذه الحاشیة الشریفه من کتاب الذی قراها عند الشیخ الفاضل ... علی العاملی المصنف ... و ختمت فی آخر عشر آخر صفر بالخیر و الظفر علی ید احقر عبادالله ابن شمس الدین عنایة الله ستهراری ... سنه تسعه و ثمانین و تسعمائه

خط: نسخ، کا: عنایة الله بن شمس الدین رستمداری، تا: ۹۸۹ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۰۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نشریه: ۱۳ - ۱۹۲]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۹۳

خط: نسخ، کا: عبدالله بن مبارک بن احمد بن یحیی ماحوزی اوالی، تا: دوشنبه ۱۵ شعبان ۹۹۳ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۰۱گ، ۲۲ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۹۰]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** أن تقول بعتک هذا المتاع علی أن تقرضنی ألفا و کرهه الشیخ فی الخلاف، تمت الحاشیة المبارکة

خط: نسخ مایل به نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۶۹گ (۱-۶۹)، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۳۶ - ۳۳۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و یدخل الحجاره المخلوقه دون المدفونه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲/۳۳ - ۱۶۷]

۲۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، در نجف اشرف قرائت شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۱۷ -۲۱ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۸۸۳]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۴۵/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذا یکره کسب الصبی الذی لایجتنب المحارم اذا لم یعلم من أین اکتسبه ...

از آغاز کتاب الطهارة تا اوائل کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ چند یادداشت متفرقه و چند بیت شعر عربی از امام علی علیه السلام به خط صفی الدین محمد بن فضل الله بن عبدالله حسینی در دماوند؛ جلد: گالینگور قرمز، عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ (۱۲۶پ-۱۸۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۲-۵۴۰]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۲۱/۳

انجام: غیر احدهما علیهما السلام، نعم مع الشرط لابد من التحرز من الربا.

از آغاز تا پایان کتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ اشعاری عربی از شیخ احمد بن اسماعیل و محمد بن شیخ سالم و چند صیغه بیع با امضای شاهدان آمده؛ ۱۳۲گ (۴۵پ-۱۷۶پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۰]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و یجتمعان علی المحرم

موجودی از طهارت تا مبحث کفارت احرام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۲۷گ، ۱۵ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱/۲۱ - ۴۵۱]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضنی الفاً و کرهه الشیخ فی الخلاف

از ابتدای طهارت تا اول مبحث شفعه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ مقابله شده؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه اخرا، ۱۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱/۲۱ - ۴۵۱]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان ابتدأ معاً سمع من الذی علی یمین

از ابتدای طهارت تا مبحث شفعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نقل از شرح جعفریه؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۴۳گ، ۱۹ سطر، اندازه:۱۳×۱۹سم [ف: ۱/۲۱ - ۴۵۳]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۰ - ۱۲۳]

۳۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۲۵

آغاز: علی تقدیر الخلل فی الاول مقصوده للشارع؛ **انجام:** بتقدیر من فی الدروس احتمل الامرین و یثبت فی البیع خاصة

از اواسط طهارت تا آخر بیع؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی از مؤلف با رمز «منه دام ظله»؛ نسخه در رمضان ۱۲۴۰ توسط عبدالاحد کرمانشاهی وقف اولاد ذکور شده؛ کاغذ: حنایی روشن آهاری، جلد: میشن تریاکی، ۱۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۷۸]

۳۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله اول الحماد و صورة اجتماعه مع البیع ان بعتک المتاع علی ان تقرضنی الفا و کرهه الشیخ فی الخلاف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با حاشیه «منه مدظله» از طهارت تا میانه‌های بیع، محشی با نشان «ن، خراجیه، صحاح، منه ظله، شرح شیخ فخرالدین، تحریر، دروس، حاشیه شرایع، ع ل، شرح قواعد، ذکری، قاموس، مصادر»؛ تملک: محمد صالح با تاریخ ۹۸۷ق، میرزا محمد بن شهیر به آقا هزار جریبی با تاریخ ۱۱۰۸ [ف: ۷۶۲]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ وقف اولاد محمد مهدی؛ تملک: محمد محسن بن حسین؛ جلد: تیماج آلبالویی، ۲۳۷گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶ - ۴۷۸]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۵۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برگ ۳. و هذا بناء علی التصنیف قوله قائمة

على رأى جيد قوله كونهما عبدين فيما لايقبل شهادة العبد فيه فالوجه عدم القبول جيد؛ كتاب الحدود

از مبحث طهارت تا بخشی از كتاب حدود؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: عبدالرحیم بن عبدالكريم الحسینی؛ یک وقف‌نامه در حاشیه برگ سوم از جمال الدين بن عبدالكريم الرضوی در تاریخ ششم شعبان سال ۱۳۰۹؛ کاغذ: شرقی، ۱۰۳گ (۳-۱۰۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۳۰ - ۴۴۱]

۳۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۰۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** با تسليم فى البلد المعين قد يحمله المسلم فان قلت

كتاب طهارت تا اواخر بيع (خيارات)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳- ۱۵۳۳]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلو استبقاها لغرض آخر فلا بأس و احتياج الناس الى.

از طهارت تا مبحث احتكار؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۱/۱- ۴۵۰]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۱

آغاز: شعر الرأس اى آخر منابته فى مقدم الرأس؛ **انجام:** و الباقى تأخذ الاخوة من قبل الأم كل واحد منها اربعة هذا آخر ما اردت فى تأليف الفرائض.

از اوایل طهارت تا پایان شفعه و پس از آن نیز ناقص و تنها كتاب الميراث را دارد ؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی اغلب از زين الدين شهيد؛ واقف: آقای مرتضی قلی خان، ۱۳۴۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۵گ،۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۵۲]

۳۹. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

از آغاز تا کتاب جهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۱۰۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [صد و شصت نسخه: - ۱۳]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۸۰ ض

بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۰ و ۱۱ [د.ث. مجلس]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۴/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ عکس؛ ۵۷گ (۸۵ ر- ۱۴۱ر) [مختصر ف: - ۲۶۶]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو صريح صحيحة محمد بن مسلم عن احدهما عليهما السلام نعم مع الشرط لابد من التحرز عن الربا و الله اعلم.

كتاب الضمان؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با علامت «بلاغ»؛ کاغذ: ضخیم شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۰ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۷۹]

۴۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۱۷۴گ، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۴]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۶۷۰]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۵۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۰۵ق، جا: یزد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۱گ، ۱۹ سطر [ف: ۱۶ - ۲۶۷]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۹۷

آغاز و انجام: برابر

از ابتدای طهارت تا انتهای دیات ختم؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن طاهر رضوی خطیب، تا: چهارشنبه نیمه ذیقعده ۱۰۱۰ق؛ اهدایی: رهبری،خرداد۱۳۷۳؛کاغذ:نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۲۴ سطر، اندازه:۱۳× ۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۵]

۴۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۰۱/۱

آغاز: والمراد بالتخليل ايصال الماء الى يجوز الشعر بينه وبين حسن البصر من الوجه حال المواجهة لاغسل ما بين الشعر فان ذلک واجب قطعاً؛ **انجام:** فكيف يلزم لهذا المعانى التى يفهمها الا آحاد [الدفقين] الا ان ... تعالى لولا وجوب تنزيلا الالفاظ على مقتضيات المعانى المستفاد منها بحكم الوضع لاختل الحال فى معظم الابواب من المعاملات كالبيع و الاجارة وغير ذلک

خط: نسخ، کا: مراد بن سید عرب، تا: اول جمادی الاول ۱۰۱۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی: «حاشیه شیخ علی بر ارشاد»، مصحح؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۱۱۳گ (۱ر-۱۱۳پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۵۹]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۳

آغاز: ثم ترک العبادة الا بعد مضى ثلاثة على الأصح؛ **انجام:** ان يقول بعتک هذا المتاع على ان يقرضنى الفا و كرهه الشيخ فى الخلاف

از طهارت تا اول مبحث شفعه؛ خط: نستعلیق، کا: محب علی معلم اصفهانی کلباوی، تا: ۱۲ محرم ۱۰۱۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۱۳۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۵۲]

۴۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۲۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مع الشرط لابد من التحرز من الربا. تمت الحواشى المتعلقة بالارشاد ...

خط: نستعلیق، کا: زاهد جیلانی، تا: رمضان ۱۰۱۶ق؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۴گ، ۲۲ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: - ۲۰۰]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۸۵/۱

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۹۰]

۵۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۴۸۸

آغاز: برابر

از ابتداء کتاب طهارت تا قسمتی از کتاب متاجر؛ خط: نستعلیق، کا: رشید الدین بن جلال الدین ابوالمعالی، تا: ۱۰۲۰ق، جا: شیراز مدرسه رضویه؛ محشی از شیخ علی ره، این نسخه نزدیک یکصد و شصت بیت اضافه بر نسخ دیگر دارد؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۸۴ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۱ - ۳۹۷]

۵۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یقول بعت هذا المتاع علی ان تقرضنی الفاً و کرهه الشیخ ره فی الخلاف تمت الحاشیة.

خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن شیخ اسد الله رستم آبادی، تا: پنج‌شنبه غره صفر ۱۰۲۵ق؛ ۶۷گ،۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱ - ۱۹۶]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: و یجوز الجمع بین مختلفین: کبیع و اجارة و نکاح و سلف بعوض واحد. مثال النکاح مع السلف زوجتک فلانة و بعتک قفیر حنطة موصوفا مؤجلا الی شهر بدینار ... و کرهه الشیخ فی الخلاف.

از آغاز تا بیع؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر علی، تا: ۲۰ شعبان ۱۰۲۶ق؛ مهر:«محمد بن الحسین»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۸گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۸۵۸]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۶۳/۱-۹/۱۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما هو لغة أهل الحجاز وصورة اجتماعه مع البیع أن تقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضی ألفا وکرهه الشیخ فی ف. تم الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ مصحح، محشی از «محمد قمی»؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۵۲گ، ۱۳-۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۷۳]

۵۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۶۵

انجام: و ان لم یحترق کلها فلیس علیک قضاء، و لو أطلق ...

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن مصطفی کریمان، تا: ۹ رجب ۱۰۳۱ق، جا: استرآباد؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد علی حسینی مازندرانی؛۱۸۵گ،مختلف السطر،اندازه:۱۲×۱۸/۵سم[ف: ۲۴ - ۵۸]

۵۵. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۴۰/۱

آغاز: لهم ایضا کل ذلک بعد حمدالله علی نعمه التی لاتحصی و لاتحصر التی من جملتها

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۸۲گ (۱ر-۸۲ر)، اندازه: ۱۲×۲۸سم [ف: - ۱۰۸]

۵۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۰۱

از اول طهارت تا اواسط بیع؛ خط: نستعلیق، کا: محمد امین بن حاجی خان، تا: شعبان ۱۰۳۲ق؛ ۱۴۹گ، اندازه:۱۳×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۴]

۵۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۹۰

آغاز: لایضره فی الحال وجب الشراء و ان زاد عن ثمن المثل علی اشکال ... ولو وجد مالایکفیه للطهارة یتمم الا ان یجد طریقاً الی اتمام؛ **انجام:** وربما فسر السلف بالقرض کما هو لغة اهل الحجاز ... مع ان تقول بعتک هذا المتاع ... تمت

از طهارت تا پایان بیع؛خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۱۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۲-۶۵۹]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضنی الفاً و کرهه الشیخ فی الخلاف.

از ابتدای طهارت تا اول مبحث شفعه؛ خط: نستعلیق، کا: شرف الدین بن قاسم علی، تا: ۲۱ صفر ۱۰۵۲ق؛ واقف: قطب المحدثین، بهمن ۱۳۳۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۸]

۵۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۸۴/۱

از اول کتاب تا اواسط بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۱ شوال ۱۰۵۸ق [نسخه پژوهی: ۳ - ۸۸]

۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** نسخه: قوله نظر لا یبطل بشیء من ذلک الا أن یلزمه منه التراخی فی الاخذ بالشفعة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۰۶۶ق، جا: اصفهان؛ مهر: «عبده محمد بن ابراهیم بن محمد تقی» (بیضی)، «عبده محمد صادق بن محمد حسین الحسینی» (بیضی)؛ پس از کتاب هفت برگ قطعه‌ای از داستانی دارد که محمد رضی بن محمد شفیع نوشته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۱ - ۹۷]

۶۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۹۱

آغاز: ان یقید و یکون الغمس قبل صلوة الصبح الا ان یقارنه السیلان

خط: نسخ و نستعلیق نازیبا، کا: حمزة بن شمس الدین نجفی، تا: ۲۸ ربیع الاول ۱۰۶۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۳ - ۹۱۸]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یقول بعتک هذا المتاع علی ان تقرضنی الفاً و کرهه الشیخ فی الخلاف.

خط: نسخ، کا: ابوالهادی محمد ابراهیم، تا: ۲۶ رجب ۱۰۷۴ق، جا: یزد؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۴۹]

۶۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۲۸

خط: نستعلیق، کا: محمد اشرف، تا: دوشنبه ۲۶ ذیحجه ۱۰۹۰ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۱۴۱]

۶۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۲۰

آغاز: برابر **انجام:** قوله: و یجوز الجمع بین المختلفین کبیع و اجاره ... و کرهه الشیخ فی الخلاف و الحمدلله الذی وفقنا ... فرغ من کتابه هذه لالکتاب یوم الاثنین ۲۶ شهر ذی الحجه سنه ۱۰۹۰ العبد محمد اشرف عفی عنه

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۶ ذیحجه ۱۰۹۰ق؛ محشی با نشان: منه ره، ۱۲، مصحح؛ مهر: محمد الموسوی الجزائری؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۹گ، ۱۹- ۲۱ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۷ – ۵۱]

۶۵. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بقیة البحث مذکور فی کتابنا رموز الارشاد الی کنوز الرشاد تم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۹۵ق؛ در یازدهم ذیقعده ۱۰۹۵ق مطابق با ۱۶ فروردین مقابله شده، در سه برگ صورت فتوایی است از شیخ الاسلام محقق ثانی در بیان وجوب طهارت مس کلام الله که این فتوا نیز در شب یک‌شنبه ۱۲ ذیقعده ۱۰۹۵ق مطابق با نوزدهم فروردین مطابقه شده؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: فرنگی سفید، ۱۸۰گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [رشت و همدان: ف: – ۱۷۳۵]

۶۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی رای المعتمده اختار المص فی

از کتاب طهارت تا بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: شیخ محمد حسین کاظمی در ۱۲۵۸؛ در سال ۱۲۷۹ توسط عبدالرحیم مجتهد کرمانشاهی وقف طلاب شده؛ کاغذ: نخودی آهاری کشمیری، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: – ۷۷]

۶۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۱۶۳گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۴]

۶۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۳

آغاز: لافرق بین المحتلم و غیره و لابین أن یجد الماء ... قوله: و قد یجب الثلاثة، انما ینعقد نذرها حیث ثبت شرعیتها و لاریب أن شرعیة الوضوء اکثریة و یندر علوم شرعیته فان ذلک مع غسل جنابة بخلاف أخویه؛ **انجام:** و إعتضادها بعمل الأصحاب و فی المبسوط خیرة بین الفسح و الإمضاء بکل الثمن و تبعه ابن البراج و طعن فیه فی المختلف ...

از کتاب طهارت تا متاجر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع مشکی، ۱۵۹گ، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۹ – ۶۴۴]

۶۹. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۳۶

از کتاب طهارت تا آخر کتاب تجارت؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۱۴ق؛ قطع: بغلی [ف: – ۳۶]

۷۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۵۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله جاز الافی القتل فانه لایجوز وان خاف القتل لانه لاتقیة فی الدماء.

از آغاز تا پایان کتاب الجهاد؛ خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: ۱۲۲۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد بن حاج علی خوانساری که ظاهراً کاتب نسخه است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج زرشکی، ۶۳گ (۵۱پ–۱۱۳پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۴۰]

۷۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۰۲/۱

انجام: نعم مع الشرط لابد من التحرز من الربا، قوله وفی ...

خط:نسخ و نستعلیق قدیم،بی‌کا،تا:با تاریخ۱۲۳۵ق؛مصحح؛ تملک: حسن بن محمد علی یزدی در ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج مشکی روغنی، ۹۹گ (۱پ–۹۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۴ – ۱۹۰]

۷۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۱ق، نزدیک عصر مؤلف؛ تملک: عباس بن حسن بلاغی نجفی فرزندش محمد علی بن عباس بلاغی با مهر «عبده ... محمد علی» (هشت گوش)، تملکی بدون نام به تاریخ ۲۲ جمادی الاول ۱۲۹۱ با مهر «عبده الراجی محمد قاسم بن محمد جعفر الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۱ – ۲۵۴]

۷۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله نظر لا یبطل بشیء من ذلک الا أن یلزمه منه التراخی فی الاخذ بالشفعة.

از آغاز کتاب تا احکام بیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: مهدی بحرالعلوم زاده به تاریخ ۲۰ ربیع الاول ۱۳۱۰ با مهر «مهدی بن محمد الطباطبائی» (بیضی)، جعفر بن محمد آل بحرالعلوم طباطبائی به تاریخ ۱۳۲۷؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۲ – ۵]

۷۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح، محشی؛ وقف‌نامه کتاب به خط محمد رضا بن علی بن محمد جعفر (شریعتمدار استرآبادی) و تاریخ جمادی الثانی ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۳ – ۱۶۸]

۷۵. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۰۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: عبدالسمیع؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۵) [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۰۴]

۷۶. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [ف: – ۱۲]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و لا یتناول ما له ان قلنا انه تملک بالتملیک، کالخلاف هنا فی شیئین ... و هو صریح صحیحة محمد بن مسلم عن احدهما علیهما السلام نعم مع الشرط لابد من التحریر من الرباء صح.

از اول حاشیه تا آخر کتاب بیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: رفیع الدین محمد الحسنی بن محمد مهدی؛ جلد:

تیماج، قهوه‌ای، ۱۷۳گ، ۱۵ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۶ - ۲۶۷]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۹۰

آغاز و انجام: برابر

ااول کتاب تا آخرکتاب دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵ - ۴۵۷]

۷۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۸۰/۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۵۴گ(۵۸پ-۱۱۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۱۹/۸سم [ف: ۶ - ۶۰]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما هو لغة اهل الحجاره و صوره اجتماعیة مع البین ان یقول بعتک هذا المتاع علی ان تعرضنی الفاً و کرهه الشیخ فی الخلاف.

تا آخر بیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج بنفش، ۱۴۰گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۴ - ۱۰]

۸۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴۳/۱ش

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۹۳]

۸۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۴۶

آغاز: قوله فی الماء ای جاریاً اوساکناً و الراکد اشد کراهة..؛ **انجام:** و له تبرء البایع فی العقد اجمالا او تفصیلا لاخلاف فی صحة التبری تفصیلا.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۷۲]

● حاشیة ارشاد الاذهان / فقه / عربی

ḥāšīyat-u iršād-il adẖān

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «ارشاد الاذهان» علامه حلی. این حاشیه از کتاب طهارت تا پایان کتاب دیات تدوین شده و اینکه بعضی گمان کرده‌اند که غیر مدون است اشتباه می‌باشد. (سید احمد اشکوری)

[الذریعه ۲۳/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۵۴

آغاز: کتاب الطهارة قوله و یستحب بمندوبی الاولین و هو مع ذلک شرط فی صحة الصلاة فتبطل بدونها؛ **انجام:** قوله و فی أربع مائتان مع اتحاد الضربة و الاثبت لهادیة الجمیع او القصاص فی الجمیع مع العمد بغیر رد

خط: نستعلیق، کا: عبد الواسع بن محمد بن زین العابدین حسینی، تا: جمعه ۱۶ ذیقعده ۹۶۰ق، جا: نخجوان؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۹ - ۱۳۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۲۶/۱

از اول کتاب تا آخر «خاتمة لباب الخلل فی الصلوة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی پشت جلد اسلیمی،۶۶ص (۱-۶۶)، ۲۸ سطر [ف: ۲۵ - ۳۰۹]

● حاشیة ارشاد الاذهان / فقه / عربی

ḥāšīyat-u iršād-il adẖān

میسی، لطف الله بن عبدالکریم، - ۱۰۳۲ قمری

mīsī, lotf-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-karīm (- 1623)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

موضوع این رساله در مسئله معضلی از میراث است که مبنی بر محاسبات ریاضی است.

[طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۱): ۴۷۷-۴۷۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۳۵-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمدلله علی کل حال ... و بعد فقد خطر بالبال فی اثناء التقریر فی جواب بعض السؤال عن مسئلة ذات بال فی ارشاد العلامة الحلی فی الوصیة بالمال فی قوله «ولو قال مثل نصیب بنتی و معها زوجة خاصه الی آخر ما قال اشیاء ینکشف بها مراده ... احببت ان تنثر علی بساط التحریر ... و انا الفقیر الی لطف الله الشهیر بابن عبدالعال العاملی المیسی ... الراجی عفوربه ... فاقول ... لو اوصی لزید بمثل نصیب و له و معه زوجة لا غیر؛ **انجام:** فهذه داخلة تحت التی قبلها فنقص من التسعه عشر صور اخری و بقی ثمانیة عشر کما لا یخفی فخذها بیضاء نقیه ... طاهرة غیر خفیه ... عودیه عودیه عنبریه مسکیه ... لایقه حریة بان تکتب باقلام النور الجلیه علی حدود الحور البیضاء الوردیه ببنان بیان القدره الاحدیه علی لسان الاسرار النبویه المحمدیه ... و نصلی علی محمد و آله بکرة و عشیه

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۰۲پ-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳ - ۸۲۵]

● حاشیة ارشاد الاذهان / فقه / عربی

ḥāšīyat-u iršād-il adẖān

ساروی، محمد علی بن محمد رضا، - ۱۱۹۳ قمری

sāravī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad rezā (- 1779)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

حاشیه استدلالی مختصری است بر گفته علامه حلی در بحث نماز جمعه از ارشاد الاذهان که «وفی استحبابها حال الغیبة و امکان الاجتماع قولان».

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱۳/۸

آغاز: قال الفاضل العلامة طاب ثراه فی الارشاد فی بحث صلاة الجمعة و فی استحبابها حال الغیبة و امکان الاجتماع قولان؛ **انجام:** منه فی فعلها ان لم یکن هوهو فله وجه کما قال صاحب المفاتیح و الحمدلله تعالی.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۱۲گ (۷۶پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۲-۵۸۳]

● حاشية ارشاد الاذهان / فقه / عربی

ḥāšīyat-u iršād-il adhān

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۰۶/۷

آغاز: هذه من حواشی الارشاد فی صلاة الاموات. قوله تجب علی الکفایة الصلاة علی کل مسلم و من یحکمه ممن بلغ ست سنین؛ **انجام:** و تشدهما مراعات النقول بالترتیب و العربیة و لو لم یعلمها و ضاق الوقت انی بالترجمة. تمت

تعلیقات است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی سبز، ۷گ (۷۱پ-۷۷ر)، اندازه: ۱۳/۳×۱۹/۱سم [ف: ۹ - ۵۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۶/۲

آغاز: ذیل: بسمله، الحمدلله الذی هدانا لادراک علوم الاصولیة اصل الفریضة ثلاثة؛ **انجام:** هذا آخر ما اوردت فی تألیف هذه الفرایض.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله»، محشی نامعلوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۴ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲۱/۱ - ۸۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۶۹

آغاز: بسمله، قوله الحمدلله المتفرد بالقدم والدوام قوله الحمد هو لغة الثناء علی الجمیل الاختیار علی جهة التعظیم؛ **انجام:** قال سألت ابا عبدالله (ص) عن الصلاة فی ثوب المجوس فقال ترش بالماء و فی الصحیح عن ابراهیم بن ابی محمود قال قلت للرضا (ع) الخیاط و القصار یکون یهودیاً او نصرانیا و انت تعلم انه یبول و لا یتوضأ ما تقول فی عمله قال لاباس.

حاشیه استدلالی است با عناوین «قوله» و نقل اقوال فقهای بزرگ از جمله شیخ طوسی، سید مرتضی، شهید اول و دوم و غیرهم. نسخه حاضر از ابتدای طهارت شروع و به حکم اوانی ختم شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۴۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۲۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۶۹

آغاز: بسمله، ارشاد اذهان ارباب الایمان و فقاهة افهام اصحاب العرفان حمد موجود شرع لنا شرایع الاسلام و اوضح لنا اعلام الاحکام ... اما بعد فهذه فواید علقتها علی الکتاب الموسوم بارشاد الاذهان ... قوله کتاب الطهارة الکتاب لغة ما یکتب فیه؛ **انجام:** فالاضافة بتقدیر من و فی الدروس احتمل الامرین و یثبت فی البیع خاصة.

حاشیه‌ای است استدلالی با عناوین «قوله-قوله» و ذکر اقوال علمای بزرگ بر کتاب ارشاد الاذهان علامه حلی. محشی در موارد متعدد استناد به «قال والدی قدس سره» و «قال شیخنا الشهید» می‌نماید. در برگ‌های شماره ۳۵ و ۴۳ می‌نویسد «قال والدی رحمه الله فی شرح القواعد لاشبهة فی تعذر وقوع من الکافر و لیس هو کالعتق لانه لیست عبادة محضة ... و قال والدی رح آه فی شرح القواعد مجیباً عن هذا التوقف بأن عدم تعلق وجوب الانفاق بالزوج لثبوت المانع منه ...» [در شناسنامه محشی محقق کرکی ذکر شده ولی ما این نسخه را با حاشیه ارشاد نامبرده تحت شماره های ۷۵۷۰، ۸۸۶۴ و ۱۹۸۹۴ مقابله کردیم با آنها مغایر و متفاوت بوده است. برای صاحب معالم و فرزندش محمد نیز چنین حاشیه‌ای ذکر نشده است. والله اعلم بالصواب.]. نسخه از ابتدای طهارت تا کتاب المتاجر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق؛ واقف: سید کاظم عصار، دی ۱۳۵۴؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا رویه پارچه نیلی، ۲۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۰ - ۱۲۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴۳/۳

آغاز: بسمله. الحمدلله، الجارو المجروز ظرف مستقر؛ **انجام:** ما یرد علیک من بقیه اجزاء الکتاب.

که حاشیه دیباچه این کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ (۳۰ر-۷۱ر)، ۱۵ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸ - ۲۲۰]

۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۴۹/۲

شامل بیع و رهن است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: - ۳۰۵]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۵۹

آغاز: الحمدلله خالق الهدایة و الارشاد و ممیز الانسان من بین المخلوقات؛ **انجام:** مع عدم التصریح بالکلیة کما خصصناها قبل من جهة عکس ...

تعلیقات بعنوان «قوله-قوله». النسخة الناقصة من أول کتاب الطهارة الی اواخر صلاة المسافر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از «هدایت الله الحسینی» و «محمد مهدی الحسینی»؛ جلد: چرم زرد، ۳۵۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [مؤید:۱-۱۵۱]

● حاشية ارشاد الاذهان الی احکام الایمان / فقه / عربی

ḥāšīyat-u iršād-il adhān ilā aḥkām-il īmān

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ – ۷۷۱ قمری
faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1284 - 1370)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

حاشیه‌ای است استدلالی و متوسط با عناوین «قوله، قوله» بر «ارشاد الاذهان» علامه حلی، از طهارت تا پایان دیات. مرحوم آقا بزرگ علی رغم ذکر مواردی از عبارات «ظهیرالدین» مبنی بر حاشیه بودن این کتاب امثال «فهذه حواش علی کتاب ارشاد الاذهان قوله: احمده علی جمیع الحالات قوله اما بعد. کلمة تسمی فصل الخطاب ...» معتقد است که این نوشته شرح است نه حاشیه. او در این باره چنین می‌نویسد: «ثم نقول اولا قد اکثر النقل عن کتاب الایضاح فی اکثر صفحاته بقوله قال شیخنا دام ظله فی الایضاح و ینقل فی بعض الموارد عن شیخه دام ظله عن والده المصنف و فی بعض الموارد عن شیخه فخرالدین، و ثانیاً انا نراه قبیل خاتمة المقصد الثانی فیما یجب فیه الزکاة یقول و شبهه من شرط الاسباب. من املائه مد ظله: قوله خاتمة. الزکاة یجب فی العین ... و کذالک یقول بعد ذکر المتعة و ذکر ولد الجاریة و هل هو حرام عبد قوله الاقرب عدم ذلک و الاقوی أنه لا یصح بل هوان عزم ذلک الحق و القائل بجوازه غالط. کتب من نسخة مکتوبة بخطه مد ظله». پس از تحقیقات فراوان در تعیین مؤلف کتاب، بدین شرح تردید می‌نماید: ۱. از ظهیرالدین مزبور؛ ۲. املاء از فخرالمحققین و تقریر از شاگردش ظهیرالدین مذکور؛ ۳. از فخرالمحققین.

آغاز: بسمله. الحمدلله العظیم الشأن القدیم الاحسان و صلی الله علی رسوله المبعوث باشرف الادیان و آله المخصصون بالکرامة من الرحمن. و بعد فهذه حواش علی کتاب ارشاد الاذهان فی احکام الایمان. قوله: الحمدلله الی آخره. الحمد هو الثناء علی الفعل الجمیل الاختیاری من نعمة و غیرها یقال حمدت الرجل علی حسنه و شجاعته

انجام: قوله: و تستو فی الدیة فی الخطاء و شبهه و لیس العفو عنها و قال ابن ادریس العفو عنها و منع الشیخ و ابن الجنید و ابن البراج من ذلک و هو مشهور بین الاصحاب و الحمدلله وحده و صلواته علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین

[الذریعه ۱۶/۶]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۵۳

آغاز: اما بعد کلمة تسمی فصل الخطاب یأتی بها اذا ارید الانتقال من کلام الی آخر و معناه بعد الکلام

نسخه اصلی: کتابخانه مدرسه امام صادق (ع) (نوربخش) ـ بروجرد ۲۵۱؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن حسن جوشانی، تا: دوشنبه ۷ شعبان ۷۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: حاجی میرزا ابوالقاسم؛ ۳۸۳ص [عکسی ف: ۳ – ۱۷۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۶ محرم ۹۴۷ق، جا: رامنین شهریار راز؛ مقابله شده در ذیقعده ۱۰۴۰؛ تملک: محمد جعفر حسینی، عبدالمطلب حسینی مورخ ۱۰۷۶، محمد علی بن حاجی احمد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۲۳۴گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۴۰۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین بن حسن سبعی استرابادی، تا: یک‌شنبه ۱ محرم ۷۸۷ق، جا: نجف اشرف؛ با عبارت «بلغ قبالا»؛ تملک: محمد بن سید زین العابدین؛ مهر: «الواثق بالله الصمد محمد بن محمد»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج زرد، ۲۲۹گ، ۲۵ و ۲۷ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۵ – ۱۸۵۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۸۱/۱

آغاز: کتاب النکاح لفظة النکاح حقیقة شرعیة فی العقد لقوله تعالی یا ایها الذین آمنوا اذا نکحتم؛ **انجام:** و منع الشیخ و ابن الجنید و ابن البراج من ذلک و هو مشهور بین الاصحاب. انجامه: تمت الحواشی التی علی الارشاد المنقول عن الشیخ الامام العلامة ملک المحققین قدوة الافاضل المعاصرین فخرالملة و الحق و الدین محمد بن الشیخ السعید جمال الملة و الحق و الدین المصنف قدس الله روحیهما و ذلک ضاحی نهار الثلثا الثانی و العشرون من شهر شعبان المعظم سنة ۷۸۸ ...

از کتاب النکاح تا پایان حاشیه؛ خط: نسخ کهن، کا: حسن بن محمد بن حسن حویانی عاملی، تا: سه‌شنبه ۲۲ شعبان ۷۸۸ق؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۱۲۰گ (۱پ–۱۲۰ر)، ۲۳ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۴سم [ف: ۴۱ – ۲۵۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۶/۲سم [ف: ۲۰ – ۱۲۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۷

آغاز: کتاب الطهارة انما صدر الکتاب بذکر الطهارة لأن اهم الفقه فی العبادات لکونها مقصودة للآخرة؛ **انجام:** برابر

از طهارت تا پایان دیات را شامل است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه نیمه جمادی الثانی ۹۴۷ق؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۳۰۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۵۴]

۷. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۰۰

آغاز و انجام: بابر

خط: نسخ، کا: ملکاً لمحمد حکیم خضری، تا: ۹۹۷ق؛ مهر: «فتح الله بن أبی الفتح»، المقصود علی بن حسین علی (شاه جهان)؛ ۲۱ سطر (۱۲×۱۸)، قطع: مصری [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۰۳]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۳۷ مشیر

آغاز: يطردفى كل نية ولم يقل به هو ... قوله: ولو جدد ندباً ثم ذكر بعد الصلاة اخلال عضو ... الامع ندبية الطهارتين. اقول: هذا فرع على الاقوال السابقة فعلى الاول يطلق الاجزاء، و على الثانى يستثنى ... فقد كان شيخنا المرتضى الامام عميدالدين قده فى الدرس؛ **انجام:** قوله، ولو عنى مقطوع اليد فقتله القاطع ... الاشكال هنا فى موضعين ... لوجب قطعه ثم قتله ولارد. (دركتاب قصاص).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۰گ، ۱۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴ – ۱۴۰]

۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۵۹

آغاز: برابر

کا: محمد باقر بن زين العابدين كرمانى يا كوهانى، تا: ۱۰۲۳ق، جا: شيراز مدرسه ميرزا لطف الله؛ قطع: خشتى [ف: – ۱۰۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۵۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: فضل بن محمد بن فضل عباس جزايرى، تا: ۲۲ ربيع الثانى ۱۰۲۹ق، جا: نجف اشرف؛ از روى نسخه حسين بن حسن سبعى استرآبادى مورخ اول محرم ۷۸۷، در ۶۲ سالگى؛ کاغذ: فرنگى، جلد: تيماج زرد، ۳۱ سطر [ف: ۱۲ – ۱۳۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ايرانى و آهاردار، جلد: تيماج مشكى، ۴۱۹ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۴ – ۷۱]

۱۲. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۲۴۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فيحتمل أن يكون فيها مائة دينار كالرجل لانه لم يبلغ الثلث و كلما لم يبلغ الثلث يتساوى المرأة و الرجل فيه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ تملک: مصطفى حسينى خونسارى صفائى به تاريخ ذيقعده ۱۳۶۸ و مهر «مصطفى الحسينى» (بيضى)؛ مهر: «عبدالجواد الحسينى» (مربع)، «طهماسب تيمورى» (مربع)؛ جلد: مقوايى عطف پارچه قرمز، ۱۴۸گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۷ – ۶۵]

● حاشية ارشاد الاذهان (كتاب الميراث) / فقه / عربى

ḥāšīyat-u iršād-il aḏhān (k.-ul mīrāṯ)

اصفهانى، ملک محمد بن حسين، ق ۱۰ قمرى

esfahānī, malek mohammad ebn-e hoseyn (- 16c)

وابسته به: ارشاد الاذهان الى احكام الايمان؛ علامه حلى، حسن بن يوسف (۶۴۸–۷۲۶)

حاشيه استدلالى است بر مقصد سوم كتاب الميراث «ارشاد الاذهان» كه از ابتداى «الفصل الثالث من المقصد الثالث من كتاب الميراث فى السهام» شروع و به مبحث استيعاب ختم شده است. ضمناً كل مراتب سهام به صورت جدول نمايش داده شده است.

آغاز: بسمله من امالى الفقير الى الله الغنى ملک محمد بن سلطان حسين الاصفهانى ... الفصل الثالث من المقصد الثالث من كتاب الميراث من ارشاد الاذهان فى السهام و هى سته. اعلم ان عادة الفقهاء اخراج حصص الورثه ...

[دنا ۴/۱۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۸/۷–طباطبائى

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقد علمت مما ذكرنا كل سطر و جد فيه ... الاحوال و كل سطر لم يكن فيه عم ففى المربعين السابقين عدد الاخوة. و الجدول هذا (جدول مورد اشاره در دو صفحه بعد ترسيم شده و بسيار دقيق و مهم است)

کا: محمد بن سيد محمود حسينى، تا: نيمه رجب ۹۸۰ق؛ کاغذ: اصفهانى شكرى، جلد: تيماج قرمز، ۱۶ص (۱۰۴–۱۱۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۳ – ۱۱۱]

۲. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ذيل: و للاخوين من الام عشرة و للاخ من الاب خمسة.

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: ۹۷۵ق؛ محشى؛ کاغذ: حنايى آهار مهره، جلد: عنابى، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۱/۱ – ۷۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۸/۶–طباطبائى

آغاز: بسمله خاتم المجتهدين رحمه الله فى حاشيته للارشاد على مبحث الكر ما صورته هذه قوله ما حواه ثلثة اشبار و نصف طولا فى عرض و عمق بشبر مستوى الخلقه. فى هذه العباره لطف من حيث دلالتها على اعتبار هذا القدر من الماء؛ **انجام:** و لعل ما تلوناک فان من لم يقنع بالقليل لم يشبع بالكثيره و الله اعلم بكل صغير و كبير. قد فرغ من تسويده راقمه الفقير ... ملک محمد بن سلطان حسين ... فى شهر ربيع الثانى من شهور سنه احدى و سبعين و تسعمائه من الهجره النبويه

کا: محمد بن سيد محمود حسينى، تا: ۹۷۹ق؛ کاغذ: اصفهانى شكرى، جلد: تيماج قرمز، ۱۱ص (۹۳–۱۰۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۳ – ۱۱۱]

۴. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۱۱۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه يدعيه مما فى يد المستوعب و البينة بالنسبة اليه داخلة.

خط: نستعليق مخلوط به شكسته، بی‌کا، بی‌تا، تا: قرن ۱۰؛ اهدايى: رهبرى، خرداد ۱۳۷۲؛ کاغذ: نخودى آهارمهره، جلد: تيماج مشكى، ۲۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [اهدائى رهبر: ۳ – ۲۱۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه يدعيه مما فى يد المستوعب و بينته بالنسبة اليه داخلة.

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تيماج زرشكى، ۱۹گ (۱پ – ۱۹ ر)، ۱۷–۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [مختصر ف:۲۶۷]

● حاشية ازاحة الشكوك فى حكم اللباس المشكوک /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u izāḥat-iš šukūk fī ḥukm-il libās-il maškūk

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «ازاحة الشکوک فی حکم اللباس المشکوک» شیخ محمد حسن آشتیانی. مؤلف از آشتیانی به عنوان استاد خود یاد می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۶۳/۱-۵۶/۱۱۳

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی أمرنا بالتلبس بطاهر لباس العلم و الیقین فی الاعتقاد و العمل بالفروع

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: فصل الله بن اسحاق رازی، تا: جمعه ۲۴ محرم ۱۳۱۵ق؛ در حاشیه برگ آخر این رساله کاتب نام کتاب «تقریرات مرتضی» ذکر کرده ولی بعد روی آن خط کشیده شده و عبارت «من تحقیقات المولی ابراهیم زنجانی» به جای آن نوشته شده؛۸گ (۱-۸)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۷۴]

← حاشیة الازهار ⟵ القدر المختار من نفحات الازهار
← حاشیة الاستبصار ⟵ الفوائد المکیة

● حاشیة الاستبصار / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-ul istibṣār

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-1632)

وابسته به: الاستبصار فیما اختلف من الاخبار؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

در این تعلیقه مؤلف بیشتر در شرح و بیان رجال احادیث استبصار بحث فرموده و درشرح احادیث هم بیانات ادبی و علمی و فقهی و کلامی و حکمی فرموده اند. نظر به این که مؤلف محترم عبارات مجملی از استبصار را که مورد دقت و نظر بوده درتحت عنوان «قوله» نقل و پس ازآن به شرح آن کلمات پرداخته اند و اصطلاحاً این نحو را شرح نمی‌گویند ما آن را به عنوان «حاشیه میر بر استبصار» در اینجا ذکر کردیم.

آغاز: قوله رحمه الله فی احادیث اصحابنا الاحادیث تکون اسم جمع للحدیث و منه احادیث رسول الله صلی الله علیه و آله و تکون جمعا للأحدوثة ...

[دنا ۱۷/۴]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۷۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحلة نوع من اللباس تصنع بالیمن فی الحدیث السادس بازل عامها بازل لها اقسام بازل عامها و بازل عامین و هکذا.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ در دو برگ اول یادداشتی آمده که تمامی مجموعه را به خط میرداماد نسبت داده؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ (۲پ-۳۵پ، ۲۲۷ر-۲۷۰پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۲/۳عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۱۱۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، متن خط خوردگی دارد، محشی با عنوان «منه دام ظله»؛ ۲۶ص (۱۹-۴۴)، ۲۰ سطر [عکسی ف: ۴ - ۲۷۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹۹/۲

آغاز: ذیل: بسمله، قوله رضوان الله علیه لادلة العقل و مقتضاه الخ یتوجه علیه ان دلیل العقل و مقتضاه؛ **انجام:** و هذا امر اکثر اصحاب عصرنا عنه فی غفلة عریضه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی غالباً با جمله «منه دام ظله»، دارای بلاغ از مؤلف؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۱×۱۹/۷سم [ف: ۱۴ - ۲۶۶]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۷۴/۲

آغاز: قوله رضوان الله علیه لأدلة العقل و مقتضاه الخ یتوجه علیه ان دلیل العقل و مقتضاه هو المستبد بافادة العلم و ایجابه؛ **انجام:** الا فیما یرویه عن الحسن بن محبوب أو عن ابن أبی عمیر فان حدیثه عنهما صحیح و هذا أمر اکثر أصحاب عصرنا عنه فی غفلة عریضة.

از آغاز مقدمه کتاب تا حدیث اول از باب الماء المستعمل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ نام کتاب و مؤلف به خط جلال الدین حسینی «محدث» آمده؛ واقف: ملامحمد باقر بن محمد علی لاری، با مهر «یا باقر العلوم» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۶گ (۱۴۶پ-۱۸۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۲۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا یستدام اتمامه الی اللیل علی ما قد وردت به الأخبار

خط: نستعلیق، کا: میر محمد حفیظ بن محمد اشرف حسینی، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ (۲پ-۵۴ر)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۵ - ۱۴۹]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۸۹۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** صوم الحزن فی اصطلاحهم هو عدم الافطار للحزن من دون نیة الصیام و وظیفته فی یوم عاشورا ان یکون الی وقت العصر و لایستدام اتمامه الی اللیل علی ما قد وردت به الاخبار م ح ق

تعلیقات ابتداء کتاب تا صوم حزن؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در آغاز نخستین صفحه به عربی نوشته شده: «این حواشی از جد من امیرمحمد باقر بن شمس الدین محمد استرآبادی که مادر ایشان دختر محقق ثانی علی بن عبدالعالی کرکی بوده می‌باشد» و ظاهراً این شرح با شرحی که مبنی بر تملک این کتاب پشت صفحه اول نوشته شده و کاتب آن این گونه از خود معرفی کرده: «ابن میرزا محمد جعفر محمد مهدی حسنی حسینی مشهور به گلستانه» خط

یک نفر است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی مهره‌زده، جلد: تیماج، ۴۱ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم[ف:۱-۲۴۵ و ۴-۱۴۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۱۲۹]

● **حاشیة الاستبصار** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul istibṣār

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: الاستبصار فیما اختلف من الاخبار؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

حاشیه کوتاهی است بر «استبصار» شیخ طوسی از طهارت تا دیات.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۵/۲-۳۰/۱۸۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم وکتب قدس الله روحه علی کتاب الاستبصار لشیخنا ابی جعفر محمدبن الحسن الطوسی (ره) باب المقدار الماء الذی لاینجسه شئ ... آه یمکن حمله علی ما کان کراً غیر زائد علیه؛ **انجام:** باب دیة من قطع رأس المیت ... وقال السید المرتضی یکون لبیت المال و به قال ابن ادریس واختار فی المختلف الاول

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: خلف بن یوسف نجفی، تا: سه‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۱۰۳ق؛ محشی با نشان «منه» و«م ه ی عفی عنه»؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۷۶]

● **حاشیة الاستبصار** / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-ul istibṣār

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

وابسته به: الاستبصار فیما اختلف من الاخبار؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۸۰

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲ - ۱۳۷]

● **حاشیة الاستصحاب** / استصحاب / عربی

ḥāšīyat-ul istiṣḥāb

حسینی، موسی بن فضل الله، ق۱۳ قمری

Hoseynī, mūsā ebn-e fazl-o-llāh (- 19c)

وابسته به: الاستصحاب؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱)

قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۴۴/۳

آغاز: بسمله. حمدله. و بعد فهذه تعلیقة علقها علی الرسالة الاستصحابیة لشیخنا علم الهدی الشیخ مرتضی العبد المحتاج الی رحمة ربه الغنی المغنی موسی بن فضل الله الحسینی الهمدانی. قوله اسدها و اخصرها ابقاء ما کان. اورد علیه انه لایتم الا باستعمال اللفظ

خط: شکسته نستعلیق، کا: همدانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۲۴گ (۱۶-۳۹ر)، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: - ۴۶]

● **حاشیة الاستصحاب** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ul istiṣḥāb

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد مهدی، ۱۲۵۰ - ۱۳۲۵ قمری

ārānī kāšānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad mahdī (1835 - 1907)

حاشیه‌ای است بر بحث استصحاب شیخ مرتضی انصاری.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۱/۴

آغاز: قوله ره المقام الثانی فی الإستصحاب و هو لغة أخذ الشیء مصاحباً أقول لا اشکال فی ذلک

نسخه اصلی: کتابخانه امامزاده محمد هلال-آران۲۰۸؛ خط: نسخ، کا: ملا محمد علی بن محمد مهدی آرانی، تا: ۷ ذیقعده ۱۲۸۲ق؛ مصحح، محشی، خط خوردگی دارد؛ ۱۶ص (۴۶۱-۴۷۶) [عکسی ف: ۱ - ۳۴۵]

● **حاشیه استقصاء الافحام** / کلام و اعتقادات / فارسی

hāšīye-ye esteqsā'-ol efhām

وابسته به: استقصاء الافحام و استیفاء الانتقام فی نقض منتهی الکلام؛ کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی (۱۲۴۶-۱۳۰۶)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۸۶

آغاز: مخاطب متحذلق با این همه نازش و فخار (کذا)؛ **انجام:** علی الله و علی المومنین و لدینا فیه

جلد سوم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: کاهی، جلد: گالینگور، ۷۹گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [رایانه]

● **حاشیة اسحاق علی حاشیة ملا عبدالله یزدی** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u isḥāq ʻalā ḥāšīyat-i mullā ʻabd-ul-lāh yazdī

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۸۶/۴

بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ قطع: خشتی [ف: - ۲۹۵]

● **حاشیة الاسطرلاب** / اسطرلاب / عربی

hāšīya-tul usṭurlāb

کاملی، خلیل بن عبدالسلام، - ۱۲۰۷ قمری

Kāmelī, xalīl ebn-e ‘abd-os-salām (- 1793)

وابسته به: الاسطرلاب = شصت باب؛ داغستانی، علی بن صادق (۱۱۲۵-۱۱۹۹)

تاریخ تألیف: ۱۱۷۶ق

حاشیه بر رساله علاء الدین علی داغستانی از ابوالصفا صلاح الدین خلیل بن عبدالسلام بن محمد بن علی کاملی دمشقی شافعی شاگرد داغستانی. وی این حاشیه را در ۱۱۷۶ به هنگامی که آن را می‌آموخته بر رساله استاد خود نوشته و در پایان رساله آرزو می‌کند شرحی نیز بر مشکلات رساله استاد بنویسد. وی از محمد بن سلیمان مغربی و رساله او در اسطرلاب یاد می‌کند. مؤلف در آغاز این حاشیه تصریح می‌کند که رساله داغستانی ترجمه رساله شیخ بهائی است. کاتب نسخه (محمد بن عطار) که خود شاگرد مؤلف حاشیه است پس از اینکه اصل (رساله داغستانی) را نزد ابوالصفا خوانده نوشته و در کنار صفحات آن تعلیقات و توضیحاتی دارد.

[دنا ۱۸/۴؛ گورگیس عواد (الاسطرلاب فی اعصور الاسلامیه): ۳۰ معجم المؤلفین ۴:۱۲۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۵/۴

آغاز: الحمدلله مربی الافلاک ... اما بعد فیقول شیخنا العلامه.. ابوالصفا صلاح الدین خلیل بن عبدالسلام هذه حاشیة وضعتها علی رسالة شیخنا علاء الدین علی بن صادق الطاغستانی نزیل دمشق. التی عربها من رسالظ العلامة بهاء الدین العاملی فاقول ... قول الاسطرلاب هو اما یونانی؛ **انجام:** و نحن قد اشرنا الی معرفة ذلک فراجعه ان شئت قال المؤلف رحمه الله هذا ما رقمه القلم علی وجه السرعة من غیر تحریر قال قرائتنا لهذه الرساله علی مؤلفها رجاء ان یتیسر لنا فلتة من من الزمان لنحرر شرحالها یبین مغلقها و الله المیسر. قد تمت الحاشیه و قد فرغ من تبییضها العبد ... محمد العطار تلمیذ المؤلف بعد قرائة الاصل علی المرحوم.

خط: نسخ تحریری، کا: محمدعطارمعدل، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی قلم الوان (آبی و شکری)، جلد: تیماج قرمز، ۵۶ص (۷۴-۱۲۹)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹ - ۳۷۴]

← حاشیة الاسفار ← حاشیة الحکمة المتعالیة

← حاشیة الاسفار ← حاشیة الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة

● **حاشیة الاسفار** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul asfār

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۴/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف میشن، ۶گ (۱۰۸ر-۱۱۳پ)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: - ۱۴۲]

● **حاشیة الاسفار** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul asfār

بارفروشی مازندرانی، محمد بن مقیم، ۱۱۹۶ - ۱۲۸۱ قمری

bārforūšī māzandarānī, mohammad ebn-e moqīm (1782 - 1865)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «الاسفار» ملا صدرا، از تقریرات درس برادر مؤلف شیخ محمد بار فروشی که هنگام تدریس سفر الهی آن کتاب را نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۳۷/۳

آغاز: الحمدلله الاحد الواحد الحکیم القادر الذی أثبت علی ذاته العلم و الحکمة و کتب علی نفسه الرحمة؛ **انجام:** و الکلام فی هذا الدلیل فاما الدلیل فاسد أومراد المستدل غیر ما قررناه من قبله، قلت..

خط: نستعلیق نازیبا، کا: یعقوب بن مقیم بار فروشی مازندرانی، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ (۸۷پ-۱۲۱ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۹ - ۲۲۴]

● **حاشیة الاسفار الاربعة = حاشیة الحکمة المتعالیة** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul asfār-il arba‘a = ḥāšīyat-ul ḥikmat-il muta‘ālīya

سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری

sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)

وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۷ق

حاشیهٔ متوسطی است بر بعضی بخش‌های کتاب «الاسفار» صدر الدین شیرازی مشتمل بر توضیح مشکلات کتاب و تنقیح مطالب مؤلف. این حاشیه در سه جزء مشتمل بر حواشی سفر نفس و الهیات تألیف شده است.

آغاز: الحمدلله الذی خلق النفس علی صورته و جعل معرفتها مرقاة لمعرفته حیث عملها ذاتاً و صفةً و فعلاً علی شاکلته و صیرها قابلة للتخلع ... فهذه حواش من الحقیر ... علی سفر النفس من الاسفار
چاپ: در ایران چاپ شده
[الذریعة ۲۰/۶؛ کتابشناسی جامع ملاصدرا، خرمدشتی ص۱۶۷؛ دنا ۱۸/۴ (۲۸ نسخه)]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۱/۲
آغاز: برابر
جزء اول حاشیه می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: ملا حسن بن حیدر، تا: یک‌شنبه۲جمادی الثانی۱۲۶۷ق؛مصحح؛جلد:تیماج مشکی،۱۰۴گ (۸پ–۱۱۱پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۱۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵۷
آغاز: قوله س الحمد الله الذی انار آه فی کلامه س فی مقام الحمد بعلاوة کثیر من المحسنات الذاتیة و العرضیة اللفظیة و المعنویة؛ **انجام:** قال: لم ارا عجب من نفسی
خط: نستعلیق، کا: ملا حسن بن ملا حیدر، تا: ۱۲۶۷ق؛ در میانه آمده: «و بسطه فی القبسات مزید بسط و بینته انا فی شرح الاسماء و فی شرح منظومتی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۰گ، ۲۰ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳ – ۳۰۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۸۷/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق، جا: سبزوار، به دستور حکیم الهی از روی خط سبزواری نوشته‌اند؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶۴گ (۲پ–۱۶۵پ)، ۲۰ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۹ – ۹۲۷]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۳۱
حاشیه سفر اول؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن آقا کوچک قناد تهرانی، تا: چهارشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۲۷۲ق، جا: سبزوار مدرسه جدید سید اجل؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۱۵۲گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ – ۱۹۷]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۳۲
حاشیه سفر دوم؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن آقا کوچک قناد تهرانی، تا: ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۱۷۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ – ۱۹۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷
آغاز: بسمله. قوله س الحمدلله الذی انارآه فی کلامه س فی مقام؛ **انجام:** و قد فصل کیفیة ارتباطهما بما فصل
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم تهرانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ واقف: مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۲۳۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۱ – ۷۶]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۸
امور عامه است؛ خط: نسخ، کا: شیخ ابراهیم طهرانی از شاگردان مؤلف، تا: ربیع الاول ۱۲۷۳ق؛ تملک: عبدالوهاب اصفهانی، فاضل تونی؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۰گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۵۱۸]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۳۳
حاشیه سفر سوم؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن آقا کوچک قناد تهرانی، تا: ۱۲۷۴ق، جا: سبزوار مدرسه جدید سید اجل؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: تیماج زرد مقوایی، ۲۶۵گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴ – ۱۹۸]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵۸
خط: نسخ، کا: شاگرد سبزواری، تا: ۱ جمادی الاول ۱۲۷۴ق [ف: ۳ – ۸۴]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۲۱
آغاز: قوله ش الحمد لله الذی انا راه فی کلامه (کذا)؛ **انجام:** حیث لا یجتمعان اذ الاستعداد ...
بخش الهیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۰ ط
آغاز: برابر؛ آغاز سفر الالهیات: بسمله س الحمدلله الذی انار (اه) فی کلامه س فی مقام الحمد بعلاوة کثیر من المحسنات الذاتیة و العرضیة؛ **انجام:** انجام سفر النفس: و جعلوا النفوس المنطبعة الفلکیة کتاب المحو و الاثبات و هذا آخرما کتبناه علی سفر النفس و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً. انجام سفر الالهیات: ... و انهما قدیمان موجودان احدهما مع الآخر معیة اقترانیة کذلک فی الزمان و الزمانی و قد فصل کیفیة ارتباطهما بما فصل و الحمدلله علی توفیقه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ با یادداشت: «حاشیه سفر نفس به حساب سبزوار که هر چهل حرف بیتی محسوب می‌شود بعد از دقت بسیاری که جناب فرموده اند نه هزار و سیصد و پنجاه بیت. عدد جزوه ها بیست و پنج جزو است» و این یادداشت: «حاشیه الهیات به حساب سبزوار به دقت تمام که حساب شده هر بیتی چهل حرف است. نه هزار پانصد بیت است بلا خلاف»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج یشمی، ۴۰۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲۴/۲ – ۶۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۲
آغاز: آغاز جزء اول: نحمدک یا من لا اله الا هو و یا من لا یعلم ما هو الا هو توحدت بالدیمومة السرمدیه ... (قوله) و اعلم ان للسلاک الی آخره قال الشیخ المحقق کمال الدین عبدالرزاق الکاشی السفر هو توجه القلب الی الحق؛ آغاز جزء دوم: (بسمله) هو الشیء یحصل من وجوده وجود شیء آخر؛ **انجام:** پایان جزء اول: (قوله) الثالث ان ما ذکره، ای من الشقوق فی دلیله، تم الجزء الاول من حاشیة الامور العامة و یتلوه الجزء الثانی من اول العلة و المعلول فی قریة در بند من قراء الشمیران ... محمد حسین اللهم اجعل عاقبة امورنا خیرا بحق الخمسه ... سنه ۱۲۷۸؛ پایان: و منتخبة له کمالا یخفی تمت بالخیر للنحریر الفاضل و الادیب الکامل ... الحکیم

الالهی آقایی آقا علی دام مجده العالی و انا الجانی محمد حسین الزرندی ۱۲۷۸

خط: نسخ، کا: محمد حسین زرندی، تا: ۱۲۷۸ق؛ کاتب نسخه، در پایان جزء اول نوشته: نخستین جلد از حواشی بر امور عامه را در دربند شمیران به تاریخ ۲۵ صفر المظفر به دستور زبدة الحکماء و المتالهین کتابت کردم؛ در پایان نسخه تصریح کرده است که کتابت نسخه برای «حکیم الهی آقا علی» انجام شده و به نظر می‌رسد مقصود آقا علی مدرس دانشمند معروف صاحب بدایع الحکم است؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۴۷ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵ - ۷۶]

۱۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ اهدایی: حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی، ۱۳۲۴ش؛ ۱۴۳گ، ۲۱سطر، اندازه:۱۳×۲۲سم [ف: ۳ - ۶۴۶]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۲۵

آغاز: حمدله قوله الحمدلله الذی انا راه فی کلامه فی مقام الحمد بعلاوة کثیر من المحسنات الذاتیه والعرضیة اللفظیة والمعنویة کالبراعة بالنسبة الی الفن والکتاب والطباق؛ **انجام:** ما دامت الهیولی کانت موجودة وانهما قدیمان موجودان احدهما مع الاخر معیة اقترانیة کذلک فی الزمان والزمانی وقدفصل کیفیة ارتباطهما بمافصل

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد علی کاشانی، تا: دوشنبه ۵ رجب۱۲۷۸ق؛ مهر: «عبده ابوالقاسم بن محمد علی ۱۲۶۴» (بیضی)، «کتابخانه حقیر اسماعیل الحسینی ۱۳۳۲» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف مخ: ۲-۶۶۰]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۶

آغاز: نحمدک یا من لا اله الا هو؛ **انجام:** و انها لیست فیه و هذا مح فاحش

خط: نستعلیق، کا: میرزا فتح الله، تا: ۱۲۷۹ق؛ واقف: قائم مقام، ۳۶۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴ - ۶۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۳۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۳۸]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۸۱

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد علی کاشانی، تا: شنبه ۲۹ شوال ۱۲۷۹ق؛ محمد حسین بن محمد جعفر کاشانی با نسخه مؤلف در همان سال کتابت مقابله کرده، با نشانی بلاغ؛ تملک: احمد فرهومند طهرانی کتابفروش به تاریخ ۱۶ جمادی الثانی ۱۳۵۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۱۵۶]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۰۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۸/۷سم [ف: ۱-۱۶۴]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد مرمنا تحقیق ان التمدد و التجدد من ذاتیاتهما التفرقة و الغیبة فتذکر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج رجبعلی اردکانی یزدی، تا: شوال ۱۲۸۴ق، برای میرزا محمد باقر بن میرزا احمد اردکانی؛ تملک: شیخ حسن بن ملا مهدی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۷ - ۱۸۶]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰۸

همان حاشیه بر سفر نفس اسفار است و در ترتیب هم در پایان کتاب با چاپ ایران در هامش اسفار یکی نیست و دیباچه‌ای دارد که در چاپی نیامده؛ خط: نسخ، کا: میرزا حسین سبزواری، تا: قرن ۱۳؛ از روی نسخه اصل برای شمس الدین حکیم الهی (به‌گواهی خود او) نوشته و مهر همین حکیم گویا مورخ ۱۲۵۲ را دارد، الهی درباره اصل محشی سبزواری می‌نویسد «خط محشی مدظله العالی» پس در زمان او این نسخه نوشته شده؛ در صفحه عنوان آمده که ۸۲۵۰ بیت است و هر بیتی ۵۰ حرف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۰گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۹ - ۹۴۳]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۹ ط

آغاز: بسمله نحمدک یا من لا اله الا هو و یا من لایعلم ما هو الا هو ... و بعد فیقول المحتاج الی رحمة الباری ... هذه تعالیق منی علی السفر الاول؛ **انجام:** و نتیجه له الاولی و له کما لایخفی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ بر پشت برگ آغاز چنین آمده است: «حاشیه امور عامه به حساب سبزوار که هر بیتی چهل حرف است بعد از دقت بسیار چهارده هزار و سی صد بیت است»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج یشمی، ۳۱۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۴/۲ - ۱۰۴]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۳۴

آغاز: برابر؛**انجام:** لو فرضنا کان بینهما صحابة اتفاقیة لکل منهما امکان بالقیاس الی الامر لزم التعدد مع ان المفروض کان واجباً واحداً ولکن ذااجزاء فالمقصود الزام الخلف فتامل وعلی تقدیر البناء ای البناء علی شیء مطق ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۴۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۰]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الغیبه، فتذکر، و هذا آخر ما کتبنا علی سفر النفس، و الحمدلله اولاً و آخر ...

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: سلخ رمضان قرن ۱۳، جا: نیشابور خانه مقرب الخاقان محمد یوسف خان سرتیپ؛ کاتب همنام و شاگرد نگارنده که بیش از این نشانی از خود نداده؛ مهر: «یدالله» (بیضی)؛ جلد: مقوایی کاغذ روغنی مشکی، ۱۸۵گ، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ - ۷۶]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۳۴

خط: نسخ، کا: ابراهیم تهرانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۰گ، ۱۶ سطر (۷×۱۴)، اندازه:

۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۹۸]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: و الوصول الی الجنة الحقیقیة ای جنة الذات و جنة الصفات انما اعاد شطرا من الکلام فی المعاد الروحانی ... کما تری فی السور القرآنیة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۲۲ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۷ - ۶۳۲]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۹۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: آغازقرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سیاه، ۱۲۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۹سم [ف: ۱ - ۱۶۴]

۲۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۷۱

آغاز: قوله ش الحمدلله الذی انار اه فی کلامه ش فی مقام الحمد بعلاوة کثیر من المحسنات الذاتیه والعرضیة اللفظیة و المعنویة کالبراعة؛ **انجام:** وانهما قدیمان موجودان احدهما مع الاخر معیة اقترانیة کذلک فی الزمان والزمانی وقد فصل کیفیة ارتباطها بما فصل والحمدلله علی توفیقه

الهیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشت در اول کتاب به این عبارت «هذه تذکرة من قبلی اقل المحصلین للشیخ الجلیل افضل المتأخرین ابوالفواضل والفضائل الجامع بین البرهان والعیان اخی فی الله وصاحبی فی السلوک الیه الشیخ محمدحسین ادام الله ظله. حررته فی غرة رجب المرجب ۱۳۳۳»، در آخر این نسخه تاریخ تألیف این حاشیه ۱۲۷۴ق آمده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۰]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۹/۱

آغاز: الحمد لله الذی انار ... فی کلامه فی مقام الحمد بعلاوة کثیر من المحسنات الذاتیه و العرضیة الللفظیة و المنعویه؛ **انجام:** یظهر حقیقة ما مذکره ... کذلک فی الزمان الزمانی و قد فصل و الحمد لله علی توفیقه و الصلوة علی محمد و آله

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۱۵ص (۱-۴۱۵)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۹ - ۲۸۹]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲

بر الهیات الاسفار؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۲ - ۶۲]

● حاشية الاسفار = تعلیقه بر اسفار = تعلیقات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul asfār = ta‘līqe bar asfār = ta‘līqāt

زنوزی، علی بن عبدالله، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۷ قمری

zonūzī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh (1819 - 1890)

وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

حواشی مفصلی است بر الاسفار الاربعة تألیف صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی. این حواشی مسوده مؤلف بوده و در عنوان برخی اظهار کرده که آنها را بر سبیل استعجال نوشته و نیاز به مراجعه مجدد و بررسی دارند.

آغاز: قوله قده و تقریره اعلم یا اخ الحقیقه ایدک الله بنور منه ان المهیات بحسب انفسها مع عزل النظر عن وجوداتها لا یمکن اعتبار الصدق ...

انجام: و قوله «ع» فی دعاء الصباح یا من دل علی ذاته بذاته اشارة الی القسمین فافهم ذلک کله وفقک الله للوصول الی سبیل معارفه

چاپ: با نام تعلیقات الاسفار در مجموعه مصنفات حکیم موسس آقا علی مدرس طهرانی به چاپ رسیده است

[دنا ۱۹/۴]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۶۳/۴-۵۶/۱۱۳

آغاز: بسمله، قوله فی مسأله القدرة فی الهیات الاسفار الاربعة: صحة الفعل و مقابله. مرادهم من الصحة هو الامکان بالنظر الی ذات الفاعل

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی تا؛ ۶۲گ (۲۹-۹۰)، ۲۶ و ۲۷ و ۳۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۷۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۲/۵

آغاز: قال مدظله قوله علی کثیرین لذاتها ای لاتقنصی الکثره لذاتها فتکون بواسطة الغیر؛ **انجام:** قوله یفید نفی موجود غیره لجریان ما ذکروه فی مفهوم الموجود ایضا

بر الهیات عام اسفار است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی رویه پارچه، ۸۷ص (۲۱۱-۲۹۷)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۱/۸سم [ف: ۵ - ۹۲]

۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۱۸/۴

آغاز: برابر

کا: محمد بن محمد باقر، تا: ۱۲۹۸ق؛ ۱۵گ، قطع: رقعی [ف: - ۳۲۶]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۳گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاج سید عباس شاهرودی، تا: ۲۶ جمادی الاول ۱۳۰۷ق؛ واقف: فهرستی؛ ۱۲گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۵۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در خود کتابخانه نوشته شده؛ ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۵۳]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۰/۳

آغاز: قوله. و یستشهدون به تعالی علیه آه. اعلم ان ما استقر علیه اذواق جمهور ارباب الذوق؛ **انجام:** و ما ینطق عن الهوا. من افادات الاستاد النوری مدظله.
در فهرست این توضیح درباره مؤلف آمده است: «از آقا علی نوری. این نام در فهرست مجموعه ص. ع. آمده است و در متن یکجا از وی به «آقا علی» و جای دیگر «الاستاد النوری» یاد شده است. نویسنده نسخه در ۱۳۳۲ق از وی به «مد ظله» یاد می‌کند که زنده بودن او را در آن تاریخ نشان می‌دهد»، با این توصیف اگر مؤلف در تاریخ ۱۳۳۲ق زنده بوده باشد، نه ملاعلی بن جمشید نوری (-۱۲۴۶ق) می‌تواند باشد نه آقا علی مدرس زنوزی (۱۲۳۴-۱۳۰۷ق). حاشیه‌ای است بر آغازین‌ها و میانه‌های الهیات اسفار ملاصدرا؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: یدالله کجوری، تا: ۱۳۳۲ق؛ ۲گ (۲۷ر-۲۸پ) [ف: ۲ - ۷۶]

۸. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۱۸/۲**

آغاز: قوله طهرر مسر فی فاتحة رسالته المسماة بالمشاعر فی تحقیق مفهوم الوجود؛ **انجام:** هو المراد من قوله اسمائها فی قوله شرح اسمائها
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ حسین ملک در یادداشت پایان نسخه در ۱۳۴۹ آن را از آقا علی مدرس حکیم تبریزی تهرانی دانسته است؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۲ سطر [ف: ۵ - ۴۶۶]

● حاشیه اسفار / فلسفه / فارسی و عربی

hāšīye-ye asfār

تقوی بهبهانی، ضیاء الدین، ۱۳۲۰ - ۱۳۸۸ قمری

taqavī behbahānī, zīyā'-od-dīn (1902 - 1968)

وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۳۱

آغاز: بسمله، قوله منها انها سبب لوجود؛ **انجام:** الذی ذکرنا عن هذه فاهم (کذا) تم تم
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۵۲گ [رایانه]

● حاشیة الاسفار / فلسفه / فارسی

ḥāšīyat-ul asfār

وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)
حاشیه‌ای است بر بخش مختصری از کتاب «الاسفار الاربعة» ملا صدرا. مطالب حاشیه، ظاهراً از تقریرات درسی یکی از اساتید است که عناوین زیر را دربردارد: ملاک در علم قضا، حسن و قبح اشیاء، وجوه امتیاز اشیاء، ممکن الوجود و واجب الوجود، سلب صفات از اشیاء، مراتب وجود در اشیاء، معنی عبارت «لا حدله و لا برهان علیه بل هو البرهان علی کل شیء»، واجب لذاته واجب لجمیع الجهات، کلی وجودی و ماهیتی، کیفیت نزول کلام و هبوط وحی، مقام احدیت و مقام واحدیت، علم مثال و عالم طبیعت، معنی عبارت «ما جعل الله المشمش مشمشا ...» و مطالبی در امور عامه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۸۰/۵

آغاز: بسمله، ملاک در علم قضا کون کلیه اشیاء است موجوداً بوجود واحد بنحو الکلیة. پس عقل اول قضاء است به جهت اشیاء در او؛ **انجام:** و عالم بعد او موجود باشد. این طفره می‌شود و طفره در جای خود ثابت شده که آن باطل
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی شکری و هندی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۶گ (۱۶۳پ-۲۰۸)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۳ - ۴۰۰]

● حاشیة الاسفار الاربعة / فلسفه / عربی

hāšīya-tu asfār-il arba'a

وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

غیرهمانند

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۵۶**

آغاز: بسم الله، الحمد لله واهب الحکمه و العلم، و الصلوه الی؛ **انجام:** و تبعک الحساب و العقاب و لنا الحجه علیک و العتاب هذا
حاوی مقدمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۱۸گ،۱۳ سطر [رایانه]

۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۳۹**

آغاز: بسمله قوله و سمیته بالحکمة المتعالیة فی هذه التسمیه؛ **انجام:** کذا ما فی الشبهات الامة و الی هذا ... ثم بالخیر
حاوی مقدمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: نخودی، ۸گ، ۲۳ سطر [رایانه]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۸۵**

آغاز: قوله ره السفر الثالث و هو الذی من الحق ... قال الاستاد دام ظله اعلم ان معرفة النفس وراء وجود؛ **انجام:** و المعلول لابد ان یکون من نسخ العلة ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، عطف تیماج مشکی، ۱۲۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳۲ - ۳۵۳]

← حاشیة الاسفار الأربعة > حاشیة الحکمة المتعالیة
← حاشیة الاشارات > اشارات لطائف الاشارات

● حاشیة الاشارات و التنبیهات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul išārāt wa-t tanbīhāt

لاری، رضی الدین عبدالغفور، - ۹۱۲ ؟ قمری
Lārī, razī-od-dīn ‘abd-ol-qafūr (- 1507)
وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۵۶/۲
خط: نسخ، کا: قاضی بن حسین الکوفینی (از شاگردان محشی است)، تا: ۹۸۳ق؛ هامش [مختصر ف: - ۲۶۷]

● حاشیة الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul išārāt

حبیب الله بن جمال الدین
habīb-ol-lāh ebn-e jamāl-od-dīn
وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)
ظاهراً شرحی است بر اشارات با عنوان «قوله، قوله» در پایان نسخه آمده: «تمت النسخه المسمی بحاشیه کوچک».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۷/۱-۱/۱۵۷
آغاز: بسمله. القسم الثانی فی الطبیعیات أی فی أحوال الاجسام الطبیعیة أو فی المسائل الطبیعیة وهذا هو المناسب لماسیأتی من قوله القسم الثالث فی الالهیات قوله فی ابطال الجزء الذی لایتجزی وهو جوهر؛ **انجام:** تلك النفوس عارفة بها بعد الموت وایضا لم لایجوزان یکون سبب بعد سهم شیئا آخر کالاسباق الی الابدان فصانة البتراء البتراء ... ان لها کما لاتاما ولم یکسبها والله تعالی اعلم.
کا: حبیب الله بن کمال الدین محمدزاده، تا: ۱۰۰۴ق، جا: هرات؛ پس از پایان رساله قصیده میرفندرسکی آمده: «چرخ با این اختران نفر و خوش و زیباستی»؛ جلد: تیماج، زرد، ۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۷۶]

● حاشیة الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul išārāt
وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

غیر همانند:
۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۶۹
آغاز: المسألة السادسة فیالحد و فیه فصلان الفصل الأول فی حد الحد دال علی مهیة الشیء قال سراج الدین الارموی ان قلت القول الدال علی المهیة اذا کان حد للحد؛ **انجام:** النمط التاسع و هو مرتب علی ثلاثة اقسام الاول فی کلیات هذا الباب الثانی فی کیفیة درجات العارفین ... العاشرة هی درجة التردد قال المحققون من أرباب هذه الطریقة ... فی مقام التردد.
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر «الاشارات و التنبیهات» ابن سینا، غیر از شروح فخر رازی و خواجه نصیر الدین طوسی است، محشی از سراج الدین ارموی صاحب مطالع الانوار (متوفی ۶۸۲ ق) نقل قول می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ واقف: حسنعلی شاهرخی، ۱۳۵۹/۱۰/۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ - ۱۹۶]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۷۳/۱
آغاز: الاخبار بالثلث فهو بالحقیقة لابد مع الزیادة؛ **انجام:** وبما ذکرنا یندفع المنافات بین ماذکرناه ههنا وبین ما ذکر اولاً ... المرکب الصادر عن الفاعل المختار
بندی از حاشیه‌ای است بر اشارات ابن سینا با عناوین «قوله - قول الشارح» گویا قطعه‌ای از «المحاکمات» قطب رازی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۸]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۳۵
آغاز: بسمله فی الحاسته اعنی من اتصف من محسوسه بزیادة ... فی الجمله اراد بالزیادة فی الجملة الزیادة علی بعض ما هداه الذی هو المضاف
گاه سخن شیخ گاه عبارت «محشی فی الحاشیه» اقول، صاحب المواقف در برگ ۱۵ آمده: «فان قلت محصل کلام الشارح و السید قدس سره فی هذا المقام ان الوجود لما ثبت انه ...»، این حاشیه بدون خطبه و خاتمه است در دو طرف جلد کتاب با خط مغایر آمده است حاشیه بر شرح اشارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۱۱۸گ، ۲۰ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۱۳۸]

● حاشیة الاشارات و شرح الاشارات و حاشیة المحاکمات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul išārāt wa š.-ul išārāt wa ḥāšīyat-ul muḥākimāt
وابسته به: المحاکمات بین شرحی الاشارات = شرح الشرح؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)؛
الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)؛
حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
حاشیه‌ای بر الاشارات و التنبیهات شیخ الرئیس و شرح الاشارات خواجه و محاکمات قطب الدین رازی. عبارات متن را با عنوان «قوله» و عبارات شرح را با عنوان «قال الشارح» و قول محاکمات را با عنوان «قال المحاکم» آورده و توضیح می‌دهد. به احتمال خیلی زیاد باید حاشیه محاکمات آقا حسین خوانساری باشد که در الذریعه (۱۹۳/۶) معرفی شده است.

بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۸۲

آغاز: قال المحاکم قد عرفت فیما سبق ان الاشاره الی آخره الی الحکم المصدر بها؛ **انجام:** فلا یخفی انه ح یدل الکلام علی ان التذکر فقط لا اه مرکب من حفظ و ادراک فثبت هذا ما تیسر لنا فی الکلام فی الطبیعیات.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۰ شوال ۱۱۲۵ق؛ تملک: علی بن فضل الله حائری با مهر «العبد العاصی محمد اسماعیل» (بیضی)؛ ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: - ۱۲۵]

● حاشیة اشکال التأسیس / هندسه / عربی و فارسی

ḥāšīyat-u aškāl-it ta’sīs

محمد

mohammad

وابسته به: اشکال التأسیس؛ سمرقندی، محمد بن اشرف (قرن ۷)

در این رساله بعضی از ترک اولی‌هایی که در کتاب اشکال التأسیس از مؤلف سر زده به‌وسیله محمد حاشیه‌نویس اصلاح گردیده است. اصل کتاب در هندسه مقدماتی است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۸۲/۷

آغاز: بسمله، نحمدک یا من رفع علم العلم فارتفع نوراً و شرح حکم الفکر فانشرح ظهوراً منشوراً و نصلی علی نبیک نقطة دائرة الوجود؛ **انجام:** و الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنتهدی لولا ان هدانا الله و الصلوة علی نبیه المختار من بنی عدنان و علی آله الذین اتبعوه باحسان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۲ص، ۲۶ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲ - ۸۳]

● حاشیة اصالة البرائة / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u iṣālat-il barā’a

بایگی، علی اکبر بن محمد، ق۱۴ قمری

bāygī, ‘alī akbar ebn-e mohammad (- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۳۷

آغاز: بسمله، قوله الرابع ان المعلوم اجمالا؛ **انجام:** مع قیام حجة شرعیة علی تحریمه ... اللهم اغفرلی و لوالدی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج؛ ۱۹گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [رایانه]

● حاشیة الاصفی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-ul aṣfā

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

وابسته به: الاصفی = تفسیر اصفی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)

حاشیه بر اصفی از خود فیض.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۶۰/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد علم الهدی بن محمد محسن فیض کاشانی، تا: قرن ۱۱؛ هامش [مختصر ف: - ۳۲۱]

● حاشیة الأصفی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-ul aṣfā

شریف کاشانی، فضل الله بن محمد، ق۱۱ قمری

šarīf kāšānī, fazl-ol-lāh ebn-e mohammad (- 17c)

وابسته به: الاصفی = تفسیر اصفی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۸ق

حاشیه‌ای است کوتاه با عناوین «قوله» بر تفسیر اصفی تألیف دایی مادر مؤلف یعنی ملا محسن فیض کاشانی.

[دنا ۲۰/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۲۸/۱

آغاز: و بعد یقول اقل خلق الله ابن محمد شریف الشریف فضل الله هذه تعلیقات منی علی کتاب الاصفی فی تفسیر القرآن المجید من مؤلفات خال و الدتی و هو وحید عصره و فرید دهره صاحب کتاب الصافی؛ **انجام:** فی سورة یونس قوله فی تفسیر ان الله لا یظلم الناس شیئاً ... اقول جواب هذا الشرط محذوف ای فهو المطلوب

این نسخه ناقص است و تا بخشی از سوره یونس را دارد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۹۸ق؛ مصحح؛ تملک: طاهر بن احمد در ۱۳۱۴ق همراه مهر «نصیرالملک» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۲۲گ (۱-۲۲)، ۲۵-۲۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۴ - ۳۲۹]

● حاشیة اصلاح العمل / فقه / فارسی

hāšīyat-o eslāh-el ‘amal

واعظ خراسانی، حسن بن رفیع

vā‘ez-e xorāsānī, hasan ebn-e rafī‘

ظاهراً دو رساله از اوست: ۱. رساله در بیان مسائلی است که نظر مؤلف «اصلاح العمل» محمد مجاهد طباطبائی تغییر کرده و در آن مخالفت با کتاب فتوایی خود نموده است؛ ۲. برخی از مسائل واجب «اصلاح العمل» سید محمد بن علی طباطبایی را در مبحث طهارت و صلات انتخاب و ترجمه نموده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹۶/۳

آغاز: این مسائلی است که رأی شریف جناب مستطاب معلی القاب

... تغییر یافته و مخالف است با کتاب اصلاح العمل سابق ایشان جعلنی الله فداه؛ **انجام:** سؤال اگر زن شب بچه خود را خطاءاً بکشد آیا دیه بر ذمه زن علاقه می‌گیرد یا بر ذمه عاقله او و جواب باید عاقله او دیه او را بدهد و الله اعلم بالصواب.

رساله اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ (۷۴پ-۱۲۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۸- ۲۷۲]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۸۴/۲

آغاز: بسمله، حمدله بدان که ان شاء الله تعالی اراده چنان است که بعضی مسائل واجبی را از رساله عالی جناب مجتهد العصری آقا سید محمد مد ظله العالی اخذ نموده و در این چند جزو به طی تحریر درآوردم؛ **انجام:** که در عرف او را کثیر الشک گویند بسیار شک می‌کند احکام کثیر الشک بر او جاری می‌شود.

رساله دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن میر سهراب، تا: ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۴۷۴]

● حاشية الأصول / اصول فقه / عربی

hāšīya-tul ’uṣūl

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله- قوله» بر کتابی در اصول.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۷/۲

آغاز: قوله: الحمدلله اه، إختار لفظ الحمدلله بالجملة الإسمية موافقة لكتاب الله و دلالة على الدوام و الثبات و تقديم الحمد باعتبار انه أهم نظراً الى كون المقام مقام الحمد كما ذهب اليه صاحب الكشاف فی تقديم الفعل فی إقرأ باسم ربك؛ **انجام:** قوله: كل شيء فيه حلال اه، هذا الحديث انما ينفع القائلين بالإباقة لو كان المراد ان هذا الشيء الذی يحتمل أن يكون حكمة الخاص به الحل و الحرمة ... الإقتصار فی اليوم و الليلة على لقمة و ترك جميع الإنتفاعات ...

ناتمام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، ۴۴گ (۸۷پ-۱۳۰ر)، ۴۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۹ - ۶۶۴]

● الحاشية الاصولية / اصول فقه / عربی

al-ḥāšīyat-ul uṣūlīya

؟شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

شاید از شیخ بهائی باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۷۰

آغاز: بسمله. قال الشارح السنة هو الاخبار عن طريق المتن ای السنة بيان حال طريق المتن من كونه متواتراً او آحاداً؛ **انجام:** قال الشارح ان الذين يكتمون ما انزلنا من البينات و الهدى من بعد ما بيناه فی الكتاب اولئك يلعنهم اللاعنون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف «منه» و برخی منه «دام ظله»؛ جلد: مقوایی قرمز، ۸۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۸/۷سم [ف: ۱۶ - ۲۷۷]

● حاشية اصول الكافی / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-u usūl-il kāfī

وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (-۳۲۹)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۲۴

آغاز: او فی زمان خال من الرسل و شريعتهم الباقية المحفوظة..؛ **انجام:** و كان كارها بذا آخر ما علقناه على كتاب العقل و العلم و التوحيد من كتاب الكافی و يتلوه كتاب الحجة انشاء الله تعالى.

خط: نسخ، کا: محمد مقیم، تا: ۲۰ جمادی الاول ۱۰۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: احمد شریعت عقدائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج قرمز، ۱۵۲گ، ۱۸ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۱۳۲]

● حاشية اصولية / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-un uṣūlīya

نراقی، مهدی بن ابی ذر، ۱۱۲۸ - ۱۲۰۹ قمری

narāqī, mahdī ebn-e abī-zar (1716 - 1795)

در این حاشیه ملا مهدی نراقی تحت «قوله» مباحث الفاظ علم اصول را طرح کرده و سپس آراء خود را آورده است. مباحث کتاب تا مباحث امر و واجب است. نسخه ظاهراً ناقص می‌باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۳۰

آغاز: بسمله، قوله من لطف الله سبحانه بعباده احداث الموضوعات اللغويه؛ **انجام:** الشارع جعل الفعل موقوفاً عليه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۱۸ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۹ - ۴۴۷]

● حاشية اصولية / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-un uṣūlīya

نیر ممقانی، محمد تقی بن محمد، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۲ قمری

nayyer-e mamaqānī, mohammad taqī ebn-e mohammad (1832 - 1895)

گویا از حجة الاسلام محمد تبریزی، با عنوان‌های «فوائد الاولى الاحكام عند الاصحاب هی المنقسمة الى كون الفعل و اجبا كان او مندوبا، الفائدة الثانية اذا عرفت ان اصول الفقه انما هی طرق الفقه» در متن.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد تقی بن محمد تبریزی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۱۴۲]

● حاشیة اصولیة / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-un uṣūlīya

؟ عقیلی کرد محله ای، مصطفی

ʻaqīlī kord-mahalle'ī, mostafā

مؤلف گویا همان سید مصطفی عقیلی کردمحله‌ای استرآبادی واقف و نویسنده نسخه باشد که به رمز نامش را در پایان همین حاشیه آورده است. در آن از بهبهانی و محمد امین استرآبادی و بهائی و از معالم و منبع الحیاة سید نعمة الله جزایری و ارشاد اردبیلی یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۵۰/۲

آغاز: بسمله، حمد له، قوله بالقواعد الخ القاعده قضية كلية تصلح ان يكون كبرى لصغرى سهلة الحصول؛ **انجام:** اجعل عواقب امورنا خيرا

خط: نستعلیق، کا: عیر کلحفو پسر سید عیر کفیر استرآبادی، تا: رمضان ۱۲۴۵ق، در شب پنج‌شنبه دهه سوم ماه نهم پایان رمضان ۱۲۴۵ آن را از سواد به بیاض برده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۱۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶ - ۶۸۹]

● حاشیة اصولیة / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-un uṣūlīya

غیر همانند:

۱. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۸۵

خط: نستعلیق، کا: خضر بن فرج الله موکه‌ای، تا: ۱۰۵۱ق [نشریه: ۷ - ۶۹۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۲۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: روغنی، ۸گ (۸۹پ-۹۶پ)، ۲۳ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۷ - ۴۳۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۲۱/۸

گویا دنباله شماره ۳ این مجموعه (نسخه پیشین)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: روغنی، ۱۱گ (۱۳۰ر-۱۴۰پ)، ۲۳ سطر (۹×۱۷/۵) ، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۷ - ۴۳۸]

۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۵ح

آغاز و انجام افتاده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [رشت و همدان: ف: ۱۱۱۰ -]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۶۵

آغاز: قدم باب الأمر و النهی علی سائر الأبواب اعتناء لشأنهما لأنها مدار التكليف و هذا الكتاب لبيان أصول الفقه و صفته للفقيه الذی يبحث فيه عن أفعال المكلفين؛ **انجام:** فلم لا يجوز أن يكون ارتفاع ما هو عن ارتفاعه و دعوى الضرورة فيه غير مسموعة بأن تدعی كون هذا أقرب إلى الجواز.

شرح موجز و بسیار متین است بر یک متن اصول فقه که متأسفانه شارح و مشروح ناشناخته ماند. این کتاب دارای مباحث اوامر و نواهی، خاص و عام و اجماع است؛ خط: نستعلیق، کا: نجم الدین فرزند شمس الدین، محمدی صدیقی، تا: دوشنبه ۴ جمادی الثانی ۱۱۰۲ق، جا: جهانگر کمر هند؛ مصحح، محشی؛ مهر: «بهادر محمد نصرت خان علی» (مربع) به سال ۱۳۰۷ق؛ جلد سازی خدایارخان جلد ساز نظیر آباد لکهنو؛ کاغذ: شرقی، جلد: کاغذی با مقوا، ۱۲۵گ، ۱۵ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۹ - ۵۵۹]

۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۱/۳ - ج

آغاز: بسم الله خير الاسماء و اشرفها. قوله و ظاهر مقاله كثيراً اه اراد بالتطابق بين المعنيين انحصار مفهوم الاضافی بحسب الخارج؛ **انجام:** قوله هذا اذا بان حضورية علم الملئكة ... فی صحة الاحتراز عن علم

این حاشیه در نسخه ما گویا یکی از حواشی قوانین باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴گ (۶۲پ-۸۵پ) [ف: - ۳۱۶]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۲۷

آغاز: بسمله. و رتبته علی مقدمة و ابواب. مقدمة الجيش و الكتاب بالكسر و ما يجری علی الالسنة من الفتح لحسنه، و هل هما ما خوذ ان من قدم بمعنی تقدم كما فی المعرب؛ **انجام:** الثانی ان يكون مع غلبة من اولية مقبلا عليه غير معرض عنه بحيث لايكون ...

حاشیه‌ای است بر متنی در اصول فقه، در یک «مقدمه» و «باب» ها. سربندها در نسخه نانویس مانده. برای نشانی: «مقدمة، الخ. لايخفی ان العلم كثرة تجمعها وحدة و كل علم علی الاطلاق، لابد و ان يكون له موضوع به يمتاز عن غيره، فان تمايز العلوم بتمايز موضوعاتها» (گ ۱پ)؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، ۵۹گ، ۲۰-۲۲ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۴]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۴۶/۴

آغاز: بامر المعاش؛ **انجام:** لزم تعقل لواجب ...

برای نشانی: «[مبادی الاحکام]. اما الحاكم فهو عندنا الشرع دون العقل. اتفقت الاشاعرة و المعتزلة علی أن الافعال ينقسم الی واجب و مندوب و مباح و مكروه و حرام. ثم اختلفوا فذهب المعتزلة الی ان الافعال فی ذواتها مع قطع النظر ... متصفة بالحسن و القبح»؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹۲گ (۱۰۶ر-۱۹۷پ) [ف: ۲ - ۷۵]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۶۴/۱

آغاز: بسمله. قوله، و ظاهر مقاله كثير، اه، راد بالتطابق بين المعنين

لمعنی انحصار مفهوم معناه الاضافی بحسب الخارج فی معناه العلمی، و الفرض فی هذه الجملة التعلیل بها؛ **انجام:** باعتبار المذکور متعلقین به و ان اعتبرا من حیث اضافتهما الی ترک حکمین بان کان ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه فرنگی، ۴۵گ (۱پ-۴۵ر)، ۱۱ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۰/۹سم [ف: ۹ - ۲۸]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۱۱

آغاز: قوله البحث الثانی فی الاوامر ره. الظ ان لفظ الاوامر جمع امر بمعنی صیغة افعل ... ذلک لان لفظ الامر ای ام ریطلق علی الفعل المقابل للقول ای الحدث الواقع من الفاعل؛ **انجام:** فان رجع احدهما تعین العمل به والا فالحکم ما تقدم من التساقط او التخییر او الوقف انتهی ...

تألیف قرن ۱۳. در مبحث تقلید اعلم می‌گوید: «و ذهب الیه من الاصحاب المعاصرین الشیخ العارف احمد البحرینی و صاحب القوانین»، در ضمن بحث خبر واحد آمده «... السید الثقه الفاضل المعظم القاضی امیر حسین کان مجاورا بمکه سنین و بعد ذلک جاء باصفهان و ذکر لی انی جئت بهدیة نفیسة الیک و هو الکتاب الذی عند القمیین و جاؤا به الی عند ما کنت مجاوراً و کان علی ظهره انه یسمی بالفقه الرضوی ...»، پس از آن بالغ بر دو صفحه در باب مؤلف این کتاب بحث می‌کند و مطالبی از همان قاضی امیرحسین که عبارت است: «سید امیر حسین بن حیدر عاملی پسر دختر شیخ علی بن عبدالعال کرکی که در روزگار شاه تهماسب صفوی قاضی اصفهان بوده است و از محققین بنام است و عده‌ای از علماء او را ستوده‌اند نقل می‌کند باختصار که این کتاب (فقه الرضوی) از آن شیخ صدوق نیست، با دلائل و قرائنی که نقل می‌نماید بلکه یا تصنیف حضرت رضا (ع) می‌باشد و یا از آن یکی از صحابه آن بزرگوار است». در این کتاب از: الاستاد الشریف الکربلائی و النجفی، فاضل هندی، صاحب مدارک، حدائق، ذخیره مفتاح، مفاتیح، درة الغواص، وافیه، مشرق الشمسین ... یاد کرده و از حاشیه وافیه، السلطان المحشی و سلطان العلماء علی قول المصنف ... از اینجا شاید صاحب متن، صاحب معالم، شیخ حسن بن زین الدین شهید ثانی متوفی ۱۰۱۱ق باشد و کتاب حاضر هم شاید حاشیه‌ای بر معالم باشد (؟). در هر حال شرحی است تحقیقی تحت عنوان «قوله»، در پشت صفحه بدرقه کتاب یادداشتی با خط مغایر آمده: «حاشیه آقا میرزا سید محمد بهبهانی بر شرح کبیر»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: نخودی، جلد: کالینگور مشکی، ۲۳ سطر (۹×۱۶) [ف: ۲ - ۶۱۸]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۱۲

آغاز: قال المصنف اعلی الله مقامه و رتبت هذا الکتاب علی مقاصد الاول فی المقدمات، اقول: الترتیب فی اللغة جعل کل شیء فی مرتبته و فی اصطلاح اهل المیزان و غیرهم؛ **انجام:** للتخصیص بخروج کثیر من الاعمال (ح) من الحکم اتفاقاً بخلاف الحمل علی نفی الثواب کما هو ظاهر فتدبر، الثالثة.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با خط خوردگی و تصحیحات؛ جلد: مقوایی نخودی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۱ - ۲۵]

۱۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۳۳/۱۳

آغاز: قوله و ایضاً لو کان لفظ واجبین ... اقول تعدد الدلیل امر مطلوب؛ **انجام:** و العمل بالظن واجب لان دفع الضرر المظنون واجب عقلا. فتامل.تم

حاشیه‌ای است بر یکی از متون اصلی؛ خط: نسخ و نستعلیق مختلف، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف مشمع سرخ، ۴۴گ (۲۴۹-۲۹۲)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۲۸۴]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۸۱/۲

آغاز: بسمله النهی هو طلب الترک الخ ... ای المهیة المستعملة فی کلام الشارع و کان من الامور الصادرة عنه؛ **انجام:** و انت خبیراه لما کان الدلیل اصاله ... ما قاله صاحب المعالم

کا: علی نقی، تا: ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج تریاکی، ۵۹گ (۷-۶۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۱۵۲]

۱۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۹۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۶ صفر ۱۲۴۵ق [ف: ۳ - ۶۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۳۱/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۳۴]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۸۲/۲

آغاز: قوله الاجتهاد لغة المشقة. اقول الاجتهاد افتعال من الجهد و هو بفتح الجیم و ... بمعنی الوسع والطاقة؛ **انجام:** انه صلی الله علیه وآله حکم بقلع حزق [سمره] تمسکا بالقاعده وکذا فی اثبات حق الشفعة مقابلا لقوله صلی الله علیه وآله الناس مسلطون علی اموالهم واوفوا بالعقود.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - اقول» بر مبحث اجتهاد و حجیت علم و ظن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۶گ (۲۵پ-۵۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۷۵۶]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۲۳

درباره مبحث قطع (ص ۱۶-۴۲) پس از این ۶گ است درباره طلب و امر، هر دو به عربی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۲۸ص (۱۶-۴۲ + ۲)، ۲۶ سطر (۹-۱۲ × ۱۵-۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۱۰۸]

۱۸. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۲۶

آغاز: ابدأ فی الکتاب فصلا یتضمن ماهیة اصول الفقه و انقسامها

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵ - ۵۹۳]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۰۸/۳

آغاز: قوله العلم افاد دام ظله:المراد به ههنا مطلق الادراک؛ **انجام:** و اصر علی سابقه و الی الله المشتکی و نسئله العود و التوفیق بجمعها و هو الموفق.

در پایان آن از سید مهدی و استاد الاستاد الموسس لهذا الفن یاد شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، ۱۰۲گ (۱ پ-۱۰۲پ)، ۱۶ سطر (۷×۱۱) [ف: ۱۷ - ۲۲۵]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۷۳/۱

آغاز: الوضع. تخصیص الوضع بالشخص فی التقسیم مع ما فیه من التعسف یقتضی خروج الافعال و الصفات و المثنی و المجموع و غیرها من المفردات؛ **انجام:** لکن هنا ادله و امارات یظهر منها حصول النقل و التغییر فی زمن الشارع کما یدعیه المثبتون للحقیقة الشرعیة و لولاه لکان القول بالنفی هو.

شرح یا حاشیه‌ای است بر مباحث الفاظ کتابی در اصول فقه شیعه و پس از صاحب معالم و میرزا جان نگارش یافته است. در حاشیه ص ۹۸ نسخه این نوشته دیده می‌شود که خلاصه‌اش این است: «تا اینجا (نیمه ص ۹۸) را شیخ حسن سکوتی بارفروش مازندرانی در شب ۱۴ ذیحجه ۱۲۶۱ نوشته شب با سلامت به خانه رفته و بامدادان در حمام جان سپرده»، بقیه کتاب به خط دیگر (و شاید از کاتب این یادداشت) است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید، ۱۸۸ص (۱-۱۸۸)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۹ - ۶۹۵]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۰۸/۲

گویا مربوط به ش ۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، ۱۱گ (۱۷ر-۲۷پ)، ۱۶ سطر (۷×۱۱) [ف: ۱۷ - ۲۲۵]

۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۴۳

آغاز: المقبر جهت خصوصه کما فیما نحن فیه کما اشرنا الیه آنفا؛ **انجام:** قوله، انما سمی قضاء لان فیه استدراکا قال فی شرح الشرح لا خفاء فی ان هذا ... و ان لم یعتبر نقیضه فیه لکن یفهم ذلک من المقابلة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: کاغذی، ۹۳گ، ۲۴ سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۴ - ۱۴۸۱]

۲۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۳۳/۱۱

آغاز: قوله و ان علم الامر انتفاء شرطه ... اقوال قد عرفت فیما سبق؛ **انجام:** علی اختلاف الاقوال فیه و هو الحق فاحفظ. الحمدلله

سه یادداشت است تحت عنوان «قوله» بر کتابی در اصول فقه که در آخر بحثی و الله العالم بالصواب و عنده ام الکتاب آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف مشمع سرخ، از برگ ۲۴۵، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۲۸۳]

۲۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۳۳/۷

آغاز: فان الاطاعة علی اطلاق لایتحقق الا لمن ثبت له العصمة و الطاعة غیر المعصوم لیس بواجت؛ **انجام:** و حققنا فی مبحث الامر من انها حقیقة فی التحریم و کیفیة الدلاله.

یادداشت‌هایی است بر متنی اصولی و بیان شبهات آن و پاسخ و رد شبهات مذکور تحت عنوان «قوله» بخشی از کتابی است؛ خط: نسخ و نستعلیق مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف مشمع سرخ، ۳۴گ (۱۹۳-۲۲۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۲۸۳]

● حاشیة اصولیة فی مسألة الجمع / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-un uṣūlīya fī mas'alat-il jam'

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۶/۴

خط: نسخ، کا: رضی بن عبدالغنی، تا: شنبه دهه سوم جمادی الاول ۱۱۸۱ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۴۰]

● حاشیة الافق المبین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul ufuq-il mubīn

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-1632)

وابسته به: الافق المبین = عبادات (رساله در)؛ میرداماد، محمد باقر بن محمد (-۱۰۴۱)

این حاشیه بر کتاب «الافق المبین» خود مؤلف است و میر محمد حفیظ حسینی در این نسخه تدوین کرده و بیشتر آنها توضیح مطالب کتاب و اضافه بر بحث‌های آن می‌باشد. تدوین این حواشی روز چهارشنبه بیستم ربیع الاول ۱۱۱۹ به پایان رسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۲۲/۲

آغاز: سبحانک اللهم جل جلالک و عم نوالک ... قوله فیصح الحمل - الخ، کأن صحیح الفطرة یحکم بأن ما یحوج الیه صدق؛ **انجام:** و لم یبالغ فی تأدیة حقه، و هذا آخر ما وجدته من حواشیه

خط: نستعلیق، کا: میر محمد حفیظ بن محمد اشرف حسینی، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۱۱۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۳۳گ (۵۶ر-۸۸پ)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۵ - ۱۴۹]

● حاشیة الافق المبین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul ufuq-il mubīn

نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری

nezām-od dīn-e gīlānī ،ahmad-e bn-e ʻalī (- 17c)
وابسته به: الافق المبين = عبادات (رساله در)؛ میرداماد، محمد باقر بن محمد (-۱۰۴۱)
از نظام الدين احمد گیلی (جیلی) در مسئله عدم بودن شر با حاشیه‌ای از خود او.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۱/۷

آغاز: بسمله. ينبغي ان يعلم ان الشرور المشاهدة انما هي شرور بالعرض ...؛ حاشیه: و به تندفع شبهة الثنوية؛ **انجام:** من ان الموجودات بما هي موجودات ليست بشرور. هذا مما يتعلق بالكتاب الشريف الموسوم بالافق المبين و انما علقه به نظام الدين الجيلي اذاقه الله حلاوة التحقيق. من افراد الخير تأمل فيه منه رحمه الله تعالى.

خط: نستعليق، کا: محمد مؤمن جديد الاسلام كشميرى، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱ص (۳۸)، سطور چلیپا (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۲ – ۲۸۸۹]

● حاشية اكر ثاوذوسيوس / رياضيات / عربى

ḥāšīyat-u ukar-i ṯāwḏūsīyūs

یزدی، محمد باقر بن زين العابدين، ق ۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (- 17c)

وابسته به: تحرير اكر ثاوذوسيوس = تئوذوسیوس؛ نصيرالدين طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۷/۲

آغاز: المقالة الاولى اشكل الراعب كل خط يخرج من مركز الكرة الى نقط التماس؛ **انجام:** فثلث احدهما فى الآخر يساوى مربعاتها و هو المطلوب

تتمه کتاب سابق است، این تعلیقات را خود نگاشته یا از بعضی حواشی استفاده کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۸۶ر–۹۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۳سم [مختصر ف: – ۲۶۷]

● حاشية الالفية = شرح الالفية / فقه / عربى

ḥāšīyat-ul alfīya = š.-ul alfīya

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ – ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

وابسته به: الالفية فى فقه الصلاة اليومية = الفيه؛ شهيد اول، محمد بن مکی (۷۳۴–۷۸۶)

حاشیه‌ای استدلالی بر کتاب «الفية» شهید اول که به صورت «قوله – قوله» تنظیم شده است. محقق کرکی ظاهراً دارای دو حاشیه بوده که در آغاز و انجام نیز متفاوت است و برخی با عنوان شرح و برخی با عنوان حاشیه آن را شناسانده‌اند. آقای شیخ محمد الحسون در کتاب «حياة المحقق الكركى و آثاره» به تفصیل درباره این موضوع به بحث پرداخته و هر دو را جداگانه با عنوان «شرح الالفية» و «حاشية الالفية» در همان کتاب به چاپ رسانیده است.

آغاز: آغاز ۱: بسمله. الحمدلله رب العالمين ... قال سيدنا العلامة ... على بن عبدالعالى ما برح ظلمه ... ممدودا ... شارحا للرسالة الالفية فى فرض الصلوة اليومية للعلامة ... الشهيد ... يحتوى على النكات اللطيفة ... بل مبتكرات لم يسبق بها اذهان المتقدمين و لم تخطر على افكار المتأخرين: قوله:«الحمدلله» هو الثناء على الجميل من نعمة و غيرها و قيل بل (على) الجميل الاختيارى ليخرج عنه المدح على حسن الصورة ... (چاپی)

آغاز ۲: بسمله حمدله وصلوة. قوله الحمدلله الحمد هو الثناء على الجميل ولايحتاج الى القيد باللسان لان الثناء لايكون الابه و ثنا الله تعالى على نفسه مجاز و لا الى قصد التعظيم و التبجيل ليخرج الاستهزاء ... قوله رب العالمين السيد المالك و لم يطلق الاعلى الله وحده

انجام: انجام ۱: فاطلاق القضاء على هذه الصلاة حينئذ انما هو بالمجاز و المشابهة و كذا البواقى.

انجام ۲: بهذه الاشياء يوجب التوقيت الحقيقى كان اطلاق القضاء عليها مجاز و الله الموفق هذا آخرما اردنا ذكره فى هذه الحاشيه على وجه الايجاز و ... ان ينتفع بها كما ينتفع باصلها ... تمت الرسالة.

چاپ: با تحقيق شيخ محمد الحسون، در مجموعه رسائل محقق کرکی، ۱۴۱۲ق؛ طهران، سنگی، ۱۳۱۲ق، وزیری، ۲۲۱ص (در هامش المقاصد العلية)

[الذريعة ۲۴/۶؛ مشارعربی ۲۷۳؛ دنا ۴ ۲۲/ (۴۰ نسخه)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۸۳

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نسخ متوسط، کا: محمد الحصرى، تا: ۸۵۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی با روکش تیماج پوست اناری، ۳۸گ (۱پ–۳۸پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [رایانه]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۶۶/۲

آغاز: برابر۱

خط: نسخ، کا: اسماعيل بن محمد بن صالح صيمرى، تا: شنبه ۱۵ ربیع الاول ۹۲۴ق، جا: فلاوان؛ مصحح توسط محمد مكى بن محمد از سلاله شهید اول؛ مهر: «عبده الراجى رجبعلى» (مربع)؛ ۴ص (۱۴۵–۱۴۸) [عکسی ف: ۵ – ۱۱۲]

۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۵۲/۴

آغاز: برابر۱

خط: نسخ، کا: اسماعيل بن محمد بن صالح صيمرى، تا: ۹۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۴۱گ (۲۷۳–۳۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم

[ف: ۱ - ۱۱۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۲۱/۴

آغاز: قوله فی فرض الصلاة ای فی واجبها و أراد به الجنس و لما کانت الصلاة المندوبة خالية من الواجبات؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن مسیح بن ابراهیم بن حسن بن کرم الله آملی، تا: ۱۰ ذیقعده ۹۳۵ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی به نقل از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای زرین، ۱۳گ (۱۱۰پ-۱۲۲ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۸ - ۲۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۷۳/۱۲

آغاز: قوله بکلتا یدیه فلا یجری بإحداهما و لا بد من کونهما معاً؛ **انجام:** برابر

آغاز نسخه تا مبحث تیم افتاده است؛ خط: نسخ، کا: ابوالمعالی بن محمد حسینی، تا: ۹۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوایی با روکش مشمع مشکی، ۱۸گ (۱۶۷-۱۸۴)، ۲۴ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۳۶ - ۳۰۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۰۲/۲

آغاز: قوله و الاولى التيمم الوجوب غريب و بقى متيمما حتى يطلع الفجر؛ **انجام:** فاتى بها بهد السعى مثلا او ترک صلاه الجنازه حتى دفنت ففعلها بعده او تضيق وقت. و الحمد لله رب العالمين

خط: نستعلیق، کا: صالح، تا: ذیقعده ۹۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «الواثق بالله الغنی محمد حسین الحسنی الحسینی» (مربع)؛ جلد: مقوا با روکش اسلیمی، ۹۳ص (۱۴۲-۲۳۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲/۳۳ - ۱۵۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۲/۴

آغاز: فی الدوام خاصه لکن لا یحسبن منه ذلك

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن عبدالواحد بن ابیطالب بن محمد حسینی مدنی، تا: ۲۸ ذیحجه ۹۵۰ق، جا: مشهد رضوی؛ برابر با س ۸ گوشه راست ص ۱۲۴ چاپی و دنباله حاشیه کرکی است بر عبارت شهید یکم: «و قوله و عدم» بدین‌گونه: «بالجر عطفا علی خفاء ...» و در س ۴ از پایین در گوشه راست ص ۱۲۲ همین چاپ. [ف: ۵ - ۱۸۵۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۲/۴عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۳۱۹]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۳/۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر چاپی

خط: نسخ، کا: نعیم بن محمد سلیم، تا: صفر ۹۵۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «ع ل»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۵۲گ (۴۵پ-۹۶ر)، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۹ - ۴۱۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۶/۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالعلی بن تاج الدین شلوج؟، تا: ۹۵۸ق؛ ۶۲ص (۱-۶۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۲ - ۱۳۰]

۱۰. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۱۶/۵

کا: محمد ناصر ... شامی دمشقی، تا: ۹۶۶ق؛ ۵۷گ (۸۸پ-۱۴۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۹۶]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۵۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر رمضان ۹۶۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز،۲۳گ(۱پ-۲۴پ)،۲۳سطر،اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۲ - ۲۹۰]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۴۲/۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فاتی بها بعد السعی مثلا او ترک صلاه الجنازه حتی دفنت ففعلها بعده او تضیق وقت. و الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۹ق؛ تملک: سلطان محمود القایی و یادداشت خرید نسخه به سال ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۱گ (۱پ-۱۰۱)، ۹و۱۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۶ - ۸۰]

۱۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۸۱/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالباقی قهپایی، تا: ۹۷۰ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۲۶۴]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۷۹/۳

خط: نسخ، کا: محمد بن نظام الدین محمود انصاری، تا: ۹۷۱ق؛ این نسخه با نسخه‌های دیگر، دگرگونی‌هائی دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ (۵۸پ-۱۱۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۱ - ۸۹]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۳۹/۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** بل لعروض ظن الموت المقتضى لكون التأخير عنه تقريراً للمنذور و الحمدلله رب العالمين.

خط: نسخ، کا: مرشد بن ابراهیم مکی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ ذیحجه ۹۸۴ق، جا: مشهد رضوی مدرسه شاهرخ؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۷۴گ (۵۷پ-۱۳۰پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۷/۷سم [ف: ۷ - ۱۵۷]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۹۰/۱

کا: محمد بن یوسف الچرکسی، تا: ۹۸۵ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی عطف تیماج تریاکی، ۴۱گ (۱-۴۱)، اندازه: ۱۸/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۳۴]

۱۷. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۵/۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** لم يتحقق تجديد و قتها بضرب الشارع بل يعرض ظن الموت المقتضى لكون التأخير عنه تقريراً بالمنذورة و الله أعلم، تمت حاشية الألفية للشيخ العلامة خاتمة المجتهدين.

خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی بن حسین بن خزعل حسینی بحرانی نجفی، تا: رجب ۹۸۸ق، جا: شیراز؛ مصحح؛ ۳۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۷]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷۵/۴

آغاز: الحمدلله، هو الثناء على الجميل من نعمة او غيرها و قيل على الجميل الاختيارى ليخرج عنه المدح كالثناء على حسن الصورة و اللام فيه قيل لتعريف الجنس؛ **انجام:** برابر۲

نسخه موجود تا حدودی با همان شرح الفیه همخوانی دارد؛ کا: محمد، مسموم (مشموم) حسینی، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۳۰گ (۱۲۸-۱۵۷)، ۱۹ سطر،

اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۸ - ۱۸۷]

۱۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۶**

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** لكون التأخير عنه تقريرا بالمنذورة و الله اعلم.

خط: نسخ، كا: محمد بن عيسى بن محمد حسين بن عاقل بحرانی، تا: قرن ۱۰؛ واقف: خواجه شير احمد تونی؛ كاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رويه پارچه اخرا، ۵۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۵۶]

۲۰. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۴۸**

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فاتی بها بعد السعی مثلاً او ترك صلاة الجنازة حتی دفنت ففعلها بعده او تضيق وقت

خط: نسخ، بی‌كا، تا: اوايل قرن ۱۰؛ ارسالی رايزنی فرهنگی ايران در دمشق، ارديبهشت ۱۳۶۷؛ كاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تيماج قهوه‌ای، ۶۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۷سم [ف: ۲۱/۱ - ۸۶۶]

۲۱. **تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۳۰۱۱/۱**

آغاز: بسمله، حمدله، قوله، انما ابتدء المصنفون بالبسملة، فی اول كلامه تيمناً بها و اقتداء بكلام الله العزيز ... قوله الرحمن الرحيم صفتان مشتقتان من الرحمة؛ **انجام:** برابر۲

انجام اين نسخه با حاشيه محقق كركی هماهنگ است و آغاز آن نيز شباهت دارد؛ خط: نسخ، كا: عبد علی بن مصلح بن شيخ حويزاوی، تا: سه‌شنبه ۵ ذيقعده ۱۰۰۱ق؛ كاغذ: كلفت پسته‌ای، جلد: ميشن قهوه‌ای، ۳۰گ (۴پ-۳۳پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۰/۱سم [ف: ۶ - ۱۸۹]

۲۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۱**

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و ما فی الحال من الاختلال الخ.

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ واقف: اميرجبرئيل، ۱۰۳۷ق؛ كاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا با روكش پارچه، ۴۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۲۸]

۲۳. **شيراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۷۳/۳**

كا: محمد خليفه بن دجلة بن عبدالنبی بن زياد جزائری سمنانی، تا: ۱۰۳۸ق؛ ۵۴گ (۱۱۹-۱۷۲)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۶۳]

۲۴. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۴۹/۲**

انجام: و ان تذكر فی محل القراءة و سيأتی أن الاصح وجوب ...

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملك: محمد امين بن محمد تقی حسينی به تاريخ ۱۰۳۸؛ جلد: مقوايی عطف تيماج مشكی، ۳۳گ (۶۲پ-۹۴پ)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۴ - ۱۳۳]

۲۵. **قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۸۹۵-۵/۱۸۵**

آغاز و انجام: برابر۲

از اول تا آخر؛ خط: نستعليق، بی‌كا، تا: يك‌شنبه شعبان ۱۰۴۳ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا، عطف گالينگور، قهوه‌ای، ۱۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۷۸]

۲۶. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۹۶/۵**

آغاز: ابتدأ بالبسملة فی أول كلام الله الوجيز اذ هی فی اوائل و اقتفاء بطريقة المصنفين؛ **انجام:** برابر۱

نام مؤلف به استناد نسخه گلپايگانی در ج ۱۳۷۷/۳ و منطبق بودن آغاز و انجام آن با اين نسخه تعيين شد؛ خط: نستعليق، كا: عبد العزيز بن عبد العلی قاری فراهانی، تا: ۲۱ رمضان ۱۰۵۷ق؛ جلد: تيماج مشكی، ۴۷گ (۷۹پ-۱۲۵پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۲۸۲]

۲۷. **قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۳**

خط: نسخ، كا: عبدالعزيز بن عبدالعلی قاری فراهانی، تا: ۲۱ رمضان ۱۰۵۷ق؛ ۴۵گ (۸۱-۱۲۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [صد و شصت نسخه: - ۵۷]

۲۸. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۶۶**

آغاز: بسمله، حمدله ابتداء با بسمله فی اول كتاب تيمنا بها و اقتداء بكلام الله الحميد اذ هی فی اوايل السور؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، بی‌كا، تا: ۱۰۶۵ق؛ ضميمه نسخه ش ۲۹۴۶۵؛ كاغذ: نخودی، جلد: تيماج [رايانه]

۲۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۶۴۹**

آغاز: بسمله. قوله. الحمدلله الی آخره الحمدلله هو الثناء بالجميل علی جهة التعظيم و التبجيل و يقيد الجهة؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، كا: مرتضی هزار جريبی، تا: جمادی الثانی ۱۰۸۸ق؛ اهدايی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ كاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تيماج قهوه‌ای، ۴۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۷]

۳۰. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۷۸۵**

آغاز: بسمله، قوله الحمدلله رب العالمين الحمد هو الثناء بالجميل علی جهة التعظيم و التبجيل؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، كا: عبدالعظيم بن صالح حسينی، تا: رجب ۱۰۹۷ق؛ واقف: خان بابا مشار، ارديبهشت ۱۳۴۶؛ كاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف ميشن قهوه‌ای، ۴۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۸۶۸]

۳۱. **اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۱۱/۲**

انجام: فلو لم يصل علی الجنازه مثلا حق وضعت فی المقبر فاطلاق القضاء علی هذه الصلاة ...

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۴۸گ (۲۴پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۸۳]

۳۲. **شيراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۵۱**

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۴]

۳۳. **تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه:۲۲۵/۵**

خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ كاغذ: فرنگی، جلد: تيماج سرخ، ۲۶گ (۱۳۲پ-۱۵۷ر)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: - ۲۶۲]

۳۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۷۸**

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و علی هذا اشار المصنف بقوله و لو اطلق القضاء الی قوله فمجاز و کذا النذر المطلق.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۳۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۳۷۷]

۳۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۴۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قوله و المسافر مشائین بهما المغرب یطلق فی الاولی منهما.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه میشن سیاه، ۷۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۴/۷سم [ف: ۱ - ۱۵۷]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۸-۴/۱۴۸

آغاز و انجام: برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳۰گ، ۲۰-۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۷۷]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الحمد هو الثناء علی الجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل و بقید الجمیل یخرج الاستهزاء؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن ملا ولی استرآبادی، تا: رجب ۱۱۰۶ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹گ (۱پ-۱۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۴ - ۲۵۸]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۶۸/۱

خط: نسخ، کا: مقبل بن حسن، تا: پنج‌شنبه ۶ صفر ۱۱۸۵ق، مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۹گ (۲پ-۳۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۵ - ۳۳۹]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۰۶/۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** قوله ثم شمول السفر للوقت موجب قصر الرباعیة، اشار بهذا الی تحقیق السفر الموجب للقصر ... و المراد کون السفر مستوعبا لوقت الصلوة نوشته نیست.
از آغاز تا بخشی از مسائل نماز مسافر؛ خط: نسخ، کا: علی بن عباس بن علی کرزکانی بحرانی، تا: اواخر قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۱۵۸-۱۷۹)، ۲۴ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۰ - ۱۹۳]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۷/۵

خط: نسخ، کا: علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۷۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲ - ۲۲]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۸۴/۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و صلاة النذر لم یتحقق تحدید وقتها بضرب الشارع بل یعرض ظن الموت المتقی لکون التأخیر عنه تقریراً بالمنذورة
خط: نسخ، کا: ابراهیم اصفهانی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۸۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۸ - ۱۵۸]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۸۲-۷/۱۸۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** تتمة لو سهی عن السجدة المنسیة حتی خرج الوقت التی بها قضاء ویشترط فی قضائها ... و بالعکس لاستغال الذمة بالاول فهذه ما حضرنا فی هذا البحث ... انه ولی القدرة ومقیل العترة والحمدلله ولیه و مستحقه وسلم تسلیماً کثیراً کثیراً
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن اسماعیل احسن، بی‌تا؛ مصحح، در اول نسخه اشعاری است که بعض الفضلاء برای قاضی طرابلس فرستاده با آغاز: «بعث لنا مکان البربرا بخط عبدالله بن ربیع اهوازی»؛ جلد: تیماج زیتونی، ۹۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۷۷]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۱۳/۲-۸/۱۲۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** لکون التأخیر عنه تعزیرا بالمنذون والحمدلله رب العالمین والصلوة علی محمدوآله اجمعین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۷۷]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۵۶/۲-۱۹/۱۸۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** لان الظن مشروط ببقائه فلو اطلق علیه القضاء فمجاز لذلک والله الموفق و المعین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نسخه قدیم؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۷۸]

۴۵. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۴۳/۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و بینهما و بین السعی و الدفن و صلوة النذر لم یتحقق تجدید وقتها بضرب الشارع بل لعروض ظن الموت المقتضی لکون التأخیر عنه تقدیرا للمنذورة تم والحمد لله
خط: نسخ، کا: محمدبن امیر علی همدانی نجفی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف مخ: ۴۴]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** قوله: و الصلوة الاحتیاط، لانها انما و جبت بسبب الشک ... قوله: عین المقضی، هذا جواب سئوال مقدر تقدیره ان القضا فعل صلوة الاداء فی خارج الوقت و هی واجبة ... فاشبه النذر لذلک ادخل فی شبهه. ع ل
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵ - ۱۸۶۰]

۴۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱/۱۹۹/۱-۸۳۳۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ چلیپای ریز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۹ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: - ۱۸۷]

● حاشیة الالفیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قوله، قوله» که در بسیاری از تعلیقات بعد از نقل عبارت متن با جمله «تقدیر المسألة» مطالب توضیح داده می‌شود و این غیر از «مقاصد العلیة» و حاشیه نسبتاً مفصل شهید ثانی است.

آغاز: بسمله، قوله الحمد، الحمد هو الثنا باللسان علی الجمیل سوا تعلق بالفضائل الاختیاریه او غیرها فرادف المدح و قد تخص الحمد بالاختیاریه ...

انجام: قوله ک والایات لغیر العالم، بها یدخل فی العالم من تعمد الترک و من طرا علیه النسیان بعد علمه و من ترکها جهلا بالوجوب.

[الذریعة ۲۳/۶؛ دنا ۲۳/۴]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۶۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن نظام الدین مرقی، تا: ۶ ربیع الاول ۹۵۴ق [ف: ۵ - ۸۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۸۳/۳

خط: نسخ، کا: زاهر بن علی بن یوسف بن زاهر بن فرج بن احمد نعیمی بحرانی اوالی، تا: ۹۸۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ (۴۰پ-۷۰پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۴ - ۱۷۳]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مقابله شده در ۱۸ شعبان ۹۴۶؛ کاغذ: دولت آبادی [نشریه: ۱۱ - ۹۰۳]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۴۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: هاشم بن سلیمان بن علی ناصر بن احمد بن رضی بن مرتضی حسینی بحرانی، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، نسخه به سال ۹۸۵ق توسط مالک آن علی بن عبدالمهدی مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سرمه‌ای و سبز ساقه چناری، ۱۱گ (۱پ-۱۱پ)، ۲۵ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶ - ۷۷]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۶۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ نسخه در ۹۹۳ به دیگری بخشیده شده؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۶۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۹ق؛ مصحح، مقابله شده،؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف پارچه، ۲۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲/۲سم [ف: ۲۱ - ۴۵۵]

۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن عبدالحسن یزدی، تا: ۱۰ محرم ۱۰۴۶ق، جا: اصفهان؛ ۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۲ - ۳۸۳]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۹۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن میر محمد طاهر حسینی رازی سبزواری، تا: پنج‌شنبه ۱۱ صفر ۱۰۷۷ق، جا: تهران؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۵ - ۴۸۳]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۰۹/۲

آغاز: البسملة تنقسم الی خمسة اقسام واجب و مندوب و مکروه و محظور و مباح. اما الواجب کما فی الحمد و السورة من الصلوة الواجبة و المندوبة کما؛ **انجام:** لن نذر نذر مطلق و مرض مرض ظن المئوب به و یجب علیه الاتیان و لاینوی القضا بل ینوی الوجوب و اطلاق القضا علیه مجاز لیس حقیقا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۸۵ق، جلد: گالینگور سبز، ۷۱گ (۸پ-۷۸پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۱

آغاز: رحمه الله و یجب امام فعلها معرفةالله تعالی و ما یصح علیه ای العبادة؛ **انجام:** کان فعل کل واحد منهما بعد ذلک

تذکر: آقای رضا مختاری در نسبت این حاشیه به شهید ثانی تردید کرده‌اند. (جمع پریشان دفتر دوم ص ۷۸ تا۸۰)؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حبیب الله، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۱ - ۴۵۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۷۳

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم، معنی البسملة تنقسم الی خمسة اقسام واجب و مکروه و حرام و مندوب؛ **انجام:** و لا ینوی القضاء بل ینوی الوجوب و اطلاق القضاء مجاز لیس حقیقیاً

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: جمعه ۷ شوال۱۲۲۳ق؛ مهر: «عبده محمد علی الموسوی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۴ - ۳۳۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۷گ (۳۳پ-۶۹پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۶۲]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱/۹ خوئی

آغاز: (بسمله) الحمد لولیه ... و بعد فهذه حاشیه ... متعلقة بالرسالة الالفیة ... قوله رسالة وجیزة. الوجازة دلالة اللفظ الیسیر علی المعنی الکثیر و یقابلها الاطالة قوله و هی مرتبة وجه الحصران البحث فی هذه الرسالة اما ان یکون عن المقصود؛ **انجام:** قوله و شارب الموقد و کذا کل غذاء ... فان کان جاهلا و مضطراً لم یجب القضاء و الاوجب قوله.

ناقص است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲ص (۲۹۵-۳۰۶) [ف: ۷ - ۸۰ و ۳۰۳]

● **حاشیة الالفیة (الصغیرة)** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya (aṣ-ṣaġīra)

شهید ثانی، زین الدین بن علی، **۹۱۱ - ۹۶۵ قمری**

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله- قوله» بر «الفیه» شهید اول که به «حاشیه صغیره» معروف است چون شهیدثانی دو حاشیه دیگر بر «الفیه» دارد که یکی از آنها به «المقاصد العلیة» موسوم است.

آغاز: بسمله حمدله و الصلوة علی افضل المرسلین محمد و عترته الطاهرین و السلام علیهم اجمعین قوله الحمدلله الحمد هو الثناء علی الجمیل و لایحتاج الی التقید باللسان لان الثناء لایکون الا به

انجام: کان اطلاق القضاء علیها مجازاً و الله الموفق و لیکن هذا آخرما اردنا ذکره فی هذه الحاشیة اطال الله عمره علی وجه الایجاز و نسأل الله بمنه وجوده و فضله ان ینفع بها کما نفع باصلها و ان یجعله خالصاً لوجهه الکریم موجبة للثوات العظیم و الحمدلله رب العالمین

[دنا ۲۶/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن حسن، تا: ۱۰۳۹ق؛ از روی نسخه مؤلف؛ مهر: «جواد بن مرتضی الحسینی الحسنی الطباطبائی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی فرنگی، جلد: چرم قهوه‌ای، ۸۰گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۶ - ۳۳۳]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۴۲/۱-۹/۹۲

آغاز و انجام: برابر

این حاشیه در فهرست مرعشی ۳۳۳/۳۶ حاشیة الوسطی نامیده شده است؛ خط: نستعلیق، کا: حسین شاه میرحسینی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۷۹]

● **حاشیة الالفیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya

ابن صائغ، علی بن حسین، - **۹۸۰ قمری**

ebn-e saeq, ʻalī ebn-e hoseyn (- 1573)

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

حاشیه با عناوین «قوله، قوله» می‌باشد، مدارک أحکام مذکور در متن و مهمات ادله آنها را آورده و از استدلالات مفصل و توضیح عبارات مؤلف خودداری می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۹۱

آغاز: الحمدلله حمداً دائماً یلیق بجلاله ... و بعد فهذه تعلیقات لطیفة و فوائد شریفة وضعتها علی الرسالة الالفیة؛ **انجام:** و أعرضنا عن تحریر العبارة و تحقیق الاشارة و هی غنیة عن ذلک مع حصول ما فیه کفایة عن ذلک.

خط: نستعلیق نازیبا، کا: محمد بن أحمد بن محمد بن علی، تا: ۱۸ رمضان ۹۷۴ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، در صفحه آخر انهائی است که مؤلف در تاریخ پایان کتابت (شاید برای کاتب) نوشته، در صفحه ای پس از کتاب زین الدین بن محسن تقریظی بر کتاب با عباراتی شیوا نوشته است؛ جلد: گالینگور سبز، ۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۳۹۱]

● **حاشیة الالفیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya

کرکی، عبدالعالی بن علی، **۹۲۹ - ۹۹۳ قمری**

Karakī, ʻabd-ol-ʻālī ebn-e ʻalī (1523 - 1585)

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

[دنا ۲۴/۴؛ الذریعة ۲۳/۶]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۰۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۹گ، اندازه: ۱۰×۱۳/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۱/۴-طباطبائی

آغاز: بسمله قوله رحمه ... مشروطه بالقبله و القیام اختیار تقربا الی الله تعالی هذا التعریف یصدق علی ابعاض الصلوة کالمؤلف من التکبیر؛ **انجام:** فیصح القضاء من فاقدها لافاقد الطهاره قد یقال ان الشرط یلزم من انتقائه انتفاء المشروط کما قرر من دون فرق بین الاختیار و الاضطرار ... و جواخه ان الشرط الشرعی علی سمین ... و منه ما هو شرط حالة الاختیار و اما مع الاضطرار فلیس بشرط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۹گ (۶۰-۶۸) [ف: ۲۳ - ۶۴۲]

● **حاشیة الالفیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya

کرکی عاملی، حسین بن حسن، - **۱۰۰۱ قمری**

karakī ʻāmelī, hoseyn ebn-e hasan (- 1593)

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

بر پشت برگ نخست نسخه در یادداشتی به خط کهن و همزمان نسخه چنین آمده است: «هذه الحاشیه من بعض افادات سیدنا الاجل المحقق خاتمة المجتهدین السید حسین بن السید حسن الحسنی الحسینی سلمه الله و جعله لوجه الله و زلفی له عند الواحد الاله». در چند جای این نسخه مؤلف حاشیه، از شرح جد خویش رئیس المحققین بر قواعد علامه یاد می‌کند. بنابراین دو مقدمه، مؤلف این حاشه همان سید حسین کرکی معروف به خاتم

المجتهدین دخترزاده محقق کرکی است که تألیف بسیار دارد هر چند در هیچ یک از مآخذ حاشیه بر الفیه شهید از ایشان یاد نشده است. شهرت مجتهد کرکی هر چند موسوی است نه حسینی اما در برخی از نسخه‌ها حسینی نیز آمده از آن جمله در پایان نسخه رساله «دفع المناوات عن التفضیل و المساوات» (شماره ۳۹۸۸/۱) که به خط اوست و او خود را حسین بن حسن الحسینی می‌خواند.
[دنا ۲۴/۴؛ اعیان شیعه ۴۷۳/۵ -۴۷۶؛ ریاض العلماء ۶۲/۲-۷۴؛ اعلام الشیعه ۷۱-۷۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۱/۵-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمد لله و سلامه علی عباده ... فهذه فوائد یکشف عن وجوه خفایا الرساله نقاب الخفا قوله افعال معهوده مشروطه بالقبله و القیام اختیارا ... لا یرد علی هذا التعریف من ان ابعاض الصلوة؛ **انجام:** و لا یخفی انه لا فرق فی النائب الخاص بین ان ینصب لها وحدهاغ بخصوصها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ برخی حواشی از مؤلف، مصحح، برخی از استدراکات به خط مؤلف است کنار آنها نوشته‌اند «بخطه دام قدره»؛ ۲۶گ (۸۱-۱۰۶) [ف: ۲۳ - ۶۴۲]

● **حاشية الالفية** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya

عاملی، محمد بن احمد، - ۱۰۰۸ ؟ قمری

ʻāmelī, mohammad ebn-e ahmad (- 1600)

وابسته به: الالفية فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

حاشیه‌ای است استدلالی با عناوین «قوله» بر الفیه شهید اول.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۱

آغاز: بسمله، نحمدک اللهم علی ما کلفتنا بالعبادات؛ **انجام:** و العلاقة الاتیان بها بعد طلب مضیق.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۳ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۶۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۲۹]

● **حاشية الالفية = تعليقات على الالفية** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya = taʻlīqāt-un ʻala-l alfīya

موسوی عاملی، محمد بن علی، ۹۴۶ - ۱۰۰۹ قمری

mūsavī ʻāmelī, mohammad ebn-e ʻalī (1540 - 1601)

وابسته به: الالفية فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

تاریخ تألیف:۲۴ صفر ۹۹۷ق؛ محل تألیف: کربلا

حاشیه‌ای با عناوین «قوله» بر الفیه شهید اول. در این رساله گاهی به ادله مسائل و اقوال فقها نیز اشاره شده است.

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله حمدا کثیرا کما هو اهله ... قوله و موجبات الوضوء احد عشر،ای موجبات فی الجملة اعم من ایجابها الوضوء خاصة او هو مع الغسل ...

انجام: و کذا الکلام فی سایر الواجبات الموسعة و الله الموفق. و هذا ما اردنا املاءه علی هذه الرسالة ... و فرغ من تألیفها مصنفها ... محمد بن علی بن ابی الحسین ... ضحی نهار الخمس الرابع و العشرین من شهر صفر ... سنة سبع و تسعین و تسعمائه من الهجرة ... و ذلک فی المشهد الشریف مشهد سید الشهدا خامس اصحاب العبا ... و الحمدلله اولا و آخرا علی کل حال.

چاپ: در گنجینه بهارستان، بخش فقه و اصول، دفتر اول، به کوشش حسنعلی علی اکبریان، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱ش، با تصحیح وجیهه اسماعیلی؛ طهران، سنگی، ۱۳۱۲ق، وزیری، ۲۲۱ص (در هامش)

[الذریعة ۲۴/۶ رقم ۹۴؛ دنا ۲۴/۴ (۲۰ نسخه)؛کشف الحجب ۱۶۹-۱۷۰؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۲/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی به نشان «منه دام مجده، منه دام ظله»؛ چهار حاشیه به خط کهنی است که گویا از خود محشی باشد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۸گ، ۲۱ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸ - ۴۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۱۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای نشانی بلاغ و سماع به خط مؤلف آن (صاحب مدارک)، در پایان رساله مؤلف چنین نوشته: «انهاها احسن الله تعالی توفیقه و سداده و اجزل من کل خیر مزیده سماعا محررا معنا، و ذلک نهار الخمیس الثالث عشر من شهور جمادی الاول من شهور سنة سبع و تسعین و تسعمائة و کتبه مؤلفها العبد الفتقر الی الله محمد بن ابی الحسن الحسینی حامداً مصلیا مسلما»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ (۷۹پ-۱۲۶ر)، اندازه: ۱۳/۹×۲۰/۲سم [مختصر ف: - ۲۶۸]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۴۹

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء - نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: حسن بن جمعه بن علی زبیدی نجفی، تا: دوشنبه ۱۲ رجب ۱۰۰۲ق؛ مصحح، محشی با عناوین «منه مد ظله»، اجازه‌ای از مؤلف جهت کاتب به روز چهارشنبه ۹ رجب ۱۰۰۸ آمده، نام کتاب و مؤلف به خط شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ تملک: شیخ حسن بن علی بن حسن؛ مهر: شیخ هادی آل کاشف الغطاء (بیضی)؛ ۵۹ص [عکسی ف: ۶ - ۲۹۷]

۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۴۴/۴

خط: نسخ نازیبا، کا: سلطان حسین بن محمد ندوشتی، تا: ۲۸ رجب

۱۰۰۳ق، جا: اصفهان؛ محشی با عنوان «منه مد ظله»، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۱۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا آخر ما أردنا إملاء علی هذه الرسالة جعله الله خالصا لوجهه الکریم و سببا لثوابه الجسیم.

خط: نستعلیق، کا: عبدالهادی فرزند شرف الدین، تا: ۶ محرم ۱۰۰۶ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نسخه مصنف با عبارت‌های: «بلغ مقابلة أخری بقدر الوسع» و «ثم بلغ سماعاً و فقه الله تعالی»، اجازه‌نامه‌ای به خط مؤلف در رجب سال ۱۰۰۷ در نجف اشرف برای «عبدالهادی بن المرحوم المبرور و الناصر شرف الدین الشوشتری»؛ کاغذ: شرقی، ۳۰گ (۳۷-۶۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۲۹ - ۱۶۳]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۹۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بوجهه الکریم وسبباً لثوابه الجسیم وفرغ من تألیفها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۰۷ق، جا: کربلا؛ مصحح؛ تملک: محمد رفیع بن محمد مهدی حسینی؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۲گ (۱پ-۶۲ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۲-۵۴۲]

۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی معرب، کا: حاجی بن سید میرزا حسین حسینی استرآبادی مولداً و اصلاً تبریزی، تا: پنج‌شنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۰۰۸ق؛ محشی با نشان «ع ل و دیگران»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۶۷ص (۳۶-۱۰۲)، ۸ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: - ۲۳۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۷/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۵ق؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج، ۶۰گ (۱-۶۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۲ - ۱۴۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۱۷

بی‌کا، تا: ۱۰۱۵ق [د.ث. مجلس]

۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۶/۲

خط: نسخ، کا: عبدالغنی دزماری، تا: ۱۵ جمادی الاول ۱۰۱۶ق؛ ۸۱گ (۲۵پ-۱۰۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲ - ۵۷۶]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۱۸/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالرضا حسین بن محمود فیروزآبادی، تا: ۱۷ ذیحجه ۱۰۱۶؛ جلد: مقوایی سرخ عطف تیماج، ۳۹گ (۷۶پ-۱۱۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ - ۱۳۰]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا حسین بن محسن حسینی، تا: یک‌شنبه ۲۲ صفر ۱۰۳۵ق؛ محشی از «علی نقی» و دیگران و از شرح قواعد و از بیان و دروس و از خود عاملی با نشان‌های «منه» و «منه قدس سره»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ، ۲۰ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۸۶۱]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به لفظ «منه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۵۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۱۸

خط: نسخ، کا: هلال بن عبد صالح المنصوری، تا: سه‌شنبه ۸ رمضان ۱۱۲۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۳۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۴ - ۲۰۴]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۶۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد بن محمد رضا وزیر سابق پست، تا: ۱۱۳۴ق؛ کاغذ: نازک نباتی رنگ آهاردار، جلد: تیماج قهوه‌ای ۷۳ص (۴۹-۱۲۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۴۴]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۶۸/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعزیز بن محمد رسول، تا: با تاریخ ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه ابری روغنی [ف: ۵ - ۲۷۲]

۱۷. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۹۹/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۳گ، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: - ۳۷۷]

۱۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۸۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال ابن ادریس: یستحب الجهر فیها ان صلیت جماعة لافرادی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ (۱۲۲پ-۱۶۴پ)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۴۷]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ (۱پ-۵۷ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳ - ۳۱۷]

● حاشیة الالفیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya

شوشتری، عبدالله بن حسین، - ۱۰۲۱ قمری

šoštarī, ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn (- 1613)

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

تاریخ تألیف: ۲۴ ذیقعده ۱۰۰۱ق؛ محل تألیف: نجف

حاشیه استدلالی توضیحی مختصری است که به دلایل حدیثی توجه کرده است. مؤلف را دو تعلیق است بر متن «الفیه»؛ یکی این مؤلفه است که حاشیه مختصری است و دیگری شرح مفصل است که به روایت «روضات الجنات» قریب به ده هزار بیت است، مؤلف در این کتاب، تفصیل مطالب را احاله به آن «شرح» می‌دهد.

آغاز: قوله تقرباً الی الله کأنه اراد به الرد علی السید حیث حکی عنه ان الصلاة الواقعة ...

انجام: فصلی رکعتین علی هذا ویداه مضمومة الاصابع وهو جالس فی التشهد فلما فرغ من التشهد سلم و قال یا حماد و هکذا اصل تمت.

[الذریعة ۲۳/۶ رقم ۸۹؛ دنا ۲۴/۴ (۹ نسخه)؛ ریحانة الأدب ۳۳۴/۱؛ الکنی و الألقاب۱۱۹/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۱/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبد الهادی فرزند شریف الدین، تا: ۲ شعبان ۱۰۰۶ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، محشی؛ فهرست مجموعه به خط محمد موسوی جزایری در تاریخ ۲۷ ذیقعده ۱۳۸۵ آمده، در پایان نسخه پرسش هایی آمده و مؤلف کتاب به آنها پاسخ داده است؛ کاغذ: شرقی، ۲۵گ (۱-۲۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۲۹ - ۱۶۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جان محمد بن خواجه، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۰۰۸ق؛ واقف: خواجه شیر احمد، قرن ۱۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۳۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم[ف:۲۰-۱۲۹]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۱۷/۳-۳۸/۱۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۰ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی با نشان «منه مدظله»، با بلاغ سماع به خط مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۷۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۷۴

آغاز و انجام: برابر؛ قد اتفق الفراغ من تسوید هذه الرسالة فی المشهد المقدس الغروی ... فی سنة احدی و الف یوم الجمعة الرابع و العشرون من شهر ذی القعدة الحرام و صنفها الفاضل ... .مولانا عبدالله بن حسن الشوشتری عند الله ظله العالی.

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن سید علی ابن میر عزیز الله بن میر علی مازندرانی، تا: جمعه ۱۵ جمادی الاول ۱۰۱۲ق؛ با بلاغ سماع قرائت؛ کاغذ: سپاهانی، ۷۱گ، ۱۳ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۶ - ۲۳۱]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۹۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** کانه احترر باشتراط مشموله عما لو سافرأ وانقضی سفره بعد دخول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با عناوین «منه دام ظله»؛ تملک: «میر معصوم بن میرافضل» که کتاب را به فرزندش داده؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ (۶۳پ-۹۴پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۳]

۶. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۳۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ تملک: محمد امین بن سدید الشعیبی به تاریخ ۱۱۲۶؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: - ۴۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اشرف علی، تا: ۱۲۴۴ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: آهار مهره نخودی فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱گ، ۱۸۹ سطر، اندازه: ۲۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۸۳؛ کاغذ: آهار مهره نخودی فرنگی، جلد: میشن ماشی، ۳۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵× ۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۸]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف؛ واقف: فهرستی، تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۶۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۴۵۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۶۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالبرکات بن عنایة الله حسینی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳گ (۱پ-۲۳ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۳ - ۱۶۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۹/۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ (۱۸۴پ-۲۲۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۵ - ۹۲]

● حاشية الالفية / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya

ابن خاتون، احمد بن نعمت الله، ق۱۱ قمری

ebn-e xātūn, ahmad ebn-e ne'mat-ol-lāh (- 17c)

تاریخ تألیف: پایان محرم ۹۸۲ق

حاشیه‌هایی است بر کتاب «الالفیة» شهید اول.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۲/۳

آغاز: الحمد لله علی کل حال والصلاة و السلام علی سیدنا و نبینا

محمد و الآل قوله البول و الغایط و الریح من المعتاد المراد به الموضع الطبیعی و یعتبر فی الخارج الانفصال؛ **انجام:** و جب القضاء مطلقا والناسی و الجاهل کالعالم و الله اعلم.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن بن حسین، تا: جمعه ۱۱ صفر ۹۸۲ق؛ در صفحه پایانی اجازه انهایی است به خط احمد بن نعمة الله ابن خاتون عاملی (مؤلف) به حاج شمس الدین محمد کمه نسخه را نزد ابن خاتون خوانده و ابن خاتون در روز شنبه ۲۲ صفر ۹۸۲ به وی اجازه داده؛ تملک: کتابخانه مجدالدین نصیری؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۲گ (۲۲ر – ۳۳ر)، ۱۳–۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴۳ – ۱۳۰]

● **حاشیة الالفیة = شرح الالفیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya = š.-ul alfīya

کرکی، جواد بن علی، ق۱۱ قمری

karakī, javād ebn-e ‘alī (- 17c)

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴–۷۸۶)

حاشیه‌ای است بر الفیه شهید اول. بنابر آنچه در ذریعه آمده است از: جواد بن شیخ علی بن عبدالعالی ابن المحقق الکرکی.

آغاز: الحمد لله علی سوابغ نعمائه و ترادف آلائه و الصلاة علی اشرف انبیائه ...

[دنا ۲۵/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و کذا النذر المطلق لما بیناه اذ لا وقت له معین فی حد ذاته.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۳؛ تملک: سید عبداللطیف بن علی اکبر بن خلیل بن حسین بن صادق کوهکمری خوئی؛ جلد: تیماج زرد، ۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۵سم [ف: ۴۱ – ۱۸۱]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و رباعیة مطلقة ای اطلاقاً ثلاثیا بین الظهر و العصر و العشاء.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱ – ۷۲]

● **حاشیة الالفیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul alfīya

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴–۷۸۶)

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۳۹/۳

خط: نسخ، کا: مرشد بن ابراهیم مکی، تا: ۱۶ شوال ۹۸۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۳۷گ (۱۳۱پ–۱۶۷ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۷/۷سم [ف: ۷ – ۱۵۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۶۶

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة علی افضل المرسلین محمد و عترته الطاهرین والسلام علیهم اجمعین. الحمدلله الحمد هو الثناء علی الجمیل و لایحتاج الی التقیید باللسان لان الثناء لایکون الابه؛ **انجام:** یوجب التوقیت الحقیقی کان اطلاق القضاء علیها مجازا والله الموفق ولیکن هذا آخرما اردنا ذکره فی هذه الحاشیه علی وجه الایجاز ... موجته لثوابه العظیم والحمدلله رب العالمین

جای جای این رساله ناظر به شرح محقق شیخ علی می‌باشد. این حاشیه از حیث اشتمال بر آراء متقدمان در هر مبحثی و مقایسه میان رأی ماتن در این رساله و سایر آثارش قابل اهمیت است؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: رفیع الدین بن علی اردکانی؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ – ۱۳۲۴]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۲۴

آغاز: بسم الله و الحمدلله ... و بعد فهذه حاشیة مختصرة لما ینبغی ایضاحه من الرسالة الالفیة؛ **انجام:** و قد اشار المصنف الی تلک الاقسام الستة المشهورة فی تقسیم الکلام و قوله ... لبیان الواقع اللهم الا أن یجعل للاحتراز عن الکلام

حاشیه مختصری است بر الفیه شهید اول با عناوین «قال–اقول» که در آن فقط به بیان مراد شهید در معنی پرداخته و بعد از شرح استدلالی شارح بر این رساله نگاشته شده تا مبتدین را به کار آید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۴۳]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۶۱/۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ضم النشر بجمع الشتات و ارسل خیر البشر بالبینات ... و بعد فانی لما وقفت علی الحدیثین المشهورین عن اهل بیت النبوة؛ **انجام:** و لیقل فی الرکوع و السجود الحمدلله شکراً شکراً او حمداً حمداً بعد التسلیم الحمدلله قضی حاجتی و اعطانی مسئلتی ثم یسجد سجدتی الشکر

تعلیقه‌ای است بر کتاب الفیه شهید اول که بنابر آنچه در ابتدای آن آمده، مؤلف ضمن املای این کتاب، جهت تکمیل آن، مستحبات نماز را نیز به آن افزوده است. تذکر: آغاز رساله منطبق به «النفلیة» شهید است بنابراین آنچه در فهرست آمده است نباید صحیح باشد؛ خط: نسخ، کا: میرزا علی بن ملک علی قمی، تا: ۱۰۱۲و ۱۰۱۴ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۵۷گ (۹۶پ–۱۵۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۴– ۲۷۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۵۷/۱

جز المقاصد العلیة شهید دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۴ق، گویا از «بنده درگاه علی رجب محمد شولستانی» که خط و مهر و با

همین تاریخ در پایان هست؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۱گ (۱ر–۱۲۱ر)، ۱۳ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۷ – ۲۸۲]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۲۶/۷

آغاز: قوله: والمشتبه ثنائیة مطلقة ورباعیة مطلقة ومغرباً تقدیر المسئلة لوفاته فریضة من الخمس ولایدری من حضر او من سفر فیصلی ثنائیة؛ **انجام:** اذا ذکره اول المحیض او آخره او وسطه او یوماً او بعضه اذا ذکرته خاصه.

حاشیه کوتاهی بررساله «الفیه» شهید اول محمد بن مکی عاملی است که بصورت «قوله – قوله» تنظیم و تنها بر بخش «مشبهات» نوشته شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضای «ع ل»؛ ۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۶۱]

۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۰۹/۳

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم معنی البسمله تنقسم الی خمسته اقسام واجب و مکروه و حرام و مندوب و مباح، اما الواجب کما فی الحمد و السورة من الصلوة الواجبه؛ **انجام:** قوله و النذر المطلق تقریر المسئلة لو نذر نذر مطلق و مرض، مرض ظن الموت به یجب الاتیان به و لا ینوی القضاء بل ینوی الوجوب و اطلاق القضاء علیه مجازا لیس حقیقه فی ۱۱۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۶ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: – ۱۵۶۵]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۴۲/۲۸

آغاز: الحمد لله خالق الانام و مبین الاحکام من الحلال و الحرام؛ **انجام:** لا شک انه احوط. تمت الفوائد مد ظله و اعانه علی ما اوثره بمحمد و آله

حاشیه ها با نشان «ع ن»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۰ق؛ ۴گ (۲۶۰ر – ۲۶۳ر) [ف: ۵ – ۲۳۹]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۹۷/۲

آغاز: الحمدلله الذی جعل التکلیف وسیلة للمکلفین الی تحصیل الثواب و ذریعة لهم الی نیل أعلی ما تنتهی الیه الآداب من اولی الألباب؛ **انجام:** و لنقطع الکلام فی هذا الشرح بانقطاع کلام المصنف و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین

حاشیه توضیحی متوسطی است با عناوین «قوله–قوله» بر رساله «الألفیة» شهید اول در احکام واجب نمازهای روزانه، با رد و ایرادهائی در بعضی از موارد؛ خط: نسخ مغلوط، کا: اسماعیل بن عبدالوهاب ساکن گجرات، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۱۰۱گ (۱۲۹پ–۲۲۹پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۲۱ – ۳۶۴]

۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۱۵/۴

آغاز: الرب هو السید المالک و لا یطلق الا علی الله تعالی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۷۵–۹۰)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ – ۹۰]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۸۱-۵۹/۲۰۱

آغاز: لاستدراک مافات ذکره فی المباحث الآتیة و قبل الخاتمة و التتمة و التذنیب و التذییل من واو واحد یستدرک مافات ذکره فی المباحث الآتیة

حاشیه‌های کوتاهی است بر الفیه شهید اول با عنوان های «قوله – قوله»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳ – ۱۵۶۹]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۳۵

آغاز: قوله بسم الله الرحمن الرحیم انما ابتدا بالبسمله دون ما عداها لوجوه الاول ان الله سبحانه بدأ بها فی کتابه العزیز و التأسی به حسن الثانی قول النبی کل امر ذی بال لم یبدأ فیه ببسم الله فهو ابترای مقطوع لا برک فیه الثالث قول الصادق (ع)؛ **انجام:** و هذا ضابط کلی یستخرج منه جزئیات کثیرة

توضیح مختصری است بر «الفیه» شهید. در آخر نسخه به نام «شرح الفیه» ضبط شده؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵ – ۴۵۹]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۶۱/۲

آغاز: و هو المعبر عنه بالمنافیات؛ **انجام:** ففعلها بعده او تضیق وقت بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی روکش کاغذ نارنجی، ۷۵ص (۱۰۲–۱۷۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵ – ۱۶۶۲]

● حاشیة الفیة ابن مالک / نحو / عربی

ḥāšīyat-u alfīyat-i ibn-i mālik

وابسته به: الخلاصة فی النحو = الفیة ابن مالک = الالفیة فی النحو؛ ابن مالک، محمد بن عبدالله (۶۰۰–۶۷۲)

حاشیه‌ای است نسبتاً مفصل بر الفیه جمال الدین محمد ابن مالک (۶۷۲) با عناوین «قوله، قوله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۵

آغاز: قوله علی نعمک ای لاجلها جمع نعمة بمعنی انعام لان الحمد فی الحقیقة انما هو علی الانعام الذی هو من افعاله تعالی لا علی المنعم به؛ **انجام:** ان هذا القدیم کان حدیثاً و سیبقی هذا الحدیث قدیماً و الحمدلله الذی هدانا لهذا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی بعضاً به امضای «فتاح الموسوی» و با حواشی از ابوطالب و غیره؛ تملک: فتاح موسوی در سال ۱۲۶۶ و مهر «فتاح الموسوی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۵سم [ف: ۴۱ – ۲۱۲]

● حاشیة امتحان الاذکیاء / نحو / عربی

ḥāšīyat-u imtiḥān-il aḏkīyā’

آطه وی، مصطفی بن حمزه، ق۱۱ قمری

ātah vī, mostafā ebn-e hamze (- 17c)

وابسته به: امتحان الاذکیاء؛ برکلی محمد بن پیرعلی (۹۲۹-۹۸۱)

در آن از جامی نقل شده است، حاشیه‌ای است بر شرح محمد بن پیرعلی برکلی بر «لب الالباب فی علم الاعراب» بیضاوی که مختصر کافیه ابن حاجب است. در آن عنوان باب المجرورات دارد و از فاضل هندی و فاضل عصام و ایضاح المفصل و شرح مواقف سید و کافیه ابن الحاجب در آن یاد شده است.

[هدیة العارفین ۲:۴۴۱؛ قرطای ۷۸۶۷؛ بروکلمان ۲:۴۴۱ و ذیل ۱:۷۴۲ و ۲:۶۵۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:236A

آغاز: قوله الحمدلله، قیل هذا النشاء لان غرض القائل انشاء الثناء؛ **انجام:** (قوله غیر اعرابیة لا ... باعرابیته فانه یوقف علیه بالسکون) فلا توقف علمه بالسکت ترک علی خلاف ابن الحاجب (قوله) الکسکسة کزلزلة مهملة لتقدمها.

خط: نسخ، کا: محمد بن احمد علی، تا: سه‌شنبه جمادی الثانی ۱۱۲۰ق [نشریه: ۱۱ - ۱۹۲]

← حاشیه امور عامه ← حاشیة شرح التجرید الجدید

● حاشیة انفراد الطلاق بعوض عن الخلع / فقه / عربی

ḥāšīyat-u infirād-iṭ ṭalāq bi-‘awaḍ-i ‘an-il xal‘

هروی، محمد تقی بن حسینعلی، ۱۲۱۷ - ۱۲۹۹ قمری

Heravī, mohammad taqī ebn-e hoseyn-‘alī (1803 - 1882)

وابسته به: انفراد الطلاق بعوض عن الخلع؛ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (۱۱۵۱-۱۲۳۱)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۱۳/۲

آغاز: بسمله. حمدله. فیقول ... محمد تقی بن حسینعلی الهروی ان هذه تعلیقات وجیزة علی بعض الکلمات التی رایت ... مما وقعت فی الرسالة التی الفها ... القمی فی بیان ان الطلاق بعوض من دون کراهة من الزوجة هل یکون صحیحا ام لا؛ **انجام:** کاف فی عدمها و السلام.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسین تبریزی، تا: ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۳ص (۱۴-۱۶)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲ - ۲۷۱۳]

● حاشیة الأنموذج / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul unmūḏaj

وابسته به: الانموذج؛ زمخشری، محمود بن عمر (۴۶۷-۵۳۸)

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۳

آغاز: ... فی الحقیقة لیس هذا بل ذاک و ان معنی المتعدی قد اکتسی؛ **انجام:** بل هو غیر معقول ان فسر العین و المعنی بالممکن الخاص. قوله ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۹۳ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از «کتبه عبدالله بن عیسی الطائی»؛ جلد: عادی، ۹۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱ - ۱۳۶]

● حاشیة انموذج العلوم = الرد علی الدوانی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u unmūḏaj-il ‘ulūm = ar-radd ‘ala-d dawwānī

استرآبادی، محمد امین بن محمد شریف، - ۱۰۳۳ قمری

estarābādī, mohammad amīn ebn-e mohammad šarīf (-1624)

وابسته به: انموذج العلوم؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸ق)

رساله‌ای است محققانه درباره مسأله نهم «انموذج العلوم» ملا جلال دوانی راجع به آن‌که «تصور مفید تصدیق نیست». در مورد اعتراض «دوانی» به شیخ الرئیس ابن‌سینا درباره فایده «تصور»، به دفاع از «شیخ» برخاسته و گفته‌های «دوانی» را با استدلال مؤدبانه رد نموده است.

آغاز: إعلم أن الفاضل الدوانی ذکر فی أنموج المسألة التاسعة من المنطق إستدل الرئیس فی الشفا علی أن التصور لا یفید التصـ (کذا) لانه اذا کان هذا الفرد المتصور سواء کان موجوداً او لا ... اقول و فیه بحث اما اولا فلانه منقوص بافادة التصور فان المقدمات حادیة فیها ...

انجام: اللهم وفقنا و احفظنا من الضلالة و الإضلال و الطغیان و لا ملجاء إلا إلیک و الإعتماد علیک و بک حاصمت و تکملت و باحثت یا اکرم الاکرمین و یا ارحم الراحمین.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۰۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲۸گ (۱-۲۸)، ۱۲ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۶ - ۳۵۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۲/۷

آغاز و انجام: برابر

مؤلف در فهرست ناشناس، نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه به دست آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن عبدالحی شریف نظام آبادی، تا: جمعه ۳ ذیقعده ۱۰۱۰ق، جا: هرات مدرسه میرزا؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۳۱پ - ۱۴۴ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف: ۲/۲۹ - ۵۹۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۹

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به نام «تحقیق در مسأله نهم انموذج دوانی» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری عطف تیماج مشکی، ۱۳گ،

۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ – ۲۶۴]

● **حاشیة انموذج العلوم** / گوناگون / عربی
ḥāšīyat-u unmūḏaj-il 'ulūm
شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ – ۱۰۹۸ قمری
šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)
در رد خوانساری.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۶۲/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۴گ (۹۰پ-۱۴۳پ)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۴۷۰]

← حاشیة انوار التنزیل ≻ نواهد الابکار و شوارد الافکار

● **حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی** / تفسیر / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī
ابن تمجید، مصطفی بن ابراهیم، – ۸۴۲ ؟ قمری
ebn-e tamjīd, mostafā ben ebrāhīm (- 1439)
وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)
حاشیه‌ای است در سه جلد با عناوین «قوله؛ قوله» بر تفسیر «انوار التنزیل» بیضاوی، مشتمل بر مسائل ادبی که بیضاوی از «الکشاف» زمخشری گرفته، به اضافه آنچه به نظر ابن تمجید می‌رسیده و رد و ایراد در گفته های دیگران.
آغاز: الحمد لله المکمل لکل خیر و المیسر لکل سؤل و الصلاة علی محمد الهادی إلی خیر سبل و علی آله اجمعین
چاپ: آستانه ۱۲۸۵
[کشف الظنون ۱۸۸/۱؛ الاعلام ۲۲۸/۷؛ الاوقاف العامة بغداد ۹۷/۱]

۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۱۷۶
آغاز: برابر
از ابتداء تا آیه ۱۸۴ سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: ابراهیم مدرس با مهر «آستان کعبه شاه کریم باد یا رب مقام ابراهیم» (مکعبی)؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ جلد: روغنی با نقش گل و بوته، ۳۴۸ص، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: – ۹۴]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱ – ۴۲۳]
۲. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۱۳۰
از اول سوره کهف تا آیه ۳۵ سوره نور؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، قرن ۱۱ و ۱۲؛ قسمت‌هایی از سوره کهف وتمامی سوره مریم از وسط افتاده؛ تملک: الشیخ عمر بن عیسی المذکر بجامع حضرب شیخ وفا با مهر «قدس سره المصفا» (بیضی) و «الیس اللهم یکالف عبده عمر بن عیسی» (بیضی)، مصطفی زین الدین موسی ... السلطان بایزید التعطیر مورخ ۱۱۳۱ با مهر «مصطفی» (مکعبی)؛ از وموقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ واقف: ابراهیم شریف حسینی، ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج روغنی اسلیمل، ۲۱۹ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: – ۷۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۰۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ – ۹]

● **حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی** / تفسیر / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī
ملا خسرو، محمد بن فرامرز، – ۸۸۵ قمری
mollā xosrow, mohammad ebn-e farāmarz (- 1481)
وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)
کتاب شرح مزجی بر مشکلات و بیان دقایق تفسیر«انوار التنزیل» قاضی بیضاوی است. این حاشیه یکی از حواشی ممتاز بر این تفسیر می‌باشد ولی از آغاز قرآن مجید تا پایان جزء اول می‌باشد. در سال ۱۰۱۲، محمد بن عبدالملک بغدادی (– ۱۰۱۶)، بر این حاشیه ذیلی نگاشته است که تمام سوره بقره را در بردارد.
آغاز: بسمله الحمد لله الذی خلق النسم و رزق القسم و بین الحجة و عین المحجة سببی الفوز و النجاة و الحیوة السرمدیة بعد الممات بانزل کتب هی مصابیح الدجی ...
[الاوقاف العامة بغداد ۹۵/۱ و ۹۶؛ کشف الظنون ۱۹۰/۱؛ کتاب شیعه ۲۵۲/۱؛ کشاف الفهارس ۵۰۸/۳-۵۰۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** کما فی قوله تعالی ... والله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.
در فهرست از اسد بن معین دانسته؛ خط: نستعلیق، کا: اسد بن معین، تا: ۹۹۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: ابره کاغذ زرد رنگ، مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۹۰گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷ – ۲۶۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیصح حذف اللام لانه جایز مع ان و ان بدون ذلک بل من جهة ان المفعول اما غایة تقصد بالفعل او باعث یکون علة.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ رکابه‌دار، مصحح، چند سطر در شرح حال مؤلف و این که در ۸۸۵ق در قسطنطنیه وفات کرده و جدش به مدینه منتقل شده است؛ تملک: احمد بن عبدالاحد شهیر به فوری؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۵گ، ۲۱ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۳۴ – ۱۱۱]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۶۷

آغاز: ... ثاقب و طبع و قاد لحل العقد مأنوس و لفتح الغلق معتاد ثم انی بعد ان لم اکن فی هذا الصدد و لم ادخل مع القادرین علیه فی العدد ... فقال بعد الاستعانة بالله تعالی او التیمن باسمه الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون الی آخره حاصراً بین جنس الحمد او جمیع افراده فیه؛ **انجام:** و بالنظر الی اهل المدینة کونه الی قبلة انبیائهم یزول بزواله ای زوال ذلک العابض

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن عیسی ماردانی، تا: ۲۲ صفر ۹۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «کشاف، الکشف و البیان، حسن عفی عنه، منه، ۱۲» و غیر آن، مصحح؛ تملک: نصیر (محمد نصیر) بن عبیدالله بن محمد تقی همراه مهر «العبد محمد نصیر» (بیضی)؛ مهر: کاتب «گر عیسی یافت روح از خدا ×× من چو اسماعیل سازم جان فدا» (بادامی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۲۷–۲۹ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۹ سم [ف: ۳۴- ۵۶۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما ذکروا فی التعلم و التعلیم و التحرک و التحریک فلیتامل الذین آتیناهم الکتاب یتلونه حق تلاوته یرید به مومنین اهل الکتاب.

در فهرست ناشناس آمده سرآغاز آن با حاشیه ملا خسرو هماهنگ است. در ص ع آمده: «الجزء الاول من کتاب حاشیة چلبی علی البیضاوی علی الجلد الاول»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲۲۵گ، ۲۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۳ - ۳۰۲۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۲۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۴ - ۶۶]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۹۱/۱-۳۱/۱۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** من قولهم قام بالامر وقامه اذا جد فیه وتجلد. قال خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۹۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۱۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۱۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان ادعی الاسلام فکأنه أدرجهما فی الثالث، أما الثانی فظاهر ...

در فهرست ناشناس آمده سرآغاز آن با حاشیه ملا خسرو هماهنگ است. جلد اول کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۰گ (۶۲پ–۷۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸ - ۳۳۵]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

ابن فناری، حسن بن محمد شاه، ۸۴۰ – ۸۸۶ قمری

ebn-e fannārī ‹hasan-e bn-e mohammad šāh (1437 - 1482)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی بیضاوی، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)

حاشیه بر تفسیر قاضی بیضاوی است که نکات مشکل تفسیر بیضاوی را توضیح داده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۲۸۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. و تسمی ام القرآن اراد بالقران فی ام القران ما عدا سورة فاتحه و بالکتاب فی خاتمة الکتاب؛ **انجام:** کمل الکتاب بعون الله الملک التواب حامدالله ... من شهر صفر المظفر سنه اربعه و ثمانین و الف من الهجرة النبویه علی مهاجرها ... محمد بن بیرم

از سوره فاتحه الکتاب تا سوره الناس؛ خط: نسخ خفی خوش، کا: محمد بن بیرم، تا: صفر ۱۰۸۴ق؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب، یک کتیبه مذهب؛ مهر: مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روکش چرم مشکی، ۸۲۱ص، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۹۵]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

لیثی سمرقندی، ابو القاسم بن ابی بکر، – ۸۸۸ ؟ قمری

laysī samarqandī, ab-ol-qāsem ebn-e abī-bakr (- 1484)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)

حاشیه‌ای است به صورت «قوله– قوله» بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی که به نام یکی از محتشمان عصر معنون داشته است. این حاشیه تنها بر بخش تفسیر سوره فاتحة الکتاب است. در دیباچه می‌گوید: اقتصار بر شرح این تفسیر تا آخر فاتحه نمودم شاید قبول افتد و توفیق شرح باقی را دریابیم. نام مؤلف در مقدمه آمده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی نزل علی عبده الکتاب الحکیم هدی و بشراللمؤمنین ... و بعد فیقول افقر عبادالله الغنی ابوالقاسم ابن ابی بکراللیثی ... ان کتاب انوار التنزیل و اسرار التأویل لمن ذرت به الشمس الدانی و القاصی.. قوله الحمدلله الذی نزل الفرقان. صدر الکتاب بالحمدلله من ان ما فی التنزیل و هو تبارک الذی نزل الفرقان یشارکه فی الیه افادة التحمید لانه الواقف بماصدر به ما هو بصدد تفسیره ...

انجام: قوله فی الکتاب بضم الکاف و تشدید البا الکتب و صفا ابتدائیاً اولانه موضع الکتاب ای الکتبة جمع کاتب.

[الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۵۰۵/۱؛ ایضاح المکنون: ۱۴۰/۱؛ معجم المؤلفین: ۱۰۳/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۴۷۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: ترمه حنایی آهار مهره، جلد: تیماج گلی، ۶۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱ - ۴۷۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالفتاح بن مولانا محمود شروانی، تا: شنبه ۱۱ رمضان ۹۵۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸ص (۸۵-۱۲۲)، ۲۱ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳۵ - ۲۳۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۰۲/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵ص (۱۸۳-۲۸۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۱۸۰۶]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱/۳-۶/۱۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ ذیحجه ۱۰۳۳ق؛ محشی با نشان «منه»، متن خطخوردگی دارد، مصحح؛ ۵۰گ، ۱۳-۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۱۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۰۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرشید بن نورالدین، تا: جمعه ۲ رجب ۱۰۶۱ق، جا: شوشتر؛ محشی با نشان «منه»، از روی نسخه‌ای که کتابت شده در سال ۹۱۷ق بوده است؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۳۴پ-۴۴ر)، ۵۲ سطر، اندازه: ۳۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۳ - ۵۴۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالقادر حمزی حسنی، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: آهاری حنایی، ۸۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۱/۸سم [ف: ۱۱ - ۶۱۰]

● حاشیة انوار التنزیل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

خطیب، محمد بن ابراهیم، - ۸۹۱ قمری

xatīb, mohammad ebn-e ebrāhīm (- 1486)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

حاشیه کوتاهی است بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی.

[الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۵۰۶/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۲/۵

آغاز: و بعد فیقول العبد ... الوزیری المالکی غفرالله ذنوبه و سر علیه عیوبه لما کان؛ **انجام:** و کذلک کان فیما مضی فأما الیوم فالذی یتعارفه الناس و یقدر علیه الاطباء ان الاوقیة وزن عشرة دراهم و خمسة اسباع درهم قوله.

بخش اول حاشیه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳ص (۱۲۳-۲۳۵)، ۲۱ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳۵ - ۲۳۶]

● حاشیة انوار التنزیل = شرح انوار التنزیل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = š.-u anwār-it tanzīl

توقاتی، ق۹ قمری

toqātī (- 15c)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

اهداء به: وزیر کبیر علی پاشا

تاریخ تألیف: ۱۰ محرم ۸۹۴ق؛ محل تألیف: توقات (مدرسه سلیمانیه)

شرحی است با عناوین «قال، قال» بر «انوار التنزیل» بیضاوی و نظر به مطالب «الکشاف» زمخشری دارد. این تفسیر حواشی کامل و متعلق به همه سور قرآن است و روش آن چنین است که حواشی خود را بر هر یک از هر یک از سوره با عنوان «قال القاضی فی سورة ...» یا «قال فی سورة ...» آغاز می‌کند. این تعلیقات بیشتر ناظر به نکات ادبی ایات شریفه قرآن است.

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبدالکتاب و نزله بحسب المصالح و فصل الخطاب و الصلوة علی من عقله صارمه و عصاه ... الی و من آخر کتبه و اشهرها ما هو المسمی بالکشاف..

انجام: منه قوله و اللیل اذا سیه و منه قوله تعالی فی سورة البقره ثم افیضوا من حیث افاض الناس علی قرائة من قرء بکسر السین الی غیر ذالک من المواضع قد جمع هذا فی مدینه توقات فی المدرسة الجدیده السلطانیه. فی عاشر محرم الحرام سنه ۸۹۴-هـ

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۸۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترکی ضخیم، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۷ص (۴۵-۲۳۱)، ۱۵ و ۱۹ و ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۴۱/۵سم [ف: ۱۰ - ۲۵۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۵/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ - ۳۸۱]

● **حاشية انوار التنزيل** / تفسير / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl
مقدسی، محمد بن محمد، ۸۲۲ - ۹۰۵ ؟ قمری
moqaddasī, mohammad ebn-e mohammad (1420 - 1500)
وابسته به: انوار التنزيل و اسرار التأويل = تفسير بيضاوی؛ بيضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

قم؛ مؤسسه آية الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۰
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۲۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۲]

● **حاشية انوار التنزيل = حاشيه تفسير بيضاوی** / تفسير / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī
لاری، رضی الدين عبدالغفور، - ۹۱۲ ؟ قمری
lārī, razī-od-dīn ʻabd-ol-qafūr (- 1507)
وابسته به: انوار التنزيل و اسرار التأويل = تفسير بيضاوی؛ بيضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
حاشيه‌ای است بر انوار التنزيل بيضاوی از رضی الدين ملا عبدالغفور لاری. وی از شاگردان عبدالرحمن جامی (-۸۹۸ق) و نويسنده شرح حال اوست و جامی را نسبت به اين شاگرد خود لطفی خاص بوده و درباره او گفته است: «آنجا که فهم و دانش، مرغی بود شکاری، بازی است تيز رفتار»؛ فقط جزء اول را در برداشته است.
آغاز: بسمله. قوله. سورة الفاتحة الكتاب من قبيل شجرة الاراک و هو خبر مبتدا امحذوف.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فيهم كما يفهم من تقديم انفسهم.
فقط تا نيمه آن جزء است و کاتب به اتمام آن موفق نشده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنايی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۴۷۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فيهم كما يفهم من تقديم انفسهم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، مجدول؛ واقف: امير جبرئيل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱ - ۴۷۴]

● **حاشية انوار التنزيل = حاشيه تفسير بيضاوی** / تفسير / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī
سعدی چلپی، سعدالله بن عيسی، - ۹۴۵ قمری
saʻdī-ye čalapī, saʻdollāh ebn-e ʻīsā (- 1539)
وابسته به: انوار التنزيل و اسرار التأويل = تفسير بيضاوی؛ بيضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
تاريخ تأليف: چهارشنبه ۱۴ جمادی الاول ۹۴۴ق
وی حواشی بر تفسير سوره هود تا آخر قرآن را بر انوار التنزيل نگاشته است و فرزندش پير محمد حواشی از آغاز قرآن تا سوره هود را گردآوری و بر حواشی پدر افزوده است. بخش سوره هود را در ۹ جمادی الثانی ۹۳۸ و سوره يوسف را در ۱۶ محرم ۹۳۹ و حجر را در ۱۵ ربيع الاول ۹۳۹ و نحل را در ۷ جمادی الاول ۹۳۹ (الهيات) و شعراء را در روز يک‌شنبه ۲۴ ربيع الثانی ۹۴۱ (ملک) و صافات را در ۵ صفر ۹۴۲ (سپه) ساخته و اين حاشيه را در ۹۴۴ به پايان برده است (ظاهريه).
آغاز: الحمدلله و كفى و سلام على عباده الذين اصطفى. سورة فاتحة الكتاب. هكذا وجدت مكتوبة فى اوايل المصاحف الكريمة و هى خبر مبتدأً محذوف. اى هذا السورة مسماة بسورة
[کشف الظنون ۱۹۱/۱؛ معجم المؤلفين ۲۱۶/۴؛ ظاهريه علوم القرآن ص ۲۷۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۹۳/۱ و ۹۴؛ الاوقاف العامة موصل ۲۲/۴]
شرح و حواشی:
۱- حاشية حاشية السعدی على انوار التنزيل؛ کواکبی، محمد بن حسن (۱۰۱۸-۱۰۹۶)

۱. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه:۱۵۸۸
آغاز: سوره هود مكية هذا قول الجمهور و عن ابن عباس رض مكية كلها الاقوله فلعلک؛ **انجام:** قوله عن النبى عليه الصلوة و السلام من قرأ سورة الفرقان ... موضوع كما مرمراراً. تم ما يتعلق بسورة الفرقان ...
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: يک‌شنبه ۱۵ ربيع الاول ۹۸۱ق؛ ۳۲۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۷۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۹
آغاز: بسملة، سورة هود مكية هذا قول الجمهور و عن ابن عباس (رض) مكية كلها الا قوله فعلک تارک الخ و قوله اولئک يومنون به نزلت فى ابن سلام و اصحابه؛ **انجام:** اشتمل عليها كل من سورتى اوله و آخر من السنين و ذلک اثنان و عشرون و الثالثة و العشرون سنة القدوم على منزله الحى القيوم.
از سوره مبارکه هود تا پايان قرآن؛ خط: نستعليق، کا: عبدالستار بن عبدالرزاق دهلوی، تا: ربيع الاول ۹۸۷ق؛ کاغذ: حنايی آهار مهره، جلد: تيماج عنابی، ۴۳۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۳سم [ف: ۲۲ - ۲۲۹]

مشهد؛ مدرسه باقريه؛ شماره نسخه:۱۰۴
همان نسخه بالا [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۳۶
آغاز: سورة يس مكية قيل الاقوله و نكتب ما قدموا و آثارهم فانها

نزلت فی بنی سلمة من الانصار؛ **انجام:** و الثالثة و العشرون سنة القدوم علی منزله الحی القیوم.
سوره یس تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شاید از عصر مؤلف؛ مصحح؛ تملک: محمد ابن نورالله بن سنان، محمد بن محمد مشهور به ناجی زاده، خضر ابن الیاس محدث در زاویه محمد آغا، مصطفی بن عبدالکریم، محمد الحسنی که نسخه را به تاریخ شب ۲۲ رمضان ۹۹۳ به دیگری بخشیده است، محمد بن رمضان الایدینی؛ مهر: «الله محمد علی المتوکل محمد هاشم» (مربع)؛ تاریخ وقف: ۱۲۳۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶ - ۴۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق السموات و الارض. قوله. اخبر بانه تعالی حقیق بالحمد یشیر الی ان لام الداخله علی الاسم الجلیل؛ **انجام:** بان قوله. و انهم لکاذبون یکون جمله اعتراضیه بین المعطوف و المعطوف علیه و لا یرد شیئ.
از آغاز سوره انعام تا پایان آیه ۲۹ همان سوره. حاجی خلیفه حاشیه او را از تفسیر سوره هود تا آخر قرآن دانسته است و گفته پسرش پیر محمد آنچه را برای اکمال آن لازم بوده است از هوامش دیگر جمع‌آوری و بر آن الحاق کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛واقف:ابن خاتون،۱۰۶۷؛کاغذ:حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۴۷۱]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۵

آغاز: و علی آله و اصحابه الکرام النجاساء یوم الاحد رابع عشرین ربیع الاخر سنة احدی و اربعین و تسعمائة (۹۴۱ شعراء) سورة النمل مکیة ... بسمله قوله و تأخیره باعتبار تعلق علمناه به فانا نعلمه من القرآن ... سواء؛ **انجام:** و فیه تسعف ای میل و عدول عن الطریق ... و الثالثة و العشرون سنة القدوم علی منزلة الحی القیوم (مانند ش ۸۲ آستان قدس در انجام)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، محشی با عنوان «منه»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۳۰۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۸سم [ف: ۱ - ۱۵۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذلک اثنان و عشرون و الثالثه و العشرون سته القدوم علی منزله الحی القیوم. تم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: کشمیری حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۱۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۱ - ۴۸۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۸۱

آغاز: سورة هود مکیة هذا قول الجمهور و عن ابن عباس رضی الله عنهما مکیة کلها الا قوم فلعلک تارک الآیة و قال مقاتل الا قوله؛ **انجام:** الکافر و المؤمن فهو عطف علی قوله و ما یستوی البحران قوله و قیل هما مثلان له فیکون من تتمة قوله ذلکم الله ربکم.
از سوره هود تا اول سوره فاطر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج سرخ مرصع مذهب، ۳۳۹گ، ۲۳ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳۵ - ۹۵]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۴-عکسی

آغاز: برابر
مجلد ۱؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۱۱ق؛ تملک: الحاج احمد بن المرحوم الحاج محمد کریم، رمضان ۱۲۹۰ق؛ ۵۱۶ص، ۲۷ سطر (۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱ - ۱۳۷]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۵-عکسی

آغاز: ج۲: فی قول الجمهور و قال ابن عباس رض و قتاده الا ثلاث آیات؛ **انجام:** منزلة الحی القیوم. مؤلفه العلامه مولا سعدی افندی افرغ الله علی قبره ...
جلد ۲؛ خط: نسخ تحریری، کا: علی بن علی ابراهیم، تا: سه‌شنبه ۹ ذیقعده ۱۰۱۱ق؛ از روی نسخه به خط شیخ شاهبی احمد نسفی معروف به قعود مورخ ۹۷۰ق؛ مهر: حاج محمد کریم؛ ۵۸۹ص، ۲۷ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱ - ۱۳۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** إثنان و عشرون والثالث و العشرون سنه و القوم علی منزله الحی القیوم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم مشکی، ۵۳۰گ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۶ - ۳۶۷]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۹۶

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۹۸ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۷۷ص، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱ - ۱۱۶]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۸۲

آغاز: الآیة قوله و لا الثواب و لا العقاب ففی تقدیم الظل مع تقدیم ما بعد عالی العقاب فی القریتین الاولیتین الشارة الی سبق رحمته تعالی؛ **انجام:** علی منزله الحی القیوم و الحمدلله وحده و صلی الله علی آلهم و صحبهم اجمعین.
جلد سوم حاشیه و از سوره فاطر تا آخر قرآن کریم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۱ شوال ۱۰۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۳۶۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۵ - ۹۵]

۱۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۹۲

از آغاز فاتحة الکتاب تا پایان سوره نور؛ خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۲۲۷ق؛ ۳۲۰گ، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱ - ۲۴۱]

۱۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۴۹

سوره فرقان تا ناس؛ خط: نسخ نازیبا، کا: محمد بن عمر بن احمد منینی حنفی، تا: چهارشنبه ۱۵ ذیحجه ۱۲۲۸ق؛ ۲۹۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۳۴۵]

۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۵۰

آغاز: بسمله. سورة هود، مکیة هذا قول الجمهور و عن ابن عباس؛

انجام: تم ما یتعلق بسورة الفرقان، و الحمدلله علی جلیل الاحسان و جزیل الامتنان و الصلوة علی رسوله محمد سید الرسل و هادی السبل و اصحابه و التابعین یوم الاحد خامس عشر ربیع الاول لسنة (۹۸۱)

از اول سوره مبارکه هود تا آخر سوره مبارکه فرقان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید ضخیم، ۶۴۰ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵سم [فهرست عراقی: ۱ - ۱۱۵]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

کازرونی، ابوالفضل، - ۹۴۵ قمری

kāzerūnī, ab-ol-fazl (- 1539)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

حاشیه مفصلی با عناوین «قول، قوله» بر انوار التنزیل قاضی بیضاوی می‌باشد. محشی استناداتی به اقوال علما دارد که بیشترین توجه وی به نظرات سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (-۷۹۲؟ق) و زمخشری است. محشی از شاگردان ملا جلال الدین دوانی بوده چون مسلک فیلسوفان داشته جای به جای در کار خود خلاف رأی قاضی بیضاوی نظر داده است.

آغاز: بسمله و به ثقتی، الحمدلله الذی انزل آیات بینات محکمة هن ام الکتاب و آخر متشابهات ... الخ

چاپ: این کتاب در هامش انوار التنزیل در مصر (۱۳۰۳ق.) و بمبئی (۱۲۷۷ و ۱۲۸۲ق.) به چاپ رسیده است.

[فهرس الخزانة التیموریة ۲۷/۱]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای چهل کراسه شمار ده برگی؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۱]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** المراد من الناس الواقع فی قوله فی صدور الناس الناسی ای الذین ینسی حق الله تعالی و الحمدلله رب العالمی و الصلوة و التسلیم علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۵ رمضان ۹۸۰ق؛ جلد: چرمی، ۲۹۳گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۱ - ۴۰۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۶۹۷

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً أقول قال صاحب الکشاف فی خطبة الحمد لله الذی انزل ... سورة فاتحة الکتاب اقول قال العلامة التفتازانی و لکون اول الشیء؛ **انجام:** الی ان غیره ذهب الی جواز کونه موصوفاً و الحمدلله رب العالمین

شامل مقدمه بیضاوی تا تفسیر آیه ۲۶ سوره آل عمران است و خطبه و مقدمه کازرونی را ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۹۸۲ق؛ ضمیمه: مصدر است به ۱۲ برگ «حاشیة انوار التنزیل» شامل حاشیه سوره فتح (ناقص الآخر)، که گمان می‌رود محشی آن همان خطیب کازرونی باشد؛ یادداشت محمد شفیع بن عبدالغفار و مهر وی با نقش «محمد شفیع ...»؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی دارچینی، ۲۳۹گ (جمعاً ۲۵۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۶۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۳۸

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نزل الفرقان؛ **انجام:** الناسی ای الذی ینسی حق الله تعالی و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد واله التابعین و الحمدلله وحده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، رویه ساغری مشکی، ۲۹۰گ، ۳۳ سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۹ - ۲۲۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۶

آغاز: الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً قال صاحب الکشاف فی خطبته الحمدلله الذی انزل القرآن کلاماً مؤلفاً منظما؛ **انجام:** و مرابطة السر علی جناب الحق المرتبة الثالثة التی هی الحقیقة و الله تعالی هو الموفق بمنه و کرمه.

جلد اول حاشیه و از ابتدای کتاب تا اول سوره نساء؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با کتیبه مرصع، مجدول مذهب؛ تملک: محمد یوسف حسینی؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۹۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۵ - ۲۳۰]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۰۳

آغاز: ... انه کمریض جمع مرضی قوله قبل ان یزول الخ فی الکشاف و فیه انه اذا کان اطلاق الیتیم علی البالغ بطریق الاتساع کما ذکر کان الیتیم حقیقی، من لم یصل الی البلوغ فاذا بلغ زال عنه اسم الیتیم؛ **انجام:** سورة الاخلاص قوله و لا حاجة الی العاید لانها هی هوای الخبر و ان کان جمله لکن لاجاجة الی العاید لانها ای القصه هی ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضاهای خفاجی افندی، حاشیه السیوطی شیخ حسن و ...؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۳۴۹گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۴ - ۲۲۸]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

شیخ زاده، محمد بن مصطفی، - ۹۵۰ ؟ قمری

šayx zāde, mohammad ebn-e mostafā (- 1544)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

حاشیه مفصلی است به صورت «قوله- قوله» بر «انوار التنزیل و اسرار التأویل» قاضی بیضاوی. این حاشیه از شیخ زاده رومی معرفی شده که ممکن است مراد «مصلح الدین محمد بن مصطفی قوجوی معروف به شیخ زاده (۹۵۰ق)» باشد؛ در برخی نسخه‌ها نوشته‌اند «حاشیه بر تفسیر از ملازاده رومی»؛ دو نفر یکی به نام «مولی محمد رومی» (۹۷۳ق) و دیگری «کمال الدین اسماعیل قره مانی رومی» حاشیه بر انوار التنزیل دارند. این حاشیه را در شش جلد ترتیب داده است.

چاپ: قاهره، مطبعة بولاق، ۱۲۶۳ق؛ آستانه، مطبعة النفیسةالعثمانیة، ۲ج، ۱۳۰۵ق.

[کشف الظنون ۱۸۶/۱-۱۸۸ -۱۹۴؛ ایضاح المکنون ۱۳۸/۱-۱۴۲؛ معجم المؤلفین ۱۲/۲۲؛ فهرست اوقاف بغداد ازجبوری ۸۶:۱؛ ذیل بروکلمان ۷۳۹:۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۴/۲ و ۳۶۵/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۸۶/۱-۹۰؛ الاوقاف العامة موصل ۱۵۳/۲ و ۲۱/۴ و ۲۲/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۲/۲

آغاز: الفرآء الی ان الشرطیة هی الجواب کما فی قوله تعالی فإما یأتینکم منی هدی فمن تبع هدای فلا خوف؛ **انجام:** و اعتبر فی الامان تعدوا بحسب اجزآء الزمان و المسافة الحمدلله علی التمام و لرسوله افضل السلام.

بخش کوچکی از اواخر این حاشیه است؛ خط: نسخ، کا: عبدالفتاح بن مولانا محمود شروانی، تا: ۹۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷ص (۱۹-۷۵)، ۲۱ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳۵ - ۲۳۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۴/۳

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صل الله علی سید المرسلین محمد و آله صحبه اجمعین ... قال العالم الربانی ... بسم الله الرحمن الرحیم و الباء فیه للاستعانة او المصاحبة؛ **انجام:** و لعل المراد بها الکلاب الکبة و تهی التی یأخذها شبیه الجنون سیری مرضه الی من یفضه و وجه دلالة قرائة و قدتب علی ان یکون الجملة الثانیة اخبار ان قد لایدخل علی الدعاء

حاشیه بر مقدمه و حاشیه بر سوره تکاثر تا آخر سوره تبت؛ خط: نسخ، کا: حسن بن حاجی مصلح الدین، تا: ۱۰۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱گ (۱۴۰پ-۱۷۰پ)، ۱۵سطر [ف: ۳۷ - ۳۲۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۳

آغاز: یجب الایمان به و المعاد طرفه الاخر و من آمن بهما فقد اختار الایمان بجمیع اجزائه

جلد اول کتاب و تا آیه ۷۵ سوره بقره؛ خط: نسخ، کا: محمد حریری حر فوشی، تا: سه‌شنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۰۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۷ - ۳۰۵]

۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۶۶

آغاز: سورة الزلزلة اضافة الزلزال الی الارض لما دلت علی اختصاصه بها وتعرفه بسببها ولم یتبین الاذلک المعین المخصوص بها؛ **انجام:** وان کانت امور متعددة لیست تبلک المثابة فی الاهتمام والمطلوبیة اللهم ثبت قلوبنا علی دینک ونسألک العفو و العافیة والمعافات الدائمة فی الدین والدنیا والاخرة بفضلک ورحمتک یا ارحم الراحمین ...

سوره زلزال تا آخر قرآن؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۱ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: مقوا، ۳۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۶۵

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... قال العالم الربانی ... بسم الله الرحمن الرحیم و الباء فیه للاستعانة أو المصاحبة؛ **انجام:** و أنزل الیهم من الکتاب المستبین و من جملة آیاته قوله تعالی و ما کنا معذبین حتی نبعث رسولا.

در فهرست ناشناس، نام مؤلف به استناد نسخه مجلس شورا ش ۱۳۷۸۴ تعیین شد. جلد اول؛ بی‌کا، تا: شروع غره شعبان ۱۰۸۸ق و پایان ۱۲ جمادی الثانی ۱۰۸۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲ - ۵۲]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۶۴-۱۶/۷۴

آغاز: سورة الملائکة علیهم السلام بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی سیدنا محمد وآله اجمعین قوله والاضافة محضة ای معنویة وهی مالایکون المضاف فیها صفة مضافة الی معمولها کفاطر السموات؛ **انجام:** وعلی الملائکة المقربین من اهل السموات واهل الارضین سبحان ربک ... و الحمدلله رب العالمین تمت الحواشی المعلقة ... البیضاوی تغمده الله تعالی برحمته و رضوانه و اسکنه علی جنانه، تم

از سوره ملائکه تا آخر؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸۹گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳- ۱۴۲۰]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۱۱۳

آغاز: الحمدلله الذی نور قلوب العلماء بانوار التنزیل و شرح صدورهم للادراک ... ثم الله تعالی من علی هذا العبد ... [بی نام] ... ثم انی اخترت من تلک الکتب الکتاب الموسوم بانوار التنزیل و اسرار التاویل ... المعروف بالقاضی البیضاوی؛ **انجام:** قوله استثناء منقطع لان الامانی سواد یدیه ... فکانت منقطعة عنه. تم المجلد الاول من شیخ زاده بعون الله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۴۴۴گ، ۲۱ سطر (۱۱/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۲سم [ف: ۴ - ۱۴۷]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۹۴-۲۹/۳۴

آغاز: بسمله قوله رتب استحقاق الحمد اشارة الی ان لیس تقدیر الکلام قولوا الحمدلله الی آخره بل هو جملة اسمیة لامحل لها من الاعراب؛ **انجام:** قوله ویرم یرجعون منصوب ... والمصنف اشار الی هذا الوجه بقوله ما انتم علیه ایها المکلفون وقوله ویوم یرجع المنافقون الیه والی الاول بقوله ویجوز الی آخره انتهی الجزء

السادس
از اول سوره کهف تا آخر سوره مومنین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۳ - ۱۴۲۰]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۸۱-۷/۸۱

آغاز: بسمله سورة المجادلة مدنية و قيل العشر الاول مكى و الباقى مدنى ... الحمدلله رب العالمين و صلاة قوله تعالى فى زوجها أى شانه من ظهاره اياها بان قال لها انت على كظهر امى؛ آغاز سوره ناس: سورة قل اعوذ وقرء قل اعوذ وفخذ ربعة من الطير بحذف الهمزة و نقل حركتها الى ما قبلها و قوله لما كانت الاستعاذة جواب عما يقال لم اضيف لفظ الرب و الملك والاله الى الناس خاصة؛ آغاز فلق: سورة قل اعوذ برب الفلق الفلق بسكون اللام الشق يقال فلقت الشىء فلقا فانفلق وتفلق اى شققته؛ آغاز توحید: سورة قل هو الله احد الضمير للشأن او لما سئل عنه يعنى ان ضمير هو فيه وجهان الاول انه ضمير الشأن؛ **انجام:** وان كانت أموراً متعدده ليست بتلك المثابة فى الاهتمام والمطلوب اللهم ثبت قلوبنا على دينك ونسلك العفو والعافية والمعافاة ... بفضلك و رحمتك ... وصلى الله على سيدنا محمدوآله اجمعين

از اول سوره شریفه مجادله تا آخر قرآن کریم؛ خط: نسخ، کا: مشایخ الهاشهی، بی‌تا؛ مصحح؛ وقف‌نامه‌ای به تاریخ ۱۲۳۸ آمده که به عنوان حاشیه شیخ زاده رومی نام برده و در اول نسخه به عنوان ملازاده رومی و در روی لبه اوراق نوشته: «حاشیه بر تفسیر از ملازاده رومی»؛ تاریخ وقف: ۱۲۳۸؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۳۲گ، ۲۰-۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳ - ۱۴۲۰]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲ /۷۹۱۷-۵۴/۷

آغاز: بسمله، حمد له؛ قال الشيخ الامام علم الهدى علامة الورى الذى اطبق علماء الامة على علو شأنه ... فى اول تفسيره المسمى بانوار التنزيل و اسرار التاويل بسم الله الرحمن الرحيم و الباء فيه لاستعانة

در فهرست ناشناس، نام مؤلف به استناد نسخه مجلس شورا ش ۱۳۷۸۴ تعیین شد. از اول سوره فاتحه تا آیه دوم سوره بقره «ذلك الكتاب لاريب فيه هدى للمتقين»؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۰گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۴۱۹]

۱۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۸۵

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... قوله اتأمرون ... تقرير مع توبيخ؛ **انجام:** وقعت فى هذه المحنة فنارى رحمة الله عليه رحمة واسعة.

از آیه «اتأمرون الناس» (سوره بقره) تا پایان سوره؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، جلد: مقوایی، ۵۰۰ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۲۳۳]

● حاشية انوار التنزيل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

عصام الدين اسفرايني، ابراهيم بن محمد، ۸۷۳ - ۹۵۱ ؟ قمری

ʻesām-od-dīn-e esfarāyenī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1469 - 1545)

وابسته به: انوار التنزيل و اسرار التأويل = تفسير بيضاوى؛ بيضاوى، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

اهداء به: سلطان سلیم عثمانی

تاریخ تألیف: شوال ۹۴۰ق

حاشیه‌ای است مشهور بر تفسیر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی که بیشتر به جنبه‌های لغوی و اعتقادی پرداخته است. طبق نقل کشف الظنون این حاشیه از اول قرآن تا سوره اعراف و از سوره نبأ تا آخر قرآن را شامل می‌شود.

آغاز: ۱. الحمدلله الذى عم بارفاد ارشاد الفرقان كل انسان وامد على طول الامد من انفال طول هذا القرآن بكل احسان كتاب لم يكن الذين كفروا ليطفئوا نور

۲. بسمله. قوله الحمدلله الذى نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيراً اقتبس اقتباساً لطيفاً من قوله تبارك و تعالى ...

انجام: و ان تجعله مغفرة لى و لوالدى كل من امن و اسلم منى الى ابى البشر آدم صلوات الله عليه على جميع الانبياء و المرسلين

[کشف الظنون ۱۹۰/۱ چلبی؛ ظاهریه علوم القرآن ۲۳۶؛ هدية العارفين ۲۶/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۴/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۸۵/۱ و ۸۶؛ الاوقاف العامة موصل ۱۵۳/۲]

شرح و حواشی:

۱- الحاشية العصامية

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۷

آغاز: بسمله. قوله: اصله عن ما فحذف الالف حذفاً كثيراً؛ **انجام:** قوله و قيل نهى و الالف الفاصله فيه ان الالف الفاصله لايكتب بالباء و الحكم بان خط المخفف هنا.

بخش دوم حاشیه عصام الدین بر انوار التنزیل و ناقص است یعنی از آغاز سوره «عم» است تا اواخر آیه ۷ از سوره اعلی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۴۷۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۲۹ق [الفبائی ف: - ۱۸۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۶۹

دیباچه کتاب در این نسخه نیامده؛ خط: نسخ، کا: ابو السعادات بن علی بن محمد الحجی الیمنی الزبیدی، تا: پنج‌شنبه ۴ شعبان ۹۶۱ق؛ مجدول؛ تملک: جلال بن خضر حنفی، محمد بن عدی بن یوسف ابن ابراهیم انقره وی، ابی المعروف احمد القاضی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۵۹۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۱۳۵]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۸۵

خط: نستعلیق، کا: صیامی بن موسی بن یعقوب، تا: ۲۵ محرم ۹۸۰ق؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۵]

۵. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۲

آغاز: لایقال المطبق أیضاً علیه القضاء أو الفدیة لان من فاته الصوم عمداً یقضی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه از ربیع الثانی ۹۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: – ۷۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۷

آغاز: لا نفی القدیر و الترکیب من قبیل و ما أنا بظلام للعبید؛ **انجام:** قوله لهم زجل بمعجمتین فوقانیة و تحتانیة محرکة الصوت.

از اوایل کتاب تا آخر سوره انعام؛ خط: نستعلیق، کا: مهدی حسینی، تا: شنبه ۲۴ صفر ۹۹۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، کتاب به تاریخ ۱۰۰۵ در لاهور مقابله شده؛ تملک: عماد المحققین به تاریخ غره جمادی الاول ۱۳۳۶ و مهر «محمد مهدی عماد المحققین» (بیضی)، علی قمی، حاج سید عباس؛ مهر: «بنده شاه زاده حاجی پور» (مربع)؛ جلد: تیماج سبز، ۴۴۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳ – ۲۴۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۸

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و اسلم منی الی ابی البشر آدم صلوات الله و علی جمیع انبیائه

تا آخر سوره انعام است و می‌نماید که این حاشیه را بدینجا تمام نموده و حاشیه دومش بر بخش مربوط به جزو ۳۰ است و بخش مربوط بسوره مبارکه اعراف تا آخر سوره مبارکه مرسلات را تحشیه نکرده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۹۹۷ق؛ واقف: نائینی؛ ۳۲۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۴ – ۴۳۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۸

آغاز: بسمله. قوله: اصله عن ما فحذف الالف حذفاً کثیراً؛ **انجام:** لان کثرة تکرار الناس بمعناه الواضح المشهور سد باب الانتقال الی الناس منه فی هذاالمقام.تمت هذه الحاشیه المنسوبه الی مولانا عصام الدین ... اللهم اغفرلی و السایر المسلمین یا ارحم الراحمین.

تا پایان جزء؛ خط: نسخ تحریری، کا: عین الدین بن محمد بن احمد، تا: رجب ۹۹۸ق؛ کاغذ: استانبولی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱ – ۴۷۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۴۳

آغاز: قوله اصله عن ما فحذف الالف حذفا کثیرا الی ان قل الاصل و سبب الحذف المشار الیه؛ **انجام:** و لسد باب الافتعال الی الناس منه فی هذا المقام الحمدلله الذی وفقنا لشرح هذا التفسیر من الطرفین و نسأله ان ینفع به اولی الافهام و لا یحرمنا من البین و تمهلنا موقعا الاتصال الاولی بالآخر و یلهمنا حقایق القرآن کالظاهر و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: حنایی، ۴۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱ – ۶۱۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

بخش نخست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ – ۴۷۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۰۹

آغاز: بسمله، قوله أصله عن ما فحذف الألف حذفا کثیرا الی ان قل الأصل و هو اثبات الألف و سبب الحذف المشار الیه بقوله لما مر یعنی لسبب او قاعدة مرت فی سورة الصف؛ **انجام:** قوله و فیه تعسف الا ان یراد به الناسی لایخرج بذلک عن التعسف لأن کثرة تکرار الناس بمعناه الواضح المشهور یسد باب الانتقال الی الناسی منه فی هذا المقام الحمدلله الذی وفقنا لشرح هذا التفسیر من الطرفین و نسأله ان ینتفع به اولو الافهام و لایحرمنا من البین و یمهلنا موفقنا لایصال الأول بالآخر و یلهمنا حقایق القرآن کالظاهر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ محشی به حواشی محیی الدین و دیگران؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن – ۱۶۷] و [ف: ۲۲–۲۳۲]

۱۲. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** قوله و نفسا تمییز لبیان الجنس و لذلک وجه هذا یخالف ماذکره ابن حاجب ان التمییز ان کان اسما غیر اسم الجنس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۰–۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا با روکش تیماج قهوه‌ای، ۲۹۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: – ۳۸]

۱۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۵۵

آغاز: برابر۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با جدول زرین؛ ۲۹۴گ، قطع: وزیری [ف:۱۰۴]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۶۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۲۴گ، ۲۹ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱۷ – ۳۷۶]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۹۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و الا لکان المعرضة لمجرد الشرط و یکون الجواب مضمون القسم سیبقی ... او تقدیمه اولا یحسن النوسیط هذا و ان کان القاضی رای اعراضا مجردا الشرط تفسیر الکشاف.

از اول قرآن تا آخر سوره اعراف و از اول نباء تا آخر قرآن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: کتابخانه میرزا محمد خان مستوفی که دارای شیر و خورشید است؛ جلد: نو چرمی تازه، ۳۰۰گ، ۲۵ سطر [ف: ۱۲ – ۹۸]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۹۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ویبلغنا من فضله علی الدرجات انه علی ما یشاء

قدیر و بالاجابة جدیر.
خط: نستعلیق، کا: یحیی بن الفائز الشافعی، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: دارچینی، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی، ۴۲۵گ، ۲۳ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۲ - ۵۰۴]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۴۲
همان نسخه بالا [نشریه: ۴ - ۳۸۱]

۱۷. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۱۰
آغاز: برابر۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۲ - ۳۲۵]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۹۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
از آغاز سوره حمد تا پایان سوره انعام؛ خط: نسخ، کا: عطاء الله، تا: محرم ۱۰۰۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۱گ، ۴۸ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۳۴ - ۱۱۶]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۱
آغاز: بسمله، عبدالعامل الحکماء حاکمون فان واجب الوجود؛ **انجام:** الحکم فان الله تعالی عالمه و قادر به اعلم تم تم تم
خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۰۱۷ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [رایانه]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۳۰-۱۶/۴۰
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قوله الحمدلله الذی وفقنا لشرح هذا التفسیر من الطرفین و نسأله ان ینفع به اولی الافهام و لایحرمنا من البین و یمهلنا موقعا لایصال الاول بالاخر وبینهما حقایق القرآن کالظاهر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه جمادی الثانی ۱۰۷۳ق؛ مقابله توسط حاجی حنیفی در تاریخ پنج‌شنبه شعبان ۱۰۷۴ صورت اتمام پذیرفته، محشی از شیخ زاده، عبدالرحمن، ملا چلبی و محمد شرانشی؛ جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۳۳۱گ، ۲۹-۳۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳ - ۱۴۲۳]

۲۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۵۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لهم رجل بمعجمتین فوقانیة و تحتانیه محرکه الصواب قد تم تحریر هذه الحاشیه ...
از آغاز تا آخر سوره انعام؛ خط: نستعلیق، کا: محمد زمان ابن مار علی تفرشی، تا: ۱۲ محرم ۱۰۷۷ق؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۸۸گ، ۲۱ سطر (۱۲×۱۶/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲ - ۶۲۲]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۵۳
خط: نسخ، کا: دریش عبدالرحمن ابن العیثانی، تا: شنبه ذیقعده ۱۰۹۲ق، تملک: محمد حنفی، محمد جواد حسینی حسنی عاملی، عبدالحسین بن عبدالجواد در ۱۴ جمادی الاول ۹۳..؛ مهر: عبدالرحیم بن عبدالجواد، محمد مهدی بن عبدالجواد، محمد مورخ ۱۱۰۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سیاه، ۲۸۵گ، ۲۳ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۳۳۱]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۰۹۹ق؛ از روی نسخه‌ای که به تاریخ جمعه ۲۱ ذیقعده ۹۶۱ از روی نسخه مؤلف نوشته شده، مصحح، محشی؛ تملک: احمد ابن مصطفی دیار بکری، عبدالقادر بن ابی بکر المفتی، شیخ علی؛ تاریخ وقف: جمادی الثانی ۱۲۵۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷۸گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۴ - ۳۸۲]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** انه لما کان الرزق فی اصل اللغه بمعنی الحظ و هو یشتمل الحرام و الحلال تمسک.
تا اواخر آیه ۳ از سوره بقره را بیشتر در برندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰؛ کاغذ: استانبولی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۴۷۵]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ادم صلواه الله و علی جمیع الانبیاء و المرسلین و علی اله و سحبه الاجمعین و الحمد لله رب العالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ابره مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۵۵گ، ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۷ - ۱۰۸]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فی بیان الحماقه اذ لا یساعده بمعنی انکم حاجحتم فی ما لکم بد ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۸۴گ، ۲۶ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۱۵۳]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۸۴/۱
آغاز: بسمله. (قوله) اصله عن ما فحذف الالف حذفا کثرا الی ان قل الاصل؛ **انجام:** الذی عادته ان یخنس ... قوله ذلک کالقوه الوهمیه فالخناس یلقی النفس ماسوی الرب ... فی هذا المقام. الحمدلله الذی و فقنا لشرح هذا التفسیر من الطرفین ... یلهمنا دقائق القرآن کالظاهر، تم
در (برگ ۱ر) این نسخه نوشته اند «عصام بر انوار التنزیل» و چلبی در کشف الظنون (ج ۱ص ۱۹۰) می‌گوید: حاشیه عصام بر انوار التنزیل از آغاز قرآن تا پایان سوره اعراف است لیکن در آغاز این نسخه می‌گوید: «معنی این مطلب در سوره صف. سوره ۶۱ گذشت (برگ ۲پ)» و شاید مقصود آن است که در سوره صف بیان شده است، و در برگ ۱۵ر دارد: «و قد مر فی سوره (طه)» و در برگ ۲۸ر از سوره مطففین و در برگ ۴۳پ از سوره بلد ۹۰ و در برگ ۴۸پ از سوره ضحی ۹۳ گفتگو کرده، می‌گوید: «خدا در اینجا حق را به دهان نهاده بی آنکه مذهب او باشد، پس نویسنده یک اشعری ضد زمخشری معتزلی است»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان: ع ب، خسرو سعدی چلبی، شیخ زاده، داده، شریف، م ح، محیی الدین، قاسم، خلخالی، عبدالرحمان، محمدی، شیرانشی، یادداشت‌هایی از تلخیص المفتاح صدر الشریعه، حدیث

و فقه، با گواهی مطابقت نسخه با نسخه دیگر با کمک یک طلبه از آغاز تا انجام در ۱۱۲۰ق و تصحیح بار دوم در تاریخ ۱۱۲۳ و در زیر آن به زبان ترکی با امضای قاضی جزائری گواهی نوشته که این حاشیه عصام را با یک عالم مقابله کرده است؛ کاغذ: اصفهانی نخوددی، جلد: مقوا رویه کاغذ، ۶۵گ (۲–۶۶پ)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷ – ۲۷۵]

۲۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۵ – ج

آغاز: قوله: و سایر الالفاظ التی تهجی بها، فی القاموس الهجاء تقطیع الکلمة بحروفها و فی الاساس الهجاء تعدید الحروف؛ **انجام:** و سخر المتوسل بها و الملتجی بتلا و تها اللهم کما وفقنا التامل فیه و ثبت ما الهمتنا وفقنا لشکرک بالعمل به و الاطلاع علی بطونها و ارزقنا التوفیق لتتبع جمیع کلامک و اجعله ذخراً لنا شفیعا مشفعا و صلی علی من انزلت الیه کتابک و ارسلته الینا بخطابک و علی آله و صحبه الفائزین بقربک

از آغاز تا پایان سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشانه «شیخ، شیخ زاده، شواهد، ع ن، خسرو، محیی الدین، منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۲۷گ، ۱۹ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۳۱۷]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۶۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** قوله تعالی فوسوس ... الا اذا دعی الیه الداع و الله اعلم بالصواب و ...

جلد ۲–۱، نسخه حاضر (با چند سطر افتادگی از آخر) شامل هر دو بخش است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ یادداشت حسین بن محمد ذهنی در ۱۱۹۹ق؛ مهر: «عبده حسین ۱۱۸۸» (دایره)، محمد شریف بن سید علی، «فخر الاطباء» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۳گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن – ۱۶۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۹

همان نسخه بالا [مؤید: ۱ – ۱۳۳]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۸۶۹

آغاز: اقتباس من قوله تعالی لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیراً ... سورة فاتحة الکتاب من قبیل اضافة المسمی الی الاسم فهی؛ **انجام:** کتاب حق اتی به نبی صادق لاشبهة فی نبوته و لو فسر نصیباً بالحظ الکثیر ...

جلد ۱، از اواخر مقدمه تا تفسیر آیه ۴۵ سوره نساء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۳۲۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن – ۱۶۸]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۵۸

آغاز: کانه قال التوبة کالواجب علی الله و ما هو کالواجب علیه کائن لا محالة فاولئک یتوب الله علیهم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، محشی با عناوین زکریا، شهاب، سعدالدین و صلاحی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۸ – ۲۴۶]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۷۹–۱۵/۱۱۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و منهم امیون لایعلمون الکتاب. جهله لایعرفون الکتابة کانه جعل بمعنی الکتابة مصدر کتب و هی یکون وصفاً کاشفاً للامیین و الاظهران.

از آغاز تا آیه «ومنهم امیون لایعلمون الکتاب الاامانی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۷گ، ۱۷–۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۲۳]

۳۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۴۹

از اول قرآن تا آخر سوره اعراف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه جمادی الثانی ۱۱۳۱ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: – ۱۳۰۷]

۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۰۶

آغاز: برابر۱

این نسخه حاشیه بر سوره اعراف را که کشف الظنون نوشته ندارد ولی مشتمل بر حاشیه از اول قرآن تا آخر سوره انعام و از سوره عم تا آخر قرآن است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ پشت صفحه اول نوشته شده: «لمحمد باقر بن محمدتقی» ظاهراً خط علامه مجلسی رحمه الله علیه است و در کتابخانه ایشان بوده و نیز در همان صفحه این عبارت نوشته شده که از آن معلوم می‌شود بعد از وفات مرحوم مجلسی به این شخص منتقل شده: «قد دخل فی نوبة الاقل عباس بن حسن البلاغی النجفی سنة ۱۱۴۸»؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵۰۲ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ – ۱۲۱]

۳۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۱۹ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ – ۸۹۱]

۳۶. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۱۷۸

آغاز: برابر۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح مذهب با جدول مذهب؛ تملک: علی بن احمد مشهور به خواجه زاده؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ جلد: سوخت مذهب، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۸سم [ف: – ۹۵]

۳۷. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ – ۵۳۳]

۳۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۳۷

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** ای لاتقتدوا فی اتباع الهوی صار متابعة الخطوة مثلا فی الاقتداء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱ – ۷۴]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۳۳/۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** مع هذا الابهام عوده الی العبد لانه مندفع بقوله و ادعوا شهداء کم ان کنتم صادقین علی بعض الوجوه و لایلایم

قوله و ادعوا شهداء کم ای یلایمه علی بعض الوجوه لان الاعانه.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۳۶ص (۲۷۸-۴۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۹ - ۶۴۳]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۰۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و قیل ان نافیه و اللام بمعنی الا هذا مذهب الکوفی فی ان و اللام المفتوحة مطلقاً و الاول مذهب البصری قوله ...

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۵ - ۲۰۲]

۴۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: چرم قرمز، ۳۴۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [مؤید: ۲ - ۲۲۷]

۴۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۰۰/۳

کا: سید محمد بدخشی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۱ سطر (۸×۱۳/۵)، قطع: ربعی [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۲۵]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۰/۱-طباطبائی

انجام: و فصل به بین العاطف و المعطوف جعل المعطوف الاول امه و الثانی مسلمه و لم یجعل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دنباله تفسیر آیه ۱۲۷ بقره به بعد را ندارد. نسخه دیگر این کتابخانه (فهرست ۶۴۳:۹) از اول نقص ندارد اما تا تفسیر آیه ۲۱ بقره است و دنباله آن از نسخه افتاده است. بنا بر نوشته مرحوم ابن یوسف نسخه موجود در مسجد سپهسالار (مطهری فعلی) از آغاز تا پایان سور انعام و از تفسیر سوره مرسلات تا پایان قرآن است؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳ص (۱-۱۰۳)، قطع: رقعی بزرگ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳ - ۶]

۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۷۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** ما نمتعه بامدادک وان تذیعه نافعا بین عبادک وان تجعله لی لاعلی وان تجعله مغفرة لی ولوالدی کل من امن واسلم منی الی ابن البشر ادم صلوات الله علیه.

از سوره حمد تا سوره انعام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۹۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۱]

۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۸۸-۵۲/۱۲۸

آغاز: قوله سورة فاتحة الکتاب من قبیل اضافة المسمی الی الاسم، فهی فی قوة سورة

از اول تا آیه شریفه «ان یمسسکم قرح فقد مس القوم قرح مثله»؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۵۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۲۳]

۴۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح؛ کاغذ: فستقی استانبولی، جلد: میشن قهوه‌ای لبه دار، ۴۵۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۱۵۸]

● **حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

مظهرالدین

mazhar-od-dīn

از مولانا مظهرالدین.حاشیه‌ای است بر انوار التنزیل و اسرار التاویل قاضی بیضاوی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۱۱

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی رسول الله و اله و صحبه اجمعین قوله و الاجماع علی ان ما بین دفتین کلام الله و الوفاق علی اثباتها فی المصاحف الخ الظاهران ابن مسعود؛ **انجام:** لان الثقل علی الارض یختص بالانسان و الله اعلم بالصواب

نسخه‌ای دیگر از این حاشیه، در رامپور هند موجود است با تاریخ کتابت ۹۶۱ق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ مجدول محرر، رکابه‌دار، مصحح؛ نام کتاب در صفحه عنوان چنین آمده: «حاشیة مولانا مظهرالدین علی التفسیر القاضی من اوله الی آخره»؛ تملک: لطفعلی؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳۰ - ۱۴]

● **حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

سنان الدین، یوسف بن حسام الدین، - ۹۸۶ قمری

sanān-od-dīn, yūsof ebn-e hesām-od-dīn (- 1579)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

اهدا به: سلطان سلیم و پسرش سلیمان خان

تعلیقات بسیار مفصلی است بر انوار التنزیل که تفسیر تمام قرآن است و مشتمل بر حاشیه‌هایی از مؤلف است. وی بر مواضع متعدد از انوار التنزیل حاشیه نوشته است.

[کشف الظنون ۱۹۱/۱]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۱۱۴

آغاز: یامن اقحم شقاشق البلغاء ببدایع صنایع ... وبعد فمر کوزفی ذهن کل ادیب ... وکنت قبل سبع سنین علقت علی تفسیر سورة الملک والقمر، وعلی شطر من سورة الانعام ... قوله: اخبربانه حقیق بالحمد، یعنی اخبر اولا؛ **انجام:** تم السورة. والحمدلله حق حمده

از آغاز انعام نا پایان کهف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۵ ربیع الثانی ۹۹۷ق؛ واقف: حاج آقا احمد کرمانشاهی، ۱۳۵۶ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۷گ، ۱۹ سطر

(۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۴۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱/۱۲۹۷

آغاز: یا من اقحم شقاشق البلغاء ببدایع صنایع الآیات و الذکر الحکیم؛ **انجام:** او زاد بعض المسلمین عن الیهود و النصاری قال المؤلف هذا آخر ما تیسرلی من التفسیر علی سورة الانعام ... ثم قال وقع الفراغ من تحریره و تنمیقه لیلة الخمیس الرابع من شهر المحرم سنه اربع و خمسین و تسعمائه بمنه و طوله.

تفسیر سوره انعام از تفسیر بیضاوی که برای سلطان سلیمان خان بن سلیم (۹۷۴-۹۲۶) نوشته است؛ خط: مختلف، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۳ص (۲-۸۴)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۵۵۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲/۱۲۹۷

آغاز: بقبضة قدرته التصرف فی الامور کلها اشار الی ان الید مجاز عن القدرة؛ **انجام:** سیما فی منازل الوحی و مهابط القرآن. تمت السوره بحمدالله علی التمام و الصلوة و السلام علی محمد سیدالانام و آله و صحبه ما تعاقبت اللیالی و الایام.

حاشیه‌ای بر تفسیر سوره ملک؛ خط: مختلف، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ص (۸۴-۹۶)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۵۶۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳/۱۲۹۷

آغاز: روی ان کفار قریش الخ و فی شرح المواقف السید هذا متواتر؛ **انجام:** لعظم شانه فی الملك و الاقتدار ... و الصلاة علی سیدنا محمد سید رسله و علی آله و صحبته اجمعین.

تفسیر سوره قمر؛ خط: مختلف، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸ص(۹۶-۱۰۳)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۵۶۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴/۱۲۹۷

آغاز: بسمله. و به العون. [کتاب] خبر مبتدا محذوف ای هو کتاب؛ **انجام:** اوجبوا فی الفعل الداخل هما علیه ان یکون من دواخل.

تفسیر سوره اعراف ولی کاتب به استنساخ همه آن موفق نشده و ناقص مانده؛ خط: مختلف، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷ص (۹۶-۱۵۲)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۵۶۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۸

آغاز: یا من اقحم شقاشق البلغاء، ببدائع صنایع الایات و الذکر الحکیم؛ **انجام:** ای یلعبون حال منه و الظرف صلة الاول قوله ای در هم ولا اری وجهاً لعدم ذکره جوزکون الظرف حالاً من مفعول در هم فتأمل.

سوره انعام که کاتب به استنساخ همه آن موفق نشده و تا آیه ۹۱ بیشتر ننوشته است؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷ق؛ کاغذ: ترمه حنایی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۵۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱ - ۴۷۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۷

آغاز: قوله ای هو کتاب اختار اولا کون المتهجی بها مسرودة علی نمط التحدید فلا یکون حظ من الاعراب ثم جوز کونها اسما للسورة او القرآن؛ **انجام:** ای یشابهون بهم ففیه اشارة الی انه استعاره مکینة هی تشبیه و السلام.

تنها حاشیه بر بخش تفسیر سوره اعراف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ واقف: عبدالله مجتهد پور، ۱۵ مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۴۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۴سم [ف: ۱۱ - ۶۱۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۴

آغاز: قوله اخبر بانه حقیق بالحمد الی آخره؛ **انجام:** علی من کملت به الهدایه و ختمت به الرسالة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۱۷ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۴ - ۱۳]

● حاشية انوار التنزيل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

بخاری، محمد امین بن محمود، - ۹۸۷ قمری

boxārī, mohammad amīn ebn-e mahmūd (- 1580)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

تعلیقه‌ای است بر تفسیر «انوار التنزیل و اسرار التاویل» قاضی بیضاوی و ظاهراً مؤلف قبل از اتمام کتاب در گذشته است.

[کشف الظنون ۱۹۳/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۹۳/۱؛ بروکلمان ۴۱۲/۲، ذیل ۵۸۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۵عکسی

آغاز: قوله: الحمد لله الذی نزل الفرقان الخ قیل صدر الکتاب بالحمد لله مع ان ما فی التنزیل و هو تبارک للذی الخ؛ **انجام:** و لم یظهر لی سوی انه یلزم حینئذ النهی عن اتباع الهوی المعلل باحد الامرین لا عن اتباعه مطلقا فلیزم ادعاء ان احد الامرین لازم لاتباعه مطلقا و فیه ما فیه تم

نسخه اصل: اسکوریال - مادرید ش ۱۳۴۹ (فهرست خطی عربی اسکوریال ۳۹/۳). از اول قرآن تا آیه ۱۳۵ سوره نساء؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «لکاتبه»؛ ۱۳۲گ، ۲۳ سطر [عکسی ف: ۱ - ۳۰۵]

● حاشية انوار التنزيل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

گجراتی، وجیه الدین، ۹۱۱ - ۹۹۸ قمری

ʻalavī, vajīh-od-dīn (1506 - 1590)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی بیضاوی،

عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
حاشیه‌ای است بر تفسیر بیضاوی که در الذریعه آن را تا اوایل سوره توبه دانسته است که ظاهراً به استناد فهرست آستان قدس بوده است؛ ولی نسخه کتابخانه اصفهان تا آخر سوره ابراهیم و مقداری از سوره حجرات را دارد.
آغاز: و ما توفیقی الا باالله علیه توکلت و الیه انیب الحمدلله رب العالمین ... قوله نزل روی ان الله تعالی انزل القرآن دفعة من اللوح المحفوظ الی سماء الدنیا ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال انها سورة واحده. قوله ای هذه براة ای هذه.
تا اوایل سوره توبه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۴۷۹]
۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و هذا علی حکایة الحال الماضیه لان المضارع هنالیس بمعنی الحال و لاقریباً منه بل ماضیا بعیداً من الحال قوله له ای للذکره ...
از اول قرآن تا مقداری از سوره حجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴۳۸ص، ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۲۲]
۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۳۹۶/۱
از ابتدای قرآن تا آخر آیه ۷۵ از سوره مائده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۶۳ص (۱-۲۶۳)، ۲۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱ - ۳۴۵]

● حاشیة انوار التنزیل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

احمد بن حسین بن سنان، ق ۱۰ قمری

ahmad ebn-e hoseyn (- 16c)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
تألیف احمد بن حسین بن سنان مدرس مدرسه آل پاشا (پایان نسخه) در مجلس مدرس مدرسه والده سلطان مراد خان بن سلیم خان، با عنوان‌های «قوله». این حاشیه جز حاشیه سنان الدین یوسف بن حسام الدین بن الیاس بردعی رومی آماسی حنفی معروف به سنان محشی و عجم سنان و مولی سنان قاضی صونا و قاضی عسکر سلطان سلیم و درگذشته ۹۸۶ است که به نام سلیم خان و پسرش سلیمان خان ساخته در ۴ محرم ۹۵۴ و در ۹۸۰ هنگامی که مدرس مدرسه بایزید خان در ادرنه بوده است.
[چلبی دوبار، معجم المؤلفین ۲۸۹/۱۳؛ ظاهریه علوم القرآن ص ۳۲۲ و۲۲۸]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۵۳
آغاز: احمد من انزل القرآن علی احمد الذی ارسل الی جمیع الانام بشیرا؛ **انجام:** تغمده الله سبحانه و تعالی بغفرانه یوم الجزاء.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، گویا از محشی، با سرلوح کوچک؛ کاغذ: فستقی استانبولی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۶×۱۶/۱سم [ف: ۱ - ۱۵۸]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

دیوانه

dīvāne

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
حاشیه‌ای است بر «انوار التنزیل و اسرار التأویل» قاضی بیضاوی. این حاشیه یکی از حواشی ممتاز بر این تفسیر می‌باشد ولی از آغاز قرآن مجید تا پایان جزء اول می‌باشد. در سال ۱۰۱۲ق، محمد بن عبدالملک بغدادی (متوفای ۱۰۱۶ق به دمشق)، بر این حاشیه ذیلی نگاشته است که تمام سوره بقره را در بردارد. در این حاشیه حاشیه‌نویس مشکلات متن را تا آنجا که امکان داشته برطرف کرده و در پاره‌ای از مواضع بر قاضی بیضاوی نیز اشکالاتی گرفته است.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق النسم و رزق القسم ... و بعد فان من القضایات المقرره عند ارباب الالباب و المقدمات المحرره لدیهم بلا ارتیاب ان علم التفسیر
[کشف الظنون. ج۱، ستون ۱۹۰؛ الاوقاف العامة بغداد ۹۵/۱ و ۹۶؛ کشاف الفهارس ۵۰۸/۳-۵۰۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیجوز تحصیصه بالآیات و الاحادیث الوارده فی الشفاعة لاهل الکبایر و یؤیده ان الخطاب معهم الخ.
کاتب تا نصف جزء اول را بیشتر ننوشته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۴۶۹]
۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۷/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** یزول بزوال ای زوال ذلك العارض
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۰۵۴ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره،۱۵۳ص (۵۲-۲۰۴)، ۲۴ سطر [ف: - ۷۹]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق ۱۰ قمری

hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad (- 16c)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی،

عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ربیع الاول ۹۲۴ق
حاشیه متوسط تحقیقی و ادبی است با عناوین «قوله، قوله» بر جزء ۳۰ قرآن از تفسیر بیضاوی که حاشیه تفسیر سوره نبأ که به‌صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است.
آغاز: بسمله سورة النباء و التساؤل و المعصرات مکیة بالاتفاق قوله و آیتها اربعون او احدی و اربعون بسم الله الرحمن الرحیم
انجام: قوله کقوله یدع الداع و کما قرء من حیث افاض الناس تمت السورة و الحمدلله علی الاتمام و الصلوة و السلام علی رسوله خیر الانام. تم.

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۷۴
آغاز: قوله یخرج من بین الخ صفة ماء بعد صفة و یجوز ان یکون استینافاً، قوله بمعنی دقق یعنی ان معنی وافق النسبة الی الرفق الذی هو مصدر دقق علی صنعة المجهول؛ **انجام:** برابر
از سوره قیامت تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، جا: بلخ؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف با امضای «منه»؛ جلد: تیماج سیاه مجدول، ۷۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۲۱
در دفتر ثبت مجلس مؤلف را محمد تبریزی قره باغی ثبت کرده؛ بی‌کا، تا: ۹۲۳ق [د.ث. مجلس]
۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۶۵
آغاز و انجام: برابر
از آغاز سوره عم تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با امضای «منه رحمه الله»؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: روغنی، ۱۰۵گ، ۲۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۸۷۳]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۹۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی، ۱۵۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۷۱]
۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۱۲
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

● **حاشیة انوار التنزیل** / تفسیر / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

ملازاده، ق ۱۰ قمری

mollā-zāde (- 16c)

فوائد پراکنده‌ای است در تفسیر که بخش قابل توجه آن مربوط به فضیلت علم از دیدگاه قرآن و احادیث می‌باشد در آغاز رساله چنین آمده: این فوایدی است که نقل می‌کنم از حاشیه ملازاده بر بیضاوی فایده اول آن مربوط به تفسیر آیه ۲۸ سوره بقره می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۴۳/۲
آغاز: قوله انما ساغ الثمرات جواب عما یقال ان لفظ الثمرات لکونه جمع السلامة من صیغ جمع القلة مع ان الموضع موضع جمع الکثرة مثل الثمار و الثمر؛ **انجام:** و هو اختیار ابی حنیفة و هی قراءه حسنة لاحتمالها معنی ... و الملک ماخوذ من ملک اللازم بسبب نقله الی فعل بالضم.
خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی بن محمد شول، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۰گ (۱۴۷پ-۱۵۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۵ - ۳۷۶]

● **حاشیة انوار التنزیل** / تفسیر / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

حلوائی، صادق

halvā’ī, sādeq

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
تاریخ تألیف: رمضان ۱۰۰۳ق

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱/۲
از سوره یس؛ خط: نستعلیق، کا: محمدحاجی پسر مولانا حسین، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۹۲۵]

● **حاشیة انوار التنزیل** / تفسیر / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

خلخالی، حسین بن حسن، - ۱۰۱۴ قمری

xalxālī, hoseyn ebn-e hasan (- 1606)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
اهداء به: سنان پاشا وزیر سلطان سلیمان عثمانی
حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله، قوله» این حاشیه بیشتر به مسائل ادبی و اعراب آیه ها نظر دارد و کمتر به رد و ایراد های دیگر می‌پردازد.
[معجم المؤلفین. ج۳، ص۲۲۱ و ۳۱۹. کشف الظنون ج ۱، ستون ۱۹۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۹۳/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۵۸
آغاز: و تناوله الالسن و اتخذه مسارح أنظرهم و مطارح افکارهم و صاربعض متخذیه منحرفاً عن السداد؛ **انجام:** مجیباً عما اقترحه الاخ الاکرم رجاء أن ینظر الیه بنظر القبول و لا ینظر الی ما صدر عن القلم من الذهول
از آغاز قرآن تا آیة الکرسی؛ خط: رقعی، کاتب = مؤلف، بی تا؛

افتادگی: آغاز؛ مصحح، با خط‌خوردگی و اضافات؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۴گ ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ – ۴۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۱

آغاز: بسمله. فیقول الفقیر الی رحمة ربه العالی حسین الحسینی الخلخالی ان کتاب الله الذی انزل به امین السماالی امین الارض؛ **انجام:** و دفعا لتوهم کونه مختصا بزمان الکون فی المدینه.

از فاتحة الکتاب است تا نیمه آیه ۱۴۵ از سوره بقره «و حیث ما کنتم فولوا وجوهکم شطره»؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱ – ۴۷۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۰۶

آغاز: الحمدلله الذی توله العرفا فی کبریاء ذاته و تحیر العقلا فی عظمة صفاته تلالات فی صفحات الموجودات انوار سلطانه ... سورة یس کالم فی المعنی و الاعراب؛ **انجام:** کقولهم یوم یدع الداع فان اصله الداعی اسقط الیاء ق ولیکن هذا آخر ما قصدنا.

از ابتدای سوره یس تا پایان کتاب؛ بی‌کا، تا: گویا در حیات مؤلف؛ محشی با نشان «هـ» و «شیخ زاده»، مصحح، با نشان «بلغ» مقابله گردیده؛ تملک: سید محمد شریف مفتی ارزن الروم، سید مصطفی بن عثمان بک مورخ ۱۱۵۰ق با مهر «... مصطفی» (بیضی)؛ مهر: «الله محمد علی المتوکل عبده هاشم» (مربع)؛ واقف: محمد هاشم، ۱۲۳۱؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوای سبز، ۲۲۱گ، ۲۴ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۳۵ – ۴۶۹]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

شوشتری، نورالله بن شرف الدین، ۹۵۶ – ۱۰۱۹ قمری

šūštarī, nūr-ol-lāh ebn-e šaraf-od-dīn (1550 - 1611)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)

حاشیه‌ای است بر تفسیر «انوار التنزیل» با عناوین «قوله، قوله». در آن از علامه دوانی (–۹۰۸ ق)، شیخ طبرسی و شیخ رضی صاحب شرح الکافیة و الشافیة نام برده و مطالبی نقل کرده است. گویا تا سوره مائده نوشته شده است. در این حاشیه مباحث ادبی و کلامی و اعتقادی با تفصیل تحقیق شده و بسیاری از آراء بیضاوی را رد می‌کند.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی انزل الینا کتاباً خضعت لنا اعناق سحرة الکلام ...

انجام: و قد ذکرنا فی مقابله الحصر الدال علی عدم ارادة الحصر هیهنا.

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۹۵

آغاز: برابر

مشتمل بر حاشیه از ابتداء تفسیر تا آخر آیه «یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک»؛ خط: نستعلیق، کا: بایزید بن جمال، تا: ۱۰۴۹ق، محشی از مؤلف؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی، ۵۲۸ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱ – ۱۲۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: مقوایی، تیماج قهوه‌ای، ۴۱۴گ، ۲۳ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۹ – ۴۹۷]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۵۹۷

از ابتدای قرآن تا آیه ۲۷ از سوره مائده (یا ایها الرسول بلغ ...)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: – ۱۳۰۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۶۹

آغاز: الحمدلله الذی أنزل علی عبده الکتاب المجید و أیده بالقرآن الناطق السدید الفرقان المفرق لکتائب الصنادید

خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی مازندرانی، تا: پنج‌شنبه ۶ ذیحجه ۱۲۱۴ق؛ مهر: «ان الله جمیل یحب الجمال» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۵۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۱۵ – ۳۴۸]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۶۲

آغاز: التانی و التدبیر و امعان النظر و طول التفکر قل ان ینفک من العثرة و کیف بالممکن مع کثرة ... و اشتغال باله و ضیق مجاله و غربة وطنه و غیبة کتبه؛ **انجام:** و لایمکن حملها علی شی منها الا الاول فلان سور المدینه لیس جنسا بهذا المعنی لجمعه علی اساور وسر ان للافراد اذ الجنس بمعنی

تا آیه ۲۲ سوره بقره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با خط خوردگی؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۶۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲ – ۶۶۴]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی بیضاوی، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)

اهدا به: مهین بانو سلطانم

حاشیه‌ای است تحقیقی و مهم با عناوین «قوله، قوله» بر انوار التنزیل قاضی بیضاوی. این حاشیه علاوه بر توضیح متن به نکات ادبی، بلاغی، لغوی نیز توجه دارد. شیخ بهائی چند حاشیه بر انوار التنزیل نگاشته که حاشیه مورد بحث ما تنها شامل مقدمه، تفسیر فاتحه و تفسیر سوره بقره تا آیه بیست و سوم است که با دو

سرآغاز و سرانجامی مشترک در فهارس معرفی شده است. مؤلف در آن تفصیل بحث را به شرح مفصل خود که بر انوار التنزیل نگاشته حواله داده است و این عبارت در همه نسخه‌ها نیست و چنین گفته است: «فان استقصائها موکول الی شرحنا الکبیر لهذا التفسیر فمنها الاشارة الی ان حق الکلام أن یجری من اول الامر علی طریق الخطاب ...». پس باید دومین حاشیه او باشد. ما جز این رساله، حواشی دیگری از او در چند آیه سوره ملک سراغ داریم که در ضمن همین نسخه‌ها آمده است ولی از حاشیه مفصل او که در ضمن این رساله آمده سراغی نیافتیم.

آغاز۱: دیباچه: الحمدلله الذی جعل نسخة عالم الامکان شرحاً لایات قدرته و تفسیرا. و صیر نقوش صحیفة الاکوان ... اما بعد، فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی ...؛ حاشیه: قوله. الحمدلله الذی انزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا و شح صدر الکتاب باقتباس من الکتاب یتضمن ...

آغاز ۲: ان احسن ما یفتتح به الخطاب حمدالله الذی نزل علی عبده الکتاب و الصلوة علی سیدنا ... یقول الفقیر الی الله الغنی بهاء الدین محمد ... هذه تعلیقات لاید خل فی الحساب علقتها بالتماس ...

انجام: قوله و السورة الطائفة هذا التعریف انما هو علی من لایجعل البسملة آیة من کل سورة کما لایخفی ... و المراد من کون اقلها ثلاث آیات اقل جنسها والا لم یصدق علی شیء من السور ولو قال لیست اقل من ثلاث آیات لکان اولی و قدسبق لنا کلام فی هذا المقال عند اول تفسیر الفاتحة فتذکره

چاپ: تهران، سنگی، ۱۲۸۳ق، رحلی، ۴۶۹ص؛ ایران، ۱۲۷۲ق

[الذریعة ۴۴/۶؛ کشاف الفهارس ۴۷۹/۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۳/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۶۱/۱ و ۹۶/۱ و ۹۷؛ الاوقاف العامة موصل ۲۲۸/۲؛ فهرست موضوعی نسخه‌های خطی عربی کتابخانه های جمهوری اسلامی ایران: علوم قرآنی بخش دوم تفسیر (۲):۴۷۹]

شرح و حواشی:

۱– حاشیة حاشیة انوار التنزیل؛ ظهیرا، ظهیرالدین بن مراد (–۱۲)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۵

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر، «تم الکتاب سنه ۹۹۸».

از اول قرآن است تا تفسیر آیه ۲۱ سوره بقره؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ کاغذ: اصفهانی نازک شکری، جلد: تیماج عنابی، ۲۹۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۱۸۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۹۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۵ – ۱۷۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۱۰

آغاز: بسمله. قال الله سبحانه فی سورة الملک:«کلما القی فیها فوج سألهم خزنتها ... فسحقا لاصحاب السعیر» (آیه ۸–۱۱ سوره ۶۷) و قال الفاضل البیضاوی بعد هذه الآیه: فاسحقهم الله سبحانه سحقا ای ابعدهم من رحمته. و التغلیب للایجاز و المبالغة و التعلیل» انتهی کلامه. و قد اختلف الاعلام فی حل هذا الکلام علی وجوه؛ **انجام:** لم یکن فی الکلام اشعار بعلة اسحاقهم. و هذا الوجه مما خطر بالخاطر الفاتر و الله اعلم بحقیقة الحال (نقلت هذه الفائدة العالیة من صورة مؤلفها ادام الله تعالی ایام افضاله الی یوم القیام فی بلدة نخجوان فی اواخر شهر ربیع الثانی سنه اربع عشر و الف).

خط: نستعلیق، کا: محمد امین قاری، تا: ربیع الثانی ۱۰۱۴ق، جا: نخجوان؛ از روی خط بهائی نوشته است، محشی با نشان «منه مد ظله» و «منه مد ظله السامی» دارد؛ ۴گ (۲۲۴پ–۲۲۷) [ف: ۶ – ۲۱۸۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸

آغاز: قال سبحانه فی سورة الملک: کلما القی ... و قال الفاضل البیضاوی بعد هذه الآیة؛ **انجام:** و هذا الوجه مما خطر بالخاطر الفاتر و الله اعلم ...

قسمتی از حاشیه شیخ بر انوار التنزیل می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد امین قاری، تا: ربیع الثانی ۱۰۱۴ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ(۲۲۴–۲۲۷)، ۱۶ سطر (۱۳/۵×۶/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱ – ۴۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۰۴

آغاز: بسملة، قال الله سبحانه فی سورة الملک کلما القی فیها فوج ... لأصحاب السعیر و قال الفاضل البیضاوی بعد هذه الآیه فاسحقهم الله سبحانه سحقا أی ابعدهم من رحمته ... انتهی کلامه و قد اختلف الأعلام فی حل هذا الکلام علی وجوه الأول ان التغلیب فی تسمیتهم اصحاب السعیر تسمیة الشیء باسم ما یؤول الیه؛ **انجام:** لأنه تعالی لو قال فسحقا لهم و لاصحاب السعیر لم یکن فی الکلام اشعار بعلة استحقاقهم و هذا مما خطر بالخاطر الفاتر و الله اعلم بحقیقة الحال.

ردی است بر گفتار قاضی بیضاوی در «انوار التنزیل» درباره تفسیر آیه ۸ تا ۱۱ از سوره ملک و بیان وجه تغلیب در عبارت «فسحقاً لأصحاب السعیر»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن خلیل تبریزی، تا: ۱۰۱۴ق؛ ظهر ورق اول نسخه فهرست کتب به قلم مرحوم شیخ بهایی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۲؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۸ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن – ۱۶۶] و [ف: ۲۲–۲۳۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۴۵۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قوله فی الکتاب بضم الکاف و تشدید التاء و هو فی الاصل جمیع کاتب و المراد ههنا المکتب تمت

تفسیر سوره فاتحه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۴ جمادی الاول ۱۰۲۲ق، نزد خواجه اسدالله؛ خطبه این حاشیه با نسخ دیگر مغایر است، نکته دیگر در مورد این نسخه این است که کاتب عبارات متن را با رمز «الخ» مختصرنموده و همچنین در ذیل «ایاک نعبد» (برگ ۷۹ نسخه) حدود یک برگ از جمله ارجاع محشی به شرح کبیرش دیده نمی‌شود و افزودگی‌ها و کاستی‌های بسیار جزئی نیز دارد؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا

با عطف تیماج عنابی، ۳۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [اهدائی رهبر: اعلوم قرآن - ۱۶۵]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۹۰/۵

همان نسخه بالا [مؤید: ۱ - ۳۹۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۳۱/۱

خط: نسخ، کا: نعمة الله بن فتح الله بنادکی یزدی، تا: پنج‌شنبه ۱۷ شوال ۱۰۲۸ق، جا: یزد؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از میر ابوالفتح و «منه» و «منه زیده عمره»؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۸گ (۱ر-۵۸ر)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۷) [ف: ۱۷ - ۲۰۶]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۴۸/۱-عکسی

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: پایان شعبان ۱۰۳۰ق؛ ۲۷۸ص (۲-۲۸۱) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۴۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول ۱۰۳۱ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: صدر الدین بن محمد سعید قمی و مهر «العبد المذنب صدر الدین محمد شریف» (بیضی) و «عبده محمد صدر الدین» (مربع)؛ مهر: «عبده حسین الموسوی» (بیضی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسین» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۲ - ۲۱۸]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۱۹

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین اردبیلی، تا: صفر ۱۰۳۶ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۸×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۶۶

آغاز: الذی لایأتیه الباطل من بین یدیه و لا من خلفه تنزیل من حکیم حمید

خط: نسخ، کا: فیض الله بن غیاث الدین محمود حسنی طباطبایی، تا: ۱۵ رمضان ۱۰۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد باقر صدر به تاریخ ۱۱۶۷، داود بن آقا خان نوری به تاریخ ۱۲۷۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۶ - ۵۶]

۱۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی ۱۰۵۰ق [نشریه: ۷ - ۱۴۲]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۱۲

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۵۲ق؛ واقف: دکتر حسن شهیدی، مهر ۱۳۲۳؛ ۸۳گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۴۳۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹۴/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن استرآبادی، تا: شعبان ۱۰۵۹ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷۸گ (۳۵پ-۱۱۲ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۸ - ۲۷۰]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۵۵

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۲ق؛ مجدول؛ تملک: اسماعیل بن محمد باقر حسینی اصفهانی؛ با یادداشت خریداری ملا جعفر رشتی کتابفروش در ۱۲۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، ۱۲۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۱×۱۹/۸سم [ف: ۱ - ۱۵۹]

۱۶. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۰۷

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

از آغاز قرآن تا آیه ۲۰ سوره بقره؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۰۶۲ق؛ ۲۹۶ص، ۱۷ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۲۱]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱۹/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن نعمة الله طباطبایی، تا: نیمه صفر ۱۰۶۵ق؛ محشی با نشان «منه، سلطان»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۲۸گ (۴پ-۱۳۲ر)، ۱۸ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۳ - ۳۲۸۱]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۳۹

خط: نستعلیق، کا: محمد ولی بن محمد علی بسطامی، تا: پنج‌شنبه ۶ جمادی الاول ۱۰۶۶ق، جا: شیراز مدرسه صالحیه؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۲ - ۲۰۷]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۸۵/۱-۳۱/۶۵

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

فاتحه؛ خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن اسماعیل پازواری مازندرانی، تا: شعبان ۱۰۶۷ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ مهر: «ان الله جمیل یجب الجمال ۱۰۶۳»، «یا ولی الله ۱۰۶۴»؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۲۲]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۱/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد سعید بن میرنظام حسینی مازندرانی، تا: ۳ صفر ۱۰۶۷ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «منه قدس سره»؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۹گ (۱پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۴۲]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۸۲/۱

خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالعالی میسی عاملی، تا: ۲۷ ذیقعده ۱۰۶۸ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی با حواشی «منه رحمه الله» و «علی دام فضله»، رکابه‌دار؛ تملک: ابوطالب بن ابوالقاسم؛ جلد: تیماج سرخ، ۹۲گ (۱پ-۹۲ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴۴ - ۲۳۸]

۲۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۶۷

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۲ جمادی الاول ۱۰۷۰ق؛ مصحح؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۳۸]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۰۱

آغاز: برابر ۱

خط: نستعلیق متوسط، کا: شکرالله ابن محمد تقی استرآبادی، تا: ۱۰۷۱ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۲۹ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ – ۱۱۷]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۹-۴/۱۴۹

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل نسخة عالم الامکان شرحاً لإیات قدرته و تفسیراً وصیر نقوش صحیفة الامکان تعبیراً لبینات وحدته؛ **انجام:** برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۷۲ق؛ مصحح؛ تملک: علی علی یاری؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳ – ۱۴۲۱]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: اسمعیل بن محمد مهدی گلپایگانی، تا: ۱۲ جمادی الاول ۱۰۷۲ق؛ با یک سرلوح، مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۱۱۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴ – ۴۳۳]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۳

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره محرم ۱۰۷۴ق؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: شکری نازک، جلد: تیماج زرشکی، ۳۳۷ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۰ – ۷۳۶]

۲۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۴۱

خطبه اش تفاوت دارد؛ بی‌کا، تا: ۱۰۷۴ق؛ قطع: رقعی [ف: – ۱۰۴]

۲۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۰۷۶ق؛ محشی [ف: ۳ – ۸۳]

۲۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ربیع الثانی ۱۰۷۸ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۵]

۳۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۸۹

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اشرف بن نورالله شریف قاینی، تا: ذیقعده ۱۰۷۸ق؛ مصحح؛ واقف: محمد مهدی، رمضان ۱۱۲۱ه.ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۱۳۵گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: – ۹۶]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۳۵

آغاز: (بسمله). قال الله سبحانه فی سورة الملک کلما القی فیها فوج ... قال الفاضل البیضاوی بعد هذه الایه فاسحقهم الله سحقا ای ابعدهم من رحمته و التغلیب للاریجاز و المبالغة و التعلیل انتهی کلام و قد اختلف الاعلام فی حل هذا الکلام بوجوه؛ **انجام:** انقضت عدتها والانفاس لها فی هذا المقامات کلام طویل الذیل لیس هذا محله – نقلت من خطه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۲ص (۲۷۹–۲۸۰)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹ – ۳۵۸]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۸۹

خط: نسخ، کا: حسنعلی بن احمد اصفهانی، تا: ۱۰۷۹ق؛ تملک: حاج محمد بن ملا محمد اردوباری؛ تاریخ وقف: ۱۳۲۰؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۲۳– ۲۴۰]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۹۴

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد ابراهیم بن محمد هاشم حسینی، تا: ۱۳ رمضان ۱۰۸۲ق؛ دیباچه مؤلف در این نسخه با نسخه‌های دیگر فرق دارد ولیکن در مطالب موافق آنها می‌باشد و شاید حاشیه اول بهائی باشد؛ مهر: «عبده الراجی محمد کاظم الحسینی» (بیضی)، «عبده الراجی علی اصغر بن ابراهیم الحسینی»، «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد کاظم الحسینی» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۱۳۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۲ – ۲۴۰]

۳۴. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن ملا حسن هفشویی، تا: سلخ محرم ۱۰۸۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: زین العابدین گلپایگانی، ملا احمد کلوجانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: – ۶۶]

۳۵. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۶۳/۱

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد سعید، تا: جمعه ۲۸ شعبان ۱۰۸۴ق، جا: اصفهان؛ ۶۷گ (۱پ–۶۷ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ – ۱۳]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۲۱

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد طاهر اصفهانی، تا: جمعه دهه اول رمضان ۱۰۸۵ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ مهر: «عبده فرج الله» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۹۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۸ – ۲۰۷]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۸۴/۳

خط: نسخ، کا: محمد بن مساعد بن بدیع، تا: ۱۰۸۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ (۱۳۳پ–۱۶۲پ)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم[ف:۱۴–۷۱]

۳۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۳۱

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ مقابله شده؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۳۴ص،۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲ – ۱۸۸]

۳۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۰۵

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق شکسته زیبا، کا: عبدالحسین بن اسمعیل، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۰۸۹ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه رحمه الله» «ح ف سلمه الله» «سلطان المحققین» «م ی»؛ مهر: «عبده علی الطباطبایی ۱۲۲۵» (بیضی)، «عبده احد ۱۰۷۹» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ:۲–۶۶۲]

۴۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۴۶

حاشیه دوم است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۰۹۰ق، جا: «داکه» در مسیر مکه برای اداء عمره؛ ۱۳۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲ - ۲۸۲]

۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۰۰

آغاز: برابر۱

خط: نستعلیق خوب، کا: میرمحمد صادق حسینی مازندرانی، تا: ۱۰۹۲ق؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: ساغری مذهب، ۹۴ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف:۱-۱۱۸]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۱۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۱۰۹۳ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: دکتر شهیدی، مهر ۱۳۲۳؛ ۱۱۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۴۳۴]

۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۰۲

آغاز: برابر۱

خط: نسخ خوب، کا: غیاث بن محمد محمود لاهیجی، تا: ۱۰۹۴ق؛ محشی از حضرت شیخ که بر حواشی خود نوشته‌اند؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۰۷ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۱۱۸]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳/۱ خوئی

خط: نسخ تحریری، کا: خلف بن یوسف نجفی، تا: ۱۰۹۷ق؛ محشی؛ کاغذ: گوناگون، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳ص (۲-۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷ - ۸۱]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۰۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن امیرجلال الدین اکبر نائینی جابری، تا: ۲۶ جمادی الثانی۱۰۹۸ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ مهر: «علی الحسینی ... (تاریخ ناخوانا)» (بیضی)، «علی الحسینی ۱۲۷۳»، «الواثق بالله الغنی عبده علی الحسینی ...» (مستطیل)؛ تملک: محمد حسینی متخلص به خاک؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۶۲]

۴۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۷۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: - ۴۸]

۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۴۵/۱۰

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۷۱۸]

۴۸. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ وقف بر اهل علم از فرقه محقه اثنی عشریه با تفویض تولیت وقت به «جناب مستطاب نبوی انتساب عالم علامه فقه نبیه موید بتأییدات الله آقایی آقا ریحان الله سلمه الله» به گواهی و مهر «عبده الراجی محمدصادق ۱۲۴۶»؛ ۱۱۰گ، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: - ۱۴]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۹ص (۱-۱۹۹)، ۲۰ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا: ف: ۱ - ۶۳]

۵۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** بین الخوف و الرجاء و الاجتناب عن الاعتماد ...

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: حنایی، چند دست، جلد: تیماج عنابی، ۱۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱ - ۸۳]

۵۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۸۹

آغاز: فی زمرة احبته قد احتوی علی الصفو اللباب و انطوی علی ما یدهش العقول و الألباب؛ **انجام:** قوله و الأصل ان الأخص اه لأن معنی الحملیة ان ما اتصف بوصف الموضوع یصدق علیه المحمول ... فلا یکون الاخص اخص و لا الأعم اعم فلابد من تخصیص.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۴۷۹]

۵۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۲۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قوله لایقال لم لایجوز هذه و جوه ضعیفة ذکرها بعض المفسرین و غرض المؤلف تضعیفها و لخدش هذا الوجه ان البسملة معینة من ذلک ... و قطرب بضم القاف و اسکان الطاء المحملة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، زمان مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضای «منه مدظله»؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ]

۵۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۰۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** اذا کان حفظ البیت لازماً عن الکلب الصوری فلاریب ان تخلیة بیت القلب عن الکلب المعنوی

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۱۷ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۱۸]

۵۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۱۱۶/۱

آغاز: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [در فهرست در عین اینکه نسخ از قرن ۱۱ دانسته شده آمده است که کاتب نسخه باید همان کاتب شماره ۳ دفتر [ابن محمد القاضی در ۱۲۵۷ق] باشد (!)؛ افتادگی: انجام؛ آغاز مانند نسخه دانشگاه (فهرست ۹۳/۱) می‌باشد ولیکن با نسخه ش ۵۱۱۵ پس از دیباچه یکی می‌باشد؛ محشی با نشان «صدر، سلطان، منه ره»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۰گ (۲پ-۱۲۱پ)، ۱۶ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۴۴]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۴۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۶۴] و [ف: ۲۲-۲۲۷]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳

آغاز: و یشغل کیعلم لا یکرم لان اشغل لغة؛ **انجام:** بل یتردد الامر بینه ماقلناه و بین التوفیق و اما عن الرابع.

خط: نستعلیق تحریری بدخط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۴۸۰]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و لعل السنتهم فی ذلك عن مطابقة.

این حاشیه اول آن شیخ جلیل بر تفسیر بیضاوی است ولی این نسخه ناتمام می‌باشد و کاتب تا اواسط تفسیر آیه مبارکه «و ترکهم فی الظلمات لایبصرون» (آیه ۱۷ سوره بقره) بیشتر ننوشته است و از پاره‌ای حواشی محشی جلیل معلوم می‌شود که نسخه در زمان حیوة او نوشته شده است، چون در آخر هر حاشیه نوشته است «منه سلمه الله»؛ خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: ملاموسی؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱ - ۴۸۰]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۷۰

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ صفحات آخر به قلم محمد امین بن محمد علی مازندرانی و مورخ ۱۰۸۷؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰ص، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم[ف:۱۰-۱۵۳۸]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۶۲/۱

خط: نستعلیق، کا: کامران، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۱۱گ (۲ر-۱۱۲پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۲۴۷۱]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۶۲/۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** خارج عنه و قد مر الکلام فی تحقیق لفظ یستأهل و فی بعض النسخ بعد قوله و الجملة خبر ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۶۵گ (۱ر-۶۵پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴۴ - ۴۹]

۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۱۰/۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** قوله بقصیف الرعد شده صوته و میض البرق ... جعلت اعتراضیته علی رای صاحب الکشاف من وقوع الاعتراضیة فی آخر الکلام و یمکن عطفها علی (یجعلون أصابعهم)

خط: نستعلیق. آیات نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان‌های «ص»، «۵»، «۱۱۴»، «س»، «م ن، عفی عنه»، «عص»، «ف»، «سید»، «سمع»، «منه، رحمه الله»، به نقل از خود محشی؛ مطالبی از تفسیرهای «کشاف»، «ابوالفتح رازی»، «صحاح اللغة جوهری» و ...؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۰×۱۸ [ف: ۳۵ - ۶۹]

۶۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۰

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و هذا وان کان للعجب فیه مجال الا انه هو المراد من ذلک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ تملک محمد جعفر شریف بن محمد علی متطبب؛ جلد: گالینگور سبز، ۴۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۹۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶ - ۳۹۶]

۶۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۲۵/۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

حاشیه بر مقدمه و سوره حمد و تا آیه ۲۳ البقرة است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی بعضا با امضاء محمدعلی النوری؛ ۱۰۵ص (۱۵۷-۲۱۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۲]

۶۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۳۴

دیباچه ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: میرعلی نقی بن حسینی کوچک دهی در ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، ۱۶۴گ، ۱۳×۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۳سم [ف: ۴ - ۱۴۵]

۶۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۱۹

آغاز: برابر حاشیه؛ **انجام:** برابر

برگ اول افتاده است؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید جلال الدین یونسی، جلد: گالینگور سیاه، ۱۱۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۲]

۶۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۳۳

آغاز: برابر حاشیه؛ **انجام:** کما اختاره بعض المحشین من الافعال العامة لتحقق مصدره فی کل الافعال الخاصة والمراد بمعنی صار وطفق

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ بسیاری از صفحات کلمات بدون نقطه است، با حواشی منه، وتصحیح در حاشیه، درآخر نسخه سه صفحه‌بندی است در طریق رجال الغیب؛ تملک: نصرالله در ۱۲۴۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۹]

۶۷. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

حاشیه دوم؛ کا: محمد صادق بن قنبر علی تولیانی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح [مخطوطات مرتضوی: ف: - ۱۳]

۶۸. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

الحاشیة الثانیة؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق، مصحح، محشی از مؤلف و غیره؛ تمت قراءتها عند المیرزا عبدالله الأصبهانی فی جمادی الأولی ۱۱۰۱ [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۱۳]

۶۹. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۳۲۸/۲

خط: شکسته نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴۸ص (۱۴۵-

۱۹۲)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۳۴۴]

۷۰. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۰۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قوله التی بذت با الباء و الذال المعجمة المشدده ای غنیت و المراد با المنطبق البلیغ و المضادة و المعادات و المضادة الاضرار ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سیاه، ۲۷۳ص، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۱۹]

۷۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۲۷

فقط سوره حمد و قسمتی از سوره بقره است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: رقعی [ف: - ۱۰۴]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۰۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به لفظ «منه ره»؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۸۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۲ - ۲۲۹]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ معلق به حاشیه از عبدالحکیم؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۱ - ۶۱۵]

۷۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۹/۲

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه ادام الله تعالی ظل افاداته، منه سلمه الله تعالی، منه مد ظله»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۴۱۶]

۷۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۹۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸۴گ، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۱۶]

۷۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۹۱

آغاز: الباطل من بین یدیه و لا من خلفه تنزیل من حکیم حمید و انی و لله المنة لم ازل متطلبا لاستکشاف سره المکتوم؛ **انجام:** و الجعل فیه بمعنی التیصیر القولی أو الاعتقادی کما مر والی بمعنی لی تقدم علی موصوفه فصار حالا و قیل هو بمعنی منسوبا الی حال من اثیما ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۷]

۷۷. قم؛ علامة طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ قرن ۱۲ [تراثنا: س۲ش۳ - ۱۶۲]

۷۸. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۹۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲ - ۳۳]

۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ (۵۶پ-۱۴۱پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۴۸]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۹۰

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن محمد تقی شاه میرزایی، تا: یک‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۰۴ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: سید محمد باقر موسوی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، فاقد جلد، ۶۴گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۲۸]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۸۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن ملاشاه محمد، تا: ۱۹ ذیقعده ۱۱۰۸ق؛ جلد: میشین قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳۵ - ۹۹]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۴۶۴

آغاز: لاستکشاف سره المکتوم مترقیاً لارتشاف رحیقه المختوم

تا تفسیر آیه ۲۳ بقره است؛ خط: نستعلیق، کا: نصیر بن میرزا محمد لاهیجی، تا: ۱۹ ربیع الاول ۱۱۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۶۶]

۸۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۴

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن اردستانی، تا: محرم ۱۱۱۱ق، جا: مدرسه نواب علیه عالیه؛ مصحح، محشی؛ ۱۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۵۰]

۸۴. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:الف-۴۰

آغاز: بسمله و الاعتصام بالله العزیز الحکیم العظیم؛ **انجام:** و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عرب علی هزار جریبی، تا: ۱۱۱۳ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ کاغذ: کاهی صیقلی وسط سفید، جلد: چرم نازک، ۱۶۲ص، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: - ۴۴]

۸۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۱۱۵

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۶ق؛ محشی با نشان «منه و منه ره و سلطان العلما ره»؛ تملک: جعفر بن ابراهیم حسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴۴گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۴۴]

۸۶. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۲۹

خط: نسخ، کا: خلیفه بن یوسف، تا: ۱۱۱۹ق؛ ۱۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: - ۱۴۰]

۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: نور الدین بن ملا صادق خطیب خسرو شاهی، تا: ۱۱۲۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۵گ، ۱۷ سطر

(۱۳×۷)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۷ - ۷۴]

۸۸. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۰۱

حاشیه دوم بهائی می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن اسحاق قموانی، تا: ۱۱۲۶ق؛ ۱۳۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: - ۷۵]

۸۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۹۷/۵

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن اسمعیل بروجردی، تا: جمادی الثانی ۱۱۳۰ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۳۹]

۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۴/۱

خط: نسخ، کا: بدیع الزمان بن محمد شفیع دامغانی مؤذن، تا: ۱۱۳۳ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۳۳۲ص، ۲- ۳۳۴، ۱۴-۱۶ سطر، اندازه: ۱۲۵×۱۸سم [شورا: ف: ۱۰ - ۱۶۹۰]

۹۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۸۴

آغاز: قوله فکانها اصله ومنشأه آه، لما کان یرد علیه ان المبدأ یقال لما منه الشی کما یقال الشجر مبدأ الثمر ولجزئه الاول کما یقال مبدأ الشهر یوم الجمعة؛ **انجام:** برابر

خط: عناوین قوله نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن مندکار علی، تا: شوال ۱۱۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج زرد، ۱۳۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۳سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۲]

۹۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۸۵

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد حسین مازندرانی، تا: ربیع الثانی ۱۱۳۵ق، جا: شیراز؛ محشی با حواشی «منه»؛ اندازه: ۲۰×۱۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۵]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۳/۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۴۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «هو العلی» (بیضی)، «حسن بن حکیم» (بیضی)؛ جلد: تیماج یشمی، ۹۹ص (۱۳۴-۲۳۲)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳۲ - ۱۹۷]

۹۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۰

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

با حواشی مهم و اضافات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۶۰ق؛ محشی، دارای نشانی بلاغ؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی ابر و باد، ۲۶۸ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴۵ - ۱۱۹]

۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۳۶-۱۱/۱۳۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا سفید وآبی عطف تیماج سرخ، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۲۲]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۱ - ۶۱۴]

۹۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تاریخ وقف: سوم جمادی الثانی ۱۲۳۶؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۸ - ۲۸۴]

۹۸. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۰۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** انه توهم ان کلامه هذا هو مراد صاحب الکشاف لما سبق الی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ از موقوفات شیخ محمدرضا خدایی؛ ۱۴۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف مخ: - ۶۵]

۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۹

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۱۰ق؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴ - ۴۳۴]

۱۰۰. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۷۱

خط: نسخ، کا: علی اکبر تبریزی، تا: شوال ۱۲۱۱ق؛ ۱۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: - ۱۱۰]

۱۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۰۷/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی نوری مازندرانی، تا: سه‌شنبه ۲ ذیقعده ۱۲۱۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۲۹۶]

۱۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳۰

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد اسماعیل هزار جریبی، تا: جمعه دهه دوم صفر ۱۲۱۶ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران؛ محشی با نشان‌های «منه»، «عصوره»، «محشی»، «عص»، «عصام»؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۷۰گ، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۱ - ۳۶۳]

۱۰۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۹۷

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد نبی استرآبادی، تا: ۱۲۱۹ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۵۹]

۱۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۱۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

مقدمه، سوره فاتحه الکتاب و سوره ی بقره تا آیه ۲۳ می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد صالح بن محمد شریف مازندرانی، تا: ۱۲۱۹ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه و محمد علی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [رایانه]

۱۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۹۸/۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: دوم محمد صادق بن زین العابدین قریشی، تا: با

تاریخ ۱۲۲۰ق؛ تملکی با تاریخ ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج آبی، ۱۶۶ص (۸۱-۲۴۶)، ۲۱ سطر [ف: ۲۵ - ۴۶۵]

۱۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۱/۳

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** و لا یخفی ان قول او ابتدایی یوید الاول فتامل قوله لعدم ما یطابقه و ما یدل علیه.

سوره فاتحه را در بر دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حسین لاکانی رشتی، تا: ۱۲۲۳ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۸گ (۱۵۷پ-۱۶۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲ - ۵۲۱]

۱۰۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۰۳

آغاز: علیه کذا قیل و فیه نظر ظاهر لأنه کما هو مقرو فهو مبدأ له فکما یطابق لکونه مبدواً أبداً

خط: نستعلیق، کا: محمد حسینی لاکانی، تا: چهارشنبه دهه اول محرم ۱۲۲۴ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۹۶]

۱۰۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۸۵

آغاز: واضافة فائض الجود الی الفاعل وفیه مکنیة وتخییل لما وصف النبی صلی الله علیه وآله بالصفات السابقة من تبیین الإیات وکشف القناع؛ **انجام:** برابر

خطبه را ندارد؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی هزار جریبی، تا: ۱۱ ربیع الاول (۸۰)۱۲۳۰ق؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۵۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۳]

۱۰۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۳۸/۱

خط: نسخ، کا: محمد بن مسیح موسوی، تا: ۱۲۳۱ق، ۴۸گ (۱-۴۸)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۹۹]

۱۱۰. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۷/۱

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** قوله و هو مصدرکالخطاب سمی به المفعول و هو المکتوب ...

بی‌کا، تا: یکشنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۲۳۱ق، جا: کرمانشاه؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ (۱پ-۵۶پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: - ۸۹]

۱۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۹۶

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: وحید الدین موسی بن جعفر بن احمد بن جعفر بن نورالدین محمد بن فقیه الدین محمود لاهیجی، تا: ۱۲۳۲ق؛ ۸۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ - ۷۴]

۱۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۳۳ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ، ۲۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۸۲]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۲۱]

۱۱۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۵۰

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

از اول تا قدری از تفسیر آیه ۲۳ سوره بقره؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد باقر حسینی هزار جرینی ارانی، تا: جمعه ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۳۳ق، جا: استرآباد؛ واقف: علیمردان خان تیموری نصرت الملک؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا، ۱۳۲گ، ۱۸ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: - ۳۶۷]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۶

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۶]

۱۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۹

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا شفیع بن مشهدی مجید دابوئی، تا: جمعه ۱۶ ذیحجه ۱۲۳۶ق؛ محشی؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای، ۱۱۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۶۱۳]

۱۱۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۱۷

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد تقی، تا: ۱۲۳۶ق [ف: - ۴۸]

۱۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۷۳

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۹۵گ، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۶۱۳]

۱۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۹۵

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۴ رجب ۱۲۳۸ق؛ محشی؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۶۱۴]

۱۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۱۳/۲

خط: نستعلیق، کا: سید صادق مرزون آبادی، تا: ۱۲۳۹ق؛ ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۳۷]

۱۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد حسین الماسی، تا: ۱۲۴۰ق؛ محشی بامضای «منه»؛ تملک: حسنعلی الماسی به تاریخ ۱۲۷۵؛ خط حسنعلی مجلسی به تاریخ ذیحجه ۱۲۹۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸۶گ، ۲۰ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۹۳]

۱۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۵۶

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن عبدالله، تا: اواسط جمادی الاول ۱۲۴۰ق؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲۲ - ۲۲۸]

۱۲۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۲۷

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر القانی ابن سلطان القاری، تا: ذیقعده ۱۲۴۱ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۲۳

سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۰]

۱۲۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۹۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الثانی۱۲۴۱ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه ره»و «محمد شیروانی»؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۸/۵/۲۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۸]

۱۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۲۷

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن کربلائی ابوالحسن بن ملا رجبعلی بن کربلائی ابوالحسن بن محمد حسین هزار جریبی استرابادی، تا: رجب ۱۲۴۴ق؛ واقف: فهرستی، ۱۴۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۴۳۴]

۱۲۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۱]

۱۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۷۰

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و الدفن بالنظر الی زمان اثبات نسبة القتل هذا و ربما جعل التقدیر هم الذین یؤمنون فی جواب من المتقون.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ جمادی الثانی ۱۲۵۲ق، جهت آخوند ملاموسی؛ مصحح، محشی؛ در پنج برگ آخر سؤال و جواب آمده که میرزا محمد زکی نوری از مولی علی پرسیده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۵۶]

۱۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالجواد بن محمد علی بن ملا محمد حسین ملا باشی، تا: جمعه ۱۲ شعبان ۱۲۶۱ق؛ واقف: شیخ محمد صلاح علامه حایری؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج دارچینی، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۶۱۴]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۹

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: آبی، ۱۳۸گ، ۱۴ - ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۴ - ۴۳۵]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۹۹

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مهدی بن جعفر قلی، تا: شوال ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: نخودی و فستقی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۲۹]

۱۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۴۵-۱۷/۱۲۵

آغاز: برابر۱

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه از جمادی الاول ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۲-۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۲۲]

۱۳۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۴۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: شیخ محمد جعفر بن آخوند ملا عبدالله، تا: جمعه ۲۷ جمادی الثانی۱۲۷۱ق؛ محشی؛ مهر: کتابخانه مجدالدین، حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۶۴۶]

۱۳۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۲۶/۳

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صادق لنگرودی، تا: ۱۲۹۵ق، ۹۱گ (۱۱۵-۲۰۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳ - ۷۱]

۱۳۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۸گ (۱پ-۸۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۶سم [: ف: ۱ - ۶۱]

۱۳۳. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۳۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ ۱۳۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: - ۲۴]

۱۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۳۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای منه؛ تملک: جواد الحسینی؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۱۹گ، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۸ - ۴۵]

۱۳۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۰۲]

۱۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۹

خط: نسخ، کا: صالح بن لطف الله، بی‌تا؛ تملک: احتشام الدوله متخلص به عبدی؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۵گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۸۲]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۲۹

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۲۲]

۱۳۷. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۴۹۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حسن صدرزاده خوئی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۲۵۵]

۱۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۵ - ۷۱]

۱۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۵۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ (۲پ-۸۱پ)، اندازه:۱۳×۱۹سم [ف: ۲۲ - ۲۸۸]

۱۴۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳-ح//۱۹ف۲

آغاز: بسمله - و به نستعین - الحمدلله الذی جعل نسخة عالم الامکان شرحاً لإیات قدرته؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق و شکسته، کا: حاجی محمد ابن بابا گیلانی، تا: ۱۲۲

(کذا)؛ ۶۶گ، ۲۱ سطر [ف: ۱ - ۲۴]

۱۴۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۹۴/۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** قوله فیا واجب الوجود ویا فایض الجود ویا غاية كل مقصود صل عليه صلوة توازی غناؤه وتجازی عناؤه وعلى من اعانه وقرر تبيانه تقرير اطلاق واجب الوجود عليه سبحانه..

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز، ۸گ (۹۹پ-۱۰۶پ.)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۳]

۱۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۲۷/۱

آغاز: مشاركتها النوعيه ذكرها لاظهار كلامه مدحاله وثناء عليه فمحصل الكلام انه حمدالله تعالى على نعمتين انه جعل بعض صفات القرآن دائما على صحة مذهبه من يين المذاهب؛ **انجام:** فانه يستلزم ترك الايه واراد بالتبرك عدم الاتيان ويقال فى محل لاثبوت فيه كسورة برائة وحينئذٍ يصير المتروك مأة واربع عشر آية وهذا ضعيف جدا

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ درپایان نسخه نوشته است: «این حاشیه من اوله الی آخره خط مرحوم شیخ بهایی علیه الرحمة است»؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۳]

۱۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۰۴-۵۹/۲۲۴

آغاز: علم التفسير الباحث على اما ارادة الله سبحانه بكلامه المجيد الذى لا يأتيه الباطل من بين يديه و لا من خلفه

از اول تا «قوله و هو متعين الارادة الخ اى كون الايمان بمعنى التصديق وحده من دون ضم الامرين الآخرين ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام (مختصری از اول مقدمه)؛ ۹۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۲۲]

۱۴۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۲۲/۱

آغاز: برابر۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۳۹۶]

۱۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۹۹

آغاز: برابر۱

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۱۸]

۱۴۶. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۷۹/۱

آغاز: ... قوله و اختصاصه آه جواب عما يقال ان الهدى عندك مطلق الدلالة سواء حصل بها الوصول ام لا والقرآن بهذا المعنى هاد للمتقين و غيرهم فما وجه الاختصاص بهم؛ **انجام:** قوله فان لكل آية هكذا ورد فى الحديث عن النبى صلى الله عليه و آله و المراد بالظهر ما ظهر من المعنى الجلى المنكشف و بالبطن ما بطن و لم يظهر على غير من نورالله قلبه بنور المعرفة و ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با امضای «منه رحمته الله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: - ۴۵]

۱۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۱۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۰۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۴۹. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵ - ۵۹۷]

۱۵۰. قم؛ علامهٔ طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۳ - ۱۶۱]

۱۵۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** قوله معطوف على قلوبهم اى ليس خبر عشاوة و لا عاملا فيها على سبيل التنازع مع قوله على ابصارهم بل هو معمول للختم غير داخل تحت التغشية و استدل على ذلك بوجوه ثلاثة الاول الاية.

حاشیه جدید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: پلاستیکی، ۸۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم - ۹۳]

۱۵۲. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** من ان المشركين انما يعتقدون فى الاصنام انها شفعاء

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۶)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۱۴۹]

۱۵۳. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر۲

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «دام ظله» [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۶۴]

● حاشية انوار التنزيل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

شروانی، محمد امین بن صدرالدین، - ۱۰۳۶ ؟ قمری

šarvānī, mohammad amīn ebn-e sadr-od-dīn (- 1627)

وابسته به: انوار التنزيل و اسرار التأويل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

حاشیه کوتاهی است بر «انوار التنزيل» قاضی بیضاوی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۲/۳

آغاز: قوله انا فتحنا لك قيل وجه التأكيد هاهنا غير ظاهر لما تقرر فى علم المعانى من ان التأكيد انما يحسن فى كلام؛ **انجام:** اشارة الى ان كلام ثبت منه العدواة و الغيظ بالنسبة الى اصحاب رسول الله صلى الله عليه و سلم فهو داخل فى زمرة الكفار تمت السورة و الحمدلله و الصلوة على رسول الله و على اولاده و اصحابة المتأدبين بآدابه.

سوره فتح است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،

۱۰ص (۷۶-۸۵)، ۲۱ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم[ف:۳۵-۲۳۵]

● **حاشیة انوار التنزیل** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

غنی زاده نادری، محمد بن عبدالغنی، - ۱۰۳۶ قمری

qanī-zāde nāderī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-qanī (- 1627)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

اهداء به: سلطان احمد خان (چهاردهمین سلطان عثمانی) (۱۰۱۲-۱۰۲۶ق)

حاشیه‌ای مفصل و مبسوط بر انوار التنزیل قاضی بیضاوی است. مؤلف آن را «عالم الانوار و علیم الاسرار» نامیده است. این مؤلف انوار التنزیل را ملخص و مختصر کشاف می‌داند که در مقدمه پس از توصیف بلیغ از کشاف زمخشری می‌نویسد «و کذالک مختصر المسمی بانوار التنزیل»

تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۴۴

این مجلد با وجود اینکه قریب پنجاه جزء و در حدود یکهزار صفحه است از اول قرآن تا نصف سوره بقره می‌باشد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در حاشیه کتاب اسامی اغلب حاشیه‌نویسان بر انوار التنزیل را که در متن از ایشان با عنوان «قیل» نقل شده با جوهر سرخ نوشته‌اند و این نسخه در زمان حیات مؤلف نوشته شده که در آخر در ضمن دعاء «اللهم طول عمره و احفظ اولاده» می‌نویسد، مجدول مذهب، با یک سرلوح بسیار زیبا، کاتب نام خود و تاریخ کتابت را ننوشته در صورتیکه یک صفحه در علت نوشتن این‌کتاب شرح داده می‌گوید سال‌ها در این فکر بودم از هر فنی باشد کتابی استنساخ نمایم و بعد از تفأل و استخاره به نوشتن این حاشیه اقدام کردم. [ف: - ۲]

● **حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

شروانی، محمد بن جمال الدین، - ۱۰۶۳ قمری

šarvānī, mohammad ebn-e jamāl-od-dīn (- 1653)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

حاشیه‌ای بسیار مفصل و مبسوط با عنوان «قوله» بر تفسیر بیضاوی، به این‌گونه که نام هر سوره را با آیه بسم الله آورده سپس به حاشیه مورد منظور خود پرداخته است. نگارنده در دیباچه می‌گوید: فقط به شرح کلمات مشکل از نظر لغت و اعراب پرداخته‌ام و جملات مشکل را از نظر معانی و بیان تفصیل داده‌ام و به تأویل که منهی عنه است نپرداخته‌ام. مؤلف در وصف کتابش می‌گوید: «و لما کانت قواید هذا الکتاب العظیم الشأن اکثر من ان یحصی فاقترح علی مع ... بالقصور و قلة البضاعة و الفتور و قصر الباع فی هذه الصناعة ان اجمع فیه ما تمس الیه الحاجة بقدر الاستطاعة و انتخب ما هو المعول علیه علی حسب الطاقة و اشرح مفردات اللغة الغیر الواضحة و اذکر الاعرابات النحویة اللایحة و ابین خواص الترکیب بحسب علم المعانی و اظهر التصرفات البیانیة من المجاز و الاستعارة و الکنایة ...». کشف الظنون در عنوان «انوار التنزیل» آن را یاد کرده و هم آورده که این حاشیه در دو جلد صورت گرفته است.

آغاز: قال الفقیر الی الله محمد بن جمال الدین بن رمضان الشیروانی المسکری ... بعد حمدالله العلیم العلام و صلاته علی رسوله محمد سید الانام ... لما رایت الکتاب الموسوم با نوار التنزیل و اسرار التأویل ... من اجل المصنفات نقلا ...

انجام: یحسب کل مرتبة من مراتب الانسانیة بما یلیق تلک المرتبة

[الاوقاف العامة بغداد ۹۵/۱؛ فهرست دار الکتب المصریة ۴۶/۱]

۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قالوا انه شحم الالیة فی قول جمیع المفسرین الا ابن جریح قال فی القوائم

از ابتدا تا اواخر سوره انعام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ وقفنامه با مهر «العبد احمد بن محمد ابراهیم الحسینی» (مربع) لکن در ضمیمه وقف از سید احمد واقف با جمله انتقل الی جوار ربه یاد کرده و تولیت را به فرزند دیگرش سید حسین تفویض کرده و خط از میر ابراهیم می‌نماید؛ جلد: تیماج سیاه، ۶۱۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲ - ۳۱۷]

۲. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله اتباعا لهم غیر اولی العقل و فی غایة القصور عن المعنی الربوبیة الخ، یعنی غلب غیر العقل علی العقل و للتنبیه علی ان کل المخلوقات مسخرون فی قبضة قهره و قدرته ... سورة انعام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۷۰گ، ۲۷ سطر (۱۰/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: - ۳۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** در سوره اخلاص: قوله تکریر لفظة الله للاشعار ... و پس از آنکه یک صفحه بزرگ که شرح داده، گوید: لاثبات التوحید اصالة علی الواحد لانه مع رعایة العنوان.

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه سلطنتی و متعلق به کتابخانه جهانگیر پادشاه در شاه جهان آباد هند بوده و تاریخ عرضه آن بر کتابدار اول رجب ۱۰۹۲ می‌باشد، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: ضربی مشکی، ۶۶۷گ، ۳۳ سطر (۱۵×۲۴)، اندازه: ۲۳×۲۳/۵سم [ف: ۱ - ۹۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور سبز،

۵۵۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۳۵ - ۲۶۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهم فی غاية القصور عن الربوبية و النزول عن رتبة العبودية فی النهاية مع الاشعار بالمجانسة المنافية للالوهية.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «عبدالجواد الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج سبز، ۵۱۶گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸×۳۲/۵سم [ف: ۳۵ - ۶۷]

۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶-ت/۵۶۲

آغاز: بسمله. صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیما - کتاب التفسير و هو التكشيف عن مدلولان نظر القرآن - قوله الرحمه؛ **انجام:** و اللامين و ... الميم الاولی و ذكر بلفظ المجهول و قال ابن عم لم يكن اهل العراق فی ذلک.

از اواخر سوره البقره تا اوایل جزو سی ام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی نازک، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۴۱۲گ، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۲ - ۱۵۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷

آغاز: سورة الانعام بسم الله الرحمن الرحيم قوله اخبر بانه تعالی حقيق بالحمد و نبه علی انه المستحق له علی هذه النعم الجسام حمدا و لم يحمل فيكون حجة علی الذين بربكم بعدلون يعنی ان المراد منه احمد و الله ولكن جاء علی صيغة الخبر؛ **انجام:** برابر

پنداشته می‌شود که این نسخه جلد ۲ این حاشیه باشد از سوره انعام تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: فاضلخان؛ ۵۷۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۴ - ۴۳۵]

● حاشية انوار التنزيل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

سیالکوتی، عبدالحکیم بن شمس الدین، - ۱۰۶۷ قمری

sīyālakūtī, ʻabd-ol-hakīm ebn-e šams-od-dīn (- 1657)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

اهداء به: ابوالمظفر شهاب الدین محمد شاه جهان (مخلوع در ۱۰۶۸ و متوفی در ۱۰۷۷ق)

حاشیه توصیفی متوسطی است با عناوین «قوله، قوله»، بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی که ظاهراً ناتمام مانده است. محشی در این حاشیه مطالب قرائتی و نحوی و صرفی و بیانی را بیان نموده و در بعضی موارد اشاره به اقوال سایر محشین کرده است.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی انزل الفرقان شفاء لما فی الصدور ... الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده رتب استحقاق الحمد ...

چاپ: استانبول، ۱۲۷۰، در حاشیه تفسیر بیضاوی

[کشف الظنون ۱۸۶/۱؛ ذیل کشف الظنون ۱۴۰؛ الذریعة ۴۲/۶؛ مشار عربی ۲۷۴؛ معجم المطبوعات ۱۰۶۸/۱، الاعلام زرکلی ۲۸۳/۳، ایضاح المکنون ۱۴۰/۱؛ ریحانة الأدب ۱۰۵/۳؛ معجم المؤلفین ۹۵/۵؛ هدیة العارفین ۵۰۴/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۲/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۹۲/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۳۶

آغاز: معنی البعید من قوله الحمدلله علی أن یقدر لعل تعلیماً للعباد فیکون أمراً مشتملاً للنهی فان الأمر الایجابی متضمن للنهی عن ضد ما أمر به؛ **انجام:** فمقتضی الظاهر أن یقال و ما کان الله تعالی یعذبهم، و فی الکشاف و فیه اشعار بأنهم.. و الدلیل علی هذا الاشعار قوله.. و ما لهم.

شامل تفسیر سوره فاتحه، بقره، آل عمران، نساء، مائده می‌باشد؛ خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بدون نقطه، مصحح؛ کاغذ: متن شرقی و حاشیه فرنگی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی کرم، ۴۲۵گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه:۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۳۰ - ۲۳۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی صلب العقد او فی شرطه، و انه یصح آه. عطف علی قوله ان الخلع ...

خط: نسخ متوسط، کا: سید رکن الدین حسینی، تا: ۱ رجب ۱۱۰۳ق؛ محشی بامضای «منه»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۳۷۰گ، ۲۰ سطر (۱۰/۵×۱۲/۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱- ۹۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انه یصح اه عطف علی

نسخه تا قدری از تفسیر آیه ۲۲۹ از سوره بقره را دارد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن مشهدی، تا: غره ربیع الثانی۱۱۲۵ق، واقف: دکتر حسن شهیدی، مهر ۱۳۲۳؛ ۲۷۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴ - ۴۳۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۲۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو الدلالة علی الانتفاء الاول بانتفا الثانی و کون هذا المعنی لازماً لمفهومها لما یستلزم

تا آیه ۲۰ سوره بقره می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش مشمع شکلاتی، ۸۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۷۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «حسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۲ - ۱۳۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۰گ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۳۶۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۵۳

آغاز: الحمد لله الذی انزل اه، وشح صدر الخطاب باقتباس من

الکتاب؛ **انجام:** و الا فکل القراءات قراءة علی (ع) و قد یقال کل من القرءات السبع المتواترة انما نسب ...
خط: نستعلیق کم نقطه، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ مهر: «ادرکنی یا علی» (بیضی)، «عبده الراجی قربانعلی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۷/۸سم [ف: ۴۳ - ۹۹]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۷۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک ۱۲۵۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۲۹۸گ، ۲۶ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۲۱۳۵]

۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۷۷/۹
کا: مصطفی بن محمد علی حسینی، تا: ۱۲۰۸ق، جا: اصفهان [نشریه: ۲ - ۱۰۲]

۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۴۳
از آغاز قرآن تا آیه ۲۳۰ سوره بقره؛ خط: نسخ، کا: محمد بن قربانعلی، تا: ۱۲۱۴ق؛ ۱۸۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱ - ۷۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۰۷/۱
آغاز: برابر؛**انجام:** و المراد به آه ای المقصود من ایراده هذه الجملة المعترضة الحث علی الاکثار.
خط:نستعلیق، کا: محمد علی نوری مازندرانی، تا: سه‌شنبه ۲ ذیقعده ۱۲۱۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۲۹۶]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۵۴-۱۹/۸۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله والمراد به المقصود من ایراد هذه الجملة المعترضة قوله اجعل ایتاءنا اه یعنی هذا ما وجدنا من حاشیة الفاضل المحقق ...
خط: نستعلیق، کا: محمد تبریز ی، تا: ۱۲۲۴ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی از شیخ زاده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۲۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۹۸
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۲۵ق، جا: شیراز؛ مصحح؛ تاریخ وقف: ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۷۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۳۳۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۹۴
خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد کاظم، تا: ذیقعده ۱۲۲۵ق، به امر عبدالجواد حسینی ابن شهید الثالث؛ مصحح، محشی با عنوان «هدایت الله الحسینی» و «آقا شریف متولی» و «محمد مهدی الحسینی»، مجدول، دارای سرلوح مرصع مذهب زیبا با کتیبه‌ای مرصع و مذهب؛ یادداشتی از ابوعبدالله زنجانی در هدیه کتاب از طرف قاسم طهماسبی تبریزی به وی به سال ۱۳۵۵ق؛ تملک: فرهاد میرزا؛ جلد: روغنی گل و بوته، ۲۶۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۸ - ۱۴۳]

۱۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۲۰
آغاز: برابر
کا: کرمعلی خراسانی، تا: ۱۲۳۱ق، برای فاضل مقدس مولانا محمد تقی طهرانی؛ قطع: وزیری [ف: - ۱۰۵]

۱۶. مشهد؛ حیدری؛ شماره نسخه:۳۲
کا: محمد باقر بن علی اکبر خوانساری، تا: رجب ۱۲۵۸ق [اندیشه حوزه: س۲، ش۷ - ۲۱۴]

۱۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی بعض النسخ بکلمة او و هو المطلوب .
خط: نسخ، کا: میزا تقی موسوی اصفهانی، تا: شعبان ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۰۶ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۵۱]

۱۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۸۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۹۴گ، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۴]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** حیث نفی عن المقل نصب الآخر و اثبت لمکثر نصیب الدارین و اجعل آیاتنا یعنی ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، یادداشتی به سال ۱۲۴۴، یادداشتی در استنساخ کتاب با مهر «عبده الراجی عبدالوهاب» (بیضی)؛ تملک: آقا میرزا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۷سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۵۶]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۲۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ بی‌دیباچه سپس مانند ش ۱۷ (۹۴:۱)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۵گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۲۷۶]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۱۱/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الناظرون فی هذا الکتاب تحیروا فی حل هذین الوجهین فقال بعضهم معنی قوله ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۷۲پ-۷۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸ - ۳۳۶]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** وان اهل الکتاب لم یکونوا مؤمنین بجمیع ما انزل من قبل فان الیهود لم یؤمنوا بالانجیل فجوا به.
خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۹۶ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۲۰]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۳۲ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** انتفاء الأول بانتفاء الثانی و کون هذا المعنی لازماً لمفهومها لایستلزم ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: عادی، ۸۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [مؤید: ۱ - ۱۳۳]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۴۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۸۶]

● حاشية انوار التنزيل = حاشيه تفسير بيضاوى / تفسير / عربى

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

Šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

[الذریعه ۴۳/۶ «حاشیه بر تفسیر بیضاوی»]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۲۷-عکسی

آغاز: (آغاز افتاده برای نشانی از ص ۵۶۰) بسمله (سوره یاسین): فجمعها ابن کثیر و نافع و حفص و امالها الباقون

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۲۸ص، ۲۷ سطر (۱۰×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [عکسی ف: ۱ - ۱۳۸]

● حاشية انوار التنزيل / تفسير / عربى

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

کردی، مصطفی بن عبدالله، - ۱۰۹۸ قمری

kordī, mostafā ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 1687)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

حاشیه مختصری است بر تفسیر سوره هود از «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی. این‌که مؤلف بر سایر بخشهای این تفسیر حاشیه نگاشته یا نه مورد تردید است، ولی بغدادی در هدیة العارفین از تألیفات وی «الحاشية على انوار التنزيل» را ذکر نموده که ظاهراً مشتمل بر تمامی تفسیر می‌باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۲/۱

آغاز: الحمد لوليه و الصلوة على نبيه محمد و آله اجمعين قال البيضاوى رحمة الله عليه فى اول سورة هود الم كتاب مبتداء؛

انجام: انما هو عن السؤال الذى يتضمن الحاجة و الالحال مستنداً بامر لا علم بكذا لا عن مطلق السؤال للاسترشاد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ص (۱-۱۸)، ۲۱و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳۵ - ۲۳۴]

● حاشية انوار التنزيل / تفسير / عربى

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

حسینی، محمد بن ابی الصفا، ق۱۱ قمری

hoseynī, mohammad ebn-e ab-es-safā (- 17c)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

حاشیه بر انوار التنزیل و حاشیه اسفرائینی بر آن از صدرالدین محمد بن ابی الصفاء بن یونس حسینی. مؤلف پس از فراگرفتن انوار التنزیل و خواندن بیشتر آن بر استاد خود (ناصر الدین محمد سنوجردی) و مطالعه حاشیه خواجه ابوالقاسم لیثی بر تفسیر سوره فاتحه [از بیضاوی] و حاشیه عصام الدین ابراهیم اسفراینی بر آن و با استفاده از یادداشت‌هایی که به هنگام خواندن کتاب انوار التنزیل از افادات استاد یا همدرسان فراهم آورده بود، به تألیف کتاب حاضر پرداخت و فوائد و انظاری را که به وقت درس گفتن کتاب بیضاوی بر آنها دست یافت، بر یادداشت‌های پیشین افزود و این کتاب را حاشیه‌ای ساخت بر کتاب انوار التنزیل و حاشیه اسفراینی بر آن.

مؤلف تا پایان سوره فاتحه فقراتی از حواشی لیثی نقل و بر آن خرده‌گیری می‌کند و در پایان تفسیر سوره فاتحه می‌گوید: «هذا ما كتبنا على تفسير سورة الفاتحه (در نسخه: الواقعه) بتوفيق من لايخفى عليه خافيه و نستعين به فى الشروع فى شروح الباقيه ... و نسأله حسن الفاتحه و الخاتمه و حصول العاقبه قوله و سائر الالفاظ». وی از رضی (شارح کافیه)، جزری، تفتازانی و خاصه از سید شریف بسیار نقل می‌کند و در تفسیر «و اياك نستعين» درباره استطاعت و شرطیت آن در تکلیف (از مسائل کلامی) به تفصیل پرداخته و خود را از «ماتریدیه» می‌شمارد - که قائلند به عدم جواز تکلیف به محال در مقابل دیگر اهل سنت - که تکلیف به محال را جائز می‌دانند. در شرح معنی هدایت از انواع سیر الی الله به نقل از «صوفيه قدس الله اسرار هم» یاد می‌کند و خود نیز تحقیقی دارد. بروکلمان در شمار حواشی تفسیر بیضاوی از این حاشیه و نسخ آن در موزه لندن (ش: Or. 6463) و فهرست پترزبورک و کتابخانه داماد زاده (ش ۲۳۲/۳۰) یاد می‌کند و نام مؤلف آن را بدین‌گونه می‌آورد «صدرالدین محمد بن ابی الصفاء حسینی شیرازی برای رستم بهارد خان از سلاطین آق قویونلو که در ۷-۱۴۹۲ = ۹۰۲-۸۹۷ حکومت داشته». (عبدالحسین حائری)

[بروکلمان ذیل ۱: ۷۳۸-۷۳۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۰۲/۱۷

آغاز: بسمله الحمدلله الذى نزل علينا الكتاب تبيانا لكل شى ... و بعد فيقول العبد ... صدرالدين محمد بن ابى الصفاء الحسينى ... لما كان علم التفسير رئيس العلوم الشرعيه و راسها ... صرفت بعض عمرى الى اقتناص شوار دانواره و اقتباسها ... و قرأت اكثر كتاب انوار التنزيل ... على مخدومى و استادى ... العالم العارف الكامل المكمل صاحب النفس القديسه جامع المكمالات الانسيه مولانا ناصر الشريعه و التقوى و الدين محمد السنوجردى ... و طالعت فى ضمنها

حاشية تفسير سورة الفاتحه للعالم ... خواجه ابوالقاسم الليثى روح ... روحه و الحاشية التى كتبها المولى العلامه رأس المدرسين ختم المصنفين مولانا عصام الدين ابراهيم الاسفرائنى رحمه الله ... و الكشاف و شروحه ... و كنت قد قيدت بالكتابه حين القرائه فى بعض المواضع بحسب التوفيق نبذاً مما جرى فى مجلس در سه مما افاده قدس سره او افاده بعض اصحابى المشاركين من ارباب التحقيق او خطر ببالى الفاتر ... ثم الحقت به ما سمح به النظر القاصر و الفكر الفاتر حين قرائة بعض الاصحاب على ذلك الكتاب و الان اردت ان ارتبها و انقلها من السواد الى البياض و اجعلها حاشية متعلقه بالكتاب و حاشية العلامه الاسفرائنى مشتمله على السوال و الجواب و التحقيق و الاعتراض تذكرة للاصحاب و تبصرة للاحباب لما رأيت انى بمعترك المنايا ... وها انا اشرع فى المقصود ... قوله الحمدلله الذى نزل الفرقان على عبده قال المصنف فى تفسير قوله تعالى فى اول سورة الكهف؛ **انجام:** اذكفرهم بكونه كلام الله كفر بالكتاب الذى. اقول انت خبيريان غرض المصنف من قوله فان من كفر بالقرآن (كلمه آخر نشان صفحه بعد است كه از دفتر ساقط شده است).

خط: نستعليق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۳۸۷–۳۸۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰ – ۱۸۰۷]

● **حاشية انوار التنزيل** / تفسير / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

شرانشی کردی، محمد

šarānešī kordī, mohammad

وابسته به: انوار التنزيل و اسرار التأويل = تفسير بيضاوى؛ بيضاوى، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)

حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله، قوله» بر انوار التنزيل بيضاوى (جزء عم)؛ این تفسیر بیشتر به مباحث ادبی و لغوی و بعضاً کلامی پرداخته و ایراداتی بر برخی مفسران گرفته است. محشی از کشاف زمخشری و از تبصرة المتذكر و تذكرة المتبصر كواشى فراوان نقل می‌کند.

آغاز: بسملة، قوله عز و جل عم يتساءلون فى الكشاف و الكواشى انه قرء اساءلون بالادغام قيل عن هذه للتعليل كما فى قوله تعالى و ما نحن بتاركى آلهتنا عن قولك أى عن اى سبب يتساءلون

انجام: و قوله او للسببية عطف على جزائية و الفرق بينها ان الفاء الجزائية للدلالة على لزوم ما بعدها.

[بروكلمان ۳۰۸:۲ و ذيل ۳۰۲: و ۲۵۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۷۸۲

آغاز و انجام: برابر

از ابتدای سوره نبأ تا اواخر سوره ماعون می‌باشد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی به لفظ «منه» و بعضاً «محيى الدين»، ضمیمه نسخه ش ۲۱۰۰۹؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۱۴۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن – ۱۷۰] و [ف: ۲۲ – ۲۳۳]

● **حاشية انوار التنزيل** / تفسير / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

فندرسکی استرآبادی، ابوطالب بن میرزا بیگ، – ۱۱۰۰ قمری

fendereskī estarābādī, abū-tāleb ebn-e mīrzā beyg (-1689)

وابسته به: انوار التنزيل و اسرار التأويل = تفسير بيضاوى؛ بيضاوى، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)

حاشیه‌ای است بر تفسیر انوار التنزیل قاضی بیضاوی با عنوان «قوله، قوله» محشی از شاگردان آقا حسین خوانساری و علامه مجلسی است و از معاصرین میرزا عبدالله افندی که شرح حالش در ریاض العلماء (ج ۵ ص ۴۹۹) به تفصیل آمده است.

[الذريعة ۴۱/۶؛ طبقات اعلام الشيعة قر ن ۱۲ ص ۳۹۱]

قم؛ گلپايگانى؛ شماره نسخه:۷۶-۱/۷۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الذى نزل على عبده الفرقان تبياناً لكل شيء ... اما بعد فيقول العبد الضعيف المحتاج إلى الله القوى؛ **انجام:** تنبيه: قال فى الكشاف و قرأ عبدالله أى عبدالله ابن مسعود الم تنزيل الكتاب لاريب فيه ... الم ان كان اسماً للسورة فهو مبتدأ بتقدير مضاف أى تنزيل الم تنزيل الكتاب أو خبر مبتدا مخدوف ...

سوره فاتحه تا اوایل سوره بقره؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ متن انوار التنزیل در بالای هر صفحه آمده است، حاشیه با عنوان «افادة الاستاد المحقق دام ظله» و چند صفحه در اوایل حاشیه فارسی به تاریخ ۱۱۸۴ و حاشیه «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ضربی، ۱۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۱۵]

● **حاشية انوار التنزيل** / تفسير / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح، – ۱۱۲۰ قمری

māzandarānī, mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh (- 1709)

وابسته به: انوار التنزيل و اسرار التأويل = تفسير بيضاوى؛ بيضاوى، عبدالله بن عمر (–۶۸۵)

تاریخ تألیف: ۲۷ شعبان ۱۰۷۸ق

حاشیه‌ای است بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی.

آغاز: بسمله قال الله تبارك وتعالى وان كنتم فى ريب مما نزلنا على عبدنا فأتوا بسورة من مثله لما قرر وحدانيته وبين الطريق الموصل الى العلم بها ...

انجام: ویمکن ان یکون مراده صلی الله علیه وآله من السحرة البالغین فی الفصاحة والبلاغة من اصحاب البیان لقوله صلی الله علیه وآله ان من البیان لسحراً.
[الذریعة ۴۴/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱۹/۲
آغاز و انجام: برابر؛ فرغت من تألیفه و تحریره یوم الاربعاء ۲۷ شهر شعبان المعظم ۱۰۸۷ و الحمد الله شکرا و انا العبد ... محمد هادی بن محمد صالح بن احمد المازندرانی.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۲۳۴گ (۱۳۳پ-۳۶۶پ)، ۱۸ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۳ - ۳۲۸۱]

۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۰۸
آغاز و انجام: برابر
از آیه ۲۱ سوره بقره ما بعد حاشیه شیخ بهائی که به شماره‌های ۳۶۱ و ۳۶۲ گذشت شروع شده و در آخر سوره بقره خاتمه پیدا می‌کند؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق محمود دماوندی، تا: سه‌شنبه ربیع الثانی ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی قرمز، ۳۰۸ص، ۱۹ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۲۳]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۳۶-۱۹/۱۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالخالق بن محمود دماوندی، تا: چهارشنبه اوایل دهه دوم محرم ۱۱۱۰ق؛ مهر: «افقر المفتاقین الی الله الغنی محمدباقر بن علی رضا الحسینی» (بیضی)، «محمدباقر بن علی رضا الحسینی» (بیضی)، «محمد باقر الحسینی الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۲۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۱۵]

۴. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۴۲/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد مهدی، تا: شنبه ۱۲ ذیقعده ۱۱۶۲ق؛ ۱۱۰گ (۱پ-۱۱۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۲۲۹]

● حاشیة انوار التنزیل / تفسیر / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

حسینی نائینی، محمد بن محمد باقر، ۱۰۸۰؟ - ۱۱۴۰ ؟ قمری
hoseynī nā'īnī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1670 - 1728)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله» بر کتاب انوار التنزیل و اسرار التأویل قاضی عبدالله بن عمر بیضاوی.
[الذریعة ۱۵۳/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۹۰/۲
آغاز: قوله و فیه دلیل اه وجه الدلالة کون الصفة المشبهة للثبوت و الاستمرار فتدل علی استمرار تربیته تعالی للعالمین؛ **انجام:** در برگ ۱۵۸ ب: و اعتذر المصنف عنهم بانه لایبعد تجویزه فی المعطوف و هو حسن، بهاء
این نسخه از سوره حمد آغاز تا اواسط سوره نحل به انجام می‌رسد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۲؛ این حاشیه به صورت پراکنده آمده و در هامش نسخه خطی انوار التنزیل نوشته شده است با امضای «بهاء و بهاءالحسینی عفی عنه»؛ اندازه متن: مختلف؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۸گ (۱-۱۵۸)،اندازه: ۲۳/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳۴ - ۶۰۰]

● حاشیة انوار التنزیل / تفسیر / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

وابکنی، عنایة الله بن عبدالله، - ۱۱۷۶ قمری
vābkenī, 'enāyat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1763)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)
این حاشیه از شیخ عنایت الله بخاری است با تفحص زیاد اطلاعی بر حالات و مؤلفات ایشان نیافتیم. از این حاشیه چنین به دست می‌آید که عالم و مطلع بوده این حاشیه را بر تفسیر بیضاوی و حواشی حنفی که آن نیز بر بیضاوی است تعلیق نموده و اشکالات آنها را حل و نظریات خود را ذکر نموده است. کشف الظنون حنفی، محشی بیضاوی، را این‌گونه معرفی می‌کند: «الشیخ قاسم بن قطلوبغا الحنفی متوفی سنه تسعه و سبعین و ثمانمائه (۸۷۹)» و در کتب دیگر محشی حنفی مشهور دیده نشده بنابراین شاید مراد بخاری همین حنفی باشد، پس در این صورت زمان بخاری بعد از وفات حنفی یا معاصر ایشان بوده است. این حاشیه بر تفسیر سوره عم تا آخر قرآن است و در حدود ۵۰۰۰ بیت می‌شود.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۹۸
آغاز: الحمدلله الذی عم بارفاد ارشاد الفرقان کل انسان
آغاز نسخه با آغاز حاشیه انوار التنزیل از عصام الدین اسفراینی (۸۷۳-۹۵۱ق) همخوانی دارد؛ خط: نستعلیق خوب، کا: نظام الدین، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۳ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱ - ۱۱۴]

● حاشیة انوار التنزیل / تفسیر / عربی
ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

کواکبی، احمد بن محمد، ق۱۳ قمری
kavākebī, ahmad ebn-e mohammad (- 19c)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

محل تألیف: ادرنه
حاشیه نسبتاً مفصلی است با عناوین «قوله، قوله» بر تفسیر معروف «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی، که مؤلف هنگام اقامت در «ادرنه» و ابتلای به فقر و پریشانی نگاشته تا به سلطان عثمانی تقدیم کند و از وی مقرری بگیرد. این حاشیه فقط بر بخشی از تفسیر سوره بقره نگاشته شده و در دیباچه آن تجلیل فراوان از شیخ الاسلام سید فیض الله افندی نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۰۱

آغاز: الحمدلله الذی جلی عرائس غیوب الفهوم من خزائن الخیال علی منصة إبصار أبصار بصائر اولی الألباب من الرجال؛ **انجام:** و الله ذو الفضل العظیم و الکرم العمیم لا إله غیره و لا خیر إلا خیره منه المبدأ و إلیه المعاد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ صفحه آخر به خط مؤلف است؛ تملکی پاک شده به تاریخ ۱۲۶۵ در تبریز؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۲ - ۳]

● حاشیة انوار التنزیل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl

افندی، صبغة الله

afandī, sebqat-ol lāh

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

رضوانشهر؛ عبدالی، علی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵ - ۶۲۷]

● حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u anwār-it tanzīl = hāšīye-ye tafsīr-e beyzāvī

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

غیرهمانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۲

آغاز: و لا یقدر علیه و ... ای التعریف برح یقال برح الرجل اصحابه بفتح الراء و ضمها ای فاقهم فی العلم و غیره؛ **انجام:** لاغتمامه بسروره ای السرور الممرور فی العتدا اشدانه ای.

مؤلف به تحقیق شناخته نشد. پنداشته شده است که این کتاب همان حاشیه تألیفی شیخ ابوبکر بن احمد بن الصائغ حنبلی (- ۷۱۴ق) است که موسوم است به «الحسام الماضی فی ایضاح غریب القاضی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود اواخر قرن ۸ و اوایل قرن ۹؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج دارچینی، ۲۴۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ - ۶۰۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۱۰۸/۱

آغاز: بسمله. الحمدلله ... فان القصدان یسرالله تعالی بمنه فی هذا الکتاب جمع حواش علی انوار التنزیل و اسرار التاویل تفسیر قاضی القضاة ... قوله نزل الفرقان علی عبده. قال الکشاف انت الکلام النفسی اولا، لان زوال صفته تعالی علی الاول والانتقال علی الاعراض علی الثانی محال؛ **انجام:** قوله ای مکان هزؤ. الهزء مدح فی خفیة ... قدیعبربه عن تعاطی الهزؤ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ با بلاغ‌هایی با تاریخ ۸۶۳ و ۸۶۲، کسی نوشته که آن را با استاد خویش زین الدین عاملی مقابلت کردم و گویا تاریخ ساختگی باشد و پس از آن حاشیه کشاف می‌باشد. [ف: ۴ - ۱۴۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۲

آغاز: قوله تع فی سورة آل عمران و ان الله لیس بظلام للعبید. قال البیضاوی رحمه الله؛ **انجام:** و الله اعلم بحقیقة الحال و حقیقه المقال.

دو صفحه دیگر از حاشیه سوره آل عمران؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱ - ۴۷۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۳

آغاز: بسمله. الحمدلله العلی العظیم و الصلوة علی اشرف خلقه نبیه الکریم و علی عترته الطاهرین. قوله الحمدلله الذی نزل الفرقان الخ؛ **انجام:** بل الاقرب الی فهمهم المعانی المخصوصه.

از محشی ناشناخته. این حاشیه از آغاز قرآن تا نیمه آیه ۴۹ از سوره آل عمران است. این بخش نسخه ما از فاتحة الکتاب است تا نیمه آیه ۱۴۵ از سوره بقره «وحیث ما کنتم فولوا وجوهکم شطره»؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱ - ۴۷۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷

آغاز: بسمله. و بک الاعتماد فی التتمیم یا کریم یا عظیم یا علیم یا رحیم قوله. الحمدلله الذی نزل الفرقان؛ **انجام:** و لذارتب النشر علی خلاف ترتیب.

حاشیه‌ای است بر آغاز تفسیر بیضاوی که ناتمام مانده است و محشی آن که از علمای شیعه بوده است، معرفی نشده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ - ۴۸۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۸

آغاز: بسمله. الحمدلله الحمد هو الثناء. الخ اعلم ان ههنا معان متقاربه متفاوته، اولها اظهار الشی علی صفة؛ **انجام:** و انه به حقیق دلیل علی ان.

این حاشیه بر تفسیر سوره حمد است و ناقص می‌باشد، کاتب موفق به اتمام آن نشده و سه برگ پایان را نانوشته گذارده است؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ - ۴۸۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۹

آغاز: بسمله. قوله نزل الفرقان. الخ. اختیار التنزیل لدلالته علی النزول تدریجاً؛ **انجام:** و کونه عربیاً غیر ذی عوج فلاندراجها فی عجز الفصحا و البلغاء من العرب العاربه.

حاشیه‌ای است بر اوایل تفسیر بیضاوی که محشی از خود نامی نبرده است و احتمالاً از علمای شیعه آغاز دوره صفوی است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی و شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ - ۴۸۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۱

آغاز: لنا من اباله بافحام اللام لتاکید الاضافة و عند ابن الحاجب بحذف النون تشبیها بالمضاف؛ **انجام:** یوید تقدیر الزمخشری قراة الاعمش و من یؤته الحکمة باثبات الضمیر و من فی قراته مبتدا (کذ).

مؤلف شناخته نشد. مؤلف در طی کتاب متعرض به گفتار برخی از محشیان دیگر چون شرف الدین حسن طیبی شده است. از این رو مؤلف این کتاب از مردمان قرن ۸ به بعد خواهد بود. موجودی: از اواخر تفسیر سوره بقره تا اوائل سوره مدثر؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ احتمالاً صفحه‌هایی از وسط افتاده و صفحاتی بی‌ترتیب صحافی شده؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸/۸×۲۶/۸سم [ف: ۱۱ - ۶۰۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۷

آغاز: الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا قال صاحب الکشاف فی خطبته الحمدلله الذی انزل القرآن کلاما مؤلفا منتظما و قال الشریف العلامة فی الحاشیة دل بلامی التعریف و الملک علی اختصاص الحمد به تعالی و قال فی حاشیة شرح المختصر دل الشارح فی قوله الحمد بلامی التعریف و الاختصاص علی اختصاص جنس الحمد؛ **انجام:** و انها فی جهة عالیة و ان التوبة مقبولة و یمکن ان هذه الایة (کذ).

مؤلف از فضلای قرن ۹ به بعد است. موجودی: تا اواسط تفسیر آیه ۳۷ سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰؛ نسخه فاقد دیباچه و ناتمام است. ضمیمه: صدر نسخه «تهلیلیه» دوانی و عبارات پراکنده، محشی؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۲۰گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۱/۸سم [ف: ۱۱ - ۶۱۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۳۴

آغاز: یتبین بها بعض المجملات ... و لطفه الجسیم انه اکرم الأکرمین و ارحم الراحمین قال نزل الفرقان علی عبد اقول قال فی الکشف قیل ان الله انزل القرآن الی السماء الدنیا دفعة واحدة ثم نزله الی الأرض نجوما؛ **انجام:** قوله و قیل بیان الناس علی ان المراد بانعم الثقلین ... و اجود منه أن یراد بالناس.. و علی آله و اصحابه الفایزین بالمرام الی یوم ...

وی مطالبی را از تفسیر بیضاوی که به نظرش مبهم رسیده همراه با نکات ادبی، لغوی و کلامی توضیح داده است و اقوال علما به خصوص زمخشری را نیز نقل نموده. عناوین آن «قوله» می‌باشد. [عنوان اول به «قال، اقول» است]. نسخه حاضر از ابتدای مقدمه تا انتهای قرآن را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز (یکی دو سطر)؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۸۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۳۱]

۱۱. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: و لذلک فضل ما حکی التفضیل من وجهین؛ **انجام:** فینبغی ان یحمل علی التغلیب لان الثقل علی الارض یختص بالانسان

حاشیه توضیحی مختصری است؛ بی‌کا، تا: ۴ رمضان ۹۳۵ق، جا: لار؛ افتادگی: آغاز [مخطوطات مرتضوی: ف: - ۱۴]

۱۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۷۵

آغاز: قال عطا بن بسار الویل واد فی جهنم ... تسمیة من یبخس فی الکیل

از ابتدای سوره مطففین تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحمن، تا: محرم ۹۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۱]

۱۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱ - ج

آغاز: بسمله. عم یتسائلون. اصله عن ما محذف الالف حذفا کثیراً الی ان قل الاصل و هو اثبات الالف؛ **انجام:** قوله: و فیه تعسف الخ لا یخرج بذلک عن التعسف ... الانتقال الی الناس منه فی هذا المقام. الحمدلله الذی وفقنا بشرح هذا التفسیر

از سوره عم تا پایان قرآن و دانسته نشد از کیست؛ خط: نستعلیق، کا: لطف الله رازی، تا: ۱۲ ذیحجه ۹۹۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۲۹گ (۱پ-۲۹ر)، ۲۳ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: - ۳۱۷]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۲۴-۱۱/۱۲۴

آغاز: من عندالله وابطالاً له لم یصلوا الیه ... قوله کثیرا لنفع لعله مأخوذ من عز الماء ای سال قوله عدیم النظیر لما احتوی علیه من الاعجاز الذی لایوجد فی غیره من الکتب؛ **انجام:** سورة النصر وتسمی سورة التودیع کما ... قوله مدینة قال ابوحیان نزلت منصرفه صلی الله علیه

حاشیه کوتاهی است با عنوان‌های «قوله، قوله» بر «انوار التنزیل و اسرار التأویل» قاضی بیضاوی. از سوره زخرف تا آخر تفسیر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با علامت بلاغ ؛ جلد: مقوا، ۱۹۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۲۴]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۶

آغاز: بسمله. سوره هود مکیة. هذا قول الجمهور و عن ابن عباس

(رض) مکیه کلها؛ **انجام:** تم ما یتعلق بسورة یس اللهم اغفر قارئیی هذاالکتاب و الماسین و صل علی محمد و آله و اصحابه العامین و الخاصین و الحمدلله رب العالمین.

این حاشیه از آغاز سوره «هود» تا پایان سوره «یس» را در بردارد و مصدر به فهرست سور می‌باشد ولی فاقد دیباچه و مقدمه است و از این جهت محشی ناشناخته مانده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛واقف:مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰؛ کاغذ: استانبولی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۷۵گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۸۱]

۱۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۹

آغاز: تبلیغ الاحکام و اظهار شعایر الاسلام و قوله علی من اعانه دعاء لجمیع المهاجرین و الانصار و التابعین بطریقته الی دار القرار ... و قوله و بعد فان هذه الفاء اما علی توهم اما او علی تقدیرها فی نظم الکلام لکن التوهم؛ **انجام:** دائمون اولا هون بالنظر الی القرینة و هو کونه فی شأن الکافر و الثانی بالنظر الی اصل منع الخلود و کذا الحال فی الوعد و الایة کما تری الی آخره لانها

در آن از محمد جریر طبری و زمخشری و طیبی در کتاب الاساس و محقق تفتازانی یاد شده و پس از میر سید شریف ساخته شده است.از سوره فاتحه تا میانه سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۸۸گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: - ۵۱۱]

۱۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۶۸۵

آغاز: قوله فان معناهما احسبوا ترکهم غیر مفتونین اعترض علیه بان مدلول الکلام ح حصول ترکهم ... قوله من تمامه حال من فاعله قوله و لقولهم؛ **انجام:** قوله علی ان المراد ما یعم القبیلتین قال البغوی عن الکلبی ذکر بعض العرب انه قال ... الی هنا انتهی الحاشیه جزالله خیراً المصنفه ... تمت فی یوم الاحد من شهر المبارک.

از سوره عنکبوت تا آخر قرآن؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن یعقوب، تا: یک‌شنبه رمضان حدود قرن ۱۱؛ ۶۴۴ص، ۲۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱ - ۲۱۹]

۱۸. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۳۹۶/۲

آغاز: آغاز موجود از خطبه: المدی الاسنی فی تعمق رقایق دقایق القرآن ح ادرک فی سماء البلاغة اقمارها و شموسها و ذلک فی مضمار البراعة ... (پس از ۵ صفحه مقدمه وارد به اصل مطلب شده و چنین می‌نویسد): الحمدلله الذی انزل الفرقان علی عبده الخ حصر جنس الحمدا و جمیع افراده فیه تعالی و تقدس حقیقة کما هو مذهبه الادعا کما هو مذهب صاحب الکشاف اعلم ان التنزیل تحریک من الاعلی الی الاسفل علی سبیل التدریج؛ **انجام:** فقال و الذین یومنون بما انزل الیک و ما انزل من قبلک و بالآخرة هم یوقنون ثم اشار الی ان من جاز تلک الصفات و فازنیل تلک السمات حصل له سعادة الدارین و سیادت الکونین حیث قال اولئک علی هدی من ربهم یعنی فی الدنیا اولئک هم المفلحون یعنی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۵۲ص (۲۶۴-۵۱۵)، ۱۷ سطر [ف: ۱ - ۳۴۶]

۱۹. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۵

آغاز: الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی سورة الفاتحه الکتاب هکذا وجدت مکتوبة فی اوایل المصاحف الکریمة و هی خبر ... قال السید الشریف فی حواشیه علی الکشاف؛ **انجام:** انت وهم طاهرة ان یکون الایة من تقلیب الخطاب علی غیبة فیکون التفسیر مبنیاً.

حاشیه‌ای است بر انوار التنزیل بیضاوی با عنوان‌های «قوله- قوله». فقط اوایل حاشیه را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح مزدوج، ۸ برگ اول حواشی جدول مذهب؛ جلد: روغنی اسلیمی، ۶۴گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [اوراق عتیق: ۱ - ۸۴]

۲۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۴۴

آغاز: حمدله. و صلی الله علی سید المرسلین محمد و آله و صحبه أجمعین و حسبنا الله ... قال العالم الربانی ... بسمله و الباء فیه للاستعانة أو المصاحبة و التقدیر ... قال الحمد لله الذی نزل الفرقان علی عبده الخ حاصراً جنس الحمد أو جمیع أفراد المحامد فیه تعالی؛ **انجام:** لأن المراد به الجنس لصفة الجمعیة فی اقل من الثلاثة و اما فی جانب الکثرة.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر تفسیر «انوارالتنزیل» قاضی بیضاوی، که در توضیح مطالب به بعد ادبی و کلامی عنایت فزونتری دارد. محشی شناخته نشد ولی می‌دانیم که از مردم قرن ۱۱ق است، چرا که این حاشیه را در غره شعبان ۱۰۸۸ آغاز کرده و در ۱۲ جمادی الثانی ۱۰۸۹ق به پایان رسانده است؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی به لفظ «منه»و «ص»؛ تملک اردشیره؛ واقف: هادی اسکویی حائری، شوال: ۱۳۷۲؛ جلد: تیماج مصنوعی مشکی، ۱۷۲گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۸]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۰۶/۷

آغاز: سورة فاتحة الکتاب، الفاتحة فی الاصل إما مصدر کالعافیة نقلت الی ما یفتتح به اوصفة إما باعتبار السورة و إما للمبالغة؛ **انجام:** قوله: خلاف بنو تمیم لا یثبتون الخبر له و غیر هم قائلون بالاثبات مثل فی الوجود ای لا اله فی الوجود الا هو و لا اله فی الامکان الا هو.

حاشیه است با عناوین «قوله - قوله» بر تفسیر قاضی بیضاوی، بر فراز برگ نخست آمده که شارح از شاگردان قاضی عضد الدین ایجی بوده و حاشیه‌ای بر الفوائد الغیائیه نگاشته است؛ خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، کا: عبدالرشید بن نورالدین، تا: ۱۰۶۱ق، جا: شوشتر؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۳۷گ (۴۴ر-۸۰پ)، سطور مورب، اندازه: ۲۲/۵×۳۵سم [ف: ۳۳ - ۵۴۱]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۹۷-۲۵/۸۷

آغاز: بسمله قوله سورة الرعد مکیة قال سعد الملة سورة الرعد خبر متبدا محذوف؛ **انجام:** انما هو اله واحد و استصلاح القوه العملیه

مستفاد من قوله تعالی و لیذکر اولو الالباب اللهم اجعلنا من الغابرین تمت

حاشیه مفصلی است بر تفسیر انوار التنزیل بیضاوی با عنوان‌های «قوله، قوله» تألیف این بخش در اوایل شوال ۷۶۷ پایان یافته است. گویا این حاشیه بخشی از حاشیه شمس الدین محمد بن یوسف کرمانی است. از سوره رعد و ابراهیم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل ذیحجه ۱۰۸۳ق؛ جلد: مقولایی با روکش کاغذی، عطف پارچه‌ای، ۲۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۱۴]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۹-۳/۱۱۹

آغاز: تبلیغ الشی آه وفی تبلیغه الاشیاء إلی کمالها تدریجاً من حال الی حال.. قوله و قیل هو لغت الخ مرضه علی عکس الکشاف لفوات المبالغة؛ **انجام:** قوله لانها مفتحة وفی القاموس فتح کمنع ... یتضمن اجتماع جهة الفاعلیة والمفعولیة ضرورة ان لعلق الفتح بالمجموع بواسطته

حاشیه مفصلی است بر تفسیر «انوار التنزیل» بیضاوی که از حواشی اسفراینی وچلبی نقل ومطالب آنها را بعضاً رد می‌کندو از کتب لغت وتفسیر کشاف نیز نقل می‌نمایند، این حاشیه بصورت «قوله- قوله» است وبه جهت افتادگی طرفین نسخه، نام محشی مشخص نشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به امضاء «منه» درحاشیه؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۷۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۱۹]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۹

آغاز: بسمله، فان المقصد ان یسر الله تعالی بمنه فی هذا الکتاب جمیع حواس علی انوار التنزیل؛ **انجام:** عن ابی عباس ان الارض الجزر اسم بالیمن ... المواعد عد.

تفسیر بعضی از سور قرآنی حاشیه خورده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج تریاکی، ۱۹۵گ، ۲۴ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۷ - ۳۷۹]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۸۴/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون (۶۶پ) اقتبس اقتباسا لطیفا من قوله تعالی: تبارک الذی نزل الفرقان علی عبده (۶۶پ) ... و کمال الانذار فی التدریج لانه یقسع بکل جمله ... بخلاف ما لو انزل جمله فانه ینقطع (۶۷ر)؛ **انجام:** قوله: سمی به الشک ای بالریب لا بالریبه حتی الی تاویل تذکیر الضمیر قوله تعالی: و فی الحدیث (سفید مانده برگ ۱۰۲پ) و سپس در صفحه بعد دنباله همان است

این حاشیه تفسیر بیضاوی از اول کتاب آغاز می‌شود و محشی ناشناخته است و نام او در دیباچه و خاتمه نیامده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در کرانه (برگ ۶۶پ) به امضای قاضی زاده دارد: این حاشیه را در تاریخ ۱۱۲۰ مطابقه نمودم و در زیر آن دارد: بار دوم نیز در تاریخ ربیع دوم ۱۱۲۳ مذاکره نمودم، در برگ ۹۷ب اعتراض بر سخن محشی هست با امضای قاضی زاده سلمه الله، حاشیه‌های دیگر: «ع ب، سید داوا، نبی سلمه الله، قاموس، خسرو چلبی، شیخ زاده (!) شیخ داده، محیی الدین، استاد الاستاد»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا، رویه کاغذ عطف و چرم قهوه‌ای، ۷۹گ (۶۶پ-۱۴۴پ)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۷۶]

۲۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۴

آغاز: سوره هود: قوله مکیة هذا قول الجمهور و عن ابن عباس مکیة کلها الا قوله فلعلک تارک الایة و قال مقاتل؛ **انجام:** سورة الناس و ذلک اثنان و عشرون و الثالثة و العشرون سنة القدوم علی منزلة الحی القیوم و الحمدلله وحده

از یکی از دانشمندان سنی است، محشی سوره هود را در ۹ جمادی الثانی ۹۳۸ و سوره یوسف را در یک‌شنبه ۱۶ محرم ۹۳۹ و سوره حجر را در بامداد روز شنبه ۱۵ ربیع الاول ۹۳۹ در خانه خود در قسطنطنیه و سوره نحل را در روز چهارشنبه ۷ جمادی الاول ۹۳۹ ساخته و از کشاف و اتقان و واحدی و دیگران یاد می‌کند. در پایان برخی از سوره‌ها عبارت «کذا ذکره ولی الدین العراقی» دیده می‌شود. از سوره هود تا پایان قرآن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ سرلوح با گل و بوته های زرین و لاجورد و شنگرف، جدول زرین و مشکی، حواشی برگ ۱ و ۲ با نگارهای زرین، حواشی با نشانه «منه، لمحرره، عبدالله، لنا، حاشیه»، تصحیح کتاب به‌وسیله محمد صادق الشهیر بوالده؛ تملک: محمد سعید بن سلیمان بن مصطفی، سید سلیمان بن سید فیض الله در ۱۲۱۹؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۵۲۸گ، ۳۱ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: - ۵۱۲]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۹۷

آغاز: والا یلزم التخصیص بلامخصص لیس بشییء قوله و القرآن عطف نفسه اذلم یخبر عنها به؛ **انجام:** مع الاشعار بالمجانسة المناقبة [لل] الوهیه.

این کتاب به نام «حاشیه بر تفسیر بیضاوی» وقف شده و به همین نام در دفتر کتابخانه ثبت گردیده، از نسخه ذیل به‌واسطه افتادن اوراق اول آن نتوانستیم نام آن را بشناسیم و مؤلف و محشی را هم به دست نیاوردیم ولی به مطالعه بعضی از صفحات آن مطالب ذیل معلوم شد: محشی به مناسبت مقام اقوال و آراء فقهی ائمه چهارگانه اهل سنت را نقل می‌کند و به نظر می‌آید که خود شافعی مذهب بوده، و اخبار راجعه به مطالب قرآنی را نیز از روات عامه نقل نموده، مطالب نحوی و صرفی و معانی بیانی آیات و تفسیر را ذکر و مطالب کلامی را نیز متذکر شده و این حاشیه از حواشی مفصل این تفسیر و قسمت ذیل که از ابتداء سوره بقره تا سوره مائده می‌باشد در حدود ۴۳۰۰۰ بیت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ در آخر کتاب نوشته شده که داخل ملک محمد مؤمن سمنانی شده و مهر ایشان دارای سنه ۱۱۰۹ می‌باشد، ولی نسخه کهنه‌تر از سه قرن است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۴۳۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱ - ۱۱۵]

۲۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳ - ب

آغاز: خلق احقر خلق الله قدرا اوجئة لها ... قوله: او جعل الله، مثل و روی عن الاخفش؛ **انجام:** سوره ناس. قوله تعالی ملك الناس، لم یقرء فی المشهورهنا بالالف کما قریء به ... لیست بتلك المثابة فی الاهتمام و المطلوبیة اللهم ثبت قلوبنا علی دینك ... و صحبه اجمعین آمین

این حاشیه در نسخه ما از آغاز افتادگی دارد و دانسته نشد از کیست. این نسخه از نیمه بازپسین سوره حج است؛ خط: نسخ، کا: مرتضی قلی بن محمد یوسف افشار، تا: ۱۱۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۶۱گ، ۶۳ سطر (۱۵×۲۸)، اندازه: ۳۳×۳۷/۵سم [ف: - ۳۱۶]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۴۱-۷/۴۱

آغاز: الافطار فی المرض والسفر لتشکروا. قوله. اذا دعانّ قرأ ابوعمرو و ورش عن نافع الداعی اذا دعانی باثبات الیاء فیهما ... بسمله الم الله لااله الا هو قوله وقری بکسرها هذه القراءة غیرثابتة ... فینبغی ان یحمل علی التغلیب لان الثقل علی الارض یختص بالانسان والله اعلم؛ **انجام:** قوله سورة الناس وهی مختلف فیها بسمله قل اعوذ برب الناس قوله من المضار البدنیة توجیهه ان الغالب

حاشیه‌ای است به صورت «قوله - قوله» بر تفسیر «انوار التنزیل و اسرار التأویل» قاضی بیضاوی، گویا از عالمی شیعی که خبر غدیر را آورده و از کتابهای مطالب السئول، و کشف الخفی فی مناقب المهدی، مختصر المعارف احمدبن محد جرجانی، تاریخ اهل بیت من آل الرسول و مقتضب الاثر و ... نقل می‌نماید. از اواخر سوره بقره تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۱۷]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۷۸/۱-۳۱/۱۵۸

آغاز: بسمله الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا وشح صدر الخطاب باقتباس من الکتاب متضمن لاسمه ومعرب عن وسمه؛ **انجام:** لانهم لم یتصفوا بترك و لا انکار بل کانوا عالمین ببعثة النبی (ص) و انزال الکتاب علیه منتظرین لذلك لما تضمنه.

شرح مزجی است بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با حواشی «منه» و به نقل از عبدالحکیم و تفتازانی استاد محمد علی نوری، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۱۶]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۹۴-۳۲/۹۴

آغاز: اما فی سورة الانعام فالی الایجاد الاول و هوط و اما فی سورة الکهف فالی الابقاء الاول فان نظام العالم و بقاء النوع یکون بالنبی ... قال اخبر بانه حقیق بالحمد یعنی اخبر اولا بانه حقیق بالحمد باعتبار ذاته الواجب الوجود؛ **انجام:** وذلك لانه لیس حین اراد المسیر الی رسول الله صلی الله علیه وسلم قصعت امه بجاد الها نصفین فاتزر باحدهما وارتدی بالاخر.

حاشیه‌ای است بر تفسیر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی با عناوین «قوله - قوله» از تفتازانی و طیبی و فخر رازی و کشاف زمخشری و تفسیر جلالین نقل می‌کند و به گفته های تفتازانی بسیار نظر دارد. گویا حاشیه است بر حاشیه انوار التنزیل، چون در نقل اقوال از محشی و مصنف نقل قول می‌کند. مانند: والفاضل المحشی اختار مسلك التفتازانی. اعراف و انفال و از انجام ناتمام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با حواشی «منه»؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۰۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۳ - ۱۴۱۸]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۱

آغاز: وقف الطفرة عنها لذوی الاعتبار فاقترحوا ان یقید هذه الاوابد نذکره للاحباب النظار؛ **انجام:** عند هو الاتیان بالسوره الموصوفة یقتضی وجود المثل بل ربما یقتضی انتفائه.

محشی شناخته نشد زیرا آغاز دیباچه که می‌باید مصدر به نام محشی باشد در نسخه وجود ندارد و چنین می‌نماید که کاتب، آن را از روی نسخه‌ای که برگ اولش سقط شده بوده استنساخ کرده است، ولی از بقیه دیباچه چنین بر می‌آید که محشی یك بار این حاشیه را بر جزء اول قرآن نوشته است و بار دیگر در آن تجدید نظر کرده تا برای اهداء به پادشاه زمانش «غیاث الاسلام و المسلمین ... ابوالمظفر شهاب الدین محمدشاه جهان پادشاه» (مخلوع در ۱۰۶۸ و متوفی در ۱۰۷۷ق) آماده گردد [لازم به ذکر است که عبدالحکیم سیالکوتی (-۱۰۶۷ق) حاشیه انوار التنزیل خود را به همین پادشاه تقدیم کرده و احتمالاً این نسخه هم همان حاشیه سیالکوتی است]. این نسخه ناقص است و تا نیمه آیه ۲۴ سوره بقره را بیشتر در برندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ تملك: علی بن احمد مشهور به خواجه زاده؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ واقف: عضدالملك، ۱۳۱۱ق؛ کاغذ: استانبولی آبی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۷۸]

۳۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز: بسمله قال روح الله تع الحمدلله افتتح الکتاب با استعانه اسم الله او متیمنا و متبرکا بسم الله بالحمد الله موافقه؛ **انجام:** من المقدمات المذکوره فلایحصل المقصود علی تقدیر التعمیم و الله اعلم بحقایق الامور تمت الرسالة القزوینه علی البیضاوی ببلدة المحروسه المسماه الحلب

مؤلف به ضبط آخر نسخه: «قزوینی» (ترجمه‌اش دیده نشد). کتاب حاشیه مختصری است برکتاب «انوار التنزیل» تألیف بیضاوی در عناوین «قوله» که آن را در شهر حلب نگاشته است؛ خط: نسخ عربی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج عنابی،۴۷ص (۶-۵۲)، ۳۷ سطر [ف: - ۷۸]

۳۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۷۹

آغاز: واخرج عباده من الظلمات الی النور والصلوة علی رسوله ... ابوالمظفر شهاب الدین محمد شاه

[عبدالحکیم سیالکوتی (-۱۰۶۷ق) حاشیه انوار التنزیل خود را به ابوالمظفر شهاب الدین محمد شاه (مخلوع در ۱۰۶۸ق و متوفی در ۱۰۷۷ق) تقدیم کرده و احتمالاً این نسخه هم همان حاشیه سیالکوتی است]؛ از اول کتاب تا آخر آیه ۲۳۰ از سوره بقره می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۳۹گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۱]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۰۱۵

آغاز: اسلامه و مات فی زمن عمر بن الخطاب من بهشرحیة و قد ادغمت النون؛ **انجام:** بل یقتضی تعدداض فی مأخذه و هو مردد بان المشبه

حاشیه تحقیقی مبسوطی است بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی. مؤلف در این حاشیه به صورت مستوفی به بسط کلام در مورد بسمله و وجوب یا عدم وجوب آن در نماز و اینکه بسمله جزء سوره است یا خیر پرداخته و در طی مباحث آن، آراء صاحب کشاف، امام محمد غزالی، سعدالدین تفتازانی، شیخ اکمل الدین، علاء الدین محمد بخاری (-۸۴۱ق)، محیی الدین محمد بن سلیمان کافیه جی (-۸۷۹ق)، شریف جرجانی و بهاء الدین سبکی و در مبحث قرائت نظرات قراء کوفه، بصره و مدینه را مورد مداقه و امعان نظر قرار داده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج فرنگی، ۵۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن - ۱۷۲]

۳۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۷۸

آغاز: الحمد لله الذی خلق ادم من ماء و طین و نفخ فیه الروح و شرفه بتعلیم الاسماء علی الوجه الیقین ... .و بعد یقول الراجی من بین السائلین نیل الرحمة حسب رتبته حین قسمها الله علی المذنبین ... فوجدت فی مطالعة تفسیر قوله تعالی افلا یتدبرون توبیخا للجاحدین اشارة بلیغة الی التدبر للموحدین فجمعت مما وجد فی دیارنا من کتب المفسرین فجعلتها ذریعة لمدارسة القاضی البیضاوی المشتهر فی الخافقین ... قال المصنف الحمد لله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا بدء باالحمد اقتداء بالحدیث فاختار؛ **انجام:** قوله او یخاف سوء لقائه اذا الرجاء یستعمل فی کل ... قال الشاعر فلا کل ما یرجو من الخبر کاین و لا کل ما یرجو من الشر ما نع. فنزلت تصدیقاله و روی انه قال لجندب لک اجران اجر السر و اجر العلانیة و ذلک اذا قصد ان یقتدی به تم آخر سورة الکهف و یتلوه سورة مریم ...

از فاتحه تا کهف؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۶]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۴۸-۲۰/۶۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلاة والسلام علی رسول الله وآله وصحبه اجمعین. قوله لان الذین یتلوه مقرو ای الذی یتلوا بسم الله الرحمن الرحیم فی الکتاب مقرو فدل هذا؛ **انجام:** قوله خواص الکاینات ای العناصر الاربعة وما یترکب منها ایضا لاشتمال بنون الانسان علی الخلط الحار الیابس.

از سوره اعراف تا بلد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۱۶]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۹۶/۲-۳۹/۱۷۶

آغاز: نظریة له ای تجدید ... تنشیط المسامع فان فی کل جدید لذة وفائدة التنشیط ای یصنع السامع؛ **انجام:** بالمقابلة ولان الهدی فی هذه الایة غیر حاصل للمشترین المذکورین فیمکن الاتصال لودل المقابلة علی اعتبار الوصول فیه لما وقع هیهنا

قطعه‌ای از رساله‌ای در تفسیر است که نسخه حاضر بخش‌هایی از سوره حمد و اوایل سوره بقره را دربردارد در آغاز رساله آمده است: «حاشیة عصام و عبدالحکیم و الشیخ البهایی ره علی تفسیر القاضی»؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوای سفید عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۱۴]

۳۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۹۱

آغاز: المنزل الیهم و النبیین الایضاح سواء کان ابتداء و بعد الخفاء وهو اعم من ان ینص او یرشد الی ما یدل علیه کالقیاس ودلیل العقل وما نزل الیهم؛ **انجام:** قوله واجتنبوا مجامعتهن فهو کقوله حرمت علیکم امهاتکم اسندالفعل الی الذات للمبالغة وقوله تعالی.

حاشیه مفصلی است برتفسیر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی با عناوین «قوله - قوله». احتمال دارد حاشیه سعدی افندی (۹۴۵ ق) باشد. مقداری از سوره حمد تا آیه ۲۲۲ سوره بقره را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «عبده الراجی محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۴]

۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۶۵/۲

آغاز: ان الاشقاق المبحوث فیما سبق هو اشقاق لفظ آله.. قوله وقیل اصله لاها بالسریانیه انما؛ **انجام:** فقدفهم موسی علیه السلام من الامر بخلع النعلین

متن از بیضاوی، محشی گویا شیخ بهائی و یا میر سید شریف باشد، مطالب تحت عنوان «قوله» ذکر شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۵۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۶۵/۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۶۶]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۶۳-۵۸/۲۱۳

آغاز: وهو یقتضی کون البراعة فیها موقوفة علیه فکیف جعل ثانیا موقوفا علی البراعة فیها

حاشیه کوتاهی است بر انوار التنزیل بیضاوی با عنوان‌های «قوله - قوله». از اول سوره فاتحة الکتاب تا آیه ۲۳ سوره مبارکه بقره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: مدرسه شیخ حسین سلمه الله؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳ - ۱۴۱۴]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۳۳-۵۷/۳

آغاز: الحمد الى الحامد يشعر بانه قضى حق حمده تعالى ولايعنى بذلك طاعة احد لما روى من انه تعالى اوحى الى داود
حاشيه مفصلی است بر انوار التنزیل قاضی بیضاوی با عناوین «قوله – قوله» تألیف آن در اوایل ماه صفر ۹۷۰ به پایان رسیده است. از آغاز تفسیر تا آخر سوره شریفه هود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ ۱۴۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳ – ۱۴۱۷]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۴۳

آغاز: قوله يتساءلون و قرى يساءلون بالادغام؛ **انجام:** وقع الفراغ من تأليفه فى آخر يوم الاربعاء من شهر ربيع الاول سنة اربع و عشرين و تسعمائه.
مؤلف: شناخته نشد. جملات آخر رساله می‌رساند که مؤلف آن از مردمان قرن ۱۰ است. این رساله تعالیق مختصری است تنها بر بخش تفسیر سوره مبارکه نبأ؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی، ۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱ – ۶۱۲]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۱۷

آغاز: فتوقعوا قرب الساعة اى اذا كان انشقاقه من اشراطها و أحد أدلة قربها؛ **انجام:** أى ظهرت له ما كان فى نفسى و يقال اقشر له العصا ...
این حاشیه که با عنوان «قوله –قوله» می‌باشد، بیشتر به مطالب ادبی پرداخته و گاهی بر مؤلف خرده‌گیری می‌کند، و چون آغاز و انجام ندارد معلوم نشد که از کیست؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۴۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۳ – ۲۱۸]

۴۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۳۷

آغاز: الحمد لله الذى انزل الهدى رحمة للعالمين و حجة غراء للناظرين و محجة بيضاء للعارفين العالمين ... سورة فاتحة الكتاب السورة طائفة من القرآن ... التعريف منقوض باية الكرسى واجيب بانها مجرد اضافة لم تصل الى حد التسمية و التلقيب اقول مع هذا القيد لا نقض بها؛ **انجام:** قوله و العظيم نقيض الحقير الخ و المراد بالنقيض ما يدفع الشىء عرفا فاذا قيل هذا كبيرا و عظيم دفع الاول بانه صغير و الثانى بانه حقير و لما كان الحقير دون الصغير كان العظيم فوق الكبير بجريان العادةبان الاخس يقابل بالاشرف و الخسيس بالشريف قوله و معنى.
فاتحه و چند آیه از سوره بقره؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۰۷]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۶۵

سوره حمد؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲ خوئی

آغاز: نهاية الجسمانية و السمن و الانهاء الابلاغ و النهاية الغاية ... قوله اجرى مجرى اللعن اى استعمل بمعنى الكذابون تشبيها للمفعول الذى يفوته؛ **انجام:** قوله من الجنة و الناس بيان للوسوسة او الذى يوسوس على معنى ان الشيطان الموسوس ... من شر الانس فقيل له للانس من.
تا سوره «ناس» است؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قرمز، ۳۵۶ص، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۷ – ۸۰]

۴۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۴۴

آغاز: و احمد نوراً يتوسل به فى الدارين الى الكمال و انما جمع بين المجتهد و المقلد فى حمد الدنيا و سعادة الاخرة نظراً الى اصل؛ **انجام:** كون توجه الرسول (ص) الى قبلة آبائهم و هو الكعبة و بالنظر الى اهل المدينه كونه الى قبلة ...
از اوایل تا جزو دوم را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با امضاء «منه سلمه الله»؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلى العظيم»؛ کاغذ: سمرقندی؛ جلد: مقوا، عطف میشن مشکی، ۲۵ سطر(۱۰×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲ – ۶۱۱]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۹۶

آغاز: لايدل على كونها آية من السورة اذ يجوز ان يكون آيه مستقلة او بعض آية من السور و اجيب عن الاول بان القرآن السور مفصل الى السور الى الآيات؛ **انجام:** مع جواب دخول الكسر و التنوين و فى هذا الدليل التزام الصرف و فى عبارته نظر لان قوله او لان التانيث معطوف على قوله لان بتنوين الى فيكون
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر تفسیر بیضاوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۷۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [ف: ۳۴ – ۱۱۵]

۵۰. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۳/۲

شرح على تفسير البيضاوى، از اول سوره عم تا آخر قرآن؛ خط: نستعلیق، کا: خواجه میر بین سنتی، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴) سطر، قطع: ربعی [تراثنا: س۶ش۳ – ۱۲۰]

۵۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۳/۳

شرحی مفصل‌تر از نسخه بالا، شرح دو سوره عم و یس؛ خط: نستعلیق، کا: خواجه میر بین سنتی، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۲ سطر (۸/۵×۱)، قطع: ربعی [تراثنا: س۶ش۳ – ۱۲۰]

۵۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۲

آغاز: پنج سطر به آخر صفحه اول مانده: و من اجلها، اى و من اجل الحديثين. اختلف فى انها آية برأسها او بما بعدها. و هذا انبأ منه على ان حديث ام سلمه وارد باللفظ المذكور و ليس كذلك و انما رواه جمع منهم الامام و ابو داوود و البيهقى بألفاظ تدل على ان بسم الله آية على وحدها و عليه لا يوجد الخلاف مما ذكره المصنف. و الاجماع على مابين الدفتين كلام الله. يعنى سوى اسماء السور؛ **انجام:** و لا يجوز الرفع على البدل لانه مفرق على الاستثنا و مشروط بان يكون فى كلام غير موجب اى و هو هنا موجب لان لو و ان كانت بمعنى النفى المعنوى كما قاله ابن الحاجب.
نسخه از اول و آخر ناقص است لذا محشی شناخته نشد. از اوایل تا جزو ۱۹ سوره طه را دارد؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی:

آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: - ۴۹]

← حاشية أوائل حاشية الكشاف ⟵ حاشية حاشية التفتازانی علی الكشاف

← حاشية او شرح فی الفقه ⟵ الطهارة

● حاشية اوضح المسالك / نحو / عربی

ḥāšīyat-u awḍaḥ-il masālik

وابسته به: اوضح المسالك الی الفية ابن مالك = التوضيح = شرح الفيه؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)

حاشیه مفصل مبسوط جامعی است محلی به شواهد و اشعار متقدمین از شعرای عرب و اقوال و آراء فحول علمای نحو بر کتاب اوضح المسالك (=توضیح) از تألیفات معروف ابن هشام انصاری که خود شرح ممتع مشهوری است بر الفیه ابن مالک. ابتدای این نسخه ساقط و آغاز موجود آن مطابق است تقریباً با اواخر شرح باب حروف جر از اصل متن یعنی قریب به ثلث متن را به‌کلی فاقد است، به همین جهت شارح فاضل آن را به‌طور قطع و یقین نمی‌توان معین و مشخص نمود، بلی این قدر هست که زماناً بر ابن ام قاسم و رضی الدین استرابادی و ابن ناظم و سید نقره کار (متوفی ۷۷۶ق) مقدم نیست.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۶۸

آغاز: هذا یوم ینفع و هذا یوم ینفع فالن جعلنا الحركة حركة اعراب فی یوم ینفع لزم ان یكون الیوم ظرفا لنفسه؛ **انجام:** و علی هذا فلیس المراد بالخلاصة اسم هذا النظم بل احسن ما فی ذلك الشئ انتهی ما كتبه رحمه الله تعالی من الحواشی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۸۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا عطف چرم، ۱۳۵گ، ۱۵ سطر (۶/۴×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۲ - ۶۵]

● حاشية الايضاح = المسند اليه = رسالة ما انا قلت / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-ul īḍāh = al-musnad-u ilay-h = r.-u mā ina qultu

قوشچی، علی بن محمد، - ۸۷۹ قمری

qūščī, ʻalī ebn-e mohammad (- 1475)

وابسته به: الايضاح فی المعانی و البيان؛ خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹)

حاشیه مختصری است بر مبحث تقدیم مسندالیه. مؤلف در ایضاح معتقد است که اگر مسندالیه بعد از حرف نفی باشد و بر مسند مقدم شود افاده حصر می‌کند. میر سید شریف معتقد است که «تخصیص فعل، بما اثبت له» می‌باشد نه اینکه «بما نفی عنه» باشد، پس قول صاحب ایضاح درست نیست. ملاعلی قوشچی نظر میر سید شریف را در این رساله در این باب رد می‌نماید.

آغاز: بسمله قال صاحب الايضاح و قد تقدم المسند اليه ليفيد التقديم تخصيصه بالخبر الفعلی ...

انجام: الثالث انه يلزم علی هذا التقدير ان لايكون فرق بين ما انا ضربت الا زيدا و انا ضربت الازيدا، و هذا هو الذی شرح به مولانا رحمه الله علی علماء هذا الفن الشريف. تمت الرساله.

[دنا ۴۱/۴ (۵ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- الرد علی القوشچی فی بحث تقديم المسند اليه من الايضاح؛ جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم (-۹۷۶)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۷۳/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مرتضی ولی بن نعمت الله حسینی، تا: ۹۳۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۵گ (۱۵۱-۱۵۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۶ - ۳۰۴]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با مهر حاج سید سعید؛ جلد: مقوا عطف پارچه سرخ، ۶گ، ۲۰-۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۶۴۹]

۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۰۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** يجب ان يكون مقررا مسلماً متفقاً بين المتكلم و المخاطب تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج مشکی، ۷ص، ۲۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۱۸۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۶۳/۲۰

آغاز: [قال] صاحب بالعموم و الخصوص و ساير القيود و ثانياً لغير المتكلم لا النفی هذا آخر كلام القوشچی فی هذه المسألة؛ **انجام:** و المخاطب بالعموم و الخصوص و ساير القيود و ثانياً لغير المتكلم لا النفی هذا آخر كلام القوشچی فی هذه المسألة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۴۱-۴۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۵×۸سم [ف: ۳۶ - ۲۸۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۳۰۴۵

آغاز و انجام: برابر؛ تمت رسالة مولانا علی القوشجی علی يجب تقديم المسند اليه للمطول.

نام رساله در فهرست حاشیة المطول ذکر شده که باتوجه به آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی به لفظ «منه»؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۵ - ۸۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۵۹-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای،۳گ (۱۶۵پ-۱۶۷ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳ - ۸۳۹]

۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۷/۴**
آغاز و انجام: برابر
در فهرست به نام «اسئولة القوشچی» ثبت شده که به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۸ر-۹پ)، ۲۶ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۹×۱۵سم[ف:۷-۲۶۶۵]

۸. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۴۵/۴**
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه بدست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱گ (۱۶۱-۱۷۱)، ۱۳ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۲۰۴]

۹. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۶۴/۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور مشکی، ۴گ (۱۱۰پ-۱۱۳ر)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۱ - ۲۲۱]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۴/۳**
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «حاشیة المطول» آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۲۲]

۱۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۲۶/۴**
آغاز: برابر؛ **انجام:** یجب ان یکون مقررا ... بین المتکلم و المخاطب.
در فهرست با عنوان «حاشیة المطول» آمده است؛ خط: تحریری، کا: عبدالجلیل بن عبدالغفار بن نذیر المعانی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷-۲۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲- ۲۶۴]

● **حاشية ايضاح المبهم من معانى السلم** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u īḍāḥ-il mubham min ma‘āni-s silam
رضوی، عطاء الله بن عبدالفتاح
razavī, ‘atā’-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-fattāh
از عطاء الله بن عبدالفتاح بن محمد یوسف رضوی. متن از احمد بن عبدالمنعم دمنهوری.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: - ۱۸۶]

● **حاشية الايقاظات** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-ul īqāẓāt
میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-1632)
وابسته به: الایقاظات فی خلق الاعمال و افعال العباد = الجبر و التفویض؛ میرداماد، محمد باقر بن محمد (-۱۰۴۱)
حاشیه است بر کتاب ایقاظات از خود محشی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۵/۲
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، هامش [مختصر ف: - ۲۶۸]

● **حاشية الايقاظات** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-ul īqāẓāt
وابسته به: الایقاظات فی خلق الاعمال و افعال العباد = الجبر و التفویض؛ میرداماد، محمد باقر بن محمد (-۱۰۴۱)

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۴۰/۱-ف**
نسخه اصل: نسخه آقای سید علی رضای ریحان یزدی، نسخه هندی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۳ص [فیلمهای ف: ۲ - ۲۳۶]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۶/۳-طباطبائی**
آغاز: قوله علیه السلام الامر بین الامرین کلام غامض قیل فی معناه وجوده الاول ماذکره شیخنا المفید
در حاشیه ایقاظات رساله‌ای است کوچک بدون ذکر نام مؤلف و خطبه. دراین فقره برای امر بین الامرین نه تفسیر یاد شده و ازآن جمله است تفسیری از شیخ مفید، خواجه طوسی و فاضل استرآبادی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قسمتی از سطور پایان این بخش در صحافی بریده شده و خوانده نمی‌شود؛ ۲گ (۹۸-۹۹) [ف: ۲۳ - ۶۷۱]

● **حاشية الباب الحادی عشر** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-ul bāb-il ḥādī ‘ašar
آملی، عطاء الله بن مسیح، ق ۱۰ قمری
āmolī, ‘atā’-ol-lāh ebn-e masīh (- 16c)
وابسته به: الباب الحادی عشر = باب حادی عشر علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۱۷
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹۳۷ق، ۷گ (۲۲۴پ-۲۳۰پ)، اندازه:۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲ - ۹۳]

● **حاشية الباب الحادی العشر** / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

ḥāšīyat-ul bāb-il ḥādi-l ‘ašar

عبدالباقی بن محمد حسین، ق۱۲ قمری

‘abd-ol-bāqī ebn-e mohammad hoseyn (- 18c)

وابسته به: الباب الحادی عشر = باب حادی عشر؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

شیخ الطائفه ابو جعفر محمد بن حسن طوسی (-۴۶۰ق)، کتاب معروفی دارد به نام «مصباح» که این کتاب را علامه حلی خلاصه نموده است و به نام «منهاج الصلاح فی مختصر المصباح» موسوم داشت و بر آخر این کتاب، یک باب افزود که در عقاید بود و این باب به نام «باب حادی عشر» نامیده شد و به علت شمول آن بر مطالب اعتقادی شیعه این باب به صورت مجزا تحریر یافت و بر آن شروح و حواشی و تعلیقاتی نگاشته گردید که از آن جمله مولی عبدالباقی بن محمد حسین بر این باب حادی عشر گزارشی به عربی نگاشته است و به نام «حاشیه باب حادی عشر» خوانده شده است و سپس از او خواستند تا این گزارش را به فارسی بنویسد، او نیز رساله‌ای به تفصیل به زبان شیرین فارسی نوشت و به اسم «ذخیرة یوم المحشر فی شرح الباب الحادی عشر» مسمی ساخت. گویا پس از این کتاب ذخیره را خلاصه کرده است و به نام «روضة الانوار و زبدة الافکار» نامیده است.

رساله حاضر حاشیه‌ای نسبتاً مختصر است بر رساله «الباب الحادی عشر» با عناوین «قوله قوله» و گاهی به رد و ایراد نیز می پردازد.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۳۵۲

انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ اندازه: ۹/۸×۱۷سم [رایانه]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۵/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد خیر المرسلین.. اما بعد فهذه بعض التعلیقات من الفقیر الی رحمة ربه العالی؛ **انجام:** قال الشیخ الطوسی و بعض آخر بالاول و الاشعریة و المحقق الطوسی و السید المرتضی و من تبعهم بالثانی.

خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ نسخه را به عبدالغفور بن زین الدین منجم لاری بخشیده؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۳گ (۳پ-۷۵پ)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۵۰۳]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۲۲/۴

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳ - ۳۸۷]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۵۴/۲

انجام: قال الشیخ الطوسی و بعض آخر بالاول و الاشعریة و المحقق الطوسی و السید المرتضی و من تبعهم بالثانی. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.

گزارشی است به صورت متن و حاشیه که بالای صفحات اصل متن آمده است. اولین متن موجود در بالای صفحه پنج از رساله: «و لا شک فی ان هناک موجود بالضرورة فان کان واجباً فالمطلوب متن»، اولین عنوان موجود در حاشیه همین صفحه: «قوله لا شک فی ان هنا، ای فی الخارج و اختار رحمه الله الاستدلال بالموجود علیه کما هو طریقة الالهیین»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛جلد: تیماج عنابی، ۱۵۸ص (۸۷-۲۴۴)، ۱۶ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲ - ۲۶۷]

● حاشیة باب الحادی عشر / کلام و اعتقادات / عربی

hāšīya-tu bāb-il ḥādī ‘ašar

استرآبادی، علی اکبر، ۱۳ق

estarābādī, ‘alī akbar (19c)

وابسته به: الباب الحادی عشر = باب حادی عشر؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۰۹

آغاز: بسمله، الباب الحادی عشر اقول ان کان هذا الباب الحادی عشر؛ **انجام:** و ان یعله خالصا لوجهه انه سمیع مجیب. تمت هذه الرساله ... سنه ۱۲۴۲ و صلی الله علی محمد و اله اجمعین

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۲ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۸۲۰۱؛ ۴۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [رایانه]

● حاشیة الباب الحادی العشر / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ul bāb-il ḥādi-l ‘ašar

وابسته به: الباب الحادی عشر = باب حادی عشر علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

غیر همانند:

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۵/۳

حاشیة الباب الحادی عشر با عنوان قوله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ [نشریه: ۷ - ۲۳۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۵۲/۱

آغاز: الحمد لواجب الوجود و الصلاة علی مرکز دائرة الوجود ... و بعد فهذه حواش علقتها علی الباب الحادی عشر؛ **انجام:** و یفتح علیه أبواب الدقائق و یصل الی المقصود و المرام و ینتهی الی دارالسلام وفقنا الله لذلک

حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قوله-قوله». در این حاشیه به استدلال کمتر پرداخته شده و به یکی از شرح‌ها نظر دارد که با عنوان «قال الشارح» مطالبی از آن نقل کرده و در آنها رد و ایراد می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ (۱پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۴ - ۱۳۶]

● حاشیة بحث الاقرار من الدروس / فقه / عربی

ḥāšīyat-u baḥṯ-il iqrār min-ad durūs

تونی، محمد نبی بن محمد حسین، ق۱۱ قمری

tūnī, mohammad nabī ebn-e mohammad hoseyn (- 17c)

وابسته به: الدروس الشرعية فی فقه الامامية؛ شهيد اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)
تاريخ تأليف: ۱۰۵۳ق
حاشيه‌ای است بر يکی از مباحث کتاب الاقرار «دروس» شهيد اول.

۱. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۶۷۷۹/۱-۳۴/۱۴۹
آغاز: بسمله و الحمدلله المستحمد الی عباده بموجبات المحامد فيما اسبع عليهم من نعم البوادی و العوائد ... و بعد فان فريد السعدا من شهداء المتأخرين ... ذکر فی مسائل الاقرار من الدروس؛ **انجام:** بمقتضی القاعدة السابقة هذا ما ساقنی النظر فی مقام التوجيه اليه و لعمری الحبيب لامزيد. للمنصف اليه تمت المسأله بقلم شارحها الفقير الی الله ... محمد نبی بن محمد حسين التونی فی شهور سنه ۱۵۳
خط: نسخ، کا: عبدالقادر محمد حسنی، تا: چهارشنبه رمضان ۱۰۵۳ق؛ با حواشی «منه سلمه الله»؛ جلد: گالينگور آبی، ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۴۲۴]
۲. يزد؛ جامع کبير؛ شماره نسخه:۱۸۲/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جيبی [نشريه: ۴ – ۴۱۰]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۳۵/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فيلمها ف: ۱ – ۶۹۲]

← حاشية بحث القول الشارح من حاشية الجرجانی علی الشرح الطوالع ⊳ حاشية تحرير القواعد المنطقية (عصام الدين اسفراينی)
← حاشية بحث المعرف ⊳ حاشية تحرير القواعد المنطقية (عصام الدين اسفراينی)

● حاشية بحث انشاء الله / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u baḥṯ-i in-šā’-al lāh

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ – ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۰۶/۸
آغاز: هذه الحاشيه الشريفة من افادات استادنا عبدالنبی ادام الله افادته علينا قوله و الاستثناء من النهی حاصل کلامه المذکور بقوله الا ان شاء الله؛ **انجام:** هکذا حقق المقام و بالله الاعتصام.
بی کا، بی‌تا؛ جلد: تيماج زيتونی، ۷گ (۹۳ر-۹۹پ) [ف: ۲۵ – ۲۰۹]

● حاشية بديع الميزان / منطق / عربی

ḥāšīyat-u badī‘-il mīzān

ابن هداد، عبدالله بن هداد، ق۱۱ قمری
ebn-e haddād, ‘abd-ol-lāh ebn-e haddād (- 17c)

وابسته به: بديع البيان؛ دولت آبادی، احمد بن شمس الدين (-۸۴۹)
گويا حاشيه‌ای است بر بديع الميزان شهاب الدين احمد بن شمس الدين دولت آبادی.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۱/۱
خط: تحريری، کا: عبدالقادر بن آخوند بيک احمد بن شيخ عبدالواحد، تا: ۱۰۲۸ق؛ جلد: تيماج سبز و قهوه‌ای، ۲۲گ (۱پ – ۲۲ر)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۳۲ – ۱۸۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۱۷
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشية بديع الميزان / منطق / عربی

ḥāšīyat-u badī‘-il mīzān

وابسته به: بديع الميزان = شرح ميزان المنطق؛ ابن هداد، عبدالله بن هداد (-۱۱)
در فهرست گلپايگانی آمده و حاشيه‌ای بر شرح فناری بر «ايساغوجی» اثيرالدين ابهری دانسته شده، ولی در صدر و ذيل نسخه دائرة المعارف نام آن «حاشية بديع الميزان» ثبت شده است و ما هم به همين نام آورديم.
آغاز: بسمله بمعرفة المعقولات هذا براعة الاستهلال بناء علی ان موضوع المنطق المعقولات الثانوية التی لايحاذی بها امر فی الخارج ... انما قال الشارح الاشارة لان تقسيم العلم ...

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۵۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الامکان الواجب نفسانی حادثا فتعين ... تمت هذا الکتاب بعون الله تعالی مسمی به منه حاشية علی بديع الميزان.
خط: نستعليق شکسته، کا: سيد افضل حسينی، تا: قرن ۱۲؛ ۱۶گ (۱پ-۱۶ر) [ف: ۲ – ۷۷]
۲. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵/۲-۷/۶۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** الی موضوع معين فی نفسه لان النسبة حال الاطلاق متوجهة اليه لکن ذلک الموضوع معين فی تغبه وان النسبة
خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تيماج سرخ، ۲گ، سطور چليپايی، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳ – ۱۳۹۷]

● حاشية بديع الميزان / منطق / عربی

ḥāšīyat-u badī‘-il mīzān

وابسته به: بديع الميزان = شرح ميزان المنطق؛ ابن هداد، عبدالله بن هداد (-۱۱)
در صفحه عنوان نام متن بديع الميزان و حاشيه نگار ملا صادق آمده است. حاشيه‌ای با سربندهای «قوله» بر يک متن عربی در منطق، بی ديباچه و نامبوب. در ترقيمه نيز کتاب به نام «ملا صادق» خوانده شده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴/۳

آغاز: بسمله. قوله: نور، ای زین نفوسنا الناطقة المجرده، الغیر الحالة فی مادة المتعلقة بالابدان؛ **انجام:** فتأمل. و انما اقتصر الکلام دفعاً للملال. و الله اعلم بالصواب. قد وقع الاختتام من هذا المرام، اعنی ملا صادق بعون ...

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲گ (۶۲پ-۸۳پ)[ف:۱-۸۳]

● **حاشية البرائة** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ul barā'a

حسینی، موسی بن فضل الله، ق۱۳ قمری

hoseynī, mūsā ebn-e fazl-ol-lāh (- 19c)

قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۴۴/۶

آغاز: (قوله) کان حکما ظاهریا ... الحکم الواقعی ما تعلق بافعال المکلف من دون مدخلیة

خط: شکسته نستعلیق، کا: همدانی، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، ۶۲گ (۷۳ر-۱۳۴پ)، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: - ۴۶]

← حاشیه بر اثبات الواجب قدیم ← حاشية اثبات الواجب القديم

← حاشیه بر امور عامه شرح تجرید ← حاشية شرح التجريد الجديد (امور عامه)

● **حاشية البراهين** / منطق / عربی

ḥāšīyat-ul barāhīn

نقوی رضوی، ابوتراب، ق۱۳ قمری

naqavī razavī, abū-torāb (- 19c)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله – قوله» بر رساله «البراهین» که در مجموعه حاضر گذشت، این حاشیه بیشتر رد بر رساله مذکور است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۹۲/۳-۸/۱۰۲

آغاز: بسمله یا من قد حار فی علمه العلماء الراسخون وحکم بالعجز فی حمده الحکماء الراشدون صل وسلم علی حبیبک والدلیل الیک وعلی الذین هم الحجج علی خلقک ... المدعو بابی تراب النقوی المعروف بالرضوی ... لما کانت فریحتی راغبة وطبیعتی شائقة الی العلوم الیقینیة ... وکانت رسالة البراهین ... قوله الحمدلله افتتح بالتسمیة ثم التحمید اتباعا بخیر الکلام؛ **انجام:** وخارجا دالا فی اه فیکون علة للنسبة فی الذهن فقط وانما سمی انیا لانه یفیدانیة النسبة ای ثبوتها

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۷۹]

← حاشیه بر تفسیر بیضاوی ← حاشية انوار التنزيل

● **حاشية البرجنديه** / - عربی

ḥāšīyat-ul barjandīya

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۸۶

کا: محمود بن ذنون، تا: ۱۰۳۹ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۸۴گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۶سم [رایانه]

← حاشیه بر حاشیه تهذیب المنطق ← حاشية حاشية الدوانی علی تهذيب المنطق

← حاشیه بر حاشیه سراب ← صلاة الجمعة

← حاشیه بر حاشیه عقائد نسفی ← حاشية حاشية الخيالی علی شرح عقائد النسفی

← حاشیه بر حاشیه قدیم ملا جلال بر شرح جدید تجرید ← حاشية حاشية الدوانی القديمة علی شرح التجريد

← حاشية البردعی ← حاشية شرح الايساغوجی للكاتی

← حاشية البردعی ← حاشية شرح الايساغوجی

← حاشیه بر رساله عضدیه ← فتحيه

← حاشیه بر رسائل ← حاشية فرائد الاصول

← حاشیه بر شرح الهیات تجرید ← حاشية شرح التجريد

← حاشیه بر شرح الهیات تجرید ← حاشية شرح التجريد الجديد (امور عامه)

← حاشیه بر شرح الهیات تجرید ← حاشية شرح التجريد الجديد

← حاشیه بر شرح جدید تجرید ← تحقيق التجريد

← حاشیه بر شرح هدایة اثیریه ← حاشيه شرح هداية الحكمه

← حاشیه بر شرح هداية الحكمة ← حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة

← حاشیه بر شهاب ثاقب فیض کاشانی ← صلاة الجمعة

← حاشیه بر طبیعیات شفا ← حاشية الشفا

← حاشیه بر فقه اهل سنت ← حاشيه عبدالله السيرفی

● **حاشية البرهان فی علم الميزان** / منطق / عربی

ḥāšīyat-ul burhān fī 'ilm-il mīzān

گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی، - ۱۲۰۵ قمری

golanbūy, esmā'īl bn mostafā (- 1791)

وابسته به: البرهان فی علم المیزان؛ گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی (-۱۲۰۵)

حاشیه‌ای است بر رساله برهان خود مؤلف، با عناوین «قوله–قوله».

آغاز: بسمله قوله بسطت خبر بمعنی الانشاء مئول بیلیق ویحتمل ان یکون صفة واذن یکون المحامد الموصوفة بها له تعالی «کل حمد قوله احکامه الخمسة الخ هی الوجوب والندب والاباحة ...

انجام: یقدح فی کونها یقینیة بالنسبة الی المستدل وغایة الامر ...

المتعلم اليقين زعم لافی ... الذی من علی بالاتمام ...
[معجم المطبوعات العربية ۱۱۶۵/۱]

۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۲۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به امضای «تنویر شرح الگلنبوی»، «بوکانی»، «بیتوشی»، «سیروزی»، «محمد خلیل» و «کرمداری»؛ ۲۳ گ (۹۲پ-۱۱۴ر)، ۲۳سطر [ف: - ۲۲۷]

۲. قم؛ حافظیان، ابوالفضل؛ شماره نسخه:۳۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از «تنویر البرهان» و «مصطفی بتوشی» و «محمد خلیل ادام الله ظله» و«کرمداری»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ (۹۱پ-۱۱۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ]

● **حاشية بغية الطالب فی معرفة المفروض و الواجب /** فقه / عربی

ḥāšīyat-u buġyat-iṭ ṭālib fī ma‘rifat-il mafrūḍ wa-l wājib

آل کاشف الغطاء، محمد رضا بن موسی، -۱۲۸۱ قمری

āl-e kāšef-ol-qatā’, mohammad rezā ebn-e mūsā (-1865)

وابسته به: بغية الطالب فی معرفة المفروض و الواجب؛ کاشف الغطاء، جعفر بن خضر (۱۱۵۴-۱۲۲۸)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۱۵

کا: سید علی بن یید موسی صراف، تا: ۱۲۹۴ق [د.ث. مجلس]

● **حاشية البهجة المرضية فی شرح الالفية** / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

قزوینی، محمد بن مبارک، - ۹۶۶ قمری

qazvīnī, mohammad ebn-e mobārak (- 1559)

وابسته به: البهجة المرضية فی شرح الالفية = شرح الفية ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

حاشیه‌ای موجز بر کتاب «البهجة المرضیة» جلال الدین سیوطی که به «حاشیه حکیم» مشهور و معروف است.

خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۷۰

آغاز: كما تقدمت به الاشارة اليه آنفا يا الله حذف حرف النداء و عوض عنه الميم المشدودة و لهذا لايجتمعان الاضرورة و هذا بعض خصائص هذا الاسم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: شهید، جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۲۹۹]

● **حاشية البهجة المرضية فی شرح الالفية = التعليقات الصالحية علی شرح الالفية** / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya = at-ta‘līqāt-uṣ ṣāliḥīyya ‘alā š.-il alfīya

احسائی، محمد صالح بن ابراهیم، ق۱۱ قمری

ahsā’ī, mohammad sāleh ebn-e ebrāhīm (- 17c)

وابسته به: البهجة المرضية فی شرح الالفية = شرح الفية ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱ق)

تاریخ تألیف: شنبه ۱۹ رمضان ۱۰۷۳ق

ابن مالک نحوی (-۶۷۲ق)، ارجوزه‌ای در نحو نگاشته است به نام «خلاصه» که ملخص کتاب کافیه خودش است و از آن رو که مشتمل بر هزار بیت است به «الفیه» شهرت یافته است و چون جامع مقاصد عربیه و محل توجه اکابر در دیار عرب و عجم بوده است، شروح و حواشی متعددی بر آن نگاشته شده از جمله شرح جلال الدین عبدالرحمن سیوطی که به نام «البهجة المرضیة فی شرح الالفیه» موسوم است. محمد صالح بن ابراهیم بن حسین احسائی بر این شرح، توضیحاتی نگاشته و تعلیقاتی بر آن افزوده است و به نام «التعلیقات الصالحیه علی شرح الالفیه» موسوم گردیده که همین کتاب باشد و از آغاز تا افعال قلوب را دارد. شرحی است مزجی. مطالب تحت عنوان «قال الناظم» و «قوله» از شارح و بعد توضیحاتی از مؤلف آمده است. در آن از قاموس و محی الدین نووی و دوانی و شیخ مشایخنا عصامی و جوهری و شیخنا برهان الدین بن حسن و ابهری یاد شده است. نویسنده از برادران اهل سنت بوده است.

آغاز: بسمله احمدک یا من رفع من انخفض لعز جنابه و میزه بان جعله من جمله ... اما بعد فیقول الفقیر الی مولاه الکریم محمد صالح بن ابراهیم بن حسین الاحسائی و فقه الله تعالی للعمل بمرضاته و الهمه سلوک ...

[الاوقاف العامة موصل ۱۲۲/۴]

۱. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و أصحابه الطيبين الطاهرين

خط: نسخ، کا: ملا موسی بن احمد بن یوسف بن محمود، تا: یک‌شنبه ۱۲ شوال ۱۰۹۴ق؛ تملک: محمود بن عبدالسمیع بن لاله، حسین انصاری قادری به تاریخ دهم ذیحجه ۱۲۸۷؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۴۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: - ۲۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۰۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷ - ۱۰]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی صیقلی، جلد: تیماج

زرد، ۸۰گ، ۲۳ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱ - ۷۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۴ ط

آغاز: کما تقدمت الإشارة الیه انفا یا الله حذف حرف النداء؛ **انجام:** ان هذا القدیم کان حدیثاً و سیبقی هذا الحدیث قدیماً و الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عسلی، ۲۸۳گ، ۱۸ سطر، قطع: وزیری [ف: ۲۴/۲ - ۶۴]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و غفل من ذکره الغافلون صلوة دائمة بدوامه باقیة ببقائه لامنت لها دون ذلک و علی آله و صحبه

کامل و خوب؛ خط: نسخ خوب، کا: محمد حسن، تا: پنج‌شنبه جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۵۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان هذا القدیم کان حدیثاً و سیقی هذا الحدیث قدیماً و الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لو لا ان هدانا الله ب اوزعنی ان اشکر نعمتک التی انعمت علی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: عمر بن رافع؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۴۱۰]

● **حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة** / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

جیلانی، محمد رفیع بن فرج، - ۱۱۶۰ ؟ قمری

jīlānī, mohammad rafīʻ ebn-e faraj (- 1747)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)

حاشیه مفصلی است بر کتاب «البهجة المرضیة» جلال الدین سیوطی با عناوین «قوله، قوله» و گاهی با عناوین «قول الناظم» اشعار الفیه را نیز گزارش می‌دهد. این حاشیه توضیحی و گاهی گفتار بزرگان نحویین را نیز نقل می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۸۲۱

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **حاشیة البهجة المرضیة** / صرف و نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya

ابوطالب لندنی، ابوطالب بن محمد، ۱۱۶۶–۱۲۲۱ قمری

abo-tāleb-e landanī, abo-tāleb-e-bn-e mohammad (1753 - 1806)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۹۷

آغاز: بسمله و به نستعین، ربنا ربنا لک الحمد لماء قضا نحوک؛

انجام: محمد المصطفی سیدالاعاجم و الاعارب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۲۱ سطر [رایانه]

● **حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة** / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

کرمانشاهی، محمد محسن بن محمد سمیع، - ۱۲۲۳ قمری

kermānšāhī, mohammad mohsen ebn-e mohammad samīʻ (- 1808)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)

آغاز: حمداً لمن صرف القلوب نحو مشیته و نور الضمائر بمعارف ربوبیته و الصلاة و السلام علی أفضل بریته ...

[الذریعه ۲۸۳/۲۶]

۱. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۶

از اول تا مبحث موصولات؛ کاتب = مؤلف، بی تا [تراثنا: س۲ش۴ - ۵۸]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۴۷/۳

خط: نسخ، کا: حسن علی، تا: ۱۵ شعبان ۱۲۴۳ق [رشت و همدان: ف: - ۱۴۴۳]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۴گ (۱پ-۶۴پ) [ف: ۱ - ۲۶۸]

۴. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۴ - ۵۷]

● **حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة** / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

ابوطالب اصفهانی، - ۱۲۳۷ قمری

abo-tāleb-e esfahānī (- 1822)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)

تاریخ تألیف: سلخ جمادی الثانی ۱۲۲۳ق

حاشیه متوسطی است که در پی حل معضلات و توضیح مشکلات

کتاب است.

آغاز: ربنا ربنا لك الحمد لما ترفعنا نحوك و تحفظ حواشینا من الغواشی ... اما بعد، فیقول الراجی الی ربه الواهب العبد المدعو بابی طالب لما ...

انجام: علی الانامل من الغیظ و موتوا بغیظکم. و قد وقع التوفیق لاتمام الشرح کما کان المرام ... فی سلخ جمادی الاخر من هذا العام اعنی (۱۲۲۳ق) المرجو من الناظرین فیها ان ... بعین الانصاف لابطریق الجدل ...

چاپ: مشار عربی، ص۲۷۳؛ تبریز، سنگی، ۱۲۹۳ق، وزیری، ۲۵۵ص (در هامش)؛ ۱۳۱۱ق، ۲۷۱ص؛ ایران، بی ناشر، ۱۲۸۶ق، ۲۵۷ص؛ ۱۳۰۴ق؛ ۱۲۸۷ق (در هامش)؛ تهران، ۱۲۶۴ق، خشتی

[الذریعه ۲۹/۶؛ الکنی و الالقاب ۱۸۳/۳؛ ریحانة الادب ۱۲۱/۴]

شرح و حواشی:

۱- المختصر النکت فی شرح البهجة المرضیة؛ فاضل گروسی، عبدالحسین (۱۲۵۹-۱۳۲۴)

۱. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۹۳

خط: نسخ، کا: سید محمد حسن مجتهد موسوی، تا: ۱۲۳۹ق؛ از روی نسخه اصل کتابت شده؛ محشی از سید محمد حسن موسوی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۶گ،۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: - ۹۶]

۲. قم؛ روحانی، مهدی؛ شماره نسخه:۱۲

انجام: کتب الحقیر میر زین العابدین بن حسین الحسینی القمی. گر بهم بر زده بینی خط من عیب مکن ×× که مرا محنت ایام بهم بر زده است. منظور داشتن نسخه بود نه کتاب خوش خط داشتن

کا: میرزین العابدین پدر مرحوم حاج سید صادق روحانی (فقیه مشهور قم در نیمه نخستین قرن حاضر و درگذشته ۱۳۳۸)، تا: ۲۷ جمادی الاول ۱۲۴۶ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد [چند نسخه-ف: - ۴۴۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان وجدوا اخلالا فیها فاصلحوه و نفوه بقدر الامکان فان الله ولی اولی الالباب و الاحسان.

خط: نسخ متوسط، کا: محمد صادق ابن محمد نصیر، تا: ربیع الثانی ۱۲۵۶ق؛ کاغذ:شکری آهار مهره،جلد:پارچه عطف چرم، ۱۶۸گ، ۲۱-۲۲ سطر (۹×۱۴/۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۱۳۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۸/۲

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم خوانساری، تا: ۱۲۵۹ق؛ در متن و هامش؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷۵گ (۱پ-۱۷۵پ)، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۱/۵سم [ف: ۶ - ۱۵۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۶

خط: نسخ خوش، کا: اسمعیل بن عبدالله خوانساری، تا: ۲۶ جمادی الاول ۱۲۶۰ق؛ واقف: دکتر محمد زهرائی، تیر ۱۳۵۰؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲ - ۱۳۹]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۰ مشیر

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ واقف: مشیرالسلطنه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نقاشی شده، ۱۱۷ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۳۳۰]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۵ رجب ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای، ۲۱۸گ، ۱۷-۱۹ سطر (۹×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۷۷]

۸. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۱۱

خط: نسخ خوب، کا: محمد بن ملا ابوطالب تستری، تا: ۱۲ شوال ۱۲۶۲ق؛ ۱۷۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۷۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مسیح بن میر عبدالمجید موسوی الرضا توفیقی الدرب امامی، تا: سه‌شنبه ۱۲ رجب۱۲۶۲ق؛ مجدول، کمند کشی شده، محشی با نشان «منه رحمه الله» در ۱۲۶۲ق؛ تملک: محمد رحیم با مهر «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمد رحیم بن محمد جعفر» (مربع)؛ مهر: «عبده محمدرضا ۱۲۴۰»؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۶گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۴۴ - ۱۴۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیخ علی بن ابوالحسن، تا: ۱۵ شعبان ۱۲۶۳ق؛ تملک: سید احمد احمدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۳ - ۱۹]

۱۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۸۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۶ عید نوروز ۱۲۶۶ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با عبارت «منه رحمه الله»؛ مهر: «نظر علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۶۷]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جعفر بن عبدالعلی شیرازی، تا: ۱۶ رجب ۱۲۶۷ق؛ مجدول مرصع، تصحیح، محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۵۶گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۵]

۱۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۸۰

خط: نسخ، کا: محمد هاشم سروستانی، تا: جمعه ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۶۸ق؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۳ - ۲۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۸۰/۱

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل، تا: پنج‌شنبه محرم ۱۲۷۱ق؛ جلد: روغنی، ۱ص (۱۲۳۸)، ۲۶ سطر، اندازه: ۳۱×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۶۸]

۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۴۸

خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۷۲ق؛ اهدایی: محمد علی زاهدی

نائینی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۳۲گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۲۵۹]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۲۲

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن مهدی موسوی اصفهانی یزدآبادی، تا: ۱۲۷۴ق؛ با بلاغ مقابله، محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۲۵گ، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۲۲۷]

۱۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [در فهرست ۱۲]؛ مجدول [نشریه: ۷ - ۱۴۲]

۱۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳/۲

انجام: هذا من بیت هو هکذا و الذئب اخشاه ان مررت به واحدی و اخشی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ (۷۶پ-۱۰۵پ)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲ - ۵۳۱]

۱۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ابقاء الیاء و الهاء فیما فیه ذلک لان الهاء و الیاء بلا هاء مبدل من الالف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور سیاه، ۷۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ - ۹۹]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق؛ مصحح، محشی با امضای منه؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۱۵-۳۲ (۸-۱۰ × ۱۴/۵-۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۸ - ۱۶۳]

۲۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۳۶

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد مشهور به سید میرزا بن سید حسن شیرازی، بی‌تا؛ با حواشی «منه» و «محمد طباطبایی»؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۵]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۰۷/۲-۵۹/۲۲۷

آغاز: برابر

از اول تا «قوله معنی المعنی ما یصدق من اللفظ فی الجملة سواء قصد فی جمیع استعمالاته ام لا فقول النائم و نحوه زید قائم مفهم للمعنی ...»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۶گ (۱۲-۳۷)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۳۸۰]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۱۲/۲-۱۰/۱۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه ضعیف کما سیأتی والثانی اضعف لاشتماله علی کلا الامرین والاخیر ان متوسطان

انجام نانوشته؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۷۹]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۴۷گ، ۲۸ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۲ - ۷۷]

● حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

هرندی، محمد بن محمد علی، - ۱۲۴۳ قمری

Harandī, mohammad ebn-e mohammad ʻalī (- 1828)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

تعلیقاتی با عناوین «قوله و قول الشارح» بر برخی از مواضع «البهجة المرضیة» است. وی شرح الالفیه را به درخواست یکی از دوستان نگاشته است. این رساله علاوه بر توضیح متن رد و ایراد نیز دارد.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق الکلمة و الکلام و جعل القرآن مصدر العلوم للانام الصلاة علی من نصب لرفع قواعد الاسلام و آله و اصحابه المبنی لهم دار السلام

انجام: فان ابن الانباری جوز استعمالها فی عطف المفرد علی المفرد ایضا کما حکی عنه نجم الائمة فتدبر.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۵۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۱۷۱]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۳۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ مصحح با نسخه اصل؛ اهدای کتاب از حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی به سال ۱۳۲۴ش؛ مهر: «ان ربی غنی کریم» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ (۱پ-۳۰پ)، ۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲ - ۴۶۶]

۳. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۷۲/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ (۲پ-۳۱پ)، ۹سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: - ۷۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۱۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۲۸گ (۱پ-۲۸ر)، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۵ - ۷۲]

● حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

جیلانی، محمد رفیع بن رفیع، - ۱۲۴۵ ؟ قمری

jīlānī, mohammad rafīʻ ebn-e rafīʻ (- 1830)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک

= شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

حاشیه مفصلی است بر کتاب «البهجة المرضیة» جلال الدین سیوطی با عناوین «قوله، قوله» و گاهی با عناوین «قول الناظم» اشعار الفیه را نیز گزارش می‌دهد، این حاشیه توضیحی و گاهی گفتار بزرگان نحویین را نیز نقل می‌کند.

آغاز: لک الحمد یا من یبتدأ باسمائه الشافیه فی مبادیء الافعال و لک الشکر یا من به الهدایة الکافیة منعوتاً بالصفات ...

انجام: و هو اجتماع المثلین و تحرک الثانی لازماً تحریکک. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

[الذریعة ۲۹/۶ و ج ۲ش۶۲۱ و ج ۲۱ش۶۶۶؛ طبقات قرن ۱۳ص۵۷۷-۵۷۸]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳ - ۸۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ سوم جمادی الثانی ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۱ - ۱۴۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سیاه، ۱۹۶گ، ۲۳ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۴۲۰]

۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۴۹

انجام: و الشاهد فی قوله الاجلل حیث لم یدغم مع موجب الادغام و هو اجتماع المثلین و تحرک الثانی قوله لازماً تحریکک ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۶۳۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۱۸

انجام: و هو اجتماع المثلین و تحرک الثانی قوله لازماً تحریکک ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۷۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳ - ۲۰]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: مقوا رویه چرم مشکی، ۲۳۴گ، ۲۰-۲۲ (۹/۵-۹/۹ × ۱۶-۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷ - ۸۷]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۳/۱-۶۱۷۶

خط: نستعلیق، کا: حسن بن حاجی ملا محمد جعفر نوری، تا: ۱۲ رمضان ۱۲۵۹ق، جا: قزوین؛ مهر: حسین بن رجب علی؛ تاریخ وقف: ۱۲۷۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۱۷۶گ، ۲۱ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۵]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۱ ـ ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاج محمد علی عقدایی، تا: جمعه ذیحجه ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۰۹گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۹۸]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاج محمد علی عقدائی، تا: اوایل رمضان ۱۲۶۲ق؛ یادداشتی از «فخرالدین» به سال ۱۳۳۰؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۴]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ بدخط، کا: محمد حسین بن محمد علی شهیر به عقدائی، تا: ۱۲۶۹ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور یشمی، ۱۸۴گ، ۲۴ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۱سم [ف: ۱۹ - ۱۳۴]

۱۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۴۵

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی قصرایی، تا: شنبه ۸ شوال ۱۲۷۱ق؛ ۲۲۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۱-۲۴۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۸۰/۲

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل، تا: پنج‌شنبه محرم ۱۲۷۱ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: روغنی، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۲۰ - ۶۸]

۱۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن میرزا احمد عقدائی، تا: دوشنبه ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۹۴ق؛ ۱۸۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۶۲]

۱۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال الجوهری النبوة و البناءة ما ارتفع من الارض.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان و الابدال نحو لعل فیتوقف علی ما سمع منه، قوله للاشعار یعنی انما عبر بالصرف دون التصریف ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۰ - ۱۵۸]

۱۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۹۷

آغاز: احمده و اصلی علی احمده و علی آله و عترته علیه السلام و لعنة الله علی اعادیهم فیقول الراجی غفران ربه المنان ابن محمد رفیع محمد رفیع الجیلانی؛ **انجام:** تنقلت حرکة الهمزة الی الساکن فلم یعتد بها لعروضها و ما نحو هلل اذا اکثر من لا اله الا الله فلان ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ تملک: مسیح بن علی در تاریخ ۳۰۷ق با مهر «عبده مسیح الحسینی» (بیضی)؛ جلد: پارچه، ۱۷۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: - ۶۴]

● حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۹۱۱-۸۴۹)

حاشیه متوسطی بر «البهجة المرضیه» جلال الدین سیوطی است که به صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد وآله اجمعین یقول تراب اقدام المؤمنین و غبار فعال المشتغلین ... فی بعض ایام الحیوة المجاورة فی البلدة الغرویة علی مشرفها الاف

انجام: نحو هذا عیوق طالعا حیث حذف منه ال فی غیر النماء و الاضافة اذ اصله العیوق و هو علم نجمٍ و طالعاً حال و العامل اهم الاشارة.

[الذریعة ۱۲۷/۱۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۱۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه [ف: ۵ - ۳۷۴]

۲. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۱۵/۲

آغاز و انجام:برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ (۸۹پ-۱۸۸پ)، ۱۶ و ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ]

۳. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه از عهد قاجاریه؛ تملک: حسین بن محمد کاشانی و مهر «محمد حسین»؛ کاغذ: فرنگی آبی کم رنگ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [نشریه: ۷ - ۷۳۶]

● حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری

sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۹۱۱-۸۴۹)

حاشیه ملا هادی سبزواری بر «بهجة المرضیة» جلال الدین سیوطی است.

آغاز: الحمدلله فاتح ابواب الخیرات علی کافة البریة و رافع الکلمات ...

[الذریعه ۲۹/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: ظرفیة او شبهها. فیه انه لیس لنا ظرف غیر متصرف ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۵۱گ، ۱۹ سطر (۷×۱۶/۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۳۷۱]

۲. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۷۴

آغاز: برابر

تا باب مفعول مطلق؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: - ۳۱۹]

● حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

حسینی تنکابنی، محمد هاشم بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

hoseynī tonekābonī ،mohammad hāšem ebn-e mohammad hoseyn (- 19c)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۹۱۱-۸۴۹)

حاشیه‌ای است بر شرح سیوطی بر «خلاصه الفیه» از ابن مالک.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۸۶۵

آغاز: نحمدک اللهم یا من تنزه عن النحو و البدل و المثال ... اما بعد، فیقول محمد هاشم ... انی لما رأیت علم الاعراب من اجل العلوم؛ **انجام:** قوله أی لتقدم ان فی احد الجزئین. هذا بیان وجه الاحسنیة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق، جا: مدرسه ملاوردی خان؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۴گ، ۲۴ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۵۰]

● حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

قزوینی، میرزا یحیی، ق۱۳ قمری

qazvīnī, mīrzā yahyā (- 19c)

وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۹۱۱-۸۴۹)

حاشیه‌ای است متوسط با عنوان «قوله» بر البهجة المرضیة. صاحب

الذريعة می‌گويد: «حاشيه يحيی قزوينی به فارسی و نزد مرعشی موجود است». ولی نسخه حاضر اگر از يحيی مزبور باشد عربی است.

۱. قزوين؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۵۹/۳

آغاز: بسمله، اما بعد فيقول الخاشع لربه الاعلی ابوالمحامد محمد الشهير بيحيی؛ **انجام:** قوله: و بالاخير نحو شفة فانها وان حذف لامها

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۷ص (۷۴-۱۳۰)، ۲۴ سطر [ف: ۲ - ۴۲۱]

۲. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه:۷۸۹/۳

آغاز: اما بعد فيقول الخاشع لربه الاعلی ابوالمحامد محمد الشهير بيحيی هذه تعليقات علقتها

بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام؛ اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳ - ۲۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۵۳

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... هذه تعليقات علقتها علی شرح الفاضل الكامل ملا جلال الدين

تا «باب النايب عن الفاعل» تدوين شده؛ خط: نستعليق، کا: کلبعلی شرندی، بی‌تا؛ جلد: مقوايی، ۱۳۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۲ - ۲۴۰]

● **حاشية البهجة المرضية فی شرح الالفية** / نحو / عربی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

کرمانشاهی، ابوالحسن بن حسين، ق۱۳ قمری

Kermānšāhī, ab-ol-hasan ebn-e hoseyn (- 19c)

وابسته به: البهجة المرضية فی شرح الالفية = شرح الفية ابن مالك = شرح الخلاصة فی النحو؛ سيوطی، عبدالرحمن بن ابی بكر (۸۴۹-۹۱۱)

شرح و توضيحی است بر مطالب شرح جلال الدين سيوطی بر الفيه ابن مالك نحوی در عناوين «قوله» که به «هنگام درس و بحث» يادداشت و بعدها آن را مرتب نموده است.

کرمانشاه؛ جليلی؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز: الحمدلله الذی له فی کل ما رأته الابصار اللاحظه؛ **انجام:** هذا مع الروية و لا يجوز مع العلم انتهی ذکره فی سورة النساء

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تيماج مشکی، ۱۵۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: - ۸۰]

● **حاشية البهجة المرضية فی شرح الالفية** / نحو / فارسی

ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya

يزدی، علی اكبر بن عبدالكريم، ق۱۳ قمری

yazdī, ‘alī akbar ebn-e ‘abd-ol-karīm (- 19c)

وابسته به: البهجة المرضية فی شرح الالفية = شرح الفية ابن مالك = شرح الخلاصة فی النحو سيوطی، عبدالرحمن بن ابی بكر (۸۴۹-۹۱۱)

تاريخ تأليف: جمعه ۲۲ محرم ۱۲۵۶ق

دومين حاشيه او بر اين کتاب است که به فارسی نگاشته، ولی نارسا و بد عبارت است.

آغاز: حمدله. و الصلوة ... که چون شرح الفيه که مشهور است به سيوطی کتابی مطلوب و بسيار است رغبت متعلقين در او مناسب ديد که نوشته شود بر او حاشيه مثل شرح ...

۱. يزد؛ سريزدی؛ شماره نسخه:۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله ابان بکسر همزه و تشديد باء موحده وقت و اول چيز قوله الشباب بالفتح جوانی.

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد صالح واعظ کاشانی پيکانی اصفهانی، تا: شنبه ۱۹ محرم ۱۲۶۲ق، جا: يزد؛ ۲۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۲۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تشديد باء موحده وقت و اول چيز. الشباب بالفتح جوانی

خط: نسخ بدخط، کا: عبدالحسين پسر محمد مهدی پسر حاج محمد اسماعيل پسر محمد ابراهيم پسر عارف ربانی ... محمد صادق اردستانی پسر محمد قاسم پسر محمد مهدی پسر پير کمال پسر پير جمال، تا: ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۷۶گ، ۲۱ سطر (۷/۸×۱۵/۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۳۷۴]

۳. تهران؛ عبدالعظيم؛ شماره نسخه:۴۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** منضد يعنی مجتمع ابان بکسر همزه اول چيز.

خط: نسخ، کا: سيد حسين بن سيد عبدالكريم، تا: يک‌شنبه ۲ جمادی الاول ۱۲۸۴ق؛ تملک: محمد کاظم بن محمد اسماعيل حسينی که نسخه را از سيد حسين بن سيد کريم به مبلغ هزار دينار در شعبان ۱۳۲۸ خريده؛ واقف: هادی اسکويی حائری، ۱۳۳۶/۷/۱۹؛ جلد: تيماج مشکی، ۱۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۹۹]

۴. يزد؛ وزيری؛ شماره نسخه:۱۵۶۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوايی با کاغذ ابری، ۱۵۳گ، ۱۶ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳ - ۹۹۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: الشباب بالفتح جوان (تمت الکتاب بعون الملك الوهاب حامدا مصليا)

تا «باب الادغام» است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تيماج مشکی، ۱۴۹گ، ۲۴ سطر (۱۵×۲۵)، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [ف: ۷ - ۲۶۹۳]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۲۳/۱
انجام: و شمول افراد در جمع است.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۵۳ص (۱–۱۵۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ – ۱۵۰۸]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۳۲
انجام: کلام خود شارح
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۱۶۳گ، ۲۱ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵ – ۱۶۱۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۹۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله الشباب بالفتح جوانی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ (۳۳پ–۱۵۴ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۴ – ۱۸۸]

● **حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة** / نحو / عربی
ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya
یزدی، محمد صادق بن محمد، ق۱۳ قمری
yazdī, mohammad sādeq ebn-e mohammad (- 19c)
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)
حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله، قوله» بر «البهجة المرضیة فی شرح الالفیة» جلال الدین سیوطی.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۹۴/۲
آغاز: آلهة الا الله لفسدتا لتعذر الاستثناء حیث لا یعلم دخوله و فی الآیة مانع آخر و ضعف فی غیره؛ **انجام:** و علی مسائل التصریف ایضا نحو شافیه ناسب بل حقیق ان تسمی بهما فاحفظه فانه مما تفردت به فی المقام تمت
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج، ۴۹گ (۱۲۹ر–۱۷۷پ)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱ – ۱۶۳]

● **حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة** / نحو / عربی
ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya
هرندی، عبدالعلی، ۱۲۲۲ – ۱۳۰۶ قمری
harandī, ‘abd-ol-‘alī (1807 - 1889)
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)
حاشیه‌ای است بر البهجة المرضیة؛ از آغاز تا باب تمیز ــ عدد.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۲۸
آغاز: بسمله قوله احمدک کانه آثر فی ادائه الحمد بالجملة الفعلیة علی الاسمیة و هو الحمدلله مثلاً کما فعله غیره لکونها اوفق بالامتثال لما امر؛ **انجام:** قوله لعشره الی آخره ما احسن المصنف فی تأدیة لفظی العدد من هنا محارجة عن محل الکلام اذ هو فی الموصول فضلاً عن انها مشترکة.
خط: نستعلیق، کا: لطف الله لنجانی اصفهانی، تا: ۱۳۲۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: مقوا با روکش کاغذی عطف پارچه، ۱۴۷گ، ۲۱–۳۶ سطر (۱۲/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲ – ۵۳۵]

● **حاشیة البهجة المرضیة** / نحو / فارسی
ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya
عنقا طالقانی، ابوالفضل بن علی، ۱۲۶۶ – ۱۳۳۳ قمری
‘anqā tāleqānī, ab-ol-fazl ebn-e ‘alī (1850 - 1915)
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۶ق
در هنگام تدریس شرح سیوطی در ۱۲۸۶ در هفده سالگی ساخته است و این حاشیه‌ها به خط او با نشانه «ابن علی» یا «ابوالفضل ابن علی» یا «ابن علی ابوالفضل» در هامش نسخه چاپی این شرح دیده می‌شود و برخی تاریخ ۱۲۸۲ دارد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱-عنقا
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵ – ۷۵۰]

● **حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة** / نحو / عربی
ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya
بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری
bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹–۹۱۱)
تاریخ تألیف: ۱۲۹۷ق
حاشیه‌ای است بر کتاب مشهور سیوطی، در برگ ۸۵ دستخط مؤلف در مورد تاریخ تألیف کتاب با عبارت «شرعت فی الاشتغال مع کثرة الاشتغال و اختلال البال و اغتشاش الحال الیه و المرجع و المآل فی شهر ذی القعدة الحرام ۱۲۹۷ه» آمده است.
[الذریعة ۲۹/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۶

آغاز: هکذا ذکره جماعة فی مثل المقام و فی الاول نظر لان اول ما نزل من کتاب الله؛ **انجام:** نعم للممدوح بطریق العلمیة و ینافیها ظاهر کلام امه غیرها من الاقسام و لیس ههنا
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی، با قلم خوردگی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۴گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۱ - ۲۵۰]

● **حاشية البهجة المرضية فی شرح الالفية** / نحو / فارسی
ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya
سامنی ملایری، قاسم، قرن ۱۴ قمری
sāmenī-ye malāyerī, qāsem (-20c)
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالك = شرح الخلاصة فی النحو سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)
از قاسم سامنی ملایری متخلص به قاسم و قاسما و حاشیه مانندیست بر این کتاب و شرح شواهد آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۶۵/۱
آغاز: هذا کتاب ایرادهای سیوطی. بسمله. یعنی ابتدا می‌کنم بنام خداوندی که این صفت دارد رحمن است؛ **انجام:** باید او مبنی بر ضم باشد اما در (ننوشته مانده)
کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۵۱گ (۲پ-۱۵۲ر)، ۱۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳ - ۳۵۰۴]

● **حاشية البهجة المرضية فی شرح الالفية** / نحو / عربی
ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya
سید ابوالقاسم
seyyed ab-ol-qāsem
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالك = شرح الخلاصة فی النحو سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)
حاشیه‌ای است به صورت «قوله، قوله» بر «البهجة المرضیة فی شرح الالفیة» سیوطی؛ در نسخه نام شارح «سید ابوالقاسم» معرفی شده است.
[الذریعة ۶/۲۹ «حواشی البهجة المرضیة»]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۸۴-۱۰/۹۴
آغاز: قسیما له لانا نقول ان هذا انما یلزم اذا ارید بالاعم الاعم بشرط الخصوصیة لا الاعم من حیث ... البیان الثانی فی تحقیق لفظ الجلالة اعلم انهم اختلفوا فی انها جامدة ... قوله احمدك الحمد هو الثناء باللسان علی الحمیل الاختیاری نعمة کان او غیرتها؛ **انجام:** ومن العام قالا یقولوا ومن العامی اذا تذکر ولم یردان بقطع کلامه ... لمن ابتلی بشر صحبة الاضداد عصمنا الله من شرورهم و رد الیهم بلطفه کید نحورهم والله ولی التوفیق والحمدلله رب العالمین.
از اول تا آخر باب ثالث (از اول تا آخر حاشیه)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با نشان «منه و فقه الله»؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۲۹گ، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۸۰]

● **حاشية البهجة المرضية فی شرح الالفية** / نحو / عربی
ḥāšīyat-ul bahjat-il marḍīyya fī š.-il alfīya
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالك = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

غیر همانند:
۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۴۶-۱۲/۱۳۶
آغاز: مستثنی من موجب فما بعد خارج قوله وما لزید علم غیرظن بنصب مرجح ای عند بنی تمیم اما عند الحجازیین فالنصب واجب ویشهد لبنی تمیم؛ **انجام:** قوله فی النظم احصی من الکافیة الخلاصة ای احصی النظم خلاصتها ای احاط بها قال الله تعالی احصی کل شیء عددا بلا خصاصة الخصاصة الفقر الحمدلله
حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله - قوله» و جز حاشیه میرزا ابوطالب بر این کتاب است؛ خط: نسخ، کا: شرف الدین بن حاجی محمد جهرمی، تا: دوشنبه ۲۱ ذیقعده ۱۱۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: ساغری قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۱۷-۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۸۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۶/۶
آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة ... فوله بسم الله اقول ههنا اشکال مشهور؛ **انجام:** و الجمهور اولوا الآیة ای کالجمع الذی خاضوا انتهی، قوله من اللغات ال اللغات الاربعة
.حاشیه‌ای است استدلالی با عناوین «قوله ـ قوله»؛ از اول حاشیه تا «نون المخففة من المثقلة»؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ (۲۰۶ر-۲۲۹ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۷ - ۱۲۲]
۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴۹ح
از: شیخ رفیع؛ کاتب = مؤلف، بی تا؛ اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۰]
۴. همدان؛ دبیرستان امیر کبیر؛ شماره نسخه:۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [نشریه: ۵ - ۳۴۷]
۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۴۸
خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله زنوزی، تا: ۱۲۴۹ق؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۲ - ۱۴۸]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۳۰
آغاز: بسمله کما تقدمت الاشارة الیه انفا یالله حذف حرف النداء و

عوض عنه المیم المشددة؛ **انجام:** و یری للاوائل التقدیما ان هذا القدیم کان حدیثا و سیبقی هذا الحدیث قدیماً.
حاشیه بالنسبه مفصلی است بر بهجة المرضیه که شارح در روز شنبه نهم رمضان سنه ۱۰۷۳ از تألیف آن فراغت یافته. نسخه خطبه و دیباچه و اوایل مطلب را ندارد بهمین جهت محشی آن که قطعاً از فضلای قرن یازدهم است ناشناخته ماند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ توسط عبدالصمد ابن حاجی باقر تبریزی در مدرسه طالبیه تبریز مقابله شده؛ واقف: رضا نائینی؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۱۲ - ۶۶]

۷. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۳**
کا: ابن عباسعلی، تا: ۱۲۷۲ق؛ انتقالی از سازمان مدارك فرهنگی؛ اندازه:۱۷/۷×۲۳سم [رایانه]

۸. **قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۲۵/۲**
آغاز: قوله: بضمه منقوله من العین، اشار به الی ما ذکره آنفاً ان اصل حب حب بفتح العین وزان ضرب زید کان متعد یا فلما ارید استعماله فی المدح نقل الی حب بضمها؛ **انجام:** و ان یك الحرف الزاید ضعف الخ بیان الحکم میزان المکرر الموعود به من الشارح آنفا و تقریره ان الحرف الزاید فی الکلمه ان کان مکررا من حروفه الاصلیه ای موافقاله.
حاشیه‌ای است مفصل بر کتاب «البهجة المرضیه» از افعال مدح و ذم تا باب تحذیر؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴۱گ (۱۲۹پ-۱۶۹ر)، ۱۸- ۲۲ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۳۵]

۹. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۲۲**
آغاز: فانه یمکن لك ان تقول الرجل؛ **انجام:** فان کلا منها مضاف.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بعض حواشی میرزا ابوطالب در حاشیه کتاب مسطور است؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی روکش کاغذ عنابی، ۱۱۷گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۱۴۰۳]

۱۰. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۷۵/۲**
آغاز: قوله بسم الله الرحمن الرحیم الباء اما للمصاحبة او الاستعانة و المعنی متلبساً و متبرکاً باسم الله تعالی؛ **انجام:** قوله و المراد سکوت المتکلم لعل وجه اختیار الشیئی لهذا الوجه ان التکلم صفة للمتکلم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره ای، جلد: تیماج مشکی لایه ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۲۰۴۲]

۱۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۵/۱**
آغاز: بسمله. قوله بسم الله الرحمن الرحیم. الباء للمصاحبه و هی التی تصلح موضعها و بنی عنها و مصحوبها الحال؛ **انجام:** و الجمهور منعوا ذلك و اولوا لایة ای کالخوض الذی خاضوا علی ان یکون الذی صفة لمصدر محذوف قوله وضعه فی الکفایه
حاشیه‌ای با عناوین «قوله - اقول» بر بهجة المرضیه سیوطی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۴۴گ (۱-۴۵)، ۱۹ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۴ - ۱۱]

● حاشیة البیان / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul bayān

آملی، عطاء الله بن مسیح، ق۱۰ قمری

Āmolī, ‘atā’-ol-lāh ebn-e masīh (- 16c)

وابسته به: البیان فی الفقه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۲۹
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدود۹۳۳ق؛ ۲۴گ (۲۳۳ر-۲۵۶پ) [مختصر ف: - ۲۶۹]

● حاشیة بیان السعادة / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u bayān-is sa‘āda

کیوان قزوینی، عباسعلی، ۱۲۴۰ - ۱۳۱۷ شمسی

keyvān-e qazvīnī, ‘abbās-‘alī (1861 - 1938)

وابسته به: بیان السعادة فی مقامات العبادة؛ سلطانعلیشاه، سلطانمحمد بن حیدر (۱۲۵۱-۱۳۲۷)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۸۸۴
محشی، در این نسخه برخی از حاشیه‌ها نوشته خود کیوان است که در آنچه در هامش بیان السعادة چاپ شده است نیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۸]

← حاشیة التالجی ⩾ حاشیة شرح الایساغوجی

← حاشیة تأویلات القرآن ⩾ تأویل بسم الله الرحمن الرحیم

● حاشیة تبصرة المتعلمین / فقه / عربی

ḥāšīyat-u tabṣirat-il muta‘allimīn

فاضل قائنی، محمد بن عبدالکریم، - ۱۴۰۵ قمری

fāzel-e qā’enī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-karīm (- 1985)

وابسته به: تبصرة المتعلمین فی احکام الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

حاشیه مختصری است بر تبصرة المتعلمین علامه حلی.

۱. **قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره**
کاتب = مؤلف، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۶۴]

۲. **قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۹۱**
آغاز: قوله: فی (م۱) أو یعمل بالاحتیاط ... و الأولی بل الأحوط؛ **انجام:** و لأن الأصل عدم و لوج الروح فیه.
کاتب = مؤلف، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۲و۳ - ۳۵۲]

● **حاشية تبيان الاوقات** / فقه / عربی
ḥāšīyat-u tibyān-il awqāt

اردبیلی، محمد حسین بن الله ویردی، ق۱۱ قمری
ardabīlī, mohammad hoseyn ebn-e al-lāh-vīrdī (- 17c)

وابسته به: تبیان الاوقات؛ اردبیلی، محمد حسین بن الله ویردی (- ۱۱)

حاشیه است بر تبیان الاوقات از همو.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۰۶/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ هامش [مختصر ف: ۲۷۰ -]

● **حاشية التتمة** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-ul tatimma

ملا کاتلی آخوند
mollā kātelī āxūnd

حواشی بر کتاب «التتمة» آخوند یوسف و و او ظاهراً از عامه است چنانکه از بحث‌های وی درباره «الفرقة الناجية» در اوایل کتاب مشخص می‌شود.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و علی جمیع الأنبیاء و الملائکة و علی آله؛ **انجام:** بل اراء علی نبینا و علیه الصلاة و السلام نظیر ذلک الاحیاء فی الجملة لایضاح فی الجملة تمت.

خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن مصطفی خان قوم هتکی، تا: چهارشنبه ۱۴ ذیحجه ۱۲۶۸ق؛ جلد: چرم قرمز، ۲۷۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [مؤید: ۱ - ۷۱]

● **حاشية التجارة** / فقه / عربی
ḥāšīyat-ut tijāra

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۸۱/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۱۱گ، ۲۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۰۵۳]

● **حاشية التجريد = حاشية تجريد المنطق** / منطق / عربی
ḥāšīyat-ut tajrīd = ḥāšīyat-u tajrīd-il manṭiq

استرآبادی، حسن بن محمد، ۶۴۵ - ۷۱۷؟ قمری
estarābādī, hasan ebn-e mohammad (1248 - 1318)

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

خواجه نصیر الدین طوسی کتاب معروفی در کلام به نام «تجرید الأعتقاد» نگاشته و مقدمه‌ای درباره مسائل منطق که در علم کلام کاربرد دارد بر آن ساخته و آن را «تجرید المنطق» نام نهاده که از یک «مقدمه» و نه «فصل» تشکیل یافته است. برخی بر آن کتاب شرح یا حاشیه نگاشته‌اند از جمله امیر سید صدر الدین محمد دشتکی شیرازی (-۹۰۱۳ق)، علامه حلی (-۷۲۶ق) و رکن الدین حسن استر آبادی شاگرد خواجه که وی این شرح را در حیات استاد خویش نگاشته است و نسخه موجود همان شرح می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۵۲/۱

آغاز: بسملة، قال الإمام ... اما بعد حمدالله الواجب الوجود لذاته المستوجب للحمد و الشکر لکمال صفاته ... إن الأصحاب ... إلتمسوا منی أن أکتب حاشیة علی کتاب التجرید فی علم المنطق ... لانه کتاب صغیر الحجم و کثیر العلم و فی عباراته انغلاق یصعب له ضبط مقاصده و فی ألفاظه إیجاز یعسر معه استخراج مطالبه؛ **انجام:** ای قاریها ای یحاکی الشعر بالنغمة المناسبة نظام الایقاعات النفرات فان لکل نغمة یحاکی حالاً مثل نغمة الجزئیة فانها یحاکی جزئیاً و النغمة الغلیظة یحاکی عظما و هذا الأخیر مختص بالشعری یروی ... للحق ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۳۵ق؛ مصحح؛ تملک: حسن بن سید مهدی طهرانی؛ مهر: «از کتب موقوفه مرحوم حاجی محمد علی نوری است» (مربع)، «عبده محمد شفیع الحسینی» (بیضی)، «حسن بن مهدی التقوی» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، ۱۸۵گ (۱پ-۱۸۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۴×۱۱سم [ف: ۳۶ - ۵۶۳]

● **حاشية تجريد الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u tajrīd-il i'tiqād

عبادی، احمد بن قاسم، - ۹۹۴ قمری
'ebādī, ahmad ebn-e qāsem (- 1586)

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۹

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س۸ش۴ - ۷۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۹

این تجرید غیر از تجرید علامه حلی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۱۱]

● **حاشية تجريد الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u tajrīd-il i'tiqād

گیلانی، حمزه، - ۱۱۳۴ قمری

gīlānī, hamze (- 1722)

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

از او حاشیه شرح تجرید قوشچی نقل شده و معلوم نشد این نسخه نیز همان است و یا شرح خود تجرید است زیرا برخی حاشیه تجرید را نیز به او نسبت داده‌اند (الذریعه ج ۳۲/۶). گفته شده است که این حاشیه فقط بر قول خواجه الجوهریة و العرضیة من ثوانی المعقولات نوشته است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۱۵۸/۳-۶۲۹۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۲۲۲]

● **حاشیة تجرید الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u tajrīd-il i‘tiqād

نائینی، محمد رضا بن رشید، ق۱۲ قمری

nā’īnī, mohammad rezā ebn-e rašīd (- 18c)

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

این حواشی دو بخش است: بخش اول بر اوایل مقصد دوم است در جوهر عرض؛ بخش دوم بر اوایل مقصد سوم است در الهیات. مؤلف از شرح منطق تجرید و نیز از حاشیه فاضل خوانساری (گویا مقصود آقا جمال است) به تکرار یاد می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۲۹-طباطبائی

آغاز: آغاز بخش اول:بسمله و الجوهریه و العرضیه من ثوانی المعقولات ... هنا ابحاث الاول انه لم لم یقل الجوهر و العرض؛ **انجام:** پایان بخش دوم: فلم قرره هکذا و وقع فی القباحه و التطویل اللهم الا ان یقال انه فعل هذا لیصیر البرهان اشبه البراهین ببرهان اللم تامل فیه. لمحرره رضا النایینی

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۴۵پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳ - ۳۳۲]

● **حاشیة تجرید الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u tajrīd-il i‘tiqād

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۴۹

نسخه کامل؛ بی‌کا، تا: ۸۶۴ق، البته این تاریخ ترقیمه در حاشیه و به خطی مغایر با متن آمده، اما روی هم رفته نسخه نفیسی است. [اوراق عتیق: ۱ - ۲۴۴]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۹/۲

آغاز: حصول الاستعداد قبل المقارنة فیکون الاستعداد، لنفس الماهیة ... احدها ما مر من ان ماهیة المعقول ... الثانی ان ما یلوح من کلامه؛ **انجام:** قوله و اعلم ان کل خبر موثر لما کان ادراک الکمال ... و اعتراض الامام انکم قلتم ان ادراک الکمال من حیث هو کمال یوجب حبه فحب الشییء هل.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اندازه: ۱۲×۲۰سم [رشت و همدان: ف: - ۱۵۹۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۰/۲-طباطبائی

آغاز: قال المصنف قدس سره العزیز فهذا المکان لا یصح علیه الی قوله حرکة ذی المعاوق

متعلق به مبحث ابطال خلاء تجرید است و در آن از عبدالرزاق لاهیجی و حاشیه او بر شرح تجرید نیز یاد شده است. در حاشیه بحث خلاء از حاشیه و از این حاشیه (با عنوان وجیزه) یاد شده است.؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۹۱-۱۱۹۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۱۳۰پ-۱۳۲ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۲ - ۱۶۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۳۸-۳۹/۱۱۸

آغاز: النظر المثبت لها وفساد النظر المثبت لما ینافیها ولا یحصل العلم ... قوله الاول فی المبادی المراد بها ههنا ما یتوقف مباحث النظرعلیه و هو؛ **انجام:** والاثم لما ذکروا اصطلاحاً فلا مشاحة فیه وان ارادو به ان ما ذکروه حدلهما فعنه مناقشه لا نا نجد من

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر «تجرید العقاید» ظاهراً محشی سنی مذهب بوده و قبل از قرن ۱۰ می‌زیسته است، طرفین نسخه افتاده و نام مؤلف به‌دست نیامد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با حواشی «اصفهانی»؛ ۱۳۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۲۵]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۵/۷

آغاز: قال المصنف «ره» المقصد الثالث فی اثبات الصانع، اقول انها عنونه به دون اثبات الواجب کما هو الشایع؛ **انجام:** و یکون وجود الممکن واقعا بذلک الرجحان ... یتوقف علی احد هما ان

حاشیه‌ای است بر بخش الهیات «تجرید الکلام» خواجه نصیرالدین طوسی با در نظر داشتن دیگر حواشی و شروح. در این حاشیه از حاشیه فخریه و کتاب اشارات مطالبی نقل و توضیح بیشتر درباره برخی از مباحث به حاشیه جلالیه و الهیات شفا ارجاع داده شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی و اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹گ (۱۲۲-۱۴۱پ)، ابعاد متن: ۵×۱۰، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۱۴]

←حاشیة تجرید المنطق ⟵ حاشیة التجرید

● **حاشیة تجرید المنطق** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u tajrīd-il manṭiq

؟ دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد، ۸۲۸ – ۹۰۳ قمری

daštakī šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425-1498)

وابسته به: تجرید المنطق نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۶۷۲-۵۹۷)

خواجه نصیر مقدمه‌ای بر تجرید الاعتقاد نگاشته درباره مسائل منطقی که در علم کلام کاربرد دارد و آن را تجرید المنطق نامیده است و کتاب حاضر حاشیه بر تجرید المنطق است. بنا به نوشته آیة الله مرعشی روی برگ اول، حاشیه از سید صدرالدین شیرازی می‌باشد (مراد صدرالدین دشتکی است).

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۰۱

آغاز: فی المقالة الثانیة فانها فی احوال القضیة و هی مادة القیاس قیل فینبغی ان تکون مذکورة فی مباحث المواد؛ **انجام:** فاذا جاز سلبه عن الرومی بالامکان صار سلبها ایضا کذلک مع انه ذکرانه ممتنع لامتناع سلب الشیء عن نفسه.

تذکر: در فهرست به نام «حاشیة تجرید الکلام» آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن غلام حسین، تا: محرم ۹۰۸ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۵ – ۹۵]

● **حاشیة التجرید و شرحها** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ut tajrīd wa š.-u-hā

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

حاشیه‌ای است بر یکی از شرح‌های تجرید با حاشیه های آن که افتادگی آغاز آن مانع از شناخت آن است. محشی از حواشی قطبیه و از حواشی شریف جرجانی و از منطق شفا و شرح قدیم تجرید و شرح ملخص و محاکمات یاد می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۵۷

آغاز: (نسخه ناقص ما در باب وجود از امور عامه چنین آغاز می‌شود:) و ذکرنا فی توجیه کلام المصنف. اقول لکن بینهما فرقا من وجهین، احدهما ان فی توجیه الشارح الاتفسار عن عدم الانقسام، هل هو المعنی او اللفظ ... قال قدس سره: و کان التوجیه المذکور منشاه اطلاق المتن؛ **انجام:** مبحث امور عامه: فیلزم لایقدر النفس علی تعلقهما. هف (=هذا خلف). هذا آخر ما تیسرلی فی الابحاث المتعلقة بمباحث الامور العامة و الحمدلله و المنة نقبص ابحر و الکرامة و نسال الله تعالی التوفیق لاتمام الکتاب و الصلاة علی ... و فصل الخطاب (گ۱۵۰پ)؛ قوله: و هو تصریح بان المیل علة المافعة لانفس المدافعة. اقول: فیه نظر، لان الدافعة یصدق علیها امر شیی کان الجسم مدافعالها ... ان من یقول بعدم المغایرة یقول بان المیل فی الحرکة الطبیعة نفس الطبیعة و فی النفسانیة نفس النفس و غیر ذلک. تم هذه الحاشیة بعون الله فی شهر جمادی الثانیة سنة ۱۰۰۸ علی ید اقل اخلق الله محمد رضا القمی غفر ذنوبه (گ۱۱۶)

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا قمی، تا: جمادی الثانی ۱۰۰۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، ۲۱۷گ، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ – ۲۰۳]

● **حاشیة التجرید و شرحه القدیم و الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ut tajrīd wa š.-hu-l qadīm wa-l jadīd

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۶

آغاز: بحسب الحمل علی سبیل هوهو. قوله: ... و قوله و اتحاد مفهوم نقیضه. بیانه کما سیجیء انه حمل الوجود؛ **انجام:** قوله: و کذا ان ارید تحصیله نوعاً ... احتیاجه الی النامی فلا یکون مافرض

تجرید طوسی و کهن ترین شرح آن را علامه حلی و شرح جدید آن از قوشچی (-۸۷۹) است. کشاکش میان دو مدرسه دشتکی و دوانی در شیراز و اصفهان تا قرن یازدهم درباره آنها ادامه داشت. اینک یکی دیگر از همین دست حاشیه‌ها، که تنها بر مقصد اول از شش مقصد تجرید در امور عامه است معرفی می‌شود. حاشیه‌ها شماره‌گذاری شده است، این شماره‌ها، بخش‌های کتاب حاشیه‌زده شده را نشان می‌دهد. چون از آغاز نسخه جای گفتگو ۱۶برگ افتاده است، با حاشیه‌های بخش ۴ در برگ ۱۷ آغاز شده و در برگ ۲۰۱ (شماره گذاری قدیم) پایان نسخه که باز هم افتادگی دارد، به حاشیه‌های بخش ۸۶ پایان می‌گیرد. از این رو برگ‌های ۱۷ و ۱۸ شماره‌های ۴ دارد و برگهای ۱۹ تا ۲۱ شماره‌های ۵ و تا برگ ۲۷ شماره‌های ۶ دارد و همچنان پیش می‌رود تا برگ‌های ۱۷۸ تا ۱۹۸ شماره‌های ۸۵ و برگ‌های ۱۹۹ تا ۲۰۱ شماره‌های ۸۶ دارد. برخی عنوانهای این حاشیه چنین است: «قوله ... بیانه ...» یا «قال الشارح ... اقول»، «قال الشارح فی الحاشیة ...»، «قال المصنف ...» و «قال الشارح فی الشرح و الحاشیه ...» کما صرح به سید المحققین فی حاشیه المطالع (گ۲۴ب) در برگ ۱۳۲ب می‌بینیم: «قوله: المناقشة متجهة علی عبارة الشارح الاصفهانی (القدیم) من هذا انما یرد اواراد الشارح (الجدید) دفع المناقشة التی اوردها السید (ظ:الشریف الجرجانی) علی الشارح الاصفهانی و لیس کذلک»

(برگ۱۳۳پ)، «قال الشیخ فی تعلیقاته ... قال فی النمط الخامس من الاشارات لکن ذکر المصنف (خواجه نصیرطوسی) فی شرح الاشارات» (گ۱۴۰ر)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ حاشیه‌هایی از شاگرد محشی نیز دارد که در آن می‌گوید: «و لعل هذا مراد الاستاد» (گ۱۴۵) حاشیه «منه» بسیار دارد، نیز حاشیه‌هایی با نشان «قاضی»، «م»، «میر نظام الدین احمد» (گ۱۷۱پ)، «م.ن»، «حاشیة التجرید»؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، نخودی، جلد: پرزنت آبی رنگ، رویه کاغذ آبی، ۱۸۴گ، ۲۱ سطر (۱۴×۷)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۷۰]

● حاشیة التحریر / فقه / عربی

ḥāšīyat-ut taḥrīr

قلیوبی، احمد بن احمد، - ۱۰۶۹ قمری

qalyūbī, ahmad ebn-e ahmad (- 1659)

حاشیه‌ای است مختصر با عناوین «قوله-قوله» بر کتاب «التحریر فی شرح الفاظ التنبیه» ابوزکریا یحیی بن شرف نووی (-۶۷۶ق).
[ظاهریه، فقه شافعی ص ۴۲؛ قاهره، فواد سید ۱۲۸/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۴۰

آغاز: الحمدلله الموفق للفقه فی الدین من شاء من عبیده و الصلوة و السلام علی من اظهر دین الاسلام بنصره و تأییده و علی آله و صحبه المشمولین بمزیده و بعد فهذا ما تیسر جمعه من الحواشی؛
انجام: الذی به صلاح الختام و علیه المعول بدخول دار فیها الخلود علی الدوام و الأمن من العذاب و الانتقام و حصول المقصود و المرام و الله اعلم.
خط: نسخ، کا: سید محمد بن سید حسین حنبلی نسب و شافعی مذهب، تا: چهارشنبه ۲۷ شوال ۱۱۳۶ق؛ جلد: مقوا، ۱۵۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۶ - ۴۱۷]

● حاشیة تحریر الاحکام الشرعیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il aḥkām-iš šar‘īyya

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ - ۷۷۱ قمری

faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1284 - 1370)

وابسته به: تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
حاشیه بر تحریر الاحکام والدش علامه حلی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۰۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ هامش [مختصر ف: - ۲۷۰]

● حاشیة تحریر الاحکام الشرعیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il aḥkām-iš šar‘īyya

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

وابسته به: تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
نویسنده می‌گوید چون کتاب تحریر الاحکام ابومنصور حسن بن مطهر معروف به علامه از کتب معروف در فقه است و آن را مورد بحث و مذاکره یافتم بر آن شدم که به شرح آن اقدام کنم و حاصل کارم این کتاب شد. او در این کتاب یکایک عبارات علامه را می‌آورد و شرح می‌دهد.
آغاز: بسمله. و به ثقتی اما بعد حمدالله علی نواله و الصلوة علی محمد و آله فهذه مباحث مهمة یجری مجری الشرح لکتاب تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة من مصنفات شیخنا الاعظم ... قوله رحمه الله لغة الفهم و اصطلاحاً العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة الی قوله و اصول الشرعیة اعلم ان الفقه من الالفاظ المنقولة.
انجام: فلا یوثر المضاف فی تنجیسه باستهلاکه ایاه لقیام السبب المانع و لیس ثم عین نجسه یشار الیها.
[الذریعة ج۶-۳۲؛ حیاة المحقق الکرکی و آثاره ۴۱۵/۲-۴۱۶]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۴۳/۱۲

آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نسخ، کا: محمد مفید بن محمد تقی حسینی، تا: ۱۰۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج تریاکی سیر، ۴۷ص (۶۳- ۱۰۹)، ۱۴ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ - ۶۲۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۸/۱۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ - ۴۶۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱/۴ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** قلنا ذلک محل النزاع فالاستدلال به مصادرة ... فیما لا ینفعل بنی علی ما قناه و لاعبرة بسعة الردس و ضیقه نعم لابد من المکث قلیلا لتحقق طهارة الاجزاء.
بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه مد ظله»؛ شماره فرعی با توجه به ص ۳۰۳ فهرست اصلاح شد؛ ۱۵ص (۱۹۶-۲۱۰) [ف: ۷ - ۸۲]

● حاشیة تحریر الاحکام الشرعیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il aḥkām-iš šar‘īyya

وابسته به: تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
حاشیه‌ای است بر تحریر علامه حلی (در مسئله کثیر السفر) که نام محشی در آن نیست. وی پس از نقل عبارت متن می‌گوید: «قال شیخنا مدالله تعالی ظله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱/۸ خوئی

آغاز: بسمله، قوله فی التحریر شروط القصر ان لایکون سفره اکثر من حضره الی قوله و لیس بمعتمد قال شیخنامد الله تعالی ظله هنا مباحث الاول اجمع الاصحاب الا ابن عقیل ... و هذا هو المعنی الذی اراده المصنف بقوله ان لایکون سفره؛ **انجام:** و لم یثبت وجوب الاتمام هنا بدلیل قاطع فیبقی وجوب القصر بحاله و هذا قریب و ان کان مجال النظر فیه و اسعا و الله تعالی اعلم تمت.

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۷ – ۸۱]

● حاشیة تحریر اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i uqlīdis

ابن هیثم، حسن بن حسن، ۳۵۴ – ۴۳۰ قمری

ebn-e heysam, hasan ebn-e hasan (966 - 1039)

وابسته به: الاصول = فی اصول الهندسه و الحساب = کتاب الاصول؛ اقلیدس (۳۰۶–۲۸۳)

در بالای نسخه حاضر نوشته شده: «فوائدی است که عیناً و یا با استنباط از شرح مصادرات اقلیدس از ابن میثم نقل شده». این حواشی بر مقاله یکم تا ششم از تحریر اصول اقلیدس تألیف خواجه است و عبارت‌های کوتاهی از او با عنوان «قوله» نقل گردیده. علم الدین قیصری در پاسخ خود به نامه خواجه، از شرح ابن هیثم بر مصادرات اقلیدس یاد کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴/۴ خوئی

آغاز: هذه فواید منقولة ... قوله الحدود، هذه الاقاویل یسمیها بعض الناس حدودا و بعضهم یسمیها رسوما؛ **انجام:** مثل ما ذکرناه فی النسبتین و کذالک ان کانت النسب غیر عددیة کما اشرنا الیه فی صدر المقالة الخامسة.

بی‌کا، بی‌تا؛ شماره بازیابی با توجه به ص ۲۸۸ و ۴۴۴ اصلاح شد؛ ۶ص (۲۰۴–۲۰۹) [ف: ۷ – ۸۲]

← حاشیة تحریر اصول اقلیدس ≻ حاشیة علی بحث الزوایا الثلاث

● حاشیة تحریر اصول اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i usūl-i uqlīdis

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ – ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

تعلیقی است از خواجه نصیر طوسی بر شکل ۱۵ مقاله ۱۲ اصول هندسه اقلیدس و باید آن را ضمیمه همان دانست. این ذیل را مدرس رضوی هم اشاره نکرده و در پاره‌ای از نسخ، تحریر این تعلیق وجود دارد. در نسخه‌های مربوط به مجلس بدان اشاره شده و احتمالاً بسیاری بدان اشاره نکرده‌اند و برای بررسی همه نسخه‌های این ذیل باید به تمامی نسخه‌های تحریر اصول اقلیدس مراجعه کرد.

آغاز: القول فی اقامة البرهان علی الحکم المذکور فی الشکل الخامس عشر من المقالة عشر من المقالة الثمانیة عشر من هذا الکتاب و هو قوله نسبة الکرة الی الکرة کنسبة القطر الی القطر ... المقدمة الاولی ... المقدمة الثانیة هی انه اذا وقعت بین مقدار واحد و بین کل واحد من مقدارین مختلفین ...

انجام: کنسب ب د الی ع لاغیر، اعنی کنسبة قطر ب د الی قطر ر ط مثلثة و ذلک ما اردناه فهذا ما قصدته و انما لم اورده فی الکتاب لکونه منیا علی ما هو خارج منه، فمن شاء فیلحقه و الله الموفق و المعین.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۴۸ض

آغاز: برابر

کا: حامد بن محمد بن محمد دهستانی بخاری معروف به شمس مجری بخاری، تا: ۶۸۰ق، جا: مراغه؛ تملک: محمد بن عوض بن عثمان، نظام الدین علی طبیب اصفهانی، ابن عبدالله بک؛ واقف: صفرخان بن عبدالله بن جعفر خان، ۱۱۷۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۰ – ۳۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۴۴ض

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد بن جنید بن ابراهیم صفوی، تا: ۸۸۷ق؛ واقف: نائینی؛ جلد: تیماج جگری، ۵ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۴×۱۴/۵سم [ف: ۸ – ۵۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۳۴/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۱ سطر [ف: ۱۹ – ۱۹]

۴. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۳۳ض

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شاه محمد بن کبیر محمد، تا: ۹۹۹ق، جا: احمد آباد؛ جلد: تیماج سرخ، ۳گ (۱۳۷پ–۱۳۹پ)، ۲۳ سطر [ف: ۴۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۴۶ض

خط: نسخ، کا: بدرالدین بن سلیمان، تا: قرن ۱۱؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: حنایی، جلد: چرمی بخور، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۲سم [ف: ۸ – ۵۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۸۳ض

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۳سم [ف: ۸ – ۶۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۳/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلام بن مقصود، تا: شوال ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج

مشکی، ۴ص (۱۹۵-۱۹۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۷۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۰۹/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن محمود، تا: ۱۰۱۹ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۹ - ۹۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵۰/۲

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین بن عبدالعلی بن جلال الدین محمد بن عبدالعلی بن شمس الدین محمد بن قاضی شمس الدین علی تونی، تا: ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۳۳۰-۳۳۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۸۸۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۳۶/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: ترکی ضخیم، ۱۵ سطر، قطع: نیم خشتی [ف: ۱۹ - ۱۴۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۷۹ض

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صفی بن محمد حسین تبریزی، تا: ۱۰۷۴ق؛ ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۶ - ۵۲۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۲۸/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن زین الدین بن محمد بن حسن بن شهید ثانی، تا: ۱۰۸۵ق [ف: ۱۹ - ۱۲۴]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۵۳/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۹ - ۱۴۴]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۴۹ض

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج تریاکی، ۷ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۱۵ - ۴۰۹۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۵۵/۲ض

خط: نستعلیق، کا: محمود موسوی تونی، تا: ۱۲۸۲ق، جا: مشهد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۹ - ۲۲۶]

● حاشیة تحریر اصول اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i usūl-i uqlīdis

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

Jorjānī, ʻalī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

میر سید شریف گرگانی بر ۱۵ مقاله تحریر اصول اقلیدس این حاشیه را نگاشته است. در آن از ابن الهیثم یاد گردیده و از خط منقول از خط افضل المتاخرین کمال الدین حسن آورده شد.

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۸۴/۴

مفصل؛ خط: نسخ ریز، کا: محمد ملقب به معین منجم کاشانی، تا: اواخر ذیقعده ۸۴۲ق، جا: سمرقند [ف: ۳ - ۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۳

آغاز: المقالة الاولی. الشکل الاول. و یمکن ان یرسم بهذالطریق ذااربعة اضلاع قوله ثم بتساویهما ای بتساوی زاویتی ا ب ه ا ج د؛ **انجام:** قوله بتساویه لانه یحصل ... فزوایا المخمس متساویة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الثانی ۸۸۹ق، جا: قسطنطنیه؛ محشی؛ ۵۱گ (۱پ-۶۹پ) [ف: ۴ - ۸۸۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۵۸

آغاز: بسمله و بک استیفاق یا کریم. ای ینتقض بالمستدیر فان المحاذات هناك ایضا لکن لا فی جهة واحدة و ان اعتبرت الجهة لزم ان لا یکون خط مستقیم اعظم من قطر محدد الجهات؛ **انجام:** و لنا ان نرسم ذا عشرین قاعدة و ذلک لان مجموع زوایا سطح ذی العشرین ستون ... اثنتا عشرة میل عدد قواعد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۸گ، ۱۸ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۲۲۸]

● حاشیة تحریر اصول اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i usūl-i uqlīdis

میبدی، حسین بن معین الدین، - ۹۱۱ ؟ قمری

meybodī, hoseyn ebn-e moʻīn-od-dīn (- 1506)

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

حاشیه‌ای است از قاضی کمال الدین میر حسین بن معین الدین حسینی میبدی متخلص به منطقی بر تحریر اقلیدس از خواجه نصیرالدین طوسی و ظاهراً محشی حاشیه خود را به انجام نرسانیده است.

آغاز: الحمدلله الذی تحیر المهندسون فی اشکال صنایعه ... فهذا حواش رسمها ... حسین بن معین الدین المیبدی علی تحریر اقلیدس ...

انجام: و نسبة ط ی ای نسبة ح ی

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: حنایی، ۳۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۲سم [ف: ۱۰ - ۴۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لنسبة ط ك ای نسبة جزء (ناتمام)

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ هجری؛ کاغذ: صورتی و سفید، جلد: پارچه‌ای، ۴۹گ، ۲۰ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۴سم [ف: ۸ - ۱۳۱]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** (افتاده در مقالت هفتم): ان الصلاة المتوالیة التی کانت اقل ما تکون.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۴۰گ، ۲۰ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۵۱]

۴. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز: بل هو خلاف الواقع. [؟] ان الشکل هو الهیئة الحاصله بسبب احاطة الحد او الحدود؛ **انجام:** قد حرر هذا الکتاب فی ید اقل الطلبه زین العابدین سنه ۱۲۴۳

خط: نسخ، کا: زین العابدین، تا: ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: نازک آهار زده، جلد: میشن، ۱۵گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: - ۱۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۹۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تلك الاعداد الثلاثة و اعلم ان الثلاثة المتوالیه التی کانت أقل ما یکون علی.

خط: نسخ، کا: مرتضی بن شعبان مدرس گیلانی، تا: قرن ۱۴؛ دارای اشکال هندسی؛ کاغذ: دفتری خط دار، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۴۱گ (۱ر- ۴۱ ر)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۴۴ - ۶۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۵/۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه)؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۶ سطر (۱۷×۲۳)، اندازه: ۲۸×۳۵سم [سنا: ف: ۲ - ۳۰]

۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ای باستنابة الثامن بعد وصل ... مما ذکره اقلیدس ... و الا یلزم التساوی ...

خط: نستعلیق، کا: حسین، بی‌تا؛ ۲۴گ (۱پ-۲۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۳۱]

● حاشیة تحریر اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i uqlīdis

حسینی، موسی بن فضل الله، ق۱۳ قمری

hoseynī, mūsā ebn-e fazl-ol-lāh (- 19c)

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۶۰/۳

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۷-۱۲۷۸ق، جا: اصفهان؛ ۹۱ص (۶-۹۶)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۵۵]

● حاشیة تحریر اصول اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i usūl-i uqlīdis

یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی، ۱۲۳۹ - ۱۲۹۸ قمری

yazdī hā’erī, mohammad bāqer ebn-e morteza (1824 - 1881)

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر «تحریر اقلیدس» خواجه نصیر الدین طوسی، استفاده شده از درس‌های سید محمد جواد علوی شیرازی با تحقیقات مؤلف.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۸۲/۴

آغاز: الحمدلله الذی تحیر فی ارتفاع مقدار عظمته الاوهام و تحیز من ارتقاء أوج معرفته فی زوایا الخمول الفحول؛ **انجام:** قال الشارح الجواد و ربما بین بعضهم الاقصریة بوجه قریب

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۱۰۱پ-۱۰۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۹۶]

● حاشیة تحریر اصول اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i usūl-i uqlīdis

زنجانی، ابراهیم بن ابو الفتح، - ۱۳۵۱ قمری

zanjānī, ebrāhīm ebn-e ab-ol-fath (- 1933)

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله- قوله» بر تحریر هندسه اقلیدس، تألیف خواجه نصیرالدین طوسی که ظاهراً ناتمام است. شارح از شاگردان میرزا ابوالحسن جلوه، در معقول و ریاضی و مرحوم میرزای آشتیانی، در فقه بوده، وی از مشاهیر علم ریاضی زمان خود و از اساتید مرحوم آقا بزرگ تهرانی، به حساب آمده است. شایان ذکر است که این شخص جز «شیخ ابراهیم زنجانی» معروف در صدر مشرو طیت می‌باشد. (سید محمود مرعشی)

آغاز: الحمدلله الذی علم الانسان ما لم یعلم و خلق لضبط البشر معلوماته اللوح و القلم و صیر الاوائل منهم بکیفیة التخطیط و التشکیل و التجسیم الملهم

انجام: الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد و آله اجمعین قد تمت الحواشی المتعلقة بالتحریر من حساب

[طبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۴) ۷/۱]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة تعلیقة تحریر اقلیدس؛ دیزجی زنجانی، اسمعیل بن ابراهیم (۱۳۰۹-۱۳۷۸)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله ما هو اقل من ط هذا بالشکل السابق من تلک المقالة قوله و هو بقدر رء یعنی به اه فبقدر رء یعنی به ان ط بقدر رء

تا حاشیه مقاله دهم را داراست؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح؛ جلد: پارچه‌ای آبی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۰ - ۳۴۲]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۲۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق مغلوط، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ جلد: گالینگور مشکی، ۴۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۴-۳۷۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۸۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمد اسماعیل زنجانی، تا: شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۳۲۹ق؛ کاغذ: فرنگی با خطوط چاپی، ۷۵گ (۱ – ۷۵)، ۱۶ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۲۸ - ۱۲۴]

● حاشیة تحریر اصول اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i usūl-i uqlīdis

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب = تحریر اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

چند حاشیه ناشناخته و ظاهراً غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱

آغاز: الشکل الاول فی المقالة الاولی. قال اقلیدس: نرید ان نعمل مثلثا متساوی الاضلاع علی خط مستقیم ... و هذا الشکل یعترض بعدة من الشکوک؛ **انجام:** فهو ممکن ان یعمل علی قطر العالم مثلث متساوی الاضلاع (حاشیه اقلیدس)

در این گفتار از شکل‌ها که بر شکل یکم مقاله یکم تحریر اصول اقلیدس کرده‌اند بررسی شده است؛ خط: شکسته نستعلیق ریز بی‌نقطه، بی‌کا، تا: ۸۹۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا ته میشن، ۷۰گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۸۷۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۰

آغاز: من العلوم المتعارفة، قوله کل سطحین متوازی الاضلاع الخ، فائدة هذا القید أن أحد السطحین؛ **انجام:** فبقی الخطوط الخارجة من مواقع الاعمدة الی زوایا المثلثات متساویة فمواقع الاعمدة حینئذ تکون مراکز.

حاشیه مختصری است بر «تحریر اقلیدس» خواجه نصیرالدین طوسی؛ خط: نسخ و نستعلیق نازیبا، کا: محمد حسینی، تا: شوال ۹۲۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ (۱۷۹پ-۱۹۰پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۳۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۴۱

آغاز: اختلاف وقوف فان زاویة ج یمکن ان یکون حادة فی الکتاب (مقاله ۱)؛ **انجام:** و نقطه هـ الاعتدال و یکون هـ ر مطالع هـ ا وهـ ح مطالع هـ یر (تمت الحاشیة).

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر ذیقعده۱۰۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۷۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۱×۱۷/۲سم [ف: ۱ - ۱۶۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۸۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی کرم بعض عباده باعطاء الرضا مرتبة الرضا فخصهم بتکریم تمدیحهم بالایات الباهرة ... و بعد فیقول الفقیر الی الله انی لما وقفت بتوفیق الله تعالی بالشرف الشریف؛ **انجام:** او غیر منطبق بالدلیل المرقوم فی الاختلاف و شکرالله سعیه فی کلا الموضعین کمال التفصیل تحت حجاب التظلیل ... وجه الجمیل بشمس التقدیر المشفی للعمیل.

با دیباچه‌ای مفصل که در زمان شاه طهماسب تألیف شده است. عنوان‌ها «قوله» است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا، ۴۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۹سم [ف: ۱- ۱۶۰]

● حاشیة تحریر اکر اطولوقس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i ukar-i uṭūlūqus

یزدی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-‘ābedīn (- 17c)

وابسته به: تحریر کتاب الکرة المتحرکة = تحریر اکر اوطولوقس = الاکر المتحرکة؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

حاشیه‌ای است بر تحریر خواجه نصیرالدین طوسی بر اکر اطولوقس.

[الذریعه ۲۸۲/۳]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:فیلم

آغاز: بسمله. به حمدالله سبحانه علی افاضة نواله، و الصلاة علی ... یقول الفقیر ... محمد باقر بن زین العابدین، ان تلک الحواشی مما سنح به خلدی؛ **انجام:** و نقطه الاعتدال ... تمت الحاشیة ...

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد سعید بن فخرالدین، تا: ۲۲ رجب ۱۰۶۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۲گ (۱۱۱پ-۲۲۲ر) [ف: ۱ - ۸۳]

● حاشیة تحریر الاکر لثاوذوسیوس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il ukar li-ṯāwḏūsīyūs

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)
وابسته به: تحریر اکر ثاوذوسیوس = تئوذوسیوس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
حاشیه متوسطی است بر تحریر اکر خواجه نصیر الدین طوسی از احمد بن مهدی نراقی کاشانی (- ۱۲۴۱ق) که در هنگام مباحثه باملااحمد نطنزی آن را نگاشته است.
آغاز: الحمدلله موجد الکرات المتحرکة و الساکنة و الصلاة علی نبینا محمد و آله و المطهرین من الأرجاس الظاهرة و الباطنة ... اما بعد، یقول ... احمد بن محمد مهدی النراقی ... ان کتاب الاکر لمانالاؤس الذی حرره ... نصیر الملة والدین ... کتاب جلیل شأنه
انجام: تم ما اردنا شرحه و بیانه و نختم الکلام ههنا حامدین الله سبحانه و مصلیاً علی النبی و آله

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۲۴ق؛ مهر: «عبده الراجی محمد حسین»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۵۲]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ محرم ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۲۱۵]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد علی کاشانی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۷۳گ (۳پ-۷۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۵۲]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۰۹/۲-ف
نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاضی ربعی [فیلمها ف: ۲ - ۱۵۷]

← حاشیة تحریر الاکر مانالاوس < حاشیة شرح اکر مانالاوس

● حاشیة التحریر فی شرح التنبیة / فقه / عربی
ḥāšīyat-ut taḥrīr fī š.-it tanbīh

غیر همانند:
۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹۷
آغاز: الغائب لعذره فی ان لا یاخذ ما یوخذ منه او اخذ الکل فاذا حضر الغائب شارکه فیه؛ **انجام:** اعتبر اذن مالك الرقبه
حاشیه‌ای ناشناس بر التحریر یحیی بن شرف نووی (-۶۷۹ق). با توجه به عبارات زیر: «ذکر ها المصنف ... فی الروضه» (۱۰پ) و «مثله فی شرح المنهاج عند قول المنصف» (۳۸) معلوم شد نویسنده متن مورد شرح در نسخه حاضر همان مؤلف منهاج و روضه یعنی یحیی بن شرف نووی است. با توجه به اینکه تألیفات مشهور یحیی بن شرف نووی در فقه شافعی که مورد عنایت و شرح دیگران بوده سه کتاب با نام: «روضه الطالبین، منهاج الطالبین و التحریر فی شرح التنبیه» می‌باشد و در کتاب حاضر نقل قول‌هایی از روضه و منهاج دارد (همچون: قال فی الرضه: ۵، مثله فی شرح المنهاج:۳۸، ذکت لها شروطا ی شرح المنهاج: ۶پ) و با توجه به اطلاق مؤلف متن به شارح در برخی موارد و با توجه به عبارت «ذکرها المصنف کصاحب التنبیه: ۱۰پ» می‌توان گفت متن مورد شرح در نسخه حاضر همان «التحریر فی شرح التنبیه» است. اگر چه نام محشی مشخص نشد لکن معلوم شد ایشان در قرن ۱۳ می‌زیسته زیرا از شیخ زیادی متوفی به سال ۱۲۰۴ق به «شیخنا» تعبیر کرده، همچنین معلوم شد ایشان شروحی بر «البهجه» و «المنهاج» دارد. نسخه حاضر مباحث قراض، مساقات و اجاره تا آداب القضا، صوم و حج را با افتادگی در ابتدا و انتهای نسخه دربر دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور سرخ، ۲۸۷گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۷ - ۴۴۴]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹۸
آغاز: و رموز الحکم ای هم رموز للحکم لاستنادتها و اخذها منهم؛
انجام: مثل هذا الغرض بالنسبه لدافعه رعونه و اعتقاد الزیاده الیسیره
از مباحث ارث و وصایا تا اعتکاف و حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور سرخ، ۲۵۹گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵ سم [ف: ۱۷ - ۴۴۶]

← حاشیة تحریر القواعد المنطقیة < تعلیقة علی شرح الشمسیة
← حاشیة تحریر القواعد المنطقیة < شرح دیباجة تحریر القواعد المنطقیة

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawāʻid-il manṭiqīya
نصیرالدین کاشی، علی بن محمد، - ۷۵۵ ؟ قمری
nasīr-od-dīn kāšī ،ʻalī-ye bn-e mohammad (- 1355)
وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشیه‌ای مختصر و با عناوین «قوله، قوله» می‌باشد و گویند که مورد اعتراضات میر سید شریف گرگانی در حاشیه‌ای که به همین کتاب نوشته، قرار گرفته است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۱۳/۳
آغاز: قوله ما یجب أن یعلم فی المنطق اما أن یتوقف الشروع علیه فیه أولا فان کان الاول فهو المقدمة؛ **انجام:** و قوله لا حرکة فیه ینا

فیه ما حدهما بهما.
خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن عبدالفتاح الوافی، تا: شنبه نیمه رجب ۸۴۵ق، جا: سمرقند خانقاه خواجه عبدالاول؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۱۴۳پ-۱۶۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۱۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ (۶۳پ-۱۰۸ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۹ - ۹۶]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā'id-il manṭiqīya

تفتازانی، مسعود بن عمر، ۷۲۲ - ۷۹۲ ؟ قمری

Taftāzānī, mas'ūd ebn-e 'omar (1323 - 1390)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۸۱
آغاز: الاول دون الباقی مع ان التکرار به یتحقق
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ ذیحجه ۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۲ - ۳۰۴]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā'id-il manṭiqīya

خبوشانی، محمد بن محمد، ق۸ قمری

xabūšānī, mohammad ebn-e mohammad (- 14c)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشیه‌ای است از محمد بن محمد خوشانی بر «تحریر القواعد المنطقیه فی شرح الرسالة الشمسیه». وی در دیباچه می‌گوید: نصیرالدین حلی اعتراضاتی بر شرح قطب کرده و استادم فخرالمحققین از من خواست تا بدانها پاسخ گویم. عنوان‌ها «قال الشارح» «قال السائل» «سؤال» «جواب» «قال». «اقول» می‌باشد.
آغاز: الحمد لمن نطق بوجوب وجوده منطق فصیح کل ممکن لامکان ذاته و اعترف بامتناع عدمه ببلیغ الکلام کل واجب لوجوب ذاته ...

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فأخرجه من محض الامکان و القوة الی الوجود و الوجوب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال ۹۰۵ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: میرزا محمد تقی حسینی؛ جلد: تیماج سبز، ۷۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۳۷۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۰/۱
آغاز: برابر **انجام:** وقال السائل هذا البعض فی الخارجیة صحیح ... او بحسب فرض العقل
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۱۰گ (۱پ-۱۱۰پ)، ۱۶ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۶۰]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā'id-il manṭiqīyya = hāšīye-ye šarīfī = hāšīye-ye kūčak

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

jorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
تاریخ تألیف: ۷۵۳ق
حاشیه‌ای است متین و معروف و بسیار مورد توجه بر کتاب «تحریر القواعد المنطقیة» قطب الدین رازی. این حاشیه، نسبتاً مختصر و با عنوان «قال، اقول» نگاشته شده است. نسخه‌های مختلفی از همین کتاب، با آغازی متفاوت است و این اختلاف به جهت آن است که برخی نسخه‌ها فاقد حاشیه خطبه کتاب است. این حاشیه را، به گفته چلپی در کشف الظنون، «حاشیه کوچک» نامند و حاشیه شریفی نیز خوانده می‌شود. بر این حاشیه نیز حواشی بسیاری نوشته شده است.
آغاز: آغاز ۱: الفیاض الوهاب، من فاض الماء ... اعلم ان الفیاض هنا منقول ...
آغاز ۲: بسمله، رب یسر و لا تعسر و به نستعین قوله و رتبته علی مقدمه و ثلاث مقالات و خاتمه هکذا وجد عبارة المتن فی کثیر من النسخ و الصواب ان لفظة ثلاث زیادة
انجام: لان الشیخ الرئیس قد صرح فی الشفاء بان التصدیق بوجود الموضوع من المبادی التصدیقیة فلا یکون ایضا خبرا علی حده بل مندرجا فی المبادی التصدیقیة،تمت
چاپ: مشارعربی /۲۸۰؛ ایران، سنگی، ۱۳۰۰ق، وزیری؛ تهران، ۱۲۸۰ق، رقعی؛ قاهره، تصحیح لجنة من علماء الازهر، برئاسة احمد سعد علی، ۱۳۶۷ق، ۱۷۲ص؛ ایران، تهران، کارخاه الله قلی خان، ۱۲۷۶ق، با تصحیح و مقابله مولی محمدخراسانی، سنگی، خشتی (در هامش).
[کشف الظنون ۱۰۶۳/۲؛ ریحانة الادب ۲۱۴/۳ و ۲۱۳/۳؛ معجم المطبوعات العربیة و المعربة ۶۷۸/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۱۰۳/۲ و ۲۴۱/۲ و ۲۰۲/۳ و ۱۳۴/۴ و ۱۳۴/۴ و ۱۳۵/۴]

شرح و حواشی:
۱- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ عجمی، سید علی (-۸۶۰)
۲- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰-۸۸۶)
۳- حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ شاه میری

شیرازی، هبة الله بن عطاء الله (–۸۹۸)
۴– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة الجندی؛ جندی، احمد بن محمد (–۹)
۵– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة عماد الفارسی = حاشیة حاشیة شرح الشمسیة؛ عماد الدین فارسی، عماد بن یحیی (–۹)
۶– حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ دجیلی، فاضل ابی اسحاق (–۹)
۷– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابوشامه (–۹)
۸– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ شیروانی، داود (–۹)
۹– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد (۸۲۸–۹۰۳)
۱۰– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة الدوانی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)
۱۱– حاشیة حاشیة الدوانی علی حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (–۹۴۸)
۱۲– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = الحاشیة علی مبحث تمام المشترک = حاشیة حاشیة الشریفیة علی شرح الشمسیة اشرفی؛ جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب (–۹۵۹)
۱۳– حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ استرآبادی، شرف الدین علی (–۹۶۵)
۱۴– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابیوردی، ابوالحسن بن احمد (–۹۶۶)
۱۵– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ فخرالدین حسینی، محمد بن حسین (–۹۸۴)
۱۶– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة حاشیة شرح الشمسیة؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (–۱۰)
۱۷– شرح حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة؛ محمد بن محمد علی (–۱۳)
۱۸– مجمع الرشاد؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸–۱۲۶۳)
۱۹– حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ آملی، محمد
۲۰– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابوشمحه
۲۱– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ ابوشیخ
۲۲– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ تبریزی، شرف الدین محمد
۲۳– حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة؛ شامی، قاضی محمد بن شاه احمد
۲۴– حاشیة تحریر القواعد المنطقیة و حاشیة حاشیة الشریفیة
۲۵– حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة (۳۹ حاشیه ناشناس)

۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۰

انجام: قدتم الکتاب علی ید الفقیر ... شمس الدین محمد بن خواجه علی بن جمال الدین فومنی فی شهر رمضان المبارک سنه سته و ثمانین و سبعمائه

خط: نستعلیق بد، کا: شمس الدین محمد ابن خواجه علی بن جمال الدین فومنی، تا: رمضان ۷۸۶ق؛ محشی؛ صفحه اول و یک برگ از وسط سفید؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۱گ، ۱۷و۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱ – ۱۰۴]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۲۰

خط: نستعلیق، کا: ولی الله جنید، تا: ۸۰۱ق؛ محشی با نشان «ما وردی رحمه الله، داود، بردعی رحمه الله، منه رحمه الله، شرح مطالع، ذکائی، طالش، ع ر ه، ملا حامد، عماد، سید علی، محی الدین، حاشیه شرح سبط، فاضل، لمولانا شمس الدین، احمد الدین، شرح محاکمات، الرضی، شرح مواقف، حاج پاشا، ع س، شرح الطر، الاصفهانی»؛ مهر: زین العابدین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: – ۵۱۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۹۱

نسخه می‌رسد به «قیاس خلف»؛ خط: نستعلیق، کا: میامی بن ابی القاسم حسینی، تا: دوشنبه ۱ ذیحجه ۸۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد علی بن محمد باقر موسوی دزفولی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: گالینگور گوشه‌ها تیماج تریاکی، ۸۲گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۷ – ۲۰۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۹۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۰ – ۳۰۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۲۳/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن احمد کاشی، تا: ۸۴۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۹گ (۱–۱۴۹)، ۲۳ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳ – ۳۰۱۵]

۶. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۲۲

خط: نستعلیق، کا: آدم بن عبدالله بن عبدالرحمن سفناقی، تا: جمعه اواخر ذیقعده ۸۴۹ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: ورثه امامزاده؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲ – ۶۰]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۴/۱

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی۸۶۳ق؛ در پایان شعری از زمخشری هست در تأسف از ازدواج؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ (۱پ–۸۸پ)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ – ۱۵۹]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۵۶

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد بن یوسف، تا: سه‌شنبه از ربیع الاول ۸۶۷ق، جا: مدرسه محمود باشا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۴ – ۱۳۸]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۵/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن بن سیواسی (؟) شافعی، تا: ۸۸۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۵۵گ (۱۰۰ر-۱۵۴ر)، ۱۵ سطر (۱۱×۱۸) و ۱۸ سطر (۹/۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: - ۲۷۶]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۸۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق کهن، بی کا، تا: ۸۸۸ق؛ محشی با علامات «ب+هـ+د» از آن بهاء الدین محمد الحسینی و حاشیه «ع+ا+ب» از آن مولانا اب البهابادی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی، عنابی، خطوط دار، ۸۱گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۹ - ۱۷۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۹۸/۲

خط: نسخ، کا: نصیر بن خضر اندخودی، تا: جمعه ۱۰ شعبان ۸۹۴ق؛ کاغذ: سپاهانی و سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶۸گ (۳۱-۱۹۸)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم[ف:۱۶-۵۹۳]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۵۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الاوراق ... و اصحابه مفاتیح الهدی

خط: نستعلیق، کا: مسعود بن حسین شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۱۰ محرم ۸۹۵ق؛ با سرلوح مذهب، محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۳۴گ، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۱ - ۵۸]

۱۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۰۳/۷

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۹؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۲۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۵۴

آغاز: مشترک بین هذین القسمین فیقید تارة باقتران الحکم و تارة بعدمه؛ **انجام:** الی بعض ما یشارکها فیه یقع جواباً عن الماهیة و عن بعض مشارکاتها فیه دون ... ناتمام.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی از شجاع الدین الیاس رومی (- ۹۲۹ق) با نشان «مولانا شجاع سلمه الله»؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکی، ۵۶گ، ۱۳ سطر (۸×۹/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۳۳ - ۶۱۷]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۰۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قال: استطقسات، اقول: هو أصل المرکب و انما سمی العناصر الأربعة ... اذ لا یفهم هناک شیء اصلاً فالخلل فیه هو الاحتیاج الی الاستفسار فیطول المساقه بلا طائل، تمت.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، با عبارت «تمت مقابلته ... فی سنة ۱۱۷۲» مقابله شده، محشی با رمز «عماد، داود و سلطانشاه ... »؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج سبز، ۷۶گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲ - ۷۱۰]

۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۹؛ محشی با رمز «مح رحمه و عمار و احمد و طاس و داود و سید علی و میر»؛ تملک: عبدالعظیم در ۱۲۳۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۲گ، ۱۹-۲۳ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸/۳سم [ف: ۱ - ۸۳]

۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۹۵/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق کهنه، بی کا، تا: قرن ۹؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، ۲۴ -۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۶]

۱۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۱۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۹؛ محشی با امضای ابیوردی، استاد ابوالفتح ادام الله ظله، سیف الدین، عماد؛ تملک: ابوالقاسم بن محمدعلی در ۱۲۶۱ق؛ مهر: «محمدعلی بن محمدباقر» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۶۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ صفحاتی از اوایل و اواخر به خط نسخ در سال ۱۲۶۲ کسرنویسی شده؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۴سم [ف: ۱۱ - ۴۶۴]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۸۹

آغاز: الاول مثلا قوله فلایتم التقریب اقول و هو سوق الدلیل علی وجه یستلزم المطلوب؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به حواشی سید علی، عماد و دیگران؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، ۱۰۰گ، ۱۵ - ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۸۶]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۲۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ بی نقطه، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ مهر: «عبده مرتضی الرضوی ۱۱۴۴» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۳/۲ - ۸۳]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۲۸

آغاز: بسمله، و منه التوفیق و الاعانه فی التتمیم یا کریم (قوله) و رتبته الی آخره. ای رتبت مقصود الکتاب؛ **انجام:** و هو احض من الاول. اورد هذا مع ان البیان ...

خط: تعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ مهر: محیی الدین (؟) خواجه محمود (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا، رویه تیماج حنایی نازک، ۵۵گ، ۲۶ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۵۸]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۶۱/۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لان الاجزاء بینة الثبوت للشیء و لیکن هذا آخرما اردنا ایراده فی هذه ... مصابیح الهدی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۰۵گ (۱۴۳پ-۲۴۷)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴ - ۱۵۷]

۲۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۰۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق کهنه، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ مهر: «انی لکم رسول امین» (بیضی)، «یا امام محمد باقر» (بیضی)؛ ۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۷]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۸۰/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ یادداشتی در جذر اصم به نقل از شیخ بهائی و ملا محمد طاهر منجم میبدی در شرح «دیوان امیر المومنین (ع)» آمده؛ جلد: پارچه‌ای مشکی، ۳۵گ (۳۰ر-۶۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۵۶]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۱
خط: نستعلیق، کا: عبد الرحمن بدخشانی، تا: ۹۰۴ق، جا: بدخشان؛ مصحح؛ تملک ملا محمد رضا ولد حاجی حسین؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶ - ۶۲]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۰۵ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»، «س ع»، «داود»، «محی الدین»، «احمد باوردی» و «سیدعلی»، مصحح؛ مهر: «سلام علی ابراهیم» (مستطیل)، «فخرالدین طباطبایی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی؛ نوع جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ابعاد متن: ۵×۱۰/۵، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۵ - ۶۰۷]

۲۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۵۳
خط: نستعلیق، کا: خضر بن حاج مصطفی، تا: ۹۴۰ق؛ محشی با نشان «عماد، داود، سید علی، شرح مطالع، منه، احمد»؛ تملک: علی اکبر بن محمد تقی؛ مهر: محمد حسین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۱۲۱گ، ۱۳ سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: - ۵۱۳]

۲۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
منطق؛ خط: ثلث نازیبا، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۹۴۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۶۶گ، ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۹۲۴]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۴۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** هو الاحتیاج الی الاستفسار فیطول المسافه بلا طائل.
خط: نستعلیق عثمانی، کا: یوسف بن رحمت، تا: ۹۵۵ق؛ محشی؛ جلد: مقوا اسلیمی سبز، ۱۵۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۳۰]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۴۵/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لأنا نقول: المراد بذلک، هذا هو التحقیق لآن النبیجیة لایملکن أن تکمون مذکورة بعینها فی القیاس ... مقدماً علی العلم بالقیاس بمرتبتین و کذلک ...
خط: نستعلیق، کا: میرکی بن حسین بن شمس الدین محمد، تا: ذیحجه ۹۶۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «۵، عم، ۱۲، داود»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج حنایی، ۷۲گ (۱۲۲پ-۱۹۳پ)، ۱۷ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۶ - ۵۵۲]

۳۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۱۲/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۷ق؛ ۹۲گ (۲۵پ-۱۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۱۸]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۷۵
خط: تعلیق، کا: سعدالدین بن امان الله بن علی، تا: ۱۱ ذیقعده ۹۶۹ق [مختصر ف: - ۲۸۵]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۰۳
آغاز: و رتبته علی مقدمه الح اعلم ان المصقال اشار الی من سعد بلطف الحق الح اوصافه بتحریر کتاب کذا و کذا تم قال مبادرت الی مقتضی اشارته و سمیته بالرساله الشمسیه فی القواعد المنطقیه؛ **انجام:** انه قصد التعریف ضمنا و یرد علیه ان المقام یدل علی قصد التعریف طاهر آل مقتضی قصد المنطقیه التعریف طاهرا و صریحا لاضمنا فهو لاضمنا فهو لاملایم المقام و یمک ان تعالی اشار رحمه الله الی الجواب و الابراد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۹۷۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، ۱۵۸گ، ۱۷ سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [رایانه]

۳۵. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۹۷۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فلذالک قدمها
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۳ق، جا: کلیبوله؛ جلد: مقوا، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۱۹]

۳۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۷۸/۱
خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن عبد الله برزناری، تا: جمعه ۱۲ ربیع الاول ۹۷۴ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۸۸]

۳۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۷۹/۱
خط: نستعلیق، کا: یعقوب بن ابراهیم، تا: دوشنبه اوایل رمضان ۹۸۱ق؛ ۹۶گ (۱پ-۹۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۴۴]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۱۳
خط: نسخ، کا: عماد الدین محمود بن علی بن حامد، تا: محرم ۹۸۳ق، محشی با نشان «ع، منه، شد»؛ تملک: ابراهیم بن مهدی آل عرفات در ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، ۱۷۲گ، ۱۲ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲ - ۳۰۰۸]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۱۸
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق [مختصر ف: - ۲۸۵]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۶۸
خط: نستعلیق، کا: ربیع الثانی، تا: ۹۸۸ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: ملامهدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۱۳۵]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۸۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن حسن حافظ طبسی، تا: رجب

۹۹۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «م د رحمه الله»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۶ - ۶۴۴]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۴۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق، برای «میر زین العابدین استر آبادی»، مصحح؛ مهر: «عبره محمد باقر بن محمد» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم مشکی، ۶۹گ، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۳۶ - ۲۴۴]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۵۹-۳۷/۱۴۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی از «محیی الدین» و «عماد»؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۱۳۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۱۳-۲۳/۱۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول یعنی ان انتفاء التناقض فی الجزئین کما انه مقارن بعدم الاختلاف فی الکمیة ... اجاب بان مناط احکام القضایا انما هو مفهومها و خصوصیة البعض خارجة عن مفهوم.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۳۳]

۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۶۶

آغاز: برابر۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی و سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۳۶گ، ۱۳ سطر (۴/۵×۱۲) و ۱۷ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۴-۱۵۸]

۴۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشانه «داود، عمادالدین، منه احمدالدین، سید علی، محی الدین، مفتاح، ابو محمد چلبی، یعقوب، بردعی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۱گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: - ۵۱۴]

۴۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۳۸

آغاز: لانا نقول الکلام فی اعتبار الطبیعة مع الاشخاص فی قضیة واحدة؛ **انجام:** فالاوضاع هی الحالات الحاصلة للمقدم بسبب الاجتماع مع تلک.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از «ابیوردی، داود، منه رحمه الله، تفتازانی، میر جلیل»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۵گ، ۱۷ - ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۴۱۸]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۳۸/۲

آغاز: فتصور المحکوم علیه و تصور المحکوم به و تصور النسبة الحکمیة یشارک سائر التصورات فی الاستحصال بالقول؛ **انجام:** العلم هو التصدیقات بالمسائل هذا هو المعنی الثانی الذی ذکرناه انه صرح به

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۸ر-۲۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۳۵۴]

۴۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از داود، غفور، رحیم، حیدر، رئیس، نجم الدین، طالشی، احمد، عماد؛ تملک: تقی بن شاه ویردی، سید محمد بن ابراهیم حسینی مورخ ۱۱۳۳ق، ابن میرزا فاضل ابوالقاسم جیلی؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوای چیتی با عطف تیماج قرمز، ۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نشریه: ۱۳ - ۱۹۰]

۵۰. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: - ۲۴]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۹

آغاز: بالمفردات هنا هذا المعنی الأخیر فیندرج فیها الکلیات الخمس؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۰گ، ۱۹ سطر (۵×۱۲)، اندازه:۱۰×۱۷سم [ف: ۲۹ - ۲۲۵]

۵۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۰۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از عنایت الله بن محمد زمان شوشتری که این کار را به تاریخ ۱۵ ذیحجه ۱۱۲۰ به پایان برده؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۳۰۷]

۵۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۷۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛کاغذ: ترمه و فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱ - ۱۶۱]

۵۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به نشان «منه. ابیوردی. ۱ح»؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۱گ، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۵۶]

۵۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۶۷

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، یک سرلوح؛ تملک: علی بن فیض اثر بادکوبی در ۱۳۱۸ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۰گ، ۱۰ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۵۸]

۵۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۶۹

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۱گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴ - ۱۵۹]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۵۹/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فلا يكون ايضا جزء على حده بل مندرجا في المبادي.تمت هذه الحاشية ...
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۳/۲ – ۱۷۹]

۵۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۴۴
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن سعدالدین مازندرانی، تا: قرن ۱۱، جا: مدرسه حجتیه؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: کاغذ کلفت، ۴۵گ، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱۷ – ۱۱۵]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۸۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنجی، ۱۳۲گ، ۲۰ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۲۳۴]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۶ط
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ محشی از میر صدرالدین، سید علی عجمی، سید علینقی، قرجه احمد، عماد بن فارسی، محیی الدین، ملا احمد، بردعی، میر خلیل، ابوالحسن ابیوردی، ملا سعدالدین، داود؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: ترمه، ۱۲۷ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۹/۵سم [ف: ۲۴/۲ – ۶۵]

۶۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ – ۱۴۲]

۶۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۱۹/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ قطع: رقعی [ف: – ۳۲۷]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۲۷
آغاز: حيث قال و رسموه و المراد بمفتتح الكلام اوايل الكتاب؛ **انجام:** ففي الكلام تسامح نجعل الفسير بمنزلة جزء الدليل صورة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به حواشی عماد و دیگران؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴ – ۸۶]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۵۹
آغاز: لها الآن الادراك المطلوب الموقوف على تلك الادراكات التي لايتناهي؛ **انجام:** فجاز ان يكون بالكنه و ان لا يكون و منهم من توهم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (۱۲ برگ) و انجام (۲۰ برگ)؛ محشی؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ، ۱۰ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۴ – ۸۰]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۶
آغاز: لا شيىء من ج ج دائما؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: ابوالفضل حاذقی، آبان ۱۳۴۹؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱۱ – ۴۶۸]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۰۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، سال ۱۳۷۱ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ – ۷۷]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۴۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** هذا الجواب مردو [د] لأن شيخ الرئيس قد صرح في الشفاء.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی به حواشی سید احمد، داوود، محی الدین، ابیورد، عماد و دیگران، مصحح؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ – ۷۷]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۲۷
آغاز: فيندرج فيها الكليات الخمس و التعريفات ايضا؛ **انجام:** ان يقال قد فرضنا قولنا كل بالفعل يقول بحسب ان يصدق في عكسه بعض
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۴سم [ف: ۲۴ – ۷۸]

۶۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۰۹
آغاز: برابر۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی، مصحح؛ ۱۳۲گ، اندازه: ۹×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۵]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴/۲
صفحه آخر حاشیه است؛ خط: نستعلیق، کا: صادق بن خواجه یوسف سوانکی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید کهنه، جلد: تیماج تریاکی، ۱ص (۴۵)، ۱۳ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [سنا: ف: ۱ – ۸۲]

۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، رویه کاغذی رنگی، ۷۰گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۹ – ۲۵۳]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۹/۴
انجام: برابر
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان‌های: شرح، ملا داود، عماد؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، جلد: مقوا رویه چرم سیاه، ۱۲۷گ (۹۲–۲۱۸)، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۷ – ۳۸]

۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳۳/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** مقدمة من القياس الاقترانی و تقول لو لم یصدق بعض ب ج بالفعل لصدق لا شیء من ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ابعاد متن: ۱۰×۱۹، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۱-۳۷۱]

۷۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۶۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با حواشی [ف: ۳ - ۸۳]

۷۵. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۴۹
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن غیاث الدین سراج سمنانی، تا: جمعه سلخ جمادی الاول ۱۰۰۳ق، جا: کاشان؛ محشی؛ وقف‌نامه کتاب از «میرزا اسحاق» بر طلبه زهان به سال ۱۲۳۱؛ ۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: - ۴۳]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: نصیر، تا: ۱۰۰۶ق؛ فاقد حاشیه بر بخش دیباچه «شرح شمسیه قطبی» است، محشی؛ واقف: دکتر محمد زهرائی، تیر ۱۳۵۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۷۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۴۶۳]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۲۸/۳
آغاز: الکلام انما یحصل فی العقل فهو بمجرد حصوله فیه ان امتنع فی العقل فرض صدقه علی الکثیرین فهو الجزئی؛ **انجام:** اقول یعنی انه یا خذ مفهوم الکلی من حیث هو بلا اشاره الی ماده مخصوصه و یورد علی ...
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن زین العابدین، تا: ۱۰۱۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از عماد، باوردی، مولاجان، داود، فاضل، احمد و از کتاب تحقیق محصورات، شرح مقاصد، تحقیق کلیات، تصدیقات؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: مقوای چینی، ۱۱۲ص (۵۳-۱۶۴)، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۵۰]

۷۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۱۳/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: حیدر علی بن حسین علی سمنانی، تا: سلخ ذیقعده ۱۰۱۲ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد تقی بن مظفر صوفی قزوینی به تاریخ شوال ۱۰۲۴ در سمنان، محمد اشرف بن محمد شفیع حسینی سمنانی به تاریخ شعبان ۱۰۵۷ در سمنان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ (۵۰پ-۱۴۰پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۱۲۷]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۹۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالنبی بن ملا حسین، تا: ۱۰۱۴ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: میشن زرد، ۱۷۷گ، ۱۳ سطر (۵×۱۱/۲)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۹ - ۹۲]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۲
انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مهدی بن محمد باقر، تا: سه‌شنبه ۲۵ ربیع الاول ۱۰۱۵ق؛ محشی؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: میشنی قهوه‌ای، ۱۴۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۴۶۴]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۲۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۱۵ق، محشی با نشان: منه و ابیوردی و عماد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۴ - ۱۴۷]

۸۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۸۵
خط: تحریری، کا: محمد صادق بن حسن بن علی، تا: ۱۰۱۶ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان‌های «منه، میر محسن، عمادالدین، محی الدین، بردعی، سید علی، ابیوردی، شرح تفتازانی، شرح مواقف، شرح مفتاح، تلویح» و جز آن است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۲گ، ۱۸-۲۰ سطر (۳/۶×۱۱/۵)، اندازه: ۹×۱۹سم [رایانه]

۸۳. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۰۲/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن محمد مهدی حسینی آملی، تا: جمعه ۱۷ صفر ۱۰۱۸ق، جا: کاشان مدرسه کریچه چین؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: - ۶۷]

۸۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲ر۳۵۴۸
آغاز: برابر۲
خط: نستعلیق، کا: نظام الدین بن غیاث الدین، تا: روز مبعث ۱۰۱۹ق؛ جلد: چرمی، ۶۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۴۰۶]

۸۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۱۶/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن عبدالرضا موسوی خطیب قزوینی، تا: رجب ۱۰۲۱ق؛ محشی؛ ۱۰۵گ (۴۰-۱۴۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۱۹]

۸۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۴/۲
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن حسن ظهیر حسینی استرآبادی، تا: پنج‌شنبه ۲ صفر ۱۰۲۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۶۷۴]

۸۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸۲/۲
خط: نستعلیق، کا: عبدالوحید بن نعمت الله جیلی، تا: ۱۸ جمادی الثانی ۱۰۲۶ق، جلد: چرم قرمز، ۹۰گ (۲۳پ-۱۱۳ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [مؤید: ۱ - ۳۸۹]

۸۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۴۴/۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ شبعان ۱۰۲۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی ۸۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۰]

۸۹. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: زین الدین بن ابوعلی، تا: جمعه ۱۶ صفر ۱۰۳۰ق؛ مصحح، محشی از عمادالدین و داود و سیدعلی و احمد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۲۳]

۹۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۵
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمود استرابادی، تا: صفر ۱۰۳۳ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۷–۲۹۸]

۹۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۶
آغاز: برابر۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه جمادی الثانی۱۰۳۴ق؛ محشی به نشان‌های: «بردعی، میرصدر، عماد، داود، جامی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۴ – ۱۵۵]

۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۰۰/۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فلما وجدوا ان کل مترادفين متحدين بالذات ينتج کل متحدين فی الذات مترادفان، و اذا بطل الظن فی المتساويين کان بطلانه فی غيره اظهر
خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد ابن محمد الخراسانی، تا: دوشنبه ۲۱ جمادی الاول ۱۰۳۵ق؛ محشی با نشان «عماد رحمه الله»، «ملا داود»، «یحیی الدین»، «منه قدس سره»، «ملا جلال»، «ملا حامد»، «شرح مطالع»، «ماوردی»، «سید علی»، «مطول»، «طاس»، «ح»، «حاشیه مطالع»، «بعض الافاضل»، «قسطاس»، «بردعی»، «شرح ملا سعد»، «ملا میر حسین»؛ تملک: درویش بن حاج صادق کرکی بغدادی مسکنا نجفی مدفنا انشاء الله در ذیقعده ۱۱۳۴؛ مهر: «خاک ره آل محمد زمان» (بیضی)؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، نخودی، جلد: مقوایی عطف تیماج حنایی، ۹۶گ (۸۱پ–۱۷۶ر)، ۱۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱–۷۵۸]

۹۳. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۸۰
آغاز: اخرين احدهما القضيه التی جعلت جزءا القياس او الحجة؛ **انجام:** فيکون اعرف وهذا جار فی الذاتی والعرضی اذا کان افراده محسوسة
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن عرب، تا: سه‌شنبه رجب ۱۰۳۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [اوراق عتیق: ۱ – ۱۰۹]

۹۴. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۴/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و انعکاس الموجبة الممکنه موجبة جزئيه
خط: نستعلیق خوانا، کا: ملا کمال الدین بن محمد کاشی، تا: ۱۰۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ضمن ده برگ اواخر نسخه (حاشیه بر شرح شمسیه) به تاریخ ۱۲۲۲ در خدمت آخوند ملا علی نوری و خدمت ملا محمد شهریاری توسط محمد تقی بن آخوند ملا شریفعلی لواسانی به خط نستعلیق خوب نونویسی شده؛ ۹۲گ (۱۲۴–۲۱۵)، ۱۵ سطر [ف: - ۱۶۰]

۹۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۰۰
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: صدرالدین محمد بن ابونصر پنجابی، تا: رجب ۱۰۴۲ق؛ محشی از جمله از «محمد حسن سلمه الله» «سید علی رحمه الله»؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۱۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۲ – ۶۶۷]

۹۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۹۱
آغاز: من بيان وجه الحصر قلت هی الشبيه علی ما علم ضمنا و تبعا لاقصدا و اصالتاً اذ المقصود الاصلی هنالک بيان وجه حصر الرساله فی الامور الخمسه؛ **انجام:** و يرد عليه ان المقام يدل علی قصد التعريف ظاهراً ای يقتضی قصد التعريف ظاهراً و صريحاً لاضمناً فهو لايلايم المقام ويمکن ان يقال اشارته رحمه الله الی الجواب والا يراد بقوله والاولی
خط: نستعلیق، کا: سعد الدین محمد بن محمد، تا: ذیقعده ۱۰۴۶ق، جا: شیراز مدرسه خان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف مخ: ۲–۶۶۸]

۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۰۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق ریز، کا: حسین بن حاج محمد علی، شماخی، تا: ۱۰۴۶ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی گلی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۰گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۹ – ۹۵]

۹۸. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۹۸
خط:نستعلیق، کا: یوسف بن محمد التوالیوطی، تا: ۱۰۴۸ق؛ محشی، وقف بر فرزندان میرزا عبدالعظیم؛ قطع: بغلی [نشریه: ۵ – ۶۵۲]

۹۹. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۶۸
خط: نسخ، کا: کریم بن حسین همدانی، تا: ۱۰۴۸ق؛ محشی؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده علی اصغر» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲ – ۶۱]

۱۰۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۴۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ خوش، کا: حسین بن مجدالدین علی بهبهانی، تا: ۱۱ صفر ۱۰۵۲ق؛ محشی بحواشی«احمد. عماد. فاضل»؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۲گ، ۲۱ سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۱۴۸]

۱۰۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۹۹-۱۴/۱۴۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و تحریری، کا: میرزا محمدبن محمدحسین رازی، تا: چهارشنبه صفر ۱۰۵۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۳۰]

۱۰۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۰۸
آغاز: برابر۲
خط: نسخ، کا: محمد تقی افضل حسینی، تا: ۱۰ جمادی الاول

۱۰۵۴ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۱۳۱گ، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳- ۹۵۲]

۱۰۳. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۵/۱

خط: نسخ، کا: فرحروزبن مصطفی بن فرحروز، تا: ۱۰۵۵ق؛ مهر: «عبده صالح» (بیضی)؛ واقف: ساجدی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۸۴]

۱۰۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۷۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۵۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده محمد اسماعیل الحسینی» (مربع)، «افوض امری الی الله الغنی عبده ... بن رجبعلی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲۲ - ۶۳]

۱۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۶۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد یوسف ابن ملا شعیب طالقانی، تا: ۱۰۵۷ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی با امضای «عماد، داود، احمد و ...»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۷ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۸ - ۳۴۳]

۱۰۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۷ق؛ مقابله شده به تاریخ ۱۷ جمادی الاول ۱۰۵۷ توسط حسن بن علی بن محمد بن حسن عاملی؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم قرمز، ۱۶۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۱ - ۳۴۴]

۱۰۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۲/۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن استاد شعبان، تا: ۲۰ شعبان ۱۰۵۸ق؛ محشی؛ مهر: «عبده محمد هادی الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۵ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: - ۵۸]

۱۰۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۹۱

خط: نسخ، کا: محب الله، تا: شعبان ۱۰۶۰ق، جا: اصفهان؛ اهدایی: علی نجف آبادی؛ ۹۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۵۹۲]

۱۰۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۴۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالفضل سمتی با پیه کور هندی، تا: ۱۰۶۱ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۱۳۳گ، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲ - ۳۶۱]

۱۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۷۶/۱

خط: نسخ، کا: شفیع جاسبی، تا: پنج‌شنبه از جمادی الاول ۱۰۶۲ق؛ با اشکال هندسی، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۱گ (۱پ-۹۱ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۰ - ۵۱]

۱۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۵۹

خط: نستعلیق، کا: محمد سلیم بن محمد تقی رودباری، تا: ۱۰۶۴ق، جا: مدرسه سلطان العلماء خلیفه سلطان؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۶۱]

۱۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۸۵/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

کا: عبدالجلیل بن واثقی بیلندی، تا: ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی رویه تیماج تریاکی، ۷۷ص (۲۱۲-۲۸۸)، ۱۸ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹ - ۳۹۱]

۱۱۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۶

خط: نسخ، کا: جمال حسینی، تا: دوشنبه ۱۲ شوال ۱۰۶۵ق، قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۸]

۱۱۴. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۱۴

خط: نسخ، کا: محمود طبسی، تا: اوایل ربیع الاول ۱۰۶۶ق؛ ۱۵۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲ - ۵۶]

۱۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: درویش محمد بن یوسف شاه اردکانی، تا: ۱۰۶۸ق، جا: مدرسه آصفیه مشهور به اسماعلیه؛ مهر: ناصر الدین شاه دوم؛ کاغذ: اصفهانی آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۷ سطر (۳/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۷/۵×۱۸سم [ف: ۷ - ۵۹]

۱۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۷

آغاز: فی مقابلة القضایا حیث قال المقالة الثانیة فی القضایا

خط: نسخ و نستعلیق، کا: میر محمد بن احمد خلیل فخرالدین لو، تا: چهارشنبه از ربیع الاول ۱۰۶۸ق، در مجلس استادش محمد رفیع بن دوست محمد از سکان خاچین؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۲ - ۸۶]

۱۱۷. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: رفیع بن فتح الله، تا: چهارشنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۰۷۰ق [تراثنا: س۲ش۴ - ۲۸]

۱۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۹۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۷۱ق؛ مصحح، محشی با نشان‌های «احمد»، «عص»، «ک»، «عماد»، «فخرالدین» و ... و «منه»؛ تملک: «ابوالمعالی بن ملا محمد تقی ساروی»؛ کاغذ: شرقی نازک آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۱۴ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۰ - ۳۳۲]

۱۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۳۷

آغاز: قیل علیه ان المسایل ای مسایل العلوم تتزاید یوماً فیوماً ... قوله دون ان یقول و حدوه، اقول لو قال ذلک لم یکن صحیحاً؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد بن (شمس الدین) محمد ضحالی، تا: ربیع الاول ۱۰۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «۱۲، عماد» و غیر آن، مصحح؛ مهر: «از جمله کتب موقوفه مرحوم جنت مکان

آقای حاجی ملا محمد جعفر مجتهد طهرانی است و تولیت آن با اولاد ذکور است ...» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۳گ، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۳۸-۹۳]

۱۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۶۹

آغاز: قوله، لان ما یحب - ان یعلم فی المنطق؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ جمادی الاول ۱۰۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: مهر علی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵ - ۱۶۳۰]

۱۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۱۷/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد صالح، تا: ۱۰۷۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷۹ص (۱۰۶-۱۸۴)، ۲۲ سطر (۱۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۱۴ - ۲۳۹]

۱۲۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۹۵/۴

آغاز: قال لما توقف معرفتها علی معرفة القضایا اقول کما ان القول الشارح مبادی یتوقف معرفته علیها و یجب تقدیمها علیه؛ **انجام:** برابر

از مبحث قضایا تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ولی بن حاجی دور حسن، تا: ۱۰۷۷ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵) [ف: ۲ - ۴۶۵]

۱۲۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۲۵/۲

خط: نستعلیق، کا: یحیی بن عماد الدین حسینی، تا: محرم ۱۰۷۸ق؛ ۷۸گ (۱۰۴پ-۱۸۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۲۹]

۱۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۷

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن حسن رودباری، تا: پنج‌شنبه پایان ربیع الاول ۱۰۷۸ق؛ مجدول، محشی به نشان: سید علی؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۱۱۵گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۵۵]

۱۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۵۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا حسن بن ملا توفیق، تا: ۱۰۷۸ق؛ مصحح، محشی با استفاده از حاشیه مطالع و با امضاهای داود رحمه الله، سید علی، منه رحمه الله، شمس الدین و عماد رحمه الله؛ کاغذ: فرنگی نخودی، اصفهانی نخودی و اصفهانی زرد، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۲و ۱۳ (۵-۵/۵×۱۰/۵-۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۸ - ۷۶]

۱۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۳۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** «برابر

خط: نستعلیق، کا: رحیم، تا: ۱۰ شعبان ۱۰۷۸ق؛ محشی به حواشی «عمادالدین، داوود، احمد، محی الدین»، مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید عبدالباقی آیةاللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۸گ، ۱۱-۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۷۶]

۱۲۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۵۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق [ف: - ۵۲]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۵۷

آغاز: قد حصل له بالفعل العلم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد فصیح بن مراد علی شریف سبزواری، تا: شوال ۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حاج شیخ محمود تولائی (واعظ حلبی)، دی ۱۳۴۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش مشمع کاغذی، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۴۶۵]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۸۰ق؛ محشی؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۱۱]

۱۳۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۱۵

خط: نسخ، کا: محمد اشرف بن محمد هاشم مشهدی، تا: ۱۰۸۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: آقا میرزا محمد تقی در ۱۲۹۳؛ جلد: چرم مشکی، ۱۶۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [مؤید: ۲ - ۲۵۹]

۱۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۰۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۸۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی، ۱۱۵گ (۱-۱۱۵)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۲۴۱]

۱۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۰۲

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، کا: ملا عبدالحی بن محمد شریف یزدی، تا: ۱۰۸۳ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۴۴گ، ۱۶ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۱۶۶]

۱۳۳. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۹ صفر ۱۰۸۳ق، جا: مشهد رضوی مدرسه عباسقلی خان [مخطوطات دزفول: - ۱۳]

۱۳۴. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۶۸

آغاز: و کون غیره مستلزماً لذلک الواجب لا یقدح فی اختیاره کمن اتجه له طریقان؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: میر مرتضی بن میر هادی، تا: ۱۰۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف مخ: - ۶۷]

۱۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۵۸

خط: نسخ، کا: محمد شفیع الحافظ، تا: ۲۰ جمادی الثانی ۱۰۹۰ق؛ تاریخ وقف: ۱۳۲۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲۵ - ۲۳۲]

۱۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۴۹/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: شمس الدین بن محمد علی بن کمال الدین صیمری جزائری، تا: یک‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۰۹۱ق، جلد: تیماج عنابی،

۲۰ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۶۱۶]

۱۳۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین رضوی، تا: ۱۰۹۲ق؛ مهر: کاتب «توکل علی الله الغنی حسینعلی» (بیضی)؛ تاریخ وقف: ۱۲۱۸؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم[ف:۵۵]

۱۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۴۱۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن سید علی، تا: شعبان ۱۰۹۲ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۰/۷سم [ف: ۲۴ - ۷۷]

۱۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۶۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و تعریف الشی بما یضایفه یقتضی التقدم.

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان فرزند حسین صراف، تا: ۱۰۹۲ق؛ کاغذ: ترکی شکری ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۰ - ۱۷۴۶]

۱۴۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۰۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد رفیع، تا: رمضان ۱۰۹۴ق؛ ۷۵گ (۱۰۸پ-۱۸۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [مؤید: ۲ - ۲۵۲]

۱۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۴۷/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فیجمع من الحد القیاس الکاذب المقدمات و لئن سلمت لیتناو لها فاذا ادات الشرط و المحقق و المقدمات

خط: نستعلیق، کا: محمد صایم بن وندی، تا: ۱۰۹۴ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان عماد؛ تملک: محمد حافظ؛ کاغذ: ترمه اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ (۶۳-۱۰۲)، ۲۹ سطر (۷/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۲۸]

۱۴۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۷۰

آغاز: قوله أو عن المرکبات أقول أراد بها المرکبات التامة علی ما ذکر نا فلا اشکال فی کلام الشرح أیضاً **انجام:** اشتراط ذلک مبنی علی أن المعتبر فی الوصف العنوانی أن یکون بالفعل الخارج بحیث ...

خط: نسخ، کا: محمد علی بن امر علی بن نظام قوز، تا: ۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: - ۶۷]

۱۴۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷-ر/۲۱۴

انجام: تمت الکتاب بعون الملک الوهاب علی ید العبد الضعیف محمد سعید ابن ملا شاه محمد فی شهر رمضان المبارک سنه ۱۰۹۶

خط: نسخ جلی، کا: محمد سعید بن ملا شاه محمد، تا: رمضان ۱۰۹۶ق؛ محشی؛ جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۱۴ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۱۸۹]

۱۴۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۹۴

خط: نستعلیق، کا: محمد نظام بن شاه شرف الدین علی حسینی، تا: ۱۲ ربیع الاول ۱۰۹۶ق [نشریه: ۲ - ۱۴۸]

۱۴۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۸-ح/۴۶۱/۱

انجام: و الله التوفیق و الصواب و الیه المرجع و آلماب

کا: علی نقی بن سید عبدالجلیل بن سید فتح الله بن سید ارشد، تا: ۲۰ رمضان ۱۰۹۹ق؛ کاغذ: نخودی دولت آبادی، جلد: مقوا با تیماج حنایی، ابعاد متن: ۶/۵×۱۷/۵، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۲-۵۲]

۱۴۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۰۶/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۲ - ۱۱۷]

۱۴۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۱۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: رقعی [ف: - ۱۱۴]

۱۴۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷ - ۱۴۲]

۱۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۹۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، قطع: ربعی [ف: ۱۶ - ۷۵۸]

۱۵۰. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۱۰۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰۵گ، ۱۵سطر [ف: - ۱۲۵]

۱۵۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲ - ۱۲۴]

۱۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۵۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مهر: قطب شاه؛ واقف: محمد اسماعیل بن شمس الدین محمد حسینی، ربیع الثانی ۱۲۳۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶ - ۲۲۷]

۱۵۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۳۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: رقعی [ف: - ۱۱۴]

۱۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۵۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ینبغی ان لا یکون فی القضیة حمل بحسب المعنی لاتحاد الموضوع و المحمول فی الحقیقة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام (سه ورق)؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۷سم [ف: ۲۴ - ۷۶]

۱۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به حواشی عماد الدین و دیگران؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۷۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۷۲]

۱۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۲۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: احمدبن لطف الله، تا: قرن ۱۲؛ محشی به حواشی

عمادالدین، داوود و دیگران؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴- ۷۴]

۱۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۲۶

آغاز: و الدلیل علی ذلک انه جعل المفردات فی مقابلة القضایا؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به حواشی داوود و غیره؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۴ - ۷۴]

۱۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۶۹-۶۰/۱۰۹

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ نوشته‌ای به تاریخ ۱۱۲۸ آمده؛ ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۳۲]

۱۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۶۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و قد اجیب عن النظر بمنع الحصر هو انا لانرید بکون الموضوع جزءآ أن

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۰گ، ۱۴-۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۸سم [ف: ۲۴ - ۷۸]

۱۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۲۹

آغاز: اعنی التصور بوجه ما لابخصوصه و کون غیره مستلزما لذالک الواجب لایقدح فی اختیاره؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد فیروزآبادی عامری، تا: قرن ۱۲، جا: مدرسه نواب؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ - ۷۹]

۱۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۴۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** مجموع التصورات الثلاثه تصدیقا لانه ادراک معروض للحکم بل یلزم ان یکون ادراک النسبه

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان: «شارح، محیی الدین، فیه، عبدالرحیم، عماد»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۸-۱۹ سطر (۵/۵ × ۹/۵-۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۲۵]

۱۶۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۸ح

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۴×۲۰سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۰]

۱۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۶۹

آغاز: فقط و اجیب باب المقصود من الخاتمه هو الماده؛ **انجام:** هذا العکس علی تقدیر صدق الاصل.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۳۱گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ - ۲۵۱]

۱۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۰۲/۱۰-۱۵/۱۴۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن شیخ عبدالله بن شیخ حسن بن سید احمد بن شیخ حسن بن شیخ نهیل بن شیخ سید بن شیخ کریم مشهور به برزنجی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور سرخ، ۱۰۷گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۰]

۱۶۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۵۳-۱۵/۱۹۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۳۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۳۰]

۱۶۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۴۰

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه، عماد»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز تیره، ۲۰۶گ، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۵۷]

۱۶۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۶۳

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن ملاشاه محمد سرکانی، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۹۴گ، ۲۱ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۵۷]

۱۶۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۹۳

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۲۱گ، ۱۴ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۵۹]

۱۶۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۲۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ تملک: حسن بن مهدی حسینی در محرم ۱۳۲۴ با مهر «عبده حسن الطباطبائی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۱۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۵۹]

۱۷۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۲

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۹گ، ۲۱ سطر (۴×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۵۹]

۱۷۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به حاشیه «عماد، ابیوردی، احمد. فارسی. داود»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره سفید، ۱۵۷گ، ۱۱ سطر (۵×۹)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴ - ۱۵۸]

۱۷۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۱۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴ - ۲۰۷۶]

۱۷۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۶۶

انجام: و اما طریق التحصیل فهو ان یقال الصغری موجبتان مع الکلیتین فی الکبری فیحصل الأربعة ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: - ۵۳]

۱۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۷۶-۲۷/۲۴۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** حقیقة الشی بالکنه بل یستلزم تصور حقیقة الشی علی وجه یمتاز عن جمیع اغیاره قال الشارح والشی لایعلم
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف گالینگور، ۷۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۳-۱۴۳۳]

۱۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۸۵-۳۹/۲۶۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** المطالب التصوریة والتصدیقیة مبادی مبعثه مکتسب منها ثم ان اکتسابه من تلك المبادی لا یمکن ان یکون بای طریق
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۳۳]

۱۷۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۲۳-۱۶/۱۳۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد محسن، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۳۰]

۱۷۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۹۰-۲۶/۱۷۰
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** بقیاس الحلف هکذا لولم یصدق هنا العکس علی تقدیر صدق الاصل لصدق نقیضه مع الاصل فهذه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۳۳]

۱۷۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۴۷-۲۳/۱۶۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۱۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۵۳-۲۷/۱۲۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۱۸۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره [نشریه: ۱۱ - ۸۹۱]

۱۸۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۱۶
آغاز: برابر۲ **انجام:** و ج بلفظ کل ما کان المعنی کل ما صدق علیه ج من الافراد یصدق علیه ب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: سیده بیگم، ۱۲۷۱؛ جلد: جلد تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم[ف:۲-۴۶]

۱۸۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۸۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و قد صرح بأن لا حرکة فی الحدس فلا یکون هناك سرعة حقیقة لکن تسامح فی جعل کون الانتقال
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی به حواشی داوود و فردی دیگر با رمز «م ی»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۳۶۶]

۱۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۵
آغاز: هم کلمة و ان کان عندالنحاة من الاسماء فعلی هذا یکون امتیاز الاداة؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: میر سید علیخان طبیب، ربیع الثانی ۱۲۷۳؛ کاغذ: استانبولی حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۸۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۱ - ۳۱۰]

۱۸۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۵/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۳ شوال ۱۱۰۵ق؛ محشی به نشان «داود ماوردی، سیدعلی ره، عماد، فخرالدین»، مصحح، با بلاغ؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۱۵گ (۱پ-۱۱۵)، ۱۵ سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۵۵]

۱۸۵. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۲۷
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بشروئی، تا: ۱۱۰۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [تراثنا: س۶ش۱-۱۱۲]

۱۸۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۲۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: دوانی بن عماد المستقیم، تا: دهه ۲ جمادی الثانی ۱۱۱۰ق، جا: فومن گیلان؛ محشی به حواشی «عماد، محیی الدین، داود، سید علی، بردعی، اباوردی، ابیوردی»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵ - ۴۰۸]

۱۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم عرف جوینجه، تا: سه‌شنبه ۱ ذیقعده ۱۱۱۱ق؛ محشی به حواشی «عبدالحکیم، عماد، داود، محمود، احمد»؛ واقف: آقای حاذقی، آبان ۱۳۴۹؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: مقوا، ۹۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲۴ - ۸۷]

۱۸۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۴۷/۳
خط: نستعلیق، کا: اسد تربتی، تا: ۱۰ شعبان ۱۱۱۲ق؛ جلد: تیماج یشمی، ۱۴۷گ (۶۴پ-۲۱۰پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۱۵]

۱۸۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق [ف: ۳ - ۸۳]

۱۹۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۲۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ شعبان ۱۱۱۶ق، جا: تبریز مدرسه میرزا بیک؛ محشی به حواشی میر صدر الدین محمد

شیرازی، محیی الدین، قول احمد، عمادالدین، محمود، داود، احمد قرچه، ابیوردی، ملا علی، سید علی و بردعی؛ تملک: محمد کریم بن حافظ با نقش «بنده آل محمد کریم۱۱۷۳»؛ مهر: «عبده محمد قاسم ۱۱۱۷» (مربع)، «یا یحیی خذ الکتاب بقوة ۱۱۹۹» (بیضی)؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۱۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۵ – ۴۰۴]

۱۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۶۳-۵۹/۱۸۳

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن محمد شفیع، تا: ۱۵ شعبان ۱۱۱۶ق؛ ۹۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۳۲]

۱۹۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۷۲/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: ولی بن حسین علی بن احمد (من جماعة قزاق)، تا: ذیحجه ۱۱۱۷ق؛ محشی؛ مهر: «بنده خدا جلیل ۱۲۱۰» (شلجمی)؛ ۱۵۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲-۶۶۷]

۱۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۱۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن عزالدین حسینی لالابادی، تا: شنبه ۷ ذیحجه ۱۱۱۸ق؛ محشی با نشان «داوود، محیی الدین، عماد، احمد و دیگران»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴ – ۸۵]

۱۹۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۸۶-۶۰/۲۶

از اول تا «قوله فان قلت صرح المصنف یعنی ان قلت ما ذکرت من عد انطباق تقسیم المصنف و فساده مبنی»؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: انجام؛ نوشته‌ای به تاریخ ۱۱۱۹ آمده؛ ۱۶۴گ، ۱۸–۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۳۴]

۱۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۷۳/۲

خط: نسخ، کا: علی بن محمد شرف، تا: ۱۱۲۰ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۹گ، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵ – ۲۸۴]

۱۹۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۸۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۲۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ، ۱۳۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۸/۶سم [ف: ۱ – ۱۶۱]

۱۹۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۰۸

آغاز: لیس بمضاف و قد یطلق علی ما یقابل المرکبة و سیأتی فی مباحث الالفاظ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: «فمن یرد الله ام یهدیه یشرح صدره للاسلام ۱۳۲۸» (بیضی)، «عبده محمد رضی» (مربع)، «عبده سید علی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ، ۱۶–۲۲ سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۲۰ – ۶۷]

۱۹۸. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۵۳

در آخر کتاب آن را «حاشیه کوچک» نامیده؛ خط: نسخ، کا: محمود بن یوسف بن ملا عبدالله شبروی ملقب به قتنوکی، تا: شعبان ۱۱۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۴۰۴]

۱۹۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۵

خط: نسخ، کا: محمدصالح بن محمدرضا طالقانی، تا: ذیحجه ۱۱۳۶ق، جا: قزوین مدرسه سردار؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۲۶گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱ – ۸۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۳۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۲۲]

۲۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۷۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی، مجدول؛ مهر: «و رفعناه مکانا علیا ۱۱۴۷» (مربع)، «یا علی ۱۱۴۷»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۲ – ۲۹۳]

۲۰۱. مشهد؛ رجائی مغزی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۲۵ جمادی الثانی۱۱۵۲ق [تراثنا: س۵ش۳ – ۹۸]

۲۰۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۳

انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: دوست محمد مازندرانی، تا: ۱۱۵۶ق، جا: مدرسه ملا عبدالله؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۹گ، ۱۴ سطر (۵×۱۳)، اندازه:۹/۵×۱۸سم [ف: ۱ – ۲۹۳]

۲۰۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۳۱

آغاز: قوله رحمة الله ... المقالة الثانیة ... یحصل و یثبت فی هذه المقاله الاحوال و الصفات علی نفس القضایا؛ **انجام:** اذ لاشبهة ان له دخل فی الاسهال.

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن آقا حسین بن ابی طالب مازندرانی، تا: ۷ شوال ۱۱۶۰ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۸ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲ – ۶۹]

۲۰۴. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۸۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن حاجی فرخ زاد شیرازی، تا: سلخ محرم ۱۱۶۱ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۰۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف مخ: – ۶۷]

۲۰۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۳۱/۲

شرح دیباچه تحریر القواعد المنطقیة؛ خط: نستعلیق نازیبا، کا: عبدالروف بن کرم علی بن بدیع الدین بن شیخ عبدالدائم بن تاج الدین سینوی متوطن آستانه حضرت محیی الدین در لکنهو، تا: ۱۱۹۱ق، جا: خانقاه سید محمد مشتاق؛ ۷گ (۵۹ر–۶۵ر)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱ – ۱۹۴]

۲۰۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۳۱/۳

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق نازیبا، کا: عبدالروف بن کرم علی بن بدیع الدین بن شیخ عبدالدائم بن تاج الدین سینوی متوطی آستانه حضرت محیی

الدین در لکنهو، تا: ۱۱۹۱ق، جا: خانقاه سید محمد مشتاق؛ ۴۴گ (۶۵پ–۱۰۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱ – ۱۹۴]

۲۰۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۲۱

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن شیخ علی بن شیخ یوسف بن شیخ قربان، تا: قرن ۱۳؛ با حاشیه «عماد، منه»؛ کاغذ: فرنگی، ۱۲۰گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۴۹۱]

۲۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۰۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به حواشی «داود، محیی الدین، عماد، احمد، بردعی، سید علی، حسین و عبدالعالی»؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ – ۸۶]

۲۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۱۵۰۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لدلالة کان علی الزمان الذی لامدخل له فی الرابطة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: شیخ محمد باقر آیةالله زاده مازندرانی، مرداد ۱۳۵۳؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۴ – ۸۸]

۲۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۹۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی و شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۴ – ۸۴]

۲۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۶۶

آغاز: جزءا من المنطق و هو باطل لاتفاقهم ان مقدمة الشروع فی العلم خارجة عنه؛ **انجام:** اقول قد اجیب عن النظر بمنع الحصر و هو انا لانرید بکون الموضوع.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: جعفر زاهدی، سال ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف:۲۴–۷۹]

۲۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۰۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدودقرن ۱۳؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۱۱۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱ – ۴۶۷]

۲۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۷۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** اما الدائم المخالف او الدایم الموافق و لما تحققت فی الوجودیه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۸۴گ، ۱۲–۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۱ – ۴۶۹]

۲۱۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۹۹/۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** أقول هی المحکوم علیه و به و النسبة بینهما و وقوعها أو لاوقوعها و هذه الأربعة معلومات و ادراک.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۶۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۲۰۰]

۲۱۵. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد–ف: – ۳۵]

۲۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۸۲/۲–۱۴/۱۳۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** بل ولاتعد لاتحصی ابدا ابدا اولا و آخرا توکلت و هو رب العرش العظیم ما شاءالله لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۳۲]

۲۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۵۰–۱۵/۱۹۰

آغاز: ببرابر۲ **انجام:** وانما یستلزم ذلک لو کان الملزوم باقیا علی تقدیر انتفاء اللازم وهو ممنوع.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۰۷گ، ۱۵–۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۳۲]

۲۱۸. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۴۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف مخ: – ۶۶]

۲۱۹. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۲۸

آغاز: قوله أو عن المرکبات أقول أرادبها المرکبات التامة علی ما ذکرنا فلا اشکال فی کلام الشرح أیضاً؛ **انجام:** اشتراط ذلک مبنی علی أن المعتبر فی الوصف العنوانی أن یکون بالفعل الخارج بحیث ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: – ۶۷]

۲۲۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۰۶

انجام: وذلک لان الکل لم یستلزم الجزء فذلک هو الامر الاول ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۷۶گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: – ۷۰]

۲۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۹۷–۵۹/۲۱۷

آغاز: برابر۲

از اول تا «قوله علمت ان نقیض الوجودیة اللادائمة اما الدائم الموافق او الدائم المخالف، اقول»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳– ۱۴۳۳]

۲۲۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۶۱/۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: رمضانعلی بن رجبعلی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج

قهوه‌ای، ۱۷۷ص (۵-۱۸۱)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲- ۱۸۰]

۲۲۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۲۲

آغاز: قوله: او عن المرکبات، اقول المراد بها المرکبات التامیة؛ **انجام:** قوله: و نقیض الضروریة المطلقة الممکنة العامة، اقول: لا مکان العام و ان کان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: کاغذ آبی، ۶۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۶]

۲۲۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۷۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: - ۳۸۹]

۲۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۰۰-۳۹/۱۸۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ان هذه الرسالة کتاب فی هذا الفن وکل کتاب فی هذا الفن

تنها بخشی از اوائل کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی به حواشی داود؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۵۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۳۳]

۲۲۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بکونه جزء من العلم ان التصدیق بوجود الموضوع جزء من العلم و الجواب مردود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «دارد امید شفاعت محمد داود» (چهارگوشه)؛ جلد: مقوا با روکش کاغذ شطرنج قرمز، ۱۲۱گ، ۱۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: - ۹۰]

۲۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۴۱-۲۱/۱۶۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد جعفر حسینی سمنانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۲۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۴۳-۱۵/۸۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قوله فی کون الموضوع جزءاً من العلم علی حده نظر. اقول قد ... ولان التصدیق بکونه موضوع للعلم جزئیته یردان هذا.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۱گ، ۱۲-۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۲]

۲۲۹. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فی ازمنه غیر متناهیة سلمنا اللازمة و منعنا بطلان اللازم الجواز.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۸۷]

۲۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۶۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فنقیضها العربیه العامة هی نقیض الجزء الاول من عکسها و انما اقتصر علیها فی ...

خط: نستعلیق تحریری، کا: احمد، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «ملا عماد، شرح مطالع، محی الدین، سید علی ...»؛ مهر: «تاتی من بعدی اسمه احمد» (بیضی)؛ واقف: ملا حامد هراتی، مورخ ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، ۴۸گ (۱۵۹پ-۲۰۶پ)، ۱۷ سطر (۹/۵-۱۱×۱۵-۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [رایانه]

۲۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۲۶۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رمضان بن محمد رضا، تا: شعبان ۱۲۰۴ق؛ محشی با نشان «احمد، عماد الدین، داوود و دیگران»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن عنابی، ۱۵۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۰/۹سم [ف: ۲۴ - ۷۳]

۲۳۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶ح

خط: نسخ، کا: میرزا محمد مازندرانی، تا: ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۳×۲۲سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۰]

۲۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۶۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: مرتضی قلی بن ولی قلی، تا: رمضان ۱۲۰۸ق؛ محشی به حواشی عماد و غیره؛ واقف: صفر علی صباغ رستمی، آذر ۱۳۶۴؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۱۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۷۳]

۲۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۳۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ظاهرا میر حبیب (نام کاتب را محو کرده‌اند)، تا: چهارشنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۳۰سم [ف: ۲۴ - ۷۱]

۲۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۳

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۱۰ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، ۱۱۸گ، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۵۹]

۲۳۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۵۵

آغاز: او اضافیه کالحیوان الناطق وغلام زید واما تامه غیر خبریه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [اوراق عتیق: ۱ - ۹۸]

۲۳۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۷۳/۲

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد صادق بن محمدرضا بن محمد صادق بن محمد تقی، تا: ۲۰ رمضان۱۲۱۳ق؛ ۴۶گ (۷۲پ-

۱۱۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۵۷۸]

۲۳۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۸/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۱۵ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ (۱۷۳ر-۲۰۹پ)، اندازه: ۲۲×۳۳/۵سم [ف: ۲ - ۴۰۲]

۲۳۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۵

کا: صفر علی، تا: ۱۲۱۶ق؛ محشی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۵]

۲۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۹۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد بن حسین، تا: ۱۲۱۶ق؛ محشی از عماد الدین و داوود؛ واقف: آقای رمضانعلی شاکری، دی ۱۳۷۰؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۷۵]

۲۴۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۷۴

خط: نستعلیق، کا: امین بن زین العابدین قمی، تا: ۱۲۱۶ق [ف: ۵۲]

۲۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۷ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۱۵ - ۲۹۱]

۲۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۶۰

آغاز: فی مقابل القضایا حیث قال المقالة الثانیة فی القضایا؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عباسعلی بن میرزا محمد نوری، تا: ۱۳ ذیحجه ۱۲۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به حواشی «عماد» و غیره؛ تملک: ابوالقاسم در مدرسه حکیم؛ اهدایی: بنیاد شهید تهران، فروردین ۱۳۷۸؛ کاغذ: نخودی، فستقی و آبی، جلد: تیماج مشکی، ۹۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۸۱]

۲۴۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۴۴/۲

کا: ابراهیم بن بهادر ملقب به آقا بابا، تا: محرم ۱۲۱۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۳۰۰]

۲۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۱۹/۱-۱۵/۱۵۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۵ شعبان ۱۲۱۷ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۱۴-۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۰]

۲۴۶. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۱۹/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد زمان شیرازی، تا: ذیحجه ۱۲۱۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۲۲۶]

۲۴۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۳۳

کا: میرعبدالحمید خوئی بن سید محمد کتابفروش، تا: ۱۲۱۹ق؛ قطع: رقعی [ف: - ۱۱۴]

۲۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۴۲

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حسین قزوینی، تا: ۱۲۱۹ق؛ محشی با نشان‌های «ملا جلال، محقق، منه، میرصدرالدین، عماد و شرح مطالع»؛ مصحح؛ مهر: «قال محمد: حسین منی» (بیضی)، «عبده الراجی محمد فصیح» (بیضی)، «محمد فصیح» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۵سطر، ابعاد متن: ۷/۵×۱۲/۵، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۳۶۳]

۲۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۹۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی با امضای داود، احمد، ابیوردی، منه و ...؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۸گ، ۱۴ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲/۸×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۲۵۷]

۲۵۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۵۷

خط: تحریری شکسته، کا: محمد تقی ولد مرحوم ملاحسین ملاباشی، تا: ۱۲۲۱ق؛ محشی؛ مهر: «المتوکل علی الله، عبده حبیب الله ؟ ۱۲۴» (شاید ۱۲۴۴) (چهارگوش)، «یا بدیع السموات و الارض ۱۲۴۲؟» (چهارگوش)، «یا حبیب الله ادرکنی» (بیضی)، «عبدالرحیم» (بیضی)؛ کاغذ: نخودی و آبی و مغز پسته‌ای، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۷]

۲۵۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۵۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الاول ۱۲۲۱ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۱۱۲]

۲۵۲. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: جانی بکم خانم با مهر «جانی بکم» (بیضی)، محمد حسین الاناری ۱۲۲۱، محمد شریف بن محمد حسین اناری و آخرش مهر «عبده محمد صادق» (مربع)؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: - ۲۶۶]

۲۵۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۱۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن نور علی، تا: ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۴۶]

۲۵۴. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۳

آغاز: اراد به رسم المنطق حیث قال و رسموه، والمراد بمفتتح الکلام اوائل الکتاب قبل الشروع فی المقصود

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: - ۸۳]

۲۵۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۷

کا: معصوم بن سلیم مازندرانی، تا: ۱۲۲۳ق [ف: - ۶۵]

۲۵۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۵۰

کامل؛ خط: نسخ، کا: توفیق بن محمد باقر اشکوری جیلانی، تا:

شنبه شوال۱۲۲۳ق، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۱۵گ، ۱۳ سطر [ف: ۱ - ۹۲]

۲۵۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۴۶۷/۵

آغاز: برابر۲

کا: علی اصغر بن مصطفی بن بیک خواجه نوری، تا: جمعه ۴ رجب ۱۲۲۳ق، جا: آزاد کوه؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید و قرمز، جلد: حنایی تیماج، ۶۴گ (۳۷پ-۱۰۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×سم [ف: ۴ - ۱۵۷]

۲۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۹۷-۱۰/۱۰۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، تا: شنبه ربیع الاول ۱۲۲۴ق، جا: مشهد رضوی مدرسه فاضل خان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۳۰]

۲۵۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵۴

کامل؛ خط: نسخ، کا: عباسعلی بن سلیمان زلفی، تا: ۲۰ شعبان ۱۲۲۴ق؛ محشی با امضای عماد و احمد؛ جلد: تیماج سیاه، ۹۲گ، ۱۶ سطر [ف: ۱ - ۹۲]

۲۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۸۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن مهدی طالقانی، تا: ۱۲۲۴ق؛ محشی به حواشی عمادالدین، داوود و دیگران؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۷سم [ف: ۲۴ - ۷۲]

۲۶۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۰۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن کربلایی مهدی گیلانی، تا: ۶ ذیقعده ۱۲۲۵ق، جا: شیرائیی؛ محشی به امضای سید علی، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲ - ۱۶۶]

۲۶۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۹۳/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد تقی بن محمد حسین ساوجبلاغی، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۸۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۹۷]

۲۶۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۵

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، کا: فتح علی بن علینقی بیکدلی شاملو، تا: چهارشنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۲۵ق، جا: شیراز مدرسه خان؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۹ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۵۷]

۲۶۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۱۰

خط: نسخ، کا: باقر بن محمد شفیع حسینی، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۲۰۱ص، ۱۶ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۳۱]

۲۶۵. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:ب-۶/۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** آخر سواء کان تمام المشترک بالقیاس الی کل ما یشارک الماهیه ...

تا بحث کلیات است؛ کا: علی بن کربلائی ولی، تا: ۱۲۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمود موید زاده؛ کاغذ: کاهی صیقلی آبی روشن، جلد: مقوای چرمی، ۱۰۸ص، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: - ۲۰]

۲۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۴۲-۱۵/۸۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عباس بن ملا محمد حسین، تا: ۱۲۲۵ق، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۰]

۲۶۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۷۶

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد رفیع بن محمد زکی نوری یوشی، تا: ۲۷ ربیع الاول ۱۲۲۶ق؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۴×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۶۱]

۲۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۵۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فالخلل فیه هو الاحتیاج الی الاستفسار فیطول المسافة بلاطائل

از ابتدای کتاب تا پایان مقاله اول و ابتدای مباحث قضایا است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۸۰]

۲۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۱۵۹۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ محشی از مولوی محمود، مولوی عبدالحکیم، مولوی احمد و آخوند ملا عماد، دارای سر لوح مزدوج منقش، مجدول؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: روغنی مزین به ترنج و سرترنج، سجع داخل سرترنج «ناصر امید شفاعت ز محمد دارد»، ۱۲۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۴ - ۷۹]

۲۷۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۱۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

کا: محمد بن الله وردی، تا: محرم۱۲۲۷ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «من عواری الزمان لدی الجانی هادی الحسینی افجه‌ای»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف مخ: ۲- ۶۶۷]

۲۷۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۴۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج زرد، ۱۹۲ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲ - ۱۹۶]

۲۷۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن عبدالکریم، تا: ربیع الاول ۱۲۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم زرد مایل به سیاه، ۷۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱ - ۲۴۷]

۲۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۸۷-۳۱/۱۶۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۶ رمضان ۱۲۲۸ق؛ مصحح، محشی از «عماد» و «احمد»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۲۷۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۳۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۸۸گ، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۶]

۲۷۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۰۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** تصح تقسیمه الی الوجود الخارجی والذهن لعلاقته بینهما توجب ذلک اقول اذا اعتبر
خط: نستعلیق، کا: محمد کروس، تا: ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۸۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم[ف مخ:۲-۶۶۸]

۲۷۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن آقا بابای نجم آبادی، تا: ۱۲۲۹ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۸ - ۵۸۳]

۲۷۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۲۰/۲
خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن حسین دو توانی، تا: ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ (۱۰۲پ-۱۸۳ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲ - ۳۷۹]

۲۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۳۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: علی اکبر بن ابی القاسم طبیب شیرازی، تا: ۲۴ شعبان ۱۲۲۹ق، جا: شیراز؛ واقف: خاندان حکمت، مهر ۱۳۴۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۴۶۶]

۲۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۷۵
انجام: بل مندرجا فی المبادی التصدیقیة.
خط: نسخ، کا: محمد مهدی خدایقلی، تا: ۲۱ رجب ۱۲۲۹ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۴۶۵]

۲۸۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۰۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه اول محرم ۱۲۳۰ق؛ ۱۴۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲ - ۳۶۵]

۲۸۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۷۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: عبدالصمد ابن ملا محمد قلی راشی، تا: پنج‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۱۲۳۰ق؛ واقف: حاج محمد علی ساعتچی نوبری تبریزی؛ جلد: تیماج، مشکی، ۹۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۸۷]

۲۸۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۷۷
خط: نسخ، کا: سید علی بن اسماعیل موسوی، تا: یک‌شنبه ۲۸ شوال ۱۲۳۰ق؛ ۱۶۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۲۵]

۲۸۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۸
آغاز: برابر۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ محشی از «عماد، فخر، داود، منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۶گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۱۵۶]

۲۸۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۶۸
خط: نستعلیق زیبا، کا: یوسف بن محمد فخر مازندرانی، تا: محرم ۱۲۳۰ق؛ ۸۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: - ۶۴]

۲۸۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۹۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: سید علی ابن میرمحمد حسینی، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی با امضای «عماد، داود، احمد، سید علی» ونیز حواشی منه؛ تملک: میرزا محمد تقی شیرازی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۰]

۲۸۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۳۱/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن امیر، تا: ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۰ص (۷۵-۱۳۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: - ۱۶۱]

۲۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۳۷۰
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن عیسی بن نظام الدین گیلانی، تا: ۱ رمضان ۱۲۳۱ق؛ محشی از عمادالدین و داوود، مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج عنابی، ۶۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۲۴ - ۷۵]

۲۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۸۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: هادی، تا: دوشنبه، ۲ محرم ۱۲۳۱ق؛ محشی با نشان «ابیوردی، داوود، احمد» و بعضاً با رمز «منه»؛ مهر: کاتب «المتوکل علی الله عبده هادی ۱۲۳۵»؛ کاغذ: شکری آهار مهره، ۹۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۸۵]

۲۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۰۵۴۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن محمد تقی بهبهانی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۲۳۱ق، برای استادش میرزا محمدرضا فرزند میرزا مفید؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲۴ - ۸۳]

۲۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** «برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۷۱]

۲۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۷۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: خداداد، تا: ۱۲۳۲ق؛ محشی از محیی الدین، عماد، داوود و غیره؛ واقف: سید کمال الدین مرتضوی، مهر ۱۳۷۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۸۵]

۲۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷ ط

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم فرزند عبدالله دستجردی، تا: ۱۲۳۲ق؛ محشی با علامت‌های «داود، عماد، ابیوردی، علی، شرح احمد، سعدی، محیی الدین، شرح مطالع، فاضل سمرقندی، قرجه احمد، سید عبدالمحسن ...»؛ مهر: کاتب «سلام قولاً من رب رحیم»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سیاه، ۹۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴/۲ - ۱۰۴]

۲۹۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۷۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوش، کا: میرزا حسین بن زین العابدین خوانساری، تا: شوال ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: گالینگور سرخ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۸۸۲]

۲۹۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۵/۱

خط: نستعلیق، کا: مهدی قلی طالقانی الاصل تنکابنی المسکن در بلوک نکا، تا: ۱۲۳۲ق، جا: بلوک نکا در قریه کورد کلا در مدرسه سرکار علامی فهامی مولانا و پیشوانا آخوند ملا علی براچانی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: - ۲۰۲]

۲۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۷۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [رایانه]

۲۹۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۴۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۳۳ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۷]

۲۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۵۲-۵۸/۲۰۲

آغاز: برابر

از اول تا «قوله بل احدی التسع کانت جهة النتیجة جهة الکبری ... »؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۹ شوال ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳ - ۱۴۳۳]

۲۹۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۹۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق، ۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۶۹]

۲۹۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۳۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ واقف: هادی اسکویی حائری، شوال ۱۳۷۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای گرهی، ۱۰۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۰۰]

۳۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۳۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن علی الموسوی الگلپایگانی، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۲گ، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۷سم [ف: ۱۹- ۵۲]

۳۰۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۴۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لان الصغری اذا کانت احدی الدائمتین و الکبری مطلقه عامه فعلی الضابطه المذکوره یکون النتیجه مطلقه عامه و الحق ان النتیجه

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن علی کورابجوری، تا: ۱۲۳۴ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۵ - ۲۶۰]

۳۰۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۱۴

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن حاج محمد باقر، تا: ۱۲۳۴ق؛ محشی به نشان‌های «۲» و «منه» و «ملا عماد»؛ مهر: «عبده الراجی محمد اسمعیل»؛ واقف: محمد صالح علامه حائری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۰۹گ، ۱۳ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۴/۵سم [ف: ۴ - ۱۱۷۱]

۳۰۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۲

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن، تا: ربیع الاول ۱۲۳۴ق [ف: ۳ - ۸۳]

۳۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۳/۲

آغاز: آغاز نسخه پس از خطبه و نام مؤلف لما کان صدر شرح الفاضل المحقق الرازی للرسالة الشمسیة مشحونا بالاستعارات اللطیفة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: آهاری شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر [ف: ۱۱ - ۴۶۶]

۳۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مهدی بن میرزا، تا: ۵ ذیقعده ۱۲۳۴ق؛ محشی از محی الدین، سید علی، داوود، احمد، فخرالدین و دیگران؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور آبی، ۱۴۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۷۲]

۳۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۳

آغاز: پس از خطبه و نام مؤلف: لما کان صدر شرح الفاضل المحقق الرازی للرسالة الشمسیة مشحونا بالاستعارات اللطیفة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۳۴ق؛ واقف: حسین کی استوان؛

کاغذ: آهاری شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۴۶۶]

۳۰۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۱

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد باقر بیهوری قاینی خراسانی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: تون مدرسه حبیبیه؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز، ۱۱۱گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۵۶]

۳۰۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۱۷/۲

کامل؛ کا: جانی بن شریف رودباری، تا: ۱۲۳۴ق، جا: قزوین مدرسه التفاتیه؛ ۴۸ص (۷۳-۱۲۰)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۴۱]

۳۰۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۲/۱

خط:نستعلیق،کا: حسین قلی بن محمد تقی کلارستاقی، تا: ۱۲۳۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۲۰]

۳۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۳۱-۱۵/۱۷۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۳۵ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۳۰]

۳۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۸

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد حسین واعظ، تا: یک‌شنبه ۱۹ جمادی الاول ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن آلبالویی، ۱۲۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۷/۶×۱۴/۱سم [ف: ۱ - ۱۶۱]

۳۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۴۷/۲-۵۶/۹۷

آغاز: برابر۲

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی ولد حاجی ملا محمد، تا: جمعه ۱۳ ربیع الاول ۱۲۳۵ق؛ ۶۶گ (۹۴-۱۵۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۲]

۳۱۳. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹/۱

خط: نسخ، کا: زین العابدین جرپادقانی، تا: ۴ ذیقعده ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ (۱پ-۶۰پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: - ۶۷]

۳۱۴. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۸

خط: نسخ، کا: زین العابدین گلپایگانی، تا: صفر ۱۲۳۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: - ۴۸]

۳۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵۴

خط: نستعلیق، کا: حسین صالحی، تا: ۱۲۳۵ق؛ محشی از عماد، داود، ملا احمد، محیی الدین، نجم الدین، صدرالدین صدری، محمد طاهر قزوینی، سید علی، نور (نورالدین)؛ کاغذ: فرنه‌ای، جلد: تیماج مشکم، ۱۶۴ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۸۸۵]

۳۱۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۳/۲ - ج

خط: نستعلیق، کا: صادق بن محمد، تا: ۱ ربیع الاول ۱۲۳۶ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ ۷۴گ (۱۱۶پ-۱۸۹پ) [ف: - ۳۱۸]

۳۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۸ ط

خط: نستعلیق، کا: حسین قمی بن علی محمد بیک نوری، تا: ۱۲۳۶ق [مختصر ف: - ۲۷۱]

۳۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۸-طباطبائی

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین قمی بن علی محمد بیک نوری، تا: ۱۲۳۶ق؛ تاریخ وقف: ۱۲۹۰؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج حنایی، ۱۴۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۳۸۳]

۳۱۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۲۵

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن زین العابدین چهارده لاهیجان، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۳۶ق، جا: مدرسه صدر مازندران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: - ۲۲۸]

۳۲۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۸

بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۵]

۳۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۵۷-۲۰/۱۷۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

کا: محمد صادق بن محمد شفیع گلپایگانی، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۴۳۳]

۳۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۰۹-۲۳/۱۲۹

آغاز: یحمله وهو بهذا المعنی یتناول المرکبات ... قوله اوعن المرکبات- اراد بها المرکبات التامة علی ما ذکرنا فلا اشکال فی کلام الشارح ایضا؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۳۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۴۳۴]

۳۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۰۶/۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ ریز، کا: مصطفی بن محمد بن خالد بغدادی، تا: با تاریخ ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۱ص (۱۲۵-۳۴۵)، ۱۷ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹ - ۱۰۱]

۳۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۴۸-۳۸/۶۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: زمان حسنی تنکابنی، تا: دوشنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۳۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۹

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ محشی به نشان‌های «میرصدر، علی»؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: حنایی، ۱۱۰گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۵۶]

۳۲۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۳۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ خوانا، کا: زین العابدین بن محمد حسین، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۲۳۷ق؛ مصحح، محشی به امضای «داود»؛ مهر: «یا امام زین العابدین ادرکنی» (بیضی)؛ تملک: هادی بن شیخ علی الرشتی با مهر «یا هادی المضلین» (بیضی)؛ اهدایی: جواد کمالیان؛ ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۰۶]

۳۲۷. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۱۰۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۳ محرم ۱۲۳۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۷۵گ، ۱۶سطر [ف: - ۱۲۶]

۳۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۰۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقربن محمد جعفر، تا: ۱۲ صفر ۱۲۳۷ق؛ محشی به حواشی عمادالدین و غیره؛ واقف: احمد شاه، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۸۲]

۳۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۳۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن میرزا ابوطالب، تا: سه‌شنبه محرم ۱۲۳۸ق؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۷۰]

۳۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۰۷
انجام: اعنی الموجبة الجزئیة اللزومیة فی جمیع المواد.
خط: نستعلیق و شکسته و نسخ، کا: ابوطالب دامغانی، تا: ۱۲۳۸ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۴۶۸]

۳۳۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۱۰
خط: تعلیق، کا: عبد الله بن قاسم حسینی، تا: ۱۲۳۸ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۸]

۳۳۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۰۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
کامل؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن محمد هاشم سواد کوهی، تا: چهارشنبه رجب ۱۲۳۸ق؛ محشی به حواشی عماد و داود؛ کاغذ: فستقی و نیلی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵ - ۴۹۶]

۳۳۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۳۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ذیحجه ۱۲۳۹ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۲۷۸]

۳۳۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۱۰
آغاز: نقوله او عن المرکبات، المراد بها المرکبات التامه علی ما ذکرنا؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن میرزا محمد باقر، تا: ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۱۷۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۶]

۳۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۹۱۱۷-۶۰/۵۷
آغاز: برابر۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۴۰ق؛ مهر بیضوی شکل به تاریخ ۱۲۴۰؛ ۷۳گ (۱۰۸-۱۸۰)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۲]

۳۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۳۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد مهدی ابو بابا، تا: ۱۲۴۰ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۸گ، [ف: ۱۱ - ۶۱۸]

۳۳۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۱۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق [ف: - ۵۲]

۳۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۸۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد صالح بن عبدالحسین صبور لاریجانی، تا: پنج‌شنبه محرم ۱۲۴۰ق؛ محشی با نشان «منه رحمةالله» و بعضاً از محیی الدین تالجی؛ واقف: میرزا ابوالحسن آملی، فروردین ۱۳۶۹؛ کاغذ: آبی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور، ۹۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۸۷]

۳۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: رضا جیلانی، تا: جمعه ۸ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق؛ محشی؛ واقف: اشکوری، ۱۳۷۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۳گ، ۱۳ سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۳۴ - ۱۶]

۳۴۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۲۹
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن ابوالحسن خراسانی قائنی، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۱۴۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱- ۱۶۱]

۳۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۶۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید علی بن میر علی نقی نوکنده‌ای، تا: ۱۲۴۱ق؛ محشی به حواشی عمادالدین، اسماعیل خویی، داوود و بعضا به لفظ «منه»؛ واقف: سید عبدالرسول طباطبائی نجفی یزدی، دی ۱۳۶۴؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۱۳- ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۷سم [ف: ۲۴ - ۸۲]

۳۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۷۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: احمد، تا: ۱۲۴۱ق؛ محشی؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹/۸×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۸۳]

۳۴۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۱۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه جمادی الثانی ۱۲۴۱ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه»، «عماد»، «احمد»؛ تملک: سید حسن مرتضوی به تاریخ ۱۲۶۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۴۳]

۳۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۷۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۱ق؛ محشی به حواشی عمادالدین؛ واقف: حاج آقای الهی؛ کاغذ: فستقی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۵سم [ف: ۲۴ - ۷۶]

۳۴۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۳۱۶/۲
خط: نستعلیق، کا: اسمعیل بن بخشعلی همدانی، تا: دوشنبه ۱۲ رجب ۱۲۴۱ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: - ۱۴۰۹]

۳۴۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۳
کا: محمد نبی بن عبدالعلی دینایی، تا: ۱۲۴۱ق؛ مهر: «عبده الراجی کل محمد» (بیضی)؛ تاریخ وقف: ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۵]

۳۴۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۲/۱
خط: نسخ، کا: محمد محسن قاضی عسکری ابن عبدالباقی نائب صدر اصفهانی، تا: ۴ صفر ۱۲۴۱ق؛ ۷۲گ (۱پ-۷۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۴۰۹]

۳۴۸. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۱۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد محسن، تا: پنج‌شنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۲۴۱ق، جهت پسرش محمد سعید؛ دستخط محمد سعید که کتاب را وقف کرده در نزد مجتهد زمان میرزا محمد تقی نوری با مهر «عبده محمد سعید» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: - ۲۲۵]

۳۴۹. تبریز؛ مدرسه ولیعصر تبریز؛ شماره نسخه:۲۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ]

۳۵۰. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۷۴/۲
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد ابن محمد کاظم کزازی، تا: ۳ شعبان ۱۲۴۱ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام؛کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۳گ (۷۱پ-۳۲۳پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۳۶۹]

۳۵۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۸۳
آغاز: برابر۲ ؛ **انجام:** بابر
خط: نستعلیق، کا: امامقلی بن کربلایی فتحعلی، تا: جمعه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۴۲ق، جا: ساری مدرسه نواب؛ مصحح، محشی؛ مهر وقف « شیخ محمدرضا خدایی » بر کتابخانهٔ مدرسه؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: - ۶۶]

۳۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۲۱
خط: نستعلیق، کا: غلامعلی بن محمد علی، تا: ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۵گ، ۱۳ سطر (۶×۹)، اندازه:۱۱×۱۵سم [ف: ۱۵ - ۲۷]

۳۵۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۴
خط: نسخ تحریری، کا: قربانعلی بن ملازین العابدین ملقب به درودگر، تا: پنج‌شنبه ۱۱ رجب ۱۲۴۲ق، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ مهر: «افوض امری الی الله ... ۱۲۴۴» (بیضی)؛ جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۷]

۳۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد کاظم بن میرزا محزون شاعر استرآبادی، تا: ۱۲۴۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۱۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۹]

۳۵۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۴۶/۲
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق ساوجی، تا: دوشنبه شعبان ۱۲۴۳ق؛ محشی با نشان «عمادالدین، شرح، احمد، داود، ابیوردی»؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن یشمی، ۵۱گ (۱۲۰پ-۱۷۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۷۲]

۳۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۸۷-۳۸/۱۰۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
از اول تاآخر؛ خط: نسخ، کا: علی نقی الحسین، تا: سه‌شنبه ۱۲ ذیقعده ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۳۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۶۱-۲۱/۸۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه آخر ربیع الاول ۱۲۴۴ق؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۳۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۲۴/۲
خط: نسخ، کا: ملا محمد رسول بن اسماعیل قراجه داغی، تا: ۱۲۴۴ق؛ محشی با نشان‌های «داود، عماد، عنه، محیی الدین، احمد»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۹۰گ (۱۱۳پ-۲۰۲)، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۳۴۰]

۳۵۹. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۵۰
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن میرزا محمد تهرانی، تا: ۲۲ صفر ۱۲۴۴ق؛ محشی؛ تملک: محمد حسین بن عبدالله زنوزی در سال ۱۲۴۴ با مهر «عبده الراجی محمد حسین» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف مخ: - ۶۶]

۳۶۰. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۷۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: یوسف بن اسماعیل استر آبادی، تا: جمادی الثانی ۱۲۴۴ق، جا: بارفروش مدرسه میرزا زکی؛ مصحح، محشی؛ واقف: ملا محمد یوسف، سال ۱۲۶۴؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: - ۶۷]

۳۶۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ کاغذ سفید فرنگی؛ جلد: تیماج مشکی دار، ۱۲۵گ، ۱۳ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۸۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۳۴
همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۲۲]

۳۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۷۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ محشی به نقل از حاشیه ملا احمد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۶گ، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۸۵]

۳۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۴۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: امام قلی بن قاسم سرتاقی، تا: ۱۴ محرم ۱۲۴۴ق، جا: مدرسه صالحیه؛ محشی؛ واقف: احمد شاه، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: آبی و نخودی آهارمهره، جلد: میشن مشکی، ۱۲۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۳سم [ف: ۲۴ - ۸۲]

۳۶۴. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۷۴
آغاز: برابر۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۲ محرم ۱۲۴۵ق، جا: تهران مدرسه عبدالعظیم؛ تملک: علی اکبر هرسینی؛ ۸۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: - ۷۴]

۳۶۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۷۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: نجف بن ملا تقی افرا بیگی، تا: رمضان ۱۲۴۵ق؛ محشی با امضای محی الدین، محمد طالشی، ابوشامه و عماد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۱۶ سطر [ف: ۱ - ۹۱]

۳۶۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق، جلد: تیماج سبز، ۲۰ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۱۳]

۳۶۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۳۷۳
خط: نسخ، کا: شیخ مهدی بن شیخ محمد جعفر قاضی، تا: جمعه ۲ رمضان ۱۲۴۵ق؛ ۱۸۴ص، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۳۰]

۳۶۸. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۹۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا علی بن ملا عباس مشهور به شاه بابا، تا: ۱ صفر ۱۲۴۵ق؛ محشی؛ کاغذ: فستقی و نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۸ص، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۷۴]

۳۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۰۵-۳۶/۱۰۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** بل یجب ان یقال فی مفهوم ج ب متغایر ان تمت الکتاب
خط: نسخ، کا: علی بن ملااسماعیل، تا: ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۴۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۲]

۳۷۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۹۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: الله قلی بن علیمراد، تا: ۱۲۴۵ق، جا: دانسفهان از بلوک رامند قزوین؛ ۱۰۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۴۵]

۳۷۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۶
کا: محمد بن صادق تنکابنی، تا: ۱۲۴۶ق؛ مهر: «اللهم صل علی محمد و آله محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۵]

۳۷۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۳۴
خط: نسخ، کا: قربان علی بن محمد حسن، تا: جمادی الثانی ۱۲۴۶ق، جا: بارفروش مدرسه حاجی ابراهیم؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سیاه، ۱۰۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۲۱/۷سم [ف: ۱ - ۱۶۱]

۳۷۳. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۷۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: ملا نظر، تا: ۱۲۴۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده ابوالقاسم» (مربع)، «محمد حسین» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ: ۶۶]

۳۷۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۵۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
کا: محمدحسین بن علیرضا اوزرودی (ساکن شاه آزاد کو)، تا: ۱۲۴۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۷]

۳۷۵. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۴۶
آغاز: فیها الکلیات الخمس و التعریفات ایضا لانها مرکبات تقییدیة و الدلیل علی ذلک انه قد جعل المفردات فی مقابله القضایا؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد شریف بن علی بن علی شریف تربتی، تا: رجب ۱۲۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: - ۲۲۵]

۳۷۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۸۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ پخته، کا: علی بن علی محمد زنجانی، تا: ۸ شعبان ۱۲۴۸ق؛ محشی، مصحح؛ کاغذ: نخودی و شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۶ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم

[ف: ۱ – ۸۴]

۳۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ محشی با نشان: عماد، احمد و حاشیه هایی از فرج الله (به تاریخ ۱۲۵۹)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱۰–۱۸۶۲]

۳۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: ابن ملا محمد حسین سبزواری، تا: ربیع الثانی ۱۲۴۹ق؛ واقف: نائینی؛ ۱۲۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴ – ۳۷۶]

۳۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۴۹

آغاز: بها هذا الفن لزیادة الاعتناء بها قوله من العلم به العلم اقول یرید بالعلم الادراک؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن محمد، تا: ۱۲۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به حواشی عماد، ماوردی، داوود، محی الدین و ...؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن خرمایی، ۷۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲۴ – ۸۱]

۳۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۶۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد، تا: ربیع الثانی۱۲۵۱ق؛ محشی؛ واقف: علی اصغر احمدئی، آبان ۱۳۶۵؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۷۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۰/۴سم [ف: ۲۴ – ۷۳]

۳۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۲۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: حبیب الله بن میر محمد حسنی، تا: جمادی الثانی ۱۲۵۱ق؛ محشی؛ کاغذ: آبی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۲سم [ف: ۲۴ – ۷۳]

۳۸۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۲۲

خط: نسخ، کا: حبیب الله بن میر محمد حسینی، تا: جمادی الثانی ۱۲۵۱ق، جا: مشهد رضوی مدرسه الصالحیة؛ واقف: محمد اخلمدی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۱۱]

۳۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۴۵-۲۰/۱۶۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد باقر بن زین العابدین طباطبایی جندقی، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳ – ۱۴۳۱]

۳۸۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۸/۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق متوسط، کا: عبدالله فرزند امام وردی، تا: ۱۲۵۱ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۹۹گ (۱–۹۹)، ۱۴ سطر، اندازه: ۷×۱۸سم [ف: ۳۰ – ۸۳]

۳۸۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۶۴/۱

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین، تا: ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۸۱گ (۱پ–۸۱ر)، ۱۶ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴ – ۱۵۸]

۳۸۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۵۴

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی ضخیم نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۳سم [نشریه: ۱۳ – ۱۴۱]

۳۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۸۵

آغاز: تقسیم العلم الی تصور فقط و الی تصور معه حکم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد لاری، تا: پنج‌شنبه ۱ ذیحجه ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: آغاز(مقدار ۱۲ برگ)؛ واقف: سید عبد الباقی آیةاللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: میشن زرین، ۱۲۶گ، ۱۲ و ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۴ – ۷۵]

۳۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: معین بن کاظم، تا: ۱۲۵۲ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۴گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۷ – ۲۰]

۳۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۶۶

آغاز: بسمله، افتح کتابه با لاستعارات الدلاله؛ **انجام:** برابر

حواشی بر دیباچه «شرح شمسیه قطبی» است؛ خط: نستعلیق هندی، کا: نور مصطفی، تا: یک‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۵۳ق، جا: خربور خوانین دادپوتره کهرانی(کذ)؛ مجدول، محشی با نشان «عماد، مولوی؛ عبدالحکیم»؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۱۱ – ۴۶۳]

۳۹۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۴۹-۱۶/۵۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: فرج الله، تا: دوشنبه رجب ۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۳۰]

۳۹۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۳۵

خط: نستعلیق، کا: ع س وز علی، تا: جمعه ۲۳ ذیقعده ۱۲۵۴ق؛ محشی با نشان محمد امین طالقانی؛ واقف: آخوند ملا محمد رحیم سواد کوهی، شعبان ۱۳۰۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سیاه، ۹۱گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۷–۱۳۴]

۳۹۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۴۳

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر پسر رجبعلی، تا: ۱۲۵۴ق؛ اهدایی: محمد حمامی؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۸۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۳ – ۹۳۴]

۳۹۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۵۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ مصحح، محشی از «عماد»؛ واقف: صالحیان، ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۰]

۳۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۹۷
آغاز: ههنا اقول انما قال ههنا لان المقدمة فی مباحث القیاس یطلق علی قضیة جعلت جزء قیاس او؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی بن محمد حسن، تا: ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای «منصور، داود، منه و ...»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹۵گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۳×۲۰/۳سم [ف: ۱۹ - ۲۳۲]

۳۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۹۵۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق اصفهانی، تا: ۲۴ ذیحجه ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی به حواشی «عماد، داوود، احمد، محیی الدین، ابوشامه، و بعضا با رمز «منه رحمةالله»؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: آبی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۸۴]

۳۹۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۲۲/۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فهو فصل قریب لهاوان میزها عن بعضها فهو بعید لها فاولی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: مشهدی فریدون، رجب ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: - ۴۲۷]

۳۹۷. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۳۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن عباس، تا: ۲۵ ربیع الاول ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف مخ]

۳۹۸. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۱۰
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: قربان بن علی هزار جریبی، تا: سه‌شنبه ۱۹ ذیقعده ۱۲۵۶ق، جا: ایلال از محال دودانگه؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف مخ: ۶۶]

۳۹۹. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۴۳/۲
کا: هاشم بن میر صادق حسینی، تا: چهارشنبه جمادی الاول ۱۲۵۶ق، جا: قوزلق از قراء استرآباد [ف: - ۲۳]

۴۰۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۷۷
خط: نسخ، کا: زین العابدین بن حاج ابوطالب ملقب به بابویه سمنانی، تا: ۱۲۵۶ق [چند نسخه-ف: - ۳۱۹]

۴۰۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۹۰
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: چهار شنبه ۱۱ ربیع الثانی ۱۲۵۷ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۸]

۴۰۲. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۷۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و اما الثالث فلانا لا نسلم استحالة قولنا قد یکون ذلکم ... و ان استلزم فاما ان لا ینبح الشکل الثالث
از اول نسخه تا قسمتی از قضایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۷ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به امضاء «غیاث الدین»؛ تملکی به تاریخ ۱۲۵۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ]

۴۰۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۶۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج زیتونی، ۲۲۶گ، ۱۰ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱۶ - ۱۲۵]

۴۰۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۸ ط
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالرزاق حسینی لواسانی، تا: ۲۰ صفر ۱۲۵۷ق؛ محشی با علامات: ابوشهمة، ع ق، سید علی، محیی الدین، شرح هدایه، و نیز تعلیقاتی از میر سید شریف با علامت «منه رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج یشمی، ۱۰۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۴/۲ - ۱۷۹]

۴۰۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد حسن طهرانی، تا: چهارشنبه سلخ رمضان ۱۲۵۷ق، جا: تهران مدرسه عبدالله خان؛ تملک: مرتضی با مهر «عبد الراجی مرتضی» (چهارگوشه)، سید احمد حسینی تربتی در ۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۵گ، ۱۴ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: - ۶۵]

۴۰۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۵۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: ابن عباس، تا: ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۶]

۴۰۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۱۲/۱
خط: نسخ، کا: نظر طالقانی قزوینی، تا: دوشنبه دهه سوم ربیع الثانی ۱۲۵۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۸گ (۱پ-۶۸پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: - ۷۲]

۴۰۸. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۲۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: - ۲۶۶]

۴۰۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد مهدی لاریجانی، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۱۶۷گ، ۱۴ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱۰ - ۳۷۱]

۴۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۱۹/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن حاجی ملا مصطفی، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ (۹پ-۹۶)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۸ - ۱۷۰]

۴۱۱. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۱۲/۲

خط: نسخ، کا: احمد بن ملااسماعیل ترشیزی، تا: ۱۲۵۹ق، جا: مدرسه دودر؛ جلد: گالینگور قرمز، ۱۱۴گ (۸۱پ-۱۹۴ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: - ۸۹]

۴۱۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳/۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

کا: ابن اسمعیل محمد حسن، تا: جمادی الثانی ۱۲۵۹ق؛ محشی؛ کاغذ: کلفت شکری، جلد: شمیز سبز، ۶۵ ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۶×۱۴سم [ف: ۱ - ۲]

۴۱۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳/۲

انجام: الصلوة و السلام علی افضل البشر ... و اصحابه مفاتیح الحجی

کا: محمد حسن پسر اسماعیل، تا: صفر ۱۲۵۹ق، محشی؛ کاغذ: کلفت شکری، جلد: شمیز سبز، ۶۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۶×۱۴سم [ف: ۱ - ۳]

۴۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۱۸

انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمد حسن حسینی حسنی، تا: ۲۱ شعبان ۱۲۶۰ق، جا: شیراز مدرسه خان؛ محشی؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۴۶۷]

۴۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۸۲/۲

خط: نسخ، کا: سید حسین بن سید مرتضی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۰ق؛ اهدایی: صدر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۶۰گ (۹۷-۱۵۶)، ۲۰ سطر (۱۰×۱۵) [ف: ۴ - ۱۳۸۹]

۴۱۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۴

کا: محمد عیسی بن عبدالرزاق نوری ایلکائی، تا: ۱۲۶۰ق، جا: تهران مدرسه میرزا صالح؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۵]

۴۱۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۴۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن بن ... کلارستانی، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۲۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: - ۶۴]

۴۱۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۴۹

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق، جا: مدرسه آقا محسن تنکابنی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۵]

۴۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۰۴-۱۴/۵۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج حسن جلال سرخه‌ای، تا: ۱۰ جمادی الاول ۱۲۶۲ق؛ جلد: گالینگور نارنجی، ۱۵۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۳ - ۱۴۳۰]

۴۲۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۶

خط: نسخ، کا: ملا عبدالله، تا: شنبه ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۱۴-۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۸۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۳۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۲۲]

۴۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۱/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** بل مندرجاتی المبادی التصدیقیه و الله اعلم بالصواب تمت ...

کا: محمد فرزند سلطان العلماء استرآبادی، تا: ۵ رجب ۱۲۶۲ق؛ محشی با نشان‌های: منه، ابیوردی، مح ه، داود، احمد؛ مهر عباسقلی سپهر «عبده الراجی عباسقلی»؛ کاغذ: مختلف، جلد: تیماج زرد، ۱۳۸ص (۱۲۵-۲۶۲)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۰ - ۳۴۱]

۴۲۲. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۹۱/۲

خط: نسخ، کا: احمد، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ (۸۴پ-۱۳۸پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: - ۷۴]

۴۲۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۲۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: سید اسماعیل بن سید علی خان، تا: ۱۲۶۳ق؛ مهر: «عبده اسماعیل الحسنی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۶]

۴۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۷۰-۳۳/۱۲۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه سلخ ربیع الاول ۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی از ابوالقاسم و عماد؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۳۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۱]

۴۲۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۰۴/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن حاجی عبدالله آشتیانی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۲۶۳ق، جا: بروجرد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۲۲۵ص (۹۰-۳۱۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۱۷۴]

۴۲۶. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۹۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ محشی از عماد و دیگران؛ کاغذ: سفید و آبی و سبز، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۳۵]

۴۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۱۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۲۶۴ق؛ محشی؛ کاغذ: آهار مهره الوان، جلد: مقوا، ۸۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۶سم [ف: ۲۴ - ۸۴]

۴۲۸. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴

آغاز: ان مقدمة الشروع فی العلم خارجة فیه و ایضا اذا کامن

المقدمة جزء منه كان الشروح؛ **انجام:** برابر
تصور و تصديق تا آخر اشكال اربعه؛ خط: نسخ، كا: حسين بن صالح بيارجمندى، تا: ۱۲۶۵ق؛ محشى با رمز «احمد، عنه منه، عماد، داود، شرح ملا حسين»؛ كاغذ: فرنگى آهار مهره، فاقد جلد، ۱۰۲گ، ۲۰ سطر، قطع: ربعى [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۶]

۴۲۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۰۲
كا: ابراهيم بن كل محمد كلارستانى، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تيماج قهوه‌اى، ۸۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: - ۶۴]

۴۳۰. قزوين؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۷/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعليق، كا: زمان بن نصر الله حسينى تنكابنى، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۱۸۲ص (۱-۱۸۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۱۳۷]

۴۳۱. قم؛ گلپايگانى؛ شماره نسخه:۱۷۴۳/۲-۱۰/۵۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، كا: يحيى بن حاجى حسن بسطامى، تا: سلخ رمضان ۱۲۶۶ق؛ ۸۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۲۹]

۴۳۲. قم؛ حجتيه؛ شماره نسخه:۳۷۴
خط: نستعليق، بى‌كا، تا: ۱۲۶۸ق [ف: - ۵۲]

۴۳۳. تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه:۱۴/۱
خط: نستعليق، بى‌كا، تا: آغاز دهه سوم جمادى الثانى ۱۲۷۰ق؛ محشى با نشان «داود، عماد، ابيوردى»؛ كاغذ: فرنگى، جلد: تيماج مشكى،۱۱۶گ (۳پ-۱۱۸پ)، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۲۱۵]

۴۳۴. تهران؛ ملى؛ شماره نسخه:۳۶۸۳
خط: نستعليق، كا: هادى بن على محمد، تا: ۱۲۷۲ق؛ مصحح، محشى با نشان «عماد، داود، منه» و با استفاده از شرح مطالع؛ مهر: «افوض امرى الى الله، عبده محمد هادى» (خشتى)؛ كاغذ: فرنگى شكرى و آبى، جلد: تيماج عنابى، ۱۴۷گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۲۸۱]

۴۳۵. قزوين؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۰۰/۳
خط: نسخ، كا: محمد اسماعيل بن ملا على اكبر، تا: ۱۲۷۳ق؛ افتادگى: انجام؛ جلد: تيماج قهوه‌اى، ۱۲ سطر [ف: ۱ - ۳۷۶]

۴۳۶. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۱۵۵۷۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعليق، كا: محمد بن على قزوينى، تا: ۱۲۷۴ق؛ محشى؛ كاغذ: شكرى آهار مهره، جلد: تيماج قهوه‌اى، ۱۱۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۴ - ۷۲]

۴۳۷. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۸۷۵۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، كا: حسين بن على اكبر، تا: ۱۲ شوال ۱۲۷۵ق؛ محشى به حواشى عماد، سيد على، داوود و ديگران؛ واقف: احمد شاه، آبان ۱۳۸۱؛ كاغذ: شكرى آهار مهره، جلد: تيماج مشكى، ۱۷۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۴ - ۸۳]

۴۳۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۶۲
خط: نستعليق، كا: حسنعلى بن حاجى ملا محمود، تا: ۲۴ ذيقعده ۱۲۷۵ق؛ ۹۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۲۵۵]

۴۳۹. قم؛ معصوميه؛ شماره نسخه:۲۳۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعليق، بى‌كا، تا: ۷ ربيع الاول ۱۲۷۵ق؛ نونويسى شده به نستعليق على اكبر تفريشى، محشى؛ مهر: «ياعلى الاعلى» (مربع)؛ ۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۲۳۸]

۴۴۰. تهران؛ ملى؛ شماره نسخه:۴۰۳۱/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ متوسط، كا: ابوبكر بوكانى، تا: ۱۲۷۷ق؛ محشى با نشان: «عصم، عصام الدين، قزلى، ميبدى، ق، سيد على، يوسف الاصم، عبدالحكيم»؛ كاغذ: اصفهانى نخودى، جلد: مقوا ته چرم قرمز، ۶۰گ (۱-۶۰ر)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۷ - ۳۲۴]

۴۴۱. اردكان يزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۸
خط: نسخ، بى‌كا، تا: ۵ جمادى الاول ۱۲۷۸ق؛ اهدايى: ورثه سلطان العلماء؛ ۸۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۲۴]

۴۴۲. تهران؛ ملى؛ شماره نسخه:۲۸۶۰/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، كا: محمد على بن كربلايى رجبعلى، تا: ۱۲۸۰ق؛ كاغذ: فرنگى شكرى، جلد: تيماج مشكى، ۳۸گ (۱۰۹پ-۱۴۷)، ۱۹ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱ سم [ف: ۱۳ - ۳۷۶]

۴۴۳. دامغان؛ قمر بنى هاشم؛ شماره نسخه:۱۴۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، كا: حمزه على هزار جريبى تيلكى ملقب به خليل، تا: شنبه ۱۷ ربيع الثانى ۱۲۸۰ق؛ جلد: تيماج مشكى، ۹۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف مخ: - ۶۶]

۴۴۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۰
آغاز: برابر
خط: نستعليق، كا: ابوالقاسم حسينى پسر مشهدى ميرعلى نقى لاهيجانى، تا: ۱۲۸۰ق؛ يک سرلوح جوهرى؛ كاغذ: فرنگى سفيد، جلد: تيماج قهوه‌اى، ۶۹گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۵۶]

۴۴۵. مشهد؛ مدرسه سليمانيه؛ شماره نسخه:۸۵
بى كا، بى‌تا؛ آغاز و انجام نونويس ۱۲۸۲؛ قطع: جيبى [چهار كتابخانه مشهد-ف: - ۹]

۴۴۶. دامغان؛ صادقيه؛ شماره نسخه:۱۶۷/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعليق، بى‌كا، تا: چهارشنبه ۲ ذيحجه ۱۲۸۲ق؛ جلد: تيماج قهوه‌اى، ۱۷۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: - ۶۷]

۴۴۷. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۷۱۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد رفیع شفتی، تا: ۱۲۸۵ق؛ محشی از عماد الدین؛ مهر: کاتب «یا علی ادرکنی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۳۷۴]

۴۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۵۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۸۶ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور، ۹۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۸سم [ف: ۲۴ - ۷۴]

۴۴۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۳

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد صادق گیلانی تنکابنی، تا: ۱۲۸۷ق؛ ۱۵ سطر، قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۲۶۰]

۴۵۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۳۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۵ق؛ مهر: «العبد المذنب عبدالحسین الرضوی» (چهارگوش)؛ کاغذ: کاهی، ۲۹۷گ، ۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: - ۲۰۶]

۴۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۹۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر؛ انجامه: تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب فی یوم الجمعة فی شهر شعبان المعظم سنه ۱۲۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۳۱۷ق، جا: تبریز؛ مصحح، محشی با نشان‌های منه، صح، عمادالدین، داود، مح، سید علی و ...؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، روکش پارچه طوسی، ۸۱گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۲سم [رایانه]

۴۵۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۱۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ جمادی الاول ۱۳۳۸ق؛ محشی؛ کاغذ: آبی، جلد: جلد تیماج قهوه‌ای، ۱۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۷]

۴۵۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۰۱

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد جعفر، تا: سلخ جمادی الاول ۱۳۳۸ق؛ محشی بحواشی عماد؛ کاغذ فرنگی آهار مهره؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۶۹۸]

۴۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۳۴/۷

خط: تحریری، کا: رسول تلانی، تا: ۱۷ صفر ۱۳۴۸ق، جا: مرکه؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۹گ (۴۰ر-۴۸ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۷۱]

۴۵۵. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۵۳ق؛ ۱۵۲گ (۱۸۹پ-۳۴۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱ - ۴۴]

۴۵۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۹۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۵گ، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳ - ۲۳]

۴۵۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۳۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** علی قیاس معنی المشروطة لان

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: علی شریعتی؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۷گ، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵ - ۱۸۱۳]

۴۵۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۷۹

انجام: علی ان المعتبر فی الوصف.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: مصطفی علمیه؛ کاغذ: مختلف، جلد: مقوایی روکش کاغذ زرد، ۱۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۴ - ۱۳۱۰]

۴۵۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۰۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ مهر: سلام علی ابراهیم؛ کاغذ: نخودی سیر، جلد: تیماج مشکی، ۷۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۳۶۲]

۴۶۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۰۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و تلخیصه ان انتفاء الشیئی عن الموضوع قد یکون بانتفائه فی نفسه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۵۹گ، ۲۲ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲ - ۳۶۳]

۴۶۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۰۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ روشن، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: نخودی مهره خورده، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲گ، ۱۹ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲ - ۳۶۴]

۴۶۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۲۰

بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۵۲]

۴۶۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۲۵

بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۵۲]

۴۶۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۸۶

بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۵۲]

۴۶۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۷۱

بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۵۲]

۴۶۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان‌های «عماد»، «ملا جلال دوانی» «محیی الدین»، «احمد»، «سمرقندی»، «میر خلیل»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۶گ، ۱۴و۱۸ (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۲۲۸]

۴۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۸۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی روکش کاغذی، ۱۲۸گ، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵ - ۱۹۶]

۴۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۹/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فلما وجدوا ان کل مترادفین متحدین بالذات ینتج کل متحدین فی الذات مترادفان، و اذا بطل الظن فی المتساویین کان بطلانه فی غیره اظهر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۳۵گ (۱-۳۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۲۴]

۴۶۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۰۰
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۴ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۳۰۷]

۴۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۳۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و هی اربع قضایا و ان کان مقیدا به العکس موجبه جزئیه حینیه مطلقه لا دائمه و هی ...
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای عماد، ملا جلال، احمد، داود رحمه الله و ...؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ، ۱۷-۱۹ (۶/۵-۷/۵ × ۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۸ - ۱۹۳]

۴۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۳۸
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۹ - ۲۹۹]

۴۷۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: ۷ شعبان، جا: تهران مدرسه ارک [دلیل المخطوطات: ۱- ۲۲۶]

۴۷۳. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۷۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی [چند نسخه-ف: - ۳۱۹]

۴۷۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۱۰
آغاز: ما یقابل المضاف فیقال هذا مفرد ای لیس بمضاف و قد یطیق علی ما یقابل المرکب و سیأتی؛ **انجام:** النوع الاضافی کان فیه اضافتان احد اهما بالقیاس الی ما تحته من افراده لکونه کلیاً و الأخری بالقیاس
بخشی از میانه نسخه؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ فاقد جلد؛ ۷۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۴۳]

۴۷۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف:۱۳۰۸]

۴۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن یوسف، بی‌تا، جا: عمادیه؛ واقف: نائینی؛ ۱۱۱گ، ۱۳ و ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۳۷۶]

۴۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۳۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۳۷۷]

۴۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۵۲
آغاز: فیتحقق هناک المطابقة بدون الالتزام؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حاج محمد تقی ناظم دفتر شهابی، دی ۱۳۱۷؛ ۱۰۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۳۷۷]

۴۷۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۳۳/۲
کا: نبی بن جعفر حسینی استرآبادی، بی تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی و کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۶۱]

۴۸۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۰۸/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ روشن، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: نخودی مهره خورده، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۷۴ص، ۱۹ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۳۹۸]

۴۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۱-طباطبائی
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد امین بن قاسم زیارتگاهی؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۳گ (۱-۷۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۵۴۴]

۴۸۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹
انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، ۲۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۳]

۴۸۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۹
آغاز: قوله اوان المرکبات ... ارادبها المرکبات القامه؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: مقوا با تیماج تیره، ۱۱۱گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۳۵۵]

۴۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۶/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۷۶ص (۲-۱۷۷)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۶۰]

۴۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۱۹/۲-۳۹/۱۹۹
آغاز: فقد طابق هذا الخبر اعتقاده وغایة ما یمکن ان یقال ثبوت الاستلزام علی تقدیر التخالف ... قوله ای الاخبارحال الجنة الاحسن ان یفسر بکون الخبر المذکور خبراً حال الجنة کما صرح به اخرا ... قوله لکان اظهر لان عدم اعتقاد الصدق؛ **انجام:** قوله وفساد ذلک ما یشهد به العقل والنقل اما النقل ما نقل من الصحاح واما العقل فلان المناسب ان یکون داعی الامر بالتصویت سماع غیر المصوت له الاسماع المصوت لصوت الغیر ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۳۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۳۴]

۴۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۹۱۰

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای سید علی، عماد (عمادالدین استرآبادی) و داود و نیز از محشی، کمند اندازی با زر، با سرلوح و کتیبه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه‌ای نقش، ۶۶گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [رایانه]

۴۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۷۵۰

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۱۰گ، اندازه: ۹/۲×۱۳/۵سم [رایانه]

۴۸۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۹۸/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳ - ۳۶۴]

۴۸۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۴۶/۲

بی کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: - ۲۸۴]

۴۹۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۴۹/۱

آغاز: قوله: لما توقف معرفتها ... اقول: لما ان اقول الشارح مبادی یتوقف علیها؛ **انجام:** برابر

در فهرست مؤلف ناشناخته مانده است که با توجه به انجام نسخه تعیین گردید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳گ (۱پ-۲۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [مؤید: ۲ - ۴۸]

۴۹۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۴۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۸گ (۵۳پ-۱۵۰ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [مؤید: ۲ - ۴۸]

۴۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳۸/۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فلما وجدوا ان کل مترادفین متحدین بالذات ینتج کل متحدین فی الذات مترادفان، و اذا بطل الظن فی المتساویین کان بطلانه فی غیره اظهر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان‌های «عماد»، «یوسف»، «بردعی»، «ابیوردی»، «محیی الدین»، «ابوشحمه»، «سید علی»، «شمس»، «منه»، «عصام الدین»، «داود»، «احمد»؛ نام کاتب حاشیه‌ها محمد صالح ابن مصطفی ابن اویس ابن مصطفی آمده؛ ۱۹گ (۴پ-۱۹پ) [ف: ۱۱ - ۳۸۳]

۴۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۲۸

مصحح، محشی با امضای «منه، احمد رحمه الله، عماد، سید علی، داود و ... »؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۹گ، ۱۵ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [رایانه]

۴۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۹۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فیکون اردا من استعمال الالفاظ الغریبه اذ لا یفهم هناك شی اصلافا نحلل فیه هو الاحتیاج الی الاستفساء فیطول المسافة بلاطائل ...

فاقد مبحث قضایا می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «المص، الثانی، عماد، منه و ... »؛ مهر: «عبده الراجی رمضانعلی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی و شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۵گ، ۱۱ و ۱۴ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۲×۱۹سم [رایانه]

۴۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

در فهرست به نام قسمتی از تاریخ انبیاء آمده (؟) که با توجه به آغاز و انجام نسخ تصحیح شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۶سم [رایانه]

۴۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۰۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، ۱۴۵گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۴×۲۰/۷سم [رایانه]

۴۹۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۶۳

بی کا، بی‌تا؛ مهر: «العبد المذنب عبدالکریم» (مربع)؛ واقف: حسن بن کل محمد دینائی، ۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: - ۴۶]

۴۹۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۹۸

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: - ۶۴]

۴۹۹. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۴۰۵

کا: ولی ولد علی پاشا، بی تا [ف: - ۱۳۶]

۵۰۰. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۵ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۱۱]

۵۰۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۱۱]

۵۰۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۱۱]

۵۰۳. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۲۶

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد فیروزآبادی، بی‌تا، جا: مشهد رضوی مدرسه نواب؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۱۲]

۵۰۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۰

کا: محمد حسین بن علی خسرو شاهی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۵]

۵۰۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۱

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۵]

۵۰۶. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۸/۲ بخش یکم

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن کربلایی علی حسین آشتیانی، بی‌تا؛

محشی با نشان «سید علی، داود، عماد»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: - ۲۸]

۵۰۷. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۵ بخش یکم

آغاز: ما اولا اما الاعتقاد و بما هو فایدته و غرضه فی الواقع فانما یحسب؛ **انجام:** فلایکون بهناک سرعة حقیقة لکنه تساع فجعل کون الانتقال

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «۱۲» و نام «صدرالدین»؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: - ۲۰]

۵۰۸. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۱۸

خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: - ۲۲۶]

۵۰۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۱۱-۵۶/۱۶۱

آغاز: و هو المدعی قلت لما وجب الحکم بزیادة احدیهما و ثبت ان الاولی بهذا الحکم اولی ثبت المدعی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۳۴]

۵۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۹۷-۵۷/۱۶۷

آغاز: بمجرد تصور العلم برسمه قد حصل له بالفعل العلم بتمییز مسائلها، عن غیرها حتی یرد علیه انه خلاف الواقع اذ لیس کل من تصور المنط ذکرنا حصل له العلم بالفعل

از «قوله لکان طلبه عبثا اقول یعنی ان الشروع فی العلم ...» تا «قوله قال المتاخرون لانم انه لو لم یصدق العکس لصدق بعض ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۲گ، ۱۸-۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۳۴]

۵۱۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۱

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۸۴]

۵۱۲. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۸۶

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و ان حاصل المشکل الثالث ان الاصغر الا فی الاوسط ایجاباً و الاکبر لاقاه اما ایجاباً

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ]

۵۱۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۱۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: میرزا محمد باقر، محمد حسین، محمود حسینی با مهر «الهی عاقبت محمود گردان» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ، ۲۰ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۲۹]

۵۱۴. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۱۸

انجام: قد جمع فی مقام نفی الضرریة بین القسمین فی الدعوی و البیان کما جمع فی مقام نفی البداهیة بینهما فیهما و المقصود بیان بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۵گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۳۲]

۵۱۵. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۱۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۲۶۳]

۵۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۰۳

آغاز: افتاده: للتصدیق بل أراد بالتصدیق ادراک أن النسبة واقعة أو لیست بواقعة؛

خط: نستعلیق نازیبا، کا: خان احمد بن امیر بن امیر احمد، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۵/۵سم [ف: ۱۳ - ۳۰۸]

۵۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۴۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی ازعماد، سید علی، فخرالدین و ...، مصحح؛ تملک: محمد علی بن محمد رضا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۶]

۵۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۷۱/۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۲۵گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۶]

۵۱۹. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۳۵

آغاز: ... الزیادة هاهنا اهون و اولی والثانی انه بین ما فی الکتاب اولا علی الاجمال التام فقال سمیت الکتاب بالرسالة الشمسیة ثم فصله ثانیا بعض تفصیل فقال و رتبته علی مقدمة و ثلاث مقالات؛ **انجام:** لان الزمان المدلول علیه بالافعال الناقصة علی وجه یفهم منه لا یصلح لان یخبر به ولا عنه و هو المراد بغیر التام کما فسره به قدس سره ... رحمه الله و ان صلح لان یخبر به ای بالنوع او المراد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف مخ]

۵۲۰. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۱۰

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور سرخ، ۱۶۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: - ۴۵]

۵۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۸۴-۱۰/۱۹۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن سید حسن، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۳۰]

۵۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۴۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لکن یحتمل ان عمل اللفظ غیر المقصود فیکون اردء من استعمال الالفاظ القرینه اذ لایفهم هناک شی اصلافالخلل فیه هو الاحتیاج الی الاستفسار فیطول المسافة بلاطائل

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ مهر: «وقف مدرسه و حسینیه

مرحوم حاج سیدحسین لاریجانی ۱۳۰۸» (مربع)؛ واقف: مرحوم حاج سیدحسین لاریجانی، ۱۳۰۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج، ۹۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۷]

۵۲۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۲۰/۱

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** الافصل واحد وهو الناطق فانه اذا ترتبت للاجناس کان الذی تمت الجنس الاعلی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۸]

۵۲۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۸۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۷]

۵۲۵. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۱۱/۲

آغاز: قوله: ولما توقف معرفتها علی معرفة القضایا اقول کما ان للقول الشارح مبادی یتوقف معرفته علیها و یجب تقدیمها علیه و هی مباحث کلیات الخمس؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اول رساله اسم «استاد میر مسعود افندی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۲۶۳]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

جندی، احمد بن محمد، ق۹ قمری

jondī, ahmad ebn-e mohammad (- 15c)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

حاشیه‌ای است از ملا احمد جندی احتمالاً از علمای دولت عثمانی در قرن نهم هجری، بر شرح شمسیه قطبی و حاوی مطالبی تا پایان کلیات خمس می‌باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۶

آغاز: بل فی مطلق ان یصال القریب و ان کان المفروض الحقیقی لتلك الخصوصیات ایضاً؛ **انجام:** سوی نکتة تقدیم الاسم علی الکلمه. تمت هذه النسخه الشریفة المیمونة المبارکه مولانا احمد جندی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۹۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۸۲]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة = حاشیه سلطانشاه / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya fī š.-iš šamsīyya = hāšīye-ye soltān-šāh

سلطانشاه، ق۹ قمری

soltān-šāh (- 15c)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

بر پشت برگ آغاز نسخه، یادداشتی است شبیه خط نسخه که تألیف این حاشیه را به سلطان شاه نسبت داده و در منابع موجود نامی از این حاشیه و مؤلف آن (سلطان شاه) به دست نیامد، جز این‌که در کشف الظنون شرحی بر بخش صرف و نحو مفتاح العلوم را به «مولانا سعد سلطانشاه» نسبت می‌دهد و باید همین مؤلف باشد. این کتاب تعلیقه‌ای است بر بخش تصورات شرح شمسیه قطب الدین رازی. نویسنده از این افراد نقل می‌کند: شارح دمشقی، میر سید شرف جرجانی، سعد الدین تفتازانی. نسخه دیگری از این کتاب در فهرست اسکوریال به شماره ۶۳۷ معرفی شده است.

[کشف الظنون چاپ فلوگل ۵: ۱۸؛ اسکوریال ۱: ۴۴۷]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۹/۱-طباطبائی

آغاز: قال و رتبته علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة قلت هینها بحث من وجوه الاول استفار الوجه لاختیاره الترتیب ... و الثانی ان قوله مقدمة بکسر الدال ... لزوم اتحاد المرتب و المرتب علیه؛ **انجام:** فیطول المسافة بلا طائل ثم ما اردنا ان نکتب علی شرح تصورات الشمسیه

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۸۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عسلی، ۱۱۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۴ - ۱۸۲]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

دجیلی، فاضل ابی اسحاق، ق۹ قمری

dojaylī, fāzel abī eshāq (- 15c)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تاریخ تألیف: جمعه غره رجب ۸۳۹ق؛ محل تألیف: سمرقند مدرسه خانیم

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» با در نظر داشتن مطالب حاشیه میر سید شریف و رد و ایراد بر آن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۱۳/۵

آغاز: الحمدلله الذی عجز عن تصور کنه ذاته أنظار العقل ... و صار سبباً للتصدیق بکمال صفاته نظام العالم و أطواره؛ **انجام:** و علی رسوله الصلوات و التحیات و علی آله و أصحابه أشرف الارومات ...

خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن عبدالفتاح الوافی، تا: شنبه نیمه رجب ۸۴۵ق، جا: سمرقند خانقاه خواجه عبدالاول؛ مصحح، محشی؛

جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ (۱۷۲پ-۲۰۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم
[ف: ۱۱ - ۱۲۸]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawāʿid-il manṭiqīya
قرجه احمد
qaraje ahmad
وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۷۸/۲
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: بغدادی [نشریه: ۲ - ۱۲۷]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawāʿid-il manṭiqīya
رومی، الیاس، ۸۳۹ - ۹۲۹ قمری
rūmī, elyās (1436 - 1523)
وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
در این حاشیه که با عناوین «قوله، قوله» تنظیم شده، بیشتر مطالب قطب الدین رازی توضیح داده شده و گاهی به گفته‌های کاتبی صاحب «الشمسیة» نیز می‌پردازد. نام شجاع روی برگ اول نسخه آمده و در کشف الظنون (۱۰۶۳/۲) او را صاحب دو حاشیه می‌داند و ما نمی‌دانیم که این حاشیه کدام یک از آنهاست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۹۵/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله یدل علی ذلک قول المصنف فیما بعد و أما المقالات فثلاث؛ **انجام:** ففهم أن المشترکة ارداً من المجازیة فلا منافاة بین کلامیه
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تاریخ ۹۲۷ در آخر رساله آمده و گویا به‌خط کاتب نباشد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۶۴گ (۱۷۴پ-۲۳۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۴ - ۳۶۲]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawāʿid-il manṭiqīya
الهی اردبیلی، حسین بن عبدالحق، ۸۷۰ - ۹۵۰ ؟ قمری
elāhī ardabīlī, hoseyn ebn-e ʿabd-ol-haqq (1466 - 1544)
وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشیه‌ای است بر شرح شمسیه و در کشف الظنون و الذریعه (ج۶ ش۱۶۲) یاد شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۸/۴
آغاز: بسملة. خیر منطق نطق به ارباب الصدق و الصواب، حمد حکیم انزل علی عبده الکتاب ... و بعد فهذه تحقیقات و توجیهات و تدقیقات، علقها علی شرح الرسالة الشمسیة القطبیة و حواشیه الشریفیة احوج خلق الله ... حسین الالهی الاردبیلی ... قوله: و رتبته علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة، اشار فی اول الکتاب، الی أجزائه اجمالاً؛ **انجام:** قوله: و لذلک الخ. ای و لأجل أن الأمور التسعة یجعل من المقدمة ... قال الشارح: فان علم الفقه مثلا انما امتاز الخ. فهذا تأکید و تفصیل و توضیح لماسبق، لادلیل له حتی یلزم عدم افادته (نانوشته مانده است)
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی، ۹گ (۸۰پ-۸۸پ)، ۲۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۲سم [ف: ۱۱ - ۷۵۱]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawāʿid-il manṭiqīya
شیخ زاده، محمد بن مصطفی، - ۹۵۰ ؟ قمری
šayx-zāde, mohammad ebn-e mostafā (- 1544)
وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۵/۲
آغاز: قال المصنف و رتبه علی مقدمة آه والترتیب جعل کل شی فی مرتبته و هو بحسب الظاهر لایقتضی ان یتعدی بعلی فاما ان یکون یتضمن الاشتمال
خط: نسخ، کا: عثمان بن شیخ سلیمان، تا: ۱۰۸۷ق؛ مهر: «عبده صالح» (بیضی)؛ واقف: ساجدی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۸۴]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawāʿid-il manṭiqīya
عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد، ۸۷۳ - ۹۵۱ ؟ قمری
ʿesām-od-dīn-e esfarāyenī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1469 - 1545)
وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه؛ قطبی قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشیه مختصری است بر برخی از مواضع کتاب «تحریر القواعد المنطقیة» از جمله شرح قول قطب الدین رازی «ان کل ج تارة بحسب الحقیقة ...» و مبحث تعریف. مؤلف در مقدمه نام و هدف خود را نیز ذکر کرده است. عصام الدین به برخی از مباحث تحریر القواعد قطب الدین حاشیه زده و هر مبحثی را با دیباچه کوتاهی آغاز کرده است.

لازم به تذکر است که در بعضی از این حاشیه‌ها نام محشی به‌صراحت در مقدمه آغاز نسخه ذکر شده است (همچون نسخه‌های با آغاز و انجام ۱) و لذا اسناد آنها به اسفراینی قطعی است، اما برخی دیگر از نسخه‌ها عموماً در فهرست‌ها با مؤلف ناشناس معرفی شده‌اند و حتی بعضاً حاشیه‌ای بر اثری غیر از (تحریر) القواعد المنطقية دانسته شده‌اند، لذا اسناد این دسته از نسخه‌ها به اسفراینی احتمالی است؛ به طور خاص، چندین نسخه از نسخه‌هایی که با آغاز و انجام ۴ می‌آیند در فهرست‌ها با عنوان حاشیه‌ای ناشناس بر حاشیه جرجانی بر طوالع (مطالع) اصفهانی معرفی شده‌اند.

آغاز: ۱: بسمله لک الحمد محصورة فیک موجبات المحامد محققات النعم مقصورة علی مقدراتک للمحامد ... فیقول العبد المفتقر ... ابراهیم بن محمد بن عربشاه الاسفرائینی هذه مقبولات لدی الخاصه و العامه ... بل هی موجهات ضروریات القبول ... و استصعب علی ناقد اسرار المعقول ... فی حمل عویصات الافکار و بیانه قطب المله و الدین الرازی ... انشاء ها لاولی الالباب ... و انا اشرع فی المقصود ... قال تغمده الله بغفرانه ... فی شرح الرساله ... شرح ما فیها من ان کل ج یعتبر تاره بحسب الحقیقه معناه کل ما لو وجد کان ج فهو بحیث لو وجد ای ک ما هو ملزوم لج فهو ملزوم

آغاز ۲: بسمله یا واهب کل فایدة جلیلة للعامة و الخاصة ذوی الفضیلة هب لنا خیر هو من مقدمات الشروع ... الشارح المحقق فهنا فائدة جلیلة یتبادر منه ان المراد بقوله ههنا ان فی قوله و رسموه و اختیاره علی عرفوه فی تعریف المنطق دون سایر المقامات

آغاز ۳: بحمده یمدح منطق کل حکیم یا من لا موصل الی تصور ذاتک ... و لا مطلوب سوی سواء الطریق و التوفیق لموجبات رضائک ... و اعصمنا عن الخطاء فی النظر و المنطق فی استفاده دقائق معرفتک قال قد جرت العاده. الفعل الاختیاری اذا دام او قلب یسمی عاده ... قوله قد عرفت ان الغرض من المنطق استحصال المجهولات

آغاز۴: معرف الشی ما یستلزم الخ. فیه ان المصنف ذکر تعریف المعرف ههنا مع ان هذا البحث معقود لبیان شرایط المعرف

انجام: ۱: الا اذا کان عقدا سلبا و لابد من التامل فی هذا المقام بالرجوع علی عکس لنقیض الکشف هذا کلامه تامل

انجام ۲: اذ الجزئی لایکون کاسباً و لامکتسباً بل یوجب ان لایمکن رسمها ایضاً هذا آخر ما رسمناه لک ایماءاً الی الطریق التحقیق و ... حذراً عن بیانه من تتبع ذلک الاثر و لله الحمد و المنة علی انعامه علینا و حفظه ایانا من الضنة

انجام ۳: قد طرء للشارح المحقق هنا غفلة و جری علی غفلته الفحول و هذه حریة ان یتحیر فیه العقول ... ینبغی ان لا یعتمد علی قول قائل ... اذ العاقل بین ان یکون عاقلا و غافلا نعوذ بالله من شوهة الغفله ... فلولا ان هدانا الله لم نخرج من زمرة الجهله ... نذکر الحکم فی اثبات تقدم التصور علی التصدیق بالطبع لیعلم ان التصور لیس علة کافیه فله مدخل فی اثبات ان تقدمه تقدم طبیعی لا تقدم بالعلیه الحمدلله علی الانعام بالتمام

انجام۴: و امثال هذه الاعتراضات لایلیق ان تصدر عن عاقل فضلاً عن فاضل. اللهم ارنا الحق حقاً و ارزقنا اتباعه و ارنا الباطل باطلاً و ارزقنا اجتنابه.

چاپ: آستانه، ۱۲۶۶ق.

[هدية العارفين ۲۶/۱؛ دنا ۶۸/۴ (۴۰ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۷

آغاز: برابر۴؛ **انجام:** برابر۴

خط: نستعلیق خفی، کا: شاه حسین بن عبدالمجید تربتی، تا: ۹۵۴ق؛ توضیح: این نسخه در چاپ اول جلد ۱ فهرست چنین معرفی شده: «حاشیه بر شرح منطق طوالع اصفهانی: عربی. شارح مسعود مذکور در شماره (۷۱ حکمت خطی) اولاً و آخراً–این حاشیه بر مبحث معرف آن شرح است و بر این حاشیه حواشی از شاه فتح الله شیرازی است ...» و حال آنکه این نسخه با نسخه ۱۰۳۴ یکی است و کاتب آن دو هم یکی می‌باشد؛ محشی از شاه فتح الله شیرازی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ – ۲۸۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۶

آغاز: برابر۳؛ **انجام:** برابر۳

خط: نستعلیق تحریری بدخط، کا: شاه حسین عبدالمجید تربتی، تا: شعبان ۹۵۴ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ – ۲۸۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۱۱

فی تحقیق المحصورة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۶ق، ۳گ (۹۰پ– ۹۲پ) [ف: ۵ – ۴۵۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۰

آغاز: برابر۳؛ **انجام:** برابر۳

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوالوفاء بن محمد حنفی، تا: ۹۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ صدر نسخه ۸ صفحه است که قطعه‌ای است از حاشیه بر حاشیه شرح شمسیه که مؤلف آن نیز شناخته نشد. تذکر: از این رساله نسخه‌ای در الهیات مشهد است که با توجه به نهایت آن از عصام الدین اسفراینی دانسته شده و نسخه‌ای در کتابخانه ملی است با عنوان «حاشية تهذيب المنطق» که آغازی همانند دارد و از انجام افتادگی داشته و از میر سید شریف دانسته که به نظر خطاست و همین رساله است و حاشیه شرح شمسیه است. لذا می‌توان به اعتبار نهایت نسخه الهیات آن را اسفراینی دانست تا قرینه دیگری یافت شود، آغاز موجود: «لم یصح التمثیل الاول، انجام: لو قیل کالامرین المتضایفین لکان اولی هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذا الباب»، تاریخ تحریر صفر ۹۴۴؛ واقف: فهرستی، ۱۲گ، مختلف

السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۳۶۹]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۰/۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن شاه میر حسینی، تا: رمضان ۹۵۷ تا جمادی الاول ۹۵۹، جا: اردبیل؛ مصحح، محشی با امضاء «منه سلمه الله تعالی»؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۳ سطر (۳/۵×۸)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۲ - ۴۵۰]

۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۰/۱۰

آغاز: برابر۳؛ **انجام:** برابر۳

افاداتی است بر شرح شمسیه بر مسئله: وجه تسمیه تصورات موصله به قول شارح و تصدیقات موصله به حجت: «قال و قد جرت العاده بان یسمی الخ»؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن شاه میر حسینی، تا: رمضان ۹۵۷ تا جمادی الاول ۹۵۹، جا: اردبیل؛ مصحح، محشی با امضاء «منه سلمه الله تعالی»؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۳ سطر (۳/۵×۸)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۲ - ۴۵۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۹۷

آغاز: بسمله، ما یجب ان یعلم فی مقدمة کل کتاب حکیم قال السید السند قدس سره قیل علیه الظاهر ان هذا الاعتراض نقض اجمالی لما ذکره الشارح من وجه حصر الرسالة فی الأجزاء الخمسة؛ **انجام:** هکذا ینبغی ان یحقق المقام حتی یتوصل الی ذروة المرام و من الله الافاضة فی الافتتاح و الاختتام.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن شاه میر حسینی، تا: ۹۶۲ق، جا: اردبیل؛ محشی؛ واقف: استاد محمود شهابی، آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۳×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۲۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۹۲/۳

آغاز: برابر۴؛ **انجام:** برابر۴

در فهرست مؤلف ناشناس است و اثر با عنوان «حاشیة حاشیة شریف الجرجانی علی شرح الطوالع = حاشیة مبحث المعرف من حاشیة الجرجانی علی شرح الطوالع» معرفی شده است که با تطبیق آغاز و انجام نسخه نام مؤلف تعیین و نام اثر تصحیح شد. ضمناً در فهرست قید شده است که این نسخه با نسخه ش ۴۹۲۶/۹ این کتابخانه یکسان است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۴ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۸۱پ-۸۵پ)، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳۵ - ۲۷۹]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۱/۲

آغاز: قوله المقالة الثانیة فی القضایا و أحکامها ای الموضوعات الذکریه (کذا) فبی هذه المقالة أنواع القضیة و أحوال القضایا فعبر عن الأحوال بالأحکام؛ **انجام:** فلا یتم فلیکن میألة مسألة بدیهیة یکون محمولها ذاغتیاً لموضوعها هذا آخرما و فقنا لتصویره فی هذه الدوراق

حاشیه‌ای است مفصل، بر بخش تصدیقات «تحریر القواعد المنطقیة». در این حاشیه به حاشیه میر سید شریف، توجه بسیار شده و به سایر آثار شارح نیز استناد گردیده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بن علی سندی، تا: ۹۶۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی نخودی، ۱۲۷گ (۷۸-۲۰۴)، ۱۸ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۶ - ۳۲۴]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷/۱۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن پیر غیب کلبی، تا: ۹۸۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱۲۳پ-۱۲۶ر)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۸]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۷/۲-۲/۱۷۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۲

مبحث تعریف شرح شمسیه قطبی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۹۸۴ق؛ محشی با امضای «فتح رحمه الله»؛ ۶گ، ۱۲-۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۹۴]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۷/۷-۲/۱۷۷

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۴ق؛ مصحح، محشی از «فتح رحمه الله» و «فتح سلمه الله»؛ ۶گ، ۲۳ سطر [ف: ۳ - ۱۴۲۹]

۱۳. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۸۸/۱۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: ربعی [نشریه: ۳- ۴۱۱]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴

آغاز: برابر۴؛ **انجام:** برابر۴

خط: نستعلیق خفی، کا: شاه حسین بن عبدالمجید تربتی، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱- ۲۸۷]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲/۱

آغاز: بسمله. ما یجب ان یعلم فی مقدمة کل کتاب حکیم قال السید السند قدس سره؛ **انجام:** حتی یتوصل الی ذروة المرام و من الله الافاضة فی الافتتاح و الاختتام و السلام و الاکرام.

راجع به مقدمه آن؛ خط: نسخ خفی خوش، کا: شیخ داوود بن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودب، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۱ص (۱-۱۱)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۶۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۰۹

آغاز: برابر۴؛ **انجام:** برابر۴

این نسخه بدون مقدمه و دیباچه و معرفی مؤلف شروع شده است. توضیح: این رساله در چاپ اول جلد اول فهرست چنین معرفی شده است: «حاشیه‌ای است از مولی مسعود شروانی بر شرح طوالع از مبحث معرف و شرایط آن، بدون بسمله و دیباچه.». و حال آن که این رساله از عصام و مکرر شماره ۱۰۳۴ است؛ خط: نسخ، کا: شیخ داود بن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ محشی به حواشی خواجه ابوالقاسم و نیز به لفظ «منه رحمه الله»، ضمیمه نسخه ش

۱۰۶۲»؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه پارچه اخرا، ۹گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۹۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲/۹

همان نسخه بالا [ف: ۱ - ۳۶۸]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۴۵/۶

آغاز: برابر۴؛ **انجام:** قوله و له صفة الظاهر أن الضمير فی وله صفة عائد الی ما عاد علیه ضمیر و له مفهوم ...

در فهرست با مؤلف ناشناس و با عنوان «حاشیة مبحث المعروف من مطالع الانظار = حاشیة بحث المعرف» معرفی شده است، که با تطبیق آغاز نسخه نام مؤلف تعیین شد و نام اثر تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ناقص، مصحح؛ تملک: محمد علی بن احمد کاشانی با مهر «بنده محمد و آل علی» (بیضی) با تاریخ ۱۱۹۷؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۳۶-۳۸)، ۲۲ سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۳۶ - ۲۳۷]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۰۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

در شرح قول شارح شمسیه: «ان کل ج تارة بحسب الحقیقه ...» مصدر به مقدمه‌ای است از مؤلف که در آن نیز خود را هم معرفی کرده؛ خط: نسخ، کا: داوود بن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ محشی به حواشی با رمز «فتح» و «منه رحمةالله»، ضمیمه نسخه ش ۱۰۶۲؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۷ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۸۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲/۶

همان نسخه بالا [ف: ۱ - ۳۶۷]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۰۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ، کا: شیخ داود بن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ ضمیمه نسخه ش ۱۰۶۲؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۹۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲/۷

همان نسخه بالا [ف: ۱ - ۳۶۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۱۴-طباطبائی

آغاز: برابر۳؛ **انجام:** برابر۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۰۶-۱۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۵۴۹]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۱۶-طباطبائی

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

بر مبحث تحقیق محصورات از شرح شمسیه قطب رازی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ محشی با نشان «منه» و نیز با نشان« فتح»؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱۱۳-۱۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۵۵۰]

۲۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۹/۳

مبحث قضایای مرکبه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۳گ (۷۴پ-۹۶ر)، ۲۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ف: - ۲۵۲]

۲۳. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۴/۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمدحسین بن نورالدین شریف، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف مخ]

۲۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۳/۴-۵۸۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۷۶گ، ۲۱ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۶۳-طباطبائی

آغاز: برابر۳؛ **انجام:** برابر۳

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای،۴گ (۱۷۶پ-۱۷۹ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳ - ۸۴۱]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۰

آغاز: بسمله. خیر منطق تعصم عن الخطاء سهام الدعاء و ینتظم فی صدر کل کلام؛ **انجام:** بل لو کان محل الشروع اکثر من کل ذلک ایضاً لا یصیر کما هو. هو واقع تمت.

خط: نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ این نسخه با نسخه شماره ۱۰۳۱ به نام «حاشیه بر شرح ایساغوجی» در یک جلد قرار دارد؛ واقف: شیخ محمد باقر، ۱۱۷۰؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری عطف مشکی، ۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۹۶]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۱۷ ض

بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱ [د.ث. مجلس]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۲۶/۹

آغاز: الحمدلله المتنزه عن التحدید المتقدس عن الاحاطة و التقیید و الصلاة علی افضل الانبیاء محمد معرف طرق الایصال؛ **انجام:** برابر۴

در فهرست مؤلف ناشناس است و اثر با عنوان «حاشیة بحث القول الشارح من حاشیة الجرجانی علی شرح الطوالع [اصفهانی]» معرفی شده است که با توجه به انجام نسخه نام مؤلف تعیین و نام اثر اصلاح شد؛ خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۱۶پ-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۳ - ۱۱۷]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۲۴/۳

آغاز: برابر۴؛ **انجام:** برابر۴

در فهرست با مؤلف ناشناس و با عنوان «حاشیة مبحث معرف تهذیب» آمده، که با تطبیق آغاز و انجام نام مؤلف تعیین و نام اثر تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، کا: امین الدین محمد بن شهاب الدین علی، تا: ۱۰۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ

(۱۰۵پ-۱۱۵ر)،۲۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۶ - ۲۴۵۲]

۳۰. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۴/۹

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

تحشیه مختصری بر تحقیق معنی «و رسموه ...» شرح شمسیه قطب رازی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن نور الدین شریف، تا: ۱۰۲۳ق؛ ۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف مخ]

۳۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۷۱

از بحث تصدیقات تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: ملک محمد بن حسن بیگ سرکانی، تا: ۱۰۴۰ق؛ ۹۵گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲ - ۴۱۸]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۳۸/۲

آغاز: فنظر المنطقی اما فی الموصل الی التصور و اما فی موصل الی التصدیق ان ارید مطلق الموصل و نظر فی مقام الاکتساب؛ **انجام:** برابر۳

فقط حاشیه بخش کوتاهی از تحریر القواعد المنطقیه، مطابق با صفحات ۱۷تا ۱۸پ از نسخه شماره ۲۵۶۷/ع همین فهرست؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صالح بن امیر آقا اردوبادی، تا: ۱۰۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۲-۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۳ - ۳۴۴]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۳۷

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: مقوا، عطف تیماج مشکی، ۴ص، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ - ۸۹]

۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۸۰

آغاز: خیر منطق یعتصم عن الخطأ سهام الدعاء و ینتظم فی صدر کل کلام یطلب له حسن الانتهاء اسم قدیم خص بذاته من عامة الموجودات بالبقاء؛ **انجام:** فلیکن مسألة بدیهیة یکون محمدلها ذات لموضوعها هذا آخر ما وفقنا ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ مصحح؛ تملک: علی بن عبدالله میر جود حسینی، جمال الدین؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۰۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۵۸]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۸۰-۶۰/۲۰

آغاز: به ما یقابل المضاف فیقال هذا مفرد ای لیس بمضاف وقد یطلق علی ما یقابل المرکب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷۳گ، ۱۳-۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۲۹]

۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۶

آغاز: برابر۳؛ **انجام:** لا للزومیه و اعلم ان قوله ذلک یحتمل الاشاره الصدق.

تا مساله قضایای شرطیه منفصله آمده؛ تذکر: در فهرست با عنوان «حاشیة تهذیب المنطق» و از آن میر سید شریف دانسته شده که به نظر خطاست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۱۹گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۴/۵) کامل سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۲۰۸]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۱۴

آغاز: بسمله، خیر منطق یعصم عن الخطاء سهام الدعاء و ینظم فی صدر کل کلام یطلب له حسن الانتهاء اسم قدیم خص بذاته من غیر عامة الموجودات بالبقاء و لزم صفاته وجوب الوجود ... قال و رتبته علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة؛ **انجام:** و قد عرفت ما یدفعه ایضا و اما الافتراض فی الشکل الرابع، فقد یتم فی المقدمة الکلیة لا قوة لتخلف ما ذکروه فی الشکل الرابع لاعتداده ...

خط: نستعلیق، کا: عبدالله، تا: حدود قرن ۱۳؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۰گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۷ - ۵۵۶]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۷/۴ کر

آغاز: بسملة، قال المقالة الثانیة فی القضایا و الأحکام، قول لما فرغ من مباحث القول الشارح، شرع فی مباحث الحجة و لما توقف معرفتها علی معرفة القضایا و أحکامها وضع المقالة لبیان ذلک و رتبها علی مقدمة و ثلث فصول، أما المقدمة ففی تعریب القضیة و أقسامها الأولیة؛ **انجام:** لأن للأجزاء بینة الثبوت للشیء و لیکن هذا آخر ما أردنا ایرادها فی هذه الأوراق و الحمد لواجب الوجود بإتمامها مقدار الأرزاق و الحمد لواجب الوجود بإتمامها مقدار الأرزاق و الصلوة علی أفضل البشر علی الإطلاق المبعوث لتتمیم مکارم الأخلاق محمد المصطفی و آله مصابیح الدجا ... تمت بعون الله الملک الوهاب

خط:نسخ تحریری،کا:حسین بن عمر،تا: ۱۲۱۷ق؛ مجدول، مصحح، محشی با نشان‌های «عصام الدین، میر جلیل، محیی الدین، عجم، فناری، ۵، شیخ ابراهیم، مفتی زاده ...»؛ تملک: ملا اسحق؛ کاغذ: فرنگی نخودی ضخیم و سفید نازک آهار مهره، ۵۸گ (۶۳پ-۱۲۰پ)، ۲۱ و ۲۵ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵/۵سم [ف: ۴۰/۲ - ۶۳]

۳۹. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۳۱/۹

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

تذکر: این رساله در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۳۲ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله و «فتح سلمه الله»؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۲]

۴۰. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۳۱/۴

آغاز: برابر ۳

مؤلف در فهرست ناشناس، نام مؤلف به استناد آغاز نسخه تعیین شد. در آغاز و انجام آمده: «الرسالة الشریفة المنسوبة الی الفاضل عصام الدین». جز آنچه که در فهرست رضوی (ش ۶۷ و ۷۱) دیده می‌شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۲]

۴۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۳۱/۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۲
خط: نستعلیق، کا: حسین بن مشهدی نجفقلی، تا: ربیع الاول ۱۲۳۲ق، جا: السالیان؛ محشی به حاشیه «منه رحمه الله» و «فتح سله الله»؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۲]

۴۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۵
خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن رضاقلی تهرانی، تا: ۶ صفر ۱۲۶۹ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۱]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۴/۶
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با مؤلف ناشناس و با عنوان «حاشیة بحث المعرف؟» آمده و با احتمال حاشیه‌ای بر تهذیب المنطق دانسته شده، که با تطبیق آغاز و انجام نام مؤلف تعیین و نام اثر تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ص (۷۷-۱۰۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲- ۲۲۲]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة علی تصدیقات شرح الشمسیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

اشرفی جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب، -۹۵۹؟قمری
ašrafī jorjānī, ‘abd-ol-hayy ebn-e ‘abd-ol-vahhāb (-1552)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر مباحث تصدیقات مشتمل بر بیان مشکلات و تفصیل مجملات و توضیح زلات آن.
آغاز: بسملة، اللهم منطقنا لایفی بأجناس الحمد و فصوله و لساننا لایکفی لفروع الشکر و أصوله ... و بعد، فلما کانت مباحث التصدیقات من شرح الرسالة الشمسیة مجملة غایة الإجمال مشتملة علی نوع إغلاق و إختلال حاولت التفصیل لمجملاته ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** کما قررناه علی ان النسبت فیما سبق من القضایا إنما کان بحسب الوجود فلو کان الکلام ههنا فی النسبة باعتبار المفهوم لم یکن الکلام علی وتره واحدة تأمل ...
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه» از مؤلف و با نشان «رضا» و نیز جز او؛ تملک: محمد مقیم بن محمدعلی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع مشکی، ۵۹گ (۱۳۲پ-۱۹۰پ)، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۹ - ۳۹۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۸۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاعم من الاعم اعم هذا منقوض بمفهوم الجنس مثلا ... اعم من الحیوان بظهور صدقه علی ما لا علیه الحیوان کالفعل مثلا ثم مفهوم الحیوان اعم من الانسان مع ان مفهوم الانسان ... فکیف یصح الحکم بان الاعم من الاعم اعم و اما المرکبات.
نام مؤلف به استناد همخوانی آغاز با نسخه ش ۱۵۵۲۳/۲ مرعشی به دست آمد؛ خط: نستعلیق، کا: امان الله، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰ص (۱-۱۲۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۴۴۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۴۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یمکن الجواب بتقیید القید بما یکون مخصصه لذات المطلق.
نام مؤلف به استاناد نسخه ش ۱۵۵۲۳/۲ همین کتابخانه ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۸گ (۱۰۴پ-۱۵۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۲۴۱]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

استرآبادی، شرف الدین علی، - ۹۶۵ قمری
estarābādī, šaraf-od-dīn ‘alī (- 1558)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
حاشیه بر مبحث قضایا از شرح شمسیه است و در آن متعرض به حاشیه میر سید شریف شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۴
آغاز: و بعد فهذه حواشی علی مباحث لقضایا حررها العبد مستعینا بالله الموفق الغنی شرف الدین؛ **انجام:** لان کل انسان حیوان یلزم ان یکون مخصوصة و اعترض
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ابن خاتون؛ کاغذ: شکری، ۳۰گ، ۱۷ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴ - ۳۷۷]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

استرآبادی، شمس الدین محمد، ق ۱۰ قمری
Estarābādī, šams-od-dīn mohammad (- 16c)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۳۱/۸
آغاز: اقول و بالله التوفیق و بیده ازمة التحقیق قیل علیه هذا الاعتراض انمایتجه لوجعل فی المنطق متعلقا بقوله یجب؛ **انجام:** و صحیح آمالنا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۳۲ق؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۲]

● **حاشية تحرير القواعد المنطقية** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā'id-il manṭiqīya
بخاری، محمود بن نعمة الله، ق ۱۰ قمری
Boxārī, mahmūd ebn-e ne'mat-ol-lāh (- 16c)
وابسته به: تحرير القواعد المنطقية فى شرح رسالة الشمسية = شرح شمسيه قطبی قطب الدين رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشيه‌ای است نسبتاً مختصر بر «تحرير القواعد المنطقية فی شرح الشمسية» قطب الدين بويهی رازی، با در نظر داشتن مطالب متن با عناوين «قوله» و شرح با عناوين «قال الشارح» می‌آيد.

قم؛ مرکز احياء؛ شماره نسخه:۱۸۷
آغاز: الازکياء و لا يطلع على مقاصدها الا الفضلا و انى ممن شغفت بحل الفاظه و بحل مهماته و معانيه؛ **انجام:** و انت خبير فانه لو قيل کالامرين المتضايفين لکان اولی، هذا آخر ما اردنا ايراده فی هذا الباب.
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: ۸۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تيماج، ۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۶۲]

● **حاشية تحرير القواعد المنطقية** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā'id-il manṭiqīya
حسينی، ابوطالب بن ابوالفتح، ق ۱۰ قمری
hoseynī, abo-tāleb ebn-e abolfath (- 16c)
وابسته به: تحرير القواعد المنطقية فى شرح رسالة الشمسية = شرح شمسيه قطبی قطب الدين رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
تاريخ تأليف: اوايل ربيع الاول ۹۷۹ق
حاشيه‌ای است با عنوان «قال، قال» و گاهی «قوله، قوله» بر کتاب «تحرير القواعد المنطقية فی شرح الشمسية» قطب الدين محمد رازی.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷/۷
آغاز: الحمدلله الذى قسم بيننا و بين قومنا بالحق و التحقيق تقسيماً لا يتصور العدول عنه بالصدق و التصديق؛ **انجام:** هذا آخر ما أوردنا فی هذا المقام، و بعد فلنختم الکلام اذيبخر الى الاملال و يخرج عن الانتظام ...
خط: نستعليق، کا: کلب على بن پير غيب کلبی، تا: ۹۸۲ق؛ جلد: تيماج مشکی، ۲۳گ (۶۲پ-۸۴ر)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۲۲/۶
آغاز: أو المراد بقوله اذا کان نظرياً الکلية لا الاهمال و على التقديرين يکون الکبری
بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تيماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۷۸پ-۹۳پ)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۸ - ۱۹]

● **حاشية تحرير القواعد المنطقية = حاشيه رضوی بر شرح شمسيه** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā'id-il manṭiqīyya = hāšīye-ye razavī bar š.-e šamsīye
قرمانی رضوی، خليل بن محمد، ق ۱۰ قمری
qaramānī razavī, xalīl ebn-e mohammad (- 16c)
وابسته به: تحرير القواعد المنطقية فى شرح رسالة الشمسية = شرح شمسيه قطبی؛ قطب الدين رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشيه‌ای است با عناوين «قوله، قوله» بر قضايای شرح شمسيه قطب الدين رازی و همچنين حاشيه مير سيد شريف گرگانی که بيشترين توجهش به حاشيه سيد است. مؤلف در مقدمه می‌گويد: فضلا در مباحث تصورات، تحقيقات مبسوط کرده‌اند ولی نسبت به قضايا و قياسات، آن‌چنان توجه نکرده تحقيقی انجام نداده‌اند، از اين رو اينجانب با استفاده از حلقات درسی استاد العلما مولانا کمال الدين در اين باب تحقيقات مبسوطی انجام داده فوايد استاد را به آن افزودم. (براتعلی غلامی مقدم)
آغاز: بسمله، ... لا احصى ثناء عليك انت کما اثنيت على نفسك و اصلی على من هو خير المبعوثين بيد قدرتك و على الذى کان اعمارهم مصروفين برضاء نبيك ... فيقول ... خليل بن محمد الرضوى ان الفضلاء لما حققوا مباحث التصورات و بينوا ما فيها من المشکلات و اظهروا ما فيها من الفسادات و لم يلتفتوا کما ينبغی الى مباحث القضايا و القياسات و کنت قد حققت اکثر المواضع منها فی مجلس استاد العلماء و الفضلاء ... مولانا کمال الملة و الدين شيخ حسين [الاردبيلی] ... فسئلت ان اتضح الفوائد و اجمع الزوائد ... .قال المصنف ره المقالة الثانية اه يعنى انه يحمل و يثبت فی هذه المقالة الاحوال و الصفات على نفس القضايا ...
انجام: و ان کان المراد بها اعم من المقتضى اى لادخل بکون العلة فی السقمونيا معلوما بخصوصية المادة و لاشبهة له ان دخل فی الاسهال.
[دنا ۶۹/۴ (۱۳ نسخه، با دو عنوان)؛ الذريعة ۳۵/۶؛ کشف الظنون ۷۰/۱ و ۱۰۶۴/۲]

۱. شيراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۰۱/۲
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: ۹۲۸ق، جا: ديلمان؛ مصحح؛ ۲۱گ (۳۴-۵۴)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۱۱۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الروح تصوره الانقسام، هذا التصورات الثلاث القياس و الترتيب المخصوص و کلية الکبری، تمت.
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: ۹۹۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تيماج قهوه‌ای ۹۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۶۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۶۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فمعرفته بحسب حده لا يحصل.
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: وسط و انجام؛ محشی؛

کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ، ۱۹- ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۹۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعترض علیه بانا لا نسلم ان احدیهما لازمه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: کاظم، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۵۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۹۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۷۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** إذا وجدنا للأكثر مما شاهدناه من أفراد السقمونيا أثراً فلا بد أن يحصل التصديق ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: «ریحان الله بن جعفر الموسوی» (بیضی)، «الله و لاسواه لا قوه إلا بالله» (بیضی)، «وکان الله عزیزاً حکیما»؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، ۶۸گ (۱۴-۸۱)، ۱۸ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲/۵سم [ف: ۲۹ - ۵۷۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۱۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا بالنسبة الی جمیع الافراد علی الاطلاق (تمت الکتاب بعون الملك و الوهاب)

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی بن محمد، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: فرنگی سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ (۲پ-۵۷ر)، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۰۹۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن شاهمیر حسینی استرآبادی، تا: چهارشنبه ۹ جمادی الثانی ۱۰۰۲ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: سید کمال الدین مرتضوی، مهر ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوای لبه دار، ۷۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ - ۹۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لاشبهه ان له دخل خلافی الاشبهه تمت الکتاب به عون الملك الوهاب ... صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، کا: یحیی بن نذیرالدین شفتی، تا: رمضان ۱۰۰۸ق؛ کم نقطه؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۱۵]

۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۷۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: شهاب الدین حسینی، تا: جمعه جمادی الثانی ۱۰۲۱ق؛ کاغذ: نخودی و حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: - ۸۸]

۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۳۹

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق؛ افتادگی: وسط و انجام؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۸]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۱۸/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا یالنسبه الی جمیع الافراد علی الاطلاق (تمت الکتاب بعون الملك و الوهاب).

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ جلد: تیماج سبز، ۸۲ص (۷۲-۱۵۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۲۰]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۸۵/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالجلیل بن واثقی بیلندی، تا: ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی رویه تیماج تریاکی روشن، ۱۱۸ص (۲۹۵-۴۱۲)، ۱۸ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹ - ۳۹۲]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۷۷-۵۷/۱۴۷

آغاز: بیناته اللطیفة و برکات انفاسه الشریفه فسالت ان انفتح الفوائد واجمع الزوائد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد صائم، تا: ۲۴ رجب ۱۰۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۲۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۱/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۳۵۹]

۱۵. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۳

خط: نستعلیق، کا: ملك علی بن علی، تا: ۳ شوال ۱۱۲۸ق؛ محشی با نشان «منه قدس سره»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۴۹گ (۱۳۳پ-۱۸۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۷۶]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۴۶گ (۸۰پ-۱۲۵)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۳×۱۸سم [ف: ۱۸ - ۲۰]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۴

آغاز: بسمله. قال الشارح رحمة الله علیه المقالة الثانیه اه. یعنی انه یحمل و یثبت؛ **انجام:** الجواب عنه بانه لم لایجوز ان یکون من المشاهدات.

فاقد مقدمه است و از پایان نیز کسر دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: میرسید علیخان طبیب، ۱۲۷۳؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۸۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱ - ۳۱۶]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۶۱-۷/۱۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وان کان المراد لها اعم من المصطفی ای لها وحل بلون لاوله فی مثل العمدسا بخصوصیة الحاصله اولا شبهه ان له وحلامی الاستهان تمت والله اعلم بالصواب

تصدیقات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، متن خط خوردگی دارد؛ جلد: مقوایی آبی عطف گوشه تیماج، ۶۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۲۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۲۰

آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۹۶ص، ۲۵ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴۷/۱ – ۳۲]

● حاشية تحرير القواعد المنطقية / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā'id-il manṭiqīya

سیالکوتی، عبدالحکیم بن شمس الدین، – ۱۰۶۷ قمری

sīyālakūtī, 'abd-ol-hakīm ebn-e šams-od-dīn (- 1657)

وابسته به: تحرير القواعد المنطقية فى شرح رسالة الشمسية = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)
اهداء به: شهاب الدین شاه جهان
تاریخ تألیف: شب جمعه ۱۱ شعبان ۱۰۵۰ق
حاشیه توضیحی مختصری است بر «تحرير القواعد المنطقية» قطب رازی با عناوین «قال الشارح» و متن آن با عناوین «قوله» که به درخواست عبدالله اللبيب نگاشته شده است. ظاهراً به حاشیه میر سید شریف نظر دارد. به گفته الذريعة، از این حاشیه فقط مبحث «تصورات» آن مشاهده شده است.
آغاز: اجلى منطق افصح به لسان الفصحاء و اولى مدرك ارتسم فى اذهان الازكياء حمد اله نصدق بكبريائه و شكر منعم لانتصور حمدا لانه نحمده حمدا الايحد و لا يرسم ... و بعد، فيقول ... عبدالحكيم بن شمس الدين ...
انجام: و بهذا اندفع ما قيل انه يجوز ان يكون مسئلة كسبيه و الشرع جوز ذلك لقد استراح بنان البيان بعون الملك المنان عن كشف القناع عن وجوه خرايده اودع فى الكتابين تجلى عن مظنه التحقيق و رفع استار الشكوك و الاوهام بحيث يتحير بسماعه ارباب التدقيق. و الله الملهم للصواب و اليه المرجع و المآب.
چاپ: به سال ۱۲۳۸ به چاپ رسیده
[الذريعة ۳۵/۶؛ كشف الظنون ۱۰۶۳/۱؛ ندوة العلماء ۴۸۹/۳؛ دنا ۷۰/۴ (۱۰ نسخه)]

شرح و حواشی:
۱– حاشية حاشية السيالكوتى على تحرير القواعد المنطقية

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۷۴
آغاز و انجام: برابر؛ ليلة الجمعة احدى عشر من شهر شعبان المعظم سنة الف و ثلاث و خمسين من الهجرة ...
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛، محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی روپوش پلاستیک، ۳۶۰گ، ۱۸ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲ – ۷۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۹۴
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمود بن نور محمد، تا: ۱۲۱۸ق؛ در اوراق ۲ و ۳ مطالبی به نقل از حاشیه فاضل جندی بر شرح قطبی در آداب مناقشه و انواع آن، مصحح؛ مهر: «نورالدین، ۱۲۷۵»؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: روغنی، بوم زرشکی، ۱۴۸گ، ۲۷ سطر (۸×۱۷)، اندازه:۱۴×۲۴سم [ف: ۱۳ – ۲۸۶]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۱گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ – ۲۳۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مغلوط، کا: محمد رحیم بن آخ محمد بن ملا میر تدبیر کولابی، تا: ۱۲۳۰ق، جا: بخارا؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۱۸۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۵ – ۳۳۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۷ کر
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله فالصواب اه و الإشارة إلى الرسم الناقص فى وجه الحصر و لم يقيد بقيد يخصصه بما ذكر أولا يمكن على ما ذكره الشارح المركب من العرض العام و الفصل مع داخل فى الرسم الناقص بخلاف ما ذكره قدس سره؛ تمت الكتاب بعون الملك الوهاب
خط: نسخ، کا: سید محمد بن عمر معروف به چبوقچی زاده، تا: شنبه رجب ۱۲۳۴ق، جا: فلبه؛ مصحح، محشی، مجدول، با سرلوح، روی برگ آغاز عبارت «یا کبیکج» دارد. بنابر تحقیقی که برخی پژوهشگران انجام داده اند «یا کبیکج» بر خلاف پندار جمعی که تأثیر آن را مانند اسماء جلاله و برخی دیگر از خود اسمای جلاله دانسته‌اند، نیست، بلکه آن در واقع نام گیاهی است که نسخه‌ها را در قدیم برای گریزاندن حشرات، به آن ماده آغشته می‌نمودند و به تعبیر دیگر، آن ماده نوعی سم طبیعی- گیاهی است؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: مقوایی با روکش کاغذی ابر و باد، ۱۶۲گ، ۲۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۴۰/۲ – ۳۰]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۱۶
خط: نسخ، کا: عصام الدین، تا: جمادی الاول ۱۲۵۲ق، برای برادرش و استادش شمس الدین؛ محشی، با علامت بلاغ؛ جلد: عادی، ۱۱۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۲ – ۲۰۴]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۵۱ق؛ جلد: چرم سیاه مایل به زرد، ۳۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [مؤید: ۱ – ۲۹۸]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۴۳
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۱
آغاز: الانسية كاسرا عنان اكاسرة مالك؛ **انجام:** انما يكون كذلك لو اعتبر سلب السلب ...
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج یشمی، ۱۵۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۲ – ۳۱۵]

۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۲۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله بالقیاس الی الکلام الموصل الی التصور فاندفع ما توهم ان الفن قسمان مباحث
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج، ۱۳۰گ (۹پ-۱۳۸پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱ - ۱۹۷]

۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۸۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۹]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya fī š.-iš šamsīya

قزوینی، خلیل بن غازی، ۱۰۰۱ - ۱۰۸۹ قمری

qazvīnī, xalīl ebn-e qāzī (1593 - 1678)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۲۵
مبحث قضایا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (ظاهراً)؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با این یادداشت در پایان: «حاشیة للفاضل النبیل مولانا الخلیل علیه الرحمة علی شرح الشمسیة قضایاها» [ف: - ۵۱]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۴۵ ض
نادر و ناتمام؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

محمود بن نعمت الله

mahmūd ebn-e ne‘mat-ol-lāh

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشیه نسبتاً مفصلی است بر «تحریر القواعد المنطقیة» با عناوین «قال الشارح» و متن آن «الرسالة الشمسیة» با عناوین «قوله».
آغاز: الحمدلله الذی أبدع بحکمته أجناس الماهیات و أنواعها و أوجد بکمال قدرته أصناف المخلوقات و أشخاصها

[دنا ۷۱/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۷۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا یقال فیها هذه القضیة و تلك القضیة مرکبین فلم غیر عن طرفی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی از کاتب؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۴گ (۱پ-۱۴۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۴ - ۲۵۶]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

مولانا غیاث الدین

mowlānā qīyās-od-dīn

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشیه توضیحی است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح شمسیه قطب‌الدین رازی، با ایرادهایی بر ماتن و شارح.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۱۳
آغاز: قوله و رتبته، أی رتبت مقصود الکتاب لأن الخطبة جزء من اجزائه مع انها لیست بداخلة فی شیء منها؛ **انجام:** و لا یدرك الجزئیات المنتزعة من المحسوس و المعقول کجزئیات الامکان و سائر الأمور العامة لما سمعته منا فی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «الراجی محمد حسن بن احمد الشریف» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۸ - ۲۶۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۶۸
خط: رقاع، کا: شمس الدین بن سیف الدین شباشی، تا: قرن ۱۱؛ بر فراز صفحه اول این حاشیه به داود نسبت داده شده؛ تملك: ابوالحسن بن محمد ابراهیم حسنی حسینی شاه شاهانی اصفهانی به تاریخ ۱۲۵۷ با مهر «علینقی بن محمد تقی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۶۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ - ۶۰]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة / منطق / فارسی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya fī š.-iš šamsīya

صدرالذاکرین، محمد رضا بن اسماعیل، ق۱۳

sadr-oz-zākerīn ‹mohammad rezā ben esmā‘īl (- 13c)

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
تاریخ تألیف: ۱۲۰۵ق
ناظر به حاشیه شریف گرگانی و ترجمه مانند آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۲۸/۲

آغاز: بسمه. قوله اقول هکذا وجد عبارة المتن معنی آنکه چونکه شارح نقل کرده است کلام مصنف را بما ذکر من می‌گویم باین کیفیت یافت شده است عبارت متن در بسیاری از نسخ؛ **انجام:** برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۳۹۶ص (۲۲–۴۱۷)، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶ – ۲۹]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة /** منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā'id-il manṭiqīya fī š.-iš šamsīya

ملا عبدالحکیم

mollā 'abd-ol-hakīm

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)

۱. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۱۲/۲

جلد دوم؛ کا: محمد بن احمد بن حیدر، تا: ۱۲۱۰ق؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: – ۷۴]

۲. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۱۲/۱

جلد اول؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: – ۷۴]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة /** منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā'id-il manṭiqīya

فاضل سمرقندی

fāzel samarqandī

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)

حاشیه‌ای بر بخش تصورات آن با عناوین «قال، اقول» و در آن از شارح دمشقی و سید و از حاشیه خود بر حاشیه شرح مطالع یاد شده است.

آغاز: قوله قال و رتبته علی مقدمة و ثلث مقالات الظاهر ان لفظ الثلث زاید ههنا و قع سهوا من الناسخ ...

انجام: فالخلل فیه هو الاحتیاج الی الاستفسار و لیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی قسم التصورات و الله سبحانه و تعالی مفیض الخیرات و منزل البرکات و علی رسوله الصلوة و التحیات و علی آله و اصحابه اشرف الاوقات.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۶۴/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست مؤلف ناشناخته مانده است که با توجه به یکی بودن آغاز و انجام نسخه با نسخه ۵۴۹/۲ فهرست شیخ علی حیدر، تعیین گردید؛ بی‌کا، تا: نیمه جمادی الاول ۱۲۳۵ق؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۳۰گ (۱۰۰ر–۱۲۹ر)، ۱۶ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳ – ۳۴۱۹]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۴۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷گ (۲۵پ–۵۱پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [مؤید: ۲ – ۴۸]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة /** منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā'id-il manṭiqīya

آملی، محمد

āmolī, mohammad

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

حاشیه‌ای است بر «تحریر القواعد المنطقیة» قطب الدین رازی که با عناوین «قوله، اقول» برگزار شده است.

آغاز: الحمدلله الذی احاط اللاهوتیة الازلیة وتفرد بالوحدانیة الابدیة السرمدیه فقدت دون دیمومته سلسلة الزمان وکلت عن وصف قیمومته شقشقة اللسان ...

انجام: فیکون زاویتاد ح ب ح ب، متساویتین نسقطهما من زاویتی ا ح را ب ح المتساویتین تبقی زاویتا ا ر ب اب اللتان علی القاعدة متساویتان وذلك اردناه

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۰۲/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید هاشم بن سید احمد، تا: ۱۳۲۰ق، جا: تهران مدرسه دارالشفا؛ ۸۶گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳ – ۲۴]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۲ – ۶۶۸]

● **حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة /** منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā'id-il manṭiqīya fī š.-iš šamsīya

عصام الدین داود

'esām-od-dīn dāvūd

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)

این حاشیه با عناوین «قال، قوله» برگزار شده است.

[کشف الظنون ۱۰۶۴/۲]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۹۵

آغاز: جزء من اجزاء الکتاب فی موضعه اللایق به او جعلت اجزاء الکتاب وهی اشیاء متعدده بحیث یطلق علیها؛ **انجام:** للامکان العادی اعنی الوقوع وفی الصعدة الثانیة للامکان العام اعنی سلب الفروع عن الجانب المخالف.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۱]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i qawā‘id-il manṭiqīya

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۴

آغاز: خروجها له ... قولا الا ان النحو لا یفید معرفة طرق الانفعالات اصلا یعنی معرفة مناسبة المبادی وصحة الصور و الشرایط و هذه الامور هی المرادة بطرق الافعال و الانفعالات او الانتقال؛ **انجام:** لما ذکر ولان الخاص یفید التمیز والتمیز انما یحصل بعد الاشتراک و لنکتف بهذا القدر من الکلام و العلم عند من هو للغیب علام قدیم و تمت تألیف بعون الله و حسن توفیقه یوم الجمعة من السادس و العشرین من شعبان المعظم عمت برکته سنة تسع و اربعین و الحمدلله اولا و آخرا و الصلاة علی نبیه ظاهراً و باطناً وقع الفراغ علی ید ... ابو شامة بن حسن ... فی تاریخ سنة ثمان و ستین و ثمانمائة

خط: شکسته، نستعلیق، کا: ابوشامة بن حسن، تا: ۸۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری، ۸۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۲/۲سم [ف: ۱ - ۱۶۰]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۸/۴

از مقاله ثانیه. میر عبدالحی (ص ع)؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: امیر خلیل حسینی، تا: قرن ۹؛ محشی با نشان «منه مد ظله العالی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۹گ (۴۲پ-۸۰پ)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۸) [ف: - ۳۲۰]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۸/۵

از آغاز کتاب تا قضایا؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: امیر خلیل حسینی، تا: قرن ۹؛ محشی با نشان «فص، شم»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ،۱۰گ (۷۳ر-۸۲پ)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۸) [ف: ۳۲۰]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۸

خط: نسخ، کا: عنایة الله، تا: ۹۵۷ق؛کاغذ: سپاهانی [نشریه:۱۱-۸۹۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹/۲

آغاز: بعد بسمله، قال المص و رتبته علی مقدمة ان الترتیب فی اللغة جعل کل شیء فی مرتبته و هو بحسب؛ **انجام:** و هو ما ذکر اولا من ان کل مرکب صادر عن فاعل مختار لابدله من علة مادیة و صوریه فانة شامل للعرض المرکب الصادر عن المختار فا فهم تمت.

خط: نستعلیق، کا: افضل الدین محمد بن جلال الدین محمد بن احمد حسینی اصفهانی، تا: ۹۷۲ق، جا: کاشان مدرسه معینه؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۳۴ص (۴-۳۷)[سنا: ف:۲-۱۷۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹/۱۷

آغاز: بعد بسمله. قوله المقالة الثانیة فی القضایا و احکامها قد نقل ظاهر العبارة نظراً الی العنوانات السابقة و اللاحقة؛ **انجام:** قوله الشارح حیث صرح بعمومها بالنسبة الی القضایا الاربع ... یمکن الجواب بما ذکره الشارح فی شرح المص من ان الممکنة لیست قضیة ...

حاشیة معلقة علی قضایا شرح الشمسیة؛ خط: نستعلیق، کا: افضل الدین اصفهانی، تا: ۹۷۲ق، جا: کاشان مدرسه معینه؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۶۷ص (۱۴۹-۲۱۵) [سنا: ف: ۲ - ۱۷۵]

۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۴۱

آغاز: احکامها کثیرة لایسعها فعاله واحدة بخلاف قول الشه و الکلمات بل هما ... قوله اما المقدمة المراد من المقدمة ما یجب تقدیمه علی المقاصد اما لتوقف معرفتها علیه؛ **انجام:** قوله بعکس الترتیب کما مرای مع عکس النتیجة ویمکن بیان انتاج هذین الضربین وان محصلهما اثبات الاصغر لکل الاوسط فالمحتمل التساوی او العموم والخصوص فانتج الثلث لا حتمال التساوی ولا ابحاث الکلی لا حتمال غیره فبقی الابحاث الجزیی اللازم لما سوی احتمال التباین فتأمل.

شرحی [حاشیه‌ای] است به صورت «قوله - قوله»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۱۲۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۸

آغاز: المقالة الثانیة فی القضایا و احکامها ای الموضوعات الذکریه؛ **انجام:** محمولها ذاتیا لموضوعها هذا آخر ما وقعنا بتصویر فی هذه الاوراق من فیض الفیاض علی الاطلاق و ارجو ان ینتفع به ذوی الاقطار و الافاق

از مبحث قضایا «مقاله دوم» تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: عوض بن بابا کلان، تا: ۹۹۹ق، جا: سمرقند مدرسه میرزا الغ بیگ؛ نسخه فاقد دیباچه است؛ تاریخ تحریر ۹۹۹ یا «۹۶۹»؛ واقف: نائینی؛ ۹۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۳۷۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۸۴/۴

آغاز: قال المصنف البحث الثانی فی تحقیق المحصورات لایقال تخصیص عنوان هذا البحث تحقیق المحصورات مما لا وجه له؛ **انجام:** او یقال ان العنوان لا یخلو عن الاقسام ان هذه الاقسام لا یجتمع و اعترض بان العنوان قد یکون مرکبا ...

حاشیة مختصری است بر تحریر القواعد المنطقیة از قطب الدین رازی، از آغاز مبحث قضایا (بحث دوم از مقاله دوم) محصورات اربعه، این رساله حاشیه بر متن شمسیه و شرح آن است؛ خط:

نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: خانبالغ، ۱۱گ (۴۵– ۵۵)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۸ - ۴۳۴]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۳/۳

خط: نستعلیق بدون نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۲گ (۱۰۷پ–۱۲۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۷۰]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۸/۱

آغاز: بسملة. و به نستعین (عبارت تراشیده شد و خوانا نیست) ان یقال الخ. لا یجعلوا اما أن یراد ... بیک کلمتین متواصلین هما کلمة و او العاطفة ... بین کلمتین متصلین هما النار و المقالة التی لا یکون الا متصلة بالاول؛ **انجام:** و هذا هو تحقیق الحال علی الوجه الذی قال الاستاد قدس سره ... و کأنه اکتفی عنه بما ذکره ای عما ذکرنا. تم بالحسن و السلامة بعون الله تعالی. تم.

بر پشت گ۱ر مجموعه جای گفتگو نیز آن را «حاشیه میر صدر» و در گ ۳۲ر آن را حاشیه صدرالدین محمد نامیده‌اند. مؤلف از استاد قدس سره و المحشی قدس سره و المصنف بسیار نقل دارد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، نخودی، جلد: مقوایی، رویه تیماج حنایی، ۱۴گ (۱پ–۱۴پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۲سم [ف: ۱۱ - ۷۴۸]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۵

آغاز: قد مثل المحقق الرازی فی شرحه للشمسیه ان ماهیة المرکب من امرین متساویین؛ **انجام:** هذا غایة الکلام فی هذا المقام و تقریر المرام لدی الافهام. تمت بعون الله.

حاشیه‌ای است مختصر بر بحث تمام مشترک شرح شمسیه قطبی؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ کم نقطه؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۶۰]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۰۸/۲

آغاز: بسمله الحمد لمن انطق ذرات الموجودات علی کمال قدرته بالاسنة الحالیة؛ **انجام:** قوله لتبادر ذهن منها ... فلا تثبت الاروایته فلیتامل

شارح در مقدمه می‌گوید که به ماوراء النهر رفتم و صلاح الدین موسی قاضی‌زاده را دیدم و نزد او درس خواندم و گروهی نزد من حواشی شرح شمسیة می‌خواندند و از من خواستند نکاتی را که درباره آن می‌دانم بنویسیم و من آنها را به نام سلطان اعظم جمع کردم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لائی سیاه [ف: ۵ - ۴۰۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳۱/۳

آغاز: قال: و لما کان بیان الحاجة إلی المنطق،ینساق الخ قیل، إن أرید بالإنسیاق الإستلزام فقیر مسلم لأن البیان الحاجة ببین احتیاج الیه ... و هذا لایصیر تعریفاً و سمیاً؛ **انجام:** فإن أجزاء الفکر فی التصدیق یقین و لایدخل الکاف إلا علی الیقین بخلاف التصور فإن اجزاء الفکر منه مشکوک

حاشیه کوتاهی است، بر «شرح شمسیه» با استفاده از مطالب «سید شریف» و همسویی با او و در برخی از موارد، این حاشیه فقط در مقدمة شرح می‌باشد؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱۳گ (۳۹–۵۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۳۶ - ۲۱۴]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۸۷

آغاز: اما قوله هکذا وجد عبارة المتن ذا فی کذا؛ **انجام:** اعتراضه رحمه الله انه لم یتبین مما ذکر النسبة بینهما ...

حاشیه بر تحریر القواعد المنطقیه قطب رازی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۲ - ۳۵۴]

۱۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۷۹/۱

آغاز: اکتفی بلفظ واحد و قال و موضوعه عطفا علی الحاجة و لم.. و بیان موضوعه عطفا علی بیان الحاجة؛ **انجام:** قال الشارح کاللاوجود و اللاعدم أراد بها اللاموجود و اللامعدوم لأن اللاوجود و اللاعدم صادقان علی الموجودات و المعدومات.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۰گ (۱ر–۴۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۲۶۸]

۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۷۲

آغاز: قال بعض من له الدرجة العلیا من الکمال ان الحکم زیادة الاول ارجح و الذهاب من الأرجح الی المرجوح؛ **انجام:** و ارجوان ان ینتفع به ذوی البصایر فی الاقطار و الآفاق.

حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «تحریر القواعد» قطب الدین رازی بر «الرسالة الشمسیة» نجم الدین علی بن عمر بن علی کاتبی قزوینی (-۶۷۵ق). محشی گاهی به نظرات سید شریف و دیگران نیز توجه داشته و اشکالات زیادی بر آراء آنان وارد کرده و گفته آنها را مردود دانسته است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به حواشی «حسین»، «فتح سلمه الله»، «یوسف مد ظله»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۹۷گ، ۱۷ - ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۶۴۴]

۱۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۳۶/۳

آغاز: و رتبته علی مقدمة أی الکتاب مرتب علی کذا علی ما یقتضیه العطف علی ما سبق؛ **انجام:** و هی تصور اما برسمه الی معرفة المنطق بالغایة لأن التصور بالخارج و ههنا عدة أبحاث الأول ان غایة العلم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱گ (۱۱۱پ–۱۳۱پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۰۱]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۱

آغاز: مطلقاً بدونه و هذا الوجه یدل علی انه لابد فی الشروع علی بصیرة من تصور العلم و رسمه ... موضوع المنطق المعرف و الحجه (برگ ۲ر) فیجعل مباحث الالفاظ من المقدمة ... الا أن المصنف أوردها فی صدر المقالة الاولی ... قوله:و لما کان بیان الحاجة الی المنطق ینساق الی معرفته. أقول: و ذلک لان بیان الحاجة ... قوله

تصور فقط أقول:هذا التصور قد يكون تصوراً واحداً كتصور الانسان؛ **انجام:** در بحث قیاس: قوله، و هو مرکب من قیاسین. أقول: فوجه المثال، ان يقال، فرضنا صدق قولنا؛ كل ج ب بالفعل ... الحدس هو سرعة ...

یک مقدمه در ماهیت منطق و دو مقاله و یک خاتمه دارد؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۱ - ۶۴]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۶/۲

آغاز: المشهور فيما القوم لو قال المشهور بين القوم لكان اظهر و اخصر؛ **انجام:** ان يورد ما هو صحيح قريب الى الفهم لتفهيم المبتدى بسهولة.

بحث کوتاهی است در تصور و تصدیق که مؤلف بعنوان حاشیه‌ای بر گفتار قطب الدین رازی در شرح شمسیه بر عبارت «و اعلم ان المشهور فيما بين القوم ان العلم اما تصور و اما تصديق و المصنف عدل منه» نگاشته است. احتمال دارد نسخه حاضر رساله «ابطال اکتساب التصورات» میر ابو الفتح بن میرزا مخدوم عربشاهی باشد که در کتابخانه آیت الله مرعشی فهرست شده (ف مرعشی ۱۴۹/۳) بدیهی است پس از تطبیق نسخه‌ها می‌توان احتمال مذکور را تایید یا رد نمود؛ خط: نستعلیق، کا: ناجی بن عباس، تا: ۱۰۲۳ و ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۳پ-۱۷)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۲ - ۵۵۰]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۸

آغاز: المقالة الثانيه فى القضايا و احكامها اى موضوعات الذكريه فى هذه المقاله انواع القضيه؛ **انجام:** هذا آخر ما وقعنا تصويره فى هذه الاوراق من فيض الفياض على الاطلاق و ارجو ان ينتفع به ذوى الاخطار و الآفاق. تمت الكتاب ... فى بلده كابل فى مدرسه شريفه ... خواجه ابوالحق و الدين.

حاشیه‌ای است بر قضایای شرح شمسیه و محشی آن شناخته نشد؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: ترسون محمد بن تولک اندجانی، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷۸گ، ۲۶ سطر، اندازه:۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۸۳]

۲۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۸۱

آغاز: قوله او عن المركبات اقول اراد بها المركبات التامه على ما ذكرناه فلا اشكال فى كلام الشارح ايضا

این کتاب یکی از حاشیه های شرح شمسیه تألیف قطب الدین محمد رازی (- ۷۶۶) می‌باشد که از ابتدا و انتها ناقص است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹۳گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۳۲]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۷۳

آغاز: قدس سره الشريف الفياض الوهاب الى قد نقل خمس حاشية عنه و هى قوله الفياض منقول الى المعنى و النقل اما بواسطة او بغير واسطة؛ **انجام:** قوله لايق صدور هذا الحكم مثل هذا يرد على قوله و هو مدفوع بقيد الاطلاق ايضاً و الله اعلم و الحمدلله رب العالمين. تمت بعون الله تبارك

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل بن محمد باقر، تا: ۱۰ صفر ۱۱۱۴ق؛ محشی؛ واقف: ملا محمد شریف پسر محمد حسین تنکابنی با تولیت ملا شیخ علی طالقانی، ذیقعده ۱۱۲۷؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۴۸گ، ابعاد متن: ۷×۱۲/۱۵، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵ [ف: ۱۱ - ۷۰]

۲۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۰/۱

خط: نستعلیق، کا: معزالدین بن شکرالله حسنی یزدی، بی‌تا؛ تملک: علی بن هاشم بن علی حسینی معاسوی (؟) ستراوی بحرانی در ۱۴ /۱۱۳۵/۴ [ف: ۳ - ۴۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۶۵

آغاز: بسمله الحمدلله الذى هدانا سواء الطريق و الحق؛ **انجام:** و يمكن السايق اشار ... الى آخره.

خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن محمد سعید گرمرودی، تا: آخر محرم ۱۱۸۸ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و سایر حواشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۹۱]

۲۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ (۱۱۹پ-۱۹۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱۵]

۲۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳-۶۱۹۳

آغاز: قال الشارح المقدمة ففى ماهية المنطق اه اى المقدمة فى بيان ماهية المنطق؛ **انجام:** و هو ان يكون العلم باحدهما.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۱۴ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۲۲۵]

۲۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۲

آغاز: رب دل وجوهنا وجهك؛ **انجام:** و الله المعان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۳]

۲۹. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۶۴

آغاز: قال و رتبه على مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة ... اقول الرسالة مرتبة على مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة اما المقدمة ففى ماهية المنطق؛ **انجام:** فان الخط نوع من المقدار و قد اخذ فى المسالة مع قيامه على خط و هو عرضى ذاتى و قد يكون

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ در چهار برگ آغازین خطبه کتاب شمسیه به خط محمد تقی در ربیع الاول ۱۲۴۱ و خطبه تحریر القواعد المنطقیه نیز به خط همو؛ تملک: شیخ محمد علی ترک آبادی، محمد بن حسن بن محمد علی بن ابوالحسن مجتهد یزدی هاتفی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۱۰۰]

۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۸۳

آغاز: ... لان مما يجب ان يعلم فى المنطق. قيل عليه ان مما يجب

ان یعلم فی المنطق یکون؛ **انجام:** الکلام فی الاجزاء المفرده قید یناقش ح کیف یعد الجسم النامی من الاجزاء.
گمان می‌رود حاشیه‌ای باشد از میر سید شریف، علی بن محمد گرگانی (- ۸۱۶ق) بر شرح قطب الدین محمد بن محمد تحتانی رازی (- ۷۶۶ق) بر «شمسیه» نجم الدین عمر قزوینی کاتبی (- ۶۷۵ق). در میان آمده است» «هذا هو التحقیق الذی افاده الشارح قدس سره فی شرحه للمطالع ...» پیداست که قطب الدین رازی هم شرحی بر مطالع - دارد. در هر حال باید با نسخه‌های ۲۹۲ و ۷۴۸ و ۷۹۶ این کتابخانه مقایسه شود؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ یادداست امانت با تاریخ شعبان ۱۲۶۸ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۸۲گ، ۱۱-۱۳ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۹۱۱]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۲۰۶۶-۱۱/۱۶۶

آغاز: بالفعل قوله و المصنف لم یتعرض لبیان نقیض الوقتیة و المنتشرة المطلقتین من البسائط اذ لایتعلق بذلک غرض فیما سیاتی من مباحث العکوس والا فیه؛ **انجام:** سواء کان حداً تاما او ناقصا ... آخرما اردنا جمعه من الفوائد التی یدخل فی تحقیق مقاصد الکتاب الیها و نظمته من الفرائد التی ...
این حاشیه با عنوانهای «قوله- قوله» برگزار شده و مؤلف تألیف آن را در دهه آخر شعبان ۱۱۰۲ و در دهه دوم رمضان همان سال در قزوین به پایان رسانیده است؛ خط: نستعلیق، کا: مهدی بن شفیع نوری ملاسلیمانی سلمانی، تا: یک‌شنبه محرم ۱۲۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۲۸]

۳۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۶۸

خط: نستعلیق، کا: قاسم بن علی اسماعیل ترخانی، تا: ۱۲۲۹ق؛ ۱۰۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۷۵]

۳۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱/۵۸/۳-۶۱۴۹

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل بن حسینا، تا: ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۹۴]

۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۲۰/۱

آغاز: قال و رتبه علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة اقول الرسالة مرتبة علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة؛ **انجام:** لا متناع ان یکون جزء الشیء مطلوبا بالبرهان لان الاجزاء نفسها ثبوت للشیء
این حاشیه که با عناوین «قوله - قوله» می‌باشد بیشتر جنبه توضیحی دارد و کمتر به رد و ایراد می‌پردازد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد صفر بن فضل الله سلمانی رودباری، تا: شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۲۴۸ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ (۱پ-۱۰۱ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲ - ۳۷۸]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۳/۵

آغاز: الحمدلله الملهم بالتحقیق و المعلم بالصدق ... فانی اردت اجمع ما ... علی شرح الشمسیه المنسوب الی القطبیة من الایرادات و الاجوبة حتی یکون تسهیلا للاستحضار؛ **انجام:** فلا یرد شئی من الاشکالات
این حاشیه تنها مربوط به آغاز شرح قطب رازی بر شمسیه دبیران قزوینی است و خرده‌گیری‌ها که بر آن شده و پاسخ‌ها که داده‌اند فراهم آورده است تا بآسانی دریابند و نگارنده آن پیدا نشد که کیست؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: سه‌شنبه ۱۰ جمادی الثانی ۱۳۰۱ق؛ ۹گ (۲۷ر-۳۵) [ف: ۳ - ۳۹]

۳۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۲/۱

آغاز: قال و رتبه علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة اقوال الرسالة مرتبة علی مقدمة و ثلاث مقالات
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۳۵۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۱۸۹گ (۱پ-۱۸۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱ - ۴۴]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۸۷۳۶-۵۸/۱۸۶

آغاز: من السابق اذا التفصیل توضیح من المجمل ان قیل لم حکم بزیادة الاول دون الثانی من ان التکرار به متحقق اجیب عنه بوجوه؛
حاشیه کوتاهی است بر تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة با عنوان «قال، اقول»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۷گ (۱-۳۷)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳ - ۱۴۲۵]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۵۰-۵۷/۲۲۰

آغاز: و مواد العلوم فهو ظن فاسد و توهم باطل ینشاء من عدم التامل فی کلام الشارح فان کلام منادی بفسادة فان ما یبحث فیه عن المرکبات المقصودة بالذات
حاشیه مفصلی است بر «تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة» و خود شمسیة با عنوان‌های «قال الشارح و قوله»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۶۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۲۸]

۳۹. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۵

آغاز: ... قوله: و رتبه علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة. اما المقدمة ففی ماهیة المنطق و بیان الحاجة الیه و موضوعه و أما المقالات فأولها فی المفردات؛ **انجام:** فهی الاعراض الذاتیة لموضوع العلم فلابد أن یکون خارجة عن موضوعاتها لامتناع أن یکون ...
حاشیه‌ای است متوسط بر «تحریر القواعد المنطقیة» قطب الدین رازی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «یا امام جعفر صادق (۱۰۸۰؟)» (بیضی)؛ ۱۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۲۹]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۳۰/۵

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی نبیه کتابا
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶ - ۴۱۹]

۴۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۳۰/۷

آغاز: بسمله قال المصنف و رتبة علی مقدمه الخ ای الکتاب مرتب علی کذا علی ما یقتضیه العطف علی ما یسبق من قوله و ... و معنی

الترتیب فی اللغة جعل کل شیء ...
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ [ف: - ۲۷۵]

۴۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۳۰/۵

آغاز: بسمله الحمدلله المتوحد بوجوب الوجود المتفرد ... فهذه حواش علقتها علی کتاب ... تحریر القواعد المنطقیه جمعتها من الحواشی المتعلقه به و سیمتها بالجامع تسهیلا للطالبین

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۴۶-۱۵۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۹۹۱]

۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۰/۵

آغاز: الحمدلله الملهم بالحق و المعلم بالصدق ... و بعد فانی اردت ان اجمع ... علی شرح الشمسیة القطبیة من الایرادات؛ **انجام:** فافهم فانه دقیق، و للطلاب رفیق. و السلام ... آمین

بی‌کا،بی‌تا؛ سپس پراکنده‌هاست در تاریخ و منطق؛ کاغذ: سپاهانی، ۶گ (۱۲۷پ-۱۳۲ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۶۱]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة و حاشیة حاشیة الشریفیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīyya wa ḥāšīyat-u ḥāšīyat-iš šarīfīya

حسینی، احمد بن تاج الدین
hoseynī, ahmad ebn-e tāj-od-dīn

حاشیه کوتاهی است بر «تحریر القواعد المنطقیة» و حاشیه «میر سید شریف» بر آن کتاب. نقل گردید و درباره درستی یا نادرستی آن به ملاک صحیحی دست نیافتیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۹/۲

آغاز: یا مفیض الهدایة و التوفیق و یا ملهم التصور و التصدیق علی ولیک؛ **انجام:** و هو لزوم کون فرد الشیء مقابلاً له و الحال آن المفرد المعنی یطلق فی مقابلة المجموع مع ذلک فی اخراج الملاحظات ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۷۱-۸۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف: ۳۶ - ۲۱۰]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة / منطق / فارسی

hāšīyat-o tahrīr-e qavā‘ed-el manteqīya

وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۱

آغاز: المقالة ثالثة فی القضایا و احکامها مدخول فی، در امثال همچنین جاها موضوع می‌باشد باین معنی که؛ **انجام:** کلی طبیعیه موجود فی الخارج نیست و دیگر گفته است کلی طبیعیه موجود فی الخارج نیست.

از اول مبحث قضایا به بعد؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ محمد باقر، ۱۱۷۰ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۹۰]

● حاشیة تحریر القواعد المنطقیة و الحاشیة الشریفیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya wa-l ḥāšīyat-uš šarīfīya

وابسته به: الشمسیة فی القواعد المنطقیة = الرسالة الشمسیة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)؛ تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)؛ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

غیر همانند:

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۸

آغاز: مطلع کل منطق و مبدا کل کلام حمد الله الملک العلام، نحمده علی ما خصنا؛ **انجام:** هذا آخر ما سمح به القلم من الکلام علی شرح الرسالة الشمسیة و الحاشیه الشریفیه ...

حاشیه‌ای است متوسط بر «تحریر القواعد المنطقیة» قطب الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶) و بر حاشیه میر سید شریف علی بن محمد گرگانی (۸۱۶) با عناوین «قال الشارح» و «قوله» که هنگام تدریس - برای حل مشکلات آن - نگاشته و برخی فوائد را بر آن افزوده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل شعبان ۹۲۹ق؛ جلد: گالینگور آبی، ۱۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱-۲۷۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۹/۳

آغاز: ش و رتبته علی مقدمه و ثلث مقالات و خاتمه جماهیر المل عمه قاطبون علی تقسیم الکتاب الی اوزائه الأصلیة أولا ثم الی تعین؛ **انجام:** یمنع کل من حیث هو منه ثبوت الاخر لذلک المن (کذا) عن ذلک تم الکتاب

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۹۳۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲۸گ (۸۲-۱۰۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف: ۳۶ - ۲۱۰]

● حاشیة تحریر المجسطی / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-il majasṭī

وابسته به: تحریر المجسطی = تحریر مجسطی؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۹۱/۱

آغاز: بسمله. و الاستيناف بالعزيز الكريم. قوله و يجعل هـ ر مساويا لت ة لا يخفى ان الشأن هو فف على ان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ بااشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۲ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۶ – ۲۹۵]

● **حاشیة تحریر تنقیح اللباب = حاشیة المدابغی علی التحریر** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u taḥrīr-i tanqīḥ-il lubāb = ḥāšīyat-ul madābiġī ʻala-t taḥrīr

مدابغی، حسن بن علی، – ۱۱۷۰ قمری

madābeqī, hasan ebn-e ʻalī (- 1757)

ابی الحسن محاملی (– ۴۱۵ ق) کتابی در فقه شافعی نگاشته و نام آن را لباب الفقه نهاده است، ولی الدین ابوزرعة (– ۸۲۶ق) آن کتاب را تلخیص نموده و تنقیح اللباب نامیده است. گروهی بر تنقیح اللباب شرح نگاشته‌اند که در کشف الظنون آمده است، سپس زکریا بن محمد انصاری (– ۹۲۶ق) تنقیح اللباب را گزیده ساخته و آن را تحریر تنقیح اللباب نهاده است و همان کتاب نیز از سوی تنی چند شرح و حاشیه شده که نسخه حاضر از جمله آنهاست که با عناوین «قوله، قوله» به شرح عبارت پرداخته است.

[فهرست مخطوطات دارالکتب الظاهرية «فقه الشافعی»، ۸۷ و ۱۳۴؛ کشف الظنون: ۱۵۴۲/۲؛ معجم المؤلفین: ۲۴۸/۳؛ هدیة العارفین: ۲۹۸/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۴۰

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و بعد فهذه حواش على التحرير و شرحه جمعها الفقر حال قرائته بالا زهر لتكون تذكرة نفع الله بها آمين، قوله: قال فعل ماض، اصله قول تحركت الو او و انفتح ما قبلها ألفاً؛ **انجام:** قوله: كواحدة بدليل انها لو جنت مائة جناية اشتركوا في الارض الاول، قوله: و يتبعها ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با علامت «ن ه، شرقاوی»؛ تملک: محمد عبدالقادر بن سید عبدالله افندی حنفی که نسخه را از ابوالخیر خطیب شافعی در تاریخ ۱۲۶۵ق خریداری نموده، محمد بن السید محمد فارس تکریتی شافعی که آن را از «شیخ محمود قدقجی» خریداری نموده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی مشکی، ۶۸۰گ، ۲۵ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه:۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ – ۸۲۵]

● **حاشیة تحفة الاصول** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u tuḥfat-il usūl

وابسته به: تحفة الاصول لحکمة العقول

حاشیه‌ای با عناوین «قوله – قوله» بر تحفة الاصول که مؤلف آن هم معلوم نشده و رساله‌ای است بسیار مختصر در بیان اصول دین که در یک مجموعه قرار دارد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۰۲/۲

آغاز: قوله بسم الله الرحمن الرحيم ابتداءً بخيرالكلام و اقتداءً بحق المقام أى أبتدء بقراءة اسم الله الاعظم؛ **انجام:** لطف ایجاد قلب انسان است×× برسرعقل عین عرفان است / دل انسان بود معمائی ×× گیرد ازمهر باج بالائی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲۵گ (۹۸پ–۱۲۲ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۶۰]

● **حاشیه تحفة الحجاج و المعتمرین** / فقه / فارسی

hāšīye-ye tohfat-ol hojjāj va-l moʻtamerīn

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1861 - 1915)

حاشیه‌ای است بر کتاب تحفة الحجاج و المعترین چاپی در اعمال حج و عمره تألیف آیة الله سید حسین بن محمد حسینی. این کتاب علی رغم چاپی بودن، حواشی سودمندی به خط محشی دارد.

[تحفه الحجاج: چاپ سنگی، سال ۱۲۸۲ق]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۶

آغاز: و در خصوص سفرهای طاعتی نیت خودرا در تمام اعمال سفری خود خالص گرداند و متقرب به او باشد تا استحقاق ثواب به آنها یابد؛ **انجام:** یا رب فلا تخزنی و اکفنی مؤنة عیالی و مؤنة خلقک

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ در حواشی کتاب تحفة الحجاج و المتعمرین چاپ سنگی سال ۱۲۸۲ق با حواشی دستنویس نگاشته شده، محشی علاوه بر تعلیقات این نسخه را نیز تصحیح نموده و نسخه‌بدل‌های آن را نیز آورده و احیاناً نظر فقهی و فتوای خود را هم نگاشته است، افزون بر آن چند برگ نیز به این نسخه الصاق گردیده که همگی به خط مؤلف می باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آجری، ۷۰گ، سطور مورب، اندازه:۱۳×۱۹سم [ف: ۳۱ – ۱۶۳]

● **حاشیه تحفه حکیم مؤمن** / طب / فارسی

hāšīye-ye tohfe-ye hakīm mo'men

طبیب، عبدالحمید

tabīb, ʻabd-ol-hamīd

وابسته به: تحفه حکیم مؤمن = تحفة المؤمنین = تحفه سلیمانی = تحفه در طب؛ حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان (–۱۱)

[دنا ۷۴/۴؛ فهرستواره منزوی ۳۳۵۱/۵]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۹۴/۵
آغاز: حرف الالف مع الالف ... الاولی ممهوزة ممدودة؛ **انجام:** پایان: و خشک باشد ... نامند.
خط: نستعلیق، کا: کریم الله، تا: ۷ ذیقعده ۱۱۷۳ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۹۵ص (۹۱۶-۱۰۱۰)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲ - ۱۰۷]

● **حاشية تحفة الرئيس** / ریاضیات / عربی
ḥāšīyat-u tuḥfat-ir ra'īs
کردی، حیدر بن احمد، ۱۰۳۶ - ۱۱۲۹ قمری
kordī, heydar ebn-e ahmad (1627 - 1717)
وابسته به: حاشية شرح اشكال التأسيس؛ تاج السعيدی، محمد بن ابی سعيد (-۹۵۰)
اشكال التأسيس در هندسه از شمس الدين محمد بن اشرف سمرقندی متوفی در حدود ۶۰۰ق مشتمل بر سی و پنج شکل از کتاب اصول اقلیدس صوری و به سال ۸۱۵ق موسی بن محمد مشهور به قاضی‌زاده رومی در سمرقند آن را برای الغ بیگ تشریح کرده است، سپس شاگرد او ابوالفتح محمد هادی بن سعید حسینی معروف به تاج سعیدی بر آن حاشیه نوشته و نام آن را تحفة الرئيس فی شرح اشكال التأسيس نهاده و حیدر بن احمد کردی حسین آبادی این حاشیه را بر حاشیه مزبور نگاشته است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۸۹
آغاز: هذا كتاب حاشيه ابوالفتح، بسمله الحمدلله الذی هو مقدر مقادير الاشياء بحكمته، و مصور تصاوير الاشكال بقدرته ... و بعد فيقول الفقير الی الله الغنی حيدر بن احمد الكردی الحسين آبادی لما كان نسخة حاشية ابی الفتح محمدالهادی علی شرح اشكال التأسيس المسمی بتحفة الرئيس؛ **انجام:** و لنقتصر علی هذا القدر فان مابقی من المذكور قد ظهر و الحمدلله علی الاتمام و الصلوة و السلام علی نبينا محمد و آله خيرالانام پس ازان دو صفحه از حاشیه فصیح الدین است بر چغمینی با دو دایره.
خط: نسخ، کا: محمد بن ملاحسن تبریزی، تا: ۸ رمضان ۱۲۷۹ق، جا: ساوجبلاغ؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: پارچه‌ای، ۲۸گ، ۱۸ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲/۷سم [ف: ۸ - ۱۳۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۴۷ ض
با عنوان «تحفة الرئيس»؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● **حاشیه تحفه رضویه** / فقه / فارسی
hāšīye-ye tohfe-ye razavīye
نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری
narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)
وابسته به: تحفه رضویه؛ نراقی، مهدی بن ابی ذر (۱۱۲۸-۱۲۰۹)
حاشیه است بر تحفه رضویه از پدر محشی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۲۸/۲
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن۱۳؛ هامش[مختصر ف:۲۷۱]

● **حاشية التحفة السعدية** / طب / عربی
ḥāšīyat-ut tuḥfat-is sa'dīya
طبیب شیرازی، حسن علی
tabīb-e šīrāzī, hasan 'alī
وابسته به: شرح القانون = التحفة السعدية؛ قطب الدين شيرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-۷۱۰)

شیراز؛ میر (دکتر)؛ شماره نسخه:۸
کا: علی اکبر خادم الاطباء، تا: نزدیک به پایان رمضان ۱۲۴۷ق [نشریه: ۵ - ۲۸۳]

● **حاشية تحفة المحتاج بشرح المنهاج = عقود الدرر فی بيان مصطلحات تحفة ابن حجر** / فقه / عربی
ḥāšīyat-u tuḥfat-il muḥtāj bi-s.-il minhāj
کردی، محمد بن سلیمان، ۱۱۲۷ - ۱۱۹۴ قمری
kordī, mohammad ebn-e soleymān (1715 - 1780)
وابسته به: تحفة المحتاج لشرح المنهاج؛ ابن حجر هيثمی، احمد بن محمد (۹۰۹-۹۷۳ق)
حاشیه کوتاهی است با عناوین «قوله، قوله» بر «تحفة المحتاج» ابن حجر هیثمی.
[سرکیس ۸۲/۱؛ معجم المؤلفين، كحاله (چاپ جديد) ۳۳۴/۳]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۱۲/۲
انجام: و هو فاسد كما يعلم مما سا ذكره اوائل السير و لا ينافی اعتبار السنة هنا ما مر آنفاً لأن الكراهة كما هنا يحتاط لها اكثر من الندب كما هناك كتاب النكاح و ...
خط: نسخ، کا: علی بن میرزا، تا: چهارشنبه ۲۲ صفر ۱۲۷۶ق؛ در هامش؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم[ف:۱-۹۸]

● **حاشية تحقيق الكليات** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u taḥqīq-il kullīyāt
همدانی، ابراهیم بن حسین، - ۱۰۲۶ ؟ قمری
hamadānī, ebrāhīm ebn-e hoseyn (- 1617)
وابسته به: تحقيق الكليات = رسالة الكليات؛ قطب الدين رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشیه‌ای بر رساله تحقیق الکلیات قطب الدین رازی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۵/۲-طباطبائی
آغاز: بسمله حسبوا ان الی آخره اقول الظاهر انهم بحار اوان القول بجنس فی اكثر تعاريف المعقولات المبحوث عنها فی المنطق ... و

کذا قد جعل محمولا علی بعض الامثله ... مثل الجنس کلی معقول ... و کتعریف القضیه بانها قول یصح ان یقال ... و لم یتفطنوا ان المراد بالعقول فی هذه المواضع لیست الالفاظ ... و حسبوا ان هذه الاسماء ای لفظ الجنس و الفصل و لفظ القضیه ... بازاء الفاظ المخصوص؛ **انجام:** المورده فی هذا المقام و الله بکل شیء علیم و یهدی من یشاء الی صراط المستقیم کاتب افزوده: هذا من افادات السید السند الفاضل الربانی امیرزا ابراهیم الهمدانی سقی الله ثراه و جعل الجنه مشواه

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن مقصود علی اشکاوندی، تا: ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۲۳۷–۲۳۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳ – ۱۹۲]

● **حاشیة تحقیق الکلیات** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥqīq-il kullīyāt

مشهدی، عطاءالله

mašhadī, ‘atā’-ol-lāh

وابسته به: تحقیق الکلیات = رسالة الکلیات قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)

حاشیه‌ای بر تحقیق الکلیات قطب الدین رازی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۵/۳–طباطبائی

آغاز: بسمله حسبوا الی آخره قال بعض الافاضل ما تو هموا یستلزم فسادا آخر و هو ان یکون الجهل فی المسائل المنطقیه بحسب اللفظ؛ **انجام:** لم یکن توهم کون تلک الاحکام فروع مسائل هذا الفن متفرعا علی حسبان ان هذه الاسماء کلها بازاء تلک الالفاظ اللهم الا ان یجعل الفاء للتفریع. کاتب می‌افزاید: تمت افادات السید السند السید عطاء الله المشهدی

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن مقصود علی اشکاوندی، تا: ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۲۳۸–۲۳۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳ – ۱۹۲]

● **حاشیة تحقیق الکلیات** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taḥqīq-il kullīyāt

وابسته به: تحقیق الکلیات = رسالة الکلیات؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۱۲/۴

آغاز: البحث الثانی فی تحقیق المحصورات الأربع بعض هذا البحث یشمل الشخصیة أیض؛ **انجام:** الأفواج جمع فوج نضبت أی علیت اعلاماً أی جبالاً أو علامات.

رساله پیشین این مجموعه که «تحقیق الکلیات» قطب الدین رازی است، در فهرست (و شایده هم در نسخه) به اشتباه به فخر رازی نسبت داده شده، از همین رو رساله حاضر که حاشیه بر آن است در فهرست با عنوان «حاشیة الکلیات لإمام فخر رازی» معرفی شده که اصلاح شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۷۴]

● **حاشیة ترکیب القران** / علوم قرآن / فارسی

hāšīyat-o tarkīb-el qorān

تعلیقاتی است بر کتاب «ترکیب القران» از دانشمندی که ظاهراً معاصر ترکیب‌کننده بوده و بر آن کتاب (و قدر مسلم بر همین قدر که این نسخه شامل است) حاشیه‌ای نگاشته و مواردی که مؤلف اصل در ترکیب یا ترجمه اشتباه کرده‌اند تذکر داده و درست آن را نگاشته. این دانشمند نیز امامی مذهب بوده و از تفسیر مجمع البیان و تفسیر بیضاوی (انوار التنزیل) بسیار استشهاد نموده و با تتبع در تمام این حاشیه نیز نشانی از مؤلف به دست نیاوردیم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۰/۲

آغاز: اسم – در نزد بصریین مشتق است از سمو بدلیل تصریف آن باسما و اسامی و سمی، اصل اسم سمو بوده و او را حذف کرده اند از راه کثرت استعمال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق، در متن و حاشیه نوشته شده؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۳۴سم [ف: ۳–۱۷]

● **حاشیة تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید = حاشیة شرح القدیم للتجرید = حاشیة شرح الاصفهانی علی التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u tasdīd-il qawā‘id fī š.-i tajrīd-il a‘qāyid = ḥāšīyat-u š.-il qadīm li-t-tajrīd

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ – ۸۱۶ قمری

jorjānī, ‘alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

وابسته به: تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید = تشیید العقاید فی شرح تجرید العقاید = شرح قدیم تجرید؛ اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن (۶۷۴–۷۴۹)

این حاشیه از آغاز (= مقصد اول) شرح اصفهانی است تا پایان جواهر و اعراض (= مقصد دوم). به نوشته مؤلف الذریعه به نقل از ریاض العلماء، گرگانی در تألیف این حاشیه، از حاشیه نصیرالدین کاشی (–۷۷۵ق) مایه گرفته است. علی بن محمد معروف به نصیرالدین، تعلیقاتی بر شرح اصفهانی نوشته است در نهایت دقت و استواری و به همه اعتراضات اصفهانی بر خواجه پاسخ گفته و قوشچی از آنجا که پاسخ‌های کاشی را قانع‌کننده یافته و توانایی رد آن را در خود ندیده، از نقل سخنان او صرف نظر کرده است. بر تعلیقات شریف گرگانی بسیاری از کلامیان و فیلسوفان حاشیه نگاشته‌اند. نکته قابل توجه این‌که شرح اصفهانی و شروح آن در ایران و علمای این خطه کمتر مورد توجه بوده در حالی که شروح و حواشی شرح قوشچی در ایران بسیار مورد اعتناء قرار

گرفته و نسخ بسیاری از آنها در ایران موجود است.
آغاز: اما بعد الحمد واجب الوجود علی نعمائه،خص بالذکر من صفاته العلی ما هو اخص به اعنی الوجوب الذاتی ... فانی مجیب الی ما سألت من تحریر ... و مما قادنی الدلیل الیه و قوی أقول ... لما علم الکلام باحثاً عن ... لاجرم رتبه علی ستة مقاصد المقصد الاول فی الامور العامة
انجام: التأثر بقبول تلک الصفة فیکون هناک متأثرة اخری و هکذا فلیزم التسلسل. الحمدلله علی وصول الکلام الی هذاالمقام و به الاستعانة فی توفیق الاتمام و صلی الله علی سیدالانام محمد و آله الکرام و صحبه العظام.
[کشف الظنون ۲۵۰/۱ و ۳۴۷/۱؛ الذریعة ۳۲/۶؛ الاوقاف العامة موصل ۵۰/۴؛ دنا ۷۵/۴ (۷۴ نسخه)؛ کتابشناسی تجرید العقاید ص ۴۴-۴۶]

شرح و حواشی:

۱- حاشیه میرصدرالدین دشتکی (- ۹۰۳) (الذریعه ۷۰/۶)
۲- حاشیه شجاع الدین الیاس رومی (-۹۲۹ق) (کشف الظنون ۳۴۷/۱)
۳- حاشیه ابن خطیب، محمد بن ابراهیم (-۹۰۱ق)
۴- حاشیه سنان الدین یوسف معروف به عجم سنان مفتی آماسیه (-۹۳۶ق) (کشف الظنون ۳۴۷/۱)
۵- حاشیه مولی ابن معید، که حاشیه خطیب‌زاده را تلخیص کرده و نسخه‌ای از آن در اسکوریال مادرید نگهداری می‌شود
۶- تلخیص الحواشی التجریدیة الخطیبیة، از طاش کبری‌زاده، احمد بن مصطفی (-۹۶۲ق)، که آن هم تلخیصی از کار خطیب‌زاده است و نسخه آن در اسکوریال نگهداری می‌شود. (کشف الظنون۳۴۸/۱ و مجلس ۱۱۱/۵)
۷- حاشیه احمد طالشی جیلی (-۹۳۰) (کشف الظنون ۳۴۷/۱)
۸- حاشیه احمد بن موسی بن شمس الدین مشهور به خیالی(-۸۷۰)، با آغاز: «الحمد لله الذی تقدس کنه ذاته عن ادراک العقول ...» (کشف الظنون ۳۴۷/۱، معجم المطبوعات العربیة ۸۵۲/۱)
۹- حاشیه شاه محمد بن حرم (-۹۷۸ق) (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۱۰- حاشیه ابن بردعی محیی الدین محمد بن محمد بردعی (-۹۲۷) (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۱۱- حاشیه طاش کبری زاده، احمد بن مصطفی (-۹۶۲)، فقط بر بحث ماهیت آن حاشیه نوشته و در آن نظرات قوشچی، دوانی، صدرالدین دشتکی، و ابن خطیب را مختصر جمع کرده است. (کشف الظنون ۳۴۸/۱، مجلس ۱۱۱/۵، فهرست اسکوریال ۴۵۳/۱)
۱۲- حاشیه ابوزکریا محیی الدین احمد بن ابراهیم نحاس دمشقی (-۸۱۴)، این حاشیه فقط بر بحث ماهیت است. (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۱۳- حاشیه شمس الدین احمد بن محمود معروف به قاضی زاده مفتی (-۹۸۲ق)، فقط حاشیه بر بحث ماهیت است. (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۱۴- حاشیه مولی عبدالغنی بن امیر شاه بن محمود (-۹۷۱ق) (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۱۵- حاشیه مولی محمد معروف به سپاهی زاده (-۹۹۷ق) (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۱۶- حاشیه محمد بن عبدالکریم معروف به زلف نگار (-۹۶۲ق) (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۱۷- حاشیه محیی الدین محمد بن قاسم مشهور به اخوین (-۹۰۴ق) (کشف الظنون ۳۴۷/۱)
۱۸- حاشیه محمد بن محمود مغلوی وفائی (-۹۴۰ق) (کشف الظنون ۳۴۷/۱)
۱۹- حاشیه حسام الدین حسین بن عبدالرحمن توقاتی (-۹۲۶ق) (کشف الظنون ۳۴۷/۱)
۲۰- حاشیه مولی علی بن امرالله مشهور به ابن جنائی (-۹۷۹ق)، تألیف در سال ۹۵۳ق (کشف الظنون ۳۴۷/۱)
۲۱- حاشیه عبدالرحمن مشهور به غزالی زاده. (کشف الظنون ۳۴۷/۱)
۲۲- حاشیه خضر بن عبدالکریم (-۹۹۹ق) (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۲۳- حاشیه خضر بیک بن قاضی جلال الدین بن صدرالدین بن ابراهیم حنفی رومی (-۸۶۳ق). (هدیة العارفین ۳۴۶/۱)
۲۴- حاشیه شجاع الدین کوسج (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۲۵- حاشیه سلیمان بن منصور طوسی معروف به شیخی، او این حاشیه را بر حاشیه جرجانی و حاشیه ابن خطیب بر حاشیه جرجانی نگاشته است. آغاز: «الحمد لله المتکلم بکلام لیس من جنس الحروف و الاصوات». (کشف الظنون ۳۴۸/۱)
۲۶- حاشیه ملا زاده (قرن ۱۰)، نسخه‌ای از آن در کتابخانه ملی است
۲۷- حاشیه محمد رضوی (قرن ۱۱)، نسخه از آن در مجلس شوراست
۲۸- حاشیه ناشناس، نسخه ای از آن در کتابخانه گلپایگانی است
از این حواشی فقط حاشیه خطیب‌زاده، عجم سنان، محمد رضوی و ملازاده نسخه از آن در ایران معرفی شده است.

۱. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
در فهرست با عنوان «شرح تجرید الاعتقاد» و بدون مؤلف آمده؛ بی‌کا، تا: ۹ ربیع الثانی ۸۲۰ق [نشریه: ۷ - ۵۱۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵
آغاز: ... و العدم فلا تکون قابله له و لما کان قیامه بالماهیته و قبولها اياه من حیث هی؛ **انجام:** الحمدلله علی وصول الکلام الی هذاالمقام و به الاستعانة فی التوفیق للاتمام ... تمت هذه النسخة الشریفه علی ید اضعف عبادالله ... فی مدرسه امیر فیروزشاه دام دولته سنه ۸۲۹
خط: نستعلیق، کا: علی بن ... ارغونشاه اردکانی، تا: ۸۲۹ق، جا: مدرسه امیر فیروزشاه؛ افتادگی: وسط؛ در ۳ صفحه قبل از آغاز

کتاب و ۱۰ صفحه بعد از پایان آن، غزلیات و رباعیات و قطعاتی از سعدی، حافظ، خواجه ناصر بخاری، نظامی، خواجه حسن و از کتابهای طریقت نامه و حیدرنامه یادداشت شده است؛ واقف: ملاموسی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۳۵۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۰۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۲ ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیکون هناک متأثرية اخری و هکذا و یلزم التس الحمدلله علی وصول الکلام الی هذا المقام و به الاستعانة فی التوفیق و الاتمام و صلی الله علی سید الانام محمد و آله الکرام و صحبه (ناخوانا)

خط: نستعلیق ترک، کا: یحیی بن محمد فاشفجاهی، تا: ۸۴۸ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی جبرئیل الحسینی ۱۰۳۳» (دایره)، «الواثق بعناية الله الملک امبین و خادم نبیه سید المرسلین محمد ... الملقب بجمال الدین عفی عنه ۹۸۶» (گلابی شکل ترکی)؛ تملک: عبدالوهاب رضوی با مهر «الواثق بالله الغنی عبدالوهاب الرضوی» (مربع)؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۹۱گ، ۲۹سطر، قطع: وزیری [ف: ۲۴/۲ - ۲۰۴]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۶-۳/۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** وتنقل الکلام الیها و کذلک المتأثر به او کانت صفة موجودة فی المتأثر ... الحمدلله علی وصول الکلام الی هذا المقام وبه الاستعانة فی التوفیق للاتمام.

از آغاز کتاب تا آخر مباحث اعراض؛ خط: نسخ، کا: برهان الدین بن مولا ناحاجی احمدبن کریم بابقری، تا: چهارشنبه ۲ جمادی الاول ۸۵۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۳گ، ۲۳-۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۸۸]

۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: جلیل به نصیر بن شمس بن جلال بن ابراهیم دهلوی ساکن شهر شادی آباد، تا: ۷ شوال ۸۶۰ق؛ نسخه توسط عثمان بن محمد دشتی در ۱۰۳۱ از اسدالله بن جمال الدین هزار جریبی به مبلغ شاهی خریداری شده؛ کاغذ: حنایی آهاری کشمیری، جلد: تیماج مشکی، ۵۶۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: - ۹۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انتفاء المفسدة و الله اعلم ... انک انت الوهاب.

خط: نسخ، کا: سعدالله، تا: سه‌شنبه شوال ۸۶۱ق؛ محشی با نشان «منه»، خط محمد حسین بن کمال الدین حسین و مهر ابراهیم مورخ ۱۰۹۲؛ خط محمد علی استرابادی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا گرد آن تیماج حنایی، ۲۷۹گ، ۲۵ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۹۶۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: صدرالدین محمد بن سید شریف، تا: پنج‌شنبه ۳ ربیع الثانی ۸۶۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۶۰]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۵۳/۱ و ۲۰۱۱/۱

آغاز: مرکبا او بسیطا و کذا ما لاتفعل الا عارضا لغیره اذا کان فی الخارج ما یطابقه کالاضافات؛ **انجام:** الحمدلله علی وصول الکلام الی هذا المقام و به الاستعانة فی التوفیق و الاتمام

خط: نستعلیق، کا: محمد بن یوسف، تا: جمعه رجب ۸۷۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۹گ (۱ر-۲۲۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۵۷۳] و [عکسی ف: ۶ - ۲۷]

۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، کا: محمد بن یوسف بن ابی سعید، تا: شنبه ۲ رجب ۸۷۶ق؛ محشی؛ وقف بر مدرسه جدید قزوین در جمادی الاول ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۳۲۰گ، ۱۹ سطر [ف: ۱ - ۹۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا:۲۹ محرم ۸۷۸ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»، دارای سرلوح مرصع، مجدول، با نسخه اصل مقابله شده؛ تملک: علی مشهور به حسام زاده؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی قهوه‌ای، ۲۶۰گ، ۲۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۴ - ۶۳۵]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۹۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک به پایان ۸۸۱ق؛ محشی به حاشیه «منه»؛ تملک: سمیع بن غلام علی، محمد ابراهیم حسینی، محمد امین، رشید الاسلام منحمد تقی الدین بغدادی، محسن (با مهر ۱۱۷۵)؛ مهر: محمد بن علی شریف بغدادی که در ۲۸ ذیحجه ۹۴۲ در دیلمان گیلان این نسخه را خریده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۰گ، ۲۱ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱۶ - ۳۹۰]

۱۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۱۷

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن احمد بن محمود کرحی، تا: ۸۸۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۱۴۲]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۴۰۵

آغاز: قوله ضرورة عدم توقف حمل الذاتی علی استدلال. قد مر ما فیه من ان ذلک اذا کان؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن احمد بن محمود، تا: ۸۸۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ سمرقندی؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۵۸گ، ۱۵-۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۲ - ۴۷۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۵

آغاز: العقل العملی علی ان لهذا دفعا آخر هوانا لانم ان الاولیات لیس فیها؛ **انجام:** برابر

خط: تحریری، کا: محمود بن بالی بن مصطفی آل صمد، تا: اواخر محرم ۸۸۶ق، جا: بورسه مدرسه مولانا یکان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳۲ - ۳۳۴]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۶۲

خط: نسخ، کا: علی بن صوفی ینگی شهری، تا: ۸۸۷ق؛ محشی با نشان «منه ره»، مجدول؛ تملک: مصطفی بن عبدالله بن الیاس بن شیخ محمد در ۹۵۹، لطف الله در اواخر ربیع الاول ۹۴۸ که به ۱۹۵ خریده؛ با شعر فارسی خواجه طوس و اوحدی و دیگران، با یادداشت مورخ ۱۲۱۶ و ۱۲۴۸ با بندی در آخر به عربی با عنوان «بیان الاقالیم السبعة» و بندی ترکی در پزشکی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۲۹۸گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۶ - ۳۵۵]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۸۶

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد، تا: اوایل ذیحجه ۸۸۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۱۴۷]

۱۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۵

خط: نسخ، کا: نوری مندوی شادی آبادی کاتب، تا: سه‌شنبه ۱۰ ربیع الثانی ۸۸۹ق، جا: مندوی شادی آباد؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۱]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۲۹۹]

۱۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۷ رمضان ۸۹۰ق، جا: نخجوان مدرسه صاحب الدیوان؛ تدوین نورالله بن اسماعیل بن ابراهیم بن بایزید بن اسرائیل بن حاجی داود المراغائی، محشی با نشان «منه رحمه الله، ع ق، محی الدین رحمه الله، شرح مواقف، سیف، شرح المطالع، محمد»، امانت میرزا ابی طالب نزد محمد علی؛ تملک: فاضل تونی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۴گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: - ۵۲۱]

۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۶۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و لو کان مشخصا لکان الشخص الواحد فی ازمنة متعدده ... و انت ایضا غیر من کان بباحثی فبهت التلمیذ و عاد الی الحق و اعترف لعدم التعایر فی الواقع و بان الوقت لیس من المشخصات. تم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۸۹۰ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین، «عبده محمد حسن الموسوی» (بیضی)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، ۵۵گ (۱-۵۶)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۲۶]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۹

بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۹۲ق؛ این نسخه در ترکیه و با خط و کاغذ معمول در آن سرزمین نوشته شده، یادداشت‌هایی که تاریخ یکی از آنها ۸۹۲ و دیگری ۹۱۰ است، محشی از مصنف و چند فقره حاشیه از شرح حکمة العین و شرح اشارات خواجه و مانند آنها؛ تملک: آقا علی مدرس؛ جلد: تیماج، ۶۱۳ص، ۱۹ - ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۱۱۶]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۰

انجام: برابر

کا: محمد بن محمد بن اصفیاء، تا: ۸۹۳ق، جا: ترکیه؛ محشی از شرح اشارات خواجه نصیر طوسی، سیف الدین، خضر شاه، خیالی، حلی، شمس الدین، نورالله، علاءالدین قوشچی، شروح مقاصد، شرح مواقف و حاشیه هایی از مصنف، نکته‌ای که بر ارزش این نسخه می‌افزاید فقراتی است از «نصیرالدین» بر کنار برخی از صفحات، گویا این همان نصیر کاشی است که گرگانی در تألیف حاشیه خود از حاشیه او بر شرح قدیم مایه گرفته است، حاشیه‌ای نیز هست که زیر آن نوشته شده: «الاستاد صاحب النسخه»؛ تملک: مرحوم تنکابنی؛ جلد: مقوایی عطف دامن‌دار، ۷۲۱ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۵ - ۱۱۷]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مصطفی بن یوسف، تا: ۲۷ رمضان ۸۹۷ق؛ مجدول، محشی؛ شماره بازیابی در فهرست به اشتباه ۹۹۳۶ ثبت شده؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: مقوا با روکش مشمع مشکی، ۲۱۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۱ - ۱۰۷] و [الفبائی ف: - ۱۹۷]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۸۹۹ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه رحمه الله»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۸گ، ۲۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۹۱]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۲۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۷ - ۱۴۳]

۲۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۸۵/۱

آغاز: ... و ما ذکره من ان هذه الجملة اعنی الذات مع الوجوب ممتنعة الزوال لوجوب علتها اعنی الذات وانما لاینافی امکان الجملة و جواز زوالها نظراً الی ذاتها لان وجوبها بالغیر الذی هو الذات؛ **انجام:** قوله: فاذا کانت غایتها واحدة لم یکن للحرکة باطلاً وذلک لان الوصول الی المنتهی من لوازم وجود الحرکة الموصلة الیه فتکون غایة ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۱]

۲۵. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یکون فعلان کل منهما مشتملاً علی جهة المصلحة المطلوبة من الامر ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، در برگ اول یادداشت شخصی است که کتاب را به «شیخ علی خان» بخشیده؛ جلد: مقوایی، ۲۱۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف مخ: - ۷۲]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: مقوا اسلیمی، ۲۲۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۷۲]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۱

آغاز: الكبرى لا يتوقف الاعلى العلم بثبوت الاكبر للاصغر؛ **انجام:** و هو الذى ان شاء فعل و ان لم يشاء لم يفعل ... يلزمه الفعل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز با عطف مشکی، ۵۰۲گ، ۲۳ سطر [ف: ۳۲ - ۱۰۶]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ تملک: قاسم با مهر «المتوكل على الله عبده قاسم» (بیضی)؛ مهر: «انی عبدالله آتانى الكتاب»، «محمد، شفيع المذنبين»، «أفوض أمرى إلى الله عبده محمد هادى» (مربع)؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۲۵۸گ، ۱۷ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۹ - ۵۷۰]

۲۹. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کامل؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۷ - ۵۱۴]

۳۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۶۱

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ قطع: رقعی [ف: - ۱۱۰]

۳۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما ان يكون له فى كل ان فى كل حد حالة اخرى و التالى باطل لان تلك الحالات المتعددة بالشخص ان اتصل ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹-۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف مخ]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق کم اعجام، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۰؛ دارای کتیبه، مجدول؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۱۰۶]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۳۰

آغاز: ... على من زعم من يدعى وجوب كون الامام منصوبا عليه من عند الله؛ **انجام:** قوله: غنى عن التعريف بالحد و الرسم و ذلك لان الجزئيات القائمة بالنفس ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مشمعی قهوه‌ای، ۲۶۰گ، ۲۳ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۸ - ۱۹۹]

۳۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۱۹/۲

آغاز: ... قوله و لتقدم مقدمة فى تقسيم الموجودات، فائدة هذه المقدمه اعنى تقسيم الموجود؛ **انجام:** اقول الامكان قد توجد بمعنى سلب الضرورة عن احد الطرفين ...

از مقصد اول تا اوایل مقصد ثالث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از مؤلف با امضا «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۴۹ر-۹۹پ)، ۲۵ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲ - ۲۴۸]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۴

آغاز: قوله و الكلى الطبيعى هو الطبيعة التى اذا حصلت فى العقل عرض لها الكلى لا ان الكلى بعرض لها فى الخارج، اعلم ان الكلية اذا فسرت بالاشتراك؛ **انجام:** برابر

از بحث کلی طبیعی تا پایان؛ خط: نسخ بی نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳۳/۱ - ۳۵]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۲ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای کتیبه، مجدول؛ تملک: محمد خلوتی احیولی، محمد بن مؤمن؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲۴/۲ - ۶۸]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۸

انجام: فان قيل الكون فى المكان يعنى ان مفهوم الكون كلى و كذا مفهوم المكان و الآن و القبل و البعد فاذا تقيد الكون بهذه القيود الكليه كان ...

بی‌کا، تا: قبل از ۹۰۱ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی و کاتب هر جا از حاشیه خطیب زاده نقل کرده «سلمه الله» آورده قبل از ۹۰۱ نوشته شده، زیرا خطیب زاده خود در ۹۰۱ وفات یافته و از حاشیه شمس الدین یا ش-م، نورالله، قویمی، ع-ق، شرح اشارات، صدرالدین ترکانی، قوشچی، هاشم، ش، شرح عضد، شرح مقاصد، خطیب زاده، خضر شاه افندی، شرح حكمة العين، محاکمات، خیالی، شرح صحائف، مولانا علی سمرقندی، بهاءالدین خلیفه، صامصونی (کذا)، اخوین، و حاشیه‌هایی از مصنف و بدون امضاء نیز در نسخه هست و کاتب که خود اهل فضل بوده تعلیقاتی از خود و یا از استاد خود آورده و زیر آن «لكاتبه» و یا «سمعا من الاستاد» نوشته، یادداشت هایی از عثمان بن مصلی، صلح الدین و نیز یک یادداشت که زیر آن نوشته شده: «من الحواشى الواحديه لمولانا زاده»؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۷۹ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۵ - ۱۱۵]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۹۰۳ق؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۲۸۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴ - ۸۲]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۹۰۶ق، جا: ترکیه؛ مجدول مذهب، محشی از مصنف «با نشان منه» و نیز فقراتی به نقل از شرح مواقف، شرح مقاصد، حکمة العین، حلی (گویا شرح علامه حلی بر تجرید) حدیثی (گویا شرح حدیثی بر طوالع) خواجه زاده، علی قوشچی (کاتب همه جا قوشی نوشته)، خیالی، «عبد زاده سلمه الله» (شاید همان معید زاده صاحب تلخیص خطیب زاده است) و «لاستادی سلمه الله»؛ از وجود حاشیه های اخیر استفاده می‌شود که کاتب اهل فضل بوده و شاید استاد مذکور، همان معیدزاده است که خود پس از ذکر نام او و همه جا «سلمه الله» آورده، یادداشت شاه محمد بن زین العابدین سرکانی با مهر «الواثق بالله الاحد عبده شاه محمد»؛ کاغذ: آهار مهره ضخیم، جلد: تیماج قرمز، ۶۲۹ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵ – ۱۱۳]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۱۶

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن پیرعلی ترابی آقشهری، تا: پنج‌شنبه شعبان ۹۵۱ق، جا: قسطنطنیه؛ محشی؛ تملک: ابوالمحسن الطباطبائی، سید احمد ابن ابوالمحسن طباطبائی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین العبد ابوالقاسم بن محمد حسین» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۳۱۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴ – ۲۰۳]

۴۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۴۰

خط: نستعلیق نازیبا، کا: قاسم مناشیری، تا: جمادی الاول ۹۵۲ق؛ ۱۱۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲ – ۱۲۰]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۲۹–۸/۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبد الرؤف در ذیحجه ۹۷۴، محمدرضا بن حیدرعلی نائینی در ۱۱۴۳؛ مهر: محمدباقر بن محمدتقی موسوی (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۳ – ۱۴۸۹]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷

آغاز: انه بدیهی التصور بالکنه فهو ان اراد بوجه ما فمسلم ولایلزم منه ان لایمکن؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۸ق،جا: نخجوان مدرسه صاحبیه؛ افتادگی: آغاز (حدود ۱۰ برگ)؛ در پایان نسخه با خط تعلیق درشت‌تر از متن نام کاتب و تاریخ کتابت نوشته شده است که بر اثر پارگی و صحافی قسمتی از آن خوانده نمی‌شود و آنچه می‌توان خواند چنین است: «تمت النسخه الشریفه المملوة بالنکت اللطیفه ... الحسین بن سیف ... علی ... التنمیق فی مدرسة الصاحبیه فی بلدة نخجوان حماها الله عن الآفات فی یوم الاثنین فی شهر المبارک محرم سنه ثمانه ثمانین تسعمائه»؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۷گ، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱ – ۱۰۶]

۴۴. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۵۱

آغاز: و ان اراد بوجه ما فمسلم و لا یلزم أن لا یمکن تعریفه بحسب الحقیقة؛ **انجام:** و قد اشتبه الصوت بسببه البعید عند جماعة فقالوا هو اصطکاک الاجسام الطبة و ربما قالوا هو القرع أو القلع و بسببه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۸۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱ – ۲۰۰]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۶۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۹گ، ۳۱ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [ف: ۱۲ – ۷۵]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۶۸

آغاز: و لما کان اثبات الصانع متوقفا علی المحدث ... (قوله) و ذلک یتوقف علی النبوة و الامامة. اورد علیه ان توقف العلم بمباحث المعاد علی الامامة ممنوعة؛ **انجام:** (قوله) و هو نسبة للشییء الی زمان، قد مرانه ... الحدود المشترکة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه» رحمه الله، منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۷۷گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸ – ۱۸۵]

۴۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۶۷

آغاز: برابر

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: محمد جعفر بن محمد حسینی، حسن بن محمد علی حسینی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۴ – ۴۲۴]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه رحمه الله، شرح قف»؛ وقف سلیمان بهاء الدین حسینی سپس آخوند ملا اسماعیل یزدی بنیانگذار مسجد بزرگ خارج حصار به نام مسجد آخوند و مسجد ملا اسماعیل در ۱۲۱۷ به گواهی خود او به خط خود و به گواهی عبدالحسین بن اسدالله بن محمد تقی بن محمد باقر بن علی بن عبدالرشید یزدی در روز یک‌شنبه ۲۲ ماه [...] ۱۳۱۹؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۰گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶ – ۳۸۸]

۴۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** سواء کان من الیقینیات او من الظنیات لان کلها علی نهج واحد. و هذا آخر ما وردنا من تحشیة الشرح للتجرید و الله المستعان و علیه التکلان.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصح، محشی از: خطیب زاده، شرح مواقف، چلبی، قوشچی، شرح ملاصدرا و ...؛ مهر: «عبده عبدالغفور بن اسماعیل» (بیضی)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، عطف میشن سرخ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف:

۴ – ۱۹۴۲]

۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله الفصل الثالث فی بقیة احکام الاجسام ذکر ...

تا فصل سوم از مقصد دوم؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، و محشی با نشان‌های «منه و محی الدین و شرح مواقف» و جز آن؛ تملک: محمد حسن، تملکی محو شده مورخ ۱۰۶۵ق در اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۱گ، ۲۲–۲۸ سطر (۸ × ۱۸/۵–۱۹)، اندازه: ۱۴/۳×۲۳/۳سم [رایانه]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کان المتحرک فی الجوهر مافنافی ذلک الزمان علی حالةِ واحدةِ مستمرةِ فلایکون متحرکاً فی الجوهر حال مافرض.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (حدود ۶ برگ)؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۰۵گ، ۱۸ سطر [ف: ۱ – ۱۰۶]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۰۴

خط: نستعلیق، کا: حسین بن یحیی الکساب، تا: شعبان ۱۰۷۷ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا شفیع؛ مهر: «الملک لله» (مربع)، «شریعتمدار» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۱ – ۶]

۵۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷–ح/۱۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم کلام السید الفاضل المحقق المحشی طالب ثراه فی ظهر یوم الاثنین حادی عشر شهر جمادی الاول سنه سبع عشرو مائه بعد الالف من الهجره النبویه المصطفویه صلعم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۱۱۷ق؛ محشی؛ از جمله کتبی است که مرحوم آقا بابا خان به مدرسه خودش وقف کرده؛ واقف: آقا بابا خان؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۱۹ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱ – ۱۱۷]

۵۴. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

کامل؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷ – ۵۳۳]

۵۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۴

از مقصد اول تا پایان مبحث حرکت؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم خوشدل، تا: قرن ۱۱ و ۱۲، محشی با نشان «منه روح الله روحه»؛ تملک: محمد صادق لاهیجی، با مهر «علی نقی الموسوی»؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۲۹گ، ۲۷ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: – ۵۲۰]

۵۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۸۱

آغاز: برابر

در فهرست با عنوان «حاشیه کتابی در کلام» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ مهر: «محمد باقر العلوم»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج مشکی، ۲۳۵گ، ۲۳ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۷۲]

۵۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۱/۱۶

الفرق بین الشهوة و الارادة؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱ – ۹۳۸]

۵۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الثانی اقتران شیء بالمعلول کذلک فإن العلة بالقیاس الی ذلک الشیء المقترن بالمعلول سمی علة عرضیة تم المقصد الاول بعون الله و حسن توفیقه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ محشی به امضای «منه رحمه الله» و حواشی دیگر؛ تملک: میر محمد سلیمان تونی و مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین» (بیضی)؛ واقف: علی ثقفی یزدی ساکن خندقبار قزوین بر اولاد ذکور خود؛ اهدایی: خانم طباطبایی ۱۳۵۵/۱۲/۱ش؛ جلد: مقوا قهوه‌ای، ۱۴۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱ – ۲۸۵]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:1751

انجام: و اذ کان احد جزئی النظر او کلاهما غیر صحیح لا یحصل العلم به ... و قد تکلف فی دخله بان ... الانسان جسم ...

تا اوایل مبحث علم است؛ بی کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه و خطیب زاده» و یا رمزهای گوناگون؛ جلد: تیماج سیاه، ۶۷۷ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵ – ۱۱۸]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۲/۱۰

یک صفحه از آن است؛ بی کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۱۵۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف: ۲/۲۹ – ۵۹۱]

۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۵۴

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۲۹۰گ، اندازه:۱۲/۵×۱۷/۷سم [رایانه]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۰۷۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۶۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۱

آغاز: وجود المشروط و ان عدم الضد یصحح وجود الضد..؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از خطیب زاده، جم و منه؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۰۰ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲ – ۲۳۷]

۶۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۲۲

آغاز: اشارة الی ان ضمیر فیه فی قوله «وحصوله فیه» راجع الی الخارج للدلالة العقلیة علیه فکانه قیل من المحمولات التی لیست خارجیة ویمکن ان یقال انه راجع؛ **انجام:** برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ازروی خط نخجوانی نوشته شده؛ جلد: مقوا با عطف پارچه‌ای، ۲۲۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف مخ: ۲ – ۷۰۱]

۶۵. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۶۲۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:

۳۳۲]

۶۶. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر (۱۶×۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [نشریه: ۳ - ۱۷۱]

۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح زرین، مجدول، محشی بعبارت «منه»؛کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴۸۷گ، ۲۱ سطر (۱۲×۵/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۲۳۱]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح؛ محشی با علامت‌های «منه»؛ کاغذ: دولت آبادی، ۲۹۰گ، ۲۱ سطر (۱۳×۶/۵) [ف: ۱۴ - ۲۸۸]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۰/۲

خط: نسخ، کا: میرزا محمد شفیع بونود، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۹ص (۱-۲۸۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳۲ - ۳۳۷]

۷۰. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۴۴۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید، جلد: تیماج روغنی، ۲۰۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: - ۲۲۳]

۷۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۹۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با حواشی از مؤلف؛ تملک: حافظ حسن بروسوی با مهر «حافظ حسن ...» (بیضی)؛ مهر: «الهی بحق ... مصطفی یه شفیع اوله محمد» (مکعبی)؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: - ۲۰۱]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا التفت الی حصولها عرفت بمجرد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: منتجب الدین، ۱۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۸۳]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲

آغاز: و العدم فلا تکون قابله له و لما کان قیامه بالماهیته و قبولها ایاه من حیث هی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۲۵۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۰۷]

● حاشیة تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u tasdīd-il qawā‘id fī š.-i tajrīd-il a‘qāyid

بحرآبادی، محمد بن یوسف، ق۱۰ قمری

Bahrābādī, mohammad ebn-e yūsof (- 16c)

وابسته به: تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید = تشیید العقاید فی شرح تجرید العقاید = شرح قدیم تجرید؛ اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن (۶۷۴-۷۴۹)

اهداء به: ابوالغازی عبیدالله بهادرخان

حاشیه‌ای است بر شرح شمس الدین محمد اصفهانی و حاشیه میرسید شریف بر آن.

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۴۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ش ۳۰۳؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴ - ۳۸۱]

● حاشیة تسدید القواعد فی شرح تجرید العقائد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u tasdīd-il qawā‘id fī š.-i tajrīd-il ‘aqā’id

وابسته به: تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید = تشیید العقاید فی شرح تجرید العقاید = شرح قدیم تجرید؛ اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن (۶۷۴-۷۴۹)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح اصفهانی بر تجرید الاعتقاد، محشی از فضلای امامیه است. در منابع از این حاشیه اطلاعی به دست نیامد.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۹/۲

آغاز: بسمله. قوله و ذلک و یتوقف علی النبوة و الامامة، توقف مباحث المعاد علی الامامة ممنوع. قوله و هو یتوقف علی المحدث الموقوف علیه اثبات الصانع؛ **انجام:** قوله ای الی مثل المخالفة قلت کیف یعود الضمیر الی ما لا عین له فی الکلام و لا اثر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ ربیع الاول ۷۴۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۲۴گ (۱۲۰پ-۱۴۳ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴ - ۸۷]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۹۰

آغاز: ینتقض بالصحة والمرض. قوله: فهو القدرة ینتقض بمثل الهاضمة التی للکبد و قوة تولید المنی؛ **انجام:** الی مالاعین له فی الکلام و لااثر. و السلام

انتهای نسخه همخوان با نسخه ش ۱۵۸۲۹/۲ مجلس است که به نام حاشیه شرح التجرید القدیم معرفی شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ رمضان ۸۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۶۵گ، ۱۷ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۲۵۹]

● حاشیة التسویة / عرفان و تصوف / عربی

ḥāšīyat-ut taswiya

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله - قوله» بر رساله «التسویة» محب الله الله آبادی (-۱۰۸۵ق). در این حاشیه آراء اله آبادی تثبیت می‌شود

و کلمات عرفا و صوفیان را بسیار می‌آورد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۰/۸

آغاز: قوله الحمد لمن وجد بکل ما وجد، اشار المصنف بالموصول و الصلة و ما یتعلق بهما الی من له معیة الکل بالموجودات؛ **انجام:** و صلی الله علی سید أوتی الحکمة و فصل الخطاب و علی آله هداة الصدق و الصواب.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: رکن الدین بن عبدالله، تا: ۱۴ شعبان سال ۱۳ جلوس محمد شاه ۱۱۴۳ق، جا: جهان آباد هند؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۰گ (۱۳۲ر-۱۶۱ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۱۲]

● حاشیة تشریح الافلاک = تعلیقه تشریح الافلاک /

هیئت / عربی

ḥāšīyat-u tašrīḥ-il aflāk = ta'līqat-u tašrīḥ-il aflāk

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

وابسته به: تشریح الافلاک؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

حاشیه‌ای است که شیخ بهایی بر کتاب «تشریع الافلاک» خود نگاشته است. این حواشی توسط یکی از شاگردان شیخ بهایی تدوین شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله علی افضاله ... هذه حواش کتبها الشیخ الجامع للمعقول و المنقول ... بهاءالدین محمد العاملی علی هامش رسالته سماها تشریح الافلاک دونتها و عنونتها تسهیلا علی الطلاب فانها لکثرتها بحیث یضیق بها هامش الکتاب و لذا یکتب بعضها لا فی موقعه او یسقط من قلم الکتاب ... قوله احتوت من فن الهیئة الهیئة علم یبحث فیه من الفلکیات ...

انجام: لان دائرة ارتفاع الشمس حینئذ تمر سمت رأس البلد و مکة معا و الظل فی سطحها لامحالة

چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۹، خشتی، ۱۵ص

[دنا ۷۷/۴؛ ریحانة الادب ۳۰۱/۳؛ قصص العلماء ۲۴۵؛ الذریعه ۳۹/۶ و ۱۸۶/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۷۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید نعمت مشهور به میرآصف بن محمد باقر، تا: چهارشنبه غره ربیع الاول ۱۰۹۳ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ابر و باد، ۱۷گ (۷پ-۲۳ر)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۳۷۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۱۷/۱

کا: محمد بن محمد باقر مدعوبه سعید، تا: ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میشن تریاکی، ۱۰گ (۱-۱۰)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶ - ۷۹۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۵/۲

آغاز: هذه تعلیقات علی کتاب تشریح الافلاک منسوبة الی مصنفه، قوله رحمه الله فن الهیئة، الهیئة علم یبحث فیه عن الفلکیات کماً و کیفاً و وضعاً و حرکة و عن العناصر تبعاً؛ **انجام:** و الاسهل ان نخط علی استقامة الظل قبل الزوال فی ای وقت شئنا خطاً من اصل الشاخص و بعده اخر کذلک فالخط المنصف للزاویة الحادثة خط نصف النهار

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق، جا: قمصر کاشان، به دستور محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی؛ از روی نسخه تصحیح شده به‌خط فیض کاشانی و او از روی نسخه‌ای که در سال ۱۰۲۴ق بر شیخ بهائی قرائت گردیده، کتابت شده، محشی با نشان «۵»؛ تملک: خاندان فیض کاشانی؛ کاغذ: شرقی، ۱۳گ (۹-۲۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۴ - ۱۳۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

کا: عطاء الله بن محمد زکی اصفهانی، تا: ۱۱۷۳ق؛ پس از پایان حاشیه تشریح الافلاک فقراتی است منقول از: ۱. تشریح الافلاک از شیخ فرج الله جزائری بصری (ص ۱۶۳-۱۶۵)، ۲. مسئله غریبه به‌نقل از تحفه شاهیه قطب شیرازی (ص ۱۶۳)، ۳. کلمات دو حرفی در زبان عربی، ۴. حدیثی بنقل از کافی کلینی (ص ۱۶۷)، ۵. فائده جلیله به نقل از شرح از شیخ بهاءالدین بر شرح چغمینی (ص ۱۶۹-۱۷۰)، ۶. فائده در بیان حقیقت و اقسام اقسام مجو (ص ۱۷۰-۱۷۱) به نقل از شرح بهایی بر شرح چغمینی، ۷. محو قمر به‌نقل از حاشیه بیرجندی بر شرح چغمینی (ص ۱۷۱)؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶ص (۱۳۷-۱۶۲)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۰ - ۸۹۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۵/۷

آغاز: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمدعطار معدل، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی قلم الوان، جلد: تیماج قرمز، ۵۹ص (۱۴۴-۲۰۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹ - ۳۷۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۸۷/۳

آغاز: قال بهاء الملة و الدین فی تشریح الافلاک، و یخرجها عن الکرویة الحیة یعنی یخرجها عن الکرویة الحقیقیة لا الحیة فلو فرض ارتفاع شخص فی الهواء الی ان یحبس؛ **انجام:** کیف لم یعنوا النظر فی هذا المقام بل اذ عنوا عن آخرهم لورود ذلک الکلام علی اولئک الائمة الاعلام و لکن الفضل بید الله یؤتیه من یشاء و علیه التوکل و به الاعتصام. نقل من شرح التشریح.

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالله بن خان بابا، تا: ۱۲۲۴ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۱۱ر-۱۱۱پ)، اندازه: ۱۴/۷×۲۱سم [ف: ۲۷/۱ - ۱۶۱]

۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۱۳گ (۱پ-۱۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه:

۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۱۰۲]

۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۱۷/۵

آغاز: بسمله قوله یتیمة کل شیء نظیره لم یکن فهو یتیم یقال درة یتیمة ای عدیمة النظیر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج، ۲۰گ (۱۲۹ر-۱۴۸ر)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱ - ۱۸۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۳۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی با روکش گالینگور آبی، ۴۹ص (۱-۴۹)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۴۵ - ۳۰]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● حاشية تشريح الافلاک / هیئت / عربی

ḥāšīyat-u tašrīḥ-il aflāk

مردوخی، عمر بن محمد امین، ۱۳۰۲ - ۱۳۵۵ قمری

mardūxī, ‘omar ebn-e mohammad amīn (1885 - 1936)

وابسته به: تشریح الافلاک؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر تشریح الافلاک شیخ بهاءالدین محمد عاملی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۵/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۳۲۲ق؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۴گ (۵۵پ-۷۸ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۱-۲۴۲]

● حاشية تشريح الافلاک / هیئت / عربی

ḥāšīyat-u tašrīḥ-il aflāk

وابسته به: تشریح الافلاک شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

بر تشریح الافلاک شیخ بهائی عاملی، جمعی از شاگردان او و متأخران از او شرح و حاشیه نوشته‌اند. حاشیه‌ای نیز شیخ بهائی خود نوشته که به‌وسیله یکی از شاگردان گرد آوری شده است (الذریعه ۶: ۳۹، ۱۳: ۱۴۶-۱۴۹) و نسخه حاضر نیز حاشیه‌ای است بر آن عنوان «قوله سلمه الله» از یکی از معاصران یا شاگردان او و فاقد خطبه است. مؤلف این حاشیه، از تعلیقات خود بر شرح تذکره و بر فارسی اسطرلاب و از رساله مستقلی که درباره حل اشکال عطارد و قمر نوشته، یاد کرده است. وی می‌گوید اشکال عطارد را هیچ یک از قدما از زمان آدم تا محقق طوسی، موفق به حل آن نشده‌اند و نخستین بار خواجه طوسی با اصل کبیر و صغیر خود این اشکال را حل کرد. درباره لغت آسمان می‌گوید مرکب از «آس» و «مان» (حرف تشبیه) است.

آغاز: بسمله قوله من فن الهیئة الهیئة علم یبحث عن الفلکیات کما وکیفا و وضعا وحرکة وعن العناصر تبعا والمراد بالفلکیات الافلاک الکلیة والجزئیة ...

انجام: قوله الی خلاف جهة الظل لان دائرة ارتفاع الشمس حینئذ تمر سمت رأس البلد و مکة معا و الظل فی سطحها لامحالة.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸۶/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاسهل ان یخط علی استقامة الظل قبل الزوال فی ای وقت شئنا خطا من اصل الشاخص و بعده آخر کذلک بالخط المنصف للزاویه الحادثه خط نصف النهار.

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن عبدالله مازندرانی، تا: ۱۰۲۲ق؛ کاغذ: امیری شکری آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، ۱۱ص (۱۱۳-۱۲۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۳۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۱۰۴

آغاز: برابر

فاقد خطبه است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۳؛ مهر: «علی بن صفدرالموسوی»؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۹ - ۵۴]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۵۶/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳ - ۵۷]

۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۸۹۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ رجب ۱۲۴۴ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۵۸پ-۱۶۹ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [میراث اسلامی: دفتر دهم - ۷۶۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۶۷/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۹۳]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۸۸/۳-۱۲/۱۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۳۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۳۸

تألیف یکی از شاگردان شیخ بهائی یا معاصران او؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشية التشكيک علی الحاشية القديمة علی التجريد

= **التشکیک** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ut taškīk ‘ala-l ḥāšīyat-il qadīma ‘ala-t tajrīd = at-taškīk

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo’men (1609 - 1679)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
رساله کوتاهی است در بیان تشکیک از نظر فلسفی، این رساله را مؤلف به عنوان حاشیه‌ای بر کتابی نوشته است. برخی آن را بخشی از تعلیقات سبزواری بر شفا دانسته‌اند و برخی آن را حاشیه بر قسمتی از حاشیه دوانی بر شرح تجرید جدید قلمداد کرده اند در هر صورت حاشیه بر بحث تشکیک است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله فی الحاشیة التشکیک اما بالاولویة. الظاهر ان المراد بالأولویة ههنا أن یکون صدق الکلی علی بعض أفراده أحق فی نظر العقل من صدقه علی غیره احقیقة مخصوصة بما عدا الثلاثة المذکورة. و التشکیک بالاولیة ان یکون صدق الکلی علی بعض افراده متقدما علی صدقه علی البعض الاخر بالعلیة لا بالزمان

انجام: قال صاحب الحاشیة و هو مخالف ماقرره. فیه انهم ادعوا ذلک فی الجسم الطبیعی لافی المقدار فتدبر و هذا آخرما قصدنا فی هذا التعلیق.

چاپ: ضمن الرسائل، با تحقیق رضا استادی، از طرف کنگره آقا حسین خوانساری، بهار ۱۳۷۸ش

[الذریعه ۱۴۸/۱۱؛ دنا ۷۸/۴ (۱۹ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة التشکیک = التشکیک؛ محقق خوانساری، حسین بن محمد (۱۰۱۶-۱۰۹۹)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۵۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن ناصرالدین جیلانی، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهار و مهره خورده، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۰۹پ-۱۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹/۶سم [ف: ۱۴ - ۱۷۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۶۶/۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با احتمال از محقق خوانساری دانسته شده؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد صالح خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۶ق؛ مصحح، محشی با عناوین «منه دام ظله»؛کاغذ: ترمه نازک، جلد: میشن قرمز، ۹گ (۱۲۸پ-۱۳۶پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۵ - ۳۹۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۳/۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۰۲]

۳. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۹۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب بن ابی طالب حسنی حسینی اصفهانی، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق؛ ۱۰گ (۱۳۴پ-۱۴۳ر)، ۱۵-۱۹سطر [ف: - ۱۲۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۸۶ ض

کا: معین بن احمد، تا: ۱۰۹۰ق [د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فوارس بن ابوالمکارم دماوندی، تا: ۱۰۹۳ق؛ مصحح، محشی با عنوان «منه مدظله»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۱۷ص (۲۸۱-۲۹۷)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۴۳۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۹۴]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۹۵/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ مصحح، محشی با عنوان «منه مد ظله»؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی عطف پارچه آبی، ۹گ (۱۴۷-۱۵۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۳۱۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۵/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۰۶]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۶۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۵گ (۱۸۰پ-۱۸۴پ)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶ - ۳۴۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۵۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۸۶]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۶/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، گویا از یکی از شاگردان؛ محشی با نشان «منه دام ظله» ؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۹گ (۱۰۸پ-۱۱۶ر)، ۲۱ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶- ۴۳۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۲/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۰۱]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۵۱/۳-۲۱/۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با نسخه ای که در نزد علامه خوانساری بوده تصحیح شده، مقابله گردیده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵بگ، ۲۱-۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۲۱۱۴]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۰۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۱۷۴پ-۱۸۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱ - ۳۸۵]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۷/۶

نسخه اصل: کتابخانه آستان قدس رضوی - مشهد ۵۷۹۴ [این رساله

در فهرست آستان قدس معرفی نشده]؛ خط: نستعلیق، کا: علی نقی، تا: با تاریخ ۱۱۱۴ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ ۱۴ص (۲۶۲-۲۷۵) [عکسی ف: ۴ - ۲۰۸]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۶۲/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: اسمعیل بن محمد صادق الموتی، تا: شعبان ۱۱۲۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری سبز، ۱۰ص (۸۵-۹۴)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۶۹۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۷۰/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۱۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴ - ۱۷۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۲۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا فی المقدار فتدبر محمدباقر السبزواری

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [الفبائی ف: ۱۸۶]

● حاشیة تصدیقات المطالع / منطق / عربی

ḥāšīyat-u taṣdīqāt-il maṭāli'

الویری، عبدالواحد

alvīrī, 'abd-ol-vāhed

وابسته به: مطالع الانوار؛ سراج الدین ارموی، محمود بن ابی بکر (۵۹۴-۶۸۲ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۵۳

آغاز: بسمله، قوله فی اکتساب التصدیقات الاول لایق فیما یکتسب به التصدیقات لازم؛ **انجام:** و لا یخفی انها تغیر للمطلب الشامله ... والحکمة ای حاشیه تصدیقات المطلع ... فرغ من تسویدها.

خط: نستعلیق، کا: میر محمد حسن الویری، تا: ۹۹۶ق؛ تملک: حامد حسین؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ جلد: تیماج، کاغذ: نخودی، ۲۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [رایانه]

● حاشیة التصریف / صرف / عربی

ḥāšīyat-ut taṣrīf

انطاکی، محمود بن عمر

antākī, mahmūd ebn-e 'omar

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف = التصریف العزی؛ زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰)

حاشیه توضیحی است که یکی از شاگردان انطاکی هنگام درس از وی استفاده می‌کرده و در این نسخه تدوین نموده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذا مختصر مبارک مشتمل علی الفاظ منقولة من املاء شیخنا ...

انجام: و حابی یحابی انتقل الی باب فاعل فاذا الیه من کشف مشکلاته و حل معضلاته ...

[دنا ۷۸/۴]

کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۹۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۹گ (۱۴۱پ-۱۶۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: - ۷۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۲/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ - ۲۴۶]

● حاشیة التصریف / صرف / عربی

ḥāšīyat-ut taṣrīf

حسینی، محمد باقر بن محمد

hoseynī, mohammad bāqer ebn-e mohammad

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف = التصریف العزی؛ زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰)

به دستور: عبدالعلی خادم، به نام سلیمان میرزا

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۷۷/۲

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل الصرف ... قوله فلما کان الاشتغال بتحشیة الشرح لمختصر التصریف ... من اهم المهمات؛ **انجام:** هذا ما تیسرلنا ایراده فی هذه الحاشیة و ایضاحه فی هذه الکافیة الشافیة

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۵گ (۲۰پ-۱۲۴پ)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۵ - ۴۰۱]

● حاشیة تصریف العزی / صرف / فارسی

ḥāšīyat-u taṣrīf-il 'uzzā

موسوی، محمد شفیع، ق۱۳ قمری

mūsavī, mohammad šafī' (- 19c)

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف = التصریف العزی زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰)

حاشیه مختصری است بر کتاب «التصریف» که بین سطور تحریر شده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۱۷

آغاز: صادا (خبر کان) او ضادا (معطوف است تا بظاء) او ظاء او ظاء؛ **انجام:** للنوع من الفعل (ظرف مستقر در محل خبر) ... زید الطعمة (مضاف الیه) و الجلسة (معطوف بطعمه) تمت الکتاب التصریف.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۲۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج آبی، ۱۰۰گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲ - ۱۸۴]

● **حاشية التصريف = حاشية العزى فى التصريف** / صرف / عربی

ḥāšīyat-ut taṣrīf = ḥāšīyat-ul ‘uzzā fi-t taṣrīf

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف = التصریف العزی زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰)

تعلیقات و توضیحات مختصری است درباره الفاظ و اصطلاحات «العزی فی التصریف» زنجانی. احتمال دارد کاتب نسخه، محمد باقر بن حسین جرفادقانی به سال ۱۰۱۸ق این تعلیقات را خود نگاشته باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۰۳/۵

آغاز: بسمله، التصریف علم باصول تعرف بها احوال ابنیه الکلم التی لیست من حیث الاعراب. اللغه ما یعبر کل قوم عن اغراضهم. الصناعه بفتح الصاد اهل الحرفه؛ **انجام:** اسم الزمان و المکان هو ما وضع لمکان و زمان. تم بعون الله.

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن حسین جرفادقانی، تا: ۱۰۱۸ق؛ مهر: «محمد تقی» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۳گ (۵۴پ-۵۶)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۶ - ۳۰۵]

● **حاشية التصريف = حاشيه العزى فى التصريف** / صرف / فارسی

ḥāšīyat-ut taṣrīf = ḥāšīyat-ul ‘uzzā fi-t taṣrīf

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف = التصریف العزی؛ زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰)

تعلیقات و فوائد سودمندی است بر عبارات «العزی فی التصریف» زنجانی که برخی از آن با عنوان «اگر گویند، گوییم» و برخی با عنوان «قوله» می‌باشد. نسخه حاضر، تعلیقات بیش از نیمی از ابتدای کتاب مزبور را دربر داشته و بقیه آن ناقص است. احتمال دارد کاتب نسخه کتابخانه ملی، محمد باقر بن حسین جرفادقانی به سال ۱۰۱۸ق این تعلیقات را خود نگاشته باشد.

آغاز: بسمله، فوائد پوشیده نماند که بسم در اصل باسم بود همزه را انداختند از جهت کثرت استعمال بسم شد

همانند:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۰۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و او ساکن و ماقبل مکسور با یا کردند تا مشتبه نشود به اجوف واوی مبیع شد.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن حسین جرفادقانی، تا: ۱۰۱۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۱۴ص (۴۰-۵۳)، ۱۸ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۶ - ۳۰۴]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۷۴۸/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** وامر ایجاب بر امر ایجاب مقدم است.

خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۲۰۹ق؛ کاغذ: کبود و فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۷گ (۱۳۶پ-۱۴۲ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۶۲]

● **حاشية التعادل و التراجيح** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ut ta‘ādul wa-t tarājīḥ

روزدری، علی، - ۱۲۹۰ قمری

rūzdarī, ‘alī (- 1873)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۹/۲-طباطبائی

آغاز: بسمهل ... قوله خاتمه فی التعادل ... و هو فی الاصل تساوی طرفی العدل؛ **انجام:** فنحن انما نتعبد بالمخالف و لانتعبد بالموافق اصلا لالعدم صدوره من اهله و لا الصدور نفسه

این حاشیه نیز نا تمام مانده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده، مصحح؛ یادداشتی است از سید محمد طباطبائی مبنی بر مقابله و تصحیح نسخه در ۱۳۰۵؛ ۶۷گ (۳۸-۱۰۴) [ف: ۲۳ - ۶۶۶]

● **حاشية التعادل و التراجيح** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ut ta‘ādul wa-t tarājīḥ

حسینی، موسی بن فضل الله، ق۱۳ قمری

Hoseynī, mūsā ebn-e fazl-ol-lāh (- 19c)

قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۴۴/۴

آغاز: (قوله) و التضاد ... حقیقة بان یمتنع واقعا اجتماعها و لو بحسب الشرع او علما

خط: شکسته نستعلیق، کا: همدانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۱۶گ (۴۰ر-۵۵پ)، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: - ۴۶]

● **حاشية التعريفات** / منطق / فارسی

hāšīyat-ot ta‘rīfāt

حاشیه‌های مختصری است به فارسی بر رساله‌ای به عربی در منطق با عنوان «رساله فی جمیع تعریفات الاشیاء»، بدین ترتیب که محشی ابتدا با عناوین «قوله» متن عربی را آورده و سپس تحت عناوین «حواشی آن»، آن را به فارسی توضیح می‌دهد. در این اثر نامی از مؤلف و محشی نیامده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۶۴

آغاز: بسمله، حمد له ... اما بعد فهذه رساله فی جمیع تعریفات الاشیاء و بالله التوفیق المقدمه ما یتوقف علیه الشروع فی العلم؛ **انجام:** و از مشبهات مانند گفتن من برای صوره فرس که بر دیوار منقوش بود با فرس و کل فرس اصهال فانها صهال. انجامه: تمت الرساله سنه ۱۳۱۰ الغریب الراجی الی رحمه الله الغنی روح الله.

خط: نستعلیق بد، کا: روح الله، تا: ۱۳۱۰ق؛ مصحح؛ خریداری از بهزاد زارع ۱۳۸۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۲-۴)، ۲۸ سطر مورب (۱۵×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [رایانه]

● **حاشیة التعلیقات** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ut ta'līqāt

وابسته به: التعلیقات؛ فارابی، محمد بن محمد (۲۶۰-۳۳۹)

حاشیه‌ای است برگزیده از «تعلیقات» معلم ثانی که در آن کمال علم و قدرت و حکمت خداوند و عدم عجز و قصور و خلل در افعالش و معنای فلسفی شر و اینکه از خداوند جز خیر محض سر نمی‌زند، مورد بحث قرار گرفته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۶۶/۲

آغاز: بسمله، قال المعلم الثانی فی التعلیقات الاول تعالی تام القدرة و الحکمة و العلم کامل فی جمیع افاعیله و لایدخل فی افعاله خلل؛ **انجام:** قول الوامق ذی الحنین اتینا طائعین فافهم فهم حق تیلی لافهم شعری یفتری.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶ص (۳۰-۳۵)، ۲۲ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف: ۱۸ - ۹۱]

● **حاشیة تعلیقة تحریر اقلیدس** / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u ta'līqat-i taḥrīr-i uqlīdis

دیزجی زنجانی، اسمعیل بن ابراهیم، ۱۳۰۹-۱۳۷۸ قمری

dīzajī zanjānī, esmā'īl ebn-e ebrāhīm (1892 - 1959)

وابسته به: حاشیة تحریر اصول اقلیدس؛ زنجانی، ابراهیم بن ابو الفتح (-۱۳۵۱)

حواشی اندکی بر تعلیقه استادش، میرزا ابراهیم زنجانی که برای الحاق به کتاب توضیح التحریر خود او جمع‌آوری شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۸۵/۲

آغاز: یا ملک الملک و الملکوت و صاحب العظمة و الجبروت؛ **انجام:** و قد فرغت عن تسوید الاوراق فی یوم الثلاثاء عند الزوال و انا الاحقر اسماعیل الزنجانی

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۲۱ ربیع الثانی ۱۳۲۹ق؛ دارای اشکال هندسی است؛ کاغذ: فرنگی با خطوط چاپی، ۷گ (۷۵- ۸۱)، ۱۶ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۵سم [ف:۲۸-۱۲۵]

● **حاشیة التفسیر** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-ut tafsīr

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۱/۱

آغاز: و الحق ان التوجیه الاول الذی ... قوله او الانزال عطف علی الصلوة فکانه جرد المضارع عن معنی الاستقبال او ان العبارة؛ **انجام:** قوله فان قدرت علی صیغة المجهول ای اولت و بالمؤلف بالرفع علی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه مدظله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ (۱ر-۳۷پ)، ۲۰ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: - ۳۹۵]

● **حاشیة تفسیر** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u tafsīr

حاشیه‌ای است از یک ناشناس بریک کتاب تفسیر ناشناخته.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۸/۱

آغاز: ... قوله و اصله القطع أیضاً یعنی اللفظ الدال علی القطع ... قوله و جعلنا اللیل لباساً، غطاء یستتر بظلمته ... قوله: وقت معاش. المعاش مصدر عاش؛ **انجام:** و فیه تعسف الا أن یراد به الناسی. و لا یخرج بذلک عن التعسف ... سد باب الانتقال الی الناس منه فی هذا المقام. الحمدلله الذی وفقنا لشرح هذا التفسیر ... یلهمنا الحقایق کالظهاهر و الحمدلله علی التمام و صلی الله ... الکرام حرره الحقیر احمد ابن حسین بن ابراهیم فی بلدة العمادیة فی المدرسة الجدیدة المسمی بطبکی

خط: نستعلیق متوسط، کا: احمد بن حسین، بی‌تا، جا: عمادیه؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از «زین الدین، قاموس، سید شریف»؛ ۴۵گ (۱-۴۵) [ف: ۱۱ - ۹۴]

← حاشیة تفسیر البسملة ⟵ شرح تفسیر البسمله
← حاشیه تفسیر بیضاوی ⟵ حاشیة انوار التنزیل

● **حاشیة تفسیر الصافی** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u tafsīr-i ṣāfī

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760)

وابسته به: الصافی = تفسیر صافی فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)

حواشی مفصلی است بر تفسیر الصافی ملا محسن فیض کاشانی. این حواشی با عناوین «قوله، قوله» برگزار شده و مؤلف بعد از هر حاشیه، وجه ارتباط آیه مورد بحث را به آیات سابق با عنوان «وجه الاتصال» بیان می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۶۶

آغاز: نحمدک یا من اوجدنا بمحض ارادته و قدرته الکاملة لعرفانه ... و بعد هذه تعلیقة افاضیة وردت علی قلب احقر السلاک ... قوله نور مرقده نحمدک یا من تجلی لعباده فی کتابه بل فی کل شیء بلفظ المتکلم مع الغیر لان النفس مادام فی هذا الکون فی الترقی و

التدرج و الاستکمال و افاضات الرب المحمود غیر متناهیة؛ **انجام:** و قیل نزلت فی الذین تخلفوا فی غزوة احد اعلموا یا فلانی ان فی هذه الکریمة و ما بعدها غایة المذمة للمنافقین ... فالمؤمن حقا من لم تکن فیه شائبة النفاق لسانه و قلبه متفقان بل متحدان.

از آغاز حاشیه تا آیه «لیجمعنکم الی یوم القیمة ... لاریب فیه و من اصدق من الله حدیثا»؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، بی‌تا؛ دستخط بهاءالدین بهمن میرزا بن فتحعلی شاه با در اول رجب ۱۲۷۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۸ – ۶۱۲]

● **حاشیه تفسیر ملاصدرا** / تفسیر / عربی

hāšīye-ye tafsīr-e mollā-sadrā

نوری، علی بن جمشید، – ۱۲۴۶ قمری

nūrī, ʻalī ebn-e jamšīd (- 1831)

وابسته به: تفسیر القرآن الکریم؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹–۱۰۵۰)

حواشی و تعلیقات نوری را در بردارد، حاوی تفسیر سوره های یس، سجده، الحدید، الجمعه، الطارق، الاعلی و کتاب مشاعر و معانی الاسماء است.

چاپ: از حواشی بر سورة یس و الحدید در مجلد ۵ و ۶ تفسیر ملاصدرا از انتشارات بیدار قم استفاده شده

اصفهان؛ تویسرکانی؛ شماره نسخه:۱/۱۱

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۷×۲۴سم [مجله ادبیات اصفهان: ش ۱۶ و ۱۷– ۱۳۲]

● **حاشیة تفسیریة** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u tafsīrīyya

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۶۹/۲

آغاز: بسمله. قال وحید زمانه تغمده الله بغفرانه. قوله. بین مدحت اللولو علی صفاتها. هذا القید و ان اشتهر فی العبارات و تحقیق فی اکثر الکتب الانه فی هذه النسخة من الاضافات؛ **انجام:** قوله دون المطلق توضیح الجواب ان الخاصة باحد المعنیین یشتمل الخاصة الحقیقیة و الاضافیة ... قوله علی المطلق ای الشامل للقسمین

به روش «قوله قوله». در آن از حاشیه میرسید شریف بر کشاف یاد شده است. در آن آمده: «فهو ما اشار الیه الاستاد قدس سره حیث قال ان المصنف انما جعل فی شرح الرسالة». در هامش به «حواشی تجرید ارجاع» داده شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی به نشان «جم جدید»، «تتمة لصاحبه» و «شیخ الاسلام»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۲۳ سطر [ف: ۹ – ۸۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۲

آغاز: العاصیة او من الاولی لان النفس؛ **انجام:** اللازم ثم وصل بالباء کما وصل فی

حاشیه‌ای است بر کتابی در تفسیر و می‌نماید که آن تفسیر بیضاوی باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ ۱۲۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴ – ۴۳۲]

← حاشیة التقدیسات ⟵ تعلیقة علی التقدیسات فی حکمة الالهیة

● **حاشیة التقدیسات = تعلیقه بر تقدیسات** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ut taqdīsāt = taʻlīqe bar taqdīsāt

رشتی، عبدالغفار بن محمد، قرن ۱۱ قمری

raštī, ʻabd-ol-qaffār ebn-e mohammad (11c)

وابسته به: التقدیسات = عرش التقدیس؛ میرداماد، محمد باقر بن محمد (–۱۰۴۱)

در فهرست به استناد فهرست قدیم مسجد اعظم آن را محقق خوانساری دانسته که غلط است این رساله با عنوان «تعلیقة علی التقدیسات فی حکمة الالهیة» است و مؤلف آن عبدالغفار بن محمد رشتی (قرن ۱۱) است که نسخه دیگری نیز در مرعشی دارد. (نک فنخا ۸: ۴۷۷)

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۷۳

آغاز: الحمد لمن جل فناء اقلیم وجوبه عن امکان نزول قوافل العدم و الفناء و الصلاة علی ... و بعد فهذه معلقات متعلقة علی الکتاب المسمی بالتقدیسات

نسخه اصل: کتابخانه مسجد اعظم – قم ۱۹۲۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۱۷۰ص [عکسی ف: ۴ – ۲۲۱]

● **حاشیة تقریب المرام** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u taqrīb-il marām

داش آغلوجی، محمد

dāš āqelūjī, mohammad

وابسته به: تقریب المرام فی شرح تهذیب الکلام؛ کردی، عبدالقادر بن محمد سعید (۱۲۱۱–۱۳۰۴)

حاشیه‌ای است مختصر بر «تقریب المرام» شیخ عبدالقادر مهاجر» که مؤلف در ابتداء شرح حالی از استاد خود بیان نموده و بعد مقدمه‌ای در ۱۸ قسمت، برخی از موضوعات علم کلام را تعریف و توضیح داده است سپس شروع به شرح کرده و آن را با عناوین «قوله، قوله» آورده که ناتمام مانده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۴۵/۲

آغاز: بسمله الذی جعل حمده خیر کلام و الشکر للآله الواجب القادر العلام ... و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی السید محمد الداش آغلوجی؛ **انجام:** و اما الفرق بینه و بین مذهب المعتزلة ... کذا فی

بعض حواشی شرح العقائد العضدیة
خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج، ۱۵گ (۲۳پ-۳۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱ - ۵۵۲]

← حاشیة تقسیم العلم الی التصور و التصدیق ≻ حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة

● **حاشیة التقویم** / هیئت / عربی

ḥāšīyat-ut taqwīm

یادداشتی است بر بندی از کتاب تقویم عربی احمد بن محمد مهدی شریف تحت عنوان یک «قال، اقول».

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۱۵/۲

آغاز: بسمله قوله فی اوائل الفصل الاول: (و قد تکون فی بعض السنین سبعة اشهر تامة لوجود بعض الکسور الی آخره) اقول بیان حساب الکبیسه هو ان اهل الحساب لما راواختلاف الاهلة فی الرؤیة؛ **انجام:** و هو ظاهر عند ادنی تأمل. منه عفی عنه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳ ص، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۵۸۶]

← حاشیة تقویم الایمان ≻ التصحیحات و التقویمات

● **حاشیة تقویم الخط فی شرح رمح الخط** / خط / عربی - فارسی

ḥāšīyat-u taqwīm-il xaṭ fī š.-i rumḥ-il xaṭ

قزوینی، محسن بن محمد طاهر، - ۱۱۵۰ قمری

qazvīnī, mohsen ebn-e mohammad tāher (- 1738)

وابسته به: تقویم الخط فی شرح رمح الخط؛ قزوینی، محسن بن محمد طاهر (-۱۱۵۰)

حاشیه‌ای است بر دیگر تألیف خود او تقویم الخط که شرحی است بر ارجوزه رمح الخط استادش میرقوام الدین سیفی قزوینی که در آن قسم علم الخط شافیه ابن حاجب را به نظم کشیده بود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۳

آغاز: بسمله. نحمدک اللهم علی ما انعمت علینا من سوابغ الافضال و الانعام و نشکرک علی ما علمتنا الکتابة بالاقلام؛ **انجام:** و الصلوة علی نبیه المصطفی و آله الذین هم مصابیح الدجی و مفاتیح الهدی و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم
خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: اواسط ذیحجه ۱۱۲۳ق؛ مصحح، محشی به امضای «منه ایده الله»؛ جلد: تیماج زیتونی، ۷۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۰ - ۱۹۳]

● **حاشیة التکملة فی شرح التذکرة النصیریة** / هیئت / عربی

ḥāšīyat-ut takmilat fī š.-it taḏkirat-in naṣīrīyya

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

وابسته به: التکملة فی شرح التذکرة = شرح التذکرة النصیریة؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

کتاب حاضر گویا حاشیه شیخ بهائی بر شرح شمس الدین محمد خفری بر تذکرة النصیریة خواجه نصیر الدین طوسی است. فهرست‌نگار کتابخانه آستان قدس در فهرست کتابخانه (۱۳۳/۸) نامی از شمس الدین نیاورده، با توجه به تصریح برخی منابع همچون کشف الحجب، الذریعة، ریحانة الادب چنین به نظر می‌رسد که حاشیه شیخ بهائی بر شرح شمس الدین خفری بر تذکرة النصیریة خواجه نصیر باشد.
[کتابشناسی شیخ بهائی ۲۳۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۹۱

آغاز: بسمله: و بعد الحمد و الصلوة فیقول الفقیر الی الله الغنی بهاءالدین محمد العاملی عامله الله بفضله السنی ان توضیح ما ذکره الشارح المحقق فی هذا المطلب یزول عنه نقاب الاحتجاب و لایبقی فیه شک و لا ارتیاب موقوف علی ایراد مقدمات ثلث؛
انجام: و بضاعة مردودة الیه و ان المحققین المذکورین برهان من الغفلة و الاهمال و الله اعلم
خط: نسخ، کا: عباس بن علی الموسوی، تا: ۳ شوال ۱۳۰۰ق، جا: اصفهان مدرسه صدر؛ واقف: حاج عماد فهرستی، تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۳۴گ، ۱۰ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۳×۱۸سم [ف: ۸ - ۱۳۳]

● **حاشیة تلخیص المفتاح** / ادبیات / عربی

ḥāšīyat-u talxīṣ-il miftāḥ

حفید تفتازانی، احمد بن یحیی، - ۹۱۶ ؟ قمری

hafīd-e taftāzānī, ahmad ebn-e yahyā (- 1511)

وابسته به: تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان، خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹)

حاشیه بر تلخیص المفتاح جلال الدین محمد قزوینی و آن تلخیصی است از مفتاح العلوم سکاکی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۹ ط

خط: نستعلیق، کا: ابوالشیخ بن ملا حسین چرخی، تا: ۱۰۲۴ق
[مختصر ف: - ۲۸۸]

● **حاشیة تلخیص المفتاح** / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u talxīṣ-il miftāḥ

وابسته به: تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان؛ خطیب قزوینی،

محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶–۷۳۹)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۴
حاشیه‌ای است بر تلخیص المفتاح خطیب قزوینی؛ خط: تعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۸۷۰ق [مختصر ف: – ۲۷۲]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۴۳
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● **حاشیة تلخیص المقال** / رجال / عربی
ḥāšīyat-u talxīṣ-il maqāl
سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰ – ۱۰۳۰ قمری
sebt-oš-šahīd, mohammad ebn-e hasan (1573 - 1621)
وابسته به: تلخیص المقال فی تحقیق احوال الرجال = رجال وسیط؛ استرآبادی، محمد بن علی (–۱۰۲۸)
حاشیه بر الرجال الوسیط محمد بن علی استرآبادی است. آقا بزرگ در الذریعه آورده است: «هی تعلیقات کثیرة کتبها بخطه علی هامش نسخته، ثم ان الشیخ ابراهیم بن عبدالوهاب الاحسائی کتب نسخة من تلخیص الاقوال فی المشهد الرضوی بامر العالم الجلیل الشیخ حسن بن جمال الدین یوسف بن خاتون آبادی فی ۱۰۸۵ ق، و نقل جمیع تلک الحواشی عن نسخة خط المؤلف الی نسخته و ذلک بعد ما رأی الشیخ الحر النسخة الاصلیة و جزم بانها خط الشیخ محمد السبط و توجد نسخة خط الاحسائی فی جبع من جبل عامل عند الشیخ عبدالله بن الشیخ عبدالسلام الحر.»
[الذریعه ۴۸/۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۶۰ ض
مذیل است احتمالاً به حاشیه میرزا محمد بن حسن بن زین الدین شهید ثانی بر تلخیص الاقوال میرزا محمد استرآبادی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ذیل من لایحضره الفقیه [ف: ۱۴ – ۵۷۶]

● **حاشیة تلخیص مقالات ارسطو** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u talxīṣ-i maqālāt-i arasṭū
وحید قزوینی، محمد طاهر بن حسین، ۱۰۱۵ – ۱۱۱۲ ؟ قمری
vahīd-e qazvīnī, mohammad tāher ebn-e hoseyn (1607 - 1701)
وابسته به: تلخیص المنطق = منطق ابن رشد = تلخیص المقولات؛ ابن رشد، محمد بن احمد (۵۲۰–۵۹۵)
از محمد طاهر وحید الشریف (قرن ۱۱ق) شاید قزوینی. ظاهراً حاشیه بر منتخب مقالات ارسطو از ابن رشد باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۲/۱
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ رمضان ۱۰۹۵ق؛ ۱۲۴گ (۱پ – ۱۲۴ر) [مختصر ف: – ۲۷۲]

● **حاشیة التلویح الی کشف حقائق التنقیح** / اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-ut talwīḥ ilā kašf-i ḥaqā’iq-it tanqīḥ
طوسی، علی بن محمد، – ۸۷۷ ؟ قمری
Tūsī, ‘alī ebn-e mohammad (- 1473)
وابسته به: التلویح الی کشف حقایق التنقیح تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)
کتاب تعلیقی است با عنوان «قوله» بر کتاب «تلویح» تألیفی ملاسعد تفتازانی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶۸
آغاز: قوله رحمه الله الحمدلله الذی احکم بکتابه اصول الشریعة الغراء ... الظاهر الکلام من قبیل الاستعارة بالکنایة بان شبه؛ **انجام:** و قد تابع المنصف فی قوله لیصیر محکما و الاولی ان یقول مفسرا بدل محکما والله اعلم بالصواب.
این نسخه از اول تا اواخر فصل راجع به حکم عام تا شرح این جمله را دارد: «ولا یبقی فیه احتمال الخصوص اصلا»؛ خط: نستعلیق، کا: یعقوب بن عبدالرحمن، تا: ۱۹ ذیحجه ۸۸۲ق، جا: سمرقند؛ نسخه در عصر مؤلف نوشته شده؛ واقف: شیخ محمد باقر، ۱۱۷۶؛ ۴۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶ – ۲۲]

● **حاشیة التلویح الی کشف حقائق التنقیح** / اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-ut talwīḥ ilā kašf-i ḥaqā’iq-it tanqīḥ
قوشچی، علی بن محمد، – ۸۷۹ قمری
qūščī, ‘alī ebn-e mohammad (- 1475)
وابسته به: التلویح الی کشف حقایق التنقیح؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)
در صفحه عنوان آمده «فوائد مولانا علی القوشجی بر تلویح».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۲۸/۲
آغاز: قوله و لاشک انه مکرر، ذهب ابن الحاجب الی ان حصول العلم بالاحکام عن الادلة قد یکون بطریق الضرورة؛ **انجام:** ان لایبقی هناک غیر معلوم. هذه فوائد لمولانا علی القوشچی.
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۸۳۶ق؛ با حواشی «منه»؛ مهر: محمد بن حیدر بن نورالدین حسین عاملی (با مهر ۱۰۵۰)، محمد شفیع مورخ ۱۰۸۶؛ خط علی بن جعفر سپاهانی در ۱۲۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۳گ (۷۵پ–۷۷پ)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۸ – ۶۴۶]

● **حاشیة التلویح الی کشف حقائق التنقیح** / اصول فقه /

عربی

ḥāšīyat-ut talwīḥ ilā kašf-i ḥaqā’iq-it tanqīḥ

ملا خسرو، محمد بن فرامرز، - ۸۸۵ قمری

mollā xosrow, mohammad ebn-e farāmarz (- 1481)

وابسته به: التلویح الی کشف حقایق التنقیح؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه‌ای است بر کتاب «التلویح فی کشف حقائق التنقیح» سعدالدین تفتازانی.

آغاز: الحمدلله علی نواله و الصلوة علی محمد و آله، الحمدلله الذی احکم بکتابه اصول الشریعة الغراء.. اعلم ان الشارح روح الله روحه و اعلی فی غرف الجنان.

چاپ: قاهره، مطبعة الخیریة، ۱۳۲۴ق.

[کشف الظنون ۴۹۷/۱؛ دنا ۸۱/۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بهذا التقریر ظهر ان المراد بالاجماع فی قول المصنف او ثبت الحکم فی الأصل بالاجماع لیس الاجماع المصطلح بل اتفاق الخصمین و لو بالنظر الی بعض الصور.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاتب، خطبه ملا خسرو را حذف نموده، آغاز کتاب چنین است: «لک الحمد یا من خلق الانسان من صلصال»، محشی به امضاء «منه سلمه الله» و «حسن حلبی رحمه الله»، مصحح؛ تملک: ابراهیم بن مرتضی الحسینی الزنجانی در غره صفر ۱۲۳۷؛ جلد: مقوا، عطف پارچه، ۱۱۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۶ - ۳۹۸]

● حاشیة التلویح الی کشف حقائق التنقیح / اصول فقه /

عربی

ḥāšīyat-ut talwīḥ ilā kašf-i ḥaqā’iq-it tanqīḥ

ابن فناری، حسن بن محمد شاه، ۸۴۰ - ۸۸۶ قمری

ebn-e fannārī, hasan ebn-e mohammad šāh (1437 - 1482)

وابسته به: التلویح الی کشف حقایق التنقیح؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

اهداء به: بایزید پسر محمد عثمانی

تاریخ تألیف: شعبان ۸۸۵ق

حاشیه‌ای است با عناین «قوله، قوله» بر «التلویح الی کشف حقایق التنقیح» تفتازانی و آن‌گونه که از مطالب حاشیه بر می‌آید، مؤلف حواشی دیگری نیز بر شرح مواقف و مطول نگاشته است.

چاپ: هند، ۱۲۹۲.

[ریحانة الادب ۴۵۱/۱؛ کشف الظنون ۴۹۶/۱؛ دنا ۸۰/۴؛ الاوقاف العامة موصل ۱۶۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۲۶

آغاز: الحمدلله علی شمول نعمه الجسام و حصول الفقه فی الدین من اصول فخر الاسلام ... اما بعد فان ارباب العقل متطابقون اصحاب النقل متوافقون؛ **انجام:** ولایجوز سقوط الصلاة فی الجمعة بالاغذار ولایجوز سقوط حرمة ترکها فی الجملة بالاعذار، هذا آخر ما اردناه فی حواشی الکتاب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ تملک: سید محمد بن سید احمد الفوجوی به سال ۱۵۳ هـ ؛ وقف‌نامه کتاب از پدر به فرزند خود مصطفی توفیق مشروط بر آنکه قرائت مطالعه و حفظ نماید، سپس در دارالکتب جامع حصار قرار دهد؛ این نسخه سالها قبل در ترکیه بوده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۳ ص، ۲۱ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳۳ - ۲۴۹]

● حاشیة التلویح الی کشف حقایق التنقیح / اصول فقه /

عربی

ḥāšīyat-ut talwīḥ ilā kašf-i ḥaqā’iq-it tanqīḥ

حفید تفتازانی، احمد بن یحیی، - ۹۱۶ ؟ قمری

hafīd-e taftāzānī, ahmad ebn-e yahyā (- 1511)

وابسته به: التلویح الی کشف حقایق التنقیح؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

«التلویح الی کشف حقائق التنقیح» (تألیف ۷۵۸ق) شرح کتابی است با عنوان تنقیح الاصول از صدرالشریعة عبیدالله بن مسعود محبوبی بخاری (-۷۴۸ق). رساله حاضر حاشیه‌ای از احمد تفتازانی بر این شرح سعدالدین تفتازانی با عنوان «قوله، قوله» است. بر کتاب تلویح، حسن بن محمد شاه فناری، محمد بن فرامرز مشهور به ملاخسرو، زکریای انصاری نیز حاشیه نوشتند. لیکن در منابع اشاره ای به احمد تفتازانی (شیخ الاسلام هروی) که بر کتاب تلویح سعد تفتازانی حاشیه یا شرحی نوشته باشد، نشده است.

[دنا ۸۰/۴؛ معجم المطبوعات ۱۹۶۳:۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۴۹

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم قوله احکم بکتابه اصول الشریعه هذا العبارة الوثیقه؛ **انجام:** قوله و یصر عطف آه هذا علی تقدیر ان یعطف علی البدل و الا فیجوز عطفه علی الطعام اعنی البدل منه تامل؛ انجامه: اما بعد فمن الواهب ... فی یوم الجمعه بعد صلوة الفجر عاشر شوال سنه الف و تسع و ثمانین من هجرة ... دار السلطنه جهان آباد اللهم لنا ... الراحمین آمین.

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حامد بن شیخ اسمعیل بن شیخ محمد، تا: ۱۰۸۹ق، جا: جهان آباد (دارالسلطنه)؛ مصحح، محشی با نشان علی حلی، علی عران، ملا علی، مقابله شده؛ کاغذ: هندی آهار مهره نخودی، ۱۵۶گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۶/۲)، اندازه: ۱۲/۲×۲۲/۵سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۵۷

آغاز: بسمله، حامدالله رب السموات و الارض رب العالمین و مصلیا علی محمد بعیثه نعمة و رسوله بالحق رحمة آمن الروح الامین؛ **انجام:** الاستناده الی المعنی المفهوم من النظم ... و هذا سمین دلالة الض و لا معارضة بین ... و القطعی هذه وجه للجواب المذکور ... برو الله اعلم بالصواب والیه المرجع و الماب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی [رایانه]

● حاشية التلويح الى كشف حقائق التنقيح / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ut talwīḥ ilā kašf-i ḥaqā'iq-it tanqīḥ

قاضی زاده، احمد بن محمود، – ۹۸۸ قمری

qāzī zāde, ahmad ebn-e mahmūd (- 1581)

وابسته به: التلويح الى كشف حقايق التنقيح؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب معروف «التلویح» سعد الدین تفتازانی در سه جلد مشتمل بر توضیح مطالب مؤلف با رد و ایراد در بعضی مسائل و رد گفته های وی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۷۳

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۸۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۲×۲۸سم [ف: ۲۷ – ۱۹۶]

● حاشية التلويح الى كشف حقائق التنقيح / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ut talwīḥ ilā kašf-i ḥaqā'iq-it tanqīḥ

وابسته به: التلويح الى كشف حقايق التنقيح؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

غیر همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۴-۵/۱۷۴

آغاز: بسمله والاعتصام بکرمه العمیم قوله احکم بکتابه هذه العبارة الرشیفه یحتمل وجوهاً اسعه احدها ان یکون الکلام من فصل الاستعاره؛ **انجام:** قوله ولا فی امتناع استعماله اما قدذکر قدس سره فی شرح الشرح اطلاقه علی مجموع المعینین ... فلا نزاع فی ان هذا الاستعمال لیس

حاشیه‌ای است به صورت «قوله- قوله» بر «التلویح ...» سعدالدین تفتازانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نسخه قدیمی است؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضاء «منه مدالله ظلاله» و «منه ابقاه الله»؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ، ۱۹–۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۳۸۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۹۷/۲

آغاز: بالتسمیة لا ان یکون الابتداءبها فعدم الاحتیاج لابفوت العمل بالحدیث ... .قوله اداء مفعول له لافتتح باعتبار ما اعتبر معنی التحمید لانه تحمید مخصوص؛ **انجام:** علم ان مطلوبها هو الذکر و لیس مذکورا صریحا و الحمدلله رب العالمین ... الطاهرین.

حاشیه‌ای است بر التلویح تفتازانی؛ خط: نسخ، کا: حاج محمد کرمانی، تا: چهارشنبه جمادی الثانی ۸۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۷ – ۵۱]

● حاشية تمهيد القواعد / نحو، اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u tamhīd-il qawā'id

عاملی، علی بن زین الدین، – ۱۱۰۴ قمری

'āmelī, 'alī ebn-e zayn-od-dīn (- 1693)

وابسته به: تمهيد القواعد الاصولية و العربية لتفريع الاحكام الشرعية = تمهيد القواعد؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱–۹۶۵)

تاریخ تأليف: ۱۱۰۴ق

حاشیه متوسطی است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «تمهید القواعد الاصولیة و العربیة» جد شارح شهید دوم.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذه تعلیقات یسیرة کان تیسر لی تعلیقها علی الدر النضید و المؤلف الفرید تمهید القواعد ...

انجام: حتی حکم بأنه لابد من تحققهما معاً فی الصورتین فتأمل، هذا ما تیسر تعلیقه و الله سبحانه المسؤول للعفو عن الخطأ و الزلل

[دنا ۸۱/۴؛ الذریعه ۴۹/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۰۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ شماره فائده‌ها از ۱ تا ۱۹۸ در هامش نسخه؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۷۶گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸ – ۳۷۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ مصحح؛ تملک: محمد بن محمد حسن قزوینی به تاریخ ۱۲۶۰ و مهر «عبده محمد بن محمد حسن» (بیضی)؛ جلد: تیماج سبز، ۱۱۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۰ – ۱۱۰]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۱۵/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: مجذوب علی شاه کبوتر آهنگی، تا: جمادی الاول ۱۱۹۶ق؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف:۱۴۰۰]

۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۰۸]

● حاشية تمهيد القواعد / عرفان و تصوف / عربی

ḥāšīyat-u tamhīd-il qawā'id

قاجار، بدیع الملك بن محمد علی، ق۱۴ قمری
qājār, badī'-ol-molk ebn-e mohammad 'alī (- 20c)
وابسته به: التمهید فی شرح قواعد التوحید = تمهید القواعد؛ ترکه اصفهانی، علی بن محمد (-۸۳۶)
حاشیه‌ای است بر تمهید القواعد صائن الدین ترکه اصفهانی.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲۴/۶
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدود ۱۳۰۸ق؛ ۹۲گ (۳پ – ۹۴ر) [مختصر ف: - ۲۷۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲۴/۷
فی ذکر الاشیاء الظاهرة فی الوجود و وحدتها؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۴گ (۹۵پ–۹۸ر) [مختصر ف: - ۲۷۳]

● حاشیة تنقیح الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u tanqīḥ-il usūl

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: محمد تقی بن محمد شریف نظام ابادی قزوینی، تا: دوشنبه ۱۳ ربیع الثانی ۱۱۱۵ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۰۳]

● حاشیة التوحید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ut tawḥīd

تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح، ۱۰۴۰ – ۱۱۲۴ ؟ قمری
Tonekābonī, mohammad ebn-e 'abd-ol-fattāh (1631 - 1712)
وابسته به: ابطال وحدة الوجود = توحیدیه؛ قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید (۱۰۴۹-۱۱۰۳)
حاشیه‌ای است که بر رساله «التوحید» مولی محمد سعید قمی نوشته است با عناوین «قوله–قوله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۹/۵
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حبیب سیاهکلرودی، تا: غره ربیع الاول۱۱۱۵ق؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵گ (۳۷پ – ۶۱ ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۸/۵سم [ف: ۴۱ – ۱۷۸]

● حاشیة التوحید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ut tawḥīd

نوری، محمد حسین بن یحیی، ق۱۲ قمری
nūrī, mohammad hoseyn ebn-e yahyā (- 18c)
وابسته به: التوحید = توحید صدوق = التوحید و نفی التشبیه و الجبر؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)
متن از ابن بابویه است.

تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی کا، بی تا [نشریه: ۷ - ۵۱۴]

● حاشیة توضیح الاشکال / ریاضیات / فارسی

hāšīyat-o towzīh-el aškāl

وابسته به: توضیح الاشکال = شرح تحریر اقلیدس؛ نراقی، مهدی بن ابی ذر (۱۱۲۸-۱۲۰۹)
توضیحاتی است درباره «توضیح الاشکال» نراقی.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۴۹/۱
آغاز: بسمله. که بعضی از اشکال تحریر اقلیدس در اینجا مندرج است. و تحریر را قطب الدین معروف به علامه شیرازی هوهو فارسی نموده است. و بعد از آن جناب آخوند ملامهدی نراقی فارسی کرده؛ **انجام:** که از این شکل سه مطلب می‌توان ثابت نمود.
بی کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سبز، ۷گ (۲پ–۸ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۶۳]

● حاشیة التوضیح فی حل غوامض التنقیح / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ut tawḍīḥ fī ḥall-i ġawāmiḍ-it tanqīḥ

وابسته به: التوضیح فی حل غوامض التنقیح؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰)
اهداء به: سلطان سلیم خان سلطان بایزید خان بن سلطان محمد خان
صدرالشریعه عبیدالله بن مسعود محبوبی بخاری حنفی کتاب جامعی در اصول فقه در دو قسم نگاشت: ۱. در ادله شرعیه اربعه، کتاب و سنت، اجماع و قیاس، ۲. در سایر مباحث و آن را به نام «تنقیح الاصول» موسوم داشت. چون این کتاب را نگاشت، عده‌ای از شاگردانش آن را استنساخ کرده و منتشر ساختند و در آن اشکالاتی دیده شد لذا خود مؤلف دوباره کتاب خویش را شرح نمود و به نام «التوضیح فی حل غوامض التنقیح» نامید و بر این شرح، حواشی و تعلیقاتی نوشته شده است از جمله حاشیه موجود است که چون اول آن ناقص است، قطع پیدا نشد که محشی کیست، اما گمان می‌رود که از آن مولی حسن بن محمد شاه فناری (- ۸۸۶ق) باشد (؟).شرحی است مزجی و دارای فوائد بسیار.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۴۳
آغاز: و یلخص مقاصده و مبانیه فصدعت بصریح الحق حیث یحجج فیه الشارح فاصلحت ... ثم جعلته تحفة لحضرة سلطان الاعظم ... سلطان (سلیمان) ؟ شاه بن سلطان سلیم خان بن ... اصول الفقه ای هذا اصول الفقه لما اراد تعریفها باعتبار المعنی الاضافی؛

انجام: و یجب الضمان بوجود العصمة ای یجب علی من اکره غیره علی اتلاف مال المسلم ضمان ما اتلف لان المال معصوم حقا لصحابه فلایسقط بحال والله اعلم فرغت من تألیف الکتاب وتسویده بعون الله و حسن توفیقه تم الکتاب و ربنا محمود و له المکارم والعلی والجود ثم الصلاة علی النبی محمد ما اخضر ریحان و اوراق عود.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز(برگ اول)؛ محشی با امضاء «منه سلمه، منه رحمه الله التنقیح، التوضیح»؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۲۹]

← حاشیة التهذیب ⪪ حاشیة تهذیب المنطق

● **حاشیة التهذیب** / نحو / عربی

ḥāšīyat-ut tahḏīb

نطنزی کاشانی، حسین بن احمد، - ۱۳۲۲ قمری

natanzī kāšānī, hoseyn ebn-e ahmad (- 1904)

وابسته به: تهذیب البیان = التهذیب فی النحو؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

حاشیه مختصری است بر «التهذیب فی النحو» شیخ بهاءالدین عاملی.

کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۱۲۹/۱

آغاز: الحمدلله الذی خلق العالمین و جعل لمخلوقاته عینین و لساناً و شفتین و هدیناه النجدین فالشکر واجب له و الحمد کذلک؛ **انجام:** و قال شاعر بالفارسی، رباعی:دوش از صفت مشبهه رفت سخن ×× کرد از عددش سؤال شخصی از من

خط: نسخ نازیبا، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: - ۱۱۰]

● **حاشیة التهذیب** / منطق / عربی

ḥāšīyat-ut tahḏīb

حسینی، ابوطالب بن اسماعیل

hoseynī, abo-tāleb ebn-e esmāʻīl

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

مؤلف در جوانی و هنگام تحصیل در شیراز بر حاشیه مولی عبدالله یزدی بر تهذیب تفتازانی این حاشیه را نگاشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۲۴/۲

آغاز: الحمد الله الذی شرح صدورنا بحقایق المنطق و رقایقه؛ **انجام:** و کونه بینهما

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰گ (۱۶-۲۵)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۰۸]

● **حاشیة التهذیب** / منطق / فارسی

ḥāšīyat-ut tahḏīb

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۸۳/۴

آغاز: قوله، الحمدلله الذی هدانا سواء الطریق. الحمد مبتدا، خبرش الذی، صفتش هذا، فعل و فاعل نامفعولش یعنی حمد ثابت از برای خدا ... قوله افتتح بحمدالله بعد التسمیة؛ **انجام:** هذا مقرب غایة التقریب، یعنی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: گوناگون، ۴۸گ (۱۰۲پ-۱۴۹ر)، اندازه: ۱۸×۲۳/۱سم [ف: ۸ - ۴۵۶]

← حاشیة تهذیب الاحکام ⪪ شرح تهذیب الاحکام

● **حاشیة التهذیب = شرح التهذیب** / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-ut tahḏīb = š.-ut tahḏīb

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ - ۱۰۱۱ قمری

ʻāmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)

وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

این کتاب که در برخی از تراجم به نام «شرح تهذیب» ضبط شده تعلیق و توضیح و شرحی است به عنوان «قوله و اقول» بر کتاب تهذیب شیخ طوسی. اسلوب کتاب چنین است که در دیباچه پس از توصیف متن آورده: «فثنیت عنان التوجه نحو ما تدعو الیه الضرورة من بیان مرامه و اقتصرت علی ایضاح المهم من مجمل کلامه و ذکرت من احوال رجال الاسانید ما فیه نوع شک و ارتیاب و وکلت غیر ذلک الی ما قرره متأخر و الاصحاب». محشی تفصیل برخی از مطالب را احاله به حاشیه‌اش بر روضة البهیه نموده و متعرض به مطالب معاصرش شیخ بهایی در حبل المتین گشته است. تاریخ ختم تألیف مذکور نیست، لیک در آخر کتاب طهارت آورده که ختم این قسمت در کربلا بوده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۹

آغاز: نحمدک یا من ارسل رسوله بالهدی الی تهذیب الاحکام و نشکرک یا من اوضح لنا مسالک الحلال و الحرام و نصلی علی نبیک المبعوث الی ارشاد الخاص و العام المنعوت باکمل الاوصاف فی افصح الکلام و علی آله الذین طهرتهم من الادناس؛ **انجام:** لان الکلام فی الدخول لیحتاج الی اخراج الدلیل و الله الهادی الی سوآء السبیل هذا آخر ما ذکرناه علی المهم من کتاب الصلوة المتعلق بالمقنعة و ان ساعد التوفیق تکون زیادة الصلوة مع زیادات الطهارة

علی حده
کتاب طهارت و صلوة است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن حسن حسینی عیناثی عاملی معروف به ابن قاسم (مؤلف کتاب اثنی عشریه)، تا: یک‌شنبه ۲ ربیع الثانی ۱۰۶۰ق؛ واقف: عبدالحسین سردادور، ۱۳۱۵؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۶۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۲۳]

● حاشیة تهذیب الاحکام = شرح تهذیب الاحکام /

شرح حدیث / عربی
ḥāšīyat-u tahḏīb-il aḥkām = š.-u tahḏīb-il aḥkām
سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰ - ۱۰۳۰ قمری
sebt-oš-šahīd, mohammad ebn-e hasan (1573 - 1621)
وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۳ محرم ۱۰۲۵ق؛ محل تألیف: کربلا
شرحی است دقیق و ظریف و نسبتاً مبسوط با عنوان «قوله، اقول» بر دو کتاب طهارت و صلوة «تهذیب الاحکام» تألیف شیخ طوسی. که در آن به حل معضلات پرداخته و در رجال اسانید فقط به مواردی که دارای شبهه بوده اشاره کرده است.
آغاز: نحمدک یا من ارسل رسوله بالهدی الی تهذیب الاحکام و نشکرک یا من اوضح لنا مسالک الحلال و الحرام و نصلی علی نبیک المبعوث الی ارشاد الخاص و العام ...
[الذریعة ۵۲/۶ رقم ۲۶۲؛ دنا ۸۲/۴ (۸ نسخه)]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۴۸
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه سید محمد علی روضاتی - اصفهان. مشتمل بر کتاب الطهارة و الصلاة می‌باشد که کتاب الطهارة به سال ۱۰۲۲ در کربلا پایان یافته است؛ خط: نستعلیق، کا: محمدرضا فیروز آبادی، تا: یک‌شنبه ۱۸ شوال ۱۰۲۲ق، جا: کربلا، و محمد مؤمن تبریزی سال ۱۰۲۷ در مشهد سید الشهداء علیه السلام (پایان کتاب الصلاة)؛ مصحح به خط مؤلف، محشی با عناوین «منه عفی عنه»؛ تملک: جعفر بن کمال الدین بحرانی، فرج الله؛ مهر: «عبده محمد باقر بن محمد نقی الموسوی» (بیضی)؛ ۳۳۹ص [عکسی ف: ۷- ۶۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الله الهادی الی سواء السبیل هذا آخر ما تیسر ذکره علی المهم من کتاب الصلوة المتعلق بالمقنعة ...
از ابتدای خطبه تا حدیث کلینی «سأل زرارة ابا عبدالله (ع) عن الصلوة فی الثعالب و الفنک و السنجاب»؛ خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن محمد علی بن حماد بن عطاءالله بن فضل حلی، تا: جمادی الثانی ۱۰۲۵ق؛ تملک: محمد بن حسن اصفهانی معروف به بهاءالدین؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۲۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۱۴ - ۲۸۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۶۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ما أخرجه الدلیل کالخمرو شعر الانسان نفسه و الحریر غیر المحض من التأمل لأن الکلام فی الدخول لیحتاج الی اخراج الدلیل و الله الهادی الی سواء السبیل
از آغاز کتاب الطهارة تا پایان کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سال ۱۰۲۲ در کربلا (پایان کتاب الطهارة)، سلخ شوال ۱۰۲۵ در اصفهان (پایان کتاب الصلاة)؛ مصحح، یادداشتی از شیخ علی فرزند مؤلف درباره مراسلات و صداقت پدرش با شیخ بهائی و تصحیح کتاب توسط وی و یادداشتی از شیخ آقا بزرگ تهرانی در باره کاتب و در برگ آخر یادداشت تصحیحی از شیخ علی آمده است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ (۱پ-۱۰۰پ)، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نصره الصبح علی الظلام و نصر الیقظه علی المنام بمحمد و آله الکرام.
از ابتدای طهارت تا حدیث «فی الثعالب و الفتک و السنجاب»؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین، تا: شنبه رجب ۱۰۲۸ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۰/۶سم [ف: ۱۴ - ۲۲۱]

۵. قم؛ روحانی، مهدی؛ شماره نسخه:۴
آغاز: برابر
شامل طهارت و صلوة که طهارت آن را در ۱۰۲۲ در کربلا به پایان رسانده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن نظام الدین محمود شیرازی انصاری، تا: سه‌شنبه ۲۶ ذیقعده ۱۰۷۳ق (طهارت) و شوال ۱۰۷۶ق (صلوة)؛ محشی از مؤلف و دو حاشیه از مرتضی الحسینی به خط او؛ ۲۸۰گ، قطع: رقعی [چند نسخه-ف: - ۴۴۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۵۵-ف
خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن نظام الدین محمد انصاری شیرازی، تا: شوال ۱۰۷۶ق [فیلمها ف: ۲ - ۱۸۲]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۵۳/۱-۷/۱۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** زیادة الصلوة مع زیادة الطهاره علی حده و الحمدلله علی کل حال والصلوة علی محمدوآله اشرف نبی و اکمل آل
از آغاز تا آخر صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا سبز عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۶]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۴۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال کتبت الی ابی الحسن علیه السلام هل تجوز الصلوة فی ثوب یکون فیه شعر من شعر الانسان واطفاره قبل ان ینقصه و یلقیه عنه فوقع یجوز وحینئذٍ لابد من جملة خبر ابن بکیر علی غیر ظاهره لکن
طهارة وصلاة را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد:

تیماج قهوه‌ای، ۳۰۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۹]

● **حاشية تهذيب الاحكام** / شرح حدیث / عربی
ḥāšīyat-u tahḏīb-il aḥkām
شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری
šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)
وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
حاشیه کوتاهی است با عناوین «قال الشیخ » و «قوله» بر تهذیب الاحکام شیخ طوسی از صلاة تا حدود
آغاز: بسمله وبه نستعین وکتب رحمه الله علی کتاب تهذیب الاحکام لشیخنا ابی جعفر ره باب العمل فی لیلة الجمعة و یومها قال الشیخ ره وصل ست رکعات عند انبساط الشمس ... آه قیل لعل مقتضاه ان ترک الجمعة
انجام: باب الحد فی الفریة ... الظاهر ان ابن محبوب زاده قلم الشیخ ره لعدم وجوده فی الکافی و لو کان النقل من کتاب احمد فالمناسب و علی بن الحکم تمت

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۵/۱-۳۰/۱۸۵
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: خلف بن یوسف نجفی، تا: سه‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۱۰۳ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۳۶]

● **حاشية تهذيب الاحكام** / حدیث / عربی
ḥāšīyat-u tahḏīb-il aḥkām
حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری
horr-e ʻāmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)
وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
حاشیه است بر تهذیب الاحکام شیخ طوسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۰۳
آغاز: بسمله. نحمدک یا من ارسل رسوله بالهدی الی تهذیب الاحکام و نشکرک یا من اوضح لنا؛ **انجام:** هذا آخر ما تیسر ذکره علی المهم من کتاب الصلوة المتعلق بالمقنعة و ان ساعد التوفیق یکون زیادة الصلوة مع زیادات الطهارة علی حده و الحمدلله علی کل حال و الصلوة علی محمد و اله اشرف نبی و اکمل آل
خط: نسخ، کا: عبدعلی بن محمد علی بن حماد، تا: پنج‌شنبه ۲۴ شوال ۱۰۲۳ق، جا: حله؛ مصحح، رکابه‌دار؛ تملک: حسین بن حسن عاملی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۱ - ۱۰]

● **حاشية تهذيب الاحكام** / شرح حدیث / عربی
ḥāšīyat-u tahḏīb-il aḥkām
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
تاریخ تألیف: ۱۰۹۸ق
حاشیه‌ای است از محمد باقر مجلسی بر «تهذیب الاحکام» شیخ طوسی. او در چندین جا از پدرش با عنوان «والد علامه» نقل می‌کند. علامه قبلاً حواشی و تعلیقاتی را بر این کتاب نوشته و مباحثی را در سند و صحت و سقم احادیث و دلالت آنها عنوان نموده بود و چون این تحقیقات برای همه طبقات دانش‌پژوه مفید و سودمند بود به درخواست فرزندش میرزا محمد صادق مطالب یادشده را گردآوری و در دو جلد با شماره احادیث هر باب ترتیب و تنظیم نموده است: ۱. از طهارت تا نکاح؛ ۲. از طلاق تا پایان.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۶۸
آغاز: الثالث عشر و المائة موثق الرابع عشرو المائة حسن الخامس عشرو المائه مجهول؛ **انجام:** یعمل فی تکذیب صدقه بما یفتری علیه من الکذب.
جلد۲، از اواخر طلاق تا «باب المرتد و المرتدة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مذیل به دو ورق از روضه ۲۷ ریاض السالکین تألیف سیدعلیخان مدنی دشتکی می‌باشد؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: میشن مشگی، ۱۲۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۴ - ۲۲۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۱۲
آغاز: بسمله کتاب الطلاق باب حکم الایلاء، قال فی المسالک: الایلاء لغة الحلف؛ **انجام:** التاسع عشر صحیح وعلیه الفتوی کمامر. تم ... ووافق الفراغ سحرلیلة الخمیس الثانی والعشرون من شهرالله الاکبر من شهور سنة ست وتسعین والف من الهجرة النبویة علی هاجرها ...
از آغاز طلاق تا انجام دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در آخر میراث می‌گوید: «از روی نسخه مصنف نوشته شده»، آخر «حدود» ناقص است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۹۵گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۸)و ۳۱ سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۴ - ۱۶۳]

● **حاشية تهذيب الاحكام = تعليقة تهذيب الاحكام** / فقه / عربی
ḥāšīyat-u tahḏīb-il aḥkām = ta'līqat-u tahḏīb-il aḥkām
آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری
āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
حاشیه مفصل و استدلالی است با عناوین «قوله، قوله» بر «تهذیب الاحکام» شیخ طوسی؛ خوانساری در این حاشیه، حاشیه ملا محمد تقی مجلسی و فرزندش ملا محمد باقر مجلسی و سایر حواشی تهذیب را مد نظر داشته و از حواشی مجلسی اول با عنوان «المتقی» و مجلسی دوم با رمز «المقر» تعبیر می کند.
[الذریعة ۵۳/۶؛ دنا ۸۲/۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۴۳/۲

آغاز: قوله فی کتاب المزار من کتاب تهذیب الاحکام فی باب فضل زیارة رسول الله (ص) فان لم تستطیعوا فابعثوا الی بالسلم اذ لایخفی انه علی نسخة فابعثوا الی بالسلام؛ **انجام:** لم یکن اهلا للحکم و کان غاصبا او لانه اخطأ فی طلبها علی وجه روعها ... دیة الصبی من بیت المال و قال العلامة فی المختلف اذا ذکرت المرأة عند الحاکم بسوء ...

از کتاب المزار تا آخر دیات؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بی کا، بی‌تا؛ محشی به امضاء «منه مدظله»؛ جلد: گالینگور عطف تیماج، ۳۱۳ص (۴۷۸-۷۹۰)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲۶ - ۳۲۵]

● حاشیة تهذیب الاحکام / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il aḥkām

خراسانی، محمد جعفر بن محمد طاهر، ۱۰۸۰ - ۱۱۷۵ ؟ قمری

xorāsānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad tāher (1670 - 1762)

وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
مؤلف که از شاگردان محمد باقر مجلسی بود، حاشیه‌های متفرق او را بر تهذیب شیخ گردآوری و تبویب کرد و به صورت کتابی درآورده است. وی شیوه گردآوری مطالب مجلسی را در مقدمه این‌گونه بیان می‌دارد: پاره‌ای از این حواشی از مجلسی است که خود آن را با نشان «م ق ر» مشخص کرده است و پاره‌ای منقول است از علماء و بخشی بدون انتساب به کسی یاد شده. کرباسی می‌گوید حاشیه‌هایی را که منقول از دیگران است رها کردم و آنها که بدون استناد و یا نشان و امضاء است جداگانه در پایان هر کتاب آوردم. کرباسی در موارد بسیار پس از کلام استاد توضیحاتی از خویش با عنوان «قلت» می‌افزاید. در مقدمه سخنی را از مجلسی که به منزلت شکایت و حکایت از توجه اهل زمان به تصوف و حکمت و ذکر دلیل پرداختن خویش به احادیث اهل بیت عصمت است، از ذیل جلد ۴ کتاب التهذیب می‌آورد [هذا کلامه «بسمله الحمدلله و سلام علی عباده ... فیقول الخاطی ... انی لما الفیت اهل زمانی متشبثین بذیل اهل الضلال ... مسالك مبتدعة الصوفیه و متزندقة الحکماء ناکبین عن صراط اهل البیت ... یصدون الناس عن سلوك مسالکهم بشبههم ... فتاره یسمون المتمسکین بحبل متابعة اهل بیت الرساله ... حشویه و تارة یشبهونهم بالخوارج ... فسمعت باذنی ما سمعت فما بالیت و جبهونی بتعریضات و تصریحات فما قابلیت و ما عادیت ... حتی لقد ظهر بحمدالله آثارنا ... »]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۵/۱-طباطبائی

آغاز: بسمله نحمده حمداً کما هو اهله و نصلی علی رسوله و آله، کما هو امره، فیا اهل طوس فمازلتم صفوة الکؤس هذه در ربهیه و زهر سنیه روت من بحار الانوار و جلت علی اغصان المجد و استنار للعالم الفاضل ... شیخنا و استاد الدینا مولانا محمد باقر ... یهدیها العبد.. و یقول لما رایت هذه الفوائد متفرقة فی الهوامش ... و هی ما کتبه مدظله علی کتاب التهذیب؛ **انجام:** نذرا کان او جزاءً یمکن المراد جواز اکل تحیر المالك منه و هی تجزی عنهما لعله محمول علی ما اذا طافت المرئة طواف النساء.

این حواشی تا کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱- ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی،۱۳۷ص (۱-۱۳۷)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳ - ۹۴]

● حاشیة تهذیب الاحکام / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il aḥkām

وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

غیر همانند:

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۶۰

آغاز: احسن تعلیقه رشحت بتهذیب الحدیث و الاخبار و اعلی نسخه زینت بتنقیح اخبار الاخبار ما بدی فیه بحمدالله رب العالمین الذی ارشدنا الی شرایع الدین المبین بدروس کافیه لمن لا یحضره الفقیه الی الاستبصار ... قوله هل ینام الرجل و هو جلس ای هل هذالذی وقع علی صفة الجلوس نوم حتی یترتب علیه نقض الوضوام لا؛ **انجام:** قوله و الا تمتع بها ای انتفع بها یعنی التصرف

محشی می‌نگارد مدتی در شهر یزد به تحصیل علوم مشغول بودم تا اینکه به ملازمت میرزا محمد سلمه الله درآمدم و از ایشان التماس نمودم که کتاب تهذیب شیخ را املاء نماید که ملاك استدلال و اجتهاد است و روش مشایخ کبار را نشان دهد کتاب حاصل تدریسات و استشکالات آن دوران است؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: - ۸۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۹۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... لانها شافیة فی معناها أی الرسالة

تمامة کافیة فی الغرض المقصود وضعها و تدوینها و قیل المراد الاسم و الاول اظهر م ق ر ر ه؛ **انجام:** و یمکن أن یکون محمولاً علی ما اذا شهدوا عند المخالفین فقطعوا من الزند و الله یعلم م ق ر ر ه

حواشی علماء بر تهذیب الاحکام شیخ طوسی در این مجموعه گردآوری شده است با این عناوین: «م ق ر، تقی، بهائی، آقا حسین، ع ب ل، ع ا ه، ب هـ حبل المتین، نهایة، ص، مدارک، مفتاح الفلاح»، مولی محمد جعفر بن محمد طاهر خراسانی کرباسی حواشی استادش مجلسی دوم و دیگر علمای هم عصر خود را در کتابی گردآورده است که نسخه‌ای از آن در فهرست کتابخانه مجلس ۹۴/۲۳ معرفی شده و بعید نیست که این کتاب همان حاشیه باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره محرم ۱۲۲۱ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ تملک: عبدالله موسوی بهبهانی به سال ۱۲۸۹ در دارالخلافه تهران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۰]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۷۴

آغاز: بسمله قوله لانها شافیة فی معناهای الرسالة تامة کافیة؛ **انجام:** و لعه اظهر و الله یعلم

متن از شیخ طوسی؛ خط: نسخ، کا: ابوتراب، بی‌تا؛ اهدایی: تقی رسولیان؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۱۹۲گ، ۱۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵- ۱۶۳۱]

← حاشیة تهذیب المنطق ← جامع الحواشی علی تهذیب المنطق
← حاشیة تهذیب المنطق ← حاشیه تهذیب المنطق (ترجمه)
← حاشیة تهذیب المنطق ← الفرق بین الحمد و الشکر و المدح

● حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی /

منطق / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq = al-‘ujāla = ḥāšīyat-ud dawwānī

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

جلال الدین دوانی منطق تهذیب تفتازانی شرحی با «قوله» نوشته که به نام «حاشیه» نیز خوانده می‌شود و بعضی آن را به نام «العجالة» نامیده‌اند که ظاهراً برگرفته از مقدمه محشی می‌باشد. این حاشیه تا مبحث جهات (مطلقه عامه) می‌باشد و حاوی اقوال بسیار از احمد قزوینی و محیی الدین و ابوالقاسم و جامی و ملاحسین خلخالی و از شرح مطالع و دیگران است.

آغاز: تهذیب المنطق و الکلام توشیحه بذکر المفضل المنعام.. فهذه عجالة نافعة و غلالة رائقة

انجام: فی ملتقی الخطین الخارجین من کلیهما تسهیلاً للضبط علی المبتدی

چاپ: لکنهو، ۱۲۹۳؛ تهران، ۱۲۸۰، در کنار حاشیه ملاعبدالله؛ طهران، سنگی، ۱۳۶۶ق، خشتی، ۱۶۴ص (در هامش)

[کشف الظنون ۵۱۶/۱؛ الذریعه ۵۴/۶؛ دنا ۸۳/۴ (۱۰۶ نسخه)؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۷/۲]

شرح و حواشی:

۱- حواشی العجالة؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
۲- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق = حاشیة شرح الدوانی علی تهذیب المنطق؛ حسینی شیرازی، محمود بن محمد (-۹۳۲)
۳- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)
۴- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید (-۹۵۰)
۵- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق = الخرارة فی شرح العجالة؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)
۶- شرح دیباجة العجالة؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)
۷- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق = حاشیة شرح الدوانی ... = حاشیة شرح تهذیب المنطق؛ فخرالدین حسینی، محمد بن حسین (-۹۸۴)
۸- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق = حاشیه بر حاشیه تهذیب المنطق؛ خلخالی، حسین بن حسن (-۱۰۱۴)
۹- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ خلخالی، حسین بن حسن (-۱۰۱۴)
۱۰- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ شوشتری، نورالله بن شرف الدین (۹۵۶-۱۰۱۹)
۱۱- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ هروی، محمد زاهد بن محمد اسلم (-۱۱۰۱)
۱۲- حاشیة حاشیة التهذیب؛ لاهیجی، محمد جعفر بن محمد صادق (-۱۳)
۱۳- حاشیة حاشیة حاشیة تهذیب المنطق؛ گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی (-۱۲۰۵)
۱۴- حاشیة حاشیة شرح التهذیب؛ لکهنوی، حسن
۱۵- حاشیة حاشیة شرح الدوانی علی تهذیب المنطق؛ قاضی مبارک
۱۶- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ مولوی، محمد حسن
۱۷- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق (۹ عنوان ناشناس)
۱۸- حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق (ترجمه)

۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۶۷/۲

آغاز: ... حاشیه مولانا جلال الملة و الدین الدوانی علی التهذیب تصنیف المولی المعظم ... التفتازانی رضی الله عنه ... » که قول مؤلف ذریعه را تأیید می‌نماید

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن علی میسی شامی، تا: یک‌شنبه ۲۸ شعبان ۹۳۳ق، جا: هرات؛ افتادگی: انجام؛ ۶۵گ (۶۶پ-۱۳۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲ - ۳۶۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ شعبان ۹۳۸ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»، «۱۲»، «۵» و غیر آنها، مصحح؛ تملک: محمد بن عبد الکریم موسوی در بغداد، نور الدین محمد موسوی به سال ۱۳۳۳ق با مهر «الراجی نور الدین محمد الموسوی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی،۳۷ص (۸۶–۱۲۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۲ – ۳۶۵]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۳/۶ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، قطع: بغلی [ف: ۲ – ۵۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۲۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن عبدالله، تا: ۱۱ رمضان ۹۵۲ق؛ جلد: تیماج قرمز؛ ۳۴ص (۱–۳۴)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۰ – ۱۲۸۳]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۹۱/۴ و ۲۰۱۰/۴ عکسی

آغاز: ذلک المفهوم و لا شک فی انه لاحضور لهذا الکلی فی الخارج فالاشارة الی الحاضر فی الذهن علی جمیع التقدیرات؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه از اواسط ذیقعده ۹۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: محمد هادی حسینی (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۸۸ر–۱۱۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۶۲] و [عکسی ف: ۶ – ۲۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۹/۱

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمود حسنی ساکن قهپایه، تا: پنج‌شنبه ۵ ذیقعده ۹۶۳ق؛ خطبه کتاب را ندارد؛ ۴۷گ (۱پ–۴۷پ)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳ – ۸۵]

۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۵ شعبان ۹۶۳ق؛ ۵۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲ – ۶۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۱ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۶سم [ف: ۲۴ – ۱۲۰]

۹. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۰۳/۲ – ج

خط: نسخ، کا: ضیاء الدین بن محمد صادق، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۹۷۲ق؛ ۴۱گ (۷۲پ–۱۱۲ر) [ف: – ۳۱۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۲/۴

آغاز: قوله الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل و المراد بالجمیل الاختیاری؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: بایزید عنایت الله بسطامی «بایزید دوم»، تا: شعبان ۹۷۳ق، جا: استرآباد؛ فاقد خطبه در سر آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۳۰گ (۶۶– ۹۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۲۸ – ۳۹۰]

۱۱. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۸

خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن غیاث الدین طباطبائی، تا: ۱ صفر ۹۷۴ق، جا: قدم گاه مدرسة المقورة؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵ – ۶۵۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ زاده، تا: ۹۷۶ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۲۰]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴۶/۲

خط: نستعلیق خوش، کا: شیخزاده، تا: صفر ۹۷۷ق؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ – ۳۰۵]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۴۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن امیر، تا: ۹۷۷ق؛ محشی با نشان «هـ» و «۱۲»، «ف خ» و «منه»، مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشکی ساغری، ۳۳گ (۲۸ر–۶۰پ)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۳۵ – ۵۲۶]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۰۳/۱

خط: نسخ، کا: محمود بن میرک، تا: ۹۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ (۱پ–۱۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴ – ۲۵۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالحکیم بن محمد حداد، تا: جمعه ۳ شعبان ۹۸۴ق؛ محشی، برخی از واژه ها مترجم به فارسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۳×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۱۹]

۱۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۵

خط: نسخ، کا: امین الدین بن سید محمد، تا: رمضان ۹۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه ره، ابوالفتح، شرح مط»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۶۶گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: – ۵۱۵]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۷۸/۲

خط: نستعلیق، کا: حسن طباطبائی، تا: شعبان ۹۹۴ق؛ اهدایی: مهدی طاهری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۱۳ سطر (۷ ×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۲۹]

۱۹. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۹۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: – ۷۷]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لجوتاز أن یکون إتصاف ذات الموضوع

بالوصف مستلزماً بصفة و لا یکون الإتصاف ...
خط: نسخ مایل به نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، خطبه مؤلف، بعد از کتابت اصل نسخه، بدان افزوده شده؛ با نشان «بلغ سماعاً»؛ کاغذ: شرقی، ۴۰گ (۷۸-۱۱۷)، ۱۷ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۱سم [ف: ۳۶ - ۱۷۷]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد خاکی، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۳۵]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ناقص است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۵۳گ (۲۰پ-۷۲پ)، ۷ سطر، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: ۴ - ۱۶۵]

۲۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۰۴

انجام: فمن غیر تفسیر هما الی ما أراده و بین النسبة بین ما قصد منهما فلا نزاع فی هذا المعنی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۷۱گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲ - ۲۸۹]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به حواشی میرابوالفتح است تا به آخر بسائط؛ واقف: ملاموسی، قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه:۱۰×۱۹سم [ف: ۱ - ۳۰۱]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۵۰گ (۱پ-۵۰ر)، ۱۷ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۶۶]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به نشان «عص، قد»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲۵گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۶۶]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۳/۴

خط: نستعلیق، کا: ضیاء الحق بن محمد قریش بن مظفر حسین موسوی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳ص (ص ۱۲۵-۱۳۷)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۶۶]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۱۹/۱

خط: نسخ، کا: عبدالغنی بن معزالدین حسینی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ (۱پ-۴۹ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۵ - ۲۰۶]

۲۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ ۵۳ص (۴۴-۹۶)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۵۸]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۴

خط: نستعلیق، کا: سیف الدین محمود بن حسین دیلمی، تا: ۱۰۰۱ق، جا: شیراز؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۹۳۶]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۲۸/۴

آغاز: آغاز نسخه: الفاعل و الظاهر انه اسم للحاصل بالمصدرا طلق علیه مبالغه قوله بالاهتداء مصدر مبنی للمغعول ای بان یهتدی به قوله؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن زین العابدین، تا: ۱۰۱۱ق؛ محشی با نشان: محمد هادی حسینی و از خود مؤلف با نشان «منه»؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: مقوای چینی، ۸۶ص (۱۷۹-۲۶۴)، ۱۶- ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۵۱]

۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۳۹/۲

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد بن صفی الدین محمد ابرقوئی، تا: جمعه ۲ ربیع الاول ۱۰۲۱ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ (۵۷پ-۹۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۴ - ۳۸۹]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ناجی بن عباس، تا: ۱۰۲۳ و ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۱۷پ-۴۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۲ - ۵۵۱]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانهما یعقلان معا بالضرورة او بان یکون مساویا

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد زمان بن نورالدین بن سیاره، تا: ۱۰۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۱۲۰]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۸/۲

انجام: لانهم انما بنوا النسبة بین المعنین علی ما ذکرنا فمن عبر تعبیر هما الی ما اراده و بین النسبة بین ما قصده بینهما فلانزاع له فی المعنی (قوله) او بعدم ضرورة خلافه ای ان حکمه فیها بعدم ضرورة (سنه ۱۲۸-یک صفحه جدید) نزدیک به ۸ سطر کم دارد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ محشی؛ ۶۷گ (۸۱پ-۱۴۷پ) [ف: ۶ - ۲۱۸۹]

۳۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۶۸

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن زینل بیگ، تا: ۱۴ محرم ۱۰۳۳ق؛ ۵۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳ - ۶۵۰]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱ ذیقعده ۱۰۳۳ق، جا: شیراز؛ واقف: فهرستی، ۷۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴ - ۳۷۰]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۵۶

آغاز و انجام: برابر
تا آخر مبحث بسایط قضایا؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد جرپادقانی (گلپایگانی)، تا: ربیع الاول ۱۰۳۸ق، جا: اصفهان؛ واقف: محمد ایرانی مجرد؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۱ - ۴۴۲]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۷۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۱ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: تاج الدین مفضل بن ضیاء الدین محمد اصفهانی به سال ۱۰۵۴، ملا محمد ضیا به سال ۱۱۱۶، میرزا احمدالله با مهر «افوض امری الی الله حمد الله» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۴۲گ، ۱۴ سطر، اندازه سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶ - ۱۴۱]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۰۴۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۶۷پ-۸۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ - ۱۷۶]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۷/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۷ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳ - ۳۵]

۴۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۵۳ق؛ محشی به لفظ «جم»؛ واقف: محمد حسین؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میشن عنابی، ۷۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۵ - ۴۷۳]

۴۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۶۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی فراهانی، تا: ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج ماشی، ۳۳گ، ابعاد متن: ۷×۱۲/۵، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳ - ۹۰۹]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۲۳/۱-۱۴/۱۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر گیلانی، تا: ۴ صفر ۱۰۶۲ق، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۴۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۳۷]

۴۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۶۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: محمد حیدر، تا: ۱۰۶۳ق، جا: کشمیر؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۴۸]

۴۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۳
آغاز: غایة تهذیب الکلام بحمدالله العزیز العلام؛ **انجام:** وسایر الجزئیات المفروضة ههنا مخفی جداً فافهم تمام شد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۰۶۴ق؛ تملک: محمد بن ملا حسن مراغی در ۱۲۶۱؛ جلد: روغنی، ۹۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [اوراق عتیق: ۱ - ۸۳]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد اسحاق بن محمد مؤمن کردی، تا: چهارشنبه ۴ جمادی الثانی ۱۰۶۹ق؛ محشی؛ مهر: «یا امیرالمؤمنین» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ (۹۰پ-۱۴۳ر)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲ - ۳۱۱]

۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۸۵/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع بن محمد رضا، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۷ق؛ محشی با نشان «جمال الدین محمود، منه، ع، ب، مص، ابوالفتح»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ (۲۶پ-۷۱ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۶۶]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ محشی از «ملاعبدالله یزدی، ملا احمد قزوینی، سید حسین خلخالی، میرابوالفتح و چلپی و ...»؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۰۰]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن میرطالب حسینی، تا: محرم ۱۰۷۸ق؛ محشی؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱ - ۳۰۱]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۵/۴
آغاز: قوله الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل و المراد بالجهل الاختیاری ... قوله هدانی الهدایة الدلالة علی ما یوصل الی المطلوب؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد هادی بن حاجی محمد علی التاجر تبریزی، تا: چهارشنبه ۱۸ رمضان ۱۰۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۴گ (۵۹ر-۱۱۲ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳۸ - ۴۳۲]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن محمود حدیثی، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۰۷۸ق؛ مجدول، محشی از جمال الدین، ملاحسین خلخالی، نورالدین، قطب الدین و دیگران؛ تملک: اسماعیل بن عمر؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۱۹]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۹۳/۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی فرزند محمد فرزند ثائر، حویزی طرفی، تا: ۱۷ محرم ۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۳۸گ (۷۱–۱۰۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۹ - ۶۰۶]

۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۹۴/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و استعارة لنفی الموضوعة للثانی للأول ...

خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن محمد معصوم رضوی، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۵۰پ–۱۵۱پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۱۸]

۵۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۲۸/۲

خط: نستعلیق، کا: علیخان بن محمد تقی، تا: ۱۰۸۸ق، ۲۹گ (۶–۳۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۰]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۷/۲-۱/۱۴۷

آغاز: خلا عنها الزبر المتداولة و اشرت إلی تدقیقات ... قوله: الحمد، هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل؛ **انجام:** قوله: فهذه بسائط یعنی المعتبره لامکان اعتبار بسائط اخری ... فی ملتقی اثنین منهما بین کل النسبة و وضعت مضرس علی المبتنی.

خط: نسخ، کا: محمد کاظم، تا: سه‌شنبه ۱۵ ذیحجه ۱۰۸۹ق؛ افتادگی: آغاز (به مقدار یک صفحه از خطبه)؛ محشی با امضاء «ملا محمد» و «فتح» و «ق» و «سلطان»؛ ۵۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۳۸]

۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۴۷-۱۳/۲۲۷

آغاز: اشتغالی من له توقد فی الذکاء واشتغال من وفقه الله للاستکمال ... قوله الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم والتبجیل والمراد بالجمیل الاختیاری؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۳۸]

۵۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۰۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۲ - ۱۱۷]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۴۶

آغاز: اصولا الاول هو اول الاقسام و هو المقدمه و الثانی لایخلوا ما ان یکون البحث عما یکتسب عنه التصورات. صفحه الحاقی: طرفا من المجهود و کان ذلک بعد ان املیت علی بعض منه شرحا مسطوراً جامعا لکلام القوم مع جمیع ما فیه و ما علیه فمن اراد الاطلاع علیه فعلیه بالمراجعه الیه و ها اما افیض فی المقصود. القسم الاول فی المنطق؛ **انجام:** و هذه الصناعات الثلث هی التی اشیر الیها فی الکتاب الالهی بقوله عز من قائل عزیز حکیم ادع الی سبیل ربک بالحکمه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با حاشیه «منه»؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: مقوایی چیتی، ۲۰۴ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰ - ۱۱۴۵]

۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۱/۱

خط: نستعلیق، کا: نور احمد بن احمد متطبب وزیر آبادی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۲گ (۱پ–۵۲پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۶ - ۳۸۰]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۴/۱

فاقد بخش دیباچه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشنی قهوه‌ای، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۴۹۹]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بالتصدیق متعلق لسعدوا و الباء للسببیة بالتحقیق یحتمل تعلقه بصعدوا

تا اواسط خطبه را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی فرنگی، ۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۱۸]

۶۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۹۱

انجام: و هی اعم من الدائمة و الضروریة مطلقا لأنه اذا ثبت الدوام فی جمیع اوقات الذات ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۵۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۵۶]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۱۷]

۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۶۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۴ق؛ تملک: محمد طباطبائی، بهاء الدین محمد باقر بن شمس الدین حسینی مختاری نائینی، محمد علی بن احمد تبریزی به تاریخ جمادی الاول ۱۱۰۴؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۹ - ۲۶۶]

۶۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۸۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک محمد طاهر بن محمد عرب حسینی به تاریخ غره رجب ۱۱۲۰، حبیب الله ابن محمد عرب؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۶۷]

۶۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مراد بن احمدبن یوسف جان بن احمدجان بن سلیمان، تا: رمضان ۱۱۲۶ق، جا: مدرسه مولانا حیدر؛ محشی، کاتب این حاشیه و حاشیه بعدی را نزد الاستاذ الفاضل الکامل مولانا ابراهیم بن مولانا حیدر در جمادی الثانی ۱۱۲۶ق قرائت کرده و نیز قرائت دوم این حاشیه و حاشیه بعد توسط کسی در تاریخ ۱۲۷۴ق روی برگ اول آمده؛ ۴۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۳]

۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۲۹-۸/۱۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمد علی بن شیرعلی، تا: ۱۱۳۰ق؛ مصحح،

محشی با حواشی «منه» و غیر آن؛ در فهرست عرب زاده: حاشیه ملا عبدالله؛ جلد: مقوا، ۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۳۷]

۶۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۵۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: محمد کاظم بن محمد محسن، تا: سه‌شنبه ۲۹ ذیقعده ۱۱۵۴ق؛ ۳۸گ (۳۳پ-۷۰پ) [ف: ۲ - ۷۷]

۷۰. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید فیض الله بن محمد بن ابراهیم بن حاج احمد روسچقی، تا: اواسط ربیع الاول ۱۱۷۰ق؛ مصحح، محشی بعضاً با عبارت «لمحرره محمود الضیائی الشهیر بالخراسانی»؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۳۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: - ۷۰]

۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۰۴/۱-۹/۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ای فعل الحدو البرهان الی الطریق ای الوقوف علی الحق وهذا بالمقاصد اشبه. تمت الرسالة بعون الله ولطفه.

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن حسن، تا: سه‌شنبه ذیحجه ۱۱۸۱ق؛ مجدول، محشی از «میر ابوالفتح»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۳۸]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۷۹/۱

آغاز: لامتناع تقدم ما فی خیر المضاف علیه و لان المعمول لایقطع الاحیث یصح وقوع العامل فیه فاما ان یتعلق بمجذوب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ تحریری، کا: رسول بن محمد بن محمد بن زکی بن عمر الجائی، تا: ۱۱۸۱ق، جا: مدرسه عبدالله الشیخانی؛ افتادگی: آغاز (ظاهرا یکی دو برگ)؛ مصحح، محشی با امضای رسول به محمد، عصام الدین، زین الدین، منه، حسین خلخالی و ...؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور سرمه‌ای، ۵۰گ (۱-۵۰پ)، ۹ سطر (۸/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۵سم [ف: ۱۸ - ۱۱۸]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۹۲-۱۵/۱۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور مشکی، ۳۵گ، ۱۷-۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۷]

۷۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج مشکی، ۷۶گ، ۱۴ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸ - ۲۰۸]

۷۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۱۷/۲

خط: نستعلیق، کا: موشی پردونی، تا: ۱۲۰۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳) [ف: ۱۷ - ۱۰۷]

۷۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقد بقی قسم الکلام منه متوارياً بالحجاب فلو وجدت نسخة منه لشرحته علی وجه التفصیل والاطناب وکشفت عن وجده فرائده نقاب الاحتجاب ومن کنوز فوائده تراب الارتیاب

خط: نستعلیق، کا: عبدالواسع بن محمدهادی قزوینی، تا: محرم ۱۲۲۲ق، جا: قزوین؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۳]

۷۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۶۴/۱-۱۳/۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۴ شعبان ۱۲۳۱ق، جلد: مقوای سبز عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۷]

۷۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۳۲/۲

خط: نسخ نازیبا، کا: حسن بن بکر بن سلیمان الکماحی، تا: محرم ۱۲۴۴ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ (۱۴۱پ-۱۹۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۴۳]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** المقول ای المحمول و هو شامل للکلی و الجزئی ... لأن حمله علی نفسه لا یتصور قطعا اذ لابد فی الحمل هو النسبة.

تا اوایل «کلیات خمس» از مبحث تصورات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح، محشی با رمز «منه»؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: متن نخودی حاشیه شکری آهار مهره، جلد: مقوا، ۲۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۱۸]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

تا آخر مبحث قضایای بسیطه؛ کا: جلال الدین بن ملا احمد ارمانی، تا: ۱۲۵۴ق، جا: سنندج؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ - ۵۰۱]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۶۰ق؛ محشی؛ واقف: جعفر زاهدی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۴۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲۴ - ۱۱۸]

۸۲. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۲۸

خط: نستعلیق، کا: محمد فصیح، تا: ۱۲۷۱ق؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵ - ۵۹۳]

۸۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۴۰/۱

آغاز: برابر

تا آخر قضایای بسیطه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد فصیح، تا: ۱۲۷۱ق؛ کاغذ صیقلی؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۷۳۳]

۸۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۴۶

آغاز: و هما اللابیض و اللانسان ایضا عموم من وجه؛ **انجام:** برابر

مبحث جهات عامه؛ خط: نسخ، کا: عبدالعظیم، تا: ۱۲۷۲ق، برای عبدالوهاب؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۷۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲ - ۲۹]

۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۴۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما تسمیتها بالممکنه فلا شتمالها علی الامکان و اما العامه فلعمومها بالنسبه الی الممکنه الخاصه کما سیاتی..

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن یوسف، تا: ۱۲۷۴ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نام میر عباس الدین و از شرح مطالع؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۵ – ۲۵۶]

۸۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۱۱

آغاز: لامتناع تقدم ما فی حیز المضاف علیه و لان المعمول لاتقع الا حیث یصح وقوع العامل فیه

خط: نسخ، کا: محمد بن ملاعبدالغفار، تا: ۱۲۷۷ق، جهت استادش ملا مصطفی؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۲ – ۵۱۱]

۸۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۳۶/۲-۵۹/۵۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: سعد الاصفهانی، تا: ربیع ۱۲۸۱ق؛ ۳۶گ (۹۰–۱۲۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۳۸]

۸۸. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف آن با تطبیق آغاز و انجام آن شناخته شد، در فهرست حاضر نام مؤلف نیامده است؛ خط: نسخ ریز، کا: عبدالفتاح بیلنکانی، تا: ۱۲۸۳ق، جا: مدرسه بوکان از محال مکریات؛ به آخر نسخه جداولی از قیاسات آمده که صغری و کبرای آنها دارای «جهت» مختلف اند و در این جداول نشان داده شده که «نتایج» آن قیاسات چه «جهاتی» را دارایند؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۳۱–۱۳۷)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: – ۲۱۰]

۸۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد البهائی، تا: سه‌شنبه ۱۸ محرم ۱۲۹۱ق؛ جلد: چرم زرد، ۴۱گ (۲پ–۴۲ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [مؤید: ۱ – ۲۸۷]

۹۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۳/۶

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۱۳۰۱ق، جا: تهران مدرسه سپهسالار محمد خان قاجار؛ ۴۵گ (۳۸ر–۸۳ر) [ف: ۳ – ۳۶]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۳/۱

آغاز: برابر؛ آغاز حاشیه(ص۱۱۲): و اذ قد تمت الحواشی الجلیلة الجلالیة هنالک فلا بأس علینا أن نکتب بعد ذلک علی اصل المتن ما یتعلق بحل مواضعه المشکلة

خط: نسخ، کا: علی بن عبدالکریم السنتی، تا: ۱۳۲۲ق، جا: سنندج، در خدمت استاد ملا احمد مشهور به سقزی؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی کرم، ۲۰۴ص (۴ – ۲۰۷)، ۱۰ سطر، اندازه: ۲۲/۸×۱۷/۴سم [ف: ۴۳ – ۱۱۹]

۹۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۵۶

خط: نسخ، کا: حسن القره، تا: ۱۳۴۲ق؛ محشی؛ تملک: محمد شرفکندی ساکن ساوجبلاغ به تاریخ ۹ شوال ۱۳۵۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی،۹۶گ،۱۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ – ۶۲]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد تقی ۱۳۰۶ یا ۱۱۳۶» (مربع)؛ جلد: تیماج جگری، ۴۹گ (۱پ–۴۹پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۲ – ۲۹۹]

۹۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۴۰/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۴۰–۵۴)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۲۷]

۹۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۵۳

آغاز: لم التفت الی ما ... احمد علی ما ذکر فلمسلک ... النصح النصیح و مخضت ... و آتیت بتحقیقات ... و اشرت الی تدقیقات ... المتطاوله؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با علامت مقابله؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۵۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱ – ۲۲۳]

۹۶. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۹۵/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه–ف: – ۳۷۵]

۹۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اجیب بان المراد ضرورة ثبوت المحمول الاموضوع و انکان ضروریا بشرط و ستعرف الفرق بینها فی المشروطه العامه و فیه نظر ... لزم ان لا یصدق الا فی ماده.

بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان ملا احمد ابیوردی؛ ۶۰ص (۱۲۳–۱۸۲) [ف: ۵ – ۳۱۸]

۹۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۰/۲

خط: نستعلیق، کا: معزالدین بن شکرالله حسنی یزدی، تا: محرم، جا: یزد [ف: ۳ – ۴۶]

۹۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۴۱/۲

بی کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ – ۱۲۵۷]

۱۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۲۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** المعقوله و اللفظ الدال علیها فی الملفوظة.

خط: نستعلیق شکسته ریزنویس، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۶۴ص (۱۲۴–۱۸۸)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱۷ – ۷۳]

۱۰۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۰۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ (۹۷پ–۱۶۶ر)، ۱۱ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱ – ۲۲۸۰]

۱۰۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲-ح/۳۰۰
آغاز: من احب الحق فمعناه الدلالته الموصله؛ **انجام:** و علی تسعه خطوط مستقیمه اخری خارجه من روس
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: دولت آبادی نخودی کلفت، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۳گ، ۱۷ سطر (۲/۵×۵/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۸۰]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۳۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴ - ۳۷۱]

۱۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۹۳-۳۵/۱۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** واما الثالث فان القائلین بان لها محل من الاعراب ... فمن اراد زیادة التحقیق فلیطالع فی موضعه
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ، ۱۴-۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۳۸]

۱۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش اسلیمی، ۲۲گ (۵۳پ-۷۴ر)، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳۳/۱ - ۶۳]

۱۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به امضاهای: «منه» و «حسن الچوری» (مورخ ۱۲۹۱ق، برگ ۲۹پ) و «پینجوینی» و «گلنبوی» و «برهان ره» و «عباس» (یکی از آنها در شب جمعه ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۴۶ق، برگ ۸ر) و «یوسف» و «عبدالله یزدی» و «عباس احمدی» و «عباس» (در سوله مبارکه شب دوشنبه اول شعبان ۱۳۴۶ق، برگ ۷۹ر و در قریه حور یک‌شنبه ۴ جمادی الاول ۱۳۴۶ق) و «قزلجی مدظله» و «میر ابوالفتح» و «شروینی» و «حسین خلخالی» و «جمال الدین» و «احمد بن حیدر» و «زیباری» و «ق» و «کنز» و «جامی» (ضیعه الحروف عبدالرحمن سنه ۱۳۲۷، برگ ۱۷۸ر) و ... و کاتب نسخه (مانند برگ ۱۴۴پ)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ (۷۶ر-۱۴۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۳۶۰]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۳۳ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۰۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۶۹
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۵۱/۲
انجام: بکثرة خارج الذهن بمجرد النظر الیه من حیث هو تصور ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵گ (۱۵پ-۲۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [مؤید: ۱ - ۲۹۷]

۱۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۶۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ (۱۶۳پ-۲۱۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۶۶]

۱۱۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج کرم، ۷۰ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۲ - ۱۹۸]

● حاشیة تهذیب المنطق = شرح تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq = š.-u tahḏīb-il manṭiq

عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد، ۸۷۳ - ۹۵۱ ؟ قمری

ʻesām-od-dīn-e esfarāyenī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1469 - 1545)

وابسته به: تهذیب المنطق و الکلام؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه‌ای است مفصل با عناوین «قوله» بر کتاب تهذیب المنطق و الکلام، تألیف علامه سعد الدین تفتازانی، از این کتاب در کشف الظنون و دیگر منابع موجود یاد نشده است.
آغاز: نحمدک یا من بجودک الوجود و کل موجود الیک یعود ... فیقول العبد ... هذه حواش لکل عاش ... الحمد هو الوصف بالجمیل ... و الهدایة الدلالة الموصلة الی المط و قیل الدلالة ...
[کشف الظنون: ۵۱۵/۱؛ ریحانة الادب: ۱۴۰/۴؛ معجم المؤلفین: ۱۰۱/۱؛ دانشنامه ادب فارسی: ۶۹۹/۳؛ دنا ۸۶/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کل سالبة یقتضی اتصاف موضوعه بالسلب فایجاب السلب ایضاً لا یقتضی الوجود فسلب ذلک الایجاب نقیضه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۰ ؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»، «۱۲»، «۵» و غیر آنها، مصحح؛ تملک: محمد بن عبد الکریم موسوی؛ مهر: محمد موسوی جزایری؛ کاغذ: شرقی، ۶۹گ (۱۶-۸۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۲ - ۳۶۴]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۰۸/۲
آغاز: برابر
خط:نسخ،بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۹۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فسلب ذلک الایجاب یقتضیه السلب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۲ - ۳۳۳]

● **حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq = hāšīye-ye mollā ʻabd-ol-lāh

ملا عبدالله بن حسین یزدی، – ۹۸۱ ؟ قمری

mollā ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn-e yazdī (- 1574)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۷ ذیقعده ۹۶۰ق؛ محل تألیف: مشهد غروی

حاشیه مختصر مهمی است با عناوین «قوله، قوله» بر قسم منطق «تهذیب المنطق و الکلام» سعدالدین تفتازانی که به «حاشیه ملاعبدالله» معروف است؛ این کتاب مورد توجه دانشمندان بوده و از کتاب‌های درسی به شمار می‌رود. مؤلف در دیباجه آورده: «اعیت عن حل عقدة من عقدها انظار الافاضل و تقاعدت فی کشف نبذه من نبذها اقدام الاماثل ... فتاهوا فی بیداء غوامضها کالحیاری فی الصحاری و نری کثیرین ممن تصدوا لشرح اصل الکتاب قاصرین عن ادراکها ... حتی انی سمعت عن کثیر من الافاضل انها مع اشتماله علی نمط جدید غلط سدید ... لکن کنت اجلو النظر فی معانیها ... فوقفت بتوفیق الله علی حقیقة الحال ... فتحققت ان الاشکال انا نشا من سوء التفکر». این رساله مشتمل است بر یک «مقدمه» و دو «مقصد»: مقدمه فی تمهید ما لابد منه فی حل الضابطه؛ مقصد ۱. شرح الکلام و توضیح المرام؛ مقصد ۲. نقل طرف من کلمات الاعلام مع ما یتعلق به من النقض و الابرام، که این مقصد مبنی بر ۳ طبقه است. در الذریعه (۵۳/۶ –۵۴) سه حاشیه از وی بر این متن آمده که نسخه‌های موجود یکی از آنهاست.

آغاز: (آغاز کتاب تهذیب المنطق:) الحمدلله الذی هدانا سواء الطریق و جعل لنا التوفیق خیر رفیق ... (آغاز حاشیه:) بسمله الحمدلله افتتح بحمدالله بعد البسملة ابتداء بخیر الکلام و اقتداءً بحدیث خیر الانام ... الحمد هو الثناء باللسان علی الجمیل الاختیاری نعمة کان او غیرها ... قوله الذی هدانا الهدایة قیل هی الدلالة

انجام: (پایان تهذیب المنطق:) و التحدید و البرهان ای الطریق الی الوقوف الی الحق و العمل به و هذا بالمقاصد اشبه. (پایان حاشیه:) و قیل هذا اشارة الی العمل و کونه اشبه بالمقصود ظاهر المقصود من العلم و العمل.جعلنا الله و ایاکم من الراسخین الامرین و رزقنا الله بفضله وجوده سعادة الدارین ...

چاپ: مکرر چاپ شده؛ مشار عربی، صص۲۷۵–۲۷۶؛ تبریز، ۱۳۰۶ق، ۱۷۰ص؛ ایران، تهران، کارخانه الله قلی خان به مباشرت محمد علی، ۱۲۷۶ قمری، با تصحیح و مقابله محمد علی بن مولی محمد حسین خراسانی، سنگی، خشتی؛ ایران، تهران، ۱۳۶۶ قمری، سنگی، خشتی، ۱۶۴ص؛ ایران، ۱۲۸۲ قمری، وزیری، ۱۲۸ص؛ ایران، تهران، مطبعه مشهدی محمد تقی، ۱۲۹۰ قمری، وزیری، ۱۱۵ص؛ ایران، ۱۳۲۳ قمری، سنگی، وزیری، ۱۱۵ص.

[دنا ۸۷/۴ – ۱۰۴ (۶۴۶ نسخه)؛ الذریعه ۵۳/۶ شماره ۲۶۸؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۹/۲ و ۳۵۰/۲]

شرح و حواشی:

۱– حاشیة حاشیة التهذیب؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶–۱۰۹۱)

۲– حاشیه حاشیه تهذیب المنطق = شرح تهذیب المنطق؛ تجلی شیرازی، علیرضا بن حسین (–۱۰۸۵)

۳– حاشیه تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله یزدی (ترجمه و شرح)؛ تجلی شیرازی، علیرضا بن حسین (–۱۰۸۵)

۴– القسطاس المستقیم و المکیال القویم = حاشیة حاشیة تهذیب المنطق؛ اردستانی، آقا محمد حسین (–۱۲۷۲)

۵– حاشیة حاشیة التهذیب؛ قزوینی، نصیر بن حسین (–۱۱)

۶– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق؛ حویزی، اسحاق

۷– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق؛ کافیجی، محمد بن سلیمان (۷۸۸–۸۷۹)

۸– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق؛ یزدی، محمد بن محمد نصیر

۹– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق؛ هرندی، محمد بن محمد علی (–۱۲۴۳)

۱۰– شرح حاشیة تهذیب المنطق؛ خوانساری، رضی الدین محمد بن حسین (–۱۱۱۳)

۱۱– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق؛ گیلانی، نظر علی بن محسن (–۱۲۱۷)

۱۲– حاشیة حاشیة تهذیب المنطق؛ موسوی، باقر (–۱۳)

۱۳– التقریب؛ جعفری لنگرودی، محمد جعفر (–۱۴)

۱۴– حاشیة حاشیة التهذیب؛ طباطبائی، محمد سعید بن قاسم (۱۰۱۲–۱۰۹۲)

۱۵– حاشیة حاشیة تهذیب المنطق؛ جامعی، محیی الدین بن عبد اللطیف

۱۶– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق؛ مراغی، عبدالرحیم (–۱۳)

۱۷– حاشیة حاشیة تهذیب المنطق؛ زاهد یزدی، علیرضا

۱۸– حاشیة حاشیة تهذیب المنطق؛ طالقانی، ملا محسن

۱۹– تعدیل المیزان فی تعلیق علم المیزان حسینی؛ نائینی، محمد بن محمد باقر (۱۰۸۰–۱۱۴۰)

۲۰– حاشیة التهذیب؛ حسینی، ابوطالب بن اسماعیل

۲۱– شرح حاشیة تهذیب المنطق؛ مهدوی، علی اکبر

۲۲– شرح حاشیة تهذیب المنطق

۲۳– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق

۲۴– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق

۲۵– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق

۲۶– حاشیة اسحاق علی حاشیة ملا عبدالله یزدی

۲۷– حاشیة حاشیة تهذیب المنطق

۲۸– حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق

۲۹- شرح حاشیة تهذیب المنطق
۳۰- حاشیة حاشیة تهذیب المنطق
۳۱- حاشیة تهذیب المنطق (ترجمه)
۳۲- حاشیة تهذیب المنطق (ترجمه)
۳۳- حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله (ترجمه)
۳۴- حاشیة حاشیة تهذیب المنطق
۳۵- حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق = تعدیل المیزان
۳۶- حاشیه تهذیب المنطق (ترجمه)
۳۷- حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق
۳۸- حاشیة حاشیة تهذیب المنطق
۳۹- شرح حاشیة تهذیب المنطق (دو عنوان)
۴۰- حاشیه تهذیب المنطق (ترجمه) = حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله = شرح تهذیب المنطق
۴۱- حاشیه تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله (ترجمه)
۴۲- موضح التهذیب

۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۱۶/۱
کا: سید یوسف حسین استرآبادی، تا: ۹۲۱ق [این تاریخ با تاریخ تألیف اثر نمی‌خواند و نادرست است]؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: - ۲۲۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۵۱/۱
خط: نستعلیق، کا: عنایة الله، تا: شنبه ۲۲ رجب ۹۸۵ق، جا: قزوین؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۵ سطر [ف: ۵ - ۳۲۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۴۲/۲
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن سلطان حسین عبدالعظیمی رازی، تا: غره جمادی الاول۹۹۸ق [مختصر ف: - ۴۷۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سلطان علی تویسرکانی، تا: جمادی الاول ۱۰۰۱ق؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۱ - ۳۰۵]

۵. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۹۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ رمضان ۱۰۱۳ق؛ ۱۶۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: - ۷۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و جعل اخرته خیرا من دنیاه.
خط: نستعلیق کم اعجام، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۱۸ق؛ محشی؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۲۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۴۴۲]

۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۸۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مهدی بن شاهمیر مازندرانی، تا: ۱۰۲۲ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۱۶
آغاز: بسمله، و به نستعین نحمدك اللهم علی ما اعطینا من سوابغ؛
انجام: وفقها الله لمراضیه و جعل مستقبلها خیر من ماضیه
خط: نستعلیق شکسته، کا: مازندرانی، مراد بن محمد، تا: ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد زمان بن نورالدین محمد بن سیارة، تا: ۴ جمادی الثانی ۱۰۲۵ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۱۱۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جمال الدین احمد بن محمد گیلانی، تا: ۱۰۲۷ق، جا: قم؛ محشی؛ واقف: سید کمال الدین مرتضوی، مهر ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۳۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۲۴ - ۱۱۱]

۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۸۷
خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: دوشنبه ۵ جمادی الثانی ۱۰۳۶ق؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۶گ، ۱۶ سطر (۵-۹ × ۱۱/۵-۱۷/۵)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۰۵۴]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۹/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: ۱۰۳۷ق؛ محشی با نشان شرح قوشچی ق. ره، اسحاق؛ مهر: «و ما محمد الارسول ۱۱۴۰» (چهارگوش)؛ تملك: احمد سید محمد ابن محمد صالح احمد سید محمد با تاریخ محرم ۱۱۸۹؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، جلد: مقوا رویه چرم سیاه، ۶۷گ (۲۵-۹۱)، ۱۵ سطر (۸/۴×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۳۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۶۳۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: موسی، تا: پنج‌شنبه ۳ محرم ۱۰۳۹ق؛ محشی از محمد علی، محی الدین، عصام الدین، عبدالرحیم، چوری، عبداللطیف، ابن آدم و دیگران؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۸۵گ،۱۱ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۸سم [ف: ۲۴-۹۷]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ صفر ۱۰۳۹ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، سال ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۱سم [ف: ۲۴ - ۱۰۱]

۱۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۳۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۴۴ق، جا: نجف اشرف؛ با وقف‌نامه ۱۲۶۰؛ جلد: جلد تیماج قهوه‌ای، ۶۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۲ - ۴۲]

۱۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۶۹/۵/۵
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسین ابن مطهر ورامینی، تا: ۵ شنبه۱۴صفر احتمالاً۱۰۴۸ق، جا: ری (امامزاده حضرت عبدالعظیم)؛ ۲۲۴گ (۹۶ر-۳۱۹پ)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲-۳۶۵]

۱۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۴۸۹/۲
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن باری سیاه کله، تا: ۱۱ شوال ۱۰۴۸ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۹۷]

۱۸. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۲۹/۱
کا: علی بن محمد بن حاجی غانم اهوازی حویزی، تا: شنبه ربیع الاول ۱۰۵۱ق؛ ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: - ۸۳]

۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۰۶
خط: نسخ مایل به ثلث، بی‌کا، تا: ۱۹ رجب ۱۰۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی نرم، ۱۵۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۹۲۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۰۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مؤمن بن ملا عزیز مدرس، تا: چهارشنبه ۴ محرم ۱۰۵۶ق؛ محشی بعضاً از عبدالغفار؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۸۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۰۰]

۲۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳ر۳۳۹۶
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد سعید ابن امیر محمود، تا: چهارشنبه رمضان ۱۰۵۷ق؛ مصحح توسط قاسم بن علی نام به معیت فرزندش محمد کاظم؛ جلد: چرمی، ۷۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۴۰۳]

۲۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۸۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۸ق [ف: - ۶۴]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۷۹/۲-۲۱/۱۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: امیر بیک مشهدی، تا: شوال ۱۰۵۸ق؛ در سال ۱۱۳۳ در قزوین توسط محمدعلی مقابله و تصحیح شده؛ جلد: مقوای کرم، ۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۴۰]

۲۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۷۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ذال (مؤسس مدرسه التفاتیه قزوین)، تا: ۱۶ جمادی الاول ۱۰۵۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷ص (۲-۱۳۸)، ۱۶ سطر [ف: ۲ - ۲۸۹]

۲۵. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۱۰۰
بی‌کا، تا: قرائت کتاب در روز ۲۴ جمادی الاول ۱۰۶۰ق [ف: - ۸]

۲۶. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه:۹۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۵ق؛ ۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: - ۷۱]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۳۶/۲-۹/۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن میر بهاءالدین حسینی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الثانی ۱۰۶۵ق، جا: شیراز مدرسه صالحیه؛ مصحح، محشی به حواشی «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۳۹]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۰/۱
خط: نستعلیق، کا: جعفر بن سلیمان دشتبیاضی قائنی، تا: نیمه ربیع الثانی ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ (۱پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲۶ - ۳۲]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: شیخ علی بن محمود، تا: ۲۷ رجب ۱۰۶۵ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «ابوالحسن محمد بن اسماعیل حسینی ۱۱۵۳»، «ابوالقاسمی الحسینی»؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۲ - ۳۵۲]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: الله بخش بن میرزا بیگ درمنی، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۰۶۷ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۶۰گ، ۱۱-۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۱۰۰]

۳۱. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی المشهد المقدس الغروی صلوات الله علی مشرفه الوصی الولی.
خط: نسخ تحریری، کا: محمد باقر بن محمود طبسی، تا: سه‌شنبه صفر ۱۰۶۸ق؛ محشی؛ جلد: تیماج تریاکی، ۸۸گ، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۷سم [میراث اسلامی: ۸ - ۴۳۷]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۵۱-۱۳/۱۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲ ذیقعده ۱۰۶۹ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۳۹]

۳۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد قلی جاجرمی، تا: ۲۴ رجب ۱۰۷۰ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۴ - ۲۱۴۲]

۳۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۱۳
خط: نسخ، کا: محمد اکبر بن محمد فاضل تونی، تا: پنج‌شنبه شوال ۱۰۷۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۱گ، ۱۶ سطر،

اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲ - ۹۳]

۳۵. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز: فقد اعنه فی التصدیق شرطا او سفر التصور الذی اعنه فیه عدم الحکم فالامکان باق علی حاله و الجواب لس لق عدم الحکم؛ **انجام:** بان التصدیق موجود الموضوع المبادی التصدیقیة فلا یکون الله جزء علیحده بل مندرجا فی المبادی التصدیقیه و الله الموفق للصواب

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۷۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۷۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اولقانی، محمد صفر بن محمد طالب، تا: ۱۰۷۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۳۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۲۶

خط: نسخ، کا: محمد شریف، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۰۷۵ق؛ مهر: «محمد هادی»، «الواثق بالله الغنی عبده محمد هادی»، «یا هادی المضلین»؛ اهدایی: حاج صدر ابرند آبادی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج، ۱۱۱گ، ۱۰ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۳۲۹]

۳۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۶

خط: نستعلیق، کا: مقیم بن میر عبد الرحیم، تا: ۱۰۷۶ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: مختلف، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷گ، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۶۹]

۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۴۶

نسخه ناقص؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ جلد: مقوایی تیماج تریاکی، اندازه: ۹/۵×۱۶سم[ف:۳-۹۳۵]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۲ شعبان ۱۰۷۷ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ، ۱۹ سطر (۴×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۲۷۹۷]

۴۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۷۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن نجم الدین سعدالله، تا: ۱۰۷۸ق؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۵۸گ (۷پ-۶۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۴۸]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: محمد امین بن مفیدالطبیب لاهیجی، تا: شوال ۱۰۷۹ق؛ محشی به فارسی از ملاعلی رضا و از شرح شمسیه و شرح کبری حواشی غیاث الدین منصور و غیره؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۵۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱ - ۳۰۴]

۴۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۴

آغاز: لجمیع صفات الکمال و لدلالته علی هذا الاستجماع صار الکلام فی قوة ان یقال

خط: نستعلیق، کا: سید محمد بن اشرف رزکناری، تا: ۱۰۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۶۲]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۴۸-۵۱/۱۰۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: حسن علی ولد المرحوم جمال الدین خطیب بالاپتچی، تا: ۳۰ شوال ۱۰۸۲ق؛ محشی؛ ۹۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۴۱]

۴۵. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۰۱

خط: نسخ، کا: نذر بن علی بن محمد مهدی نائینی محمدیه، تا: ۴ ذیقعده ۱۰۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: ورثه امام زاده؛ ۶۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲ - ۴۶]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ق؛ کاغذ: ایرانی و شکری، جلد: گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۰ - ۱۳۰۵]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جعل اخرته خیرا من دنیاه.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمد خلیل بن جلال الدین اکبر ایزدی، تا: جمادی الثانی۱۰۸۶ق؛ مجدول، محشی؛ واقف: حسن فرید محسنی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۴۴۳]

۴۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۶۲۰۰

خط: نسخ، کا: علی نقی بن محمد محسن استرابادی، تا: ۱۰۸۷ق؛ تملک: سید حسین موسوی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۳ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۵]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۲

آغاز: الحمدلله الذی هدانا سواء الطریق؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عیسی بن محمد شریف بن عباس بن یعقوب راسته کناری، تا: شعبان ۱۰۸۸ق؛ محشی؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۱۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ - ۴۴۴]

۵۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۰۶

خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن مهدی حسینی، تا: جمعه ۸ ربیع الاول ۱۰۸۸ق؛ محشی؛ مهر: محمد تقی؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز، ۹۵گ، ۱۲ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۶۷]

۵۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۱/۲

انجام: و المراد ههنا محمولة علیها فان العارض هو الخارج المحمول فاذا جرد عن قید الخروج للتصریح بها قیل ان ینتقی الحمل و لو اکتفی المصنف ...

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن ابو العلا، تا: ۱۰۸۹ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۰گ (۱۱۰پ-۱۴۹پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۵۴]

۵۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۱۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۹۳ق؛ جلد: چرم مشکی، ۸۷گ (۱پ-۸۷ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [مؤید: ۲ - ۱۳]

۵۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۳۸

خط: نسخ، کا: عبد الله نوری، تا: ۱۰۹۴ق؛ ۷۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۶]

۵۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۳۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۸۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۰]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن علی بن عبدالامام بن عبدالنبی دجیلی، تا: یک‌شنبه ۲۹ رمضان ۱۰۹۷ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح؛ تملک: علی بن فتحعلی، حسین بن شیخ محسن عاملی و فرزندش جواد بن حسین؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۱۰۸]

۵۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵-ح/۳۱۱

انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ ریز، کا: علی قلی بن عزیز الله اردکانی، تا: شعبان ۱۰۹۷ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۵۴گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۹۱]

۵۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۵۸

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن عنایت الله حسینی، تا: ۱۰۹۸ق؛ ۸۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۷۶]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صالح نیری، تا: غره شعبان ۱۰۹۹ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۳۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۶سم [ف: ۲۴ - ۱۰۱]

۵۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۹۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۲ - ۱۱۹]

۶۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹۴/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳ - ۴۵]

۶۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ مهر: «علی نقی بن فتاح الموسوی ۱۲۳۱» (مربع)؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۱]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۴ - ۹۹]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۱۰۱]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من ههنا یعلم ان مقدمة واحدة یجوز ان یکون اصلا موضوعا بالنسبة الی شخص مصادرة بالقیاس.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۸۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۴ - ۱۰۲]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله ای فعل الحد یعنی ان المراد بالتحدید بیان احدالحد و کان المراد المعرف مطلقا للاشیاء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۶۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۰۴]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۸۴

آغاز: ای بتحقق النسبة فالمطلقة العامة هی التی حکم فیها بکون النسبة متحققة بالفعل؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی، ۴۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۱۰۴]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج، ۵۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۱۰۷]

۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۱۷

آغاز: ولدلالته علی هذا الاستجماع صار الکلام فی قوه ان یقال ... قوله الذی هدانا الهدایه قیل هی الدلاله؛ **انجام:** خیرا من دیناه، و کان الفراغ ضحوه الاربعاء

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛کاغذ:اصفهانی نخودی،جلد: مقوا، رویه گالینگور قهوه‌ای، ۷۷گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۷ - ۳۱۲]

۶۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۷۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: - ۱۱۵]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۷۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۷۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۴۴۷]

۷۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۶۲/۱
آغاز: ... ان الاول یستلزم الوصول الی المطلوب بخلاف الثانی فان الدلالة علی ما یوصل الی المطلوب انه لا یلزم ان یکون موصلة الی ما یوصل فکیف الی؛ **انجام:** المقصد الاول فی مباحث التصورات المقصد الثانی فی مباحث التصدیقات والخاتمة فی اجزاء العلوم القسم الثانی فی علم الکلام وهو مرتب علی کذ ابواب الاول ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۲]

۷۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۹۴
آغاز: فان الرسول هو النبی الذی ارسل الیه دین وکتاب قوله هدی اما مفعول له لقوله ارسله و حینئذ یراد بالهدی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج سیاه، ۹۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۱]

۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۰۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی به نشان «منه، تق»؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج زرد، ۸۶گ، ۱۴ سطر (۳/۵×۷/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۴ - ۱۶۶]

۷۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۰۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از «ملا جلال، و شرح فارسی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ، ۱۳ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۶۷]

۷۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۴۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ (۱۴-۶۹) [ف: ۴ - ۱۶۸]

۷۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۸۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»، تاریخ پایان تألیف در چهارشنبه ۱۷ ذیقعده ۹۶۰ق دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵۸گ (۲پ-۵۹پ)، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۶۹]

۷۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۹/۲۳
آغاز: حمد الاله هو بالحمد حقیق اذ ارشدنا الی رموز التدقیق ما توفیقی بغیره فی الآمال ... فیقول الواثق بفضل ربه الهادی؛ **انجام:** الذی هو عین ذات الموضوع فی الممکنة ... بضرورة السلب فی وقت معین لا دایما و کل ذلک ظاهر علی من له ذهن قویم و طبع مستقیم مع ممارسة ...
تنها مقدمه و مقصد اول را دارا می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمدشریف بن شمس الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ در برگ نخست چند سطر از انجام یک رساله منطقی که در سال ۱۰۰۸ق از سوی شمس الدین محمد بن محمد شریف کتابت و مقابله شده وجود دارد؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۲۲۳پ-۲۲۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف: ۳۵ - ۶۲۸]

۷۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۵۱
آغاز: قوله، سواء الطریق ای الطریق المستوی و الصراط المستقیم؛ **انجام:** الرابع ان قولهم صدق الموجبة یقتضی وجود الموضوع و صدق السالبة
از آغاز تا اقسام قضایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا عطف میشن، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲ - ۴۴]

۷۹. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۵۱
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۸۹گ، ۱۲سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: - ۵۴]

۸۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۰۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نسخه پژوهی: ۳ - ۱۱۸]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فتمیز عندک الجنس من العرض العام و الفصل من الخاصة ثم ترکب ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۶سم [ف: ۲۴ - ۱۰۳]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۲۸
آغاز: الطریق الموصل الی المطلوب بخلاف الثانی؛ **انجام:** قوله و محمولاتها ای محمولات المسائل امور خارجة عنها
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ واقف: شیخ محمد قنبری، تیر ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۲۱گ، ۷ - ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۰۳]

۸۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ واقف: احمد طاهری، ۱۳۴۹/۳/۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱ - ۲۰۱]

۸۴. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۸۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۹]

۸۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۸ح
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۰]

۸۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۰۵/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۶۶گ (۲۰-۸۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۱۶۷]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۱گ،

۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۳۲ - ۳۵۲]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۸۰/۶۶

جواهر و اعراض، منتخب حاشیه تهذیب المنطق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۲ص (۲۶۵-۲۶۶) [مختصر ف: - ۲۵۶]

۸۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۶۳/۱

خط: نسخ، کا: ابوطالب عبدالواسع بن محمد هادی قزوینی، تا: قرن ۱۲، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸ - ۲۳۲]

۹۰. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۶۷ص، ۱۴ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱ - ۲۲۵]

۹۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۶۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ سطر (۵×۹)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۶ - ۲۲۹]

۹۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۶۰/۲

انجام: ان کانت لهذا العلم منفعة و مصلحة سوی الغرض الباعث للواضع الاول و قد عرفت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۴گ (۱۴ر-۱۲۷ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۲۲۵]

۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۲۳

آغاز: المعلوم التصوری و التصدیقی من حیث انه یوصل؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۸گ، ۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۹ - ۴۴۱]

۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بلغه الله ماتیمناه و جعل آخرته خیر امن دنیاه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ در آخراین رساله از ۱۲۳ تا ۱۳۴ علاج امراض اسب به شعر آمده؛کاغذ:فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۶۸گ، ۱۴ سطر (۶×۱۳)، اندازه:۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰ - ۲۵۶]

۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۱۴-۱۳/۱۹۴

آغاز: لجمیع صفات الکمالات من حیث هو کذلک ... قوله الذی هدانا الهدایة قیل هی الدلالة الموصلة ای الایصال الی المطلوب وقیل هی ارائة الطریق الموصل؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: ساغری قهوه‌ای، ۷۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۴۴]

۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۹۸-۲۷/۱۶۸

آغاز: وفیما بعده ثلاثة اوجه قوله الحفنی الشفیق قوله الحری ای الابوه قوله قوام ای ما یقوم به امره قوله ومن التایید ای التقویة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۵۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۴]

۹۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۸۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۱ص (۱۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۶۹]

۹۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۳۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۴۳گ (۲پ-۴۴پ)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۶۸]

۹۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۸

خط: نسخ، کا: ملا عباس بن حسین، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن آلبالویی، ۸۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۴×۲۰/۳سم [ف: ۱ - ۱۶۱]

۱۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ محشی؛ تملک: احمد بن حسن حسینی خراسانی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۹۶گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۱۱]

۱۰۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶۷گ (۷۵-۱۴۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۲]

۱۰۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۸۷/۲

خط: نسخ، کا: میر غیاث بن میر مختار، تا: قرن ۱۲؛ ۴۶گ (۲۹پ-۷۴پ)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: - ۶۷]

۱۰۳. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۲۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: - ۶۵]

۱۰۴. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۷۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶۰گ (۱پ-۶۰ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: - ۶۰]

۱۰۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ، ۱۸ سطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: - ۳۹۴]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ینتجیان موجبة جزئیه و البواقی المشتملة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی [رایانه]

۱۰۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، کاتب نونویس: ابوالقاسم بن ملا زین العابدین در ذیحجه ۱۲۸۱ق؛ جلد: جلد تیماج سیاه، ۸ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲ - ۴۴]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه خیر موفق و معین.

خط: نسخ، کا: محمد امین بن ملا حسین نطنزی، تا: غره رجب ۱۱۰۷ق؛ محشی؛ واقف: علی اصغر احمدی، خرداد ۱۳۴۱؛ کاغذ: شکری چرکین، جلد: مقوا عطف پارچه مشکی، ۶۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۴۴۴]

۱۰۹. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: احمد بن محمد طاهر طالقانی، تا: جمعه سلخ شوال ۱۱۰۸ق، جا: قزوین [ف: - ۳۲]

۱۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۴۱/۱

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی ابن حاجی محمد امین، تا: چهارشنبه ۲۰ ربیع الاول ۱۱۱۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ (۱پ-۵۹ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۶۸]

۱۱۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۴-ح/۵۷۹

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین ابن حبیب الله، تا: ۱۶ رجب ۱۱۱۴ق، جا: مدرسه طیبه لار؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ، ۱۰ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۱۶۷]

۱۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۱۱۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد جعفر علوی؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۴۸۰]

۱۱۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۷۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۵]

۱۱۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۲۷

خط: نسخ و نستعلیق، کا: شیخ ابراهیم گرجیان، تا: ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۱ص، ۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱ - ۲۲۵]

۱۱۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۱

آغاز:الجزئی الحقیقی و الاضافی التزاماً ... قوله و الکلیات خمس ای الکلیات التی لها افراد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: علی بن خضر، تا: چهارشنبه ۳ محرم ۱۱۱۹ق، جا: مدرسه غرویه؛ کاغذ: شکری آهار مهره، ۴۶ص (۳۵-۸۰)، ۱۶ سطر [ف: - ۱۴]

۱۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۲۷/۲

آغاز: ... قوله و جعل لنا الظرف اما متعلق یحل واللام للانتفاع کما فی قوله تعالی و جعل لکم الارض فراشاً

خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۲]

۱۱۷. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۰گ، اندازه: ۱۲×۲۵/۵سم [ف مخ: - ۶۸]

۱۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱

خط: نسخ، کا: محمد اکرم آصفی، تا: ۱۱۲۲ق، برای فرزندش محمد آقا ابوالعرب؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ (۲ر-۴۴ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۳۸۰]

۱۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد صادق هزار جریبی، تا: ۱۱۲۴ق؛ محشی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۹۹]

۱۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۰۸/۱-۵۹/۱۲۸

آغاز: ای بان یتهدی به و الجملة صفة لقوله هدی ان یکونان حالین مترادفین

خط: نسخ، کا: سلطان محمد بن حاجی غلام احمد خفا جرای، تا: ۶ ربیع الاول ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۵گ (۱-۵۵)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۴۵]

۱۲۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۱

خط: نسخ زیبا، کا: خلیل الله بن اسماعیل بن صالح بن علی حسینی همدانی، تا: ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ (۲پ-۷۶پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۶۱]

۱۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۸/۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی هدانا سواء الطریق و جعل لنا التوفیق خیر رفیق؛ **انجام:** برابر

این نسخه حاوی متن (=تهذیب المنطق) و حاشیه ملاعبدالله است؛

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ص (۷۵-۹۷)، ۱۸ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۶ - ۳۵۹]

۱۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی خوش، کا: حسن بن تقی، تا: ۱۱۲۶ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۹گ (۴۳پ-۱۱۱پ)، ۹- ۱۴ سطر [رایانه]

۱۲۴. شیراز؛ مدرسه حکیم؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۸ رجب ۱۱۲۷ق، حسب فرموده ملا محمد تقی والد حاج الحرمین حاجی باقر؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۴×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۱ - ۴۷]

۱۲۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۶۹

خط: نسخ، کا: علی بن کربلائی علی اکبر کبورانی، تا: چهارشنبه دهه دوم محرم ۱۱۴۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲ - ۶۱]

۱۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لابد عن شی بمجرد حسن الظن اراد لمن یسمع منه حتی لاتقع فی تضییق.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: استانبولی شکری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷۸گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱×۲۰سم [ف: ۱ - ۳۰۵]

۱۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۹۶

خط: نسخ، کا: مهدی بن اسماعیل حسینی، تا: دهه سوم شعبان ۱۱۶۰ق؛ محشی؛ مهر: کاتب «عبده الراجی مهدی بن اسماعیل الحسینی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۹گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ - ۶۰]

۱۲۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۴۶

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد معین بن آقا رضی، تا: جمادی الاول ۱۱۷۸ق؛ تاریخ وقف: ۱۲۳۶؛ جلد: جلد تیماج قرمز، ۱۷۸گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲ - ۴۳]

۱۲۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۷۳/۲

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حسن، تا: ۱۱۸۳ق؛ ۱۹-۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۳۹۹]

۱۳۰. مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۷۳/۲

خط: نسخ، کا: محمدباقر بن حسن سعدی، تا: ۲۶ صفر ۱۱۸۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: وزیری [نشریه: ۵ - ۶۷]

۱۳۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۰۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری بدخط و ناخوانا، بی‌کا، تا: ۱۱۸۶ق؛ وقف‌نامه کتاب برای گروه شیخیان کرمان نوشته ربیع الاول ۱۲۸۹؛ تملک: محمد کریم بن ابراهیم [کرمانی] با مهر «یا من هو بمن رجاه کریم» (بیضی)؛ ۱۵۱ص، ۱۲ سطر (۱۲×۲۳/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱ - ۱۳۸]

۱۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۷ق؛ مصحح، محشی با امضاهای «شریف، شرح، منه و ...»؛ کاغذ: فرنگی نخودی و شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۵۲گ، ۱۳-۲۰ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۳سم [ف: ۱۴ - ۲۶۰]

۱۳۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۵۷

خط: نستعلیق، کا: علی بن ابراهیم، تا: ۱۱۹۱ق؛ ۶۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱ - ۷۷]

۱۳۴. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۶۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه خیر موفق و معین قد اتفق الفراغ ... سنه ۱۱۹۶

در فهرست نام کتاب و مؤلف ناشناخته مانده که به قرینه آغاز نسخه تعیین گردید؛ خط: نستعلیق، کا: کریم بن ملابابا لیکخورانی، تا: ۱۱۹۶ق؛ محشی؛ کاغذ: زرد آهارزده، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۸گ (۲۱پ-۷۹پ)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱ سم [ف: - ۵۵]

۱۳۵. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۸۷

بی‌کا، تا: ۱۱۹۸ق [ف: - ۱۳۱]

۱۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۱

خط: نسخ، کا: محمدمهدی بن آقایوسف معروف به آقا بزرگ، تا: سه‌شنبه ۶ ربیع الاول ۱۱۹۹ق؛ کاغذ اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۴گ، ۱۶ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱ - ۸۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۳۱

برابر [نشریه: ۵ - ۲۲]

۱۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۹۷-۵۹/۱۱۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۴۳]

۱۳۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۴۴

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد جعفر، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با عبارات «منه ره»، «حاشیه میرزا علی رضا غفرالله له»، «میرزا علی محمد کاشانی در سال ۱۲۸۸»؛ تملک: علی محمد غفاری با مهر «علی محمد بن حسین محمد الغفاری» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۱۰۹]

۱۳۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۵۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، عطف پارچه، ۱۴ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۱۱]

۱۴۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۹۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۰گ (۱۳۹-۱۶۸)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۹۲]

۱۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ محشی؛ واقف: شیخ حسین اعلمی، مهر ۱۳۷۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۸۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۹۸]

۱۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی ...، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۹۷]

۱۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۹۷]

۱۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۰۸

آغاز: الموصلة ای الایصال الی المطلوب و قیل هی ارائة الطریق؛ **انجام:** فان اللاحق للشیء بما هو یتناول الأعراض الذاتیة جمیعا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ:

نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۸۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴ – ۱۱۰]

۱۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی و فستقی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۸۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۰۹]

۱۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ واقف: حجة الاسلام فضل الله، آبان ۱۳۶۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۰۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۷/۲سم [ف: ۲۴ – ۱۰۹]

۱۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۰۳

آغاز: موضوع المنطق ماذا فاشار الیه بقوله و موضوعه الی آخره؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: آبی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۶سم [ف: ۲۴ – ۱۱۲]

۱۴۸. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۱۵

انجام: و اعلم أیضاً أن المراد بالمنفصلة ها هنا العبارية و إن كان الشرطية

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ: – ۶۹]

۱۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲/۱۲۹-۲۲۳۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۳۹]

۱۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲/۱۷۴-۲۲۸۴

آغاز: عن الماهیة وعن كل واحد من الماهیات المختلفة المشاركة لها فی ذلك الجنس فالجنس قریب كالحیوان حیث یقع جوابا للسؤال للانسان؛ **انجام:** فالمنطق اما مصدر میمی بمعنی النطق اطلق علی العلم المذكور مبالغة فی مدخلیته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ، ۱۲–۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۴۶]

۱۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۴/۵۰-۶۶۸۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۴۱]

۱۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱/۱۱۳-۴۱۹۳

آغاز: هی الدلالة الموصلة علی الایصال الی المطلوب وقیل هی اراءة الطریق الموصلة؛ **انجام:** قوله الی الطریق الی الوقوف علی الحق الی المتعین ... حتی لاتشتبه المشهورات و المسلمات واضحات و لاتدعن عن شیء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۴۲]

۱۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱/۱۴۸-۴۲۲۸

آغاز و انجام: برابر؛ قد فرغ من التألیف ... فی المشهد المقدس علی موسی الرضا علیه صلوة الله وعلی ساكه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشتی از نورالدین حسینی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۴۰]

۱۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶/۱۵۲-۵۲۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۴۴۱]

۱۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶/۱۸۶-۵۳۰۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو اللازم الذی یلزم من تصوره مع تصوره الملزوم و تصور النسبه بینهما الجزم باللزوم كزوجیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳ – ۱۴۴۳]

۱۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶/۱۹۱-۵۳۱۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بان تقدم ما هو بین الثبوت له او مایلزم من مجرد ارتفاعه ارتفاع نفس الماهیه ذاتیاً ومالیس كل ذلك

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳ – ۱۴۴۳]

۱۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴/۱۸۵-۴۸۸۵

آغاز: ولابد من اللزوم عقلاً او عرفاً و یلزمهما المطابقة ولو تقدیراً و لاعكس و الموضوع متن من قبیل المعانی لاالالفاظ؛ **انجام:** اما بطریق التوصیف فیكون اشارة الی ان المطلق فی الاستقراء لایكون حكما جزئیاً كما یستحقق و اما بطریق الاضافه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳ – ۱۴۴۶]

۱۵۸. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۸۰/۲

آغاز: قوله افتتح كتابه بعد التیمن بالقسمیة بحمد الله یحتمل أن یكون الظرف اعنی قوله بحمد الله؛ **انجام:** و كونه من المجاز العقلی و ان كان هذا الادعاء مردوداً عند السكاكی تأمل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمد تقی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۱گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: – ۷۰]

۱۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳/۹۷-۲۴۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۳۹]

۱۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷/۸۲-۵۴۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ظاهر فان هذا التتبع لیس معلوماً تصدیقیا موصلا

الی مجهول تصدیقی فلایندرج تحت الحجه وکان
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: کاغذ، ۳۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۳]

۱۶۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۶۸-۳۸/۸۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۴۳]

۱۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۸۳/۱-۲۷/۵۳

آغاز: وفی ضمن التباین الکلی ایضاً ثم ان الامرین الذین بینهما عموم من وجه قدیکون بین نقیضهما ایضا العموم من وجه کالحیوان و الابیض؛ **انجام:** اوفرداً لاکنه زوج فلیس بفرد لاکنه فرد فلیس بزوج لاکنه لیس بفرد فهو زوج لاکنه لیس بزوج فهو فرد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۴۶]

۱۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۲۱/۱-۳۸/۱۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان المنطق یطلق علی الظاهری و هو المتکلم و علی الباطن
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۳]

۱۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۱۶-۳۸/۱۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** واما ما استنبطه المصنف من کلام الفارابی وحجة الاسلام اختاره یعنی تفصیح الجزئیات
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۴۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۳]

۱۶۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۴۶۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۳گ (۱ر-۳۳پ)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۶۷]

۱۶۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۹۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد هاشم، تا: قرن ۱۳، پایان نونویس ۱۲۴۰؛ محشی با نشان «ملا علیرضا، شمسیه، هاشم»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۲پ-۳۷ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: - ۳۱۲]

۱۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۰/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۲۵ص (۱- ۱۲۵)، ۱۲ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۰ - ۲۸۹]

۱۶۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۹۲

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۷۰]

۱۶۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳ - ۲۷]

۱۷۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۱/۳-۶۳۰۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: مدرسه حاجی عبدالصانع؛ محشی؛ مهر: حسین موسوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۷گ، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۵]

۱۷۱. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۹۴/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: نخودی و فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۷۷۵]

۱۷۲. همدان؛ بحرالفضائل؛ شماره نسخه:۷/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی گویا از «ملا علی رضا»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، ۵۹گ (۶۶پ-۱۲۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۶۶۶]

۱۷۳. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۲۰۰/۲

خط: نسخ، کا: عبدالخالق، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۹۵گ (۲۲پ-۱۱۶پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: - ۱۷۲]

۱۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه احمدی شیراز ۱۳۲۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [مختصر ف: - ۲۷۳]

۱۷۵. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۶۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۶گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: - ۴۹]

۱۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر؛ فی المشهد المقدس الغروی ... تمت هذه النسخة الشریفه بید الحقیر الفقیر کثیر التقصیر ... جامع المعقول و المنقول حاوی الفروع و الاصول مجتهد العصر و الزمان بن حاجی محمد علی محمد حسن ... سنه ۱۲۲۱
خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، کا: محمد حسن بن محمد علی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۳ص (۱۸-۱۸۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۱۹۹]

۱۷۷. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۸۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از سید محمد بن السید السند العلام زبدة المجتهدین الفخام السید محمد صادق الموسوی الحسینی با یک حاشیه به نشان «لمحرره محسن الحسینی»؛ ۷۳گ، ۱۲ سطر، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف: ۱۶]

۱۷۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۲ح

خط: نسخ، کا: یعقوب، تا: ۱۲۰۰ق؛ اندازه: ۱۴×۲۰سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۰]

۱۷۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳ - ۸۳]

۱۸۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۴۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۶۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱ - ۲۰۲]

۱۸۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی به امضای «منه»، «فتح» و «ملا محسن»؛ ۴۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۰۳]

۱۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الا سمی فائدة و منفعة و غاية قالوا افعال الله تعالی لا یعلل بالأغراض.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: الهی خراسانی، ۱۳۷۶؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن مشکی، ۵۵گ، ۱۲ - ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۰۵]

۱۸۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۶۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «اسحق، ج، میر ابوالفتح، شرح شمسیه، شرح مطالع، شرفیه»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۹۵گ، ۱۲ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: - ۵۱۵]

۱۸۴. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۹/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** کل وضع الاخر لعدم امتناع الخلو بینهما و مانعة الخلو بالعکس و اما الحقیقیه مما اشتملت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً اوایل قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، الوان، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: - ۹۷]

۱۸۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۸۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد مومن حسین حسینی، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آبی ضخیم و زرد، جلد: تیماج مشکی، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [نشریه: ۱۳ - ۶۸]

۱۸۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۶۴
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین ابن میر محمد حسینی قزوینی، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، محشی؛ ۱۱۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [امام ف: ۲ - ۴۳]

۱۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۱۱
آغاز: و اما برفیق و یکون ... معمول المضاف الیه علی المضاف الکونه ظرفا و الظرف مما؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی؛ شنگرف، جلد: مقوا با روکش پارچه [رایانه]

۱۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۱۶
آغاز: الانسان الحجر و لاشئی من الناطق الحجر کان الحق الایجاب و لوقلنا و لاشئی من الفرس؛ **انجام:** لو تالف من سالبین کقولنا لاشئی من الانسان ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فستقی [رایانه]

۱۸۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۲۲گ (۵۱پ-۷۲ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۷ - ۲۷۵]

۱۹۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۲۲
آغاز: برابر **انجام:** من العرض العام و الفصل من الخاصة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۷۴گ، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: - ۲۰۱]

۱۹۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۳۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۳]

۱۹۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۱۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۴۹۸]

۱۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۶۸
آغاز: ان ضروب هذا الشکل ثمانیة الاول من موجبتین کلیتین؛ **انجام:** اذا قلنا بعض الحیوان انسان و کل ناطق حیوان کان الحق الایجاب و لو قلنا ...
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۴۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۰سم [ف: ۴۱ - ۱۵۰]

۱۹۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، یادداشتی درباره لفظ مقدمه با امضای «م ح م د»، و معنای کلمه حمد؛ تملک: ملا قربانعلی بن کربلای رمضانعلی که نسخه را در غره ربیع الثانی ۱۲۹۴ق سنة اودئیل از ملاجعفر خریده، محمد بن علی اصغر خراسانی قاینی در شوال ۱۲۵۵ق، غلامحسین بن کرمعلی خراسانی بجنوردی در صفر ۱۳۵۴ق؛ مهر: «ابن علی اصغر محمد الموسوی ۱۲۳۱» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ (۲ر-۶۵پ)، ۷-۱۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۲۰۴]

۱۹۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۷۳/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۱ق؛ ۱۹-۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۴۰۰]

۱۹۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۴۱/۳
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق، جا: کاشان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه‌ای مشکی، ۱۴۷ص (۸۷–۲۳۳)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۹ - ۶۶۰]

۱۹۷. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن ملاعلی ساکن قصبه اسکویه، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۲۰۲ق؛ ۶۳گ (۱۹پ–۸۱پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۷]

۱۹۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷۷گ، ۱۴ سطر (۲۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰–۳۱۷]

۱۹۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۶۶/۲

آغاز: بسمله مروی فی کل من ...؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی ولد ملا نور محمد موذن شاهرودی، تا: چهارشنبه ۹ محرم ۱۲۰۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۲سم [ف: - ۳۸۵]

۲۰۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۶/۱

خط: نستعلیق، کا: رمضانعلی ملقب به اسحاق، تا: چهارشنبه ۲۶ صفر ۱۲۰۳ق؛ ۵۱گ (۲پ–۵۲پ)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲- ۴۱۱]

۲۰۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۵۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ رمضان ۱۲۰۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲ - ۱۱۸]

۲۰۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۹۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق؛ ۵۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۷]

۲۰۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۱۵

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن صالح خوانساری، تا: صفر ۱۲۰۴ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۳۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۴×۲۰/۶سم [ف: ۱ - ۱۶۱]

۲۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۱۰/۲–۳۷/۱۰۰

آغاز: ایضاً من الاحتمالات الصحیحة غیر المعتبرة وکما یصح الممکنة العامة بالضرورة الذاتیة؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۶۴۱]

۲۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد، تا: ۱۲۰۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸گ، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۷–۲۷۷]

۲۰۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۹۹/۱

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد زمان بن غلامعلی اصفهانی، تا: صفر ۱۲۰۶ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۶۰]

۲۰۷. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۷۶/۱

خط: نسخ، کا: سید محمد بن احمد آل یعقوب، تا: سه‌شنبه از ربیع الاول ۱۲۰۷ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۱۲۲گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: - ۸۱]

۲۰۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۵۳/۲–۵۸۰۴

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد بن عباس علی دینایی نوری، تا: جمعه شوال ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۱۴ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: - ۱۹۴]

۲۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۷۱۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** کل انسان اما حیوان دائما او لیس بحیوان دائما

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه صورتی، ۵۹گ، ۱۰ - ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۱۴]

۲۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۱۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و هذا بالمقاصد اشبه ای الامر الثامن اشبه بمقاصد الفن ... و آله و عترته الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اول شوال ۱۲۰۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۸گ (۴۷پ–۱۶۴ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸–۵۵۱]

۲۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۳۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال ۱۲۰۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۷گ (۱۴–۹۰)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف:۴–۱۳۳۲]

۲۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۵۵/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ رجب۱۲۱۰ق؛ مهر: «یا امام محمد تقی» (بیضی)، «عبده محمد تقی» (بیضی)؛ کاغذ: آبی و نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف:۲–۸۶۴]

۲۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلیمان بن مرتضی قلی، تا: ۱۲۱۱ق؛ محشی به حواشی محمد حسین و علی غفار؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی و فستقی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۱۸گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۰۹]

۲۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۶۸/۲–۳۴/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۵ رمضان ۱۲۱۱ق، جا: اشرف؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۶۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳ - ۱۴۴۱]

۲۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۳/۱

آغاز: ولا یخفی لطفه الذی هدینا الهدایة قیل هی الدلالة الموصلة ای الایصال الی المطلوب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۱۱ق، جا: مراغه؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «ابوالفتح، ق» و جز آن، مصحح، یادداشتی از محمود بن جعفر بن حجة الله بن عبدالله بن حسین بن جعفر حسینی؛

کاغذ: فرنگی، ۴۶گ (۱-۴۶)، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۸ - ۱۳]

۲۱۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۷۷/۱-۵۸۰۹

خط: نسخ، کا: نوروز علی بن کربلایی علی مدد «تویه ورواری» ملقب به مهدی، تا: ۱۲۱۲ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۲۱۱]

۲۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن محمد کریم، تا: ۱۲۱۲ق؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج عنابی، ۵۲گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۳]

۲۱۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۴۸/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳- ۱۱۷]

۲۱۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۴۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۸]

۲۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۰/۱

خط: نستعلیق، کا: محمدمحسن پسر عبدالشکور مشهدی، تا: دوشنبه پایان جمادی الثانی ۱۲۱۵ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن لاکی، ۱۳ سطر [ف: ۵ - ۳۶۷]

۲۲۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۱۰۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: - ۸۱]

۲۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۸۶۴۸-۵۸/۹۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: سلیم بن سلیم، تا: ۱۷ رجب ۱۲۱۵ق؛ ۵۵گ (۱-۵۵)، ۱۳-۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۲۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی مهدی ابیانه ای، تا: ۱۱ ذیقعده ۱۲۱۵ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵ - ۱۲۳]

۲۲۴. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۹/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق، جلد: گالینگور سرخ، ۳۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۲۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۱۰

خط: نسخ، کا: عبدالحی بن حاج عبدالله، تا: محرم ۱۲۱۶ق؛ اهدایی: محمد تقوی رفسنجانی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، ۱۴ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم[ف:۳-۱۰۶۱]

۲۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا محمد کربلائی علی اکبر کزازی، تا: محرم ۱۲۱۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ص (۵۵-۷۲)، ۱۹ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۷]

۲۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن محمد کاظم، تا: ۱۲۱۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، تیماج تریاکی، ۵۱گ، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۰ - ۳۱۶]

۲۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: معصوم بن کربلایی ابراهیم، تا: ۱۲۱۸ق، جا: قزوین؛ مصحح، محشی با امضا «محسن عفی عنه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۱۴ - ۱۵ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲ - ۲۶۸]

۲۲۹. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۰۱

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن علی اصغر آرانی کاشانی، تا: جمادی الثانی ۱۲۱۹ق؛ محشی؛ وقف اولاد ذکور ملا غلامرضا آرانی است، مهر «عبده غلامرضا بن محمدعلی» (بیضی)؛ جلد: گالینگور آبی، ۱۱۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: - ۴۶]

۲۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۷۸

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن علی نقی ناحیه‌ای ملقب به درویش، تا: ۴ صفر ۱۲۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۳]

۲۳۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۸-ش/۲/۴۶۶

انجام: بحق نبیه محمد (ص) ... تمت الکتاب بعون الملک الوهاب فی یوم الاثنین نهم شهر ربیع الاول من شهور سنه ۱۲۱۹.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۹ ربیع الاول ۱۲۱۹ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایی، ۵۴ص، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۵۶]

۲۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۱۹ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۹۸]

۲۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۲۶

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد یحیی، تا: ۱۲۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا محمد ادرکنی ۱۲۵۳» (بیضی)، «یا علی ادرکنی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۴۷گ (۲۹پ-۷۵پ)، ۱۷ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [رایانه]

۲۳۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۲۰ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر(۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۹۱]

۲۳۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۲/۲
آغاز: فقد اعنه فی التصدیق شرطا او سفر التصور الذی اعنه فیه عدم الحکم فالامکان باق علی حاله و الجواب لس لق عدم الحکم؛ **انجام:** بان التصدیق موجود الموضوع المبادی التصدیقیة فلایکون الله جزء علیحده بل مندرجا فی المبادی التصدیقیه و الله الموفق للصواب
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد صادق بن محمد رضا، تا: سه‌شنبه ۱۳ ربیع الاول ۱۲۲۰ق، جا: اصفهان؛ ۸۲گ (۲۸پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱ - ۳۷]

۲۳۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۲۶/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: - ۲۰۶]

۲۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۰
خط: نسخ، کا: محمد علی بن صادق فسائی، تا: دوشنبه ۲۹ صفر ۱۲۲۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۴۷۱]

۲۳۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۴-ش/۴۸۲/۱
انجام: برابر
بی‌کا، تا: رجب ۱۲۲۱ق؛ جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۵۶ص، ۱۵ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۹]

۲۳۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۶۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۱ق؛ قطع: خشتی [ف: - ۱۰۲]

۲۴۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سید رضی بن سید احمد طهرانی، تا: غره ربیع الاول ۱۲۲۱ق؛ محشی به امضای «علیرضا»؛ واقف: احمد طاهری؛ جلد: تیماج حنایی، ۸۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۱]

۲۴۱. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۹۵/۱
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۲۲ق؛ قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۲۹]

۲۴۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۲۹
کا: یحیی بن رجبعلی طالقانی، تا: ۱۲۲۲ق؛ مصحح، محشی. [ف: - ۶۶]

۲۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۲۵
آغاز: قبل از شروع هر علم رشد صیغه واجب است و موضوع آن علم؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: اسقاطی [رایانه]

۲۴۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۰۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ رمضان ۱۲۲۳ق؛ مصحح، محشی؛ ۴۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۰۲]

۲۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد اعتبار الشرایط المذکور فی باب المعرف من ذی قعده الحرام ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الاول ۱۲۲۳ق؛ افتادگی: انجام (کاتب نسخه را قبل از برگ آخر ختم کرده)؛ محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۰۲]

۲۴۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۰۳
کامل؛ خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن حاجی محمد کربلایی، تا: سه‌شنبه رجب ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۸۳]

۲۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۸۶-۲۰/۱۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مهر علی بن قربان اشکوری، تا: ۱۲۲۳ق، جا: جورده تنکابن؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۰]

۲۴۸. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۱۱/۱
آغاز: و الله علم علی الصح لذات الواجب المستجمع لجمیع صفات الکمال
خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن علی نقی ملقب به آمنو توبه، تا: ۱۲۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۰گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: - ۶۹]

۲۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۲۳/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۵ ربیع الاول ۱۲۲۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ (۱۴پ-۷۰ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۶۹]

۲۵۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۹۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی ابن ملااسماعیل جهرمی، تا: ۱۵ جمادی الاول ۱۲۲۴ق؛ متن کتاب تهذیب در بالای صفحات و حاشیه در صفحات کتاب نوشته شده است، محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۱۲۰ص، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲ - ۱۶۵]

۲۵۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۴۰/۱
خط: نسخ، کا: هاشم موسوی، تا: ۱۲۲۴ق، جا: خبوشان؛ کاغذ: قورخانه ای، جلد: میشن سیاه، ۱۷ سطر [ف: ۵ - ۴۶۷]

۲۵۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۱۹
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن ابراهیم، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۶۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۶]

۲۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۴۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۰۸ص (۱-۱۰۸)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۶۶۰]

۲۵۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۴۴/۳
خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن قاسم، تا: ۱۲۲۵ق [ف: ۳ - ۲۹]

۲۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عباسقلی بن زین العابدین، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۵ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: کاتب «عبده الراجی عباسعلی» (بیضی)؛ جلد: تیماج سیاه، ۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۰]

۲۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۲۰/۱-۵۷/۹۰
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا جان بن محمد باقر شعرباف رشتی، تا: دوشنبه صفر ۱۲۲۵ق؛ ۴۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۲۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی شاهرودی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ربیع الاول ۱۲۲۶ق؛ محشی، مجدول؛ واقف: آقای رمضانعلی شاکری، دی ۱۳۷۰؛ کاغذ: شکری آهار مهره، ۵۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۳سم [ف: ۲۴ - ۱۰۶]

۲۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۲۵۹. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: فاضل بن محمد حسین، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۸۵]

۲۶۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۰۸/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق [ف: - ۱۱۶]

۲۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، کا: علی اصغر بن کربلائی حسن بن علی اکبر استرابادی، تا: رجب ۱۲۲۷ق، جا: مدرسه مفیدیه؛ محشی؛ واقف: ملا علی اصغر، ۱۲۶۴؛ کاغذ: فستقی و شکری آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۰۳]

۲۶۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۴۱
آغاز: و لا یخفی لطفه قوله الذی هدانا الهدایة قیل هی
خط: نسخ، کا: عبدالله الحسنی، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: محمد حسین جعفری معمار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج عنابی، ۷۵گ، ۱۵ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵ - ۱۵۸۴]

۲۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۲۷
آغاز: الی المطلوب البتة و هذا کنایة عن الطریق المستوی و الصراط المستقیم اذ هما متلازمان؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغاز (دو برگ)؛ مصحح، محشی با امضای «عبدالغفار، منه، عماد و ...»؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: مقوایی با روکش کاغذی سبز زیتونی، ۹۲گ، ۱۳ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۸ - ۲۹۳]

۲۶۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۱۳/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد هادی بن محمد علی، تا: ۱۲۲۸ق، جا: قزوین مدرسه التفاتیه [ف: ۳ - ۲۵]

۲۶۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۷۲
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الاول۱۲۲۸ق، محشی؛ جلد: پارچه سیاه، ۵۷گ، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۳]

۲۶۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۷۷/۲
کا: نور محمد بن محمد هادی انکرودی نوری، تا: ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۲۹۴]

۲۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۳۲/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذلک طلب جمیع ما سلب عند احد الطرفین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ (۴۰پ-۱۰۰پ)، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۵۲]

۲۶۸. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۷۲/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۹ ذیحجه ۱۲۲۹ق، جلد: تیماج سرخ، ۴۶گ (۲۷۵-۳۲۰)، ۱۵ سطر [اوراق عتیق: ۱ - ۱۰۵]

۲۶۹. تبریز؛ مدرسه ولیعصر تبریز؛ شماره نسخه:۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ]

۲۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۹۶/۲-۱۳/۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد قلی بن ابراهیم، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۷۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۳۹]

۲۷۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۸
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن سید محمد میرزای حسینی، تا: ۱۱ رجب ۱۲۳۰ق؛ محشی با نشان «شیخ عبدالحسین»؛ مهر: محمد بن ابراهیم حسینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ، ۲۲ -۲۴ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: - ۵۱۵]

۲۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدبن محمد رحیم جنابدی، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۳۰ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۴سم [ف: ۲۴ - ۱۰۲]

۲۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۸۳
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدبن عبدالحسین خراسانی، تا: شنبه ۹ شعبان ۱۲۳۰ق؛ محشی؛ واقف: بنیاد پژوهشهای اسلامی، آبان ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۱۰۵]

۲۷۴. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۹۴/۱

خط: نسخ، کا: نجفعلی بن حاج عبدالله نوفائی، تا: ذیقعده ۱۲۳۰ق، جا: مشهد رضوی مدرسه خیرات‌خان؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ (۱پ-۵۰ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم[ف:۹۰]

۲۷۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۰۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۱۵۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۷]

۲۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۶۷/۳

خط: نسخ، کا: ابن سید حسین سید محمد جرپادقانی، تا: دوشنبه ۱۹ رجب ۱۲۳۰ق؛ کاغذ: فرنگی مهرزده نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۸گ (۱۲۶پ-۱۶۳پ)، ۱۹ سطر (۱۳/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۱ - ۴۳۶]

۲۷۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۹۲/۱

آغاز: یهدی من یشاء الی صراط مستقیم و تارة بالام ... قوله سواء الطریق. ای وسطه الذی یفضی سالکه الی المطلوب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۸۱گ (۱ر-۸۱ر) [ف: ۲ - ۷۷]

۲۷۸. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۶/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد رحیم جنابری، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۳۰ق؛ کاغذ: فرنگی، ۱۸ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۳/۵× ۲۰/۵سم [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۲۲]

۲۷۹. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق [تراثنا: س۲ش۴ - ۲۸]

۲۸۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۴

خط: نستعلیق، کا: خداویردی بن فتحعلی نوری طاهری مشهور به ناکری،تا:۱۲۳۱ق؛ ۹۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲-۴۲۲]

۲۸۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۳۱ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۷گ (۲۰پ-۹۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲ - ۴۲۰]

۲۸۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۳۰/۱

آغاز: لجمیع صفات الکمال و لدلالته علی هذا الاستجماع صار الکلام فی قوة ان یقال

خط: نسخ، کا: حسین بن جعفر بن ابی طالب حسینی یزدی اردکانی، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ (۶ر-۶۲پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۲۱۸]

۲۸۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۵

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۱۲۳۱ق؛ قطع: وزیری کوچک [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۸]

۲۸۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۵۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی؛ از موقوفات «شیخ الاسلام دامغانی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: - ۶۹]

۲۸۵. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۳۶

آغاز و انجام: بابر

خط: نسخ، کا: نوروز علی بن رمضان قیاس تویه درواری، تا: ربیع الاول ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: - ۶۹]

۲۸۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۴۶

خط: نسخ، کا: حسین علی بن ملاعبدالرضا لکری، تا: ۱۲۳۱ق، جا: لاهیجان مدرسه اکبریه؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۶۸]

۲۸۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷

خط: نستعلیق، کا: خدای وردی پسر فتح علی نوری طاهری تاکوری، تا: ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: فرنگی آبی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۱]

۲۸۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۵۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمد جعفر مایانی، تا: ۱۱ ربیع الثانی ۱۲۳۱ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فستقی و شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۱۶۱۴]

۲۸۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رحیم جاپلقی، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱ - ۲۶۴]

۲۹۰. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۳۲/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن کربلایی روح الامین، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: - ۶۹]

۲۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۳۵/۳-۲۲/۵۳

آغاز و انجام: برابر؛ فرغ من تألیفه ... ذی حجه سبع وستین وتسعمائه فی المشهد الغروی صلوات الله علی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۰]

۲۹۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۰۹

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن حاجی کاظم تبریزی، تا: ۲۲ شعبان ۱۲۳۲ق؛ افتادگی: انجام؛ ۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۰۵]

۲۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رحیم بن محمد حسین حسنی حسینی طباطبائی، تا: ۱۲ صفر ۱۲۳۲ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: اشکوری، ۱۳۷۱ش؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۰گ، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۴ - ۱۷]

۲۹۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۹۳/۱

خط: نسخ، کا: صفر علی بن عبدالرضا، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه، ۷۴گ (۱پ-۷۴ر)، ۱۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۳۴۰]

۲۹۵. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۷/۲

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن ابوجعفر میقابی، تا: ۱۲۳۲ق؛ ۶۳گ (۱۴پ-۷۶ر)، اندازه: ۱۰/۵×۲۲سم [ف: - ۸]

۲۹۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۵۹۳۰

خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید بن ملا محمد تقی بن حاجی محمد رضی، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۲۳۲ق؛ مهر: محمد مهدی بن جعفر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۶۰گ، ۱۲ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۵]

۲۹۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۲ق؛ ۱۰۰گ، ۱۱-۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۴۴]

۲۹۸. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۷۵/۱

کا: یوسف، تا: دوشنبه ۱۱ شوال ۱۲۳۲ق [ف: - ۲۶]

۲۹۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۱۵]

۳۰۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۷۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ محشی؛ جلد: جلد تیماج سیاه، ۱۶۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۵]

۳۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و وضعت النسبة بین کل اثنین منهما فی ملتقی الخطین الخارجین عن کلیهما تسهیلاً للضبط علی المبتدی.

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن میر سید غنی حسینی، تا: رجب ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۲۳گ (۱۴ر-۱۳۶پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۷]

۳۰۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۳ ذیقعده ۱۲۳۳ق [ف: ۳ - ۸۳]

۳۰۳. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۳۷بخش یکم

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ محشی با نشان «۵» و «۱۲» و «منه» و «یا علی ادرکنی»، مصحح؛ یادداشت محمد علی بن محمد حسن بن حسین بن علی حسین بن فصیح الاشتری المسکن و النجفی الانتساب؛ واقف: ادیب؛ کاغذ: شیری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: - ۹۱]

۳۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۲۸/۱-۱۴/۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید حسین بن میر قاسم بن میر صدرالدین مراغی، تا: ۴ ربیع الاول ۱۲۳۳ق؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۶۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۰]

۳۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ رمضان ۱۲۳۳ق؛ محشی؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۵۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۹۸]

۳۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۲/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: احمد بن محمد بن طیب موسوی جزایری شوشتری، تا: ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۵۰۰]

۳۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۲۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی فستقی و نخودی، ۷۰ص (۲-۷۱)، ۱۶-۱۹ سطور الحاقی (۶/۵×۱۱/۵) [ف: ۱۸ - ۳۳]

۳۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: عبدالله تبریزی، تا: جمادی الاول ۱۲۳۴ق؛ مجدول، دارای کمند؛ واقف: تاج ماه بیگم، شعبان ۱۲۶۲؛ کاغذ: مرمری آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۰۳]

۳۰۹. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۰۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۶۳گ (۲۳پ-۸۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۶۸]

۳۱۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۳۵/۲

خط: نستعلیق، کا: ملامحمد بن اسماعیل موذن مازندرانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۴ق؛ ۵۳گ (۱۳پ-۶۵ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: - ۸۹]

۳۱۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلیم بن کربلایی دولت لک، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: هادی اسکویی حائری، شوال ۱۳۷۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۲]

۳۱۲. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۳

آغاز: برابر

کا: محمد علی جزی، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۶۱گ (۷۳پ-۱۳۳پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: - ۱۹۲]

۳۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۳۶

آغاز: للذات الواجل المستجمع بجمیع صفات الکمال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۴ - ۱۲۹۳]

۳۱۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۴

انجام: بید اقل ... الخلیفه بل لا شیئی فی الحقیقه محمد حسین ابن علی العلوی الرضوی اللهم لجعلنا من العالمین ... سنه ۱۲۳۵

کاتب: محمد حسین بن علی علوی رضوی، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: مقوا با کاغذ ابری، ۱۳۱گ، ۱۰ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۲۹۷]

۳۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۴۹/۱-۱۳/۲۲۹

آغاز: علی المضاف لکونه ظرفا و الظرف مما یتوسع فیه والاول اقرب لفظا والثانی معنا قوله التوفیق هو توجیه الاسباب نحو المطلوب الخیر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: علی بن ملاجعفر تونی خراسانی، تا: ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۴۴]

۳۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۲۰/۱-۵۶/۷۰

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: قهرمان ملایری، تا: پنج‌شنبه ۱۲ جمادی الاول ۱۲۳۶ق؛ ۴۶گ (۱-۴۶)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۱]

۳۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۵۶۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ رجب ۱۲۳۶ق؛ محشی؛ واقف: محمد مطهر، دی ۱۳۶۶؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۳۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۱۳]

۳۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۱۳/۳

خط: نستعلیق، کا: نصرالله بن میرزا محمد، تا: ۱۲۳۶-۱۲۳۸ق، جا: همدان [ف: ۳ - ۱۲۲]

۳۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۶۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: دوست محمد بن محمد رضی هزار جریبی، تا: ۱۲۳۶ق، جا: هزارجریب من محال دودانگه من رساتیق پاچی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی قهوه‌ای، ۷۰گ (۹۷پ-۱۶۶ر)، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۲×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۲۵۴]

۳۲۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۳۶

خط: نسخ، کا: حسن بن ابوصالح مشهور به آقا بزرگ، تا: ۱۲۳۶ق؛ ۶۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۶]

۳۲۱. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد رفیع نویسی، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۶ق؛ جا: همدان؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ (۹۹پ-۱۴۵پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۵۷]

۳۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: گالینگور [رایانه]

۳۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لیس شیء من الاستقراء و التمثیل ... سنه ۱۲۳۷

خط: نستعلیق، کا: هزارجریبی، محسن بن محمد علی، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: آبی، جلد: مقوا [رایانه]

۳۲۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۲۷

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ مصحح، محشی؛ تاریخ وقف: ۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۶]

۳۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶۷/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا:۲۵ شوال ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سیاه، ۳۲ص (۱۲۰-۱۵۱)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۹ - ۱۸۰]

۳۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۴۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ مصحح، محشی با نشان‌های «ح» و «ح ع» و «ح ع ع» و «م»؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای، ۴۳گ (۱پ-۴۳پ)، ۱۹و۲۱ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۲۳۱]

۳۲۷. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۳۲بخش یکم

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرم مشکی، ۹۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: - ۸۴]

۳۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۰۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: مصطفی بن محمد بن خالد بغدادی، تا: با تاریخ ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۱ص (۱-۱۰۱)، ۱۷ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹ - ۹۹]

۳۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۷۶

خط: نسخ، کا: محمد علی بن علی نقی نو چمنی، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۸ق، جا: استرآباد مدرسه صالحیه؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۰گ، ابعاد متن: ۵×۱۲/۵، اندازه: ۱۰×۲۹سم [ف: ۱۶ - ۶۶۹]

۳۳۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۸۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: فستقی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۳۱]

۳۳۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۱/۳

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن میرزا عبدالوهاب کادوگر، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۵۰گ (۳۵پ-۸۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲ - ۴۱۵]

۳۳۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۹۹

خط: نستعلیق، کا: آقا بابایی ملا مرحوم، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۴۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: - ۱۰۳]

۳۳۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۳۰

بی کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۶]

۳۳۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۹۶

خط: نسخ، کا: حیدر بن حاجی خان، تا: ۱۲۳۹ق؛ ۶۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۷۶]

۳۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: رجب ۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ تملک: ابوالقاسم ۱۲ ماه رجب ۱۳۰۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۰]

۳۳۶. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۴۵/۴

خط: نسخ، کا: میرعبدالهادی بن رضا بنابی، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: - ۲۲۳]

۳۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳/۷۶۲۰-۵۱/۸۰

خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد علی ایلابادی ساوجی، تا: رجب ۱۲۳۹ق، جا: کاشان مدرسه سلطانیه؛ ۴۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۱]

۳۳۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۴۳/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: محمد یوسف داورابی، تا: پنج‌شنبه ۳ شوال ۱۲۳۹ق؛ ۸۴ص (۲۰۴-۲۸۷) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۸]

۳۳۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۳۸۷

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۲۷]

۳۴۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۴۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۶ رمضان ۱۲۴۰ق؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ ۷۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۰۲]

۳۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۸۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۴۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ (۸۴-۱۲۱پ)، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۸ - ۳۵۹]

۳۴۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۰۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ولی الدین علی بن حسیب خوانساری، تا: ۱۲۴۰ق، برای سید امیر محمد حسین؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع مشکی، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۸۱۶]

۳۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۵۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر حسینی، تا: ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق؛ محشی به حواشی «ملارضا، ملاجلال الدین دوانی، حسن چلبی» و دیگران؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۱۳]

۳۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حمد علی الرشتی، تا: ۱۲۴۱ق، جا: کرمانشاه؛ مصحح، محشی با امضای «محمد علی، عبد الله، علی اکبر و ...»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۶۱گ (۱۸پ-۷۸)، ۱۳ سطر(۷×۱۵)، اندازه:۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹ - ۲۰]

۳۴۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۵۶/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: حسن بن محمد محسن، تا: ۱۸ شعبان ۱۲۴۲ق؛ با یادداشت صاحب «الذریعة»؛ اهدایی: علی نقی منزوی [ف: ۲ - ۷۷]

۳۴۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۷۵/۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حلب (؟) بن محمد، تا: پنج‌شنبه ۱۷ صفر ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی آبی و سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۷گ (۹۴پ-۱۳۰ر)، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: - ۳۱۰]

۳۴۷. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباسعلی بن احمد رودباری، تا: دوشنبه ۱۹ شعبان ۱۲۴۲ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عباسعلی ۱۲۴۳» (مضلع)؛ ۶۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۲]

۳۴۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸/۴

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن محمد علی، تا: محرم ۱۲۴۲ق، جا: کربلا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ (۱۴۶پ-۲۱۸پ)، ۱۱ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: - ۷۲۵]

۳۴۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۲۲/۱

خط: نسخ، کا: محمد باقر خونساری، تا: صفر ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۷۳]

۳۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۷۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی دل علی وجوب وجوده افتقار الممکنات؛ **انجام:** قال قدس الله روحه الباب الحادی عشر فیما یجب ... من معرفة اصول الدین اقول انما کان هل سمی الباب الحادی عشر لأن.

خط: نسخ، کا: کرمعلی، تا: ۱۲۴۲ق؛ مذیل است به «نافع لیوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر» از فاضل مقداد، نسخه ناقص، تنها مقدمه است، محشی، واقف: آقای الهی خراسانی؛ کاغذ: نخودی و بعضاً فستقی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۹۹]

۳۵۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۳۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ قطع: ربعی[رشت و همدان: ف:۱۳۰۸]

۳۵۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱/۲
خط: نسخ، کا: میر حسن بن میر محمد پاچائی هزار جریبی، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ (۱۷پ-۹۵پ)، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۴۷۱]

۳۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۶۰/۲-۵۶/۱۱۰
آغاز: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن آخوند ملا نور محمد بن ملا غفور هزار جریبی الاصل، تا: جمعه محرم ۱۲۴۲ق؛ ۸۰گ (۲۱-۱۰۰)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۳۵۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط:ثلث زیبا،بی‌کا،تا:۲۶جمادیالاول۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج زیتونی، ۹۵گ، ۱۵ سطر (۴/۵×۹)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۱۱۳]

۳۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۰۴/۲-۵۸/۱۵۴
آغاز: فرض صدقه علی کثیرین یسمی کلیا منطقیا لان المنطق یقصد من الکلی هذا المعنی قوله معروضه ای ما یصدق علیه هذا المفهوم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳ - ۱۴۴۵]

۳۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: آبی و فستقی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ، ۱۴ - ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۱۵]

۳۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۹۳/۲-۱۱/۱۹۳
آغاز: قوله الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التجبیل؛
انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۴۳ق؛ ۳۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۳۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۸۲/۱-۱۴/۱۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: دوشنبه ۱۵ رجب ۱۲۴۳ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۰]

۳۵۹. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۹۰/۲
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن، تا: جمادی الاول ۱۲۴۳ق، جا: دولت آباد مدرسه دارالشجاعه؛ ۱۱۹گ (۲۶پ-۱۴۴پ)، ۱۱ سطر، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف: - ۵۸]

۳۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۲۱/۳
خط: نسخ، کا: آقا حسین بن محمد صادق لردوی مشکینی، تا: ۱۲۴۳ق؛ محشی بیشتر آن با نشانه «۱۲»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۵۶گ (۷۴پ-۱۲۹)، ۱۴ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۳۳]

۳۶۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۵۷/۱
آغاز: بقوله مع منافات الخ یعنی ان القیاس المنتج المشتمل علی الامر الثانی اعنی عموم و موضوعیة الاکبر
خط: نسخ، کا: محمد بن جعفر طوسی، تا: ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ فاقد جلد، ۱۱گ (۱ر-۱۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲-۲۲۴]

۳۶۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۶۷/۱
خط:نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: دوشنبه ۲۸ ربیع الاول ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲ - ۲۳۶]

۳۶۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۸/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳ - ۴۵]

۳۶۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۱۴/۱
آغاز: للنسبة الخبریة الثبوتیه کالاذعان بان زیدا قائم او السلبیة کالاعتقاد بانه لیس قائم فقدا ختار مذهب الحکماء حیث جعل التصدیق نفس الاذعان والحکم دون المجموع المرکب منه ومن تصور الطرفین؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ:۲-۶۷۲]

۳۶۵. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۵۶
آغاز: جعل الحکم فی التقسیم قسما من العلم الذی هو نفس التصور فیکون قسیم الشی قسما منه و هو الامر الثانی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ صفر ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۱۹ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ]

۳۶۶. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۲۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۴۴ق؛ محشی؛ جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۱۱۳گ (۲۸پ-۱۴۰پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف مخ]

۳۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۶۳/۱-۱۲/۱۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مهدی بن ملامحمد، تا: ۱۲۴۴ق، جا: طبس مدرسه خانیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۳۹]

۳۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق، محشی؛ واقف: عباس فخیمی، آذر ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۱۵]

۳۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۳۴-۵۷/۱۰۴
آغاز: مما یتوسع فیه و الاول اقرب لفظا و الثانی معنی قوله التوفیق

هر توجیه الاسباب نحو المطلوب الخیر
خط: نسخ، کا: اباعبدالحسین سید علی ولد مرحوم سید محمد علی ستانی، تا: دوشنبه وسط ذیقعده ۱۲۴۴ق، جا: مشهد رضوی عتبه امام رضا علیه السلام؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۴۵]

۳۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۹۶-۵۹/۱۱۶

آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: رضاقلی، تا: دوشنبه ۲۵ ذیحجه ۱۲۴۴ق؛ ۱۳۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۹سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۳۷۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۴۹/۴

آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی زارجی، تا: ۱۲۴۵ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۳۵گ (۱۷۷-۲۱۲)، ۱۹ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۵ - ۱۶۵۸]

۳۷۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۱۸/۳

خط: نسخ، کا: خیرالدین بنی افضل، تا: ۱۲ رمضان ۱۲۴۵ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۳۳]

۳۷۳. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۶/۲

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن سید سامع نصرآبادی یزدی، تا: محرم ۱۲۴۵ق؛ ۶۰گ (۱۷پ-۷۶پ)، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۱۱]

۳۷۴. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۵ق [مخطوطات دزفول: - ۲۰]

۳۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۵۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، کا: محمد باقر بن صمد عینعلی شبستری، تا: ۱۲۴۵ق؛ محشی با امضای رحیم، مولا جلال، عبدالغفار و غیره؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵۲گ (۹۱پ-۱۴۲پ)، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [رایانه]

۳۷۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۷۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم گردانی، تا: ۱۲۴۵ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۱ص (۲۹-۱۲۹)، ۱۷ سطر [ف: ۲ - ۴۳۵]

۳۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۵۰

آغاز: للا نتفاع کما قیل فی قوله تع و جعل لکم الارض؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نباتی؛ سرخی [رایانه]

۳۷۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۱/۲

خط: نسخ، کا: فرج الله بن عبدالله انجدانی، تا: پنج‌شنبه ۱۸جمادی الثانی ۱۲۴۶ق، جا: سلطان آباد؛ ۴۱گ (۱۱۰پ-۱۵۰ر)، اندازه: ۲۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۴۰۸]

۳۷۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۲۰۷-۱۱۱/۴

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن علی عسکر، تا: ۱۲۴۶ق؛ محشی؛ واقف: محمد وحیدی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۵گ، ۱۲ سطر [آستانه قم: - ۱۰۵]

۳۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۵۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۵ جمادی الاول ۱۲۴۶ق؛ محشی؛ واقف:عبدالباقی آیةاللهی،اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: آبی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷×۱۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۰۰]

۳۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۴۹-۲۳/۶۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید حمید بن کریم مازندرانی، تا: دوشنبه محرم ۱۲۴۶ق، جا: مازندران مدرسه روحیه؛ ۶۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۴۱]

۳۸۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۴۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ مصحح، در تاریخ بیست و نهم ذیحجه ۱۲۴۷ق مقابله شده؛ مهر: «فرج الله الحسنی» (بیضی)، «محمدمهدی» (بیضی)؛ جلد: مقوا مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵/۵سم [ف مخ]

۳۸۳. بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه:۳۴

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «افوض امری الی الله علی اکبر بن محمد علی سنة ۱۲۵۴» (بیضی)؛ مصحح، محشی از شیخ اسد الله روحانی؛ جلد: مقوایی نقش و نگاردار، ۷۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: - ۵۲]

۳۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۲۳

آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،کا:محمد قلی بن ملا سلیمان،تا: ربیع الاول ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۷۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۳۳/۲ - ۸۱]

۳۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱۵

خط: نستعلیق، کا: احمد بن میرزا باقر مستوفی، تا: ۱۲۴۷ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی الوان و فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۴ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۲۱×۱۲سم [ف: ۱۸ - ۲۷]

۳۸۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۹۲

آغاز: قوله «و الله» علم الاصح للذات الواجب الوجود المستجمع لجمیع؛ **انجام:** برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن اصغر، تا: ۱۲۴۷ق؛ ۱۱۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۱۱سم [ف: ۲ - ۴۳]

۳۸۷. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه:۷۰/۱

خط: نستعلیق، کا: ابن علی محمد ارسنجانی، تا: سلخ شعبان ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: جیبی [اوراق عتیق: ۱ - ۲۷۶]

۳۸۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۷۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه ینبغی تاخره ی زماننا هذا عن تعلم قدر صالح من العلوم الدینیة ... قوله القسمة ای قسمة العلم.
خط: نسخ، کا: محمد بن حاجی ابراهیم، تا: ۱۲۴۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، مذیل است به دو برگ در منطق با این

آغاز «اوالکتاب الی ابوابهما فالاول کمایق ابواب المنطق تسعة الاول باب ایساغوجی ای الکلیات الخمس، الثانی، التعریف، الثالث القضایا»، انجام موجود: «فمن الرابع کل ذلک بعد اعتبار الشرایط ... کذا فی شرح المطالع». این رساله در سه صفحه شامل مقدمه فی بیان الماهیة و الغائیة و خاتمه شامل دو مقصد است: ۱. بیان التصورات، ۲. مباحث التصدیقات؛ الخاتمة: فی اجزاء العلوم؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۵سم [ف: ۵ – ۱۸۹]

۳۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نعمت الله حسینی، تا: ۱۲۴۸ق؛ محشی از یحیی حسنی در ۱۲۵۵ و نیز حواشی علیرضا تجلی به فارسی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی،خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: فستقی و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۴ – ۱۰۸]

۳۹۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۵۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: قاسم بن کربلائی محمد ولی، تا: آخر صفر ۱۲۴۸ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی فستقی و سفید، جلد: تیماج عنابی، ۸۰گ، ۱۳ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ – ۵۶۲]

۳۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ اهدایی: کاظم، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۹/۷سم [ف: ۲۴ – ۱۱۲]

۳۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۵۲۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی نقی بن علی اکبر، تا: سه‌شنبه ۲۳ ذیقعده ۱۲۴۹ق؛ محشی؛ واقف: موسوی گرمارودی، ۱۳۶۵ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۷۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ – ۱۱۴]

۳۹۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۹۱

خط: نستعلیق، کا: حسین دیلمی، تا: ۱۲۴۹ق، جا: رشت؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۶×۲۱/۵سم [ف: ۱ – ۱۶۲]

۳۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه، ۲۰ ذیحجه ۱۲۴۹ق؛ محشی؛ واقف: جعفر زاهدی،۱۳۷۷ش؛ کاغذ: آبی و فستقی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۰۱]

۳۹۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۶ صفر ۱۲۴۹ق؛ محشی؛ ۲۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ – ۳۷۸]

۳۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** من المخیلات هی قضایا لاتذعن بها النفس و لیکن یتأثر منها ترغیبا و ترهیبا.

از ابتدا تا اواخر صناعات خمس؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن محمد، تا: ۱۲۵۰ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به حواشی فارسی میرزا علی رضا؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن خرمایی، ۴۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم[ف:۲۴-۱۰۶]

۳۹۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلام حسین ابن رمضانعلی طرستی، تا: جمعه ۱۶ شعبان ۱۲۵۰ق، جا: قزوین مدرسه پنجعلی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۰]

۳۹۸. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۱۸

خط: نسخ، کا: عبدالغنی بن آخوند ملا صادق شیروانی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۵۰ق؛ ۱۱۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: – ۱۷]

۳۹۹. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۷۳

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن احمد علی، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۴۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: – ۳۹]

۴۰۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۱/۱

خط: نسخ، کا: نجم بن ... مدعو به عبدالله، تا: ۱۲۵۲ق، جا: نور مسمی به سعادت آباد؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: – ۳۱۹]

۴۰۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۷۱/۲

انجام: و رزقنا الله بفضله و جوده سعادة بالشاکرین کتبه بید المذنب الاثم الجانی فقیر ... ابن محمد کمترین صادق طلبه علوم الدینیه فی مدرسه الجهرامیه ...

خط: نسخ، کا: صادق بن محمد، تا: ۱۲۵۲ق، جا: مدرسه جهرامیه؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: مقوایی، ۴۷گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲ – ۱۶۱]

۴۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۲۷/۲-۳۳/۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیخعلی، تا: ۱۲۵۲ق، جا: گرمرود؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۴۱]

۴۰۳. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قربان بن علی هزار جریبی، تا: شعبان ۱۲۵۳ق، جا: ساری؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف مخ: – ۶۸]

۴۰۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۵۲/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: علی بن حاجی صالح طراح، تا: سلخ محرم ۱۲۵۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ (۲۵پ–۶۷ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۶۳]

۴۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد مهدی جوینی، تا: ۸ شعبان ۱۲۵۳ق؛ محشی؛ واقف: احمد شاهد، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی و فستقی آهار مهره، ۷۰گ، ۱۳ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۲سم [ف: ۲۴ – ۱۱۶]

۴۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ محشی از میرزا علیرضا؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۱۰۹]

۴۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن ابوطالب، تا: جمادی الثانی ۱۲۵۳ق؛ محشی؛ واقف: آیةالله محمد صالح حائری، سال ۱۳۵۱؛ کاغذ: آبی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۰۷]

۴۰۸. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:ب-۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ محشی؛ کاغذ: کاهی صیقلی سفید تیره، جلد: مقوای ساغری مشکی، ۱۴۰ص، ۱۵ سطر (۵×۱۶)، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [ف: – ۱۶]

۴۰۹. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۵۷/۳

خط: نسخ، کا: علی بن مشهدی مهدی، تا: ۵ صفر ۱۲۵۴ق؛ جلد: مقوایی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۴۰۸]

۴۱۰. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ (۱پ–۵۰پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ]

۴۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۴۸

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن بن علی یزدی، تا: ۱۲۵۴ق؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۱۰گ، ۱۱ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ – ۱۶۸]

۴۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه شعبان ۱۲۵۴ق؛ جلد: مقوا، ۸۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۰]

۴۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۹۲-۲۷/۱۶۲

آغاز: قلت الابتداء وفی حدیث البسمله محمول علی الحقیقی وفی حدیث التحمید محمول علی الاضافی وعلی العرفی او کلیهما علی العرفی والحمد هو الثنا باللسان؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن محمد خطیب سرخه ای، تا: دوشنبه ۷ صفر ۱۲۵۵ق، جا: سمنان مدرسه صادق خان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۴۴]

۴۱۴. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۲۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: گالینگور با عطف پارچه، ۷۲گ (۳پ–۷۴پ)، ۱۴و۱۶و۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۲سم [ف مخ]

۴۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۳۷/۴-۲۷/۱۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** حیث اخرجوه من القیاس بقید لذاته فاالظاهر انه لیس شیء من الاستقراء والتمثیل مع انه موصل للتصدیق

خط: تحریری، کا: یوسف بن باقر، تا: ۱۲۵۵ق، جا: لاهیجان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۶۹]

۴۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۵۸

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن حسین بن عسکر بن علی، تا: ۱۲۵۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۳ – ۱۲۸]

۴۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رستمعلی، تا: ۱۲۵۵ق؛ محشی؛ واقف: خانم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛کاغذ:فستقی و نخودی آهارمهره،جلد:تیماج قهوه‌ای، ۱۵۷گ، ۱۲ – ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۲۰/۳سم [ف: ۲۴ – ۹۸]

۴۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲۲/۸

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: ساغری، ابعاد متن: ۶/۲×۱۱/۵، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۲- ۳۷۰]

۴۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ ذیحجه ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۱۱۳]

۴۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۵۵ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۴۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۴ – ۱۰۶]

۴۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۸۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۱ – ۴۴۵]

۴۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۲۰/۴

خط: نسخ، کا: عبدالمحمد بن علی محمد، تا: ۱۱ صفر ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی،۷۱گ (۷۴ر–۱۴۴ر) [ف: ۸ – ۹۲]

۴۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۱۴

خط: نسخ، کا: شیخ علی بن ملا محمد حسین، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج تریاکی، ۷۸گ، ۱۲ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۲۱]

۴۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۳

آغاز: و لایخفی لطفه قوله الذی هدانا الهدایة قیل هی الدلالة الموصلة ای الایصال الی المطلوب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: علی بن عبدالله، تا: ۲۲ شعبان ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۰۳]

۴۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۸۱

آغاز: المطلوب و الفرق بین المعنیین ان الاول یستلزم الوصول؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: حضرت قلی بن علی اکبر آغبلاغی قزوینی، تا: پنجشنبه ۲۲ صفر۱۲۵۶ق، جا: مدرسه ملامحمد صالح؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از عبدالکریم، علی اکبر، میرزا علیرضا، میرزا محمد علی بن نور محمد در ۱۳۱۷؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی و فستقی، جلد: مقوا رویه گالینگور مشکی، ۶۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۰۷]

۴۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۰ ربیع الاول ۱۲۵۶ق؛ مصحح، محشی؛کاغذ:فرنگی، آهار مهره، جلد: مشمعی عطف چرم مشکی، ۳۴گ، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۸ - ۲۳۴]

۴۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۵۸۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن نادر، تا: چهارشنبه،۱۶ ربیع ۱۲۵۶ق؛ محشی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۱۱]

۴۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۳۴/۱-۲۰/۱۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمدحسین حسینی، تا: ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۵۶ق، جا: اکبرپشت کروز؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۴۰]

۴۲۹. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: علی بن محمد محسن، تا: سه‌شنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۲۵۶ق [مخطوطات دزفول: - ۲۱]

۴۳۰. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۹۷/۲

کا: حسین بن آدینه جرفادقانی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: مدرسه عباس خان [ف: - ۲۸]

۴۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۵۱۰۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق [الفبائی ف: - ۶۳۷]

۴۳۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۶۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الاول ۱۲۵۷ق، تاریخ کتابت قسمت قدیم ۱۱۳۱ق؛ مهر: «عبده حسین الحسینی» (بیضی)؛ واقف: حسین حسینی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۴ص (۱-۷۴)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲ - ۴۲۲]

۴۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بابا حسن ارباب علی جوینی، تا: سه‌شنبه ۳ محرم ۱۲۵۷ق، جا: سبزوار مدرسه فخریه؛ واقف: احمد شاهد، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی و فستقی آهار مهره، جلد: مقوا، ۶۸گ، اندازه: ۱۱×۱۵/۳سم [ف: ۲۴ - ۱۱۴]

۴۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاج میرزا محمد بن علی اکبر طبیب شیرازی (سرخاندان حکمت)، تا: دوشنبه ۲۹ محرم ۱۲۵۷ق؛ محشی؛ واقف: علی اصغر حکمت؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۴۴۵]

۴۳۵. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۹۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۵۷ق؛ مصحح؛ ۹۱گ، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۳۲]

۴۳۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی، ۱۳۲۴ش؛ ۸۷گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۱۶۲]

۴۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۸۶

آغاز: قاعده کلیه لو روعیت لم یقع الخطا فی الفکر و هو المنطق؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۶ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۵ - ۲۹۳]

۴۳۸. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۱۲/۱

خط: نسخ، کا: احمد بن ملااسماعیل ترشیزی، تا: رجب ۱۲۵۸ق، جا: مشهد رضوی مدرسه بالاسر؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور قرمز، ۷۹گ (۱ر-۷۹ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: - ۸۸]

۴۳۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۵۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کاظم بن حاج ابوالقاسم راونجی، تا: جمعه صفر ۱۲۵۸ق؛ مصحح، محشی؛ ۶۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۰۲]

۴۴۰. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۶/۱

خط: نسخ، کا: ابراهیم خان، تا: ۲۴ صفر ۱۲۵۸ق؛ محشی از محمد حسن خوئی وفانی و ابراهیم خان، از موقوفات شهید؛ جلد: تیماج

مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۱۸۵]

۴۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۳۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ جمادی الاول ۱۲۵۸ق، جا: سبزوار مدرسه کهنه؛ محشی؛ واقف: شیخ محمد باقر قیس آبادی بیرجندی، مرداد ۱۳۲۹؛ کاغذ: شکری، ۹۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۴۴۶]

۴۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ محشی؛ واقف: احمد شاهد، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [ف: ۲۴ - ۱۱۶]

۴۴۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۵۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن قربانعلی اشکوری، تا: ۳ شوال ۱۲۵۸ق؛ مصحح، محشی؛ ۵۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۰]

۴۴۴. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۸/۳

کا: حسین بن کربلائی رمضان خبوشانی، تا: ۱۲۵۹ق [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۲۴]

۴۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۷۳۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد قاسم بقمچی، تا: دوشنبه ۱۷ ذیحجه ۱۲۵۹ق؛کاغذ: حنایی و شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۴-۱۱۱]

۴۴۶. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۱۵

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق، جا: تبریز، در خدمت حاج میرزا مهدی طبیب عمو؛ جلد: مقوایی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: - ۲۶۴]

۴۴۷. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۷۵/۲

خط: نسخ، کا: محمد صالح بقمچی، تا: ۱۲۵۹ق؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۲۹]

۴۴۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** آخر ما اردنا ایراده فی هذه الاوراق و الحمد لواجب الوجود مقتضی الارزاق

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۵۹ق؛ محشی؛ جلد: جلد تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۴]

۴۴۹. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۵۲/۱

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: انجام [ف: - ۲۱]

۴۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۴۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن احمد کازرونی، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۸گ (۵۹پ-۲۱۶پ)، ۷-۱۲ سطر (۷-۶/۵ × ۱۱-۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۸ - ۲۰۳]

۴۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۱۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ محشی با نشان‌های «شرح» و «شرح فارسی» و «میر ابوالفتح» و «ملا جلال» و «حاشیه قاضی میر حسین» و «سید شریف» و «یا علی مدد»، مصحح؛ مهر: «عبده ابوالقاسم» (بیضی)، «عبده ابوالقاسم، ۱۲۶۱» (بیضی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین، عبده ابوالقاسم»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۱۳۱گ، ۷ و ۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۳۱۹]

۴۵۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۶۸/۵

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الاول ۱۲۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۵۱گ (۹۸پ-۱۴۸ر) [ف: ۱ - ۸۴]

۴۵۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۸۶/۲

کا: ابراهیم، تا: ۱۲۶۰ق، قطع: خشتی [ف: - ۲۹۵]

۴۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۰۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین، تا: چهارشنبه ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۶۰ق؛ محشی؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، مرداد ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۶۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۱۶]

۴۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۱۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملامیرزای نایینی، تا: شنبه ربیع الثانی۱۲۶۰ق؛ جلد: مقوا، ۹۲گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۰]

۴۵۶. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالرحیم آرانی کاشانی، تا: ۹ صفر ۱۲۶۰ق؛ جلد: گالینگور سرخ، ۹۴گ، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف مخ: - ۴۶]

۴۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۵۰/۱-۱۴/۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا عبدالکریم بن سید مهدی بن میر عبدالکریم کمجانی، تا: ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۶۱ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۴۰]

۴۵۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حاجی محمد تقی یزدی کثنوی، تا: دوشنبه سلخ شعبان ۱۲۶۱ق، جا: کثنوی؛ مصحح، محشی به امضای «سعید» و «اسحق»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۱]

۴۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۳۵۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ محشی از میرزا علیرضا؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: مقوا رویه مشمع، ۴۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۴ – ۱۱۵]

۴۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۷۳۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،کا:محمد جعفر،تا: ۱۲۶۱ق؛ محشی از شیخ محمد حسن، میرزا در ۱۲۶۲ و دیگران؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۱۰]

۴۶۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۴۶/۴–۶۲۷۹

خط: نستعلیق، کا: اکبر بن محمد علی بن محمد مهدی، تا: ۱۲۶۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۲۳۲گ، ۷ سطر، قطع: جیبی [آستانه قم: – ۱۰۵]

۴۶۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۱۸/۱

خط: نسخ، کا: صادق بن قربانعلی، تا: ۱۲۶۱ق، جا: مشهد رضوی مدرسه عباسیه؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سیاه، ۱۴ سطر [ف: ۹ – ۵۵]

۴۶۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۵۶

خط: نستعلیق، کا: اسدالله حسینی، تا: ۱۲۶۱ق؛ ۸۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ – ۷۷]

۴۶۴. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

کا: محمد صادق بن مهر علی خوانساری، تا: پنج‌شنبه ۲ جمادی الثانی ۱۲۶۱ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ – ۲۳۳]

۴۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد فرزند سلطان العلماء استرآبادی، تا: ۱۲۶۱ق؛ محشی برخی با نشان‌های: خطایی، تلخیص، م ی رض ع در ض. توضیح، شواهد، شرح جلال، عبدالغفار، مولا عبدالله شرح؛ کاغذ: مختلف، جلد: تیماج زرد، ۱۲۲ص (۴–۱۲۵)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۰– ۳۴۰]

۴۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ چهارشنبه ۱۵ محرم ۱۲۶۱؛ محشی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۱ – ۴۴۶]

۴۶۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۲۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲–۱۲۶۳ق [ف: ۳ – ۵۸]

۴۶۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۸۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق [ف: ۳ – ۳۳]

۴۶۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۷۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲ – ۲۴۰]

۴۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله پیرزاد لاریجانی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ صفر ۱۲۶۲ق، جا: مدرسه هاشمیه؛ محشی؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ، ۱۱ – ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۰۸]

۴۷۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۴۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدبن محمد مشهور به قازاخ بن ملاعلی بن ملایعقوب بن ملامحمد، تا: شنبه ۱۹ رمضان ۱۲۶۲ق، جا: ساوجبلاغ؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۱ – ۱۷۱]

۴۷۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نصر الله، تا: ۱۲۶۲ق، محشی از نصرالله طالقانی در ۱۳۳۲ ق، مصحح؛ مهر: «عبده نصر الله» (بیضی)، «نصرالله» (مربع)؛ جلد: تیماج سیاه، ۷۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۱]

۴۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۱۵–۳۵/۹۵

آغاز: بسمله الحمدلله افتتح بحمدالله بعد التسمیه ابتداءً بخیر الکلام واقتداء بحدیث خیرالانام؛

کامل ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۳رجب ۱۲۶۳ق؛ محشی؛ ۷۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۴۱]

۴۷۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن آقاجان، تا: ۱۹ رمضان ۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: – ۶۸]

۴۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نبی الله بن گل محمد، تا: شنبه ۳ جمادی الثانی ۱۲۶۳ق؛ محشی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی و بعضاً فستقی آهار مهره، جلد: مقوا، ۷۶گ، ۱۰–۱۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۴ – ۹۹]

۴۷۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۵۳ – د

خط: نسخ، کا: حسینقلی، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۲۶۳ق؛ محشی از «شمس الدین محمد عبدالله»؛کاغذ: فرنگی کبود و آبی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۷گ، ۱۲ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: – ۳۱۸]

۴۷۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق [ف: ۳ – ۴۱]

۴۷۸. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۰۶/۱

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد علی خوسفی، تا: ۸ ذیحجه ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ (۱پ–۳۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: – ۸۲]

۴۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه، ۱۲، شرح شمسیه و ...»؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ (۱پ-۷۳پ)، ۱۴ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳/۳×۲۰سم [ف: ۱۸ - ۲۴۳]

۴۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین بن حسن بن جعفر، تا: ۲۵ محرم ۱۲۶۳ق؛ محشی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۲۶گ، ۲۰ - ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۰۵]

۴۸۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۶۴ق؛ ۶۸گ (۳۲ پ-۹۹پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۶۶]

۴۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۹۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علیرضا پسر آخوند ملاحسینعلی، تا: ۲۹ ربیع الاول ۱۲۶۴ق؛ محشی با نشان: ملاجلال، علی اکبر، منه، شرح و نیز حاشیه‌هایی بی‌نشان به فارسی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۷ص (۱-۱۳۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۰ - ۲۸۵]

۴۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی با امضاهای «منه، العماری، شرح ...»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۵۸گ، ۱۳ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۴ - ۲۶۱]

۴۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۲۰/۲-۳۸/۱۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید هاشم بن میر محمد علی طباطبایی، تا: غره شعبان ۱۲۶۴ق؛ محشی از جمله حواشی فارسی با امضای «محمد بهاری»، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۱]

۴۸۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۳۳

کا: موسی موسوی، تا: ۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۶]

۴۸۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۱۱/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن قربانعلی الکائی برادی، تا: ۱۲۶۴ق، جا: پردنگون از قراء کلارستاق، در خدمت جناب سرکار آخوند آقا ملاعلی رضا ردایی کلارستاقی؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: - ۲۶۶]

۴۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۹۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه از ربیع الثانی ۱۲۶۴ق؛ محشی غالباً منقول از «علی الموسوی رحمه الله» یا شرح شمسیه؛ جلد: چرم مشکی، ۱۰۰ص (۱۲۵-۲۲۴)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۸سم [ف: ۴۵ - ۲۰۷]

۴۸۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۰۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳-۱۲۶۴ق؛ کاغذ: فستقی و نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ (۱۷-۵۸)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: - ۱۱۰]

۴۸۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۵۸/۲

خط: نسخ، کا: حیدر قلی بن جعفر قلی، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۴گ (۱۳پ-۱۱۶پ)، ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۲۸۱]

۴۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۱۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۸۵گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم[ف:۸-۳۲۳]

۴۹۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۵۶/۲

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱ جمادی الثانی ۱۲۶۵ق؛ محشی؛ ۷۰گ (۱۵۷پ-۲۲۶پ) [ف: ۲ - ۷۷]

۴۹۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۳۹/۴

کا: ملا محمد، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۴۸گ (۱۷۱-۲۱۸)، ۱۲ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۶۲]

۴۹۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۴۴/۸

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: مقوایی عطف چرم قرمز، ۵۱گ (۱۰۹-۱۵۹)، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۸۳۳]

۴۹۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۷

خط: نسخ خوش، کا: محمد جواد گلپایگانی، تا: ۱۲۶۵ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۶۱۳]

۴۹۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۱۱/۲

خط: نسخ، کا: معصومعلی عبدالصالح، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: پسته‌ای و سفید و آبی، ۶۰گ (۹ر-۶۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۶سم [ف: ۶ - ۱۶۴]

۴۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن اللهیار، تا: ۱۲۶۵ق، جا: جعفرآبادی (محال خبوشان)؛ مصحح، محشی با نشان «ملامحمد صالح، ازهذی، عبدالغفار» و با امضای باقر حسینی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور یشمی، ۵۰گ (۱پ-۵۰پ)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴/۳)، اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۱سم [رایانه]

۴۹۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۴ر

خط: نسخ، کا: محمد بن ملا صفر علی گیلانی، تا: شعبان ۱۲۶۶ق، جا: مدرسه حاجی کاظم بیک؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم

[رشت و همدان: ف: – ۱۱۱۰]

۴۹۸. مشهد؛ مدرسه آية الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ محشی؛ مهر: «عبده عبدالجبار» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۷۵]

۴۹۹. بابل؛ خاتم الانبياء؛ شماره نسخه:۳۱۳/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد علی مازندرانی ساکن شوبکلا ملقب به لقب کیل، تا: ۱۲۶۶ق؛ حواشی از ملا ولی الله مازندرانی؛ جلد: تیماج، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: – ۲۲۳]

۵۰۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۵۶/۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد علی محلاتی، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۶گ (۳۸ر–۱۲۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۷ – ۳۱۷]

۵۰۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۱/۳

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن عبدالحسین، تا: ۱۲۶۷ق؛ ۷۲گ (۱۵–۸۶ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳ – ۹۴]

۵۰۲. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۳۲

کا: الله ویردی تبریزی ساکن محله سرخاب، تا: ۱۲۶۷ق؛ افتادگی: آغاز (یک ورق). [ف: – ۱۲۹]

۵۰۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن بخش علی کاکرودی، تا: ۱۲۶۸ق، جا: سوره کور؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ (۹۵–۱۶۷)، ۱۲ سطر (۱۳/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۴ – ۱۳]

۵۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق، جا: سامره (حضرت حلیمه خاتون)؛ محشی با امضای علیرضا؛ وقف‌نامه‌ای به نام محمد صادق مورخ ۱۲۷۸ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶۷گ، ۱۴–۱۹ سطر (۱۳/۵–۱۴/۵ × ۸–۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵–۱۸۹]

۵۰۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۳۰/۱

کا: علی اکبر بن ملا شفیع نوچمنی، تا: پنج‌شنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۲۶۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳ سطر (۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۶ – ۶۶۰]

۵۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۸۳

آغاز: الحصول بلا نظر و الاکتساب ای الحصول بالنظر فیاخذ التصور قسما من الضرورة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا با عطف پارچه [رایانه]

۵۰۷. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۵/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق، جا: کور کلا؛ چاپ سنگی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ (۳۵پ–۸۰پ)، ۷–۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: – ۶۶]

۵۰۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۹۲

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: – ۶۶]

۵۰۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ شعبان ۱۲۷۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲ – ۱۰۴]

۵۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۲۰

خط: نسخ، کا: حسن بن علی موسوی، تا: ۱۲۷۱ق؛ ۸۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ – ۷۷]

۵۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۳۸

خط: نسخ، کا: محمد فصیح بن کربلائی علی، تا: چهارشنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۲۷۱ق، جا: مدرسه خبوشان؛ مهر: «عبده الراجی محمد فصیح»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: شمیز، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ – ۷۳۲]

۵۱۲. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علی خبوشانی، تا: چهارشنبه ۱۱ محرم ۱۲۷۱ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مشکی عطف پارچه، ۵۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ]

۵۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد داود رضوی، تا: چهارشنبه ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۷۱ق، جا: مشهد رضوی مدرسه فاضلیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ (۱۸پ–۷۱ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۶۲]

۵۱۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۰

خط: نسخ، کا: محمد فصیح، تا: ۱۲۷۱ق، جا: مدرسه خبوشان؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵ – ۵۹۴]

۵۱۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی، تا: یک‌شنبه ۱۰ ذیحجه ۱۲۷۱ق؛ محشی؛ جلد: چرم مشکی، ۸۳گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱ – ۳۷۳]

۵۱۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۲۱

خط: نسخ، کا: حسین قلی ابن نصرالله زهرائی، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۷۱ق، جا: قزوین مدرسه مولی ویردیخان؛ محشی از ملامحسن ظاهراً «طالقانی»؛ جلد: جلد پارچه نخی راه راه روی مقوای نازک، ۴۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲ – ۴۳]

۵۱۷. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۰۸

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب، تا: ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی، مختلف السطر، قطع: رقعی [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۰۶]

۵۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۰۴/۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ (۱۴۱پ-۱۹۰ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [مرعشی: ف: ۱۷ - ۷]

۵۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن محمد فیروزنی، تا: ۱۲۷۲ق؛ محشی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۴ - ۹۶]

۵۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۲

خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: ۱۲۷۳ق، برای میرزا عبد الکریم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۵ - ۲۰۰]

۵۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۹۷/۱-۲۰/۱۱۷

آغاز: نعمة کان او غیرها و الله علم علی الاصح للذات الواجب المستجمع لجمیع صفات الکمال و لدلالته علی هذا ... قوله الذی هدانا الهدایة قیل هی الدلالة الموصلة ای الایصال؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن سید علی حسینی، تا: شنبه ۲۱ شعبان ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۴]

۵۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۱۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد بن عبدالکریم، تا: رمضان ۱۲۷۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۶۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۱]

۵۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۳۰/۲-۵۹/۱۵۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن محمد باقر بن محمدکاظم دهملائی، تا: یک‌شنبه غره ذیقعده ۱۲۷۴ق؛ ۱۳۴گ (۳۷-۱۷۰)، ۱۳-۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۵۲۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۱۷

خط: نسخ، کا: عبدالله بن میرزا محمد علی میرزائی، تا: ۱۲۷۵ق؛ ۵۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۷۷]

۵۲۵. بیرجند؛ مسجد الرسول بازار؛ شماره نسخه:۱۱

آغاز: والجملة صفة لقوله هدی او یکونا حالین مترادفین او متداخلین

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل خوسفی قائنی خراسانی، تا: ۲۲ ذیقعده ۱۲۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۵گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: - ۱۴۸]

۵۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۶۰/۱

آغاز: افتاده: این بین نقیضها مبائنة جزئیة حتی یصح فی الکل هذا و اعلم ایض ان المص اخر ذکر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: هدایت بن آخوند ملا محمد حسین بروجردی، تا: ۱۲۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای الحق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۴۵گ (۱-۴۵پ)، ۱۵-۱۹ سطر (۱×۸/۵)، اندازه: ۱۷/۸×۲۳سم [ف: ۱۹ - ۷۶]

۵۲۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۹۰/۲-۶۳۲۵

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسین، تا: ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۱۴ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: - ۱۹۸]

۵۲۸. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: مؤمن بن محمد زکی، تا: ۱۲۷۵ق [ف: - ۱۲]

۵۲۹. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۱۹/۲

بی‌کا، تا: ۱۲۷۶ق [اوراق عتیق: ۱ - ۲۵۱]

۵۳۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۳۹/۱

خط: نستعلیق، کا: سید زین العابدین بن سید ابی القاسم، تا: ۱۲۷۶ق؛ ۳۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۷۱]

۵۳۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۱مجموعه بدون شماره

بی‌کا، تا: ۲۳ محرم ۱۲۷۶ق؛ افتادگی: آغاز [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۵۰]

۵۳۲. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز: الکمالیة من حیث هو کذلک فکان کدعوی الشیء ببینة و برهان و لا یخفی لطفه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۳ ذیقعده ۱۲۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۶۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۴۴]

۵۳۳. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۰۰

آغاز: قوله الحمدلله افتتح بحمدالله بعد البسملة ابتداء بخیر کلام

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن ملا عبدالعلی، تا: ۱۷ شعبان ۱۲۷۷ق، جا: مدرسه حسنیه؛ ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [کتابخانه‌های قائن: ف: - ۸۷]

۵۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۳۳

آغاز: برابر **انجام:** وکذا تری المتاخرین کصاحب المطالع یورد وما سوی التحدید ... قیل هذا اشارة الی العمل

خط: نسخ، کا: اسمعیل بن مهدی حسینی یزدی، تا: صفر ۱۲۷۸ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۱]

۵۳۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۹ ذیقعده ۱۲۷۸ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸۸گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۴۵۶]

۵۳۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه رجب ۱۲۷۸ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳۸گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱ - ۱۶۵]

۵۳۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۷۶

آغاز: و الاخص مطلقا و هذا خلف قوله و الا فمن وجه ای ان لم یتصادقا کلیاً من الجانبین و لا من جانب واحد اصلاً فمن وجه؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: مرتضی موسوی خلخالی کلوری، تا: جمعه ۳ جمادی الاول ۱۲۷۸ق، جا: قزوین؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۴۳گ،

۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۳۲۶]

۵۳۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۸۹

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاج میرزا محمد باقر قلعه کهنه‌ای یزدی، تا: ۱۲۷۹ق؛ محشی؛ اهدایی: ورثه سید مرتضی و سید حسین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۹گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۳۴]

۵۳۹. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۳۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن حاجی خداداد، تا: ۱۶ ذیحجه ۱۲۷۹ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «مصطفی الموسوی» (مربع)، «لطفعلی منتظری» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ (۱–۵۷)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [کتابخانه‌های قائن: ف: – ۱۱۴]

۵۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۳۷-۱۴/۱۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۲۸۰ق، جلد: مقوا، ۵۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۴۰]

۵۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۴۱-۱۴/۱۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدهاشم، تا: ۱۲۸۰ق؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۸۵گ، ۱۲-۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۴۰]

۵۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۱۶-۵۷/۸۶

آغاز: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ ذیقعده ۱۲۸۰ق؛ ۹۱گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۴۲]

۵۴۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۵۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، کا: محمد تقی بن ملا ملك قاضی عسکر، تا: ۲۷ ذیحجه ۱۲۸۰ق؛ ۶۳گ (۵۸پ–۱۲۰ر) [ف: ۱ – ۸۴]

۵۴۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۵۶/۱

خط: نستعلیق، کا: ابن کربلایی عبدالکریم، تا: ۱۲۸۰ق، جا: آمل مدرسه امام حسن عسکری (ع)، خدمت عالیجناب مولانا آخوند ملارجبعلی؛ محشی؛ با مهر: «الله وردی بن قلی ۱۲۴۳» (شلجمی)؛ جلد: گالینگور آبی، ۹۵گ، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: – ۲۵۱]

۵۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه خیر موفق و معین، فرغ من تألیفه مؤلفه الفقیر الی ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ یادداشتی به نام محمد بن محمد رضا حلبی به تاریخ ۱۲۸۰؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۳گ، ۱۴ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۱۱ – ۱۱۴]

۵۴۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۰۷]

۵۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۸۱ق؛کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا شیرازه‌بندی، ۱۲۵گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۴- ۹۷]

۵۴۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۰

خط: نسخ، کا: محمدباقر بن محمد رضا مذهب، تا: ۱۶ جمادی الاول ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱ سطر (۵×۱۲) [ف: ۱ – ۸۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۳۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۲۲]

۵۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۵۱/۱

انجام: قوله: افتتح بحمدالله. الظاهرانه ظرف لغو متعلق بافتتح. و الباء صلة و قوله: ابتداء و اقتداء تعلیل للافتتاح ... و توطئه لا توفیق بین الحدیثین و یحتمل ان یکون (گ۱) «اعنی قولنا: کل مساو لمساولج مساولج، لزم بالذات ایضاً الف مساولج فهو کما تری راجع الی قیاسین و کل منها ینتج (پایان نسخه مجلس که ۱۰ سطر کم دارد) لذاته إلا أنه بالنظر الی النتیجة الثانیة ینتج المقدمة (گ۵۷پ) ... الاستقراء و التمثیل مع أنه موصل الی التصدیق. الهم اجعل خاتمة امورنا خیراً بحق ... کتبه الحقیر الفقیر محمد صادق فی ۲۶من ربیع الثانی ۱۲۸۲»

کا: محمد صادق، تا: ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۸۲ق؛ در صفحه عنوان نسخه دارد: «هذا الکتاب المسمی بهوزی لحاشیه ملا عبدالله» که گویا تصحیف «حویزی» باشد در الذریعه (ج۶ص۶۱ش ۳۱۳) می‌گوید: بر پشت نسخه‌ای از شرح عبدالرزاق لاهیجی که با عبارت «و لاعکس للممکنتین» (مطابق گ ۵۵پ نسخه ۲۰۵۱ملی) نیز عبارت «رساله موسومه بحویزی» نوشته شده است. پس شاید آن نسخه را نیز با نسخه ما پیوندی باشد؛ کاغذ: فرنگی، نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ (۱–۵۸)، ۱۱سطر[ف:۱۱-۱۹۱]

۵۵۰. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف مخ]

۵۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۶۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،کا:سید محمد بن محمود طباطبایی،تا: ۱ رمضان ۱۲۸۲ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد الطباطبائی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۶۲گ (۱۰۴–۱۶۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۸ – ۴۷۹]

۵۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۹۵/۱-۱۲/۱۸۵

آغاز: بخلاف الثانی فان الدلالة علی ما یوصل الی المطلوب لایلزم ان یکون موصلة الی ما یوصل؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد حسین، تا: شنبه ۱۹ جمادی الاول ۱۲۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ – ۱۴۴۴]

۵۵۳. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۷۰

خط: نسخ، کا: حاجی خیر بن ملا عبدالله کی قائنی، تا: صفر ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: - ۵۴]

۵۵۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۶۶

خط: نسخ، کا: نور الدین بن رحیم حسنی حسینی طباطبائی، تا: ۱۲۸۶ق، ۹۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱ - ۷۷]

۵۵۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۸۶ق؛ محشی با نشانه «شرح فارسی، ع ل ر، شمسیه، شرح مطالع، میرزا علیرضا، فوائد علی ره»؛ کاغذ: فرنگی، ۱۰۶گ، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: - ۵۱۵]

۵۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۵۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۰۲

خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالله، تا: شعبان ۱۲۸۷ق [مختصر ف: ۲۷۳]

۵۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۰۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد یوسف بن رسول تبریزی، تا: سه‌شنبه ذیحجه ۱۲۸۷ق؛ محشی؛ واقف: خاندان محمد تقی ادیب نیشابوری، مهر ۱۳۷۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۹۵]

۵۵۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۲۱/۱

خط: نسخ، کا: سید میرزا بن تقی موسوی، تا: ۱۰ رجب ۱۲۸۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۴گ (۱-۷۴ر) [ف: ۱ - ۳۶۸]

۵۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن علی اصغر گلپایگانی، تا: ۲۷ جمادی الثانی ۱۲۹۰ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۴گ (۱۱۱پ-۱۳۴ر)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱ - ۲۲۳]

۵۶۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۵۹/۱-۱۹/۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد باقر جندقی، تا: ربیع الاول ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۰]

۵۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۷

آغاز: علم علی الاصح لذات الواجب الوجود؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد حسین بیرجندی، تا: پنج‌شنبه ۸ ذیحجه ۱۲۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: ساغری مشکی، ۱۰۹گ، ۱۱ -۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۱۲]

۵۶۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** او المسلمات او الشبهات و لاتدغن

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر ابن میرزاهادی هزارجریبی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ رجب ۱۲۹۳ق، جا: مدرسه حاجی مصطفی خان (احتمالا در اصفهان)؛ افتادگی: انجام؛ ۵۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۱ - ۴]

۵۶۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۷۷/۳

بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شعبان ۱۲۹۳ق؛ ۷۰گ (۳۲پ-۱۰۱ر) [ف: ۲ - ۷۷]

۵۶۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نورالدین بن بهاء الدین، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۱]

۵۶۶. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۹۵ق؛ از روی خط عبدالرحیم بن محمد تقی تبریزی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۴گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: - ۱۰]

۵۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۰۸/۱۰-۲۷/۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۹۷ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۱]

۵۶۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پست، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ مهر: «العبد المذهب، عبدالحسین رضوی» (چهارگوش)؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۶گ، ۱۴ - ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: - ۱۲]

۵۶۹. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۸۹

خط: نسخ، کا: محمد علی بن اخوند ملا سلطانعلی گواری کزازی، تا: ۴ رجب ۱۲۹۷ق؛ ۱۰۵گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲ - ۳۸۱]

۵۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۵۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد جعفر سبحانی؟، تا: قرن ۱۴؛ جلد: چرم مشکی، ۸۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۴۱ - ۱۴۷]

۵۷۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۷۴/۲

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حیدر دهنوی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ (۱۱۲ر- ۱۶۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳ - ۲۲۸]

۵۷۲. قائن؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۱۰/۱

آغاز: فی جواب ای شیء و ایضا یلزم ان لا یکون تعریف الفصل؛ **انجام:** اما من حال الکلی علی حالة جزئیاته و اما من حال الجزئیات علی الکلی و اما من حال ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۸گ (۱ر-۳۸ر)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [کتابخانه های قائن: ف: - ۲۱۷]

۵۷۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۵۱/۵

بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۷گ (۵۶پ-۱۵۲پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲ - ۲۱۸]

۵۷۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۵۲

خط: نستعلیق، کا: میرعقیل، تا: ۱۷ جمادی الاول ۱۳۰۴ق؛ ۱۱۵گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۳۸]

۵۷۵. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه رجب ۱۳۰۸ق؛ ۵۱گ (۱ر-۵۱ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف مخ]

۵۷۶. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۲

آغاز: بسمله - تهذيب المنطق و الكلام توشيحه بذكر؛ **انجام:** وضعت النسبة بين كل اثنين منها ... تسهيلا للضبط على المبتدى.

خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: ۱۳۰۸ق؛ محشی به خط محمد حسن، به سال ۱۳۰۹ق، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷۸ص، ۸ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۰۴]

۵۷۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۴۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن ملا احمد اقلیدی، تا: آخر ربیع الثانی ۱۳۱۲ق؛ ۵۶گ (۲۸ر-۸۳ر)، ۱۴سطر [ف: ۲۲۵]

۵۷۸. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۷/۱

خط: نسخ، کا: علی بن اسماعیل، تا: ۱۳۱۳ق؛ واقف: حاج محمد علی موحد، ربیع الاول ۱۳۸۵؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۸۶]

۵۷۹. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۵۰ض

کا: ابوالحسن بن گلنظر قراجه داغی، تا: ۱۳۲۲ق، جا: تبریز مدرسه کاظمیه [ف: - ۱۴۶]

۵۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۵۲/۲-۲۰/۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ملا محمدکریم، تا: ۹ جمادی الثانی ۱۳۳۴ق؛ جلد: مقوا، ۲۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۵۸۱. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۱۰۸/۲

خط: نسخ، کا: عبدالعلی، تا: پنج‌شنبه ذیحجه ۱۳۵۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ (۱۱پ-۶۷پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: - ۹۹]

۵۸۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۹۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳۶گ (۱-۳۶)،ابعاد متن: ۶×۱۱/۵، اندازه: ۷×۱۵/۵سم [ف: ۴ - ۱۳۱۹]

۵۸۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۴۱/۳

بی کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴- ۱۲۵۷]

۵۸۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱ - ۷۷]

۵۸۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۳۷

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱ - ۷۶]

۵۸۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۸۳گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۰۳]

۵۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۴۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد بن سید نورالدین، بی‌تا؛ جلد: تیماج عنابی، ۶۵گ (۱-۶۵)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳۴ - ۳۰]

۵۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۷۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی برخی با نام حلبی و برخی با رمز «۲۳ یا ۴۳» و ملا سعدالدین؛ مهر: «منتظر لطف الهی عبدالرحیم» (بیضی)، «یا أرحم من کل رحیم»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۴۶گ (۱پ-۴۶پ)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [رایانه]

۵۸۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۲۱

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: نظر علی، بی‌تا؛ اهدایی: حسین شیخ زاده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ قرمز، ۶۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۲۰۷]

۵۹۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۴۹

آغاز: عرفهم قضايا متعددة و بقوله؛ **انجام:** و لنعم ما قال و يا ذالجلال عليه السلام الله المتعال لا تنظروه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۲۰گ، ۱۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۴۸۳]

۵۹۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۶۰

آغاز: الثانی فلانه لو لاه لصدق لا شيئ؛ **انجام:** و اما الاخص اعنى مطلقا فهو وان.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «شسیه»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش کاغذ سبز و مشکی، ۳۲گ، ۱۲ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۴۵۳]

۵۹۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۵۲

آغاز: الموصل الى المطلوب و الفرق بين؛ **انجام:** و مختلفان بان يكون احد الطرفين.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۲۵گ،

۱۲ سطر (۱۲×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴ – ۱۴۸۴]

۵۹۳. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۶۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: – ۳۵]

۵۹۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۳۹/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن حاج محسن، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: – ۱۴۰۴]

۵۹۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۵۰۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: – ۱۴۸۹]

۵۹۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ – ۷۶]

۵۹۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۵۰

بی‌کا، بی‌تا [ف: – ۶۴]

۵۹۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۵۴

انجام: الخامس من ای علم هو ای شین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی عطف پارچه سفید، ۵۱گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ – ۱۱۸۲]

۵۹۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۹۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ – ۹۴۷]

۶۰۰. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [دلیل المخطوطات: ۱ – ۲۲۶]

۶۰۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۳۸/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: نیم ربعی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۸۵]

۶۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۶۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و قد یقال المبادی اشاره الی اصطلاح اخر فی المبادی سوی ما تقدم وضعه ابن حاجب فی مختصر الاصول

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای ملا عبدالله؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴۵گ (۳۲پ-۷۶)، ۱۵ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۸ – ۳۴۰]

۶۰۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۰۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف:۱۵۶۰]

۶۰۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۰۴

بخشی از کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۳۴۱]

۶۰۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۳۶/۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۷۷گ (۲۶۱پ-۳۳۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ – ۲۹۴]

۶۰۶. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۷۶/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: – ۲۹]

۶۰۷. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۵۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: – ۱۸]

۶۰۸. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوا لبه تیماج، ۷۸گ، ۱۴ سطر (۶×۱۹)، قطع: پستی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: – ۱۷۸۴]

۶۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۹۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۵گ (۳پ-۷۷پ)، ۱۰ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۳ – ۳۲۶۳]

۶۱۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۹-ح/۵۴۷/۱

انجام: اذا اردت تعریف شیئی المذکورة فی باب المعرفه ای الطریق الی الوقوف علی الحق ای الیقین ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: دولت آبادی نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۹۰گ، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۲ – ۱۴۰]

۶۱۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۲۰۰ص، ۱۵ – ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲ – ۲۴۱]

۶۱۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۴۶

آغاز: سواء الطریق و جعل لنا» و «بقوله تعالی و اما ثمود فهد یناهم ... الخ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی نرم، ۴۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ – ۴۱۲]

۶۱۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی نرم، ۷۲گ، ۱۷-۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۴۱۳]

۶۱۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴-ح/۳۷۷

آغاز: بسمله – قال الثالث العطف بشرط کون المعطوف؛ **انجام:** و الصلوه علی خاتم النبین و فاتح ابواب الهدایه للخلق اجمعین محمد بدر التمام و مسک الختام و آله و صحبه مصابیح الظلام و التحیات الطیبات و اصله الیهم و السلام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۷۲گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱ – ۳۵۴]

۶۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۸۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با کمنداندازی، محشی با امضای «علی رضا رحمه الله، عبد الغفار رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: گالینگور یشمی، ۷۷گ (۲۰۴پ-۲۸۰پ)، ۱۴ سطر

(۱۱/۵×۵/۵))، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹ – ۹۹]

۶۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۵۳/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه:۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۰ – ۲۳۴]

۶۱۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: نخودی و زرد، جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ، مختلف السطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲ – ۳۵۷]

۶۱۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۶۷

آغاز: ... مقدمة العلم ان کان اذعاناً، (شرح) سیما و جد العقل السلم مناسباً، قوله، مقدمه ای هذه مقدمة تبن فیها امور ثلثه رسم المنطق؛ **انجام:** بقوله اعنی التکثیر ای تکثیر المقدمات ... ای من النتیجة لانها المقصد الاقصی ... الدلیل قوله.

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشیی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با پارچه سبز، ۵۴گ، ۱۵ سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲ – ۳۵۸]

۶۱۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۰۴

آغاز: متن – غایت تهذیب الکلام ... حاشیه: العبر عنها بالفاظ المخصوصه؛ **انجام:** متن: فی المستوی و بالعکس. حاشیه: و کذلک بحسب الجهة الدائمتان و العامتان تنعکس جنینة مطلقه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۱۰۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲ – ۳۵۹]

۶۲۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۱۳/۱

آغاز: الفاعل غاية التقريب للمرام الى الافهام؛ **انجام:** فی ملتقی الخطین الخارجین من بین کلیهما تسهیلا للضبط علی المبتدی – تم و السلام.

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ در پایان جدول قضایای منطقی تنظیم شده؛ کاغذ: نخودی سیر، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۵۵ص، ۱۹ سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲ – ۴۰۰]

۶۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۷۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو یرجع الی القیاس ... کقولنا کل حیوان اما ناطق و غیر ناطق

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تمیاج قهوه‌ای، ۱۱۷گ، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۷/۵))، اندازه:۱۶×۲۱سم [ف: ۱۵ – ۱۸۲]

۶۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۴۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل الموصل بالذات فلا یرد اختلاف الحصر بقیاس

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از ایساغوجی، شرح مطالع و غیره؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۰/۵))، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۵ – ۲۵۷]

۶۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۱۳ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۵ – ۲۳۰]

۶۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد بدیع همدانی؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۴گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۵ – ۲۰۴]

۶۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۹۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۳))، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۵– ۲۰۶]

۶۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۷۷/۴–۱۹/۲۰۷

آغاز: الا انها لیست بواسطة بینهما فی وصول اثر العلة البعیدة الی المعلول لان اثر العلة البعیدة لایصل الی المعلول؛ **انجام:** فلذلک قال من حیث وضع بازائها الالفاظ وقد یکتفی فی اطلاق المعنی علی الصور الذهنیة.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۴۶]

۶۲۷. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۱۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان کان فیه مقدمة یشارک بکلا جزئیه فالقیاس استثنائی و إن کان مشارکة.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف مخ: – ۶۹]

۶۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷–۸/۱۳۷

آغاز: یتذکر او متعلق بتذکر بتضمین معنی الاخذ ... قوله سیما السی بمعنی المثل فیقال لهما سیان ای مثلان واصل سیما لاسیما حذف لافی اللفظ لکنه مراد و ما زائدة؛ **انجام:** قوله ای الطریق الی الموقوف علی الحق الی الیقین ... حتی لاتشبه بالمشهورات او المسلمات او المشبهات و لاتذعن بشیء بمجرد حسن الظن به

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام (مقدمه و مقداری از آخر)؛ محشی با نشان «مم عفی عنه» و «منه ره» و حواشی دیگر، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳ – ۱۴۴۵]

۶۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۳۸/۲–۵۵/۱۰۸

آغاز: برابر

از اول تا بحث قیاس؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۷گ، ۱۳–۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۴۳]

۶۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۸۵

خط: نسخ، کا: عبدالعظیم پسر مشهدی موسی الرضا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)،

اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۶۹]

۶۳۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۵۰/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ (۱۶پ-۸۶پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴ - ۱۶۸]

۶۳۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۶۵/۲

آغاز: فالمرکب انما یتحقق بتحقیق امور اربعة. الاول ان یکون للفظه جزء والثانی ان یکون لمعناه جزء والثالث ان یدل جزء لفظه علی جزء معناه؛ **انجام:** قوله فتسمی الوجودیة اللا دائمة هی المطلقة العامة المقیدة باللا داوم الذاتی نحو لاشیء من الانسان.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ برای چاپ تهیه شده، محشی از عبدالرحیم، محمد علی؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۳۷گ (۵۳پ-۸۹ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۲]

۶۳۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۲۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما ما استنبط المصنف من کلام الفارابی وحجة الاسلام واختیاره تصفح الجزئیات و یتبعها الاثبات حکم کان ففیه مسامحة فان هذا التبع لیس معلوما تصدیقا موصلا.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۱]

۶۳۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۵۱/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسبب وضع الواضع اما علی تمام الموضوع له او جزءه او علی امر خارج عنه لازم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۱]

۶۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۰۳/۲

آغاز: و ربما یقال فی الحصر دلالة اللفظ اما ان یکون للوضع مدخل فیها اولا و الاولی الوضعیة و الثانیة اما ان یکون بحسب مقتضی الطبع و هی الطبیعیة؛ **انجام:** و الرسوم ان افادت التمییز عن جمیع ما عداه فهی تامة والا فنا قصة و ان کان بغیر الذاتیات و العرضیات فهو التعریف بالمثال و هو بالقوه تعریف بالعرضیات.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۴گ (۷۸ر-۱۰۱پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۳]

۶۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۸۰/۱-۳۹/۱۶۰

آغاز: بعض الکاتب بمتحرک الاصابع حین هو کاتب بالامکان و نسبة الحینیة المطلقة و هی قضیة حکم فیها؛ **انجام:** انه علی ای شکل من الاشکال فعلیل و بالتحلیل و هو عکس الترتیب حصل المصنف و انظر الی القیاس المنتج له فان کان فیه مقارنة یشارک

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۳۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۵]

۶۳۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۱۲

آغاز: الطریق الموصل الی المطلوب والفرق بین المعنیین ان الاول یستلزم الوصول الی المطلوب بخلاف الثانی ... فان الدلالة؛ **انجام:** ولاتذعن بشیء بمجرد حسن الظن به او بمن یسمع منه حتی لایقع فی مضیق

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۷۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۲]

۶۳۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** والثانی الشعر والاول اما ان یفید ظنا او حرفا الخطابة والثانی ان افاده جزماً یقیناً فهو البرهان.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۱]

۶۳۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از موقوفات حاج محمد رمضانی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف مخ: ۲-۶۷۱]

۶۴۰. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۳۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک حسن بن سید عبدالله حسیتی؛ جلد: مقوایی سا ده، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: - ۱۶۶]

۶۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۸۲-۶۰/۲۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (یک برگ)؛ ۸۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۴۴]

۶۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۷۹/۱۰-۵۹/۹۹

آغاز: التی کان من شأنه او اعزه الطریق و الذی یفهم من کلام المصنف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴۲گ (۱۲۶-۱۶۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۴۶]

۶۴۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۷۳/۳

چاپی است که در این مجموعه خطی صحافی شده؛ خط: چاپی، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی و نخودی، جلد: تیماج نیلی، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۸۱]

۶۴۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۴۵/۷

از اول تا کلیات خمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: سجاد علی، حاج سید سعید؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۱۶گ (۵۳-۶۸)، ۱۵ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱ - ۲۸۶]

۶۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۸۰-۵۷/۱۵۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۶۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۹۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴ - ۳۷۱]

۶۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸

آغاز: حمدالاله هو بالحمد حقیق اذا رشدنا الی رموز التدفیق؛
انجام: و یبعدنا من الزیغ و الزلل الی الصدق و الصواب
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ سپس ضمن سه صفحه عبارتی است در تشکیك؛ واقف: ملا موسی، ۲۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۳۷۱]

۶۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۲۴-۵۹/۱۴۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده، با علامت بلاغ؛ ۱۰۴گ، ۱۰-۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۴۲]

۶۴۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۶۰/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۱ - ۳۳۸]

۶۵۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۶۶/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶ سطر [ف: ۱ - ۳۶۲]

۶۵۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۵۶/۲
انجام: منهما و جمیع المحمولات کل واحد منهما سواء کان حمل الطرفین ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: شیخ علی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲ - ۱۱۵]

۶۵۲. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۲۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: - ۲۲۷]

۶۵۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: - ۱۲۹]

۶۵۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۸۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: - ۴۲۱]

۶۵۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۰۲گ، ۱۵ سطر [ف: ۱ - ۸۸]

۶۵۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۳۴
بی کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۶]

۶۵۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۳۵
بی کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۶]

۶۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۹ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۶۹ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶۶۰. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۰۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۶]

۶۶۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۷۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ ۷۳گ (۱۲پ-۸۵پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: - ۲۲۶]

۶۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۵۰ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶۶۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۷۶/۱
بی کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۶×۲۱سم[ف:۲۰۰]

۶۶۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۱/۲
خط: نستعلیق، کا: میر عبدالعظیم بن میر تراب موسوی صفوی خلخالی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: - ۱۹۳]

۶۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۵۷
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶۶۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۰۸/۳
بی کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۲۶۴]

۶۶۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۹۰/۱
خط: نسخ، کا: محمد حسین خراسانی، بی‌تا؛ چاپ سنگی؛ اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲ - ۳۸۳]

۶۶۸. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۸۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲ - ۳۸۰]

۶۶۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۹/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ (۸۵ر-۱۳۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۶۹]

۶۷۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۳۱
بی کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «لا اله الا الله الملك المعبود عبده محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۶]

۶۷۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۳۲
بی کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۶]

۶۷۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۲۸
بی کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج [ف: - ۶۶]

۶۷۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۰۶ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶۷۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قیل هذا اشارة الی العمل به، جعلنا الله و ایاکم من الراسخین فی الامر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: - ۶۵]

۶۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۵۴/۲
آغاز: و قیل هی اراءة الطریق الموصل الی المطلوب و الفرق بین المعنیین ان الاول یستلزمه الوصول الی المطلوب بخلاف الثانی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ تملك: شیخ عبدالحسین ایروانی به سال ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ

(۳۱ر-۷۴پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۸۲]

۶۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ (۹-۱۲۲)، ۲۰سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۴ - ۲۱]

۶۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقط البتاين الكلى فقط قوله كالمتيانين كما ان بين نقيض

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای [رایانه]

۶۷۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی و نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: - ۱۷۲]

۶۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۶۶

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶۸۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: - ۳۱۵]

۶۸۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۹۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: - ۳۱۹]

۶۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لكان التقيضان مستاويين فكيون نقيضا هما و هما

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، فاقد جلد [رایانه]

۶۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۸۸

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۷۵گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۶۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۴۸

آغاز: قوله و الله علم على الاصح لذات الواجب المستجمع بجميع صفات الكامل و لدلالة لى هذه الاستجماع؛ **انجام:** و المقصد الثانى فى مباحث التصديقات و الخاتمه من اجزاء العلوم و القسم الثانى فى علم الكلام و هو مرتب على ابواب الاول فى كذا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۴۱گ، ۱۰-۱۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [رایانه]

۶۸۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بيان الموضوع و فرق بين المقدمات و المبادى.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۳گ، ۱۳ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: - ۵۲]

● حاشیه تهذیب المنطق (ترجمه) = حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله = شرح تهذیب المنطق /

منطق / فارسی

hāšīye-ye tahzīb-ol manteq (t.) = hāšīyat-o tahzīb-el manteq = hāšīye-ye mollā ʻabd-ol-lāh = š.-e tahzīb-ol manteq

ملا عبدالله بن حسین یزدی، - ۹۸۱ ؟ قمری

mollā ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn-e yazdī (- 1574)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

ملا عبدالله که حاشیه عربی او بر منطق تهذیب تفتازانی معروف و متداول است، شرحی فارسی بر همین تهذیب نگاشته است. یزدی در دیباچه این شرح می‌گوید: «در اثنای اشتغال به تحصیل منطق تهذیب به مقتضای العلم صید و الکتابه قید ... به مباحثه از مباحث این رساله صورت تنقیح می‌یافت ... چون الحق بسیاری از حقایق این فن و حقایق کتاب از پرده خفا به منصه ظهور آمده بود، به ترتیب و تهذیب این اقدام نمود». مولی عبدالله در این شرح از حاشیه مطالع محقق دوانی و شفاء ابن سینا یاد کرده است و گویا مقصود اصلی او ترجمه تهذیب است نه شرح آن. (عبدالحسین حائری)

این شرح به سه تن نسبت داده شده که عبارتند از: ۱. نجم الدین، عبدالله بن حسین یزدی؛ ۲. عنایت الله هندی که در برخی فهرست‌ها از جمله فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، به وی نسبت داده شده [شرح لاهوری جز این است و این شرح در برخی فهارس به تجلی شیرازی نسبت داده شده است]؛ ۳. جمال الدین، محمد بن محمود حسینی شهرستانی، در برخی فهارس. صاحب الذریعه انتساب این رساله را به شهرستانی صحیح‌تر دانسته است.

آغاز: الحمد در لغت وصفی است بر جمیل اختیاری بر جهت تعظیم و تجلیل نه به طریقت سخریه و استهزاء و در اصطلاح فعلی است که ...

انجام: یعنی آنچه مذکور شد در ثامن از روس ثمانیه بمقاصد اشبه است و این ظاهر است از بیان مذکور و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

چاپ: این اثر نخستین بار به سال ۱۹۱۵م/۱۳۳۳هـ در کانپور هند، به صورت سنگی به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۱۳/۱۶۱-۱۶۲؛ دنا ۴/۱۰۴ (۳۳ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح دیباجة حاشیة تهذیب المنطق

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۶۰/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: باقر بن حاج حسینعلی، تا: رمضان ۹۵۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج عنابی، ۹۹گ (۱-۹۹)، ۲۳سطر (۶×۱۶)، اندازه:

۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۳۸۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۰۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۹ ربیع الثانی ۹۸۵ق، جا: قزوین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۹گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۷ - ۷۹]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۷۸

آغاز: صانع و نسبت میانه حمد لغوی

خط: نستعلیق، کا: حسن طباطبائی، تا: شعبان ۹۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: مهدی طاهری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۱۶سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۲۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مثل اینکه می‌گویند که هر جا که بیان طالب را قیاسی که منتج باشد.

در فهرست مؤلف ناشناس، نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن محمد رضا زمانی، تا: رمضان ۱۰۲۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۲۴۰]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: مصطفی بن محمد رستمداری، تا: ۱۰۵۳ق؛ مهر: «محمد ابراهیم» (بیضی)؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۳۳گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲ - ۸۴]

۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما شعری یتالف من الخیالات یعنی قیاس شعری است و آن مولف است از ... و اما سفسطی یتالف من الوهمیات و المشتبهات ... مثل اینکه می گوییم صورت منقوش است بر جدار اینکه او فرس است و هر فرس جهال است نتیجه می دهد که این صورت جهال است. خاتمة العلوم الموضوعات و هی ما یبحث فی العلوم عن اعراضها الذاتیة خاتمه کتاب در بیان اجزاء علوم سه جزء است، سنه ۱۰۶۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۲۵۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: صفر ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۸۹گ، ۱۵ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۳ - ۳۴۴۷]

۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۸۵

آغاز: برابر

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: محمد ورامینی، قطع: رقعی [ف: - ۱۰۵]

۹. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۱۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ناطق که انسان بر جمیع افراد ناطق یا صادق می آید و ناطق بر جمیع افراد انسان صادق می آید

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ:۱۱۲]

۱۰. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۴۱/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: - ۳۰۹]

۱۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۳۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** نسبت را در ذهن علة نسبت نیز هست در واقع این برهان را برهان لمی گویند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۵ص (۲-۱۲۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲ - ۲۱۹]

۱۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۵۰

آغاز: من تقریب عقائد الاسلام و تقریب المرام عطف است بر تهذیب الکلام؛ **انجام:** تواند بود و صغرای او چون موجبه است صلاحیت آن خواهد داشت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ ۹۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۲۰]

۱۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۳۰/۱

کا: قاسم بن ابراهیم، تا: ۱۲۲۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: - ۲۴۴]

۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۱۳/۲

آغاز و انجام: برابر

دیباچه شارح را ندارد؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید بن محمد رضا تفرشی، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲ - ۱۸۰]

۱۵. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اصغر بن ملا امین هزار جریب، تا: ۱۲۳۴ق، جا: بارفروش مدرسه حاجی ابراهیم؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۸۹]

۱۶. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

کا: مهدی قلی بن محمد تقی نوری، تا: سه‌شنبه ۹ ذیقعده ۱۲۴۷ق [تراثنا: س۲ش۴ - ۶۲]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۵۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۵۱گ (۱۰۷پ-۱۵۷پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۷ - ۲۷۶]

۱۸. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۸۶/۲

خط: نسخ، کا: کاتبین، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: فرنگی، ۱۳ و ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۱۷]

۱۹. کرمان؛ اسلام پناه، مهندس محمد حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: ابوالهادی بن محمد مهدی یزدی شریف، تا: رمضان ۱۲۶۶ق [میراث اسلامی: ۵ - ۶۲۲]

۲۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۰۰/۱
بی کا، تا: ۱۲۸۵ق؛ قطع: خشتی [ف: - ۲۹۷]
۲۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۲۴/۱
خط: نستعلیق، کا: علی بن علی عسکر بن میرزا خان کرمانشاهی الاصل و تنکابنی المسکن، تا: ۱۲۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۶۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۲۳۶]
۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۱/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** ششم از اقسام ثمانیه آنستکه بداند از کدام مرتبه آن علم (کذا. ظ:) مرتبه است آن علم تا مقدم بدارد آنچه را که واجب است ... سزاوار در زمان ما مؤخر داشتن منطق بواسطه تعلیم ... علوم ادبیه بقدر وسعت زمان و تعلیم علم لغت عرب
خط: نستعلیق متوسط، کا: علی نوری فرزند آخوند ملا اسماعیل طبری نوری، تا: ۱۳۰۲ق؛ افتادگی: انجام (صد برگ) و قسمتی از خاتمه (قسم هفتم از رؤس ثمانیه تا آخر) را ندارد؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۳۰۰ص (۲۹۲-۵۹۱)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۱۹]
۲۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۹۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد یوسف کلارستاقی من جماعة السیار، تا: ۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: - ۱۰۲]
۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۷۶
آغاز و انجام: برابر
در فهرست مؤلف ناشناس، نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ملا علی اکبر دماوندی مرائی، تا: ۱۶ رمضان ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۲ - ۳۵۰]
۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، کا: عبدالرؤف حاجی امانا اردکانی یزدی، تا: ۵ جمادی الاول ۱۳۱۶ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۱۲۳گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵) [ف: ۱۳ - ۲۵۲]
۲۶. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۳۲۹ق؛ مصحح؛ تملک: محمد حسن ابن محمد موسوی بهبهانی با مهر «عبده محمد حسن الموسوی» (بیضی)، محمد علی بن محمد مهدی بن آقا صالح با مهر «محمد علی بن محمد مهدی (بیضی)؛ جلد: تیماج صورتی، ۱۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱ - ۱۹۷]
۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۰۶ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۸۶/۳-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 16829 (ریو ۴۳۹)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۵۸۹]
۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۹۱۶
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۴۸گ، اندازه:۱۴/۹×۲۰/۷سم [رایانه]
۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۰۷
حاشیه فارسی ملا عبدالله؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۱۸گ، اندازه:۱۱/۸×۱۷/۸سم [رایانه]
۳۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۱/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۱۶ سطر (۸×۱۴/۵)، قطع: رقعی [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۱۹]
۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۶۱
بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقارفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

● حاشیه تهذیب المنطق (ترجمه) = شرح تهذیب المنطق / منطق / فارسی

hāšīye-ye tahzīb-ol manteq (t.) = š.-e tahzīb-ol manteq

حسینی شهرستانی، محمد بن محمود، ق۱۰ قمری

hoseynī šahrestānī, mohammad ebn-e mahmūd (- 16c)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
ترجمه‌ای است از حاشیة ملا عبدالله بر قسمت منطق کتاب «تهذیب المنطق و الکلام» تفتازانی به نثر فارسی روان. مؤلف ابتدا بخشی از متن عربی را آورده سپس آن را ترجمه و توضیح می‌دهد. این ترجمه مستقل اما ناظر بر متن است. آن را در نسخه‌ها به ملا عبدالله یزدی و نیز به مولی عنایت الله هندی نیز نسبت داده‌اند. این نسخه‌ها هیچ تفاوتی در متن و مقدمه با یکدیگر ندارند به جز نام مؤلف. درباره انگیزه تألیف چنین می گوید: «افقر عباد الی الله الغنی جمال الدین ... در اثنای اشتغال به تحصیل تهذیب منطق به مقتضای العلم صید و الکتابة قید ... آنچه از مباحث این رساله صورت تنقیح می یافت در سلک تحریر می کشید از تصبح و اغفال و نسیان و اهمال می اندیشید و چون الحق بسیاری از حقایق و دقایق از پرده خفا به عرصه ظهور آمده و به ترتیب و تهذیب این اقدام نمود.»
آغاز: بسمله سپاس بیحد و قیاس حکیمی را سزد که زبانرا منطق فصیح و دلرا طریق تصور حق و تصدیق صحیح کرامت فرمود ... اما بعد نموده می شود که افقر العباد الی الله الغنی جمال الدین محمد بن محمود الحسینی الشهرستانی ... در اثناء اشتغال به تحصیل ... الحمدلله حمد در لغت وصفست بر جمیل اختیاری بر جهت تعظیم
انجام: و هذا بالمقاصد اشبه یعنی آنچه مذکور شد از ثامن الرؤس ثمانیة اشبه است و این ظاهر شد از بیان مذکور (تمام شد این کتاب ...) .
چاپ: لکهنو، سنگی، ۱۳۲۱ق/۱۹۰۴م.، وزیری بزرگ، ۱۲۸+۴ص

[نسخه‌های منزوی ۱۴۹۹/۲؛ الذریعة ۱۶۴/۱۳ و ۱۶۱؛ دنا ۱۰۵/۴ (۶۶ نسخه)]

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه اواسط ذیحجه ۹۸۷ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: حاج ابوتراب، محمد علی بن محمدرضا حسینی در ۱۲۸۲، ملامصطفی بن ملا عبدالوفا در خانقین، سید حسن بن سید رضا، محمد حسین بن حاج سبز علی در محرم ۱۱۵۳ با مهر «بود نور چشم محمد حسین ۱۱۰۸» (بیضی)؛ مهر: «یا حسین» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [مؤید: ۳ - ۲۹۳]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۳۳
خط: نستعلیق، کا: کمال الدین حسین بن ابوطالب حسنی طباطبایی، تا: ربیع الاول ۹۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۶۳گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۷۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۴۳
آغاز: نباشد یعنی میانه مقدم و تالی علاقه نباشد آن را اتفاقیة گویند؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۲ق؛ افتادگی: آغاز (حدود یک سوم افتاده)؛ واگذاری خانواده ملامحسن فیض کاشانی در دی ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۸سم [ف: ۲۴ - ۲۰۷]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۵۹/۱-۹/۱۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالحمید، تا: جمعه ۱۰ جمادی الاول ۱۰۰۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۵ - ۲۵۳۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۷۷
آغاز و انجام: برابر
بدون دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ ربیع الاول ۱۰۰۸ق؛ مصحح؛ واقف:جعفر زاهدی،۱۳۷۷ش؛کاغذ:نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۳۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۴ - ۲۰۸]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۷۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با کاغذ زرد، ۱۰۲گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۱۸۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدرضا بن حیدرعلی کمره‌ای، تا: ۵ شعبان ۱۰۲۷ق؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۲۰۷]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۴۲/۲
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. بدون دیباچه؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۸۳گ، اندازه: ۸×۱۹سم [ف مخ: ۱ - ۴۰۷]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۰۳/۲-۱۱/۲۰۳
آغاز و انجام: برابر
تذکر: تغییر نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه صورت پذیرفت. بدون دیباچه؛ خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: محمد مقیم بن محمد طاهر اصفهانی، تا: ۱ ذیقعده ۱۰۴۲ق؛ تملک: محمد مقیم بن محمدطاهر اصفهانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲ - ۸۶۷]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۸۲/۳
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. بدون دیباچه؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شاه حسین نصرآبادی، تا: شعبان ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۷۹گ (۱۰۱پ-۱۷۹ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۴۰۷]

۱۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۴۶
آغاز: که نگاه دارد مراعاتذهن را از خطای در فکر؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد حسینی، تا: نیمه ربیع الاول ۱۰۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «یا باقر العلوم ادرکنی»، «حکیم رکنای کاشی»، «فمن بدله ماسمعه فانما ائمه علی الذین یبدلونه ان الله سمیع علیم واقفه معزالدین الحسینی» (بیضی) ۱۱۲۷؛ واقف: معزالدین الحسینی، کاغذ: ایرانی، ۱۵۸ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲ - ۱۹۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴/۳
آغاز و انجام: برابر
بدون دیباچه؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: شیخ خلیل محمد، تا: ۱۰۶۷ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۴۴ [رایانه]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۸۷
آغاز و انجام: برابر
بدون دیباچه؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوتراب بن محمد قاینی، تا: ۹ ذیحجه ۱۰۷۴ق، جا: مشهد رضوی مدرسه خیرات خان؛ واقف: قطب المحدثین؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۴۷۸]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۹۱ق؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۰گ، اندازه: ۸×۱۸/۱سم [ف: ۱۱ - ۴۷۹]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و منطق از این جهت که آلت جمیع علوم است

مرتبه او مقدم است بر جمیع علوم
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۱۲گ (۱پ-۱۱۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: - ۳۶۵]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۷۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۲سم [ف: ۳ - ۴۹۷]

۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «الواثق بالله الغنی الحبیب الله بن محمد عرب ۱۰۹۳» (مربع)؛ تملک: محمد باقر حسینی در ۱۱۶۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۴۰۷]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۹۲

آغاز و انجام: برابر
فاقد دیباچه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سید عبدالباقی آیةاللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۲۰۵]

۱۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶

آغاز: زیاده از این کتاب باشد و شامل بعضی مسایل است. مقدمه را از تقدم گرفته اند بمعنی تقدم که لازم باشد یعنی پیش شده یا متعددی است به معنی پیش دارنده؛ **انجام:** برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر (۵/۵-۹/۵ × ۱۱-۱۷) [ف: - ۷۰۷]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۸۴

آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۹۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۱۲۴۰]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۵۶/۲

آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. بدون دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی،۹۹گ (۲۹پ-۱۲۷پ)، ۲۱ سطر [ف: ۱۱ - ۵۷]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** نتیجه می دهد لاشیئ من ج ا و هو المطلوب. و اما در ضرب اربع مثل کل ب ج و لاشیئ من اب ...
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. بدون دیباچه؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «غلام حسین» (بیضی) با نشانه تاج؛ اهدایی: علینقی منزوی؛ کاغذ: ترمه نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۵گ، ۱۵سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲ - ۱۵۰]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۱۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** که از لاضرورة مفهوم میگردد، یعنی لا شئ من الانسان بکاتب بالامکان العام ...
بدون دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی، مشهور به علامه فیضی، به سال ۱۳۲۷ش؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ (۳-۷۲)، ۱۵-۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳۴ - ۴۱]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آنچه مبین الثبوت نیست از برای آن شئ عرضی داند
بدون دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن قهوه‌ای، اندازه: ۱۰×۱۷سم[ف:۱۱-۴۹۹]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۳۶-۳۹/۲۱۶

آغاز و انجام: برابر
بدون دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۹ ربیع الاول قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۴۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۸۶۶]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۰

آغاز و انجام: برابر
بدون دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۱۰۰ق؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری جزائری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: استانبولی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم[ف:۱-۳۲۸]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۷۲

آغاز: ... حال باشد از ضمیر فاعلی که در ارسله مستتر است یا حال از مفعول ارسله باشد ... هو بالابتداء حقیق، ابتداء بمعنی راه یافتن است؛ **انجام:** برابر
در فهرست مختصر حاشیه تهذیب ملا عبدالله دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۳۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴۳ - ۱۶۷]

۲۸. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با امضای «لمحرره»؛ ۱۷۰گ، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف: - ۷]

۲۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۴۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۵۸گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲ - ۲۸۱]

۳۰. قائن؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۱۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الجسم هو الجوهر القابل للابعاد وحدود اجزاء موضوعات علوم است چنانچه می گویند در علم ...
بدون دیباچه؛خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴۶گ (۳۹پ-۱۸۴پ)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [کتابخانه های قائن: ف: - ۲۱۸]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۵۷
آغاز: یعنی عموم و خصوص من وجه است زیرا که معنی لغوی حمد عین معنی اصطلاحی حمد است به شرط تعمیم در معنی اصطلاحی حمد؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد نعیم فرزند عبدالکریم ساکن قزوین، تا: جمعه ۲۴ محرم ۱۱۰۵ق، جا: قزوین؛ افتادگی: آغاز (دو برگ)؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن زرشکی، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۰ – ۴۴۲]

۳۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۱۵
آغاز و انجام: برابر
بدون دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن عبداللطیف شولستانی، تا: ۱۱۱۵ق؛ ۹۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲ – ۷۵]

۳۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۷۱
آغاز و انجام: برابر
بدون دیباچه؛ خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن ابراهیم، تا: ۱۱۸۷ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی مصطفی» (بیضی)؛ اهدایی: خانم طباطبایی ۱۳۵۵/۱۲/۱ش؛ واقف: علی ثقفی یزدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ – ۲۴۲]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۰۷/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس در این صورت دور لازم نیاید بواسطه آنکه در تعریف این صدق و کذب اخذ نکرده اند و لهذا بعضی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۵۲گ (۱–۵۲)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۰ – ۳۴۸]

۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۰۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** وزید لیس بقائم فی البیت واما اتحاد درجزء وکل زیرا که اگر نباشد تناقض نیست
نسخه حاضر فاقد دیباچه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج سیاه، ۵۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۳ – ۱۱۷۵]

۳۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۳۱
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۱/۷سم [ف: ۲ – ۲۰۳]

۳۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۱۵
خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن محمد باقر بن جعفر بن داود طالقانی، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ ۹۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲ – ۳۷۵]

۳۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۸۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس اگر استعمال کنند او را در معنی موضوع له آن را حقیقت گویند و اگر استعمال در غیر معنی موضوع له کنند او را.
فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۵ – ۶۵۱]

۳۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۹۸/۱
آغاز: مقتضای این زیرا که اگر به بسم الله ابتدا بحمد نخواهد شد و اگر بحمد ابتدا کرده بشود به بسم الله نخواهد شد؛ **انجام:** که آن بعض ما شئ که موضوع هر دو جزء عامل است زید است و می گوئیم زید ساکن است.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ واقف: محسن اشرف زاده سبزواری؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، ۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۵ – ۳۸۱]

۴۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما در ضرب رابع و خامس و سادس به واسطه آنکه کسری ضرب رابع ...
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. فاقد دیباچه؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ – ۱۳۴]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: قاسم علی، تا: سه‌شنبه ۸ شعبان ۱۲۰۳ق، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸۰گ، ۱۳ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۳ – ۳۴۹۹]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۶۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱۶ – ۶۱]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۲۲۱ق؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: آهاری شکری، جلد: میشن مشکی، ۱۲۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱ – ۴۷۷]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۲
آغاز: مطلق است و چو نسبت میان حمد لغوی و اصطلاحی عموم من وجه است و حمد اصطلاحی و شکر لغوی مترادفانند؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حسین کی استوان.، کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۵۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۱۱ – ۴۷۹]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ ربیع الثانی۱۲۲۴ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ – ۲۰۸]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن اسماعیل، تا: ۱۲۲۵ق؛ تملک: شیخ ذبیح الله بن محمدصادق خبوشانی (ظاهراً مرحوم آیةالله شیخ ذبیح الله ذبیحی قوچانی معروف باشد)؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۳سم [ف:۲۴-۲۰۸]

۴۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۱۶

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: مهدی مازندرانی، تا: صفر ۱۲۲۷ق، جا: کرمانشاه مدرسه حاجی علی خانی امید؛ مهر: «یا عباس علی» (بیضی)، «محمد بن احمد موسوی»، «محمد مهدی» (مربع)؛ جلد: گالینگور سبز، ۵۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۱ - ۴۰۷]

۴۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ رمضان ۱۲۳۲ق؛ تملک: حاج آقا فرزند حاج محمد شفیع؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سبز، ۲۶۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۲سم [ف: ۳ - ۴۹۷]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: حسن جویمی شیرازی، تا: دوشنبه ۲۸ ذیقعده ۱۲۳۶ق، جا: شیراز مدرسة الحکیم؛ مصحح؛ مهر: گویا کاتب «ظنی بالله و بمحمد حسن۱۲۳۲» (مربع) و «محمد حسن ۱۲۳۶»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۵ - ۲۱۳]

۵۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۴۶

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳ ربیع الثانی ۱۲۳۷ق؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی» (بیضی)، حاج سید سعید؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۲۹۷]

۵۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۸۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید، تا: جمادی الثانی ۱۲۴۴ق؛ جلد: گالینگور لاجوردی، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۳۵]

۵۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۴۶ق؛ واقف: شهید آقا سید یونس حسینی رودباری، ۱۳۴۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۱گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۳ - ۱۱۷۵]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۰/۴

آغاز: و الکلیات الخمس یعنی کلی بر پنج قسم است نوع و جنس و فصل و خاصه و عرض عام

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: غره ذیحجه ۱۲۵۱ق، جا: کربلا؛ افتادگیها: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ (۶۰ر-۱۳۲پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶ - ۲۸۴]

۵۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰۳/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد. فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن رمضانعلی، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۸۴]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۱۸/۱۵-۷/۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مولف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: محمد، تا: جمعه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۸۶۶]

۵۶. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۹۶

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ محرم ۱۲۵۵ق؛ مصحح؛ تملک: محمدرضا خدایی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: - ۱۱۲]

۵۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۵۰

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مولف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد. فاقد دیباچه؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ ذیحجه ۱۲۵۶ق، جا: مدرسه سلیمان خان؛ ۹۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۳ - ۶۰]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۷۱

آغاز: واقع شود مثل مدحت اللؤلؤ علی صفائها و معنی لغوی شکر؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن ملا اسمعیل، تا: ۵ ذیحجه ۱۲۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید علی اصغر اصغرزاده، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۴۸۰]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۹

آغاز و انجام: برابر

بدون دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۶۰ق؛ در ابتدای نسخه با مداد و به خطی جدید مؤلف را مولوی عنایت الله هندی دانسته‌اند؛ تملک: نعمت الله احقاقی بن محمد باقر جهرمی در ۱۶ جمادی الثانی ۱۳۵۰ق، جهرمی زرگر؛ اهدایی: کریم اشراق برادران احقاقی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۹گ، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۹۴]

۶۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن ابراهیم، تا: شعبان ۱۲۶۱ق؛ محشی؛ تملک: حبیب الله کلارستاقی در ۱۳۲۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: - ۱۰۱]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد استر آبادی، تا: ۱۲۶۵ق، به خواهش فرزندش محمد مهدی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۲۰۶]

۶۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق، برای آخوند میرزا محمد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۰۸]

۶۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۹۴

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن کربلایی اسماعیل گیلانی، تا: پنج‌شنبه ۲ جمادی الثانی۱۲۷۳ق، جا: مدرسه شعرباف؛ تملک: محمد تقی شیرازی؛ جلد: مقوا، عطف تیماج سرخ، ۱۱۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ: ۱ - ۱۱۳]

۶۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد رضی، تا: ۱۲۷۴ق؛ کاتب به فرزندش شیخعلی بن رضی تفریشی بخشیده، پس از کتاب ۵ برگ فوائدی از جلال الدین دوانی و امیرصدرالدین در «کل کلامی کاذب» آورده؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد رضی» (مربع)، «یا علی ملا علی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۲۲۶]

۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۳۴/۳

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حسین محلاتی، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۵گ (۶۰پ-۱۹۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۷ - ۲۰۳]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵-۰۰۵-۲۵/۹۵

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن ملا عبدالرحیم دارانی، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۹۱ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج زیتونی، ۶۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۵ - ۲۵۳۱]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** می‌شود باسم قیاس خلف آنچیزی که مقصود باشد.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. فاقد دیباچه؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابراهیم بن درویش محمد کازرونی شیرازی، تا: جمعه ۱۱ ذیقعده ۱۲۹۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۷ - ۱۰۰]

۶۸. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۳۴/۳

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ نازیبا، کا: محمد مهدی بن ملامقدس بن محمد حسن بن عبدالنعیم زهانی، تا: ۲۶ ذیقعده ۱۳۰۶ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۱۴گ (۴۰پ-۱۵۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: - ۱۰۴]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲-۲۶۲۰/۲-۱۴/۷۰

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حاج محمد علی نیستافکی نائینی، تا: ۱۳۲۲ق، جلد: مقوای سبز، ۵۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵ - ۲۵۳۱]

۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳-۶۶۶۸/۳-۳۴/۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و همچنین دوکلی که میانه ایشان تباین کلی باشد میانه نقیضین ایشان تباین جزئی است مجرد از خصوص فردین اما تحقق تباین جزیی زیرا که چون

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۳سم [ف: ۵-۲۵۳۱]

۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۲/۱ط

آغاز: برابر **انجام:** این کلی که عین ماهیت افراد باشد او را نوع.

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۰ص (۱-۶۰)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۴/۳ - ۸۴]

۷۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** می شود باسم قیاس خلف آنچیزی که مقصود باشد.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ (۱۹۷پ-۲۶۶پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۰ - ۲۵]

۷۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۴ - ۱۶۳]

۷۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وجودا و عدما پس نبیذ نیز حرام باشد بواسطه آنکه اسکار در او نیز محقق است

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۸۷۷]

۷۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۴۰

انجام: گاه هست اطلاق میکنند مقدمه را بر ما یعین فی تحصیل الفن، الاول

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت و یادگار مشهدی حاجی سنائی به تاریخ ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۸۷]

۷۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۸۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** الثالث النتیجه وهی عنوان العلم فیکون عنده اجمال ما نفصله ... ونتیجه درلغت به معنی علامت است ومراد به او اینجا عنوان علم است وعنون چیزی را گویند

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۰۳گ، ۱۵–۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱ - ۱۱۴]

۷۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۶۹/۲

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴–۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲- ۳۳۳]

۷۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا آنچه منتهی شود به ضروریات مطلق و مبالغه کند در تفحص آن به اینکه مشتبه نشود ضروریات به مسلمیات و به مشتبهات یا غیر اینها تا ... و اصل شود به مطلق صدق.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۲۵۹]

۷۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۰۹

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲ - ۷۵]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۵۸/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مفرد بر سه قسم است اسم و کلمه و اداة از برای آنکه معنی او یا مستقل است یا مستقل نیست. اگر مستقل است یا دلالت می کند بهئیته

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آبی و نخودی، جلد: مقوایی قرمز ته چرم قهوه‌ای، ۱۹ص (۱۳۹–۱۵۷)، ۱۳–۲۱سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۲۰۹]

● حاشیة تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq

مشکک رستمداری، محمد بن علی، ق۱۰ قمری

moškak-e rostamdārī, mohammad ebn-e ʻalī (- 16c)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

حاشیه بسیار مختصری است بر قسمت «ضابطه شرائط الاشکال» از تهذیب المنطق تفتازانی که به نظر مؤلف شروح دیگر در این بخش خالی از کمال اختلال نبوده اند و مؤلف با این حاشیه در صدد رفع مشکلات این بخش برآمده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۰۱۵/۳–۳۰/۸۵

آغاز: الحمدلله الکبیر المتعال والصلوة علی محمد و آله خیر آل و بعد لما کان ضابطة شرائط الاشکال مشهوراً بالاشکال و لم اجد فی الشروح حله خالها ... قال المصنف و ضابطة شرایط الاشکال؛ **انجام:** و هو ان اشتمل علی نوع من التکلیف لکن لم نظر هیهنا الی الإن مماله علی ذلک من ید والحمدلله الحمید المجید

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمدنبی بن عبدالحی یزدی، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۱۲۰ق؛ جلد: مقوا با روکش کاغذی، ۴۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۳ - ۱۴۳۶]

● حاشیة تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq

بابیوردی، حمزه بن ابی بکر، ق۱۱ قمری

bābīverdī, hamze ebn-e abī bakr (- 17c)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

حاشیه‌ای است بر تهذیب المنطق که تا آخر قضایای ممکنه شرح کرده. از جمله‌ای که در آخر کتاب آمده برمی‌آید که حاشیه‌نویس و کاتب باید حمزه بن ابی بکر البابیوردی باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۳/۲

آغاز: بسمله، تهذیب المنطق و الکلام، توشیحه بذکر المفضل المنعام و ترشیحه بالصلوه و السلام؛ **انجام:** وصفت النسبه بین کل اثنین منها فی ملتقی الخطین الخارجین من کلیهما تسهیلا للضبط علی المبتدئین

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۲ق، جا: وان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ص (۶۱–۸۳)، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۷ - ۱۶۸]

● حاشیة تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq

اردبیلی، محمد علی بن قربانعلی، ق۱۳ قمری

ardabīlī, mohammad ʻalī ebn-e qorbān-ʻalī (- 19c)

وابسته به: تهذیب المنطق تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۲ق

حاشیه‌ای است بر رساله «تهذیب المنطق» سعدالدین تفتازانی با عناوین «قوله، قوله» و گاهی متعرض گفته های ملا عبدالله یزدی نیز می‌شود با عناوین «قول الشارح».

قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز: الحمدلله الذی تفرد فی وحدانیته وکلت الالسن عن بیان غایته و انحسرت العقول عن کنه معرفته؛ **انجام:** لیکون فی کلامه وقعاً فی القلوب حتی یکون المتعلم مجداً فی تحصیل مطالبه و فی ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ چند برگ اواخر

نسخه به تاریخ صفر ۱۳۸۱ در اردبیل نوشته شده؛ ۱۶۲گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: - ۴۵]

● **حاشیة تهذیب المنطق** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq

لاهیجانی، میرزا حسین، ق۱۳ قمری
lāhījānī, mīrzā hoseyn (- 19c)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۱۳/۲

خط: نستعلیق، کا: احمد بن حسین بن احمد بن حسین شریف تنکابنی، تا: ۱۶ ذیحجه ۱۲۹۱ق، جا: تهران مدرسه خان مروی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ (۸۹ر-۱۳۳پ)، ۲۱ - ۲۵ سطر (۵-۶ × ۱۶-۱۸)، اندازه: ۸/۵×۲۰/۵سم [ف: - ۳۷۰]

● **حاشیه تهذیب المنطق** / منطق / فارسی
hāšīye-ye tahzīb-ol manteq

حسینی کاشانی، حسن بن احمد، - ۱۳۴۲ قمری
hoseynī kāšānī, hasan ebn-e ahmad (- 1924)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر «تهذیب المنطق» مسعود بن عمر تفتازانی.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۵۳/۴

آغاز: بسمله، قوله العلم بدان که علم یا حضوری است یا حصولی بیانش این است که اصل معنی علم مطلق حضور معلوم است در نزد عالم و لکن آن دو قسم است بلاواسطه و مع الواسطه مثلا می گویند زید عالم است بعمرو یعنی عمرو در نزد زید [از] عقلا هست به عبارت اخری عمرو در ذهن زید هست؛ **انجام:** پس نتیجه را عکس کن بگو بعض الحیوان کاتب و آن مطلوب است.

تا اوائل اشکال اربعه از مبحث قیاس است؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن عنابی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵ - ۴۳۵]

● **حاشیة تهذیب المنطق** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

غیر همانند:

۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۹/۱

آغاز: اعلام شوکته الی محیط الخضراء وارتضع اعداء دولته عن بسیط الغبراء من وصل الی بابه فاز بنیل المراد؛ **انجام:** و محمولاتها ای محمولات المسائل امور خارجه عنها عن موضوعاتها لاحقة تلک الامور الخارجه لذواتها و قد مر تفصیله ایضا

محشی از افاضل امامیه است که شناخته نشد. حاشیه‌ای است بر بخش ضابطه شرایط انتاج اشکال اربعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره شعبان ۹۶۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۴گ (۳ر-۶۶ر)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱ - ۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۸۹

آغاز: الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل و هو لایکون الا باللسان وجده و متعلقه یعم النعمة و غیرها و الجمیل یتناول الاختیاری و غیره و قیل لا یکون الا اختیاریا؛ **انجام:** و اما التحدید فشانه ان یذکر فی مباحث المعرف و الله اعلم.

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد واقفی الشریف، تا: محرم ۹۶۵ق، جا: شیراز؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۳۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۴۴۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۴

آغاز: بسمله. الحمد هو الوصف الجمیل علی حبه التعظیم و الستجیل و هو لا یکون الا باللسان؛ **انجام:** و لذا یجری المتأخرین کصاحب المطالع یرددون ... التحدید فی مباحث الحجة و لواحق الناس و اما التحدید فشابه ان یذکر فی مباحث المعرف.

محشی شناخته نشد. ولی در چاپ نخست ج۱، آن را به «ملاعبدالله بن شهاب الدین یزدی شهابادی» (متوفای۹۸۱) منسوب داشته است ولی صاحب الذریعه ضمن نقل این قول، به آن با دیده شک نگریسته است. زیرا حاشیه ملاعبدالله بر تهذیب المنطق تفتازانی چاپ شده است و با این حاشیه متفاوت می‌باشد، و به همین جهت نیز فهرست‌نگار قبلی، به دو حاشیه برای ملاعبدالله قائل شده است و این را حاشیه دوم می‌داند و چاپی را حاشیه اول که از متون درسی و مورد توجه طلاب بوده است؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن خلیل الله حسینی، تا: شعبان ۹۷۱ق؛ واقف: عضدالملک، قرن ۱۳؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۷۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۲/۲

آغاز: الحمدلله الکبیر المتعال و الصلاة علی محمد و آله خیر آل و بعد لما کان ضابط شرائط الاشکال؛ **انجام:** ههنا الی الال بماله علی ذلک مزید و الحمدلله الحمید المجید

حاشیه بسیار مختصری است بر اشکال اربعه از تهذیب المنطق تفتازانی، گویا نویسنده از امامیه باشد. در این موضوع از دانش منطق، به رساله شماره ۱۱۲۷۶/۸ فهرست همین کتابخانه رجوع شود؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: بایزید عنایت الله، بسطامی «بایزید دوم»، تا: حدود ۹۷۲ق، جا: استرآباد؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۷ - ۸)، ۲۸ سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۲۸ - ۳۸۹]

۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶-ح/۲۴۳

آغاز: الملکة الحاصله من ممارسه مایله و هی الکمال المعتدبه؛ **انجام:** صفحه اول - التقدیر و اماللی امکان الجمل دون الفعل تمت ... الاستاد المرحوم علی حاشیه العلامه الدوانی علی تهذیب المنطق؛

صفحه دوم و اما الفرق بین زید و سایر الجزئیات المفروضه منها مخفی جدا - و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا - قدتم هذه الحاشیه المنسوبه للعلامه الشهابادی مولانا عبدالله ... علی یدافقر ... بن زین الدین علی محمد شریف فی عاشر شهر ربیع الاول سنه ۹۹۲ این کتاب چنین به نظر می‌رسد که دو شرح است بر کتاب تهذیب المنطق تألیف تفتازانی ولی در صحافی درهم و بر هم شده است. در آخر کتاب دو صفحه است - در یکی آن را تعلیقی از استاد مرحوم بر حاشیه علامه دوانی بر تهذیب المنطق معرفی می‌کند و در صفحه دیگر آن را «حاشیه منسوبه علامه شهابادی مولانا عبدالله» معرفی کرده است؛ کاتب: محمد شریف بن زین الدین علی، تا: ۹۹۲ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۶۴گ، ۱۹ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۲۱۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۳۰

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۰؛افتادگی:آغاز و انجام؛کاغذ: سپاهانی، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۱۷-۲۰۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۳۸/۸

آغاز: متعدی بنفسها و بالی و باللام و معناها علی الاول الایصال و علی الثانیین اراء الطریق فافهم قوله سواءالطریق ای الطریق المستوی و الصراط المستقیم و المراد به نفس الامر عموما..؛ **انجام:** فان الاثبات التی اشتمل علیها حیث یری ان الذهن یحکم علیها انها کذا معناه انها لو کانت موجودة

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۱۱۳ر-۱۳۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۳۵۵]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۸۵/۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الکبیر المتعال و الصلوة و السلام علی محمد و آله خیر آل؛ **انجام:** بماله علی ذلک مزید و الحمدلله الحمید المجید.

نویسنده می‌گوید در اشکال منطقی دقت کردم مطالب را وافی نیافتم لذا بر آن شدم که در چند صفحه مطالبی در تتمیم آن بنویسم پس دست به کار زدم و این چند صفحه را فراهم آوردم. او بابتداء از شرایط اشکال منطقی صحبت می‌کند و بعد شرایط انتاج را می‌آورد. تذکر: نام کتاب به استناد نسخه مرعشی ش ۱۱۲۶۲/۲ تعیین شد؛ کا: عبدالجلیل بن واثقی بیلندی، تا: ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، رویه تیماج تریاکی، ۳ص (۴۱۳-۴۱۵)، ۱۸ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹ - ۳۹۲]

۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۲۸/۳

آغاز: غایة الکلام بحمدالله العزیز العلام و نهایة المرام بالصلاة و السلام

خط: نستعلیق، کا: علیخان بن محمد تقی، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۸۷گ (۳۷-۱۲۳)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۰]

۱۰. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۱۸/۱

آغاز: فلاتعجل الی التکذیب و الانکار وانظر الیه بعین الاذعان و التصدیق لعلک تصورت انها مستخرجة من عین الحکمة و التحقیق؛ **انجام:** فلما وقع المصنف لفظ المقاصد العلمیة خاتمة للکتاب فالمرجو من الله تعالی ان یلهم ما هو الحق و الصواب ...

غیر حاشیه یزدی است و حاشیه مزجی مختصری است؛ کا: محمد غلام بن محمد کاظم، تا: ۱۱۰۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور مشکی، ۲۸گ (۱ر-۲۸ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۹۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۱۵

للتفتازانی، نمونه:«قوله فی المنطق ان قیل القسم الاول الاالمسائل المنطقیة فیما توجبه النظر قلت یجوزان یرادبا بالقسم الاول الالفاظ و العبارات و بالمنطق المعانی فیکون المعنی ان هذه الالفاظ فی بیان هذه المعانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۴گ، ۱۱ سطر (۵/۵×۹)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۷ - ۲۹۷]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۰۳

آغاز: بسمله، القسم الاول من قسمی الکتاب الدین حصل العلم بها من قوله فهذا غایة تهذیب الکلام فی تحریر؛ **انجام:** لا یکون له جزء کالنقطه الثالث لابدل جزء اللفظ علی جزء المعنی ...

خط: نستعلیق، کا: کنتوری، اعجاز حسین بن محمد قلی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تملک: حامد حسین؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا با عطف تیماج، ۴گ، ۷ سطر [رایانه]

۱۳. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد حسین بن ابی الحسن کاشانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [نشریه: ۷ - ۷۲۸]

۱۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۵۴/۷

آغاز: بسمله الحمدلله والثناء الجمیل علیه الذی هدانا سواء الطریق دلنا الی الطریق المستوی

جز حاشیه ملاعبدالله و شرح اشرفی جرجانی و نیریزی است. قلم خوردگی زیادی دارد و آشفته است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۶۰۶]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۱۲ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۹

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشیه تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله (ترجمه)

/ منطق / فارسی

hāšīye-ye tahzīb-ol manteq = hāšīye-ye mollā ʻabd-ol-lāh (t.)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

[نسخه‌های منزوی ۱۴۹۴/۲]

غیر همانند:

۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۸۷

متن از تفتازانی (م-۷۹۳) و گزارش از ملا عبدالله بن شهاب الدین یزدی شاه آبادی در گذشته ۹۸۱ق، پشت جلد آغاز یادداشتی به این مضمون از محمود عدلی نوشته شده: «این کتاب ترجمه فارسی حاشیه ملا عبدالله بر تهذیب المنطق است که به غلط حاشیه میرزا علیرضا نوشته‌اند این نسخه چاپ نشده و مؤلف آن هم معلوم نیست»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ رجب ۱۰۶۱ق؛ ۱۹۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۳۸۰]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:بدون شماره

به فارسی ترجمه مانندی است از حاشیه تهذیب یزدی؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد جعفر، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۱۳۲گ، ۱۶ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۳۲]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۵۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲ - ۱۱۵]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۳۶

آغاز: بسمله قوله الحمدلله افتتح بحمدالله بعد البسملة ابتداء بخیر الکلام ... یعنی قول مصنف الحمدلله یعنی حمد از برای خدا است. ابتدا کرد بحمد خدای تعالی بعد از بسم الله از جهت ابتداء به بهترین کلام و از جهت اقتداء بحدیث

مترجم شناخته نشد. از آغاز تا قیاس خلف را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مشمع لاجوردی، ۱۱۵گ، ۱۴ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ - ۷۳۱]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۳۴/۱

آغاز: حمد و نعت وصفی است به جمیل اختیاری بر جهت تعظیم تبجیل نه بطریق سخر و استهزاء و در اصطلاح فعلی است که دال باشد بر تعظیم منعم از آن حیث که منعم است؛ **انجام:** اجزا العلوم ثلاثه الموضوعات ... آیا مراد ایشان به موضوعات که جزء دانسته‌اند نفس موضوع است یا تصور موضوعیه موضوع است یا تصدیق موضوعیه موضوع است یا تصدیق به وجود موضوع است و نمی‌تواند بود که مراد نفس موضوع علم باشد به واسطه آن که نفس موضوع

ترجمه‌ای است از حاشیة ملا عبدالله بر قسمت منطق کتاب «تهذیب المنطق والکلام» تفتازانی به نثر فارسی روان. مؤلف ابتدا بخشی از متن عربی را آورده سپس را ترجمه و توضیح می دهد. این ترجمه مستقل اما ناظر بر متن است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۱ - ۴۰۷]

۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱-ش/۱۸۴

آغاز: ضاحك مرا نسانرا و اکر (و اگر) جنس بعید را با خاصه جمع کنی آنرا رسم ناقص گویند؛ **انجام:** مثلا اگر باشد مط ما کل و بیائیم کل ا ب و کل ه ط پس اگر حاصل شود ما را واسطی

این کتاب ترجمه‌ای است به فارسی از کتاب حاشیه ملا عبد الله بر کتاب تهذیب المنطق تفتازانی؛ خط: نسخ درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۱۷۳گ، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۱۶۳]

● حاشیة تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il manṭiq

وابسته به: تهذیب المنطق تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه‌ای است بر بخش ضابطه شرایط انتاج اشکال اربعه. مؤلف در این رساله، ضابطه اشکال اربعة تهذیب المنطق تفتازانی را به صورت موجز و متین حل نموده است. در این موضوع ملا عبدالله بن قاضی بهابادی (شهابادی) از معاصران دوانی نیز رساله‌ای نوشته و احتمالاً رساله حاضر را در چند نقد نموده است.

آغاز: الهی بتوفیقك ضبط ما اشکل و بتاییدك حل ما لاینحل

انجام: و بعد فلم یبق مجال للکلام و فیه الوصول الی نهایة المرام و علیه التوکل و به الاعتصام و السلام

همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: رمضان ۹۹۴ق، جا: قم؛ واقف: نادرشاه، ۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴ - ۳۷۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۷۶/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد هاشم، تا: اواخر محرم ۱۱۲۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۲۳۱- ۲۴۰)، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸ - ۴۱۷]

← حاشیة تهذیب المنطق (بحث المعرف) ﹤ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة (عطام الدین اسفراینی)

● حاشیة تهذیب الوصول الی علم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il wuṣūl ilā ʻilm-il usūl

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

وابسته به: تهذیب الوصول الی علم الاصول = تهذیب طریق الوصول = تهذیب الاصول؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

حاشیه عالمانه‌ای است بر تهذیب الوصول علامه حلی. مرحوم میرزای قمی بخشی از عبارت‌های علامه را با عنوان «قوله ره»

آورده و با نقل اقوال علمای اصول، به‌ویژه نظریات شارح تهذیب، سید عمید الدین حسینی، خواهر زاده علامه «سید الشارح ره» به اظهار نظر پرداخته و نظریات خود را در خصوص موضوعات اصولی بیان نموده است. این حاشیه تاکنون به چاپ نرسیده است.
[دنا ۱۰۹/۴؛ ریحانة الأدب: ۷۱/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۳۸/۹

آغاز: قوله قدس سره، والجواب الاستعمال آه اقول قد سبق من المصنف فی مبحث کون المجاز خلاف الاصل ثلاثة، ادلة علی کون المجاز خلاف الاصل؛ **انجام:** کونه اتفاقیا غیر مقصود او عدمیا غیر مقدور، اذا بنی کون النهی طلب الوجود من لا یخرج الانتهاء عن ذلک الشیء عن کونه مقدمة بشیء آخر فتدبر.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، با قلم‌خوردگی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج کرمی، ۳۰گ (۱۸۸پ-۲۱۷پ)، ۲۶ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۳ - ۴۵۵]

● حاشیة تهذیب الوصول الی علم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u tahḏīb-il wuṣūl ilā ‘ilm-il usūl

وابسته به: تهذیب الوصول الی علم الاصول = تهذیب طریق الوصول = تهذیب الاصول علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۴۳

آغاز: وقع التکلیف لکان قد اوقعه تکلیفاً مالا یطاق و هو محال ... قال البحث الثانی: الأمر یتعلق بالمکلف و المکلف فیشترط فی حسن الأمر منه تمکین العبد؛ **انجام:** لا تأثیر فی عدم الضمان للاستواء فی الحکم بین دار الحرب و دار السلامه عندهم و هذا النوعی من الاعتراض یرجع الی عدمه تأثیر الوصف فیالحکم أن کان الوصف ...

حاشیه‌ای است بر کتاب تهذیب الوصول علامه حلی که در حیات علامه تألیف شده و با عنوان‌های «قال دام ظله» و «اقول» ترتیب یافته است. نام محشی و حاشیه را نیافتیم لیکن وی از شاگردان علامه حلی بوده است، این نسخه از مبحث «الفصل الخامس فی المأمور» آغاز و به «بحث اجتهاد» پایان می‌پذیرد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۹۴گ، ۲۵ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ - ۶۰۰]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۷۳/۲

آغاز: [قوله] طاب ثراه: الحمدلله. اقول: الکلام هنایقع فی مقامات. الاول فی ذکره بعد التسمیة دون العکس. والثالث؛ فی الالف واللام فی الحمد. والرابع؛ فی معنی الحمد ... والخامس؛ فی وجه تقدیم لفظ الحمد علی لفظ الجلالة. والسادس؛ فی اتیانه بالجملة الاسمیة لاالفعلیة؛ **انجام:** قوله و الواجب مایذم تارکه - الی قوله - لاالی بدل. لما قسم الحکم الی الاقسام المذکورة ... (پس از ۴ صفحه واندی سطر) مع ان المفروض ان المکلف به معین.

حاشیه گمنامی است بر «تهذیب طریق الوصول الی علم الاصول» از علامه حلی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۵گ، ۲۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۶۴]

● حاشیة ثلاثون مسألة = الحواشی علی مصباح العلوم / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ṯalāṯūn-a mas’alat-an = al-ḥawāšī ‘alā miṣbāḥ-il ‘ulūm

آنسی، محمد بن عبدالله، - ۱۰۴۳ قمری

ānesī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1634)

وابسته به: مصباح العلوم فی معرفة الحی القیوم = ثلاثون مسئلة؛ رصاص، احمد بن حسن (-۶۵۶)

حاشیه‌ای است نسبتاً مفصل بر «الثلاثون مسالة» رصاص.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۷۵/۳

آغاز: بدا الشیخ بالبسملة فقال بسم الله الرحمن الرحیم،و الکلام من ذلک یقع فی ثلاثة مواضع الاول فی وجه البدایة به

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۱۵۲؛ خط: نسخ، کا: احمد بن لطف الله، تا: رمضان ۱۰۴۳ق [عکسی ف: ۴ - ۴۲۹]

● حاشیة ثمرة الفؤاد / فلسفه احکام - عربی

ḥāšīyat-u ṯamarat-il fu’ād

شریف لاهیجی، قطب الدین محمد بن علی، - ۱۰۹۷ قمری

šarīf-e lāhījī ‚qotb-od dīn mohammad ben ‘alī (- 1686)

وابسته به: ثمرة الفؤاد = اسرار الصلاة شریف لاهیجی، قطب الدین محمد بن علی (-۱۰۹۷)

حاشیه است بر ثمرة الفؤاد از خود محشی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۰۸/۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ هامش [مختصر ف: ۲۷۴]

● حاشیة ثواب الاعمال و عقاب الاعمال / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-u ṯawāb-il a‘māl wa ‘iqāb-il a‘māl

جعفری طیار، عبدالحسین

ja‘farī tayyār, ‘abd-ol-hoseyn

وابسته به: ثواب الاعمال و عقاب الاعمال؛ شیخ صدوق، محمد بن

علی (۳۱۱-۳۸۱)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۳؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲ – ۱۵]

● حاشیه جام جهان نما / عرفان و تصوف / فارسی

hāšīye-ye jām-e jahān-namā

مغربی، محمد عثمان

maqrebī, mohammad ʻosmān

وابسته به: جام جهان نما، شمس مغربی، محمد شیرین (۷۵۰-۸۰۹ق)

نظر به آنچه که در صدر نسخه نوشته شده محشی شیخ عثمان مغربی است. حاشیه‌ای ست بر جام جهان نمای مغربی.
[دنا ۱۱۰/۴؛ فهرستواره ۲۵۴/۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۲
آغاز: متن: حمد بیحد و شکر بیعد سزای ذاتی ... حاشیه: ح یعنی وحدت که اصل قابلیات جمیع اشیاء است احدیت و واحدیت از او ناشی است؛ **انجام:** همچون کفارات که من وجه عباد است و من وجه عقوبت و همچنین اذواق
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی متن را با علامت «م» و حاشیه را با علامت «ح» متمایز داشته؛ واقف: نائینی؛ ۳۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴ – ۶۸]

● حاشیه جامع عباسی / فقه / فارسی

hāšīye-ye jāmeʻ-e ʻabbāsī

خاتون آبادی، محمد بن علی، – ۱۰۵۷ قمری

xātūn-ābādī, mohammad ebn-e ʻalī (- 1647)

وابسته به: جامع عباسی؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

حاشیه استدلالی مفصلی است با ذکر اقوال فقها و استناد به آیات و روایات بر کتاب «جامع عباسی» استادش شیخ بهایی. محشی ابتدا آن را در حاشیه کتاب، تحریر نمود و «برهان تبریزی» که او نیز احتمالاً از شاگردان محشی می باشد آن را با عنوان متن و حاشیه در سال ۱۰۵۴ تنظیم و تدوین کرده و مقدمه‌ای نیز بر آن افزوده است. این کتاب به تصریح مؤلف متن در مقدمه حاوی ۲۰ باب است ولی به علت فوت ایشان بیش از پنج باب تدوین نگردید و مابقی ابواب توسط نظام الدین حسین ساوجی نگاشته شد. شارح به حاشیه ابواب پنج‌گانه اکتفا کرده است: باب ۱. بیان طهارت (وضو، غسل، تیمم)؛ ۲. نمازهای واجب و مستحب؛ ۳. زکات و خمس؛ ۴. احکام روزه واجب و مستحب؛ ۵. بیان حج و شروط آن. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز: بر ضمیر منیر ارباب کیاست و خاطر عاطر اصحاب فراست پوشیده نیست که شرح جلال الوهیت و وصف کمال ربوبیت ...
انجام: والا مستحق اجرت آن قدر مسافت که طی شده باشد.
[دنا ۱۱۰/۴ (۱۵ نسخه)؛ ریحانة الأدب: ۱۴۹/۵؛ کشف الظنون: ۱۵۱/۱؛ الذریعه ۵۶/۶؛ دایره المعارف تشیع ۵: ۲۷۰؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۲۰۲/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۷۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** از آنجا که او فوت شده است روانه حج شود و ورثه او را ... که قطع کرده میرسد و بس و تتمه به ورثه صاحب مال میرسد و اگر فوت او ...
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، ۴۴۴گ، ۱۹سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۹سم [ف: ۳۳ – ۴۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۴ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۳۸۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۱۸]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۰۹
آغاز: ندارد و در دلیل ثانی میگوید اگر تمام باشد دلالت بر وجوب فشردن؛ **انجام:** برابر؛ انجامه: ماه مبارك جمادی الاول سنه ۱۰۶۱ سوده کلب استان حضرت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۶۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ انتقالی از سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی؛ کاغذ: دولت آبادی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۴گ، ۲۳سطر (۹×۱۹/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵/۸سم [رایانه]

۴. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: محسن شریف حسینی موسوی خادم ثامن الائمه، تا: جمعه ۲۹ ذیحجه ۱۰۶۳ق، به دستور میرزا محمد ناصر سپهسالار ملك دکم در حیدرآباد؛ مجدول؛ واقف: شاه سلطان حسین صفوی، ۱۱۳۱ [ف: – ۱۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۶۱
آغاز: گفتار محشی: بعد از قیام بوظایف حمد الهی و اقدام بمراسم درود حضرت رسالت پناهی. گفتار برهان تبریزی: برابر؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار بن محمد صالح بن سلیمان دارانی، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۰۸۲ق، جا: مکتب خانه خواجه مرادبیك؛ مهر: «الواثق بالله الغنی ابو الحسن بن محمد الحسینی» (مربع)، «محمد بنده آل معصوم»، «محمد ابراهیم» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۴۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۳۰×۱۹سم [ف: ۱۲ – ۱۳۷]

۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۰۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۰۹۳ق؛ مجدول؛ تملك نصرالله بن محمد حسین؛ ۲۵۵گ، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم

[نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۳۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۰ – ۱۴۶]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۱۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم کما بلغ رسالتك و جاهد فی سبیلك

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: تیماج، ۵۴۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۰]

۹. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، تا: شنبه سلخ ربیع الاول ۱۱۹۱ق؛ افتادگی: آغاز [ف: – ۱۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۱۹۷ق؛ وقف‌نامه به قلم عبدالباقی بن محمد حسین حسینی در ۱۱۹۷؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۳۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۵۸]

۱۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۷۶

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی اشرف الاولین و الاخرین محمد سید المرسلین ... و بعد چون توجه خاطر ملکوت ناظر اشرف اقدس کلب استان علی بن ابیطالب شاه عباس الحسینی الموسوی بهادر خان؛ **انجام:** و سبب آن شود که دیگر کسی را نکشد نواب اعلی فرمود که حکمت در این این خواهد بود که آن شخص همیشه شرمنده خویشان خود باشد و دیگر این چنین کار نکند ...

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن عبدالکریم، تا: ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: چرمی، ۲۸۳گ، ۲۶ سطر، اندازه:۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۲ – ۸۶۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۹۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ – ۷۵]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۲/۱

خط: نسخ خوش، کا: محمد طاهر بن ابوالفتح، تا: ۱۲۲۷ق؛ ۱۱ص [ف: ۵ – ۴۳۴]

۱۳. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۵۱

خط: عبارات عربی نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۰۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۳۶×۲۲سم [ف: – ۱۱۸]

● **حاشیه جامع عباسی** / فقه / فارسی

hāšīye-ye jāme‘-e ‘abbāsī

موسوی شفتی، اسدالله بن محمد باقر، ۱۲۲۷؟ – ۱۲۹۰ ؟ قمری

mūsavī šaftī, asad-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1873)

وابسته به: جامع عباسی؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

حاشیه ای است کوتاه بر کتاب جامع عباسی در فقه، که فقط بر باب پنج بحث حج نگاشته شده و به صورت کتاب کامل نیست بلکه در هامش این نسخه نگاشته شده است.

[دنا ۱۱۱/۴؛ اعیان الشیعة: ۱۸۷/۳؛ ریحانة الادب: ۲۶/۲؛ الذریعة: ۶۲/۵ – ۵۶/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۴/۲

آغاز: (در برگ ۵) اولی این است که آیة الکرسی بعد از فراغ از حمد در هرسه حال بخوان یعنی اول حمد را در هر سه حال بخواند؛ **انجام:** (در برگ ۱۰۹) تقلید مخصوص به شتر نیست بلکه در گاو و گوسفند هم جایز و مشروع است به خلاف اشعار که مخصوص به شتر است.

باب ۵، حج؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی تیماج زرشکی، ۱۰۵گ (۵–۱۰۹)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵ [ف: ۳۲ – ۱۴۵]

● **حاشیه جامع عباسی** / فقه / فارسی

hāšīye-ye jāme‘-e ‘abbāsī

حائری مازندرانی، علی بن فضل الله، ۱۲۸۶ – ۱۳۳۹ قمری

hā’erī māzandarānī, ‘alī ebn-e fazl-ol-lāh (1870 - 1921)

وابسته به: جامع عباسی؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

حواشی است فتوایی که در حاشیه جامع عباسی چاپی درج شده است.

بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۰۵

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: مؤلف با مهر «رفعناه مکانا علیا ۱۲۸۸» (بیضی)؛ در اول نسخه تحقیقی درباره امانت و معنای رجب و حرمت لهو و لعب و غنا از مؤلف؛ جلد: مقوا، ۱۵۲گ، اندازه: ۲۲×۳۳/۵سم [ف: – ۷۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۵۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ در فهرست عکسی از رضوی اصفهانی، محمد باقر بن محمد تقی، ق۱۲ قمری دانسته شده؛ [عکسی ف: ۴ – ۷۶]

● **حاشیه جامع عباسی** / فقه / فارسی

hāšīye-ye jāme‘-e ‘abbāsī

وابسته به: جامع عباسی؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–

۱۰۳۰)

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۴۹

آغاز: یا مثلا الف حرف اول که الف است؛ **انجام:** قدر مسافتی که طی شده باشد.

که با عناوین متن و حاشیه تألیف شده است؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن میرزا کوچک، تا: اواسط شوال ۱۲۱۹ق، جا: قزوین؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن سیاه، ۲۱۴گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۲سم [ف: ۲ - ۲۰۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۳۹۰

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد چون توجه خاطر ملکوت ناظر اشرف اقدس کلب آستان علی بن ابیطالب علیه الصلوة و السلام؛ **انجام:** سعی را بر طواف مقدم دارد واجب است

حاشیه مفصل استدلالی است با عناوین «حاشیه، متن» بر کتاب «جامع عباسی» شیخ بهائی و مشتمل بر پنج باب به شرح ذیل: ۱. طهارت، ۲. نمازهای واجب و مستحب، ۳. زکات و خمس، ۴. احکام روزه واجب و مستحب، ۵. بیان حج و شروط آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ این حاشیه با حاشیه ابن خاتون عاملی متفاوت است؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۱۹]

۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۰۶

حاشیه‌ای فتوایی است که در حاشیه جامع عباسی چاپی نوشته شده این حواشی از اول تا باب ایلاء را شامل است و با امضاء «علی مدظله العالی» برگزار شده است؛ بی‌کا، بی‌تا، جلد: مقوا، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: - ۲۱۸]

۴. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۸۸

خط: ثلث و تحریری، بی‌کا، بی‌تا، جلد: پارچه‌ای، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: - ۶۷]

● حاشیة جامع المقاصد / فقه / عربی

ḥāšīyat-u jāmi'-il maqāṣid

وابسته به: جامع المقاصد فی شرح القواعد محقق کرکی، علی بن حسین (۸۹۰-۹۴۰)

حواشی است بر «جامع المقاصد فی شرح القواعد» محقق کرکی. این حواشی را کمال الدین حاجی بابا بن میرزا جان قزوینی از درس محقق کرکی تقریر نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۲/۶

آغاز: بسمله قوله علی الاصح نعم لنص اصحابنا علی اعادة الطواف نسیانا ان کان واجبا و اجزائه ان کان ندبا و ذلک یستلزم عدم الاشتراط اذ النسیان لا مدخل له فیما هو شرط قوله للکون ای لنفس کونه متوضیا فیکون الغرض بیان استحبابه لنفسه لا لغیره؛ **انجام:** قوله فلا یکون طاهرة فیه بحث لما مر من ان الاجسام الواقعة فی الخمر المخلل تطهر بزوال تلک النجاسة ... قوله الا انه لا یعلم فیه تذکیر لما هو الحق مما سبق. الی هنا من افادات الشیخ الاجل الاعلم الشیخ عبدالعالی رحمه الله بن الشیخ علی طاب ثراه، نقلتها حین استفادتی القواعد منه رحمه الله.

بخشی از کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: حاجی بابا بن میرزا جان قزوینی مولدا، تا: ۱۰۲۰ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج، ۱۰گ (۶۲پ-۷۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۸ - ۳۴۳]

● حاشیة جامع المقاصد فی شرح القواعد / فقه / عربی

ḥāšīyat-u jāmi'-il maqāṣid fī š.-il qawā'id

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, 'alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

وابسته به: جامع المقاصد فی شرح القواعد؛ محقق کرکی، علی بن حسین (۸۹۰-۹۴۰)

گویا از جامع المقاصد فی شرح القواعد او.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۶۴/۲

کتاب میراث است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج حنایی، ۳۳گ (۷۷-۱۰۹)، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [ف: ۱۶ - ۶۲۹]

● حاشیة جامی / نحو / عربی

ḥāšīyat-u jāmī

تاریخ تألیف: ۱۰۰۹ق

رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۳۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن محمد قاسم نحوی تنکابنی، تا: ۱۲۳۹ق، جا: شیراز مدرسه لطفیه؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرمی قهوه‌ای، ۲۰ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۸/۷×۱۸/۵سم [نشریه: ۷ - ۷۸۴]

● حاشیة الجدیدة علی شرح التجرید الجدید = تجریدات الغواشی / کلام و اعتقادات / عربی

hāšīya-tul jadīda 'alā š.-i tajrīd-il jadīd = tajrīdāt-ul ġawāšī

دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد، ۸۲۸ - ۹۰۳ قمری

daštakī šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425-1498)

وابسته به: حاشیة الجدیدة علی شرح التجرید الجدید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

اهدا به: سلطان بایزید عثمانی

این حاشیه دوم صدرالدین محمد حسینی دشتکی شیرازی است بر

شرح جدید تجرید که تجریدات غواشی نام دارد و محشی در مقدمه این حاشیه ضمن اعتراض به جلال الدین دوانی می‌گوید از این جهت به نوشتن این حاشیه پرداخته است که بعضی از طلاب مفتون بزرگی مقام نویسنده (جلال الدین دوانی) می‌شوند و به تجزیه و تحلیل نوشته‌هایش نمی‌پردازند. شارح از دوانی با عنوان «المتعرض» یاد می‌کند و از حواشی قبلی خود بر شرح تجرید نیز یاد می‌کند. بین ملاجلال دوانی و سید صدر دشتکی پنج حاشیه بر شرح تجرید قوشچی رد و بدل شده است: ۱. حاشیه دوانی بر شرح تجرید موسوم به حاشیه قدیم؛ ۲. حاشیه سید صدر در رد حاشیه قدیم دوانی؛ ۳. پاسخ دوانی از حاشیه سید صدر، موسوم به حاشیه جدید؛ ۴. پاسخ صدر دشتکی از حاشیه جدید دوانی، که تجریدات غواشی نامیده است؛ ۵. پاسخ دوانی از تجریدات غواشی که به حاشیه اجد معروف است؛ ۶. صدرالدین دشتکی فرصت پاسخگویی از حاشیه اجد دوانی را نیافت و وفات نمود. پس از وی فرزندش غیاث الدین منصور دشتکی حاشیه‌ای در رد اعتراضات دوانی بر پدرش، نگاشت. در فهرست آستان قدس (۳۵/۱) و الذریعه (۱۱۷/۶) این کتاب به اشتباه تألیف صدرالدین دشتکی فرزند «منصور» دانسته شده و گویا اشتباه مؤلف الذریعه نیز ناشی از اشتباه فهرست مزبور است. صدرالدین در دیباچه این حاشیه می‌گوید: «قد کنت اولا علی الشرح الجدید للتجرید ما سنح لی فی اثناء المطالعه و او ان المباحثة و المناظرة. ثم لاح لی انه قد یقع ببعض اجلة الناس فیه اشتباه و التباس یحرف الکلم عن مواضعها ... و ان بعضا من ضعفاء الطلبه عن صوب الاستقامة تحول فنظر الی من یقول لجلالة شانه و لا ینظر الی ما یقول ... و بلغنی ما کتب بعض من عظماء فضلاء الطلاب ... فحدانی ذلک الی ان اکتب ثانیاً حاشیة محققة لما فی الشرح و حواشیه بما لا مزید علیه» [نقل قسمتی از دیباچه از آن نظر است که در برخی از فهرست‌ها این حاشیه به اشتباه از صدرالمتالهین دانسته شده و در برخی دیگر با حاشیه نخست صدر اشتباه شده]. صدر دشتکی در دنبال سخنان بالا در دیباچه می‌گوید که: تدقیقات فرزند خود منصور را به‌خصوص در مبحث جواهر در این حاشیه گنجانیده‌ام. حاج خلیفه گوید که صدر دشتکی حاشیه اول خود را به سلطان بایزید خان عثمانی اهداء کرده ولی در نسخه جای سخن که حاشیه دوم دشتکی است نیز کتاب به سلطان بایزید اهداء شده است و محتمل است که هر دو مجلد را به سلطان بایزید اهدا کرده باشد.

آغاز: صدر کلام ارباب التجرید و ختم مقال اصحاب التوحید حمد احد منه الابتداء و الیه الانتهاء و مشارکة الامثال و الاکفاء ثم الصلوة ... قوله ای علی آله و اصحابه الذین موصوفون بزیادة الکرم قال الشارح فیما کتب علی الحاشیة قیل لم یرد به معینا بل ما یتناول متعددا ... و فیه نظر لان افعل التفضیل اذا اضیف فله معنیان ...

انجام: قوله و عند الآخرین، فی نسبة هذا الکلام ایماء الی ضعفه فان الاختلاف الاعتبار بالجنس عند اختلاف الجهة غیر بین و لا مبین و کذا قوله الاشیاء المذکورة من الاعتبار غیر بین و لا مبین

چاپ: تهران، سنگی، ۱۲۷۴ق، رحلی (در هامش)؛ «دارالسلطنه تبریز، ۱۳۰۷ق، رحلی، ۴۰۸ص (صص ۱–۴۰۸) در هامش

[الذریعه ۱۱۷/۶؛ احوال و آثار خواجه نصیر از مدرس رضوی ۲۴۳؛ هدیة العارفین ۲۰۱/۲؛ مجالس المؤمنین ۱۰۰؛ دنا ۱۱۲/۴ (۲۳ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة الأجد علی شرح تجرید الاعتقاد؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

۲- تجریدات الغواشی و تشییدات الحواشی = حاشیة الحاشیة الدوانیة الاخیرة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (–۹۴۸)

۳- حاشیة حاشیة شرح التجرید

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۶۶

حاشیه دوم است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن امیر بن علی فقیه، تا: جمعه ۱۶ شوال ۹۵۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱۰گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: – ۵۲۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۰۷

آغاز: انکار ما جهله حریصاً و اوردت فیها نبذاً من تدقیقات الوالد الافقه لازال کاسمه منصوراً

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن ... علی حسینی تونی، تا: جمعه سلخ شوال ۹۶۲ق؛ افتادگی: وسط؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۰ – ۲۳۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۹۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر ذیحجه ۹۶۴ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ تملک: میرزا علی حسینی جیلانی و مهر «میرزا علی الحسینی الجیلانی» (بیضی)؛ مهر: «این کتاب از متملکات و جزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است» (مربع)، «عبده محمد حسین الحسینی»؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۲۸گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۷ – ۸۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۵۶

آغاز: بسمله، رب تمم بالخیر؛ **انجام:** صانها الله عن الافات

خط: نستعلیق، کا: جمال الدین حسین، تا: ۹۷۹ق، جا: قزوین؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۸×۱۲سم [الفبائی ف: – ۱۹۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۳

آغاز: و علی آله و اصحابه الذین الخ قال الشارح فیما کتب علی الحاشیه قبل لم یرد؛ **انجام:** برابر

فاقد دیباچه است و تا مبحث «میل» را دارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین، تا: ۱۰ شوال ۹۸۸ق؛ واقف: نائینی؛ ۲۵۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴ – ۷۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف:

میرزا ابوتراب، جمعه ۶ رجب ۱۱۷۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸۳گ، ۲۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۷۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۰ ط

آغاز: عند انتقاد نقود المعارف علم فی التحقیق ... مستخدم الجبابرة بالاجبار ... السلطان ... بایزید خان ... ای علی آله و اصحابه الذین هم موصوفون بزیادة الکرم علی من عداهم؛ **انجام:** کاعتماد الثقیل فی جهة الثقل الخ فیه بحث لان اعتماد الثقیل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج عسلی، ۲۸۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۲۴/۲ - ۲۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۰۴

انجام: لانه موقوف علی کون الوقوف و الاختلاف غیر حقیقیین و ایضا صرح المحققون فی مصنفاتهم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ چند یادداشت با تاریخ های ۹۹۱ و ۱۱۰۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۹ - ۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۸۶

آغاز: الوجود معاً من أحواله الممکنة ثم قیل لانسلم أن العدم المذکور فیه؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۲- ۲۷۳]

۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۸۸

آغاز: و فیه بحث اذ لانسلم ان لیس فی ذلک اثبات معنی ثالث قطعاً..؛ **انجام:** و تابعه المصنف و قال و الغایة علة لماهیتها.

تا پایان مقصد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۸۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۹۸

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مقابله شده، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۶۱۶ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۵ - ۴۹۳]

۱۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۸۸

خط: نسخ، کا: مسعود بن سید میر علی طباطبائی، تا: جمعه ۱۸ شوال ۱۰۴۴ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۳۷

آغاز: بسمله قوله و هو المحل المتقوم بنفسه، المراد بالتقوم ههنا التعین قال الشیخ فی الهیات الشفا..؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابوالمعالی بن محمد دوانی، تا: رمضان ۱۰۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ در حاشیه یک صفحه از اواخر صفحه نوشته‌ای است با نشان «ج م دام ظله»؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۷ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۱۱۳۵]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الحاشیته النفیسة الجدیدة الصدریة علی الشرح الجدید التجرید یوم الجمعة وصل الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم کما ذکرک الذاکرون و غفل عن ذکره الغافلون.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عباس خویم شیخه، تا: قرن ۱۲، محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۴۲گ، ۲۹ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۶۳]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۵۷

حاشیه جدید است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۳۸گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۵ - ۴۰۶۷]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فکذا الحیوان الناطق، اذ لو لم یکن موجودا لعرض ان ما هو معدوم و اذا کان الحیوان الناطق موجودا و یکون الحیوان موجودا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ مصحح، شجره نامه سید احمد حسینی از نوادگان محشی، با سیزده واسطه به دستخط وی، دستخط نوه محشی؛ تملک: ابن عمر؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۷گ، ۲۳ سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۷ - ۶۴۳]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳ - ۲۳۸]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۶

آغاز و انجام: برابر

تا پایان مقصد دوم است؛ بی کا، بی‌تا؛ محشی؛ خط و امضاء مولی عبدالله زنوزی ملقب به خان بابا پدر آقا علی مدرس زنوزی و نیز مهر مدرس زنوزی و فرزند او، یک بحث لفظی روی یک صفحه نوشته و زیر آن افزوده‌اند: «من فوائده» و شاید از افادات صدرالدین دشتکی مؤلف حاشیه باشد؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۹۶۱ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۱۲۳]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و العلة مطلقا. لما عرف المصنف العلیة ... لانه مقارن لما هو علة ذاتیة لوجود الحادث غیر مسلم ... و المقدم علی الشیء بالزمان لایکون مقارنا له. تمت الحاشیة الصدریة علی الامور العامة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشانه «ح م ح»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۸گ، ۲۶ سطر (۴×۱۷)، اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۶ - ۲۱۹۱]

۲۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۹۶/۱

حاشیه دوم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [ف: - ۲۷۹]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۷۱-۵۷/۴۱

آغاز: کلیهما یکون اتحاد الموجود و معهما فی مرتبة واحدة فان صدق الموجود علی الجوهر اقدم من صدقه علی العرض

امور عامه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۷۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۳ - ۱۴۴۸]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهذه الاحوال الثلاث حاصل للمفهوم فی هذه المرتبه و لاخفاء فی ان.

توضیح: در چاپ اول فهرست آمده است: «فقط سطر اول کتاب مطابق با نمره قبل» و حال آنکه چنین نیست و آغاز این دو حاشیه از یکدیگر متمایزند و متأسفانه همین اختصار درآوردن آغاز کتاب باعث خلط این دو حاشیه می‌شود؛ خط: نستعلیق بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: پارچه زرد حنایی، ۵۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱- ۹۴]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۶۵-۵۸/۲۱۵

آغاز: مع علمی انه فلما ینجع مع المعاند الدلیل والله بحق الحق و هو یهدی السبیل قوله الشارح فی الحاشیة

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳ - ۱۴۴۸]

۲۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الفعل هناک یخرج ما هو موجود فیه بالقوة الی الفعل فی التعقل و ههنا انما مسرح ما لیس بموجود فیه بالقوة اصلا و الفرق بینهما مطلقا و انما یسمی الاول.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک کتاب با سجع «عبده محمد حسن بن محمد حسین ۱۳۱۴»؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۹]

● حاشیة الجدیدة علی شرح التجرید الجدید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ul jadīda ʻalā š.-it tajrīd-il jadīd

؟ دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید الجدید؛ دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد (۸۲۸-۹۰۳)

جلال الدین دوانی حاشیه‌ای بر شرح تجرید جدید قوشچی نوشت معروف به «حاشیه قدیمه» و چون صدرالدین دشتکی شیرازی حاشیه‌ای بر تجرید نوشت جلال الدین بار دوم حاشیه دیگری نوشت معروف به «حاشیه جدیده». در این حاشیه وی با عناوین «قوله قوله» به دفاع از حواشی‌ای که قبلاً نگاشته است می‌پردازد.

آغاز: بسمله. لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم، اللهم اهدنا الصراط المستقیم و جنبنا عن الباطل الذمیم و صل علی نبیک المنعوت بالخلق العظیم المبعوث لاقامة الدین القویم ... فانا قد کتبنا فی سالف الزمان حواشی علی الشرح الجدید للتجرید فلما تادلتها الالسن نبض فی بعض اهل البلد عرق العصبیة و الحسد ... فی ان قوله و ذلک لیس معنا ثالثا غیر مسلم اذ فی کلا المعنیین یعتبر الزیادة فی مدلدل اللفظ.

انجام: کما سیظهر فی الطبیعیات فلندفع الایرادات و فی دفع الاخیر مناقشة لطیفة فتأمل.

چاپ: دار السلطنه تبریز، سنگی، ۱۳۰۷ق، رحلی، ۴۰۸ص (صص۱-۴۰۸) در هامش؛ ۱۳۰۱ق، رحلی، ۳۴۷ص (صص۱-۳۴۷) در هامش؛ تهران، ۱۲۷۴ق (در هامش)

شرح و حواشی:

۱- حاشیة الجدیدة علی شرح التجرید الجدید؛ دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد (۸۲۸-۹۰۳)

۲- حاشیة الأجد علی شرح تجرید الاعتقاد؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

۳- تجریدات الغواشی و تشییدات الحواشی = حاشیة الحاشیة الدوانیة الاخیرة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۴- حاشیة حاشیة شرح التجرید

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی ید اقل خلق الله قدرا فی اکثرهم وزرا لطف الله بن نورالله بن اسمعیل الجیلانی عفی عنهم

خط: نستعلیق، کا: الجیلانی، لطف الله بن نورالله، تا: ۹۴۳ق، جا: شیراز؛ از روی نسخه‌ای که در ۹۳۸ خود کاتب از روی نسخه اصل نوشته بود تحریر شده؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۲۸۱گ، ۲۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [رایانه]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۲۴

خط: نستعلیق، کا: قریش بن هاشم حسینی، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۹۵۵ق، جا: مکه مکرمه؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸ - ۳۵۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۶۰

انجام: فاذا جعلنا الموضوع هویة الانسانیة من حیث هی انسانیة کشیء واحد و سئل

خط: نسخ، کا: شجاع بن علی حسینی، تا: غره محرم ۹۵۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: علاء الدین حسین بن رفیع الدین محمد بن شجاع الدین محمود حسینی (نوه کاتب)، محمد داود بن محمد حسین حسینی با مهر «داود الحسینی» (بیضی)؛ مهر: «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۰- ۱۳۰]

۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۲۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: عزیز الله بن حبیب الله، تا: ۲۷ محرم ۹۶۷ق، جا: تبریز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۷۹ص، ۲۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۲۷]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی هذه الاربعه فی الخارج قاصدا ان اراد به انه لا یکون واحدا من ؟

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری سیاه، ۴۱۹گ، ۲۱ سطر، اندازه:

۱۲×۱۹/۲سم [ف: ۱ – ۲۳۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۶

آغاز: يتخلفان بحسب الوجود فلا حاجة فی هذا الايراد الی ما ذكره من المقدمات؛ **انجام:** الصورة الحاصلة فی ذهن واحد من المطابقة لها ...

خط:نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تيماج قرمز، ۳۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲ – ۱۷۷]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۷۴

آغاز: بسمله، يا من وفقنا لتجريد الكلام فی تقرير؛ **انجام:** انما يعرض للصوره الذهنيه و كذا علی ما حقق من ان محصل

خط: شكسته نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ كاغذ: حنايی، جلد: تيماج [الفبائی ف: – ۶۳۷]

۸. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۲۱

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ كاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی مشكی، ۲۳۳ص، ۲۳ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف:۱–۲۲۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۷۸

آغاز: بسمله، حمدله قوله فی الحاشية قيل لم يرد معينا اقول مراده بالزياده فی الجمله الزياده بوجه ذلک ليس معنی؛ **انجام:** و ابقاء مادة اعنی افناء المتحلل الرطب و ابقاء اليابس ثم استدل عليه ...

خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ كاغذ: نخودی، جلد: تيماج [رايانه]

۱۰. شيراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز: برابر

خط: نستعليق شكسته، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با رمز «رحمه الله» و «من كلام السيد السند»، مصحح؛ واقف: محمد شريف، ۱۰۵۱؛ ۱۸۱گ، ۲۹ سطر (۸×۲۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱ – ۳۵]

۱۱. شيراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۹۸

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۹

آغاز: و قد ذكره الشارح مرارا من انه يجوز توارد العلل المستقلة علی البدل؛ **انجام:** لو حمل التوقف علی ما حمله الشارح لم يمن هو المشهور بينهم ...

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۸۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [مختصر ف: – ۲۸۲]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۲۳

در فهرست معلوم نشده كدام حاشيه است؛ خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه، محيی الدين»؛ كاغذ: سپاهانی، فاقد جلد، ۱۷۴گ، ۲۳ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷ – ۲۰۴]

۱۴. شيراز؛ مدرسه منصوريه؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

در فهرست از مير صدرالدين دشتكی دانسته شده؛ خط: نسخ، كا: امين الدين حسين حسينی ابن جمال الدين محمد حسينی، تا: ۳ رمضان ۱۰۵۴ق؛ مصحح، محشی از ابوالنصر صدرالدين محمد بن ابی علی غياث الدين منصور؛ تملک: ناصر الدين محمد تونی، محمد تقی همدانی، محمد شفيع حسينی؛ اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۱ – ۵۰]

۱۵. تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه:۲۱۷/۳

تا اثنای مبحث ماهيت؛ خط: نستعليق، بی‌كا، تا: دهه اول صفر ۱۰۶۲ق؛ محشی با نشان «منه، ميرزا جان»؛ كاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۱۷۶گ (۱۰۹ر–۲۸۴ر)، ۱۵ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: – ۲۶۰]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۳۴

خط: نستعليق، كا: عبدالغنی بن نورالدين محمد رازی، تا: ۱۹ صفر ۱۰۷۱ق؛ محشی با نشانه «منه»، «ح ل»؛ تملک: علی بن فتح الله نوری؛ كاغذ: سپاهانی، جلد: تيماج سرخ، ۱۷گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۹ – ۸۹۹]

۱۷. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

كا: هادی بن سلطان محمد قمشه‌ای، تا: ۱۸ ذيحجه ۱۰۸۹ق [دليل المخطوطات: ۱ – ۱۰۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز: مما لا يستقل باثباتها العقل، قيل العقل لا يستقل بأكثر أحوال المعاد؛ **انجام:** برابر

خط: نستعليق، كا: ابوالفتح بن پاشا فريدون كجوری، تا: رجب ۱۰۹۳ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تيماج مشكی، ۱۵۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱ – ۱۰۴]

۱۹. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۲۶۳۳–۱۴/۸۳

آغاز: الكلية فيها واما من قال المهية ما به الشیء هو هو سواء كان كليا او جزئيا ... قوله فالبحث عن العدم لكونه فی مقابلة الوجود قلت لاحاجة الی التزام ذلک؛ **انجام:** لانه يستلزم تمام دوره الاقرب قبل دوره الابعد والحسن يشهد بخلافه كما يظهر فی الفرجاد ذی الشعب الثلاث وكان التزام

خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تيماج، ۱۳۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۸۷]

۲۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۰۶/۳

خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۲ [نشريه: ۲ – ۱۱۷]

۲۱. تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه:۷۶۲

خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ گويا از دوانی است چه در آن از ذوق التأله ياد شده است ولی دانسته نشد كداميک از حاشيه‌های اوست؛ كاغذ: فرنگی زرد، جلد: تيماج مشكی،۳۰۳گ،۱۵ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۵۲۴]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۸۴

خط: نستعليق، كا: محمد صادق بن حسين خاتون آبادی، تا: ۱۸ شوال ۱۳۰۶ق، به جهت كتابخانه كمالا حسينا؛ مجدول، دارای سر لوح؛ مهر: «عبده محمد علی» (بيضی)، «عبده الراجی ابوالقاسم»؛

جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۰گ، ۱۸ سطر چلیپایی، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۳۲۰]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاثنینة راجعة بالحقیقة الی الصفة لا الی ذات الموصوف مع قطع النظر من الصفة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، ۴۴۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۱۶ - ۲۲۷]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قوله فلا یکون نفس ذاته هی هذه الاربعه فی الخارج واحد ان اراد انه لا یکون من جنس واحدا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: رضا موسوی زنجانی؛ مهر: «الله حی لا یموت»، «عبده ابو الحسن»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، ۳۱۷گ، ۲۵ سطر (۷×۱۸/۵)، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۱۹ - ۳۵۸]

۲۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۷۱/۱

آغاز: الدور و التسلسل و یمکن حمل کلام المصنف علی هذا..؛ **انجام:** او صوراً ادراکیة محسوسة او معقولة الاجزاء

ظاهراً حاشیه جدید محقق دوانی است (آقا مجتبی عراقی)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن قرمز، ۱۷-۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۴۹]

۲۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۰۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، ۱۰ و ۱۹ سطر، اندازه: ۵×۱۱سم [تراثنا: ش۶ش۴ - ۸۷]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان لایصدق الموجبة سالبة المحمول فی شئ من المواد لان ما هو ... العقل لا یطابق الواقع فلا یکون.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: وقفی ملاموسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۹۶]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۶۱-۱۰/۱۷۱

آغاز: ویمکن الجواب بان کون هذه الاشیاء من الامور العامه لایوجب ان یبحث عنها فی هذا القسم اذر بما لم یتعلق غرض علمی یعتد به بالبحث عنها؛ **انجام:** یوجب تحدید المثل دون الاول مع اشتراکهما فی التأثیر وما الذی اوجب کون النقصان

معلوم نشده کدام حاشیه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و «صدرالمدققین» و «جم»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۳گ، ۱۷-۲۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۸۷]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۹۰

آغاز: فی هنوان الفصل کما یق فی العدم (کذا)؛ **انجام:** ای یکون الحرکة فی الاول اشد من الحرکة الثانی ... محمدباقر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [رایانه]

↩ حاشیة الجدید علی حاشیة الجرجانی علی شرح مطالع الانوار ≻ حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

● **حاشیة الجعفریة = شرح الجعفریة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul ja‘farīyya = š.-ul ja‘farīyya

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

وابسته به: الجعفریة = واجبات الصلاة؛ محقق کرکی، علی بن حسین (۸۹۰-۹۴۰)

این حاشیه که درباره عبارتی از جعفریه محقق کرکی است، گویا از خود او است و پس از سه بحث مطلب در آن روشن می‌گردد.

آغاز: قوله فی الجعفریة فی صلوات الآیات مشیرا الی الوقت:«فان قصر لم تجب الا الزلزلة و من ثم تکون اداء مدة العمر مع ان الوجوب فوری جمعا بین التاقیت و اعتبار سعته للفعل» فقه المسئلة یتم بمباحث. الاول: لاریب انه یشترط للعباده الموقتة اتساع الوقت.

انجام: لان العمل ببعض و اطراح بعض فیه مع الترجیح بغیر المرجح ابطال الدلیل بغیر سبب یقتضیه و هو معلوم البطلان (مما افاده مدالله ظله العالی الی یوم القیام).

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۴۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام [د.ث. مجلس]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در گ ۱۳۶ب عبارتی است از کرکی بدینگونه: «بسمله. صیغة استیجار الحج من املاء شیخنا و شیخ الاسلام و المسلمین خاتم المجتهدین علی بن عبدالعالی تغمده الله بغفرانه و اسکنه بحبوحة جنانه هذا: اجرتک نفسی لاحج عن فلان حج الاسلام، حج التمتع بان احرم بالعمرة من المیقات و اکمل باقی افعالها فی اماکنها ثم احرم بالحج من مکة و اکمل باقی افعاله فی اماکنها و اضیف الی ذلک زیارة النبی صلی الله علیه و آله و الائمة علیهم السلام بالبقیع و صلوة رکعتی الزیارة بکذا. فیقول المستأجر قبلت. و انا العبد الراجی: ع. عفی عنه. اللهم ارزقنا زیارة بیت الله الحرام و زیارة النبی و فاطمة الزهراء و الائمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم اجمعین عنی و عن جمیع المؤمنین و المؤمنات عاجلا آمین یا رب العالمین. تمت. العبد عبدالله بن عطاء الله الحارم القمی عفی عنهما بالنبی و الوصی. عدد مسائل المختصر و الارشاد و الشرائع و القواعد هذا: مختصر ۹۰۰۰ ارشاد ۱۵۰۰۰ شرائع ۱۲۰۰۰ قواعد ۱۴۱۰۰۰»؛ ۲گ (۱۳۵پ-۱۳۶ر) [ف: ۵ - ۱۸۶۲]

● **حاشیة الجعفریة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul ja‘farīyya

لطف الله بن انوشروان، ق ۱۰ قمری
lotf-ol-lāh ebn-e anūšervān (- 16c)
وابسته به: الجعفرية = واجبات الصلاة؛ محقق کرکی، علی بن حسین (۸۹۰–۹۴۰)
رساله «جعفریه» محقق کرکی دراحکام صلاة نوشته شده با توجه به اینکه کاتب این رسالهها شخص فاضل و معاصر محقق کرکی و شاید هم شاگرد و تلمیذ وی بوده، محتمل است نگارنده رساله باشد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۵۱/۴
آغاز: بسمله، قوله فی الجعفرية فی صلوات الايات مستمر الی الوقت فان قصر لم يجب الا الزلزلة ومن تم يكون اذا امده العمر مع ان الوجوب فوری جمعاً بين؛ **انجام:** والدلايل المتنافية الجمع بينها ولومن بعض الوجوه لان العمل بيعض واطراح بعض فيه مع الترجيح بغير مرجح ابطال الدليل ... وهومعلوم البطلان
خط: نستعلیق بی نقطه، کا: لطف الله بن انوشروان، تا: قرن ۱۰؛ ۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۴]

● **حاشية الجعفرية** / فقه / عربی
ḥāšīyat-ul ja'farīyya
وابسته به: الجعفرية = واجبات الصلاة؛ محقق کرکی، علی بن حسین (۸۹۰–۹۴۰)
حاشیهای است مختصر با عناوین «قوله–اقول» بر رساله «الجعفرية» محقق کرکی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۴۳/۱
آغاز: و اعلم ان فی ادمغة الاطفال رطوبة ان بقيت فيها احدثت عليهم احداثاً جليلة و عللاً عظيمة من ذهاب البصر و غيره
نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء –نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: محمد بن نعمة بن حاجی تاج الدين کاظمی، تا: ۲۹ ربيع الثانی ۹۲۱ق؛ افتادگی:آغاز؛مصحح؛ ۲۱ص (۴–۲۴) [عکسی ف: ۵ – ۴۰۴]

● **حاشية جمع الجوامع** / اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-u jam'-il jawāmi'
وابسته به: جمع الجوامع فی اصول الفقه؛ سبکی، عبدالوهاب بن علی (۷۲۷–۷۷۱)
حاشیهای است بر متن کتاب جمع الجوامع «سبکی» که بر اساس کیفیت طرح اشکال و پاسخ آن، به نظر میرسد کتاب منع الموانع خود مؤلف باشد که در پاسخ اشکالات وارده بر کتاب «جمع الجوامع» نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۰۵
آغاز: دون غيره غالباً ثم القياس الذی أثبت العلة فيه بالنص المذكور ... قوله الكتاب السابع إلی آخره؛ هذا هو الكتاب السابع فی بيان الاجتهاد و الإفتاء، و الاجتهاد عبارة عن بذل القدرة فی الأحكام الشرعية التی لم تعلم بالنص و يجوز أن يكون فی أحكام الرسول ما أثبته باجتهاده وهو قول الشافعی و بعض الحنفی؛ **انجام:** بخلاف التأليف فإنه ليس جزواً من الضرب و أما قولهم فلان لا يملك نقيراً و لا قطميراً إنما يدل علی نفی الشیء مطلقاً للضرورة
خط: نسخ، بیکا، تا: قرن ۷؛ افتادگی:آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم زرشکی، ۸۱گ، ۲۳ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۱ – ۵۴۶]

← حاشية الجندی ≻ حاشية حاشية الجرجانی علی تحرير القواعد المنطقية
← حاشية الجواهر ≻ حاشية شرح التجريد الجديد
← حاشية جهة الوحدة ≻ جهة الوحدة بين المتعلمين

● **حاشية جهة الوحدة** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u jahat-il waḥda
کردی، محمود بن حیدر
kordī, mahmūd ebn-e heydar
وابسته به: شرح الایساغوجی = الفوائد الفنارية علی الرسالة الأثيرية؛ فناری، محمد بن حمزه (۷۵۱–۸۳۴)
ابن فناری در مقدمه شرح خود به جای (رؤوس ثمانیه) مسائل هشتگانه در هر علم که در ابتدای شروع به آن باید دانسته شوند، جهة الوحدة را مطرح نموده است یعنی موضوعات آن علم باید جهت وحدتی داشته باشند. رساله حاضر حاشیهای است بر جهة الوحدة ابن فناری که در مقدمه شرح ایساغوجی عنوان نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۶۲/۳–۵۶/۱۱۲
آغاز: بسمله يا من لا وحدة حقيقة لما سواک و طالب الكثرات انما يطلب منها اياک
از اول تا آخر؛ کا: مصطفی بن محمد بن ابراهیم التبیوشی، تا: قرن ۱۳، برای استادش احمد مدرس؛ ۷گ (۲۴–۳۰)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۴۷]

● **حاشية الچلبی** / - عربی
ḥāšīyat-ul čalabī

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۷۰
آغاز: لو للتمنی لأن التمنی ههنا للمخاطب قطعاً لإستحالته من المتكلم كأنه قال ليتک تری؛ **انجام:** فی علم المعانی و البيان إنما يتعرض للبديع لكونه خارجاً عن البلاغة.
بیکا، بیتا؛ ۱۲۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۷/۵سم [ف: – ۱۱۰]

● **الحاشیة (الحاسبة) فی بیان الوجوه بین السورتین /** قرائت / عربی

al-ḥāšīya (al-ḥāsiba) fī bayān-il wujūh bayn-as sūratayn

قاری کاظمی، محمد بن شمس الدین، ق۱۲ قمری

qārī kāzemī, mohammad ebn-e šams-od-dīn (- 18c)

رساله‌ای است در قرائت مشتمل بر «مقدمه» و پنج «فصل» و «خاتمه»: المقدمة: فی اسماء القراء و اسماء بلدانهم و رجالهم؛ فصل ۱. رموز القراء و رواتهم؛ ۲. بیان الاستعاذة؛ ۳. بیان البسملة؛ ۴. بیان المد و القصر؛ ۵. بیان الامالة؛ الخاتمة: فی بیان الوجوه التی معدة عند القراء.

آغاز: نحمدک یا هادی سبیل الرشاد و نشکرک یا من لاترید ظلماً للعباد و نصلی علی رسولک و حبیبک ...

۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ج خمسة عشر د اربع و ستون وجها ط ثلاثون وجها ی کورش له کقالون ف ستة اوجه ر کقالون جمعه مائة و ثمان و سبعون وجها

کا: عبد الغنی، تا: ۱۱۰۳ق؛ مصحح، محشی؛ اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱ - ۱۸]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۶۸/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲گ (۱پ-۲۲پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲- ۱۵۵]

● **حاشیة حاشیة آداب البحث /** منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ādāb-il baḥṯ

ابن فناری، حسن بن محمد شاه، ۸۴۰ - ۸۸۶ قمری

ebn-e fannārī ‹hasan-e bn-e mohammad šāh (1437 - 1482)

حاشیه‌ای است بر یکی از حواشی رساله «آداب البحث» قاضی عضد الدین ایجی.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۳۱/۲

آغاز: آداب البحث و المناظرة فی الکلام و عصمنا عن الخلل ... و بعد فیقول الفقیر الی الله ... الشهیر بالچلبی ان الحاشیة الفتحیة فی الاداب لما کانت؛ **انجام:** قوله کان فی ذلک انی فی کون المعارضة فی المعقولات کالنقض فی ابطال الدلیل ...

خط: نستعلیق ناخوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای منه؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی فستقی، ۹۰گ (۲۸-۱۱۷پ)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۷سم [ف: ۱۹ - ۱۶۱]

● **حاشیة حاشیة آداب البحث /** منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ādāb-il baḥṯ

فخرالدین حسینی، محمد بن حسین، - ۹۸۴ ؟ قمری

faxr-od-dīn-e hoseynī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1577)

وابسته به: حاشیة شرح آداب البحث = شرح آداب المناظرة عضدی؛ جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم (-۹۷۶)

حاشیه مفصلی است با عنوان «قوله-قوله» بر حاشیه میر ابوالفتح بر رساله آداب البحث عضدالدین ایجی.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۴/۶

آغاز: قوله الحمدلله فی مفتتح التألیف عقب التسمیة بالتحمید اقتداء بالکتاب المجید؛ **انجام:** و فیه نظر اذ یعتبر فی عطف القصة علی القصة التعدد فی المعطوف علیه کما فی عطف قصة المنافقین الی آخرها قصة الذین کفروا عطف الجملة علی الجملة و لا تعددها هنا الحمدلله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ جلد: پارچه، توسی،۲۳گ (۶۹ر-۹۱)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۴۶۱]

● **حاشیة حاشیة آداب البحث /** منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ādāb-il baḥṯ

کردی حسین آبادی، محمد بن حسین

kordī hoseyn ābādī, mohammad ben hoseyn

وابسته به: حاشیة شرح آداب البحث = شرح آداب المناظرة عضدی؛ جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم (-۹۷۶)

حاشیه‌ای است مفصل بر حاشیه میر ابوالفتح بر رساله «آداب البحث» قاضی عضد الدین ایجی. محشی پس از اینکه حاشیه میرزا نزد استادش مولانا حیدر بن احمد بن حیدر خوانده و مکرر تدریس کرده این حاشیه‌ها را تدوین کرده است.

آغاز: حمداً لک یا من جلت نعمه عن أن یحاط بعد و تعالت کبریاؤه عن أن یشمل بحد

انجام: عطف الجملة و لا تعدد هنا، الحمدلله علی الاتمام و الصلاة و السلام علی خیر الأنام و علی آله و أصحابه الکرام

[دنا ۱۱۴/۴]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن حاج یوسف آقا، تا: ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۶گ (۱پ-۳۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۲۶۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۴۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعزیز بن نظام الدین سلیمانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۵ق، جا: رواندز مدرسه استاد کاتب مولانا محمد بن ملا آدم؛

مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ (۲۹۱پ–۳۴۸پ)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۱۳ – ۲۴۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۶۰
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← حاشیة حاشیة آقا جمال الخوانساری علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید الجدید ≻ ابطال الزمان الموهوم

● حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید = زمان موهوم (رسالة در اثبات ...) / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i āqā jamāl ʻalā ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd = zamān-e mawhūm (r. dar esbāt)

اصفهانی، محمد بن محمد زمان، ق۱۲ قمری

esfahānī, mohammad ebn-e mohammad zamān (- 18c)

وابسته به: حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (–۱۱۲۵)

تاریخ تألیف: ۲ محرم ۱۱۶۲ق

مؤلف در باب حدوث عالم و اثبات زمان موهوم و در حدوث دهری رساله‌ای دیگر مفصل‌تر نوشته به نام «مرآة الازمان» (یا مرآة الزمان)، ولی وی در رساله حاضر، نخست از حاشیه آقا جمال خوانساری بر حواشی خفری بر تجرید بخشی نقل کرده و آنگاه به نقل شش دلیل از میرداماد بر اثبات حدوث دهری و نفی زمان موهوم پرداخته و یکایک را پس از نقل، رد کرده و دلیل هفتم را نیز از «بعضی محشین از فضلاء گیلان» که ظاهراً مولی شمسای گیلانی است و هشتم را از یکی از دوستان و معاصران (شاید خواجویی) آورده و مردود دانسته است. وی پس از نقل ایرادات آقا حسین خوانساری بر داماد (به نقل از حاشیه فرزندش آقا جمال) سخنانی از یکی از معاصران خویش در رساله‌ای که در این باب نوشته است و در مقام تعریض بر آقا حسین و رد اعتراضات او بر آمده، نقل کرده است. مقصود وی ظاهراً همان مولی اسماعیل خواجویی است که رساله‌ای در ابطال زمان موهوم پرداخته و کاشانی همه جا از او با تعریض و تخفیف و از کوشش‌های آقا حسین خوانساری و مناظرات و مباحثات و نوشته‌های او برای اثبات زمان موهوم با تحسین یاد می‌کند. کاشانی در دنبال سخنان بالا می‌گوید: «قول به حدوث دهری چنان در میان شاگردان و پیروان مخترع آن شیوع یافت که نزدیک بود بر حدوث زمانی و زمان موهوم خط بطلان کشیده شود و به تدریج از یادها برود اما کوشش‌های بیدریغ و پی‌گیر محقق مذکور بنیان سخن تازه را ویران و ارکان زمان موهوم را بار دیگر استوار ساخت. فرزندش و جمعی از شاگردان و معاصرانش که سخن او را صواب دیدند کوشش‌های او را دنبال کردند و بار دیگر این سخن را زنده ساختند». با این همه در چند جا به غموض سخن میرداماد اعتراف کرده و چنین می‌گوید: «آنچه سید داماد در باب حدوث دهری بیان کرده از تصور من دور است من تمام سخن او را نقل کردم شاید یکی از محصلین به درک آن نائل گردد». از حکمة العارفین محمد طاهر قمی نیز عباراتی در این باب آورده و از آن جمله این عبارت اوست: «القول بالحدوث الدهری قول محدث احدثه بعض انصار الفلاسفه ... و هو اعتقاد بین السخافة».

آغاز: بسمله. قال الشیخ الامام المخصوص من افاضل العصر و فضلاء الدهر بنور الهدی و القول للسدید فی هدایة المسترشدین ... شیدالله سبحانه فی ایضاح المنهج القویم من قبله المؤمنین منه الارکان و اعز انصاره.. اولی البصائر و اصحاب الایقان یقول احوج المربوبین.. ابوعبدالله یدعی الشیخ و هو محمد بن الحاج محمد زمان شرح الله صدره بنور الحکمه.. اما بعد التحمید للحمید المجید ... فقد قال اسوة الافاضل المحققین. جمال الدین محمد الخوانساری فیما کتبه علی التجرید و ما یتعلق به. قال المصنف طاب ثراه وجود العالم بعد عدمه الخ، قال الفاضل المعاصر سلمه الله فی الحواشی الفخریة یعنی به البعدیة الزمانیة.

انجام: اذ لایعتبرح و لایلزم منه نفی صحة الاعتبار اذلیس الاعتبار ازلیا فتامل و لاتبادر بالانکار قبل النظر و الاعتبار فاعتبروا یا اولی الابصار

[دنا ۱۱۴/۴ (۱۰ نسخه)؛ کتابشناسی تجرید ۱۲۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تعلیق، کا: علی بن محمد سپاهانی، تا: ۱۱۶۲ق؛ این نسخه دارای چند رساله از همین کاشانی است، در روزگار کاشانی آن را نوشته و به دستور او در تاریخ ۱۱۶۲ دفتر را به پایان رسانده؛ محشی با عبارت «منه مدظله»، با یک سرلوح زیبا، مجدول؛ کاغذ: ترمه سمرقندی رنگارنگ، جلد: تیماج سرخ، ۱۹۸گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳ – ۲۳۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۷۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی برخی با نشان «منه دام ظله العالی»، مجدول زرین و شنگرف؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج مشکی،۳۷ص (۱–۳۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۲ – ۲۹۵]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۵۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به نشان «ه. جم»؛ تملک: علیقلی ۱۲۶۱ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: ساغری مشکی، ۳۴گ (۳پ–۳۶پ)، ۱۷ سطر (۴×۸)، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۴ – ۱۸۵]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۸۷۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الرازی فی الاربعین حکایة عن المتکلمین: العالم کل موجود سوی الله ... لاغیر. فیختص الحدوث بالجواهر والاعراض

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نشان «منه مدظله»؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ (۱۱۷پ-۱۶۰ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۸۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی خوراسکانی، تا: ۱۱۶۵ق؛ مجدول، مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج زرد، ۱۸گ (۱پ-۱۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۳۰۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۱۹/۲

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی خوراسکانی، تا: ۱۱۶۵ق؛ مجدول، مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج زرد، ۴۲گ (۲۲پ-۶۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۳۰۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۶۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی، تا: ۱۱۷۲ق؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۴۶ص (۱۹۵-۲۴۰)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۹ - ۶۷۹]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** والکم المتصل التدریجی الذی لا یجتمع الجز آن منه فی الوجود لانه من توابع الحرکة.

تذکر: در فهرست مجهول مانده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۱ - ۲۳]

۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۷۹/۸

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۱۷]

۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۰۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، جلد: پلاستیکی مقوایی، ۴۶ص (۴-۴۹)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۱۳۰]

● حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i āqā jamāl ʻalā ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

موسوی، محمد بن فتح الله، - ۱۲۲۵ قمری

mūsavī, mohammad ebn-e fath-ol-lāh (- 1810)

وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)

اهدا به: شاهزاده محمد ولی میرزا پسر فتحعلی شاه

تاریخ تألیف: ۱۲۲۴ق

حاشیه‌ای با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه شمس الدین محمد خفری (۹۵۷ق) بر شرح تجرید الکلام قوشچی بر تجرید خواجه نصیر الدین طوسی است. مؤلف آن را به سال ۱۲۲۴ق که بیش از بیست سال نداشت زیر نظر استادش ملا علی نوری نگاشته است. موسوی ابردهی تحت عناوین «قال المحشی» ضمن توضیح کلام خفری ایراداتی نیز بر او وارد کرده و اقوال مصنف را نیز در تألیفات دیگرش بیان می‌کند و هم چنین گفته آقا جمال را با عناوین «قوله انار الله جماله» و عبدالرزاق لاهیجی را ذکر و بعضاً نقد می‌نماید و در موارد زیادی نیز نظر استاد را جهت تأیید گفته خود نظیر «و هو الذی افادده الاستاد دام ظله العالی» می‌آورد. (غلامی مقدم، براتعلی)

آغاز: سبحانک یا من دل بذاته علی ذاته و تنزه عن مجانسة مخلوقاته یا من نصب رایات آیات قدرته علی هیاکل الممکنات

انجام: اذ قد عرفت انه لا یتم اصلافافهم کله الی هنا بلغت التعلیقة و المرجو من الله التوفیق لاتمام الباقی و هو الموفق و المعین.

[دنا ۱۱۵/۴ (۱ نسخه)]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به لفظ «منه عفی عنه»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۱۵۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم ان هذا انما هو علی ما فی رسالة العلم و اما علی فی المتن فاختار المذهب الثانی فافهم

تا قدری از مبحث قدرت حق تعالی را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فهرستی، ۱۶۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۷۱]

● حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i āqā jamāl ʻalā ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

اردکانی، احمد بن محمد ابراهیم، ۱۱۷۵ - ۱۲۳۸ ؟ قمری

ārdakānī, ahmad ebn-e mohammad ebrāhīm (1762 - 1823)

وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)

اهدا به: امین الدوله حاج محمد حسین خان صدر اعظم (د ۱۲۳۹ق)

تاریخ تألیف: ۱۰ شعبان ۱۲۲۵ق؛ محل تألیف: شیراز

محمد خفری (-۹۴۲) بر الهیات شرح قوشچی بر تجرید (مقصد سوم = اثبات واجب و صفات واجب) تعلیقاتی نگاشته و آقا

جمال خوانساری بر تعلیقات خفری حاشیه نوشته و مولی احمد اردکانی پسر محمد ابراهیم اردکانی یزدی بر حاشیه آقا جمال حاشیه‌ای نوشته از آغاز (الهیات) تا مبحث قدرت (= نخستین مبحث از فصل دوم تجرید = اثبات صفات واجب) و معلوم نیست که بیش از این از تألیف بیرون آمده باشد. مؤلف الذریعه از این کتاب نام برده و می‌گوید، نسخه‌ای از آن را در کتابخانه سلطان المتکلمین (حاج شیخ محمد واعظ) در تهران دیده‌ام (الذریعه ۶۴/۶) و ننوشته‌اند که نسخه مزبور تا کجا ادامه یافته است. مولی احمد اردکانی حاشیه‌ای نیز بر مشاعر نگاشته به نام «نور البصائر» و در کتاب حاضر از آن نام برده (ص ۱۶۶ نسخه ما). از فاضل قزوینی و حواشی فخری (ظاهراً فخرالدین حسینی سماکی صاحب حاشیه بر شرح قوشچی) و به‌خصوص از اسفار بسیار نقل کرده و حاشیه آقا جمال را با ذکر «قوله» ممتاز ساخته است. (عبدالحسین حائری)

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد الفقیر الی الله الغنی ... احمد بن محمد ابراهیم الشهیر بالیزدی الاردکانی عفی الله عن سیئاتهما هذه تعلیقات اتفقت منی علی الحاشیة المنسوبه الی ... جمال الملة و الدین الخوانساری المعلقه علی الحاشیه المشهوره للعلامة الخفری علی الهیات الشرح الجدید للتجرید ... قوله اعلی الله مقامه فی العلیین و انت خبیر [این عبارت در سطور نخستین حاشیه آقا جمال و دنباله این حاشیه است: قوله او امکانه بشرط الحدوث اشارة الی طریقة طائفة اخری منهم الذین قالوا علة الحاجه هی الامکان بشرط الحدوث و تقریرهم ایضا قریب من السابق هکذا افاد بعض المحققین و انت خبیر بان دعوی ان المحدث الغیر الحادث واجب البته فاسد علی تقدیر جعل علة الحاجه هی الحدوث] بان دعوی الی آخره یمکن ان یقال ان بعض المحققین همعنا ... لطریقتهم فلا شیء علیه علی انه لم یجعل الدعوی المذکورة مبنیة علی مقدمة ان علة لحاجة هی الحدوث

انجام: ثم التمس من اخوانی ان یصلحوا ما یعثروا علیه من هفواتی و زلاتی و لکن بعد التامل ...

[الذریعه ۶۴/۶ «الحاشیة علی شرح الجدید للتجرید»، همانجا ۳۵۲/۳-۳۵۵ «تجرید الکلام» و شرح های آن؛ دنا ۱۱۵/۴ (۵ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۱۲/۷

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ ۲۷گ (۹۴پ-۱۲۰پ)، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷ - ۲۹۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان الانسان لایخلوا عن السهو و النسیان. و علیه التکلان ... قد وقع الفراغ منه فی عصر الاثنین العاشر من شهر الشعبان (۱۲۲۵) ...

خط: نسخ پخته، کا: مهدی، تا: شوال ۱۲۲۶ق، جا: شیراز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۷۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۵۸/۳

خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن محمد بن حسین (این نام خط خورده و با خطی گویا جز این خط نام زین العابدین بن حاج محمد معصوم قزوینی نوشته شده)، تا: ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ (۶۵پ-۱۳۴پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۳۰۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۹۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الظاهر أنه وارد علی الفاضل المصنف و لایندفع عنه، هذا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۶گ (۳۴پ-۴۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۷ - ۳۶۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۳/۱

آغاز و انجام: برابر؛ و قد وقع الفراغ منه فی عصر الاثنین العاشر من شهر شعبان من سنة خمس و عشرین و مأتین بعد الالف ... فی دار العلم شیراز صینت عن الآفات و البلیات

تذکر: شماره این نسخه باتوجه به صفحه ۸۳ فهرست و نیز شماره ۱۷۲۳/۲ که در جلد ۲۷۴/۹ معرفی شده است تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه‌ای است به‌غایت پر غلط، کاتب در پایان حاشیه ص ۳۱۲ نوشته: «قد تم هذا الکتاب بعون الله الملک الوهاب فی یوم شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۰۶» در صورتی که مؤلف خود، در ۱۲۲۵ از تألیف آن فراغت یافته، بنابراین شاید صواب ۱۳۰۶ باشد؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۱۲ص (۱-۳۱۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۸۰]

● حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i āqā jamāl ‘alā ḥāšīyat-il xafrī ‘alā š.-it tajrīd

هرندی، محمد بن محمد علی، - ۱۲۴۳ قمری

harandī, mohammad ebn-e mohammad ‘alī (- 1828)

وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)

حاشیه‌ای است بر حاشیه آقا جمال خوانساری بر الهیات شرح تجرید (مسئله قدرت خدا). این حاشیه در الذریعه و دیگر مدارک دیده نشد. محشی در دیباچه رساله مذکور از استاد خود سید ابوالقاسم حسینی مدرس که به‌هنگام تألیف این رساله زنده بوده یاد کرده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی محمد ... و بعد فان ... محمدبن محمد علی الهرندی یقول هذه رساله شریفة فیها هدی و نو مبین ... انا کنا نقرا شرح الهیات التجرید مع الحواشی الخفریة و اللاهیجیه و الجمالیة ... فوصلنا ذات یوم الی الحاشیة الجمالیة المتعلقه علی مبحث عموم القدرة ...

انجام: تنبیه ایاک و ان تزل قدمک من سماع تلک الکلمات و تتوهم ان قدرته تعالی ... و لکن فی امثال هذا المقام یزل کثیر من الاقدام فکم من سفینة عقل تغرق فی لجج هذا المقام و علی الله التوکل و به الاعتصام انه ولی الفضل و الانعام.
[دنا ۱۱۵/۴]

۱. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد بن عبدالله، تا: [موافق لفظ «تواریخها»] ۱۲۲۳ق؛ محشی از مؤلف [مخطوطات مرتضوی: ف: - ۲۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲ص (۱۳۰-۱۵۱)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۹ - ۲۹۰]

● **حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i āqā jamāl ʻalā ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

نوری، علی بن جمشید، - ۱۲۴۶ قمری
nūrī, ʻalī ebn-e jamšīd (- 1831)
وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)
چاپ: این حواشی از روی همین نسخه، به ضمیمه حاشیه آقا جمال به چاپ رسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:هامش ۷۳۴۷
بی‌کا، بی‌تا؛ در هامش [ف: ۱۹ - ۱۴۷]

● **حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i āqā jamāl ʻalā ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

واحدالعین، اسماعیل بن محمد سمیع، - ۱۲۷۷ ؟ قمری
vahed-ol-ʻeyn, esmāʻīl ebn-e mohammad samīʻ (- 1861)
وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)
تعلیقاتی بر تعلیقه جمال الدین خوانساری بر تعلیقع خفری از محمد اسماعیل اصفهانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۳۴/۲۰
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۲۳۲ر-۲۴۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۳۸]

● **حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i āqā jamāl ʻalā ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری
sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)
وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)
حاشیه‌ای بر بخش امور عامه حاشیه آقا جمال خوانساری بر حاشیه خفری بر شرح تجرید قوشچی.
آغاز: بسمله الحمدلله الذی تجلی لعباده فی کلامه و هم لایبصرون
انجام: نفس ذلک الوعاء الذی یقول به المحشی العلامة الا العدم
[دنا ۱۱۵/۴ (۱ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملاحسن بن ملاحیدر، تا: ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج زرد، ۳۹گ، ۱۷ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۷۵]

● **حاشیة حاشیة اثبات الواجب** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i iṯbāt-il wājib

فارسی، محمد تقی بن محمد، ق ۱۰ قمری
fārsī, mohammad taqī ebn-e mohammad (- 16c)
وابسته به: حاشیة اثبات الواجب الجدید؛ شیرازی، محمود بن یعقوب (-۱۰)
حاشیه‌ای است بر حاشیه جمال الدین محمود تبریزی بر «اثبات الواجب الجدید» دوانی.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۶
آغاز: الحمدلله علی آلائه ... یقول احوج الخلائق ... ان النحریر الاعلمیة الألمعیة الجلالیة المحمدیة الدوانیة ابقی الله آثاره و برکته اعلم مستفیدیه جمال الخلق محمود الخلق بین البریة؛ **انجام:** هذا توجیه کلام الشارح و اما السید المحقق فقد حمل العدم النقیض علی رفع الوجود سواء کان خاصا او مطلقا.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۱۷۲پ-۱۸۳پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ - ۴۰۸]

● **حاشیة حاشیة اثبات الواجب** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i iṯbāt-il wājib

حاشیه‌ای است بر یکی از حواشی اثبات الواجب دوانی (۸۳۰–۹۰۸). در این حاشیه‌ای که مصنف اصل (نیریزی یا دوانی) بر شرح مطالع نگاشته نقل می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۳۷/۴

آغاز: بسمله، قوله منهم من زعم آه، فیما ذکره ره اشاره الی الرد علی هذا القائم الغیر الفارق (قوله) لوکان جاریا فی ابطال الدور، ای الباطل؛ **انجام:** الممتنع بالذات هو اجتماع النفیضین لا مجموع النقیضین اذ

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان: صدر، ق، قم؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور قهوه‌ای، ۶گ (۴۹ر–۵۴پ)، ۱۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۷ – ۳۳۵]

● حاشية حاشية اثبات الواجب / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i iṯbāt-il wājib

حاشیه‌ای است بر یک حاشیه متن فلسفی که مباحث آن درباره اثبات واجب است. عناوین «قوله، قوله» است که هرکدام به «مصنف»، «شارح» و «محشی» اضافه شده‌اند و از «علامه» که احتمالاً «قطب الدین رازی» است نیز یاد کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۳۸/۲

آغاز: الحمدلله الذی وفقنا لتحصیل علوم النظریة بواسطة الکفر و الرویة لیتادی الی معارف الالهیة و الصلوة علی من له اعلی نفوس البشریة؛ **انجام:** قول السید و المعدوم المطلق لا تعدد فیه الخ اقول ما ذکره فی هذه الحاشیة ینافی ما ذکره فی حاشیة السابقة فانه یدل علی ان کون المعدوم متمیزا فی الخارج محل النزاع وهنا یدل علی خلافه تأمل.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با قلم خوردگی؛ جلد: گالینگور سبز، ۶۱گ (۵۳پ–۱۱۳پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۴]

● حاشية حاشية اثبات الواجب القديم / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i iṯbāt-il wājib-il qadīm

همدانی، ابراهیم بن حسین، – ۱۰۲۶ ؟ قمری

hamadānī, ebrāhīm ebn-e hoseyn (- 1617)

وابسته به: اثبات الواجب القدیم = صیت و صیدا؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

اهدا به: شاه اسماعیل صفوی

تاریخ تألیف: ۱۶ جمادی الثانی ۹۸۵ق

این حاشیه پس از حاشیه همدانی بر اثبات الواجب نوشته شده است.

اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اللهم وفقنا لدرک الحقائق و اخرجنا عن هذه المضائق ... اما بعد ... انی قد کتبت فی سالف الزمان الحواشی علی الرسالة القدیمة المعقودة لاثبات الواجب ... و وقع الی من بعض الناظرین حاشیة تعرض فیها الی اکثر کلام بعض المحشین ذکرت تمام مقالته و اشرت الی ما فیها سینها و شینها ... ثم بعد مدة من الزمان و صل الی فی بعض الاسفار المبارکة ... من بعض اعاظم المعاصرین حاشیة علی حاشیة بعض المحشین فتصدی تارة للانتحال عن کلام بعض الناظرین و اخری لایراد الایرادات و فی کلامه انتحال و اخذ کثیر من کلام القوم سوی کلام هذا الناظر و ذکر کثیرا مما سنح لی سابقا فلما کان الحال علی هذا المنوال فتوجهت الی دفع کلامه و رفع مقامه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حبیب الله بن ملا حسنعلی با تولیت میر محمد حسین خاتون آبادی؛ تملک محمد علی بن محمد جعفر حسینی با مهر بیضوی «عبده محمد علی الحسینی ۱۲۵۳»در سال ۱۲۵۷؛۱۰۹گ، ۲۵ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: ۸۷]

● حاشية حاشية اثبات الواجب القديم / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i iṯbāt-il wājib-il qadīm

قره باغی، یوسف بن محمد جان، – ۱۰۵۴ ؟ قمری

qara bāqī, yūsof ebn-e mohammad jān (- 1645)

وابسته به: حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳–۱۰۹۸)

اصل از دوانی حاشیه اول از میرزا محمد بن حسن شیروانی و حاشیه دوم که نسخه حاضر باشد از مولی (یوسف بن) محمد جان قره باغی محمد شاهی معروف به کوسج.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۹۵/۳

آغاز: بسمله قوله منهم من زعم. ففیما ذکره اشارة الی الرد علی هذا القایل ... قوله و لو کان جاریاً فی ابطال الدور ای ابطاله الدور لا یرد صریحا و لیس الدلیل الذی یجری

خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالغفور حسینی، تا: ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲ – ۳۶۰]

● حاشية حاشية اثبات الواجب القديم / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i iṯbāt-il wājib-il qadīm

عاملی، خیرالدین بن عبدالرزاق، ق۱۱ قمری

‘āmelī, xayr-od-dīn ebn-e ‘abd-or-razzāq (- 17c)

وابسته به: حاشیة اثبات الواجب القدیم = شرح اثبات الواجب؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (–۱۰)

تاریخ تألیف: ۱۷ محرم ۱۰۱۱ق
محشی خیرالدین بن عبدالرزاق بن مکی بن عبدالرزاق بن ضیاءالدین بن محمد بن مکی شهید اول از اعلام نیمه اول قرن ۱۱ است و مقیم در شیراز بوده است. شیخ بهائی به فضلش معتقد بوده به‌اندازه‌ای که کتاب حبل المتین را پس از تألیف برای نقادی نزد وی فرستاده است. این رساله حاشیه‌ای است توضیحی بر حاشیه حنفی.
[دنا ۱۱۶/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۴

آغاز: قوله ما سیرد علینا لیس الا فی ابطال النس و لو کان جاریا فی ابطال الدور ایضا لکان له وجه فی الجمله یعنی ان المص لم یتعرض فیما یاتی الالبیان بطلان التس؛ **انجام:** و قدمر جواب المص عن الایراد المذکور بما فیه

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۵۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۶۸]

● حاشیة حاشیة الارشاد (فی مبحث الکر) / فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il iršād (fī mabḥaṯ-il kur)

وابسته به: حاشیة ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ فخرالمحققین محمد بن حسن (۶۸۲-۷۷۱ق)

رساله‌ای کوتاه در حاشیه خاتم المجتهدین بر «ارشاد الاذهان» علامه حلی (۷۲۶ ق) در بحث کُر که با محاسبات مفصل ریاضی همراه می‌باشد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۶۴/۴

آغاز: قال خاتم المجتهدین رحمه الله فی حاشیة للارشاد علی مبحث الکر ما صورته هذا قوله او ماحواه ثلثة اشار و نصف طولا فی عرض و عمق بشر مستوی الخلفه فی هذه العباره لطف من حیث دلالتها؛ **انجام:** فالطریق فی مساحة ان یضرب احد خطیه المسقمین فی نصف قوسه فما کان فهو مساحة من غیر فوق بین الاکبر و الاصغر و منی جهلت القوس فاضرب احد المسقمین فی ...

خط: نسخ، کا: عیسی بیگ، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال ریاضی؛ ۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۵]

← حاشیة حاشیة الفیة شهید اول ⟵ الدرة اللطیفة فی رد الاعتراضات الضعیفة

● حاشیة حاشیة انوار التنزیل = حاشیة شرح انوار التنزیل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i anwār-it tanzīl = ḥāšīyat-u š.-i anwār-it tanzīl

کردی ارموی، ملاشیخ بن صوفی الیاس، ق۱۱ قمری

kordī ormavī, mollā-šayx ebn-e sūfī elīyās (- 17c)

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵ق)

تفسیر انوار التنزیل تألیف قاضی بیضاوی از تفاسیر معروف اهل سنت است که حواشی و شروح فراوان بر آن نگاشته شده، از جمله، حاشیه صبغة الله بن روح الله بن جمال الله البروجی (-۱۰۱۵ق) است که رساله موجود، حاشیه‌ای است بر حاشیه صبغة الله. برخی ملا شیخ را گردآورنده حاشیه صبغة الله دانسته‌اند که نادرست است. بدان دلیل که در انجام همین نسخه وی با این عبارت خود را معرفی نموده: «و یقول اقل العباد ترجمان کلامه و مبین مراده، و مرامه، و کاشف معضلاته، و مفصل مبهماته و مجملاته، و مظهر لطایفه و نکاته و اشاراته، و موجز اکثر اطناباته و مجیب قلیل من اعتراضاته ...»

[جامع الشروح و الحواشی ۳۲۶/۱؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، علوم القرآن: ۶۷۱/۲؛ کشف الظنون ۱۸۹/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۵۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا، قال ... السید صبغة الله طاب ثراه، افتتح المصنف کتابه بعد التیمن بالتسمیة بحمدلله سبحانه اقتداء بالکتاب العزیز؛ **انجام:** و الرفع یخبر عن الوقوع اذ رفع الشیء انما یکون بعد وقوعه فتدبر و قال سیدنا طاب ثراه و جعل الله اعلا علیین مثواه، تمت الحاشیة علی سورة الفاتحة بسطا و یتلوها انشاء الله تعالی الحاشیة علی سورة البقرة ایجازا جامعا و الحمدلله ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: امام جمعه بوکان با مهر «حاج عبدالرحمن خلیفه زاده»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۹گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۷ - ۶۰۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: رقعی [میراث شهاب: س۷ش۱-۲ - ۲۹]

● حاشیة حاشیة انوار التنزیل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i anwār-it tanzīl

ظهیرا، ظهیرالدین بن مراد، ق۱۲ قمری

zahīrā, zahīr-od-dīn ebn-e morād (- 18c)

وابسته به: حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

افادات و تعلیقاتی است بر انوار التنزیل و حاشیه شیخ بهائی بر آن که به نقد و تمییز و محاکمه میان آنها پرداخته است. عناوین مطالب به «قال المؤلف» و «قال المحشی» است. در دیباچه بر اعتمادالدوله شیخعلیخان زنگنه (- ۱۱۰۱ق) وزیر شاه سلیمان

صفوی ثناء گفته است. او خود را دعاگوی شاه سلیمان می‌خواند و یادی از استاد خود آقا حسین خوانساری می‌کند و از او می‌ستاید و یاد می‌کند از حاشیه‌ای که یکی از مدرسان قم که شاگرد شیخ بهایی بود بر همین حاشیه او نوشته است و حاشیه‌ای که دیگران بر آن نوشته‌اند.

آغاز: الحمدلله الذی منه الابتداء و به البقاء و الیه الانتهاء فهو الحقیق بالحمد و الثناء ...

انجام: و لایقدر علی مثل ما یفعله لیس العلم به عاماً فتبصر و الحمدلله اولا و آخراً و باطناً و ظاهرا

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: غره شعبان ۱۰۹۶ق؛ واقف: محمد تقی مولوی، ۱۱۱۹؛ ۷۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۴۳۶]

۲. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۸۳/۶

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۱ص، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۷]

۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳-ح/۳۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال ای خلقکم لکی تتقوا و تخافوا عاقبه کلنه حصر تعلق لعلکم بخلقکم

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۹۷گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۸۲]

● حاشیة حاشیة انوار التنزیل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i anwār-it tanzīl

وابسته به: انوار التنزیل و اسرار التأویل = تفسیر بیضاوی؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵ق)

نوشته ساقی صافی از علمای اهل سنت است. او رد و ایرادهایی را که عبدالشکور در آیه شریفه «فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره و من یعمل مثقال ذرة شرا یره» بر بیضاوی وارد کرده پاسخ داده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۵۹

آغاز: بسملة، قال الامام الهمام القاضی ناصرالدین عمر البیضاوی فی تفسیر قوله تعالی فمن یعمل؛ **انجام:** و اما خصوص المقصود من ذلک التخصیص فلأن بیان اجراء الحسنات فی حق السعداء خاصة ترغیب السعداء ایضا و بیان اجراء السیئات فی الاشقیاء خاصة یدل علی ان صدور السیئة من غیر الاشقیاء اعنی المؤمن العاصی لا ینبغی فیهدد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۳ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۲ - ۲۳۴]

● حاشیة حاشیة الایساغوجی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il īsāqūjī

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۷۱/۵

آغاز: سبحانک سبحانک ما اعظم شانک

تذکر: آغاز رساله با اثبات الواجب القدیم دوانی منطبق است !!؛

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ناتمام؛ ۱۳گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۴۵]

● حاشیة حاشیة الباغنوی علی شرح مختصر الاصول عضدی / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il bāġnawī ʻalā š.-i muxtaṣar-il usūl-i ʻaḍudī

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

وابسته به: حاشیة شرح مختصر الاصول = حاشیة شرح مختصر المنتهی = حاشیة شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب؛ میرزا جان باغنوی، حبیب الله (-۹۹۴)

تاریخ تألیف: جلد اول در رجب ۱۰۷۰ق

ابن حاجب، جمال الدین عثمان بن عمر مالکی (-۶۴۶ق) کتابی در اصول فقه نگاشته است، به نام «منتهی السئول و الامل فی علمی الاصول و الجدل»، سپس آن را گزین کرده که به نام‌های «مختصر المنتهی» و «مختصر ابن حاجب» معروف است. بر این مختصر، شروح و حواشی‌ای نگاشته شده است از جمله شرح عضدالدین عبدالرحمان احمد ایجی (-۷۵۶ق) و بر این شرح حواشی متعددی نوشته شده و از آن جمله است حاشیه میرزا جان باغنوی. اثر حاضر حاشیه آقا جمال الدین بن آقا حسین بن جمال الدین خوانساری بر همین حاشیه میرزا جان باغنوی است که شامل تحقیقات مفید و ارزنده اصولی، فقهی، کلامی حدیثی و ... می‌باشد، مطالب تحت عنوان «قوله، قول الشارح، قوله فی الحاشیه» آمده است. ظاهراً در دو جلد: ۱. از مبادی اللغویه تا اجماع؛ ۲. از اول مباحث اجماع تا مبحث نسخ.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... فی الحاشیه انما قیل بظاهره الخ و ایضاً علی تقدیر ان تکون کلمة من للتبعیض یحتمل ان یکون المراد

انجام: فهذا الدلیل لایخلو عن قوة و ما ذکره فی الجواب لاوقع له واما لو کان فی التکلیف الظاهر فالجواب متجه کما لایخفی هذا ما تیسر لنا فی الکلام فیما یتعلق بالاحکام و الحمدلله المبدء المبادی و منتهی الغایات و الصلوة علی رسولنا الهادی باوضح الدلالة و اظهر الإیات و علی خلفائه الاثنی عشر ربه المصطفین من بین البریة ما یستنبط الاحکام فی الادلة الشرعیة و یتفرع علی الاصول المسائل الفقهیة [انجام جلد ۱]

[الذریعة ۷۵/۶ و ۱۳۰؛ کشف الحجب ۱۸۰ شماره ۹۱۶؛ دنا ۱۱۶/۴ (۷۰ نسخه)؛

مکتبة امیرالمؤمنین ۳۸۳/۲]

شرح و حواشی:

۱- شبهه حسن و قبح = رسالة فی الحسن و القبح = الجبر و الاختیار = مغالطة الأشاعرة ضد المعتزلة و الامامیة؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۴۰

کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۰ق؛ محشی با نشان «منه مدظله» [د.ث. مجلس]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۸۹

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر رجب ۱۰۷۰ق؛ با حواشی «منه»؛ کاغذ: فستقی، جلد: مشکی نو، ۲۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۷سم [ف: ۱ - ۱۷۲]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۸۶

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ با بلاغ مقابله با نسخه اصل؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۹سم [ف: - ۱۷۲]

۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۰۶۴/۱

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالصانع بن میر محمد سمیع علوی سبزواری، تا: قرن ۱۱، برای حاج محمد رحیم نوشته؛ اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۱۹]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱۸

آغاز: بسمله قوله الشارح لان الدلیل وحی او غیره قال فی النهایة قد تکرر ذکر الوحی فی الحدیث و یقع علی الکتابة والاشارة والرسالة والالهام والکلام الخفی؛ **انجام:** قال الشارح و منها ان الذین یکتمون ما انزل الله الآیة فی القرآن المجید هکذا ان الذین یکتمون ما انزل.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق (مبحث اجماع)؛ محشی با امضاء «منه سلمه الله- منه دام ظله»، مصحح، دارای بلاغ، کاتب تا آخر ننوشته؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: گالینگور سبز، ۳۷۹گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۲۵۱]

۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۱۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی خیر خلقه ...

کا: محمد بن عزیزالله، تا: ۱۱۱۸ق؛ دارای حواشی مؤلف، مصحح، دارای علامت بلاغ [تراثنا: س۱۳ش۲و۳ - ۳۱۷]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۲۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین. قوله؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه شعبان ۱۱۲۲ق؛ محشی با نشان «منه دام ظله» و «منه طاب ثراه»؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: چرم زرد، ۲۵۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [مؤید: ۱ - ۳۴۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۵۴

آغاز: بسمله، قال الش و الاجماع لغة یطلق لمعنیین الشایع تعدیة الاطلاق بعلی و کان العدول عنه الی اللام المفیدة للاختصاص؛ **انجام:** ثم یسنده به و یکون ذلک الاسناد قرینة العهد فتدبر هذا آخر ما وجدته من حواشی العلامة النحریر و الفهمامة الفرید استاد الخلائق طرا و استناد العلماء جمیعا المحقق النبیل و المدقق الجزیل مرجع الافاضل و ملاذ الاکابر وارث العلوم باسرها بالاستحقاق استادنا و ملاذنا و مولانا جمال الملة و الحق و الدین مدظله العالی علی روس العالمین علی شرح المختصر العضدی و حواشیه المنسوبة الی میرزا جان الشیرازی قد کتب مد ظله العالی هذه الحاشیه من اول مبادی اللغة الی اوایل مباحث النسخ و انا کتبت اکثرها بیدی الغانیه و باشرت بنفسی بنقلها من نسخة الاصل و استکتبت بعضها ثم قابلت و صححت بقدر المقدور الا ما زاغ عنه البصر فصار مجلدین من اول مبادی اللغه الی اول اول مباحث الاجماع فی مجلد واحد و من اول الاجماع الی اول النسخ ایض فی مجلد واحد و ابیات المجلدین یتجاوز من الاربعین بالفین او بثلث آلاف او اربعة آلاف بیت

جلد دوم؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد رضا بن محمد معصوم حسینی رضوی، تا: ربیع الاول ۱۱۲۲ق، جا: اصفهان؛ محشی به حاشیه مؤلف؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی اصفهانی آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، ۴۲۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶ - ۱۳۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۸۹

آغاز: قال الشارح السند هو الاخبار عن طریق المتن آه ای السند بیان حال طریق المتن من کونه متواتراً او آحاداً و طریق المتن هو نقل الناقلین له؛ **انجام:** قال الشارح ان الذین یکتمون ما انزلنا من البینات و الهدی من بعد ما بینا فی الکتاب اولئک یلعنهم الله و یلعنهم اللاعنون.

بخشی از حاشیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۱۲۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۶ - ۴۴۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد بن برجعلی، نهاوندی، تا: ۳۰ صفر ۱۱۲۵ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۷گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۸ - ۴۴۱]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۲

آغاز: قال الشارح الاکثر علی أن الجرح، کان فائدة تحقیق ثبوت الجرح بالواحد أوالاثنین انما تظهر علی القول بجواز العمل بخبر مجهول الحال؛ **انجام:** والا فلا توجیه له کما سنذکره فکان المح حمل کلامه علی ذلک بتلک القرنیة فتدبر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۲ رمضان ۱۱۲۶ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی؛ یادداشتی از «اسدالله» که کتاب را از «ملا بابا مراغی» به عاریت گرفته و یادداشتی از «محمد تقی بن محمد باقر تبریزی» که کتاب را به فرزندش علی اکبر هبه نمود؛ جلد:

تیماج مشکی، ۱۹۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۹]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۲۳

خط: نستعلیق، کا: محمد اشرف بن فضل علی، تا: صفر ۱۱۲۷ق؛ تملک: ابوالقاسم بن محمد حسین؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۲۰۷گ، ۲۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۶ - ۹۹]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۶۵

آغاز: برابر

جلد اول، تا بحث متعلق به احکام؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن ملا قطب الدین محمد، تا: چهارشنبه ۱۹ محرم ۱۱۲۸ق؛ مصحح، محشی از مؤلف و دیگران، نسخه را محمد جعفر بن مولانا محمد صادق (فرزند کاتب) با نسخه‌ای که با نسخه اصل مقابله شده بود، تصحیح و مقابله کرده در همان سال ۱۱۲۸؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۶۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳ - ۲۹۷]

۱۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۶۶

آغاز: بسمله ... لان الدلیل وحی او غیره قال فی النهایة قد تکرر ذکر ... فی الحدیث و یقع علی الکتابة و الاشارة و الرسالة و الالهام و الکلام الخفی؛ **انجام:** لایبعد حمل کلام الشارح مع تلک الاضافة علی ما ذکره القائل و لاتعسف فیه و لوسلم عن فیه تعسفا فلا ریب انه لیس ما فی توجیه المحشی من وجوه التعسف کما فصلناه تحت.

جلد دوم و کامل و تمام مباحث الادلة الشرعیه را دربر دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۱۵۱ق؛ مصحح با نسخه‌ای که از روی اصل نوشته شده در سال ۱۱۵۲ق محشی؛ جلد: گالینگور سرخ، ۳۲۳گ، ۱۸ سطر [ف: ۱ - ۹۴]

۱۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸-ح/۲۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی ابن محمد حسن مشهدی، تا: ۱۱۵۱ق؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۷گ، ۲۲ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۱ - ۲۵۰]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۷۸-۶/۶۸

آغاز: بسمله قال الشارح لان الدلیل وحی أو غیره فی النهایة قد تکرر ذکر الوحی فی الحدیث ویقع علی الکتابة؛ **انجام:** و بعد ما ذکر فی الجواب المراد بالشرعی هیهنا اندفع ذلک فتأمل قال الشارح و اجماع النصاری فسر بعض الشارحین

جلد اول ودوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه غفر له»؛ مهر: «باقر العلوم محمد ۱۱۵۲» (مربع)؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۳۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۱۵۲۲]

۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۴۸

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد باقر، تا: ۱۱۸۳ق؛ افتادگی: وسط؛ ۳۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۸۶]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۴۵/۱

آغاز: قال الشارح یحکم اه هذا اصلا اصیلا من اصول الاسلام و فیه کثر التشاجر؛ **انجام:** قوله: هذا ما تیسر لنا فی الکلام ما یتعلق بالاحکام و الحمد لله ...

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن حاجی محمد علی شیرازی، تا: شوال ۱۱۸۵ق؛ تملک: محمد ابن اسماعیل موسوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ (۱-۱۱۴)، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۲ - ۱۲۷]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶۹

آغاز: قال الشارح و الاجماع لغة یطلق لمعینین الشایع تعدیة الاطلاق بعلی و کان العدول عنه الی اللام المفیدة للاختصاص؛ **انجام:** هو ما ذکرنا او ما ذکره شارح الشرح.

از مبحث اجماع تا آخر مباحث امر و نهی؛ خط: نسخ، کا: حبیب الله موسوی رضوی، تا: پنج‌شنبه ۹ جمادی الاول ۱۱۸۹ق؛ با دو سرلوح مذهب؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۴۰گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۶ - ۲۶]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: ۱۱۸۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۹]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما یسرنا من الکلام مما یتعلق بالاحکام و الحمدلله مبدأ المبادی و منتهی الغایات و الصلوة علی رسولنا الهادی ما وضح الدلالة و ...

خط: نستعلیق، کا: نظر علی بن محسن فومنی، تا: رجب ۱۱۹۲ق، جا: اصفهان مدرسه شاهیه واقع در چهار باغ؛ واقف: مرحوم شیخ جعفر تهرانی، شعبان ۱۲۷۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۶ - ۴۳]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵۰/۲

آغاز: حاشیه آقا جمال بر شرح مختصر اصول (گوشه بالایی صفحه) الشارح بل انه لا یحکم الخ لما کان هذا اصلا من اصول الاسلام و قد کثر التشاجر فیه ... فبالحری لنا ان نحرر الکلام و نقرر المرام؛ **انجام:** فقالت الاشاعرة لله تعالی کلام ازلی

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۶۱گ (۹۶ر-۲۵۶ر)، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۳ - ۳۰۳۵]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰۵

آغاز: بسمله. الشارح لان الدلیل و حی او غیره قال فی النهایة قد یکون ذکر الوحی فی الحدیث و یقع علی الکتابة و الاشارة و الرسالة و الالهام و الکلام الخفی؛ **انجام:** و من المعلوم آه فتد بر تم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه ره»؛ تملک: بازماندگان میرزا داود، حاجی رمضانی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۱۵۳گ، ۲۴ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه:

۱۶×۲۳سم [ف: ۱۶ - ۳۶۴]

۲۴. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه:۲۷

آغاز: برابر

در فهرست با عنوان حاشیه بر اصول الفقه و ناشناس آمده. در مباحث الفاظ و حاشیه بر یکی از متون اصولی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۵گ، ۲۱ سطر [جنگ: ۱ - ۴۹۹]

۲۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی علی رسولنا افضل الصلوات ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: زمان مؤلف قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱ - ۸۶]

۲۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۹/۲

آغاز: بسمله. الشارح و الاجماع لغة لمعنیین الشایع تعدیة الاطلاق بعلی و کان العدول عنه الی اللام المفیدة للاختصاص للاشارة الی انه حقیقة؛ **انجام:** الشارح و لو نقل لا غنی عن الاجماع ... فاعترضنا علیه بمنع ذلک اذ الدلائل المتعددة

این نسخه در فهرست به نام «حاشیة شرح کتاب فی الاجماع» بدون نام مؤلف آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰گ (۸۱پ-۹۰پ)، ۲۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۲۳۶]

۲۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۳۴

انجام: لأن الکلام لیس فی الشعور بالایجاب بل الکلام فی ان الایجاب یستلزم الشعور بالموجب و لاشک ...

مقداری از جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۶۰گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۳ - ۵۴۴]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۹۳

آغاز: قال الش و الاجماع لغة یطلق لمعنیی الشایع تعدیة الاطلاق بعلی و کان العدول عنه الی اللام المفیدة للاختصاص للاشارة الی انه خصصه فیها و لیس مجرد الاطلاق الشامل للمجاز؛ **انجام:** والظ هو ما ذکرنا او ما ذکره شارح الشرح فتأمل، هذا آخر مباحث الامر و النهی و یتلوه مباحث العموم و الخصوص وفقنا الله ... انه ولی کل امر ... کل خیر.

از مبحث اجماع تا پایان مباحث امر و نهی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «منه ره، منه رحمه الله، منه طاب ثراه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۲۹۴گ، ۱۷-۱۸ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۸ - ۲۵۵]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ویمکن الجواب باختیار الشق الثانی فان قال اللازم منه لیس الابطلان فساد ماذکره ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، با امضای بلاغ؛ تملک: مرتضی بن احمد حسینی رشتی با مهر «المتوکل علی الله مرتضی الحسینی» (مربع)، محمد بن سیدمحسن به سال ۱۲۱۱ با مهر «محمد الحسینی» (مربع)؛ مهر: «الواثق بالله الغنی موسی بن جعفر» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز جگری، ۲۵۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۸۰]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۲۵

آغاز و انجام: برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۲؛ محشی با رمز «منه دام ظله»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۱۳۱]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۳۵۸

آغاز: قوله الشارح بما اورد فی حق جمیع الامة مخاطبون بها ... فقوله و انا مکلفون بمعرفتها؛ **انجام:** و هذا لایتنافی ان یکون العشرة المفردة الواقعة فیه حقیقة

از اوائل مبحث عام و خاص تا اواخر کتاب از جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از مؤلف؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره نباتی، ۲۴گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶ - ۱۳۳]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۷۰/۱۲

آغاز: قال المحقق عضد الدین فی شرحه للمختصر فی بیان الحسن و القبح لایکونان عقلیین و استدل بان فعل العبد غیر مختار؛ **انجام:** و کذا الا یحکم بقبح فعل یضطر الفاعل فی صدوره و انت تعلم ان الدلیل اذا بلغ هذا التقریر صار قویا و کان دفعه صعبا

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد حسین، تویسرکانی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سمرقندی، آهار مهره، ۲گ (۱۱۱- ۱۱۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲سم [ف: ۲۸ - ۱۰۵]

۳۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۴۳

آغاز: بسمله، استدل الشافعی علی حجیة الاجماع بقوله تعالی و من یشاقق الرسول من بعد ما یتبین له الهدی، اه الشقاق الخلاف مع العداوه و شق العصا ای فارق الجماعة؛ **انجام:** حجة فلا یجری فی الاجماع علی طریقتنا کما لا یخف تمت

در فهرست بدون نام مؤلف آمده است که به قرینه آغاز نسخه شناسایی شد؛ خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۸۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: - ۹۳]

۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۱۷

انجام: قوله: وهذا معنی قوله: ان الغرض وقع فی مثله، ای فیما لیس مشترکاً لفظاً. انتهی. ومن هذا ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۷گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۴ - ۲۳۱]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۸۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** العقاب علی العباده المکروهه و بالفعل و لم یلزم ذلک علی تقدیر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ:

اصفهانی شکری نخودی، جلد: مقوا رویه تیماج زیتونی، ۱۲۵گ (۲۶–۱۵۱)، ۲۴ سطر (۸–۷/۵ × ۱۴/۲–۱۵/۲)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۷ – ۱۳۲]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، از عصر مؤلف؛ محشی از مؤلف؛ مهر: «عبده محمد صادق بن محمد حسین الحسینی» (بیضی)، «عبده ابوالقاسم الطباطبائی»؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۶۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵ – ۱۰۳]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بکونه مجمعاً علیه و اما احتمال عدم القطع بکونه حجة فلا یجری فی الاجماع علی طریقتنا کما لایخفی، تم الکتاب.

از ابتدای کتاب تا آخر بحث اجماع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «علی بن رضا الحسینی» (بیضی)، «الراجی علی بن رضا الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۴۸گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۴ – ۲۲۸]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۸۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** إنه یدل علی معنی مطابقی غیر تام، و علی الحرف أنه یدل علی معنی تضمن تام فانتقض التعریفان معا ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۳۵گ (۱۲۵–۱۵۹)، ۲۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۹ – ۵۹۷]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۰

آغاز: الشارح لان الدلیل وحی و غیره قال فی النهایه؛ **انجام:** فلایمکن دفع الدور عنه بما ذکره فافهم

بخشی از مباحث کتاب و سنت و مبحث اجماع تا اواسط آن؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید کاظم عصار، دی ۱۳۵۴؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: ساغری عنابی، ۱۴۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶ – ۱۳۳]

۴۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۴

آغاز: عند من جوز کون اللفظ صالحا للجمیع هذا متعلق بکل من الاحترازین الاخیرین فان بعضهم لم یجوزوا استعمال المشترک فی معنییه

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء – نجف اشرف. از بحث عموم و خصوص تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: هادی بن عباس آل کاشف الغطاء به سال ۱۳۳۱، عماد الدین بن اسمعیل موسوی بهبهانی به سال ۱۲۸۸، بهاء الدین بن عماد الدین موسوی بهبهانی به سال ۱۳۰۷؛ ۲۳۴ص [عکسی ف: ۶ – ۳۰۰]

۴۱. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله هکذا قبل تعامل القایل هو الابهری و وجه التامل انه لا یلزم جعل بناء الخلاف علی ما ذکره بل لو قیل ... و اما احتمال عدم القطع بکونه حجة فلا یجری فی الاجماع علی طریقتنا کما لا یخفی

تذکر: در فهرست این رساله با عنوان الاجماع و بدون نام مؤلف آمده است که به قرینه آغاز آن کامل شد؛ از بحث الفاظ تا اجماع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۵ ذیحجه ۱۲۰۵ق، جا: مدرسه فاضلیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۴گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۳۴سم [ف مخ]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن ابوالقاسم حسینی، تا: رمضان ۱۲۱۵ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ مهر: «عبده محمد مهدی الحسینی» (بیضی) به تاریخ ۱۲۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱۳۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳۲ – ۵۶۰]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۵۱–۷/۱۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن شیخ محمد، تا: ۱۳ صفر ۱۲۲۵ق؛ مجدول، مصحح، محشی به امضاء «منه» و«قاضی زاده»، در اول نسخه فایده‌ای از میرداماد در حل شبهه جذر اصم؛ جلد: روغنی زرد مزین به گلهای مذهب، ۲۱۶گ، ۲۰–۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۵۲۱]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۳۳–۲۴/۳۳

آغاز و انجام: برابر

جلد اول؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۳ جمادی الاول ۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳ – ۱۵۲۲]

۴۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما فی صورة الجهل بالتاریخ ... فلایکون فیه تعارض اصلا فلایلزم نسخ فتامل و الله تعالی اعلم و رسوله.

جلد اول مباحث لغت و احکام و کتاب و سنت است جلد دوم در اجماع می‌باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حسین بن محمد باقر، تا: شنبه ۱۷ رمضان ۱۲۲۸ق؛ کاتب در صفحه پایانی گوید از روی نسخه‌ای که با نسخه مؤلف مقابله شده و در مجلس درس مصنف تصحیح گردیده استنساخ کردم؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد حسین بن محمد باقر» (مستطیل)؛ تملک: سید محمد مهدی سدهی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۷۴]

۴۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۹۴

آغاز: قال الشارح و لنا ایضا لانا قاطعون الخ لا یخفی ما فی جعل هذا ... ؛ **انجام:** فانه یحتمل فی المسند الیه ... قرینه العهد فتدبر.

خط: نستعلیق، کا: کرم علی خراسانی، تا: ۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی ابری آبی عطف تیماج قرمز، ۱۴۴گ، ۴۰ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۸۵۲]

۴۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشارح قلنا دلیلکم قائم فی اللغوی الخ لایخفی مافیه اذقد ظهر لک بما نقل عن
مشتمل بر چهار مجلد از این کتاب است. کاتب آن چنان که در آخر مجلد اول به آن تصریح گردیده و در آخر مجلد سوم که نیز به خط همین کاتب است سنه ۱۲۳۳ رقم گردیده و کتابت مجلد جهارم آن ناتمام مانده و درحاشیه بیشتر از صفحات تعلیقاتی به امضاء منه تحریر گردیده؛ کا: سید محمد حسینی، تا: ۱۲۳۱ق، واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی مهره زده، جلد: میشن، ۲۱۹ص، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۵۶۶]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد محسن بن محمد علی قاینی، تا: دهه سوم صفر ۱۲۳۲ق، بەدستور میرزا محمد هاشم بن هدایة الله حسینی؛ محشی با نشانه «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۲۸گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۹ - ۹۵۲]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۳۳-۱۷/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المختار العمل بالقول لما سبق مرجحاته مع مااضیف الیه هاهنا من انه علی تقدیر العمل به یحتمل ان یکون بعد التاسی فلایکون فیه تعارض اصلا فلایلزم نسخ فتامل تمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۵۲۲]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۰۹-۲۴/۹

آغاز: بسمله قال الشارح و الاجماع لغة یطلق لمعنیین الشریع تعدیة الاطلاق بعلی و کان العدول إلی اللام المفیدة للاختصاص؛ **انجام:** فانه یحتمل فی المسند الیه ایضا ان یعنیه بالمسند الذی یرید ان یسنده به ثم یسنده به و یکون ذلک الاسناد قرینة العهد فتدبر.
جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۹۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳ - ۱۵۲۲]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا یکون فیه تعارض اصل فلا یلزم النسخ فتامل.
از اول کتاب تا آخر مبحث سنت؛ خط: نسخ، کا: عباس بن ملا آدینه علی بروردی، تا: ذیقعده ۱۲۳۶ق؛ مقابله شده، معلق به حواشی اضافی مؤلف؛ کاغذ: نباتی، ۲۳۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۶ - ۲۶]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲۷

آغاز: بسمله (قول) الشارح و الاجماع لغة یطلق لمعنیین (اقول) الشایع تعدیة الاطلاق بعلی؛ **انجام:** و یکون ذلک الاسناد قریبة العهد فتدبر.
جزو دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد هروی، تا: ربیع الاول۱۲۴۰ق، به دستور میرزا محمد هاشم بن هدایة الله حسینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۸۰گ، ۲۳ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۹ - ۹۵۲]

۵۳. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۳ ذیحجه ۱۲۴۰ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۰۳]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اولا بمعنی ان الثواب اقل من ثواب الصائم فی الحضر او بمعنی ان الثواب فی الافطار سفرا اکثر من الصوم فیه ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه دام ظله»، منه؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۱۸-۲۲ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹ - ۷۳]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۸۵

آغاز: خلاف مستقران بدون احد منهما لم یکن؛ **انجام:** ذلک الاستاد قرینة العهد فتدبر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۵۱

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه دام ظله» [د.ث. مجلس]

۵۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشارح اوعد باتباع غیر سبیل المومنین بضمه
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ اهدایی: آثاری؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۶۵گ، ۲۷ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۴ - ۱۴۹۰]

۵۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۱

آغاز: بسمله و به نستعین - کتا ب الصلوه - قیل هی من الصلوه بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالبا؛ **انجام:** وصلی الله علی محمد و آل محمد قال و سمعته مره اخری بقول بسم الله و باالله السلم علیک
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول مذهب؛کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج لیمویی، ۱۶۶گ، ابعاد متن: ۱۲/۵×۲۲، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱ - ۸۸]

۵۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۸۶/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** لایقال لفظ زید مثلا لایصیر ملفوظا بتلفظ کلمة واحدة هی غیره بل بتلفظ.
بخش کوتاهی از اول حاشیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مشکی، ۸گ (۱۲۰پ-۱۲۷پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲ - ۶۸]

۶۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۰۲

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد قاسم بن محمد شفیع استرآبادی؛ قطع: رقعی [ف: - ۱۱۴]

۶۱. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۴۹

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۴گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: - ۹۳]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ از فهرست رایانه ای وارد شد [ف: ۲ - ۴۵]

۶۳. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۵۷

انجام: التی لا قضاء لها فی تعریف الصحیحة لانه لا یجب قضاوها و ذلک لما عرفت من ان الظاهر من کونه مسقطا للقضاء ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۴۷]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** از لامانع منه الا الدور و قد علم دفعه.

تا قدر از مبحث اجماع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۲۱۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶ - ۲۶]

۶۵. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ قریب من عصر المؤلف، مصحح بخط الناسخ [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۱۵]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۸۲-۲۳/۱۰۲

آغاز: قال الشارح قال فی النهایة قد یکرر ذکر الوحی فی الحدیث ویقع علی الکتابة ولاشارة والرسالة والالهام والکلام الخفی؛ **انجام:** قال الشارح اذ محل النزاع ما یشترط فیه عدم الفسق ای فی الجملة اعم ... الایری قول القاتل اعظ کل بالغ رشید

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با حواشی «منه»؛ جلد: تیماج روغنی، ۲۴۳گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۵۲۲]

۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۲۴-۲۵/۱۱۴

آغاز: بسمله الشرح الاکثر علی ان الجرح و التعدیل الخ کان فایدة تحقیق ثبوت الجرح بالواحد الو الاثنین؛ **انجام:** اقول فیه نظر اذ غایة ما فی هذا الکلام الخ کانه اشارة الی انه یمکن ان یقال ایضا ان.

جلد پنجم جرح و تعدیل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۷۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۲۳]

۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۹۰-۵۲/۱۳۰

آغاز: الحمد لله علی التأصیل و التفریع و له الشکر علی التقنین و التسنین و التشریع

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۴۸]

۶۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۲۴/۳

آغاز: و الا لزم ان یکون افعال المعاصی حسنا بناء علی ما ذکره المعتزلة واذا لم یکن الذات موجبة للحسن ولا یکون امر اخر ایضا موجبا له یکون قبیحا؛ **انجام:** فالحق ان الواجب هو خصوص الفعل وان العزم لیس واجبا من حیث انه بدل له بل اذا ترک الفعل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ روی برگ اول آن را به «آقا جمال خوانساری» نسبت داده کما این که آقا بزرگ یک حاشیه از ایشان ذکر کرده؛ جلد: گالینگور سبز، ۵۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۳]

۷۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۷۹

آغاز: ابتدائیا وحینئذ یستدل بعدم العلاقة علی عدم کونه مجازا و منقولا حتی یثبت کونه مجازا اومنقولا حتی یثبت کونه حقیقة دینیة ظاهر ان اهل اللغة لم یفهموا هذه العبارات ولم یعرفوها؛ **انجام:** هذا لیس تفسیر الکلام المتن کما زعمه شارح الشرح و لایخفی ان هذا صحیح سواء کان یمنع بلفظ الفعل او بلفظ المصدر مع الجار فتدبر و فی النهایة انا نعلم الخ هذه العبارة ما وجدنا ها فی نهایة الفلاسفة فعلها کان الغیر ایضا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با امضای «منه»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۳]

۷۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۳۰

آغاز: مقتضیة للحسن والا لزم ان یکون افعال المعاصی حسنا بناء علی ما ذکره المعتزله و اذا لم یکن الذات موجبة للحسن ولایکون امرا اخرا ایضا موجباله یکون قبیحاً؛ **انجام:** اذا اتی به قبله لم یکن صحیحا واذا اتی به فیه کان صحیحا واتیانا بالواجب و ان اشترکا فی انه لاآثم فی ترکه فیهما الافی الجزء الاخیر فتدبر قال الحق ان الواجب هو خصوص الفعل وان العزم لیس واجبا من حیث انه بدل له بل اذا ترک الفعل

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با یادداشت: جزئی از حاشیه آقا جمال بر شرح مختصر عضدی؛ ۶۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۳]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۵۰۱

جلد ۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سید مرتضی میرزاده [رایانه]

۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۵۰۲

جلد ۳؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سید مرتضی میرزاده [رایانه]

۷۴. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵ - ۵۹۷]

←حاشیه حاشیه بر حاشیه قدیم تجرید ⟵ حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید

● حاشیة حاشیة البیرجندی علی شرح الملخص / هیئت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il bīrjandī ʻalā š.-il mulaxxas

چلبی، احمد

Čalabī, ahmad

وابسته به: حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴)

حاشیه‌ای بر حاشیه بیرجندی بر شرح ملخص.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۶۷/۳

آغاز: بسمله. و به نستعین النکرة الغیر المخصصة لایقال لم لایجوز ان یکون تنوین حمدا للتعظیم؛ **انجام:** من قسمة دقائق الساعات الاربعة و العشرین للیوم علی الدقائق الستین للیوم ایضا فافهم. تم و الحمد الله علی الاتمام.

خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: استنبولی، جلد: مقوا با عطف پارچه، ۲۶گ (۵پ-۳۰پ)، ۲۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه:

۱۴×۲۰سم [ف: ۱۳ - ۳۴۲۱]

● **حاشیة حاشیة البیرجندی علی شرح الملخص** / هیئت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il bīrjandī ‘alā š.-il mulaxxas

دیار بکری

dīyār bakrī

وابسته به: حاشیة شرح الملخص چغمینی بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴)

در آن از حاشیه التهذیب ابوالفتح یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۳۸/۳

آغاز: حاشیة برجندی علی شرح چغمینی (ص ع) بسمله. قوله الثناء هو حاصله ان معنی قول الشارح هو الثناء باللسان علی الجمیل هو الثناء باللسان علی وجه یکون الباعث علی الخ و ان الثناء علی هذا الوجه لایقع الخ فقوله فان تعلیل للمقدار؛ **انجام:** و قد فصلت فی الشیء فصل تمت الحاشیة المتعلقة علی بیرجندی علی شرح چغمینی لمولانا دیار بکری رحمه الله تاریخ سنه ۱۰۷۶.

بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی و سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۹گ (۳۶پ-۷۴ر)، ابعاد متن: ۷×۱۴/۵، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۵ - ۴۰۹۴]

● **حاشیة حاشیة تجرید الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tajrīd-il i‘tiqād

وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

حاشیه‌ای است بر حاشیه تجرید که با توجه به قراین موجود محشی اول ملاصدرا بوده و در چندین جای حاشیه گوید: «قال الشارح فی اسفاره» و در جای دیگر نیز می‌گوید: «هو میرمحمد الداماد استاد الشارح قدس سرهما».

[الذریعة ۳۲/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۳/۲

آغاز: قوله و ما علیه الواجب لما کانت الاحکام التکلیفیة الشرعیة فی الحقیقة منحصرة فی الاثنین ... لوجوب و الحرمة و وضوح ان الاباحة لیست منها؛ **انجام:** قوله محددها محیط الاجسام و قد تقرر فی محله انه لیس وراء هذا المحدد و هو الفلک التاسع جسم آخر تکون محددا للجهات.

از: ناشناخته؛خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، احتمالاً به خط مؤلف می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای قهوه‌ای عطف پارچه قهوه‌ای، ۱۰۴گ (۷۰ر-۱۷۳ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۵ - ۵۳۵]

← حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة ← حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة

● **حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya

شریف استرآبادی، علی بن علی، ق ۱۰ قمری

šarīf-e estarābādī, ‘alī ebn-e ‘alī (- 16c)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۰۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۸۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی، ۱۱۱گ (۱۱۵-۲۲۵)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۲۴۱]

● **حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya

سید علی

seyyed ‘alī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۰۸

آغاز: پس از خطبه: قوله رتبته علی مقدمة الضمیر راجع الی الکتاب المذکور سابقا المرجع الیه؛ **انجام:** مع انه یرد علیه ح انه مثل الالفاظ المشترکة المتردد فیها الذهن بین المقصود و غیره فلا یثبت لارواء منه (کذ) فتامل.

خط: نستعلیق بشیوه ترکستانی، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰؛ مجدول، محشی؛ واقف: ملکزاده کوثر.؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۶۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۴۵۴]

● **حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya

شاعری، احمد

šā‘erī, ahmad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۱۴/۵

آغاز: التکرار کما هو الشایع فی امثال هذا اللفظ ... قوله و الصواب ان لفظ ثلث ههما زایدة، المطلوب انه اراد بالصواب ههنا معناه الحقیقی الذی فی مقابلة الخطاء؛ **انجام:** قوله هذه المقدمات و تصوراتها امور معلومة فالمعلوم هو المتصور لا التصور کما مر و ایضا الاضافة فی تصوراتها لامدته ملابسة الی المتورات الواقعة و هو خلاف المتبادر من هذه العبارة. تمت النسخة الشریفة المنسوب الی ... حاجی احمد شاعری)

کا: سیدیلو، تا: ۱۵ رجب ۱۰۱۲ق، جا: نخجوان روستای بک مصری مسجد پیر بک بن بیرام؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۱گ (۱۰۴ر-۱۲۴پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۱۷۳]

● **حاشية حاشية تحرير القواعد المنطقية** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-u taḥrīr-il qawā'id-il manṭiqīya
وابسته به: حاشية تحرير القواعد المنطقية = حاشيه شريفی = حاشيه کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

غير همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۶
خط: نستعليق، کا: احمد بن شمس الدين، تا: ۸۳۰ق؛ نسخه نفيس و کهن، مصحح، محشی؛ قطع: رحلی [ميراث شهاب: س۸ش۴ - ۷۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۶۵/۱
آغاز: بسمله. قوله و رتبته علی مقدمة و ثلاث مقالات؛ **انجام:** قوله هذا انه الم يجعل. و انت خبير بانه لو قبلا کالامرين المتضايفين لکان اولی و الله اعلم بالصواب
حاشيه‌ای است بر حواشی ميرسيد شريف بر شمسيه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۸گ (۱پ-۵۸پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۲۷۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۴۸
آغاز: بسمله. وحيد زمانه تغمده الله بغفرانه مدحت الؤلؤ علی صفائها هذا القيد و ان اشتهر فی العبارات و تحقق فی اکثر الکتب الا انه فی هذه النسخة من الاضافات؛ **انجام:** و اما الی امکان الحمل دون الفعل.
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: هندی، فاقد جلد، ۵۶گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۷ - ۴۷۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۶۹
آغاز: آغاز موجود نسخه: «بسمله، ان اروی زهر، زهر بالفارسية شکوفه و الرياض جمع الروضة و هی باالفارسية مرغزار»؛ آغاز حاشيه: بسمله ف و رتبته علی مقدمظ الخ اعلم ان المص رحمه الله قال اشار الی من سعد ...؛ آغاز موجود شرح: النامی فان النباتات و الحيوانات يشارک الانسان فيه؛ **انجام:** انجام موجود: «و الجواب الکلام فی القضية المعتبرة فی العلوم و الطبيعيات.»؛ انجام موجود حاشيه: الذی شرع فيه بوجه من الوجوه.
حاشيه‌ای است بر حاشيه مير سيد شريف بر «تحرير القواعد» قطب الدين رازی؛ خط: نسخ و نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مذيل است به شرح شمسيه با عناوين «قال، اقول» از شارحی نامعلوم آن هم ناقص و موجودی ۲۰ برگ و ابتدای نسخه حاشيه شرح زنجانی در صرف و ناقص؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رويه گالينگور، ۴۶گ، ۱۷ و ۱۹ سطر، اندازه:۱۳×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۱۲۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳۵۲
آغاز: نحمدک يا من انطق لسان عبده بايات جلاله؛ **انجام:** لجواز التعريف بالجنس وحده هذا اوان الکلام الشارح.
دو حاشيه پی در پی بر «حاشيه شرح شمسيه» مير سيد شريف است: اول حاشيه عماد. دوم حاشيه سيد علی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: حاج سيد رضا زنجانی، آبان ۱۳۴۵؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۴۵۵]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۲
آغاز: پس از بسمله: قوله لايقال ضمير قوله لا يرجع الی المصنف لان ما سواه من الضمير يرجع الی الشارح؛ **انجام:** و ليس جزء آخر بالاستقلال.
کتاب تعاليقی است توضيحی «بر حاشيه شرح شمسيه قطبی» مير سيد شريف به رقم‌های: «عبدالحليم، عبدالحکيم، مولوی عبدالکريم لاهوری» معلوم است که کاتب اين تعاليق پراکنده را از حاشيه نسخه‌هايی جمع در تدوين داشته و مقدمه هم بر آن ننگاشته است؛ خط: نستعليق و شکسته و نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: دکتر شمس الدين جزايری؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تيماج مشکی، ۱۴۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۴۵۷]

۷. تهران؛ ادبيات؛ شماره نسخه:۳۸۵
خط: نسخ، کا: محمد، تا: شوال ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۳ - ۸۳]

۸. قم؛ معصوميه؛ شماره نسخه:۲-۶۲۱۸
خط: نستعليق، کا: ابوالقاسم بن کربلايی جعفر، تا: ۹ ربيع الثانی ۱۲۵۳ق، جا: رشت مدرسه جامع؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تيماج ترياکی، ۱۹ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۲۲۶]

۹. مشهد؛ شيخ علی حيدر؛ شماره نسخه:۳۵/۲
آغاز: قوله هکذا وجد عبارة المتن آه، کذا مرکب من کأن للتشبيه و اسم الاشارة؛ **انجام:** لمصداق قولنا زيد موجود أو زيد لس بموجود بالاطلاق العام.
خط: نسخ، کا: محمد حسين بن حاجی محمد هادی سبزواری، تا: شنبه ۱۵ صفر ۱۲۶۱ق، جا: مدرسه خيراتيه؛ جلد: چرم زرد، ۳۹گ (۱۹۵پ-۲۳۳ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [مؤيد: ۱ - ۶۷]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۰/۳
آغاز: قوله: والصواب ان لفظة ثلاث هاهنا زايد الخ. ان قلت: ان لفظة الصواب ليس بجيد
حاشيه بر تحرير القواعد المنطقيه از مير سيد شريف گرگانی (-۸۱۶ق) است و اين بر حاشيه گمنامی برآن حاشيه می‌باشد؛ خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، فاقد جلد، ۸گ (۱۱۳پ-۱۲۰پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۷۰]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱/۲ خوئی
آغاز: موقوف عليه للشروع لجواز ان يخار التصور بوجه ما مع خصوصية اخری ... قوله کل مسئلة من مسائل النحو لها مدخل فی تلک المعرفة هذه المقدمة لا يصلح ان يجعل کبری للصغری التی ذکرها بل کبراها کما صرح به؛ **انجام:** ان کان زيد حجرا فهوجهما و فان قلقت صدق هذه الشرطية غير مسلم لا حجرية زيده محال و علی تقدير و قوعه يجوز ان لا يکون ... لا ينفی هذا الاتصال النفس الامری فاعرف ذلک وقس عليه ما کان المقدم فيه کاذبا.

در این حاشیه مکرر از شیخ الرئیس نقل شده و نیز از صاحب بصائر یاد شده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸۶ص (۸۹-۱۷۴) [ف: ۷ - ۸۶]

۱۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۷

آغاز: قال المصنف و رتبه علی مقدمة الترتیب جعل کل شیء فی مرتبته و هو بحسب الظاهر لا یقتضی ما یتعدی الیه بعلی فاما ان یکون بتضمین الاشتمال و اما ان یراد بمدخول علی هذا الاسلوب الخاص و ح؛ **انجام:** لان الامر الاول اسقط ثمانیة، هذا طریقة الحذف و الاسقاط اما طریق التحصیل فهو ان یقال الصغری موجبتان.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳×۱۸سم [رشت و همدان: ف: - ۱۶۱۰]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۳۳/۱

آغاز: ظاهر الدلاله علی المراد؛ **انجام:** و هو مدفوع بقید الاطلاق ایضاً و الحمدلله اولا و آخرا و الصلوة علی اهلها

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف ها تیماج قرمز، ۵۴ ص (۱-۵۴)، ۱۶ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۸۱۴]

● حاشیة حاشیة تسدید القواعد فی شرح تجرید العقائد

العقائد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tasdīd-il qawā'id fī š.-i tajrīd-il 'aqā'id

خطیب رومی، محمد بن تاج الدین، - ۹۰۱ قمری

xatīb-e rūmī, mohammad ebn-e tāj-od-dīn (- 1496)

وابسته به: حاشیة تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید = حاشیة شرح القدیم للتجرید = حاشیة شرح الاصفهانی علی التجرید؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

اهدا به: سلطان بایزید بن سلطان مرادخان رومی

حواشی است بر حاشیه میر سید شریف جرجانی، علی بن محمد بر شرح قدیم تجرید از شمس الدین اصفهانی، محمود بن عبدالرحمان (-۷۴۹ق) بر کتاب تجرید العقائد خواجه نصیرالدین طوسی (- ۶۷۲ق). یادداشت‌هایی است تحقیقی و توضیحی بر تمام مقصد اول و بخشی هم از مبحث جواهر که قسمتی از مقصد دوم تجرید الکلام است.

آغاز: یا من لا تدرکه الا عین بالحاظها و لا تحده الالسن بالفاظها ... قوله خص بالذکر من صفاته العلی ما هو اخص به تعالی اقول المراد بالاخصیة الاظهریة فی الاختصاص دون المعنی الظاهر منها فان الوجوب اظهرها فی الاختصاص ... و لیس هو ازید فی الاختصاص المطلق من سایر صفاته ... و لا یتصور الزیاده بالنسبة الیه. ثم انه اومی بهذا التعبیر الی وجه آخر ...

انجام: بل یکفی فیه التغایر الاعتباری و ما ذکره لا یدل علی تغایر وجود العرض ... فلا یبطل بما ذکره قطعاً قول ذلک الزاعم اذ یحتمل ان یکون مراده هو الاتحاد بالذات و هو لا ینافی التغایر الاعتباری المصحح للتفریع

[کشف الظنون: تجرید۱/۳۴۷ ؛ فهرست اسکوریال ۱/۴۵۳-۴۵۲ ش ۶۴۴؛ دارالکتب ۱/۱۷۲؛ ف؛ دنا ۱۲۰/۴ (۶ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۶

خط: نستعلیق سبک ترکی، کا: محمد شهیر بابن صفر، تا: ۱۳ صفر ۸۹۶ق، جا: قسطنطنیه؛ محشی از مؤلف، نوشته کهن و بدون امضائی متضمن اینکه «ابن الخطیب رومی مؤلف این حاشیه، معاصر قوشجی و دوانی بوده و بعضی از اهل فضل و ذکاوت عقیده دارند که بسیاری از مطالب حواشی جلالیه از این حاشیه گرفته شده»؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۱۷ص، ۲۷ یا ۲۸ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۵ - ۱۱۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه رجب ۸۹۸ق؛ در صفحه عنوان به نام خطیب زاده شناخته شده؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۲۰۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۷

آغاز: ... قال: و لاحاجة فی ذلک اه، أقول: حاصل السؤال تغییر الدلیل الذی أبطله المجیب و لک أن تقرر السؤال هکذا یستدل علی بطلان مرکب الوجود؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۰گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۹ - ۵۷۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۷ط

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: قاسم ایروانی؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ابر و باد، ۳۶۳ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۴/۳ - ۱۰۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۵

آغاز و انجام: برابر

تا اوایل بحث جواهر (= قسمت اول از مقصد دوم)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با یادداشت محمد بن خاتون عاملی در تاریخ ۱۰۴۶ : «من مواهب مولانا الفاضل الالمعی قاضی حقوق الصدق و الوداد احسن الله احواله نائلا للمراد عبده الواثق برب العباد محمد بن علی الشهیر بابن خاتون العاملی عفی عنه فی شهور العام السادس و اربعین بعد الالف من الهجرة»، زیر این یادداشت امضاء مخصوص ابن خاتون نیز دیده می‌شود، یادداشت تازه‌تری از محمد علی رضائی، محشی از از تلخیص خطیب زاده (گویا همان ملخص طاش کوپری زاده)، حسن حلی، اصفهانی، شرح مواقف، ملا جلال دوانی و نیز حاشیه‌هایی بدون امضاء ؛کاغذ: اصفهانی، ۴۴۱ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۱۱۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ ربیع الثانی ۹۲۹ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۱۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲۱ – ۴]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۵۱

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: مصلح الدین، تا: جمعه اواخر صفر ۹۵۲ق، جا: یکچه مدرسه احمد بک؛ یادداشت عاریه شیخ ابراهیم بلاغی به محمد بن سید محسن در ۱۲۱۵ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ – ۲۰۲۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سلطان زاد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج روناسی، ۳۲۹گ، بخش اول ۱۹ و بخش دوم ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم[ف:۱–۱۰۸]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۲۱–۵۷/۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** من الحادث فی الیوم فینطبق کل مرتبة من سلسلة الجزء علی نظره من سلسلة الکل ولسوق البرهان الی آخره قدوقع الفراغ

در فهرست ناشناس؛ فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن یوسف، تا: عصر چهارشنبه ۱ صفر؛ ۲۰۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۷۱]

● حاشية حاشية تسديد القواعد فی شرح تجريد العقائد = حاشية علی حاشية سيد شريف بر شرح قديم تجريد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tasdīd-il qawā‘id fī š.-i tajrīd-il ‘aqā’id

؟ عجم سنان، یوسف، – ۹۳۶ قمری

‘ajam sanān, yūsof (- 1530)

وابسته به: حاشية تسديد القواعد فی شرح تجريد العقايد = حاشية شرح القديم للتجريد = حاشية شرح الاصفهانی علی التجريد؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

گمان می‌رود که محشی، سنان الدین یوسف معروف به عجم سنان یا سنبل سنان، باشد. وی از اکابر عرفا و مشایخ طریقت قرن دهم هجری و واضع طریقت سنبلیه از طرائق صوفیه بوده و در تفسیر نیز دستی داشته است. او این حاشیه را در رد حاشیه محمد بن ابراهیم مشهور به خطیب زاده (۹۰۱ق) تألیف نمود. مشتمل بر امور عام تا آخر مباحث جواهر و اعراض است.

آغاز: بسمله قوله فافتقر تفصیل لقوله و سلک آه و لم یتعرض لعدم ذکر الموصوف علته اکتفاء بما سبق و یحتمل ان یکون

انجام: فقد صرح بخلافه فی مباحث الوحدة والکثره و لایفعل بل یکفی به ههنا. الحمدلله علی التمام والصلوة علی نبیه و آله الکرام و اصحابه العظام

[دنا ۱۲۰/۴ (۲ نسخه)]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۶۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر رجب ۸۹۰ق؛ محشی با امضاء «منه سلمه الله»، مصحح، مقابله شده؛ مهر: «محمد شفیع» (بادامی شکل)، «محمد شفیع» (بادامی شکل)؛ یادداشت تملک مورخ ربیع الاول ۱۱۰۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، ۴۷گ (۵۷–۱۰۳)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳ – ۱۳۲۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، عطف: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱ – ۷۸]

● حاشية حاشية تسديد القواعد فی شرح تجريد العقائد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tasdīd-il qawā‘id fī š.-i tajrīd-il ‘aqā’id

ملازاده، ق ۱۰ قمری

mollā-zāde (- 16c)

وابسته به: حاشية تسديد القواعد فی شرح تجريد العقايد = حاشية شرح القديم للتجريد = حاشية شرح الاصفهانی علی التجريد جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

اهدا به: رستم پاشا (داماد سلیمان خان)

حاشیه ملا زاده دانشمند معروف عثمانی، به صورت «قال» قول میر سید شریف را آورده و با عبارت «اقول» جواب خود را داده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۸

آغاز: بسمله، الحمد لله لمن وجب وجوده بذاته و تنزه عن الحدوث؛ **انجام:** اقول اختیار للشق الاخیر و منع الف و ح.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۴گ، ۲۳ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۷ – ۳۵۷]

● حاشية حاشية التشكيك = التشکيک / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-it taškīk = at-taškīk

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶–۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 -

1688)

وابسته به: حاشیة التشکیک علی الحاشیة القدیمة علی التجرید = التشکیک؛ محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن (۱۰۱۷-۱۰۹۰)

رساله نسبتاً مفصلی است در رد بر کلمات محقق سبزواری در حاشیه‌اش بر مبحث تشکیک حاشیه قدیم دوانی بر شرح تجرید.

آغاز: الظاهر ان المراد بالاولویة الخ لا یخفی انه لا وجه لجعل الاحقیة مخصوصاً بما عدا الثلثة المذکورة و جعلها قسیماً للاحقیة المخصوصة بها و ابعد منه جعلها قسیما للثلاثة المذکورة نفسها. بل الظاهر ان الاولویة هاهنا هو کون الکلی مقتضی لذات الفرد او الاحقیة الناشئة منه.

انجام: انت خبیر بان اعتبار هذا المعنی لا تفاوت فیه فی الجسم الطبیعی و فی المقدار و هو ظاهر، هذا ما أردنا ایراده فی هذه المقالة.

چاپ: ضمن الرسائل، با تحقیق رضا استادی، در ۱۳۷۸ش، از طرف کنگره بزرگداشت آقا حسین خوانساری چاپ شده است.

[الذریعه ۱۴۸/۱۱؛ طبقات اعلام الشیعه قرن ۱۱ص ۱۶۷؛ دنا ۱۲۰/۴ (۱۵ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۶۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: بین سال‌های ۱۰۶۴ تا ۱۰۹۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه مد ظله، منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۳گ (۱۸۴پ-۱۸۶ر)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۵۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۸۷]

۲. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۹۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب بن ابی طالب حسنی حسینی اصفهانی (از یادداشت‌هایش برمی‌آید شاگرد آقا حسین خوانساری باشد)، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق؛ ۲۱گ (۱۴۴پ-۱۶۴ر)، ۱۵-۱۹سطر [ف: - ۱۲۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۸۶ ض

کا: معین بن احمد، تا: ۱۰۹۰ق؛ با علامت مقابله نسخه با مصنف (آقا حسین)، محشی به نشان «منه دام ظله» [د.ث. مجلس]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۴/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فوارس بن ابوالمکارم دماوندی، تا: ۱۰۹۳ق؛ مصحح، محشی با عنوان «منه مدظله»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۳۷ص (۲۹۷-۳۳۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۴۴۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۹۴]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۹۵/۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ مصحح، محشی با عنوان «منه مد ظله»؛کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی عطف پارچه آبی، ۲۱گ (۱۵۵-۱۷۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۳۱۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۵/۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۰۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۶/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ گویا از یکی از شاگردان او، مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵گ (۱۱۷پ-۱۳۱پ)، ۲۱ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۴۳۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۲/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۰۱]

۷. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۷۶/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ قطع: جیبی [نشریه: ۴ - ۴۰۷]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۰۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف با عناوین «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۱۸۴پ-۲۰۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۹۴/۲

آغاز و انجام: برابر

در رایانه با نام «اصول الهندسه و الحساب» (!) ثبت شده است؛ خط: نستعلیق، کا: علی نقی، تا: محرم ۱۱۱۴ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ واقف: رضا نائینی، ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۲ص (۲۷۶-۳۰۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [رایانه]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۷/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۰۸]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۶۲/۵

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: اسمعیل بن محمد صادق الموتی، تا: شعبان ۱۱۲۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری سبز، ۲۲ص (۹۴-۱۱۵)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۶۹۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۷۰/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۱۸]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴ - ۱۷۴]

● حاشیة حاشیة التفتازانی علی الکشاف = حاشیة أوائل

حاشية الكشاف / تفسير / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-it taftāzānī ʻala-l kaššāf = ḥāšīyat-u awā'il-i ḥāšīyat-il kaššāf

تفتازانی، یحیی بن محمد، – ۸۸۷ قمری

taftāzānī, yahyā ebn-e mohammad (- 1483)

وابسته به: حاشية الكشاف؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

حاشیه‌ای است مربوط به یکی از نوادگان تفتازانی با عنوان‌هایی چون «قوله، قوله، قال المصنف رحمه الله» بر اوایل حاشیه جد خود سعدالدین بن تفتازانی بر تفسیر الکشاف زمخشری (–۵۳۸ق) که مشتمل بر بخش آغازین از سوره کهف می‌باشد. در این اثر از کتاب‌هایی چون المفتاح اثر سکاکی، اصلاح المنطق ابن السکیت، الصحاح، تفسیر القاضی بیضاوی و شرح المقاصد و الحواشی (آثار تفتازانی) و ... یاد کرده و از جد خویش در برخی جاها با عناوینی چون «کذا سمعته منه رحمه الله، قال رحمه الله فی شرح المقاصد و ...» یاد نموده است.در برخی فقرات از عبارت فارسی نیز بهره گرفته است.

[هدية العارفين: ۵۲۹/۲؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الإسلامی المخلوط (التفسير و علومه): ۵۰۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۷/۱

آغاز: لك اللهم الحمد و المنه و علی رسولك و آله و أصحابه الصلوة و التحية قال الإمام الهمام ... (الحمدلله الذی أنزل) هذا التركيب من بين التراكيب الحمد تطبيقاً للشرح علی المشروح ... قال االمصنف رحمه الله العوج بالكسر؛ **انجام:** قوله فلف بين القولين ... إذا كان الأمران مقولين و كلمة أو لا تفيد إلا مقولية أحد الأمرين و الجواب أن مقول المجموع لم يكن دخول الفريقين

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۶۴گ (۱پ–۶۴پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۵ – ۱۴۷]

● **حاشية حاشية التفتازانی علی الكشاف** / تفسير / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i taftāzānī ʻala-l kaššāf

وابسته به: حاشية الكشاف = تلخيص فتوح الغيب فی الكشف عن قناع الريب تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۸۱

آغاز: العروس كل طوارق الحدثان و الغموم فرقت البال و قوارع الزمان و الهموم اورثت البلبال فأفذت فی صنوع شدره من النضار و ترصيع درة من درر البحار ... قوله الحمدلله الذی نزل علی عبده الفرقان ليكون للعالمين نذيرا اقتبس اقتباسا لطيفا من قوله تعالی تبارك الذی نزل الفرقان علی عبده ليكون للعالمين نذيرا؛ **انجام:** قوله لما كانت الاستعاذة فی السورة المتقدمة ... و نقول لما كان الاستعاذة مفيما سبق من شر كل شیء اصناف

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵۲گ، ۲۵ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۴ – ۱۰۹]

● **حاشیه حاشیه تهذیب المنطق** = **شرح تهذیب المنطق** / منطق / فارسی

hāšīye-ye hāšīye-ye tahzīb-ol manteq = š.-e tahzīb-ol manteq

تجلی شیرازی، علیرضا بن حسین، – ۱۰۸۵ قمری

tajallī šīrāzī, ʻalī-rezā ebn-e hoseyn (- 1675)

وابسته به: حاشية تهذيب المنطق = حاشيه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (–۹۸۱)

اهدا به: ابراهیم خان

حاشیه توضیحی فارسی است بر حاشیه ملا عبدالله یزدی بر «تهذیب المنطق و الکلام» تفتازانی، با عناوین «قوله، قوله» که محشی برای شاگردش میرزا ابراهیم خان به هنگام تدریس به وی نوشته است. مؤلف الذریعه احتمال داده است که مؤلف همان میرزا علی رضای تجلی باشد.

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد این قیودی است سودمند ارباب تعلیم و تعلم که در حین مذاکره مخدوم جلیل القدر عظیم الشأن ابراهیم خان ایده الله به صنوف التأیید بر زبان خامه حقیر علیرضا جاری گشته امید است که طالبان کامل را از آن حظی کامل نصیب شود.

انجام: اما حق این است که حینیه مطلقه است.

چاپ: این حاشیه بارها در پایان حاشیه ملا عبدالله چاپ شده است (مرعشی ۱۴/۳۸)؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۸۲ق.، وزیری؛ ۱۲۹۰ق.، ۲۷ص

[دنا ۱۰۸/۴ (۴ نسخه) و ۱۲۱/۴ (۱۵۷ نسخه)؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۹۵/۲؛ الذريعة ۶۰/۶–۶۱ و ۱۶۷/۹؛ مشار فارسی ۱۷۰۸/۲؛ مکتبة اميرالمؤمنين ۲۰۴/۱]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۶۰/۲

در فهرست نام اثر «حاشیه تهذیب المنطق» و نام مؤلف «میرزا علیرضا» ثبت شده است؛ خط: نسخ، کا: باقر بن حاج حسینعلی، تا: رمضان ۹۵۲ق [یا تاریخ درست نیست یا کتاب از این مؤلف نیست]؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۶۶گ (۹۹–۱۶۴)، ۲۳ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۴ – ۱۳۸۰]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۲۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۱ و ۱۰۳۰ق؛ واقف: محمد صالح علامه حائری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۸سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ – ۱۱۳۳]

۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۵۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۶ - ۶۷۸]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۰۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۳سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴ - ۱۷۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح و حاشیه‌سازی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز، ۲۳۲ص (۱-۲۳۲)، ۱۲سطر (۵×۹)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [سنا: ف: ۱ - ۱۶۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۱/۲

آغاز: برابر

بی کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۳۵۹]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۸۱گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۷]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۰×۱۶سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۷]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۷۶/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۳۶گ (۱-۳۶)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴ - ۱۷۴]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۴۳

آغاز: لهذا محشی سؤال کرده که چگونه میانه این دو حدیث موافقت بهم می رسد؛ **انجام:** زیرا که صغری او ضرب سادس سالبه جزئی است مثلا بعض.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۳×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۳۳]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: اسماعیل بن صفر علی، تا: اواخرقرن ۱۲؛ مصحح، مقابله شده در سال ۱۱۹۴ق؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن ماشی، ۶۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۳۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۹۶

آغاز: این طریق که صدق را می گویند و مطابق بودن به کسر با می خواهند و حق را می گویند؛ **انجام:** قوله و لو قدم لفظ موجبة علی جزئیة لکان اولی بواسطة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۷۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۲۴- ۱۳۴]

۱۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۷۱گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۳۳]

۱۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالحسین بن قطیش جزائری، تا: ۱۱۱۱ق؛ تملک: علی بن محمد موسوی مورخ ۱۲۷۰؛ کاغذ: اصفهانی نباتی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ، ۱۷ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [نشریه: ۱۳ - ۲۰۱]

۱۵. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: شنبه ۱۶ محرم ۱۱۱۶ یا ۱۱۰۶؛ ۱۰۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: - ۸۵]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۳۸-۵۱/۹۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن، تا: ۸ ربیع‌الاول ۱۱۲۶ق؛ افتادگی: وسط؛ ۹۶گ، ۱۵ -۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۷۰]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۷۳

آغاز و انجام: برابر

حاشیه نویس: ملا عبدالله یزدی؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمدرضا بن حبیب الله، تا: ۱۱۲۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ (۴۷-۱۰۳پ)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [رایانه]

۱۸. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۷۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم، تا: شنبه ۱۲ ربیع الثانی۱۱۷۶ق؛ ۷۷گ (۷۶پ-۱۵۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲ - ۲۰]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۵۵

آغاز و انجام: برابرز

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۳ق؛ مهر: «عبده الراجی محمدجواد» (بیضی)، «عبده حسین بن علی الطباطبایی ۱۱۹۴» (مربع)؛ جلد: تیماج سیاه، ۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۹]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۴۵/۳-۵۹/۶۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن محمدتقی الطباطبائی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۵۹گ (۹۰-۱۴۸)، ۱۴-۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۸۶۷]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۱۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنین گفته که حمد مخصوص است به حی یعنی به موجودی شعور و اراده و حمد از برای حی و غیرحی هر دو واقع می شود ومتعرض اختیاری بودن جمیل نشده اند و در کتب لغت نیز اختیاری بودن جمیل مذکور نیست دیگر بدانکه ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۰]

۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۹]
۲۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۳/۱
آغاز: مقدم باشد ومراد ازابتداءعرفی آنست که درعرف آنراابتدا گویند خواه چیزی برآن مقدم باشد وخواه نباشد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۱گ (۱ر-۷۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۲ - ۳۱]
۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۴/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** اولاً آن را بمعنی مبصر که اسم فاعل است اعتبار کرده تا حل صحیح باشد ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، ۲۶گ (۸۸-۱۱۳)، ۱۲ سطر، اندازه: ۷×۱۰سم [ف: ۳۶ - ۳۶]
۲۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۶۴/۴-۵۸۷۶
خط: نسخ چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: ابوطالب حسینی قمی؛ کاغذ: فرنگی، ۶۰گ، ۲۲ سطر، قطع: جیبی [آستانه قم: - ۱۰۶]
۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۶۳/۲-۱۲/۱۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله وهذا الاخير لازم للاولى فى هذا الشكل اه مراد از اخیر کلی بودن صغری باعکس کبری است ... دراین شکل البته ناکل خواهد بودن صغرای آن با کبرای آن قضیه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲ - ۸۶۶]
۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۷۳/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۶ص (۳۱-۹۶)، ۱۸سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۸ - ۶۵]
۲۸. همدان؛ بحرالفضائل؛ شماره نسخه:۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** باین شرط که حذف کرده شود لا دوام را اگر عکس صغری مفید باشد بآن اما اگر لا دوام.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر تملک: «محمد ابراهیم ابن احمد علوی»؛ یادداشت «ابو طالب» به تاریخ ۱۲۶۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن تیره، ۸۰گ، ۱۸ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [رشت و همدان: ف: - ۱۶۶۴]
۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۸۴۸
آغاز: خواه چیزی برآن مقدم باشد یا نه و از اینجا هست که می گویند نسبت میانه؛ **انجام:** کبری مطلقه عامه نتیجه مطلقه عامه باشد اما اینست که جنسیه مطلقه است تمت الکتاب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی [رایانه]
۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۴۴/۱
آغاز: برابر **انجام:** و کل کاتب حیوان نتیجه نمی دهد که کل حیوان انسان لا دائما.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ و ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۵ - ۱۰۷]
۳۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۴۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** زیرا که لا دوام و لا ضرورت در صغری.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمد عاملی، شهریور ۱۳۷۶؛ کاغذ: فستقی و بعضا نخودی آهار مهره، ۸۱گ، ۱۶ - ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۷۵۰]
۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۳/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ (۴۸-۱۰۴)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۸ - ۱۴]
۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۸۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** همچنانکه در وقت افراد عکسش حق نیست اگر جزء قضیه شود نیز عکس اش حق نخواهد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد حسینی مدرس، بهمن ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴-۱۳۴]
۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۳ - ۱۷۹]
۳۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۲۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشت مورخ محرم ۱۲۵۴ق؛ تملک: سید عبدالحمید در ذیقعده ۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۲۲گ، ۱۲-۲۰ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳ - ۸۶۳]
۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۰۷
آغاز: فانه کمال لنا لا له و بر تقدیر مبنی از برای مفعول جار و مجرور متعلق به اقتداء نمی تواند بود؛ **انجام:** و شکی نیست که مالا یمتنع هم شامل واجب الوجود است و هم مقابل ممتنع پس درست باشد قول مصنف ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۳۱]
۳۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۳/۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۰۴ق؛ ۱۵۴ص (۲-۱۵۵) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۶]
۳۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۹۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق [ف: ۳ - ۱۳۵]
۳۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۰۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: محمد علی، تا: ۲۳ شوال ۱۲۰۷ق، جا: شیراز مدرسه نظامیه؛ کاغذ: نخودی مهره خورده، جلد: مقوا با

تیماج مشکی، ۱۴۰ص، ۱۵ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۳۹۸]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۶۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ رجب ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶ - ۲۲۹]

۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۵۴/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم بن میربزرگ تهرانی، تا: ۶ ربیع الثانی ۱۲۰۹ق؛ ۹۳گ (۲۴پ-۱۱۶) [ف: ۴ - ۱۷۲]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن میرزا علی، تا: یک‌شنبه ۲۵ رمضان ۱۲۱۰ق؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید عبدالباقی آیةاللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۴ - ۱۳۵]

۴۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: اسدالله بن عبدالرحیم شیروانی، تا: پنج‌شنبه۷رجب ۱۲۱۴ق؛ کاغذ: مغز پسته‌ای آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۵گ، ۱۵سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱ - ۸۳]

۴۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۵۲/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: - ۱۱۱]

۴۵. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۳۰

آغاز: لا یخفی لطفه، یعنی مخفی نیست خوبی این حل دقیق که از برای الحمدلله کرده شد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد باقر حسینی یزدی، تا: ۸ ربیع الاول ۱۲۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: - ۲۲]

۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۸۶/۷-۲۴/۱۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حمزه بن حسین پیکانی جرقویه‌ای، تا: سلخ شعبان ۱۲۱۸ق، جا: اصفهان مدرسه سوق الخیار؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۶۹]

۴۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۰/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن پسر عبدالشکور مشهدی، تا: یک‌شنبه ۲۹ محرم ۱۲۱۹ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن لاکی، ۱۳ سطر [ف: ۵ - ۳۶۷]

۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۵۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: سید حسن، تا: شنبه ۹ ربیع الاول ۱۲۲۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۷گ، ۱۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۴ - ۱۷۳]

۴۹. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: سید حسن، تا: دوشنبه محرم ۱۲۲۲ق، جا: کرمانشاه مدرسه جنت مکان بندگان حاجعلی خان؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، ۵۵ گ (۱پ-۵۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۵۳]

۵۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آب زرشکی شیرازی، تا: ۱۹ ذیقعده ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: - ۸۱]

۵۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الاول ۱۲۲۳ق؛ واقف: محمد حسن قزوینی، ۱۲۳۸؛ قطع: بغلی [نشریه: ۷ - ۱۸۲]

۵۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا بالمقاصد اشبه یعنی آنچه مذکور شد در ثامن از رؤس ثمانیه به مقاصد اشبه است و این ظاهر شد در بیان مذکور.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی اکبر قاینی، تا: ۱۲۲۴ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵ - ۷۲۱]

۵۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۹۰۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن حسن جیلانی، تا: ۹ رجب ۱۲۲۴ق، جا: شیراز مدرسه بابلیه؛ جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۴۵گ، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۲۱۷]

۵۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۹۰/۲

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲- ۳۸۳]

۵۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۰۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ، ۱۱ و ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۲۲۲]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سیدرضا بن میر عبدالله علوی سبزواری، تا: یک‌شنبه، ۷ ذیحجه ۱۲۲۹ق؛ واقف: احمد شاهد، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲۴ - ۱۳۲]

۵۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۷

بی کا، تا: ۱۲۳۰ق، جا: مدرسه خانیه؛ واقف: علی بن طیب کتابدار، ۱۲۷۷؛ قطع: رقعی [ف: - ۱۰۶]

۵۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۸۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الاول ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ (۲۳ر-۸۳پ)، ۱۸ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۴سم [ف: ۱۳ - ۳۱۵۷]

۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۵
آغاز و انجام: برابر
نام مولف با توجه به آغاز و انجام معین گردید؛ خط: نستعلیق، کا: علی رضا، تا: ۱۱ رمضان ۱۲۳۲ق؛ مصحح؛ تملک: محمدمحسن؛ مهر: «عبده الراجی محمدعلی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه آبی نقش‌دار، ۷۷گ، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۵ - ۵۳۷]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۱/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: سه‌شنبه از رجب ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ (۱پ-۴۹پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۱ - ۱۱۴]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۲/۲
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مولف در فهرست «علیرضا» آمده؛ کا: احمد بن محمد بن طیب موسوی جزایری شوشتری، تا: ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۵۰۰]

۶۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۵۹/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: انجام؛ ۶۲گ (۱۰-۷۱)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۰۷]

۶۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۷۱/۱
خط: نستعلیق، کا: سلطانعلی گواری کزازی، تا: ۲۹ شوال ۱۲۳۳ق، جا: کرمانشاه مدرسه حاجی شهباز خان؛ کاغذ: شکری، جلد: چرم مشکی، ۱۶۳گ (۱ر-۱۶۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲ - ۳۶۷]

۶۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۲
خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن محمد حسین الملقب، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۳۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۶۷]

۶۵. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۱
آغاز: مقاتل بفتح تا نیز خواهد بود بالضرورة ... قوله أی بلغوا أقصی مراتب الحق چون معراج جمعست مضاف به جنس معرف بلام تعریف؛ **انجام:** برابر
کا: محمد علی جزی، تا: ۷ ربیع الثانی۱۲۳۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۱گ (۱ر-۵۱پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: - ۱۹۱]

۶۶. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ رجب ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: - ۲۰۷]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه، ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۳۷ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۳۰]

۶۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۱۶
آغاز و انجام: برابر
نام کامل مؤلف با توجه به آغاز و انجام نسخه معین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه رمضان ۱۲۳۷ق؛ جلد: معمولی، ۴۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [مؤید: ۳ - ۲۶۵]

۶۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۷۷
آغاز: پس در این مقام صلوات مستعمل است در رحمة که جزء معنی اوست و استعمال لفظ در جزء معنی مجاز است و لهذا محشی فرموده که؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: - ۶۷]

۷۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۳۹/۲
آغاز: معنی آیه به اتفاق جمهور مفسرین این است که ما راه حق نمودیم ایشان را لیکن بعضی شاکرند به سبب قبول هدایت و وصول به راه حق؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن حاج شریف، تا: ۸ شعبان ۱۲۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: گالینگور سبز، ۹۱گ (۱۲۶ر-۲۱۶ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۲ - ۷۵۷]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۳۸ق؛ کامل ولی بسیار مغلوط؛ محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی و فستقی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۳۲]

۷۲. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۲۰
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن جعفر بن ربیع بافقی، تا: ۱۸ ربیع الاول ۱۲۳۹ق، به جهت محمد هادی بن محمد علی ابرندابادی؛ ۱۴۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: - ۱۹]

۷۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۵۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق [ف: - ۱۰]

۷۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۴۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۸۹]

۷۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۵۸/۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۴۱ق؛ جلد: مقوا، عطف پارچه، ۱۷ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۱۱]

۷۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۰۴/۳

خط: نستعلیق، کا: حسین بن میرزا علی اصغر نقیب الاشراف، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳۶گ (۸۶پ-۱۲۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۶۸]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۳۵

آغاز: مذکور آنست که بران امری مقدم باشد اما اگر تفسیر کنند اضافی را به اینکه مقدم باشد نسبت به مقصود؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ شعبان ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ خط محمد حسن بن محمد هادی خاتون آبادی اصفهانی با مهر او «عبده محمد حسن الحسینی» (بیضی)؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۱×۲۱/۵سم [ف: ۴۳ - ۳۰]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۵۶

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در فهرست «علیرضا» آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ جمادی الاول۱۲۴۲ق، جا: قزوین؛ واقف: ورثه تنکابنی؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج خرمایی، ۹۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۴۵۱]

۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۶ - ۸۱]

۸۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۴۹/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی زارجی، تا: ۱۲۴۵ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۶۱ص (۱۰۸-۱۶۸)، ۱۹سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۱۶۵۸]

۸۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۳۱۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۶ شعبان ۱۲۴۵ق؛ مجدول، محشی؛ ۸۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۶×۱۱/۵سم [ف: ۱ - ۲۹۰]

۸۲. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، تا: شعبان۱۲۴۵ق [مخطوطات دزفول: - ۲۱]

۸۳. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۱۹

خط: نستعلیق، کا: محمد موسوی، تا: ۱۲۴۵ق [چند نسخه-ف: ۳۵۳]

۸۴. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه:۷۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: جیبی [اوراق عتیق: ۱ - ۲۷۶]

۸۵. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۴۰۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۴۸ق؛ مصحح؛ ۱۰۸گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱ - ۳۲]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴/۱ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا محمد بن ملا محمد رضا الملقب بپیشنماز، تا: ۱۲۴۹ق؛ شماره فرعی باتوجه به ص ۳۰۷ اصلاح شد؛ ۸۹ص (۲-۹۰) [ف: ۷ - ۸۳]

۸۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۳۴/۲

آغاز: پس باید که هدایت در این آیه به معنی ایصال به مطلوب باشد تا در معنیش خلل راه نیابد و درست شود اختصاصش به غیر ظالمین قوله و اندفع کلا النقیضین به این طریق؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ جمادی الاول ۱۲۴۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۸گ (۵۶ر-۱۴۳ر)؛ ۸۵گ، ۱۸سطر [ف: - ۲۲۱]

۸۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۹

خط: نستعلیق، کا: محمد بن سلیمان طبیب تنکابنی، تا: ۱۲۴۹ق، کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن یشمی، ۱۵۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۴/۴سم [ف: ۲ - ۲۰۳]

۸۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدحسین، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۸۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۹]

۹۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۷۱/۳

انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صادق پسر محمد، تا: غره محرم ۱۲۵۲ق، جا: مدرسه الجرامیه (جهرامیه)؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: مقوایی، ۶۷گ، ۱۴ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۱۶۱]

۹۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۵۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۳۵گ (۷۳پ-۱۰۷ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۷ - ۲۷۶]

۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۹گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵ - ۱۵۴]

۹۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق، جا: مدرسه حاجی صفر علی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۵ - ۲۵۸]

۹۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۵۲/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن حاجی صالح کاشانی، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۵۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ (۶۷پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۹۶]

۹۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۲۵/۲

کا: محمد علی بن محمد موسوی، تا: شنبه ۲۰ صفر ۱۲۵۵ق؛ ۴۸گ (۶۱-۱۰۸)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۰]

۹۶. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: علی بن محمد محسن، تا: سه‌شنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۲۵۶ق [مخطوطات دزفول: - ۲۱]

۹۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ ۵۵گ (۳۶-۹۰)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۳۸]

۹۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد علی بن آقا محمد بافقی، تا: شنبه ۱۰ شوال ۱۲۵۶ق؛ تملک: حسین کازرونی با مهر «حسین منی و انا من حسین» (بیضی)، ابن حاجی محمد صفر با مهر «یا احمد» (بادامی)؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: لاجوردی، ۱۵ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۸۷۰]

۹۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۲۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمدحسن مراغی، تا: ذیحجه ۱۲۵۹ق؛ از روی نسخه ای مغلوط؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳گ (۱۲۰پ-۱۵۲پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۹۶]

۱۰۰. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۹۰/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم خان بن حسین آقا خویی، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۲۵۹ق؛ واقف: شهید، جلد: مقوایی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: - ۳۱۲]

۱۰۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۶۵

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم، تا: ربیع الاول ۱۲۵۹ق؛ ۱۲۸گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲ - ۳۶۰]

۱۰۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: میشن سربی، ۸۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۶ - ۸۷]

۱۰۳. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ افتادگی: آغاز [چند نسخه-ف: ۳۶۰]

۱۰۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه شنبه ۳ جمادی الاول ۱۲۶۰ق، جا: مدرسه سلیمان خان؛ ۵۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [مؤید: ۳ - ۷۷]

۱۰۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۴۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... روایت شده از پیغمبر صلی الله علیه وآله که فرمود کل امرذی بال لم یبدا فیه ببسم الله فهو ابتر؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: اسمعیل (من قزلباشان اهل هرات)، تا: ربیع الاول ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۰۸گ، ۱۲و۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۹]

۱۰۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: محمد حسن بن محمد ابراهیم بن محمد رضا رزقانی، تا: ۱۲۶۰ق؛ صفحات اول مجدول، مصحح، درآخر نسخه مطالب کلامی است درپنج صفحه به نقل از میرزا علی رضا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۱]

۱۰۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۶۱ق؛ مصحح؛ تملک: ابوالقاسم ۱۲ رجب ۱۳۰۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۹]

۱۰۸. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۰۶/۲

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عباس حداد، تا: جمعه ۵ ربیع الاول ۱۲۶۱ق، جا: خوسف؛ ۹۴گ (۳۹پ-۱۳۲ر)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: - ۸۲]

۱۰۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد اسماعیل خوانساری، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الاول ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، مشکی، ۷۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۸۷]

۱۱۰. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۷۶

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بنعباس کازرونی، تا: یک‌شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۲۶۳ق، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: - ۱۱۹]

۱۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۷۳

آغاز: برابر.؛ **انجام:** زیرا که آخر قضیه شرطیه بالقوه ارز نه بالفعل پوشیده نیست که فهم آنچه مذکور شد تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق، کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۱۱/۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: معصومعلی عبدالصالح، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: پسته‌ای و سفید و آبی، ۴۴گ (۶۹ر-۱۱۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۶سم [ف: ۶ - ۱۶۴]

۱۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۶۵ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۴۷گ، ۱۹ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۴ - ۱۱]

۱۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۸۶

آغاز و انجام: براتبر

خط: نستعلیق تحریری، کا: علی اصغر بن محمد بن علی، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح، محشی با رمز «۱۲»؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج نخودی، ۱۰۷گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [

رایانه]

۱۱۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲-۶۱۹۳

خط: نسخ، کا: نبی بن ملا قاسم فارسی، تا: شوال ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، عطف تیماج مشکی، ۱۴ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۲۲۵]

۱۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مولف در فهرست «علیرضا» آمده است؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۶۱ و ۱۵ جمادی الاول ۱۲۶۶؛ واقف: حسین کی استوان.، کاغذ: نیلی و حنایی، جلد: تیماج دارچینی، ۱۱۵گ، اندازه: ۲۱×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۴۵۲]

۱۱۷. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** جائنی رجل فکانه یقال جائنی جماعة.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشت مورخ ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: صیقلی، جلد: مقوا با روکش کاغذ ابری، ۱۵۳ص، ۱۵ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۵۰]

۱۱۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رضا بن اسماعیل جیلانی، تا: ۱۲۶۷ق، جا: قزوین مدرسه حاج ملاصالح؛ ۴۹ص (۱۸۲-۲۷۸)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲ - ۵۰]

۱۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۸۵/۲

خط: چاپی، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ این رساله چاپی سنگی ۱۲۶۸ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۹۸]

۱۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۸۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الانسان مثلاً جزءه لانه مرکب من الانسان مع التشخیص.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه، ۵۶گ (۱۱۳-۱۶۸)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۲ - ۴۲۰]

۱۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۵۵۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد رسول بن شیخ نور الله جبل عاملی، تا: ۶ صفر ۱۲۷۱ق، جا: قزوین مدرسه حاج ملا صالح؛ واقف: آقای زرآبادی، آبان ۱۳۶۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۵۳گ، ۱۶- ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۳۲]

۱۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۱۰

آغاز: بسمله، قال المحقق الیزدی قوله، الحمدلله اقول؛ **انجام:** فلذا اوردها جمیعا فثبت به.

خط: نسخ، کا: ابوالحسن و ملا محمد یزدی، تا: صفر ۱۲۷۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۷۶گ، ۱۹سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۸۶۰]

۱۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** انجام ذیل: «مع بقاء الصدق و الکیف و الموجبة انما تنعکس جزئیة ... و هذا بالمقاصد اشبه.»

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه شنبه ۱۳ ذیحجه ۱۲۷۳ق؛ مذیل است به «تهذیب المنطق» تفتازانی و حاشیه تهذیب المنطق ملاعبدالله که اولی ذیلا ناقص و دومی نیز چاپی می باشد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۳۵]

۱۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۸۸

خط: نستعلیق، کا: سلطان میرزا پسر نصرالله میرزا، تا: ۱ رجب ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج حنایی، ۱۹۳گ، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۶۷]

۱۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** زیرا که وحده اشاره به قضیه سالبه است یعنی لیس غیر الانسان بضاحک قضیه سالبه در صغری شکل اول.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه، ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۷۷ق؛ واقف: حجةالاسلام محمدی گلپایگانی، مهر ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۳۱]

۱۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲ رجب ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ (۱پ-۵۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۲۲۱]

۱۲۷. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۴۹/۱

خط:نسخ، کا: محمد حسین بن ابوالحسن مجومردی، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۲۸۰ق؛ ۷۱گ (۱پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۴۶]

۱۲۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۳۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه جمادی الاول ۱۲۸۲ق، برای میرزا محمد در یوش نور؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۶گ، ۱۱ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: - ۸۲]

۱۲۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحکم جزء ثانی اصل پس دال هم لیس ب باشد و همچنین لیس ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بعضی صفحات به خط چلیپا، نوشته‌ای به خط میرزا محمد بن محمد حسین گلپایگانی سلطان آبادی، و خط میرزا آقا بن میرزا علی شاه آبادی در روز شنبه ۲۸ صفر ۱۲۸۹؛ شیخ علی اصغر بن ملا علی عطا در ۱۳۳۱؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [مؤید: ۳ - ۳۱۹]

۱۳۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۱/۳

کا: علی پناه بن اسماعیل کلارستاقی ناطرج در سعادت آباد، تا: ۱۲۹۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف:

- ۳۲۰]

۱۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۱۳/۲

تا مبحث عکس قضایا؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالجواد حاجی ملا محمد علی بن حاجی آدینه اصفهانی مشهور به نیل فروش و روناسی، تا: ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۵۸ص (۱۲۹–۳۸۶)، ۱۱ سطر، اندازه: ۵×۱۸سم [ف: ۱۹ - ۲۹۹]

۱۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن ملا درویش محمد کازرونی، تا: محرم ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۸۶گ، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم[ف:۲۸–۳۷۰]

۱۳۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۸۶

خط: نسخ، کا: غلام علی، تا: از اوایل قرن ۱۴؛ ۱۲۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: - ۶۶]

۱۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری چلیپایی، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۱ جمادی الثانی ۱۳۰۱ق؛ مصحح؛ واقف: مکتبه الامام امیرالمؤمنین (ع)، اردیبهشت ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۱۳۴]

۱۳۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید اسمعیل حسن آبادی، تا: ۱۲ ربیع الثانی ۱۳۰۴ق، جا: مدرسه التفاتیه قزوین؛ جلد: تیماج سیاه، ۴۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۲ - ۲۸۷]

۱۳۶. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق [نشریه: ۷ - ۶۹۶]

۱۳۷. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۱ فیاض

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ فستقی، جلد: مقوا، ۱۵ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: - ۴۵]

۱۳۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۵۱

خط: نسخ، کا: مرتضی حسینی، تا: ۱۳۲۶ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۳گ، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۲۱۹]

۱۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «منتظر لطف الهی رمضانعلی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ، ۱۷ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۲۱۰]

۱۴۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۳۷

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲ - ۴۵]

۱۴۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۹۹/۲

انجام: همچنین صادق است که اولا رضای.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «علی رضا»؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۴۳گ (۳۶–۷۸)، ابعاد متن: ۶×۱۱/۵، اندازه: ۷×۱۵/۵سم [ف: ۴ - ۱۳۱۹]

۱۴۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۷۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۱۰]

۱۴۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۷۹

آغاز: بعلیه پس گویا گفته شده که حمد از برای آن ذاتست بواسطه آنکه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ قرمز، ۶۰گ، مختلف السطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۵ - ۱۶۶۹]

۱۴۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۸۰

آغاز: جرم وضوء که ملزوم و لازم است پس در هنگامی که آن لفظ را؛ **انجام:** اگر عکس صغری مقدمتین باشد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری، ۵۳گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵ - ۱۶۶۹]

۱۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۸۱/۲

آغاز: و از این جهت است که می گویند مدحت اللولوء علی صفاتها و نمی‌گویند حمدت اللولوء علی صفاتها خواه آن جمیل باشد و خواه غیر نعمت. پس بنابراین نسبت میانه حمد و مدح عموم و خصوص مطلق خواهد بود؛ **انجام:** و لهذا محشی در این سه ضرب همه جا مقید ساخت به منعکس.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی سبز و زرد، ۹۱گ (۳۷–۱۲۷پ)، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۵×۲۱سم[ف:۱۶–۴۳۲]

۱۴۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۰۰/۲

ناقص است؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۲۹۷]

۱۴۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «المتوکل علی الله محمد علی بن محمد اسماعیل» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: - ۹۶]

۱۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۹۴–۵۸/۱۴۴

آغاز: بر وجود صانع و نسبت میان حمد لغوی و حمد اصطلاحی عموم من وجه است و میانه حمد اصطلاحی و شکر لغوی ترادف است

از اول تا «وفی الثالث ایجاب الصغری و فعلیتها، و در شکل ثالث ایجاب صغری و فعلیت صغری شرطست ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۴گ، ۲۱–۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲ - ۸۶۷]

۱۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۲۰/۲–۵۷/۹۰

آغاز: رسد. محمول علی الحقیقی الخ بدانکه مراد از ابتدای حقیقی آنست که چیزی دیگر بر آن مقدم نباشد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ – ۹۱۱]

۱۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۱۸/۳-۳۹/۱۹۸

آغاز: بزیادة اداة الاتصال او الانفصال عن التمام یعنی طرفین قضیه شرطیه در اصل دو قضیه تامند الا آنکه بیرون رفته اند بسبب زیادتی اداة اتصال یا انفصال از اینکه قضیه تامه باشند؛ **انجام:** خاتمة مفهوم الکلی یسمی کلیا منطقیا و معروضه طبیعیا و المجموع عقلیا و کذا الانواع الخمسة خاتمه یعنی اینست خاتمه مباحث کلیات مفهوم لفظ کلی را نام نهاده‌اند ... در عکس مستوی نقیض عکس ملاحظه می کردیم باصل خواه بخلف خواه بطریق عکس و خواه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۲۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲ – ۸۶۶]

۱۵۱. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۰۰/۲

آغاز: فصل معرف الشیء ما یقال علیه لافادة تصوره چون فارغ شد مصنف از مبحث کلیات خمس شروع کرد در معرف که مقصد اصلی باب تصورات است؛ **انجام:** و هذا بالمقاصد اشبه یعنی آنچه مذکور شد در ثامن از رؤس ثمانیه به مقاصد اشبه است و این ظاهر شد از ثمان مذکور.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۳گ (۱۴۴ر-۱۹۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱ – ۸۱]

۱۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۵۳/۷-۱۰/۱۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** مثلا هرگاه صادق باشد کل با یا بالدوام مادام ج می یابد که صادق باشد کل ما لیس لیس بالدوام مادام لیس والاصادقا خواهد بود نقیضش یفعل لیس بعض مالیس ب لیس.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۷۰]

۱۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۴۴/۲-۵۷/۱۱۴

آغاز: بسمله قول مصنف که گفت الحمدلله الذی هدانا سواء الطریق بدان که الف و لام در الحمد احتمال چهار چیز می رود

خط: تحریری، کا: حسنی بن محمدی، تا: ۱۶ رجب، جا: مدرسه صدر؛ ۲۰گ (۶-۲۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ – ۹۱۱]

۱۵۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن الحاج ملا محمدحسین تبریزی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۷۵۷]

۱۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۰۷/۲

آغاز: بدان که علم بر دو قسم است یکی آن که محتاج است به حصول صورت معلوم نزد عالم و این قسم را حصولی می گویند؛ **انجام:** و فایده بیان موضوع علم متمیز شدن آن علم است به علم دیگر. زیرا که هرگاه موضوع علمی متمیز گردد به علم دیگر آن دو علم از هم ممتاز نمی‌گردند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ نسخه پس و پیش شده؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۰۴گ (۵۱ر-۱۵۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۰]

۱۵۶. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ – ۵۴۰]

۱۵۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۷۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: – ۶۷]

۱۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۰۶ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۲ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۶۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۷۶

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۲۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: – ۱۰۲]

۱۶۱. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۱۰/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: – ۳۸۱]

۱۶۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف:۱۲۴۸]

۱۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۳۲

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۶۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: فستقی، ۵۰گ [عمومی ساری و تنکابن: ف:۱۲۳]

۱۶۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۲۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: مجتبی خندق آبادی، ۱۱ شوال ۱۴۲۳؛ جلد: مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵ – ۲۴۷]

● حاشیة حاشیة التهذیب / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-it tahḏīb

؟ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ – ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (–۹۸۱)

حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله یزدی بر تهذیب المنطق است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۲۹/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: بهاء الدین اسماعیل موسوی زنجانی، تا: ۱۳۱۵ق، جا: مدرسه آخوند ملا علی زنجانی؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»، در اینجا بخشی از کتاب تحفة الطالبین فی المنطق

المتین آمده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۷گ (۱پ-۹۷پ)، ۱۵ سطر (۱۳/۴×۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: - ۲۸۰]

● **حاشیة حاشیة التهذیب** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-it tahḏīb

طباطبائی، محمد سعید بن قاسم، ۱۰۱۲ - ۱۰۹۲ قمری
tabātabā'ī, mohammad sa'īd ebn-e qāsem (1604 - 1681)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

تاریخ تألیف:۱۱ شوال ۱۰۳۵ق

حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه ملا عبدالله یزدی. در این حاشیه بیشتر به توضیح نظرات یزدی یا تفتازانی پرداخته و کمتر رد و ایراد می‌کند.

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد الله الذی نطقت بحکمته عجائب صنعه ... فهذه حقایق لایحة و دقایق سانحة علی حاشیة المنطق من التهذیب الذی الفها ... .شهاب الدین المدعو بعبدالله قدس الله روحه.

انجام: یخرج ما فیه فقد اتفق الفراغ من تبیین معضلاتها و مشکلاتها علی یدی ... ابن قاسم محمد سعید الحسینی الحسنی الطباطبائی فی النصف الاول من الیوم الاول فلان (تمت الکتاب بعون الملک الوهاب)

[دنا ۱۲۵/۴]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۵۹

آغاز: الی ما استعمل هو فیه فبناء علی ذلک؛ **انجام:** و یعرضوا عن الاعتراض بالجدل و العناد بید مؤلفه العبد المفتقر المحتاج الی رحمة ملک العباد ... تمت الرسالة ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شوال ۱۰۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۶گ، ۱۹ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۸۷۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۴۱

آغاز: ... ههنا تسع کل واحد منها ثنائی لان الابتداء اما ان یکون فی کلیهما محمولا علی الحقیقی؛ **انجام:** فلابد من العدول الی المعنی التفصیلی حتی یصح ما ذکره المحشی و لا یخرج ما فیه قد اتفق الفراغ ...

کا: محمد فاضل بن محمد مهدی، تا: محرم۱۱۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «فضل»؛ مهر: «مصلح ... الموسوی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی؛ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۲گ، ۱۳ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۳۵ - ۵۱۳]

۳. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۶۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقد اتفق الفراغ من تبیین شهور سنه سته و تسعین و مائة بعد الف من الهجرة النبویه

تذکر: مؤلف در فهرست ناشناخته مانده است که به قرینه آغاز نسخه و همخوانی با نسخه شماره ۷۳۱۵ دانشگاه تهران معین شد؛ خط: نستعلیق، کا: کریم بن بابا لیکخورانی، تا: ۱۱۹۶ق؛ کاغذ: زرد آهارزده، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۲گ (۸۰پ-۱۴۱ر)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: - ۵۵]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶

آغاز: الحمد لله علی تهذیب المنطق و الکلام فی تقریر عقائد الاسلام و تحریر قواعد الاحکام و اشکره علی تجرید النظر فی کسب المرام؛ **انجام:** فلابد من العدول الی المعنی التفصیلی حتی یصح ما ذکره المحشی و لا یخرج ما فیه قد اتفق الفراغ من تبیین معضلاته ...

خط: نسخ، کا: علی بن موسی بن عبد الله هریوی، تا: ۱۲۹۵ق، برای محمد صالح بن ملا احمد بشروی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۳۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نو، ۷۴گ، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم[ف:۱۶-۵۱۰]

● **حاشیة حاشیة التهذیب** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-it tahḏīb

قزوینی، نصیر بن حسین، ق۱۱ قمری
qazvīnī, nasīr ebn-e hoseyn (- 17c)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۵۹/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲ - ۱۱۸]

● **حاشیة حاشیة التهذیب** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-it tahḏīb

لاهیجی، محمد جعفر بن محمد صادق، ق۱۳ قمری
lāhījī, mohammad ja'far ebn-e mohammad sādeq (- 19c)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه نخستین از دوانی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۴۵/۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۷۱۸]

← حاشیة حاشیة تهذیب المنطق ≻ القسطاس المستقیم و المکیال القویم

● **حاشیة حاشیة تهذیب المنطق** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq
بحرانی، علی بن عباس، ق۱۳ قمری
bahrānī ،‘alī ben ‘abbās (- 19c)
وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)
حاشیه‌ای است بر حاشیه ملا عبدالله یزدی بر تحریر القواعد المنطقیة. محشی عبارات حاشیه ملا عبدالله را با عناوین «قوله، قوله» آورده آن گاه به شرح آنها پرداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۲۰/۱
آغاز: بسملة، الحمدلله، افتتح کتابه بحمدالله بعد البسملة ابتداء بخیر الکلام و اقتداء بحدیث خیر الأنام علیه و آله أفضل الصلاة و السلام فإن قلت حدیث الإبتداء مروی فی کل من التسمیة و التحمید فکیف التوفیق؛ **انجام:** قوله و هذا بالمقاصد أشبه، أی الأمر التام أشبه بمقاصد الفن منه بمقدمات و لذا تری متاخرینا کصاحب لع یوردون ما سوی تحدید فی مباحث الحجة و لواحق القیاس و أما التحدید فشأنه أن یذکر فی مباحث المعرف و کونه أشبه بالمقصود ظاهراً ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۲۷۱ق؛ محشی، با نشان «بلغ» مقابله شده، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۷۱گ (۱پ-۷۱ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۹ - ۱۹۵]

● **حاشیة حاشیة تهذیب المنطق** / منطق / فارسی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq
موسوی، باقر، ق۱۳ قمری
mūsavī, bāqer (- 19c)
وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۷۷
جلد دوم؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۷ق؛ گویا نسخه اصل باشد؛ تاریخ وقف: ۱۲۸۸ [ف: - ۱۰۶]

● **حاشیة حاشیة تهذیب المنطق** / منطق / فارسی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq
جامعی، محیی الدین بن عبد اللطیف
jāme‘ī, mohyī-d-dīn ebn-e ‘abd-ol-latīf
وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۸۷
آغاز: بعض ما لیس بمتحرک بالدوام لیس بمتحرک،پس ثابت شد هر دو جزو عکس نقیض این بود؛ **انجام:** بنابر این قاعده صغری ضروریه ... اما حق این است که حینیه مطلقه است ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «لا اله الا الله الحق الملک المبین عبده حسین»؛ اهدایی: علی مدرسی؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: مقوایی ابری عطف تیماج قرمز، ۵۵گ، ۲۳ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲ - ۷۳۴]

● **حاشیة حاشیة تهذیب المنطق** / منطق / فارسی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq
زاهد یزدی، علیرضا
zāhed yazdī, ‘alī-rezā
وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۵۵
آغاز: و خواه بار کانه و خواه ... باشد و در اصطلاح صرف العبد جمیع ما انعمه الله فیما خلق الله لاجله، الخ
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: صالح زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳ - ۹۶۴]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۶۹/۲
خط: نسخ، کا: ابراهیم شریف پسر حاج محمد علی یزدی، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۸۶ص (۲۸-۱۱۳)، ۱۶ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳ - ۹۶۷]

● **حاشیة حاشیة تهذیب المنطق** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq
طالقانی، ملا محسن
tāleqānī, mollā mohsen
وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۸۸/۲
خط: نسخ، کا: محمد یوسف ابن محمد طاهر روضه خان، تا: ۱۲۴۹ق [چند نسخه-ف: - ۳۷۳]

● **حاشیة حاشیة تهذیب المنطق = حاشیة حاشیة ملا عبدالله** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq = ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i mullā ‘abd-ul-lāh
طباطبائی، محمد
tabātabā’ī ،mohammad
وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله

بن حسين يزدى (–۹۸۱)
حاشيه توضيحى كوتاهى است بر حاشيه «ملا عبدالله يزدى»، بر تهذيب المنطق «تفتازانى»، بر بخش آغازين فصل قضايا. گمان مى‌رود مؤلف، همان «سيد محمد سعيد بن سيد سراج الدين قاسم طباطبائى» باشد كه در الذريعة (۶۱/۶)، به عنوان محشى بر حاشيه ملا عبدالله، از او ياد شده و به نقل از جامع الرواة تاريخ وفات او را سال «۱۰۹۲» هجرى آورده است. محشى، در آغاز كتاب، از بخش اول اين حاشيه بر تصورات تأليف خود، ياد نموده كه قبل از اين حاشيه، به انجام رسيده است.

قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۴/۴

آغاز: الحمدلله الذى أوقفنا على حقايق الأشياء و علمنا مسميات الأسماء؛ **انجام:** و يقال: الرابط فى هذه القضية حركة الرفع لأنها دالة على الإرتباط، انتهى ...

ناتمام؛ خط: نستعليق، بى‌كا، تا: قرن ۱۳؛ ظاهر نسخه حكايت از خط مؤلف مى‌كند كه احتمالاً ناقص مانده؛ كاغذ: شرقى، ۱گ (۱۱۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۶ – ۱۶۲]

● **حاشية حاشية تهذيب المنطق** / منطق / عربى

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq

وابسته به: حاشية تهذيب المنطق = حاشيه ملا عبدالله ملا عبدالله بن حسين يزدى (–۹۸۱)

غير همانند:

۱. تنكابن؛ عمومى؛ شماره نسخه:۱

آغاز: بسمله الحمدلله الذى خلق فسوى و الذى قدر فهدى و الذى صور

خط: نسخ، بى‌كا، تا: شعبان تا رمضان ۱۱۳۲ق، جا: قزوين؛ كاغذ: آهار مهره، جلد: عنابى، ۱۲۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [عمومى سارى و تنكابن: ف: – ۱۴۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۶/۱۳

ساخته روز چهارشنبه ۲۶ ذيحجه ۹۶۷؛ خط: نستعليق، كا: محمد على تبريزى قرچه داغى، تا: قرن ۱۳؛ كاغذ: سفيد، جلد: تيماج حنايى، ۳ص (۱۴۶–۱۴۸) [سنا: ف: ۲ – ۱۳۱]

۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۵۹

آغاز: تبعاً اذا لا مدخل لها فى الايصال الذى هو ... قوله و المراد بالمقدمة هاهنا؛ **انجام:** هو الجزيى الاضافى و لا محذور فى ذلك.

خط: نسخ مختلف، بى‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگى: آغاز؛ جلد: تيماج مشكى، ۱۰۳گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: – ۳۷۶]

← حاشية حاشية الجديدة على شرح المطالع ➢ تنوير المطالع و تبصير المطالع

● **حاشية حاشية الجرجانى على تحرير القواعد المنطقية** / منطق / عربى

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

عجمى، سيد على، – ۸۶۰ قمرى

ʻajamī, seyyed ʻalī (- 1456)

وابسته به: حاشية تحرير القواعد المنطقية = حاشيه شريفى = حاشيه كوچك؛ جرجانى، على بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

حاشيه‌اى توضيحى بر حاشيه سيدمير شريف جرجانى بر شرح شمسيه قطب الدين رازى (– ۷۶۶ق) كه گاهى داراى گفتگو با مير شريف يا ديگران است.

آغاز: الحمدلله الذى هدانا سواء الطريق و الحق و ميزنا عن سائر المخلوقات بالعقل و النطق و صلى الله على سيدنا محمد هادم الباطل و الزهق

انجام: مثل الالفاظ المشتركة المترددة فيها الذهن بين المقصود و غيره فلا يثبت الاردأ فليتأمل فانه دقيق

[كشف الظنون: ۱۰۶۳/۲؛ دنا ۱۲۶/۴]

۱. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۱۲۷۶۳/۲

آغاز: علم بسهوه من وجهين زيادة الثلاث و زحلفت الفاء من كلمة فاولها اى لفظ ... قوله فى الشرح اما المقدمة ففى ماهية المنطق و بيان الحاجة اليه؛ **انجام:** برابر

خط: نستعليق، كا: محمود بن حسن بن ارتوخ شاه، تا: ۸۸۰ق؛ افتادگى: آغاز؛ مصحح؛ كاغذ: شرقى، ۴۲گ (۱۱۱–۱۵۲)، ۲۰ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۲ – ۴۳۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۴/۲

آغاز: ... فيها ايضا لكن الملائم حينئذ ايراد الكلمة ايضا فتامل، اعلم ان جمهور الحكماء على ان محل الكليات هو النفس الناطقة؛ **انجام:** برابر

خط: نستعليق مايل به نسخ، كا: محمد بن شيخ على ماكانى، تا: قرن ۱۰؛ افتادگى: آغاز؛ اين يادداشت آمده: «حاشيه عماد و حاشيه سيد على بر حاشيه مير بر شرح شمسيه از اولى تخمينا دو ورق افتاده است»؛ مصحح؛ جلد: تيماج كرم قهوه‌اى نرم، ۲۴گ (۵۰ ر–۷۳پ)، ۱۷ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴۳ – ۲۲۶]

۳. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۹۶۹۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، بى‌كا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوايى عطف تيماج قهوه‌اى، ۶۳گ (۱۰۶پ–۱۶۸ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ – ۶۰]

۴. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۱۰۳۲

آغاز: بسمله. عليك اعتمادى يا كريم. الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام على خير خلقه محمد و آله اجمعين قوله. و رتبته على مقدمة الضمير راجع الى الكتاب المذكور؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق بدخط، کا: احمد بن حاج الحرمین حاجی شیخ سعید، تا: جمادی الاول ۹۷۸ق؛ محشی؛ واقف: میرزا ابوالقاسم حسینی، ۱۱۳۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری عطف تیماج مشکی، ۴۲گ، ۱۶ سطر [ف: ۱ - ۲۸۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۹/۱

آغاز: التصدیقیة فلا جزء علی حده و لاتصور الموضوع الذی هو من المبادی التصوریة؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۲۳گ (۱ر-۲۲پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۱۹/۵سم [ف: ۴۳ - ۶۶]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

ابن فناری، حسن بن محمد شاه، ۸۴۰ - ۸۸۶ قمری

ebn-e fannārī ‹hasan-e bn-e mohammad šāh (1437 - 1482)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

به نظر می‌رسد همان رساله قبل است که در این فهرست از ابن‌فناری دانسته شده و آغاز و انجامش با نسخه آستان قدس در رساله قبل شباهت دارد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۱

آغاز: بسمله. حمدله. قوله و رتبته علی مقدمة الضمیر راجع الی الکتاب المذکور سابقا؛ **انجام:** فیها الذهن بین المقصور و غیره فلا تثبت الارادة فتامل و الحمدلله

با حاشیه «منه»؛ خط: نستعلیق، کا: میرعلی اکبر، تا: صفر ۹۶۰ق، جا: سمرقند مدرسه قتلغیه؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه مغزی، ۲۸گ (۲۰پ-۴۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۷۵]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

شاه میری شیرازی، هبة الله بن عطاء الله، - ۸۹۸ قمری

šāh-mīrī-ye šīrāzī ‹hebat-ol-lāh ebn-e ʻatā'-ol-lāh (-1493)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تعلیقاتی است بر متن شمسیه با عناوین «قال المصنف» و تحریر القواعد قطب الدین با عناوین «قال الشارح» و حاشیه میر سید شریف گرگانی بر آن با عناوین «قوله»، و نیز ایراداتی است بر شارحین این کتاب با رمز برای نام کسانی که بر آنها ایراد گرفته شده.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۷۱/۲

آغاز: شمسیة قلائد المنطق بالتحقیق حمد خالق هو بالشکر خلیق و الصلاة علی أفضل نوع البشر؛ **انجام:** و أثراً مختصاً به أیضاً لان هذا المساوی من الاثار المطلوبة من المعروض لاختصاصه به

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای،۴۴گ (۱۴۵پ-۱۸۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۴ - ۲۵۶]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

ابوشامه، ق۹ قمری

abūšāme (- 15c)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای متوسط بر «حاشیة شرح الشمسیة» میرسیدشریف جرجانی که به صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی فضلنا بجزیل العوارف و جمیل المعارف ... قوله فی کثیر من النسخ یرید ان وجود لفظ ثلث فی کثیر من النسخ و ان کان موهوما لوقوعها من المصنف لکن الصواب بخلافه ...

انجام: فی قوله للاشعار باختیار ان المراد من المعانی معانی الالفاظ المستعمل فی المنطق مطلقا کما یدل علیه قوله و کذا الحال فی سائر العلوم و هذا هو المناسب بحال من یجعل مباحث الالفاظ من المقدمة.

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۹۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله ولما ثبت ان لهذا النوع اشارة الی ان التقدم لما اعتبر بالنسبة الی نوعهما لا الی اشخاصهما ...

در فهرست نام مؤلف «ابوشیخ» ثبت شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۴۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۶۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما الزیادة فبطلان المدلول لان النسبة لیست بجزء التصدیق و انما الجزء تصورها کما لا یخفی.

در فهرست مؤلف ناشناس است، نام مؤلف به استناد تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۹ق؛ مصحح، نسخه‌ای بسیار نفیس و کهن؛ تملک: محمد بن بحر کلب سیبی

نخعی (نجفی) همراه مهر «الهی و فی المحشر سئلنی الاثنی عشر العبد محمد بن بحر ۹۴۱» (دایره)، حسین حسین کرئی؛ یادداشتی به سال ۹۹۴ق در کاشان و مهر «من احب الحسین فقد احب الله» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، ۲۴گ (۱۵۳-۱۷۶)، ۲۰ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۲ - ۴۳۷]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۱۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بن سید احمد، تا: ۹۳۸ق؛ محشی از ابیوردی، شاعر اوغلی، مولانازاده، بیشترین حواشی از ابیوردی است؛ مذیل به سه برگ حواشی ملا علی قوشچی، ملا حسن، ملا مرید بر نسخه ملا جلال الدین و پایان گفته همه محشیان به‌جز ملا علی قوشچی با جمله دعائی «سلمه الله» می‌باشد؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵ - ۴۹۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۶۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مهدی، تا: قرن ۱۱؛ واقف: دکتر محمد زهرائی، تیر ۱۳۵۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۱۲۹]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست و احتمالاً نسخه نام مؤلف «ابوشمحه» ثبت شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۴۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۷۲۵]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة الجندی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya = ḥāšīyat-ul jundī

جندی، احمد بن محمد، ق۹ قمری

jondī, ahmad ebn-e mohammad (- 15c)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است نسبتاً مفصل با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر کتاب «تحریر القواعد» نوشته قطب الدین محمد رازی. در این حاشیه بر جرجانی و بعضاً بر رازی رد و ایرادهای زیادی شده است. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز۱: بسمله و به نستعین قال المصنف و رتبته علی مقدمة الی الکتاب مرتب علی کذا علی ما یقتضیه العطف.

آغاز۲: بسمله. و هذا الاعتراض مما لامدفع له، و لایخفی ان دفع الاعتراض بطریق المناقضة کما فیما نحن فیه قدیکون ...

[دنا ۱۲۷/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و بالجملة و فی وقوعه موقعه تأمل.

خط: نستعلیق تحریری، کا: ملا محمد سوب کندی، تا: اواخر قرن ۹؛ محشی به لفظ «منه مد ظله»، «منه ره» و «منه سلمه الله»، مصحح؛ واقف: شیخ محمد باقر؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۲۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلایکون تلک الماهیة نوعا واحدا و ماهیة واحدة والکل ظاهر بالتامل الصادق

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ شوال ۹۵۵ق؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳گ (۴۳پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۴۵۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ان ما ذکره قدس سره احضر منهما و قیل وجه الاقربیه راجح علی الوجه الاحضریه و فیه تأمل و الله اعلم بالصواب. تمت الرسالة المنسوبه الی الفاضل المدقق مولانا کمال الدین احمد الجندی فی اوایل شهر جمادی الاولی ۹۵۵.

خط: نستعلیق تحریری بدخط، کا: شاه حسین عبدالمجید تربتی، تا: جمادی الاول ۹۵۵ق، جا: مشهد رضوی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷ص (۱-۷)، ۱۹ سطر، اندازه:۹×۱۷سم [ف: ۱ - ۳۵۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و التمسک الثالث الذی ذکرناه اقرب الی اصل الدلیل ما ذکره قدس سره الا ان ما ذکره قدس سره ... هذاالرسالة منسوبة الی المولی الفاضل ...

منسوب به فاضل مولانا احمد افضل در ۴ رجب ۹۷۲ در مدرسه معینیه کاشان. تذکر نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ تحریری، کا: افضل الدین محمد بن جلال الدین محمد بن احمد حسینی اصفهانی، تا: ۹۷۲ق، جا: کاشان مدرسه معینه؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۷ص (۶۰-۶۷) [سنا: ف: ۲ - ۱۷۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ان ما ذکره قدس سره احضر منها و قیل وجه الاقربیه راجح علی الوجه الاحضریه وفیه تأمل والله اعلم بالصواب. تمت الرسالة المنسوبه الی الفاضل المدقق مولانا کمال الدین احمد الجندی فی اوایل شهر جمادی الاولی ۹۵۹.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ کم نقطه و بدخط؛واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶ص (۷-۱۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۵۸]

۶. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۱۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق نزدیک به نسخ، کا: ملامحمد سوب (؟) کندی، تا:

قرن ۱۰؛ واقف: شیخ محمد باقر، ۱۱۷۶؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۳۵]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۲۵-۱۵/۱۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ان یقال تقدیر الکلام هذا اما العرض مخرج بعید الجواب لانه یا یقال فی الجواب اصلا

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی به لفظ «منه مدظله و منه سلمه الله»؛ جلد: مقوا آبی عطف تیماج سرخ، ۱۰۳گ، ۲۱-۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۲۶]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

قره داود شیروانی، ق۹ قمری

qara dāvūd-e šīrvānī (- 15c)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است مفصل با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه سید شریف جرجانی بر «شرح شمسیه» قطب الدین رازی. نام محشی داود می‌باشد اما در مورد القابش اختلاف وجود دارد در کشف الظنون (۱۰۶۳/۲) وی را قره داود و غیر از داود بن کمال قوجوی دانسته است اما در هدیة العارفین (۳۶۱/۱) وی را «قره داود بن کمال القوچه وی الرومی المدرس الحنفی المعروف بقره داود المتوفی ۹۴۸ هـ ق» معرفی نموده و در فهرست جدید آستان قدس رضوی (ج ۱ ص ۲۸۹) از وی با عنوان «داود شیروانی» نام برده است و در فهرست نسخ خطی مدرسه نمازی خوی (ش ۳۶۳) از وی به «داود نعمة الله مشهور به قره داود» یاد شده است. ولی آنچه مسلم است این‌که با توجه به تاریخ‌های کتابت نسخه‌های موجود در نیمه دوم قرن نهم، محشی متوفای ۹۴۸ق نیست. جز این که در برخی فهارس تاریخ تألیف محرم ۸۶۰ق در هرات آمده است که حداقل با حدود زمان تألیف تطبیق می‌کند. گرچه به نظر می‌رسد این تاریخ مربوط به حاشیه عماد الدین فارسی است نه ملا داود.

آغاز: بسمله قال المصنف و رتبه علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة اعلم ان المصنف رحمه الله قال فاشار الی من سعد بلطف الحق الخ اوصافه بتحریر کتاب کذا و کذا.

انجام: یقتضی قصد التعریف ظاهراً وصریحاً لاضمناً فهو لایلایم المقام و یمکن ان یقال اشار رحمه الی الجواب و الایراد بقوله فالاولی الحمد الیه و الصلوة و السلام علی نبیه و علی آله و اصحابه الطیبین الطاهرین تمت

[کشف الظنون ۱۰۶۳/۲؛ هدیة العارفین ۳۶۱/۱؛ سرکیس، معجم المطبوعات ۱۵۰۶/۲ «حاشیة (قره داود) علی التصورات» که گویا همین حاشیه باشد؛ معجم المؤلفین ۲۲۸/۱۲ «تفتازانی»؛ دنا ۱۲۷/۴ با نام شیروانی، داود، و ۱۳۱/۴ با نام قره داود (-۹۴۸) که باید اصلاح شود]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۵۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۲ق؛ محشی؛ مهر: «أفوض أمری إلی الله عبده محمد باقر» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، ۱۱۲گ (۱-۱۱۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۱ - ۴۵۱]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بن سید احمد، تا: ۹۳۸ق؛ محشی از ابیوردی، شاعر اوغلی، مولانازاده، بیشترین حواشی از ابیوردی است، مذیل به سه برگ حواشی ملا علی قوشچی، ملا حسن، ملا مرید بر نسخه ملا جلال الدین و پایان گفته همه محشیان به جز ملا علی قوشچی با جمله دعائی «سلمه الله» می‌باشد؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵ - ۴۹۶]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴۴ح

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه شعبان ۹۵۳ق؛ مهر: نعمة الله بن شاه محمود؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۰]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۵

خط: نسخ، کا: عنایت الله، تا: جمعه ۱۴ ذیقعده ۹۵۷ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: سید محمد بن عبدالهادی عرب ساکن دارالمؤمنین قم به سال ۱۱۹۵، حسین بن محمد باقر به سال ۱۲۴۸، آقا جمال؛ مهر: «المهدی من اهتدیت» (بیضی)، «عبده عباس بن مهدی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۹۸]

۵. شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق شکسته، کا: غیاث الدین محمد مشهور به میرک عقیلی تبریزی، تا: ۹۶۳ق، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۱-۵۵]

۶. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۹۶۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۴گ (۲پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۷۷]

۷. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۲

خط: نسخ، کا: مهدی بن آغاجان مرکیدی، تا: رمضان ۹۷۲ق؛ واقف: شهید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۸۴]

۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شمس الدین بن عبدالله تبرودینی، تا: غره رمضان ۹۷۶ق؛ مصحح؛ جلد: پارچه، عطف تیماج، ۱۴۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲ - ۱۶۵]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: روشنی بن اسفندیار، تا: ۴ ذیقعده ۹۷۸ق؛ محشی با

نشان «احمد، سید علی، روشنی، مولانا» و غیر آن، مصحح؛ تملک: کمال الدین بن محمد حسین فسوی در سال ۱۰۶۹ق، امانت محمد حسین بن خداوندگاری امام جمعه در سال ۱۲۴۶؛ مهر: «بلغ العلی بکماله ۱۰۹۹» (مستطیل)، «هاشم بن موسی الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، ۷۶گ، ۱۸-۲۷ سطر (۸×۱۳)، اندازه:۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۴ - ۸۱۵]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر؛ قد تمت هذه الحاشية الزاكية الداوديه. تم كتابة الكتاب ...

خط: تحریری، کا: محمد بن عبدالمحسن، تا: ذیقعده ۹۸۱ق؛ ۹۲گ (۱پ-۹۲ر) [ف: ۲ - ۸۲]

۱۱. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه:۱۰۷

کا: مراد بن حسن هروی، تا: ۲۵ جمادی الاول ۹۸۳ق [نشریه: ۵ - ۳۴۲]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من البين، جوازتعلق إحدهما مع الذهول عن الآخر، لم يرد به جواب تعقل كل منهما مع الذهول عن الاخر ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۷۰گ (۱-۷۰)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲سم [ف: ۳۶ - ۲۰۹]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۲۴

آغاز: التقدير ان يكون مقدمة الشروع مما يجب ان يعلم فی کتب الفن و ليس كذلك لجواز ان يعلم فی غيرها من الكتب؛ **انجام:** برابر

تذکر: نام مؤلف از انجام نسخه معلوم شد؛ خط: نستعلیق، کا: عزالدین محمد بن نظام الدین انصاری، تا: حدود قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز (دو سه صفحه)؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۱۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۴۵۸]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۵]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۶۱گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۸۹]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، ۲ برگ آغاز و چند برگ انجام و چند برگ دیگر این نسخه، از سوی عبدالباقی بن صدرالدین محمد بن ابوتراب فیضی کاشانی از نوادگان فیض کاشانی به سال ۱۲۳۴ق در اصفهان نونویس گردیده است؛ تملک: عبدالباقی با مهر «عبدالباقی بن صدرالدین محمد الفیضی» (بیضی)؛ یادداشت محمد جعفر بن محمد ابراهیم فیضی کاشانی مشهور به علامه فیضی به سال ۱۳۲۷ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۳گ، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۴ - ۱۰۹]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۲

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: میرک محمد حصاری، تا: قرن ۱۰؛ محشی یا نشان «منه» کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۸۰گ (۵۰پ-۱۲۹ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۷۶]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۳۱

خط: نسخ نزدیک به تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۰۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۹/۷×۱۹/۹سم [ف: ۱ - ۱۶۲]

۱۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۹۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲ - ۲۵۴]

۲۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۷۹/۲

خط: نستعلیق، کا: حسن بن عمر شیقکی، تا: قرن ۱۱، جا: جزیره مدرسه عبدلیه؛ ۶۹گ (۴۱پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۲۶۹]

۲۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۰۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی، مصحح؛ ۸۸گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۷]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۲۹

خط: نسخ، کا: ابوتراب فیروز آبادی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: محمد حسین بن علی رضا با مهر «افوض امری الی الله عبده محمد حسین» (مربع)، علی نقی بن حاج آقا محمد قزوینی با مهر «علی نقی بن محمد» (بیضی)، محمد هاشم بن محمد شریف با مهر «صل علی النبی الهاشمی و آله» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۱۵۴]

۲۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا لمدخل فی سلسلة المطالب لعدم الطلب فان حصل بعد القاء لفظ

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام (برگ آخر)؛ مصحح؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: - ۹۲]

۲۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۵۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۲۹گ (۱۵پ-۱۴۳ر)، ۱۹ سطر ۷×۱۲، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۲۸۹]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۷۳-۳۸/۹۳

آغاز: وایضاً المقصود من هذا الكلام تفصيل مافی المقالات وانما ذكر لفظة الثلث ... قال اما المقدمة ففيها بحثان الاول فی ماهية اه والمظروف لايكون ظرفاً؛ **انجام:** برابر؛ تمام شد کتاب موسوم

بحاشیه داود
خط: نسخ، کا: محمد صالح، تا: دوشنبه ۷ رمضان ۱۰۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از «احمد حیدر» و «یوسف الاصم» و «عماد» و «حسن» و ...؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۵۱]

۲۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۰۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۶ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۴]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۶۸
خط:نسخ،بی‌کا،تا:صفر۱۰۱۴ق؛کاغذ:سپاهانی،جلد: تیماج تریاکی، ۱۶۷گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۷ - ۴۹۷]

۲۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۶۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: شاید ملا خلیل قزوینی، تا: با تاریخ ۱۰۲۴ق؛ ۱۱۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱ - ۷۹]

۲۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۴۶
آغاز: فقال و اما المقدمة ففی کذا و کذا و اما المقالات فثلاث اولیهما فی کذا و ثانیها فی کذا و ثالثها فی کذا تم ... فان قلت ما ذکرته من الوجهین ... قلت لما وجب الحکیم؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲۰ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۳۲]

۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۶۵/۱
آغاز: تصور ... قال الشارح: وجه توقف الشروع اماعلی تصور العلم فلان الخ. قیل علیه فی هذه العبارة خلل؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح شیرازی، تا: ۲۲صفر۱۰۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳گ (۶۰ر-۱۶۲ر)، ۱۶ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۷۱]

۳۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹-ر/۳۸۳
آغاز و انجام: برابر؛ تمت هذه الحاشیه الموسوم بحاشیه الدواد ...
خط: نسخ، کا: فرج الله، تا: ۱۰۴۱ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی شکری و دولت آبادی، جلد: مقوا با تیماج سرخ، ۱۹۵گ، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱ - ۳۶۱]

۳۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن زین العابدین اردبیلی، تا: ۸ ربیع الاول ۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۶۳گ (۳۸پ-۱۰۰ر)، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱ - ۲۱۶]

۳۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۸
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی مازندرانی، تا: ۱۹ صفر ۱۰۶۳ق؛ محشی از آسید ابوتراب رضوی و سید عبدالوهاب رضوی؛ اندازه: ۱۳×۱۹سم [رشت و همدان: ف: - ۱۶۱۰]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالباقی حسینی، تا: محرم۱۰۶۳ق؛ محشی از ابیوردی، محیی الدین، شاه مراد علی، نورالدین و ...؛ واقف: احمد شاهد، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۷۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۶۴]

۳۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۷۹
آغاز و انجام: برابر؛ قد فرغ من تنمیق حاشیه مولانا داود بفضل الله
خط: نسخ، کا: مسعود ابن فضل الله، تا: ۱۰۶۳ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۶۱گ، ۱۸ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۵۵]

۳۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۴۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محب علی بن محمدصالح قزوینی، تا: ۳ محرم ۱۰۶۶ق؛ مهر: «محمد علی بن محمدحسن» (بیضی)، «تقی الجواد ۱۲۸۴» (مربع)، «المتوکل علی الله» (بیضی)، «عبده محمد حسن» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۷۵۸]

۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سید حبیب الله بن سید علی تبریزی، تا: پایان صفر ۱۰۶۹ق، جا: تبریز مدرسه میرزا بیک؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۷گ، ۱۶ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۷۲]

۳۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴
خط: نستعلیق، کا: احمد بن امیر احمد قلعه شدادی، تا: صفر ۱۰۸۴ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۲]

۳۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۰۵
خط: نسخ، کا: ابوتراب بن محمد نصیر فیرزآبادی، تا: ۱۰۸۵ق؛ مصحح؛ ۱۳۹گ، اندازه:۱۲× ۲۱/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۶]

۴۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۲
خط: نستعلیق، کا: احمد بن امیر احمد قلعه خدادی، تا: صفر ۱۰۸۶ق؛ مصحح، محشی، یادداشت انتقال کتاب از ملاجعفر ارومی به ابن مجتهد الزمان میرزا محمد تقی قاضی تبریز به سال ۱۲۱۳ در نجف اشرف با مهر «علی الحسنی الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۱۲۲]

۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۱۶
آغاز و انجام: برابر؛ تمت الحاشیه المنسوبه الی داود
خط: نسخ تحریری، کا: علی، تا: ۱۰۹۰ق، در زمان شرق خان ابن عبدالله خان ابن ضیاء الدین ابن شرق خان؛ محشی؛ کاغذ: ترمه اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۷-۲۲ سطر

(۷/۵-۱۴/۵ × ۱۴/۵-۲۰/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۳۱۰]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۸۶

آغاز: بل یجوز ان یکون المط تصور هذا المفهوم باعتبار انه محمول للقضیة المطلوبة فی هذا المقام اعنی قولنا المعلومات التصوریة و التصدیقیة موضوع المنطق؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: صفر۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز (۲۰ برگ)؛ واقف: احمد شاهد، آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۲سم [ف: ۲۴ - ۱۲۳]

۴۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۵۵

خط: نستعلیق، کا: محمد طالب بن محمد قاسم حسینی جهرمی، تا: ۱۵ شعبان ۱۰۹۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۲۸۸]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ مصحح؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲۴ - ۱۶۳]

۴۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ تملک: محمد حسین بن حبیب الله حسنی حسینی انجوی طباطبائی شیرازی به تاریخ ۱۲۳۸؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱ - ۴۷۰]

۴۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ یادداشتی از «سمیع بن محمد علی» به سال ۱۱۴۲؛ ۱۴۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۳]

۴۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: احمد بن علوی بن احمد بن ابراهیم بن علوی موسوی بحرانی شاخوری غریفی در ۱۲۵۴؛ اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۲۸]

۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۲۳/۲

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: لاهیجی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۴۸پ-۹۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف:۴-۱۶۱]

۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملادرویش حافظ شهریار بن محمد نجفی زاده، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۸۹گ، ۲۷ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۷۱]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱ - ۱۶۲]

۵۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۰۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور، عطف پارچه مشکی، ۱۲-۲۱ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۲۰۶۶]

۵۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۸۱

آغاز: بالنوع الا انه یغایر بالشخص و هو؛ **انجام:** و ذلک التقدم یقتضی المغایرة بینهما و کلاهما منتفیان.

تذکر: نام مؤلف به استناد فهرست «رشت و همدان» ص ۱۷۳۷ ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)، وقف مدرسه خیراتخان مشهد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، [ف: - ۴۷۲]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۶۹/۲-۹/۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد حسین حسینی فسایی، تا: جمعه ۲۵ رجب ۱۱۰۶ق؛ مصحح، محشی از «عماد» و«جم» و «محمد علی عفی عنه»؛ ۱۰۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۵۰]

۵۴. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق [نشریه: ۷ - ۵۳۳]

۵۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۳/۱

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ ترکی، کا: محمود بن ملا علی بن مصلح مقری، تا: جمادی الاول ۱۱۱۲ق، جا: قارص ارزروم؛ محشی به امضاهای: «عصام الدین محمد» و «فیض الله رحمه الله» و «ابیوردی» و «محمد قره باغی سلمه الله» و «نورالدین» و احمد» و «عبدالرحیم» و «للسید قدس سره» و «ابراهیم خلیل رحمه الله» و «محیی الدین رحمه الله» و ...، مصحح، نام رساله «حاشیه داود علی السید» نوشته شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۸گ (۱پ-۱۴۸ر)، ۱۷ و ۲۲ سطر (۷-۱۱ ×۱۳-۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۴۵۹]

۵۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد، تا: ۱۱۱۸ق؛ جلد: کاغذ ساغری روی مقوا، ۱۰۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲ - ۱۰]

۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نظر علی بن ملا سلطان اردستانی، تا: نیمه شعبان ۱۱۱۸ق، جا: اصفهان مدرسه حکیم الملک؛ مهر: «محمد بن علینقی الحسنی الحسینی الطباطبائی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،

۱۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۱ - ۲۳۳]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۲۱

آغاز: وجب الحکم بزیادة احدیهما و ثبت الذهاب من الفاضل الی المفضول من غیر فائدة لایخفی خطاؤه علی ذوی العقول و لقائل ان یقول فی هذا التکرار فائدة؛ **انجام:** او یتعرض لمقدمة اخری مناسبة لدفع الاعتراض و تقویة ایضا ما قد سبق من قوله و هذا.

خط: نسخ تحریری، کا: علی بن محمد صالح صوفیلو، تا: ۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از قول احمد، سیدعلی و دیگران؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۶۴]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مایل به رقعی، کا: مصطفی بن کناة، تا: ۲ صفر ۱۱۲۰ق، جا: ماعرماة؛ محشی؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی پسته‌ای، ۵۲۰ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴۵ - ۲۲۶]

۶۰. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۰۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۸۰ق؛ ۸۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱ - ۱۸۳]

۶۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۴۱/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن بن خضر بن حسن بن عبدالله بن رمضان، تا: ۱۱۹۵ق؛ ۵۵گ (۵پ-۵۹ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۱۰۴]

۶۲. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۶۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ننوشته مانده است

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: خشتی [نشریه: ۳ - ۴۰۴]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فتأمل فیما ذکرت لک من وجه عدم صحة تفسیر الجزئی الاضافی بما ذکرنا منه یتضح لک منه امران احدهما ان الحق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط و انجام؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: آبی و بعضا فستقی و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۸سم [ف: ۲۴ - ۱۲۴]

۶۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴ح

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۰]

۶۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یرد علیه ان المقام یدل علی قصد التعریف ... و یمکن ان یقال: اشار رحمه الله الی الجواب و الایراد ... تم الکتاب بعون الملک الوهاب. تمام شد روز سه‌شنبه تاسع عشر شهر شعبان سنة ۲۴، با یک مهر بیضی ناخوانا.

تذکر: نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت. در فهرست به نام حاشیه میر سید شریف بر شرح شمسیه معرفی شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، با تاریخ ۲۴ که شاید ۱۲۴۰ باشد؛ مهر: «یا حسن بن علی ۱۲۴۰» (بیضی)؛ کاغذ: هندی فرنگی کبود و نخودی، ۱۲۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲سم [ف: ۱۱ - ۶۳۲]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۱۰-۲۰/۱۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد کاظم کروانی، تا: دوشنبه ۱۶ ذیحجه قرن ۱۳؛ جلد: روغنی عطف تیماج مشکی، ۱۳۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۵۰]

۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعنی النسبه المعقوله بالقیاس الی نسبه اخری معقوله بالقیاس الی الاول او مجموع الذاتین و العارض الذی هو النسبه المتکرره ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، واقف: میرزا هدایت الله نوری، ۱۲۰۵ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی، با روکش کاغذی الوان، ۱۴۵گ، ۱۸-۱۹ سطر (۶ × ۱۳-۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱۸ - ۳۲۹]

۶۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۶ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۷۲]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۱۳/۲-۲۱/۱۳۳

آغاز و انجام: برابر؛ تم حاشیة مولانا داود

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد کاظم هزار جریبی، تا: سلخ شوال ۱۲۱۲ق، جا: بارفروش؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۵۱]

۷۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد حسین، تا: رمضان ۱۲۱۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲ - ۱۰]

۷۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن رضی الدین بن احمد حسینی موسوی، تا: دوشنبه صفر ۱۲۱۵ق، جا: مدرسه جهرم؛ مهر: «علی بن رضی الدین الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشگی، ۱۵۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱ - ۸۴]

۷۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله قد یناقش ح ای حین اذاکان الکلام فی الاجراء المفردة فی انه کیف بعد الجسم ... لان کل جسم قابل للابعاد و کذا التامی فی ... جسم نام ...

تذکر: در فهرست با عنوان تحریر قواعد المنطقیه قطب رازی آمده که با توجه به آغاز تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۱۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «الراجی محمد بن نصرالله الموسوی ۱۲۱۵» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف مخ]

۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: آقا محمد علی شیرازی، تا: ۱۲۱۷ق؛ تملک: سید احمد موسوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج، ۱۴۸گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۰ - ۳۸۵]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۰۸-۱۵/۱۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ جلد: مقوا روکش پارچه آبی، ۷۲گ، ۲۶-۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۵۰]

۷۵. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ شعبان ۱۲۲۳ق؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ مهر: «گل گلبن هاشم صالح» (بیضی)، «نصر الله» (چهارگوش)، «عبدالراجی محمد ولی»(بیضی)؛تملک علی اصغر ولوئی مازندرانی به سال ۱۲۹۱ با مهر «علی اصغر» (بیضی)؛ جلد: مقوایی حاشیه تیماج مشکی، ۸۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: - ۶۸]

۷۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۹۳

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن علی رودباری، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۸۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱ - ۷۹]

۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۸

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: اسدالله، تا: سه‌شنبه ۱۹ شعبان ۲۴ شاید ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۰/۷)، اندازه: ۱۰×۱۲سم [ف: ۱۱ - ۲۳]

۷۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۲۷ق؛ مهر: «محمد کاظم» (بیضی)، «الراجی کاظم بن محمد حسین» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۲۵۱]

۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۶۹-۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: علی بن حسین تنکابنی، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۵۰]

۸۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی دوهزاری، تا: ۱۲۳۲ق، جا: جوارده؛ جلد: چرم قرمز، ۱۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [مؤید: ۲ - ۴۳]

۸۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن امیر البغدادة تونی خراسانی، تا: ۱۲۳۳ق؛ راسته و چلیپا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۹گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۴ - ۱۷۱]

۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۲۰/۴-۱۵/۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد نبی بن ملامرتضی نوری یوشی، تا: یک‌شنبه دهه اول ذیحجه ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۵۰]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۵۹

آغاز: ثم قال یدل علی ذلک قول المصنف فیما بعد و اما المقالات ... قولهت اما المقدمة ففی ماهیة المنطق و بیان الحاجة الیه و موضوعه فجعل المقدمة مظروفه؛ **انجام:** برابر؛ تمت الحاشیة الشریفه داود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به امضای «لمحرره محمد الموسوی عفی عنه»، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۴۴ - ۴۷]

۸۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۸۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: اسمعیل بن بخش علی همدانی، تا: جمادی الاول ۱۲۴۰ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۸]

۸۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح، دارای علامات بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۲]

۸۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۳۸

آغاز: و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محسن بن مشهدی بابا مراغی، تا: ۱۲ صفر ۱۲۴۵ق؛ جلد: مقوا، ۸۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۵]

۸۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۰۹/۳-۲۷/۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۵۱]

۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۱۳-۶۰/۵۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ... بن ملا محمد، تا: جمعه ۲۲ رمضان ۱۲۴۸ق؛ ۱۰۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۵۱]

۸۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸۰

خط: نستعلیق، کا: قاسم علی بن محمد رضای تیرگری یالسری بالا

رستافی هزار جریبی، تا: شنبه ۲۳ محرم ۱۲۵۱ق، جا: مدرسه مفیدیه؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۱گ، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۱سم [ف: ۱۶ - ۶۶۹]

۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواسط جمادی الاول ۱۲۶۳ق؛ فاقد دیباچه، به خط کاتب و واقف نسخه نوشته شده: «حاشیه داود»، در جلد اول فهرست آستان قدس مؤلف این کتاب به نام ملا داود شیروانی ضبط شده، کسرنویسی شده به خط دو کاتب بخشی به خط نستعلیق و بخش آخر به خط نستعلیق تحریری به خط علی اکبر طبیب؛ واقف: خاندان حکمت، مهر ۱۳۴۰؛ کاغذ: حنایی و شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۴۵۵]

۹۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن میرزا اسمعیل شیرازی، تا: ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ مهر: «الله اکبر ۱۲۶۲» (بیضی)؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۲- ۶۷۵]

۹۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۱/۴-۶۱۹۴

آغاز: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به استناد آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن حاجی ... فومنی، تا: یک‌شنبه جمادی الثانی ۱۲۶۸ق؛ واقف: محمد کاظم خورکامی رشتی؛ کاغذ: فرنگی، ۱۶۳گ، ۱۵ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: - ۱۰۶]

۹۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۵۱

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن کربلائی رجبعلی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ شعبان ۱۲۷۱ق؛ ۸۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۳۹۹]

۹۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۱۱/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، تا: سه‌شنبه ۲۱ محرم۱۲۸۶ق؛ عنوان‌نویسی‌ها روز چهارشنبه۲۱ صفر ۱۲۹۱ پایان یافته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۸گ (۱پ-۱۶۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵ - ۱۰]

۹۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله لایحتاج ذلک اوفی ذلک علی اختلاف النسخ

خط: نسخ، کا: داود خوافی (شاید این نام مؤلف باشد)، تا: ۳ ذیقعده ۱۲۸۶ق؛ محشی با نشان «منه» و «یوسف» و حواشی دیگر «ابراهیم تهرانی»، مصحح؛ جلد: مقوا با روکش پارچه سرخ، ۱۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۲]

۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۵ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه» و «لطفعلی»؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم به سال ۱۲۹۵؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج سرمه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۴ و ۲۰ سطر (۷-۸ × ۱۱-۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۲ - ۵۱۸]

۹۷. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۱۷

آغاز: بالنوع الا انه یغایر بالشخص و هو ظ و تلک ... و الصواب ان لقطه دست الخ حکم قدس سره؛ **انجام:** و ذلک لان تعریف الشیء بنفسه یقتضی تقدیم معرفة الشیء علی معرفة نفسه و ذلک التقدم یقتضی المغایره بینهماه کلاهما منتفیان.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۳۱۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی منقول از حاشیه شرح مطالع و بعضی به امضاء ملا عماد؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۷گ، ۱۶ و ۱۹ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۷]

۹۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۸۲/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع، بی‌تا؛ ۱۸۹گ (۹پ-۱۹۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۵۸۶]

۹۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۲۱/۲

انجام: علی المشاهدة لها.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با کاغذ مشکی، ۶۵گ (۷۶-۱۴۰)، ۱۷ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۳۲۷]

۱۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۱۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** التی لم یرد علی المناظر و ان اراد ان المقصود معرفه جمیع الانظار.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با روکش کاغذ روغنی سرخ، ۳۳گ (۲۵-۵۷پ)، ۲۳ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۲۴]

۱۰۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۷۸

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۷۹]

۱۰۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴۵ح

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۳ص، ۱۸- ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، قطع: جیبی [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۰]

۱۰۳. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۲۶]

۱۰۴. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۱۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: - ۳۸۱]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۵۴۶۹

آغاز: برابر؛ آغاز موجود ذیل: «النامی فان النباتات و الحیوانات یشارک الانسان فیه»؛ **انجام:** الذی شرع فیه بوجه من الوجوه

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مذیل است به ۲۰ برگ در شرح شمسیه؛ ۷گ [ف: ۲۴ - ۹۴]

۱۰۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد عرفت فی اول الفصل الثانی ان ما یحصل فی

العقل الخ اعترض علیه حینئذ انه حاصل فی العقل ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی،۹۱گ،۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۹]

۱۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۹۹-۳۱/۱۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قلت هذا القدر یکفی للتشبیه و یحصل المقصد و قوله لایثبت فیها الامثل المحسوسات لم یردانه لم یثبت فیها
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۲۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۵۱]

۱۰۸. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۳/۵

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۸۴]

۱۰۹. قم؛ علامهٔ طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ نسخه تازه کتابت شده [تراثنا: س۲ش۳ - ۱۵۲]

۱۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۶۹

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۷۹

انجام: و یمکن ان یقال اشار الای الجواب و الایراد بقوله فالاولی و الله الموفق بکل خیر و الحمدلله رب العالمین ...
خط: نستعلیق ناخوانا، کا: جمال الدین بن عبدالوهاب محمود مازندرانی، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «نعبده محمد تقی» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۸گ، ۲۴ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [رایانه]

۱۱۲. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۷۰۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۶گ (۱پ-۷۶پ)، ۲۱ سطر (۱۳×۲۰سم) [اوراق عتیق: ۱ - ۴۰۸]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة عماد الفارسی = حاشیة حاشیة شرح الشمسیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya = ḥāšīyat-u ʻimād-il fārsī

عماد الدین فارسی، عماد بن یحیی، ق۹ قمری

ʻemād-od-dīn-e fārsī, ʻemād ebn-e yahyā (- 15c)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تاریخ تألیف: ۱۰ محرم ۸۵۰ق؛ محل تألیف: هرات

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله» و «قال الشارح» بر حاشیه میر سید شریف گرگانی بر «تحریر القواعد المنطقیة» قطب الدین رازی بر «الرسالة الشمسیة» کاتبی قزوینی. این حاشیه تا مبحث تصورات است. مؤلف علاوه بر توضیح مجملات و بیان مبهمات به اشتباهات و خطاهای شارح و محشی نیز اشاره کرده است. برخی نسخه‌ها فاقد مقدمه می‌باشند. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز: بسمله نحمدک یا من انطق لسان عبده بآیات جلاله و نشکرک یا من انعم علیه بالعلوم و المعارف بلفظه و افضاله ... و بعد فان اقل خلق الله الولی عماد بن یحیی بن علی الفارسی هداه الله طریق الصدق و الصواب ... قوله و رتبته علی مقدمه و ثلاث مقالات و خاتمه اقول اعلم ان من داب المصنفین ان یشیروا فی اول تصانیفهم الی اجزائها اجمالا لیکون الشارع فیها علی بصیره فلهذا قال المصنف و رتبته ...

انجام: و انت خبیر بانه لو قیل کالأمرین المتضایفین لکان اولی هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذا الباب و الحمدلله العلیم الوهاب و الصلاة علی محمد خیر من اوتی الحکمة و فصل الخطاب و الله اعلم بالصواب.

[دنا ۱۲۷/۴ (۸۰ نسخه)؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۳/۲؛ الاوقاف العامة موصل ۷۱ و ۱۳۷/۳ و ۱۴۳/۳]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۷۸/۱

خط: نستعلیق شکسته، کا: مصلح الدین بن محمد شلالی، تا: ۸۵۷ق، جا: شماخی؛ کاغذ: بغدادی [نشریه: ۲ - ۱۲۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۷۹

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن محمد رشتی فومنی، تا: ۸۵۹ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد حلمی افندی منکدر حاج فاضل افندی زاده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۶سم [ف: ۲۰ - ۱۴۲]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد بن علاء الدین، تا: ۸۸۳ق؛ محشی با نشان «منه» و «اصفهانی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۱گ (۱۰پ-۱۱۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴ - ۱۶۱]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما یدل علیه قوله و کذا الحال فی سائر العلوم و هذا المناسب بحال من یجعل مباحث الالفاظ من المقدمة.
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: شاه قولی بن عباس بن جنید، تا: پنج‌شنبه از ربیع الثانی ۸۸۷ق؛ مصحح، محشی، در برگ اول نام کتاب حاشیة العماد علی شرح الشمسیه آمده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۵۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ ۱۰۴گ (۶۶پ-۱۶۹پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶ - ۳۶۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری بدخط، کا: محمد بن سعدالدین بن حسن بن حاجی معصوم، تا: ۸۹۵ق؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۰۲گ،

۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۹۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۰۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی الشروع فی المنطق و اجیب بمنع

خط: نستعلیق، کا: ابن محمد شیخو، تا: محرم ۸۹۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف میشن، ۴گ (۱پ-۴ر هامش)، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۸ - ۱۴۷]

۸. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۱۷

کا: حاجی محمد بن شیخ محمد، تا: ۸۹۹ق؛ به خط بسیار بدی نوشته شده [ف: - ۱۳۶]

۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۴۵۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۰۱ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۱۴

خط: نستعلیق، کا: خضر بن الیاس بن سید علی، تا: دوشنبه اوایل شوال ۹۰۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: کتابخانه میرزا ابوالفضل طهرانی، «یا علی مدد» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۵ - ۷۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۲

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن عبدالرحیم سرخه‌ای سمنانی، تا: یک‌شنبه ۲۰ رمضان ۹۱۸ق؛ تملک: علی یاری، همای شیرازی؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه»؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج تریاکی، ۶۵گ، ۱۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [سنا: ف: ۱ - ۲۸۰]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۶۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: گیلانی، تا: ۹۲۰ق؛ محشی با رمز «منه رحمه الله» و بعضا از عبدالنبی، مصحح؛ واقف: دکتر محمد زهرائی، تیر ۱۳۵۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۸۸گ، ۱۶ - ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۱۶۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۴/۱

آغاز: ... لایبحث عنها الا فی تلك المقالة و قد یبحث فی المقالة الاولی ایضا عن المرکبات و هی المعرفات؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن مسیح الدین، تا: شنبه ۱۳ شعبان ۹۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای، ۴۹گ (۱ر-۴۹ر)، ۱۷ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴۳ - ۲۲۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۳۶/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی بن نظام الدین جیلی عقیلی، تا: ۲۶ ذیقعده ۹۲۲ق، جا: استرآباد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۶۳پ-۱۱۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۷ - ۲۰۵]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۳۷ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۷۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۵۹]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۱

آغاز: عن کتاب ذلك الفن و أما الثانی فلانا نمنع الصغری و نقول لا نسلم أن الشروع فی المقدمة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف؛ تملک: محمد جعفر و مهر «الواثق بالله الاکبر عبده محمد جعفر» (دایره)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۸۶]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، تا: رمضان ۹۶۶ق [میراث شهاب: س۵ش۳و۴ - ۱۵۱]

۱۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد شریف، تا: ربیع الاول ۹۷۱ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: ابن عبدالله حسینی؛ مهر: «محمد تقی الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج قهوه ئی، ۱۰۳گ، ۱۹-۲۰ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۱۶۴]

۱۹. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۶۳۹

خط: نسخ، کا: احمد جندی بن سید حسن بن محمد بن آقابادی جندی، تا: جمعه جمادی الثانی ۹۷۲ق؛ محشی به لفظ «منه»؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن تریاکی، ۳۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۶سم [ف: ۱ - ۱۶۲]

۲۰. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۷۹/۲

خط: نستعلیق، کا: یعقوب بن ابراهیم، تا: سه‌شنبه جمادی الثانی ۹۸۱ق، جا: مسجد بازار شهر ارعبی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۵۶گ (۹۷پ-۱۵۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۴۴]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فرج بن محمد، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»، مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۳۹ - ۵۰۳]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ کاغذ: شرقی، ۷۴گ (۱-۷۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف: ۳۶ - ۳۲۴]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۳۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی از مؤلف، به تاریخ محرم ۱۲۵۵ از روی نسخه مورخ پنجم ربیع الثانی ۹۸۰ تکمیل شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۳۶]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۹۵/۱

انجام: فان الحرکة حینئذ کون الشیء آت بین مکانین و السکون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ (۱پ-۱۰۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه:

۹×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ - ۵۹]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۵/۳

آغاز: و یشترط فی الدلالة الالتزامیة و اعلم ان الظاهر من قوله و یشترط الخ ان یکون هداالشرط اعنی اللزوم الذهنی معتبراً للقوم و لیس کذالک بل هذه الشرط شرط لتحقق الدلالة الالتزامیة فی الواقع؛ **انجام:** اذ دل جزء اللفظ علی جزأ المعنی الالتزام یتحقق المطابقة و الالزم الالتزام بدون المطابقة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۵گ (۶۰-۶۴)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۱ - ۷۹]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۸

آغاز و انجام: برابر

بخش دیباچه نوشته نشده. تا مبحث تصورات از حاشیه میر سید شریف بر شرح شمسیه قطبی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، محشی؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری؛ کاغذ: آهار مهره نخودی و حنایی، جلد: مقوا، ۶۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۴۵۳]

۲۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی بعض حواشیه من ان الحرکیة عارضة لذات الابیض بواسطة امر خارج عن مفهوم ما صدق علیه و مفهوماً صدق علیه الابیض من حیث البیاض ...

دیباچه کتاب درابتدای نسخه نیامده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۰]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی غالبا با رمز «منه»؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۴۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۲۴ - ۱۶۰]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۹۷۹

آغاز: بسمله، قال الشارح اما المقدمة ففی ماهیة المنطق اقول المقدمة فی بیان ماهیته لتصور الماهیة و فی بیان الحاجة الیه لحصول التصدیق بغایته و فی بیان موضوعه لحصول التصدیق بموضوعیة موضوعه؛ **انجام:** فمنها تعریف الشیء بما یساویه فی المعرفة و الجهالة و هو ان یکون العلم باحدهما الحمدلله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «منه»، مصحح؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۳۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۲۴ - ۹۵]

۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۷/۳

آغاز: اللهم منطقیا لایق باجناس الحمد و فصوله ... فلما کانت مباحث التصدیقات من شرح الشمسیة مجملة غایة الاجمال ... حاولت التفصیل لجملاته

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۳۸گ (۶۶-۱۰۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۵۰]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: علی حسینی مازندرانی، سلطان (ملا سلطان محمد) با مهر «فانفذوا لا تنفذون الا بسلطان» (بیضی)، زین العابدین بن علی بن امیر عزیز الله حسینی مازندرانی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۶ - ۳۹۷]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** جواز تعریف أحدهما بالآخر بخلاف الثانی فإن الجهل بالمطلق أقل من الجهل

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: ... بن شهاب حسینی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۹ - ۱۱۲]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالجواب ان المراد بینه من یحقق وجه من وجوه الخلل لا یکون المذکور فی مقام التعریف ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۱۷ - ۱۸ سطر، اندازه: ۷/۳×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۶۱]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۷۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ تملک: سردار کابلی در ۱۳۲۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶۲گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۳/۵سم [ف: ۸ - ۱۸۶]

۳۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۱۸

آغاز: من المتعارف المشهور و لا مدخل للتعریف فیه و حاصل کلام الشارح انه انما عرف مطلق التصور تنبیها علی ان التصور یطلق علی ما یرادف العلم

خط: نستعلیق کم نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۳گ، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۲ - ۳۷۷]

۳۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بین الحدود و الرسوم فهو کالخلل الواقع فی تعریف الشی بما یساویه.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام (برگ آخر)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، مختلف السطر (۱۵×۱۶ و ۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: - ۵۹]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۱۴/۲

خط: نستعلیق ترک، کا: گنج علی بن مولانا امیر جان بن اخی جان بن قرامحمد دیزاقی قریه کنکساوی، تا: ۱۰۱۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵۹گ (۳۰پ-۸۸ر)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه:

۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۱۷۳]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۴۵

آغاز: و لو لاه لم يعد علما و احدا و لم يستحسن افراده بالتدوين ثم ذلك الأمر يحتمل عقلا ان يكون موضوع العلم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن جلال الدين محمد، تا: جمعه ۲۷ جمادی الثانی ۱۰۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۱۶۰]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نعمت الله بن محمد علی نظری، تا: ۶ ذیحجه ۱۰۴۳ق؛ مهر: «ان الله غنی عن العالمين» (بیضی)؛ تملک: حسین بن عبدالغنی حسینی و مهر «عبده حسین الحسینی» (بیضی)، عبدالغنی حسینی کتاب را به فرزندش میر حسین بخشیده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳برگ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۸سم [ف: ۱ - ۸۱]

۴۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۰

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد صادق جرپادقانی، تا: سه‌شنبه ۱۲ شعبان ۱۰۴۷ق، جا: اصفهان مدرسه خواجه محبت؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۹]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۷۵-۱۳/۱۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۵۹ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲گ، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۴۹]

۴۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۹۳

کا: صمد، تا: ۱۰۶۹ق؛ قطع: جیبی [ف: - ۱۱۳]

۴۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۷۱ق؛ ۱۰۲گ، ۱۷ و ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۰]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی المعرفة و الجهالة و هو ان يكون العام باحدهما اه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۶ق، جا: مدرسه افندی خضر؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۶گ (۲۳ر- ۳۸ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۱۹/۵سم [ف: ۴۳ - ۶۶]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، کا: محمد عادل، تا: صفر ۱۰۸۲ق؛ محشی؛ واقف: میر سید علی خان، ۱۲۷۳؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱ - ۲۹۹]

۴۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۱۱۶/۲-۶۱۷۰

خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد رضا کونجی (الکنجی)، تا: سه‌شنبه ۱۱ صفر ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۲۱۴]

۴۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۳۱

خط: نستعلیق، کا: بنیاد بن بابا جان شیرازی، تا: سه‌شنبه ۲۳ محرم ۱۰۸۷ق؛ محشی با نشان «منه»؛ ۶۹گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۷]

۴۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۴۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شمس الدين بن محمد علی بن کمال الدين صيمری جزائری، تا: ذیقعده ۱۰۸۹ق؛ تملک: اکبر بن ملا محمود لاهیجانی مورخ ۱۱۷۸ق؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظيم»؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۶۱۶]

۴۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد باقر بن مولا عبدالرزاق (منجم؟) یزدی معروف به سعید، تا: ذیقعده ۱۰۹۴ق؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛کاغذ:سپاهانی،جلد: تیماج عنابی یکسوی آن افتاده، ۱۳ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۴۷۷]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۸۱/۱

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۸۸]

۵۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۶۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین حسینی، تا: ۱۰۹۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۹۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۳]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۴/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: قاسم بن محسن طالقانی حسینی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۵ص (۲۲-۱۷۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۰]

۵۲. همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه:۱۴/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای [رشت و همدان: ف: - ۱۶۸۴]

۵۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۵۸۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بها يحصل المقصود كما مر.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۷گ، ۲۰ سطر، قطع: جیبی [آستانه قم: - ۱۰۶]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو لاينافی فی ارتسام الصورة فيه.

از ابتداء تا اقسام کلی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، ۱۸ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه:

۱۴×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۳۲۰]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۵۲-۱۳/۱۳۲

آغاز: واشتهر بها الاذکیاء و لاتطلع علی مقا ... وانی ممن شعفت ... کل منهما ومعانیه ... ومبانیه وقد تصفحت الکتب المعتبرة فی المیزان؛ **انجام:** فانه تعریف المجهول بنفسه والثالث اقل من الرابع لان الثالث یستدعی تقدم علی نفسه بمرتبتین والرابع یستدعی تقدم الشیء علی نفسه.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۷۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۴۹]

۵۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۸۴

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوا، ۶۷گ، ۱۹ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۶۲]

۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۴۹/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: ابن رستم طالقانی، تا: ۱۱۰۸ یا ۱۰۱۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی و اصفهانی و فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۸۶گ (۹۰-۱۷۵)، ابعاد متن: ۵×۱۱، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۹۸]

۵۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۴۷۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۰ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۹]

۵۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۵۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: - ۴۹]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۱۱/۲-۳۴/۱۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** من الإخر فلایکون مظنه لجواز التعریف کما فی الاول فانها فی الاول باعتبار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۷گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۴۹]

۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کریم بن بابایی مازندرانی، تا: ۱۲۰۰ق؛ محشی با امضای «منه ره»؛ تملک: محمد رضا اصبهانی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج، ۵۶گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۵ - ۲۴۴]

۶۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۴۵

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰؛ ۵۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۸۰]

۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۶۶/۲-۱۱/۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق، جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ، ۱۸-۲۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۴۹]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۴/۳-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد کاظم حسینی رودباری قصرانی، تا: ۱۲۲۹ق، جا: کاشان، مدرسه سلطانیه؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۴۵ص (۱۴۸-۱۹۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۳ - ۲۲۶]

۶۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۳۱۶/۱

خط: نستعلیق، کا: محمود بن رمضان علی، تا: جمادی الاول ۱۲۴۰ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: - ۱۴۰۸]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۱۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل رضوی، تا: ۱۲۶۱ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۶ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۰ - ۱۴۶۹]

۶۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۶۲

آغاز: قال الشارح اما المقدمة ففی ماهیة المنطق الخ ای المقدمة فی بیان ماهیة تصور الماهیة و فی بیان الحاجة محصول التصدیق بعنایته؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مهر: «عبیده الخاطی علی رضا» (بیضی)، «یا محمد» (مربع)؛ واقف: شهر بانو و شرف نساء دختران اسماعیل ناطری، ۱۲۶۵؛ ۹۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: - ۶۶]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن زین العابدین مدرس، تا: ۳ ربیع الاول ۱۲۹۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۴ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ - ۱۱۳]

۶۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۶

آغاز: قد یقال معرفة الشی. بحده یحصل بمعرفة اجزائه المحمولة علیه ... قوله و لما کان تصور تلک التصدیقات امراً متعذراً لانها تتزاید بتلاحق؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: عبد الحسین بن عیسی نجفی، تا: دهه آخر جمادی الثانی ۱۳۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «رئیس الکتاب» (بیضی)؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج عنابی، ۱۵۵گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: - ۶۱]

۷۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۲ فیاض

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ محرم ۱۳۱۵ق، کاغذ فستقی؛ ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: - ۴۶]

۷۱. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۸۹

آغاز: علی تصوره برسمه فلا یتم به التقریب اذا لمقصود بیان سبب ایراد رسم العلم فی مفتتح الکلام و ان اراد به التصور؛ **انجام:** اخص

فی المسئله اقول مع قیامه علی ... یکون عرضا ذاتیا کقولنا کل مثلث فان ... عرض ذاتی للمقدار بل لنوع المقدار هو ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۹۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان المقصود بیان ما یطلق علیه لفظ الجزئی حیث قال کما یطلق علی المعنی المذکور.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: استانبولی شکری آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۹۶]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: میر ابوالقاسم حسینی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۹۷]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۷۲گ، ۱۷ سطر [ف: ۱ - ۲۹۸]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۷۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشارح لایقال هذا تقسیم للشیء الی نفسه و الی غیره توضیح السؤال ان تقسیم هذا تقسیم للشیء الی نفسه و الی غیره ای مباینه لان المقسم هو ما یمتنع انفکاکه عن الماهیة و قد قسم الی ما یمتنع انفکاکه عن الماهیة و الی ما لایمتنع انفکاکه عن الماهیة و الاول نفسه و الثانی غیره و مباینه و تبین الجواب.
بی‌کا، بی‌تا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۲گ (۹پ-۸۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳۸ - ۳۸۸]

۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۶۸/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ (۳۶ر-۱۰۶پ)، ۲۴ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۳ - ۳۵۰۵]

۷۷. مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۲/۱

آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ [نشریه: ۵ - ۸۷]

۷۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۲۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۷۵گ (۱-۷۵)، ۱۷ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۳۲۷]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۷۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی منقول از آثار شریف جرجانی؛ مهر تملک: «محمد حسین بن محمد علی الموسوی»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۱۹ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۸۳]

۸۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۰۲]

۸۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۸۵

آغاز: هو الکتاب الشامل لکل واحد من الخمسة شمول الکل لاجزائه فالشامل هو المجموع؛ **انجام:** فانها لوکانت مشترکة بینهما لامکن وقوع شی منها فی الحدود والثانی بط فان
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۹۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۰]

۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶

انجام: فان الحرکة حینئذ کون الشیء کائن فی مکانین و السکون کون الشیء کائن فی مکان
خط: نستعلیق بدون نقطه، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده یحیی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲ - ۲۶۰]

۸۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۷/۲

آغاز: برابر
فاقد خطبه کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف، تا: ربیع الثانی؛ مصحح؛ مهر: «عبده زین العابدین» (بیضی)، «محمد رفیع حسینی» (مربع)، «العبد المذنب فضلعلی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۶گ (۲۰۰پ-۳۳۵پ)، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۲ - ۲۲۸]

۸۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۲

آغاز: بانه کیف یلتفت بامثال هذا الکلام، و لاینبه العاقل الا علی هفوات الکرام لئلا یقع فی متابعتهم اقوام بعد اقوام؛ **انجام:** قوله بل مقدمات الشروع فیه علی ما مر ... و یرد بانه ایضا مردود بان الشیخ صرح فی الشفاء بانه من المبادی التصدیقیه، نعم ان کان یعترض به علی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سوخته، ۲۰۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۸۱]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

دشتکی شیرازی، میرصدرالدین محمد، ۸۲۸-۹۰۳قمری

daštakī-ye šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425 - 1498)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حواشی است از میر صدرالدین دشتکی بر حاشیه میر سید شریف

جرجانی بر شرح قطب الدین رازی بویهی (-۷۶۶ق) بر کتاب «شمسیه» نجم الدین عمر کاتبی قزوینی معروف به دبیران کاتبی (-۶۷۵ق). مؤلف در این حاشیه ایرادات سید را صحیح ندانسته و به اشکالات او پاسخ داده ولی آن را به اتمام نرسانده است.

آغاز: احق منطق یعرب عما فی ضمایر الفضلا واصح قول شارح لما فی سرایر العرفاء حمد من تفرد بوجوب الوجود وتنزه عن الکسب والرسوم بالحدود ثم الصلوة علی ... اما بعد فیقول الفقیر الحقیر الشهیر بصدر الحسینی الشیرازی شرح الله صدره

انجام: ان یکون المراد ماهو الموضوع بالذات وهو فی القضیتین المذکورتین مفهوم الحیوان واقتران لفظی الکل و ... ما هو الموضوع بالذات بل به تبین ان الحکم علیه فی عمومه تارة وفی خصوصه اخری تمت

[کشف الظنون ۱۰۶۳/۲: الشمسیة؛ ذریعه ۳۴/۶-۳۸: تحریر القواعد]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ جمادی الاول ۸۸۳ق، جا: تبریز؛ مجدول، مصحح؛ در پایان فایده‌ای است در معنی فعل و حرف از میر سید شریف گرگانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۲ - ۴۸]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۸/۳

از آغاز تا محصورات؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: امیر خلیل حسینی، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۲گ (۱۰پ-۴۱پ)، ۱۹ سطر (۸×۱۲/۵) [ف: - ۳۲۰]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۴۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی؛ ۵۲گ، ۱۵ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶/۳

آغاز: الصناعات الخمس و هی أقلیة مخصوصة؛ **انجام:** برابر

در فهرست ناشناس مانده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سرخ، ۷۵گ (۱۵۱ر-۲۲۵ر)، اندازه: ۷/۴×۱۵سم [ف: ۱ - ۲۸]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۶ جمادی الثانی ۹۰۷ق؛ ۴۶گ (۱۶پ-۶۱ر) [ف: ۱ - ۸۳]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۱۸/۱

آغاز و انجام: برابر

تا مبحث سور کلیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ ربیع الثانی ۹۱۷ق؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۳۳گ (۲پ-۳۴ر)، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴ - ۱۶۹]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۹۲۶ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۸۲گ (۲پ-۸۳)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹)، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۱۲ - ۵۳۵]

۸. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۰۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۲۸ق، جا: دیلمان؛ مصحح؛ ۳۴گ (۱-۳۴ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۱۱۵]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۹۳۴ق؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۳۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴ - ۳۷۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۶/۲

آغاز: بسمله: قوله ای یجب ان یعلم فی کتب المنطق فان قلت ان ارید بالوجوب الوجوب الفعلی؛ **انجام:** برابر

فاقد خطبه؛ خط: نستعلیق بی‌نقطه، کا: حسین بن جلال الدین میکالی، تا: ۹۳۶ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۹۲ص (۱۸۰-۲۷۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۶۰]

۱۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۴۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۶ رجب ۹۳۹ق؛ تملک: احمد ابوسعید، محمد باقر بن محمد تبریزی، محمد بن احمد بن محمد افضل؛ مهر: محمد رفیع الحسنی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۸۳گ، ۱۵ سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: - ۵۱۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۷

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرساله الشریفه من تصانیف سلطان المحققین و المدققین صدرالدین الحسینی الشیرازی فی مشهد المقدسه الرضویه بتاریخ شهر محرم الحرام سنه ۹۵۴.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۹۵۴ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۸۳]

۱۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۱۹/۲

کا: صمد (محمد) بن فاضل الدین بافقی، تا: ۹۵۵ق؛ قطع: رقعی [ف: - ۳۲۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۹/۳

آغاز: لا یتصور ثبوت احدهما للاخر و لو أمکن ان یجعل الرابطة بینهما ثبوت أحدهما للاخر

در فهرست مؤلف ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمود حسنی ساکن قهپایه، تا: ۹۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۴گ (۸۱ر-۱۵۴پ)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳ - ۸۵]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۲۳

آغاز: ای ما یجب ان یعلم ... بالوجوب الوجوب فلا یکادهم ... قوله اما الخاتمة ففی مواد الاقیسة فان قلت ینبغی ان یتقدم الخاتمة المباحثة عن مواد الاقیسة علی المقالة الثالثة عن القیاس؛ **انجام:** برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الثانی۹۶۷ق؛ افتادگی: آغاز (مقداری از چهار سطر اول)؛ کاغذ: حنایی و

نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، ۴۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۴ – ۹۰]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳۱/۴

آغاز: ای ما یجب أن یعلم فی کتب المنطق، فإن قلت، إن أرید بالوجوب العقلی یکاد نبم لان المقدمة لا أن یعلم فی کتب المنطق وجوباً عقلی یکاد یتم لان المقدمة لا یجب أن یعلم فی کتب المنطق وجویاً عقلیاً؛ **انجام:** برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۹ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم مشکی، ۳۸گ (۵۲–۸۹ر)، ۲۲ سطر (۵×۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳۶ – ۲۱۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۷۱۴۵

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین قوله ای ما یجب ان یعلم فی کتب المنطق فان قلت ان اراد بالوجوب الوجوب العقلی فلایکاد یتم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید محمدباقر مدرس، ۱۱۷۶ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲۴ – ۹۰]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه شامل للعرض المرکب الصادر عن المختار، فافهم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۰– ۲۲۹]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه یق حال التحقیق یکون الانسان دابا واحدة طبیعیة و الطایر دابا واحدة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور، عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۴ – ۸۹]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۷۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق شیرین، بی‌کا، تا: ۱۰۱۸ق؛ مهر: «العبد المذنب ابوالحسن الحسینی» (چهارگوش)؛ کاغذ: ترمه، جلد: گالینگور لاجوردی، ۱۵ سطر (۳/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳ – ۱۶۳۰]

۲۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۱

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۵۲گ (۱پ–۵۲پ) [ف: ۱ – ۸۴]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۹۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۳۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ (۱۴پ–۵۵ر)، ۱۹ سطر [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۵۷]

۲۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۵۲/۱

آغاز: احق منطق یعرب عمافی ضمایر العقلاء

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ صفر ۱۰۴۳–۱۰۴۴ق؛ ۸۰گ (۱–۸۰)، ۱۴ سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳ – ۱۴۰]

۲۴. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو فی نقیضتین المذکورتین مفهوم الحیوان و ...

خط: نستعلیق، کا: صدر جهان حسینی خوارزمی، تا: ۱۰۴۴ق، جا: قم؛ روز سه‌شنبه پنجم رجب همان سال توسط کاتب نسخه تصحیح و مقابله شده؛ کاغذ: هندی، ۱۴گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: – ۱۵۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۱/۳

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲ – ۳۵۹]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۲/۱–۳/۱۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای علامات بلاغ، مصحح، محشی با نشان «جم ره»؛ ۴۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۲۷]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۸/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در گ ۸۰ر چهار غزل فارسی با تخلص «کاتبی» با همان خامه که حاشیه الهی اردبیلی (رساله بعدی) بدان نوشته شده به مؤلف شمسیه (۶۰۰–۶۷۵) نسبت داده شده، دو بیت آغاز و انجام آن چنین است: «کوه غم ای دل هم آواز من تنها بس ×× پرده پوش سر مجنون دامن صحرا بس است / کاتبی گر طی شود اوراق مهر و مه چه باک ؟ ×× خط اشعار تو نقش کنبز مینا بس است»؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی، ۴۸گ (۳۲پ–۷۹پ)، ۲۱ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۲سم [ف: ۱۱ – ۷۵۰]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۴/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: قاسم بن محسن طالقانی حسینی، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «دکتر قاسم غنی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳ص (۱۷۸–۲۰۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۳/۱ – ۱۱]

۲۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۱۱۷ق، جا: اصفهان؛ فاقد دیباچه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ (۱–۵۰)، ۱۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۲۷۶]

۳۰. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** عن المختار فافهم. تمت الحاشیة الشریفیة

تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا:

قرن ۱۳؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۱]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۳۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الحاشیة لسید المحققین و سند المدققین صدر الملة و الدین محمد علی شرح الشمسیة و حاشیة الشریفیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سیاه، ۷۲گ (۲۳ر-۹۴پ)، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۶ - ۲۴۰]

۳۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵۵/۲

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الحاشیة الصدریه بعون الملک الوهاب سنه ۱۲۰۹

تذکر: در این فهرست نام مؤلف را دشتکی شیرازی، محمد بن منصور ذکر کرده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی و شکری کلفت، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۷۶گ، ۱۵ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۲۴۰]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۲۲۰۶-۱۲/۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: آغاز (فاقد خطبه)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۲۶]

۳۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۳۰/۴

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه ذکر شد؛ فاقد خطبه؛ خط: نستعلیق، کا:محمد تقی آقاسی،تا: ۱۲۱۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم زرد، ۴۵گ (۵۳پ-۹۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [مؤید: ۲ - ۱۴۰]

۳۵. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۴/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۶ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۲۱]

۳۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انما تصیر حقیقة الحیوان و طبیعته بشرط وجودها فی الخارج و صیرورتها جسما.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ (۳۱پ-۸۵پ)، ۱۷-۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۱۲۱]

۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۳/۳

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی‌تا؛ فاقد دیباچه؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۷۰]

۳۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۰۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** المراد ما هو الموضوع بالذات.

فاقد دیباچه ؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور عطف پارچه مشکی، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۲۰۶۶]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۱۵/۱

آغاز: قائما ... قائما یعنی به سحت؟ اصطلاح الفن ... ای کان الامر الخارجی لازما المسمی اللفظ؛ **انجام:** برابر

تذکر: در فهرست ناشناس مانده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»؛کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۴۰گ (۱ر-۴۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۹ - ۳۷۵]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة الدوانی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ‘alā taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya = ḥāšīyat-ud dawwānī

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است کوتاه با عناوین «قوله» و «قال الشارح» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح قطب الدین رازی بر شمسیه نجم الدین کاتبی قزوینی. دوانی در توضیح کلام سید شریف عناوین «قوله» و در توجه به عبارت قطب الدین عنوان‌های «قال الشارح» را به کار برده است. این حاشیه به منظور توضیح برخی از گفته‌های سید که به نظر محشی مبهم یا دارای ایراد بوده نگاشته شده است. دوانی در دیباجه می‌گوید این حاشیه را به هنگامی نگاشته است که امواج فتنه همه بلاد و فارس و عراق و خاصه زادگاه او را فرا گرفته بوده است. به نوشته الذریعه (۳۶/۶-۳۷) دوانی دو بار بر این شرح حاشیه‌نویسی کرده است: حاشیه قدیم و حاشیه جدید. منصور بن صدرالدین دشتکی (-۹۴۸ق) ردی بر آن دارد.

آغاز ۱: وعلیه التکلان قال المصنف ورتبته علی مقدمة آه الترتیب فی اللغة جعل کل شی فی مرتبته و هو بحسب الظاهر لا یقتضی ان یتعدی الیه بعلی ...

آغاز ۲: جل من ظهرت علی حواشی الاکوان اسرار قدرته الشاملة، و عز من شهرت ... یقول الفقیر ... محمد بن اسعد الدوانی الصدیقی کثیراً ما الح علی اخوانی ... ان اجمع لهم ما کنت القی الیهم اثناء مباحثة شرح الشمسیة و حواشیه ...

انجام:..و ینبغی ما ذکره اولا من ان کل مرکب صادر عن فاعل مختار لابدله من علة مادیة و صوریة فانه شامل للعرض المرکب الصادر عن فاعل المختار فافهم له و الله اعلم بالصواب.

[الذریعة ۳۷/۶؛ ریحانة الأدب ۲۳۵/۲؛ کشف الظنون ۱۰۶۳/۲؛ دنا ۱۲۹۱۳۱/۴ (۴۲ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة الدوانی علی حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: ۹۰۲ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۳گ (۱۲۸پ-۱۵۰ر)، اندازه: ۷/۴×۱۵سم [ف: ۱ - ۲۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۸۷/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۷ جمادی الثانی ۹۰۷ق؛ مقابله شده؛ ۱۵گ (۱پ-۱۵ر) [ف: ۱ - ۸۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
بی‌کا، تا: ۹۲۶ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۲۴گ (۸۴پ-۱۰۷)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹)، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۱۲ - ۵۳۶]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۱۸/۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حسین سارانی، تا: ربیع الثانی ۹۲۷ق؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۱۳گ (۱۵۳پ-۱۶۵ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴ - ۱۵۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۶/۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۳۷ق، جا: کامگوی دره در گیلان؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۷ص (۲۷۲-۲۹۸)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۳۳/۱-۱۶۰]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۱۰/۴
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: حسن بن سید احمد، تا: ۹۳۸ق؛ محشی از ابیوردی، شاعر اوغلی، مولانازاده، بیشترین حواشی از ابیوردی است؛ مذیل به سه برگ حواشی ملا علی قوشچی، ملا حسن، ملا مرید بر نسخه ملا جلال الدین و پایان گفته همه محشیان به جز ملا علی قوشچی با جمله دعائی «سلمه الله» می‌باشد؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵ - ۴۹۸]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۴۰/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۵۳ق؛ ۱۷گ (۱-۱۷)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۲۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۹/۲
خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمود حسنی ساکن قهپایه، تا: ۹۶۳ق؛ ۲۴گ (۵۰پ-۷۳ر)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳ - ۸۵]

۹. شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نستعلیق شکسته، کا: غیاث الدین محمد مشهور به میرک عقیلی تبریزی، تا: ۹۶۳ق؛ اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۱-۵۵]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۱۲/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۳ق؛ ۱۰گ (۱-۱۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۱۸]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۲۴
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۹۶۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۲۶]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۰۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه صفر ۹۷۷ق، جا: توس؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶ - ۶۷۹]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳۱/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: عزیزالله، تا: ۹۷۹ق؛ محشی؛ مهر: «مبشراً برسول یأتی من بعد اسمه احمد»، «بنده شاه ولایت احمد»؛ کاغذ: شرقی، ۱۳گ (۱-۱۳)، ۲۲ سطر، اندازه:۷×۱۲سم [ف: ۳۶ - ۲۱۳]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۵/۷عکسی
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۹۹۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۳ص (۶۷-۷۹)، ۱۷ و ۲۲ سطر [عکسی ف: ۴ - ۴۸۵]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۱۴۵
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی به لفظ «منه»؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۲۶]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۵۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: کرمانی، مهدی، تا: قرن ۱۱؛ محشی با رمز «منه رحمه الله»، مصحح، محشی از بردعی و دیگران؛ تملک: علی بن عبدالوهاب در ۱۱۶۷؛ واقف: دکتر محمد زهرائی، تیر ۱۳۵۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۱۲۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۷۱۴۵
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمدرضا جرفادقانی، تا: قرن ۱۱؛ واقف: شیخ محمد باقر مدرس؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۲۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۱۲۵]

۱۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۵۳/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضاء «منه مدظله»، مصحح، در صفحه اول نسخه، این حاشیه به عماد [عماد الدین محمد بن یحیی بن علی الفارسی] نسبت داده شده که صحیح نمی‌باشد؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۴گ (۱-۱۴ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۲۸۸]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: سیف الدین محمود بن حسین دیلمی، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۵۰ص (۱۸۱–۲۳۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۹۳۶]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ - ۱۱ [مختصر ف: - ۲۷۰]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۱۸
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و قد ینسب الی المرکب. و هو اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب نام مؤلف در دیباچه هست.
خط: نسخ، کا: جلال بن نعمة الله بافقی، تا: ۱۰۰۱ق، جا: بصره؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۱۳۵پ–۱۳۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۴ - ۱۵۲]

۲۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۱۷/۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمدهادی رضوی، تا: ۷ صفر ۱۰۱۰ق؛ محشی با امضای «منصور»؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۱۳ق؛ کم نقطه؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۸۶]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۶/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: ناجی بن عباس، تا: ۱۰۲۳ و ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱پ–۱۳پ)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۲ - ۵۵۰]

۲۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸۲/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالواحد بن نعمت الله جیلی، تا: ۱۰۲۵ق؛ جلد: چرم قرمز، ۲۱گ (۱پ–۲۱ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [مؤید: ۱ - ۳۸۹]

۲۶. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۹۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق [چند نسخه-ف: - ۳۷۵]

۲۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۴
خط: نستعلیق تحریری، کا: حسن بن عبدالغفار، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۱۶گ (۶۲پ–۷۷پ) [ف: ۱ - ۸۴]

۲۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۸۲/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ ۲۰گ (۱۹۸پ–۲۱۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۵۸۶]

۲۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۴۰/۳
آغاز: برابر۲
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم، تا: ۱۰۶۹ق؛ ۱۲گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳ - ۸۷۱]

۳۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۰۳/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۸۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی، ۲۵گ (۲۲۶–۲۵۰)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۲۴۱]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۹۳/۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی فرزند محمد فرزند ثائر، حویزی طرفی، تا: یک‌شنبه ربیع الاول ۱۰۸۶ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱۸گ (۱۷۲–۱۸۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۲۹ - ۶۰۷]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۰/۱-طباطبائی
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
مبحث تقسیم علم به تصور و تصدیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ص (۲–۱۷)، اندازه: ۲۰×۲۱سم [ف: ۲۳ - ۵۸]

۳۳. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۰۹
بی‌کا، تا: ۱۱۱۴ق؛ افتادگی: انجام [ف: - ۱۳۵]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۷۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد شفیع تویسرکانی، تا: پنج‌شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۱۱۵ق؛ مقابله شده با نسخه‌ای که از رویش نوشته شده در شب پنج‌شنبه ۲۹ جمادی الثانی در مدرسه ملا عبدالله در سپاهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۵۰۷]

۳۵. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۴/۲
خط: نسخ، کا: محمدرضا، بی‌تا؛ واقف: شیخ محمد باقر مدرسی، ۱۱۷۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۶ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۲۱]

۳۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۵/۱۰-عکسی
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فانه شامل للعرض المرکب الصادق عن المختار و اعلم ان المادة قد ینسب الی المادة و قد ینسب الی المراکب. تمت الحاشیة.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۰ص (۱۷۵–۲۱۵) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۶]

۳۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۳۱/۱۰-عکسی
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فانه شامل للعرض المرکب الصادق عن المختار و اعلم ان المادة قد ینسب الی المادة و قد ینسب الی المراکب. تمت الحاشیة.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۹ص (۱۲۳–۱۵۱) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۶]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: - ۲۷۰]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۳۲/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قد تمت ایها الحقیق بتحقیق الحقایق و الحریص بالتصدیق بالدقایق
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سیاه، ۱۲۳گ (۱پ-۱۲۳ر)، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۶ - ۲۴۰]

۴۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۳۰/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی آقاسی، تا: ۱۲۱۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم زرد، ۶۵گ (۳۳پ-۹۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [مؤید: ۲ - ۱۴۰]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۶
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** تمت الحاشیه المتعلقه علی شرح الشمسیه المنسوبه الی الفاضل المدقق و العالم المحقق جلال الملة و الدین محمد الدوانی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۹۴]

۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۷۱/۲
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** من الکتاب الذی هو الالفاظ فکیف یصح تفسیرها بما یتوقف علیه الشروع و هو المعانی و الثانی ان المراد بالمقدمة ای ما یلیق وینبغی ان یراد بالمقدمة هیهنا ای فی هذا الکتاب ما یتوقف علیه الشروع.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۷۲۴]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۷/۸-۲/۱۷۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به امضای «منه»؛ ۱۰گ، ۲۳ سطر [ف: ۳ - ۱۴۲۷]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۲/۲-۳/۱۲۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لقیامه هذا الاحتمال قلت ذلک فی غایة البعد ولایصر بمقصودنا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ ۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۲۷]

۴۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۹۳/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳ - ۲۳]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۲-طباطبائی
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در حاشیه نوشته‌ای است به نقل از خط مولانا معین تونی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۷۴-۸۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۵۴۵]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = الحاشیة علی مبحث تمام المشترک = حاشیة حاشیة الشریفیة علی شرح الشمسیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ‘alā taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya = al-ḥāšīya ‘alā mabḥaṯ-i tamām-il muštarak

اشرفی جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب، -۹۵۹؟قمری
ašrafī jorjānī, ‘abd-ol-hayy ebn-e ‘abd-ol-vahhāb (-1552)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حواشی‌ای است از اشرفی جرجانی با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه میرسید شریف بر شرح شمسیه قطب الدین رازی. این حواشی مربوط به دو بخش مختلف با دو سرآغاز متفاوت است: حواشی دسته نخست اختصاصاً به مبحث تمام مشترک مربوط می‌شوند و حواشی دسته دوم مختص مبحث خاصی نیستند.

آغاز: ۱: هو الحی الوهاب. اللهم زدنا العلم و الاستعداد و هب لنا من لدنک طریق السداد و انک انت ولی الارشاد ... قوله قدس سره لکن اذا قیل ان بعض تمام المشترک الذی کلامنا فیه

آغاز۲: بسملة، الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فیقول الفقیر المحتاج الی الشهود العینی عبدالحی بن عبدالوهاب الاشرفی الحسینی ... إن الشرح المشهور للرسالة الشمسیة و الحواشی الشریفة الشریفیة کنزاً لایفنی جواهرهما بل بحران لایحصی فوائدهما و لذا صارا متداولین فی الأمصار بین العلماء أولی الأیدی و الأبصار

انجام: الا ان کلمة ههنا لا یساعد ذالک اللهم ارزقنا خیر الدارین
[دنا ۱۳۵/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۷۳/۱۱
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی قاضی سبزواری، تا: ۹۲۹ق؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۱۵۹-۱۶۶)، ۲۴ سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۳۶ - ۳۰۶]

۲. میبد؛ مخطوطات و اسناد میبد؛ شماره نسخه:۱۸
آغاز: برابر۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۸ق؛ واقف: میرزا داود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: - ۲۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲۳/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و المقصود ههنا هو الدلالة الوضعیة و ذلک المنضبط هو الدلالة الوضعیة و اما العقلیة و الطبیعیة فهما یختلفان باختلاف العقل و العادات ... أقول: تحقیق المقام علی إفادة المحقق الرئیس فی الشفاء هو أن یقال ...
خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: اواخر قرن قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه مد ظله، رضا الحسینی»؛ کاغذ: شرقی، ۱۳۱گ (۱ر-۱۳۱ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۹ - ۳۹۴]

۴. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۸/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۲۲۸ص (۱-۲۲۸)، اندازه: ۱۳×۱۸/۷سم[نشریه:۲-۲۱۶]

۵. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۸/۳
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۱۰۰ص (۲۳۵-۳۳۴)، اندازه: ۱۳×۱۸/۷سم [نشریه: ۲ - ۲۱۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۰
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: سلطان علی تویسرکانی، تا: جمادی الثانی ۱۰۰۱ق؛ محشی از فتح الله شیرازی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۱ - ۲۷۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۲۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** التی یبحث عنها المنطق ثلثة اقسام احدها الاتصال الی مجهول التصوری او بالکنه
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۲
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا موسی؛ ۱۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۳۷۳]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، - ۹۶۶ قمری
abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (- 1559)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه مختصری است با عنوان «قوله، قوله» بر حاشیه میر سید شریف گرگانی بر «تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة» قطب الدین رازی. بیشتر این حاشیه اشکالاتی است بر شارح و محشی. بنا به نوشته آقا بزرگ تهرانی، مؤلف حکیم و شاعر، از معاصرین شمس الدین خفری و غیات الدین منصور دشتکی و از اساتید احمد فنائی خلخالی بوده است.

آغاز: الحمدلله الذی نور قلوب العارفین بأنواع المعارف الالهیة و زین نفوس العالمین بأصناف جواهر العلوم الحقیقیة ... و بعد فهذه هذیانات الفها تراب اقدام الفقراء ... قوله رتبته ای رتبت الکتاب و وضعف کل جزء منه فی مرتبه و جعلته مشتملاً علی مقدمة ...

انجام: فاذا جاز سلبه عن الرومی بالامکان جاز سلبها ایضاً کذلک مع انه ذکر آنفاً انه ممتنع لامتناع الشئ عن نفسه.

[دنا ۴/۱۳۵ (۶ نسخه)]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب حسینی استرابادی، تا: سه‌شنبه ۳ صفر ۸۷۰ق (احتمالاً در تاریخ دست برده شده و صحیح ۹۷۰ باشد)؛ تملک: محمد طالب بن حاجی حیدر اصفهانی با مهر «... عبده محمد طالب» (بیضی) و «یا من بابه مفتوح للطالبین»، مهدی لاجوردی حسینی، نبی بن کمال؛ مهر: «مرتضی بن جواد الطباطبائی الحسنی الحسینی» (بیضی)، «جواد بن مرتضی الحسنی الحسینی الطباطبائی» (بیضی)؛ تملکی با تاریخ غره جمادی الأول ۸۷۴ (که گمان می‌رود مرکب و خط مربوط به پس از این تاریخ باشد)؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۵ - ۲۱۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** عن بعض ما صدق علیه سلب ب کان نقیضه أعنی ثبوت ح صادقاً علیه
خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابوالخیر خوارزمی، تا: ۲۶ ربیع الاول ۸۷۸ق؛ مصحح؛ تملک: محمد رضی بن محمد حسین قاضی، ملا علی خوئی به تاریخ ذیقعده ۱۲۳۸؛ مهر: «علی الحسنی الحسینی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۱ - ۱۲۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۴/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ ۶۶گ (۱پ-۶۶ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶ - ۳۶۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غیاثا بن عزیز الله طالبان، تا: جمعه ۲۲ ربیع الثانی ۸۹۶ق؛ پس از این مقاله ایست که حاشیه بر بحث تمام مشترک شرح شمسیه است، آغاز «قال المحقق فی بحث تمام المشترک و هذالاعتراض مما لا یدفع له»، انجام: «وقنا عذاب النار سنه ۱۱۷۷ مدظله»؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۷۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴ - ۳۷۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۰۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابن محمد شیخو، تا: محرم ۸۹۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف میشن، ۱۲۸گ (۱پ-۱۲۸ر)، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۸ - ۱۴۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۳۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشارح لانهما اعم من الضرورة، ای ...
خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی بن نظام الدین جیلی عقیلی، تا: ۹۲۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ (۱پ-۶۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۷ - ۲۰۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۵۵

خط: نستعلیق، کا: داود بن علی بن داود بن نورالدین، تا: ۹۲۸ق؛ تملک: محمد باقر بن امیر احمد، حسین قلی بن محمد یوسف به تاریخ رجب ۱۱۲۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۱ - ۳۱۲]

۸. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ ربیع الاول ۹۳۱ق؛ جلد: مقوا عطف میشن، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۱۰۶]

۹. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۰۹

خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن عزیز الله، تا: سلخ ربیع الاول ۹۳۳ق، جا: مدرسه مولانا جارالله، در مقام تیمجان مبارک؛ واقف: میر اسد بابائی، جلد: تیماج سرخ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: - ۲۶۲]

۱۰. شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق شکسته، کا: غیاث الدین محمد مشهور به میرک عقیلی تبریزی، تا: ۹۶۳ق؛ اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۱-۵۵]

۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۱۴/۳

خط: نستعلیق، کا: حسین بن عبدالمجید حسینی، تا: ۴ جمادی الثانی ۹۶۳ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۳ - ۴۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: هبه الله بن مخدوم محمد عادل بن مخدوم نظام الدین بن مخدوم رکن الدین، تا: جمادی الثانی ۹۹۰ق؛ دو برگ از وسط ساقط شده؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن خرمایی، ۷۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۲۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الموضوع و المحمول متنافسین مطلقا فلا یجتمعان اصلا لا فی ذات الموضوع و لا فی ذات المحجمول ...

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ مهر بزرگی به زبان انگلیسی - فارسی با نوشته «کتابخانه و مغازه ناصری کرمانشاه ۱۲۹۱»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۸ - ۱۴۱]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم مشکی، ۶۶گ (۱۱۰-۱۷۵)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳۶ - ۲۱۱]

۱۵. قم؛ مؤسسه آية الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۸۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۱۰]

۱۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۷۸/۱

آغاز: نقوش کتابة دالة علی العبارة المنقولة ... و الصواب ان لفظ الخ قیل التکرار انما نشا من ذکر لفظ الثلاث ثانیا فینبغی ان یحکم بان؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: شهاب الدین حسینی، تا: ۱۰۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی و حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: - ۸۸]

۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۰۳/۱

آغاز: بسمله. الفیاض الوهاب هذه العبارة تحتمل معنیین احدهما ان یق ان الفیاض اما وصفا لقوله لله؛ **انجام:** یجعل بطلان الخاص دلیلا علی بطلان العام اذ عدم بطلانه مسلم عندنا الا انه لا یمکن عنوانا.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۶ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۶۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۳]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۴۷

آغاز: و انما قید بذلک اذ لا یمکن خلوها عن الوقوع و اللاوقوع؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: صالح حسینی مازندرانی، تا: چهارشنبه ۸ رجب ۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز (۱۲ برگ)؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه سربی، ۵۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۴- ۱۲۳]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۳۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الکلمة بقیة عدمی هو عدم الدلالة علی الزمان بصیغته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ (۱پ-۴۸پ)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۶ - ۴۱۸]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی نخودی، ۷۱ص (۲-۷۲)، ۱۹- ۲۰ سطر (۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳/۳×۱۸سم [ف: ۱۸ - ۱۶]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** غیر هما من الامور التی یجعل عنوانا فی فن ...

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ، ۲۳-۲۵ سطر (۶/۵-۸ × ۱۵/۵-۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۸ - ۳۴۹]

۲۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۳۷/۴-۵۸۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لاثبات حمل الاعم علی ما دون الاخص ا ه تمت الرسالة باختصاری بعض تعلیقات.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ واقف: ابوطالب میرزا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه، ۸۸گ، ۱۶ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۷]

۲۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خطبه را ندارد؛ خط: نستعلیق، کا: جبریل بن مرتضی حسینی، بی‌تا؛ بدون نقطه؛ افتادگی: وسط؛ مهر: «قال انی عبدالله» (مسدس)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۱۲۷پ–۱۵۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۷]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

فخرالدین حسینی، محمد بن حسین، – ۹۸۴ ؟ قمری

faxr-od-dīn-e hoseynī, mohammad ebn-e hoseyn (-1577)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

تعلیقاتی است از میر فخرالدین سماکی، محمد بن حسین حسینی بر حاشیه میرسیدشریف جرجانی بر شرح قطب الدین محمد بن محمد تحتانی رازی (–۷۶۶ق) بر شمسیه نجم الدین علی بن عمر محمد قزوینی معروف به دبیران کاتبی (– ۶۷۵ق).

[دنا ۱۳۵/۴]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۵۳/۱

آغاز: بسمله نحمدك یا مفیض الحق و التحقیق و نشکرك یا ملهم التصور و التصدیق ... و بعد فیقول الفقیر الی العفو الغنی محمد الشهیر بفخر الدین الحسینی ان شرح الرساله الشمسیة و حواشیه الشریفة الشریفیة لما کان محتویا علی معان رشیقه ... اردت توضیح الکلام بما لایمضی الی الاملال ... قال الشارح قوله و رتبته علی مقدمة و ثلث مقالات و خاتمة اعلم ان قول المصنف و رتبته اما عطفا علی قوله و سمیته؛ **انجام:** فانما هو بالجواب الاول انتهی و فیه نظر لان عدم الملائمة ثمه و ما ذکر لبیانه مقدوح.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور لاجوردی، ۱۷ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۱۵۸]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

تبریزی، شرف الدین محمد

tabrīzī, šaraf-od-dīn mohammad

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

حاشیه‌ای است بر شرح شمسیه قطبی و بر حاشیه میر سید شریف جرجانی، بر مبحث تمام مشترک. نام مؤلف این رساله به صورت‌های مختلف ثبت شده است؛ اکثراً به دو صورت «حاجی صدر [تبریزی]»، «شرف الدین حاج محمد تبریزی» و در یک موضع فهرست‌نگار مؤلف را شمس الدین محمد حنفی تبریزی، مؤلف اثر بعدی، دانسته است. از آنجا که هویت مؤلف و یکسانی او با شمس الدین محمد حنفی تبریزی بر ما مسجل نشد، نسخه‌های مربوطه را در اینجا جداگانه و زیر نام شرف الدین محمد تبریزی می‌آوریم تا با تحقیق بیشتر در آینده هویت مؤلف و اثر کاملاً مشخص گردد.

آغاز: بسمله. قال الشارح العلامه الرازی ره هذا بیان للشق الثانی من الترديد لاخفاء ...

انجام: و ذکر الشارح السئوال القوی بلفظ سئوال ضعیف، لکن الامر فی امثاله سهل، لانه بحث لفظی لایعلق له بالمعانی

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۴۹۹/۸

آغاز و انجام: برابر

مؤلف در فهرست ناشناس، نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد جان بن حاجی باقی سمرقندی، تا: قرن ۹؛ ۵گ (۱۲۲پ–۱۲۷پ) [ف: ۳ – ۱۰۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۲

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرسالة الشریفه للعلامه شرف الدین محمد الحاجی التبریزی فی اوائل شهر جمادی الاولی سنه ۹۵۵ قریباً الی الروضة الرضویه علیه التحیه و السلام.

در فهرست نام مؤلف «شرف الدین حاج محمد تبریزی» آمده است؛ خط: نستعلیق تحریری بدخط، کا: شاه حسین عبدالمجید تربتی، تا: جمادی الاول ۹۵۵ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی از فتح الله شیرازی با رمز «فتح–سلمه الله»؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۳ص (۸–۲۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ – ۳۵۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۰۸/۱۵

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرساله المنسوبه الی حاجی تبریزی

نام مؤلف در فهرست به صورت «حاجی صدر تبریزی» و در انتهای نسخه به صورت «حاجی تبریزی» ثبت شده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۱۴۴–۱۴۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲سم [ف: ۳۶ – ۳۶۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۴

در بحث تمام مشترک. نام مؤلف در فهرست به صورت «شرف الدین حاج محمد التبریزی» ثبت شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی با نشان «بردعی، مولانا محمود رحمه الله»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۳۹پ–۴۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ – ۴۵۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۱۴۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در فهرست «شمس الدین محمد تبریزی معروف به ملا حنفی» ثبت شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴ – ۱۲۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۹

آغاز: بسمله. الحمدلله علی ما انعم من النعم و علم منطق الحکم؛ **انجام:** لکن ظهور، من سوق الکلام و بقرینة المعینة الحقیقة ثم یذکر. تمت کتابة هذه الحاشیه من فواید مرحوم المغفور مولانا حاجی صدر ... اللهم اغفر لکاتبه و لصاحبه و لقاریه.

از بحث قضایا به بعد را شامل می‌باشد. در چاپ ۱ (ج۱ فهرست، ش۶۶ منطق) نوشته است: «محشی حاج صدر غیر معروف» و در روی ورق اول و دوم نسخه، آن را به ملاصدرا منسوب داشته است ولی در «ریحانه» و «الذریعه» چنین تألیفی از ایشان معرفی نشده است؛ خط: نستعلیق، کا: یحیی بن بدرالدین، تا: شوال ۱۰۶۷ق؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، جلد: تیماج زمردی، ۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱ – ۲۸۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۲

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرساله لمولانا حاجی الصدر ره فی ید الضعیف الفقیر الحقیر بر محمد بن ...

در عنوان آن در نسخه چنین نوشته شده است: «هذا رساله ملا حاجی صدر بر تمام مشترک»؛ خط: نستعلیق، کا: پیر محمد بن عاشور، تا: با تاریخ ۱۱۷۰ق؛ واقف: شیخ محمد باقر، ۱۱۷۰ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، ۱۱ص (۸۴–۹۴)، ۲۰ – ۲۱ سطر [ف: ۱ – ۲۸۵]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة حاشیة شرح الشمسیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya = ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-iš šamsīya

حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق۱۰ قمری

hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad (- 16c)

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

تعلیقه‌ای است منسوب به شمس الدین محمد حنفی با عنوان «قوله، قوله»، بر اوایل حاشیه میر سید شریف بر اوایل شرح شمسیه قطبی. مؤلف از حاشیه جرجانی بر لوامع الاسرار نیز مطلب نقل می‌کند. این رساله در فهارس با نام‌های بسیار متفاوت و در بسیاری ناشناس آمده و بعضاً آن را حاشیه عصام الدین اسفراینی دانسته‌اند که غلط است و حاشیه او و جز این رساله است. به نظر می‌رسد چند حاشیه از او و بر چند جای حاشیه میر سید شریف است چون نسخه‌ها یکی نیستند.

آغاز۱: بسمله، قوله المشهور فیما بین القوم، لو قال المشهور بین القوم لکان اظهر و اخصر قوله الی التصور الساذج و الی التصدیق لاخفاء فی ان الموافق

آغاز۲: بسمله اقول و بالله التوفیق ... قوله علیه. قیل هذا الاعتراض انما یتجه لوجعل فی المنطق متعلقا بقوله یعلم و اما اذا جل متعلقا بیجب فلا و انت تعلم انه لم یقدح مضاف مثل فی تحصیل المنطق او فی علم المنطق

انجام۱: ان یورد ما هو صحیح الی الفهم لتفهیم المبتدی بسهولة، و الله اعلم بالصواب

انجام۲: و الا فلا فساد فی توقف بعض منه علی بعض آخر منه و هذا یتجه علی اللازم من عکس الترتیب ایضا تأمل فی هذا المقام یظهر لک حقیقة المرام هذا ممازلت فیه اقدام العلماء و تحیرت به افهام الفضلاء اللهم ثبت اقدامنا و صحح آمالنا.

[دنا ۱۳۱/۴ (۱۵ نسخه)]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۰/۱

آغاز و انجام: برابر۲

تذکر: در فهرست باعنوان «الاشیاء الخمسه» و بدون مؤلف آمده است که به قرینه آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، کا: علاء الدین، تا: ۹۴۶ق؛ مصحح، محشی با امضاء «منه سلمه الله تعالی»؛ جلد: گالینگور سبز، عطف میشن، ۱۱ سطر (۴×۸)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۲ – ۴۴۶]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۰/۳

آغاز و انجام: برابر۱

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: علاء الدین، تا: ۹۴۶ق؛ مصحح، محشی با امضاء «منه سلمه الله تعالی»؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۱ سطر (۴×۸)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۲ – ۴۴۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۸/۱

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق تحریری بدخط، کا: شاه حسین عبدالمجید تربتی، تا: ذیحجه ۹۵۴ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۰ص (۲–۱۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ – ۳۵۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۹

آغاز و انجام: برابر۱

مبحث تقسیم علم، به تصور و تصدیق از حاشیه سید شریف بر شرح شمسیه قطبی؛ خط: نستعلیق تحریری بدخط، کا: شاه حسین عبدالمجید تربتی، تا: ذیحجه ۹۵۴ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۲ص (۱۲–۲۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ – ۳۵۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۷

آغاز: بسمله. الجزء المفرد للماهیته المحمول علیها اما جنس او فصل مطلقاً لانه ان کان تمام المشترک؛ **انجام:** و قد عرفت ما فیه مفصلاً و منه نعلم ضعف ما ذکره المحقق الرازی من وجوه تدبر.

تمت الرساله ...
این رساله «تمام المشترک» اوست؛ خط: نستعلیق بدخط، کا: شاه حسین عبدالمجید تربتی، تا: جمادی الاول ۹۵۵ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۷۵]

۶. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۱۷**

آغاز و انجام: برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۹۶۰ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴گ (۱۱۴پ-۱۱۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۴۵۳]

۷. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۱۹**

آغاز و انجام: برابر۲

نام کتاب به قرینه آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳گ (۱۱۹پ-۱۲۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ملک-ف: ۵ - ۴۵۴]

۸. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۲۴/۵**

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۵گ (۲۱پ-۲۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶ - ۱۲۲]

۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹/۱۱**

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** لو جعل الجواب المذکور جواباً عن البحث المذکور علی جواب الش لاشک فی صحة کلا الجوانب فتامل جداً. سلمه الله.

در فهرست با عنوان «حاشیة منطقیة» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: افضل بن جمال الدین محمد بن احمد حسینی اصفهانی، تا: ۹۷۲ق، جا: کاشان مدرسه معینه؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۹ص (۷۹-۸۷) [سنا: ف: ۲ - ۱۷۴]

۱۰. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۵/۱۴**

آغاز و انجام: برابر۲

در فهرست باعنوان «انما یجب» آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۹ق؛ محشی به لفظ «منه»؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۷سم [ف: ۲۴ - ۱۹]

۱۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۰۴**

آغاز و انجام: برابر۱

در فهرست از عصام الدین اسفراینی دانسته؛ خط: نسخ خفی خوش، کا: شیخ داود بن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ محشی به حواشی فتح الله شیرازی با رمز «فتح سلمه الله»؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه پارچه اخرا، ۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۹۲]

۱۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲/۴**

آغاز و انجام: برابر۱

در فهرست از عصام الدین اسفراینی دانسته؛ خط: نسخ خفی خوش، کا: شیخ داوود بن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰، واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷ص (۱۹-۲۵)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۶۶]

۱۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۲۵-طباطبائی**

آغاز و انجام: برابر۲؛ کتب فی بلدة اصفهان هذه الرساله التی تسمی برساله انما یجب لملا حنفی

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۷۶پ-۷۸ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳ - ۸۲۱]

۱۴. **کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۴/۵**

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمدحسین بن نورالدین شریف، تا: ۱۴ جمادی الاول ۱۰۲۳ق؛ ۴گ (۸۱پ-۸۴ر)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف مخ]

۱۵. **کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۴/۶**

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمدحسین بن نورالدین شریف، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۰۲۳ق؛ ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف مخ]

۱۶. **تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۳۱/۲**

آغاز و انجام: برابر۱؛ تمت فی شهر ربیع آلاخر سنة۱۲۳۲ (با حاشیه «فتح سلمه الله»)

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۱]

۱۷. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۶۹/۱-۹/۱۱۹**

آغاز و انجام: برابر۲

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «محمدعلی عفی عنه»؛ ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۷۷]

۱۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۴/۵**

آغاز و انجام: برابر۱

در فهرست با عنوان «الحاشیة علی رسالة فی العلم» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با حاشیه های به نشانی «فتح، فتح الله» [ف: ۱۶ - ۲۰۵]

۱۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۷**

آغاز: الجزء المفرد للمهیة المحمول علیها آه جنس او فصل مطلقا؛
انجام: من وجود تدبر و تامل

این رساله «تمام المشترک» اوست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا موسی، ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴- ۳۷۳]

۲۰. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۶**

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا موسی، ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴ - ۳۷۳]

۲۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۲۶/۶**

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۸۵پ-۸۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۳ - ۱۱۶]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۶-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»؛ و در ذیل رساله حاشیه‌ای است با نام مولانا محمد حنفی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۹۰-۹۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۵۴۶]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۸-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۹۶-۹۹)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۵۴۷]

● حاشية حاشية الجرجاني على تحرير القواعد المنطقية / منطق / عربى

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ‘alā taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya

شامی، قاضی محمد بن شاه احمد

šāmī, qāzī mohammad ebn-e šāh ahmad

وابسته به: حاشية تحرير القواعد المنطقية = حاشيه شريفى = حاشيه كوچك جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

این رساله اعتراض میر سید شریف را در مبحث «قوله لأن ما يجب ان يعلم فى المنطق» بررسی کرده و با بحثی مفصل با شروطی نقض و با شروطی دیگر صحت آن را تأیید کرده است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۵/۱۶

آغاز: بسمله قوله قيل اعلم ان ما ذكره السيد السند اعتراض على دليل ذكره الشارح بحصر المصنف الرسالة فى الاجزاء الخمسة و لما كان كلا ما مجملا محتملا و يجوز تفصيله بانواع احدها فى صورة المنع و الثانى فى صورة النقض الاجمالى و الثالث فى صورة المعارضة؛ **انجام:** بل لو كان محل الشروح اكثر من ذلک ايضا لا يضركما هو واقع فى العلوم.

تذکر: در فهرست این رساله با عنوان «انما يجب» و بدون مؤلف آمده است که به استناد انجام نسخه ش ۴۹۲۶/۷ مرعشی کامل شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۲۶/۷

آغاز: نحمدك يا من أوجب علينا سلوك طريق السلام اعطنا عقولا للاستدلال بوجوب وجود الملك العلام؛ **انجام:** بل لو كان محل الشروع اكثر من ذلك ايضاً لايضر كما هو واقع فى المقدمة

خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۹۴پ-۱۰۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۳ - ۱۱۶]

● حاشية حاشية الجرجاني على تحرير القواعد المنطقية / منطق / عربى

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ‘alā taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya

میر گیسو، محمد بن قاسم

mīr-gīsū, mohammad ebn-e qāsem

وابسته به: تحرير القواعد المنطقية فى شرح رسالة الشمسية = شرح شمسيه قطبى قطب الدين رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

حاشیه‌ای است بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر بحث تمام مشترک شرح شمسیه قطبی، که از شرح تجرید قوشچی یاد می‌کند.

آغاز: بسمله و تم بالخير، سيد المحققين و سند المدققين قدس سره و هذا الاعتراض مما لامدفع له الا اذا ثبت انه لايجوز ان يكون لماهية واحدة جنسان ...

انجام: فافهم فانه دقيق و احفظ فانه المحافظ حقيق

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۳

آغاز و انجام: برابر؛ هذه الفائدة الميمونة المنسوبة الى محمد بن قاسم الحسنيى المشهور بمير گيسو ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۳۸پ-۳۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۴۵۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده ولی در ملک از میر گیسو دانسته؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴ص (۱۲-۱۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۵۹]

● حاشية حاشية الجرجاني على تحرير القواعد المنطقية / منطق / عربى

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ‘alā taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya

وابسته به: حاشية تحرير القواعد المنطقية = حاشيه شريفى = حاشيه كوچك؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» و «قول الشارح» بر بخشی از حاشیه میر سید شریف جرجانی بر «تحرير القواعد» قطب الدین رازی. از قرائن موجود در موضوعات حاشیه، مؤلف از علمای اهل ترکیه است و بنا بر نسخه شماره ۸۴۸۸/۱ مرعشی که کتابت آن مورخ ۸۵۸ ق است، مؤلف را باید در عصر ما قبل آن تاریخ جستجو کرد.

آغاز: بسمله، و رتبته علی مقدمة و ثلث مقالات و خاتمة اعلم ان الترتیب له معان ثلثة اثنان لغویان احدهما ایراد شئ عقیب شئ آخر و تستعمل بعلی یقال رتبته علی کذا ای اوردته عقیبه ...

همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۸۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیکون جزء الماهیة منحصرا فی الفصل و الخاصة فأجاب عنه بقوله فعلی هذا.

در این حاشیه رد و ایراد بسیار شده با توضیح مقاصد صاحب کتاب. و روی برگ اول به داود نسبت داده شده ولی «حاشیه حاشیه گرگانی» قره داود نمی‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن افضل بن محمد البرکی، تا: ۸۵۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ (۱پ-۳۵ر)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲۲ - ۷۵]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۱۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ایضا الاضافة فی تصوراتها لادنی ملابسة الی المتصورات الواقعة فیها و هو خلاف من هذه العبارة.

خط: نستعلیق، کا: حسن بن سید احمد، تا: ۹۳۸ق؛ محشی از ابیوردی، شاعر اوغلی، مولانازاده، بیشترین حواشی از ابیوردی است، مذیل به سه برگ حواشی ملا علی قوشچی، ملا حسن، ملا مرید بر نسخه ملا جلال الدین و پایان گفته همه محشیان به جز ملا علی قوشچی با جمله دعائی «سلمه الله» می‌باشد؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵ - ۴۹۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۰/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** یحتاج الی تجرید بل العبارة صحیحة بدون التقریر و التأویل و معنی قولنا رتبت الکتاب ...

حاشیه مختصری در بخش تصورات بر متن کتاب حاشیة میر سید شریف، می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ در انجام افزودگی‌هایی در موضوع رساله و ... آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۵۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۵سم [ف: ۳۰ - ۵۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ایض الاضافة فی تصوراته لادنی ملابسة ای المتصورات الواقعه و هو خلاف المتبادر من هذه العبارة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۰۰گ، مختلف السطر، اندازه:۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۴۵۸]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۷۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یذکر الکبری بعده علی وجه الاستدلال کان یقال العالم متغیر فهو حادث

خط: شکسته نستعلیق شیرین، بی‌کا، تا: ۱۰۱۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: گالینگور لاجوردی، ۱۵ سطر (۳/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۱۶۳۰]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۰۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیتم الاستدلال بها قطعاً مع کونه مستدرکا فی جواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، عطف پارچه مشکی، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۲۰۶۷]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

[کشف الظنون: ۱۰۶۳/۲]

غیرهمانند

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۶۳/۴

آغاز: کتاب یجعل الظرف متعلقاً بیجب لا بیعلم اذ محصل معنی کلامه ح ان الامر الذی کونه معلوماً واجب فی المنطق ... قوله و الدلیل علی حذف هذا المضاف یعنی القرینة الدالة علی تقدیر خصوصیته لفظ الکتاب؛ **انجام:** قوله لیست بواجبه للشروع بل هی لزیادة بصیرة فی الشروع اشارة الی رد علی المحقق التفتازانی و علی العلامة القاشی ... قوله احدها تصور العلم بوجه ما ...

حاشیه‌ای است مزجی و کوتاه با عناوین «قوله» بر حاشیه میر شریف علی بن محمد جرجانی بر تحریر القواعد المنطقیة، تألیف قطب الدین رازی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۹؛ اندکی حاشیه نویسی دارد با نشان «منه»، مصحح؛ مهر: «من احب الحسین فقد احب الله» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۱۷۷-۱۸۸)، ۲۰ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۲ - ۴۳۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۶۲

آغاز: قال الشریف العلامه احسن الله اکرامه قال وحید زمانه تعمده الله بغفرانه الحمدلله فیاض ذوارف العوارف هذه الجملة جملة موجبه موصوفها الحمد؛ **انجام:** یتوجه الیه العقل و یتصورها.

مؤلف شناخته نشد. این کتاب تعالیقی است بر حاشیه میر سید شریف بر «شرح مطالع قطبی» نسخه فاقد دیباچه و ناقص و در عصر مؤلف نوشته شده است؛ خط: نستعلیق بی اعجام، بی‌کا، تا: حدود قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ معلق به حاشیه مؤلف؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۴۶۱]

۳. شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: کما سیأتی قوله جعلت جزء قیاس ... ؛

خط: نستعلیق شکسته، کا: غیاث الدین محمد مشهور به میرک عقیلی تبریزی، تا: ۹۶۳ق؛ اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۱-۵۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷/۱۴

آغاز: نحمدك يا قاضياً لحاجات العالمين و يا رافعاً لدرجات العالمين و نصلى على رسولك و وكيلك محمد الامين؛ **انجام:** هكذا ينبغي أن يحقق المقام حتى يتوصل الى ذروة المرام و من الله الافاضة فى الافتتاح و الاختتام.

حاشیه مختصری است با عنوان «قال-قال» بر حاشیه سید شریف گرگانی بر شرح شمسیه. این حاشیه حاشیه عماد نیست؛ خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن پیر غیب کلبی، تا: ۹۸۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱۳۲پ-۱۳۵پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۲/۳

خط: نستعلیق، کا: حسین بن شاه حسن بن محمد بن علوی خلوتی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ص (۱۰-۱۴)، ۲۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [سنا: ف: ۱ - ۳۸۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۷۳/۲

آغاز: ... قصد الحصول فى موضع مثلا فشرع فى الحركة و وصل إليه كان قربه من هذا المكان؛ **انجام:** من جملة أوضاع اعتبر عموم الحكم أوعد بالقياس إليه و لى فيه نظر له جواب فيه نظر.

حاشیه‌ای است بر حاشیه میر سید شریف جرجانی، این کتاب با هیچ کدام از حواشی موجود مطابقت ندارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد باقر» (بیضی)، «عبده محمد باقر طبیب» (بیضی)، «هو الله کریم حکیم» (قطره‌ای)؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۸۲گ (۸۲-۱۶۳)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲۹ - ۵۷۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۴۰

آغاز: الاعتراض بسبب الانحراف فانه نعم المولى و نعم الوكيل قال المص رحمه الله المقالة الثانية الخ يعنى انه يحمل و يثبت فى هذا المقالة الاحوال و الصفات على نفس القضايا؛ **انجام:** ان هذا الحكم واقع و حق و يجب ان يحصل للسامع اليقين محققة

محشی نامعلوم و احتمالا از داود شیروانی باشد. حاشیه‌ای است بر حاشیه میر سید شریف بر شرح شمسیه قطب الدین رازی مؤلف در توضیح کلام میر سید شریف عناوین «قوله» و در کلام شارح عناوین «قال الشارح» به کار برده و اشکالات زیادی، هم بر محشی و هم بر شارح وارد کرده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: مکتبه الامام امیرالمؤمنین (ع)، اردیبهشت ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹/۹×۱۷/۲سم [ف: ۲۴ - ۱۲۱]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۲۱/۵

آغاز: قوله الفياض الوهاب قد نقل ههنا حاشية عنه و هى قوله الفياض منقول الى معنى الوهاب و النقل اما بواسطة او بغير واسطة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۱۶۳پ-۱۶۷پ)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۴۰۲]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۰۱گ، ۲۳ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۵۲۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۶

آغاز: فى مرتبة و فى الاصطلاح جعل الاشياء المتعددة بحيث يطلق عليها اسم الواحد و يكون لبعضها نسبة الى بعض بالتقديم و التأخير؛ **انجام:** و حاصل ما ذكره قدس سره من الجواب تسليهم ذلك و ان الامر فى ذلك سهل اذا المقصود الأصلى من الاستدلال و هو بيان.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: فضل الله محقق سمنانی، آبان ۱۳۶۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۲۰۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۴ - ۱۲۹]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۵/۲-طباطبائی

آغاز: بسمه و به نستعين قوله و رتبته اى رتبت مقصود الكتاب لان الخطبه جزء من اجزائه بل هذه العباره ايضا مع انه ليس بداخل فى شى منها؛ **انجام:** و التعريف بالمباين كتعريف البيت بالسقف و الجدران قال فى حاشية شرح المطالع بعد ما نقل الشارح من صاحب اساس.

مؤلف از حاشیه خویش بر شرح طوالع و رساله خود در علة غائیه یاد می‌کند؛ خط: نستعلیق، کا: به قلم محمد مومن بن استاد محب علی سلمانی، تا: ۱۰۵۵ق؛ ناتمام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۸۱گ (۸۱پ-۱۶۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲ - ۱۲۷]

۱۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۶۶/۱

آغاز: الاولى لوجود ها فى البعض وعدمها فى البعض الاخر دون الثانية لوجودها ... قد حمل بعضهم عبارة المحشى عليه ايضاً و ثالثها ان الحكم بزيادة الاول حكم السهو ... و المقدمة اما من قدم اللازم او المتعدى ... المقدمة ففى ماهية المنطق و بيان الحاجة اليه ... و قد استوفى ذلك التحقيق المحقق فى حواشيه للمطول؛ **انجام:** يحمل قوله لتبادر الذهن على جواز تبادره مع انه يرد عليه حينئذ انه مثل الالفاظ المشتركة المتردد فيها الذهن بين المقصود و غيره فلايثبت الازاوية فليتأمل قد فرغ من تسويد هذا الكتاب ...

کتابی است در منطق به صورت حاشیه برمتن با عناوین «قوله - قوله» گویا حاشیه بر حاشیه جرجانی برتحریر القواعد المنطقیه باشد، به جهت افتادگی آغاز نسخه شناخته نشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین حسینی رازی، تا: چهارشنبه ۱۹ شعبان ۱۰۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به لفظ «منه»، مصحح؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۴۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۱-۱۷۲]

۱۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۹۳

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن علی رودباری، تا: ۱۲۲۳ق؛ با یادداشت نام کتاب به عنوان «حاشیه عماد، داود» بر روی جلد؛ ۵۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱ - ۸۰]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۹۵/۱

آغاز: قوله و رتبته على مقدمة و ثلث مقالات و خاتمه اعلم ان

المص قال اشار الی من سعد بلطف الحق الی اخر اوصافه ... و لاخفاء فی ان الضمیرین المذکورین ... قوله هکذا وجدنا عبارة المتن فی کذا اشارة الی ما نقله الشارح؛ **انجام:** وقوله فیلزم الدور لان ذهاب سلسلة الاکتساب الی غیر النهایة لیس مما یصدق علیه ... هو الترتیب المذکور بما هو ملزوم له وقدم الدور علی ...
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله –قال الشارح» بر حاشیه سیدمیر شریف جرجانی بر شرح شمسیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۶]

۱۵. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۲۸
حاشیه‌ای است بر حاشیه سید شریف جرجانی؛ کا: عبدالباری بن عبدالرحمن علیابادی، بی تا [ف: – ۱۳۷]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۶۸/۱
آغاز: قوله و رتبته علی مقدمة اه الضمیر راجع الی الکتاب المذکور سابقا؛ **انجام:** التنبیه علی ان المدعی بدیهی (احمد الدین رحمة الله علیه)
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱گ (۲پ–۳۲ر)، ۲۴ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۳ – ۳۵۰۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵
آغاز: پس از تسمیه: منک الاستعانة یا کریم قوله و رتبتها علی مقدمة و ثلث مقالات و خاتمه اعلم ان الترتیب فی اللغة؛ **انجام:** و التعریف المذکور
محشی شناخته نشد. افادات و تعلیقه ایست بر حاشیه میر سید شریف بر شرح شمسیه مطالب با عنوان «قوله و قال الشارح و قال السید» است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: نائینی؛ ۳۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ – ۳۷۳]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۵
آغاز: بحیث یطلق علیها اسم الواحد؛ **انجام:** و هذا التقسیم علی هذالوجه
محشی دوم شناخته نشد. حاشیه بر حاشیه میر سید شریف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۳۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴ – ۳۷۴]

۱۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۶۵/۳
آغاز: بسمله قال المصنف و رتبته علی مقدمة الخ الترتیب جعل کل شیئ؛ **انجام:** وصورته فانه شاملا للعرض المرکب الصادر عن الفاعل المختار فافهم
محشی شناخته نشد، قال المصنف و قال الشارح، السید محشی و نظائر این گمان می‌رود که حاشیه‌ای باشد بر حاشیه میرسید شریف بر شرح شمسیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱ – ۳۵۹]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۲۹
آغاز: مسموعتان معاً و الحق ان الهیئة امر اعتباری و لیس جزء من اللفظ و المحققون من النحاة یجعلون مثل عبدالله علما مرکبا؛ **انجام:** یوم تبلی السرائر و تبدی الضمائر فانهم ابعدوا الناس عن الحکماء و لاحظ لهم عن مسرت العلماء و نسأل الله تعالی ان یثبت اقدامنا فی سلوک مناهج الصدق و الصواب.
ظاهراً حاشیه بر حاشیه میر سید شریف می‌باشد. چون در چند جای کتاب عبارت «قال المصنف فی شرح الملخص» آمده که ظاهراً شرح الملحص سید شریف می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «وقف ۱۱۲۳» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۴۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۶]

۲۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۱۲/۲
آغاز: الحمدلله الذی فضلنا بجزیل العوارف ...
شاید حاشیه دیگری از دوانی باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۳ق؛ ۱۵گ (۱۱پ–۲۵ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۳ – ۱۱۸]

● حاشية حاشية الجرجانی علی تسديد القواعد / کلام و اعتقادات، اخلاق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā tasdīd-il qawāʻid

وابسته به: حاشية تسديد القواعد فی شرح تجريد العقايد = حاشية شرح القديم للتجريد = حاشية شرح الاصفهانی علی التجريد؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)
اهداء به: سلطان ابوالفتح خلیل بهادرخان بن ابی نصر حسن بیگ بهادرخان
حاشیه‌ای است بر شرح تجرید میرسید شریف گرگانی که بیشتر نظربه اقوال وی و رد آنها دارد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۶۶
آغاز: یامن وفقنا لتجرید الکلام فی تعریف عقائد الاسلام وایدنا تشحیذ الافهام لتجرید مقاصد الکلام؛ **انجام:** و ما تحته تحرکتها الحرکة الغربیة و اخری بمجموع ... و المسائل تحرکه بالحرکة الشرقیة.
تذکر: نام کتاب بر اساس کتاب‌شناسی نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، کا: نورالدین بن یوسف، تا: ۸۹۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه مدظله» و دارای چند حاشیه از «شیخ عبدالرحمن بن سنان»؛ جلد: پارچه‌ای زرشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۷۱]

● حاشية حاشية الجرجانی علی تسديد القواعد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā tasdīd-il qawāʻid

وابسته به: حاشية تسديد القواعد فی شرح تجريد العقايد = حاشية شرح القديم للتجريد = حاشية شرح الاصفهانی علی التجريد؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

غیر همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۷۱-۲۴/۱۷۱

آغاز: ای العرضیة المقداریة کما هو مقتضی المقام لامطلقه قال القسمة العرضیة الی الاجزاء؛ **انجام:** حقیقه الدعوی مما یقال ثانیا لایکون دلیله تاما وهذا امر سلمه الشارح واستدل علیه ایضا انما ایراده علی ماذکر فی الدلیل وهو وارد وغیر مندفع بعد کذا ذکره بعض الاصحاب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۶۶]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۳۹-۱۲/۲۹

آغاز: قوله فاقتصر تفصیل لقوله وسلك الخ ولم یتعرض لعدم ذکر الموصوف وعلیه اکتفاء بما سبق ویحتمل ان یکون هذه الطریقة اشارة الی تخصیص بعض الصفات؛ **انجام:** فاذا کانت الهیولی هو موجودة بالفعل متحصلة متشخصة لذاتها لایحتاج فی تحصلها فی ذاتها ... فقد صرح بخلافه فی مباحث الوحدة والکثرة فلایفید بل یکفی به ههنا

حاشیه‌ای با عنوانهای «قوله، قوله» بر حاشیه سید شریف جرجانی بر شرح قدیم تجرید الاعتقاد خواجه نصیر. محشی در غالب افراد از دو دانشمند با تعابیر «قال الاعالی» و «قال بعض الافاضل» مطالبی را نقل می‌کند. بخش اول امور عامه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۶۳گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳- ۱۴۷۰]

● **حاشیة حاشیة الجرجانی علی شرح المواقف** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā š.-il mawāqif

؟ شیروانی، فتح الله بن ابی یزید، ۸۲۰؟ - ۸۹۱ قمری

Šīrvānī, fath-ol-lāh ebn-e abī-yazīd (1418 - 1486)

وابسته به: شرح المواقف السلطانیة = شرح مواقف؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است احتمالاً از مولی فتح الله شیروانی بر حاشیه شرح مواقف و از موقف خامس که در الهیات است تا مقصد هفتم از مرصد چهارم.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶

آغاز: یقینی بالله یقینی. قوله التی هی الخ الظ ان هذاالقیدان المراد بالالهیات الاحکام و المسائل الا انه لا یلایم قوله الموقف؛ **انجام:** المذکورة ههنا و لجعله راجعا الیها وجه. تمت الحاشیه علی بدالعبد الضعیف ...

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابراهیم جیلانی، تا: ۹۱۴ق؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۸۲]

● **حاشیة حاشیة الجرجانی علی شرح المواقف** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā š.-il mawāqif

؟ خطیب رومی، محمد بن تاج الدین، - ۹۰۱ قمری

xatīb-e rūmī, mohammad ebn-e tāj-od-dīn (- 1496)

وابسته به: شرح المواقف السلطانیة = شرح مواقف؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است احتمالاً از خطیب زاده رومی بر حاشیه شرح میر سید شریف جرجانی بر مواقف القاضی عضدالدین ایجی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷

آغاز: بسمله. یقینی بالله یقینی. قوله عند القائل یریدان الحکماء حاکمون بان واجب الوجود عبارة عن الوجود البحث؛ **انجام:** جوهر قائم بذاته ... ماقبل ان کون الشئ واجب الوجود ینافی جوهراً اذالجوهر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بدون نقطه و گاه کم نقطه و بد خط؛ واقف: آغا سلطان زاده؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۶۲گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱ - ۸۲]

● **حاشیة حاشیة الجرجانی علی شرح مختصر الاصول للعضدی** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā š.-i muxtaṣar-il usūl li-l-ʻaḍudī

خلخالی، حسین بن حسن، - ۱۰۱۴ قمری

xalxālī, hoseyn ebn-e hasan (- 1606)

حاشیه‌ای کوتاه است بر حواشی سید شریف جرجانی بر شرح مختصر الاصول عضد الدین ایجی.

آغاز: بسمله؛ الحمد لله الذی تولهت الافهام فی کبریاء ذاته و تحیرت الاوهام فی عظمة صلاته جل کبریائه ... و بعد فهذه تعلیقات علی حاشیة شرح مختصر المولی العلامة السید ... توضیحات لدائقها التی لایهتدی ...

[دنا ۱۳۷/۴ (۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۴/۳ کر

آغاز: برابر؛ **انجام:** الطبیعیین کما علم فی الفن المکتوب فی علم البرهان بل علی صناعة أخری و أما قبول وجوبها وضعاً و تصور حقیقتها حقیقتاً ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «شیخ محمد آغاز زاده احمد سعید افندی وقف در ۱۳۱۰» (گرد)؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، ۲۴گ (۶۰پ-۸۳پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰× ۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲ - ۲۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۴/۴ کر

آغاز: برابر؛ **انجام:** نقیض التالی مستلزماً لنقیض المقدم و لم یصرح

المصنف بهذا الشرط اکتفاء بکونه معلوماً من قوله و هکذا حکم کل لأن فریع ملزومه ...
در این مجموعه برای بار دوم کتابت گردیده، البته به نظر می‌رسد که نسخه مستنسخ عنه آن دو متفاوت باشد، چون اختلاف اندکی در برخی کلمات آن مشاهده می‌گردد؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان‌های «قاسم سلمه الله، محیی الدین و ...»؛ با قلم خوردگی؛ کاغذ: فرنگی نخودی زرد و سفید، ۴۹گ (۸۸پ-۱۳۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۴۰/۲ - ۲۱]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۱۳

آغاز: برابر **انجام:** لیکون استثناء عین المقدم ... بعین التالی واستثناء نقیض التالی مسالة بالنقیض المقدم ولم یصرح المصنف بهذا الشرط الکتفاء بکونه معلوماً من قوله و هذا حکم کلی لازم مع ملزومه تمت
در فهرست به خطا حاشیه مختصر المعانی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن مصلی الارزن ابودمی، تا: شوال ۱۱۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۵۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۷]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳ /۸۱۲۲-۵۵/۹۲

آغاز: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۷۹]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی شرح هدایة الحکمة / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā š.-i hidāyat-il ḥikma

حسینی، ابوالبقاء بن عبدالباقی، ق۱۱ قمری

hoseynī, abūlbaqāe ebn-e ʻabd-ol-bāqī (- 17c)

وابسته به: حاشیة شرح هدایة الحکمة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای بر حاشیه شریف جرجانی بر شرح شمس الدین محمد بن مبارک شاه بخاری بر هدایة الحکمة اثیرالدین ابهری.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۷/۱

آغاز: فاتحة کل کتاب حکیم سبحانك یا من کتب علی صحایف الکائنات آیات حکمته الباهرة و نصب علی صفایح الممکنات رایات قدرته القاهرة؛ **انجام:** لان الضلع الا قصر یکون ... للزوایة الصغری کما بین فی المقالة من کتاب اقلیدس.
خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن مولانا عبداللطیف، تا: چهارشنبه ۹ صفر قرن ۱۱، جا: تبریز؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱پ-۱۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۳۸]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی لوامع الاسرار = حاشیة حاشیة شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā lawāmiʻ-il asrār = ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i maṭāliʻ-il anwār

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، - ۹۹۴ ؟ قمری

mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

کتاب «مطالع الانوار» تألیف سراج الدین ارموی، (-۶۸۹ق) می‌باشد و شرح مطالع از قطب الدین رازی (-۷۶۶ق) و حاشیه شرح مطالع از میرسید شریف جرجانی و حاشیه حاشیه شرح مطالع که همین نسخه موجود است از ملامیرزا جان باغنوی شیرازی است. حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله». این حاشیه گویا در دو مجلد کتابت شده که مجلد اول از آغاز تا باب امکان صدق، و مجلد دوم از ابتدای مبحث تصدیقیات تا تلازم و تعاند شرطیات را در بردارد، ولی در هیچیك از منابع موجود در حین معرفی یك جلد اشاره‌ای به جلد دیگر نشده است. میرزاجان در این کتاب از حاشیه خود بر شرح حکمة العین یاد می‌کند و دوانی را همه جا «استاد» خود می‌خواند.

آغاز: بسمله. قوله قدس سره الشریف الفیاض الوهاب الخ قد نقل منها حاشیة عنه و هی قوله الفیاض منقول الی معنی الوهاب و النقل بغیر واسطة او واسطة ...

انجام: لایق صدور الحکم مثل هذا یرد علی قوله و هو مدفوع بقید الاطلاق ایضا هذا آخر ماتیسر لنا بتوفیق الله تعالی من تحشیة بذکر مافیها و ما علیها و توجیهها بقدر الامکان مع عدم الخلو من السهو و النسیان فانهما مما حیل علیه الانسان و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه و ازواجه و سلم تسلیماً کثیراً.

[کشف الظنون ۱۷۱۶/۲؛ دنا ۱۳۷/۴ (۵۰ نسخه)؛ الاوقاف العامة الموصلی ۱۸۹/۳]

۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۶۵۷/۳

آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۱۳ق؛ از موقوفات رمضانیه آقا ابراهیم ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲ص (۳۹-۸۰)، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: - ۳۵۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۴۶/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ - ۱۶۵]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۵۱/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالکریم بن شریف الله طولی، تا: ۱۰۱۳ق، جا: اصفهان و شیراز؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی لایه ئی، ۷۴گ (۱-۷۴)، ۲۸-۲۰ سطر (۱۴×۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۱۵۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۸۶

آغاز: الفیاض نعتا لمواهبه والا کان نعتا للماء لان الفیض بمعنی السیلان وصف للماء ... قوله کان الوهاب ماء لانه نقل من کثرة الماء الی کثرة المواهب

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا طالقانی بن صدرالدین محمد، تا: ۱۰۶۳ق؛ محشی از سلطان العلماء، عبدالحی حسینی و حاشیه‌هایی با نشان «ص»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۴۹۷ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۹۱۲]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع طباطبائی، تا: ۱۰۶۴ق؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی چرمی ماشی، ۲۲۲گ، ۲۱ سطر (۴×۱۴)، اندازه: ۹×۲۱سم [ف: ۷ - ۱۲۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷۲/۱

خط: نسخ خوش، کا: محمد باقر اردبیلی، تا: ۱۰۶۴ق، جا: اصفهان؛ قطع: مستطیلی، اندازه: ۷×۱۹سم [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۳۶]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۳۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۳

آغاز: بسمله. لما کان الجمیل متناولاً للانعام الخ. اراد بتناول الجمیل الانعام و غیره؛ **انجام:** برابر

از اول کتاب تا مبحث شبهه مجهول مطلق؛ خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ کم نقطه؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۸۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱ - ۳۰۷]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۵۷/۴

آغاز و انجام: برابر

از آغاز حاشیه میر تا باب امکان صدق؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن ناصرالدین جیلانی، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ (۱۳۰پ-۲۰۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۶سم [ف: ۱۴ - ۱۷۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن لطیف سبزواری، تا: پنج‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۰۹۳ق؛ یادداشت استکتاب راشد بن علی بن خلف بن عبدالمطلب موسوی، محشی به امضای «منه ره» و «سلطان ره»، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج فرنگی سرخ، ۱۶۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۰ - ۳۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۵۶

آغاز: قوله یتبادر الخ و ذلک الاختصاص العام الذی یستفاد من الاضافة و انت تعلم ان المتبادر من اضافة الصورة الی الشیء ان یکون ذلک الشیء ذا الصورة لا المنشأ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (۱۵ برگ)؛ واقف: مؤسسه باقیات الصالحات، دی ۱۳۷۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۶۵گ، ۱۹- ۲۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۷سم [ف: ۲۴ - ۱۴۴]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۶۳/۲

انجام: و کذا الوقتیة المطلقة و المطلقة الوقتیة و المنتشرة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۲۷پ-۵۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۷ - ۲۸۳]

۱۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۱۳

خط: نستعلیق، کا: محمد امین دولت آبادی برخواری، تا: چهارشنبه غره رجب ۱۱۰۱ق؛ اهدایی: حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی، ۱۳۲۴ش؛ ۱۷۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲- ۳۷۴]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۶۷

آغاز و انجام: برابر

از اول تا مبحث شبهه مجهول مطلق؛ خط: نستعلیق شکسته زیبا، کا: محمد صادق حسنی موسوی، تا: شنبه ۲ ذیقعده ۱۱۱۰ق؛ تملک: محمد صادق حسینی موسوی؛ مهر: «فالله خیر حافظاً و هو ارحم الراحمین، العبد المذنب محمد علی» (چهارگوشه)؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج ماشی، ۱۴-۲۲ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۴ - ۱۹۵۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۵۹/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن محمد صالح، تا: جمعه ۹ ربیع الثانی ۱۱۱۷ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۲گ (۵۱پ-۱۰۲ر)، اندازه: ۱۲× ۱۸/۵سم [ف: ۱۳ - ۳۶۶]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۴۷

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی کوهکیلویه در شعبان ۱۱۱۸ (بخش تصورات) و محمد سمیع بن محمد معصوم شریف کرمانی در جمعه ۲۱ ذیقعده ۱۱۱۸ق (بخش تصدیقات)؛ بین دو بخش کتاب فوائد فلسفی چندی است که عبدالله بن محمد کاظم در ۱۷ محرم ۱۱۱۹ نوشته؛ تملک: عبدالله بن محمد کاظم تبریزی، محمد رضا ابن محمد مهدی به تاریخ ۱۱۷۲ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۶۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۳ - ۳۵۱]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۰ محرم ۱۱۲۶ق؛ مصحح؛ تملک: حسین بن زین العابدین غازی در ۱۱۰۷ ؟، یادداشت امانت از میرزا مهدی بن ملاهاشم متولی مدرسه جده بزرگ اصفهان در ۱۲۷۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۴۳]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۹۸/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد محسن، تا: چهارشنبه ۱۷ صفر ۱۱۴۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ (۱۷۰پ–۲۵۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ – ۱۷۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد علی بن علی اصغر قاینی، تا: پنج‌شنبه دهه سوم رمضان ۱۱۷۴ق، جا: مشهد رضوی مدرسه صالحیه؛ افتادگی: وسط؛ محشی؛ واقف: رضا نایینی، تیر ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه خاکستری، ۹۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۴ – ۱۴۴]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد علی بن اصغر قاینی، تا: رمضان ۱۱۷۴ق، جا: مشهد رضوی مدرسه صالحیه؛ فاقد دیباچه؛ واقف: نائینی؛ ۹۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴ – ۳۷۵]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۶۷/۵

آغاز: المدلول المطابقی والا لم ینضبط هذا و توجیه ما ذکره (قدس سره) انه جمع بین واحد من تفسیریهما الاولین مع الآخر من تفسیریهما الاخرین للایجاز فی البیانیه..؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی بن میرعلی شیر موسوی طبیب، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی و سفید آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۴۴گ (۱۲۱–۱۶۴)، ۲۰ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳ – ۱۴۶۳]

۲۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ممکنة خاصة کما أشرنا الیه و هو انه لما اتحدت الموضوع ...

نام کتاب با توجه به آغاز کامل شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: عادی، ۹۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [مؤید: ۱ – ۳۰۴]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۴۶

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [اهدائی ف: – ۱۰۷]

۲۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج، ۸۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲ – ۱۱۹]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۴۳/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۷گ (۴۳پ–۱۴۹پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ – ۲۸۹]

۲۶. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۵/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۸گ (۲پ–۴۹پ)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: – ۹۲]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۲

آغاز: بسمله. قوله من معنی القضیه. معنی القضیة ما یحتمل الصدق و الکذب؛ **انجام:** فیقال الجاریه عین و کل تبصره فالجاریه فبصره و الله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۸۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱–۳۰۸]

● حاشية حاشية الجرجانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā lawāmiʻ-il asrār fī š.-i maṭāliʻ-il anwār

قره داود شیروانی، ق۹ قمری

qara dāvūd-e šīrvānī (- 15c)

وابسته به: حاشية لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشية شرح المطالع = الحاشية علی شرح المطالع القطبية؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

حاشیه بر حاشیه میر سید شریف گرگانی بر کتاب لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار قطب الدین رازی (۷۶۶ق) است. در بعضی منابع (مرعشی ۳۲۳/۱۶–۳۲۴ و ۴۴۶/۲۹؛ بروجردی قم ۳۲۵/۲–۳۲۶؛ جدید گلپایگانی۱۴۵۱/۳–۱۴۵۲، ش ۴۳۸۳–۴۳۸۵ و صدر بازار اصفهان ۴۰۹/۲–۴۱۰) این کتاب به قره داود بن کمال قوجوی (۹۴۸ق) نسبت داده شده که صحیح نیست. نامبرده شاگرد تفتازانی (–۷۹۲ق) و میر سید شریف(–۸۱۶ق) است جز این که نسخه‌هایی از آن با کتابت نیمه دوم قرن نهم در دست است.

آغاز: بسمله، قال الاستاد قدس سره و روحه الفیاض الوهاب بیانا للمعنی المراد من الفیاض ههنا ثم اشار الی معناه اللغوی بقوله من فاض الماء فیضا و فیوضة دفعالما توهم من ان ماذکره معناه اللغوی اذ هذه الطریقة شایعة فی شرح معنی اللغوی ...

[دنا ۱۳۷/۴ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** لایحتاج الی المنطق و عن الثانی بان المراد بالقانون القوانین.

قسمت اعظم این نسخه حاشیه ملا داود است و در آخر حاشیه معین الدین آمده؛ خط: نسخ، کا: محمود بن مسعود بن محمود ملقب به جلال قاضی، تا: ۸۹۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۳۴گ، ۲۱ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم[ف:۷–۵۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۵۷

آغاز: الجزئیة التی هی العلوم و هذا کلامه و فی الوجه الاول منه تخصیص للنظر باحد قسمیه؛ **انجام:** اللاحق من کلامه موافقاً للسابق

و الظاهر ان المراد ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، در یادداشتی در پشت برگ ۹۷ چنین آمده: «وقفت الضحوة الکبری من یوم الجمعة فی شهر محرم من شهور سنة ثمان و ثمانین و ثمانمائة علی ید أضعف عباد الرحمن محمد بن سیدین سلیمان غفر الله له و لوالدیه»؛ جلد: کاغذی نخودی عطف پارچه‌ای، ۹۸گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه:۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۳۳ - ۶۲۱]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۱۳۰-۶۳۱۱

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ : سپاهانی، جلد: تازه، ۱۳۷گ، ۲۲ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن اعتباره منه لا یقتضی الا تصور عدم الحکم فی حصول التصدیق و هو لا یباح وجود الحکم فیه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی و شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲گ، ۱۷-۲۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۲ - ۲۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۶۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أیضاً لا یرد أن جمع المسائل النظریة المنطقیة لیست کذلک کما ستقف علیه من مباحث ...
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: ابوالعباس جمال الدین طباطبائی؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، جلد: مقوایی، ۷۹گ (۱۴۸-۲۲۶)، ۲۵ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲۹ - ۴۴۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه علی القول بتعلقه بجملة لا تعرض لایتم التعریف
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی به لفظ «منه»، مصحح؛ تملک: محمد طاهر حسینی؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۴۵]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** (در مسئله تقسیم علم بتصور و تصدیق): هو الذی یتوقف علیه الحقیقة وهذا اعادة للمناقشة الناسبقة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: راشد بن مؤید الدین علی بن کمال الدین خلف بن مطهر الدین عبدالمطلب موسوی و عبدالنبی بن احمد بن کریم؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مشکی تیماج، ۱۵۸گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۹۳]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۲۳۷۷-۱۳/۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله قد بین فیما سبق وجود المنط. وجود المنط لما کان ظ کلامه سلمه الله ان تجرید.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۱۴۵۱]

۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۱۱/۱

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۷۸گ (۱پ-۷۸ر)، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۳۲۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۳۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مع تفاوت بین الواسطین فی الدخول و الخروج و الوجه الخر لایح غیر ضعف و تکلف قال (ره) فالاولی الخ فی تعربف ههنا کتب المحشی.تم.
خط: نستعلیق، کا: تاج الدین علی بن محسن حسینی کاشانی، تا: صفر ۱۰۲۳ق، محشی به امضای «منه» و «منه رحمه الله»، مصحح، رکابه‌دار؛ تملک: محمد بن محمد طاهر فاضل؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور سرمه‌ای، ۱۰۶گ (۱پ-۱۰۶ر)، ۲۳-۲۱ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۷سم [ف: ۲/۲۹ - ۶۵۱]

۱۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹-ح/۵۵۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الدخول و فی الخروج و الوجه الاخیر لایح عن ضعف و تکلف قال رحمة الله فاالاولی ای فن تعریف ... قد وقع الفراغ من تسوید هذه الحاشیة الشریفه العریفه باعانة الملک الجلیل علی ید العبد الذلیل یوم الجمعه فی اول رمضان المبارک سنه ۱۰۳۷ ... مطلب بن حسن الحسینی.
نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کا: مطلب بن حسن حسینی، تا: ۱۰۳۷ق؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲ - ۱۴۵]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال فالاولی، أی فی تعریفه
خط: نستعلیق، کا: قطب الدین بن شیخ ملا علی گیلانی، تا: دوشنبه ۲۸ رمضان ۱۰۶۳ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۳۲۳]

۱۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: ملا عبدالله، تا: ۱۰۶۳ق، جا: اصفهان [نشریه: ۷ - ۵۳۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال رحمة الله فالاولی ای فی تعریف.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۶۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۷۱]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۹۸-۱۶/۱۰۸

آغاز: علی اعتبار الاستعمالا او استعمالا فیه مجازا لیصح اجزاؤه علی الله تعالی ... قال بعض الافاضل فی قوله مکان الوهاب ما ... اه قدیتبادر من هذه العبارة ان الوهاب مشبه؛ **انجام:** مع تفاوت بین الواسطتین فی الدخول والخروج والوجه الاخیر لایخلو عن ضعف قال رحمه فالاولی ای فی تعریف العوض الذاتی تم
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا،

۱۰۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۵۲]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۴۵/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** المراد و المرام من حاشیة خطبة الشرح للامام الهمام و استاد الانام، مع النقد و الاحکام و النقض و الابرام، والان افیض فی بیان اللباب و المقاصد من حواشی شرح خطبة الکتاب، مستعینا بملهم الصواب و الیه المآب فی کل باب

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۲۱گ (۱۳پ-۳۳ر)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۷سم [ف: ۹- ۶۸]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۵۸-۲۴/۵۸

آغاز: ولا یتضح بغیره ولایؤمن ... فتدبر ای تدبر فیما بینا من المناسبة وملاحظة الفصلین تنبیها علی شبهة یتوجه علی هذا المقام ودفعها تقریر الشبهة ان النحاة اختلفوا فی المعطوفات؛ **انجام:** الوجه الثانی من ذینک الوجهین ما نورده بقوله اولاتری ای ما اشارة الیه ... فلو کان الحاسب ینظر فی العدد من جهة ما هو کم علی انه قصر نظره.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۴۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳ - ۱۴۵۲]

۱۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۴/۱

آغاز: الزاید علی موضعه بحیث یسیل عن جوانب الوادی بجامع النفع ثم ینقل لفظ الفیاض الی ذات الوهاب علی سبیل الاستعارة الاصلیة؛ **انجام:** خلافاً له رحمه الله فان عنده لا فکر للمتعلم و سیجئ الحقیقة انشاء الله تعالی ثم ... فی تلک الدرجة الی ان یعلم بعض الاشیاء بفکره ...

اصل حاشیه از شریف گرگانی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹۱گ (۱ر-۹۱پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۸۱]

۱۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲گ (۳۹۸پ-۴۲۹پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ - ۴۰۹]

۲۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** من الاثار المطلوبة للموضوع و قوله و امالان اللاحق.

نام مؤلف به قرینه آغاز ذکر شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۱]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان الدایره یحصل به خط واحد غیر مستقیم فهی اول مطلق الاشکال.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۵۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۷۲]

۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۴۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** غیر مقصود فی هذا الفصل وان کان مذکورا فیه ضمناً وهذا هو المراد بقوله ولیس فی هذا الفصل الخ والا قد کره فیه ضمناً بما لا یخفی فلا وجه لان کان وعدم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۷]

۲۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۹۳۰]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā lawāmiʻ-il asrār fī š.-i maṭāliʻ-il anwār

تونی، معین بن حسن، - ۹۰۷ قمری

tūnī, moʻīn ebn-e hasan (- 1502)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه دقیق و متینی است بر حاشیه میر سید شریف بر لوامع الاسرار؛ محشی دوم ملا معین الدین تونی که نامش در فهارس مختلف ذکر شده است. معین الدین حواشی میر سید شریف جرجانی بر مطالع را نیز در حاشیه خود گنجانده و با عنوان «قدس سره» از وی یاد نموده و عبارت مطالع را با عنوان «قوله» آورده است.

آغاز: بسمله رب وفقنی و الهمنی الصواب الفیاض الوهاب تعریف لفظی اراد بیان المراد بیان اللغه. و اللام فی الفیاض للعهد

انجام: فارتکب ما هو غیر معقول عند العامل و التکلان علیه التوفیق

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعلم ان المتابدر من هذه العبارة ان المعنی لم یرد الاحاطة المستفادة من قوله کانه احاط بالفعل و لیس ذلک ظاهراً فان المناسب المتعارف ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ شعبان ۸۸۲ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه سلمه الله، منه مد ظله» و «۱۲»، مصحح؛ تملک: زین العابدین علی احد حسینی؛کاغذ:شرقی،جلد: تیماج زرشکی، ۷۲گ (۱۰۶-۱۷۷)، ۱۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۲ - ۵۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کم نقطه، کا: حاج محمد بن مولانا شیخ محمد القمری، تا: ۸۹۴ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، ۱۰۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۷۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۴۷/۲

آغاز: ... و الظاهر انه أراد بصفاته الصفات الثبوتیة ای ما سوی صفات التنزیه وبنعوت جلاله صفات التنزیه؛ **انجام:** فان التألم یتوقف علی الشعور بها و ذلک علم فلا فقدان تمت ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۸۹۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه، منه سلمه الله»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۲۹گ (۶۵ر-۱۹۳ر)، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۳ - ۶۰۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۱

آغاز و انجام: برابر

از اول کتاب تا آغاز مباحث کلی عقلی و منطقی و طبیعی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۳۳ق؛ واقف: سید محمد زمان؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۷۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ رجب ۹۶۶ق؛ واقف: آقا مصطفی، ۱۹۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۳۷۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الذهن لک بجهت ... ما هو غیر معقول عند المتامل ...

خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، جا: شیراز؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹گ، ۲۶ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۷ - ۵۴]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۶۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: صفی الدین محمد ترمذی در محرم ۱۰۲۳؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۴۷]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۲۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۷]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā lawāmiʻ-il asrār fī š.-i maṭāliʻ-il anwār

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، - ۹۶۶ قمری

abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (- 1559)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه متینی است گویا از ابوالحسن احمد ابیوردی معروف به دانشمند، بر حاشیه میر سید شریف بر شرح قطبی.

آغاز: الفیاض الوهاب آه هذا التفسیر یحتمل معنیین احد هما ان الفیاض ههنا مستعار لمفهوم الوهاب استعاره تبعیة ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۳/۱

آغاز: قوله الفیاض الوهاب الخ العبارة یحتمل معنیین احدهما ان الفیاض اما ان یکون وصفاً لقوله لله بحال نفسه بان یکون المراد؛ **انجام:** و اما الموجد ... و عن التأیید بقوله و حکم الشیخ الی قوله تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الاول ۸۸۳ق؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»، رکابه‌دار؛ تملک: زین العابدین علی احد حسینی، ... صفا حسینی؛ یادداشت ملا محمد رفیع؛ مهر: «عبده محمد صالح الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۱۰۵گ (۱-۱۰۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۲ - ۵۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۵

آغاز: بسمله. و علیک الاعتماد یا کریم. قال شریف زمانه. شرفه الله برضوانه؛ **انجام:** و انما الموحد الخ. و عن الناس بقوله و حکم الشیخ. فرغ الکاتب ... غفرالله له و الوالدیه و لجمیع المؤمنین و المؤمنات برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، کا: محمود بن شیخ محمد، تا: محرم ۸۸۷ق؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱- ۲۷۷]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** وانما التائید ... آه.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: مقوا، ۷۴گ، ۲۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۴ - ۱۹۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی ان ذلک التوهم آت فی القسم الثانی ایضا (قد تم هذا الموضع جمیع ما کتب فی الاصل).

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۰گ، ۱۴ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸ - ۱۱۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** داخل فی مدلوله لکنه غیر کاف

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۹۸گ، ۱۹ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۳۷۴]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۳۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عما یمکن بقرینه قوله و اما الموجد ... و عن تایید بقوله و حکم الشیخ ... تمت. انجامه: تمت الحاشیه الشریفه المملوه بالنکت اللطیفه علی ید العبد الضعیف ... ابوالقاسم بن ابراهیم بن علی ... [نام کاتب با قلمی دیگر بین دو سطر گنجانده شده] فی الشهر المبارک الصفر تمت بالخیر و الظفر تاریخه سنه ۸۸۲

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تاریخ مندرج در نسخه نیز با توجه به نوع خط و کاغذ نسخه به نظر می‌رسد تاریخ تألیف حاشیه باشد نه تاریخ کتابت نسخه، در برگ ۱ لیست نام تعدادی از عناوین این مجموعه بدین شرح: «حاشیه مولانا معین الدین و سید

علی و داود علی شرح المطالع» در برگ ۳ قسمتی از حاشیه مولانا معین الدین تونی بر حاشیه شرح مطالع راجع به معنی لفظ قلب، روح، نفس و عقل؛ مهر: «خلیل الله ... آل علی» (دایره)؛ تملک: ابوالقاسم بن حاجی ابراهیم ابیوردی رحمه الله، ابوالقاسم سید علی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج اناری، ۷۹گ (۳پ-۸۱پ)، ۲۴ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۷سم [رایانه]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

؟میرنعمت قمی، ق ۱۰ قمری

mīr-ne‘mat-e qomī (- 16c)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه مختصری است بر بحث «لزوم» از مبحث «کلیات»، بر حاشیه «میرسید شریف». آنچه به عنوان نام مؤلف یاد شده، در حاشیه نسخه، با خط دیگری به عنوان کاتب آمده، لکن بر اساس کیفیت نگارش، چنین برمی‌آید که کاتب، مؤلف نیز باشد. نام مؤلف، در منابع جود ندارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۵/۴

آغاز: و قال الشارح و اللازم تقسم آخر؛ قیل ظاهر هذه العبارة یدل علی ان هذا التقسیم، تقسیم ثانوی بالنسبة الی اللازم فان اللازم یقسم اولا الی لازم الماهیة و الی لازم الوجود ثم یقسم الی هذه الاقسام المذکورة؛ قال مذظله هذا التقسیم، تقسیم اقسام اللازم بحسب الحقیقة؛ **انجام:** تلک البدیهی الخاص مندرج فی ضمن ذلک الکی یلزم توقفه علی نفسه. قوله و قد اجیب عن الشبه الست

ناتمام؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: شرقی، ۲۰گ (۶۵-۸۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۱ - ۸۰]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = الفیاضیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār = al-fayyāḍīya

حسینی، شاه فتح الله بن حبیب الله، ق ۱۱ قمری

hoseynī, šāh fath-ol-lāh ebn-e habīb-ol-lāh (- 17c)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تاریخ تألیف: رمضان ۹۹۴ق

حاشیه‌ای است نسبتاً مفصل بر لفظ «فیاض».

خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۶۵۷/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذا ما خطر ببالی من الایراد علی ما وجدت مما قالوا فی توجیه کلام السید السند العلامة المحقق المدقق قدس سره الشریف فی الفیاض فی حاشیته علی شرح المطالع.. الفیاض الوهاب من فاض الماء فیضا؛ **انجام:** و یحتمل ان یراد بالفیاض مبالغة المفیض المأخوذ من الفیض بمعنی الصدور هذا ما خطر بالبال مع الاعتراف بالقصور والله اعلم بحقائق الامور.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۱۳ق؛ از موقوفات رمضانیه آقا ابراهیم ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳ص (۵-۳۷)، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: - ۳۵۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۴۶/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ - ۱۶۴]

● حاشیة حاشیة الجرجانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۶

آغاز: قوله اما علی قیاس ما عرفت یعنی ان الفیض فی الاصطلاح ان اطلق علی اتصال الفعل؛ **انجام:** حتی یمتنع فهم المفهوم دون الالتفات الی الملتفت الیه قلت قد سبق منا الی اخره ... علی انه لایدل هذا الکلام من طرف الامام»

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح مطالع الانوار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: خان بابا مشار، ۱۰۶۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه اخرا، ۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۴ - ۱۴۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۲۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و بکلامک نعتصم یا کریم، قال شریف اوانه شرفه الله برضوانه، قال وحید زمانه تغمده الله بغفرانه الوحید فی الاصل المتفرد؛ **انجام:** و افهام فضلاء الایام و التوفیق من الله الملک العلام اذبیده أزمة التحقیق فی کل مرام

حاشیه متوسطی است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه میر سید شریف گرگانی بر شرح مطالع قطب الدین رازی. این حاشیه جز حاشیه‌ای است که ذکرش به شماره ۳۵۱۴ گذشت؛ خط: نستعلیق، کا: سعد الله بن امام الله بن علی طارمی، تا: ۲۰ ذیقعده ۹۴۶ق؛

تملک: حسین بن عبدالغنی حسینی، محمد معصوم بن محمد مقیم به تاریخ جمادی الثانی ۱۱۰۷؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۳ - ۳۲۵]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۴

آغاز: قال وحید زمانه تغمده الله بغفرانه اعلم ان البراهین المؤدیه الی هذا المطلب منحصرة فی مسلکین الخ قیل من زعم و هو العلامة التفتازانی؛ **انجام:** و انت تعلم ان هذا الجواب ایضا علی تقدیر تمام انما یجری نفعا اذا کان ما ذکره استدلالا علی تقدم العلة التامة لامنعا له مع السند تأمل فهذا المقام یظهر لک المرام.

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین محمد اصفهانی، تا: ۳ جمادی الثانی ۹۶۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۱۵ر–۱۲۸ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ - ۴۰۸]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۵۰/۲

آغاز: قوله وحید زمانه من وحد بالضم و حادة و وحدة ای یفرد فهو وحید أی متفرد؛ **انجام:** و لنکتف بهذا القدر من الکلام و العلم عند من هو للغیب علام.

حاشیة علی تعلیقات الشریف الجرجانی علی شرح مطالع الانوار؛ خط: نستعلیق، کا: محمدبن یعقوب، تا: سه‌شنبه ۱۸ رمضان ۹۷۳ق، جا: مرعش در مدرسه مشهور به قبل جامع؛ جلد: چرم زرد، ۱۰۵گ (۷۲پ–۱۷۶پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۹سم [مؤید: ۱–۲۲۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۴۶

آغاز: قوله الفیاض الوهاب تعریف لفظی أراد بیان المراد لا بیان اللغة و اللام فی الفیاض للعهد؛ **انجام:** لکن لا بحیث یقدر علی تمیزه عن الوجود الخارجی فارتکب ما هو غیر معقول عند التأمل، و التکلان علی الملک المتعال

حاشیه‌ای است مختصر با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه میر سید شریف گرگانی بر شرح مطالع قطب الدین رازی که «لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار» نامیده می‌شود. این حاشیه روی برگ اول به جلال الدین دوانی نسبت داده شده و باید تحقیق شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۹۷۹ق؛ تملک: تاج الدین حسین بن افضل الدین محمد حسینی گلستانه با مهر «عبده تاج الدین حسین گلستانه» (بیضی)، جعفر بن خضر که از بغداد خریده، محمد بن یونس، محمد بن علی اصفهانی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۱ - ۵۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۰۳/۳

آغاز: قوله وحید زمانه تغمده الله بغفرانه، یقال مدحت اللؤلؤ علی صفاتها هذا القید و ان شهر فی العبارات و تحقق فی اکثر الکتب؛ **انجام:** إما علی الثبوت علی التقدیر و إما الی امکان الحمل دون الفعل.

حاشیه استدلالی است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه میر سید شریف گرگانی بر کتاب «لوامع الاسرار فی شرح مطالع الأنوار» با رد و ایراد بر مؤلف؛ خط: نسخ، کا: محمود بن میرک، تا: ۹۷۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ (۲۲پ–۷۵ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۲۵۶]

۷. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۳۹

آغاز: «الفیاض الوهاب» تعریف لفظی أراد بیان المراد لا بیان اللغة؛ **انجام:** فذلک من اشتباه الوجود الذهنی بخارجی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک عبدالمجید بن عبدالغفار در ۱۸ رجب ۱۱۰۸؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: - ۹۶]

۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۵۹/۱

آغاز: وحید زمانه الوحید صفة مشبهة من وحد یوحد وحدة و وحادا اذا انفرد و هو فی الاصل یستعمل فی الصفات؛ **انجام:** اذ یرد علیه ان التصدیق لا یکون أول حاصل الجواب ان التصدیق و ان لم یکن اول علی الاطلاق بل یکون اول العلوم بالنسبة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از جمله موقوفات میر محمد باقر پیشنماز مسجد جدید عباسی به تاریخ ۱۱۹۶؛ ۲۹گ (۱پ–۲۹پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۲ - ۴۰۳]

۹. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۳۴

مطالب در آن تحت عنوان «قال الشارح» و «قوله» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: آخوند ملا علی مقیم قصبه درود در ۱۲۶۲ق، بر طلاب مدرسة ملا محمد باقر؛ کاغذ: ترمه، ۲۴ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۲/۵سم [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۱۵]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۷/۳-۱/۱۴۷

آغاز: بسمله نتوکل علیك یا کریم. قوله: وحید زمانه تغمده الله بغفرانه. یقال: مدحت اللؤلؤ علی صفائها هذا القید وان اشتهر فی العبارات وتحقق فی اکثر الکتب؛ **انجام:** بالامکان لا بالفعل فانه عمل حینئذ القاعدة أیضا او حینئذ یکون الاعم من المشروطة العامة.

حاشیه‌ای است بر حاشیه میرسید شریف جرجانی بر «لوامع الاسرار» قطب الدین رازی که شرحی است بر «مطالع الانوار» قاضی بیضاوی با عناوین «قوله – قوله». محشی در جایی از کتاب گوید: «وقد صرح بذلک الاستاد ... وقد اشار الیه فی حاشیة الحاشیة ... و قد فصله فی حاشیة الشمسیة» بدین ترتیب ممکن است محشی جلال الدین دوانی باشد که به گفته های صدرالدین دشتکی نظر دارد و تنویر المطالع در حاشیه بر حاشیه دشتکی بر شرح مطالع از اوست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ از برگ ۹ این رساله تا پایان جای عناوین خالی گذاشته شده و کلمات بدون نقطه است علامت تصحیح در حاشیه دیده می‌شود؛ ۵۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۵۲]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۳-۱۳/۵۷

آغاز: بسمله قال شریف زمانه اسکنه الله فرادس جنانه قوله: او هو وصف اه معطوف علی مدخول کان بحسب المعنی وحاصله کما یفهم من الحاشیة المنقولة عنه؛ **انجام:** قوله مع ان انحصار الجنس سیلزم محالاً آخر ... علی انه لو کان معناه ذلک لم یلزم انحصار الجنس بذلک المعنی ...

حاشیه استدلالی است بر حاشیه سید شریف جرجانی بر لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی:

انجام؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۵۳]

۱۲. **اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۱۰**

آغاز: قوله الفیاض الوهاب تعریف لفظی افاد بیان المراد لا بیان اللغة و اللام فی الفیاض للعهد و فی الوهاب للجنس افاد بقوله من فاض الماء؛ **انجام:** قد یقال جعل للمعقول من الحیوان لا یقبض اختصاصها به غایته ان ما اختاره من العبارة یدل علی ان العارض له نفس ذلک المعنی لا المقصود منه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۹گ (۳۱۰پ–۳۹۸ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ – ۴۰۹]

۱۳. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۵۰/۳**

آغاز: قوله الفیاض الوهاب، تعریف لفظی أراد بیان المراد لابیان اللغة؛ **انجام:** التی هی الحمد و الشکر لایکون حمداً ... فی الشکر فقط و لا یلزم ... الا فی الشکر ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۹گ (۱۷۸پ–۱۸۶پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۹سم [مؤید: ۱ – ۲۲۷]

● حاشية حاشية الجرجاني على مطالع الانظار / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻalā maṭāliʻ-il anẓār

وابسته به: حاشية مطالع الانظار فی شرح طوالع الانوار؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

اهداء به: سلطان علمشاه بن بایزید دوم

از یکی از دانشمندان قرن ۱۰ق. شرح طوالع الانوار بیضاوی است با عناوین «قوله، قوله». در مقدمه آمده است: «من یافتم حاشیه سید اصفهانی را که متعلق است به شرح مشهور به: طوالع الانوار که آن منسوب است به سید شریف شیرازی ... و من خواستم معضلات آن را آسان سازم ... انتهی». به نظر می‌رسد در نسبت‌ها و اسماء، تصحیف به عمل آمده باشد زیرا شرح طوالع که نام آن مطالع الانظار است از محمود بن عبد الرحمن اصفهانی (– ۷۴۹ ق) و حاشیه معروف به این شرح، اثر میر سید شریف است که نسبت او به جرجان می‌باشد و ممکن است او را به خاطر مدفن او که در شیراز است به شیراز نسبت داده باشند. به هر حال سرآغاز کتاب از نظر عبارات چندان صحیح به نظر نمی‌رسد.

[کشف الظنون ۱۱۱۶/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۰

آغاز: الحمدلله القائم علی کل نفس بما کسبت الرقیب علی کل جارحة بما اجترحت المطلع علی ضمائر القلوب؛ **انجام:** و اما ما قبل السؤال فلیس العلم بها الا بالقوة القریبة من الفعل انتهی کلامه؛ هذا مبنی علی فرض استمرار العقلیة الی حین السؤال بها و الا فلا یبعد ان ینقلب نفسه الیها بعد العقلی قبل السؤال محصل له تلک للاجمالیة

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: ترکیه؛ تملک: احمد بن محمد مرعشی در ۱۱۱۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۱گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۸ – ۳۸۷]

● حاشية حاشية الجرجاني على المطول / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jurjānī ʻala-l muṭawwal

وابسته به: حاشية المطول = حاشية شرح تلخیص المفتاح = حاشیه میر بر مطول؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

حاشیه بر حاشیه سید شریف بر شرح تفتازانی بر تلخیص المفتاح.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۸۴

آغاز: المفتاح کتاب فی غایة الحسن و الکمال و لم ینسج احد من المؤلفین علی ذلک المنوال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۳×۲۲سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۷]

● حاشية حاشية الجرجاني على الوافية فی شرح الکافية / نحو / عربی

hāšīya-tu hāšīya-tul jurjānī ʻala-l wāfīya fī š.-il kāfīya

وابسته به: حاشية الوافية فی شرح الکافية؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه سید شریف جرجانی بر «الوافية» رکن الدین حسن استرآبادی، که آن نیز شرح بر «الکافية» ابن حاجب در نحو است.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۴۷/۱

آغاز: أحمد ابتدأ بالتحمید بعد التیمن بالتسمیة لیکون أداء الشیء من مواجب شکره ... الله علم خاص بذاته ... علی عظمة جلاله فی الصحاح جلال ... بسمله اعلم ان معرفة هذا الحد حد الشیء مایلین ماهیته قوله موقوفة علی معرفة أجزائه فاللفظ ما یتلفظ به؛ **انجام:** قوله حال عن ضمیر أخوف لیس ضمیر أخوف راجعاً الی الرکب ... لکن یصح جعله غیراعن أخوف بتأویل المصدر کما ذکره و الله اعلم بالصواب ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ ۶۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ – ۲۰۵]

● حاشية حاشية الجلالية على شرح التجريد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il jalālīya ʻalā š.-it tajrīd

وابسته به: حاشية القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۳ط

آغاز: بسمله. لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک ...

بعد فان شرح التجرید الجدید مع حاشیته الجلالیه؛ **انجام:** و فی القرآن الکریم اشاره الیه حیث قال الله تعالی کما بدانا اول خلق نعیده.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: سید نورالدین ولد سید کمال الدین آل عقیل، ابراهیم بن محمد حرفوشی و مهر «الواثق بالملک الحمد ابراهیم بن محمد»، محمد حسین بن ملا محمد سلیم مراغی به تاریخ ۱۱۸۶ق؛ جلد: تیماج با عطف مشکی، ۱۳۵ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۴/۳ - ۸۵]

● حاشیة حاشیة الچلبی علی المطول / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il čalabī ʻala-l muṭawwal

وابسته به: حاشیة المطول؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰–۸۸۶)

حاشیه توضیحی است با خرده‌گیری و رد و ایراد بر حاشیه محیی الدین چلبی فناری. فقط بخش معانی در این نسخه آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۱۲/۲

آغاز: أحمد و به أستعین فی الخفیف و العظیم ... و فی خراسان أیضاً بلدة اسمها جرجان بناها یزید بن مهلب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۲۴گ (۳۵پ–۵۸ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۹ - ۱۰۳]

● حاشیة حاشیة حاشیة تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq

گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی، - ۱۲۰۵ قمری

golanbūy, esmāʻīl bn mostafā (- 1791)

وابسته به: حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید (–۹۵۰)

حاشیه بر حاشیه میر ابوالفتح تاج سعیدی بر حاشیه دوانی بر تهذیب تفتازانی .

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۳۷/۱

آغاز: بسمله. و به ثقتی. الحمدلله الذی وضع لکل شییء میزانا قویما و اوضح به الکامل عن الناقص قسطاسا مستقیما؛ **انجام:** لنقل مانقل عن المحشی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ (۲ر–۵۰پ)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۷) [ف: ۱۲ - ۲۶۴۲]

● حاشیة حاشیة حاشیة شرح المطالع / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ḥāšīyat-i š.-il maṭāliʻ

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

وابسته به: حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة الجدید علی حاشیة الجرجانی علی شرح مطالع الانوار؛ دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد (۸۲۸–۹۰۳)

شیخ سراج الدین محمد بن ابی بکر بن احمد ارموی (- ۶۸۲ق) کتابی در منطق و حکمت نگاشته است به نام «مطالع الانوار» که بخش منطق این کتاب را قطب الدین رازی (- ۷۶۶ق) به نام «لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار» شرح نموده است و اختصاراً به آن «شرح مطالع» گویند. میر سید شریف گرگانی (- ۸۱۶ق) بر این شرح دو حاشیه دارد که یکی به نام حاشیه قدیمه بر شرح مطالع نامیده می‌شود و دیگری را حاشیه جدیده بر شرح مطالع خوانند. امیر صدرالدین محمد دشتکی شیرازی حاشیه‌ای بر حاشیه قدیمه میر سید شریف دارد که معروف به «حاشیه حاشیه شرح مطالع» است. غیاث الدین منصور بن امیر صدرالدین محمد دشتکی شیرازی حاشیه‌ای بر حاشیه پدر خود دارد که همین نسخه موجود می‌باشد. یادداشت‌هایی است تحقیقی تحت عنوان «قوله، قال صاحب الحواشی، نحن نقول».

آغاز: بسمله الحمدلله الذی ایدنا لتقریر ما اتی به سیدنا سیدالعالمین محمد ... و بعد فیقول الفقیر الحقیر غیاث المشهور بمنصور لایخفی علی اولی النهی ان ابانا و سیدنا ابالاباء و صدر اعاظم الحکماء کان قدیما یقید شیئا من شرح المطالع القطبیه و حواشیه الشریفة الشریفیه ...

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۲۰

آغاز: بسمله الحمدلله الذی ایدنا لتقریر ما اتی به سیدنا سیدالعالمین محمد ... و بعد فیقول الفقیر الحقیر غیاث المشهور بمنصور لایخفی علی اولی النهی ان ابانا و سیدنا ابالاباء و صدر اعاظم الحکماء کان قدیما یقید شیئا من شرح المطالع القطبیه و حواشیه الشریفة الشریفیه؛ **انجام:** من حیث انه ابیض بواسطة انه فرد للجسم نظیر ذلک ان عروض للطبیب لیس لما هو طبیب.

نسخه قابل اعتنائی است و نسبتا کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ یادداشت تملک: «من متملکات منصور» و «ملکه العبد الحسین الحسینی المفتی الکرکی»، یادداشتی از مجدالدین که این خط شریف سید حسین بن سید ضیاء الدین موسوی حسینی کرکی عاملی است؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده مظفر علی الحسینی سنه ۱۰۳۸ هـ‌ق.» (مدور)؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد محسن» (بیضی) مورخ ۱۲۰۳ق، «حسن بن علی» (بادامی)؛ جلد: مشمع لاجوردی، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۲۵۵]

● حاشیة حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی / معانی بیان / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xaṭā’ī ‘alā muxtaṣar-il ma‘ānī
نظامی بسطامی، فصیح بن عبدالکریم، ق۹ قمری
nezāmī bastāmī, fasīh ebn-e ‘abd-ol-karīm (- 15c)
وابسته به: حاشیة مختصر المعانی = حاشیة مختصر تلخیص المفتاح = حاشیه مختصر خطائی؛ خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۸۰
آغاز: نحمدک یا بدیع الجوهر المختصر للانسان لتلخیص المعانی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۶]

● **حاشیة حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی = حاشیه ملا عبدالله یزدی بر حاشیه خطایی** / معانی بیان / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xaṭā’ī ‘alā muxtaṣar-il ma‘ānī = hāšīye-ye mollā ‘abd-ol-lāh-e yazdī bar hāšīye-ye xatāyī
ملا عبدالله بن حسین یزدی، – ۹۸۱ ؟ قمری
mollā ‘abd-ol-lāh ebn-e hoseyn-e yazdī (- 1574)
وابسته به: حاشیة مختصر المعانی = حاشیة مختصر تلخیص المفتاح = حاشیه مختصر خطائی خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)
تاریخ تألیف: ۱۷ ذیحجه ۹۶۲ق؛ محل تألیف: شیراز (مدرسه منصوریه)
حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه عثمان خطائی بر مختصر تفتازانی. این حاشیه بیشتر جنبه توضیحی دارد و به رد و ایراد کمتر می‌پردازد. و چون خطایی فقط تا باب «تعریف مسند الیه بضمیر» از کتاب «مختصر» را حاشیه نگاشته، ملا نیز به همین بخش بسنده کرده و به دیگر باب‌های مختصر کاری نداشته است.
آغاز: حمداً لمن خلق الانسان و علم البیان و شکرا لمن اعلم بدایع المعانی و ذرایع البیان و صلوته علی نبیه المبعوث بأکمل الایمان المنعوت بافصع اللسان و آله مصابیح الفرقان و مفاتیح الفرقان قوله: نحمدک اللهم. الاصل فیه یا الله حذف حرف الندا و عوض عنه المیم و لایقال علیه
انجام: قوله: او الخطاب. ای او یقال بترک الخطاب مع معین الی غیره ... حتی لایفوت ذلک الحسن هذا. و المرجو من الله تعالی حسن الخاتمة و صلاح العافیة انه علی ما یشاء قدیر و باجابة رجاء الراجین جدیر. و الحمدلله علی توفیق الاتمام و السلام علی سید الانام و آله و عترت الغر الکرام
[دنا ۱۴۱/۴–۱۴۵ (۱۳۸ نسخه)؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۲/۲]

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۸۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن شهاب الدین یزدی، تا: ۱۷ ذیحجه ۹۶۲ق، جا: شیراز؛ جلد: مقوا قهوه‌ای، عطف تیماج مشکی، ۴۷گ (۵۸پ–۱۰۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱ – ۵۰۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۲/۲
آغاز و انجام: برابر؛ قد اتفق الفراغ من تعلیق ما وسعه المجال مع توزع البال و تشتت الحال لافقر الخلق الی عفو ربه الابدی عبدالله بن شهاب الدین الیزدی فی السابع عشر من ذی الحجة حجة اثنین و ستین و تسعمائة بدار الملک شیراز ... فی المدرسة الصدریة المنصوریة.. و الحمدلله و صلواته علی عباده الذین اصطفی
کا: محمد باقر بن عبدالقادر حسنی استرابادی، تا: ۲۴ ذیحجه ۹۷۳ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی با نشانه های «م» و «منه سلمه الله» و «منه مد ظله»، گویا این استرابادی از شاگردان یزدی بود و نسخه را هم در روزگار او نوشته است؛ ۱۲۲گ (۶۰ر–۱۸۱پ) [ف: ۶ – ۲۱۹۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۵/۱–طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی دوست بن فتح الله، تا: ۹۷۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۵۵گ (۱پ–۵۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲۳ – ۷۸۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابن وجیه الدین، تا: دوشنبه ۱۷ رجب ۹۸۸ق؛ مصحح؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، ۸۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ – ۳۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۷
خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن شرف الدین علی شیرازی، تا: جمادی الثانی۹۸۹ق، جا: هرات؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۷ – ۲۵۴]

۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۶۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** مع توزع البال و تشتت الحال لا فقر الخلق الی عفو ربه الابدی عبدالله بن شهاب الدین الیزدی فی سابع عشر من ذی حجه اثنتین و ستین و تسعمائه بدار الملک شیراز
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج لاکی، ۹۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: – ۸۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۷۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۲ – ۳۳۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۴۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: عبدالکریم بن میرزا محمد تبریزی؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی محمد ...» (دایره)؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۵ – ۲۲۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴ – ۵۰]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۷۷

آغاز: ... لان هذا الحکم مخصوص بلفظ الدعاء و الهدایة ان عدیت الی مفعولها الثانی بنفسها فهی بمعنی الایصال و ان عدیت بالی او اللام فمعناه اراءة الطریق؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۱۱۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۵ – ۴۶۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ وقف‌نامه محمد بن محمد صالح مشهدی در ذیحجه ۱۱۴۶؛ واقف: درة السلطنه ملک زاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف پارچه پشمی، ۵۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۵ – ۳۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود شریف تهرانی، تا: قرن ۱۱، جا: هرات؛ محشی با رمز «منه رحمة الله تعالی»؛ واقف: میرزا رضا خان نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۵۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۵ – ۳۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۴۱۱

آغاز: برابر؛**انجام:** اعنی قوله فلا یکون بلیغا فیصح جعل الا نفیا ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی به حواشی شیخ الاسلام، زین الدین، عصام الدین و دیگران؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور، ۴۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف: ۲۵ – ۳۷]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بل الحق ان قوله یعنی غیر الفاعل الخ قصد به ان المراد بالاسناد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکیی، ۱۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۵ – ۳۷]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا سرخ با عطف پارچه قرمز، ۴۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۲]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۴۱/۱–۱۱/۱۴۱

آغاز: و اما الی انه تعالی لما کان کافیا فیها و مستقلا بها فکانه یختار فیها انتهی کلامه و الحاصل انهم قد ارتکبوا مقدمتین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۵۱۴]

۱۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۳۰/۱

آغاز: سبیل منع الخلو و یحتمل التعلق بالاثنین او الثلاثة او الاربعة علی سبیل الشارع قوله لان الحمد یعم الفضایل هی المزایا الغیر المتعدیة و الفواضل هی المزایا المتعدیة فان قیل نفس المزایا؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۷۹گ (۱ر–۷۹ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف مخ]

۱۸. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۷۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن محمدرضا تونی، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز مدرسه میرزا علی؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۶۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف مخ: – ۴۷]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علیرضا گیلانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: – ۱۹۲]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: الوان، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: – ۱۹۲]

۲۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۵/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۵۸ص (۲–۱۵۹) [عکسی ف: ۱ – ۱۴۱]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۸۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ شش برگ آخر کتاب، نوشته یوسف کاظمی در روز شنبه ذیقعده ۱۰۴۵؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ – ۴۷۸]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا صدرعلی اردبیلی، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده فرج الله» مورخ (گویا) ۱۱۳۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۹ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۲ – ۲۰۴]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۷۶

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن علی نقی کمره‌ای، تا: ۱ جمادی الثانی قرن ۱۱؛ مهر: اسدالله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۳گ، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۴۴۵]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۹۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶ – ۴۲۳]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۰۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد حقق ذلک فی موضعه کحواشی المطول الشریف و حواشی شرح مختصر الاصول.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: علینقی بن میرزا عباسقلی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۱۱گ، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۶ - ۱۸۱]

۲۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۶۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۲گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۶]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۳۳/۲-۲۷/۱۰۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** واختار الممنوع فقال التکذیب راجع الی قولهم نشهد بناء علی کونه اخبارا بالشهادة فی الحال او علی الاستمرار
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۵۵]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی الثانی الی موجبه کلیة ممکنة و سالبة جزئیة ضروریة و اذا تمهد ...
خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن حسینی، تا: ۱۷ ذیحجه ۱۰۰۱ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «أفوض امری الی الله عبده ابوالخیر الحسینی» (بیضی)، «عبده ابوالصدر الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۹۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۴]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۲۳/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: جمعه ۲۷ صفر ۱۰۰۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۷گ (۵۳پ-۱۰۹پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۲۶ - ۲۶]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۸۶۸
آغاز: و جمعه المتحدین بالفتح کالمصنفین هذا و عن معارضه متعلق باعجازه علیه السلام؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار بن محمد بن یحیی گنجی، تا: آخر ذیقعده ۱۰۱۱ق، جا: مدرسه سفید کاشان؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۶۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۵ - ۳۶]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۸/۲
آغاز: برابر
کا: مراد بن محمد مازندرانی، تا: ۱۰۲۴ق، قطع: رقعی [اهدائی ف: - ۳۵۵]

۳۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۶۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق، ضمیمه حاشیه حامد بر خطائی است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۸۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۷×۱۸سم [ف: ۲ - ۴۱۳]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: غیاث الدین بن عبدالحی بن علاءالدین علی طوسی، تا: ربیع الاول ۱۰۲۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: مشمع مشکی، ۷۹گ، ۱۵ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۶ - ۶۳۵]

۳۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۱۲/۲
انجام: قوله قوضت عنه خیامه بالاختتام التقویض نقض البناء من غیر هدم ...
خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین احمد بن محمد امین فیروزآبادی، تا: پنج‌شنبه اوایل صفر ۱۰۲۹ق، جا: کاشان؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ (۵۶پ-۵۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲ - ۲۶۱]

۳۶. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۵۷
آغاز و انجام: برابر
کا: رودسری، تا: سه‌شنبه محرم ۱۰۳۹ق؛ ۱۷ سطر (۶/۴×۱۲) [نشریه: ۷ - ۷۹۰]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: شیخ علی بن استاد رضا کفاش قمی، تا: ۱۰۴۴ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۰۵گ (۸۶-۱۹۰)، ۱۷ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۲۳۹]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد امین، تا: ۱۰۴۶ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۹۱]

۳۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا محمد رازی، تا: ۱۰۵۲ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۰]

۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۶۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله، تا: جمادی الثانی ۱۰۵۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۱]

۴۱. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد محسن بن عبدالحسین یزدی، تا: صفر ۱۰۵۴ق، جا: اصفهان؛ تملک: محمد باقر خوانساری، علی بن محمد باقر موسوی؛ تاریخ وقف: ۱۲۴۸؛ ۱۱۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲ - ۹۶]

۴۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۱۹/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم شیرازی، تا: ۱۰۵۵ق، جا: شیراز مدرسه آصفیه؛ اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۲۳]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۹۸/۲
خط: نستعلیق، کا: عبدالرشید بن جانی جنابذی، تا: ۱۰۶۰ق، جا:

مشهد رضوی؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ (۸۴پ-۱۴۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۷ - ۸۷]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۶۴

آغاز: حمدا لمن خلق الانسان و علمه البیان؛

خط: تحریری، کا: میر حبیب الله ساوجبلاغی بن میر عبدالرحمن، تا: سه‌شنبه ۱۱ رجب ۱۰۶۲ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۰۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۶ - ۴۴۴]

۴۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۴۱

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد باقر، تا: ۲۱ شوال ۱۰۶۴ق؛ مقابله شده، محشی با نشان «شرح مختصر تلخیص، منه رحمه الله، ج ن»؛ تملک: محمد رضا بن میر عبدالله حسینی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۹/۲سم [ف: ۱ - ۱۶۴]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن حسین مازندرانی، تا: ۱۰۶۵ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵ ق؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۲۵ - ۳۴]

۴۷. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

کا: معز الدین محمد، تا: ۱۰ رمضان ۱۰۶۸ق [تراثنا: س۲ش۴ - ۵۹]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد اتفق الفراغ ... و علی تابعیهم اجمعین

خط: نسخ، کا: محمد سعید بن محمد علی اصفهانی، تا: ۱۴ شعبان ۱۰۶۸ق، جا: قم مدرسه واقع در جوار روضه المعصومه؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲/۲۷ - ۵۴]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۲

آغاز: لا غیر و السوابغ جمع سابغة و هی التامة الوافیة و البوالغ جمع بالغة و هی الکاملة الوافیة ... قوله و نصلی ای ندعوا؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ مصحح، محشی با امضای «منه» و با استفاده از شرح تجرید و سمرقندی؛ تملک: محمد صفی بن محمد عظیم؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج سرمه‌ای، ۱۱۱گ، ۱۵ سطر (۴×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۲ - ۳۹۴]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۸۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۷ - ۱۴۲]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: منصور بن علیخان سبزواری، تا: سلخ ذیحجه ۱۰۷۱ق؛ مصحح؛ واقف: ملک زاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه پارچه، ۵۳گ، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲۵ - ۳۴]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عثمان بن بشارت، تا: پنج‌شنبه شعبان ۱۰۷۴ق، جا: پیزان؛ محشی به حواشی زین الدین و محمد رفیع حسینی در ۱۲۶۹؛ مهر: «الواثق بالله ابن محمد محسن» (بیضی)؛ واقف: عباس فخیمی، آذر ۱۳۶۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۵ - ۳۳]

۵۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۷۴ق، مهر: «عبده محمدحسین» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۲]

۵۳. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۱/۲

خط: نسخ، کا: عبد الله بن محمد بیک، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۱۰۷۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۵گ (۷۸پ-۱۶۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۱۱]

۵۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۷۸

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن محمد شفیع معرف قمی، تا: ۱۹ شعبان ۱۰۷۷ق، به دستور آخوند ملا اسماعیل؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده جمشید» (بیضی)، «عبده الراجی محمد مهدی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲۲ - ۶۷]

۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن شمس الدین مازندرانی، تا: ۲۶ شوال ۱۰۷۷ق، جا: مشهد رضوی مدرسه یوسف خواجه؛ مصحح، محشی؛ ۱۲۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۲]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۹۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الاول ۱۰۷۸ق، جا: اصفهان مدرسه خلف بیک؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، ۶۹گ، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۲۷۰]

۵۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۶۷/۳

خط: نسخ، کا: صالح بن خلیفة بن ترکی دیلمی، تا: ۱ ذیقعده ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۸۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۹۵]

۵۸. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۸۴ق؛ مصحح؛ تملک: سلطان محمود؛ مهر: «المهدی من اهتدی لهدایته» (مربع)؛ فاقد جلد، ۶۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [کتابخانه های قائن: ف:۱۰۳]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۱۷/۲

خط: نستعلیق تحریری، کا: ملا فارق، تا: ۱۰۸۵ق؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی، ۲۸گ (۶۵پ-۹۳پ)، ۲۲ سطر (۸/۵-۱۰ × ۱۵/۵-۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱۳ - ۳۱۱]

۶۰. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق؛ تملک: محمد حسن بن ملا حسن رشتی؛ جلد: مقوا عطف پارچه [نشریه: ۶ – ۶۴۳]

۶۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۳/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن علی، تا: ۴ جمادی الاول ۱۰۸۵ق، جا: قسطنطنیه؛ تملک: علی بن احمد بن محمد بن علی، سید محمد استانبولی با مهر «هذا ... السید محمد» (بیضی)؛ از موقوفات رمضانیه آقا ابراهیم ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: – ۳۶۱]

۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۵۹-۳۵/۱۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۷ق؛ مصحح؛ مهری که درآن تاریخ ۱۰۸۷ ثبت شده؛ جلد: مقوایی، ۱۳۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳ – ۱۴۵۴]

۶۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته بی نقطه، کا: محمد قاسم بن عیسی حسینی استرآبادی، تا: ۱۰۹۰ق؛ مهر: «محمد رفیع ۱۰۰۹» (بیضی)، «سلام علی ابراهیم ۱۳۱۳» (مربع)؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه کاغذ گلی، عطف پارچه زرد، ۶۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۹سم [ف: ۵ – ۵۱]

۶۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۳۸/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بدیع نظام بن محمد رفیع، تا: ۱۰۹۲ق، جا: شیراز مدرسه صدر؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۱۶سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۱]

۶۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۸۵۱-۲۹/۱۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شیخ ابوالهادی، تا: سلخ رمضان ۱۰۹۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳- ۱۴۵۴]

۶۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن خیرالله حسینی موسوی، تا: چهارشنبه ۱۶ جمادی الثانی ۱۰۹۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۲گ (۸۲پ–۱۳۳ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱ – ۱۱۳]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نامعلوم، تا: شنبه، ۱۷ رجب ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا گالینگور، ۵۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۲۵ – ۳۶]

۶۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۱۹
آغاز: بین الاسم و مسماه فی التعبیر و مسماه فی التعبیر عنهما بالحرف و ان اختلف معناه فیهما
خط: نستعلیق، کا: روح المین بن محمد مقیم، تا: پنج‌شنبه سلخ محرم ۱۰۹۷ق، جا: شیراز مدرسه محمدیه؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: «یحیی الحسینی الرضوی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۴ – ۲۰]

۶۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۶۱
آغاز: برابر
خط: نسخ خوب، کا: محمد مؤمن قائنی، تا: ۱۰۹۷ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: کاهی، جلد: مقوا تیماج، ۹۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲ – ۴۱۳]

۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۴۱
خط: نستعلیق، کا: میر سید محمد حسینی، تا: شنبه ۱۲ صفر ۱۰۹۸ق؛ با بلاغ مقابله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۹۹گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۳ – ۳۰۲۸]

۷۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۱۰/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** وعلی الثانی الی موجبه کلیة ممکنة و سالبة جزئیة ضروریة و اذا تمهد ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۰گ (۱۱۴پ–۱۳۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۶۴]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فاطلاق و علی الاول خبره قوله کاطلاق فن الکتاب اه و الجمله معطوفه علی الجمله کذا افید.
در فهرست از خطائی دانسته شده که خطاست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۳۵ص (۸۵–۱۱۹)، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹ – ۷]

۷۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۴۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ – ۲۰۰]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۵۳/۲-۲۲/۱۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** واما قوله و اما تغییر فرد سند لقول المعترض و قد عبرها هنا بما یدل علی العدم اللاحق و النکتة هو ما افاده الشارح لقوله تبیینا علی ان المسند الیه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۵۵]

۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۸۶/۲-۱۵/۲۲۶
آغاز: نحمدک اللهم علی ما اعطیتنا من سوابغ النعم وبوالغ الحکم ونصلی علی نبیک الهادی ... قوله نحمدک آثر الحمد علی الشکر لان الحمد یعم الفضایل والفواضل؛ **انجام:** قوله وانما قال تخییل لان العدولة لیس محققا وانما هو علی سبیل التخییل ... بحصر الادلة فی اللفظ مع ظهور مدخلیة العقل
آغاز این نسخه با حاشیه مختصر خطائی هماهنگ است؛ خط:

نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور مشکی، ۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۵۵]

۷۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۳۴

آغاز: موصوفة و العائد الی المفعول محذوف ... قوله و فصلی ای ندعو و لا یتوهم کون علی للضرر لان هذا الحکم مخصوص بلفظ الدعاء؛ **انجام:** و ذلک لانه قال لوقت خلاف ما عند العقل عرف السکاکی المجاز العقلی بانه الکلام المفاد به خلاف ما عند المتکلم من الحکم فیه بضرب من.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سرخ، ۱۴۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸/۲×۱۴/۳سم [ف: ۱ - ۱۶۴]

۷۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۱۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۵۰۲]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۰ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۳سم [ف: ۴۵ - ۲۵۶]

۷۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۳۱

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد هاشم قائنی، تا: چهارشنبه ۱۳ محرم ۱۱۰۳ق؛ مصحح؛ اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۶]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵/۳ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق، جا: مشهد رضوی مدرسه جعفریه؛ ۱۵۲ص [ف: ۷ - ۸۴]

۸۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یاسین بن شیخ زید حویزی، تا: رجب ۱۱۰۶ق؛ جلد: تیماج زرشکی، ۸۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۱]

۸۲. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: احمد بن محمد طاهر طالقانی، تا: جمعه سلخ شوال ۱۱۰۸ق، جا: قزوین [ف: - ۳۲]

۸۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۴۰/۲

آغاز: قوله نحمدک اللهم اه الاصل فیه یا الله حذف النداء و عوض عنه المیم و لایقاس علیه و علی قوله علی ما اعطینا مثلها فی المحمود علیه بمعنی لام التعلیل من قیل قوله تعالی و لتکبروا الله علی ما هداکم؛ **انجام:** برابر

فاقد خطبه می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمدرحیم بن محمدباقر خسوی، تا: ربیع الثانی ۱۱۰۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف مخ]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۹۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول فانهم عن آخرهم عرفوا الخبر بما یحتمل الصدق و الکذب.

خط: نسخ، کا: محمد بابا پاداد، تا: ۱۱۱۱ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۳۵]

۸۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۱۴/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاجی افضل، تا: ۱۱۱۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ (۷۰پ-۱۲۸ر)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: - ۲۷۹]

۸۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۱۵/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالجلیل حسینی واقفی جنابدی، تا: شنبه دهه دوم ذیقعده۱۱۱۳ق؛ مصحح، مقابله شده با نسخه ۳ رمضان ۱۱۰۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹۸گ (۱۱پ-۲۰۸پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۹۵]

۸۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد نصیر نظری، تا: ۱۲ ربیع الاول ۱۱۱۶ق؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۷۵]

۸۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۵۴/۲

خط: نسخ، کا: یوسف بن ملامحمد، تا: ۱۱۱۹ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ (۹پ-۱۲۷پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۱۹۵]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۶۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا ظاهر لکن فیه بعد تأمل فانه یجوز.

خط: نسخ تحریری، کا: علی بن محمد صالح صوفیلو، تا: ۱۱۲۰ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به حواشی عبد الرحمن و غیره؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۰/۸سم [ف: ۲۵ - ۳۷]

۹۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۱۲۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۲]

۹۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۴۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ صفر ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ (۱پ-۱۰۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۱۲]

۹۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۳۰/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۶ صفر ۱۱۳۸ق؛ مصحح،

مقابله شده؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ (۶۳-۱۳۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۹۹۱]

۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۱۸-۵۷/۱۸۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۸۱ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: عبدالله بن عبدالعظیم خوانساری به تاریخ ۱۱۸۱؛ ۱۰۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۵۵]

۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۰/۲

خط: نسخ، کا: علی بن محمد، تا: ۱۱۹۱ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی نخودی، ۸۱ص (۲-۸۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۲۱۹]

۹۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۹ح

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۰×۱۸سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۱]

۹۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۹/۲

آغاز: نحمدك اللهم علی ما اعطیتنا

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [ف: - ۳۱۰]

۹۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۲۱

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن ابوالفضل همدانی، تا: قرن ۱۲و ۱۳؛ محشی با نشانه «المحشی ره، رومی، منه، زین الدین، میرزا جان، سلمه الله، رمض عفی عنه، م ن، عصام الدین رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۲۵ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: - ۵۱۷]

۹۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۵۱/۲

انجام: بتوله تنبیهاً علی أن المسندالیه هو الرکن الاعظم الشدید الحاجة الله قوله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۶۴گ (۴۲پ-۱۰۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲-۵۶۴]

۹۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۳۱/۳

آغاز: بسمله، نحمدك اللهم، الاصل فی المحمود علیه بمعنی لام التعلیل؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ بدخط، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۷گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۴۱]

۱۰۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳ - ۹۳]

۱۰۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۶۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۱ محرم ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: - ۱۸۶]

۱۰۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد علی، تا: ۲۴ محرم ۱۲۲۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ (۱پ-۷۰ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۶۰]

۱۰۳. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۸۴/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: این کتاب در فهرست شرح المختصر معرفی شده که به قرینه آغاز آن تصحیح شد؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: نازك آهار زده، جلد: تیماج قرمز، ۷۳گ، ۱۷ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: - ۷۰]

۱۰۴. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

کاتب: میرزا ابوالقاسم ایروانی، تا: ۱۲۲۸ق، جا: تبریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲ص (۱۳۳-۲۵۴)، ۱۷ سطر الوان، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۱۹۷]

۱۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۷۳

انجام: ار

خط: نسخ، کا: هادی تویسرکانی، تا: پنج‌شنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۲۳۲ق، جا: بروجرد مدرسه شاهزاده؛ مصحح، محشی؛ مهر: کاتب «المتوکل علی الله عبده هادی» (بیضی)؛ تملك: تقی بن ابراهیم همدانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۵ - ۲۴۴]

۱۰۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ صفر۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۵ - ۲۲۳]

۱۰۷. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا محمد حسین، ربیع الثانی ۱۲۳۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: - ۱۵۴]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۹۴

آغاز: ... و لا شك فی تعدیتها من ... نفس الفواصل لا تتعدی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد یوسف تنکابنی، تا: جمعه ۲۰ شعبان ۱۲۳۷ق، جا: اصفهان محله خواجو؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۲۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف: ۲۵ - ۳۲]

۱۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۵/۱

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن کربلایی محمد هاشم، تا: شنبه ذیقعده ۱۲۵۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۴۲گ (۱پ-۴۲پ)، ۱۶ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۲ - ۲۵۲۹]

۱۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۱۸/۲-۱۵/۱۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد مهدی بن کربلائی حسن قمشه، تا: دوشنبه ۱۰ شعبان ۱۲۵۵ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۳۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۵۴]

۱۱۱. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

کا: احمد شاه، تا: ۱۲۵۷ق [ترائنا: س۱۳ش۱ – ۱۶۵]

۱۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۴۸

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن حاجی عبدالحسین شیرازی، تا: ۱۲ صفر ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۷گ، ۱۵ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: – ۵۱۷]

۱۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالهادی بن محمد مهدی شریف یزدی، تا: جمعه ۶ ربیع الاول ۱۲۶۰ق، جا: کرمان مدرسه ابراهیمیه؛ محشی از ابوالهادی در دوازدهم رمضان ۱۲۶۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۲سم [ف: ۲۵ – ۳۴]

۱۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۷۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۷۵ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زیتونی، ۵۵گ (۲۱۱–۱۵۷)، ۱۷ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۱ – ۴۹۳]

۱۱۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: – ۳۲۸]

۱۱۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۳۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ترائنا: س۶ش۱ – ۱۱۵]

۱۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۴۶ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۱۸. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۲۸

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست ناشناس مانده؛ بی‌کا، بی‌تا. [ف: – ۲۳۰]

۱۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۳۹/۲–۱۰/۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۶گ، ۲۱–۲۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۵۴]

۱۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۲۷–۱۴/۱۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** اختصر رحمه الله علی بیان الثانی هذا الکتاب اشارة الی انه فی المطول ... لان الدال عند الحذف ایضا هو اللفظ لایخفی ان کون القصد یعنی المقصد.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا روکش پارچه آبی، ۱۰۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۴۵۵]

۱۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۶۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در ص ع در عنوان شعری به عربی از حسین بن عبدالصمد با دعای «سلمه الله تعالی» یاد شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری فرنگی، ۵۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۹/۸سم [ف: ۱ – ۱۶۳]

۱۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۲۶/۲–۳۳/۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و التأویل بما یرفع الاشتر اط جواب سؤال وهو انه لاحاجة الی ارتکاب الجمع بین معنی المشترک

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از جمله «م ن» و «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۵۵]

۱۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۶۴–۵۸/۱۱۴

آغاز: علی جمیع معانیه بل علی ظرفیة علی ما حققه بعض المحققین فی شرح المختصر وحینئذ لامنافاة

از ماقبل «قوله الدلالة الاول بمقتضی المقابله علی ان ما یقابل الحمد من انواع الاسغام اقول قد عرفت ...» تا «قوله و لایبعد ان یقال اقول لایبعد ان یقال نسب الحقیقة الی الطرفین ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ ۴۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ – ۱۴۵۵]

۱۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۲۷–۶۰/۶۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۵۵]

۱۲۵. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۱۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «یا ابالقاسم ادرکنی» (مربع)، «عبده حاجی بابا» (بیضی)؛ ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: – ۳۸۶]

۱۲۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۴۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلاته علی عباده الذین اصطفی و هم بین الانام کبدر الدجی

خط: نستعلیق، کا: یار احمد بن علی نخوی، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۵۴گ (۱۲پ–۶۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲ – ۴۶]

۱۲۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۹۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مبالغة للمفیض کالدراک و الحساس فی مبالغة المدرک و المحسن، فتأمل

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: چرم زرد مایل به سیاهی، ۷۹گ (۱پ–۷۹ر)، اندازه: ۹×۱۶سم [مؤید: ۲ – ۱۰۴]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن مراد حسینی، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: – ۱۹۱]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: – ۱۹۲]

۱۳۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۶۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۸۶]

۱۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۵۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الباطل ما یقابل الحق مطلقاً ای لغةً و اصطلاحاً، و یطلق علی ما ذکر اشتماله علیه. و الآل اصله اهل، بدلیل اهیل (گ۹ب)
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه سپید اصفهان، جلد: مقوایی، رویه تیماج قهوه‌ای سیر، ۱۴گ (۱-۱۴)، ۲۳ سطر (۱۵/۲×۸/۲)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۱۹۵]

۱۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۸۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما الاحتمال الثانی الذی حمل الشارح.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۸گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۴۲۷]

۱۳۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۵۰/۱
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۷گ (۱-۶۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۴۲]

۱۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۴۳/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در هامش؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۷۷گ (۴۱ر-۱۱۷پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۸/۶سم [ف: ۶ - ۳۲۷]

۱۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۹۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی کرم، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵ - ۱۰۴]

۱۳۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۲/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی کبود و زرد و سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۱گ (۷۴پ-۱۶۴ر)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: - ۳۶۶]

۱۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۷۱
آغاز: جلایل الکمال و جزائل النوال و انه تعالی لما کان جامعا للجهتین کان الانسب فی مقام ثنائه ... [قوله] و انه ورد بلفظ الحمد؛
انجام: [قوله] الاصل هو عدم السابق فلذا رجحه علی العدم اللاحق ... و النکتة هو ما افاده الشارح بقوله ههنا علی ان المسند الیه ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۹۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۹ - ۸۷]

۱۳۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۸/۲
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن سرخ، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۱۵]

۱۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در سرآغاز نوشته شده: «هذا الکتاب حاشیه ملا عبدالله علی حاشیة الخطایی بخطه» پس باید به‌خامه خود نگارنده ملا عبدالله یزدی باشد، ولی در این نسبت سخت تردید است. چه در برگ ۱۴پ حاشیه‌ای به‌خامه متن دیده می‌شود که امضای آن «منه رحمه الله» است. و باز با همین خامه در برگ ۴۶پ حاشیه با امضای محمد ابراهیم هست؛ مصحح؛ تملک: سید حسین پسر محمد نصیر حسینی در اصفهان ۱۱۷۹، سید ابوالقاسم موسوی شهیر به سید آقا؛ مهر: کتابخانه شیخ العراقین؛ یادداشت عبدالنبی پسر محمد رفیع مازندرانی؛ کاغذ: ترمه نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۷۶گ، ۱۷ سطر (۵×۱۰/۹)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲ - ۳۷۹]

● حاشیة حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xaṭā'ī 'alā muxtaṣar-il ma'ānī

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، - ۹۹۴ ؟ قمری

mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)

وابسته به: حاشیة مختصر المعانی = حاشیة مختصر تلخیص المفتاح = حاشیه مختصر خطائی؛ خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)
رساله‌ای مختصر با عناوین «قوله قوله» بر «حاشیه مختصر المعانی» نظام الدین عثمان بن عبدالله خطایی (- ۹۰۱ق) که به صورت «قوله، قوله» نگاشته شده است. این حاشیه - بنا بر نوشته میرزا جان در دیباچه - تلخیص حواشی تحقیقی مولانا زاده است با اضافاتی از وی.
آغاز: بسمله. حمد له. و الصلاة و السلام علی محمد سید المرسلین و آله و عترته الطیبین. قوله لان الحمد یعم الفضایل و الفواضل و الشکر یختص بالاخیر فان قلت کما ان الحمد اعم باعتبار المتعلق و یقتضی ذلک.
انجام: بان الوضع فیها نوعی و فی هذا شخصی و ان اشترکا ان اتوضع فیهما تعیین بالقرینة لا تعیین بنفسه فتأمل.
[دنا ۱۴۵/۴ (۱۱ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۹۸۰ق؛ مصحح؛ تملک: محمد مهدی در دارالسلطنه اصفهان؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۰۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۶ - ۴۵۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۶/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳۷گ (۱پ-۳۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۳/۱ - ۴۱]

۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۳۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج سرخ، ۶۵گ (۸۰پ-۱۴۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم[ف مخ]

۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۴۸/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق ترک، کا: احمد بن الیاس غربی شنفری، تا: ۱۰۲۰ق، جا: عمادیه مدرسه قاضی؛ [نشریه: ۲ - ۱۱۴]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۵/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: امین الدین میرسید علی، تا: غره رمضان ۱۰۲۸ق؛ [نسخه پژوهی: ۳ - ۷۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۳۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلم یجوز ان یکون المراد کذبه فی اعتقادهم لا فی نفس الامر ... منه ره.

در فهرست شناخته نشده است و با عنوان حاشیه شرح التجرید بدون ذکر نام مؤلف ذکر شده است؛ خط: نستعلیق، کا: عباس بن محمد بن علی جیلانی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۷۷گ (۱۰۱پ-۱۷۷پ)، ۱۹ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲ - ۲۱۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن خیرالله حسینی موسوی، تا: ۲۳ ذیحجه ۱۰۹۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ (۱۳۳پ-۱۷۰ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۱۳]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس و با عنوان «حاشیه حاشیه مطول» آمده؛ کا: محمد نبی، تا: پنج‌شنبه جمادی الثانی ۱۱۲۲ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۷گ (۱۴۸پ-۱۷۴پ)، ۳۰ سطر چلیپایی، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۴ - ۱۹۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰۳/۳-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعل حمده عن مصاقع فصحاء نوع الانسان ... و بعد فیقول الفقیر حبیب الله الشهیر میرزا جان؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ (۳۸-۹۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۳ - ۵۵۴]

۱۰. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۷۱گ (۲پ-۷۲ر)، ۱۵-۲۰سطر [ف: - ۷۲]

۱۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۸۰۹/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «حاشیه اصولیه» آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۵۱]

● حاشیة حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی / معانی بیان / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xaṭā'ī 'alā muxtaṣar-il ma'ānī

غفاری، حامد بن برهان، ق۱۰ قمری

qefārī, hāmed ebn-e borhān (- 16c)

وابسته به: حاشیة مختصر المعانی = حاشیة مختصر تلخیص المفتاح = حاشیه مختصر خطائی؛ خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)

این حاشیه حامد چون حاشیه خطائی بر مطالب خمس اول مختصر تفتازانی است. در فهرست آستان قدس (۵۸/۳) حاشیه‌ای بر حاشیه خطائی (بنا بر تصریح در مقدمه آن) به حامد نسبت داده شده و آغاز آن را متفاوت با دیگر نسخه‌هاست و در ذیل آن گفته شده احتمال دارد که حامد همان حمید الدین بن افضل الدین الحسین مذکور در کشف الظنون باشد. ولی محتمل است که این احتمال در اثر تصور تحریف نام محشی بوده و پدر حامد بنا بر تصریح خود او برهان بن ابی‌ذر غفاری بوده است و چون آغاز نسخه سپهسالار با نسخه آستان قدس مختلف است اگر احتمال ما هم چون احتمال مؤلف فهرست رضویه نباشد حاشیه حامد بر حاشیه خطائی بر مطول است که در مقدمه حاشیه بر خطائی مؤلف بدان تصریح نموده است.

خطائی در نخستین سال قرن دهم مرده و حاشیه او در این قرن زیاد مورد بحث بوده و بر آن حواشی نوشته شده و نسخه ۲۹۶۵ کتابخانه سپهسالار به سال ۱۰۲۷ نگارش یافته و نویسنده مؤلف را بدین گونه «تمت هذه الحاشیة التی صنفها الفاضل الکامل حامد الغفاری فی حاشیة خطائی بعون الملک الغفاری» معرفی نموده و از طرز بیان وی استفاده می‌شود که تا هنگام نگارش این نسخه (اوایل قرن یازدهم) زنده بوده و مسلم این است که از دانشمندان قرن دهم هجری بوده و چنان‌که در دیباچه مختصر همین حاشیه گفته تألیف آن در دو هفته بوده و اشاره نموده پیش از این نیز حاشیه‌ای بر حاشیه خطائی بر مطول نوشته و در آن خطائی را تأیید و میر سید شریف را رد کرده است. (دانش پژوه)

[الذریعه ۷۱/۶؛ دنا ۱۴۶/۴]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۶۵

آغاز: حامداً مصلیا مستمسکا بلطفه العمیم و بعد فیقول المتکل علی الله الباری حامد بن برهان بن ابی ذر الغفاری جعل الله سعیه سعیاً مشکور الخ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵۶ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۷×۱۸سم [ف: ۲ - ۴۰۶]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۴۸

آغاز: بسمله لان الحمد یعم الفضائل و الفواضل و الشکر یختص

بالاخیر فان قلت کما ان الحمد اعم باعتبار المتعلق و یقتضی ذلک ایثار الحمد؛ **انجام:** ان الوضع فیها تعیین بالقرینه لاتعیین بنفسه فتأمل.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشت خرید این نسخه در مجلس میر محمد شریف خونچی در شب دوشنبه هلال ذیقعده ۱۰۸۲ق؛ تملک: میرزا ابن محمد جعفر مورخ ۱۱۹۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۵۹۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۰۱

آغاز نسخه: بسمله، الحمدالله المنزه عن تنزیه المنزهین؛ **انجام:** ان الوضع فیها تعیین بالقرینه لا تعیین بنفسه فتامل تمت هذه الرساله الجلیله المبارکه

از مولانا حامد. حاشیه بر حاشیه خطائی است، همان که محتمل است حاشیه بر حاشیه مطول خطائی باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [الفبائی: ۱۹۲]

● حاشیة حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xaṭā’ī ‘alā muxtaṣar-il ma‘ānī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

وابسته به: حاشیة مختصر المعانی = حاشیة مختصر تلخیص المفتاح = حاشیه مختصر خطائی؛ خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)

شرح و حاشیه مزجی شیخ بهائی بر حاشیه نظام الدین عثمان خطائی بر شرح مختصر تلخیص المفتاح سعد الدین تفتازانی است. علامه طهرانی نسخه حاضر را در مکتبه میرزا محمد تقی شیرازی و سپس در مکتبه سید محمد رضا طبسی حائری دیده و در الذریعة معرفی شده است.

آغاز: بسمله ان احسن ما یفتتح به المقال مطابقا لمقتضی الحال حمدک اللهم علی جلیل النوال ... و بعد فیقول افقر عبادالله الغنی محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی ... ان حاشیة المختصر ...

[الذریعة ۷۰/۶ و۱۸۰/۱۳؛ کتابشناسی شیخ بهائی ۴۰۴؛ دنا ۱۴۶/۴]

۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۶۲/۴

انجام: کما یقال تورات موسی و انجیل عیسی و زبور داود فلا یعد فی ان یضاف الیه ما یضاف الی ما یضاف الیه و معنی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳گ (۹۶پ-۱۰۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲ - ۹۹]

۲. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۲۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقصر تعیین فالتحقیق فی قولنا ماوصی النبی الاعلی صلوة الله علیهما.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ملا محمد حسین، ربیع الثانی ۱۲۳۵؛ جلد: تیماچ مشکی، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: - ۱۵۴]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۹۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه یقال قرآن محمد کما یقال تورية موسی و انجیل عیسی و زبور داود فلا بعد فی ان یضاف الیه ما مضاف الی ما مضاف الیه و معنی

از آغاز تا شرح قوله: «لا یبعد ان یراد بدلائل اعجاز دلائل اعجاز القرآن ...»؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه ره»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۶۱پ-۷۶پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱ - ۲۸۴]

● حاشیة حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی / معانی بیان / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xaṭā’ī ‘alā muxtaṣar-il ma‘ānī

مازندرانی، محمد بن شمس الدین محمد

māzandarānī, mohammad ebn-e šams-od-dīn mohammad

وابسته به: حاشیة مختصر المعانی = حاشیة مختصر تلخیص المفتاح = حاشیه مختصر خطائی خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)

این حاشیه از ابتدای کتاب تا اواخر باب اسناد است. محشی با عنوان «قوله» مطالبی از حاشیه خطائی را آورده به شرح آن می‌پردازد.

آغاز: قوله اللهم اصله عند البصرية یا الله حذف حرف النداء و عوض عنها العیم لکونها فی بعض اللغات حرف تعریف مشددة

[دنا ۱۴۶/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۷/۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** من النبی (ص)ان الداعی اذا اذخل المؤمنین فی دعائه اجابه الله تعالی او تلمیحا بالاشارة.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه مد ظله»؛ کاغذ: نباتی و نخودی آهارمهره، جلد: گالینگور سبز، ۸گ (۱۲۹پ-۱۳۶پ)، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۸سم [ف: ۲۹/۱ - ۱۷۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه لا یدل علی ذلک قوله یبطل کلا الحصرین هذه حاشیة استادی من به استنادی ... استجب دعائی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با استفاده از صحاح و کنز اللغة و توضیح عبارات بیشتر با امضای «منه مد ظله»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی با رویه تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۱۲ - ۲۴۱]

● حاشیة حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xaṭā’ī ‘alā muxtaṣar-il ma‘ānī

وابسته به: حاشیة مختصر المعانی = حاشیة مختصر تلخیص المفتاح = حاشیه مختصر خطائی خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)

غیر همانند:

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۴۴

آغاز: حمداً لمن خلق الانسان علمه البیان؛ **انجام:** و المرجو من الله تعالی حسن الخاتمة ...

خط: نسخ، کا: علی بن میرسید محمد حسینی و محمد ابن محمد قاسم حسینی، تا: ۱۰۷۶ق، جا: اردبیل مدرسه صفویه؛ ۸۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱ - ۷۸]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۳۶/۲

آغاز: الحمدلله علی توفیقه لتعلیق الکلام علی هذا المقام و أسأله الاعانة فی التکمیل بالاتمام ... قال المصنف اللهم انا نحمدک آثر لفظ النداء طلبا لا قباله تعالی؛ **انجام:** لأنه لیس فیما یتعلق إشارة إلیهما أصلا إذ المذکور فیه لیس إلا المعنی اللغوی لهما و لا شک ان اضافة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸گ (۹۳پ-۱۱۰پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۰۱]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۳۱/۲

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین ... قوله لان الحمد یعم. فان قلت کما ان الحمد اعم باعتبار المتعلق؛ **انجام:** و اذا اشترکا فی ان الوضع فیهما یتعین بالقرینه لا بنفسه فتامل ... و الحمد لواجب الوجود

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر حاشیه خطائی بر «مختصر المعانی» تفتازانی؛ خط: نسخ بدخط، کا: علی بن محمد بن یوسف بن بابا آغا، تا: ۱۲۰۷ق؛ محشی با امضای محمد بن احمد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۷گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۴۰]

● حاشیة حاشیة خطبة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i xuṭbat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

وابسته به: لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = شرح مطالع؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۹۴/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ محرم ۹۸۴ق [ف: ۵ - ۳۳۷]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ‘alā š.-it tajrīd

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-1632)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

حاشیه مختصری است بر بخشی از مبحث وجود از حاشیه شرح تجرید که خفری آن را تحشیة نموده است.

[دنا ۱۴۶/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۱/۳

آغاز: هذه سبعة حواش کتبها الاستاذ - قدس سره - علی حاشیة الخفری قول المصنف (رض) وجود العالم بعد عدمه؛ **انجام:** و یکون هذا الکلام اشارة الی مراتب العلم التفصیلی علی ما شرحنا مفصلا و الحمدلله رب العالمین

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ادامه مطلب در حاشیه آمده، نام نسخه بر فراز آن آمده به عنوان: «حواشی معلم الثالث علی الخفری»، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، آهار مهره، ۲گ،۲۸ و ۲۹ و ۲۵ سطر، اندازه: ۴×۱۲/۵سم [ف: ۲۸ - ۳۶۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۴۶/۱

آغاز: بسمله. قوله اذ تحقق ایجاد ما یتوقف ایضا علی تحقیق موجود ما لان الشیء ما لم یوجدلم یوجد الخ طبیعة الایجاد متاخرة عن طبیعة الوجود لانها طبیعة ناعتیة یستحیل قیامها بذاتها؛ **انجام:** کما هو سنة الکلیان م ح ق قدس سره.

یک بند حاشیه دیگری هم در دنبال هست با نشان «م ح ق قدس سره العزیز» و در آن از ایماضات و تشریقات یاد گردید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۱پ-۷ر)، ۱۶ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۱۱۵]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیة حاشیة شرح تجرید العقائد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ‘alā š.-it tajrīd = ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i tajrīd-il ‘aqā’id

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری

soltān-ol-‘olamā’, hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

حاشیه مختصری بر کتاب «حاشیة شرح الجدید للتجرید» نگاشته شمس الدین محمد خفری است که به صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است. سلطان العلماء بیشتر عبارات حاشیه خفری و گاه نیز عبارات شارح را با ذکر «قوله» یا «قال الشارح» عنوان بحث خود قرار داده و به شیوه خود مطالبی دقیق در قالب عباراتی کوتاه و

مفید بیان داشته است. در آن از شمسا و سید محقق و دوانی نیز نام برده شده است.
آغاز: بسمله حمدله صلاة فهذه تعلیقات کتبها العبد الغریق فی بحر العصیان خلیفه سلطان غفر له الرحیم الرحمن علی الحاشیة المنسوبة الی العلامة الخفری قدس سره علی الهیات التجرید حین مطالعتها.. قوله و اوثق لان صورة الطرق الاخر شبیهة بصورة الآن لانه انتقال من الممکن الی الواجب ...
انجام: و لهذه الامور دخل فی الوجود قطعا و حیث مهیة الجنس ای حیث یکون مهیة الجنس او مهیة النوع عین الوجود. تم الحاشیة الشریفة.

[الذریعة ۶۵/۶؛ کشف الحجب ۱۷۳؛ اعیان الشیعه ۲۳۵/۲۷–۲۴۵ و ۱۵۹/۵–۱۶۱ و ۴۶/۳۰؛ اعلام زرکلی چاپ دوم ۲۸۱/۲؛ دنا ۱۴۶/۴–۱۴۸ (۴۸ نسخه)]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۲۵/۲
کا: محمد کاظم بن محمد شریف، تا: ۱۰۱۱ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۹گ (۴۵–۸۳)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۹۰]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۸۴/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح، تا: گویا در ۱۰۵۵ق؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۳۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹
به انضمام حاشیه خفری بر شرح حکمة العین موسوم بسواد العین و رساله تحقیق التشکیک و غیره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق، ۱۳۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲ – ۴۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۱
خط: نسخ، کا: محمد بن عابدین محمد صیمری، تا: ۱۰۵۸ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۸۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۵/۶سم [ف: ۱ – ۱۶۹]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۸ رمضان ۱۰۶۰ق؛ تملک: محمد صادق استرآبادی، محمد اسماعیل بن محمد باقر حسینی اصفهانی؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۶]

۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۸/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق [نشریه: ۶ – ۵۹۰]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت ... فی سنة اثنان و ستین و الف
بی‌کا، تا: ۱۰۶۲ق؛ کاغذ: سفید، جلد: میشن مشکی، ۶۰ص، اندازه: ۱۲×۲۰سم [فهرست عراقی: ۱ – ۳۱۴]

۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۲
خط: نستعلیق، کا: ملا امین بن محمد رضا، تا: ۱۰۶۲ق، جا: قزوین مدرسه نواب؛ ۳۰گ (۱۳۶–۱۶۵)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۱۲سم [ف: ۳ – ۱۱۹]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۰۷/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:**ای مدلول اللفظی او اللفظی
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: در جمادی الاول ۱۰۶۶ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۵ص (۱۸۱–۲۰۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵ – ۱۵۷۲]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۸۱/۱
خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن ابی طالب حسینی، تا: ۲۷ جمادی الاول ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۴۷گ (۲پ–۴۸ر)، ۱۶ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: – ۳۳۵]

۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۳۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: علی بن شاه حسین گیلانی، تا: جمادی الثانی ۱۰۶۷ق؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵ – ۵۱۳]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن محمد حسین جرفادقانی، تا: ۱۰۷۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۹گ (۱۷۴پ–۲۰۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱ – ۴۶]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۳/۱۲–عکسی
آغاز: برابر
خط: تحریری شکسته، کا: محمد قاسم بن ناصرالدین جیلانی، تا: ۱۰۷۲–۱۰۷۵ق؛ ۳۰ص (۴۴۲–۴۷۱)، ۲۷ سطر (۸×۲۰/۵) [عکسی ف: ۱ – ۱۳۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۲
آغاز و انجام: برابر
کا: سید احمد حسینی پسر محمد محسن، تا: غره ربیع الاول ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: بدون آهار اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۱۲ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۸۰سم [ف: ۵ – ۹۳]

۱۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۹ ذیحجه ۱۰۹۱ق [دلیل المخطوطات: ۱ – ۱۵۰]

۱۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۱۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۹گ (۶۰پ–۹۸پ)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: – ۳۷۰]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «عبده الراجی عبدالحمید الموسوی ۱۳۰۵» (بیضی)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۰×۲۴سم [ف: ۳۳/۱ – ۱۴۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۴/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ عکس؛ ۴۸گ (۲پ–۴۹ر) [مختصر ف: – ۲۷۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۷۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۸۸۴]

۲۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۲۹
انجام: و اذا کانت هذه الامور موجبة لتعیین الواجب یلزم ان یکون لها دخل فی اصل المعنی العام بناء علی انه ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۴۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۰سم [ف: ۲ - ۲۷۱]

۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** بل انها امر موهوم و سم فی الخیال من اختلاف ... المتحرک لاحدود المسافة و ان ارید حرکة بحرکة المعنی التوسط مضر. تمت
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمدرفیع بن محمد شفیع، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری سبز، ۲۳گ (۱۳۵-۱۵۸)، ۲۵ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۶سم [ف: ۱ - ۳۵۲]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۰۵/۲-۱۳/۸۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول الظاهر من کلام السید الشریف ان هذا النقص الرای علی الشیخ الاشعری بناء علی انه قلل بعدم زیادة الحدوث علی الوجود اصلاً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۵۷]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۸۴/۱
آغاز: الله او اثبات الواجب اشارة الی هذا. قوله: الطبیعیین ... الخ. قال العلامة ره فی کتابه المسمی «الاسرار الخفیة»؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه و ۱۲»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۳گ (۱ر-۴۳)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۷۶]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن زرد، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۲سم [ف: ۱۶ - ۳۸۰]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن زرد، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۲سم [ف: ۱۶ - ۳۷۸]

۲۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۸۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۳گ (۴۹پ-۸۱ر)، اندازه: ۱۹/۵×۱۵سم [ف: ۲ - ۳۵۵]

۲۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۶۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصدر است به رساله تحقیقی ناقص الاول در اسم مبارک جلاله «الله» که به گفته نویسنده آنچه از احادیث استفاده می‌شود مشتق و علم بودن آن است برای ذات واجب الوجود و این نام مبارک، هم در جاهلیت و هم در اسلام علم بوده و هست؛ محشی؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۳؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۵ - ۴۴۷]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۸/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۱۰۴ق؛ نام محمدرضا بن مولانا محمد سعید مورخ سه‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۰۵ در پایان، پس از آن نیز «حاشیه حاشیه شرح تجرید» است؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۸۳ص (۱-۸۳)، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۷۶]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۷۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن محمد طالقانی، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۰ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۴ - ۹۱]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۱۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ رجب ۱۱۰۷ق، جلد: تیماج زرشکی، ۳۶گ (۱پ-۳۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۵]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۳/۲
خط: نسخ تحریری، کا: ریز محمد، تا: ۱۱۱۶ق، جا: کاشان؛ محشی با امضای «ع - ن مد ظله»؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره شکری، جلد: تیماج قرمز، ۸۸ص (۱۱۴-۲۰۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۹۴]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۶۵/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن حاج علی اصغر، تا: سه‌شنبه ۱۵ شعبان ۱۱۲۳ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۳گ (۱۳۵پ-۱۶۷پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۷۱]

۳۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محسن طالقانی، تا: ۱۱۵۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۵گ (۹۰پ-۱۲۴ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۳۸۱]

۳۴. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ توسط عبدالاحد کرمانشاهی در رمضان ۱۲۴۰ وقف اولاد شده؛ کاغذ: شکری آهاری فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: - ۸۵]

۳۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۳۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از ملا شمس الدین میلانی؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی

آهار مهره، ۴۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۶]

۳۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۴۵/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۰۱ق؛ ۳۲گ (۶۹ر-۱۰۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲ - ۴۷۳]

۳۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۱/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد هادی کران، تا: شنبه ۱۳ ذیحجه ۱۲۰۲ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: تیماج سبز، ۱۷گ (۱۱۰پ-۱۲۶ر)، ۳۱ - ۴۰ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۰/۵×۲۱/۵سم [ف: - ۱۸۲]

۳۸. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۸۱/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق متوسط، کا: حاجی میر محمد حسین شهیر به قاضی عسکر، تا: رجب ۱۲۰۷ق، جا: مدرسه کاظمیه؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج سرخ، ۴۹گ (۳۶پ-۸۴ر)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف:۶۹]

۳۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۱/۲ صدر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ رمضان ۱۲۱۴ق؛ مهر: عبدالسمیع موسوی مورخ ربیع الثانی ۱۲۱۰ق؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۷گ (۷۳پ- ۱۰۹پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴ - ۱۷۶]

۴۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کرم علی بن کشی، تا: ۱۲ شعبان ۱۲۱۵ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۲۹-۴۶)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۴۰]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۰/۲-۳۱/۱۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نونویس حسین بن محمد تنکابنی، تا: نونویس ۱۲۱۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۵۷]

۴۲. مشهد؛ حیدری؛ شماره نسخه:۹/۱

بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق [اندیشه حوزه: س۲، ش۷ - ۲۱۱]

۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۰/۱

خط: نسخ، کا: محمدحسین بن اسمائیل استرآبادی، تا: چهارشنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۲۲۹ق؛ ۹۷ص (۱-۹۷) [ف: ۴ - ۱۷۶]

۴۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن خواجه محمد مرندی، بی‌تا؛ تاریخ وقف: جمادی الثانی ۱۲۳۲ق به مدرسه سردارین قزوین؛ جلد: تیماج، ۵۱گ، ۱۹ سطر [ف: ۱ - ۸۹]

۴۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: جمعه ۱۸ ذیحجه ۱۱۹؟؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ (۶۵پ-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۰۹]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۱ - ۹۲]

۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵/۵-۴/۱۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۳۲گ، ۱۷ و۲۱ سطر [ف: ۳ - ۱۴۵۶]

۴۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۱۳/۱

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: - ۲۳۲]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** طلب العفو و الغفران.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۸ص (۱۶۵- ۲۲۲)، ۲۱ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۰ - ۲۹۸]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۲گ (۷۹پ-۱۱۰پ)، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶ - ۲۲۶۳]

۵۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۳مجموعه بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۷۳]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه فخریه / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd = hāšīye-ye faxrīya

شیرازی، محمد ابراهیم بن ملاصدرا، - ۱۰۷۰ قمری

šīrāzī, mohammad ebrāhīm ebn-e mollāsadrā (- 1660)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

حاشیه مختصری است بر حاشیه خفری بر شرح تجرید قوشچی، که اقوال طوسی را با عناوین «قال المنصف» و قوشچی را با «قال الشارح» و خفری را با عناوین «قال المحقق» یا «قوله» مطرح کرده و آن را هنگام تدریس کتاب برای جمعی از طلاب تألیف نموده است. آقا جمال خوانساری در حاشیه خود بر حاشیه خفری، بر این حاشیه خرده‌گیری بسیار کرده و گویا تعلیقات خود را به قصد نقض بر شیرازی نگاشته است. وی از این حواشی چند بار به نام «حواشی فخریه» یاد می‌کند. در الذریعه از حاشیه مولی مهدی گلپایگانی نیز نقل شده که از حاشیه میرزا ابراهیم با نام «حواشی

فخریه» یاد گردیده و مؤلف الذریعه آن را مصحف «خفریه» دانسته‌اند. اما همان‌گونه که گفته شد آقا جمال که معاصر شیرازی بوده نیز همین نام را آورده است. علاوه بر این که احتمال مصحف بودن خفریه بر اشکال می‌افزاید و مشکلی حل نمی‌سازد. (عبدالحسین حائری)

آغاز: یا هو یا لا اله الا هو یا من لا هو الا هو و لا یعلم ما هو الا هو کلت الالسن عن تفسیر صفتك و انحسرت العقول عن کنه معرفتك ... فیقول ... ابن صدرالدین محمد الشیرازی محمد ابراهیم ... هذه تعلیقات لتبیین مطالب اقصی المقاصد من کتاب التجرید و شرحه الجدید و حواشیه الخفری کتبتها اثناء مباحثتها ... قال المص انار الله برهانه المقصد الثالث فی اثبات الصانع الخ انما لم یعنون باثبات الواجب کما هو الشایع فی العنوان ...

انجام: قوله رحمه الله ای لایلزم الخ هذا بیان فائدة تخصیص القید المخصص بالمعتزله ... فیمتنع تعلق القدره المستجمعه به بخلاف الاشعریه فانهم لایحتاجون علی هذا القید حیث لایمتنع عندهم خلاف ماجری علیه عادته منه الخیرات

چاپ: در سال ۱۴۰۷ ق در حاشیه شرح تجرید قوشچی در هند به چاپ رسیده است.

[دنا ۱۴۸/۴ (۲۸ نسخه)؛ الذریعه ۶: ۶۴، ۱۱۳ و ۱۱۶؛ کتابشناسی جامع ملاصدرا ص ۳۲۲؛ ریحانة الادب ۴۲۰/۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۹/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یظهر معنی قول المحقق رحمة الله و هذا لا ینافی کون حرکات العبادة صادرة عنهم فاستقم کما امرت

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی، حسینی زواری، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، آهار مهره، ۱۹گ (۱۰– ۲۸)، ۲۵ سطر، اندازه: ۴×۱۲/۵سم [ف: ۲۸ - ۳۶۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۸۶/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه مد ظله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۲۶گ (۸۷پ–۱۱۲پ)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶ - ۲۹۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۴ صفر ۱۰۹۸ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ (۶۲پ–۱۰۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲ - ۲۱۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سیاه، ۷۵ص (۱۷۸–۲۵۲)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۵۴]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۸۶

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: ۱۱۸۶ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۵گ، ۱۸ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۴ - ۲۰۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو کون المثال عین الممثل غیر لازم کما لایخفی علی من له ذوق سلیم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۷ شعبان ۱۱۸۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۲ - ۲۰۷]

۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۴ حکمت

خط: نستعلیق، کا: محمد بن مؤمن قزوینی، تا: سه‌شنبه ۱۹ صفر ۱۱۸۷ق؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: بغلی [ف: ۲ - ۷۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۳

خط: نستعلیق شکسته، کا: هاشم بن سید محمد حسینی گیلانی، تا: یک‌شنبه ۲۱ رجب ۱۲۰۵ق، جا: اصفهان مدرسه شاهیه؛ ۲۱گ (۱۳۷–۱۵۷)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۵۴]

۱۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۱۱

آغاز: برابر

فقط الهیات است؛ کا: حسن بن قاسم کاشانی، تا: ۱۲۱۶ق؛ ۲۱گ، قطع: خشتی [ف: - ۱۱۱]

۱۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد نبی بن ملا مرتضی نوری یوشی، تا: یک‌شنبه ۱۷ صفر ۱۲۳۵ق؛ محشی به امضای «ص» و «آقا جمال ره»؛ ۵۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۴]

۱۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۲۸/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۲۱گ (۳۱–۵۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۳۹]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۰۵/1-۳۳/۱۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه»؛ یادداشتی دال بر ورود به مشهد درجمادی الاول ۱۲۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۵۶]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشانه «منه» «منه ره» و «ه ک م» و «۱۲»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۵گ (۱۷۴پ–۲۰۸ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶ - ۲۲۶۴]

۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم المقصد الثالث فی اثبات الصانع الخ انما یعنون باثبات الواجب کما هو الشایع من العنوان و الظاهر من

تقریر البرهان لالما فی الحواشی؛ **انجام:** فان قیل هل لا اخذ فیه ایضا الامکان و الممکن قبل اخذهما فیه علی سبیل الاحتمال دون الجزم و فی غیره یعتبر کون شیء ممکنا او حادثا او متحرکا و یصدق به ثم ینتقل منه الی وجوده تعالی.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: – ۱۵۴۰]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم الکتاب بالخیر و الله الموفق علی کل حال
بی کا، بی‌تا؛ کاغذ: مختلف (شکری آبی)، جلد: میشن مشکی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [فهرست عراقی: ۱ – ۳۰۹]

۱۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۶۳/۴

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲ص (۱۰۳–۱۴۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱ – ۲۴۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۵/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ – ۴۳۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶/۲ خوئی

آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۷ – ۹۵]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۵۲/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ملا بدل زنوزی، بی‌تا؛ جلد: گالینگور مشکی، ۴۳ص (۲۱۴–۲۵۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ – ۱۵۹]

۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۶/۲

آغاز و انجام: برابر
از اثبات صانع تا مبحث قدرت؛ بی کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۵۱ص (۱–۵۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ – ۱۷۸]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۵۸/۲

انجام: فالفرق بین الفر یقین لبس الا فی طریق اثبات المقدمة الممنوعة بناء علی الاختلاف
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد بن حسین (این نام خط خورده و با خطی گویا جز این خط نام زین العابدین بن حاج محمد معصوم قزوینی نوشته شده)، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ (۴۵پ–۶۲پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۸ – ۳۰۲]

۲۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۰۶

آغاز: ذکره المحشی اشارة الی ما ذکرناه قوله حتی لایلزم الاهمال فی البیان و توافق النظیران، قد عرفت ان لیس المقصود بیان هذه الامور تفصیلا؛ **انجام:** قوله فی الحاشیة نعم یمکن ان یقول الشارح لما کان اه لا یخفی ان السوال عما صدق علیه المفهوم لا یستلزم ان یکون جوابه سیما بالنسبة الی المفهوم اذ یمکن ان یجاب.
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: کالینگور مشکی عطف تیماج قهوه‌ای سیر، ۱۴۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱ – ۱۳۱]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۳۴

آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۲۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۸۷/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «منه رحمه الله»؛ ۹گ (۲۱۱–۲۱۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱ – ۹۰]

۲۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: در زمان حیات محشی؛ محشی با نشان «منه ادام افاداته»، مصحح [نسخه پژوهی: ۳ – ۷۳]

۲۶. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶گ (۱–۲۶)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [صد و شصت نسخه: – ۶۰]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۸۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۱پ–۲۴پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳ – ۲۷۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۰/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ – ۱۶۰]

● حاشية حاشية الخفری علی شرح التجريد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

لاهیجی، عبدالرزاق بن علی، – ۱۰۷۱ ؟ قمری

lāhījī, ʻabd-or-razzāq ebn-e ʻalī (- 1661)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (–۹۵۷)

حاشیه‌ای است از ملاعبدالرزاق علی بن حسین لاهیجی قمی متخلص به «فیاض» بر حواشی شمس الدین خفری بر شرح ملاعلی قوشچی (–۸۷۹ق) بر تجرید العقائد خواجه نصیرالدین طوسی (–۶۷۲ق). ملاعبدالرزاق در این حاشیه از ملاصدرا به «استادنا المحقق صدرالحکماء المتألهین ادام الله برکاته فی العالمین» یاد کرده است و از محقق فخری، جبائیه، ابوالقاسم بلخی، شرح مواقف و مانویه و از حکمت الاشراق شیخ اشراق، و کتاب شفا و حواشی شرح حکمت الاشراق و اثولوجیای ارسطو و مثل افلاطونیه و ... یاد و بحث کرده است. حاشیه‌ای است با عناوین «قال، اقول»، همراه با برخی تعلیقات بر شرح تجرید به عنوان «قال الشارح». این حاشیه تا مبحث ادراک ادامه یافته است

او می‌گوید این تعلیقات را بوقت قرائت این حواشی نوشتم و امیدوارم که دوستداران را به کار آید. عبدالرزاق حاشیه‌ای نیز بر جواهر شرح تجرید قوشچی (= مقصد دوم) نوشته. بر طبق نوشته خود او در دیباچه، وی نخست حاشیه‌ای مبسوط و محققانه بر مبحث جواهر نگاشته و چون طباع را به اختصار راغب دیده بر آن شده است که حاشیه‌ای موجز بر همان مباحث بنویسد و این همان حاشیه موجز است.

آغاز: الحمد لصانع السموات العلى و خالق الارضين السفلى و له الاسماء الحسنى و الصفات العليا و هو الغاية القصوى و العمدة الوثقى فى البدء و الرجعى و له الممات و المحيى فى الاخرة و الاولى ... قال المصنف اعلى الله مقامه المقصد الثالث فى اثبات الصانع تعالى اقول اى صانع العالم على ان اللام للعهد او للعوض لانه المتبادر عند الاطلاق ...

انجام: ۱: الاحساس الذى المراد به هو انكشاف الخصوصيات الزائدة على اصل الوجود.. هو ثبوت للادراك المسمى بالاحساس بلا آلة.

انجام ۲: لكن مراد المحشى هو الاول كما سيظهر لمجيئ الكلام بمعنى التكلم فى اللغة كما لا يخفى على من له ذوق سليم.

[الذریعه ۶۶/۶؛ معجم التراث الکلامی ۱۴/۳؛ کشف الحجب ۱۷۳؛دنا ۱۴۹/۴- ۱۵۲ (۱۱۲ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة اللاهیجی علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ واحدالعین، اسماعیل بن محمد سمیع (-۱۲۷۷)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۶۱

خط: نستعلیق، کا: عبد الله بن محمد حسن بن عبدالله عبد الله قمسرائی، تا: ۹۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ - ۱۴۲]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۱۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۸۵گ (۲۲۲پ-۳۰۶ر)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: - ۳۷۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۷۸

آغاز: بن علی بن الحسین اللاهیجی وفقه الله؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: فرنگی شکری، تا: ۱۰۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضای منه؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج زرشکی، ۱۰۹گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۵ - ۸۷]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۰۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و العرف غیرظ. و کون المثال

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۶۶ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۵۳ص (۱۰۵- ۱۵۷)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵ - ۱۵۷۱]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳/۲

خط: نسخ، کا: عبدالله بن جعفر حویزاوی، تا: ۱۰۸۴ق؛ ۵۳گ (۴۹پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۹]

۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: نباتی آهارمهره، جلد: تیماج خرمایی، ۷۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: - ۸۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۱۲۸

خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: ۱۰۹۹ق [الفبائی ف: - ۱۸۹]

۸. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۹۴

خط:نستعلیق،کا:محمد زکی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی روشن آهار مهره، ۸۵ص (۴۵-۱۲۹)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: - ۸۵]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۰۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من امکانة تحقق العلم بذاته یلزم تحقق العلم بذاته اذ علم الشیء بذاته لایمکن الا بحضور.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲۰گ (۱۰۱پ-۱۲۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [محدث ارموی مخ:۲-۵۶۶]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: میرزا محمد قمی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶ - ۲۸۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۵۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ (۱پ-۶۵ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶ - ۳۱۷]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۹/۱

انجام: برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ درص ۱۵۲ گفتاری است از آقاحسین درباره امتناع یکی از دو نقیض؛ کاغذ: سپاهانی سفید و هندی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴۹ ص (۱-۱۴۹)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۷۹]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۲۰/۲-۶/۱۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای علامات بلاغ، مصحح، محشی به حواشی «منه رحمه الله تعالی»؛ ۷۸گ، ۱۶ سطر [ف: ۳ - ۱۴۵۷]

۱۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۸

ناظر به حاشیه خفری است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵ - ۵۹۴]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۴۷

انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی سفید نازک، جلد: تیماج مشکی، ۷۲گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۸۰]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۶/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ (۱پ-۵۵پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱ - ۲۴۸]

۱۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۵/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه رحمه الله، محمد اسماعیل الاصفهانی دام عزه، نوری، میرزا ابراهیم»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۵گ (۲پ-۳۶ر)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۲۴۴]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۹۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با حاشیه «منه»؛ مهر: محمد تقی بن محمد باقر یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۱۴۵بر، ۱۸ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۴۲۲]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به لفظ «منه ره»؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۵ - ۵۰۹]

۲۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۷۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۲۰]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز، ۱۶۹ص (۱-۱۶۹)، ۱۴ سطر [سنا: ف: ۲ - ۲۳۵]

۲۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۸۵
جواهر و اعراض؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۹ صفر ۱۱۰۵ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۴]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** احدهما المتکلم فجیئ الکلام بمعنی التکلم فی اللغة و العرف غیر ظاهر و کون المثال ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۴۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۷۸ص (۵۵-۱۳۲)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳۲ - ۱۹۷]

۲۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۳-ت/۵۷۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
خط: شکسته نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۱۸۵ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، ۲۰ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲ - ۱۶۴]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۰/۳-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: شعبان ۱۱۹۱-۱۱۹۲، جا: تبریز مدرسه ظهیریه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۹۶گ (۱۳۴پ-۲۲۹پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۲ - ۱۶۶]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۴۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کون المثال عین المثل ... کما لایخفی علی من له ذوق سلیم. تم بالخیر و الصلوة علی رسوله (ص) و آله الطاهرین
خط: شکسته نستعلیق، کا: مهر علی، تا: جمادی الاول۱۱۹۹ق، جا: اصفهان مدرسه چهار باغ؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی ۴۳گ (۴۹پ-۹۱پ)، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۶ - ۲۶۱]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۶
خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن عبدالرحیم تبریزی، تا: ۱۱۹۹ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۸ - ۶۰]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۷۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الفرق غیر ظاهر و کون المثال عین الممثل غیرلازم کما یخفی علی مرزوق سلیم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۵۵گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸ - ۳۸۶]

۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۹۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یمکن مع ذلک البته و یمکن ان یحدس فی علم النفس بقواها ...
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۵گ (۹۱پ-۱۰۵ر)، ۱۹ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۹ - ۴۱]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۲۸-۱۳/۱۰۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ، ۱۷-۲۳ سطر [ف: ۳ - ۱۴۵۷]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۰۷/۲-۱۳/۱۸۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: ساغری مشکی، ۸۸گ، ۱۷-۲۴ سطر [ف: ۳ - ۱۴۵۸]

۳۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۱/۱ صدر
انجام: برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با مهر عبدالسمیع موسوی ۲۴-۱۲۱۰؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ (۲پ-۷۱)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴ - ۱۷۹]

۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۸۸/۱
انجام: لتعین اشخاصها و تشخصها هی اما الزمان کما للحرکات أو المکان کافی ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی بعضاً با عناوین «ملا اسماعیل اصفهانی» و «علی نوری»؛ مهر: کتابخانه فضل الله نوری (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ (۱پ-

۸۲ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۷]

۳۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۱/۲

خط: نسخ، کا: علی ابن محمد کاظم اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: محمد مهدی بن محمد طاهر در اصفهان؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۳۷]

۳۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۶۷/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فستقی و سفید آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۶۲گ (۱۶۶-۲۲۷)، ۲۰ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۶۳]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۲۸/۵

انجام: و لعلك تعذر فی نقل هذا الكلام الطويل فان فيه شفاء الغليل و دواء العليل ...

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد قاسم، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۱۱۴پ-۱۴۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۸ - ۲۳۱]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، با یادداشت ۱۳۰۴ و ربیع الاول ۱۲۶۵ و ۱۲۸۰؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۱۷ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۹۵]

۳۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۴۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۱ق؛ ۶۸گ (۱پ-۶۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲ - ۴۷۳]

۴۰. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۳

خط: نسخ، کا: علی بن عبداللطیف حسینی شاگرد خواجوئی، تا: پنج‌شنبه ۶ ربیع الاول ۱۲۰۱ق؛ ۶۴گ (۱۰۱-۱۶۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [صد و شصت نسخه: - ۶۰]

۴۱. اهواز؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۰۳ق [میراث اسلامی: ۵ - ۵۸۹]

۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۵۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ملا بدل زنوزی، تا: ۱۲۰۴ق؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵۰گ، ۲۴ سطر [ف مخ: ۲ - ۶۸۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۵۹]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

فاقد خطبه ؛ کا: خلیل بن سبز علی هزار جریبی، تا: ۲۵ رجب ۱۲۰۷ق؛ محشی از مؤلف [ف: ۵ - ۹۵]

۴۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۱۳/۱

آغاز: تلك الدعوی لاحاجة لهم الی بناء دليلهم علی حدوث العالم اذ يكفی هم ان يقولوا لاشك فی وجود حادث من حوادث اليوميه. فلا بدله من محدث و يجب الانتهاء الی محدث غير حادث؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی به حواشی «داماد، شمسا، ملامهدی هراتی، منه»؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج گالینگور سرخ، ۶۷گ (۱-۶۷)، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۵۴۵]

۴۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۵/۱

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن رضوی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شوال ۱۲۱۲ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران؛ محشی با نشان «ملا میرزا، منه، م خ م د»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۷گ (۲پ-۴۸پ)، ۱۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۳۵۴]

۴۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: سید محمد علی بن میر سید محمد موسوی، تا: رمضان۱۲۱۲ق؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری و نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۱۵۸]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۴/۳

آغاز: يا من تقدس ذاته عن مشابهة الجواهر و العرض و تنزه فعله عن مقابلة العرض و العوض اهدنا صراطا مستقيما؛ **انجام:** و ثالثا احد جزئی الجسم و يمنع احتياجه الی آخر ما يدفع به ههنا هناك يدفع هناك.

بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۳۵]

۴۸. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۰۵/۳

آغاز: فمجانسة لفظی الموجب و الموجب مع ما اشرنا اليه صار موجبا لهذا النزاع؛ **انجام:** تمت الكتاب بعون الملك الوهاب فی ثالث عشر من رجب المرجب من شهور سنة ۱۲۱۱

خط: نسخ متوسط، کا: خلیفه (؟)، تا: ۱۲۱۴ق؛ محشی بدون نظم؛ کاغذ: ضخیم کم آهار، جلد: میشن الحاقی، ۱۱۸گ (۱۷۷ر-۲۹۴پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: - ۸۴]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا التخصصين لا يناسب بعموم عبارة المنن ... سنه ۱۲۱۴

خط: نستعلیق شکسته، کا: یوسف بن احمد، تا: ۱۲۱۴ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج [رایانه]

۵۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۴/۱

خط: نستعلیق، کا: رمضانعلی بن محمد اندواری، تا: ربیع الثانی ۱۲۱۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳گ (۱پ-۱۰۳ر)، اندازه: ۸/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۴۱۰]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الثانی ۱۲۲۱ق، جا: تهران؛ محشی به نشان «منه» و «ح س» در پایان چنین آمده: «بعض المحققین:

عبدالرزاق لاهیجی. بعض الفضلاء المعاصرین: میرزا ابراهیم بن صدرالشیرازی. بعض الافاضل: شیخ حسین التنکابنی. بعض الفضلاء: سلطان المحققین. بعض الحواشی: محمد قاسم الاصفهانی. بعض المحشین: شمس الجیلانی»؛ کاغذ: سپاهانی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۵۷ص (۱-۵۷)، ۱۷ سطر (۱۲×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱۳ - ۲۵۱]

۵۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۳۷/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن ملا حسن کسمائی رشتی، تا: ۱۲۲۱ق؛ ۶۸گ (۵۳پ-۱۲۰ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۷]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۱/۱-۲/۱۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

الهیات؛ خط: نستعلیق، کا: سید بشیر موسوی، تا: با تاریخ ۱۲۲۲ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه رحمه الله» و «اسفار» و «مجمع»؛ ۷۷گ، ۱۷ -۱۸ سطر [ف: ۳ - ۱۴۵۸]

۵۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: رضا قلی ابن حسن شریعت سنگلجی به تاریخ دوم ربیع الثانی ۱۲۴۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۱۳۳]

۵۵. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ محشی از مؤلف و ملا میرزا؛ تملک: رضا قلی فرزند حسن مشتهر به شریعت سنگلجی؛ ۸۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [صد و شصت نسخه: - ۱۴]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۲۲

انجام: و لیس جنس الادراک کذلک.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۲۲۶ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۸۸گ، ۱۶ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۳ - ۳۰۱۴]

۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۰۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: علی اصغر بن غلامعلی مازندرانی، تا: ۱۲۲۷ق؛ دارای سرلوح و کتیبه ساده، مصحح، محشی با امضای منه رحمه الله، میرزاجان و ...؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ (۶۴پ-۱۴۱پ)، ۱۵-۱۶ سطر (۶/۵ × ۱۲/۵-۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۸ - ۱۴۷]

۵۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۰/۲

انجام: برابر۲

خط: نسخ، کا: نصرالله بن سید عبدالکریم حسینی، تا: ۱۲۲۹ق؛ ۲۱۵ص (۹۹-۳۱۳) [ف: ۴ - ۱۷۹]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۴/۲

تا قسمتی از مسئله کلام باری ادامه یافته؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ملا عبدالله زنوزی پدر آقا علی مدرس، تا: حدود ۱۲۲۹ق؛ محشی از مؤلف و نیز از ملا عبدالله زنوزی کاتب نسخه و از آقا جمال و نیز حاشیه های بدون امضاء؛ جزو کتابخانه آقا علی مدرس بوده، با مهر فرزند او با نقش «حسن بن علی الحکیم»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸ص (۷۴-۱۸۱)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۹۶]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق، جا: اصفهان [الفبائی ف: - ۱۳۱]

۶۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۹۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق، برای ملا محمد علی معلم [ف: ۱۰۱]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۴۱/۱

خط: نستعلیق، کا: حسین دماوندی، تا: یک‌شنبه دهه اول محرم ۱۲۳۱ق، جا: اصفهان مدرسه مبارکیه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ (۱پ-۸۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۷ - ۲۰۹]

۶۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۱-ت/۶۰۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

تذکر: در فهرست ناشناس آمده و نسبت آن با توجه به آغاز و انجام ثبت شده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی مراد، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۱ق، جا: شیراز مدرسه منصوریه؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۶۲گ، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۱۹۲]

۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد حسین، طباطبائی، تا: ۱۵ شعبان ۱۲۳۲ق؛ محشی با امضای مختلف از جمله: نوری و استاد با قید «سلمه الله»؛ کاغذ: فرنگی کلاسیک، آهار مهره، ۶۳گ (۱ – ۶۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲سم [ف: ۲۸ - ۳۹۷]

۶۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۹۴

آغاز: برابر **انجام:** برابر۲

از اول مقصد سوم در اثبات صانع تعالی و صفات و آثارش تا مسئله ششم در کلام حق تعالی؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد کاظم بن حاج محمد صادق بن حاج محمد رضا بن حاج محمد صادق، تا: ۱۲ شوال ۱۲۳۳ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۲۱-۲۰ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۲۱۳]

۶۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۵۸/۱

خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن محمد بن الحسین (این نام خط خورده و با خطی گویا جز این خط نام زین العابدین بن حاج محمد معصوم قزوینی نوشته شده است)، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی،۴۴گ (۱پ-۴۴پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۳۰۲]

۶۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۳/۳

خط: نستعلیق، کا: سید محمد علی بن میر هاشم، تا: ۱۲۳۴ق؛ محشی به نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای،

۶۲گ (۴۹پ-۱۱۰ر)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴۱]

۶۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۶۵/۳

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۳۸گ (۶۳پ-۱۰۰پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۷]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمد بن زلفعلی، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۷۰. اصفهان؛ سید کشفی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، تا: ۱۲۳۵ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۴۵]

۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۵

انجام: برابر۱

تا اواخر مبحث علم باری است و بقیه مبحث علم و قسمتی از مبحث کلام را فاقد است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن پسر ملا محمد تقی بیدگلی نایینی الاصل، تا: ۱۴ محرم ۱۲۳۶ق؛ متعلق به کتابخانه مرحوم آقا علی حکیم بوده؛ کاغذ: فرنگی آهاردار، جلد: تیماج قرمز عنابی، ۱۸۳ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۵ - ۹۷]

۷۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: میرزا حسین بن غلامحسین نهاوندی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۳۸ق؛ تملک: حاج آقا احمد طهرانی؛ مهر: «عبده المسکین میرزا حسین»، «عبده الراجی میرزا حسین» از ناسخ است؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۸سم [ف: ۱ - ۲۵]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق و شکسته، کا: شفیع بن مشهدی مجید دابوئی مازندرانی، تا: پنج‌شنبه ۲۵ رمضان ۱۲۳۸ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ کاغذ: آهاری نیلی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۰۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۹۰]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۰۷/۲-۳۳/۱۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر جهرمی، تا: دوشنبه ۹ ربیع الاول ۱۲۳۹ق، جا: تهران؛ مصحح، محشی با نشان «منه ره » و« لمحرره»؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۱۵ سطر [ف: ۳ - ۱۴۵۸]

۷۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۹۰/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدرضا بن محمد شفیع لنگرودی، تا: ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۸۸ص (۱-۸۸)، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۶۴]

۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ محشی؛ ۹۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲ - ۴۵]

۷۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۷۳/۱

خط: نستعلیق، کا: سید رضا لاریجانی، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۴۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۲۱]

۷۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۷۸/۲

خط: نسخ، کا: نصیر بن حاجی زین العابدین چهاردهی لاهیجی، تا: ۱۲۴۳ق، جا: اصفهان مدرسه مبارکیه؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۴۹]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: نور محمد بن علی محمد، تا: صفر ۱۲۵۱ق؛ واقف: فهرستی؛ ۶۵گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴ - ۶۹]

۸۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۹۸/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: قورخانه‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۶گ (۱پ-۴۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵ - ۳۳۸]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۰۹

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد حسن، تا: سلخ ذیقعده ۱۲۵۶ق، جا: شیراز؛ مصحح، محشی، بر فراز صفحه اول محمد حسن حسینی می‌نویسد که در تاریخ سلخ ماه رمضان ۱۲۶۲ از شیراز به بوریحان بجهت فرار از طاهون رفتم؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۲]

۸۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۵۷/۷

کا: نصرالدین حاج عبدالحسین، تا: ۱۲۵۶ق [ف: ۵ - ۲۲۱]

۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: نجف آبادی، مهدی بن زین العابدین، تا: شعبان ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۸۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۱۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن حمل المطلق علی المقید فلا دلیل فیه علی ثبوت غیرهما من انواع الادراک و ایضاً المراد هو الثبوت من النقل فقط و لیس جنس الادراک کذلک تم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول ۱۲۶۱ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: - ۲۳۴]

۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ههنا ما قام بالموصوف حقیقة

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: همشیره خان، ۱۲۶۲؛ ۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴ - ۷۰]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بمعنی الاحداث بالفعل و الاسجاد بالفعل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۴۸

آغاز: تعالی بالاشیاء الی هذا المراتب؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی [رایانه]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۱/۳ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی سمنانی، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج یشمی، ۱۳۹ص (۱۲۹-۲۶۷)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴/۳ - ۸۴]

۸۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۶۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فتدبر لکن من المحشی هو الاول کما سیظهر من عبارته. فانتظر من تنتظر.

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۲۸۴ق، جا: اصفهان مدرسه صدر؛ محشی با نشان‌های «منه ره، میرزا ابراهیم، اسماعیل»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۶۸گ (۱پ-۶۸)، ۲۱ سطر، ابعاد متن: ۵/۵×۱۴، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۴۰۱]

۹۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۲۴/۲

آغاز: الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و بعد ... فی اثبات الصانع اقول ای صانع العالم علی ان اللام للعهد و للعوض او لانه المتبادر عند الاطلاق؛ **انجام:** برابر۲

تذکر: نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۳۲۸ق؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۷۲۷]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۸۲ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵/۱۴۱-۶۹۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن نعمت الله، بی‌تا؛ مصحح، با بلاغ مقابله، و محشی با امضای «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۸ سطر [ف: -]

۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۶۱-۳۵/۱۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن نعمت الله، بی‌تا؛ مصحح، با بلاغ مقابله، محشی با امضای «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۸ سطر [ف: ۳ - ۱۴۵۸]

۹۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۵۸

مقصد سوم - بخش الهیات، با یادداشت‌هایی از علامه مولی علی نوری؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۹۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۳/۲

انجام: وایضا المراد هو الثبوت من النقل فقط ولیس جنسا للادراک کذلک.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به نشان «منه، نوری، ملااسماعیل، ابراهیم»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز، ۹۷ص (۱۵۷-۲۵۳)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۸۰]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۳۹

آغاز: قال المص اعلی الله مقامه المقصد الثالث فی اثبات الصانع تع اقول ای صانع العالم؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: شیخ مرتضی امامی تلارمی، تیر ۱۳۴۱؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج خرمایی، ۱۰۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۱- ۹۰]

۹۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۱۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد رضا حسینی، بی‌تا؛ ۲۸گ (۳۵پ۶۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۹۱]

۹۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مراتبه اربع انما احتج فی عمله

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۵۹-۷۰)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۲۴۱]

۹۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۱۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان اراد الامکان الوقوعی فممتنع ثم لاخفاء من انه لیس المراد.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از محرر نسخه و «منه»، مصحح؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج گالینگور سرخ، ۸۷گ (۶۸-۱۵۴)، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۵۴۶]

۱۰۰. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۸/۲

آغاز: برابر

خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: میر اسد میر بابائی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۱۸۶]

۱۰۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۰/۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشانه «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، ۹گ (۱۰پ-۱۸پ)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: - ۳۹۵]

۱۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

از ابتدای مقصد ثالث در اثبات صانع تا باب قدرت الهی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی الوان، ۷۰ص (۱۳۱- ۲۰۰)، ۱۶ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۱۰ - ۴۳۶]

۱۰۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۵۷/۱

انجام: لتعیین أشخاصها و تشخصها هی اما لزمان کما للحرکات

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۷ گ (۲پ-۵۸پ)، اندازه:۱۲× ۱۷/۵سم [ف: ۱۴ - ۱۳۹]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۶۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۷۰]

۱۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۶۴/۲-۵۷/۱۳۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۰گ (۵۹-۱۳۸)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۵۸]

۱۰۶. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۸۷/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲گ (۱۹۸-۲۱۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۸۹]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۱۶

آغاز: علیها قال المحقق الخفری ان اراد به الامکان الذاتی فم و لاتحدی نفعا لجواز ان یکون؛ **انجام:** قوله هذا التخصیص لایناسب عموم عبارة المتن قد عرفت ان التحقیق ثبوت الادراک المسمی بالاحسان با ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج [رایانه]

۱۰۸. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۱ - ۱۶۶]

۱۰۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۰۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۳۵]

۱۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۱گ (۵۵-۱۰۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۵۷]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱

به انضمام حاشیه آقا حسین بر شرح المختصر العضدی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۲ - ۴۵]

۱۱۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۱۵/۲

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمدرضا حسینی، بی‌تا؛ محشی با عبارات «سید بن محمد جم»، «ملا شمسا»، «ملاجمال الدین»، «داود»، «ا ب ق مد ظله»، «صدرالدین» و ...، مصحح؛ ۲۸گ (۳۵پ-۶۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۹۱]

۱۱۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۵۸

بی کا، بی‌تا؛ در پایان نسخه ۹ صفحه به خط نتیجة الامراد مهدی قلیخان از روی خط قاضی سعید قمی که ایشان می‌نویسد: «قد قلت فی تحقیق الایات و الاخبار الموهمة للتشبیه فی شرحی لکتاب توحید الفقیه هکذا: و نحن بفضل الله و الهامه الحق لمن تولاه نذکر قاعد تین شریفتین لتصحیح ذلک الی ان نأتی علی بیانکل واحد فی الباب المقعود لاجله: الاول: الموضوع له للالفاظ لیس ما ینبادر عند الحس والوهم»؛ قطع: جیبی [ف: - ۱۰۷]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶/۱ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۷ص (۲-۱۱۸) [ف: ۷ - ۸۵]

۱۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۳/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علی ثقة الاسلام مازندرانی بابلی؛ کاغذ: مختلف: آبی و شکری، جلد: میشن مشکی، اندازه: ۲۱×۱۱/۵سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۱۱]

۱۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۸۰/۲

آغاز: و اعلم ان المنهج الذی اعتبر فیه حدوث الخلق هو طریقة جماعة من المتکلمین؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مؤلف در آن از استاد خود صدرای شیرازی یاد کرده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵۵گ (۶۲ر-۱۱۶پ)، ۲۳ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف: ۱۳ - ۳۲۴۸]

۱۱۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷-ح/۳۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۳۱۰]

۱۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه ره» و «منه رحمه الله» و «نوری» به خط تازه‌تر؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۷۱گ (۲۰۹پ-۲۷۹ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶ - ۲۲۶۴]

۱۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاثبات اصل العلم الحضوری لایغنی عن اثبات الاحساس الذی المراد به هو انکشاف الخصوصیات الزایدة علی اصل الوجود.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از لاهیجی با عبارت «منه دام ظله العالی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ، ۲۰ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۲۳۰]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

حسینی قزوینی، محمد معصوم بن فصیح الحق، - ۱۰۹۱ ؟ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad maʻsūm ebn-e fasīh-ol-haqq (- 1680)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه شمس الدین محمد خفری (- ۹۵۷ق) بر شرح تجرید قوشچی (مقصد سوم:

الهیات) حاشیه خفری بسیار مورد توجه عالمان علم کلام قرار گرفته و از این رو حواشی بسیاری بر آن نوشته‌اند.
آغاز: بسمله. الحمدلله الدال علی وجوده بخلقه ... و بعد فیقول المفتاق الی رحمة الله تعالی محمد الملقب بمعصوم ... قوله: اختار المصنف قدس سره فی اثبات الواجب منهج الحکماء الالهیین اقول لابد قبل الشروع
[الذریعه ۶۷/۶؛ دنا ۱۵۲/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** جمیع المعلومات بل هو تفصیلی بالنسبة الی غیره ... گویا ناتمام باشد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با علامت «منه»؛ جلد: میشن زرد، ۱۵گ (۲۵پ-۳۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۳۷۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۳
آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمین ... قوله و من البراهین التی ظهرت لی الخ صورة القیاس ... لو فرضنا عدم الواجب فنقول: مجموع الممکنات الذی عبر عنه بموجود ما، یتوقف علی ایجاد ما لأن المجموع؛ **انجام:** قوله: او العلم الاجمالی بالکلام ... قد صرح بانه یتصف فیما لایزال بها و لاشبهة فی أن نسبة التکلم الحقیقی الذی انیته الی الأزل و ما لایزال بالسواء فی عدم اتصافه بالأمر و النهی و غیرهما، فتدبر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، با نشان «قوبل مع نسخة انتسخ بنسخة مؤلفها و بلغ قبالاً» مقابله گردیده، محشی با نشان «ملا عبدالرزاق و ملا شمسا»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۶۵پ-۷۰پ)، ۲۱ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۹/۵سم [ف: ۳۹ - ۴۲۰]

● **حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

تعلیقاتی بر حاشیه شمس الدین محمد خفری بر شرح میر سید شریف جرجانی (-۸۱۶ق) بر کتاب معروف تجرید الاعقاید خواجه نصیرالدین طوسی(-۶۷۲ق) است که به صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است. محشی یکی از چهار داماد معروف مجلسی اول (- ۱۰۷۰ق) است. وی استاد صاحب ریاض العلماء و مولی محمد اکمل (پدر آقا باقر بهبهانی) بوده است. به نوشته صاحب روضات، شیروانی حاشیه‌ای بر حاشیه خفری بر شرح تجرید، حاشیه‌ای بر حاشیه قدیم دوانی و حاشیه‌ای بر شرح تجرید قوشچی نگاشته اما صاحب جامع الرواة حاشیه او را بر شرح تجرید ثبت نکرده و دیگران نیز در این باره به اختلاف سخن گفته‌اند. در الذریعه در ذیل حواشی حاشیه خفری، از حاشیه شیروانی یاد می‌کند و می‌گوید: بحر العلوم در فوائد رجالیه دو حاشیه بر حاشیه خفری از او نوشته (الذریعه ۶۶/۶-۶۷) و در ذیل «حواشی شرح تجرید قوشچی» نیز از حاشیه شیروانی یاد کرده و به ص ۶۶ ارجاع داده است. در نجوم السماء هم دو حاشیه از او یاد شده است. کتابی که در کار معرفی آن هستیم تعلیقات او است بر شرح تجرید قوشچی و بر حواشی خفری و مؤلف به سخنان دوانی نیز نگریسته است. از سخنان وی در آغاز دیباچه نیز پیداست که به شرح تجرید و حاشیه خفری هر دو نظر دارد و در خود کتاب نیز گاه عبارت شرح قوشچی و گاه فقره‌ای از عبارات خفری را عنوان سخن قرار داده است. شیروانی در دیباچه مفصل این حاشیه که در برخی از نسخه‌ها موجود است (برخی دیگر از نسخه‌ها از مسئله صدق (یکی از مسائل کلام باری) شروع شده است تا اواسط مبحث جبر و اختیار و فاقد دیباچه است) از شاه سلیمان صفوی با تجلیل فراوانی که چند صفحه را گرفته یاد و کتاب خود را به او اهداء کرده است. شیروانی کمتر از دیگران نام برده و تعلیقات خود را تا مبحث جبر و اختیار (اوائل فصل سوم = افعال باری) ادامه داده است. (عبدالحسین حائری)
آغاز: بسمله قوله مناسب ذلک الخ حاصل وجه المناسبة انه لما کان وجود العرض متوقفا علی وجود الجوهر فکان الجوهر مقدما بالطبع علی العرض.
انجام: بل لا یبعد ان یقال الثانی ارجح لان اولویة الکون ادخل من اولویة الخیر بناءا علی ان الحرکة و السکون مبهم الکون دون الخیر، تأمل. قد وقع الفراق ...
[کتابشناسی تجرید الاعتقاد ص ۱۵۰-۱۵۲؛ کشف الظنون ۳۵۰/۱؛ الذریعة ۶۶/۶؛ دنا ۱۵۲/۴ (۱۷ نسخه)]

۱. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۵ محرم ۱۰۹۸ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۱۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۶۶/۵
خط: نستعلیق چلیپا و راسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج زرد، ۳گ (۱۰روپ، ۹۸ر-۹۹پ)، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۲۴۷۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد علی» (مربع)، «العبد المذنب حیدر علی»، «لا اله الا الله الملک الحق المبین»، «عبده محمد علی ۱۱۶۹» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۶ - ۵۵۶]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۰۲-۳۶/۲۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا مبنی علی تمیز تلك الاجزاء بحسب نفس الامر بعضها عن بعض وهو مم عندالخصم

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۹۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳ - ۱۴۶۱]

۵. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۴ - ۴۳۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محسن بن ملا تقی، تا: رجب ۱۱۰۳ق؛ جلد: تیماج سوخته، ۶۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳۳/۲ - ۸۲]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۰۷/۱-۱۳/۱۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: ساغری مشکی، ۷۵گ، ۱۷-۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۶۱]

۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۰۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۵گ (۲۴پ-۸۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۳۱۹]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن علی عسکر، تا: چهارشنبه ۹ ذیحجه ؟ قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۴۰۵]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالهدی بن عبدالمؤمن مراغی، تا: ۱۷ شوال ۱۲۰۱ق؛ مصحح، محشی از ملا حمزه؛ واقف: ملا اسماعیل بن ملا مجید، غره جمادی الاول ۱۲۷۵؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۲۵۸]

۱۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۸/۳

آغاز: برابر

خط: مختلف، بی‌کا، تا: اواسط رمضان ۱۲۲۱ق؛ واقف: میر اسد میر بابائی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۸۷]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳

آغاز: لکن استدلاله علیه السلام لا یستلزم نظریة امکان الشمس و القمر؛ **انجام:** ففی الاولی تضاعف الاعتبار المتعلق بالنفس لانه اعتبر ادراکها علی نحوین وفی.

پنداشته می‌شود که این نسخه حاوی جمیع تعالیق وی بر شرح جدید تجرید و حواشی آن باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، شوال ۱۳۴۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد حنایی، ۸۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱ - ۸۰]

۱۳. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۴۱

تا مبحث علم است؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۱۳۷]

۱۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۸۷

خط: نسخ، کا: سید محمد رضوی، بی‌تا؛ مصحح، محشی با رمز «منه»؛ ۱۸۷گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۳۵]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید خفری، محمد بن احمد (- ۹۵۷)

حاشیه‌ای از ملاشمسا گیلانی بر حاشیه شمس الدین محمد بن احمد خفری بر شرح جدید تجرید تحت عنوان « قوله» بر بخش الهیات شرح تجرید، مقصد سوم در اثبات صانع

آغاز: الحمدلله ذی المجد و البهاء و الصلاة و السلام علی سید البشر و الانبیاء و عترته الاطهار الاصفیاء ... اما بعد فیقول افقر خلق الله الغنی محمد المدعو بشمسا الجیلانی ... هذه معلقات اتفقت منی بفضل الله سبحانه علی مبحث الهیات التجرید و شرح الجدید و الحاشیة التی علقها العلامة الخفری علیها مع تحقیقات شافیة و تدقیقات ... قال المصنف قدس سره:المقصد الثالث فی اثبات الصانع. اعلم ان موضوع العلم الالهی هو الموجود المطلق بما هو موجود ...

انجام: قوله وسایر الاوصاف ای بشرط سلب سایر الاوصاف یعنی لیس له تعالی صفه کما لیة زایدة علی ذاته تعالی ... و هذا اشارة الی نفی الکثرة بعد الذات الحمدلله رب العالمین

[الذریعة ۶۶/۶و ۱۱۶، رقم ۳۴۰؛ دنا ۱۵۲/۴ (۵۴ نسخه)؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۳/۲؛ کتابشناسی تجرید الاعتقاد، ص ۱۰۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۷ق [این تاریخ با تاریخ تولد مؤلف سازگار نیست]؛ ۱۴۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲ - ۴۴]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸/۱

خط: نسخ، کا: محمد شفیع پسر حاج احمد، تا: چهارشنبه ۲۱ ذیحجه ۱۰۰۹ق [این تاریخ با تاریخ تولد مؤلف سازگار نیست]؛ مصحح از روی نسخه استادش امیر محمد استرابادی؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۹۳۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۵۸/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ - ۷۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۶۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: قاینی، محمد رضا بن محمد، تا: ۱۰۳۳ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۹۰]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: معصوم، تا: ذیقعده ۱۰۳۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۳سم [ف: ۳ - ۸۳]
۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۵۳۴۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۶ جمادی الثانی ۱۰۴۰ق؛ محشی با عنوان «منه سلمه الله»؛ اندازه: ۱۰×۱۸سم [رشت و همدان: ف: ۱۶۱۰]
۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۰۵/۱-۱۳/۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن نظام قرشی ساوی مشهور به محسن، تا: یک‌شنبه ربیع الاول ۱۰۵۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۶۰]
۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۴۷
آغاز: برابر
کا: فخرالدین بن علی طبسی، تا: ۱۰۵۲ق؛ قطع: رقعی [ف: - ۱۱۱]
۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۵۹
آغاز: واجب بالذات یلزم صدور و الصدور من اللاضرورة و بالجملة اذا لم یکن؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: جمشید، تا: شنبه ۴ جمادی الثانی ۱۰۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۱گ، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: - ۱۴۶]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۴۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و غیر متغیر بالقیاس الی احاطة علمه المقدس من الدخول تحت الزمان و المکان کالکل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۰۵۷ق؛ محشی با حاشیه «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ (۸پ-۹۴ر)، ۱۶ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۱۱۶]
۱۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۴
خط: نستعلیق، کا: حاج احمد بن علی کشمیری، تا: با تاریخ ۱۰۵۷ق؛ تملک: نسخه در چهارشنبه ۴ رجب ۱۰۵۷ [نشریه:۷-۱۴۲]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تعلیق، کا: محمد قاسم حسینی، تا: رمضان ۱۰۵۸ق؛ دارای اجازه‌ای که شمسا درباره روایت همین رساله به او داده به خط خود نزدیک به پایان شوال ۱۰۵۸ در طوس؛ محشی از خود شمسا با عبارت «منه دام ظله - منه سلمه الله»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۸/۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۲۳۵]
۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: فرزند ابراهیم تبریزی، تا: ۲۸ رمضان ۱۰۵۹ق، جا: توس؛ مهر: «حسن بن علی» (بیضی)، «محمد علی الموسوی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج یشمی، ۲۳۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ - ۴۱۰]
۱۳. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: حسین بن کمال الدین، تا: منتصف جمادی الثانی ۱۰۶۰ق، جا: مشهد رضوی [مخطوطات مرتضوی: ف: - ۱۴]
۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمد قاسم الشریف القاینی، تا: ربیع الاول ۱۰۶۱ق؛ محشی؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۷۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۰۱]
۱۵. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۱۷
آغاز: قوله علی معنی انه یصح منه فعل العالم و ترکه ای بمعنی ان لیس شی منهما لازما لذاته بحیث یستحیل انفکاکه عنه فی ای وقت فرض و ان کان؛ **انجام:** و کان شرطاً فیه ان تکون مثلاً الم یصح ان یکون غیراً فلایکون الواجب الوجود بذاته الا او اذا کان بسبب ما صارا کان واجب الوجود بذاته واجب الوجود لغیره انتهی
از بحث «قدرت» تا پایان «نفی الشریک عنه»؛ خط: نسخ، کا: محمدسعید بن محمدامین، تا: غره ذیحجه ۱۰۶۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از سلطان العلماء آملی با امضای «سلطان»؛ جلد: تیماج سرخ، ۵۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: - ۴۸]
۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین مازندرانی، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۰۶۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۶]
۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: عبداللطیف فیروز آبادی ابن نظام الدین، تا: دوشنبه ۱ محرم ۱۰۶۶ق؛ محشی از مؤلف با نشان «منه مد ظله»؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹۸ص، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۱۹۱۴]
۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۰۷/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا هو الغرض المحشی و بما حررنا
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۶۶ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴ص (۱۵۸- ۱۸۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵ - ۱۵۷۱]
۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۲ - ۸۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۹/۳
آغاز: الحمد لله العلیم الحکیم ... قال المصنف قدس سره: المقصد الثالث فی اثبات الصانع؛ **انجام:** فقد عرفت توحیهه غیر مرة فلا نعیده.
فاقد دیباجه مؤلف است؛ خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۲ - ۹۰]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۲۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ ذیحجه ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۷۸گ (۸۵پ-۱۶۲پ)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۴۰۱]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۳/۱۰-عکسی
آغاز: قال المصنف (ق) المقصد الثالث فی اثبات الصانع، اه، اعلم ان موضوع العلم الالهی هو الموجود المطلق بما هو موجود لان موضوع العلم یجب
نسخه دیباچه را ندارد؛ خط: تحریری شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷ سطر (۸×۲۰/۵) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۹]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۷۹/۱
خط: نستعلیق، کا: زمان بن روحی سرکار، تا: ۲۹ جمادی الاول ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۱۲۳گ (۲پ-۱۲۴ر)، ۲۲ سطر (۴/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۲۸۷]

۲۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۴۹۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۲ جمادی الاول ۱۰۷۶ق؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج مشکی روغنی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: - ۲۵۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سماوی بن ملا حسین حکیم رشتی، تا: محرم ۱۰۷۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۹۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۳/۱ - ۵۹]

۲۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۸۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** بالقیاس الی جنابه جل سلطانه و هو کفر صریح و قول فضیح و اما الثانی فلان الجزئیات
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم اصفهانی، تا: ۱۰۸۳ق؛ محشی، با علامت بلاغ؛ تملک: محمد قاسم بن محمد رضا در ۱۰۸۳؛ جلد: چرم مشکی، ۹۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [مؤید: ۲ - ۸۴]

۲۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰/۱
خط: نسخ، کا: صدرالدین بن محمد صدرالدین اصطهباناتی، تا: چهارشنبه ۶ جمادی الثانی ۱۰۸۷ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ (۲پ-۱۲۳ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۹]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** من شهور احدی و تسعین بعد الالف من الهجره
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن [رایانه]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۸
آغاز: الموجود موضوع فی العلم الالهی و لایجوز ان یکون موضوع العلم محمولا ... قال المصنف قدس سره: و صفاته و آثاره. جعل الآثار مقابلا للصفات اشارة الی ان الصفات عین الذات
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۹۷ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۹گ (۲۸۰ر-۴۰۸ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶ - ۲۲۶۴]

۳۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه دام ظله، منه رحمه الله، منه عفی عنه»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۲۵گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: - ۵۲۴]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۵۲
انجام: قدتم هذه الرسالة التی من مصنفات المحقق المدقق مولا شمسا الجیلانی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمزیی، ۱۸۶گ، ۱۸ سطر [ف: ۱۶ - ۲۶۳]

۳۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۲
از مقصد ثالث در اثبات صانع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشانه «منه»؛ کاغذ: اصفهانی سفید و سبز و نخودی و سرخ، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۵گ، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: - ۵۲۵]

۳۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۴۲/۳ - د
انجام: لا یکون لازما لفرض الایجاب المذکور
کامل نیست؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه ادام الله تعالی، منه دام ظله»؛ ۳۴گ (۴۷پ-۸۰پ) [ف: - ۳۲۲]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۰۷/۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با حاشیه «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج گلی، ۲۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۴۲۵]

۳۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۳۵
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۵ - ۲۱۱]

۳۶. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۴۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** لقائل ان یقول الوجوب بالاختیار و الارادة الخ حاصله ان الوجوب الناشیء من الارادة التی هی عین الذات ینافی القدرة التی هی بمعنی صحة الفعل ... و ان لم یشأ لم یفعل لکن شاء فی ...
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف مخ: - ۴۶]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۲۳

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالله بن میر محمد جیلانی فومنی، تا: قرن ۱۱، جا: مشهد رضوی مدرسه شاه طهماسب؛ مصحح، محشی با عناوین «منه دام ظله العالی»؛ تملک: «حاجی اسماعیل» به سال ۱۲۸۶؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۳۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۳]

۳۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۹۸

آغاز و انجام: بابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ فقط صفحه آخر را کسر دارد؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۵۱۶]

۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۹۶/۳

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۹۴۸] و [نشریه: ۴ - ۴۰۱]

۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۸۴/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۵۰گ (۶۵ر-۱۱۴پ)، ۲۴ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۶]

۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۹۱

انجام: زایداً علیه وذلک ظاهر. انتهی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: - ۲۱۶]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۴۶/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۳گ (۵۵پ-۱۰۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۲ - ۲۷۸]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۲ ط

آغاز: و لیس فوقه علم آخر یجب ان یکون موضوعه بینا بنفسه او مبیناً فی العلم الالهی یبحث عن احوال الموجود بما هو موجود؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق پست، کا: محمد شفیع بن نبی گیلانی لنگرودی، تا: ۹ رجب ۱۱۰۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱۵۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۴/۲ - ۱۴۸]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ محشی از شمسا و دیگران، یحیی فرزند شاهقلی قزوینی به سال ۱۱۲۳ آن را تصحیح نمود؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد، ۱۰۷گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳ - ۲۳۵]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۸۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۸ ذیحجه ۱۱۲۳ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۶۷گ (۱پ-۶۷ر)، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۹ - ۹۷۳]

۴۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۶۴

خط: نسخ، کا: عبد الصمد، تا: ۱۴ شعبان ۱۱۹۶ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۴]

۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۵۹-۳۴/۱۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: بروجردی، تا: سه‌شنبه ۶ جمادی الاول ۱۲۰۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۶۰]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لقائل أن یقول یرد نظیر هذا علیه أیضاً کما أورده

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تاریخ وقف: ۳ جمادی الثانی ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۲۸۳]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۶۵/۲-۳۷/۱۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** هما ای التضمن و الالتزام فمستلزمان للمطابقة لانهما لایوجدان الامعها

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۶۰]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد وقع الفراغ من کتابه فی یوم الجمعه و سلم تسلیما کثیرا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رایانه]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مع قطع النظر عن جمیع ما عداها یکون ملا بسته لهذا الواحد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۱۸۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۴ - ۸۳]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۲ - ۶۰]

۵۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۷

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، در پایان: «تمت بیمین افقر العباد الی الله صدرالدین»؛ تملک: حسنعلی بن حاجی عبدالغفار ایروانی و مهر او «عبده الراجی حسنعلی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴۰گ، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳ - ۲۳۵]

۵۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۰۹/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۹گ (۵۲-۲۰۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۳۵]

● **حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

حسینی تونی، میرک موسی بن امیر محمد اکبر، ق۱۱ قمری

hoseynī tūnī ‹mīrak mūsā ebn-e amīr mohammad akbar (- 17c)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید خفری، محمد بن احمد (- ۹۵۷)

حاشیه‌ای است بر حاشیه خفری بر شرح جدید تجرید، این نسخه خطبه و دیباچه را ندارد و از مبحث علم حق تعالی شروع شده است. انجام این حاشیه با حاشیه تنکابنی مطابق است و ممکن است نسخه‌ای از آن باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۴۶

آغاز: قوله و کلما وجود لذاته فهو مدرک لذاته ا. لما عرفت ان الوجود هو الظهور؛ **انجام:** لابتنائه علی کثیر من الاصول الفلسفة علی کثیر من البراهین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ در پشت صفحه اول نوشته شده: «هذه تعلیقه شریفه علی الحاشیة الشریفة للعلامة الجلیل مولانا شمس الدین محمد الخفری قدس سره الفها الاستاد الفاضل و الحر الکامل قدوة الحکماء و زبدة العلماء و وارث علوم جده سید المرسلین میرک موسی الموسوی دام ظله العالی» و در آخر نسخه نوشته شده: «قد تمت هذه التعلیقة علی الحاشیة المنسوبة الی المحقق الفاضل و المدقق الکامل الشمس الدین محمد الخفری برد الله مضجعه فی اواخر شهر ذی الحجه سنه ۱۰۵۷ قد وقع الفراغ من تسوید هذه الحاشیة فی یوم الاربعا من اواسط شهرست و سبعین من هجرة النبویه ص» این دو تاریخ یکی تاریخ تألیف این حاشیه و دیگری تاریخ فراغت کاتب است از کتابت نسخه. ظاهراً تاریخ اول «۱۰۵۷» تاریخ فراغت تألیف باشد و تاریخ دوم که تاریخ تحریر است کلمه «الف» از آن افتاده و صحیح آن «ست و سبعین بعد الالف» باشد؛ ۷۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۶۹]

● **حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

کشمیری، ملاشمسا، ق۱۱ قمری

kešmīrī, mollā-šamsā (- 17c)

در برگ اول نسخه خطی به شماره ۱۷۰۶/ع کتابخانه ملی که حاشیه آقا جمال خوانساری بر حاشیه خفری است، اسامی حاشیه‌نویسان بر حاشیه خفری همچون لاهیجی، ملا صدرا، ملا شمسا گیلانی، تنکابنی و خلیفه سلطان نوشته شده و نام ملا شمسا کشمیری هم در جمع حاشیه نویسان آمده است. همچنین در طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۱/ص۲۶۵) در ترجمه ملا شمسا کشمیری از چنین حاشیه‌ای نام برده شده و تصریح شده که ملا شمسا کشمیری شاگرد شیخ بهائی و غیر از ملا شمس الدین محمد گیلانی است. حاشیه از مقصد ثالث در اثبات صانع است تا بیان معنی قدرت و جبر و اختیار، محشی خود نیز بر این حاشیه حاشیه دارد و در برخی موارد از استاد خود به نام ثالث المعلمین (میر داماد) و از خفری و رساله جبر و اختیار خواجه و علامه اردبیلی یاد می‌کند و از مطاوی حاشیه استفاده می‌شود که محشی از متأخران و شیعی می‌باشد. این حاشیه به صورت «قال المصنف، قال الشارح» تنظیم شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله العلیم الحکیم و الصلوة علی خاتم النبیین و آله المعصومین قال المصنف قدس سره المقصد الثالث فی اثبات الصانع فیه اشارة لطیفة الی ان العالم باسره متعلق الصنع و الله سبحانه ...

انجام: لقیام الصور المباینة و قد عرفت توجیهه غیر مرة فلا نعیده..و هذا اشارة الی نفی الکثرة بعد الذات تمت بعون الله

[الذریعة ۶۶/۶ و ۱۱۶؛ رقم ۳۴۰؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۳/۲]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۶۴/۳

آغاز: برابر

مؤلف در فهرست ناشناس مانده؛خط: نستعلیق، کا: علیشاه بن کمال بن مرتضی علی، تا: شعبان ۱۰۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴-۲۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۱۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لقیام الصور المباینة و قد عرفت توجیهه غیر مرة فلا نعیده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضای «منه رحمه الله»، مصحح؛ تملک: حاجی احمد بن علی کشمیری؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۷۱گ، ۲۰ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۳۹۲]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۳/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ محشی؛ ۷۴ص (۱۶۲-۲۳۵)، ۲۷ سطر (۸×۲۰/۵) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۴۳/۷

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از ملا شمسا گیلانی، محمد دانسته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ نسخه فاقد دیباچه مؤلف می‌باشد، محشی با نشان «منه سلمه الله»، مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ (۱۰۷-۱۶۷)، ۱۸-۲۳ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۱ - ۴۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۶

آغاز و انجام: برابر
در فهرست حاشیه تجرید الاعتقاد و از ملاصدرا دانسته است؛ خط: نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی، با علامت مقابله و بلاغ؛ جلد: تیماج سیاه، ۷۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۱]

۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ناقص: فقدرته تعالی عامة شاملة للکل بمعنی ان لو شاء و اراد ایجاده یصح ایجاده بالقدرة و الفعل
تذکر: در فهرست ناشناس مانده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: تیماج سبز، ۲۱گ (۸۹پ-۱۰۹پ)، ۳۱ سطر (۷/۵×۱۶-۱۸)، اندازه: ۱۰/۵×۲۱/۵سم [ف: - ۱۸۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۵/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد سعید جیلانی رودسری، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سفید، ۲۰۴ص (۲-۲۰۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۵۶]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحث من وجهین آه ای فی تأویل کلام الحکماء له ... لا انه تعالی یعلم الجزئیات جمیعها و کلها فان البحث فی ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶۳گ (۱۱۱پ-۱۷۳پ)، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶ - ۲۲۶۳]

● **حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

مدرس اصفهانی، محمد قاسم بن محمد صالح، ق۱۱ قمری

modarres-e esfahānī, mohammad qāsem ebn-e mohammad sāleh (- 17c)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

در آن از صدرالمتالهین، میرداماد، صدر دشتکی و «حواشی متفرق» فاضل سبزواری بر شرح تجرید، حاشیه تجرید استاد خود و محقق فخری (فخرالدین حسینی سماکی) یاد کرده و از دو تن اخیر فراوان نقل کرده است. آقا جمال خوانساری (-۱۱۲۵ق) در حاشیه خود بر خفری از این حاشیه با عنوان «بعض الحواشی» مکرر نقل کرده است. (عبدالحسین حائری)

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبینا محمد سید الانبیاء و المرسلین و اله الهداة.. اما بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد قاسم بن محمد صالح الاصفهانی هذه تعلیقات علی الهیات شرح التجرید ... قال المصنف المقصد الثالث فی اثبات الصانع. انما قال فی اثبات الصانع و لم یقل فی اثبات الواجب اشارة الی ان المسئلة التی هی مقصد المتکلم بالاثبات هی ان للعالم صانعا ...

انجام: فدفع هذا الاستدلال مامر. یعنی ان دفع هذا الاستدلال ما ذکره القائل غیر تمام بل دفعه ما مر بقوله و ضعفه ظاهر لان ذلک الفرق لا یمنع. هذا غایة ما تیسر ... و اسأل الله التوفیق علی الکلام فی مبحث الکلام اذ هو المفضل و المنعام. اللهم وفق لفهمه بحق محمد و آله

[الذریعه ۶۶/۶؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۶/۲]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۰۷/۱

آغاز: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۵ص (۱-۹۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵ - ۱۵۷۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۳/۳

آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۲۲ شعبان ۱۰۷۵ق؛ محشی بنشان «صالح و ۱۲»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز، ۱۱۶ص (۲۵۵-۳۷۰)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۸۰]

۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۸۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: آخر محرم ۱۰۸۴ق، گویا به خط مؤلف؛ جلد: تیماج عنابی، ۷۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۲۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۶

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد صالح پسر محمد مؤمن، تا: ۱۰۹۵ق، جا: مشهد رضوی؛ مهر: «محمد مؤمن»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۹۸]

۵. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ناظر به حاشیه خفری است. [نشریه: ۷ - ۵۱۴]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۱۰۴ق؛ واقف: محمد شریف، نیمه قرن دوازدهم؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۳سم [ف: ۱ - ۸۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۸۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** (قوله) لا شبهة فی ان علمه بالجزئیات باعتبار وجودها العینی آه هذا علی زعم المحشی ... لا یسمی سؤالا اصلا (ننوشته مانده)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۸ ذیحجه ۱۱۲۳ق؛ محشی با نشان

«منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۴۱گ (۶۹پ-۱۰۹پ)، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۹ - ۹۷۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۰۱/۴

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (برگ پایانی)؛ اندازه: ۱۲×۲۰سم [میراث شهاب]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** لامتناع ان یکون کل من الشیئین متقدما بالمرتبتین او بمراتب

فقط چند صفحه از اول کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فهرستی؛ ۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۷۱]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

تنکابنی، حسین بن ابراهیم، - ۱۱۰۵ قمری

tonekābonī, hoseyn ebn-e ebrāhīm (- 1694)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۰۵۷ق

حاشیه‌ای است با عناوین « قوله، قوله» از شیخ حسین بن ابراهیم تنکابنی، حکیم اشراقی از شاگردان ملاصدرا. آقا جمال خوانساری از این حاشیه در حاشیه خودش بر حاشیه خفری نقل می‌نماید.

آغاز: الحمدلله المتفرد فی الدیمومیة و السلطان المتوحد بالبقاء و الدوام الذی اشم رایحة العدم و البطلان و نادی وجوده فی عالم الامکان ... کل من علیها فان و یبقی وجه ربک ذوالجلال و الاکرام ... و الصلوة علی اشرف الانسان المبعوث علی کافة الانام ... فیقول اقل الخلیفة شیخ حسین بن ابراهیم التنکابنی ... علی الحاشیة الشریفة للعلامه ... شمس الدین محمد الخفری ...

انجام: و هذا البرهان و ان لم ینفع للمتوسطین فضلا عن الناقصین للابتنائه علی کثیر من الاصول الفلسفیة و المقدمات الطویلة لکنه من ارتاضت نفسه بالفلسفة یرجح علی کثیر من البراهین المذکورة فی هذا الباب لهذا المطلب. امثاله

[الذریعة ۶۵/۶؛ معجم المؤلفین ۳۰۶/۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۱/۲ و ۳۵۷/۲؛ دنا ۱۵۵/۴ (۱۸ نسخه)]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۸۱/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن ابی طالب حسینی، تا: جمعه ۲۷ جمادی الاول ۱۰۶۶ق؛ محشی با نشان «منه ب ام سلمه الله»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۴۶گ (۴۹پ-۹۴ر)، ۱۵ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: - ۳۳۵]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۳/۱۱-عکسی

آغاز: برابر

خط: تحریری شکسته، کا: محمد قاسم بن ناصرالدین جیلانی، مراد سری بلورد باری من محال رونکو، تا: ۱۶ شعبان ۱۰۷۲ق؛ ۴۰ص (۴۰۲-۴۴۱)، ۲۷ سطر (۸×۲۰/۵) [عکسی ف: ۱ - ۱۳۹]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن کربلائی محمد علی استرابادی، تا: اواخر جمادی الاول ۱۰۷۶ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی قدیم، جلد: تیماج عنابی، ۳۷گ، ۲۰ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۳سم [ف: ۳ - ۱۰۰۹]

۴. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۱۱۳

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن بن ابی الفتح، تا: ۱۰۸۱ق؛ محشی با نشان «منه»؛ واقف: شیخ محمد باقر مدرس، ۱۱۷۶؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط بشکسته و نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۸۲ق؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۶۵گ، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۹۱]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۰۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد رضا البرماراری، تا: اول جمادی الثانی ۱۰۸۸ق، جا: اصفهان مدرسه باب القصر؛ جلد: چرم زرد، ۲۴گ (۲پ-۲۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [مؤید: ۱ - ۳۲۶]

۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۲۹/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد اشرف بن محمد صدرالدین، تا: ۶ رجب ۱۰۸۹ق؛ ۳۳ص، ۲۶ سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۶×۲۳سم [ف: ۱-۳۳۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۱۲۸

خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: ۱۰۹۹ق [الفبائی ف: - ۱۹۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحکما القائلین بالعلم الخضوری القدیم الزاید علی ذاته تعالی مالعقول و النفوس

خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: ۱۰۹۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن [الفبائی ف: - ۱۹۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، آهار مهره، ۳۰گ (۳۰- ۶۰)، ۲۵ سطر، اندازه: ۴×۱۲/۵سم[ف:۲۸-۳۶۲]

۱۱. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه:۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۵ - ۳۸۵]

۱۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۱۵/۳
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد رضا حسینی، تا: ۱۴ رمضان ۱۱۰۸ق؛ محشی با عبارات «سید بن محمد جم»، «ملا شمسا»، «ملاجمال الدین»، «داود»، «ا ب ق مد ظله»، «صدرالدین» و ...؛ مصحح؛ ۶گ (۶۳پ-۶۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۹۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۶۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو ان الواجب صانع العالم و کل صانع للعالم موجود فالواجب موجود. ملا جان ثانی فی شرح الامور العامه.
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (نیمه تمام مانده)؛ تملک: محمد رضا به تاریخ ۱۱۵۳، محمدکاظم استرآبادی به تاریخ ۱۲۰۸؛ واقف: ملا محمد کاظم استرآبادی، ۱۲۳۷؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۵۷ص (۱۶۴- ۲۲۰)، ۲۹ سطر (۸ × ۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۴۷/۱ - ۸۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: معین بن حسین بن مفضل گیلانی، تا: ۱۱۸۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۲گ (۴۹پ-۹۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۶ - ۲۹۴]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۵۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ملا بدل زنوزی، تا: ذیحجه ۱۲۰۴ق، جا: طرق مشهد؛ جلد: گالینگور مشکی، ۲۹گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۵۹]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳-۶/۱۸۳
آغاز: محمد المنعوت بکل لسان و علی باب مدینة العلم علی بن ابی طالب علیه السلام و اولاده المعصومین الذین هم نجوم لفلک العصمة ... فبعد فیقول اقل الخلیفة شیخ حسین بن ابراهیم التنکابنی عفی عنهما هذه تعلیقات اتفقت منی علی الحاشیة الشریفة للعلامة الجلیل ... مولانا شمس الدین محمد الخفری ... قوله لانه اخصی؛
انجام: یجب ان یکون لمحوضة الوجود موجود من غیرشوب غیرالوجود به و ممازجیته معه لان غیر الوجود لیس الا المهیة الفاقدة فی مرتبة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۸گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف:۳-۱۴۵۹]

۱۷. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و السلام علی من اتبع الهدی و تارک الهوی رب لاتذرنی فردا و الحقنی بالصالحین و السلام.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ در فهرست الفبائی کتب خطی آستان قدس. این کتاب با نام «حاشیه بر حاشیه شرح جدید تجرید» آمده است؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۶گ (۱-۶۶)، ۱۹ سطر (۴×۱۴)، اندازه: ۸×۱۹سم [میراث اسلامی: ۸ - ۴۶۳]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، - ۱۱۰۷ قمری
qomī mašhadī, mohammad ebn-e mohammad rezā (- 1696)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۱۶۹/۲
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فیقول ... میرزا محمد بن رضا القمی هذه تعلیقات اتفقت منی علی الحاشیة المعلقة للعلامة الخفری علی الهیات التجرید. قال المصنف: فصل فی اثبات؛ **انجام:** و هو باطل کما عرفت. و هذا آخر ما اردنا ایراده، و الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً. و صلی الله علی ...
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن حاجی سید محمد علی قائنی، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج زرد، ۴۴گ (۳۱پ-۷۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۸۱]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd = hāšīye-ye jamālīye

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری
āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷ق)

حاشیه‌ای متوسط به صورت قوله، قوله بر حاشیه شمس الدین محمد خفری بر الهیات شرح قوشچی (-۸۷۹ق) بر متن تجرید خواجه نصیر طوسی. از آغاز مبحث الهیات که مقصد سوم از کتاب تجرید است تا اواخر مسئله علم که دومین مسئله از فصل دوم از مقصد سوم تجرید می‌باشد حاشیه نموده و در مسائل اثبات صانع و قدرت، به تفصیل سخن گفته است.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی سید المرسلین و آله الطیبین الطاهرین. اعتبر فیه حدوث الخلق آه هذا اشارة الی طریقة جماعة من المتکلمین الذین قالوا علة الحاجة الی المؤثر انما هی الحدوث ...

انجام: ۱: فلا اشکال فی علم الواجب اذ بناء الاشکال علیها او المراد منع کون ذلک ای العلم التفصیلی هو مرادهم فلایرد الاشکال علیهم فافهم

انجام ۲: فلایحسن الاکتفاء بمجرد المنع علیها و قد ذکرنا فی

توجیهه احتمالین فنذکر. قد وقع الفراغ ...
چاپ: از سوی کنگره محقق خوانساری به ضمیمه بخشی از حاشیه خفری و حاشیه ملا هادی بر حاشیه آقا جمال و حاشیه ملاعلی نوری بر حاشیه آقا جمال و حواشی آقا جمال بر همین حاشیه خودش در سال ۱۳۷۸ق در ۳۷۰ص، در قطع وزیری، با عنوان «الحاشیة علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید»
[مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۵/۲؛ الذریعه ۶۵/۶؛ معجم المؤلفین ۱۵۴/۳؛ دنا ۱۵۶/۴-۱۵۸ (۱۱۱ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- ابطال الزمان الموهوم = حاشیة حاشیة آقا جمال الخوانساری علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید الجدید؛ خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین (-۱۱۷۳)
۲- حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید = زمان موهوم (رسالة در اثبات ...)؛ اصفهانی، محمد بن محمد زمان (-۱۲)
۳- حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ موسوی، محمد بن فتح الله (-۱۲۲۵)
۴- حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ اردکانی، احمد بن محمد ابراهیم (۱۱۷۵-۱۲۳۸)
۵- حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ هرندی، محمد بن محمد علی (-۱۲۴۳)
۶- حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ نوری، علی بن جمشید (-۱۲۴۶)
۷- حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ واحدالعین، اسماعیل بن محمد سمیع (-۱۲۷۷)
۸- حاشیة حاشیة آقا جمال علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ سبزواری، هادی بن مهدی (۱۲۱۲-۱۲۸۹)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۲ص (۱-۱۶۲)، ۲۱ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۰ - ۲۹۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۶۶/۶
خط: نستعلیق چلیپا و راسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان« منه»؛ جلد: تیماج زرد، ۸۷گ (۱۱ر-۳۸پ، ۴۰ر-۹۸ر)، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۲۴۷۳]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۹/۲
خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به نشان «منه مدظله»؛ کاغذ: سپاهانی سفید و هندی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶۵ص (۱۷۵-۳۳۹)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۷۸]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۲۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ خوش، کا: محمد نصیر بن محمد اصفهانی، تا: ۱۱۱۲ق؛ مهر: «عبده مهدی الحسینی ۱۲۴۵» (چهارگوش)، «عبده مهدی بن محمد تقی الحسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۷۸]

۵. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۴۱ض
بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق [ف: - ۱۳۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۲۲
بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق [د.ث. مجلس]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملکی بدون نام به تاریخ ۱۱۳۵؛ مهر: «افوض امری الی الله محمد سعید بن محمد جعفر الحسینی» (مربع) و «عبده محمد سعید الحسینی» (مربع)؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ ۱۲۵۰ با مهر «عبده الراجی یوسف» (بیضی)؛ واقف: محمد یوسف بروجردی، ۱۲۵۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۵ - ۸۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۳۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۶۶]

۸. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ محرم ۱۱۳۶ق؛ محشی از مؤلف؛ واقف: عبدالاحد کرمانشاهی، ۱۲۴۰، وقف اولاد؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۷۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: - ۸۶]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محسن طالقانی، تا: سه‌شنبه ۸ محرم ۱۱۵۶ق، جا: قزوین؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۹گ (۱پ-۸۹ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۳۸۰]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۴/۱-۲/۶۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۷ق؛ مصحح، محشی به حواشی «منه رحمه الله»؛ ۸۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۵۹]

۱۱. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ خوب، کا: محمد جعفر پسر محمد مهدی اصفهانی هرندی، تا: ۱۸ صفر ۱۱۶۰ق [نشریه: ۷ - ۵۱۴]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۲۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین حسینی نیکانی لاریجانی، تا: ۱۱۶۵ق، جا: کرکبود طالقان؛ از روی خط استادش ملا نعیمای طالقانی کتابت نموده و آن نسخه نیز از سوی ملانعیما بر آقا جمال خوانساری قرائت گردیده، محشی با نشان «لمحرره»، «زین العابدین حسینی عفی عنه»، «منه رضی الله عنه»، «منه مدظله العالی» و «منه دام ظله»، مصحح؛ مهر: کاتب «عبده زین العابدین الحسینی» (بیضی)؛

کاغذ: فرنگی، ۴۸گ (۳پ-۵۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۷/۵سم [ف: ۳۵ - ۶۸۲]

۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن اخلاص دربندی، تا: سه‌شنبه ۱۳ محرم ۱۱۸۷ق، جا: اصفهان مدرسه چهار باغ؛ محشی؛ جلد: چرم مشکی، ۷۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [مؤید: ۲ - ۲۶۱]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۸۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۹ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ محشی با نشان «منه»، با بلاغ؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۳گ (۵۴پ-۹۶ر)، ۲۸ سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۲ - ۲۶۹۶]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ، ۱۳ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰ - ۸۳]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۴۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمد مشهور به آقا جانی فرزند محمد علی هرندی، تا: محرم ۱۱۹۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۶گ (۱پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۲ - ۲۱۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۶۰]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۸/۱

آغاز: نام خدا و ستایش او - اعتبر فیه حدوث الخلق هذا اشارة الی طریقة جماعة من المتکلمین الذین قالوا علة الحاجة الی المؤثر انما هی الحدوث؛ **انجام:** هو مرادهم فلا یرد الاشکال علیهم فافهم.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۱۹۷ق؛ محشی از خوانساری با عبارت «منه رحمه الله - منه طاب ثراه»؛ ۱۰۲گ (۲پ-۱۰۳پ) .[ف: ۳ - ۲۳۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱/۱-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۹۴]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۴۹/۱

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۲۸ ربیع الثانی ۱۱۹۹ق؛ جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی ۴۷گ (۱-۴۷)، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۶ - ۲۶۰]

۱۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۳۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن احمد حسینی تنکابنی، تا: جمادی الاول ۱۱۹۹ق، جا: مدرسه سلطانیه جدید اصفهان؛ واقف: میرزا ابوطالب، جلد: جلد تیماج سیاه، ۹۵ص (۹۴-۱۸۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲ - ۲۱]

۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی التوجیه الاول الذی ذکرنا سابقا کما اشرنا الیه فتأمل (باب حدوث و قدم)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه، س، ع ف»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۷گ (۳۷پ-۶۳ر)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۲۴۴]

۲۱. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۸۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه رحمه الله و اعلی الله مقامه» و نوری و اسماعیل و ملامیرزا شیروانی و یک حاشیه با نشان «لمحرره»، فهرست مصطلحات مؤلف در مورد افراد - که از ملاعبدالرزاق به بعض المحققین و از شیخ حسین تنکابنی به بعض الافاضل و از میرزا ابراهیم ولد ملا صدرا به بعض الفضلاء المعاصرین و از خلیفه سلطان به بعض الفضلاء و از ملاشمسا گیلانی به بعض المحشین و بعضهم و از محمد قاسم الاصفهانی به بعض الاحواشی یادی می‌کند؛ مهر: «یا اجود من کل جواد ۱۲۹۱»؛ قطع: ربعی [چند نسخه-ف: - ۲۲۹]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** المسمی بالاحساس بلا آلة.

انجام آن با حاشیه عبدالرزاق لاهیجی هماهنگ است و تعداد صفحات نیز نشان می‌دهد که محتملا بیش از یک حاشیه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ در صفحه عنوان نسخه ما آمده که از مولی عبدالرزاق لاهیجی است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۴گ، ۱۸ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲ - ۲۷۸۵]

۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۸۶

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام (یک صفحه)، پشت صفحه اول رموز علما، مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۳/۵) [ف: ۲ - ۸۹۷]

۲۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۵۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز: «منه»، «محمد حسین شیرازی»، «للاستاد محمد اسماعیل دام عمره»، «لاستادنا المحقق النوری دام ظله» و «میرزا ابراهیم بن ملا صدرا رحمه الله»؛ ۱۱۲ص، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۳۳]

۲۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشی از محرر این نسخه و با امضاء «ملا قاسم اصفهانی» و «شیخ حسین تنکابنی»، فهرست رموز: رموز الفضلاء العظام و العلماء الکرام فی هذه الحاشیه: بعض المحققین - ملا عبدالرزاق اللاهیجی. بعض الفضلاء = سلطان قدس سره. بعض المحشین و بعضهم = ملا شمساء گیلانی ره. بعض الحواشی = ملا محمد قاسم اصفهانی برادر

ملا محمد رضا و هو من تلامذة مولانا شمساء گیلانی. بعض الفضلاء المعاصرین = میرزا ابراهیم بن ملا صدرای شیرزای. غیر هما = مولانا شمساء الکشمیری. بعض الافاضل = شیخ حسین تنکابنی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: گالینگور سرخ، ۷۰گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۸۸۴]

۲۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۷۶

آغاز: مذهب المصنف ماذا فافهم. المعتزله الذین لایقولون الخ قال الفاضل؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مصحح؛ جلد: مقوا با کاغذ سرخ، ۱۶ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۱۶۳۲]

۲۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۳۰

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی از ملا میرزا، محقق داماد و با امضاء «منه ره» و «م د دام ظله العالی»، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۸۶۴]

۲۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۲۸

انجام: عن ایجاد الفعل عنه بل قد یجب بخلاف الاول

خط: نستعلیق شکسته خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: آهار مهره نباتی، جلد: تیماج مشکی،۲۸گ،۲۱سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۷۹]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۰۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نو، ۲۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶ - ۵۰۹]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی انه دال علی العلم لاعلی اصله یعنی ان من الدلیلین الاولین یثبت اصل العلم فی الجمله و هذا الثالث انما هو لاثبات عمومه و ان احتاج الی ضمیمة فلاجزارة فیه لکن فیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۴]

۳۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از حاشیه ملامیرزای شیروانی است که شاید بر شرح تجرید است و به نشان «منه ره و ملامیرزای شیروانی»؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۵ص (۱-۱۲۵)، ۱۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۱۷۷]

۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۵۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا حصر المانع عن التعقل مطلقا فی المادة و علایقها فاحتفظ بذلک انتهی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۲۰ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۹۸]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۸۶گ [رایانه]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۳۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۶۵]

۳۴. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۶۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: - ۷۶]

۳۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال المصنف فی شرح الاشارات کان الغرض من نقل هذا الکلام نقل المذاهب ثم تحقیق ان مذهب المصنف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی به لفظ «منه رحمه الله»؛ کاغذ: شکری آهار مهره، ۱۰۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵ - ۴۶۳]

۳۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۳۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از ملا میرزا جان، ملا شمس میلانی و بعضاً به لفظ «منه»؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: ساغری مشکی، ۱۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۱۵۶]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۸۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی بعضاً با عناوین «محمد اسماعیل اصفهانی»؛ مهر: کتابخانه شیخ فضل الله نوری (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۷گ (۸۳پ-۱۴۹ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۵]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۹۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ (۱پ-۵۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۵ - ۲۷۵]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۷/۱

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاجی محمد، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ واقف: محمد علی بن محمد قاسم طبری، ۳ جمادی الثانی ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۵گ (۱پ-۸۵ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹ - ۱۴۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۳۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۶۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۹۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۴۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولوالدیه الی یوم القیامه کاتبه هادی الاصفهانی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۵۵گ، ۲۳ سطر، قطع: خشتی [رایانه]

۴۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۸۱

آغاز: ما نقله العلامة الحلی ره فی کتابه المسمی بالاسرار الخفیة هو

ان الافلاک لا یتحرک لذواتها لما مر من ان شئ یستحیل ان یحرک ذاته؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد کاظم حسینی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، ۱۵۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵سم [ف: ۵ – ۴۷۱]

۴۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با فهرست اصطلاحات مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲- ۴۲۰]

۴۳. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۱

خط: نسخ، کا: علی بن عبداللطیف حسینی، تا: ۱۲۰۰ق؛ محشی از مؤلف «منه» و دو حاشیه از ملا میرزا شیروانی؛ ۷۷گ (۱–۷۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [صد و شصت نسخه: – ۶۰]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۷۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی؛ ۱۴ص (۱–۱۴)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۸ – ۶۴]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۷۳/۲

آغاز: هذا مما الحق المحقق المتین جمال الملة و الدین علی مبحث العلم من الحواشی الفخریه الکسرائیه. بسمله. و به نستعین (قوله) ثم بواسطته یدل علی علمه تعالی بذاته قال بعض الفضلاء لان کل من علم شیئا یعلم انه هو الذی یعلمه؛ **انجام:** و ابعد منه تطبیق تمام الکلام علی مذهب القائلین بالصور.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ص (۱۷–۳۰)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۸ – ۶۴]

۴۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۷۹

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه»؛ مصحح؛ ۷۷گ، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۶]

۴۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۶۵]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد عرفت ان التحقیق هو ثبوت الادراک المسمی بالاحساس بلاآلة.

انجام این نسخه با حاشیه عبدالرزاق لاهیجی هماهنگ است و محتملاً بیش از یک حاشیه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ضخیم شکری،۳۷۹ص (۱–۳۷۹)، ۳۸۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۹ – ۵۶۱]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انت خبیر قد استدل المعترض علیها فلا یحسن الاکتفاء المجرد المنع علیها و قد ذکرنا.

خط: نستعلیق تحریری ریز شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۶۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱ – ۸۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۹۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی مرکز احیاء: ف: ۴ – ۲۴۶]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۹۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اورد دوابهم العلم المغایر للذات ظهر منهم ان العلم ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۳۱گ (۱۰۶ر–۱۳۶پ)، ۱۹و۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۹ – ۴۱]

۵۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۵/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «ملا محمد مهدی هراتی، منه، شیخ حسین تنکابنی، شرح حکمة العین، کذا افاد الاستاد زید فضله»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۱گ (۵۰پ–۱۱۰ر)، ۱۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۳۵۴]

۵۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین حسینی، تا: ۱۲۰۱ق؛ محشی با رمز «منه و مهدی نراقی منه مدظله العالی، حسین عفی عنه، آقا حسین»؛ با رموزی که در خصوص نام برخی از اشخاص مذکور در کتاب بکار رفته: بعض الافاضل، شیخ حسن التنکابنی، بعض الفضلاء المعاصرین میرزا ابراهیم بن ملاصدرای شیرازی، بعض الفضلاء سلطان العلماء، بعضهم و بعض المحققین ملاشمساء الجیلانی. بعض المحققین، بعضهم و بعض المحققین ملاشمساء الجیلانی. بعض المحققین، ملاعبدالرزاق اللاهیجی، بعض الحواشی: ملامحمدقاسم اصفهانی، ضمیمه این کتاب مقالی است در سه صفحه در حکمت و عربی، آغاز: «بسمله الحکمة استکمال النفس الخ الاستکمال مصدر و المصادر قد یطلق»، انجام: «اراد به الشریف و هذا معنی آخر اخص من الاول تمت»؛ تملک: محمد رسول ابن عبدالعزیز در ۱۲۲۸ق با مهر «محمدرسول الله»؛ مهر: «المتوکل علی الرحمن عبدالله»، «عبده زین العابدین»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۱گ، ۱۴ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱ – ۸۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۳۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۲۲]

۵۳. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی کا، بی‌تا؛ تملک: سید داود بن حسین موسوی در ۱۲۰۱ [تراثنا: س۱۳ش۱ – ۱۶۴]

۵۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۵۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: حسین بن ملابدل، تا: ذیحجه ۱۲۰۳ق، جا: مشهد

رضوی؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۵۸]

۵۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۴۴/۱

خط: نسخ، کا: میر اسماعیل بن حاجی میر ابوالهادی بیرجندی قاینی، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۰۴ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ (۱پ-۱۰۵پ)، ۱۸ سطر (۶×۱۱) [ف: ۱۷ - ۲۵۸]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۰۰/۲

بی‌کا، تا: روز چهارشنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۰۵ق؛ محشی از محمد اسماعیل و «منه، م ح ق»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ سطر (۵×۹/۵) [ف: ۱۷ - ۱۰۲]

۵۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۲

خط: نستعلیق شکسته، کا: هاشم بن سید محمد حسینی گیلانی، تا: یکشنبه ۲۱ رجب ۱۲۰۵ق، جا: اصفهان مدرسه شاهیه؛ ۶۸گ (۶۹-۱۳۶)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۵۴]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

تا قدری از مبحث علم حق تعالی را دارد؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: ابوطالب بن محمد ابراهیم همدانی، تا: ۱۲۰۶ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی با عنوان «منه مد ظله» و «لمحرره»؛ مهر: «عبده زین العابدین» (بیضی)؛ واقف: عماد فهرستی؛ واقف: فهرستی؛ کاغذ: آبی، ۶۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴ - ۷۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۳۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۶۵]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۹

خط: نسخ تحریری، کا: خلیل پسر سبز علی هزار جریبی، تا: ذیقعده ۱۲۰۷ق، جا: بیدهند؛ محشی از حاشیه آقا جمال، حاشیه لاهیجی بین ۱۵ و ۱۶ و سطور حاشیه آقا جمال: ۱۵؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۹ص (۱۸۶-۴۰۴)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵ - ۸۸]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۵-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن سمیعی اصفهانی، تا: ۱۲۰۸ق؛ با رموز متن؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج حنایی، ۱۰۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [شورا: ف: ۲۴ - ۲۵۷]

۶۱. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۲۷/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن ملا حسن کسمائی رشتی، تا: دهه اول شوال ۱۲۱۰ق؛ افتادگی: وسط؛ ۸۱گ (۱۳۰پ-۲۱۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۷]

۶۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۸۴/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق، قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۲۴]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن احمد، تا: ۱۲۱۴ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج [رایانه]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق شکسته، کا: علی فقهی موسوی زنجانی، تا: ۱۲۱۵ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۷۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۲۰سم [رایانه]

۶۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۰/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه نیمه شعبان ۱۲۱۵ق؛ محشی با نشانه «منه، س، افادات استادی مولانا احمد سلمه الله، میرزا محمد علی، میرزا مظفر»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، ۵۵گ (۱۹پ-۷۳پ)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: - ۳۹۵]

۶۶. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۶۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق خوش، کا: نور محمد بن آقا بابای فقیه، تا: جمعه جمادی الاول ۱۲۱۶ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۲×۱۷سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۱۳۰]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۹۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه انجام نسخه انتخاب شد؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد تنکابنی، تا: ربیع الثانی ۱۲۱۷ق؛ مصحح؛ کاتب کتاب را به اخ ارجمند خود حسنعلی به تاریخ ۱۲۲۰ بخشیده؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ (۲۳پ-۱۱۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۲۸۹]

۶۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۴۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: محمد رضی گیلانی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ذیحجه ۱۲۱۸ق [نشریه: ۳ - ۳۶]

۶۹. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: عباس بن محمد ازغدی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ذیحجه ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج حنایی، ۱۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف مخ]

۷۰. مشهد؛ حیدری؛ شماره نسخه:۹/۲

از آغاز مبحث الهیات تا اواخر مسأله علم دومین مسأله از فصل دوم است؛ بی‌کا، تا: دهه اول محرم ۱۲۲۳ق [اندیشه حوزه: س۲، ش۷ - ۲۱۱]

۷۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۲۴/۱

آغاز: ... نعم یجوز ان یدل دلیل من الخارج علی امتناع القدیم الممکن ولاکلام فیه فجعل کلام هولاء مبنیاً علی تلك الدعوی کما هوی ظاهر کلام هذا المحقق فاسد هذا؛ **انجام:** برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمدبن ابراهیم اردکانی، تا: ۱۲۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۰۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۷۲۷]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۶/۱

خط: نسخ ریز، کا: محمد حسین پسر علیرضا عاشق آبادی اصفهانی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شوال ۱۲۲۷ق، جا: اصفهان؛ محشی از مؤلف و چند فقره به نقل از «م-ابراهیم» که ظاهراً مقصود حاشیه میرزا ابراهیم پسر صدرای شیرازی است؛ کاغذ: آهار مهره شکری، ۲۷۷ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۸۷]

۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۵

خط: نستعلیق، کا: نصرالله بن حسن حسینی استرآبادی، تا: ۱۲۲۸ق، در هنگام درس، با شتابزدگی نوشته شده؛ محشی با نشان «۱۲»؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج سبز، ۱۱۱گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۷۷]

۷۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۳۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۲۸ق، هنگامی که نزد آقا میر مؤمن سید حسینی درس می‌خوانده؛ مهر: «یا یحیی خذ الکتاب» (چهارگوشه)، حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ، ۱۸-۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۶۳۸]

۷۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
در فهرست با عنوان « حاشیة شرح التجرید» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ محشی از سید و استاد محقق جواد سید عبدالله؛ در ۱۲ شوال ۱۲۲۶ق به خواندن و نوشتن آن آغاز کرده است و ۱۲۲۸ق به پایان رسیده؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۲۲۱]

۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۷۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۹ محرم ۱۲۳۱ق؛ محشی با نشان «منه، احمد»؛ با توضیح رموز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۸۰گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۲۱۳۵]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه محرم ۱۲۳۲ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۶۰ص (۵۸-۱۱۷)، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱۳ - ۲۵۱]

۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی محمد رشتی، تا: ۱۲۳۲ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج، ۸۲ص (۴۸-۱۳۰)، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۴۳۵]

۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و التکلفات مما لا محصل له اذ لا یوجب تقویة لها بها بل لا یزید الا ضعفا فانهم
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد حسین، طباطبائی، تا: پنج‌شنبه هفته اول رجب ۱۲۳۲ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی، مجدول، با توضیح رموز؛ کاغذ: شرقی، جلد: روغنی زمینه زرشکی، ۵۷گ (۶۴-۱۲۰)، ۱۹ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲۸ - ۳۹۸]

۸۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۲۲/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع موسوی، تا: ۱۲۳۱-۱۲۳۲ق؛ کاتب هنگام خواندن کتاب نزد آخوند ملا احمد یزدی به سال‌های ۱۲۳۱-۱۲۳۲ از روی نسخه وی نوشته و حواشی او را در این نسخه آورده است؛ جلد: تیماج سبز، ۸۳گ (۱پ-۸۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۴۹]

۸۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۶۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ ۳۶گ (۱پ-۳۶ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۶]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد علی بن محمد حسین مازندرانی، تا: ۱۲۳۴ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری.؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۹۲]

۸۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۵۴

آغاز: برابر
کا: محمد علی شیرازی ابن محمد تقی، تا: ۱۲۳۴ق؛ قطع: جیبی [ف: - ۱۰۷]

۸۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۵ رمضان ۱۲۳۶ق، جا: اصفهان؛ محشی از محمد اسماعیل با جمله دعائی «مدظله» و بعضاً «منه ره»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۱۴۶]

۸۵. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد بن مهر علی مشکنانی، تا: ۱۲۳۶ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران [مخطوطات مرتضوی: ف: - ۱۴]

۸۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۷۳/۳

خط: نستعلیق، کا: سید رضا لاریجانی، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۵۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۲۱]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۵

انجام: قد فرغت من تسوید هذه الحاشیة الشریفة الجمالیه باعانة الله الخفیه و الجلیه فی یوم الاربعاء الثانی و العشر (کذا) شهر جمادی الثانی من شهور ۱۲۵۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ این نسخه بدون غلط است و پیداست به دست یکی از اهل فضل کتابت شده، محشی از مؤلف و نیز به نقل از ملا شمسا، ملا صدرا در اسفار و در حاشیه شفا، از ملا مهدی هراتی، از آقا رضی، محمد اسماعیل و به نقل از حکمة العین و نیز حاشیه‌هایی با امضای «م ن علی الاشارات» که ظاهراً مقصود از آن ملا علی نوری است، چند فقره حاشیه نیز که زیر آن نوشته شده: «کذا افاد الاستاد المحقق النوری» و این نشان می‌دهد که مؤلف از شاگردان ملا علی نوری (- ۱۲۴۶ بوده) و این نسخه را پس از در گذشت او نوشته زیرا هر جا از او نام برده «رحمه الله» گفته، تاریخ پایان نسخه بدین صورت ۱۲۵ نوشته شده و صفری زیر شماره «۵» قرار گرفته و با ملاحظه مقدمه‌ای که نوشتیم مسلم می‌گردد تاریخ کتابت ۱۲۵۰ است؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۹ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۸۶]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: حسن بن حیدر، تا: ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۰/۱-طباطبائی

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج سرمه‌ای، ۸۸ص (۱-۸۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۳- ۳۶۸]

۹۰. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۵۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن حداد، تا: غره رمضان ۱۲۷۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف:۱۸۰]

۹۱. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۵۹

آغاز: المنسوبه الی المولی المحقق العلامة الفهامة جمال الملة والدین الخوانساری المعلقة علی الحاشیة المشهورة للعلامة المحقق الخفری علی الهیات الشرح الجدید للتجرید قدجمعتها تذکرة لاهل التحقیق؛ **انجام:** فان الانسان لایخلو عن لهو [و] نسیان و علیه التکلان انه لمستعان تم هذا الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ پنج سطر ابتدای کتاب ناخوانا و پاک شده؛ کاغذ: نازک آهار زده، جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ، ۱۷ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: - ۵۲]

۹۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۵۳۳]

۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لایزدهم الاضعفا ملاء السموات و الارض

خط: شکسته نستعلیق، کا: سبزواری، محمد حسین، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۶۸]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بانه قد تم باعتبار و انه یعم و یصح الحکم

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذه التکلفات مما لامحصل له اذ لایوجب لقویه بل لا یزید و هم الاضعفا فاقهم تم

خط: نستعلیق تحریری و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج [رایانه]

۹۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ینسب الی الحدید و ذلک مصداق.

در فهرست با عنوان «حاشیه رساله‌ای در کلام» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۷۳گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۴ - ۱۳۰۸]

۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۰۷

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «ع ل ی» و «نوری»؛ واقف: سید جلال الدین طهرانی؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۷۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ - ۹۳]

۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من ان المعدوم لامادة له.

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۱۵۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۹۳]

۱۰۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۶۷/۴

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضاء « منه دام ظله»، مصحح؛ کاغذ: فستقی و سفید آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۶گ (۱۰۶-۱۲۱)، ۲۰ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۶۲]

۱۰۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۳۷/۱-۵۵/۱۰۷

آغاز: اثبات الله الا ان یقال ان قوله اثبات الصانع فیه اشارة الی ان المثبت انما هو وجود علة ما، لما اشتهر فی الالسن من ان المصنوع لا یدل الا علی صانع ما

از بحث اثبات واجب تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۵۹]

۱۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳/۱۵۷-۶۶۰۷/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** علم الواجب بالذات ... باعتبار حضور ذاته الذی هو بمنزلة حضور الاشیاء
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۵۹]

۱۰۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۷۸/۲
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: - ۲۹۳]

۱۰۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۵۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱؛ لقد تم بعون الملک الاعلم عصر الاربعاء تاسع شهر الله الحرام المسمی بذی قعدة الحرام المحرم الحادی عشر من شهور العام الستین من اجزاء المائة الثانیة من افراد الالف الثانی ... بلغه الله و جمیع الطالبین غایة النیل و قصوی الهم بمحمد شارع النهج الاقوم و آله و اصحابه اولی الابری و النعم تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۹]

۱۰۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۸/۳ ـ د
آغاز: برابر؛ **انجام:** اذلوا مکن عدمه ...
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۹۱گ (۱۲۸پ-۲۱۸ر) [ف: ۱ - ۱۹۸]

۱۰۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، کا: مسیح لاهیجی، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه رحمه الله» که به خط خوانساری بوده؛ ۱۲۲گ (۱پ-۱۲۲ر) [ف:۱۵-۳۱]

۱۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۰۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی مؤلف؛ مهر تملک: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده حسین»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۷۰گ، ۲۲ سطر (۶/۲×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۲×۱۵سم [ف: ۱۴ - ۹]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۹۴گ، ۲۳سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [رایانه]

۱۰۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۷۱/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵گ (۱۴۱-۱۶۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۲]

۱۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۷
آغاز: للدور او التسلسل فافهم. فالحق فی طریقتهم ان یقال ان العالم بمعنی ما سوی الواجب حادث للدلائل الدالة علیه فلابد له من محدث غیر حادث دفعا للدور؛ **انجام:** (قوله) علم الواجب بالذات بذاته ... کما احتمله فی بعض الحواشی بان یکون المعنی انه لم ینف احد علم الواجب بالاشیاء باعتبار حضور ذاته الذی هو بمنزلة حضور الاشیاء
خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ متعلق به کتابخانه آقا علی حکیم بوده با مهر فرزند او آقا حسن، محشی از مصنف و حاشیه‌هایی نیز بدون امضا و با امضاء «میرزا سلمه الله» و یا از حواشی تجرید؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۶ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵ - ۸۷]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۸
بی کا، بی‌تا؛ مهر آقا حسن پسر آقا علی حکیم؛ کاغذ: سفید آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۲۰۰ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۵ - ۸۸]

۱۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۶/۱۹
آغاز: قوله، ثم نقول العقل لایحکم بحسن فعل. لما کان هذا المقام من المباحث العظیم و المطالب المهمه و قد ضل فیه فهم العقول و زل قدم الفحول ... سالت و الدی طاب ثراه ان یکتب هذا الموضع؛ **انجام:** زید امتلا اتفق ان قتل عمروا و کان یمکن ان یتفق ان لایقتل ککٔ الحیه اتفق ان قتلته مع الامکان.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۹ص (۱۴۱-۱۴۹)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹ - ۵۴۸]

۱۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
بی کا، بی‌تا؛ محشی از مصنف با نشان «منه دام ظله» یا «منه مند ظله العالی». کاتب گویا از اهل فضل بوده و بر کنار بسیاری از برگ‌ها (و به‌خصوص نخستین برگهای نسخه) تعلیقاتی از «استاد محقق ملا احمد» یا «استاد» ثبت کرده و گاه پس از ذکر نام استاد جمله «دام ظله العالی» افزوده که نشان می‌دهد همزمان استاد خود نوشته. (در میان حاشیه‌نگاران بر شروح و حواشی تجرید چند تن می‌شناسیم که احمد نام داشته اند: سید احمد علوی شاگرد میرداماد که در ۱۰۱۷ از او اجازه داشته، مولی احمد اردبیلی (- ۹۹۳) و احمد اردکانی متوفی پس از ۱۲۲۵ه‍ و استاد کاتب این نسخه هیچ یک از آنان نیست)، حاشیه هایی نیز به نقل از مبدأ و معاد صدراء، حواشی ملا میرزا شیروانی و «استاد محقق میرزا ابراهیم» (که شاید میرزا ابراهیم پسر صدرالمتالهین است)، با توضیح رموز؛ کاغذ: آهار مهره سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۳ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۸۴]

● حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

عبدالباقی بن محمد حسین، ق۱۲ قمری

ʻabd-ol-bāqī ebn-e mohammad hoseyn (- 18c)

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

تاریخ تألیف: جمعه ۲۶ جمادی الثانی ۱۱۳۰ق

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» که به درخواست بعضی از برادران نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۱۰/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان هذه تعلیقات علی الحواشی الخفریة علی الشرح الجدید للتجرید؛ **انجام:** و هو لم یقل لابل قال ما کنت افشو سر النبی، هذا و الحمدلله رب العالمین ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۹گ (۹۰پ-۱۲۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۱۲۵]

● حاشية حاشية الخفری علی شرح التجريد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

کاشانی، غلامرضا بن عبد العظیم، ق۱۲ قمری

kāšānī, qolām rezā ben ʻabd-ol-ʻazīm (- 18c)

وابسته به: حاشية شرح التجريد الجديد = حاشیه بر شرح الهيات تجريد = تعليقه بر الهيات شرح تجريد؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۸۲/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [نشریه: ۴ - ۴۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۳۵/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۶۹۲]

● حاشية حاشية الخفری علی شرح التجريد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

اردکانی، احمد بن محمد ابراهیم، ۱۱۷۵-۱۲۳۸؟ قمری

ārdakānī, ahmad ebn-e mohammad ebrāhīm (1762 - 1823)

وابسته به: حاشية شرح التجريد الجديد = حاشیه بر شرح الهيات تجريد = تعليقه بر الهيات شرح تجريد؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

تاریخ تألیف: ۸ جمادی الثانی ۱۲۲۸ق؛ محل تألیف: شیراز

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۵۸/۴

آغاز: الحمد لولیه رب العالمین ... هذه تعلیقات اتفقت منی علی حاشیة العلامة المحقق الخفری علی بحث العلم؛ **انجام:** فانتظر و لا تیأس من روح الله، هذا و قد وقع الفراغ منها فی شیراز

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد بن حسین (این نام خط خورده و با خطی گویا جز این خط نام زین العابدین بن حاج محمد معصوم قزوینی نوشته شده)، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۱۳۷پ-۱۵۶ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۳۰۳]

● حاشية حاشية الخفری علی شرح التجريد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

وابسته به: حاشية شرح التجريد الجديد = حاشیه بر شرح الهيات تجريد = تعليقه بر الهيات شرح تجريد؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

غیر همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۲۱-۱۶/۱۳۱

آغاز: بسمله. قوله منهم من زعم أن جمیع اه. ففیما ذکره (ره) اشارة الی الرد علی هذا القائل الغیر الفارق؛ **انجام:** ولیکن هذا آخرما قصدنا ایراده فی حاشیة الرسالة وشرحها مع التزام محاورة الطلاب وحل کتب آخر غیر هذا الکتاب والحمدلله علی الاتمام والصلوة والسلام علی رسوله خیر الانام وعلی عترته الکرام.

حاشیه کوتاهی است بریکی از حواشی الهیات شرح تجرید قوشچی گویا حاشیه بر حاشیه خفری؛ تذکر: این رساله با این آغاز و انجام «حاشیة اثبات الواجب القدیم» میرزا جان باغنوی است. بنابراین عنوان ذکر شده در فهرست جای سؤال دارد!؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۷۲]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۳۴/۱-۱۶/۱۴۴

آغاز: دون ما وجوده اولی قلت له ان یقول اذا جوزتم ذلک علی تقدیر الاولویة فلم لا یجوز علی تقدیر التساوی لا بد لذلک من بیان و تفصیل؛ **انجام:** و کذلک اولویة تلک الاولویة الی حیث ینقطع الاعتبار فیجوز زوال ذلک الطرف بالنظر الی الذات جوازا مرجوحا و الحاصل.

حاشیه مهمی است برحاشیه که بر شرح تجرید الاعتقاد قوشچی نگاشته شده است. این نسخه بخشی از این حاشیه را شامل است و به همین جهت شناخت مؤلف و اینکه برکدام حاشیه، حاشیه نوشته میسور نشد. گویا حاشیه حاشیه خفری بر شرح الهیات قوشچی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۷۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۹/۳-طباطبائی

آغاز: بسمله قوله و من البراهین التی ظهرت لی فی هذا المطلب ... قال الفاضل النحریر مولانا میرزا الشیروانی

بخشی از حاشیه‌ای است بر حاشیه خفری بر شرح قوشچی بر تجرید الاعتقاد طوسی. نویسنده در مسئله ترجیح بلامرجع و تخلف عله از معلول بحثهایی مفصل با یکی از معاصران دارد که او با این عنوان یاد می‌کند: «بعض اعاظم السادات و النقباء و الفضلاء ادام الله ظلال جلاله»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ (۹۷-۱۱۴) [ف: ۲۳ - ۶۳۲]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۳/۲

حاشیه بر حاشیه خفری، این کتاب در مقام رد و ایراد و ناظر بر جمله از حواشی شرح تجرید و حواشی بر حواشی آن میباشد، مؤلف غیر معلوم است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علی ثقة الاسلام مازندرانی بابلی؛ کاغذ: مختلف: آبی و شکری، جلد: میشن مشکی، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [فهرست عراقی: ۱ – ۳۱۲]

● حاشية حاشية خليفه سلطان على الروضة البهية = جواب اعتراضات سلطان العلماء / فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i xalīfa sulṭān ʻala-r rawḍat-il bahīyya = javāb-e eʻterāzāt-e soltān-ol-ʻolamā'

عاملی، علی بن محمد، ۱۰۱۳؟ – ۱۱۰۴ قمری

ʻāmelī, ʻalī ebn-e mohammad (1605 - 1693)

وابسته به: حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ سلطان العلماء، حسین بن محمد (۱۰۰۱–۱۰۶۴)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۵ق

ایشان این رساله را بر رد سلطان العلما که در حاشیه خود بر شهید ثانی وارده کرده نگاشته است. نامبرده در «الزهرات الزويه» خویش که حاشیه بر «الروضة البهية» است در اواخر جلد اول و همه جلد دوم به اشکال و ایرادات سطان العلما پاسخ داده و چون از ابتدای جلد اول به اعتراضات او نپرداخته بود به همین منظور این رساله را به طور مستقل تألیف نمود تا جواب اعتراضات نامبرده را نیز در جلد اول داده باشد. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز: بسمله حمدله و بعد فیقول الفقیر الی مولاه الغنی علی بن الحسن بن زین الدین ... افی کنت مشغولا بکتابة حاشیه شرح اللمعه وقع الی حواش علی المجلد الثانی و اواخر المجلد الاول للمحروم المبرور خلیفه سلطان رحمة الله علی الکتاب المذکور

[الذريعه ۱۷۴/۵ و ۲۰۱/۱۰ و ۶۷/۱۲؛ دنا ۱۵۹/۴ (۱۶ نسخه)؛ مکتبة اميرالمؤمنين ۵۱۰/۲]

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۹۶/۱

آغاز: بسمله حمدله و بعد فیقول الفقیر الی مولاه الغنی علی بن الحسن بن زین الدین ... افی کنت مشغولا بکتابة حاشیه شرح اللمعه وقع الی حواش علی المجلد الثانی و اواخر المجلد الاول للمحروم المبرور خلیفه سلطان رحمة الله علی الکتاب المذکور [۶برگ آخر نسخه]

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی از مؤلف، مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: نخودی آهار مهر، جلد: تیماج خرمایی، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: – ۸۸]

۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۹۶

آغاز: بسمله کتاب الجهاد قوله لدعائهم ای لطلب الاسلام؛ **انجام:** و تناوله بید غیر قصیره العفو عن الهفو لجوازه علی غیر من عصمه الله و الحمدلله وحده

از کتاب جهاد تا آخر دیات؛ خط: نسخ خوش، کا: جمال بن حسن عاملی شهیر به مدنی، تا: ۳ رجب ۱۰۷۵ق، به امر مؤلف کتاب؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۳۰۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: – ۸۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المرجو من کرمه و عفوه الصفح عما وقع من الخطأ و الخلل بقلم مؤلفه الفقیر الی الله تعالی

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد علی بن احمد حرفوشی عاملی، تا: ۳ جمادی الثانی۱۰۷۷ق، جا: اصفهان؛ محمد بن علی نباطی نسخه را مقابله کرده بتاریخ ۲۶ ذیحجه ۱۰۸۳؛ تملک: ابراهیم بن قاسم، ریحان الله بن جعفر موسوی به تاریخ ۷ محرم ۱۳۲۴؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۹ – ۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۷۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تمام تحقیق هذا المبحث ذکرته فی الحاشیة فمن اراده راجعه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ رمضان ۱۰۹۵ق؛ مصحح، با بلاغ قرائت؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۵ص (۶۰۲–۶۱۶)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۴۴ – ۱۶۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی اشرف خلقه محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:** و تمام التحقیق فیهذا المبحث ذکرته فی الحاشیه فمن اراده راجعه.

جلد اول تا آخر کتاب التجارت (از کتاب شرح لمعه)؛ خط: نسخ ریز، کا: ابوطالب ابن ابی تراب، تا: ۱۰۹۸ق؛ مهر: حیدرعلی بن عزیزالله بن محمد تقی مجلسی؛ کاغذ: فرنگی و مهره شده، جلد: تیماج سبز، ۳۵۳ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۴ – ۷۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۳۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اعلم ان فی التعبیر بقوله یتم دون یصح و یتاتی و نحوه اشارة الی ما ذکر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: حاج ملا آقا بزرگ، ۱۲۹۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲۱/۱ – ۳۷۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلینظر الناظر فیها بعین البصیرة ... و لینظر الی ما قیل لا الی من قال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۳۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۱۸۷]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۴۶/۲–۲۵/۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بهذا القید فسدت او نحو هذا وکونه قید للقسمه غیرمستقیم لفظا و معنی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۳ – ۱۴۷۰]

۹. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در دوران مؤلف نوشته شده و خط او در آخر نسخه هست و نوشته که این کتاب را از آغاز تا انجام بررسی کردم و آنچه نادرست و افتادگی داشت درست کردم و در پایان شعبان ۱۰۸۶ از این کار بیاسودم. [نشریه: ۷ - ۵۳۳]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۲۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی سفید و کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۵۰ر-۶۱پ)، ۲۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۶۸۴]

۱۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲/۳/۱-۶۲۰۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ص، ۲۷ سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: ۱۸۵]

۱۲. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۰۲
از اول کتاب جهاد تا آخر کتاب دیات؛ کاتب: میرزا بابا بن عبدالرسول، تا: ۱۱۸۶ق؛ مؤلف در آخر کتاب ذکر می‌نماید در ماه جمادی الاخره سال ۱۰۷۵ به اتمام رسانیده [ف: - ۲۹]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۴۶۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلینظر الناظر فیها بعین البصیرة ... و لینظر الی ما قیل لا الی من قال
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد ۱۳۴۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱/۱ - ۳۷۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلیس بینها و بین ماهنا منافاة و ما اظن هذه الشبهة و هذا البحث مما له صورة ... کتبه بیده الجانیة اقل العباد علی بن محمد ... فی شهر ذی القعده سنه ۱۰۸۶ ... و ممن نظر فیه الدعا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی، ۳۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۱۸۸]

● حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی = حاشیه بر حاشیه عقائد نسفی / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xayālī ʻalā š.-i ʻaqā’id-in nasafī = hāšīye bar hāšīye-ye ʻaqā’ed-e nasafī

؟ قرمانی، کمال الدین اسماعیل، - ۹۲۰ قمری
qaramānī, kamāl-od-dīn esmāʻīl (- 1515)

وابسته به: حاشیة شرح عقائد النسفی = بحر الافکار = حاشیة الخیالی؛ خیالی، احمد بن موسی (۸۲۹-۸۶۲)

محشی کمال الدین اسمعیل قره‌مانی معروف به قره‌کمال؛ کشف الظنون (ج۲، ص۵۶۲) برای محشی تعلیقه بر شرح مواقف شریفی یاد کرده و گفته آن را در روزگار سلطان بایزید در یکی از مدارس الثمان تألیف کرده و ماده تاریخ تألیفش «تکملات ادب ۸۹۹» است، از این رو محشی از فضلای ترکیه در پایان قرن نهم خواهد بود. کتاب تعلیقاتی است بر حاشیه خیالی بر شرح عقاید نسفی. (مهدی ولایی)

آغاز: بسمله الحمدلله ذی المن والاحسان والصلوة علی سید الانسان وعلی من اتبعه فی الایمان قال المولی الخیالی عفی عنه ربه العالی قال الشارح النخریر عامله الله لطفه الخظر بعد ما تبین بالتسمیة الحمد لله اقول فی تعقیب التسمیة بالتحمید ... هذا کلامه فقوله فی تعقیب التسمیة بالتحمید اقتداء باسلوب الکتاب المجید

انجام: قال الشارح دون الاسلامیة فان الملائکة عندنا لیست عن قبیل الجواهر المجردة بل ... وکذا کونهم عالمین بالکواین ماضیها وآتیها غیرمسلم عندنا تم الکتاب.

[کشف الظنون ۱۱۴۵/۲ تا ۱۱۴۹؛ فهرس مکتبة اوقات سلیمانیه ۸۸/۲؛ فهرس مکتبة اوقاف فی الموصل ۳۱۰/۲؛ معجم المؤلفین ۳۷۶/۱؛ دنا ۱۶۰/۴ (۵ نسخه)؛ الاوقاف العامة موصل ۹۸/۲]

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۸۹/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله یرد علیه لان یرد علیه هذا الاعتراض بأن مراد الشارع هو توجه قولهم الحرکة کونان فی الآنین و السکون کونان فی آنین فی مکان واحد
خط: نسخ، کا: عبدالله بن شهاب الدین یزدی، تا: ۱۷ ذیحجه ۹۶۲ق، جا: شیراز؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج مشکی، ۵۱گ (۱۰۶پ-۱۵۶پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱ - ۵۰۴]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۸-۳/۱۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، مصحح، محشی از «چلپی» و «ملاقاسم»؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج مشکی، ۱۱۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۶۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۲ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۴۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۸۳]

۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وجب علینا ... الشق الاول.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز، ۴۳ص (۲-۴۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۳
آغاز: هکذا کل امر ذی بلل لم یبد مستعانا بالحمد فهو اجزم؛
انجام: و اما کون عبادة الملک اقوی وجودا من عبادات البشر فهم فی الانبیاء فان عبادات
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ واقف: آقای شجیعی، فروردین ۱۳۱۵؛ ۱۳۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۷۲]

● **حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xayālī ʻalā š.-i ʻaqā'id-in nasafī

عمری، احمد بن محمد، - ۹۵۰ ؟ قمری

ʻomarī, ahmad ebn-e mohammad (- 1544)

وابسته به: حاشیة شرح عقائد النسفی = بحر الافکار = حاشیة الخیالی؛ خیالی، احمد بن موسی (۸۲۹-۸۶۲)

گزارش از قول احمد، حاشیه‌ای است بر حاشیه احمد بن موسی خیالی بر شرح عقاید نسفی.

آغاز: سبحانک اللهم و بحمدک علی آلائک و الصلاة علی افضل انبیائک و خیرة اصفیائک و علی آله و اصحابه قاهری اعدائک ... قوله الحمد لمستأهله الحمد هو وصف المختار باالجمیل مطلقا علی الجمیل الاختیاری ...

انجام: فکان ما رواه البیهقی فی شعب الایمان من المشکلات و فی هذا الحدیث دلالة علی تفضیل البشر علی الملائکة. تمت الحاشیة

[دنا ۱۶۰/۴؛ الاوقاف العامة موصل ۲۳۰/۲]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۷۰/۲

آغاز: بسمله سبحانک التسبیح التنزیه ای انزهک اللهم تنزیها و الواو فی بحمدک للحال تقدیره.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ دوایر نجومی قرمز، مهدی ولائی آنجا که نسخه‌های عبدالمجید مولوی را فهرست کرده (نشریه ۵: ۶۶) این نسخه را حاشیه عبدالرحمن کردی آمدی بر قول احمد دانسته است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۳۵۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق و شکسته، کا: محمد بن ولی، تا: ۱۰۸۸ق؛ واقف: حاج علیخان، ۱۲۹۹؛ ۵۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۷۲]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد، تا: شنبه نیمه رمضان ۱۰۹۷ق، جا: ولایت قاضی در قریه قوم نزد ملا اسکندر سلمه الله، نیمه این نسخه نوشته حاجی ساکن قری نحوی (؟) است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۲گ (۳۳پ-۱۵۴پ)، ۲۴ -۳۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: - ۳۵۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۲۵/۲

خط: نسخ، کا: ذوالنون بن سید بایزید بن سید شیخ اسمعیل برزنجی، تا: ۲۷ شعبان ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای (۶۴پ-به بعد)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۳۰]

۵. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فیه ان العلم بالشیء من ذلک الوجه مسبوق بالعلم بثبوت الوجه للشیء فهو ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲ - ۱۹۲]

۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۱۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۴۹]

● **حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xayālī ʻalā š.-i ʻaqā'id-in nasafī

برکشاطی، محمد شریف

barkšātī, mohammad šarīf

وابسته به: حاشیة شرح عقائد النسفی = بحر الافکار = حاشیة الخیالی؛ خیالی، احمد بن موسی (۸۲۹-۸۶۲)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۰۶/۲

آغاز: الحمد لله العلی العلیم الحکیم و الصلوة علی نبیه الجسیم ... .قال المحشی البلیغ الکامل فی العلم الکسبی؛ **انجام:** و دفعه ایضاالایتاتی علی ما اشتهر من ان المراد من الاحد الوحدة فی الذات و الصلوة والسلام ... قد فرغت بتنسیخ هذه الحاشیة الشریفة المسمی فی حاشیة ملا محمد شریف البر کشاطی فی حاشیة حاشیة ملا خیال فی شرح العقائد النسفی فی علم الکلام ...

خط: شکسته نستعلیق، کا: شیخ علی بن فتح الله، تا: ۱۰۲۱ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۹۹]

● **حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xayālī ʻalā š.-i ʻaqā'id-in nasafī

محمد قاسم بن محمد صالح

mohammad qāsem ebn-e mohammad sāleh

وابسته به: حاشیة شرح عقائد النسفی = بحر الافکار = حاشیة الخیالی؛ خیالی، احمد بن موسی (۸۲۹-۸۶۲)

اهدا به: ابوالغازی امام قلی محمد بهادر خان

شرح از تفتازانی و حاشیه نخستین از خیالی است، و با ستایش از این پادشاه به شعر فارسی در دیباچه.

آغاز: حمدا لمن اتصف بکمال القدرة و الجود و الکرم ...

[دنا ۱۶۰/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۴۱

خط: نستعلیق، کا: شاه محمد صالح بن محمد قراتیکی، تا: ۱۱۸۸ق، جا: بخارا؛ کاغذ: بخارایی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۸۳گ، ۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۲۲۵]

● **حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی** / کلام

و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il xayālī ʻalā š.-i ʻaqā'id-in nasafī

وابسته به: حاشية شرح عقائد النسفي = بحر الافكار = حاشية الخيالي؛ خيالي، احمد بن موسى (۸۲۹-۸۶۲)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۱۳

آغاز: بسمله. قال الفاضل المحشى المشتهر بالخيالي: قال الشارح التحرير من نحر الابل اى ذبحه؛ **انجام:** و ان خصصت ليوافق الاجماع فلايفيد المدعى

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: روغنی زمینه نارنجی، ۳۱۱گ، ۲۱ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۸ - ۲۵۷]

● حاشية حاشية الدوانی علی تهذيب المنطق = حاشية شرح الدوانی علی تهذيب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq = ḥāšīyat-u š.-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

حسینی شیرازی، محمود بن محمد، - ۹۳۲ قمری

hoseynī šīrāzī, mahmūd ebn-e mohammad (- 1526)

وابسته به: حاشية تهذيب المنطق = العجالة = حاشية الدواني؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

بر تهذيب المنطق تفتازانی شروح و حواشی بسيار نگاشته شده و معروف‌ترين آنها حاشيه يا شرح جلال الدين محمد بن اسعد دوانی است. بر حاشيه دوانی نيز حواشی بسيار نگاشته شده از جمله همين حاشيه حاضر که با عناوين «قوله» است.

آغاز: الحمد لمن لا يقدر على حمده العباد ... و بعد فهذه فوائد لايخفى ... قال وحيد زمانه تغمده الله بغفرانه يقال مدحت الؤلؤ

[هدية العارفين: ۴۱۲/۲؛ کشف الظنون: ۵۱۶/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۶۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لو حظ نوع من العموم و الشمول فى معنى القضية الحقيقية و الله سبحانه و تعالى اعلم بالحقايق ...

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه ۱۲» و غير آن، مصحح؛ مهر: «ماشاء الله لا حول ولا قوة الا بالله ... عبده المؤمن» (دايره)؛ جلد: تيماج زرشکی، ۴۰گ (۱۰۹-۱۴۸)، ابعاد متن: ۷×۱۱، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۲ - ۱۷۱]

۲. يزد؛ وزيری؛ شماره نسخه:۳۲۱۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فيه نظر لان مبنى

خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوايی با تيماج ترياکی، ۶۱ص (۱۵۷-۲۱۷)، ۱۷ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۷۵]

● حاشية حاشية الدوانی علی تهذيب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

وابسته به: حاشية تهذيب المنطق = العجالة = حاشية الدواني؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشيه‌ای از غياث الدين منصور بر حاشيه تهذيب المنطق دوانی؛ غياث الدين منصور از آغاز اين حاشيه (بر طبق معمول خود در بيشتر حواشی) خرده‌گيری را بر دوانی آغاز کرده و گويد دوانی اين خطبه را از خطبه استادش خواجه حسن شاه بقال - در آغاز بر شرح تهذيب - خود بر داشته است و چند سطر از آغاز شرح بقال را عيناً نقل کرده است. در الذريعه از اين حاشيه غياث الدين منصور بر تهذيب ياد شده است.

آغاز: بسمله اللهم ثبتنا على الاقدار بغياث الورى ... يقول الفقير الحقير غياث المشهور بمنصور ان هذا شئ من تهذيب المنطق لتهذيب المنطق فى تهذيب المنطق و هو قانون تعصم مراعاته اذهان الناظرين عن وجوه خطاء وقعت لبعض الدوانى من القاصرين ...

[الذريعه ۵۴/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۲۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مظهر اسم الجلال الذى هو علم فى الضلال و الاضلال ... فلمسلك النظر اتساع ممنوع فى نظره.

تنها اوايل حاشيه دشتکی است؛ خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن عبدالله، تا: ۱۰۶۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تيماج قرمز، ۳ص (۷۰-۷۲)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۰ - ۱۲۸۳]

● حاشية حاشية الدوانی علی تهذيب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

تاج السعيدی، محمد بن ابی سعيد، - ۹۵۰ قمری

tāj-os-saʻīdī, mohammad ebn-e abī saʻīd (- 1544)

وابسته به: حاشية تهذيب المنطق = العجالة = حاشية الدواني؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

اهدا به: ابوالغازی خان احمد بهادرخان حسينی

حاشيه مفصل و استدلالی بر «حاشية تهذيب المنطق» جلال الدين دوانی که به‌صورت «قوله، قوله» تنظيم شده و پس از اتمام حاشيه جلالی که از مبحث بسائط تجاوز نمی‌کرد به متن تهذيب المنطق بازگشته و تا پايان بخش منطق را شرح و تحشيه نموده است. همان که برخی از ميرابوالفتح جرجانی و برخی از ميرابوالفتح تاج السعيدی دانسته‌اند.

آغاز: مقدمه الحاقی: أحمدلله على تهذيب المنطق و الكلام فى

تقریر عقائد الاسلام و تحریر قواعد الأحکام و أشکره علی تجرید النظر فی کسب المرام
الحمدلله علی تهذیب المنطق و الکلام و الصلوة و السلام علی اعرف المعرفین بطریق الاسلام و آله الحجج الموصلین الی کل مرام قوله هو الوصف بالجمیل اه الباء اماصلة للوصف علی ان یکون
انجام: و کشفت عن وجوه خرائده نقاب الاحتجاب و عن کنوز فوائده تراب الارتیاب و من الله التوفیق و الیه الرجعی و حسن مآب
[الذریعة ۵۸/۶؛ دنا ۱۶۷/۴–۱۶۸ (۱۵ نسخه) و با نسبت به ابوالفتح جرجانی (۵ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱– حاشیة حاشیة حاشیة تهذیب المنطق؛ گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی (-۱۲۰۵)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۷
آغاز: بسمله الحمدلله علی تهذیب المنطق و الکلام عن غیاهب الشکوک و الاوهام؛ **انجام: برابر؛** انتقل من السواد الی البیاض فی شهر ربیع الاول سنه اثنین و سبعین و تسعمائه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۹۷۲ق؛ محشی از افرادی مانند حسین، خلخالی و غیره؛ واقف: میر سید علیخان طبیب، ۱۲۷۳؛ کاغذ: کشمیری حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱ – ۳۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: امام الدین بن محمد، تا: ۲۱ رجب ۹۷۳ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «العبد رضی الدین بن محمد باقر الحسینی» (بیضی)؛ تملک: محمد باقر بن آل عبا حسینی تفریشی ساکن غری (نجف اشرف)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۲۷۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه یمکن توجیه هذه التعریف بان المراد من النوع مطلق المفهوم لکنه خلاف الظاهر قد بلغ الی ما یقرأ عند الفضلاء هذا الزمان
تا اواخر تصورات می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی از: محمود حسن، داوود، عبدالغفور، خلخالی، محمد شروین، قری خلیل و دیگران؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن خرمایی، ۹۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۴ – ۱۷۳]

۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۱۷/۲
آغاز: و اذا قد تمت الحواشی الجلیلة الجلالیة هناک فلا بأس علینا بعد ذلک ان یکتب علی اصل المتن ... و قد یقید العامیان اه ای المشروط العامة و العرفیة العامة المذکورتان سابقا؛ **انجام:** برابر
تنها حاشیه بر قسم منطق؛ خط: نستعلیق، کا: محمدهادی رضوی، تا: جمعه ۲۷ ذیحجه ۱۰۰۹ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۱۵
خط: نستعلیق، کا: کاظم، تا: رجب ۱۰۱۱ق؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۱۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲ – ۹۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۲
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام به دست آمد؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «سمع منه»؛ تملک: مازندرانی در ۱۰۲۴ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۲ – ۲۸۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۹ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کشف مباحثه المعظلة استیفاء للمرام و استتماما للکلام فی هذا المقام ... تم کتابة الحاشیة الفتحیة.
خط: تحریری، کا: محمد امین بن ملا شریف بن ملا محمد بن ملا شریف، تا: ۱۰۶۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۳۱ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۴/۳ – ۸۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۶۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۸ – ۲۱۵]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۷۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله فالدوام لایخلو عن الضرورة حاصله ان النسبته بین الضروریة و الدائمة المطلقتین بالعموم و الخصوص مطلقا انما یصح اذا کانت الضرورة المعتبرة فی الضروریة بالمعنی الاخص ...
خط: نسخ آمیخته به نستعلیق، کا: مراد بن احمد بن یوسف جان بن احمد جان بن سلیمان، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضای «حیدر بن احمد، حیدر بن محمد حسن بن شروین، محمد شریف، محمود حسن، محمد شرانشی، احمد بن حیدر، احمد بن بایزید، ابراهیم بن حیدر، عبدالقادر، محی الدین، ملاچلبی، خلخالی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۷]

۱۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۶۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد بقی قسم الکلام منه متواریا بالحجاب فلو وجدت نسخة منه لشرحته
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید همدانی، تا: ۴ ربیع الثانی ۱۱۰۹ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ وقف‌نامه مورخ ۱۱۵۶ق به خط پسر میر ابراهیم احتمالاً علی با مهر «علی مدینة العلم» (مربع)؛ جلد: جلد تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲ – ۷۰]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۳۰
خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد بن مسلم ... الاونی، تا: نیمه شعبان

۱۱۱۷ق، جا: زنجان مدرسه ملک فخرالدین؛ مصحح؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۱۱]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان شئت فاطلب من حواشیهما علی الحاشیة الشریفیة علی المطالع تفز بالمطلوب و حیث ما وقع الفوز بالمطلوب خاتمة الکتاب ... تمت فی شهر محرم الحرام سنه ۱۱۲۳. و یحتمل ان یکون معناه ان الانحاء التعلیمیة اشبه بالمقاصد من سایر ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۱۲۳ق؛ مذیل است به ۲۱ برگ در حکمت صدرا ناقص؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: اسقاطی، ۲۳۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۱۷۲]

۱۳. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۲۱/۵

آغاز: قوله وقد یقید العامتان انتهی أی المشروطة والعرفیة العامتان المذکور سابقاً؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: سید فیض الله بن محمد بن ابراهیم بن حاج احمد روستچقی، تا: غره ربیع الاول ۱۱۷۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۳۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: - ۴۷]

۱۴. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۲۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لسبع الاولی مع بعدها من السبع الاخیرة و صورة الشکل هکذا

خط: نستعلیق، کا: سید فیض الله بن محمد بن ابراهیم بن حاج احمد روسچقی، تا: اوایل رجب ۱۱۷۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۸۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: - ۷۰]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۷۹/۲

آغاز: المحمود به فیشتمل التعریف علی المحمود به و علیه جمیعا ... قوله و المراد بالجمیل الاختیاری؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ تحریری، کا: رسول بن محمد بن محمد بن زکی بن عمر الجائی، تا: ۱۱۸۲ق، جا: مدرسه عبدالله شیخانی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای رسول بن محمد، عصام الدین، زین الدین، منه، منه رحمه الله، احمد رومی، عبدالله یزدی، حسین خلخالی و ...؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور سرمه‌ای، ۱۰۳گ (۵۳-۱۵۵پ)، ۱۹ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۵سم [ف: ۱۸ - ۱۱۹]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۰۴/۲-۹/۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی غیرها مع البیوت الاوسط اسماء النبت الواقعة بین کل واحدة من البسائط السبع مع الاولی مع بعدها فی السبع الاخرة علی هذا الشکل

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن حسن، تا: جمعه شعبان ۱۱۸۳ق؛ مجدول، با سرلوح، محشی از «محمود و سرابی و عبدالغفور و محمد سروی و قطب الدین و محمد شریف و نشاری و طرسوسی و زین العابدین»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۶۴]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۶۴/۲-۱۳/۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** حکم فیها بنسبة المحمول الی الموضوع ایجابا اوسلبا بمجرد سلب الضرورة عن النسبة ... و للنسبة المطلقة بین الموضوع و المحمول و اعم من سائر قیودها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوای سبز، ۱۰۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۶۵]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۴

آغاز و انجام: برابر

کاتب تمام دیباچه را ننوشته؛ خط: نسخ، کا: عبدالواسع بن محمد هادی قزوینی، تا: ۱۱ محرم ۱۲۲۲ق، جا: قزوین؛ واقف: نائینی؛ ۷۵گ، ۲۹ - ۳۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۴ - ۳۷۲]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۵۵

آغاز: بسمله الحمدلله علی تهذیب المنطق و الکلام و الصلاة و السلام علی رسوله الذی ارسله میزانا للانظار و معیارا للأفکار؛ **انجام:** « و اما محمولاتها فخارجة عن موضوعاتها لامتناع ان یکون الشیء مطلوبا بثبوته له بالبرهان و لیکن هذا آخر الکلام فی هذا الرسالة.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ محشی غالبا از «محمود حسن»؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۶گ، ۲۲- ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۴ - ۱۷۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الظاهر انهما مختصان بالخبر حقیقة بحسب العرف و لایطلقان علی غیره اصلا لا فی عرف عام و لا خاص کما حققنا (کذا) المص و غیره و اما الرابطة.

تذکر: در فهرست به فناری نسبت داده شده است ولی با توجه به آغاز و اینکه می‌گوید این رساله به نام ابوالغازی خان احمد بهادر خان حسنی نگاشته شده، نام مؤلف تغییر یافت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن خرمایی، ۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۶۲]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۳۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ نازیبا، کا: حسن بن بکر بن سلیمان کماحی، تا: اول یک‌شنبه نیمه جمادی الثانی ۱۲۴۶ق؛ محشی، با یادداشت ملا علی بن ملا نقی و غلامرضا بن ملا علی بتاریخ ۲۳ ربیع الثانی ۱۳۲۶؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ (۱پ-۱۴۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۴۳]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۹۶/۲

آغاز: و اذ قد تممنا الحواشی الجلیلة الجلالیة فلاباس علینا ان نکتب علی اصل المتن ما یتعلق بحل مواصعه المشکلة و کشف مباحثه المعضلة استیفاء للمرام و استتماما للکلام

کاتب: جلال الدین بن ملا احمد ارمانی، تا: ۱۲۵۴ق، جا: سنندج؛

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۱ - ۵۰۱]

۲۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۹۷/۱

آغاز: الحمدلله علی تهذیب المنطق و الکلام و الصلوة و السلام علی رسول الذی ارسله میزاناً للانظار و معیاراً للافکار؛ **انجام:**و فی غیرها مع بیوت ... اسماء النسب الواقعة بین کل واحدة من البسائط السبع الاول مع ما بعدها من السبع الاخیرة و هیئة الشکل هذه

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن سلیمان بن قاسم بن مصطفی المنسوب الی مولانا ابی بکر، تا: ۱۲۹۱ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به امضاء «منه»، «عبدالغفور»، «ملا عبدالمجید»، «عبدالقاسم»، «حسن چلبی»، «حیدر بن احمد»، «الشیخ باجوری»، «محمد شرانشی»، «ابن سلیمان»، «عبدالرحیم»، «شهرزوری»، «محمد شروین»، «محیی الدین»، «عبدالحکیم خیالی»، «المسعودی»، «ابن الکریم»، «رسول»، «محمود حسن» و ... و حواشی به نقل از کتب؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۱ر-۱۱۷پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱ - ۱۶۷]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۱۵/۱

آغاز: تعیینه و یمکن ان یجاب عنه بان النفس هی الجوهر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۵۵ص (۱-۱۵۵)، ۱۷ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۷۵]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۲۳گ، ۱۹ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۳۸]

۲۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۵۱/۱

آغاز: الحمدلله علی ما أنعم علینا ظاهراً و باطناً؛ **انجام:** و لله الحمد الأعلی و لرسوله صلاة من العلی و عل آله و ... المفتدی برحمتک یا أرحم الراحمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: عادی، ۵گ (۷پ-۱۱پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [مؤید: ۱ - ۲۹۶]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۲۶

آغاز: من حیث هو جمیل، او یراد من طریقه التعظیم؛ **انجام:** سادس عشر شهر شعبان المعظمنه ۱۰۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۱/۵

آغاز: و اذ قد تمت الحواشی الجلیلة الجلالیة هنالک فلا بأس علینا ان نکتب بعد ذلک علی اصل المتن ما یتعلق بحل مواضعه المشکلة و کشف مباحثه المعضلة استیفاء للمرام و اتماماً للکلام فنقول مستعیناً من الحکیم العلام قوله و قد تقید العامتان و الوقتیتان المطلقان باللاء و ام الذاتی ای المشروطة العامة و العرفیة العامة المذکورتان سابقاً؛ **انجام:** ان یکون الشیء ملزوماً لاحد النقیضتین فان اکل عمرو لا یستلزم اکل زید و لانقیضه بشرح الشمسیة مما من مدونها

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به امضاهای: «منه» و «حسن الچوری» (مورخ ۱۲۹۱ق، برگ ۲۹پ) و «پینجوینی» و «گلنبوی» و «برهان ره» و «عباس» (یکی از آنها در شب جمعه ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۴۶ق، برگ ۸ر) و «یوسف» و «عبدالله یزدی» و «عباس احمدی» و «عباس» (در سوله مبارکه شب دوشنبه اول شعبان ۱۳۴۶ق، برگ ۷۹ر و در قریه حور یک‌شنبه ۴ جمادی الاول ۱۳۴۶ق) و «قزلجی مدظله» و «میر ابوالفتح» و «شروینی» و «حسین خلخالی» و «جمال الدین» و «احمد بن حیدر» و «زیباری» و «ق» و «کنز» و «جامی» (ضیعه الحروف عبدالرحمن سنه ۱۳۲۷، برگ ۱۷۸ر) و ...؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۱۴۹ر-۱۶۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰ - ۳۶۱]

۲۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶۳گ (۲۴۷پ-۳۰۹پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ - ۴۰۹]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی غیرها مع بیوت الاواسط اسماء النسب الواقفه بین کل واحده من البسائط السبع الاولی مع ما بعدها من اسبع الاخیره و هیئة الشکل هذا.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «محمود حسین، چلبی، محمد، ملا محمد شروانی و ...»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی لاجوردی، ۹۶گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم[ف:۱۸-۱۹۶]

۳۱. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۷۹۶]

۳۲. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۱

انجام: لانه لایمکن اجتماع النقیضین التالی مع المقدم کعدم ناطقیة الانسان فح لا یتحقق التوافق علی الصدق. محمد سعید.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی، ۱۳گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۱۲۲]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسائط الاولی مع ما بعدها من الاخیره و صورة الشکل هکذا. تم الکلام بعون الله الملک العلام.

این نسخه یک قسمت از حاشیه میر ابوالفتح است یعنی همان قسمتی است که حاشیه بر کلام ملا جلال دوانی است که به بحث بسایط ختم می‌شود و این نسخه تتمیم نشده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی اغلب از محمود حسن شیرانشی، محمد شیروین، عبدالرحیم، محمد رباعی و غیر هم «که گویا از فضلاء ممالک عثمانیه بوده اند»؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: استانبولی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۰۹]

۳۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۱۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی غیرها من البیوت الاواسط اسماء النسب الواقعة بین کل واحدة من البسایط السبع الاولی مع ما بعدها من السبع الاخیرة و صورة الشکل هکذا.

خط: نستعلیق، کا: محمدهادی رضوی، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۹۲گ (۱پ-۹۲پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ]

● **حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق = الخرارة فی شرح العجالة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq = al-xarrāra fī š.-il ʻujāla

ملا عبدالله بن حسین یزدی، - ۹۸۱ ؟ قمری

mollā ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn-e yazdī (- 1574)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

ملا عبدالله دارای دو حاشیه بر حاشیه تهذیب است حاشیه‌ای کوتاه بر مبحث «موضوع» از دیباچه حاشیة تهذیب المنطق تفتازانی دوانی از حیث تقسیم علم و نیز از حیث علم بما هو علم و اینکه آیا علم به شیء از ذاتیات خود بحث می‌کند یا از اعراض ذاتیات خود، در این رساله محشی اشاره به گفته‌های مؤلف در شرح عقائد عضدیه و همچنین استاد خود و آراء میر سید شریف و دیگران نموده و در پایان، بررسی بیشتر را به همان مراجع رهنمون می‌سازد؛ محشی در حاشیه خود بر حاشیه دوانی بر تهذیب، طی عباراتی وعده تألیف این رساله را داده که متن عبارت چنین است: «و فی المقام بعد اطراف من الکلام عسی ان ناتی بها فی رساله علیحدة ان شاء الله تعالی». حاشیه دیگر او که به نام‌های «الخراره فی شرح العجاله» و «حاشیه حاشیه تهذیب» مشهور می‌باشد حاشیه‌ای است مزجی، تحت عنوان «قوله» تحقیقی و مستدل که بر بخشی از تهذیب است نه تمام آن و در آن از اشارات ابن سینا، قواعد العقائد طوسی، مواقف، حاشیه مطول، شرح مفتاح، حاشیه مطالع میر سید شریف، حاشیه تجرید، حاشیه شمسیه، شرح مطالع و ... یاد می‌کند. ملا عبدالله حاشیه جلالی را تدریس می‌کرده و در اثنای آن به نکات و دقایقی می‌رسیده که قابل ذکر بوده و از این روی آنها را جمع و تدوین کرده و این حاشیه را به وجود آورده است. در فهارس خلطی میان این دو شده که بعضاً تفکیک را دچار مشکل می‌کند لاجرم همه حواشی او تحت یک عنوان آورده شد با دو سرآغاز تا حداقل رساله‌هایی که مشخص است، معلوم گردد.

آغاز۱: بسمله غایة تهذیب الکلام بحمدالله العزیز العلام و نهایة تقریب المرام بالصلوة ... و بعد فهذه حقایق لایحة و دقایق سانحة اثنا مباحثة الحاشیة الجلیلة الجلالیة ... قوله تهذیب المنطق و الکلام التهذیب التحریر و التنقیة ...

آغاز۲: بسمله و به نستعین فی التتمیم. بعد الحمدلله و الصلوة علی عباده الذی اصطفی فهذه کلمات منتشرة و متفرقات منتشرة متعلقة بتحقیق مبحث الموضوع من حاشیة منطق التهذیب التی علقها الاستاد المحقق و التحریر المدقق العالم الربانی العلم العلامة الدوانی قدس الله سره الفها اقل خلق الله الهادی عبدالله البهابادی (گویا: الشهابادی) تذکرة لبعض الاحباء نفعه الله به و سائر الاذکیاء انه قادر علی مایشاء. قوله: ای یرجع البحث الخ. اقول: و بالله التوفیق لما کان بنا المعنی فی هذاالتعریف علی ان کل بحث انما هو عن العرض الذاتی للموضوع ... لاجرم توجه ههنا اشکال

انجام۱: اقول ما افید من اللزوم ظاهر و اما الفرق بین زید وسایر الجزئیات المفروضة ههنا مخفی جدا فافهم الحمدلله الذی محامد الموجودات ... واصلة الیهم ومرضیه لهم قد تمت

انجام۲: ثم النزاع بین النحریرین ههنا کثیر و المجال لا یسع لنقل التفاصیل و تحقیقها فان شئت فاطلب من حواشیهما علی الحاشیه الشریفة علی المطالع تفوز بالمطلوب و حیث وقع الفوز بالمطلوب خاتمة الخطاب فالمرجو من مسبب الاسباب ان یوفقنا للفوز به فی کل باب سیما فی التوصل بلغا الاحباب و التفصی عن مفارقة الاصحاب انه الموفق للصواب و الیه المرجع و المآب.

چاپ: طهران، سنگی، ۱۳۶۶ق.، خشتی، ۱۶۴ص (در هامش)

[الذریعة ۱۴۵/۷و ۶۸/۶؛ دنا ۱۶۸/۴-۱۶۹ (۴۲ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۸

آغاز: بسمله. قوله ای یرجع البحث الخ. اقول و بالله التوفیق؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق تحریری، کا: ابراهیم بن خلیل الله، تا: شعبان ۹۷۱ق؛ کم نقطه، محشی؛ تملک: محمد نصیر بن عزیزالله؛ واقف: عضد الملک، قرن ۱۳؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۷۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۲/۵

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، کا: بایزید بن عنایت الله، بسطامی «بایزید دوم»، تا: عید قربان (۱۰ ذیحجه) ۹۷۴ق، جا: مشهد رضوی حرم مطهر امام رضا؛ محشی با امضاء «م د»؛ کاتب نسخه مولا با یزید بن عنایت الله بسطامی است «بایزید دوم» که از شاگردان ملا عبدالله شوشتری «استاد مجلسی اول» بوده و از اجلای علمای امامیه به شمار می‌آید؛ کاغذ: شرقی، ۷۰گ (۹۶- ۱۶۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۲۸ - ۳۹۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۲/۶

آغاز: البحث اما بان یجعل موضوع العلم بعینه موضوع المسالة؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: بایزید بن عنایت الله، بسطامی «بایزید دوم»، تا: ۹۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ قبل از آغاز نسخه حاشیه‌ای است بر متن کتاب در موضوع تبادر ذهن با امضاء «م د» که به کتاب قبلی مربوط است، غالبا بدون نقطه؛ کاغذ: شرقی، جلد: کاغذی با مقوا، ۱۳گ(۱۶۸-۱۸۰)،۲۱سطر(۶×۱۳)،اندازه:۱۰×۱۸سم[ف: ۲۸ - ۳۹۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۵/۲-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمد هو الوصف بالجميل على جهة التعظيم و التبجيل اقول و بالله التوفيق ... اطلق قدس سره الوصف فى تعريف الحمد و لم يقيده بكونه باللسان؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: علی دوست بن فتح الله، تا: ۹۷۶ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مؤلف با نشان «منه سلمه الله یا منه مدظله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی، ۵۴گ (۵۷پ-۱۱۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲۳ - ۷۸۹]

۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۸۲

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: ۹۹۰ق؛ ۵۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۳۴۷]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۹۱

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد واقفی شریف، تا: ۸ رمضان ۹۹۵ق، جا: شیراز؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۴۴۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین محمد بن کمال الدین حسین قهپائی، تا: ۹۹۹ق؛ جلد: تیماج سبز، ۹گ (۱۲پ-۲۰پ)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۲ - ۲۸۴]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۷/۳

خط: نستعلیق، کا: ضیاء الحق موسوی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ (۱۴۵پ-۲۰۲ر)، ۲۱ سطر (۶×۱۱/۵-۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: - ۲۶۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۹

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از «میر فخرالدین» و بعضاً به لفظ «منه ره» و دیگران؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۸/۲سم [ف: ۲۴ - ۱۳۹]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «الراجی عبدالفتاح» (بیضی طره‌ای)، «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده حسين بن محمد» (بیضی)، «عبده محمد حسین»، «اللهم صل علی محمد و آل محمد»؛ جلد: مقوا تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲ - ۹۳]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۸۱/۲

آغاز: بسملة، لا يخفى بعد ما تقرر من أن وجود الواجب عينه عدم تمشى هذا الجواب قال س فى الحاشية: بل عدم التمشى الدليل ايضاً انتهى، فانه على تقدير عينية الوجوب لذات الواجب؛ **انجام:** و حاصل المصادرة ان الأربعة المتناسبة اى التى يكون نسبة الأول منها الى الثانى نسبته الثالث الى الرابع هى التى اذا أخذ أى اضعاف أمكن ما لانهاية لها ...

مشتمل بر بحث خواص الواجب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «م د مدظله»؛ کاغذ: شرقی، ۷۲گ (۹۴پ-۱۶۵پ)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳۶ - ۶۴۳]

۱۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۲/۱ - ب

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، سطور چلیپایی (۸×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: - ۵۰۸]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۰۳/۴

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «عبدعلی» (به شکل دانه انگور)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا، رویه کاغذ طوسی، ۱۱گ (۱۴۸پ-۱۵۸پ)، ۱۷-۲۵ سطر (۵/۲-۶/۳ × ۱۰/۶-۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۹۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۲۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** اقول ما افيد من اللزوم ظ ... فخفى جدا فافهم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مقابله شده، محشی با نشانه «منه»؛ تملک: عبدالصمد بن حسین محلاتی در ۱۲۹۵، عناية الله بن عبدالکافی نایینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۴گ، ۱۶ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۲۷سم [ف: ۱۲ - ۲۵۴۰]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نستعلیق، کا: امین الدین محمد بن شهاب الدین علی، تا: ۱۰۰۹ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۸۹پ-۱۰۳پ)، ۲۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۶ - ۲۴۵۱]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۱۳/۱-۲۷/۱۸۳

آغاز و انجام: برابر ۱

خط: نسخ، کا: عماد الدین محمود بن حجت الله حسینی اسدآبادی، تا: دوشنبه ۷ شوال ۱۰۱۱ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۶۴]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۱۳/۲-۲۷/۱۸۳

آغاز و انجام: برابر۲

خط: نسخ، کا: عماد الدین محمود بن حجت الله حسینی، تا: ۱۰۱۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۶۴]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۶۲/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد شریف تبریزی، تا: پنج‌شنبه ۱۹ ذیقعده ۱۰۱۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶۴گ (۹۷پ-۱۶۰ر)، ۲۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۶

- ۴۴۲]
۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۳۹/۳
آغاز و انجام: برابر۱
خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد بن صفی الدین محمد ابرقوئی، تا: ۱۰۲۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ (۹۵پ-۱۵۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۴ - ۳۸۹]
۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۶۹
آغاز و انجام: برابر۱
خط: نسخ، کا: میر خان بن ولی خلخالی، تا: ۲۰ محرم ۱۰۳۱ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد حسینی، گنجعلی بن محمد علی اصفهانی با مهر «المتوکل علی الله الغنی گنجعلی بن محمدعلی» (بیضی)؛ مهر: «ابتیاع محمد طاهر سنه ۱۱۳۵»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، طبله دار، ۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۳۲ - ۲۹۳]
۲۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۲۹
آغاز و انجام: برابر۱
ازاول تا آخر؛خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه محرم ۱۰۴۵ق؛ محشی؛ تملک: سید محمد بن نصیر رضوی خادم در ۱۱۴۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف مخ: ۱ - ۱۹۶]
۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹
آغاز و انجام: برابر۱
خط: نستعلیق، کا: محمد نقی بن محمد اشرف الشریف استرابادی، تا: رجب ۱۰۶۰ق، جا: مشهد رضوی مدرسه خیرات خان؛ واقف: ملاموسی گیلانی، قرن ۱۳ هجری؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۸۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۰۶]
۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰
آغاز و انجام: برابر۱
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۸۱ق؛ محشی اغلب با رمز «سلطان غفرله»؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ - ۳۰۷]
۲۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۸۹/۱
آغاز و انجام: برابر۱
خط: شکسته، نستعلیق، کا: سید عبدالمطلب بن ابی طالب، تا: عصر دوشنبه ۱۵ جمادی الثانی۱۰۸۲ق؛ محشی به حواشی «سلطان»، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۸گ، ۱۷ سطر (۳/۵×۷/۵)، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۳ - ۹۱۸]
۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۰۸
آغاز: برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۸ سطر (۵×۱۶)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۳۱۳]
۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶/۱
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** بحسب نفس الامر لا بمجرد الاعتبار و یکثر زید فی ضمن هذه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۲۳گ (۲پ-۱۲۴پ)، اندازه: ۷/۴×۱۵سم [ف: ۱ - ۲۷]
۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** بحسب نفس الامر لا بمجرد الاعتبار و یکثر زید فی ضمن هذه.
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۴۱ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملک: محمد حسین بن محمد صالح حسینی، بخشیدن او کتاب را به پسرش عبدالباقی به تاریخ ۱۱۴۱، بخشیدن او کتاب را به پسرش محمد حسین و مهر «عبده عبدالباقی الحسینی» (بیضی)؛ ۸۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ - ۷۲]
۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۳۷
آغاز و انجام: برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ وقف‌نامه مورخ ۱۳۰۱ با مهر محمد طاهر، تنکابنی این نسخه را بر عموم وقف و در وقف‌نامه از پدر و برادرش یاد کرده است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۰ - ۱۷۱۸]
۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۳۰-۱۶/۱۴۰
آغاز و انجام: برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: مقوا اسلیمی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۷۰۳]
۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۲۰۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج زرد، ۱۱۶گ، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۸×۱۰/۵سم [ف: ۴ - ۱۷۲]
۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۷۵
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن علی محمد الصباغ، تا: شعبان ۱۲۲۳ق، جا: مدرسه کاظم بیک؛ مهرهای بیضوی «عبده مؤمن الحسینی» (بیضی)، «عبده محمد علی الحسینی»؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۲ - ۶۳]
۳۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۸۴/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق [ف: - ۱۰۳]
۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۹/۱
آغاز و انجام: برابر۱
خط: نستعلیق، کا: علی نقی ابن سید اسمعیل، تا: رمضان ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن زرکوب، ۸۳گ (۱-۸۳)، ۱۷-۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲ - ۳۶۴]
۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۳۶۳
آغاز: بسمله، قوله الحمدالله افتتح بمحمدالله؛ **انجام:** و کذا تری المتأخرین کصاحب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا [الفبائی ف: - ۱۸۸]
۳۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۸

آغاز و انجام: برابر۱
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل قزوینی، تا: رمضان ۱۲۴۶ق؛ مقابله شده در همان سال با اصل؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۹/۸سم [ف: ۱ – ۱۶۳]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ ذیحجه ۱۲۵۶ق؛ ۸۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ – ۳۷۲]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۰۲/۱
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فان قیل المراد الدلالة جزء اللفظ من حیث انه جزء.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مشمع لاجوردی، ۷۹گ (۱–۷۹)، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۲۲۱]

۳۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۱۷/۴
آغاز و انجام: برابر۲
خط: نستعلیق، کا: محمدهادی رضوی، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۴گ (۱۴۰پ–۱۵۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم[ف مخ]

۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۶۴/۲
آغاز: بسمله، الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ابعاد متن: ۹×۱۳/۵، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ – ۹۱۰]

۴۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۹۴
خط: نستعلیق، کا: محمود استرآبادی، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: محمد یوسف امیری کله کلائی من بلوک کجارستاق؛ واقف: محمد طالب بن محمد یوسف؛ ۹۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: – ۱۰۳]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۱۰/۳
آغاز و انجام: برابر۲
خط: نستعلیق و نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ص (۱۵۰–۱۶۲)، ۱۷–۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲/۵سم [ف: ۳۲ – ۲۴]

۴۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱–ح/۳۵۷
آغاز: بسمله – الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سید نا و مولانا الامی الفاتح الخاتم سید المرسلین؛ **انجام:** الحمد لله رب العرش العظیم والصلوة والسلام علی سیدنا و مولانا محمد النبی الکریم و علی آله و اصحابه اجمعین؛ انجامه نسخه:هذا آخر تحریره سلمه الله تعالی الی آخر لمقدمه شرح الشمسیه و قوبلت معه علی حسب الطاقه لانه کان فی همه سفر فلیعذر الواقف علیها
خط: نسخ نزدیک به کوفی، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: سفید نازک، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۹۴گ، ۲۷ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱ – ۳۳۸]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۲۰/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۱۰۶ر–۱۱۴ر) [مختصر ف: – ۲۷۴]

● حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق = حاشیة شرح الدوانی ... = حاشیة شرح تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

فخرالدین حسینی، محمد بن حسین، – ۹۸۴ ؟ قمری

faxr-od-dīn-e hoseynī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1577)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

حاشیه‌ای است متوسط با عناوین «قوله». در مقدمه این رساله می‌گوید: «ان حاشیه تهذیب المنطق لمحقق المعانی و مشید المبانی المحقق الدوانی محتویة علی تحقیقات ...» و بعد می‌گوید این کتاب با این مزیت واجد مشکلات و استار چندی بود لذا بر آن شدم که رفع این استارکنم و حجاب از روی آن بردارم و شرحی در خور مباحث آن آورم پس به این شرح پرداختم. سال درگذشت محشی گرچه با تردید ۹۸۴ آورده شده ولی نسخه این حاشیه که به خط مؤلف معرفی شده اگر خطائی رخ نداده باشد معلوم می‌کند، او تا سال ۹۸۶ ق زنده بوده است.

آغاز: بسمله. اما بعد حمدالله مفیض الصور العلمیة و الصلوة علی خیر البریة و آله و صحبه العلیة فیقول ... محمد بن حسین الشهیر بفخرالدین الحسینی ان حاشیة التهذیب لمحقق المعانی و مشید المبانی المحقق الدوانی محتوبة علی تحقیقات راثقة و تدقیقات فائقة لکن لغایة الایجاز و نهایة الالغاز اردت هتک الاستار ... مع الاشارة الی ما افاده السید السند الاستاد العلامة احسن الله اکرامه و نبذ مما سنح لی فی المباحث المعضلة ...

انجام: قوله: و کذلک الحال فی کل کلی لایختلف فیه الکثرة و غیر محسوس بل معقول صرف لانه موجود لظهور ان مالافرد له فی الخارج غیر موجود فیه. قوله: فالوجود واحد. قدمرمافیه فلا نغفل

[کشف الظنون: ۵۱۶/۱؛ دنا ۱۶۹/۴ (۸ نسخه)؛ کتابشناسی مکتب فلسفی شیراز ص ۲۱۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۴ ض
کاتب = مؤلف، تا: ۹۸۶ق [د.ث. مجلس]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۳۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی با نشان «منه مدظله»؛ تملک: سعید بن مساعد حویزی، محمد اشرف حسنی حسینی طباطبایی با مهر «محمد اشرف طباطبایی بن حبیب الله حسنی ۱۰۳۳» (دایره)؛ وقف بر طلبه‌های شیراز توسط سید عبدالله؛

۱۲۲گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۶۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیجتمع النقیضان فیه و لا الی الثانی و الا لکان الاعم ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه ظله العالی»، مصحح؛ تملک: محمد امین بن آقاجانی با مهر «یا کافی المهمات» (بیضی)؛ ۶۴گ (۴۵-۱۰۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۲ - ۱۷۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۸۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد أجاب من الشخید صدر المدققین بان الحکم فی القضیة عل یالعنوان و هو معلوم و المحمول انما ... لإفراده الغیر المعلومة علی ما ذهب الیه المتقدمون ... بمقدمات متصلة طویل الذیل یقلته عی حده فلابطول ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی بانشان «منه»، عبارت «یا کبیکج ماشاءالله»؛ مهر: «یا امام حسین» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۹۳گ (۱ر-۹۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۷×۱۱/۵سم [ف: ۳۶ - ۶۴۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۲۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: امین الدین محمد بن شهاب الدین علی، تا: جمعه غره ذیقعده ۱۰۰۹ق؛ محشی با نشان «منه» و در برخی از آنها نشان داده شده که روی سخن با کدامیک از دانشمندان می‌باشد مانند «و هو المولی الفاضل خواجه حسنشاه الشیرازی -منه» و «افید، اشارة الی السید الاستاد العلامة غیاث العالمین فی العالمین منصور الشیرازی و السید السند المدقق و صدرالمدققین اشارة الی الاستاد التحریر المدقق صدرالدین محمد الشیرازی و بعض الفضلا، تلویح الی المولی الفاضل خواجه جمال الدین محمود الشیرازی و قد قیل، رمز الی الفاضل الشارح مولانا عصام الدین ابراهیم الاسفرائینی. و بعض الافاضل، الی السید الفاضل المدقق الامیر ابوالبقاء السمرقندی و الفاضل التونی، الی المولی الفاضل مولانا معین الدین التونی و الفاضل الخوافی الی المولی حسام الدین داود المحشی شکرالله سعیهم - منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۸۵گ (۳پ-۸۷پ)، ۲۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۶ - ۲۴۵۰]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۱۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سلیم الطباطبائی، تا: ۱۰۲۲ق؛ محشی با امضای «منه دام ظله العالی»؛کاغذ: اصفهانی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۹۶گ، ۲۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۵ - ۱۲۶]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۴۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۷ص (۱۹۰-۳۳۶)، ۱۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۲۲۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۴۴ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و لم یعتبر فی غیر البین الخ یعنی لم یعتبر فی غیر البین اللازم الذی یکون بخلاف البین ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۱۷]

● حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

خلخالی، حسین بن حسن، - ۱۰۱۴ قمری

xalxālī, hoseyn ebn-e hasan (- 1606)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

تاریخ تألیف: ۱۱ جمادی الثانی ۱۰۰۶ق

حاشیه مفصلی است بر حاشیه ملا جلال دوانی بر «تهذیب المنطق» سعدالدین تفتازانی با عناوین «قوله، قوله». مؤلف این حاشیه را به جهت فرزندش برهان الدین محمد تألیف کرده است. از کتاب‌های وی پیداست که او سنی اشعری می‌باشد. در آغاز این حاشیه پس از یاد کردن نام دوانی و نام خود می‌گوید: این حاشیه را برای تأیید گفتار دوانی و برای پسرم برهان الدین نگاشته‌ام. این حاشیه تا مبحث دائم و مشروط می‌رسد.

آغاز: نحمدک یا من نور قلوب العارفین بانوار المعارف الالهیة و نشکرک یامن زین صدور العالمین بانواع العلوم الیقینیة ونصلی علی رسول الذی ارسلته هادیاً الی السعادة السرمدیة ...

انجام: ثم وضع النسبة بین کل اثنین من تلک البسائط فی سائر المربعات المشترکة بین سائر الجداول الطولیة و العرضیة علی هذه الهیئته تم هذا المرقوم بعون الحی القیوم.

[الذریعة ۵۹/۶؛ دنا ۱۷۰/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۰/۱

آغاز: علی ما ذهب الیه الشیخ الرئیس او فی جوهر مجرد؛ **انجام:** برابر

خط: تحریری، کا: محمود بن اسکندر بن یحیی بن رمضان بن علی ارموی، تا: ۱۰۰۷ق، جا: وان مدرسه خسرو پاشا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج جگری، ۴۲ص (۱-۴۲)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲ - ۲۸۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** استیفاء للمرام و استتماماً للکلام فی هذا المقام و الیه الموفق فی الافتتاح و الاختتام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۶ شعبان ۱۰۱۲ق؛ افتادگی: وسط؛

۱۴۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۴ - ۳۷۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۱۳۵ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۷۸گ (۱پ–۷۸ر)، ۱۳ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۳۶]

۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۴۸/۵

خط: نستعلیق ترک، کا: احمد بن الیاس غربی شنفری، تا: دوشنبه رجب ۱۰۲۱ق، جا: عمادیه مدرسه قاضی [نشریه: ۲ - ۱۱۴]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۰۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یوسف بن احمد شاهویی، تا: ۱۰۵۷ق، جا: بغداد؛ مصحح، محشی از مؤلف با امضای « منه عفی عنه»؛ مهر: «محمد حسین الحسینی الحسنی ۱۲۲۴» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۸]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۱۵

آغاز: قوله هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل انما اشترط کون الوصف علی جهة التعظیم و التبجیل ای الظاهری و الباطنی معاً لانه اذا خالفه افعال الجوارح کان عاریاً عن مطابقه الاعتقاد؛ **انجام:** برابر

دیباجه ندارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سعد الدین، تا: صفر ۱۳۳۲ق؛ محشی با امضای سعدالدین و قزلچی، بر روی صفحه اول کتاب به «میر ابوالفتح» نسبت داده که با تطبیق آغاز متن آن معلوم شد نسبت اشتباه بوده است؛ جلد: مقوا، ۱۱۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۸]

۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۱۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۴۰گ (۳۰پ–۶۹پ)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱ - ۱۸۵]

● حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

شوشتری، نورالله بن شرف الدین، ۹۵۶ - ۱۰۱۹ قمری

šūštarī, nūr-ol-lāh ebn-e šaraf-od-dīn (1550 - 1611)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه جلال الدین محمد بن اسعد دوانی بر «تهذیب المنطق» تفتازانی. محشی اشکالاتی نیز بر دوانی وارد کرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۹۵

آغاز: بسمله، تهذیب المنطق و الکلام بحمدالله الملک العلام رسم عام للناقص و التام و تذهیبه باجناس الحمد و فصول السلام خاصة شاملة لنوع الانام؛ **انجام:** قوله و هو مطلق الصورة اه ... و الظاهر ان الواو ههنا حالیة یعنی تعریفا لعلم بالحصول لایشمل الجهل المرکب و لالعلم بالجزئیات و الحال (کذا) ان المراد.»

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۳۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳سم [ف: ۲۴ – ۱۳۸]

● حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

هروی، محمد زاهد بن محمد اسلم، – ۱۱۰۱ قمری

heravī, mohammad zāhed ebn-e mohammad aslam (- 1690)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر «حاشیة تهذیب المنطق» ملاجلال الدین دوانی.

آغاز: بسمله قوله الحمد آه المراد بالحمد المعنی المصدری و هو ما یعبر عنه بالفارسیة به ستودن او الحاصل للمصدر و هو ما یعبر عنه بالفارسیة به ستایش ...

انجام: علی ان الحکم فی المحصورات علی الافراد بالذات و انطباقه علی جمیع المواد او الاعتبار الفرض

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة شرح التهذیب؛ لکهنوی، حسن

۲- حاشیة حاشیة شرح الدوانی علی تهذیب المنطق؛ قاضی مبارک

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۰۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: صادق بن عتیق الله، تا: ۱۱۳۷ق؛ ۷۴گ (۱پ–۷۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [مؤید: ۲ - ۱۹۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ترک رواتب الحصر فی القسمة علی ذلک التقدیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی بعضا با رمز«منه»؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۴۱گ، ۱۴ – ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۷۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ واقف: سید علی اصغر اصغرزاده، اردیبهشت ۱۳۲۸؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه مشکی، ۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۴۴۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۸۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، یادداشت محمد موسوی الجزایری؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ کاغذ: دولت آبادی آهار مهره، ۳۵ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رایانه]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۹۵ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایلتفتون الی ما قیل او یقال.» « و نبهوا الی انها ممتنعة الوجود لیس بثابت.
در فهرست ناشناس. موجودی تا مبحث «المعلوم التصوری» است؛ اهدایی:رهبری،خرداد۱۳۷۳؛کاغذ:نخودی آهار مهره،جلد:مقوا عطف تیماج،۴۸گ،۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۴ – ۱۴۰]

● حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ‘alā tahḏīb-il manṭiq

مولوی، محمد حسن

mowlavī, mohammad hasan

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)
حاشیه‌ای است ظاهراً بر «حاشیه تهذیب المنطق» جلال الدین محمد بن اسعد دوانی با عنوان: «قوله، قوله» بیشتر به نقد پرداخته است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۶۷
آغاز: قوله المعنی المصدری الخ قیل المعنی المصدری من مقولة الفعل او الانفعال فهو امر غیر قار الذات؛ **انجام:** و لا یفی لدفعه الفطرة و ان بقی، فلا یمکن رعایتها ایضا فمن هذه الجهة عین الطرق و هو المراد للمحشی فتامل.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ رمضان ۱۱۸۲ق؛ جلد: گالینگور، ۳۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۱ – ۱۸۶]

● حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ‘alā tahḏīb-il manṭiq

قاضی مبارک

qāzī mobārak

وابسته به: حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ هروی، محمد زاهد بن محمد اسلم (–۱۱۰۱)
حاشیه انتقادی است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه میر زاهد بر شرح تهذیب المنطق جلال الدین دوانی.
آغاز: قوله او الحاصل بالمصدر، اعلم ان المصدر قد یحصل صلة للفاعل یعنی فأنت قائم بهن کما اذا أراد القیام ...
انجام: فعلی تقدیر کون المقصود ارجاع تلک الموضوعات الی الموصل القریب الخاصة الی التأولیل فتفکر.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد نورخان، تا: جمادی الثانی ۱۲۰۵ق، جا: مسجد حکیم مظفر حسین خان در مقام وزیر گنج؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۰۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لان سلمنا فلا نسلم ان العلم الیقینی بالجزئیات لا یحصل الا من قبیل الکلیات لانه یجوز ان یکون العم
بالای برگ اول کتاب در نسخه مؤلف حاشیه «قاضی مبارک» دانسته شده؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای نخودی، ۴۶گ (۲۹پ-۷۴)، ۱۷ سطر (۱۰×۲۰/۵)، اندازه:۱۷×۲۹/۵سم [ف: ۱۷ – ۴۴۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۰۹
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «حاشیة منطقیة» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر بخاری، تا: ۱۲۴۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: – ۱۸۳]

● حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ‘alā tahḏīb-il manṭiq

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = العجالة = حاشیة الدوانی دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

غیر همانند:

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶۳/۱
آغاز: الاخلاء عن مراعاة اصل المعنی و غفل عن ان مثل هذا انما یکون محسنا فی کلام بلیغ لا فیما خلا عن البلاغة؛ **انجام:** و نقول امکان تحقق معنی لا لازم له فی نفس الامر بین بل واقع کما لا یخفی
حاشیه انتقادی است بسیار مختصر با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه جلال الدین محمد بن اسعد دوانی که معروف به «العجاله» است. محشی در بعضی مقاطع به تفصیل و نقل پاره‌ای از گفته‌ها و رد و ایراد در آنها پرداخته است. در پایان نسخه «الحاشیة المنصوریة» نامیده شده و در دیباچه نام حسن بن علی بن حسن معروف به حسن شاه بقال شیرازی آمده. باید دقت شود که این حاشیه از کیست؛ خط: نستعلیق، کا: علاء الدین محمد بن حسین الحافظ القاری، تا: شعبان ۹۶۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سبز، ۱۵گ

(۱ر-۱۵ر)، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۴ - ۲۹۱]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۷۳/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳ - ۴۲]

۳. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۱

آغاز: غاية تهذيب الكلام بحمدالله العزيز العلام و نهاية تقرير المرام الصلاة

حاشیه نخستین از دوانی است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب بن ابی طالب، تا: ۱۰۸۲ق، قطع: بغلی [نشریه: ۵ - ۵۹۴]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۹۶/۳-۱۴/۱۴۶

آغاز: الحمدلله و الصلوة على عباده الذين اصطفى فهذه كلمات ميسرة ومتفرقات منتشرة متعلقة بتحقيق مبحث الموضوع من حاشية منطق التهذيب؛ **انجام:** حيث وقع الفوز بالمطلوب خاتمة الكتاب فالمرجو من مسبب الاسباب ان يوفقنا للفوز به فى كل باب سيما التواصل الى لقاء الاحباب

حاشیه مفصلی است بر بخش «مبحث موضوع» حاشیه تهذیب المنطق ملاجلال دوانی؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بی نقطه است؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۶۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۸۲

آغاز: بسمله، قوله تهذيب المنطق و الكلام التهذيب التحرير و التنقيح المنطق و الكلام بمعنى واحد؛ **انجام:** و العلم الحاصل بالنظر موقوف على النظر

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه جلال الدین دوانی بر تهذیب المنطق تفتازانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی فرنگی، ۲۳گ، ۲۵ - ۲۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۳۹]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۳۶/۱-۵۹/۵۶

آغاز: ان يقال و يمكن ان يراد اهل الاسلام بدون قوله بالاسلام و ان يقال و يمكن ان يراد بعقايد الاسلام؛ **انجام:** هكذا ينبغى تحقيق المطالب التصورية حتى يستحسن الشروع فى المطالب التصديقية والله الموفق

حاشیه‌ای است بر حاشیه دوانی بر تهذیب المنطق تفتازانی؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن عثمان المنسوب الى الارزن الروم، تا: غره ربیع الثانی ۱۱۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۸گ (۱-۸۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۶۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۷/۲

آغاز: قال وحيد زمانه تغمده الله بغفرانه (يقال مدحت اللؤلؤ على صفانها)؛ **انجام:** و اما الى امكان الحمل دون الفعل. تم الكتاب بعون الله سبحانه القوى فى تاريخ سنة ۱۰۵۷

حاشیه‌ای است بر حاشیه دوانی بر تهذیب المنطق تفتازانی و نگارنده آن پیدا نیست که کیست؛ بی کا، بی‌تا؛ ۴۶گ(۴۱پ-۸۶پ) [ف: ۳ - ۳۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۳/۱

ترجمه حاشیه‌ای است بر شرح جلال الدین محمد بن اسعد دوانی بر تهذیب المنطق تفتازانی؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۴گ (۱ر-۵۴ ر) [مختصر ف: - ۲۸۴]

۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۵۱/۴

آغاز: قوله الحمد، قالوا: الحمد قول خاص، يرد عليه أنه يلزم منه أن يكون المقول هو المحمود؛ **انجام:** أن يستدل فى ابطال جميع التصديقات مختصراً بأن القول بأنا نحتاج الى فكر و نظر ...

تعلیقاتی بر رساله سوم این مجموع که حاشیه‌ای است ناشناس بر شرح تهذیب المنطق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶گ (۵۴پ-۶۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [مؤید: ۱-۲۹۷]

● حاشية حاشية الدوانی علی حاشية تحرير القواعد المنطقية / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā ḥāšīyat-i taḥrīr-il qawāʻid-il manṭiqīya

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

وابسته به: حاشية حاشية الجرجانی علی تحرير القواعد المنطقية = حاشية الدوانی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

او در این رساله به دفع شبهات و ایرادات برخی از متأخران که در شرح شمسیه قطب رازی و حواشی وارد کرده می‌پردازد.

آغاز: الحمدلله على ما وفقنا للتصديق بمصداق رسالة شمسية الاشراق و السلام على من اشرفها و حققها غياث حق نورية، و بانوار ... و بعد فان الفقير غياث المشهور بمنصور يقول: ان هذا المنطق قانون يعصم مراعاتها اذهان الناظرين بماطغى عن الاذعان به قلم بعض. القاصرين من اجلة المعاصرين فى شرح القطبية للرسالة الشمسية وحواشيه الشريفة الشريفية

[الذريعة ۱۳۲/۲۰؛ ريحانةالادب ۲۶۰/۴؛ دنا ۱۷۱/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷/۹-طباطبائی

آغاز: (نسخه خطبه و دیباچه ندارد و چنین آغاز می‌شود:) بعض من تانس فى الناس تفضل بفضول الوسواس فابرز ما كمن فيه و لعدم حيائه لا يخفيه ... فكتب اولا ناقلا: فانك اذا قلت الشمس الطالعه ... ثم قال ذكر فى بعض الحواشى ان هذا غير ممكن؛ **انجام:** فيحسب التحقيق تشكيكا و يقول ما مرمن الاوهام الكاذبه.

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: ۹۵۰ق؛ افتادگی: انجام؛ در بالای نسخه آمده است: «هذا ما كتب استاد البشر رد الاعتراض الفاضل السيد جليل على ما ذكر العالم العلامه صدرا محمد فى حاشية الشمسية»؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای،

۲گ (۸۲پ-۸۳پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۲- ۲۰۰]

۲. شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: غیاث الدین محمد مشهور به میرک عقیلی تبریزی، تا: ۹۶۳ق؛ اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۱ - ۵۵]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۱۸/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان العلم منقسم الی التصور والتصدیق

ناقص؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۱۲گ (۱۸۹ر-۲۰۰ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴ - ۱۵۴]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان العلم منقسم الی التصور والتصدیق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ در پایان نسخه چند سطر سفید مانده و گویا هنوز امید می‌رفت که دشتکی آن را کامل سازد؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۶۲گ (۴پ-۶۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۵۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۳۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** کل مرکب صادر عن فاعلی مختار لابدله من علة و صورة فانه شامل العرض المرکب الصادر عن المختار، فافهم. والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سیاه، ۱۸گ (۹۴پ-۱۱۱پ)، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۶ - ۲۴۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۵

آغاز: بسمله. و اما ان یراد بدخول علی هذا الاسلوب الخاص؛ **انجام:** تمت الحاشیه المتعلقه علی الحاشیه التی هی منسوبه الی العالم الفاضل الدوانی مؤلفها السید السند المحقق الامیر غیاث الدین منصور الشیرازی غفر ذنوبه و ستر عیوبه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱- ۲۹۹]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۱۵/۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** لابد من علة و صورة فانه شامل للعرض المرکب الصادر عن المختار فافهم و الله اعلم بالصواب والیه المرجع و المآب

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۱۹گ (۱۱۹پ-۱۳۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۹ - ۳۷۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۶۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لعل العلامة اختار الظهور علی الدلالة ...

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۷پ-۲۳پ)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۳۶۵]

← حاشیة حاشیة الدوانی علی لوامع الاسرار ⟵ حاشیة لوامع الاسرار

← حاشیة حاشیة الدوانی علی لوامع الاسرار ⟵ حاشیة حاشیة الدوانی علی حاشیة تحریر القواعد المنطقیة

● حاشیة حاشیة الدوانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة حاشیة القدیمة علی لوامع الاسرار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā lawāmiʻ-il asrār fī š.-i maṭāliʻ-il anwār

مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، ۱۰۳۷؟ - ۱۱۲۷ قمری

masīhā fedeškū'ī, mohammad masīh ebn-e esmā'īl (1628 - 1715)

وابسته به: حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة القدیمة علی حاشیة شرح المطالع = تنویر المطالع القدیمة؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

آغاز: بسمله اما بعد الحمد والصلوة فیقول الراجی عفو ربه الغنی بن اسمعیل محمدمسیح هذه هفوات اتفقت منی حین اشتغال بمطالعة الحاشیة القدیمة للمحقق الدوانی علی الشرح المطالع ... قوله: کثرة مخصوصة بالماء الجار اما لغو متعلق بمخصوصه ...

انجام: یکون کل من امکان حمل آلایة علی المعنی العرفی ودفع الاحتمال المعنی اللغوی تماما فیظهر معنیین المعنی العرفی الامجرد صحة هذا ...

[دنا ۴/۱۷۱]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۲-۶/۱۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یوسف بن میر محمد، تا: قرن ۱۱؛ ۳۳گ، ۱۳-۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۶۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۴۵/۶

کا: محمد جعفر بن محمد صادق، تا: ۱۱۱۷ق؛ مهر: کاتب؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۷۱۸]

● حاشیة حاشیة الدوانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwānī ʻalā lawāmiʻ-il asrār fī š.-i maṭāliʻ-il anwār

عرفی طالقانی، محمد نعیم بن محمد تقی، ق۱۲ قمری

'orfī tāleqānī, mohammad na'īm ebn-e mohammad taqī (- 18c)

وابسته به: حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار =

حاشیة القدیمة علی حاشیة شرح المطالع = تنویر المطالع القدیمة؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)
«مطالع الانوار» اثر سراج الدین محمود بن ابی بکر ارموی (– ۶۸۹ق) رساله‌ای معروف در علم منطق است. شرح مشهور آن موسوم به «لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار» اثر قطب الدین محمد بن محمد بویهی رازی (– ۷۶۶ق) نیز پایه اشتهارش به اصل متن می‌رسد. بر این شرح حواشی بسیاری نگاشته شده که حاشیه جلال الدین محمد دوانی از معروف‌ترین آنهاست. این رساله حاشیه و تعلیقه‌هایی بر حاشیه جلالیه بر شرح مطالع است که مؤلف در اثناء مباحثاتش نگاشته و به خواهش برخی دوستانش جمع کرده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۰۹/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۸گ، ۱۷ سطر [ف: ۱ – ۳۰۵]

← حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید ⟵ حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید = حاشیه بر حاشیه قدیم ملا جلال بر شرح جدید تجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

ملا عبدالله بن حسین یزدی، – ۹۸۱ ؟ قمری

mollā ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn-e yazdī (- 1574)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)
حاشیه پرنکته و دقیقی است بر حاشیه قدیم دوانی بر شرح جدید تجرید، در امور عامه (مقصد اول) از مبحث واجب الوجود تا بخشی از اوایل مبحث ماهیت. ملا عبدالله یزدی در ادامه این حاشیه، حاشیه‌ای نیز بر مبحث جواهر و اعراض دارد، این حاشیه که به دنبال سه قرن بحث و مجادله میان دانشمندان و حکمای عصر ایلخانان تا عصر صفوی، درباره اثر گرانقدر معروف کلامی تجرید العقائد خواجه نصیرالدین طوسی (– ۶۷۲ ق) به رشته تحریر درآمده است، از حیث محشی توانمند آن که دست کم، سه شرح عمده و چهار حاشیه معروف و محوری را که جامع نظرات زبدگان علم کلام و فلسفه از شیعه و سنی بوده‌اند، مد نظر داشته، بسیار حائز اهمیت است. مؤلف در این حاشیه از کسی که به عنوان استاد یاد می‌کند، جمال الدین محمود شیرازی است که وی از شاگردان زبده ملا جلال دوانی است. (سید محمود مرعشی)
آغاز۱: قوله ای لا بذلک الحال اراد قدس سره ان المتقوم ان اجری علی ظاهره اعنی الاستغناء

آغاز۲: بسمله لایخفی بعد ما تقرر ان وجود الواجب عینه عدم تمشی هذا الجواب. قال قدس سره فی الحاشیة عدم تمشی الدلیل ایضا انتهی فانه علی تقدیر عینیة الوجوب لذات الواجب ...
انجام۱: کالنسبة بین الاجزاء العددیة کما سبق نقله من خامس عاشرة الاصول.
انجام ۲: فان جهة الوحدة الکل ایضا متحققة فی نفس الامر و کل جملة تحقق فیها جهة وحدة فی نفس الامر فهی هناک
[ریحانة الادب ۳۹۱/۶؛ الذریعه ۶۸/۶؛ دنا ۱۶۰/۴ (۱۳ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۴۲/۲
خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد شریف اصفهانی، تا: شنبه ۱۲ شوال ۹۸۵ق، جا: یزد؛ جلد: تیماج سبز، ۱۹گ (۲۹پ–۴۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۱ – ۱۹۹]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۵۱/۸
آغاز و انجام: برابر۲
خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالکریم بن شریف الله طولی، تا: ۱۰۱۳ق، جا: اصفهان و شیراز؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی، ۶۷گ (۹۶–۱۶۲)، ۲۸–۲۰ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۱۵۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۶۲/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد شریف تبریزی، تا: ۲۳ ربیع الثانی ۱۰۱۵ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۱گ (۱پ–۳۱ر)، ۲۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۴۴۲]

۴. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۰۱/۱
آغاز: قوله: بناء علی تعسره، أی تعسر الأمر العام
خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد، تا: چهارشنبه ۲ ذیحجه ۱۰۱۶ق [ف: – ۷۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۷۲/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و هی ان المیاه الحاصلة بعد التعریف مغایرة للماء الواحد الذی کان قبل و بالجملة ان الجسم الواحد لایصیر کثیرا مع بقاء هویته؛ تمت الحاشیة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۰۲۳ق؛ مصحح، محشی، در این نسخه مبحث وجود و ماهیت از برگ ۱۳۵ جدا از یکدیگر تحریر شده است لکن مطالب پیوسته است؛ مهر: علاءالدین حسین حسینی، مشهور به خلیفه سلطان؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۹گ (۱۷–۱۳۵)، ۱۷ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۸ – ۴۰۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۷/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** کما سبق نقله من خامس عاشرة الاصول.
خط: تحریری، کا: عبدالله، تا: ۱۰۴۸ق، جا: کوبان یاکوبنان؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۲ – ۳۱۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴/۱

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن محمد حسین جرفادقانی، تا: ۱۰۷۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۳گ (۱پ-۲۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۴۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۹

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** انما هو بحسب المجهولية اورد فی السؤال ... مع ان الکلام ...

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «ان کان صادق الوعد» (بیضی)، نصرالله تقوی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۲۰/۵سم [ف: ۳۲ - ۳۰۹]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۸۱/۳

آغاز: بسمله، فان المفعول الحاضر بذاته قد یکون ... اقول ... الطبایع الموجوده فی الخارج فی ضمن اشخاصها حاضره؛ **انجام:** و هو ان مفهوم الکلی وحده یعرضه الاعتبارات الثلاث فانه من

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۳۲گ (۱۷پ-۴۸پ)، ۱۹ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۷ - ۴۲۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۴

آغاز: پس از تسمیه: ... فان المعقول الحاضر بذاته قد یکون جزئیا الخ اقول کانه س یری ان طبایع الموجوده؛ **انجام:** و بالجمله الجسم الواحد لایصیر کثیرا مع بقأ هویته

از اول مبحث ماهیات تا قدری از مبحث وحدت و کثرت؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا موسی گیلانی، ۲۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۷۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸

آغاز: الموجود ای الجوهر و العرض اقول ما افید هو ظاهر کلام السید السند؛ **انجام:** قوله. و ذلک المشروط بعدم الحادث المذکور. تم.

خط: نستعلیق بدخط، کا: محمد موسی گیلانی، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۷۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۸۶]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۶

آغاز: لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحمدلله المتوحد ای الاحد؛ **انجام:** فیکون النسبة بینهما کالنسبة بین الاجزاء العددیة کما سبق نقله من خامس عاشرة الاصول.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۶۱ص (۱۰۸-۱۶۸)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۸۲]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۸

آغاز: لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحمدلله المتوحد ای الاحد؛ **انجام:** قوله و الملائکة مؤمنون عالمون للصالحات فاین الاستواء

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اقوال به شنجرف نوشته شده؛ ۷۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴ - ۸۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۳

آغاز: قوله ای لا بذلک الحال اراد قدس سره ان المتقوم ان اجری علی ظاهره اعنی الاستغناء؛ **انجام:** ان هذا الجسم نظرا الی ذاته یجوز فیه تحقق تلک الابعاد فتدبر و تبصر

فاقد دیباچه، حاوی مبحث جواهر است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد موسی گیلانی، بی‌تا؛ در پشت نسخه نوشته شده مؤلف این حاشیه نیز ملا عبدالله یزدی است، بعد از آن دو صفحه در معرفت ابعاد و اجرام ضمیمه است؛ ۲۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم[ف:۴-۷۳]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید = حاشیه حاشیه بر حاشیه قدیم تجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، - ۹۹۴ ؟ قمری

mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸ق)

حاشیه‌ای است بر حاشیه قدیم جلال الدین دوانی بر شرح علاءالدین علی قوشچی (-۸۷۹ق) بر تجرید العقائد خواجه نصیرالدین طوسی (-۶۷۲ق). از حواشی معروف و جزء کتب درسی طلاب بوده است. این حاشیه از آغاز تا آخر مقصد اول که در امور عامه است می‌باشد و در عین حال مشروح و مفصل است و نویسنده در آن متعرض حواشی میرسید شریف و صدرالدین دشتکی گردیده است و گاه سخنان دوانی را با عنوان «استاد» آورده است. محشی در این کتاب علاوه بر تعلیقه بر حاشیه قدیم دوانی با عنوان «قال» متعرض حاشیه بر متن تجرید با عنوان «قال المصنف» و حاشیه بر حواشی دیگر دوانی با عنوان «قوله فی الحاشیه» یا «قال فی الحاشیه» و حاشیه بر شرح جدید قوشچی و بر شرح قدیم شمس الدین اصفهانی با عنوان «قال الشارح» شده است.

آغاز: بسمله قال المصنف اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه اقول: لعل ترک الموصوف ههنا ایماء لطیف الی ما سیجیء من ان صفاته تعالی عین ذاته ففیه نوع من براعة الاستهلال و ...

انجام: فان المیل الطبیعی یشتد بحسب القرب من الخیر الطبیعی فیه نظر لان الاشتداد انما هو لطول الحرکة ... مرتفع جدا ... و الثانی من مکان منخفض جدا فی مسافتین مساویتین ان یکون الحرکة فی الاول اشد من الحرکة فی الثانی تم.

[الذریعه ۶۴/۶؛ هدیة العارفین ۲۶۲/۱؛ زرکلی ۱۶۷/۲؛ کشف الظنون ۳۵۰/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۸/۲؛ دنا ۱۶۱/۴ (۹۷ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته تعلیق، کا: شمس الدین علی بن شمس الدین محمد حسینی گرگانی، تا: جمادی الثانی ۹۹۹ق؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۳۱گ، ۲۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ - ۲۲۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹/۶

آغاز: بسمله، قوله منهم من زعم ان جمیع براهین هذا المطلب؛ **انجام:** والصلوه و السلام علی رسوله خیر الانام و اله عترته الکرام قد وقع الفراغ من تألیفه فی منتصف ذی الحجه من عام ثلث و ثمانین و تسعمائه و الحمد لله علی کل حال ...

خط: نستعلیق، کا: محمد امین طبیب اردوباری، تا: قرن ۱۰، جا: اردبیل مسجد خواجه سلطان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۸۷ص (۲۱۵-۳۰۲)، ۲۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۷ - ۶۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۶۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جدول زر و لاجورد، با حواشی «منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۰گ، ۲۱ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷ - ۱۲۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ پشت برگ آغاز نام کتاب چنین آمده: «حاشية ملا میرزا جان بر حکمة العین»، که اشتباه است؛ وقف‌نامه کتاب بر اولاد ذکور از سوی حاجی ملا محمد باقر طاهر در ربیع الاول ۱۲۵۱؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، جلد: مشمعی قهوه‌ای، ۱۲۷گ، ۲۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۸ - ۱۹۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غیاث الدین مظفر بن مظفر، تا: ۲۲ محرم ۱۰۱۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا گرد تیماج قهوه‌ای، ۱۷۹گ، ۲۵ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۵ - ۴۱۴۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۸

خط: نستعلیق، کا: حمزه قهپائی، تا: ۱۰۱۱ق [الفبائی ف: - ۱۸۹]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۱۰-۱۴/۱۶۰

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به محمد بن حسن شیروانی نسبت داده شده که با توجه به آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: ولی گیلانی، تا: ۱ رجب ۱۰۱۲ق، جا: نجف اشرف مدرسه طهماسبیه؛ تملک: محمد بن محمدزمان، ابوطالب بن نصرالله، ابراهیم بن شیخ سلطان، ولی بن هداية الله گیلانی کوچسفهانی، علی نقی؛ جلد: مقوایی عطف پارچه‌ای آبی، ۱۹۱گ، ۱۷-۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۸۹]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۶

آغاز و انجام: برابر

مؤلف در فهرست ناشناس، نام مؤلف با تطبیق آغاز و انجام تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن منصور بن عزالله، تا: پنج‌شنبه ۲ ذیحجه ۱۰۱۳ق؛ با چند یادداشت و شعر و تملکی بدون نام به تاریخ رجب ۱۱۵۸؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۵ - ۸۸]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۲۱-۲۴/۱۲۱

آغاز: لما هو معلوم بالذات فمن قال بان المعلوم بالذات هو الصور الذهنية بناء علی ان الحاصل فی الذهن حقیقة انما هو الصور الذهنية؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۰۱۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۶۳]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بهاء الدین بن رکن الدین بن محمد گیلانی فومنی، تا: سه‌شنبه دهه اول ذیقعده ۱۰۱۶ق؛ محشی با نشان «منه» و «ص د» و «س» و از قاضی سلمه الله و ابراهیم رحمه الله و عبدالله و حسین خلخالی، در میانه کتاب و «بلغ قبالا بقدر الوسع ایدنا الله و سائر المؤمنین»؛ تملک: آخوند ملااسمعیل؛ مهر: «عبده الاقل علی اشرف»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۱گ، ۱۸ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۶ - ۲۱۹۲]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی الوان، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۵گ، ۲۳ سطر (۱۴×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۹ - ۵۵]

۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق؛ محشی با نشانه «منه رحمه الله»؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۲۵گ، ۱۸ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: - ۵۲۱]

۱۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۳۱ق؛ محشی از خود باغنوی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱۶ص، ۲۴ سطر (۱۷×۲۶)، اندازه: ۷×۱۷سم [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۹]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسمعیل بن محمد شیرازی، تا: ۱۰۳۴ق؛ واقف: قائم مقام، ۲۷۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۴ - ۸۱]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع فیروزآبادی، تا: ۱۰۳۴ق؛ واقف: نائینی؛ ۱۷۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۸۱]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالله بن احمد بن منصور ابن محمد بن ناصر بن حسین الشهیر ... (ساییده شده)، تا: دوشنبه غره ذیقعده ۱۰۴۰ق؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۱ - ۱۰۶]

۱۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۵

خط: نستعلیق، کا: عوض بن محمد رضا، تا: ۱۰۵۷ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: - ۱۶۱۰]

۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اصفهانی، تا: ۱۰۵۷ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمد مهدی» (بیضی)؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۱۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۴]

۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ رمضان ۱۰۵۹ق؛ محشی به حواشی آقاحسین با امضاء «آقا حسین دام ظله» « سلطان دام ظله»، مصحح؛ تملک: محمد مهدی بن ملا عبدالمطلب اصفهانی، رضی بن حاج محمد اکبر با مهر «اجعلنی رضیا» (چهارگوشه)؛ مهر: «عبده جعفر بن محمد صادق» (بیضی)، حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۲۰۴گ، ۲۰ سطر (۱۳/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۱۱۱]

۲۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سوم ربیع الاول ۱۰۶۰ق؛ مصحح، محشی با امضاء: «آقا مدظله، منه، سلطان، حاجی حسین، رض عفی عنه»؛ مهر: «العبد غلامرضا» (چهارگوش)؛ واقف: محمد باقر مدرس، ۱۱۷۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۹۹گ، ۱۷-۲۱ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: - ۹۳]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: استرآبادی، محمد حسین بن محمدمؤمن، تا: ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بدیع الزمان بن مرتضی انصاری، تا: ۱۲ محرم ۱۰۶۲ق؛ محشی با امضای «منه »؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۹۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف مخ: ۲ - ۷۵۷]

۲۳. اهواز؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق [میراث اسلامی: ۵ - ۵۸۹]

۲۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۲۲

آغاز: علی التقدیر الاخیر لا یلزم اختلاف المفروض انه تلبیس ان خلاف المفروض و انه لم یلزم من جهة انه الاختلاف المفروض فی الذاتی یلزم فی الخارج لکنه لزم من جهة انه الاختلاف المفروض فی عرضی یلزم فی عرضی اخر ... فان قلت اذا فرضنا اقول؛ **انجام:** فیلزم من حجرین ساقطین متساویین فی الثقل احدهما من مکان مرتفع جدا و الثانی من مکان منخفض جدا فی مسافتین متساویین ان یکون الحرکة فی الاول اشد من الثانی و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب قد وقع الفراغ من تسویة هذا النسخة غروب یوم الثلثا من شهر ذی حجة الحرام فی سنة ثلث و ستین بعد الالف العبد الضعیف النحیف قطب الدین بن تاج الدین حسن الکاشانی غفر الله لهما و عفی ذنوبها.

تذکر: نام کتاب و مؤلف به استناد نسخه مسجد اعظم ش ۶۵۷ که در انجام با این نسخه منطبق است، تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: قطب الدین بن تاج الدین حسن کاشانی، تا: ذیحجه ۱۰۶۳ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۲۷]

۲۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۴ق؛ محشی با نشان «منه»؛ تملک: طاهر بن حاجی محمد محمد شیرازی، ابوالحسن بن جلال بن حسن موسوی، محمد کاظم در ۱۰۶۴، محمد باقر مجلسی و مهر او «محمد باقر العلوم ۱۰۹۹»؛ مهر: سعید الدوله (چهارگوش) در ۱۲۶۸؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۰۰ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف: ۲ - ۱۳۰]

۲۶. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۶۵

خط: نستعلیق، کا: عیسی بن علی اردبیلی، تا: عید فطر۱۰۶۵ق، جا: اصفهان مدرسه شیخ لطف الله؛ ۲۰۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱ - ۱۳۶]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: کمال بن حسین، تا:۱۰۶۵ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [رایانه]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷ خوئی

انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوطالب بن خلیل الله حسینی شهرستانی، تا: اواخر رمضان ۱۰۷۲ق؛ محشی با نشان «منه» و از سلطان لاهیجی؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۶۵۰ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۷ - ۸۵]

۲۹. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۰۳

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ دارای حواشی مؤلف؛ تملک: محمد شفیع محسنی، محمد جعفر بیدکلی و پسرش أحمد، یحیی بن عبدالله بن یحیی بن أحمد در ۱۰۷۸، تملکی مورخ ۱۰۷۳ق [تراثنا: س۱۳ش۲و۳ - ۳۱۴]

۳۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع تویسرکانی، تا: یک‌شنبه ذیحجه ۱۰۷۴ق، جا: دار سلطان العلماء خلیفة السلطان؛ ۱۰۶گ (۱پ-۱۰۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [مؤید: ۱ - ۴۵]

۳۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۵۷
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالحق نطنزی، تا: ۲۳ رمضان ۱۰۷۶ق، جا: اصفهان مدرسه ساروتقی؛ مصحح، محشی؛ مهر: «میرزا محمدعلی» (شش گوش)؛ تملک: سیداسماعیل به سال ۱۲۵۲؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۰۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۷]

۳۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور لاجوردی، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۲۱]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۶۹
آغاز و انجام: برابر
مؤلف در فهرست ناشناس، نام مؤلف با توجه به آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: علی اصغر، تا: ۱۰۷۹ق؛ محشی از مؤلف با عناوین «منه»، مجدول، با سرلوح و کتیبه مذهب؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرد، ۱۶۱گ، ۲۵ سطر (۷/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۴ - ۱۹۳]

۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدحسین بن عبدالله مازندرانی، تا: ۲۱ شعبان ۱۰۸۹ق؛ محشی با نشان «آقامدظله، سلمه الله، منه، سلطان ره، آقا حسین دام ظله»؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹۴گ، ۲۵ سطر (۶/۵×۱۹)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۴ - ۱۸۱]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۹۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۱ - ۲۵۴]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۴۵/۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۷۱۸]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۳۴/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۱، آغاز شده در روز شنبه ۲۱ رمضان ۱۰۵۸ و انجام یافته در ۱۰۷۵؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۷ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۶ - ۳۴۷]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۰۷/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از «منه، سلطان»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج گلی، ۲۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۴۲۵]

۳۹. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان حاله فی زمان الحرکة علی ما ذکره المجیب و ان کان یجوزان.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۹گ، ۲۳سطر [ف: - ۱۱۵]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۷۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «م ن -منه»، جواهر و اعراض است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۰گ، ۲۱ سطر (۱۴×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۹۵]

۴۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۴۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: - ۴۹]

۴۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۲۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ تملک: محمد رحیم خلف ابدال میانجی، مهر: محمد کریم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، ۲۹۱گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: - ۵۲۱]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از میرزا حسین سبزواری و میرشمس الدین فقیرالدین فقیر دهلوی و آقا حسین خوانساری؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۲۱۶گ، ۲۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [سنا: ف: ۱ - ۸۳]

۴۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۱۴۸ر-۱۷۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۹]

۴۵. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۹
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با رمز «منه» و با رمز «آقا حسین»؛ ۲۳۴گ، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۱ - ۳۳]

۴۶. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۹۰
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد باقر بن عبد اللطیف گیلانی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲۶۷گ، اندازه: ۲۰×۱۳۰سم [ف: ۱ - ۳۳]

۴۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یکون الحرکة فی الثانی اشد من الحرکة فی الاول والله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ مهرهای تملک: «محمد مهدی»، «لا اله الا الله الملک الحق المبین »، «محمد حسین»، «ان من شیعته لابراهیم»؛ واقف: ورثه حاجی سید مهدی صحاف، ۱۳۳۶ [ف: ۲ - ۵۲۶]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۶/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱ [مختصر ف: - ۲۷۷]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** هناك قضية هي ان الثبوت الثالث ثابت للثبوت
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛محشی؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۲ - ۳۳۵]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۶/۲

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ هامش [مختصر ف: - ۲۷۴]

۵۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بین المعروض واسطه فی العروض
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ یادداشت تملك در ۱۱۵۹؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: - ۹۱]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۸۰/۵۰

تعلیقه بر قول دوانی «قلت انما ذکرت الحواس بطریق المتمثل»؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ ۱ص (۲۱۸)[مختصر ف:۲۹۲]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۸۰/۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ ۲ص (۲۶۱-۲۶۲) [مختصر ف: - ۲۷۷]

۵۴. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۲۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۱ - ۱۶۰]

۵۵. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۳۴

انجام: و المعتبر فی التماثل اصلاقها ذاتاً و شخصاً و لایکفی للتماثل کون احدهما ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: - ۳۷]

۵۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۶۵

آغاز: بالتردد فی انه علی کانافیه؛ **انجام:** ولی ان نخصص بالعرض کما فی المتن لیشمل
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، الوان، جلد: تیماج قرمز، ۱۵۵گ، ۱۹ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹ - ۵۹]

۵۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۰۲/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۶۸پ-۹۵پ)، ۲۲ - ۲۵سطر ۷- ۵/۸×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: - ۳۹۷]

۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۷-۳/۱۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیمکن فیه ان یقال العلة ذوصدور ب و صدور ب لاصدور آ فالعلة ذولاصدور آ و قدکان متصفاً بصدور آ و مثل هذا الاستدلال من قبیل الشکل الاول
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج آبی، ۲۲۷گ، ۱۶-۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۶۳]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شریف گیلانی، تا: ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [الفبائی ف: - ۱۸۹]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ ذیقعده ۱۱۰۱ق؛ محشی از «ملا میرزای شیروانی، سلط، منه، م ص ح، آقا ره»؛ مهر: محمد تقی بن محمد باقر؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۴گ، ۲۱ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۱۶ - ۳۳۵]

۶۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۷۴

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف گیلانی ابن محمد صالح، تا: دوشنبه ۲۸ رجب ۱۱۰۶ق؛ محشی با نشانه «منه، خ، شیخ علی دام ظله العالی، کمال لاری»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۵۰گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۵۲۱]

۶۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۵۶

خط: نستعلیق، کا: سید علی موسوی، تا: سه‌شنبه ۶ شعبان ۱۱۰۹ق، برای فرزندش عبدالعظیم؛ ۲۶۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱ - ۲۱۶]

۶۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۶۲

آغاز: فی ان المراد بما یستقل به العقل جمیع احوال المبدأ حتی لایلزم الاهمال فی البیان؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: ملاصادق، تا: ۷ محرم ۱۱۱۰ق، جا: اصفهان مدرسه اسماعیلیه؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تملك: آقا میرزا؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۴۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۷]

۶۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۸۶

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: رمضان ۱۱۱۷ق؛ محشی به نشان «منه»؛ اهدایی: مهدی طاهری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۲۳۱گ، ۱۸ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم[ف:۳-۱۱۱۷]

۶۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۱۶

کا: باقر بن ملامسلم گیلانی، تا: ۱۱۲۸ق، قطع: رقعی [ف: - ۱۰۸]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۶۱

آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست از شیروانی دانسته شده که خطاست و این رساله از میرزا جان باغنوی است؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد یعقوب، تا: ۲۶ ذیحجه ۱۱۴۰ق؛ محشی با امضاهای: «منه، آقارة، صح، سلط، آقا حسین، أب ق، آه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن مشکی، ۲۰۶گ، ۲۰- ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۳۶۵]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶ جمادی الاول ۱۱۴۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی قهوه‌ای ۳۹۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۱۲ - ۱۰۸]

۶۸. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۴۵ق؛ عبدالرزاق حسینی حسنی سمنانی در

۱۱۴۵ در مشهد الرضا آن را خریده است [دلیل المخطوطات: ۱ – ۲۲۷]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی سیر، ۲۴۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ – ۸۵]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** وجوب الوجود و امتناع عدم المفیدین بذات واحد جوابه ما فیه ان الموضوع.
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نادرشاه افشار؛ کاغذ: بعضاً آهار مهره، جلد: تیماج دارچینی، ۷۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱ – ۸۴]

۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۶ق؛ محشی از مؤلف با امضاء «منه» و فقراتی به نقل از سلطان العلماء، ملا میرزا، آقا رحمه الله، «استاد» آقا حسین و نیز حاشیه هایی با نشان م – ح – ق، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نازک، جلد: تیماج مشکی، ۵۶۶ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵ – ۱۰۸]

۷۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۵۹
آغاز: قال المصنف و الجوهریه و العرضیة من ثوانی المعقولات ... اعلم انه اراد بهما مفهومی الجوهر والعرض وهذا ای اطلاق؛ **انجام:** بناء علی ان الحرکة والسکون مهیتهما الکون دون الخبر، قد تمت
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن دین محمد تنلی، تا: ۱۱۷۴ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده عبدالصمد» (بیضی) با تاریخ شوال ۱۲۶۶، «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد رفیع» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۷۲]

۷۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۱۵۸/۴-۶۲۹۱
انجام: تأمل قد وقع الفرد
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر، تا: ۱۲۰۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: – ۲۲۲]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۵
آغاز: یلزم زوال الامکان بالضمت نم ممکن؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین ۱۹ شهر ذی الحجه الحرام فی سنه ۱۲۰۹
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابن مقصود علی عربشاه اردبیلی، تا: ۱۹ ذیحجه ۱۲۰۹ق، جا: شیراز؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۴ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [الفبائی ف: – ۶۳۸]

۷۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۸۸/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الاول ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ (۲پ–۲۲پ)، ۱۸ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۴سم [ف: ۱۳ – ۳۱۵۷]

۷۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۹۴/۱۴
آغاز: بسمله ... لاشک فی وجود موجود. آه.قیل
خط: نستعلیق، کا: مهر علی، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۹۷ص (۲۱۵–۳۱۱)، ۲۴ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵ – ۱۵۶۷]

۷۷. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۱۳۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ وقف بر دانشمندان در ۱۲۵۸؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: – ۹]

۷۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۱۶/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۱گ (۵۵–۱۲۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۲۲]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۳
انجام: و الحاصل ان الشارح جعل المهیة واسطة فی عروض العلیة للاشخاص و قد جعلها واسطة فی ثبوت العلیه للافراد حقیقة و بالذات و ایضا الشارح جعل المعلول شخصاً معینا ... و لم یحمل المهیه علی انها مستقله فی کونها
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مصنف و نیز با نشان «عب ره» «ع» «ط» و از «افضل» «فتح» «غیاث»؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده ابوطالب»؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری، جلد: تیماج، ۴۲۸ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۱۰۹]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۴
خط: شکسته ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف و آقا حسین خوانساری با عنوان «مد ظله»، مجدول مذهب، یادداشتی به خط ثلث و زیبا از عبدالباقی بن زین العابدین یزدی نام و امضای «مدرس رضوی»؛ کاغذ: دولت آبادی آهار شده، جلد: تیماج قرمز، ۲۸۱ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵ – ۱۱۰]

۸۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۵۹/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۳گ (۴۰پ–۱۵۲پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۲ – ۴۰۳]

۸۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۳گ (۲۲۵پ–۲۴۷ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ – ۴۰۹]

۸۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۹۰
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [ف: – ۱۰۸]

۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با نشان بلاغ، محشی با امضای «میرزا علی الحسینی، اسمعیل الحسینی، آقا حسین، سلط، منه»، در اول نسخه طاهر هاشمی به تاریخ ۱۳۶۷ بخشی از ترجمه احوال علامه میرزا جان شیرازی را از «تاریخ نظم و نثر در ایران» سعید نفیسی و از «هدیة العارفین» اسمعیل پاشا بابانی نوشته؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۰گ، ۲۰ – ۲۱ سطر (۶/۷×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۴/۲سم [رایانه]

۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد علی»؛ واقف: محمد تولیت، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۳۳۷ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۲سم [رایانه]

۸۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۰۲/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فیما ذکرنا أولاً من المثال یلزم تحصیل الطبیعة الجنسیة
مؤلف در فهرست ناشناس، نام مؤلف با توجه به آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز: «استادی دام عمره»، «محمد باقر الحسینی»، «منه»، «آقا حسین»، «من الاستاذ باقر الحسینی»؛ جلد: چرم زرد، ۳۹گ (۶۸پ-۱۰۶پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [مؤید: ۱ - ۱۹۶]

۸۷. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۱۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** من کون الواجب علة لامر عدمی الخ فیه بحث لانه إن اراد انه یستلزم کون الواجب علة بالفعل و فی نفس الامر
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضای «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف مخ]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: ملاموسی گیلانی، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: ملاموسی گیلانی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ - ۸۵]

۸۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۹۰
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۹]

۹۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۸۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۰۹]

۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۰
بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: - ۱۸۹]

۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: - ۱۸۹]

۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۴۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** لان الجنس قد یوخذ بشرط
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۸۹]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی مسافتین متساویین
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۸۹]

۹۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۹۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** المقصد الثانی فی الجواهر و الاعراض و فیه فصول الاول فی الجواهر قدم مباحثها علی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج عنابی، ۱۴۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۸۳]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۸
آغاز: المقید الذی اخذ معه فتامل و کن علی بصیرة؛ **انجام:** فی اللوازم یستلزم تنافی الملزومات اذا کان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴ - ۸۲]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۱۵۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۴ - ۸۲]

۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۹
آغاز: لکن یمکن ان یقال نفی الاستاد الترادف ههنا کانه مبنی علی اطلاقات القوم الخ؛ **انجام:** و صار حاصل کلامه ان الوحدة الشخصیه و ان لم یکن عین الجزئیة کما مر لکنها لازمه
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حاج علیمراد، سال ۱۲۹۹؛ ۲۴۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴ - ۸۲]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

شیرازی، شاه فتح الله بن حبیب الله، - ۹۹۷ قمری
Šīrāzī, šāh fath-ol-lāh ebn-e habīb-ol-lāh (- 1589)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است با عناوین «قال الشارح» بر حاشیه قدیم جلال الدین دوانی بر بخش امور عامه شرح جدید تجرید العقائد. از میرزا جان باغنوی (-۹۹۴ق) با عنوان «قال بعض الفضلاء» یاد می‌کند و علاوه بر آن از علمای دیگر مانند «شیخ الاشعری»، «السید الفاضل تقی الدین نسابه» با جمله دعائیه «رفع الله تعالی شانه فی الفضایل»، شیخ رضی الدین، فاضل رومی، جلال الدین دوانی ... به نقل قول می‌پردازد.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبینا محمد و آله اجمعین قال المصنف قدس سره الاطهر اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه فیه ایماء الی کمال عنایته بالاختصار

انجام: کان مراده بوحدة مفهوم العدم وحدته فی جمیع المعدومات و کذا فی وحدة الوجود و محصله الاشتراک المعنوی بینهما

[الذریعة:۹۶/۶؛ کتابشناسی تجرید الاعتقاد، علی صدرائی]

۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محب علی بن حاجی یوسف شیرازی، تا: سلخ ذیحجه ۱۰۶۳ق، جا: شیراز؛ ۲۱۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱ - ۵۷]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۰۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن ابو محمد حسنی حسینی، تا: جمادی الاول ۱۰۶۵ق،جا: بستان شاه شیراز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی پارچه سربی، ۵۱گ (۱۹۸-۲۴۸)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۳ - ۱۰۰۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام الاتمام الاکملان علی نبینا سیدالمرسلین و علی آله و صحبة الکرام اجمعین؛ **انجام:** فلو ارید التقیه به لزم تقیید المقدمه الاستدراکیه و کذا فی تقیید الآخر هذا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج زرد، ۱۸۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۱ - ۱۰۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی حسینی سبزواری، تا: سه‌شنبه ۲۰ ذیحجه ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی، ۸۱گ (۱پ-۸۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۳۳ - ۳۳۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المتکلمون یصفونه تعالی بالکلام لورود.

تذکر: نام مؤلف در این نسخه ذکر نشده و به قرینه تطابق آغاز نسخه با نسخه عکسی مرکز احیاء ۸۱/۲ مستند گردیده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹۷گ (۱۰پ-۱۰۶پ)، ۲۲ سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸ - ۲۱۸]

۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط بشکسته کم اعجام، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۰گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [ف: - ۸۶]

۷. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۱۱/۵

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست « حاشیه شرح تجرید» و از دوانی دانسته شده که خطاست با توجه به آغاز و انجام باید حاشیه شاه فتح الله بر شرح قدیم دوانی باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، قرن ۱۳؛ مصحح؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ جلد: روغنی اسلیمی گل و بوته، ۱۰۴گ (۲۰۷-۳۱۰) ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۵۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۷۹/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۸۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه یستلزم تجویز الاختصاص بالخصوصیة اولی و ذلک الا

نسخه تمام دیباچه را ندارد و تنها خطبه را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فهرستی، ۲۱۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴ - ۶۸]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴

آغاز: تعالی بصفاته لابذاته واتی بهذه الصفة اشارة الی انه فی اول مراتب معرفته؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج دارچینی، ۱۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱ - ۹۱]

● حاشية حاشية الدوانی القديمة علی شرح التجريد /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

استرآبادی صدری، جلال الدین، ق ۱۰ قمری

estarābādī sadrī, jalāl-od-dīn (- 16c)

وابسته به: حاشية القديمة علی شرح التجريد = حاشية شرح تجريد؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است به قول بر حاشیه قدیمه دوانی بر شرح جدید تجرید الاعتقاد، که در آن از حواشی صدر المحققین دشتکی و میر سید شریف جرجانی یاد شده و در چند جا از استادش با عنوان «قال الاستاد مدظله» نقل قول می‌کند. آقا بزرگ تهرانی در الذریعه گفته است که عده‌ای معتقدند حاشیه صدری بهترین حاشیه بر حاشیه قدیم دوانی است.

آغاز: نحمدك اللهم يا من نور قلوبنا بلوامع شرح تجريده عن المهية و لواحقها ... قال المصنف أما بعد حمد واجب الوجود على نعمائه أما هنا للاستيناف أی هو واقع فی ابتداء الكلام من غير أن يكون ههنا مجمل هويفصل له كما أن الو او يقع فی الابتداء كثيراً

انجام: تعبير بوجه آخر كما ذكرنا ايضا فاندفع التدافع بخطه.

[الذریعه: ۶۸/۶؛ معجم التراث الکلامی: ۲۵/۳؛ مرآت الکتب: ۴۴۲/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن هدایت حسین بن غیاث الدین علی جابری نائینی، تا: جمعه ۱۹ ذیحجه ۱۰۶۷ق، جا: باقران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۷ - ۱۵۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: محمد تقی بن محمد باقر

یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸۹گ، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۴۱۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما هو ما یعقل بالقیاس الی غیره.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ مهر: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی؛ کاغذ: سپاهانی کبود، جلد: تیماج تریاکی، ۲۰۵گ، ۲۵ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶ - ۳۷۰]

۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لو کان المهیة متصفة بالوجود فی الخارج لزم وجودها قبل ذلک الوجود لأن الاتصاف الخارج فرع وجوده.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۵۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱ - ۲۰۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۴۴/۴

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: اصفهانی، ترمه نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۳۰گ (۳۰-۵۹)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم[ف:۱۱-۱۵۷]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ‘alā š.-it tajrīd

اصفهانی، حسین بن میرزا علی، ق۱۰ قمری

Esfahānī, hoseyn ebn-e mīrzā ‘alī (- 16c)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

تاریخ تألیف: سلخ صفر ۹۹۶ق

از کمال الدین حسین بن میرزا علی مشهور به چلبی شیعی. حاشیه‌ای است بر الحاشیة القدیمة علی الشرح التجرید قوشجی، از جلال الدین محمد دوانی. در دیباچه می‌گوید: میرزا جان شیرازی حاشیه‌ای بر کار دوانی نوشته بود، ولی برخی از گوشه‌های مطالب همچنان تاریک مانده بود و من این را برای روشن ساختن آن گفته‌ها نگاشتم.

[الذریعه ۶/۶۷-۶۹]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۸۵

آغاز: (در دیباچه افتاده): ... و بعد، فیقول ... کمال الدین حسین بن میرزا علی المشتهر بچلبی. عفی عنهما بمحمد و علی. لما کانت الحاشیة علی الشرح الجدید للتجرید الموسومة بالقدیمة المنسوبة الی ... الدوانی ... قوله: لا یبعدان یحمل اسم التفضیل ههنا ... اقول: یمکن حمل کلام السید؛ **انجام:** متفرعاً علی مسألة الاشتراک. هذا آخر ما اردناه. وقع الفراغ فی سلخ الصفر سنة ۹۹۶ ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: دهه پایانی شوال ۱۰۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی روشن آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ، ۱۹ سطر (۴×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف:۱-۸۴]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ‘alā š.-it tajrīd

شریف گیلانی، قاسم بن عزیز الدین، ق۱۰ قمری

šarīf gīlānī, qāsem ebn-e ‘azīz-od-dīn (- 16c)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

تاریخ تألیف: شنبه ۸ ربیع الاول ۹۶۵ق

حاشیه‌ای است با عناوین «قال الشارح» بر مباحث علت و معلول شرح تجرید ملا علی قوشچی با گفتگوهایی در حاشیه ملا جلال الدین دوانی بر آن شرح با عناوین «قال المحقق المحشی».

آغاز: سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم ... و بعد فیقول أفقر العباد الی رحمة الله العلی

انجام: الناظر الی کلام المصنف سابقاً و لا حقاً مع التبادر تعسف، و الله أعلم ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۸ ربیع الاول ۹۶۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۱ - ۲۵۳]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ‘alā š.-it tajrīd

شیرازی، محمود بن یعقوب، ق۱۰ قمری

šīrāzī, mahmūd ebn-e ya‘qūb (- 16c)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای با عناوین «قوله، قوله» که مطالب دوانی را توضیح داده و مخصوصاً گفته‌های میر سید شریف گرگانی را بازگو کرده در آنها رد و ایراد می‌کند.

آغاز: قوله لم یرد به معناه، اعلم أن سید المحققین قدس سره الشریف لما رأی أن المتعارف فی الخطب توجیه الصلاة بعد النبی الی المتعدد

انجام: انما ایراده علی ما ذکر فی الدلیل و هو وارد غیر مندفع بعد، کذا ذکره بعض الاصحاب

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۶ ربیع الثانی ۹۸۲ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۱۸ سطر

(۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۹ – ۵۴۷]

۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۴۵

انجام: و العلل المعدة من العلل الذاتية بناء على التحقيق كما لا يخفى على من له ادنى توجه و هذا آخر ما اوردنا فى ... اتمام الحاشية الجديدة الجلالية ... اللهم ارزقنى شفاعة ائمتى عليهم السلام ... اجمعين

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: هدایت الله بن بهاء الدین علی همدانی، تا: ۹۹۴ق؛ افتادگی: آغاز [ف: – ۴۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷

آغاز: المسؤول و نهاية المأمول و التزمت فى ساير المباحث رعاية الانصاف و التحيت عن الاعتساف وها انا اشرع فى الكلام و من الله التوفيق الاتمام؛ **انجام:** راجع ... سياتى مذكوراً و تكراراً ثم قال صاحب ع يمكن توجيه كلام المص ... قوله والاول اظهر وقال.

تذکر: صدرائی خوئی در کتاب‌شناسی تجرید الاعتقاد (ص ۶۸) این نسخه را از جمال الدین محمود بن یعقوب شیرازی دانسته و تصریح دارد که نسبت آن به آقا جمال در فهرست اشتباه است؛ از آغاز تا اواسط بحث ماهیت؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ – ۹۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ – ۲۷۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: کشمیری، رشیدالدین محمد بن صفی الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: معزالدین بن ابی الحسن حسینی، محمد باقر بن شرف الدین الهادی حسینی، تملکی بدون نام به تاریخ ۱۱۵۸ با مهر «ان الله غنی عن العالمین» (بیضی)، سید حسین بن عبدالغنی الحسینی با مهر «عبده حسین الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۴ – ۳۶۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس و آن را از میر جمال الدین دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با امضای منه و سایر حواشی؛ تملک: محمد تقی، محمد طاهر موسوی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳۲ – ۶۵]

۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۵گ (۱پ–۶۵پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ – ۴۰۵]

● حاشية حاشية الدوانی القديمة علی شرح التجريد = حاشیه حاشیه شرح جدید تجرید العقائد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

لاری، کمال بن محمد، ق ۱۰ قمری

lārī, kamāl ebn-e mohammad (- 16c)

وابسته به: حاشية القديمة على شرح التجريد = حاشية شرح تجريد؛ دوانى، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

حاشیه‌ای تحقیقی از کمال الدین حسین بن محمد بن فخر بن علی لاری زنده به سال ۹۲۸ق، شاگرد جلال الدین دوانی، بر حاشیه استادش جلال الدین دوانی بر شرح جدید تجرید ملاعلی قوشچی (–۷۸۹ق) بر تجرید العقائد خواجه نصیرالدین طوسی (– ۶۷۲ق). حاشیه دوانی که مشهور به «حاشیه قدیم دوانی» است شامل مقصد اول کتاب است و بیش از این حاشیه ندارد که مشتمل بر امور عامه می‌باشد و حواشی لاری هم تا اواخر تقابل را دارد که آخر مقصد اول است تحت عنوان «قال الشارح، قال لمحشی».

آغاز: بسمله قال لشارح فى الحاشية اعنى من اتصف من محبوبية بزيادة الكرم فى الجملة اقول اراد بالزيادة على بعض ماعداه الذى هو المضاف اليه فاشار بقيد فى الجملة ...

انجام: و الاولى ان يقال فى الجواب ان الشارح لم يدع ان المضاف اخص مطلقا من المقابل بل سلم هذا الحكم ... اذيمكن ان يمنع كون المضاف قسما من المقابل بل يمنع كونه اخص منه مطلقا فان القسم هو مجموع المقابل المضاف و المضاف قيدالقسم يجوز ان اعم من وجه و مطلقا بالنسبه الى المقسم.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۹۸

آغاز: يفيد اشتراك الوجود بين تلك الخصوصيات على تقدير وجودها و هو مطلوب و بهذه المقدمة يندفع النقض الذى اورده الشارح؛ **انجام:** برابر

تذکر: در فهرست قدیم با عنوان «حاشية كلامية» و بدون نام مؤلف آمده است و در فهرست جدید ناشناس معرفی شده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن عتیق الله، تا: ۹۶۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به لفظ «منه»؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵ – ۱۱۵]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بأن الطبيعة الواحدة الخالية عن الشعور و الارادة فى آن واحد لايطلب الا الحصول فى مكان واحد سواء كانت الامكنة مسامتة أو غير مسامتة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۷ق؛ ۴۸گ (۶۶پ–۱۱۳پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ – ۴۰۵]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن عنایت الله جیلانی لاهیجانی، بی‌تا، جا: یزد؛ یادداشتی به خط لطف علی بن فراق خان مورخ ۱۰۸۵ق در کوه‌کیلویه؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۲۳۲]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

گلپایگانی، ابوالقاسم بن محمد، - ۱۰۹۲ قمری

golpāygānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad (- 1681)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است بر حاشیه قدیمه دوانی بر شرح تجرید قوشچی، این فایده را فرد دیگری از روی خط ابوالقاسم گلپایگانی گردآوری کرده است.

آغاز: أما بعد، فیقول العبد الفقیر إلی الغنی أبوالقاسم بن محمد الجرفادقانی: إن الحاشیة القدیمة الجلالیة لما کانت فی الاشتهار کالشمس فی رابعة النهار لدقتها و غموضها تداولتها الأیدی ...

انجام: و لایخفی لطفه حیث یفهم منه، انتهی کلام الشیخ أیضا.

۱. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۱۲/۵

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة ... فهذه فوائد متعلقة بالحواشی الجلالیة القدیمة المشهورة ... لقائل ان یقول یدخل فیه الکم الی قوله بل الکلام عند بعضهم فلایکون هذا التعریف مانعا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۱ص (۱۶۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴ - ۱۷]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه بر شرح تجرید قوشچی و برحاشیه قدیم دوانی بر شرح تجرید قوشچی است. مشتمل بر مباحث امور عامه تا آخر مبحث تشخص است.

آغاز: (قوله) لایبعدان یقال فی ترک. آه. الظاهر أن جمیع ماذکره من اولها الی آخرها وجوه ثلاثة لترک الموصوف. تقریر الاول منها فیها ان معنی عینیة الصفات عندهم ان یکون الذات فرد المبدء الاشتقاق الذی مشتق منه الصفة یکون الذات ...

انجام: لانه یستلزم ان یکون الوجود الذهنی بعینه هو الموجود الخارجی و کلام هذا القائل مشحون بالعجائب کالبحر. هذا ما وصل الی من حاشیة الاستاد.

[الذریعه ۶:۶۶ و ۱۱۷؛ کتابشناسی تجرید الاعتقاد ۱۵۰؛ معجم التراث الکلامی ۵۱/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسنعلی بن جمال الدین محمد قهپایی، تا: ۳ ذیقعده ۱۱۰۴ق؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۱ - ۹۴]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: آخر دهه اول شعبان ۱۱۲۲ق، جا: اصفهان؛ تملک: محمد بن ابوالقاسم حسینی خاتون آبادی با مهر بیضی «محمد بن ابوالقاسم الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷ سطر (۶/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [ف: ۴ - ۱۹۵۶]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۱۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمدحسین بن محمد صالح مازندرانی، تا: پایان محرم ۱۱۴۰ق، محشی با نشان «منه ره»، مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۶۷۶گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۴ - ۱۸۴]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۲۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۷۶گ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴ - ۱۸۴]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶-۱۰۹۹قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الثانی ۱۰۶۴ق

آقا حسین خوانساری دو حاشیه بر حواشی دوانی بر شرح قوشچی نوشته: یکی حاشیه‌ای بزرگ که به نوشته میرزا عبدالله افندی

سودمندترین و دقیق‌ترین حواشی تجرید است و در ۱۵ ربیع الثانی ۱۰۶۴ از آن فارغ شده (الذریعه ۶۸/۶)؛ حاشیه‌ای دیگر که آن را ناتمام گذارده و (به نوشته ریاض العلماء) تنها بر اوائل شرح تجرید و برخی دیگر از مواضع پراکنده آن است. کتابی که در دست معرفی است حاشیه‌ای است از آقا حسین خوانساری بر حاشیه قدیم دوانی و حواشی فاضل باغنوی بر حاشیه دوانی تا پایان مقصد اول. وی از حاشیه جدید دوانی نیز نقل کرده است و از دوانی با عنوان «محقق» یاد می‌کند و همچنین از یکی از محشی‌ها با رمز «م ن» یاد می‌کند و از سید سند، «کما اشار الیه فی الحاشیه السالفة و صرح به فی الجدیدة».

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله اما بعد حمد واجب الوجود. لایبعدان یقال فی ترک الموصوف ایماء لطیف، الی آخر الحاشیه. یمکن توجیه هذه الحاشیه بوجوه. اذا یمکن ان یکون المراد بترک الموصوف ترکه مطلقا سواء کان مع ذکر الصفة او ... ان یکون ما ذکره الی آخر الحاشیة ادلة ثلثة علی هذا المدعی

انجام: قال الشارح فالفعل الصادر عن الاجزاء ... هذا ناظر الی الاعتبار الاول من الاعتبارین الذین ذکرهما و یمکن ... بان یقال البرودة مقارنة لمعلول السقمونیا الذی هو اسهال الصفراء فیثبت علیها بالعرض

[الذریعه: ۶۸/۶؛ معجم التراث الکلامی: ۲۴/۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۵

آغاز: و بعض الفضلا اذ لا یعد علی ... فی حمل التناول فی کلام السید؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۶۴ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج سبز، ۳۶۱گ، ۲۳ سطر (۱۳/۵×۶/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۷-۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۰۶۴ق [احتمالاً تنها تاریخ تألیف باشد]؛ محشی با نشانه «منه مدظله»، در آخر چنین آمده: «صورت خط المصنف دام ظله. قد وقع الفراغ ... من تسوید هذه الکلمات یوم الخمیس خامس عشر ربیع الاول سنة اربع و ستین و الف علی ید مؤلفها ... حسین بن جمال الدین محمد الخوانساری، عفی عنهما»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۶گ، ۲۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۱ - ۲۵۴]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۹۹

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه نیمه ربیع الثانی ۱۰۶۴ق؛ اهدایی: احمد آثاری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی عطف تیماج عنابی، ۳۸۴گ، ۲۳ سطر (۷×۱۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۳۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [عکسی ف: ۴ - ۲۶۹]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۲۷/۲

آغاز: برابر **انجام:** من دون اعتبار الاعراض معها اما مشخصة اولا سواء کان.

خط: نستعلیق تحریری، کا: ابو الحسن حسینی، تا: ۱۰۶۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۴۸۲ص (۲۸-۵۰۹)، ۲۱ سطر (۱۳×۶/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۴۰۵]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴۲/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۷۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و لایخفی علیک من التحقیق النحوی ذکره فی الاعدام یظهر حل ما ذکره فی السند قد عرفت ما یحله بوجه آخر و سیجیء فی مباحث المهیة الکلام فیما ذکره فی الاعدام.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین مشهدی یا شهیدی، تا: ۲۵ شعبان ۱۰۷۰ق؛ با سرلوح، مجدول، مصحح، محشی با عنوان «منه مد ظله»؛ مهر: «محمد حسین» (بیضی)، «عبده محمد حسین الموسوی» (بیضی)؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری مغزی دار، ۲۶۷گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۳۱سم [ف: ۱ - ۱۶۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۷۱]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن محمد ابراهیم طباطبایی حسنی حسینی، تا: ۲۸ ذیقعده ۱۰۷۰ق، تا مبحث ماهیت هم نزد محشی «سلمه الله تعالی» خوانده شده است؛ از آقا تقی کتابفروش در ۱ ربیع الثانی ۱۱۵۸ خریده شده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۵۸گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۲۹۶]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: هدایة الله بیلندی گنابادی (جنابذی)، تا: یک‌شنبه ۵ رجب ۱۰۷۴ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج آبی، ۲۲۶گ، ۲۳ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴ - ۱۸۳]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد تقی بن محمد حسین خاتون آبادی، تا: ۲۳ ربیع الثانی ۱۰۸۶ق؛ مجدول، دارای سر لوح؛ تملک: عبد الحسین بن المفید؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۱۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴ - ۳۹۳]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غازی خان بن بدیع الزمان، تا: دوشنبه ۸ محرم ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: سپاهانی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکی،

۳۰۲گ، ۲۸ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۴ - ۱۸۲]

۱۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۲۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۸۹ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «دام ظله العالی، منه مد ظله منه مد ظله العالی»؛ جلد: تیماج تریاکی، قطع: وزیری [نشریه: ۳ - ۴۲۰]

۱۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۱۷۳

خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: دو شنبه ذیحجه ۱۰۸۹ق؛ با سرلوح زرین، مجدول، با مقدمه‌ای اضافه که در آن از شاه سلیمان صفوی یاد شده است، محشی با نشان «منه مد ظله، منه مد ظله العالی، منه مد ظله السامی»؛ گویا نسخه اصل شاهانه است؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۳]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، میشن تریاکی، ۴۹۰گ، ۲۴ سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۰ - ۵۷۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۱/۱

انجام: نقول طبیعة الانسان ما لم یکن موجوده لم یمکن اتصافها بالکلیه بناء علی قاعدة الفرعیه ... اتصفت بها باعتبارها فی نفسها لکن باعتبار انها موجوده

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: انجام (نیمی از آخر کتاب افتاده)؛ کاغذ: آهار مهره شکری،۲۰۰ص (۱-۲۰۰)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۰۷]

۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۴۲

آغاز: قوله و لا مجال لتوهمه فی صورة الزیادة؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابوالحسن اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۱ صفر ۱۰۹۳ق؛ ۳۴۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱ - ۸۵]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۵۵

آغاز: العلماء الیه فثبت ان معناها الزیاره ...

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن ابوالمحسن اصفهانی، تا: غره صفر ۱۰۹۳ق؛ ناتمام. محشی بعضی «منه مدظله» و در بعضی دیگر «جم»؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن مشکی، ۶۸۴ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۰۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۷ ذیقعده ۱۰۹۵ق؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۳۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۹۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۷۰]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۰۷/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج گلی، ۲۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۴۲۵]

۱۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۸۸

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۵۹گ، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۲۱۰]

۲۰. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با حاشیه «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: وزیری [نشریه: ۳ - ۴۱۹]

۲۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۱/۱

آغاز: بسمله. المحقق و ان لم تستقل الخ عدم استقلال العقل فیالسمع و البصر عن ظ اذ المراد بهما ادراک المسموعات و المبصرات و العقل مستقل فیه ... المحقق فی الحاشیة لأن مقتضی الحکمة هو البحث الروحانی لأن الفاعل هو النفس و البدن؛ **انجام:** والجواب ان یورد علیه هذا الایراد مع أن فی کلام الشیخ فی جواب هذا السؤال اشاره الی أن النفس المجردة متحرک فی الدین حیث قال.

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضای «منه» و «حمزه»؛ ۲۳۳گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [ف: ۱ - ۲۰۶]

۲۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۱۴

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: وزیری [ف: - ۱۰۸]

۲۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثانیاً ان وقوع الطرف الآخر لایتصور بدون رجحانه فی الواقع، فعند وقوعه یتحقق رجحانه و المفروض.

خط: نسخ زیبا، کا: محمد بدیع خادم مشهدی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت کاتب با مهر او «ألمذنب محمد بدیع الخادم» (چهارگوش)؛ واقف: محمد شریف بن محمد بدیع خادم مشهدی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲ سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: - ۶۶]

۲۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۹۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۲ - ۱۴۸]

۲۵. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ با یادداشتی که کتاب را به ملا میرزا جان نسبت داده؛ تملک: عبدالعلی که سپس منتقل شده به سلطان محمود قائنی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [کتابخانه های قائن: ف: - ۱۲۸]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با رمز: م خ س عفی عنه و میرزا محمد نصیر طبیب مد ظله العالی؛ تملک: محمد بن محمد زمان ۱۱۳۸، عبد الباقی بن حسین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۰۰گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۲ - ۱۱۰]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** من الائمه الطاهرين و اسكنه بحبوحه جنانه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج زرد، ۳۷۹گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۷ – ۳۱۱]

۲۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۹۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: – ۵۱]

۲۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ينبغی حمل الزيادة بوجه ما الخ هذا ليس مما ينبغي اما أولاً فلأن الظاهر.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۴۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱ – ۲۰۵]

۳۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۷۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: مرادخان سمنانی در اصفهان سال ۱۱۶۱؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۸]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۱۱-۲۹/۵۱
آغاز: اما ان يحتاج الى امر موجود اولا وعلى الثانى يلزم مطلوبنا وهو الاحتياج فى الوجود الى امر موجود ولا يهمنا الكلام فى ان اقتضاء الرجحان ممكن اولا؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳ – ۱۴۶۲]

۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۳۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ – ۲۶۷]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۵۹
خط: نستعلیق، کا: عبدالباقی بن بهاء الدين محمد، تا: ۱ جمادی الثانی ۱۱۰۶ق؛ تملک: محمد بن نورالدین محمد بن محمد محسن بن عبدالمومن هرندی؛ واقف: دختر میرزا محمد علی، رجب ۱۱۸۲، بر طلاب یزد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۹۷گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶ – ۳۵۴]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۶۲
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حیدر حسینی هروی، تا: ۲۲ شعبان ۱۱۰۷ق؛ مصحح، محشی به امضای «منه»؛ تملک: ابی البقا، احمد بن محمد جعفر صوری یا صولی یا؟؛ جلد: تیماج یشمی، ۳۲۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۳۲ – ۳۴۴]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۹۹-۲۶/۷۹
آغاز: الاعراض فهى فى نفسها اى من دون اعتبار الاعراض معها اما مشخصة او لا سواء كان تشخصها بسبب تلك الاعراض او بغيرها؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن محمد بدیع الزمان انصاری الموتی، تا: سه‌شنبه ۲۴ رجب ۱۱۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ فاقد خط، ۱۳۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۳ – ۱۵۰۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۳۹
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ – ۲۶۸]

۳۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۱۱
خط: نستعلیق، کا: محمد اعظم فاروقی، تا: ۲۰ محرم ۱۱۰۹ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲ – ۱۴۸]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۷۹
خط: نستعلیق، کا: محمد مسیح بن ملا باباخان تویسرکانی، تا: شنبه دهه دوم شعبان ۱۱۱۶ق، جا: اصفهان مدرسه ملا عبدالله؛ مهر: یحیی بن عبدالله حسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۵۹گ، ۲۶ سطر (۸×۲۰)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶ – ۳۵۹]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۱۱۹ق، جا: قزوین؛ تملک: عبدالله خان زنوزی پدر آقا علی مدرس مورخ ۲۹ ربیع الاول ۱۲۲۴ق؛ مهر: آقا علی مدرس «هو العلی» و مهر فرزند او آقا حسن؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۲۹ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵ – ۱۰۶]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۵
آغاز و انجام: برابر
تا آخر مقصد یکم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۱۲۵ق؛ محشی بعضاً با عناوین «نوری»؛ تملک: محمد بن کاظم بروجردی به سال ۱۳۰۵ در تهران؛ واقف: نائینی؛ ۳۰۴گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۷سم [ف: ۴ – ۷۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ – ۲۷۰]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، رکابه نویسی دارد؛ تملک: عبدالنبی بن محمد تقی قزوینی در ۱۱۵۴ق، محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی در ۱۲۹۹ق، عبدالله بن محمد رضا آغا، عبدالله بن محمد رضا نجل آغا، عبدالحمید بن محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی مجتهدی، حسین بن محمد طباطبایی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۳گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۳۰ – ۳۱]

۴۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۰۶
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ ذیقعده ۱۱۹۶ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: – ۱۳۱۳]

۴۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۹ح
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [رشت و همدان: ف: – ۱۱۱۱]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۶۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی، ۱ص (۱۰۳–۱۰۴)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۱۷۴۷]

۴۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۱۵۸/۲-۶۲۹۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: – ۲۲۲]

۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۳۴-۵۶/۸۴
آغاز: بسمله قال المحقق لم يستقل اه عدم استقلال العقل فى السمع

و البصر وغیره اذ المراد بهما ادراک المسموعات و المبصرات از اول تا «قال المحقق و لیت شعری بعدان یکون اه»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضاء «منه سلمه الله»؛ ۸۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۷۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۶۹]

۴۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۸۷

آغاز: تتوهمن انه علی هذا یکون مداخلا علی الوجه الثانی لظهور فساده ... قوله انما اقحم لفظ النوع اه، النکتان اللتان ذکرهما انما تجریان فی بعض الاحتمالات؛ **انجام:** قال الشارح اذ من اجزائها ما یجوز ان یکون علة ... و لا یلزم محذور قولک علة المرکب علة لکل جزء منه فیلزم ان یکون.

گویا از: آقا حسین بن جمال الدین خوانساری (۱۰۹۹) باشد که در ذریعه ۱۴/۶ آمده؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱ - ۳۶۷]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۱۲/۲

آغاز: بسمله. المحقق و ان لم یستقل الخ عدم استقلال العقل فی السمع و البصر غیر ظاهر اذا المراد بهما ادراک المسموعات و المبصرات؛ **انجام:** بأن لا یعتبر اضافة الوجود الی شیء و الاضافة رفع الوجود الی شیء متقابلان.

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای،۴۱گ (۱۱۲پ-۱۵۲پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴ - ۱۶]

۴۸. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی، مقابله شده با نسخه تصحیح شده او. [نشریه: ۶ - ۳۴۲]

۴۹. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۸ح

خط: نستعلیق، کا: مراد آذربایجانی، بی‌تا؛ اندازه: ۱۷×۲۶سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۱]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف با نشان «منه مد ظله العالی»؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۸۴۸ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۵ - ۱۰۴]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / فارسی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

حسنی، محمد باقر بن ابومحمد، ق۱۱ قمری

hasanī, mohammad bāqer ebn-e abū-mohammad (-17c)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۰۶۵ق

آغاز: بسمله و به نستعین، دوشم به حریم قدس افکند خیال ×× گفتم که بگویید نه از روی جدال / در علم کرا بزرگ ترساخت خدای ×× بر خواست فغان ز قدسیان جل جلاله / متن کدام خاطر از رقم اخلاق حاشیه قدیم عاریست ... اما بعد حمد واجب الوجود..

انجام: فینبغی ان یحمل کلام المحشی المحقق علی التحقیق هذا و یرد علیه ما اشرنا الیه آنفاً تمت الحاشیة المحقق الدوانی و الشرح الشارح القوشچی بید الفقیر ...

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۰۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۰۶۵ق؛کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی پارچه سربی، ۱۳۰گ (۱-۱۳۰)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۳ - ۱۰۰۰]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

حسنی حسینی، حمزه بن محمد، ق۱۱ قمری

hasanī hoseynī, hamze ebn-e mohammad (- 17c)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای متوسط که بر حاشیه قدیم دوانی بر شرح جدید قوشچی (۸۷۹ق) بر تجرید الاعتقاد خواجه طوسی؛ گویا این حاشیه از قوام الدین حمزة بن علی نسابه باشد که شرحی هم بر کتاب شفای ابن سینا دارد. در این حاشیه از صاحب لباب، صاحب شفا، شرح مواقف، محشی در حواشی خود بر منطق تهذیب، حاشیه مطالع، حاشیه شرح مختصر الاصول، از میرسید شریف، حاشیه میر سید شریف بر کشاف، حاشیه جدیده، صاحب مفتاح و سید سند یاد می‌کند.

آغاز: قال المصنف رحمه الله رحمة واسعة. «اما بعد واجب الوجود علی نعمائه» الخ. قدم فصل الخطاب للایجاز البلیغ رعایة نوع من براعة الاستهلال و غرابة الاسلوب فیکون جدیداً لذیذاً ...

[الذریعه ۶۴/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما کتبنا من الحاشیة الثانیة حامداً مسلماً متعرفاً بالمقصود.

شامل بخش امور عامه کتاب است. تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۵۸ق، مصحح؛ تملک: علی المدرس (آقا علی مدرس زنوزی)؛ جلد: تیماج سوخت، ۹۷گ (۱پ-۹۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه:

۱۰×۱۹سم [ف: ۳۳/۱ – ۴۰]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۰۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الجواب من وجوب شمول المقسم لجمیع افراد الاقسام بل بمجرد شمولها تمت.

تذکر: در فهرست کاتب را مؤلف دانسته که به قرینه نسخه‌های مشابه تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن ابومحمد حسنی، تا: جمادی الاول ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی پارچه سربی، ۵۵گ (۱۳۰–۱۸۴)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۳–۱۰۰۰]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۰۶/۳

آغاز: المشهور لا شبهة فی ان النار؛ **انجام:** فاندفع المحذورات جمیعا و هیهنا توجیه آخر علی تقدیر رجوع الضمیر الی الالف تمت الحاشیة.

تذکر: نام کتاب و مؤلف با توجه به همخوانی آغاز و انجام آن با نسخه ش ۲۶۹۵ مسجد اعظم تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن ابومحمد حسنی، تا: جمادی الاول ۱۰۶۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی پارچه سربی، ۱۶گ (۱۸۳–۱۹۸)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۳ – ۱۰۰۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۷/۲ط

آغاز: لاشبهة فی ان النار مثلا الخ حرر مح النزاع بما لا مزید علیه؛ **انجام:** توجیه آخر علی تقدیر رجع الضمیر الی الانف من الی ههنا.

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد زمان گورانی ساکن شیراز، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: ابن محمد رضی رضوی؛ ۷۱ص (۳۰۵–۳۷۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴/۳ – ۳۷]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا فایدة فی ارادة الموجود ...

تذکر: در فهرست از حبیب الله باغنوی دانسته شده که اشتباه است؛ خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰–۱۱؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمدرضا بن محمد صفی حسینی قاسانی رجب ۱۱۷۵ و مهر «المتوکل علی الله الغنی محمدرضا» (چهارگوش)؛ مهر: «محمد صفی بن محمدرضا الحسینی» (چهارگوش)، «عبده محمدرضا الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: ترمه نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۱گ، ۱۹ سطر (۴×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲ – ۷۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو المعنی بالحکم باجتماع النقیضین.

تذکر: در فهرست ناشناخته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: عبدالنبی، تملک: حاجی جعفر؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵۲گ، ۳۰ سطر (۱۴/۵×۴/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۴۵۲]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۹۳/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ اندازه: ۱۲×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۳ – ۱۰۸]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه جعل عنوان الحاشیة هو الاول اذا الظاهر انه اشارة الی الصغری هذا ماکتبنا من الحاشیة الثانیة حامدا مصلیا مسلما معترفا بالقصور و المعترف معفو مغفور و اعتصم بالله و استفیض منه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با امضاء «نوری»؛ مهر: حاج سید سعید را دارد؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۸ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ – ۱۳۰۱]

۹. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۱۱/۴

آغاز: برابر

تذکر: در فهرست ناشناخته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ جلد: روغنی اسلیمی گل وبوته، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: – ۱۵۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۷۹/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ – ۸۱]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعنی ثبوت الثبوت السابق فیلزم تحققه ایضاً بحکم المقدم الثانیة فاندفع المحذورات جمیعاً و هیهنا توجیه آخر علی تقدیر رجع الضمیر الی الالف الی هیهنا تم الکلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، نسخه پاکیزه است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۵]

● حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید /

کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-id dawwāni-l qadīma ʻalā š.-it tajrīd

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۴۱

حاشیه توضیحی که با عناوین « قوله – قوله » می‌باشد، در بعضی موارد دارای رد و ایراد و گفتگو با دوانی یا دیگران می‌باشد و گاهی به مطالب شرح تجرید نیز پرداخته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۴ جمادی الثانی۱۰۱۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۵۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۵ – ۹۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۱۲

بی‌کا، تا: ۱۰۴۵ق [د.ث. مجلس]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۷۳/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳ – ۴۲]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۵۴

آغاز: قال الشارح کان احدهما اعم و هو الجنس آه قال السید السند لایلزم ان یکون اعم الاجزاء صالحوا ران یکون ذاتنافی مهیة واحدة عرضنا فی مهیة لایوجد فیها سایر الاجزاء؛ **انجام:** نعم لوقیل یحب وجود المعلول بعد المعد قال المحقق فیه بحث اما اولا فان وجوب

وجود المعلول بعد المعد الی قوله لانه وقال السید السند وفیه بحث اولا

احتمالاً حاشیه قاضی معزالدین محمدمعاصر شیخ حرعاملی است حاشیه‌ای با عناوین «قال، قال» بر حاشیه قدیم دوانی بر شرح تجرید قوشچی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضای «منه مدظله»، در اول کتاب یادداشتی است که این حاشیه را از قاضی معزالدین دانسته؛ مهر: «سید محمد الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف مخ: ۲ - ۷۲۵]

← حاشیة الحاشیة الدوانیة الاخیرة ⟵ تجریدات الغواشی و تشییدات الحواشی

● حاشیة حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-ir rawḍat-il bahīyya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

عاملی، علی بن حسن بن زین الدین، ق۱۱ قمری

‘āmelī, ‘alī ebn-e hasan ebn-e zayn-od-dīn (- 17c)

وابسته به: حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ سلطان العلماء، حسین بن محمد (۱۰۰۱-۱۰۶۴)

این کتاب پاسخ ایرادهای خلیفه سلطان بر مواضعی از الروضة است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۱/۲

خط: نسخ، کا: جابر بن کاظم کربادی، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،۱۲گ (۲۹۰ر-۳۰۱پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۳۳]

● حاشیة حاشیة السعدی علی انوار التنزیل / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-is sa‘dī ‘alā anwār-it tanzīl

کواکبی، محمد بن حسن، ۱۰۱۸ - ۱۰۹۶ قمری

kavākebī, mohammad ebn-e hasan (1610 - 1685)

وابسته به: حاشیة انوار التنزیل = حاشیه تفسیر بیضاوی؛ سعدی چلپی، سعدالله بن عیسی (-۹۴۵)

حاشیه مختصری است بر حاشیه سعدی افندی بر کتاب «انوار التنزیل» بیضاوی، با عناوین «قال القاضی، قال سعدی افندی، اقول». این حاشیه را مؤلف هنگامی که تفسیر قرآن کریم تدریس می‌نموده، نگاشته است.

[دنا ۱۷۲/۴؛ الاوقاف العامة بغداد ۱۱۸/۱؛ خلاصة الاثر ۴۳۷/۳؛ بروکلمان الذیل ۴۳۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۷۵

آغاز: سبحان من سطر بقلم الامکان علی صفحات الاکوان آیات سلطانه و مجده و بسط بساط الجود و الامتنان علی الاعراض و الاعیان؛ **انجام:** و التحقیق أن ذلک لم یکن علی قیاس المصادر قیل له اسم المصدر کما یقال لنحو لیال و أحادیث اسم الجمع - انتهی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور مشکی، ۲۷۷گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸ - ۱۵۴]

● حاشیة حاشیة السماکی علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-is sammākī ‘alā š.-it tajrīd

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = اثبات الله؛ فخرالدین حسینی، محمد بن حسین (-۹۸۴)

[دنا ۱۷۲/۴]

غیر همانند:

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۶۴/۹

آغاز: بسمله قیل هذا التردید افید ان التردید قبیح اذا کان عدم الشک لایجوز ان یکون فی غیر الحوادث؛ **انجام:** یقول جاء جبرئیل (ع) عندی و قال من جانب الله تعالی کذا و کذا.

حاشیه‌ای است تحقیقی و مفید از یکی از شاگردان میر فخرالدین حسینی (قرن یازدهم هجری) بر حاشیه میر فخرالدین بر شرح تجرید قوشچی بر بخش الهیات آن که این حاشیه را در زمان حیات استادش نگاشته و در آن: قال المحشی فخرالملة و الدین، افاد مدظله العالی، الذی نقله الاستاد مد ظله المحشی فخرالمله و الدین. المحشی میر فخرالدین، زیاد آمده و در آن از محقق دوانی و فاضل خفری و غیاث الدین و سید سند یاد شده است. در پشت صفحه اول آمده: «قیود شاه تقی الدین محمد علی الهیات التجرید»؛ خط: نستعلیق، کا: علیشاه بن کمال بن مرتضی علی، تا: شعبان ۱۰۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴-۲۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۱۸]

۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱۲

آغاز: قوله «لم یرد به معیناً ...» اعلم ان سید المحققین لما رأی ان المتعارف؛ **انجام:** کذا ذکره بعض الاصحاب و هو اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد صالح اصفهانی، تا: ۲۵ ربیع الثانی ۱۰۵۸ق [ف: - ۴۸]

● حاشیة حاشیة السیالکوتی علی تحریر القواعد المنطقیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-is sīyālakūtī ‘alā taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya

وابسته به: حاشیة تحریر القواعد المنطقیة؛ سیالکوتی، عبدالحکیم بن شمس الدین (-۱۰۶۷)

مؤلف: قل احمد بن شیخ ابوالحسن شهید. کتاب تعالیق توضیحی بر «حاشیه شرح شمسیه» عبدالحکیم است [ظاهراً مؤلف متن همان عبدالحکیم سیالکوتی است که از علمای هند در قرن ۱۱ است. مؤلف این کتاب در دیباچه خود را از سلاله وی معرفی کرده و از او به تعبیر «جد جدی» یاد کرده است. از این رو مؤلف این کتاب از مردمان حدود قرن ۱۳ خواهد بود] و از آن با عنوان «حواشی القدسیة» یاد کرده و متن قرارداده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۹

آغاز: ازین حلی تناط بنیاط اللسان و اجمل لؤلؤ یولج فی آذان الاذهان حمد فرد لا جنس له؛ **انجام:** قلت المراد بالتسلیم المعنی اللغوی ای پذیرفتن لا الاصطلاحی بالعرف لوقوعه مطلقا العرف.

نسخه ناقص است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ کمندکشی شده، مجدول؛ واقف: ابوالفضل، آبان ۱۳۴۹؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۲۷۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۱ – ۴۵۶]

● حاشیة حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i ādāb-il baḥṯ

عجمی، عبداللطیف شاه حسین، – ۹۲۰ قمری

ʻajamī, ʻabd-ol-latīf šāh hoseyn (- 1515)

وابسته به: حاشیة شرح آداب البحث؛ الغ بیک، محمد بن شاهرخ (۷۹۶–۸۵۳)

حاشیه‌ای است با عناوین«قوله، قوله» بر حاشیه الغ بیگ بر شرح مسعود شیروانی بر «آداب البحث» شمس الدین سمرقندی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۲۳

آغاز: بسمله، قوله سلک طریق العمل الخ اعلم ان من دأب المصنفین ان یبتدأوا فی اول تصانیفهم کلام مشتمل علی لفظ الحمد؛ **انجام:** لأنه لایجوز ان یکون الثابتة فی صدر الکلام بمعنی الوجود فی الخارج سواء تعددت فیها الاکوان و تجددت علیها الأعصار اولا فح یصدق علی ما کان ... کما لا یخفی الحمدلله الذی هدانا الی یوم الدین.

خط: نسخ، کا: ابوبکر بن محمد بن منصور بن محمد، تا: ۱۰۷۷ق؛ محشی از عبدالرحیم، محمد حلبی و دیگران؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۴۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۴ – ۱۵۷]

● حاشیة حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

hāšīya-tu hāšīya-tu š.-i ādāb-ul baḥṯ

کفوی، محمد بن حمید، – ۱۱۷۴ قمری

kafavī, mohammad ebn-e hamīd (- 1761)

وابسته به: حاشیة شرح آداب البحث = شرح آداب المناظرة عضدی؛ جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم (–۹۷۶ق)

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله، قوله» بر حاشیه میر ابوالفتح بن مخدوم حسینی عربشاهی بر شرح ملا محمد حنفی بر آداب البحث عضدالدین ایجی(۷۰۰–۷۵۶ق).

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۶۰

آغاز: المدلله الذی ادبنا بآداب المناظرین و فتح علینا ابواب البحث و المفاکرة و الصلوة؛ **انجام:** قوله او یجعل الواو للحال و یجوز ان یجعل ایضا للاستیناف و للاعتراض و الله اعلم بحقیقة الحال هذا ما اخترنا ... و اصحابه ذوی مکارم الاخلاق.

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن محمد القوم قلعه وی، تا: ۷ رجب ۱۱۹۱ق؛ با یک سرلوح مذهب، مجدول، دارای کمند، محشی با نشان «منه»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۵ – ۷۳۳]

● حاشیة حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i ādāb-il baḥṯ

حلی، عمر

hellī, ʻomar

وابسته به: حاشیة شرح آداب البحث؛ تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید (–۹۵۰ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه میر ابوالفتح محمد بن ابی سعید اردبیلی معروف به تاج سعیدی (قرن ۹) بر شرح کمال الدین مسعود شیروانی رومی حنفی (–۹۰۵ق) بر رساله «آداب البحث» شمس الدین محمد بن اشرف سمرقندی (قرن ۷).

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۷۹/۳–۶۰/۱۹

آغاز: به الا مساک لعلی اظفر من الطافه بفتح وینفر لنیلی الیهم عن صبح والله المیسر للآمال

خط: نسخ، کا: یوسف بن محمد، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ با نوشته‌ای به تاریخ ۱۲۲۰؛ ۳۵گ (۳–۳۷)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۷۳]

● حاشیة حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i ādāb-il baḥṯ

کردی حسین آبادی، محمد بن حسین

kordī hoseyn ābādī ‹mohammad ben hoseyn

وابسته به: حاشیة شرح آداب البحث = شرح آداب المناظرة عضدی؛ جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم (–۹۷۶ق)

متن آداب البحث از عبدالرحمان بن احمد الایجی (–۷۵۶)، شرح از محمد حنفی تبریزی (حدود ۹۰۰)، حاشیه از میر ابوالفتح بن مخدوم جرجانی (–۹۷۶ق) و حاشیه بر حاشیه از محمد بن حسین.

[الاوقاف العامة موصل ۹۸/۲؛ فهرست مرکز دائرة المعارف ۳: ۹۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳۸/۳

آغاز: بسملة، مادا کفی الضراعته الی الجواد الکریم، حمداً لک یا من جلت نعمه؛ **انجام:** الحمدلله علی الاتمام ... تمت الحاشیة المسماة «الواقعة» علی میرابی الفتح ... و احشرنی فی زمرة العلماء العالمین آمین برحمتك یا ارحم الراحمین (گ۶۱ب)

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن سلیمان بن قاسم، تا: پنج‌شنبه ۶ ربیع الثانی احتمالاً ۱۰۱۶ق؛ در پایان این نسخه «واقعه» نامیده شده، محشی با نشانه های «عبدالمجید»، «منه»»، «محمد بن رسول»، «عبدالرحمان»، «الخریانی»، «ابوالفتح»، «عبدالله»، «ابن الخیاط»، «علی»، «عبدالرحیم الحسینی»، «ع ح»، «ابن جندی»، با وصیت پیامبر به ابو هریره؛ ۳۳گ (۳۰پ-۶۲پ) [ف: ۱۱ - ۳۸۴]

● حاشیة حاشیة شرح ایساغوجی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i īsāġūjī

بیتکاری

beytkārī

وابسته به: حاشیة الفوائد الفناریة = حاشیة شرح ایساغوجی = حاشیة قول احمد؛ عمری، احمد بن محمد (-۹۵۰)

شمس الدین محمد بن حمزه فناری (-۷۳۴ق) بر ایساغوجی ابهری شرحی نوشت و احمد بر آن حاشیه کرد و بیتکاری بر این حاشیه، حاشیه نگاشت که همین رساله باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۳/۴

آغاز: الحمدلله العلی الکریم ... فلما نظرت و تاملت فی حاشیه الفناریة؛ **انجام:** هذا لیکن هذا آخر ما کنا فیه

خط: تعلیق، کا: اسماعیل بن علی بن عثمان، تا: ۱۱۲۲ق، جا: ارز روم مدرسه فیضیه؛ محشی با نشان «منه»؛ ۱۵گ (۲۵پ-۳۹ر) [ف: ۳ - ۳۵]

← حاشیة حاشیة شرح التجرید ⟵ کحل الابصار و نور الانظار

← حاشیه حاشیه شرح تجرید ⟵ تعلیقات (... حوادث السفلیة و ارتباطها بالکواکب السیارة)

← حاشیه حاشیه شرح تجرید ⟵ حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید

● حاشیة حاشیة شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-it tajrīd

دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد، ۸۲۸ - ۹۰۳ قمری

daštakī-ye šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425 - 1498)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۰۹

آغاز: وعدک حصول العلم الخ لرفع توهم انه لایراها؛ **انجام:** والولی ان یقال الخ الی هذا قادنی و ساعدنی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۹ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۹۰]

۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۰۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، ۱۹ و ۱۰ سطر [تراثنا: س۶ش۴ - ۸۷]

● حاشیة حاشیة شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-it tajrīd

فراغی، حسین

farāqī, hoseyn

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح جدید تجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹ق)

حاشیه بر حاشیه دوانی بر شرح جدید تجرید قوشچی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۰۰۶

آغاز: بسمله، حمدله اما بعد فانی کذا لنکتة الاختصار و فی ... نوع تنبیه علی اسلوب بیان المقصود و هوالاختصار؛ **انجام:** الی آخر حاشیة ظهر ان قیام الوجود بالماهیة لیس فی الذهن کما هو متن التجزید و قیامه با فی الذهن و ان قولنا زید موجود فی الخارج قضیة خارجیة لاذهنیة

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عباس بن علی بن حوز موسوی؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج، ۲۶۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۹/۵سم [رایانه]

● حاشیة حاشیة شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-it tajrīd

وابسته به: حاشیة الأجد علی شرح تجرید الاعتقاد؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۷۹

آغاز: فانه لو فرض کونه من مسائل الکلام لم یکن مقصدا خاصا به بحسب الذات بل من المسائل المشترکة بین العلمین ککرویة السماء؛ **انجام:** و قوله فلا یکون نفس ذاته هی هذه الاربعة فی الخارج واحدا ان أراد انه لا یکون واحدا من جنس.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی بن محمود مطلق اصفهانی، تا: نیمه ذیقعده ۹۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۲۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۶/۵سم [ف: ۲ - ۴۲۲]

● حاشیة حاشیة شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-it tajrīd

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸۶/۳

جز نسخه ش ۱۶۸۳؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ظهیر، تا: ۷ رجب ۱۱۳۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۳گ (۱۰۱پ-۲۰۳ر)، ۱۵ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸ – ۲۴۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۸۵

آغاز: بسمله، [الشارح] انه لایحکم الخ لما کان هذا اصلا اصیلا من اصول الاسلام و قد کثر التشاجر فیه بین علما الاعلام فبالحری لنا ان تحرر الکلام و نقرر المرام؛ **انجام:** [الشارح] قالوا ثانیا لوصح الخ انت خبیر بان النزاع لو کان فی تکلیف الظاهری فالجواب ... کما لایخفی هذا ما تیسرلنا من الکلام فیما یتعلق بالاحکام و الحمدلله.. ما یستنبط الاحکام الادلة الشرعیة و یتفرع علی الاصول المسائل الفقهیه ...

این اثر با توجه به آنچه از متن بر می‌آید، حاشیه‌ای است بر حاشیه شرح تجرید العقاید خواجه نصیرالدین طوسی که مؤلف در آن ضمن بیان نظرات خود، به نقد نظرات محشی و شارح نیز پرداخته است. در این حاشیه درباره مساله حسن و قبح افعال به تفصیل بحث شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه، منه سلم، منه دام فضله»؛ کاغذ: فرنگی شکری، فاقد جلد، ۲۰۲گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۸ – ۱۲۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۱۵

آغاز: السمع و البصر و لذلک لم یشبه الحکماء فلو قال و اکثر احوال الی؛ **انجام:** الثلج یکو نان فی کرة الزمهربرة هی ابرد من هذا ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب، ۱۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [رایانه]

← حاشیة حاشیة شرح تجرید العقائد ⟵ حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید

● حاشیة حاشیة شرح التهذیب / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-it tahḏīb

لکهنوی، حسن

Lakhanvī, hasan

وابسته به: حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق؛ هروی، محمد زاهد بن محمد اسلم (-۱۱۰۱)

تعالیقی است بر حاشیه میر زاهد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۶۸/۱

خط:نسخ،بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: میشن عنابی، ۹ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۴/۵۲سم [ف: ۱۱ – ۳۵۴]

← حاشیة حاشیة شرح جامی ⟵ حاشیة حاشیة الفوائد الضیائیة

← حاشیه حاشیه شرح جامی ⟵ حاشیة حاشیة الفوائد الضیائیة

← حاشیه حاشیه شرح جدید تجرید العقائد ⟵ حاشیة حاشیة الدوانی القدیمة علی شرح التجرید

← حاشیة حاشیة شرح حکمة العین ⟵ حاشیة شرح حکمة العین

● حاشیة حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i ḥikmat-il ʻayn

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ – ۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

وابسته به: حاشیة شرح حکمة العین؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

گویا از شمس الدین محمد گیلانی معروف به شمسا گیلانی حکیم معروف قرن یازدهم. در این حاشیه از محقق دوانی، شارح مقاصد، سید المحققین و المواقف ... یاد شده است. از آغاز امور عامه تا مبحث اعدام است. حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» که در آن شرح میرک بخاری و حاشیه سید شریف جرجانی را نقد نموده است. محشی در مقدمه چنین آورده است: «هذا حواش ... علی شرح حکمة العین و الحاشیة التی علقها علیه شریف العلما وسید الفضلا و الباعث علیها هو انی لما رایت انه لیس فی شی منهما حق تحقیق المطلب و تبیین المآرب بل هما مع المصاف اتفقوا فی ابطال اکثر المسائل ... فبذلت مجهودی فی دفع الایرادات البی اعتقد عدم ورودها ... ». نسخه مرعشی مؤلف را ملا شمسا کشمیری دانسته است.

آغاز: الحمدلله الذی جعل قراح التحقیق و الیقین شفاء لقریحتنا و صراح الحق و البراهین نجانا لطبیعتنا ...

انجام: قال المصنف و لکان اتصافه الی المهیة موقوفاً علی امتیازها عن غیرها ...، قال الشارح فیلزم التسلسل و عین المحشی هذا التسلسل بقوله من طرف المبدأ ...، لازم فی جانب الموقوف علیه فقط.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۲ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷گ، ۲۸ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۷ – ۱۰۳]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۳

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: تقی بن عبادالله هروی مشهدی کاشانی مورخ ۱۱۱۰، محمدکاظم موسوی؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۴۱گ، ۱۹ سطر (۹×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ – ۸۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۱۳۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ – ۲۲]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۱۴/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مومن بن عباس سیاروستاقی، تا: ۱۰۳۹ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۴۴]

۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۶۵

آغاز: بمعنی انه اذا کانت النفس بالقیاس الی نظری واحد فی مرتبة العقل الهیولایی یکون بالقیاس الی جمیع النظریات کذلک؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ رمضان ۱۰۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه مدظله العالی»؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۱۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غضنفر، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ محشی با نشان «منه»، مصحح؛ مهر: «علی الله فی کل الامور توکلی عبده ابو ...» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۳گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۵ - ۷۴۵]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۵۸

آغاز: بسمله قوله قد یطلق و یراد به المعنی الحدثی آه قد وجد کل من الاطلاقین فی کل من عرفی اللغه و الحکماء؛ **انجام:** بذواتها العلومة بذواتها لایتبعه الغیر و لعله الذی اشار الیه بالتأمل ثانیا تمت الکتاب.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۱۶۱۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۰۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نو، ۲۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶ - ۵۰۹]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۱

آغاز: برابر

کا: محمد رضا بن محمد معصوم حسینی رضوی، تا: ۱۱۱۰ق، جا: مشهد رضوی؛ از روی نسخه اصل و نسخه منقوله از اصل؛ قطع: رقعی [اهدائی ف: - ۱۰۵]

۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: صادق بن محمد علی اردکانی، تا: ۱۲۲۷ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «منه»؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۳۳]

۱۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۲۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد نقی هزار جریبی، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۸۵گ (۹۳پ-۱۷۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۹۵]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۱۸/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۶گ (۱-۷۶)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۷۰]

● حاشیة حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i ḥikmat-il ʻayn

غیر همانند:

۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۷۹/۱

آغاز: قوله، قدس سره: انما قال فاطر ذوات العقول و لم یقل فاطر العقول لئلا یتوهم ...

ظاهراً حاشیه بر حاشیه بر شرح کتابی است، مؤلف از شاگردان آقا حسین خوانساری (- ۱۰۹۸) می‌باشد و در این کتاب حاشیه‌هایی با عنوان «مصنف» بر اصل کتاب و شرح با عنوان «الشارح» آمده است. دارای حواشی با رمز «منه مد ظله» و «محمد صادق لاهیجی» و «م ح ص عفی عنه» است و بر روی برگ اول آمده «حاشیه بر شرح اقناع للفاضل الفناری». لازم به ذکر است این رساله در فهرست به نام «رساله‌ای در حکمت» ثبت شده که با توجه به آغاز نسخه مطمئناً حاشیه‌ای بر شرح حکمة العین است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن هدایة الله لاهیجی، تا: ۱۰۶۳ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ ۷۲گ (۱-۷۲)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۰۱/۳

آغاز: بسمله. و به نستعین. قال المعقول الحاصر بذاته قد یکون الخ اقول کانه ... ان طابع الموجودة فی الخارج فی ضمن اشخاصها حاصرة و بذواتها؛ **انجام:** و بالجملة ان الجسم الواحد لایصیر کثیرا مع بقاء هویته (۳۹پ-۷۴ر)

گویا حاشیه‌ای است بر حاشیه میرسید شریف بر شرح حکمة العین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق، جا: تبریز؛ محشی به لفظ «منه» بخط نستعلیق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۳۹پ-۷۴ر)، ۱۸ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۸-۱۴۴]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۴۴۶

آغاز: هاهنا الجسم المطلق علی مذهب الحق؛ **انجام:** فتعین الاول. لایقال لولم یکن من الوجود والعدم

شرح حکمة العین از ابن مبارک شاه میرک بخاری (-۷۴۰ق) است. حاشیه و حاشیه بر حاشیه ناشناس است. در آن از «سید نسابه قوام الدین فی تعلیقاته لهذا الشرح» و نیز از «قطب و سید شریف» نام برده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوا، ۲۲۸گ، سطور چلیپا (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۱۸۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۲/۱

آغاز: و اعلم ان الباءاذا کان فی (بما له) بمعنی مع فح آلة الملاحظه اعم من ان یکون هی هذه الصفات الحقیقیة او غیرها من الاضافیة المحضة ... انما سمیت الصفات السلبیة صفات الجلال لان کون هذه

الصفات مسلوبة عنه تعالی یستلزم عظمته تعالی ... [قال المصنف] سبحانك. لما کان معنی سبحانك تنزیه الذات عما لا یلیق بها یدل صریحا علی صفات الجلال کان الله علما للذات الواجب المستجمع لصفات الکمال یدل صریحا علی صفات الکمال و ضمنا یدل علی صفات الجلال، لانه لما دل علی انه تعالی متصف بصفات الکمال ... و لما کان وجوب الوجود مستتبعاً بصفات الکمال، علی ما ذهب الیه المحقق الطوسی؛ **انجام:** س (نشان قال السید) و ح لا یتسق النظام، فان قیل یمکن اجراء برهان التطبیق فیه بان یوضع اعداد حرکات نصف الجسم بازاء اعداد حرکات الکل، قلنا اجراءه مشروط عندهم باجتماع الاجزاء و ههنا لیس، کذلك، لکنه عند المتکلمین ... یجب ان یکون بازاء خطوط احدهما خطوط الاخر دوش بدوش روند ... فانه یجوز ان یحکم بزیادة امتداد فی الخیال علی الآخر کما، قاله العلامة. تمت التعلیقات

حاشیه‌ای است بر شرح میرك بخارائی بر حکمة العین و بر حواشی سید شریف و میرزا جان باغنوی و متن حکمة العین. از آغاز (خطبه متن حکمة العین) تا پایان مقاله سوم (امور عامه). در آغاز حاشیه سید، حاشیه باغنوی، و متن حکمة العین بترتیب چنین گوید: «قال السید، قال الشارح، قال المصنف» و در آغاز شرح میرك (در نسخه حاضر) عنوانی یاد نشده. برخی از فقرات حاشیه سید که در این حاشیه نقل شده، در نسخه چاپی نیست و مؤلف این حاشیه خود در یکجا (ص ۱۳۰ نسخه ما) درباره یکی از فقرات مذکور که در مبحث وحدت و کثرت است و چنین آغاز می‌شود: المدعی ان الشرطیتین غیر واجبی الصدق و الدلیل، گوید: «این فقره در بیشتر نسخه‌ها نیست و مسموع افتاده که از محقق شریف نیست. استاد من نیز گفته است که این سخن لایق سید نیست». مؤلف در بسیاری از صفحات از «استاد محقق» و یا «استاد دام ظله» یاد کند و گاه بدون ذکر استاد از افادات او بدین گونه «افاد دام ظله» نقل کرده و نیز از دوانی، صدرالمحققین (گویا صدر دشتکی) و علامه (گویا علامه حلی در شرح حکمة العین) یاد می‌کند. از آغاز خطبه حکمة العین و بدون هیچ دیباچه و خطبه ای شروع می‌گردد و به نظر می‌رسد آغازی داشته که در این نسخه نیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوائل قرن ۱۲؛ در پایان حاشیه شرح حکمة العین کاتب چند فقره حاشیه از «اثبات الواجب» (گویا اثبات الواجب دوانی) روی **۳** صفحه نقل کرده و در آغاز آن نوشته: «متعلقات (ظ: تعلیقات) علی بعض مواضع اثبات الواجب. (قوله) و ان لم یکن موجودة یلزم المطلوب، فلها علة و هی استحالة ان یکون نفسه. الی آخره. فیه بحث اذ لا یلزم من عدم فرد من السلسلة الغیر المتناهیة عدماً لسلسلة و انما یلزم ان لو عدم من الطرف الغیر المتناهیة و هو ممنوع ... ». کاتب در پایان این فقرات نوشته: «تمت الحاشیة الشریفیة علی شرح حکمة العین». چنانکه ملاحظه می‌گردد کاتب این نسخه از حاشیه شرح حکمة العین را به اشتباه تألیف میر سید شریف دانسته و همین اشتباه کاتب موجب اشتباه یکی از مطالعه‌کنندگان کتاب که فهرست رساله‌های این دفتر را بر پشت نخستین برگ نسخه نوشته؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج لیمویی رنگ، ۲۰۶ص (۱-۲۰۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵ - ۱۵۴]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۷۷

آغاز: و اعلم ان الباء اذا کان فی بماله بمعنی مع فح اله الملاحظة اعم من ان یکون هی هذه الصفات الحقیقیة المحضیة او غیرها من الاضافة المحضة و الحقیقته ذات الاضافة. (در صفحه سوم می‌نویسد: قال المحشی فی الحاشیة مع ان ذلك لیس کذلك کما فی المبدء الاول اه لان لها جهة الوحوب ... .. قال المحشی فی الحاشیة حاصل ما ذکروه فی بعض رسایلهم آه غرض المحشی من هذه الحاشیه الاعتراض علی ...)؛ **انجام:** و کذلك ام فرض التساوی فی العدة یعنی کما ان التساوی فی الزمانین مع تناهیهما یلزم منه لا تناهی الاعداد کذلك التساوی فی العدد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۰]

← حاشیة حاشیة شرح الشمسیة ﴿ حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة

● حاشیة حاشیة شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-il ʻaḍudī ʻalā muxtaṣar-i ibn-il ḥājib

؟ سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری
soltān-ol-ʻolamā', hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

وابسته به: حاشیة شرح مختصر الاصول؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قال الش» (شاید قال الشارح یا قال الشریف باشد)، «قال» و «قوله» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح عضدالدین ایجی (۷۰۰-۷۵۶ق) بر مختصر ابن حاجب (۵۷۰-۶۴۶ق). مؤلف این حاشیه علاءالدین حسینی است و یادداشت و مهر وی که نام علاءالدین حسینی خوانده شد در آغاز نسخه این‌گونه آمده است (البته نام علاء الدین حسینی با خطی مغایر با یادداشت نگاشته شده): «قیود فقیر بر حاشیه بر (عضدی) بر مختصر اصول ابن حاجب، حرره علاءالدین الحسینی». علاء الدین حسینی بایستی همان سلطان العلماء، خلیفه سلطان، علاء الدین حسین بن رفیع الدین محمد حسینی مرعشی آملی اصفهانی (- ۱۰۶۴ق) باشد که حاشیه‌ای نیز بر شرح عضدی بر مختصر ابن حاجب دارد. قطعه‌ای از تصویر دستخط خلیفه سلطان که به سال ۱۰۴۰ق در کوفه نگاشته شده در یکی از کتابخانه‌های ایران آمده، خط نسخه موجود، شباهت بسیار به آن تصویر دارد. لازم به ذکر است که در خصوص حاشیه‌ای که سلطان العلماء بر شرح عضدی دارد آمده است که آن را در تکمیل حاشیه میرسید شریف نگاشته است، لذا بعید نیست که این دو حاشیه یکی باشند

(ن.ک.: حاشیة شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب؛ سلطان العلماء، حسین بن محمد)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۹۲

آغاز: قال الش المحقق: الاول المبادی الخ فیه بحث لان المبادی من المعلومات فلا یصلح ان یکون قسماً للمختصر الذی هو الالفاظ بجسب المتبادر و ان جاز استعماله فی المعانی؛ **انجام:** ان کل من الثلثة و ارتفاع الواحد ... لذلک القول و لا یندفع هذا التقریر بما ذکره السید المحقق.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، به احتمال بسیار به خط مؤلف؛ مصحح، محشی؛ فراز بسیاری از برگ‌ها دعاهایی از جمله: یا ارحم الراحمین، یا غیاث المستغیثین و ... آمده؛ مهر: علاء الدین الحسینی (مدور)؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۵۹گ، ۲۰-۲۳ سطر (۵×۱۷)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۸ - ۲۵۴]

← حاشیة حاشیة شرح العقائد النسفیة ⟵ زبدة الافکار

← حاشیة حاشیة شرح کافیه ⟵ حاشیة حاشیة الفوائد الضیائیة

← حاشیة حاشیة شرح الکافیة ⟵ حاشیة حاشیة العصام علی الفوائد الضیائیة

← حاشیه حاشیه شرح کافیه ⟵ حاشیة حاشیة الفوائد الضیائیة

● حاشیة حاشیة شرح کتاب فی المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i k.-un fi-l manṭiq

باید حاشیه حاشیه شریف بر شرح مطالع باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۷۳/۳

انجام: فیلزم التکرار فتامل آخر ما ینحل الیه المقاصد ای آخر ما ینتهی الیه تلک المقاصد آخر ما یتوقف کل واحد منها علیه فتامل.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «م ن، جم، منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۹گ (۱۷۳پ-۲۱۱ر)، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۵ - ۴۰۷۳]

● حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i muxtaṣar-il usūl

طوسی، علی بن محمد، - ۸۷۷ ؟ قمری

Tūsī, ʻalī ebn-e mohammad (- 1473)

وابسته به: حاشیة شرح مختصر الاصول = حاشیة شرح المختصر = حاشیة شرح مختصر المنتهی = شرح الشرح؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تعلیقی است است تحقیقی با عنوان «قال الفاضل-اقول» بر حاشیه میر سید شریف بر شرح (مختصر عضدی).

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۰

آغاز: قال الفاضل الشریف رحمه الله قد دل بلامی التعریف و التخصیص علی اختصاص الجنس الخ اقول قد ذکر مثل هذا صریحا و کنایة فی مواضع من کتبه؛ **انجام:** انجام موجود: و کل لازم لطلوع الشمس الموجود فهو موجود فالنهار موجود و هو المطلوب.

تنها حاشیه بر قسمت مباحث منطقی و تا اواخر مبحث قیاسات را دارد و می‌نماید که کاتب تمام نکرده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شیخ محمد باقر، ۱۱۷۶؛ ۴۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶ - ۲۳]

● حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i muxtaṣar-il usūl

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

وابسته به: حاشیة شرح مختصر الاصول = حاشیة شرح المختصر = حاشیة شرح مختصر المنتهی = شرح الشرح؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای مفصل تحقیقی در عنوان «قوله» بر بخش منطق حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح عضدالدین ایجی بر مختصر الاصول ابن حاجب.

آغاز: بسمله، قال شیخنا و استادنا سید المحققین قد دل بلامی التعریف و التخصیص علی اختصاص الجنس اقول قد اطبق شراح الکشاف و غیرهم ممن تلاهم علی ذلک ولی فیه بحث لان الظ ان اللام ...

انجام: و یکون العلم الخارج بین التقسیم بعینه العلم المعرف اولا و یلزم شی الاقسام

[کشف الظنون ۱۸۵/۲؛ دنا ۱۷۶/۴؛ الذریعه ۱۳۱/۶]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول = المحاکمات؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۹۲/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان نعرفها بتلک الجهة. ثم ان المحقق قدس سره العدول عن الوجوب

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن حسین عقیلی استرآبادی، تا: ۱۰۵۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۲۶ص (۴۵-۷۰)، ۲۳ سطر [ف: ۹ - ۲۳۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ واقف: ملا موسی گیلانی؛ کاغذ: آهاری نخودی روشن، جلد: مقوا با روکش پارچه اخری، ۶۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۱۲۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج جگری، ۵۲ص (۱-۵۲)،

اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۵۲]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱-۱۰/۶۱

آغاز: او بالمعنی الاعم المتحقق فیه فعلی الاول لاحاجة الی هذا القید؛ **انجام:** وقولنا من غیر ترجیع عن الحقیقة والمجاز اقول فیه بحث لانه لایخلو اما ان یقدر الومنع متعلقاً للام کما هو ... فاما ان یراد الوضع بالمعنی الاخص الغیر المتحقق فی المجاز

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۷۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۳ - ۱۵۲۵]

● حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول = المحاکمات /

اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i muxtaṣar-il usūl = al-muḥākimāt

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

وابسته به: حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

کتاب «منتهی السؤل و الأمل فی علمی الاصول و الجدل» تألیف ابن حاجب (-۶۴۶) که توسط خود او مختصر شده و به «مختصر ابن حاجب» با «مختصر المنتهی» مشهور و متداول شده است، دارای شرح های متعددی است از جمله شرح عضدالدین ایجی، صدرالدین محمد دشتکی و جلال الدین دوانی بر این شرح حاشیه دارند. ملا جلال دوانی در حاشیه خود افادات صدر را مورد رد و ایراد قرار داده است و غیاث الدین منصور دشتکی در کتاب حاضر به بررسی و نقد افکار دوانی پرداخته و از آراء پدرش دفاع می‌کند و از وی با تعریضات، کنایات و تعبیرات ناپسند یاد می‌کند و از حاشیه جدید او نیز نام می‌برد. دشتکی در این کتاب صورت مناظراتی که پیش از ۳۰ سال با دوانی داشته می‌آورد و این بخش در این رساله نشان‌دهنده شیوه کشمکش‌های فکری و انواع مناظره میان این دو دانشمند است.

آغاز: بسمله غیاث الوری نسالک فقه اصول فقه یرشدنا الی مشارع الشریعة الحقه التی اتی بها سیدنا و سندنا صدرالدین محمد سید العالمین ... و بعد فان الفقیر الحقیر غیاث المشهور بمنصور یقول ان الشرح المشهور بمختصر الاصول مما تلقاه الاصول بالقبول ... فکثر فیه مباحثات الطلاب ... و علق بعض الاعلام من اصحاب الکلام حواشی فیها مواخذات علی ما للسید العلم الشریف ... ثم ان ابی و سیدی ... افاد محاکمات یورث تحکمات و بعض الناس ممن یرید ستر الحق بالوسواس مظهر اسم الجلال مظهر سوء المقال اخذ فی الرد و الانتحال ... و انی آتیک بخبر او قبس ... یطلعک علی اسرار مستورة بعد وراء الاستار ...

انجام: و اما معاد کل شخص فبحسب عقائده و اعماله و تفصیلها مما لا یخفی علی اولی النهی. تمت الرسالة ...

چاپ: در گنجینه بهارستان، بخش فقه و اصول، دفتر اول، به کوشش حسنعلی علی اکبریان، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱ش، با عنوان «المحاکمات» با تصحیح محمد ربانی.

[دنا ۱۷۴/۴؛ الذریعه ۱۳۲/۲۰ با عنوان المحاکمات بین حواشی]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷/۱۱-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و العجب ان هذا الجلیل بجلالته کان یتحاسد حیث یری منجما رمالا یدعی بفضل الله بیشه ذا یسار و اعتبار من قبل الرمل ... ثم فی عبارته حزازة حیث زعم ... ان الفارابی انکر النجوم و الکلام ... و انکار الفارابی للنجوم لا یفیده فانه ینکر علمیة النجوم و یقینیته (نسخه در اینجا ناتمام مانده و در صفحه بعد دنباله کتاب دلیل الهدی است که اول آن افتاده است).

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: ۹۵۰ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ (۹۷-۱۳۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۰۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یتوسط ایضا من غیر ان یجعل الثانی سببا یقضی ذلک.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج جگری، ۳۷ص (۵۳-۸۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۵۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** وبل المراد نفس الاجتهاد کما.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملاموسی، ۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶ - ۲۳]

● حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i muxtaṣar-il usūl

تاج الدین حسین بن صاعد، ق۱۰ قمری

tāj-od-dīn hoseyn ebn-e sā‘ed (- 16c)

وابسته به: حاشیة شرح مختصر الاصول = حاشیة شرح المختصر = حاشیة شرح مختصر المنتهی = شرح الشرح؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تاریخ تألیف: جمعه ۴ ربیع الاخر ۹۷۷ق

حاشیه‌ای است مختصر در عنوان «قال، اقول» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح مختصر المنتهی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۸۸

آغاز: بسمله، قال الفاضل الشریف رحمه الله قد دل بلامی التعریف و التخصیص علی اختصاص الجنس اقول قد ذکر مثل هذا صریحا و کنایه فی مواضع کتبه؛ **انجام:** فیه غیر مسموعة بل یدعی کون هذا اقرب الی الجواز

بخش منطق کتاب؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۴ ربیع الثانی ۹۷۷ق؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ:

نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش پارچه اخری، ۴۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۱۲۵]

● **حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول** / اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i muxtaṣar-il usūl

خلخالی، محمد بن مصطفی
xalxālī, mohammad ebn-e mostafā

وابسته به: حاشیة شرح مختصر الاصول = حاشیة شرح المختصر = حاشیة شرح مختصر المنتهی = شرح الشرح؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه خلخالی بر حاشیه سید شریف. در کشف الظنون آمده که شمس الدین محمد بن مصطفی خلخالی و میر سید شریف بر مختصر شرح دارند.

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۴۲/۲
خط: نسخ، کا: ملاعباس، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۳]

● **حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i muxtaṣar-il usūl

وابسته به: حاشیة شرح مختصر الاصول = حاشیة شرح المختصر = حاشیة شرح مختصر المنتهی = شرح الشرح جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حواشی است تحقیقی تحت عنوان «قوله» که شاید از علاءالدین علی طوسی (- ۸۸۷ یا ۸۶۰ق) در سمرقند باشد بر حاشیه میرسید شریف جرجانی.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۸۱/۱
آغاز: فی طلبه اذلو تصوره بمایشمله و غیره کان علی ... قوله و ثانیها فایدته من حق کل طالب لعلم؛ **انجام:** لابالفعل و لابالقوة و اما بان یعقد شرطه من شروط الانتاج کما تقدم بیانه والله اعلم
نسخه‌ای ناقص الاول که نشانی از نام اصلی و مؤلف آن نیست، شامل مباحث منطقیات تا اواخر قیاسات می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: ضیاء الحق موسوی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مهر حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ (۱-۶۸)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۴۵]

● **حاشیة حاشیة شرح المختصر المنتهی** / اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-il muxtaṣar-il muntahā

چلبی زاده مدرس عمر افندی
čalabī-zāde modarres ʻomar afandī

از چلبی زاده مدرس عمر افندی بر حاشیه خیالی بر شرح مختصر المنتهی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۶۷/۵
آغاز: بسمله. قوله اقول فی تعقیب التسمیة بالتحمید اقول هذا الکلام متضمن لثلثة امور؛ **انجام:** لانه انما یتم بالنسبة الی القسم الاول دون الثانی فافهم (تمت هذه النسخة)
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: استنبولی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۵۳گ (۶۸پ-۱۲۰پ)، ۲۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۳ - ۳۴۲۲]

← حاشیة حاشیة شرح المطالع ⟵ تنویر المطالع و تبصیر المطالع
← حاشیة حاشیة شرح المطالع ⟵ حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

● **حاشیة حاشیة شرح المطالع** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-il maṭāli‘

حاشیه‌ای است که آغاز و انجام آن افتاده است و محشی آن شناخته نشد. در روی ورق اول، آن را کمال الدین مسعود شیروانی منسوب دانسته‌اند.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲
آغاز: الشارح العلوم اما نظریه و فایدة هذالتقسیم سیظهر فی قوله و لما کان المنطق؛ **انجام:** ان لیس شی منهما محمولاً حتی یجعل ذلک معرفا و الآخر قید الا ان یجب ان یکون.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۷۳]

← حاشیة حاشیة شرح مطالع الانوار ⟵ حاشیة حاشیة الجرجانی علی لوامع الاسرار

● **حاشیة حاشیة شرح مطالع الانوار** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i maṭāli‘-il anwār

مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، ۱۰۳۷؟ - ۱۱۲۷ قمری
masīhā fedeškū’ī, mohammad masīh ebn-e esmā‘īl (1628 - 1715)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه بر حاشیه دوانی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۲۰۱
خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق [الفبائی ف: - ۱۹۲]

● **حاشیة حاشیة شرح مطالع الانوار** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i maṭāli‘-il anwār
وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۶۳۴
آغاز: بسمله، قدس سره وحید زمانه الوحید من وحد؛ **انجام:** تمت بعون الله تعالی فی سنه ۱۰۹۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۸ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۹۲]

● حاشیة حاشیة شرح الملخص / هیئت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-il mulaxxas

افندی، ملاعبدالرحمن، قرن ۱۱ قمری

afandī, mollā-‘abd-or-rahman (-17c)

وابسته به: حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴ق)
حاشیه بر حاشیه عبدالعلی بیرجندی بر شرح قاضی زاده رومی (-۸۱۵ق) بر ملخص چغمینی (-۷۴۵ق).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۶۷/۶
آغاز: قوله الثناء هو حاصله ان معنی قول الشارح هو الثناء باللسان علی الجمیل باللسان علی وجه یکون الباعث علیه آه و ان الثناء علی هذا الوجه لا یقع من العاقل آه فقوله فان تقلیل للمقدر؛ **انجام:** کانت بلغتهم اسماء ملائکه موکلة بذلک الایام الا اورمزوری فانها من اسماء الله تعالی و اسماء الایام و قد فصلت فی السی (؟) فصل (تمت الحاشیة المنطقة علی علی البرجندی لمولانا عبدالرحمن افندی مد ظله سنة ۱۰۷۵)
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: استنبولی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۵۴گ (۱۲۱پ-۱۷۴پ)، ۲۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۳ - ۳۴۲۲]

● حاشیة حاشیة شرح منتهی السؤل و الأمل / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i muntahi-s su’l wa-l amal

وابسته به: مختصر المنتهی = مختصر الاصول = مختصر ابن حاجب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶)
حاشیه‌ای است بر حاشیه و شرح منتهی السؤل و الامل از ابن حاجب (۵۷۰-۶۶۴ق) محشی ناشناس است چون آغاز و انجام نسخه افتاده است. از «شارح الشرح» که به نظر صاحب الذریعه (ج ۶ ص۲۹ ش۶۹۶) ظاهراً دوانی (۸۳۰-۹۰۸ق) باشد و سید (ظ: شریف جرجانی) بسیار نقل می‌کند. به کتاب خود به عنوان «حواشینا علی شرح المختصر» حوالت می‌دهد.
[الذریعه ۲۹/۶ش۶۹۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۵۱
آغاز: من تنقیحه و توجیهه بما یقتضیه الحال؛ **انجام:** اعتقد المکلف ثبوته لانه ارتفع بقول الشرع، رواه له العدل (قوله)
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و وسط (میان دو برگ ۳۳ و ۳۴) و انجام؛ محشی با نشان ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۲/۵ و ۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷ - ۲۳۱]

● حاشیة حاشیة شرح المواقف / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-il mawāqif

وابسته به: شرح المواقف السلطانیة = شرح مواقف؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
مواقف از عضد الدین ایجی (۷۰۰-۷۵۶ق) است و شرح مواقف از میرسید شریف جرجانی، حاشیه وحاشیه بر آن گمنام است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۸۹
آغاز: بسمله. الحمدلله علی نواله والصلاة علی محمد وآله. قوله ضمن الخطبة متضمنة للاشارة الی معظم مقاصد علم الکلام؛ **انجام:** والانصاف. اما ماذکرناه لواقرت. تم الکتاب ... و الیه المرجع والمآب
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی با نشان «منه ره، منه سلمه الله، حسن چلبی، خواجه زاده، سید شریف»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۴۲گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۱۹۴]

← حاشیة حاشیة شریف الجرجانی علی الطوالع ⟵ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة (عصام الدین اسفراینی)
← حاشیة حاشیة الشریف علی المطول ⟵ الحاشیة علی مسألة «ما أنا قلت»

● حاشیة حاشیة الشریف فی الفیاض = الفیاضیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-iš šarīf fi-l fayyāḍ = al-fayyāḍīya

سید ولی الدین

seyyed valī-od-dīn

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۷۰/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فاعلم ان هذه من مقالات السید ولی الدین: الفیاض الوهاب، جعل المرتضی المحشی الفیاض بمعنی الوهاب ماخوذاً من قولهم فاض الماء فیضاً؛ **انجام:** وهو لیس بصادر عن الحق الاول بواسطة المعلول بل هو صادر ابتداء عما هو صادر عنه و الفرق بین هذا غایة التحقیق فی هذا المقام و نهایة

التدقیق فی حل المرام و الله الهادی الی سبیل
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۴ - ۱۵۰۰]

← حاشیة حاشیة الشریفیة علی شرح الشمسیة ⩾ حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة

● **حاشیة حاشیة الشریفیة علی شرح الشمسیة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-iš šarīfīya ʻalā š.-iš šamsīya

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۵/۵عکسی

آغاز: بسمله. احمد لله علی ما وفقنا للصدیق بمصداق رسالة شمسیة الاشراق ... فإن الفقیر غیاث المشهور بمنصور یقول ان هذا المنطق قانون یعصم مراعاتها أذهان الناظرین عن الاذعان بما طغی به قلم بعض القاصرین من أجلة المعاصرین فی شرح القطبیة للرسالة الشمسیة و حواشیه الشریفیة. و رتبه علی مقدمة قیل الترتیب فی اللغة جعل کل شیء فی مرتبته؛ **انجام:** مجموع هذه الادراکات الأربعة فالأول التصدیق و الثانی التصور تمت.

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۹۹۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۳ص (۵۳-۶۵)، ۱۷ و ۲۲ سطر [عکسی ف: ۴ - ۴۸۴]

● **حاشیة حاشیة الشمسیة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-iš šamsīya

؟ بردعی، احمد بن ابی یزید، ق۹ قمری

bardaʻī, ahmad ebn-e abī yazīd (- 15c)

حاشیه‌ای متوسط بر «حاشیه الشمسیة» که به صورت «قوله، قوله» و «قلت، قلت» تنظیم شده است، نام محشی با خط کهنه روی برگ اول نوشته شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۹۱/۳

آغاز: بسمله واما المقالات فثلاث الخ فان قیل لم لایجوز ان یکون الثلث الثانی زایدة دون الثلث الاول قلت لان المقام مقام الاجمال و التفصیل فلابد ان یحمل الکلام اولا ثم یفصل ثانیاً؛ **انجام:** وان وجود الکلتین الباقیتین لایکفیه ... الاشارة وان معرفة وجود هما غیر نافعة فی الامثلة المذکورة فافهم فانه دقیق غایة الدقة والله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۴۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۶]

● **حاشیة حاشیة الشیروانی علی شرح حکمة العین** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-iš šīrwānī ʻalā š.-i ḥikmat-il ʻayn

وابسته به: حاشیة شرح حکمة العین؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

این حاشیه ایرادهایی بر ملا میرزا دارد و بیشتر توضیح مراد وی را می‌دهد یا گفته های او را پاسخ می‌گوید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۱۵/۳

آغاز: قوله قد یطلق و یراد به المعنی الحدثی الخ، قد وجه کل من الاطلاقین فی کل من عرفی اللغة و الحکماء؛ **انجام:** بل المعانی غیر القائمة بذواتها المعلومة لا بتبعیة الغیر و لعله الذی أشار الیه بالتأمل ثانیاً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ (۲۶۰پ-۳۴۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱۴ - ۱۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۶/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۱۰۹]

● **حاشیة حاشیة الشیروانی علی معالم الاصول** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-š šīrwānī ʻalā maʻālim-il usūl

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

وابسته به: حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

حاشیه‌ای است بر حاشیه میرزا محمد شیروانی که بر «معالم الأصول» شیخ حسن عاملی (-۱۱۰۱) نگاشته شده است.

آغاز: حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین حمداً و صلوة یدومان بدوام ... و علی النسبة التامة الجزئیة اه الاطلاق أعم من الحقیقة بل الاطلاق علیها مجاز ...

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۸۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما هذا الجواب فعلی ای نحو بنی المستدل کلامه و یرد علیه و مما ذکر ظهر ما فی قوله یعنی اذا حصل البیان اه فتامل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۵ جمادی الاول ۱۱۷۷ق؛ جلد: مشکی، ۸گ (۶۲ر-۶۹پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲ - ۶۶]

۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۶۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کل من استعمله الی آخر ما ذکرنا فلاحظ فتأمل و أیضاً لو اعتبر أمثال هذا القراین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۰۷]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۷/۱۹

آغاز: برابر

نسخه اصلی: کتابخانه شیخ محیی الدین مامقانی-قم؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد زمان اصفهانی، تا: ۱۱۹۷-۱۲۰۰ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ ۱۴گ (۲۵۳پ-۲۶۶پ) [عکسی ف: ۱ - ۳۲۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۲۶/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما مثل صاحب المدارک و غیره حتی ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ (۱۴۶پ-۱۶۰پ)، ۱۶-۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۱ - ۱۳۲]

● حاشیة حاشیة الشیروانی علی معالم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-š šīrwānī ʻalā maʻālim-il usūl

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafīʻ (- 1819)

وابسته به: حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

حاشیه متوسطی است با عنوان «قوله، قوله» بر حاشیه شیروانی بر «معالم الاصول» حسن بن زین الدین عاملی از آغاز تا اواخر مبحث ضد. در الذریعة (۱۷: ۷۷)، «کشکول» از تألیفات محمدکاظم بن محمد نصیر هزارجریبی معرفی شده است

[دنا ۴/۱۷۶؛ الذریعه ۶/۷۹ و ۸۰ و ۲۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۲۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۲گ (۳۸-۱۷۹)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۰۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۴۳/۳

آغاز: بسمله حمدله اما بعد فیقول العبد الذلیل الآثم ابن محمد نصیر محمد کاظم الهزار جریبی؛ **انجام:** قوله هذه المقدمه. ای کون علة الجایز جایزاً = قد تم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ جمادی الثانی ۱۲۴۹ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره‌ای، جلد: تیماج مشکی، ۵۳گ (۸۷-۱۳۹)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۶۴۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فیقول العبد الذلیل ... ان هذه تعلیقات منی علقتها علی الحاشیة المنسوبة الی الفاضل العالم؛ **انجام:** قوله هذه المقدمة أی کون علة الجائز جائزاً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۹ رجب ۱۲۵۴ق، جا: اصفهان؛ تملک: علی بن محمد فاضل قائنی نجفی به تاریخ ۲۴ جمادی الثانی ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲ - ۲۱۸]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۶۹-۹/۲۱۹

آغاز: بسمله وبه نستعین حمدله فیقول العبد الذلیل الاثم ابن محمد نصیر محمدکاظم الهزار جریبی ... ان هذه تعلیقات منی علقتها علی الحاشیة المنسوبة الی ... میرزا محمد الشیروانی؛ **انجام:** اما علی الحمل علی الجواز بالمعنی الاعم فقوله یصح فعله بضدان الجواز هو الجواز الذی تضمنه الوجوب لامطلقا کما بینا فافهم هذه المقدمه ای کون علة الجائز جائزاً

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، ۲۱-۲۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۶۶]

● حاشیة حاشیة الشیروانی علی معالم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-š šīrwānī ʻalā maʻālim-il usūl

هروی، محمد تقی بن حسینعلی، ۱۲۱۷ - ۱۲۹۹ قمری

Heravī, mohammad taqī ebn-e hoseyn-ʻalī (1803 - 1882)

وابسته به: حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۲۴۸ق

حاشیه و توضیحی است بر حاشیه میرزا بن حسن شیروانی بر کتاب «معالم الاصول» شیخ حسن عاملی. در این حاشیه درباره مطالب شیروانی با عناوین «قوله» و مطالب صاحب معالم با عناوین «قال المصنف» بحث شده است.

آغاز: الحمد لله الذی وفقنا للارتقاء علی معارج معالم الدین و کرمنا بالاهتداء الی منهاج الحق بمصابیح الیقین ...

[اعلام الشیعه، قرن ۱۳، ص ۲۱۲-۲۱۴؛ الذریعه ۶/۷۹؛ دنا ۴/۱۷۶]

۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۱۲۶

آغاز: برابر

خط: نسخ خفی، کا: محمد بن حسینعلی سلماسی متخلص به «قاصد»، تا: ۱۲۵۲ق، جا: تبریز (دارالسلطنه)؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: ، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۵ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۷۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۲۹]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۸۶/۵

آغاز: قال المحشی بعد الخطبة قوله و انت خبیر

از آغاز تا بحث اقتضاء امر نسبت به نهی از ضد؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد، تا: ۱۲۷۵ق؛ ۷۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۶۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا أنه غیر تام فی الکم و الکیف لایسخن عن برد الشتاء و لایبرد عن حر الصیف.

خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن امین شراره، تا: ۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲- ۳۴۷]

۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۷۹/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۳۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۴۴ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشیة حاشیة الشیروانی علی معالم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-š šīrwānī ʻalā maʻālim-il usūl

نوری، محمد علی بن محمد اسماعیل، ق۱۳ قمری

Nūrī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad esmāʻīl (- 19c)

وابسته به: حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۷۹/۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف المرسلین محمد و آله الطاهرین فیقول العبد الذلیل المفتقر الی رحمة ربه الجلیل محمد علی بن محمد اسمعیل النوری ... هذه نبذة من الفوائد اتفقت منی حین مذاکرة تعلیقات؛ **انجام:** و کذلک الکلام فی القسم الثانی ای مثل الکلام فی القسم الاول الکلام فی القسم الثانی فی انه لا معنی ح لبناء الخاص علی العام فیه.

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی نقی بن محمد جعفر بن محمد صفر قراگز لو همدانی، تا: ۲۸ صفر ۱۲۵۰ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۳۸]

● حاشیة حاشیة الشیروانی علی معالم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-š šīrwānī ʻalā maʻālim-il usūl

وابسته به: حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

حاشیه‌ای است بر حاشیه ملا میرزا محمد بن حسن شیروانی بر معالم الاصول که با عناوین «قوله، قوله» به شرح آن پرداخته است. در فهرست کتابخانه دانشکده حقوق دانشگاه تهران احتمال داده‌اند که از محمد کاظم هزار جریبی باشد که دلیلی برای این نسبت یافت نگردید.

آغاز: بسمله و به نستعین. (قوله:) کما هو المعروف، ای تعریف اصول الفقه لا تعریف الفقه. (قوله:) لان وضع الکتاب، ای کانت قاعدة علماء السلف ذکر مباحث الاصول فی اول الفقه لابتنائه علیها ...

[الذریعه ۸۰/۶ و ۲۱۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: ولم یوجد هذا التصریح، ای تصریح القوم ... کان الاستعمال فیه فکذلک اذا استعمل فیه ...

؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ مصحح، عبارات قلم‌خوردگی دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ، ۲۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۷ - ۶۶۸]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۹۵ - ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: و لعله اجمل اعتمادا، ای المصنف قدس سره لم یذکر ذلک التفصیل من جواز النسخ قبل حضور وقت العمل و عدمه بل اجمل و ذلک لکونه مذکورا فی موضعه فتامل فی المقام (تمت)

در فهرست از هزار جریبی دانسته ولی سرآغاز آن با نسخه‌های مشابه ناهماهنگ است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۹گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: - ۳۱۹]

● حاشیة حاشیة ضابطة اشکال الاربعة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ḍābiṭat-i aškāl-il arbaʻa

طبسی، حیدر بن حسینعلی، ق۱۰ قمری

tabasī, heydar ebn-e hoseyn-ʻalī (- 16c)

وابسته به: حل ضابطة الاشکال الاربعة = حل الضوابط؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

یادداشت‌هایی است بر حاشیه ملا عبدالله بر ضابطه اشکال اربعه تهذیب المنطق سعدالدین تفتازانی است.

ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۲

آغاز: بسمله نحمدک یا من ذاته منزه عن عروض الاشکال و الکیفیة ... فان ضابطة شرایط الاشکال معروف بالاغلاق ... و لا قول شارح بحل اشاراته وافیا؛ **انجام:** حتی لا یلزم اعتبار المنافاة المذکورة فی الرابع. قد تم ما افدته مما استفدته و اختتم ما اوردته مما وجدته بتوفیق ... و انا العبد المخطی ... حیدر بن حسین بن علی الطبسی سائلاً من الله ... و من عفا و اصلح فاجره علی الله.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، ۱۰گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۱۲۳]

←حاشیة حاشیة طوالع الانوار ← حاشیة طوالع الأنوار

←حاشیة حاشیة طوالع الانوار ← حاشیة مطالع الانظار فی شرح طوالع الانوار

● حاشیة حاشیة عبدالغفور لاری علی فواید الضیائیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ʻabd-ul-ġafūr-i lārī ʻalā fawāyid-iḍ ḍiyāʼīya

سیالکوتی، عبدالحکیم بن شمس الدین، – ۱۰۶۷ قمری
sīyālakūtī, ‘abd-ol-hakīm ebn-e šams-od-dīn (- 1657)
وابسته به: حاشية الفوائد الضيائية = حاشيه شرح الجامی؛ لاری، رضی الدین عبدالغفور (–۹۱۲)
حاشیه‌ای مختصر بر حاشیه عبدالغفور لاری بر «الفوائد الضيائيه» استادش عبدالرحمن جامی (–۸۹۸ق) است که بر «کافیه» ابن‌حاجب نوشته شده است و به صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است. این حاشیه را فرزند محشی از بیانات پدر جمع‌آوری کرده است.
آغاز: يا من هو مصدر الكلمات و افعالها و مبدأ العوامل و اعمالها كل ما لايليق بكبريائه عنه. منصرف وجميع الممكنات عن تصرفه غير متصرف ... قوله: الحمد مصدر المعلوم وهو الاظهر لكونه معدولاً
انجام: قصد الامالة ای امالة فتحه الضاد الى الكسرة اذ هی امر مستحسن بحصول المجانسة اللفظية التی هی تقابل الثقل الحاصل من الراء والحمدلله رب العالمين
چاپ: بولاق، ۱۲۵۶ق؛ استانه، ۱۲۷۷ق.
[الذريعة ۶۳/۶؛ هدية العارفين ۵۰۴/۵؛ دنا ۱۷۷/۴]

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۶۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۱۵گ، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳ – ۲۸]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با امضای «علی قزلجی»، خطبه رساله توسط عبدالله لبیب نوشته شده؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۰۴/۲
آغاز: برابر
فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مؤمن بن علیقلی بیک برادر صالح بیک، تا: ۱۲۲۴ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۱ – ۱۲۰]
۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۹۷
آغاز: قوله للحری لجنس الحمد أی الضمير راجع الى الجنس سواء كان اللام للجنس أو للستغراق؛ **انجام:** و ان الابتداء من حيث از حالة بين ... فی مع كونه جزئياً اضافياً أيضاً.
حواشی سیالکوتی، در مواضع مختلف در هوامش اوراق نوشته شده؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: محمد بن ملا نورمحمد گرمسیری، تا: ۱۲۶۷ق؛ دیباچه‌ای برای حاشیه ی سیالکوتی بر حاشیه لاری در برگ ۳ پ و ۴؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش تیماج مشکی، ۱۸ گ (هامش ۵–۲۲پ)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [رایانه]
۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۲۸–۵۷/۹۸
آغاز: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم برای عبدالله، تا: ۱۲۶۹ق؛ در آغاز نسخه تقریظی از عبدالله لبیب که شاگرد عبدالحکیم (صاحب حاشیه) بوده، در تعریف کتاب و مؤلف آن؛ ۲۱۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۷۳]
۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده لطف الله» (مربع)، «لطف الله بن فتح الله» (مربع)؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۶۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲– ۶۸۶]
۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۸۵
آغاز: قوله المركبات المعدودة انتهى فيما سبق بقوله و هی المضمرات و الموصولات و اسماء الاشارة الخ؛ **انجام:** عن تدقيقه و عدم الظفر بمقصوده فيما تعرضوا لتحقيقه و الحمدلله على الاتمام و الصلاة و السلام.
خط: نسخ، کا: سلطان بن عبدالله بن محمد، تا: ۱۲۸۹ق، جا: سقز؛ در برگ اول نام کتاب چنین مکتوب است: «حاشیه عبدالحکیم علی الجامی»، محشی با عبارات «محمد ابن رسول ساوجبلاغی»، «سلطان شمس الدین مددی»، «عبدالقادر سنندجی»، «خالد نقشبندی»، و ...؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ – ۷۰]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ریز، کا: عبدالمجید بن شیخ جلال الدین، تا: دهه دوم جمادی الاول ۱۳۰۲ق، برای جناب ملا مجید طالشی؛ در پایان اشعاری در مورد کتابت همزه و الف منقول از عبدالله بنیوشی در کمال تلهف و تأسف نقل شده مورخ ۱۳۰۳، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۹×۲۱/۵سم [ف: ۴۱ – ۲۲۹]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۵۰گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴ – ۳۳۴]

● **حاشية حاشية عدة الاصول** / کلام و اعتقادات، اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ‘uddat-il usūl
قزوینی، محمد باقر بن غازی، ق۱۲ قمری
qazvīnī, mohammad bāqer ebn-e qāzī (- 18c)
وابسته به: حاشية عدة الاصول = تعليقات على عدة الاصول = شرح عدة الاصول؛ قزوینی، خلیل بن غازی (۱۰۰۱–۱۰۸۹)
عدة الاصول از شیخ طوسی (–۴۶۰ق) است و حاشیه از ملا خلیل قزوینی (– ۱۰۸۰ ق) و این اولین حاشیه اوست. حاشیه حاشیه از شاگرد و برادر او محمد باقر بن غازی قزوینی است و پس از

مرگ ملا خلیل نگاشته است. در مقدمه می‌گوید: چون دیدم کتب علم کلام به جز حاشیه عدة الاصول همه مشکل اند و تازه بر آن هم اعتراض هست من این حاشیه را نگاشتم. چنان که عدة الاصول تألیف شیخ طوسی مشتمل بر دو قسمت یکی اصول دین و دیگری اصول فقه است، حواشی خلیل و این حاشیه نیز مشتمل بر هر دو قسمت مذکور می‌باشد.

آغاز: بسمله. حمدله. وسلام علی عباده الهادین ... اما بعد فیقول ... محمدباقر الغازی القزوینی ... لما رایت توفر دواعی المحصلین الی تحصیل علم الکلام ... ولم یخل الکتب المصنفة فی هذا العلم من الغلق و ... ماخلا الحاشیة علی عدة الاصول لاخی و استادی

[دنا ۱۷۷/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۳ق، جا: قزوین؛ نسخه اصل به سال ۱۰۸۰ق در دارالمؤمنین طالقان توسط علاءالدین محمد طالقانی مقابله و تصحیح شده؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۱۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۱۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانا نقول الخ. تم الحاشیة. الحاشیة الاولی علی عدة الاصول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ پس از آن حاشیه دیگر ملاخلیل بر همین کتاب است؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۵۳گ (۱-۱۵۳)، ۱۶ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۸۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم ذکر المحقق لا یقال ای فی جواب النقض لو لا الاجماع لقلنابه ای بقول فاسق و الکافر لانا نقول - الخ

خط: نستعلیق، کا: محمد زکی بن محمد قاسم، تا: رمضان ۱۱۱۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۲گ (۱۷۹پ-۳۶۰پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۳۱۴]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۱۹/۲

آغاز: حمدله ... قوله طاب ثراه: البدء کالمنع الانشاء و الاحداث الخ. لما کان البدء مشترکاً لفظیاً؛ **انجام:** فاجاب عنه الاستاد طاب ثراه بما اجاب.

بی‌کا، بی‌تا؛ در ۶ ذیقعده ۱۱۱۵ق مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۵گ (۱۵۴پ-۱۶۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۸۷]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل بمعنی اظهار المفتی انه لوکان فی موضوع المستفتی هذه الواقعه لتحقق فیه الحکم [الواصلی] الخاص و یعمل به و لایخفی ان فیه شائبة الافتاء الحقیقی.

خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن محمدشریف نظام آبادی، تا: ۱۱۲۲ق، از قسمت دوم کتاب فقط یازده صفحه موجود است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۹۶ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۵۶۷]

۶. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق [میراث اسلامی: ۵ - ۵۹۷]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۹۷-۹/۱۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یکون لازم ... التوسط لایکون خارجاً عن الوسط حتی یلزم التسلسل فأجاب عنی الاستاد طاب ثراه بما اجاب. تم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ جمادی الاول ۱۱۲۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۷۴]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲-۷/۱۶۲

آغاز: یستلزم ربوبیة القادر وکبراه قوله و الاستجماع حقیقة فی الحال و قوله و برهانه الاستدلال بقیاس استثنائی او اقترانی علی الصغری؛ **انجام:** ای: اذا لم یتقدم الاحداث المطلق علی الحدوث عن الغیر وجب ان لایتقدم علی تحقق المعلول و لا علی حدوثه لان المطلق مقدم علی المقید لتوقف تحقق المقید ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، متن خط‌خوردگی دارد؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۸۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۷۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۶۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۷ - ۲۸۵]

۱۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۱۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۵گ (۲۱۱پ-۲۶۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۸۵]

● حاشیة حاشیة العصام علی الفوائد الضیائیة = حاشیة علی حاشیة ملاعصام علی الجامی = حاشیة حاشیة شرح الکافیة / نحو، ادبیات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il ‘iṣām ‘ala-l fawā’id-iḍ ḍiyā’īya

وابسته به: حاشیة الفوائد الضیائیة = حاشیه شرح جامی = حاشیه عصام الدین عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)

تعلیقه‌ای بر حاشیة الفوائد الضیائیة تألیف عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عربشاه اسفراینی سمرقندی مشهور به «ابن عربشاه» است که به اختصار به نقض و ابرام و رد و ایراد برخی عبارات محشی پرداخته است. در منابع و فهرست‌های در دسترس، به نسخه دیگری از این تعلیقه دسترسی نیافتیم، جز اینکه چند تعلیقه دیگر بر حاشیه عصام، از کسانی همچون عبدالله بن زاده بوسنوی (قرن ۱۱)، محمد بن محرم استنکویی (قرن ۱۱) و محمد کردانی سهرانی مشهور به ملازاده (-۱۰۷۰ق) نوشته شده است و دستنویس‌های آن در کتابخانه کوپریلی در استانبول گزارش شده است و به نظر می‌رسد حاشیه مورد بحث، با این آثار، منطبق بوده

باشد؛ هر چند که در صورت دسترسی، بررسی متنی و تطبیقی این تعلیقات با هم، توصیه می‌گردد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۳/۳ کر

آغاز: قوله یا هادیاً یا سالک مسالک محامدک نبه بالخطاب علی أن جمیع المحامد راجع إلی الله تعالی و علی أنه قریب و إنما ناداه بما وضع للبعید

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی ضخیم، ۳گ (۲ر–۴ر) در هامش [ف: ۴۰/۲ – ۲۰۷]

● حاشية حاشية عماد على آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ʻimād ʻalā ādāb-il baḥṯ

وابسته به: حاشية شرح آداب البحث؛ کاشانی، عماد بن یحیی (– ۱۰)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۴۴/۳

آغاز: قوله سلک طریقة العمل بالحدیث معنی، أی بأتیان الحمد لله یقال عملت بقول فلان أی اتیت عملاً؛ **انجام:** جعل الله باعث هذا التسوید من افاضل زمانه و اعاظم اقرانه ...

خط: نستعلیق، کا: محمد بن امرالله ضفروی، تا: ۹۵۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۸۹۳ص، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۴ – ۴۱]

● حاشية حاشية العماد على شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il ʻimād ʻalā š.-i ādāb-il baḥṯ

شاه حسین

šāh hoseyn

وابسته به: حاشية شرح آداب البحث؛ کاشانی، عماد بن یحیی (– ۱۰)

حاشیه مختصر توضیحی است با عناوین «قوله، قوله » بر حاشیه شرح آداب البحث عمادالدین یحیی کاشانی. گاهی در این حاشیه به دفع اشکالات بر صاحب شرح کمال الدین مسعود رومی نیز می‌رود.

آغاز: قوله سلک طریق العمل، اعلم ان من داب المصنفین ان یبدأ وا فی اول تصانیفهم بکلام مشتمل علی لفظ الحمد ... لیحصل الامتثال بحدیثی الابتداء

[دنا ۱۷۷/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فحینئذ یصدق علی ما کان فی آن الحدوث کما لا یخفی علی المتامل.

خط: نسخ، کا: بکربن اسماعیل، تا: صفر ۱۰۶۵ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳ – ۱۸۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۵/۱۱–طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** یصدق علی ما کان فی آن الحدوث کما لایخفی علی المتامل الزکی تمت الحاشیه المسماة بشاه حسین الواقعه علی الحاشیة المسماه بالوغ بیک.

«از شاه حسین» بر حاشیه عمادالدین یحیی (به نوشته کشف الظنون) یا بر حاشیه الغ بیک (به نوشته کاتب نسخه حاضر) یا حاشیه ابوالفتح تاج السعیدی (به شهادت دیباجه نسخه شماره ۷۷۵/۹ مجلس شورای اسلامی دفتر حاضر)؛ خط: نسخ، کا: احمد بن بابکر، تا: ۱۰۶۰ق، جا: بدلیس؛ کاغذ: اصفهانی سفید و گلی، جلد: تیماج مشکی، ۴۲ص (۱۲۰–۱۶۱)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳ – ۸۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی ما کان فی آن الحدوث کما لا یخفی؛ تمت – والله أعلم بالخفاء– الحاشیة المسمات بشاحسین بعون خالق الکونین.

خط: رقعی، کا: مصطفی افندی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ وقفنامه نسخه به نام «مصطفی نافذ بن محمد بن مصطفی بن الیاس، تورتومی» همراه مهر هشت گوش با عبارت ترکی: «الهی لطفک ایله بر صفاقیل، بحق گوهر نور مصطفی»؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: مشمعی قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲۹ – ۴۱۱]

● حاشية حاشية الفتحية فی الآداب / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il fatḥīya fi-l ādāb

مائی چلبی، عمر بن احمد، ق۱۲ قمری

mā’ī čalabī ،‘omar ben ahmad (- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۴/۲ کر

آغاز: بسملة، یا من وفقنا لآداب البحث و المناظرة فی الکلام و عصمنا عن الخلل و المقصور فی تحریر المدعی و المرام ... و بعد فیقول الفقیر إلی الله الغنی عمر بن أحمد الشهیر بأهلی إن الحاشیة الفتحیة فی الآداب؛ **انجام:** قوله فی سبعة، إشارة إلی مذهب الشیخ أبی الحسن الأشعری و تابعه و قوله و ثمانیة، إشارة إلی مذهب الشیخ ماتریدی؛ قوله و لایبعد أن یقال ...

ناتمام؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان‌های «ملازاده، منه، ع ل، شیخ، عبدالرحمن، شیخ الاسلام و ... »؛ مهر: «شیخ محمد آغا زاده احمد سعید افندی وقف در ۱۳۱۰» (گرد)؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، ۳۵گ (۲۵پ–۵۹پ)، ۲۱ و ۳۰ سطر (۱۲×۱۷ و ۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴۰/۲ – ۱۹]

● حاشية حاشية فرائد الأصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i farā’id-il ’uṣūl

آشتیانی، محمد حسن بن جعفر، ۱۲۴۸؟ - ۱۳۱۹ قمری
āštīyānī, mohammad hasan ebn-e ja‘far (1833 - 1902)
تاریخ تألیف: شعبان ۱۲۹۸ق
وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱ق)
حاشیه کوتاه، در واقع تحشیه‌ای است بر حواشی متفرقه مرحوم شیخ مرتضی انصاری (-۱۲۸۱ق) بر کتاب رسائل ایشان. آشتیانی در این حاشیه بارها از استاد خویش شیخ انصاری با عناوین «شیخنا الأستاذ قدس سره» و «الشسخ قدس سره» یاد می‌نماید.
[اعیان الشیعة: ۳۷/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۸۳/۵
آغاز: قوله قدس سره فی الحاشیة و محصل بالکلام آن الضرر الدنیوی؛ أقول تنقیح المرام و توضیح المقام یحتاج إلی بسط فی الکلام و لأجله نقدم مقدمة فنقول الحکم بمعنی الإنشاء من أی حاکم شرعاًکان او عقلاً ... اما تقسیم الحکم الشرعی؛ **انجام:** و إن کان وجودها ملازماً لوضح الصغری إلا أن مبنی الإیراد لیس علیه فتأمل ... لایختلط علیک الأمر فی وجه أمر بالتأمل و نقع فی حیص و بیص، قد تم الحاشیة.
خط: نسخ تحریری، کا: ابوالقاسم بن محمد رضا کاشانی (از شاگردان مؤلف)، تا: اوایل قرن ۱۴؛ قلم‌خوردگی‌هایی اندکی در متن آمده که در نتیجه عدم دقت در نقل عبارت از نسخه دیگر حادث شده و آن مربوط به خط مؤلف بودن این رساله دلالت ندارد؛ کاغذ: فرنگی (روسی)، ۵گ (۶۲ر-۶۶پ)، ۲۰ سطر (۱۳×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۲ - ۹۳۵]

● **حاشیة حاشیة الفرائد** / اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il farā’id

صدرالافاضل، مرتضی حسین، ق۱۵ قمری
sadr-ol-afāzel, morteza hoseyn (- 21c)
وابسته به: حاشیة فرائد الاصول؛ تستری، عبدالحسین بن محمد رضا (قرن ۱۳)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۲ ربیع الثانی ۱۳۶۶ق
حاشیه مختصری است بر حاشیه عبدالحسین بن محمدرضا تستری بر «فرائد الاصول» شیخ مرتضی انصاری.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۵۵/۱
آغاز: لایخفی ان المکلف هنا هو المکلف الشأنی لا الفعلی و هو القادر العاقل البالغ الغیر الملتفت
نسخه اصل: کتابخانه سید حسین مرتضی فرزند مؤلف - پاکستان؛ خط: نستعلیق هندی، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۴۸ص (۱-۴۸) [عکسی ف: ۷ - ۳۵۰]

● **حاشیة حاشیة الفوائد الضیائیة** / نحو / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il fawā’id-iḍ ḍiyā’īya

رمزی، مصطفی بن حسن، - ۱۱۰۰ قمری
ramzī, mostafā ben hasan (- 1689)
وابسته به: حاشیة الفوائد الضیائیة = حاشیه شرح جامی = حاشیه عصام الدین؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
ملا نور الدین جامی (-۸۹۸ق) شروحی که بر کتاب «الکافیة» ابن حاجب (-۶۴۶ق) نوشته شده به نحو نیکویی تلخیص و بر آنها مطالبی افزوده و آن را «الفوائد الضیائیة» نامیده است. بر این کتاب حواشی بسیاری نگاشته‌اند که از مهمترین آنها حاشیه عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عربشاه اسفراینی می‌باشد. کتاب حاضر توضیحی است نیکو بر حاشیه عصام الدین با عناوین «قوله، قوله» و در آن اقوال علمای نحو را با اشکالاتی بر عصام بیان می‌کند.

خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۱۴۱
آغاز: یا من رفع الجارمین بالفضل و الکرم وصیر صدور العارفین مصادر الحکم
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی، ۱۱۸ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: - ۸۱]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۳
نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱ - ۳۷۱]

● **حاشیة حاشیة الفوائد الضیائیة = حاشیة حاشیة شرح کافیه = حاشیة حاشیة شرح جامی** / نحو / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il fawā’id-iḍ ḍiyā’īya = hāšīye-ye hāšīye-ye š.-e kāfīya

اسفراینی، عبدالرحمن بن محمود
esfarāyenī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mahmūd
ابن حاجب نحوی (-۶۴۶ق) کتاب جامعی در نحو نگاشته است به نام «کافیه» که بر آن شروح و حواشی متعددی نوشته شده است. از جمله مولی نورالدین عبدالرحمان جامی (- ۸۹۸ق) شرحی بر این کتاب دارد به نام «الفوائد الضیائیه» که بر این شرح جامی نیز حواشی نگاشته شده است از جمله حاشیه عصمة الله که در سمرقند بوده است و عبدالرحمن بن محمود اسفراینی، باز بر حاشیه او، حاشیه‌ای نوشته است که این کتاب است.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبیه محمد و اصحابه الطاهرین. فیقول العبد الضعیف الی الملک القدیم عبدالرحمن بن محمود اسفراینی غفرالله عصیانهما لما رأیت فی حاشیة الفاضل المعروف المشهور بالمولویة فی البلدة المشهورة بسمرقند المسمی بمولانا عصمت الله کلمات ... الحمد فان قلت کما ورد الحدیث فی شأن الافتتاح بالحمدلله کذلک ...

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** تبعته التنوین لانهما یتعاقبان فی مثل غلام زید.
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ در پشت صفحه اول آمده: «حاشیه عبدالرحمن اسفراینی ناتمام مکتوب بخط شریف والدی المرحوم المبرور العلامه»؛ مهر: حاج سید سعید؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی صیقلی، جلد: مقوا عطف میشن عنابی، ۵۵گ، ۲۸ سطر (۱۴×۲۶)، اندازه: ۱۲×۳۳/۵سم [ف: ۱ - ۳۰]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۸۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله بناءً علی هذه الملابسة وهی کون المبدل منه جزءً من البدل فان هذا الملابسة غیر الملابسة
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ در پایان بخشی از کتابی فقهی به خط مجدالعلی (بوستان) قاضی دادگستری جز خط کتاب هست؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۳۰۵گ، ۱۷ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۲۱×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۱۸۷]

● حاشیة حاشیة الفوائد الضیائیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il fawā’id-iḍ ḍiyā’īya

هروی، عبدالمؤمن

heravī, ‘abd-ol-mo’men

وابسته به: حاشیة الفوائد الضیائیة = حاشیه شرح الجامی؛ لاری، رضی الدین عبدالغفور (-۹۱۲)

در این حاشیه مختصر حاشیه ملا عبد الغفور توضیح داده شده، و گویا صاحب این حاشیه شاگرد وی باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۳۲/۸

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن حاج علی اصغر قزوینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۳۶پ-۴۲پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲ - ۱۹۶]

● حاشیة حاشیة الفوائد الفناریة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il fawā’id-il fanārīya

کردی حسین آبادی، عبدالله بن حیدر، - ۱۱۰۷ قمری

kordī hoseyn ābādī, ‘abd-ol-lāh ebn-e heydar (- 1696)

وابسته به: حاشیة الفوائد الفناریة = حاشیة شرح ایساغوجی = حاشیة قول؛ احمد عمری، احمد بن محمد (-۹۵۰)

حاشیه‌ای است بر حاشیه احمد بن محمد بن خضر معروف به قول احمد بر «فوائد الفناریه» شمس الدین محمد بن حمزه الفناری (۷۵۱-۸۳۴ق) که خود شرحی است بر کتاب ایساغوجی اثیرالدین ابهری.

آغاز: بسمله. حمداً لمن تمثل من مرائی اجناس العالم جماله. و شکراً لمن تجلی فی نوع ... و بعد، فیقول اذل العباد ... عبدالله بن حیدر بن احمد الکردی الحسین آبادی، لما رأیت کثرة طلب الراغبین ... الحواشی المتعلقة بـ «الفوائد الفناریة» التی هی ... المنسوبة الی ... مولانا قول احمد ...

[الذریعه ۳۵۴/۱۶]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۳۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یمل من لم یقدر علی الاستخراج.
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۹گ (۴۶ر-۶۴پ) [ف: ۲ - ۷۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۴۰/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** کذا فی حواشی افضل المتأخری عصام المله و الدین علی شرح الشمسیه فیکون منشاء الغلط منها اطلاق اللفظ علی شیء لایکو موضوعاً بل یشبه بما وضع له..
خط: نسخ متوسط، کا: جلال الدین و عبدالحمید جلال الدین، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی الوان، ۴۴گ (۱۳۹پ-۱۸۲)، اندازه: ۱۷/۷×۲۳سم [ف: ۱۴ - ۲۵۵]

● حاشیة حاشیة فی الکلام / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-in fi-l kalām

حاشیه کتابی در کلام امامیه است که احتمال دارد یکی از حواشی ملا جلال الدین دوانی بر شرح قوشچی بر تجرید الکلام باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹۳/۱

آغاز: بل یمکن ان یستدل علیه بان یقال الاضافه و الانفعال لا یوصف بالمطابقه ولاشیء مما لا یوصف بالمطابقه؛ **انجام:** کمانیه سابقا. هذا آخر ما تیسر لی الی الان فی شرح الکلام و الله ارجو ان یوفقنی للاتمام حتی نختم بالصواب ... و لامال هنا لک ینفع
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای نخودی، ۲۸گ (۱-۲۸پ)، ۱۳ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۹/۵سم [ف: ۱۷ - ۴۴۰]

● حاشیة حاشیة فی المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-in fi-l manṭiq

حاشیه‌ای است دقیق و تحقیقی با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه یکی از متون در منطق.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۷۵

آغاز: و یمکن ان یقال من اول الأمران مجموع نقوش الکتاب فی شیء من الکتب المتداولة لا یکون بحسب العادة حاضرة فی الحس معا؛ **انجام:** و مثال الکاتب و تحرک الاصابع الا ان یقال المرادبالمثال الکاتب و مثال الکاتب.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛

محشی از محمد قره باغی، چلبی، داود، عبدالرحمن، محمد اردهانی، محمود حسن، محی الدین، جلال الدین، سعد الدین و برخی از رموز و شروح؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۴۶]

● **حاشیة حاشیة القدیمة علی شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il qadīma ʻalā š.-it tajrīd

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، - ۱۰۵۴ قمری

ʻalavī ʻāmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (- 1645)

وابسته به: تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید = تشیید العقاید فی شرح تجرید العقاید = شرح قدیم تجرید؛ اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن (۶۷۴-۷۴۹)

مؤلف شاگرد میرداماد است که در سال ۱۰۱۷ق از او اجازه دریافت داشته است. یادداشتهائی است عالمانه و تحقیقی که فوائد بسیاری دارا می‌باشد.

آغاز: بسمله احمدالله علی جزیل آلائه حمدا یملاء قلوب ارباب التجرید واشکره علی جمیل نعمائه شکرا یتلألأ فی تباشیر صبح اصحاب عقول ... المصنف بعد حمد واجب الوجود اشار الی ان الواجب علی مصنف کل کتاب ...

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۳۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذا الکلام فی الثلثة والسبعة و هکذا علی ان الاحاد معتبرة بنفسها.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۷گ (۵۱-۱۲۷)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۲۷۷]

←حاشیة حاشیة القدیمة علی لوامع الاسرار ⊳ حاشیة حاشیة الدوانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

● **حاشیة حاشیة القدیمة فی بعض المباحث** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il qadīma fī baʻḍ-il mabāḥiṯ

ملا عبدالله بن حسین یزدی، - ۹۸۱ ؟ قمری

mollā ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn-e yazdī (- 1574)

نخستین بحث در آن عینیت وجود واجب است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۶۲/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد شریف تبریزی، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۰۱۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵۴گ (۴۲پ-۹۵ر)، ۲۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۴۴۲]

← حاشیة حاشیة الکشاف ⊳ تفسیر سورة الفاتحة

● **حاشیة حاشیة الکشاف** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il kaššāf

طوسی، علی بن محمد، - ۸۷۷ ؟ قمری

tūsī, ʻalī ebn-e mohammad (- 1473)

وابسته به: حاشیة الکشاف = تلخیص فتوح الغیب فی الکشف عن قناع الریب؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

تعلیقاتی است بر حاشیه تفتازانی بر کشاف و بر حاشیه میر سید شریف بر حاشیه تفتازانی با عنوان «قال و اقول». حاشیه تفتازانی را غالباً به «قال الشیخ» و از میر سید شریف را به «قال الفاضل» عنوان کرده، محشی به مرقوم در پشت برگ اول نسخه مولی علی طوسی است. کشف الظنون (ج۲ص۳۱۲) از حواشی بر حاشیه میر سید شریف حاشیه علاءالدین علی طوسی یاد کرده است.

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة الکشاف؛ مولی عبدالکریم

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۵

آغاز: قال شیخنا المحقق العلامه روح الله روحه القرآن فی اللغة الجمع نقل الخ اقول قال فی التلویح القرآن مصدر بمعنی القرائة غلب فی عرف العام علی المجموع المعین؛ **انجام:** بل ترتیب المجموع کما یقول به ابو

تا اوایل تفسیر سوره مبارکه فاتحه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمد باقر، ۱۱۷۹؛ ۹۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۴۳۸]

● **حاشیة حاشیة الکشاف** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il kaššāf

مولی عبدالکریم

mawlā ʻabd-ol-karīm

وابسته به: حاشیة حاشیة الکشاف؛ طوسی، علی بن محمد (-۸۷۷)

علاء الدین علی طوسی بر حاشیه سید شریف گرگانی بر «کشاف» زمخشری حاشیه‌ای نوشته و در آن بر سید خرده گیری نموده است، نگارنده کتاب (که در پایان نسخه عبدالکریم یاد شده) این حاشیه را بر حاشیه علاء الدین نوشته و برخی از اشکالات وی را پاسخ داده است. حاج خلیفه از تفسیر عراقی از عبدالکریم بن علی شافعی (- ۷۰۴ق) یاد کرده است. شیوه مؤلف چنین است که سخن صاحب کشاف را با عنوان «قال مولانا» نقل می‌کند سپس اعتراف سید شریف را آنگاه به بحث در مطلب می‌پردازد. مؤلف در دیباچه این کتاب از سلطان فاتح قسطنطنیه (ظاهراً مراد سلطان محمد فاتح است) یاد کرده است.

آغاز: الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه و بعد فهذه احرف صدرت عمن اذا غاب لم یذکرو اذا حضر لم ینظر و الی الله المشتکی من

العبد المصر علی ما اسی فیما علقه اعلم علماء الزمان ...
[کشف الظنون ۱: ۳۱۳، ۲: ۳۱۳-۳۱۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۸۲/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا لان القسم غیر منحصر فی کونه وصفاله فصت محله حتی یتعین و یتم الاستدلال علی نفی الکلام. کاتب افزوده «تمت الرساله لمولی عبدالکریم».
تنها مباحث متعلق بتعریف قرآن و وحی است؛ خط: نسخ، بی کا؛ تا: با تاریخ ۸۵۷ق؛ کاغذ: ترکی ضخیم، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ص (۶۳۵-۶۴۸)، ۱۵ و ۱۹ و ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۴۱/۵سم [ف: ۱۰ - ۲۶۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۵/۱۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ - ۳۸۴]

● حاشیة حاشیة الکشاف / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il kaššāf

وابسته به: حاشیة الکشاف = تلخیص فتوح الغیب فی الکشف عن قناع الریب؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۵

آغاز: بسمله. لک اللهم و المنه و علی رسولک و اله و اصحابه الصلوة و التحیه. قال الامام الهمام عالم اعلام علوم الاسلام؛ **انجام:** بل یکون بیاناً لکیفیه الحمد بانه یکون مع سایرالعبادات ولله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب. تم الکتاب بعون الله الملک الوهاب و حسن توفیقه.
حاشیه‌ای است بر اوایل حاشیه ملاسعد بر تفسیر کشاف. محشی را در ظهر ورق اول، «خطائی»، نوشته‌اند ولی در کشف الظنون اسمی از او نیست ولکن از مقدمه و دیباچه آن بر می‌آید که از مولی یحیی الهروی شیخ الاسلام که از احفاد ملا سعد تفتازانی است، بوده باشد.؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ واقف: ملاموسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۷۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱ - ۴۸۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۴/۲

آغاز: قال مولانا سعد الملة و الدین فی حواشیه للکشاف؛ **انجام:** و الله اعلم العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم.
حاشیه است بر حاشیه سعدالدین تفتازانی بر کشاف زمخشری درباره آیه «یوم یأتی بعض آیات ربک لا ینفع ...». محشی که خود را معرفی نکرده است، در پی رد نظر تفتازانی است که در مقام توجیه نظریه زمخشری در باب ایمان بوده که معتقد است، عمل به ارکان جزء ایمان است که از اعتقادات معتزلی به شمار می‌رود و نویسنده این رساله که ظاهراً خود اشعری بوده، مطابق نظر آنان به رد کلام تفتازانی پرداخته است. در آفاق نور، شماره ۵، مؤسسه معارف اسلامی امام رضا، قم، بهار و تابستان ۱۳۸۶ش، با تصحیح احمد علی نقی پور چاپ شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون،۱۰۶۷؛کاغذ:حنایی آهار مهره،جلد:پارچه‌ای زرد اخری، ۲ص (۳۱-۳۲)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۵۵۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی علم القرآن خلق الانسان علمه البیان أرسل رسوله بالهدی و دین الحق و أبکم بمعجزته الباهرة مصاقع الخق صلی الله علیه و آله ... و اصحابه المهتدین الهادین ما تغنی قاری بآی القرآن او تفرد طائر علی رؤوس الأغصان؛ **انجام:** قوله او لم تأتهم أی قبل اتیان البینة و لاحاجة الی عذر و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
احتمالاً از قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی (-۷۱۰ق) [در مآخذ «حاشیة الکشاف» آورده‌اند ولی با توجه به عبارت سطر دوم «قوله نرید أن نشرح مشکلات کتاب الکشاف» باید بگوئیم همان «حاشیة حاشیة الکشاف» است] است هدف اصلی این حاشیه توضیح متن بخصوص مباحث ادبی و نحوی و لغوی آن است و گاهی به شأن نزول آیات و وقایع تاریخی و کلامی نیز اشاره دارد و رد ایرادهایی نیز دارد. نسخه حاضر از ابتدای کتاب تا انتهای سوره مبارکه «طه» است؛ خط: نستعلیق، کا: خواجم قل و ادوجی بن ملایاری، تا: آخر رمضان۱۰۵۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۲ - ۲۳۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۷۹-۵۷/۱۴۹

آغاز: بسمله، لک الحمد اللهم والمنة وعلی رسولک و اصحابه الصلاة و التحیه. افتتح کتابه بعد التیامن بالتسمیة بحمدالله سبحانه نسبه الافتتاح الی الحمد مع تاخره عن التسمیة یحتمل وجوها؛ آغاز: حاشیه اول: افتتح کتابه بعد التیامن بحمدالله سبحانه نسبة الافتتاح الی الحمد اداء لحق شی ینبی عن تعظیم المنعم
حاشیه‌ای است بر یکی از حواشی تفسیر کشاف زمخشری با عنوان «قوله قوله». مؤلف از حاشیه التلویح خود یاد می‌کند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۶۷]

● حاشیة حاشیة الکفایة / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il kifāya

اصفهانی کمپانی، محمد حسین بن محمد حسن، ۱۲۹۷ - ۱۳۶۲ قمری

esfahānī kompānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad hasan (1880 - 1943)

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمود حسینی موسوی زنجانی، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۶۵ق، جا: قم [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۰۳]

● حاشیة حاشیة اللاری علی شرح الهدایة / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il lārī ʻalā š.-il hidāya

عبدالله بن حیدر بن احمد

ʼabd-ol-lāh ben heydar ben ahmad

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۰۱/۲

آغاز: الحمدالله العلیم الحکیم و السلام علی رسوله الکریم و علی آله و اصحابه هداة الصراط المستقیم ... ق حکمته المراد بحکمة الله تعالی علمه بالاشیاء؛ **انجام:** فی المتحیزات من حیث الحیز قیاس مع الفارق.

خط: نسخ، کا: ابراهیم (سمی خلیل الله) بن میرزا رسول، تا: جمعه ۲۴ ربیع الاول ۱۳۰۳ق؛ در دو برگ پایانی محاکمات مولی احمد بن حیدر بر شرح عقائد جلالی به نقل از خط مبارکش نقل شده توسط کاتب نسخه در سال ۱۳۰۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۲/۲سم [ف: ۴۱ - ۱۶۶]

● حاشیة حاشیة اللاهیجی علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il lāhījī ʻalā ḥāšīyat-il xafrī ʻalā š.-it tajrīd

واحدالعین، اسماعیل بن محمد سمیع، - ۱۲۷۷ ؟ قمری

vahed-ol-ʻeyn, esmāʻīl ebn-e mohammad samīʻ (- 1861)

وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ لاهیجی، عبدالرزاق بن علی (-۱۰۷۱)

تعلیقات محمد اسمعیل اصفهانی بر تعلیقة عبدالرزاق لاهیجی بر خفری.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۳۴/۱۹

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۲۳۹ر-۲۴۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۳۸]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmiʻ-il asrār fī š.-i maṭāliʻ-il anwār

قاضی زاده رومی، موسی بن محمود، - ۸۱۵ قمری

qāzī-zāde rūmī, mūsā ebn-e mahmūd (- 1413)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تعلیقاتی است مختصر از قاضی زاده رومی بر حاشیه میر سید شریف گرگانی بر شرح قطب الدین رازی (- ۷۶۶ق) بر کتاب مطالع الانوار سراج الدین محمد بن ابی بکر بن احمد ارموی.

[دنا ۱۷۹/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۳/۹

آغاز: قوله الفیاض الوهاب مشیر الی انه شبه اولا موهبته؛ **انجام:** عما هو صادر عنه و الفرق بین. هذا غایة التحقیق فی هذا المقام و نهایة التقدیق فی حل المرام و الله الهادی الی سبیل الرشاد و ملهم الصواب.

خط: شکسته ریز، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۴ق؛ در پایان این رساله نوشته است: «لقاضی زاده رومی حشره الله مع من تولاه»؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۲گ (۲۶ر-۲۷ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۴/۵) سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۶۴ ض

حاشیه دیباجه شرح مطالع؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmiʻ-il asrār fī š.-i maṭāliʻ-il anwār

آیدینی، خضر بن علی، - ۸۲۰ ؟ قمری

āydīnī, xezr ebn-e ʻalī (- 1418)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاج پاشا آیدینی که از علما و طبیبان عصر سلطان ایلدرم بایزید خان عثمانی و از شاگردان شیخ اکمل الدین در مصر بوده و علوم عقلی را از مبارکشاه منطقی فرا گرفته، حاشیه حاضر را بر حاشیه سید شریف جرجانی بر «لوامع الاسرار» قطب الدین رازی نگاشته است. (حبیب الله عظیمی)

آغاز: بسمله، قال شریف زمانه اسکنه الله فرادیس جنانه او هو وصف معطوف علی مدخول کان بحسب المعنی و حاصله کما یفهم عن الحاشیة المنقولة عنه ...

انجام: لانه سیعود الی القسم الآخر و ابطله بالکلیة حیث یقول هب ان معرفة الکل الی آخره.

[فهرس مخطوطات مکتبة کوپر یلی ۴۹۶/۱؛ کشف الظنون ۱۷۱۶/۱ و ۱۷۱۶/۲؛ دنا ۱۷۹/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۳۴

آغاز: السرادقات و هی التی تمد فوق صحن الدار و یقالله بالفار سیة سراپرده قوله وازمیر ای ظهر ز میره قوله حدایق الحدایق جمع حدیقة و هی البستان؛ **انجام:** قوله: و کیل منه خلق له ای کل موفق لما خلق له هذا آخر کلامی فی شرح الشرح و دفع ما اورد ما اورد علیه من النقض و الجرح مباحثات شریفة یدق شأنها ومؤاخذات لطیفة مخفی مکانها والحمد لله علی خصول هذه الامنیة قبل فوات

الوقت.

خط: نسخ، کا: موسی بن محمود، تا: اواخر شعبان ۸۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۲۵ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۳۲ - ۵۸۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۵۲ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱ - ۲۷۴]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۳۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم بن حافظ علی طالقانی، تا: یک‌شنبه، ۲ رمضان ۱۰۵۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۵ - ۴۱۱]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۴۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۴۰گ (۴۵پ-۸۴پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴- ۱۹۳]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۷۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج عنابی، ۴۱گ (۱۰۹پ-۱۴۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳ - ۱۰۲]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

شروانی، عبدالرحیم بن محمود

šarvānī, ‘abd-or-rahīm ebn-e mahmūd

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه مختصری بر (ظاهراً) حاشیه میر سید شریف جرجانی بر «لوامع الاسرار» قطب الدین رازی که به صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است. برخی آن را از قاضی زاده رومی دانسته‌اند و جناب صدرایی خویی آن را از عبدالرحیم شیروانی دانسته است. در کشف الظنون، حاشیه حاضر به عنوان حاشیه ملا عبدالرحیم شیروانی بر خود «لوامع الاسرار» معرفی شده نه بر حاشیه شریفیه آن.

آغاز: قوله الفیاض الوهاب هذا التفسیر یحتمل علی معنیین احدهما ان الفیاض ههنا مستعار لمفهوم الوهاب استعارة تبعیة کما هو المتبادر وثانیهما انه منقول الی الذات الوهاب نقلا مرتبا علی

انجام: لان صدق هذا العنوان علی المعلوم لیس من حیث هو معلوم بل من حیث الذات و لایخفی امکانه بان ینقلب من المعلومیه الی المجهولیه مطلقا علی ان ذلک التوهم آت فی القسم الثانی ایضاً و یندفع بما ذکرنا تمت

[الذریعة ۷۶/۶؛ کشف الظنون ۱۷۱۶/۲؛ دنا ۱۸۰/۴ (۷ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۸۰گ (۱-۸۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۱ - ۳۶۷]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ جلد: تیماج سیاه، ۴۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۶۸۵]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۳۵/۱-۳۱/۱۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن سعدالدین، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۵۴۷]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۴۴/۱

آغاز: برابر ذریعة ۷۶/۶ بی خطبه یاد شده است؛ **انجام:** قوله: و هذا البیان عام الخ. و لذا قیل ان الموجبة مطلقا ... لاینعکس بعکس النقیض الی الموجبة مع مخالفته فی الطرفین ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ پس از آن حاشیه حاشیه لوامع از حاجی پاشا می‌باشد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۴۵گ (۲پ-۴۶پ)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۸۸]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۲-۱۳/۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۵۳]

۶. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۲۱/۳

آغاز: القضیة قول یصح انه یقال لقائله انه صادق فیه أو کاذب فیه وهی اما طبیعیة أو غیر طبیعیة؛ **انجام:** منها شرح الشمسیة ومن أراد التفصیل علی الکمال والاطلاع علی حقیقة الحال فلیطالع فیه».

احتمال دارد نسخه حاضر قسمتی از آن حاشیه باشد؛ خط: نسخ، کا: سید فیض الله بن محمد بن ابراهیم بن حاج احمد روسچقی، تا: غره شوال ۱۱۶۹ق، جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: - ۴۶]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۷۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج عنابی، ۴۷گ (۱۵۲-۱۹۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳ - ۱۰۳]

● **حاشية حاشية لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشيه فياض** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi'-il asrār fī š.-i maṭāli'-il anwār = hāšīye-ye fayyāz

فياض، ق۹ قمری

fayyāz (- 15c)

حاشيه مير ملا عبد الصمد بر منطق شرح مطالع از حواشی معروف است. اين حاشيه حاوی مشكلات بسيار میباشد كه بعدها بر آن شروحی نوشتهاند از آن جمله است حاشيه فياض. در اين حاشيه فياض يكايك مطالب متن را آورده و درباره آن مطالب و لغات و به خصوص اصطلاحات منطقی شرح مفصل داده است. بحث «نسبت حكميه» و «علم» اين حاشيه از دقيقترين مباحث منطقی و فلسفی و معرفه النفس است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز: بسمله، قال الاستاد قدس سره الفياض الوهاب بيانا للمعنی المراد من الفياض؛ **انجام:** التی معرفتها جزء عمن اللفظ بديهيه لا يحتاج الی اللفظ قال رحمه اله و عن المانع بالمراد مانعا من القوانين.

خط: نسخ، بیکا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: ناصر الدين شاه؛ كاغذ: اصفهانی، جلد: تيماج مشكی، ۱۲۶گ، ۱۶ سطر (۱۱×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۷ - ۴۰]

● **حاشية حاشية لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشية الجديد علی حاشية الجرجانی علی شرح مطالع الانوار** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi'-il asrār fī š.-i maṭāli'-il anwār

دشتكی شيرازی، ميرصدرالدين محمد،۸۲۸-۹۰۳قمری

daštakī šīrāzī ‹mīr sadr-od-dīn mohammad (1425 - 1498)

وابسته به: حاشية لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشية شرح المطالع = الحاشية علی شرح المطالع القطبية؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشيهای است از ميرصدرالدين، سيد محمد بن ابراهيم حسينی شيرازی دشتكی بر حاشيه ميرسيد شريف بر شرح قطب رازی بر مطالع الانوار سراج الدين محمود ارموی. اين حاشيه دوم مير صدراست، بر حاشيه شريفيه و معروف به «حاشيه جديد» میباشد. وی اين رساله را برای رد حاشيه قديم ملاجلال دوانی (-۹۰۸ق) معاصر خود، بر حاشيه شريفيه تأليف كرده است.

آغاز: بسمله ... قوله مما كان الجميل متناولاً للانعام الخ فان قلت سيعرف العلامة بان الجميل ههنا محمود به كما هو المتبادر الی الفهم

انجام: يضم الی ذلک ان التبعية لازم لهما فيلزم انهما لايوجد ان اصلا بدون المطابقة مستلزم للمطابقة غير مسلم.

[الذريعه ۱۳۵/۶ و ۶۹/۱۴؛ ريحانة الادب ۴۲۶/۳؛ دنا ۱۸۰/۴]

شرح و حواشی:

۱- حاشية حاشية حاشية شرح المطالع؛ دشتكی شيرازی، منصور بن صدرالدين محمد (-۹۴۸)

۱. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۱۰۹۹-۶/۱۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان ذلک الحصول حينئذٍ حصول عندها فقوله ترسيم عندها ارتساماً ثانياً اراد به الارتسام فی الخيال وفيه نظر اما اولاً فلان الصورة

خط: نستعليق، كا: حاجی محمود تبريزی (شاگرد مصنف)، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با لفظ «منه»، با حواشی «منه» در اول نسخه يادداشتی از قاضی محمد بن كاشف الدين با مهر وی به تاريخ ۱۰۰۳؛ مهر: «عبده محمد مهدی ... ۱۱۱۸» (مربع)؛ جلد: تيماج، قهوهای، ۷۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۳۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: محمود بن نعمة الله جشيجانی، تا: جمادی الاول ۹۷۰ق؛ تملک: عبدالله بن حسين، عماد الدين محمود بن محمد يوسف قزوينی لطيفی؛ كاغذ: سمرقندی، جلد: تيماج ترياكی، ۲۴۳گ، ۲۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۳۶۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بیکا، تا: پايان صفر ۹۸۰ق؛ كاغذ: سمرقندی، جلد: تيماج مشكی، ۱۶۸گ، ۱۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲ - ۲۸۵۸]

۴. تبريز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بیکا، بیتا؛ رجب ۹۹۷ [نشريه: ۷ - ۵۳۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لعمری ان هذا وجه حسن صالح لان نختم بها الكلام ... تحير فيه الاعلام.

خط: نستعليق، بیکا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبدالله الحسينی به تاريخ ۱۲۵۶ق؛ جلد: مقوايی ابر و باد با عطف تيماج قهوهای، ۷۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۲ - ۱۳۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۶-فيروز

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، كا: روح الله، تا: ۱۰۲۹ق؛ كاغذ: آهار مهره شكری، جلد: ساغری عنابی، ۶۱۷ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۲/۵سم [ف: ۲۱ - ۶۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۰

آغاز: يتوجه عليه انه يتقين هذا التوحيد و لايحوز غيره كما يظهر من سياق كلامه؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کم نقطه؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون ۱۰۶۷؛ کاغذ: کشمیری حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱ - ۳۱۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۱۲/۳

آغاز: برابر

قطعه ای از اوایل حاشیه آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبدالله بن محمد کاظم تبریزی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ (۶۱پ-۱۳۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۹-۱۰۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۹۱ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «وثوق السلطان» (بیضی)، «عز من قنع و ذل من طمع عبده لطف علی»، «علی»، «لا اله الا الله ...»؛ کاغذ: فرنگی شکری، ۱۱۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۴سم [ف: ۱۳ - ۱۸۰]

● حاشية حاشية لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

شیروانی، کمال الدین مسعود، - ۹۰۵ قمری

Šīrvānī, kamāl-od-dīn mas‘ūd (- 1500)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است بر حاشیه میر سید شریف جرجانی (م ۸۱۶ق) بر شرح مطالع الأنوار قطبی به صورت «قوله-قوله»

آغاز: هذه حواش علی مباحث المجهول المطلق قیدتها بعض الاخوان علی سبیل الاستعجال فی زمان اختلال البال اردت فیها سینها و شینها و اوضحت غثها و ثمینها تعمیما للافادة ... هذه شبهة لا خفا فی ان هذه العبارة ذاکرا عبارة المنصف فان قیل آه یدل علی کون السوال

انجام: لزم امتناع الحکم علی ما هو مجهول مطلق و ان ارید به ذلک المعنی و لیس المنصف کما هو المتبادر من العبارة ان ذلک معنی لغوی او اصطلاحی له و الله تعالی اعلم بالصواب ... و آله البرارة الکرام.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

بی‌کا، تا: قرن ۹ [میراث شهاب: س۵ش۳و۴ - ۱۵۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۸

آغاز: قال الشارح رحمه اورد الکاتبی علی هذه الفائدة لمامر عبارة الشارح تدل علی؛ **انجام:** اعنی نقیض اللانسان الذی هو الانسان لاتباین الناطق بل یساویه

در بحث نسبت؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰گ (۶۰ر-۶۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۴۵۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۴

خط: تعلیق، کا: عبدالجلیل بن حاجی محمد قراول الشروان، تا: ۲۴ محرم ۱۰۰۱ق [مختصر ف: - ۲۷۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۳۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین علی بن محسن حسینی کاشانی، تا: ۱۰۲۳ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور سرمه‌ای، ۲۳گ (۱۹۵ر-۲۱۷پ)، ۲۳-۲۱ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۷سم [ف: ۲۹/۲ - ۶۵۱]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۹۴/۱

آغاز: قوله: وحید زمانه، من وحد بالضم و حاده و وحد ای تفرد فهو وحید؛ **انجام:** و إن المراد یفهم المعنی الذی یتوقف علیه العلم بالوضع هو فهم المعنی فی الزمان السابق لا فهمه فی اطلاقه

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن عبدالواحد، بی‌تا، جا: تبریز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۷گ (۴ر-۱۱۰پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۲۷]

۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۹۴/۲

آغاز: قال الشارح: حسبوا أن هذه الاسماء. و لایخفی علیک أن کل قاعدة منطقیة؛ **انجام:** و الاطلاق علی ما اطلق علیه انما هو علی سبیل ... هکذا حقق الکلام و ذر الذین لا یعلمون و هم فی خوفهم یلعبون

حاشیه بر قسمتی از شرح مطالع. رساله مستقلی است بر بیان مراد شارح مطالع «حسبوا أن هذه الاسماء» ای القول الشارح و الجنس و الفصل ... مما وقع معمولاً» چیست؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن عبدالواحد، بی‌تا، جا: تبریز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۱۱پ-۱۱۳ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۲۸]

۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۹۴/۳

آغاز و انجام: برابر

حاشیه مستقل بر مبحث مجهول مطلق شرح مطالع الأنوار که بنا به درخواست برخی تألیف شده است به صورت «قال الشارح، قوله، قوله»؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن عبدالواحد، بی‌تا، جا: تبریز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۱۱۳پ-۱۲۸)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۲۸]

● حاشية حاشية لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشية القديمة علی حاشية شرح المطالع = تنوير المطالع القديمة / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il

anwār

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427 - 1503)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است از جلال الدین محمد بن اسعد دوانی بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح مطالع قطبی، این حاشیه قدیم محشی بر حاشیه میر می‌باشد. که «تنویر المطالع قدیم» نیز گفته شده و این حاشیه ردی است بر حاشیه قدیم صدرالدین دشتکی. در الذریعة می‌گوید: دوانی دو حاشیه قدیم و جدید دارد بر شرح مطالع، در اول رد می‌نماید مطالب حاشیه قدیم صدرالدین دشتکی را و چون دشتکی رد مطالب دوانی را نمود بار دوم حاشیه جدید را بنام «تعویذ المطالع» یا «تنویر المطالع» نگاشت. در کشف الظنون (۱۰۹۶/۲ و ۱۱۰۴) دو حاشیه دوانی «الطبقات الجلالیة» و دو حاشیه دشتکی «الطبقات الصدریة» نام گرفته است. حاشیه دیگر دوانی در این مجموعه با عنوان «تنویر المطالع و تبصیر المطالع» معرفی شده است.

آغاز: بسمله. الفیاض الوهاب من فاض الماء. اعلم ان الفیاض ههنا منقول عن معناه اللغوی و هو الکثیر کثرة مخصوصة بالماء الی معنی الوهاب

انجام: قوله آخر ما ینحل ای اخرما ینتهی الیه توقف تلک المقاصد لا آخرما یتوقف کل واحد منها علیه فتامل

[اللذریعه ۶/۱۳۵ و ۱۴/۶۹ ؛ الذریعة ۶/۷۶ و ۷۷ ؛ ریحانة الادب ۳/۴۲۶ ؛ دنا ۱۸۱/۴-۱۸۲ (۵۵ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة لوامع الاسرار = حاشیة حاشیة الدوانی علی لوامع الاسرار = المحاکمة بین الحاشیتین دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۲- حاشیة حاشیة الدوانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة حاشیة القدیمة علی لوامع الاسرار مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل (۱۰۳۷-۱۱۲۷)

۳- حاشیة حاشیة الدوانی علی لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار عرفی طالقانی، محمد نعیم بن محمد تقی (-۱۲)

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۰۵/۱۴

آغاز: ففیهما نوع تفصیل وتاکید للاولین ... قوله: لماکان الجمیل آه قد یقال الجزء الاول من الشرطیة؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، تا: شنبه ۸ رجب ۹۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۹۰]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۵/۵

خط: نستعلیق، کا: عبد السمیع بن عبد الصمد نور، تا: ۹۷۱ق؛ اهدایی: احمد شریعت عقدائی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج ماشی، ۲۵گ (۷۱-۹۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۲۱۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۸۸

آغاز: الحمدلله الذی اطلع من مطالع البراهین لوامع انوار الیقین؛ **انجام:** و انما ینسب العلم الی ماله ذلک الوجه بالعرض کما مر تحقیقه مرارا.

این حاشیه دوم دوانی است که به خطا این جا قرار گرفته؛ خط: نسخ، کا: حبیب الله بن عطاء الله حسینی، تا: اواخر شوال ۹۷۲ق؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۵۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۱ - ۴۵۹]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد خوانساری، تا: سه‌شنبه ۱۷ شوال ۹۸۲ق، جا: قوامیه شیراز؛ محشی از «ملامیرزاده - جم - حاشیه جم»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳ - ۱۶۲۴]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** اشار بقوله تلک المقاصد الی ان تصور الغایة الی التصدیق (تم)

در فهرست مؤلف ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۳گ (۲۲۲پ-۲۵۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۴ - ۲۶۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۱۵

آغاز و انجام: برابر؛ الحمدلله الواهب العقل و مفیض النفس علی ما وفقنا لاتمام هذا الکتا المستطاب و الصلوة علی من أوتی الحکمة و فصل الخطاب و آله الواصلین الی الحق فی کل باب.

خط: نستعلیق، کا: عنایت الله بن معین الدین فیروزآبادی، تا: ۱۰۲۰ق؛ محشی به نشانی «جم رحمه الله» و «داود» و «ف د» و «ع ا ه» و «صدر»؛ تملک لطفعلی بن محمد کاظم نصیری در ذیحجه ۱۳۲۲ه، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۶۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۴۴ - ۱۸]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۴

خط: نستعلیق، کا: عنایت الله، تا: ۱۰۲۳ق؛ تملک: دری با تاریخ ۱۳۴۸؛ کاغذ: فرنگی سبز، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۸گ، ۲۰ سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: - ۵۱۷]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۳/۱

آغاز: و انجام: برابر؛ قوله فی الحاشیة اشار بقوله تلک المقاصد ان تصور الغایة خارج عنها. یعنی ان تصور الغایة الی التصدیق

خط: نستعلیق، کا: خلیل بن غازی قزوینی، تا: ۲۷ رمضان ۱۰۲۳ق، جا: اصفهان؛ کسی آن را در سه‌شنبه ربیع الاول ۱۰۲۹ خوانده، محشی به نشان «ع آ ه - جم ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۶ص (۱-۷۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۹۱]

۹. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۶۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق بد، کا: عبدالله حسینی مشتهر به میر میران (ظاهرا)، تا: رمضان ۱۰۲۵ق؛ محشی؛ کاغذ: زرد آهار زده، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ، ۲۱ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۵۷]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۹۶/۲-۱۴/۱۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ محرم ۱۰۲۸ق؛ جلد: گالینگور سبز، ۳۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۴۵]

۱۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۴۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۷×۱۷/۵سم [ف: - ۸۳]

۱۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۶/۲
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد مهدی بن حبیب الله، تا: ۱۰۳۶ق؛ ۲۸گ (۲۸-۵۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۷۶]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۱۷/۱-۲۴/۱۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حسنعلی، تا: یک‌شنبه ۲۷ رمضان ۱۰۴۱ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۷۵]

۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۲۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** اشار بقوله تلک المقاصد الی ان تصور الغایة خارج عنها، یعنی ان تصور الغایة لا لتصدیق قد فرغ من تسوید هذه الحاشیة الصغیرة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ رمضان ۱۰۴۲ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج سرخ، ۵۲گ (۷۵پ-۱۲۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۲ - ۲۸۲]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۶۰-۶۰/۱۰۰
آغاز: بسمله، والحمدلله الکریم والصلاة علی نبی السلیم، قوله قدس سره الشریف الفیاض الوهاب نقل ههنا حاشیة عنه وهی قوله الفیاض منقول الی معنی الوهاب
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر بیضوی شکل به تاریخ ۱۰۴۷؛ ۸۷گ، ۲۱-۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۷۶]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۴۲/۱
آغاز: قیل امثال ذلک فی مثل هذا المقام لا یسمی مستدرکا و نظایر فی الخطابیات شایع خصوصا فی الادعیة؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد صالح، تا: ۱۰۴۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج تریاکی، ۲۲گ، ۲۰ سطر (۵/۳×۱۴)، اندازه: ۸/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۱۷۷]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۵۹
خط: نستعلیق، کا: زین الدین علی بن حسین گیلانی، تا: جمعه ۲۷ جمادی الاول ۱۰۵۰ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۴۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۲۹]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰۷/۱ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** و تضطر الی هاتین الجهتین و لذلک لم یصرح.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: رضی الدین، تا: ۱۰۵۱ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج عنابی، ۳۰ص (۱-۳۰)، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۲۴/۳ - ۶۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** أشار بقوله تلک المقاصد الی أن تصور الغایة خارج عنها، یعنی ان تصور الغایة یوصل الی التصدیق.
خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۵۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱گ (۱پ-۳۱پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱ - ۵۰]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۸۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** بن ناصرالدین الحیلا فی غفر الله ذنوبهما و ستر الله عیوجهی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق؛ واقف: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، ۲۵گ، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [رایانه]

۲۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۸۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم بن مقصود علی دماوندی، تا: دهه آخر صفر ۱۰۵۹ق، جا: اصفهان مدرسه والده؛ مصحح، محشی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ ۳۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۰۳]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۸۲۰
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق؛ قطع: رقعی [اهدائی ف: - ۳۵۸]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۲۶/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن محمد رضا، تا: ۳ صفر ۱۰۶۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲ - ۵۰۴]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابن حاجی محمد شریف شمس دامغانی، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۰۶۳ق؛ محشی از مؤلف و هم از دیگران بامضاء: «حم - سمسا - ملا میرزا - ع ا - ملا داود - ع ب - ص د»؛ واقف: نائینی؛ ۴۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴ - ۳۷۴]

۲۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۵۴/۱
آغاز: مواهبه عطفا فی قوله الفیاض الوهاب فیصیر المعنی الفیاض؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن حاجی محمد رضا تبریزی، تا: رمضان ۱۰۶۴ق، جا: قزوین مدرسه خلیلیه؛ محشی با رمز «ع ۱جم

رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی، ۴۱گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۴۰۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۵۴/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۶۴]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۳۴/۱

آغاز: قسماً اخر فیر تقی عدد الاقسام الی سبعة ... (در آغاز کتاب است)؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدصالح بن میر عبدالواسع حسینی، تا: ۱۰۷۴ق، نویسنده گویا داماد مجلسی باشد؛ محشی با نشان «منه، چلبی، جم»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۲۵ر-۶۰ر)، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴ - ۱۹۰]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۰۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میر محمد باقر رازی، تا: جمعه رجب ۱۰۷۴ق؛ محشی به نشانه «ع ب ر ب رحمه الله» و «جم ره» و «منه جدیده»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۳۰گ (۵۸پ-۸۷پ)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۲ - ۳۰۰]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۱۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن جربادقانی، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۰۷۵ق؛ محشی به نشان «ع، ع ب،ج، ح، س»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۹گ (۴۲ر-۷۰ر)، ۱۷ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴- ۱۹۱]

۲۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۴۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** او مهیة النوع عین الوجود تمت

در فهرست مؤلف ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: مظفر حسن بن محمد مهدی خادم، تا: ۳ ذیحجه ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴ سطر (۴×۱۴)، قطع: جیبی [ف: ۱ - ۲۷۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۴۶/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۸۳]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جلال، تا: ۱۰۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «جمال»، «ع ا ه» ره، «منه»، «ع ل»، «ملا میرزا» و «م د»؛ مهر: «محمد حسن بن حسین الحسینی»؛ شروع قرائت یکی از خوانندگان کتاب به سال ۱۱۰۳ و مطلبی در اتمام قرائت نسخه به سال ۱۱۴۸ در مشهد؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ، ۱۰ سطر (۴×۹)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۲ - ۴۸۰]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۲۲-۲۷/۱۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا یکون واجب الوجود بذاته إلا اذا کان سبب ما صار انه کان واجب الوجود بذاته واجب الوجود بغیره تم

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا گیلانی، تا: ۱۳ شعبان ۱۰۸۴ق؛ محشی با امضای «جم»، در پایان تاریخ فوت میر محمد باقر حسینی امام و واعظ مسجد جدید عباسی در شب چهارشنبه ۲۲ جمادی الاول ۱۲۰۶؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور، ۴۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۷۵]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۱۶-۳۹/۱۹۶

آغاز: فغفل فیه بالمشیة القدرة التی هی غیرزائدة علی الذات ولا علی العلم بالنظام الاعلی العلم بالنظام؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا گیلانی، تا: ۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از «ملا شمسا»، مصحح؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۴۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۷۶]

۳۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فخرالدین محمد حسینی، تا: شوال ۱۰۸۷ق، جا: اصفهان؛ دیباچه محشی را ندارد؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۳۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: - ۸۳]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۱-۶/۱۱۲

آغاز: ... فقس علی ذلک حال الحمد فان صفته عندهم اظهار صفات الکمال؛ **انجام:** برابر

خط: تحریری، کا: یوسف بن میرمحمد حسینی، تا: شنبه ۸ رمضان ۱۰۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی «ملا داود» و «ع اه» و«جم» و «عط» و «ش م س»؛ ۴۴گ، ۱۳-۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۷۵]

۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۴۵/۱

آغاز و انجام: برابر؛ قوله: فی الحاشیة اشار بقوله تلک المقاصد ان تصور العامة خارج عنها یعنی ان تصور العامه الی التصدیق تمت

در فهرست حاشیه جرجانی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، کا: سلیمان درویش بن محمود کلاردشتی، تا: ۱۲ شعبان ۱۰۹۰ق؛ مصحح، محشی با امضای «ح م سلمه الله » و«ع ف» و «ملامیرزا سلمه الله» و «سلطان سلمه الله» و «استاد الانامی» دام ظله»؛ با علامت بلاغ؛ مهر: «هوالله الموفق المعین» (بیضی)؛ واقف: مصباح نجم الممالک، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۶]

۳۶. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۳۸/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از محمد بن عبدالفتاح تنکابنی دانسته شده است، که با توجه به آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق؛ محشی از «ملاداود - ع ۵۱- جم - میرصدر-ع ل-ع ف-ج م-ح م ص»؛ ۲۲ گ. [نشریه: ۷ - ۷۸۵]

۳۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۸

خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب حسینی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۲]

۳۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۶۷

آغاز: الی اصل الحاشیة و مزیح عن هذه التکلفات لکن زیف بان المحشی (قدس سره) کتب بیده حاشیة علی الحاشیة بعد تمام الوجهین و علی ذلک التقدیر موقعها الوجه الاول؛ **انجام:** و کان

المحشی للاشارة الی تلک المناقشة قال قیل.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با رموز «جم»، «داود»، «منه فی جدیده»، «ع ا ه»؛ کاغذ: حنایی و نخودی آهار مهره، فاقد جلد ۳۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵ - ۴۵۳]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سید علی بن ابوتراب گلستانه، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۷۹]

۴۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۷۶
آغاز: ... فکیف تمکنکم الاستدلال بها و کذا یتوجه علیه السوال الاول المشتمل علی الترديد ... ان تصورات و تصدیقات؛ ای ان لنا تصورات و تصدیقات یعنی ان الموضوع موجود فالسالبة البسیطة و الموجبة المعدولة متساویان و کذا لسالبة المعدولة و الموجبة المحصلة متلازمان. قوله و کذلک تقسیم العلم الی التصور التصدیق مستدرک اذ یکفی فیه ان یقال فیه نظر اذلوا کتفی بها ذکره لجازان یکون جمیع التصورات بدیهیة و التصدیقات منقسمة الی البدیهی و النظری و فلا حاجة؛ **انجام:** ان یکون معرفا لها و اشار الی جوابه ثم اعاده هیهنا مقرونا..
خط: ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی پارچه‌ای عطف تیماج قرمز، ۱۳۹گ، ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲ - ۷۲۸]

۴۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۵۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۱۷ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۳ - ۸۸۲]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۶۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: - ۲۷۶]

۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۸۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشانه «جم، جم ره، منه،ع ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ، ۱۶ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۰۶۸]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۵/۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۷۰ص (۱۹۲-۲۶۱)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا: ف: ۱ - ۳۸۵]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۴۵/۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۷۱۸]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** هی تصور ساذج بلاشبهه تمت الحاشية الجليله الجلالیه.
خط: نستعلیق خوب، کا: سیف الدین محمود بن حسین دیلمی، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ محشی به نقل از خط جمال الدین محمود با نشان «جم» و از مؤلف و حسن شاه و ابن مفید؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۷۷ص (۱۵-۹۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۹۳۵]

۴۷. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۳۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: - ۳۹۹]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۴۴/۵-۱۶/۵۴
آغاز و انجام: برابر؛ قوله قدس سره فی الحاشیه اشار بقوله تلک المقاصد الی ان تصور الغاية خارج عنها اراد من تصور الغاية التصديق. تمت
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۷۵]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج لیمویی، ۵۲ص (۲۲۸-۲۷۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹ - ۲۷۹]

۵۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۳۰/۱
آغاز و انجام: برابر؛ () قدس سره فی الحاشية اشار بقوله تلک المقاصد ... التصديق.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۰۵ق؛ محشی از «ملا جلال، ملا میرزا م ع ف»، کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ (۱-۳۸)، ۱۶ -۱۷ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۹۹۰]

۵۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۰۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ محشی به نشان «ح م» و «م و» «صدر الدین» و «شمس» «عب» «ع۰۱» «حم» «۰۰۵»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی روکش تیماج عنابی، ۸۷گ، ۹ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۲۸۳]

۵۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۱۵/۱
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد رضا حسینی، تا: ۱۴ رمضان ۱۱۰۸ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم[ف:۲-۹۰]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۷-۱/۱۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ رجب۱۱۱۰ق؛ مصحح، محشی به امضاء «منه» و «جم جم»؛ جلد: پارچه سرخ، ۳۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۷۵]

۵۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله قدس سره فی الحاشیة اشار ببقیة تلك المقاصد الی ان تصور الغایه خارج عنها تعین ان تصور الغایة الی التصدیق الی آخره تمت الحاشیة الجلیلة الجلالیة علی حاشیة الشریفیة علی الشرح المطالع القطبیة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۴ محرم ۱۱۱۱ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۷۸]

۵۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۵۹

آغاز: بسمله اما بعد الحمد الولی النعم و دافع النقم و الصلوة علی سید الام الهادی الی اقوم و آله و صحبه معادن الشرف و الکرم. فقد انجاء نی الحاح من یجب علی فی شرح ... علقت علی حواشی المطالع منذ ... و سمیته به – تنویر المطالع و علی الله قصد السبیل و حسبی و نعم الوکیل (جای عنوان نانویس است) لما کان الجمیل الخ قبل فان قلت تستغرق العلامه؛ **انجام:** و لا یلزم من التغایر ذلك ان لا یکون مطابقا له فی الواقع و الله اعلم. تمت.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ محشی با امضاء «من جمع التبریزی ۱۱۲۲»، مصحح؛ تملك: میر محمد معصوم با مهر «محمد معصوم الحسینی» (بادامی)؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۹۲گ، ۲۳ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ – ۸۶۷]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۹/۸

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «حاشیه دیباچه شرح المطالع» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ ۳۸ص (۱۲۵–۱۶۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ – ۸۰]

۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۸/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۱۵۰ق؛ محشی با امضاء «جم» و با امضاء «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۲ص (۵۶– ۹۷)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰ – ۴۴۱]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان التصور الغایة لا التصدیق الی تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۵۶ق؛ ۲۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴ – ۳۷۵]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۹۸

آغاز: قیاس ماعرفت لانا نقول النسبة فی تمام الحکم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴ – ۳۷۵]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۹۱ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۹۷

آغاز: قیاس ما عرفت لانا نقول النسیه فی تمام الحکم من النقل؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [الفبائی ف: – ۱۹۲]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الغایات المکتونه ایضا لیس المحققین منهم یجعلون

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: الوان، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: – ۱۹۲]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فیه نظر لانه ان ارید انه یلزم ذکره

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [رایانه]

۶۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۲۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بدون دیباچه؛ مصحح، محشی با امضای «م ن، منه، ملاداود، جم و ...»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۷گ (۸۲پ–۱۰۸)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۸ – ۲۸۵]

۶۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۶۷/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲گ (۴۱–۷۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ – ۱۳۱]

۶۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۰۵/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد سمعت بعض تلامذ، المحشی ینکر کون هذه الحاشیة له ... جواد العلم من غیر تفرغ البال. والله المتعال اعلم بحقیقة الحال و حقیة المقال

در فهرست مؤلف ناشناس؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۴۹–۵۰)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۴ – ۱۹۲]

۶۷. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۳/۴ فیاض

آغاز: بسمله والاعتصام بکرمه العمیم الحمدلله الذی اطلع من مطالع البراهین

این حاشیه دوم دوانی است به خطا اینجا آمده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با رمز «ح م»، کاغذ سپاهانی؛ جلد: تیماج عنابی، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: – ۱۷۷]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم، – ۹۷۶ ؟ قمری

jorjānī, ab-ol-fath ebn-e maxdūm (- 1569)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

حاشیه بر دیباچه حاشیه میر سید شریف بر لوامع الاسرار قطب

الدین رازی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۳۰/۷

آغاز: بسمله. قوله وحید زمانه نوقش فیه بانه یستلزم الدور؛ **انجام:** و بشرحه ینشرح الصدور (قوبل مع خط المصنف طاب ثراه فی العشر الاول من ربیع الاول ... سنة ست و ثمانین و تسعمائة من الهجرة)
بی‌کا، تا: دهه اول ربیع الاول ۹۸۶ق؛ مقابله شده با خط مصنف؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱۷۲-۱۸۴)، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۲۴۴۱]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

حسینی، فتح الله بن حبیب الله، ق۱۰ قمری

hoseynī, fath-ol-lāh ebn-e habīb-ol-lāh (- 16c)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله قدس سره» بر حاشیه میر سید شریف بر شرح قطب الدین رازی بر «مطالع الانوار» سراج الدین ارموی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۷۵

آغاز: بسمله، حمدله فیقول المغتقر الی الله الغنی ابن حبیب ... هذا ما خطر ببالی الفاتر من الایراد علی ما وجدت مما قالوا فی توجیه کلام السید السند؛ **انجام:** هذا ما خط بالبال مع الاعتراف بالقصور و الله تعالی اعلم بحقایق الامور.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ رمضان ۹۹۳ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی، مورب، جلد: مقوا عطف میشن جگری، ۲۱گ، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۱۴۶]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

مشکک رستمداری، محمد بن علی، ق۱۰ قمری

moškak-e rostamdārī, mohammad ebn-e ‘alī (- 16c)

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه بر حاشیه میر سید شریف گرگانی در نفس الامر و اثبات جوهر مفارق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳/۵-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمد لله المفضل المنعام ... فیقول الفقیر الی رحمة الباری محمد بن فخر الدین الرستمداری ... لما توارد افکار الفضلاء علی ما افاده سید المحققین فی حاشیه المطالع فی بیان معنی نفس الامر و النسبة بینهما و بین کل من الخارج و الذهن و لم یاتوا فی اکثرها بما یوافق الصواب؛ **انجام:** لایوجب لا الوجود الاختراعی له فتامل وفقنا الله و سائر المحصلین بمحمد و آله الطاهرین.
بی کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی شکری و نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۶۷پ-۷۴پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۲ - ۲۲۹]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

لاهیجی، محمد جعفر بن محمد صادق، ق۱۳ قمری

lāhījī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad sādeq (- 19c)

درباره دیباچه شرح مطالع است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۴۵/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۷۱۸]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi‘-il asrār fī š.-i maṭāli‘-il anwār

گیلکی، عبدالرحیم بن مطهر

gīlakī, ‘abd-or-rahīm ebn-e mazhar

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است بر حاشیه سید شریف جرجانی بر شرح مطالع الانوار قطب الدین رازی و خود شرح. و تنها تا تصور وتصدیق است.

آغاز: بسمله نحمدالله علی الآلاء ونشکره علی النعماء ... و بعد فیقول ... عبدالرحیم مطهر الجیلی (بی نقطه) قوله السید المحقق ... قال وحید زمانه من وحد بالضم و حادة و وحدة ای تفرد ...

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۲۱-۵۱/۸۱

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد صالح بن جلال الدین محمد مازندرانی، ابوالحسن بن مرحوم محمد صالح

مازندرانی، نورالله بن شریف حسینی؛ ۱۱۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵ - ۲۷۰۲]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۲۴ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: - ۵۱۷]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۲۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو مطلوبکم فی افراد کل منهما الخ

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۴گ (۷۱پ-۱۱۴پ) [ف: ۴ - ۱۸۸]

● حاشیة حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i lawāmi'-il asrār fī š.-i maṭāli'-il anwār

وابسته به: حاشیة لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیة شرح المطالع = الحاشیة علی شرح المطالع القطبیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۴/۴

آغاز: بسمله. قوله. الفیاض الوهاب الخ. یحتمل معنیین؛ **انجام:** قوله حمداً لله ای حمده و شکره فالمصنف اشار ههنا ... اشار الی ان المرتبة الثانیه و ما بعدها غیر حاصله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۸۵۱ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۲ص (۴۵-۵۶)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱ - ۳۵۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۴/۳

آغاز: قوله اما علی قیاس ماعرفت یعنی ان الفیض فی الاصطلاح ان اطلق علی اتصال الفعل؛ **انجام:** حتی یمتنع فهم المفهوم دون الالتفات الی الملتفت الیه.

اوراقی است بی سروته از حاشیه‌ای بر حاشیه میر بر شرح مطالع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۸۵۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۵ص (۴۱-۴۵)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱ - ۳۵۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۵۱

آغاز: من الفواید الشریفة العجیبة جمعت ما تفرقت من الفوائد النفیسة الغریبة و زینته بالحواشی التی کتبها الشارح الفاضل علی هذا الکتاب و التقریرات المسموعة منه فی اثناء درسه للاصحاب ... شرح دیباچه الشرح و شرح دیباچة الکتاب قوله فیاض ماخوذ من قولهم فاض الماء فیضا اذا کثر حتی سال فالفیاض مضاف الی فاعله و هو ذوارف ویقال رجل فیاض ای وهاب جواد لکثرة عطیته

با عنوان‌های: شرح دیباجة الشرح، شرج دیباجة الکتاب، شرح شرح الباب الثانی فی القیاس من القسم الثانی، عنوان بندها «قوله» است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ واقف: محمد اسماعیل با تولیت عبدالعالی با مهر ۱۲۲۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: نو، ۱۹۰گ، ۲۵ سطر (۹×۱۹/۵)، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۱۶ - ۴۹۹]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۲۴/۳

آغاز: بسمله. الفیاض الوهاب هذا التفسیر یحتمل معنیین احدهما ان الفیاض هاهنا مستعار لمفهوم الوهاب استعارة تبعیة؛ **انجام:** علی أن ذلک التوهم آت فی القسم ایضاً و یندفع بما ذکرنا

حاشیه حاشیه از گمنام است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۵۰گ (۱۱۱پ-۱۶۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴ - ۱۹۲]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۰۵

آغاز: بسمله ان احق کلام یتمسک المقرر بمیامنه فی مطالع التقریر ... و کانت الحاشیة الشریفیة المکتوبه علی شرح المطالع کالواسطة فی القلاده ... و قد اشتغل جماعة بحل المشکلات ... فبقی ذالک علی ان املیت علیه ما یرتضیه العقول السلیمه والطباع المستقیمه کشفت عن وجوه المخدرات معانیها؛ **انجام:** و ان کان عرضا و یوخر الاخص والاخص مطلقا لما ذکرو لان الاخص بعد التخییر ان یتحصل الاشتراک و لنکتف بهذا القدر من الکلام والعلم عند من هو للغیب علام قدیم بعون الله تعالی.

غیر از حاشیه ملامیرزا جان باغنوی (- ۹۹۴ق) و ملاجلال الدین محمد دوانی و احمد ابیوردی و ملامعین الدین تونی و ملا عبدالرحیم شیروانی می‌باشد. حاشیه‌ای است تحقیقی تحت عنوان «قوله» که آن را به وزیر خیرالدین پاشا ابن ابراهیم پاشا هدیه کرده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی با امضاء «منه سلمه الله» «عصام»، «شرح مواقف»؛ تملک: هاشم بن کرم الله، راشد بن علی موسوی در ۱۰۸۳ق؛ مهر: «لایزال راشد اسد» (بادامی شکل)، حاج سید سعید؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، ۲۳ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۷۳]

۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۵۲/۱۳

آغاز: بسمله قوله وحید زمانه تغمده الله بغفرانه یقال مدحت اللؤلؤ علی صفائها؛ **انجام:** و اما الی امکان الحمل دون النقل تمت بحمدالله و حسن توفیقه ...

رساله‌ای است تحقیقی و مفید شامل مباحث تصور و تصدیق که در فهرست دو کتابخانه مشهد تحت عنوان «حاشیه تحریر القواعد المنطقیة ...» آمده که نباید این باشد، گمان می‌رود حواشی باشد بر حاشیه میر سید شریف بر شرح مطالع، در جایی از نسخه هم نشانی از نام کتاب نیست و شاید حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار از میر سید شریف، علی بن محمد گرگانی (متوفی ۸۱۶ق) باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق مختلف، بی‌کا، تا: رمضان ۹۷۱ق؛ واقف: محمد مهدی فراش حرم، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: - ۳۷۲]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۴۰۶/۴

آغاز: بسمله قوله الفیاض الوهاب هذا التفسیر اه یحتمل معنیین الخ

ان الفیاض هیهنا مستعار لمفهوم الوهاب استعاره تبعیة کما هو المتباد روثانیهما انه منقول الی ذات الوهاب نقلا مرتبا علی؛ **انجام:** بان ینقلب من المعلومیة الی المجهولیة مطلقا علی ان ذلک التوهم آت فی القسم الثانی ایضا و یندفع بما ذکرنا تم الاشکال.

بنا بنوشته یادداشت صفحه اول با خطی شبیه به خط این رساله محشی دوم محقق دوانی، جلال الدین محمد بن سعد الدین متوفی ۹۰۷ق می‌باشد. چه خوب بود که نسخه‌ای از حاشیه احمد ابیوردی را می‌دیدم و با این نسخه مقابله می‌کردم تا قطع به یکی از این دو پیدا شود که این نسخه کدامیک از این دو حاشیه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، ۱۸ – ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۲ – ۴۸۱]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۳۰/۴

آغاز: رب یسر یا کریم قوله الفیاض الوهاب الظ ان الغرض منه التعریف اللفظی و الغرض منه التصدیق بمعنی المراد من قوله الفیاض الوهاب ان المراد بالفیاض المراد بالوهاب؛ **انجام:** حال کونه ناظرا فی الاصطلاح او حال کونه عند اهل الاصطلاح.

ظاهراً حاشیه‌ای است بر مقدمه حاشیه دوانی بر «لوامع الاسرار» قطب الدین رازی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم بن حافظ علی طالقانی، تا: یک‌شنبه ۲ رمضان ۱۰۵۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۵ – ۴۱۲]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴۱

آغاز: قوله و الفیض فی الاصطلاح انما یطلق علی فعل یفعل دائما ای یطلق علی فعل فاعل یصدر عنه الفعل دائما

حاشیه‌ای است بر حاشیه میرسید شریف بر شرح قطب الدین رازی بر مطالع الانوار ارموی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۴۷گ، ۱۰ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۸ – ۲۱۸]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۹

آغاز: ثم من اعجب العجائب ... قوله مافیه صور کثیرة قیل یریدان الصور العلمیة فی تسمیة المبادی العالیة؛ **انجام:** کل الامر و فی الثانیة

این محشی تعلیقاتی نیز بر حاشیه میر سید شریف گرگانی بر تحریر القواعد قطب رازی در شرح شمسیه دارد و در آن از حواشی شرح تجرید خویش نیز نام می‌برد. این نسخه را با ش ۶۶۷۶/۱ سپهسالار (حاشیه میر بر لوامع) مقایسه کردیم و شناخته شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه، احد، صدر»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶۱گ، ۲۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ – ۱۸۹]

۱۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۰۴

آغاز: قوله لما کان الجمیل قال صاحب الحواشی فان قلت ستعرف العلامة بان الجمیل محمود کما هو المتبادر؛ **انجام:** قوله هذا الفاضل غیر العبارة او غیر المجیب عبارة الفارابی الی ما نقله عنه لیلسی علیه قوله لا یحد به

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۱۱]

۱۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۱۱/۲

آغاز: الفیاض الوهاب الخ ... اعلم ان الفیاض هنا

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲گ، قطع: خشتی [ف: – ۳۱۱]

← حاشیة حاشیة المحاکمات ⪢ حاشیة المحاکمات

● حاشیة حاشیة مختصر الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i muxtaṣar-il usūl

دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد، ۸۲۸ – ۹۰۳ قمری

daštakī šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425-1498)

وابسته به: حاشیة حاشیة شرح مختصر الاصول؛ طوسی، علی بن محمد (–۸۷۷ق)

حاشیه سید صدرالدین محمد علی بر حاشیه مولی علی طوسی بر حواشی مختصر الاصول.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۰۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، ۱۹ و ۱۰ سطر، اندازه: ۵×۱۱سم [تراثنا: س۶ش۴ – ۸۷]

● حاشیة حاشیة مختصر المعانی / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i muxtaṣar-il ma‘ānī

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۴۷

آغاز: قوله نحمدك اللهم کان وجه حذف حرف النداء اولا و تعویضه بالمیم آخرا عدم اقدام العارف المهنی (کذا) بخطابه سبحانه بالتبادر؛ **انجام:** فقدر وصف و قد یکتفی بجعل التنوین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه خاکستری، ۲۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۵ – ۳۸]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۶۵

آغاز: الثانی انه منقوض بالحصر الواقع فی قوله؛ **انجام:** و افادة للخلاف لا بواسطة.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «۱۲»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ سبز و مشکی، ۹۳گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۴ – ۱۴۵۴]

● حاشیة حاشیة مطالع الانظار فی شرح طوالع الانوار / منطق / فارسی

hāšīyat-o hāšīyat-e matāli‘-el anzār fī š.-e tavāli‘-el anvār

حاشیه کوتاهی بر حاشیة مطالع الانظار فی شرح طوئالع الانوار میر سیدشریف جرجانی (۸۱۶ق) است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۸۰/۴۶

آغاز: مخفی نماناد که سید الشریف قدس سره در حاشیه شرح مطالع تفسیر کرده معقولات ثانیه را به چیزی که عارض شود مهیه را به حسب وجود ذهنی؛ **انجام:** ای من حیث هو معقول اخراج کرده شود پس راجع می‌شود بانچه مذکور شد در شرح مواقف و لقد ذکرنا نبذا من المقال والله یعلم بحقیقة الحال.

خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، کا: ابوالحسن مازندرانی، تا: با تاریخ ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: میشن تریاکی، ۴ص (۲۵۳–۲۵۶)، اندازه: ۱۳/۹×۲۳/۷سم [ف: ۲۹/۱ – ۲۲۱]

● حاشیة حاشیة مطالع الأنوار / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i maṭāli‘-il anwār

شیروانی، کمال الدین مسعود، – ۹۰۵ قمری

Šīrvānī, kamāl-od-dīn mas‘ūd (- 1500)

وابسته به: لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = شرح مطالع؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)

حاشیه‌ای است به عنوان «قوله، قوله» بر «لوامع الاسرار» قطب الدین رازی بر مطالع الانوار قاضی محمودبن ابی بکر ارموی (۶۸۲ق)

آغاز: بسمله، حامدا للفیاض الحکیم شاکرا للوهاب القدیم قال الفیاض الوهاب

[الذریعه ۷۶/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۶۹۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ههنا ابحاث اخر اعرضنا عن ذکرها مخافة التطویل و الله الهادی الی سواء السبیل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ جمادی الاول ۹۴۸ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن زرشکی، ۳گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۳سم [ف: ۲۴ – ۱۷۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۰/۳

آغاز: بسمله قوله الفیاض الوهاب اقول یرید انه یمکن حمل لفظ الفیاض علی معنی الوهاب؛ **انجام:** و هو غیر نافع فی دفع المنع و کیف لا و ابطال السند الاخص.

خط: تحریری، کا: محمود بن اسکندر بن یحیی بن رمضان بن علی ارموی، تا: ۱۰۰۷ق، جا: وان مدرسه خسرو پاشا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج جگری، ۵۲ص (۴۸–۹۹)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲ – ۲۸۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بفهم المعنی الذی یتوقف علیه العلم ... الطلاق اللفظ

خط: نستعلیق، کا: عبدالجلیل بن حاجی محمد ... شروان، تا: ۱۰۱۱ق؛ تملک: علی المدرس با مهر «هو العلی» (بیضی)؛ مهر: حسن بن علی ... حکیم (ظاهراً) (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۲ – ۳۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۶۵/۲

آغاز: ... هو الرجل الشجاع و الجواب ان المراد بالفیاض فی قوله الفیاض الوهاب المرکب من الحروف کأنه قیل؛ **انجام:** بل المراد القاء المعنی فیه مطلقا فکانه استعمال للخاص فی العام

خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ یادداشت بخشش کتاب به ولد اعز آقا محمد کاظم در سال ۱۲۰۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۸۹ر– ۵پ)، ۲۹ و ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۳ – ۱۶۵]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۵۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یمکن صرف عبارته قدس سره عما شعر به بحسب الظاهر ...

تذکر: نام مؤلف به قرینه نسخه فهرست آستان قدس ۱۷۱/۲۴ تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن یعقوب، بی تا، جلد: چرم زرد، ۶۶گ (۱پ–۶۶پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۹سم [مؤید: ۱–۲۲۶]

● حاشیة حاشیة المطالع / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il maṭāli‘

وابسته به: لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = شرح مطالع قطب الدین؛ رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله – قوله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۶۵/۱

آغاز: قوله الفیاض الوهاب یرید انه یمکن حمل لفظ الفیاض علی معنی الوهاب؛ **انجام:** لاندفاعه بادنی توجه و یجتمع بواسط ان ولکنه اشارة الی وجه آخر

خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۸گ (۱پ–۸۸پ)، ۲۹ و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۲سم [ف: ۴۳ – ۱۶۴]

← حاشیة حاشیة المطول ⟵ تعلیقات قادریه

● حاشیة حاشیة المطول / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il muṭawwal

ملا عبدالله بن حسین یزدی، – ۹۸۱ ؟ قمری

mollā ‘abd-ol-lāh ebn-e hoseyn-e yazdī (- 1574)

وابسته به: حاشیة المطول = حاشیة شرح تلخیص المفتاح = حاشیه میر بر مطول؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

تاریخ تألیف: ۱۷ ذیحجه ۹۶۲ق؛ محل تألیف: شیراز (مدرسه منصوریه)
حاشیه بر حاشیه میر سید شریف جرجانی است .

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۹۸
آغاز: بسمله حمد المن خلق الانسان و علمه البیان؛ **انجام:** و با جا به رجا الراجی جدیر الله محمد امین سترعیوبه غفرذنوبه
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد امین، تا: ۱۰۳۰ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: – ۱۹۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۸/۱
آغاز: بسمله بقینی بالله یقینی حمدا لمن؛ **انجام:** لا بد فیها من مراعات حسن الترکیب تمت الکتاب بعون الملک الوهاب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۷ رجب ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۵۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۶ – ۱۹۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۱۱
آغاز: بسمله، الحمدالله رب العالمین؛ **انجام:** و هذه معتبره عندهم هذا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: – ۱۹۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۱۲
آغاز: قبل الیقیم و لم یبق هنا علیه؛ **انجام:** عند تعلیق الحکم بالوصف المشعر بالغلبه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: – ۱۹۲]

● حاشية حاشية المطول = حاشيه ميرزا جان بر مطول
/ بلاغت / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il muṭawwal = hāšīye-ye mīrzā jān bar motavval

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، – ۹۹۴ ؟ قمری
mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)

وابسته به: حاشية المطول = حاشية شرح تلخیص المفتاح = حاشیه میر بر مطول؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)
مطول شرح بزرگ تفتازانی است بر «تلخیص المفتاح» سکاکی از خطیب قزوینی دمشقی. حاشیه از میرسیدشریف جرجانی و حاشیه حاشیه از ملامیرزا جان باغنوی شیرازی می‌باشد.
آغاز: بسمله قوله قدس سره الشریف و ههنا بحث و هو ان محصول ما ذکره الشارح قال فی الکشاف بهذه العبارة فان قلت ما معنی التعریف فیه قلت هو نحو التعریف فی ارسلها العراک و هو تعریف الجنس.
انجام: وقید القسم قد یکون اعم من وجه من المقسم کما فی تقسیم الحیوان الی الابیض وغیر الابیض مع صحة تقسیم کل منهما الی الحیوان وغیره والله اعلم بالصواب
[کشف الظنون ۴۷۵/۱]

۱. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۲۰
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست نام کتاب «حاشیة المطول = حاشیه شرح مفتاح العلوم» ذکر شده است؛ کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق، جا: شیراز مدرسه قوامیه؛ اهدایی: اسماعیل مهجوری؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: – ۹۵]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳–ح/۵۶۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** قد فرغت من الفن البیان من تلک الحاشیه الشریفة النفیسه من مصنفات الفاضل العلامة الفهامة حبیب الله المشهور بمیرزا جان الشیرازی الباغنوی ...
خط: نستعلیق ریز، کا: احمد رفیع الدین شولستانی، تا: ۱۰۵۵ق، جا: شیراز مدرسه محله سوق الطیر؛ جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۲۲۳گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲ – ۱۵۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۴۷–۳۱/۱۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** هو الفرق بین الکل الافرادی و الکل المجموعی و هو مشهور و التفتازانی جعل الاقسام اربعة کانه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۰۹]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۴۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: وما الناس الاکالدیار واهلها بها ... هذه الجملة ایضاً حالیة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ (۲پ–۹۰پ)، ۲۶ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴ – ۱۹۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: زین العابدین بن کربلائی تقی، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۲۱۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۷گ، ۲۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۴۰۳]

۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۵۶/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۱ق، جا: تهران مدرسه صدر؛ افتادگی: انجام [رشت و همدان: ف: – ۱۵۲۲]

● حاشية حاشية المطول / بلاغت / عربی
ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il muṭawwal

عبدالرحمن بن لطف الله
‘abd-or-rahmān ebn-e lotf-ol-lāh

وابسته به: حاشية المطول = حاشية شرح تلخيص المفتاح = حاشيه میر بر مطول؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
حاشية المطول و حاشية السيد الشريف علق عليه في مبحث لام التعريف از عبدالرحمن بن لطف الله که به نام بزرگی ساخته است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۸۸/۱۰

آغاز: الحمدلله الذی عجز عن تعريفه لسان العارفين و وقف دول سرادقات حقيقته بيان الواقفين؛ **انجام:** و لاتكن فی صدد انكساری. هذا آخر ما حررنا مما خطر بالبال علی وجد السرعة و الاستعجال و الحمدلله الكريم المتعال.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی، ۷گ (۱۹۰پ-۱۹۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۴سم [ف: ۵-۱۴۹]

● حاشية حاشية المطول / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il muṭawwal

وابسته به: المطول فی شرح تلخيص المفتاح = مطول تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه مطول شرح معروف سعدالدین تفتازانی بر تلخیص المفتاح خطیب قزوینی (۶۶۶-۷۳۹ق).

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۵۸/۱

آغاز: بسمله، قوله قال الشارح الحمدلله و هو قد ذكره معناه فكفينا مؤنته قوله الهمنا الالهام ايقاع من الخير فی القلب بطريق الفيض؛ **انجام:** فليس المرام يقال عزل الشئی اواقل لايكاد يوجدااللدد و شده الخصومه و الجدال الجزيل العظيم عصمنا الله بجزيل لطفه.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن عنایت الله مدعو به ابی طالب، تا: ۱۰۰۱ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، و فرنگی نخودی و الوان، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵گ (۱پ-۱۵)، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۲سم [ف: ۱۴ - ۲۷۵]

● حاشية حاشية معالم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ma'ālim-il usūl

خوئی، محمد بن حسینعلی، ق۱۳ قمری

xū'ī, mohammad ebn-e hoseyn-'alī (- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۷۴۲

آغاز: بسمله، الحمدالله الذی جعل علمی الاصول و العقول بحرين يموج فيهما جوده الافكار؛ **انجام:** تصحيح الخلط و ارجومهم ان يذكرونی بالخير فی اغلب الوقت و انا لعاصی الناسی محمد بن حسين

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۹۳]

● حاشية حاشية المعالم / اصول فقه / فارسی

hāšīyat-u hāšīyat-il ma'ālim

تنکابنی قزوینی، اسدالله بن صدرالدین، - ۱۳۳۹ قمری

tonekābonī qazvīnī, asad-ol-lāh ebn-e sadr-od-dīn (- 1921)

وابسته به: معالم الاصول = معالم الدين و ملاذ المجتهدين؛ عاملی، حسن بن زين الدين (۹۵۹-۱۰۱۱ق)
محشی اول: سلطان العلماء، محمد بن دلدار علی (۱۱۹۹-۱۲۸۴ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۶۲

آغاز: بسمله، احمدك اللهم علی نعمائك الظاهرة؛ **انجام:** بلكه مدعای مسئول نیز همین است تم تم کلمه فارسی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با عطف پارچه، ۸۴گ، ۱۸ سطر [رایانه]

● حاشية حاشية معالم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ma'ālim-il usūl

نسخه‌ای است ناقص الاول نام محشی شناخته نشد چنین به نظر می‌رسد که حاشیه‌ای است بر حاشیه معالم در آن از محقق دوانی، فاضل شیرازی و وحید بهبهانی و شیخ محمد طه آل نجف و شمس الدین باشد.

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۶۱/۱

آغاز: اقرب الی التحكم كما حكم به و ح ("حينئذ) فقوله من بينهما معناه من بين افرادهما ای النوعين. فتامل، كانه اشارة الی ان ما منعه و حكم بكونه تحكما لا يخلو عن منع و تحكم؛ **انجام:** غالبا فی طرف الخروج الی الاجماع المختص و لم يبالوا منه كما ان فی طرف الدخول
لم يضايقوا من دخوله. هذا ما وصل الی من شرح المدقق المحشی و الحمدلله الذی وفقنی لنقله علی التمام ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۵۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: علیمردان خان تیموری نصرت الملك؛ کاغذ: صیقلی، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۵۲۴]

● حاشية حاشية معالم الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i ma'ālim-il usūl

محشی شناخته نشد، در آن از سید علی و حاشیه سلطان، حاشیه بر شرح مختصر و منهاج یاد شده است.

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۹۴/۱

آغاز: اللفظ بما ذكر و ان ورد النقض و لذا اعتبر فيه الحيشية لزم ان؛

انجام: فی طرف الدخول لم یضایقوا من دخوله، هذا ما وصل الی من شرح المدقق المحشی ... قد وقع الفراغ منه تحریرا فی شهر ذیحجه ۱۲۵۴.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: – ۱۷۹۱]

← حاشیة حاشیة مفتاح العلوم ≻ کشف الرموز و فتح باب الکنوز
← حاشیة حاشیة ملا زاده علی شرح الهدایة ≻ حاشیة شرح هدایة الحکمة
← حاشیة حاشیة ملا عبدالله ≻ حاشیة حاشیة تهذیب المنطق

● حاشیة حاشیة المواقف / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il mawāqif

سهالی، احمد عبدالحق، ق۱۳ قمری

sahālī, ahmad ‘abd-ol-haqq (- 19c)

وابسته به: حاشیة المواقف؛ هروی، محمد زاهد بن محمد اسلم (– ۱۱۰۱)

کتاب «مواقف» در علم کلام اثر عضدالدین عبدالرحمان ایجی (۷۰۰–۷۵۶) است که وی آن را برای غیاث الدین وزیر خدابنده تألیف نمود. بر این کتاب شرح و حاشیه‌ها بسیار نوشته شده که معرفی آنها در کشف الظنون (ج۲ ص۱۸۹۱–۱۸۹۴) آمده است. محمد زاهد بن میر محمد اسلم هراتی کابلی هندی معروف به میر زاهد یکی از کسانی است که بر مواقف حاشیه نگاشته است. وی که متکلمی حنفی مذهب است علاوه بر این حاشیه، بر شرح تهذیب و شرح هیاکل النور نیز حاشیه دارد (هدیة العارفین ج۲ص ۳۰۱؛ معجم المؤلفین کحاله ج۴ص ۱۷۹). کتاب مورد نظر ما حاشیه‌ای است بر حاشیه میر زاهد اثر احمد عبدالحق السهالی، که بنا بر قول کاتب بر این نسخه، برادر زاده نظام الدین سهالی می‌باشد. در منابع در دسترس نامی از احمد سهالی به دست نیامد لیکن در هدیة العارفین (ج۱ ص۵۸۶) و معجم المؤلفین کحاله (ج۱۱ ص۲۴۲) آمده است که پسر نظام الدین سهالوی به نام عبدالعلی محمد بن نظام الدین لکهنویی هندی، ابوالعیاش السهالوی بر حاشیه مواقف میر زاهد حاشیه‌ای دارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۴۳/۱

آغاز: بسملة. الحمدلله الذی بسط بساط الفیض و الاحسان ... (افتاده) قلوب الماهرین بنور التحقیق بالایمان و جعل العلوم ... وبعد فیقول العبد الراجی الی الحق احمد عبدالحق السهالی مولداً اللکهنو و موطنا ان هذه الحواشی المعلقة علی فن الامور ... من شرح المواقف من افضل المتاخرین مجر التحقیق و التنقیح (گ۳پ)؛
انجام: فهی محصورة فی نفس الشیء و محله و المباین لیس کذلک فافهم تمت تمام شد حاشیه بر حاشیه میر زاهد بر شرح مواقف من تصنیف مولانا احمد عبدالحق السهالی برادر زاده ملا نظام الدین السهالی قدس سره
بی کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی نازک، جلد: مقوایی عطف تیماج سبز، ۱۰۱گ (۳پ–۱۰۳پ)، ۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۱ – ۳۹۳]

● حاشیة حاشیة المیرداماد علی شرح مختصر الاصول عضدی / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il mīrdāmād ‘alā š.-i muxtaṣar-il usūl-i ‘aḍudī

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، – ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

وابسته به: شرح مختصر الاصول = شرح مختصر المنتهی؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰–۷۵۶)

حاشیه‌ای است بر حاشیه شرح مختصر ابن حاجب از عضد الدین ایجی به قرینه حواشی موجود در نسخه و یادکردن کتاب ایقاظات از صاحب حاشیه اول، ظاهراً منظور میرداماد است. محشی دوم همچنین از بعض معاصرین یاد می‌کند که در حاشیه نسخه یکبار ملا خلیل قزوینی و بار دیگر صدر المتالهین معرفی شده‌اند. در جائی محشی به رساله پدر خود در «نفی اولویت» اشاره می‌کند. در پایان نسخه برگ ۱۱۹ نام آقا جمال خوانساری آمده که به انضمام به قرائن دیگر محتمل است وی صاحب حاشیه باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۵۳

آغاز: بسمله و به نستعین، قوله: و عند هذات یلزم و رود الاشکال الخ – قد ظهر لک ... ؛ **انجام:** اضحک منه العقلاء و نسبوه الی الجنون و السفاهة و هو ظاهر.
در حاشیه برگ ۱۱۵ مطلبی از محقق شروانی که در پایان آن عبارت «انتهی کلامه ره» نوشته شده و حواشی دیگری با همین عبارت و یا عبارت «منه ره » و حاشیه‌ای از میرداماد؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ ۱۲۰پ مطلبی به نقل از مفاتیح الغیب در بیان تقسیم محتوای آیات قرآن به چهار قسم: «الهیات، نبوات، معادیات و قدریات و نیز بیان اسامی سوره فاتحة الکتاب» (مطالب به نقل از تفسیر میرزا حبیب ره)؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۱۴پ–۱۱۸پ)، ۲۱–۲۵ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

● حاشیة حاشیة میر زاهد علی شرح المواقف / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i mīr zāhid ‘alā š.-il mawāqif

بحرالعلوم، محمد بن محمد، – ۱۲۲۵ قمری

bahr-ol-‘olūm, mohammad-e-bn-e mohammad (- 1810)

وابسته به: حاشیة شرح المواقف؛ هروی، محمد زاهد بن محمد اسلم (–۱۱۰۱ق)

حاشیه مفصلی است بر حاشیه «میرزاهد» بر شرح مواقف «میر سید شریف». محشی، در دیباچه کتاب، پس از ستایش «امور عامه کلام، زبان به مدح برخی و ذم برخی دیگر، از آن جمله، «میر داماد» به عنوان صاحب افق المبین گشوده؛ لیکن، در عین حال شگفتی و اعجاب خود را از سبک وی در پرداخت به فنون بدیع و معانی پنهان نساخته است. او سپس در ادامه نقد «میرداماد» که تلاش نموده با عباراتی، همانند او سخن بگوید، به حاشیه میرزاهد، اشاره نموده و می‌گوید که در ضمن تعلیق بر حاشیه یاد شده، حواشی دیگران را نیز مد نظر داشته و به مواردی از «جرح» که در افق المبین و قبسات - بنا به ادعای او - وجود دارد، تصریح خواهد نمود. مؤلف، از سنی‌مذهبان فارسی‌زبان هند بوده و دارای آثار فارسی و عربی بسیاری است که برخی از آنها به چاپ رسیده است، از آن جمله: شرح مثنوی مولوی در چاپخانه «نول کشور» و حاشیه بحرالعلوم و میرزاهد بر جلال در «لکنهو» چاپ شده است.

[فهرست بانکی پور:۵۰/۱؛ فهرست کتابخانه بوهار: ۱۰۲/۱؛ فهرست کتب چاپی کشتر:۳۲۵۰/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۱

آغاز: إن أجل كلام ينطلق به اللسان و أرفع نظم يسلكها ير البيان،حمد خالق نشر على الأعيان المود ... قال المصنف أي ما لا يخص اه إعلم أنه قد وقع في تفسير الأمور العامة؛ **انجام:** و هذا قول لاظل و لا وجه للتضايف ههنا، بعد إياء مقهونيهنا عن الإجتماع بالذات، فافهم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: فرنگی، جلد: چرم مشکی، ۲۲۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳۶ - ۶۵]

● حاشية حاشية نهاية الادراک فی دراية الافلاک /

هیئت / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i nihāyat-il idrāk fī dirāyat-il aflāk

قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود، ۶۳۴ - ۷۱۰ قمری

qotb-od-dīn šīrāzī, mahmūd ebn-e mas'ūd (1237 - 1311)

قطب الدین شیرازی کتابی در نجوم نگاشته است به نام «نهاية الادراک ...» که در زمان حیات مؤلف یکی از افاضل معاصرینش حاشیه‌ای بر او نوشته و قطب الدین آن را پاسخ گفته است.

آغاز: بسمله وبعد حمدالله على عوارفه المتواترة وعواطفه المتضافرة ... يقول احوج خلق الله اليه محمود بن الشيرازى رحمه الله له بالحسنى طالعت فى حركة الدحرجة و فى ... رسالة شريفه و مقالة طريفة ... حررها من هو افضل زمانه و قررها من هو اكمل اقرانه و هو الجناب الكريم السيدى العالمى الفاضلى المحققى المدققى الجمال الكمالى ادام الله جماله وحرس كماله على مسئلة من كتابى الموسوم بنهاية الادراک فى دراية الافلاک فوجدتها بكرا ... ورايت الواجب الاقتصار على تلك الفوائد النفسيه ... الا انه ادام الله ظلاله وضاعف جلاله لغاية علمه ونهاية حلمه تمسک واقتدى بقول من لاينطق عن الهوى فتخلق باخلاق من يستعان به ... فسألنى الكلام على فحاويها وكشف القناع عن مطاويها ... و اين انا من المبارزة مع فرسان الكلام ... لكنى لحرصى على طلب التوصل الروحانى اليه باجابة سواله و شعفى بنيل التوسل الحقيقى لديه بايراد الجواب عن مقالة اجزات فامتثلت ماموره وتجاسرت فارتسمت مرسومه و اوردت ماسنح لى فى كل موضع ايراد المستفيدين لارد المعترضين

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۵۸/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ نسخه‌ای کهن است که به پیش نویس مؤلف می‌ماند؛ تملک: محمد بن حیدر ابن محمد منجم مورخه ۷۰۷ در زمان حیات قطب الدین، محمد تقی بن محمدمقیم سمنانی اصفهانی شیرازی، محمد بن عبدالله مورخه ۱۲۴۰ با مهر «المتوکل علی الله محمد بن عبدالله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ گ، ۲۷ سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۱ - ۳۶۱]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۵۸/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۶۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۲/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۲ - ۴۰۸]

● حاشية حاشية اليزدى على تهذيب المنطق / منطق /

عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī 'alā tahḏīb-il manṭiq

کافیجی، محمد بن سلیمان، ۷۸۸ - ۸۷۹ قمری

kāfījī, mohammad ebn-e soleymān (1387 - 1475)

وابسته به: حاشية تهذيب المنطق = حاشيه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسين يزدى (-۹۸۱)

حاشیه‌ای است با عناوین «قال، اقول» بر حاشیه ملاعبدالله یزدی بر قسم منطق «تهذيب المنطق و الكلام» سعدالدين تفتازانى. با جستجو در منابع اثری از این حاشیه و محشی آن به دست نیامد، ولی با توجه به اینکه در پایان حاشیه، کتاب به نام «محی الدین» نامیده شده، شاید بتوان گفت که مؤلف آن «محی الدین محمد بن سلیمان کافیجی» مذکور در کشف الظنون (۵۱۷/۱) باشد که تحت عنوان شارح «تهذیب المنطق» از او نام برده شده است. (زهره معیری)

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله واصحابه اجمعين قال الحمدلله الواجب وجوده اقول افتتح

کتابه بالحمد بعد الابتداء بالتسمیة لان اداء الواجب من شکر نعمائه واجب الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل ...
[کشف الظنون ۵۱۷/۱]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان کل موجود یدرک بالمشاهده و الحس و کل ما یدرک بالمشاهدة و الحس متحیز فکل موجود متحیز؛ و الغرض من المغالطه تفلید الخصم. قدتمه الکتاب المسمی بمحی الدین

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن زین العابدین، تا: ۱۲۵۸ق؛ میان برگ ۸ و ۹ افتادگی دارد؛ مصحح، محشی با امضای قول احمد محی الدین روحی، زین الدین، حاشیه مطالع؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، ۱۳ سطر (۱۱×۱۷/۸)، اندازه: ۵/۵×۱۱سم [ف: ۱۸ – ۱۰۶]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۴۱-۳۸/۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فکل موجود متخیر والغرض من المغالطة تغلیط الخصم ورفعه وهو علی کل شیء قدیر یا ناظراً فیه سل بالله مرحمة علی المصنف ... تم الکتاب الموسوم بمحیی الدین فی المنطق

از اول تاآخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمدبن فرج الله حسینی زنوزی، تا: ذیحجه ۱۲۹۷ق؛ محشی از احمد افندی؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۵ – ۲۵۳۰]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

عاملی، علی بن حسین، – ۱۱۳۵ قمری

ʻāmelī, ʻalī ebn-e hoseyn (- 1723)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

حاشیه مفصلی است بر حاشیه ملا عبدالله یزدی بر «تهذیب المنطق» تفتازانی، با عناوین «قوله، قوله» و چون دارای تفصیل و رد و ایراد می‌باشد، شرح دانسته شده و آن را «شرح التهذیب» نیز نامیده‌اند.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۴۱/۲

آغاز: ذهاب و ان محمداً المؤید بالحجج القاطعة و المسدد بالبراهین الساطعة و المبعوث بالدلائل اللامعةو الآیات البینات ... و بعد ... لما ثبت بالضرورة تکلیف الانسان من خالعه من الدیان؛ **انجام:** و اما لان العلم بدیهی التصور علی ما قیل کما هو من مذهب الامام الرازی فلا مجادنة حینئذ للتعریف و هذا الیه المصنف دام من شرح التصورات والحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: «سکینه شد نور چشم مصطفی» (بیضی)، «عبده الراجی عباس الطبابائی» (مربع)، «عباس بن محمد الطباطبائی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ (۱۱۲ر–۲۱۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷×۱۴/۵سم [ف: ۳۲ – ۵۹۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۰۵/۱

آغاز: افراده و التعریف اللفظی بالاخص جائز او یقال ان التخصیص باللسان اضافی بالنسبة الی الجنان؛ **انجام:** و اما الفرق بین زید و سائر الجزئیات المفروضة ههنا فخفی جدا، فافهم

خط: نستعلیق، کا: احمد بن شیخ شفیع طریحی، تا: ۱۱ جمادی الاول ۱۲۱۳ق، جا: کاظمین؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ (۱ر–۴۱ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ – ۳۵۸]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق = شرح بر تهذیب المنطق و بر حاشیه تهذیب / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq = š. bar tahzīb-ol manteq va bar hāšīye-ye tahzīb

قزوینی، محسن بن محمد طاهر، – ۱۱۵۰ قمری

qazvīnī, mohsen ebn-e mohammad tāher (- 1738)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (–۹۸۱)

تاریخ تألیف: دهه دوم رمضان ۱۱۳۲ق؛ محل تألیف: قزوین

حاشیه‌ای متوسط و توضیحی بر «حاشیة تهذیب المنطق» مولی عبدالله یزدی بر «تهذیب المنطق» سعدالدین تفتازانی (–۷۹۳) است که هنگام تدریس آن نگاشته و به صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی خلق فسوی و الذی قدر فهدی ... اما بعد فیقول العبد ... المدعو بمحسن بن محمد ... هذة لتلیفات علی الحاشیة التهذیب التی الفها ... مولانا عبدالله ... قوله طاب رمسه ابتداءً بخیر الکلام ... المصدر ان کلاهما منصوبان

انجام: الحد الذی هو احد اقسام المعرف و الباقی واضح وهذا آخر ما اردنا جمعه من الفواید ... و الشهداء و الصالحین عنه و کرمه و صلی الله علی محمد و آله الطیبین

[الذریعة ۶۲/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لمن یرد الوصول الی مقاصدهم هذا العلم (کذ).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛کاغذ: شکری، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱ – ۴۴۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۲

آغاز: و البصر و غیر هما الی ما خلقه و اعطاه لاجله کصرف البصر الی مطالعة المصنوعات و الآیات الباهرة ... کما حققنا جمیع ذلک فی شرحنا المسمی بزینة السالک فی شرح خلاصة محمدابن (کذا) عبدالله ابن مالک فی بحث النکرة و المعرفة؛ **انجام:** و قول النحاة

الاسم المعرب اما منصرف او غیر منصرف فان اسم نوع من الکلمة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخرقرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از ملاعلی مازندرانی و بعضا با رمز «منه رحمه الله»، مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۷۰بگ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۴۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با روپوش پارچه، ۶۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱– ۴۵۰]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۸-۳۱/۱۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۶۷]

۵. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۰۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و تنعکس بالعکس المستوی الی آخر ما قلناه سابقا ایضا
خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: زرد آهارزده، جلد: تیماج سرخ، ۲۸گ (۲۹پ-۵۶پ)، ۲۲ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: – ۸۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۱۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۷ر-۲۲پ)، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲) [ف: ۱۷ – ۱۰۵]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فجاء بحمدلله عمدة فی هذا الفن و عدة لمن یرید الوصول الی مقاصد هذا العلم و اسال الله تعالی جل شأنه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن لیمویی، ۷۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ – ۲۸۶]

۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اسئل الله تعالی ان یرحمنا برحمته التی وسعت کل شی و ان یجعلنا مع ...
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف ابن مشهدی حیدر، تا: ۱۷ شعبان ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۳گ (۱پ-۷۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱ – ۲۶۶]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۱۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و من الاستدراک التی لابد منها فجاء محمدلله عمدة فی هذا الفن وعدة لن یرید الوصول الی مقاصدهم هذا العلم و اسئل الله تعالی ان یرحمنا مرحمة التی وسعت کل شیء وان یجعلنا من الذین انعم علیهم من ... آله الطیبین الطاهرین
خط: نستعلیق، کا: محمد بن رضاقلی، تا: ۱۲۳۱ق، جا: تهران مدرسه میرزا صالح طهرانی؛ مهر: «یا عزیز الله ادرکنی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۷۸]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۲۹/۲
آغاز: اوعلی العرفی فکانه (ع) قال کل امر ذی بال؛ **انجام:** هم مصابیح الدجی و مفاتیح الهدی و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.
بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، میشن تریاکی، ۷۳ص (۱۷-۱۹۰)، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹ – ۴۴۶]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۸۴
آغاز: فاجبت مسئولهم مستعینا بالله و متوکلا علیه ... قوله ابتداء بخیر الکلام؛ **انجام:** و ان یجعلنا مع الذین ... الطیبین الطاهرین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۳۲ق، جا: قزوین؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۲ – ۳۵۳]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۱/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: صالح بن آقا لارداقی، تا: رجب ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ (۵۰پ-۱۲۹پ)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱ – ۱۱۵]

۱۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۲۵/۱
بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۵۹گ (۱-۵۹)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ – ۱۲۰]

۱۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۷۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان یجعلها مع الذین انعم علیهم من النبیین و الصدیقین و الشهداء و الصالحین
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: قاسم بن علی عسکر حسینی، تا: ۱۸ شوال ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: آبی و سفید، ۱۱۷ص (۷۷-۱۹۳)، ۱۸ سطر [ف: ۲ – ۴۳۶]

۱۵. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: محمد بن محمد حسن نورانی، تا: چهارشنبه ۱۹ شعبان ۱۲۵۷ق، جا: تهران مدرسه فخریه [ف: – ۱۲]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۳۰
بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق [د.ث. مجلس]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۷۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عیسی، تا: پنج‌شنبه ۱۰ ذیقعده ۱۲۶۰ق، جا: تهران مدرسه محمد حسین خان واقع؛ محشی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۲– ۲۶۹]

۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۸۹/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳ – ۲۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۴۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** التی یعول فی فهم مسائله علیها و من الزواید التی لاغنی عنها و من الاستدراکات ... و قد شرعت فی جمعه الاول فی شهر شعبان المعظم من سنة تسع و تسعین و مائه و الف من الهجرة المقدسه و تم فی اول شهر رمضان المبارک فی هذه اسنة ...

و انا الجانی محمد رضا بن احمد غفرلها قد تم فی شهر ربیع المولود فی سنه ۱۲۶۱
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن احمد، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶ص (۱-۱۱۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۰ - ۱۲۹۹]

۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۲۶۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج خاکستری، ۸۷گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: - ۵۱۶]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۱۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و آله الذین هم مصابیح الدجا و مفاتیح الهدی و لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن اسماعیل بن حاجی جوانمرد خوئینی، تا: ۱۱ رمضان ۱۲۷۱ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۹۰گ (۱-۹۰)، ۱۸-۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۸ - ۵۵]

۲۲. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۴۸
خط: نسخ، کا: حبیب الله ملا قربان اشکوری، تا: ۸ ذیقعده ۱۲۷۵ق، جا: قزوین؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: - ۷۵]

۲۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۱۰/۱
آغاز: برابر **انجام:** الوصول الی مقاصد هذا العلم و اسال الله ان یرحمنا برحمته التی وسعت کل شیء
خط: نسخ و نستعلیق، کا: مومن حسینی، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۸۰ق؛ واقف: حاج سید احمد چوییندری، ۱۲۹۷؛ ۲۲۹ص (۲-۲۳۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲ - ۹۸]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۱۳/۱
خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن عبدالرحیم خلخالی، تا: دوشنبه محرم ۱۲۸۷ق، جا: زنجان مدرسه سید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۳گ (۵پ-۸۷پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۸ - ۱۴]

۲۵. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۲۹/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۸ ربیع الاول ۱۲۸۹ق؛ جلد: تیماج سبز، قطع: خشتی [نشریه: ۳ - ۴۰۱]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۵۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن محسن موسوی زنجانی، تا: ۱۲۹۱ق؛ مجدول، محشی به امضاء «منه»؛ مهر: «عبده عباس الموسوی ۱۲۹۷» (بیضی)؛ نوشته‌ای از نوه کاتب نجم الدین بن مهدی بن حسین بن محسن موسوی در شعبان ۱۳۳۹؛ جلد: مقوایی سبز عطف تیماج مشکی، ۱۰۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۳۸ - ۴۸۳]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و متن کتاب نسخ، کا: محمد هاشم بن ابی طالب زنجانی، تا: جمعه ۳ شوال ۱۲۹۳ق؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۷ - ۱۲۶]

۲۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: فضلعلی، تا: پنج‌شنبه اول صفر ۱۳۰۰ق، جا: قزوین مدرسه التفاتیه؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای، ۸۱گ، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۴۴]

۲۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الصالحین بمنه و کرمه ... الطاهرین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ رجب ۱۳۱۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۲۰۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۱۶]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و الصلوة علی نبیه المصطفی و آله الذین هم مصابیح الدجی و مفاتیح الهدی و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی امضای «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۵۶گ (۴۸-۱۰۳)، ۱۹ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۴ - ۱۱]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۱/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** لابد منها فجاء بحمدالله عمدة فی هذا الفن و عدة لمن یرید الوصول الی مقاصدهم فی هذا العلم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج سیاه، ۴۹گ (۷۵پ-۱۲۳پ)، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳۳/۱ - ۶۴]

۳۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۷/۸
انجام: و ینبغی أن یفسر الذاتی ههنا بما لیس بخارج عن الماهیة لئلا یرد ما قبل أن یکون کون الجنس و الفصل ذاتیتین مسلم ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۰؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳گ (۱۷۰پ-۱۸۲پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۴۱۳]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۸۱۱
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۵۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شیخ زین الدین بن محمد، تا: اندکی پس از تألیف نوشته شده؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج زرد، ۷۳گ (۳پ-۷۵پ)، ۲۷ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۱۷۴]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۷۶/۲
آغاز: وحاصل الجواب ان التنافی انما یکون بینهما اذا حمل (در دیباچه)؛ **انجام:** والقضایا الثمانیة المذکورة من جملة الموجهات.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بر صفحه عنوان نسخه دیده می‌شود: حاشیه ملاعبدالله طوسی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوا، ۲۹گ (۳۷پ-۶۵پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴ - ۱۷۴]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۹۴
آغاز: شخصیه و طبیعیه و محصوره و مهملة؛ **انجام:** و طبیعه و

محصورهو مهمله
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۴۲گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۴۵۱]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۲/۱-طباطبائی

آغاز: موجود در نسخه حاضر: قرائتها علی بعض اشیاعی و احبتی فسالونی بعد برهة ان افصلها و انظمها فی سلک التقریر ... قوله ... ابتداء بخیر الکلام و اقتداء؛ **انجام:** و الحاصل ان اقسام الکلی منحصرة فی سته لانه اما معدوم ... و ممکن الوجود فیه کالعنقاء.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ این نسخه ناقص است و بقیه آن در برگ ۹۱-۱۹۷ نوشته شده که با شماره ۷ معرفی شد؛ جلد: تیماج سبز، ۲۳گ (۱ر-۲۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۲ - ۲۵۴]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۲/۷-طباطبائی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه حاضر مکمل نسخه شماره ۵۵۲/۱ و نیز ناقص است جلد: تیماج سبز، ۳۷گ (۹۱پ-۱۲۷پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۲ - ۲۵۶]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۸۸/۱-۳۱/۱۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** وکقولنا فی السالبة الجزئیة المنفصلة قد لایکون اذا کان الشیء حیواناً کان انساناً وقد لایکون
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضای «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۱۴۶۷]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۵۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید شکری، جلد: مقوا رویه چرم مشکی، ۲۲۲گ، ۱۲ سطر (۴×۱۴)، اندازه: ۷/۵×۴۰/۵سم [ف: ۱۷ - ۸۹]

۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۴۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالله مراعی، بی‌تا؛ محشی با امضای «منه» و «علیرضا»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۱گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۲ - ۲۵۸]

۴۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۰۸/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: - ۲۸۳]

۴۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد شرعت فی عشر الاخیر من شهر شعبان المعظم من شهور سنة ۱۱۳۲ ... و تم فی العشر الاوسط من شهر رمضان المبارک من هذه السنة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۸]

۴۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۱۰

خط: نستعلیق، کا: عابد الحسینی، بی‌تا؛ ۹۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱ - ۷۸]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

حویزی، اسحاق

hovayzī, eshāq

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)
حاشیه متوسطی است بر «حاشیه تهذیب المنطق» ملا عبدالله یزدی با عنوان «قوله، قوله»؛ این حاشیه تا مبحث قیاس نگاشته شده و از آن پس ادامه نیافته است. آن بیشتر جنبه توضیحی دارد و گاهی به اقوال دانشمندانی چون دوانی، سید شریف و کلام تفتازانی در برخی از تألیفات او نیز اشاره می‌نماید.
آغاز: قوله افتتح بحمدالله آه الظاهر انه ظرف لغو متعلق بافتتح و الباء صلة وقوله ابتدأ واقتدأ تحلیل للافتتاح دون التسمیة و خص بذلک مع تأخره عنها افادة للخفی و اعتراضا عن الجلی ...
انجام: فلایرد اختلال الحصر بقیاس المساوات حیث اخرجوه من القیاس بقید لذاته فالظاهر انه لیس شیء من الاستقراء و التمثیل مع انه موصل الی التصدیق
[الذریعة ۶/۶۰-۶۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۶۹

آغاز: و الصر علی ال الطیب و ما تراه الیوم ذلک (کذ) قوله محمول علی الحقیقی الخ لابتداء الحقیقی هو کون الشییء سابقا غیر مسبوق؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: پسر محمد صادق دورقی(کذ)، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا با روکش پارچه مشکی، ۴۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۴۵۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی الثانی بالاضافی لأنه بالاضافة الی مافوقه اذکل جزئی مندرج اه هذا اولی من.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۲۴ - ۱۳۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۳۷]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۵۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد رحیم الکجائی، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۰۶ق؛ در پایان کتاب را به بدرالدین شیخ اسحاق نسبت داده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۱/۵)،

اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴ – ۱۷۵]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۴

آغاز: الاضافی و هو الظاهر فلذا قدمه؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۹سم [ف: ۱ – ۱۶۲]

۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف ابن مشهدی حیدر، تا: ۱۷ شعبان ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۱۲۹پ-۱۶۴ر)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱ – ۲۶۶]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۸گ (۳۰پ-۵۷پ)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۱ – ۳۸۳]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ، ۱۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۵ – ۱۵۸۸]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محسن بن محمد علی هزار جریبی، تا: ۱۲۳۷ق؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: مقوا، ۳۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۲۴ – ۱۳۶]

۱۰. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام کتاب «ارشاد المنطق» بدون مؤلف آمده که به قرینه انجام، حاشية حاشية اليزدی علی تهذيب المنطق، اسحاق حویزی است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم، تا: ۱۲۴۰ق، جا: مدرسه محسنیه؛ کاغذ: الوان، ۱۱۹گ (۱-۱۱۹)، ۲۸ سطر (۵/۵×۱۷)، اندازه: ۹×۲۰/۵سم [ف: – ۶۵]

۱۱. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد حسن، تا: ۱۲۴۲ق [تراثنا: س۲ش۴ – ۲۹]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۶۰ق؛ تملک: ابوالقاسم ۱۲ رجب ۱۳۰۴؛ محشی با امضای «منه»، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۱]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد باقر بن محمد صالح، تا: ۱۲۶۱ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه مشمع قرمز، ۳۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۴ – ۱۳۷]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۸۲۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد نبی استر آبادی، تا: شوال ۱۲۶۱ق؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ، ۱۶ – ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۳۸]

۱۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۴-ح/۶۶۱

انجام: برابر؛ و قد وقع الفراغ من كتابة هذه الحاشية الشريفة اللطيفة يوم الثامن و العشرون شهر رمضان المبارك سنه ماتين و ستين و اثنين بعد الف كاتبه العبد العليل ... نظر علی

تذکر: باتوجه به انجام نسخه این کتاب حاشية حاشية اليزدی علی تهذيب المنطق از مؤلفی به نام اسحاق حویزی می‌باشد گرچه در فهرست به نام حاشیه ملاعبدالله یزدی معرفی شده است؛ خط: نستعلیق، کا: نظر علی، تا: رمضان ۱۲۶۲ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ، ۱۷ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲ – ۲۴۴]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمدباقر موسوی کجوری، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۸]

۱۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۰۲

آغاز: هذا کتاب امیر اسحق بر حاشیه ملاعبدالله، بسمله و به نستعین، الحمدلله حق حمده، قوله و الصلوة و السلام؛ **انجام:** برابر

تذکر: نام مؤلف در فهرست نیامده وبه قرینه آغاز نسخه تعیین گردید؛ خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: جلال الدین محمد حسینی شریفی شیرازی معروف به مجد الاشراف، تا: ۱۲۶۸ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲ – ۳۵۹]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۵۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعنی قولنا كل مساو لمساولج مساولج يلزم بالذات ايضاً الف ساولج فهو كما ترى راجع الى قياسين و كل منها ينتج.

کا: مهدی تفرشی قمی فرزند حاج ملاموسی، تا: یک‌شنبه ۸ رجب ۱۲۶۹ق؛ کاغذ: سفید فرنگی و آبی فرنگی، جلد: مقوایی، ۱۵ص (۱۸-۶۸)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۳۸۹]

۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۰۰/۳

انجام: اذ لابد فيه من المناسبة

بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۰ص (۸۸-۱۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۵ – ۱۸۳۹]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن ابراهیم موسوی شوشتری، تا: یک‌شنبه ۲۸

ربیع الثانی ۱۲۷۵ق، به دستور ملا محمد رضا؛ صفحه‌ای در معما از بهائی و فائده منطقی از ملا جعفر که به تاریخ ۱۲۷۶ نوشته شده و قصیده مؤنثات سماعی ابن الحاجب که محمد رضا شوشتری بسال ۱۲۷۷ نوشته؛ جلد: تیماج روغنی، ۴۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸ - ۱۱۸]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۳۴/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب در فهرست «تعدیل المیزان» بدون نام مؤلف ذکر شده است که با توجه به آغاز و انجام نسخه کامل شد؛ خط: نسخ، کا: عبد الصمد بن حسین محلاتی، تا: جمادی الثانی ۱۲۸۱ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ (۱۱پ-۵۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۱۲/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۰۳]

۲۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۲/۲۷۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف در فهرست نیامده است و به قرینه آغاز نسخه تعیین گردید؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ ۳۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۱ - ۲۵۲]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۷۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بالمشار الیه النقوش لا ستقام الانه یا بی عنه الاخبار بغایة تو خدییر الکلام و لذا خص المحشی التعلیل بالالفاظ مع و المعانی مع احتمال الکتابه بسعة معان، اسحق.

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: محمد حسن، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶ص (۲۳۴-۲۴۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۲۰۰]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۱۱/۴-۳۴/۱۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** والا فلا فائدة فی التعلیق والتردید وکون تلك الاشارة حقیقة یستلزم کون المشا رالیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۶۹]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۶۹/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی، ۲۸گ (۱-۲۸)، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۴۵۶]

۲۶. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده یوسف علی» (کروی)، «ورد زبان یوسف همه یا علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، مختلف السطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: - ۱۹۱]

۲۷. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۴ - ۶۰]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق /

عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

گیلانی، نظر علی بن محسن، - ۱۲۱۷ قمری

gīlānī, nazar ʻalī ebn-e mohsen (- 1803)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

حاشیه مفصلی است با عنوان «قوله، قوله» بر حاشیه تهذیب المنطق ملا عبدالله یزدی.

آغاز: بسمله سبحانك یا من کل النطق عن رسمه الناقص فضلاً عن حد التام ومارت الناطقه عن تصور حقایق اشکال ... بعد یقول ... انی کنت کثیرا ما یختلج بالبال ان اکتب

انجام: ان طلوع الشمس یستلزم وجود النهار فتدبر فان المقام دقیق و الفکر فیه حقیق تمت

۱. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: امیر خراسانی، تا: ۱۲۳۸ق [تراثنا: س۲ش۴ - ۲۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۲۷/۱-۲۶/۲۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ربیع الاول ۱۲۴۲ق (گویا تاریخ تألیف است)؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۴۶۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۹۷/۱۲-۱۹/۱۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسنعلی بن ملا مراد علی رشتی، تا: ۱۲۴۶ق، جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۶۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۲۴۷ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵ - ۱۴]

۵. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۸۵/۲

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد باقر حسینی، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۸گ (۴۲پ-۸۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۶۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۴۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی قولنا ان کانت الشمس طالعه هو طلوع الشمس و المعنی ان طلوع الشمس یستلزم وجود النهار ... و صنفه مولانا الکامل الفاضل المترجی الی رحمه ربه الغنی نظر علی بن محسن الجیلانی رب ارحمه. ۱۲۶۱

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن احمد، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹ص (۱۲۲-۲۱۰)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۰ - ۱۳۰۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۹۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مایل به نسخ، کا: سید عبدالغفار حسینی، تا: جمعه ۲ رجب ۱۲۶۵ق؛ جلد: چرم مشکی، ۱۲۱ص (۲-۱۲۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۸سم [ف: ۴۵ - ۲۰۷]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین استرابادی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰ سطر (۸×۱۴) [ف: - ۷۱۷]

۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
کا: محمد حسن حسینی شهیر به منجم (عم صاحب المکتبة)، تا: چهارشنبه ۸ جمادی الثانی۱۳۱۸ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۲۶]

۱۰. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۲۹/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، قطع: خشتی [نشریه: ۳ - ۴۰۱]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق /
عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

بیدگلی، محمد علی بن عبدالغفار

bīdgolī, mohammad ʻalī ebn-e ʻabd-ol-qaffār

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

مؤلف، هنگام تدریس حاشیه ملا عبدالله یزدی بعضی مطالب آن را بر دو شاگردش سید ابراهیم حسینی ساوجی و محمد حسین بن محمد محسن قمی مشکل می‌دید، برای توضیح مشکلات این حاشیه را با عناوین « قوله، قوله» نگاشت.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۸/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... لما اشغلت بمباحثة الرسالة التی کتبها مولانا عبدالله علی المختصر المسمی بالتهذیب؛ **انجام:** و ایضا لایجری جمیع النسب فی الجزئین و لا فی الجزئی و الکلی لانه لیس فی الاول ...
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رحیم جاپلقی، تا: ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۶۸پ-۱۰۷پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱ - ۲۶۴]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق /
عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

هرندی، محمد بن محمد علی، - ۱۲۴۳ قمری

harandī, mohammad ebn-e mohammad ʻalī (- 1828)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

حاشیه اجمالی است بر بعضی جاهای حاشیه ملا عبدالله یزدی بر «تهذیب المنطق» سعدالدین تفتازانی که مؤلف با عجله هنگام تدریس کتاب نوشته و تفصیل را به بعد موکول می‌کند

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و بعد یقول المعتصم بلطف الله الابدی ... هذه تعلیقات علی حاشیة منطق التهذیب ... علقتها حین اشتغال بعض الاخوان بمدارستها لدی و مذاکرتها بین یدی ... **انجام:** و لم یرد ذلک البحث حتی یحتاج الی الاعتذار فتدبر.

۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۳۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۸گ (۳۱پ-۳۸ر)، ۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲ - ۴۶۶]

۲. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۷۲/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ ۹گ (۳۲پ-۴۰پ)، ۹ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: - ۷۳]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۵۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۱۷۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۱۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۹گ (۲۹پ-۳۷ر)، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۵ - ۷۲]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۳۹/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تنها چند برگ آغاز رساله را دارد؛ ۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۷۱]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق /
فارسی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

حسینی، ابوالقاسم بن حسین

hoseynī, ab-ol-qāsem ebn-e hoseyn

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

حاشیه‌ای به زبان فارسی جهت رفع ابهامات حاشیه عربی کتاب تهذیب المنطق اثر ملا عبد الله یزدی.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۴۵/۵
آغاز: بسمله، حمد بی نهایت و سپاس بی حد و غایت تحفه و هدیه

پادشاهی است جل جلاله؛ **انجام:** پس تصورات مشترط چهار خواهد بود و جزء اخیرش که متعلق حکم بود تصور وقوع یا لا وقوع است و ظاهر از کلام مصنف اختیار قدماء است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ حواشی عبارات توضیحی به فارسی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۵۷-۶۸)، ۱۷ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ملی ف: ۱۹ - ۳۰۶]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ‘alā tahḏīb-il manṭiq

چوری، حسن بن عبدالله، ۱۲۲۰ - ۱۲۹۲ قمری

čūrī, hasan ebn-e ‘abd-ol-lāh (1806 - 1875)

وابسته به: وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

حاشیه کوتاهی است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه ملا عبدالله بن حسین یزدی بر بخش منطق کتاب تهذیب منطق و الکلام سعدالدین تفتازانی (۷۲۲-۷۹۲؟ق).

آغاز: بسمله، قول المصف القسم الاول و هو الطرف الاول من هذاالکتاب المؤلف فی فنی المنطق و الکلام ...

انجام: المقدمات و الصناعات الاربع کالبرهان و خرج بلذاته القیاس المنتج بعکس النقیض و قیاس المساواة فلا تغفل

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۸۰/۳

خط: نسخ، کا: شیخ عبدالمجید، تا: ۲ ذیقعده ۱۳۲۱ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۲۲۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۴۰/۳

آغاز و انجام: برابر؛ قد وقع الفراغ من ترقیم هذه الحواشی المعلقه علی حاشیه عبدالله یزدی ...

خط: نسخ، کا: جلال الدین و عبدالحمید جلال الدین، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی الوان، ۱۲گ (۳۶پ-۴۷پ)،اندازه: ۱۷/۷×۲۳سم [ف: ۱۴ - ۲۵۴]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ‘alā tahḏīb-il manṭiq

گوزل، عبدالرحیم بن ادی، ق۱۳ قمری

gūzal, ‘abd-or-rahīm ebn-e edī (- 19c)

وابسته به: تهذیب المنطق تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه مفصلی است با عنوان‌های «قوله -قوله» بر حاشیه ملا عبدالله یزدی بر تهذیب المنطق تفتازانی. این حاشیه را مؤلف در سال ۱۲۲۰ق در شانزده سالگی خود که شروع به قرائت حاشیه ملاعبدالله نموده، شروع نموده و در روز پنج‌شنبه ربیع الاول سال ۱۲۲۶ق به پایان رسانیده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۲۸/۲-۱۴/۷۸

آغاز: نحمدک یا من قصرت الاذهان عن تصور ثنائه وتحیرت العقول فی التصدیق بکیفیة ذاته و نشکرک ... فان للعبد الذلیل المحتاج الی من مولاه الغنی عبدالرحیم؛ **انجام:** قوله حتی لاتشتبه بالمشهورات فان الشهرة ربما ... و لایلتبس علیه الامر جعلنا الله وایاکم من الواصلین الی الیقین ووفقنا سلوک مسالک الحق بکتابه والصلوة علی محمد خاتم النبیین و علی ... المرضیین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۱۸۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۶۸]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ‘alā tahḏīb-il manṭiq

مراغی، عبدالرحیم، ق۱۳ قمری

marāqī, ‘abd-or-rahīm (- 19c)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

از: عبدالرحیم بن حاجی ... المراغی، همان است که بخشی از آن با چاپ عبدالرحیم حاشیه ملا عبدالله چاپ شده است.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۵۲

آغاز: نحمدک یا من قصرت الاذهان عن تصور ثنائه و تحیرت العقول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۱۶۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۷۷]

● حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ‘alā tahḏīb-il manṭiq

قراچه داغی، محمد علی بن احمد، - ۱۳۱۰ قمری

qarāče-dāqī, mohammad ‘alī ebn-e ahmad (- 1893)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۸۹/۲

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا سواء الطریق اقول افتتاح کتابه بعد التیمن به بسمله؛ **انجام:** یعنی ان الاستدلال علی انعکاس الموجبات و السوالب الکلیة و الجزئیة من الحملیات و الشرطیات - تمت

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: شنبه ۳ شعبان ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۰۲۲]

● **حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

حسینی، محمد تقی بن اسدالله، ق۱۴ قمری

hoseynī, mohammad taqī ebn-e asad-ol-lāh (- 20c)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

حاشیه‌ای است استدلالی مختصر با عناوین «قوله، قوله» و نقل اقوال بعضی از بزرگان فلسفه. نام مؤلف چنانکه ذکر شد در سرآغاز کتاب آمده و روی برگ اول در یادداشتی به خط آیة الله مرعشی مؤلف سید محمد تقی معروف به حاج آقا فرزند سید اسدالله فرزند سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی دانسته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۷۹

آغاز: الحمدلله الذی اوضح مقاصد اسفاره و شرح صدور من اختارهم من الخلق بکشف أسراره؛ **انجام:** ناتمام: قوله لکن الاستاد المحقق هو جلال الدین المشتهر بالمحقق الدوانی قوله ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۱۸۸]

● **حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

طبری آملی، محمد باقر، ق۱۴ قمری

tabarī āmolī, mohammad bāqer (- 20c)

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۶

آغاز: الحمدلله الذی شرح صدورنا بعلم المعقول؛ **انجام:** تمام شد حاشیه بر حاشیه تهذیب در شب ۲۹ شهر رمضان در مدرسه معمار باشی مشهور به حاجی ابوالحسن در شب عید نوروز سلطانی بید احقر العباد الشیخ محمد باقر الطبری الاملی ... مخفی نماند در این کتاب چند چیز اختراع اقل الطلاب شده اولا کاغذش درست کرده حقیر است. مرکب هم اختراع حقیر است، همچنین تصنیف و تحریر، مع ذلک گویند اهل ایران دارای صنایع نخواهند بود.

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در سال ۱۳۴۵ مؤلف این نسخه را با شرح صمدیه اش وقف بر کتابخانه کرده؛ ۴۸ص، قطع: رقعی [ف: ۱۰۶]

● **حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

یزدی، محمد بن محمد نصیر

yazdī, mohammad ebn-e mohammad nasīr

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۴۷

آغاز: بسمله و به ثقتی نحمدک یا متفضلا علی الانسان قبل میلاده بتهذیب خلقه و ارشاده

کامل؛ خط: نسخ، کا: احمد بن مرتضی مدرسی یزدی، تا: چهارشنبه ۱۳ ربیع الاول ۱۲۲۶ق؛ اهدایی: محمد وامق یزدی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۴گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۴۱۳]

● **حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-il yazdī ʻalā tahḏīb-il manṭiq

وابسته به: حاشیة تهذیب المنطق = حاشیه ملا عبدالله؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

غیر همانند:

۱. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۷

حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله یزدی می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲ - ۳۱۷]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱-۶۱۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ از دهه سوم شعبان تا دهه دوم رمضان ۱۱۳۲ در قزوین روی هم در ۲۷ روز ساخته شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، عطف تیماج مشکی، ۱۴ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۲۲۵]

۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۵۱/۲

آغاز: وانما کان خیر الکلام لقوله علی خیر الکلام،حمدالله سبحانه حدیث خیر الامام ع اشارة الی ما هو مروی؛ **انجام:** ومن الاستدراک التی لابد منها ... عمدة فی هذا الفن وعدة لمن یرید الوصول الی مقاصد هذا العلم واسئل الله ان یرحمنا.

حاشیه وتعلیقه ای که به عنوان «قوله - قوله» بر حاشیه مولی عبد الله یزدی بر تهذیب المنطق سعد الدین تفتازانی است و در دهه دوم رمضان سال ۱۲۲۲ ق در دارالسلطنه قزوین پایان گرفته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق، جا: جولستان طالقان؛ جلد: تیماج سیاه [ف: ۱ - ۳۲۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۹۳

آغاز: لأن لام الاستغراق یستلزم وجود الافراد فی الخارج؛ **انجام:** فالمقصود منها انفسها و لهذا نسب المحشی ره هذا القول علی القیل فتأمل.

حاشیه‌ای است بر حاشیه ملاعبدالله یزدی بر تهذیب المنطق تفتازانی؛ خط: نسخ، کا: ابوطالب بن محمد جعفر، تا: دوشنبه جمادی الثانی ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۸سم [ف: ۲۴ – ۱۴۲]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۱۵/۱

آغاز: المهلة الی الرویا الاعتساف لمجرد سوء المظنة بقائلة و عدم شهرته بل بعدم الاتصاف و کانهم لم یسمعوا ما قال و له الله ذی الجلال علیه سلام الملک المتعال لا ینظر علی من قال فانظر الی ما قال و قال صاحب الاشراق؛ **انجام:** فالنهار موجود هو مطلوع الشمس و المعنی ان طلوع الشمس یستلزم وجود النهار فتدبر ان المقام دقیق و الفکر فیه حقیق قد تمت.

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن اسدالله حسینی، تا: ۱۲۶۶ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: – ۱۵۶۹]

۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۶۷

گویا از میرزا ابوالفتح. حاشیه‌ای است به عربی بر حاشیه یزدی بر تهذیب تفتازانی؛ خط: نستعلیق، کا: گویا از رجبعلی (مهر)، تا: ۱۲۷۹ق [نشریه: ۲ – ۱۴۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳۴/۲

آغاز: بسمله. قوله بحمد لله الظرف اما لغو متعلقه افتتح و الباء صلة فقوله ابتدا و ما عطف علیه؛ **انجام:** معنی السلب انتزاع شیء و هذین المعنیین لایتحققان فی المفرد کماتری

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه ملاعبدالله یزدی بر تهذیب المنطق تفتازانی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ ۲۶گ (۵۳پ–۷۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰ – ۲۰۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳۴/۳

آغاز: بسمله. سبحانک اللهم یا منطق ناطقة المتکلمین بحمده و یا موجد نوع الانسان من فضل جوده ... فقد قال المحشی قدس سره افتتح بحمدالله بعد البسملة ابتداء بخیر الکلام و اقتداء بحدیث خیر الانام اعلم ان الظرف اعنی قوله بحمدالله اما ظرف لغو متعلق بافتتح و الباء صلة او مستقر؛ **انجام:** فی قوة قولک الجواد لایخیب فلما دل لفظة الله علی الذات المستجمع

حاشیه‌ای است بر دیباچه حاشی ملاعبدالله یزدی بر تهذیب المنطق تفتازانی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۸۱پ–۸۲پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰ – ۲۰۲]

● حاشیة الحاوی / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul ḥāwī

حاشیه‌ای است بر کتاب الحاوی در فقه و دانسته نشد کدام است و از کیست.از صوم است تا کتاب امهات الاولاد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۶۷

آغاز: قوله فیبطل ای اذا شرط کون الریق صرفاً فیبطل بجری الریق بما بین الاسنان من الطعام مع القدرة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۳۴۷گ، ۳۵ سطر (۱۳/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰×۲۱سم [ف: ۸ – ۱۸۴]

● حاشیة حدوث العالم / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥudūṯ-il ʻālam

واحدالعین، اسماعیل بن محمد سمیع، – ۱۲۷۷ ؟ قمری

vahed-ol-ʻeyn, esmāʻīl ebn-e mohammad samīʻ (- 1861)

وابسته به: حدوث العالم؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹–۱۰۵۰ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر رساله حدوث العالم ملا صدرا که در انجام حاشیه‌ها کلماتی چون «فتدبر، فاحفظه، و لاتغفل» به چشم می‌خورد. در برخی موارد چنین آورده: «هکذا قال الاستاذ دام ظله». در چند مورد نیز از عبارت و اشعار فارسی سود جسته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۷/۹

آغاز: قوله فی رسالة حدوث العالم و هو صفة عدمیة اقول یعنی مأخوذ فی مفهومه السلب لان معنی الامکان فی المهیة الاستحقاقیة الوجود و العدم؛ **انجام:** قوله یعود الی اصله لانه مبتدء منه فیکون الفاعل ... و هو فساق المومنین قوله الی قعره فی الجحیم و هو معاند الحق و الکفار.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «د»؛ کاغذ: فرنگی، ۱۸گ (۲۲۶ر–۲۴۳پ)، ۲۲–۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳۵ – ۳۶۴]

← حاشیه حدیقة الحقیقة ← شرح حدیقة الحقیقة

● حاشیه حدیقة المتقین / فقه / فارسی

hāšīye-ye hadīqat-ol mottaqīn

وابسته به: حدیقة المتقین فی معرفة احکام الدین لإرتقاء معارج الیقین؛ مجلسی، محمدتقی بن مقصود علی (۱۰۰۳–۱۰۷۰ق)

وی در این رساله در صدد اثبات آن است که موضوع کتاب حدیقة المتقین مجلسی اخبار نیست بلکه فقه بر اساس اجتهاد است. نمونه‌هایی از فتاوی وی را آورده مثل «خالی از قوت نیست»، «مکروه است» که تمام اینها دلالت بر اجتهاد وی و فتوائی بودن حدیقة المتقین دارد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۰۰۱

آغاز: بسمله. نحمدک یا من یزیل الشکوک و الشبهات عمن طلب طریق الحق و النجات؛ **انجام:** علاوه اینکه از اخیر تصنیفات ایشان حدیقه است و آنجا رعایت اقوال علما می کنند و رعایت حدیث

که کسی به آن قائل نشده نمی کنند
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: حنایی آهار مهره کشمیری، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم[اهدائی رهبر:۳-۲۲۰]

● **حاشیة حرز الایمان** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u ḥirz-il īmān

پتنه ای، حبیب الله، ق۱۲ قمری
patne'ī, habīb-ol-lāh (- 18c)
وابسته به: حرز الایمان؛ جونپوری، محمود بن محمد (–۱۰۶۲)
در این حاشیه که با عنوان «قوله، قوله» می‌باشد، پتنه‌ای به گفته‌های جونپوری به طور مختصر پاسخ می گوید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۰/۷
آغاز: قوله و علی هذا یکون الممکن دائماً محتاجاً الی الفاعل موجوداً به، یعنی علی ما قرر ان الامکان مناط افتقاره الی الجاهل؛
انجام: من هذا الذی ظهر جواب الشک الخامس فافهم.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: رکن الدین بن عبدالله، تا: ۱۴ شعبان ۱۱۴۳ق (سال سیزدهم جلوس محمد شاه)، جا: جهان آباد هند؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱گ (۱۲۱پ–۱۳۱ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲ – ۱۲]

● **حاشیة الحسینیة علی فوائد الصمدیة** / نحو / عربی
ḥāšīyat-ul ḥusaynīyya 'alā fawā'id-iṣ ṣamadīya

لاهیجی، محمد حسین بن حسنعلی، ق۱۳ قمری
lāhījī, mohammad hoseyn ebn-e hasan-'alī (- 19c)
وابسته به: الفوائد الصمدیة = صمدیه؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)
حاشیه‌ای مفصل بر «فوائد الصمدیة» شیخ بهاء الدین عاملی که به صورت «قوله –قوله» تنظیم و درکربلای معلی تألیف شده و از این جهت حاشیه حسینیه خوانده شده است
آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعلنا من زمرة اولی الالباب و اوجد لتحصیل اموراتنا الاسباب و اخضع لاکتاب منافعنا الرقاب و انزل لنا لبیان شرایعه الکتاب و فتح علینا لرحمته و غفرانه ...
انجام: و احشرنا مع محمد و عترته الطاهرین فی الدنیا و الاخرة و احینا بحیاتهم و اجعلنا فی زمرتهم صلواتک و سلامک علیهم انک اهل التقوی و المغفرة و الحمدلله کما هو اهله

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۰۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** والحمدلله کما هو اهله فقد فرغت من تسوید هذه الحاشیة الی البیاض بعون الملک الفیاض فی لیلة الاحد من رابع عشر الشهور (کذا) الجمادی الاولی (کدام سال؟ شاید ۱۲۶۵)
خط: نستعلیق شکسته، کا: اسدالله نوری، تا: قرن ۱۳؛ تذنیب آن وجیزه‌ای است ناقص الاخر در هفت ورق در ترکیب بعضی از آیات مشکله. آغاز: «بسمله هذه وجیز فی تحقیق تراکیب بعض الایات المشکلة و بیان هیأت بعض کلماتها»، انجام: «علم الانسان ما لم یعلم»؛ واقف: شیخ جعفر نیکنام، مهر ۱۳۴۴؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۲ – ۷۸]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۰۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۷۴ق، جا: مازندران؛ ۹۸گ، ۲۰ – ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۷۳۴]

← حاشیة الحفید ⊳ حاشیة مختصر المعانی

● **حاشیة الحق المبین فی کیفیة التفقه فی الدین** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-ul ḥaqq-il mubīn fī kayfīyyat-it tafaqquh fi-d dīn

شریف کاشانی، فضل الله بن محمد، ق۱۱ قمری
šarīf kāšānī, fazl-ol-lāh ebn-e mohammad (- 17c)
وابسته به: الحق المبین فی کیفیة التفقه فی الدین؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶–۱۰۹۱ق)
حاشیه‌ای است بر کتاب «الحق المبین فی کیفیة التفقه فی الدین» فیض کاشانی با عناوین «ثم قال»، «اقول»، فیض در آن کتاب، رویه فقهاء و مجتهدین را رد کرده و از أخباریان دفاع نموده سپس مؤلف حاضر، ایرادات فیض را پاسخ گفته است. فیض کاشانی، دایی مادر مؤلف است. این رساله پس از درگذشت فیض نگاشته شده است. وی صاحب چند تألیف است و حاشیه وافی را در سال ۱۱۰۶ق و حاشیه شرح دیوان حضرت علی بن ابیطالب علیه السلام را به سال ۱۱۰۹ق نگاشته است.
[دنا ۱۹۰/۴؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۲هـ ص ۵۸۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۲۸/۳
آغاز: لله الحمد علی نعمائه و الصلوة و السلام علی نبیه ... اما بعد، فیقول اقل خلق الله ... هذه تعلیقات علی رسالة موسومة بالحق المبین؛ **انجام:** و المص رحمه الله خال والدتی ... و المرجو من الکریم المطلق ان یرضی عنه و یرضیه عنی و غفرلی بمنه و عدله و کرمه و الحمدلله اولاً و آخراً
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ تملک: سلطان محمد بن فضل الله و احتمالاً سلطان محمد از فرزندان مؤلف است؛ کاغذ: شرقی، ۱۹گ (۳۲–۵۰)، ۲۲ سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۳۴ – ۳۳۱]

● **حاشیة الحکمة** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-ul ḥikma

دارای رد فی ابطال الجزء الذی لایتجزی از ده فصل سماع طبیعی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۱۶/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: بخارایی، جلد: مقوا، ۶گ (۱۵۰ر-۱۵۵پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۷ - ۴۳۶]

● حاشیة الحکمة / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul ḥikma

شارح به کتاب «المباحث المشرقیة» امام فخر رازی اشاره می‌کند. این شرح به طریق «قوله» برگزار شده و حاشیه‌ای بر فصل الهیات کتابی در حکمت است.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۰۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۱ سطر (۸×۱۳/۵)، قطع: ربعی [تراثنا: س۶ش۳ - ۱۲۵]

● حاشیة حکمة الصادقیة / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥikmat-iṣ ṣādiqīya

زنگنه، نظر علی

zangane, nazar ʻalī

وابسته به: حکمت صادقیه = قوی النفس؛ گیلانی، حمزه (-۱۱۳۴)

در کتاب نام محشی برده نشده است لیک از این کتاب و رساله معاد که به شماره ۶۹۶ کتابخانه آستان قدس است و هم رساله معرفت النفس که ضمیمه آن است و هر سه مسوده و یک خط است دانسته می‌شود که مؤلف آنها یکی است و این تألیفات را نیز دارد: ۱. مثنوی فارسی؛ ۲. تاملات العشره؛ ۳. رسالة الحدوث؛ ۴. رسالة فی تتمیم حدوث الدهر و الحرکة و الزمان؛ ۵. رسالة فی المعاد؛ ۶. شرح رساله تفاحیه؛ ۷. رسالة عجیبة فی بیان اللم الطبیعی فی الکرة المتحرکة البلوریه؛ ۸. حاشیه موسوم بمرآة النفس؛ ۹. حاشیه موسوم بمرآة العقل. از رساله معاد مذکور استفاده می‌شود که مؤلف آن نظر علی زنگنه است و کتاب حکمت صادقیه که به شماره ۵۵۲ آستان قدس است در بعضی از صفحات آن عبارات و حواشی از این کتاب نقل و نوشته شده و با امضاء «ن ظ ر» می‌باشد و آن عبارات و حواشی از حیث خط با خط این کتاب نیز مشابهت دارد. این قراین و شواهد می‌رساند که نام محشی نظر علی زنگنه است. ترجمه محشی به نظر نرسید. (مهدی ولایی)

نویسنده می‌گوید چون رساله حکمة صادقیه ملاحمزه جیلانی را نکو یافتم و این رساله که در حقیقت دروس ملامحمد صادق ارجستانی بود لایق آن دیدم که شرح شود لذا بر آن شدم به عربی مشکلات متن را با توضیحات خود بر طرف کنم تا نفع آن عام باشد؛ او بعد از این توضیح در ذیل «قوله» عبارات مشکله متن را می‌آورد و توضیح می‌دهد.

آغاز: بسم الله و الحمدالله کما هو اهله و الصلوه علی محمد ص نبیه و اهله اما بعد فلما کانت الرسالة التی امر بجمعها و ترتیبها الفاضل المتاله القدیس مولانا محمد صادق الارجستانی تلمیذه الفاضل التجریر مولانا حمزه قدس الله سرهما فی معرفة النفس و قومها ...

شرح و حواشی:

۱- تعلیقه بر تعلیقه حکمة صادقیه؛ خلخالی خوجینی، محمد صالح (-۱۲)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۰۴/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی التوفیق بین کلامین فنور علی نور فلیفعله

کا: ابوالقاسم بن محمد تقی اردبیلی، تا: ۱۱۶۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، میشن تریاکی، ۸ص (۷۶- ۸۳)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۶ - ۷۶۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذلک ما فصل له شانه علی عبد بالاختام بالخیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قسمتی از صفحات را به طور چلیپا نوشته؛ واقف: فهرستی، ۱۹گ، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴ - ۷۴]

← حاشیة حکمة العرشیة ≻ شرح حکمة العرشیة

● حاشیة الحکمة العرشیة / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul ḥikmat-il ʻaršīya

تنکابنی، محمد حسین بن محمد جعفر، ق۱۳ قمری

tonekābonī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad jaʻfar (- 19c)

وابسته به: الحکمة العرشیة = عرشیة؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

حاشیه‌ای به صورت «قوله» بر «الحکمة العرشیة» اثر ملاصدرا که برای توضیح عبارات و اصطلاحات و بعضی از معضلات فلسفی و عرفانی مفید است. شایان ذکر است که محشی از دریچه قبول وارد شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۹۲/۲

آغاز: الحمد لمهیء اللوح و القلم و مبدع الکروب الأعظم و مخترع النفس من العدم و مکون الهیولی؛ **انجام:** قوله و الساعة أیضا الخ ... انها تحصل من سعی الانسان و حرکته و الا فالساعة غیر مأخوذة من السعی کما لایخفی علی الرجل اللغوی، الی هنا بلغ قلم تفرق حالی و تم.

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین فرزند میرزا حسن، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «لمحرره»، «حسینی» و «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ (۴۹-۸۸)، ۱۴ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳۰ - ۳۲۷]

● **حاشية حكمة العين** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u ḥikmat-il ʻayn
قطب الدين رازی، محمد بن محمد، ۶۹۴-۷۶۶ قمری
qotb-od-dīn-e rāzī, mohammad ebn-e mohammad (1291-1365)
وابسته به: حكمة العين = كتاب العين = عين القواعد فی الحكمة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۱۶۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۶۹۶]

● **حاشية حكمة العين** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u ḥikmat-il ʻayn
جندی، احمد بن محمد، ق۹ قمری
jondī, ahmad ebn-e mohammad (- 15c)
وابسته به: حكمة العين = كتاب العين = عين القواعد فی الحكمة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)
به طوری که در ظهر کتاب آمده از مولانا احمد جندی است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۹۷/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴ -۲۵ سطر (۶×۱۷) [ف: ۱ - ۲۶۸]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۹۷/۲
همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۷۲]

● **حاشية حكمة العين** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u ḥikmat-il ʻayn
قره باغی
qara bāqī
وابسته به: حكمة العين = كتاب العين = عين القواعد فی الحكمة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۹۱۲
نسخه نادر؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق [د.ث. مجلس]

● **حاشية حكمة العين** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u ḥikmat-il ʻayn
وابسته به: حكمة العين = كتاب العين = عين القواعد فی الحكمة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)

غیر همانند:
۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۷۵/۲
آغاز: بسمله و به استعین، الحكمة استكمال النفس الانسانيه؛ **انجام:** اراد به الشريعة و هذا معنى آخر اخص من الاول.
در این حاشیه «حکمة» حكمة العين مفصل شرح می‌شود و آراء و تعاریف راجع به حکمة می‌آید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴ص (۲۰۶-۲۰۹)، ۲۳ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۹ - ۳۷۴]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۷۵/۳
آغاز: بسمله و به استعين متوكلاً عليه، الشراى الشاملة للمجرد و المادی؛ **انجام:** فالمستدل لم يبن.
از ابتدای امور عامه حكمة العين؛ نسخه ناقص است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷۴ص (۲۱۰-۳۸۳)، ۲۳ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۹ - ۳۷۴]
۳. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه:۱۹
آغاز: قوله و مادة المركب و مفرداته و صورته هيئته الحاصله؛ اعلم أن كل مركب لابد له من مادة و صورة لأن جزء الشیء
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: رقعی [اوراق عتیق: ۱ - ۲۷۱]

← حاشية الحكمة المتعالية ⟵ تقريرات ملا علی نوری
← حاشية الحكمة المتعالية ⟵ حاشية الاسفار الاربعة

● **حاشية الحكمة المتعالية** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-ul ḥikmat-il mutaʻālīya
نوری، علی بن جمشید، - ۱۲۴۶ قمری
nūrī, ʻalī ebn-e jamšīd (- 1831)
دو حاشیه کوتاه از نظریات ملا علی نوری بر «فصل فی كيفية خلود اهل النار فی القبر» و «فصل فی القبر الحقيقی» از سفر نفس اسفار است. ظاهراً این حواشی مدون نشده و در نسخه‌های مختلف بخش‌هایی از آن نقل شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۹/۳
آغاز: فی سفر النفس من الاسفار فصل فی كيفية خلود اهل النار لايدوم. قال الفاضل المدقق مولانا علی النوری فی تعليقاته علی كلمات المكنونة و الحل هو انه اذا كان المادة الواحدة الشخصية متكملة فی انفعالاتها
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱ص (۵۶پ)، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۰ - ۱۷۱]

● **حاشية الحكمة المتعالية = حاشية الاسفار الأربعة** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-ul ḥikmat-il mutaʻālīya = ḥāšīyat-ul asfār-il arbaʻa
واحدالعین، اسماعیل بن محمد سمیع، - ۱۲۷۷ ؟ قمری

vahed-ol-‘eyn, esmā‘īl ebn-e mohammad samī‘ (- 1861)
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» بر کتاب اسفار اربعه ملاصدرا که بیشتر جنبه توضیحی دارد.
[الذریعه ۲۰/۶؛کتابشناسی جامع ملاصدرا ۲۵۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۷/۲

آغاز: قوله من العرفا ای من اهل النظر قوله و الاولیا ای اهل الکشف قوله احدها السفر من الخلق الی الحق اما اهل النظر و الاستدلال؛
انجام: و هم و اراحة قال بعضهم ان العالم سوائ کان قدیم الذات الخ حاصل الکلام ان بعضا من الاشیاء حادث بالضرورة ... و هو جوابنا فی استناد اصل العالم الی العلة مع کونه محدثا تدبیر.
از آغاز اسفار تا فصل دوم از مرحله ششم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «محمد اسمعیل دام ظله» و «محمدعلی تبریزی»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۸۲گ (۲۴ر-۱۰۵ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۵ - ۳۵۸]

● حاشیة الحکمة المتعالیة / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul ḥikmat-il muta‘ālīya

؟ جلوه، ابوالحسن بن محمد، ۱۲۳۸ - ۱۳۱۴ قمری

Jelve, ab-ol-hasan ebn-e mohammad (1823 - 1897)
وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)
آغاز: قوله: «السفر الاول» لما کان مباحث الأمور العامة ینتهی بالإلهی لأن مباحث الجواهر و الأعراض من الأمور العامة
انجام: لأن فی الإنسان لحقه فصل ثانی زائد
چاپ: در مجموعه آثار حکیم جلوه، به کوشش میرزا ابوالحسن طباطبایی، ج۱ (تهران، انتشارت حکمت: ۱۳۸۵)

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۲۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره رمضان ۱۲۹۱ق؛ صاحب کتاب مهر عبدالله دارد؛ از روی خط نگارنده که بر حاشیه اسفار خط شیخ مهدی مشهدی خراسانی نوشته بوده در این دفتر نقل شده و نیز بعضی حواشی از خود شیخ مهدی درآن بوده، که آن هم در اینجا درج شده و امضای شیخ مهدی دارد و نیز حواشی به امضای ملااسماعیل و محمد هادی حسینی و مرحوم ادیب و نوری و «ی. ره»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۹۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۷/۲

الجواهر و الاعراض؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا آقا ترابی، شیخ محمود یاری، تا: قرن ۱۴ [مختصر ف: - ۲۶۷]

● حاشیة الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة /

فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul ḥikmat-il muta‘ālīya fi-l asfār-il arba‘at-il ‘aqlīya

اردکانی، احمد بن محمد ابراهیم، ۱۱۷۵-۱۲۳۸؟ قمری

ardakānī, ahmad ebn-e mohammad ebrāhīm (1762 - 1823)
وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)
یادداشت‌هایی مفصل است تحت عنوان «قوله» بر بخش امور عامـه اسفار.
آغاز: بسمله رب سهل و یسر و لا تعسـر ربنا اشرح لی صدری و یسرلی امری و احلل عقدة ... و بعد فیقول احوج المحتاجین الی الله الصمد و انزل المربوبین فی باب معرفة ربه الاحد ابن محمد ابراهیم احمد ... هذه محظورات قد خطرت ببالی الفاتر اثناء مطالعتی لفن الامور العامة من الکتاب المستطاب الکبیر المسمی بالاسفار الاربعه للفاضل ...

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳ - ۸۴]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۴۵

آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن ملا عبدالله دراینی، تا: ۱۲۷۶ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۵گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۵۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۱۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و ذلک لانهم قالوا ... فان ارد بما ذکروا اثبات
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۲ سطر [ف: ۵ - ۴۶۶]

۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۷۳

آغاز: برابر
نام مؤلف بر اساس «کتاب‌شناسی ملاصدرا» کامل شد. مباحث امور عامه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ناتمام؛ ۳۶۰گ، قطع: خشتی [ف: - ۴۸]

● حاشیة الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة /

فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ul ḥikmat-il muta‘ālīya fi-l asfār-il arba‘at-il ‘aqlīya
وابسته به: الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۸

آغاز: چنین است نمونه ای از دیباچه متن و شرح: قال و هذا الفن

من الحكمة هو المطلوب لسيد الرسل ... قال رب ارنى الاشياء كما هی ... و الحکم هو التصديق بوجود الاشياء المستلزم لتصورها) اقول الروية على الشهود الغير المعارض اشار بذلك الى ان الغاية الاخيرة فی جميع الاشياء هی الحكمة النظرية؛
خط: شكسته نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ گويا اصل؛ كاغذ: فرنگی، جلد: تيماج زرد، ۱۵۱گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: – ۵۱۸]

● **حاشية حكمية** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-un ḥikamīya

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۲۱/۶
در آن از صاحب الاسفار ياد شده است؛ خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ كاغذ: هندی، جلد: روغنی، ۷گ (۱۰۹ر–۱۱۵ر)، ۲۳ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۷ – ۴۳۸]

● **حاشية حكيم على السيوطی** / نحو / عربی

ḥāšīyat-u ḥakīm ʻalā as-suyūṭī

وابسته به: البهجة المرضية فی شرح الالفية = شرح الفية ابن مالك = شرح الخلاصة فی النحو؛ سيوطی، عبدالرحمن بن ابی بكر (۸۴۹–۹۱۱)
تاريخ تأليف: شنبه ۱۹ رمضان ۱۰۷۳ق

قم؛ حجتيه؛ شماره نسخه:۵۱۶/۱
خط: نسخ و نستعليق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق [ف: – ۱۱۲]

← حاشية حل مشكلات الاشارات ⪢ حاشية شرح الاشارات

● **حاشيه حليه حلل** / معما / فارسی

hāšīye-ye helye-ye helal

كردی حسين آبادی، عبدالله بن حيدر، – ۱۱۰۷ قمری
kordī hoseyn ābādī, ʻabd-ol-lāh-e-bn-e heydar (- 1696)

وابسته به: حليه حلل = رساله معمائيه؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷–۸۹۸)
حاشيه‌ای است بر «حليه الحلل» جامی كه در حاشيه متن «حليه الحلل» در اين نسخه نوشته شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۳۱
آغاز: بسمله، بعد از ستايش كردگار و درود فرخنده ... رسول فرخنده آثار و آل اصحاب و ... چنين گويد مقيم زاويه نامردای و گوشه گير بازارک دی عبدالله بن حيدر الكردی الحسين آبادی؛
انجام: چون جلال يعنی مثل جلال كه خلال است پس چون از آن لفظ خلده ملكه كه الف است دم شد يعنی تبديل يافت خلد بل حاصل شود و چون دل كوه كه ... است از جا رفت خلده ملكه ظهور آمد عبدالله
اين اثر ناقص بوده و تنها شامل دو صفحه اول حليه الحلل می باشد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ كاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تيماج قهوه‌ای، ۱گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رايانه]

● **حاشية حنفی** / معانی بيان / عربی

ḥāšīyat-u ḥanafī

وابسته به: حاشية حاشية الخطائی على مختصر المعانی؛ ملا عبدالله بن حسين يزدی (–۹۸۱ق)
حاشيه حنفی بر حاشيه مولانا عبدالله بر حاشيه خطائی

مشهد؛ مدرسه عباسقلی خان؛ شماره نسخه:۲۷/۲
خط: نستعليق، كا: ملا محمد زكی بن ملا محمد جعفر همدانی، تا: جمادی الثانی ۱۱۰۵ق؛ جلد: تيماج قهوه‌ای، ۱۸سطر، قطع: جيبی [نشريه: ۷– ۷۶۷]

← حاشيه حنفيه ⪢ حاشية اثبات الواجب الجديد

● **الحاشية الحنفية** / عربی

al-ḥāšīyat-ul ḥanafīyya

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴/۱
خط: نستعليق، كا: شمس الدين محمد بن اسماعيل، تا: قرن ۱۰؛ كاغذ: سپاهانی [نشريه: ۱۱ – ۹۳۳]

● **حاشية حواشی شرح المقاصد** / كلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥawāšī š.-il maqāṣid

وابسته به: شرح مقاصد الطالبين فی اصول الدين = شرح المقاصد؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)
تعليقات بر سه حاشيه بر شرح المقاصد تفتازانی كه از حاشيه احمد به «المحشی المدقق» و از كمال الدين به «الفاضل المحشی» و از عصام اسفراينی به «بعض الافاضل» تعبير می‌كند.

مشهد؛ شيخ علی حيدر؛ شماره نسخه:۵۵۱
آغاز: الحمدلله على نعمائه و الصلاة على سيد انبيائه و على آله؛
انجام: فيتم الدليل على عمومه، هذا نهاية ما اردت ايراده فی هذا الكتاب
خط: نسخ، كا: عبدالحكيم، تا: پنج‌شنبه غره ربيع الاول ۱۲۳۵ق، جا: مدرسه نيجة العليا، به امر الشيخ محمد شريف؛ محشی، با علامات بلاغ؛ ۱۲۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [مؤيد:۲–۵۱]

● **حاشية حياة الارواح** / كلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u ḥayāt-il arwāḥ

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861 - 1915)

وابسته به: حیاة الارواح؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸–۱۲۶۳)

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله» بر کتاب حیاة الارواح فی اصول الدین.

[الذریعة ۸۲/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۳۸/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد حواش علقتها ... قوله ره ثم اعلم ان اصول الدین خمسة الخ الدین یراد به الاسلام؛ **انجام:** و لا یفوت عن قدرته شیء من ذلک سبحان القدیر العلیم، فلیکن هذا آخر هذا التعلیق

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رمضان ۱۳۳۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۷۲گ (۴۴–۱۱۵)، ۱۵–۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۱ – ۲۲۵]

↩ حاشیه خانقاهی ⋞ الفوائد الجلیلة الخاقانیة

↩ حاشیة خطائی علی تلخیص المفتاح ⋞ حاشیة المطول

↩ حاشیة خطائی علی تلخیص المفتاح ⋞ حاشیة فی الاصول

↩ حاشیه خطبه رسالة الزوراء ⋞ شرح خطبة الزوراء (الصلوة منه علی المرتبة الجامعة)

● **حاشیة خطبة الکشاف** / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u xuṭbat-il kaššāf

وابسته به: الکشاف عن حقایق غوامض التنزیل و عیون الاقاویل فی وجوه التأویل = تفسیر کشاف؛ زمخشری، محمود بن عمر (۴۶۷–۵۳۸)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۶۸/۲

آغاز: الحمد لله الذی انزل القرآن کلاما مؤلفا منظما و نزله بحسب المصالح منجما القرآن فی اللغة الجمع؛ **انجام:** او المکتوبة فانه لا یصح حمل الکلام الؤلف المنظم علیه حقیقة و لا یتم الدلالة بذلک علی حدوثه

خط: نسخ مایل به نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۵ص (۷ – ۱۱)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۳سم [ف: ۴۳ – ۱۰۹]

● **حاشیة خطبة المطول** / ادبیات / عربی

ḥāšīyat-u xuṭbat-il muṭawwal

وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر سر آغاز کتاب مطول، که بیشتر به مسائل ادبی پرداخته و به یکی از وزرا تقدیم شده که نامش در خطبه کتاب نیامده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۶۱/۲

آغاز: ان أبدع کلام مقاماً یرفع به صد و صفة البیان و أرفع معان جمال یبدع بتصویرها أقلام اللسان؛ **انجام:** و معنی فاتنی لم یدرکنی علی طریق الکنایة، و له الحمد فی البدایة و النهایة و الصلاة و السلام علی محمد فی کل مبدأ و غایة.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: منصور مغیث الدین بن شرف الدین بن مغیث الدین اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۷ رمضان ۹۵۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۹پ–۲۶ر)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۹ – ۲۶۰]

↩ حاشیة خطبة حاشیة لوامع الاسرار ⋞ الفیاضیة

● **حاشیة خطبة لوامع الاسرار** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u xuṭbat-i lawāmi'-il asrār

وابسته به: لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = شرح مطالع؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴–۷۶۶)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۹۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ محرم ۹۸۴ق [ف: ۵ – ۳۳۷]

↩ حاشیة خطبة نهایة التقریب فی شرح التهذیب ⋞ الفرق بین الحمد و الشکر

● **حاشیة الخلاصة** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-ul xulāṣa

محشی شناخته نشد. از اینکه نقل اقوال علامه حلی نموده دانسته می‌شود که از مردمان قرن ۷ به بعد است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۷

آغاز: قوله بسم الله الخ. ابتداء المص بالبسملة فی اول کتابه لوجوه؛ **انجام:** کذلک المؤمنین هنالک تکلیفهم مثل تکلیف الملائکة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اقوال به طلا و شنجرف نوشته شده؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵ق؛ ۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۴ – ۷۴]

● **حاشیة خلاصة الاقوال = الفوائد و الزوائد** / رجال / عربی

ḥāšīyat-u xulāṣat-il aqwāl = al-fawā'id wa-z zawā'id

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ – ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

وابسته به: خلاصة الاقوال فی معرفة احوال الرجال؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸–۷۲۶)
حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب معروف «خلاصة الاقوال فی علم الرجال» علامه حلی، شامل توضیحات بیشتر راجع به روات و گاهی خرده‌گیری بر مطالب مؤلف. این حاشیه بعد از شهید تدوین شده است.
آغاز: بسمله، هذه فواید و زواید للشیخ الاجل الشیخ زین رحمه الله علی خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال ... قوله و رتبته علی قسمین و خاتمة اقول لم یلتزم المص بذلک فی تفاصیل الرجال بل ذکر فی القسم الاول جماعة ممن توقف فی حالهم قد نبهنا علیهم فی محالهم.
انجام: فیها ابوالفضیل الحناط اسمه سالم تقدم فی الممدوحین ان اسمه سلم بغیر الف فهذه خلاصة ما افاده رحمه الله علی الکتاب من القسمین منه.
چاپ: ضمن رسائل شهید الثانی ۸۸۷/۲–۱۰۸۶، با تحقیق رضا مختاری، از سوی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۸۰ش
[الذریعه ۸۲/۶ رقم ۴۲۱، ریحانة الأدب ۲۸۲/۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۱۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «ورفعناه مکانا علیا» (مربع)؛ یادداشت تملک: سید محمد تقی بن سید خلیل دربندی؛ ۳۶گ (۱پ–۳۶پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۶۸]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: حاجی بدیع بن محب گلپایگانی، حسن بن مهر علی در مدرسه سلیمانیه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱ – ۱۱۵]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۷ – ۱۳۳]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۱۱۰۵ق؛ مصحح، مقابله شده با عبارت: «بلغ»؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکی، ۲۵گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۹ – ۲۵۹]
۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸/۲۰۸/۱ ـ ج
آغاز: بسمله ایاه نستعین قوله: الاول فیمن اعتمد علی روایته و یترجح عندی الخ، اقول: لم یلتزم المصنف بذلک فی تفاصیل الرجال؛ **انجام:** ولکنه حکی الکنیة بالوا و الخ (تم الحواشی بحمد الله)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «ب ه ر ه، ابن یزید ره»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۷۰پ–۸۵ر)، ۲۵ سطر (۷/۵×۱۳) [ف: ۱ – ۱۷۱]
۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸/۲۰۸/۳ ـ ج
آغاز: بسمله فی ترجمه ابراهیم بن عیسی و قیل ابراهیم بن عثمان آه قلت المتکرر فی طوق الاخبار؛ **انجام:** و ذلک متکرر فی کتبه فراجع الفهرست و کتاب الرجال (تم بحمد الله)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، محشی با نشان «ابن ابنه، ابن زره»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۸۹ر–۹۲پ)، ۲۵ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ – ۱۷۱]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۲۶/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله ره اقتصرنا الخ اقول لم یلتزم المصنف بذلک فی تفاصیل الرجال بل ذکر فی القسم الاول؛ **انجام:** و لا قوی عندی اله عزی ×× بالنون و الزا منسوب الی عنز بنی جشم.
خط: نسخ زیبا، کا: حسین اهری، تا: جمعه ۱ ربیع الاول ۱۳۳۷ق، جا: نجف اشرف؛ ناهمخوانی در این نسخه با نسخه‌های دیگر از حیث آغاز و انجام و متن وجود دارد، مصحح، از روی نسخه شیخ مساعد بن بدیع حویزی استنساخ گردیده و شیخ مساعد نیز آن را از روی خط شهید استنساخ نموده و در الذریعه نیز بدان اشاره رفته است؛ کاغذ: فرنگی، ۱۳گ (۱پ–۱۳ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۵ – ۳۲۷]
۸. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۱۰۸
خط: نستعلیق، کا: سید موسی شبیری زنجانی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲گ، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: – ۲۳۷]

● حاشیة خلاصة الاقوال / رجال / عربی
ḥāšīyat-u xulāṣat-il aqwāl

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ – ۱۰۱۱ قمری
ʻāmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)
وابسته به: خلاصة الاقوال فی معرفة احوال الرجال؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸–۷۲۶)
گویا حاشیه شهید ثانی یا پسر او شیخ حسن است.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸/۲۰۸/۴ ـ ج
آغاز: فی القسم الاول فی الفصل الاول فی الباب الاول، ابراهیم ثمانیه و عشرون رجلا الخ، فی نسخه مقروة علی المصنف و علی ولده فحر المحققین سبعة و عشرون الخ؛ **انجام:** نقل احادیث کثیرة فی مدحه الخ
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۹۳پ–۹۶پ)، ۲۵ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه:

۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۷۱]

● **حاشية خلاصة الاقوال** / رجال / عربی
ḥāšīyat-u xulāṣat-il aqwāl

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
وابسته به: خلاصة الاقوال فی معرفة احوال الرجال؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۳۶
در هامش خلاصة الاقوال آمده؛ خط: نسخ، کا: صدرالدین محمد بن محب علی تبریزی، تا: ۱۰۰۶ق [ف: ۹ - ۲۲۲]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸/۲۰۸/۲ ـ ج
آغاز: بسمله. فی ترجمه ابراهیم بن محمد بن ابی یحیی نضعفه لذلک قال صاحب میزان الاعتدال: هو کذاب رافضی؛ **انجام:** و هم کالسلیمانیه الانهم لم یوعوفی کفر عثمن، تمت الحواشی البهائیه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ «حاشیه زی الموسوی » دارد سپس «کل حمید حمید ...» بهائی آمده در سه سطر؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۸۵پ-۸۹ر)، ۲۵ سطر (۱۳×۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۷۱]

● **حاشیه خلاصة الحساب** / ریاضیات / فارسی
hāšīye-ye xolāsat-ol hesāb

زنجانی، احمد بن محمد رضا، ق۱۴ قمری
zanjānī, ahmad ebn-e mohammad rezā (- 20c)
وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
تاریخ تألیف: ۴ ذیقعده ۱۳۳۰ق
حاشیه‌ای با عناوین «قوله / قوله» شامل ایراداتی است بر کتاب شنیده شده از استاد محشی یا آنچه که به فکر خود دریافته است، با افزودن مسائل و فوائدی مناسب بحثهای کتاب.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۰/۱۰
آغاز: الحمد لمن لیس فی العالم سواه ... و بعد چنین گوید اقل الطلاب و المحصلین ... چون کتاب خلاصة الحساب الحساب از کتب نافعه و مختصره بود؛ **انجام:** از شش عدد و شش سبع مجنسش می شود ۴۸ سبع ربعش دوازده سبع می شود
خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا بن فرج الله زنجانی، تا: ۱۳۱۹-۱۳۴۴ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۶گ (۶۱ر-۸۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۳۳۷]

● **حاشیه خلاصة الحساب** / ریاضیات / فارسی
hāšīye-ye xolāsat-ol hesāb

مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر، ۱۲۵۲ - ۱۳۳۴ قمری
modarres-e čahārdehī, mohammad 'alī-ye-bn-e mohammad nasīr (1837 - 1916)
وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
ترجمه و حاشیه بسیار مختصری است بر «خلاصة الحساب» شیخ بهاءالدین عاملی با توضیحاتی لازم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۰۰
آغاز: رساله شرح خلاصة الحساب ... مقدمه بکسر دال است مأخوذ از قدم بمعنی تقدم یعنی پیش رونده
چند برگ اول حاشیه را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۳۵۳ق، جا: نجف اشرف؛ گویا به خط فرزند مؤلف مرتضی مدرس چهاردهی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۲ - ۲۴۳]

● **حاشية خلاصة الحساب** / ریاضیات / عربی
ḥāšīyat-u xulāṣat-il ḥisāb

مخلوف، حسنین محمد، ۱۲۷۷ - ۱۳۵۵ قمری
maxlūf, hosneyn mohammad (1861 - 1936)
وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
حاشیه متوسطی است با عناوین «قوله، قوله» بر خلاصة الحساب شیخ بهایی.
چاپ: مطبعه بهیه، ۱۳۱۱
[معجم المطبوعات ۱۶۴۸/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۴۰/۶
آغاز: بسمله، اما بعد حمدالله و الصلاة و السلام علی رسول الله فیقول افقر العباد و احوجهم الی مولاه الرؤف؛ **انجام:** هذه الرساله التی لایعرف قدرها الاذو فکره و قاده و صبور علی سهر اللیالی حریص علی طلب المعالی و هنا قد جف القلم عن الفراغ من تحریر هذه الحاشیه فی ...
خط: نسخ متوسط، کا: جلال الدین و عبدالحمید جلال الدین، بتا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی الوان، ۶۱گ (۷۸پ-۱۳۸)، اندازه: ۱۷۷×۲۳۰، [ف: ۱۴ - ۲۵۵]

● **حاشية خلاصة الحساب** / ریاضیات / عربی
ḥāšīyat-u xulāṣat-il ḥisāb

عدوی، محمد
'advī, mohammad

وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۸۰/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۱ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ – ۲۲۷]

● **حاشیة خلاصة الحساب** / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u xulāṣat-il ḥisāb

وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

حاشیه (یا شرح) باب ۸ خلاصه بهائی است (در قانون استخراج مجهولات به طریق جبر و مقابل). این تعلیقه (به نوشته مرحوم نفیسی) در ذیل نسخه دیگری از شرح محمد اشرف بر خلاصه (متعلق به کتابخانه مشکوه) موجود است و در آنجا هم بدون نشان و ظاهراً از همان مؤلف است (نسخه شماره ۹۵۶/۱ دانشگاه و ۲۹۴۴ اوقاف دیده شود).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۱۶/۲

آغاز: الباب الثامن فی قانون استخراج المجهولات بالجبر ... و هو قانون یعرف منه کیفیة استخراج کمیات مجهوله من معلومات مخصوصه علی وجه مخصوص و فیه فصلان؛ **انجام:** زدت ... علی الالف حصل مالزید الف و ماتان.

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن محمد مشهدی، تا: ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ص (۲۲۸–۲۴۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۹ – ۱۰۶]

● **حاشیة خلاصة الحساب** / حساب / عربی

ḥāšīyat-u xulāṣat-il ḥisāb

وابسته به: خلاصة الحساب شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۸/۴

آغاز: قوله فی یوم الحساب، اقول المراد به یوم القیامة و الجملة دعائیة فی صورة الخبر و لایخفی ما فیها من الحسن؛ **انجام:** اذا نقص منه جذره و در همان یبقی منه ما له جذر و هو اربعة.

حاشیه و تعلیقه‌ای مختصر بر خلاصة الحساب شیخ بهاءالدین محمد عاملی (۱۰۳۱ق) که به صورت «قوله، اقول» تنظیم و نگارش آن در سال ۱۲۴۱ق به پایان رسیده است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن میرزا ابوالقاسم بن ملااحمد بن ملاعلی بن دولتعلی بن علی خویی قراجه داغی، تا: ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای۸۴ ص (۲۵۸–۳۴۱)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۳/۱ – ۲۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۷/۵

آغاز: بسمله. ثم لنا توفیق الله و تأییده و اعانته و تسدیده. تعلیقات شریفة و تحقیقات لطیفة علی الباب الثامن فی الجبر و المقابلة من کتاب خلاصة الحساب؛ **انجام:** فی المساحة. الاجسام. اما الکرة فاضرب نصف قطرها فی ثلث سطحها ... و اما المخزوط الناقص المستدیر فاضرب قطر قاعدة العظمی فی ارتفاعه

حاشیه‌ای است بر باب هشتم خلاصة الحساب شیخ بهائی درباره جبر و مقابله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ احتمالاً افتادگی دارد و غلط هم نوشته شده؛ ۷گ (۷۲پ–۷۸پ) [ف: ۴ – ۸۸۰]

۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۸۹/۴

آغاز: ثم ان لنا بتوفیق الله تعالی ... تعلیقات شریفة و تحقیقات لطیفة علی الباب الثامن فی الجبر و المقابلة؛ **انجام:** و لا شك ان هذا البیان اوفق للعنوان و اقرب الی الفهم و اولی بتقدیم ذکر الاولاد فی السوال.

تعلیقات و حواشی است با عناوین «قوله، قوله» بر باب هشتم خلاصة الحساب در جبر و مقابله؛ کا: حسن بن محمد مقیم ایروانی، بی تا؛ ۳۵گ (۲۴پ–۵۸پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱ – ۲۳۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۱/۵

آغاز: (قوله) الحساب علم یستعلم منه کیفیة استخراج المجهولات العددیه قید بالعددیه لاخراج ماعداها لکن یخرج عنه المساحه فانه علم باستخراج المجهولات المقداریه؛ **انجام:** لیخرج واحد و ستة اسباع برهانه نسبة مسطح الکسر فی المخرج الی المخرج کنسبة المطلوب الی الواحد ففی المثال نسبة ۳ ۱ المثال نسبة ۷ الی ۲ کنسبته ۶ الی الواحد. ۷ ۵

خط: شکسته نستعلیق، تحریری، کا: مهدی بن ابی الحسن محمد علی، بی تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ص (۱۸–۳۴)، ۱۷ سطر، قطع: خشتی [ف: ۱۹ – ۳۶۲]

● **حاشیة الخلاف فی الاحکام** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul xilāf fi-l aḥkām

زنجانی، احمد بن عنایت الله، ۱۳۰۸ – ۱۳۹۳ قمری

zanjānī, ahmad ebn-e ‘enāyat-ol-lāh (1891 - 1973)

وابسته به: مسائل الخلاف مع الکل فی الفقه = الخلاف فی الاحکام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵–۴۶۰)

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۱۳۵

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۵ رمضان ۱۳۷۵ق؛ ۲۴گ، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف: – ۲۴۶]

● **حاشیة خلق الاعمال** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u xalq-il a‘māl

وابسته به: خلق الاعمال = افعال العباد = الجبر و الاختیار = جلالیة = خلق الافعال؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

حاشیه کوتاهی است با عنوان «قوله، اقول» بر رساله خلق الاعمال ملا جلال دوانی که احتمال می‌رود حاشیه در زمان حیات

ملاجلال دوانی نگاشته شده باشد.

[کشف الظنون ۱۸۹۱/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۹۸/۳

آغاز: الحمد لواهب العطایا و مخترع البرایا و الصلوة علی نبیه المصطفی و حبیبه المجتبی ... و بعد فان هذا ما سنح علی الخاطر الفاتر بعد مطالعة النسخة الشریفة فی خلق الاعمال؛ **انجام:** اجاب عن الدور بعض الافاضل بان قدرة العبد عینها و کذلک فی الارادة و العلم ایضا قوله و معلوم ان المعتزلة اقول [معلومیته] غیر معلومة.

خط: نسخ، کا: ابا الهادی بن احمد بن محمد، تا: ۹۰۹ق؛ در پایان حاشیه‌ای بر جمله «قوله غیر المتنازع فیه» با عناوین «ان قلت، قلت» آمده که مربوط به مقصد سابع از مرصد رابع کتاب «مواقف» عضد الدین ایجی یعنی مبحث کلام الهی می‌باشد، در پایان نام کرمانی آمده که به احتمال بسیار بخشی از حاشیه شمس الدین محمد بن یوسف کرمانی متوفی ۷۸۶ق بر مواقف باشد در سطر پایانی این عبارت آمده است: «اذا ما اهتدینا الیه الا بارشاده و کان یرید ان یلحقه بالکتاب لکن اشتهار النسخ و انتشارها منعه من ذلک»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۲)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳۵ – ۴۵۹]

● حاشیة الخلل فی الصلوة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul xilal fi-ṣ ṣalāt

کتاب حاشیه‌ای است توضیحی بر کتاب خلل فی الصلوة شیخ مرتضی انصاری که در عناوین «قوله- اقول» نگاشته شده و عبارات کتاب می‌نمایاند که محشی از تلامذه شیخ بوده و آن را در حیات استاد تألیف نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۱۰/۳

آغاز: پس از خطبه مختصر: قوله الفصل الاول فی الخلل الواقع فی الصلوة و هو اما من عمدا و سهوا و شک اقول مقتضی سیاق العباره؛ **انجام:** و تعدو سجدتی السهو فی الاول دون الثانی لان التکلم مادام شاغلا بالکلام بعد کلامه کلام واحد هذا آخر ما اردنا ایراده فی المقام

خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد بن محمود حسینی تهرانی، تا: ذیقعده ۱۲۹۶ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: میشن مشکی، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱۶ – ۴۳۶]

← حاشیة الخوانساری ≻ ملحقات الآصفیة
← حاشیة الخیالی ≻ حاشیة شرح عقائد النسفی
← حاشیة الخیالی ≻ حاشیة الفوائد المدنیة
← حاشیة الخیالی ≻ سیرت مصطفی
← حاشیة الخیالی ≻ شرایع و الاسلام و اساس لعلم الحلال

● حاشیه درة التاج / فلسفه / فارسی

hāšīye-ye dorrat-ot tāj

عرب، علی بن محمد معصوم، ق۱۳ قمری

ʻarab, ʻalī-ye-bn-e mohammad maʻsūm (- 19c)

وابسته به: درة التاج لغرة الدباج؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-۷۱۰)

با دیباچه‌ای از محشی و خاتمه‌ای از نویسنده نسخه. محشی در آغاز می نویسد که اصل کتاب از فارابی و قطب شیرازی این کتاب را از روی سخنان او و دیگران گرد آورده و من این حاشیه‌ها را برای روشن شدن عبارت‌های دشوار آن نوشتم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۹۶/۲

آغاز: بسمله. و به نستعین بر رای نکته سنجان دقیقه رس و آفتاب ضمیران صبح نفس پوشیده و مخفی نماند؛ **انجام:** بر این لحن ختم کنیم ... بتاریخ شهر جمیدی الثانی سنه ۱۲۰۴

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد باقر حسینی قاینی، تا: جمادی الثانی ۱۲۰۴ق، به دستور محشی؛ حواشی به خط محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، در هامش، ۱۵سطر (۷/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ – ۹۳۲]

← حاشیة الدرة الفاخرة ≻ فرائد غفوریه

● حاشیه در علم حساب / ریاضیات / فارسی

hāšīye-ye dar ʻelm-e hesāb

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۳/۲

آغاز: بسمله حاشیه در علم حساب که شامل است بر امثله هائی که مدخلیت به جمیع قوانین و قواعد مذکوره در علم حساب دارد

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۷۲ق؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: مقا، ۱۳ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ – ۲۸۶]

● حاشیه در کیمیا / کیمیا / فارسی

hāšīye dar kīmīyā

گفتار کوتاهی است در عملی کیمیایی نسبت داده شده به حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام و این نسبت درست نیست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۳/۷

آغاز: آن بزرگ دین و دنیا اشارت کرده که عقاب را با بیاض البیض مقطر مساوی کن در سحق بلیغ

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۰۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۷۹پ-۸۰پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶ – ۱۸۱]

● حاشیة الدر المختار فی شرح تنویر الابصار / فقه / عربی

ḥāšīyat-ud durr-ul muxtār fī š.-i tanwīr-il abṣār

طحطاوی، احمد بن محمد، - ۱۲۳۱ ؟ قمری
tahtāvī, ahmad ebn-e mohammad (- 1816)
وابسته به: الدر المختار فی شرح تنویر الأبصار؛ حصکفی ، محمد بن علی (۱۰۲۵-۱۰۸۸)
«تنویر الابصار و جامع البحار» شمس الدین غزی حنفی (-۱۰۰۴) از متون مهم فقه حنفی می‌باشد که علاء الدین حصکفی آن را در کتاب «الدر المختار فی شرح تنویر الأبصار» شرح کرده و این شرح مورد قبول علمای این مذهب می‌باشد. کتاب حاضر حاشیه‌ای توضیحی با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «الدر المختار» است. اعتماد مؤلف بر نوشته‌های شیخ ابراهیم حلبی است که گاهی عین آنها را آورده یا تلخیص کرده است.
چاپ: بولاق، جزء۳: ۱۲۶۹ق و جزء۴: ۱۲۵۴ و ۱۲۸۳ق.
[دنا ۱۹۳/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۱۵
نیمه دوم کتاب و مشتمل بر بخش معاملات می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ تملک: سلامة بن حمزه بنیاوی قلیوبی؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۱۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۲۳ - ۱۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۴۸
ربع اول کتاب و شامل بخش عبادات تا کتاب حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: سلامه حمزه البنهاوی القلیوبی؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۳۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۰ - ۱۹۳]

● حاشیه دستور معما / معما / فارسی

hāšīye-ye dastūr-e mo‘ammā
وابسته به: معما = دستور معما = معمیات = معمانامه = کتاب المعما؛ حسینی نیشابوری، حسین بن محمد (-۹۰۴)
حاشیه است بر دستور معمای میر حسینی نیشابوری.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۱/۲
خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: حدود ۹۸۵ق؛ هامش [مختصر ف: ۲۷۸]

← حاشیة الدوانی ≻ رسالة جلال
← حاشیة الدوانی ≻ حاشیة تهذیب المنطق
← حاشیة الدوانی ≻ حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة

● حاشیة الدوانی علی حاشیة تهذیب المنطق / منطق / عربی

ḥāšīyat-ud dawwānī ‘alā ḥāšīyat-i tahḏīb-il manṭiq
دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری
davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)
وابسته به: تهذیب المنطق تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
در میانه همین نسخه در هامش آمده است، متن از تفتازانی و حاشیه از خواجه جمال الدین محمد و حاشیه دوم از جلال الدین دوانی است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۸
آغاز: الحمد لمن لا یقدر علی حمده العباد و الصلوة علی من وجب له الاطاعة و الانقیاد ... قال وحید زمانه تغمده الله یقال مدحت الؤلؤ علی صفاتها، هذا القیدوان اشتهر فی العبارات و تحقق فی اکثر الکتب الانه فی هذا النسخة من الاضافات؛ **انجام**: قوله علی ما ذکرناه الخ من اعتبار الحمل بالفعل فی المشروطة العامة مقیداً بامتناع الانفکاک ممن عبر تعبیر هما الخ اما علی الثبوت علی التقدیر و اما امکان الحمل دون الفعل تمت الرسالة فی اواخر جمید الاولی سنة ۱۰۳۲
از آغاز تا موجهات قضایا؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن میر احمد حسینی موسوی، تا: اواخر جمادی الاول ۱۰۳۲ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۴۹گ، ۲۱ - ۲۸ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: - ۵۱۵]

● حاشیة دوحة المیادة فی الصورة و المادة / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u dawḥat-il mīyāda fi-ṣ ṣūra wa-l mādda
موسوی ظهورالله
mūsavī zohūr-ol-lāh
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «دوحة المیادة فی الصورة و المادة»، تألیف ملا محمود جونپوری (-۱۰۶۲ق) که از سوی شارح به شرح و توضیح آن پرداخته شده است. نسخه‌ای از کتاب دوحة المیادة در کتابخانه ندوة العلماء در لکهنو هند موجود می‌باشد.
[فهرست نسخه های خطی عربی کتابخانه ندوة العلماء لکهنو هند ۴۴۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۴
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی محمد رسول الثقلین و خاتم النبیین و آله الطیبین الطاهرین و اصحابه الهادین المهدیین قوله: اعلم انه مهداه ینبغی ان یعلم ان القوم کلهم؛ **انجام**: قوله: اختلست، من الاختلاس بالخاء المعجمة و التاء المثناة الفوقانیة و السین المهملة، معناه فی الفارسیة «ربودن» قوله: و فزت، من الفوز بالفاء و الواو و الزاء المعجمة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، مجدول، با کمند مشکی، تقریری از «سید علی نقی رضوی» در خصوص کتاب در دو برگ؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع مشکی، ۶۵گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷ - ۱۸۲]

● **حاشیة دیباجة تحریر القواعد المنطقیة** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u dībājat-i taḥrīr-il qawā‘id-il manṭiqīya
وابسته به: تحریر القواعد المنطقیة فی شرح رسالة الشمسیة = شرح شمسیه قطبی قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

غیر همانند:
۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۳۹/۴-۵۷/۲۰۹
آغاز: قوله حمد مبدع، خبران الابداع ایجادشیء من غیر سبق مادة و مدة و الاختراع؛ **انجام:** قوله عن الخطل ای فساد الکلیة و الانحراف من طریق السداد.تم
حاشیه کوتاهی است بر دیباچه تحریر القواعد المنطقیه فی شرح الشمسیة با عنوان های «قوله، قوله»؛ خط: نسخ، کا: عبدالوهاب، تا: ۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴گ (۶۹-۷۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۷۶]
۲. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۳/۳
آغاز: الحمدلله ابدع نظام الوجود، بدأ بلاثناء علی الذات المستجمعة لجمیع صفات الکمال المدلول علیها بلفظة الله باعتبار افعاله المتعلقة بالموجود؛ **انجام:** علی مقدمة و ثلاث مقالات و خاتمة معتصما بحبل التوفیق من واهب العقل و متوکلا علی وجوده المقیض للخیر و العدل.
حاشیه‌ای است به‌طور مختصر بر مقدمه شرح شمسیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۸۳]

● **حاشیة دیباجة شرح المتوسط للکافیة** / نحو / عربی
ḥāšīyat-u dībājat-i š.-il mutiwassiṭ li-l-kāfīya
زواری، ابوسعید بن احمد، ق۹ قمری
zavvārī, abūsa‘īd ebn-e ahmad (- 15c)
وابسته به: الوافیة فی شرح الکافیة = شرح کافیه = شرح متوسط؛ استرآبادی، حسن بن محمد (۶۴۵-۷۱۷)
حاشیه‌ای بر دیباچه و مقدمه شرح متوسطه کافیه معروف بر «الوافیه» نگاشته رکن الدین حسن بن محمد استرآبادی است که به‌صورت «قوله، قوله» تنظیم شده و غیر از شرح میرسید شریف بر آن دیباچه است. مؤلف شیعه بوده و در بیان مصادیق اهل بیت رسول (ص)، پنج تن آل عبا را معرفی کرده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه حاشیة لدبیاچه الشرح المتوسط للکافیه عملها ... ابوسعید بن القاضی المرحوم القاضی احمد الزواری ... قوله الحمد هو الثناء باللسان علی سبیل التعظیم سواء کان نعمة او غیرها
انجام: قوله علیه متعلقه بتوکلت مقدماً علیه و فائدة التقویم الاختصاص و کذا فائدة النفی و الاثبات فی قوله و ما توفیقی الا بالله الاختصاص و الحصر و التوکل تفویض الاکر الی احدا والاعتماد علیه قوله و الیه انیب من عطف المضارع الی الماضی و تقدیم الیه علی الفعل لما ذکرنا فی علیه توکلت و الانابة الرجع
[کشف الظنون ج ۲:۲۴۹]
۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۴۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن یوسف شکاجانی، تا: ۸۹۸ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۴گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف مخ: ۲- ۶۸۹]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۱۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ترکی، کا: ابن حاجی، بی‌تا؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج فیلی، ۲۸ص (۲-۲۹)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰ - ۳۱۴]

● **حاشیة دیباجة الفوائد الضیائیة** / ادبیات / عربی
ḥāšīyat-u dībājat-il fawā’id-iḍ ḍiyā’īya
وابسته به: الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة = شرح الکافیة لابن الحاجب = شرح ملاجامی؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸)
حاشیه‌ای است ادبی توضیحی با عناوین «قوله، قوله» بر دیباچه کتاب مشهور «الفوائد الضیائیة» نور الدین عبد الرحمن جامی.
آغاز: الحمد لله المحمود فی کل افعاله و الصلاة و السلام علی النبی و آله و بعد فهذه اوهام واهیة توهمتها ...
انجام: و المراد بالبحث ها هنا علی وجه البصیرة و هذا اوفق بعبارة الشارح

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۸۱پ-۸۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۷ - ۲۹۷]
۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۵/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۸۳پ-۹۱ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۶۳]

● **حاشیة دیباجة المفاتیح = الاجماع الضروری و النظری و الشهرة (مقالة فی)** / فقه، اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-u dībājat-il mafātīḥ
وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری
vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)
وابسته به: مفاتیح الشرایع؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)
حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله، قوله» بر دیباچه «مفاتیح الشرایع» فیض کاشانی کاتب از مؤلف در پایان نسخه با عنوان‌های

«الفاضل المدقق و النحریر المحقق الفقیه» یاد می‌کند.
آغاز: بسمله، حمدله الی یوم الدین صلاة یوفق بها و یعین و یرشد و یبین آمین رب العالمین فیقول الاقل محمدباقر بن محمد اکمل «قوله» علی اصول مبتدعه اه الاصول المتداولة عند الفقهاء منها اصل البرائة و هو ثابت بالعقل ...
[مقدمه‌ای بر فقه شیعه ۲۴۷]

۱. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۱۳/۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** «و نحن نبهنا علی الاشتباهات المذکورة و غیرها مما ذکر او لم نذکر فی حاشیتنا علی المدارک و الذخیرة و شرح الارشاد للمقدس الاردبیلی و الوافی و کذا قلیل من الحواشی التی کتبناها علی المفاتیح هذا الکتاب و الکفایة و المسالک و غیرها و اسأل الله ان یوفقنی لجمع الجمیع بجعله شرحا لهذا الکتاب حتی تسهل معرفته للطلاب فانه فیاض العباد و الهادی الی الحق و الرشاد».
خط: نسخ، کا: عبدالجبار بن محمد بن عبدالجبار خطی بحرانی، تا: ۱۲۱۶ق؛ ۱۳گ (۲۷۹پ–۲۹۱پ)، ۲۱ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: – ۹۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۷۵/۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذا قلیل من الحواشی التی کتبناها علی المفاتیح هذا الکتاب و الکفایة و المسالک و غیرها و لیسئل الله ان یوفقنی بجمیع الجمیع یجعله شرحا لهذا الکتاب حتی یسهل للطالب معرفتها.
خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن آقا بابای جیلانی، تا: ۱۲۳۳ق، جا: اصفهان مدرسه جدید سلطانی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: میشن خرمایی، ۱۱گ (۱۵۴–۱۶۴)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۳۹۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۲۹۲۰–۱۵/۱۶۰
آغاز: بسمله و به نستعین قوله فمن کان اه اعلم ان الاحکام الشرعیة باسرها توقیفیة موقوفة علی الثبوت من الشرع بالبدیهة؛ **انجام:** بحق محمد سید المختار و علی آله الائمة الاطهار و باقی الائمة الاخیار الحسن والحسین و علی بن ... و الحسن بن علی و محمد بن الحسن (ص) وسلامه اجمعین الی یوم الدین
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد نبی بن ملا مرتضی یوشی نوری، تا: جمعه ۲۷ ذیقعده ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ – ۲۵۷۶]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۰۸/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یوفقنی بجمع الجمیع بجعله شرحا لهذا الکتاب حتی یسهل المقال معرفتها فانه فیاض للعباد ... تحت الرساله علی دیباجه المفاتیح
خط: نسخ، کا: علی بن محمد هادی حسینی اصفهانی، تا: ۱۲۳۴–۱۲۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۱۰۵–۱۱۶)، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۵ – ۱۳]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه فیاض للعباد و الهادی علی الحق و الرشاد و الموفق للخیر و الصلاح و السداد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی و نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵ – ۶۳۸]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۵۴/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳– ۱۰۰]

● حاشیة دیباجة المطول / بلاغت / عربی
ḥāšīyat-u dībāčat-il muṭawwal

ابن فناری، حسن بن محمد شاه، ۸۴۰ – ۸۸۶ قمری
ebn-e fannārī ‹hasan-e bn-e mohammad šāh (1437 - 1482)

وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۸۸/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فستقی، ۲۰ سطر [ف: ۹ – ۸۸]

● حاشیة دیباجة المطول / ادبیات / عربی
ḥāšīyat-u dībāčat-il muṭawwal

وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۸۸/۱۱
آغاز: فاعلم انه قال الشارح المحقق التفتازانی حیث قال المصنف الحمدلله علی ما انعم و ما فی ما انعم مصدریة لاموصول؛ **انجام:** و طول العمر ما ناحت حمامة ×× و غر لایدانیه هو ان و اقبال الی یوم القیمة
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی، ۶گ (۱۹۷ر–۲۰۲پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۴سم [ف: ۵ – ۱۵۰]

← حاشیة الذخیرة ➢ الجمع بین الاخبار
← حاشیة ذخیرة المعاد فی شرح الارشاد ➢ اصالة الطهارة
← حاشیة ذخیرة المعاد فی شرح الارشاد ➢ الجمع بین الاخبار المتعارضة

● حاشیة الذخیرة یوم المحشر / تاریخ / عربی
ḥāšīyat-ud ḏaxīra yawm-al maḥšar

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ – ۱۱۲۱ قمری
bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)

وابسته به: ذخیرة یوم المحشر فی نسب عمر؛ بحرانی، سلیمان بن عبدالله (۱۰۷۵-۱۱۲۱)
حاشیه است بر الذخیرة یوم الحشر خود محشی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۸/۲
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ هامش [مختصر ف: - ۲۷۸]

← حاشیة الربع المجیب ≻ حاشیة الرسالة العمل بالربع المجیب

● **حاشیة رجال ابن داود** / رجال / عربی
ḥāšīyat-u rijāl-i ibn-i dāwūd
شوشتری، عبدالله بن حسین، - ۱۰۲۱ قمری
šoštarī, ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn (- 1613)
وابسته به: رجال ابن داود = الرجال (ابن داود)؛ ابن داود حلی، حسن بن علی (۶۴۷-۷۴۰)
گرد آوری: محمد علی معلم حبیب آبادی (۱۳۹۶ق). ابن داود شهرت خود را مرهون کتاب «الرجال» است. در این کتاب، همان‌گونه که مؤلف در مقدمه متذکر شده، نخستین بار شیوه‌ای دنبال شده که در آثار رجالی شیعی متقدم نظیر ندارد و آن، رعایت ترتیب حروف تهجی در ذکر نام‌های رجال و پدر و جد ایشان است. علاوه بر این، چون مؤلف قصد انتخاب و جمع مطالب کتب رجالی پیشینیان را داشته، به منظور اختصار، برای هر یک از منابع رجالی و نیز هر یک از معصومان علیهم السلام رمزی وضع کرده است. شیوه او در رموز قراردادی، سرمشق دیگران در نوشتن آثار رجالی متأخر بوده است. ابن داود رجال خود را چهارده سال پس از ختم تألیف «خلاصة الاقوال» علامه حلی نگاشته و به سان خلاصه علامه آن را منقسم و به دو جزء کرده است: ۱. موثقین و مهملین؛ ۲. مجروحین و مجهولین. برخی دانشمندان بر این کتاب حاشیه نوشته‌اند؛ از جمله: ۱. شهید ثانی، زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵ق)؛ ۲. علاء الملك بن عبدالقادر حسینی مرعشی که نسخه‌ای از رجال ابن داود را در ۹۶۴ق کتابت نموده و حواشی و تعلیقات خود را در هامش نسخه آورده است؛ ۳. ملا عبدالله تستری، کتاب حاضر و مورد بحث ماست؛ ۴. میرزا محمد بن سلیمان تنکابنی (۱۳۰۲ق) که در قصص العلماء از حاشیه خود بر رجال ابن داود یاد کرده است.
ملا عبدالله تستری فقیه، محدث و رجالی بلندپایه شیعی است که نزد احمد مقدس اردبیلی و شیخه نعمة الله بن احمد بن خاتون عاملی دانش آموخت و به تدریس حدیث و فقه شیعی در اصفهان همت گماشت و بزرگانی همچون ملا محمد تقی مجلسی، سید مصطفی تفرشی، میر محمد قاسم قهپایی، عنایة الله قهپایی و خداوردی افشار از مکتب علمی او بهره‌مند گشتند. به گفته علامه تهرانی، وی علی رغم تبهر بسیار در حدیث و رجال و کثرت اشتغال بدانها، تألیف مستقلی در رجال نداشته است. ملا محمد تقی مجلسی درباره مهارت استادش در حدیث و رجال و اصول می‌نویسد: «قد حقق الاخبار و الرجال و الاصول بما لامزید علیه». همو اکثر فواید شرح مشیخه‌اش را برگرفته از فواید استادش تستری می‌داند. سید مصطفی تفرشی نیز در نقد الرجال می‌نویسد: «شیخنا و استادنا العلامة المحقق المدقق الجلیل القدر عظیم المنزلة ... و اکثر فوائد هذا الکتاب و تحقیقانه منه دام ظله».
از جمله خدمات ارزنده تستری، تدوین رجال ابن الغضائری است که به خط مبارك خود آن را از روی رجال احمد ابن طاوس استخراج و استنساخ نموده و شاگردش ملا عنایة الله قهپایی به نقل از او در مجمع الرجال آورده است. شرح حال وی در منابع گوناگون، همچون امل الآمل و ریاض العلماء، مسطور است. از جمله آثار رجالی وی تعلیقاتی است که بر رجال ابن داود نگاشته است. تاکنون چند نسخه از حواشی او شناسایی شده است: ۱. نسخه کتابخانه شیخ الشریعة اصفهانی، نسخه‌ای از رجال ابن داود در تملك شیخ الشریعة اصفهانی بوده که حواشی‌ای با امضای «ع.آ.ه. سلمه الله تعالی» داشته است. علامه تهرانی در برخی اظهاراتش متن مورد حاشیه را رجال تلمیذ المحقق الحلی معرفی نموده و ظاهراً آن را غیر از رجال تلمیذ المحقق الحلی معرفی نموده و ظاهراً آن را غیر از رجال ابن داود دانسته است؛ یعنی مرحوم تستری حاشیه بر دو کتاب رجالی زده؛ یکی رجال ابن داود و دیگری رجالی که تألیف یکی از شاگردان محقق حلی بوده و نسخه ای از این متن و حاشیه اخیر در مکتبة شیخ الشریعه اصفهانی بوده است. و الله العالم؛ ۲. نسخه کتابخانه شیخ محمد تقی قمی در کربلا، حواشی این نسخ به خط مرحوم ملا عبدالله تستری بوده است؛ ۳. نسخه کتابخانه محمد علی معلم علی حسینی اصفهانی به سال ۱۰۰۶ق در نجف کتابت شده و حواشی‌ای با امضای «ع.ر» و «ع.ا.ه» دارد. معلم حبیب آبادی این نسخه را در اصفهان از عبدالکریم اصفهانی به تاریخ عصر چهارشنبه ۱۹ ربیع الثانی ۱۳۴۵ خریداری نموده است، و نظر به اینکه نسخه مذکور ناقص بود و بخشی از رجال ابن داود را کسر داشت، وی از روی نسخه مکتبه میرزا محمدرضا کرباسی اصفهانی، متن کتاب را تکمیل نمود و در یکی از سفرهایش به قم، حکایت این نسخه را به سمع مبارك آیت الله مرعشی نجفی رساند. آن مرجع گوهرشناس، از او خواست که حواشی ملاعبدالله تستری را جداگانه تدوین نماید و حبیب آبادی حسب الامر آن مرحوم، حواشی مذکور را در دفتری مستقل گرد آورد و تصویر آن را برای آیت الله مرعشی ارسال داشت. اکنون نسخه ما همان تصویر ارسالی از اصفهان است
معلم حبیب آبادی در ابتدای این دفتر درباره وضعیت نسخه‌ای که به دستش رسیده و عملیاتی که خود در این دفتر انجام داده است. چنین نویسد: «قد حصلت لی ... نسخه مخطوطة من کتاب رجال ابن داود ... و کانت فی هوامشها حواش کثیرة برمز (ع ره او ع اه او قلیلاً د) کنت اظنها بخط الملا عبدالله الشوشتری.. و کانت تلك

النسخة ناقصة ففی آخر صفحه منها فی عنوان محمد بن مهاجر من القسم الاول وقع لفظ ثقة، و فی اول صفحة بعدها وقع لفظ ابن ابی میمونة من عنوان وهب بن عبدربه، و لم یکن فیها عدد الصفحات، فحصلت انا اولاً مخطوطة بدون الحاشیة من خزانة کتب ... المیرزا محمدرضا الکرباسی الاصفهانی سلمه الله تعالی و کملت نسختی المذکورة منها، ثم وضعت فی المکملة عدد الصفحات علی الرسم المعمول اکثر، عینی ما یقع الخطبة و الدیباجة فی ص ۲ فاذاً بلغ عددها ۲۵۸ صفحة ... حکیت ذلک له امرنی ان ادون تلک الحواشی و ارسل الی جنابه فامتثلت امره المطاع و اشرع الآن فی تدوینها هنا ... و اقول مقدمة ان فی تلک النسخة لم یرتبط الحواشی مع ما یتعلق به فی المتن و انا اربط به کل ما کان واضحاً بتعیین عددی کل صفحة و کل سطر و عنوان و کلمة منهما و مالم یکن واضحاً اعینها بالتقریب فأقول و بالله التوفیق ان الظاهر ان تلک الحواشی من افادات العالم العامل المحقق ... الملا عبدالله المقدس التستری اعلی الله مقامه لما ذکر فی الذریعة بل نظنها بخطه الشریف ...» (ابوالفضل حافظیان)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۴عکسی

آغاز: بسمله. بعد الحمد و الصلوة یقول الاقل محمد علی بن زین العابدین المعلم الحبیب آبادی عفی الله عنه انه قد حصلت لی ... ص ۲، سطر ۴ الاعراض عن الشیء الصد عنه، نقل من ص، س ۵ المنح العطاء منحه؛ **انجام:** ص ۲۵۶، س ۱۴ فی ابوالصلت الهروی جخ عامی، نعم کذا فی حج و لعل هذا غیر عبدالسلام ابوالصلت الذی تقدم ثقته ع ا ه، نجز بحمدالله تعالی تحریر حواشی العالم الفاضل المحقق ... الملا عبدالله المقدس التستری ... حسب امر من اشیر الی اسمه السامی (ص ۴، س ۲) بید الفقیر الحقیر کثیر التقصیر محمدعلی المعلم الحبیب آبادی فی دارالسلطنة اصفهان بمدرسة کاسه گران فی یوم الاحد سادس شهر ربیع الآخر سنة ۱۳۸۱ الهجریة القمریة.

نسخه اصل: کتابخانه معلم حبیب آبادی در اصفهان؛ خط: نسخ، کا: محمد علی معلم حبیب آبادی، تا: یک‌شنبه ۶ ربیع الثانی ۱۳۸۱ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران، حسب الامر آیت الله سید شهاب الدین مرعشی نجفی؛ افتادگی: وسط؛ متن خط خوردگی دارد، کاتب این حواشی را از روی نسخه رجال ابن داود حلی که به خط محمد علی حسینی اصفهانی در نجف به سال ۱۰۰۶ق کتابت شده و حواشی آن از ملاعبدالله تستری گویا به خط خود تستری بوده استنساخ نموده، نسخه مذکور حدود ۱۴ صفحه از وسط افتادگی داشته؛ ۲۰۵ص، ۲۲سطر [عکسی ف: ۳ - ۱۱۳]

● حاشية رجال الكشي = حاشية اختيار معرفة الرجال /

رجال / عربی

ḥāšīyat-u rijāl-il kaššī = ḥāšīyat-u ixtīyār-i ma'rifat-ir rijāl

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

وابسته به: اختیار معرفة الرجال = رجال کشی = اختیار الرجال؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر «رجال کشی» گزیده شیخ طوسی است، حاشیه‌ای متوسط و بسیار مهم و مخصوصاً به ضبط نام‌ها و نسبت‌ها اهتمام ورزیده و از این جهت حائز اهمیت فراوان می‌باشد.

آغاز: الحمدلله العلیم المهیمن المبین و الصلوة علی مصطفیه علی العالمین.. الی.. الشیخ الحدیث الحافظ الناقد الراویه ابی عمرو محمد بن عمر بن عبدالعزیز الکشی فما اورده شیخ الطائفه فی کتاب الاختیار من کتابه حمدویه ...

انجام: و ابن علقمة سید الاحابیش و ابن یزید من کتابه و الحلیصیة ماء لبنی الحنیص

چاپ: قم، آل البیت، تحقیق مهدی رجائی، ۱۳۶۴ش، دوجلد، همراه با اختیار معرفة الرجال

[الذریعه ۸۷/۶؛ فهرستگان نسخه های خطی حدیث و علوم حدیث ۲۴۱/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۲/۵عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۱۱۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، متن خط‌خوردگی دارد، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ ۷۴ص (۶۳-۱۳۶)، ۲۰ سطر [عکسی ف: ۴ - ۲۷۸]

۲. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷

خط: نسخ و نستعلیق، کا: میر سید احمد و میرزا محمد حفیظ، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: زین العابدین گلپایگانی، ملا احمد کلوجانی، محمد مهدی گلستانه»؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [کتابخانه های گلپایگان: ف:۶۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم ذکر فیه زیادة و زاد فیه شیئا و هو انا و ابی شئ واحد

خط: نستعلیق، کا: سید احمد حسینی صفائی خوانساری، تا: ۴ ربیع الثانی ۱۳۴۱ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری و نخودی خط دار فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ (۱۰۵پ-۱۹۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۸ - ۸۷] و [ف: ۲۷-۱۳۲]

۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۸۷/۲

کا: جعفر بن محمد حسین قمی غفرانی، تا: ۲۲ ربیع الثانی ۱۳۷۶ق؛ ۱۳۶گ (۳۸پ-۱۷۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۱۶۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و ذکر مثله ای و ذکر البراوی مثله فی روایة علی بن عمران الزیات السابقه بعینه و هو عیسی بن مریم و انا من ابی و ابی منی ثم ذکر فیه زیادة و زاد فیه شیئا و هو انا و ابی شیئی واحده.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد علی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۲۳۳ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۴ - ۳۰۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۴۸-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۱۴۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۳۰
آغاز و انجام: برابر
بی کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: جلال الدین بن مؤید الدوله به تاریخ ربیع الثانی ۱۲۹۶، ریحان الله بن جعفر الموسوی به تاریخ ربیع ۱۳۲۴ و مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ مهر: «عبده جلال الدین» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۸ - ۲۱۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۱۶/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، از روی خط مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ (۱۸۹پ-۲۵۶پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۳۱۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۰۰
انجام: عن احمد بن ابی عبدالله عن أبیه عن عمر بن عبدالعزیز و قال فی کتاب ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد بن میر محمد علی حسینی موسوی با مهر «عبده محمد الحسینی» (مربع)، تملکی به تاریخ رجب ۱۲۲۴ با مهر «محمد مهدی بن سید علی الموسوی» (بیضی)، تملکی به تاریخ ۱۰۹۳ با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ... الموسوی» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۴ - ۱۸۹]

● حاشیة رجال الکشی / رجال / عربی

ḥāšīyat-u rijāl-il kaššī

وابسته به: اختیار معرفة الرجال = رجال کشی = اختیار الرجال؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۶۳
آغاز: ما لاینصرف ثناه و جمعه فقال السیبویهان و السیبویهون و اما من لم یعربه فإنه یقول فی التثنیة ذوا سیبویه؛ **انجام:** إن العدالة علی التحقیق هی ملکة الجتناب الکبایر لامجرد عدم ارکابها و بالجملة هذا طریقة صحیح علی الأصح قوله.
مؤلف آن معلوم نیست؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۱۰۶]

● حاشیة رجال میرزا محمد استرآبادی / رجال / عربی

ḥāšīyat-u rijāl-i mīrzā muḥammad-i istarābādī

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۱۳/۱
آغاز: بسمله و به نستعین الحمد لله الذی مقال الرجال وجیزة من ذکر نعمائه؛ **انجام:** اقول فی رجال کبیر المیرزا لم یطلق تلک الاشیاء علی اکثر من واحد ... الا ابی.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۹۷ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاهی، جلد: مقوایی روکش کاغذ چهره‌ای، ۱۶گ (۱-۱۶)، ۲۸ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۱۷۰]

← حاشیة رزاقیة ≻ حاشیة شرح التجرید الجدید

● حاشیة رسالة اشکال علم التفصیلی الازلی / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u r.-i iškāl-i ʻilm-it tafṣīlī-yil azalī

در این رساله مطالب مندرج در رساله اشکال بر علم تفصیلی ازلی به‌صورت «قوله» آمده است و در ذیل آن به شرح این مطالب پرداخته شده است. از مطالعه رساله نام نویسنده به دست نیامد ولی آنچه روشن شد قدرت و کمال نویسنده در فلسفه و بخصوص در الهیات است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۹۰/۱۵
آغاز: بسمله، قوله ایده الله وجوه من الاشکال امثال؛ **انجام:** فانقلبت العشرة الکامله عشرة مبشرة و الحمدلله اولاً ... و لعنة الله علی اعدائهم ماتعاقب الصباح و المساء.
بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۸ص (۲۵۴-۲۷۱)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹ - ۴۰۹]

● حاشیه رساله بداء / کلام و اعتقادات / فارسی

hāšīye-ye r.-ye badā’

گیلانی، محمد شفیع بن فرج، ق۱۲ قمری

gīlānī, mohammad šafī‘-e-bn-e faraj (- 18c)

وابسته به: بداء = رساله؛ بداء گیلانی، محمد شفیع بن فرج (-۱۲)
حاشیه‌ای است بر رساله بداء از خود محشی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۸/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود ۱۱۰۲ق؛ هامش [مختصر ف: - ۲۷۹]

● **حاشية رسالة التوحيد** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u r.-it tawḥīd
وابسته به: شرح کلمة التوحيد = تحقيق كلمة التوحيد = التهليلية؛ استرآبادی ، شمس الدین محمد (قرن ۱۰)
تعلیقه‌ای با عناوین «قوله» بر رساله تهلیلیه شمس الدین استرآبادی.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۵/۳
آغاز: قوله: من الامور العامة ای الشاملة لجميع الموجودات كالوجود ای الموجود؛ **انجام:** و ان وجدوا ما فيه من اخلل فاصلحوا فان الله لایضیع اجر المحسنين و المصلحين
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۹۰ر-۹۸ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [مؤید: ۲ - ۵۶]

● **حاشية (رساله) حجية خبر الواحد و انواع الخبر** / اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-u (r.) hujjīyat-i xabar-il wāhid wa anwā'-il xabar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۶۶
آغاز: بسمله، الحمد لواهب العطايا و المنن؛ **انجام:** ان المستند من مشكلات الفن ... عجل فرج القائم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ضمیمه ۲۶۲۶۲؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۱۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [رایانه]

● **حاشیه رساله حساب** / ریاضیات / فارسی
hāšīye-ye r.-ye hesāb
وابسته به: حساب = رساله در علم حساب = زبدة الحساب = میزان الحساب؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)
حاشیه بر فصل ۷ مقاله یکم از رساله حساب قوشچی (در استخراج جذر) است. نویسنده این حاشیه برای تحقیق و توضیح اعمال جذر چهار مقدمه تمهید می‌کند. این حاشیه نیز گویا از ابوالقاسم یزدی نویسنده متمم رساله حساب است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۴/۴
آغاز: بدانکه تجذیر عبارتست از تحصیل عددی که از ضرب آن عدد در خودش عددی دیگر حاصل شود ... و قبل از شروع در بیان مقصود ناچار است از تمهید مقدماتی
خط: نسخ، کا: سید محمد بدیع بن سید مصطفی موسوی ادب امامی اصفهانی، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: تیماج قرمز، ۴ص (۵۹-۶۲)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۹ - ۴۲۴]

● **حاشية الرسالة الرضاعية** / فقه / عربی
ḥāšīyat-ur r.-ir riḍā'īya

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری
bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861 - 1915)
وابسته به: الرضاعية؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱)
حاشیه‌ای است بر رساله رضاعیه شیخ مرتضی انصاری.
[دنا ۱۹۶/۴؛ معجم المؤلفين ۹۲/۹؛ الذريعة ۹۰/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۵/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمين ... قال (ره) قوله عليه السلام فيما رواه الفريقان يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب؛ **انجام:** لكونها فى ابوة الفحل و ابوة المرضعة لا فى ابوة والد المرتضع و تفكيك المقامين ممكن فتأمل
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۷گ (۱۲۸-۱۶۴)، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳۱ - ۲۴۹]

● **حاشية الرسالة الشمسية** / منطق / عربی
ḥāšīyat-ur r.-iš šamsīyya

کلان سمرقندی، نجم الدین بن ابراهیم، ق ۱۰ قمری
kalān-e samarqandī, najm-od-dīn ebn-e ebrāhīm (- 16c)
وابسته به: الشمسية فى القواعد المنطقية = الرسالة الشمسية؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)
وی از دوانی نقل می‌کند و نیز می‌گوید: «قال المحشين اعنى مولانا كمال الدين محمود بخاری» و نیز می‌گوید: «نقل عن الاستاد المعظم و الصدر المكرم مولانا حاجى التبريزى» (شاید مقصود حاج محمود تبریزی است).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۵-طباطبائی
آغاز: بسمله الحمد لله الذى جعل المصنف ناطقا بقوله و رتبته ... و بعد فهذه موهومات الفها ملازم زاوية بيت الاحزان نجم الدين بن ابراهيم المدعو بملا كلان ... عقلها على قول المصنف ... الذى نطق به انفا؛ **انجام:** والخاتمه اسم فاعل من الختم. الاولى ان يقال و مختوم به فالخاتمه بالمجاز و تائها كتائ المقدمه فى لااحتمالات فى المقدمه و لنختم الكلام بالخاتمه
خط: نستعلیق، کا: رستم بن احمد بخاری، تا: ۹۴۸ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۸۷-۹۰)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۵۴۶]

● **حاشية الرسالة الشمسية** / منطق / عربی
ḥāšīyat-ur r.-iš šamsīyya
وابسته به: الشمسية فى القواعد المنطقية = الرسالة الشمسية؛ کاتبی

قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۵/۴-عکسی

آغاز: الغنی المقصود بالذات؛ **انجام:** و هو فی القضیتین المذکورتین مفهوم الحیوان و اقتران لفظی الکل و البعض به لایغیر ما هو الموضوع بالذات بل یتبین ان الحکم علیه فی عمومة تارة و فی خصوصة اخری و الحمدلله اولاً و آخر. تمت الحاشیة الشمسیة.

متن «الشمسیة» کاتبی، حاشیه ناشناخته، در انجامه آمده است: «تمت الحاشیة الشمسیة»؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۸ص (۲۶۹-۲۹۶) [عکسی ف: ۱ - ۱۴۰]

● حاشية الرسالة الشمسية / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-ur r.-iš šamsīyya

وابسته به: الشمسیة فی اصول الحسابیة = شمسیة الحساب؛ نظام الاعرج، حسن بن محمد (-۷۲۸ق)

مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

بر کتاب با نشان «م، س»؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد بن نصار، تا: ۱۰۴۵ق، جا: اصفهان [نشریه: ۷ - ۵۵۹]

● حاشية الرسالة الصومية / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur r.-iṣ ṣawmīyya

کاشف الغطاء، موسی بن جعفر، - ۱۲۴۳ قمری

kāšef-ol-qetā', mūsā ben ja'far (- 1828)

وابسته به: الصومیة = رسالة فی الصوم؛ کاشف الغطاء، جعفر بن خضر (۱۱۵۴-۱۲۲۸)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۷۶/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ هامش [مختصر ف: ۲۷۹]

● حاشية الرسالة العمل بالربع المجيب / هیئت / عربی

ḥāšīyat-ur r.-il 'amal bi-r-rub'-il mujīb

وابسته به: الربع المجیب = الفتحیة فی الاعمال الجیبیة = العمل بالربع المجیب (رسالة فی)؛ سبط ماردینی، محمد بن محمد (۸۲۶-۹۰۷)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر رساله «الربع المجیب» محمد بن بدر الدین ماردینی که در یک مقدمه و بیست باب می‌باشد، مشتمل بر حل مشکلات رساله تا فهم آن برای مراجعه‌کنندگان میسور گردد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۳۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فان الشیخ الامام العلامة ... وضع رسالة فی العمل بالربع المجیب؛ **انجام:** فلا خیر فی من کان بالوقت جاهلا ولم یک ذا علم بما یتعبد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تملک: علی بن احمد شامی به تاریخ ۹۰۵ق (ولی این تملک جعل و نونویس است)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۴ - ۳۸۲]

● حاشية الرسالة العمل بالربع المجيب / هیئت / عربی

ḥāšīyat-ur r.-il 'amal bi-r-rub'-il mujīb

وابسته به: الربع المجیب = الفتحیة فی الاعمال الجیبیة = العمل بالربع المجیب (رسالة فی)؛ سبط ماردینی، محمد بن محمد (۸۲۶-۹۰۷)

حاشیه متوسطی است بر «رسالة فی العمل بالربع المجیب» از «سبط ماردینی»

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۶۳/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فإن الشی الإمام بدر الدین الماردینی تغمده الله برحمته و أسکنه فسیح جنته رسالة فی العمل بالربع المجیب؛ **انجام:** فلا خیر فی من کان للوقت جاهلاً ×× و لم یک علم بما یتعبداً

خط: نسخ، کا: مصطفی ربیع، تا: ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۶۹-۷۰)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۶ - ۴۳۳]

● حاشیه رساله عملیه حاج اشرفی / فقه / فارسی

hāšīye-ye r.-ye 'amalīye-ye hāj ašrafī

یزدی، محمدکاظم بن عبدالعظیم،۱۲۴۷؟-۱۳۳۸؟قمری

yazdī, mohammad kāzem ebn-e 'abd-ol-'azīm (1832 - 1920)

حاشیه فتوایی است بر رساله عملیه حاجی اشرفی (- ۱۳۱۵ق) است. رساله عملیه چاپی است و این حواشی از اول تا باب ترتیب وضو در حاشیه آن تحریر شده است.

بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۳۲۳

بی‌کا، بی‌تا [ف: - ۲۲۸]

● حاشیه رساله عملیه مامقانی / فقه / فارسی

hāšīye-ye r.-ye 'amalīye-ye māmaqānī

ایروانی، علی، ق۱۳ قمری

īravānī, 'alī (- 19c)

متن رساله مطبوع و حواشی ایروانی با لفظ «ع مدظله العالی» به خط یکی از علما با شنگرف بر هامش آن درج شده است.

۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۰۵

خط: چاپی، بی‌کا، بی‌تا؛ شامل رساله مامقانی است که چاپی می‌باشد و در هامش آن حواشی ایروانی به خط یکی از علما درج شده، و در اولش تأیید ایروانی به خط خودش بدین عبارت موجود

است: «عمل به این رساله به ضمیمه آنچه از حواشی الحاق بآن شده باکی نیست انشاالله العبد علی الایروانی؛ مهر: «علی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: - ۳۸۲]

۲. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۰۶

خط: چاپی، بی‌کا، بی‌تا، حواشی تحریری؛ اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: - ۳۸۲]

● **حاشیة الرسالة فی الاستعارة** / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-ur r. fi-l isti'āra

حاشیه مختصری است بر «رساله فی الاستعارة»، گویا از کاتب نسخه باشد که درپایان آورده است: «لمحرره العبد الفقیر موسی بن علی».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳/۱۲۷-۵۰۷/۲

آغاز: بسمله، قال المصنف ان کان المستعار اسم جنس ای اسما غیر مشتق فالاستعارة اصلیة. اسم الجنس فی عرف النحاة ما یساوق النکرة قال المحشی المساوقة اعم من المساواة؛ **انجام:** المراد بنحو حاتم الاعلام المشتقة المشتهرة بالاوصاف وفیه اذ العلمیة ینافی الاشتقاق والوصفیة فافهم.

خط: نستعلیق، کا: موسی بن علی بن شعبان بن موسی بن علی، تا: ۱۰۵۷ق؛ مهر گردی با کتیبه وقف به تاریخ ۱۱۰۹؛ محشی با نشان با حواشی «منه»؛ تاریخ وقف: ۱۱۰۹؛ ۲گ، ۱۹ سطر [ف: ۳-۱۳۸۲]

● **حاشیة رسالة فی اصول الفقه** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u r.-in fī usūl-il fiqh

نوری، محمد حسین بن یحیی، ق۱۲ قمری

nūrī, mohammad hoseyn ebn-e yahyā (- 18c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۴۷/۴

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۲۹ق [ف: ۵ - ۲۶۷]

● **حاشیة رسالة فی اصول الفقه** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u r.-in fī usūl-il fiqh

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۴۷/۲

خط: نستعلیق، کا: ملا محمد حسین نوری، تا: ۱۱۲۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: ۵ - ۲۶۷]

● **حاشیة رسالة فی الاصوات و الحروف** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u r.-in fi-l aṣwāt wa-l ḥurūf

این رساله در فهرست با همین نام آمده ولی سرآغاز آن شباهت تام به «حاشیة حاشیة الباغنوی علی شرح المختصر الاصول» از آقا جمال خوانساری دارد.

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵۱/۲ فیاض

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلاة علی خیر خلقه محمد واله الطاهرین فی الحاشیه انما قیل بظاهر الخ

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «منه دام ظله»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۸ سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۱۶۰]

● **حاشیة رسالة فی تمام المشترک** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u r.-in fī tamām-il muštarak

جنید، احمد

jonayd, ahmad

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۲۴/۷

شرح متنی است، همان شماره ۲۲۶۱/۵ که «حاشیة حاشیة الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقیة = حاشیة الجندی» است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۹ق؛ ۴گ (۲۶پ-۲۸پ) [ف: ۶ - ۱۲۲]

● **حاشیة الرسالة فی الجذر** / حساب / فارسی و عربی

ḥāšīyat-ur r. fi-l jaḏr

نوری، ابی العزیز

nūrī, ab-el-'azīz

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف تیماج تریاکی، ۹ص (۱۲۹-۱۳۷)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱ - ۳۲]

● **حاشیة رسالة فی الکلام** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u r.-in fi-l kalām

حاشیه بر کتابی. در برگ اول آمده: حاشیه آقا جمال.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹

آغاز: برگ ۶: بل انه لایحکم، لما کان هذا اصل اصیلا من اصول الاسلام و قد کثر التشاجر ... قال المعتزلة انه کما ان فی المحسوسات اشیاء ملائمة للحس کذلک فی المعقولات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه دام ظله»، مصحح؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۴۶]

● **حاشیة رسالة فی الکلام** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u r.-in fi-l kalām

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۹

آغاز: المهی المشارک له فی ذلک و موضوعه اعنی ما یکون مسلما

فیه. برگ دوم چنین دارد: قال رحمه الله.الحمد لله المنقذ الخ_ اقول الحمد الثناء علی الجمیل من نعمة و غیرها من العلم و الحسب و الشجاعه؛ **انجام:** فالمرجوا من اخواننا الصالحین المطلعین علی هذه الکلمات ان یصلحوا ما اطلعوا علیه من خلل و نقصان و خطاء و نسیان متراحمین علینا عقیب صلواتهم و وقت خلواتهم و الحمد لله رب العالمین و الصلوه علی نبیه محمد و آله اجمعین.

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین داود استرآبادی، تا: چهارشنبه آخر روز عاشورا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف پارچه مشکی، ۱۵۵گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۴/۵سم [ف: ۴ - ۱۳۱۵]

← حاشیة رسالة القضاء و القدر ⟵ القضاء و القدر

● حاشیة رسالة القضاء و القدر / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u r.-il qaḍā’ wa-l qadar

نوری، علی بن جمشید، - ۱۲۴۶ قمری

nūrī, ‘alī ebn-e jamšīd (- 1831)

وابسته به: القضاء و القدر فی افعال البشر؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر رساله قضا و قدر ملاصدرا که یکی از شاگردان ملا علی نوری نگاشته و در ضمن از عبارت «قال الاستاذ» و «هکذا قال الاستاذ» سود جسته است. در فهرست موجود در برگ نخست نیز نام رساله «تقریرات الحکیم النوری دام ظله المتعلقة برسالة الصدریة ره فی القضا و القدر» آمده است.

[کتابشناسی جامع ملا صدرا ۲۷۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۷/۶

آغاز: قوله طاب ثراه فی رسالة القضا و القدر اتباع المعلم الاول ای ... المعلم الاول لان مذهبة هو المذهب المختار؛ **انجام:** قوله مطلق ای عن قید البدل قوله مصفدین ای معتدین قوله متصرفا ... قوله بالعروة الوثقی و هی مقام الولوية.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه دیگری از رساله قضا و قدر ملا صدرا با حواشی ملا علی نوری و ملا اسماعیل اصفهانی در کتابخانه تنکابن مازندران موجود می‌باشد؛ محشی، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۷گ (۱۹۱ر-۲۰۷پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۵ - ۳۶۱]

● حاشیة رسالة القطع و الظن / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u r.-il qaṭ‘ wa-ẓ ẓann

حسینی، موسی بن فضل الله، ق۱۳ قمری

hoseynī, mūsā ebn-e fazl-ol-lāh (- 19c)

قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۴۴/۵

آغاز: (قوله) المکلف ... المراد من المکلف من یصلح لان یحکم علیه بحکم شرعی

خط: شکسته نستعلیق، کا: همدانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۱۵گ (۵۶ر-۷۰ر)، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: - ۴۶]

● حاشیة رسالة الکر / فقه / عربی

ḥāšīyat-u r.-il kurr

حاشیه‌ای است بر «رسالة فی الکر و مقداره» وحید بهبهانی. محشی از رساله‌ای که در استصحاب نگاشته نام می‌برد و می گوید: «وقد کشفنا الحجاب عن هذه المسألة فی رسالتنا فی الاستصحاب». محشی از استادش با عنوان «شیخنا قده» نقل می‌کند و از شرح شرایع خود نیز نام می‌برد و این حاشیه به‌صورت «قوله، قوله» است. احتمال می‌رود این رساله از محمد هادی بن محمد امین طهرانی باشد.

[الذریعة ۲۸۷/۱۷]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۲۲-۳۹/۱۰۲

آغاز: معاملة الطاهر ومنها الحکم بارتفاع النجاسة عما ازیلت نجاسته به فالثوب المتجنس الذی غسل بالماء المستصحب الطهارة؛

انجام: و لا یترتب علیه شیء مما توهمه ذلک الفاضل وغیره فمن تاخر عن ثانی الشهیدین قدس الله اسرارهم فهذه کلها مفاسد الزلات عصمنا الله منها (ص).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ متن خط خوردگی دارد؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه‌ای، ۵۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۷۷]

● حاشیة رسالة الکرمانی فی شرح عبارة من القانون / طب / عربی

ḥāšīyat-u r.-il kirmānī fī š.-i ‘ibārat-in min-al qānūn

محمد ولی بن محمد جعفر، ق۱۳ قمری

mohammad valī ebn-e mohammad ja‘far (- 19c)

میرزا زین العابدین طبیب کرمانی از حاج کریم خان کرمانی می‌پرسد که مراد از عبارت شیخ الرئیس ابن سینا در قانون «فی النبض طبیعة موسیقاریة موجودة» چیست، کرمانی در پاسخ او چیزی نگاشته که مؤلف ما آن را درست ندانسته و ضمن شرح رساله وی او را رد کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۹۸/۲

آغاز: الحمد مبدع البدائع الخفیة و الجلیة و منشیء الطبائع الدنية و العلية و الصلاة علی الانبساط الأول من قلب الامکان؛ **انجام:** الحمد لله مبدع البدائع الخفیة و الجلیة و منشیء الطبائع الدنیة و العلیة و الصلاة علی الانبساط الأول من قلب الامکان.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۴۳گ (۶۲پ-۱۰۴ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴ – ۸۸]

● **حاشیه رساله منامیه** / عرفان و تصوف / فارسی

hāšīye-ye r.-ye manāmīye

مجدالاشراف، محمد بن ابوالقاسم، ۱۲۴۶؟ – ۱۳۳۱ ؟ قمری

majd-ol-ašrāf, mohammad ebn-e ab-ol-qāsem (1831 - 1913)

وابسته به: منامیه (رساله)؛ میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی (۱۲۱۲-۱۲۸۶ق)

آن را برای محمد خان سلماسی آذربایجانی ساخته است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۲۷/۴

خط: نستعلیق، کا: موسی طباطبایی اصفهانی ذهبی، تا: جمادی الاول ۱۳۰۵ق؛ مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۴گ (۴۶پ-۵۹پ)، ۱۵سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: - ۲۹۷]

● **حاشیة رسالة میزان الکفتین = دفع شبهة میزان الکفتین** / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u r.-i mīzān-il kaffatayn = daf‘-u šubhat-i mīzān-il kaffatayn

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ – ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

وابسته به: شبهة المیزان؛ محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن (۱۰۱۷-۱۰۹۰)

سخن آقا حسین با فاضل سبزواری درباره ترازو و نسبت تساوی دو کفه آن است با عنوان «من افادات المولی الفاضل السبزواری» با چند عنوان «شک و حل».

آغاز: اذا کان میزان معتدل الکفتین ثم وضع فی احدی الکفتین شیء ثقیل فلا محالة ینخفض تلک الکفة ...

انجام: فی ان یجد العقل اللزوم بین الشیء و ذاتیه بلا واسطة و ان لم یکن ذلک الزوم باعتبار الذاتیة فتثبت و لا تتخبط.

[دنا ۱۹۸/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۷۱

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۱گ (۱۹۱ ر، پ)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶– ۳۴۲]

۲. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۹۹/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب بن ابی طالب حسن حسینی اصفهانی (از یادداشت‌هایش بر می‌آید شاگرد آقا حسین خوانساری باشد)، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۹گ (۱۷۶پ-۱۸۴ر)، ۱۵-۱۹سطر [ف: - ۱۲۲]

● **حاشیة الرسالة الوضعیة** / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-ur r.-il waḍ‘īyya

سمرقندی، علی بن یحیی، – ۸۶۰ قمری

Samarqandī, ‘alī ebn-e yahyā (- 1456)

وابسته به: الرسالة الوضعیة = عضدیة = رسالة فی الوضع؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله، اقول» بر رساله وضعیه قاضی عضدالدین ایجی.

شرح و حواشی:

۱- حاشیة شرح الرسالة الوضعیة؛ ابوالبقاء

۲- حاشیة شرح الرسالة الوضعیة؛ حفناوی، محمد

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶/۱

آغاز: قوله هذه فائدة تشتمل علی مقدمة و تقسیم و خاتمة، أقول المشار الیه بهذه العبارات؛ **انجام:** و لنختم الکلام علی هذا حامدین و مصلین و مستغفرین انه هو الغفور الرحیم.

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل، تا: ۱۰۶۳ق؛ ۵۰گ (۱پ-۵۰ر)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱ – ۵۸]

● **حاشیة الرسالة الوضعیة** / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-ur r.-il waḍ‘īyya

عبداللطیف

‘abd-ol-latīf

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۵۱ ض

بی کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۹ق [د.ث. مجلس]

● **حاشیة الرسالة الوضعیة** / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-ur r.-il waḍ‘īyya

وابسته به: الرسالة الوضعیة = عضدیة = رسالة فی الوضع؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)

حاشیه‌ای است بر رساله وضعیه قاضی عضدالدین ایجی. علاء الدین علی سمرقندی حاشیه‌ای بر رساله وضعیه دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۷۶/۷

آغاز: بسمله. هذه فائدة المشار الیه بهذه اما تلک العبارات المخصوصة نزلت منزلة المحسوس؛ **انجام:** الثانی عشر لایربیک تعاود الالفاظ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۲۰۱پ-۲۱۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۰ - ۹۹]

↩ حاشیه رسائل ⩾ درر الفوائد
↩ حاشیة الرسایل ⩾ حاشیة فرائد الاصول
↩ حاشیة الرسائل ⩾ الاستصحاب

● **حاشیة الرسائل** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ul rasā'il

خوانساری نجفی، موسی بن محمد، - ۱۳۲۲ شمسی

xānsārī najafī, mūsā ben mohammad (- 1943)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل؛ شیخ انصاری انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱)

تقریرات درس مرحوم میرزای نائینی است بر رسائل شیخ انصاری که مؤلف آنها را جمع‌آوری نموده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۰۴

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... هذا ما استفدته ممن انتهت الیه رئاسة الامامیة فی القرن الرابع عشر حجة الاسلام و کهف الانام؛ **انجام:** فاحتمال ترکهما عمدا غیر داخل فی عنوان الباب و الحمد لله اولا و آخرا ...

شانزدهم شوال ۱۳۴۴ق به پایان رسیده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۴ق؛ گاهی بعضی بحث‌ها ناتمام مانده است؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۳۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۷- ۳۲۱]

۲. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۱۳

تا ابتدای بحث استصحاب؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف: ۲۵]

۳. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۴۶/۲

بحث استصحاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ شعبان ۱۳۷۴ق [ف: ۴۶]

● **حاشیة الرسائل** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ul rasā'il

تبریزی، جعفر بن محمد، ۱۲۹۰ - ۱۳۴۶ ؟ قمری

Tabrīzī, ja'far ebn-e mohammad (1873 - 1928)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱)

تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۵۱۴]

● **حاشیة الرسائل** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ul rasā'il

دزدری، ق۱۴ قمری

dozdarī (- 20c)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱)

تعلیقات بر کتاب «فرائد الاصول» مشهور «رسائل» شیخ مرتضی انصاری.

۱. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: حاج میرزا باقر طباطبائی، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۵۱۴]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۴۰

آغاز: قوله المصنف قدس الله نفسه الزکیة: اعلم ان المکلف ... مراده قده من المکلف لیس الذی ینجز؛ **انجام:** لانتعبد بالموافق اصلا لالعدم صدوره من اصله و لالصدوره تقیة

خط: نسخ، کا: عمدة العلماء میرزا محمد حسین بن سید محمد رضا، تا: چهارشنبه (؟)؛ دارای بلاغ؛ جلد: چرم مشکی، ۱۵۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲ - ۴۰]

● **حاشیة الرسائل** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ul rasā'il

گیلانی، محمد رضی بن شیخ علی، ق۱۴ قمری

gīlānī, mohammad razī ebn-e šayx 'alī (- 20c)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱)

تعلیقاتی است بر فرائد الاصول = رسائل شیخ انصاری که محشی از تقریرات درس استادش گرد آورده است. نسخه حاضر مباحث قطع را در بردارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۷۷/۴

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین المنتجبین و اصحابهم الذین بلغوا کمال ... و بعد فیقول الحقیر الفقیر المحتاج الی ربه الغنی ... محمد رضی ابن شیخعلی جیلانی عفی الله عنهما انی؛ **انجام:** و من معلوم ان الموطوئة بالشبهة لا ترث، فتدبر. هذا تمام الکلام فی القطع و الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۸گ (۷۲پ-۱۰۹پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۴ - ۶۰]

● **حاشیة الرسائل** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ul rasā'il

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱)

غیر همانند:

۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: قوله فاعلم ان المکلف الخ، و فی بعض النسخ بالواو و کلاهما صحیحان
حاشیه‌ای استدلالی با عنوان «قوله – قوله»؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ قطعه‌ای از اول حاشیه [دلیل المخطوطات: ۱ – ۲۲۷]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۸۹

آغاز: حمد له. اما بعد فی التعادل و التراجیح اعلم انه یشترط فی الدلیل شروط
گویا از یکی از شاگردان شیخ مرتضی انصاری مؤلف، در تعادل و تراجیح؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: – ۲۶۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۳/۱-۴/۸۳

آغاز: بسمله الحمدلله قدله قدس سره والمراد بالابقاء اقول الحکم بالابقاء ای البقاء حکما لاحقیقة بمعنی ترتیب آثار البقاء علیه فی مقام العمل؛ **انجام:** فلا بدفی کل اثر من آثار کل من العقدین اذا تعلق الغرض باثباته ونفیه من الرجوع الی الاصل الجاری فی نفس ذلک الاثر فلا خط وتأمل.
حاشیه‌ای است به صورت «قوله – اقول» بر بحث استصحاب «فرائد الاصول» شیخ مرتضی انصاری که شارح از مؤلف با دعای «قدس سره» یاد می‌کند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۳۴گ، ۲۰-۲۴ سطر [ف: ۳ – ۱۳۸۱]

۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۱۸/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [ف: – ۳۲۶]

● حاشية الرسائل و الكفاية / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-ul rasā'il wa-l kifāya

میلانی، محمد هادی، ۱۲۷۴ – ۱۳۵۳ شمسی

mīlānī, mohammad hādī (1895 - 1974)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴–۱۲۸۱)؛ کفاية الاصول آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین (۱۲۵۵–۱۳۲۹)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۸/۲

کا: مرحوم آیت الله میرزا فتاح شهیدی تبریزی، بی‌تا؛ مصحح [میراث شهاب: س۸ش۴ – ۶۵]

● حاشية الرقيمة النورية / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ur raqīmat-in nūrīyya

وابسته به: الرقیمة النوریة؛ نوری، علی بن جمشید (–۱۲۴۶)
گویا از یکی شاگردان مؤلف.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲۴/۲

آغاز: بسم الله تعالی قوله سلمه الله ان صراحة الفطر و الفطرة الساذجة الی آخره اقول ان اراد ان الفطرة یحکم بان لفظة الوجود موضوع لرفع العدم؛ **انجام:** قوله ایده الله و سموه بالوجود اقول ان کان مرادهم نفس التسمیة فلا مشاحة فی الاصطلاح ... اذ لا نفهم من الوجود الا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۳۳گ (۳۲–۶۴ر)، ۲۰ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۹ – ۱۴۹۹]

← حاشیه رضوی بر شرح شمسیه ⟵ حاشية تحرير القواعد المنطقية
← حاشية الروضة البهية ⟵ كشف الرموز الخفية فی شرح الروضة البهية
← حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية ⟵ كنز الغابرين

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ – ۱۰۶۴ قمری

soltān-ol-'olamā', hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱–۹۶۵)
حاشیه بسیار مختصر توضیحی مشهوری است با عناوین «قوله – قوله» بر شرح لمعه، و مخصوصاً به بیان اشاره‌های شارح عنایت دارد و آنها را توضیح می‌دهد.
[دنا ۱۹۸/۴]

شرح و حواشی:

۱– حاشية حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ عاملی، علی بن حسن بن زین الدین (–۱۱)
۲– حاشية حاشية خليفه سلطان علی الروضة البهية = جواب اعتراضات سلطان العلماء؛ عاملی، علی بن محمد (۱۰۱۳–۱۱۰۴)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۱۰/۲

آغاز: بسمله نحمدک یا الهی و نصلی علی نبیک الهادی؛ **انجام:** و یکون نقیضه مشروطاً باتمام الصلواة کما قیل بعید عن الانصاف فتأمل.
خط: نستعلیق شکسته، کا: حسین بن صادق، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج آلبالویی، ۳۳گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۸۲۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۲۰

آغاز: قوله لازماً کالأول، الظاهر أنه تمثیل للازم فان المعمول به اذا صار نسیاً منسیاً فی الکلام؛ **انجام:** قوله السوقیة صفة القیمة لا الکلب
خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد حسین ارانی کاشانی، تا: دهه ۳ ذیقعده ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۱۵ سطر، اندازه:

۱۱×۱۸سم [ف: ۲۵ - ۷۶]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۹۶

آغاز: بسمله، قوله لان ماکا الاول الظاهرانه تمثیل اللازم فان المفعول به اذا صار نسیاً منسیاً فی الکلام و صار الغرض اتصاف الفاعل بنفس الفعل؛ **انجام:** قوله السوقیه صفه لاالکلب الحمدلله الذی هدانا الصراط المستقیم و ارشدنا الی متابعه رسول الکریم ...

خط: نسخ، کا: محمد سیستانی، تا: ۱۲۶۲ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ، ۲۲ سطر (۹×۱۶-۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۸ [ف: ۱۴ - ۳۰۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۹۷/۱

آغاز: الحمد لله الذی دل علیه اصول سلطانه و طهر فی الاشیاء کلها فروع سبحانه و ... لما رایت ماکتبه رئیس الفضلاء و المدققین اعنی سلطان العلماء و المحققین علی شرح المعه لعدم تدوینه متصرفا و علی غیره من الحواشی مشتبها فاردت ان ادونه و اجمعه ... قوله و هو کل ما سواه یعنی کل موجود سوی الله؛ **انجام:** فیکون المراد لا تعقل جنایه مترتبه فی الخطا عتق رقبه او صیام شهرین او اطعام ستین مسکینا.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن میر معصوم بن حسینی اشکوری کیارشی، تا: جمعه ۳ ذیقعده ۱۲۸۴ق، جا: قزوین مدرسه حاج ملا صالح؛ تدوین [شده توسط] محمود بن میرزا ابوالقاسم خوئی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲/۳۳ - ۱۹۱]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۸۶/۴

آغاز: قوله للعجب، فی الصحاح عجب الأمر یتعجب منه و کذلک العجاب؛ **انجام:** أی یحکم علیه بأنه تأکل من غیر تعرض لحکم الناکل مع أنه ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم قرمز، ۲۶گ (۹۵پ-۱۲۰پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱ - ۲۵۵]

۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۰۳/۴

آغاز: کتاب الطهارة قوله: و الاسم ای اسم المصدر، قوله لازماً الظاهر انه تمثیل اللازم فان المفعول به اذا صار نسیاً منسیاً فی الکلام و صار الغرض اظهار اتصاف..؛ **انجام:** ... قوله: صحته، ای الاول، قوله: فلا یقع، ای فلا یردان الصیغه المعلقة ایضا یفید مثل ما افاده.

از اول تا کتاب الوکالة؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۴۰۸پ-۴۳۱ر)، ۳۱ سطر (۱۳/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۲ - ۱۲۴]

۷. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۲۱۱/۱

از اول کتاب تا آخر کتاب متاجر؛ خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: - ۱۰۷]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

Šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه کوتاهی بر «شرح لمعه» شهید ثانی است از طهارت تا بیع.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۵/۴-۳۰/۱۸۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم وکتب رحمه الله علی کتاب شرح اللمعة فی الاستحاضة عند قول المصنف ره او بعد النفاس قوله او یصادف ایام العادة عطف علی المنفی وداخل تحت النفی؛ **انجام:** فی انه مع صحة القبض بدون الامرین هل یزول الضمان ایضا ویحتاج الی امر جدید تأمل انتهی کلامه اعلی الله مقامه تم

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: خلف بن یوسف نجفی، تا: سه‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۱۰۳ق؛ با علامت بلاغ درحاشیه؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۸۴]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

مرعشی، ابراهیم بن حسین، - ۱۰۹۸ قمری

mar‘ašī, ebrāhīm ebn-e hoseyn (- 1687)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة؛ الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه‌ای تحقیقی است که مباحث مهم و قابل بحث را دربر می‌گیرد. از اول کتاب تا احکام تیمم و مقداری از احکام روزه و مسائلی از نکاح و طلاق را تألیف کرده و همه کتاب «الروضة» را شامل می‌شود.

آغاز: بسمله. ان ابهی لمعة تلمع من ثواقب البیان و احلی ثمرة تجنی من دوحات روض الجنان حمد خالق غرقت حیتان الانس فی بحار بیان کماله ... فهذه حواش مستعجلة علی اللمعة الدمشقیة وشرحها للشیخین العلمین الفاضلین الشهیدین ... قوله بناء علی ثبوت الحقایق الشرعیه هذا الانتباء فما ذکره المص رحمه الله فی شرح الارشاد و تبعه الشارح المحقق فی روض الجنان

[دنا ۱۹۸/۴]

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیکون المراد ان الغرض المص من الصلوة علی الطفل

کتاب طهارة و صلوة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۳۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۷/۵سم [ف: - ۸۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۶۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حکمه بالعفو فی الثانی دون الاول لعدم العلاقة

ضيعف جداً فتأمل
خط: نستعليق، کا: محمد صادق حسینی معروف به خلیفه، تا: یک‌شنبه ۲۵ شعبان ۱۱۲۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۲پ–۱۳۸ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۸ – ۲۸۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۰۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و یتمیم آه قال فی المعتبر ... ..بدلاعن اثنین فتامل.
خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن رضی الدین محمد هروی، تا: دهه نخستین رمضان ۱۱۲۷ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۶گ (۹۶–۳۳۱)، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۳ – ۳۰۸۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۶۲/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول لابعد فی الاقتصار علی بدل الغسل مع تغایر الکیفیه لان جمیع اجزاء الصغری داخلة فی الکبری.
تنها یک مجلد است از آغاز تا آخر بحث تعمیم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷۶ص (۲۸۶–۳۶۱)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۰–۱۱۸۸]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۵۹–۶/۴۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** لو لم یکن المعتبر نیة البدلیة المطلقة إذ معه یجوز أن یجعل شیئاً واحداً بدلاً عن اثنین فتأمل تمت
طهارت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ – ۱۳۸۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۴۲
خط: نسخ، کا: میر محمد هاشم بن میر ابو طالب هندویل، تا: جمعه ۲۸ ربیع الاول ۱۲۷۹ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۵ – ۹۳]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية = حاشية شرح اللمعة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya = ḥāšīyat-u š.-il lum'a

تونی، احمد بن محمد، ق۱۱ قمری
tūnī, ahmad ebn-e mohammad (- 17c)

وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱–۹۶۵)
تاریخ تألیف: ۱۰۹۷ق
حاشیه استدلالی متوسطی با عنوان «قوله قوله» بر روضة البهیه شهید ثانی است که ظاهراً مأثور خامه محشی تا خیار الحیوان بیش نیست.
آغاز: بسمله، الحمد لله وحده ... اما بعد فهذه تعلیقات اتفقت منی علی الروضة البهیه.. قال الشارح الحمدلله ...
[الذریعة ۹۱/۶؛ کشف الحجب ۱۷۶؛ فوائد الرضویه قمی: ۲۸؛ امل الآمل ۲۳/۲؛ تعلیقة امل الآمل، افندی ۹۸]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۳۴
آغاز: صحیحة فی بعضها النزح مطلق و فی بعضها خمس دلاء فالعمل بها ارجح فماعد الخزیر فان الاظهر فیه نزح الجمیع لروایات سنان الواردة فی الثور ونحوه او الحاقه بما لانص فیه؛ **انجام:** ان علة صحة ما لا یملکه المسلم من الکافر اقرار الشارع له علی دینه الذی من جملته جواز بیع الخمر والخنریر لابد من ان یقید بایع مالا یملکه المسلم بالذمی لان الحربی لایقر علی شیء من دینه فلا یحل اخذ ثمن الخمر والخزیر منه.
از کتاب طهارت تا دین؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی موسوی، تا: ۱۰۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ حاشیه با امضاء «منه»، از موقوفات حاج محمد رمضانی است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ – ۶۹۳]

۲. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۷ – ۵۱۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۹۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا الحکم مشهور بین الاصحاب ... ابن ادریس القضاء و قال ابن الجنید من فاتته و لحق الخطبتین
کتاب طهارات و بخشی از کتاب صلوة است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور سرمه‌ای، ۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۵۷۸
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: میشن عنابی، ۲۱۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۲]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۴۸
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف. از آغاز کتاب الطهارة تا بحث خیار التدلیس از کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین ... الرضوی» (مربع)؛ ۴۴۷ص [عکسی ف: ۷ – ۱۴۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۶۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد تقدم این کراهة امامة الاجذم و الابرص فلاوجه لاعاد تها تم کتاب الصلوة و یتلوه کتاب الزکوة و الحمدلله رب العالمین.
از آغاز تا پایان کتاب الصلوة؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از مولی عبدالله با نشان «ع ب اخ المؤلف»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۳ص (۱–۱۱۳)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۱۱۸۷]

۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۴۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما لا یملکه المسلم بالذمی لان الحربی لایقر علی شیء من دینه فلا یحل اخذ ثمن الخمر و الخنزیر منه.
از آغاز تا آخر کتاب دین؛ خط: نسخ، کا: حسین بن ملا نصرالله،

تا: ۱۲۶۳ق؛ واقف: علیمردان خان تیموری نصرت الملک، ۱۳۰۳، وقف طلاب مدرسه خیرات‌خان؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۵گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶۵]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۵۷

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۸]

۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۹/۳-۶۰۳۶

خط: نسخ، کا: هاشم هاشمی موسوی، بی‌تا؛ محشی با نشان «ع ل»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۲۶گ، ۲۲ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: - ۱۰۷]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

شریف کاشانی، فضل الله بن محمد، ق۱۱ قمری

šarīf kāšānī, fazl-ol-lāh ebn-e mohammad (- 17c)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله» که این نسخه فقط تا اوایل کتاب طهارت را دارد. محشی، صاحب چندین تألیف است و حاشیه شرح دیوان حضرت امیر را در سال ۱۱۰۹ق نگاشته است. فیض کاشانی، دایی مادر اوست.

[طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۲هـ ص ۵۸۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۲۸/۵

آغاز: الحمدلله الذی کرمنا بدین النبی الامین ... و بعد، فیقول اقل الخلایق ... هذا ما علقته علی الکتاب الموسوم؛ **انجام:** اذ دلیل الدوران ضعیف کما حقق فی الاصول

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ محشی به خط مؤلف و با نشان «منه»، مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۲۹گ (۸۳-۱۱۱)، ۲۲ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۴ - ۳۳۳]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

عاملی، علی بن حسن بن زین الدین، ق۱۱ قمری

‘āmelī, ‘alī ebn-e hasan ebn-e zayn-od-dīn (- 17c)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۱/۱

آغاز کتاب جهاد تا پایان دیات؛ خط: نسخ، کا: جابر بن کاظم کربادی، تا: ۱۰۹۸ق؛ محشی با نشان «منه مد ظله، لمحرره»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۹گ (۱پ-۲۸۹)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: - ۲۳۳]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۸۴

آغاز: و اقیم هو مقامه؛ **انجام:** نضم الثمانیة الی الاثنین حتی یصیر اللازم

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۳۵۵گ، ۲۰ سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۵ - ۱۷۱۰]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

فندرسکی استرآبادی، ابوطالب بن میرزا بیگ، - ۱۱۰۰ قمری

fendereskī estarābādī, abū-tāleb ebn-e mīrzā beyg (- 1689)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

ابوطالب بن میرزا بیک موسوی فندرسکی گویا نواده میرفندرسکی (الذریعه ۶:۹۱) بر روضه البهیه یا شرح لمعه این حاشیه را نوشته است و آن در نسخه ما دیباچه است و پاره‌ای از طهارة.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۴/۱

آغاز: بسمله. الله احمد اذالیه یرجع کل جمیل و کمال و ایاه اشکر اذعنه یفیض کل عطاء و نوال ... فیقول ... ابوطالب بن میرزا بیک الموسوی الفندرسکی انی لما وجدت ... الروضة البهیة لشارح کتاب الملة و الدین ... زین الملة و الحق و الدین ... کدرج اللؤلؤ من طرائف اللطائف الفاخرة ... لکنه لایطلع علی مقاصده من العلماء الا واحد بعد واحد ... فاحببت ان ارقم فیها رقیمة ترفع ستائره و توضح سرائره ... فشرعت فیها سائلا من (الله) عزوجل ان ... یجعلها ذریعة الی الفوز بالمعارف لمن هو به صالح سیما ولدی شرفخان محمد و محمد ابی صالح؛ **انجام:** لانهما ای الراس و الرقبة فیه ای فی الغسل واحد لعدم انفکاک غسل کل منهما عن غسل الآخر فی الاغلب و لا ترتیب فی نفس اعضاء الغسل بان یعین فی الجانب الایمن مثلا.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۲گ (۱پ-۷۲پ) [ف: ۵-۱۸۶۳]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

موسوی حسینی، فخرالدین محمد، ق۱۱ قمری

mūsavī hoseynī, faxr-od-dīn mohammad (- 17c)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین

الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
حاشیه‌ای است استدلالی با عنوان «قوله، قوله» بر شرح لمعه شهید دوم و گاهی بر خود لمعه. در این نسخه مقداری از آغاز حاشیه و کتاب طهارت و صلاة و زکاة و عتق و وقف و متاجر و اقرار آمده و در نوشتن نامرتب می‌باشد. گویا این حاشیه همان است که در الذریعة (۹۶/۶) از سید امیر فخرالدین مشهدی خراسانی فرزند امیر معزالدین محمد (-۱۰۹۷ق در مشهد) دانسته و می‌گوید مقدار هزار بیت از آن تدوین شده و باقی در حاشیه کتاب باقی مانده است.
آغاز: بسمله. اما بعد حمدالله الکافی لاستبصار الفقیه تهذیب مسالک کتابه الکامل الشافی لانتصار بیان مدارک الجامع النبیه لمعة خطابه الشامل الوافی ... هذه فواید علقتها علی الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة ... قاصداً توضیح مقاصده و تکثیر فوائده بقدر الوسع و الطاقة

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۱۶/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۵۴ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۹۶گ (۱پ-۹۶پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۶ - ۱۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۰۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما لاینقل من البقول خاصة لیس قید المطلق بل انما هو لمطهر و هو لیس بصدد فتدبر.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه دام ظله»، رکابه‌دار؛ دو مهر: «العبد المذنب الراجی محمد علی» (مربع)، «لا اله الا الله الملک المبین عبده محمد علی ۱۲۲۵» (مربع)؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۲۷گ (۱پ-۲۷پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۴ - ۱۲۴]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya
عاملی، علی بن زین الدین، - ۱۱۰۴ قمری
'āmelī, 'alī ebn-e zayn-od-dīn (- 1693)
وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
حاشیه‌ای گزیده بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» اثر شهید ثانی است که با نظر قرار دادن حواشی عموی خویش، علی بن محمد بن حسن بن زین الدین عاملی مشهدی (-۱۱۰۳ یا ۱۱۰۴ق)، که دارای دو حاشیه با نامهای «الزهرات الزویة فی الروضة» و «حاشیه حاشیه خلیفة السلطان علی الروضة البهیة» بوده، همچنین حاشیة ابن الصائغ، نورالدین علی بن عزالدین حسین حسینی موسوی (زنده سال ۹۵۸ق) نگاشته است. از این حاشیه در ضمن آثار «شیخ علی کوچک» نامی به میان نیامده، لیکن بنابر قراین این شرح از «شیخ علی صغیر» می‌باشد که از آن جمله است عبارت برگ «۷۹پ» (نسخه مرعشی ش ۱۲۹۸۶): «کتب شیخی الأجل عمی قدس الله روحه فی حاشیته علی الکتاب ...» و یا عبارت برگ «۱۰۴ر»: «أورد علیه جدی الشیخ محمد طاب ثراه» و ... . (سید محمود مرعشی)
آغاز: بسمه ل، الحمد لله رب العالمین ... قوله الباء للملابسة - الخ، لایخفی ان الاعراب تابع للمعانی فالمعربون فی ذکر الاحتمالات فی التراکیب مفصحون
[أعیان الشیعة: ۲۴۶/۸؛ ریاض العلماء: ۹۹/۴؛ طبقات أعلام الشیعة (قرن ۱۲)، ص ۵۳۶-۵۳۷؛ روضات الجنات: ۳۹۲/۴-۳۹۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و کذا لو أفسودا الاعتکاف فی ثالث المندوب أو أفسد ثالث المندوب اللازم منه فساد الجمیع، قوله کتاب الحج.
مشتمل بر مباحث طهارت تا آغاز کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، و با عبارت «بلغ قبالاً أیده تعالی» مقابله شده؛ صورت وقف‌نامه کتاب از علامه محمد باقر مجلسی که نسخه از نماء موقوفه حمام واقع در نقش جهان اصفهان در زمان سلطنت سلیمان خان استنساخ شده و تاریخ آن ماه رجب سال ۱۱۰۸ق است؛ مهر: «اللهم إنی أسئلک الرضا ۱۰۹۹» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳۲ - ۹۴۶]
۲. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۷
آغاز: برابر
کتاب طهارت تا اعتکاف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ به خط مؤلف دانسته شده؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد حسن تبریزی به تاریخ ۱۲۵۶، محمد بن رضی الدین هروی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۱۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۸۹]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية = حاشية شرح اللمعة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya = ḥāšīyat-u š.-il lum'a
حویزی، جعفر بن عبدالله، - ۱۱۱۵ قمری
hovayzī, ja'far ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1704)
وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
حاشیه استدلالی نسبتاً مفصلی است بر شرح لمعه شهید دوم، با رد و ایراد بر گفته‌های بعضی از فقها و گفتگو در آنها، از کتاب طهارت تا تجارت مرتب تحریر شده و بعضی از کتاب‌های دیگر نامرتب است. به نوشته صاحب الذریعه که دو نسخه از این کتاب

را در کتابخانه شریعت اصفهانی و خوانساری دیده‌اند، این حاشیه از طهارت تا تجارت مرتب نوشته شده و پس از آن کتاب الاقرار و دیگر ابواب فقه بصورت پراکنده آمده است

آغاز: بسمله، نحمدك یا الهی و نصلی علی نبیك الهادی و آله الهداة و نستعین بك علی الامور و نستقبل الیك ... قوله من ضمیر الکتاب اعلم ...

[الذریعة ۶/۹۲-۹۳ شماره ۴۸۵؛ دنا ۱۹۹/۴ (۴۹ نسخه)؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۸/۲]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۵۸

آغاز: برابر

مشتمل بر دو قسمت است، قسمت اول مشتمل بر از ابتداء این حاشیه تا قسمتی از احکام قبله است و آخرین سطر آن این است: «مثل ماذکرت فان فی فرضنا مناط ظن الجمیع علامة واحدة بخلاف ذلك الفرض و ایضاً یلزم بطلان صلوة المأموم» و از قرائنی به دست می‌آید که خط خود محشی است و قسمت دوم مشتمل بر حواشی صلواة واجبه تا قسمتی از اوقات صلاة است و این قسمت به خط نستعلیق خوب نوشته شده و به قرینه این که بر بعضی از عبارات آن خط کشیده شده و در حاشیه به خطی غیر از خط کاتب متن (ظاهراً خط محشی است) به جای آن مطالب دیگر تحریر گردیده معلوم می‌شود که این نسخه اولی کتاب می‌باشد و کلمه «منه دام ظله العالی» که در ذیل پاره از حواشی بر این حاشیه است مؤید نسخه اصل بودن آن می‌باشد و آخرین سطر این قسمت این است: «المغرب والعشاء الاخره قبل الشفق من غیر علة فی جماعه وانما»؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، تا: قرنت ۱۱ یا ۱۲؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج، ۴۱ص، ۲۲ و ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۹۵]

۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

کا: محمد صادق بن محمد باقر حسینی سمنانی، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۰۹۸ق، جا: اصفهان؛ از روی نسخه مؤلف [دلیل المخطوطات: ۱-۲۸۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: - ۲۷۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من جعل الملك مشروطا باحد الامرین و الکلام بعد موضع نظر.

مشتمل بر: کتاب الطهارة، کتاب الصلاة، کتاب الزکاة، کتاب الخمس، کتاب الصوم، کتاب الحج، کتاب الجهاد، بحث فی الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر، کتاب الکفارات، کتاب النذر، کتاب القضاء، کتاب الشهادات، کتاب الوقف، کتاب العطایا، کتاب المتاجر، کتاب الاقرار، غصب و لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۶ شعبان ۱۱۰۰ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی به لفظ «منه دام ظله»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۲۳]

۵. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** انما هو بسبب القرینة فیسلمون الظهور و التبادر و یسندونهما الی القرینة و الظاهر ان جواز هذه المسامحة ... (دو کلمه از بین رفته) و الله اعلم بحقایق الامور.

تا کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: عزیز الله، تا: چهارشنبه ۲۷ ذیحجه سال ۳۶ جلوس والا، جا: دکن من مقام غلغله، به حسب فرمایش میر محمد هادی؛ مهر: «خانه زاد پادشاه عالمگیر غازی فدوی فضائلخان ۱۱۰۴» (بیضی)؛ ۱۱۹گ، ۱۹ سطر [ف: - ۴۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ان یقال مرادهم بعدم الجواز عدم الجواز بدون المشاهدة تمت الحاشیة بحمدالله ...

از کتاب الطهارة تا کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، کا: خلیفة بن یوسف نجفی (کذا)، تا: ۹ ربیع الاول ۱۱۱۶ق؛ محشی؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۰ - ۱۳۴]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۰۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نحمدك یا اله العالمین.. قوله و الواجب سبع صلوات الیومیة _ الخ، المراد کون هذه السبع و اجبة فی الجملة

کتاب صلاة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۷ رجب ۱۱۲۲ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۳گ (۱۱۳پ-۲۳۵پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۳۴]

۸. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

آغاز: الحمدلله الذی أظهر فی روضة الاسلام أزهار العلومو المعارف، و أبرز من دوحة الایمان آثار الفتوح و العوارف

بی‌کا، تا: ۲۳ ذیقعده ۱۱۵۳ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۳۲]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۷۹/۲

آغاز: برابر

از آغاز تا اواخر بیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲، در زمان حیات مؤلف؛ محشی با امضاء «منه دام ظله العالی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۵×۱۱) [ف: ۲ - ۳۴۴]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یشتری لؤلؤاً موصوفاً بشرط الایفاء منها الا أن یقال مرادهم بعدم الجواز عدم الجواز بدون المشاهدة ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در حیات مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم قرمز، ۱۷۴گ (۴پ-۱۷۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱ - ۶۴]

۱۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۶۷

از ابتدای کتاب تا آخر مبحث قضاء؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با رمز «منه دام ظله العالی»؛ ۲۰۴گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما حاصله ان دارالسلام ان کان مما فتحها المسلمون کبغداد و البصرة فاقیطها محکوم باسلامه.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از مصنف با نشان «منه ایده الله تعالی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۳۸۸ص، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۷ - ۸۹]
۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۹۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان‌های «منه ره، حاشیه مصنف، مدارک، آقا جم ره، سلطان، ع ل»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۳گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۴۴۳]
۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۳۹
آغاز: برابر؛**انجام:** و فی الروایة دلیل علیه ... علیه السلام انه (ننوشته مانده)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه دام ظله، منه، السید السند قدس سره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۶گ، ۱۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶ - ۴۳۵]
۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۲۷
انجام: در نذر: وصفها الوکالة اذا کان بجعل، والوصیة الیه کذلک لان اصل الوکالة والوصیة
پس بنابر آنچه از روضات نقل گردید نسخه این کتابخانه دارای تمام حاشیه‌ای می‌باشد که از قلم محشی خارج گردیده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه دام ظله» دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۴گ، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۴ - ۲۰۱]
۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۴۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۱۵۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۸سم [ف: ۱- ۱۶۵]
۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ان یقال مرادهم بعدم الجواز عدم الجواز بدون المشاهدة
از طهارت تا پایان متاجر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ محشی به لفظ «منه ره»؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۲]
۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۴۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه لو اشتری متاعاً بعشرة اقفذة من الحنطه ... علی الاعتبار ... ان یکون الارش ...
از کتاب طهارت آغاز و تا بخشی از کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «اق» بر جمله‌ای از حاشیه محمد بن حسن بن زین الدین شهید ثانی (ره) بر روضة البهیة با این آغاز «فی کلام ولد ابن الشارح ظاهر کلام جدی یطعی جواز التکلم به مهموزاً ...»؛ تملک: فتحعلی همراه با مهر «المتوکل علی الله القوی فتحعلی ۱۲۷۲» (مربع) و «فتحعلی» (بیضی) و «خادم شرع نبی فتحعلی ۱۲۸۲» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۱۳۳گ (۱پ-۱۳۳پ)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۵ - ۷۱۲]
۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۶۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیجری فیه ما تقدم و احتمال ترکیب المقصود هنا، بعید و کون المقصود محض المال ابعد من السابق و منها الوکالة، اذا کانت یحمل الوصیة الیه کذلک، فان اصل الوکالة و الوصیة تمت.
از اول حاشیه تا اوایل کتاب شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱۲۰گ (۱پ-۱۲۰ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳۷- ۱۳۳]
۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۳۵
انجام: ان یقال مرادهم بعدم الجواز عدم الجواز بدون المشاهدة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی، در آغاز نسخه تمجید فراوانی از شارح شده؛ مهر: «ظن حسین بالله حسن» (بیضی)؛ تملک: محمد نصیر بن عبداللطیف در جمادی الاول ۱۱۷۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴۱-۱۳۵]
۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما یشتمل علی حرفین متمیزین ولکن لایق ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور [رایانه]
۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۸۰
انجام: قال و المشهور المنع من سلف الجلد مطلقا سواء شوهد او لم یشاهد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ افتادگی: کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ۱۶۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶- ۲۸۸]
۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۴۵-۳۵/۱۲۵
آغاز: واما ما افاده اخرا من انه بذلک یظهر الفرق الخ فبنأ علی ان باء الملابسة هی الباء التی بمعنی مع واصلها باء الصلة والمعیة ... قوله و تعقیبه بالرحیم من قبیل التتمیم یعنی انه لما کان معنی الرحمن؛ **انجام:** قوله خصوصاً فی الحکم المخالف للاصل ویؤیده ما سنذکر من انه فی مقابلة الحیوة و لا حیوة فی المراد قوله بل فی بعض الاخبار دلالة علیه لعل المراد حسنة الحلبی عن ابی عبدالله فی رجل ام قوماً فی العصر فذکر وهو یصلی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی ۸۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۳۸۵]
۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۶۳
آغاز: بدخلت بل هو متعلق بمثبت المقدر و هو حال؛ **انجام:** کافیة فی طلبها و لا یحتاج الی ان یقول.
موجودی علاوه برکتب در نسخه ش ۱۱۶۲۹، حاوی دو کتاب «السلف» و «الاقرار» نیز می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حاج شیخ غلامعلی فائقی، آذر ۱۳۳۲؛ کاغذ: فستقی آهارمهره، جلد: مقوا با روکش پارچه،

۱۵۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۳۶]

۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ گویا این نسخه در اواخر با حاشیه آقا حسین خوانساری مخلوط شده که کاتب آن را بدو نسبت داده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵ - ۸۲]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۰۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یکون نقضه مشروطا باتمام الصلاة کما قیل بعید عن الانصاف فتأمل فیه ...

همه مباحث طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۱]

۲۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من جعل الملک مشروطاً باحد الامرین و الکلام بعد موضع نظر ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر تملک: «الراجی محمد بن محمد حسین»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۰۸گ، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۸۹۰]

۲۸. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۰۸

از اول کتاب طهارة تا آخر بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: قهوه‌ای، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۵۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۹۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ تألیف کتاب در آغاز اشتباها به آقا جمال (خوانساری) نسبت داده شده؛ ۳۰۵ص [عکسی ف: ۲ - ۹۱]

۲۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۷۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من جعل الملک مشروطاً باحد الامرین و الکلام بعد فی موضع نظر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق؛ ۲۸۳ص (۲۶۴-۵۴۶)، ۲۱ سطر [ف: ۲ - ۷۳]

۳۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۹۸

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله الذی اظهر روضة الاسلام ازهار العلوم و المعارف

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن مصطفی الخوئی، تا: ۱۲۰۷ق؛ مهر: «عبده محمد هادی»؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۸گ، ۲۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۲۳۸]

۳۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۸۶/۳

بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ رمضان ۱۲۲۳ق؛ جلد: چرم قرمز، ۶۶گ (۳۰پ-۹۵پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱ - ۲۵۵]

۳۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۳۵

آغاز: برابر

از آغاز تا اول کتاب حج؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق، جا: اصفهان مدرسه شاهزاده‌ها؛ مهر: «عبدالراجی محمد ۱۲۴۷»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱۴ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲ - ۵۱۳]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من جعل الملک مشروطا باحدا الامرین بعد موضوع نظر

تا قدری از باب احیاء موات، شرح عبارت «و اثبات الملک مطلقاً بابا هما» است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۳۳ق؛ محشی از میرزا محمد علی رضوی؛ کاغذ: نباتی فرنگی آهاری، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۶۱]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۴۱-۳۱/۱۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لایقبل شهادة اهل الایمان علی اهل الاسلام سواء کان مؤمناً ام لاولکن ینبغی التقیید بکونه مسلماً.

خط: نسخ، کا: حسین بن ملا محمدسبزواری، تا: شنبه جمادی الثانی۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه رحمه الله» و «جمال رحمه الله»؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۸۵]

۳۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** کاللالی الکبار و النبل ... بان یشاهد ثلثه الالی متقاربة الاوصاف ویشتری لؤلؤاً موصوفا بشرط الایف منها الا ان یق مرادهم بعدم الجواز عدم الجواز بدون المشاهدة

طهارت تا بیع؛ خط: نستعلیق، کا: سید باقر، تا: یک‌شنبه ۸ جمادی الثانی ۱۲۴۷ق، جا: مدرسه خبوشان؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ در اول و آخر نسخه با عنوان «حاشیه آقا جمال» معرفی شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۴]

۳۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من جعل الملک مشروطاً باحد الامرین بعد موضع نظر.تمت.

از اول کتاب تا قدری از احیاء اموات؛ خط: نسخ، کا: محمد کوچک سیستانی، تا: ربیع الثانی۱۲۶۲ق، به دستور ملا آقا بزرگ؛ مهر: «العبد محمد رحیم» (بیضی)، «وقف مدرسه خیرات خان» (چهارگوشه)؛ واقف: علیمردان خان تیموری نصرت الملک، شعبان ۱۳۰۳ق، وقف مدرسه خیرات‌خان؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج زرد، ۱۵۴گ، ۲۲ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: - ۱۵۹]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۵۴

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۷]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۵۳

آغاز: برابر **انجام:** و منها الوکالة اذا کانت یجعل و الوصیة الیه ککف فان اصل الوکالة و الوصیة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه دام ظله»؛ تملک: موسی ابن فضل الله الحسینی با مهر «عبده موسی الحسینی ۱۲۶۳» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۵سم [ف: ۴۱ - ۴۶]

۳۸. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۵۵

آغاز: علی وجه ناقل عن الملک قبل فی التصرف ... بسمله، کتاب التجارة القول فی الاداب اعلم ان اداب التجارة منها واجب و.؛ **انجام:** قوله فی استحقاق الارض اه ای استحقاق العامل ... .قوله مع اصالة بقاء غیر ... فالواجب التمسک بها.

از کتاب تجارت است تا اواخر زکوة، با قوله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۶۵ق؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۰۱گ، ۲۱ - ۲۲ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۸]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۷۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من جعل الملک مشروطا باحد الامرین و الکلام بعد موضع نظر قوله قد فرغ من تسوید هذه الرسالة ...

از ابتدای کتاب الطهارة تا آخر کتاب التجاره به ترتیب و منظم، و حواشی مبحث اقرار و دیگر مباحث، متفرقه و نامرتب است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۱۲گ (۱پ-۱۱۲پ)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۳ - ۹۲]

۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من جعل ملک مشروطاً باحد الامرین والکلام بعد موضع نظر

از ابتداء کتاب طهارت تا قسمتی از حواشی کتاب احیاء موات؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ به اندازه چهار صفحه بین صفحه اول و دوم افتاده؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۹۴؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی مهره زده، جلد: تیماج، ۱۴۹ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۳۹۵]

۴۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و همچنین امثال آن مثل سبحان الله منتهی رضا

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد زمان، تا: ۱۳۰۷ق؛ در پایان نسخه حل مشکلات عبارات لمعه از کتاب الدر المنثور شیخ علی ضمیمه شده؛ کاغذ: ترمه پسته‌ای، جلد: مقوایی، ۱۸۷گ، ۲۱ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳ - ۹۸۷]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** الناسک یقید عدم کونه ملکاً لاحد و تعلن حق الملک ... (جای یک کلمه سفید) جمیع آثاره فلابد من جعل الملک مشروطاً باحد

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد طاهر همدانی، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: سید محمد جواد شفتی با مهر «المکتبة للسید محمد جواد الشفتی بالاصبهان ۱۳۳۰» (بیضی)، محمد حسن رضوی؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۳۰گ، ۲۳ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰ - ۶۳]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** حق المالک یفید جمیع آثاره فلا بد من جعل الملک مشروطا باحد الامرین و الکلام بعد موضع نظر

خط: نسخ، کا: خراسانی، محمد، تا: ۱۳۴۸ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: اسقاطی [رایانه]

۴۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۵/۳

تنها شامل کتاب القضاء؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد،۱۲گ (۹۲ر-۱۰۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱ - ۱۸۱]

۴۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان الملک اذا تحقق تحقق جمیع آثاره الا ان یخرج بدلیل ولادلیل هنا بعد القول بالملک علی خروج آثاره و تعلق حق المناسک یفید عدم کونه ملکاً لاحد و نعلق حق الملک یفید جمیع آثاره فلابد من جعل الملک مشروطاً باحد الامرین و الکلام بعد موضع نظر

از اول کتاب تا احیاء الموات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۲-۶۹۰]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** نعم یرد علی هذا أنه یلزم جواز السلف فی ما صر حوا بعدم الجواز فیه کاللآلی الکبار و النبل المنحوت بأن یشاهد ثلثة لآلی متقاربة الاوصاف و یشتری لؤلؤاً موصوفاً بشرط الایفاء منها الا أن یقال مرادهم بعدم الجواز، عدم الجواز بدون المشاهدة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: کتابخانه شهید شیخ فضل الله نوری (مربع)؛ جلد: تیماج، سرخ، ۱۰۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۵ - ۶]

۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۹۹/۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی لیس بصلوة او (ناقص نوشته شده).

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۳گ (۲۴ر-۵۶پ)، اندازه: ۱۱×۲۵سم [ف: ۸ - ۷۲۸]

۴۸. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۳۹

آغاز: النجاة من الضلالة و ذوی القربی الذی جعل سبحانه مودتهم اجر الرسالة قرن الصلاة علیهم؛ **انجام:** بل لابد من انضمام إن الحاقه بالمراتین قیاس و الولیة المدعاة لثبوت ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۴۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: - ۸۸]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** عدم الجواز بدون المشاهده

از اول طهارت تا اوایل مبحث بیع سلف شرح عبارت «وح فتکفی مشاهدة الحیوان»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: مهدی قدوسی، اسفند ۱۳۱۹؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۰۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۶۲]

۵۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۰۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** یفید جمیع آثاره فلابد من جعل الملک مشروطاً باحد الامرین و الکلام بعد موضع نظر ...
از اول تا قسمت‌هایی از کتاب بیع؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ (۳۴۳پ-۴۰۰ر)، ۳۱ سطر (۱۳/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲ - ۱۲۳]

۵۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
تا کتاب احیاء الموات؛ بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۲۷]

۵۲. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۴۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و تعلق حق المالک یفید جمیع آثاره فلابد من جعل الملک مشروطاً باحد الامر و الکلام بعد موضع نظر قد تمت هذه الحاشیة الشریفه
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: ورثه مجتهد زاده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با نقش «محمد علی»، ۱۳۵گ، ۲۲-۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۵۳. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۲۱۱/۲
آغاز: برابر
از اول تا کتاب لقطه؛ خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: - ۱۰۸]

۵۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۴۹۳/۴
نسخه حاضر از اول تا آخر غسل میت را شامل است، با حواشی از مؤلف به لفظ «منه دام ظله العالی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حسن صدرزاده خوئی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: - ۲۵۵]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة = حاشیة شرح اللمعة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya = ḥāšīyat-u š.-il lum‘a

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری
āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
تاریخ تألیف: ۱۱۰۴ق
از جمله حواشی مفیدی است مشتمل بر مطالب دقیقه فقهی و ادبی و بر تمام کتاب است. آنچه را در هر مورد در بیان و توضیح عبارات مشکله لازم دانسته تحریر کرده است.
آغاز: بسمله. به نستعین. حمدله ... قوله فی الحاشیة ما کان متعلقه عاما ای من الافعال العامة التی لایخلو عنها فعل نحو کاین و حاصل. قوله فیها واجب الحذف کالواقع خیرا اه فان المشهور بینهم ان متعلق الظرف ... واجب الحذف ...
چاپ: مشار عربی، صص۲۷۸-۲۷۹؛ تهران، سنگی، ۱۲۷۲ق، رحلی، تمام کتاب شرح لمعه را بر سر صفحات آن نوشته‌اند

[الذریعة ۹۳/۶؛ دنا ۲۰۱/۴ (۱۵۹ نسخه)؛مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۹/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۳۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** صلی سعیرا کتب مؤلفها ... جمال الدین محمد بن حسین الخوانساری ... فی شهر رمضان ... سنة اربع و مائة بعد الالف ... تسلیما کثیرا (کتاب الطهارة)
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رمضان ۱۱۰۴ق؛ گویا از خود محشی با عنوان «منه مد ظله السامی، منه دام عزه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، ۲۰۰گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۲ - ۲۷۲۸]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ان تق انه جعل الفرض عدم وقوع الایلاء فی هذه الصورة مطلقا الی لابالنسبة علی الوطی الاول و لابالنسبة علی ما بعده ویکون قوله بعد اعتبار تجریده عن الشرط دلیلا علی الثانی و قوله و اختصاص الحلف الخ دلیلا علی الاول فتامل
از طهارت تا ایلاء. با نسخه چاپی تفاوت‌هایی نیز دارد؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «منه» احتمالاً نسخه اصل و به خط مؤلف است؛ مهر: «عبده محمدعلی بن علی ۱۲۸۴» (بیضی)؛ تملک: محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی در ۱۲۹۹ق، محمد باقر بن محمد علی در شوال ۱۳۶۶؛ اهدایی: آیت الله بروجردی؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۲۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱ - ۴۱۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۷عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۵۰۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۶۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد ظهر بما ذکرنا بعض الشواهد علی ترجیح التفسیر الاخیر. فتامل هذا ما اوردنا ... و من سلا عنهم صلی سعیرا و کتب مؤلفها الفقیر ... و سلم تسلیما کثیرا
نسخه حاضر جزء اول و مشتمل بر حواشی کتاب طهارة است؛ خط: نسخ متوسط، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف با نشان «منه ره» پس از وفات وی نوشته شده؛ تملک: محمد قمی به تاریخ ۱۳۰۸، محمد باقر بن محمد تقی ربانی قمی به تاریخ ۱۳۶۲، محمد بن علی خوانساری؛ دو مهر بیضوی کوچک و به تاریخ ۱۲۰۲؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوای با روکش کاغذی نقشدار نارنجی، ۲۱۷گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [رایانه]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۸۲
آغاز: نحمدک یا اله العالمین و نصلی علی رسولک سید المرسلین و آله الطیبین الطاهرین قوله: و الواجب سبع صلوات الیومیة اه؛ المراد کون هذه السبع واجبة فی الجملة؛ **انجام:** علی ما ذکرنا من أن التأویل فی الناسی علی ما نقلنا من المنتهی من عدم الخلاف فیه

و لم أقف ...
کتاب الصلاة؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با وقف‌نامه‌ای به خط خود مؤلف که در آن وی این نسخه را بر عموم شیعه اثنی عشریه وقف نموده به تاریخ رمضان ۱۱۱۳ق؛ تملک: ابوالقاسم بن محمد تقی جرفادقانی در صفر ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، جلد: مشمعی مشکی، ۱۱۲گ، ۲۷ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳۰ - ۱۵۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۴

آغاز: ... معمولة و کان من حقها التاخیر فلا یناسب تقدیمها فوجهه بانه للتنبیه علی افادة الحصر و کانه؛ **انجام:** هذا ما اردنا ایراده فی کتاب الطهارة، طهرنا الله من [دنس ما جنیناه و کتب علینا نقیرا و قطمیرا و وفقنا] فی مستقبل حالنا الاستدراک

کتاب طهارت؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۱۰۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از خود مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه با مقوا، تیماج قهوه‌ای، ۳۸۴گ، ۱۵ سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۸ - ۳۹۴]

۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۰۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۰۸ق؛ محشی با نشان «منه مدظله»؛ تملک: ابن صدرالدین محمد شیرازی؛ ۳۴۶گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۸]

۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۲۷

خط: نسخ، کا: صنع الله حسینی، تا: رجب ۱۱۱۲ق (پایان کتاب الطهارة)، ۲۳ ذیقعده ۱۱۵۳ (برگ ۵۱۵)؛ محشی بعضاً با عناوین «منه سلمه الله»؛ اهدایی: علی نجف آبادی؛ ۶۲۷گ، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳ - ۵۳۹]

۸. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و طهرهم تطهیرا الذین من اخلد فی الجنة و مرسلا و کتب مؤلفها الفقیر الی عفو ربه الباری جمال الدین محمد بن حسین الخوانساری سلم تسلیما کثیرا کثیرا

از اول طهارت تا آخر احکام میت؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد حسین مازندرانی، تا: دوشنبه ۴ ربیع الثانی ۱۱۱۴ق؛ محشی با رمز «منه سلمه الله تعالی»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: - ۸۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۳۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و طهرهم تطهیرا الذین من اخلد الیهم فی الجنة و مرسلاً و سلم تسلیما ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه جمادی الاول ۱۱۱۵ق؛ محشی به لفظ «منه مدظله العالی» و «منه سلمه الله»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۲۵]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۵۷

کتاب صلاة ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۸ق؛ افتادگی: انجام؛ وقف‌نامه کتاب به خط مؤلف و به تاریخ محرم ۱۱۱۸؛ جلد: تیماج سبز، ۱۳۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱۵ - ۳۳۷]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** طهرنا الله من دنس ما جنیناه ... و تداک ما یرجی به الفوز بالنجاة یوما عبوساً قمطریرا و صلی علی خاتم الرسالة ... و طهرهم تطهیرا الذین من اخلد الیهم فی الجنة و مرسلاً و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ظاهراً ۱۱۲۰ق؛ محشی؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۶]

۱۲. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد باقر بن الحاج علی، تا: چهارشنبه ۱۴ ذیقعده ۱۱۲۴ق؛ ده نفر از طلاب در محال خلخال در کتابت نسخه مشارکت کرده‌اند و در ذیقعده ۱۱۸۰ آن را به پایان برده‌اند [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۱۴]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷

آغاز: (باب طهارت) ... راکب و معدود و مقیم وذلک لا یخرجها عن کونها طرقاً مستقراً لان معنی ذلک الفصل الخاص استقرفیها ایضاً؛ **انجام:** و کتب مؤلفها الفقیر الی عفو ربه الباری جمال الدین محمد بن الحسین الخوانساری اوتیا کتابهما یمیناً و حوسباً حساباً یسیراً ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۹ رمضان ۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ به دو واسطه از نسخه اصل کتابت شده؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی کاغذ ابری، ۱۳۶گ، ۲۷ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۷/۵سم [ف: ۱ - ۴۱]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۳۵

آغاز: ولم ینبه علی بعض رموزه و اشاراته بظهور ذلک و وضوحه؛ **انجام:** و اکثر ذلک سنه انتهی ما یتعلق بکتاب الحج و به

از طهاره تا آخر حج؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ملا ابوطالب صراف، تا: ۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛کاغذ: ترمه، جلد: تیماج حنایی، ۲۲۵گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۸ - ۳۲]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی ترجیح التفسیر الاخیر فتامل. هذا ما اوردنا ایراده من کتاب الطهارة طهرنا الله من دنس ...

«کتاب الطهارة»؛ کا: علی اکبر بن نجفعلی مراغی، تا: ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۲۲۱گ (۵پ-۲۲۵)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۲ - ۵۲۶]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد الالف الهجرة صلی الله فیما ... سلام تسلیماً کثیراً کثیراً

تا اواسط باب طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن قطب الدین محمد، تا: ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۶ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۸ - ۴۸۱]

۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۲۵

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد محسن مازندرانی، تا: ۱۱۲۶ق؛ ۲۰۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۸۰]

۱۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و طهرهم تطهیرا الذین من اخلد الیهم فی الجنة و من سلاعنهم صلی سعیرا ... و سلم تسلیما کثیرا.

طهارت؛ خط: نسخ، کا: فضل الله بن شاه قلی ریحانی کمره‌ای، تا: ۱۱۲۶ق؛ محشی با جمله‌های دعایی «منه سلمه الله»، مصحح؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۵ - ۲۸۹]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۰۶

آغاز: برابر **انجام:** علی ترجیح التفسیر الاخیر هذا ما اردنا ایراده فی کتاب الطهاره ... و کان ذالک فی رمضان سنة اربع و مایه بعد الالف

پایان کتاب الطهاره؛ خط: نسخ، کا: ملا محمد جعفر، تا: ۱۱۲۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای رنگ، ۳۱۸ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۰ - ۱۴۵۸]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی ترجیح التفسیر الاخیر هذا ما اردنا ایراده فی کتاب الطهارة ... و حوسبا حسابا یسیرا.

باب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ افتادگی: وسط (ما بین اوراق ۹ و ۱۱ نسخه حدود ۴۰ الی ۴۵ برگ)؛ محشی؛ مهر: «عبده محمد مهدی»؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج پوست اناری، ۱۴۰گ، ۲۴ سطر (۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲ - ۹۴]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۸۳

آغاز: برابر

کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۱۳۰ق؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۶۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۴۴۲]

۲۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۹-ح/۷۹

آغاز: بسمله و به نستعین فی جمیع الامور - نحمدک یا الله العالمین و نصلی علی رسولک الرسولک سید المرسلین و آله الطیبین الطاهرین؛ **انجام:** فی نفی الولد او الزوال الفراش و الزوجته تکرهها جسم احمد الله تعالی - تمت بعون الموفق و توفیق المعین فی یوم الثلثا من العشر الاول من شهر الجمادی الاولی من سنه ۱۱۳۵

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: ۱۱۳۵ق؛ محشی؛ جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۲۲۳گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۷۰]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۳ شعبان ۱۱۵۳ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تاریخ وقف: ۳۰ جمادی الثانی ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰× ۳۰/۵سم [ف: ۱۷ - ۸۶]

۲۴. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

از کتاب التجارة تا آخر حاشیه؛ بی‌کا، تا: ۲۳ ذیقعده ۱۱۵۳ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۳۳]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۱۶

آغاز: برابر

کتاب طهارت؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد رفیع حسینی، تا: ۱۱۵۴ق؛ مهر تملک: «محمد رفیع»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۷۲گ، ۳۰ سطر (۸×۲۱)، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۳ - ۱۰۳۵]

۲۶. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز: قوله فی کتاب الصلاة فی الفصل الثالث فیفتقر فی الثواب علیهما الی النیة الا ما شذ و هو النظر فی المعرفة لوجوب معرفة الله تعالی؛ **انجام:** قال فی القاموس الطریق م و یؤث و علی هذا فکلام الشارح کما تری

خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالعظیم خوانساری، تا: دوشنبه ۲۷ جمادی الثانی ۱۱۸۵ق، حسب الامر مولانا محمدا در اصفهان؛ مصحح، محشی برخی با عناوین «من استادنا محمد هاشما»؛ مهر: «محمد باقر العلوم» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: - ۱۲۸]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۵۷-۱۴/۱۰۷

آغاز: برابر **انجام:** و قد ظهر بما ذکر نابعض الشواهد علی ترجیح التفسیر الاخیر فتامل. هذا ما اردنا ایراده فی کتاب الطهاره ... ومن سلاعنهم صلی سعیراً و کتب مؤلفها ... صلی الله علی هاجرها وسلم تسلیما کثیرا

کتاب الطهارة؛ بی‌کا، تا: ۱۱۹۴ق، جلد: گالینگور مشکی، ۲۴۷گ، ۱۷–۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۸۷]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** طهرنا الله من دنس ما جنیناه ... و تداک ما یرجی به الفوز بالنجاة یوما عبوساً قمطریرا و صلی علی خاتم الرسالة ... و طهرهم تطهیرا الذین من اخلد الیهم فی الجنة و مرسلاً و سلم تسلیماً کثیراً.

کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: حسین بن سلیم مشهدی، تا: ۳ صفر ۱۱۹۵ق؛ محشی به لفظ «منه ره»؛ صحافی و مرمت از استاد رفوگران در سال ۱۳۳۰ش؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ۲۰۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۵]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۶۱

آغاز: کان ان یصنف کتاباً ویرسله الی السلطان فی مقابلة تلطفاته لا لنفسه کما هو ظاهره

کتاب الطهارة؛ کا: محمد باقر بن محمد تقی ترشیزی ارغندی، تا: رمضان ۱۱۹۹ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۷]

۳۰. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹

انجام: فلابد من جعل الملک مشروطاً بأحد الأمرین و الکلام بعد

موضع نظر قوله
بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی بعضاً با عناوین «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: - ۴۹]

۳۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۵۶

کتاب طهارت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۲۱گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۸]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالآية على التفسير الاول لا يرجح قول السيد بل يحتمل الوجهين و لا يبعد ترجيح الاكتفاء بالتيمم بدل الغسل كما في مبدله ... و قد ظهر بما ذكرنا بعض الشواهد على ترجيح التفسير الأخير فتأمل. هذا ما اردنا ايراده في كتاب الطهارة طهرنا الله من دنس ما جنيناه

بخش طهارت؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه سلمه الله» و «منه دام ظله»، پیداست با نظر آقا جمال خوانساری حاشیه نگار نوشته شده؛ کاغذ: نخودی، اصفهانی، جلد: تیماج زرد قهوه‌ای، ۳۰۹گ، ۱۷ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱۱ - ۴۳۹]

۳۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ [ف: ۳ - ۸۴]

۳۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۱۱

کتاب صلات و خلع و ظهار و ایلاء و اواخر طلاق؛ خط: نسخ، کا: رضا حسینی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمدجعفر بن محمد باقر شریف سبزواری؛ ۴۰ برگ اول با حواشی «منه مدظله» و بعد از آن «منه رحمه الله»؛ ۱۸۴گ، اندازه: ۱۹×۲۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۷]

۳۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۴۲

کتاب صلات، خمس، حج، قضاء، متاجر، وصایا، نکاح، اجاره و جعاله؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۸]

۳۶. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۹۵

از طهارت تا شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۷۷گ، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲ - ۹۰]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۵

طهارت است؛ خط: نسخ، کا: قربان علی پسر مراد علی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹۶گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۷ - ۵۲۳]

۳۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۱۲

آغاز: في كتاب القضاء القول في التعارض. بناء على ترجيح بينة الخارج. هذا هو الاشهر؛ **انجام:** فحكمه بانعقاده لايدل على حكمه بانعقاد هما ليظهر. فتأمل. تم. و يحتمل بقاءه موقوفاً مادام امكن قبوله. و الله تعالى يعلم.

کتاب القضاء و کتاب اللعان؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه مدظله العالی، منه سلمه الله» و «منه ره» که نشان می‌دهد نسخه در دست یکی از شاگردان خوانساری بوده که پیش و پس از مرگ وی حاشیه‌هایی بر آن نوشته است، مقابله شده؛ تملک: عبدالرضا بن علیرضا و مهر «لااله الا الله الملك الحق المبين عبدالرضا ۱۱۵۲» (چهارگوش)؛ مهر: «محمد جعفر» (بیضی طره‌ای)؛ کاغذ: نخودی گویا اصفهانی، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۱۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۷۹]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸/۱ خوئی

آغاز: برابر

خط: تحریری، کا: احمد بن محمد سمنانی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: روغنی عطف تیماج مشکی، ۷۵۷ص (۱-۷۵۷)، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۷ - ۸۹]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۸۴

آغاز: بسمله، حمد له ... کتاب الزکاة و ان اذن له المولى لتزلز له لاحتمال الرجوع في الاذن و لا خفي ضعف التمسك بمجرد امثال هذه التعليقات؛ **انجام:** قوله و اعلم ان الطريق مونث سماعي قال في القاموس ... فكلام الشارح كما ترى.

از زکات تا دیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۹۳گ، ۲۷ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۶ - ۳۰۲]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۹۱

از آغاز تا صلاة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۳۱۳گ، ۲۸ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۶ - ۳۰۳]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۱۸

آغاز: بسمله. اعلم ان المعهود من النذر ان يكون متعلقا بفعل يجب فعله بعد النذر؛ **انجام:** و يحتمل بقاؤه موقوفا مادام امكن قبوله و الله تعالى يعلم

از کتاب صوم تا پایان کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، به درخواست صدرالدین بن محمد باقر رضوی قمی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۲۶]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۷۶

آغاز: ... و صحيحة محمد بن اسماعيل عن الرضا عليه السلام ماء البئر واسع لايفسده شئ الا ان يتغير ريحه او طعمه فينزح حتى يذهب الريح؛ **انجام:** و يحتمل عوده اليهم مع القرابة و الجار هذا هو الظاهر في توجيه العبارة و ربما يحتمل وجهاً آخر ينظر بالتأمل فتأمل.

از طهارت تا پایان زکات؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز (سه چهار برگ)؛ محشی به لفظ «منه ره»؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا با آستر تیماج مشکی، ۲۷۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۹سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۸]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** طهرنا الله من دنس ما جنيناه ... و تداك ما يرجى به الفوز بالنجاة يوما عبوساً قمطريرا و صلى على خاتم الرسالة ... و طهرهم تطهيرا الذين من اخلد اليهم فى الجنة و مرسلاً و سلم تسليماً كثيراً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۲؛ محشی به لفظ «منه سلمه الله، مد ظله السامی»؛ واقف: سید حسین یزدی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۲۳۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۶۹]

۴۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۷۱

آغاز: اعلم ان المعهود من النذر أن يكون متعلقاً بفعل يجب فعله بعد النذر وان يكون بحيث امكنه بعده؛ **انجام:** ليس فى نذر التدبير وفى نذر الصدقة يزيد اشكال فحكم بانعقاده لا ...

از ابتداء کتاب النذر تا کتاب النکاح؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»، دربرگ اول نام کتاب و مؤلف با استکتاب محمد حسین مدرس؛ مهر: «الواثق بالله الغنى عبده المصطفى الحسينى» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۴۶]

۴۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۷

آغاز: بسم الله ... كان ما متعلقة عاما ... سمى به المكتوب المخصوص فيستعمل ايضا مصدر؛ **انجام:** و قد ظهر بما ذكرنا ... هذا ما اردنا ايراده فى كتاب الطهارة و كتب علينا فقيرا و قطميرا ... قمطريرا ... صل سعير ا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، نوشته زمان مؤلف؛ محشی با نشان «سلمه الله تعالی»؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۲۸ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱ – ۴۷]

۴۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۴۴

انجام: فليس بكلام تحريم فلا يفهم منه الا تحريم غيره والمحقق الاردبيلى فى شرح الارشاد.

از آغاز تا انجام بحث ترک الکلام فی اثناء الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۱۸۷گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۴۷]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۳۰–۲۵/۲۰

آغاز: زيداً وملخصه كما ذكروه ان زيداً كاتب لاغيره وليس مفهومه انه لاكاتب موجود او ممكن اوما اشبه هذا الا زيد؛ **انجام:** قال اذا عقل الصلوة قلت متى تجب الصلوة عليه فقال اذا كان ابن ست سنين والصيام اذا طاقه وهذه الرواية فى الكافى ايضاً

از آغاز طهارت تا پایان صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ ۳۴۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۳ – ۱۳۸۸]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۸۹–۲۶/۶۹

آغاز: وانت خبير بان دخول القضا فى اليوميه وان كان اظهر من دخول الاحتياط فيها؛ **انجام:** ويضرب عليها لتسع يدل عليه ما نقلنا فى الحاشية السابقة من رواية الفقيه واما رواية العشر فلا أتذكرها الإن.

صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ درآخر نسخه تملکی در سال ۱۲۲۰، با حواشی با امضاء منه «مدظله العالی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۳ – ۱۳۸۹]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۰۸

در صلاة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سرخ، ۱۱۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۳/۴سم [ف: ۱ – ۱۶۶]

۵۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۷۲

آغاز: فى كتاب القضاء القول فى التعارض بناء على ترجيح بينة الخارج هذا هو الاشهر وقبل انما يقتسمانه نصفين؛ **انجام:** اللهم الا أن تلا عن لمجرد تأكيد تكذيبه فى نفى الولد و لزوال الفراش و الزوجيه حيث تكرهها.

از کتاب القضاء و الشهادات تا پایان کتاب اللعان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و در حیات مؤلف؛ مصحح، محشی با نشان «جم سلمه الله، مد ظله السامی»، بعضی قسمت‌ها و بعضی حواشی به خط مؤلف و بعضی صفحات به خط محمد باقر بن محمد مهدی هرندی در سال ۱۱۸۱ در مجلس درس مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۴۶]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح زرین، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۶۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۱×۲۴/۸سم [ف: ۱ – ۱۶۶]

۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۵۱

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی بعضاً با عناوین «رفیع» یا «محمد حسینی»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳۴۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۴۶]

۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۱۱–۱۲/۱۰۱

آغاز: نحمدك يا إله العالمين و نصلى على رسولك سيدالمرسلين ... والواجب سبع صلوات اليومية الخ المراد كون هذه السبع واجبة؛ **انجام:** فالمتجه هو العقول بالبطلان كما اختاره الشيخ ه فى ط و ذكر انه الذى يقتضيه مذهبنا ولم ينقل قولا آخر من الاصحاب فتامل. قوله

کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۲۳–۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۸۹]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۰۹–۱۵/۴۹

آغاز: وعتهم الى ذلك فافهم [] فيها كذا ذكره جمع من النحاة ويظهر من كلام نجم الائمة رض انه لم يعتبر فى الظرف المستقر الاتعلقه بمحذوف؛ **انجام:** بخلاف الحكم بوجوب الوضوء او

التیمم بدله وسقوط التیمم بدل الغسل اذ لاشاهد له اصلا وقد ظهر بما ذكر نابعض الشواهد على ترجیح التفسیر الاخیر فتامل. هذا ما اردنا ایراده فی كتاب الطهاره وصلی الله علی ...
بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۳گ، ۱۹–۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۳۸۹]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۹۷/۱–۱۴/۱۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقد ظهر بما ذكر نابعض الشواهد علی ترجیح التفسیر الاخیر فتامل. هذا ما اردنا ایراده فی كتاب الطهاره ... و من سلاعنهم صلی سعیراً وكتب مؤلفها ... صلی الله علی هاجرها وسلم تسلیما كثیرا
كتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج مشكی، ۲۴۲گ، ۲۴–۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۳۸۷]

۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۱۹–۱۶/۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** وفی المختلف اورد هذه الروایة فی عداد ادلة الشیخین علی مذهبهما فی مسئلة الحدث واجاب بمنع صحة السند ولعل وجهه ان فیه
طهارة وبخشی از صلاة؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشكی، ۲۰۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۳ – ۱۳۸۹]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد ظهر بما ذكرنا بعض الشواهد على ترجیح التفسیر الأخیر فتأمل تمت كتاب الطهارة و كتب مؤلفها الفقیر الی عفو ربه الغنی جمال الدین ... حوسبا حساباً یسیراً.
خط: نستعلیق شكسته، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ كاغذ: نخودی و شكری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۶۷]

۵۹. قم؛ مركز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۲۱

آغاز: فی فع التوفیق فیه فانه قال و قیل اذا غزا قوم بغیر اذنه فغنمتهم له؛ **انجام:** قال فی القاموس الطریق م و یؤنث و علی هذا فكلام الشارح كما تری.
خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عنوان «شیخ جعفردام ظله»؛ جلد: تیماج مشكی، ۲۴۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۲×۳۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۴۶]

۶۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۵

طهارت؛ خط: نسخ، كا: اسحق بن كربلایی مهدی جویباری، تا: قرن ۱۳؛ تملك: احمد بن حاج ملا محمد محسن محولاتی با تاریخ جمادی الثانی ۱۲۳۵؛ كاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۵۴گ، ۲۲ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: – ۵۱۹]

۶۱. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۴۱۵

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح و ترنج، مجدول؛ كاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۳۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۴/۲سم [ف: ۱ – ۱۶۶]

۶۲. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۷۹۵

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ كاغذ: فستقی، جلد: میشن سبز، ۲۴۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۱ – ۱۶۶]

۶۳. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و كانه لا وجه له بعد توثیق العلامة نفسه لاسمعیل فی صه و كذا النجاشی و ان لم یوثقه ».
خط: نستعلیق، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ وقف‌نامه كتاب از «محمد باقر بن محمد جواد هزار جریبی» در ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۳۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف مخ:۶۲]

۶۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۷۵/۱

آغاز: برابر
از اول تا مقداری از مبحث مسح سر و مقداری از كتاب صلوة و بخشی از كتاب صوم و اندكی از كتاب حج؛ خط: نستعلیق، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ كاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشكی، ۲۰ سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴ – ۲۰۴۱]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال اذا كان ابن ست سنین و الصیام اذا طاقه و هذه الروایة فی الكافی ایضا
خط: نستعلیق، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ كاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشكی، ۲۵۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۵]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۷۹

آغاز: بسمله. كتاب القضاء قوله و فی بیان استعمالها كانه اشارة الی مثل ما فی الاصول مثلا ان اصل مقدمة؛ **انجام:** و ایضا لابد من تخصیصه بما اذا لم یكن تهمة من وجه آخر والا فعدم هذه المظنة لایوجب انتفائها رأسا فتدبر
از كتاب قضاء تا كتاب اجاره؛ خط: نسخ خفی، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ كاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۶]

۶۷. اردكان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۱

جلد دوم كتاب؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ یادداشتی به سال ۱۲۳۲؛ اهدایی: ورثه سلطان العلماء؛ ۲۰۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۱ – ۳۹]

۶۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۷۷

جلد دوم، از كتاب الزكاة تا پایان دیات؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۰۲گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ – ۲۶۷]

۶۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۲۶

كتاب الصلاة و كتاب البیع؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۳ – ۲۸]

۷۰. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۴۲

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ قطع: خشتی [چهار كتابخانه مشهد–ف: – ۳۵]

۷۱. **مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۵۱**

انجام: فالحکم بوجوبه نظراً الی الروایة لایخلو عن اشکال لکن الأولی العمل بما هو المشهور خروجاً من خلافهم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹۴گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲ – ۶۰]

۷۲. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۸۳**

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله فان ذلک یقتضی کون الیمن مقابلا لاوساط العراق اما بناء علی العلامة الثانیة ای کون السهیل غایبا بین الکتفین ... قوله و انما المناسب لما عدن و ما و الاها و کان بعضها منها یناسب الاولی ... فکانه ابتدا مغیبه و لا یخفی ما فیه من التعسف ...

کتاب طهارت و قسمتی از کتاب صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه» و «منه رحمه الله»؛ مهر مالکیت: «عبده الراجی محسن بن محمود»؛ کاغذ: فرنگی مهر زده، جلد: تیماج حنایی، ۱۵۹گ، ۲۷ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۱۱ – ۴۵۶]

۷۳. **شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۴۸**

کتاب طهارت و صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۳۷گ، اندازه:۱۴/۵× ۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۸]

۷۴. **تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۶۵/۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله کما لوشک فی النیة فی بدو.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۴۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۱ – ۲۰۷]

۷۵. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۷۰/۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما یستفاد من الخبر المذکور کما فعله الشارح هنا و لقد احسن الصدوق.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «... محمد تقی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۳۳گ (۱۷۸پ-۲۱۰پ)، ۱۸-۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۴۰۶]

۷۶. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۳۰**

در طهارت تنها؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: پایان ذیقعده ۱۲۰۳ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۹۷گ، ۳۶ سطر (۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴ – ۲۰۲]

۷۷. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۱۹**

آغاز: برابر؛ **انجام:** طهرنا الله من دنس ما جنیناه ... و تداک ما یرجی به الفوز بالنجاة یوما عبوساً قمطریرا و صلی علی خاتم الرسالة ... و طهرهم تطهیرا الذین من اخلد الیهم فی الجنة و مرسلاً و سلم تسلیماً کثیراً.

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن عبدالکریم، تا: دهه ۲ ربیع الثانی ۱۲۰۳ق؛ محشی به لفظ «منه دام ظله العالی» و «منه دام جماله»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۲۲گ، اندازه: ۱۶×۲۰/۸سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۶۷]

۷۸. **خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۰۵**

از طهارة تا آخر صلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالرسول حسینی تبریزی، تا: روز عرفه ۱۲۰۴ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی از مؤلف؛ تملک: علی اکبر حسینی مشهور به شمس العلماء ۱۹ ذیقعده ۱۳۴۶ با مهر «شمس العلماء» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: – ۱۵۰]

۷۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۹۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و طهرهم تطهیرهم الذین من اخلد ... کتب مؤلفها ... تسلیما کثیرا

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد طاهر هزارجریبی، تا: شعبان ۱۲۰۴ق؛ مصحح، محشی به امضای «منه»؛ تملک: محمد باقر بن محمد طاهر مورخ ۱۲۱۰ق در مشهد و مهر «عبده محمد باقر بن محمد طاهر» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۲/۲۷ – ۹۰]

۸۰. **تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۸۵**

خط: نستعلیق، کا: میر محمد طاهر بن میر نجف مراغی، تا: چهارشنبه شعبان ۱۲۰۵ق [نشریه: ۲ – ۱۴۸]

۸۱. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۳۸**

نسخه اصل: کتابخانه سید محمد علی روضاتی – اصفهان؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبد الله، تا: جمعه ۸ صفر ۱۲۰۶ق، جا: تبریز؛ محشی، یادداشتی در تحقیق سال فوت آقا جمال خوانساری از سید محمدعلی روضاتی؛ تملک: زین العابدین الموسوی در حدود سال ۱۲۷۰؛ مهر: «عبده محمد علی» (مربع)؛ ۴۴۳ص [عکسی ف: ۴ – ۲۶۸]

۸۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۲۹**

آغاز: و یقال بالتخییر بینه و بین نزعه و القاء القمیص علیه؛ **انجام:** و الکلام بعد موضع نظر

کتب طهارت، صلات، زکات، خمس، صوم و اقرار؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۰۶ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ مذیل است به «حاشیة الروضة البهیة» از شیخ جعفر کمره ای؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱–۴۷۰]

۸۳. **دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۲۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما العلامة الثانیة فلا تطابقها الا بتبدیل کونه غالباً بکونه فی غایة ارتفاعه أو حمله علی ذلک

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن اسماعیل نوری مازندرانی، تا: ۴ محرم ۱۲۰۹ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ: – ۶۲]

۸۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۵۸**

آغاز: برابر؛ **انجام:** اتذکرها الان الی هنا کتب المص رحمة الله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۷ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۸۵. **اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹**

از آغاز کتاب الطهارة تا پایان کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد

حسین بن محمد طاهر همدانی، تا: ۱۲۱۷ق، جا: اصفهان مدرسه نوریه؛ مصحح، با امضای بلاغ، محشی به نقل از مؤلف؛ جلد: تیماج سبز، ۲۷۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۲۳]

۸۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۹۵

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد، تا: جمعه اواخر ربیع الثانی ۱۲۲۰ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف:۱۷-۸۵]

۸۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۵۷/۲-۵۸/۷

آغاز: برابر

کتاب الطهارة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۲۲ق؛ ۱۰۶گ (۱۷۹-۲۸۴)، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳ - ۱۳۸۸]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۲۵

آغاز: ثم قال و الظاهر انه لا منع من کونها لغواً انتهی فتأمل؛ **انجام:** و لخروج بعض الصلاة عن الوقت فجوازه ایضا محل تأمل فتأمل

طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ ذیحجه ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: بنیاد پژوهشهای اسلامی، اسفند ۱۳۷۰؛ کاغذ: شکری آهار مهره، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۹]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** طهرنا الله من دنس ما جنیناه ... و تداک ما یرجی به الفوز بالنجاة یوما عبوساً قمطریرا و صلی علی خاتم الرسالة ... و طهرهم تطهیرا الذین من اخلد الیهم فی الجنة و مرسلاً و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً.

خط: نسخ، کا: احمد بن حسن خان ترشیزی، تا: ۲۰ محرم ۱۲۲۳ق، جا: مشهد رضوی؛ واقف: سید علی خان طبیب، ۱۲۷۳؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۷]

۹۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۴۶

از آغاز تا «المرجع فی الکل الی اعتبار جهة الکعبة والله تعالی یعلم»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله، تا: ۱۲۲۳ق، جا: مشهد رضوی، برای محمد حسین سبزواری؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن یشمی، ۲۹۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۰/۲سم [ف: ۱ - ۱۶۶]

۹۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۱۶

طهارت؛ کاتب: محمد محسن سمیری، تا: ۱۲۲۳ق؛ قطع: خشتی [ف: - ۱۰۹]

۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالمنجر. هو القول بالبطلان کما اختاره الشیخ (ره) فی المبسوط و ذکر انه الذی یقتضیه مذهبنا و لم ینقل قولا آخر من الاصحاب فتامل.

خط: نسخ خوش، کا: اسماعیل بن محمد خلیل خوانساری، تا: ۱۲۲۵ق؛ محشی با نشان‌های «سلطان، حسین الموسوی، ق س م»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا، رویه تیماج طوسی تریاکی، ۲۶۱گ، ۲۹ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۹/۳سم [ف: ۱۷ - ۱۷۶]

۹۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۷۰

انجام: قال فی القاموس الطریق م و یؤنث وعلی هذا فکلام الشارح رحمه الله تعالی کما تری هذا آخر ما ...

خط: نسخ، کا: علی محمد بن احمد لنجانی اصفهانی، تا: یکشنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۲۵ق، برای مولی علی محمد تهرانی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ از موقوفات «علی محمد تهرانی»؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۹۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۷]

۹۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۵۳

آغاز: برابر؛**انجام:** الذین أذهب الله عنهم الرجس و طهرهم تطهیراً الذین من أخلد الیهم أخلد فی الجنة و من سلا عنهم صلی سعیراً.

کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۲۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه» ؛وقف‌نامه ای به نام «محمد علی بن محمد قاسم طبری» به تاریخ ۳ جمادی الثانی سال ۱۲۳۷؛ کاغذ: فرنگی کلاسیک، جلد: ساغری مشکی، ۲۷۳گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۰ - ۶۳۷]

۹۵. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۳۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی حمل تصرفاتهم علی الصحیح نعم لو علم عدم وجود المذکی لما صح ذلک و انی یعلم ذلک فتأمل

کتاب الطهارة و الصلاة؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن علی محمد چهاردهی، تا: ۱۲۲۶ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا امام محمد تقی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: - ۶۲]

۹۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۸۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق، مصحح؛ تملک: حاج میرزا محمد علی خلف حاج میرزا اسماعیل سبزواری؛ کاغذ: فرنگی؛ جلد: تیماج عنابی دار، ۲۱-۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲ - ۲۳۴]

۹۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۲۱

از خمس تا حدود،؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر هزار جریبی، تا: رمضان ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۳۴۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۱/۱سم [ف: ۱ - ۱۶۶]

۹۸. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۲۲

آغاز: حمدک یا اله العالمین و نصلی علی رسولک سید المرسلین ... قوله و الواجب سبع صلوات الیومیه اه المراد کون هذا ... واجبة فی الجمله؛ **انجام:** من روایة الفقیه و اما روایة العشر فلا اتذکرها الان تمت

تا اواخر صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: - ۸۸]

۹۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۰۷

آغاز: بسمله قوله و لا عدة علی من لم یدخل بها الزوج و کذا علی الیائسیة و الصغیرة و ان دخل بهما علی ما هو المشهور بین الاصحاب؛ **انجام:** قوله فان لم یفعل بقی علی ملکه ... و یحتمل بقاؤه موقوفاً مادام امکن قبوله و الله تعالی یعلم قد فرغ من تسوید

هذه الحاشیة الشریفه
از «کتاب الطلاق» تا آخر «کتاب العتق»؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد حسن قزوینی، تا: چهارشنبه جمادی الاول ۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ مهر: «الله محمد علی المتوکل عبده هاشم» (مربع)؛ نسخه اهدایی جواد کمالیان به تاریخ ۱۳۵۴/۵/۲۰ش به کتابخانه؛ واقف: محمد هاشم، جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۳۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۳۹]

۱۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۳۰

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن امامقلی، تا: ۱۲۳۲ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»، مصحح؛ تملک: عبدالله موسوی در ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج سیاه، ۲۳۲گ، ۲۲ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶ - ۳۴۹]

۱۰۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۳۱

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد حسن خیابانی، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۳۲ق؛ محشی به نشان «منه ره»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۶گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۲۰۲]

۱۰۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله واعلم ان الطریق مونث سماعی قال فی القاموس الطریق مذکر ویونث وعلی هذا فکلام الشهید رحمه الله تعالی

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر، تا: جمعه جمادی الثانی ۱۲۳۳ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۰]

۱۰۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۶

تا (مبحث) نذر؛ کا: حسن بن محمد ابراهیم خوانساری، تا: ۱۲۳۳ق؛ قطع: رحلی [ف: - ۱۰۹]

۱۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالشهر الاول هو شهر رمضان و هذا الوجه و ان کان بعید الکنه لیس بابعد مما نقلنا فی توجیه رجب

از کتاب طهارت تا پایان کتاب عتق؛ خط: نسخ، کا: علی بن استاد محمد بناء خوانساری، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه ره، سلطان ره، المص ره، حسین موسوی»؛ کاغذ: دولت آبادی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۹گ، ۳۴ سطر (۱۳/۵×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۸ - ۱۳۳]

۱۰۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۷۱

آغاز: «اعلم ان المعهود من النذر أن یکون متعلقاً بفعل یجب فعله بعد النذر و ان یکون بحیث امکنه بعده»؛ **انجام:** لیس فی نذر التدبیر و فی نذر الصدقة یزید اشکال فحکم بانعقاده لا ...

کتاب الطهارة؛ خط: نستعلیق، کا: موسی بن جعفر لاهیجی، تا: به سال ۱۰۳۶ (ظاهرا ۱۲۳۶) صحیح است در مدرسه ناو و اصفهان؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۶]

۱۰۶. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

جلد سوم؛ کا: محمد تقی بن احمد خوئینی، تا: رجب ۱۲۳۷ق [ف: - ۱۳]

۱۰۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۲۷

خط: نسخ، کا: محمد صادق موسوی حسینی پسر سید رضی الدین محمد موسوی حسینی خطیب، بی‌تا، برای خودش؛ تملک: عبدالله و محمد باقر بن قوام الدین محمد بن مفید موسوی استرآبادی؛ واقف: محمد باقر بن قوام الدین محمد بن مفید موسوی استرآبادی، شعبان ۱۲۳۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۴گ، ۲۰ سطر (۱۲/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۶ - ۶۸۵]

۱۰۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۷/۱۳

آغاز: الحمدلله الذی شرح صدورنا بومضة من لوامع الاسلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: مقوا پارچه دار، ۸۶گ (۱۴۰پ-۲۲۵پ)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۴) [ف: ۱۷ - ۱۷۰]

۱۰۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد ظهر بما ذکرنا بعض الشواهد علی ترجیح تفسیر الاخیر فتأمل. تمت

کتاب طهارت؛ خط: نستعلیق، کا: مراد علی بن ابوطالب سمنانی، تا: صفر ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۷۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۷۸]

۱۱۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۰۹

از آغاز کتاب الطهارة تا پایان کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن محمد علی ابوالحسن اصفهانی، تا: ۱۲۴۵ق، جهت فرزندش ابوالحسن علی؛ ۲۷۵گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۲۹۲]

۱۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۸۲

از کتاب متاجر تا آخر دیات و ضمیمه پنج برگ در نذر است؛ خط: نسخ، کا: شیخ کاظم بن صفر علی اصفهانی، تا: با تاریخ ۱۲۴۵ق، برای استادش عبدالرزاق بن حاجی جعفر جیلانی؛ افتادگی: آغاز؛ تملک مورخ ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۲۳۵]

۱۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۳۴

خط: نسخ تحریری، کا: حسین بن محمدباقر، تا: ۱۲۴۶ق؛ محشی با نشان «منه رح»، «ملحقات» حاشیه چنین آغاز می‌شود: «و الآن نشرع فی کتابة و ریقات تتعلق بمسئلة النذر، افردها المحشی رح عن تلک الحواشی. بسمله اعلم ان المعهود من النذر أن یکون متعلق بفعل یجب فعله بعد النذر ...»؛ مهر چهارگوش «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد حسین بن محمد باقر ۱۲۳۲» (چهارگوش)؛ کاغذ: آهار مهره نباتی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۸گ، ۲۶ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۷۹]

۱۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الذین اذهب عنهم الرجس ... آمین یا رب

العالمین
خط: نسخ، کا: حسینی طبسی، محمد بن محمد هادی، تا: ۱۲۴۶ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج [رایانه]
۱۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ صفر ۱۲۴۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۷/۵سم [ف: ۱ - ۱۶۶]
۱۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۷۶/۲-۸/۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله واعلم ان الطریق مونث سماعی الخ قال فی القاموس الطریق یذکر و یؤنث و علی هذا فکلام الشارح کماتری تم
از اول تا آخر؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمد مهدی بن محمدصادق خوانساری، تا: ۱۲۴۷ق؛ مصحح، با علامت «بلغ قبالاً»، محشی با نشان«منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳۲گ، ۱۷-۲۶ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۳ - ۱۳۸۷]
۱۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد ظهر مما ذکرنا بعض الشواهد علی ترجیح التفسیر الأخیر فتأمل تمت. هذا ما اردنا ایراد فی کتاب الطهارة ... و من سلاعنهم صلی صعیرا.
خط: نسخ، کا: یوسف بن ملا صالح بیاری، تا: سه‌شنبه ۹ رمضان ۱۲۴۸ق؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۳ - ۸۳۰]
۱۱۷. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۳
آغاز: برابر
خط: نسخ خوش، کا: یوسف بیاری، تا: ۱۲۴۸ق [نشریه: ۵ - ۵۹۴]
۱۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۴۳
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد حسین قمی، تا: جمادی الاول ۱۲۴۹ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ مهر: کاتب «عبده الراجی محمد صادق» (بیضی) و «یا صادق آل محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۲۹]
۱۱۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۰۳/۱
آغاز: برابر **انجام:** قوله و اعلم ان الطریق مونث سماعی قال فی القاموس الطریق مذکر و یونث و علی هذا فکلام الشارح کما تری
از اول تا آخر کتاب؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۷ رجب ۱۲۴۹ق؛ محشی با امضاء «منه مدظله العالی» و «منه غفر عنه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳۹گ (۱پ-۳۳۹پ)، ۳۱ سطر (۱۳/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۲ - ۱۲۲]
۱۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و مسجد المرئة بیتها ... عند عدم ارادة الخروج بترجیحه علی مسجد فی الجملة
کتاب الطهارة و بخشی از کتاب الصلوة - تا شرط چهارم از شروط نماز در مکان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایی، عطف تیماج سیاه، ۱۶۹گ (۱-۱۶۹پ)، ۲۹ سطر (۱۳×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۳ - ۳۹]
۱۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۲۴-۱۷/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** وکان شهر رمضان قبله ای یکون قبله وحینئذ فالشهر الاول هو شهر رمضان وهذا الوجه وان کان بعیداً لکنه لیس بابعد مما نقلنا فی توجیه رجب فتامل انتهی
از آغاز تا پایان نذر؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن علی اکبر خوانساری، تا: دوشنبه ۱۵ ذیحجه ۱۲۵۶ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۱گ، ۳۱-۳۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳ - ۱۳۸۸]
۱۲۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۰۶
آغاز: اعلم ان المعهود من النذر ان یکون متعلقا بفعل یجب فعله بعد النذر؛ **انجام:** ویحتمل بقائه موقوفا مادام امکن قبوله والله تعالی یعلم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۷ق، استکتاب از سید صدرالدین بن محمد باقر رضوی قمی مؤلف شرح الوافیة؛ مصحح؛ در صفحه آخر دارای یادداشتی با تاریخ شعبان ۱۲۵۷؛ جلد: چرم زرد، ۲۴۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [مؤید: ۲ - ۹]
۱۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۶۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: و اعلم ان الطریق موانث سماعی ... کما تری. هذا آخر ما اتیته من الحواشی کتبها المحقق ... جمال الدین محمد الخوانساری ... علی شرح اللمعة الدمشقیة ولقد تم فی یوم الجمعة فی اوایل شهر شعبان ۱۲۵۹.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه شعبان ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۳۲ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۲ - ۱۳۸]
۱۲۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۴ح
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الاول ۱۲۶۵ق؛ ۵۵۱ص، اندازه: ۲۱×۳۳سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۱]
۱۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۲-طباطبائی
آغاز: برابر **انجام:** قوله و اعلم ان الطریق مونث سماعی قال فی القاموس الطریق مفرد و یؤنث و علی هذا الکلام الشارح کما تری
بخش طهارت تا پایان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عسلی، ۳۱۸گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۲۴ - ۳۳۷]
۱۲۶. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۴
از اول کتاب صلاة تا آخر کتاب قضاء؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۶۶ق؛ واقف: حاجی کلبرضا، ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: - ۳۶۶]
۱۲۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۷۵
آغاز: برابر
خط: نسخ شکسته، کا: محمد هادی بن مصطفی، تا: رجب ۱۲۷۳ق؛ مهر تملک: «عبده محمد هادی»؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۸۵گ، ۲۶ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۰۵۰]
۱۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۶۲-۱۲/۵۲
آغاز: باولی الباب هذا والبال ههنا کانه بمعنی الحال ای کل امر ذی

حال وشان يعتدبه او بمعنى القلب والخاطر فانه اذا كان الامر ذاشان فكانه يملك بال صاحبه؛ **انجام:** بخلاف الحكم بوجوب الوضوء او التيمم بدله و سقوط التيمم بدل الغسل اذ لاشاهد له اصلا وقد ظهر بما ذكر نابعض الشواهد على ترجيح التفسير الاخير فتامل
طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ تاریخ وقف: ۱۲۷۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۳۸۸]

۱۲۹. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۰۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۳ق؛ واقف: میرزا بابا سبزواری، رمضان ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، ابعاد متن: ۱۰×۲۲ [تراثنا: س۶ش۱ – ۱۰۴]

۱۳۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۰۷/۲

کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن ترشیزی، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ ۱۴۶گ (۳۲پ–۱۷۷پ)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱ – ۷۲]

۱۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: مهدی طاهری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۳گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۴ – ۱۱۳۹]

۱۳۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۰۸

طهارت؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: – ۵۳]

۱۳۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۴۲

صلوة تا کفارات حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۸۰]

۱۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۹۷

آغاز: بسمله، نحمدک يا اله العالمين و نصلی علی رسولك سيدالمرسلين و اله الطيبين الطاهرين قوله و الواجب سبع صلوات اليوميه الخ المراد كون هذه السبع واجبة فی الجمله؛ **انجام:** قال احب ذلك الكفن يعنی قميصا قلت يدرج فی ثلثة اثواب قال لا باس به و القميص احب الی و هذا القول ...
تنها کتاب طهارت ؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه ره، محمد حسین سلمه الله»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهر، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۱۹–۲۰ سطر (۹/۵×۱۴/۵–۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹ – ۱۱۵]

۱۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۵۰

آغاز: بسمله، نحمدک يا اله العالمين و نصلی علی رسولك سيدالمرسلين و اله الطيبين الطاهرين قوله و الواجب سبع صلوات اليوميه الخ المراد كون هذه السبع واجبة فی الجمله؛ **انجام:** عن محمد بن مسلم عن احدهما عليهماالسلم فی الصبی متی يصلی فقال اذا عقل الصلوه قلت متی يعقل الصبی و تجب عليه فقال لست سنين قوله و تجب ...
تنها کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (حدوداً ۴–۵ سطر)؛ مصحح، محشی با امضای «منه مد ظله، محمد باقر بن محمد قمی ۱۳۳۱، حسن عفی عنه»، یادداشتی با این عبارت «بسمله قد استكتبته لنفسی الخاطئه الجانيه» و در زیر آن مهری با عبارت «عبدالصالح محمد» که احتمال می‌رود از کاتب باشد؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۱گ، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه:۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱۸ – ۶۹]

۱۳۶. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۹/۲

از آغاز کتاب الطهارة تا پایان غسل جنابت؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد علی بفروئی یزدی عراقی، بی‌تا؛ ۹۶ گ (۸۹پ–۱۸۴ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ – ۵۱]

۱۳۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۷۲

طهارت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [ف: – ۱۰۹]

۱۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فليس بكلام محرم خلايفهم منه الا تحريم غيره و المحقق الاردبيلی فی شرح كذا كان فی نسخة انيقة انتسخت منه.
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به امضاء «منه ره»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶ – ۲۵۵]

۱۳۹. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۷۸

تا اواخر کتاب الصلوة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: شیخ جعفر طهرانی [چند نسخه–ف: – ۳۱۹]

۱۴۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۵۹

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۱۱]

۱۴۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۰۱

آغاز: قوله فی كتاب الصلوة فی الفصل الثالث فيفتقر فی لاثواب عليهما الی النية الا ما شذ وهوالنظر المعرف لوجوب معرفة الله تعالی فانه عبادة ولا يعتبر فيه النية؛ **انجام:** قوله و اعلم ان الطريق مونث سماعی آه قال فی القاموس: الطريق مذكر و يونث و علی هذا فكلام الشارح كما تری انتهی.
از ابتدای صلوة تا آخر دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ ومقابله؛ واقف: حاجی عباسعلی تاجر، جلد: تیماج سیاه، ۱۷۵گ، ۳۱ سطر [ف: ۱ – ۹۰]

۱۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۳۰

آغاز: ان لاينقص عن ثلثه و ان استحب و لهذا هو الاظهر لاسيما فی البلاد العظيمه لما اشرنا اليه من التغذر او التعسر فيها مع ان.؛ **انجام:** قوله و اعلم ان الطريق مونث سماعی الخ قال فی القاموس الطريق و يونث و علی هذا فكلام الشارح ره تم هذا الكتاب.
از اوائل کتاب نکاح تا پایان کتاب دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای «منه سلمه الله، منه ره، حسن عفی عنه»؛ کاغذ: فرنگی شکری، نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹گ، ۲۰–۲۳ سطر (۱۰–۱۰/۵×۱۶/۵–۱۸)، اندازه:۱۷/۲×۲۴سم [ف: ۱۸ – ۱۸۶]

۱۴۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۹۲

آغاز: امارة لكن ... صدقة على الثلثة او الثنتين اذ كان حكمه بالانحصار فيها مستندا الى امارة؛ **انجام:** و مثله القول فى جواز النافلة جالسا و ماشيا و راكبا و الى غير القبلة و نحوه ها بعد.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا با تیماج مشکی ۱۲×۱۹، ۲۰۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۲ - ۱۸۱]

۱۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۴۳/۱

از اول حاشیه تا بخشهای پایانی کتاب صلاة؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، عطف تیماج، ۴۷۵ص (۱-۴۷۵)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲۶ - ۳۲۵]

۱۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۴۲

آغاز: فی كتاب الصلوة فی الفصل الثالث، فيفتقر فى الثواب عليهما الى النية الا ما شذ و هو النظر المعروف لوجوب معرفة الله تعالى؛ **انجام:** ما يصل اليه من الغذاء فلا تمتلى قط فتدبر ثم نقول للمناقشة فى امتناع حمله على امتلاء البطن مجال.

از اواسط کتاب الصلاة تا کتاب المیراث؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد، ۲۰۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۵ - ۴۲۲]

۱۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۶/۲

از اول تا بحث «مسح»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۴ص (۴۱۰-۴۷۳)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۳۵ - ۵۲]

۱۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۰۷

آغاز: نحمدك يا آله العالمين؛ **انجام:** فلا اتذكرها الان

تا اواخر مبحث «تروک صلوة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: نخودی روشن، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۱۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۵ - ۴۶۳]

۱۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال مضى صاحب لنايسئل اباعبدالله عن المرئه تموت مع رجال ليس منهم ذومحرم

از ابتداء حاشیه تا قسمتی از حواشی بر احکام میت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۶سم [ف: ۱ - ۳۹۲]

۱۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۵۶

سه ربع از حواشی کتاب صلوة (از ابتداء کتاب تا ذکر اقوال راجعه به تکفیر)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی آبی وسفید، جلد: مقوا، ۱۶۶ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۹۲]

۱۵۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۶۱/۱

آغاز: برابر **انجام:** فلايبطل الوضوء الا بجفاف جميع الاعضاء السابقة ومع جفاف جميع يبطل سواء كان لعذرٍ وتفصيل القول فيه فى شرح الدروس لوالدى طاب ثراها

قسمتی از کتاب طهارت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۱]

۱۵۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالتمسك باطلاقها على سقوط الطلب بالخوف على المال فان كان قليلا مشكل جدا والاجماع عليه كما قيل انه يشعربه عبادة المنتهى غير ظاهر ايضاً فانه قال فى المنتهى السبب الثانى ان يخاف على نفسه اوماله لصا او سبعا او عدوا او حريق والتخلف عن الرفعة وما اشبهه فهو كا

تا بحث اموات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۱]

۱۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۱۶-۲۲/۱۳۶

آغاز: نحمدك يا الهى و نصلى على نبيك الهادى وآله الهداة و نستقبل اليك و نستعين بك على الامور قوله فى الحاشية الظرف المستقر ما كان متعلقه عاما اى من الافعال العامة فلما ينفك فعل عنها كالحصول؛ **انجام:** قوله وح يكفى الخ اى حين ما جوزنا السلف بمشاهدة الجملة المذكورة ... ويشترى لولواً موصوفاً بشرط الايفاء منها الا ان يقال مرادهم بعدم الجواز عدم الجواز بدون المشاهدة.

از آغاز تا آخر بیع؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۳۸۸]

۱۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۴۳-۵۷/۱۱۳

آغاز: بسمله، حمدله، قوله: والواجب سبع ... المراد كون هذا السبع فى الجمله لا انها لا تكون الا واجبة

کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۲گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۸۹]

۱۵۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۰۴

از کتاب صلاة تا اجاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ ساده، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۱۵۰]

۱۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۸۳ - ۵۲/۲۳

آغاز: ذلک موجب لشرح الصدور كما يظهر من رواياتهم ... قوله الشارح كافية ايماء الى كتاب ابى الصلاح و غير ذلک قوله الشارح فى بيان الخطاب الخطاب لغة توجيه الكلام نحو الغير للافهام؛

از اول طهارة تا آخر صیام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۱۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۸۸]

۱۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۲۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۵۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۵/۵

کتاب القضاء فقط؛ بی کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۲۲گ (۱۲۱پ-۱۴۲ر)، اندازه:۱۵× ۲۱/۵سم [مؤید: ۱ - ۱۸۱]

۱۵۸. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۶۴

آغاز: بسمله نحمدك يا اله العالمين و نصلى على رسولك سيد المرسلين ... قوله و الواجب سبع صلوة اليوميه او المراد كون هذه السبع واجبة فى الجملة لانها؛ **انجام:** فى جواز النافلة جالساً و ماشياً و راكباً و الى غير القبلة و نحوها بعد النذر ايضا فتدير.

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: اسماعیل مهجوری؛ کاغذ:

آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۳ص، ۲۱ سطر(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۵۲]

۱۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۸۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا غیبی [رایانه]

۱۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۳۷

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

۱۶۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۰۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۶) [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۴]

۱۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** بخصوصه کالقرآن و سیجی، تحقیق ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḏat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، ۱۰۳۷؟ - ۱۱۲۷ قمری

masīhā fedeškū’ī, mohammad masīh ebn-e esmā‘īl (1628 - 1715)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۶

آغاز: قوله: الباء، للملابسة و الظرف مستقر، فیکون متعلقا بمقدر هو کائنا.؛

از اول کتاب تا آخر اقرار؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ ۳۳۶گ، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۸]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۵۵

آخر باب غسل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ اندازه:۱۱/۵×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۸]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة = مشارق الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḏat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya = mašāriq-ul aḥkām fī ma‘rifat-il ḥalāl wa-l ḥarām

حسینی خاتون آبادی، محمد بن محمد صالح، - ۱۱۴۸ قمری

hoseynī-ye xātūn ābādī, mohammad ebn-e mohammad sāleh (- 1736)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

تاریخ تألیف: ۱۴ صفر ۱۱۴۷ق؛ محل تألیف: نیشابور

حاشیه مفصلی است استدلالی بر «روضة البهیة» و به توضیح متن آن نیز پرداخته و در آن بسیاری به حاشیه آقاجمال و برخی از حواشی دیگر متعرض شده است. مبحث صلوة جمعه را مفصل نگاشته و قائل به وجوب عینی آن بوده چنانکه فرموده است: «هذه هی الاقوال فی المسئله و الاظهر و الاقوی عندی بحسب الدلیل هو القول الثانی ای الوجوب العینی من غیر اشتراط زاید فی امامها علی امام الجماعه ...». عناوین مطالب، «قال المصنف: قوله» است. مؤلف می‌خواسته این کتاب را پس از اتمام و اکمال به نام «مشارق الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام» بنامد. مأثور خامه‌اش تا آخر کتاب زکوة است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۸۵

آغاز: الحمدلله الذی سهل لنا مدارک الشرایع لنهتدی الی مسالک الحلال و الحرام و حثنا علی تهذیب المسائل بالدلائل؛ **انجام:** و الجواب عنه ان الظهور و الخفآء متطرق فی الجمیع و المفروض انه قد اجتهد فی تحقیق الحلال و اختفی الامر علیه فالقول بان حالهم فی الاغلب غیر مستورة خروج عن المسئلة فتبصر هذا آخر ما وفقنا لتعلیقه علی کتاب الزکوة من شرح اللمعة مع تفرق البال و تشتت الاحوال فان وقع عنا الزلل و صدر بعض الخلل فالمأمول من الناظرین اصلاحه بعین الولاء دون الرد بالتعصب و المراء

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ پنداشته می‌شود برخی از صفحات آن به خط مؤلف باشد؛ کاغذ: شکری و حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۴۴۳گ، ۲۱ - ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۵ - ۴۶۳]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḏat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

جیلانی، محمد رفیع بن فرج، - ۱۱۶۰ ؟ قمری

jīlānī, mohammad rafī‘ ebn-e faraj (- 1747)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

[الذریعة ۹۴/۶؛ دنا ۲۰۶/۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۶۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: ابوالحسن بن محمد رضوی طوسی مشهدی سبزواری در جمادی الثانی ۱۱۳۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۵۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۹/۲سم [ف: ۱ - ۱۶۷]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه /

عربی
ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya
بحرانی درازی، احمد بن ابراهیم، ق۱۲ قمری
bahrānī-ye derāzī, ahmad ebn-e ebrāhīm (- 18c)
وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
تعلیقه بر مبحث زوال.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۲۴/۱
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴گ (۱-۱۴)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۰۸]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية / فقه /

عربی
ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya
حسینی، محمد بن محمد صالح، ق۱۲ قمری
hoseynī, mohammad ebn-e mohammad sāleh (- 18c)
اهدا به: شاه تهماسب صفوی

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵۳
خط: نستعلیق، کا: ملا عبدالنبی، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [ف: ۳ - ۸۴]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية / فقه /

عربی
ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya
دیلماج، محمد بن قاسم، ق۱۲ قمری
dīlmāj, mohammad ebn-e qāsem (- 18c)
وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
تاریخ تألیف: رمضان ۱۰۸۴ق
حاشیه‌ای است توضیحی با عناوین«قوله- قوله» بر «الروضة البهية» شهید ثانی و کمتر به گفتگو و بحث‌های گسترده می‌پردازد. در حواشی برخی از نسخه‌های الروضه البهیه به چاپ رسیده و ظاهراً تمام حاشیه دیلماج مستقلاً به چاپ نرسیده است.
آغاز: بسمله، الحمد لاهله و الصلاة علی نبيه و آله و بعد فهذه تعليقات اتفقت منی علی الروضة البهية ...
انجام: و انما القدماء اتبعوا عبارات الأحاديث فی الحكم و جرت عليه عادتهم فلا خلاف فی التفريط الا فی العبادة و الحمدلله حق حمده ...
[الذریعة ۹۶/۶ و۹۷ رقم ۵۱۳؛ دنا ۲۰۶/۴]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۸۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: رمضان علی بن محمد علی دارانی، تا: ۱۰۸۴ق؛ از روی نسخه اصل؛ تملک: حاج ملا احمد نراقی؛ ۱۵۱گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱ - ۸۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۷۴
آغاز و انجام: برابر
ج۱-۲، از طهارت تا پایان دیات ولی اوراق آن بسیار آشفته و نامرتب و بعضاً محذوف است؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد مؤمن درخچی، تا: پنج‌شنبه ۶ رجب ۱۰۸۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: نخودی و حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۳۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۳
آغاز: من حيث ان البعض جزء للمنوی لامن حيث انفراده بها كالكل؛ **انجام:** برابر
ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: حسین بن منصور سبزواری، تا: سه‌شنبه ۸ شوال ۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۸/۳
خط: نسخ، کا: عبدالخالق بن محمد شفیع قائنی، تا: سه‌شنبه ۹ جمادی الاول ۱۰۹۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۲۴/۳سم [ف: ۶ - ۴۹۵]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳
آغاز: وليس فيها ذكر المتنجس بوجه و الاصل يقتضی بقائه علی طهارته ... (در کتاب صلوة): كتاب الصلاة قوله نسبت الی اليوم تغليبا لما كان المراد باليومية صلاة اليوم و الليلة يكفی فی الغيب ... مصاحبتهما و ان لم يكن معظمها؛ **انجام:** قوله كذا عللوه و فيه نظر من حيث ان التعليل يفيد عدم المدعی لانه لايودی مجموع كسبه الی الامام بل الجزية فليس مملو كامحضا مع ان مولی المحض لايعقل جنايته فينبغی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «م ح»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۲) [ف: - ۷۶۳]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۵۵
آغاز: نعم لو زال بالتغير ينزح الدلو الاول ليكن الاجتزاء بما بقی من العدد حتی يكمل
نسخه اصل: کتابخانه‌ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۱۹ص [عکسی ف: ۷ - ۱۵۱]

۷. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۲۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «عبده الراجی فتح الله» (بیضی)، «عبده حاجی بابا»، «وهاب»؛ واقف: حاج بابای تاجرین حاجی بداق، ۱۲۵۶؛ جلد: تیماج، ۲۲۴ص ، ۳۲ سطر، اندازه:

۲۰×۳۵سم [ف: - ۳۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۵۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۵۴]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: احمد بن محمد بن حسن بن هلال بوری بحرانی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۵ - ۹۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۴۶

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۴]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۵۰

آغاز: الصلاة ایضاً و عرفه بعضهم بانه ما یدرک بالحس والخبث بخلافه قوله فانه لاینجس بذلک؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن محمد مهدی اصفهانی، تا: شنبه ۱۸ رمضان ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۴۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا قلعه المالک ینبغی عدم استحقاق الأول الأرش دون الثانی.

از ابتدای طهارت تا مساقات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ توسط ابوالقاسم در پنج‌شنبه سیزدهم ربیع الاول ۱۲۳۰ تصحیح و مقابله شده، محشی از مؤلف و شیخ جعفر و سلطان العلماء؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۲۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۰

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: حسن علی بن مراد علی، تا: یک‌شنبه ذیقعده ۱۲۴۴ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ کاغذ: فستقی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۳سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۶۴]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی محمد علی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی نخودی، ۱۵۹گ، ۲۲ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۱۷۴]

۱۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۵/۲

از اول کتاب القضاء؛ بی کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۱۰گ (۸۲ر-۹۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱ - ۱۸۰]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḏat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

آقامحمد علی کرمانشاهی، ۱۱۴۴ - ۱۲۱۶ قمری

āqā-mohammad 'alī kermānšāhī (1732 - 1802)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

در کتب تراجم نامی از این حاشیه برده نشده است. تنها در الذریعة (۹۵/۶) این حاشیه را ضبط کرده و مجلد سوم از این کتاب را در بقایای کتابخانه شیخ العراقین تهرانی در کربلا دیده است. خطبه این کتاب به‌عینه خطبه کتاب «اجاره شماره ۴۷۹ فقه آستان قدس» است. اسلوب مؤلف در این کتاب نیز مانند کتاب مذکور است و خیلی از عبارات دیباچه‌اش مطابق با عبارات یا مضمون آن کتاب است. مؤلف چنین آورده است: «و قد تصدی جماعات من الاساطین و الفحول رضوان الله علیهم و اجزل مثوباتهم و شکر مساعیهم لبیان مجملاته و کشف معضلاته و مع ذلک قد بقی فیه رموز دقیقه و نکات انیقه و ابحاث شریفه و فروع بدیعة لم یعثروا علیها و لم یتعرضوالها و لم اقصد فی هذه الوجیزة ایراد ما ذکروه و لا التعرض لما بینوه لان فیما ذکروه بلاغا و انما اقتصرت فیها علی ایراد ما اختلج بالبال و ناسب الحال مما اغفلوه من مزایا الاحوال و خبایا الاسرار و مازاغت عنه انظار الابدال و حارت فیه افکار الاندال من ابحاث شریفة و انظار عمیقة و فروع دقیقة المصنفین من ایراد الاخبار و الاقوال و الجرح و التعدیل و النقض علی اقاویل الاعلام الا نادر او انما دار فی جلدی ایراد الاسرار الفقهیه و الرموز العلمیة و النکات الشرعیة و الاصول الکلیة و المدارک الخفیة و الشواهد العقلیة و الاعتبارات الحدسیة و الفروع القدسیة و العواضد العرفیة و المناقشات الذوقیة و البراهین القطعیة و نحو ذلک علی وجه الایجاز و الاشارة». (مهدی ولایی)

آغاز: بسمله الحمدلله علی نعمائه و الشکر علی آلائه و الصلوة ... و بعد فهذه تعلیقة کافیة و تذکرة شافیة وافیه قدعلقتها علی الروضة البهیة فی شرح اللمعه الدمشقیة..

۱. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

قطعة من کتاب البیع؛ کا: محمد هاشم بن حسن موسوی خوانساری، تا: ۲۰ رجب ۱۲۴۸ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۱۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۷

آغاز: قوله و سواء ضم الیها شیئاً اه - لعل المراد ضمها الی غیر الثمار

احتمالاً همان نسخه بالا. از مسائل بیع ثمار تا پایان کتاب تجارت؛ خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن سید حسن موسوی خوانساری، تا:۲۰ رجب ۱۲۴۸ق، از روی نسخه مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱× ۱۵/۵سم [ف: ۵ - ۳۵]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۰۲/۴

آغاز: برابر
بخش اجاره تا عاریه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: ابراهیم بن محمد رضوی با مهر «العبد المذنب ابراهیم بن محمد الرضوی» مورخ ۱۲۹۶ق؛ کاغذ فرنگی مشقی و کاهی، جلد: تیماج عنابی، ۱۷گ (۹۲-۱۰۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۶۹۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** من حیث وجوب الرد علی المالك مع ظهوره و بقاء العین او رد بدله مع تلفها.

این جلد دوم مشتمل بر: کتاب الاجارة، کتاب الشفعة، کتاب السبق و الرمایة، کتاب الجعالة، کتاب الوصایا، کتاب النکاح، کتاب الطلاق، کتاب الخلع و المبارات، کتاب الظهار، کتاب الایلاء، کتاب العتق، کتاب التدبیر و المکاتبة و الاستیلاء، کتاب الاقرار، کتاب الغصب، کتاب اللقطة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۹۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۳۲]

۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** مع ظهوره و بقاء العین اورد بدله مع تلفها.

از کتاب اجاره تا آخر کتاب لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶۳گ، ۲۲ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۸۴]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۵۶

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۳۸]

۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۹۲/۱

آغاز: بسمله قیل هی من الصلوة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالباً و قیل منها بمعنی الاتباع لان المصلی؛ **انجام:** لو لم یشاهد الامام و شاهد الماموم صحت صلوة و الالبطلت صلوة الصف الثانی و لانعرف فیه خلافاً.

از اول کتاب صلوة تا نماز جماعت؛ خط: نسخ، کا: محمدصالح، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج مشکی، ۲۷ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: - ۴۰۳]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۹۷/۱

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۹۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۵۲

جلد دوم؛ کا: محمد قاسم سرجامی، بی تا، جا: مشهد رضوی حرم مطهر؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۱۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳ - ۲۰۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۴۶

آغاز: برابر

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: کتابخانه میرزا محمد امین خوئی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲ - ۱۲۲]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۹۲

آغاز: بسمله قوله القول فی الاداب اعلم ان اداب التجارة منها واجب؛ **انجام:** فالواجب التمسک بها لا بالاستصحاب قد تم الجلد الثانی من تکلمة الروضه.

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: حاج میرزا محمد علی بن حاجی میرزا اسماعیل سبزواری؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲ - ۲۴۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** من حیث وجوب الرد علی المالك مع ظهوره و بقاء العین او رد بدله مع تلفها

جلد دوم از کتاب «اجاره» تا اواخر کتاب «لقطه»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۹۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۶۴]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lumʻat-id dimašqīya

کرمانشاهی، محمد محسن بن محمد سمیع، - ۱۲۲۳ قمری

kermānšāhī, mohammad mohsen ebn-e mohammad samīʻ (- 1808)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حواشی متفرقه بر مواضع مختلف از کتاب طهارت تا کتاب نکاح.

۱. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳

آغاز: قوله علی صدره لأنه مسجد فی بعض الأحوال کما فی سجدة الشکر عقیب الصلاة

کاتب = مؤلف، بی تا [تراثنا: س۲ش۴ - ۵۴]

۲. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳

آغاز: حمداً لأهله کما هو أهله ... أما بعد فهذه دقائق علقتها علی شرح اللمعة حین المباحثة

قطعه‌ای از اول طهارت تا مبحث نیت در وضو؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ الظاهر أنها من نفس الحاشیة المذکورة فی مجموعة سابقة وضعت لها فی هذه النسخة مقدمة. [تراثنا: س۲ش۴ - ۵۸]

۳. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۴ - ۵۸]

● حاشیة الروضة البهیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya

عاملی غروی، جواد بن محمد، ۱۱۵۲؟ - ۱۲۲۶ قمری

ʻāmelī qaravī, javād ebn-e mohammad (1740 - 1811)

حاشیه نسبتاً مفصل با عنوان «قوله، قوله» و با نقل اقوال بسیار از

کتب قدما و نظرات متاخرین. صاحب الذریعه تحشیه کتاب ودیعه، عاریه، مزارعه، مساقات و بعض الوصایا و تمام النکاح و پاره‌ای از الطلاق را رؤیت نموده و نسبت به بقیه اظهار عدم نموده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۸۸/۱

آغاز: بسمله کتاب النکاح:اختلفوا فی معناه لغة،الظاهر من الجوهری انه حقیقة؛ **انجام:** قوله کما اطلق الاصحاب ان القول قولها و الا طلاقان یحتاجان الی التنقیح

نکاح تا آخر خلع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عباس بن کریم بن محسن ایروانی، با مهر «یا اباالفضل العباس» (مربع) و «عبد عباس» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ۱۸۷ص (۱-۱۸۷)، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲ - ۳۴۳]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḏat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

کاشف الغطاء، جعفر بن خضر، ۱۱۵۴ - ۱۲۲۸ قمری

kāšef-ol-qetā’, ja‘far ebn-e xezr (1742 - 1813)

وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية شهيد ثانی، زين الدين بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه استدلالی توضیحی متوسطی است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية» شهید دوم. [در انتساب این حاشیه به شیخ جعفر باید تحقیق شود.]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۱۱

آغاز: کتاب القرض، قوله تفضل من الله تعالی من غیر اعتبار الثواب بواسطة الوجهین لأن الثواب انما یکون بأزاء الاعمال المتوقفة علی قصد القربة؛ **انجام:** فلیس مملوکا محضا له مع أن مولی المحض لا یعقل جنایته فینبغی الاستناد هنا..

از کتاب قرض تا دیات؛ خط: نسخ، کا: سبز علی بن آخوند ملا حسن علی مهکی فیلی، تا: جمادی الثانی۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲ - ۹۶]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḏat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

کاشف الغطاء، موسی بن جعفر، - ۱۲۴۳ قمری

kāšef-ol-qetā’, mūsā ben ja‘far (- 1828)

وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ شهيد ثانی، زين الدين بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه مفصلی است از تقریرات درس شرح لمعه شیخ موسی بن شیخ جعفر است که با عناوین «قوله» برگزار شده است وتوسط شاگرد وی [محتملاً زین العابدین گلپایگانی] تقریر شده است. در الذریعة در قسمت حواشی شرح لمعه این حاشیه به چشم نمی‌خورد. در جای جای کتاب آمده: «المحقق الاستاد، قال المحقق الاستاد دام ظله العالی، الفاضل الاستاد المحقق دام مجده، قال شیخنا المحقق دام ظله العالی، قدحکی المحقق الاستاد ان والده المبرور الشیخ جعفر المرحوم المغفور کان ...» از عبارت اخیر معلوم می‌شود که مؤلف این کتاب یکی از شاگردان شیخ موسی یا شیخ علی پسر مرحوم کاشف الغطاء بوده است. همچنین از صاحب حدائق یوسف ابن احمد (- ۱۱۸۸ق) و مقدس اردبیلی احمد بن محمد (- ۹۹۳ق) و محقق ثانی شیخ عبدالعالی کرکی (- ۹۳۳ق) یادشده است.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد و آله الطیبین ... فواید متفرقة علقناها علی مبحث الخیار من شرح اللمعة الدمشقیة ملتقطة من افادات شیخنا ... الفصل التاسع فی الخیار و هو اربع عشر ...

[دنا ۲۰۸/۴ (۱ نسخه)]

۱. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۹/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان لا یکون للمسبب تعلق علی امر آخر غیره و الآخر أن یکون له ذلک

در فهرست نام مؤلف زین العابدین گلپایگانی که مقرر بوده، آمده است ولی باتوجه به نسخه‌های دیگر تغییر یافت؛ کا: ملا زین العابدین گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج روغنی، ۴۵گ (حاشیه ۳۳۰ر-۳۷۴ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: - ۸۵]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۳۵-۳۰/۱۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** یجب فعله ما یجب ترکه بحسب فهمه وعلمه عامدا عالما مکلفا مختارا وقدمر الکلام فیه فراجع تمت کتاب الاجارة

خیارات، لقطة، غصب واجاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۳۸۶]

۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۹۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما اذا کان هنا ارضا مشکوک انها للامام (ع) او المسلمین فهل الاصل ان یکون للامام (ع) او المسلمین؟ یحتمل الاول للاخبار العامة القاضیة بان الارض کلها لهم و ان الارض لله یورثها من یشاء.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه و همخوانی با ش ۴۹۴ همین فهرست ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ پس از این هشت برگ از احکام بیع است بدون خطبه و خاتمه که گویا جزئی از کتابی باشد؛ واقف: امیر علیمردان خان تیموری-نصرت الملک؛ کاغذ: آهارمهره، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: - ۴۰۹]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۸۱-۳۵/۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هل یثبت الخیار فی اصل العقد ام لا.. هو الاول وان کان الاختیار بالنسبة الی اصل العقد
در فهرست نام مؤلف علی بن جعفر آمده است که باتوجه به آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۷۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۵۰۱]

۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۹۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** یثبت الخیار فی اصل العقد ام لا الظاهر هو الاول و ان کان الاختیار بالنسبة الی اصل العقد.
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: آهارمهره ای، ۳۲۸گ (۱-۳۲۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۴۰۵]

۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۹۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** یثبت الخیار فی اصل العقد ام لا الظاهر هو الاول و ان کان الاختیار بالنسبة الی اصل العقد.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ وقفی مدرسه خیراتخان؛ واقف: علیمردان خان تیموری نصرت الملک، ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: آهارمهره ای، ۳۲۸گ (۱-۳۲۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۴۰۶]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۶۱/۱
همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: - ۱۷۸۴]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۸۱/۲-۵۶/۱۳۱
آغاز: برابر
از اول بحث خیارات تا آخر کتاب الغصب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۳ص (۲۱-۱۷۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۵۰۱]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya
نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری
narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)
وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح لمعه شهید ثانی، مشتمل بر توضیح مطالب کتاب و حل مشکلات عبارتی آن بدون تعرض به ادله استدلالی احکام. این حواشی را فرزند محشی ملا محمد تقی نراقی به دستور پدر از خط وی تدوین کرده است.
آغاز: یا من عجزت عن شرح لمعة من لوامع حواشی روضة انوار جلالک منتهی مدارک العلماء و قصرت عن بیان تذکرة من دروس قواعد ارشاد عرفانک نهایة تحریر الحکماء ...
[در الذریعه (۶:۹۱ و ۱۵:۲۹۲) از این حاشیه نامی نیست؛ دنا ۲۰۸/۴ (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** من الاخبار المتکررة هذا آخر ما وجد من تعلیقاته اعلی الله درجاته و الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه و علی اوصیائه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، ۲۷۱گ، ۲۲ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷ - ۳۲۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۰۳
کتاب صلاة و زکات و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ جلد: گالینگور مشکی، ۳۳۱گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۳۵×۲۲سم [ف: ۵ - ۳۲۹]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱ و ۲۲۰۷ عکسی
آغاز: برابر
تا کتاب حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با خط خوردگی؛ تملک محمد بن محمد تقی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۳۵۹] و [عکسی ف: ۶ - ۲۶۴]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya
بهبهانی، شمس الدین بن جمال الدین، - ۱۲۴۸ قمری
Behbahānī, šams-od-dīn ebn-e jamāl-od-dīn (- 1833)
وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
حاشیه‌ای است استدلالی با عناوین «قوله» بر «الروضة البهیة» شهید ثانی با نقل اقوال فقها و استناد به احادیث.
[دنا ۲۰۸/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۱
آغاز: بعد موته من الأجر الا ثلاث خصال صدقة اجراها فی حیاته؛
انجام: و استر عورتی و امن روعتی برحمتک یا رحیم و بفضلک یا کریم.
از اوایل وقف تا پایان دیات؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ محشی؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ کاغذ: نباتی و نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۰گ، ۳۲-۳۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۱]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya
استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸- ۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ شهيد ثانی، زين الدين بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
حاشيه مختصر توضيحی است با عناوين «قوله، قوله» بر شرح لمعه شهيد دوم. در اين حاشيه از گفته‌های استادش و آنچه كه به فهم خود دريافته و گفته‌های بعضی از محشين مخصوصاً حاشيه آقا جمال خونساری استفاده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۵۰

آغاز: الحمدلله الذی وفقنا علی طلب العلم و الهدی ... لما كنت مشغولا يتعلم شرح اللمعة الدمشقية؛ **انجام:** و ان الامتثال علی القول بجواز التعويل علی الظن حاصل فی الوقت المظنون، و الله العالم
تا مبحث وقت از كتاب صلاة؛ خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تيماج مشكی، ۴۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۰ - ۲۳۶]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

آرانی كاشانی، غلامرضا بن محمد علی، ۱۱۹۲ - ۱۲۶۵ قمری

ārānī-e kāšānī, qolām rezā ebn-e mohammad ‘alī (1778 - 1849)

وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية شهيد ثانی، زين الدين بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
حاشيه مختصر توضيحی است بر «كتاب الحدود» شرح لمعه شهيد ثانی (۹۶۶ ق) كه به گفته مؤلف هنگام مباحثه آن عبارات مشكل و صعب آن را توضيح داده و بصورت «قوله -قوله» تنظيم نموده است تحرير اول اين رساله در جريان حمله وهابيون به كربلا در سال ۱۲۱۶ق از بين رفته و اين تحرير جديدی از آن رساله است.
آغاز: الحمدلله علی سوابغ آلائه و الصلوة علی خير اصفيائه و آله الذين هم الادلاء علی صراطه ... اما بعد فيقول العبد المفتقر الی الله الغنی غلام ... عفی الله عن جرائمهما وحسن عاقبتهما انی لما اشتغلت ...
انجام: قوله فی استيصال اللسان الاستيصال قلع الشیء من اصله.قوله اللسنية الفصيحة. هذا و نقتصر فی بيان عبائره علی هذا القدر ... و يصلی علی سيدنا المصطفی و آله سيما علی ائمة الهدی و لقد فرغنا ...

آران كاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۴۹/۳

آغاز و انجام: برابر
كتاب الحدود،كامل؛ كاتب = مؤلف، تا: ذيقعده ۱۲۳۳ق؛ در برگ آخر اشعار عربی كه امام هادی در مجلس متوكل عباسی قرائت فرمود به خط كاتب آمده؛ جلد: تيماج مشكی، ۲۹ص (۶۶۰-۶۸۸)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: - ۴۷]

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۱۱۸۸/۳

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عكسی ف: ۳ - ۴۷۵]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

جهانشاهی، احمد بن عبدالرزاق، - ۱۲۹۰ قمری

jahānšāhī, ahmad ebn-e ‘abd-or-razzāq (- 1873)

وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ شهيد ثانی، زين الدين بن علی (۹۱۱-۹۶۵)
تعليقه‌ای است كه به صورت مزجی با عناوين «قوله، قوله» تدوين گرديده است. محشی از شاگردان صاحب جواهر بوده و اجازاتی نيز از ايشان و ساير علمای معاصر خود كسب نموده است.
[رجال آذربايجان در عصر مشروطيت، دكتر مجتهدی، ۶۳؛ الكرام البررة: ۴۹۳/۲؛ مفاخر آذربايجان، بخشايشی، ۱۵۶/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۵۹/۴

آغاز: الحمد لله رب العالمين و صلی الله علی نبينا محمد و آله الطاهرين و بعد، قوله: كتاب اللقطة، اقول اللقطة بالتفح و السكون لغة المال الملقوط و لايطلق فيها علی يشمل الانسان حقيقة؛ **انجام:** فی مقابل تجويز الشارع كما هو مقتضی الاطلاقات و الحاصل كون التصدق تعبد يا يقتضی جوازه فی خلوتها سبق نهی المالك ايضاً فتأمل.
خط: شكسته نستعليق، بی‌كا، تا: محرم ۱۲۴۴ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه عفی عنه»، بر فراز برگ نخست تاريخ تأليف ۱۲۴۰ق در مشهد كاظمين نوشته شده و در غره محرم ۱۲۴۴ به صورت بياض درآورده، تقريظ مفصلی از «سيد محمد باقر حلی نجفی» در برگ نخست رساله با مهر «السيد محمد باقر الموسوی نسل النبی الطاهر» (مربع)؛ كاغذ: فرنگی، جلد: تيماج مشكی، ۱ص (۲۴پ)، ۲۵ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۲ - ۸۵۶]

● حاشية الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية = حاشية شرح اللمعة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya = ḥāšīyat-u š.-il lum‘a

اسفرجانی، محمد رضا بن محمد علی، ق۱۳ قمری

Esfarjānī, mohammad rezā ebn-e mohammad ‘alī (- 19c)

وابسته به: الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية؛ شهيد ثانی، زين الدين بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۵/۱۴

کتاب الوصیه؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن گوگدی، تا: رجب ۱۲۷۶ق؛ ۷گ (۱۲۶پ-۱۳۲پ) [مختصر ف: - ۲۸۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۵/۸

خط: نسخ چلیپا، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۲۶پ-۱۳۳پ)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۶/۵سم [ف: ۴۱ - ۱۷۵]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḑat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

شیخ علی، ق۱۳ قمری

šayx ‘alī (- 19c)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۰۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۲. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۹/۱۱

بیع تا خیارات؛ خط: نسخ، کا: علی مقصودی، بی‌تا؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵ - ۶۰۳]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḑat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

عبدالله بن محمد تقی، ق۱۳ قمری

‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad taqī (- 19c)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه نیمه رجب ۱۲۸۹ق

حاشیة با عنوان «قوله، قوله» مذیل به سه فایده و خاتمه‌ای فارسی در موضوع ارث.

کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

آغاز: الحمدلله الذی له میراث السماوات و الأرض بالاستحقاق الذی من موائد احسانه نرتزق بالعشی و الاشراق

کتاب الارث؛ کاتب = مؤلف، بی تا [تراثنا: س۲ش۴ - ۵۰]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḑat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

کوکدی گلپایگانی، محمد رضا بن علی، ق۱۳ قمری

kūkadī golpāygānī, mohammad rezā ebn-e ‘alī (- 19c)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه‌ای است بر باب بیع صرف آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵۳/۳

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله الذی تعین بذاته ... فیقول ... محمد بن علی الرضا الشریف الکوکدی ان هذه حاشیة ... علی خاتمة باب بیع الصرف من الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛

انجام: او کاشف عنه فلا منافات فتامل.

کا: مؤلف، بی تا، محشی با نشان «منه عفی عنه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۲۴پ-۲۸ر)، ۲۱ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸ - ۵۶۸]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḑat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

گلپایگانی، محمد باقر، ق۱۳ قمری

golpāygānī, mohammad bāqer (- 19c)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حواشی کوتاهی است بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید ثانی با عنوان‌های «قوله- قوله».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۸۴-۲۳/۲۰۴

آغاز: بسمله کتاب الاجارة قوله بمنزلة الجنس انما لم یقل انه جنس لان المرکب اما حقیقی ای له اجزاء و واقعیة کالانسان اواعتباری وجعلی کالمجعولات الشرعیة؛ **انجام:** قوله وان کان اسمه ای اسم الکتاب مؤنثا ای لفظ اللمعة تمت ما اردنا من الاشارة الی ... ولم یقع ذلک الافی ایام قلیل لما کان المقصود هو مجرد التذکر للمسائل.

از اجاره تا دیات؛ خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مؤلف در متن تغییراتی داده و در حاشیه اضافاتی نوشته؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۳۸۳]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḑat-il bahīya fī š.-il lum‘at-id dimašqīya

موسوی شوشتری، عباس بن علی، ق۱۳ قمری

mūsavī šūštarī, ‘abbās ebn-e ‘alī (- 19c)

حاشیه مختصر استدلالی است با عناوین «قوله - اقول» بر روضة البهیة شهید ثانی و مشتمل بر کتاب طهارة، کتاب النذر، کتاب القضاء.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۷۶۶

آغاز: بسمله. الحمدلله المتعالی عن ادراک البشری و الداعی الی

الشرع المحمدی علی النهج الاثنی عشری؛ **انجام:** لان القسمة فی الآحاد کما قال فی کل اثنین

خط: نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی، ۳۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۲۶]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللعمة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī' (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲ شعبان ۱۲۵۶ق؛ محل تألیف: اصفهان

حاشیه مختصری است بر شرح لعمه شهید ثانی. قسمتی از این حاشیه در ۱۲ شعبان ۱۲۵۶ در اصفهان به پایان رسیده است؛ در فهرست مرعشی (۳۷۳/۸) هفت رساله از نامبرده معرفی نموده و در آنجا آورده که مؤلف این رساله‌ها تا سال ۱۲۸۰ قمری زنده بوده و تحت عنوان «عاصی» تخلص داشته است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۷۵

آغاز: بسمله، قوله و لفظه الصریح الذی لا یقتضی فی دلالته علیه الی شیی آخر؛ **انجام:** قوله فان تساووا فیه، اه، ای جمیع ما ذکر، قوله و تقدم اه ای ذکره تمت

کتاب وقف، بیع، خیارات، اجاره، شفعه، سبق و رمایه، وصایا، نکاح و قسمتی از وکالت و صلاة است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ شعبان ۱۲۵۶ق؛ محشی با عنوان عنوان «لمحرره محسن بن رفیع ایده الله»؛ ۶۳گ، ۱۳-۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۲۹۰]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

نائینی، محمد بن محمد علی، ق۱۳ قمری

nā'īnī, mohammad ebn-e mohammad 'alī (- 19c)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

محشی خود را در پشت صفحه عنوان به خط خویش چنین معرفی کرده است: «محمد بن الحاج محمد علی النائنی» وتاریخ این خط مؤلف ۱۳ ذیحجه ۱۲۵۹ق می‌باشد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۲۸

آغاز: قوله رفع الله مقامه: والکتاب ایضاً مصدر ای کما ان الکتب بالفتح مصدر کتب

کاتب = مؤلف، تا: ۱۳ ذیحجه ۱۲۵۹ق؛ با خطزدگی‌ها و گواهی مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵۶گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۴ - ۲۰۲]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه استدلالی توضیحی است با رد و ایراد در گفته‌های بعضی از بزرگان فن و مخصوصاً به گفتگو با سلطان العلماء صاحب حاشیه بر همین کتاب، در پاره‌ای از مسائل می‌پردازد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۲۷

آغاز: الحمدلله و الصلاة و السلام علی محمد و آله ... ان هذه قیود و تعلیقات منی علی کتاب الطلاق و ما بعده

کتاب طلاق تا احکام ظهار؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۵۵]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

رضوی، محمد علی بن صادق، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۱ قمری

razavī, mohammad 'alī ebn-e sādeq (1824 - 1894)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۸۷

آغاز: قوله کالاکول هذا التشبیه فی مجرد اللازمیة ای کما ان الاکول لازم کذلک الطهور؛ **انجام:** من جانب ابه لانه اخ ابه (کذا) و خالا له من جانب امه لانه اخ امه

از باب «طهارت» تا اواسط باب «کفالت». پس از آن ضمن ۴ صفحه مقاله‌ای است در اوزان شرعیه، سپس شروع به کتاب «ارث» نموده است؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: مدرس رضوی، شهریور ۱۳۲۳؛ کاغذ: حنایی فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۶۶]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

حسینی کاشانی، حسن بن احمد، - ۱۳۴۲ قمری

hoseynī kāšānī, hasan ebn-e ahmad (- 1924)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۳ ذیحجه ۱۳۲۷ق

حاشیه توضیحی است با عنوان «قوله» بر باب ارث از «روضة البهیة».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۴۰

آغاز: پس از خطبه و نام مؤلف: انه بعد تشرفی بارض الطوس قد التمسنی بعض الاخلاء مباحثة کتاب الروضة البهیة علی اللمعة الدمشقیة فاجبت مسئوله و انجحت مأموله و بعد اشتغالی به رایت بعض عباراته معضلة بل مجملة فاحببت ان اوضحها بتعلیقة وجیزه تحتوی علی مجرد حل عباراتها و اداء مطالبها ببیان اوضح؛ **انجام:** و هذه فروض نادرة قد یحتاج الیه الفقیه ذکرنا ها لیکون الناظر فیه علی بصیرة

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۳ ذیحجه ۱۳۲۷ق؛ کاغذ: حنایی و شکری فرنگی، جلد: مقوا عطف روکش پارچه، ۹۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۶۶]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

تونی، میرزا محمد

tūnī, mīrzā mohammad

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه توضیحی است و گاهی به استدلال و رد ایراد نیز پرداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۳۷/۲

آغاز: الحمد لله وحده ... اما بعد فهذه تعلیقات اتفقت منی علی الروضة البهیة ... بذلت الوسع فی تقریر مسائله و تحریر دلائله تا کتاب البیع؛ خط: نسخ، کا: قاسم علی، تا: ۹ ربیع الثانی ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۲گ (۲۱۰پ-۳۳۱ر)، اندازه: ۲۳×۳۱/۵سم [ف: ۲۰ - ۲۷۷]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

حسینی سدهی، مرتضی

hoseynī sadehī, morteẓā

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه است با عناوین «قوله-قوله» بر خطبه و کتاب طهارت الروضة البهیة شهید ثانی. محشی که از شاگردان شیخ جعفر قاضی و آقا جمال الدین خوانساری است در این حاشیه به نظرات پدر و جدش شیخ علی اشاره و در چندین مورد از حاشیه جدش بر قواعد یاد نموده است این حاشیه بعد از رحلت اشخاص یاد شده نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۲۹

آغاز: قوله الحمدلله اما ان یکون مرفوعا علی الابتداء او منصوبا علی انه مفعول مطلق حذف عامله و ناب المصدر منابه؛ **انجام:** فکانه قریب من هذا الا ان حکم ابن حمزه باستحباب القطع مشکل انتهی کلام صاحب الذکری نقلته لیظهر انه لا شاهد للقولین الاخیرین فتامل تمت الحاشیة المتعلقة بکتاب الطهارة من شرح اللمعة الدمشقیة بعون الله تعالی و توفیقه و تاییده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه» به خط مؤلف، مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده؛ دستخط آیت الله مرعشی نجفی (ره) در انجام نسخه در توصیف نسخه: «بسمه تعالی هذه الحاشیه علی شرح اللمعة الدمشقیة للعلامة المیر سید مرتضی من اسباط المحقق الداماد و کان المحشی من تلامیذ والده العلامة و من تلامیذ العلامة الشیخ جعفر القاضی باصفهان فی الدولة الصفویة و جد السادة الاجلاء النازلین فی سده من اعمال بلدة اصبهان و ما فی هوامشها من الحواشی کلها بخطه ره. و قد انتقل الی من والدی العلامة السید شمس الدین محمود الحسینی المرعشی النسابة النجفی المتوفی سنة ۱۳۳۸ ثم انی وهبتها للولد الحفی و الخل الصفی ذخر الافاضل الکرام ثقة الاسلام المیر سید محمدباقر نجل المرحوم حجة الاسلام و المسلمین صدیقنا المکرم المیر سید محمدحسین الخوزانی من احفاد المحشی قدهما رجاء ان یذکرنی فی مظان اجابة الدعا و السلام علی من اتبع الهدی شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی فی منتهی اولی الجمادین ۱۳۸۴ ببلدة قم المشرقة»؛ مهر: «عبده الراجی الجواد بن حسینعلی» (بیضی)، «... السید محمدعلی ... » (بیضی)، «انا عبد من عبید محمد» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی؛ نوع جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴ص، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۵ - ۶۹۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۱۷۴]

● حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

علی بن محمد بن حسن

'alī ebn-e mohammad ebn-e hasan

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین

الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۷۸

آغاز: بسمله و به نستعین، حمدله، کتاب الجهاد، قوله لدعائهم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، ۲۲۲گ، ۲۵ سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۷۰۸]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

قزوینی، سید تقیا

qazvīnī, seyyed taqīyā

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حاشیه‌ای بر شرح لمعه شهید ثانی و مؤلف آن در آن ابهامات و مشکلات عبارت و مفاهیم را برطرف ساخته و با رد و قبول آراء و نظرات دیگر فقها رای و نظر خود را بیان کرده است. این کتاب در الذریعه معرفی نشده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۶

آغاز: بسمله الحمدلله الذی انطقنا فی احکام احکام شرعه بولایة ولاته الذین هداهم ... فهذه تعلیقات متعلقات بالروضة البهیة المعروف بشرح اللمعة قد اذن الله تعالی بفتح مغالیق معضلاته بمفاتیحها وشرح حقایق مشکلاته بمصابیحها وقدوشحته بها بلطائف نتف الافکار وکرائم النکت الابکار ... واجمعت بین البسط فی الدلائل بالابرام والاحکام وتکثیر فروع شرایع الاحکام واشرت الی اسانید الاخبار برموزها؛ **انجام:** الا ان یکون الدم مقدار الدرهم حتلکونه مجتمعا وکیف کان فدلالة الروایة علی المطلوب واضحة.
از ابتدا تابخشی از کتاب طهارت «لایعفو عن هذا المقدار مع اجتماعه موضع وفاق»؛ خط: نستعلیق عالی، کا: حسین بن علی الشالی جبل عاملی، تا: ۷ ذیحجه ۱۳۲۰ق؛ در قسمت نجاسات فرقه های مرتده را مفصل شرح کرده است، کاتب از مؤلف با عنوان «الجناب المستطاب العالم العامل الکامل الفاضل الربانی السید الفقهاء و المجتهدین علم التقی و نور الهدی، الوحید فی عصره و فرید اوانه و دهره الواصل الی جوار رحمة رب العالمین مولی الحاج سید تقیا القزوینی» یاد کرده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۱۷ سطر [ف: ۱ - ۹۲]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

حواشی کوتاهی است با عناوین «قوله، قوله» که اغلب به صورت توضیحی برگزار شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۹۵-۵۹/۲۱۵

آغاز: بسمله، حمدله اما بعد فهذه بعض کلمات لبعض کلمات دیباچة شرح اللمعة علی سبیل الاشارة و الاختصار و الیه التکلان قوله شرح ای وسع قوله بلغه
جلد اول، از اول کتاب تا اول کتاب الاجاره؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱۸۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۳۸۴]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

نامعلوم و ظاهرا غیر همانند:

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۷۶

آغاز: قوله: فیبقی الحاق الدابة و البقرة بمالانص فیه اولی ... کتاب الصلوة قوله نسبت الی الیوم تغلیباً لما کان المراد بالیومیة الیومیة و اللیلیة فمن حیث؛ **انجام:** کتاب الدیات جمع دیه و هی المال الواجب بالجنایة علی الحرفی نفس و مادونها ...
حاشیه‌ای است استدلالی و عمیق و مختصر بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» با عناوین «قوله، قوله». از حبل المتین شیخ بهائی نقل نموده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «هاشم بن موسی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: گالینگور، ۱۰۹گ، ۳۳ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲ - ۲۱۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۹۶/۱

فی مبحث الفائتة من الخمس، در آن از «الاستاذ العلامة فی حاشیته الشریفة دام ظله، محمد شفیع مشهدی» یاد شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۴۲۳]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۲۴/۳

آغاز: حمداً لاهله کما هو اهله والصلاة علی النبی المصطفی هو و اهله ... و بعد فهذه تعلیقات علی شرح اللمعة الدمشقیة جمعتها ینتفع بها الطلاب راجیاً من الله الثواب یوم یقوم الحساب ... قوله بسمله صدر الکتاب؛ **انجام:** و کونها خاصه و الایة عامة لکن مع الاقتصار علی موضع النص کماحکم به الشهید فی الدروس لعدم حجیة مفهوم الموافقة اذا لم یکن من المدلولات اللفظیة الالتزامیة المتبادرة
حاشیه متوسط بر کل کتاب «الروضة البهیة فی شرح اللمعة

الدمشقیة» که به صورت «قوله، قوله» تنظیم و در بسیاری از کتاب‌های فقهی تنها به حل و توضیح مشکل‌ترین نکته موجود درآن کتاب پرداخته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۹۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۵۷

آغاز: بطهارة النجس او نجاسة الطاهر و حیث لاسبیل الی الثانی لانه کرطاهر فلا یقبل النجاسة الطاریة ... و قوله و عدم الدلیل علی العرفیة لقائل ان یقول یکفی فی الدلیل علی؛ **انجام:** البدلیة المطلقة اذ معه یجوز ان یجعل شیأ واحدا بدلا عن اثنین فتامل (قد تمت کتابة الحاشیة الشریفة و کتب بیده الغاشیة علی النسخة الاصل التی قابل المحشی طاب ثراه فی اواخر ذی الحجة الحرام سنة ۱۱۱۹).

خط: نستعلیق، کا: شیخ ابوطالب لاهیجی، تا: ذیحجه ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مقابله شده با نسخه اصل که محشی آغاز آن را مقابله کرده بود در محرم ۱۱۲۰، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن سبز، ۱۲۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۶سم [ف: ۱ – ۱۶۵]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۴۵

آغاز: بسمله ...، قوله و الواجب سبع صلوة الیومیة آه المراد کون هذه السبع واجبة فی الجملة؛ **انجام:** و اما روایة العشر فلا نذکرها الآن الی هنا کتب المصنف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۳۰۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۶سم [ف: ۱ – ۱۶۴]

۶. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۶۲

آغاز: یعتد بها لان التخصیص او الحصر وحده کاف من دون ذکر الاهتمام بل حاصله ان الحصر او التخصیص صار باعثا علی الاهتمام

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» و در آن تعبیر به «جدی العلامة فی حاشیة القواعد و فی المسالک» و «لوالدی طاب ثراه» نموده. جلد اول کتاب می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۱۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [کتابخانه‌های قائن: ف: – ۱۴۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۰۴

آغاز: کتاب الوصایا قوله مأخوذ من وصی یصی الخ المستفاد من کتب اللغة ان المجرد من هذه المادة موضوع للوصل و الاتصال؛ **انجام:** و هو مختار الشارح هنا صریحا و مقتضی عموم المتن و المعتمد لفحوی انکاره علیه السلام علی الانصار.

نسخه ذیلاً ناقص و موجودی آن به ترتیب عبارت است از: کتاب الوصایا، کتاب الصید و الذبایح، کتاب الأطعمة، کتاب الحجر، کتاب الطلاق، کتاب المیراث، کتاب الاقرار، کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: احمد بن محمد صالح مازندرانی، محمد علی حسینی سلامی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۹۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۷۸

آغاز: کتاب القضاء قوله و فی استحبابه مع التعدد عینا قولان المراد انه لو تعدد من جمیع صفات القضاء؛ **انجام:** قوله فلم یحصل منه الخ ای امر زائد علی ذلک یقتضی التزویر و لا تزویر فی هذا و الله اعلم

حاشیه‌ای است استدلالی با عناوین «قوله» بر شرح لمعه شهید ثانی. نسخه حاضرحاوی کتاب قضاء و شهادات است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۷]

۹. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق الازواج و هو الله المفرد الاحد؛ **انجام:** انتهای جزء اول: هذا آخر ما تیسرلی من تعلیقاتی علی کتاب النکاح من شرح اللمعة ... فی دار العلم شیراز حفت بالامن و النصر و الاعزاز ...

حاشیه‌ای است بر کتاب نکاح در یک جزء و کتابهای طلاق، خلع و مبارات، ظهار، ایلاء، لعان، عتق، تدبیر، مکاتبه و اقرار در جزء دیگر و مؤلف که بحرانی الاصل و شیرازی المسکن می‌باشد، در آخر هر دو جزء نام خود را آورده ولی متأسفانه کسی آن را پاک نموده است. تاریخ فراغت از تألیف جزء اول روز غدیر سال ۱۲۴۳ در دارالعلم شیراز می‌باشد؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۳ق، جا: شیراز (دارالعلم)؛ ۱۴۵گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱ – ۳۴]

۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۰۷

آغاز: فی المسألة العاشرة من مسائل اللوا حق من کتاب الرهن..؛ **انجام:** کتاب الخمس.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲۴ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱ – ۸۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۴ کر

آغاز: کتاب إحیاء الموات قوله بحیث لایعرفون؛ لایخفی أن هذا أعم من إبادة الأصل إذ ربما وجد له أهل و لایعرفون فلعل الغرض أن عدم معرفة الأهل کان فی جواز إحیاء الموات و لایعتبر فیه العلم بالعدم، لکن لابد من الجهل بوجود؛ **انجام:** و فیه الدیة و هی و إن کانت مقطوعة فی التهذیب لکنها مستندة فی الفقیه إلی الصادق علیه السلام فلیس فیها قطع و فی صحیحة عبدالله بن سنان عن الصادق علیه السلام ما کان فی الجسد منه اثنان و فیه نصف الدیة، الخبر، و المراد أن فی واحد منهما نصفهما لا فی الجمیع؛ تمت بعون اله الملک العلام

از: سید حسین ... . تعلیقاتی نسبتاً مفصل با عنوان «قوله، اقول». این مجلد حاوی تعلیقات محشی بر کتاب احیاء الموات تا پایان کتاب الدیات آن است. در آغاز نسخه نوشته شده «از جمله کتب مرحمت پناه طوبی مکان میرزا سید حسین است» که صرف نظر از اینکه عبارت مذکور، اعم از تملک و تألیف است! به هر حال

می‌رساند که نام محشی ما «سید حسین» است و با توجه به عبارات مرحوم آقا بزرگ طهرانی، وی بایستی یکی از این سه بزرگوار بوده باشد: ۱. سلطان العلماء امیر علاء الدین حسین بن رفیع الدین محمد مرعشی آملی اصفهانی (- ۱۰۶۴ق)، ۲. سید محمد حسین بن محمد صالح خاتون آبادی (- ۱۱۵۱ق)، ۳. سید حسین بن ابی القاسم موسوی خوانساری (-۱۱۹۱ق). لیکن با توجه به بررسی‌های انجام شده، معلوم نشدکه آیا محشی یکی از این سه شخص می‌باشد، یا اینکه «سید حسین» دیگری مراد است، چنان که با توجه به خط محشی بودن نسخه (به احتمال زیاد)، همین نظر اخیری هم تقویت می‌شود، کما اینکه ممکن است «سید حسین» از اصل، صرفاً یک یادداشت تملک بوده باشد!؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ مصحح؛ مهر: «حسین منی و أنا من حسین» (بیضی) که بایستی مربوط به خود محشی باشد؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲/۴۰ - ۲۲۹]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۵۴/۲-۱۱/۵۴

آغاز: الرمی و المراد تقدیر الخطوه و معرفة قدرالسبق مستدرکا و یکون المرادح - تعیینه علیهما او علی احدهما ... قوله و یجوز کونه منهما معا و من احدهما؛ **انجام:** قوله کما ورد فی الخبر: فی روایة انما هو مستوم و فی اخری یریدان یشتریها باعلی ثمن قوله و هی مردوده بالارسال و غیره فلاتصلح لتحلیل ما ثبت تحریمه قوله

بخشی از حاشیه مفصلی است بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید ثانی، این حاشیه با عنوان‌های «قوله- قوله» برگزار شده است. از سبق و رمایه تا آغاز کتاب نکاح؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳ - ۱۳۸۳]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۴۷-۱۴/۹۷

آغاز: بسمله کتاب الزکاة وهی اسم علی فعله کالصدقة و قال المصنف فی الشرح و الدروس و البیان انه مصدر زکایزکو و معناها فی الاصل النمو و الطهارة و الصلاح و فی الشرع او عرفه اخراج شیء من المال؛ **انجام:** و ان لم یعتبر نص التحمل فی الصوم لم یکن علیه الا کفارتان کما فی الشرایع قال فی المعتبر بعدان حکی التحمل هنا عن علم الهدی و هذا لیس بصواب اذ لامستندله و جعله کالا کراه

کتاب زکات و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۸۳]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۲۸/۵-۳۵/۱۰۸

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و صلوته علی خیر البریة محمد و آله الطاهرین فلما فرغنا من الهوامش الثانیة علی جلد الطهارة شرعنا ... و الواجب سبع اه ان کان المراد اتصاف؛ **انجام:** وعدم استحباب تأخیره الی المثل و ما دل علی استحباب تأخیر العصر الی المثل مخصص بمن اشتغل بالراتبة و التعقیب

قطعه‌ای است از حاشیه بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید ثانی مؤلف پس از فراغت از حاشیه بر کتاب الطهارة، حاشیه بر کتاب الصلاة را شروع نموده و نسخه حاضر بندی از حاشیه برکتاب الصلاة را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۳گ، ۳۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۸۵]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۰

آغاز: بسمله. حمدله ... و بعد فهذه حواشی معاجزه علقناها علی بعض عبارات اللمعة؛ **انجام:** بان یستتبع احواله و یفیضه.

نسبت داده‌اند به آقا باقر بهبهانی (۱۱۱۸-۱۲۰۵ق) ولی ثابت نیست، محتمل است از یکی از تلامذه آن جناب باشد زیرا در ضمن مطالب، ذکر از استاد محقق می‌نماید - چون در نسبت تردید است به شرح آن نپرداخت - و این حاشیه خطبه مختصر و دیباچه دارد و از کتاب غصب است تا قدری از کتاب لقطه. آخر نسخه را کاتب ننوشته و محتمل است اصلاً از قلم محشی بیش از این جاری نشده باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، واقف: مرتضی قلیخان نائینی، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۳۳]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۸

آغاز: او سقوط الخیار و نحو ذلک؛ **انجام:** والقطع بالموت قبله لا یفرح.

نسبت داده شده است به شیخ علی بن شیخ جعفر النجفی (قرن ۱۳ هجری) ولی در ترجمه آن جناب همچو حاشیه‌ای مذکور نیست. ظن قوی می‌رود که از آقا محمد علی پسر آقا محمد هزارجریبی یا آقا محمد علی بن آقا باقر بهبهانی باشد. زیرا در روضات الجنات در ذیل ترجمه شهید ذکر نموده، چون در نسبت تردید است به شرح آن نپرداخت و نسخه از مسوده به مبیضه نیامده، می‌نماید که خط محشی باشد.نسخه حاضر مشتمل بر بحث خیارات می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ احتمالاً به خط محشی؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۴۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۳۴]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲۶/۲

آغاز: بسمله ... نحمدک یا من منحنا بفضل روضة بهیة یقصر عن الایصال؛ **انجام:** لان حدود البلد (ناقص)

خود آن هم حاشیه‌هایی با نشانه «منه» دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۷۸گ (۲۲۵-۳۰۲پ)، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹ - ۱۳۲۶]

۱۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۶۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه حواش موجزة علقناها علی بعض عبارات اللمعة و شرحها و نرجو أن ینتفع بها؛ **انجام:** الحکم بالضمان مع قصد التملک قاعدة کلیة لم یستثنی منها الا

قصده فی الحیوان الکال الذی سیبه صاحبه کما مر.
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله- قوله» بر کتاب الغصب و للقطه «الروضة البهیة» شهید ثانی، ظاهراً تألیف یکی از شاگردان وحید بهبهانی می‌باشد که از وی با عنوان «شیخنا المحقق» یاد می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با امضای بلاغ، محشی با عناوین «لمحرره م هـ»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۵۷۳]

۱۹. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۱۹/۳

آغاز: قوله کما سیأتی التنبیه علیه أی علی اعتبار التقیید بالنهار فی قوله اذ لیس مطلق الکف عن هذه الأشیاء صوماً قوله و فی حکه الخ أی فی حکم الاستمناء النظر و الاستمتاع باللمس؛ **انجام:** قوله و قد تقدم الخ لعل الغرض منه الایراد علی المصنف بأنه قد حکم بصحة الصیام آنفاً و صرح فی الدروس بشرعیته ... و فیه ان ما ذکره فی الدروس لایجب موافقته لفتواه فی هذا الکتاب لأن اختلاف آراء المجتهدین غیر عزیز لاسیما فی کتابین. قوله فلیکن الاعتکاف کذلک.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» بر کتاب الصوم و کتاب الاعتکاف الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۲۲۵پ-۲۳۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۱۷۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۴۲

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... قوله کتاب الزکاة، الزکاة لغة الطهارة و النمو سمیت بذلک؛ **انجام:** قوله او غیره کعدم العمل باخبار الاحاد مثلاً علی رای الاول منهما.

حاشیه‌ای است استدلالی با عناوین «قوله» مشتمل بر: کتاب الزکاة، کتاب الخمس، کتاب الصوم (ناتمام)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۰ - ۱۳۶]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۱۷

آغاز: بسمله، اعلم ان الفقه اعظم فائدة من سایر العلوم و للفقه ارکان اربع العبادات و العقود و الایقاعات و الاحکام؛ **انجام:** قوله برضاعه ای المرتضع قوله بعدهما ای الحولین.

حاشیه‌ای است بسیار مختصر و توضیحی با عناوین «قوله» بر «الروضة البهیه» شهید ثانی. مشتمل بر: کتاب الطهارة، کتاب الصلاة، کتاب الزکاة، کتاب الوقف، کتاب المتاجر،کتاب الرهن، کتاب الحجر، کتاب الضمان، کتاب الحوالة، کتاب الکفالة، کتاب الصلح، کتاب الشرکة، کتاب المضاربة، کتاب الودیعة، کتاب المزارعة، کتاب المساقات، کتاب المغارسة، کتاب الاجارة ، کتاب الوکالة، کتاب العتق و التدبیر، کتاب الاقرار، کتاب الغصب، کتاب اللقطة، کتاب احیاء الموات، کتاب الصید و الذباحة، کتاب المیراث، کتاب الحدود، کتاب الطلاق، کتاب الخلع و المبارات، کتاب الظهار، کتاب الایلاء، کتاب الشفعة، کتاب السبق و الرمایة، کتاب الجعالة، کتاب الوصیة، کتاب النکاح (ناقص موجودی تا مبحث رضاع است)؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد جزایری، مرداد ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه پارچه، ۲۰۸گ، ۱۸- ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۱۳۷]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۳۶

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین و ... قوله فی کیفیة الصلاة ای حقیقتها و ماهیتها علی ما یظهر؛ **انجام:** و الصباحة و کونه راتباً او صاحب المنزل و الله العالم.

حاشیه‌ای است استدلالی از مؤلفی نامعلوم بر«الروضة البهیه» شهید ثانی. از «الفصل الثالث فی کیفیة الصلاة» تا انتهای صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۱گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲۰ - ۱۳۹]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۶۲

آغاز: بالتبلیغ لا نبی و لا رسول اما لعدم تحقق هذا المعی او تحققه ... قوله و قیل اسم وضع ای تسمیتهم بذلک وضعا لا غلبة؛ **انجام:** قوله ربما جمع بین الدلیلین الدالین ... قوله او بجمله ای بحمل القضاء علی ما عدا الیوم الاول ... فیکون اوفق لکلامهم الذی لا قرینة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۸سم [ف: ۴۳ - ۱۶۳]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۳

آغاز: بسمله، قوله قد سره الباء للملابسة و الظرف مستقراً فیکون متعلقاً بمقدر؛ **انجام:** و لا شک أن تحصیل العلم بانعقاده فی مثل هذا العصر.

حاشیه‌ای است استدلالی با عناوین «قوله» بر «الروضة البهیة» شهید ثانی؛ از ابتدای «کتاب الطهارة» تا «احکام الاموات»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، ۹۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۰ - ۱۳۰]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۹

آغاز: بسمله، قال فی اللمعة مسائل الاولی و لیشترط کون المبیع؛ **انجام:** و فیه انه انما یستقیم لو لم یکن المستند هو خبر تقی الضرار فلا تذهل.

اگر چه در عنوان نسخه بخط نسخ جدید الکتابه نسبت به مرحوم آقا باقر بهبهانی (۱۱۱۸-۱۲۰۵ق) داده‌اند ولی چون در ترجمه آنجناب چنین حاشیه‌ای مذکور نیست محتمل است که از فرزندش آقا محمد علی باشد. چنانچه در روضات الجنات در ذیل ترجمه شهید و محشیان شرح لمعه مذکور است و چون در نسبت تردید است به شرح آن نپرداخت. مشتمل بر بعضی مباحث بیع می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۳۱]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۳۳

آغاز: بسمله، نحمدک یا الهی و نصلی علی نبیک الهادی؛ **انجام:**

ان مرادهم عدم الجواز بدون المتاهده تمت فی یوم الاحد
سرآغاز آن شبیه حاشیه حویزی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۲۷. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۱۴

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... قوله فی الحاشیه ما کان متعلقه عاما ای من الافعال العامة التی لا یخلو عنها
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۳گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۴]

۲۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۹۲

آغاز: بسمله کتاب الصلاة قیل هی من الصلوة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالبا و قیل منها بمعنی الاتباع لان المصلی بجماعة تابع لامامه
شامل مبحث صلوة است تا قضاء نوافل. حاشیه‌ای است استدلالی که در آن از نفلیه و شرح نفلیه و حواشی شیخ علی بر شرایع و شرح ارشاد فخر الاسلام یاد شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹گ، ۲۴ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۶۹۲]

۲۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۰

آغاز: و لو نقصت بالولادة ضمن نقصها مضافا الی ما تقدم من الامور المذکورة؛ **انجام:** تم کتاب المساقات و یتلوه الجزء الثانی.
تجارت تا پایان مزارعه و مساقات. از حدائق و ریاض و از تألیف دیگر خود به نام «الشرح علی الجامع الکافی لهدایة الانام» که گویا شرح کافی کلینی باشد نام می‌برد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ تملک: مجد الدین نراقی (نواده ملا احمد نراقی) در ۱۳۲۸؛ ۳۲۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۱ - ۸۱]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۳۹

آغاز: بسمله، و اما دخله من حیث جعله کفا و هو امر عدمی؛ **انجام:** و اعلم ان الطریق مؤنث سماعی لمن قال فی القاموس الطریق ام و یؤنث (کذا) و علی هذا فکلام الشارح کما تری.
ج ۱-۲، این نسخه از ابتدای صوم تا پایان دیات است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر ولوئی هزار جریبی، تا: صفر ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۶۴گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۲]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۸۴-۲۰/۴

آغاز: الحمدلله علی نعمائه و الشکر له علی آلائه و الصلاة و السلام علی اشرف انبیائه و ... و بعد فهذه تعلیقة کافیة و تذکرة شافیة وافیة قد علقتها علی الروضة العلیة البهیة؛ **انجام:** قوله ولو اسود السن بالجنایة ... و من عدم تعقل الفرق بینه وبین مالو تغیرت بالجنایة بلاسقوط وقد ثبت التقدیر فی الاخیر فکذا فی الاول. قدتم ...
حاشیه مفصلی است با عنوان‌های «قوله- قوله» بر الروضة البهیة شهید ثانی مؤلف می‌گوید که در آن آنچه به نظرش می‌رسد بیان می‌کنند و آیات و اخبار اقوال را ذکر نمی‌کند. از اول کتاب الاجاره تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۷ صفر ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۹گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۳۸۲]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶۸

آغاز: قوله فالواجب ما کان لصلوه و اجتباه الاحتمالات التی؛ **انجام:** فالاجماع علی اعتبارها فی صحه الصوم ثابت فی الجمله
خط: مختلف، کا: سبزواری، جعفر، تا: ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۳۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۵۵

آغاز: و به نستعین کتاب الوقف علی وجه ناقل عن الملک قبل فی التصرف احتراز عن التصرف
از اول وقف تا آخر مساقات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۶۵ق؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: آهارمهره ای، ۳۵۶گ، ۲۰-۲۱ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: - ۳۷۴]

۳۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۲۰/۳

غصب؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ قطع: خشتی [ف: - ۳۰۳]

۳۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۲۰/۴

لقطه؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ قطع: خشتی [ف: - ۳۰۳]

۳۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۲۹

آغاز: لایتحقق العتق الا بالتعیین ولاتحقق له واقعا بدونه وبعبارة اخری التعیین انشاء للعتق الاخبار به فاذا عین انعتق المعین ولاوجه ولاموجب لعتق ما یعینه بعد ذلک بخلاف القسم الاخیر؛ **انجام:** قوله یعصی الله به بان یکون حراما علی الاکلین فیحرم الاکل منه ایضا علی من لایحرم علیه الطعام فی ذاته وان حرم لعارض سایر الاکلین منه بان یفرض الغصب بالنسبة الی جمیع دون غیرهم
حاشیه نسبتاً مفصلی است که با عناوین «قوله -قوله» برگزار شده است. مؤلف در این حاشیه از متقدمین یا متأخرین نامی نبرده وبه سندی استناد نجسته است. عتق تا اطعمه و اشربه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک به تاریخ ۱۲۸۱ق، املاء: شیخ محمدعلی کرمانی؛ جلد: مقوا، عطف تیماج مشکی، ۱۷۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۱]

۳۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۸۰۴

آغاز: ای احاط بهم واخذهم اخد عزیز مقتدر قوله نعم یستحب الدعا ای انه قد یجب الدعا فیما اذا لم یعلمون ... قوله ویجب قتال هذا القسم ای القسم الحربی من اقسام الکفار قوله وهی ای شرائط الذمة؛ **انجام:** فهل یضمن قیمتها الشاهد ان للمشهود علیه به ام لا قولان والمشهور الضمان وقیل
حاشیه مختصری است با عناوین «قوله - قوله»، محشی ظاهراً از فقهای قرن چهاردهم هجری است. کتاب الکفارات، کتاب النذر، کتاب القضاء، کتاب الشهادات؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۶۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۴]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۱۳-۵۷/۱۸۳

آغاز: بسمله قوله بناء على ثبوت الحقايق الشرعية يمكن ان يكون المراد بقوله شرعا هو بيان معنى الشرعى

حاشیه کوتاهی است با عناوین «قوله، قوله» که مؤلف از حواشی آقا جمال و دیگران جمع‌آوری و خود نیز مطالبی بدان افزوده است؛ خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۹ ذیقعده ۱۳۰۶ق؛ ۱۰۵گ، ۱۷-۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۳۸۴]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۶۶

آغاز: بسمله، قوله كتاب الحج يعنى كتاب فى آداب الحج؛ **انجام:** النافية للحرج على صورة النسيان و الجهل ...

خط: نستعلیق شکسته، کا: کاشانی، حسن بن احمد، تا: ۱۳۲۷ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۶۱

آغاز: القلب و الجوارح مشير فقط و فى فعل اللسان بازاء الانعام حمد و شكر و الحمد عرفا فعل يشير بتعظيم المنعم من حيث انه منعم على الحامد او غيره؛ **انجام:** والعصب بالعين والصاد المهملتين على ما قى ذكرى ضرب من برود اليمن سمى به لانه يصنع بالعصب و هو نبت باليمن وجه الدلالة انه عليه السلام شرط فى رفع البأس ان يكون القطن اكثر فعلم انه لو كان القزصر فالم يجز كذا قالوا

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» که از حاشیه های بسیاری از محشین نقل قول کرده است از جمله از سلطان العلماء، آقا جمال، میرزا محمد و غیرهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۳۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۲]

۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۱۴/۲

آغاز: بسمله، حمدله، كتاب الطهارة، كتاب مصدر مريدها بمعنى الكتب و هو بمعنى المكتوب؛ **انجام:** و هو الشك على وجه شركة الذى يكون فيما بين الحقيقى و المجازى ...

گویا تقریرات درس است؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۴۳گ (۱۸ر-۶۰ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۲سم [ف: ۶ - ۱۶۴]

۴۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۱۴/۳

آغاز: بسمله، حمدله، بعد فشرعت بعون الله تبارك و تعالى تفويضاً امرى الى الله فى كتاب الفقه و الاصول فى سنة ۱۲۹۵ و مضى عن مدة سنى ست و عشرين سته؛ **انجام:** و افعال المسحاضة فلما كان المسئله (مختلفة) فيه فى المضطر به لذلك قال و لا احتياط، الخ ...

تقریر و بخش از کتاب طهارت است؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۸گ (۶۴پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۲سم [ف: ۶ - ۱۶۵]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۱/۲

آغاز: بسملة، الحمد لمن خلق الانسان و علمه البيان و اوضح له طرق الهدى و الايمان و ميزه عن غيره ... و بعد فلما فرغت بعون الله و قوته من جميع تعليقات العالم ... جمال الدين محمد بن الحسين الخنسارى على كتاب الطهارة و بعض كتاب الصلوة من الروضة البهية ... (گ۲۶۳پ) خطر ببالى ان احرر تتمة هذه الحاشية و ... حتى عبرت على كتاب ذو حواشى كبيرة فى هامشها تعليقات الفاضل المرحوم المذكور طاب ثراه و كانت الحواشى بخط واحد من تلامذه العالم الفاضل الكامل فاردت تدوينه فى وريقات على حدة اذ كان اعتمادى عليه ... و يوفقنى للاتمام فشرعت فى اليوم العاشر من شهر ذى الحجة الحرام من شهور سنه احدى و ثمانين و ماءة بعد الالف من الهجرة النبوية ... قوله فى بحث الاذان و قيل يرجع العامدون الناسى و فى شرح الشرايع عكس الحكم فقال و كما يرجع ناسى الاذان يرجع نايسهما بطريق اولى؛ **انجام:** كتاب الديات قوله و لو وقع الواقع من انسان غيره الاظهر ... و على هذا فكلام الشر كما ترى الى هنا ما وجدت من تعليقات الفاضل العامل المحقق المدقق طاب الله ثراه و جعل الجنة مأواه تمت

حاشیه نگار: ناشناس گویا حاشیه‌های جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (-۱۱۲۱ق) را کسی گرد آورده باشد. مؤلف در مقدمه می‌گوید: پس از فراغت از جمع آوری تعلیقات جمال الدین محمد بن حسین خوانساری بر کتاب طهارت و بعضی از مباحث صلات تصمیم گرفتم که ادامه آن را به اتمام برسانم پس مدتی در نسخه‌های متعدد جستجو نمودم تا اینکه کتابی با حواشی بسیار از تعلیقات وی (خوانساری) یافتم که آن حاشیه‌ها به خط یکی از شاگردان او بود و آنها را در اینجا می‌آورم. مباحث این کتاب از مسأله اذان آغاز می‌شود و به صورت خلاصه مباحث فقهی زیر را شامل می‌گردد: کتاب زکات، کتاب خمس، کتاب صوم، کتاب حج، کتاب کفارات، کتاب نذر، کتاب قضاء، کتاب شهادات، کتاب وقف، کتاب متاجر، کتاب ضمان، کتاب حواله، کتاب اجاره، کتاب وصایا، کتاب خلع و مبارات، کتاب طهارة، کتاب عتق، کتاب تدبیر، کتاب اقرار، کتاب غصب، کتاب لقطه، کتاب احیاء موات، کتاب صید و ذباحه، کتاب اطعمه و اشربه، کتاب میراث، کتاب حدود، کتاب قصاص و کتاب دیات؛ بی کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۶گ (۲۶۳پ-۳۶۸)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۵۱۳]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸/۲ خوئی

آغاز: (بسمله) هذا كتاب الطهارة و الاسم اى اسم المصدر قوله لازما الظاهر انه تمثيل اللازم فان المفعول به اذا صار (نسخه: سار ؟) نسيا منسيا فى الكلام و صار الغرض اظهار اتصاف الفاعل بنفس الفعل من غير ملاحظة مفعول به نزل الفعل منزلة اللازم كفولهم زيد يعطى و يمنع اى يحصل منه الاعطاء و المنع ... و الا كول كذلك فان الغرض منه اتصاف الفاعل بالاكل الكثير من غير ملاحظه ما كول ... كتاب الوكاله عليها الوكاله و الاذن قوله لصحتها الوكاله قوله بدونه الجعل قوله مع صحته، الاذن؛ **انجام:** كاب الوكاله قوله و ان كان الوكاله عطف على كون الفاسد قوله عليهما الى الوكاله و الاذن قوله لصحتها الى الوكاله قوله بدونه الى العمل قوله فسادها اى الوكاله قوله صحته اى الاول فلا يقع اى فلا يرد ان الصيغه المعلقه

ایضا یفید مثل ما افاد. لان قبوله بعد الموت و انکان راقعا قبل الموت کالایجاب ...
بی کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «جم رحمه الله» «صادق رحمه الله» «دی» «م ه ر» «م ص ح» «منه» [ف: ۷ – ۸۸]

۴۵. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۲۱/۲

آغاز: قوله الفصل الثانی فی عقد البیع و آدابه و هوای البیع بناء علی کون الاضافة بیانیة؛ **انجام:** قال الفصل الثانی فی عقد البیع و آدابه ... بعد از یک برگ: الی الفاعل و اخری انتقال الاعتبارات به الی القابل و انما ذلک اول اللتبا در کما اذا سمع من.
از شیخ موسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۲۶۱گ (۲۰۰–۴۶۰)، ۲۱ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: – ۱۷۷۹]

۴۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۵/۴

فی النسخة کتاب القضاء فقط؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۱۷گ (۱۰۴ر–۱۲۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱ – ۱۸۱]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰۱

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۴۰

آغاز: التعیین فی المدة حقیقیا کنا اذا استاجره للخیاطة او غیرها بنفسه من اول الیوم الی اخره سواء کان العمل معینا ام لا؛ **انجام:** قوله و الاقوی ان کل واحد من الاکل و الجلوس علیها محرم براسه، وفاقا لشرح شارح فلیس الجلوس للاکل محرما بل یحرم الجلوس اکل ام لا و یحرم الاکل جلس ام لا لدلالة الروایتین الاولیین علی الاول و الثالثة علی الثانی و علیها الفتوی و الیه اللجوی و هو حسبی و نعم المولی و قد تم المجلد.
حاشیه مفصل و استدلالی است با عناوین «قوله، قوله» از نیمه «کتاب الاجارة» تا آخر «کتاب الاطعمة و الاشربة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در صفحه اول نسخه نام کتاب «منهاج الشریعة فی شرح الروضة البهیة» نوشته شده؛ بی کا، بی‌تا؛ مقابله شده، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳۳گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳۸ – ۴۷۰]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۱۲

آغاز: بسمله، قال فی اللمعة هنا مسائل الأولی یشترط کون المبیع مما یملک؛ **انجام:** فلابد من تأسیس الأصل و ان الأصل هل هو المجانیة و عدم القصد او عدم المجانیة و القصد اولا اصل فی البین.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برخی از اوراق به قلم مؤلف؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۷۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۵۸]

۵۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۲۶/۲

کتاب لقطة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: – ۲۸۸]

۵۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۲۶/۳

مقداری از خیارات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: – ۲۸۸]

۵۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۲۰/۷

مقداری از احکام خیار؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: – ۳۰۳]

۵۳. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۰۱

آغاز: کتاب الصلوة قیل هی من الصلوة بمعنی الدعاء لا شتمالها علیه غالباً وقیل منها بمعنی الاتباع لان المصلی بجماعة تابع لامامه وهو تابع للنبی(ص) وقیل من صلی بمعنی حرک صلویه فان المصلی یفعل؛ **انجام:** قوله فیجب اکمال سورة فی کل رکعة مع الحمد مرة علی اول الا حتمالین لایحتمل الاان یکون تفریعاً علی مجموع ماتقدم فی بیان کیفیتها ای فقد علم مما ذکر ... ویحتمل ان یخص
حاشیه‌ای مفصل بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید دوم (۹۶۶ ق) که به صورت «قوله–قوله» تنظیم شده است. کتاب الصلوة را در بردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۸۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: – ۴۸]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۱/۱

آغاز: بسملة و به نستعین، کتاب الصلوة قیل هی من الصلوة بمعنی الدعا لاشتما لها علیه غالبا و قیل منها بمعنی الاتباع لان المصلی؛ **انجام:** قوله و الموفق للاصل ما اختاره هنا فی الاختصاص بمافاته فی مرض موته و هو الذی اختاره ابن ادریس ... سؤاله (ع) هل برئت من مرضها قال لافاجابه بسقوط القضاء ... و عند ... القصد ... المعلول فیجب ...
محشی ناشناس است. کتاب صلات تا میانه نماز قضا را در بر دارد. در پشت جلد نوشته شده: «شرح فاضل هندی (۱۰۶۲–۱۱۳۷ق) و ظاهراً منظور، کتاب «مناهج السویه» (الذریعه ۲۲: ص۳۴۵ ش ۷۳۷۲). در الذریعه می‌گوید کتاب صلات مناهج السویه حدود ۲۰ هزار بیت می‌باشد اما نسخه ما حدود ۱۰ هزار بیت است اگر این کتاب همان مناهج باشد پس نصف آن از آخر افتاده است؛ بی کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۶۲گ (۱پ–۲۶۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ – ۵۱۲]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۶۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: – ۱۹۴]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۷۶

آغاز: بسمله. قوله فی کتاب القضاء و فی استحبابه مع التعدد قولان ای استحباب طلب بعضهم اذا علم؛ **انجام:** و علی القول بانها من الاصل فالاحاجة الی التاویل و لا یتم الدلیل
کتاب قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳- ۲۲۳]

● حاشیة الروضة البهیة و النفلیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-il bahīyya wa-n naflīya

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱–۹۶۵)؛ النفلیة فی مستحبات الصلاة شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴–۷۸۶)

مشتمل بر حواشی جمعی از اعلام امامیه نظیر سلطان العلماء، آقا جمال خوانساری و خلیفه سلطان بر دو کتاب الروضة البهیة شهید ثانی و النفلیه شهید اول می‌باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۵۱

آغاز: بسمله. حمدله، قوله العجب فی الصحاح عجب الامر یتعجب منه و ککٔ العجاب؛ **انجام:** ای یحکم علیه بانه تأکل من غیر تعرض لحکم ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۷]

● حاشية روضة الكافي / حدیث / عربی

ḥāšīyat-u rawḍat-il kāfī

وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (-۳۲۹)

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۱۴

آغاز: الحمد ... تعلیقات وجیزة عاجلة علی کتاب الروضة

از آغاز تا حدیث ۶۱۴. حاشیه‌ای است کوتاه؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۲ق، نسخه اصل. [ف: – ۵۰]

← حاشية الرياض ⪫ زهر الرياض

← حاشيه رياض المسائل ⪫ انوار الرياض فی شرح الرياض

● حاشية رياض المسائل / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

سینجانی، علی اکبر بن گل محمد، ق۱۳ قمری

sīnjānī, 'alī akbar ebn-e gol mohammad (- 19c)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱–۱۲۳۱)

حواشی مفصل و مبسوطی است برکتاب ریاض المسائل میر سید علی طباطبایی که به صورت «قوله – اقول» تنظیم و توسط یکی از شاگردان مولف گردآوری و تدوین و تحریر شده است. خطبه توسط گردآورنده گفته شده و از مولف نیست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۹/۳

آغاز: الحمد لله الذی من علینا بالاسلام و علمنا طریق استخراج الاحکام من الحلال و الحرام ثم فضلنا علی سائر الامم بان جعلنا من امه سید الانام؛ **انجام:** قول الامین مشرط یبقاء الموضوع و قد ارتفع باعتقاد المستعیر نفسه حیث یقول بتلف الموضوع و الی المحل ثم بالحیز.تمت.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن آخوند ملا سلطانعلی عراقی کواری، تا: ۱۳۰۹ق؛ از روی نسخه اصل مولف تحریر شده؛ جلد: تیماج سبز، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۳/۲ – ۱۳۸]

● حاشية رياض المسائل = حاشية الشرح الكبير / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il = ḥāšīyat-uš š.-il kabīr

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ – ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja'far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱–۱۲۳۱)

حاشیه مختصر استدلالی است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «ریاض المسائل» سید علی طباطبائی.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی انزل من السماء ماءً طهوراً و الصلاة علی اشرف خلقه ... اما بعد فیقول العبد المذنب المحتاج الی رحمة رب العالمین المفتخر بکونه سمی امام لاسمی له و لابنه الامام بین الائمة المعصومین ...

[دنا ۲۱۲/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۸۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا أن یقال مرادهم بعدم الجواز عدم الجواز بدون المشاهدة ...

کتاب طهارت تا کتاب متاجر است که به روز جمعه غره شعبان ۱۲۲۷ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۳۲گ (۱پ–۱۳۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸– ۳۰۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ینتفی عند انتفاء الشرط و ان لم معصیة (کذا) فانهم.

کتاب طهارت و صلات است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج عنابی، ۴۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰ – ۱۴۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۸۹/۲

قطعه‌ای از آغاز حاشیه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۶۷گ (۷پ–۷۳ر)، اندازه: ۲۱/۵×۱۶سم [ف: ۱۰ – ۲۷۲]

● حاشية رياض المسائل / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

نقوی لکهنوی، حسین بن دلدار علی، ۱۲۱۱ – ۱۲۷۳ قمری

naqavī lakhanū'ī, hoseyn ebn-e deldār 'alī (1797 - 1857)

حاشیه استدلالی مفصلی است با عنوان «قوله، اقول» بر مبحث عبه

و صدقه از ریاض المسائل.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۱۹

آغاز: بسمله. الحمدلله الملک الوهاب ملهم الحق و الصواب ... و بعد فهذه تعلیقا سمحت به قریحة القریحه حین المراجعه الی مبحث الصدقه و الهبه؛ **انجام:** خصوصاً فیما اذا تضر المتهب برجوعه الیه ... بجاه النبی و الوصی صلوات الله علیهما و آلهما الطاهرین

خط: نسخ، کا: فضل علی رضوی، تا: دهه اول ربیع الثانی ۱۳۰۶ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا با عطف میشن، ۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۲۸]

● حاشیة ریاض المسائل / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

ایروانی، عبدالکریم بن ابی القاسم، ۱۲۲۰ – ۱۲۹۴ قمری

Īravānī, 'abd-ol-karīm ebn-e abe-l-qāsem (1806 - 1877)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱–۱۲۳۱)

حاشیه‌ای است استدلالی و دقیق بر «ریاض المسائل» استادش سید علی حائری طباطبائی که به صورت «قوله، اقول» تنظیم شده است و در بسیاری از مواضع در آنها رد و ایراد می‌شود.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله جمعه باعتبار تعدد افراده، اقول أراد من مرجع الضمیر الاول لفظ الماء ...

چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۳۱۲ق.، رحلی

[دنا ۲۱۲/۴]

۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولایطهر اشیاء کثیره مع بقا الانتفاع المطلوب منه و اذا ولغ کلبان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با امضای «منه عفی عنه» و «منه دام ظله»؛ جلد: جلد تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲ – ۹۹]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۴۹/۱

طهارت؛ کا: محمد رضا قزوینی، تا: ۱۲۷۲ق، قطع: خشتی [ف: – ۳۰۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۵۰

آغاز: برابر

جلد اول کتاب و تا مسائل ولوغ را دارد و نمی‌دانیم که بیش از این تألیف شده است یا نه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، نام مؤلف را حاج میرزا محمود شیخ الاسلام فاطمی روی برگ اول نوشته است؛ مهر: «الواثق بالله الغنی ابوالحسن بن محمد الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج سبز، ۲۵۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۱۱ – ۳۴۹]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۹۸/۴–۱۲/۸۸

آغاز: بسمله فی کتاب الصلوة فائدة قد کتب الفاضل الموفق المولی عبدالکریم الایروانی تلمیذ السید المعتمد صاحب الریاض قدس سرهما فی تعلیقته علی طهارة الریاض ... قوله فتامل جداً اشارة الی ان؛ **انجام:** قوله فتامل جدا لعله اشارة الی ضعف منع الارسال الوجه المذکور لان قوله عن رجل طاهر فی تقدیر روی اوحکی هاهنا فیکون الارسال لامحالته قدجف قلم الشارح هنا.

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد بادکوبی، تا: ۱۳۱۵ق؛ ۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۷۸]

۵. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ – ۵۱۴]

● حاشیة ریاض المسائل / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

هروی، محمد تقی بن حسینعلی، ۱۲۱۷ – ۱۲۹۹ قمری

heravī, mohammad taqī ebn-e hoseyn-'alī (1803 - 1882)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱–۱۲۳۱)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۲۹۰ق؛ محل تألیف: کربلا

حاشیه مختصری است در حل مشکلات «ریاض المسائل» سید علی طباطبایی و ظاهراً تا احکام اموات نوشته شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان هذه تعلیقة وجیزة علقتها علی کتاب ریاض المسائل الذی لم یسمح الزمان بمثله ...

[الذریعه ۹۹/۶]

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۲ – ج

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ خط خوردگی دارد، محشی با نشان «منه»، عباراتی فقهی و رجالی در آغاز و میان نسخه از هروی بخط او هست؛ تملک: سید عبدالحسین حجت طباطبائی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۹گ (طهارة ۵ر–۹۸ر، میراث ۹۹پ–۱۵۳ر)، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: – ۳۱۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۲/۱–۱/۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: وهو قوی ما استقواه هو الاقوی ولکن لا لما ذکره ... مع ان فیها الموثق ولا لما احتمله فی الدلالة

حاشیه بر کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا سرخ عطف پارچه، ۴۴گ، ۱۷–۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳ – ۱۴۷۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۷۲

خط: نسخ، کا: جعفر بن احمد و یاسین نجفی، تا: دوشنبه ۱۲ شعبان ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم

[ف: ۱۳ – ۱۶۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تحصناً بولایة امیرالمؤمنین و توسلاً بالعر المیامین سلام الله علیهم اجمعین و هو هذا: ولایتی لامر النجل یکفینی ×× عند الممات و تغسیلی و تکفینی / و طینتی عجنت من قبل تکوینی ×× فی حب حیدر کیف النار تکوینی

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن ابراهیم اصفهانی ساکن نجف اشرف، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۳۳۱ق؛ یادداشتی است شاید با امضای «محمد کلباسی» که نوشته: «در نجف اشرف استکتاب شد»؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۴۴ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۴۵ – ۹۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و طینتی عجنت من قبل تکوینی ×× فی حب حیدر کیف النار تکوینی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۱۲۰]

● حاشیة ریاض المسائل / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

طباطبائی سنگلجی، محمد صادق بن مهدی، – ۱۳۰۰ قمری

tabātabā'ī sangelajī, mohammad sādeq ebn-e mahdī (- 1883)

شرح یا حاشیه‌ای است بر کتاب الطهارة ریاض المسائل سید علی طباطبایی (–۱۲۳۴ق) تا باب منضوحات البئر. صاحب جواهر و شیخ حسن کاشف الغطاء این کتاب را دیده و بر آن تقریظ نوشته و مقام علمی او را گواهی کرده‌اند. این تقریظها به خط ایشان در آغاز نسخه جای سخن، موجود است. وی نوه دختری سید محمد مجاهد طباطبایی است و از او با عنوان «جدی الطباطبایی» یاد می‌کند. از جمله اساتید او می‌توان صاحب فصول و صاحب جواهر را نام برد و از دیگر آثار وی حاشیه‌ای است بر فصول که صاحب الذریعه از آن یاد کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۰ ط

آغاز: الطهارة و هی فی اللغه بمعنی النزهة و النظافة و فی اصطلاح الشرع و المتشرعه اسم للوضوء و الغسل ... و خرج بهذا القید ما لایکون؛ **انجام:** من النص و یحتمل ضعیفاً اعتبارها بالاضافه الی الماء فتأمل.

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ پشت برگ اضافی آغاز، فهرست کتاب‌های شخصی نویسنده است به خط ایشان که نزد عالمانی با اسامی زیر به امانت داشته است: آخوند ملاقاسم رشتی، آخوند ملا باقر خراسانی، ملا عباس مازندرانی، میرزا علی همدانی، آقا خوند کرهرودی، ملاباقر جندقی، ملا علی نوری، آقا محمد داماد، آخوند ملا کهکی، آقا شیخ علی پسر مرحوم حاجی، ملا هادی طالقانی، شیخ محمد تقی دزفولی، ملا حسن علی درجزینی، صفحه ش۳ تقریظ و اجازه صاحب جواهر به مؤلف، و صفحه ش ۴ تقریظ و اجازه شیخ حسن کاشف الغطاء به مؤلف را در بردارد؛ صفحه ش ۵ مشتمل بر یادداشتی از سید محمد صادق طباطبایی مورخ ۱۵ رمضان ۱۳۴۸ق مطابق ۲۵ اسفند ۱۳۰۸ش شامل توضیحاتی در باب کتاب و نویسنده و نیز درباره کتابخانه خانوادگی سنگلجی، در نسخه علائم اصلاح به قلم مصنف دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۲ – ۸۲]

● حاشیة ریاض المسائل / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

همدانی، رضا بن محمد هادی، ۱۲۴۱؟ – ۱۳۲۲ قمری

hamadānī, rezā ebn-e mohammad hādī (1826 - 1904)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱–۱۲۳۱)

حاشیه‌ای به صورت «قوله، قوله» است بر بخشی از باب طهارت ریاض المسائل تألیف مرحوم سید علی طباطبائی می‌باشد.

[معجم المؤلفی الشیعة ۴۳۶؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۷۰/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۴۸/۲

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... قوله قدس سره و یزیل الخبث مطلقا ای مع النسبة و بدونها و یمکن ان یراد الاطلاق بالنظر الی نوع الخبث؛ **انجام:** اعنی ظهورها فی عدم حدوث النجاسة فیه لا فی الاعم منه و فی الرفع فراجع

خط: شکسته خوش، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ محشی به خط مؤلف با رمز «ض»؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، ۵۶گ (۶۷– ۱۲۲)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲۸ – ۲۱۴]

● حاشیة ریاض المسائل / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر، ۱۲۵۲ – ۱۳۳۴ قمری

modarres-e čahārdehī, mohammad 'alī ebn-e mohammad nasīr (1837 - 1916)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱–۱۲۳۱)

حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب طهارت «ریاض المسائل» سید علی طباطبائی که هنگام تدریس آن نگاشته شده و در پاره‌ای از مطالب به گفتگو می‌پردازد و همین بخش در پایان ناتمام مانده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۷۱

آغاز: الحمد لولیه و السلام علی نبیه و وصیه ... لقد کنت فی حین بحثی کتاب ریاض الجنان علی مؤلفه المغفرة و الرضوان؛

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، نستعلیق به خط مؤلف و بعضی از برگها نسخ به خط دیگری؛ تملک: مرتضی مدرس چهاردهی (نوه مؤلف)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۴۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲ - ۱۵۰]

● **حاشیة ریاض المسائل** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

مرعشی، محمود بن علی، - ۱۳۳۸ قمری

mar'ašī, mahmūd ebn-e 'alī (- 1920)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «ریاض المسائل فی تحقیق الاحکام بالدلائل» سید علی طباطبائی. این حاشیه بسیار پراکنده و بیشتر مربوط به کتاب طهارت و صلاة و یادداشت‌هایی است که مؤلف خواسته در وقت فرصت آنها را ترتیب دهد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۲۳

آغاز: قوله الطهارة لغة النزاهة و النزافة (النظافة) و فی اصطلاح الفقهاء اسم للوضوء و الغسل و التیمم علی وجه له صلاحیة فی تأثیر الصلاة

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ برگ‌ها پراکنده و نامرتب و گاهی با مداد نوشته شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۷ - ۱۹۹]

● **حاشیة ریاض المسائل** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

لاری، عبدالحسین بن عبدالله، ۱۲۶۴ - ۱۳۴۰ ؟ قمری

lārī, 'abd-ol-hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (1848 - 1922)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «ریاض المسائل» سید علی بن سید محمد علی طباطبائی.

[نقباء البشر ۹/۳ و ۱۰۴۸؛ الذریعه ۳۳۶/۱۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۶عکسی

آغاز: فی بعض ما یسنح فی الخاطر القاصر من التعلیق علی الریاض. کتاب الطهارة؛ **انجام:** و الاحوط منه ان ینتفع بها بنفسه بحیازة و نحوه من دون بیع و شراء و اخذ الثمن علیها، بل الاحوط منه ترک الانتفاع بها اصلاً.

تعلیقه بر کتاب طهارت تا تقریباً پایان مسائل مربوط به نماز جمعه از کتاب صلاة؛ نسخه اصل: خاندان مؤلف؛ خط: نسخ و تعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، مصحح؛ ۲۳۵گ، مختلف السطر [عکسی ف: ۲ - ۲۳۳]

● **حاشیة ریاض المسائل** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

حسینی کاشانی، حسن بن احمد، - ۱۳۴۲ قمری

hoseynī kāšānī, hasan ebn-e ahmad (- 1924)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

تعلیقاتی است بر مواضع کتاب صلوة و آداب احتضار کتاب «ریاض المسائل» سید علی طباطبایی.

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۱۳/۱

آغاز: قوله ره و انما تجب شروط الجمعه المتقدمه قد تقدم فی صلوة الجمعه؛ **انجام:** قوله و قدرها طولا یعنی به قدر العلما و هذه العبارة لیست من الصحیح المتقدم بل هو فی کلام المصنف

خط: نستعلیق مخلوط بشکسته کم اعجام، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: نخودی فرنگی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: - ۱۰۱]

● **حاشیة ریاض المسائل** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶ - ۱۳۵۲ قمری

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan (1860 - 1934)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

حاشیه‌ای است به کتاب ریاض المسائل سید علی طباطبائی که با عناوین «قوله، اقول» به شرح آن پرداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۱/۶

آغاز: بسملة الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فیقول العبد ... إن هذا هو الجزء الثالث من التعلیقة قوله رحمه الله: کتاب المواریث، اقول: هو جمع المیراث کالمصباح علی مصابیح و هو المفعال من الإرث بمعنی الإستحقاق أو من الموروث و هو ما إستحقه الوارث؛ **انجام:** لاتدل علی ان القطع لثبوت السرقة برد المسروق بل انما ذلک لثبوته من الخارج بأمر آخر و الضرب انما هو کاف بعد ثبوت السرقة و

إمتناعه من الرد قوله: لإجماع لایجوز الخروج عنه ...
بخشی اندک از کتاب می‌باشد، ناتمام؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی، افزودگی‌هایی شامل مطالب گوناگون که از منابع مختلف گرفته شده در دوازده برگ پس از پایان کتاب آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع مشکی، ۷۳گ (۲۸ر-۱۰۰)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۶ - ۶۰۵]

● **حاشیة الریاض** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rīyāḍ

تبریزی، میرزا محمد علی بن نور، ق۱۴ قمری

tabrīzī, mīrzā mohammad ʻalī ebn-e nūr (- 20c)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

حاشیه مفصلی است بر کتاب «ریاض المسائل» سید علی طباطبائی، با عناوین «قوله - قوله». تألیف بخش اول این کتاب (کتاب الطهاره) در ۲۴ ذیحجه ۱۳۰۷ به پایان رسیده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۵۵۰-۵۱/۱۰

آغاز: بسمله حمد له. قوله و ان احتیج اه معه انه یمکن ان یجعل ح بدلاً لا وصفاً؛

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: ابن اخت المؤلف محسن بن محمد التبریزی القراجه داغی، تا: شنبه ۲۹ محرم ۱۳۱۴ق؛ ۷ برگ اول چاپ سنگی است؛ ۳۴۸ص، ۳۴ سطر، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: ۳ - ۱۳۹۰]

● **حاشیة ریاض المسائل** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

تبریزی، علینقی بن علی، ق۱۴ قمری

tabrīzī, ʻalī-naqī ebn-e ʻalī (- 20c)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

حاشیه‌ای است مفصل با عناوین «قوله» بر کتاب ریاض المسائل تألیف سید علی طباطبائی حائری همراه با نقل اقوال سایر فقهای امامیه. تاریخ تألیف این کتاب بر اساس تاریخ کتابت به خط مؤلف در این نسخه حدود ۱۳۴۲ ق می‌باشد. نسخه حاضر شامل کتاب الطهارة، کتاب الزکاة و کتاب التجارة می‌باشد. کتاب ریاض المسائل معروف به شرح کبیر می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۶۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله کتاب الطهارة؛ الکتاب، مصدر من الکتب بمعنی الجمع ای هذا مکتوب فیه مباحث الطهارة؛ **انجام:** و کذا سائر مشتقاته فقول الشارح هو الاظهر نقل للقول و لیس عنده کذلک

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدود ۱۳۴۲ق؛ مصحح؛ در متن و حواشی قلم خوردگی دارد، در پشت صفحه آغاز به خط مؤلف نوشته شده:« هذه تعلیقات علی کتاب الطهارة من الریاض من اوله الی آخره قد الفه الراجی عفو ربه، علی نقی بن علی، سهل الله تعالی تنقیحه و تحریره»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، ۲۱۹گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۸ - ۲۳۹]

● **حاشیة ریاض المسائل** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۶۸

آغاز: بسمله، حمدله ... قال المصـ (ره) کتاب الطهارة و ارکانه اربعة اقول مستعیناً؛ **انجام:** لما عرفت سابقاً من کون جریان المادة ... فلا بدفیه من الممازجة انتهی.

حاشیه استدلالی و تحقیقی است بر کتاب ریاض المسائل سید علی مجاهد طباطبائی. نسخه حاضر تنها رکن اول (اقسام المیاه) را شامل است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۲۶۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۱۴۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۸۲

آغاز: قوله فی تطهیره به، هذا علی القول باعتبار الامتزاج بالماء الطاهر فی تطهیر الماء النجس واضح

در این حاشیه مختصر قطعه ای از کتاب طهارت آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۱ - ۸۳]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۶۵۶

آغاز: قوله مطلقا ای الماء المطلق بجمیع اقسامه قوله فلا یعمان غیره ای من میاه الارض؛ **انجام:** صلوة: ... قوله قضاها ای اتی بها فالقضاء بمعنی اللغوی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ ۱۳۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱ - ۸۲]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۵۵

آغاز: بسمله و هو المستعان کتاب الطهارة قوله ینبت لکم به الزرع فتأمل اقول التأمل؛ **انجام:** و نحوه من دون بیع و شراء و اخذ الثمن علیها بل الاحوط منه ترک الانتفاع بها اصلا

حاشیه مختصری است بر کتاب «ریاض المسائل» سید علی بن

محمد علی طباطبایی با عناوین «قوله، قوله». محشی از شاگردان شیخ محمد حسین کاظمینی -از شاگردان شیخ انصاری -بوده است، که از او با تعبیر «شیخنا الکاظمینی» یاد می‌کند. نسخه حاضر از آغاز کتاب الطهاره تا صلاة جمعه و چند مسئلة از مباحث مکاسب محرمه را شامل است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا آبی گوشه تیماج قهوه‌ای، ۱۸۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۶۴]

● **حاشیة ریاض المسائل فی ... (فی الوضوء)** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u rīyāḍ-il masā'il fī ... (fi-l wuḍū')

حجت کوه کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰ - ۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e 'alī (1893 - 1953)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر النافع = ریاض المسائل و حیاض الدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۲/۱

خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی تا، مصحح [ف: - ۵۲]

← حاشیة ریاض المسائل و حیاض الدلائل ⩾ تعلیقات بر شرح کبیر

● **حاشیة ریاضیة** / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-un rīyāḍīya

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۵۳۴۴/۳

آغاز: و اما العمل فی ضرب ما فوق العشرة الخ اقول فله اقسام منها ضرب العقود العشرات بعضها فی بعض؛ **انجام:** کما بنینا و بین النصف و الثلث و الکسور الواقعة فیما بینها فعلیک بضبط هذه المباحث الدقیقة تمت بالخیر.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [رشت و همدان: ف: - ۱۵۷۴]

←حاشیة زبدة الاصول ⩾ غایة المأمول فی شرح زبدة الاصول

● **حاشیة زبدة الاصول** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u zubdat-il usūl

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

تاریخ تألیف: ۱۲ محرم ۱۰۱۷ق

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله» بر زبدة الاصول مؤلف. روش وی آن است که ابتدا فقره‌ای از کتاب را به‌عینه نقل و سپس مباحث مورد نظر را کلمه به کلمه توضیح داده، تفصیل توضیحات را بعضاً به مؤلفه دیگرش «حاشیه بر شرح مختصر الاصول» ارجاع داده است.

آغاز: ابهی اصل یبتنی علیه الخطاب و اولی قول فصل ینتمی الیه اولو الالباب حمد من تنزه عن ... قوله: ابهی، البهاء: الحسن، و باهیته فبهیته، غلبته بالحسن و بهی البیت تبهیة و سعة ... قوله یبتنی علیه بان یکون کالاساس، قوله الخطاب قد یراد بالخطاب الکلام الموجه نحو الغیر لافهامه و قد یراد به المعنی المصدری

انجام: فیمکن الاحتجاج بها ان لم نشترط القطع فی الاصول کما هو الاظهر

چاپ: ایران، بی ناشر، ۱۲۶۷ قمری، سنگی، وزیری کوچک

[دنا ۲۱۴/۴ (۱۴ نسخه)؛ الذریعة ۱۰۳/۶؛ ریحانة الادب ۳۰۱/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۳۵/۱

آغاز: قوله یبتنی علیه بان یکون کالاساس له؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین بن رحمة الله دولت آبادی، تا: ۱۰۳۰ق؛ محشی با نشان «منه ره» و «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۵۰گ (۱پ-۵۰پ)، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸ - ۵۵۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۲۴/۲

آغاز: قوله یبتنی علیه بان یکون کالاساس قوله الخطاب، قدیراد بالخطاب الکلام الموجه نحو الغیر لافهامه و قدیراد به معناه المصدری؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن مرتضی، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «عمیدی»، «عضدی»، «سید»، «۱۲» و جز آنان، مصحح، از سوی مرتضی بن مرتضی (برادر فیض کاشانی) بر استاد و دائی خود، نورالدین محمد، خوانده شده، خط این نسخه به خط فیض کاشانی شباهت بسیار دارد؛ مهر: محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی)، نصیرالدین سلیمان بن محمد علم الهدی «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان ۱۱۷۱» (بیضی)، «الراجی محمد محسن الفیضی» (بیضی)، نصیرالدین سلیمان «رب اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان» (مستطیل)، «ابوجعفر» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۹گ (۷۴-۱۵۲)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۳۴ - ۵۹]

۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۰۸۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ، کا: عبدالکریم بن محمد باقر خوئی، تا: قرن ۱۲؛ ۲۹۲ص (۱-۲۹۲)، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۳۳۴]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۵۷

آغاز: بسمله قوله فی المقدمات المراد بها مقدمات الکتاب لامقدمات العلم قوله الخ؛ **انجام:** من المحقق کیف رضی من الشیخ بهذا التفصیل مع ان صحة الروایه مشروطة بالضبط

خط: نستعلیق، کا: حسین حسینی، تا: ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: انجام؛ منظومه فارسی در صنایع بدیعیه در یکصد شعر که در سنه ۱۲۶۱ نوشته شده به ضمیمه قسمتی از لوائح جامی و رساله فارسی به نام بیست باب در اسطرلاب که در سنه ۱۲۲۷ نوشته شده ضمیمه آن است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۹۵ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۷۰]

۵. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست مؤلف ناشناخته مانده که با توجه به آغاز نسخه تعیین گردید؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۳۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کاظم بن عبدالحسین، تا: ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۴۱/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق خویی، تا: ۱۲۴۲ق [ف: ۱۰۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کاظم بن عبدالحسین، تا: رجب ۱۲۴۲ق، جا: اصفهان؛ محشی به حاشیه مهدی بن حسن موسوی دزفولی، اردبیلی، شیخ بهایی و شیروانی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶- ۱۲۶]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۷۱/۱

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم، تا: ۱۲۴۲ق؛ تملک: ابوالحسن بن محمد علی حسینی با مهر «عبده ابوالحسن بن محمد علی الحسینی» (بیضی)؛ ۶۵گ (۱پ-۶۵پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۸۵]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۰۴

آغاز و انجام: الحمد لله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا.

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد رضا رضوی، تا: ۱۲۴۴ق؛ مقابله شده با خط مؤلف در ربیع الاول ۱۲۴۴؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج سبز، ۸۷گ، ۱۹ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۲۷۱]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۸ جمادی الثانی۱۲۴۴ق، از برگ دوم حدود پنج برگ ناقص؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۱۲۷]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۷/۱

آغاز و انجام: برابر؛ فرغ من نقله الی البیاض اقل العباد عملا و اکثرهم رجاء و املا، محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی عامله الله بلطفه الخفی و الجلی فی ثانی عشر اول شهور السنة الثامنة من العشر الثانی بعد الالف ...

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن آقا محمد بک ایروانی، تا: ۱۲۴۵ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: فرنگی، نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۸۱گ (۲پ-۸۲پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۵۲۳]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد اصفهانی، تا: ۱۲۴۹ق؛ مصحح، این نسخه، به نظر و تأیید آقا سید احمد بن آقا میرزا عبدالباقی رسیده است با این عبارت در پایان نسخه: «نظرو [دیدن فرموده] عالیجناب قدسی القاب شامخ الاوصاف الفاصل الی عدم العلم آقا سید احمدخلف الصدق خلد مکان آقا میرزا عبالباقی غفرالله و لوالدیه و لجمیع المؤمنین [و] المؤمنات»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۹گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸ - ۵۲۳]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۸۹/۲-۳۴/۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۷۹]

۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۷۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۵۸]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۷۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ (۱۵۹پ-۲۱۷ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۸۵]

● حاشیة زبدة الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u zubdat-il usūl

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری

soltān-ol-'olamā', hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

نام کتاب در شناسنامه نسخه حاضر «شرح اصول» معرفی شده، نام مؤلف به جهت فقدان خطبه و مقدمه و نیز کسری اوراق اول نسخه شناخته نشد، اما مسلم آن که وی از جمله تلامذه شیخ بهایی بوده و در حیات استاد کتاب را نگاشته است. زیرا در بعضی عبارات آورده: «کما قال الاستاد المص مدظله» و یا در «ص ۹پ سطر ۹ نسخه» نگاشته است: «و ذکر الاستاد المص فی حواشی هذا

الکتاب». بنابراین دور نیست که محشی، سلطان العلماء میرزا علاء الدین حسین بن محمد مرعشی آملی باشد زیرا اولاً نامبرده از تلامذه محقق خوانساری و شیخ بهائی بوده و ثانیاً حاشیه‌ای بر «زبده» نگاشته است (فهرست کتابخانه آستان قدس، ۶: ۳۴؛ الروضة النضره، ۱۶۸؛ الذریعة ۶: ۱۰۲). به هر حال، کتاب حاشیه‌ای است مفصل تحقیقی بر «زبدة الاصول» در عناوین «قال، اقول».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۳۰

آغاز: واحد و هو الاحکام و المناسب ایراد ذلک ... قال علم هذا العلم فی الاصل مرکب اضافی ... اقول هذا شروع فی بیان حد العلم؛ **انجام:** لیس تناول دلالة بل تناول احتمال و یرد علی

از اوائل تا اواسط منهج سوم؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ مصحح؛ واقف: سازمان حج و اوقاف از موقوفه آل عصفور، آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: فرنگی آهاری نخودی و فستقی، ۱۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۷سم [ف: ۱۶ – ۱۲۷]

● حاشیة زبدة الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u zubdat-il usūl

طالقانی، محمد حسین بن محمد رضا، ق۱۲ قمری

tāleqānī ،mohammad hoseyn ben mohammad rezā (- 18c)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

تاریخ تألیف: ۱۱۰۸ق

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر «زبدة الأصول» شیخ بهایی. قوام الدین بن محمد مهدی سیفی قزوینی فهرستی برای مطالب آن تنظیم نموده و در صدر رساله قرار داده است. چند نسخه با سرآغاز و انجام متن همین رساله در فهارس معرفی شده و حاشیه خود شیخ بهائی بر زبدة الاصول دانسته شده به ذیل «حاشیة زبدة الاصول» شیخ بهائی مراجعه شود.

آغاز: فهرست: بسمله الا لا الاء الا الاء الا له الحکیم اما بعد فخطر ببال العبد العاصی لربه الرحمن ابن مرحوم محمد رضا ... (کتاب:) ابهی اصل یبتنی علیه الخطاب ... قوله ابهی البهاء الحسن و باهیته فبهیته غلبته بالحسن و بهی البیت تبهیةً وسعه

انجام: و یمکن الاحتجاج بها ان لم نشترط القطع فی الاصول ... و الحمدلله اولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً

[دنا ۲۱۴/۴]

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن محمد هاشم تبریزی، تا: ۱۲۴۲ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای،۷۹گ (۱پ–۷۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱ – ۳۶۶]

۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۳۵/۱

آغاز و انجام: برابر؛ فرغ من نقله الی البیان أقل العباد ... بهاءالدین العاملی ...

خط: نستعلیق، کا: اردشیر بن اسماعیل، تا: ربیع الاول ۱۲۶۲ق، جا: تبریز؛ مصحح؛ ۹۴گ (۲پ–۹۵پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ – ۳۲۹]

● حاشیة زبدة الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u zubdat-il usūl

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ – ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

حاشیه‌ای است مختصر و توضیحی بر «زبدة الاصول» شیخ بهایی در عنوان «قوله» بدون مقدمه و خطبه مستقل.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۸۱

آغاز: بسمله، قوله ابهی البهاء الحسن و باهیه فهیئة غلبته بالحسن و بهی البیت؛ **انجام:** ان لم یشترط القطع فی الاصول کما هو الاظهر

خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن عبدالرحیم باغبابا دارائی، تا: پنج‌شنبه ۵ رمضان ۱۲۸۶ق، محشی از مؤلف؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، ۱۱۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۵/۵سم [ف: ۱۶ – ۱۲۸]

● حاشیة زبدة الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u zubdat-il usūl

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ جلد: مقوای نازک، ۹۳گ (۱–۹۳)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴۷/۱ – ۲۱۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۹۳/۳

آغاز: قوله و علمیتها جواب عن سئوال مقدر تقدیره ان الفقه من باب الظن؛ **انجام:** و من هذا القبیل استصحاب العموم والاطلاق.

حواشی است تحت عنوان قوله از آغاز بعضی از مباحث استصحاب را دارد و کاتب بقیه را ننوشته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه بدون خطبه و خاتمه است؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی،

۹گ (۳۳-۴۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۵۹]

۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۸۶/۲

آغاز: بسمله، قوله فی المقدمات المراد بها مقدمات الکتاب لامقدمات العلم؛ **انجام:** فیمکن الاحتجاج بها ان لم یشترط القطع فی الاصول کما هو الاظهر قد تم

حاشیه‌ای است متوسط و با عنوان «قوله، قوله» بر زبدة شیخ بهائی. در پشت برگ اول این حاشیه را منسوب به مصنف کتاب (مرحوم بهاء الدین عاملی ره) دانسته و ارجاعات محشی در خلال مباحث به اربعین خودش این نظر را تقویت می‌نماید؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن رمضان، تا: ۱۲۱۹ق؛ ۲۲۰ص (۵۱-۲۷۰)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۱۴۵]

۴. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۵۳/۲

آغاز: ابهی اصل یبتنی علیه الخطاب ... المطلب الاول فی نبذ من احواله و مبادیه المنطقیة قوله فی المقدمات المراد بها مقدمات الکتاب لا مقدمات العلم؛ **انجام:** کما قال الشیخ اذا تساوی الرویتان فی العدالة و العدد محمل بابعد هما عن قول العلامة بان ترجیح اولی.

با عناوین «قوله-قوله»؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۳گ (۱۴۶پ-۱۷۸ر)، ۲۲-۲۴سطر [ف: - ۵۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۸۸

تألیف در ۱۲۳۴، مبحث استصحاب و اشتراک، نسخه ناشناس و بسیار نادر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشیة زبدة البیان / فقه القرآن / عربی

ḥāšīyat-u zubdat-il bayān

ملامحمد رفیع، ق ۱۰ قمری

mollā-mohammad rafī‘ (- 16c)

وابسته به: زبدة البیان فی براهین احکام القرآن = آیات الاحکام؛ مقدس اردبیلی، احمد بن محمد (-۹۹۳)

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۴/۱۳

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۶۷پ-۱۸۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲ - ۳۱۵]

● حاشیة زبدة البیان فی تفسیر احکام القرآن = حاشیة آیات الاحکام = التعلیقات علی زبدة البیان / تفسیر / عربی

ḥāšīyat-u zubdat-il bayān fī tafsīr-i aḥkām-il qur‘ān

تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح، ۱۰۴۰ - ۱۱۲۴ ؟ قمری

Tonekābonī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-fattāh (1631 - 1712)

وابسته به: زبدة البیان فی براهین احکام القرآن = آیات الاحکام؛ مقدس اردبیلی، احمد بن محمد (-۹۹۳)

حاشیه‌ای است به صورت «قوله، قوله» بر «زبدة البیان» ملا احمد اردبیلی در آیات الاحکام. محمد صادق (فرزند محشی) حواشی را جمع‌آوری و تدوین نموده است. جمع‌آوری کتاب در اواخر جمادی الاول ۱۱۲۴ توسط فرزند مؤلف به اتمام رسیده است.

آغاز: بسمله ... قوله بیانه ان الشیخ ابا علی (ره) قال فی اول تفسیره و التفسیر معناه کشف المراد من اللفظ المشکل الخ. و لیس المراد من الاخبار ...

چاپ: میراث حوزه اصفهان، دفتر هشتم، مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان، تابستان ۱۳۹۰ش، تحقیق و تصحیح مهدی باقری سیانی، صص ۴۱- ۲۶۶

[روضات الجنات ۱۰۶/۷؛ الفوائد الرضویة ص ۵۵۰؛ الذریعه ۶/۹ و ۱۰۳؛ بزرگان رامسر ۱۴۲/۱؛ دنا ۲۱۵/۴ (۷ نسخه)]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۲/۱۰

خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن عبدالنبی نصیری، تا: نزدیک به پایان جمادی الاول ۱۱۲۴ق؛ جلد: تیماج مشکی،۸۴گ (۷۱پ-۱۵۴پ)، قطع: خشتی [نشریه: ۲ - ۱۲۵]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فحینئذ لم یقبل خبر الفاسق بلا تثبیت هذا آخر ما کتبته قدس سره ...

خط: نسخ، کا: محمد صادق پسر مؤلف، تا: ۲۸ ذیحجه ۱۱۲۸ق، جا: اصفهان؛ از نسخه اصل در اصفهان؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۰۴گ، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳ - ۹۱۸] و [نشریه: ۴ - ۳۸۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۱۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۳۱۵]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۹۸

آغاز: بسمله حمدله و الصلوة ... و بعد فهذه حواشی وتعلیقات قد کتبها والدی العلامة ... مولانا محمد بن عبدالفتاح التنکابانی تغمده الله بغفرانه ... علی هامش کتاب آیات الاحکام.؛ **انجام:** بعدم الفسق او ینضم الی الفسق امارة الصدق فح لم یقبل خبر الفاسق بلا تثبت هذا آخر ما کتبه قدس سره بخطه الشریف علی حواشی کتابه وقد وقع الفراق عن جمعها وتألیفها فی اواخر شهر جمادی الاولی سنة ۱۱۲۴ ...

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد شریف کوبایی، تا: یک‌شنبه شوال ۱۱۳۲ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی با حواشی «م ق» و «منه»؛ مهر: « عبده کاظم»؛ جلد: کاغذی، ۱۴۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۴]

۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۷۳

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد تقی اصفهانی، تا: ۱۱۶۷ق؛ مصحح؛ وقف‌نامه کتاب از حاجی محمد حسن خراسانی به سال ۱۱۹۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۳۳۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۲

آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمين ... و بعد، فهذه حواش و تعليقات قد كتبها والدى العلامة المحقق محمد بن عبدالفتاح التنكابنى ... على هامش كتاب آيات الأحكام ... بيانه، ان الشيخ أبا على رحمه الله قال فى اول تفسيره: و التفسير معناه كشف المراد من اللفظ المشكل الخ و ليس المراد من الأخبار التى منع فيها التفسير بالرأى ترك الإعتماد على ظاهر الآيات المحكمة؛ **انجام:** و إن كنتم مرضى، على قوله: بأن فلم تجدوا قيد للمرض و على ما ذكرته لايحتاج أن يجعل كلمة أو، فى أو جاء أحد منكم، بمعنى الواو ...

ناتمام؛ خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۶۵پ-۷۰پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵سم [ف: ۳۹ - ۴۱۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۲

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و بعد فهذه حواشى و تعليقات قد كتبها والدى العلامة المحقق؛ **انجام:** انجام از کتاب مواریث افتاده: قوله و فيه تأمل، يمكن ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح، با تاریخ وفات مؤلف به خط فرزندش ملا محمد صادق و شهادت فرزند برادرش محمد رضا بن محمد باقر تنکابنی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳ - ۱۲۷]

● حاشية زبدة البيان / فقه / عربی

ḥāšīyat-u zubdat-il bayān

وابسته به: زبدة البيان فى براهين احكام القرآن = آيات الاحكام؛ مقدس اردبیلی، احمد بن محمد (-۹۹۳)

اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۲۵

آغاز: كما أن «أو لامستم النساء» كناية عن الجماع، قاله ابن عباس و الحسن و المجاهد و قتادة، و إنما كنى لأنه يتوصل إليه فاختاره أصحابنا؛ **انجام:** قوله: كما فعله فى ف، قال فيه: و قرء المنفيات الثلاث بالنصب و بالرفع ... ثم قال: و استدل على أن المنهى عنه هو الرفث و الفسوق دون.

کتاب طهارت تا حج؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: - ۸۸]

● حاشيه زبدة الصرف / صرف / فارسی

hāšīye-ye zobdat-os sarf

وابسته به: زبدة الصرف = اقسام اشياء و افعال؛ علوی، ظهیر بن محمود (قرن ۱۲)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۹۴/۶

آغاز: میان موصوف و منعوت چه فرق است جواب موصوف صفت عقل است؛ **انجام:** و حرکت همزه ما قبل دادند، همزه را حذف کردند

به روش پرسش و پاسخ؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری فرنگی سبز، ۷گ (۳۷پ-۴۳پ)، ۱۷و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۳سم [ف: ۶ - ۹۲]

← حاشية الزوراء ⟵ شرح الزوراء

● حاشية الزوراء = رد الزوراء / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-uz zawrā’ = radd-uz zawrā’

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (-1542)

وابسته به: الزوراء = تنبيه الراقدين؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

ردی است بر «الزوراء» دوانی؛ عنوان‌های رساله: «ازالة شبهة، تنبیه، کشف غطاء و تفصیل، ایماض، اشارة، حکایة، هدایة، انارة ظلمة، کشف و تفصیل، تفصیل و توضیح، وضع، توطئة اجمالیه لتفصیل، زیادة تفصیل، تنبیه و ایقاظ، تذکرة و الزام، تذکرة و افحام، تفصیل و تحصیل بنقل مقال و شرح حال، ازالة شبهة و ازاحة ظلمة، تفصیل آخر بزیادة هدایة». در چند جا از رساله زوراء و «صاحب الزوراء» یاد شده و درباره او «الزندیق» گفته شده و مذهب او با مذهب ملاحده و فراعنه یکی دانسته است. نظر محشی تنها در رد دوانی است.

آغاز: بسمله. اعوذ بالله من الشيطان الرجيم و لا حول و لا قوة الا بالله العلى العظيم. نسالك اللهم التجريد عن غواشى الجلال و التفريد عن وساوس شياطين الخيال ثم الصلوة على غياث امة ازال بواضح برهانه شبه ارباب الجدال و ازاح بنير بيانه ظلمات اصحاب الضلال و الاضلال و آله الهادين سبيل الهداية الصارفين عيار العقول عن الغباوة و الغواية و بعد يقول ... منصو ر بن محمد الحسينى الشيرازى هذه اشارات هادية للضالين فى ظلمات الاوهام و الخيالات و تنبيهات منبهة للهابطين فى اوطئة العضلات و مراقد الجهالات اظهار الانحراف بعض القاصرين من اجلة المعاصرين فان اناسا فى زماننا يحسبون دعاية شيطان الخيال نهاية وجدان ارباب الكمال فظنوا انهم متشبهون بارباب التوحيد و اصحاب التجريد و التفريد لكن ارباب الانظار يعرفون سنن الرجال من حلية الناعمات فى الحجال و خلاصة الذى ابتدعه هذا القاصر المعاصر لجلالة شانه و علو كعبه و مكانه مما سوله الشيطان فحسنه نهاية العلم و العرفان و غاية الكشف و البرهان على ما اشاراليه فى رسالته الزوراء و فصله فى ساير كتبه و شرحها ان الا له تعالى مادة للممكنات كلها و ان الحوادث باسرها موجودة معادفعة واحدة ازلا و ابدا و انما التجدد و التصرم فى نظرنا و هذا كما ترى مما لا يخفى فساده شرعا و عقلا و انى حيث اردت رفع هذه الجهالة و دفع تلك الضلالة فعرضت لها فاوردت مقالة متكفلة لايرادها و

ردها.

انجام: و اما صاحب الزوراء حیث لوح و صرح بخلاف هذا لم یتیسر له تقریره فاضطرب اضطرابا و انکر انکارا و اضطر اضطرارا و اصرا اصرارا و هذا دلیل علی انه

[دنا ۲۱۵/۴ (۶ نسخه)؛ کشف الظنون ۹۵۷/۲؛ الذریعه ۱۹۸/۱۰ و ۶۳/۱۲؛ مجالس المومنین ۲۳۰/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۵۶/۳

در ده مسأله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۰ق؛ کاغذ: ترمه [ف:۵–۲۲۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۳۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالله، تا: ۹۹۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۱۲۶–۱۴۳)، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۱ – ۲۴۴۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۰/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملک عطاءالله؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۱۷۲–۱۸۳)، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۲ – ۲۳۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۹/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدسعید بن قاسم طباطبایی، تا: جمعه ۵ ذیحجه ۱۰۳۵ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۹۸پ–۱۰۵ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۳۵ – ۶۲۱]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۰۴/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حنفی حجازی، تا: صفر ۱۱۱۴ق؛ جلد: تیماج زیتونی، ۶گ (۴۵ر–۵۰پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲ – ۸۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۲ص (۲۲۱–۲۳۲)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۳۲ – ۱۸۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی نه صرح فی حواشیه بل غواشیه علی التجرید و شرحه بل جرحه للهیاکل بان ذوق المتالمین هو ما اشار السید فی حواشیه علی التجرید من ان الوجود واحد جزئی حقیقی و الموجود کلی و موجودیة کل شی عبارة عن انتساب ذلک الشی الی حضرة الوجود القایم بذاته لا بطریق المخالطه بل طریق المائیه.

بی‌کا، بی‌تا؛ دارای کتیبه ای کوچک؛ عنوانهای «ایماض، اشاره، انارة ظلمه» و جز اینها که در نسخه دانشگاه وجود دارد در این نسخه نیست. این نسخه ناتمام است؛ ۳۶ص (۶۲–۹۷) [ف: ۵ – ۲۵۹]

● حاشیة الزوراء / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-uz zawrā’

وابسته به: الزوراء = تنبیه الراقدین؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

۱. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [میراث اسلامی: ۵ – ۶۰۲]

۲. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵ – ۶۰۶]

● حاشیة الزوراء / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-uz zawrā’

وابسته به: الزوراء = تنبیه الراقدین دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

آغاز: تمهید العلة للشیئ بالحقیقة ما یکون سببا لنفس ذلک الشیئ

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۹/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یکون ذلک المثبت موجودا فی الخارج.. فی الاعیان.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ ۵ص (۱۸۳–۱۸۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲ – ۸۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۴۱/۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵ – ۳۸۰]

← حاشیه سبزواری بر شرح سیوطی بر الفیه ⪢ حاشیة البهجة المرضیة فی شرح الالفیة

← حاشیه سلطانشاه ⪢ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة

● حاشیة سنابرق فی شرح البارق من الشرق / شرح دعا / عربی

ḥāšīyat-u sanābarq fī š.-il bāriq min-aš šarq

کشفی، جعفر بن ابی اسحاق، ۱۱۸۹ – ۱۲۶۷ قمری

kašfī, ja‘far ebn-e abī-eshāq (1775 - 1851)

وابسته به: سنابرق فی شرح البارق من الشرق؛ کشفی، جعفر بن ابی اسحاق (۱۱۸۹–۱۲۶۷)

حاشیه کوچکی است بر سنابرق از خود سید جعفر کشفی.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۳۰/۲

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: – ۲۸۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۷۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶ – ۴۷۶]

● **حاشية سنة الهداية لهداية السنة** / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

ḥāšīyat-u sunnat-il hidāya li-hidāyat-is sunna

آقامحمد علی کرمانشاهی، ۱۱۴۴ – ۱۲۱۶ قمری

āqā-mohammad ʻalī kermānšāhī (1732 - 1802)

وابسته به: سنة الهداية لهداية السنة؛ آقامحمد علی کرمانشاهی (۱۲۱۶-۱۱۴۴)

حاشیه و متن از آغا محمد علی بن وحید بهبهانی.

آغاز: بسمله احمده علی نواله مصليا علی احمده و صحبه و آله و بعد فيقول القاصر محمد علی بن محمد باقر الاصبهانی البهبهانی عفی عنهما هذه حواشی علقتها علی رسالتی الامية المسماة بسنة الهداية ... قوله محمد بن عبدالله. اقول الانبياء كلهم منزهون

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۶۵/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: در زمان حیات مؤلف؛ محشی با امضاء «منه مدالله ظله»، مصحح، دارای بلاغ؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۴گ (۱۶۹-۱۹۲)، ۱۷ سطر (۱۵/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ – ۶۷۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی ربيع الاول ثمانين و ثلثمائه بعد الالف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۸۰ق؛ کاغذ: مقوا، جلد: نخودی [رایانه]

۳. مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه:۱۴

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ – ۷۶۹]

● **حاشية سيد جمال الدين علی مشكاة المصابيح** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u sayyid jamāl-id-dīn ʻalā miškāt-il maṣābīḥ

وابسته به: مشكاة المصابيح؛ خطیب عمری، محمد بن عبدالله (– ۷۴۹)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۴۷

جلد اول؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **حاشية السيوری** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-us suyūrī

فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله، – ۸۲۶ قمری

fāzel-e meqdād, meqdād ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 1423)

شرحی مزجی است که متن در آن با عنوان «قوله» آمده است.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۸۹/۱

خط: نستعلیق، کا: علی بن کربلائی قارداشخان صفی آبادی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۱۴ سطر (۹/۵×۵/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [تراثنا:

س۶ش۳ – ۱۱۸]

● **حاشية الشافية** / طب / عربی

ḥāšīyat-uš šāfīya

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، – ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

تحقیقی است از او درباره نبض و اختلافات آن. بر پشت برگ اول این نوشته به خط کاتب نسخه (که خود از شاگردان مؤلف بوده و بر پشت نخستین برگ همه رساله‌ها و در صدر برخی از آنها توضیح اجمالی درباره رساله داده و متأسفانه نام او را در همه جا پاک کرده و یا تراشیده‌اند) دیده می‌شود: «حاشیه بر شافیه طب که در او رفع توهم تناقض است میان کلام شافیه و معالم الشفاء». در متن نوشته نیز این نظر که دفاع است از رساله خود مؤلف تایید می‌شود. در اواخر این بخش آمده: «ولايتاتی تصحيح الحكمين باطلاقهما الا باعتبار الاختلافات بالوجهين الذين اشرنا اليهما ... احدهما فی معالم الشفاء و الاخر فی الشافيه بوجوه شتی».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷/۸-طباطبائی

آغاز: (در صدر نسخه با قرمز): من فوائد الحضرة العليه البهيه العلامه ... غياثا لالانام منصورا الی يوم القيام، بسمله (متن) اعلم انه يستدل من النبض علی شیء من حالات البدن بوجوه؛ **انجام:** ثم انی عبرت عن النظام و عدمه فی بعض الرساله بعبارة يمكن حملها ... علی ما هو المشهور ايضا فقلت التاسع نظام الحركة و السكون و عدم ذلك النظام.

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: ۹۵۰ق؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۷۹پ –۸۱ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۲ – ۲۰۰]

● **حاشية الشافية** / صرف / عربی

ḥāšīyat-uš šāfīya

خلخالی، علیقلی

xalxālī, ʻalīqolī

وابسته به: الشافية فی الصرف؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶)

حاشیه‌ای با عناوین «قوله قوله» در متن صفحات نوشته شده و در بالای هر صفحه مقداری از متن شافیه تألیف ابن حاجب (۵۷۰-۶۴۶) را زیر خط سرخ نوشته شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۴۱

آغاز: قوله: ان الحق بمقدمتی الخ. انما اطلق المقدمة علی مصنفاته الثلاث؛ **انجام:** قوله: و هذه مسائل التمرين. (نانوشته مانده است در

وسط سطر)
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید تیره، جلد: مقوا نرم، رویه پارچه سپید، ۹۳گ، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۴×۲۰سم [ف: ۱۷ – ۷۸]

● **حاشية الشافية** / صرف / عربی
ḥāšīyat-uš šāfīya
وابسته به: الشافية فی الصرف؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰–۶۴۶)

غیر همانند:
۱. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام [مخطوطات دزفول: – ۱۳]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۲۳/۱
آغاز: بسمله و به نستعین،الترديد علی سبيل منع الخلو؛ **انجام:** و العجل خلاف البطوء و قد عجل كيسر
بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۴۸ق؛ اهدایی: غلامحسین صالح زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۷گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۴ – ۱۱۷۴]

● **حاشية الشافی فی شرح الكافی** / شرح حدیث / عربی
ḥāšīyat-uš šāfī fī š.-il kāfī
وابسته به: الشافی فی شرح الكافی = شرح کافی = شرح اصول کافی؛ قزوینی، خلیل بن غازی (۱۰۰۱–۱۰۸۹)
حاشیه‌ای است بر قول ملاخلیل قزوینی در «الشافی فی شرح الكافی» ذیل حدیث «ماجری بین ابی الحسن موسی عليه السلام و الزنديق ... قال الرجل فاذا انه لاشیء اذا لم يدرك بحاسة من الحواس ...».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۳۵۰-۲/۱۷۰
آغاز: بسمله. روی الكلينی روح الله روحه فی ثالث اول كتاب التوحيد فی حديث طويل ماجری بين ابن الحسن موسی (ع) والزنديق وفيه ما هذا لفظه فقال الرجل فاذا انه لاشیء اذالم يدرك بحاسة من الحواس فقال ابوالحسن ويلك لما عجزت حواسك ... وهذا الكلام من مطارح انظار الاعلام ... قال الشارح قدس سره بعد قوله ايقنا انه ربنا حاصله
خط: نستعلیق، کا: میر باقر بن محمدحاجی حسینی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ رجب ۱۱۱۳ق؛ مصحح؛ ۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۳ – ۱۳۹۰]

● **حاشية الشافی للسيد مرتضی** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-uš šāfī li-s-sayyid murtiḍā
استرآبادی، محمد شفیع بن محمد علی، ق۱۱ قمری
estarābādī, mohammad šafī‘ ebn-e mohammad ‘alī (-17c)
وابسته به: الشافی فی الامامة و ابطال حجج العامة؛ علم الهدی، علی بن حسین (۳۵۵–۴۳۶)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۸
آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله هو اهله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرين قوله قدس سره بعدان ذكر ما ينقسم اليه الخلاف فی الامامة: الخلاف فی الامامة علی وجوه منها الخلاف فی وجوبها؛
انجام: و انت تعلم انه لو قرر الجواب كما ذكر لم يطل الكلام فتدبر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۴ص (۳۴۲–۳۸۵)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵ – ۹۴]

← حاشية شبهة الاستلزام ‹ دفع شبهة الاستلزام (الثانية)

● **حاشية شبهة الاستلزام للفاضل اليزدی** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u šubhat-il istilzām li-l-fāḍil-il yazdī
محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ – ۱۰۹۹ قمری
mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)
سخن و جواب آقا حسین به فاضل یزدی است در مورد شبهه استلزام. آقا حسین پس از نقل کل رساله فاضل یزدی به رد آن پرداخته. به همین دلیل در نسخه با عنوان «من افادات الفاضل اليزدی» آمده است.
آغاز: كل شیء لايستلزم وجوده رفع عدمه السابق فهو قديم اذا لو كان حادثاً كان وجوده مسبوقاً بالعدم.
انجام: فی ای مقدمة من مقدمات دليلها و هو ظاهر و عاشرها انه قد وقع سهو من القلم فی قوله كان له وجود بالفعل اتصف يرفع عدم السابق و كذا فی العبارة التاليه له فتدبر.
[دنا ۲۱۶/۴ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۷۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: بین سال‌های ۱۰۶۴ تا ۱۰۹۶ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۲گ (۱۹۰پ–۱۹۱پ)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶ – ۳۴۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۵۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ – ۱۸۸]
۲. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۹۹/۹
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب بن ابی طالب حسنی حسینی اصفهانی (از یادداشت‌هایش بر می‌آید شاگرد آقا حسین خوانساری باشد)، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق؛ ۳گ (۱۷۴ر-۱۷۶ر)، ۱۵-۱۹سطر [ف: - ۱۲۲]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۴/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فوارس بن ابوالمکارم دماوندی، تا: ۱۰۹۳ق؛ مصحح، محشی با نشان «وجد بخطه» و دو حاشیه به خط آقا حسین خوانساری؛ ۶ص (۳۵۰-۳۵۵) [ف: ۵ - ۱۳۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۱۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۱۹۴]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۰۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۲۱۲پ-۲۱۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۸۳۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۹۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی نقی، تا: ۱۱۱۴ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۷ص (۳۱۹-۳۲۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [رایانه]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۷/۱۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۰۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴ - ۱۷۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۷۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۴ - ۳۸۹]

← حاشیة الشرایع ﴿ حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام

← حاشیة الشرایع ﴿ تقریرات الفقه

← حاشیة الشرایع ﴿ شرح عدة المستعدین

← حاشیة شرایع الاسلام ﴿ شرح شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام

← حاشیة شرایع الاسلام ﴿ تعلیقة شرایع الاسلام

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام

= **حاشیة الشرایع** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

= ḥāšīyat-uš šarāyi‘

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه مختصری است با عنوان‌های «قوله، قوله» بر کتاب شرایع الاسلام محقق حلی، که بیشتر توضیحی و فتوایی است با اشاره بسیار مختصر به ادله اجتهادی احکام و بدون نقل گفته‌های فقها و رد و ایراد در آنها؛ مشتمل بر: طهارت، صلات، زکات، خمس، صوم، قضاء، کفاره، اعتکاف، حج، عمره، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر و تجارت می‌باشد.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... فهذه فوائد مهمة علقتها علی کتاب شرایع الاسلام یستعان بها علی تحریر مسائلها ... قوله کتاب الطهارة الطهارة اسم للوضوء او الغسل او التیمم علی وجه له تأثیر فی استباحة الصلاة ...

انجام: ام لا ظن ذلک من غرض العبادة و ان کان لا محذور فیه لأن الشیء قد یکون معاملة و بملاحظة شيء آخر یکون عبادة.

[الذریعة ۱۰۷/۶؛ ریحانة الأدب ۲۴۷/۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۷۱/۲؛ دنا ۲۱۷/۴ - ۲۲۰ (۱۰۶ نسخه)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (محتملاً)، تا: ۹۷۶ق (محتملاً) [این تاریخ با تاریخ وفات مؤلف سازگار نیست پس یا تاریخ غلط است یا نسخه به خط مؤلف نیست]؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج زرد، ۱۶۱گ، ۲۴ سطر (۱۲×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۰ - ۱۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۵۶/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن احمد بن هلال، تا: ۹۳۶ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نسخه به خط مؤلف، با تاریخ ۹۳۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ (۳۶ر - ۱۶۲پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۷/۲ - ۳۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۵۹/۱

خط: نسخ، کا: نظام الدین بن محمد حسینی، تا: ۹ ذیحجه ۹۳۹ق، جا: نجف اشرف؛ محشی نوشته لطف الله میسی گویا همان‌که مسجدی در اصفهان به نام او است، با خط عبدالعال پسر او در پشت نسخه؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵ - ۳۵۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۵۲

آغاز: ... و ح فلا وجه لقصر الحکم علی الاغتسال. قوله و ینزح خمس لذرق الدجاج [الجلال]، المشهور اختصاص النزح بذرق الجلال منه؛ **انجام:** برابر

از اول کتاب تا کتاب التجارة؛ خط: نستعلیق، کا: حیدر بن یوسف

بن الياس استرآبادی، تا: ۹۴۱ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: «متوکل علی الله الغنی گنجعلی ابن محمد علی ۱۰۶۷» (بیضی)، «یا صاحب الزمان ادرکنی» (بیضی)، «افوض امری الی الله عبده محمدمهدی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۲گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰ – ۸۷]

۵. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۴۳

خط: نستعلیق، کا: سید محمد طالقانی، تا: ۹۵۲ق؛ ۱۸۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲ – ۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ ربیع الاول ۹۵۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱گ (۱پ–۱۰۱ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۴ – ۸۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من ثم احتج فی قوله تعالی حرمت علیکم المیتة الی آخر.

خط: نستعلیق تحریری، کا: عنایت الله بن محمد شریف، تا: ۱۹ ربیع الاول ۹۵۸ق؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۸۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۷-طباطبائی

انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: محمد معلم اصفهانی بن علی بن محمود، تا: ۹۶۱ق؛ محشی با نشان «منه»، مقابله شده؛ تملک: روح الله بن گته خواجه مورخ ۱۰۲۵، صفی بن علی بن قاسم عریض مورخ ۹۷۸ با مهرش «العبد صفی الحسین»، محمد جعفر بن محمد صادق تبریزی، عبدالغفار بن عبدالوهاب رضوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: روکش مقوایی، ۱۲۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم[ف:۲۴–۴۱۰]

۹. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۱۰۷

آغاز: برابر

از آغاز تا کتاب تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه دهه دوم ربیع الاول۹۶۳ق، جا: یزد؛ ۱۳۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: – ۷۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۱۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ – ۱۲۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم، تا: غره ربیع الثانی۹۶۴ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای ۱۸۶گ، ۱۶ سطر [ف: ۱۶ – ۲۶۶]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۴۲

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالصمد بن محمود بن علی، تا: ۱۴ ربیع الثانی۹۶۶ق [مختصر ف: – ۲۸۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۴۱

آغاز و انجام: برابر

تا اوایل کتاب التجارة؛ خط: نسخ، کا: حیدر محمد، تا: ۳ شعبان ۹۶۶ق، جا: نجف اشرف؛ محشی با نشان «۱۲، ع ل عد، مصادر» و غیر آن، مصحح؛ تملک: [عبدالعلی] محمد همایون حسنی به سال ۱۰۱۷ق همراه مهر «العبد المذنب العلی الحسنی [۹۹۸]» (دایره)؛ مهر: «یا اسمع من کل سمیع» (مستطیل)، «الفقیر مهدی [بن] ابوطالب الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۲گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۰ – ۶۷]

۱۳. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۱۵

از آغاز کتاب الطهارة تا پایان کتاب القصاص و در یازده برگ اول حاشیه‌ای بر خطبه شرایع آمده که از فخر المحققین دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه از سلخ جمادی الاول ۹۶۶ق، جا: یزد؛ از روی نسخه‌ای که در مشهد مقدس کتابت شده، مصحح، با علامت بلاغ، محشی، در برگ اول نام کتاب و مؤلف آن که به فخر الدین ولد علامه نسبت داده شده، اشعاری از صفی الدین حلی به خط «مقصود علی کرکی» در غره رمضان ۹۸۵؛ تملک: محمد صادق بن ملا قطب الدین محمد گیلانی با مهر «ان الله یحب الصادقین» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز جگری، ۳۵۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: – ۱۲۵]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۰۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ جمادی الاول ۹۶۹ق؛ مصحح، نوشته که نسخه را با نسخه مؤلف با نورالدین علی در کاشان به تاریخ ۹۶۹ مقابله کرده؛ مهر: «عبده الراجی عبدالنبی» (بیضی)، «الواثق بالله الغنی عبده احمد بن محمد الموسوی» (مربع)؛ تملکی به تاریخ ۱۰۴۶ و مهر «منزه الحی القیوم عبده محمد معصوم» (دایره)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۶۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۷ – ۹۵]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹/۱۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن ابوسعید استرآبادی، تا: جمعه ربیع الاول ۹۶۹ق؛ مصحح، با علامات بلاغ؛ تملک: محمد بن درویش علی نظام و مهر «اللهم صل علی محمد و آله محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۳- ۱۴۸۱]

۱۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی توریث الاب هنا لاترث من العاقله تردد لایرث.

خط: نسخ، کا: زین العابدین حسینی، تا: غره رمضان ۹۷۰ق؛ محشی منقول از: تحریر، شرح ارشاد، تنقیح الرایع، قواعد الاحکام، دروس تنقیع الرایع، قواعد الاحکام، دروس تنقیع الرایع و سایر کتب و حواشی فارسی منقول از حدیقه المتقین محمد تقی مجلسی، در آخر نسخه سؤال و جوابهای فقهی از محقق کرکی در یک برگ؛ مهر: «عبده محمد صادق بن محمد حسین حسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۹گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲

– ۱۸۹]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۵۲

خط: نستعلیق، کا: قاسم بن شریف حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۸ رمضان ۹۷۰ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد القمی، حیدر بن علی بن اسماعیل بن عبدالعالی، محمد علی بن محمود تبریزی، محمد بن علی عقدائی، میرزا محمد قمی به تاریخ ۱۳۱۳، محمد علی بن محمود تبریزی، محمد بن علی عقدائی، میرزا محمد قمی به تاریخ ۱۳۱۳؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۵۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹ – ۱۲۹]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۹۷۰ق؛ مصحح؛ تملک: جمله تقی الدین محمد حسینی، محمد قاسم، حسن بن محمد باقر تمامی جزائری به تاریخ ۱۱۷۶ق، زین العابدین بن سید علی بن امیر عزیز الله بن سید علی حسینی مازندارنی؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۶۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۷/۲ – ۱۱]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۳۹

آغاز: مایذم تارکه و معلوم ان تارک الوضوء للصلاة المندوبة لایذم؛ **انجام:** قوله و فی توارث الأب هنا قولان لایرث قوله من العاقلة تردد لاترث.

از طهارت تا دیات را شامل و نخستین ورق از طهارت و صوم، و آخرین برگ از امر به معروف و نهی از منکر ساقط است؛ خط: نستعلیق، کا: عباس محمد بن علی موسوی، تا: محرم ۹۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با رمز «ع ل»، مصحح، مقابله شده؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهارمهره، جلد: میشن مشکی، ۲۳۸گ، ۱۷– ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲/۵سم [ف: ۲۰– ۱۵۲]

۲۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۴/۴–۵۷۸۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عباس بن احمد اصفهانی، تا: ۱ محرم ۹۷۲ق؛ مهر: محمد علی بن محمد حسینی؛ واقف: ابوطالب قمی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تازه، ۲۳۵گ، ۱۶ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: – ۱۰۷]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۸۴

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن هدایت الشریف، تا: سلخ ذیقعده ۹۷۷ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: محمد باقر بن کافی خوراسکانی، محمد باقر بن محمد هادی خور اسکانی به تاریخ رمضان ۱۱۶۴؛ واقف: محمد بن محمد علی مشهور به حاج میرزا کوچک، محرم ۱۲۵۲؛ جلد: تیماج زرد، ۲۶۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۷ – ۱۵۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۴۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳ – ۳۰۴]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۸۱

آغاز: بسمله و به ثقتی و اعتمادی، الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا و نبینا محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:** برابر

تذکر: گویا فهرست‌نگار، کاتب را با مؤلف اشتباه کرده است. به قرینه انجام کتاب نام مؤلف معین شد؛ خط: نستعلیق، کا: حسنی، حسین بن مرتضی، تا: ۹۷۷ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۳گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۹ – ۳۸۰]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۵۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد فرزند محمد،کاشانی، تا: ۹۷۷ق؛ مصحح، محشی با رموز: «ع ل، ص، ۱۲ و ... »؛ مهر: «... علی اعتمادی» (بیضی)؛ وقف‌نامه‌ای به نام «ضیاءالدین محمد» و «صدرالدین محمد»؛ کاغذ: سمرقندی، و فرنگی، ۱۷۹گ (۱– ۱۷۹)، ۲۰ سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۲۹ – ۵۵۲]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۶/۳

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد، تا: ۲ محرم ۹۷۸ق، جا: شیراز مدرسه میرزا علی جابر انصاری؛ کاغذ: ترمه، جلد: عطف میشن رویه کاغذ، ۲۱ سطر [ف: ۵ – ۳۴۶]

۲۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمود، تا: ۱۸ رجب ۹۷۹ق؛ در آخر نسخه آمده: در این کتاب هرجا «شیخ» آمده مراد شیخ طوسی است. «شیخین» عبارت است از شیخ طوسی و شیخ مفید، «ثلاثه» آن دو تن به اضافه سید مرتضی، مراد از «خمسه» آن سه تن به علاوه ابن بابویه علی و محمد. مقصود از «متاخر» ابن ادریس است، هرجا «علامه» یا «فاضل» آمده، منظور علامه حلی می‌باشد. «محقق» همان نجم الدین سعید است، «قاضی» همان ابن براج است، «حلبی» همان ابوالصلاح؛ تملک: محمد بن حسن حسینی، ابراهیم بن قاسم حسینی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۳۵۷]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۴۱–۲۷/۱۱۱

آغاز: فی تعریفها فیه صلاحیته التاثیر ویرید به اندراج المجدد فی التعریف فانه فی نفسه له تلک الصلاحیة وانما لم یترتب علیه الاباحه؛ **انجام:** برابر

از آغاز تا آغاز کتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ محرم ۹۸۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۸۱]

۲۷. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۱۳/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن یوسف بن علم بحرینی بلداً و عراد من سماهیج منشاء، تا: یک‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۹۸۴ق؛ نسخه را با نسخه‌ای معتبر که مالکش سید عبد المعروف بوده در اوقات متعدد که آخرین آنها ۲۸ رمضان ۹۸۶ بوده به کمک سید جعفر مقابله کرده؛ ۹۹گ (۸–۱۰۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ – ۹۹]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و فی القصاص تردد الخ و لاقصاص و یجب الدیة

طهارت تا انتهای «القسم الثانی من کتاب الحدود» است؛ خط: نسخ، کا: عبدالسمیع بن عبد علی بن قمر العطار، تا: ۱۸ جمادی الثانی ۹۸۵ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: وسط و انجام؛ توسط حسین بن محمد بن خمار حسینی تصحیح و مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۲]

۲۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جمشید بن یوسف، تا: اواخر محرم ۹۸۷ق، جا: مشهد رضوی؛ تملک: محمد علی بن محمد صالح تنکابنی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹-۱۷ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۲۴]

۳۰. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۰۴

آغاز: اذ لایجب علیها الأخذ لمجامع الاحتیاط بل ترجع الی الروایات مع فقد التمیز؛ **انجام:** برابر

کتاب الطهارة تا کتاب التجارة؛ بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الثانی ۹۹۳ق، جا: دارالخلافة «فتحدیور» [تراثنا: س۱۳ش۲و۳ - ۳۱۵]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: سید زین العابدین بن ضیاء الدین حسنی، تا: ۹ ذیحجه ۹۹۸ق، جا: مشهد رضوی، برای یکی از علمای مازندران (گویا محمد بن علی رستمداری) که نام وی را تراشیده اند ولی اگر گواهی مقابله بخش دوم را در نظر بگیریم و وی را با «محمد علی مازندرانی» یکی بدانیم، نام وی محمد علی رستمداری مازندرانی خواهد بود؛ مصحح، محشی با رمز «منه رحمه الله»؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج حنایی، ۱۳۹گ (۱پ-۱۳۹پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹سم [ف: ۲۷/۱ - ۳۱۱]

۳۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰-ح/۱۷۱

آغاز: بسمله - الحمد الله رب العالمین و الصلوه علی افضل المرسلین محمد النبی و آله و صحبه اجمعین

خط: نسخ، کا: یحیی ماحوزی، تا: ۹۹۸ق؛ افتادگی: آغاز (چند برگ اول آن پاره شده)؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۳۲۰گ، ۲۹ سطر (۴×۱۶/۵)، اندازه: ۸×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۱۵۰]

۳۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** یکون عبارة قوله هذا ما یوجد من الفواید الذی علقت کتاب الشرایع و قد اتفق فراغها ...

خط: نسخ، کا: علی بن محمد حسینی قمی، تا: پنج‌شنبه ۶ شوال ۹۹۹ق؛ مصحح، محشی به امضای «ع ل» و «ح ل» و «حاشیة المختصر» و «سید طاهر»؛ تملک: یونس حسینی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۰۸]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۵

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه زرد، جلد: میشن آلبالویی، ۱۳۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۹×۱۸/۵سم [ف: ۱ - ۱۶۷]

۳۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۲۹/۱

آغاز و انجام: برابر

از «کتاب الطهارة» تا «کتاب التجارة»؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ یادداشت ۹۹۸ق؛ مقابله شده؛ ۱۷۳گ (۳ر-۱۷۵ر) [ف: ۲ - ۸۰]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ای لواصر علی ترک الاسلام و لو طلب منه ...

تا بخش های پایانی کتاب جهاد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «صحاح، منه ره» و غیر آنها، مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱۱۳گ (۱-۱۱۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۲ - ۳۳۴]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال یلزم نصفه جمیعاً اذا کانت تصفیة البعض دالة علی حال

از ابتدای طهارت تا اواخر زکات طلا و نقره است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۵۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۴]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۵۹

آغاز: قوله و هو فرض الاصح انه فرض کفایة؛ **انجام:** برابر

از احکام اموات تا مبحث محرم و مکروه و مباح؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین بن حاجی رکن آبادی یزدی، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: عطف میشن، ۴۰گ، ۲۵ سطر [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۵]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۸

آغاز: فان اتفقتا بطلتا و ان سبقت احدیهما و لو بتکبیرة الاحرام بطلت المتأخرة؛ **انجام:** بخلاف ما اذا کان مندوبا اذا لم یستقر الوجوب لان له الاستنابة اختیاراً و لو عجز عن الحضور.

از اواسط نماز جمعه است تا اواخر حج و مذیل است به طلاق الغایب از همین محقق کرکی و نیز کتب بیع، مساقات، عاریه، نکاح، ظهار، ضمان، میراث، حدود و دیات؛ خط: نسخ، کا: مفیدی مداح، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ درباره ذیل دوم که شبیه به حاشیه شرایع محقق است نام آن برای نگارنده معلوم نگردید کاتب در پایان نسخه چنین می‌نویسد: «فهذا تمام ما استفدنا من غرر الفواید و درر فواید المولی الکامل ... الشیخ علی الحسین بن عبدالعالی ادام الله ظلال جلال فوایده و افادته ... قد فرغ من نقله علی سبیل الاستعجال ... مفیدی المداح ...»، آغاز موجود ذیل: «عدا الادهان اذا عرض له التنجیس»، انجام: «لما بیناه من ان جنایة الذی

فی ماله و ان کانت خطاء فهذا تمام ما استفدنا ...»؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۱۳۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم[ف:۲۱/۱-۴۷۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۳۷۹

آغاز و انجام: برابر

از ابتدای طهارت تا مبحث «و ینقسم الی محرم و مکروه و مباح» از کتاب تجارت؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: لطف الله بن انوشیروان؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه اخرا، ۱۴۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۷]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۷۷

آغاز و انجام: برابر

از ابتدای طهارت تا مبحث کتاب تجارت «و هو ینقسم الی محرم و مکروه و مباح»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: وسط؛ دارای بلاغ از یوسف بن یحیی و همچنین انهاء و اجازه او به محمد بن ابراهیم بن حسن، محشی به حواشی شهید ثانی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، عطف میشن مشکی، ۷۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۸]

۴۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۴۴

آغاز: والمندوب ما عداه و الواجب من التیمم ما کان لصلاة واجبة عند تضییق وقتها؛ **انجام:** تجب النفقة علی الابوین و الاولاد اجماعا و فی وجوب الانفاق علی آباء الابوین و امهاتهم تردد اظهره الوجوب و لاتجب النفقة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۴۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ - ۷۹]

۴۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد حسین بن محمد باقر تونی؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۸]

۴۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۷۵]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله و لو ادعی الحربی علی المسلم الأمان فأنکر فالقول قوله.

کتاب‌های طهارت، صلاة، خمس، صوم و حج؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوا با کاغذ نارنجی، ۱۴۲گ (۴۰پ-۱۸۱پ)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۹ - ۶۴۳]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۲۲/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۱گ (۱پ-۱۳۱پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۳۱ - ۶۶]

۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۱۴۰گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۴۲۸]

۴۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۰

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد حسن بن حاج معصوم قزوینی در ۱۲۱۰ و وقف او در ۱۲۳۸؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷ - ۱۴۲]

۴۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فرق نگذاشته اند ما بین دائمی و متعه و مدخوله و غیر مدخوله و محصن و غیر محصن.

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده، دارای بلاغ ؛ با مهر کتابخانه مجدالدین؛ جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۸×۱۵) [ف: ۲ - ۶۵۶]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۶۲-۶۰/۱۰۲

آغاز: قبله فان استناب المایوس فلاشیء والا وجبت الاستنابة ... قوله لوسبق استواء الحج فی ذمته وکان المرض غیر مأیوس من برئه؛

از «قوله لو سبق استواء الحج فی ذمته ...» تا «قوله فان لم یتفق ذلک وشهد شاهد ...» [کتاب الحج و الجهاد و الطهارة و الصلوة و الصوم]؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ برگها در صحافی جابجا شده؛ ۱۷۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۸۲]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۲/۲

حواشی است در هامش شرایع الاسلام محقق حلی، از او و جز او؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ هامش [مختصر ف: ۳۲۳]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۷۲/۲

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ هامش [مختصر ف: ۲۸۰]

۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۵

آغاز: برابر

تا احکام اعتکاف؛ خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: نظام الدین احمد با مهر «الفقیر الی الصمد نظام الدین احمد»؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۳۴۹]

۵۴. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الحدیث المروی انها حی من خلقت و مساکن النمل

تذکر: در فهرست به ابیوردی نسبت داده شده است که به قرینه آغاز نسخه نام مؤلف تغییر یافت. کتاب طهارت و صلوة؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره،۳۳ص (۱۰۲-۱۳۴)، ۱۷ سطر [ف: - ۲۶۰]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ واقف: ملا موسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه پارچه اخرا، ۶۹گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۹]

۵۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** المراد انه لا یصح شیء فی ذلك ولا ینفذ فی رقبة الارض لكنه یصح فی آثار التصرف كما صرحوا به و المراد بآثار التصرف العمارة مثل البناء و الغرس و الذرع ...

از طهارت تا اواخر جهاد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۳]

۵۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی توریث الاب هنا قولان لا یرث من الفاً قلة.. لا ترث و السلام علی تمت حاشیة

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ ؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: - ۹۰]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۳۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: رفیع الله بن هدایت الله قهپایی، تا: پنج‌شنبه ۱۷ محرم ۱۰۰۳ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۲۸]

۵۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۰۲

آغاز: و شرعیتها لان الواجب ماندم تارکه؛ **انجام:** برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام به دست آمد؛ خط: نسخ، کا: خلیل الله بن بدر الدین رستم داری، تا: شوال ۱۰۰۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی، ۱۱۰گ، ۲۰ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۰۹۰]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۰۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶ سطر (۸×۳/۵ و ۷×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۴۵۶]

۶۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۶۴

آغاز و انجام: برابر

کا: اسماعیل بن محمد جزایری خاقانی، تا: ۱۰۰۹ق؛ ۲۳۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱ - ۸۲]

۶۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۰۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مراد بن سید عرب، تا: رمضان ۱۰۱۲ق؛ با دو تحریر نگاشته شده؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۲۳گ (۱۱۴پ-۲۳۶پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۳]

۶۳. کاشان؛ میثم نمکی(خصوصی)؛ شماره نسخه:۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علیرضا بن آقاجانی، تا: محرم۱۰۱۳ق، جا: مشهد رضوی حرم مطهر؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۱ - ۲۳۴]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۹۷

بی‌کا، تا: ۱۰۱۴ق؛ محشی به نشان «مهدی» و «محمد علی عفی عنه» [د.ث. مجلس]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علیخان بن قاسم، تا: ۱ ربیع الاول ۱۰۱۸ق؛ مصحح، یادداشت‌ها: فتوایی درباره افیون به نقل از خط شیخ زین الدین علی رحمه الله به یك واسطه، فایده کوتاهی از شرح جفریه؛ تملک: محمد رفیع بن محمد شفیع با مهر «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمد رفیع» (بیضی) (از تاریخ این مهر به جز دو رقم ۱۱ نمی‌توان چیزی خواند) با تاریخ ۱۲۶۸، محمود بن فتحعلی شاه در ۱۲۶۶ق؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القارایی، «عبده لطفعلی ۱۲۸۷» (چهارگوش)، «یار محمود» (بیضی)؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۹۲گ (۱پ-۱۹۲پ)، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۸/۹×۲۱/۱سم [ف: ۲۹/۲ - ۵۸۷]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن شرفشاه، تا: پنج‌شنبه آخر صفر ۱۰۲۸ق؛ محشی؛ مهر: «عبده الراجی محمد ابراهیم الموسوی» (بیضی)؛ تملک: محمد ابراهیم موسوی؛ جلد: مقوایی با روکش چرم سرخ، ۳۰۶ص، ۲۴ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۶۱]

۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۵۰

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام به دست آمد. از آغاز تا کتاب التجارة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۵ رمضان۱۰۳۳ق؛ مهر: جمال الدین بن محمد مورخ ۱۱۸۰ و ۱۱۶۰؛ وقف بر طالب علم یزد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی، ۲۲۴گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۴۳۹]

۶۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۲۱

آغاز و انجام: برابر

کتاب الطهارة تا اول کتاب التجارة؛ خط: نستعلیق، کا: رفیع الله بن یدالله العمانی، تا: پنج‌شنبه ۱۷ محرم ۱۰۳۶ق؛ مصحح؛ جلد: چرم زرد، ۱۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۱ - ۳۴۱]

۶۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۷۹/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: گرچه در فهرست مؤلف را علی بن محمد عاملی ذکر کرده است ولی با توجه به آغاز و انجام نسخه نام مؤلف تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، کا: عباس بن عبدالحسین نجفی، تا: ۳ ربیع الاول ۱۰۳۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر (۷×۱۳) [ف: ۲ - ۳۴۴]

۷۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۹

خط: نستعلیق، کا: محمد مفید بن حیدر علی قاری، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۰۳۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۷ - ۳۰۰]

۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۴۰-۳۵/۱۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل یجوز اتحاذ الصابون من الدهن المتنجس وکذا طلی الدواب به

طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شمس الدین محمد طباطبایی، تا: سه‌شنبه ۲۳ شعبان ۱۰۴۱ق؛ مصحح، محشی، با بلاغ مقابله از کاتب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۸۱]

۷۲. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: ۸۲

آغاز: الحمدلله ... قوله فان السهو کالطبیعة الثانیة انما قال کالطبیعة الثانیة لان الطبیعة امر وجودی و السهو امر عدمی

خط: نستعلیق، کا: محمد سلیم بن امیر حسین شاه حسنی رازی، تا: پنج‌شنبه ۱۷ ذیحجه ۱۰۴۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۲۰/۵سم [ف: - ۶۴]

۷۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۰۰

خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن کمال الدین حسین حسینی اردکانی، تا: رجب ۱۰۴۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۹/۶سم [ف: ۱ - ۱۶۷]

۷۴. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: ۱۸۶/۳

آغاز: قوله: و موجبات الوضوء احدی عشر المراد بموجبات الوضوء ما یتناول الموجب للوضوء

خط: نسخ نازیبا، کا: حسین علی بن محمد علی نیشابوری، تا: یک‌شنبه ۱۱ محرم ۱۰۶۱ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ (۸۷پ-۱۴۴ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [کتابخانه های قائن: ف: - ۱۶۱]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۶۱

آغاز و انجام: برابر

از ابتدای طهارت تا انتهای قضا و شهادات است. نسخه مذیل به نسب نامه پیامبر تا عدنان می‌باشد، آغاز: «بسمله، تجب کفارة الجمع بالافطار بالمحرم» و انجام: «و الاولی فی جمیع ذلک التطهیر ان لم یضر بحال الولد منه»؛ خط: نسخ، کا: علی نقی بن ابراهیم، تا: جمعه ۶ صفر۱۰۶۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۲۹]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۲۹

آغاز و انجام: برابر

از ابتدای طهارت تا مبحث «و ینقسم الی محرم و مکروه و مباح» از کتاب تجارت؛ خط: نستعلیق، کا: آقا میر بن کارکنای اسقفیه بری الکسکری، تا: سه‌شنبه ۱۶ ربیع الثانی ۱۰۶۵ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: شیخ محمد باقر مازندرانی، ۱۳۴۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۱۵۵]

۷۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۷۱۹

کتاب الطهارة تا دو صفحه از کتاب التجاره؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن شمس الدین محمد، تا: جمادی الثانی ۱۰۶۷ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۲]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۳۰

آغاز: مستحبات التنازل فالفروض ان یواری فی الارض مع القدرة؛ **انجام:** برابر

از دفن میت تا «و ینقسم الی محرم و مکروه و مباح» از کتاب تجارت؛ خط: نستعلیق، کا: شریف بن حسن مرورودی، تا: یک‌شنبه جمادی الاول ۱۰۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر وقفی ملا نصرت؛ تملک: محمد کاظم بن محمد قاسم شریف؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۳]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: معین بن محمد یوسف عقیلی، تا: ۱۰۸۳ق؛ تملک عباس کزازی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۷۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۳۸۱]

۸۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۸۹

از کتاب طهارت تا اوایل تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲- ۳۰۹]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سیأتی [فی الطلاق] ان شاءالله تعالی تنقیح معنی الاکراه. قوله و ان اظلر ...

از اول کتاب تا بخش‌هایی از کتاب امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «مصادر، تحریر و ...»، مصحح، یادداشت [شرف الدین] نجفی عطاوی در آغاز؛ تملک: شیخ محمد بن بابا حسین صلغاوی، نجفی، محمد رضا حسینی با مهر «عبده محمد رضا الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۱گ، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۰ - ۸۶]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۱۱۱

آغاز: بالذراع المذکورة هنا و فی غیره من المواضع الآتیة هی الذراع المذکورة فی تحدید المسافة؛ **انجام:** و ان اتفق العود قوله و هی محمولة الحمل صحیح قوله و قیل کل.

از «ماء البئر» تا اواسط «حدود و تعزیرات» است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۸۱گ، ۱۹-۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۷۴]

۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لاتتکلم بالباطل و لاتلقب بالملاهی علی الأصح

از آغاز طهارت تا پایان مبحث محرم از تجارت؛ خط: نسخ، کا:

محمود بن محمد کاظم حسینی، تا: یک‌شنبه ۱۰ رمضان ۱۱۰۹ق؛ مصح، محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۳۰]

۸۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حافظ بن محمد امین رکنابادی، تا: ۱۱۱۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی، ۲۷گ، ۱۵ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۱۶ – ۴۷۴]

۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن زین العابدین استرآبادی، تا: دوشنبه ۳ جمادی الاول ۱۱۱۳ق؛ محشی؛ واقف: مرتضی قلی خان، ۱۳۴۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۷۷]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فرج الله بن حاجی صالح، تا: دوشنبه ۱۰ ربیع الاول ۱۱۱۵ق؛ واقف: اصلان تاج مروی، ذیقعده ۱۲۶۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۷۹]

۸۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۳ جمادی الثانی ۱۱۱۸ق؛ مهر: وثوق السلطان (بیضی)؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم تبریزی در ۱۳۱۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۲) [ف: ۳ – ۱۳۱۰]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۳۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۶ محرم ۱۱۱۸ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۳۰]

۸۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۸

از آغاز کتاب تا احکام بیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ تملکی بدون نام با تاریخ ۱۲۰۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴ – ۳۵۱]

۹۰. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۰

از کتاب طهارة تا جهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: حیدر بن محمد بن حیدر زین العاملی با مهر «حیدر زین العاملی» (بیضی)، تملک با مهر «عبده ابوالحسن بن محمد حسین الموسوی» (بیضی) در سال ۱۲۲۰ در مشهد غروی، تملک در سال ۱۲۵۴ با مهر «ان الله جمیل یحب الجمال» (بیضی)؛ مهر: «الراجی محمد حسن موسوی» (بیضی)؛ دستخط عبدالله بن محمد رضا شبر«عارية لشيخنا ابراهيم البلاغی سلم الله و ابقائه لدی الاقل عبدالله بن محمد رضا شبر عفی عنهما بمحمد و آله»؛ جلد: تیماج سوخت سرخ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: – ۳۶۴]

۹۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۸۰

انجام: و یجب علیه تحری القول و العمل بالحق ما استطاع

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ نشانی عاریت علی نقی بن محمد جعفر همدانی به تاریخ ۱۲۶۵؛ مهر: «عبده محمد مهدی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۲ – ۶۹]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الراد علینا کالراد علی الله فهو فی حد الشرک بالله وقع الفراغ ...

خط: نسخ، کا: محمد حسینی، تا: ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۱۰ – ۱۴۹۲]

۹۳. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۳۱۷ق؛ مصحح؛ جلد: جلد مقوایی، ۸۲گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف مخ: – ۷۱]

۹۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** التجارة تنقسم بانقسام الاحکام کما صرح به غیر المصنف فتکون تقسیمه قاصر الاحاضر

از ابتدای کتاب تا اوائل کتاب التجارة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ مصحح؛ تملک: احمد بن مرتضی حسینی تبریزی میلانی با مهر «افوض امری الی الله عبده احمد الحسینی» (بیضی)، تملکی پاک شده به سال ۱۱۴۹؛ ۲۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۶۸]

۹۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱۳۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ – ۸۲]

۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۲/۱-۵/۱۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقدیقال أن افرادها عن تولی الفقهاء فی حال الغیبة اقامة الحدود

از آغاز تا اواخر کتاب الجهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ تاریخ وقف: ۱۲۵۶؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳ – ۱۴۸۱]

۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۷۹/۱-۳۳/۱۲۹

آغاز و انجام: برابر

طهارت تا تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۸۱]

۹۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اعلم أن التجارة تنقسم بانقسام الاحکام کما صرح به غیر المصنف فیکون تقسیمه قاصراً لا حاصراً
تا کتاب تجارت میباشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد رضا حسینی کاشانی و مهر «المتوکل علی الله العلی محمد رضا الحسینی» (مربع)، محمد قاسم بن حاج محمد علی، محمد بن ملا لاجین؛ مهر: «عبده محمد رضا الحسینی » (بیضی)، «محمد رسول الله» (مربع)، «محمد صفی بن محمد رضا الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۳۲۷]

۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۵۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ تملک: عبدالله بن نجم الدین با مهر «انی عبدالله» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۵ - ۲۳۰]

۱۰۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۰۲/۲
انجام: لان فی القصاص خطراً عظیماً و وقایته یتدارک بالدیة بخلاف ما هنا ...
خط: نسخ و نستعلیق قدیم، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ (۱۰۱پ-۱۷۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۴ - ۱۹۱]

۱۰۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فانها یباح لمحییها ... حیث یعلم اعراض المالک عنها.
تا مبحث «احیاء موات»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای علامات بلاغ، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲ - ۱۰۲]

۱۰۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۷
کتاب الطهارة تا کتاب الجهاد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [رشت و همدان: ف: - ۱۶۱۰]

۱۰۳. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۴۰/۲
آغاز: الحمد هو الثناء علی الجمیل و لایحتاج الی التقیید باللسان؛ **انجام:** لانها همزة قطع اجماعا و اما همزة الله فقیل هی همزة قطع لانها جزء ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۴۶گ (۸۳پ-۱۲۸پ)، اندازه: ۱۲×۲۸سم [ف: - ۱۰۸]

۱۰۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۶۱۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اولش «استعاره من شیخنا الشیخ محمد حسن بن الشیخ باقر اقل بن اقل عبدالله الدجلی»؛ تملک: محمد حسن بن الشیخ باقر؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج سرخ سوخت، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: - ۳۲۵]

۱۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۵۲
با حواشی ابن مفلح؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۰۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۹۲
طهارت تا تجارت؛ بی کا، بی‌تا؛ محشی «منه مدظله». [ف: - ۵۰]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: - ۱۹۴]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۲
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** و الضاء تابع الاداء
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: کاهی، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۸×۱۴، اندازه: ۱۲×۱۹سم [الفبائی ف: - ۱۹۴]

۱۰۹. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۱۵
از ابتدا تا اواخر قصاص؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، قطع: ربعی [تراثنا: - ۱۰۸]

۱۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۸۷
از کتاب طهارة تا میانه کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۱]

۱۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۱۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا قام قائمنا اهل البیت و رشاالاخ الذی آخا بینهما فی الاضله و لم یورث لاخ من الولاده
خط: نسخ، کا: یونس بن مفضل الحسینی، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: محمد نصیر کریم اصفهانی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۸۱گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۵ - ۲۲]

۱۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله لمن یشاء من ان حیاته المتوفی فی حاله و ان کانت خطا فهذه تمام ما استعدنا من غرر فواید و درر فواید المولی الکامل ...
از کتاب طهارت تا آخر مبحث دیات؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از حاشیه قوانین، صحاح، ۱۲ و مؤلف؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۴گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۵ - ۳۱]

۱۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۲۰
آغاز:فی الماء المطر البول و القذره؛ **انجام:** ما فیه شائبه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج تریاکی، ۱۹۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۸۸]

۱۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۴۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** یجوز له تقلید العدل العارف بالعلامات المخبر عن اجتهاد او الاخذ بقول الشاهد الواحد العدل بطریق اولی و کذا المکفوف
مشتمل بر مقدمه، کتاب الطهارة و کتاب الصلاة است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۲۲۹]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ‘alī (1506 - 1558)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه‌ای است بسیار متین بر کتاب شرائع الاسلام محقق حلی که گویا قبل از کتاب «مسالک الأفهام» - که شرح دیگر و مفصل وی بر شرائع است - نگاشته شده است. اینکه آیا مؤلف بزرگوار موفق به اتمام کتاب تا ابواب دیات شده یا نه، آگاهی نداریم.

آغاز: بسمله. و به نستعین، الحمد لله حمدا یلیق بجلاله و افضاله ... و بعد و هذه تعلیقة مختصرة و قیود محبرة علی کتاب شرائع الاسلام یلزم معتمد علیه فتواه و نقید ما اطلقه و نبین ما اجمله ... و من الاصحاب من عرفت الایمان من شانه ... و هذا الساحق هو محمد بن محمود الزاهد علی ما وجدته بخط شیخنا الشهید ...

[الذریعه ۱۰۷/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحکم هنا کالسابق فی استحقاق کل واحد من المتعدد ما یدل لمن..

خط: نسخ، کا: سعدالدین بن محمد جزایری، تا: چهارشنبه ۱۴ جمادی الاول۹۸۵ق؛ پشت برگ پایان آمده: این نسخه از خط شهید زین الدین از مال ملا محمود گیلانی نقل شده؛ مهر مالکیت: «المتوکل علی الله عبده محمد رضا»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۲ - ۷۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان وقع لغیره کالجهات المذکورة من سبیل الله و نحوه لزم ابداً و لم یصح الرجوع مطلقاً.

جلد ۱، از ابتدای طهارت تا آغاز هبه بدین شرح: کتاب طهارت تا صلاة، تا مبحث افعال صلاة، تا تشهد و تسلیم، قواطع صلاة، صلاة العید، صلاة الآیات، صلاة الاموات، قضاء الصلاة، صلاة الخوف، صلاة السفر، زکاة، زکاة النقدین، زکاة التجارة، اصناف السفر، خمس، صوم، اعتکاف، حج، کتاب العمرة، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر، کتاب التجارة، کتاب الرهن، کتاب المفلس، حجر، ضمان، حواله، کفالة، احکام النزاع فی الاملاک، شرکت، مضاربة، مزارعة، مساقاة، ودیعة، عاریة، اجارة، وکالت، وقوف و صدقات، سکنی و حبس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۱۴۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۵۶/۲

آغاز: قوله وجه له تأثیر الخ: انما أتی بتأثیر لیدخل فیه کل من غسل الحائض و وضوئه فانه لایستباح بأحدهما و انما لم یدخل فی التأثیر؛ **انجام:** حبة أبسط أرزات یکون أرزتین له من کل منهما جزآن من ثلثة عشر فتکون له أربعة أجزاء من ثلثة عشر جزءاً ...

تا شرح کتاب فرائض؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با عبارت «بلغ مع المنسوخ عنه» مقابله شده، محشی با نشان‌های «ع ک، ۱۲ و ...»؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۸۷گ (۱۰۵-۱۹۱)، ۲۲ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۰ - ۴۴۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۶۸

آغاز: اصل الغصب لغة اخذ الشیء ظلما و قیل اخذه ظلما جهار او الاصل فی تحریمه قبل الاجماع آیات منها قوله تعالی ولا تأکلوا؛ **انجام:** انه هو الجواد الکریم ... عام اربع و ستین و تسعمائة ...

مشتمل است بر کتب: غصب، شفعه، احیاء الموات، لقطه، فرائض و میراث، قضاء، شهادات، حدود و تعزیرات، قصاص، و دیات؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن شمس الدین محمد گیلانی، تا: ۱۰۸۵ق، واقف: ابوالحسن پیشنماز آملی، ۱۳۶۹ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۸۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲۰ - ۱۵۱]

● حاشية شرايع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه میر داماد بر شرایع الاسلام محقق حلی.

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۲۹۷/۲

آغاز: الرهن لغة الثبوت و الدوام. یقال رهن الشیء اذاثبت؛ **انجام:** ولها سبع آخر بالمثل وللورثة اربعة اسباع الترکة

از آغاز رهن تا پایان وصیت است، و در میانه آن مزارعه، مساقات، ودیعه، عاریه، و اندکی از اجاره افتاده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴ - ۲۰۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۴-ف

رهن و مزارعه و مساقاة ودیعه و عاریه و اندکی از اجاره و وصایا؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲ - ۱۲۹]

● حاشية شرايع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

Šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی،

جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)
تاریخ تألیف: ۱۰۸۶ق؛ محل تألیف: مشهد غروی
حاشیه استدلالی مفصلی است با عناوین «قوله» بر شرایع الاسلام محقق حلی.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۹۵
صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۱۱۲ق؛ با اصل خط شیروانی که در مشهد نجف در ۱۰۸۶ نخستین بار نوشته نتوانسته است بدان بنگرد در ۱۱۱۲ تصحیح کرده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۲۹۱گ، ۱۸ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶ - ۴۵۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۷۸
آغاز: بسمله، الحمد لله المتفرد بالجلال و المجد و الدوام و المتنزه عن مشابهة الأنام؛ **انجام:** لم یقع فی موقعه و ان کان فی وجوب الابدال مصیباً مخرة.
از ابتدای «قضاء الصلوات» تا انتهای کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: کاظم، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۸۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۰ - ۱۵۶]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۴۶
بحث قضاء صلوات را داراست؛ خط: نسخ، کا: سلیمان بن محمد علی خوانساری، تا: ۱۲ رمضان ۱۲۳۶ق؛ واقف: حاج محمد ابراهیم، ۱۲۳۶؛ ۱۴۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳- ۷۰۲]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی
ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām
دامغانی، محمد تقی، ق۱۱ قمری
dāmqānī, mohammad taqī (- 17c)
وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)
حاشیه بر شرایع الاسلام محقق حلی. از سید محمد تقی (گویا دامغانی).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ هامش [مختصر ف: - ۲۸۱]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی
ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām
کرکی، جواد بن علی، ق۱۱ قمری
karakī, javād ebn-e ‘alī (- 17c)
وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۵۲
آغاز: بسمله. کتاب التجارة. التجارة یطلق فی اللغة علی البیع؛ **انجام:** (در کتاب الوصایا) و قیل من الثلث.
جلد دوم است (ص ع یادداشت محمد نظام)؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی، محشی با نشان «منه سلمه الله»، با یادداشت محمد نظام در ربیع الثانی ۱۱۱۷ در باره شارح و اینکه کتاب باید در چهار جلد باشد؛ تملک: سید خاتون آبادی، محمد حسینی؛ واقف: حاج محمد ابراهیم [کلباسی] (با تولیت)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۱۷۰گ، ۲۰ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۵ - ۴۱۸۰]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی
ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām
عاملی، علی بن محمد، ۱۰۱۳؟ - ۱۱۰۴ قمری
‘āmelī, ‘alī ebn-e mohammad (1605 - 1693)
وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)
این حاشیه بنا به تصریح صاحب کشف الحجب شیخ علی بن محمد بن حسن بن زین الدین (شهید ثانی) بر کتاب شرایع الاسلام مرقوم است ولی صاحب لؤلؤ که در ص۵۷ مؤلفات ایشان را نام برده این کتاب را ذکر نکرده‌اند و ما هم در جای دیگر جز در کشف الحجب نسبت تألیف آن را به ایشان (با انطباق ابتداء مذکور درآنجا با ابتداء وآغاز نسخه) ندیده‌ایم و تصور می‌شود که این حاشیه بر تمام کتاب مذکور نیست.
[الذریعه ۶: ۱۰۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۹۶
طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۳ ذیحجه ۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، ۲۵۲گ، ۲۱ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۷۰]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۸۴
انجام: فلا یصح التعلق بروایته و الخروج بها عن مقتضی الأصل أما الخروج قبل الفجر فقال فی التذکرة انه جائز اجماعا ...
از آغاز کتاب الطهارة تا کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰۴گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲ - ۵۰۲]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۰
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة علی سیدنا ونبینا محمد وآله الطیبین الطاهرین اما بعد فهذه فوائد مهمه علقتها علی کتاب شرایع الاسلام یستعان بها علی الخ؛ **انجام:** وان کان لامحذور فیه

لان الشی قدیکون معاملة وبملاحظه شی آخر یکون عباده تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

از کتاب طهارت تا قسمت کمی از کتاب متاجر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با نسخه اصل و خود مؤلف مقابله شده؛ ۷۱گ [ف: ۱ - ۳۹۲]

● حاشية شرايع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi'-il islām fi-l masā'il-il ḥalāl wa-l ḥarām

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

وابسته به: شرايع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه‌ای است استدلالی و تحقیقی و نسبتا مبسوط بر «الخلل الواقع فی الصلاة» از چهارمین رکن شرایع تا اواخر «سجدتی السهو».

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۲۸

آغاز: بسمله، حمدله، قوله قدس سره الرکن الرابع فی التوابع و فيه فصول الاول فی الخلل الواقع فی الصلاة ... الخلل لغة فساد الامر کما فی الصحاح؛ **انجام:** من بعد الراوی المجمع علی تصحیح ما یصح عنه و لا من قبله

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ واقف: رحمت الله شوشتری، آبان ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، عطف میشن، ۱۹۳گ، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۸۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۳۹

آغاز: بسمله، فی التوابع و فیه فصول فی الخلل الواقع فی الصلاة المفروضة الیومیة و ان شارکها غیرها من الفرائض و النوافل فی کثیر من الأحکام؛ **انجام:** و لا یجری هذان الاحتمالان فی غیر الساتر من اللباس و فی المحمول بناء علی المنع منه من مأکول اللحم.

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حسن ساوجی، تا: ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۸۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۹/۴

خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد بن محمود الحسینی طهرانی، تا: ۱۳۰۱ق، جا: سامراء؛ کاغذ: فرنگی حنایی، جلد: تیماج خرمایی، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۶ - ۴۰۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۷

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی اشرف الانبیاء محمد و آله المعصومین الطاهرین. قوله: «الفصل الخامس فی صلوة السفر» قال الله تبارک و تعالی فی الثلث الاخیر من سورة النساء: و اذا ضربتم فی الارض ... الذین کفروا. الآیة. و ورودت فی صلوة السفر کما صرح به الاردبیلی فی آیات الاحکام و کذا الفاضل المقداد فی کنز العرفان؛ **انجام:** و کیف کان فحکمه ما عرفت من غیر اشکال. هذا آخر ما اشرنا من صلوة المسافر من کتاب شرایع الاسلام (عن النجم القمقام و البدر التمام شیخنا المرتضی و استادنا المقتدی اعلی الله مقامه تمت استکتاب الکتاب الشریف علی یدی اقل الطلبة محمد شفیع بن محمود الارومی فی ۲۷ شهر ذی قعدة الحرام سنة ۱۳۱۰ التمس الدعاء من القارئین).

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمود ارومی، تا: ۲۷ ذیقعده ۱۳۱۰ق؛ از کتابخانه ضیاء الدین نوری بوده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۷۰گ، ۲۴ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۱۸۶۴]

● حاشية شرايع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi'-il islām fi-l masā'il-il ḥalāl wa-l ḥarām

مغانی تبریزی، علی بن لطفعلی، - ۱۲۸۴ ؟ قمری

moqānī tabrīzī, 'alī ebn-e lotf-'alī (- 1868)

وابسته به: شرايع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه مختصر توضیحی است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی. نسخه حاضر که دارای کتاب الطهارة است روز جمعه نوزدهم ربیع الاول ۱۳۰۱ به پایان رسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله کتاب الطهارة مصدر من الکتب بمعنی الجمع ای هذا المکتوب فیه مباحث الطهارة؛ **انجام:** و انه حکم من غیر دلیل فلا ینبغی لمثله هذه النسبة، و الحمدلله أولا و آخراً و ظاهراً و باطناً.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۱]

● حاشية شرايع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi'-il islām fi-l masā'il-il ḥalāl wa-l ḥarām

جهانشاهی، احمد بن عبدالرزاق، - ۱۲۹۰ قمری

jahānšāhī, ahmad ebn-e 'abd-or-razzāq (- 1873)

وابسته به: شرايع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» و به صورت مزجی به شرح آن پرداخته است.

[رجال آذربایجان در عصر مشروطیت، دکتر مجتهدی، ۶۳؛ الکرام البررة: ۴۹۳/۲؛ مفاخر آذربایجان، بخشایشی، ۱۵۶/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۵۹/۲

آغاز: الحمد لله الذی ارشد الأنام الی طرق معرفة الحلال و الحرام ... کتاب الاجارة و فیه فصول اربعة، الاول فی العقد، لاریب فی أن اسماء المعاملات من العقود و الایقاعات لیست کاسماء العبادات؛ **انجام:** فلا یجوز الاجازة علی الافعال المحرمه کضرب المزامیر و صنعتها و کذا ما نحن فیه، فتأمل جیداً، قوله: و تملک المنفعة بنفس العقد کما یملک الاجرة به.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، تقریظ شیخ محمد حسن نجفی معروف به صاحب جواهر (۱۲۶۶ق) با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین، عبده محمد حسن» (مستطیل)، همراه تقریظی از خضر آل شلال (۱۲۵۵ق)، تقریظ علی بن جعفر آل کاشف الغطاء (- ۱۲۵۳ق) با مهر «علی بن جعفر»، اجازه شیخ محمد علی فقیه واعظ تبریزی نیز به‌تاریخ ۱۲۷۱ق با مهر «محمد علی ...» (مستطیل)، اجازه اجتهاد خضر آل شلال، همراه اجازه نقل حدیث از ایشان [متن این تقریظها و اجازه‌ها در فهرست آمده است]؛ کاغذ: فرنگی، ۲۸گ (۷پ-۳۴ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۲ - ۸۵۱]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

تهرانی، میرزا شمس الدین، ق۱۳ قمری

tehrānī, mīrzā šams-od-dīn (- 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه‌ای بر کتاب تجارت تا بحث بیع می‌باشد. بر اساس قرائن موجود در متن کتاب و بنا بر اجازه اجتهاد و روایت از صاحب جواهر و شیخ حسن کاشف الغطا نام مؤلف را سید شمس الدین تهرانی یافتیم که گویا از اجداد سادات أخوی طهران است که سید نصرالله تقوی معروف، یکی از آنان است. کتاب حاضر بسیار متین و دقیق است و الحق چنان است که استادش صاحب جواهر آن را به دریایی که ساحل ندارد تشبیه نموده است.

[طبقات أعلام الشیعة؛ (قرن ۱۳) ۳۱۶/۱و (قرن ۱۴) ۸۴۵/۲؛ ریحانة الأدب ۳۵۷/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۴۳/۱

آغاز: متجه و ان لم یثبت لها أحکام التصریة و الیه یرجع ما عغن تعلق الارشاد من أنه ان أرید ثبوت الخیار؛ **انجام:** أو المخالف لفوات التساوی حال الابتیاع ک ما أنه کذلک لو نقص فی التمر ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با قلم خوردگی، محشی؛ در برگ‌های ۳۶، ۳۷ و ۳۸ دو قطعه دستخط اجازه و تقریظ به ترتیب: ۱. اجازه روایت و اجتهاد به خط مبارک شیخ محمد حسن صاحب جواهر (-۱۲۶۶ق) با امضا و دو نوع مهر (بیضی و مربع) که به سید شمس الدین داده شده است. در این متن زیبا، شیخ با تعریف بسیار از آثار مؤلف و تحسین از فهم و دقت او و گواهی اشتغال وی، در نزد استاد، اجازه نقل تمامی آنچه استاد، مجاز بوده، به وی داده است؛ ۲. اجازه دوم که به صورت تقریظ است به خط و امضای شیخ حسن فرزند شیخ اکبر کاشف الغطا (-۱۲۶۲ق) است، مؤلف بعد از تحسین و تمجید فراوان شیخ، توصیه به رعایت آن چیزهایی که رعایت آن بر فقیه لازم است گردیده است. در آخر تقریظ نوشته شده «کتبه بیده الجانیة حسن بن شیخ جعفر» با دو مهر بیضی. نظیر این دو تقریظ در نسخه شماره ۱۴۷۸همین کتابخانه نیز موجود است [متن اجازه‌ها در فهرست آمده است]؛ ۵۲گ (۱-۵۲)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۰ - ۹۲]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

خوئی، مصطفی بن محمد، ق۱۳ قمری

xū’ī, mostafā ben mohammad (- 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۱۰/۲

انجام: الضمیمه ای ضمیمة السبب.

خط: نستعلیق، کا: مصطفی، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۵گ (۱۲-۴۶)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۲۴۴]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

ساروی، محمدتقی بن رحیم، ق۱۳ قمری

sāravī, mohammadtaqī ebn-e rahīm (- 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه نسبتاً مفصلی است بر کتاب شرائع الاسلام مرحوم محقق حلی و کتاب حاضر شامل دو بخش است، بخش نخست در وقف و بخش دوم کتاب الاجازة است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۳۸

آغاز: ... و هو کون القربة شرطا فی کل وقف بیان ذلک؛ **انجام:** هذا مع قطع النظر عن قواعد القضاء و الا فلا اشکال فی الاقتصار الی الیمین

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ جمادی الاول ۱۲۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نخودی،

۲۷۱گ، ۱۷-۲۱ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۸ - ۲۰۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۳۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله کتاب الرهن، النظر فیه یستدعی فصولا؛ **انجام:** علی صحة اتعویل علی الاصول المشتبه و هی غیر مرضیة عندنا کما حققناه فی الاصول

کتاب الرهن است و دنباله کتاب قبلی است؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: دهه آخر ذیحجه ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نخودی، ۱۵۶گ، ۱۷ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۸ - ۲۰۶]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

مراغی، محمد بن محمد فصیح، ق۱۳ قمری

marāqī, mohammad ebn-e mohammad fasīh (- 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه‌ای است استدلالی مختصر بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی، از تقریرات درس استادش سید محمد مهدی بحر العلوم نجفی. در این حاشیه فروعی که استاد در آنها مطالب اضافی دارد بررسی می‌شود و اگر در فرعی رای استاد با رای محقق یکی باشد یا مطالب زیادی نداشته باشد مطرح نمی‌شود.

آغاز: الحمد لله علی نعمه المتوالیة و مننه المتضاعفة و منحه المتواترة و مدحه المتوافرة ...

انجام: فیأتی بما هو حکم شکه و ان حفظ الامام أو المأموم

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۳۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن میرزا عبدالله مراغی، تا: ۸ محرم ۱۲۲۶ق؛ محشی به لفظ «منه»؛ ۴۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۷۷/۴

آغاز و انجام: برابر

کتاب طهارت و صلاة تا نماز جماعت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۸گ (۴۵پ-۹۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳ - ۱۷۳]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

موسوی نجفی، علی، ق۱۳ قمری

mūsavī najafī, ‘alī (- 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه استدلالی مفصلی است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی. در این حاشیه نقل اقوال بسیاری از فقها شده و رد و ایراد می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۲۸/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله کتاب الطهارة یقال کتب کتباً و کتبة و کتاباً فالکتاب واقع فی المرتبة الثالثة؛ **انجام:** ناتمام: غایة الامر انه یلزم منه مناقشة لفظیة حیث أورد اللفظ و أراد معناه المجازی لغة ...

فقط از کتاب طهارت آمده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ ۳۵گ (۸۸ر-۱۲۲پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸ - ۱۲۲]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

تنکابنی قزوینی، ابراهیم بن ابی الحسن، - ۱۳۲۴ قمری

tonekābonī-ye qazvīnī, ebrāhīm ebn-e ab-el-hasan (- 1906)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه مفصلی به کتاب شرایع محقق حلی با عنوان «قال، اقول» است که در آن به رد و قبول و جرح و تعدیل نظرات فقهی مؤلف پرداخته و نظرات خود را مطرح ساخته است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۸۵/۱

آغاز: قال المصنف کتاب الطهارة، اقول اما لفظة الکتاب وما اشتق منه فتستعمل فی معان الاول فی الجمع ...

کتاب طهارت؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۱۲۲گ [ف: ۱ - ۳۳۱]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

حسینی کاشانی، حسن بن احمد، - ۱۳۴۲ قمری

hoseynī kāšānī, hasan ebn-e ahmad (- 1924)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

تاریخ تألیف: جمعه ۱۹ ربیع الثانی ۱۳۲۳ق

کتاب شرحی است توضیحی با عنوان «قوله» بر خاتمه مبحث فرائض و مواریث کتاب «شرائع» محقق حلی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۷۶

آغاز: قال فی الشرایع خاتمة فی حساب الفرائض قلت قد مر فی المقدمة الرابعه من الکتاب ان مقادیر الفرایض المذکورة فی الکتاب العزیز ستة؛ **انجام:** فما ذکره المصنف ره من المیزان انما هو نافع فی معرفة خطاء الحساب و صوابه لافی معرفت خطاء القسمة و صوابه و الله العاصم عن الخطاء

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ضمیمه: پس از این ضمن ۵ صفحه، مقاله‌ای است از محشی در توضیح برخی از عبارات باب قضاء کتاب «شرائع»؛ کاغذ: نباتی فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵ - ۴۶۷] و [ف: ۲۰ - ۱۵۵]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

برهان استرآبادی، محمد صالح بن محمد تقی، ق۱۴ قمری

borhān-e estarābādī, mohammad sāleh ebn-e mohammad taqī (- 20c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

در بحث میراث شرایع است و از «ولو اجتمعا فللام الثلث» آغاز می‌شود.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۲/۱۵

خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن عبدالنبی نصیری، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۱۹۴پ-۲۰۵ر)، قطع: خشتی [نشریه: ۲ - ۱۲۶]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

حسینی، مظفر بن محمد علی، ق۱۴ قمری

hoseynī, mozaffar ebn-e mohammad ‘alī (- 20c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

حاشیه استدلالی است با عنوان «قوله، قوله» بر کتاب وصیت «شرائع الاسلام» محقق حلی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۶/۱

آغاز: الحمدلله الذی هدانا لدین الاسلام و وفقنا لتحصیل شرائع الاحکام علی سوابغ نعمائه العظام؛ **انجام:** و لو تحاشا لم یمض ما ینفرد به کل منهما عن صاحبه الا ما لابد منه ککسوة الیتیم و مأکوله و للحاکم جبرهما علی الاجتماع.

این نسخه حاشیه ناتمام و فقط تا جمله «و لو أوصی الی اثنین فان أطلق او شرط اجتماعهما ...» از احکام اوصیا، حاشیه شده؛ خط: رقعی، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۹۵گ (۲پ-۹۶ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۴۴]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

محلاتی، عبدالوهاب بن احمد، ق۱۴ قمری

mahallātī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e ahmad (- 20c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

تقریرات درس است و ناظر به قضا و شهادات شرایع.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۸گ (۳۵ر-۱۸۲ر)، ۲۰و ۲۴ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: - ۳۴۱]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

غروی، علی بن جعفر

qaravī, ‘alī ebn-e ja‘far

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۰۱

مبحث الطهارة؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۲]

● حاشیة شرایع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi‘-il islām fi-l masā’il-il ḥalāl wa-l ḥarām

همدانی، ابراهیم بن محمد

hamadānī, ebrāhīm ebn-e mohammad

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۱۸

شامل کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه شبیه به خط مؤلف؛ اجازه اجتهاد ابراهیم موشوی در ربیع الثانی ۱۲۶۱ق برای میرزا بابا سبزواری واقف این نسخه؛ واقف: میرزا بابا سبزواری،

رمضان ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۳ سطر (۶×۱۱) [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۹]

۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۱۹

الجزء الثانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: میرزا بابا سبزواری، ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، مختلف السطر [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۱۰]

۳. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: میرزا بابا سبزواری، ذیحجة ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵) [تراثنا: س۶ش۱-۱۱۰]

● حاشية شرايع الاسلام فی المسائل الحلال و الحرام /

فقه / عربی

ḥāšīyat-u šarāyi'-il islām fi-l masā'il-il ḥalāl wa-l ḥarām

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۲۱

آغاز: بسملة. الحمدلله رب العالمین ... ثم الطهارة کما مر مفصلاً فی اصطلاح الفقهاء

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، بی‌تا؛ واقف: میرزا بابا سبزواری، رمضان ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۱۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۲

آغاز: ... فی کتاب الودیعة من المبسوط، اذا أقر فقال لفلان عندی ودیعة او کان لفلان علی شیء فمات ... أحدهما الودیعة اذا فی ید المودع یلزمه الرد فاذا شککنا فی الهلاک ام لا فلا یسقط الرد الا بعد تحقق الهلاک؛ **انجام:** من حیث کونه اثر الأقل و کل واحد منها جامع لشرائط الحجیة الاستبداد و الاستقلال

شامل کتابهای طهارت، صلاة، رهن و إحیاء موات می‌باشد، ناتمام؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: کاغذ ابر و باد با مقوا، ۱۰۸گ، ۱۶-۱۸ سطر (۱۵×۱۸)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۶ - ۶۵۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۵۴/۱

آغاز: من قیمته و ارش الجنایه علی الاصح؛ **انجام:** فلایضر ضعف اسنادها و المراد بدوامه کذلک استمراره فی کل مرتبة کل یوم.

ناشناخته. به روش قوله. آخر نسخه: تم و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ (۱ر-۹۳پ)، ۱۵ سطر [ف: ۱۶ - ۲۶۴]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۷۱۲

بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۳۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** سوا کان نحوما اولم تکن لکان حسنا قویا قوی

جلد ۱؛ خط: نستعلیق، آیات نسخ معرب، کا: راشد بن سعید، تا: ۹۹۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [رایانه]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۸۳/۱

آغاز: فانه یمنع فیها استواء الطرفین ... قوله: لفائدة الاستصباح تحت السماء لاتحت الظلال فانه لایجوز علی الاصح، ولیس لنجاسة دخانه، لان دخان الاعیان النجسة طاهر؛ **انجام:** قوله: والاصح ان لاقود علیه القصاص مع التهمة و القسامة کما ذکره فی المخ ... قوله: و تنزیل هذه الروایة علی مهر امثال ... التوجیه

در آن از فخرالمحققین و شیخنا فی شرح الارشاد و از دروس شهید یاد شده است. با برابر کردن نسخ آشکار گردید که مسالک و مدارک نیست. از تجارت تا آغاز دیات را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ (۲پ-۹۶پ)، ۲۱ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴ - ۲۰۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۷۱

آغاز: قوله بغراره بالکسر حد السیف و الرمح و السهم س، قوله الغر الغر البیاض الذی یکون فی جبهة الفرس؛ **انجام:** ثم تصیر مضغة ففیها ستون و کذلک الی المائة و ما بین ذلک بحسابه ن.

این حاشیه با عناوین «قوله - قوله» از شروح شرایع از کتاب‌های فقهی مهم دیگر با عین عبارتهای آنها انتخاب شده و در پایان بیشتر آنها رمزی برای صاحب حاشیه قرار داده و گویا از مؤلف توضیحاتی نیامده است. بعضی ابواب کتاب ناتمام می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ تاریخ وقف: ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۴- ۱۵۸]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۵۲/۱

آغاز: بسمله، کتاب التجارة و هی فی اللغة تطلق علی البیع قال فی القاموس التاجر الذی یبیع - یکی دو کلمه پس از آن محو شده - هو المعنی هنا فان اکثر المباحث المذکورة فی هذا المقام تشتمل علی بیان ... البیع و اقسامه و ما یتعلق و قد تطلق علی ما یقصد به الاکتساب ... قوله و ینقسم الی محرم و مکروه و مباح المتبادر عود الضمیر فی ینقسم الی ما فی قوله ما یکتسب به؛ **انجام:** فوجب اتباعها لخلوها عن المعارض السلیم و هذا هو الاصح.

موجودی از «کتاب التجارة» تا اواخر «الوقوف و الصدقات» است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۴۳۱]

۹. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۹۹

آغاز: قوله او لمس کتابة القران ... لما کان مس کتابة القرآن لایجب باصل الشرع..؛ **انجام:** قوله قال الشیخ ... یعقل عنه جید و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب ...

در پشت صفحه اول آمده است که این حاشیه از محقق کرکی، شیخ نورالدین علی بن حسن متوفی ۹۴۰ق؛ خط: نستعلیق، کا: هاشم بن احمد بن عصام الدین، تا: ذیحجه ۱۰۳۱ق؛ افتادگی:

آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۶/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۸۱]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۸۳

آغاز: ناقص در باب طهارت: احد هما فی جهه الشمال کان اعلی ... قوله: و لا یحکم بنجاسه البئر الخ یعلم منه انه لایکفی الظن المستند الی قرینه؛ **انجام:** و لو کان محرما فی الحل احتمل عدم وجوب شئی لعدم النص و یحتمل القیمه (افتاده است)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۷۹گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۶سم [ف: ۱۷ - ۱۲۷]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۷۴

آغاز: بسمله، قوله: الفصل الکسوف و الکلام فی کیفیتها و احکامها. قال فی القاموس یقال کسف الشمس ... قوله اما الاول فیجب عند کسوف الشمس و خسوف القمر (برگ ۲پ)؛ **انجام:** قوله: السابعه الادخل وقت نافله الزوال ... وقوع الصلاه تماما ام یستحب مطلقا و جهان الاظهر الاول لما صح عن الصادق ان قال الصلوه فی السفر رکعتان لیس قبلها و لا بعدها شیء

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان: ذخیره ن و ر، رحمه الله؛ وقفنامه کتاب برای اولاد است؛ واقف: حسن بن محمد الواعظ؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۷ - ۲۵۹]

۱۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۲/۱۴

در بحث میراث است و از «المقدمه الرابعة فی مقادیر السهام» آغاز می‌شود؛ خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن عبدالنبی نصیری، تا: قرن ۱۲، جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۱۸۷پ-۱۹۴پ)، قطع: خشتی [نشریه: ۲ - ۱۲۵]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۴۲۰

آغاز: تقییده بالصرف الیهم و قدمه و لا دلالة للعام علی الخاص و لا یلزم من اشتراط انقراضهم کونه وقفا علیهم؛ **انجام:** فقال ان کانت قبلته المرأة و المرأتین و الثلث فلا باس و ان کانت قبلته.

محشی نامعلوم، موجودی از اواسط «کتاب الوقوف و الصدقات» تا اواخر «کتاب النکاح» می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۱۵۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۵ - ۷۴۷]

۱۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۸۶

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... و یبین فیه أمران أحدهما معنی المضاف و ثانیهما معنی مضاف اله أما المضاف فالکتاب خبر المبتداء محذوف أی هذا کتاب الطهارة و هو اسم مفرد جمعه کتب بضم التاء و هو فعال من الکتب بفتح الکاف و لا اشکال بأن المصدر لایشتق من المصدر؛ **انجام:** اذا غسل بعض أعضائه ثم أحدث فی الأثناء قیل یعید الغسل من رأس و قیل یقتصر علی اتمام الغسل ... و فی المسألة أقوال ثلاثة الأول الاکمال و الوضوء خاصة ... الثانی اعادة الغسل کما اختاره العلامة فی الارشاد کما عن ابنی بابویه و ط و النهایة و الاصباح و الجامع و تبعهم الشهید الأول فی اللمعة.

کتاب الطهارة. حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر «شرایع الاسلام » محقق حلی، محشی از مدارک و محقق بهبهانی نقل قول می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مصنوعی زرشکی، ۳۰۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۲۰۹]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۱

آغاز: التواطو و الثالث انه موضوع لذلک علی جهة التشکیک و هذا الاخیر لیس بذلک البعید؛ **انجام:** و الاصح ان توالیهما علی کراهیة و الافضل ان یکون بینهما شهر و اقله ...

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء - نجف اشرف. مشتمل بر کتاب الطهارة تا کتاب الحج. حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قوله - قوله»، با اشاره‌ای گذرا به برخی از ادله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، یادداشتی از شیخ هادی بن عباس آل کاشف الغطاء در اینکه کتاب از موقوفات شیخ جعفر کاشف الغطاء است؛ ۴۵۷ص [عکسی ف: ۶ - ۲۹۸]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۰/۱

آغاز: بسمله، کتاب الوقف، قوله: و تمام النظر فیه فی العقد و الشرائط الخ، اقول: الوقف فی اللغة استعمل متعدیا و لازما لکثیر من الافعال مثل زاد و نقص و آمن و وصل، قال فی القاموس وقف یقف وقوفا، دام قائما؛ **انجام:** فان قلت: کیف تدعی کونها ناشیة عن عدم المبالات مع انا نری ان السیرة جاریة بین العلماء و الصلحاء من هممهم عدم الصدور الا عن رای الحجة و صاحب الشریعة، قلت: نمنع تحقق السیرة منهم بحیث ینفعک فی اثبات المدعی ...

حاشیه‌ای است بر کتاب الوقف شرائع الاسلام محقق حلی که با عناوین «قوله - اقول» به شرح موضوع پرداخته شده و به نظر می‌رسد که ناتمام مانده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۱ر-۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳۷ - ۶۴۵]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۴/۲-طباطبائی

آغاز: قوله و یستحب لهم التیاسر الی یسار المصلی ... قیلا. اقول هذا الحکم ... قد صار محلا للانظار من الاصحاب من حکم به تعبدا ورای انه لولا النظر لم یکن له سبیل کالطباطبائی رحمه الله فاته قال: المیل للیسار فی هذا اشهر و ساعد النقل علیه لا النظر؛ **انجام:** فنهو اعن ذلک بهذه التعبیرات لئلاتظهر المخالفه معهم. انتهی کلام الاستاد

از صاحب جنگ به نقل از استاد درباره مسئله استحباب تیاسر قبله عراق. نویسنده به داستان حضور خواجه نصیر در مجلس بحث صاحب شرایع نیز اشارت دارد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴گ [ف: ۲۳ - ۶۹۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۷۳

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب الاجارة الکتاب مصدر ثالث لکتب علی ما صرح به غیر واحد و بناء ان یکون الکتابة من اسماء المصادر

لکونها صناعة کالتجارة و العطارة؛ **انجام:** کما یظهر للمتتبع فی الفروع المتعلقة بالباب الموجودة فی کلمات الأصحاب فلم یبق مانع للجواز فی المسألة عدی الاصل المقطوع
تألیف یکی از علمای قرن ۱۳. حاشیه‌ای است استدلالی و تحقیقی با عناوین «قوله- اقول» بر کتاب «اجاره» و نیمی از کتاب «رهن» شرایع الاسلام محقق حلی. در این حاشیه به اقوال فقهای بزرگ چون شیخ طوسی، شهیدین، محقق کرکی، صاحب جواهر و دیگران استناد و گاهی به رد و ایراد نیز پرداخته شده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: استاد محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۱۸۱گ، ۲۳ و ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۸۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۹۹

آغاز: بسمله، قوله کتاب التجارة اقول قد اختلف کلمات الأصحاب فی عنوان الکتاب فی هذا الباب فمنهم کالشهید فی الدروس عبره بالمکاسب و فی اللمعة عبره بالمتاجر؛ **انجام:** بمعنی ان علیه رد الأرش حکما وضعیا متی طالبه بذلك و یصح جعله عوضا لو صححنا الملکیة فی الآن العقلی
حاشیه استدلالی مبسوطی است با عناوین «قوله» بر کتاب تجارت شرایع الاسلام. این نسخه ذیلاً ناقص و موجودی از ابتدای تجارت تا آغاز اقسام العیوب از «الفصل الخامس فی احکام العیوب» می‌باشد؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۷گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱ – ۴۸۵]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۰

آغاز: بسمله قوله: العقد هو اللفظ الدال علی نقل الملك الی آخر بعوض معلوم. اضطرب تعاریف الاصحاب للبیع. فمنهم من عرفه بتعریف المصنف و منهم من عرفه بانه الایجاب و القبول الدالان علی نقل نقل الملك بعوض معلوم؛ **انجام:** قوله: او حاملاً او حایضاً الا بقدر زمان حیضها. نعم، لا یجوز وطء الحامل قبل ان یمضی لها اربعة اشهر و عشرة (ایام). و یکره بعده. فیه موضعان من المواضع التی تسقط الاستبراء اما الاول ... و قد علم بالحمل برائة الرجم و انما وقع الخلاف فی.
آقای شانه چی این کتاب را تحت عنوان «حاشیه مسالك الافهام» بهبهانی معرفی کرده‌اند و روی قرائن موجود باید جز آن باشد زیرا اگر این کتاب، شرح مسالك باشد نباید از متن به صورت غایب اشاره کند چنانکه در چند مورد، عبارت «کما نقله فی الروضة و المسالك و ...» آمده است و نباید از آن بهبهانی باشد، زیرا مراد از بهبهانی، آقا وحید بهبهانی (متوفی ۱۲۰۶ق) است که حاشیه‌ای بر مسالك دارد و در الذریعة (۱۹۹/۶) به آن اشاره رفته است، در صورتی که در برگ ۳۱ این نسخه، سطر آخر آمده: «... الیوم السادس او السابع عشر من شهر ربیع المولود سنه اربع و خمسین و مأتین بعد الالف (۱۲۵۴ هـ ق.) من الشیخ الاستاد سلمه الله ...» و این تاریخ با تاریخ وفات آقا وحید بهبهانی مغایر است. با توجه به اینکه در مبحث خیار غبن گوید «... و اعترض علیه الاستاد سلمه الله فی جواهر کلامه بان النقصان ...» به نظر می‌رسد که مؤلف محترم این شرح گویا یکی از شاگردان مرحوم صاحب جواهر، شیخ محمد حسن بن شیخ باقر شریف اصفهانی (– ۱۲۶۴ق) باشد و متن هم، کتاب شریف شرایع الاسلام محقق حلی (– ۶۷۶ق) است از آغاز فصل دوم (فی عقد البیع و شروطه و آدابه) از کتاب تجارت تا آخر مسئله چهارم از لواحق بیع حیوان از فصل نهم از کتاب تجارت. شرحی است مزجی استدلالی و تحقیقی بر مبحث بیع و از حیث اشتمالش بر اقوال فقهاء عظام و نقد و بررسی آنها و بیان نظریه خویش قابل توجه و دقت است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده، با علامت «بلغ قبالاً من نسخة الاصل» و در مواردی آمده: «سقط من نسخة الاصل المصنف اعلی الله مقامه»، در پشت صفحه بدرقه کتاب آمده «فقه آقای بهبهانی»؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۲گ، ۲۴ سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱ – ۱۶۱]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۰۶۶

آغاز: قوله الاولی لایجوز الصلوة فی جلد المیتة و لو کان مما یوکل لحمه سواء دبغ ام لم یدبغ الحکم بعدم جواز الصلوة؛ **انجام:** وجب بدلیل غیر الخطاب الاصلی و لاریب ان الاحوط فی المقامین الاتیان بالبدل من الاحتیاط و الجزء ثم الاعادة
محشی دقیقاً مشخص نشد ولی با وجود برخی قرائن از اعلام اواخر قرن ۱۲ و اوایل قرن ۱۳ بوده باشد. این نسخه از احکام لباس نمازگزار شروع و به «الخلل الواقع فی الصلاة» خاتمه می‌یابد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۱۲۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳ – ۲۳۲]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۰

آغاز: قوله کتاب الغصب اصل الغصب لغة اخذ الشیء ظلما و قیل اخذه ظلما جهارا و الاصل فی تحریمه مضافا الی اجماع المسلمین؛
نسخه اصل: کتابخانه‌ای در عراق. مشتمل بر کتاب الغصب و الاجارة و الفرائض می‌باشد. حاشیه توضیحی و استدلالی مختصری است بر «شرایع الاسلام» محقق حلی (–۶۷۶) با عناوین «قوله – قوله» با اشاره به گفتار فقها خصوصا صاحب ریاض؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سعید، تا: محرم ۱۲۴۵ق (شاید مؤلف و تاریخ تألیف باشد)، جا: نجف اشرف؛ مصحح، در پایان کتاب الغصب تقریظی از شیخ محمد حسن صاحب جواهر؛ ۳۸۲ص [عکسی ف: ۶ – ۲۹۷]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۱۰

آغاز: بسمله، کتاب القضاء القضاء لغة یطلق علی احکام الشیء؛
انجام: مسائل الکتاب التی تعقل الفرض ... سنه ۱۲۵۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق [رایانه]

۲۴. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۱۵/۲

بی‌کا، تا: ۷ رمضان ۱۲۶۱ق؛ بعضی از اوراق ناقص؛ کاغذ: فرنگی، مختلف السطر [تراثنا: س۶ش۴ - ۹۵]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۹۱۵

آغاز: بسمله، حمدله قوله کتاب الاجارة و فیه فصول اربعة الاول فی العقد ... اقول لفظ الاجارة محتمل لصیغ اربعة الأول ان یکون مصدراً لواجر یواجر؛ **انجام:** و انما ذکرناه هناک لکونهما متناسبین

حاشیه‌ای است استدلالی و تحقیقی با عناوین «قوله، اقول» بر کتاب اجاره شرایع الاسلام محقق حلی، این حاشیه از تقریرات شیخ مرتضی انصاری است که توسط یکی از شاگردان برجسته اش تألیف و تدوین گردیده است. از عباراتی چون «و قد اوضح فساده شیخنا الأستاد فی متاجره»، «و مال استادنا المدقق»، «و هذا جملة ما استدل له دام ظله» در ورقهای چهارم و هفتم معلوم می‌شود این حاشیه نوشته شیخ نمی‌تواند باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۷ ربیع الثانی۱۲۷۵ق؛ مصحح، با یک واسطه از نسخه اصل استنساخ گردیده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۷۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۸۰]

۲۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۱۵

آغاز: بسمله و صلی الله علی خیر خلقه و اشرف انبیائه محمد و آله الطاهرین قوله قدس الله روحه الشریف اما الغسل ففیه الواجب و المندوب فالواجب ستة اغسال ... الغسل کما عرفه جماعه هو غسل محیط بالبشرة مشروط بالنیة و المباشرة؛ **انجام:** و منها ان النفساء لا ترجع الی عادتها فی النفاس و لا الی عادة نساء ها بخلاف الحائض و الله العالم بجمیع احکامه ختم المقام یوم الجمعه ضحاة الحادی و العشرین من ذیحجة الحرام سنه ۱۲۷۵ و انا فی بعد من غالب الاسباب نسأل الله تعالی ان یوفقنا لما یحب و یرضی ... فی کل آن و حین.

تألیف جمعه ۲۱ ذیحجه ۱۲۷۵ق شرحی است تحت عنوان «قال ره» بر مبحث غسل جنابت، حیض، استحاضه، نفاس برابر صفحات ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ کتاب شرایع چاپ ۱۳۲۰ق، تعلیقاتی دارد با بیان ادله که در آن از عالم بحرانی، صاحب ریاض، صاحب حدائق، الشیخ الاستاذ سلمه الله تعالی، مقدس اردبیلی، مولی بهبهانی و دیگران یاد کرده است؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمد تقی بن محمد حسن خوانساری، تا: ۱۲۹۳ق؛ در اواسط مبحث «حکم من اجنب فی المسجدین» کاتب نسخه در هامش نوشته است که «از نسخه اصل ورق افتاده است» و در مبحث غسل جنابت، مطلب ناتمام مانده و کاتب نسخه نوشته است «الی هنا جف قلمه الشریف»؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج عنابی، ۱۱۸گ، ۲۴ سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۴ - ۱۹۱۷]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۸۴

آغاز: قال شیخنا سلمه الله تعالی هذا الحدیث و نحوه مما دل علی عدم الاعادة مع الجهل بنجاسة الثوب و البدن؛ **انجام:** و یدفعها ان المقام من مجاری قاعدة الشغل و أصالة المأمور به و استصحاب تکلیف السابق.

حاشیه استدلالی مبسوط و تحقیقی است با عناوین «قوله» بر «الخلل الواقع فی الصلاة» از چهارمین رکن شرایع الاسلام تا پایان «خاتمة فی سجدتی السهو»، این حاشیه به احتمال قوی از تقریرات شیخ مرتضی انصاری می‌باشد که توسط یکی از شاگردان برجسته اش نگاشته شده است. [چون در این تألیف آراء صاحب ریاض، محقق قمی و فاضل نراقی نقل می‌گردد پس منظور از «شیخنا» هیچ یک از نامبردگان نخواهد بود.]؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۳۲۲ق؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۴۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۸۱]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۹

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... قال شیخنا سلمه الله تعالی هذا الحدیث و نحوه؛ **انجام:** لم یقم علیه دلیل عقلی او شرعی ... و اصالة المأمور به و استصحاب التکلیف السابق

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله» بر شرایع الإسلام [احتمالاً تألیف از مرحوم آشتیانی و تقریر از شیخ انصاری (ره) باشد]. از وضو با آب غصبی شروع و به سجده سهو ختم شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۳۲۳ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۱۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۲۱/۱ - ۴۸۴]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۰۲

آغاز: الکتاب قال واحد الدماء الثلاثة علی قول مشهور، اقول قال الشیخ دم الحیض و الاستحاضة و النفاس یوجب؛ **انجام:** بل یعتق بعضها و یثبت اما مهر المثل بازاء ما عتق فحینئذ یدخلها الدور.

حاشیه متوسطی است بر کتاب شرایع محقق حلی با عنوان «قال- اقول». حاشیه جزء اول شرایع از کتاب الطهارة تا آخر کتاب الوصیة بوده و در ابتداء افتادگی دارد و آغاز مبحث در دماء ثلاثه فقهی است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مطلبی در وقف نسخه در سال ۱۲۳۸ توسط آقای حاج محمد حسن قزوینی بر طلاب علوم دینیه نوشته شده؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۴۰گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۰/۹)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۲ - ۲]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۹۰/۱-۳۳/۱۴۰

آغاز: او مندوباً باصل الشرع ... قوله ما کان لصلوة واجبة انما قید الصلوة بکونها واجبة لان الصلوة المندوبة ... قوله او لمس کتابة القرآن ان وجب لما کان مس کتابة القرآن لایجب باصل؛ **انجام:** قوله کتاب التجارة قدعرف الجماعة التجارة فی باب الزکوة لبیان مال التجارة لانه من متعلقات الزکوة من عرض العبادة وان کان لامحذور فیه لان الشیء قدیکون معاملة ولملاحظة شیء آخر یکون عبادة

طهارت تا تجارت. حاشیه‌ای است مختصر به صورت «قوله- قوله» بر «شرایع الاسلام» محقق حلی، گویا از محقق کرکی (۹۴۰ق)

باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳- ۱۴۸۰]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۰۹۸

آغاز: عبارة عن ... الصلوة خیر من النوم بعد اتفاقهم علی اباهة للتقیة فقال ابن؛ **انجام:** بعد الاحاطه بما فررناه ... المسئلة ضعف هذه الطرق کلها و انها غیر

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۰/۳-۲/۱۳۰

آغاز: بسمله حمدله والصلاة علی اشرف المرسلین محمد النبی وعلی آله وصحبه الانجبین هذه جملة الفتاوی المتعلقة بما وقع الخلاف بکتاب شرایع الاسلام وما خرج عنها فالاعتماد علی ما اعتمده رحمه الله. کتاب الطهارة قوله اما الجاری فلا ینجس الاباستیلا النجاسة علی احد اوصافه الاقوی ان حکمه حکم الواقف؛

انجام: وفیه تفصیل العمل علی ما اختاره المصنف قوله وفی رفع الحمل وشدة تردد أظهر اللزوم

کتاب الطهارة تا کتاب العاریة. رساله‌ای فتوایی است در فقه که به صورت حاشیه بر«شرایع الاسلام» نگاشته شده به صورت «قوله- قوله» و موارد اخلاف فتوا با «شرایع الاسلام» تذکر داده شده است؛

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۸۰]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱/۱۰ خوئی

آغاز: (بسمله) فی کتاب الصوم، الصوم هو الکف عن المفطرات.. قوله حددها ما بینه الزوال معنی انه یحددها اذا ذکر فی الحال ما بینه و بین الزوال؛ **انجام:** لولا الشهرظ بین المتأخرین کادت ان تکون اجماعاً فالفتوی علی ثبوته لانجبار ضعف الدلیلین بالشهرة بینهم و ا ...

بی کا، بی‌تا؛ ۱۶ص (۳۰۷-۳۲۲) [ف: ۷ - ۹۰]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۷۳

آغاز: علیه الحول و قد صار ذهب او فضه فیوذی عنه من کل بانی درهم خمسة دراهم و من کل عشرین؛ **انجام:** واخرجهم الی عفوه و رحمته و شفاعته ببنیه و ائمة المهتدین و الراشدین ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۳۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۸۴/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳ - ۳۸۳]

۳۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: میرزا بابا سبزواری، رمضان ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، مختلف السطر [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۹]

● حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

الغ بیک، محمد بن شاهرخ، ۷۹۶ - ۸۵۳ قمری

oloq beyk, mohammad ebn-e šāhrox (1394 - 1450)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

حاشیه بر شرح کمال الدین مسعود بن حسین شیروانی بر آداب البحث سمرقندی. اگر مراد، الغ بیک، محمد بن شاهرخ باشد حاشیه او بر شرح کمال الدین از جهت تاریخ بعید است زیرا الغ بیک متوفای ۸۵۳ و شیروانی ۹۰۵ است در فهرست این کتاب هم به تاج السعیدی نسبت داده شده و هم به کاشانی عماد بن یحیی. [الاوقاف العامة ۱۴۶/۳]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة شرح آداب البحث؛ عجمی، عبداللطیف شاه حسین (-۹۲۰)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۵۶/۳

آغاز: قوله المنة علینا اه سلک طریقة العمل بالحدیث معنی؛ **انجام:** فی التنبیه السابق فلتذکر تمت بعونه و فضله الشامل.

خط: نستعلیق ترک، کا: حمزة بن نظام صدیقی خلخالی، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۳۲گ (۸۶پ-۱۱۷پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۲ - ۲۸۳۴]

● حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

دنقوز، احمد بن علی جمعه، ق۹ قمری

danqūz, ahmad ebn-e ‘alī jom‘e (- 15c)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

آداب البحث از سمرقندی شمس الدین محمد بن اشرف است و شرح از کمال الدین مسعود شیروانی رومی است (کشف الظنون ۶۸/۱؛ ف. برلن ۵۲۸۳) و حاشیه از احمد دنقوز (دیکقوز) بن علی بن جمعه قول اغا است. در آن از مصنف و شارح و از شارح شاشی (چاچی) یاد شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۰۸/۵

آغاز: ان احسن مایستعان به فی الامور الحسان حمدالله الملک المنان ... قال (در نسخه برلن قوله) من علیه أقول لامن قطعه یقال من علیه بید اسداها الیه؛ **انجام:** نعم لوکان الشیء ممکنا بالامکان الوقوعی لم یستلزم المحال، نعم لاذلک التقدیر. تمت الکتاب

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۳۰ر-۴۵پ) [ف: ۴ - ۲۰۵]

● حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

شیخ زاده، احمد بن قطب الاسلام، ق۹ قمری

šayx-zāde, ahmad ebn-e qotb-ol-eslām (- 15c)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۱۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۳ - ۸۴]

● **حاشية شرح آداب البحث** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ
دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری
davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427 - 1503)
وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)
آداب البحث از سمرقندی است و شرح از کمال الدین مسعود رومی شیروانی و حاشیه از جلال الدین دوانی است. کاتب چلبی در ذکر نام آداب البحث سمرقندی، مشهورترین شرح آن را شرح مسعود شیرازی و بهترین حواشی بر آن شرح را، حاشیه دوانی دانسته که حاشیه حاضر است. در آن عبارات مصنف به‌صورت «قال المصنف» آمده و در تحت آن شرح و نظریه حاشیه‌نگار.
آغاز: بسمله. قول للمصنف المنة لواهب العقل. عدل عما هو المهشور و هو احمدالله ... تنبيهاً واشارة الى انه يكفى فى التحميد ذكر كلام تدل ...
[کشف الظنون ۶۸/۱؛ ذریعه ۱۰۹/۶]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا معنى للتفسير بهابل ادعاء كونه جلياً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه و هندی، جلد: تیماج مشکی، ۶ص (۹-۱۴)، ۴۹ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۳۴۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۰/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله لايحتاج الى الاستدال عليه. هذا يعينه معنى البديهى المطلق فلامعنى للتفسير لها بعدبل ادعاء كونه بديهيا جلياً به. تم بعون الله تعالى رب العالمين.
خط: نسخ و نستعلیق قدیم، کا: عبدالرحمن فرزند یونس فرزند محمد، تا: ۴ ربیع الثانی ۹۶۸ق، جا: مرعش (ترکیه) مدرسه یعقوبی؛ مصحح، محشی، در برگ انجام ۷ سطر حاشیه الغ بیک بر شرح مسعودی آمده؛ کاغذ: فرنگی قدیم، جلد: مشمعی قهوه‌ای، ۱۲گ (۷۲-۸۳)، ۲۲ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۰ - ۵۶]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۰۸/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله لايحتاج الى الاستدال عليه. هذا يعينه معنى البديهى المطلق فلامعنى للتفسير لها بعدبل ادعاء كونه بديهيا جلياً به.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۴گ (۸۲پ-۹۵پ) [ف: ۴ - ۲۰۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۱۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلامعنى التفسير بهابل ادعاء كونه جليا
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۰/۴ - ۱۹۴۱]

● **حاشية شرح آداب البحث = حاشية شرح الحنفى لآداب البحث** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ = ḥāšīyat-u š.-il ḥanafī li-ādāb-il baḥṯ
تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید، - ۹۵۰ قمری
tāj-os-sa'īdī, mohammad ebn-e abī sa'īd (- 1544)
وابسته به: الرسالة الحنفية فى علم الآداب = شرح آداب البحث = حاشية آداب البحث = آدابیه؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)
حاشیه‌ای است بر شرح ملا محمدحنفی تبریزی بر «آداب البحث و المناظرة» عضدالدین ایجی (-۷۵۶ق). وی در این حاشیه به حواشی میر سید شریف نیز نظر دارد.
نکته این‌که این رساله با رساله‌ای که پس از این می‌آید یکی است ولی در اینجا به ابوالفتح محمد تاج سعیدی و در آنجا به ابوالفتح بن مخدوم جرجانی (-۹۷۶ق) نسبت داده شده است. حاجی خلیفه در کشف الظنون (۱: ۴۱) این اثر را با همین سرآغاز به تاج سعیدی نسبت داده است، ولی عبدالحسین حائری معتقد است که بی‌تردید وی اشتباه کرده است و همین اشتباه او به اکثر فهارس راه یافته است (مجلس ۱۰: ۱۷۲۸؛ البته گویا استاد حائری خود با گذر ایام نظر خویش را فراموش کرده‌اند و در مجلدات بعدی فهرست مجلس با استناد به کشف الظنون این اثر را به تاج سعیدی نسبت داده‌اند، ن.ک.: مجلس ۲۳: ۷۹ و ۷۶۳). با این حال علاوه بر نظر استاد حائری قراینی در دست است که نسبت این اثر به جرجانی را تقویت می‌کند: ۱- در برخی از نسخه‌ها به تصریح نام ابوالفتح بن مخدوم جرجانی ذکر شده است، ولی در هیچ نسخه‌ای تا آنجا که از آغاز و انجام‌های ذکر شده در فهارس بر می‌آید نام تاج سعیدی ذکر نشده است بلکه تنها نام «میر ابوالفتح» در برخی نسخه‌ها آمده که بین هر دو شخصیت مشترک است؛ ۲- نسخه‌هایی وجود دارند که تاریخ تألیف کتاب را ۹۵۳ق ذکر کرده‌اند که با تاریخ وفات تاج سعیدی (۹۵۰ق) ناسازگار است (هرچند تاریخ وفات تاج سعیدی محل اختلاف است، ن.ک.: سلیمانیه ۲: ۲۹۶)؛ ۳- در انجامه نسخه ش ۲۰۳۸۰/۷ کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد با تاریخ کتابت ۹۵۸ق پس از تصریح به نام جرجانی به عنوان مؤلف، کاتب از وی با عنوان «المؤلف الاستاد» یاد می‌کند، که نشانگر آن است که وی شاگرد مؤلف بوده است و همین احتمال اشتباه در اسناد اثر به مؤلف را به حداقل می‌رساند. همه اینها اسناد این اثر به ابوالفتح بن مخدوم جرجانی را تقویت و اسناد آن به تاج سعیدی را تضعیف می‌کنند. از این رو، ما همه‌ی نسخه‌های این اثر را به جرجانی نسبت داده‌ایم.

آغاز: بسمله. الحمدلله علی افهام الخطاب و الصلوة علی رسوله المبعوث لاظهار الصواب ... و بعد فهذا شئ عجاب بل امر لایدخل فی الحساب علی الشرح المشهور بین اولی الالباب
انجام: غیرها عن غیرها الطالبون ان الله مع الذین اتقوا و الذین هم محسنون
[هدایة العارفین ۵۳۲/۲؛ فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهریه، فلسفه و المنطق و آداب البحث، عبدالحمید الحسن ص ۲۰۴؛ کشف الظنون ۴۱/۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری بدخط کم نقطه، کا: شاه حسین عبدالمجید تربتی، تا: شعبان ۹۵۴ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۷۹]

● حاشیة شرح آداب البحث = شرح آداب المناظرة عضدی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ = š.-u ādāb-il munāẓirat-i ʿaḍudī

جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم، - ۹۷۶ ؟ قمری

jorjānī, ab-ol-fath ebn-e maxdūm (- 1569)

وابسته به: الرسالة الحنفیة فی علم الآداب = شرح آداب البحث = حاشیة آداب البحث = آدابیه؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)

تاریخ تألیف: ۹۵۳ق؛ محل تألیف: مشهد رضوی

حاشیه از میر ابوالفتح محمد بن مخدوم شریفی جرجانی بر شرح مولانا محمد حنفی تبریزی بخاری بر آداب البحث عضدی. حاج خلیفه درباره مؤلف این حاشیه دچار سهو شده و او را امیر ابوالفتح حسینی تاج السعیدی پنداشته، این سهو القلم در جلد اول فهرست سپهسالار تألیف ابن یوسف شیرازی در ذیل معرفی نسخه‌ای از تفسیر شاهی نیز رخ داده است. بدون تردید مؤلف تفسیر شاهی و این حاشیه بر شرح حنفی همان ابوالفتح بن مخدوم شریفی حفید میرسید شریف گرگانی است نه تاج السعیدی (-۹۵۰ق). (عبدالحسین حائری) (بنگرید به توضیحات رساله قبل)

آغاز: بسمله الحمدلله علی افهام الخطاب و الصلوة علی رسوله المبعوث لاظهار الصواب و آله و عترته المتادبین بخیر الاداب و بعد فهذا شیئ عجاب بل امر لا یدخل فی الحساب علی الشرح المشهور بین اولی الالباب للرسالة الشریفة العضدیة فی الاداب یکشف عن وجوه مقاصده النقاب و شرح ما افاده الشارح المحقق و الاستاد المدقق فی حواشی الکتاب تذکرة للاحباب و تبصرة للطلاب و الله الموفق و الیه المآب قوله لک الحمد. للحمد معنیان مشهور ان احدهما لغوی و الاخر عرفی ...
انجام: لیعتمد علیها الحصون و بحیزها فی غیرها الطالبون ان الله مع الذین اتقوا و الذین هم محسنون
[الذریعه ۱۳: ۵۴؛ کشف الظنون ۱:۶۲؛ دنا ۲۲۶/۴؛ سلیمانیه ۲: ۲۹۶ و ۳: ۱۹۳]

شرح و حواشی:
۱- حاشیة حاشیة آداب البحث؛ فخرالدین حسینی، محمد بن حسین (-۹۸۴)
۲- حاشیة شرح آداب البحث و المناظرة؛ افندی، ملاعبدالرحمن
۳- حاشیة حاشیة آداب البحث؛ کردی حسین آبادی، محمد بن حسین

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۵۱/۱
آغاز و انجام: برابر؛ نقله من السواد الی البیاض ... ابوالفتح بن مخدوم الحسینی ... فی المشهود المقدسة الرضویه سنه ۹۵۳- تمت بعون الله - مهر عبده الراضی - رجبعلی.
در فهرست به نام «حاشیه بر آداب المناظره» و از میر غیاث الدین منصور دانسته شده که خطاست؛ خط: نسخ نزدیک به کوفی، کا: ابوالفتح بن مخدوم حسینی، تا: ۹۵۳ق، جا: مشهد رضوی [بعید نیست که نام کاتب و تاریخ کتابت تنها نام مؤلف و تاریخ تألیف باشد]؛ محشی؛کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۷۴گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲ - ۲۰۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری بدخط کم نقطه، کا: شاه حسین عبدالمجید تربتی، تا: شعبان ۹۵۴ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۷۹]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۸۰/۷
آغاز و انجام: برابر؛ نقله من السواد الی البیاض بعون الحکیم المبدء الفیاض مؤلفه العبد الضعیف المرتاض ابوالفتح بن مخدوم الحسینی وفقه الله لتصحیح الاغراض فی الاقبال و الاعراض فی المشهد المقدسة الرضویة فی سنة ۹۵۳ الهجریة [کاتب افزوده] نقله من خط المؤلف الاستاد بتوفیق الله المبدء الذی الیه المرجع و الماب عبده الضعیف الحقیر الفقیر المحتاج الیه من کاب باب محمد بن شاه میر الحسینی ... و قد وقع الفراغ منه فی لیلة الاثنین ثانی شهر ذی الحجة لسنة ثمان و خمسین و تسعمایه فی دار الارشاد الاردبیل حرسها الله تعالی عن التغییر و التبدیل.
خط: نستعلیق، کا: محمد بن شاه میر حسینی، تا: دوشنبه ۲ ذیحجه ۹۵۸ق، جا: اردبیل؛ مصحح، محشی با امضاء «منه سلمه الله تعالی»؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۳ سطر (۳/۵×۸)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۲ - ۴۴۸]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۵/۳
آغاز: متیمنا باسمه الکریم و معتصما بلطفه العمیم، الحمد لله علی توفیقه لتعلیق الکلام علی هذا المقام و اسئله الاعانة فی التکمیل بالاتمام؛ **انجام:** وذلک غیر متیقن هذا آخر ما قصدنا ایراده علی مباحث الحمد بعون اله و توفیقه تم تالیفها ... سنة ثلث و عشرین و

تسعمائه. [احتمالاً این آغاز و انجام مربوط به رساله دیگری از این مجموعه است که در فهرست ذیل این رساله ذکر شده است]
در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالسمیع بن عبدالصمد نور، تا: ۹۷۱ق؛ اهدایی: احمد شریعت عقدائی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج ماشی، ۲۳گ (۴۵-۶۷)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۲۱۲]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۷۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** توضیحها من المعلل و العرف. تمت الرسالة الآدابیة لمولانا سید السند الشریف ...
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۹۸۱ق؛ ۱۴گ (۹۹پ-۱۱۲ر) [ف: ۲ - ۱۵۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۸۳/۲

آغاز: ... الحامدان ملاحظة المحمود حاضراً و شاهدا و اما کونه ملحوظاً فی هذا الحمد علی وجه تقتضی التعبیر عنه بلفظ الخطاب و علی کلا التقدیرین؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: امان الله، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹ص (۱۲۱-۱۷۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۴۴۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۹۹/۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۱گ (۱۶۹پ-۲۲۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۵ - ۱۹۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۶۶/۵

آغاز و انجام: برابر
در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح حاجی سرور، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۳۱گ (۱۱۳-۱۴۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۳۸ - ۱۵۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۱۴/۳

کا: گنج علی بن مولانا امیر جان بن اخی جان بن قرا محمد دیزاقی قریه کنکساوی، تا: سه‌شنبه دهه سوم رجب ۱۰۱۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۵گ (۸۸پ-۱۰۲ر)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۱۷۳]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۰۶/۳

آغاز و انجام: برابر
در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن احمد شاهوی، تا: جمادی الثانی ۱۰۵۷ق، جا: آمد؛ مصحح، محشی با امضای قزوینی، غباری، عبدالرحمن، زاده، چلبی، ابیوردی، ابن موسی، مرعشی؛ ۳۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۵/۶-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعلم ان الحاشیه. اعلم ان نقله منه فی حواشی هذا الشرح کما کانت مضبوطه ... التزمت الاشاره فی مواضعها لیعتمد علیها المحصلون ... الحمدلله علی التمام و لرسوله افضل التحیه و اتم السلام تمت الحاشیه المنسوبه الی المولی ... میر ابوالفتح علی ید احقر العباد ... سنه الف و ستین من الهجره.
در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده، خط: نسخ، کا: احمد بن بابکر، تا: ۱۰۶۰ق، جا: بدلیس؛ کاغذ: اصفهانی سفید و گلی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹ص (۳۳-۵۱)، ۱۱ و ۱۸و ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳ - ۷۹]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۸۶/۳

آغازو انجام: برابر
در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ کا: جعفر، تا: رمضان ۱۰۷۱ق، جا: قزوین؛ محشی به حواشی عبدالرحیم، محمد امین، میر ابوالفتح، فیض الله، ابراهیم و منه رحمه الله؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، ۱۱ و ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵ - ۴۷۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۱۸

آغاز و انجام: برابر
در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده، خط: نسخ، کا: محمد قلی بن سید علی، تا: شنبه ۲ رمضان ۱۰۹۲ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت، ۳۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۴۹]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۷۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ولی بن احمد قرنی سرجانی، تا: ۱۰۹۳ق؛ مصحح، محشی با امضای «عبدالرحیم، غباری و ...»؛ مهر: «فخرالاطبا ۱۲۷۸» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ (۲۸پ-۹۰)، ۱۱ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۱۳/۶×۱۸/۲سم [رایانه]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۸۶/۳

آغاز و انجام: برابر؛ مؤلفه ... ابوالفتح بن مخدوم الحسینی ... فی المشهد المقدس الرضوی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۸ق؛ محشی به نشان «چلبی»؛ تملک: ملامراد حاصل بن محمد شریف بن ارومجی ۱۱۲۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۷۵پ-۱۰۰ر)، ۱۹ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۲۰۷]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹۲/۲

آغاز و انجام: برابر
در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم، تا: ۱۱۴۰ق، جا: بوم؛کاغذ: حنایی، جلد: میشن، ۳۱گ (۲۰-۵۰)، اندازه: ۱۴/۳×۱۹/۷سم [ف: ۱۲ - ۴۰۷]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۷۳/۸

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۹۱ق، جا: عینتاب مدرسه نقیب؛ محشی با نشان حمزه افندی، ابن حاجی عمر، عمادالدین، محمد دباغی، چلبی، طرطوسی، شیخ الاسلام، منتقاری زاده؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن

قهوه‌ای، ۵۱گ (۸۴پ-۱۳۴پ)، ۱۱ و ۱۳ و ۱۹ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶ - ۹۰]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۲۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده. در فهرست شماره بازیابی ۱۲۷۲۲ ثبت شده که با توجه به رایانه آستان قدس و الفبائی آستان قدس تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: اسمعیل بن محمد بن اسمعیل بن محمد بن حسین بن شیخ عمر بن شیخ شمس الدین بن الفاضل شیخ مولان (کذا)، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۱۹۹ق؛ محشی از عبدالله بن حیدرالکردی و غیره؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: مقوا، ۳۷گ، ۱۲-۱۳ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۴۶۱] و [الفبائی ف: - ۱۹۵]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۳۶/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: حسین بن حاج یوسف آقا، تا: ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۵گ (۴۵پ-۷۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۲۶۷]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۳۰-۳۹/۱۱۰

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: عبدالمؤمن ثانی خطیب و امام جمعه، تا: ۱۲۶۳ق؛ محشی از «عبدالله»؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۴۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۸۲]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۹/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن جلال الدین حسینی جوری، تا: ۱۲۸۳ق، جا: مدرسه دارالامان؛ محشی با نشان‌های «محمد بن حسین»، «چلبی»، «سعدی»، «عمر»، «عبدالرحمان» دارد؛ کاغذ: نخودی، فرنگی، جلد: مقوایی رویه تیماج سبز تریاکی، ۲۹ص (۹۲-۱۲۰)، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۱ - ۳۶۱]

۲۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۹۷/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن سلیمان بن قاسم بن مصطفی المنسوب الی مولانا ابی بکر، تا: ۱۲۹۱ق؛ محشی با حواشی به امضاء «منه»، «مولانا علی»، «ملا رسول زکی»، «ابی الفتح عصام الدین»، «سعدی»، «غباری»، «عبدالرحمن»، «محمد»، «سورچی»، «محمد دباغ»، «عبدالله بن حیدر»، «محمد بن حسین» و ...؛ جلد: تیماج، مشکی، ۴۲گ (۱۲۱پ-۱۶۲ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱ - ۱۶۷]

۲۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۴/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یکفی هذا القدر فی مثل هذا المقام من المقامات الخطابیه

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق، جلد: پارچه طوسی، ۶گ (۱۰۲پ-۱۰۷پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۴۶۲]

۲۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۰۴

خط: نسخ، کا: محمد امین، تا: ۱۳۲۸ق، جهت امیر ابوالفتح حاکم کردستان؛ ۵۵گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۹۹]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۴۴/۲

آغاز و انجام: برابر؛ فی تاریخ سنه ۹۶۵.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی، ۳۷۶ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۷۲۸]

۲۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۷۱/۱

آغاز: برابر

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۹گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۴۵]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۳۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان منع الدلیل

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن حاج علی اصغر قزوینی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۸پ-۲۰پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲ - ۱۹۴]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۸/۲-طباطبائی

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۵پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ - ۷۶۳]

۲۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۹۵/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به تاج سعیدی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۴]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۴۲/۱-۱۱/۱۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا سوخت عطف تیماج، ۳۰گ، ۱۷ سطر [ف: ۳ - ۱۴۸۲]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۲۲/۵

آغاز و انجام: برابر؛ نقله من السواد الی البیاض ... مؤلفه ... ابوالفتح بن مخدوم الحسینی ... فی المشهد المقدسة الرضویة فی سنة ۹۹۶ الهجریة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشانه «منه ره » و جز آن؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۲۰گ (۱۴پ-۳۳ر)، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸ - ۱۵۵]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

ابوحامد، ق ۱۰ قمری

abūhāmed (- 16c)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

اصل کتاب آداب البحث، از سمرقندی (قرن ۶ق) و شارح آن کمال الدین مسعود شروانی رومی و این حاشیه از ابوحامد است. نام کامل ابوحامد را در جایی نیافتیم و به نظر می‌رسد اهل ترکیه باشد و چنانکه در صدر و ذیل نسخه به آن تصریح شده است به «ابوحامد محشی»، مشهور گردیده است. باید اورا دقیقتر با حامد بن برهان غفاری تطبیق کرد که حاشیه‌ای از او در شرح آداب البحث شیروانی معرفی شده است که به گمان ما باید هر دو یکی باشد.

آغاز: المنة علینا، اللام اما للاستغراق أو للجنس بناء علی أن المنة التی هی لغیره تعالی فی حکم العدم

انجام: قیل هذا فی الترجیح بلامرجح و أما الترجیح بلا مرجح فجائز من المختار دون الموجب.

[دنا ۲۲۷/۴؛ کشف الظنون ۴۰/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ مصحح، محشی با نشان «سید علی» «ابن شجاع» و ...، در انجام برگی در شرح آداب البحث با آغاز: «قال المصنف: المنة لواهب العقل، قیل علیه المنة مذمومة عقلاً و عرفاً و شرعاً ...» آمده است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۲۱گ (۲-۲۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳۰ - ۵۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۸/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه مرعشی ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۶۳ص (۳۰۳-۳۶۵)، ۲۷ سطر [سنا: ف: ۲ - ۱۹۹]

● حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

غفاری، حامد بن برهان، ق ۱۰ قمری

qaffārī, hāmed ebn-e borhān (- 16c)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

آداب البحث از سمرقندی است و شرح از کمال الدین مسعود بن حسین رومی است و این حاشیه از حامد بن برهان بن ابی ذر غفاری است.

آغاز: بسمله. نحمدک یا من جعل آداب الشریعة الغراء سالمة عن المعارض و النواقض ... اما بعد فیقول حامد بن برهان بن ابی ذر الغفاری ... لما کان علم المناظرة ... اهم العلوم ... شمرت عن ساق الجد ... فاردت ان اعلق حواشی علی شرح الرسالة ... قوله: المنة علینا ...

[کشف الظنون ۶۸/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۱۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** باستواء النسبة عقلا

خط: نسخ، کا: تاج الدین محمد بن شمس الدین، تا: ۱۲ شوال ۸۹۵ق، جا: شیراز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج حنایی، ۲۲گ (۱پ-۲۲پ)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۷ - ۳۲۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۰۸/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لایحتاج الی الاول بدیهی التقدیر علی ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۰گ (۹۵پ-۱۲۴پ) [ف: ۴ - ۲۰۶]

● حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

کاشانی، عماد بن یحیی، ق ۱۰ قمری

kāšānī, ‘emād ebn-e yahyā (- 16c)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

حاشیه‌ای است به «قوله، قوله» بر شرح کمال الدین مسعود شیروانی رومی، شاگرد شاه فتح الله (قرن ۹) این حاشیه را به دلیل پیچیدگی مباحث و دقت معانیش حاشیه اسود گفته‌اند.

آغاز: قوله المنة علینا سلک طریقة العمل بالحدیث معنی لأن حقیقة الحمد عند المحققین اظهار الصفات الکمالیة دون القول المخصوص ...

انجام: و اثبات أنه غیر مضر کما سبق فی المنع الغیر المضر فی التنبیه السابق فلیتذکر

[کشف الظنون ۳۹/۱؛ الاعلام زرکلی ۱۳۶/۸؛ الذریعه ۱۰۹/۶ شماره ۵۸۶؛ دنا ۲۲۷/۴ (۸ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة العماد علی شرح آداب البحث

۲- حاشیة حاشیة العماد علی شرح آداب البحث؛ شاه حسین

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۷۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن مولی بیکی، تا: ۸۸۹ق، جا: تبریز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳۷گ (۵۰پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۲ - ۶۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۹۱/۲ و ۲۰۱۰/۲ عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۹ شوال ۹۵۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳گ (۳پ-۳۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۹] و [عکسی ف: ۶ - ۲۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۶ق؛ محشی به حواشی اسماعیل، ملاجلال، عبدالرحیم، قول احمد و دیگران و همچنین رمز «منه رحمه الله علیه»؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۴۹]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۳/۱
خط: نستعلیق، کا: سلیمان بن حاجی محیی الدین بن حاجی ابراهیم، تا: ۹۸۳ق؛ ۸۷گ (۱پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲ - ۵۷۲]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمد لله علی اتمامه و الصلوة علی نبیه محمد و آله اجمعین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه و هندی، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۳۹-۴۰)، ۴۹ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۳۴۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوبکر بن محمد بن منصور بن محمد، تا: ۱۰۷۷ق، جا: عینتاب مدرسه ذوالقدریه؛ محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، ۵۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۴۸]

۷. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی وجه یطابق مقتضی الحال و لم یعترض الشارح لذلک ...
خط: نسخ، کا: میرزا حسین بن غلامحسین نهاوندی، تا: ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۲گ (۵۷پ-۹۸پ)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸۵]

● حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

سیماوی، سنان الدین یوسف، - ۱۰۰۶ قمری

sīmāvī, sanān-od-dīn yūsof (- 1598)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)
حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح مسعود شروانی بر رساله «آداب البحث» شمس الدین محمد بن اشرف سمرقندی.

آغاز: حمداً لمن من من فضله من یشاء و صلاة علی من سما و علا حتی سمک السماء

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** انما یصح اذا کانت الدلائل المذکوره للمسائل الموردة فی الفصل الثالث من مخترعات المصنف.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه و هندی، جلد: تیماج مشکی، ۹ص (۱-۹)، ۴۹ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۳۴۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۲۳/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان عادتهم انما جرت علی ایراد مسائل اصول الفقه فی کتب هذا الفن للغرض المذکور دون مسائل العلوم المذکورة، هکذا قیل
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۹۷پ-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸ - ۳۵۶]

● حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

افندی، ملاعبدالرحمن

afandī, mollā-ʻabd-or-rahman

وابسته به: حاشیة شرح آداب البحث = شرح آداب المناظرة؛ عضدی جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم (-۹۷۶)
حاشیه‌ای است بر شرح میر ابوالفتح تبریزی بر آداب البحث و المناظره عضدالدین ایجی با عناوین «قوله».

آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۲۹/۲بخش یکم
آغاز: الحمدلله علی ما ارشدنا بالحکمة و الموعظة الحسنة و فصل الخطاب ... بعد فیقول المعتصم بالقفران و المختصر؛ **انجام:** و الذین هم محسنون هذا مقطع مقتبس مناسب لا هی علیه فی الآخر. تم الکتاب ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱؛ کاغذ: شیری، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۲۳۲پ-۲۵۴ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: - ۷۴]

● حاشیة شرح آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

ساچقلی زاده، محمد بن ابی بکر، - ۱۱۵۰ قمری

sāčqolī-zāde, mohammad ebn-e abī-bakr (- 1738)

وابسته به: شرح آداب البحث؛ طاش کبری زاده، احمد بن مصطفی (۹۰۱-۹۶۸)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۵۳/۲
آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله علی نواله ... و بعد فیقول الفقیر

محمد بن ابی بکر هذه التعلیقات کتبها باوایل الفکر علی المتن و الشرح الذین لطاش کبری زاده فی الآداب؛ **انجام:** فلینظر الی الرسالة الاخر. تمت الحاشیة المنسوبة الی الصاحبقلی زاده المرعشی ... اجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۰گ (۱۶۵ر-۱۸۴پ)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۵۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۵ - ۴۲۱۴]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

افندی، حمزه

afandī, hamze

آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۲۹/۴بخش یکم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ عناوین با «قوله»؛ کاغذ: شیری، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ (۳۰۵پ-۳۳۹پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: - ۷۴]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

تلانی، رسول،

tlānī, rasūl

آداب البحث و المناظره از اسماعیل بن مصطفی گلنبوی معروف به شیخ زاده (- ۱۲۰۵ ق) و شرح آداب گلنبوی از حسام الدین عثمانی است و حاشیه از رسول تلانی است. از افراد و منابع مختلف در شرح و حاشیه نام برده شده است از جمله: پیجرینی، نعمه زاده، ابن جامی، احسن پاشا، روحزادی، پسکندی، ابن حیدر، عبدالحکیم و ... که به نظر می‌آید اهل شبه قاره باشند چون حال و هوای خط نسخه چنین حکایت می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۳۴/۱

انجام: تم الکتاب المسمی بگلنبوی المؤلف فی علم الآداب بانامل احقر الطلاب المحتاج الراجی الی عفو الملک التواب رسول التلانی فی شب چهارشنبه فی شب بیست و سیم ماه رمضان المکرم فی خدمت برادران العزیزان المکرمان المحترمان جناب ... ملا عمر و ملا محمد المرکه ای فی قریه مرکه فی سنه ۱۳۴۴.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۴ -۱۳۴۸ق، جا: مرکه؛ حاشیه‌نویس رسول تلانی علاوه بر انجامه در روی برگ هشت و ده و دوازدهم از خودش نام برده است. در برگ اخیر به فارسی چنین نوشته است: «شرح کتبه رسول. آه ز دست قلم خراب و از دست زمانه نامساعد. صل علی محمد و آله و سلم»؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۴گ (۱پ-۱۴ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۶۹]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

جنید، احمد

jonayd, ahmad

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

حاشیه‌ای است بر کتاب «شرح اداب البحث» مسعود شروانی. حاشیه‌نگار در ضمن حواشی خود آراء مخالفان را نیز می‌آورد و رد می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۵

آغاز: باسمک اللهم یا واجب الوجود یا واهب الخیر و الجود؛ **انجام:** الحمدلله علی الاتمام و علی رسوله افضل الصلوة و السلام الذی هو خیر الانام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه و هندی، جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۳۱-۳۷)، ۴۹ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۳۴۲]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

شاه حسین

šāh hoseyn

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

کتاب تعلیقاتی است بر شرح کمال الدین مسعود شیروانی بر آداب البحث شمس الدین محمد سمرقندی. رساله‌ای با شباهت تام در آغاز و انجام با این رساله به محمد بن اسعد دوانی نسبت داده شده و نسبت این رساله به شاه حسین که معلوم نشد کیست فقط به استناد جمله آخر نسخه است گرچه از حسن شاه بقال (- ۹۰۵) «آداب البحث» می‌شناسیم.

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۷۱/۲

آغاز: قال المص المنة لواهب العقل عدل عما هو المشهور و هو الحمدلله؛ **انجام:** فلا معنی للتعیین بها بل ادعی کونه جلیا تم الحاشیه المسمی شاه حسین علی شرح المسعودی فی یوم السبت سنه ۱۱۲۰

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد علی، تا: ۲۹ شهر سابع ۱۱۱۸ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج دارچینی، ۱۱ص (۶۹-۷۹)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: - ۲۳۱]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

شروانی، عبدالرحیم بن محمود
šarvānī, ʻabd-or-rahīm ebn-e mahmūd
وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر شرح کمال الدین مسعود شیروانی رومی بر «آداب البحث» شمس الدین محمد بن اشرف حسینی سمرقندی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۲۵
آغاز: بسمله، قوله المنة علینا اللام اما للاستغراق او للجنس بناء علی ان المنة التی هی لغیره فی حکم العدم او علی انها راجعة الی منة بنوع تأویل فانها ثابتة به؛ **انجام:** و قد اجیب عن النع المذکور بوجه آخر و هو ان المراد بالملازمة الخارجیة بمعنی کون احد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۶ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۴۷]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

مبارکشاه
mobārak-šāh
وابسته به: الرسالة الحنفیة فی علم الآداب = شرح آداب البحث = حاشیة آداب البحث = آدابیه؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)
از مبارکشاه بر شرح حنفی بر آداب البحث عضدالدین (= عضدیه) در مآخذی که بررسی شد از حاشیه مبارکشاه ذکری دیده نشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۵/۵-طباطبائی
آغاز: بسمله و به الثقة و التوفیق ... قوله لان غرضه اظهار الثواب تدبر لایقتضی ان لایطلب صحة النقل مع عمله بها ... و لاشک ان الناقل اما مکابر و اما جاهل و علی ای حال لایکون قابلا للمناظره؛ **انجام:** و یکون محصلها نقضا هذا الاستلزام مسامحه.
خط: نسخ، کا: احمد بن بابکر، تا: ۱۰۶۰ق؛ بالای نسخه نوشته «هذه حاشیه لمبارک شاه علی شرح الرساله الحنفیه»؛ کاغذ: اصفهانی سفید و گلی، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۶۲-۶۴)، ۱۱و ۱۸ و ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳ - ۷۹]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ
وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴۸/۳
آغاز: بسمله، قوله المدقق الخ آخر الدقة عن التحقیق لان الدقه؛ **انجام:** من محل یتصف بها حتی یتحقق الایری انه لا یقال.
نام نویسنده این حاشیه از متن بدست نیامد ولی از مطالعه آن بر آمد که حاشیه‌ای است بر شرح مسعود شروانی بر آداب البحث سمرقندی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه و هندی، جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۱۵-۲۱)، ۴۹ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۹ - ۳۴۱]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ
وابسته به: شرح آداب البحث؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
از مولاحسن، حاشیه بر شرح عصام الدین اسفرائینی بر آداب البحث سمرقندی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۷۴ ض
بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق [د.ث. مجلس]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ
وابسته به: الرسالة الحنفیة فی علم الآداب = شرح آداب البحث = حاشیة آداب البحث = آدابیه؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)

غیر همانند:
۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۵/۴
کا: علی بن دوست محمد بن حاجی علی قراباغی، تا: سه‌شنبه رجب ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۰گ (۳۲پ-۸۱ر)، ۱۱ سطر (۴×۱۰) [ف: ۱۷ - ۱۶۹]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۱۴/۴
آغاز: بسمله. لان غرضه اظهار الصواب لایقتضی ان لایطلب صحة النقل مع علمه بها؛ **انجام:** و یکون محصلها نقضا هذا الاستلزام مسامحة (تمت الرسالة)
حاشیه‌ای است بر شرح شیخ محمد حنفی بخاری بر رساله عضدی (عنوان نسخه ما)؛ خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲گ (۱۰۲ر-۱۰۳ر)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۱۷۳]

● **حاشیة شرح آداب البحث** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ādāb-il baḥṯ

غیر همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۲۰۴۲-۱۱/۱۴۲

آغاز: بسمله. قوله و الحاصل بالمصدر اعم من ان یکون الحاصل بالمصدر من المبنی للفاعل او المبنی للمفعول عنی الحامدیة والمحمودیة وقعت المسامحة فی عبادة المؤلفن؛ **انجام:** المراد بجواز المؤاخذة بالمنع الحقیقی او غیره وبعدم النفع عدم النفع بسبب عدم الاعتداد او غیره ولذا تمت هذه الحاشیة علی نقصان بعون العنایة المنان.

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن مصطفی بن محمد، تا: جمادی الاول ۱۰۹۷ق، جا: سیواس مدرسه حاجی مقصود؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۲۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۸۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸۱/۳

آغاز: الفصل الاول فی التعریفات ای فی بیان مفهومات الالفاظ الدایرة بین المناظرین و انما جعل الفصل الاول؛ **انجام:** فیکون فیه اشارة الی ان ما یستفاد من ظاهر قول المشتمل علی لفظه قیل لیس بمرادوان الضمیر فی قوله انما یکون.

حاشیه‌ای است بر شرح آداب البحث در این حاشیه مکرر از سید محقق در شرح مواقف و حواشی عضدیه و جز آن و از حاشیه شارح همین شرح نیز نقل می‌کند؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: میشن یشمی، ۵۷ص (۵۸-۱۱۴)، ۱۹-۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰ - ۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ اهداء شده از طرف خاندان نحوی؛ جلد: تیماج اناری، اندازه: ۱۵×۲۲/۷سم [رایانه]

۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۴۳/۶

نام محشی در رساله یاد نشده، اما در فهرست مجلس (۸۰/۲۳) حاشیه بر شرح خواجه [؟] بر رساله آداب البحث سمرقندی ذکر شده است؛ بی کا، بی‌تا؛ ۱۴گ (۲۷۱ر-۲۸۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۸۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۶۱/۲

آغاز: بسمله اعلم ان الشارح لم یصدر شرحه بحمده سبحانه؛ **انجام:** و تفصیل هذا المعنی المذکور فی الکتب الکلامیه فارجع الیها.

گویا حاشیه بر شرح آداب البحث عضدی باشد؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۰ص (۹-۱۸)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳۲ - ۳۴۳]

● حاشیة الشرح الشمسیة / منطق / عربی

ḥāšīyat-uš š.-iš šamsīyya

خوانساری، سید علی، ق۱۳ قمری

xānsārī, seyyed ʻalī (- 19c)

این حاشیه شامل بخش مختلطات شرح شمسیه است. محشی در خطبه کتاب می‌گوید از آنجا که این مبحث را نیازمند به تبیین دیده و محشیان اندکی بدین مبحث پرداخته‌اند، وی خواسته است تا موارد غموض و نکات دقیق آن را ایضاح نماید. نام محشی در منابع ذکر نشده و لکن از آنجا که در زمان کتابت در قید حیات بوده، در قرن سیزدهم می‌زیسته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۵۸

آغاز: بسمله، حمد له، و الصلوة ... فانی لما رایت مبحث المختلطات من کتاب شرح؛ **انجام:** و اللد دائمة هنا موجبه لان الاصل سالبة فتنعکس یتم المطلوب. قد تم ... و الیه المرجع و المآب.

خط: نستعلیق مبتدی، کا: محمد قاسم بن محمد سعید، تا: ۱۲۲۴ق؛ محل عنوان «قوله» خالی گذاشته شده، سطور به صورت حمایلی نوشته شده اند؛ کاغذ: فرنگی شکری، ۳گ (۱۱۷-۱۱۹)، ۲۹-۳۲ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رایانه]

● حاشیة شرح اشکال التأسیس / هندسه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i aškāl-it ta'sīs

تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید، - ۹۵۰ قمری

tāj-os-sa'īdī, mohammad ebn-e abī sa'īd (- 1544)

وابسته به: شرح اشکال التأسیس؛ قاضی زاده رومی، موسی بن محمود (-۸۱۵)

در دیباچه از قاضی‌زاده به «استادی» یاد می‌کند.

شرح و حواشی:

۱- حاشیة تحفة الرئیس؛ کردی، حیدر بن احمد (۱۰۳۶-۱۱۲۹)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۲/۵

آغاز: بسمله، الحمد لله مقدر مقادیر الاشیاء بحکمته و مصور تصاویر الاشکال بقدرته ... و بعد فیقول ابو الفتح محمد الهادی ابی نصر بن ابی سعید الحسینی العراقی، المدعو بتاج السعیدی؛ **انجام:** قوله، و علی الثانی لاحاجة الی عمل المثلث لعدم البعد بین النقطة و الطرف و الی عمل الدایر بین الیضا، لعدم تعدد المرکز، کما لاحاجة الی ان ...

خط: نستعلیق بی‌نقطه، بی کا، بی‌تا؛ ۱۸گ (۵۴پ-۷۱پ) [ف: ۱۵ - ۳۵۲]

● حاشیة شرح اشکال التأسیس / هندسه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i aškāl-it ta'sīs

وابسته به: شرح اشکال التأسیس؛ قاضی زاده رومی، موسی بن محمود (-۸۱۵)

حاشیه‌ای است بر شرح قاضی‌زاده رومی بر «اشکال التأسیس» سمرقندی که محشی شرح اشکال التأسیس قاضی‌زاده را نزد وی خوانده و اشکالاتی را که به ذهنش رسیده با وی مطرح می‌کرده سپس به نظرش رسیده آنها را گردآورد و به نام سلطان محمد الغ بیک گورگانی و شاهرخ بن امیر تیمور گورگان در کتاب حاضر

تالیف نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۱۰

آغاز: نحمدك یا من رفع سطوح السموات بلا عمد و جعلها سبعا شدادا و حفص مهاد بسیط الغبراء بلا مدد و نصب فیها الجبال اوتادا؛ **انجام: ...** و ان تلزم بمساوات زاویة ب م ك الخارجة لزاویة ب ج ك الداخلة المقابلة توازی خطی ب م ب ح المتقاطعین فهذا ما دعدنا ذکره و الله لموفق.

خط: نستعلیق کم نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ با اشکال هندسی، یادداشتی در زاویه قائمه مسطحه به نقل از محمد خفری و به خط فنجانی که از خفری با عنوان «استاد علامه مد ظله» تعبیر کرده، حواشی از همان فنجانی مذکور، در دو برگ پایانی شکل سوم از مقاله سوم از «تحریر اقلیدس» با توضیحی از فنجانی مذکور؛ تملك: عبدالوهاب بن کمال الدین حسین، عبدالغفار بن کمال الدین حسین؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۰ – ۸۶]

● حاشیة شرح اصول اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u š.i usūl-i uqlīdis

حاشیه بر شرح شکل پانزدهم اصول اقلیدس.

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۰/۱۴

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۸ق؛ قطع: خشتی [ف: – ۳۰۹]

● حاشیة شرح اکر مانالاوس = حاشیة تحریر الاکر مانالاوس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ukar-i mānālāws = ḥāšīyat-u taḥrīr-il ukar-i mānālāws

یزدی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-‘ābedīn (- 17c)

وابسته به: تحریر اکر مانالاوس = تحریر متوسطات = تحریر مانالاوس فی الاشکال الکرویة = تحریر الکرة مانالاوس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

اصل از منلائوس اسکندرانی (حوالی ۱۰۰ میلادی) است در کرویات و تحریر از خواجه طوسی و حواشی از ملامحمد باقر بن محمد حسین بن محمد باقر بن زین العابدین یزدی از مشایخ و استادان شیخ بهائی و صاحب شرح خلاصة الحساب و مطالع الانوار و عیون الحساب، که آن را برای فرزندش محمد حسین نگاشته و پس از فراغ آن را مذیل به ذیلی از تعلیقات خود بر اکر ثاوذوسیوس کرده است. (غلامعلی عرفانیان)

آغاز: بسمله: بعد حمدا لله سبحانه علی افاضة نواله و الصلوة علی نبیه محمد و آله یقول الفقیر الی رحمة ربه الابدی محمد باقر بن زین العابدین

انجام: لیکون ه ر مطالع ه او ه ح مطالع ه ی

[دنا ۲۲۹/۴؛ الذریعة ۶: ۳۴]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد نصیر بن شمس الدین میبدی، تا: ۲۰ رمضان ۱۰۸۶ق؛ مهر محمد بن فضل الله حسینی؛ تملك: قطب الدین بن محمد نصیر طباطبائی؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۲ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲ – ۱۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول امراد جیب رء و کذا المراد بقوله آورده جیب ره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ (۳پ – ۸۶ ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۳سم [مختصر ف: ۲۶۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۶۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بیك بن عبدالغنی، تا: سه‌شنبه ۳ رجب ۱۱۰۱ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سفید آهار مهره، جلد: تیماج، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۲/۳سم [ف: ۱۰ – ۲۱۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱

آغاز: کل مربع فرد فربعه یکون عددا زوجا

خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۲ – ۹۳]

● حاشیة شرح الآجرومیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ājurrūmīyya

عامری، عبدالرحمن بن محمد، ق۱۲ قمری

‘āmerī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad (- 18c)

وابسته به: شرح الآجرومیة؛ ازهری، خالد بن عبدالله (۸۳۸-۹۰۵ق)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۱۸ محرم ۱۱۰۷ق

متن از ابن آجروم ابوعبدالله محمد صنهاجی است و شرح از شیخ خالد ازهری.

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۷۹A

آغاز: حمد المن مننن الناجین نحو بابه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ خوانده شده در ۱۱۵۴ [نشریه: ۱۱ – ۱۹۹]

● حاشیة شرح الاثنی عشریة / فقه – عربی

ḥāšīyat-u š.-il iṯnā ‘ašarīyya

وابسته به: الاثنی عشریة فی الصلاة؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱)

حاشیه کوتاهی است بر «شرح اثنی عشریه» در فقه امامیه. گویا این

اثنی عشریه متعلق به صاحب معالم حسن بن زین الدین عاملی(۱۰۱۱ق) است. اما نام شرح و حاشیه و مؤلفان آنها شناخته شده نیست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۸۳/۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین محمد و عترته الطاهرین قوله انما ابتدا لامصنفون فی با بسمله فی اول کلامه تیمنا بها و اقتداء بکلام العزیز اذهی هو فی اوایل السورة و اقتداء بطریقة المصنفین مصافا للحدیث المأثور النبوی علی الصادع به الصلوة و اسلام؛ **انجام:** قوله مجاز لما لم یکن بواحدة من هذه الصلوة الثلث وقت معین محدود لم یکن لها اداء وقضاء فلو اطلق القضاء علیها فانما هو بالمجاز لمشابهة الصلوت التی وقتها محمدو فلو لم یصل علی الجنازة مثلا حت وضعت فی القبر فا طلاق القضاء علیها انما هو المجاز و کذا البواقی والحمد لله کما هو اهله والصلوة علی نبیه محمد و آله الطاهرین

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین ملقب به باقر جرپادقانی، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۰۱۸ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۴گ (۱پ-۲۴پ)، ۱۹ سطر [ف: ۳۷ - ۴۵۹]

● **حاشیة شرح الاربعین** / شرح حدیث - عربی

ḥāšīyat-u š.-il arba‘īn

مدابغی، حسن بن علی، - ۱۱۷۰ قمری

madābeqī, hasan ebn-e ‘alī (- 1757)

حاشیه‌ای است بر «شرح» احمد بن حجر هیثمی (- ۹۷۴ق) بر «الاربعین» محیی الدین یحیی بن شرف نووی شافعی (- ۷۷۶ق). چهل حدیث است، در موضوع‌های گوناگون، بیرون کشیده از کتاب‌های معتبر که بعدها کسانی بر آن شرح‌ها نگاشته‌اند.

[حاجی خلیفه ۵۹/۱ «الاربعین النووی»؛ کحاله، ۲۴۸/۳ «حسن المدابغی»؛ زرکلی ۲۰۵/۲ «المدابغی»]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۰۴

آغاز: حمداً لمن شرفنا علی سائر الامم برسالة من خصه بجوامع الکلم ... اما بعد، فهذه حواشی مفیدة و تقاریر عدیدة تسر الناظرین علی شرح العلامة ابن حجر؛ **انجام:** الحدیث الثانی و الاربعون، قوله یا ابن آدم ... معناه و ان منکم و الله الاوردها. انتهی. و هذا آخر ما یسرالله تحصیله علی حسب الامکان. و الحمدالله و صلی الله علی سیدنا.

گزارش ۴۲ حدیث را در بردارد. با سربندهای «قوله»؛ خط: نسخ تحریری، کا: عیسی بن شیخ محمد طبیب، تا: ۱۱۸۰ق؛ مقابله شده در پاوه در ۱۱۸۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۱گ، ۱۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۸۰]

← حاشیة شرح الارشاد ≻ حاشیة مجمع الفائدة و البرهان

● **حاشیة شرح الارشاد** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il iršād

گیلانی، محمد شفیع بن محمد سعید، ق۱۳

gīlānī, mohammad šafī‘ ebn-e mohammad sa‘īd (- 13c)

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۷۲ت

آغاز: بسمله ... اما بعد فیقول ابن محمد سعید محمد شفیع عفی الله عنه انی اشرع فی الجزء الثانی من الحاشیة یعنی اردت تعلیقها علی شرع الارشاد لاستادنا المرتضی؛ **انجام:** و اما التعلیل فهو منصوص اقوی من المفهوم کما لا یخفی فیقدم علی العموم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹۱ص، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۱]

● **حاشیة شرح الازهریة فی علم العربیة** / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il azharīyya fī ‘ilm-il ‘arabīyya

شنوائی، ابوبکر بن اسماعیل، ۹۵۹ - ۱۰۱۹ قمری

šenavā’ī, ābū-bakr ebn-e esmā‘īl (1552 - 1611)

وابسته به: شرح المقدمة الازهریة فی علم العربیة؛ ازهری، خالد بن عبدالله (۸۳۸-۹۰۵ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر «شرح الازهریة فی علم العربیة» خالد بن عبدالله ازهری.

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۸۶

آغاز: الحمدلله علی کل حال حمداً کثیراً طیباً کما یلیق بالجلال و یستوجب خواص الاقبال؛ **انجام:** محمد بدر التمام و مسک الختام و آله و صحبه مصابیح الظلام و صلّی الله علیه سیدنا محمد و آله و صحبه و سلّم تسلیماً کثیراً الی یوم الدین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۱۱۳۲ق؛ مصحح؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد تقی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: - ۷۱]

● **حاشیة شرح الاسباب و العلامات** / طب / عربی

ḥāšīyat-u š.-il asbāb wa-l ‘alāmāt

رکن الدین

rokn-od-dīn

وابسته به: شرح الاسباب و العلامات = شرح نفیسی؛ نفیس کرمانی، نفیس بن عوض (-۸۴۲)

اهدا به: علاء الدین احمد ارمغان

حاشیه رکن الدین بر شرح برهان الدین نفیس بن عوض بن حکیم کرمانی بر «الاسباب و العلامات» سمرقندی نجیب الدین محمد (-۶۱۸ق). در دیباچه می‌گوید که من پس از فراگرفتن هنر پزشکی از بزرگان فرزانگان به شهری افتادم که پزشکان آنجا سخت

ناآگاه بودند ناگزیر من به درمان بیماران پرداختم و به‌درخواست گروهی شرح اسباب و علامات نفیس الدین طبیب کرمانی درس می‌گفتم و در آن به جاهایی برخوردم که بر من روشن نگشت این بود که این شکوک را در اینجا گرد آوردم. از دیباچه پیداست که رکن الدین شیعی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۸/۴

انجام: لان المقرر فیما بینهم ان فم المعدة عصبانی و الهوة فیه و قعره لحمانی

خط: تعلیق، کا: شمسای گیلانی، تا: ۹۸۲ق؛ ۱۲گ (۱۳۶پ–۱۴۷پ) [ف: ۴ – ۷۴۶]

● **حاشیة شرح الاستعارة** / معانی بیان – عربی

ḥāšīyat-u š.-il isti'āra

ناشناخته، اما عبدالملک بن جمال الدین نوه اسفراینی حاشیه‌ای بر شرح جد خود داشته است لذا شاید از او باشد.

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۰۷/۲

بی‌کا، تا: ۹۹۹ق، جا: اسکندریه [اوراق عتیق: ۱ – ۲۵۴]

← حاشیة شرح الاشارات ≻ حاشیة المحاکمات

● **حاشیة شرح الاشارات** / منطق – عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

قطب الدین رازی، محمد بن محمد، ۶۹۴ – ۷۶۶ قمری

qotb-od-dīn-e rāzī, mohammad ebn-e mohammad (1295 - 1365)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

نسخه‌ای است ناقص الاول و در جایی از آن نامش نیست پیداست حاشیه‌ای است بر شرح یکی از متون منطقی. در میان نسخه با خط مغایر آمده که اصل از ابن سینا و شرح از خواجه نصیر الدین طوسی و حاشیه از قطب الدین رازی (-۷۷۶ق)، که نسخه حاضر باشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۰۹

آغاز: قال الشارح العالمه احسن الله اکرامه: الحمدلله الذی وفقنا لافتتاح المقال بتحمیده. لاحظ فی هذه الخطبه کلام الشیخ فی خطبته حیث حمدالله علی التوفیق اولا و سال الهدایة ثانیاً؛ **انجام:** لیست علی تألیف منتج ولیکن هذا آخر ما اوردنا ایراده فی قسم المنطق من هذا الکتاب و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: سید محمد هادی قاینی، تا: محرم ۱۱۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۶گ، ۲۳ سطر (۷×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۳ – ۸۴۹]

● **حاشیة شرح الاشارات** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ – ۸۱۶ قمری

jorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

حاشیه بر شرح خواجه نصیر بر اشارات ابن سینا.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۹/۲

خط: نستعلیق تحریری، کا: سید علی طباطبائی زواره‌ای، تا: ربیع الاول ۱۳۰۱ق؛ هامش [مختصر ف: – ۲۸۱]

● **حاشیة شرح الاشارات** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

لاهیجی، عبدالرزاق بن علی، – ۱۰۷۱ ؟ قمری

lāhījī, 'abd-or-razzāq ebn-e 'alī (- 1661)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

حاشیه بر شرح اشارات خواجه و محاکمات. وی بر طبق نوشته خود او در دیباچه، قصد آن داشته کتابی در بیان مشکلات قسمت طبیعی و الهی شرح خواجه نصیر طوسی بر اشارات بنگارد. اما نسخه‌هایی که تا کنون دیده شده ناتمام اند و صاحب الذریعه از ریاض العلماء نقل کرده که لاهیجی این کتاب را به پایان نرسانده است (اما امین عاملی که فهرست مؤلفات لاهیجی را از ریاض نقل کرده این نکته را درباره این حاشیه نگفته). لاهیجی در دیباچه، از خواجه نصیر طوسی با تجلیل فراوان یاد می‌کند و می‌گوید: «تا کنون هیچ یک از دانشمندان بر عمق مطالب این کتاب دست نیافته‌اند و قطب رازی جز آنکه خصومت و جدال را افزوده و از پس پرده خیال به اسرار این کتاب نگریسته و دیگران را به هیچ نشمرده، کاری نکرده است تا چه رسد به پیروان قطب که هر چه دارند از او دارند». وی هر چند به نوشته دیباچه، قصد حل مشکلات شرح خواجه در این کتاب داشته اما، گاه سخن شیخ (متن اشارات)، گاه عبارت خواجه و گاه نوشته‌های محاکمات یا شرح امام فخر رازی را عنوان سخن و بحث خود ساخته و آن را با «قوله» و یا «قال» آغاز کرده. از این رو بهتر آن است این تألیف را حاشیه اشارات و شرح خواجه و امام و محاکمات نام نهاد. (عبدالحسین حائری)

آغاز: یا من کلت زمرة العقول عن وصف جلاله السنة الاشارات ... فیقول العبد ... عبدالرزاق بن علی بن الحسین لاهیجی ... ان کتاب شرح الاشارات للمحقق الطوسی ... کتاب قد قرت به الاعین ... و کان یرد فی خاطری برهة من عمری ان املی علی قسمی الطبیعی

و الالهی منه مکنونانة ... و ذلک لانی الی الان لم قلما وجدت من نحانحو شرح مطالبه ... هاهی المحاکمات المشتهره فی الاعصار ... و ان کانت لا تخلو عن افادات لکنها لم تحم ... الاحول الزیادة فی التشکیکات ... فهی فی محاکمة لم تزد الا الخصوصه و الجدال و فی شرح معضلات اسراره لم تنادالا من مکان بعید عن وراء الوهم والخیال هذه اشارت الی اصول و تنبیهات علی جمل نقل الشارح المحقق فی اوائل قسم المنطق.

[الذریعه ۱۱۱/۶؛ هدیة العارفین ۵۶۷/۱؛ اعیان الشیعه ۱۹۳/۳۷-۱۹۴؛ دنا ۲۳۰/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما الامتداد المنفرد عن الماده فلایتصور فیه کل و لا جزء فلایکون حکمه حکمه الفلک فان قلت لو کانت الماده مانعة من تساوی.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ یا اوایل قرن ۱۴؛ کاتب نسخه را در نیمه صفحه ناتمام گذاشته؛ کاغذ: فرنگی شکری ضخیم آهار شده، جلد: تیماج یشمی، ۱۲۴ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۸۸۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا یلزم المحال الذی یلزم علی تقدیر اقتضاء الجسمیة بلا واسطه

تا قدری از مبحث تناهی ابعاد را داراست؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: علی اکبر بن محمد کریم طبیب، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۵۶ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا حسین؛ واقف: فهرستی؛ ۵۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴ - ۷۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۸۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاثبات الکلیه الجزئیه و الله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۲۴ سطر (۸×۱۴) [رایانه]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو تلازم بالعرض لا بالنظر الی انفسها مع قطع النظر عن الامور الخارجه و هذا تلازم (نسخه: یلازم) بالذات لا بالتبع و هو التلازم بالحقیقه لا ذاک. ثم لا یخفی ان الایجاب المعتبر فی العلة فی القسمین لیس علی و تیرة واحده فانه فی القسم الاول معتبر فی العله ... بل بالقیاس الی الربط بینها کما اشرنا الیه ثم. فرع

از آغاز طبیعیات است تا قسمتی از مسئله هشتم (کیفیت تعلق هیولی به صورت) از نمط اول؛ خط: نسخ، کا: آقا علی مدرس، بی‌تا؛ آغاز مسئله ۸ (ص ۲۴۴): «قال الشیخ و اعلم ان الهیولی مفتقرة فی ان تقوم بالفعل الی مقارنة الصورة. اعلم ان هذا الکلام لایخلو عن انغلاق شدید.» آخرین کلمه «فرع» گوشه پائین زیر صفحه نوشته شده و این نشان آن است که مطلب دنباله داشته. نسخه آستان قدس به طوری‌که فهرست آن کتابخانه نشان می‌دهد (۷۶/۴) تا قسمتی از مسئله تناهی ابعاد است و تناهی ابعاد مسئله چهارم از نمط اول اشارات است و صاحب الذریعه آن را تمام قسمت تألیف شده از این حاشیه دانسته‌اند. اما به طوری که ملاحظه گردید نسخه ما با اینکه نزدیک به دو برابر نسخه مذکور است باز نمی‌توان آن را تمام قسمت تألیف شده دانست، این نسخه از آن آقا علی مدرس بوده و بر کنار صفحات: ۲۹، ۳۰، ۵۰، ۱۱۱، ۱۱۶ و ۳۳۰ حاشیه هایی است با امضای رمز «۱۱۰ عفی عنه» که نزد نگارنده مسلم شده که از آقا علی مدرس زنوزی و به خط او است، و نیز مهر فرزند او که نقش آن «حسن بن علی الحکیم» است؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۲۵۸ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵ - ۷۷]

● حاشیة شرح الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo’men (1609 - 1679)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

تاریخ تألیف: ۱۲ ذیقعده ۱۰۷۵ق(طبیعیات)

حاشیه بر اشارات بو علی سینا است از مبحث وجود (نمط رابع) تا علم باری تعالی شارح در این حواشی متعرض شروح فخر رازی و خواجه نصیر الدین طوسی و نیز قطب الدین رازی شده است و خوانساری او را رد کرده است.

آغاز: قال الشیخ ان هذه المحسوسات قد یقع علیها اسم واحد، اعلم ان للطبیعة الکلیة کالانسان مثلا اعتبارات؛ احدها اعتبارها بحسب ذاتها و جوهرها

انجام: فلا معنی لقولهم انه لایعلم الجزئیات المتغیرة دون الکلیات انتهی و لایخفی ان الظاهر من کلامهم انهم لایتعرفون بالحدوث الزمانی فی الطبایع النوعیة مطلقا (تمت الکتاب).

[الذریعة ۱۱۰/۶؛ دنا ۲۳۰/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱، جا: اصفهان؛ دارای قلم‌خوردگی بسیار به عنوان تغییر موضوع از سوی مؤلف، مصحح، دستخط و مهر آیت الله حاج میرزا محمود طباطبائی بروجردی مؤلف «هدایة المسترشدین»؛ کاغذ: سمرقندی، آهار مهره شده، جلد: تیماج سبز، ۱۳۰گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۸ - ۱۹۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۰۵

آغاز: من الجانب الاخر و لا یتوجه ان یقال ان الاعتبار من الجانب الاخر ان یتصور علی تقدیر

بخش طبیعیات؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۵ق؛

افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک فرزند مولف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۳ – ۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۷۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ – ۲۱۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۱۶

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: دوشنبه ۱۲ ذیقعده ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۶ – ۴۱۲]

۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۲۴

آغاز: قوله لکنه قابل لانقسامات غیر متناهیة قال المحاکم اعلم ان معنی قول جمهور الحکماء الخ محتمل لانقسامات غیر متناهیة لیس انه؛ **انجام:** المتصلة الی أمر قار الذات. لاستحالة البتة انتهی ما أردنا تعلیقه علی المباحث الطبیعة و ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۰۸۲ق؛ محشی به امضای «هروی الحسینی»؛ مهر: «محمد معین ۱۱۷۰» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ – ۲۰۹]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۱۸۳

آغاز: بسمله. قوله: لکنه قابل لانقسامات غیر متناهیة. قال المح (المحشی) اعلم ان معنی قول جمهور الحکماء الجسم محتمل لانقسامات غیر متناهیة؛ **انجام:** فنختار الشق الاول نقول قوله کان ذالک بطلاناً للصورة لاضعفها

از طبیعی آغاز شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴ – ۱۹۸]

۶. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از آقا حسین خوانساری با عبارت «مدظله» [نشریه: ۵ – ۵۹۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۱۰

آغاز و انجام: برابر

بر الهی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: ملا ابوتراب؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۰گ، ۲۳سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱۷ – ۲۹۵]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۲۵/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کامل نیست؛ کاغذ: سپاهانی سفید و کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۸۰ر-۹۶)، ۲۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ – ۶۸۵]

۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۷۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲ – ۱۴۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۶

آغاز: پس از تسمیه و تحمید: اما بعد قوله لکنه قابل لانقسامات غیر متناهیة قال المح اعلم ان معنی قول الجمهور الحکماء الجسم محتمل لانقسامات غیر متناهیه لیس انه؛ **انجام:** اذ لابد من استناد الارادة المستمرة المتصلة بالاخرة الی امر قارالذات لاستحالة التسلسل

خط: نسخ، کا: علی اصغر بن حاج محمد حسین سبزواری، تا: ربیع الاول ۱۱۳۷ق؛ واقف: فهرستی؛ ۲۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ – ۹۰]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۴۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: اسماعیل، تا: ۱۱۸۵ق؛ تملک: محمد اسماعیل موسوی؛ کاغذ: فرنگی، ۴۴گ (۱۱۵–۱۵۸)، ۲۷ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۲ – ۱۲۷]

● حاشیة شرح الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

حسینی قزوینی، محمد معصوم بن فصیح الحق، – ۱۰۹۱ ؟ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad ma‘sūm ebn-e fasīh-ol-haqq (- 1680)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

حاشیه بر شرح اشارات خواجه نصیر طوسی.

[الذریعه ۱۱۲/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۵

آغاز: بسمله الحمدلله الذی لاتدرکه المشاعر و لاتحویه النواظر؛ **انجام:** ثم یصدر عنه بتوسطتلک الجهات آثار عینیه متعددة ... الحقیقة الذاتیه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۲ – ۲۷۹]

● حاشیة شرح الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ – ۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

حاشیه‌ای است بر اوایل اشارات شیخ الرئیس و شرح اشارات خواجه (جوهریت جسم تا علیت هیولی و صورت) با عنوان‌های «قال الشیخ» و «قال الشارح». در کتب فهرست و مراجع، نه در ضمن مؤلفات شمسا و نه در شمار حواشی شرح خواجه بر اشارات از این حاشیه یاد نشده است. مولی شمسا در این حاشیه از «الحکمة المتعالیه» خود و نیز از رساله‌ای که در حدوث عالم نوشته بارها یاد کرده و از آن جمله (در برگ آخر دفتر) می‌گوید: «به یاری خدا رساله‌ای خاص در حدوث عالم ساخته‌ایم

شامل همه جوانب بحث در این مسئله و در آن رساله براهین یقین بخش بر حدوث عالم اقامه کرده‌ام و شبهات قائلان به قدم عالم را نیز آورده و جای غلط را در آنها نشان داده‌ام.»

آغاز: قال الشیخ قدس سره قد علمت ان للجسم مقداراً کمیا متصلاً اشار الی هذا العلم فیما سبق بقوله بل هو فی نفسه کما هو عند الحس و تفصیل الکلام فی هذا المقام انه لاخلاف بین الحکماء و المتکلمین فی وجود جوهر مجرد بالذات ...

انجام: قال الشارح قدس سره فی اتصافها بالعلیة الی وجود معلولها المتأخر عنها حاصل کلامه اتصاف العله بالعلیه بالفعل موقوف علی وجود المعلول من ان وجود المعلول متاخر عن وجود العله و تاخر وجود المعلول عن وجود العله لایستلزم تاخر وجود المعلول عن حقیقه العله ... لجواز ان یکون صفه العلیه موقوفه علی وجود المعلول.

[دنا ۲۳۱/۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۹۲/۲

آغاز: قال الشیخ قدس سره قد علمت ان للجسم مقداراً کمیا متصلاً اشار الی هذا العلم فیما سبق بقوله بل هو فی نفسه کما هو عند الحس و تفصیل الکلام فی هذا المقام انه لاخلاف بین الحکماء و المتکلمین فی وجود جوهر مجرد بالذات؛ **انجام:** قال الشارح قدس سره فی اتصافها بالعلیة الی وجود معلولها المتأخر عنها حاصل کلامه اتصاف العله بالعلیه بالفعل موقوف علی وجود المعلول من ان وجود المعلول متاخر عن وجود العله و تاخر وجود المعلول عن وجود العله لایستلزم تاخر وجود المعلول عن حقیقه العله ... لجواز ان یکون صفه العلیه موقوفه علی وجود المعلول.

خط: شکسته نستعلیق، کا: شیخعلی پسر عبدالرحمان شولستی رانکوهی لاهیجانی، تا: ۱۰۷۱ق؛ محشی با نشان «منه مد ظله العالی»، در صدر نسخه (قبل از بسمله) نام شمسا آمده و در پشت برگ نخست آن به‌خط نسبتاً کهنه‌ای نوشته شده «حاشیه شمسیه بر کتاب شرح اشارات خواجه نصیرالدین طوسی»، در این نسخه خط‌خوردگی و جبران سقطات و اصلاح کلمات در حواشی فراوان مشاهده می‌شود و در ذیل آن هیچ‌گونه قرینه‌ای بر این‌که مؤلف کتاب را در اینجا پایان داده دیده نمی‌شود، جمله آخر نیمه تمام مانده و پس از آن چیزی نیامده و این کیفیت نیز خود مؤید آنست که نسخه اصل و به خط شمساست خاصه آنکه حواشی «منه مد ظله» به قلمی دیگر است؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۸ص (۱۵۸-۲۱۵)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۹ - ۵۶۶]

● حاشیة شرح الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

شریف رازی، محمد هادی بن محمد، ق۱۱ قمری

šarīf rāzī, mohammad hādī ebn-e mohammad (- 17c)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

اهداء به: شاه عباس

با دیباچه‌ای در پایان رساله که در آن گفته که من این کتاب را برای شاه عباس ساخته‌ام.

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵ - ۳۰۳]

● حاشیة شرح الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

شیرازی، محمد هادی بن معین الدین، ق۱۱ قمری

šīrāzī, mohammad hādī ebn-e mo'īn-od-dīn (- 17c)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۹۳۱]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۴۳

کتاب از نمط چهارم است و ناظر به محاکمات رازی و حاشیه باغنوی و جز آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ جمادی الاول ۱۰۶۲ق؛ محشی با «منه سله الله، منه» با سرلوح زرین، جدول زر و لاجورد؛ تملک: فرهاد میرزا در ۲ ذیحجه ۱۳۰۲؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره، جلد: تیماج آلبالویی، ۱۴ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۱سم [نشریه: ۳ - ۱۷۱]

● حاشیة شرح الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

[دنا ۲۳۱/۴]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۶۰

از آغاز تا پایان نمط ثالث؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان رجب ۱۰۸۲ق؛ تملک: عبدالله بن سید محمد رضا و دری با تاریخ ۱۳۴۵؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۱گ، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: - ۵۱۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۷۷

آغاز: بسمله، رب یسر قال الشیخ هذه اشارات الی اصول و تنبیهات؛

انجام: استعاره لطیفه و معناه ظاهر قال الفاضل اش الاستدلال یکون

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: اسقاطی، ۱۹ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رایانه]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۲]

● حاشیة شرح الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

حسینی خاتون آبادی، ابوالقاسم، - ۱۲۰۳ قمری

hoseynī xātūn-ābādī, ab-ol-qāsem (- 1789)

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
حاشیه‌های مفصلی است بر شرح الاشارات و التنبیهات خواجه نصیر الدین طوسی، با عنوان‌های «قال الشارح، قال المحشی».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۲۷-۲۴/۱۲۷
آغاز: بسمله النمط الرابع من الاشارات فی الوجود و علله قال المحاکم بعد الفراغ من الحکمة الطبیعیة شرع فی الفلسفة الالهیة و رتبها علی انماط اربعة اه هذا کله لاطائل تحته؛ **انجام:** قال المحاکم قد علمت ان تغایر الحیثیتین اه قیل علیه ان کان مراده ان هذه النقوص انما یرد علی ماحمل الامام ... و ان لم یرد هذا فهذا الکلام لغوفی البین کما لایخفی انتهی تمت
نمط رابع وخامس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ با یادداشتی از مؤلف؛ ۸۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۸۴]

● حاشیة شرح الاشارات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt

وابسته به: حل مشکلات الاشارات و التنبیهات = شرح اشارات = شرح الاشارات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۳۰ و ۳۱۲۰/۱-ف
حاشیه‌ای است بر حل مشکلات الاشارات طوسی و گویا محشی می‌خواهد حاشیه‌های پراکنده‌ای را که بر اشارت و شرح آن نوشته شده یکجا گرد کند و مطالب کتاب‌های دیگری را به‌مناسبت بیاورد، این است که در دنبال بسیاری از بندهای آن رمزهای «شیخ، قه، ط، ح، امام، نخجوانی، ر، فیه نظر، ف، نحج، ابن کمونه، مباحث، صحاح، شفا، م، س» آمده است. در ۱۲۰۰ بیت. این حاشیه بر آغاز شرح طوسی است تا پایان آن. در دو فهرست قنواتی و مهدوی از چنین حاشیه‌ای یاد نشده است؛ خط: نسخ ریز، کا: منصور بن محمد شیروانی، تا: جمعه ۵ رجب ۷۷۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۰گ، ۳۴ سطر (۷×۲۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۶/۵سم [ف: ۹-۱۰۹۳] و [فیلمها ف: ۲-۸۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۶۹
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و تمم بالخیر و الحمد لله و الاعتقاد بکرمه العمیم، لقد أتینا علی قسم المنطق من شرح الشرح موفین حقه من التحریر؛ **انجام:** هذا ما تلخص لدینا فی شرح الشرح بالا فکار المتو الیة ... و وقفنا علی مقامات الصدق انه علی کل شیء قدیر و بالاجابة جدیر.
بخش طبیعیات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مهر: «الواثق بالله محمد جعفر بن محمد ...» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۱گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۹ - ۲۷۳]

۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۱۳
آغاز: بسمله و بکرمه العمیم لقد آتینا علی قسم المنطق من شرح الشرح مودین حقه من التحریر منظمین لالیه فی سمط التقریر نحری بنا الإن ان نفیض فی شرح الطبعیات هذه اشارات انک قد عرفت فیما سبق ان الاشارة حکم یحتاج اثباته الی دلیل؛ **انجام:** و فقنا الله تعالی و جمیع طالبی الحکمة لدرک حق و وفقنا علی مقامات الصدق انه علی کل شیء قدیر و بالاجابة جدیر والحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد افضل المرسلین و آله و اصحابه اجمعین.
حاشیه‌ای مفصل و مبسوط بر شرح خواجه بر اشارات و در آن از خواجه طوسی با عنوان «الفاضل الشارح» و از امام فخر رازی با عنوان «الامام» یاد کرده است. نسخه حاضر کامل و از ابتدای طبیعیات تا پایان؛ خط: نستعلیق، کا: علی الحارث، تا: قرن ۱۱ یا قرن ۱۰؛ مصحح؛ تملک: سید علی محمد بن محمدکاظم بن محمدرضا حکیم بردآبادی اصفهانی ربیع ۱۲۷۹ق؛ مهر: «المتوکل علی الله العبد قاسم ۱۱۷۲» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۲گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۶/۵سم [ف مخ]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۴۲
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی با نشان «منه، سمع، ح س»؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۴۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۸/۴سم [ف: ۴ - ۸۶۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۴۰
آغاز: بسمله، و بما ذکرنا من التقریر؛ **انجام:** بالحدوث الزمانی الطباعیه النوعیه مطلقا
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۱۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [الفبائی ف: ۱۹۵]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۲
آغاز: ای مترکبه من اجزاء؛ **انجام:** فی اکثر معا رنا للعجور
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۲۱سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [الفبائی ف: ۱۹۵]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۶۲
آغاز: الحصول من یخرج الفرع من القوة الی الفعل مثلاً اذا تقرر ان کل انسان حیوان وکان معنا مقدمة سهلة الحصول وهی زید انسان یحصل من انضمام المقدمتین ان زیداً حیوان؛ **انجام:** بالحصول عنده لابد ان یکون موجوداً واما الکیف فهو مقصد المتحرک با التحصیل فیجب ان لا یکون موجوداً والا لزم تحصیل الحاصل هذا هو الفرق

الواضح المطابق لمتن الکتاب
حاشیه مفصل بر «شرح الاشارات» خواجه نصیر الدین طوسی که از وی به عنوان: «الفاضل الشارح» نام برده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضای «س»، «م ن»، «ملاجلال رحمه الله»، مصحح، مقابله شده؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۵]

۸. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۴۹

آغاز: التقابل بین الامرین فلایصح التفریع المذکور؛ **انجام:** و توضیح مرموزات ما افتض فیها من التدقیق والحمدلله علی الاتمام و الصلاة و السلام علی من هو افضل الانام محمد وآله الکرام
گروهی از دانشمندان بر شرح اشارات خواجه نصیرالدین طوسی حاشیه دارند. این قطعه که با عنوان «قال المح- اقول» است معلوم نشد از کیست. در این حاشیه گاهی در گفته‌های صاحب المحاکمات نیز رد و ایراد می‌شود؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: گالینگور مشکی، ۲۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: - ۵۹]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۶۲

آغاز: بسمله، لقد آتینا علی قسم المنطق من شرح الشرح موفین حقه؛ **انجام:** مما لایبا نیها لیس امرا زائدا علیها فلا یلزم.
حاشیه‌ای است بر شرح اشارات و تنبیهات شیخ الرئیس و از طبیعیات آغاز می‌شود و تا مباحث فلکیات می‌آید و از طبیعیات آغاز می‌شود و تا مباحث فلکیات می‌آید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه میشن تریاکی، ۲۵۵گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۰ - ۳۴۰]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۲

آغاز: (قال) المح: فیکون هذا النمط فی الوجود المطلق و الوجودات الخاصة التی هی علله. لایخفی علی الناظران المذکور فی هذا النمط لیس هو کون الوجودات الخاصة علله بالقیاس الی الوجود
حل مشکلات شرح خواجه طوسی (- ۶۷۲ق) است بر الاشارات و التنبیهات ابن سینا، این حاشیه از گمنام است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۳گ (۱۸پ-۴۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۹۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۹۳

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی وفقنا لافتتاح المقال؛ **انجام:** و فرج عنی ما انا فیه بلا ... سنه ۱۰۳۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق [رایانه]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۹۳

آغاز: بسمله. قال الشیخ هذه اشارات الی اصول و تنبیهات؛ **انجام:** و هو معین صالح العباد ... سنه ۱۰۴۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۱ق [رایانه]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۲۵

آغاز: بسمله، قال الشیخ هذا اشارات الی اصول و تنبیهات؛ **انجام:** تمکینا لما املاء فی التاریخ ۱۰۷۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ [رایانه]

۱۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۳۹/۹

آغاز: هذا اشارة لی ما اشتهر من ان العلم التام بالعلة یستلزم العلم بالمعلول؛ **انجام:** هذا تخصیص لایناسب عموم عبارت المتن، قد عرفت ان التحقیق هو ثبوت الادراک المسمی بالاحساس بلا آلة.
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر «شرح اشارات» خواجه نصیر الدین طوسی. نسخه حاضر مباحث علم را شامل است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن نوکندکائی، تا: ۴ شوال ۱۱۸۳ق، جا: بارفروش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، سوخت، ۲۱گ (۱۵۷ر-۱۷۷پ)، مختلف السطر (۵/۵×۱۶)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۲ - ۲۷۶]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۵۴/۳

آغاز: بسمله، قال الشیخ ره تعالی ان هذه المحسوسات قد یقع علیها اسم واحد لا علی سبیل الاشتراک الحرف، اقول لعل مراده رحمه الله تعالی اذا طلق لفظ الانسان؛ **انجام:** باعتبار اتحادها مع النوعیة فی الخارج حالها حال النوعیة عند الشخص
با عنوان «قال، اقول» و شرح آن از طوسی می‌باشد به عربی . شرح بحث نخستین نمط چهارم اشارات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن تریاکی، ۱۲گ (۶۹پ-۸۰پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶ - ۱۴۲]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۵۶

آغاز: بسمله، قال الشیخ هذه اشارات الی اصول؛ **انجام:** فاذن الاستدلال بعدم التذکر علی عدم ... تمت النمط الثالث
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۱ق [رایانه]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۱۶

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم رب یسر و لاتعسر لقد آتینا علی قسم من المنطق من شرح الشرح موفین حقه من التحریر منظمین لآلیه فی سمط التقریر؛ **انجام:** فی نفسی و الوجود الاضافی و هو کونه سببا بوجود شی اخر اکثر منا لعدم الاضافی فی الذی هو الشر ای کونه سببا
حاشیه‌ای است از ناشناس بر شرح شیخ طوسی و از طبیعیات آغاز و تا فلکیات است را شامل است. مصنف چنانکه در آغاز نسخه اشاره می‌کند حاشیه‌ای بر قسم منطق نیز دارد. از جمله شروحی که بر اشارات نوشته شده: شرح علامه حلی (ایضاح المعضلات من شرح الاشارات، الاشارات الی معانی الاشارات، بسط الاشارات)، شرح قطب الدین رازی بویهی (محاکمات بین شرحی الاشارات)، شرح عزالدین سعدالدین بن منصور ابن کمونه (شرح اصول)، شرح نجم الدین احمد بن ابی ابکر بن محمد النقجوانی (زبده النقض و لباب الکشف). از جمله حاشیه‌هایی که نوشته شده: حاشیه حبیب الله، حاشیه محقق خوانساری، حاشیه ملامیرزا جان باغنوی شیرازی. دارای حواشی مختصر در ارتباط با متن که احتمالاً بعداً حاشیه شده با نشان یوسف، محقق دوانی، عبدالکریم شهرستانی و سید السند، ص، قاموس، س، صح؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد جهاندار، تا:

۱۲۰۸ق، جا: هندوستان؛ با سرلوح مذهب؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوایی با روکش تیماج تریاکی تیره، ۲۱۳گ، ۲۳سطر (۱۰/۶×۲۱)، اندازه: ۱۷/۲×۲۹/۱سم [رایانه]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۲۵

آغاز: قوله الطبیعیات قال الشیخ هذه اشارات الی اصول و تنبیهات الخ لما کان دأبهم اتقان الاصول و اثباتها بالبراهین لیستخرج منها الفروع خص الاشارات بالاصول؛ **انجام:** تحت حد نوعی واحد هو عین النزاع

حل مشکلات الاشارات شرح خواجه طوسی است بر اشارات ابن‌سینا و این حاشیه از گمنام است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۳۰۲ق؛ از روی نسخه سید شریف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۸۳گ، ۱۴سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۴ – ۱۹۹]

۱۹. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۶۰۳/۲

انجام: فی جانب المعروف علی المصطلح و فی جانب التعریف علی اللغة کما اشتهر فی تعریف اللفظ انما یتلفظ.

حاشیه‌ای است موجز با عناوین «قوله، قوله» بر شرح اشارات، غیر از شرح خواجه نصیر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: – ۳۱۷]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۲۲۴

آغاز: حجه علی نقی الهیولی علی تقدیر؛ **انجام:** فی حقالتی النوم و الیقظه قدیکون ضعیفا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام [رایانه]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۶۸۰

آغاز: النمط الرابع فی الوجود و علله الوجود هیهنا هو الوجود المطلق؛ **انجام:** و هو معنی صالح العباد. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۸۰/۷

آغاز: قال الشارح فاذن لا حرکة مواده من اجزاء لا یتجزی و لا یذهب علیک؛ **انجام:** یلزم ان یکون ذلک الشیء فی الخارج بحیث یمکن ان یکون جز آن

درباره حرکت؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۶گ (۱۱۲ر–۱۲۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۱۹/۸سم [ف: ۶ – ۶۰]

۲۳. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۴۱

این قسمت حواشی مربوط به منطق است. از خود کتاب استفاده نمی‌شود، مؤلف کیست. تاریخ اتمام حاشیه شب عید قربان سنه ۷۵۶ق؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: – ۸۹]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۴۳

آغاز: و الواقع بین الجزئین المتصلین؛ **انجام:** موجود ان یکون التقیدد اخلافیها

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [الفبائی ف: ۱۹۵]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۶

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی؛ اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ملی]

← حاشیة شرح الاشارات و المحاکمات ⩾ حاشیة شرح الاشارات و المحاکمات

← حاشیة شرح الاشارات و المحاکمات ⩾ حاشیة شروح الاشارات

● حاشیة شرح الاشارات و المحاکمات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il išārāt wa-l muḥākimāt

وابسته به: شرح الاشارات و التنبیهات فخر رازی، محمد بن عمر (۵۴۴–۶۰۶)

غیر همانند:

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۷۷

آغاز: المحاکم قد عرفت فیما سبق ان الاشارة الی آخره ای الحکم المصدر بها

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق؛ ۲۹۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ – ۸۲]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه:۱۰۲

آغاز: قوله و هذا الجواب الخ حاصل الجواب ان الامکان علی قسمین ذاتی و بشرط عدم الوصف و الامتناع کذلک واذا عرفت فاعلم؛ **انجام:** والتقدیر الثانی کما ذکره العلامة الخوانساری طاب ثراه علی انه یلزم التکرار فی کلام الشیخ لانه اذا کان المعدوم قیل و لم یحدث شی آخر لکانا معدومین

حاشیه‌ای است با عناوین «قال الشیخ، قال المحاکم، قال المحشی، قال الشارح» و غیر از حاشیه خوانساری است چرا که از محقق خوانساری بسیار نقل می‌کند؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷۵گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۷۷]

← حاشیة شرح الاصفهانی علی التجرید ⩾ حاشیة تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید

● حاشیة شرح الالفیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il alfīya

اعرج حر، نظام الدین احمد، ق۱۰ قمری

a‘raj horr, nezām-od-dīn ahmad (- 16c)

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴–۷۸۶)

حاشیه بر شرح حسن بن علی بن عبدالکریم فتال (قرن ۱۰) بر الفیه شهید اول.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۶/۱

آغاز: نحمدک یا من اوضح لنا طریق الهدایة و خصنا باشرف الرسل نبوة و ولایة

خط: نسخ مایل به نستعلیق، کا: عماد الدین بن عبدالسمیع آمدی؟، تا: دوشنبه ۲۲ جمادی الثانی ۹۱۷ق، برای شیخ شهاب الدین احمد مشهور به اعرج؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۱ر-۳۶پ)، اندازه: ۱۷/۳×۲۵/۵سم [ف: ۴۱ - ۱۷۶]

● حاشیة شرح الالفیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il alfīya

زکریا

zakarīyā

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: ابوالحسن طباطبائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۱ سطر (۱۴/۵×۲۱/۵) [ف: - ۷۶۴]

● حاشیة شرح الالفیة / فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il alfīya

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۵۶

آغاز: بسمله، ابتداء بالبسمله فی اول کلامه؛ **انجام:** الواجب السادس من افعال الصلوة و مقارنا من کلام حمید بخاری ...

خط: نسخ، کا: (درویش) محمد کشمیری، تا: ۱۰۳۸ق؛ افتادگی: انجام؛ استخراج غره ماه و فرهنگ بعضی لغات عربی و فارسی ضمیمه می باشند؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۳۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

● حاشیة شرح ام البراهین / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i umm-il barāhīn

رودباری ارمانی، احمد

rūdbārī armānī, ahmad

وابسته به: شرح ام البراهین = شرح السینوسیة؛ هدهدی، محمد بن منصور

حاشیه با عنوان «قوله» بر شرح هدهدی است

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳۴/۳

آغاز: بسملة، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله و آله و صحبه و اولیاء الله و بعد فهذه عبارات رشیقة و اشارات دقیقة علی شرح العلامة الهدهدی علی «السنوسیة» و الله اسئل ان ینفع بها و هو حسبی و نعم الوکیل. قوله:بسم الله لعل هذه البسملة للماتن؛ **انجام:** الی ذلک لیخرج الکافر، و الحمدلله رب العالمین. تمت هذه الحاشیة بعون الله تعالی و توفیقه بخط اولادی و بعضه بخطی فی سنة الف و ماتین و اربعین و خمسة و أنا النحیف الحنیف الجانی احمد الرودباری الارمانی اللهم اجعل عاقبتنا و جمیع المسلمین الی خاتمة الحسنی

خط: نسخ، کا: احمد رودباری ارمانی و فرزندانش، تا: ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی، رویه کاغذ زرد، ۱۰گ (۳۷پ-۴۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱ - ۳۷۶]

● حاشیة شرح الانموذج / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il unmūḏaj

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۸

آغاز: قوله الحمد هو الثناء الجمیل علی فعل الجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل و الشکر هو الفعل الجمیل کذلک لکن مورد الاول هو اللسان خاصة و متعلقة اعم من النعمة و غیره؛ **انجام:** و اما بدونها فیجوز الجر علی حرف ... (پارگی چند حرف) کما نقله المصنف عن البعض فی المفصل و اما الرفع بهما لم یقل به احد غیر الشارح رحمة الله علیه و الله اعلم بالصواب و المرجع و المآب

کامل. حاشیه بر شرح محمد بن عبدالغنی اردبیلی بر انموذج زمخشری (-۵۳۸ق) است. با عناوین «قوله، قوله». به نام شارح دست نیافتم. ولی نسخه دیگری از آن در فهرست قازان تاتارستان (ج۱، ص ۱۷۸) به نام حاشیه الانموذج ناشناخته معرفی شده است. در برگ اول با مداد نام کتاب را «حاشیه سعدالله بر شرح انموذج» نوشته‌اند که درست نیست. شرح انموذج سعدالدین سعدالله بردعی حدائق الدقائق فی شرح رسالة علامة الحقائق نام دارد که نسخه‌هایی از آن در کتابخانه مرعشی و آستان قدس و ملک نگهداری می‌شود؛ خط: نسخ معرب، کا: یحیی بن حسن، تا: جمادی الثانی ۱۰۵۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده علی بن باقر الحسینی ۱۲۵۵» (مستطیل)، «یا مرتضی علی یا قاهر العدو یا والی الولی یا مظهر العجایب علی الحسینی ۱۱۸۵» (مربع)؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج عنابی، ۴۱گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۸۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶/۲۰۰۲-۱۱/۱۰۲

آغاز: بسمله وبه نستعین رب تمم بالخیر قوله اللهم انا لانرید ان نتشبه الخ التشبیه مصدر تشبه مطاوع شبه یقال؛ **انجام:** الانابة الرجوع اصیب ای افعل صوابا فهو نازل منزلة اللام اوالمفعول المحذوف ای اصیب الحق. قدتم

حاشیه‌ای است با عنوان‌های «قوله- قوله» بر شرح انموزج سعدالدين بردعی (-قرن ۱۰). بخش آغاز حاشیه موجود است؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: مقوای سرخ عطف تيماج قهوه‌ای، ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۵۰۸]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳۸/۴

آغاز: بسم الله الرحمان الرحيم. ای باستعانة اسمه اولف و ابتدؤ تأليفي، و أصل اسم سمو (گ۶۵پ) ... قال: اللهم. اقول: اختلفوا في اصله فعند البصريين، اصله (گ۶۷) قال: الآلاء. اقول: النعم الظاهرة (۶۷پ) ... كما ذهب اليه الشارح الفاضل (گ ۷۰) ... .قوله: المفرط اقول: هو على تقدير الموصوف ... قوله: سعد الدين اقول: لقب و عطف بيان للمفرط (گ۷۲-۷۳) ... قال المعروف بانموذج. اقول فيه لانه يوهم ان له اسمين لكنه مشتهر بهذا الاسم، و ليس كذلك (گ۷۴)؛ **انجام:** قال: و كذا اعم من الوضع. اقول: ان قيل: لاحاجة فيه لاشتمال قوله (گ۸۶) ... اعم من وضع المشتقات و الموكبات و المجازات و هيئة المفردات (ناقص مانده است)

در کشف الظنون چندین کتاب به نام انموذج و شرح آن معرفی شده است. معروف‌ترین آنها انموذج زمخشری (۴۶۷-۵۳۸) است که خود شرح‌ها دارد و معروفترین آنها شرح محمد اردبیلی (-۶۴۷) است نسخه جای گفتگوی ما حاشیه‌ای است با عنوان‌های «قال، اقول» که با هیچ یک از معرفی شده‌های کشف الظنون مطابقت ندارد؛ بی‌کا، تا: با تاريخ ۱۲۸۸ق؛ محشی با نشان «منه»؛ ۲۳ص (۶۵-۸۷) [ف: ۱۱ - ۳۸۵]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۰۷

آغاز: الحمدلله صرف الى نحو العباد من كل باب و اعراب من كل ما يسع امتناع نحوه لذوى الالباب و هو العامل الذى رفع السموات؛ **انجام:** و الحيوان الصادق على الانسان مع ان الجنس ليس بصادق على الانسان

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله-قوله» بر «شرح الانموذج» عبدالغنى اردبیلی، این حاشیه در حواشی شرح الانموذج به چاپ رسیده؛ خط: نسخ، کا: زیده مصطفی افندی آمدی، بی‌تا؛ فاقد جلد، ۱۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۳۴۲]

← حاشية شرح انوار التنزيل > حاشية حاشية انوار التنزيل

← حاشية شرح ایساغوجی > حاشية الفوائد الفنارية

← حاشية شرح الايساغوجى > العنايتية

● حاشية شرح الايساغوجى / منطق / عربى

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

عصمت بخاری، - ۸۴۰ ؟ قمری

'esmat-e boxārī (- 1437)

[دنا ۲۳۳/۴]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۶/۳

آغاز: ان اعلى ما ينطق به المنطق؛ **انجام:** سالبة جزئية البتة ... و الله اعلم.

خط: نسخ، کا: سيف الدين بن شيخ بهلول تركستانى، تا: اواخر ذيقعده ۹۶۳ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: مقوایی، ۹۸ص (۶۰-۱۵۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۵۷]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۳۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۸۵]

● حاشية شرح الايساغوجى = حاشية التالجى / منطق / عربى

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī = ḥāšīyat-ut tālijī

تالجی، محمد بن موسی، - ۸۸۷ قمری

tālejī, mohī-od-dīn (- 1483)

وابسته به: شرح الايساغوجى؛ کاتی، حسام الدين حسن (-۷۶۰) اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر (- ۷۰۰ق) کتاب موجزی در منطق نگاشته است مشتمل بر مبحث کلیات خمس (جنس، نوع، فصل، خاصه و عرض عام) که از ابواب نه‌گانه منطق است، عده‌ای، بر آن گزارش نوشته‌اند از جمله حسام الدین حسن کاتی که چند تن از علماء این شرح را حاشیه کرده‌اند که یکی از آن حواشی، از آن محیی الدین تالشی می‌باشد که همین حاشیه حاضر است. شرحی است مزجی و مفصل با عنوان: «اقول، اقول».

آغاز: قال الحمدلله الواجب وجوده ... اقول افتتح كتابه بالحمد بد الابتداء بالتسمية لان اداء الواجب من شكر نعمائه واجب ...

انجام: فكل موجود متحيز و الغرض المغالطة تغليظ الخصم و دفعه.

[کشف الظنون ۲۰۷/۱ و ۲۰۶/۱؛ مكتبة اميرالمؤمنين ۳۷۳/۲؛ دنا ۲۳۳/۴ (۴۳ نسخه)؛ الاوقاف العامة موصل ۹۰/۲ و۹۹/۲ و ۱۳۷/۳ و ۱۳۹/۳ و ۱۶۹/۳]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لأن كل موجود يدرک بالمشاهدة و الحس و كلما يدرک بالمشاهدة و ...

از آغاز تا اوایل مغالطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۴/۵×۱۴/۵) [ف:۲-۵۸۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۹۹۸ق، جا: آمد مدرسه شجاعیه شهر؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز، ۵۱گ، ۱۷سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۱ - ۳۶۲]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۹۱/۲-۵۶/۱۴۱

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶۰گ (۳۱-۹۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۸۵]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۰۷/۲
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵۴گ (۶۷-۱۲۰) [ف: ۳ - ۸۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۱۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ترک، کا: گنج علی بن مولانا امیر جان بن اخی جان بن قرا محمد دیزاقی قریه کنکساوی، تا: نزدیک پایان ذیحجه ۱۰۰۴ق، جا: نخجوان مدرسه ضیائیه؛کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۸گ (۲پ-۲۹پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۱۷۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: یعقوب بن اسماعیل، تا: ۱۰۸۰ق، جا: ارز روم مدرسه خاتونیه؛ محشی از «حلیم غریب»، «بردعی»، «خطائی»، «میر سید شریف گرگانی»،« احمد»، «برهان الدین» و بعضا با رمز «منه»، متفرقاتی چون صفات ثبوتیه هشت‌گانه و اقسام هشت‌گانه همزه قطع، فرق بین شاذ و نادر و قلیل و مطالب متفرقه دیگر؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج خرمایی، ۸۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۶۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سلیمان بن عبدالله، تا: صفر ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: مقوا، ۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴ - ۶۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** کقولنا کل انسان ...
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: اوایل ربیع الثانی ۱۰۹۶ق، جا: اسکندریه؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۳ص (۲۷-۱۰۹)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲ - ۳۱۷]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۲۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن محمد، تا: ربیع الاول ۱۰۹۶ق، جا: آرموده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۶]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۹۷ص (۱- ۹۷)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۲۲]

۱۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۰۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۸ شوال ۱۱۰۹ق؛ جلد: چرم مشکی، ۵۵گ (۳۸پ-۹۲پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [مؤید: ۱-۳۲۸]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۵۷/۲-۵۷/۱۲۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: یوسف بن حاج علی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ رمضان ۱۱۱۴ق، جا: مدرسه سااوخ بلاغ؛ ۴۸گ (۴۲-۸۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۸۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: یوسف بن نور محمد، تا: ۱۱۱۷ق؛ محشی از عبدالحکیم، محمد شریف و دیگران؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه:۱۵×۱۹سم [ف: ۲۴ - ۶۹]

۱۴. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:ج-۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف، تا: ۱۱۳۰ق؛ اهدایی: محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ: کاهی سفید تیره، جلد: مقوای چرمی، ۱۴۴ص، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: - ۳۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۸/۲ کر
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن محمد، تا: ۱۱۶۴ق؛ مصحح، محشی با نشان‌های «احمد و ...»؛ کاغذ: فرنگی نخودی نازک، ۵۱گ (۳۶پ-۸۶پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۴۰/۲ - ۱۴۷]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹
آغاز: بسمله. قال الواجب وجوده الخ اقول لما کان کل مفهوم منحصراً فی الواجب؛ **انجام:** ولکن هذا آخرما الفنا الحواشی علی الشرح المنسوب الی الامام الحسام بعون الله تع ملک القادر العلیم العلامه ... تمت علی ید عبدالضعیف الفقیر الحقیر.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شیخ محمد باقر، باقر۱۱۷۰ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد حنایی، ۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۲۹۵]

۱۷. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۱۸۵ق [نشریه: ۷ - ۷۹۶]

۱۸. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۲۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۹ق؛ ۳۶گ (۳۸پ-۷۳پ) [سه کتابخانه اصفهان: ف: - ۱۰۵]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۲۱/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** لان الحقیقه الحمد و مفهومه بحسب اللغه لا ینتفی ذلک اذ المعنی المتعلق.
نام مؤلف در فهرست نیامده است و به قرینه آغاز آن تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۳گ (۱۳۰پ-۱۳۲پ)، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۳۴]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ترکستانی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به حواشی بردعی و بعضا از فناری و دیگران؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، ۵۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴ – ۷۰]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۸۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۹۷]

۲۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۹۷/۳

خط: نسخ، کا: نبی بن احمد بن محمود بن خضر بن یوسف بن شیخ بزم، تا: ۱۲۰۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۳۹ر-۶۷پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲ – ۷۸]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن خلیل، تا: ۱۲۱۵ق؛ مجدول؛ واقف: محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن شتری، ۵۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱ – ۲۹۳]

۲۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۹۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عیسی بن علی فاوجی، تا: ۱۲۲۲ق؛ محشی؛ ۴۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۶۹۷]

۲۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ (۳۶ر-۹۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ – ۳۹]

۲۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۶۲/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴۷گ (۶۳پ-۱۰۹)، اندازه: ۱۵×۲۰/۹سم [نشریه: ۱۳ – ۲۳۰]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۰۰/۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق، جا: قزوین؛ کاغذ: پسته‌ای حنایی، جلد: میشن سیاه، ۷۶گ (۴۵پ-۱۲۰ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶ – ۱۸۵]

۲۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۴۹/۱

خط: نسخ، کا: حجة الله بن میر عبدالله بن میر جعفر بن حسین علی حسینی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ – ۴۰۳]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد شیروانی، تا: جمعه ۹ ربیع الاول ۱۲۷۱ق؛ محشی؛ وقف به وسیله آقای تقدیسی، مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۹۰گ، ۱۳ – ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴ – ۶۹]

۳۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید حسن بن سید عبدالصمد بن سید محمد، تا: سه‌شنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۲۸۶، جا: کرکوک مسجد احمد بیگ؛ جلد: تک لنگه گالینگور عطف تیماج مشکی، ۴۸گ (۳۰ر-۷۷ر)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱ – ۹۱]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۸۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی نبیه محمد أفضل الصلاة و السلام و اکمل التحیات الی یوم جزاء العباد و الشفاعة فی ذلک المقام.

تغییر نام کتاب و تعیین نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه صورت پذیرفت؛ خط: نسخ، کا: محمد رسول بن ابی طالب علیقوی، تا: ذیقعده ۱۲۸۸ق؛ محشی؛ مهر: «حسن بن عبدالحسین» (بیضی)، «لا اله الا الله محمد رسول الله» (بیضی)؛ تملک: حسن بن عبدالحسین به تاریخ ۱۳۴۲؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ (۱۳ر-۶۸پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۷ – ۱۷۳]

۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی تبریزی، تا: ۲۹ ربیع الاول ۱۲۹۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴ – ۲۳۲]

۳۳. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

نام مؤلف در فهرست نیامده است و به قرینه آغاز آن تعیین گردید؛ کا: قاسم بن حسن، تا: ۱۳۱۱ق [تراثنا: س۲ش۴ – ۲۹]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۵۶/۱-۱۰/۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحسب اشتمال السؤال علی حقیقتین مختلفین وبحسب جعل المعنیین المتفقین فی حکم واحد

خط: نسخ، کا: عبدالخالق، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۸۵]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱ /۸۱۳۰-۵۵/۱۰۰

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن مشهدی نجفعلی شیروانی، تا: ۱۳۳۱ق؛ ۵۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۵۰۸]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۷۷/۱-۱۵/۱۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا ناظراً فیه سل بالله مرحمة علی المصنف و استغفر لصاحبه و اطلب لنفس من ترید یا من بعد ذلک غفر لکاتبه اللهم اغفرلنا و ارحمنا و لجمیع المؤمنین و المؤمنات اجمعین.

خط: نسخ، کا: بن کربلائی ملا حسین ساکن دللر، تا: سه‌شنبه ۲۹ جمادی الثانی۱۳۳۴ق؛ جلد: فیبر چوبی با روکش پارچه بنفش، ۸۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۸۵]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۸۱/۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: بریم بن بوبکر بن عمر، تا: قرن ۱۲، جا: مکس؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ (۱۲۶پ-۱۷۱پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۶۹]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۶۴ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۵۱ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۷۸ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۴۳/۵
در این حاشیه که با عناوین «قال - اقول» گزارش شده، مشکلات شرح حسام الدین کاتی را بر رساله «الایساغوجی» اثیرالدین ابهری توضیح داده است؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲گ (۲۳۷ر-۲۶۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۸۴]

۴۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۰۹/۳
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۵۷۹]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۲۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ (۸۲پ-۱۲۳پ)، ۱۹سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۸ - ۲۹۸]

۴۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۸۰/۸
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا، ناتمام؛ ۳۲گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۰۳]

● حاشیة شرح الایساغوجی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

عماد الدین فارسی، عماد بن یحیی، ق۹ قمری
‘emād-od-dīn-e fārsī, ‘emād ebn-e yahyā (- 15c)

وابسته به: شرح الایساغوجی؛ کاتی، حسام الدین حسن (-۷۶۰)
متن از کاتی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۰۴/۴
آغاز: الحمدلله افتح کتابه بعد التیمن بحمدلله تعالی تبعا للکاتب المجید و عمله بالحدیث المشهور؛ **انجام:** و لکن هذا اخر ما اردنا نظمه بهذا الکتاب و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم ابن مولانا خلیل الس کرکسی کی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۲گ (۴۷پ-۷۸پ)، ۲۳سطر (۸×۱۴) [ف: ۱۷ - ۲۹۴]

● حاشیة شرح الایساغوجی = حاشیة البردعی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī = ḥāšīyat-ul barda‘ī

حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق۱۰ قمری
hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad (- 16c)

وابسته به: شرح الایساغوجی؛ کاتی، حسام الدین حسن (-۷۶۰)
حاشیه‌ای است با عناوین «قال، اقول» بر شرح حسام الدین حسن کاتی بر کتاب ایساغوجی تألیف اثیرالدین ابهری (- ۶۶۰ق)
آغاز: الحمد لمن حمده احسن کل المقول و نشکره اشرف ما یختلج فی العقول و الصلاة علی محمد المقبول الذی لم یشتمل الیه الجهول ... قال الحمدلله الواجب وجوده الممتنع نظیره الممکن سواه و غیره اقول نذکر فیه ثلاث مقالات
انجام: لانه لا مدخل لقوله مختلفین بالعدد فی الاخراج لان الجنس ایضا مقول علی کثیرین مختلفین بالعدد.
[کشف الظنون ۲۰۶/۱ و ۲۰۷، الاعلام زرکلی ۵۵/۷؛ الاوقاف العامة موصل ۱۲۴/۲؛ دنا ۲۳۳/۴ (۷ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۶۵/۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست از حسن بردعی دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: رویه مقوایی، ۱۴گ (۵۹پ-۷۲پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۲۷۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۱
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۱۲ق؛ واقف: محمد باقر، ۱۱۷۰؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری با عطف مشکی، ۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۲۸۱]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالوحید بن نعمت الله جیلی، تا: رجب ۱۰۲۴ق؛ جلد: چرم قرمز، ۱۹گ (۱۱۶پ-۱۳۴ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [مؤید: ۱ - ۳۹۰]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۰۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۸۴ق، ؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج عنابی، ۵گ (۱-۵)، ۴۶ سطر چلیپایی (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۷۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۲/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قلت بالکثیرین فی تعریف الجنس.
خط: نسخ، کا: سلیمان بن عثمان، تا: ۱۱۱۱ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، ۳۴گ، ۱۷ سطر [ف: ۱۲ - ۴۳۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۳۱۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۶۰ق؛ اهدایی: کاظم، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن جگری، ۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۵۱]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۸۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بریم بن بوکبر بن عمر، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱۰۶پ-۱۱۸ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۰]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۹۵/۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس و با عنوان «منطق» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳) [ف: ۲ - ۴۶۶]

۹. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۱۱/۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام مؤلف ناشناخته مانده است که باتوجه به آغاز نسخه تعیین گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی روغنی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: - ۲۶۳]

۱۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۳۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ (۴۰پ-۶۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲ - ۴۶۲]

● **حاشية شرح الايساغوجی** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

ابوالبقاء

abo-l-baqā’

[کشف الظنون جلد ۱ ذیل ایساغوجی]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۶/۴

آغاز: قوله: الواجب وجوده الخ لما کان کل مفهوم؛ **انجام:** و اصحابه الکرام.

خط: نسخ، کا: سیف الدین ترکستانی، تا: رمضان ۹۶۳ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: مقوایی، ۱۰۱ص (۱۵۸-۲۵۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۵۷]

● **حاشية شرح الايساغوجی** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

کشمیری، محمد صادق

kešmīrī, mohammad sādeq

وابسته به: شرح الایساغوجی؛ کاتی، حسام الدین حسن (-۷۶۰)

اهداء به: میرزا محمد حکیم غازی

حاشیه بر شرح حسام الدین حسن کاتی بر متن ابهری.

آغاز: حمداً لفیاض المعارف و الحکم و شکراً لوهاب العوارف و النعم الذی یوجد بوجوب البقاء و القدم.

انجام: الحمدلله واهب الصور و الصلاة و السلام علی سید البشر و علی آله و أصحابه بعدد البحر و الحجر و المدر.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد أمین المذهب، تا: ۱۰۳۶ق، به‌جهت ملا محمد شریف؛ محشی با علامت «منه»، مجدول، با سرلوح کوچک؛ تملک: میرزا علی رضا ولد میرزا زین العابدین؛ مهر: «عبده سید محمد الحسنی الحسینی» (بیضی)، «عبده سید محمد الطباطبائی» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۱۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رشید بن ملا خدای بردی، تا: رمضان ۱۰۴۴ق، جا: بلخ؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۷۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۹/۷سم [ف: ۱ - ۱۶۷]

● **حاشية شرح الايساغوجی** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

قره باغی، یوسف بن محمد جان، - ۱۰۵۴ ؟ قمری

qara bāqī, yūsof ebn-e mohammad jān (- 1645)

وابسته به: شرح الایساغوجی؛ کاتی، حسام الدین حسن (-۷۶۰)

اهداء به: سلطان ابوالفتح پیر بوداق بهادر خان

حاشیه متوسطی بر«شرح ایساغوجی» احتمالاً حسام الدین کاتی که بر «الایساغوجی» اثیرالدین ابهری (-۶۶۰ ق) به صورت «قال، اقول» نوشته شده است، که به «یوسف بن محمد جان قره باغی محمد شاهی» نسبت داده شده است. نسخه‌هایی از آن در کتابخانه‌های عراق معرفی شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی فتح علی الخلائق ابواب جوده و نعمته و افاض علی القوابل بحسب الاستعداد بشائیب رحمته و من علی من یشاء بافاضة معرفة حقائق الاشیاء و ذلک فضل الله یوتیه ...

انجام: و اعلم ان مما علیه الاعتماد و التعویل من هذه القیاسات انماهو البرهان لکونه مرکبا من المقدمات الیقینیه آه و لهذا لایستعمل فی العلوم الحقیقیه الا هو

[سلیمانیه ۱۸۹/۳؛ اوقاف العامة فی الموصل ۷۲/۲]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷/۱۲۷-۸۴۵۷/۱

آغاز: برابر

کا: یوسف بن حاجی علی ساکن دیره نیان، تا: چهارشنبه ۲۹ ربیع الاول ۱۱۱۴ق، جا: مدرسه چوپان؛ ۴۱گ (۱-۴۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۵۰۹]

۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۴۳/۴

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۹گ (۹۵ر-۲۳۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۸۴]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۹۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عیسی بن علی الفاوجی، تا: ۱۲۲۳ق؛ مصحح، محشی؛ ۴۶گ، ۲۱-۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۴ ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● حاشية شرح الایساغوجی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

نعمان

no‘mān

وابسته به: شرح الایساغوجی؛ کاتی، حسام الدین حسن (-۷۶۰)
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر «شرح الایساغوجی» حسام الدین حسن کاتی. در این حاشیه کشف مشکلات شرح شده و در پاره‌ای از گفته‌های کاتی رد و ایراد می‌نماید. نسخه سپهسالار محشی را نعمان معرفی کرده است.

آغاز: الحمدلله الذی وجب لذاته وجوده و امتنع باقتضاء الالوهية ضده و نده و استفاضت الکائنات للامکان ...

انجام: و أشعر اذا كذب و لذلک قال النبی صلی الله علیه و آله أفضل الشعراء اكذبهم.

[دنا ۲۳۵/۴]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۰۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن سید بن احمد مسکری، تا: ۱۰۲۶ق، کاتب «من ولایة مسگر من قریة لکلی فی خدمة مولانا لاله فی ولایة قبتاق فی شهر کوبه چی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۳۴گ (۳پ-۳۶پ)، ۹ سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۴ - ۲۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۴۴/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه نسخه فهرست سپهسالار (ج۲۰۸/۴) تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن احمد بن محمود بن جمعة بن محمود بن نعمت الله صیمری جزائری، تا: سه‌شنبه ۹ جمادی الثانی ۱۱۰۶ق، جا: شیراز مدرسه مسیحیه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱گ (۶۵پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹ - ۳۴۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۶ ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● حاشية شرح الایساغوجی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

قطب الدین

qotb-od-dīn

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۴۹/۲

خط: نسخ، کا: حجة الله بن میر عبدالله بن میر جعفر بن حسین علی حسینی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۰۳]

● حاشية شرح الایساغوجی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۱۶/۳

آغاز: بسمله، و به وزری، و فهما قوله الحمد فیه اقوال الاول فی مفهومه؛ **انجام:** فتخصیص الحملية ترجیع بلا مرجح

خط: نسخ، کا: محمد سیف الله بن مصلح الدین رومی، تا: ۸۸۲ق؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج آلبالویی، ۱۷ص (۴۲پ-۵۸ر)، ۱۷سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ - ۵۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۳۴

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۹ ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● حاشية شرح الایساغوجی/ منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

وابسته به: شرح الایساغوجی = الفوائد الفنارية علی الرسالة الأثيرية؛ فناری، محمد بن حمزه (۷۵۱-۸۳۴)
حاشیة مزجی مختصری است بر «شرح الایسا غوجی» فناری که همانند شارح این رساله را در یکی از کوتاه‌ترین روزها نگاشته است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۳۷/۴

آغاز: حمدالله اللهم علی ما لخصت من منح عوارف الافاضل وخلصتنی من محن عواصف الفضائل وصلوة علی عامة من لحقهم اولی الفواضل لا سیما علی محمد المنعوت؛ **انجام:** فالعمدة ای المعتمد علیه هو البرهان لا غیر لان تحصیل العقائد الحقة وتزییل العقد الباطلة لیس الابه ولیکن هذا اخر الرسالة فی المنطق

خط: نسخ، کا: احمد ولد حاجی امیر خان، تا: رجب ۱۱۹۸ق؛ جلد: گالینگور سبز، ۴۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۷۲۶]

● حاشية شرح الایساغوجی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il īsāqūjī

وابسته به: شرح الایساغوجی = الفوائد الفنارية علی الرسالة؛

الأثیریة فناری، محمد بن حمزه (۷۵۱-۸۳۴)
این حاشیه از عبدالرحیم است که بر شرح فناری نگاشته است، بر مبحث جهت وحدت نه بر همه آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۳/۳

آغاز: بسمله. حمد لمنه. هو واجب الوجود و مفیض الخیر و الجود؛ **انجام:** فی کل من التصور و التصدیق فتأمل و الله اعلم بالصواب
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۰ق؛ در دفتری که دارای شش رساله است و نخستین علم قوافی است از ابن جنی و دوم شرح ابیات الضوء و سوم این رساله و چهارم حاشیه بیتکاری و پنجم شرح ربع المجیب و ششم شرح اشکال التاسیس. خط دو رساله نخستین تعلیق و نسخ است که در ۱۱۲۰ اسمعیل بن علی بن عثمان در ارز روم آنها را نوشت و این رساله به خط تعلیق و چهارمی را همین نویسنده در مدرسه فیضیه ارز روم در تاریخ ۱۱۲۲ نوشت و پنجمی را در رمضان ۱۱۱۷ باز در همانجا و ششمی را نیز در همانجا به سال ۱۱۲۲ نوشته است و این رساله هم باید در همین تاریخ‌ها نوشته شده باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا کناره آن تیماج، ۸گ (۱۵پ-۲۳پ)، ۲۵ سطر (۶×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۳۹]

● حاشیة شرح الایساغوجی للکاتی / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i-l īsāqūjī li-l-kātī
وابسته به: شرح الایساغوجی؛ کاتی، حسام الدین حسن (-۷۶۰)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴

آغاز: بسمله. قوله الواجب و هو الذی یقتضی ذاته و یمتنع علیه العدم وجوده الوجود اما خارجی و هو کون الشئ فی الاعیان؛ **انجام:** کلی ینقسم بمتساویین فهو زوج قبیح ان الاربعة زوج تمت هذه الرساله فی الشهر الشعبان والله اعلم.
حاشیه‌ای است بر شرح حسام کاتی. گویا ملخص است از حاشیه محیی الدین تالجی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۸ص (۶۰-۷۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۸۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۳/۱

آغاز: بسمله. الحمدلله الواجب وجوده الخ لما کان کل مفهوم منحصراً فی الواجب و الممتنع و الممکن و کان واجب الوجود ممتنع؛ **انجام:** من الجزء الاول ذاته و من الثانی اسمه فحاصل المعنی ان یکون الذات. تمت.
این حاشیه‌ای است از محشی ناشناخته که بر شرح حسام الدین کاتی بر ایساغوجی اثیرالدین ابهری؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۳۸۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۲

آغاز: بسمله. قال: الحمدلله الواجب. الخ. اقول: الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التفصیل. الله، اسم ذات؛ **انجام:** و ان کانت تلک المعیة وقع احدا جزائها یلزم رفع الجزء الاخری.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۰ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۹ص (۴۵-۶۳)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۳۸۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۹۷۱

آغاز: بسمله، قوله الواجب و هو الذی یقتضی ذاته وجوده و یمتنع علیه العدم قوله وجوده الوجود اما خارجی و هو کون الشیء فی الاعیان؛ **انجام:** قوله فی الذهن قیاس من الشکل الاول هکذا ان الاربعة منقسم بمتساویین و کل منقسم بمتساویین زوج فینتج ان الاربعة زوج.
در پشت ورق اول عنوان کتاب «حاشیه طارمیه بر ایساغوجی» ضبط شده و در فهرست (ج ۱ ص ۴۸)، آمده است «گویا ملخصی است از حاشیه محی الدین تالجی» به نظر نگارنده سطور هیچ یک از این دو نیست چون طارمی کاتب نسخه‌های پیشین و این نسخه است که ضابط، آن را مؤلف تصور کرده و همچنین مقابله‌ای که بین دو نسخه به عمل آمد مؤید نظر مفهرس نیست چون هیچ گونه وجه شباهتی با هم ندارند؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن اسکندر طارمی، تا: ۱ ربیع الاول ۹۶۳ق؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۵۰]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۶/۲

آغاز: الحمد لمن وحده احسن کل ... و شکره؛ **انجام:** علی الافراد و المشخصات.
گویا حاشیه‌ای است بر شرح ایساغوجی حسام الدین حسن کاتی؛ خط: نسخ، کا: سیف الدین ترکستانی، تا: ۹۶۳ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: مقوایی، ۲۸ص (۳۱-۵۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۵۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۰۴/۳

آغاز: الحمدلله الواجب وجوده الخ لما کان المفهوم فی الواجب و المتنع و الممکن؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر ما الفنا یمن الحواشی علی اشرح المنسوب الی الامام الحسام ... و اصحبه الکرام.
خط: نستعلیق، کا: قاسم بن علی دهقان ترکستانی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۶گ (۲۱پ-۴۶پ)، ۲۳ سطر (۸×۱۴) [ف: ۱۷-۲۹۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۷۴۰۹

آغاز: بسمله، قوله الحمدلله اقول الحمد فی اللغة هو الثناء باللسان علی الجمیل الاختیاری قصدا مطلقا ای سواء کان قبل احسان المحسن او بعد احسانه و فی الاصطلاح هو فعل ینبیء عن تعظیم المنعم بسبب کونه منعما؛ **انجام:** و یتوسل الی الادراک القدسیة و الاحکام النبویة و لکن هذا آخر ما اردنا فی هذه الرسالة من المقاصد و ما یتوقف علیه من المقدمات

حاشیه متوسطی است با عناوین «قوله، اقول» بر شرح حسام الدین کاتی بر «ایساغوجی» اثیر الدین ابهری؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالستار بن عبدالجواد جبائی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، ۴۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴ - ۱۵۱]

۸. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸۲/۴**

آغاز: الحمدلله الواجب وجوده آه، الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم؛ **انجام:** کانت تلک المقدمة رفع أحد جزئیهما یلزم رفع الجزء الآخر

حاشیة علی شرح الایساغوجی فی المنطق؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالوحید بن نعمت الله جیلی، تا: اواسط شعبان ۱۰۲۴ق، جلد: چرم قرمز، ۲۲گ (۱۳۵پ-۱۵۶ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [مؤید: ۱ - ۳۹۰]

۹. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۳۷/۲**

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد وآله ... افتتح کتابه بالحمد له بعد الابتداء بالبسمله لان اداء الواجب من شکر نعمائه واجب الحمد؛ **انجام:** کقولنا الانسان حیوان والحیوان جنس ینتج ان الانسان جنس او مؤلف ... قیاسا علی امور المحسوسة کما یحکم بان کل موجود متحیز لانه یدرک ان کل ماهو مشاهد محسوس فهو متحیز ... الخصماء فی الدارین امین یا معین.

حاشیه متوسطی است بر «شرح الایساغوجی» حسام الدین کاتبی ۷۶۰ق که با عناوین «قال - اقول» برگزار شده است؛ خط: نسخ، کا: احمد بن حاجی امیرخان برجاجی اوردخان، تا: ۱۱۹۹ق؛ جلد: گالینگور سبز، ۵۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ:۲-۷۲۷]

۱۰. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۸۱/۴**

آغاز: الحمدلله رب العالمین الذی نور بحکمته قلوب العارفین و فضل بقدرته العالم بین العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین؛ **انجام:** أقول: و هو الذی اذا أدرکه تصدیقیا یحقق لنا القائم قادر و زید قائم و غیرهما.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-اقول» بر شرح حسام الدین حسن کاتی بر رساله ایساغوجی اثیرالدین ابهری؛ خط: نستعلیق، کا: بریم بن بوبکر، تا: قرن ۱۲، جا: مکس؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۱۱۸پ-۱۲۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۰]

۱۱. **نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۲۲/۲**

آغاز: بسمله. حمدله، و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله و صحبه أجمعین. قال الحمدلله الواجب وجود، أقول افتتح کتابه اولاً بالحمد له بعد الابتداء بالبسملة لأن أداء الواجب من الشکر نعمائه واجب. الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل و فی هذا التعریف اشارة الی ان مورد الحمد هو اللسان وحده؛ **انجام:** قال و من الاصطلاحت اقول اعلم ان القیاس اما مرکب من مقدمات یقینیة او مرکب ... و ثالثها مقبولات و هی قضایا یؤخذ لمن یعتقد فیه اما المعجزیة کالأنبیاء أو الکرامة.

حاشیه‌ای است با عناوین «قال، اقول» بر شرح حسام الدین حسن کاتی بر متن «الایساغوجی» اثیرالدین ابهری. احتمالاً این حاشیه از محیی الدین تالشی (تالجی) باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۷۰گ (۷۳پ-۱۴۲پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم[ف:۴۹]

۱۲. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲ /۸۱۳۰-۵۵/۱۰۰**

آغاز: بسمله، «الحمد لله الواجب وجوده» الی آخره. الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التعظیم

حاشیه‌ای است بر شرح حسام الدین کاتی بر ایساغوجی اثیر الدین ابهری؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن مشهدی نجفعلی شیروانی، ساکن مغان، تا: ۱۳۳۲ق؛ ۱۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۵۰۹]

۱۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۹**

آغاز: پس از تسمیه: قال الواجب وجوده الخ اقول لما کان کل مفهوم منحصر فی الواجب و الممتنع و الممکن؛ **انجام:** هذا جواب دخل تقریره ان یقال لم اطلق

محشی شناخته نشد. کتاب تعلیقاتی است بر شرح ایساغوجی حسام الدین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نائینی؛ ۲۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۳۷۶]

۱۴. **تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۱۰۰/۱**

آغاز: المجید فانه ورد بلفظ لتمحید و اقتدأ بحدیث خیر الانام قال کل امر ذی بال؛ **انجام:** علماً للکلیات الخمس فعلی هذا ظهر المناسبة بین المنقول و المنقول الیه و ترجیح القولین فی هذا المقام مما لایخفی علی المصنف.

حاشیه شرح حسام الدین حسن کاتی بر رساله ایساغوجی اثیرالدین ابهری (۶۶۰ق) است با عناوین «قوله - قوله». فقط مقدمه و چند جمله ابتدای کتاب در این حاشیه آمده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱ر-۸ر)، ۱۱-۱۵سطر [ف: ۱۲۴]

● حاشیة شرح البردعی للعوامل المائة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il barda'ī li-l-'awāmil-il mi'a

حامد بن عمر

hāmed ebn-e 'omar

وابسته به: شرح العوامل المائة؛ بردعی، سعد الدین (-۱۰)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» از حامد بن عمر که به خواهش برخی از دوستانش بر شرح سعدالدین سعدالله بردعی بر «عوامل المأة» عبدالقاهر جرجانی نگاشته است.

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی فضل الانسان بمعرفه الی النحوی و البیان و الصلوه و السلام علی رسوله محمد المختار من بنی عدنان و بعد فهذه حواش علی شرح سعد الله الصغری ... قوله باستعانة اسمه اعلم ان الشارح قد جعل الباء للاستعانة نظرا الی ان ...

انجام: قوله فی موضع زید ضارب قید المثالین قوله لان الخبر یکون علة المثالین، تامل. تمت الکتاب المسمی بملا حامد بعون

الملك الكريم ...

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ بدخط، کا: عبد الله بن حسن بن عبد الله مشهور به خانی، بی تا؛ مصحح، محشی با امضای «ملا احمد، منه»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۴۲پ-۵۸پ)، ۱۷ - ۱۸ سطر (۱۴×۸ و ۱×۱۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۷سم [ف: ۱۹ - ۲۵]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۴۹/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا با روکش کاغذ سفید، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف:۲-۳۰۷]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۹/۱-۵۶/۵۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰گ (۲- ۱۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۶۸۵]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته، ۱۰گ (۶۹ر-۷۸پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۲۶۵]

● **حاشية شرح البهجة المرضية** / نحو / عربی
ḥāšīyat-u š.-il bahjat-il marḍīyya
وابسته به: البهجة المرضية فی شرح الالفية؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۰۲/۳
آغاز: قوله: احمدك اللهم افتتح بعد التيمن بالتسمية بالحمد لان الحرى الحقيق بالتقديم هو الثناء على الحق الواجب التعظيم و ان ما يوجب الزلفى لديه هو التوجه الى جنابه بالثناء؛ **انجام:** اللهم الا ان يقال تقدير كلام المصنف هكذا لزم ظرفية او ظرفية و شبهها فنحو عند قد يكون ظرفا و قد يكون مجرورا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۹گ (۱۳پ-۱۰۱ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰ - ۲۱۲]

← حاشية شرح تجريد ⟵ حاشية القديمة على شرح التجريد
←حاشية شرح تجريد ⟵ حاشية الأجد على شرح تجريد الاعتقاد
← حاشية شرح التجريد ⟵ حظيرة الانس من اركان رياض القدس

● **حاشية شرح تجريد العقايد** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-i tajrīd-il a‘qāyid
دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری
davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

وابسته به: شرح تجريد الاعتقاد = شرح تجريد العقايد = شرح جديد تجريد = شرح تجريد الكلام = شرح التجريد؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)
معلوم نیست کدامیک از حواشی اوست.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۱۸
آغاز: بسمله، و به نستعين قوله فى الخامسه قبل يرد به؛ **انجام:** حيدر على غفرالله و لو الديه فى غره رجب المرجب
خط: نستعلیق شکسته، کا: محسن بن حیدر، تا: ۱۰۵۲ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۲۰سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [رایانه]

● **حاشية شرح التجريد** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-it tajrīd
اشرفی جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب، -۹۵۹؟قمری
ašrafī jorjānī, ‘abd-ol-hayy ebn-e ‘abd-ol-vahhāb (- 1552)
وابسته به: شرح تجريد الاعتقاد = شرح تجريد العقايد = شرح جديد تجريد = شرح تجريد الكلام = شرح التجريد؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۶۰/۱
آغاز: قوله فى الحاشية قيل لم يرد معينا نقول مراده بالزيادة فى الجملة؛ **انجام:** كما علم من كلام الشارح مما ذكره فى الموصعين. هذا آخر ما وجدنا من هذه الحاشية للفاضل ... عبدالحى بن عبدالوهاب الحسينى.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۹ سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۲۷۰]

● **حاشية شرح التجريد** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-it tajrīd
شوشتری، نورالله بن شرف الدین، ۹۵۶ - ۱۰۱۹ قمری
šūštarī, nūr-ol-lāh ebn-e šaraf-od-dīn (1550 - 1611)
وابسته به: شرح تجريد الاعتقاد = شرح تجريد العقايد = شرح جديد تجريد = شرح تجريد الكلام = شرح التجريد؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۱۱
آغاز: بسمله، قوله و هى رياسة عامة فى امر الدين و الدنيا خلافة عن النبى ثم قال و هذا القيد خرجت النبوة؛ **انجام:** فلانه لا معنى للاجتهاد و مع وجود الامام كمالا نحيفى
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: کتابخانه ناصریه لکهنو قسم دوم کتب وقف علامه حامد حسین صاحب ره ...؛ اهدایی: رهبری

۱۳۸۱؛ واقف: حامد حسین صاحب؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب، ۲۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۱۲

آغاز: بسمله، ربنا آتنا فی الدنیا ... قال الش اما العقلی فهوان حکم مثلین واحد فیل هذا الدلیل منقوض بشریک؛ **انجام:** و هوانه یجوز ذلک بغیر او ... الامام علیه السلام

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب [رایانه]

● **حاشیة شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، - ۱۰۵۴ قمری

'alavī 'āmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-'ābedīn (- 1645)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۵۰

آغاز: بنفسه بالفعل مقسم له؛ **انجام:** لکن التالی باطل لشهاده الارصاد فکذا مقدمه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۸۶گ، ۱۶ سطر [ف: ۱۶ - ۲۶۲]

● **حاشیة شرح التجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd

شیرازی، محمد هادی بن معین الدین، ق۱۱ قمری

šīrāzī, mohammad hādī ebn-e mo'īn-od-dīn (- 17c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۷/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۹۳۱]

● **حاشیة شرح التجرید = شرح سمرقندی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd = š.-e samarqandī

سمرقندی، محمد سعید

samarqandī, mohammad sa'īd

این حاشیه که ظاهراً مسوده نویسنده و در موارد متعدد افتادگی دارد و با قلم‌خوردگی نیز همراه است، حاوی شرحی است بر مطالب شرح تجرید یعنی مطالب مشکل متن می‌آید و ضمن بحث از آن توضیحاتی در آن داده می‌شود مطالعه کتاب نشان می‌دهد که نویسنده اطلاع بر مباحث فلسفی و بخصوص کلامی بسیار دارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷/۲

آغاز: قال المصنف: الکتاب الاول فی الممکنات اعلم انه یقصد؛ **انجام:** الی حقیقته فمدفوع بان اللازم یجوز لا یثبت علی حقیقه.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۴۹ص (۱۵۸-۲۰۶)، ۲۲ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۷ - ۶۵]

● **حاشیة شرح تجرید الاعتقاد = رساله فخریه** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i tajrīd-il i'tiqād = r.-ye faxrīya

مازندرانی، ابراهیم بن اسماعیل

māzandarānī, ebrāhīm ebn-e esmā'īl

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۵۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس رحمان خانلو [رایانه]

● **حاشیة شرح تجرید الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ḥāšīyat-u š.-i tajrīd-il i'tiqād

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۵۱

آغاز: الجسم من الجوهر الفردة؛ **انجام:** اتحاد الذات فی اکثرها کترکب

محشی و شارح نامعلوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: بنیاد شهید، ۱۳۷۸؛ کاغذ: نباتی، جلد: گالینگور، ۱۶۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۴

آغاز: ... و قدرته تتعلق بحمع المقدورات ... لما کانت عله المحوجه الی العله هی الامکانیه؛ **انجام:** فقول المنصف لامکانها الی آخره اشاره الی دلیل المذکورات التی ذکرنا فتامل ...

حواشی بر یکی از شروح تجرید العقائد خواجه نصیرالدین طوسی است که به صورت مزجی تحریر شده است. مؤلف از معاصرین محقق نائینی صاحب شجره الالهیه است و از وی نام برده و به نقد و بررسی نظرات فلسفی وی می پردازد. همچنین در یکی از برگه از یکی از آثار فارسی خود به عنوان «التحفه الاذعانیه» (کذا) نام برده و بدان استناد جسته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛

افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۰۵]

● حاشیة شرح تجرید العقاید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i tajrīd-il a'qāyid

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حواشی است استدلالی و مفید بر شرح قوشچی بر تجرید العقاید خواجه نصیرالدین طوسی از اول مقصد سوم در اثبات ذات و صفات و افعال الهی تا مساله چهارم از فصل سوم از مقصد سوم را دارد- وفقی الغرض یستلزم العبث ...

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۶۷

آغاز: و کون تاخره عنه تخلفا فح بخلاف الآن و عدم الزمان ... قوله هذا الترديد بناء على الخلاف فی ان الترک اما فعل آه. فیه نظر؛ **انجام:** و ثانیا ان العقل لا یفرق بین توقف صفة الکمال علی الصفة المستندة الیه تعالی التی لیست عین الذات و ان لم یکن غیره و بین توقفها علی

نسخه قابل اعتنایی است؛ خط: نستعلیق شیرین، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مقابله شده، محشی به حواشی «ع.ق مد ظله السامی، منه رحمه لله تعالی، منه طاب ثراه، منه ره»؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷۶گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳۰]

● حاشیة شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

غیر همانند:

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۶

خط: نستعلیق، کا: احمد بن یعقوب بن مقرون بن اسحاق بن کاجی، تا: پنج‌شنبه رمضان ۸۰۸ق، جا: تبریز مدرسه شحنه؛ کاغذ: بغدادی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۵۶/۱

آغاز: لانه احدی الذات متساوی بالنسبه الی جمیع المادیات فلا تصور منه اختلاف فیها؛ **انجام:** و کذا المتاثر به اذا کانت صفه موجوده فی المتاثر احتاجت الی ان یتاثر المتاثر بقبول تلک الصفه فیکون هناک متاثریه اخری و هکذا یلزم السلسل

محشی و شارح ناشناخته. حاشیه‌ای است متوسط با عناوین «قوله قوله» که در آن بحث جواهر و اعراض کتاب تجرید مورد بحث و بررسی قرار گرفته است؛ خط: نستعلیق، کا: یوسف علی بن حسن بیضاوی، تا: ۸۱۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مغنی اللبیب، شرح مفصل، حاشیه ملا عبدالله، حسن چلبی، خود مؤلف، یادداشت: «تمت المقابله مع النسخه الشریفه المنیعه بخط ید الحضره المخدومیه الشریفه سنه خمسه عشر و ثمانمائه. عمر بن حاجی الحیدری»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۸۲گ (۱-۸۲)، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۳سم[ف:۱۵-۶۲]

۳. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۸۹۶ق [میراث اسلامی: ۵ - ۵۹۷]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۱۴

آغاز: الممکنات و لا منشأ لا متناع طریان العدم علیها بالکلیة ... قوله علی معنی انه یصح منه فعل العالم و ترکه اقول ای بمعنی ان لیس شییء منها لازم بذاته؛ **انجام:** قوله و ذهب الشیخ ابوالحسن الخ وافقه المصنف فی ان السمع نفس العلم بالمسموع و البصر نفس العلم بالبصر ... فانه یرجع.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۳۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۶۸]

۵. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۰۰/۱

آغاز: من الاستعارة بالکنایة و التخیل و الترشیح قوله جمود القریحة بالجیم و خمود الفطانة بالخاء المعجمة و القریحة اول ماء یستنبط من البئر؛ **انجام:** فهذا ما حصل لنا من شرح هذا الکتاب و نحن نسأل الله تعالی ان یجعله ذخراً لنا یوم المعاد و ان یوفقنا للرشاد بمنه و کرمه و عظم شأنه.

خط: نستعلیق، کا: شکرالله بن امیرکی شریف شیرازی، تا: سه‌شنبه ۲۲ جمادی الاول ۹۸۲ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۴۲گ (۱ر-۱۴۲پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۸۱]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۸/۱

آغاز: ذو عدم الذی هو فی قوة قولنا الوجود معدوم ماورد علیه الاستاد و قال ما ذکره اتصاف الشی اشتقاقاً بما یتصف مواطاة ... (فصل:) قوله و الخصم لا یدعی استحالة مثل ذلک لا یخفی ان الاتصاف بالنقیض بمعنی الرفع ... قوله ... ویمکن ان یقال قیام العرض هذا السؤال مبنی علی اعتبار المفهوم ... قوله و اما تجویزهم کون الحال مقوما لا یخفی انه کما ان انعدام الکل ... قوله ما ذکره فی الوجود اظهر منه فی العدم هذا جواب عن ایراد الشارح بان ما ذکره السید؛ **انجام:** هذاما، فی تحقیق المرام علی التفصیل علی سبیل التعجیل و النکلان علی التوفیق فالله اعلم بحقیق الحال.

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد رفیع بن محمد شفیع، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری سبز، ۱۳۴ گ (۱-۱۳۴)، ۲۵ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۶سم [ف: ۱ - ۳۵۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱

گویا محشی نخستین سید شریف باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ با حواشی «منه رحمه الله»؛ تملک: علی اصغر بن سنجر قاجار تویسرکانی در محرم ۱۳۲۵؛ کاغذ: سفید، جلد:

مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳۹گ، ۲۲سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [سنا: ف: ۱ - ۸۴]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۹

چون دو نوع خط نستعلیق و نسخ در نسخه هست گویا دو حاشیه باشد و هر دو باید بشرح جدید تجرید مربوط باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «م ح ی روح الله مرقده، س م س، سم، سلطان، منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۰۲گ، ۱۸ و ۱۹ سطر (۵×۱۲/۵ و ۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۵۲۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶/۱ خوئی

آغاز: قال المصنف غرر فراید الاعتقاد الخ علی هذا یکون قوله مما قادنی الدلیل الیه و قوی اعتمادی علیه اما علی سبیل اللف و النشر المرتب؛ **انجام:** قوله و الثانی ان یقال علم اجمالا الخ لایذهب علیک ان المراد بقولهم تصور الوجود ... و هو اعرف عندنا من جمیع التصورات لکن.

حاشیه‌ای است بر شرح قدیم تجرید و برخی حواشی آن؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۹ص (۱-۲۹) [ف: ۷ - ۹۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۶۲

آغاز: لما امکن استمراره بالمعنی الثانی ایضا اذ لا معنی لاستمرار الاحداث؛ **انجام:** و لا یخفی علیک ان هذا و ان کان صحیحا فی نفسه لکنه لا یندفع ...

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم[ف:۳۲-۲۹۰]

۱۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۵۱/۴-۵۸۲۸

در صفات باری است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۶گ، ۱۱ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۷]

۱۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۳۰/۳

آغاز: بسم الله ... ای لا بذلک الحال اراد ش ان التقوم بنفسه

بی‌کا، تا: قرن ۱۱، قطع: رقعی [ف: ۳۱۲]

● حاشیة شرح التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۴۳

آغاز: بسمله. هو الحکیم المفیض للخیرات و مبدع الکمالات و مرسل الانبیاء الی الخلایق و معلم الاولیاء بالحقایق. بنوره ظهور الاشیاء و بوجود بقاء الاعیان سبحانک ما اعظم شانک حمدک بذاتک و صلواتک لسید انبیائک و اعز اولیائک. قال المص قدس سره العزیز: اما بعد، انما غیر الاسلوب و خالف جمهور المصنفین حیث کان دابهم ان یفتحوا بذکر الحمد و الصلاة فذکروا کلمة اما بعد ثم لشرعوا فی عذر التصنیف؛ **انجام:** و ما قیل من ان المادة العقلیة ماخوذة ... المراد من الاخذ ههنا الانتزاع ... و المادة الخارجیة هی المأخوذة بشرط لا و یکون طرف وجوده الخارج و الجنس هو اللا بشرط.

حاشیه‌ای با عناوین «قال المص قدس سره» و «قال الش» بر شرح تجرید الکلام خواجه نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (-۶۷۲ق) است. مؤلف در توضیح عبارت متن لفظ «المص قدس سره» و در بیان گفته شارح لفظ «الش» به کار برده. کتابی استدلالی است که به اقوال علما اشاره می‌کند و رد و ایراد نیز دارد و بیشترین توجه محشی به توضیح و بیان گفته شارح اعم از رد یا تأیید است، در آن یاد شده از «السید المدقق غیاث الحکماء، السید المدقق الشیرازی، علی ما افاده مد ظله ناقلا عن شاه فتح الله من ان الامر العام هو الشامل الذی شموله، قال السید المحدث فی المجلس، نقل عن الفاضل خواجه جمال الدین محمود، الفاضل التحریر الشیرازی، افاد سلمه الله، المحق الدوانی، بعض تلامذة الفاضل جمال الدین محمود»؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۸۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۵۶]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۶۰/۲

در آن از شرح علامه حلی بنام «شرح ابن المطهر الحلی» یاد شده است، تا اندازه ای مفصل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۹ سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد- ف: - ۲۷۰]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۶۰/۳

آغاز: او ممکنا لا یقتضی کونها فی الواقع؛ **انجام:** و تفصیل الکلام موکول الی حواشی شرح التجرید .

در آن از شرح اشارات طوسی یاد شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط؛ محشی با نشان «منه» و جلال استرآبادی؛ ۱۹ سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۲۷۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۴۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام [د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۴۹

بخشی از حاشیه‌ای است بر شرح تجرید خواجه نصیر طوسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی صورتی با عطف پارچه‌ای مشکی، ۳۹گ (با دو برگ سفید وسط)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [نشریه: ۱۳ - ۱۳۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۸۶/۱

آغاز: قول الشارح ای الشاملة للمجرد و المادی و مقابلاتها، اقول یحتمل أن یکون مقابلاتها معطوفاً علی قوله الشاملة

در این حاشیه مطالب تجرید بعنوان «قوله» و مطالب شرح با عنوان «قال الشارح» آمده و ایرادی بر مصنف یا شارح دارد و معلوم نشد

که این حاشیه از کیست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ (۱پ-۷۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۶ - ۹۳]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۸۹

آغاز: الشی بما صدق علیه نقیضه ... قوله و لا شک ان اتصاف امر بما هو جزئی لمفهوم یقتضی اتصاف ذلک الامر ... اقول قد صرح الشیخ فی منطق الشفاء بمثل ما حققه الشارح؛ **انجام:** و هذا مما لا تامل به بل امکن رد الافلاک ... علی ما بینه الجمهور من غیر نقض فی عدد الافلاک الی ثلثه بان یتعلق نفس مجموع الافلاک یحرکها الحرکه الشوقیه و الاخر بمجموع.

در پشت کتاب با قلم مغایر نوشته شده: «حاشیه بر حاشیه شفا»، ولی با تورق اجمالی از «الفصل الثانی فی المهیه - فی ان المعدوم لا یعاد - فی العلة و المعلول ...» عناوین شبیه شرح تجرید است و در میان آمده: «سید قدس سره بر شرح قدیم ...» روی این قرائن حدس زده می‌شود حاشیه بر شرح تجرید باشد، حاشیه‌ای است تحت عنوان «قوله» و موجودی نسخه از مباحث وجود تا مبحث علت و معلول است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲ - ۸۹۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۲۰/۵

آغاز: الموضوع هو المحل الذی لایتقوم بالنسی اصلا لابالحال و لابالمحل و قال بعض آخر الموضوع المذکور هو ان لایتقوم بالحال الذی حل فیه؛ **انجام:** و حینئذ یفسران بکیفیتین تابعتین للاستواء و اللا استواء فان اردت المعنی الثانی لکونهما ملموسین.

حاشیه‌ای است بر یکی از شروح تجرید با عناوین «قوله، قوله» که چون از آغاز و انجام افتاده معلوم نشد که چیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با عنوان «جم ل سلمه الله»؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۷۵ر-۱۰۳پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۲۸۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۵۶

انجام: فیلزم ان لا یقدر العقل علی تعقلها هذا خلف هذا [ما] تیسر فی الابحاث المتعلقه بمباحث الامور العامة و الحمد الله مفیض الخیر و اسال الله التوفیق باتمام ما فی الکتاب و الصلاة علی من اوتی الحکمة و فصل الخطاب.

متن در آن از شارح الملخص دانسته شده است؛ خط: نستعلیق، کا: شمس بن حاجی محمد شریف دامغانی، تا: جمعه آخر رمضان ۱۰۶۳ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۸گ، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۴۴۰]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۵

آغاز: فالمراد کل واحد من الال اکرم من غیر الال و اعترض علیه صدر المحققین بان المتباد من قولک؛ **انجام:** کما هو قاعدة الحمل المتعارف الذی معناه کون الموضوع معروضا لمفهوم و دون افراده بل المراد صدقها علیه صدقا ذاتیا و اتحادها معه فالمعنی ان مفهوم عدم انقسام هو مفهوم الوحدة الشخصیة و طبیعته و لایقدح من ذلک کون هذا المفهوم کثیرا من حیث الافراد فان مفهوم عدم الانقسام اذا عرف نفسه فهو مفهوم الوحدة الشخصیة و طبیعته لاقسمه لان اتحاد الشییء مع نفسه ضروری و ان لهذا المفهوم افراد کثیرة. تمت

محشی از سید المحققین و ملاجلال و دیگران یاد می‌کند؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن عبدالرزاق گیلانی، تا: جمادی الاول ۱۰۷۷ق، جا: اصفهان مدرسه جده بزرگ؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ تملک: مسیح الطالقانی الکرودی؛ مهر: محمد مهدی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷۹گ، ۲۴-۲۷ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵۱۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۰۳

آغاز: اللهم یا من نور قلوبنا بلوامه شرح تجرید عن الهیه و لواحقها و نصلی علی نبیک المنتظم؛ **انجام:** تمت بمدرسه جده باصفهان صانها الله عن طوارق لحدثان ۳ شهر رجب المرجب ۱۰۹۵ من الهجره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ رجب ۱۰۹۶ق، جا: اصفهان مدرسه جده؛ واقف: مکتبة الامام امیر المومنین، ۱۳۶۵؛ کاغذ: کشمیر، جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۲سطر (۷×۱۵) [الفبائی ف: - ۶۳۷]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۴

آغاز: و قالوا ان العالم تحتاج الی الصانع فی ان یخرجه من العدم؛ **انجام:** فان العله بالقیاس الی ذلک الشیء المقترن المعلول یسمی عله عرضیه.

حاشیه‌ای است بر امور عامه شرح تجرید نویسنده در قسمت «قوله» ابتداء کلام شارح تجرید را می‌آورد و سپس بشرح آن می‌پردازد.امور عامه شرح تجرید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۹۵گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۳۴سم [ف: ۷ - ۳۱۴]

۱۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۴۲

آغاز: قوله اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه اما هنا للاستیناف ای هو واقع فی ابتداء الکلام من غیر أن یکون ههنا مجمل هو تفصیل له؛ **انجام:** و فی عبارة الشرح متعلقا بالابعاد کما ینطبق به قوله و تقیید الابعاد بکونها علی الوجه المذکور اه و یفسر بوجه آخر کما ذکرنا ایضا فاندفع التدافع.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ ۲۹۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۳۹۲]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۵۱

در آن از دوانی یاد شده است و از علامه و سید المحققین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «شاه تقی الدین محمد»؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۰۸گ، ۲۱سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۷ - ۴۹۵]

۱۵. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: بسم الله ... بان المالک خیر ما توشح به معاقه الکلام؛ **انجام:** لم یقبح منه شیء من التصرفات فی ملکه.

ظاهرا حاشیه آخوند است، و پیرامون آن حواشی دیگری به چشم می‌خورد و در انتهای برخی از حواشی اسم استاد آقا شاه ابواسحاق به چشم می‌خورد؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: کل علی بن محمد ربیع، تا: پنج شنبه ذیقعده ۱۱۱۶ق؛ مهر: «عبده الحسنی سید محمد» که مربوط به مرحوم سید محمد بن سید مرتضی - پدر مرحوم مدرس- است؛ جلد: تیماج زرد، ۱۷۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [میراث اسلامی: ۸ - ۴۳۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۳

آغاز: المطلق الذی للذات لایکون معلوماً فبقی ان یکون واجب الوجود بالذات متحققاً من حیث هو؛ **انجام:** غیر مسبوق بالعلم المغایر لذات الواجب بخلاف المذهب الاول فان جمیع الموجودات ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ عبارت «سنة ۱۲۲۵» در چند جا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۴۱ - ۵۶]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۵ ط

حاشیه بر شرح تجرید قوشچی بر تجرید خواجه طوسی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین خان مروی (واقف مدرسه مروی)، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: - ۲۸۲]

۱۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹۴/۲

آغاز: بسمله و الجوهریة و العرضیه ... المعقولات آه اعلم انه اراد بهما مفهومی الجوهر و العرض و هذا ای اطلاق مثل هذه العبارة و ارادة المفهوم متداول فیما بینهم ...

(احتمالاً) شاه قوام الدین حمزه بن تقی الدین محمد نسابه شیرازی، قرن ۱۱، روی نسخه به خط قدیمی نام حمزه نوشته شده و با توجه به اینکه شاه قوام الدین حمزه حاشیه‌ای بر حاشیه قدیم دوانی بر شرح قوشچی دارد حدس زده می‌شود این حمزه همان شخص باشد، نسخه‌ای از آن حاشیه در کتابخانه مسجد اعظم به شماره ۲۶۹۵ نگهداری می‌شود. نسخه حاضر مبحث جواهر و اعراض را در بردارد؛ بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق، جا: مراغه؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۰۴]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۹۰

آغاز: المصنف ان المقصد الثالث فی اثبات الصانع انما عنونه به دون اثبات الواجب کما هو الشایع لان البرهان انمایقام علی وجوده تعالی؛ **انجام:** ویرد علی الدفع ایضاً ما اوردناه علی ذلک الجواب من عدم کفایة القدر فی اخراج التکلیف عن کونه تکلیفا بما لا یطاق فبعد التأمل فی المقام والاحاطه باطراف الکلام یظهر ان ... للمعتزلة.

حاشیه متوسطی است بر مقصد سوم (الهیات) شرح تجرید العقاید علامه حلی (۷۲۶ ق)؛ خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن محمد شفیع حسینی، تا: ربیع الثانی۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۷]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۸-۲/۱۱۸

آغاز: بسمله. قوله ولم تحیو بما یدانیها أقول ای یقرب منها. قوله لاواید الفوارید جمع ... هو الثقل ای الفوائد الثقیلة التی؛ **انجام:** قوله الوجود والعدم لافی مهیة ... قول فلا تکون مجعولة بالجعل البسیط وهذا هو الحق الذی لامحیص عنه وقد سبق من المصنف (ره) خلاف ذلک فلا تغفل.

حاشیه‌ای است بر شرح «تجرید العقاید» خواجه نصیر طوسی، با عناوین «قوله-اقول»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه رجب ۱۲۵۹ق؛ مصحح؛ تملک: شریف العلما با مهر «علی نقی بن علی ۱۲۸۲» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۸۷]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۲

ناشناخته؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۷۲ق، به هنگام بروز بیماری وبا در بارفروش «بابل» نگاشته و بخش دیگر را در روستای مرزقان کتابت کرده؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۸ش۴ - ۶۴]

۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۱۳

آغاز: وعن الثانی بان المراد بالافعال والاعمال الاثار کما مر ولاشک ان الاشخاص اثار وقوله والاعمال ایماء الی دخول العمل فی الحکمة العملیة لانه داخل فی الموضوع والموضوع من اجزاء؛ **انجام:** کذا الحجر الموضوع فی الماء الجاری متحرکا والمحمول فی الصندوق والمحفوف بالکرباس المنتقلین من بلا الی آخر وکذا الجواب الواقع فی الماء الجاری اذا تحرک.

حاشیه‌ای است بر یکی از شرح‌های تجرید با عناوین «قوله - قوله» آورده است. از کتاب اشارات و شفای بوعلی سینا، حاشیه شرح تجرید صدرالمحققین (صدریه)، شرح المقاصد تفتازانی، شوارق الالهام فیاض لاهیجی و بعضاً با عبارت «فی بعض الشروح» و «اجاب بعض الشراح» آورده و در برگ ۱۸پ تصریح کرده که از شاگردان فیاض لاهیجی است «ما افاد الاستاد روح الله تعالی فی رسالة الشوارق»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سبز، ۱۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۷]

۲۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۸۵/۱

آغاز: من قدم مباحث الاعراض کالام الرازی فی مباحث المشرقیة به حاشیه دوانی و سید صدر نظر دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۳۰گ (۱-۱۳۰)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۳]

۲۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۵۴

آغاز: هو ان لایکون متقوما بالغیر اصلا و تخصص الغیر بالحال ... قوله ای الاختصاص الناعت قیل هیهنا شک و هو انه ان ارید بالاختصاص الناعت ما یصحح حمل النعت علی المنعوت ... قوله الممکن اما یکون موجودا فی الموضوع و هو العرض قال بعض الفضلاء النفس محل مستغن عما حل فیه من الصور الجوهر به؛

انجام: قوله انما هو المیل الی جهة جذب الجاذب فیه بحیث اذا المیل هو المعاوقة المحسوسة و قد اعترف بانتفاء الماوقة فی الحلقة ... و ح لا یحدث طبیعة الحلقه با التسخیر میلا و حرکته فیها فتامل کاعتماد الثقیل فی جهة السفل اه فیه بحث لان اعتماد الثقیل فی جهة السفل اذا کان لازما.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۲]

۲۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۷

آغاز: لایخفی بعد ما تقرر من ان وجود الواجب عینه عدم تمشی هذا الجواب قال قدس سره فی الحاشیة بل عدم تمشی الدلیل ایضا انتهی؛ **انجام:** اذ المراد بالجوهر مهیته اذا وجدت الخ و اعلم ان اعتبار لو وجدت فی تعریف العرض خلاف المشهور سیجیء تحقیقه ان شاءالله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۱گ (۱۸۵پ-۲۲۵ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ - ۴۰۹]

۲۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۳۰/۲

آغاز: لا یخفی بعد ما تقرر من ان وجود الواجب عینه عدم تمشی هذا الجواب

امور عامه؛ بی‌کا، بی‌تا، قطع: رقعی [ف: ۳۱۲]

۲۷. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲/۲

با دیباچه‌ای در پایان که در آن آمده که به نام شاه عباس دوم ساخته شده است؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵ - ۳۰۳]

۲۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۴

آغاز: ینکرونه و ظ ان هئولاء من اهل العقل و التمیزر فلیسوا اهلها و لا مجنونا اقول سیجیء ان نزاعهم لیس الافی معنی تفسیر الالفاظ؛ **انجام:** آخر معدوم بمجرد وجودهما فی العقل فیلزم ان تعدوا العقل علی تعقلهما به هف، هذا آخر ما تیسر فی الابحاث المتعلقة بمباحث الامور العامه و الحمد لله مفیض الخیر و الکرامه ... و نسئل الله تعالی ان یوفقنی لاتمام ما فی الکتاب و الصلوة ...

امور عامه؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رشت و همدان: ف: - ۱۶۱۰]

۲۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۵۳/۲

بی‌کا، بی‌تا، قطع: خشتی [ف: ۳۰۶]

۳۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۱/۱

آغاز: بسم الله ... و به ثقتی ... فیکون هذا النمط فی الوجود المطلق و الوجودات الخاصة التی هی علله؛ **انجام:** فی امتداد المسافة موقوف تحققها علی مرور الزمان و الحق ان الوصول لما کان حدوثه بانقطاع الحرکة کان.

امور عامه؛ بی‌کا، بی‌تا، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۹۸]

۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۴۰

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳ - ۳۷۹]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۲/۳

آغاز: المحشی ای لابد لک الحال الخ اقول الباعث علی هذا التفسیر کما صرح به؛ **انجام:** و قد احد اسباب ... المتصل المتناهیة تمت تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۶ص (۱۱۲ - ۲۷۷)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۲ - ۱۹۶]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۱۱/۲

در آغاز نسخه این نام بکتاب داده شده و شناخته نشد از کیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی کبود و نخودی و سپاهانی، جلد: پارچه گرد عطف تیماج مشکی، ۱۹۴گ (۷۰پ-۲۶۳پ)، ۱۹سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۴ - ۳۸۴۷]

● حاشیة شرح التجرید الجدید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

محمد بن الحاج حسن، - ۹۱۱ قمری

mohammad ebn-el hāj hasan (- 1506)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

چون آغاز و انجام کتاب افتاده مؤلف ناشناخته مانده است. ولی می‌توان احتمال داد که حاشیه مولی محمد بن الحاج حسن (- ۹۱۱ ق) بر حواشی ملا جلال الدوانی و میر صدرالدین دشتکی باشد که بین آن دو به محاکمه پرداخته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۳

آغاز: فللایماء هذاالمعنی لم یذکر المصنف الموصوف مع الصفه ولم یورده منفردا ایضاً بل اکتفی بالصفة فقط؛ **انجام:** والثانی علی الحملین معا لکن الاول ان یحمل کلام المستدل علی مجرد ما ذکر لبعدا لغفله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ واقف: میرزا سیدعلی خان، ۱۲۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن دارچینی، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱ - ۷۹]

● حاشیة شرح التجرید الجدید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

الهی اردبیلی، حسین بن عبدالحق، ۸۷۰ - ۹۵۰ ؟ قمری

elāhī ardabīlī, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-haqq (1466 - 1544)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حاشیه‌ای است بر شرح تجرید قوشچی تا مبحث علت و معلول (از امور عامه) و به نوشته حاجی خلیفه و کنتوری، الهی نخستین کسی است که بر شرح تجرید حاشیه نوشته است. در آغاز دیباچه این کتاب می‌گوید: «در این کتاب افکار خود و خلاصه افکار و تحقیقات متأخران بخصوص تحقیقات استاد الاقاصی و الادانی

جلال دوانی را گرد آورده و اشکالاتی که بر دوانی داشته‌ام با اشاره یاد کرده‌ام». (عبدالحسین حائری)
آغاز: احسن کلام نزل من سماء التوحید علی جنان ارباب التجرید حمد الواجب ... فیقول الفقیر الی عفو ربه العلی حسین بن عبدالحق الهی اردبیلی ... (قوله) الذین هم موصوفون بزیادة الکرم علی من عداهم من محبوبیه. هذا الوصف اما للتخصیص فیکون المراد بالآل و الاصحاب البعض اعنی امیرالمؤمنین (ع) و فاطمه و اولادهما ...
انجام: و لاشک ان احدا لایقول ببطلان صدق المشتق ... ولا یمکن القول بدخول
[کشف الظنون: تجرید؛ ذریعه ۱۱۴/۶؛ کشف الحجب ص ۱۷۸؛ دنا ۲۳۹/۴ (۶ نسخه)]

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۹/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوحه مذهب؛ اندازه: ۱۲×۲۰سم [رشت و همدان: ف: – ۱۵۹۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۲
آغاز: برابر؛ **انجام**: و اما الاجزاء المفروضة الغیر المتمایزة بالعوارض فهی غیر موجودة لعدم التناهی و جریان برهان التطبیق فیها مع کفایة الترتیب الوضعی فی ذلک الخامس ... انه ان اراد بالوجود المستقل فی قوله ... الحکم بالتحیز یقتضی الوجود المستقل ... الوجود المخصوص بالمتحیز فیرد علیه المنع ... و ان اراد به المستقل بالمفهومیه فیتوجه ان لا فرق بین العرض المستقل و بین الذی یکون آلة للملاحظه و ان اراد به الوجود الجوهری فمع ان اللفظ لا یدل علیه.
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه» و یا «منه مد ظله»، یکی از مطالعه‌کنندگان این نسخه را حاشیه ملا قاسم اصفهانی بر شرح تجرید پنداشته و یادداشت کرده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۲۰۰ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵ – ۱۴۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۳
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، گویا در عصر مؤلف؛ مصحح، مقابله شده، محشی با نشان «منه» یا «منه مد ظله» و نیز حاشیه‌هایی به نقل از حاشیه ملا جلال دوانی و شرح اشارات آقا حسین و نیز حاشیه‌هایی بدون نشان، روی یک برگ اضافی آخر نسخه نیز چند فقره از حاشیه آقا حسین در شرح اشارات نقل گردیده. این نسخه نیز ناقص است اما گویا بیش از یک برگ از آخر آن نیفتاده. پایان: «و امتناع حمل الجز و المغایر فی الوجود الخارجی علی کله ظاهر فان الموجودات الخارجیه المتغایره اذا اجتمت لم یمکن ان یقال ان هذا المجموع بواحدها و لا بالعکس بل لابد فی صحة الحمل من الاتحاد فی الوجود الخارجی مع التغایر فی المفهوم ثم بما ذکرنا فی تحقیق معنی الماده العقلیه و الجنس، یظهر سایر»؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده ابراهیم» با تاریخ ۱۰۷۰؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۷۹ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵ – ۱۴۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰
آغاز: بسمله. قال الشارح فی الحاشیه اعنی من اتصف من محبوبیه بزیاده الکرم فی الجمله؛ **انجام:** برابر
فاقد دیباچه و خطبه می‌باشد و از آغاز مطلب شروع شده است تا مبحث علت و معلول؛ خط: نستعلیق، کا: علی رضا بن معین الدین محمد شیرازی، تا: جمادی الاول ۱۰۱۴ق،جا: حیدر آباد (دارالسلطنه)؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد، ۶۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱ – ۹۲]

۵. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۱۹۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق و نسخ، کا: عبد السلام، بی‌تا، جا: لاهور؛ مجدول مذهب؛ تملک: امیر سید حسین؛ از موقوفات شهید؛ جلد: تیماج سرخ مذهب، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱۰۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** مثل الجسمیة التی بمعنی المادة علی ما فصلناه یدل علی ما ذکرنا، قوله بل وجود تلک الجسمیة
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: آقا جمال الدین محمد بن حسین خونساری؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۳ – ۲۰۳]

● حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd = hāšīye bar š.-e elāhīyāt-e tajrīd = ta'līqe bar elāhīyāt-e š.-e tajrīd

خفری، محمد بن احمد، – ۹۵۷ ؟ قمری
xafrī, mohammad ebn-e ahmad (- 1550)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (–۸۷۹)

حاشیه‌ای مختصر و معروف بر الهیات شرح تجرید. این حاشیه بر مقصد سوم شرح تجرید است که به «الهیات» معروف شده و دارای سه «فصل» است: ۱. اثبات واجب؛ ۲. صفات واجب؛ ۳. افعال واجب. حاج خلیفه می‌گوید: خفری در این حاشیه خود میان حواشی دوانی و صدر (طبقات جلالیه) محاکمه کرده است. این حاشیه مورد توجه دانشمندان کلامی شیعه و سنی قرار گرفته و نقد و گزارش‌های زیادی بر آن نوشته شده است که سی حاشیه آن در ایران دارای نسخه است. قاضی نورالله درباره خفری می‌گوید: حاشیه‌ای بر اوایل شرح تجرید تا آخر بحث وجود ذهنی و حاشیه دیگر بر الهیات شرح تجرید دارد.

آغاز: بسمله حمدله فيقول الفقير الى الله الغنى محمد بن احمد الخفرى: هذه تعليقات اتفقت منى على شرح الهيات التجريد قد جمعتها تذكرة لمن كان له قلب او القى السمع و هو شهيد جعلنى الله و الطالبين من اهل التاييد. قوله استدل على وجود الواجب الى آخره، [اقول:] اختار المصنف قدس سره فى اثبات الواجب منهج الحكماء الالهيين و هو الذى يستدل عليه بالنظر الى الوجود لانه اخصر و اوثق و اشرف من المنهج الدى اعتبر فيه حدوث الخلق او امكانه ...

انجام: و قال فى الالهيات: «ان واجب الوجود بذاته لا يصح ان يكون فيه كثرة و لنورد ما مر على وجه مختصر و هو انه ان كان واجب الوجود يقتضى لذاته ... و ان كان بسبب ما صار«آ» كان واجب الوجود بذاته واجب الوجود بغيره تمت الحاشيه بعون الله الملك الجبار

چاپ: بخشى از اوائل اين حاشيه در ضمن حاشيه آقا جمال خوانسارى بر اين حاشيه «ص ۲۵- ۵۶» با تصحيح از روى نسخه آستان قدس (تحرير شده در ۱۱۱۵ق) به چاپ رسيده است؛ با تصحيح فيروزه ساعتچيان، تهران، نشر ميراث مكتوب، **۱۳۸۳**ش، **۲۳۰** ص

[الذريعه ۱۱۶/۶؛ كشف الظنون: تجريد؛ معجم التراث الكلامى: ۳۵/۳؛ كتابشناسى تجريد الاعتقاد: ۹۸-۱۰۱؛ دنا ۲۳۹/۴- ۲۴۵ (۲۱۸ نسخه)]

شرح و حواشى:

۱- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ ميرداماد، محمد باقر بن محمد (-۱۰۴۱)

۲- حظيرة الانس من اركان رياض القدس = حاشية شرح التجريد؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-۱۰۵۴)

۳- مصابيح القدس و قناديل الانس؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-۱۰۵۴)

۴- رياض القدس و حظيرة الأنس؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-۱۰۵۴)

۵- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد = حاشية حاشية شرح تجريد العقائد؛ سلطان العلماء، حسين بن محمد (۱۰۰۱-۱۰۶۴)

۶- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد = حاشيه فخريه؛ شيرازى، محمد ابراهيم بن ملاصدرا (-۱۰۷۰)

۷- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ حسينى قزوينى، محمد معصوم بن فصيح الحق (-۱۰۹۱)

۸- كحل الابصار و نور الانظار = حاشية حاشية شرح التجريد؛ قزوينى، محمد بن حسن (-۱۰۹۶)

۹- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ لاهيجى، عبدالرزاق بن على (-۱۰۷۱)

۱۰- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ شيروانى، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

۱۱- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ مدرس اصفهانى، محمد قاسم بن محمد صالح (-۱۱)

۱۲- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ حسينى تونى، ميرك موسى بن امير محمد اكبر (-۱۱)

۱۳- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ تنكابنى، حسين بن ابراهيم (-۱۱۰۵)

۱۴- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ قمى مشهدى، محمد بن محمد رضا (-۱۱۰۷)

۱۵- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد = حاشيه جماليه؛ آقا جمال خوانسارى، محمد بن حسين (-۱۱۲۵)

۱۶- تعليقات حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ مسيحا فدشكوئى، محمد مسيح بن اسماعيل (۱۰۳۷-۱۱۲۷)

۱۷- ابطال الزمان الموهوم = حاشية حاشية آقا جمال الخوانسارى على حاشية الخفرى على شرح التجريد الجديد؛ خواجوئى، محمد اسماعيل بن حسين (-۱۱۷۳)

۱۸- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفرى على شرح التجريد = زمان موهوم (رسالة در اثبات ...)؛ اصفهانى، محمد بن محمد زمان (-۱۲)

۱۹- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ عبدالباقى بن محمد حسين (-۱۲)

۲۰- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ كاشانى، غلامرضا بن عبد العظيم (-۱۲)

۲۱- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ موسوى، محمد بن فتح الله (-۱۲۲۵)

۲۲- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ اردكانى، احمد بن محمد ابراهيم (۱۱۷۵-۱۲۳۸)

۲۳- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ اردكانى، احمد بن محمد ابراهيم (۱۱۷۵-۱۲۳۸)

۲۴- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ هرندى، محمد بن محمد على (-۱۲۴۳)

۲۵- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ نورى، على بن جمشيد (-۱۲۴۶)

۲۶- حاشية حاشية اللاهيجى على حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ واحدالعين، اسماعيل بن محمد سميع (-۱۲۷۷)

۲۷- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ واحدالعين، اسماعيل بن محمد سميع (-۱۲۷۷)

۲۸- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ سبزوارى، هادى بن مهدى (۱۲۱۲-۱۲۸۹)

۲۹- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد

۳۰- حاشية شرح التجريد و حاشية الخفرى عليه

۱. تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه:۷۱۸/۱

خط: نسخ، بى‌كا، تا: قرن ۱۰؛ محشى با نشان «صدرا، كنزاللغة، س جيلانى، ش كشميرى، س ح ن، مير باقر الداماد»؛ كاغذ: اصفهانى، جلد: تيماج سرخ، ۷گ (۲پ-۵۸ر)، ۱۸سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه:

۱۱×۲۰سم [ف: ۳۷۰]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۱۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵۹گ (۲پ-۶۰ر)، ۲۰ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۷۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم یطلع علی الالفاظ لا من جهة مخصوصة

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۹۴۲ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نباتی؛ سرخی، جلد: مقوا با عطف تیماج [رایانه]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۰۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۹۸۲ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ (۱پ-۹۶پ)، ۱۱ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۲۲۸۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۸

آغاز: پس از دیباچه: قوله استدل علی وجود الواجب الخ؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ملک حسین بن ملک علی تبریزی، تا: ۹۸۷ق؛ واقف: نائینی، ۴۲گ، ۲۲ - ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۴-۷۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۰۸/۲

خط: نستعلیق، کا: حسن گیلانی، تا: یک‌شنبه ۱۱ شوال ۱۰۰۶ق، جا: جامع اصفهان؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۷گ (۲۴پ-۶۰پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۸ - ۱۰۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶

به انضمام تعلیقات محمد بن حسین شهیر به فخر الدین حسینی، معروف به حاشیه فخری که به نام شاه طهماسب صفوی نوشته شده و اولش این است: «الحمدلله الغفور الرحیم»؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۸ق؛ ۱۳۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵سم [ف: ۲ - ۴۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۸ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۹۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۰ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ (۸۰پ-۱۴۳پ)، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۳۹ - ۵۴۳]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۳۹/۱

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد بن صفی الدین محمد ابرقوئی، تا: شنبه از ربیع الثانی ۱۰۲۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ (۱پ-۵۷پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [مرکز ف: ۴ - ۳۸۹]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۷۶/۲-ف

نسخه اصل: انجمن آثار ملی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۲۲ق [فیلمها ف: ۲ - ۱۹۰]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳/۱ خوئی

آغاز: لولم یتحقق قبل الفضل لکان تکلیف الکافر بالایمان تکلیف غیر القادرو تکلیف غیر القادر و ان کان جایزا عند الاشاعرة..؛

انجام: فاما ان یکون تلک العلة هی ذلک التعین المعین فلزم المحذور المذکور و اما این یکون تلک العلة

خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۲۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹ص (۲-۱۰۰)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۹۱/۵سم [ف: ۷ - ۹۲]

۱۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۷۳

خط: نستعلیق، کا: محمود رازی، تا: سه‌شنبه ۲۷ ذیقعده ۱۰۲۳ق، جا: قزوین؛ ۹۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۲۹۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر جمادی الاول ۱۰۲۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲۷ - ۲۵۲]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۶۲/۲-۱۰/۱۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میر بن یحیی تبریزی، تا: ۱۰۳۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۵۱۲]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۵۸/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد صالح اصفهانی، تا: ۱۰۴۱ق؛ ۷۸گ (۱-۷۸)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۷۴]

۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۴۱ق؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲۱-۲۶ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۴۵]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۵۷

خط: نسخ، کا: شیخ علی بن ابراهیم مظاهری اسدی مازندرانی، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۰۴۶ق، جا: شیراز مدرسه دارالهدایة؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۲۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۹/۱×۱۷/۹سم [ف: ۱ - ۱۶۸]

۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۴۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۴۶ق تملک: ابوالحسن حسینی خاتون آبادی در دوشنبه شوال ۱۲۹۰، محمد جعفر؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، ۴۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵ - ۵۳]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱

خط: نستعلیق نازیبا، کا: کریم بن حسین، تا: شوال ۱۰۵۰ق؛ محشی؛

جلد: تیماج قرمز، ۷۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۸سم [ف: ۱ - ۶۲]

۲۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۲۸۲/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ ۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۴×۱۲سم [ف: ۱ - ۲۶۵]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقیل ابلیس لانه ابلس منه رحمه الله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۲۳ سطر (۴×۱۴)، اندازه: ۸×۱۹سم [رایانه]

۲۳. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

کا: نجاة، تا: اواخر جمادی الثانی ۱۰۵۸ق [تراثنا: س۲ش۴ - ۶۰]

۲۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۳ ربیع الاول ۱۰۵۸ق؛ مصحح؛ ۱۱۰گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۹]

۲۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۹۴

خط: نستعلیق شکسته، کا: حکیم مظفر، تا: جمعه ۱۷ صفر ۱۰۵۹ق، جا: اردستان؛ اندازه: ۹/۵×۱۶سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۹]

۲۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق [نشریه: ۶ - ۵۹۰]

۲۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الثانی ۱۰۶۴ق؛ با یادداشت وقفی به این عبارت: «بسم الله خیر الاسماء لله. این کتاب شرح تجرید مثل سایر کتب وقفیه به همان شروط که در بعضی مسطور است وقف اولاد می‌باشد تغییر دهنده بلعنت خدا گرفتار شود. حرره العبد محمد اسماعیل بن شمس الدین محمد الطبیب الحسینی غفرلهما فی ربیع الثانی ۱۲۳۴» و مهر «العبد محمد اسمعیل الحسینی» (چهارگوشه)؛ تملک: ابوالمحمد بن هاشم اصفهانی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا آبی عطف پارچه مشکی، ۲۱ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۹۸۰]

۲۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۳۴

آغاز: قیل لعل المصنف ذهب الی اختیار القول الثالث و لذا قال و یمکن اجتماع القدرة علی المستقبل مع العدم فی الحال فی جواب من قال شرط قدرة انتفاء الشرائط؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد مسیح، تا: ۷ شوال ۱۰۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا با روکش کاغذ بنفش، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف:۳-۱۵۷۶]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۰/۱-۳۱/۱۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ربیع الاول ۱۰۶۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: حسین بن محمد تنکابنی در ۱۲۱۶ ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۱۲]

۳۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد افلاطون مازندرانی، تا: پنج‌شنبه سلخ شوال ۱۰۶۵ق؛ محشی به حواشی «سلطان» و «شمس س»؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف پارچه سرخ، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۵ - ۱۹۷]

۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۶۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن حاجی افضل بیک، تا: ۱۰۶۶ق؛ مصحح؛ مهر: «عبدالله بن محمد حسین» (بیضی)، «زین العابدین بن محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۷۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۹]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی حسینی، تا: رجب۱۰۶۷ق؛ محشی به نشانی سلطان و شمسا گیلانی و به نشانی: «م، ه، ق» و «م، ح، ق» و مولانا شمسا کشمیری، و «منه»؛ جلد: میشن زرد، ۷۵گ (۷۲پ-۱۴۶ر)، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۳۸۰]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۶۸ق؛ محشی؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج دارچینی، ۶۰گ ، ۲۰- ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱ - ۸۹]

۳۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۵

الهیات ؛ خط: نستعلیق، کا: میر سید حسن، تا: ۱۰۷۱ق؛ با حواشی سلطان العلماء و ملا شمسا؛ قطع: جیبی [نشریه: ۵ - ۵۹۴]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۲۷/۳

آغاز: استدل علی وجود الواجب الخ اختاره المصنف فی اثبات الواجب؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن تفرشی، تا: ۳ محرم ۱۰۷۱ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «م ح رق»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنا، ۱۲۰ص (۹۸-۲۱۷)، ۱۸سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۳۳۲]

۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۴۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: میر سید حسن، تا: اواخر رجب۱۰۷۱ق، جا: اصفهان؛ محشی به حواشی ملا شمسا گیلانی، ملا عبدالرزاق، و سلطان العلماء، کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۵ سطر (۳/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳ - ۸۷۲]

۳۷. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۰۱/۵

خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم بن محمد تقی قزوینی مکنی به ابن التاجر، تا: اواسط ذیقعده ۱۰۷۲ق؛ ۳۸گ (۲۴۲پ-۲۷۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۷۶]

۳۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۵۹/۲

آغاز: برابر

کا: محمد باقر بن نامور الحسنی لاریجانی، تا: ۱۰۷۲ق، جا: مازندران؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن سرخ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۰۸]

۳۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۰۳/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن نامور حسینی لاریجانی، تا: ۱۰۷۲ق، جا: جامع عباسی اصفهان؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۲۱]

۴۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۱۸/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علیرضا، تا: ذیحجه ۱۰۷۲ق؛ محشی با عنوان «للاستاد دام ظله»؛ ۴۱گ (۱پ-۴۱ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۴۷]

۴۱. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق [نشریه: ۷ - ۵۱۴]

۴۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۵۴/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن میرزا حسین خان بن میرزا جانی متخلص به عربی، تا: ۲۱ رجب ۱۰۷۴ق؛ محشی با نشان «ملا شمسای جیلانی»؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن تریاکی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶ - ۱۴۱]

۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ جمادی الثانی ۱۰۷۴ق؛ محشی به نشان «۱۲، س، شمسا، کریم، سلطان»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز، ۱۵۰ص (۱-۱۵۰)، ۱۳سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۳]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن محمد حسین جرفادقانی، تا: ۱۰۷۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۲گ (۲۵پ-۸۶ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۴۵]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۰۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرباقر بن سید علی، تا: چهارشنبه ربیع الثانی ۱۰۷۴ق؛ در برگ ۱ دیباچه «مفتاح الفلاح» شیخ بهایی است، محشی با نشان «شیخ حسین» و «ع ر ق ر ه» و «سلطان العلماء»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۵۶گ (۲پ-۵۷ر)، ۲۰ سطر (۴/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۲ - ۲۹۹]

۴۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: مؤمن بن ملا علی رودسری، تا: رجب ۱۰۷۵ق؛ مصحح، محشی با امضای «بعض الافاضل»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۵۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۹]

۴۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۳۶

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد امین پسر محمد باقر بیلداری، تا: غره محرم ۱۰۷۵ق؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۸۱گ، ۱۵سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۹۳۲]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الرسالة الشریفه فی زمان شریف و اوقات لطیف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: حنایی [رایانه]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۷۹/۳

خط: نستعلیق، کا: زمان بن روحی سرکار، تا: ۱۰۷۶ق؛ محشی با رمز «م ع و م، س ح ق، ع ر م»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۵۴گ (۱۲۷پ-۱۸۰ر)، ۲۲سطر (۴/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۲۸۷]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۹۹/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جلال بن محمد باقر بن کمال الدین طبیب قزوینی، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: مقوا، ۶۸ص (۲-۶۹)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۶۵]

۵۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۸ شعبان ۱۰۷۷ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۰۳]

۵۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۳۲/۲

کا: محمد بن محمد نبی طالقانی شجاعی، تا: ۱۰۷۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۴۶]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۶۱

بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق [د.ث. مجلس]

۵۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶۰

خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن محمد طالب بن میرزا هدایة الله حسینی موسوی اردبیلی مشهدی، تا: ۱۰۷۹ق؛ محشی؛ تملک: محمد رحیم بن حاجی محمد باقر عراقی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۲گ، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷ - ۳۳۳]

۵۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۵/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه رمضان ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۹۱گ (۲پ-۹۲پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۱۷]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۱

خط: نستعلیق، کا: سلیمان فیروزآبادی پسر محمد علی، تا: سه‌شنبه غره ربیع الثانی ۱۰۸۰ق، جا: شیراز، المدرسه العلیه الشریفیه؛ محشی از سلطان، محمد باقر داماد، کشمیری (گاه با نشان: کش)، ملا شمسا گیلانی، قاسم (نشان محمد قاسم بن محمد صالح از صاحبان حاشیه بر خفری)، احمد، شیخ حسین (گویا حسین بن عبدالحق اردبیلی از نویسندگان حاشیه بر شرح تجرید)، فاضل سماکی (میر

فخرالدین حسینی) میر غیاث الدین منصور (از شرح میر غیاث الدین منصور بر اثبات واجب)، میر نظام الدین احمد دشتکی، خفری (در اثبات الواجب)، در اول و آخر دفتر چند برگ اضافی است و بر پشت و روی همه آنها تعلیقاتی از کشمیری، سلطان، میرزا رفیعا و نیز فقراتی با نشان «م ح ق، م ح ب، ا ه م عط»، چند یادداشت و در یکی نوشته شده «فاضل تبریزی حاج محمود شارح تجرید تلمیذ صدرالمدققین»؛ یادداشت دیگر از محمد صالح خفری است که نوشته پایان کتاب نشان می‌دهد کاتب، نسخه را برای برادر او نوشته؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۲۹ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۳۸]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** من شهور سنه ثلاثه و ثمانین بعد الف.

خط: نستعلیق، کا: حسینی محمد بن شفیع، تا: ۱۰۸۳ق [رایانه]

۵۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳/۱

خط: نسخ، کا: عبدالله بن جعفر حویزاوی، تا: ۱۰۸۴ق؛ ۴۶گ (۱پ-۴۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۹]

۵۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۰۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۰ صفر ۱۰۸۴ق؛ اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۹]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۹/۱

کا: عبدالغنی بن خلیل کازرونی، تا: ربیع الاول ۱۰۸۵ق؛ محشی از ملا شمسا گیلانی و سلطان و نیز حاشیه‌هایی به نشان «ع-ر-ق» و «نشان ع ر ق»؛۱۰۴ص (۱-۱۰۴) [ف: ۵ - ۱۳۷]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۳۵ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ محشی از جمله حاشیه ملا نعیما طالقانی [د.ث. مجلس]

۶۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۹۴/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن محمد معصوم رضوی، تا: ۱۰۸۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ،۴۶گ (۱۰۴پ-۱۴۹پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۱۷]

۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۲۰/۱-۶/۱۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن حاجی مراد تنکابنی، تا: پنج‌شنبه دهه اول رمضان ۱۰۸۸ق؛ مصحح، محشی از «ملا عبدالرزاق» و «ملا شمسا رحمه الله»؛ تملک: محمد باقر بن محمد نقی موسوی «شفتی»، محمد بن حمزه بیک شفتی؛ ۵۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۵۱۲]

۶۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۸۸

خط: نستعلیق، کا: عزیز الله بن ابراهیم شریف خواری، تا: ۱۰ رجب ۱۰۸۹ق؛ محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۱۰۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۷×۱۸/۲سم [ف: ۱ - ۱۶۸]

۶۵. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

آغاز: برابر

کا: محمد اسماعیل بن محمد صالح حسینی حسنی اعرجی سمنانی، تا: اواسط جمادی الاول ۱۰۹۰ق؛ مصحح؛ مهر: «عبدالرزاق الحسینی» (مربع)؛ واقف: عبدالرزاق بن اسماعیل حسینی؛ ۷۳ص [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۵۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۶۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ - ۱۰۹]

۶۶. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱مجموعه بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۹ ذیحجه ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: آغاز [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۵۰]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۱۲/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد امین بن احمد لیمانی گیلانی، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۵۶گ (۱پ-۵۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶ - ۱۱۵]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۲۷

آغاز: من ان التفعل حضور الهیه المجرده عن العلائق؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [رایانه]

۶۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۴/۵

خط: نستعلیق، کا: میرباقر بن میر قاسم حسین کسکری دشتی، تا: چهارشنبه ۱۴ شعبان ۱۰۹۳ق؛ ۱۵۱ص (۱۱۲-۲۶۲) [ف: ۴ - ۲۱۳]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۹/۴-طباطبائی

آغاز: و اقتصر فی هذه المنهج علی دلیل و احد لحصول المقصود به ... و یمکن تقریر هذا الدلیل بوجوه اربعه ... و من البراهین التی ظهرت لی فی هذا المطلب؛ **انجام:** برابر

کا: عبدالرزاق بن عبد الرشید، تا: ۱۰۹۴ق؛ محشی از: شمسا گیلانی، شمسا یا ملا شمسا کشمیری و حاشیه‌هایی بدون نشان از میرداماد که وی در آنها از دیگر تالیفات شیخ حسین، سلطان العلما، قاسم، شمسا و یا ملا شمسا؛ ۵۴گ (۲۳۴-۲۸۷) [ف: ۲۳ - ۶۳۲]

۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۲۰-۱۳/۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدصادق بن محمدجعفر شریف رضوی، تا: ۴ صفر ۱۰۹۴ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۱۲]

۷۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۸/۲

خط: نسخ، کا: محمد رضا، تا: ربیع الثانی ۱۰۹۴ق؛ تملک ابوالفضل به تاریخ ۱۱۶۵؛ مهر: «نصر الله بن محمد نصیر» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۳۱گ (۱۴۵پ-۲۷۵ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲ - ۲۶۴]

۷۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴/۳

کا: ابوالقاسم بن عبدالرحیم حسینی، تا: ۱۰۹۷ق؛ قطع: رقعی [ف: ۳۳۳]

۷۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ محرم ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: سپاهان، جلد: تیماج سرخ، ۴۳گ (۴پ-۴۶ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶ - ۲۲۶۲]

۷۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۷/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۴ صفر ۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ (۱پ-۶۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲ - ۲۱۵]

۷۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: ابوالحسن مازندرانی، تا: ذیحجه ۱۰۹۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۶ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۶۶]

۷۷. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: علاء الدین محمد بن سلیمان بسطامی، تا: ۱۰۹۹ق، جا: اصفهان [مخطوطات مرتضوی: ف: - ۳۶]

۷۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به حواشی سلطان؛ تملک: صادق بن زین العابدین با مهر «عبده الراجی صادق بن زین العابدین» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۴۷۲]

۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضای: «س ح س ل سلمه الله»، «سم سلمه الله»، «سلطان العلماء»، «قاسم سلمه الله»، «س م س مدظله»، ملا عبدالرزاق، فخر الدین، «م دام ظله»؛ ۱۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۰]

۸۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۲۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله: والزجر عن القیام واجب آه ... الواجب بنوع فصل یستحق تبارکه الذی من غیر ملاحظة خصوصیة الفاعل صح اطلاق الواجب علی الله تعالی من غیرعامله ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۵۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۰]

۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۴۰-۱۷/۱۲۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** عارضة لواجب الوجود المتحقق القوام بنفسه ان کان یمکن فواجب الوجود المشار الیه بالعقل فی ذاته.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۵۱۳]

۸۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۴۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضای «سلطان»؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمدعلی ۱۱۰۴» (بیضی)؛ جلد: تیماج سرخ، ۹۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف مخ: - ۴۸]

۸۳. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «محمداسماعیل بن محمد رفیع الحسینی» (مربع)؛ جلد: گالینگور سبز، ۶۷گ، ۱۷ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: - ۴۸]

۸۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۲۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۲۵۷]

۸۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۷۶
انجام: لاجل نفسها علی هذا المعین استحال أن تکون تلک الحقیقة ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۱۷۱]

۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه را در تاریخ ۱۱۲۵ محمد معصوم حسینی منصوری به فرزند کوچک خود محمد ابراهیم بخشوده و برای فرزند خود از خدا توفیق مطالعه آن را درخواست کرده؛ مهر: «العبد محمد معصوم بن محمد ابراهیم الحسینی المنصوری الدشتکی ...» (بادامی شکل)؛ جلد: مقوایی، رویه ابری سرخ، ۵۴گ، ۱۹سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۳۲۴]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۰/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از سلطان العلماء و میبدی، مجدول، در آغاز نسخه هست نوشته اند «ملا شمسا بر خفری» و این مسلم اشتباه یک مطالعه‌کننده ناآگاه است؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰۴ص (۱-۱۰۴)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۳۸]

۸۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «سلط» مالک ابن مولانا محمد صالح؛ کاغذ: اصفهانی، ۶۷گ، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۵۲۲]

۸۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۰/۱
خط: نستعلیق، کا: هدایت بن محمد علی، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵۶گ (۱پ-۵۶پ)، ۲۱سطر (۵/۵- ۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۳۷۱]

۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۹۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: دولت آبادی، نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۹۷ص (۱-۹۷)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۱- ۴۹۳]

۹۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶۱/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با رمز «منه»؛ کاغذ: سپاهانی،

جلد: تیماج حنایی، ۱۴۶گ (۱پ-۱۴۶ر)، ابعاد متن: ۵×۱۱، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۳۳۳]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۱ص (۲۰۱-۳۰۱)، ۲۰سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا: ف: ۱ - ۶۳]

۹۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک محمد بن حبیب الله خاتون آبادی؛ اندازه: ۸×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۹]

۹۴. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵۷

انجام: فیعود هذا القسم ایضا الی اقتضاء حقیقة وجوب الوجود فحقیقة یقتضی الوحدة و نفی الشریک و ... حقیقة وجوب الوجود الذی هو محض الوجود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از خلیفه سلطان؛ اهدایی: ورثه سلطان العلماء؛ جلد: تیماج زرشکی، ۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲ - ۱۰]

۹۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سده ۱۱ [ف: ۵۰]

۹۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹۴ حکمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «عبدالرزاق، سلطان، حسین»؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: بغلی [ف: ۲ - ۷۷]

۹۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۱۵ حکمت

بر الهیات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «حسین، سلطان»؛ قطع: بغلی [ف: ۲ - ۷۷]

۹۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛: تیماج، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۷]

۹۹. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۵

الهیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۵ - ۵۹۴]

۱۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۴۶/۱

آغاز: قوله و کانهم ارادو الخ و علی هذا یکون مرادهم من الظلمة العدم و لامکان قوله؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۶۴ص (ص۱-۱۶۴)، ۱۶ - ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۴۵ - ۲۴۲]

۱۰۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۴/۲

انجام: وبهذا یندفع کلام سید المدققین (قدس سره) حیث اعتراض علی الشارح و قال ان المقدمة القائلة ثبوت الصفه للشئ موقوف علی وجود المسبب له

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۹گ (۹۲پ-۲۲۰پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۸۱]

۱۰۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به حواشی ملا هاشم، سلطان، اسماعیل حسینی، و «ح ق ر»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۲۱ سطر، قطع: ربعی [ف: ۵ - ۳۲]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج [رایانه]

۱۰۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۸۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶گ (۴۹ر-۶۴پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۳]

۱۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۹۴

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد باقر اصفهانی، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۵ - ۱۸۹]

۱۰۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۱۰/۱

کا: محمد زمان جنابذی، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ تملک: محمد حسین بن محمد صالح کاشانی؛ قطع: رقعی [ف: ۳۲۶]

۱۰۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۸۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴۸گ (۱پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۵۵]

۱۰۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۸گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۸ - ۳۱۷]

۱۰۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۴گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰ - ۲۹۰]

۱۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۳۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا شرکه لواجب بالذات و قال فی المهیات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۷ص، ۲۰ سطر (۴×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳ - ۴۹۶]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از شمساء گیلانی، عبدالرزاق، سلطان، فرزند صدرا، شیخ حسن، و شمساء کشمیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم

[ف: ۷ - ۹۲]

۱۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۹

آغاز: علی هذا الوجه فماه فی الحاشیة بالذهول؛ **انجام:** و اطال الکلام علی ما هو دابه

در آن از شرح اصفهانی و صاحب التحفة یاد شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶۲گ، ۱۸ سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵۲۲]

۱۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۷۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ، ۱۷سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳ - ۹۶۹]

۱۱۴. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد نظام بن ملا احمد اردبیلی، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۸۳ص، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۸۹]

۱۱۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۱۰۱ق، جلد: گالینگور سیاه، ۶۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۶۸]

۱۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۹۹/۱

خط: نستعلیق، کا: مفید بن ابو سعید بن قطب الدین محمد لاهیجی، تا: یک‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۱۰۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۵گ (۱پ-۱۰۵ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۸ - ۲۵۲]

۱۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۱۷

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی بیک لاهیجانی، تا: غره رجب ۱۱۰۴ق؛ تملک: محمد علی مفلوک به تاریخ ۱۲۵۱، ملا عبد الکریم، زینقلی بن محمد مهدی همدانی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۴ - ۱۹]

۱۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۸/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن مولانا محمد سعید، تا: شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۰۵ق؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸ص (۸۴-۱۹۱)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [سپهسالار: ف: ۴ - ۲۱۲]

۱۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۶۴/۱-۵۷/۱۳۴

آغاز: کلام المصنف ومن البراهین التی ظهرت فی هذا المطلب ... اهل البحث ان یقال علی تقدیر کون الموجودات منحصرة فی الممکنات

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمدحسین مازندرانی، تا: ۱۱۰۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۶گ (۱-۵۶)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۵۱۳]

۱۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۷

آغاز: پس از دیباچه: قوله استدل علی وجود الواجب تعالی آه اختار المص قدس سره فی اثبات الواجب منهج الحکماء؛ **انجام:** لان اثباتها و اثبات عدم زیادتها مستلزمان لاثبات البقاء و عدم زیادته

تا مسئله سرمدیت حق تعالی را دارا است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسین همدانی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۱۰ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی، دارای یک سرلوح مرصع، مجدول مذهب؛ واقف: نائینی، ۱۱۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۴ - ۷۷]

۱۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محبعلی کازرونی، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۱۱۰ق؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مقوایی، ۹۱ص، ۲۱ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳ - ۲۳۲]

۱۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۰۳

آغاز: فی ان الترک اما فعل یصدر عن تارک؛ **انجام:** ماته و اثنا عشر بعون الملک الاعز الاکبر تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶سم [رایانه]

۱۲۳. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۶۸

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن میرزا محمد مازندرانی ساکن تالارپی، تا: رجب ۱۱۱۳ق؛ مصحح، محشی؛ مهر ملامحمد مهدی نراقی کاشانی؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۷۵]

۱۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ رجب ۱۱۱۶ق؛ محشی؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲ ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۰۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱ - ۸۷]

۱۲۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد علی، تا: ۲۹ رجب ۱۱۱۸ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج دارچینی، ۶۸ص (۱-۶۸)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۳۱]

۱۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ در صفحه عنوان به غلط از آقا جمال شناخته شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: سفید آهار مهره، ۷۰گ، ۱۶سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۴ - ۲۱۱]

۱۲۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ ۵۴گ (۱-۵۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۵۷]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: فضل الله بن رحمة الله، تا: رجب ۱۱۲۲ق؛ محشی؛ واقف: سید علیخان، ۱۲۷۳؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۳۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱ - ۹۰]

۱۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ضیاء الدین بن شمس الدین محمد جلیلی میاندهی رانکوئی، تا: ۱۱۲۳ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج یشمی، ۷۶گ، ۱۶ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰ - ۷۴]

۱۳۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۷۱/۴
خط: تحریری، کا: زین العابدین بن محمد باقر یزدی، تا: ۱۱۲۳ق؛ ۷۴گ (۶۸-۱۴۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۲]

۱۳۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲۳ت
خط: نستعلیق، کا: یحیی بن شاه قلی قزوینی، تا: رمضان۱۱۲۳ق؛ ۷۲گ [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۱]

۱۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد سعید بن محمد رضا قزوینی وزیر سابق بست، تا: ۱۱۲۵ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، مشکی، ۴۷گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۷ - ۳۲۳]

۱۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۱۰-۲۵/۱۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن حاجی میرزا جان زرگر مازندرانی، تا: ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۱۲]

۱۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۸/۱
کا: محمد زمان موسوی حسینی گلپایگانی، تا: شوال ۱۱۳۱ق؛ محشی از سلطان به نشان: «سلط»، از میرفخرالدین استرآبادی، سید احمد (شاید - علوی صاحب مفتاح الشفاء) و نیز حاشیه‌هایی با نشان «م د ق و - ع ر ق - و م ح ق»، و تعلیقاتی که زیر آن نوشته شده «کذا افید» و ظاهراً از کاتب حاشیه است؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۲۰ص (۱-۱۲۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۳۶]

۱۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸۶/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۱۳۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۷۲ص (۲۹-۱۰۰)، ۱۵سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸ - ۲۴۵]

۱۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن عباس، تا: جمادی الاول ۱۱۷۸ق؛محشی؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، شوال ۱۳۴۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد، ۸۷گ، در صفحات ابتدایی ۱۳ سطر و در پایان ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱ - ۹۰]

۱۳۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۹۸
بی‌کا، تا: ۱۱۷۸ق [اوراق عتیق: ۱ - ۲۴۴]

۱۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صالح (ابن) اسمعیل حسینی خاتون آبادی، تا: ۱۱۸۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۲×۱۹سم [ف: ۱۹ - ۲۱۳]

۱۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: صفر ۱۱۸ق؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۲ص (۱-۱۴۲)، ۱۴سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۷ - ۷]

۱۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۹۶/۲
خط: نسخ، کا: ملا محمد بن عباسعلی، تا: ۲۳ رمضان ۱۱۹۰ق، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۱۳۲پ-۱۴۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۳۹۵]

۱۴۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۹۷/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۲ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۹۸]

۱۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۷۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن رمضانعلی لاریجانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۵۷گ (۴پ-۶۰)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۳ - ۳۹۱]

۱۴۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۷۳/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «مولانا شمس الکشمیری»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۶گ (۱پ-۶۶پ)، ۱۲سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۹۱]

۱۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۵۹/۴
آغاز: المقصد الثالث فی اثبات الصانع ... استدلال علی وجود الواجب بانه لاشک فی وجود موجود فان کان واجبا ثبت المطلوب؛ **انجام:** و تذکر الانذارات المستلزمة لاقامة العدل مع زیادة الاجر و الثواب و واجب ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۸۸پ-۹۹ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۷]

۱۴۵. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۷۸
قطعه ای از آغاز حاشیه می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۴۳]

۱۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۰۵/۲- ۳۳/۱۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** کان واجب الوجود بعده الحمدلله اولا و آخراً ... تمت الرسالة الموسومة بالحاشیة الخفریة ...

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن محمد تنکابنی، تا: قرن ۱۳؛ محشی به امضای «لمح» و «م ن»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳ - ۱۵۱۲]

۱۴۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۸۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۹۳گ، ۱۲سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴ - ۲۱۴]

۱۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۲۸/۴

انجام: قد تفاخر ارسطو الملقب بالمعلم الاول بذلک الکلام فی دفع شبهة الثنویة ...

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد قاسم، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۰۶پ-۱۱۳پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۸ - ۲۳۱]

۱۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علیناه زنوزی، تا: ۱۲۰۴ق؛ محشی از خلیفه سلطان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۹۸گ، ۱۸ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۴۱۵]

۱۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۰۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۶۷۱]

۱۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۴۵

آغاز: بسمله، یا من هو یا لا اله الا هو یا من لا هو الا هو؛ **انجام:** عنه خلاف ما جری علیه عادته من الخیرات ... سنه ۱۲۱۴

سرآغاز و انجام می‌رساند که این نسخه حاشیه حاشیه خفری است و از محمد ابراهیم بن ملاصدرا شیرازی است؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: اشرفی، یوسف بن احمد، تا: ۱۲۱۴ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۴۳

آغاز: بسمله، حمدله ... فهذه تعلیقات کتبها العبد الغریق؛ **انجام:** او هیئة النوع عین الوجود ... سنه ۱۲۱۴

خط: نستعلیق شکسته، کا: اشرفی، یوسف بن احمد، تا: ۱۲۱۴ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۵۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ رجب ۱۲۱۵ق، مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۱-۲۹)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۲۳۹]

۱۵۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۸/۱

آغاز: برابر

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۵ محرم۱۲۱۶ق؛ واقف: میراسد میربابائی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۸۶]

۱۵۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۳۷/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن ملا حسن کسمائی رشتی، تا: سه‌شنبه ربیع الاول ۱۲۲۱ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج زرشکی، ۵۲گ (۱پ-۵۲پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۷]

۱۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۶

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن عبدالرحیم، تا: یک‌شنبه ۱۱ رمضان ۱۲۲۲ق؛ قبل از کتاب برگی است دارای بحثی در شرایط اشکال اربعه از ملا محمد رستمداری و ظاهراً به خط خودش؛ تملک: ضیاء الدین کرمانشاهی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد حسین» (مربع)، «یا محسن قد اتاک المسیء» (مربع)، «عبده ابوالقاسم بن محمد تقی» (بیضی)، کاتب «محمد باقر العلوم» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲ - ۲۷۱]

۱۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نرجو لمن نظر الی شیه فذکر فی بحسن العاقبه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: اسقاطی [رایانه]

۱۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۰۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و نسخ و شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ دارای سرلوح و کتیبه ساده، مصحح، محشی با امضای سلطان ره، سعید، فخرالدین و ...؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ (۲پ-۶۴)، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱۸-۱۴۵]

۱۵۹. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

الهیات؛ خط: نسخ، کا: ابن محمد باقر حسینی اصفهانی، تا: شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۲۶ق؛ محشی از عبدالله و شمسای گیلانی و شمسای کشمیری و سلطان و جز اینان؛ ۱۲۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [صد و شصت نسخه: - ۱۴]

۱۶۰. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۷۸/۱

خط: نسخ، کا: صادق بن محمد علی اردکانی یزدی، تا: ۱۲۲۷ق، جلد: تیماج مشکی، ۶۵گ (۱-۶۵)، ۱۸ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۸۴]

۱۶۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: فرنگی نازک آهار مهره سفید، جلد: مقوا، ۱۳۷گ، ۱۲سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۴ - ۲۱۳]

۱۶۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۳۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ محشی با امضاء: عبدالرزاق، شمس، م ح ق؛ مهر: «عبده الراجی شاه محمد» (بیضی)، حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی رنگ؛ تاریخ وقف: محرم ۱۲۱۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۷گ، ۱۹-۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۶۳۷]

۱۶۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۱/۱

کا: نصرالله بن سید حسن حسینی، تا: یک‌شنبه دهه سوم ربیع الاول ۱۲۲۹ق، جا: استرآباد؛ محشی با نشان «س ه ن. جم. شفا سلطان»؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج سبز، ۱۳۴ص (۱-۱۳۴)، ۱۹سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴ - ۲۱۲]

۱۶۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلایکون واجب الوجود بذاته الا انه و اذ اکان سبب ما صار انه.

خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی محمد رشتی، تا: ۱۲۳۲ق، جا: مشهد رضوی؛ توضیح: از صفحه یک تا ۴ اقتباساتی از کتب مختلف: در صفحه یک داستانی است از قول یکی از ثقاة که در بعضی از سفرهای خود به حی بنی عذره گذارش افتاده، در صفحه دوم برهانی است مختصر در اثبات واجب الوجود از کتاب انوار، در صفحه ۳ ایضا برهانی است در اثبات واجب الوجود از رساله موسوم به عشره کامله از افادات سید قوام الدین شرف حسینی، در صفحه ۳ نقل قولی است از کتاب شوارق در باب مرجح؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۴۳۴]

۱۶۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۲۲/۲

فقط چند برگ از آغاز حاشیه خفری؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع موسوی، تا: ۱۲۳۱-۱۲۳۲ق؛ کاتب هنگام خواندن کتاب نزد آخوند ملا احمد یزدی از روی نسخه وی نوشته و حواشی او را در این نسخه آورده؛ جلد: تیماج سبز، ۱۰گ (۸۴پ-۹۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴ - ۱۴۹]

۱۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، کا: محمد بن عبدالله، تا: جمادی الاول ۱۲۳۲ق؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، ۱۳۴۰؛ کاغذ: آبی فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۲۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۸۹]

۱۶۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۰۲/۱

خط: نستعلیق، کا: ملااسماعیل خواجه، تا: غره ذیقعده ۱۲۳۳ق، جا: ساری مدرسه نواب؛ جلد: چرم زرد مایل به سیاهی، ۵۹گ (۱پ-۵۹ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [مؤید: ۲ - ۱۱۱]

۱۶۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۳/۱

خط: نستعلیق، کا: ابن میر هاشم سید محمد علی، تا: شعبان ۱۲۳۳ق، جا: قزوین مدرسه خیابان؛ محشی با نشان‌های «م ح ق ر ه، ش ح ق، ع ب ق، سلطان العلماء عط، رضی رحمه الله، ح ر ه، ح د»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ (۲پ-۴۵ر)، ۱۹سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴۱]

۱۶۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۲/۱

خط: نستعلیق، کا: مصطفی عبدالرسول، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۰ص (۱-۱۰)، ۱۴سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف:۴-۲۱۲]

۱۷۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۶۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۲۷گ (۳۷پ-۶۳ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۷]

۱۷۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۲/۲ ـ ج

بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۲گ (۷۰پ-۱۱۱ر) [ف: ۱ - ۱۹۹]

۱۷۲. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۸ رجب ۱۲۳۷ق؛ ۶۰گ، ۱۸سطر [ف: ۱۱۴]

۱۷۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۴/۱

خط: نستعلیق، کا: ابن عبدالکریم ابراهیم تبریزی، تا: ۱ ربیع الاول ۱۲۳۸ق، جا: همدان مدرسه مبارکیه؛ کاغذ: فرنگی، ۳۶گ (۲پ-۳۷ر)، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳۴]

۱۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۲۷

آغاز: بسمله الحمدالله رب العالمین؛ **انجام:** منبع الهدایه و الشرافه الف الف صلوه و سلم و تحیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: آبی، جلد: پارچه‌ای [الفبائی ف: - ۱۹۶]

۱۷۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۹۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن عباس حسینی لاهیجی، تا: شعبان ۱۲۳۹ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ، ۱۴سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵ - ۱۶۰۵]

۱۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: اشرفی مازندرانی، یوسف بن احمد، تا: ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: آبی / فستقی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۷۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۲۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۳۰گ (۱-۳۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۳۹]

۱۷۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۰/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۴ رمضان ۱۲۴۲ق؛کاغذ: مختلف (شکری آبی)، جلد: میشن مشکی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۰۹]

۱۷۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۴۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ قطع: جیبی [: ف: - ۱۰۱]

۱۸۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۷۸/۱

خط: نستعلیق، کا: نصیر بن حاجی زین العابدین چهاردهی لاهیجی، تا: ۱۲۴۳ق، جا: اصفهان مدرسه مبارکیه؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۴۹]

۱۸۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ محشی از «عبدالرزاق»، «رضی»، «شمسا گیلانی»، «جمال»، «م ح م»، «سلطان ره»؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۳سم [ف: ۵ – ۵۰۰]

۱۸۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۴۵

خط: نسخ، کا: عصام الدین مهدی واعظ ابن حسین کرمانی، تا: ۱۲۴۷ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۷سطر (۴×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم[ف:۴-۲۱۳]

۱۸۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید اسدالله حسنی، تا: ۱۲۵۲ق؛ محشی با نشان «ح ح، ۱۲» و جز آن، مصحح؛ طبق یادداشتی که در آغاز این نسخه آمده سید اسدالله فرزند حجة الاسلام محمد باقر شفتی می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی، ۵۰گ (۱–۵۰)، ۱۸–۲۱ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۸ – ۲۰۷]

۱۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۷۳

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** مرکبامن المقدمات الیقینیه من الهجره النبویه

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [الفبائی ف: ۱۹۶]

۱۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نور محمد بن علی محمد، تا: ربیع الثانی ۱۲۵۵ق؛ واقف: فهرستی؛ ۴۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴ – ۷۷]

۱۸۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۱۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن اسماعیل کلارستاقی، تا: محرم ۱۲۶۱ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۳۳]

۱۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۲۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مزینانی، حسن بن محمدکاظم، تا: ۱۲۶۵ق، جا: سبزوار؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۸۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۸۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدهادی رشتی، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح، محشی به امضاء «ش ح ن» و «سلطان»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۱ – ۱۷۵]

۱۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** من تصنیفات المحقق الفاضل ربیع الثانی

خط: نستعلیق شکسته، کا: اصفهانی، عزیز بن زین العابدین، تا: ۱۲۷۲ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۶۶گ، ۲۰ سطر (۳×۱۲)، اندازه: ۸×۱۹سم [رایانه]

۱۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** من تصنیفات المحقق الفاضل ... ربیع الثانی

خط: نستعلیق شکسته، کا: اصفهانی، عزیز بن زین العابدین، تا: ۱۲۷۲ق [رایانه]

۱۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۱/۱ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی سمنانی، تا: ۱۲۷۵ق، جلد: تیماج یشمی، ۱۱۹ص (۱–۱۱۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴/۳ – ۸۳]

۱۹۲. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق، جا: شیراز [میراث اسلامی: ۵ – ۵۹۷]

۱۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۰۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: زنجانی، عبدالواسع، تا: ۱۲۸۳ق [رایانه]

۱۹۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۲۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ (۷ر–۵۱ر)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ – ۱۵۰]

۱۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۸۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق [الفبائی ف: – ۱۹۶]

۱۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن حمزه اشتهاردی، تا: ۱۳۲۰ق، جا: مدرسه صدر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۰ – ۲۲۶]

۱۹۷. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۰۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** تمت الرسالة الدقیقه الشریفه اللطیفه الخفریة ... سنه ۱۲۱۱

خط: نسخ متوسط، کا: استاد علی صحاف، تا: ۱۲۱۱ق؛ کاغذ: ضخیم کم آهار، جلد: میشن، ۸۴گ (۹۲پ–۱۷۵پ)، ۱۴ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸۴]

۱۹۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جلد: چرم زرد، ۳۶گ (۱پ–۳۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید: ۲ – ۸۲]

۱۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا، جلد: چرم قهوه‌ای، ۲۳ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴۷/۱ – ۶۱]

۲۰۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۶۰/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳ – ۳۶۰]

۲۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۰۱/۱

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا، اندازه: ۱۲×۲۰سم [میراث شهاب:

س۹ش۲ – ۳۷]

۲۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۸۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد علی صفری دائم؛ اندازه: ۱۲/۲×۱۹/۵سم [رایانه]

۲۰۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۲۸

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی، خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

۲۰۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۳۱/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه [ف: ۲۴۵]

۲۰۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۱ – ۱۶۳]

۲۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۸۵

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** غیرکونه هو بعینه فمقارنه و اجب الوجود

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۲×۲۰سم [الفبائی ف: ۱۹۶]

۲۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: – ۱۹۶]

۲۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۱/۱

خط: نسخ و ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۰ سطر، قطع: رقعی [ف: ۵ – ۹۲]

۲۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۹۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، ابعاد متن: ۴×۱۱، اندازه: ۹×۱۵سم [رایانه]

۲۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷

آغاز: الاجمالی بالعلوم المفصله و المذهب الثانی هو ان اول ما صدر عن الواجب؛ **انجام:** برابر؛ تمت الحاشیه بعون الله الملک المنان فی دارالسلطنه حیدرآباد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (۳۵ صفحه)؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد، ۵۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱ – ۸۸]

۲۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۷۷/۱

آغاز: وجود واجب الوجود بالذات و لیعلم ان تتمیم جمیع؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق ترسلی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج یشمی، ۷۹ص (۱–۷۹)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۶/۵سم [ف: ۳۲ – ۳۵۰]

۲۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۰۸

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** که کاتب را بالحمدی کندیاد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۶ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [رایانه]

۲۱۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۰۰

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن موسی، بی تا [ف: ۵۰]

۲۱۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۹۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۰۱]

۲۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۴

آغاز و انجام: برابر

کا: زنوزی، بی‌تا؛ محشی از شرح هدایه ملا صدرا، آقا جمال، مدقق شیروانی، شرح، ملا میرزا، شیخ حسین و سلطان؛ ۷۰ص (۱–۷۰) [ف: ۵ – ۱۳۵]

۲۱۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۲۶

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح مذهب، محشی به خط حاج محمد جعفر مجذوب علی شاه کبوتر آهنگی که بعضی از حاشیه‌ها از: «آقا رضی ره، مسیح ره، جم ره، ملا میرزا و ملا شمسا» است و برخی دیگر از خود حاج محمد جعفر مجذوب با امضای «هـ»؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۱۳]

۲۱۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۵۵/۱

الهیات؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: – ۱۴۳۳]

۲۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۹/۱

خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی طوسی، ۱۱۱ص (۱–۱۱۱)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵ – ۱۳۷]

۲۲۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۸۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۳۲]

۲۲۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۰۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۲گ (۱–۵۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ – ۱۳۵]

۲۲۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا اشارة الی نفی الکثرة بعد الذات. تمت بعون الملک الوهاب

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: کاغذ الوان و مقوا، ۴۲۰ص، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [فهرست عراقی: ۱ – ۳۰۸]

۲۲۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۴۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن فتح بن محمد صالح، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ (۱ر–۵۰ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲ – ۱۱۶]

۲۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۷۹

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن احمد مازندرانی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳ – ۲۷۰]

۲۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج نیلی، ۱۲۱گ (۲۶پ-۱۴۶ر)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۹ - ۹۲]

۲۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد بن مظفر مازندرانی، بی‌تا؛ محشی با نشان «سلطان.س م. عبدالله. شمسا»؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج خرمایی، ۵۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۹۸]

۲۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۸۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** غیر کونه هو بعینه فمقارنة.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور ۱۳۴۸؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۹۹]

۲۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و عرض مشخص و الفصل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حسین کی استوان.؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۸۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۱۱ - ۹۹]

۲۲۹. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۸۷/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴گ (۱۹۴-۱۹۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۸۹]

۲۳۰. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۲۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۴۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۶۴]

۲۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۴۱/۲
انجام: و تکون الموجودات متحققة هو شمس عالمی العقول و النفوس بل نور السماوات و الارض
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۴گ (۸۳پ-۱۴۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۷ - ۲۰۹]

۲۳۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۳۹/۳
آغاز: القائمة بذاته تعالی و الاصوات القائمة بنا متحدة الحقیقة حتی یصح ان یقال ان تلک الاصوات قائمة به تعالی من غیر ترتیب؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: مرتضی نقیب حسینی، سید مرتضی بن ابوالمعالی بن محمد مهدی بن مهدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۶۸ر-۷۸پ)، مختلف السطر (۵/۵×۱۶)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۲ - ۲۷۴]

۲۳۳. قم؛ حافظیان، ابوالفضل؛ شماره نسخه:۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرد، ۳۶گ (۳۶پ-۷۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۴/۵سم [ف مخ]

۲۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۵۰-۵۵/۱۳۰
آغاز: برابر
از اول تا آخر کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن مراد طالقانی، بی‌تا؛ ۴۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۵۱۳]

۲۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۱۳/۳-۲۷/۱۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۵۱۲]

۲۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۶۵/۱-۳۷/۱۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** متعلقه معلوماً مطلقاً بوجه من الوجوه فاللزوم ممنوع والسند ظاهر تدبر.
الهیات ناتمام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۵۱۳]

۲۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۸۵-۵۸/۱۳۵
آغاز: برابر
از اول تا «قوله و الشریک یعنی وجوب الوجود الذی هو تأکد الوجود وحقیقة الوجود الصرف»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۹۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۵۱۳]

۲۳۸. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۳۹/۱
خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۹۹]

۲۳۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۱-ت/۶۰۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۴۸گ، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۱۹۲]

۲۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۷۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از سلطان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ (۱۰۴پ-۱۷۲ر)، ۱۴سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۵ - ۴۰۷۳]

● حاشیة شرح التجرید الجدید (امور عامه) / کلام و اعتقادات / عربی

hāšīya-tu š.-i tajrīd-il jadīd (umwr ʻāmah)

خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری

xafrī, mohammad ebn-e ahmad (- 1550)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حاشیه‌ای دیگر از خفری بر امور عامه شرح تجرید است. در فهرست‌های عمومی مانند کشف الظنون، کشف الحجب و ذریعه حاشیه‌ای بر امور عامه شرح تجرید قوشچی از خفری دیده نشد. در کتب تراجم آورده‌اند که بر اوایل شرح تجرید حاشیه نگاشته

است. اسماعیل پاشا در هدیة العارفین از تألیفات خفری یکی حاشیه بر حاشیه قدیم دوانی یاد کرده است و گویا همین کتاب است، زیرا خفری در این حاشیه به حاشیه قدیم نظر داشته و غالباً همان عبارات قوشچی را که دوانی عنوان کرده، او نیز عنوان بحث خود قرار داده و سپس عبارات دوانی را عیناً می‌آورد و در آغاز آن «قیل» یا «ان قیل» می‌گوید. این حاشیه متعلق است به اوایل امور عامه شرح تجرید و خفری در این حاشیه از «استاد محقق در حواشی شرح مختصر» یاد کرده است. (عبدالحسین حائری، با تصرفات)

آغاز: بسمله خیر مبادی الکلام ما زین بحمدالله خالق الانام فنحمده مصلیا علی ممهد قواعد الاسلام محمد و آله ... فیقول احوج خلق الله الیه محمد بن احمد الخفری هذه تعلیقات اتفقت منی علی الشرح الجدید للتجرید مشتملة فلی دقایق متبصر بها طالبوا التدبر جعلنا الله من اهل التوفیق و التأیید ( ) ای آله و اصحابه الذین هم موصوفون بزیادة الکرم علی من عداهم. قال الشارح فی الحاشیة قیل لم یرد به معنیا بل یتناول متعددا اعنی من اتصف من محبوبیته بزیادة الکرم علی من اعداهم. قال الشارح فی الحاشیه قیل لم یرد به معنیا بل ما یتناول متعدداً اعنی من اتصف من ... و فیه نظر لان افعل التفضیل اذا اضیف فله معنیان الاول و هو ...

انجام: قوله و انما یلزم ان لو کان المعروض هو المهیة بشرط الوجود الخ اقول للوجود معنیان احدهما الوجود الحقیقی ... (بعد از یک صفحه) فخلاصة کلام الشارح ان المهیة معروضة لمفهوم الموجود فی الخارج و ذلک العروض لا یتوقف علی وجود المهیة و ذلک العروض هو قیام.

[دنا ۲۴۵/۴ (۸ نسخه)؛ هدیة العارفین ۲۲۹/۲؛ روضات الجنات؛ هدیة الاحباب؛ الکنی و الالقاب؛ فوائد الرضویه؛ فارس شناسی ص ۹۳]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

۲- التشخص؛ رشتی، عبدالغفار بن محمد (-۱۱)

۳- حاشیة حاشیة تجرید الاعتقاد

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یلزم من ذالک ان یکون علی اتصافها

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [رایانه]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: شجاع بن علی حسینی در سوم جمادی الثانی ۹۶۹ق با مهر «العبد شجاع الحسینی» (دایره)، علاء الدین حسین حسینی، خلیفه سلطان نواده پسری امیر شجاع؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد عون» (چهارگوشه)، حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۳گ، ۲۳-۲۱ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۱۱۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۵/۲

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۵۸ق؛ مصحح؛ تملک: آقا علی مدرس زنوزی؛ جلد: تیماج سرخ، ۸۷گ (۹۹پ-۱۸۵ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳۳/۱ - ۴۱]

۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن تعلقاته بالاشخاص و ... حادثة.

تذکر: در فهرست از فخرالدین سماکی دانسته شده ولی آغاز نشان می‌دهد که از خفری است؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا خورد بن میرزا ولی موسوی، تا: ۱۰ رمضان ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۰۰ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲ - ۲۳۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷

آغاز: برابر

خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ ۵۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۸×۲۰سم [ف: ۲ - ۴۴]

۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۳۲/۱

خط: نستعلیق زیبا، کا: شاه محمد بن محمد نبی طالقانی شجاعی، تا: ۱۰۷۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۴۶]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فبطل نقصان الحقیقی بین الوجود و العدم و الخفاء فی ثبوته لادخل له.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج زرشکی، ۴۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۹سم [رایانه]

۹. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۷۳/۱

انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۶۴گ (۱ر-۶۴پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۹۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۶

حاشیه متعلق است به اوایل امور عامه شرح تجرید و خفری در این حاشیه از استاد محقق در حواشی شرح مختصر یاد کرده؛ بی‌کا، بی‌تا؛۱۸۳ص (۱-۱۸۳) [ف: ۵ - ۱۳۹]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۸۳

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب در فهرست «تعلیقات علی الشرح الجدید للتجرید و

حواشیها» آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۶۰گ، ۲۷سطر (۱۴×۵/۵)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۴ – ۲۹۴]

● حاشیة شرح التجرید الجدید = اثبات الله / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd = iṯbāt-ul lāh

فخرالدین حسینی، محمد بن حسین، – ۹۸۴ ؟ قمری

faxr-od-dīn-e hoseynī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1577)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (–۸۷۹)

اهدا به: شاه طهماسب صفوی (۹۳۰–۹۸۴)

تاریخ تألیف: ۹۴۱ق

حاشیه‌ای است بر شرح جدید قوشچی بر تجرید العقاید که تعلیقات مؤلف بر بخش الهیات شرح تجرید است و در آن از محقق داماد، محقق دوانی، صدر المحققین یاد کرده است. نویسنده در توضیح و بیان مطالب محشی عناوین «قوله» و در گفتار مصنف عناوین «قال المص ره» را به‌کار برده و اشکالات زیادی بر محشی وارد کرده است. مؤلف مطابق با سال تألیف، آن را «اثبات الله» نام گذارده و شیخ آقا بزرگ طهرانی در کتاب طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۰ق) این نام را منطبق بر ۹۴۱ق دانسته است. مؤلف حاشیه دیگری بر مباحث «جواهر و اعراض» از شرح تجرید با آغاز «الحمدلله مفیض جواهر العلوم» دارد و آن را مطابق با تاریخ تألیف (۹۶۵ق) «حاشیة الجواهر» نام گذارده است. ناگفته نماند که این میر فخرالدین حسینی جز میر فخرالدین حسینی سماکی است که معاصر میرداماد (– ۱۰۴۰ق) بوده است.

آغاز: بسمله الحمدلله الغفور الرحیم و الصلوة و السلام علی حبیبه المنعوت بالخلق العظیم ... فیقول الحقیر الفقیر الی عفو ربه الغنی محمد بن حسین الشهیر بفخرالدین الحسینی ان هذه تعلیقات متعلقه بالمقصد الاقصی و المطلب الاسنی من شرح الجدید ... و لما وفقت للاتمام اردت ان اوشح صدره ... بذکر من اعتلی فرقد الفراقد ... ابوالمظفر شاه طهماسب ...

انجام: و منها ان مقدورات الله انت خبیر بانه لا سبیل للخلق الی ضبط قدر فی الاصلح لا یتصور المزید علیه ... و لما کان المقصد الاقصی اثبات الواجب تعالی لا یبعد ان یقال فی تاریخ التألیف اثبات الله الدال علیه و نسأل الله التوفیق فی تحریر المقاصد الباقیة

چاپ: تهران، سنگی، ۱۲۷۴ق، رحلی (در هامش)؛ دارالسلطنه تبریز، (صص۲۳۱–۴۲۹؛ متن و هامش)؛ ۱۳۰۱ق، رحلی، (صص۳۴۸–۴۲۹) در هامش؛ ۱۳۰۷ق، رحلی، ۱۰۲ص (صص۴۰۹–۵۱۰) در هامش؛ ۱۳۰۱ق، ۸۲ص (صص۳۴۸–۴۲۹) در هامش؛ تهران، سنگی، ۱۲۸۵

[الذریعة ۹۹/۱ و۱۱۷/۶؛ کشف الظنون: تجرید؛ کشف الحجب ص ۱۷۷؛ عالم آرای عباسی چاپ امیر کبیر ص ۱۴۴–۱۴۵، ۱۴۹–۱۵۰و ۱۸۶؛ دنا ۲۴۶/۴ (۴۹ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱– حاشیة حاشیة السماکی علی شرح التجرید (۲عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۲۳/۷

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و الاعتصام بلطفه العمیم دل علی ذاته بذاته و جل عن الاحتیاج فی صفاته؛ **انجام:** وفقنا لما یجب و یقضی انک ولی التوفیق و الهادی الی سواء الطریق

حاشیه‌ای است بر رساله‌ای در اثبات واجب که در این نسخه «روضة الجنان» نامیده شده است و به دوازده دلیل موضوع را اثبات می‌کند. دنباله هر دلیل که مؤلف آورده است، شارح چند وجه بیان کرده است. تذکر: نام اثر به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، کا: قریش بن هاشم حسینی، تا: ۹۵۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۶۲پ–۶۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸ – ۳۵۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: منیر پاشا، تا: ۹۸۶ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [الفبائی ف: – ۱۹۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سرماساه بن ماساه، تا: ۳ ربیع الثانی ۹۸۶ق؛ ۸۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴ – ۷۸]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۰۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۹۹۴ق؛ تملک: حسین بن ملک علی تبریزی در دارالمؤمنین قم؛ اندازه:۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۸]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۹۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ (۱۰۸پ–۲۰۳ر)، ۲۰سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۳۹۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۱

انجام: قوله و الله تعالی لیس رازقاً له الخ، أی بلا واسطة و هو ظاهر جداً

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین صاعد، تا: قرن ۱۰؛ این نسخه در آخر اضافاتی دارد که در نسخه شماره ۳۴ مرعشی نمی‌باشد، و ناسخ نوشته است که تمام حاشیه به پایان رسیده و لیکن مؤلف به بیاض نقل نکرده است و تاریخ تألیف را سال ۹۷۱ مطابق با جمله «اثبات الله» نگاشته است، از روی نسخه مؤلف و در حیاتش؛ مصحح؛ مهر: «سید أحمد الحسینی» (بیضی)، «الواثق بالله الغنی محمد مهدی الحسنی الحسینی» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج

مشکی، ۱۲۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۰۱]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۱۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۲۲گ (۱۰۰پ-۲۲۱ر)، ۱۸سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۷۰]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۰۶/۳

آغاز: قال الشارح: لاشبهة فی أن النار الخ، هذا الکلام مذکور فی حاشیة السید؛ **انجام:** و الانصاف أن کلام المحشی ککلام الشارح فی الخلط

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن زین العابدین اشرف حسینی، تا: قرن ۱۰؛ فاضل اردبیلی آن را مقابله کرده؛ جلد: چرم زرد، ۳۰گ (۲۳ر-۵۲پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [مؤید: ۱ - ۳۳۰]

۹. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۵۱

فقط راجع به مقصد سوم است؛ کا: مؤمن بن مرتضی کاشانی، تا: ۱۰۰۵ق [ف: ۹۲]

۱۰. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۰۱/۲

آغاز: أما بعد حمد ولی الأنعام، و الصلاة و السلام علی سید الأنام و آله العظام و صحبه الکرام ما تعاقب الصبا و الظلام؛ **انجام:** و هو جسم لا لون له إلی آخر ما قول، و قال متصل بما نقلنا عنه فی تعریف اللون: فالأجسام.

حاشیه مبحث ماهیت و علت و معلول شرح جدید تجرید و حواشی آن است؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد، تا: چهارشنبه ۲ ذیحجه ۱۰۱۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۷۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: حسن بن علی گیلانی، تا: شنبه ذیحجه ۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ پس از صفحه اول صفحاتی چند افتاده و قسمت بیشتر فصل اول (از مقصد سوم) را ندارد؛ محشی از مؤلف، پایان صفحه اول: «ان اوشح صدره و ارفع قدره بذکر من اعتلی فرق الفراقد»؛ جلد: مقوایی عطف تیماج، ۳۶۸ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۳۰]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علیشاه بن کمال بن مرتضی علی، تا: شعبان ۱۰۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۹۵ گ (۱-۹۵)، ۱۴-۲۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۱۶]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۶۴/۸

آغاز: بسمله قال بعض الاعلام علی هذا التوجیه و ان کانت مفیدا الخ اقید ان المراد من قولنا الواجب موجود بعض الموجود واجب فقط هذا فان قلت؛ **انجام:** و هذا التوجیه امر معقول لکل واحد منا لا حاجة فی افهامه الی الریاضه کذا افاد فتأمل.

یادداشتهای تحقیقی است بر مبحث الهیات که در آن از محقق داماد، محقق دوانی، صدر المحققین یاد کرده است. گمان می‌رود محشی میر فخرالدین حسینی قرن ۱۱ باشد بر شرح تجرید قوشچی؛ خط: نستعلیق، کا: علیشاه بن کمال بن مرتضی علی، تا: شعبان ۱۰۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴-۲۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۱۸]

۱۴. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: شرف الدین پسر احمد بهبهانی، تا: شوال ۱۰۳۴ق، جا: شیراز [نشریه: ۷ - ۵۱۴]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۶۱/۱

آغاز: یا من دل علی ذاته بذاته و جل عن الاحتیاج فی صفاته

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۴۱ق؛ ۱۹گ (۱-۱۹ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۲۲]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۵۳

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن امین الدین حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۷ رمضان ۱۰۴۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ، ۲۰ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۲۲۳]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۳۳

خط: نستعلیق، کا: امین الدین حسینی، تا: رجب ۱۰۴۳ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۰۲]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۴۲

خط: نستعلیق، کا: زمان بن هدایت الله اصفهانی، تا: چهار شنبه ۲۹ رمضان ۱۰۴۶ق، جا: شیراز مدرسه رفیعیه؛ تملک: علی نقی بن عبد الله حسینی به تاریخ ۱۱۵۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۲۱۰]

۱۹. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۳۴/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین بن روح الدین شوشتری، تا: دوشنبه ۵ شوال ۱۰۵۲ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۷۰گ (۶۶-۲۳۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴۲]

۲۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۰۲/۲

آغاز: قال المصنف طاب ثراه: المقصد الثالث فی اثبات الصانع الخ. أقول؛ **انجام:** أی بلا واسطة و هو ظاهر جداً و الحمدلله علی الاتمام

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام معلوم شد؛ بدون خطبه مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ق؛ مصحح؛ تملک: شاه محمد؛ جلد: چرم زرد، ۱۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [مؤید: ۱-۳۲۶]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶/۳ خوئی

کا: باقر بن حسین فیروز آبادی، تا: ۱۰۶۲ق، جا: شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۷ - ۹۳]

۲۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۷/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۶۲ق؛ کاغذ: سفید، جلد: میشن مشکی، ۱۷۰ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۱۴]

۲۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۱

خط: نستعلیق، کا: ملا امین بن محمد رضا، تا: ۱۰۶۲ق، جا: قزوین مدرسه نواب؛ ۱۳۵گ (۱-۱۳۵)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۱۹]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۲/۱

آغاز: قال المصنف طاب ثراه المقصد الثالث فی اثبات الصانع. اقول اشار بقوله اثبات الصانع الی ان المسئلة هی ان الصانع موجود لاما تقرر من ان الواجب موجود؛ **انجام:** و هو ظاهر لکثیر ما یکون الموت اصلح کما لایخفی قال و الله تعالی لیس ذاتاً له آه ای بلا واسطة و هو ظاهر جداً و الحمدلله علی الاتمام و الصلوة علی نبیه خیر الانام و سلم تسلیماً کثیراً

بدون خطبه مؤلف است؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن علی بن محمد کشمیری، تا: سه‌شنبه ۵ صفر ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج حنایی، ۸۰گ (۱پ-۸۰ر)، ۲۰-۲۳سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۰ - ۸۴]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۴۰/۲

آغاز: علی ان لنا ان نقول یکفینا تضمن التعریف

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن ناصرالدین مرادی، تا: ۹ صفر ۱۰۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳ - ۸۷۱]

۲۶. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۹۴/۷

آغاز: یا من دل علی ذاته بذاته، و جل من الاحتیاج فی صفاته، أرنا دلیلک و اهدنا سبیلک؛ **انجام:** کما ذکره العلامة الدوانی، و بعد الاطلاع ما ذکرنا یظهر علی المنصف أنه لیس للقایل فی هذا البرهان إلا لغط الکسور و التطویل، و الله الهادی إلی سواء السبیل، و هو و نعم الوکیل.

بی‌کا، تا: شنبه ۱۸ ذیقعده ۱۰۷۱ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۶۷]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله من الله تعالی، تحریره ان الله تعالی یقضی و یحکم بالحق و هذا الحکم مما یقضیه.

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن محمد حسین جرفادقانی، تا: ۱۰۷۴ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۳گ (۸۹پ-۱۷۱پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱ - ۴۶]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۵/۶

آغاز: یا من دل علی ذاته بذاته؛ **انجام:** علی تقدیر عدم الواجب تم اولم یتم لم یلزم

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۸گ (۲۵۳-۲۶۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۱۷]

۲۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۲۷/۲

انجام: لکن بتبعیة ارادة السلامة و یرضی بها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه شعبان ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری سبز، ۱۶سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۸۶۷]

۳۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۷۷

خط: نستعلیق، کا: مرادخان بیگ پسر حاج محمد عرب، تا: ۲۷ شوال ۱۰۸۸ق، جا: اصفهان؛ ربعی [نشریه: ۷ - ۱۴۲]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: مرادخان بیگ بن محمد عرب نجفی، تا: ۱۰۹۸ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد بن ابوالمحسن طباطبایی، ابوالمحسن بن محمد سعید؛ یادداشت وقف محمد حسن قزوینی به سال ۱۲۳۸؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵۹گ، ۱۵ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۴۲۰]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۵گ، ۲۱سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۷ - ۳۵۰]

یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۲۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۴ - ۴۳۹]

۳۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۴۵

آغاز: برابر

شامل مقصد سوم (بخش الهیات) است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۸گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۳ - ۸۰۷]

۳۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۲۹/۲

آغاز: لزم تقدم الشیء علی نفسه و الباقی ظاهر فان کل منها کمشعلة بل کل واحد کشمس بعد ملاحظة المقدمة المذکورة ... انتهی مقالته ... (پس از دو برگ) اذا وجبت الارادة. و کما قال المصنف قدس سره فی رسالة تحقیق الجبر و الاختیار فی الفصل السادس فی بیان ان الوجوب لاینافی؛ **انجام:** مثلا زمان المسیح علیه السلام ظاهر له تعالی علی الوجه الذی هو واقع فی نفس الامر.

در فهرست جدید از ملا شمسا کشمیری دانسته ولی در فهرست قدیم از این مؤلف است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا و رویه کاغذ آبی، ۶۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۴۲]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۶ صدر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن عنایت الله حسینی قمی، تا: قرن ۱۱؛ از دیباچه کمی افتاده؛ واقف: محمد تقی طهرانی، ۱۳۴۳ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۶گ، ۲۳سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۴ - ۲۲۰]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد فرغ من سوید (کذا) هذه الحاشیه الفخریة

الشریفه احقر الطلاب محمد رضا بن معین الدین فیروزآبادی فی یوم الجمعه ثانی عشر شهر رجب.
خط: نستعلیق تحریری بدخط، کا: محمد رضا بن معین الدین فیروز آبادی، بی‌تا؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۰۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ - ۹۹]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۳۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیس علی هذه الروایه تلاوه الایه بعد تمام الحدیث کما فی الشرح فلا حاجه الی ما ذکرناه من التوجیه . تمت
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: احمد درودی بن القاسم؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، جلد: مقوا رویه کاغذ، ۸۶گ (۱پ-۸۶ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۷۱]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۲۲/۳
آغاز: قال الشارح فی اوایل بحث من الاعراض القول بحضور المعدودات فی الخارج و احوالها؛ **انجام:** و قد مر الکلام فی استلزامه للترجیح الا مبنی الکلام علی الزام المعتزلة
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین حسینی نیاکی لاریجانی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ترقیمه: «من زبده اماثل المتاخرین ... فخرالدین رحمه الله»؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، ۸گ (۷۵ر-۸۲پ)، ۳۲ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۵ - ۶۸۴]

۳۹. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۹
الهیات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: وزیری باریک [نشریه: ۵ - ۵۹۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۲
آغاز: قال المصنف طاب ثراه المقصد الثالث فی اثبات الصانع؛ **انجام:** اقول لو کان للواجب تعالی مثل
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاتب دیباچه را ننوشته؛ واقف: سید علیخان، ۱۲۷۳؛ ۶۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۷۸]

۴۱. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه:۸/۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵ - ۳۸۶]

۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۹۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قلت المراد ان المخاطب له دخل فی الصدور بمعنی انه علة قابلیة للصور العلمیه لانه مفیض والمراد مما سبق من قوله واستناد کل شی الیه هو ان الواجب مفیض الوجود والخیرات لیس الا هو جل شانه الا انه لیس ممکن من الممکنات
الهیات را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بدون نقطه؛ محشی از عبدالغفار؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۶]

۴۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۷/۱
آغاز: قال الشارح لاشبهة فی ان النار انتهی الکلام مذکور فی حاشیة السید المحقق قدس سره
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با عبارت «منه»؛ تملکی بدون نام با مهر بیضوی «عبدالعزیز الرضوی» و تملکی بدون نام با مهر مربع «محمد رضا بن محمد صفی الحسینی» و مهر بیضوی «عبده محمد رضا الحسینی» و مهر مربع «المتوکل علی الله الغنی محمد رضا الحسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۴۶]

۴۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۷/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۴۶]

۴۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما ذکر فی استدلال لایستدعیه لجواز ان یکون الدعاء صارفا کما یدل علیه قوله تعالی ادعونی استجب لکم فتدبر.
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «ماشاالله لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»؛ کاغذ فستقی و حنایی و شکری، جلد: تیماج عنابی، ۶۹گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲ - ۵۹۵]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** باعتبار الموضوع و لیس کذلک بزعمه کما سیذکر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۸۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۷۸]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۱
آغاز: نهایة لزم قدم العالم اذ فرده من الحادث قدیم ح؛ **انجام:** بعد تمام الحدیث کما فی الشرح فلا حاجة الی ما ذکرنا من التوجیه
از اواخر مبحث نفی محل تا چند صفحه به آخر مانده را دارا است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید محمد تقی، ۲۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۷۸]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۲/۱
آغاز: خارج الذهن طرفا لوجود فلا انتقاض؛ **انجام:** و انما هو باعتبار الموضوع و لیس کذلک بزعمه کما سنذکره.
در فهرست با عنوان «حاشیه» و ناشناس آمده پایان آن با یکی از نسخه‌های حاشیه فخرالدین حسینی مطابق است که چند صفحه‌ای از نهایت ناقص مانده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲ص (۱-۸۲)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۲ - ۱۹۶]

۴۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۸۵/۲
بخش الهیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۱۳۰-۱۴۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۳۳]

۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۹۳/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا لو اقتضت ذلک لم یتحقق واحد منها لان تحقق واحد منها یستلزم تحقق فی المهیه.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۵ص (۱۶۲-۲۸۶)، ۱۵سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۹ - ۱۸۱]

۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۸۱/۴
خط: نستعلیق، کا: محمد اسراری، بی‌تا؛ مصحح؛ یادداشت رفعت جعفری؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۰۵گ (۴۹-۱۵۳پ)، ۱۹سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم[ف:۱۷-۴۲۲]

۵۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۶۲/۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فکما یمکن اختیار الشق الثانی باعتبار ان التمکن من الفعل ثانی الحال و الترک واجب حال العدم کذلک یمکن اختیار الشق الاول.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۴۳۰پ-۴۳۷پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲ - ۴۱۰]

● حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه امور عامه / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd = hāšīye-ye omūr-e ʻāmme

فخرالدین حسینی، محمد بن حسین، - ۹۸۴ ؟ قمری

faxr-od-dīn-e hoseynī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1577)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

وی بر هر بخش شرح تجرید قوشچی حاشیه‌ای جداگانه دارد. تا به حال سه حاشیه از وی بر شرح قوشچی شناسایی شده است. که یکی حاشیه بر امور عامه است.

آغاز: اما بعد حمد ولی الانعام و الصلاة و السلام علی سید الانام و آله العظام و صحبه الکرام ما تعاقب الضیاء الظلام

انجام: فی تحریر المقاصد الباقیة انه ولی ذلک و القادر علیه و الحمدلله رب العالمین.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۰۸
آغاز: اثره من حیث اثره بخلاف المقصدین السابقین؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۹۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ صدر نسخه یک صفحه از رساله اصول عقاید غیاث الدین منصور دشتکی الصاق شده؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه خاکستری، ۱۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۱۰۰]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۷/۲
آغاز: برابر
حاشیه میر فخر بر بحث ماهیت و علت شرح تجرید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۴۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و له من حیث هو ذلک لنوع خواص و الشیئی الذی «کذا»
تا قدری از مبحث جعل «مسئلة تقدم اجزاء ماهیة» را دارا است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۷۷]

● حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیة الجواهر / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd = ḥāšīyat-ul jawāhir

فخرالدین حسینی، محمد بن حسین، - ۹۸۴ ؟ قمری

faxr-od-dīn-e hoseynī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1577)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

تاریخ تألیف: ۹۶۵ق

حاشیه‌ای است بر فصل جواهر و اعراض شرح جدید تجرید. وی بر هر کدام از فصول شرح جدید، حاشیه‌ای جداگانه نوشته است. این حاشیه را به نام «حاشیة الجواهر» نامیده زیرا حاشیه بر جواهر شرح جدید تجرید است و این نام به حروف ابجد تاریخ تالیف آن را نشان می‌دهد (۹۶۵).

آغاز: بسمله. الحمدلله مفیض جواهر العلوم و الصلوة علی محمد سید العروم و آله شوارق مشارق العرفان ... و بعد فیقول ... محمد بن حسین الشهیر بفخرالدین الحسینی ان هذه حواشی محتویة علی ما یزهو البصائر و یجلو النواظر فی تحقیق مبحث الجواهر من شرح الجدید لکتاب التجرید ... و لایبعد اتسامها بحاشیة الجواهر الدالة علی تاریخ التالیف و الاعتصام

انجام: المح فالاولی (؟) یعنی اشارة الی احدهما لابدان یغائر الاشارة الی الاخر بوجه من الوجوه اذلو لم یتغایر. تم

[الذریعة ۹۹/۱ و ۱۱۷/۶]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۷/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰۰ص ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۴۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۹۹
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۹۶]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۶/۲
آغازو انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در پایان تاریخ تحریر ساختگی محمد مؤمن بن حاج حسین سرکانی در ۸ ذیحجه ۱۰۸۸ دیده می‌شود؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۱گ (۷۱پ-۱۰۱پ)، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷۳۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ تملک: محمد باقر بن محمد صادق

مازندرانی با تاریخ ۱۱۲۷ [د.ث. مجلس]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیختلف امکنة الاختلاف اوضاعه حتی تکون له مع بعض تلك الاوضاع مکان طبیعی ومع بعض آخرمنها مکان طبیعی آخر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمد زمان؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۹۸]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، - ۹۹۴ ؟ قمری

mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر مباحث جواهر و اعراض و دیگر مباحث شرح تجرید علاءالدین قوشچی؛ در این حاشیه به اقوال دوانی و دشتکی اشاره می‌کند و از دوانی با عنوان «استاد» یاد می‌کند.

آغاز: بسمله قوله مناسب آه حاصل وجهه المناسبة انه لما کان وجود العرض متوقفا علی وجود الجوهر فکان الجوهر مقدماً بالطبع علی العرض ... قوله و منهم من قدم اه فان رجح نظر من قدم مباحث الجواهر بان الاعراض مطلقاً محتاجة الی الجواهر

انجام: قوله لکونه مماثلاً للفصول الثانی فی ذلك الخیر آه یمکن ان یقول هذا ... اولویة الخیر بناء علی ان الحرکة و السکون مهیتها السکون دون الحرکة. تامل

چاپ: (ج۶؛ ص۱۱۵)، تهران، سنگی، بی ناشر، ۱۲۷۴ق، رحلی (در هامش)؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۳۰۷ق، ۲۲۵ص (صص۱۸۴-۴۰۸) در هامش

[کشف الظنون ۳۵۰/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۵۰/۴]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷گ (۱پ-۱۷ر)، ۲۰سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۱۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، محشی به نشان «جم. سلمه الله» = آقا جمال خوانساری؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۶۰گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۲۱۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یقع فی الزمان الغیر المتناهی من الجانبین لم یلزم فتدبره.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۲۵ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۹۱

آغاز: بسمله و به نستعین، الی التمیم قال رحمه الله اما بعد حمد؛

انجام: با لاستناد و التفویض الذی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۲ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۹×۱۹سم [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۸۱

آغاز: بسمله، قال المصنف رحمه الله اما بعد حمد واجب؛ **انجام:** شهر رجب المرجب فی سنه اثنین و ثمانین و الف بعد الهجره النبویه

خط: نستعلیق، کا: اصفهانی، محمد علی بن امام وردی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۶سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [رایانه]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۴۰

آغاز: بسمله، الحمدالله صانع السموات العلی و خالق؛ **انجام:** هو ثبوت الادراک المسی بالاحساس بلا اله تمت

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۶۰

آغاز: بسمله قال المص اما بعد واجب الوجود؛ **انجام:** اشد فی الحرکه فی الثانی محمد حسین گلپایگانی

خط: نستعلیق، کا: حسین گلپایگانی، تا: ۱۰۰۸ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [الفبائی ف: - ۱۹۶]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۸

آغاز: بسمله، قال المصنف رحمه الله اما بعد حمد واجب الوجود؛

انجام: اشدمن الحرکه فی الثانی ... آمین یا رب العالمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۱ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [رایانه]

۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۶

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف پسر شکرالله گلپایگانی، تا: سه‌شنبه ۱۲ شعبان ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۲]

۱۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۶۱

نسخه کامل؛ بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق [اوراق عتیق: ۱ - ۲۴۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** خواص المبدا الفیاض و حاصل الجواب ظفتامل

خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد تقی ساروی، تا: ۱۰۹۹ق، جا: مدرسه منسوبه به الرضی الحسینی الرضوی؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۵۵ص، ۱۸سطر (۴×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [رایانه]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۷۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل لانم الملازمة اخ هذا منع مشترک ... و کذا

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲۴گ (۱۴۲-۱۶۵)، ۲۲ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۴۰ - ۱۱۴]

۱۳. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۴

جواهر و اعراض و بخشی از الهیات؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن عبدالرحیم، تا: ۱۱۰۰ق، محشی با نشان «منه، محمد جعفر، م ن، جم»؛ قطع: جیبی [نشریه: ۵ - ۵۹۴]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷ص (۱-۱۰۷)، ۲۲سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۲۱۰]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۸۷

انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حیدر بن حسین موسوی بفروئی، تا: پنج‌شنبه رجب قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ، ۱۸سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴ - ۲۱۱]

۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله انا لو فرضنا استحق المکلف خمسة اجزاء من الثواب و عشرة اجزاء من العقاب آه هذا مبنی علی تمیز تلك الاجزاء بحسب نفس الامر بعضها عن بعض و هوم عند الخصم قد تمت.

شامل بخش جوهر و اعراض و قدری از الهیات است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالله بن عبدالرحیم، تا: محرم ۱۱۰۰ق، محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۱گ، ۱۰-۱۴ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۳ - ۸۶۵]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۱۱۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملك: محمد امین تبریزی به تاریخ ۱۱۲۴ با مهر «لا اله الا الله الملك الحق المبین» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۶۵گ (۱پ-۶۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۵×۱۳سم [ف: ۳۹ - ۴۱۸]

۱۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۹۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حاجی باقر بن میر محمد حسینی، تا: ۱۱۱۶ق؛ جلد: چرم زرد، ۴۸گ (۳پ-۵۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [مؤید: ۱ - ۴۰۰]

۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۸۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طالب، تا: دوشنبه جمادی الثانی ۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به نشان «م ن»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ماشی، ۷۱گ، ۱۶سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۵ - ۱۵۶۲]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۴۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاصل فی الاطلاق الحقیقة مخصوص بوقت الحاجة لا قبله و قد عرفت ما فیه فتأمل.

فاقد دیباچه و همچنین بخش الهیات است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالجبار تونی، تا: ۱۱۳۵ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ - ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵ - ۶۲۳]

۲۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: معصوم بن کربلای میرزای محمد مازندرانی، تا: صفر ۱۱۸۰ق؛ تملك: محمدولی ابن ملا مهدی و مهر «المتوکل علی الله الغنی عبده محمد ولی» (مستطیل)؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱ - ۸۵]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل علیها معا فتامل.

بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۰ص (۱۴۳-۲۶۲)، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف:۷-۸]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۱۱/۱-۳۴/۱۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با امضای «م ن» و «محمد باقر قدس سره» و «ملا جان»، متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳ - ۱۴۹۰]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۴ط

آغاز: بسمله. قال المص ره الجوهریة و العرضیه من ثوانی المعقولات الخ اعلم انه اراد؛ **انجام:** مهیتهمما الکون دون الحیز قد فرغ من تسوید هذه الحاشیه الجلیله علی الشرح ... للتجرید ... و جعل الله الجنه مثواه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج یشمی، ۱۹۱ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۴/۳ - ۱۰۴]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۱۲

آغاز: قال المصنف و فیه فصول الاول فی الجواهر اقول ای فی تقسیم الجوهر الی اقسامه و بیان بعض احواله؛ **انجام:** هذا مبنی علی تمیز تلك الاجزاء بحسب نفس الامر بعضها عن بعض.

خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۱۰ق؛ محشی، ضمیمه: چهار برگ حاشیه بر جمله آغاز «شرح حکمت العین» شمس الدین محمد بخارایی است؛ واقف: ادیب بجنوردی، مهر ۱۳۴۰؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج عنابی، ۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۱۰۱]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق، ضمیمه نسخه ش ۲۵۸۴۳ می‌باشد؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج [رایانه]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۸۵

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن محمدرضا شیروانی نجفی، تا:

۱۲۱۴ق، جا: نجف اشرف؛ محشی با نشان «منه» آقا حسینی، ملاحمزه»؛ وقف همین نویسنده در ۲ ذیحجه ۱۲۱۴ ق دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۳گ (۷پ-۵۹)، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۴ - ۲۱۱]

۲۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ ذیحجه ۱۲۳۵ق، جا: مدرسه شاه شاهان [نشریه: ۱۱ - ۸۹۲]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۳۰

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر طبیب، تا: ۱۲۶۲ق؛ محشی با نشان «ص. ح ن»؛ واقف: خاندان حکمت؛ کاغذ: سفید آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۶۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۱۰۱]

۳۰. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثبت الحواشی المتعلقة لبحث جواهر شرح التجرید الجدید للمحقق الطوسی من سوانح ... لتجرید الشیرازی ملا میرزا جان.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۹۰ق، جا: شیراز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸۳ص، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷۹]

۳۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله مما منه و ما الیه قد یتحدان محلا المراد من المحل الذات

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۸۴]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۵۳ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۲۲/۲-۵۱/۸۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۸۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۹۰]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۰۵/۱

آغاز: فان رجح نظر من قدم الجواهر بان الاعراض مطلقاً محتاجة الی الجواهر فینبغی تقدیم مباحث الجواهر مطلقاً؛ **انجام:** باعتبار الحركة و السكون بالذات فان صدور الحركة ههنا بواسطة القاسر.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای، ۳۱گ (۱پ-۳۱پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۹سم [ف: ۴۱ - ۲۲۲]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله قال صاحب المواقف آه لایخفی ان كلام صاحب المواقف لایضر المنصف لانه من الذاهبین الی بطلان الجزء الذی لایتجزی

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۰ سطر [ف: ۳ - ۲۳۴]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** السابقین بل علیها معا فتامل آقاحسین دام ظل العالی

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۶۰گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [الفبائی ف: ۱۹۶]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی ما ینتقل الكلام علی المحدود للمثل ... طبق التساوی فی ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۳۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۳۴۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یكون مدعی القوم هو المدخلیه فی الحلیه لالفاعله لانه من خواص المبداء الفیاض و حاصل الجواب ظاهر - فتامل

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۴۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۶×۱۳/۵سم [ف: ۱ - ۳۳۱]

۳۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ای وقد یتغایران محلا و یكون عدیله

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع کوچک؛ واقف: محمد حسین طباطبائی بروجردی، ۱۳۶۷؛ کاغذ: زرد، جلد: میشن سبز، ۱۲۹ص، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۱۲]

۴۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۱۵/۴

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: - ۳۸۴]

● حاشية شرح التجريد الجديد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

استرآبادی، شمس الدین محمد، ق۱۰ قمری

estarābādī, šams-od-dīn mohammad (- 16c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

اهدا به: سلطان محسن مشعشعی (-۹۰۵)

حاشیه مفصلی است با عنوان «قوله، قوله» بر شرح تجرید قوشجی. در الذریعه می‌گوید که این حاشیه بنام سلطان محسن مشعشعی نوشته شده است، ولی ذکری از این موضوع در مقدمه نرفته است.

آغاز: بسمله. ربنا وفقنا لتجرید الكلام فی شرح كبریاء ذاتك و لاتواخذنا ان نسینا او اخطانا فی عد آلائك و حد نعمائك.

انجام: كان فی المرتبة السابقة علی وجوده لكونها قبل تحقق البیاض بالضر مسلوباً عنه البیاض فكیف یكون انسلب كاذباً كما لایجاب و بالجمله كذب.

[الذریعه ۱۱۶/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما حمل احدهما علی الاخر کأن یقال وجوب الوجود هو امتناع العدم فلیس بصحیح الا أن یقصد به

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبدالفتاح قزوینی، میرزا احمد، محمود الشهرفسونی، محمد مشهور به ابن خاتون عاملی به تاریخ ۱۰۳۵ در حیدرآباد و مهر الواثق بربه الغنی محمد بن علی الشهیر بابن خاتون العاملی» (بیضی)؛ مهر: «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (بیضی)، «عبده حسین ...» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۵۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناخته مانده و به صورت احتمالی از دوانی دانسته شده. نام مؤلف بر اساس نسخه مرعشی انتخاب شده است؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملاموسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد حنایی، ۴۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۹۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و وضع الاسم له فان الحد بحسب الاسم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۵ص (۸۶-۱۱۰)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۲ - ۱۹۶]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

حسینی، فضل الله بن محمد، ق ۱۰ قمری

hoseynī, fazl-o-llāh ebn-e mohammad (- 16c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

در طعنی که به عمر در منع دو متعه زده شده است نوشته فضل الله بن محمد بن فضل الله حسینی، نیز درباره رؤیت باری و قسیم جنت و ناربودن علی. در پایان آن آمده است «هذه السفینة».

[معجم التراث الکلامی ۳۰/۳، رقم ۴۸۶۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۳۲

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: مقوا با پارچه زری عطف میشن، ۳ص (۴۳۹-۴۴۱)، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف: ۹ - ۸۲۷]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

مشکک رستمداری، محمد بن علی، ق ۱۰ قمری

moškak-e rostamdārī, mohammad ebn-e ʻalī (- 16c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

تاریخ تألیف: ۹۸۱ق

حاشیه ذقیقی بر شرح قوشچی بر تجرید طوسی در مبحث وجود ذهنی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۲۱

کاتب = مؤلف، تا: ۹۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: مقوا با پارچه زری، ۴ص (۳۳۵-۳۳۸)، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم[ف:۹-۸۲۴]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

حسینی دشتکی، احمد بن ابراهیم، - ۱۰۱۵ قمری

hoseynī daštakī, ahmad ebn-e ebrāhīm (- 1607)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حاشیه‌ای است از میر نظام الدین احمد دشتکی پسر غیاث منصور بر الهیات تجرید و شرح آن. در الذریعه از این حاشیه یادی نشده است. این رساله در برخی از فهارس از قاضی زاده کرهرودی و یا تعلیقاتی بر شرح او دانسته شده است.

آغاز: الحمدلله الذی وفقنا التوضیح عقائد الاسلام و تصحیحها من تجرید العقاید ... و بعد فهذه حواشی یحتوی علی دقائق لطیفة جدیدة و تشتمل علی حقائق بدیعة سدیدة لاینشرح بها الصدور [اولی] الذکر من ارباب التجرید و لایتفطن بها الا قلوب ذوی الفطانة من اصحاب التأیید و التسدید و شحت بها ما هو الغایة القصوی من مقاصد کتاب التجرید تبصرة لطالبی العرفان و التوحید ... و ها انا اشرع فی المرام متوکلا علی العزیز العلام قوله المقصد الثالث فی اثبات الصانع و صفاته و آثاره الخ ای فی بیان ثبوته و تقریر دلیل وجوده ...

انجام: بل کافة المتکلمین اعترفوا بان له تعالی جهات کثیرة و اضافات کثیرة الی مخلوقات کثیرة. هذا غایة ما یمکن ان یقال فی تحقیق هذا الامرام فتأمل فیه.

[الذریعه ۱۰۳/۱؛ معجم التراث الکلامی ۳۷/۳]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۰۱/۵ حکمت

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: شنبه ۱۷ شوال ۱۰۱۹ق؛ قطع: ربعی [ف: ۲ - ۳۹]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ملهمی، تا: ۱۰۲۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۴گ (۵۴پ-۸۷ر)، ۱۷و ۱۹سطر (۱۱/۵×۵/۵)،

اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۶۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: علی بن محمد بن حسن خوراسکانی، تا: ۱۰۳۵ق؛ در انتهای این نسخه آمده: «انتهت الحاشیة المنسوبة الی ... علقها لنفسه من النسخة الفقیر الی الله الغنی الحسین بن حیدر الحسینی الکرکی عفی عنهم»؛ ۴۲ص (۱-۴۲)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳۲ - ۱۵۱]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۳۶/۱
آغاز و انجام: برابر؛ (تمت الرسالة الشریفة المنسوبة الی نظام الحکماء امیر نظام الدین احمد الدشتکی الشیرازی. بید احقر الناس عباس فی شهر رمضان سنة احدی و خمسین و الف.)
با عنوان «اثبات الصانع»؛ خط: نستعلیق، کا: عباس بن محمد جیلانی، تا: رمضان ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۲۴گ (۱پ-۲۴پ)، ۲۰ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲ - ۲۱۰]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۰گ (۴۶پ-۶۵پ)، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶ - ۲۲۶۲]
۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۵۳۹]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd
همدانی، ابراهیم بن حسین، - ۱۰۲۶ ؟ قمری
hamadānī, ebrāhīm ebn-e hoseyn (- 1617)
وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)
حاشیه بر بر شرح جدید تجرید خواجه نصیرالدین طوسی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵
آغاز: الحمدلله الذی نطق بحمده موجود حالاً و مقالاً؛ **انجام:** و لذلک من حاول ان یقول فیها شئ وقع فی اضطراب لیس مما یجب جمله علی
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج دارچینی، ۱۱۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱ - ۹۱]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd
علی نقی
'alī naqī
وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)
حاشیه‌ای است برشرح تجرید قوشچی با عناوین «قوله، قال الشارح، قال الماتن». نام شارح در پایان کتاب چنین آمده که ذکر شد و معلوم نشد که کیست.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۶۷
آغاز: اعلم ان هذا الکتاب مرتب علی ستة مقاصد و وجه الحصران المقصد الاقصی فی علم الکلام بیان احوال المبدأ والمعاد؛ **انجام:** وتعدالعله انما یکون فی الحرکة و ظاهر انها لیست موجبة للترکب بل یوجب الاشتداد.
خط: نستعلیق، کا: ابوالعلاء، تا: ربیع الاول ۱۰۲۸ق؛ مهر: «ابوالقاسم بن محمد تقی» (شش‌گوش)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۵۷۰]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** = **حاشیة رزاقیة** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd = ḥāšīyat-un razzāqīya
لاهیجی، عبدالرزاق بن علی، - ۱۰۷۱ ؟ قمری
lāhījī, 'abd-or-razzāq ebn-e 'alī (- 1661)
وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)
فیلسوف کلامی مولی عبدالرزاق فیاض لاهیجی حاشیه‌ای متوسط بر جواهر و اعراض شرح جدید تجرید و این دومین «حاشیه» اوست بر آن «شرح» و نسبت به نخستین گزیده‌تر است. از اول بحث جواهر و اعراض تا قسمتی از مسئله تجرد نفس. لاهیجی در دیباجه این حاشیه می‌گوید که در گذشته، شرح مفصلی بر مبحث جواهر شرح تجرید نگاشته‌ام و چون مفصل و ملال‌آور بود لذا آن را گزین کرده و این شرح را پدید آوردم. گویا مراد از حاشیه مفصل او، همان «حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید» باشد. در پنج فصل: ۱. بحث از جواهر است به اعتبار آنکه بر آن عارض شود احوالی بدون تخصص آن به نوع معینی؛ ۲. بحث از اجسام مادی و اجسام فلکی؛ ۳. بحث از اجسام بدون توجه به عنصریت و فلکیت آن؛ ۴. جواهر مادی که جسم واقع می‌شوند؛ ۵. بحث از عوارض. (عبد الله انوار)
آغاز: یا من تقدس ذاته عن مشاهدة الجوهر و العرض و تنزه فعله عن مقابلة الغرض و العوض ... قال المصنف ... و فیه فصول الاول

فی الجواهر اقول ای فی تقسیم الجواهر الی الاقسام الخمسة و بیان بعض احواله من حیث العموم فانه ذکر فی هذا المقصد خمس فصول ...

انجام: انجام ۱: و ثالثا احد جزئی الجسم و یمنع احتیاجه الی آخر ما یدفع به هیهنا هناک یدفع هناک

انجام ۲: فی الوجود الظلی و قائماً بالموضوع فی الوجود الأصلی منها لامجال ان یرتاب فی استحالته، الی هنا وجدت من افادات المحشی مولینا عبدالرزاق علی شرح الجدید للتجرید.

چاپ: تهران، سنگی، ۱۲۷۴ق، رحلی، (در هامش)؛ دارالسلطنه تبریز، (صص۱–۲۳۰؛ متن و هامش)، (صص۲۳۱–۴۲۹؛ متن و هامش)؛ ۱۳۰۱ق، رحلی، ۲۷۹ص (صص۱۵۱–۴۲۹) در هامش؛ تهران، سنگی، ۱۲۸۵

[مکتبة امیرالمؤمنین ۳۷۴/۲؛ الذریعه ۱۱۵/۶]

۱. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۸۵

آغاز: المقصد الثانی فی الجواهر و الاعراض الاول فی الجواهر ذکر فی هذا الفصل انقسام الممکن الی الجواهر و العرض

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۹]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۶۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۹]

۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با امضای: «جعفر»؛ تملک: عبدالله بن محمد صالح به تاریخ ۱۲۳۸؛ مهر: «یدالله» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی.، ۹۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۱ – ۲۱۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۸۶

آغاز: بسمله، الحمدالله صانع السموات العلی و خلق؛ **انجام:** صفرا لمظفر سنه ۱۲۰۶ و التمس الکتاب الدعاء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۲۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۹گ، ۲۳ سطر [رایانه]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه اواخر شعبان ۱۰۸۳ق؛ از نسخه لاهیجی، مصحح، سطرها چلیپا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲۱ – ۶۱]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۲-۳/۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ وقف نامه از مولی محمد جعفر لاهیجی به خط محمدبن محمد مدعو به باقر نواب لاهجانی و محمد جعفر لاهیجانی به تاریخ ربیع الاول ۱۲۴۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ، ۲۱ – ۲۸ سطر [ف: ۳ – ۱۴۹۰]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم الا ان یکون المراد و هو ... بعد ما نتبت من تناهی جزئیاتها وحینئذ فنقل الادلة علیها ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۸۳گ، ۱۹ سطر [ف: ۲ – ۷۰۰]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۸۴۵-۲۹/۱۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان الاستحالة انما نشأت من فرض امرین متناقضین ... حتی کنا فرضنا امرین متناقضین بل فرضنا ضلع زاویة مطلقة او مخصوصة هی مثلثان

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط وانجام؛ تملک: محمدرضا بن آقا محمدباقر؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۷ سطر [ف: ۳- ۱۴۹۱]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۷۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: مولا ابوالحسن گیلانی با مهر «عبده ابوالحسن» (بادامی شکل)؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ (۱–۹۵)، ۲۶–۱۸سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳ – ۱۳۳۷]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۵۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ تملک: علی قلی میرزا در ۱۲۶۱ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۹۰گ، ۱۳سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴ – ۲۱۹]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۲۳/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ لاهیجی این حاشیه را از حواشی پیشین خود اختصار کرده؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج قهوه‌ای،۴۵گ(۱پ–۴۵ر)،۲۰سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴ – ۲۲۰]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۰۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۶/۵سم [ف: ۱ – ۱۶۹]

۱۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷ – ۲۲۲]

۱۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ – ۸۹۲]

۱۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملااسد، تا: ۲۰ رمضان ۱۱۱۲ق؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱ – ۸۹۲]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن محمد سعید حسینی، تا: ۱۱۵۱ق؛ ۴۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱ – ۸۳]

۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ محرم ۱۱۷۹ق؛ اهدایی: ورثه خان عسکری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۷۲گ، ۲۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۴ – ۱۱۲۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۸۸/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۹ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «منه» و بلاغ؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۵۲گ (۲پ–۵۳ر)، ۲۸سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۲ – ۲۶۹۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۰/۱-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۹۱–۱۱۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۳۰گ (۱پ–۱۳۰ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۲ – ۱۶۵]

۲۰. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۷۲۵
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۹۹ق؛ ۱۲۷ص، ۲۰سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ – ۲۲۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
از اول مبحث جواهر و اعراض تا قدری از مسئله تجرد نفس؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۱۹۹ق؛ واقف: نائینی؛ ۷۹گ، ۱۸ – ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴ – ۷۹]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۲۵-۲۲/۱۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
جواهر و اعراض؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالله بن جعفر لاهیجانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوای سبز عطف تیماج مشکی، ۶۴گ، ۲۰ سطر [ف: ۳ – ۱۴۹۱]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۹۴/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلاشک فی ذلک لکن المکان ایضا
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۹ و ۲۱ سطر [ف: ۹ – ۴۲]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا من طبیعة الکوکب وحدها و بالذات بل من اجتماع عدة من الطبایع و ما یعرض و الحاصل.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۴۵گ، ۱۶سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳ – ۹۴۵]

۲۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۰۹/۱ – ج
آغاز: برابر؛ **انجام:** یحصل من المجموع کیفیة مشاهدة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید و کبود، جلد: تیماج مشکی، ۶۲گ (۱پ–۶۲پ)، ۲۰سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲۱]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۶۵/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ در صدر دیباچه شماره یکم نام مؤلف علی بن حسین آمده و صواب عبدالرزاق بن علی است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی، ۱۰۱ص (۲–۱۰۲)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۰ – ۱۷۴۷]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۹۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** الثانی اذا الکلام فی اول الاجسام قبل یجب ان یکون الجسم الاول فیلزمه نقدمه علی نفسه و ذلک بطر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (قریب ۲۰ ورق از آخر آن سفید مانده)؛ محشی؛ در پشت صفحه اول کتاب شرحی به خط و مهر سید حسین موسوی هست که این کتاب را وقف بر اولاد خود نموده در ۶ ذیحجه ۱۲۲۸؛ مهر: «ابن حسن حسین الموسوی ۱۲۲۱»؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۵گ، ۱۷سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۳ – ۱۸۸]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۵۵
آغاز: بسمله، الحمدالله لصانع السموات العلی و خالق؛ **انجام:** هو ثبوت الادراک المسی بالاحساس بلا اله تمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا [رایانه]

۲۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۳۷/۱
آغاز: الحمد لصانع السموات العلی و خالق الارضین السفلی؛ **انجام:** قد عرفت ان التحقیق هوثبوت الادراک المسمی بالاحساس بلاآلة
خط: نسخ، کا: ابوطالب بن احمد حسینی تنکابنی، تا: محرم ۱۲۰۰ق؛ محشی؛ واقف: میرزا ابوطالب، ۱۲۶۰؛ جلد: تیماج سیاه، ۸۶ص (۴–۸۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲ – ۲۰]

۳۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۷۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** القطع فی الوجود
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛۱۵گ (۷۱پ–۸۵پ) [ف: ۲ – ۸۱]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۹۶
انجام: ضرورة ان العلة المعینة انما تستلزم المعلول المعین فتدبر ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ، ۸۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۷ – ۷۰]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۸۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز [د.ث. مجلس]

۳۳. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم
مباحث جوهر و عرض؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از میرزا اسماعیل و از محمد باقر موسوی؛ ۴۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [صد و شصت نسخه: – ۱۵]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
خط: نسخ، کا: محمد علی مراغی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ شعبان ۱۲۰۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۱گ، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸ – ۲۴۳]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۰۰/۱
خط: نستعلیق ریز، کا: حاجی محمد قزوینی بند پیی مازندرانی، تا:

۱۲۰۵ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ محشی ار محمد اسماعیل و «س ره، منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵ سطر (۵×۹/۵) [ف: ۱۷ - ۱۰۱]

۳۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۸۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: تقی بن محمد باقر دشتی، تا: سلخ رمضان ۱۲۰۵ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۸۲گ، ۲۱ سطر [ف: ۲ - ۷۰۰]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۹۱/۲

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: هاشم بن محمد حسینی، تا: جمادی الثانی ۱۲۰۹ق، جا: خبوشان؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۵۲گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۸سم [ف: ۱۶ - ۵۱۱]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۱۸/۱

آغاز: بسمله، المقصد الثانی فی الجواهر و الاعراض و فیه فصول ذکر فی هذا المقصد خمسة فصول الاول فی الجواهر و ذکر فیه؛ **انجام:** یکون عبارة عن بعد یساوی اقطاره الجسم المتمکن او عن سطح من جسم یلاقیه و البعد اما موجود او موهوم. تمت الحاشیة الکبیرة المنسوبة الی ...

تذکر: در فهرست «حاشیة کبیر علی شرح التجرید الجدید» آمده است؛ خط: نستعلیق ریز، کا: علی نقی بن محمد علی موسوی زنجانی، تا: ۱۲۱۲ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ (۲پ-۲۷پ)، ۳۰ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۹ - ۱۴۲]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۱۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق ریز، کا: علی نقی بن محمد علی موسوی زنجانی، تا: ۱۲۱۳ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۳۳پ-۶۸پ) [ف: ۱۹ - ۱۴۵]

۴۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله، ملامیرزا، جم ره»؛ تملک: احمد بن حسین بن احمد حکیم تنکابنی با تاریخ ۱۲۹۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۶گ، ۱۶سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۵۲۵]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** الماء ه الثالثه من الاف من هجره النبویه علی مشرفها الف الف سلام و تحیت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق؛ کاغذ: شکری [رایانه]

۴۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله، ملا میرزا، جم ره»؛ تملک: احمد بن حسین بن احمد حکیم تنکابنی با تاریخ ۱۲۹۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۶گ، ۱۶ سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۵۲۵]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۶۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی البس الجواهر خلل الاعراض؛ **انجام:** بعد ملاحظة اطراف الکلام یلزمک الرضاء والقبول.تمت

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ کاغذ: آبی؛ فستقی، جلد: تیماج [رایانه]

۴۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق [ف: ۳ - ۸۴]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمد رحیم بن محمد طالقانی، تا: ۱۲۱۷ق، جا: اصفهان مدرسه شاهزاده‌ها؛ مهر: «یا أرحم من کل رحیم» (بیضی)، «عبده الراجی محمد رحیم» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۶۵]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا منصور بن محمد حسین، تا: ۱۲۱۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۴۰ص (۱-۲۴۰)، ۱۵سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۷ - ۲۷]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۲۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۶ - ۲۸۸]

۴۸. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۸/۴

آغاز: برابر

خط: مختلف، کا: عبدالکریم، تا: ۱۲۲۵ق؛ واقف: میر اسد میر بابائی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ف: ۱۸۷]

۴۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۲

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم محمد صادق رضوی موسوی، تا: جمعه جمادی الاول ۱۲۲۶ق، جا: مشهد رضوی مدرسه پریزاد؛ تملک: محمد صادق رضوی، علی محمد بن محمد علی، عبدالحسین فاضل صابونی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۷ سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۵۲۵]

۵۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۲/۱ ـ ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه نوروز ۱۲۲۶ق، جا: تهران مدرسه فخریه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، (۲پ-۹۶پ)، ۱۹سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۹۹]

۵۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۲

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد کاظم بن سید عبدالواسع موسوی حسینی، تا: ۱۳ رجب ۱۲۲۸ق؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن سیاه، ۹۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۶۹]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۹ محرم ۱۲۳۰ق؛ از روی نسخه نفیسی که سید علی خان مدنی صاحب کتاب سلافة العصر شخصاً آ ن را برای خود کتابت کرده، محشی به خط ابو الحسن حسینی با نشان «۱۲»، رونوشت دستخط سید علی خان مدنی و یادداشتی در معرفی نسخه ظاهراً به خط ابوالحسن حسینی؛ تملک: سید ریحان الله بن جعفر موسوی به سال ۱۳۲۱ق با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده علی» (مستطیل)؛ کاغذ: فرنگی، ۸۹ص، ۲۱ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۳۲ - ۱۱۹]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۲۳

آغاز: فی اکساء الدقایق اسلوبا غریبا؛ **انجام:** هناك به یدفع به همنا ... بعون الله تعالی سنه ۱۲۳۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق، جا: شیراز؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۱۸ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۹×۱۵سم [الفبائی ف: ۱۹۷]

۵۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۵/۱

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین بن صدرالدین حسینی مازندرانی بارفروشی، تا: ۱۲۳۱ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «عبدالرزاق، منه، ملا علی نوری»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج روغنی، ۶۴گ (۲پ–۶۵پ)، ۱۹و ۲۱سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۵۹]

۵۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۹۳

انجام: برابر۱

خط: نستعلیق، کا: الله ویردی بن افشارخان، تا: ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۲گ، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۲۲۰]

۵۶. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۵۷۴

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیقعده ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۴۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱ - ۱۶۹]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۶۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۶ص (۳۶۸–۵۸۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۰ - ۲۰۴]

۵۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد جعفر ...، تا: ۲۹ ذیحجه ۱۲۳۵ق؛ مصحح؛ تملك: محمد حسینی متخلص به خاك؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۱گ، ۱۸سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۶۸]

۵۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۷۲

آغاز: برابر

مبحث جواهر؛ خط: نستعلیق، کا: حسنعلی بن نظر محمد، تا: ۱۲۳۹ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۱۰۷گ، ۱۶سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۴ - ۱۴۵۷]

۶۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۷۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۸۳]

۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قاسم عبد الرزاق تنکابنی، تا: ۱۲۴۳ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۷۵گ (۱پ–۷۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۲ - ۴۶۳]

۶۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۹-ش/۳۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۹ شعبان ۱۲۵۹ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۳۱گ، ۱۴ سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱ - ۳۲۰]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام: برابر۲**

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۷۸]

۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملك: سید باقر محلاتی به تاریخ ۲۸ جمادی الثانی ۱۳۴۶ و مهر «یا ابوالقاسم ادرکنی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۵ - ۵۴]

۶۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۴/۱

آغاز: متحیزاً بالذات فقال و الفرق بین الصورتین؛ **انجام:** حرر تلك الاوراق المغلوطة اقل السادات ابن المرحوم محمد سعید محمد ابراهیم الحسنی فی اواخر شهر رمضان المبارك المنسلك فی شهور ۱۳۵۱

کاتب: ابن المرحوم محمد سعید محمد ابراهیم حسنی، تا: رمضان ۱۳۵۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: میشن مشکی، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۱۲]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۴۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الصانع السموات؛ **انجام:** قوله هذا التخصیص شهر محرم الحرام سنه ۱۱۱۵

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد قاسم بن شمس الدین محمد، تا: محرم ۱۱۱۵؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۶۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۲/۳ ـ ج

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی دارد؛ ۷گ (۱۱۱پ–۱۱۷پ) [ف: ۱ - ۱۹۹]

۶۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۴/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو جسم بدون صورة نوعيته و ان يتصل الجنس فی الخارج
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۱۰۲پ-۱۲۵ر)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۱۸]

۶۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۹/۲
آغاز: من حاشية مولانا عبدالرزاق اللاهيجى على الهيات التجريد قوله اعلم ان للملطيين آه لاباس بان نحرر اختلاف الحكماء فی علم الواجب؛ **انجام:** و لعلك تعذر لی فی نقل هذا الكلام الطويل فان فيه شفاء العليل و رواء الغليل. تمت.
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»؛ گ ۱۲ب ۱۵ب [ف: ۳ - ۲۳۶]

۷۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳-ش/۵۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** الظهور و ذلك بان يختار النسق الاول يمتنع استحال الجسم على الكثره لكونه بسيطا او امتناع صدور الكثير عنه ... كونه العلة هی النفس و يمنع توقف صدور.
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۶۵گ، ۲۳ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۱۶۴]

۷۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۷۳/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۱۴۴ر-۱۴۹پ) [ف: ۴ - ۲۲۰]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۴
آغاز: برابر
این حاشیه از فصل ۱-۴ مقصد دوم است و بر فصل پنجم که درباره اعراض است حاشیه ننوشته؛ کا: عبدالله زنوزی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ وی بر کنار صفحات حاشیه لاهیجی تعلیقاتی نگاشته و فرزندش حکیم معروف آقا علی مدرس نیز بر کتاب و بر حاشیه‌های پدر خود مولی عبدالله تعلیقاتی با نشان «علی عفی عنه و عن والدیه» نگاشته، حاشیه‌هایی از لاهیجی مؤلف کتاب نیز با نشان «منه» و یا «منه فی الشرح» نوشته شده و نیز یک فقره حاشیه مبسوط از مولی حمزه گیلانی دیده می‌شود که کناره‌های ص ۲۱۲-۲۱۴ را گرفته است. این نسخه ناقص است و قسمت بیشتر فصل سوم و تمام فصل چهارم از آخر آن افتاده یا شاید زنوزی فرصت نوشتن نیافته.
پایان نسخه: «و بمثل ذلك يتبين ان الصورة النوعيه للجسم ... يومى الى ان الصورة النوعيه و النفس و الاعراض فی مرتبة واحدة باعتبار لزوم الخلف مع»؛ ۱۲۹ص (۲۰۲-۳۳۰) [ف: ۵ - ۱۳۴]

۷۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۵
جواهر و اعراض است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۲گ، ۱۴ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۵۲۶]

۷۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: حسین بن محمد ابراهیم رضوی مورخ صفر ۱۳۳۳ق با مهر «حسن رضوی»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲ - ۴۷]

۷۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹۴/۳
آغاز: برابر
در فهرست شوارق دانسته. نسخه حاضر از ابتدای جواهر و اعراض تا مباحث ...؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۰۵]

۷۶. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۱۳۷
خط: نسخ، کا: محمد علی نوری ملقب به فارسی، بی‌تا، جا: اصفهان مدرسه میرزا حسین؛ جلد: تیماج، ۹۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴۱]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۴۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۴×۹)، اندازه: ۸×۱۵سم [الفبائی ف: ۱۹۷]

● حاشية شرح التجريد الجديد = حاشية شرح القوشچی علی التجرید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری
šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حواشی است از ملا میرزای شیروانی (شیرانی) بر شرح قوشچی بر تجرید خواجه نصیرالدین طوسی. شیروانی یکی از چهار تن داماد مجلسی اول است. این حواشی و تعلیقات شیروانی بر شرح تجرید قوشچی و بر حواشی خفری است و به یادداشت‌های دوانی نیز نظر داشته. شرحی است مزجی تحت عنوان «قوله» و بسیار مفصل.

آغاز: آغاز ۱: خير ما يوشح به معاقد الكلام و يحلى به مخانق المحابر و الاقلام ... قال الشارح لا شك فی وجود موجود آه، قيل عليه هذا الترديد قبيح اذا الموجود الغير المشكوك

آغاز۲. جزء دوم: قال المصنف قس و انتفاء القبيح يدل على صدقه اقول يمكن مراده ان انتفاع القبيح عن افعاله تعالى.

انجام: انجام جزء اول: و كذلك ما سيجىء من حضور الاشياء باعيانها

انجام۲. جزء دوم: و هذه الاولوية ضرورية

انجام ۳: و ان الثواب و العقاب لما كان فعل الله تعالى [این فقره از شرح قوشچی و آخرین جمله‌ای است که شیروانی به حاشیه بر آن پرداخته] قد تقرر عند الاشاعره و تكرر فی هذا الكتاب ... و لو استقرت آيات الكتاب وجدت ما يدل على بطلان هذا التفسير لكتاب الله تعالى فويل للذين يفترون على الله الكذب و قد سبق فی

اوائل هذا المبحث نبذ مما يدل على بطلان القول بان المالك لا يقبل شيء من التصرفات في ملكه
[الذريعه ۶:۶۶ و ۱۱۷؛ کتاب‌شناسی تجریدالاعتقاد ۱۵۰؛ معجم التراث الكلامي ۵۱/۳]

۱. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۲۵
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: محمد باقر بن محمد اسماعیل الحسینی ۱۱۳۰، محمد اسماعیل بن محمد باقر الحسینی ۱۱۳۱، محمد مهدی بن رضی الدین محمد الهروی؛ مهر: «المهدی من هدیت» (مستطیل)؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۰]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۰/۲
آغاز: برابر۱
در فهرست با عنوان «حاشية شرح كتاب فى الحكمة و المنطق» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه غفرالله» و حواشی محمد باقر خراسانی در منطق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۸۷گ (۱۵پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۵۷]

۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۴۵/۱
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** لا يستدعى امتناع المتعلق
حواشی و تعلیقات توضیحی است بر مبحث صدق حقتعالی تا مسئله حسن و قبح؛ خط: نستعلیق، کا: محمد زکی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی روشن آهار مهره، ۸۵ص (۴۵-۱۲۹)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۸۵]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۵۴
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۲
خط: نسخ، کا: محمدعلی بن محمد مؤمن قهپایی، تا: دهه نخستین شعبان ۱۰۸۹ق؛ با نسخه خط مؤلف مدظله در رجب و شعبان ۱۰۹۲ ق تطبیق شده، محشی با نشان «منه مدظله»؛ تملک: محمد شفیع بن محمد رضی؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۸۳گ، ۲۱سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۲۱۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۱۶
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۲
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن موسی حمیری، تا: ۱۵ صفر ۱۰۹۱ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی طلایی، ۱۶۲گ، ۲۱ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۹ - ۳۸۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۳۹
آغاز: بسمله، و به ثقتى، قوله لايبعد ان يقال؛ **انجام:** ميرزا محمد بن الحسن الشيروانى قدس الله رحمه المتوفى سنه ۱۰۹۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۷ سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۰×۲۳سم [رایانه]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۱۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۸سم [ف: ۴۱-۲۲۶]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۹
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱
این نسخه تا مبحث علم را دارا است؛ خط: نسخ، کا: محمد نبی بن ولی الله موسوی، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۱۰۷ق؛ مقابله شده؛ واقف: فهرستی؛ ۶۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۷۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۰
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۳
خط: نسخ، کا: محمد نبی بن ولی الله، تا: ۱۲ صفر ۱۱۰۸ق؛ رونویس شده از نسخه اصلی است و در ربیع الثانی ۱۱۰۹ با نسخه اصل مقابله شده؛ واقف: فهرستی؛ ۱۰۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۷۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۳۵
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۳
نسخه اصل: کتابخانه شخصی مدرسی یزدی؛ خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن محمد ربیع، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۱۱۱۶ق؛ مصحح، رکابه‌دار؛ مهر: «عبده سید محمد الحسینی» (بیضی)؛ ۳۴۸ص، ۱۶ سطر [عکسی ف: ۵ - ۳۶۳]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۴۷
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه سید کاظم مدرسی-قم؛ خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن محمد ربیع، تا: پنج‌شنبه از ذیقعده ۱۱۱۶ق؛ مصحح، محشی بعضاً با عناوین «الاستاد آقا شاه ابو اسحاق»؛ تملک: «عبده سید محمد الحسینی» (بیضی)؛ ۳۴۸ص [عکسی ف: ۵ - ۹۰]

۱۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۳۴
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۳
خط: نسخ، کا: محسن مشهور به مجذوب، تا: رجب ۱۱۱۷ق؛ ۱۳۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲ - ۴۶۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲۸
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** كتب الى هنا و هو لحب العلم و الحمدلله اولا و اخرا و على كل حال
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۱ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، ۷۳گ، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رایانه]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲۹
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۱ق؛ کاغذ: نخودی، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رایانه]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۶
انجام: و لو فرضنا ان احدهم ربى فى بحر العلم و نشاء فى البحث عن الاشياء الدقيقه و واظب الكشف و التنقير عن الاسرار الخفيه و لم يتفق له سوى هذه المقدمات التى تذكر فى مبحث الوجود

الذهنی و شبهه لم یعرض به الاستنکاف عن هذه العقیده ... او یقول بثبوت له علی نحو من الانحاء فی موطن من ...
این نسخه ناقص است و قسمت بیشتر علم را تا پایان حاشیه ندارد؛ بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق؛ محشی از مصنف با نشان «منه»؛ کاغذ: آهار مهره شکری، ۱۴۵ص (۱۳۳–۲۷۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵ – ۱۴۵]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو الصدق و الکذب احتمال عقلی خارج عنه مدلوله؛ تم الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۱۴۵ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: حاج میرزا مفید شیخ الاسلام قزوین؛ کاغذ: شرقی، جلد: روغنی از عصر صفوی، نقاشی گلبرگ در زمینه طلا روی چرم، ۱۶۳گ، ۱۷ سطر (۱۱×۳۱)، اندازه: ۱۵/۵×۱۸/۵ سم [ف: ۲۸ – ۳۴۷]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۱۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ تملک: محمد باقر بن محمد تقی؛ مهر: «عبده جعفر بن محمد صادق» (بیضی)، «عبده زین العابدین الحسینی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۷۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۹۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف:۱۱–۱۰۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۵

آغاز: برابر۲

از مبحث صدق شروع می‌گردد و پیش از آن را ندارد؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان رض (شاید رمز آقا رضی) و چند فقره حاشیه از مصنف با نشان «منه طاب مرقده»؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۴۹ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵ – ۱۴۶]

۲۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲

آغاز: برابر۱

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن جلال الدین حسن حسینی، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ ۲۱۹گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۴۵]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فعله علی انه یمکن ان یکون الغرض

خط: نسخ، کا: محمد نبی بن ولی الله، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید علیخان، ۱۲۷۳؛ ۷۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ – ۷۹]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در حدود ۲۰۰ سال عمر دارد؛ محشی از مؤلف با نشان «منه» یا «منه رحمه الله» با قلمی دیگر؛ بر پشت نخستین برگ نوشته شده: «ملک الاقل جعفر بن الشیخ خضر» و گویا این همان کاشف الغطاء است؛ تملک: آقا علی مدرس؛ مهر: «محمد باقر بن محمد مهدی حسینی»؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۵۴۵ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ – ۱۴۳]

● حاشية شرح التجريد الجديد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ – ۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (–۸۷۹)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۱۹

نسخه نادر؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

● حاشية شرح التجريد الجديد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶–۱۰۹۹قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (–۸۷۹)

[الذریعه ۱۴۴/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۶۹

آغاز: فی الحاشیه اذا هذا التخصیص قد حصل؛ **انجام:** تم بعون الله تعالی و صلی الله علی محمد و آله الطیبین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۲۶/۲

انجام: اذا لا یلزم أن یکون الاضافة معقولة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۴۵۹گ (۲۸پ–۴۸۶پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ – ۱۳۸]

● حاشية شرح التجريد الجديد (الهيات) / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd (ilāhīyyāt)

قاضی زاده کرهرودی، عبدالخالق، ق۱۱ قمری

qāzī-zāde karahrūdī, ʻabd-ol-xāleq (- 17c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حاشیه بر مقصد سوم شرح تجرید قوشچی است. او نیز حاشیه‌ای بر جواهر و اعراض شرح قوشچی دارد.

آغاز: بسمله. و به ثقتی. الحمد الله الذی وفقنا لتوضیح عقائد الاسلام و تصحیحها من تجرید العقائد ... فهذه حواشی ... و شحت بها ... من مقاصد کتاب التجرید و شرحه الجدید ... المقصد الثالث فی اثبات الصانع و صفاته و آثاره ...

انجام: هذا غایة ما یمکن ان یقال فی تحقیق هذا المرام فتامل فیه

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۶۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با روکش تیماج عنابی، ۲۹گ (۱۰۶-۱۳۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳ - ۸۷۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۹۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ و ۱۰۸۳ق؛ با نشان «بلغ قبالا» مقابله شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج سیاه، ۱۹ص (۱۱۷-۱۳۵)، قطع: بیاضی [ف: ۳۳/۲ - ۶۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۳۴/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵۳گ (۲۳۳-۲۸۵)، ۲۰ سطر (۵×۱۴/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۰۸۵]

● حاشیة شرح التجرید الجدید (جواهر) / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd (jawāhir)

قاضی زاده کرهرودی، عبدالخالق، ق۱۱ قمری

qāzī-zāde karahrūdī, ʻabd-ol-xāleq (- 17c)

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است بر جواهر و اعراض شرح تجرید قوشچی و حاشیه قدیم دوانی از قاضی علاء الدین عبدالخالق قاضی‌زاده کرهرودی که شاگرد شیخ بهایی است. این رساله به افراد متفاوت نسبت داده شده، برخی آن را از میرزا جان باغنوی دانسته، برخی به ملا عبدالله یزدی نسبت داده‌اند و برخی از قاضی‌زاده کرهرودی دانسته‌اند. قاضی‌زاده دو حاشیه بر شرح تجرید دارد یکی حاشیه بر مبحث الهیات و دیگر همین حاشیه او بر مبحث جواهر است.

آغاز: لان تعریف الجوهر هو الموجود لا فی موضوع و معناه مهیة اذا وجدت کانت لا فی موضوع.

انجام: و مثله غیر شاف بل هو حاجة عن ادراک ماوراء فتأمل اطلاق المصباح فان احدهما. تم بالخیر.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۴۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد شریف اصفهانی، تا: شنبه ۱۲ شوال ۹۸۵ق، جا: یزد؛ جلد: تیماج سبز، ۲۹گ (۱پ-۲۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۱ - ۱۹۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۴۹گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱ - ۹۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** کالنسبة بین الاجزاء عددیة کما سبق نقله من خامس عاشرة الاصول. تم.

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از کرهرودی به نشان «منه مد ظله العالی» و پیداست که در زمان او نوشته شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۴۹گ، ۱۷ سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۲۳۴]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۱ر-۲۹ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷۳۲]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۶/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۶ص (۱۶۹-۲۸۴)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۸۳]

● حاشیة شرح التجرید الجدید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

میرمرتاض

mīr mortāz

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حاشیه‌ای است بر شرح التجرید الجدید قوشجی با عناوین «فی الحاشیه».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۸۸

آغاز: بسمله، حمدله، فی الحاشیة ... بل ما یتناول متعددا اعنی من اتصف من محبوبیه؛ **انجام:** مع انه لایصیر نوعا. هذا ما وصل الینا من فواید حضرت الامیر الکبیر ... ریاض الجنان.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ وقف نامه کتاب به سال ۱۱۲۲ق که کتاب بر طلبه علوم دینیه وقف شده؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۵۴ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۹/۸سم [ف: ۴۵ - ۲۰۶]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، ۱۰۳۷؟ - ۱۱۲۷ قمری

masīhā fedeškū'ī, mohammad masīh ebn-e esmā'īl (1628 - 1715)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حاشیه تا قسمتی از امور عامه است از مولا محمد مسیحا فسایی صاحب حاشیه بر حاشیه خفری.

آغاز: قال الشارح ای علی آله و اصحابه الموصوفون اعلم ان موصوف الاکرام اما متعدد فیتعین کونه محذوفا و کون اسم التفضیل المضاف بالمعنی الاول الذی لا یعتبر فیه المطالبته و اما مفرد فاما متناول للمتعدد فیتعین کونه محذوفا ... نظرا الی انه ترد علی جعل الموصوف معینا ان استحقاق الصلوة بعد النبی لا ینحصر فی واحد مع انه مخالف شریعة المصنفین ... و اما ... الباقیان فهما مستنبطان مما ذکره السید الشریف

انجام: ثم اعلم ان ما نقله المحشی فی تلک المبحث عن حاشیة المطالع و جعل هذا الکلام اشارة الیه فالظاهر انه غیر واقع موقعه بل الظاهر من هذا الکلام ... ان العلوم المدونه قد یوجد فی الذهن بکنهها الذی هو التصدیق بجمیع مسایلها ... و لا التفات فی هذا الکلام الی ان الاول وجود ذهنی لها بنفسها و الثانی وجود لها بصورتها و ان امکن تطبیقه علی ذلک المرام بتکلف فتدبر

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۶

آغاز و انجام: برابر

تا مبحث وجود ذهنی از امور عامه نوشته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در حیات مؤلف؛ مجدول مذهب، از مسیحا دیباچه‌ای در این نسخه نیست و تعلیقات از شرح قسمتی از خطبه شروع می‌گردد، بر پشت نخستین برگ با خطی که بی شباهت به خط نسخه نیست نوشته شده: «حاشیه عالی حضرت علامی فهامی استاد المدققین مولا محمد مسیحا فسایی دام ظله بر متعلقات امور عامه تجرید»؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: ساغری سبز، ۲۳۰ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۱۴۶]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

گیلانی، حمزه، - ۱۱۳۴ قمری

gīlānī, hamze (- 1722)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

حاشیه‌ای است بر بخش جواهر و اعراض (مقصد دوم) شرح تجرید علاءالدین قوشچی بر تجرید الاعتقاد خواجه نصیر طوسی. نسخه دیگری از این حاشیه در جلد ۱۱ فهرست مجلس با شماره ۴۰۱۴ به ملا حمزه گیلانی نسبت داده شده است که استناد فهرست به خط نسبتاً کهنه‌ای است بر پشت برگ آغاز. در مآخذ، حاشیه‌ای به او نسبت داده‌اند بر این قول خواجه: «الجوهریة و العرضیة من ثوانی المعقولات» که متعلق به اوایل مبحث جواهر و اعراض تجرید است. از آنجا که نسخه شماره ۴۰۱۴ مجموعه‌ای است شامل چند رساله و رساله پایانی، آن حاشیه ملا حمزه است بر قول خواجه و در انجام آن چنین آمده است: «لمولانا حمزة الجیلانی» شاید نوشته مورد استناد فهرست ۱۱ بر اساس این گواهی باشد و بنا بر این استناد به آن صحیح نیست. نسخه دیگری از این حاشیه به شماره ۶۱/۱ در جلد ۷ فهرست مجلس معرفی شده که در آنجا نیز مؤلف ناشناس باقی مانده است. (طباطبائی بهبهانی)

این رساله در برخی فهارس ناشناس، در برخی به باغنوی و در برخی به ملا حمزه گیلانی نسبت داده شده است.

آغاز: قوله فناسب آه الخ. حاصل وجه المناسبة انه لما کان وجود العرض متوقفا علی وجود الجوهر. فکان الجوهر مقدماً بالطبع ... قوله. من قدم مباحث الاغراض الخ فان رجح نظر قدم مباحث الجوهر بان الاعراض مطلقا.

انجام: قوله لکونه مما ثلا للحصول الثانی فی ذلک الحیز الخ یمکن ان یقال ها الکون هو الکون الاول فی الحیز الاول متشابه الحرکات من حیث فی الحیز الاول فکونه مماثل للسکون ... ان الحرکة و السکون ماهیتهما الکون دون الحیز. تم.

[الذریعة ۶:۳۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان اولویة الکون ... من اولویة الحر بناء علی ان الحرکة و السکون ... الکون دون الحر تأمل.

بخش اعراض و جواهر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۱۳۲ق، جا: قزوین؛ از روی نسخه استاد نویسنده استکتاب شده؛ خطوط چلیپا؛ جلد: تیماج سیاه، ۳۷گ (۱پ-۳۷ر)، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۰۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۵-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذ لیس الاعتراض الا ان الدعوی خاص و الدلیل یجری فی الکل و اما الرابع فظاهر ایضاً اذ لم یعهد تخصیص الدلیل العقلی بسبب المعارض

خط: نستعلیق آمیخته با نسخ، کا: محمد حسین خان مروی (واقف

مدرسه مروی تهران)، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی، ۳۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۴ – ۳۵۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حاصل الجواب فتامل. سپس دو بند است از آقا حسین خوانساری و احمد و هر دو حاشیه تجرید است

خط: نستعلیق خوش، کا: هادی قزوینی، تا: ۱۲۱۰ق؛ مهر: محمدعلی الموسوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱ – ۲۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱/۱ خوئی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ نام مؤلف در فهرست نیامده است؛ ۸۷ص (۲–۸۸) [ف: ۷ – ۹۶]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف است. از اول مباحث جواهر و اعراض تا آخر همین قسم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد هادی بن محمد شریف دیلمانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ (۱ر–۶۳پ)، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ – ۱۴۸]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

سلطان العلماء قاینی، محمد، ق۱۲ قمری

soltān-al-'olamā' qāyenī, mohammad (- 18c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (–۸۷۹)

حاشیه سلطان العلماء محمد قاینی بر شرح جدید تجرید است و در آن نکته هائی که هنگام درس میگفت فراهم آورد و از آغاز جواهر و اعراض است تا بحث مکان.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی عرفنا الخلاص عن العلائق الجسمانیة و عرفنا النجاة من العوائق الظلمانیة.

انجام: بل قد یکون هواء و قد یکون ترابا و قد یکون ماء الی غیر ذلک.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ محشی با عبارت «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳۹ص، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳ – ۲۳۷]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

لاهیجی، محمد جعفر بن محمد صادق، ق۱۳ قمری

lāhījī, mohammad ja'far ebn-e mohammad sādeq (- 19c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (–۸۷۹)

حاشیه‌ای متوسط در «شرح تجرید الاعتقاد» علاء الدین فاضل قوشچی (۸۷۹ق) که به صورت «قال، اقول» تنظیم شده است، این حاشیه به بخش الهیات بمعنی الخاص اختصاص دارد. برخی آن را حاشیه بر حاشیه خفری دانسته‌اند که صحیح نیست.

آغاز: اعظم حلیة للکلام حمدالله الملک العلام الذی خلق الاشیاء بالحکمة التام و هداهم بالهدایة فوق التمام و حلی عیوننا بکحل الجواهر الاسلام ...

انجام: ولا یصح باختلاف الاعتبار لان اختلاف بحسب ملاحظة الذات برون ملاحظة الصفة لایجزی بحسب الواقع فی من کان ذاته عین الوجود کما تحققه اذا جاء وقته فتذکر.

[الذریعة ۱۱۴/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۴۵/۵

در مبحث جواهر؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۷۱۸]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲ – ۶۹۸]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۹۸/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا حسین گرجی، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۴۳گ (۱۳۰پ–۱۷۲پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲ – ۲۸۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳ – ۲۳۶]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

حسینی، محمد تقی بن اسدالله، ق۱۴ قمری

hoseynī, mohammad taqī ebn-e asad-ol-lāh (- 20c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (–۸۷۹)

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۶۰/۲

جواهر و اعراض؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۷۲-۷۷)، ۱۹سطر، قطع: خشتی [ف: ۱۰۹]

● حاشیة شرح التجرید الجدید / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۰۹

آغاز: کما صرح به بعض مدققی العربیة فاعلم ذلک، قوله بعد حمد واجب الوجود الخ، هذا یجوز أن یکون لانشاء الحمد؛ **انجام:** فالتعویل علی ما ذکرنا من التکلف السالم عند الکافی فی تصحیحها، فافهم

این حاشیه که با عناوین «قوله، قوله» می‌باشد، نسبتاً مفصل و دارای رد و ایراد بر حواشی دیگر می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۰۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۱ - ۱۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۰۳

آغاز: یا من وفقنا لتجرید الکلام فی تقریر عقاید الاسلام وأیدنا بتشحیذ الافهام لتحریر مقاصد الکلام؛ **انجام:** ویتم استعداد کل من الجزئین لقبول کیفیة آخر حتی یستقرا علی کیفیه واحدة.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله- اقول» بر«شرح تجرید» قوشچی، که در آن اشکالاتی را که قوشچی بر میر سید شریف آورده، پاسخ گفته است. آن را به نام سلطان ابوالفتح خلیل بهادر خان بن ابی نصر حسن بیگ بهادرخان تألیف نموده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ مصحح؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین وعبده محمد کاظم» (مربع)؛تملک: مولانا شجاع؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۰۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با رمز «ج م رحمه الله تعالی، منه س سره»؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳۷گ، ۱۷سطر (۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۹۴]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۷۲-۱۳/۱۵۲

آغاز: واخصرو اعلم ان کلمتین للاستغراق والاستغراق قد یکون بمعنی کل بمعنی کل واحد واحد و هو الاکثر؛ **انجام:** وقوله وتحقیقه موقوف علی مقدمةهی ان الشیء الخ لقائل ان یقول هذا الدلیل لو تم لدل علی امتناع تحقق الحوادث بیانه ان العلة التامة للحادث لایجوز ان یکون قدیما بل لابد ان یکون.

حاشیه مفصلی است بر شرح تجرید الاعتقاد قوشچی، محشی در آن از سید سند نقل و از آرای وی دفاع می‌کند و ایرادات معترض را که گویا نظرش بر دوانی است، بر سید سند دشتکی رد می‌کند. گویا حاشیه غیاث الدین منصور دشتکی بر شرح تجرید قوشچی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۸۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۵۱۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۸۹/۲

با امضای م ن. حاشیه است بر شرح جدید قوشچی؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ هامش [مختصر ف: - ۲۸۴]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۱۶

آغاز: اطلاق الافضل بهذا المعنی و ایضا لو کان معناها ذلک ... (برگ ۲ر) و ذلک مستلزم لتفضیل المفضول علی الفاضل (برگ ۲پ)؛ **انجام:** قوله: کان اعتماد الثقیل من جهه السفل الخ. فیه بحث غیر بین و لامبین تمت

حاشیه شرح تجرید به دلیل افتادگی آغاز ناشناخته است. متن تجرید از خواجه نصیرالدین طوسی (۵۹۷-۶۷۲ق)، شرح از قوشچی و حاشیه بر آنها از خفری و حاشیه دشتکی و جرجانی و میرزا جان و یک حاشیه ناشناس، صاحب متن را مولف اثبات العقل و شارح اشارات (برگ ۲۷۵-۲۸۴-۲۹۶) می‌داند؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «جلال، مولانا جلال الدین دوانی و التفتازانی فی حاشیه الکاشف»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا رویه تیماج مشکی، ۳۲۶گ، ۲۳سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱۷ - ۴۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۵۷

آغاز: قوله انما یکون للمجردات فان قتل العلم المذکور متناول للاحساسات؛ **انجام:** مع عدم الخلو عن السهو و النسیان و صلی الله علی خیر خلقه محمد و اصحابه سلم تسلیما کثیرا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: شیخ محمد حسین اکبری؛ کاغذ: نخودی، ۶۰گ، اندازه: ۱۳×۱۸/۷سم [رایانه]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۳۹

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله اما بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی؛ **انجام:** سنه ۱۰۱۲ ابن المرحوم حاجی ابراهیم نواری الخاطی عفی الله عنهما و ضاعف حسنتها

خط: شکسته تعلیق، کا: نورالله بن ابراهیم، تا: ۱۰۱۲ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۵سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [رایانه]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۳۹

آغاز: بسمله قال المصنف رحمه الله تعالی اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه (آلائه) آه اعلم انه رحمه الله عدل فی صدر کتابه عن الاسلوب المشهور؛ **انجام:** هذا عین خصوصه ذاک فیکون الاشتراک معنویا کذا افاد.

محشی شناخته نشد، در پشت صفحه اول آمده «تعلیقات آخوند بر حاشیه قدیم» بنابراین احتمال می‌رود تعلیقاتی از صدرالدین شیرازی (-۱۰۵۰ق) باشد. در این حاشیه از محقق دوانی مد ظله و امیر نظام الدین احمد دشتکی طاب ثراه و فاضل یزدی و شاه فتح

الله و فاضل لاری و سید سند و ... یاد کرده است. تذکر: نسخه‌ای از این کتاب با این آغاز در فهرست کتابخانه عمومی مراغه به نام «شاه تقی الدین محمد نسابه شیرازی ۱۰۱۹» دانسته شده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن یار علی رازی، تا: ربیع الثانی ۱۰۳۵ق، جا: اصفهان؛ مقابله شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۲۳ سطر (۷/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴ - ۱۹۳۷]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۵

این شرح به ترتیب «قوله ... اقول» بر متن تجرید از خواجه طوسی (۵۹۷-۶۷۲) و بر شرح قوشچی بر تجرید است، اینک یکی از حاشیه‌های آن که چون از محمود نیریزی و دوانی نام می‌برد (و حاشیه منه دام ظله دارد) دور نیست که از آن یکی از پیروان دو مدرسه دوانی و دشتکی باشد که در سال ۱۰۹۱ زنده بوده است، در اینجا معرفی می‌گردد. حاشیه مورد بحث به سبب افتادگی آغاز و انجام ناشناخته است و نشانه‌هایی چنین دارد: «قال المصنف، قال الشارح» که در بسیاری از صفحه ها دیده می‌شود. در برگ ۲۹پ و ۴۱پ نگارنده، متن را «شرح اشارت» می‌خواند. در گ ۳۵ دارد: قال صدر المحققین فی رسالة «اثبات الذات و الصفات ...» که گویا همان «الصفات» باشد که در الذریعه ۱۵ ش۲۷۶ دیده می‌شود. در گ ۸۴پ از جواب خیام به غزالی یاد می‌کند. در گ۸۴پ از اثبات الواجب صدرالدین (الذریعه ج۱ ش۵۲۶) و در گ ۵۵پ از اثبات الواجب محشی و در گ ۶۳پ، ۶۶، ۸۴، ۸۹ و ۹۹ از اثبات الواجب دوانی (الذریعه ج۱ ش۵۲۷) یاد می‌کند. در گ ۱۱۵پ از حاج محمود نیریزی شاگرد و مجاز از صدر دشتکی (۹۰۳) و شرح کننده اثبات الواجب دوانی به نام «اثبات واجبه» (سال تألیف ۹۲۱) یاد می‌کند (الذریعه ج۱ش۵۰۹ و ج ۱۳ص۵۹) و از کلام المصنف فی شرح رسالة العلم نقل می‌کند (گ۷۷، ۷۹، ۹۹)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه»، «سلمه الله»، «منه مد ظله العالی»، «طول الله ایام افاداته» «مولانا محمد قاسم سلمه الله»؛ در پائین برگ ۱۱۹ چنین دارد: «مما تفضل الی ربی السرمدی ابن سید رضی الخوقانی القهپایی الاقل کاتب الحروف» با مهر «الطباطبائی حسنی» (چهارگوش)؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۸-۲۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف:۱۱-۶۹]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۹۵/۷-۲۷/۱۶۵

آغاز: الملازمة من قولنا لو کان العدم المضاف معلوما لکان العدم المطلق معلوما علی قاعدة عکس النقیض؛ **انجام:** اخص من النوع و منعدم به و فیه بحث لان الخاصة المطلقه للنوع علی نوعین خاصة شاملة لکل فرد من افراد.

بخش کوتاهی از حاشیه‌ای است بر شرح تجرید الاعتقاد قوشچی، این حاشیه با عنوان‌های «قوله - قوله» برگزار شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۱۰]

۱۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۵۶/۶

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذه تعلیقات علی مقصد امامة شرح الجدید للتجرید ... هی عند الامامیة و منهم الصنف من اصول العقاید

حاشیه بر مبحث امامت شرح جدید تجرید؛ کا: یوسف کشمیری، تا: قرن ۱۲، برای استاد خود عبد الرشید اصفهانی که از منسوبین به ملا محمد باقر مجلسی بوده نوشته است؛ اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱-۱۱۰]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۴۳

آغاز: فذهبت الاشاعره الخ لاشک لاحد فی قبح اسلام الله شخصا من غیر استحقاقه؛ **انجام:** و نادی الحاریه فرجعت الیه و قال اکشفی ... فکشفت عن غلام ابیض.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۴سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [رایانه]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۸ط

آغاز: بسمله. قال المص ره اما بعد حمد واجب الوجود الخ اعلم ان داب المصنفین ان یقدموا الحمد و الصلوة علی فصل الخطاب؛ **انجام:** فیجوز عدم جملة الممکنات بان لا یوجد شیء منها فبعد تقریر هذه المقدمه لا شبهة فی صحة ما مر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۷ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۴/۳ - ۹۳]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۰۲-۱۷/۸۲

آغاز: فلا موجود لا بذاته ولا بغیره ولا ثبات هذا المطلب منهج آخر ... قوله علی معنی انه یصح منه فعل العالم وترکه اقول ای بمعنی ان لیس شیء منها لا زما لذاته بحیث یستحیل انفکاکه؛ **انجام:** نعم یرد علی الدلیل المذکور انه لا حاجة فی تتمیمه الی اثبات محالیته جواز الوجوب بدون التعین للتعیین بالدلیل المذکور وهو قوله

بخشی از حاشیه‌ای است بر شرح تجرید الاعتقاد ملا علی قوشچی، این شرح با عنوان‌های «قوله - قوله» برگزار شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۷گ، ۱۴-۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۵۱۱]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶/۲

آغاز: بسمله، و به نستعین، فناسب ذلک اه - حاصل وجه المناسبه انه لما کان؛ **انجام:** لانه من خواص المبد الفیاض و حاصل الجواب ظاهر فتامل

این حاشیه که به‌صورت معمول حاشیه‌نویسان ابتدا متن می‌آید و سپس از طرف محشی توضیح و انتقاد می‌شود تحریر شده و چنانکه از متن آن بر می‌آید محشی کتاب شرح تجرید را نزد استادی خوانده و گاه‌گاه نظر استاد خود را در هر مورد با عبارت زیر می‌آورد: «کما سمعت من الاستاد الذی قرأت عنده»؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا منصور بن محمد حسین، تا: ۱۲۱۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۱ص (۲۴۵-۳۷۵)، ۱۵سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۷ - ۲۷]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۸۹-۱۵/۲۹

آغاز: کون المتبادر من المعاد الجسمانی لاینفی احتمال الحمل علی المطلق الشامل للروحانی و هذا القایل لم یحکم بفساد کلام الشارح بل حیث حکم بان ما ذکره اظهر؛ **انجام:** یلزم علی تقدیر کون الامکان معلولا لغیر الذات ان یکون تلک الذات یجوز اتصافها بالامکان وبالوجوب وبالامتناع.

حاشیه مفصلی است با عنوان‌های «قوله- قوله» بر شرح تجرید الاعتقاد ملا علی قوشچی. امور عامه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۲گ، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۳ - ۱۵۱۰]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۴۳۰/۵

آغاز: ذلک فی العدم المطلق و العدم الذهنی ایضاً کما عرفت. قوله: فلان الامکان قد اخذ آه. فیه نظر بان المواد الثلاث لایحضر فی الوجود ...

در آغاز مقصد دوم جواهر و اعراض گوید: قوله و هو المحل المتقوم بنفسه ای لابذلک الحال کما وقع فی عبارة کثیر من المحققین فلایرد نقض بالاعراض القائمة بالمادة؛ **انجام:** قائماً بالموضوع و العرض الایکون.

حاشیه از گمنام؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ متن با شرح قوشچی تجرید برابر است؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز، ۱۴۴گ (۱۰ر-۱۵۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴ - ۲۲۲]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۷۲-۵۷/۱۴۲

آغاز: علی المعنی الثانی و لیوافق ط لفظ الصفة و لیکون اخف و اخص و اعلم ان کلمة من للاستغراق و الاستغراق قدیکون بمعنی کل واحد

حاشیه مفصل استدلالی است بر شرح تجرید قوشچی و برخی از حواشی آن. از «قوله مراده بالزیادة فی الجملة اعلم ان مقصود السید من جعل الموصوف امرا متناولا ...» تا «قوله من حیث انه عدم مقید مع قطع النظر عن خصوصیة القید اقول فیه بحث»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از حسین خلخالی، سلطان حسین، میرزا ابراهیم؛ ۸۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۹۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۷

آغاز: قال المصنف المقصد الثالث الخ لما کان علم الکلام هو العلم بامور یقتدر معه علی اثبات العقاید الدینیه بایراد الحجج و دفع الشبه کما عرفوه به و المقصود بالذات فیه معرفة العقاید الدینیه المعبر عنه بالایمان؛ **انجام:** و بالجمله الکسب الذی قالوا به غیر معقول

از نامبرده شدن برخی از اعلام در کتاب استفاده می‌شود که محشی از اعلام امامیه نیمه دوم قرن ۹ به بعد است و استادش را به نام افضل قاینی یاد کرده. محشی را در این حاشیه بیشتر نظر در کلام یکی از افاضل است که از آن به «قال الفاضل - رحمه الله» تعبیر می‌کند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه دیباچه ندارد. موجودی از این حاشیه از مقصد سوم «الهیات» تا قسمتی از فصل سوم آن مقصد «فی افعال الله» است و می‌نماید که بیش از این از خامه محشی تراوش نکرده؛ واقف: مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰؛ ۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴ - ۸۰]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۵

آغاز: فی الحاسیه الجلالیه اقول جعل الشارح قوله و لایجب عطفا؛ **انجام:** مع انه اعتبر الصدور عن مجموع ح و فی الصوره الاخره م کامه (کذا)

صفحات اول نسخه افتاده است به همین جهت محشی شناخته نشد، لیک اینقدر معلوم است که محشی شاگرد غیاث الدین محمد بحرآبادی است. محشی متعرض حاشیه ملا جلال دوانی شده. نسخه موجود از اوایل مسئله (وجوب وجود معلول بوجود علت تامه) تا اوایل مسئله (صدور کثیر از واحد) را دارد. گویا مأثور خامه محشی بیش از این نباشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۳۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم[ف:۴-۸۰]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۵

آغاز: بکیفیة نفسانیه بهذا الوجه بل تقول؛ **انجام:** اخص مطلقا من مفهوم المقابل مع انه اخذفی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: فهرستی؛ ۶۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴ - ۸۳]

۲۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۵۳/۳

جواهر و اعراض؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: ۳۰۶]

۲۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۵۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الطاهرین. فی ابتداء طلب موضوع؛ **انجام:** ان الاتحاد الذی یکون بعد العدم المطلق أولاً بأن یکون ایجاداً و هو ایضاً کما یری فتدبره

تعلیقات علی کتاب شرح التجرید للقوشچی علی قسم الجواهر و الأعراض منه؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد علی شیرازی، بی‌تا، به امر سید أحمد؛ مهر: «عبده احمد بن یحیی» (مربع)؛ جلد: چرم قرمز، ۱۴۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱ - ۱۵۰]

۲۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۴۶

آغاز: قوله فناسب الخ حاصل وجه المناسبة انه لما کان وجود العرض متوقفا علی وجود الجوهر فکان الجوهر مقدما با الطبع علی العرض فقدمه بالوضع ای با الذکر رعایة لموافقة الوضع الطبع و منهم ... قوله و یقطع المسافة المتناهیة الخ ای کما یستدل بحال المسافة التی هی العرض؛ **انجام:** حیث قال ان الله تعالی بالنسبة الی الکل من الموجودات متناهیة اضافة بان یقال ان الموجودات متناهیة دائمة ثم لا یخفی جریان الجواب فی الوجه الخامس المذکور فی الشرح فینبغی ان یقول بدل الاربعة.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۲]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۲۴-۵۶/۱۷۴

آغاز: مبنی عمل حمل الامکان علی مصطلح الفن ای کیفیة النسبة

فی القضایا التی محمولاتها وجود الشیء فی نفسه؛
حاشیه مفصلی است بر بخش امور عامه از شرح تجرید قوشچی و حاشیه شارح بر آن و حاشیه جدید دوانی و حاشیه سید سند بر آن. این حاشیه با رد و استدلالهای زیاد و نقل اقوال دیگر حاشیه نویسان شرح تجرید برگزار شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به امضاء «منه»؛ ۲۴۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۸۸]

۲۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۵۱

آغاز: قوله و العرض ان لم یمکن المتحیز بدونه فهو الکون، قیل ینتقض بالاعراض المشخصة للمتحیز، بل بتشخصه، و جوابه؛ **انجام:** فیکون هناك مؤثریة اخری، و هکذا و یلزم التسلسل، الحمد لله علی وصول الکلام الی هذا المقام

حاشیه نسبتاً گسترده‌ای است بر شرح تجرید قوشچی - از اوایل تا پایان المقصد الثانی فی الجواهر و الأعراض - با عنوان‌های «قوله، قوله»؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن عیسی بن علی، تا: پنج‌شنبه ۲۰ رجب؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۲۶گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۲) [ف: ۲ - ۳۸۱]

● **حاشیة شرح التجرید الجدید و حواشیه** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il jadīd wa ḥawāšī-h

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

مولف در دیباجه می‌نویسد که پیش از این من حاشیه‌ای بر مبحث ماهیت و علت و معلول شرح جدید تجرید و حواشی آن نوشتم چون مجمل بود خواستم آن را به تفصیل نوشته باشم و این حاشیه را نگاشتم.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۶/۲

آغاز: بسمله و به ثقتی. اما بعد حمد ولی الانعام و الصلوة و السلام علی سید الانام و آله العظام و صحبه الکرام ما تعاقب الضیاء و الظلام فهذه ... (ناخوانا) کنت ... (ناخوانا) مجملا سابقا علی مبحث المهیة و العلة و المعلول من شرح الجدید للتجرید و حاشیته فاردت ان افصلها ... المصنف مشتقة الاشتقاق اصطلاحا رد کلمة الی اخری لتناسبها فی اللفظ المعنی؛ **انجام:** قول المح و الصواب لیس قطعا و افاد بعض الافاضل ان المثال المذکور یمکن ان یکون علی مذهب الاشرافیین القائلین بان الصور النوعیة فی البساط و المرکبات اعراض و لایخفی بعدتم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۳گ (۲۹پ-۷۱پ)، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷۳۲]

← حاشیة شرح التجرید القدیم ⟵ حاشیة تسدید القواعد فی شرح تجرید العقائد

● **حاشیة شرح التجرید القدیم** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il qadīm

شیروانی، محمد حسین بن محمد، ق۱۴ قمری

šīrvānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 20c)

وابسته به: تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید = تشیید العقاید فی شرح تجرید العقاید = شرح قدیم تجرید؛ اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن (۶۷۴-۷۴۹)

[الذریعه ۱۱۸/۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله أجمعین؛ **انجام:** فینسب علیتها الیه بالعرض

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: صدرالدین بن آخوند ملا محمد، محمد رحیم بن میرزا محمد تقی؛ جلد: چرم قرمز، ۳۱۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [مؤید: ۱ - ۸۹]

● **حاشیة شرح التجرید القدیم** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd-il qadīm

وابسته به: تسدید القواعد فی شرح تجرید العقاید = تشیید العقاید فی شرح تجرید العقاید = شرح قدیم تجرید؛ اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن (۶۷۴-۷۴۹)

غیر همانند:

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۸۴

آغاز: بسمله حمدله والصلوة علی نبینا محمد وصحبه الطاهرین الطیبین قال الحمد لمن وجب وجوده و بقاؤه و امتنع عدمه و فناؤه اقول ضمن هذه الخطبة؛ **انجام:** ومن الکیفیة الملموسة الحفة والنقل وهما توأمان یحس من محلهما بواسطتهما صاعدة

حاشیه‌ای است بر «شرح قدیم تجرید» شمس الدین محمود اصفهانی (۷۴۹ق) موسوم به «تشیید القواعد» غیر از حاشیه میرسید شریف جرجانی وغیر از حاشیه محمد رومی حنفی بر کتاب مذکور است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمدقاسم شریف اصفهانی؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج، ۲۲۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۵]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۵۲-۱۴/۱۰۲

آغاز: ولاتقضی وجوب وجوده فعلی هذا اذا قلت الوجوب اما ان یکون صفة عدمیة أو وجودیة. و الثانی باطل و الا لکان ممکناً و هو محال لاستلزام عدمه؛ **انجام:** لعدم الانبساط و عدم انجذاب المادة ... احد بما الغضب الثابت اذا کان الغضب ثابتا وکان

حاشیه مفصلی است بر شرح تجرید الاعتقاد شمس الدین محمود

اصفهانی (۷۴۶ق) که به شرح قدیم مشهور است. این حاشیه با عنوان‌های «قوله- قوله» برگزار شده است. مقصد اول و دوم؛ خط: نسخ و تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور آبی، ۲۴۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۴۹۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۱۸

آغاز: القسم الثانی فی الالهیات بالمعنی الاعم التی موضوعها؛ **انجام:** یحضره عقل دون عقل ... جمادی الاولی من شهور سنه ۱۲۵۶

خط: شکسته تعلیق، کا: تبریزی، محمد رضا، تا: جمادی الاول ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۲۳سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۵۴

آغاز: یخفی ان فی قوله؛ **انجام:** بالعله و لایتم سایر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [الفبائی ف: ۱۹۷]

● حاشیة شرح التجرید و حاشیة الخفری علیه / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd wa ḥāšīyat-ul xafrī ʻalay-h

وابسته به: حاشیة شرح التجرید الجدید = حاشیه بر شرح الهیات تجرید = تعلیقه بر الهیات شرح تجرید؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۲]

● حاشیة شرح التجرید و الحاشیة القدیمة للدوانی / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tajrīd wa-l ḥāšīyat-ul qadīma li-d-dawwānī

وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجری؛ دوانی، محمد بن اسعد (۹۰۸-۸۳۰)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۳]

● حاشیة شرح تحریر اقلیدس / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i taḥrīr-i uqlīdis

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۹۲ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشیة شرح التذکرة / هیئت / عربی

ḥāšīyat-u š.-it taḏkira

تنکابنی، محمد کاظم بن عبدالعلی، ق۱۱ قمری

tonekābonī, mohammad kāzem ebn-e ʻabd-ol-ʻalī (- 17c)

وابسته به: توضیح التذکرة = شرح التذکرة؛ نظام الاعرج، حسن بن محمد (-۷۲۸)

اهداء به: شاه عباس صفوی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۹۱

آغاز: بسمله. احمد الله علی ان جعلنی من اولی الالباب ... اما بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی عبدالکاظم ... قال المصنف ... الحمد الله مفیض الخیر؛ **انجام:** فاذا تاملت علمت ان القائل لم یفرق بین الکل و الجزء و مثله عن مثله غریب جدا، ثم انه فی ذلک امور اخری ... لله علی التوفیق لاتمامها اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمود تبریزی، تا: سه‌شنبه ۸ ذیحجه ۱۰۳۳ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی با علامت «منه»، به نوشته آقای مشکاة: نسخه عدیم النظیر است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۳سم [ف: ۱۲ - ۹۶]

● حاشیة شرح التصریف العزی / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ʻuzzā

؟ حلبی، محمد بن عمر، - ۸۵۰ قمری

halabī, mohammad ebn-e ʻomar (- 1447)

وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۹۲-۷۲۲)

اهدا به: معین الحق سلطان یعقوب

شیخ عزالدین ابی الفضائل ابراهیم بن عبدالوهاب بن عمادالدین بن ابراهیم زنجانی (متوفی پس از سال ۶۵۵ق) کتاب مختصر و نافعی در علوم صرف نگاشته است به نام «العزی فی التصریف» که جهت اختصار به او «تصریف» می‌گویند و میان طلاب علوم دینی متداول است، این کتاب را سعدالدین مسعود تفتازانی شرح کرده است و فوائد مفید و اضافات خوبی بر آن افزوده که به نام «شرح تصریف» موسوم می‌باشد. این شرح را سراج الدین محمد بن عمر چلبی با عنوان «قوله» حاشیه نموده است که رساله حاضر است.

آغاز: بسمله و به نستعین نحمد الله علی ان وفقنا صرف الهمة نحو المعانی و البیان و ادغم فی ضمائرنا معرفة الضروب و الاوزان ... و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد بن عمر الچلبی لما کان مختصر الامام الهمام ... عز الملة والدین الزجانی ... ادق سرا علی المتعلمین ... حتی من الله ... علیهم بشرح الامام ... التفتازانی ... لکن لما کانت بعض مواضعه شاردة و البعض الاخر آبده کتبت علیه حاشیه تسهل علی الطلبه معضلاته ... تحفة للسلطان المعظم ... السلطان یعقوب ... فان وقع فی ... فهو غایة المامول ... فهو غایة

المامول ... قوله ان اروی زهر اروی اسم تفصیل من رویت الماء بالکسر اروی ریا ...
انجام: قال ابوسعید لانظیر لهذه الان هذا آخر ما اردناه ایراده علی فواید العلامة مما یحتاج الیه من کشف مشکلاته و حل معضلاته و لله اعلم بالصواب تمت
[کشف الظنون ۱۱۳۹/۲؛ الذریعه ۱۱۳۹/۲؛ الاعلام زرکلی ۲۹۰/۶؛ هدیة العارفین ۲۳۲/۲]

۱. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۰۱/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام [چند نسخه-ف: ۳۷۷]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۲۲/۱-۲۲/۱۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال هذا موضع فيه الوقى و هو رقيب فى السلم اذا سعدت فيه و المستعان بالفتح موضع الثراب و من كسر الميم جعلها كالالة و الله اعلم بالصواب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۱۴]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نعمت الله بن سید عبدالله بن محمد بن حسین حسینی موسوی، تا: دوشنبه ۲۱ جمادی الاول ۱۰۶۱ق؛ در پایان نسخه چهار ورق فوائد و اشعار متفرقه است به زبان عربی در موضوعات مختلف از جمله در ورق سوم بحثی دارد در باب معانی لفظ عجوز که به نقل از قاموس گوید ۹۷ معنی دارد و پس از آن یعنی در ورق چهارم قصیده ای است با ردیف «عجوز» در ۲۸ بیت تقریباً در تمام معانی مذکور؛ واقف: سید محمد (بن محمد تقی بن محمد بن ابوالحسن بن عبدالله بن نورالدین بن سید نعمت الله جزائری شوشتری)، ۱۳۰۹؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا رویه پارچه، ۲۹گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۲ - ۱۳۶]
۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۲۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن حسن اردستانی، تا: ۱۰۸۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۵۳گ (۳پ-۵۵پ)، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۴ - ۱۳۲]
۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۱۸/۹-۲۵/۱۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمدبن ملاخفر موکی، تا: ۲۴ محرم ۱۰۹۳ق؛ جلد: مقوای با روکش کاغذ نارنجی، ۲۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۱۴]
۶. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۹۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** والله اعلم بالصواب واليه المرجع و الماب والحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴۳گ (۹۷پ-۱۳۹پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۷۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۲/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ - ۲۴۵]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۷/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ ذیحجه ۱۱۰۰ق؛ جلد: مقوایی، ۳۱گ (۸۳پ-۱۱۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲ - ۹۷]
۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۳۲/۲
بی‌کا، تا: ۱۱۳۶ق؛ کاغذ: سفید و کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۸گ (۱۸-۴۵)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف:۴-۱۲۹۲]
۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۳۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی آقاسی، تا: ۱۲۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم زرد، ۲۷گ (۱پ-۲۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [مؤید: ۲ - ۱۳۹]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۳/۱-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر؛
خط: نسخ و نستعلیق، کا: اسماعیل، تا: ۱۲۳۱ق، جا: مدرسه نشان سر پنجه علی بن ابی طالب علیه السلام؛ جلد: تیماج سبز، ۲۸گ (۱-۲۸)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳ - ۵۶۸]
۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۰/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله كجحمرش و عضر فوط العجوز الكبيرة الحجام و ...
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن شیخ احمد، تهرانی، تا: حدود ۱۲۳۴ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: کاغذی با مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ (۱۵۶- ۱۹۶)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۸ - ۶۱۷]
۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۵۱/۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست «التطریف علی شرح التصریف» ابن هلال دانسته ولی آغاز با آن ناهماهنگ است و احتمالاً حاشیه شرح تصریف حلبی است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد هادی بن ملا، تا: ۱۲۴۷ق؛ در متن نام وی «محمد بن عمر چلبی» ضبط شده؛ مهر: «وقف مدرسه و حسینیه مرحوم حاجی حسین سید لاریجانی فی شهر رجب ۱۳۰۸» (مربع)؛ جلد: گالینگور سبز، ۴۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۱ - ۴۵۳]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ شعبان ۱۲۵۸ق؛ در آغاز نسخه دوای کچلی که کاتب آن (غیر از کاتب مجموعه) از حکیمی فرنگی گرفته ثبت شده متشکل از مغز آلبالو تلخ، مغز قیسی تلخ، مغز بادام تلخ، مغز هلو تلخ، شیوران تلخ، بیخ برنده، نارنج خشک، آب کاسنی تازه، آب شاطره تازه، آب برگ خنک تازه، سرگین

خرماده، آبغوره، زفت و دنبه. طریقه استخاره با مصحف نیز ذکر شده است با خط دیگر؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۴۱ - ۱۵۸]

۱۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۹۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد موسوی، تا: سه‌شنبه ۱۸ صفر ۱۲۶۴ق؛ تملک: تقی بن محمد موسوی مورخ ۱۲۸۲ق با مهر «محمد تقی بن محمد الموسوی» (بیضی)؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۶۰۴]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۲۶ ض

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۷ق [د.ث. مجلس]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۵۲

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● حاشية شرح التصريف العزى / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ʻuzzā

ابن قاسم غزی، محمد بن قاسم، ۸۵۹ - ۹۱۸ قمری

ebn-e qāsem-e qazzī, mohammad ebn-e qāsem (1455 - 1513)

وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه‌ای است نسبتاً مختصر با عناوین «قوله، قوله» بر شرح سعدالدین تفتازانی بر «العزی فی التصریف» تألیف شیخ عزالدین ابراهیم بن عبدالوهاب زنجانی. مؤلف در آن به شرح عبارات مشکل و ذکر فوایدی چند پرداخته است.

آغاز: بسمله. و به نستعین یقول الفقیر المقرون بالعجز و التقصیر محمد بن قاسم العزی الشافعی الطف الله به آمین ... و بعد فهذا تعلیق لطیف علی شرح التصریف

انجام: قوله و علیک بالسماع ای التتبع لما جاء من ابواب الثلاثة التی ذکرها و من غیرها کابواب کرابهة و علیه و سترته و زهاده و دار به تمت.

[کشف الظنون ۲: ۱۱۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صالح بن محمد علی خوارزمی، تا: ۱۰۸۸ق؛ تملک: علی بن محمد العریض در ۱۲۱۶ق؛ واقف: عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: فرنگی نباتی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۶۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: استنبولی، جلد: تیماج مشکی، ۱۹۸ص (۱۷-۲۱۴)، ۱۰ سطر (۹×۱۱)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۲۵۸۵]

۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۷۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قوله لما کان من الواجب ای بعض الواجب؛ **انجام:** و فی فتح العین ینتقل من الشفتین الی الحلق.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۸ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۸سم [ف: ۲ - ۱۵]

● حاشية شرح التصريف العزى / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ʻuzzā

لقانی، محمد بن حسن، - ۹۵۸ قمری

laqānī, mohammad (- 1551)

وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه بسیار مهمی است بر «شرح تصریف العزی» تفتازانی که به شرح مزجی نزدیک است تا حاشیه.

آغاز: بسمله. رب یسر یا کریم و صلی الله علی سیدنا محمد [ص] اما بعد حمدالله و الصلوه و السلام علی رسول الله فهذه حواش علی مواضع من شرح تصریف العزی للعلامه التفتازانی ...

انجام: احسن الله تعالی احوالنا و اصلح فساد قلوبنا ورد الی احمد الاحوال عقابنا و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیما کثیرا.

[کشف الظنون ۱۱۳۹/۱؛ کحاله ۶۱۱/۳؛ فهرس المکتبة الاحمدیه تونس ۳۳۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۳۱

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: مصر؛ تملک: عبدالله بن ابراهیم بن محمود بن عبدالله، اسماعیل بن شیخ ابراهیم المغنی المصری الحلبی الحنفی با تاریخ ۱۱۷۹؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۱۸ص، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۶۶]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمود بن شیخ کریم الکانیمشکانی الاصل، تا: پنج‌شنبه ۲۵ رمضان ۱۲۸۳ق، جا: بلد؛ کردستان مدرسه ام میرزا محمد رضائی وزیر؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ - ۵۸۷]

● حاشية شرح التصريف العزى = دده جنگی / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ʻuzzā = dada jangī

دده جونکی، ابراهیم بن یحیی، - ۹۷۳ ؟ قمری

dada jūnkī ‹ebrāhīm-e ben yahyā (- 1566)

وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح

تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
این نسخه به نام «حاشیه بر شرح تصریف» وقف و داخل در این کتابخانه شده، در خود نسخه و پشت آن و در دفاتر کتابخانه نامی از مؤلف و خود کتاب نیست. بسیاری از مطالب نحوی و تفسیری و ادبی و رجالی در آن دیده می‌شود. متن آن را با شرح تصریف مطابق است. کشف الظنون از یازده شرح و حاشیه بر شرح تفتازانی یاد کرده و در آنجا این عبارات را آمده : «و جمع کمال الدین دده خلیفه المعروف بقره دده شیئاً کثیراً علی شرح السعد بالاستطراد فصار مجموعة لطیفة مفیده یقال لها دده جنگی توفی المذکور سنة ۹۷۳ ثلث و سبعین و تسعمائه» و در شذرات الذهب (۳۷۴/۸) از آنهایی که به سال ۹۷۳ مرده‌اند کمال الدین دده خلیفه را نام برده و می گوید در ذیل شقائق النعمانیه از او معرفی گردیده و مؤلفات او عبارت است از: حاشیه‌ای بر شرح تفتازانی که در آن بسط کلام داده و منظومه‌ای در فقه و رسائل زیاد در فنون مختلفه نیز دارد و او را دستی توانا در فقه و تفسیر بوده است.
در این حاشیه اقوال بسیاری از علما و دانشمندان از مفسرین و نحویین و صرفیین و ادبا و لغویین و عرفا و فقها دیده می‌شود و نزدیک‌ترین آنها به عصر او ابن کمال پاشا (-۹۴۰) می‌باشد.
به قراین و نشانه‌های نام برده گمان نزدیک به یقین این حاشیه همان نگاشته دده خلیفه است که به گفته کشف الظنون به آن دده جنگی گویند.
طرز این حاشیه این است که تحت عنوان «قوله» قسمتی از عبارت تفتازانی را نقل می‌نماید پس از آن مطالبی ازکتب سابقین را در فنون مختلفه به مناسبت ذکر و نام بسیاری از دانشمندان و مؤلفات ایشان در این حاشیه دیده می‌شود و بعضی از آنها را چون نام برده به شرح حال مختصر و ذکر مؤلفات آنان نیز مبادرت نموده و ازکتب تفتازانی نقل‌های بسیار دارد و به گفته دوست محترم آقای امین عراقی که این شرح به کمک فکری و تتبع ایشان نگارش یافته اگر نام مؤلفین و مؤلفات مذکوره در این حاشیه را گرد نماییم خود رجال و فهرستی می‌شود و تمام حاشیه درحدود ۷۰۰۰ بیت کتابت دارد.
چاپ: بولاق، ۱۲۵۵ق؛ استانه، ۱۲۸۸ق.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۱۹
آغاز: بسمله ابتدا بالبسمله اقتداءً بکتاب الله العلیم و امتثاً لا بقول رسوله الکریم کل امر ذی بال الخ؛ **انجام:** الطعم بالفتح والضم مصدر طعم الشیء ای اکل وذاق الا ان المفتوح هو الشهور بین الجمهور والفقهاء والله اعلم.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۶۰ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۲ - ۳۲۰]

● **حاشیة شرح التصریف العزی** / صرف / عربی
ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ‘uzzā
بردعی، سعد الدین، ق ۱۰ قمری
barda‘ī, sa‘d-od-dīn (- 16c)
وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
حاشیه بر شرح تفتازانی بر التصریف العزی عزالدین ابوالفضائل ابراهیم بن عبدالوهاب بن عماد الدین ابراهیم زنجانی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۸۹
آغاز: بسمله، حمدله ... اما بعد قوله لما کان من الواجب ای بعض الواجب قوله علی طالب کل شی اعم من ان یکون علما او غیر علم؛ **انجام:** قوله و الفارق ای جواب سؤال (تمت الحاشیة المنسوبة الی الامام المحقق المدقق سعدالله).
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، ۷۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۴سم [ف: ۱ - ۱۷۰]

● **حاشیة شرح التصریف العزی** / صرف / عربی
ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ‘uzzā
محمودی
mahmūdī
وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
شرح تصریف از تفتازانی است که عزی زنجانی را شرح کرده است وحاشیه از محمودی می‌باشد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۷۳/۵
آغاز: الحمدلله الذی صرف قلوبنا نحو المعانی و البیان..؛ **انجام:** فانه غیربالغ حدالاصلاح و الحمدلله ... آمین
خط: نسخ ترکستانی، کا: اضعف العباد، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ ۳۵گ (۱۹۲پ-۲۲۶ر)، اندازه: ۸×۱۲/۵سم [ف: ۴ - ۲۲۲]

● **حاشیة شرح التصریف العزی** / صرف / عربی
ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ‘uzzā
ابوطالب اصفهانی، - ۱۲۳۷ قمری
abū-tāleb-e esfahānī (- 1822)
وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
حاشیه‌ای است بر شرح سعدالدین تفتازانی بر «العزی فی التصریف» زنجانی که به درخواست یکی از دوستانش نگاشته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۱۲/۱-۱۰/۱۲۲
آغاز: بسمله الحمد لمن تجرد عن الاعلال و التصریف و الشکر

لمن تقدس عن النقصان والتضعیف والصلوة علی نبیه ... فیقول الطالب للقاء ربه ... المدعو بابی طالب ... ان املی لشرح تصریف الزنجانی المصنف لسعد التفتازانی بیانا لمشکلاته وتبیاناً لمعضلاته ... ان اروی زهر اقول اراد لورود حدیث الابتداء و وجوب الاتباع؛
انجام: والحق انه لابد فی المتعدی یطلق علی معانی الاول ما فیه یتعلق مطلقاً سواءکان مفعولا اولا و سواء کان بواسطه
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۹۲]

● حاشیة شرح التصریف العزی / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ʻuzzā

چوری، حسن بن عبدالله، ۱۲۲۰ – ۱۲۹۲ قمری

čūrī, hasan ebn-e ʻabd-ol-lāh (1806 - 1875)

وابسته به: شرح التصریف العزی؛ اشنوی، علی بن حامد
حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح ملا علی بن حامد اشنوی بر کتاب تصریف العزی اثر عبدالوهاب بن ابراهیم زنجانی (۶۵۵ق).

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۴۰/۴
آغاز: بسمله، قوله علی بغیر تنوین علی نسخه ترک همزة ابن خطئا المبنی علی ان الشیخ؛ **انجام:** فان الثلاثی المجرد الذی یکون نوعه مرته علی المصدر المستعمل لایکون الا بالتاء ...
خط: نسخ متوسط، کا: عبدالحمید بن جلال الدین، تا: ۱۳۱۹ق؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی الوان، ۲۲گ (۴۹پ–۷۰پ)، اندازه: ۱۷/۷×۲۳ [ف: ۱۴ – ۲۵۴]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۸۰/۴
همان نسخه بالا [نشریه: ۷ – ۲۲۷]

● حاشیة شرح التصریف العزی / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ʻuzzā

منلو محمد بن عرب بن حاجی

manlū mohammad ebn-e ʻarab ebn-e hājī

وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)
حاشیه‌ای است بر شرح تفتازانی بر تصریف عزالدین زنجانی. در پایان گویا نویسنده نسخه [دانشگاه] می‌نویسد که منلو آن را از فارسی به عربی برگرداند و دیگری به نام «طیب» می‌نویسد که از دیباچه برمی‌آید که چنین نیست. چلبی (۲۸۸:۱ و ۱۱۵:۲) از این حاشیه یاد نکرده است.
آغاز: بسمله. متوکلا بکرمه العمیم و مصلیا علی رسوله الذی هو بالمؤمنین رؤوف رحیم ... و بعد فیقول منلو محمد بن حج بن عرب ... لما کان صدر شرح الامام ... عزالملة و الدین مسعود بن عمر القاضی التفتازانی ... مشحونا بالاستعارات ... التمست منی الاعزة من تلامیذی ... ان اشرح له شرحا

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۲۱/۳–۵۸/۱۷۱
آغاز: برابر
در فهرست با عنوان: «شرح مقدمه شرح تصریف (ترجمه)»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۳۶ق، جا: قرخی؛ ۹گ (۷۰–۷۹)، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۲–۸۸۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذکر المشتبه استعاره مکنیة و اثبات الاغصان التی هی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ذیلاً ۱۱ برگ یادداشت‌های متفرقه ضمیمه شده است، با انجام: «ان تکتب احدث حرکه یدک بنفسها ثم احدثت الکتابة»؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۴گ، ۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رایانه]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۶۷/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیرد علی هذه النسخة ذلك الورود بلاخلاف.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «قد قی رحمه الله» و جز آن؛ کاغذ: استنبولی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ص (۱–۱۴)، ۱۰ سطر (۹×۱۱)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۱۲ – ۲۵۸۴]

● حاشیة شرح التصریف العزی / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ʻuzzā

وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۷۸/۲
آغاز: ان أسنی مدارج الکمال و أحری معارج تستحق بأن تنال صرف الجهة فی توشیح المفتح من المقال؛ **انجام:** و قد تقرر هناك أن القضیة الطبیعیة لا ینتج فی الاشکال أصلا
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح سعد الدین تفتازانی بر تصریف زنجانی. این حاشیه بر اوایل شرح نوشته شده و گویا محشی آنرا بپایان نبرده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر ذیحجه ۱۰۴۹ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۲۵پ–۴۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۳ – ۲۶۸]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۵–ش/۴۵۲/۱
آغاز: بسمله و به نستعین – اما بعد حمدالله و الصلوة و السلام علی رسول الله صلی الله علیه و سلم فهذا حواشی کتبتها علی مواضع من شرح تصریف؛ **انجام:** و کان الفراغ من کتابة هذه النسخه ... یوم الاثنین ثامن یوم مضی من شوال المبارك من شهور سنة الف و اثنین و ثمانین من هجرة ... علی ید العبد ... عبدالحق ابن الشیخ عبدالهادی ابن شیخ احمد المفتی الحللی ...
محشی آن معلوم نیست؛ کا: عبدالحق پسر شیخ عبدالهادی فرزند

شیخ احمد مفتی حلل، تا: ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۶۰ص، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۴۵]

۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۶۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قال سعد الملة و الدین ان اروی اسم تفضیل من الری ضد العطش و ترجمته سیراب تر؛ **انجام:** «الحرض بضمتین أی الانسان و یفهم من الصحاح ان المحرضة بفتح المیم و الراء ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [ف: ۱ - ۲۱۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۸۷/۴

آغاز: قوله ان أروی زهر، اروی اسم تفضیل من رویت بالماء بالکسر أروی ریا؛ **انجام:** اسم فاعل و اسم مفعول یستویان فی ابواب متعددة غیر الثلاثی المجرد و الرباعی من المضاعف و الاجوف کمحاب..

حاشیه توضیحی است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح سعدالدین تفتازانی بر رساله تصریف زنجانی؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۶۳پ-۷۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۲ - ۷۴]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۶۴/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم اما بعد حمد الله و الصلوة و السلام علی رسوله فهذه حواش کثیرة علی مواضع فی شرح تصریف العربی للعلامة التفتازانی قدس الله سره ... ان اروی زهر المراد من تشبیه الکلام لمکان ذی ریاض مختلفه؛ **انجام:** من الفعل لما کان موجودا منه ای الفاعل صار ذلک النوع من الفعل حالة له ای للفاعل اذا الحالة عرض قائم بمله و القیام ... و لما ثبت ان النوع من الفعل حالة لفاعله صح تفسیر النوع بالحالة التی علییها الفاعل احسن الله (تمت ۱۲۴۱)

خط: نسخ خوب، کا: محمد علی بن محمد مومن، تا: ۱۲۴۱ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: - ۱۵۰۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۰۴-۳۱/۸۴

آغاز: بسمله ابتدأ بالتسمیة اقتدأ بکتاب الله العلیم وامتثالاً لقول رسول الله الکریم کل امر ذی بال لم یبدء فیه بسم الله فهو ابتر؛ **انجام:** الا ان المفتوح هو المشهور بین الجمهور من الفقهاء و الله سبحانه اعلم وصلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم

حاشیه مفصلی است بر «شرح العزی فی تصریف» تفتازانی با نقل اقوال علمای صرف و اختلافات آنان. غیر از «التطریف» و «ذورة التصنیف» است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۲گ، ۱۲-۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۹۲]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۹۸/۶

آغاز: بسمله اما بعد حمدالله و الصلوة و السلام علی رسول الله. فهذه حواش کتبتها علی مواضع من شرح التصریف العربی للعلامة التفتازانی قدس الله سره ارجوا ... ان اروی زهر. المراد منه تشبیه الکلام؛ **انجام:** فلو حذف اداة الحصر لکان صواباً.

حاشیه مختصر دیگری است بر قسمت‌هایی از شرح تصریف تفتازانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۸ صفر ۱۲۶۴ق؛ تملک: تقی بن محمد موسوی مورخ ۱۲۸۲ق؛ مهر: «محمد تقی بن محمد الموسوی» (بیضی)، کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۶۰۵]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۷۴/۲

آغاز: فهذه حواش علی مواضع من شرح التصریف الغری للعلامة التفتازانی ... ارجو ان یعم نفعها و یعظم وقعها انه هو المأمول و محقق کل مسؤل ان اروی المراد منه تشبیه الکلام؛ **انجام:** ولما کان المتبادر للاوهام من القیام وهو المعنی الاول بین حقیقته بما ذکره ولما ثبت ان النوع الاول من الفعل حالة له لفاعله صح تفسیر النوع بالحالة التی علیها الفاعل.

خط: نسخ، کا: محمد رحیم بن محمود، تا: ۱۲۷۱ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۴۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۷]

۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۸۹

آغاز: قوله جراثیم و هو جمع جرثوم فی اللغة الافعی و المراه (کذا) ههنا القبیلة، قوله بیض ای احسن و اصلح علی سبیل المجازیة، قوله غراة احوال و هی فی اللغة البیاض ...

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن علی الکائی، تا: ۱۲۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور آبی، ۵۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶۹]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۲/۲

آغاز: بسمله. قولد اروی هو اسم تفضیل من الروی ضد العطش یقال روی یروی؛ **انجام:** و سکون الثاء المثلثة الزلولة الزهولة

حاشیة دیباجة شرح التصریف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی کبود و زرد و سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۷۱پ-۷۴ر)، ۱۸سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۳۶۶]

۱۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۲۲/۴

شرح دیباچه است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: ۳۰۳]

● حاشية شرح التصريف العزی / صرف / فارسی

ḥāšīyat-u š.-it taṣrīf-il ʻuzzā

وابسته به: شرح العزی فی التصریف = شرح التصریف = شرح تصریف الزنجانی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۵۲/۶

آغاز: بسمله قوله ان ارو ازهر الی قوله حمدالله سبحانه و تعالی. مقصود شارح بایراد این جمله اثبات آنست که حمدالله تعالی احسن حمدها است؛ **انجام:** که از خواص مشبه به است ترشیح استعاره افراغ است. تمت.

یادداشت‌هایی مختصر است بر دیباچه شرح تصریف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۰۲–۱۰۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳ – ۱۵۹۸]

● حاشیة شرح التفرشی علی الشافیة / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-it tafrišī ʻala-š šāfīya

حاشیه مفصلی است بر شرح شافیه رضی الدین محمدبن محمد امین حسینی تفرشی، این حاشیه با عنوانهای «قوله، قوله» برگزار شده است. آغاز شرح: «اکمل المحامد لله الذی جری بامره القلم و افضل المدایح للقادر الذی».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۹۵–۱۵/۳۵

آغاز: من الزلل والخطایا بالاعطاف فانه هو الملهم بالصواب و الیه المرجع و المآب قوله اکمل المحامد وبدأ فی المحمدة باضافة اسم التفضیل الی الجمیع اشارة الی ان الحمد الذی هو اکمل من جمیع المحامد؛ **انجام:** والی فبدلیل الیك وعلیك واما حتی فلکونه بمعنی الی. هذا ما فهمت من کلام العلامة الفاضل رضی الدین ... فتلطف بالاصلاح بغایة اللطف والاحسان بحق لا اله الا هو العفو المنان.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳ – ۱۴۹۳]

● حاشیة شرح التلخیص / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-it talxīṣ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۴۹

المطول او المختصر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۳گ، ۱۹سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [تهران: ف: ۱۷ – ۲۸۱]

← حاشیة شرح تلخیص المفتاح ⩥ حاشیة المطول

● حاشیة شرح تلخیص المفتاح / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-i talxīṣ-il miftāḥ

وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

حاشیه‌ای است بر کتاب تلخیص المفتاح سعد الدین تفتازانی با عناوین «قوله–قوله»، در منابع موجود به نام مؤلف دست نیافتیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۰/۲

آغاز: التحمید و علی المدح لانه یعم ما لا اختیار للمدوح فیه و الحمد یخص ما للمحمود فیه اختیار فإن الاختیار له فی صفاته و الا یلزم حدوثها قلت ذکروا ایضاً ان الحمد له تعالی علی صفاته؛ **انجام:** قوله: لان مجرد وجوده لا یخفی فی الارتداع فیه ان معنی الکلام علی هذا ... فمعنی کلامه ان مجرد وجوده لایکفی ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: «محمد اسماعیل بن ابوالحسن» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۱۴گ (۱۴۳پ–۱۵۶ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۵×۱۱سم [ف: ۳۶ – ۵۹۶]

● حاشیة شرح تلخیص المفتاح / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-i talxīṣ-il miftāḥ

وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲)

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۳۷/۲

آغاز: بسمله. حمدله ... و بعد هذه حواشی علی الشرح المشهور لتلخیص المفتاح کنت قیدتها علیه بجملة حال قرائته علی بعض احبتی فسئلونی بعد امة ان افصل لهم و انقدها؛ **انجام:** و مثل الحنفاء یقال فرس احنف ... نقطة بیاض دجاجة رقطاء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۱گ (۵۲پ–۱۵۲پ)، ۱۹سطر (۱۰×۱۷) [ف: ۱۲ – ۲۶۴۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۷/۱

محشی آن را هنگامی که دوستی نزدش می‌خوانده است به اجمال نوشته سپس به درخواست او آن را به تفصیل نگاشته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: مقوا پارچه‌دار، ۲گ (۱پ–۲پ)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۴) [ف: ۱۷ – ۱۷۰]

۳. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۶۹۸/۵

آغاز: فهذه حواش علی الشرح المشهور لتلخیص المفتاح کنت قد قیدتها علیه مجمله حال ماقرء علی بعض احبتی فسالونی بعد امة ان افصلها؛ **انجام:** کما اشیر الیها فی المفتاح

دومین حاشیه و گسترده تر به درخواست شاگردان؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: قورخانه‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۱گ (۱۱۶ر–۱۳۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵ – ۳۳۹]

۴. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۵۵

خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸۴گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۹۵]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۳۷

آغاز: لیس ذلك بسبب قرب المخارج؛ **انجام:** فلا یتحقق فی القمر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: محمد جلال طیبات؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ آبی، ۲۳۵گ، ۲۱سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۵ – ۱۶۵۴]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۷۵۳/۲

آغاز: بسمله و ما توفیقی ... الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه حواش علی الشرح المشهو بتلخیص المفتاح، کنت قد؛ **انجام:**

بقولک مثلا ان کان هذا
حاشیه‌ای است بر شرح تلخیص المفتاح؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۴گ (۱۳۷پ–۲۹۰ر) [ف: ۴ – ۲۲۳]

● **حاشیة شرح التهذیب** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-it tahḏīb

انصاری لکنوی، محمد بن محمد، – ۱۲۲۵ قمری
ansārī laknavī, mohammad ebn-e mohammad (- 1810)

وابسته به: تهذیب المنطق؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲–۷۹۲ق)
سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی کتاب جامع و معروف و موجزی در منطق و کلام نگاشته است به نام «تهذیب المنطق و الکلام» که بر آن شروح و حواشی بسیاری نوشته شده است از جمله شرح میر زاهد است که بر این شرح، ابوالعیاش عبدالعلی محمد بن نظام الدین محمد انصاری حنفی لکنوی هندی سهالوی حاشیه‌ای نوشته است که همین کتاب می‌باشد. شرحی است مزجی تحت عنوان «قوله» از آغاز تا آخر کلیات خمس. نویسنده در این کتاب به کتاب دیگرش «شرح سلم العلوم» و «حاشیه شرح مواقف» خود اشاره می‌کند، و از تلمیذ صاحب افق مبین صدرای شیرازی و شرح فصوص مؤیدالدین جندی و صدرالشریعه و ... یاد می‌کند.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا الی منطق فصیح یعبر به عما فی الضمیر من الحاجات و اشهد ان لا اله الا الله نحمد علی ما اغرقنا فی بحار نعمائه ... و اشهد ان محمداً عبده و رسوله ... لا سیما علی الخلفاء الراشدین للحق ... قوله المراد بالحمد آه تفصیله انه اذا قام حاله بشیئی یکون ذلک الشیء ...
انجام: و علی من تبعهم باحسان.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۵۶ق؛ کاغذ: هندی، ۸۹گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۱۷ – ۴۶۵]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۰۲/۲
آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا الی منطق فصیح یعبر به عما فی الضمیر من الحاجات و اشهد ان لا اله الا الله نحمد علی ما اغرقنا فی بحار نعمائه ... و اشهد ان محمداً عبده و رسوله ... لاسیما علی الخلفاء الراشدین للحق ... قوله المراد بالحمد آه تفصیله انه اذا قام حاله بشیئی یکون ذلک الشیء
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: حاج سید سعید، جلد: کالینگور مشکی عطف پارچه، ۷۳گ (۱۰۷–۱۷۹)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ – ۵۰۹]

←حاشیة شرح تهذیب المنطق ← حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق

● **حاشیة شرح تهذیب المنطق** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-i tahḏīb-il manṭiq

غیر همانند:
۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۲۲/۲
آغاز: قوله الحمدلله الذی هدانا لهذا ... أقول ضمن خطبة کتابه فی اشارة الی أنه لا یجب ان تکون البراعة؛ **انجام:** لجواز أن یکون ذاتها لبعض عرضاً لبعض آخر و المدعی لیس الا الثانی، و الله أعلم بحقیقة الحال
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله–قوله» بر یکی از از شرح‌های «تهذیب المنطق» سعدالدین تفتازانی، تاریخ غره شعبان ۹۰۶ در پایان نسخه آمده و گویا تاریخ تألیف باشد. به کشف الظنون ۵۱۵/۱ رجوع شود؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۷گ (۱۸۶پ–۲۵۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸ – ۱۱۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۵۷
آغاز: مباحث الحجة لشدة ارتباط بینهما فالشروع محمول علی ظاهره و ان لم یجعل منهما کما هو الظاهر؛ **انجام:** فلما یثبت الثانی باستعارة التصدیق حمل الأول باستعارة التصور ای الحدیق و الدم (کذا).
حاشیة شرح تهذیب المنطق (ظاهراً)؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن میر محمد نوکندی، تا: ۹۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف میشن خرمایی، ۲۲گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۴ – ۱۵۲]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۵۱/۳
آغاز: قوله: مدحت اللؤلؤ علی صفائها، و هذا القید و ان اشتره فی العبارات؛ **انجام:** موضوع المسألة نفس موضوع العلم أو نوعه أو عرضه الذاتی أو نوع عرضه الذاتی ...
تعلیقات علی شرح تهذیب المنطق لجلال الدین الدوانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸گ (۳۱پ–۴۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [مؤید: ۱ – ۲۹۷]

● **حاشیة شرح تهذیب الوصول الی علم الاصول** / اصول فقه / عربی
ḥāšīyat-u š.-i tahḏīb-il wuṣūl ilā ʻilm-il usūl

غیر همانند:
۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۳۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین.. قوله تصور المرکب یستلزم تصور مفرداته أقول ینبغی لطالب العلم ان یتصوره قبل الشروع فیه بوجه ما؛ **انجام:** قوله فالخارج من الدار.. قد مر المسألة بالتفصیل فی ذیل مبحث بطلان الصلاة فی الدار المغصوبة فلا نعید فراجع فتأمل قوله
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله– قوله» بر شرحی از «تهذیب

الوصول» علامه حلی که محشی از شارح با عناوین «السید الشارح» نام برده که شاید مراد منیة اللبیب سید ضیاء الدین حلی باشد و از شیخ بهائی با عنوان «شیخنا البهائی» نام برده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج محمد ابراهیم، ۱۲۳۹؛ ۱۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۳۸۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۶۹/۱

آغاز: بسمله و هو ثقتی. قوله لامطلقاً بل من حیث هی صالحة للترکیب. الظاهر ان یقال بل من حیث الترکیب

تهذیب طریق الوصول الی علم الاصول از علامه حلی (- ۷۲۶ق) و شرح از سید حسین عمیدی اعرجی می‌باشد؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴ - ۲۲۴]

● حاشیة شرح الجاربردی علی الشافیة / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-il jārbardī ʻala-š šāfīya

وابسته به: شرح الشافیة = شرح جاربردی؛ جاربردی، احمد بن حسن (-۷۴۶)

اهداء به: وزیر محمود پاشا عثمانی

حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح فخرالدین احمد بن حسن جاربردی بر رساله «الشافیه» ابن حاجب نحوی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۳۷

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان من صلصال کالفخار و ألهمه صرف لسانه نحو بیان المعانی بالکلمات الخیار؛ **انجام:** قوله و انما اجریت، أی الکنی استعملت فی الاطفال و أطلقت علیها تفألا و لا یقصد معناها حقیقة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: احمد حامد بن مصطفی طفلی قبرسی با مهر «احمد» (دایره) با تاریخ ۱۱۷۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۴ - ۱۲۴]

● حاشیة شرح جامع الدقایق / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i jāmiʻ-id daqāyiq

نسخه‌ای است بدون خطبه و جای عنوان‌ها نانویس و کاتب هم آن را ناتمام رها کرده است. موجودی نسخه حدود ۱۰ برگ بیشتر نیست. به حواشی و تعلیقاتی می‌ماند بر شرح یکی از متون منطقی که در آن از «صحاح اللغه» و «شفاء» یاد می‌کند. در برگ چهارم آمده: «الضمیر ههنا راجع الی التصور المذکور کلام المصنف فی جامع الدقایق ...» در برگ پنجم آمده: «فالی مایناسبه من القول الشارح ...» و چون می‌دانیم که کاتبی نجم الدین ابی الحسن علی بن عمر کاتبی (- ۶۷۵ق) کتاب جامع و پرارزشی در منطق دارد به نام «جامع الدقایق کشف الحقایق» که شرحی هم بر این کتاب به نام «کشف ...» موجود است، آیا ممکن است که این رساله، حاشیه‌ای بر شرح جامع الدقایق کاتبی باشد؟

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۰۹/۲

آغاز: بسمله یلزم من ذلک مما ذکره توقف الشروع فی المقدمه علی المقدمه بل علی الشروع لان ما یجب یعلم فی علم اجزاوه والضمیر فی فیه عائد الی المنطق؛ **انجام:** الذی هو فاعل الحرکه بالذات بواسطة المنشار لان الحرکه انما صدرت فی النجار.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۱۳۳]

← حاشیه شرح جامی ⟩ حاشیة حاشیة العصام علی الفوائد الضیائیة

← حاشیه شرح جامی ⟩ حاشیة القوانین المحکمة

← حاشیه شرح جامی ⟩ حاشیة شرح الکافیة

← حاشیه شرح جامی ⟩ حاشیة الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة

● حاشیة شرح الجرجانی علی آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il jurjānī ʻalā ādāb-il baḥṯ

وابسته به: شرح آداب البحث للعضدی؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است بر شرح میر سید شریف گرگانی بر آداب البحث قاضی عضدالدین ایجی.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۷۹/۳

آغاز: الحمد لمن علمنا علم المناظرة مع المخالفین بأدلة النقد و البرهان و الصلاة علی من أفحم مصاقع الخطب المعارضین بأقصر سور القرآن؛ **انجام:** فان غایة التحقیق بهذا المقام و نهایة التدقیق فی هذا المرام و الله الموفق للأنام و بیده أزمة الفیض و الالهام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۶گ (۱۰۹پ-۱۲۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲- ۲۶۹]

● حاشیة شرح جمع الجوامع / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i jamʻ-il jawāmiʻ

انصاری، زکریا بن محمد، ۸۲۶؟ - ۹۲۶ ؟ قمری

ansārī, zakaryīā ebn-e mohammad (1423 - 1520)

وابسته به: جمع الجوامع فی اصول الفقه؛ سبکی، عبدالوهاب بن علی (۷۲۷-۷۷۱)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح جلال الدین محلی بر کتاب «جمع الجوامع» تاج الدین عبدالوهاب سبکی. این حاشیه توضیحی است و از ایرادهایی که به شارح شده پاسخ می‌گوید و در وقت احتیاج گفته‌های سبکی را در متن نیز

می‌آورد.
آغاز: الحمد لله الذی أعلا معالم دين الاسلام و بين لنا قوانين الشرع و الاحكام و الصلاة و السلام علی سيدنا محمد خير الانام

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۹۰
خط: نسخ، کا: عبدالله کليانی، تا: ۱۲۳۳ق، جا: بغداد مدرسه داوديه؛ برخی از برگ‌ها به خط وی بازنويسی شده و اصل نسخه از قرن ۱۰ است؛ تملک: احمد بن فرفور؛ جلد: تيماج قهوه‌ای، ۱۷۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۲۸ – ۲۱۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و كأنه يدعو الله و يناديه استظهاراً به و استعانة علی ذلك و هو المراد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: يک شنبه ۶ محرم ۱۲۸۱ق؛ محشی، در پايان دو مسئله است که محمد قاضی در ماه محرم ۱۲۸۲ در سنندج نوشته و گويا همين شخص کاتب نسخه نيز باشد؛ جلد: تيماج قرمز، ۷۹گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۳ – ۱۵۲]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۱۷/۱
آغاز: برابر **انجام:** من ان الماء باق علی طهوريته لانه جوهر و الاعيان لا تقلب انما تعذر استعماله لانه انما يمكن استعماله باستعمال بخشی از اول کتاب تا «مسأله المقدور الذی لا يتم الواجب المطلق الا به واجب»خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف تيماج،۱۹گ (۱پ-۱۹ر)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱ – ۱۸۶]

● حاشية شرح جواهر الفرائض / فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i jawāhir-il farā'iḍ
وابسته به: التحرير فی شرح الفرائض النصيرية = شرح فرائض نصيريه؛ ابيوردی، ابوالحسن بن احمد (-۹۶۶ق)
تعليقاتی است با عناوين «قوله، قوله» بر بحث موانع الارث شرح جواهر الفرائض ابيوردی.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۳۱/۵
آغاز: الحمدلله علی من له ميراث السموات و الارضين و علی من لا تحصی نعمه فی العالمين؛ **انجام:** يعنی علی طريق الثانی ... فی قوله الثانی يجعل للخنثی سهم بنت و نصفه أی يعطيه مثل نصيب البنت و ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تيماج زرشکی، ۲۶گ (۹۳پ-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲- ۴۶۲]

● حاشية (شرح) جهة القبلة / فقه / عربی

ḥāšīyat-u (s.) jahat-il qibla
قزوينی، محمد نصير بن حاجی خلف، ق۱۱ قمری
qazvīnī, mohammad nasīr ebn-e hājī xalaf (- 17c)
وابسته به: جهة القبلة = معرفة القبلة = تحقيق جهة القبلة؛ شيخ بهائی، محمد بن حسين (۹۵۳-۱۰۳۰)
تاريخ تأليف: چهارشنبه غره ربيع الثانی ۱۱۱۵ق
شرحی است بر جهة القبله شيخ بهائی.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی رفع درجات عباده بالمحافظة ...

۱. تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه:۲۴۴
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»، در پايان اجازه مجلسی دوم به محمد باقر مکی؛ تملک: محمد بن عبدالصمد حسينی با تاريخ ۱۲۱۵، امانت از سيد محمد حسين؛ مهر: محمد علی بن محمد الحسينی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تيماج قهوه‌ای، ۴۰گ، ۱۱ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵۱۴]

۲. شيراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۶
آغاز: برابر
خط: نسخ زيبا، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ استنساخ و مقابله از نسخه مؤلف؛ ۴۳گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۲ – ۱۷۹]

● حاشية شرح الچغمينی / هيئت / عربی

ḥāšīyat-u š.-il čaġmīnī
؟ تنکابنی، احمد بن ابی الحسن، ق۱۳ قمری
tonekābonī, ahmad ebn-e abī hasan (- 19c)
وابسته به: الملخص فی الهيئة = شرح چغمينی؛ چغمينی، محمود بن محمد (-۷۴۵)

قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه:۱۷۹۱/۱
آغاز: قوله هو المقصد الاقصی فی هذا الفن ای فن علم الهيئة
خط: نستعليق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ شايد اصب باشد؛ ۷۲گ (۱-۷۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳ – ۱۳۴]

● حاشية شرح الحسينية / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ḥusaynīyya
کفوی، محمد بن حميد، – ۱۱۷۴ قمری
kafavī, mohammad ebn-e hamīd (- 1761)
اهداء به: شيخ الاسلام محمد (؟)
حاشيه‌ای است با عناوين «قوله، قوله» بر رساله «الحسينية» حسين بن عبدالله انطاکی در آداب بحث و مناظره و شرح محمد بن عمر دارنده وی، که بر آن نگاشته است.
[بروکلمان ذيل ۲:۴۸۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۱۸/۲
آغاز: الحمدلله الذی أدبنا بآداب المناظرة تأديباً و خصصنا باستدلال صفاته تخصيصاً؛ **انجام:** قوله بالافحام متعلق اما بيكون أو بالضعيف – فتأمل فی الفرق

خط: رقعی، کا: حافظ محمد بن خلیل مغنساوی، تا: جمعه ۳ رجب ۱۲۵۴ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ (۲۰پ-۷۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸ - ۲۱]

● **حاشیة شرح حکمة الاشراق** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il išrāq

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427 - 1503)

وابسته به: شرح حکمة الاشراق؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-۷۱۰)

حکمة الاشراق از شهاب الدین سهروردی(-۵۸۷) و شرح آن از قطب الدین محمود شیرازی است. دوانی نسخه شرح حکمة الاشراق را در دست داشته و به خط خود حاشیه‌هایی بر آن نگاشته که در پایان بیشتر آنها نشان «مح» دیده می‌شود و در سه جا بدین گونه نوشته است: للفقیر الجانی محمد بن اسعد الدوانی، لکاتبه الفقیر الجانی محمد بن اسعد الدوانی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۷

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا [ف: ۳ - ۴۵۸]

● **حاشیة شرح حکمة الاشراق** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il išrāq

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

وابسته به: شرح حکمة الاشراق؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-۷۱۰)

حاشیه صدرای شیرازی بر شرح قطب شیرازی بر حکمة الاشراق شیخ سهروردی. شیرازی در آن از اسفار و شواهد ربوبی خود یاد می‌کند.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی انار بوجوب وجوده وجوه الممکنات ... قول الشارح (ره) دلالة اللفظ علی المعنی الدلالة مطلقاً کون الشی بحیث یعلم منه شیء آخر ...

چاپ: تهران، ۱۳۱۶

[الذریعة: ۱۲۱/۶و ۱۱۴/۶؛کتاب‌شناسی جامع ملاصدرا، باقری خرمدشتی، ۱۳۷۸ ش: ۱۳۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۵۷

آغاز: ابونصر الفارابی قیاساً من قوله بعض ب نقیض العکس المطلق و قوله لا شیء اقول: انه لا یفید المطلق الا اذا کانت النتیجة بعض ب لیس بب عندما یکون ب؛ **انجام:** فالحق فی تصریف العبد فی هذه الحضرة فی الدنیا و فی شهوته فی الآخرة لا فی الدنیا حسناً فالحق فی هذه الحضرة و فی الآخرة تابع لشهوة ...

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، قلم خوردگی دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذی مشکی با مقوا، ۲۴۱گ، ۲۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۳ - ۴۷۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق، جا: شیراز؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سرخ، ۳۷۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۳/۶سم [ف:۱-۱۷۰]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۰۵

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالصمد بن علی اصغر، تا: ۱۵ شعبان ۱۱۹۷ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳ ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** کمن یشاهد انواعاً من الاطعمه فاذا ذاق منها و اکل اطلع علی.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با علامت‌های «ص م، منه»، مصحح؛ تملک: ابوالقاسم بن محمد علی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عسلی، ۳۲۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۲ - ۸۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو ملکی لان الجن لایقدر علی ذلک و امثاله این حاشیه از آغاز منطق است تا فصل اقسام مکاشفات (اواخر کتاب شرح حکمة الاشراق)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق، جا: اصفهان، برای آقا علی مدرس؛ مدرس تعلیقه‌های ارزنده‌ای بر کنار برخی از صفحات این نسخه (بین صفحه ۱۱۲ و ۱۸۴) به‌خط خود نوشته و بر طبق معمول خویش به جای امضاء چنین نوشته «۱۱۶ عفی عنه»، برخی از این تعلیقات مفصل و مبسوط است [یکی از تعلیقات آقا علی را که درباره وحدة و بساطت و از مسائلی است که مرحوم مدرس در بدایع الحکم نیز درباره آن داد سخن داده و تحقیق کرده از ص ۱۶۰ در فهرست نقل شده]؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۵۴ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۵ - ۱۴۸]

۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۰۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ رمضان ۱۲۷۷ق، برای امان الله خان والی؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: فرنگی سبز، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰۸گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵۲۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۶/۶

آغاز: اعلم ان الصورة العقلیه فی الادراک الحصولی علی ما حققه الشیخ، و غیره من الحکما لایکون الاکلیا و ان تخصصت بالت تخصیصات فالصورة؛ **انجام:** کصور المرآة الکثیرة فقیبة من افادات العارف الالهی مولانا صدرالدین الشیرازی فی تعلیقاته علی شرح حکمة الاشراق للقطب الشیرازی.

بخشی است از حاشیه صدرالمتألهین شیرازی بر شرح قطب الدین شیرازی بر حکمة الاشراق شهاب الدین سهروردی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای ،۳ص (۶۴-۶۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹ -

[۵۴۱

۸. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الخواطر فهو ملکی لان الجن لایقدر علی ذلک و امثاله (ص ۵۳۶ درباره سخن سهروردی فانها قد ترد علیهم فی اسطر مکتوبة در ص ۵۳۵)

خط: شکسته تعلیق، کا: ملا علی نوری، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹۷گ، ۲۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۳ – ۲۳۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۱۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ – ۲۸۱]

۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۵۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** آخر کمالیا و هو

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: – ۱۳۲]

↤ حاشیة شرح حکمة العین ⋞ سواد العین فی شرح حکمة العین

↤ حاشیة شرح حکمة العین ⋞ ضیاء العین

↤ حاشیة شرح حکمة العین ⋞ کشف الغین عن شرح حکمة العین

● حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ‘ayn

؟ جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ – ۸۱۶ قمری

Jorjānī, ‘alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

وابسته به: شرح حکمة العین؛ میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (–۷۴۰)

حاشیه از میر سید شریف گرگانی بر شرح میرک بخارایی بر حکمة العین. در آغاز مبحث احکام عناصر که بحث چهارم از مقاله چهارم قسمت طبیعیات (= جلد دوم) است، پایان یافته است.

آغاز: بسمله الحمدلله الحکیم الخیر العلیم القدیر الذی تفرد بوجوب الوجود لذاته و تخصص باسمائه الحسنی ... و افضل من اوتی الحکمة و فصل الخطاب ... انما قال فاطر ذوات العقول و لم یقل فاطر العقول لئلا یتوهم ان للعقول صفات زائدة علی نفس العقول

انجام: لما مرفی و به فران المتناوله من المتساویه لان سطوح دوایر اما فها لکونها مارة بقطی المعدو الدوایرة الوازنة لها لما مر الی اخر ما ذکروه تمت الحاشیة بتوفیق الله الملک العزیز الوهاب و الله اعلم بالصواب.

چاپ: حاشیه گرگانی در کنار شرح حکمة العین چاپ پترزبورگ (۱۳۲۱=۱۹۵۲ م) چاپ شده

شرح و حواشی:

۱– حاشیة حاشیة شرح حکمة العین؛ ملا شمسا، شمس الدین محمد (۱۰۱۶–۱۰۹۸)

۲– حاشیة حاشیة شرح حکمة العین

۳– تعلیقات علی الحاشیة المشهورة بالمحاذیات علی شرح حکمة العین

۱. **تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۵ ـ د**

آغاز: برابر (بدون خطبه)؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد سراج پسر سادات پسر فیض سراجی، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۸۳۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۱۱۱گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱ – ۱۹۹]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۱۰**

آغاز: احدهما مرتبة عین الیقین، حاصل ما ذکروه فی بعض رسائلهم فی الفرق بین علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین، هو ان مشاهدة کل ما رای؛ **انجام:** لئلا یکون ایراد الخاص فی مقابلة العلام او یقول المنفصلة ما نعة الخلو.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۸۵۲ق؛ مصحح؛ تملک: محمد کاظم با مهر «افوض امری الی الله عبده محمد کاظم» (مربع)؛ مهر: «ابن علی حسیه محمد الحسینی» (بیضی)، «ان الله یحب المحسنین» (هشت گوش)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ، ۲۱ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳۳ – ۳۸۵]

۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۹**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه شعبان ۸۵۲ق؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲ – ۱۲]

۴. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۷**

آغاز: احدیهما مرتبة عین الیقین حاصل ما ذکر فی بعض رسائلهم فی الفرق بین علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین؛ **انجام:** قوله و الالما اختلف فان قلت هذا باطل ... او نقول المنفصلة مانعة الخلو (المبحث الثانی فی النفس الحیوانیة).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۷ رجب ۸۶۴ق؛ محشی؛ تملک: شمس الدین حسنی حسینی در ربیع الاول ۹۴۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۳گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۲ – ۲۵۳۰]

۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۴/۲**

آغاز: قوله و قد تمسک النظام لایبعدان یقال هذا اشارة الی بعض دلیل الاشعری اجمالا بعد فیصل المناقضات ... قوله هو السواد المحسوس فی ذلک المحل فلا یجزم بالتعاریبین شیئین من الالوان المتشابهة الحالة؛ **انجام:** قوله النبی فعیل امامن النبوه و انباءة ما ارتفه من الارض یبعدان یکون للنفس قلنا ای فیص تمت الحاشیة الشریفیه بعون الله وتوفیقه علی ید ... حاجی احمد بن الحاج یوم السبت السابع و العشرین من جمادی الاول سنة ست و ستین ... و علی آله و صحبه و سلم.

خط: تحریری، کا: حاجی احمد بن محمد بن الحاج (کذا)، تا: ۸۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم، جلد: مقوایی نخودی، ۱۶ص (۲۰۹–۲۲۴)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۹ – ۲۳۵]

۶. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۷۹/۳**

خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن مولی بیکی، تا: ۸۸۹ق، جا: تبریز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۰گ (۸۶پ-۹۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۲ - ۶۸]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳

آغاز: برابر (بدون خطبه)؛ **انجام:** لئلا یکون ایراد الخاص فی مقابله العام او یقول المنفصله مانعة الخلو ... تم بحمد لله و المنه.

خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن غیاث الدین محمد، تا: ۹۷۴ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، یک لائی ۸۲۰/س- ۱۵۷۳، ۹۷گ، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۷ - ۷۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «العبد المذنب جان محمد» (بیضی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد حسین بن ابوالقاسم» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۱۰۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۲۳/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن قوام الدین حسینی کاتب شیرازی، تا: ۱۰۵۳ق؛ هامش [مختصر ف: - ۲۸۵]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا فرق بین المجموعیه و المقیدیه قوله دخل علی بربره ... عایشه رضی الله عنها.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ابره کاغذی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، ۲۴ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷ - ۱۰۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله کری الا انه لیس بتام الاستدارة بل هو علی هیئة کرة مجوفة قطع بعض منها و ملئت الارض ... و اما المقعر فلتضاریس ما فیه من الارض کذا فی شرح چغمینی

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ آغاز این نسخه با نسخه چاپی تفاوت‌هایی دارد، چند فقره از حاشیه‌های نسخه چاپی را فاقد است و یک فقره حاشیه دارد که در چاپی نیست و آن این فقره است که بلافاصله پس از خطبه آمده: «قوله احداها مرتبة عین الیقین اه. حاصل ما ذکروه فی بعض رسائلهم فی الفرق بین علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین. هو ان شاهدنا کل ما یری بتوسط نور النار هی بمثابة علم الیقین و معاینة جرم النار التی تفیض ذلک النور علی ما یقبل الاضائة بمثابة عین الیقین و تأثیر النار فیما یصل الیه لیمحو هویته و یصیر نار اصرفا بمثابة حق الیقین». نسخه ما فقرات پیش از این را ندارد. و در نسخه چاپی این فقره موجود نیست و نسخه ما پس از فقره بالا با نسخه چاپی مطابق است و این است فقره پس از آن: «قوله الحکمة استکمال النفس (الی آخره) هذا التعریف یدل علی ان علم الحکمة علم لانفس الحکمة». این نسخه بسیار پر غلط است و نیز بسیاری از اغلاط چاپی را ندارد و تا مقداری از مبحث «محرکات سماوی» (= مبحث دوم از مقاله سوم از بخش طبیعی) را دارد و پس از آن افتاده. پایان: «(قوله) و فیه نظر بل انظار اما اولا فلانه کلام علی السند و اما ثانیا فلانه لا یجور ان یترک شیىء بالحرکة المستقیمة ... و قد یقال المحقق قد تکلم علیه بناء علی ان صورة نقض بمحصل ...»، بر پشت نخستین برگ نسخه نوشته ای از آقای مدرس رضوی و نیز نوشته‌ای دیگر است از یکی از مطالعه‌کنندگان نسخه که به اشتباه آن را حاشیه ملا میرزا بر شرح مزبور پنداشته؛ کاغذ: اصفهانی نازک شکری، ۳۰۸ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۳]

۱۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۰۹

آغاز: أولما کان الله علما للذات لمستجمع لجمیع الصفات الکمال یدل صریحا علی صفات الکمال؛ **انجام:** قوله قلنا العلة التامة للمجموع متوقفة اه قلت ایضا ان أراد بالسبب التام جمیع الاجزاء یلزم تاثیر المجموع ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱ - ۸۲]

۱۳. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۳۸/۱

آغاز: فیها عن اجسامها و بناء التقسیم علی طریق القدماء علی انه لا یبعد أن فی الهیئة المجسمة؛ **انجام:** و هو یتحقق بمجرد ذلک و لاحاجة هنا للعروض، نعم یرد علیه انه لایلزم من اللزوم الاتصالی کون ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ (۱ر-۹۲پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۴۰]

۱۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۸۰/۲

انجام: و العدم و الملکة فیخلو المحل منهما، اراد انه یخلو المحل عنهما

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم قرمز، ۸۳گ (۹۱پ-۱۷۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۲ - ۱۸۳]

۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۶۸

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۴]

● حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ʻayn

دشتکی شیرازی، میرصدرالدین محمد، ۸۲۸-۹۰۳قمری

daštakī šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425-1498)

وابسته به: شرح حکمة العین؛ میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (-۷۴۰)

حاشیه‌ای است از میر صدرالدین محمد شیرازی دشتکی بر شرح شمس الدین محمد بن میرک بخاری بر حکمة العین علی بن عمر دبیران کاتبی قزوینی (-۶۷۵ق).

آغاز: بسمله. قوله. تصور وجودی بدیهی قیل یمنع تصوره اه.

وجوابه منع مماثله الماهیة الذهینه.
انجام: بها یتصف المعدل و الدوائر الموازنه لمامر الی آخره ما ذکره تمت الحاشیه المنسوبه لمیر صدرالدین محمد شیرازی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵

آغاز: بسمله. قوله. تصور وجودی بدیهی قیل یمنع تصوره اه. وجوابه منع مماثله الماهیة الذهینه؛ **انجام:** بها یتصف المعدل و الدوائر الموازنه لمامر الی آخره ما ذکره تمت الحاشیه المنسوبه لمیر صدرالدین محمد شیرازی.

توضیح: در چاپ ۱ فهرست، این حاشیه از غیاث الدین منصور شیرازی (-۹۴۸) دانسته شده و حال آنکه در پایان نسخه به نام میر صدرالدین محمد شیرازی تصریح شده، ولی فهرست‌نگار عبارت انجام را نیز ناقص ذکر کرده است؛کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بدون نقطه؛ واقف: سید علیخان، ۱۲۷۳؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۰۱]

● حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ʻayn

شیروانی، کمال الدین مسعود، - ۹۰۵ قمری

šīrvānī, kamāl-od-dīn masʻūd (- 1500)

وابسته به: شرح حکمة العین؛ میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (-۷۴۰)

حاشیه بر شرح میرک بخارایی بر حکمة العین. کمال الدین مسعود در این کتاب، از حاشیه خود بر شرح مواقف و حاشیه شارح بر شرح تجرید یاد کرده است.

آغاز: منتمیاً باسمه الحکیم و معتصماً بلطفه العمیم - الش (رمز الشرح است) اذا لاحظ بما له من صفات الجلال ای مع ما له من تلک الصفات.

انجام: کون الخواص المذکوره متقومه بالنوع علی قیام مبادیها بالنوع و قد بلغنی ما التزمته من التعلیقات علی الشرح و الحاشیه الی هذا المقام و من الله الاستعانه فی التوفیق للاتمام

[کشف الظنون ج ۱: حکمة العین؛ حبیب السیر چاپ خیام ۳۴۳/۴؛ هدیة العارفین ۴۳۰/۲؛ معجم المؤلفین ۲۲۷/۱۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۰

آغاز و انجام: برابر

این حاشیه تا اواسط بحث ماهیة (= بحث سوم از مقاله اولی) است و به‌طوری که از سخن مؤلف در پایان کتاب به دست می‌آید خود بیش از این ننوشته است، بر پشت نخستین برگ آن به چند خط نوشته اند: «حاشیه مولی میرزای شیروانی بر حکمة العین» و این گویا اشتباهی است از مطالعه کنندگان نسخه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مهر: «محمد باقر العلوم»، محمد طاهر حسینی طباطبائی؛ تملک: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج قرمز، ۲۳۹ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵ - ۱۵۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۶۹

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رساله در حکمت» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: یعقوب بن محمد بن یعقوب شیرازی، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ از نسخه‌ای انتساخ شده که آن نسخه از نسخه خط مصنف انتساخ گردیده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۹گ، ۲۳سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۸ - ۳۷۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۹ط

آغاز: المخصوصه فلا ینضبط اعتبار المخالطه و عدمها فی الاقلام؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن حسین اردبیلی، تا: ۱۰۳۱ق، جا: اصفهان؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده اسماعیل»، «جمال الدین حسین ...»؛ جلد: تیماج سبز، ۲۰۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۴/۳ - ۱۰۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: ملک حسین بن محمود شاه اردکانی، تا: ۱۰۳۲ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۱۱گ، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۲۳۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد حسین زنوزی، تا: ۱۲۰۴ق [میراث شهاب: س۵ش۳و۴ - ۱۵۱]

● حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ʻayn

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، - ۹۹۴ ؟ قمری

mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)

وابسته به: شرح حکمة العین؛ میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (-۷۴۰)

متن از کاتبی قزوینی، شرح از محمد بن مبارک شاه بخاری است و باغنوی در این حاشیه بدین شرح و حاشیه سید شریف گرگانی بر آن می‌نگرد. در الذریعة و برخی از نسخه‌ها اشتباهاً به ملا میرزا، محمد بن حسن شیروانی (- ۱۰۹۸ق) نسبت داده شده است. در صورتی که نسخه با کتابت ۱۰۰۶ق ، ۱۰۱۷، ۱۰۱۹ و ... دارد و به نظر منشأ اشتباه نیز الذریعه بوده است.

آغاز: بسمله قوله الحکمة استکمال النفس الانسانیة بتحصیل ما علیه الوجود فی نفسه و ما علیه الواجب مما ینبغی الایعمل ان الاستکمال مصدر و المصادر قدیطلق و یراد بها میانیها

انجام: ۱ (پایان بخش امور عامه:) غیر متناه آخر معدوم بمجرد وجودهما فی الفعل فیلزم ان لایقدر العقل علی تعلقها هف هذا ما تیسر لی فی الابحاث المتعلقه بمباحث الامور العامة و الحمدلله

مفیض الخیر و اسال الله التوفیق باتمام ما فی الکتاب و الصلوة علی افضل من اوتی الحکمة و فصل الخطاب
۲ (چاپ شده): قوله و انما یتحقق بالتحدی. ای بالتحدی مع عدم المعارض و اراد بهذا القید هذا ایضا
[الذریعه ۱۲۲/۶؛ کشف الظنون: حکمة العین؛ الاوقاف العامة موصل ۱۰۹/۲ و ۱۵۳/۳]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۰۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن آقا عرب شیرازی، تا: ۱۰۰۶ق، جا: اصفهان مدرسه ملاعبدالله؛ محشی از ملامیرزا، قاضی زاده، گرهرودی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ (۱-۱۲۰)، ۱۹ سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۲۳۳]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۹۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** انما یدل علی مغایرته لخصوص الطبیعه و ... السامی یقول عدم المغایرة ویقول بان المیل فی الحرکة الطبیعیه هو نفس الطبیعه و فی النفسانی نفس النفس الی غیر ذلک
در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد بن حسن معلم خوراسکانی (از بلوک اصفهان)، تا: ذیقعده ۱۰۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۱۱گ، ۱۸-۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۸]
۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۴۵/۴
آغاز: قال الشارح ای الشاملة للمجرد و المادی و مقابلاتها اقول یحتمل ان یکون مقابلاتها معطوفا؛ **انجام:** برابر۱
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد هاشم کیلوانی، تا: ۱۰۳۵ق، جا: شیراز؛ محشی به امضاء «ق، فاضل، منه، هـ ف ص، هـ ف و صح»؛ قطع: نیم ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۱۲]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۵۵
آغاز: بسمله، الش ای الشاملة للمجرد و المادی و مقابلاتها اقول یحتمل ان یکون مقابلاتها معطوفا علی قوله الشاملة؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، کا: ملک حسین بن محمود شاه اردکانی، تا: پنج‌شنبه صفر ۱۰۳۸ق؛ در نسخه آمده که از کازرونی است؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱ - ۱۷۰]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نستعلیق، کا: شرف الدین علی مازندرانی، تا: دوشنبه ۲۷ رمضان ۱۰۴۳ق، جا: شیراز، مدرسه خانیه؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله و ۱۲»؛ تملک: حاج آقا محسن عراقی از علمای بزرگ اراک؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸گ، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۳ - ۲۵۵]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۸۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
بی‌کا، تا: چهارشنبه ۸ رجب ۱۰۴۸ق؛ محشی با نشان‌های «منه، میرزای شیروانی، س م ن»؛ ۱۰۰گ (۱۷پ-۱۱۶ر) [ف: ۷ - ۲۶۹۳]
۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۲۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** الخارج لا یتصور قیام الامکان بالمهیة الا بعد و فیه تعسف.
خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم طالقانی، تا: ۱۰۵۳ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به لفظ «منه»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۵ - ۴۰۳]
۸. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: اسماعیل بن أحمد وصفی، تا: منتصف جمادی الثانی ۱۰۵۹ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲ - ۲۱۴]
۹. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** بحسب ذلک الوجود فتامل جدا هذا غایة تحقیق هذا المقام و استکمال علی التوفیق
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ شوال ۱۰۶۴ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج خرمایی، ۱۰۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۹۲]
۱۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۴۴/۳
خط: نستعلیق ترک، کا: عبدالعزیز بن حاج عمر ملقب به ملاقنبر، تا: جمعه ۸ شوال ۱۰۶۷ق، جا: ارز روم [نشریه: ۲ - ۱۱۴]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱
آغاز: اللاحق مع قطع النظر عن خصوصیة الزمان حتی لو کان تحقق ذات الزمان الثانی؛ **انجام:** من غیران یکون الشعله بانفرادها مرتبه له فکذا الحال فی الآن بالقیاس الی البرهان ... و کون الآن.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نیمه دوم کتاب بدون نقطه؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۸۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۷۷]
۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۲گ، ۱۵ و ۲۱ سطر (۹×۱۳ و ۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۴ - ۴]
۱۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۷۳/۴-۸۳۲۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۳ ذیحجه ۱۰۸۹ق؛ خریداری محمد صادق بن محمد اسماعیل در ۱۱۸۹؛ تملک: سید ریحان الله موسوی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج رویه مشما، ۱۴۳گ، ۱۷ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: - ۱۰۸]
۱۴. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۸
بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق [نشریه: ۷ - ۵۶۶]
۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۱۱
خط: نستعلیق، کا: بیک محمد شبرغانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۷۹گ، ۲۳سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۸ - ۱۴۹]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۸۷/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۱ص (۳۵-۱۱۵) [ف: ۱۰ - ۱۶۳۹]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۸۷/۳

از مسئله سریان مبحث جواهر و اعراض تا مبحث نفس؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶ص (۱۱۶-۲۱۱) [ف: ۱۰ - ۱۶۳۹]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۸۷/۴

از مبحث وجود امور عامه تا تقابل؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیما ج قهوه‌ای، ۷۰ص (۲۱۳-۲۸۲) [ف: ۱۰ - ۱۶۳۹]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۴۸۱۷-۲۴/۱۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی از ملا محمد سراب و ملا میرزاجان باغنوی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۱۵]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۲۴

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضاء «ط سلمه الله»؛ مهر: «عبده محمد علی بن محمد» (بیضی)، حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: لاجوردی، ۱۰۳گ، ۲۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳ - ۱۱۱۸]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۵۹-۱۰/۱۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳ - ۱۵۱۵]

۲۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ محشی با نشان «منه رحمه الله، ملامیرزا شیروانی»؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۵۲۷]

۲۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۹۳

خط: نستعلیق شکسته بی‌نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۴۹]

۲۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه رحمه الله، ملامیرزا شیروانی»؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۵۲۷]

۲۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۸۹۳]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی ان کیفیه المراد من الشک فی کون الانسان انسان عدم العلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۲ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [رایانه]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۱۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نسخ، کا: رحیم علی بن برگی علی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۸گ (۲پ-۱۴۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱۴ - ۱۴]

۲۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۶/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۱۰۸]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۱۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل من غیر اعتبار معلومیته بهذا الاتصاف علی ما یدل قوله لمعلومیة

در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۷۷گ (۳۷پ-۱۱۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۸]

۳۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۱۲

آغاز: برابر

در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ روی برگ اول و برگ آخر کتاب به ملا میرزا جان باغنوی نسبت داده شده؛ ۱۸۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۱۸۳]

۳۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «ع ب رحمه الله، ملامیرزا شیروانی، لمحرره عفی عنه، لمحرره ابوالقاسم الموسوی، منه، آقا رضی سلمه الله، ابوالقاسم لاهیجی»، مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سرخ، ۱۱۴گ، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵۲۷]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو ممنوع المقاله الثالثه فی احکام الجوهر و العرض.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: بخارایی، جلد: مقوایی عطف میشن، ۲۷۴گ، ۱۹سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹ - ۴۱۵]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۰۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۱۴سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۸ - ۱۴۸]

۳۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۱۰/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: رقعی [ف: ۳۲۶]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله قدس سره؛ و اما الا و لان فعلی تقدیر صحتهما یقتسمان اقول: فیه نظر امافی المدة فظاهر ... علی حرکة وقوعها فی زمان غیرمتناه واما.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی از محیی الدین و عبدالرحمان؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: مقوا ته تیماج سبز، ۹۴گ، ۱۹سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴ - ۲۲۴]

۳۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و وجه ما ذکره ان صدق الاتفاقیة مطلقاً یقتضی صدق تالی هما فالمقدمة الاستثنائیة کانت منافیة للشرطیة.
در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ بانی این مدرسه میرزا ابوصالح در ۸ رجب ۱۰۸۳ق آن را وقف کرده با مهر «العبد ابوصالح الرضوی» (بیضی)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، ۱۶ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۰۰]

۳۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۵۳/۱

آغاز: برابر **انجام:** من جهة التقیید بالموصوف فتدبر ...
در فهرست از شیروانی دانسته. دیباچه‌ای ندارد؛ خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳گ (۱پ-۱۳پ) [ف: ۲ - ۸۱]

۳۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۰۹

آغاز: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با کمند لاجورد؛ مهر: «خواجه ابوضیا خان»، «محمد شاه جهان غازی عوض فدوی سنه احد ۱۱۳۱»، «ز اقبال محمد شاه غازی ضیا خان شد فضایلخان شاهی ۱۱۳۹»، «ابن محمد رضی محمد علی»، «عبده الراجی محمد ولی»، «عبده محمد تقی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج قرمز، ۶۵گ، ۱۸سطر (۸/۵×۱۶) [ف: ۵ - ۱۷۱۸]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۹-۴۴۰]

۴۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما اندفاعه علی تقدیر عدمه فظاهر لانه منع للمقدمة الا جنبیة البدیهیة بلا سند و شبهة اصلا و لایحتاج فیه الی حل الشبهة المورودة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی به لفظ «ملا میرزای شیروانی»، «ملا میرزا»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا، عطف گالینگور، ۱۱۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۶×۱۷سم [ف: ۵ - ۴۴۴]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸۳/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** المفروض إذ عدم صحة تقسیم الموجودات الخاصة متحقق علی تقدیر ...
در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نستعلیق ماوراء النهری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، ۸گ (۹۸-۱۰۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۲۹-۴۶۵]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** کونه معدوما مطلقا فیصر خلاصه
در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نستعلیق، کا: یکی از شاگردان شیروانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۰ - ۱۵۱۶]

۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۰۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: آغاز قرن ۱۳؛ در پایان دو صفحه از جوهر و عرض حسین بن محمد خلخالی است نوشته اسماعیل بن عبدالکریم حسینی عاملی و دو صفحه از حاشیه بر حاشیه «محاربات» نوشته ۱۲۲۲؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن تریاکی، ۱۴۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۱۷۱]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۵۵/۱-۱۲/۴۵

آغاز: متصوراً بوجه واحد و ذلک غیر لازم فلیتامل قال الشارح اما اذا کان المراد الخصوصیات التی فی نفس الامر فصار حاصل الدلیل؛ **انجام:** اذا قال احد لم یتشخص زید بالتشخیص المخصوص به دون غیره نقول لایتصور ان یتشخص غیره بهذا التشخیص ... هو زید البتة وان ذلک بیانا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور زیتونی، ۷۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم[ف:۳-۱۵۱۵]

۴۵. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۷۸

آغاز: برابر
تا مبحث امور عامه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه رمضان ۱۲۰۲ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳ - ۴۲۰]

۴۶. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
بخش امور عامه؛ خط: نسخ، کا: اسمعیل بن سمیع اصفهانی، تا: جمادی الاول ۱۲۰۶ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا امین؛ محشی با امضای ملامیرزا شیروانی، منه رحمه الله،آقا حسین ملا محمدسراب، مصحح؛ مهر: «محمدعلی بن محمدباقر» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۴۷. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لما جار الأخبار عنه أیضاً قیل أقول فیه بحث لأن کل عدم مضاف هو بعینه ما صدق.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۲۱۱]

۴۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱
خط: نستعلیق، کا: محمد امین بن ملاعبدالرحیم، تا: ۱۲۱۰ق، محشی با نشان «منه، محمد امین، س، آقا رضی رحمه الله»؛ مهر:

محمد امین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵۲۶]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [رایانه]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۵۵

انجام: لم یثبت کونه موجودا فی الخارج

خط: شکسته، نستعلیق، کا: سید محمد هادی بادکومی، تا: ذیقعده ۱۲۲۲ق، جا: ری در مدرسه جده بزرگ؛ محشی؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۰گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۰/۷سم [ف: ۱ - ۱۷۱]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** وهذا بظاهره تناقض ما نقله بعض المحققین عنهم، هذا آخر کلامه رحمه الله تعالی فی البحث عن الوجود و العدم و شرع فی البحث عن المهیة.

تا پایان بحث وجود و عدم را دارد؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن ابراهیم بن محمد کاظم بن رجبعلی، تا: دوشنبه رمضان ۱۲۲۳ق؛ محشی با نشان «میربهاء الدین مولانا احمد سلمه الله، آقا اکبر ادام عمره، الاستاد الامجد آقا اکبر» و جز آن، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۴گ، ۱۵ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۸ - ۱۸۳]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

در فهرست با عنوان «حاشیة حاشیة شرح حکمة العین». امور عامه است؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد حسن بن ملا محمد صالح حلاوی واعظ، تا: ۱۲۲۴ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: مقوا، ۱۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۱۰۷]

۵۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۹۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه دهه اول محرم ۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم مشکی، ۱۳۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۲ - ۲۴۸]

۵۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۵۸

بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ قطع: خشتی [ف: ۱۱۳]

۵۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۴۶

بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ قطع: رقعی [ف: ۱۱۳]

۵۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ محشی به نشان‌های «حسین. علی. ملامحمد سراب. منه ره»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴۷گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۲۵]

۵۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۷۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

بی‌کا، تا: محرم ۱۲۴۶ق؛ جلد: چرم سبز، ۱۲۹گ (۹۰پ-۲۱۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [مؤید: ۱ - ۲۴۷]

۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۴۲۵

بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۹۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [رایانه]

۵۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل صرح بانها لیست مدارا له فی نفس الامر فالتقریر.

خط: شکسته نستعلیق، کا: مهدی بن علی نقی حسینی، تا: رمضان ۱۲۶۴ق، جا: مدرسه حسن خان؛ محشی به لفظ «منه»؛ واقف: محمد حسین؛ کاغذ: نخودی، ۸۳گ، ۱۵ - ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵ - ۴۷۲]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۶۳-۳۵/۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** یقول الشارح اما اولاً واما رابعاً ولعل لاجل هذا قال قدس سره هذا ما ظهر فی ناوی النظر فی هذا الموضع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ مجدول محرر، مصحح، محشی از «محی الدین» و «ملامحسن»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۳ - ۱۵۱۶]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یقول الموجود الحادث لیس هو زمان الماضی و لا فی المستقبل بعین ما ذکره فتعین ان یکون بمعنی الحاضر و هو لاینقسم.

تا اوایل قسم دوم (طبیعیات)؛ خط: تحریری، کا: ملا محمد رجب، تا: ذیحجه ۱۳۰۰ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی منقول از حسن چلبی، محیی الدین عربی، صدرالدین دشتکی، امیر عوض، مولوی یوسف، عبدالرحمن، قاسم، محمد حسین؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: چرم قهوه‌ای حاوی نام صحاف به نام میرزا امان نیاز، ۵۶۰ص، ۱۹ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۴۷/۱ - ۵۱]

۶۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما ظهر فی بادی النظر هذا الموضع ولعل الله سبحانه توفقنا للاعادة واصلاح ما یحتاج الیه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۴۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۸]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الالات او الشروط.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۱۰۸]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۴۶

آغاز: بسمله، الحمدالله الذی جعل قلوب العارفین؛ **انجام:** نفس النفس الی غیر ذلک تم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۶۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۰/۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱ - ۹۴۱]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳/۲ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** کون احد النیقیضین وجود یا البته بانه لو کان کل منهما عدمیا لزم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد تیماج عنابی، ۲۱۳ص (۱۳۰-۳۴۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴/۳ - ۱۹]

۶۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۳۶/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: رضا بن عباس طباطبائی بن سید مجاهد؛ ۸۳گ (۱-۸۳)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۲۴]

۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۰۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم ما ذکره فی توجیه کلام التعلیقات لا کان بناءه علی ما ذکره فی المقدمات الفاسده و کان فاسدا علی مامر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۷۰گ، ۱۷ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۱۵]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام**: لا شک فی کون الانسانیة انسانیة هذا الایراد من الشارح مبنی علی کون المراد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دیباچه کتاب «حکمة العین» و همچنین دیباچه مفصلی که میرک بخارایی در آغاز شرح خویش نگاشته، در این تعلیقات نیامده است، یادداشتی به امضاء و مهر جعفر بن محمد باقر حسینی و همچنین یادداشتی به امضاء و مهر محمد حسین مازندرانی فرزند میرزا بابای مازندرانی، محشی از مؤلف به امضاء رمز «منه» و به امضاء صریح «ملا میرزا» و همچنین چندین حاشیه بدون امضاء و به امضاء فخرالدین، روی دو صفحه قسمتی از حاشیه «محاذیات» بامضاء غیاث الدین دیده می‌شود که چنین آغاز شده: «و لقائل ان یقول الاول ایضاً بالنسبة الی المعلولات ...» و پس از پایان آن، سطوری با نشان «ع ل» در تفسیر و توضیح نوشته مزبور نگاشته شده، در آغاز این سطور چنین آمده: «یخطر بالبال فی توجیه الحاشیة المسماة بحاشیة المحاذیات المنسوبة الی السید الشریف» [از یادداشتهای فوق استفاده می‌شود که نام حاشیه سید شریف گرگانی بر «حکمة العین» «المحاذیات» است این نام در یادداشتی دیگر که در نسخه‌ای دیگر نقل گردیده نیز دیده می‌شود. در «کشف الظنون» و دیگر مراجع از این نام نشانی نیست]؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۰۱ص (۱-۲۰۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۴۹]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۹
انجام: برابر۱
تنها امور عامه است تا پایان مقاله دوم؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۳۶۶ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵ - ۱۵۱]

۷۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۳۴۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الجواب عنه و تحقیق المقام فیه مذکور فی تعلقاتنا علی التجرید و کذا یو فرالکلیه
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۱/۵سم [ف: ۱ - ۳۳۱]

۷۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۰
انجام: و یسال الله تع ان توفیقی ما فی الکتاب و الصلوه علی افضل من اول الحکمه و فصل الخطاب یا رب العالمین
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: دولت ابادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۴گ، ۱۹ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱- ۳۶۷]

۷۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۱۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیس وجهه ان جواب الشارح مبنی علی حمل العدم علی ما صدق علیه
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج گالینگور سرخ، ۱۸-۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳ - ۱۵۴۶]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۳۴/۴-۹/۸۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله قدس سره و المثال القایم الثابت نزول الوحی اراد به الشریفة وهذا معنی آخر افص من الاول تمت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۵۱۵]

۷۵. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶۹ فیاض
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فستقی و نخودی، ۲۰ سطری ۱۴×۵/۷ سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ادبیات مشهد: ف: - ۴۶]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه اذ الم یکن البسیط مجعولا فی نفس الامر ذاتا و لا وجوداً
تا قدری از مبحث دوم از مقاله اولی (جعل در بسایط) را دارا است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی غالب آن به امضاء «ع، ق»، مجدول، دارای سرلوح کوچک؛ واقف: نائینی؛ ۱۰۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴ - ۸۴]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۱
آغاز: قال الشارح ای الشاملة للمجرد و المادی و مقابلاتها اقول یحتمل؛ **انجام:** برابر۱
حاشیه بر مقاله اولی دیباچه محشی و حاشیه بر دیباچه شرح را فاقد است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۱گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۴ - ۸۴]

۷۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۲۵/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: ۲۸۵]

۷۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۴۵/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قدس سره و المثال القائم الثابت بنزول الوحی

اراد به الشريعة و هذا معنى آخر اخص من الاول تم تم تم.
در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد هاشم کیلوانی، بی‌تا، جا: شیراز؛ افتادگی: انجام (تنها سه صفحه از آغاز این حاشیه است)؛ ۳ص (۹۴-۹۶)، قطع: نیم ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۱۱]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لعله الله تعالى سبحانه يوفقنا للاعادة و اصلاح ما يحتاج اليه. رب زدنى علما و يقينا و اهدنى الى سواء الطريق و اعصمنى عن الخطا و الفوات، فانه غاية المن و نهاية التوفيق. و الله اعلم

در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول و دارای کمند اندازی، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره نخودی، جلد: مقوایی، با روکش کاغذی زیتونی، ۲۲۲گ، ۲۳ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱۳ - ۲۳۷]

۸۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لعله الله تعالى سبحانه يوفقنا للاعادة و اصلاح ما يحتاج اليه. رب زدنى علما و يقينا و اهدنى الى سواء الطريق و اعصمنى عن الخطا و الفوات، فانه غاية المن و نهاية التوفيق. و الله اعلم

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، محشی با امضای «منه»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی زیتونی، ۳۳۴گ، ۱۹ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۲۸۲]

۸۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر۱

در فهرست از شیروانی دانسته؛ خط: نستعلیق، کا: علی رضا بن محب علی، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۷گ (۱پ-۱۴۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴ - ۱۷۵]

۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو المسافحة المشهورة دون الثانى ... انجام حاشيه: بان الاعمية يستلزم الاشتراك

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی؛ سرخی[رایانه]

● حاشية شرح حكمة العين / فلسفه / عربى

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ʻayn

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

وابسته به: شرح حكمة العين؛ میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (-۷۴۰)

حكمة العين تألیف دبیران کاتبی قزوین (۶۷۵ق) شاگرد خواجه نصیرالدین طوسی است که شمس الدین محمد بن مبارک شاه معروف به «میرک البخاری» آن را شرح نموده و ملامیرزا محمد شیروانی بر آن شرح، حاشیه زده است، به صورت «قوله، قوله» با رد و ایرادهایی بر شارح و گاهی بر اصل کتاب. خلطی میان رساله شیروانی و باغنوی صورت گرفته و بسیاری از فهرست‌نگاران رساله باغنوی را از شیروانی دانسته‌اند که باید دقت شود.

آغاز: قال قدس سره انما قال فاطر ذوات العقول الخ و لم يقل فاطر العقول لئلا يتوهم ان للعقول صفات زائدة على ذاتها مراده بالتوهم المنفى امكانه و بيان امكان التوهم على تقدير عدم التصريح بالذوات و عدمه على ...

انجام: بان يستثنى نقيض التالى عن الشرطية التى اوردنا فينتج نقيض المقدم فيلزم مطلوبه وعلى التقديرين يحصل الاستغناء عن العكس الذى ارتكبه الش تمت.

[الذريعة ۱۲۲/۶ (با نسبت به شیروانی)؛ ریحانة الأدب ۳۸۷/۵]

شرح و حواشی:

۱- حاشية حاشية الشيروانى على شرح حكمة العين (۲عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷۲/۳

خط: نسخ خوش، کا: محمد باقر اردبیلی، تا: ۱۰۶۴ق؛ قطع: مستطیلی، اندازه: ۷×۱۹سم [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۳۶]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: عصر مؤلف؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ مهر: مؤلف «لا اله الا الله الملک الحق المبين ابوالقاسم محمد بن حسن» (مؤلف)؛ جلد: تیماج سبز، ۱۰۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۷۳

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۸۰گ، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶ - ۴۴۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴۲/۱

آغاز: و يمكن الجواب عن الدليل عنه هذا آه. اقول حاصله المثلية بين الفرد و الماهية الذهنية متشخصة فى الدهن؛ **انجام:** لكن لم يجعل الكلام فيه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۱پ-۸پ)، ۲۲سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸ - ۲۱۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۶۳/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۰گ (۵۳پ-۱۸۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۷ - ۲۸۳]

۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۵۳

انجام: فلا محذورفى كونها محصورة بين الواجب تعالى هو الذى العلة الفاعلية و بين ... المحض و هكذا و لانشك ان الهيولى علة قابلية ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۳۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲ - ۴۵۳]

۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۹

انجام: ثم یجب أن یخص الدعوی بالموجبة الصادقة الخارجیة حتی یتم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد رفیع بن محمد شفیع تبریزی با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد رفیع» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۲۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۱۸

آغاز: برابر

در فهرست از میرزاجان باغنوی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حفیظ، تا: یک‌شنبه ۲۵ ربیع الاول ۱۱۱۱ق؛ از روی نسخه‌ای که با نسخه اصل مقابله شده بود، محشی، با علامت بلاغ، در پایان دو بیت شعر است که بهاءالدین محمد عاملی در سال ۱۱۱۱ یادگاری نوشته، که یا او شیخ بهائی نیست (چون شیخ بهائی در سال ۱۰۳۰ فوت کرده) یا کسی خواسته به نام شیخ بهائی بنویسد و الله العالم گرچه اشعار منتسب به او نیست: «ترا مللی به غیر از کرشمه کاری نیست ×× بهوش باش که بر حسن اعتباری نیست / امیر کشور عشقم به دل ز پاس ادب ×× دو آه اگر بکشم که ز ذو الفقاری»؛ مهر: کاتب «ان الله علی کل شئ حفیظ» (بیضی)، «عبده الراجی محمد علی الشریف»؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم صدر الافاضل به تاریخ ۱۳۱۵؛ جلد: تیماج یشمی، ۱۰۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۲×۱۶/۲سم [ف: ۴۳ - ۱۹۶]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۱۱۱ق، جا: مشهد رضوی مدرسه عباسیه؛ محشی با نشان «منه، اسماعیل اصفهانی، رضی»؛ تملک: سلیمان بن علی؛ مهر: عبدالعلی بن محمد قاسم؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۷گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵۲۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۰۶

بخش امور عامه است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالکریم خوسفی، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۱۱۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۷ - ۷۷]

۱۱. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:الف-۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد هادی اصفهانی، تا: ۱۱۱۷ق؛ اهدایی: محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ: کاهی صیقلی سفید تیره، جلد: مقوای ساغری مشکی، ۲۳۴ص، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۶]

۱۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۷۸/۱

آغاز: برابر

در برگ نخست نسخه ما با خطی از حیث تاریخ نزدیک به خط اصل نسخه نوشته است: «حاشیة مولانا میرزای شیروانی علی شرح حکمة العین و حواشیه الشریفیة و الشیرازیة»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۱۶]

۱۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۵۶/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: فی جمادی الاول ۱۱۲۷ق؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن مشکی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۰۶]

۱۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج محمد جعفر مجذوب، تا: چهارشنبه ۱۶ رمضان ۱۱۹۵ق؛ مقابله شده، محشی با نشانی «منه رحمه الله، منه طاب ثراه، منه سلمه الله، منه دام ظله العالی»، مصحح؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۴]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۳۹-۵۸/۱۸۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۹۹ق؛ ۸۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳ - ۱۵۱۶]

۱۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۱/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمدرضا خراسانی، تا: جمعه ۶ ربیع الاول ۱۲۱۱ق، جلد: پارچه‌ای رنگین، ۱۰۱گ (۱۵پ-۱۱۵ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۵۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۵۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق و شکسته خوش و خفی، کا: ظاهراً مالک نسخه عبدالجواد الحسینی، تا: شعبان ۱۲۱۵ق؛ واقف: حاج شیخ محمود واعظ حلبی، آذر ۱۳۴۱؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج زرد، ۹۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۱۰۹]

۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۳۳

آغاز: من الصفة و الموصوف و العرض و المعروض؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۲۳ق؛ ۹۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱ - ۸۶]

۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۵۷

آغاز: من الصفة و الموصوف و العرض و المعروض؛ **انجام:** تمت الرسالة فی یوم الخمیس من شهر رمضان المبارک فی المدرسة خرابه دارالسلطنة اصفهانی فی سنة ثلث و عشرون و مأتین بعد الالف من الهجرة النبویه

بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۲۳ق، جا: اصفهان مدرسه خرابه؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۸۴ص، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۰۷]

۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۵/۲

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین بن صدرالدین حسینی مازندرانی بار فروشی، تا: ۱۲۳۱ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج

روغنی، ۴۰گ (۶۶پ-۱۰۵ر)، ۲۱- ۲۲سطر (۱۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶۰]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه‌ای، ۲۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [الفبائی ف: ۱۹۸]

۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۷۳

آغاز: کما لا یخفی قیل والحق ان یقال مقصد المستدل لیس ان کل ما صدق علی امر یصدق علی المرکب منه؛ **انجام:** هذا آخر ما تیسر ما فی المباحث المتعلقة بمباحث الامور العامة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد هادی بن عبدالرزاق تویسرکانی سال ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۸]

۲۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۸۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یرد علیه ان کون الوجود امراً اعتباراً غیر مسلم عند الخصم فلا یتمشی الاستدلال و قد یوجه بان

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵گ (۲۱ر-۳۵پ)، ۱۸ و ۱۹ سطر (۶/۵-۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۱۱]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۰۸-۵۷/۱۷۸

آغاز: بسمله قال الشارح ای الشاملة للمجرد و المادی و مقابلاتها اقول یحتمل ان یکون مقابلاتها معطوفا علی قوله الشاملة

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۵۱۶]

۲۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۲۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناخته مانده، نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم سبز، ۷۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید: ۲ - ۲۴]

۲۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۸۳/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰گ (۷۶ر-۸۵پ)، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: ۱ - ۲۴۴]

۲۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۶۳/۱

آغاز: برابر

تذکر: نام کتاب در فهرست «حاشیة رسالة فی الحکمة» آمده و ناشناس، به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۲۳۹]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی التقدیرین یحصل الاستغناء عن الفکر الذی ارتکبه انشا تم م.

در فهرست ناشناس؛ از آغاز تا مبحث وجود و ماهیت؛ خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه سلمه الله و منه دام ظله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۹۸گ، ۱۵ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۲۳۸]

● حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ʻayn

تنکابنی، محمد کاظم بن عبدالعلی، ق۱۱ قمری

tonekābonī, mohammad kāzem ebn-e ʻabd-ol-ʻalī (- 17c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۴۰/۲

آغاز: حمداً لمن سلم مقدمات براهین اقواله عن امارات المنع و المناقضه؛ **انجام:** اکمل التسلیمات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ رجب ۱۰۱۴ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۲سم [ف: ۶ - ۴۱۹]

● حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ʻayn

وابکنی، عنایة الله بن عبدالله، - ۱۱۷۶ قمری

vābkenī, ʻenāyat-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 1763)

وابسته به: شرح حکمة العین؛ میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (-۷۴۰)

حاشیه مختصری به عنوان «قوله، قال الشارح» است بر شرح حکمة العین شمس الدین محمد فرزند مبارکشاه بخاری.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸۳/۴

آغاز: الحمد لمن أخرج الممکنات إلی عرصه الوجود من کتم العدم و تنزه من أمارة الإمکان و الحدوث؛ **انجام:** المتقابلین أنما یلزم إذا کان المراد بالشمول، الشمول التام الذاتی أی الشمول لجمیع أفراد المجرد ...

خط: نستعلیق ماوراء النهری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، ۸گ (۸۲-۸۹)، ۲۰ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۲۹ - ۴۶۴]

● حاشیة شرح حکمة العین / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ʻayn

ابیوردی، فخرالدین احمد

abīvardī, faxr-ed-dīn ahmad

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۴۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷۵گ (۱ر-۱۷۵پ)، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۲۸۳]

● **حاشية شرح حكمة العين** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ‘ayn
شیرازی، شاه تقی الدین محمد
šīrāzī, šāh taqī-od-dīn mohammad
وابسته به: شرح حكمة العين؛ ميرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (-۷۴۰)

حاشیه‌ای است متوسط بر «شرح حکمة العین» میرک بخاری با در نظر گرفتن بعضی از مطالب محشین دیگر خصوصاً میر سید شریف گرگانی.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۶۹
آغاز: قوله اعلم ان الطالب السالك، اعلم ان العارف بالله على قسمين الاول سائر الى الله و مبتدىء فى السلوك؛ **انجام:** قلنا اجزاؤه عندهم مشروط باجتماع الاجزاء و ههنا ليس كذلك تامل
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: علی بن محمد باقر بن محمد تقی؛ جلد: عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۱۴۹]
۲. مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷ - ۵۶۰]

● **حاشية شرح حكمة العين** / طبیعیات / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ‘ayn
کنبدی، احمد بن ابراهیم
kembedī, ahmad ebn-e ebrāhīm
وابسته به: شرح حكمة العين؛ ميرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (-۷۴۰)

تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۲۰
آغاز: آغاز متن: بسم ... قال قدس سره انما قال فاطر ذوات العقول اه و لم يقل فاطر العقول ... آغاز شرح: بسم ... الحمد لمن دهشت العقول فى بيداء معرفته ... اما بعد فيقول الفقير الى الله الكريم احمد العمر كنبدى ابن ابراهيم اسكنها بفضله جنه النعيم لما شرعت فى تحصيل شرح حكمة العين و تعليقات الشريف قدس سره عليه و حاشيه المحقق مولانا ميرزا جان؛ **انجام:** قوله لكان قطع تلك المسافة فى نصف ذلك الزمان
تذکر: در فهرست نام کتاب به اشتباه «حکمة العین» آمده که با توجه به ۲ آغاز ذکر شده (متن و شرح) معلوم می‌شود کتاب شرحی یا حاشیه‌ای است بر شرح حکمة العین از مولفی به نام: احمد العمر کنبدی بن ابراهیم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: زرد آهار مهره، جلد: میشن مشکی، ۳۷۵گ، ۱۹ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷]

● **حاشية شرح حكمة العين** / فلسفه / عربی
ḥāšīyat-u š.-i ḥikmat-il ‘ayn
وابسته به: شرح حكمة العين؛ ميرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (-۷۴۰)

غیر همانند:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۸/۱
آغاز: قوله فى الشرح الى الامور الشاملة للمجرد واجباً او ممكنا جوهراً او عرضاً فان المجرد شامل للواجب؛ **انجام:** و صح قولنا على تقدير ان يكون الضمير راجعاً الى المهيات الممكنه عكس توجيه كلامه بما لايكون فساده بذلك الظهور.
حاشیه متوسطی بر شرح حکمة العین شمس الدین محمد فرزند مبارکشاه بخاری که به صورت «قوله-قوله» تنظیم و تحریر شده است؛ خط: نستعلیق ناخوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳ص (۲-۱۴۴)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۱۱]
۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۶۷
آغاز: اتصافهما بالوجود موجود اولا وجودهما ... قوله و القدم لايقال ان القدم مما يشتمل القسمين من الاقسام الثلاثة؛ **انجام:** على ما مر من قولهم يكون و الاحوال الاربعه التى منها العالمية و القادرية معللة بالالوهية قوله وجود مجلى فيه مناقشه يعرف بادنى توجه.تمت
نسخه‌ای است ناقص الاول و در متن موجود نامی از آن دیده نشد. در عطف کتاب با خط مغایر نوشته شده: «به حاشیه تحریر». در آخر نسخه هم مالک نسخه، هاشم منجم باشی در ۱۳۰۵ق نگاشته «حاشیه فی تجرید خواجه»، گویا بر همین اساس استاد شانه‌چی این کتاب را «حاشیه شرح تجرید» دانسته‌اند، لکن نباید این باشد، چون در این کتاب آمده: «قریب مما ذکره المصنف فی حکمه العین» پس معلوم می‌گردد که صاحب متن، نجم الدین علی بن عمر شافعی قزوینی معروف به دبیران کاتبی متوفی ۶۷۵ق است. در این کتاب آمده: «قال الشارح فی حاشیه حکمة العین»، میرک بخاری گزارشی بر حکمة العین دارد ... مضافا در این کتاب از اشتراک وجود و زیادت وجود بر ماهیت و وجود ذهنی ... تا اثبات واجب تعالی و صفاتش بحث می‌کند. بنابراین احتمال می‌رود که حاشیه میرسیدشریف جرجانی متوفی ۸۱۶ق بر شرح میرک بخاری محمد بن مبارک شاه بر حکمت العین نجم الدین، علی بن عمر کاتبی قزوینی باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۴۳گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵/۵) [ف: ۳۸۶]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۶۱
آغاز: بعض الفضلاء، اعنى القاضى الارموى، انما يرد على قول من قال فى الاستدلال، اما بفعل الماهية الممكنة مع الشك فى وجودها؛ **انجام:** مدار كون الخواص المذكورة متقومة بالنوع على قيام مباديها بالنوع. و قد ... من التعليقات على الشرح و الحاشية الى هذا المقام و من الله الاستعانة فى التوفيق للاتمام
با عنوان‌های: قال الشارح، قوله، قوله؛ خط: نسخ، کا: حاجی محمد،

تا: ۹۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۴گ، ۱۹ سطر (۸×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۶ - ۲۷۰]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۵/۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی آبی و سفید، جلد: تیماج زرد، ۱۴۸گ (۱پ-۱۴۸پ)، ۱۱سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۷۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۹

آغاز: الفعل یحمل عنه العقل ان یکون من القسم الاول؛ **انجام:** تحقق العدم عن آخرهم ... لا المعدوم.

حاشیه بر شرح حکمة العین میارکشاه بخاری. در حاشیه برگ اول آن را حاشیه بر شرح اشارات میرزا جان دانسته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی ابر و باد، عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، ۱۶سطر [ف: ۳۲ - ۳۱۵]

۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۲۶

آغاز: قال الشارح «ای الشاملة للمجرد و المادی و مقابلاتها» اقول: یحتمل ان یکون مقابلاتها معطوفاً علی قوله الشاملة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۵۱]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۹۶/۲

آغاز: لما کان بجمیل متناولا الخ تناول الجمیل للانعام وغیره تعلقه بهما و وقوعه بازائهما لا انه یحمل ویوافقه ... المذکور بعده لانه تقیید بالمتعلق عنه التحقیق؛ **انجام:** فنقول ما یسری الیه فی القضیة اما معلوم او مجهول مطلق الی اخر ما مرفیه فیند فع ذلک الجواب ویحتاج فیه الی الاجوبة المذکورة الایقال صدور هذا الحکم مثل هذا یرد علی قوله وهو مدفوع بقید الاطلاق ایضا

خط: نستعلیق، کا: عماد الدین بن یونس انصاری پنجهزاری، تا: ۱۰۱۶ق، به امر استادش حیدرعلی اصفهانی؛ مصحح، محشی، حواشی به خط دیگری است که احتمالاً به حیدرعلی اصفهانی (استاد کاتب) تعلق داشته باشد؛ ۱۰۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۹]

۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴۱ر

آغاز: سواء بقیت بعد الطریان اولا کان العدم المطلق من الامور العامة و الفرض انه یلزم علی جمیع التعریفات الاربعة ان یکون العلیة و المعلولیة من الامور العامة مع ان المصنف لم یذکر هما فی تلک المقالة التی وضعها لذکر الامور العامة بل انما ذکر هما فی المقالة الثانیة فلابد من بیان باعثه علی ذلک و القول بان باعثه متابعة الامام کما قال المحقق قدس سره فی غایة الضعف فالوجه ان یق لما کان اکثر مباحث العلل ... قوله البحث الاول فی الوجود و العدم ان فی الوجود مطلقا سواء کان خارجیا او دهنیا او المطلق الشامل لهما و فی العدم لک و هذا اولی من حملها عل الوجود؛ **انجام:** و هو انه کان الواجب الوجود یقتضی و لانه واجب الوجود بذاته و کان شرطا فیه ان یکون مثل اتم یصح غیر الا فلا یکون واجب الوجود بذاته الا اذا کان لسبب ما صارا کان واجب الوجود بذاته واجب الوجود بغیره هی قد فرغت من تسوید هذه الحاشیة فی اواخر شهر ذی الحجة سنة اثنی و خمسین و الف بعنایة الله و توفیقه و السلام علی کاتبه و اقاربه و مجیبه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک به پایان ذیحجه ۱۰۵۲ق؛ ۲۰۴ص، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۲]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۳۰/۱

آغاز: قوله علی بیان بعض الاجزاء الخ لما کان التالی مشتملا علی بیان الاجزاء ذکر فی المقدم اشتمال المختصر علی بعض الاجزاء؛ **انجام:** ههنا لیس کذلک تامل. قد تیسر لنا فراغه الی هذا المقام عند الاستاد المحقق المفید بعون الله الکریم فی رابع عشر شهر محرم سنة ۱۰۱۲ هذه صورة خط المؤلف و قد وقع الفراغ من کتابة هذه النسخة فی عشرین شهر صفر ... سنة ۱۰۶۰.

در آن آمده «السید فی الحاشیه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ صفر ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۴۰۹۱]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۳۰/۲

آغاز: بسمله. ربنا اشرح لنا حکمة العین بعین حکمتک و یسرلنا الفوز الی عین حکمتک ... قوله اما بعد لما کان هذا المقام مقام الاجمال (در سه صفحه آخر و افتاده)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ صفر ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۵ - ۴۰۹۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۵۷/۳

آغاز: قال الشارح أما بعد - الخ، اعلم أن کلمة أما للتفصیل بعد الاجمال و اما للاستیناف؛ **انجام:** بل بمعنی أنه فی الخارج بحیث یصح أن یشرع هذه الصفة منه

این حواشی مختصر که با عناوین «قال الشارح» می‌باشد، معلوم نشد که از کیست، به ذریعه ۱۲۱/۶ رجوع شود؛ خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن شمس الدین، تا: ۱۰۷۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۴۵پ-۵۶پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۸ - ۶۰]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۰۹/۴

آغاز: قال الشارح اما بعد الخ اعلم ان کلمة اما یجیء اما للتفصیل بعد الاجمال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، ۲۳گ (۷۳پ-۹۵پ)، ۲۰سطر (۴×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۷ - ۲۹۵]

۱۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۲۱

آغاز: انما قال فاطر ذوات العقول

در فهرست «حاشیه شرح المطالع» دانسته؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق [ف: ۱۰۹]

۱۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۰/۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ حواشی با نشانه «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۹۵]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۸

آغاز: قوله ان الطالب السالک. اعلم ان العارف بالله علی قسمین. الاول سایر الی الله و هو مبتدء فی السلوک. و الثانی سار فی الله ای فی صفة الله و هو منته فی السلوک ... و السمات جمع السمت بمعنی العلامة، و صفات الجلال صفات سلبیة و الکمال صفات ثبوتیة ... یا مفیض الخیر و الجود و الافاضة الاعطاء و الخیر ما یؤثره الشخص لنفسه و الجود فی اللغة العطیة بلا عوض و غرض؛ **انجام:** لا یخفی انه ح یکون الدلیل الزامیا جدلیا لا برهانیا و المقصود فی الحکمة البرهان (قوله) جمیع الاحتمالات علی هذا التقدیر. اعلم ان الاحتمالات

حاشیه‌ای است بر شرح میرک بخاری و حکمة العین و حواشی سید. این حاشیه (در نسخه مجلس) متعلق به اوائل مقاله اولی است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز،۱۳ص (۲۰۲-۲۱۴)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵ - ۱۵۱]

۱۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱-ح/۱۷۴

آغاز: بسمله - الحمد لله رب العالمین و الصلوه و السلام علی سید المرسلین و آله؛ **انجام:** هو عین ذات الواجب بالذات فالواجب بذاته بالذات

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تمیاج قهوه‌ای، ۵۸گ، ۱۹ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۱ - ۱۵۱]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۱۶

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← حاشیة شرح الحنفی لآداب البحث ⋗ حاشیة شرح آداب البحث

● حاشیة شرح خلاصة الحساب / ریاضیات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i xulāṣat-il ḥisāb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۶/۳

فی مبحث الجبر و المقابله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: سفید سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۷ص (۱۵۹-۱۶۵)، ۱۳سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۱ - ۳۹۳]

● حاشیه شرح دستور معمای نیشابوری / معما / فارسی

hāšīye-ye š.-e dastūr-e mo‘ammā-ye neyšābūrī

نظام بن ملک الاسلام، ق۱۱

nezām ebn-e malek-ol-eslām (- 11c)

وابسته به: شرح معمیات = شرح دستور معمای نیشابوری؛ نونداکی، محمد بن علی (قرن ۱۰)

از نظام بن ملا اسلام به نام ابوالغازی عبدالله بهادر خان و قلیاشاکو کلتاش. حاشیه‌ای است بر شرح محمد بن علی نونداکی (یونداکی، توینداکی، نویداکی) بر دستور معمای میر حسین بن محمد حسین معمایی نیشابوری (- ۹۰۴ق) با عناوین «شرح» و «حاشیه، مخفی نماند».

آغاز: بسمله سبحانه و تعالی سبب نظام ابواب تحصیل و باعث انتظام اسباب تکمیل تنصیص حمد و ثنای بی حساب از ارباب طبع و ادراک بر سبیل ترادف و اشتراک بر حضرت رب الاربابی است ...

انجام: بهر تقدیر از جمله تبدیلی است کو چنان باش که اعمال یک عمل نسبت ببعضی مواد بطریق استحسان وقوع می یافته باشد و نظر ببعضی از مواد دیگر وجوباً اعمال می پذیرفته باشد و الله تبارک و تعالی اعلم تم.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دو گونه خط دومی نوشته محمد یوسف بن ملا حسن سمرقندی در مدرسه مولانا محمد مسکین در بخارا با یاری میرزا محمد مراد در شعبان ۹۹۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز، ۱۵۱ص (۱-۱۵۱) [سنا: ف: ۲ - ۲۱۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** به انتقال لفظ از جانب سفل به جانب علو. تم کلامه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ عطف میشن قهوه‌ای، ۱۸۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۸سم [ف: ۳ - ۵۱۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۹۱/۱

آغاز: یافته و کدام میم ترکیب پذیرفته ... شرح: ز فریاد من گشت گردون دگرگون ×× که خواهد رسیدن بفریاد گردون / کلمه فریاد گردون کلمه فریاد و گردون تحلیل یافته اولاً بسه جزء ... حاشیه: مخفی نماند که تواند بود که (مقصود مصنف) از رسیدن تألیف لفظ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «لمحرره»، «۱۲» و غیر آن، مصحح، مجدول؛ کاغذ: شرقی، ۱۰۸گ (۱-۱۰۸)، ۳۰ سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۸ - ۲۵۱]

← حاشیة شرح الدوانی ... ⋗ حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق

← حاشیة شرح الدوانی علی تهذیب المنطق ⋗ حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق

←حاشیة شرح رسالة الاستعارات ⋗ حاشیة شرح الرسالة السمرقندیة

● حاشیة شرح رسالة الاستعارة / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-i r.-il isti‘āra

سمرقندی، علی بن صدرالدین، ق۱۱ قمری
samarqandī, ʻalī ebn-e sadr-od-dīn (- 17c)
وابسته به: شرح رسالة الاستعارة = شرح فرايد العوائد = شرح سمرقندية = شرح رسالة السمرقندية = شرح الرسالة العقودية؛ عصام الدين اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۸ شعبان ۹۹۹ق؛ محل تالیف: اسکندریه
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر رساله فوق الذکر که محشی هنگام رفتن از مکه به مصر این حاشیه را بر شرح جدش و به نام سعد تنظیم کرده و تألیف آن در اسکندریه هنگامی که عازم قسطنطنیه بوده پایان داده است
[کشف الظنون ۸۴۵/۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۱۴/۴
آغاز: احمدک حمد مسترشد بانوار هدایتک و مسترفداً بآثار جودک و عنایتک و أصلی و أسلم علی اشرف مبلغی و حیک و رسالتک
نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان –رم ۱۰۷۸؛ خط: نسخ، کا: هاشم بن محمد بن هاشم شامی، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شعبان ۱۲۰۰ق؛ ۴۴ص (حاشیه ۹۷–حاشیه ۱۴۰) [عکسی ف: ۵ – ۳۸]

● **حاشیة شرح رسالة الاستعارة** / بلاغت / عربی
ḥāšīyat-u š.-i r.-il istiʻāra
کردی حسین آبادی، عبدالله بن حیدر، – ۱۱۰۷ قمری
kordī hoseyn-ābādī, ʻabd-ol-lāh ebn-e heydar (- 1696)
وابسته به: شرح رسالة الاستعارة = شرح فرايد العوائد = شرح سمرقندية = شرح رسالة السمرقندية = شرح الرسالة العقودية؛ عصام الدين اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)
حاشیه مختصری است بر شرح عصام الدین اسفراینی بر «رساله الاستعاره» لیثی سمرقندی.
[کشف الظنون ۸۴۵/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱۱/۳
آغاز: بسمله، يقول العبد ليلتفتنا ما فی التعبير عن نفسه بالغايب المظهر من الالتفات و الى ما فی خصوص المظهر من الاستعطاف لاسيما؛ **انجام:** و التنبيه به على المراد و هذا الفرق يجرى فی القرينة و التجريد ايض فلو قال و ما سواهما ترشيح او تجريد لكانا اعم. تمت الحاشية افضل المتاخرين ... و عبد الله بن حيدر عفى عنهما الاكبر ...
خط: نسخ بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: صفر بن عبد الله بیک؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی لاجوردی، ۱۴گ (۸۷پ–۱۰۱پ)، ۱۹ – ۲۰ سطر (۹/۵×۱۶/۵–۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲/۳سم [ف: ۱۹ – ۲۳]

● **حاشیة شرح رسالة الاستعارة** / بلاغت / عربی
ḥāšīyat-u š.-i r.-il istiʻāra
کردی حسین آبادی، احمد بن حیدر، ق۱۲ قمری
kordī hoseyn-ābādī, ahmad ebn-e heydar (- 18c)
وابسته به: شرح رسالة الاستعارة = شرح فرايد العوائد = شرح سمرقندية = شرح رسالة السمرقندية = شرح الرسالة العقودية عصام الدين اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)
تاریخ تألیف: ۱۱۰۳ق؛
حاشیه‌ای است بر شرح عصام الدین اسفراینی بر «رساله الاستعاره» لیثی سمرقندی.
[مجمع علمی عراقی ۱۵۰/۱ و ۱۵۱/۱؛ الاوقاف العامة الموصلی ۱۶۷/۳ و ۱۸۴/۳]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱۱/۲
آغاز: بسمله، الحمد لله الذی الهمنا دقايق المعانی و حقايق البيان و اكرمنا بوثايق المبانی و رشايق التبيان ... اما بعد فيقول ... احمد بن حيدر بن احمد الكردی الحسين آبادی؛ **انجام:** الحمد لله على تمام الخ لا يخفى ما فی هذا الكلام من تشبيه شرحه بالاصباح و تشبيه المتن بالظلام و مطلق الشرح بالمصباح و وجه الشبه ... قد تم كتابنا و نرجو من الله تعالى ان ...
خط: نسخ بدخط، کا: عبد الرحمن حسینی، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه، عبد الله بن المحشی، عبد الغفور ابن المحشی، ابن السید جامی». در پایان مطالب عبارت تکمیلی به نام صفر بن عبد الله بیک و به تاریخ ۱۲۰۵ق نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی لاجوردی، ۳۰گ (۵۸پ–۸۷)، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲/۳سم [ف: ۱۹ – ۲۲]

● **حاشیة شرح رسالة الاستعارة** / بلاغت / عربی
ḥāšīyat-u š.-i r.-il istiʻāra
صبان، محمد بن علی، – ۱۲۰۶ قمری
sabbān, mohammad ebn-e ʻalī (- 1792)
وابسته به: شرح رسالة الاستعارة = شرح فرايد العوائد = شرح سمرقندية = شرح رسالة السمرقندية = شرح الرسالة العقودية؛ عصام الدين اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۰۲
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **حاشیة شرح رسالة الاستعارة** / بلاغت / عربی
ḥāšīyat-u š.-i-l r. istiʻāra
وابسته به: شرح رسالة الاستعارة = شرح فرايد العوائد = شرح سمرقندية = شرح رسالة السمرقندية = شرح الرسالة العقودية؛

عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
حاشیه‌ای است بر شرح عصام الدین بر «رسالة الاستعارة» ابوالقاسم اللیثی سمرقندی.
[کشف الظنون ۸۴۵/۱]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۸۵/۷
آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان علمه البیان وجعله ذریعة الی معرفة دقائق القرآن و الصلاة و السلام علی من عجز عن ادراک مقاماته عقول العقلاء وکل عن بیان حالاته السنة فحول البلغآء و علی آله؛ **انجام:** الا ان یقال قرینة التخییلیه لا تزید علی قرینة المکنیه فلا تغفل فان الاستعارة لایتم بدون القرینة فتکون قرینة التخییلیه داخلة فی قرینة المکنیه و فی اکثر النسخ الا ان یقال الداخل فی قرینة
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز، ۳۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۹]

● **حاشیة شرح الرسالة السمرقندیة = حاشیة شرح رسالة الاستعارات = الزیباریة** / معانی بیان / عربی
ḥāšīyat-u š.-ir r.-is samarqandīya = ḥāšīyat-u š.-i r.-il isti'ārāt = az-zībārīya

زیباری، حسن بن محمد، - ۱۰۵۰ ؟ قمری
zībārī, hasan ebn-e mohammad (- 1641)
وابسته به: شرح رسالة الاستعارة = شرح فراید العوائد = شرح سمرقندیة = شرح رسالة السمرقندیة = شرح الرسالة العقودیة؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
حاشیه مختصری است بر شرح رساله سمرقندیه عصام الدین ابراهیم اسفراینی. نویسنده علاوه بر توضیح مطالب رد و ایراد نیز دارد. وی آن را برای فرزندش شمس محمد نگاشته است.
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق الانسان، علمه البیان و جعله ذریعة الی معرفة دقائق القرآن و الصلوة ... و بعد فهذه حواشی علی الشرح المنسوب الی المولی المکرم الاستاد المفخم مولانا عصام الدین ابراهیم
انجام: و لذا قال صاحب التلخیص: القرینة قد تکون غیر متعددة و قد تکون متعددة تمت
[فهرس مخطوطات مکتبة اوقاف الموصل ۲۲/۶؛ کشف الظنون ۸۴۵/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۱۳۵/۲ و ۲۴۳/۲ و ۱۴۶/۳ و ۱۵۶/۳ و ۱۶۹/۳ و ۲۰۴/۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۵۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ محشی با نشان «مفاتیح، احمد چلبی»؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه کاغذی مقوایی، ۳۵گ (۲۲پ-۵۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶ - ۱۷۱]
۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۷۸/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲ - ۱۱۶]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلم یکن ما نعا الا ان یقال و یفتنون (کذا).
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: درة السلطنه ملک زاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف تیماج مشکی، ۲۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۴۰]
۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۷/۵-۳/۱۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: موسی بن علی، تا: ۱۰۵۶ق؛ مصحح، محشی با امضای «ع ه سلمه الله» و«م»، «منه»، «ی»؛ ۳۹گ، ۱۹ سطر [ف: ۵ - ۲۶۰۲]
۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۹۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عیسی بن علی الفاوجی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۴۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲ - ۶۹۵]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۳۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** «بان یشبه بما یرجع الیه نسبتها بنوع.»
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن زرشکی، ۲۴گ، ۱۵ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۳۹]
۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۷۰
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محی الدین بن عبدالحی، تا: ۱۱۰۷ق، این نسخه را کاتب هنگامی که پیش استاد به خواندن آن مشغول بوده نوشته؛ تعلیقاتی از کاتب و ملا عبدالله کردی الحسینی و خان احمد حریری بر شرح عصام الدین؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۴۷ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۴۱۰]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: ابراهیم ادهمی، تا: پنج‌شنبه صفر ۱۱۷۹ق؛ جلد: روغنی مشکی، ۴۸گ (۱۰۲پ-۱۴۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲ - ۳۶۲]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ماوراء النهری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی،آهار مهره، ۵۳گ (۵-۵۷)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۲۹ - ۴۶۳]
۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۷۲۳
خط: نسخ، کا: حامد، تا: ۱۲۱۹ق [الفبائی ف: - ۱۹۵]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۶۸۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: - ۱۹۵]
۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۱۶ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۷۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۲۱گ (۳۲ر–۵۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ – ۵۴]

۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۹۷/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ (۸۹پ–۱۰۶ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲ – ۷۹]

● **حاشية شرح الرسالة السمرقندية** / معانی بیان / عربی

ḥāšīyat-u š.-ir r.-is samarqandīya

کفوی، محمد بن حمید، – ۱۱۷۴ قمری

Kafavī, mohammad ebn-e hamīd (- 1761)

وابسته به: شرح رسالة الاستعارة = شرح فرايد العوائد = شرح سمرقندية = شرح الرسالة السمرقندية = شرح الرسالة العقودية؛ عصام الدين اسفراینی، ابراهيم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح رساله سمرقندیه عصام الدین ابراهیم سمرقندی اسفراینی. نویسنده ضمن توضیح مطالب، اشکالات زیادی بر شارح وارد کرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۴۸

آغاز: بسمله، ان ابلغ ترشح به فرائد الكلام و ابرع ما امتهلوا به المتمسك بذيل الاقدام حمد مبدع برأ البرايا ... اما بعد فيقول العبد الفقير الى الله الغنى السيد محمد بن الحاج حميد الكفوى ان شرح رسالة الاستعارة للفاضل العصام العلامه شرح لطيف و كتاب شريف يشتمل على فرائد نفيسة و قواعد انيسة عزيز المثل معدوم النظير ... الا انه يحتاج الى ترشيح فرائد معانيه و يفتقر الى توشيح قواعد مبانيه؛ **انجام:** فيقال ايهما اسبق دلالة على المراد فهو القرينة و ما سواه ترشيح و الله اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب غفر الله لنا و لهم بحرمة النبى الامجاد.

خط: نستعلیق، کا: سید احمد رشید بن سلیمان مفتی، تا: جمادی الثانی ۱۲۰۷ق؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشین قهوه‌ای، ۳۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵ – ۳۸]

● **حاشية شرح الرسالة السمرقندية** / معانی بیان / عربی

ḥāšīyat-u š.-ir r.-is samarqandīya

کورانی، الیاس

kūrānī, elīyās

وابسته به: شرح رسالة الاستعارة = شرح فرايد العوائد = شرح سمرقندية = شرح الرسالة السمرقندية = شرح الرسالة العقودية؛ عصام الدين اسفراینی، ابراهيم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)

حاشیه بر شرح عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عربشاه اسفراینی بر رساله استعارات سمرقندی است.

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۳

خط: نسخ، کا: علی بن سید علی الباتی مجلسی قادری شافعی، تا: جمعه ۶ ربیع الاول ۱۱۲۸ق، جا: مدرسه حلویه در جامع کبیر اموی؛ تملک: عباس بن محمد طباطبائی با تاریخ ۱۲۶۳، امین بن شیخ سلیمان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۸۳گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵۲۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۹۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۵۱گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [رایانه]

← حاشية شرح الرسالة الشمسية ← التصور و التصديق

● **حاشية شرح رسالة كلامية** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i r.-in kalāmīya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: – ۲۸۹]

● **حاشية شرح الرسالة الوضعية** / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-i r.-il waḍʿīyya

شیرانشی، محمد، ق۱۱ قمری

šīrānšī, mohammad (- 17c)

وابسته به: شرح الرسالة الوضعية العضدية؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶)

تاریخ تألیف: ۱۰۱۶ق

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه جرجانی بر «رساله الوضعیه» عضد الدین ایجی که در کیفیت وضع الفاظ به جهت معانی در یک «مقدمه»، یک «تقسیم» و یک «خاتمه» نوشته شده است.

[کشف الظنون ۸۹۸/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱۱/۱

آغاز: بسمله، قوله على تقدير تقدم الديباجة على الرسالة هذا مبنى على ما هو الراجح من كون الكتب و الرسائل عبارة عن الالفاظ المخصوصة باعتبار دلالتها على المعانى المخصوصه؛ **انجام:** لان استعمال بعض الالفاظ بمعنى بعض لا يوجب اتحادهما فى المعنى الحمد لله على الاتمام و الصلوة على سيد خير الانام و صحبه الكرام ... تمت الحاشية المسمى بشيرانشى ...

خط: نسخ بدخط، کا: عبدالقادر اربلی، بی‌تا؛ محشی با امضای عمر بن احمد، ابراهیم الانی، منه، عبد الله بن حیدر، محمد و ...؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی لاجوردی، ۵۴گ

(۴–۵۷پ)، ۱۵ سطر (۱۰/۵–۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲/۳سم [ف: ۱۹ – ۲۱]

● حاشیة شرح الرسالة الوضعیة / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-i r.-il waḍʻīyya

ابو البقاء

abo-l-baqā'

وابسته به: حاشیة الرسالة الوضعیة؛ سمرقندی، علی بن یحیی (– ۸۶۰)

حاشیه کوتاهی است با عناوین «قوله، قوله» بر رساله «الوضعیه» عضد الدین ایجی. نگارنده نام خود را در دیباچه و پایان رساله نیاورده و نویسنده نسخه در پایان می‌افزاید: «تمت الحاشیة المسماة بابی البقاء».

آغاز: بسمه سبحانه، و نحمده، و الصلاة علی رسوله و آله «قوله خص الانسان بمعرفته انسان ... ای میزه عن غیره بها علی بناء، علی ان الباء

انجام: لایستعملان الافی الجزئیة قیل انما یستعملان فی مفهومهما الکلی والخصوص انما یفهم من هیئة المرکب الاضافی کما فی الحیوان فی قولها الحیوان الناطق مستعمل فی معناه والتقیید بالناطق یفهم من هیئة المرکب الوصفی. هذا آخر ما اردنا ایراده. و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطنا و الصلاة و السلام علی ...

[حاجی خلیفه ۸۷۷/۱ «الرسالة العضدیة» و شرح آن از عصام الدین ابراهیم اسفراینی (– ۹۴۴ق)؛ بغدادی، ایضاح المکنون ۵۶۶/۱ شرح دیگر آن از جمال الدین عبدالله شیراوی مصری (– ۱۱۷۱ق)؛ الذریعه ۳۲/۱۴ «شرح کبرا» از ابوالبقاء بن عبدالباقی حسینی؛ کشف الظنون ۸۹۸/۱]

۱. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۷۶۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** والتقیید بالناطق یفهم من المرکب الوضع هذا آخر ما اردنا ایراده.

خط: نسخ، کا: علی الغریب، تا: ۱۰۲۱ق، جا: ناحیه خیزان؛ تملک: محمد حسین بن حاجی علی خویی ۱۲۹۸؛ ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴۱۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۵/۸–طباطبائی

آغاز و انجام: برابر؛ کاتب افزاید: تمت الحاشیة الواقعه علی بعض عبارات شرح خواجه علی السمرقندی و هو اول من اقدم علی شرح الرسالة العضدیه کما صرح عصام الدین فی شرح علیها.

تذکر: با توجه به آغاز نسخه، نام کتاب ومؤلف به دست آمد؛ خط: نسخ، کا: احمد بن بابکر، تا: ۱۰۶۰ق، جا: بدلیس؛ کاغذ: اصفهانی سفید و گلی، جلد: تیماج مشکی، ۴ص (۵۷–۶۰)، ۱۱و ۱۸ و ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳ – ۸۰]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۳

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الحاشیة المسماة بابی البقاء الواقعة.

خط: تحریری، کا: یوسف بن شیخ ابرم (ابراهیم) فی قریة توکلی، تا: قرن ۱۱؛ ۸گ (۲۳ر–۳۰پ) [ف: ۲ – ۸۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و التقدیر یفهم من هیئته المرکب الوضع.

خط: نسخ بشیوه ترکی، کا: ابراهیم بن احمد بن خضر، تا: قرن ۱۲، محشی از جامی و عبدللطیف و یوسف؛ واقف: درة السلطنه ملک زاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: مقوا، ۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲ – ۶۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۷۴ ض

بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق [د.ث. مجلس]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۹۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن ابراهیم بن عثمان ارض رومی، تا: ۱۱۱۰ق، جا: ارض روم، مدرسه خاتونیه؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۲ – ۶۸۹]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۸/۵

آغاز: بسمله و نستعین باسمه سبحانه و بحمده. و الصلاة علی رسوله ... و المبانی جمع المبنی و المراد بها الکلمة التی یبنی الکلام علیها ... و فی قول الشارح افادها اشارة الی وجه تسمیتها بالعضدیة. و العلیون؛ **انجام:** قوله: فیخرج عنه معنی السواد، فیه أنه یلزم علی هذا أن یکون الاسود و الابیض مشتقین اذالمشتق علی هذاالتفسیر هو المرکب من الذات و الحدث الذی یعین نسبته من طرف الذات.

محشی ناشناخته است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ (۱۳۰–۱۳۲) [ف: ۱۱ – ۹۶]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱ /۷۹۹۲–۵۴/۸۲

آغاز: برابر

با توجه به آغاز نسخه، نام کتاب و مؤلف به دست آمد؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، ۱۵ و ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۴۱۳]

● حاشیة شرح الرسالة الوضعیة / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-i r.-il waḍʻīyya

کروی، محمد

koravī, mohammad

وابسته به: شرح الرسالة الوضعیة العضدیة = شرح رسالة فی الوضع؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)

حاشیه‌ای است بر شرح ابراهیم بن محمد اسفراینی بر «رساله وضعیه» قاضی عضد الدین ایجی. پاره‌ای از عبارت‌های شارح وضعیه را پس از عنوان «قوله» نقل نموده، سپس به توضیح آن پرداخته است و در برخی موارد ایراداتی به او گرفته است. چنان‌که از عبارات این حاشیه برمی‌آید شارح متن وضعیه، حاشیه‌ای بر شرح‌های کافیه دارد که به آن اشاره شده است.

آغاز: قوله للایماء الخ یعنی ان هذه موضوع للایماء الی الحاضرة فی الخارج و استعمله هنا مجازاً للایماء الخ الموجودة اشارة الی ما

يصحح المتجوز وان الحاضر فی العقل بمنزلة الحاضر فی الخارج ...

انجام: قوله: قال الشيخ آه. الغرض منه تاييد فاسدية جعله ... قوله: و فيه لعل وجهه ای وجه النظر انه لا يلزم من شمول تعريف صاحب المفصل للمصدر و المشتق و جعل اسم الجنس قسماً لهما فی هذه الرسالة لجواز تغاير الاصطلاحين لتغاير البحثين. اقول: فالظاهر حينئذ ان يؤخر قوله و فيه عن انتقاض التعريف بهما.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۹/۲

آغاز و انجام: برابر؛ ختمته ضحوة يوم السبت فی شهر صفر المظفر و انا الحقير مرادی عبدالله سنة ۱۲۸۲

در فهرست ناشناس ولی در مسجد اعظم از محمد کروی دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن جلال الدين حسينی جوری، تا: ۱۲۸۳ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوايی، رويه تيماج سبز ترياکی، ۲۰گ (۵۶–۷۵پ)، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۱ – ۳۵۹]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۸۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالينگور سبز، ۱۸گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ – ۷۰۹]

● حاشية شرح الرسالة الوضعية / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-i r.-il waḍʻīyya

وابسته به: شرح الرسالة الوضعية العضدية = شرح رسالة فی الوضع عصام الدين اسفراينی، ابراهيم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)

غير همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۹۹/۳

آغاز: بسمله. علی تقدير تقدم الديباجة علی الرسالة هذا مبنی علی ما هو الراجح؛ **انجام:** لان استعمال بعض الالفاظ بمعنی بعض لا يوجب اتحادها فی المعنی الحمدلله

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به علامت «عبدالله آسمانی، منه»؛ ۴۸گ (۸۰ر–۱۲۷ر)، ۲۰سطر [ف: ۱۱ – ۳۱۴]

۲. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۵۶۴۱/۴–۲۸/۶۱

آغاز: بسمله ق علی تقدير تقدم الديباجة علی الرسالة هذا مبنی علی ما هو الراجح من كون الكتب والرسائل عبارة عن الالفاظ المخصوصة باعتبار دلالتها علی المعانی المخصوصة؛ **انجام:** ق فهذا التنبيه بمنزلة الدليل علی التنبيه السابق وحاصله ان يقال ... لان استعمال بعض البعض الالفاظ بمعنی لايوجب اتحادهما فی المعنی تم.

حاشيه مفصلی است بر شرح عصام الدين اسفراينی بر رساله وضعيه. اين حاشيه با عنوان‌های «قوله– قوله» برگزار شده است؛ خط: نسخ، کا: عبدالحكيم بن حسن الساكن بالجبال، تا: ۹ شوال ۱۲۴۰ق، جلد: تيماج قهوه‌ای، ۳۲گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۵۱۷]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۸۴/۲

آغاز: للايماء آه يعنی ان هذه موضوعة للايماء الی الحاضرة فی الخارج واستعملت ههنا مجازاللايماء؛ **انجام:** وفيه نظر لعل وجهه ان لايلزم من شمول تعريف صاحب المفصل للمصدر والمشق فساد جعل

حاشيه‌ای است با عناوين «قوله، قوله» برکتاب شرح عصام بر رساله وضعيه عضديه؛ خط: نستعليق، کا: محمود، تا: ۱۲۴۱ق؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۲۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۲ – ۷۱۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۵۶ ض

بی‌کا، تا: با تاريخ۱۲۴۶ق [د.ث. مجلس]

۵. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۲۲۰۹–۱۲/۹۹

آغاز: حمدا لمن لاتشخصه الاشارة ولايغی بتقسيم نعمه اللفظ و العبارة حمد موصول بقرينة العجز و القصوی؛ **انجام:** انک قد عرفت أن الحق أن الحق المراد بالجزئيين الاضافيان ... هذا آخرما اردنا تعليقه علی شرح الرسالة الوضعية لمولی المدققين عصام الملة و الدين فی اثناء التدوين و لله الحمد و المنة

رساله مفصلی است با عنوان‌های «قوله، قوله» که حاشيه‌ای است بر شرح عصام الدين اسفراينی بر رساله وضعيه عضدالدين ايجی؛ خط: نسخ، کا: حامد بن عبدالحكيم بن احمد طويلی، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای، ۶۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳ – ۱۵۱۸]

● حاشية شرح الرشيدية / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-ir rašīdīya

حسينی هروی، عبدالرحيم بن ولی محمد، ق۱۳ قمری

hoseynī heravī, ʻabd-or-rahīm ebn-e valī mohammad (- 19c)

وابسته به: شرح آداب البحث = شرح الرشيدية؛ جونفوری، عبدالرشيد بن مصطفی (–۱۰۸۳)

تاريخ تأليف: ۷ صفر ۱۲۱۲ق

حاشيه از سيد عبدالرحيم بن وليمحمد بن الله داد بن عليشير بن ايوب حسينی قندهاری هروی حنفی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۳۲

آغاز: قوله بدء الخ ای بدء المص بالحمدلله بعد اليتمن و التبرک ببسم الله الخ؛ **انجام:** و يقال له بلفارسيه فرو ننشستن شعله آتش

خط: نسخ، کا: سيد محمد حسينی خراسانی، تا: ۸ محرم ۱۲۸۲ق؛ ۲۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۴ – ۳۷۶]

● حاشية شرح زبدة الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i zubdat-il usūl

حجت کوه‌کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰–۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e ʻalī (1893 - 1953)

وابسته به: شرح زبدة الاصول؛ مازندرانی، محمد صالح بن احمد (-۱۰۸۱)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح ملا صالح مازندرانی بر رساله «زبدة الاصول» شیخ بهاء الدین عاملی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۶۸/۷

آغاز: الحمدلله الذی هدانا الی مناهج الدین بتهذیب سید المرسلین و بلغنا غایة المأمول و نهایة المسؤول

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز،۷گ (۱۹۳پ-۱۹۹ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۴ - ۲۵۳]

● حاشیة شرح زبدة الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i zubdat-il usūl

وابسته به: غایة المأمول فی شرح زبدة الاصول = حاشیة زبدة الاصول = حاشیة فاضل جواد؛ فاضل جواد، جواد بن سعید (-۱۰۶۵)

متن از شیخ بهائی (۹۵۳-۱۰۳۰) حاشیه‌نگار ناشناس. در گ ۱۲۷پ حاشیه‌ای آمده که در انتهای آن این عبارت به چشم می‌خورد: «کذا افادا لاستاد دام ظله، شهر ذیقعدة ۱۲۷۸» در مواردی متعدد نام شارح را ذکر می‌کند. مانند گ۱۲۳پ، گ۱۲۴، گ۱۲۴پ و ... در گ ۱۳۰پ ذکری از استاد با این عبارت می‌کند «... مسموعات اخذتها عند السید الوحید استادی الحدید السید السند و الرکن المعتمد المولی ... السید علی النجفی القروینی دام ظله العالی ...». این عبارت نشان می‌دهد که محشی ظاهراً از شاگردان سید علی بن اسماعیل الموسوی القروینی (-۱۲۹۸ق) صاحب «حاشیه قوانین» و «حاشیه معالم» بوده باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳۷/۳

آغاز: بسملة، الثالث من علائم الوضع صحة السلب یعنی صحة سلب اللفظ باعتبار المعنی؛ **انجام:** و الثانی فی اصالة البرائة ... فی ثبوت الحقیقة الشرعیة و عدمه و ان الحقیقة المتشرعة کاشفة عن مراد الشارع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، رویه کاغذی، ۱۱گ (۱۲۳پ-۱۳۳)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱۱ - ۳۸۲]

● حاشیة شرح الزوراء / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-u-iz zawrā’

لاری، کمال بن محمد، ق۱۰ قمری

lārī, kamāl ebn-e mohammad (- 16c)

وابسته به: شرح الزوراء = حاشیة الزوراء = الحوراء فی شرح الزوراء = شرح رسالة الزوراء؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

رساله زوراء و شرح آن هر دو از جلال الدین دوانی است و همچنین مؤلف، خطبه رساله را به صورت جداگانه شرح نموده است. در این حاشیه به ترتیب به شرح خطبه سپس شرح متن و سر انجام به شرح وصایای پایان رساله پرداخته است. محشی در پایان حاشیه، اظهار نموده که مایل است شرحی مفصل که حاوی اقوال صوفیه و حکماء باشد بر این رساله بنگارد. رساله زوراء و شرح آن و نیز شرح خطبه آن در سال ۱۲۸۶ق در چاپخانه «تصویر افکار» در ترکیه به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۳۰۳/۱۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۲۰

آغاز: قال فی اول شرح الرسالة: و یظهر وجه آخر لقوله علی المرتبة الجامعة بجمیع صفاته؛ **انجام:** و الله هو المیسر لحصول الکمال و هو الموفق لکل خیر و قد تم تالیف هذا الشرح فی ضحوة یوم الاثنین من ثانی الجمادی سنة ثمان عشر و تسعماة الهجریة

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۷گ (۲۰۱- ۲۰۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۸ - ۴۹۰]

● حاشیة شرح سعدالدین التفتازانی / بلاغت / عربی

ḥāšīyat-u š.-i sa‘d-id-dīn at-taftāzānī

گیلانی، محمود

gīlānī, mahmūd

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۶۱/۷

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی صرف قلوبنا نحو المعانی و البیان، و الصلاة علی من ایده بفصاحة الکلام و بلاغة اللسان ... اما بعد فیقول ... محمود؛ **انجام:** ق. لانه ای الفتح

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: فستقی، جلد: سبز، ۳۱گ (۵۲پ-۸۲پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۳سم [ف: ۹ - ۳۵۵]

● حاشیة شرح سلم العلوم / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-i sullam-il ‘ulūm

انصاری لکنوی، محمد بن محمد، - ۱۲۲۵ قمری

ansārī laknavī, mohammad ebn-e mohammad (- 1810)

وابسته به: سلم العلوم فی صناعة المیزان؛ بهاری، محب الله بن عبدالشکور (-۱۱۱۹)

محب الله بن عبدالشکور بهاری هندی حنفی کتابی در منطق نگاشته است به نام «سلم العلوم» که آن را ابوالعیاش عبدالعلی محمد بن نظام الدین محمد انصاری (حنفی) لکنوی هندی سهالوی در آغاز جوانی گزارش نموده است، سپس تجدید نظر کرده و تعلیقات و حواشی بر گزارش خود نگاشته و از طلاب

علم درخواست نموده است که بدون مطالعه این حواشی آن شرح را نخوانند.
شرحی است مزجی و استدلالی از اول منطق تا آخر مبحث قیاس که در آن از شیخ اکبر ابن عربی، شیخ المشائیین، طوسی، فاضل تفتازانی، شیخ مقتول، محقق دوانی در حاشیه تهذیب، شارح مطالع، صاحب کشف، صاحب مفتاح، صاحب افق مبین، شرح تجرید، حواشی قدیمه، بعض الشراح و ... یاد کرده است.
آغاز: بسمله سبحان الذی توحد فی وجوبه بالوحدانیه و تفرد فی قدمه بالفردانية كتب على نفسه الرحمة ... اما بعد فيقول العبد المعتصم بحبل الله الباری ابوالعیاش عبدالعلی محمد بن نظام الدین ...
انجام: و الا ظهر ان هذا ليس تقسيما عند تحت قول المصنف و الطبیعی اعم و قد مر التفصیل فی الحاشیة هناك.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۰۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید ابراهیم، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاج سید سعید؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۰۶گ (۱–۱۰۶)، ۱۶ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲ – ۵۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «محمد رضا» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۷×۲۰سم [ف: ۱۴ – ۲۹۱]

● حاشية شرح السيد على المفاتيح / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-is sayyid ‘ala-l mafātīḥ

مباحثی استدلالی است در اصول فقه که به عنوان حاشیه بر «شرح مفاتیح سید» نوشته شده است. در این حاشیه از صاحب حدائق نام برده شده که شارح از وی نقل نموده است. در متن شرح چنین آمده: «قال قال جدی یعنی به المجلسی الاول».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۳۹/۲
آغاز: منه فی الاية ايضا و هو ايضا لا يثبت وروده بهذا المعنى لغة ضرورة كون الاستعمال اعم من الحقيقة و المجاز؛ **انجام:** ثم ان ههنا اخبار اخر لایقصر دلالتها على المطلق عما ذكرها الشارح فتركها اما لعدم وقوفه عليها فی الكتب المعروفة او للاختصار.
قسمتی از اول حاشیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی الوان عطف گالینگور، ۸گ (۱۰۹ر–۱۱۶پ)، ۲۱–۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸ – ۵۷۸]

← حاشية شرح الشافية ← کشف النظام

● حاشية شرح الشافية / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šāfīya

ابن جماعه، محمد بن ابی بکر، ۷۴۹ – ۸۱۹ قمری

ebn-e jamā‘a, mohammad ebn-e abī bakr (1349 - 1417)

وابسته به: شرح الشافية = شرح جاربردی؛ جاربردی، احمد بن حسن (–۷۴۶)
ابن جماعه می‌گوید که جاربردی در شرح خود بر شافیه در مواضعی تفصیل مجملات و تفسیر مبهمات کتاب را به جهت اعتقادش به وضوح آنها، ترک کرده که ابن جماعه در این حاشیه در مواضعی که نیاز به تنبیه و تحریر و توضیح داشته فوائدی را اضافه کرده است. در کشف الظنون آمده که ابن‌جماعه حاشیه دیگری بر شرح جاربردی با عنوان «الدرر الکافیه فی حل شرح الشافیه» دارد. با توجه به یادداشت برگ اول و برگ آخر نسخه بعید نیست که نسخه حاضر همان حاشیه دوم ابن جماعه با عنوان «الدرر الکافیه» باشد.
[کشف الظنون ۲:۱۰۲۱؛ معجم المطبوعات ۱:۶۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۹۵
آغاز: قوله مشيراً الخ أقول ... انه تسامح الشارح بقدر الامكان ... الى أربابها لكان أنسب و أول؛ **انجام:** قوله: و قياس الخ هل معنى هذا ... انه من باب الاثبات ... قوله سيبويه لأن مذهبه انها مبدلة من التنوين ... و هذا اخرما أردناه و الله تعالى أعلم بالصواب ربنا هب لنا من أمرنا رشداً.
خط: نسخ کهن، کاتب = مؤلف، تا: ۸۱۱ق؛ در برگ اول یادداشتی به ترکی مبنی بر اینکه حواشی به خط محشی به سال ۸۱۱ق کتابت شده، یادداشتی به نام شریف پاشا و سید محمد اسعد المولی به تاریخ ۱۲۹۰ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش تیماج پوست اناری، ۱۵۶گ (هوامش ۲پ–۱۵۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [رایانه]

● حاشية شرح الشافية / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šāfīya

نراقی، مجدالدین بن ابوالقاسم، ق۱۴ قمری

narāqī, majd-od-dīn ebn-e ab-ol-qāsem (- 20c)

وابسته به: شرح الشافية = شرح نظام؛ نظام الاعرج، حسن بن محمد (–۷۲۸)
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح معروف نظام بر «شافیه» ابن الحاجب، در این حاشیه نقل گفته‌های بعضی از علما با رد و ایراد در آنها آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۸۵
آغاز: صرف الكلام نحو ثنائه تعالى اجمل زينة و زين و سكون الجوانح و الحواس بلقائه الأعلى اكمل التقاء الساكنين؛ **انجام:** و

مکنهم الله فی الکهف الکذائی لحفظهم من الحرارة و هبوب الریاح الحسیة و حفظ اجسادهم بالنتیجة من الفساد
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۱ - ۸۶]

● حاشیة شرح الشافیة / صرف / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šāfīya

غیرهمانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۷۳

آغاز: بسمله، بحمدک آثرا الحمد علی الشکر لان الحمد یعم الفضائل و الفواضل و الشکر یختص بالخیر؛ **انجام:** و انت راض عنا بکرمک انک رووف رحیم کریم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۶۶ق؛ مهر: کتابخانه دولت افغانستان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶۴گ، ۱۸ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۷۵۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۵۸

آغاز: و قد یقال حینئذ لیس نظیر ذلک بمتحقق من الامر من مضارع تعلم لو کسر ما قبل آخره لعدم ندور ذلک الامر ففیما علل به الشارح نظر علی انهم لم یفرقوا بین ماضی التفاعل مثلا و الامر منه؛ **انجام:** ثم قال و زاد بعض النحویین فی ابنیة الخماسی فعلل نحو صنبر قال و الصحیح انه لم یجیء فی ابنیة کلامهم.

حاشیه‌ای است بر شرح (ظاهراً شرح جاربردی)، در آن از سید شریف جرجانی، تفتازانی، اخفش، جوهری، سیبویه، اندلسی، زمخشری، طیبی و ابومزاحم خاقانی نقل نموده است. در برگ ۱۰، محشی از کتاب دیگرش در صرف به نام «التعریف» نام می‌برد که احتمالاً همان «التعریف علی تغلیظ التطریف» باشد که کشف الظنون از آن در ذیل «العزی فی التصریف» نام برده و بنابراین احتمال، محشی باید مولی محمد بن ابراهیم چلبی معروف به ابن حنبلی باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با علامت بلاغ؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۱۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۲۶ - ۲۴۴]

● حاشیة شرح شذور الذهب / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-i šuḏūr-iḏ ḏahab

سنباوی، محمد بن محمد، ۱۱۵۴ - ۱۲۳۲ قمری

sanbāvī, mohammad ebn-e mohammad (1742 - 1817)

وابسته به: شرح شذور الذهب فی معرفة کلام العرب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)

حاشیه‌ای است مختصر با عناوین «قوله، قوله» بر شرح شذور الذهب ابن هشام نحوی که هم متن و هم شرح از اوست.

[کشف الظنون ۲: ۱۰۲۹ (شرح الشذور)؛ ذیل کشف الظنون ص ۹۳ (حاشیه محمد امیر ازهری بر مغنی)]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۱۰

آغاز: بسمله، حمد رفیع الجلال اصل لشذور النعم و شکر ذی الافضال ینصب لوآ الاقبال؛ **انجام:** و نظایر کثیرة فی التصریف و کثرة الشیء تساعد علی تقدیره عند عدمه و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

خط: نسخ، کا: عبدالسلام ترمانینی حلبی، تا: ۱۲۶۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۵۳۰۹؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [رایانه]

● حاشیة شرح شذور الذهب / ادبیات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i šuḏūr-iḏ ḏahab

وابسته به: شرح شذور الذهب فی معرفة کلام العرب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)

حواشی تحقیقی است بر شرح شذور الذهب ابن هشام. در این نسخه خطبه حذف شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۰۷/۱-۱۵/۱۴۷

آغاز: بسمله وبه ثقفی المرسل التعبیر به کالتعبیر الشایع بین کثیر من العلماء بالرسول لکن روی البیهقی عن الشافعی رضی الله تعالی عنه کما فی المجموع؛ **انجام:** وایاه اسأل من السؤال بمعنی طلب الاعلال لابمعنی الاستفهام ای طلب ... و انما حصر السؤال استجلا باللمسئول فان لااسأل الامنک

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۵۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۵۱۷]

● حاشیة شرح شرح مفتاح العلوم / معانی بیان / عربی

ḥāšīyat-u š.-i š.-i miftāḥ-il ʻulūm

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān (- 1534)

وابسته به: شرح شرح مفتاح العلوم؛ ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان (-۹۴۰ق)

حاشیه مختصری است با عناوین «قال، اقول» بر شرح خودش بر شرح «مفتاح العلوم» سکاکی. این دو شرح که اولی مختصر و دومی مطول است هر دو از نوشته‌های خود ابن کمال پاشا می‌باشند. این حاشیه بیشتر جنبه توضیحی دارد و رد و ایراد به ندرت دیده می‌شود و به اقوال علما هم اشاره می‌کند. حاشیه، کامل و تمام شرح مزبور است.

[الاوقاف العامة موصل ۱۱۷/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۵۴۵۳

آغاز: بسمله، قال و ذلک لکونه اقول ای سبق الخبر فی الاعتبار یعنی فی الاعتبار البلغاء لکون الخبر اقدم اه ضمن تقریره لوجه تقدیم مباحث الخبر للرد علی الشارح المحقق حیث نظم السبق

المذکور مع علله فی سلك واحد؛ **انجام:** اذا ارید تمکین نفسه زیادة تمکین و لا یخفی ما فی البدل من الفضل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۶۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۵ – ۴۰]

← حاشية شرح الشمسية ← حاشية تحرير القواعد المنطقية

● **حاشية شرح الشمسية** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šamsīya

؟ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، – ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

در پشت گ ۱ر این مجموعه به نام «حاشیه آقا جمال» معرفی شده و گویا آقا جمال الدین محمد خونساری باشد هر چند در شمار آثار آقا جمال، در طبقات اعلام الشیعه قرن ۱۲ (ص ۱۴۶–۱۴۸) و مجلدات الذریعه نامی از «حاشیه شمسیه» دیده نمی‌شود، لیکن «اصول الدین فارسی» او نیز که در کتابخانه صاحب الذریعه در نجف موجود است باز هم در احوالات او در جای دیگر یاد نشده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۸/۲

آغاز: بسملة، فان ارید به الوجوب الاستحسانی فأی حاجة الی تعدی المضاف، فان الاستاذ قدس سره ... فی مواد الاقیسة فی المقالة الثانیة لا فی الخاتمة؛ **انجام:** و هذا علی زعم الفلاسفة مستحیل. و ان کان صادقا معه انتهی. و هو مؤید للفرق الذی اجازه قدس سره. تم بالخیر
خط: نسخ بدخط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۱۷گ (۱۵–۳۱ر)، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۲سم [ف: ۱۱ – ۷۴۹]

● **حاشية شرح الشمسية** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šamsīya

ابوالبقاء

abo-l-baqā’

وابسته به: الشمسیة فی القواعد المنطقیة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰–۶۷۵)
حاشیه‌ای است از میر ابوالبقاء با عناوین «قوله، قوله» بر شرح رساله «الشمسیة» تألیف کاتبی قزوینی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۵۸

آغاز: بسمله، قال المقالة الثانیة فی القضایا و احکامها فیه ان احکامها ان کانت عبارة عن قضایا مخصوصة علی العکوس و التناقض؛ **انجام:** قال و اعم من الخاصتین لانه متی تحقق الضرورة الخ فیه بحث قد مر بدفعه
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن میر محمد تاشکندی، تا: ۹۶۳ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۷گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۴– ۱۵۵]

● **حاشية شرح الشمسية** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šamsīya

طباطبائی تبریزی، علی اکبر بن عبدالوهاب

tabātabā’ī tabrīzī , ‘alī akbar ebn-e ‘abd-ol-vahhāb

وابسته به: الشمسیة فی القواعد المنطقیة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰–۶۷۵)
از: میر – ظاهراً میر علی اکبر شهیر به شاهمیر بن المیر عبدالوهاب طباطبائی تبریزی باشد.

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸۲]

● **حاشية شرح الشمسية** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šamsīya

وابسته به: الشمسیة فی القواعد المنطقیة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰–۶۷۵)

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۱۸

آغاز: الحمد لله الملهم بالحق و المعلم بالصدق ... فانی الردت ان اخرج من خطرنی علی شرح الشمسیة المنسوبة الی القطبة من الایرادات و الاجوبة
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق، جلد: تیماج کرم، ۸ص (۱۷۷–۱۸۴)، ۱۴–۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۳ – ۱۴۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۷

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین الرحمن الرحیم و الصلاة و السلام علی افضل الرسل شفیع المذنبین محمد صلی الله علیه و سلم و آله و اصحابه اجمعین فهذا حل بعض مواضع شرح الشمسیة المشهور بالهمدانی و بالله تعالی نستعین فی جمیع المهمات الدینیة و الدنیویة ای بسم الله ابتداء اعلم ان الموجب لتقدیم الظرف ... معمول و حق المعمول ان یتاخر عن العامل؛ **انجام:** تطلب لنسبة محمولاتها الی موضوعاتها ایجابیة کانت او سلبیة ای یبرهن علیها ان کانت کسبیة و الله اعلم بالصواب.
حاشیه‌ای است بر بخشی از شرح شمسیه معروف به شرح همدانی؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۶۰ق؛ واقف: کاظم مدید شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشن

جگری، ۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۰سم [ف: ۲۴ - ۱۵۴]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴/۲ش

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۸۷]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۱۱/۱

آغاز: هذه من خواطر خاطرتی الفاتر ونتایج فکری القاصر لم [تسنح] من الناظرین فی هذه الکتاب من الفضلاء ولم تستمح بمثلها من تامل فیه من العقلاء وان کنت فی ریب مما القی الیک فانظر فیها؛ **انجام:** ویدفع ذلک بان الحکم کذلک فی غیر الامور الشامله وفی قوله کالحیوان والا لانسان نوع اشارة الی ذلک وکیف یکون المراد بما ذکره قدس سره

حاشیه‌ای است بر یکی از شروح شمسیه کاتبی قزوینی با عناوین «قال الشارح» و یک عنوان دیگر که دراین نسخه نانویس است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۱]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۶۶/۹-۵۷/۱۳۶

آغاز: علی الوجع مطلقا وکدلالة «اح» بفتح الهمزة اوضمها والحاء المهملة علی وجع الصدر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد، بی‌تا؛ ۴۶گ (۷۵-۱۲۰)، ۱۵-۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۴۹۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۷۰/۴

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمد الله العلی الفیاض المتنزه افعاله عن العلل و الاغراض؛ **انجام:** فهو اخص مطلقا من المعجزات.

حاشیه‌ای است بر دیباچه شرح تفتازانی بر رساله شمسیه کاتبی گویا از ولی الدین قرامانی (چلبی)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با حواشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سبز، ۹گ (۱۳۸پ-۱۴۶پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۲۳۶۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۶۸

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۴۴۵

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۷×۱۹/۷سم [رایانه]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۷/۱

آغاز: قوله ما لایدرک بالقوه الخ فیه میل الی مذهب الحکماء و الا فیدرک عند المتکلمین؛ **انجام:** قلت قد اعتبر فی الحدس السرعد و السرعة لایعقل الا فی الحرکة و قوله لاحرکة فیه ینافیه فاحدهما باطل، تمت الحاشیة.

ناشناخته، حاشیه‌ای است بر کتاب تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة اثر معروف قطب الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶هـ) که به صورت «قوله-قوله» تنظیم شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول زر؛ ۲۵گ (۱ر-۲۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۳/۱ - ۳۱]

● حاشیة شرح الشمسیة / منطق / فارسی

ḥāšīyat-u š.-iš šamsīya

وابسته به: الشمسیة فی القواعد المنطقیة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۳/۱

از مبحث دلالات تا نحوه وجود کلی طبیعی؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ (۲ر-۷۲ر)، ۱۷و ۲۱ سطر (۹×۱۷- ۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۵۷]

● حاشیة شرح الشواهد الشعریة / ادبیات / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šawāhid-iš ši‘rīya

حاشیه و تعلیقه‌ای است بر شرحی از شواهد شعری، کتابی در ادبیات عرب ناشناخته به شعری از «الفیه ابن مالک» اشارت دارد که: «و ما تبا و الف قد جمعا ...»

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۸۱/۴

آغاز: ان یکون الاکثریه باعتبار اطولیه السلسله من حیث البدایه (برگ ۸۷ر) ... شیبا و هو بالفارسیه پیر (برگ ۸۹پ) ... من التاریق و هو بالفارشیه بیدار کردن (برگ ۹۰ر) ... و ما بتاوالف ... و سیجبی بیان کیفیه ظرفیه فی باب الاضافه؛ **انجام:** خلق الله السماوات و قد توهم (صفحه ناقص نوشته شده است)

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۸۷ر-۹۰پ)، ۲۴ سطر (۸/۶×۱۴/۵)، اندازه: ۸/۶×۱۶/۵سم [ف: ۱۷ - ۱۲۵]

● حاشیة شرح الشیروانی علی آداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šīrwānī ‘alā ādāb-il baḥṯ

آقحصاری، لطف الله بن شجاع الدین، - ۹۴۰ قمری

āq hesārī, lotf-ol-lāh ebn-e šojā‘-od-dīn (- 1534)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قال الشارح» بر شرح شیروانی بر آداب البحث که شارح آن را به درخواست یکی از عزیزان هنگام قرائت این رساله در نزد وی گرد آورده است.

آغاز: قال المفتقر الی الله المعین لطف الله بن مولانا شجاع الدین وجه الله قلبه نحو ما یرضاه و یسرله بالخیر ما یتمناه ...

انجام: جعل الله باعث هذا التسوید من أفاضل زمانه و أعاظم أقرانه الحمدلله المیسر للاتمام.

[کشف الظنون ۴۰/۱؛ حاجی خلیفه ۳۹/۱ «آداب الفاضل شمس الدین» و شرح آن از مسعود شروانی رومی؛ بغدادی، هدیة العارفین ۴۳۰/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۰/۷

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام کتاب حاشیة حاشیة عماد علی آداب البحث ذکر شده که ظاهراً اشتباه است؛ خط: نسخ، کا: عبدالله فرزند حمزه عمر، تا: سه‌شنبه ربیع الاول ۹۷۲ق، جا: دیار قرص (ترکیه)؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی قدیم، ۱۳گ (۵۹-۷۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۰ – ۵۵]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۷۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: محمد بن قاسم جان (یا خان) (بن احمد اروصافی)، تا: ۹۸۱ق؛ ۱۳گ (۱۱۳پ-۱۲۶پ) [ف: ۲ – ۷۵]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اذا کان العلة التامة المتعدد من حیث ... متعدد و کان المادة و الصورة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰گ (۹۷پ-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲ – ۵۷۲]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۰۸/۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱گ (۶۲پ-۸۲ر) [ف: ۴ – ۲۰۵]

● حاشیة شرح الشیروانی علی تجرید الاعتقاد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šīrwānī ʻalā tajrīd-il iʻtiqād

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ – ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e asʻad (1427 - 1503)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

در فهرست آن را از جلال الدین دوانی دانسته که مسلم خطاست و یا این که در نام رساله دچار خطا شده است. به هر صورت دوانی چنین تالیفی نمی‌تواند داشته باشد.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۲۵

کاتب: محمد کاظم بن محمد شریف، تا: ۱۰۱۱ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ (۱-۴۴)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴ – ۱۲۹۰]

● حاشیة شرح الشیروانی لآداب البحث / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-iš šīrwānī li-ādāb-il baḥṯ

تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید، – ۹۵۰ قمری

tāj-os-saʻīdī, mohammad ebn-e abī saʻīd (- 1544)

وابسته به: شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح کمال الدین مسعود شیروانی رومی بر رساله آداب البحث سمرقندی. چنین استفاده می‌شود که تاج سعیدی دو حاشیه دارد: ۱. حاشیه بر شرح شیروانی؛ ۲. حاشیه بر شرح ملاحنفی.

آغاز: بسمله و به نعتصم فی کل خطر جثیم و امر عظیم الاداب طریقة المتقدمین الیک و ذریعة المتضرعین لدیک ... اما بعد فهذه حاشیه علی شرح الاداب للمسعودی حررها ابوالفتح ... قوله المنة علینا سلک طریقة العمل بالحدیث معنی لان حقیقة الحمد ... اظهار الصفات الکمالیه

[کشف الظنون ۴۱/۱ و ۳۹:۱-۴۰؛ الاوقاف العامة موصل ۹۷/۲ و ۱۳۵/۲ و ۱۵۶/۳ و ۱۷۵/۳ و ۲۰۴/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۶۹

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالکریم حسینی، تا: شنبه ۱۲ ذیقعده ۸۸۷ق، جا: هرات مدرسه سلطانیه شاهرخی؛ وقف عام؛ کاغذ: سمرقندی، فاقد جلد، ۱۷گ، ۲۱سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۷ – ۴۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۷۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اثبات انه غیر مضر کما سبق فی أمثال المنع الغیر المضر فی التنبیه السابق فلیتذکر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۸۹۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۰گ (۱پ-۳۰ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۶ – ۲۵۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰/۲ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله من الترديد المذكور فظهر الجواب عنه مثال هذا لمنع لیس الا بطریق الترديد و اثبات انه غیر مضر کما سبق فی مثال المنع الغیر المضر فی التنبیه السابق فیتدارک

خط: نسخ ترکی، کا: چلبی بن علی یا حاج علی، تا: ۱۰۲۲ق؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۷۴ص (۵۹-۱۳۲)، ۱۸+۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۷ – ۹۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۵/۹-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله اذ الامکان الوقوعی علی ما فسره لایصدق الی آخره و السرفیه انه مقابل الوجوب و الامتناع مطلقا فلایکون شیء منها ممکن الوقوع.

خط: نسخ، کا: احمد بن بابکر، تا: ۱۰۶۰ق، جا: بدلیس؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی سفید و گلی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ص (۶۱-۸۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳ – ۸۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۵۱ ض

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۹۷ق [د.ث. مجلس]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۴۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله کالسائل آه. انا العملل الاول یسیر.

خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۹گ (۱۰۹-۱۲۷)، ۱۶ سطر [ف: ۴ – ۲۰۷]

۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴/۵-طباطبائی**

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نقل از ناصرالدین، کتاب فصل الخطاب، ملا سید علی، ابن شجاع، شاه حسین، ملا زاده، ابو حامد، حسن چلبی، محمد الشریف، شاعر اوغلی، شیخ زاده، عبد اللطیف، شرح حدیث، شرح قصیده، قطب الدین گیلانی، ریکانی، محمد الانیسی، عبدالرحمن افندی، نخجوانی، شیرانی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج بنفش، ۳۴گ (۶۵-۹۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۲ - ۳۸]

۸. **کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۳/۱**

خط: نسخ، کا: میرزا حسین بن غلامحسین نهاوندی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الاول ۱۲۳۵ق؛ ۵۳گ (۳پ-۵۵پ)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸۵]

۹. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۱۵/۳**

آغاز: قال الفقیر الی الله الغنی ابوالفتح ابی النصر السعیدی فتح الله علیه ابواب؛ **انجام:** واسطه بین المعلول فی وصول الاثر فهی الاله و الا فالشرط کالداعیه و الوقت و المعادن و الاولی

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، ۲۴ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۵ - ۱۲۸]

● حاشیة شرح عدة الاصول / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ‘uddat-il usūl

قزوینی، علی اصغر بن محمد یوسف، - ۱۱۲۰ قمری

qazvīnī, ‘alī asqar ebn-e mohammad yūsof (- 1709)

وابسته به: شرح عدة الاصول؛ حسینی، صدرالدین محمد بن محمد صادق (-۱۱)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۰ ذیقعده ۱۱۱۳ق

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح سید صدرالدین بر کتاب «عدة الاصول» شیخ طوسی. مؤلف حاشیه‌ای دیگر بر شرح ملا خلیل قزوینی بر عدة الاصول دارد که به نام «تنقیح المرام» موسوم است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۹۱

آغاز: قوله قالوا معرفة هذا العلم واجبة علی الکفایة، هذا مبنی علی أن المحتاج التی تعرف قوانین هذا الفن؛ **انجام:** قوله و قد عرفت بطلان القول بالوجوب العینی، قد مر منا فی أواخر الحاشیة الاولی عند قوله و هما موقوفان علی العلم.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ بر فراز صفحه اول خطبه‌ای فرزند مؤلف (محمد مهدی قزوینی) برای کتاب ساخته؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۶۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۶ - ۳۷۳]

● حاشیة شرح العرشیة / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ‘aršīya

بارفروشی مازندرانی، محمد بن مقیم، ۱۱۹۶ - ۱۲۸۱ قمری

bārforūšī māzandarānī, mohammad ebn-e moqīm (1782 - 1865)

وابسته به: شرح الحکمة العرشیة = شرح العرشیة؛ احسائی، احمد بن زین الدین (۱۱۶۶-۱۲۴۱)

شرحی است مزجی مفصل با عنوان «قوله، قوله» بر «شرح العرشیة» شیخ احمد احسائی بر «عرشیه» ملاصدرا، که شارح هنگام تدریس کتاب نوشته است و چون جز جلد اول از اصل نزد شارح نبوده گمان می‌رود که فقط همان جلد را شرح کرده باشد. وی در دیباچه این کتاب می‌گوید: «در روزگاری که در اصفهان اقامت داشتم شیخ احسائی (صاحب شرح عرشیه) مرا نصیحت می‌کرد که مطالعات خود را در علوم عقلی و نقلی به کتب او اختصاص دهم. نامه‌ای نیز برای من فرستاد و در آن نوشت: به‌جای هر کتاب، در شرح زیارت، شرح مشاعر، شرح عرشیه و دیگر مؤلفات من بنگر زیرا مؤلفات من حجة الهی است بر دیگران. شنیده‌ام که برخی از علمای اصفهان، بر شرح مشاعر خرده‌گیری‌های بسیار کرده‌اند، اما بدان که سخنان اینان از اهل ضلالت و سخنان من از پیشوایان گرفته شده، بیشتر کسانی که بر نوشته‌ها و کتاب‌های من خرده‌گیری کرده‌اند، سخنان جعفر بن محمد (ع) را شکسته‌اند. من تا کنون چون بر هیچ یک از مؤلفات شیخ دست نیافته بودم نتوانستم نصیحت او را به کار بندم و اکنون که نسخه‌ای مغلوط از جزء یکم شرح عرشیه شیخ به دست آوردم با همه گرفتاری‌ها که داشتم و در عین اشتغال به تألیف «لوامع» و تدریس فقه و اصول فقه و اصول معارف و نیز به تفسیر قرآن و وعظ و تذکیر، بر آن شدم که فرمان شیخ را به کار بندم، تدریس خود را بدین کتاب اختصاص دادم و تعلیقاتی به‌مثابه شرح بر آن نگاشتم». مازندرانی در این حواشی به تفصیل سخن رانده و تا قاعده چهارم از مشرق اول (= صفاته تعالی عین ذاته ...) رسانده و از مؤلفات خویش «اسرار المکارم»، «اللوامع»، «الکشکول» که دیگر نامش «الاصل و الفصل» است، «تفسیر القرآن»، الدرر الغیبیة، «الواردات العتیقة و الجدیدة»، «بوارق»، «اللمعان»، «روضات حظوظ الایام»، «الانوار للامعة» را یاد کرده است. مسلم آن است که این کتاب را پس از درگذشت احسائی (۱۲۲۸) نگاشته است. (عبدالحسین حائری)

آغاز: الحمدلله و ان أتی الدهر بالخطب الفادح و الحدث الجلیل و أشهد أن لا اله الا الله لیس معه اله غیره و أن محمداً عبده و رسوله ... قوله کلامه هذه کله مقتبس اه ففی الانعام فمن یرد الله ان یهدیه یشرح صدره للاسلام. روی انه لما نزلت هذه الآیة سئل رسول الله (ص) عن شرح الصدر ما هو، فقال نور یقذفه الله فی قلب من یشاء ... الی ان ما یخوض فیه من الابحاث اه. وجه الاشارة ان حقیقة کل

شیء وجوده العینی الخاص به و حقیقة الوجود عین حقیقة العلم. اذ هو الانکشاف و الظهور و النور. فحقیقة العالم و رتبته و شأنه، علمه لا جسمه ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی آخر من اخری بحسب مناسبة ذلک المحل و ان کفی الواحد عن الباقی کما بینا تلک المناسبة فی مواضع شرحه.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۲۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۴ - ۳۵۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مما لایکون و لا کان فی جانب امتناع او وجوب او امکان من قبیل بحر زیبق

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۳۰۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۵ - ۱۳۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۵۵

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ ۱۲۷۶؛ جلد: مقوایی، ۲۴۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۵ - ۱۳۷]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ای مقام قاب قوسین او ادنی ولیس نزولها فی القوة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۵ق؛ ۱۵۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [مؤید: ۲ - ۲۳۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال قاعدة، صفاته تعالی عین ذاته لا کما یقوله الاشاعرة من اثبات تعدده ... بل علی نحو یعلمه الراسخون فی العلم من الامة الوسط الذین لا یلههم الغالی و لا یفوتهم المقصر. اقول

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: آهار مهره شکری رنگ، جلد: پارچه با زمینه سرمه‌ای، ۲۳۶ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۷]

←حاشیة شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب ⪢ حاشیة شرح مختصر الاصول

● حاشیة شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب = حاشیة شرح مختصر ابن الحاجب = حاشیة شرح مختصر منتهی السئول و الامل فی علمی الاصول و الجدل /

اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ʻaḍudī ʻalā muxtaṣar-i ibn-il ḥājib = ḥāšīyat-u š.-i muxtaṣar-i ibn-il ḥājib

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

وابسته به: شرح مختصر الاصول = شرخ مختصر المنتهی؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله» بر شرح عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی بر مختصر ابن حاجب.

[الذریعة ۱۳۲/۶؛ کشف الظنون ۱۸۵۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۲/۹

آغاز: قوله هاتان مسئلتان مما یتعلق بالتحریم ای هاتان مسئلتان فی المسایل التی تتعلق بالتحریم او اللتان [هما] متعلقان بالتحریم؛ **انجام:** قوله و اعلم انه ان اراد ... اذ لا یخفی ان کون القرآن للاعجاز لیس فی ذاتیات الکتاب و هو ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۴۸گ (۱۳۳-۱۸۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۴۰ - ۱۳۶]

● حاشیة شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب /

اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ʻaḍudī ʻalā muxtaṣar-i ibn-il ḥājib

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری

soltān-ol-ʻolamā', hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

وابسته به: شرح مختصر الاصول = شرح مختصر المنتهی؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)

حاشیه‌ای استدلالی و تحقیقی با عناوین «قوله، اقول» بر شرح عضدالدین ایجی بر مختصر ابن حاجب است، که به نقل صاحب ریاض العلماء از دقیق‌ترین و نافع‌ترین حواشی کتاب می‌باشد. گفته اند (الذریعة ۶: ۱۳۱): این حاشیه را برای فرزندش سید علی نواب جد سادات نواب تألیف کرده و دنباله حاشیه میرسید شریف گرگانی است که تا مسئله چهارم از بحث اثبات واجب از مبادی احکام رسیده و خلیفه سلطان آن را تکمیل کرده است.

آغاز: بسمله و به نستعین - الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلم علی محمد و آله الطاهرین. اما بعد فیقول المحتاج الی عفو ربه الغنی خلیفه سلطان الحسینی ان هذه فواید نافعة و عواید رایعة ... قوله: شرط الجواز سلامة العاقبة، اقول: هذا اعترض علی قوله التاخیر ...

[الذریعة ۱۳۱/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو انما یستلزم کذبه بالمعنی الحقیقی لا بالمعنی المجازی. قوله و هم ثلثه او اربعة.

خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، عصر مولف؛ مصحح، محشی احتمالاً به خط مولف، دارای رکابه، در برگ‌های نخستین هست که امضای «منه عفی عنه» دارد و به

احتمال فراوان به خط مولف است. اما این حواشی در برگ‌های بعد (تا آخر نسخه) تغییر امضا می‌یابد به «منه دام ظله العالی / السامی»،«دام افاداته»، «منه سلمه الله» یا «دام بقاؤه» که در لابه‌لای آنها نمونه خط مولف باز هم هست با همان امضای قبلی. در سه مورد هم، حواشی به نقل از «مجمع البیان»، «نهایة ابن اثیر» و «تفسیر بیضاوی» است، نام کتاب روی برگ دوم به صورت زیر نوشته شده که نام مولف به دلیلی نامعلوم سیاه شده است: «تعلیقات شرح المختصر فی الاصول للعبد الکثیر ... غفر له الرحیم الرحمن» که باید به خط مولف (خلیفه سلطان) باشد. وی ابیاتی نیز نوشته بدین ترتیب: [از سعدی است] «شنیدم که در روز امید و بیم ×× بدان را به نیکان ببخشد کریم / تو نیز ار بدی بینیم در سخن ×× بخلق جهان آفرین کار کن / چو حرفی پسند آیدت از هزار ×× بمردی که دست از تعنت بدار. کتب فی شهور سنه خمسین بعد الالف [= ۱۰۵۰] من الهجرة النبویة علیه آلاف التحیة»، رباعی ای از خلیفه سلطان با رقم «لراقمه»: «آن را که فنا عین تمنا باشد ×× از کش مکش دهر چه پروا باشد / وانکس که بلا کمال نعمت داند ×× الوان تنعمش مهیا باشد لراقمه عفی عنه»؛ یادداشت تملک: محمد بن محمد زمان، احمد حسینی، سید محمد بن محمد علی موسوی در سلخ شعبان ۱۱۸۳؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج سرخ، ۲۳۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۳سم [ف: ۲۷/۱ - ۱۳۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۱۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «سلط»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۱۴۱گ، ۱۸سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۱۰۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه رحمه الله تعالی»؛ تملک: جمال الدین محمد بن حسین خوانساری و پسرش، صدرالدین محمد شیرازی آن را از ملا ابوطالب تهرانی خریده، محمد تقی بن محمد مومن شریف فسائی از بازماندگان آقا عبدالله مدرس خریده، عبدالغنی بن شرف الدین تونی شیرازی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۸۳گ، ۲۱ سطر (۳/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۹۹]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** «وهو انما یستلزم کذبه بالمعنی الحقیقی لا بالمعنی المجازی، قوله وهم ثلاثة أو اربعة».

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، درحیات مؤلف؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ تملک: محمد کاظم بن میرزا حسن حسینی در ۲۷ جمادی الاول ۱۱۰۴ با مهر «الکاظمین الغیظ والعافین عن الناس» (بیضی)، هادی بن محمد حسینی، علی نقی بن علی اکبر تبریزی؛ یادداشتی از «امیر حضور» که کتاب را به «میرزا محمود فاضل» هدیه نموده با مهر «امیر حضور» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو انما یستلزم کذبه بالمعنی الحقیقی لا بالمعنی لا بالمعنی المجازی، [قوله] و هم ثلثة او اربعة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ برگ ۱۲ مزین است به دستخط خلیفه سلطان با نشان «منه عفی منه»، مقابله شده و نشان «بلغ»؛ تملک: حبیب الله رضوی با مهر «العبد المذنب حبیب الله الرضوی ۱۱۸۷» (بیضی)؛ یادداشتی به سال ۱۰۷۱ق؛ مهر بیضی «محمد حبیب الله»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۲۳۶گ، ۱۷-۱۹ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۴۰ - ۵۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۹۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۰۸ق؛ محشی از مؤلف؛ تملک: محمد (ارباب) قمی و مهر «قال انی عبدالله» (بیضی) و مهر: «و هو انما انزل علی محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج سبز، ۲۰۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱ - ۹۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۶۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو انما یستلزم کذبه بالمعنی الحقیقی لا بالمعنی المجازی، قوله وهم ثلاثة أو أربعة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ شوال ۱۰۸۵ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۵گ (۲پ-۱۲۶پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۷۰]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۸/۱

خط: نستعلیق، کا: بدیع الزمان بن محمد کاظم خاتون آبادی، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۰۸۵ق؛ ۱۸۷گ (۱-۱۸۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۶۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۶ ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذ ینفی فیصدق نفیه فیکون هو کاذباً ... و هو انما یستلزم کذبه بالمعنی الحقیقی لا بالمعنی المجازی و هم ثلثة أو اربعه.

خط: نستعلیق، کا: محمد سلمان بن عبدالباقی گلپایگانی، تا: ۱۰۸۶ق؛ مصحح؛ تملک : جعفر ابن شیخ خضر (ظاهراً کاشف الغطاء)، رضا طباطبایی، عبدالله بن محمدرضا بن محمد باقر مازندرانی، محمد شفیع بن محمد علی استرآبادی با مهر «محمد نبی الله علی ولی الله و الواثق بهما شفیع»، محمد قاسم، محمد علی، محمد علی بن محمد قاسم اسرارآبادی (ظاهراً)، محمد مهدی بن رضا حسنی حسینی طباطبایی، محمد حسین بن محمد قاسم، علی بن محمد بن طیب موسوی جزایری با مهر «عبده علی بن محمد بن طیب الموسوی» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۹۴گ، ۱۷سطر، قطع: وزیری کوچک [ف: ۲۴/۲ - ۱۴۹]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۶۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: سید حسن موسوی، محمد جعفر بن حاجی حبیب الله با مهر «بنده آل محمد جعفر» (بیضی)؛ مهر: «المهدی من هدیت» (مربع)؛ جلد: تیماج سبز، ۲۱۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۴]

۱۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۸۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله او یبقی فیصدق ای یبقی المجاز ... بالمعنی الحقیقی لا بالمعنی المجازی و هم ثلاثة او اربعة

از مبحث اثبات واجب تا مسئله عام و خاص؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، مقابله شده، محشی به حاشیه مؤلف؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۴۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۱۴۶]

۱۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۱۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول فیه بحیث لان القایل لایخفی ... و لا فساد فیه اذ کل دلیل لابد ان یکون ککک فتم سلطان العلما

از اول تا آخر مبحث عام و خاص؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به حاشیه مؤلف و آقا جمال خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۱۴۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱۶-۱۴۷]

۱۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳۸**

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله لاستحالة وجود المطلق فی الخارج الخ حمل المص ... و لا یخفی ان المص فی مقام المنع

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام (حدود دوازده برگ)؛ محشی به حاشیه مؤلف و آقا جمال خوانساری با رمز «جم سلمه الله»؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۲۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۶ - ۱۴۸]

۱۴. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۹۰**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: سید غیاث الدین بن علی خان به تاریخ محرم ۱۲۰۰، ابوالمحسن بن محمد سعید طباطبائی، محمد سعید طباطبائی بن ابوالمحسن بن محمد سعید طباطبائی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد جعفر الحسینی» (مربع)، «افوض امری الی الله عبده احمد» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱۶ - ۹۷]

۱۵. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۳-۵/۴۳**

آغاز: برابر؛ **انجام:** بالمعنی الحقیقی صادق وهو انما یستلزم کذبه بالمعنی الحقیقی لا بالمعنی المجازی وهم ثلاثة او اربعة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳ - ۱۴۹۴]

۱۶. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله المنبع هو الاجماع ای الاجماع علی وجوب العمل بالظواهر ... مع مخالفته لها ظاهرا ان تحمل الایات

از اول تا اواسط مبحث خبر واحد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: تیماج دارچینی، ۷۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۶ - ۱۴۹]

۱۷. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۹۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاقول فیه نظر لان هذا تسلیم ان نهی الکرامة ایضاً عن الوصف ظاهر فی فساد

تا اوایل مبحث نواهی؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد بن حسین همدانی، تا: جمادی الثانی ۱۱۱۱ق؛ اوراق کمندکشی، مجدول، دارای سرلوح مزدوج زرپوش منقش؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۳۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶ - ۱۴۸]

۱۸. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۳۶**

آغاز: برابر؛ **انجام:** مع الایات المذکورة مع مخالفته لها ظاهراً ان تحمل الایات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمد زهرایی، تیرماه ۱۳۵۰؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱۶ - ۱۴۹]

۱۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۰**

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۹ محرم ۱۲۹۷ق؛ از روی نسخه‌ای که با نسخه اصل مقابله شده بود و در عین حال خالی از اغلاط نبوده، یادداشت مقابله اسدالله زنجانی، او کتاب را در نجف اشرف با اخوی مکرم خود در سال ۱۲۹۷ مقابله کرده، یادداشت خرید نسخه در جمعه ۲ ذیحجه ۱۳۲۱ با مهر «العبد مرتضی بن ابوتراب الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۹۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۶سم [ف: ۴۳ - ۶۱]

۲۰. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۴-۵/۱۹۴**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الجواب ما مره فی المبادی اللغویة الانفیه بالمعنی الحقیقی صادق و هو انا یستلزم کونه بالمعنی الحقیقی لابالمعنی المجازی ...

انجام ناتمام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۹گ، ۱۷-۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۴۹۴]

۲۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۶۵/۳**

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱۵گ (۱۷۲پ-۲۸۶پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۳ - ۳۷۱]

۲۲. **تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره**

کا: محمود، بی تا [میراث اسلامی: ۵ - ۵۹۷]

● حاشیة شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب /

اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ʻaḍudī ʻalā muxtaṣar-i ibn-il ḥājib

وابسته به: شرح مختصر الاصول = شرح مختصر المنتهی عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز: جملة مستقلة عومل معاملة المستقل لفظا فلم یحزم وارید به الجزاء معنی فقدر الجزاء دالا علی انه مراد تعلیقه بالشرط؛ **انجام:** و

فی القدر الذی ذکرناه ارشاد لذلک ارشدنا الله تعالی و ایاکم لما ینفعنا فی الدنیا و الاخرة و قرونا برضاه و مقربا الی عفوه و رحمته
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه اواسط ذیقعده ۱۰۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱ - ۲۷]

← حاشية شرح العضدی علی مختصر الاصول ⟩ حاشية شرح مختصر الاصول
← حاشية شرح العضدی علی مختصر المنتهی ⟩ حاشية حاشية الباغنوی علی شرح مختصر الاصول عضدی
← حاشية شرح العضدی علی مختصر المنتهی ⟩ حاشية شرح مختصر الاصول

● **حاشية شرح العقائد** / فلسفه و کلام / عربی
ḥāšīyat-u š.-il ʻaqā'id

مقدس اردبیلی، احمد بن محمد، - ۹۹۳ قمری
moqaddas-e ardabīlī, ahmad ebn-e mohammad (- 1585)

در فهرست نام کتاب چنین آمده: «حاشه بر شرح عقائد، مشتمل بر غرر الفرائد و درر الفوائد». برای ما، معلوم نشد این چیست؟ احتمال می‌دهیم این کتاب، «الحاشية علی الهيات شرح الجديد علی التجريد» باشد. در کتاب‌شناسی و نیز نسخه‌شناسی هیچ قرینه ای وجود ندارد که تأیید بر مطلبی باشد. در فهرست آمده: این کتاب شامل دو حاشیه است. حاشیه اول بر شرح عقاید مشتمل بر غرر الفرائد و درر الفوائد؛ و دومی موسوم به مولوی (متخذ از نام مؤلف که مولوی عصمت الله بوده) در باب عظمت الله و عذاب قبر است. مباحث کتاب عبارت است از: مبحث حقایق اشیاء، علم، حواس، خبر صادق، عقل، ذات، صفات، کلام، تکوین، اراده، رویه و افعال العباد.

تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۱-۱۵
کا: بابا نظر ابن ملا عبدالله، تا: ۱۲۹۲ق؛ در صفحات آخر حدیث قدسی معروف را در ۶ صفحه به نقل از کعب الاحبار (یهودی) آورده که با این مطلع: «یا ابن آدم لاتخف سلطاناً غیری مادام سلطانی باقیاً ... یا ابن آدم لا تطلب حوائجک من غیری و اینما طلبتنی تجدنی و انا اقرب الیک من حبل الورید ...»؛ ۱۷۹گ [ف: ۷۶]

● **حاشية شرح العقائد** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-il ʻaqā'id

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۴۸/۴
آغاز: قال قال المصنف قال النبی صلعم اقول صدر عقائده بهذا الحديث تيمنا و تبرکا؛ **انجام:** لانه تصرف فی ملک غيره
خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲ - ۱۱۴]

● **حاشية شرح العقائد العضدية** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-il ʻaqā'id-il ʻaḍudīyya

؟ خلخالی، حسین بن حسن، - ۱۰۱۴ قمری
xalxālī, hoseyn ebn-e hasan (- 1606)

وابسته به: شرح العقائد العضدية = شرح عقائد العضدی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است گویا از حسین حسینی خلخالی متوفی ۱۰۱۴ که در کشف الظنون نام برده شده است، بر شرح ملاجلال دوانی بر عقائد عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی (- ۷۵۶ق). در آخر نسخه محشی نگاشته است: «هذا اول ما صنفته علی آخر ما صنفه العلامة الدوانی». او در آغاز می‌گوید که موشکافی و باریک‌بینی دوانی در این گزارش مایه این شد که گروهی بیراه گردند و دسته‌ای هم می‌خواستند که کسی دشواری‌های آن را آسان کند. این بود که من به خواهش یاران بدین نگارش پرداختم و به داشمندان درست‌اندیش ارمغان دادم و از تنگ‌چشمان به خدای پناه می‌برم. خلخالی این را در رد حواشی خانقاهی نگارش مولی یوسف بن محمد خان قره‌باغی محمدشاهی کوسج (- ۱۰۵۴ق) که در خانقاه حسینی سمرقند برای ابوحامد خلیل الله در ۹۹۹ نوشته است بپرداخت. کوسج قره‌باغی دوباره در رد این در ۱۰۳۳ «تتمة الحواشی فی ازالة الغواشی» نگاشته است. در دانشمندان آذربایجان آمده است که خلخالی دوبار او را رد نمود (الذریعه ج ۶ ص ۱۲۵).

آغاز: بسمله ... الحمدلله الذی هدانا المنهج الرشید و المسلك السدید بسمله ... - قوله - و هو انسان بعث الله تعالی الضمیر راجع الی مدلول لفظ بنی المذکور ضمناً ...
انجام: فلیس للعوام فیه امر و نفع بل الامر فیه امر و نفع بل الامر فیه موکول الی اهل الاجتهاد
[الاوقاف العامة موصل ۱۲۵/۲ و ۲۵۸/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم لا یخفی ان استدلال انما یصلح بدعوی ثلث کلمات کل نفس و کل معصیة و کل وقت
خط: نسخ، کا: حسن بن ابوبکر بن عبدالله تامراد، تا: ذیقعده ۱۰۱۴ق، جا: مدرسه حسنیه؛ واقف: نائینی، ۴۷گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴ - ۸۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۱۳/۲
آغاز و انجام: برابر
دیباچه را ندارد؛ خط: نسخ تحریری، کا: عبدالرحمان بن جبرائیل بن یوسف بن حسین بن ابراهیم بن حسن مشهور به البراع، تا: ذیقعده ۱۰۸۳ق؛ محشی؛ ۵۰گ (۷۵پ-۱۲۴ر) [ف: ۲ - ۸۲]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۴/۳
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی بن محمد، تا: پنج‌شنبه جمادی الثانی ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ (۸۳ر-

۱۲۲پ)، ۲۴– ۲۷سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۳۵۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الحاشية المتعلقة لمولانا الجلال ... سنه ۱۰۸۹

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن محمد، تا: ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۵. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۸ فیاض

آغاز: بسمله الحمدلله الذی شرع الاحکام و ربطها بدلایل الکلیه وعلل تفضله الاحکام و انار معالم الدین ... فان شرح المختصر فی علم الاصول؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۱ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۴۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، ۱۷ سطر (۸×۱۴) [رایانه]

۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۴۸/۶

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲ – ۱۱۵]

۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۵۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ نزدیک به کوفی، کا: ملا معصوم، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۷۸گ، ۱۶ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲ – ۲۰۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۰گ (۸۱پ–۱۵۱ر) [ف: ۳ – ۵۷۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن، ۲۳ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [رایانه]

● حاشية شرح العقائد العضدية = خانقاهی / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ʻaqā'id-il ʻaḍudīyya = xāneqāhī

قره باغی، یوسف بن محمد جان، – ۱۰۵۴ ؟ قمری

qara-bāqī, yūsof ebn-e mohammad jān (- 1645)

وابسته به: شرح العقائد العضدية = شرح عقائد العضدی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸)

اهدا به: معین الدین ابوحامد خلیل الله

تاریخ تألیف: ۹۹۹ق؛ محل تالیف: خانقاه حسینیه سمرقند

حاشیه‌ای است بر شرح العقائد العضدية دوانی؛ همان که خلخالی آن را رد کرد و قره باغی در حاشیه دیگری موسوم به «تتمة الحواشی فی ازالة الغواشی» در سال ۱۰۳۳ در بخارا به او پاسخ داد.

آغاز: بسمله. کیف لا احمد و کیف احمد لمن لم یخزنا بما عصینا ... و بعد، فیقول ... ابن محمد جان القراباغی المحمد شاهی ... لما کان علم الکلام علما باحثاً عن ما یجب علی کل مکلف هو معرفة الحق ... خدمت به خدمته العمید لمولاة العتبة العلیة ... قطب العالم و مرکز ... سمی خلیل الرحمن شیخ الزمان معین الدین ابوحامد خلیل الله ... فی بلدة سمرقند فی البقعة المبارکة المیمونة خانقاه الحضرة المجذومیة الحسنیة الخوارزمیة و هو مخدوم مخدومنا ... سمیته بالخانقاهی ... قوله و هو إنسان بعثه الله اه، الضمیر راجع إلی ...

انجام: ویؤید ان الخطاب معهم ولایة نزلت رداً لما کانت الیهود بزعم ان آباءهم تشنع لهم واقول لودل ... علی نفی الشفاعة عن الصغائر ایضاً فماوجه التخصیص بالکبائر ... کل نفس وکل معصیة وکل وقت

[کشف الظنون ۱۱۴۴/۲؛ الذريعة ۱۲۵/۶؛ دانشمندان آذربایجان /۴۰۴؛ الاوقاف العامة موصل ۳۱۷/۲]

شرح و حواشی:

۱– تتمة الحواشی فی إزالة الغواشی؛ قره باغی، یوسف بن محمد جان (–۱۰۵۴)

۲– الفوائد الجليلة الخاقانية = حاشیه خانقاهی؛ وابکنی، عناية الله بن عبدالله (–۱۱۷۶)

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ – ۷۰۴]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضاء «منه سلمه الله»، مصحح؛ جلد: گالینگور لاجوردی، ۲۰ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۶/۵سم [ف: ۳ – ۱۶۲۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۴/۵ کر

آغاز: برابر؛ **انجام:** إنما یصح بدعوی ثلث کلیات ... و الحمدلله علی ما وفقنا لما وقفنا به و المرجو من الناظرین أن ینظر بعین العنایة و عین العنایة من کل عیب کلیلة و لکن عند السخط ... علی آخر ما صنفه العلامة الدوانی نعمه؛ تمت هذه النسخة القراباغی

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: عبدالکریم بن الحاج احمد بن الحاج عبدالغنی، تا: اوایل قرن ۱۱، جا: مدرسه علی پاشا در حجره اثنین در طرف مغرب، بخش نونویس: سال ۱۰۸۶ق؛ مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ»، محشی با نشان «صلاح الدین»؛ مهر گرد «شیخ محمد آغا زاده احمد سعید افندی وقفدر ۱۳۱۰»؛ کاغذ: فرنگی نخودی و سفید آهار مهره، ۵۰گ (۱۳۸پ–۱۸۷ر)، ۲۱ و ۲۵ سطر (۹×۱۷/۵ و ۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف:۲/۴۰–۲۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا اول ما صنفته علی آخر ما صنفه العلامة الدوانی. انتهی التألیف ... ربیع الاول سنه ۱۰۰۹
خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن سلطان حرم پیری، تا: رمضان ۱۰۴۳ق؛ بی نقطه، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج جگری، ۵۰گ (۷پ – ۵۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۲ - ۲۳۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۱۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا اول ما صنفته علی آخر ما صنفه العلامة الدوانی
خط: نستعلیق، کا: بابا خان بن عوض محمد شیخ خوارزمی، تا: ۱۲۱۴ق، جا: بخارا مدرسه نذر دیوان بیکی؛ جلد: تیماج سبز، ۱۳۹گ (۸۱پ-۲۱۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰ - ۲۹۸]

۶. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۳۳/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله لان عامله لیس بسبب لمقتضی ... مقتض للاعراب بن اعرابه علی النطفل ... و بعضها تستحق الواو و بعضها
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد قاسم بن حاج نظام قواس، محمدرضا بن محمدتقی؛ مهر: «یا محسن قد اتاک المسی» (مربع)؛ جلد: تیماج زرد، ۱۴۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف مخ]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۱/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: مختلف (سفید شکری)، جلد: میشن قهوه‌ای، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [فهرست عراقی: ۱ - ۳۱۰]

۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۸۰/۱
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۱-۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۰۳]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۳۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو العلم البسیط. فلا الا ان یقال حصول ...
خط: نستعلیق تحریری، کا: نظام الدین، بی‌تا؛ ۳۱گ (۱۳پ-۴۳ر) [ف: ۱ - ۸۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۲۷۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲ - ۴۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۲
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۲ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وجه التوهم ان الشارح فی مقام المنع بعدم تسلیم جریان دلیل زمان الوجوه و منعه یکون فی مقابلة ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۷۸گ (۹پ-۸۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [مؤید: ۲ - ۵۵]

● حاشیة شرح العقائد العضدیة = العروة الوثقی / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ‘aqā’id-il ‘aḍudīyya = al-‘urwat-ul wuṯqā

سهسلوی، کمال الدین بن نظام الدین، - ۱۱۷۵ قمری

sahsalvī, kamāl--od-dīn ebn-e nezām-od-dīn (- 1762)

وابسته به: شرح العقائد العضدیة = شرح عقائد العضدی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است با عناوین «قال، قال» بر شرح عقائد العضدی، جلال الدین دوانی. از کمال الدین سهالی فومی، شاید وی همان کمال الدین سهالوی (- ۱۱۷۵ق) باشد که قاضی فتحپور هند بوده، سپس در سهالی نزد استادش نظام الدین سهالوی می‌زیسته است (مشترک ۱۷۸۶/۳).

آغاز: بسمله، قال الشارح: هو انسان، اقول: المعرف باللام، هو المطلق مع التخصیص الحاصل قبل اللام، فهو عارضی لا یمنع الاطلاق و المرجع هو المطلق المذکور صریحا ...

چاپ: همراه با چند حاشیه دیگر به سال ۱۳۱۴ هجری در لکنهو هند چاپ شده

[تاریخ الادب العربی، کارل بروکلمان ۲۷۶/۷؛ جامع الشروح و الحواشی حبشی ۱۱۸۰/۲؛ شرح عقائد جلالی چاپ هند ۱۳۱۴هـ ۲۳۲-۳۰۴]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۳۵/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** لعل ذاته کافیة لتلک الخصوصیة. الحمدلله علی الاتمام ...
خط: نستعلیق تحریری، کا: نظام الدین، تا: قرن ۱۲؛ ۳۳گ (۴۴پ-۷۶پ) [ف: ۱ - ۸۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۵/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اعترض علیه المحقق الطوسی فی شرح الاشارات، لوجوه کثیر ة، من استدعی تفصیله فعلیه مطالعته و اعترض علیه، اولوا البرکات البغدادی ...
مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده، محشی با نشان «۱۲»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی، ۳۳گ (۱۴۷پ-۱۷۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۷/۵سم [مرعشی: ف: ۳۷ - ۱۸۶]

● حاشیة شرح عقائد العضدی / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ‘aqā’id-il ‘aḍudī

وابکنی، عنایة الله بن عبدالله، - ۱۱۷۶ قمری

vābkenī, ‘enāyat-o-llāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1763)

وابسته به: شرح العقائد العضدیة = شرح عقائد العضدی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه نسبتاً مفصلی است بر شرح جلال الدین دوانی بر رساله معروف «العقائد» عضدالدین ایجی، با بهره گرفتن از حاشیه استاد استاد بخاری محقق قراباغی و تتمه آن و حاشیه میر حسین خلخالی و حاشیه استادش. بعضی از این حاشیه اشکال و بعضی

دفع ایراد از گفته دوانی و بعضی دیگر توضیح گفته‌های وی بر نظرات دیگران می‌باشد. عناوین کتاب «قال الشارح» و گاهی «قال استاد الاستاد» می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۷۶

آغاز: الحمد لمن جعلنا مشرفا بالعقائد الدينية و متبعا للملة القوية الحنفية و عالما بالدلائل العقلية و النقلية؛ **انجام:** لكن اعتقادهما يتوقف فتفطن باحسن تفكر حامدا لله تعالى مصليا اولا و آخرا وظاهرا و باطنا.

خط: نستعلیق هندی، کا: ملا روزی محمد بن صوفی یادگاری، تا: ۱۲۷۳ق؛ جلد: روغنی سبز عطف تیماج قرمز، ۳۵۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۲ - ۴۳۵]

● **حاشیة شرح عقائد العضدی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ‘aqā’id-il ‘aḍudī

رحمانی، عبدالرحمن بن عبدالرسول، - ۱۲۴۵ ؟ قمری

rahmānī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘abd-or-rasūl (- 1830)

وابسته به: شرح العقائد العضدیة = شرح عقائد العضدی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح عقائد العضدی جلال الدین دوانی، محشی در مقدمه حاشیه می‌گوید: من حواشی گوناگونی، بر شرح عقائد جلال الدین دوانی نگاشته بودم، لیکن جهت استفاده بیشتر، مطالبی بر آن افزودم و به صورت تفصیلی به شرح آن پرداختم.

[تاریخ الادب العربی، کارل بروکلمان ۲۷۷/۷؛ جامع الشروح و الحواشی حبشی ۱۱۸۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۵/۶

آغاز: بسمله، يا من دل على ذاته بذاته و تنزه عن مجانسة مصنوعاته ... قوله: يا من وفقنا اه، اثر لفظ يا المستعملة لنداء البعيد، مع انه جل و علا؛ **انجام:** فثبت ان العلم قبل وجود عين المعلوم، ممكن و القدر الضروری هو وجود امر مختص بتلك الخصوصية و لعل ذاته تعالى كافية لتلك الخصوصية، الحمدلله على الاتمام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع مشکی، ۲۶گ (۱۸۰پ-۲۰۵پ)، ۲۳ سطر (۱۷/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷ - ۱۸۷]

● **حاشیة شرح العقاید العضدیة** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-il a‘qāyid-il ‘aḍudīyya

وابسته به: الاعتقادات = العقائد العضدیة؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)

غیر همانند:

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۴۸/۲

آغاز: قوله و هو انسان بعثه. الضمير راجع الى مدلول لفظ نبى؛ **انجام:** هى كون العقل جنسا واجبا. الحمدلله على التمام و للرسول افضل السلام.

حاشیه‌ای است ناشناس. در فهرست با عنوان «حاشیة کلامی» آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۷گ (۸۳ر-۱۰۹ر)، ۱۶ سطر [ف: ۴ - ۲۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۱۲

بخشی از آن است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن زرد، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ - ۳۸۰]

● **حاشیة شرح عقائد النسفی = بحر الافکار = حاشیة الخیالی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ‘aqā’id-in nasafī = baḥr-ul afkār = ḥāšīyat-ul xayālī

خیالی، احمد بن موسی، ۸۲۹ - ۸۶۲ ؟ قمری

xīyālī, ahmad ebn-e mūsā (1426 - 1458)

وابسته به: شرح عقائد النسفی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

اهداء به: وزیر محمود پاشا

تاریخ تألیف: ۸۶۲ق موافق با جمله «حل سود لشرح العقائد»

حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قوله، قوله». بر شرح سعدالدین تفتازانی بر عقائد نسفی (- ۵۳۷ق)، که در آن بعضی آراء تفتازانی را رد کرده است. در کشف الظنون آمده که این حاشیه، رساله مختصر مفیدی است که طلاب به‌واسطه آن امتحان می‌شوند و مأخذ این حاشیه، حاشیة ابی الشریف قدسی می‌باشد.

آغاز: بسمله. اما بعد الحمد لمستأهله و الصلاة على سيد رسله و على آله و صحبه موضحى سبله. قال الشارح النحرير عاملة الله بلطفه الخطير، بعدالتيمن بالتسمية الحمدلله اقول: فى تعقيب التسمية بالتحميد، اقتداء باسلوب الكتاب المجيد ... قال المتوحد بجلال ذاته. الظاهر ان الياء صلة ... قال بساطع حججه الاولى ... قال و بعد فان معنى هذه الفاء ... قال و اساس قواعد عقايد الاسلام ... قال هو علم التوحيد ... قوله نجم الملة و الدين ...

انجام: ان قلت: الملائكة فى مقابلة عمل البشر صفات فاضلة يضمحل فضل العمل فى جنبها. قلت هذا الادعاء ممالايقبل فى حق الانبياء و به يظهر ان هذا الوجه ايضاً يفيد تفضيلهم فقط، وان الفضل بيدالله يؤتيه من يشاء والله ذوالفضل العظيم. تم بعون

چاپ: استانه، ۱۲۳۵ و ۱۳۰۴ و ۱۳۲۰ق؛ هند، دهلی، ۱۸۷۰ میلادی، ۱۰۴ص؛ ترکیه، استانبول، دستگاه (مطبعه) حاج علی افندی قره حصاری، ۱۲۷۴ قمری، سنگی، وزیری، ۶۱ص، (صص۱-۶۱)، عربی (متن) و ترکی (رقم کاتب)

[کشف الظنون ۱۱۴۶/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۳/۲ و ۳۸۱/۲؛ الاوقاف العامة موصل ۱۵۹/۲ و ۲۲۹/۲ و ۱۴۶/۳ و ۳۱۰/۲]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی = حاشیه بر حاشیه عقائد نسفی؛ قرمانی، کمال الدین اسماعیل (-۹۲۰)

۲- حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی؛ عمری، احمد بن محمد (-۹۵۰)

۳- بحر الافکار؛ مدرس، حسن بن حسین (-۱۰)

۴- زبدة الافکار = تعلیقات علی حاشیة الخیالی = حاشیة حاشیة شرح العقائد النسفیة؛ سیالکوتی، عبدالحکیم بن شمس الدین (-۱۰۶۷)

۵- حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی؛ کفوی، محمد بن حمید (-۱۱۷۴)

۶- حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی

۷- حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی؛ برکشاطی، محمد شریف

۸- حاشیة حاشیة الخیالی علی شرح عقائد النسفی؛ محمد قاسم بن محمد صالح

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴

آغاز و انجام: برابر

توضیح: در چاپ اول فهرست، محشی، معرفی نشده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۷ق؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۳۲گ ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۰۵]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۸/۱ مشیر

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غریب بن یوسف، تا: ۹۶۴ق؛ محشی به نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۶۵گ (۱پ-۶۵ر)، ۱۶سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴ - ۲۲۵]

۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۴۱/۱

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه جمادی الاول ۹۹۱ق؛ ۴۶گ (۵ر-۵۰پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۲۲۶]

۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۷ - ۱۴۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۷/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۵۲پ-۸۳ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲۷ - ۱۲۰]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به نشان «منه، قاسم»؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز، ۶۴ص (۸۱-۱۴۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۲۲۶]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، توسط یوسف مردوخی مدرس استکتاب شده؛ محشی از عبدالحکیم سیالکوتی و یوسف؛ ۲۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۵]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۶۶گ (۱پ-۶۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۸]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۶۰

خط: نستعلیق، کا: یادگار محمد بن محمد وصال بن صوفی محمد بلخی، تا: ۱۰۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، ۵۴گ، ۲۱سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۴۷۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** او خبر الملك انما یکون.

خط: نسخ، کا: محمد رحیم بن حیدر حسین هروی، تا: ۱۰۶۳ق؛ افتادگی: انجام؛ دیباچه محشی هم نانویس؛ مجدول؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، ۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۱۰۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعدله الحسنی و الیه الراجع تمت ... آمین برب العباد

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن ملاتقی، تا: ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [رایانه]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۶۹۷

آغاز: الاتصاف بالوحده الذاتیه و الکامله مع؛ **انجام:** قضی له بکل نظره سبعین حاجه اوناه المغفره احیاء العلوم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [رایانه]

۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۴۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ناقص نوشته شده و قال بعض الفضلاء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، عنوانها «قوله. قال الشارح هذا کلامه» می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۸۲گ (۱پ-۸۲پ)، ۱۶سطر (۸/۵×۱۶/۵) [ف: ۴ - ۲۲۷]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۹/۱ کر

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: اواخر رجب ۱۱۰۶ق، جا: آماسیه مدرسه خلیفه قاضی؛ مصحح، محشی با نشان‌های «منه، عبدالرحمن، قول احمد، ابن شجاع، جلال، ع ق، سل، سیلکوتی، بهشتی، نورالدین و ...»، در آغاز دو بیت شعر ترکی درباره این اثر چنین آمده است: «خیالنك خیالنی خیال اتمز مدرسلر ×× خیالی داخی ارمش خیالینك خیالینه»؛ مهر: «... حوضه ... اوغللرندر مصطفی ناظم کتبخانه سی ... ۱۲۳۹هـ» (گرد)، «قد وقف هذا الکتاب الفقیر

الحاج السید احمد حمدی وقفاً عاماً رضا لله تعالی ...» (گرد)؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی با روکش کاغذی کرم ابر و باد، ۱۰۱گ (۱پ-۱۰۱ر)، ۱۷ سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۲ - ۳۰۸]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۹۸/۱

آغاز و انجام: برابر

دیباچه محشی در ابتدا نیامده؛ خط: نستعلیق، کا: فیض الله بن محمد زمان، تا: ۱۱۱۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۵]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۸۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی ملا ایوب بن حاجی قربان شماخی شروانی، تا: رمضان ۱۱۱۱ق، جا: مدرسه مولانا؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: فرنگی، ۹۲گ (۹۲پ-۱۸۳پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴ - ۲۲۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۲۵/۱

خط: نسخ، کا: ذوالنون بن سید بایزید بن سید شیخ اسمعیل برزنجی، تا: ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶۴گ (۱-۶۴ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۳۳۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، دارای دو سرلوح زیبا، مجدول، محشی از جمله حاشیه عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عربشاه اسفراینی بر شرح العقائد، حواشی مولوی قره کمال، حسن چلبی، روی برگ ۳۲۰ شرح ملا میرک بر شعر «منم معلول بن علیت که علیت هست پیوندم ×× ازل فرزند من باشد ابد فرزند فرزندم» / به فرموده سلطان سید امیر حیدر بهادر در سال ۱۲۷۸ ثبت شده در یک صفحه، از برگ «۳۲۰ پ تا ۲۲۰ ر» بخشی از تجرید خواجه در اثبات امامت، امیر مؤمنان علیه السلام و جوابیه آن بدین آغاز: «المقصد الخامس فی الامامة ... اختلفوا فی ان نصب الانام بعد انقراض زمان النبوة هل یجب ام لا»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳۴گ (۲پ-۳۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [مختصر ف: ۲۸۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین، تا: قرن ۱۳، جا: سلیمانیه عراق؛ محشی، رکابه‌دار؛ جلد: مقوا، ۱۰۶گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۴ - ۱۵۰]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۶۹-۳۱/۱۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله فان قیل الجزم بان العاصی یکون فی النار ... عاصیاً وقس علیه قوله امن قوله و من قواعد اهل السنة انه لایکفر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از محمدسعید بن سید محمد؛ دراول نسخه قطعاتی از شرح جلال الدین بر عضدیه و حاشیه کلبنوی بر حاشیه جلال الدین دوانی بر عقائد عضدیه و حاشیه مصلح الدین لاری بر شرح قاضی مراد کتابت شده به تاریخ ۱۳۳۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۵۱۸]

۲۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۸۲۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ به‌شیوه بخارائی، محشی؛ مهر: «العبد الراجی مسیح بن احمد الرضوی»؛ کاغذ: صیقلی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۶گ، ۴ و ۷ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۹/۵سم [ف: ۳ - ۹۴۳]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۹۴/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۷۹گ (۱۰۵پ-۱۸۳ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱ - ۹۸]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خواجه عزیز بن عصام الدین، تا: شوال ۱۲۰۹، جا: بخارا، کش، مدرسه کلاباد؛ مصحح، محشی، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، ۶۷گ (۸۹- ۱۵۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۷×۱۵/۵سم [ف: ۲۸ - ۵۵۶]

۲۴. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲/۲-۴۰

آغاز و انجام: برابر

در فهرست، مؤلف ناشناخته مانده است که به قرینه آغاز نسخه، تعیین گردید و نام کتاب تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بیگ، تا: ۱۲۱۷ق، جا: مدرسه خواجه محمد پارسا؛ جلد: تیماج سرخ مذهب، ۱۴۴گ، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۱]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۶۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ رمضان ۱۲۲۲ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۶۱گ (۸۲پ-۱۴۲ر)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴ - ۲۲۶]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۴۵گ (۱-۴۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۴/۵سم [ف: ۲۹ - ۴۳۱]

۲۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۲۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، کا: محمد علی، تا: ۱۱-۱۳۱۰؛ مصحح؛ جلد: مقوا، مشکی عطف تیماج مشکی، ۷۰ص(۱-۷۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ - ۴۴۸]

۲۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۴۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم، تا: ذیقعده ۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج

قهوه‌ای، ۶۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۳ - ۱۲۲۹]

۲۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۰۵/۲

خط: نستعلیق، کا: ملاجیت قلی بن عبدالرحیم اندجانی، تا: آخرربیع الاول ۱۳۱۶ق، جا: بخارا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ (۹۱پ-۱۶۲ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۵۷]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۴۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قیل یستجاب دعاء الکافر فی امور الدنیا و لایستجاب فی امور الاخرة و به یحصل التوفیق بین الایة و الحدیث ظاهراً از پایان ناتمام مانده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا اسلیمی، ۶۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲ - ۷۰۵]

۳۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۷۶/۱

خط: نسخ، کا: محمود بن محمد قرشی، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج آلبالویی، ۵۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۴۵۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۷۶/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵ - ۶۸]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۱۴

آغاز: الحمدلله الذی وفق من شاء من خلقه لمعرفة ذاته؛ **انجام:** هو حهرئیل مجازی و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

خط: نسخ، کا: محمد بن حبیب الله ملتانی، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۱۵۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱ - ۱۱۰]

۳۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۱۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ (۷۲ر-۱۲۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲ - ۹۵]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** التائب من الذنب کمن لا ذنب له

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: فهرستی؛ ۵۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴ - ۸۵]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا یکفی فی الایمان فعل اللسان لایقال ... یجعلون مؤکاة القلب شرطاً لانا.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی، ۱۳۴۰ ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد حنایی، ۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۰۴]

۳۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۵۱/۳/۱

کا: ملاعلی بن ملارجب، بی‌تا؛ محشی؛ ۱۶۳گ،۱۱سطر (۱۱/۵×۵/۵) [ف: ۲ - ۲۰۲]

۳۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به امضای «هـ هـ» و «قره کمال» و «عبدالرحمن» و «شجاع» و «عصام» و «بحر بحر»؛ جلد: تیماج سرخ، ۵۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱ - ۵۵۵]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۴۰

آغاز: بسمله الحمدالله الذی هدانا اساس عقاید الاسلام و الصلوه علی المرتبه؛ **انجام:** کتبه الفقیر الحقیر الراجی الی رحمه الله تعالی

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲

آغاز: جامع لجلة المطالب و المقاصد فهو کنز الاحکام و الانظار؛

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ ۱۸۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲ - ۴۱]

۴۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** یرد علیه ان مجرد التغایر بحسب المفهوم غیر کاف.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از: «منه سلمه الله، شجاع، مطول و غیره»؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز، ۴۴ص (۱۲۰-۱۶۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۵]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۷۹ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۴۳ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۳۹۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا غیبی [رایانه]

● حاشیة شرح العقائد النسفیة / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ‘aqā’id-in nasafīya

بردعی، احمد بن ابی یزید، ق۹ قمری

barda‘ī, ahmad ebn-e abī yazīd (- 15c)

وابسته به: شرح عقائد النسفی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه بر شرح تفتازانی بر عقائد نسفی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۹

آغاز: الحمدلله نصب رایات وجوب وجوده فی کواهل حوامل الامکان و کتب آیاته کرمه و جوده علی صفائح صحائف الاکوان؛ **انجام:** فاعلم ان دون و صولک الی اقصی المراد غرط القتاد و انه لا ... ذروة سنامه الا الکامل العتاد فلا تنکر ما لم یبلغک من العلوم و التعالیم و فوق کل ذی علم علیم.

خط: نستعلیق، کا: احمد بن مولانا محمد، تا: ۸۶۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا اسلیمی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۳/۱ - ۴۳]

● حاشیة شرح عقائد النسفی / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ‘aqā’id-in nasafī

جندی، احمد بن محمد، ق۹ قمری

jondī, ahmad ebn-e mohammad (- 15c)

وابسته به: شرح عقائد النسفی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

از مولانا احمد جندی. از وی شرح آداب المناظره عضدی و حاشیه شرح عقائد عضدی (کشف الظنون و فهرست دانشگاه ۳۶:۱۷ جنیدی) می‌شناسیم. در میان حاشیه‌نویسان بر شرح عقائد نسفی و عضدی چند دانشمند دیگر نیز به نام احمد می‌شناسیم و از آن جمله است احمد بن محمد حفید تفتازانی و احمد بن موسی خیالی که باید به‌جز مؤلف رساله حاضر باشد. این حاشیه متعلق به اوایل کتاب شرح عقائد نسفی است و مؤلف از فاضل محشی در آن بسیار یاد می‌کند. (عبدالحسین حائری)

آغاز: الحمدلله اردف التسمیة بالتحمید لان الفعل لایتم و لایتعد به ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با رمز «منه»؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوای سبز، ۷۷گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۳۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۰/۲-طباطبائی

آغاز: قوله حقایق الاشیاء و الظاهر انه اراد بالاشیاء الجزئیات الاضافیه المندرجه فی الحقایق النوعیه و یحتمل ان یراد بها الاعم؛ **انجام:** قال الفاضل المحشی ینبغی ان یجعل المصدر بمعنی المفعول ... و بالجمله حذف القمر اقل. تم کلامه و لعل یدامنه اشارة الی ترجیح التوجیه الثانی. تمت هذه الرساله التی من مولانا احمد الجندی علی شرح العقائد من مولانا سعدالدین التفتازانی ... فی مدرسه الطیبة العالی الطائی علی ید العبد ... محمد جمیل بن خواجه محمد مؤمن علوی شبرغانی ... فی سنه ۱۰ (گویا ۱۰۰۰) ... برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، کا: محمد جمیل بن خواجه محمد مؤمن علوی شبرغانی، تا: گویا ۱۰۰۰ ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه رحمه الله یا مولانا احمد»؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۴۴ص (۱۰۴-۱۴۷)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳ - ۷]

۳. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۵۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ۲۶ رمضان ۱۳۰۰ق؛ مجدول محرر مرصع؛ واقف: ساجدی، جلد: روغنی زیتونی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۸۹]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۲/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلابد من تصور جزئی.

خط: نستعلیق، کا: خواجه محمد بن ملک محمد اندکانی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۵۷گ (۲۱۲-۱۵۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴ - ۱۲۱۱]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۲۱/۲-۵۶/۷۱

آغاز: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: شمس الدین، بی‌تا؛ ۲۷گ (۴۴-۷۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۹۵]

● حاشیة شرح عقاید النسفی = حاشیة الکستلی علی شرح عقائد النسفی / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ‘aqāyid-in nasafī = ḥāšīyat-ul kastalī ‘alā š.-i ‘aqā’id-in nasafī

قسطلانی، مصطفی بن محمد، - ۹۰۱ قمری

qastalānī, mostafā ben mohammad (- 1496)

وابسته به: شرح عقائد النسفی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه‌ای است بر شرح سعدالدین تفتازانی بر عقاید نسفی (-۵۳۷ق) این حاشیه را مؤلف برای بدرالدین محمود از سلاطین عصرش نوشته است.

آغاز: بسمله. الحمد لمن وجب له الوجود کما وجب له السجود و فاض به الجود ...

چاپ: حدود سال ۱۳۱۵ق به چاپ رسیده است

[کشف الظنون ۱۱۴۵/۲؛ هدیة العارفین ۴۳۳/۲؛ حاشیة الکستلی چاپ ۱۳۱۵ق]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** جری و حرر فی شهور جمادی الآخره اثنی و عشرین فی یوم پنج‌شنبه فی وقت العصر، و بعد از ختم کتاب حدیثی نیز در دو صفحه نقل شده است.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۹۵۶ق؛ مجدول ؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۰۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۵۵

آغاز: وجوب تلبس الفاعل بذکر اسم الله حال تلبسه بعمل أول جزء من الأمر المشروع؛ **انجام:** و کمالاتهم لا علی کثرة ثوابهم عند الله ما هو المطلوب الذی یجتهد فی إثباته حققنا الله الفوز بهذا المرام کما وفقنا لا ختتام الکلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۹۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه»، مصحح از سوی ابراهیم در نیمه صفر سال ۹۴۷ق با عبارت «وقع التصحیح و قراءة الاخ ابراهیم بتمامه فی اواسط شهر صفر سنة ۹۴۷»؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوای سفید، ۷۹گ، ۱۹ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۳۱ - ۴۵۳]

● حاشیة شرح عقائد النسفی / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ‘aqā’id-in nasafī

عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد، ۸۷۳ - ۹۵۱ ؟ قمری

‘esām-od-dīn-e esfarāyenī, ebrāhīm ebn-e mohammad

(1469 - 1545)

وابسته به: شرح عقائد النسفی تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

[هدیة العارفین ۲۶/۵ و ۲۷؛ الاوقاف العامة موصل ۲۵۴/۲]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۱۴/۱

خط: نسخ نازیبا، کا: عبد الله بانی سیاه کویزی، تا: یکشنبه ۹ ربیع الاول ۱۳۳۱ق، جا: شوی؛ خدمت ملا شویی؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج زرد، ۱۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲ - ۸۹]

۲. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۰۷

بی‌کا، بی‌تا؛ حواشی از عبد الدین ملا صالح کلاشی، دارای آثار بلاغ و مقابله [تراثنا: س۱۳ش۲و۳ - ۳۱۶]

● **حاشیة شرح عقائد النسفی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ʻaqā'id-in nasafī

ساچقلی زاده، محمد بن ابی بکر، - ۱۱۵۰ قمری

sāčqolī-zāde, mohammad ebn-e abī-bakr (- 1738)

وابسته به: بدایة العقول = عقاید نسفی = عقائد نسفی = اعتقادات؛ نسفی، عمر بن محمد (۴۶۱-۵۳۷)

حاشیه‌ای است بر سه کتاب: شرح عقاید نسفی، حاشیه خیالی بر عقاید نسفی و قول احمد، که از شرح به «قال الشارح» و از حاشیه خیالی به «قال الخیالی» و از قول احمد به «قوله» تعبیر کرده است.

[کشف الظنون ۱۱۴۷/۲]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۷۸/۲

آغاز: قال الشارح النحریر عامله الله بلفظه الخطیر بعد ما تیمن بالتسمیة الحمدلله فی تعقیب التسمیة بالتحمید اقتداء باسلوب الکتاب المجید؛ **انجام:** وبه یظهر ان هذا الوجه ایضا تفید تفضلهم فقط وان الفضل بید الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف مخ: ۲ - ۶۶۵]

● **حاشیة شرح عقائد النسفی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ʻaqā'id-in nasafī

ابن امامی، محمد امین

ebn-e emāmī, mohammad amīn

وابسته به: شرح عقائد النسفی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

مؤلف: «ابن امامی محمد امین از فضلای امامیه مقیم در شماحی» (کذ) ترجمه احوالش به نظر نرسید. کتاب تعلیقاتی است بر مبحث امامت شرح تفتازانی.

آغاز: الحمدلله الذی جعل مقام الشیعة الحق علیا ...

انجام: و حدیث صلوا خلف کل بر و فاجر علی تقدیر صحته فی امامة الصلوة خاصة لا فی الامامة العامة.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۷/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ کاغذ: کبود فرنگی، جلد: مقوا پارچه‌دار، ۴۲گ (۳۶پ-۷۷پ)، ۱۶ سطر (۱۴×۷/۵)[ف:۱۷-۱۷۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۴

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۷۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۱۱۱]

● **حاشیة شرح عقائد النسفی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ʻaqā'id-in nasafī

مولوی ابوالحسن بن شیخ فاضل

mowlavī ab-ol-hasan ebn-e šeyx fāzel

وابسته به: شرح عقائد النسفی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

حاشیه‌ای است مختصر با عناوین «قوله، قوله» بر شرح سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی بر «عقاید» نجم الدین ابوحفص عمر بن محمد نسفی (-۵۷۳) مشهور به «عقائد نسفیه».

بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۹۰

آغاز: ما من نظم نظام مبدعاته فی سمط تقریر مودعاته وجود ذاته؛

انجام: خارج عن قانون الحکمة ... و الکفر بها.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ تملک: ملا نیاز بن بابا؛ جلد: تیماج روغنی، ۸۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۶۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۷۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۲۲۲]

● **حاشیة شرح عقاید النسفی** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i ʻaqāyid-in nasafī

وابسته به: شرح عقائد النسفی؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

غیر همانند:

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۰۸/۶

آغاز: بسمله. قوله الحمدلله المتوحد بجلال ذاته، ای المتفرد بجلال ذاته الباء اماصلة زائدة؛ **انجام:** بل هو لغو من الکلام، اذمعنی السقوط بل لایمکن ایراده ... و قد یجاب المرکب عنه

عقاید از نجم الدین نسفی است و شرح از تفتازانی و حاشیه از گمنام است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۴۶ر-۵۵پ) [ف: ۴ - ۲۲۷]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۸۷

آغاز: قوله: اذلا ذاتی اعم منها هذا انما یثبت المدعی اذاثبت امتناع ... اعلم انهم ذکرو فی اثبات ان الوجود لاجنس له انه لامفهوم اعم منه؛ **انجام:** قوله وتحقیقها قال المحقق الشریف هذا تحقیق للرسم الخ، انما قال علی ماهو المشهور لانه علی رای من جوز

رساله ای متوسط در تحشیه «العقاید النسفیة» که به صورت «قوله – قوله» تنظیم شده و بیشتر به کلمات و جملات میرسید شریف درشرح مواقف و حاشیه شرح التجرید استناد شده است. در این نسخه مباحث علت و معلول و اعراض و جواهر مطرح شده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ محشی از مولف با امضای «منه سلمه الله»، «منه مدظله العالی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ: ۲ – ۷۰۶]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳/۲

آغاز: طاعة اخری او واجب کذالک قوله و بهذا الاعتبار ای اعتبار التحصیل؛ **انجام:** ان هذا الوجه یفید تفضیلهم فقط و ان الفضل بیدالله یؤتیه من یشاء

در فهرست با عنوان «حاشیة شرح الهدایة الاثیریة» آمده که خطاست؛ خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد جمعه، تا: ۱۰۴۵ق، جا: دیار بکر در مدرسه خسرویه؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «قره کمال، قاسم»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۱۱گ (۱۴۹ر–۱۵۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲۷]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۲۷/۲

آغاز: الحمدلله العلی ذی المنن کاشف الکرب دافع الحزن عالم السر و العلن یفعل ما یشاء و یحکم ما یرید؛ **انجام:** الذی جعل لکم الارض فراشاً مع ما یراد من ظاهره الی کمال خلقة الانسان.

حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قال الشارح– اقول» بر شرح تفتازانی بر «عقائد» نسفی، که آن را به نام سلطان محمود بن مراد بن محمد بن بایزید خان تألیف نموده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۰۲گ (۶۷پ–۱۶۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۲ – ۵۷۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۳۵

حاشیه بر شرح سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی بر عقائد نجم الدین عمر نسفی؛ خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: – ۲۸۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۲۹

آغاز: بسمله، اما بعد الحمد لمتاهله و الصلوه علی رسله و آله و صحبه؛ **انجام:** قلت هذا الادعاء مما یقبل فی حق الانبیاء و یظن ان هذا الوجه ایضا یعبر تفضیلهم فقط و ان الفضل بید الله

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله قوله» بر شرح عقاید نسفیه سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی که خود شرحی بر کتاب العقائد ابوحفض عمر بن محمد نسفی است. در خود نسخه یا منابع اثری از نام محشی به دست نیامده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از عبدالحکیم، سیالکوتی، شرح تصریف، کمال، و خود مؤلف؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی روکش کالینگور، ۳۸گ، ۱۹–۲۳ سطر(۸/۵× ۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۵ – ۳۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۳۸/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶ – ۴۳۵]

● حاشیة شرح العوامل المائة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ‘awāmil-il mi’a

حریری، احمد بن محمد، ق۱۳ قمری

harīrī, ahmad ebn-e mohammad (- 19c)

آغاز: الحمدلله الذی زین تراکیب العرب بزینة الاعراب والصلوة والسلام علی افضل من نطق بالصواب وعلی آله واصحابه المتأدبین بخیر الإداب وبعد فیقول العبد الفقیر الی مولاه القدیر ...

انجام: قوله فی موضع زید ضارب، یعنی ان المتکلم فی ابتداء التکلم یصح له ان یبدأ ... وما قرره فی توجیه وقوعه موقع الاسم مقبول ایضا عند اولی العقول.تم

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ بدخط، کا: محمد نسیم بن ملا وسیم، تا: ۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی با امضای منه؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ (۱۱۸–۱۵۲پ)، ۲۲ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۷سم [ف: ۱۹ – ۲۸]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۴/۳

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین ای باستعانة اسم الله، اشار الشارح رحمه الله تعالی الی ان المختار عنده کون الباء للاستعانه؛ **انجام:** برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: سید مصطفی حسینی خانقاهی الاصل، تا: سه‌شنبه جمادی الثانی ۱۲۹۴ق، جا: مسجد واروغی، به دستور استاد مشفق ملا عبدالمجید؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ (۵پ–۴۵ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱ – ۱۳۹]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۰۸/۳–۱۴/۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسینی، تا: ۲۰ رجب ۱۳۰۹ق، جا: قهرآباد؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۵۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳ – ۱۴۹۵]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یوسف بن رسول بن عثمان، تا: دوشنبه ۵ شعبان، جا: خوران؛ جلد: مقوا، ۳۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف مخ: ۳ – ۱۱۶۴]

۵. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۸۰

انجام: برابر

تذکر: نام کتاب ومولف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۹ رمضان ؟؛ محشی با نشان «منه» و «عبدالله یزدی»، «نورالدین»، «عصام الدین»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۷]

● حاشیة شرح العوامل المائة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ‘awāmil-il mi’a

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۲/۴

آغاز: وسیلة و اما للطرق بین الیمین و التیمن او اراد ان التیمن باسم الله تعالی. فائدة: اعلم ان مدار معرفة الحروف الاصلیة و الزائدة هو معرفة المیزان فلنذکر فیه بیانا و میزانا؛ **انجام:** و ح ترکیبه هکذا الباء مرفوع لفظا بانه بدل من سبعة عشر و العامل فی رفعه لفظا عامل المبدل منه الحمد الله علی اتمامه.

فائدة: هذا ما ذکره النحریر فخر الدین الرازی فی تفسیره فاغتنم ما ذکرنا لک فی هذا الاوان تکن ماهرا و عدلا فی المیزان تمت.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر مقدمه شرح «العوامل فی النحو»که در پایان آن «فائده» ای در بیان میزان معرفت حروف اصلی و زائد آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۱۳۷ر-۱۴۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ - ۴۰]

● حاشیة شرح العوامل للفارسی / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il ‘awāmil li-l-fārsī

ظاهراً متن شرحی است بر کتاب «العوامل فی النحو» ابی علی حسن بن احمد فارسی (-۳۳۷ق). نسخه حاضر حاشیه‌ای است با عناوین «قوله» بر آن شرح و در آن از کتاب «الإیضاح فی النحو» فارسی و شرح معروف رضی بر «فوائد الضیائیه» نقل می‌کند.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۱۰/۲

آغاز: الحمد مصدر المعلوم و هو الأظهر لکونه معدولا من حمدت حمد الله؛ **انجام:** ق الأظهراه انما قال بان یکون حاصلة لیتفح الفرق بین الوجهین

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالقادر منبری، تا: رجب ۱۳۱۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا طوسی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ (۳۳ر-۷۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ - ۵۱۶]

← حاشیة شرح غرر الفرائد ⟩ حاشیة شرح المنظومة

● حاشیة شرح غرر الفرائد / فلسفه / فارسی و عربی

ḥāšīyat-u š.-i ġurar-il farā’id

وابسته به: شرح غرر الفرائد = شرح منظومه؛ سبزواری، هادی بن مهدی (۱۲۱۲-۱۲۸۹)

حاشیه کوتاهی است بر بخش حکمت شرح منظومه حکیم ملا هادی سبزواری. این حاشیه با عناوین «قوله، قوله» برگزار شده و غیر از حاشیه ملا مهدی آشتیانی و محمد تقی آملی و تعلیقه هیدجی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۸۳/۲

آغاز: قوله هو الحقیقة هذا منهم اصطلاح فی مقابل الماهیة قوله البسیطة یعنی غیر مرکب من الجنس و الفصل علی ما هو علیه الماهیة من الترکیب و لذا یطلب بما الشارحة و تطلب الماهیة بما الحقیقة عن الماهیة التی هی علیها فی نفس للامر قوله النوریة لفظ النور عام؛ **انجام:** قوله ما لجزء غالب الخ ای المکان فی المرکبات تابع لغلبة احد العناصر فما کان عنصره الارضیة غالبا کان مکانه الارض او الهوا فالهواء و هکذا.

از نیمه بحث «غرر فی بداهة الوجود» تا اواخر «غرر فی المکان» را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سرخ، ۸۶گ (۵۳ر-۱۳۸ر)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۳۸ - ۵۱۱]

● حاشیة شرح فصوص الحکم / عرفان و تصوف / عربی

ḥāšīyat-u š.-i fuṣūṣ-il ḥikam

گیلانی، میرزا هاشم، ق۱۴ قمری

gīlānī, mīrzā hāšem (- 20c)

وابسته به: فصوص الحکم = الفصوص؛ ابن عربی، محمد بن علی (۵۶۰-۶۳۸)؛ شرح فصوص الحکم؛ قیصری، داود بن محمود (-۷۵۱)

اهداء به: میرزا محمود قزوینی

از میرزا هاشم گیلانی شاگرد آقا محمد رضا قمشه‌ای (- ۱۳۰۶)، دارای مقدمه‌ای درباره خلافت کبری. وی در باب هویت واجب تحقیقی کرده و در پایان آن نوشته «این بیان از استاد اعظم آقا محمد رضا قمشهی مدظله العالی است» و از استاد خود با تجلیل فروان یاد کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷/۳ خوئی

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... فی تعیین موضوع الخلافة الکبری بعد رسول الله ببراهین عقلیه مستفاده من اذواق المکاشفین و اصول عرفانیة مأخوذة عن طریق الحق ... آغاز حاشیه (پس از پایان مقدمه): فلنأخذ فی شرح الکتاب و بیان مرام مصنفه قدس سره و الاشارة الی ماذهب علی العلامة القیصری فی تبیین مرامه ... قوله و مایراه احد من الانبیاء و الرسل الی قوله فان الرساله ... آغاز حواشی بر فصل ۲ از مقدمه قیصری: هذه معلقه علی مقدمات شرح الفصول للقیصری فی الفصل الثانی قوله و ینقسم الاسماه ایضا بنوع من القسمه الی اسماء الذات ... الی آخره قدمر فی کلامه ان الذات مع

صفه معینه ... آغاز حواشی فصل یکم از مقدمه:هذا یتعلق علی الفصل الاولی ... فصل فی الوجود و انه الحق قد اختلف اصحاب القلوب من مشایخ العرفاء بعد اتفاقهم فی وحدة الوجود بل الموجود انه هویة عینیه بنفس ذاتها؛ **انجام:** پایان قسمت اول: هذا ما اردت بیانه فی هذا الفص الشیثی و الحمد لله الولی الحمید. پایان رساله: هذا هوبیان المرام ... للاستاد الاعظم ... آقا محمد رضا القمشهی مد ظله العالی هذا هدیة من العبد الذلیل الغریق فی بحرالحیرة هاشم بن حسن الجیلانی الاشکوری الی خدمة حضرة مولانا ... جناب الحاج المفخم الحاجی محمود القزوینی ... و ارجوان ینظر الیه بعین القبول و کانما احیا الناس جمیعا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ پس از پایان حاشیه بر شرح فص شیثی (ص ... ۲۴۲) حواشی فصل دوم از مقدمه شرح قیصری و پس از آن (در ص ۲۵۳) حواشی فصل اول از مقدمه مذکور نوشته شده. [ف: ۷ - ۹۷]

← حاشیة شرح الفناری ≻ جهة الوحدة بین المتعلمین

● **حاشیة شرح الفوائد الحکمیة** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il fawā'id-il ḥikmīyya

نوری، علی بن جمشید، - ۱۲۴۶ قمری

nūrī, 'alī ebn-e jamšīd (- 1831)

وابسته به: شرح الفوائد الحکمیة الاثنی عشریة؛ احسائی، احمد بن زین الدین (۱۱۶۶-۱۲۴۱)

حاشیه‌ای با عناوین «قوله، قوله» می‌باشد، بیشتر گفته‌های شیخ احمد احسائی را در کتاب شرح «الفوائد الحکمیه» اش، رد کرده و در آنها گفتگو می‌کند. این حاشیه را یکی از شاگردان نوری از روی خط استادش تدوین کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۵۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه کلمات طریفة و حواش شریفة للعالم العامل و المحقق الکامل؛ **انجام:** لیس مراده هنا بیان ذلک المعنی الخاص فلا تغفل، الی هنا جف قلمه الشریف تغمده الله بغفرانه و أسکنه فسیح جنانه.

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی خونساری نجفی، تا: روز مبعث حضرت پیامبر اکرم ۱۳۳۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۵۰]

● **حاشیة شرح فی اصول الفقه** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-in fī usūl-il fiqh

؟ تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح، ۱۰۴۰ - ۱۱۲۴؟ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e 'abd-ol-fattāh (1631 - 1712)

این حاشیه از بحث تبادر آغاز شده به حقیقت و مجاز، حقیقت شرعیه، دلالت امر بر وجوب، فور، تراخی، اجتماع امر و نهی در یک موضوع، اجتهاد و تقلید، التجزی فی الاجتهاد و حجیت مفهوم می‌رسد. محشی از شارح و مصنف به عنوان «قال المصنف» و «قال قدس سره عند شرح قول المصنف» بسیار نقل می‌کند. حاشیه‌نگار یکی از شاگردان استاد محقق محمد تنکابنی است که به احتمال زیاد همان محمد سراب تنکابنی (۱۰۴۰-۱۱۲۴) باشد. محشی درباره این استاد می‌گوید «کتب شیخنا و استادنا و مولانا محمد التنکابنی قدس سره علی قول صاحب المعالم» و نیز می‌گوید «قال شیخنا المحقق التنکابنی فی رسالته فی الاخبار و الاجماع» حاشیه معالم تنکابنی در الذریعه (ج۶ ش ۱۱۷۴) و کتاب «اخبار و اجماع» وی در الذریعه (ج ۱ ص ۳۱۰ و ج۶ ش ۱۴۶۴ و ۱۴۶۹) معرفی و دو نسخه از آن نشان داده شده است. در این حاشیه از فاضل جواد (- ۱۰۶۵ق) در شرح زبدة الاصول بهایی، از سلطان العلما (۱۰۰۱-۱۰۶۴ق) و از استاد الکل در شرح دروس، آقا حسین خوانساری (۱۰۱۶-۱۰۹۸ق)، حر عاملی (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق)، نعمة الله جزائری (۱۰۵۰-۱۱۱۲ق) در «منبع الحیاة» و «شرح تهذیب» یاد شده است و آخرین کسی که از وی یاد شده و نقل می‌شود همان محقق استاد محمد تنکابنی یاد شده است. محشی در یک جا می‌گوید «ان علم الاصول قد ظهر فی اواخر زمان الباقر (ع) ثم طال التشاجر ... الی زماننا هذا و هو قریب من الف سنة ...»، چون وفات امام باقر (ع) به سال ۱۱۴ یا ۱۱۶ ثبت شده است پس تألیف این حاشیه در حدود سال ۱۱۱۴ بوده که ده سال پیش از مرگ استاد محشی، سراب تنکابنی است. (علینقی منزوی)

[سرآغاز و انجام این رساله شباهتی تام به «حاشیة الوافیة» محمد بن محمد باقر رضوی قمی دارد و به احتمال بسیار همان حاشیه است ولی به جهت نبودن نسخه‌ای برای تطبیق کامل به همان نام و انتساب در فهرست آورده شد.]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۵۰/۱

آغاز: بسملة. قولة: انکار التبادر الخ اقول معنی کون التبادر من امارات الحقیقیة هو ان یتبادر المعنی من اللفظ المجرد عن جمیع القرائن ... قوله: و اعلم ان هذه المسألة الخ هذا هو الحق الذی لا محیص عنه؛ **انجام:** و فی المتن ایضا کلام لانه (ع) اجاب اولا بالزجر و الرکب و کلام الراوی بعده بومی ... فاتیت ابا عبدالله (ع) فذکرت له الذی کان من ارمنا فقال لی: کنت اصوب منهم فعلا انما یعید من لایدری ماصلی. هذا اخر ما اردناه و الحمدلله اولا و آخرا ... قد فرغت من کتابة هذه الرسالة الشریفة فی یوم الجمعة الثالث و العشرین من شهر شوال المکرم فی سنة ۱۲۳۸ ... المحتاج الی رب الصمد ابن مولینا الفاضل محمد احمد الخوانساری

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ و ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی، ۱۴۷گ (۲پ-۱۴۸پ)، ۳۰ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۴۱۱]

● **حاشية شرح فى المنطق** / منطق / عربی
ḥāšīyat-u š.-in fi-l manṭiq

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۳/۲
آغاز: الا ان المتبادر منه عند الاطلاق هو الاحتياج بالذات فاذا نفى كان هو النفى دون الاحتياج بالواسطة كالوجود المنقسم الى الخارجى و الذهنى «قوله» و هى اعم من الامور التصورية و التصديقية فيتناول النظر فى البأس (؟) و اما قول الامام فى بعض كتبه هو ترتيب تصديقات لتوصل بها الى تصديق؛ **انجام:** حتى انه وقف على جميع القوانين المنطقية و عرض افكاره عليها اخطأ البلادته العلوم و كان المصنف قد او مأ الى هذا المعنى فى آخر قسم المنطق فى هذا الكتاب فليطالع ثمة و اما الثانى فلان العلوم النظرية على قسمين
این حاشیه با چندین کتاب مانند شرح شمسیه و حواشی آن و تهذیب و حواشی آن و جوهر النضید مقابله شده و شناخته نشده است و نسخه نیز ناقص و از اوائل علم منطق آغاز می‌شود و گویا حاشیه شرح مطالع باشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حمید، تا: ۱۰۶۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۱گ (۲۷ر-۳۷ر)، ۲۵سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳۷۱]

← حاشية شرح القديم للتجريد ⟵ حاشية تسديد القواعد فى شرح تجريد العقايد

● **حاشية شرح القديم للتجريد** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥāšīyat-u š.-il qadīm li-t-tajrīd

نسابه شیرازی، محمد، - ۱۰۱۹ قمری
nassābe-ye šīrāzī, mohammad (- 1611)
وابسته به: تسديد القواعد فى شرح تجريد العقايد = تشييد العقايد فى شرح تجريد العقايد = شرح قديم تجريد؛ اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن (۶۷۴-۷۴۹)
اولین شرحی که بر کتاب «تجرید الاعتقاد» خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ق) توسط شمس الدین محمود بن عبدالرحمن اصفهانی (۷۴۶ق) نگاشته شد شرح قدیم نام گرفت و خود مورد تعلیقه و تحشیه متعددی قرار گرفت. از جمله آنها حاشیه حاضر است که به تفصیل به تحشیه آن پرداخته است.

مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۸
آغاز: الحمدلله ... قال المصنف ر ه اما بعد حمد واجب الوجود على نعماه الخ اعلم انه ر ه عدل فى صدر كتابه عن الاسلوب المشهور و اختار اسلوبا غريبا؛ **انجام:** و تحصيل المعلول ليس اقوى من تحصيل القدر المشترك بل هو اقوى من تحصيل القدر المشترك كذا افاد و لعل هذا مدفوع بما ذكره م ن فتدبر

تذکر: نسخه با همین آغاز و انجام در کتابخانه گوهرشاد به شماره ۱۳۳۹ و ناشناس موجود است که آن را حاشیه شرح جدید دانسته است ولی مسلم یک تألیف است. کامل است؛ خط: نسخ، کا: عزیز الله بن عبدالفتاح کردالانی، تا: یک‌شنبه غره رجب ۱۰۱۹ق؛ محشی با امضای «منه مدظله العالی» و «منه سلمه الله»؛ تملک: سید محمد بن محمد مقیم رضوی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴۰]

← حاشیه شرح قصیده در مدح رسول اکرم (ص) ⟵ شرح شرح قصيدة شرف النبى (ص)

● **حاشية شرح القواعد** / نحو / عربی
ḥāšīyat-u š.-il qawā‘id

عاملی حریری
‘āmelī harīrī
وابسته به: شرح الاعراب عن قواعد الاعراب؛ کافیجی، محمد بن سلیمان (۷۸۸-۸۷۹)
حاشیه‌ای است از شیخ عاملی حریری بر شرح محمد بن سلیمان کافیجی بر قواعد الاعراب جمال الدین ابی محمد عبدالله بن یوسف بن هشام انصاری که به درخواست شاگردان ساخته است، با عنوان «قال الكافيجى ... اقول» (دیباچه). در ص ع نسخه آمده: «حاشية على شرح القواعد للعلامة الكافيجى رحمه الله تعالى و المحقق الشيخ خالد الازهرى للمرحوم المدقق الشيخ العاملى الحريرى سامحه الله تعالى». این خالد ازهری هم شرحی بر قواعد الاعراب ابن هشام دارد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۹۶
آغاز: بسمله. و به ثقتى. اللهم انى احمدك حمدا يفى بآلائك و اشكرك شكرا يكافى مزيد نعمائك ... و بعد فان علم النحو من ارفع العلوم مقدارا و اوضحها سبلا و اعلاها منارا؛ **انجام:** قال الكافيجى: اشعارا يتعلق منى الاستفهام قصدا. اقول: اذا تضمن بالمبدل منه معنى الاستفهام فلابد من اقتران الهمزة بالبدل.. و حيث انتهى بنا الكلام الى هذا المقام فلنمسك عنان القلم حامدين لمولى النعم مصلين على افضل العرب و العجم و على آله معدن الفخار و الكرم و الحكم و اصحابه اولى الفضل و الكرم و الحمدلله رب العالمين.
نسخه پس از یک صفحه دیباچه افتاده و می‌رسد به مبحث «لو»؛ خط: نسخ، کا: صالح بن ابراهیم بن مزور، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ نسخه را محمد رضا منشی آشتیانی در تهران در روز پنج‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۸۱؛ کاغذ: استنبولی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵گ، ۲۹ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۲ - ۲۸۸۴]

● **حاشية شرح قواعد الاحكام** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i qawāʻid-il aḥkām

شیخ احمد، ق۱۳ قمری

šayx ahmad (- 19c)

وابسته به: قواعد الاحکام فی معرفة (مسائل) الحلال و الحرام؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۲۰/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ هامش [مختصر ف: - ۲۸۶]

← حاشیة شرح القوشچی علی التجرید ≻ حاشیة شرح التجرید الجدید

● **حاشیة شرح الکافی** / فلسفه، شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-u š.-il kāfī

نوری، علی بن جمشید، - ۱۲۴۶ قمری

nūrī, ʻalī ebn-e jamšīd (- 1831)

وابسته به: شرح الکافی = شرح اصول الکافی؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

حاشیه‌ای است بر «شرح اصول کافی» ملاصدرا.

چاپ: درآخر شرح اصول کافی ملاصدرا به تصحیح خواجوی به چاپ رسیده است

۱. اصفهان؛ تویسرکانی؛ شماره نسخه:۴/۲

حواشی مربوط به شرح کتاب التوحید است؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، در چند مورد تعلیقاتی به خط فرزند وی، میرزا حسن نوری، در پشت صفحه اول اشعاری از ملاعلی نوری آمده؛ اندازه: ۱۹×۲۶سم [مجله ادبیات اصفهان: ش۱۶ و ۱۷- ۱۳۵]

۲. اصفهان؛ تویسرکانی؛ شماره نسخه:۵/۳

حواشی مربوط به شرح کتاب الحجة اصول کافی است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ذیل آن آمده است «نوری دام عزه» و در بعضی موارد آمده «نوری سلمه الله».؛ در پشت صفحه نخست دو بیت از ملاعلی نوری آمده ؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [مجله ادبیات اصفهان: ش ۱۶ و ۱۷- ۱۳۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷/۱۳۳-۱۲۳۳/۳

آغاز: بسمله لان منشأ الافتقار بل الافتقار جسما حقق فی موقعه مقوم ذات المفتقر بالذات ... قوله شأن ماشوه ای شأن ماسواه بما هو ما سواه فان الموجود؛ **انجام:** وربما اشتملت علیها من صور أعیان الجزئیات ثبوتاً لاوجوداً فان وجود تلک الصورة الکلیة یشتمل علی وجودات الجزئیات یضرب اعلی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ، ۱۷-۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۹۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۵

کتاب التوحید؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴ - ۴۳]

● **حاشیة شرح الکافی** / شرح حدیث / عربی

ḥāšīyat-u š.-il kāfī

مقدس شیروانی، عبد العزیز بن احمد، ق۱۳ قمری

moqaddas-e šīrvānī, ʻabd-ol-ʻazīz ebn-e ahmad (- 19c)

وابسته به: شرح الکافی = شرح اصول الکافی؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۷ ذیحجه ۱۲۹۲ق

حاشیه‌ای است در سه جلد بر شرح اصول کافی تألیف حکیم ملاصدرای شیرازی بخش (عقل و علم) شیروانی در این تألیف عیب و ایراد و اشکال و تشنیعات بسیار برصدر المتألهین وارد کرده و او را سخت مورد انتقاد و طعن قرارداده است.

آغاز: بسمله، و الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فاعلم انی بعد الفراغ عن تصنیف رسالة العلمیة ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا یعجب منه امثال هذه الکلمات التی هی من جنون او کفر.

جلد ۱؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۰۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۵سم [ف: ۱۴ - ۲۲۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۵

آغاز: و بمثل هذا اجاب عمر علیا علیه السلم فی مقام اظهاره عدم الاحتیاج الیه علیه السلم؛ **انجام:** و فی ست عمر بن ابان الکلبی له کتاب اخبرنا به جماعة عن ابی المفضل.

جلد ۲؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ واقف: محمد ربوبیت، دی ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن عنابی، ۲۰۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۶سم [ف: ۱۴ - ۲۲۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۶

آغاز: عن حمید عن الحسن بن محمد بن سماعة عنه و فی ق عمر بن ابان الکلبی مولی ابوحفص الکوفی اسند عنه؛ **انجام:** مصلیا علی نبی الرحمة وکاشف الغمه و والد الأمه وعلی آله الکرام البرره لیلة الاربعاء السابعه من ذی حجه سنه ۱۲۹۲ و انا العبد الفانی ابن احمد المقدس عبدالعزیز الشیروانی مجاوره العتبة ثامن الائمة علیهم السلم ولی منصب التدریس.

جلد ۳؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۲ق؛ واقف: محمد ربوبیت، دیماه ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی، ۲۰۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۶سم [ف: ۱۴ - ۲۲۵]

←حاشیة شرح الکافیة ≻ الحاشیة المتوسطة

←حاشیة شرح الکافیة ≻ حاشیة الموشح فی شرح الکافیة

● **حاشیة شرح الکافیة** / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il kāfīya

جونپوری، الله داد بن عبدالله، - ۹۲۳ ؟ قمری
jūnpūrī, al-lāh-dād ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 1518)
وابسته به: شرح الکافیة = المعافیة فی شرح الکافیة = شرح هندی؛ دولت آبادی، احمد بن شمس الدین (-۸۴۹)
حاشیه مفصلی است که بر شرح شهاب الدین احمد بن عمر هندی به صورت «قوله، قوله» تنظیم و بسیاری مسائل به صورت اشکال و جواب بر آن تدوین شده است.
[کشف الظنون ۱۳۷۱/۲]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۶۹
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قال بسم الله الرحمن الرحیم قلت افتتح کتابه بالتسمیة تبرکاً واقتداء بکتاب الله تعالی وعملا بقول النبی (ص) کل امرء ذی بال لم یبدأ ببسم الله فهو ابتر؛ **انجام:** قوله یحذف حرف المضارعة قیل واقعی لااحترازی و ما قیل انه احتراز عن
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ روی برگ اول و دوم به خط قدیمی نوشته «الهداوی فی شرح الحاشیة الهندیه»؛ مهر: «بنده درگاه باری عبده محمد بخاری ۱۰۱۳» (دایره)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۷۱۱]

● حاشیة شرح الکافیة = حاشیة الفوائد الضیائیة = حاشیه شرح جامی / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il kāfīya = ḥāšīyat-ul fawā'id-iḍ ḍiyā'īya = hāšīye-ye š.-e jāmī

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ - ۱۱۱۲ قمری
jazāyerī, neʻmat-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (1641 - 1701)
وابسته به: الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة = شرح الکافیة لابن الحاجب = شرح ملاجامی؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸)
تاریخ تألیف: جمعه ۱۲ رمضان ۱۰۷۷ق
حاشیه توضیحی مختصری است بر «الفوائد الضیائیة» عبدالرحمن جامی، با عناوین «قوله، قوله». این حاشیه فقط شامل مبحث اسم می‌باشد.
آغاز: الحمدلله الذی جعل علم النحو نورا یهدی به الی فهم القرآن المبین و میزاناً یفرق بین الغش و السمین و الصلوة علی من ... و بعد، فیقول الغریب فی بلدان المبعد عن الاهل و الاوطان ... انی لما رایت العلم المذبور، من اجل العلوم و صرف النظر فیه من الامر المحتوم، صرفت برهة من زمانی نحو ...
انجام: هذا ما یتعلق بشرح الاسم کتبناه مع تفرق البال و تشتت الحال..
چاپ: مشار عربی، صص۲۷۶-۲۷۷؛ طهران، سنگی، ۱۲۹۶ق، وزیری، ۲۷۷ص، (در هامش)؛ طهران، سنگی، ۱۲۹۳ق، وزیری
[مکتبة امیرالمؤمنین ۳۹۷/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** جعل ساریا صفته رکبان لان اسم الجمع لا یجب تانیث ... قاله بلسانه و حریره ... بحق الحق و النبی المطلق
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱/۲
آغاز: بسمله، قوله الحمد، اللام فیه للجنس او للاستغراق و الحمد اما مصدر حمدت او اسم لغة للثناء باللسان علی الجمیل الاختیاری نعمة کان او غیرها؛ **انجام:** و حمی و هنی و فویه و ذووان و جمعها الاباء و الاخوه الاحماء و الاهناء و الانواه و ذو وو الوبحست المعنی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، ۵۸ص (۷۰-۱۲۷)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۹ - ۲۳۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی درون به زر و سرخ و زرد آراسته، ۱۷۰گ، ۱۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۹×۲۱/۵سم [ف: ۸ - ۱۴۹]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۰۷
آغاز: برابر **انجام:** و حرمان و غفران و ...
خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با یادداشتی که نسخه به روزگار مؤلف نوشته شده است؛ کاغذ: حنایی و نخودی نازك و آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۳گ، ۲۱سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۸۶]

۵. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۱۰۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد- ف: - ۹]

۶. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۶ح
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج زرشکی، ۱۸۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲ - ۷۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۷۷/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** من الامور المعلولیة بالضرورة ان الاشیاء المعدودة لا تصیر امرا ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرشکی، ۲۴گ (۱۰- ۳۳)، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۸ - ۱۱۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۵۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیس المعصوم الامن عصمة الله و لا حول و لا قوة الا بالله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۰۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد ظهیر بن حاجی محمد رفیع مستوفی اهری، تا: چهارشنبه محرم ۱۱۲۳ق؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم» (وارونه)، «افوض امر الی الله عبده محمد ظهیر»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲ – ۵۷۱]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۳۹-۱۹/۱۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدکاظم بن ملا محمد معین گیلانی، تا: شنبه ۴ ذیحجه ۱۱۲۵ق؛ مصحح با نسخه مؤلف، محشی، در آخر ۸ برگ در فوائد مختلفه و حاشیه میرصدرالدین محمد بر مبحث حرف شرح جامی که محمدرضی نوشته با مهر «عبده محمد رضی» (مضلع)؛ مهر: «عبده مرتضی الحسینی» (بیضی)، «اجعلنی رضیا» (بیضی)، «عبده ابوالفضل الحسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳ – ۱۴۹۸]

۱۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن محمد طاهر، تا: ۱۴ ذیقعده ۱۱۳۲ق، جا: قزوین؛ واقف: بیگم خانم، ذیحجه ۱۲۴۶؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۱۰گ، ۲۴ سطر [ف: ۱ – ۱۰۱]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۲۲۵
آغاز: بسمله، اعلم ان الکلام فی التسمیه سیتدعی تحقیق؛ **انجام:** عفنی فی تحت قبه علی ابن موسی الرضا و یکون من الشهور فی شهر صفر المظفر من سنه عشر و خمسه مائه بع
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۲۷ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [رایانه]

۱۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۸۲
خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن علی نقی، تا: ۱۱۶۴ق؛ جلد: چرم مشکی، ۱۰۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲ – ۱۸۴]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۳
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۶۵ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: چرم مشکی، ۱۶۱گ، ۱۷سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۴ – ۲۶]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۹۴/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** المراد بالمفرد لیس بجملة صورة و این مفرد صورة، اذا الضمیر المستکن ام اختیاری ...
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۹ و ۲۱ سطر [ف: ۹ – ۴۲]

۱۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۷۵/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷ – ۲۴۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، یادداشتی مبنی بر مطالعه کتاب، از سوی «مرتضی رشیدی ابن احمد کرمانشاهی» به تاریخ ۱۳۴۵ق؛ کاغذ: فرنگی، ۸۱گ (۱پ–۸۱پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۷ – ۵۲۹]

۱۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** لأن اسم الجمع (لایجب – ظ) تأنیث المسند الی ضمیره و لا جمع صفة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: جلد مقوا سفید، ۱۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲ – ۱۲]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۹۲
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی؛ تملک: صدر الصدوری در جمادی الاول ۱۳۴۶ق با مهر «فمن یرد الله ان یهدیه بشرح صدره للاسلام ۱۳۲۸» (بیضی)؛ مهر: «محمد شفیع محمد شفیع» (بیضی)؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ واقف: حاجی محمد تقی تاجر قزوینی، ربیع الثانی ۱۲۷۳ق؛ جلد: مقوا سجاف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۰گ، ۲۰سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۰ – ۵۲]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۸
آغاز: بسمله و اعلم ان الکلام الخ؛ **انجام:** لوجوب تفسیر بهذا الجملة دون اخری من حرف تفسیر او تمیز قوله.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ فاقد خطبه و دیباچه است و اواخر آن را نیز کاتب ننوشته؛ واقف: محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۱۹–۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۷/۳سم [ف: ۱۲ – ۷۵]

۲۲. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۱۰۳
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سبز، ۱۵۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۷۵]

۲۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۹۱/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۸۶گ (۵۳–۱۳۸)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ – ۹۲]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۹۰/۱
خط: نستعلیق، کا: سلیمان بن محمد رفیع بن عبدالمطلب تنکابنی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۸گ (۱پ–۶۸پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۳ – ۷۸]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۱۱-۳۴/۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** مندرج فیها وفرد من افرادها فلم افرده بالذکر وحاصل الجواب انه قد غیر فیه الواحد الی احد و الواحد الی احدی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ – ۱۴۹۸]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۵۸–۱۵/۹۸

آغاز: فی تحقیق الجلالة مشتق ام جامد ذهب بعض الی الثانی والالزم التسلسل وح فهو علم للذات المقدسة؛ **انجام:** لایجب تانیث المسند الی ضمیره ولاجمع صفته تم ما تعلق بشرح الاسم بعون الله تبارک و تعالی و لله الحمد اولا وآخرا و ظاهرا و باطنا و له المنة وصلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم کثیرا.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۹۹]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۹۷-۱۵/۱۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** اسم جماعة الرکبان اشار الی انه لیس بجمع لیصح جعل ساویا صفة رکبان لان اسم الجمع لایجب تأنیث المسند الی ضمیره ولاجمع صفته.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۹۸]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۷۱-۲۲/۹۱

آغاز: بسمله اعلم ان الکلام فی التسمیة یستدعی تحقیق امور الاول فی الباء ومتعلقها قیل انها للملابسة مثل قولهم دخلت علیهم بالخیر أو للاستعانة؛ **انجام:** فلو قدم منه لم یبق ایلاء منه بقوله فی عین زید وایلاء الکحل بقوله فی عینه فافهم هذا المقام علی هذا المقام علی هذا المنوال وعلی کل تقدیراه رد لما. تم
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۹۹]

۲۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلو قدم منه لم یبق ایلاء منه بقوله فی عین زید وایلاء الکحل بقوله فی عینه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوای کرم عطف تیماج سرخ، ۲۵۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱ - ۱۷۷]

۳۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۵۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: علی نجف آبادی؛ ۸۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳ - ۵۶۴]

۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۰۳/۱

آغاز: بسمله اعلم ان الکلام فی التسمیه یستدعی تحقیق امور الاول فی الباء و متعلقها قیل انها للملابسته مثل قولهم دخلت علیه بالخیر او الاستعانة کقولک کتبت با القلم والاول علی التعظیم؛ **انجام:** قوله و یمکن حملها علی العهد اه لان لکلمه افراد وحقایق احدها الکلمة اللغویه و الثانی و الکلمة النحویه الی غیر ذلک من الافراد المتکثرة بحیث تکثر الاصطلاحات ...
فاقد دیباچه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۷۳۶]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۹۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غیاث بن محمد حسینی دیلمانی اشکوری، تا: جمادی الاول ۱۲۰۵ق، جا: بارفروش مدرسه قادریه؛ محشی؛ واقف: اشکوری، جلد: تیماج سبز یشمی، ۱۰۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۹۱]

۳۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۰۵

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد باقر حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۰۷ق؛ محشی از مولف و دیگران؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۳۶۴]

۳۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۸۳/۱

خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن محمد بن یوسف بن احمد بن ابراهیم درازی بحرانی، تا: ۱۲۱۱ق، جا: شیراز مدرسه مقیمیه؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۱۶]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۸۰۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد زکی استرآبادی، تا: ۱۲۱۱ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۱۹۰گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴ - ۲۴۸]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۱۳/۱-۲۱/۱۳۳

آغاز: بسمله اعلم ان الکلام فی التسمیة یستدعی تحقیق امور الاول فی الباء و متعلقها قیل انها للملابسة مثل قولهم دخلت علیهم بالخیر أو للاستعانة؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۰ شوال ۱۲۱۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۹۸]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اتفق اتمامه فی ... محمد محسن ابن ولیمحمد طارمی فی شهر صفر المظفر سنه ۱۲۱۴
خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن ولی محمد طارمی، تا: صفر ۱۲۱۴ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۹۲

همان نسخه بالا [چهار کتابخانه مشهد-ف: - ۳۵]

۳۸. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۰۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان اسم الجمع لا یحسب تأنیث المسند الی ضمیره لا جمع صفته
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۱۵ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ جلد: تیماج کرمی، ۱۸۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف مخ: - ۶۳]

۳۹. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۴۱

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن ملااحمد اردستانی، تا: دوشنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۲۱۵ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران؛ ۱۱۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۹۲]

۴۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۱۶

آغاز: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ:

فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، ۷۵گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ – ۶۲۳]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۹۹-۱۰/۲۰۹

آغاز: قد احتوی من علم النحو عل اللباب وانطوی علی ما یدهش العقول والالباب؛ **انجام:** برابر

از اول تا آخر (مبحث اسم)؛ خط: نسخ، کا: تقی بن محمد عرب، تا: چهارشنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۲۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۱۸-۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳ – ۱۴۹۹]

۴۲. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۱۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق [چند نسخه-ف: – ۳۸۱]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لاسم الجمع لایجب تانیث المسند الی ضمیره و لا جمع صفه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی و شکری، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱۱گ، ۱۵ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶ – ۲۸۳]

۴۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۱۳۸

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ذیحجه ۱۲۲۳ق؛ ۲۵۸ص، ۱۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱ – ۲۲۹]

۴۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۳۷/۵

خط: نسخ، کا: محمد بن رحمة الله، تا: جمعه ۴ شعبان ۱۲۲۴ق، جا: مدرسة البروجد؛ جلد: چرم مشکی، ۸۴گ (۱۳۸پ-۲۲۱ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [مؤید: ۲ – ۳۸]

۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۲۵ق، چهار ورق اول آن و ۲۸ ورق از آخر آن با کمال تناسب به خط اصلی نسخه به سال ۱۲۲۵ نوشته شده؛ محشی به امضاء و خط محمد حسین بن محتشم و مسلماً این نویسنده پسر محتشم معروف متوفی به سال ۹۹۲ یا ۱۰۰۰ نخواهد بود و حاشیه‌هایی به امضاء «منه» در قسمت قدیمی نسخه موجود و ظاهراً به خط خود مؤلف و محشی می‌باشد؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی و فرنگی، جلد: تیماج، ۱۹۴ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲ – ۳۲۶]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۸۶

خط: نسخ، کا: حسن بن داود، تا: پنج‌شنبه ۲۵ شوال ۱۲۲۷ق؛ مصحح؛ تملک: محمد بن حسن بن معصوم رضوی به تاریخ چهارشنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۷۰ با مهر «العبد محمد بن محمد حسن الرضوی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵ – ۲۵۲]

۴۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۶۷

آغاز: من ایام الشباب و زینتها بتدقیقات انتها من معانقه الاحباب و صیرته هدیة الی الاخوان فی الدین و جعلت؛ **انجام:** و نعقبه انشاء الله تعالی بشرح القسمین الآخرین قاله بلسانه و حرره ببنانه مؤلفه الفقیر الی الله الغنی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه جمادی الثانی ۱۲۲۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱ – ۱۳۸]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین و صلی علی محمد و آله الطاهرین اجمعین.

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر نوری، تا: ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج ماشی، ۱۸۰ص (۱۶۹-۳۴۹)، ۱۹سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۹ – ۳۵۴]

۵۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۵۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۱۰۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۱ – ۹۰]

۵۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹۰ حکمت

خط: نسخ، کا: عبدالغفور بن محمد لاری، تا: ۲۹ ربیع الاول ۱۲۲۸ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، قطع: ربعی [ف: ۲ – ۷۷]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۴۴

خط: شکسته، نستعلیق، کا: نظام الدین محمود بن جهانی، تا: ۲۲ محرم ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۰۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۹/۹×۱۸/۵سم [ف: ۱ – ۱۷۶]

۵۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۵۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن ملامهدی بومحله‌ای، تا: ۱۲۲۹ق، جا: بومحله؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۴۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۹۳]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان النفع المسلط علیه یتوجه الی قیده ... و احسن الیهما و الیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: آبی [رایانه]

۵۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: آدینه ربیع الثانی ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱ – ۸۹۴]

۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: فتحعلی فرزند اسماعیل فرزند فتح الله، تا: جمعه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۳۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله» به نقل از مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۳۸گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۰ – ۶۶]

۵۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۲ق؛ ۱۴۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲ – ۵۱۷]

۵۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵۲
خط: نسخ، کا: محمد نبی بن صدرالدین محمد حسنی، تا: شنبه ۱۰ رجب ۱۲۳۲ق [ف: ۳ - ۸۵]

۵۹. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۴/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ جمادی الاول ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: الوان، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۱۵۲]

۶۰. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن محمد هادی خان، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶]

۶۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۸/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ (۲پ-۱۲۸ر)، ۱۸ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۷۱۷]

۶۲. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: یار محمد بن نور محمد بن ابو محمد هزارجریبی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۳۴ق، جا: اشرف من قراء میان درود، حسب خواهش آخوند ملا غلامعلی بن استاد ابوجعفر کلاه‌دوز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف مخ]

۶۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۳۲
آغاز: برابر **انجام:** لأن اسم الجمع لاتحت (یجب) تأنیث المسند الی ضمیره و لا جمع صفة
خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن احمد حسینی قزوینی، تا: ۱۲۳۶ق؛ واقف: عبدالصمد بن احمد حسینی قزوینی، ۱۲۳۹؛ جلد: جلد تیماج قهوه‌ای، ۱۱۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۱۲]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال لبیانه وفرقوه بعون الملک الوهاب.
خط: نسخ، کا: علی محمد فریشکی، تا: ۱۲۳۷ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۲۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [الفبائی ف: ۲۰۶]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۷۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن رفیع، تا: دوشنبه غره صفر ۱۲۳۹ق؛ رکابه‌دار؛ تملک: محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد در ۱۲۹۹ق، عبدالحمید بن محمد علی مجتهدی تبریزی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۰ - ۵۰]

۶۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۷۷
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۱۷۶]

۶۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۸۰
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن آقا مهدی، تا: یک‌شنبه ۳ شعبان ۱۲۴۱ق؛ ۱۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲ - ۸۰]

۶۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۶
خط: نسخ، کا: علی بن محمد علی لکارمنی حاجی آبادی، تا: ۳ شوال ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۷گ، ۱۵ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۶۷۴]

۶۹. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۸۰گ، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: - ۱۲۵]

۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۶۳-۳۴/۱۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیکون ابلغ کفراً افاده الافاضل و قد وقع الفراغ من تسوید ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۹۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۴۹۸]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذه یتعلق بشرح الاسم تمت ... سنه ۱۲۴۲
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین، تا: دوشنبه ۱ شعبان ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۱۹/۵سم [ف: ۱۲ - ۳۶۷]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۷گ (۱۸-۱۵۴)، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۹ - ۳۲۱]

۷۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۰۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق [ف: ۵۱]

۷۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۵۹/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه اول ذیقعده ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۲۹۳]

۷۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۱۸
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن آلبالویی، ۱۱۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷/۱×۲۱/۴سم [ف: ۱ - ۱۷۶]

۷۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۸-ع/۳۹۷
انجام: قد فرغ من تسویده فی ... تاسع شهر ربیع الاولی من شهور سنه ثمانیه و الاربعون و ماتین بعد الف و انا العبد ... عباسعلی ابن امام قلی الاستر ابادی
خط: نسخ، کا: عباسعلی ابن امام قلی استرابادی، تا: ۱۲۴۸ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۱۰گ، ۲۱ سطر

(۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ – ۳۷۳]

۷۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴-ح/۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان السهو و النسیان کالطبیعه الثانیه الانسان و لیس المعصوم الامن عصمه الله.

خط: نسخ، کا: شیخ عبدالعلی پسر جعفر شیرازی، تا: چهارشنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۴۹ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۱۵۴گ، ۱۹ سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه:۱۴/۵×۲۱ سم [ف: ۱ – ۲۸]

۷۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۰۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۴۹ق؛ ۹۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۲۱۴]

۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۵۸-۱۲/۱۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اسم جماعة الرکبان اشار الی انه لیس بجمع لیصح جعل ساویا صفة رکبان لان اسم الجمع لایجب تأنیث المسند الی ضمیره و لاجمع صفته.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ ذیحجه ۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، ۱۴-۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۹۸]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۸۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن محمد کاظم بن محمد بن عبدالرحمن استباحانی، تا: ۱۲۵۰ق، جا: مدرسه محمد تقی خان؛ محشی در اوراق پایانی با امضای «منه عفی عنه» و با استفاده از کتب لغت و دیگر شروح، مصحح؛ مهر: «یا محمد» (خشتی)، «عبده الراجی محمد» (بیضی) که احتمالاً مهر کاتب می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۰۸گ (۳۰پ-۱۳۷پ)، ۱۷و ۲۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶ – ۱۵۵]

۸۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۸۷/۲

کاتب: علی پناه بن اسمعیل کلارستاقی، تا: ۱۲۵۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳۱۲]

۸۲. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۳۱/۲بخش یکم

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن آشتیانی قمی، تا: ۲ شعبان ۱۲۵۳ق، جا: قزوین (دارالسلطنه)؛ مصحح، محشی از عصام الدین، صاحب کشاف؛ کاغذ: نخودی، ضخیم، جلد: تیماج عسلی، ۳۱۵گ (۴پ-۳۱۸پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۸۰]

۸۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۳/۱

آغاز: عن جمیع الأرض و توجیه الجمعیة اما باعتبار أن الشمس من اول السرطان الی أول الجدی فی کل یوم مطلقاً؛ **انجام:** برابر

حاشیه نگاشته شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۳گ (۱ر-۶۳ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۹ – ۹۵]

۸۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۲۱

خط: نستعلیق، کا: فضل بن ملا احمد هزار جریبی، تا: ۱۲۵۳ق، جا: بارفروش مدرسه میرزا شفیع؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲۳ – ۲۶۱]

۸۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی بن محمد علی مازندرانی، تا: رجب ۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۲ – ۷۳۵]

۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۹۶-۱۷/۷۶

آغاز: بسمله، اعلم ان الکلام فی التسمیة یستدعی تحقیق امور الاول فی الباء ومتعلقها قیل انها للملابسة مثل قولهم دخلت علیه؛ **انجام:** قوله اسم جماعة الرکبان اه اشار الی انه لیس بجمیع لیصح جعل ساریاً صفة رکبان لان اسم الجمع لایجب تأنیث المسند الی ضمیره ولاجمع صفته تم ما تعلق بشرح الاسم بعون الله تبارک و تعالی و لله الحمد اولا و آخرا و ظاهراً و باطنا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳ – ۱۴۹۸]

۸۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۵۵ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: – ۱۳۱۸]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲ سرود

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد حسن بن محمد اصفهانی، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج زرشکی، قطع: رقعی [نشریه: ۱۳ – ۴۱۸]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۴

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد ملا محمد رفیع، تا: صفر ۱۲۵۶ق؛ واقف: حاج سید حسین، ۱۳۳۶؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۲گ، ۲۰سطر (۵/۵۲×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۲ – ۷۳]

۹۰. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۴۰

خط: نسخ، کا: سید مهدی، تا: ۱۲۵۶ق، استکتاب شیخ احمد بن حاج حسی مینابی؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۳۹]

۹۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۲۱ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲ – ۳۲۷]

۹۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۱۱

کامل؛ خط: نسخ، کا: نصرالله ولد حاجی غفار طباخ، تا: ۱۹ ربیع الثانی ۱۲۵۷ق، جا: شیراز؛ مهر: «یا غفار ۱۲۵۴» (هشت‌گوش)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰ – ۴۹۰]

۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۹۶

آغاز: بسمله، اعلم ان الکلام فی التسمیه ستة علی تحقیق امور الاول فی الباء و متعلقها قیل انها للملابسه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح؛ تملک: محمد علی بن ملا زین العابدین بن حاجی امامقلی حری به تاریخ ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۲۰۹ص، ۱۱-۱۴ سطر (۱۲×۱۳-۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۸ - ۱۳۹]

۹۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن زین العابدین حسینی دهجی کرمانی، تا: دوشنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۲۵۸ق، جا: یزد مدرسه مصلی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱ - ۶۱]

۹۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۷۶
خط: نسخ نازیبا، کا: ملا ابوذر شهرزادی، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح، محشی، در چند برگ آخر یادداشتی درباره جنس و اقسام آن، الصاقی و معانی آن، حروف جاره، ظرفیت و اقسام آن، فاء و تقسیمات آن، حمد و معانی آن؛ مهر: «گل بوستان حسین محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۶۵]

۹۶. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۵۹۰/۱
از باب تحذیر تا آخر قسم اول؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهی مخان بن حسین آقا خویی، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۲۵۹ق؛ واقف: شهید؛ جلد: مقوایی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۱۲]

۹۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۴۶/۱
آغاز: اعلم ان الکلام فی النسبة یستدعی تحقق امور: الاول فی متعلقها قیل انها للملابسة مثل قولهم دخلت علیهم بالخیر او للاستعانة؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد علی ابن سید مؤمن نهبکلایی، تا: ۱۲۵۹ق، جا: بابل مدرسه حاج کاظم بیک؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۲ - ۷۳۵]

۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح، با رکابه نویسی؛ تملک: علی اصغر به ملامحمد صادق در ۱۲۴۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳۰ - ۲۰۳]

۹۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۸۲/۱
خط: نسخ، کا: سید حسین بن سید مرتضی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۰ق؛ اهدایی: صدر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۹۶گ (۱-۹۶)، ۲۰سطر (۱۰×۱۵) [ف: ۴ - ۱۳۸۸]

۱۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۲۹
آغاز: بسمله اعلم ان الکلام فی التسمیه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن کربلائی امام وردی، تا: ۱۲۶۰ق، جا: مشهد رضوی؛ خطبه و دیباچه و مقدمه ندارد؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا عطف چرم، ۲۱۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲ - ۷۴]

۱۰۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۰۳
بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق [نشریه: ۱۳ - ۳۶۵]

۱۰۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۲۴
خط: نستعلیق، کا: سید حسین بن حسن موسوی امامی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۶۲ق؛ ۱۱۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۲۱۵]

۱۰۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۷۸/۱
خط: نسخ و نستعلیق، کا: نصرالله بن ملا عسکری جرمقی، تا: جمعه ۲۹ جمادی الاول ۱۲۶۲ق، جا: مشهد رضوی مدرسه فاضلیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ (۱-۱۴۳)، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۷۵۹]

۱۰۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۵۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: مختلف، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۹۷گ، ۱۷ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳ - ۱۰۷۵]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۲
آغاز و انجام: برابر
نسخه کامل؛ خط: نسخ، کا: ملا محمد صادق خبوشانی، تا: ۱۲۶۵ق، جا: مشهد رضوی مدرسه صالحیه؛ محشی؛ واقف: عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۲۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۲ - ۷۴]

۱۰۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۷۳/۳
آغاز: اعلم ان الکلام فی التسمية یستدعی تحقیق امور. الاول فی الباء و متعلقها قیل انها للملابسته مثل قولهم دخلت علیه بالخیر و للاستعانته کقولک کتبت بالقلم. و الاول اول علی التعظیم؛ **انجام:** فانه کما فی المؤنث و الامثلة قد حررت فی البیت السابق ونری المساوات فی سوی المرکبات المذکورة من الاعدا و کلها نحو عشرون رجلا و عشرون امرأة فالحکم مامر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۶ ربیع الثانی ۱۲۶۶ق؛ خطبه و دیباچه و مقدمه را انداخته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲ - ۷۳۵]

۱۰۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۰۸
آغاز: برابر
خط: نسخ خوش، کا: علی بن محمد قاینی خراسانی، تا: یک‌شنبه ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۶۷ق، به خواهش آقا میرزا محمد طاهر حسینی؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۸گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۷۲۵]

۱۰۸. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۸۷گ، ۱۲ سطر، اندازه:

۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۹۶]

۱۰۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۸۶/۳

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد صادق الوندی، تا: ۱۲۷۰ق [ف: ۱۱۹]

۱۱۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ ذیقعده ۱۲۷۰ق؛ اهدایی: علی نجف آبادی؛ ۸۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۵۷۳]

۱۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۲ رجب ۱۲۷۱ق؛ تملک: حسن مشهور به حاجی آقا بن محمد عراقی در شوال ۱۲۸۹ با مهر «الراجی حاجی آقا» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۵۷۴]

۱۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: علی اکبر حسینی بن محمد رضا، تا: جمعه ۲۷ ذیحجه ۱۲۸۰ق؛ تملک علی المدرس با مهر «هو العلی ۱۲۶۷»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۵ - ۴۵۳]

۱۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۹۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا میرزا بن ولی میر جهانی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الاول ۱۲۸۹ق؛ جلد: چرم مشکی، ۷۹گ (۱پ-۷۹پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [مؤید: ۱ - ۱۸۹]

۱۱۴. خوی؛ مدرسه نمازی؛ شماره نسخه:۳۵۸/۱

خط: نسخ، کا: ملا عبدالرحیم کلیبری، تا: ربیع الاول؛ واقف: ملا محمد بن ملا حسن، محرم ۱۲۸۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷۹]

۱۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۶۷/۲-۲۲/۱۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: محمد علی بن محمود بن ملا احمد، تا: رمضان ۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳ - ۱۴۹۸]

۱۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۱۴-۵۱/۷۴

آغاز: الثانی فی تعریف الحمد و المشهور انه فی اللغة الثناء باللسان علی جمیل الاختیار

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۴۹۹]

۱۱۷. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا فی مواضع خاصة لیس منها. کذا افاده العلامة الرضی.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، ۲۵گ [عمومی ساری و تنکابن: ف:۱۲۳]

۱۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا صفة بخلاف الجمع هذا ما یتعلق بشرح الاسم کتبناه مع

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و چهارم از طریق تعلیمیه بیان طریق است.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [رایانه]

۱۲۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۲۴

بی‌کا، تا: بی تاریخ [ف: ۵۱]

۱۲۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱ - ۹۰]

۱۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی اصل ذلک الفعل لانه المتبادر من الاطلاق و فی هذا جواب لاعتراض الفاضل الرضی حیص قال ینتقض ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۵۹گ (۱۰۰-۲۵۸)، ۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [رایانه]

۱۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۹۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از دکتر علی اصغر مقصودی [رایانه]

۱۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بخش اول: من تفسیر الخزائن الانوار خواتون آبادی. بخش دوم: و الف باء در آخر و آن نام علفی است.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ بخش یک: برگ ۱-۱۰۰، بخش دو: برگ ۱۰۰-۱۱۸؛ اندازه: ۱۶×۲۲سم [نشریه: ۱۳ - ۳۹۱]

۱۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۵۵

آغاز: قد علقت علیه حال اشتغال؛ **انجام:** فاسم الفاعل بمعنی الحال و الاستقبال.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: صدر؛ کاغذ: کبود اصفهانی، ۱۱۹گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۵) [ف: ۴ - ۱۳۷۹]

۱۲۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۴۸/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۸۵]

۱۲۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۲۱

آغاز و انجام:برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابن محمد حسین الطباطبائی زواره، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: محمد نقی موسوی کازرونی در سال ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا قهوه‌ای، ۱۳۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۵۲]

۱۲۸. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله اشتق یتضمنه معنی الوضع ما قام اشار الی ان المراد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «عبده الراجی سلیم بن محمد»؛ واقف: شیخ سلیم؛ جلد: تیماج مشکی، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۹۶]

۱۲۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۵۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۷۳۵]

۱۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: آیت الله حاج آقا رضا استادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف مخ: ۲ – ۷۳۵]

● حاشیة شرح الکافیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il kāfīya

وابسته به: شرح الکافیة = المعافیة فی شرح الکافیة = شرح هندی؛ دولت آبادی، احمد بن شمس الدین (-۸۴۹)

حاشیه‌ای است بدون خطبه و دیباچه بر شرح ابوالمفاخر شهاب الدین احمد بن عمر هندی بر کافیه ابن حاجب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۵

آغاز: بسمله قوله اللام للجنس والتاء للوحدة اه اعلم ان الجنس علی ضربین استغراق الجنس المفید للکثرة؛ **انجام:** منکم من احد عنه حاجریز (کذا)

ناتمام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ واقف: دکتر محمد زهرایی، تیر ۱۳۵۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۱۰۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۱۲ – ۶۷]

● حاشیة شرح الکافیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il kāfīya

وابسته به: الکافیة فی النجو = المقدمة الکافیة فی النحو؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)

حاشیه‌ای بر یکی از شروح الکافیة ابن حاجب مصری است که با رمز «ح ، ش» یعنی حاشیه و شرح تنظیم شده و محشی در جایی (۱۱۰ر) از استادش جمال الدین دهلوی بیهاری با عناوین «الاستاد العلامه زایر الحرمین الشریفین» که در نزد وی کتاب «المفصل» را قرائت کرده و استاد معروف الدین دهلوی و علامه محقق العصر شهاب الدین و استادش احمد نهاینسری با القاب «استاذ مخدوم علم و مولانا صدرالدین البینانی صاحب کفایة الکافیه و استادش استادی و سیدی مبین الحقایق و الدقایق آل طه و یاسین حمزة الحسنی استاد استادنا شیخ محمد بن خضر و معین الدین العمرانی النعمان الثانی» یاد کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۲۶

آغاز: ... ولهذا قیل لولم یذکر لفظ لدخلت فی التعریف فیکون اللفظ جنساً من وجه دون وجه؛ **انجام:** قوله: لاتدخلهما ای التثنیة وجمع المونث الحقیقة لانه لوابقی فیهما الالف لزم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ ۳۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۲ – ۷۱۲]

● حاشیة شرح الکافیة / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il kāfīya

وابسته به: الکافیة فی النجو = المقدمة الکافیة فی النحو؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)

غیرهمانند

۱. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۲۳

آغاز: قال المبنی ما ناسب مبنی الاصل او وقع غیر مرکب و حکمه ... المبنی کما مرفی حد المعرب ضربن اما مبنی لفقدان مرجب الاعراب الذی هو الترکیب کالاسماء؛ **انجام:** ولیکن هذا آخر شرح المقدمه و الحمدلله علی افضاله و انعامه بتوفیقه اکماله

شرح مفصلی است که به صورت «قال فنقول» برگزار شده است. از اول مبنی الاصل تا بحث نون تاکید ثقیله را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۲گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف مخ]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۴۴/۱

آغاز: سبیل الاستعارة و الفیاض جمع فیفا و هی المفازة التی لاماء فیها و فی بعض النسخ البوادی و النص و الذمیل ضربان من السیر؛ **انجام:** ثم لایسمع بالتلفظ بکلمة الشهادة عند الموت هذا و النبی (ص) یامره و بذلک و یخصه علیک انک لاتهدی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۱گ (۱ر-۹۱پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱ – ۱۳۴]

● حاشیة شرح الکافیة المتوسط / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il kāfīyat-il mutiwassiṭ

زواری، ابوسعید بن احمد، ق۹ قمری

zavvārī, abū-sa'īd ebn-e ahmad (- 15c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۶۵۱

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد فهذه حاشیة لذیباجة الشرح المتوسط للکافیة عملها القاضی الامام شمس الانام؛ **انجام:** لما ذکرنا فی علیه توکلت و الانابة الرجوع، تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مذیل به ۶ برگ در منطق می‌باشد؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن [الفبائی ف: - ۲۰۰]

← حاشیة شرح الکافیة لابن الحاجب ≻ حاشیة الفوائد الضیائیة

● حاشیه شرح کبری فی المنطق / منطق / فارسی

hāšīye-ye š.-e kobrā fe-l manteq

جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم، - ۹۷۶ ؟ قمری

jorjānī, ab-ol-fath ebn-e maxdūm (- 1569)

وابسته به: شرح کبری فی المنطق؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳–۹۵۱)

حاشیه‌ای است استدلالی با عناوین «قوله، قوله» بر شرح عصام الدین اسفراینی بر رساله «کبری» میر سید شریف گرگانی. گویا این حاشیه به اشاره و دستور شارح نگاشته شده است.

آغاز: دیباجه فتحنامه دین حمد و سپاس حکیمی سزد که قوت دراکه آدمی را محل انتقاش صور اشیاء گردانید.

انجام: اینست آخر کلام در این مقام و الحمدلله علی الاتمام و الصلاة و السلام علی خیر الأنام و علی و اصحابه الکرام

[دنا ۲۷۸/۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و برین تقدیر اضافه نقیض بقضیه در کلام مصنف بتخصیص است بر معنی حقیقی نقیض و صریح است.

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج سیاه، ۱۳۰ص (۹۶–۲۲۶)، ۲۱ سطر (۱۳/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲ – ۱۱۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن شاه میر حسنی، تا: ربیع الاول ۹۶۰ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۸۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۱ – ۱۰۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده علی بن باقر الحسینی» (مربع)، «محمد علی الحسینی» (مربع)، «یا قاهر العدو و یا ولی الولی یا مظهر العجائب یا مرتضی علی (علی الحسینی)» (مربع)، «یا امام حسین» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶ – ۳۲۷]

۴. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۱۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا قائماً الی غیر ذلك از تعریف مرکب تام

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۵ص (۲۱۰–۲۵۴)، ۱۵ سطر [ف: – ۲۳۳]

← حاشیة الشرح الکبیر ← حاشیة ریاض المسائل

● **حاشیة شرح کتاب فی الحکمة** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i k.-in fi-l ḥikma

وابسته به: تجرید الاعتقاد = تجرید العقاید = تجرید الکلام فی تحریر عقاید الاسلام؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۹۰

گویا شرح تجرید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، ۹۳گ، ۱۶سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۶ – ۲۷۷]

● **حاشیة شرح کتاب فی الفقه** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i k.-in fi-l fiqh

طبری، محمد کاظم بن رضا، ق۱۳ قمری

tabarī, mohammad kāzem ebn-e rezā (- 19c)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح کتابی در فقه. این حاشیه تنها مباحث کتاب‌های نکاح و طلاق را دربر دارد. محشی چنانکه در متن کتاب اشاره کرده، مولف کتاب «طریقة الرشاد فی شرح الارشاد» می‌باشد. با جستجو در منابع موجود اطلاعات بیشتری در مورد محشی و آثارش بدست نیامد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۳۳

آغاز: لازم عند وجود دلیل علیه و قد ذکرنا ما یدل علیه من التبادر و غلبة الاستعمال و صحة السلب مضافا الی دعوی الاجماع من؛

انجام: و قیل یعتبر رضاهما بعد الحکم انتهی، و ظاهر هذه العبارة جواز لعان قاضی اهل الخلاف کما هو مورد روایة ابی بضیر وعباد بن صهیب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور با روکش پارچه‌ای یشمی، ۱۱۰گ، ۱۹–۲۶ سطر (۱۵×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۹ – ۵۱]

● **حاشیة شرح کتاب فی الفقه** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i k.-in fi-l fiqh

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۲

آغاز: و بعدا و اسباب الخلل و هم احد الرواة ... (در حاشیه: فی التیمم لخروج الجنب من المسحدین): قوله و بان فیه جمعا اه اورد علیه بانه اعتراف منه باقتضاء صحیحة ابی حمزة العموم؛ **انجام:** قوله و للشیخ قوله الی آخر اقول لایخفی ان فی صحیحة ابی ولاد ایضا الامر بالاعادة علی سبیل ... فتکون شاذة فتعین العمل علی الاستحباب

از تیمم کتاب طهارت تا صلاة جمعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱۹–۲۳ سطر (۱۰×۱۴/۵) [ف: ۷۶۴]

● **حاشیة شرح کتاب فی الفلسفة** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u š.-i k.-in fi-l falsafa

حاشیه‌ای با عناوین «قوله، اقول» بر شرح یکی از کتاب‌های فلسفی است. این عناوین در آن دیده می‌شود: «قال بهمنیار، شارح المواقف، السید فی حاشیته لشرح الهدایة، المحقق فی شرح الاشارات، الامام الرازی فی شرح الاشارات».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۶۷/۳

آغاز: قوله و اما ان العلم بالعلة اهـ اقول خلاصة الدليل الاخير الى الواجب الوجود فى اعلى مراتب التجرد فيكون عالما بذاته و ذاته تعالى علية فاعلية لجميع الممكنات اما بغير واسطة او بواسطة هى منه؛ **انجام:** فان قلت قد صرحوا ايضا بان القابل للانفصال هو الهيولى فكيف التوفيق بينهما قلت الانقسام يطلق على فرض شىء دون شىء و يسمى وهميا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور صورتی، ۴۵گ (۵۷پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۲۰ - ۴۵]

● **حاشية شرح كتاب فى الكلام** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i k.-in fi-l kalām

دانسته نشد که چیست، هیچیک از حواشی شرح تجرید هم نباید باشد. در ص ع آمده که حاشیه مولی میرزا جان است بر حل مشکلات الاشارات طوسی، عنوان‌ها در آن «قال المصنف، قال الشارح» است و در آن از شمس الائمة یاد شده است. شاید حاشیه یکی از شروح مواقف یا اشارات باشد.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۷۰

آغاز: تعقل مع الذهول منه واحدهما لايكون (قال الشارح المتقابلين بالسلب و الايجاب ان اعتبر نسبتهما اه فيه بحث لانه يلزم منه ذلك ان يكون؛ **انجام:** او موجودا فيه لاسبيل الى الاول لانه لايخلو منه ان يكون بين (قال المصنف وجة الاتحاد و قد يكون احدهما) اى ما به قديكون احدا الطرفين و قد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۷۶گ، ۲۷ سطر (۸×۱۹/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۵۲۸]

● **حاشية شرح كتاب فى الكلام** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i k.-in fi-l kalām

کتابی است که اول آن ناقص می‌باشد و از میان هم کسر دارد، مطالب تحت عنوان «قال الشارح» آمده است و می گوید: «و منها ما ذكره المصنف فى شرحه الاشارات، على ما اشار الشارح فى الحاشية مواقف. على ما هو دأبه فى شرح الاشارات» و در آن از صاحب مفتاح. سید الشریف، فی کلام الاستاد ان ذوق المتألهين، صاحب محاکمات، شرح قدیم، شرح مواقف، حاشیه تجرید و ... یاد شده است.این حاشیه بر مبحث امور عامه، احکام وجود و ماهیت، تشخص، تقابل، مواد ثلاث، وحدت و کثرت و ... می‌باشد.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۴۲

آغاز: و مفهومه لابيانه لما هو محكوم عليه بالصلوة فلايرد على الوجه الاول ... قال الاستاد رحمه الله مراده بالزيادة فى الجمله. اعلم ان مقصود السيد قدس سره من جعله الموصوف امرا؛ **انجام:** قال المصنف رحمة الله عليه هذا ما وجدته من مقالات اهل العالم و نقلته على ما وجدته فمن صادف فيه ... فاصلح الله حاله و سدد اقواله و افعاله. تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از: سلطان حواشی جدیده، حاشیه شرح مطالع؛ کاغذ: زرد و سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴ - ۲۰۹۸]

● **حاشية شرح كتاب فى الكلام** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšīyat-u š.-i k.-in fi-l kalām

حاشیه‌ای است بر شرح یکی از کتب کلامی با عناوین «قال الشارح» و ظاهراً حاشیه بر النافع یوم الحشر فاضل مقداد باشد.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۵۵/۲

آغاز: على سوء ضيعته و لا قى مكافاة فعله كان حسنا ففى مثل هذه الصورة يحكم العقل بقبح الكذب؛ **انجام:** وجوهاً من الخلل و البطلان و ان كان بمعنى قبحه العقلى فلا معنى لذلك عندهم لانه خلاف مذهبهم و المفروض ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۱گ، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف مح: - ۷۲]

● **حاشیه شرح گلشن راز** / عرفان و تصوف / فارسی

hāšīye-ye š.-e golšan-e rāz

وابسته به: شرح گلشن الاسرار؛ الهی اردبیلی، حسین بن عبدالحق (۸۷۰-۹۵۰ق)

حاشیه‌ای است بر این شرح و جسته گریخته در نسخه ما هست.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۰/۲

آغاز: بسمله.تمينا و تبر كا بذكره ... اولا بايد دانست كه الله را اعتبار معتبر؛ **انجام:** بملاحظه وجود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۰ص (۹-۲۸۸)، ۲۲سطر (۱۵×۲۱) [ف: ۱۰ - ۱۵۰۵]

● **حاشية شرح اللئالى المنتظمة** / منطق / عربی

ḥāšīyat-u š.-il la'āli-l muntaẓama

خبوشانی، عبدالکریم بن رضا، ق۱۳ قمری

xabūšānī, abd-ol-karīm ebn-e rezā (- 19c)

وابسته به: شرح اللآلی المنتظمة؛ سبزواری، هادی بن مهدی (۱۲۱۲–۱۲۸۹ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۲ق؛ محل تألیف: طهران مدرسه صدر

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر «شرح اللثالی المنتظمة» استادش ملاهادی بن مهدی سبزواری که ارجوزه‌ای است در ۳۹۱ بیت در قواعد کلی علم منطق بدین آغاز: «نحمد من علمنا البیانا ×× و قارن الکتاب و المیزانا». خبوشانی در مقدمه می‌گوید: «لما رأیت حکمة المیزانیة الآلیة بعد الأصالة العالیة من اشرف العلوم و کان شرح اللثالی المنتظمة الذی زینة سمع القلب من ذی مکرمة من تصانیف استادنا المکرم و سیدنا المفخم و مولانا المعظم صدر المتألهین و خاتم المتبحرین زبدة المحققین فخر الملة و الدین الذی قصر عن وصفه لسان الواصفین و عجز عن بیان جلالته بیان العارفین، عظم ما صنف فیه نفعاً و اصعب ما الف فیه جمعاً لما فیه من رموز المتقدمین و کنوزالمتأخیر التزمت علی نفسی ان اکشف الاستار عن وجوهه و نبالغ فی حله و وضوحه و التمس ممن اطلع فیه علی طغیان او سهو و نسیان ان یمحوه باحسان منه». مراد خبوشانی از توصیفات مزبور، استادش ملا هادی سبزواری است، گرچه شاید در وهله اول به نظر رسد که مراد از صدرالمتألهین مرحوم ملا صدرای شیرازی است ولی علاوه بر آنکه ملا صدرا متوفای (– ۱۰۵۰ق) استاد خبوشانی نیست، و لثالی هم از ملا هادی است، در اوائل شرح حاضر تصریح می‌کند که: «هذا السر مما خطر ببالی و التأویل مما قد سمعناه من المصنف طاب رمسه و مصرح به ایضاً فی شرح الاسماء، قوله: هادی المهدی، فیه ایهام لأن والده الماجد مسمی به».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۹/۱

آغاز: یا هدی المضلین فی الظلم و یا مخرج الاعیان الثابتات عن ظلمات العدم؛ **انجام:** یا باسط الیدین بالعطیة احسن الینا باحسانک القدیم فانک ذوفضل عظیم

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۳۴گ (۱ر–۳۴ر)، اندازه: ۱۱/۲×۱۸/۴سم [ف: ۴۳ – ۲۴]

● حاشیة شرح اللباب فی النحو / نحو / عربی

ḥāšīyat-u š.-il lubāb fi-n naḥw

وابسته به: اللباب فی علم الاعراب؛ تاج الدین اسفراینی، محمد بن محمد (–۶۸۴ق)

حاشیه‌ای است به‌صورت «قوله، قوله» بر شرح «اللباب فی النحو» اسفراینی. چندین شرح بر «اللباب» اسفراینی (۶۸۴ق) سراغ داریم: ۱. از محمد بن عثمان زوزنی (–۷۹۲ق)؛ ۲. از قطب الدین محمد بن مسعود بن سیرافی فالی (قرن ۸)؛ ۳. شرحی از سید جمال الدین عبدالله حسینی نقره‌کار به نام «العباب»، و شروح دیگر. به جهت اینکه در نسخه حاضر خطبه کتاب موجود نیست، مشخص نشد این حاشیه از کیست.

[کشف الظنون ۱۵۴۴/۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۲/۲–۴/۱۷۲

آغاز: بسمله قوله اعلم ان معرفة هذا الحد حد الشی ما بین ماهیته قوله علی معرفة الخ لان معرفة المرکب موقوفة علی معرفة اجزائه قوله فاللفظ مایتلفظ الخ ای اللفظ ههنا بمعنی الملفوظ؛ **انجام:** فی وادی اسجاع أخوف منه کل واد الا وقت وقایة الله تعالی السادس فی واد السباع. تم الکتاب

خط: نستعلیق، کا: ارشد دماوندی، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۰۷۸ق؛ مصحح، محشی به نقل از «شرح لب لباب»؛ ۳۸گ، ۱۸–۲۰ سطر [ف: ۳ – ۱۵۰۰]

● حاشیه شرح لمعات / عرفان و تصوف / فارسی

hāšīye-ye š.-e loma‘āt

وابسته به: لمعات؛ عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر (۶۱۰–۶۸۸ق)

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، تا: ۱۰۲۲ق [میراث اسلامی: ۵ – ۵۹۷]

←حاشیه شرح لمعه ← مخزن الأسرار الفقهیة فی حاشیة الروضة البهیة

← حاشیة شرح اللمعة ← حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة

● حاشیة شرح اللمعة / فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il lum‘a

حسینی مازندرانی، محمد صادق بن محمد طاهر، – ۱۱۳۵ قمری

hoseynī māzandarānī, mohammad sādeq ebn-e mohammad tāher (- 1723)

محشی مسائلی را از قسمت‌های مختلف کتاب لمعه انتخاب نموده با توجه به شروح لمعه مطالبی در نقد و بررسی نظر صاحب لمعه و نظر شارحان بیان می‌کند. از جمله از ابواب زکات، بیع، نکاح، صلاة و ... مسائلی را مطرح کرده است. محشی از نوادگان خلیفه سلطان آملی (۱۰۶۴ق) و از شاگردان علامه مجلسی بوده است.

[طبقات اعلام الشیعة قرن ۱۲ ص ۳۶۴؛ تلامذة العلامة المجلسی ص ۱۰۷ و ۱۰۸]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۴/۲–۴/۱۶۴

آغاز: بسمله قال فی اللمعة و یجب علی مولاه الایتاء من الزکوة قال

الشارح للامر من قوله تعالى و اتوهم من بال الله الذى اتاكم وليكن من سهم الرقاب ان او جنبا البسط؛ **انجام:** لكان باق على شغل الذمة فتأمل فافهم

خط: نسخ و نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۳۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۵۰۰]

● حاشیه شرح لمعه / فقه / فارسی

hāšīye-ye š.-e lom‘e

تقوی بهبهانی، ضیاء الدین، ۱۳۲۰ - ۱۳۸۸ قمری

taqavī-ye behbahānī, zīyā’-od-dīn (1902 - 1968)

وابسته به: الروضة البهية فى شرح اللمعة الدمشقية؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۴۵

آغاز: کتاب تجاره شرح لمعه، قوله و الفرق ان اجازه المبیع؛ **انجام:** پس باید از این جهه غرامت بکشند.

کتاب تجارت؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، اندازه: ۱۰×۱۶سم [رایانه]

● حاشية شرح اللمعة و قوانين الاصول / فقه، اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u š.-il lum‘a wa qawānīn-il usūl

مدرسی یزدی، محمد علی بن محمد باقر، ۱۲۰۰ - ۱۲۶۲ ؟ قمری

modarresī yazdī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad bāqer (1786 - 1846)

وابسته به: القوانين المحكمة فى الاصول = قوانين الاصول میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (۱۱۵۱-۱۲۳۱)؛ الروضة البهية فى شرح اللمعة الدمشقية؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

آغاز: بسم الله. قول الشهيد فى شرح اللمعه فى؛ **انجام:** لفظ العلم على الملكة حقيقة مجازا.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ (۷۵-۸۶)، ۲۱سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [میراث اسلامی: ۸ - ۴۴۹]

National Library
& Archives of The
Islamic Republic

Union Catalogue of Iran Manuscripts

By
Mostafa Derayati

Jawāhir - Hāšīyat

Volume 11